Bibl. Universitaria
Sala
Estante
Tabla
Número

Libreria
R. 3253

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΒΙΒΛΙΑ ΙΖ'.

STRABONIS DE
SITV ORBIS LIBRI XVII.

Grecè & latinè simul iam, in eorum qui pariter & Geographiæ et utriusq; linguæ studiosi sunt, gratiam editi: olim quidem, ut putatur, à GVARINO Veronensi, & Gregorio Trifernate in latinum conuersi: ac deinde CONRADI Heresbachij opera ad eius generis autorum fidem recogniti: nunc uerò postremùm, eruditorum aliquot industria ac studio, quorum in Præfatione fit mentio, ab innumeris, quibus æquè & Græcum exemplar & Latina translatio scatebant, mendis repurgati.

Auctoris damnati opus tamen omissum

ACCESSIT RERVM ET VERBORVM
memorabilium locupletiss. Index.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

BASILEAE, PER HENRICHVM PEtri, An. M. D. XLIX. Mense Augusto.

de la Cob. de la comp.a de Jhs. de Gr.a

2 400 40 Safta MADE IN SPAIN

Libreria

R. 3253

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΒΙΒΛΙΑ ΙΖ'.

STRABONIS DE
SITV ORBIS LIBRI XVII.

Gręcè & latinè simul iam, in eorum qui pariter & Geographiæ et utriusq; linguæ studiosi sunt, gratiam editi: olim quidem, ut putatur, à GVARINO Veronensi, & Gregorio Trifernate in latinum conuersi: ac deinde CONRADI Heresbachij opera ad eius generis autorum fidem recogniti: nunc uerò postremùm, eruditorum aliquot industria ac studio, quorum in Præfatione fit mentio, ab innumeris, quibus æquè & Græcum exemplar & Latina translatio scatebant, mendis repurgati.

Auctoris damnati opus tamen permissum

ACCESSIT RERVM ET VERBORVM
memorabilium locupletiss. Index.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

BASILEAE, PER HENRICHVM PEtri, An. M. D. XLIX. Mense Augusto.

de la Cob.ª de la comp.ª de Jhs. de Gr.ª

AEGIDIO TSCHVDO CLARONENSI, VIRO APVD HELVETIOS CONSULARI clarissimo, Prætori Aquensi integerrimo, Marcus Hopperus Basilienſis S. P. D.

Ingrati habentur,& pij parum liberi,qui relictas ſibi à maioribus ſuis opes uel ſine ratione prorſus deſpiciunt, uel in uaniſsimos uſus turpiter profundunt, dilapidantq́ : quanta eorum erit ingratitudo, qui diuitias longè maiores, hoc eſt, ueterum ac prædeceſſorum ſuorum de rerum Naturæq́ partium diligenti ac multipharia conſideratione ζωταλγματα καὶ ὑπομνήματα, quibus animus excolitur, ſibi ac poſteris relicta, nullius precij præ ſua pigritia & inertia ducunt? Eò uerò contrà laudanda magis eorum eſt probitas & gratitudo, quam ſua induſtria & ſtudio probant, qui eiuſmodi monumenta,rem ueluti dignam, iucundam, honeſtã, utilem, neceſſariam,& ſingulare ueluti Dei in uita humana donũ amplectuntur,exoſculantur, fouent, promouẽt,ab interitu fortiter uindicant,à corruptione reſtituunt,caſtigant,illuſtrant. Quod quidem hominum erat officium omnium, niſi corruptio prima hanc ſecum ruditatem induxiſſet. Noluit enim Deus ille Opt. Max. hominem pecudum inſtar uultu demiſſo deſpicere,& ignorare res illas,in quas uniuerſas dominiũ ei ſemel conceſsiſſet: ſed frontе erecta, & in omnes mundi Naturæq́ partes directa, ut ſuprema, infima & medioxuma omnia intueretur, perluſtraret atq́ cognoſceret: quibus inſpectis & cognitis,in maiores Dei laudes & ſapientiæ, eius qui eſt Chriſtus Ieſus, per quẽ omnia facta ſunt,raperetur,iugiter cũ ſancto Dauid ſpiritu exultante pſallendo: Magnus eſt Dominus noſter,& immenſa uirtus eius,ſapientiæ autẽ eius numerus non eſt. Quia uero ea mentibus humanis poſt lapſum obrepſit & inducta eſt cæcitas, ut rerum eas natura penitus latêret, adeoq́ nulla rerum incognitarum admiratione caperentur, uel ad Maieſtatem earum excitarentur: excitauit denuò Deus ſingularia quædam ingenia, quæ Naturæ uim abſconditæ imperitis eruerent. Quorſum uerò hæc? Vt, quemadmodum alios omnes eiuſmodi homines ingenioſos,& ſcripta eorũ colere,& ſuſpicere debemus, ita horũ quoq́, Vir ornatiſsime, ſtudium & induſtria omnibus cõmendetur, quorum opera & beneficio hoc quoq́ præclarum de orbis terreſtris ſitu Opus, poſteritati relictum, conſeruatum, & in lucem, quantum fieri potuit integrum, purum & perfectum, editum eſt. Nam ut de ſcientia hac ipſa prius dicam, multæ ſunt res quæ commendare nobis eam debent: in primis uerò dignitas eius, utilitas, & mira iucunditas. Dignitatem quandam eximiam oſtendit ipſum ſtatim, circa quod uerſatur, ſubiectum. Id uerò eſt,non de animalibus, non de

plantis,non de gemmis uel metallis,aut alia eiuſmodi aliqua Naturæ parte, quarum quidem rerum contemplationes ſunt & pulcherrimę & utiliſsimæ: ſed totus eſt ille terrę orbis cum omni ornatu eius,qui, quæ diximus iam, uniuerſa in ſe continet, & ex ſe pleraq; progignit, unà cum uaſto illo Oceano & ſupereminentibus inſulis. Cõmendat quoq; dignitatem eius,artis præclariſsimæ affinitas,ea uidelicet quæ de cœleſtibus corporibus habetur diſciplina: quæ ut ſupremum ſortita eſt locũ, ita hæc proximè ei ac uelut ὑπαλλήλη ſubiungitur, unde quoq; ſuarum demonſtrationũ principia & firmamenta pleraq; petit. Hinc quoq; Ptolemęus,uerus huius diſciplinę artifex, utranq; in opere ſuo cõiunxit,quod circa orbes quaſi uerſentur cõcentricos, hæc quidem terreſtrem,illa uerò cœleſtem. De utilitate autem quid dicam? experiuntur eam haud exiguam inprimis, ſi eius periti ſunt, qui regnorum, ciuitatum & caſtrorum gubernaculis præfecti ſunt, præſertim ſi populorum & gentiũ mores, ritus, & conſuetudines, quarum demum obſeruatio prudentiam gignit, ipſis locorum deſcriptionibus adĳciantur: cuius noſter ille præ alĳs ferè omnibus memor diligenter fuit. Sentiunt quoq; hinc ſuam cõmoditatem,qui mercibus cõmutandis, & in exteras longinquas regiones tranſportandis uitam agunt, dum terrarum ſitus, marium flexus, locorumq; omnium diſtãtias cognitas habent. Quæ autem ſtudioſi, & qui bonas profitentur literas,cõmoda hinc capiunt,præter illud quod nũc dicam, alia multa ſunt. Nam quem authorem, ſiue hiſtoricum ſiue poetam, uel ipſimet rectè intelligent,uel alĳs interpretabuntur, niſi rerum geographicarum aliqua ſaltem mediocri cognitione inſtructi fuerint? Vt taceam,quod ad uniuerſam rem literariam habiliorẽ & idoneum magis hominem reddit. De iucunditate porrò, quam nobis parit hæc facultas, non eſt quòd multis diſputem: omnes quippe ſentimus,mirabili quadã animos noſtros affici ſuauitate, ſi uel unius alterius' ue gentis mores & uarios ritus,diuerſos paulo à noſtris,aliquis nobis referat: aut ſi quis maris aliqua monſtra,animaliũ quorundam incognitas nobis & inauditas formas & effigies narret: Aetnæ item montis conflagrationem perpetuam,uel Scyllæ, Charybdis' ue pericula ſi quis commemoret, admiratione magna ducimur. Quanto igitur maiorem nobis adferet uoluptatem, ſi totum ſimul hunc terrę orbem,& omnem ornatũ eius,regiones,montes,ualles,ſyluas, flumina,populos, regna, & urbes infinitas, unà cum Oceano omnia hæc ambiente magno,& quicquid in eo,perluſtrare contingat.Et eo certe magis,quòd citra periculorum metum,& ſumptũ immenſum, domi etiam apud noſtros manentes,diſcere hæc omnia poſsumus: quod iſtis qui hæc nobis monumẽta reliquerũt,uel qui ante eos fuerũt, fortaſsis non licebat. Quæ quidem quũ ita ſe habeant, in magno meritò nobis precio & chariſsima eſſe debent eiuſmodi uolumina & commentaria, quæ de hac re uiri ſapientes, & rerũ peritiſsimi nobis tradiderunt. Quæ dixi hactenus, nolo ſeparent nobis chorographum à geographo, de quorum diſcrimine multis uerbis Ptolemæus initio ſuæ Geographiæ diſſerit,huic quantitatem,illi uerò qualitatem curæ eſſe dicens. Quod ſi uerum eſt, ipſe ferè ſolus geographus eſt, proximè tamen ei accedet Plinius & Mela: chorographus magis hic noſter,& Dionyſius Afer. Verùm omiſſa hac differentia, ad noſtrum ueniamus, & de diligentia eius, & operis huius utilitate diſputemus: ibi longè alia fuerit conſideratio. Nemo certè Straboni hic noſtro eſt cõparundus: tanta cura, tanta animi perſpicuitate ille uniuerſa quæ in hoc habitabili orbe cõtingũt, ſub oculos ponit: tãto inde iudicio ſingulis ſua adfert ornamẽta locis,ut unus ille uerè totius orbis pictor Apelles uideri queat. Magnã terræ habitabilis partem ipſe peragrauit ac uidit,eo quidem tempore,cum tranquillitatem orbi feciſſet Auguſtus, & utcunq; adhuc retineret Tiberius. Porrò quæ non uidit, quanta diligentia inquiſiuit ab ĳs qui uerè nouerant? Ac ut eius rei aliquod exemplum exhibeam, lectorem admonitum uolo, etiam atq; etiam conſideret,qua cura ille Alpinas genteis ſcripſerit, quas eum uidiſſe non puto,præcipue Rhætos, Salaſſos, Leopontios, ac alios quoſdam. Deinde Rhenũ, ac eius paludes,popluos item adiacentes. Plinius ac Tacitus, oculati alias teſtes, quàm ieiunè hæc omnia: ut uehementer mirer,fuerint'ne Rheni catarractæ ĳs noti, cum neuter eorum ne uerbo quidem meminerit. De Strabone,uiro Aſiatico,non mirum, eos eum non noſſe. At qui Germaniam & Gallias toties adiſſe memorantur, eos de tanta re nihil ſciſſe, planè mirabile eſt. Atqui Plinium tantæ curę fuiſſe exiſtimo, ut ſi nouiſſet, neutiquã taciturus fuiſſet. Strabo hic noſter longè accuratius de hiſce regionib. maximè quod ad Alpes attinet. De Aſia ac uniuerſa Gręcia, imò de uniuerſo habitabili orbe, quid eſt omnino quod illũ latuerit? Quis porrò eſt qui gentium ritus, principum genealogias, populorum origines, regionum qualitatem, nobiles uiros diligentius commemoret? Quapropter hic author ſtudioſis harum rerum omnibus cõmendatiſsimus eſſe meritò debet. Non certè quòd apud te, Vir Ornatiſsime, uel ſtudium hoc,uel Strabonem cõmendare uelim, quem rectius mihi & alĳs omnibus poſſe ſcio, ſed aliorũ gratia hæc dicuntur. Nouimus quippe omnes, hoc tibi ſtudium cordi eſſe quàm maximè, & in eo te oblectari mirificè: tum etiam Strabonem hunc tibi eſſe notiſsimum,familiariſsimumq;. cui ſanè rei præter teſtes alios,tua quoq; illa lectu ſanè digniſsima, de Alpina Rhætia compoſitio,locuples teſtimonium perhibet. Hactenus igitur de ſtudio geographico,& authoris huius pręſtantia, dicta ſufficiãt. Venio nũc ad editionem hanc, in qua quid præſtitum ſit, paucis referam. Adeò corruptus fuiſſe archetypus fertur (de Latino loquor) ut poſtquam ſuam ei caſtigando reſtituendoq; operam contuliſſent uiri undiquaq; doctiſsimi,prior quidem D. CONRADVS Heresbachius,

ſequenti uerò editioni D. HIERON. GEMVSAEVS, adhuc tamẽ erro
res non certè leues deprehenſi ſint: quod non uirorũ horũ alicui oſci-
tantiæ, ſed Greco fortaſsis exemplari corrupto imputandũ eſt, quod
etiam queritur in ſua prefatione Heresbachius. Eorum errorum ali-
quot ultra centum reſtituit Doctiſsimus uir & opimé de literis meri
tus, HENRICH. GLAREANVS, affinitate tibi iunctus, qui nobis ſui il
lius codicis pro ſuo cãdore copiã benignè fecit. Emendauit quoq; nõ
paucos eruditione uir clarus, IO. HARTONGVS, Grecarum literarũ
callentiſsimus. Græcum exemplar, quod ex Aldi officina prodijt, lo
cis aliquibus ualde corruptum, ego obiter recognoui: errata, quæ de
prehẽdere in eo potui, caſtigaui: quod tamẽ omnia deprehenderim,
aut aduertere potuerim, non ſum dicere auſus. Ea enim eſt humana
imbecillitas, ut licet quis ſit oculatiſsimus & acutiſsimus, multa tamẽ
eum præterfugiant. Quapropter ſi quæ adhuc uitia inter legendum
occurrẽt, quemadmodum occurſura oculatioribus non dubitamus,
plurimum omnes rogamus, ut candidè id interpretari, & humanę in
firmitati, uel potius temporis breuitati, quod nobis ei recognoſcen-
do ſolũ concedebatur, imputare uelint. Conuerto me totum nũc ad
te Vir Clariſsime, ut cauſas breuiter dicã, cur te mihi præ alijs omni-
bus elegerim, cuius nomini editionem hanc inſcriberem. Prima mihi
occaſio fuit, huius diſciplinæ ſtudiũ, & cognitio eximia, quam omnes
in te prædicant, & tua eius rei monumenta doctiſsima abundè teſtan
tur. Non enim ulli putaui magis cõuenire huius autoris inſcriptionẽ,
quàm uiro præter reliqua ornamẽta, ut ſunt conſulares & prætoriæ
dignitates ampliſsimę, etiã huius profeſsionis ut peritiſsimo, doctiſsi
moq; ita fautori, & literatorum omnium Mecœnati unico. Acceſ-
ſit poſtea priori huic cauſæ altera quoq;, quæ in meo me proposito
confirmauit: nempe quòd gratũ quoq; id fore non dubitabam affini
tuo GLAREANO, uiro in omni diſciplinarũ genere excellentiſsimo,
ſi tibi eam nuncuparem. Vale, Vir ornatiſsime. Baſileæ, 26 die
Auguſti, Anno Domini M. D. XLIX.

INDEX IN STRABONIS GEOGRAPHIÆ LIBROS.

ABa 639
abia 265
abæ 407
abantes 429
abaris 291.301
abas 415
abaſes 750
abdera 107.150.613.148
abeacus 486
abij 286
abydus 117.564
abylyx 162
abiſari regio 663
ableti 596
aborigines 220
aboraca 475
aborras 710
abretanus Iuppiter 550
abretana ibid.
abrotanum ciuitas 791
abſyrtides 305
abſyrtus ibidem
abus 510
abydus 558.559.563
abydi aurum 450
acalander 271
aca 719
acamas 648
acantium 568
acara 208
caria 363 (401.433
acarnanes 314.318.323.
acarnania unde 445
acerræ 243
aceſſium 290
acefines 657.663
acheæ petræ 334
achæmenidæ 690
achęi. 122.355.358.417.369
achæium 569.577
achæus 369
acheorum genus 369
achaia 351.369
achaicarus 722
acharaca 618
achardeus 486.314.331
acheron 247.314.331
acherusia palus 235
acheolus. 317.322.329.433
achilleum 42.45
achilleus curſus 297
achilli ſubdita ora 419
achillis templum 569
achillis uicus 300
achiui 355
acholla oppidum 788
acidon 334
acila 729
acyphas 40
accipitrum inſula 733
accipiter Æthiopicus. 775
aciris fluuius 254
aconites 216
acontius 400
acyphas 418
acuenum 229
acra 474
acræa Iuno 366
acræphium 397
acerræ 240
acritas 346.364
acrocorinthus 345
acroliſſus 306
acrolochias promont. 750
acryſius 404
acte 376
actię apollinis ludi 435
actium 435
ada 625
adadata 545
adæ 593
adepſum 409
adelphius 503
adiabena 588.593
adiatorix 522.535
adobogion 596
adonis 717
ador 508
adramyttinus ſinus 573
adramyttium 596.580.585
adrapſa 688
adraſtia Nemeſis 562
adraſtia 551.561
adraſtiæ campus 541
adria 206
adriæ terminus 312
adriaticus ſinus 116.203
adrius 305
adruma oppidum 791
aduas 196.204
adua 200
aduallas 196
adula mons 205
æa 42
æacus 361
æaci genus 361
æas 262.306
æclus 430
ædificatori neceſſaria. 102
ædificiorũ cura apud Ro manos 227
æeta 42
ægeſta 262.245
ægeſtani 257
ægeſtanæ aquæ 265
ægletus Apollo 465
ægeus 377
ægina 116.355.361
æginæ celebritas 361
æginetæ ibidem
æginea mercatura ibidẽ
ægeum pelagus 372
æginenſes 383
ægæ 371.372
ægæus Neptunus 390
ægaleos 345
ægeæ 390
ægialia 358
ægimurus 268
ægioli 368
ægialium quid 336
ægialenſes 369
ægira 371
ægiræ ſitus 372
ægirum 588
ægium 324.371.372
ægroti in plateas exponũ tur 147
ægæum 116.313
æga 372
ægimerus 282
ægimurus 115
ægyptus ab Herodoto flu uij munus 28
ægyptus inſula 30
ægyptius portus 718
ægyptus 748
ægyptiorum uita 746
ægypti figura 748
ægyptus antiqua 750
ægyptus prouincia 755
ægypti tributa 756
ægyptiaca faba 758
ægypti aditus 761
ægyptiorum dij ibidem
ægyptus oleo caret 767
ægyptiorũ immũditia 781
ægypti præfecturæ 746
ælius Gallus 739.777.110
ælius Cato 293
æletani 148
æmilia uia 209
æmilianus 177
æmanabus 183
æmus 303.309
ænea 220
ænianes 411
æneſius Iuppiter 439
æniani 510
ænianæ 488
ænianum interitus 412
æneæ ditio 497
ænarius 372
æneæ menſæ 576
æneæ fatum 575
æoles 616.513
æolus 19 (re.22
æolus uentorum rex qua
æoliæ inſulæ. 115.247.258
æoliarũ diſtantia inter ſe.
æolis. 122.556.560 (267
æpalius 411
æpea 345
æpea unde dicta 347
æpy 335
æpy oppidum 336
æquorum fluxus 51
aeria 177
aſcanius 220
æſculapij uicus 616
æſtuaria 132
æſtas aurea 255
æſtus maris commoditas.
æſis 209.218.232 (134.136
æſaris 216
æſium 219
æſernia 229
æſarus 252
æſchines 605
æſchylus 553
æſculapius 616
æſculapij templum 360
æſapus 550
æſyætæ 572
ætas quid 67 (674.
ætas prudentia metitur.
æthiopes 2.28.31.123
æthiopes dupliciter diuiſi 29 (661
æthiopes cur nigriet criſpi
æthiopum uita 746
æthiopũ ſubiugatio. 777
æthiopum mores 779
æthiopia opponitur Ægypto 30
æthiopum mulieres 79
æthiopica loca 30
ætas quid 98
ætherij 112
ætuatij 184.
æthalia regio 215.217
æthalicum ferrum 214.
ætna 239.264.259.263
ætnæ ignes 263.264.
æthalia 115
ætolus 343.344.
ætoli 318.323.401
ætoli ſtatua 446
æthici 414
alexander fluuius 271
ætoliæ nomen 447
ætolia 343

ætoliæ diuiſio 432
æthices 418
æthinces 316
aex 586
aexones 383
africus 27
africum mare 115
afranius 153
africæ ſitus & figura 114
agamemnon 358
agamẽnonis exercitus 9
agatha oppidum 174
agatharchides 624
agathocles 271.594.791
agathyrſum 256
agis 351
agides 362
agni cornu 760
agidus 637.649
agradatus 692
agrippa. 199.227.236.274
agrani 741
agræi 728
agrij 732
agricolæ 301
agrea 325
agrigentum 262
agilla 212
aiacis tumulus 568
aiacis interitus 573
aiacis clypeus 393
aiax Locrus 409
aila 720
alabanda 626.628
alabes piſcis 533
alæſa 257
alalcomenia Minerua 398
alalcomenæ 317.395.393.
alaniticus ſinus. 720 (310
alatrium 229
alazonius 480
alazia 528
alazonia 529
alba 220.222.229.231.232
alba acta 757
albanus mons 231
albanus lacus 231
albania 479
albani 481.482
albaniæ ingreſſus 480
albanorum ſacrificandi ritus 482
alpia 193
albia 303
albis fluuius 13.280.
albigaunus 193
albion ibid.
albium 194
albienſes 195
albicœci 195
albulæ aquæ 230
subla 740
alceſtis 42
alcæi patria 588
alcæus 572
alcmæon 315.444
alcynonium mare 323
aleſa 262
aleſium 328
alex 251
alexander magnus 13.84. 634.679.84
alexander Lychnus 611
alexander Moloſſorũ rex 747.271
alexãder Philolethes. 555
alexãder architectus. 610
alexander fluuius 271
alexandri ferula 568
alexandria. 496.570.575. 750.752
alexandro blandiẽtes ſcriptores 654
alexãdri exercitus per Gedroſiam 685
alexandri uiſum 686
alexander diuinos honores affectauit 703
alexandrium 724
alexandria agon 613
alexandria Troiana 556
alexander Ætolus 617
alexandriæ ſitus & figura
alexandri ſepul. 753 (752
alexander ad Ammonis oraculum 771
alexandriæ ſchola 640
algæ natura 187
algidum 228
algonus 56
allotriges 147
allife 229
alinda 625
aloneſus 420
alope 56.410.411.528
alopecia 473
allobroges 177.195
alorium 236
aloſa 671.779
alpes 202.120.168.193
alphei curſus mirus 261
alphei fons 262
alpheonia Diana 330
alpheus unde dictus 333
alphi quid ibid.
alpheus 257.265.523.326. 329.340
alphidna 381
alpis Ionia 333
alpia 193
apium beluæ 199
alpium cum Græcię montibus comparatio. 200
alterumbri ἀντίχθονες 128
alteus 591
althemenes 463
altinum 205
alyattes 405
alyattis tumulus 598
alyattis diuitiæ 647
alyba 527
alyzia 433.442
amaltheæ cornu 441
amari lacus 762
amanides portæ 643
amanus 491.500.514. 643.696
amarynthus 343.431
amarynceus 327
amardi 488.490
amarni 493
amaſia 280.526.537
amaſtris 519.522
amaſtrum 299
amathoeſſa 323.330.349
amathus 323
amathuſii 327
amatorum raptus 464
amaxia 637
amaxitani 547
amaxitus 573.574
amazones 484.528
ambaruale ſacrum 22
amblada 546
ambiani 186
ambracia 434
ambracium 433
ambracius ſinus 313.314
ambrones 175
ambryſus 407
ameria 219.534
amenanus 231
amiſum 257
aminſus 68.562
amiſena 562
amicleus 269
amiſeni 562
amiternum 233
ammonia 757
ammonis oraculum 771
ammonis templũ 46.53
amnias flu. 583
amnius 331
amniſus 325
amorgus 468
amorius 551
ampelus 607
amphapalia 324
amphiala 580
amphiaraus 784
amphiarai ſacellum 389
amphictyonũ conuentus 360
amphion 396
amphyctionũ inſtit. 404
amphigenea 336
amphilochi 311.315.445
amphilochi urbs. 148.
amphilochus 315.
amphinomus
amphion
amphiſſa
amphiſſæi
amphiſtratus
amphriſus 417.
ampſani
amulius
amyclæ 349
amymone 355
amyntas 398
amyntor
amyzon
anabura
anacharſis 29
anacreon poeta
anactorium 433
anagnia
anagrana
anagyrafii
anancæus
anantis
anandatus
anaphe
anaphlyſtij
anapias
anariacæ 487
anas flu.
anaſes 123.121
anaxenor
anaxagoras
anaximander
anaximenes. 563.60
anaxilaus
anaxyris
anaxyrides
anchiala 309
anchoe
anchora
ancon opp. 23
ancyra
andania 336
andizetij
andriacæ
andira 578
andirina deũm mater
andremon
andriaca
andriclus
andretrium
andrius
androclus
androcopus
andromedæ fabula
andros 466
æneæ templum
anemolea
anemorea
anemurium 637.638
anguigenæ 561
angidiſta 543
angyala 217
aniger 333
anigriades nymphæ 333
animalia Indiæ 660
animalia Ægyptijs ſacra.
anio. 226.230 (770
annibalis p alpes traiect⁹
anniceris philoſ. 794 (218
anniceria philoſophia.
annibal apud Capuam emollitus (794 242
annibal 209
anni digeſtio 764.774
antacæi 297
antæi ſepulchrum 786
antandria 578
antandrus 578.579
antenodorus 641.739
antenodori duo 641
antenor 580
antennæ populi 221
anthes. 360 anthea. 347
anthedon 390
anthemis 440
anthemus 607
anthemuſia 709
antropophagi 192
antiatium latrocinia 156
anticaſius 713
anticyrrha 418
anticinolis 523
anticita 474
anticragus 663
anticyra 401.403.282
antigonia 542.570.711.
antigon⁹ Apellis 625 (566
antimenis 588
antilibanus 704.716
antiochus 636. 706.720
antiochorum Hierax. 715
antiochus Soter 496
antiochia 552.496.617. 711.712.601
antipater 360.641.719
antipater Derbenſis 381
antipater pirata 513
antiphellus 633
antiphili portus 732
antiphræ 757
antipodes 7
antirrhium. 373.411.442
antipolis 170.171.176
antiſſa 56
antitaurus 500
antium 222.223
antonij expeditio 503
antonius 651
antoni⁹ ubi ſuperat⁹. 754
antirrhodus inſula 521
antrum Emporicum. 783
antrum Nympharum. 333
antron 416
antronius aſinus 419
anubis dromus 763
anubis 770
aones Bœotij 311.386
aorſi. 336.344 aous 306
apæſus 393.395
apamia. 552.265.540.600. 711.713.504
apamiæ terræmotus 554
aparni 491
apaturum 475
apaturia Venus ibid.
apelles 611.13
apellicon 613.581
apellicon Teius 581
apenninus 120.193.198
apennini terminus 249
aphetæ 420
aphetor 405
aphnij 303
aphricæ incognita 795
aphrodiſias 552
aphrodiſiũ. 170.649.579
aphroditopolitana præfectura 767
aphydna 383
apia 357
apiæ campus 587
apidanus 343.416
apidones 357
apis uicus 757
apis. 761 apis bos. 765
apobathra 564
apocopes uſus 350
apollo Didymæus 604
apollo Clarius 611
apollo Erythibius 585
apollo Pornopius 585
apollodorus 652
apollodorus gram. 629
apollodor. rhetor 643. 646.419
apollodoria ſecta 419
apollo Marmarinus 302
apollocrates 250
apollinis Actij tẽplũ 314
apollinis Actij ludi 315
apollinis arã cõtingentes 650
apollinis Coloſſus 389
apollinis reſponſum 301
apollinis geſta 285
apollinis urbs 773
apollinis miniſtri 451
apollo Phillæus 419
apollo 429.450.515.535
apollonis 419
apolloniũ promont. 789
apollonias 793.381.547
apollonia 126.350.306. 308.312.519.615.714.794
apolloniatis 504.695.699
apolloniaticus lacus 550
apollonius 614.623.629.
apolloni⁹ Stoic⁹ 619 (719
apollonius Argonautarũ author 624
apollonius Cronus. 440
apollonius medicus 649
apollonius Mus 614
appaitæ 369
appia uia 224
aproſopitica præfect. 760
apſus 306
aptera 461
apuli 190.191
apulia 162.190.191
apurgiani 533
aqua 531
aqua Nili 660
aquæ copia 366
aquæ ſacrificium 695
aqua leuiſſima 698
aqua mutat in terrã 768
aquæ ductus 227
aquæ ſtadelæ 208
aquileia 144
aquilæ Iouis 404
aquilo 26
aquitani 168
aqua lapideſcens 600
arabaus 39
arabes 38.740.744
arabiæ initium 727
arabia fœlix 726.728
arabicus ſinus 93.114.720
arabum dij 703
araceuthus 496
arabia 36.764
arabon 340
arachoſia 495
arachoti 685.688.687
aradus 715.718.727.716
aradij 715.744
aræthyræa 257
aragus 345 arami 598
arammæi 39
aranearum morſus 482
arapheniæ araæ 430
arar 177
ararena 741 araſus. 382
aratus 96.639
aratus princeps 368.371
arattus. 315 araufio. 177
araxena 488
araxes. 472.503.507.693. 508
araxinus campus. 67.507
araxus 323.324.373
arbela 488
arbelus 700
arbis 684
arbies ibid.
arbores Indicæ 659
arbor Gedroſiorum 686
arbores maris rubri 727
arborum minium 167
arboris mirum 190
arboris apud Gades mirũ
arborum lac. 167 (167
arborum habitatores. 527
arborum telæ 167
arcadici afini 374
arcadia 322.373
archæanax 572
arceſilaus 13
archelaus 519.754.535
archelaus phyſicus 615
archedemus 641
archias 253.360.366
archilochus 440
architheorus 334
arconneſus 613.624
arcticus circulus 3
arctos uel plauſtrum 2
archytas Tarentinus. 270
arcturus 125
ardania 37.376.347
ardanaxes promont. 795
ardea oppidum 220.224
ardiæi 305
arduenna 186
aregontis picturæ 330
arecina templum 231
aretas 741 areta. 794
arelatæ 173
arena 335 arenæ 333
arethuſa 54. 261. 714
arethuſa Sampſiſerami.
aretium 218 (497
argæus mons 68.516
argantonius 143.540
argentum mons 140
argenum 614
argillæ 236
arginuſæ 586.580
argiſſa 423
argiua terra 322
argiua ora 355
argiui 354. 355
argi conditor 463
argolicus ſinus 354
argonautæ 42.420
argos Achai. 351. 362.356. 389. 433
argos Pelaſgicum. 212.415
argos Oreſticum 316
argos Amphilochicũ 262.
argo⁹ port⁹. 215 (315.444
arguſa 423
argus caſtellum 515
argyria 529
argyrippa 274

aria 67
ariani 39.122
ariana 654.683.687
arianæ fines 686
ariarathes 513.517
aridæi 753
arij 687
arietis frons 707
arietes pretiosi 136
aricomisci 178
arimæi 744
arimaspi 20
arismapia carmina 562
arimi. 554.712.744.597
ariminum 218
arimus rex 599
ariobarzanes 519
arion eius q̃ patria 414
arisba 563.564
arisbus 396
aristarcha 171
aristarchus 581
aristeas Proconnesius. 20
aristidis tabulæ Dionysii. 367
aristippus.794
aristocles 624
aristobulus 693.723
aristocrates 348
aristonicus 35.615
aristodemus 619
aristocratia 9
aristæus 394
ariston 383.626.749
aristonicꝰ grãmat. 27.433
aristotelis bibliotheca.581
aristoteles 432
aristotelis uxor 582
aristopatra 667
aristus 649
arithmetica 718.747
aritia 231
arius 495.497
arla 495 (381
armamentariũ Philonis.
armamentariũ regiũ. 673
armenia 502
armenij 38.122.744
armenius 282
armozica 341
armozus 726
arna 55.396.398
arnæ 597
arnarion 371
arnus 216
aroma 619
aromatifera 742
arotrebæ 145
arotria 431
arpi 274
arretium 152
arrichi 338
arsacæ 667
arsaces 492.537
arsacia 504
arsacij 710
arsenicum 690
arsenus 508
arsinoe Lysiaca 633
arsinoe. 610.636.649.650
651.730.733.745.793
arsysia.432 (748.767
arsinoetica præfectura. (509
arta.603
artabasdæ thesauri 508.
artabri 112.145
artabrorũ promont. 129
artaca mons 551.557
artacana 495
artacena 700
artageras 508
artanes Sophenus 358
artauasdes 509
artaxata 508
artaxias 357.358
artaxiasata 508
artemia 55
artemidorus 624.642
artemis unde 605
artemisium 150.230.620
artemita 706
arundines Indicæ 675
artemisia 625
aruacti 154
aruerni 182.185
arupenum 199
arupinus 304
arusii 123
asander 209
asca oppidum 741
ascalon 720
ascania 647.541
ascanius 154
ascanius dux 541
ascanius lacus ibid.
asclepiades 148.542
ascra 394.398
asculum 232
asia 61.114.118
asia uicus 329
asiæ termini 471
asiæ partes ibid.
asiarchæ 617
asii 347
asina urbs 345.346.349.
355.359 (297
asinus frigoris impatiens
asinus pro equo in bello. (690
asini mãdibula.350 598
asinoenses 564
asius 311
asopæi
asopia.393 (396.412
asopus 362.350.393.368.
396.412
aspaneus 407
asparagi 784
aspendus 635
aspides 770
aspis 613
aspis collis 791
aspis locus 792
aspis Ægyptia 539
aspionia 496
aspledon 400
aspordenus 590
asporena dea 590
aspungitani 479
assacani 663
asserina 409
assii 406
assus 556
assyrij 699.707
assyrius.240 auenio.125
astaboras fluuiꝰ. 731.745 auernus 235.606
astacœni 663 auernus petra 654
astacœnus 540 aues Diomedeæ 274
assacus 540 aues cerui magnitudine.
astapas 731.745 auga 412 (732
astas 132 augiæ 350
asteria 55 augusta 374
asteris ibid. augusta Cæsarea 153
asterium 423 augusta Emerita 143
astrabacha 743 augusti imperium 796
astrologia 10 augustus 193
astronomia 574
astyages Medus 693 auia
astypalæa 383.624.626 auium oppidum 719
astypalenses 574 aula bouis 429
astyra 565.585.565 auletes 754
asylum 610 auletæ tributa 756
asylum Romanum 221 aulis 289.301.388
atabyris 623 aulonia 252
atacinus ortus 122 auphidius 190
atalanta 380 auphidus 224
atargata dea 709 auri liquefaciẽdi purgandi ꝓ ratio 138
atargata 744
atarna 583 auscij 129
atarnea 593 ausonium mare 115.224
atarneus 389.407 412 austri cornu 734
atarnius 412 autariatæ 307
ateas.297 atesinus.139 autolycus 423
atella 240 (426 autolytus 524
athamenes 311.316.412. automata 793
athara 744 axenos 200.201
athenæus 637 axaani.551 azamona.515
athenais 614 azanes 374
athenæũ 21.233.238.699 azara 507
athenienses 95.320.377 azaritius 540 azorus 317
athenienſis Reip.partitio azenenses 383
athenocles 368 azotij 718
athon 430 azotus 720
athribes oppidum 760
athribitæ 526
athrulla oppidum 741
athymbrus 619
athymbradus ibid.
atintanes.218 Atlãta.266
atlas mons 540
atlanticum mare 4
atomorum dogmata. 718
attrax 422.423
atrebati 131
atropatia 502
attalicorũ regũ origo.594
attalia 634
attalus rex 595
attalus Philadelphus. 611
attasii 492
attea 407
attica unde 382
atticæ montes 269
atticæ appellatio 376
aturia 699
atys 211
audanij 268
auella.240
B Abanonium
babylon 694.699.
705.765
babylonia 699.706
babylonis situs 700
babyloniorũ regio 489
babylonij 706

babyrsa 503.496
bactra 25.69.493
bactriani 490.687
bactriana 688.67
bacchus Ignigena 422
baculos gestãdi mos. 742
badas 691
bacchiadæ 364
bacchides 524
bætilus 346
bætis fluuius 133.131
bætica regio 157
bænis 145
bagadania 68
bagrada fluuius 789
baiæ thermæ 218.235
bala 713
balanæa 715
balearides 623
baiæ unde appellatæ 236
balsami uiridarium. 724
balsamum 716.738
baleares insulæ 159
baleares funditores 159
balearium ritus ibid.
balari 216
bambyca 709.712
bandobena 662
barbitos 453
barbariũ promõtoriũ.143
bardi 189
bardytæ 154
bardyali 154
barbari unde 62.630
barbarismus 630
barcæ 793.794
bargasa 624
bargosa 683
bargyliæ 626
bargus 308
barium diuersorium. 273
baris oppidum 271
baridis templum 358
barnithius 343
barnus 312
barutus 717
barutum 649
basistani 131
basilei 296
basilius fluuius 709
basoropeda 508
bassus Cæcilius 714
bastuli 131.148
bastetanorum mores.147
bastarnicæ 198
bastarnæ 285.295.296
bata 476
bathra paludes 761
batiæ 314
batia 570
baton 304.524
battus 794
bebrices. 560.519.645.286
bela mons 784
bellerophon 601
belbina 361
belgæ populi 188.168.186.
belliaca 306
belloaci populi 186.188
belion 145 (183
bellum Troianum 18
belon oppidum & flu.131
benacus lacus 200
befici pro dijs habiti. 779
benemunitus.381 (241
beneuentũ oppidũ. 240.
berecyntes 555.451
berecynthia 555
berenice. 725.125.732.793
berræa 712
beronice 730
berÿllus 739
besa 342.410
besbicus 551
bessa 410
besi 308
bessus 688
betarmones 455.492
bettis oppidum 95
bias 606
βίβλος 717.780
biliari sphæræ 524
bion 13
bisurgis 281
bithynij 550.286.513
bithynia 122.539
bituminis petra 306
bitumen 705
bitumen Iudææ 724
bituminis usus 725
bituminis fons 787
bituriges populi 181 182
biumbres ἀμφίονιοι 91
bizantiorum cornu 214
bizona 50
blaena 538
blasco insula 122
blaynum 543
blemmyes 745.776
blesini oppidum 216
blerati oppidum 217
blittera oppidum 122
blutium oppidum 543
boagrius 56.410
bocalia 379
bocarus 265
bochus 785
bœotia 311.376
bœotiæ descriptio 385
bœum 457
bœbe 427
bœbeis 414.426
bœonoa 325
bœrebistas 293
boethus. 255.641.719.283.
bœula 619 (284
bogus 784.785
bogus rex 346
boium oppidum 411
boia 350
boij populi. 187.197.204
bolbiticum ostium 759
bononia oppidum 208
boosura 650
borama 717
borsippa 702
borsippeni 701
bosmorus 658
borium 793
borysthenes 58.69.280
bosgadariza 373
bosphorus popul. 283
bosphorꝰ Cimmeriꝰ. 300
bosphorus Thracius. 542
bostra 717
botri magnitudo memoranda 496
boues Indici 732
bradyetæ populi 147
brachmanes 676
branchus 405
branchi & Apoll.amores.
branchidæ.604 (604
branchidarũ oppidũ.497
brasti lapides 174
brauron 583.384
brauronia 384
brauronia Diana 384
bregi 527
breges ibid.
breuci 304
bria.309 brias 382
brisamia 219
briseis 583
briseis ubi capta 558
britãnia regio 121.58.67.
69.108
britãniæ forma & sitꝰ. 191
britannorum mores et statura 191
britomartys 327
brixia oppidum 204
brundusium oppidũ.225.
brũdusio unde nomẽ.273
brundusiorũ portus 273
brutij populi 245.220.
brutiorũ appellatio (2
bryges populi 46
bubastus 763
bubulcorũ oppidum. 719
bubo Ægypti 781
bubo urbs 601
bubienum 280
buca oppidum 233
bucanus 276
bucephalus 664
bucephalia 664
buchetium 314
bucteri populi 280.281
budorus 479
bugei populi 269
bupratium 327.343
bura 50.55.371
burdigalia oppidum 181
busiris 760
buticus lacus 760
butones populi 281
butus oppidum 760
butrium castellum 205
butrotum 314
buxi optimi copia 366
byblus 499
bylliones 316
byrebistæ populi 288
byrchanis 281
byrsæ 317
byrsa arx 789
byssus 659
byzares populi 527
byzantium oppidũ 301.59
C Abatanus 728
cabalinus fons 365
caballio oppidum 170.
177
cabalensis ager & regio.
600.601
caberi populi 448.452
caberides 454
caberus mons ibid.
cabera ibid.
cabira 533.602
cabyllinum oppidũ 184
caces Ægyptij 781
cadauera in sterquilinijs
defossa 743
caddusii 493.490
cadena 516
cadi 551
cadmea 141.386.397
cadme 606
cadmia lapis 155
cadmi diuitiæ 647
cadmus 16.553
cadurci populi 129
καυτροί 353
cælossa 368
cæretani populi 148
cæretana balnea ibid.
cæres origo ibid.
cæcubum oppidũ.223.225
cæsarea 788
cæsarium 753
cæta spelunca 353
cætulum 144
cæsar augusta 143.148
caicus 539.586.587
caici campi 657
caiatta sinus 225

calabria 272
calabri 268
calanus 679.680
calami prodigioſæ magnitudinis 784
calani mors 681
calachena 699
calatis 3. 8
calapis fluuius 204.531
calaſenna oppidum 170
calauria 116.355.359
calbis 620
calbium 60
calce oppidum 240
calcedon 378
calchantis ſacellum 274
calchantis mors 612
calenum oppidum 229
calænus 554
caleti populi 131
callaici populi 144.154
callaici athei 156
calliantes 429
callateria oppidum 240
calliarus 410
callyas 442.448.589
callidromus 412
callimachus 43.794
callini locus 603
callinus poeta 598.616
callipolis 563.263
calliſta 334.794
callifthenes 497
callinicus Seleucus 715
callydius 350.240
calpe mons 94
calpetani 132
calpas 521
calyba 301
calydnæ 576
calydium 166
calycadmus 637
calymna 620
calydonius aper 366
camare quid 476
camarina oppidum 178
cambala 509
cambyſena 507
cambyſis incendia & ſacrilegia 763
cambyſes 749
camelopardales. 735.784
camelorum paſcua 726
camerte oppidum 153
camerina opp. 257.262
camelitæ 710
camirus 622.623
camiſena 494
camiſa 536
campani populi 242
campaniæ deſcriptio 233
campania uetus 242
campi oppidum 208
campſiani 281
cana promon. 586
cananita Stoicus 420
canæ 556.429.570
candauia 312.316
candaceregina 777
candaria 625.664
canes ſepulchrales 496
canes Indici 665
cannenſis clades 276
canum mira mordacitas. (668
canuſium.273
canere 16
canopicũ oſtiũ. 746.750
canopus 759
canopi foſſa 758
cantabri populi 148
cantabrorum mores 111
canethus 303
cantharium 608
cantium oppidum 59.185
cantores caſtigatores 14
caper fluuius 553.700
capedunum 308
cappadoces 522.635
cappadocia 68.122.696. 513.512
caphiæ 261
capnobatæ 286
cappionis turris 132
capreæ inſulę 56.239.249
capria 115.635
capua oppidum 234
capſa oppidum 788
capuæ 408
carax oppidum 216
caralis 216
carambis 117.290.5
carana 537
caranus 715
carcathiocerta 506
carchedonij lapilli 792
cardamyla 345
carda quid Perſis 697
cardaces ibid.
carduchi 709
cares 311.356.513.629.583
cares barbarophoni quare 629
careſus 532.575
cariatæ populi 497
caricæ Antiochicæ 601
caricum lorum 629
carica criſta ibid.
carica lingua ibid.
carum barbaries 630
caria 61.122.552.599.619
cariſena 404
carmala.362.363 (706
carmania 121.687.689.
carmanitarũ mores 690
carmanica uitis 690
carmelus 719
carmenta fatidica 222
carmo 133
carneades 794
carmyleſus 633
carpaſia 649
carpathus 332
carpathium mare 116
carpancites 298
carna 728
carni populi 198.207
carnium abſtinentia 722
carpetani populi. 131.154.
carſeoli opp.i.229 (144
carta 489
cartheia 133.137.143
carthæa 46
carthago 59
carthago noua 148.150
carthaginenſiũ imperium & res 789
cartij 503
carna 806
carura 631
caryanda 626
caryota palma 724.776
caryſtium uinum 302
caryſtus 302
caſſandra 573
caſia 742
caſiani 714
caſii montes 704
caſii mira 719
caſilinum opp. 229.240
caſius mons 47.54
caſiorum inſulæ 720
caſpij 493.496
caſpiana regio 342
caſpium mare 114.472
caſſander 475
caſſiteros 688.121
caſſiterides inſulę 112.167
caſſiopa 314
caſſopeius ſinus 315
caſſopenſes 313
caſthaneus uicus 427
caſtabala 513.516
caſtaon 140
caſtores 155
caſtorium ibid.
caſyſtes 613
catabanenſes 728
catabathmus 750.757
catana oppidum 257
catanenſes 372
catanenſium agri fertilitas.259 (
catania.599
cataones 508
cataonius Apollo 361
catarractæ Danubij 294
cataractes 634
cathea 664
cathilci 288
cathyari populi 178
catonis iter 793
cathoriges populi 196
catopterius 408
catreus 206
caucaſus 477.485.306.
caucũ flu. 328.331 (654
cauconia 324.328. 332
caulonia oppidũ 175
cauni urides 620
caunus 429. 620
cauconis 373
cauci 281
caulci ibid.
cayſtrus 420
cayſter 657
caio 349
cebrenij 564
cebrinia regio 570
cebriones populi 570
cebrina 576
cebrini populi 578
celadon 330.334
celænæ 553.600.587
celendris 637
celia 273
celebritas in ciuitatib. unde 114
celtæ populi 31.168.129.
celtica regio 120
celtiberi populi 31.143.150
celtiberorum partes 154
celtiberorũ deus innominatus.110 (138.177
cemmenus mons 120.168
ceneum 410.428
cenerium 535
cenchreæ 355.362.655
cenchrius 609
cenomani populi 145
centoripa oppidum 262
centoriporum ſitus 264
ceos 466
cephalas promont. 792
cephalus 435.439.443
cephalo Gergithius 563
cephallenes 436
cephalidium oppidũ. 257
cephiſus 385.390.408
cephiſis 395
cepi 735
cepus 770
ceramus 624
ceramienſes 628
ceratus 458
ceraſus 526
ceraunia 273.481.484.
cerberi ſpelunca.349 (373
cerbeſia 555
cercaphus 622
cerceſura oppidum 764
cercetæ 743.477
cerceteus mons 333
cercopithe. 664.967.674
cercinna inſula 117
cerdonia 273
cereus 433
cereuiſia 781
ceretani 153.211
cerinthus 302
ceruleanus lacus 508
ceſtries piſcis 173
ceſtrus fluuius 635
cetij populi 413.436
cetirizis 309
cetium oppidum 649
cetius 413
cetoeſſa Lacedæmon 353
cetorũ magnitudines 689
cetus mirę magnitud. 727
cetra 486
ceutrones populi 196
chaa 334
chaala 742
chabax 526
chabria 721
chæanœtæ 486
chænicidæ 523
chæremon 764
chæronea 398
chalachana 358
chalcetor 605.626
chalcis 330. 337.388.411 412.430.431.434.442. 714.716
chalcia 333
chalcides 613
chalcidica 551.714
chalcedon 521.539
chaldæi 701.723
chalcedonij cæci 301
chalonitis 508
chalybes 27.645
chalybonium 698
chamanena 518
chanes fluuius 480
chaones 313
chaonetis 699
charadrus 637
charaxus 766
charax 554.793
charilaum 464
charmotas portus 737
charon 563
charondæ 518
charonia 553
charonium 618
charſuli oppidum 153
charybdis 40
chatti 281
chatuarij 281
chaubi 281
chazena 699
chaulotæi 728
chelidoniæ inſulæ 619.633
chelonatas 324.439
chelonophagi 733.321
cherroneſus 289 (643
cheroneſus an triquetra
cherroneſiæ Thraciæ nationes 644
cheromacrates 610
cherſiphron 610
cheruſci populi 281.282
chimæra 633
chimerium 314
chiliocomium 538
chlamydis formæ terram eſſe 11
chius 603.116.607
chij ambitus 614.432
chloris 332
choaſpes 44.662.691
choarina 688
chœrnus 639
chones unde 244
choraſmini 492
chordiraza 409
chorena 348
chorzena 356
chryſeis ubi capta 559.410
chryſaoræus cõuent⁹ 628
chryſippus 639
chryſopolis oppidum 378
chryſorrhoas 716
chryſocolla 724
chryſa 576.543.584
chryſes 584
chryſoplyſia 138
chytrium 614
ciborum reliquiæ in lapides induratæ 766
cibotus 552.753
cibyratici 619
cibyra 601
cibyrei 601
cibyrenſis regio 600
cibyrenſes minores 635
cicades Locrenſes 251
cichyrus 217
cici 781
cidena 701
cirta 544
cilbianus campus 600
cilicum regio 560
cilices 122.583
cilicia 77.710
ciliciæ diuiſio 635
cillanus campus 600
cilla 584
cilleus Apollo 584
cillus 410
cimarus 320
cimbri populi 5281.24
cimbrorum mores 284
cimmerius pop. 284.299
cimini⁹ Velſiniorũ lac. 812
cimmerij populi 19.141 474.491
cimmericum 474
cimolus 466(434
cinędicę orationis author
cinnamomifera plaga 66
cinnamomum 660.738
cinnamomum pro combuſtibili ligno 738
cindia 626
ciniata 539
ciniſtena 539
cinolis 523
cinyras 717
circeium oppidum 224
circes ſepulchrum 380
circuli paralleli 103
circumumbres πλεονασμὸς 91
circuncifio 722.781
cirenius 382
cirphis 401.402
cirrha 789
ciſanius 327
ciſpadana regio 203.142
ciſſus 463 ciſſij 691
ciſsia 691 ciſthenæ 633
citharon 390.393.394
citharœd⁹ apud Iaſſũ 626
citharus piſcis 780
cithyrei 225
cius 540
ciuilis homo 12
cizara 537
clanes fluuius 199
clarus 612
claſtidium oppidum 208
claud. Pulcher 651
clauæ ferreis nodis 736
clazomenij 613
clazomenæ 54.603.613
clazomẽiorũ ſpeculę 474
cleanis fluuius 225.226
cleanthis pictura 330
cleanthes 582.589
cleandria 576
clenæum 420.255
cleobulus 623
cleon latro 550
cleomachus 617
cleonæ 363
cleopatra 91.535
cleopatræ mors 754
cleopatra cogno. luna 711
cleopatris opp. 740.762
cleophanes 542
cleonymus 271
cleua 390
clides inſulæ 648
climatum deſcriptio 6
climax 634.717
clines 330
clitor 374 (ta 14
clytemneſtræ cuſtos poe-
cliterna opp. 208
cluſium oppidum 211
clypea opp. 268
cnemides 410
cnoſſus 458
cnuphidis templum 774.
coccas 753
coci immundi 736
codrus 378.603
codridæ 369
cœnoſus portus 314
cœloſyria 704.711.717
cœnandi prandẽdiq; tempus 673
cœnſium lex 332
coire in propatulo 674
cólchis 122.478
colchi 473.477
coldui 280
coliadis Veneris tẽplũ 884
collatiæ pop. 154
coloena Diana 597
colonæ 563.576
colophon 611
colophonem addidit 612
colos 302
coloſſe 552.553
coloſſus 213
coloſſus Rhodius 621
colotiopus uic. 324
colous 420.421
columnæ in Corinthiaco Iſthmo inſcriptio 163
colytus 60
comana 500.514.534.535
comarus 314 (550.534
comanorum ſacerdotium
comœdia 16.17
commagena 506.711.712
commiſena 506
cõitas rerũ omnium 292
comum opp. 184.204
concauus angulus 716
cordylion Stoicus 450
coniſalus 561
coniſtarſis oppidum 133
cononis aræ 731
conopa 443
concia urbs 102
coniaci populi 148.655
conuenæ populi 182
copais 391.395
copæ ibidem
cophes fluuius 662
copiæ oppidum 254
copiæ militares Alexandriæ 756
copria littus 259
copratas 692
coptus 741.742.772.124
cora 229
coracius mons 612
coraceſium 635

coracij regio 731
coracinus piscis 539
coralis 381
coralius 396
coralli 388
coraſiæ 333
coraxorum lanitium 136
corbilo oppidum 182
corcoras 210
corcyra insula 260.305
corduba oppidum 133
corfinium oppidum 229
corfinium Italicum 233
corica crista 442
cori campi 579
corinthꝰ 322.348.363.413 536.790
cornithiacus sinus 116.323
corinthiorum stercus 365
coriſsia 332
coriſsus 603.609
coriſcus 580
corn. Sylla 431
cornices nigræ 155
corinthota promon. 442
cornua montes 380
cornu Byzantiorum 309
cornua fluuiorum 441
cornus uel coruus 281
corocondametis 474
corocondamæ uicus 337
corona 347
coronea 395.396.418
coronei 396
coronenſes 396
coropaſſus 631.381
corpus Alexandri 752
corſiæ 606
corſium 780
corſura insula 115
corſica 215 (216
corſicæ appellatio & cultꝰ
coruorum auſpicium 771
corus 480
coruorum portus 190
coruus mons 401
corybantes 451
corybantium templũ 455
corybiſſa 455
corybum 349
corycæi 613
corycus 613.638.634
corycium antrum 401.638
corydalia tribus 380
corydalus 384.262
corycium 281
coryphaſium 240
coryphantis 407
coſas fluuius 228
coſcinia 619
coſentia oppidum 247
coſ 625.607.116
coſſæi 501.502.706
coſſa oppidum 213
coſſura 790.115.268
cores animal 783
cothon inſula 789
cottij ager 120.137
cotinæ 134
cotiſcoliæ oppidum 219
cothis 429
cothus 430
cotuantij 198
cotytia 321
cotyi 785
cotys 533
cotys Sapæus 551
cotyaium 574
cotylus 633
cragus 634
crambuſa insula 445
crambuſæ 384
crana 382
cranai 637
crangus 438,439
cranij 325
crannonij 615
craſſus 709
craſsi cædes 3.642
crates 233
craterſinus 666
crateri epiſtola 685
crat. rus 618
cratippi filij 824
crathis fluuius 381.382
cremna 208
cremona oppidum 608
creo. hilus 732.733
creophagi 362
creopolus 347
creſphontes 456.461
creta 459
cretæ inſtituta 327
cretæ urbes quot
cretenſes & eorũdem Reſ publica 462
cretenſis mare neſcit 463
cretenſium mores 329
cretenſium diæta 464
creticũ pelagus 46.116.313
creuſa 385.390
crinagoras 589
crinitſa oppidum 245
crineum 457
criſſa 401.402
criſæorum bellũ 403.365
criſſæus ſinus 323
crithota 442
critafirus 294
criũ promontorium 117
criumetopon 456
crobyzi 308
croicus campus 417.419
crocodilos porcis abſt. 781
crocodilorum cultus 769
crocodilus exoſus 772
crocodilorum ciuitas 719 769.774
crocutas fera 735
crocyla 435
crœſi diuitiæ 647
cromnyon 366.650
cromyonia porca 366
crommyus 637.648
cromna 520.523
cronium oppidum 161
cronus Apollonius 794
croto oppidum 206
croroniatarũ præſtãtia 253
crulij 309
cruni fons 330.337
crura Athenarum 381
cryſtallus 263
cryſtallina 719
cteſiphon uicus 705
cteſias 40.487.624
cteſiæ 286
ctenus 293.302
ctypanſa 331
cuarius 396.419
cubi populi 182
cuculum oppidum 229
culmus qnũ cubitorũ 788
cumanus ager 556
cuma 557.528 592
cumæ 234
cumani ſero ſapiunt 593
cumarum appellatio 235
cuneus 92
cuniculorum copia 136
cuniculorum mala 160
cupido Praxitelis 276
curalius 422
curetes unde dicti 448
curetes 311.413.445
curetes tibicines 453
cureticus ager 447
curetum ſedes 446
curetum alia nominis ratio 448
curias acte 649
curis oppidum 219
curium 650
curitus mons 448
currorum lucus 732
cuſtodia oppidum 209
cyaneæ 19.142.309
cyaxaris 760
cybele 451.455
cybelia 614
cybe 452
cybeles ſtatua 544
cybiſtra 516
cybioſactes 754
cyborium 758
cychria 379
cychriodes 379
cyceſius 343
cyclades inſulæ 466
cyclopes 18.20.359
cyclopea opera 359
cyclopeæ ſpeluncæ 355.359
cydippe 622
cydiſa 356
cydiſtra 513
cydnꝰ fluuiꝰ 44.639.643
cydonia 458.461
cydon 460
cydones 457
cydrelus 603
cydriæ 317
cydnus 35
cyerus 419
cyllene 324.373.374
cymbrorum mos 197
cynærtha 261
cynamolgi 732
cynia 442 (434
cynædicæ orationis autor
cynocephalorũ aẽtio 734
cynocephali 735
cynoſpolis 760
cynopolis 770
cynocephalus 770
cynos cephale 299
cynoſſema 624.757.568
cynoſuria 362
cynthus 466
cynuria 356
cynus 56.409
cyparisſus 407
cyparisſina 335
cyparisſij 332
cyparisſeis 336
cyparisſia 336.350
cyphus 425.426
cypri ſitus 648
cypſelus 312.364.435
cyractica 305
cyra 497
cyrbantes ſacerdos 454
cyrbiana 707
cyrenaica 457 cyrenea 349
cyrene 793 cyrenaici 757
cyrenaica oppida 547
cyrenaica philoſoph. 794
cyrcij 503.690
cyrnos inſula 216
cyrrha 401.402
cyrſilus 358
cyrus fluuiꝰ 479 481 692
cyrus rex 472.652
cyrus rex unde dictus 692
cyri campus 600
cyri ſepultura 693
cyri epitaphium 693
cyriſtica regio 712
cytherium 343
cythera 116.349.457
cytherus 383
cytinium 411
cytinum 457
cytorum 521.523
cytorus 526
cyzicus 550
cyziceni. 102 (ria. 551
cyzicenorum armamenta

D Acta daci 515 294

dacorum imperium. 295
dactyli 455
dacæ 488
dædala 620.623.631
dæſitiatæ 304
daimnium 305
dalion 331
dalmatæ 305
damaſia 198
damaſies 557
damalus Scombrus 618
damalcus 717
damathus 603
danala 543
danae 233
danai 213.355.357
dandatia. 475 (399
dandi accipiendiq; uices.
danthelitæ 308
danubius 294
daorizi 305
daphitas grammat. 616
daphnus 400.409.734
daphne 712
daraba urbs 732
darapſa 350
dardania 566.570
dardanij 305
dardaniorum gens 306
dardanium 568
dardanus ibid.
dariaces 744
darius 295.744.762
darius longimanus 697
darius ubi ſuperatus. 700
darij epitaphium 693
dartho opp. 146
daruentius flu. 195
daſaretij 306.308
daſcylitic lacus 550.560.
daſcylium. 550 (528
daſmeni 518
daſtacum 515
daſtir 533
daris Perſicus 384
daulis 401.407
daulia 407
daunia 233
daunij 274
daui 204
debæ 737
decæneas 288
decarchæ 797
decelea arx 382.363
decietæ 194
decima 672
defunctorũ uaticinia 235
degmenus 239
dei facies opp. 716
deianiræ habitus 256
deianiræ nuptiæ 311
deiotarus 525.539.543
delectatio diſcendi illecebra 17
delictorũ ſepulchra. 467
delium templum Apollinis. 354.388 (180
delphici templi ſpoliatio.
delphi 401.402
delphinus portus 388
delphorum ſitus 402
delta Ægyptium 28.665. 666.774
delus 630
demaratus 211.364
demetrij dictum 348
demetrij ſpeculæ 731
demetrij ſtatuæ 383
demetrius 51.494.526
demetrius Phalereus. 383
demetrius Poliorceta 420
demetrius Rhateni 368
demetrius Pharius 305
demetrius Scepti. 41.581
demetrius notatur 576
demetrias 420.709
demetreum 419
demigrationes aliorum aliunde 57
democratia 9
deorum portus 787
derbæ 513
derbicæ 493
derbicum mores 499
derceto 744
derdæ 670
dertoſſa 151
deſcenſus ad inferos 359
deucalion 409.416.419
deuriopus 316
deutorix 282
deus inuariatus 110
deus quid ſit 721
deus mortalis 779
dia 465.737
diabena 358
diacopenæ 538
diades 429
diaduella mons 184
dia dea 368
diana Elaæa 234
dianæ paluſtræ fanũ. 348
diana 269
diana Tauropola 514
diana Alpheonia 330
diana Perſica 362
diana Minthias 626
diana Pergæa 635
dianium opp. 150
diaſcones 304
diatesbes pop. 216
diſchoſtafiotica Alcæi. 589
dicte 454.460
dictæꝰ Iuppiter. 457.460
dictes 333
dicæarchia 24.206
dictinna 460
dictynnæum 461
didyma inſu. 161.267.616
dido 789
didymena 616.633
didyma opp. 616
dies horarum 70
dierum inæqualitas 125
dies continui 127
dij Perſarum 695
dij animalia 768
dilychnus 780
dindyma 550.544
dindymena. 550.451.144
diocharis 382
diodotus 495.719
diodorus Cronus 626
diodorus 642
diodorus dialecticus. 794
diodorus Tryphon 635
diodorus grammat. 586
diodori duo oratores. 598
diogenes poeta 642
diogenes ſtoicus 680.706
diogenis patria 524
diogylis rex 419
diomedes 275.444
diomedeæ aues 190
diomedeæ inſu. 274
diomedis templum 206
diomedis honor apud Venetos 144
dion academicus 755
dionis aduerſus Dionyſium expeditio 246
dionyſides poeta 642
dionyſius 624
dionyſius hiſtoricus 624
dionyſiodorus. 526 (542
dionyſius urbiũ ſcriptor.
diomodarij cameli 688
dromichætes 292
druentum flu. & opp. 232
druentia flu. 170.208
druidæ 189
druſi mors 281
druſus flu. 198
drynæmetus 543
dryopes 250.393
dubis flu. 178.183

diplethrum 312
diphilus 524
dira prom. 729.730.732
dirce 373
diſpontium 343
ditrachium 216
dittani 154
dium. 429 (lis. 405
diuitiarũ cuſtodia difficilis
docuſmi 488
docimitis lapis 552
docimia 552
dodona 30.18.425
dodona Theſprotica 318
dodonæus Iuppiter 212
dodonæũ oraculũ. 317. 313
dœdalſus 540
dolicha 440
doliones 550.540.645
dolionia 647
dolopes 26.415.418
dolobella 615.713
dolopia 421
dolomena 699
domanetica 538
domitius Ænobarbus 183
doracta 727
dores 621.640
dorici 421
dorium 336
dorichameretrix 766
dorienſes 320.369.401.
dorylæum. 551 (411.457
dorylaus 459.534
dos uxorũ apud Cantabros
doſci 476 (157
dotius campus 426
drabus 304
dracanum 608
draconis ſacellum 244
dracones ſuper quib. herba innaſcitur 735.784
dracontium 784
dracones prodigioſę magnitudinis 663
drangæ 685.686
drangæ Perſizontes 688
dratiana 495
drecanum 625
drepanũ. 322 drilo. 306
drion opp. 274
drœſus 193.194
diomodarij cameli 688
dromichætes 292
druentum flu. & opp. 232
druentia flu. 170.208
druidæ 189
druſi mors 281
druſus flu. 198
drynæmetus 543
dryopes 250.393
dubis flu. 178.183

dulcis portus.314 (440
dulichiũ 322.327.436.438
duodecim deorũ ara. 577
dura flu 99
durias flu. 144.153
duria flu. 195.208
duricortora opp. 186.328
dyma 324.327
dymæ 370.371.373
dyoſcurias 44
dyris mons 783
dyteurus 535

E Anes 410
Eeanis 410
eboſus 151
eburones pop. 186
ebuſus inſu.et opp. 159
ecbatana 503
echeas 346
echinus 56.419.46
echinades 116.322.337
eclipticarum & climatum uſus & obſeruatio 6
edepſus 56.429.43
edui pop. 178.184
edeſa 433.709
egnatia opp. 273.312
egnatia uia 316
eginium 317
eiones uicus 359
elæa Diana 336
elæa Pallas 374
elæa 731.593
elaboras 712
elatia 56
elaiticus ſinus 556.593
elaitica præfectura 759
elaiticus ager 383
elana urbs 729
elanitic⁹ ſinus 729
elatea 392.402.408
elatria 314
elea ora 342
elea opp. 243
eleapolis 586
electrum 138
elei 327.351
eleon 389.423
elephantũ uenatio 669. 731.732
elephãtophagi 732 (669
elephãtorũ manſuetudo.
elephantorũ partus 669
elephantes Libyci 670
elephantina 774
elephantia 746
elephas mons 734
elethia 325
eleus 345.624
eleuſin 380.758
eleuſina Ceres 380
eleuſa 384.514.516.620.
eleuteræ 361
eleutræ 396
eleuterius Iuppiter 396
eleuſinus ſinus 366
eleuthera 316
eleutherus flu. 715
elienſes 322.504
elimæi 699.504
elimiotæ 418
eliſ 708.731
elis 323.341.344.353.445
eliſſa 325
elona 424
eloqui 16
elpiæ 622
elui pop. 182.185
eluetij pop. 185.197
elymatica 706
elymæi 501.504.695
elyſius campus 2
emporium opp. 151.753
empedocles 264
emodus 655
emodi montes 663
emporicus ſinus 783
endera 731
endymionis ſepul. 605
enea 530
eneti 522.529
enchelij 218
enconiæ opp. 216
enipeus 343.416
eniſpe 374
eniſiſpia inſula 757
enna opp. 262
ennius poeta 272
enopæ 345
enthuſiaſmos 450
enetocœti 675
enydra 715
eodaæ 490
epaminundas 374
epaphus 429
epei 323.327
epheſius campus 334
epheſus 604.528
epheſi conditor 603
epheſiæ Dianæ templum
ephialtes 9 (610
ephor⁹. 30.406.447.453
ephori 463
ephori patria 528
ephor⁹ notatur. 645.594
ephoras 318
ephyra 314.325
ephyri 299
epicnemidij 321.409
epicteron 434
epictetus 513.516.521.539.
epicurus.593.608 (540
epidaurus 355.360
epidamnus 273.409
epina 343
epirotarum urbes 312
epirus 302
epiſciruſis 379
epiſtrophus 558
epitalium 335
epiterpum opp. 206
epizephyrij Locri opp.
epomeũ op.239 (246.250
equæ Alexandri 714
equi excellentes 261
equi Iberorum 155
equi unicornes 755
equi Maurorum 541
eræa 374
erana 347
eraſinus flu.265. 357.374
eraſtus 407
eratoſthenis ſcripta expen duntur 13
eratoſthenis bibliotheca.
eratum opp.220. (64
eratyra 316
erembi 38.744
eremni 744
erena 335
ereſſus 418
eretria. 388.429.430.431
eretrici philoſophi 378
eretriẽſiũ Rho. 431
erginus 399
ergoſiani pop. 177
erichthonius 577
ericuſa inſula 267
erigon 317
erineus 400.401
erineum 411.418
eris flu. 225
erpha 631
erithyni 523
eruptio locus 720
euergetæ 688
euiæus 691
euphratis exundatio 409
erythræ 613.389.394
erythræa Athenais 772
erythras 739
erythræi 603
erythri 523
ἐρυθίβη 585
erythia inſu. 161
erythræ ſepulchrum 727
erythræum mare ibid.
eryx 263.264
eſionenſes 598
eſopis opp. 250
eſtiæotia 414
eteocles 399
eteocretes 457
ethicia 317
euander 155
euæmon 197
eubœæ deſcriptio 423
eubœa 117.263.384.433
eubœa caua quæ ſit 428
eucarpia 552
eucratidia 496
euchelus 400
eudemus 623
eudorus ſcriptor 519
eudoxus 91.96.376.624.
eudoxi habitatio.112.764.
eudoxi nauigatio 91
euenus 317.442.434
eumenes 595
eumenia 552
eumolpus 455
eunomij ſtatua 251
eunoſti portus 751
euonyma 267
eupator 13.459.532
eupatorium 302
eupatoria 533 (702.429
euphrates flu. 74.500.
euripides 451. 615
euripi reciprocatio 388
euromus opp. 626
europum 504
europus 317
europæ laudes 119
eurotas 265.329.424
eurichidia 333
eurycles 349
eurymedon 345
eurypyl⁹ 558.416.422.413
euryſthenides 352
euryſthei caput 363
euryſichei 443
euſebia 516
euthydanus 627
euthydemus 494
eutreſis 395
euxinus 48.114.117.289
euxynthetus 460
exceſſ⁹ ſuper exceſſum 20
exitana ſalſamenta 146
exitus deæ feſtũ. 534
exuſta regio 554.599
extra Taurum regio. 632

F Aba Ægyptia 780
fabarum folia 758
fabrateria opp. 228
fabularum uſus 17
falerij opp. 218
faliſcum opp. 218
familiares cum rege commori 780
fannena 356
fauentia opp. 208
femur 653
feneſtræ opp. 346
ferentenum opp. 217
ferentium opp. 228
ferentanum opp. 233
ferentani 232
ferrum & æs qui primum exercuerint 622
ferri inuentores 455
feronia opp. & dea 218
feroniæ mirifica ſacra 218
feſti locus 221
ficulneus portus 309
fidenæ opp. 218
fideiuſſor pro lupo 207
fimbria 309
flaminea uia 209 (499
fluuiorũ impetus mirus
fluuiorum Indicorũ inundationes 658
fluminũ in Geographia partes 662
flumina aurifera 675
fodinæ auri & argẽti 139
folles foſſæ 293 (65
formicæ aurũ effodiẽtes
formicæ indicæ 667
formicarum pelles 670
fortunatæ inſulæ 2.142
fortunæ tẽplum 230.367
foruli petræ 219
forum Cornelium 208
forum Flaminij 219
forum Iulij opp. 176
forum Sempronij 219
frater 739
fregenia opp. 152 (nis 695
frondes miræ magnitudi
frumẽti ſeruãdi ratio 550
fruſinum opp. 228
fucinus lacus 231
fundarum exercitium 160
fundæ inuentio 344

G Abales pop. 129
gabadania 518
gabala 715
gabæ 691
gabij pop. 229
gabiana 491
gabinius 535.786
gabreta ſylua 283
gadaris 720
gades inſu.160.121.132.140
gadilon 524
gadilonetica 524
gaditana opp. 133
gaditanorũ nauigatio 92
gaditana paſcua 161
gaditanæ portæ 162.163
gadium origo 161
gadium fons 164
gæreſtus 301.302
gæſetæ pop. 143
galatæ 57.187.517
galabrij 306
gallactophagi 286
galatia 543
galeotarum uenatio 22
galilæa 721
galleſius mons 611
gallia tripartita 69.168
gallia Ciſalpina 202
gallicæ arboris mirũ 134
galliæ magnitudo 191
galliæ termini priſci 218
gallia quadripartita 169
gallorum mores 187(188
gallorũ habitus & arma
gallicus ſinus 120
gallorum reſponſum 292
gallinaria ſylua 235
gallogræcia 543
gallus fluuius 521
gallus Cornelius 777
gamabrini 281
gandaris 662
gandus 201
gangamæ 297
gangamela 700
ganges 656.667
gangis origo 683
ganges urbs 683
gangetis 709
gangra 539
ganymedes 561
garamantes 792.123
gareſthyra 381
garganum promon.274
gargarus 557
gargara 557
garmanes 168
garſabora 544
garſaura 631
garus 151
gaza 503
gazæorum portus 720
gazæi 711
gazilotus ager 537
gaziura 525
gedroſia 687.122.684.686
gedroſini 687
gedroſij 708
gegenij equi 194
gela 263
gelæ 483.488
genetes 526
genneſareticus lacus 716
genua opp. 193
geographi 6
geographia 7
geographiæ uſus 10
gelophes 397
geometria 10
geometriæ inuentio 718.
geophyrus 277 (747
gephyrus 270
gephyriſmi 270
geranus 385
gerenius 385
gerennius Neſtor 346
gerenia 339
gergetha 587
gergithium 563
gergithi pop. 563
germania 13
germani pop. 280.
germanicus 279.282
germanorum ſedes 281
geron 326
gerra 721.726
geranus 326
gerræ opp. 613
gerræi 736
gerraidæ 603
gerreni 290
gerenius fluuius 326
geryonis fabu. 161
getæ pop. 281.285.293
gingimus 218
getarum fines 291
getarum deſerta 295
getarum deus 723
getuli 783.787.123
gigarrum 717
glandes marinæ 137
glandes curti 730
glaucus ſinus 620
glauc⁹ Potnie⁹ 304. 478
glaucopium 290
glycerium 395
glyetrium 199
glyſans 397
gnidus 621.624
gnomon 71
gnopus 503
gobialus 603
gogarena 356
gomphi 421
goniades 343
gorbeus 544
gordys 712
gordyna 709
gordiæa 702.708
gordus 550
gordius 544
gordiæi 501.509.699
gorgiptia 475
gorgodylena 506
gorgones 17.289
gorgopia 475
gortyna 458
gorydales 662
græcia 302.301.427
græa 362.380.395
granicus 561
græci 629.57.63.356
græcorum errores 149
greges apud Cretẽſes 462
grius mons 605
grues 32
grynium 593
gunnus 424
gyaros 466
gyges 647
gygas 564
gygæus 564.597
gymnaſiæ inſulæ 151.623
gymnaſium Alexan. 734
gymnetæ 682
gymnoſophiſtæ 723
gymneſiæ inſu. 115
gynæcopolis 761

H Æmonia 427
Hhalchædamus 497
haleius campus 532
halenius campus 642
halienſes 383
halies 359
haliartus 392.396
haligenes 568
halicarnaſſ⁹ 360.621.624
halimuſij 383
haliſa na 625
halizones 648
halius 350
halium opp. 217
halizonium 576
halonneſus 614
halope 292
halus 416.419
halys 522.538
halyos oſtia 525
halyſius campus 577
halyzones 527.645
hamaxiti pop. 285
harma 389
harmenia 483.506
harmena 523
harpagia 561
harpalus 794
harpe Saturni 622
haruſpices 723
hebe 368
hebenum 668
hebrus flu. 312
hecantomni filij 624
hecatæus 16.613
hecatompolis 349
hecatompylos 494
hecatombæ 146.349
hecatos Apollo 590
hecubæ ſepulchrum 568
hectoris lucus 568
hedyoſmos 332
hediphon flu. 706
hegeſias orator 617
hela opp. 243.244.
helice 370.371.384.
helos uicus 391.396
helius 350
helena inſu. 384
heleſium 391
heliconius 370

helices deſtructio 370
helicon 365.392.394
heliopolis 714.764
heliopolitani 615
helixus 333
hellanicus 40.589
hellen 368.427
helleſpontus 58.557
helleſpontia 513
hellopia 317
helli 317
heluetij 283
hemeroſcopeum 150
henetia 508
heniochi 122
heptachordi inuẽtor 589
hepracometæ 526
heraclea 343.412.494
heracleotica præfectura.
heracleum 458 (767
heraclides 91.519
heraclides Hierophilus.
heraclidiſententia 743 (614
heraclitus 624
heraclia 255.519.520.575
heraclium 712.713.795
heracleopolis opp. 254
heræum 606
hercynia ſylua 195.196
hercules 652
herculis balneum 409
hercules Conopius 585
hercules Troiã expugna-
herculis ſtola 654 (uit 569
herculis inſula 151
herculis ciuitas 770
herculis columnarum ſi-
tus & appellatio 162
herculis putei. 164 (194
herculis Monœci templũ
hercules in Capitolio æ-
reus 268
herculeum promontoriũ
herculanum. 526 (246
heretus 220
hermæa 789.791
hermagoras 593
hermatus 593
hermias 578
hermionica 346
hermionicus ſinus 322.
hermione. 355.359 (354
hermonaſſa 337.369
hermonactis uicus 296
hermodorus 611
hermontis ciuitas 774
hermopolis 760.761
hermopolitani 770
hermus 556.531.595
hernici pop. 220.222.229
herodes 667.725
herodotus 40.57
heroes peregrinante 7
heroum urbs 720.763.
793.77
heroſtratus 610
heorta 308
herpa 515.517
heſiodi opus de terræ am
bitu 292
heſiodi patria 394
heſperides 289
heſperij 784
heſtiæa Alexandrina. 572
hetruſci 211
hicenes geometra 526
hidrus opp. 272
hiera 633
hierpitua 457
hierapolis 600
hierocepia 65
hiericus 721
hiericuntis ſitus . 724
hieron promon. 295.129
hieroſolymorũ ſolũ 722
hieroſolyma à Pompeio
hieroſtomũ. (capta. 723
himaonus 347
himera flu. 257.263
hipæſia 332
hippi inſula 613
hippobotæ 430
hippodromus 754
hippocrates 626
hipponiatis ſinus 245
hipparchus 72.84.542
hippoboton 504
hippocorona 454
hippomulgi 286
hipponax 611
hipponium opp. 247
hippones 789
hippothous 591
hippus 478
hira 345
hirci cum mulierib. coeũ-
tes. 760 (784
hirundines Mauritanicæ
hiſpanię figura 77.120
hiſpaniæ deſcriptio 128
hiſpaniæ opp. 131
hiſpanorum puerperç. 111
hiſpanorum toxicum. 157
hiſpania à Ro. diuiſa 112
hiſti ſtatio 608
hiſtoria 18. 485
hiſtoriæ finis 23
holmia 366
holmos 637
homereum 615
homeridæ 614
homericus nummus 615
homeri patria 612.594
homeri laudes .1
homeri poeſis quid 23
homeri contẽptores. 149
homerum patriç nunquã
meminiſſe 28
homeri templum 615
homeri ſepulchrum 465
homero multa loca inco-
gnita 288
hominũ tria genera poſt
diluuium 565
hominũ miræ figurç. 675
homolium 426
homole 427
homonades 446 (704
hordei uberes prouentus
horizon 3
hormenium 420
hormiæ pop. 225
horneæ 561
horoſcopoia 112
hyalus 531
hyampolis 181
hyantes 311.386
hyarotis 659.663
hyblæ conditores 258
hybræas orator 601.627
hybrææ dictum 627
hybrianes 308
hydaſpes 663
hydara 532
hydarnus 511
hyde 392
hydra 357.443
hydraces 653
hydrelus 619
hydrienſes 645
hydrus 272
hyela opp. 243
hylas 540
hyle 392.393
hyllus 595
hylus 411
hymbres Indiæ 657
hymettus mons 384
hypana 331
hypanis 296.474.663
hypæpa 598
hypaſij 657.663
hypeleum 609
hyperea 415.423
hyperborei montes 198.
487.57.675
hypereſia 368
hypochalcis 434
hypophetæ 318
hypſois 336
hyrcanus 723
hyrcania 488
hyrcaniç fertilitas 67.489
hyrcanius campus 600
hyrcanum mare. 114.471
hyrmina 328
hyrrhia 389
hyſiæ 362.389
Iacetana opp. 153
iacetani pop. 153
iacyntus 793
ialyſus 622
iamblichi locus 714
iamites 347
iamnia 720
iapodes pop. 199
iapodes mons 193.199
iapodum fines 304
iapygia reg. 203.272
iardanus 334
ias 377
iaſides 357
iaſonia 43.505
iaſonis errores 19
iaſonis nauigatio 43
iaſonius mons 505
iaſonium prom. 526
iaſſus argos 356.357.626
iaxartes 487.497
iazyges 285.296
iberes 340
iberia 260,477.341
iberiæ cultores 480
iberiæ ſitus 157.112
iberorum arma 155
iberorum ritus 156
iberos 622
iberus flu. 151
iberi inundatio 113
ibernia inſula 193
ibes 734
ibidis figura 781
icaria 408.723
icarium pelagus 116
icarus 444.608
iceſius 555
ichnea Themis 419
ichna 419
ichneumon 770
ichthys 793
ichthyophagi. 89.123.684
iconium 708.731
iconij pop. 177
ictinus 380.381
icus 420
ida 556.573.454
idæ fontes 557.574
idæi dactyli 448.455
idæus mons 457
idanthyrſus Scytha 655
ideonni ager 195
ideſſa 429
idryeus 624
idubeda 152
idumæa 710
idumæi 711.721
iellia opp. 209
iglete 157

ignes fugere feras præter
elephantem 786
ignis uiolati pœna 695
ilaſarus 741
ilerda 153
ileoſca ibidem
ilergete ibidem
ilibyrrhus flu. 173
ilipa opp. 133.166
iliſſus 385
ilium 567
ilium reſtauratum 567
ilium nouum 570
ilium uetus 572
illyricus tractus 302
ilus 566
imandes 769
imaus 655
imæus 122
imbraſus 440
imbarus 35
imbraſius flu. 616
imbrus 620.117
immundi 732
immundus ſinus 730
imperatoris excellẽtiſſimi 8
inachus fluuius 262. 306.
316.356.357.315
india 59.122.65 (ces. 65
indiæ deſcriptores mẽda-
indiæ nauigatio 91
indiæ ſitus 31.655
indiæ magnitudo 72.656
indiæ fruges 656
indiæ fœcunditas 659
indorum colores 465
indorum mores 666
indiæ urbes 652.665
indi ad Auguſtum 652
indiæ miracula 667
indicæ gentis genera 668
indorum cultus 673.682
indorum diſj 682 (683
indorũ legati ad Auguſtũ
indus Sophiſta 652
indus 656.665. 667. 662.
654
indocti pueri 17
inferna monſtra 20
inopus 331
inſomniorum cupiendo-
rum locus 759
inſubres pop. 204
inſulæ Europæ 121
intercatia opp. 154
interocrea 153
interamna opp. 219
interpres ꝙd præſtet. 679
inundationũ pericula 134
inueſa 180
io 317.429
iol opp. 788
iolcus 200
iolaus 216
iolenſes pop. 216
ion Tragicus 614
iones 61.320.513.616
ionia 122.311.368
ioniæ deſcriptio 602
ioniæ longitudo 631
ionicarum urbium catalo
gus & authores 603
ionij os 306
ionius campus 396
ionum regia 603
ioppe 720
iordanis 716
ioſci pop. 181
iouis coloſſus 268
iouis ſeruatoris tẽplũ 381
iphicrates 375
iphigenia 513
ipnus 427
ipoctonus 411
ips uermiculus 411
iris flu. 535.537
irrha 316
iſaura 381
iſaurica 381
iſauria 381
iſauricus mons 638
iſaurienſes prætura 513
iſchopolis 526
iſidis templum 731
iſia 42
iſmandes 771
iſos 390
iſpalis opp. 133
iſpelum opp. 219
iſsicus ſinus 44.514.632
iſſum 446
iſſus opp. 643 (308.667
iſter flu. 43. 53.279. 294.
iſtri fontes 199
iſtri oſtia 295
iſtiæi 421
iſthmi frontes dicti 4
iſthmius Neptuni 355
iſthmici ludi 364
iſtra 53
italia 5.201
italiæ partes 121
italiæ forma 201
italiæ laus 220.276
italia uetus 245
italiæ munimenta 276
italiæ longitudo 276
italiæ termini 304
ithaca 31.322
iton 419
itonium 419
ithomæ 345.347.421
iturum 219
ituræi 714.716
iuba 278.786
iudæa 711.717
iudæi 781
iudæorum ritus 722
iugurthinum bellum 788
iulia 133.132
iulis 332
iuliopolis 550
iulius Cæſar 567
iuncarius campus 152
iuppiter Caſietis 721
ius inſula 465 (130
iuraſſus mos ſiue œuraſi
ixia inſu. 623
Labanæ aquæ 230
labienus 628
labranda 627
labyrinthi aulæ 517
labyrinthus 531
lacerta bicubitales 543
lacinium 252
laconica 322.349.351
laeonicæ partes 350
lacõicæ comeſſatiões 666
laconicus ſinus 349
lacones 354
lacterium 625
lada 605
ladon 56.375
læna lani genus 132
laertes opp. 637
lagaria 254
lagaritanum uinum 254
lagetes 459
lagina 628
laguſa 418
lamia 17.417
lamicus 418.605
laminæ fluitantes 50
lamponia 409
lampſacus 561
lámpyrei 383
lana arborea 660
lanaſena 536
landi 282
laniaſina 518
lanigeræ arbores 659
lanuuium opp. 231
laodicæa 552.553.504.711
laothoe 416
lapathus 649
laperſæ 350
lapis ferreus 409
lapides dulces 668
lapis diſtantiarum atq; di
uerticulorum 672
laranda 381
larimnum 738
lariſus 373
lariſſa 356.576.415.714
lariſſæ tres 591
lariſsius Iupp. 424
larius lacus 184.209
larolum opp. 219
larymna 273
las opp. 350
lateres natantes 586
lathon flu. 793
latinus tractus 210
latina regio 155
latina uia 228
latinorũ cũ Græcis hiſto-
riographis collatio 158
latitudo & longitudo bi-
fariàm ſumpta 78
latium opp. 220
latmus flu. 638
latonæ oraculum 760
latona 331
latonæ partus 466.609
latomiæ 731
latoniæ Tænari 246
latopolitana præfect. 765
latopolitani 770
latus piſcis 770.780
latopolis 774
latus quid dicatur 202
laus flu. 245
lauiniũ opp. 220. 221. 224
laurentum opp. 220. 224
lebenus 460
lebedum 603
lebinthus 333
lecanomantici 723
lecheum 365
lectum prom. 557
leda 444
legæ 484
leleges 558.559.311.389.629
578.582.583.
lelegia 213.311
lemothrices pop. 182
leonides 413
leonum urbs 717 (734
leones formicæ appellati
leonidas 623
leontopolis 760 (761
leõtopolitana præfectura
leordi 316
leonarius 543
leoſthenes 418
lepidotus piſcis 780
lepidum opp. 146
lepontij pop. 196.197
lepra acta 603
lepræum 329.331
leptis 792
leria 333
lernos 334
lerna 354.357
lero inſu. 176
lerus 468
lesbos 116. 556. 558. 590
lesbus 56

Iesbocles 589
Iestrigones 18
Iethræi plures 616
Iethæus 460.531
Icthe flu. 145
Ieuca opp. 272.350.424
Ieucasia 115
Ieucaspis portus 524
Ieucas 433.435.444
Ieucaras Apollo 436
Ieuci montes 185.457
Ieucimma 314
Ieuco 300
Ieucocomas 460
Ieucogium prom. 757
Ieucopetra promon. 203
Ieucophrys 405
Ieucophryena Diana 616
Ieucosyri 521.522.699
Ieucosia insu. 243.249
Ieucotheæ phanum 478
Ieuctra 346.398
Ieuctrum 373
Ieus 614
Ieuterniį gigantes 272
Ieuternium littus ibidem
Iex 10
Iex Indorum 660
Iex Catheorum 664
Iexouį pop. 186
Iibanus 704.716
Iiber pater 652
Iibes 795
Iibethrum 453
Iibophœnicum terra 792
Iibri huius fructus 12
Iibs 531
Iiburni 304
Iiburnides 305
Iibya 764
Iibya nũ tertia orbis pars sit 782 (782
Iibyę latitudo & lõgitudo
Iibycum pelagus 115.313
Iibys sacerdos 282
Iichades 410
Iicatiį 198
Iicocolona 563
Iigures pop. 194.195
Iigurum mores ibidem
Iiguriæ descriptio 210
Iigyrisci 198
Iilandus 431.448
Iilybæũ promont. 256.257
Iimæa flu. 145
Iimenia ciuit. 650
Iimera 354
Iimia 316
Iimnæ opp. 605
Iimnęũ Dianę phanũ 224
Iimnotholassa 151
Iimnosata insu. 107
limyra 633
lincasiį pop. 178
lindus 622
linguæ Græcorum 646
lingurium electrum 194
linguarum differentiæ apud Græcos 320
linum 200
linx opp. 783.786.562
liparææ insu. 50
liparis insu. 266
lisana 500
lisiodi 617
lissus 306
literæ Hispanorum 131
lithrus 533
lixus opp. 783.786
lochias prom. 753
locorum imperitia 9
locri 250.321.401
locrum 311
locustarum esus 733
locustellæ 671
logæus lapis 55
longæuitas Indorum 666
longæuitas Serum 667
loryma 620.624
lorymus 633
lopadusa insu. 791
lotophagitis Syrtis 791
lotos arbor 791
lotophagi 786
lucania 244
lucanorũ origo 244.220
luca opp. 209
luceria 274
luciferi templum 132
lucinæ ciuitas 774
lucototia opp. 186
lucrinus sinus 236.250.235
lucumon 211
lucullus 367
luerius 183
luetiį 284
lugdunum opp. 168.183
lugeum 211
luiį 281
lunæ templum 482
luna urbs 213
lunense marmor 216
lupiæ 272
lupias flu. 281
lupiferæ equæ 207
luporum ciuitas 770
lusones pop. 154
lusitanorum ritus 146
lusitania 144
lux dubia 132
lycaon 213.559.591
lycaones 122
lycaonia 542
lycastus 461
lycæus mons 374
lychnidus 316
lychnidium 312
lycia 619.122.541. 631.632
lyciorum laus 632
lyciacus conuentus 632
lycina 359
lycirna 442
lyciį 559.513.634
lycon 384
lycoria 402
lycormas 317.434
lycomedes 535
lycurgus 351.463
lycurgus Edonus 653
lycurgi sacellum 352
lycurgium 362
lycurgi leges 464.723
lycus 552.377.508.525.401 700
lyctus 325
lydia 599
lydi pop. 122.212.513.599
lydium 647
lydiæ portæ 411
lyncistæ 316
lyprobiį 308
lyrnessus 558.635.579
lycius 356
lysias 552.714.724
lysimachia 443
lysimachus 292.295.594
lysiodi 434
lysis 617
lysippi leo 563
lytus 325

M
Acaria ora 347
macedones 302.343
macedonia 316
macinia 434.442
macistia 330
macistus Hercules 334
macra flu. 258
macra campus 213.716
macras 716
macris 428
machæreus 405
macrones 526
macropogones 473
macynium 306
mæander 553.688
mæandri campus 617
mæander flexuosus 554
mæcina 727
mænalus 374
mænace 148
mæotæ 474
mæonia 370
magades 455
magarsa 642
magi Chaldæi 155
magi 690.723
magna Græcia 244
magnetes 552.413.616
magnesia 554.416.606.616
magodi 616
magosa 663
malacus 624
maliacus sinus 410
malaca 148
malea 23.349.350
malia 579
malienses 413
malli 666
mamaus 330
mamertinum uinum 259
mandanis 679.681
manes 294.410.530
manlius Aquilius 615
maones 644
maræotis 520
maroæticum uinum 758
mantiamus 508
mantinea 324.374.398
mantua opp. 204
martius campus 227
martiana 198
marlaus Aracynthus 434
maranitæ 736 (407
marathon 369. 384. 382
marathonius taurus 384
marathonius campus 151
marcellus Octauiæ 642
marai 690
marathus 715
marcomanni 281
mardonius 396
mardi 487.504
mare ponte iunctum 594
mare animanti simile 49
mare glaciale 58
maris impetus 50
maris fons & mater 206
mariaba 728
margalæ 336
margaritæ 681
mariæ lacus 751.758
margiani 67.490.491
marisus 294
mariandyni 286.331
margus 434
marmaridæ 757.123
marmarium 430
marmarinus Apollo 430
marmaletica 539
marsia 531
marsyabæ 744
marsyas 552.704
mars à Persis colitur 690
marria aqua 235
martus 308
martyana 494
massagetæ 487
massabatica ,puincia 707
massa
massa syria 790
massę syriį 132
maseteræ 362
masius mõs 501.506.709
masiani 663
masitia 59.789
masilię origo & situs 170
masilientium respublica & ritus 171
masilienſiũ ueſtis, mundus & dos 173
masiliense, pmõtoriũ 173
masines 88
masinissa 790
masta 786. 133
masyas 716
mastaura 639
masylibes 786
matrum sæuitia 156
mauri ex India 785
maurorum cultus 789
mauritaniæ animalia & fructus 784
mauri 782.123
maurusiį 540
mausoli sepulchrum 624
matrodidactus 794
mariana 51.345
matrinus flu. 232
mausoleum 168
mazaca 516.631
mazaceni 517
mazæi 304
mazena 727
mecestus 551
mecona 368
medama opp. 247
medeon 277
media 501.503
medica herba 504
medica porta 505
medicus succus 504
medicorum schola 555
mediolanũ opp. 181.204
mediomatrici pop. 185
medoacus portus 205
medoaci pop. 145
medobithyni 286
medon 340
medorum uxores 506
medualli pop. 195
medus 505.693.745.776
megabari 763
megalagyrus 667
megastenes 234.371
megalopolis 347
megalobyz 610
megara 258.377.378
megaræ conditores 258
megarici philosophi 378
melæna 309.501.653.615
melas 614.721
melamphilus 440
melamborius uentus 174
melamphylus 607
melancrene 159
melanthiį scopuli 606
melania 637
melanthus 378.603
melas flu. 371.517.392.412
meldi pop. 186
meletes 531
meletopolis 648
meleager 720
melibœa 300
meliagrides 730
meligunis 266
melinus portus 731
melibotus 543
melita opp. 60.267.454
melitea 418
melitina 500
melitini 512
mel acapnistos 385
mel furens 527
mel in arundine 462
mellaria 131
melos 237
melpis flu. 229
melsus flu. 158
memnon 691
memnon Rhodius 578
memnonis regia 771
memnonia 771
memnonium 691.773
memnonis uicus 393
memnonis sepulchrũ 561
memphis 765
menander 608.287
menapolis 224
menapiį pop. 185
mendes 766
mendesium 759
mendesiį 770
mendidia 321 (468
mẽdaciį præmiũ silẽtium
menecles 623.629
menecrates Elaita 592
menecrates 691
menelaus 28.358
menelaus ad Æthiopes 28
menelai errores 35.37
menelaus portus 37.795
menelaus opp. 761
menestheus portus 94
menesthei oraculum 94
meneus 324.326
mennes 369
meninx 791
menipp° Catocas 628.720
menodorus 618
menodotus 596
mensis Arceus 552
mensis Carus 555
menebria 214
mentum 359
menynge 149
meouania 219
mæotidis glacies 52
mercurius 774
meris 188
mermandalis 484
mermodas 484
meroe 30.58
merones 527
merorarum mores 780
meretricis sepultura insi. 722.723
meropis 289 (766
mesapia insu. 268.390
mesembria 309
messena opp. 257.240
messena expugnata 270
messenæ condi. 258
messenios bellum 187
messa 350
messenia 340.345
messeniį 322
messenius sinus 223
messeis 416
mesola 347
mesopotamia 36.74. 73. 506.699.780.122.500
mesopotamię ferilitas 709
metallica 134
metallum emp. 460
metalenses 423
metabus 255
metagoniũ 162.784.786
metallorum in Turditania prouentus 137
metapontum 216.255
metaurus flu. 247.265
metellus Balaricus 139
methone 55.346.420
methana 360
methymnei 564
methydrium 374
metrodorus 563
metulum 199.304
micypsa 786
midas 57.294
midea 359
midia 55
migadi 473
milesiorum murus 760
milesiorum Coloniæ 605
miletus 553.602.604
miletopolis 550
militariũ collegium 672
milius 381
miliariorũ mẽsuratio 154
mithriades 309
miltiades 834
milya 602
milyas 382
milyes 645
mimallones 451
mimas 614
mimnermus 43.612
mimnermi locus 604
minæi 728
mindus 539
mineruæ fanum 271
minerua Cyristis 712
minius flu. 145.124
minium 136.690
minoa 354.377
minos Iouis familiaris 722.723
minos 142.45.458
minuos cœtus 520
minthes 330
mintius flu. 200
minyæ 324.332
minyeius 333
milenum 255.235
misenum promont. 163
mithras 695
mithridaticum 543
mitropastes 727
mitylene 572
miurus 499
mius 602
mnasalces 278
mnasyrium 623
mneius 761
mneuis bos 763
moasas 725
moageta 662
moaphernes 479.534
modræ 521
mœridos lacus 748
molochath flu. 784.786
molon 623.629
molonis oratio 620
molossi 311.313.316.
molycrea 411.434.435
molycrium 323
momemphis 761
momemphitæ 761
monariticum uinum 514
monarchia 9
moncœus portus 194
monetiũ oppidũ 199.304
monoxyla 147
mopsus 427.612
montes & campos commutari 768
mopsius 427
morbum metuentes combuntur 680
mopsi domicilium 643
mopsiopia Attica uñ 390
morena 550
morgantium 248.260
morimena 516
morimeni 381
morini pop. 186.192

moro urbs 344
mors natiuitas 667
moſchi 477
moſchi excogitatio 718
moſchica 479
moſchici monte 8473.501
moſes 721
moſis inſtitutum 723
moſyni 527
moſynœci 527
mugil piſcis 671.781.480
mugilones populi 281
mulcibris opera 38
muliadas fluuius 145
mulierum Aegyptiarũ fœcunditas 660
mulieres Indicæ 674
mulieres exciſæ 732 (736
mulieres pacẽ cõciliantes
mummius 367
munda 133
mundi forma 10.103
munychia 381
munychia Diana 609
muridis lacus 767.768
muriũ copia apud Hiſpa.
muſarum loca 453 (157
muſæum Alexand. 752
muſarum miniſtri 319
muſæus 453.723
muſica 450
muſicana redio 660.666
muſmones arietes 217
mutina oppidum 208
mycale 606
mycaleſſus 389.395
mycenæ 554
myconij 333
myconus 466
mychos 394
mydaium 551
mydæ opes 647
mydas 383
mygdon 528
mygdones 150.286.709
myla oppidum 256
mylaſa 626
myndus 626
myonnenſus 613
mynetes 558.580
myra 632.633
myrrha 512
myræa 528
myriandrus 643
myrias quid 301
myrina 593
myrlea 540
myrleaticus lacus 528
myrlianus 148
myrmidones 361
myrmecius uicus 474
myrmecium 300
myrſinus 328
myrſilus 589
myrrhinuſa 269
myrtoum pelagus 313
myrruntius 312
myrruntium 328
myſclus 373
myſi 285.286.540.599
myſia 343.540.541
599.647
myſij 513
myſius fluuius 588
myus 554.606

NAbarca 345
nabataea 737
nabatæi 725.293
nabatæi Arabes 721.736
nabatæorum mores 743
nabriſſa 135
nabla 322
nabiani 486
nabocodroſorus 615
nabraſis æſtuaria 94
nacolla 551
naburianus 701
naiades 451
namnitæ 181
nantuatæ 196
napata 778
nape 289
naphtha 700
naphthæ natura 705
naphthæ fons 705
napitinus ſinus 245
narbo opp. 120.170.173
narbonenſis ora 169
narbo portus 178
nacri oppidum 208
narciſſi monumentũ 389
nardus 660.742
narna 219
nar fluuius 219.226
narthecis 606
naro 305
narus 685
naſamones 123.293.795
nauale Troiæ 572
naualia Cæſaris 314
naualium arcana 621
nauclus 603
naucratis urbs 706
naucratis fluuius 761
naulochus 309
naupactus 411.434
nauplia 354
nauplius 355
naupontus 303
naurus 420
nauſtathmum 795
naxus oppidum 466
naxi conditores 679
naxus 258
naandria 577
neandrini 578
neanthes Cyzicenus 42
neapolis 213.537
neapolis cumanorum 237
neapolis ſeu Nea 113
neæthus fluuius 175
nebrides 477
necæa 289
necropolis 753
necyomantici 723
nedas fluuius 531
nedea 335
nedon 346
neduſia Minerua 346
negra 742
neius 437
nelia 420
neleus 323.339
nelei filij 633
nemanſus opp. 170.178.
301
nemeus leo 363
nemeſis Adaſtria 562
nemeſis ſtatua 382
nemoſus oppidum 129
neocles 608
neoptolemus 563.297.421
neoptolemi tumulus 405
neoptolemi turris 296
neon 207
nepherinus urbs 791
nepita oppidum 218
neptuni templum 54
neptunus Heliconius 370
nericus 55.437
neritus 435.436
nerium promontoriũ 145
neroaſſus 516
neruij populi 185
neruoſi montes 184
neſonis 414.425.427
neſtoris bellum 338
neſus 434
neſi tumulus 288
neſiphyra promont. 757
neſtorphiloſophꝰ 641.642
netium 273
nibarus 507
nicator 504
nicatorius mons 700
nicæa 542.410.664
nicea oppidum 171
nicephonius lucus 595
niciæ uicus 758
nicias 626
niconia 296
nicomedia 521.540
nicomedi reges 540
nicopolis 433 533.643.754
nigretes 541
nigri promont. 551
nileus 433
nili curſus 515
nili figura 745 nili inſ. 516
nilus 749
nilometrium 743
nilus 747
nilꝰ unde augetur 662.667
nili oſtia 27
nili fœcunditas 660
ninus 699
niobe 241
niphates 567
niſa 390
niſæa 359.377
niſæi equi 504.506
niſibis 501
niſus 377.411
niſyrus 614
nitiobriges populi 181
nitrariæ 762
noarus 304.308
nœga oppidum 158
nola 238.240.301.472
nomades 276. 29. 301.
472.487.290
nomadum tentoria 297
nomi 629
nora 516
norici populi 198.283
noreia oppidum 244
nouitas 17
nouocomum oppidũ 143
nouus murus 592
nox cõtinuo ab occaſu 130
nubendi conſuetudo 678
nubæ 746.776 (240
nuceria oppidum 219.238
numantia oppidum 154
numa Pompilius 220.222
numina 18
numidæ 790.123
numidarum appellatio 123
numitor 222
nux montana 524
nymphæum 299
nymphæus locus 306
nymphæum ſpecu 714
nyſſa 618.653
nyſæi 663

OBodas 740
obris fluuius 174
obſicella 149
obulco oppidum 108
oca 691
ocalea 395.399
occidens 96
oceanus fluuius 4
oceani fluxus reciprocus 5
oceani partes 5
oceani motus 165
ocha 429
ochus 489.497

ochyroma 623
ocra alpium 199
ocriculi oppidum 219
ocypodes 675
oda 16
odeſſus 309
odomantis 508
odore uictitantes 675
odryſſa 528
œchalia 325. 431
œchaliæ captiuitas 422.
œdipus 366 (608
œnas fluuius 683
œnoporas 713
œniadæ 212
œnoa 325.361.366.369
œnomaus 342
œnoandros 620
œnones ſepulchrum 570
œnotria 201.245
œnotriæ inſulæ 243.249
œus 56
ogdolapis fluuius 199
ogygia 274
ogygus 369
ogyius 289
olana 357
olbia oppidum 124.205
olbia 171.176.296.634
olbus ciuitas 639
olei fons 497
olenia petra 328
olenia capra 372
olenus 371.373.434
olenum 370
oleoſſon 424
olgaſis 377
olineus 274
olizon 420
oliaros 466
olura 336
olympus 550.342.453.
540.632.634
olympi plures 321
olympiorum origo 341
olympia 324.340
ologaſys 530
olyras 412
olyſſa 327
omonades 372
oncheſtus 395.397
onei 261
oneſii populi 182
oneſicritus 685.678
onij montes 365
onychitus 518
opa 508
opandix 509
ophiades inſulæ 730
ophientes 434
ophiuſa 159.296.622
ophlinus 533
ophiuſa inſula 112
ophrunium 568
ophryas 783
opici 234.242
opiſtholepria 603
opis uicus 74.702
opuntij 401.409
opus 56
orationis ſpecies 16
oraculũ aſino redditũ 366
orbis ſitus quorſum con-
ducat 8
orbis partitio p ſigilla. 72
orbis terræ partitio 104
orbacus 700
orcaorci 543
orcheni 701
orchiſtena 507
orchinus 314
orchomenꝰ 374.392.399
ordia oppidum 206
oreades 455
orei 383
oreitarum ſagittæ 686
oreitæ 684
oreſtæ 316.418
oreum 306
oreus 56.429
oretani. 148.131.132.144.
orga 552 (429
orgia 319
oria urbs 144.429
orichalcum 578
orion 429.682
orithyia 282
oriza 658.679.653
ormenium 422
orneæ 362.367
orneates 368
oroates 690
orobias 429
orontes 643.712
orontis fons 717
oropus 613.76.388
oroſpeda 152.155
orpheus 455.723
orphica. 321 orthane. 561
ortha 423
orthium oppidum 233
orthoſias 715
orthoſia 619.717
ortoſpana 348
ortygiæ 21.467
orybe 273
oſſa 56.414.342
os lacus 569.570
oſiridis templum 772
oſiridis aſylum 761
oſogo Iuppiter 626
oſtia oppidum 210
oſtidamia 60
othrys 417
othryas 362
otides aues 155
otrœa 542
oues carne ueſcentes. 792
ouidiaceni 475
oxibius portus 176
oxus fluuius 68.487
oxydracæ 653.666
oxynea 317
oxylus 343
oxypeteon 583 (770
oxyrynchi piſcis templũ.
oxyrynchus 769
oxyrynchus piſcis 780
ozola 401.409

PAchynũ promont. 256
pacheticũ bellum 572
pacorus 710.712
pactius 616
pactias mons 606
pacton quid 776
pactolus 531.596
pactorij portus 204. 298
padus fluuius 137.143
pædrus 508
pædiculorum mons. 426
pæonia 210.213
pæones 5
pæſus 395
pagaſæ 295
pagræ 712
palamena lacus 9.196
palama 9.15
palas 377
palamedes 355
palæ 98
palæa oppidum 649
palæpaphus 650
palærus 305.312
palæſcepſis 576.179
palenſes 439
palæapolis 151
palibothra 655.667
palibothrus 667
palinthum ſepulchrũ. 357
palinurus promont. 243
paliurus 736.795
pallades uirgines 774
palladis ortus 623
palladis ſimulachrũ 547
palladium 381
pallena 436
palma optima 776
palmaceæ trabes 694
palmæ uſus uarius 705
palmetum 724.736
paltus 691.715
pamiſus 523.522.330
pamphylia 631
pamghyliũ pelagus 648
pamphyliæ initium 634
pamphylorum origo 635
pamportus fluuius 199
panætius 619.623.642
panchia 289
pandaria inſula 115.225
pandarus 559.633
pandion 653
pandionis filij 377
pandænus 340
pandora 427
pandoſia opp. 247.314
pannonia 170
pannonij 303
pannium. 754 (306
panormꝰ opp. 257.262.
panopeus 400.408
panopolis 771
pantia inſula 225
panticapæum 299.474.
panxani 486 (476
paphlagones 187.100.289
paphlagonia 539
paphus 327.650
parapotamij 400.408
paracheloitæ 418
parachoatra 401
parafii 374
paracanda 497
paraſanga 497.498
parapotamia 714
parætacena 687
parætaceni 695.706
parætaca 687
parætafini 502
parætafiçeni 504
parætonium 757
pardales 734
paraneta 508
parentum carnibus ueſci.
674
parium 602.215
parij 495
pariſades 208
pariſus 210
paridis ſepulchrum 570
paridis iudicium 579
parifii 186
parma opp. 208
parni 494
parnaſſus 365.401
paroceanitæ 756
paroræi 316
paronatæ 332
paropaniſſus 654.662
patauium opp. 143
pathaonidæ 448
parthenia 440
parthenicus uicus 474
parthenius 520
parthaſii 261
parthenus 374
parthenium 298
partheniarum origo 270

parthenope Siren 21.237
partheniæ 269
parthenias 343
parthi populi 122.278
parthiæ fertilitas 689
parthici imperij fines 710
parthini 218
parthia 494
paryſatis 744
parus 211.331.333
paryadræ 477
paſiani 347
paſitigris 692
paſargadia 691
paſargadæ 692.693
pattala 656.666
patara 632.633
patraelus uicus 474
patroclus 288
patrocles 63.463
patrocli tumulus 569
patroclides 352
patræ 370.373.442
patrenſes 371
patmos 333
paulus Æmilius 312
pecunia primum ſignata
pecunię uis 399 (ubi 361
pedaſium promont. 649
pedaſus 518.591
pedaſum 240
pedicæ Græciæ 413
pedicli 273
pedyli populi 177
pegaſus ſinus 420
pegaſus 345.365
peium 543
pelaſgica portio Athe. 386
pelaſgica 414
pelagones 294
pelana 346
pelamydia 523
pelamides 309
pelaſgicꝰ Iuppiter. 213.318
pelagonia 316
pelargi populi 213
pelaſgorum origo 212
pelias haſta 432
pelinæus 614
pelium 427
pella 714
pellana 260
pellena 371.372
pellene 372
pellineus 320.421
peloponneſus 301.320
351.590
peloponneſi figura 77
pelops 342
pelori turris 115
pelorũ promont. 247.256
pelothronium 299
peltæ 552
peltinus campus 600
peluſium 750
peluſiacũ oſtiũ 746.756
peluſium unde dictũ. 761
penelope 436.444
peneus 317
peparæthus. 325.414.422
peræbi 57.325.418.433
percotæ 559
perdices Indiæ 675.683
perdix Protogenis 620
perga 635
pergamus 594
perias 429
pericles 608
permeſſus 392
perpenna 615
perperena 579
perſæ 122.690
perſarum dij 695
perãca ſchola 505
perſarum cultus 697
perſarum cœnæ 697
perſæpolis 692
perſepolitana ibid.
perſei ſpecula 769
perſia 690
perſicus 780
perſicus ſinus 114.736
perſuſia opp. 217
peſtanus ſinus 168
peſtus ibid.
petalia 428
peteon 395
petelia opp. 245
petneliſus 635
petra urbs 739
petronius 777
petrotorij populi 182
peuce 291.295
peucetij 274.275
peucini 295
phæbia oppidum 173
phæſtus 337
phædo 240
phagorius piſcis 780
phagrus piſcis ibid.
phagroriopolis 763
phagus Troiæ 572
phalarni 43
phalantus 269.272
phalacrum 314
phalanna 423
phalangia 419
phalaſarna 327
phalata 294
phaleriꝰ populꝰ 383 (139
phalerij dictũ ænigmatic.
phanæ 432
phanagoria 297.300.
parthenope 438 (474
phanarœa 68.525
phaniæ patria 414
phanoteus 408
phara 373.788
pharatæ 373
pharbetica præfectura. (761
pharenſes. 371
pharienſes 373
pharmacuſæ 380
pharnaces 475
pharnacismenſis 534
pharnacia 309.526
pharos 28.34.305.515
pharſalus 343.418
pharus 54.750.753
pharuſii 785
pharygæ 411
pharygium 407
pharygea Iuno 411
pharycadon 421
pharys 243
pharziris 744
phaſilis 634.638
phaſis 478.508
phatnicum oſtium 759
phauda 526
phaunites 508
phaura 383
phazemon 537
phazemonetica 537
phea 229
phellus 633
phemonoe 283
pheneus 374
phenices 118
pheræ 720
phylætas poeta 626
philadelphia 554.599
philarchi Arabum 122
philetor 330
phidias 237
philiſtides 302
philippus 360.629
philemon 639
philetærus 521.595
philæ 37.775
philenorum aræ 163.793
philetærus 366
philomela 286
philomelium 552
philopœmon 371
philomator 419
philotas 603.606.642.
philon 71 (638
philodemus 720
philoſophia quid 451
philoſophi Indici 668
phineus 203
phlegra 237
phlegræus campus 234
phlegyæ 426
phleus 509
phliaſia 368
phligadia mons 199
phlius 368
phocæa 616.623
phocis 394.400
phœdo Eleus 378
phœnicus 634
phœnix flu. 412
phœnix mõs & opp. 620
phœnix Lampei. 415.418
phœnice 314
phœnicia 711.717
phœnicum inuenta 500
phœnicus 634.757
phœnicuſa inſula 267
pholegandrus 466
pholoe 343.374
pharates 667.710
phranicates 713
phrixus 389
phriconia 557
phriconis 592
phritium mons 557.592
phrizium 43
phryges 560.285.315.
527.548.541
phrygia 122.552.455.542
phrygius 420
phrynichus 605
phryno 402
phthia 369.415
phthiotia 414
phthiotæ 413.351.417
phthirophagi 473.477
phthinopolis 309
phycus 349
phylaca 417.419
phylarchi 710.706
phyræa 407
phylleus Apollo 419
phyſa 781
phyſco 630
phyſcus opp. 436.443
phyſeteres piſces 688
piaſus dux 592
picenum opp. 232
picentini 220.241
picentes 241
pieria 395.453.713
pigmæi 472
pigniſum 381
pimpla 453
pimoliſena 538
pinara 632.633
pindus 317.411.418
pinaca 709
pioniæ ager 409
piræa 368
piraticarum nauium con
crematio 633
pirene 355
piruſcæ 504

piſa

piſa 342
piſander 601
piſcium mira magnitudi-
ne 137
piſcium coſtæ 684
piſæum litus 329
piſæ oppidum 148
piſidia 32
piſidici montes 633
piſidę 382.425
piſilis 620
piſinus 552.521
piſſa 324
piſſinuntia 451
piſſuri 491
pitana 556
pittacus 573
pittacus tyrannidis inſi-
mulatus 588
pithecuſia 419
pithecuſæ 50.56
pitulum oppidum 229
pitya 379
pityaſus 382
pityus 339
pityuſa 563
pixodorus 445
platamodes 335
plataniſtus 331
plateæ quare dictæ 391
plateæ 396
placentia oppidũ 208.145
planaſia inſula 115.124
pſanctæ ſcopuli 100
planeſia inſula 151
platanius 637
platonis domicilium 764
plauſtrum uel arctus 448
pleuron 434.442.448
pleuronius ager 448
pleutauri 147
plinthina 758
plumbaria inſula 151
plutonium 600
plutiades philoſophꝰ 642
plynus portus 795
pnigeus 757
podalyrij phanum 274
pœgnas 603
pœcila petra 638
poetica 14.16
poeta quid agat 14.15
poeticæ uirtus 16
poetica priſca 16
poetica pueri inſtitueb. 181
poetica ex quibus 23
pœus 317
pola 43.207
polemon 13.553 (267
poliadis Mineruæ templũ
polianus 355.317
polichnium 340
polichna 576
poliſma 574
politobria 309
polybius 22.89.406
polyarrhes 501
polycæſta 444
policleti ſimulachra 358
polycrates 607
polycratis annulus 607
polydectes 463
polydorus 559
polymedium 579.587
polymnaſtus 612
polyphagi 163
polyrrheni 327
polijum opp. 177
pometius ager 156
pompea opp. 238
pompelon opp. 153
pompæ Indorum 682
pompeij mors 755
pompei ſepultura 721
pompeius 472.632
pompeiopolis 538
pontus 19.50.513
ponti figura 117
pontici 347
populonij ſitus 216
pordoſelena 590
pordalis ibid.
pornope 411
porſena rex 211
πορθμὸς 54.86
poros 355
portæ 643
porus 329.643
poſſidonij reſpõſum. 87
poſidium 314.334.606
poſidoniates 242
poſidonius 138.623.714
potamus populus 384
potamia 539
potamon 19.588
potentia opp. 159
potus cibuſq; Indorũ 673
practium 557.559.563
praſia. 269 praſius. 327
praſum 457
praſium 247
praſii 667
praſopij 368
pramnæ 682.778.672
præfectorũ quinternio-
prænesteop. 230 (nes 470
prætura po. Ro. 797
pratum lucus 156
praxiphanes 140
praxander 649
prænuſſum promont. 238
præpeſinthus 466
priapus 541
priamo 305
priami imperium 558
priene 553
prienenſes 370
prqbalmthos 369.384
procli uallum 384
prochita 56.115.239.249
proerna 418
profundus portus 388
prometheus 343 (654
promethei uincti fabula.
promõtoria tria à ſepten
trione 85
proneſus 438
prophthaſia 494
prophetæ 318
prophetides ibid.
propontis 117.555
proſchium 434
proſerpinæ flores 247
proſymna 359
protarchus 626
proteſileum 569
proteſilai domus 286
protogenis pictura 621
prouidẽtiæ opificium. 530
prouincia 796
prouinciæ cõſulares 796
prouinciarũ diuiſio. ibid.
pruſias 549
pruſa 540
pſammitichi ſepulchrum.
pſammitichus 762 (769
pſaphis 384
pſaucij populi 182
pſelcha 777
pſeboa lacus 779
pſeudargyrum 578
pſeudocaſia 734 (793
pſeudopenias promont.
pſeudophilippus 595
p. Seruilius Scaurus 381
pſygmum portus 734
pſyllis 772. 795.123.521
pſyra 614
pſytalia 380
ptaola 455
pteleaſimum 556
pteleus 536
pteleum 316.419
ptolemæus rex 651.686
ptolemæus Philadel. 749
ptolemæorum ſeries 754
ptolemæus Antonij ne-
pos 786
ptolemæus Lagi 292
ptolemæus Ægypto pul-
ſus. 535 (771
ptolemais 635.719.731.
ptolemaici littoris mira.
ptous 397 (736
pulchra pinus. 404
purpurarum piſcatus 718
purpurificium 791
putcoli 24
puteolorũ appellatio. 237
pumentum opp. 170
pydna 322
pygalij 609
pygella ibid.
pygmæi 32.65
pygmæorũ cõfictio. 779
pylagoras 404
pylæa ſynodus ibid.
pylæ 404.412
pylæus mons 592
pylena 434.443
pylij 216.337
pylos 337.323.324.326
pylon. 312 pylꝰ ὑμαθόεις 331
pyraſus 419
pyræus 42 (765
pyramides Memphiticæ.
pyramides orbis ſpecta-
pyramꝰ 49.514 (tũl. 766
pyrechmes 239
pyrethi 696
pyretheia ſepta ibid.
pyræus 376
pyreni mõtes. 129.157.168
pyrenes latera. 153 (170
pyreneæ Veneris templũ.
pyrgi opp. 217.335
pyrgitæ 335
pyrrha 579.588.589
pyrrhæa 409.415.419
pyrrhica ſaltatio 462
pyrrhus 362
pyſander 624
pythangeli inſula 734
pythangeli portus 509
pythagoras 607
pytheas 58
pythicæ modulationes.
pythia 560 (406
pythodoris 533.536.618
pythodorus 434
pytholai promont. 734
pythia uates 403
Quadrimale 733
quari pop. 177
qui reprehendendi Stra-
boni 13
quinda caſtellum 639
quintij 488
quirites unde dicti 220
Rapſodia 13
racemi maximi 67
racemi bicubitales 690
raphia 720
reatum 219
regium opp. 204
regiæ Alexandriæ 752
regis uilla opp. 217
regia conuallis 717

remus 221
rex Meroitarum 780
rex pulcherrimus 664
rex Indorum 751
rhacotis 520
rhadamanthus 458
rhadina 334
rhadus apud Iberos 438
rhadi ambitus ibid.
rhagi 494
rhaga 504
rhagades 56
rhatous 316
rhauraris fluuius 174
rhauenna opp. 205
rhaxyali populi 285
rhætaces 480
rhetium 565.574
rheatinorum mulæ 220
rhegma 639
rhetes 404
rhea 451
rheæ nomina 451
rhecas 476
rhegij conditores 248
rheginorū columella 163
rhenea 467
rheni fontes 196
rhenus fluuius 168
rhesus 564.532.575
rhesi uada 561
rheti populi. 196.283.197
rhinocerotes 734
rhinocolura opp. 704
rhinæ 720
rhiocharus 479
riphæi montes 289
rhium 322.347.373
rhizus 420
rhizes 784
rhizæi 306
rhodanus fluuius 169.173 177.180
rhodani ostia 175
rhodius 532.565
rhodope 151.303
rhodi situs & laudes 620
rhodos 436
rhodæi 272
rhoduntia 412
rhombitæ 474
rhoites 404
rhossus 713
rhosus 643
rhoxana 497.753
rhoxani 296
rhoxolani 107
rhubico flu. 208.219
rhuseno flu. 173
rhuspinum 788
rhuteni populi 182
rhymus 528
rhyndacus 550.528
rhypa 374
rhypes 371
rhyphis ager 373
rhyrium 327 (796
Romani imperij latitudo
romani pop. poteſtas in Auguſtū trāslata 796
romanorum origo 565
romanorū uires quo pacto creuerint 276
romani colles 225
romulus 221
rubeus lapis 230
rubrum mare 726
S Alba portus 731
S fabæ 732
fabaiticum os 731
fabæorum terra 737
fabæorum diuitiæ 78
fabazius 452
fabatica 504
fabaria uada 193
fabatij populi 193
fabelli unde 241
fabini aborigines 220
fabinia oppidum 210
fabinarum raptus 222
fabæi 728.739
fabus rex 741
fabuta 666
faca feſta 347
facarauli 347
facaſena 347
facagena 346
facaſſena 507
facæ 293.491
facæa 347
facerdotes Æthyopū. 780
facerdotes Iudæorum. 503
facerdotes Heliopol. 764.
facerdotū authoritas. 780
faccopædes 707
facrum promont. 112
fadracæ 700
fadrocottus 667.687
fagoſiani 129
fagalaſſus 382
fagaris 697
fagapeni 707
fageſama oppidum 109
fagrus fluuius 233
fagra fluuius 175
faguntus oppidum 151
faguntum opp. 159
fagylium 537
fais ciuitas 760.761
faſi 440.527
ſalamis 116.378.430
ſalaminiacus ſinus 322
ſalaſi populi 195
ſalaſorum aurifodinę 196
ſalaſorum latrocinia. 196
ſalas 281
ſalapia 190
ſalda portus 788
ſalaria uia 220
ſaletini 186
ſalentina 272
ſalentini 268.271
ſalepia oppidum 189
ſalgantus 388
ſalmacis fons 624
ſalmone 342
ſalmoneus ibid.
ſalmidiſſus 46.309
ſalmonium promont. 72
ſalome 725
ſalon 542
ſalonenſis caſeus 542
ſalo 305
ſalies populi 170.177
ſamaria 721
ſamariana 489
ſambuca 453
ſame 436
ſamia 606
ſamicum 330.333.337
ſami laudes 607
ſamnitarū mulieres 190
ſamnites 229.240.244
ſamnitum lex 241
ſamoſata 631.711
ſamonium 454
ſamothracia 117.454
ſamothrace 439
ſamus 116.333.436.437
ſamius Neptunus 229
ſampſicerami regio 714
ſanaſſas rex 789
ſanaus 552
ſandocora 631
ſandobanes 480
ſandaricurgium 538
ſandalium 381
ſangarius 521.544
ſangia 521
ſaniſena 539
ſanus 210
ſantones. 181
ſapæ 527
ſapphò 38.435.588
ſaphniſis 578.586
ſapei 440
ſaramena 525
ſarapani 478.481
ſaraſa 709
ſarapara 358
ſarbonis lacus 47
ſardanapali epigramma. 659
ſardes 554
ſardis 596
ſardiæi 304
ſardo ibid.
ſardoum mare 46.50
ſardinia inſula. 115.215.216
ſarmatæ 286.472.478.
ſarn⁹ 356 ſarn⁹ fl. 238.490
ſaronicus ſin⁹ 322.355.366
ſarpedon 637
ſarus 514
ſaſon inſula 272
ſatrapes Perſarum 615
ſatyrenſes 56
ſatyri 451.452
ſatyri monumentū 474
ſaturnus 451
ſatyrus protogeni 620
ſauromatæ 122.531
ſauera 516
ſaus fluuius 199
ſcæa porta 564
ſcæus 564 ſcæi 564
ſcamander 565.580
ſcamendrius campus. 570
ſcamandrius 579
ſcandalium 625
ſcaphæ teſtaceæ 748
ſcaphæ thalamiferæ 758
ſcarthon 561
ſcarphia 56
ſcarphea 410
ſchedieum 409
ſcenitæ 495.709.725.728
ſcepſis 529.565.879
ſcedia 758
ſcheirones 26
ſcheria mons 181.201
ſciathus 411
ſcingomagus 170
ſcipio ubi à Cæſare debd latus 788
ſcip. calamitoſus exit⁹ 719 379 ibid.
ſciras 376
ſcira 377
ſciron (348
ſcironides petræ
ſcirophorion. 379
ſcœdiſſæ 477 ſcœni 351
ſchœnorū diuerſitas 761
ſcœnus 355.372.366.391 326
ſcolius
ſcollis. 328 ſcolus 275
ſcombroaria inſula 191
ſcordiſci 284.286.307
ſcorpij pennati 663
ſcorpiones Mauritaniæ. (787
ſcotuſa 318.425
ſcriptorum mendacia. 154
ſcydiſſa 520
ſcylacium 258
ſcylleticus ſinus 176
ſcyllæum ſaxum 247
ſcyl⁹

ſcylleticum opp. 252
ſcylleticus ſinus. 252
ſcyllæum 22.359
ſcylax. 525
ſcylurus 302
ſcyrus 717.421
ſcyræ capræ 421
ſcyrij lapilli 421
ſcythiæ 31.121.480
ſcytharum mores 302
ſcythia 69.301
ſcythopolis 724
ſcythrus 330
ſebaſta 721
ſebritæ 731.745
ſebenitica ciuitas 760
ſebeniticum oſtium 769
ſegeſtica ubrs 199.303
ſegeſtus 282
ſegida 154
ſegobrida opp. 154
ſelga 381.382
ſelgica iris 382
ſegelſtis 381
ſelenuntia aqua 265
ſelenuntius Apollo 429
ſeleis 395
ſeleucia 501. 502. 701. 705. 637.643
ſeleucus Nicator 596.687
ſeleucus 702
ſeleucis 711
ſelinus 373.637
ſelinuſius lacus 611
ſelleis 563.325
ſelli 26.317 (137
ſellyū & ligurū latrocinia
ſelymbria 309
ſemiramis 653.699
ſemiramidis opera 699
ſemiguntus 282
ſenatus numeroſus 667
ſenegallia 219
ſena 152
ſennones 204.186.187
ſenones pop. 141
ſepias 420
ſepiaca ripa 426
ſepius 190
ſeptem putei 742
ſeptenſtadium 753
ſepulchrorum genera 780
ſequani poo. 178.184
ſequana flu. 184
ſerapis 761
ſerapis templum 759
ſerbonis 774
ſeres 666
ſerguntia 153
ſerica 659
ſerpentes maximi 65
ſerpentes pennati 568
ſerpentes prodigioſæ magnitudinis 716
ſertorij ſpecula 150
ſertorij obitus 153
ſertorius pirata 150
ſeruilius Iſauricus 632
ſerui ſacri 536
ſeruorum nomina 294
ſeruorum Ro. multitu. 636
ſeryphus 331.333
ſeſamus 523
ſerſaraſij 316
ſeſaminum oleum 705
ſeſoſtris 653.729.514
ſeſtus 117.565.558.559.50
ſetabis 182
ſethreitica præfectnra 762
ſetia urbs 229
ſeumora 481 (121
ſextiæ aq̄ unde appellatæ
ſextus Pompeius 95 (170
ſibæ pop. 654
ſibini pop. 281
ſibyllæ reſponſa 771
ſibylla Erythræa 614
ſicambri pop. 185
ſicenus 466
ſicilia 50.115.248.26
ſiciliæ figura 58
ſiciliæ laus 264
ſicilia Ro. horreum 264
ſiccitas prodigioſa 46
ſiccitatum apud Mauritanos cauſæ 787
ſicinſina 501
ſiconij pop. 195
ſiculi freti fluxus 51
ſiculum mare 46.115
ſicyon 371
ſida 382.444.446
ſidena 561.525.533
ſide 326
ſideritis 668
ſidetani 155
ſidicenum opp. 229
ſidicinum 240
ſidon 54.716.717
ſidonia inſu. 757
ſidonij 40.744
ſidonis ſitus 718
ſidoniorum inuenta 718
ſiga 577.786
ſigeum 565.573
ſigilla 72.302
ſigillum quid 56
ſiginni 352
ſigius mons 173
ſigrium prom. 588
ſilaceni 707
ſilbæ 666
ſileni 448.451
ſilia flu. 668
ſilli 732.508
ſilphium 793.794.795
ſilurus piſcis 780
ſimias 624
ſimiæ 784
ſimiarū capiend. mo. 664
ſimodus 434
ſimonides 333
ſimois 565.580
ſimoiſius campus 570
ſimon 617
ſimus 612.626
ſimplicitas Indorum 673
ſinada 552
ſina opp. 208
ſinadicus lapis 386
ſinda 601
ſindi 475
ſindica 472
ſindones 659
ſindonalia 666
ſinnaca 709
ſinope 68.459.476.478
ſinopica rubrica 518
ſinopica terra 136
ſinotium 305
ſinti 440.527
ſin⁹ præcipui quatuor 114
ſinus Gallicus 182
ſinueſſa unde dicta 225
ſiphnus 466
ſipylus 54.553.555
ſiraci 472.486
ſiraces 344
ſiracuſarum conditor. 253
ſirenæ inſu. 238
ſirenes 20.21.249
ſirbis 633
ſirbonis lacus 720
ſirenuſſæ 21
ſirenuſſarū promōt. 246
ſiris flu. 254
ſirnium 308
ſiſapo 133
ſiſinij pop. 187
ſiſinus 516
ſiſimithræ petra 350
ſiſyphium 365
ſiſyrba 603
ſitacena 504.695.706
ſitalca 494
ſittaceni 475
ſitines 527
ſmaragdus 739
ſminthe⁹ Apollo 576
ſmyrna 528.604.615
ſmyrna Amazon 603
ſminthia 577
ſoandus 631
ſoanes 479
ſoatri 381
ſocrates miles 388
ſocrates philoſophus 680
ſodoma 725
ſogdiana 496
ſogdiani 67.490.493
ſol ſupra uerticem 774
ſol Maſſagetarū deus 347
ſol quare maior oriens oc cidensq̄ appareat 130
ſol ſi ab omnib. æq̄ di. 663
ſoli opp. 632.638
ſolij 650
ſoli infenſi 780
ſolis ciuitas 763
ſolis ſtrepitus in occa. 130
ſoli populi 573.633
ſoloce 706
ſolœciſmus 630
ſolus urbs 650
ſolymum prom. 601
ſolyma mons 634
ſonitus coloſsi Mēno. 773
ſolmiſſus 609
ſolymi 19.634.514.552
ſophena 501.506
ſophocles 452.608
ſopita dea 730
ſophina 631
ſophiſtæ Brachmanes 678
ſopithis rex 665
ſorora opp. 159
ſoror quindecim fratrū 15
ſororiæ ciuitates 712
ſoſipolis Iupiter 616
ſoſtratus 619
ſoſtratus Gnidius 750
ſotades 616
ſpanides 486
ſparta 349
ſpartanorū polyādriū 413
ſpartarius campus 152
ſparni 488
ſpauta 502
ſpelunca metauri 265
ſperchius 56.412.417
ſpermophagi 731
ſphæræ ratio 109
ſphagia 334.346
ſphacteria 241
ſphinges 735
ſpina uicus 205
ſpinæ cuiuſdā ſuccus 686
ſpitamenes 492
ſpledon 400
ſpodium 155
ſpoletium opp. 219
ſporades 116
ſtadia 622
ſtaphylinorū caulis 784
ſtaſanor 650
ſtationes factitiæ 237
ſtatonia opp. 218
ſtegnatia opp. 273

ſtellarum ratio 103
ſterea 384
ſterota 459
ſteniclarus opp. 347
ſthenelus 363
ſtiphana 537
ſtœchades inſu. 124
ſtolati 143
ſtoni pop. 196
ſtoras flu. 224
ſtrabo quando claruit 598
ſtrabo uerſatus Alexã. 94
ſtrabõis peregrinatio 109
ſtrabonis progenies 459
ſtrabonishiſtoriarũ li. 495
ſtrabonis patria 525
ſtratarchas 459
ſtratia 374
ſtraocles 346.623
ſtratonici dictum 620
ſtraton 525
ſtratonice 595
ſtratonis turris 719
ſtratonis inſu. 731
ſtratus 373.433
ſtrongyla inſu. 267
ſtrophades 346
ſtruthophagi 732
ſtruthocameli 732
ſtrymon 313
ſtupor ex odoribus 738
ſtygos aquæ 375
ſtymbara 317
ſtympheus 315
ſtymphalis urbs 374
ſtymphalus 265.357.374
ſtyra 302
ſtyrax arbor 382
ſubarrij 282
ſtubrhebæ 397
ſuchus 731.769
ſucro flu. 150
ſudinus 701
ſueſiones pop. 186.188
ſueſula opp. 240.362
ſueui pop. 185.280.281.285
ſugambri 281.282.784
ſuchi opp. 216
ſuidas 318 (hib. 550
ſuillarum carniũ eſus pro 620
ſulgas 177.183
ſunium 376
ſunius pop. 384
ſurena 709
ſuſa 44.691
ſuſia 690
ſuſianæ calores 694
ſuſianæ fertilitas 694
ſutrium opp. 217
ſybarus 372
ſybaris 253.572.254.255
ſybaritæ 242
ſybota 314
ſycaminorum ciuitas 500
ſycion 322
ſydones 296
ſyene 37.125.774
ſyenes puteus 774
ſyes 229
ſylæus 740.747
ſylaris flu. 242
ſyloſon 607.608
ſyloſontis chlamys 608
ſyluia Rhea 221
ſyma inſu. 624
ſymætus flu. 262
ſymbri pop. 145
ſymplegades 19.141
ſynoria 552
ſyphacis regia 786
ſypilus 383
ſyrtis parua 791.787
ſyrtis magna 792
ſyrtium pericula 792
ſypus 190
ſyracuſæ 55.274.366
ſyræum opp. 238
ſyria inſula 333
ſyri 36.522
ſyri nigri 699
ſyriæ ſitus 710
ſyrorum nomen 699
ſyrmus 290
ſyrus 332
ſyſcia 304.210
ſyſitia 462.463
ſyſpiretis 509
Aben⁹ cãpus 600.236
Tachari 347
tabeæ 552
tænarus 143
tagus flu. 130
talabroca 489
talares 418
talaus 244
talentij 316
tamarus 317
tamna 728
tamyracus 297
tamyracæ 298
tamyras 717
tanais 761.300.411.475
tanais unde fluat 490
tanaſſum 650
taniticum oſtium 759
tanis opp. 526
tantali diuitiæ 647
tanaidos templa 359
tantalus 333
tape 345
taphij 298.441
taphiaſus 434
taphitis prom. 791
taphoſſus 411
tapoſiris 757.759
taprobãe 112.58.67.111.656
tapyri 493
taraco opp. 151
taraſco opp. 170.179
tarati pop. 216
taracina opp. 224
tarbellorũ aurifodinæ 182
tarbaſus 382
tarcon opp. 211
tarentinus ſinus 252.263
tarentum unde 269
tarenti potentia 256.270
tarenti portus 273
tarichiæ lacus 725.791
tarichiæ inſu. 545
tarna 393
tarpetes 475
tarquinius Priſcus 211
tarquinus Superbus 211
tarquini unde nomẽ 147
tarſenſium ſtudia 640
tarſius 561
tarſus 640.712
tartarus 141
tarteſſus 140.99
tatta 381
tauri initium 619.633
tauriſci 198.197
tauri montes 62.730
taurica 298
tauriſcorum aurifodinæ præſtantiſsimæ 200
taurorum ditio 200
taurus 121.471.477.490
tauromiuij opp. 257.258
tauropolium 608
taurorum certamina 765
tauropolæ oraculum 726
taurum 543
taxilla 657.663
taxilus 663
taxilorum mores 678
taxymira 715
taygetum 349
teanum opp. 229.240
teanum Apulum 276
tearco Æthiops 653
tectoſages pop. 179.543
tegeata 331
tegea 324
tegnum 590
teius 520.523
teioniticum 521
teium opp. 613
telchinis 622
telchines 622.448.454
teleboa 179
telephus 587
teliſtobogij 123
telmiſsias prom. 633
telmiſſus 633.634
telus 333
tœliſtoboſgij pop. 525
tembices 311
temenium 354
temeſa opp. 246
temnus 595
tempe 414.422
tempſa opp. 246
tẽplũ Heliopolitanũ 763
teneas flu. 219.226
tenedij 400
tenericus campus 397
teneſis regio 731
teneus 366
tenos 466
tenæ fabula 576
tenedos 576
tentyra ciuitas 771
teos 613
teporix 537
ter hyperbolice 31
terra inſula 4
terra 531
terra nõ ſemper eadẽ 768
terra trifariàm partita 114
terræ forma 10
terræ menſura 58
terræ deſcriptio ſecũdum Eratoſthenem 61
terræ rotunditas 104
terræ latitudo 108
terræ longitudo 108
terreus 301.407
tergeſta 303
terina opp. 246
termerium 625
termeſus 601
termilæ 634.645
termiorum ſigna 163
teſtium pœna 674
terpandrus 414
teſtudinum teſtæ mirçma gnitudinis 733
tetrarchia 543
tetrapolis conuentus 602
tetrapolis 382.711
tetranea 587
teuchira 793.794
teumeſus 394
teuriſtæ 197
teus 603
teutheas 329
teuthea 329
teuthras 412.383
thealeſtria 485
thaius opp. 788
thales muſicus 463.605
thama 421
thamaris 326.455
thammæi 527
thaumacus 418
thaurini populi 185
thapſus 72.727.788
theba 559.583.635
thebæ 33.558.386.417
thebæ Aegyptiæ 773
thebani ſacerdotes 774
thebanus campus 583
themella 714
themiſonium 552
themiſtæ 318
themiſcyra 118.477.485
thena opp. 788
themiſtoclis opſoniũ 606
theocritus ſophiſta 614
theomneſtus 626
theodectes 661
theodoſia 208
theopõpus 40.614.624
theodoſius 542
theodoria ſecta 419
theophanes hiſtoricus 589
theophraſti patria 589
theophraſto à quo nomẽ inditum 589 (577
theophraſti bibliotheca.
thera 53.465.794
thera inſu. 516
thera opp. 791
theraſia 53.465
therapnæ 394.410.412
thermopylæ 405
thermodon 508 527
thermeus ſinus 313
thermiſſa 266
theſſalia 320.355.413
theſſaliotica 209
theſſalonica 313.414
theſpiæ 388.394
theoſprotici 325
theoſproti 311
theſtius 444.448
thisba 396
thisbe 289.395
thoas 433
theones 477
thoaris 508
thoæ inſu. 337
thonis opp. 759
theoperis 708
thorax mons 616
thoricus ſinus 383
thoſnelda 282
thracia 5.26
thraciæ nationes 644
thracium commentũ 387
thracum cum Troianis affinitas 396 (287
thracũ & Getarum mores
thraces in Macedonia 311
thracum loca 216
thraces 285
thraſo pictor 610
thraſialcus Thaſius 749
thronium 56.410
thyron 335.338
thryoeſſa 335
thucydides notatur 441
thule inſu. 58
thunatæ 212
thuria 241
thuriates ibidem
thurij regia 170
thurium uinum 177
thurius 624
thus 737.742
thuſci 207.210
thuſciæ longitudo 213
thuſculum opp. 159
thuriferæ arbores 505
thyatira 615
thymbria 606
thymbra 571
thymbræus ibidem
thyniacum littus 519
thynia 521
thynias 309
thyniathis 217
thyni 286
thynnorũ magnitudo 98
thyrææ 362
thyræi 61
thyrides 322
tiaba 382
tiara 697
tibarni 519
tibareni 299
tibariana 279
tiberius 198.282
tibur opp. 230
tiburtinus lapis 230
tichius 412
ticinus flu. 200.268
tiga opp. 784
tigirini pop. 284
tigranes 509.518.709
tigranocerta 709.591
tigris 74.265.500.667
tilphoſa 396.398
timaus portus 144
timæus carptor 610
timij pop. 187
timonetica 539
timonium 253
timotheus Patrion 367
timuchus 121
tingis 132
tinx opp. 783
tiria 560.541
tireſias 395.723
tiryns 359
tiſamenus 369
tiſianus opp. 788
titanus 423
titareſius 424
titarus 425
tithonius 691
titus 710
tityrus 408
tityri 448.451.452
titini 319
tlos opp. 444
tmolus 451.599.607
tmarus 220
togati 142
tolgus 315
toloſæ ſitus 127
toliſtobogi 543
tomarus 318
tomis 308
tomiſa 514
tomiſus 631
tomori 218
toparchiæ 747
topazia 730
topazius lapis 730
toreatæ 475
toygeni pop. 175
trachin 56.408.417
trachiotæ 306.381
trachinium 434
trachea Cicilia 361.446
trachea 603
trachones 716.717
tragææ 605
trageſæi ſalinæ 406
tragœdia 16
tragium 346
tragurium 305
tralles 617.630
tranſlata à Barbaris in Græcos 529
trarium 579
traniſcium opp. 217
trapez⁹ 299.309.477.528
trapezon 713
trebia flu. 209
trebonius 615
treres 55.560.616
trerus flu. 228
treuiri pop. 48.186
triaſius 380
triballi 291.294.300
tribochi pop. 185
triccæum 241
trices 317.421
trichaices 457
tricori pop. 177.195
tricorythum 369
tridentini pop. 196
trieris 716
trinacria 356
trinacris ibidem
tripodes 380
tripodiſcion 380
triphylia 324.392
tripolitis 316
tripolis 716
triptolemi ſacra 712
tritæenſes 371
tritia 328
tritonias lacus 793
tritum regio 788
triuagri pop. 185
troas 122.455.513.555
troemi pop. 179
trœzen 355.359
trogilium 606
trogini 542.543
trogitis 382
troglodytæ 39.735.776
troia 557.311.541
troia uicus 767
troes 560.451
troiana ditio 558
troianus campus 570 (541
troianę ditiõis ſucceſſores
troiæ excidium 18.573
troicus mons 767
trophonius Iupiter 723
trophonius 398.502
tryphon Diodotus 714
tuder opp. 153
tullum mons 199
tumelicus 282
tunis opp. 791
turditania 131.132 (132
turditaniæ feracitas. 134
turditaniæ naues 137
turduli 140.136
turoentium opp. 176
turina 496
tyana 474
tyanenſis prætura 360
tyberis flu. ortus 209
tychon 561
tymphæi 316.317
tyndarus 712
tyndarij ſcopuli 757
tyndaris opp. 259.262
typhon 597
typhonia 772
typhonis caſus 554
typhonis ſepulchrum 239
tyra flu. 13.279.295
tyrambe 474
tyrannion gram. 526.577
tyrrhegetæ 280.285.296
tyrrheni pop. 211.212
tyriarium 631
tyria purpura 718
tyrij 744
tyrina 349
tyrtæi Eunomia 727
tyrus antiqua 716
Vacca ſacra 761.767
Vuaccæi 144.154
uacua flu. 148
ualeria uia 228.228
ualeria opp. 229

uapanes opp. 216
uaralij 305
uaragri pop. 196
uarus flu. 170
uarus Quintilius 282
uaſcones 153
uaſorum magnitudo 209
uata opp. 788
uates 189.451
ucetia opp. 144
uellai pop. 182
uellus aureum 479
uelitræ 229
uellera precioſa 209
uelleris auri fabula 479
umbilicus orbis 404
uenaſini 515
uenafrum opp. 229.234
uendum opp. 199
ueneris ciuitas 761.774
ueneris templum 224.263
ueneris templū apud corinthos 364
ueneti pop. 186.207
ueneti unde 168.203
uenetorum nauigia 186
uenetæ equæ 104
uennones pop. 196.198
uenti quot, cum ſuis nominibus, & quibus ex partibus flant 26
ueni in Ætna 266
uenti indici 657
uentidius 713
uentrimani 251
uenus Græca dea 765
uenus appeteria 475
uenus Acrea 649
uenus nuda 625
uenuſia 241.273
uenus Corinthia 364
uera 503
uerbanus lacus 200
uere nubunt Perſæ 696
uercellæ 210
uereſtis flu. 230
ueriſimiliter mentiri 18
uermius mons 647
uermium aquæ 507
uerona opp. 204
uertinæ opp. 245
urgenum 170
uertices montium 455
ueſpertiliones Babyloniæ 702
ueſtini 232
ueſtini opp. 210.219
uettiones 131
uefuuius mons 238
uettones 144
uettones 93 (627
uetionum mores 156
ueſtimenta è corticib⁹ 492
uettones 93 (627
uia ſacra Alabādenorum
uia Romam è Græcia 273
uibij pop. 130
uibona opp. 247
uictimarū enecatio 674
uienna opp. 177
uina optima 225
uinum Pellinæum 614
uinum uetuſtiſſ. 67.496
uindelici 197.283
uindoligi 184
uiperæ Indicæ 671
uita per laborem 679
uitij 493
uitis Mauritanica 784
uitis mira fertilitas & magnitudo 67
uites excuſæ 294
uitis mira craſsities 496
uitreolum 650
uitriaria arena 719
ulios Apollo 605
ulyſsis ornamenta 15
ulyſsis eloquentia 16
ulyſsis ditiones 436
ulyſsis ara 79
ulyſſes an Italiam appulerit 20
ulyſſes ter Sciciliam appulit 23
ulyſſea urbs 141
umbilicus orbis 404
umbri pop. 207.210
umbria 218
unoculi 675
undalus 177
uocabula ad ſonum conficta 630
uocontij pop. 179
uocuntij pop. 170.177.195
uolaterræ opp. 213.216
uolſci 220.222
uolcæ pop. 178
uulcanium forum 237
uulcani inſula 266
ureum opp. 275
urgi 296
ureum opp. 275
uria opp. 272.273.442
uriathus 150
urſarum mons 550
urſo 133
utica 789
uceria 206
uulſinij opp. 217
uulcanium forum 239
uulcani inſulæ 266
uulturnus flu. 229.234
uxij 504
uxia 692
uxiſama 60
uxores communes 202
uxores cū uiris urunt 664
uzita 788
Xanthi 495
xanthij 564
xanthus ſcriptor 491
xanthus 599
xenarchus philoſoph. 564.632
xenocrates 637
xenocles 542
xenophon 64
xenophanes 388
xerxes 612
xerxis fuga 380
xerxena 379
ximena 508
xinophonia promont. 538
xois inſula 258
xuthus 760
Acynthus 369
zadriadas 116.322
zariaſpa 508
zagma 493.496
zagrius 788
zagrus 501.504
zama regia 699.702
zaleuci inſtitutum 786
zamolxis 250
zancle opp. 100
zancle appellatio 258
zanclæi 258
zariaſpa 263
zea 494
zardoces 234
zeletica regio 529
zella 536
zelea 541 (541
zelia 551.557.559.560.528.
zella ciuitas 788
zeles 131
zelis opp. 784
zelienſis ager 534
zelorum ſacerdotium 536
zenodorus latro 717
zenicetus pirata 638
zeno 553.649
zeno laodicenus 628
zenonis patria 243
zephyra 624
zephyrus 26
zephyrij Locri 411
zephyrium 249. 650.795
637.639.757
zeretra quid 374
zeuxis 555
zeugma 459
zamolxin 288
zincha 788
zoilus orator 261
zona habitabilis 60
zonas 598
zonarum quinq; autor 87
zonæ ſex 89
zonæ per gentium differentias 90
zonæ quinq; terræ hiſquę in cœlo ſunt homonymæ 101
zoſter 381
zumi 281
zuchis lacus 791
zunti 471
zygi 322.476
zygopolis 527
zythos 147

FINIS INDICIS.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

STRABONIS PHILOSOPHI GEOGRAPHICORUM Liber primus.

ΗΣ τ̀ φιλοσόφου πραγματείας ἓν νομίζομεν εἶπορ ἄλλω τινὰ, καὶ τ̀ γεωγραφικὸν, ὦ νῦν πραγματευόμεθα, ὧν σκοπεῖν. ὅτι δ' οὐ φαύλως νομίζομεν, ἐκ πολλῶν δῆλον. οἵ τε π̀ πρῶτοι θαρρήσαντες ἁψάσθαι, τοιοῦτοί τινες ὑπῆρξαν, ὅμηρός τε, καὶ ἀναξίμανδρος ὁ μιλήσιος, καὶ ἑκαταῖος ὁ πολίτης αὐτῶν. καθὼς καὶ ἐρατοσθένης φησὶ, καὶ δημόκριτος δὲ, καὶ εὔδοξος, καὶ δικαίαρχος, καὶ ἔφορος, καὶ ἄλλοι πλείους. ἔτι δὲ οἱ μετὰ τούτους, ἐρατοσθένης τε καὶ πολύβιος, καὶ ποσειδώνιος, ἄνδρες φιλόσοφοι. ἥτε πολυμάθεια, δι' ἧς μόνης ἐφικέσθαι τ̀ δὲ τοῦ ἔργου δυνατὸν, οὐκ ἄλλου τινὸς ὄντος, ἢ τῶν θείων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ὧν βλέποντος· ὥσπερ τῶν φιλοσοφίαν ὠνόμασε φασίν. ὡς δ' αὕτως καὶ ἡ ὠφέλεια ποικίλη τις οὖσα, ἡ μὲν πρὸς τὰ πολιτικὰ, καὶ τὰς ἡγεμονικὰς πράξεις, ἡ δὲ πρὸς ὠνόμασε τῶν τε οὐρανίων, καὶ ἧν ὧδε γῆς καὶ θαλάττης ζώων, καὶ φυτῶν, καὶ καρπῶν, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα ἐλεῖν παρ' ἑκάστοις ὄντα, τὸν αὐτὸν ὑπογράφει ἄνδρα, τὸν φροντίζοντα περὶ τὸν βίον τέχνης, καὶ εὐδαιμονίας. ἀναλαβόντες δὲ καθ' ἕκαστον ὠνόμασε ὧν εἰρημένων ἐπὶ μᾶλλον καὶ πρῶτον, ὅτι ὀρθῶς ὑπειλήφαμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν, ὧν ὅτι καὶ ἵππαρχος, ἀρχηγέτην εἶναι τῆς γεωγραφικῆς ἐμπειρίας ὅμηρον· ὃς οὐ μόνον γ' ἐν τοῖς κατὰ τὸ ποίησιν ἀρετῇ πάντας ὑπερβέβληται τοὺς πάλαι, καὶ τοὺς ὕστερον, ἀλλὰ χρεία τινὰ καὶ τὸν κατὰ τὸν βίον ἐμπειρίαν τὸν πολιτικόν. ἀφ' ἧς οὐ μόνον πρὸς τὰς πράξεις ἐπιτυχεῖν ἐκεῖνον, ὅπως ὅτι πλείστας γνοίη καὶ παραλάβοι τοῖς ὕστερον ἐνδόξοις, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς τοὺς τόπους τοὺς τε καθ' ἕκαστα, καὶ ὡς κατὰ σύμπασαν τὴν οἰκουμένην γῆν τε, καὶ θάλατταν. οὐ γὰρ ἂν μέχρι τῶν ἐσχάτων αὐτῆς πράτων ἀφίκετο τῇ μνήμῃ κύκλῳ πρὸς ἑῴαν, καὶ πρῶτον μὲν δὴ ὠκεανῷ πορίκλυστον, ὥσπερ ὄντι, ἀποφήνων αὐτὸν. ἔπειτα δὲ τὴν χωρίων τὰ μὲν ὀνόμαζε, τὰ δὲ ὑπενίττετο τεκμηρίοις τισὶ, λιβύην, καὶ αἰθιοπίαν, καὶ σισύνιους, καὶ δρεμύους, οὓς ἐνίοις λέγειν τοὺς προγλοσσίτας ἀβάβας ῥητῶς λέγων· τοὺς δὲ πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς, καὶ δύσεσιν

ΙΟVA ad philoſophū alia pertineat tractatio, & hanc quam hoc tempore de ſitu orbis delegimus, conſideranda illi eſſe putamus. Quod autem noſtra hæc minimè aſpernanda ſit æſtimatio, permultis declaratur. nam qui eam primi attingere auſi fuerant, tales quidam extitere, Homerus, Anaximander Mileſius, Hecatæus conciuis eius (ut inquit Eratoſthenes) Democritus, Eudoxus, Dicæarchus, Ephorus, alijq; complures. Poſt hos etiam Eratoſthenes, Polybius, Poſidonius, uiri philoſophi. Multa uerò diſciplina, per quam ſolam ad hoc opus peruenīri conceditur, nullius alterius eſt, niſi eius qui diuina ſimul & humana intucatur: quorum uidelicet ſcientiā, philoſophiam eſſe dicunt. Eodem modo uaria eſt utilitas, quædā ad res urbanas, actionesq; principum, nonnulla ad cœleſtium, terreſtrium, rerumq; maritimarum ſcientiam, animalium, plantarum, fructuū, & aliorum, quę penes uniuerſos cernere fas eſt. Hęc eundem poſtulat hominem, qui artes uitæ, ac fœlicitatem cura & cogitatione complectatur. Ex ijs autem quæ dicta ſunt, unumquodq; aſſumentes, magis adhuc conſideremus, in primis quia & nos & maiores noſtri rectè ſumus arbitrati, ex quib. Hipparchus eſt, qui Homerum huius peritiæ primarium autorem eſſe tradidit. Is non ſolum uniuerſos priores ac poſteriores uirtute poëtica ſuperauit, ſed etiā ipſa fermè rerum ciuilium, quæ ad uitam ſpectant, experientia. Ex qua non modò ſingulare ad res gerendas ſtudium adhibuit, ut plurimas cognoſceret, cognitasq; poſteris traderet, ueruetiam & ſingularum partium locos, & qui per cunctum orbem, terram uidelicet habitabilem, ac mare ſunt. Non enim ad extremos uſq; ipſius terminos peruenīſſet memoria, circumluſtrando, nec ipſam primùm quidem ab oceano alutā (ſicut eſt) demonſtraſſet, deinde pleraq; loca nominatim expreſsiſſet, nōnulla uerò ſignis quibuſdam occultius inſinuaſſet, Africā & Aethiopiā, & Sidonios, et Erembos, quos Arabes Troglodytas, hoc eſt, cauernarum incolas iure dixeris, uerbis elocutus eſſet. Qui uerò ad ortus & occaſus pertinerent,

Odyſ. a

a obſcurius

obscurius significauit, quod aliuantur oceano. Hinc enim orientem solem, & in hunc occidentem facit pariter & stellas:

Iliad.4. Inde recens radijs iã sol percusserat aura,
Oceani lentas alti præfugerat undas.

Iliad.8. Incidit oceano lux fulgentissima solis,
Nigrantem noctem, & madidantia sidera ducens.

Fortè legendum, Et Syderalota ex oceano dicit.

* Ex oceano uidelicet dicit. Eorum etiam qui occasum incolunt, mortalium fœlicitatẽ ostendit, & aeris temperiem: cum (ut uidetur) Hispanicam nauigationem intellexisset, quò & Hercules, & posterius Phœnices exercitum ductarunt, & latè imperium tenuere, post quos & Romani. Hic enim & Fauonius spirat, hic & Elysium campum esse poeta decantat, in quem à deis mittendum esse Menelaum asserit:

Odyss.d. Elysium ad campũ, summas telluris ad oras,
Numina te mittent, flauens ubi nunc Radamanthus.
Victus ubi est facilis, non nix, hyberna'ue multa,
Oceanus zephyri suaues excusitat auras.

Fortunatę etiam insulæ contra Mauritanię finem ad occidentem sunt. Quam quidem ad partem & Hispaniæ terminus concurrit. Ex ipso autem nomine manifestum est, quoniã & has ipsas fœlices existimabant, quia huiusmodi locis propinquæ forent. Sed enim Aethiopes ad oceanũ extremos esse manifestat, quòd extremi quidem,

Odyss.a. Aethiopes qui bifariam partiti sunt hominum extremi.

Nec uerò inaniter dictum est, bifariam partitos esse, sicut posterius demonstrabitur.

Iliad.a. Quod autem ad oceanum ait,
Iuppiter oceanũ atq; epulas pictate ,pborũ
Aethiopum hesternus petijt.

Quod autẽ & septentrionalis ad ursas ora extrema, sit ad oceanum, hoc pacto sub uelamine de ursa loquens, & aliud agens, inquit,

Iliad.18. Oceani sola est nudarum atque æquoris expers.

Namq; per ursam & plaustrum polum demonstrat arcticum. Non enim cum uno in loco semper apparenti tot circumuoluantur astra, solam undarum atq; æquoris dixisset expertem, adeò illum imperitiæ minimè damnant, perinde ac pro duabus ursis, unam tantum nouerit. Haud enim par est, alteram inter stellas nondum collocatam extitisse. Verùm ex quo Phœnices annotauerunt, & ad

αἰνιττόμενος ἐκ τοῦ ἀεὶ ὠκεανῷ κλύζεσθαι. γνῶθι δὲ αὐίχοντα ποιεῖ τὸν ἥλιον, ἡνίκα δύνεσθαι μέλλον εἰς τοῦτον. ὡς δὲ αὖτως καὶ τὰ ἄστρα· Ἠέλιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούρας
Ἐξ ἁγεμοχαρέτεω βαθυῤῥόου ὠκεανοῖο.
Ἐν δ' ἔστησ' ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο,
Ἕλκων νύκτα μέλαιναν.

Καὶ αὖ ἀστέρας λελουμένους ἐξ ὠκεανοῦ λέγει. τῶν δ' ἑσπερίων αὐδηέντων, καὶ τὴν δύναμιν τοῦ περιέχοντος· πεπεισμένος, ὡς ἔοικε, τὸν ἰβηρικὸν πλοῦν, ἐφ' ὃν καὶ ἡρακλῆς ἐστράτευσε, καὶ οἱ φοινίκων ὕστερον, οἵπερ καὶ κατέσχον τὴν πλάσιν αὐχμώ. μετὰ ταῦτα δὲ ῥωμαῖοι. φησὶ τοῦθα γὰρ ἀεὶ τὸ ζέφυρου πνοαί. φησὶ τοῦθα δὲ καὶ τὸν πλοῦτον ποιεῖ πεδίον ὁ ποιητής, εἰς ὃ πεμφθήσεσθαι τὸν μενέλαον φησὶν ὑπὸ τῶν θεῶν·

Ἀλλά σ' οὐ πλούσιον πεδίον, καὶ πείρατα γαίης (θυς.
Ἀθανάτοι πέμψουσιν ὅθι ξανθὸς ῥαδάμανθυς
Τῇ περ ῥηϊστη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν,
Οὐ νιφετὸς, οὔτ' ἄρ χειμὼν πολύς, οὔτε ποτ' ὄμβρος,
Ἀλλ' αἰεὶ ζεφύροιο λιγὺ πνείοντας ἀήτας.
Ὠκεανὸς αὔησιν. καὶ αἱ τῶν μακάρων δὲ νῆσοι πῶς δὴ μαυρουσίας εἰσὶ δὴ ἐχέτης πῶς δύσιν. καθ' ὅμοιον σωτρέχει καὶ τὸ τῆς ἰβηρείας τὸ ταὐτὸ πρᾶγος. ἐκ δὲ τοῦ ὀνόματος δῆλον, ὅτι καὶ ταύτας γνώμιζον δυσδαίμονας, ἀλλὰ τὸ πλησιάζειν τοιούτοις χωρίοις. ἀλλαμὲν ὅτι γε καὶ οἱ αἰθίοπες ἔσχατοι ὧδι τοῦ ὠκεανῷ δῆλοί. ὅτι μὲν ἔσχατοι·

Αἰθίοπες, οἱ δίχθὰ δεδαίαται ἔσχατοι ἀνδρῶν.

οὐ δὲ τοῦ, δίχθὰ δεδαίαται, φανέρως λεγομένου, ὡς διεχθήσεται ὕσδρον. ὅτι δ' ὧδι τοῦ ὠκεανῷ·

Ζεὺς μὲν ἐς ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας αἰθιοπῆας
Χθιζὸς ἔβη μετὰ δαῖτα.

Ὅτι δὲ καὶ ἡ πῶς ταῖς ἄρκτοις ἐσχατιαὶ πρὸ ὠκεανῖτις ὄλη, οὕτως ἠνίξατο εἰπὼν περὶ τῆς ἄρκτου·

Οἵη δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν ὠκεανοῖο.

Διὰ μὲν γὰρ τῆς ἄρκτου, καὶ τῆς ἁμάξης, τὸν ἀρκτικὸν δηλοῖ. οὐ γὰρ ἂν τοσούτων ἀστέρων γε τοῦ αὐτοῦ χωρίου περιφερομένων τοῦ ἀεὶ φανεροῦ, οὕτω ἄμμορον εἶπε λοετρῶν ὠκεανοῖο, ὡς τ' οὐκέτ' ἀπειρίαν αὐτῶν καταγινώσκουσιν, ὡς μίαν ἄρκτον αὐτὶ δυοῖν εἰδότος· οὐδὲ γὰρ ἐνὸς ὢν που, τὴν ἑτέραν μὴ προϑεσπίσαι. ἀλλ' ἀφ' οὗ οἱ φοίνικες ἐσημειώσαντο, καὶ ἐχρῶντο πρὸς τὸν πλοῦν,

πλοῦν, παρελθεῖν καὶ εἰς τοὺς ἕλληνας τὴν διάταξιν ταύτην. ὡς πρὸ καὶ τὸν βερενίκης πλόκαμον, καὶ τὸν κανωβον, ἐχθὲς καὶ πρώην καταγνωσθέντα. πολλοὺς δ' ἔτι νῦν ἀνωνύμους ὄντας, καθάπερ καὶ ἀράτός φησιν. οὐδὲ κράτης οὗ ὀρθῶς γράφει, οἷος δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν, φεύγων τὰ μὴ φευκτά. βελτίων δ' ἡράκλειτος καὶ ὁμηρικώτερος, ὁμοίως αὐτὶ τοῦ ἀρκτικοῦ, τὴν ἄρκτον ὀνομάζων. νοῦς γὰρ καὶ ἑσπέρας πέρματα ἡ ἄρκτος. καὶ αὐτίον τῆς ἄρκτου οὕτως ἀθρήσει δεῖ. ὁ γὰρ ἀρκτικός, ὅτι λυσέως καὶ ἀνατολῆς ὅρος, οὐχ ἡ ἄρκτος. δῆλα μὲν δὴ τῆς ἄρκτου, ὧι καὶ ἅμαξαν καλεῖ, καὶ τὸν ὠρίωνα δυκόλως φησὶ, τὸν ἀρκτικὸν δηλοῖ. δῆλα δὲ τοῦ ὠκεανοῦ τὸν δείξοντα. εἰς ὃν, καὶ ἐξ οὗ, τὰς λύσεις, καὶ τὰς ἀνατολὰς ποιεῖται. εἰκὼν δὲ αὐτοῦ τρέφεσθαι, καὶ ἀμοιρεῖν τοῦ ὠκεανοῦ, οἰδίγω ὅτι κατὰ σημεῖον τὸ ἀρκτικώτατον τοῦ δείξοντος γίνεται ὁ ἀρκτικός. ἀκολούθως δὴ τούτῳ τὸ ποιητικὸν ἁρμόσαντος, τὸν μὲν δείξοντα ὀφείλομεν δέχεσθαι, τὸ ὧδι τῆς γῆς οἰκείως τοῦ ὠκεανῷ. τὸν δ' ἀρκτικὸν, τῆς γῆς ἀπτόμενον, ὡς αὖ πρὸς αἴσθησιν κατὰ τὸ ἀρκτικώτατον τῆς οἰκήσεως σημεῖον. ὥς τε καὶ ὄρος τὸ μόριον τῆς γῆς, κλύζοι τ' αὖ τοῦ ὠκεανῷ κατ' αὐτὸν δὲ, καὶ τοὺς ἀνθρώπους οἳ δὲ τοὺς προσβορείους μάλιστα, οὓς ὀνομασὶ μὲν οὐ δηλοῖ. οὐδὲ γὰρ νῦν που κοινὸν ὄνομα αὐτοῖς κεῖται πᾶσι. τῇ δαίτῃ δὲ φράζει, νομάδας αὐτοὺς ὑπογράφων, καὶ ἀγαυοὺς ἱππημολγοὺς, γαλακτοφάγους ἀβίους τε. καὶ ἄλλως δ' ἐμφαίνει τὸ κύκλῳ προσκεῖσθαι τῇ γῇ τὸν ὠκεανὸν, ὅταν οὕτω φησὶν ἡ ἴρις·

Εἶμι δ' ὀφομένη πολυφόρβου πείρατα γαίης,
Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν.

Τοῖς γὰρ πρᾶσι πᾶσι συνήθη λέγει τὸν ὠκεανόν. τὰ δὲ ἕκαστα πρᾶτα κύκλῳ περίκειται. ᾗ τε τῇ ὁπλοποιίᾳ τ' ἀχιλλέως ἀσπίδος κύκλῳ προτίθεσι τὸν ὠκεανὸν ὧδι τῆς ἴτυος. ἔχεται δὲ τῆς αὐτῆς φιλοπραγμοσύνης καὶ τὸ μὴ ἀγνοεῖν τὰ πρὸ τὰς πλημμυρείας τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τὰς ἀμπώτεις, ἀφορέοντος ὠκεανοῖο λέγοντα. καὶ, τοῖς μὲν γὰρ τ' αὐτίκα ἐπ' ἦματι, τρὶς δ' αὖ ἀναρροιβδεῖ. ᾗ δ' ἂν μὴ τρὶς, ἀλλὰ δὶς τάχα ἢ ἰσορίας πρᾶτε δύσιος, ἢ ἢ γραφῆς ἁμαρτημένης. ἀλλ' ἤτε προαίρεσις ποιοῦσι, καὶ τὸ ἐξ ἀκαλαρρέος ἔχει τινὰ ἔμφασιν τῆς πλημμυρίδος ἐχούσης τὴν ἐπίβασιν πρακτικήν, καὶ οὐ τελέως ῥοώδη. ποσειδώνιος δὲ καὶ ἐκ τοῦ σκοπέλους λέγειν

nauigationẽ eis utebant, hanc quoq; distantiam ad Græcos accessisse: quemadmodũ & Berenices cęsariẽ & Canobũ, cuius nomẽ hesterno die aut pridie uulgatũ est. Complures etiã hoc tẽpore absq; nomine (ut inquit Aratus) sunt. Crates igit nõ rectè scribit (Solus æ Hemistichiũ quoris expers) non fugienda fugiens. Meli Homeri. us Heraclitus, & magis Homero consonans, qui pro circulo arctico arctõ, id est ursam nominat. Auroræ enim et uesperæ termini fit ursa, & pro ursa sereni louis terminus. Nam nõ arctos, sed arcticus ipsius ortus & occasus est terminus. Per ursam enim, quam & plaustrũ Iliad. 18. et nuncupat, et Orionẽ seruare dicit, arcticõ sanè declarat: per oceanũ autem horizontẽ, in quẽ et à quo ipsos occasus ortus q; cõficit. Cũ uerò illic uerti, et oceani prorsus expertẽ esse diceret ad signũ horizontis, qui maximè accedit ad arcton, circulũ esse nouit arcticum. Cõsequenter autẽ huic illud poetæ applicantes, id horizontẽ accipere debemus, quod in terra propinquius est oceano. Ipsum uerò circulũ arcticum, qui terrã attingit propinquitatis signum, uelut ad sensum secundũ propinquissimã portionem ad arctõ: quocirca et eã partem terræ oceanus per seipsum inundat. Et septẽtrionales maximè agnouit homines, quos nominatim quidẽ haud sanè commonstrat: necdum enim hac etiam ætate cõmune illis nomen uniuersis inditum est. Cęterum à uiuendi ritu illos eloquitur Nomadas, †id est Non est in in pascendo pecore assuetos, & eos nobiles e græco. quas mulgẽtes, lacte uescentes, & locupletes Iliad.v. describẽs. Et præterea oceanũ terras circuire demonstrat, cum luno hunc inquit in modũ:

Ibo, ut telluris almæ confinia spectem, Iliad.ξ.
Oceanumq; deũm genitorem.

Terminũ enim cunctis assuetum obseruari dicit oceanum. nouissima uerò ambitus circumcingit, et in fabricandis Achillis armis et clypeo, circa eius oras ponit oceanũ. Eódẽ etiã pertinet diligens illa inquisitio, quòd eunt is et redeuntis oceani ęstuaria nequaq; ignorauit, ut modò campos inundet, modò nudet arescentes, cum refluum memorat oceanum. Terq; die scandit refluens, ter surripit undas. Odyss.μ.

Et enim si nõ ter, sed bis accidit, ex accidẽte forsitan historia, aut aberrante descriptione. Cęterũ eiusmodi fuit institutio, & illud oceani lentas dicens undas, quandã inundationis habet expressionẽ, quæ accessum quidem lenem, non fluxũ omnino uehementẽ habeat. Posidonius cum scopulos interdũ tectos, interdum

terdũ nudatos dicat, et flumẽ appellet oceanũ, eius fluxũ & inundationes demonstrari suspicatur. Primum quidẽ rectè, secundũ uerò nulla cum ratione dictũ est. Non enim ipsa inundationis accessio fluuiatili cursui cõparanda est, lõgè magis nequaq; talis est ipsa regressio. Quod Crates ait, quippiam uerisimilius docet. Altifluũ enim ac refluũ, eodẽq; modo totum oceanũ flumẽ appellat. Flumẽ etiã partẽ aliquã dicit oceani & fluminis fluxũ, nõ quidẽ totius, sed partis, cũ hunc inquit in modũ,

Odyss. ε. Oceani fluxum fluuij cum cymba reliquit,
Atq; uagi latè maris aduentauerat undam.

Non uniuersum, sed fluminis fluxũ in oceano dixit partem oceani existentẽ, quam refusionẽ quandã, sinumq; ab hyemali tropico in australẽ polum procedentẽ, Crates dixit, hũc sanè relinquens aliquis, in oceano adhuc esse posset. At uerò totũ relinquens, ut in toto adhuc sit, fieri minimè potest. Sic autem inquit

Odyss. μ. Deseruit fluuij cursum, (Homerus,
Maris iuit ad undam.

Quod certè aliud quàm oceanus non erat. Itaq; si aliter accipias, efficit ut oceanũ egressus, in oceanũ ueniat. Verũ hæc longioris indigerent immorationis. Quod autem habitabilis terra sit insula, primũ à sensu atq; experientia capiendũ est. Nam quócunq; accedere mortalibus ad terrę nouissima possibile factũ est mare obuenit, quod oceanũ appellamus: ubi uerò sensu percipere non obtigit, ratio ipsa demonstrat. Latus nanq; ab oriente, quod ad Indos pertinet, & ab occasu, quod ad Hispanos, & Maurităos, ut plurimũ ab australi parte, ac boreali nauigationibus ambit. Reliquum ad hanc usq; tempestatem nobis eam ob rationem innauigabile, quia qui circumnauigent, & inter se obuiam commisceantur, nulli admodum sunt. Non multum est, si quis ex mutuis eorũ distantijs componat, ad quos permeare nobis licet. Nec uerò pelagus Atlãticum bimare esse putandum est, quòd prominentibus angustè distinguit frontibus. sic enim isthmos uocãt, quibus nauigationis ambitus prohibeat. Sed in unũ potius continuatum confluit. Nã qui nauigijs circumire conati sunt, cũ inde reuertissent, haud ullã sibi terrã cõtinentẽ occurrisse perhibẽt, qua ulterio rẽ impediente nauigationẽ, sese reiectos fuisse dicerent. Verũ per ambiguitatẽ, indigentiã, et solitudinẽ, cũ nihilo minus mare cursum haberet, ac transitum, perq; oceano accidentes casus undarum, scilicet accessus atq; recessus

τοτὲ μὲν καλυπτομένους, τοτὲ δὲ γυμνουμένους, καὶ ἐκ τοῦ ποταμοῦ φάναι τὸν ὠκεανὸν, εἰκάζει τὸ ῥοῶδες αὐτοῦ τὸ ὧδε τὰς πλημμυρίδας ἐμφανίζεσθαι. τὸ μὲν οὖν πρῶτον δῦ, τὸ δὲ δεύτερον οὐκ ἔχει λόγον. οὔτε γὰρ ποταμίῳ ῥεύματι ἔοικεν ἐπίβασις τῶν πλημμυρίδων, πολὺ δὲ μᾶλλον ἂν ἀναχώρησις οὐ τοιαύτη. ὅ, τε τοῦ κράτητος λόγος δεδάσκει τὸ πιθανώτερον. βαθυῤῥοῦν μὲν γὰρ καὶ ἀψοῤῥον λέγει, ὁμοίως δὲ καὶ ποταμὸν τὸν ὅλον ὠκεανόν. λέγει δὲ καὶ μόριον τοῦ ὠκεανοῦ τὸ ποταμόν, καὶ ποταμοῖο ῥόον, οὐ τὸν ὅλον, ἀλλὰ τοῦ μόρους, ὅταν οὕτω φησίν·

Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπεν ῥόον ὠκεανοῖο,
Νηῦς ἀκὴ δ' ἵκετο κῦμα θαλάσσης δύρηπόροιο.

Οὐ γὰρ τὸν ὅλον, ἀλλὰ τὸν ἐν ᾧ ὠκεανῷ τοῦ ποταμοῦ ῥόον μόριον ὄντα τοῦ ὠκεανοῦ, ὃν φησιν ὁ κράτης αὐάχυσίν τινα ἐν κόλπῳ ὧδὶ τὸν ποτὸν πόλον ἀπὸ τοῦ χειμερινοῦ τροπικὸν διήκοντα. ὅθεν γὰρ δύναιτ' ἂν τις ἐκλιπὼν ἔτι εἶναι ἐν ᾧ ὠκεανῷ. τὸν δὲ ὅλον ἐκλιπόντα ἐπ' ἐσχατιὰν ἐν ᾧ ὅλῳ, ἐχ οἱάν τε. ὁμοίως δέ γε οὕτω φησι, ποταμοῖο λίπεν ῥόον, ἀπὸ δ' ἵκετο κῦμα θαλάσσης. ἅτις δὴ ἄλλη τίς ἐστιν, ἀλλὰ ὠκεανός. γίνεται δ', ἐὰν ἄλλως λέγῃ, ἐκβὰς ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ, ἦλθεν εἰς τὸν ὠκεανόν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν μακροτέρας δεῖται σκέψεως. ὅλως δ' ἡ οἰκουμένη νῆσός ἐστι, πρῶτον μὲν ἐκ τῆς αἰσθήσεως, ἐκ τε πείρας λαμβάνον. πανταχῆ γὰρ ὅπου ποτ' ἐσμὲν ἐφικτὸν γέγονεν ἀνθρώποις ὧδὶ τὰ ἔσχατα τῆς γῆς πορευθεῖν, εὑρίσκεται θάλαττα, ὃν δὴ καλοῦμεν ὠκεανόν. καὶ ὅπου δὴ αἰσθήσει λαβεῖν οὐκ ὑπάρξαν, ὁ λόγος δείκνυσι. τὸ μὲν γὰρ ἑωθινὸν πλοῦτον τὸ κατὰ τοὺς ἰνδοὺς, καὶ τὸ ἑσπέριον, τὸ κατὰ τοὺς ἴβηρας, ἐκ τοὺς μαυρουσίους, πολὺ πλεῖστον παῦ ὧδὶ πολὺ τοῦτο νοτίου μόρους, καὶ τοῦ βορέου. τὸ δὲ λιπόμενον, ἁπλοῦν ἡμῖν μέχρι νῦν, ὡς μὴ συμμίξαι μυθολόγας ἀλλήλοις ἐκ αὐτοπροσπλεύσαντας. οὐ πολὺ, εἴ τις σωτίθησιν, ἐκ τῶν παραλλήλων σχεδιασμάτων, ἐκ τῶν ἐφικτῶν ἡμῖν. οὐκ εἰκὸς δὲ, διθάλαττον εἶναι τὸ πέλαγος τὸ ἀτλαντικὸν, ἰδμοῖς διειργόμενον οὕτω σφοῖς, τοῖς κωλύουσι τὸν περίπλουν, ἀλλὰ μᾶλλον σύῤῥουν, καὶ συνεχές. οἵτε γὰρ περιπλεῖν ὧδὶ χειρήσαντες, εἶτα ἀναστρέψαντες, οὐκ ἄνω ἠπείρου τινὸς αὐτιπούσης, τὸν ἐπὶ κεῖνα πλοῦν ἀνακρουσθῆναι φασὶν, ἀλλὰ κατὰ ἀπορίας, καὶ ῥηγμίας οὐδὲν ἧττον τῆς θαλάττης ἐχούσης τὸν πόρον, τοῖς τε πάθεσι τοῦ ὠκεανοῦ τοῖς περὶ τὰς ἀμπώτεις, καὶ τὰς πλημμυρίδας ὁμολογῶ

ὁμολογεῖ δῆλον μᾶλλον. πάντη γοῦν αὐξομένου πρὸς τὴν μεταβολὴν ὑπάρχει, καὶ τὴν αὔξησιν, καὶ μείωσιν, ἢ οὐ πολὺ παλλάττων. ὡς ἂν ὑφ' ἑνὸς τελάγους τὴν κίνησιν ἀφορίζοιμεν, καὶ ἀπὸ μιᾶς αἰτίας ἵππαρχος εἰ ὀρθῶς ὁρᾷ, αὐξανέσθω τῇ δόξῃ ταύτῃ, ὡς οὐθὲν ὁμοιοπαθὲς τοῦ ὠκεανοῦ πανταχοῦ, οὔτ' εἰ δυθείη δῆλον ἀκολουθοῦσας αὐτῷ τὸ συῤῥεῖν εἰς πᾶν τὸ κύκλῳ πέλαγος τὸ ἀτλαντικὸν, πῶς τὸ μὴ ὁμοιοπαθὲς μαρτύρει χώμενος σελεύκῳ τῷ βαβυλωνίῳ. ἡμεῖς δὲ γε μᾶλλον πλέω λόγον ποιεῖ τὸ ὠκεανὸν, τὴν τῶν πλημμυρίδων εἰς ποσειδώνιον αὐαβαλλόμεθα τὴν ἀθηνόδωρον, ἱκανῶς διακρατήσαντας τὸν ποιεῖ τοῦτον λόγον. πῶς ἢ τὰ νῦν ὧδὶ ποσοῦτον λέγομεν, ὅτι πρός τε τὴν ὁμοιοπάθειαν οὕτω βέλτιον νομίσαι, τά τε οὐράνια σωέχει τ' ἂν κρεῖττον, ταῖς γοῦν θύραθεν αὐαθυμάσεσιν, εἰ πλεῖον εἴη τὸ ὑγρὸν ποδὶ περιεχόμενον. ὥσπερ δὲ τὰ ἔσχατα τῆς γῆς τὰ κύκλῳ τῆς οἰκουμένης οἶδε, τὴν φρᾶζε ὁ ποιητὴς, οὕτω καὶ τὰ τῆς θαλάττης τὰ ἐγγύτατα. ποδὶ ἐχέτω γὰρ ταύτῃ, ἀπὸ σκηνῆς ἀρξάμενος, λιβύη τε, καὶ αἴγυπτος, καὶ φοινίκη. ἐξῆς δὲ ἡ πορεία τὰ κύπρου. εἶτα σόλυμοι, καὶ λύκιοι, καὶ κάρες. μετὰ δὲ τούτους ἡ μεταξὺ μυκάλης, καὶ τὰ τρωάδος ἠιών. εἶτα αἱ πρόκειμαι νῆσοι ὧν ἅπασῶν μέμνηται. εἶτ' ἐφεξῆς τῶν ποδὶ τὴν προποντίδα καὶ τὸν εὔξεινον τὰ μέχρι κολχίδος, καὶ τῆς ἰάσονος στρατείας. ἐν μὴν καὶ τὸν κιμμερικὸν βόσπορον οἶδε, οὗ κιμμερίδες εἰσὶν. οὐδέπου τὸ μὲν ὄνομα τῶν κιμμερίων εἰσὶν, αὐτοὺς δὲ ἀγνοῶν. οἱ κατ' αὐτὸν, ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ, μέχρις ἰωνείας ἐπὶ δρόμου τὴν γῆν ἐκ βοσπόρου πᾶσαν. αἰνίττεται γοῦν, καὶ τὸ λιμὸν τῆς χώρας αὐτῶν, ζοφῶδες ὄν, καὶ ὡς φησὶν· (οὐδ' Ἠρὶ τὴ νεφέλη κεκαλυμμένοι· ὀ δὲ ποτ' αὖ Ἠελίῳ φαέθων ὤπασε μέτρα ἀκτίνεσσιν, Ἀλλ' ὠδὶ νὺξ ὀλοὴ τέτατα.

Γνωρίζει δὲ τὴν τοῦ ἴστρου, μεμνημένος γε τῶν μυσῶν ἔθνους θρακίᾳ πρὸς οἰκοῦντος τὸν ἴστρον. καὶ μὴν καὶ τὴν ἐξῆς παραλίαν οἶδε, θρακίαν οὖσαν, μέχρι τῆς πνειοῦ· παίονάς τε ὀνομάζων, καὶ ἄθω, καὶ ἄξιόν, καὶ τὰς πρόκειμένας τούτων νήσους. ἐξῆς δὲ ὅλην ἡ τῶν ἑλλήνων παραλία, μέχρι θεσσαλωτῶν, ἧς ἅπασης μέμνηται. καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς ἰταλίας ἄκρα οἶδε, τρισὶν καλῶν, καὶ σικελούς, καὶ τὰ τῆς ἰβηρίας ἄκρα, καὶ τὴν δυσαιμονίαν αὐτῶν, ὧν δὴ τίνως ἐφαψάμενος. εἰσὶ δέ τινα γῆς τοῖς μεταξὺ διαλείμματα φαίνεται, συγγνοίη τις ἄν. καὶ γὰρ ὁ γεωγράφων, ὄντως πολλὰ παρείκοσι τῶν ἐν μέρει, συγγνοίη δ' ἄν, καὶ εἰ

amplius confessum est. Idem igitur permutationum ubiq; modus existit, incrementorum inquam & diminutionum, uel non multum uarians. Perinde ac uno ex mari causa una & motus unus edatur, Hipparcho fides habenda non est, qui huic opinioni contradicit, ut oceano similia prorsus non accidant: neq; si detur istud, sequatur illud, ut Atlanticum pelagus uniuersum circumcirca cõfluens sit. ad hoc, ne similia accidant, Seleuco Babylonio teste utitur. Nos autem maiorem de oceano ex inundationibus rationẽ Posidonio & Athenodoro reponimus, qui factas hisce de rebus disputationes abunde peruicêre. In præsentiarum autem tantum dicimus, quod ad accidentium similitudinem sic existimare satius sit, quòd cœlestia melius exhalationibus hinc teneant, si amplius circumfusus humor existat. Sicut autem extrema, & terrarum ambitum poeta nouit, & apertè disserit, sic & mare internum. Hoc autem à Columnis incipiens Africa cõtinet, & Aegyptus & Phœnice: deinde ipsam ambiẽs Cyprum: inde Solymi, Lycij, Cares. Post hos uero inter Mycalen & Troadis litus, & adiacentes insulæ, quarum mentionem facit omnium. Inde earum quæ circa Propontidem, tum Euxini usq; in Colchorum agrum, & Iasonis expeditionis. Et item Bosphorum Cimmerium agnouit. Cum & Cimmerios sciuerit, non utiq; Cimmeriorum cognitum habens nomen, ipsos ignorauit, qui eius ætate, uel paulo ante illum, totam è Bosphoro ad Ioniam usque terram discursarunt. Eorum igitur agri clima insinuans attingit, quod tenebrosum est, & sic memorat:

Vide Adag. Cimmeriæ tenebræ.

Odyss.

Aëre ac nebula cooperti sunt.
Illis sol nunquã Phaethon sua lumina spargit.
Pernicioſa super nox semper tenditur istis.

Notum facit & Istrum, Thraciam Mysorũ gentem memorans, quæ penes Istrum habitat. Inde maritimam totam, quæ Thracia est, oram usq; ad Peneum cognouit. Pæones etiam nominat, & Athon, & Axium, & uicinas illis insulas. Deinceps est ora Græcorum maritima usque ad Thesprotas, cuius uniuersæ mentionem facit. Et Italiæ promontoria nouit, eam † mediam uocans. Scit etiam Siculos & Hispaniæ promontoria, eiusq; fœlicitatẽ, quam nuper diximus. Si qua uerò inter dicendum uidebunt omissa, ignoscendũ erit. Nam qui terrę descriptionẽ re uera exponit, si multa particulatim omittit, uenia concedenda ei est, siq; per historiã doctrinamq; differendis

† μεσόγειον est in Græcis: et urbem intelligit quæ postea Tempsa dicta est.

fabulamenta nõnulla implicent. Absint autẽ querelæ & incusatio. Haud enim illud Eratosthenis uerũ est, Poetas omneis non docendi, sed oblectãdi gratia cõiecturis agere. Cõtrà uerò sapientissimi, qui de poeticis quicq; elocuti sunt, primã quandã philosophiam poeticã esse asserũt. Sed aduersus Eratosthenem longiore sermone denuò differendum erit: in quo & de poeta rursus habebit oratio. Nunc quæ de partibus descriptionis terrarũ Homerus orsus est dicere, memorata sufficient. Manifestũ est, eos qui illum secuti sunt, eximia dignitate uiros, et philosophiæ intimæ deditos extitisse. Ex quib. post Homerũ duos tradit Eratosthenes, Anaximandrũ Thaletis familiarem & conciuẽ & Hecatæum Milesiũ: illum quidẽ prius de situ orbis descriptã edidisse tabulã, Hecatæum uerò codicẽ reliquisse. Sic enim ex alia eius scriptura ab eo scriptũ fuisse tradit. Verũ enimuero, quod ad hęc multiplici opus disciplina sit, multi dicunt. Bene & Hipparchus in ijs quæ ad Eratosthenem scribit edocet, quòd unicuiq; tum priuato, tum doctrinarum cupido, cum terrenæ descriptionis notitia pertineat, eam capessere sit impossibile absq; rerum cœlestium & eclipticarum obseruationũ discretione. Sicut Alexandria Aegypti deprehendi nequit, utrum magis quàm Babylonia in septentrionem quàm in austrum sit exposita, nec quanta sit earum distantia sine climatum consideratione. Simili modo urbes ad orientem & ad occasum magis minus'ue accedentes, nullus diligenter sanè dignosceret, nisi per ecliptícas solis et lunę cõparationes. ubi & hæc dicit: Quicunq; locorum proprietates edissere nituntẽ, propriè rem attingunt, cum cœlestium terrestriumq; mensurarum figuras & magnitudines, & interualla, & climata, & calores, & frigora,* & simpliciter aeris naturã manifestãt. Quandoquidẽ et qui domiciliũ apparat ædificator, et qui oppidũ cõstruit architectus, hęc ipsa prouideat, nedũ qui uniuersum terrarum situ homo animo uersat. Huic enim longè magis attineat. nam exiguis in locis siue ad septentriones, siue ad austrũ uergant, nõ multa habetur permutatio. In toto autẽ orbis ambitu, quod ad septentriones usque ad extrema est, uel ad Scythiam, uel ad Galliã pertinet: quę uerò ad Austrum, usq; ad Aethiopũ ultima. Hoc autem differentiã habet plurimam. Pari etiã modo ad Indos & ad Hispanos habitatio: è quibus illos ad orientem maximè, hos autem ad

Poetas rationẽ habere ut oblectent, non ut doceant.

Vel, et breuiter uniuersi naturam.

μυθώδη τινὰ πεπλασται τοῖς λεγομένοις, ἰσοεικῶς, καὶ διδασκαλικῶς. καὶ ὁ λεῖ μέμφεσθαι. οὐδὲ γὰρ ἀληθὲς ὅτιμ, ὃ φησὶν ὁ Ἀπολλόδωρος, ὅτι ποιητὴς πᾶς ἐπιχαίρεται ψυχαγωγίας, οὐ διδασκαλίας χάριν. τ' ἀναντία δ' οἱ φρονιμώτατοι τῶν περὶ ποιητικῆς λεγόμενοι, πρώτιστα τινὰ λέγουσι φιλοσοφίαν τὴν ποιητικήν. ἀλλὰ πῶς ὁρατοδώτη μὲν οὖθις ὁρῶμεν ὅσα πλείονα. ἐν οἷς καὶ πολὺ τὸ ποιητὸ πάλιν ἔσται λόγος. νυνὶ δ' ὅτι μὲν ὅμηρος τ' γεωγραφικῆς ἤρξεν, ἀρκέσει τὰ λεχθέντα. φανεροὶ δὲ, καὶ οἱ ἑπομενοι τούτου αὐτῷ ἄνδρες ἀξιόλογοι, καὶ ὀκέανος φιλοσοφίας, ὧν τοὺς πρώτους μετ' ὄμηρον, δύο φησὶν ὁρατοδώτης· ἀναξίμανδρόν τε Θαλοῦ γεγονέναι γνώριμον, καὶ πολίτην, ἑκαταῖον, ἐμὲ μᾶλλον. ἐμὲ μὲν οὖν, ἐκδοῦναι πρῶτον γεωγραφικὸν πίνακα, ἐμὲ δὲ ἑκαταῖον καταλιπεῖν γράμμα, πιστούμενον ἐκείνου εἶναι ἐκ τῆς ἄλλης αὐτοῦ γραφῆς. ἀλλαμὲν ὅ γε δεῖ πῶς ταῦτα πολυμαθέως, ἐρήκασι συχνοί. σὺ δὲ καὶ ἵππαρχος, ἐν τοῖς πρὸς ὁρατοδώτην διδάσκει, ὅτι παντὶ καὶ ἰδιώτῃ, καὶ τοῦ φιλομαθοῦντι τὴ γεωγραφικῆς ἱστορίας πεφυκυῖα ἀδυνάτου λαβεῖν, εἰ μὴ τῶν οὐρανίων, καὶ τῆς τῶν ἐκλειπτικῶν τηρήσεως. οἷον ἀλεξάνδρειαν τὴν αἰγύπτου, πότερον ἀρκτικωτέρα Βαβυλῶνος ἢ νοτιωτέρα, λαβεῖν ἐκ οἷόν τε· οὐδ' ἐφ' ὁπόσον διάστημα, χωρὶς τῆς τῶν κλιμάτων ὠφελείας. ὁμοίως τὰς πρὸς ἑω παρακειχωρηκυίας, ἢ πρὸς δύσιν μᾶλλον, καὶ ἧττον, οὐκ ἂν γνοίη τις ἀκριβῶς, πλὴν ἢ ὅσα τῆς ἐκλειπτικῶν ἡλίου καὶ σελήνης συγκρίσεων. οὕτω δὲ διὰ ποιοῦσι φησίν, ἅπαντος ὅσοι τόπων ἰδιώτας λέγειν ὠφελοῦσιν, οἰκείως προσάπτοντα, καὶ τῶν οὐρανίων, καὶ γεωμετρίας σχήματα, καὶ μεγέθη, καὶ ἀρετάματα, καὶ κλίματα διαφωνοῦσι, καὶ θάλπη, καὶ ψύχη, καὶ ἄπλως, τῶν τοιούτων ἐχόντων φύσιν, ἐπεὶ καὶ οἶκον κατασκευάζων ὁ κοσμικὸς, ταῦτα ἂν προορᾶτο, καὶ πόλιν κτίζων ἀρχιτέκτων, μή τι γε ὅλων ἀδιαφθόρων τῶν οἰκουμένων αὐτῆς πολὺ γὰρ τούτῳ προσήκει μᾶλλον. ἐν μὲν γὰρ τοῖς μικροῖς χωρίοις, ὁ πρὸς ἄρκτους τόπος πρὸς νότον κεκλίσθαι, παραλλαγὴν οὐ πολλὴν ἔχει. ἐν δὲ τῷ παντὶ κύκλῳ τῆς οἰκουμένης, πρὸς ἄρκτον μὲν ὁ μέχρι τῶν ὑπάτων ὄφεως τῆς σκυθίας, ἢ ἐν κελτικῇ. μέχρι δὲ τῶν ὑπάτων ἀνθρώπων, τὰ πρὸς νότον. πολὺ δὲ παμπόλλην ἔχει διαφοράν. ὁμοίως δὲ, καὶ ὁ παρ' ἰνδοῖς οἰκῶν, ἢ ἴβηρσιν· ὧν οὐδὲν ἧττον ἐώους μᾶλλόν τε, οὐδ' ἑσπερίους.

ἑσπερίους. τρόπον δέ τινα καὶ αὐτίποδας ἀλλήλοις ἴσμεν. παῦ δὲ ὁ τοιόνδε ἐκ τῆ ἡλίου τῶν ἄλλων ἀσφαλῶς κινήσεως τὴν ἀρχὴν ἔχον, καὶ ἐπὶ τῆ ὧδε ὁ μέν φορᾶς, ἀναβλέπειν ἀναγκάζει πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ πρὸς τὰ φαινόμενα παρ' ἑκάστοις ἡμῶν τῶν οὐρανίων. ὧ δὲ τούτοις ἐξαλλάξας ὁρῶντα παμμεγέθεις τῶν οἰκήσεων. τίς ἂν ὃν διαφορὰς τόπων ἐκπεθέμενον καλῶς καὶ ἱκανῶς διδάσκοι, μὴ φρουτίσας τόπων μηδενὸς μηδ' ὧδε μικρόν; καὶ γὰρ εἰ μὴ ἄλλα ἄν, τῆ τῶν ὑποθέσιν τὴν τοιαύτην ἅπαντα ἐκείνων, διὰ τὸ ἐν πολιτικωτέρων, τόγε ὧδε τοσοῦτον ἐφ' ὅσον καὶ τῆ πολιτικῶ παρακολουθεῖν ἄλλα ἄν, πρωσήκοι ἂν ἐκότως. διὰ οὕτω μετεωρίσας ἤδη τὴν διάνοιαν, οὐδὲ ἓν ὅλης ἀποίχεται γῆς. φαίνεται γὰρ γελοῖον, εἰ τὴν οἰκουμένην γλιχόμενος σαφῶς ἐξειπεῖν, τῶν μὲν οὐρανίων ἐπόλμησεν ἅψασθαι καὶ χρήσασθαι πρὸς τὴν διδασκαλίαν, τὴν δ' ὅλην γῆν, εἰς μόριον ἡ οἰκουμένη, μήθ' ὁπόση, μήτ' ὁποία τις, μήθ' ὅπως κειμένη τῷ σύμπαντος νόμῳ, μηθὲν ἐφρόντισε. μηδ', εἰ καθ' ἓν μόριον οἰκεῖται, μόνον τὸ καθ' ἡμᾶς, ἢ καὶ περὶ πλέω ἢ κατὰ πόσα, ὡς δ' αὕτως, καὶ ὁ ἀοίκητον αὐτῆς ποιόν τι, καὶ πόσον, καὶ διατί. ἔοικεν δ' ἐν μετεωρολογικῆ τινι πραγματείᾳ καὶ γεωμετρικῆ σωπᾶσθαι, ὁ τ' γεωγραφίας ἄνδρας, τὰ ἐπίγεια δεῖς οὐρανίοις σωματόπου ἐς ἓν, ὡς ἐγγυτάτω ὄντα, ἀλλὰ μὴ διεστῶτα πολύτοπον, οὐδ' ὁμαλὸς ἐς ἀπεγαίης. φορτικὸν δὴ τῇ τοσαύτῃ πολυμαθίᾳ πεοδῶμεν τὴν ἐπίγουσαν ἱστορίαν· οἷον ζώων, καὶ φυτῶν, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα χρήσιμα, ἢ δύνασθαι φέρειν γῆ τε καὶ θάλασσα. οἶμαι γὰρ γνώριμα ἂν γνώσεσθαι μᾶλλον ὀλίγα. ὅτι δὲ, καὶ ὄφελος μέγα παντὶ δεῖ προσβαλεῖν τὴν τοιαύτην ἱστορίαν ἐκ τῆ παλαιᾶς μνήμης δῆλον, ἐκ τῶν λόγων. οἱ γὰρ ποιηταὶ φρονιμώτατοι τῶν ἡρώων ἀφανίζουσι, οὐκ ἀφανίσαντες πολλαχῆ, καὶ πλανηθέντας. ἐν μεγάλῳ γὰρ τίθενται, πολλῶν ἀνθρώπων ἰδεῖν ἄστεα, καὶ νόμον γνῶναι. καὶ ὁ νέστωρ σεμνύεται διότι τοῖς λαπίθαις ὡμίλησεν, ἐλθὼν μετάπεμπτος· Τηλόθεν δ' ἀπίης γαίης, καλέσαντο δ' αὐτοί.

Καὶ ὁ μενέλεως ὡσαύτως·

Κύπρῳ, φοινίκῃ τε καὶ αἰγυπτίοις ἐπαλαθείς.
Αἰθίοπας θ' ἱκόμην καὶ σιδονίους καὶ ἐρεμβούς.
Καὶ λιβύην, ἵνα τ' ἄρνες ἄφαρ κεραοὶ τελέθουσι.

Προδεὶς καὶ τὸ ἰδίωμα τῆ χώρας·

Τείς ἀπλῇ μῆλα τελεσφόρον ὄν φιαυτόν.
Ἐπὶ δὲ τῶν αἰγυπτίων θηβῶν·

Τῇ πλεῖστα φορέει ζείδωρος ἄρουρα. καὶ,

occasum inclinari scimus omnes. Sic & Antipodas inter se quodãmodo esse, nescij nõ sumus. Tale aũt hoc totũ ex solis, reliquorũq; siderũ motu ortũ habens, & adhuc agitationis ad mediũ, in cœlũ suspiciendi necessitatẽ habet, & ad ea quæ in cœlo unicuiq; nostrũ appareãt. In his aũt ingẽtes habitationũ uarietates cernunt. Quis igit locorũ differentias exponẽs, bene ac sufficienter edoceat, nullã aut ne tantillã quidẽ illis curã adhibẽs? Etenim si uniuersa pro huiusmodi materia diligenter rimari nequeã, cũ ea magis ac magis ciuilis existat, tantũ saltẽ prosequi, quantũ ciuili pertinere queat homini, iure cõueniret utiq;. Qui enim in sublime sic cogitationem extollit, nequaq; à tota absens est terra. Ridiculũ nanq; uidet, si quis orbẽ terrarũ explanare dilucidè cupiẽs, cœli res attingere, et eas ad doctrinã usurpare audeat, terrã aũt totã, cuius quod habitat una pars est, nec quanta, nec qualis sit, nec in quo totius mundi loco sita sit, exponere curet. Neq; si una tantũmodo parte quo ad nos seu plurib. habitet, & quanta pari modo quàm multa illius inculta est portio, qualisq;, & quã obrẽ. Hæc igit geographiæ species cuidã rerũ sublimiũ, & geometricæ tractationi uidet esse cõiuncta: quæ sic terrena cũ cœlestibus in unũ cõiungit, ut propinqua maximè existẽtia. Sed nõ longinquitate tantũ distent, quantũ à tellure cœlũ absit. Eia tantæ discẽdorum multitudini terrenã apponã disciplinã sicut animantiũ, plantarum, cęterorũ quicquid utile & inutile terra gignit & mare. Nã planius atq; euidẽtius fieri posse, quod dixerim arbitror, quod quisquis talẽ perceperit notitiã, ei nõ mediocris afferet utilitas: id cũ ex uetusta memoria, tũ ex oratione ac ratione manifestat. Poetę igit heroas illos singulari prędditos sapientia fuisse declarãt, qui ad multa peregrinãtes loca, lõgis uagabant erroribus. *In amplissimo enim ponũt, multorũ mortaliũ urbes uidisse, et prudentiam agnouisse. Nestor ipse gloriatur, quoniã inter Lapithas uersatus fuerat. Aduẽtans longinqua ex tellure, uocatus (rit. Venerat ipse, etenim uocitantibus illis.

Itidem & Menelaus: (arua,
Atq; uagans Cyprum, Phœnicẽ, Aegyptiaq;
Aethiopes q; adij, tũ Sidonios, & Erembos,
Et Libyen, ubi sunt longis cũ cornibus agni.

Adiecit & agri propriam ubertatem:

Ter pecudũ fœtus largũ funduntur in annũ.

Et in Aegyptijs Thebis inquit et illud,

Plurima frugiferũ donat cultoribus aruũ. &;

In μεγάλῳ γὰρ τίθενται. id est, pro maximo enim ducunt, siue habent. uel, maximi enim faciunt. Iliad. ν. Odyss. ν. locus.

Odyss. δ.

Odyss. δ.

Ibidem.

Odyss. δ.

Iliad. 1. Has centum claudunt portæ, tum quæq; ducentis (Curribus.

Porta uiris seruatur, equis uectantur, & altis

Omnia enim huiusmodi magnũ ad capessendã prudentiam cõparant adiumentũ, cum regionis ingeniũ, animaliũ & plantarum formæ ac species perdiscunt. Maritima etiam apponi licet. Gemino nanq; quendã in modum constamus ex uictu, nec terrarũ magis sumus quàm maris incolæ. Herculẽ quoq; per multam peritiam & perspicientiã appellari licet
Odyss. 9. Ingentiũ perspectorẽ & cognitorem operũ.

Et sanè uetusta iam ex memoria atq; sermone nostro ab initio dicta testant. Egregiè uerò ille ad præsens institutum sermo mihi uidetur adduci, quòd situs orbis descriptio est ad ciuiles usus maiori ex parte conducens. Rerũ namq; gerendarũ campũ mare explicat, præstat & terra, quam incolimus exiguarum quidem exigua, magnarũ uerò magna, maximarum autẽ uniuersa, quam habitabilem uocamus, aut orbẽ, ut amplissimarũ quidem actionũ hic ipse sit locus. Excellentissimos aũt imperatores illos extitisse cõstat, qui terrę ac maris imperiũ adepti, nationes ac ciuitates sub unã potentiã, gubernationẽq; ciuilem cogere ualuerunt. Haud igit dubitandũ est, terræ descriptionis notitiã (quam geographiã dicimus) omnes ad imperatorias actiones adducere in terra cõtinenti cuncta digerentẽ, atq; maritimis, et quæ intra orbẽ, & quæ exterius existũt. Prætereaq; ijs utilẽ eius dispositionẽ, quorũ interest nosse, hoc sese habere modo, uel aliter, cognitione posse aut non posse deprehẽdi. Singula enim ij melius pertractarẽt, qui quanta sit regio, quonã modo iaceat, cognouissent, quasq; cœli differentias, & quas in seipsa contineat, cũ alijs alij in partibus ualeant, & alia de causa, atq; primordio res antegerendas aggrediant, & imperij magnitudinẽ extendãt, nec ratione pari, aut illis cuncta pernoscere licet, aut ipsis etiã terrã pingentibus. Cæterũ multo magis aut minus in ambobus hisce conspicit. Vix enim cuiquã æquali modo cuncta manifesta esse contingeret, etsi orbis uniuersus unũ sub imperiũ, statumq; ciuilẽ subducat. Sed ne hoc quidẽ pacto eueniret, quin propinquiora notiora fierẽt. Hęc tamen plurib. exprimere cõueniret, ut nota essent. Ista uerò ppe usum ac necessitatẽ magis sunt. Itaq; minimè mirandũ esset, si alius loci descriptor Indis attineat, alius Aethiopib. alius Græcis, alius Romanis. Nã quid attineat,

Αἴθ' ἑκατόμπυλοί εἰσι, δι' αὐτῶν δ' ἐκάστην.
Ἄνδρες ἅζ οἰχνοῦσι σὺν ἵπποισι καὶ ὄχεσφιν.

Ταῦτα γὰρ τὰ τοιαῦτα πᾶσι κοινὰ πρὸς φρόνησιν μεγάλα τῷ μαθεῖν τῆς χώρας τὴν φύσιν, καὶ ζῴων καὶ φυτῶν ἰδέας, πλοῦσιόν τε καὶ τὰ τῆς θαλάττης. ἀμφίβιοι γὰρ τρόπον τινὰ ὄντες, καὶ οὐ μᾶλλον χέρσαῖοι, ἢ θαλάττιοι. καὶ τὸν ἡρακλέα εἰκὸς ἀπὸ τῆς πολλῆς ἐμπειρίας τε καὶ ἱστορίας λεχθῆναι Μεγάλων ἐπίστορα ὀργῶν.

Ἐκ δὲ δὴ τῆς παλαιᾶς μνήμης καὶ ἐκ τοῦ λόγου μαρτυρεῖ τὰ λεχθέντα γ' ἀρχαῖς ὑφ' ἡμῶν. Διαφόρων τος δ' ἐπάγεσθαι δοκεῖ μοι πρὸς τὰ νῦν ὁ λόγος ἐκεῖνος, ὅτι τῆς γεωγραφίας τὸ πλέον ὂν πρὸς τὰς χρείας τὰς πολιτικάς. χώρα γὰρ τῶν πράξεων ὅδε γῆ καὶ θάλαττα ἐν οἰκουμένῃ. τῶν μὲν μικρῶν, μικρά· τῶν δὲ μεγάλων, μεγάλη. μιγίστη δ' ἡ σύμπασα. ἐν πρὸ ἰδίως καλουμένη οἰκουμένην, ὥστε τῶν μεγίστων πράξεων αὕτη ἂν εἴη χώρα. μεγίστοι δὲ τῶν στρατηλατῶν, ὅσοι θιάσαντο γῆς καὶ θαλάττης ἄρχειν, ἔθνη καὶ πόλεις συναγόντες εἰς μίαν ἀρχὴν, καὶ δυοῖν θατέρου οὖσαν, ὅτι γεωγραφικὴ πᾶσας ἂν τὰς πράξεις ἀνάγεται τὰς ἡγεμονικὰς, διαπεφευσμένους πείρους, καὶ πελάγη, τὰ μὲν γῆθος, τὰ δὲ ἐκτὸς συμπάσης τῆς οἰκουμένης. πῶς τούτοις δὲ ἡ διάθεσις, οἷς διαφέρει ταῦτα ἔχειν οὕτως, ἢ ἕτερως, καὶ γνώσιμα εἶναι, ἢ μὴ γνώσιμα. βέλτιον γὰρ ἂν διαχειρίζοιεν ἅπασι εἰδόσιν τὴν χώραν ὁπόσοι τινες, καὶ πῶς κειμένη τυγχάνει, καὶ τίνας διαφορὰς ἔχουσα, τάς τ' ἐν αὐτῇ πρὸς ἐχόντι, καὶ τὰς ἐν αὐτῇ. ἄλλως δὲ κατ' ἄλλα μόρια διωκισθέντων, καὶ ἀπ' ἄλλης ἕδρας, καὶ ἀρχῆς τὰς πράξεις περιχειριζομένων, καὶ ἐπεκτεινόντων τὸ τῆς ἡγεμονίας μέγεθος, οὐκ ἐπίσης διωκισμένων οὔτ' ἐκείνοις ἅπαντα γνωρίζειν, οὔτε τοῖς γεωγράφοις. ἀλλὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, πολὺ γὰρ ἀμφοτέροις καθορᾶται τούτοις. μᾶλις γὰρ τὸ ἐπίσης πάντ' εἶναι φανερὰ συμβαίνει τῆς συμπάσης οἰκουμένης ὑπὸ μίαν ἀρχὴν καὶ πολιτείαν ὑπαγομένης. ἀλλ' οὐδ' οὕτως, ἀλλὰ τὰ ἐγγυτέρω μᾶλλον ἂν γνωρίζοιτο. καὶ προσήκει ταῦτα διὰ πλειόνων ἐμφανίζειν, ἵν' εἴη γνώριμα. ταῦτα γὰρ καὶ πρὸς χρείας ἐγγυτάτω ἐστίν. ὡς τ' οὐκ ἂν εἴη θαυμαστὸν οὐδ' εἰ ἄλλῳ μὲν ἰνδῶν προσήκει χωρογράφῳ, ἄλλῳ δὲ αἰθίοψιν, ἄλλῳ δὲ ἕλλησι, καὶ ῥωμαίοις, τί γὰρ ἂν προσήκοι τοῖς παρ' ἰνδοῖς

ἰνδοῖς γεωγράφῳ, καὶ τὰ κατὰ τὰ βοιωτοῦ οὕτω φράζειν, ὡς ὅμηρος,

Οἵ θ' ὑλίην ναίεσκον, ἠδ' αὐλίδα πετρήεσσαν,
Σχοῖνόν τε σκῶλόν τε —

Ἡμῖν δὲ προσήκει, τὰ δὲ παρ' ἰνδοῖς οὕτω, καὶ τὰ καθ' ἕκαστα οὐκέτι. οὐδὲ γὰρ ἡ χρεία ἐπάγεται. μέτρον δὲ αὐτὴ μάλιστα ἡ τοιαύτης ἐμπειρίας. καὶ ὥσπερ γὰρ τοῖς περὶ θερμοπύλας σφοῖς ὀλίγα ἄλτης λέγεται λείψαι τῶν ὁπλιτῶν ἀρα πρὸ τοῖς πόρσαις, ὑποχειρίους αὐτοῖς ποιῆσαι τοὺς περὶ λεωνίδαν, καὶ λείξαντ' ἂν βαρβάρους εἴσω πυλῶν. ἐάσας δὲ τὰ παλαιὰ, τῶν νῦν ῥωμαίων στρατείαν ὧδε πορθμαίους, ἱκανὸν ἡγοῦμαι τοῦτο τεκμήριον. ὡς δ' αὖ τοὺς τῶν ὧδε γερμανοὺς, καὶ κελτοὺς, γ' ἕλεσι καὶ δρυμοῖς ἀβάτοις δρημίαις τε ποταμαχούτους τῶν βαρβάρων, καὶ τὰ ἐγγὺς πόρρω ποιουμένους τοῖς ἀγνοοῦσι, καὶ τὰς ὁδοὺς ὠκυπορουμένους, καὶ τὰς δυσπορίας προφάσεις τε, καὶ τῶν ἄλλων. τὸ μὲν δὴ πλέον, ὥσπερ εἴρηται, πρὸς οὓς ἡγεμονικοὺς βίους καὶ τὰς χρείας, ἔτι δὲ καὶ τῆς ἠθικῆς φιλοσοφίας, καὶ πολιτικῆς τὸ πλέον πρὸς τοὺς ἡγεμονικοὺς βίους καὶ τὰς χρείας. σημεῖον δὲ· τὰς γὰρ τῶν πολιτειῶν διαφορὰς, ἀπὸ τῶν ἡγεμονικῶν διακρίνομεν, ἄλλως μὲν ἡγεμονίαν πιθήτου τὴν μοναρχίαν, ὧν καὶ βασιλείαν καλοῦμεν· ἄλλως δὲ, τὴν ἀριστοκρατείαν· τρίτην δὲ, τὴν δημοκρατίαν.

Indiæ descriptori sic Boëticæ partes eloqui, sicut Homerus inquit,

Quiq; colunt Hyriam, lapidosamq; Aulida, Iliad. 8.
Chœnonq; ac Scolon.

Hæc sicut alia plerąque parum fœliciter redita.

Nobis cõuenit: quę uerò apud Indos sunt, quæ ue apud singulos, nõ etiã cõuenit. Haud enim usus adducit et utilitas. Nam maximè talis experientia mensura efficit. hoc et in pusillis manifestũ est, quemadmodũ in uenationibus. Etenim qui syluã, qualis & quanta sit, noscitat, melius uenationes instruit. Et in loco bene castra locaret, insidias poneret, & iter faceret is qui locos intellígit. Id autẽ & in magnis longè dilucidius est, quanto maiora sunt peritiæ præmia, & imperitia defectus. Agamemnonis exercitus cũ Mysiam, uelut agrũ Troianũ populatus esset, magna cũ ignominia retro cursum egit. Persæ autẽ & Afri traiectus aquarũ quosdã & freta, uelut nauigationis angustias esse suspicati, parũ abfuit, quin magna incurrerẽt pericula, ignorantiæq; suæ reliquerunt trophæa. Illi quidẽ Salganei monumentũ penes Chalcidis Euripum, quẽ Persæ ideo iugularunt tanq; ex Malea ad Euripũ suę classis cursum improbè direxisset: hi uerò Pelori sepulchrũ, quẽ et ipsi similẽ ob causam necauere. Naufragijs etiã à Xerxis exercitu Græcia referta est. Aeolicorũ & Ionicorũ colonia quàm plura huius generis errata prębuit, & res itidẽ prosperè gestas, ubi per locorũ peritiã illustria cõplura gessisse facinora contigit. Sicut Ephialtes ad angustias Thermopylarũ Leonidæ cõmilitones Persarũ manib. tradidisse fert, & Barbaros intra Thermopylas accepisse, cũ hostibus per montana semitã ostendisset. Omittens uerò antiquitatis exempla, Romanũ hoc tempore aduersus Parthos exercitũ, idoneũ satis harũ rerum documentũ esse arbitror. Simili modo & expeditionẽ in Germanos, atq; Gallos, cũ intra paludes, & difficiles accessu syluas, & loca deserta barbaries illa belligeras set, & quæ erant ppinqua, longinqua, locorũ ignorantia faceret, uiasq; occultaret & cõmeatuũ & cæterarũ rerũ copiã. Et hoc quidẽ quod amplius est (ut diximus) ad Imperatorũ uitas usumq; cõducit. Insuper maior moralis & ciuilis philosophiæ portio circa principũ uitas uersat. Cuius rei si gnumest, quòd rerũ urbanarum differentias à principibus discernimus, alium quidẽ monarchiæ principatũ ponentes, quem regiũ uocamus: aliũ optimatiũ potentatũ, id est aristocratiã: tertiũ regimẽ populare, id est democratiã.

Tot

Tot ciuiliũ rerũ moderamina censemus esse, ijsdem uocabulis nominantes, ut ab illis faciendæ speciei principium habentia. Alia enim lex est regis iussio, alia uerò optimatiũ, & alia deniq; popularis. Rei uerò ciuilis forma et figura lex est. Quamobrem iustum nonnulli asseruere, potentioris esse cõmoditatem. Quod si ciuilis philosophia utplurimum circa principes uersatur: est autẽ geographia circa principum usus, ac necessitates, & ipsa quampiã ad hoc prærogatiuam habet, & ista quidem prærogatiua ad actiones pertinet. Habet autem contemplationẽ profectò non uilem ipsa tractatio. Aliquam quidem arte, disciplina, natura, captabilẽ: alterã uerò in historia fabulisq; positam, nihil ad actiones existentem. Veluti si quis Vlyssis, aut Menelai, aut Iasonis errores enarrauerit, ad prudentiam nullũ sanè cõferre uideatur adiumentum. Quod agens ipse perquirit, nisi eorũ quæ facta sunt, necessariorum utilia permisceantur exempla. Institutionẽ attamẽ haud illiberalem † fecerit ei qui ad locos applicet, fabulosa figmẽta præbẽtes. Etenim qui actionibus, gloriæ, aut uoluptatis causa intendunt, hoc perquirunt, cæterùm non permultum. Maiore nanq; (ut par est) * huius, quàm illorũ utilitatis studio tenentur. Quocirca ei qui terrarũ descriptor est, maior huius, quàm illorum cura suscipienda est. Similiter & de historia, & de disciplinis sese res habet. Ex his enim quod utile magisq; credibile sit, ante omnia capessendũ est. Maximè autem tali materiæ geometria, & astronomia (ut dictũ est) opus esse uidetur. Et reuera opus est. nam figuræ, climata, magnitudines, & alia huiuscemodi propria, sine illarum scientia deprehendi nequeunt. Sed quẽadmodum ad totius terræ mensurã pertinentia in alijs demonstrantur, hic uerò supponenda sunt & credẽda, quę illic demonstrata fuerint: supponendũ, & mundi formã esse rotundam, et rotundã terrę superficiẽ. Id etiam ante ista, corporũ scilicet cursum ad mediũ deferri, hoc solũ in sensu est, qui cõmunium animi conceptionum propinquus est. Siquidem ea designanti summatim procul parua submonitio est. Sicuti quod terra rotũda est ex motu. Nam ad medium ueluti etiam unumquodq; corpus ad idoneam eius conseruationem inclinat. Ex ijs autem quæ per maria & cœlum apparent prope. Sensus enim testimonio esse potest, conceptioq; cõmunis. Nauigantibus aũt manifestè incuruatio maris intercurrit, ut

† πορίζοι ἄν. id est præbuerit

* In Græco deest.

τοσαύτας δὲ καὶ τὰς πολιτείας νομίζομεν, ὁμωνύμως καλοῦντες ὡς ἂν ἀπ' ἐκείνων τὴν ἀρχὴν ἐχούσας τῆς εἰδοποιίας. ἄλλος γὰρ νόμος τὸ τοῦ βασιλέως πρόσαγμα, ἄλλος δὲ τὸ τῶν ἀρίστων, καὶ τὸ τοῦ δήμου. τύπος δέ, καὶ σχῆμα πολιτείας ὁ νόμος. διὰ τοῦτο δέ, καὶ τὸ δίκαιον εἶπόν τινες τὸ τοῦ κρείττονος συμφέρον. εἴπερ οὖν ἡ πολιτικὴ φιλοσοφία περὶ τοὺς ἡγεμόνας τὸ πλέον ἐστίν, ἔστι δὲ καὶ ἡ γεωγραφία περὶ τὰς ἡγεμονικὰς χρείας, ἔχει ἄν τι πλεονέκτημα καὶ αὐτὸ παρὰ τοῦτο. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τὸ πλεονέκτημα, πρὸς τὰς πράξεις. ἔχει δέ τινα καὶ θεωρίαν, οὐ φαύλην ἡ πραγματεία, τὴν μὲν τεχνικήν τε καὶ μαθηματικήν, καὶ φυσικήν. τὴν δὲ ἐν ἱστορίᾳ καὶ μύθοις κειμένην, οὐδὲν οὖσαν πρὸς τὰς πράξεις. οἷον εἴ τις λέγει τὰ περὶ τὴν Ὀδυσσέως πλάνην καὶ Μενελάου, καὶ Ἰάσονος, εἰς φρόνησιν μὲν οὐδὲν ἂν συλλαμβάνειν δόξειεν, ἣν ὁ πράττων ζητεῖ. πλὴν εἰ καταμίσγοι καὶ τῶν γενομένων ἀναγκαίων τὰ παραδείγματα χρήσιμα, διαγωγὴν δ' ὅμως πορίζοι ἂν οὐκ ἀνελεύθερον τῷ ἐπιβάλλοντι ἐπὶ τοὺς τόπους τοὺς παρασχόντας τὴν μυθοποιίαν. καὶ γὰρ τοῦτο ζητοῦσιν οἱ πράττοντες διὰ τὸ ἔνδοξον, καὶ τὸ ἡδύ, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πολύ. μᾶλλον γὰρ σπουδάζουσιν, ὡς εἰκός, περὶ τὰ χρήσιμα. διόπερ καὶ τῷ γεωγράφῳ τούτων μᾶλλον, ἢ ἐκείνου, ἐπιμελητέον. ὡς δ' αὕτως ἔχει καὶ περὶ τῆς ἱστορίας καὶ περὶ τῶν μαθημάτων. καὶ γὰρ τούτων τὸ χρήσιμον ἀεὶ μᾶλλον ληπτέον, καὶ τὸ πιστότερον. μάλιστα δὲ δοκεῖ, καθάπερ εἴρηται, γεωμετρίας τε, καὶ ἀστρονομίας δεῖν, τῇ τοιαύτῃ ὑποθέσει. καὶ δεῖ μὲν ὡς ἀληθῶς. σχήματα γάρ, καὶ κλίματα, καὶ μεγέθη καὶ τὰ ἄλλα τὰ τούτοις οἰκεῖα, οὐχ οἷόν τε λαβεῖν καλῶς, ἄνευ τῆς τοιαύτης μεθόδου. ἀλλ' ὥσπερ τὰ περὶ τὴν ἀναμέτρησιν τῆς ὅλης γῆς ἐν ἄλλοις δεικνύουσιν, ἐνταῦθα δὲ ὑποθέσθαι δεῖ, καὶ πιστεῦσαι τοῖς ἐκεῖ δειχθεῖσιν· ὑποθέσθαι δὲ καὶ σφαιροειδῆ μὲν τὸν κόσμον, σφαιροειδῆ δὲ καὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. ἔτι δὲ τούτων πρότερον, τὴν ἐπὶ τὸ μέσον τῶν σωμάτων φοράν. αὐτὸ μόνον ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως ἢ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν ἐγγύς ἐστιν. εἰ ἄρα ἐπισημηνάμενοι ἐν κεφαλαίῳ, μικρά, οἷον ὅτι γῆ σφαιροειδής, ἐκ μὲν τῆς ἐπὶ τὸ μέσον φορᾶς, πόρρωθεν ἡ ὑπόμνησις. καὶ τὸ ἕκαστον σῶμα ἐπὶ τὸ αὑτοῦ ἄρτημα νεύειν. ἐκ δὲ τῶν κατὰ πελάγη, καὶ τὸν οὐρανὸν φαινομένων, ἐγγύθεν. καὶ γὰρ ἡ αἴσθησις ἐπιμαρτυρεῖν δύναται, καὶ ἡ κοινὴ ἔννοια. φανερῶς γὰρ ἐπιπροσθεῖ τοῖς πλέουσιν ἡ κυρτότης τῆς θαλάττης, ὥστε

μὴ

μὴ προσβάλλειν τοῖς πόρρωθεν φέγγεσι, τοῖς ἐπ' ἴσον ἐξηρμένοις τῇ ὄψει. ἐξαρθέντα γοῦν πλέον τῆς ὄψεως ἐφάνη, καίτοι πλέον ἀπέχοντα αὐτῆς. ὁμοίως δὲ καὶ αὐτὴ μετεωρισθεῖσα εἶδε τὰ κεκρυμμένα πρότερον. ὅπερ δηλοῖ καὶ ὁ ποιητής. τοιοῦτον γάρ ἐστι καὶ τό,

ὀξὺ μάλα προϊδών, μεγάλου ὑπὸ κύματος ἀρθείς.

Καὶ τοῖς προσπλέουσι δὲ ἀεὶ καὶ μᾶλλον ἀπογυμνοῦται τὰ πρόσγεια μέρη. καὶ τὰ φανέντα ἐν ἀρχαῖς ταπεινά, ἐξαίρεται μᾶλλον. τῶν τε οὐρανίων ἡ περιφορὰ ἐναργής ἐστι καὶ ἄλλως καὶ αὐτῶν γνωμονικῶν. ἐκ δὲ τούτων εὐθὺς ὑποτείνει καὶ ἡ ἔννοια, ὅτι ἐρριζωμένης εἰς ἄπειρον τῆς γῆς, οὐκ ἂν ἡ τοιαύτη περιφορὰ συνέβαινε. καὶ τὰ περὶ τῶν κλιμάτων δέ, ἐν τοῖς περὶ τῶν οἰκήσεων δείκνυται. νῦν δὲ ἐξ ἑτοίμου δεῖ λαβεῖν ἔνια, καὶ ταῦθ' ὅσα τῷ πολιτικῷ καὶ τῷ στρατηλάτῃ χρήσιμα. οὔτε γὰρ οὕτω δεῖ ἀγνοεῖν τὰ περὶ τὸν οὐρανόν, καὶ τὴν θέσιν τῆς γῆς, ὥστ' ἐπειδὰν γένηται κατὰ τόπους καθ' οὓς ἐξήλλακταί τινα τῶν φαινομένων τοῖς πολλοῖς ἐν τῷ οὐρανῷ, ταράττεσθαι, καὶ τοιαῦτα λέγειν·

Ὦ φίλοι, οὐ γάρ τ' ἴδμεν ὅπῃ ζόφος, οὐδ' ὅπῃ ἠώς, (γαῖαν,
οὐδ' ὅπῃ ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ
οὐδ' ὅπῃ ἀνεῖται —

Οὔθ' οὕτως ἀκριβοῦν, ὥστε τὰς πανταχοῦ συνανατολάς τε καὶ συγκαταδύσεις, καὶ συμμεσουρανήσεις, καὶ ἐξάρματα πόλων, καὶ τὰ κατὰ κορυφὴν σημεῖα, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα κατὰ τὰς μεταπτώσεις τῶν ὁριζόντων ἅμα, καὶ τῶν ἀρκτικῶν διαφέροντα ἅπαντα, τὰ μὲν πρὸς τὴν ὄψιν, τὰ δὲ καὶ τῇ φύσει γνωρίζειν ἅπαντα. ἀλλὰ τὰ μὲν μηδ' ὅλως φροντίζειν, πλὴν εἰ θέας φιλοσόφου χάριν. τοῖς δὲ πιστεύειν κἂν μὴ βλέπῃ, τὸ διατί. καὶ γὰρ τοῦτο τοῦ φιλοσοφοῦντος μόνου. τῷ δὲ πολιτικῷ σχολῆς οὐ τοσαύτης μέτεστιν, ἢ οὐκ ἀεί. οὐ μὴν οὐδ' οὕτως ὑπάρχειν ἁπλοῦν δεῖ τὸν ἐντυγχάνοντα τῇ γραφῇ ταύτῃ, καὶ ἀργόν, ὥστε μηδὲ σφαῖραν ἰδεῖν, μηδὲ κύκλους ἐν αὐτῇ, τοὺς μὲν παραλλήλους, τοὺς δ' ὀρθίους πρὸς τούτους, τοὺς δὲ λοξούς. μηδὲ τροπικῶν τε, καὶ ἰσημερινῶν, καὶ ζωδιακοῦ θέσιν, δι' οὗ φερόμενος ὁ ἥλιος τρέπεται, καὶ διαφορὰς διδάσκει κλιμάτων τε καὶ ἀνέμων. ταῦτα δὲ καὶ τὰ περὶ τοὺς ὁρίζοντας, καὶ τοὺς ἀρκτικούς, καὶ ὅσα ἄλλα κατὰ τὴν πρώτην ἀγωγὴν τὴν εἰς τὰ μαθήματα παραδίδοται, κατανοήσας τις ἄλλως, πῶς δύναται παρακολουθεῖν τοῖς λεγομένοις ἐνταῦθα, ὅ, τε μὴ δ' εὐθεῖαν γραμμήν, ἢ περιφερῆ, μηδὲ κύκλον εἰδώς, μηδὲ σφαιρικὴν ἐπιφάνειαν, ἢ ἐπίπεδον, μηδ'

longè lucentibus quę pariter elongãtur, ijs uisum applicare non possis. Amplius autem supra uisum eleuata apparuerũt, nonnihil ab eo magis distantia. Similiter & ipse altius eleuatus, ea quæ prius occulta fuerant aspicit, quod & poeta declarat. Nam illud tale est, Odyſ. ι.

Fluctibus elatus, uisu prospexit acuto.

Ad nauigantibus etiã semper magis ac magis partes terrarũ enudantur: et quæ ab initio humilia uidebantur, magis extollunt. Ipsa etiam cœlestium cõuersio, cum alioqui manifesta sit, ex ipsis quoq; gnomonicis patet. Ex ijs enim cogitatio statim intendit. Nam si radicata in infinitũ terra esset, non utiq; talis circumcursio cõtingeret. Et quæ ad climata pertinent, per habitationes demonstrant. Nunc uerò in promptu nõnulla captãda sunt, et hęc quidem quæcunq; ciuili, & exercituũ ductori conducũt. Nec enim sic cœli partes, & terrę sitũ ignorare oportet, ut cũ aliqua multis apparere in cœlo solita, pro locis permutata fuerint, perturbatione teneat, & talia loquatur,

Me latet, ô socij, tenebræ locus, aut ubi Eous, Odyſ. κ.
Aut ubi sol terras subeat, dans lumina mũdo,
Aut ubi conscendat.

Nec adeò accuratè rimari, ut omnimodis passim cõiunctim ortus, coniunctim et occasus, coniunctim & medios cœli meatus, & polorũ eleuationes agnoscat, & quæ ad uerticẽ signa sint, & quęcunq; huiusmodi secundum horizontis transmutationes pariter & septentrionis uarietates: hęc uniuersa nota habere, quæ partim aspectu, partim natura pateãt. Verùm aliqua nec omnino curanda, nisi philosophiæ cõtemplationis gratia. Quibusdamq; fides adhibenda, licet propter quid intueri nõ possint: hoc enim est solius philosophãtis officiũ. Ciuili aũt homini tale nõ impertit otiũ, aut non omni tẽpore. Eum tamen qui in hac descriptione uersatur, neq; adeò simplicẽ rudem'ue, neq; adeò inertem esse uelim, ut neq; sphærã intueatur, neq; illius circulos, quosdã parallelos, et inter se mutuò distantes, aliquos ex ipsis rectos, aliquos obliquos, neq; tropicorũ, neq; ęquinoctialiũ, nec signiferi sitũ, per quem solis cursus uertitur, docetq; climatũ & uentorũ uarietates. Hęc enim & quæ ad horizontas attinent, & ad arcticos, & reliqua quęcunq; in prima disciplinarum introductione traduntur, si quis aliter intelligit, quonã modo ea quæ hic dicunt assequetur? qui neq; rectam lineã, neq; curuã, neq; circulũ nouerit, neq; sphæralem superficiem, nec planam, nec

in cœlo

in cœlo ſeptem maioris Vrſæ ſtellas, nec aliqua talia omnino prædoctus, is uel huius minimè tractationis indigeat, uel nequaquam hoc in tempore. In illis aũt prius *inſtructus ſit, ſine quibus huic terræ deſcriptioni familiaris eſſe non poterit. Simpliciter hoc uolumẽ publicũ, ciuile ac paſſim utile putamus, ſicut & hiſtoriæ deſcriptionem. Illũ enim ciuilem hominem dicimus, non quidem prorſus indoctũ, ſed qui circularis diſciplinę, ac homini libero, ac ſtudioſo conſuetæ partem attingit. Nec enim laudare, nec uituperare, nec res geſtas memoratu dignas dijudicare poſſet is, cui uirtutis ac prudentiæ, earumq; rationum cura nulla extitit. Eodem modo qui circa portus et nauigandi ambitus, negotium ſuſcepêre, imperfectam facere conſiderationem, niſi & doctrinarum mathematicarum, & cœleſtium partes adiecerint, quas applicare conuenit. Itaq; cum hiſtoriarũ commentaria confecerimus, ad moralem et ciuilem philoſophiam (ut arbitramur) nõ inutilia, & hanc addere compilationem decreuimus. Hæc enim eiuſdem generis eſt, & ad eoſdẽ uiros attinet, maximeq; faſtigio collocatos, & hic itidem & illic. Quę enim ad clariſſimos in uita homines inſcribuntur, memoriæ commendationem aſſequuntur: quæ autem exigua & ignobilia ſunt, relicta iacent. hinc etiam puſilla, obſcura, & claritatis expertia omittentur. In his autem immorabimur, in quibus negotium ipſum commemorationis iucunditatem afferet, cum et magnitudine excelluerit et gloria, qualiter in ſtatuis contingit arduis, in quibus non efficta particulatim diligenter inquirimus, ſed operi magis intendimus uniuerſo, quàm ſingulis partibus, quàm bene ſint expreſſæ. Sic & in his faciendum eſt iudicium. Hæc ſiquidem & quædam *ſtatuæ fabricatio eſt, quæ magna quonam modo, & in toto ſe habeant, eloquitur, niſi negotioſum hominem, & ſciendi cupidum, quippiam ex illis mouere ualeat. Quod igitur propoſitum opus ſapientiæ indagatorem, & ſtudioſum deceat hominem, hæc ita dicta ſint. Si uerò ante nos compluribus elocutis, & ipſi eiſdem de rebus dicere aggrediamur, abſint querelæ, cum non omnia eundem in modũ differamus. Cęteros enim, quicquid aliud rectè effecerint, aliã nõ paruã operis partẽ omiſiſſe putamus. ad quos cum paululũ addere poſſimus, nõ inepta ſanè conatus noſtri uidebiť occaſio. Nã & Romanorũ et Partho-

Obſeruatus fortè, ἐντυχών.
Libri huius fructus.
Ciuilis homo.

πολιτικὸς ἀνήρ.

rum potentia magnã huius experientiæ portionem hominibus ætatis noſtræ præſtitit: ſicut & poſteritati illa Alexandri Magni expeditio, ut ait Eratoſthenes. Alexander enim magnam Aſiæ partẽ nobis aperuit, & Boreæ incolas omnes Europæ uſq; ad Iſtri ripas. Romani uerò quæ ad occaſum uergunt, Europæ ſingula uſq; ad flumen Albin, qui duo in ſpacia Germaniam diuidit, queq; trans Iſtrũ uſq; ad amnem Tyram. At uerò ulteriora, uſq; ad Mæotidem et nouiſſimam Colchorum maritimã Mithridates, cognomento Eupator, cognita fecit, eiuſq; prefecti. Parthi autẽ Hyrcanos & Bactrianos, & ultra eos Scythas notiores nobis reddiderũt, cum antea maioribus noſtris minus noti fuiſſent: ita ut quicquid amplius quàm ſuperiori ætate notuerat, memorię mandaremus. hoc maximè uidere licet ex iſs uoluminibus, quæ ad ueteres ſcripta reliquere. Si quidẽ quàm priſci minus aberrauere, præcipuè poſt Eratoſthenẽ, & ille ipſe: qui quo maiore fuerãt eruditione præditi, eo difficilius à poſterioribus increpari potuerũt, ſi quid dicendo peccauere. Quod ſi eis, quos cęteris in reb. maximè ſequimur, neceſſariò contradicendũ erit, concedenda nobis uenia fuerit. Haud enim omnib. cõtradicere inſtituí. At iſ omittendi, quos ut ſectemur, arbitramur indignos. De illis faciendũ eſt iudiciũ, quos maxima ex parte rectiſſimè ſcripſiſſe nouimus. Quando quidẽ non in omnis ſapientiæ ſtudio certare dignũ eſt, ſed aduerſus Eratoſthenem, Poſidoniũ, Hipparchũ, Polybiũ, & alios huius generis, honeſtum eſt. Conſideremus autem in primis Eratoſthenẽ, et ſimul aduerſus illum Hipparchi deſcriptionẽ adijcientes. Nõ adeò diſcurri facilis eſt Eratoſthenes, ut nõ Athenas illũ uidiſſe dicať. Quod Polemo demonſtrare nititur. Nec ipſi tantũ fidei habendũ eſt, ut pleriſq; acceptus eſt, licet (ut ipſe inquit) inter bonos uiros plurimos q; uerſatus eſſet. Hac enim ætate, inquit, ſicut aliàs nunq; unũ intra ſeptũ, unamq; urbẽ florentes extitere philoſophi Ariſtonis æquales & Arceſilai. Hoc uero minimè ſatis eſſe arbitror, ſed quòd eos bene iudicet, quibus accedendũ eſt. Is autẽ Arceſilaũ & Ariſtonẽ omniũ, qui eius ætate floruerũt principatũ uindicaſſe ponit. Cui & Apelles multus eſt, & Bion, quem diuinã philoſophiã quandã primũ cõplexum eſſe ait. Attamen ſępenumero ad hoc ipſum dixiſſe, qualẽ ipſam ex pertuſa lacerna Bion. In hiſce nanq; ſententijs ſufficientẽ debilitatẽ

Alexander.
Albis fluuius.
Tyra fluuius.
Eupator.

Qui nam reprehendẽdi Straboni.
Eratoſthenis ſcripta expendunt ur.
Polemo.
Arceſilaus & Ariſton Legυφαῖοι.
Apelles.
Bion.
Vide ſi quid huc faciat adagium, Pannus lacer.

ingenij eius satis ostendit, qui Zenoni Citiẽo notus Athenis est factus. Eorum uerò qui ei successerint, meminit neminem. Illi autem aduersantes cõplures, quorumq; successio nulla seruat, ipsos ea tempestate floruisse dicit. Manifestatq; is etiam, quem de bonis edidit tractatus, & declamationes, & siqua alia talia hu
Græca longe clariora. ius doctrinæ, quod inter philosophari uolentem, & hanc professionẽ formidantẽ medius tergiuersatus est, ad ostentationem quandam usq; duntaxat progressus, seu transgressionẽ hanc ab circularijs alijs adeptus, ad institutionem, aut ad disciplinam. In cæteris item quodammodo talis est. At missa faciamus illa. In præsentiarum enitendum est pro uiribus, ut terræ descriptionem emendemus. Ac primũ, quod à nobis nuper suppositum est, Poetam (inquit) non quidem docendi, cæterum delectandi gratia omnia cõiecturis assequi. Antiqui uerò contrà, qui poeticã primam philosophiam quandã esse perhibent, quæ ab ineunte nos ætate ad uiuendi rationes adducit, quæ res gerendas cum iucunditate præcipiat. Posteriores uerò solum poetam ipsum sapientẽ esse asseruerunt. Quamobrem Græcorũ ciuitates ab ipso primordio eorũ liberos in poetica erudierunt, non nudæ utiq; uoluptatis, sed castę moderationis gratia. A' qua quidem ipsi musici cantus, & lyræ & tibiarũ modos edocentes, hanc sibi uirtutem uendicant, seq; morum magistros, & emendatores esse profitentur. Hæc ipsa non modò à Pythagoricis audire licet, uerũetiam Aristoxenus huius est sententiæ. Et Homerus cantores castigatores appellauit, sicuti Clytemnestræ custodem illum,

Odyss.γ. Cũ Troiã peteret, cui plurima mãdat Atrides,
Tutari thalami sociã. Nec uerò Aegisthus
prius illam superare ualuit, quàm

Ibidem. Cantorem abigens deserto in littore liquit,
Assensamq; uolens ipsas perduxit ad ædes.

Præter hoc Eratosthenes sibijpsi repugnat. Nã paulo antè quàm suã eloquaẽ sententiam, prima de geographia uerba inchoãs, Omnes (inquit) initio gloriari, ut de reb. huiusmodi suam in mediũ afferãt præceptionẽ: igitẽ Homerũ quęcunq; de Aethiopib. didicisset, in poeticę suę uolumine collocasse: & itẽ de Aegypto et Africa. Quę uerò per Greciã, et loca maritima perceperat, accuratè uehemẽter extulisse, cũ diceret, Frequẽtes fert Thisba colũbas. Et,

Iliad.β. Herbosamq; Haliarton. Et,

Ibidem. Extremam Anthedonem,
Lilæamq; Cephisi fontem.

ἐμφαίνῃ δ' ἑαυτ῀ γνώμης. ὃς τ῀ ζήνωνος τ῀ κιτιέως γνώριμος γεγόμενος ἀθήνησι, τ῀ μὲν ἐκεῖνον ἀσκεξαμένων ὀλίγος μέμνηται· οὓς δ' ἐκείνῳ διαδεξαμένους, καὶ μέχρι τ῀ καθ' ἡμᾶς χρόνου διαμείναντας, οὐδὲν ἧττον τ῀ πρώτου τ῀ ἀκαδημαϊκῆς ἀγωγῆς ἐκδοθεῖσαν αὐτ῀ πραγματείαν, καὶ μελέτ῀, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτο, τ῀ ἀγωγὴν αὐτ῀. διότι μέχρι τ῀ βουλομένῳ φιλοσοφεῖν, καὶ τ῀ μὴ θαρρήσαντος ἐγχειρεῖν ἑαυτ῀ εἰς τ῀ ἐπέχειν ταύτῃ, ἀλλὰ μόνον μέχρι τ῀ δοκεῖν πεῖσαι τοῦτο, καὶ τ῀ ἄλλων τ῀ ἐγκυκλίων παιδευσμάτων, πρὸς διαγωγὴν, καὶ καθ' ἡδονὴν παιδείαν. πρόπολις δέ ἐστι καὶ γῷ τοῖς ἄλλοις ἐστὶ τοιοῦτος. ἀλλὰ ἐκεῖνα ἐάσθω. πρὸς ἃ τὰ νῦν ὑπεχθέντα ἐπάνειμι τὸν λόγον, ἀναλαβὼν ὅσα διώρικε τ῀ γεωγραφίαν. καὶ πρῶτον ὅπερ αἰτίως ὑπορρεθέν μεθα. ποιητὴν ἔφη πάντα σοφίζεσθαι ψυχαγωγίας. ὁ δὲ διδασκαλίας. τ' ἐναντίον δ' οἱ παλαιοὶ, φιλοσοφίαν τινὰ λέγουσι πρώτην τ῀ ποιητικὴν, εἰσάγουσαν εἰς τὸν βίον ἡμᾶς ἐκ νέων, καὶ διδάσκουσαν ἤθη, καὶ πάθη καὶ πράξεις, μεθ' ἡδονῆς. οἱ δ' ἡμέτεροι, καὶ μόνον ποιητὴν ἔφασαν εἶναι τὸν σοφὸν. διὰ τοῦτο δὴ καὶ οὐ πᾶσιν αὐ τ῀ ἑλλήνων πόλεις πρώτιστα διὰ τ῀ ποιητικὴν παιδεύουσιν, ὁ ψυχαγωγίας χάριν διὰ παθῶν ψιλῆς, ἀλλὰ σωφρονισμόν. ὅπου γε καὶ οἱ μουσικοὶ ψάλλειν, καὶ αὐλίζειν, καὶ λυρίζειν διδάσκοντες, μετὰ ποιοῦσι τ῀ ἀρετῆς ταύτης. παιδευτικοί τ' εἶν φασὶ, καὶ ἐπανορθωτικοὶ τ῀ ἠθῶν. ταῦτα δ' ὁ μόνον πρὸ τ῀ πυθαγορείων ἀκούειν ὅσι λεγόντ῀, ἀλλὰ καὶ ἀριστόξενος οὕτως ἀπεφαίνετ῀. καὶ ὅμηρος ὁ τοὺς ἀοιδοὺς σωφρονιστὰς εἰρηκε. καθάπερ τὴν τῆς κλυταιμνήστρας φύλακα,

Ὃν πολλ' ἐπέτελλεν
Ἀτρέϊδης, ξυρῷσι δὲ κιὼν ἐρύσσαι ἄκοιτιν.

Τόν τε ἄγιδον οὐ πρότερον αὐτῆς ποδηγυέσθαι, πρὶν ἢ
Τὸν μὲν ἀοιδὸν ἄγων ὄν νῆσον ὀρήμω (μορ῀ Κάλυψε, τ῀ δ' ἐθέλουσαν αὐηγαγέν ὄνδε δόχωεις δὲ τούτων ὁ ὀρατοσθένης ἑαυτ῀ μάχεται. μικρὸν γὰρ πρὸ τ῀ λεχθέντος ἀπέφαντος, ἀρχόμενος τ῀ περὶ γεωγραφίας λόγου, φησὶν ἅπαντας καταρχὰς φιλοτίμως ἔχειν, εἰς τὸ μέσον φορέειν τὰ ὑπάρχ῀ αὐτ῀ τοιοῦτων ἱστορίαν. ὅμηρον γοῦν ὑπολ῀ τε τῶν αἰθιόπων ὅσα ἐπυθέσθαι, καταχωρῆσαι εἰς τὴν ποίησιν, καὶ περὶ τ῀ κατ' αἴγυπτον, καὶ λιβύην. τὰ δὲ λη κατὰ τὴν ἑλλάδα, καὶ τοὺς στενωπούς τόπους, καὶ λίαν πολυδίψους ὀρυγμοχώρας, πολυτρήρωνα μὲν τὴν θισβην λέγοντα, ἀλίκαρνον δὲ ποιήσαντα, ἐκλοῖσαι δὲ αὐθηδόνα, λίλαιαν δὲ πηγῆς ὑπὸ κηφισοῖο. καὶ

καὶ οὐδεμίαν πραγματείαν κατῶς ἀπεφήνατο. πότερον οὖν ὁ ποιῶν ταῦτα ψυχαγωγοῦντι ἔοικεν ἢ διδάσκοντι; διδάσκοντι, νὴ δία. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτως εἴρηκε. τὰ δ' ἑξῆς ἀνωδήτως, καὶ οὗτος, καὶ οἱ ἄλλοι στρατολογίας μυθικῆς πεπληρώκασιν. οὐκοῦν ἐχρῆν οὕτως εἰπεῖν, ὅτι ποιητὴς πᾶς πάντα τὰ μὲν ψυχαγωγίας χάριν μόνον ἐκφέρει, τὰ δὲ διδασκαλίας. ὅσα δ' ἐπήνεγκεν ὅτι ψυχαγωγίας μόνον, διδασκαλίας δ' οὔ. καὶ προσεξεργάζεταί γε πιθανόμενος τὸ συμβάλλεται πρὸς ἀρετὴν ποιητὴν, πολλῶν τοπαρξαι τόπων ἐμπειρον, ἢ στρατηγίας, ἢ γεωργίας, ἢ ῥητορικῆς, ἢ οἷα δὴ ποτ' ἐποίει αὐτὸν τινὸς βουλήθη. τὸ μὲν οὖν ἅπαντα ζητεῖν ποιητὴν αὐτὸν προσκεπτέον. ὥσπερ θέαν τῇ φιλοτιμίᾳ. ὡς ἂν εἴ τις φησὶν ὁ ἵππαρχος, ἀθλητικῆς ἐρεσιώνης καλιγοροίη, νὴ δι' ὃ μὴ δύναται φορεῖν μᾶλα νὴ ὄχνας, ὅτως ἐκείνα πᾶν μάθημα, καὶ πᾶσαν τέχνην. ὀρθῶς μὲν δὴ ὀρθῶς ἂν λέγοις, ὦ ὀρατόδωρε, ἐκεῖνα δ' ὀκ ὀρθῶς, ἀφαιρούμενος αὐτὸν τ῀ τοσαύτην πολυμάθειαν, καὶ τ῀ ποιητικὴν γραῶδη μυθολογίαν ἀπεφαίνων, ἣ δίδυτ' πλώτειν, φησὶν, ὃ ἂν αὐτῇ φαίνητ῀ ψυχαγωγίας οἰκεῖον. ἆρα γ῀ ὁ ἐν τοῖς ἀγροικουμένοις τὴν ποιητὴν διδηλῶν συμβάλλετ῀ πρὸς ἀρετὴν, λέγω δὲ τὸ πολλῶν τοπαρξαι τόπων ἐμπειρον, ἢ στρατηγίας, ἢ γεωργίας, ἢ ῥητορικῆς, ἅπερ ἡ ἀκρόασις, ὡς ἐκεῖνος, ποδιποιεῖ; ἀλλαμὴν ταῦτά γε πάντα ὁ ποιητὴς ὀλυσσεῖ προσῆψεν. ὃν δὴ πάντων μάλιστα ἀρετὴ πάσῃ κοσμεῖ. οὕτως γὰρ αὐ῀ Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω
οὗτός τε, ὁ
Εἰδλὼς παντοίας τε δόλους, νὴ μήδεα πυκνά.
Οὗτος δ' ὁ πολύπορθος ἀεὶ λεγόμενος, καὶ ὃ ἴλιον ἐλὼν
Βουλῇ καὶ μύθοισι, καὶ προπιδὶ τέχνῃ, ἢ
Τούτου γ' ἐσπομένοιο, νὴ ἐκ πυρὸς ἀθομένοιο
Ἀμφω νοσήσαμεν —
Φησὶν ὁ δημόκλης. καὶ μὴν ἐπί γε τῇ γεωργίᾳ σεμνύνεται. καὶ γὰρ γ῀ ἀμφ῀,
Ἐν ποίῃ δρεπάνῳ μὲν ἐγὼν δύναμαι ἐναρίζειν,
Καὶ δὲ σὺ ῥοῖον ἔχοις. —
καὶ γ῀ αὖτον,
Τῷ κε μ' ἴδοις εἰ ὦλκα διηνεκέα πεταμοίμην.
νὴ δ' οὐχ ὅμηρος ἅτω φρονεῖ πρὸ τούτων, ἐχὶ δ' πάντων οἱ πεπαιδευμένοι μαρτυρεῖ χρῶν τ῀ τῷ ποιητῇ, ὡς ὀρθῶς λέγοντι, ὡδὶ τ῀ θειότητι ἐμπειρίαν εἰς φρόνησιν συντείνειν μάλιστα. ἢ ἐβουλεικὴ φρόνησις ὅτι διήκει ὡδὶ λόγος.

Nec a diectione ullã inaniter locis apposuisse. Vtrũ igitur uates qui ista canit, delectare, an docere uelle uidet? docere, per louẽ. Verùm ea hunc in modum ille tradidit. Illa uerò quæ extra sensum sunt, & hic ipse, & alij monstrosis impleuere fabulamentis. Hoc itaq; modo dicendum erat, quòd quisq; poeta, alia ad oblectandum animum solum, alia uerò ad eruditionem profert. Is autem intulit, non quidẽ eruditionis, sed uoluptatis causa solũ. Insuper & aliud operosius adiecit, percontatus, quid nam ad poetæ uirtutẽ cõferri potest, qui locorum compluriũ peritiã continet, uel militaris disciplinæ, uel rei rusticæ, uel artis dicẽdi, uel qualia nõnulli illi uendicare et attribuere uoluerũt. Omnia itaq; illi uendicanda quærere, amentis ostentationẽ & iactantiam posueris. Veluti si quis (ut inquit Hipparchus) eresionem, id est ramalia obiurget Attica,* penden tib. quaquauersum omnis generis pomis, & quæ mala & pyra nequeũt producere, sic omnem illius disciplinã carpat, omneq; artificiũ: hoc sanè rectè dixeris ó Eratosthenes, illa uero non rectè, quòd tantã ab eo rerũ notitiã auferas, et poeticã anile quoddã fabulamentũ esse definias, cui quodcunq; censuerit uoluptatis causa fingere propriũ est. Nunquid et poetarũ auditoribus nihil cõfert ad uirtutẽ, ut locorũ multorũ & militiæ, & agriculturæ, et rhetoricæ gnari existant? quæ ipsa audientis maximè perceptio uendicat. Verũ hæc tamẽ omnia Vlyssi poeta tribuit, quẽ ante omneis omni in genere uirtutum ornatum esse cecinit. Hunc eum esse ait, qui

Oppida multa adijt, fuit huic sapientia nota. *Odyss.α.*

Hic etiam ille est,

Consilium, uariosq; dolos qui nouit & artes. *Iliad.γ.*

Hic est quem urbium populatorem semper appellat, Et Ilion capiens

Et arte, & astutia, & facundia. Hic est, *Iliad.κ.*

Quo sequente ex ardentis incendij flammis
Refugerimus ambo.

Vt Diomedes ait, qui quidem de agricultura tantopere gloriatur.

Et de messe quidem,

In herba curuam tenerem falcem. *Odyss.ε.*

Et tu similem haberes. Et de aratro,

Me spectes longũ scindẽs cum duxero sulcũ.

Nec uerò Homerus hisce de rebus sic sentit, & nõ reliqui doctrina præditi, eo poeta rectissimè dictante teste utunt, utpote huiusmodi peritia ad prudentiam tendente maximè. Illa uerò eloquentia utiq; in orando uersatur,

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA GRANADA

quam in omni poesi ostendit Vlysses in tentandis animis, in rogationibus, in legatione, in qua illud uates eloquitur:

Iliad. γ. Cum uerò ingentem misit de pectore uocē,
Instar erant imbris fluitantia uerba niualis,
Mortalis nemo contenderet alter Vlysi.

Quis igitur poetā, qui alios oratores, alios imperatores, alios reliqua uirtutis opera demonstrantes decenter inducat, nugatorē quē piam & histrionem esse putet, qui auditorem magnificis tantum miraculis afficere, & asientationibus demulcere ualeat, cū nihil afferre queat adiumenti? Num poetæ uirtutem aliam dixerimus, quàm quæ uerbis ad imitandam uiuendi rationem excitaret? Quonam uerò modo is imitaretur, qui uiuendi rationis imperitus & insipiens foret? Non enim sicuti uel fabrorum, uel ædificatorum, ita & poetarum uirtutē esse memoramus. sed hanc quidē nihil boni, nihil honesti cōtinere. Ipsa uero poetæ uirtus & hominis bono cōiuncta est: nec uerò poetam bonū esse posse, nisi prius uir bonus existat. Qui aūt oratoriā dicendi uim poetis eripit, nobis nō modò eā minimè cōcedere, sed et nobis nos haudquaq; indulgere uidet. Nam quid æquè oratoriū est, atque elocutio? quid porrò tam poeticū? Quis Homero præstantior ad eloquendū medius fidius? Verùm alia est poetica elocutio, et utique priuatim, ac propè dicendo, atq; in ipsa quidem poetica tragica cōtinetur, & comica, & in oratione soluta historia, iudicialisq; disceptatio. Nunquid non genus est oratio, cuius species sunt metrica, atq; soluta? uel oratio quidē generalis est, uerùm rhetorica oratio generalis nō est, & elocutio, & orationis uirtus (ut autē sic dixerim) sermo pedester apparatus, ipsius poeticæ imitatio est. Primùm ante omnia apparatus ipse poeticus processit in mediū, et approbatus cōplacuit. dehinc illum imitati, cum metrū soluissent, reliquis poeticæ seruatis partibus, rem scriptis cōmendarunt, Cadmus uidelicet & Pherecydes, & Hecateus. Qui deinde post illos fuere, cū semper aliquid ex talib. adimerent, ad eū qui nunc usurpat modū, ueluti ab ipso fastigio, ad inferiora reduxere: quemadmodū si quis comœdiā ab ipsa tragœdia cōsistentiam suscepisse diceret, & ab illius altiloquentia ad hoc humile sermonis genus declinatā. Accedit ad idem argumentum, quod pro eloqui, canere olim posuere maiores: quoniā elocutionis ornatus, apparatusq; rhetoricæ fons & origo fuit ipsa poetica. Ipsa enim ad demonstrationes usa est cantibus. hoc enim erat Oda, sermo scilicet modulatus. Vnde & rhapsodiā & tragœdiam & comœdiā ueteres dicitarunt.

Quocirca

Quocirca cum priscis temporibus eloquí diceretur de elocutione poetica, hæc autē diceretur cum modulatione, idem erat apud eos canere quod eloquí. Cum autē alterum & in oratione soluta usurparent, ad alterum quoq; transgressa est abusio. Cum uerò pedestris, id est absq; metro dicatur oratio, id manifestat, ut si ab excelsiore loco & uehiculo sanè decurrat in planum. Cæterùm non modò propinqua et Græcanica (ut inquit Eratosthenes) sed etiam longius remota, & quidē accuratè commemorat Homerus, magisq; quàm posteriores fabulamēta enarrat. Nec in monstrorū rationem omnia, sed interdum ad doctrinam occultè atq; per allegorias pergit uel præparat, uel populariter inducit, & aliàs, & item in Vlysis errore, de quo & ipse Eratosthenes permultum aberrat, & eius expositores & poetam ipsum garrulos esse manifestās. De quibus dignum est pluribus dicere. Primùm quidem, quòd non modò poetæ, sed etiam ciuitates longè prius fabulas delegerunt: nec non ipsi legum latores publicæ utilitatis gratia, cū ratiocinantis animantis intuerentur ingeniū. Homo enim cognitionis auiditate ducitur. Huius autem uia prima fabularum studium est. Hinc pueri audire incipiunt, & ad communicanda studia ultro proficiunt. Causa est, quia nouum quoddam est studium fabulatio, quæ non res consistentes, sed alia quędam exponit. Dulcis quidem est nouitas, & id quidē quod nemini prius est cognitum, hoc autem ipsum est, quod oblectationis auiditatē ingenerat. Cum autem admiratio adsit & monstra, intenditur oblectatio, quæ discendi illecebra est. Ab ipso igitur primordio, hoc pacto ineſcandi sunt: ætate uerò prouectiore ad rerum disciplinā perducendi corroborata iā cogitatione, cum adulationis amplius nequaquam indigeant. Omnes idiotæ, & doctrinarum expertes quodammodo pueri appellandi sunt, & pariter fabularum auidi: similiter & qui mediocriter instructi sunt. Isti autem haud multum ratione ualeant, adde etiam usque ab infantia consuetudinem. Quando autem quæ monstrosa sunt, & amœnitatem & terrorem afferunt utriusq; generis, & pueris et in ætate prouectioribus necessitate adhibēda sunt. Pueris nanq; iucundas afferimus fabulas, ut promoueant: terrificas uerò, ut amoueantur. Lamia fabula est, & Gorgon, & Incubus, & Larua. Plericq; eorū qui urbes inhabitant, fabularum iucunditate promouentur,

cum poetas uirorum probitates fabulis in uolutas enarrantes audiũt, qualia sunt Herculis & Theſei certamina. Seu tributos ab deis honores, ſeu medius fidius cum picturas, aut imagines, aut ſimulacra ſpectant, quæ fabuloſam quandã denotant additionem. Auertuntur autem, quando irrogata à deis ſupplicia, uel pauores uel minas per uerba, aut inuiſibiles quaſdã formas expectãt, aut aliquos in illa incidiſſe credant. Non enim turbæ fœminarum aut unicuiq; confuſæ multitudini philoſophiæ rationes induci poſſunt, nec ad religionem ſanctitatemq; ac fidẽ facile inuitari. Ac numinum timore opus eſt, id autem non ſine fabularum ac miraculorum figmentis agitur. Nam & fulmen & ægidẽ & tridentem & faces, et dracones, et thyrſorum haſtas, arma deorũ, fabulę, et uniuerſa priſcorũ theologia præ ſe fert. Hæc ab illis accepta fuere, qui rerũ publicarum inſtitutionẽ facientes aduerſus non nullos, qui infantiam redolebant, inſtar larua rum efferebant. Cæterùm cum huiuſmodi fabuloſa foret efficticio, quæ ad ciuilis uitæ communicationem, formamq;, & rerum cognitionem uerſaretur, ueteres puerilem educationẽ uſq; ad ætatum perfectionẽ conſeruarunt, & omnem ætatẽ ſatis caſtigatè inſtrui poſſe per poeticã arbitrati ſunt. Poſterioribus inde temporibus hiſtoriarum deſcriptio, & huius ætatis philoſophia proceſſit in mediũ, & ea quidem ad paucos. poetica autem uulgo fructuoſior, et ad complenda ſpectacula potentior, et Homerica præciptẽ. Priſci quoq; hiſtorici atque phyſici per fabulas ſcripta ſua reliquere. Cęterùm poeta perinde ac fabulas ad docendi genus referat, ad multas ueritatis partes curam ſuſcepit, & falſitatem interpoſuit: illã quidem acceptans, hanc uerò ad perducendã multitudinem populariter, et militariter inferens. Sicuti quiſpiam argẽto circunfundit aurum, ſic & potea ueris contemplationibus fabellas apponit, quibus elocutionem & dulcedine conciliat & ornatu, eundem quem & hiſtoricus in enarrandis rebus finem aſpiciens. Hoc pacto bellum Troianum uti geſtum eſt aſſumens, illud fabuloſis figmentis adornauit, ſic & Vlyſsis errores. At enim nulla ex ueritate noua annectere prodigia, nequaquam Homericum eſt. Hoc enim modo ut aliquis ueriſimilia mentiatur, uerè contingit ſiqua uera permiſceat. quod et Polybius de Vlyſſis errore enixè aſſerit. eius generis illud eſt,

Pleraq; confert per figmenta ſimillima ueris.

ὅταν ἀκούωσι τῶν ποιητῶν αὐθοαγαθήματα μυθώδη δι᾽ηγουμένων· οἷον ἡρακλείους ἄθλους, ἢ θησέως· ἢ τιμὰς ὧδί τῶν θεῶν νεμομένας, ἢ νὴ δία ὁρῶσι γραφὰς, ἢ ξόανα, ἢ πλάσματα, τοιαύτην τινὰ πρόφασιν ὑποσημαίνοντα μυθώδη. ἐς ἀκροατὴν δὲ, ὅταν κολάσεις παρὰ θεῶν, καὶ φόβους, καὶ ἀπειλὰς ἢ ὄψεις λόγων, ἢ ὄψεις τύπων ἀοράτων τινῶν προσδέχωνται, ἢ καὶ πεδύωσι πρόφασίν τινας. οὐ γὰρ ὄχλον τε γυναικῶν, καὶ παντὸς χυδαίου πλήθους ἐσαγαγεῖν λόγῳ δυνατὸν φιλοσόφῳ, καὶ προκαλίσασθαι πρὸς εὐσέβειαν, καὶ ἱσοπολιτικὴν καὶ πίστιν, ἀλλ᾽ ἀεὶ καὶ ὄψεις δυνασταλαιμονίας. ὅθεν δ᾽ οὐκ ἐνδὺς μυθοποιίας, καὶ τοραταίας. κεραυνὸς γὰρ, καὶ αἰγὶς, καὶ τρίαινα, καὶ λαμπάδες, καὶ δράκοντες, καὶ θυρσόλογχα τῶν θεῶν ἔπλα μύθου, καὶ πᾶσα θεολογία ἀρχαϊκή. τοῦτο δ᾽ ἀποδεξάμενοι οἱ τὰς πολιτείας καταστησάμενοι μορμολύκας τινὰς πρὸς τοὺς νηπιόφρονας. τοιαύτης δὲ τῆς μυθοποιίας οὔσης, καὶ καταχρεφούσης εἰς τὸ κοινωνικὸν, καὶ τὸ πολιτικὸν τοῦ βίου χρῆμα, καὶ τὴν τῶν ὄντων ἱστορίαν, οἱ μὲν ἀρχαῖοι τῇ παιδικῇ ἀγωγῇ ἐφύλαξαν μέχρι τῶν τελέων ἡλικιῶν, καὶ δι᾽ αὐτῆς ἱκανὰς γὰρ σωφρονίζεσθαι πᾶσαν ἡλικίαν ὑπέλαβον. χρόνοις δ᾽ ὕστερον ἡ τῆς ἱστορίας γραφὴ, καὶ νεωτέρα φιλοσοφία παρελήλυθεν εἰς μέσον. αὕτη μὲν οὖν πρὸς ἐλέγχους, ἡ δὲ ποιητικὴ διημωφελεῖσθαι καὶ διὰ τροπῆς πλεονῶν δυναμένη. ἡ δὲ δὴ τοῦ ὁμήρου ὑπερβάλλοντως, καὶ οἱ πρῶτοι δὲ ἱστορικοὶ, καὶ φυσικοὶ μυθογράφοι. Ἅτε δὴ πρὸς τὸ παιδεύτικὸν εἶδος ἀναφέρων τοὺς μύθους ὁ ποιητὴς, ἐφρόντισε πολὺ μορφῆ τ᾽ ἀληθοῦς, ψ᾽ δ᾽ ἐπίθει, καὶ ψεύδος· τὸ μὲν ἀπεδέχόμεθα, τὸ δὲ διημαγωγῶν, ἐξ ἐκπλήξεως τὰ πλήθη. ὡς δ᾽ ὅτε τὶς χρυσὸν περιχεῖται ἀργύρῳ ἀνὴρ, ὅπως ἐκείνου τὰς ἀληθεῖς περιπετείας πρὸς πειστικὸν μῦθον, ἡδυσμῶν καὶ κοσμῶν τὴν φράσιν· πρὸς δὲ τὸ αὐτὸ τὸ τέλος τοῦ ἱστορεῖν, καὶ τὸ τὰ ὄντα λέγοντος, βλέπων. οὕτω δὴ τὸν τε ἰλιακὸν πόλεμον γεγονότα παρελαβὼν, ἐκόσμησε ταῖς μυθοποιίαις. καὶ τὴν ὀδυσσέως πλάνην ὡσαύτως. ἐκμηνύσας δὲ ἀληθοῦς αὐάπτων κρυπτὸν τέρας λογίαν, οὐχ ἑκουσίως. προσπίπτει γὰρ, ὡς εἰκὸς, ὡς πιθανώτερον, αὐ οὕτω τὶς ψεύσεται ἐπὶ καταμίσγοι τὶ καὶ αὐτῶν τῶν ἀληθινῶν. ὅπερ καὶ τιμόλυβός φησι πρὸς τῆς ὀδυσσέως πλάνης ὠμηχανῆσθαι. τοιοῦτο δ᾽ ὄντι καὶ τὸ, ἔοικε ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα. οὐ γὰρ

οὐ γὰρ πάντα ἄλλα πολλὰ, ἐπεὶ οὐδ᾽ αὖ ἴσα ἐτύμοισιν. ἔλαβεν ἓν μὲν ἐκ τῆς ἱστορίας τὰς ἀρχὰς. τὴν γὰρ τοῦ αἰόλου δυναστεῦσαί φησι τῶν λιπάρων νήσων, καὶ τῶν πρὸς τῷ αἴτνῃ, καὶ λεοντίνων, κύκλωπας, καὶ λαιστρυγόνας ἀξενίους τινάς. διὸ καὶ τὰ περὶ τὸν πορθμὸν, ἀπρόοπτα ἔλαττα ἦν τοῖς τότε. καὶ τὴν χάρυβδιν, καὶ τὸ σκύλλαιον ὑπὸ λιστῶν κατέχεσθαι. ὅτω δὲ καὶ ἄλλος τῶν ὑπὸ ὁμήρου λεγομένων, ἢ ἄλλοις τόποις ἱστορῆται. ὅτω δὲ καὶ οὐ κιμμερίους ἐλθεῖν οἰηθῶσιν ὑπὸ κιμμερίῳ βόσπορον πρὸς βορρᾶν, καὶ ζοφώδη, μεταγαγόντες εἴς σκοτεινόν τινα τόπον, οἰκεῖον τοῦ καθ᾽ ἕλλην, χρήσιμον ὄντα πρὸς τὴν μυθοποιίαν τῇ γῇ τῇ πλάνῃ. ὅτι δ᾽ οἴδεν αὐτὸν, οἱ χρονογράφοι δηλοῦσιν, ἢ μικρὸν πρὸ αὐτοῦ τῶν κιμμερίων ἔφοδον, ἢ κατ᾽ αὐτόν. ἀναγράφων ὁ ὡσαύτως καὶ τοὺς κύκλωπας ἐλθεῖν, καὶ τὸν ἕνα ἐσον πλοῦν τὸν εἰς αἶαν, καὶ τὰ περὶ κίρκης καὶ μηδείας μυθευόμενα, καὶ ἱστορούμενα περὶ τῆς φαρμακείας, καὶ τῆς ἄλλης ὁμοιοτροπίας, συγγένειάς τε ἔπλασε τῶν οὕτω δηλωτισμένων· τῆς μὲν ἐν τῷ μυχῷ τοῦ πόντου, τῆς δ᾽ ἐν τῇ ἰταλίᾳ, καὶ ἀγωνισμὸν ἀμφοῖν, τάχα καὶ τὸ ἑσπον μέχρι τ᾽ ἰταλίας πλανηθέντ. διήκουσται γάρ τινα σημεῖα, καὶ περὶ τὰ κεραύνια ὄρη, καὶ περὶ τὸν ἀδρίαν, καὶ ἐν τῷ ποσειδωνιάτῃ κόλπῳ, καὶ ταῖς περὶ τῆς τυρρηνίας νήσοις, τῆς τῶν ἀργοναυτῶν πλάνης σημεῖα. προσέθεσαν δέ τι, καὶ αἱ κυάνεαι, ἃς πρὸ συμπληγάδας καλοῦσι πέτρας τινες, προχοὰς ποιοῦσαι τοῦ εὐξείνου, τὴν δ᾽ ἀπὸ τοῦ βυζαντικοῦ στόματος. ὥστε παρὰ μὲν τὴν αἶαν ἡ πλοῦς, παρὰ δὲ τὰς συμπληγάδας, αἱ πλαγκτὰ· καὶ ὁ δι᾽ αὐτῶν πλοῦς τοῦ ἰάσονος πιθανὸς ἐφάνη. παρὰ δὲ τὴν σκύλλαν, καὶ τὴν χάρυβδιν, ὁ δι᾽ ἡμιόνων πλοῦς. ἁπλῶς δ᾽ οἱ τότε τὸ πέλαγος τὸ ποντικὸν, ὥσπερ ἄλλον τινὰ ὠκεανὸν, ἐπελάμβανον. καὶ οὐ πλέοντας ἐκεῖσε ὁμοίως ἐνθυμεῖσθαι ἐδόκουν, ὥσπερ οὐ ἔξω στηλῶν πολὺ προϊόντας. καὶ χαλ. μέγιστον ἦν καθ᾽ ἡμᾶς γνωρίζεσθαι. καὶ δι᾽ ὧν κατ᾽ ἐξοχὴν ἰδίως πόντον προσηγόρευον, ὡς ποιητὴν τὸν ὁμηρον. ἴσως οὖν καὶ δι᾽ ὧν μετῆιξε τὰ ἐκ τοῦ πόντου πρὸς τὸν ὠκεανὸν ὡς ἐνπαράδεκτα, δι᾽ τὴν κατέχουσαν δόξαν. εἶναι δὲ καὶ τὴν σολύμων, τὰ ἄκρα τοῦ ταύρου, τὰ πρὸ τῆς λυκίαν ἕως πισιδίας καταχόντων τὰ ὑψηλότατα, καὶ τὰς ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ὑπερβολὰς ὑπεφανεστάτας παρεχόντων τοῖς ἐντὸς τοῦ ταύρου, καὶ μάλιστα τοῖς πρὸ

Non enim omnia, ſed multa, quandoquidem minimè erant ueris conſona. Nam ab hiſtoria ſumpſit exordia. Aeolum enim adiacentibus Liparæ inſulis imperaſſe tradit, uicina itidem Aetnæ loca & Leontinis, Cyclopas, & Leſtrygonas immanes quoſdã homines tenuiſſe. Id circo fretum ipſum illius tempeſtatis mortales nequaquam adire auſos: Charybdim & Scyllam à prædonibus occupatas. Sic & alios de locis ab Homero dictis legimus hiſtoricos. Sic & Cimmerios, Cimmerium Boſporum ad Boream & tenebroſa incolentes loca non ignarus, ad finitimas inferno & obſcuras regiones propriè traduxit, quæ ad fabulamenta de errore plurimũ conducebant, quòd Homero non ignoti fuerint, per eos manifeſtum eſt qui rationes temporũ ſcriptis prodíderunt, uel paulo ante illius ætatem, uel eo uiuente, & ad Cimmerios acceſſum extitiſſe. Similiter nouit & Colchos, et Iaſonis ad Aean nauigationem. Deq; Circe ac Medea fabulis, & hiſtorijs cõmendata, de ueneficijs & ſimilimorum tractatu. Eorumq; cognationes cõfirmauit, qui in Ponti receſſu, quiq; in Italia diuerſi habitauerunt, & utriuſque fortunam in Oceanum egreſſionem, & Iaſonis ad Italiam uſque errorem. Quędam enim & circa Cerauntios montes, & circa Adriam ſigna oſtenduntur, & in Poſidoniate ſinu. Itemq; circa Hetruſcorum inſulas errantium argonautarũ monſtrantur indicia. Addiderunt aliquid & Cyaneæ, quas Symplegadas petras uocauere nonnulli, quæ per Byzantiaci oris anguſtias aſperrimũ nauigantibus fecere tranſitũ, adeò ut ab Aia, Aiaeet ab Symplegadibus Plãctæ, id eſt errabiles dictæ ſint. Ipſaq; Iaſonis nauigatio per illas ueriſimilis apparuit. Penes Scyllam autem, & Charybdim per ſcopulos agitata uidetur excurſio. Aeui autẽ illius homines ſimpliciter ponticum pelagus, uti quẽdam oceanum arbitrati ſunt, quiq; eouſq; adnauigabant, nõ aliter in exteriora ingredi maria credebant, quàm qui extra columnas longius producti fuerant. Etenim inter ea quæ nos admiramur, id maximum æſtimabatur. Quocirca per excellentiam propriè pontum appellauere, ſicuti per poetam Homerum intelligimus, forſan & ob hanc cauſam ex ponto ad oceanum uocabulum tranſtulit, ſicut facile acceptabilius propter eam quam tenuit opinionẽ. Etiam cum Solymi excelſos Tauri uertices circa Lyciã uſq; Piſidiã tenuerint. cũq; intra Taurũ habitãtibus, præſertim circa

pontum, exceſſus à meridie clariſsimos præbuerint, ſimilitudine quadam & hos ipſos in oceanum egreſſos fuiſſe reor. Etenim illũ in rate nauigantem ſic inducit:

Odyſ. ε. Aethiopum ex oris redijt Neptunus, & illũ
Montibus è Solymis longè proſpexit.

Fortè & luſcos quoq; Cyclopas de Scythica tranſtulit hiſtoria. Eius nanq; generis Arimaſpos fuiſſe memorãt, quos Ariſteas Procõneſius in Arimaſpio carmine edidit. Hiſce pręſuppoſitis conſiderare oportet, quid illi dicãt, qui Vlyſsis errorem circa Siciliam aut Italiam ſecundum Homerum, aut fuiſſe, aut non fuiſſe memorant. Eſt enim utrunq; uel melius uel deterius ſuſcipere. Melius quidem cũ ſic accipiat, quòd Vlyſsis errorem illic fuiſſe crędens, ueram hanc materiam ſuſcipiat, & poetico more eam inſtruxerit. Hoc enim proprie de illo dici poſſet, nec de Italia ſolum, ſed etiam uſque in ultimis Hiſpaniæ finibus illius erroris ueſtigia reperiuntur, & plura alia. Deterius autem, ſi quis illius commentum, tanquam hiſtoriam accipiat, illic ſcilicet eſſe oceanum, infernũ, ſolis boues, dearum hoſpitia, transformationes, Cyclopũ proceritates, & Lęſtrygõnum, Scyllæ formam, nauigationis interualla, aliaq; huiuſmodi plurima, ut monſtra apertè ſcribenti minimè contradicẽdum eſt, perinde ac contra poetã apertis mendacijs contradicant. Quemadmodum ſi hoc modo Vlyſſem Ithacam reuertiſſe neget, & procorum occidionẽ, nec in agro conſtitutã aduerſus ullum Ithacenſium pugnam fuiſſe. nec aduerſus accipientem illa proprie manũ conſerere iuſtum eſt. Eratoſthenes uerò utriuſque ſententijs aduerſatur, haud rectè ſanè. Ad ſecundum quidẽ, quoniam pluribus criminari conatur mendacia manifeſta, cum mẽtione indigna ſint. Ad primam uerò cum in omnibus poetam garrulum eſſe declarat, & neq; locorũ notitiã habere, nec ullas ad uirtutem artes intendere putat, & in locis nõ fictis fabulas diuulgatas non tenere, ſicut in Ilio, in Ida, in Pelio. Fabulas uero in locis fictis, ſicut in ijs in quibus Gorgones, uel Geryones, huius formę eas eſſe dicit, quæ de Vlyſsis errore dicunt. Quæ ab eo nequaq; fictæ fuerint, ſed ſubſiſtant, ex hoc falſi arguuntur (ut aiunt) quod minimè concordant. Itaque ſunt qui Sirenes in tractu Peloriо ponant, alij ad Sirenuſsas inſulas, quæ plus quàm duo millia abſint ſtadiorum: illas autem triuerticem eſſe ſcopulum, qui Cumanum à Poſidoniate

πόνδυ, καθ' ὁμοιότητά τινα καὶ τοὺτους ἀξιωκεναι ὁδῶσαι. φησὶ γὰρ ὡδὶ τὸ πλεοντ@ ἐν τῇ χειδίᾳ·

Τὸν δ' ἐξ αἰθιόπων αὖ ἰὼν χρείων ἐνοσίχθων
Τηλόθεν ἐκ σολύμων ὀρέων ἴδε. —

Τάχα δ' ἂν καὶ τοὺς μονομμάτους κύκλωπας ἐκ τῆς ἰθικῆς ἱστορίας μετενηνόχε. διοὐτους γάρ φησιν οὐ ἀρίμασπούς φασιν. ὃς γὰρ τοῖς ἀρίμασπείοις ἔπεσιν ἐκδέδωκεν ἀριστέας ὁ προκοννήσι@. δεῖ δὴ ταῦτα προσποθερμῶς σκοπεῖν, τί λέγουσιν οἱ φήσαντες ὧδὶ σικελίαν, ἢ ἰταλίαν χρέωδαι τῷ ὀδυσσεῖ τὸν πλοῦν καθ' ὁμηρον, ἢ μή· χρεώδαι. ἔστι γὰρ ἀμφοτέρως εἰρῆχθαι δέξαδαι, ἢ βέλτιον, ἢ χεῖρον. βέλτιον μέν, αὖ ὅτῳ δέξεται, ὅτι πειθόμενος ἐκεῖ τῷ πλοῦν τῷ ὀδυσσεῖ χρέωδαι· λαβὼν ἀληθῆ ταύτην τὴν ὑποθεσιν, ποικίλως διεσκεύασε. εἰκὸς γὰρ οἰκείως αὖ λέγοιτο ὧδὶ αὖ, ἢ τὸ μόνον γε ποδὶ ἰταλίαν, ἀλλὰ ἢ μέχρι τῆς ἐσχάτης τῆς ἑσπερίας ἔστιν εὑρεῖν ἴχνη τῆς ἐκείνου πλάνης, ἢ ἄλλων πλειόνων. χεῖρον δ', ἐάν τις ἢ τὸν δέασκευὴν ὡς ἱστορίαν διέκποντα, ἐκεῖνο ὠκεανὸν, ἢ ἅλα, καὶ ἠλίου βόας, ἢ ὧδὶ θεὰς ξωίας, καὶ μεταμορφώσεις, ἢ μεγέθη κυκλώπων, καὶ λαιστρυγόνων, ἢ μορφὴν σκύλλης, ἢ δέασκήματα πᾶν, ἢ ἄλλα πλείω τοιαῦτα τραβυλεαφδόνδος φανερῶς. ὅτε δ' οὐδὲν ἄξιον ἀνελλείψειν, ὅτι φανερῶς κατα ψευδόμενόν τὸ ποιητὴν, καθάπερ δὲ δι' εἰ φαίη, ὅτι μὲν βόπον χρεὼν ἐν εἰς ἰθάκην κατάπλουν τὸν ὀδυσσεῖως, ἢ τὴν μνηστηροφονίαν, ἢ τὴν ὧδὶ τὸ ἀγρὸ συστάσιν μάχην δὲ τοῖς ἰθακησίοις πρὸς αὐτὸν, ὅτε πρὸς τὸν δεξάμενον οἰκέως πρὸς αὐτὸν δίκαιον. ὁ δὲ ἐρατοσθένης δὲ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς ἀποφάσεις ἀπλῶς εἴρηκεν ὅτι οὔ. πρὸς μὲν τὴν δὶς πόρων, ὅτι πειρᾶται δεῖξαι τὰ φανερῶς ψευδῆ, ἢ ὅτι ἄξια λόγου δέα μικρῶν. πρὸς δὲ τὴν πρότερον, ποιητὴν τε ἅπαντα ἀφρόνως φυλαβὸν, καὶ μήτε τόπων ἐμπειρίαν, μήτε τεχνῶν πρὸς ἀρετὴν συντείνειν νομίζας. ἔν τε μύθων, ἔν μὲν γὰρ τόποις ὁ ποιητὴς πεπλασμένοις ἐπεφημισμένων, οἷον γὰρ ἰλίου, ἢ ἢ πηλίου ἢ ἴδης. ἔν δ' γὰρ ἐπεπλασμένοις, καθάπερ γὰρ οἷς αἱ γοργόνες, ἢ ὁ γηρυόνης. ταύτης φησὶ τῆς ἰδέας εἶναι, ἢ οὗ ἢ τὴν ὀδυσσέως πλάνην λεγομένους· οὐ δὲ μὴ πεπλάδθαι λέγοντας, ἀλλ' ὑποκεῖδθαι δὲ αὐτὸ τὸ μὴ συμφωνεῖν ἐλέγχεδθαι ψευδομένους. τὰς γοῦν σειρῆνας, οὐ μὲν ὧδὶ τῆς πελωρίας ἀκτῆ@ καθιδρύειν, οὐ δὲ ὧδὶ τῶν σειρήνων, πλέους ἢ διχιλίους διέχουσῶν σταδίους. εἶναι δ' αὐτὰς σκόπελον τριμόρυφον, διέργοντα τὸν κύμαιον, καὶ ποσειδωνιάτην πόλιν.

πόλιν. Ἀλλ' ὅτι ὁ σκόπελος ὄρος ὀξὺ προμόρυφον, ὅτι ὅλως κοιλοφδὲς πρὸς ὕψος. ἀλλὰ ἀγκών τις ἔχειτ μακρὸς, ἢ σχοῖνος ἀπ' αὐτῶν κατὰ συρρώτων χωρίων ὧδὶ τὸν ἐπὶ καπρίας πορθμόν· ὧδὶ δ' ἀτρεμὲς μὲν τὸ ὀρεινῆς, τὸ δὲ σειρήνων ὄρον ἔχων· ὧδὶ δ' ἀτρεμὲς δ', πρὸς τῷ ποσειδωνιάτῃ πόλπῳ, νησίδια τρία πρόκειμενα, ὀρνίμια, πιτυώσσα, ἃ καλεῖσι σειρήνουσας. ἐπ' αὐτῷ δὲ τῷ πορθμῷ, τὸ ἀθήναιον, ὥπερ ὁμώνυμεῖ ἢ ὁ ἀγκὼν αὐτός. Ἀλλ' ὅτ', εἰ μὴ συμφωνοῦσιν οἱ τὴν ἱστορίαν δὲ τόπων παραδιδόντες, οὐθὲν ἐκβάλλειν δεῖ δὲ τὴν σύμπαραν ἱστορίαν, ἀλλ' ἔδ' ὅτε μᾶλλον πιστεῦδαι τὸ καθόλου μᾶλλον ὅτιν. οἷον λέγω, ζητεῖται, εἰ περὶ σικελίαν καὶ ἰταλίαν ἡ πλάνη γέγονε, ἢ εἰ αἱ σειρῆνδε γῆν τινὰ δὲ τοῦτο λέγουσι; ὁ μὲν φήσας ἐν τῇ πελωρίᾳ, πρὸς τὸν ἐν ταῖς σειρηνούσαις διαφωνεῖ. ἀμφότεροι δὲ πρὸς τὴν περὶ σικελίαν καὶ ἰταλίαν λέγοντας, ὁ διαφωνοῦσιν, ἀλλὰ ἢ μείζω πίστιν πρὸς ἐκεῖνον. ὅτι καὶ πόρ μὲν τὸ αὐτὸ χωρίον φράζοντες, ὅμως οὐκ ἐκβεβήκεσαν γε τοῦ περὶ τὴν ἰταλίαν, ἢ σικελίαν. ἐαν δὲ πιθανῶς ὅτι ἐν νεαπόλει πολυθρύλητος δείκνυται μνῆμα μιᾶς τῶν σειρήνων, ἐπὶ πλείων πίστις γέγονε πίστις, καίτοι βέβαιόν τινος λεχθέντος τοῦ τόπου τούτου. ἀλλ' ὅτι ἐν τούτῳ τῷ κόλπῳ καὶ ὑπὲρ ὀρατοσθένους λεχθέντι κυμαίῳ, ὃν πιθανὸν εἶναι σειρήνουσαι, ἢ ἡ νεάπολις ἵδρυται, βεβαιοτέρως πιστεύομεν οὐδὲ τούτους γεγονέναι τὰς σειρῆνας. ὅτε δὲ τοιητὴς ἀκριβῶς ἕκαστα πυθέδαι, δεῖ ἡμᾶς παρ' ἐκείνα ζητεῖν τὸ ἀκριβές. οὐ μὴν ὅτ' ἔχομεν ὡς ὑπολαμβάνειν, ἢ μηδὲν πεπυσμένον ὧδὶ τὴν ὀδυσσέως πλάνης, μήθ' ὅσα, μήθ' ὅπως γένοιτο, ῥᾳδίως ἐροῦμεν. ὀρατοσθένης δὲ ἡσίοδον μὲν ἐπαινέδαι πεπυσμένον ὧδὶ τὴν ὀδυσσέως πλάνης, ὅτι περὶ σικελίαν ἢ ἰταλίαν γεγένηται, πιστεύοντα τῇ λέξει ταύτῃ, μὴ μόνον τὴν ὑφ' ἡμέρᾳ λεγομένην μεμνῆδαι, ἀλλὰ ἢ αὖτης, καὶ ὀρτυγίας τὸ πρὸς συρακούσας νῆσον, ἢ ζυγίαν ὧν. ὅμηρον δὲ μήτε εἰδέναι ταῦτα, μήτε βούλεδαι γνωρίμοις τόποις χρῆδαι τὸν πλοῦν. πότερον δὲν αὖτην μὲν, τὴν δὲ ζυγίαν γνώριμα· σκύλλαιον δὲ, ἢ χάρυβδιν, ἢ πίρκαιον, ἢ σφηνδόνας, ἃ πάνυ; ἢ ἢ κατόπιν μὲν ἐπιπλεῖν μὴ φλυαρεῖν, ἀλλὰ ταῖς καταχύσεσι δέξαις ἀκολουθεῖν, ὁμήρῳ δὲ παῦδαι ἀνάξιον συμβαίνειν ῥῆμα τλῶῆκαι ἴχνη κελαδεῖν. χωρὶς δὲ τῶν λεχθέντων ὧδὶ τὰ πρεπόντως ὁμήρῳ μυθοποιίας, ἢ τὸ πλῆθος τῶν συγγραφέων τῶν τὰ θρυλλούντων, ἢ τὸ τῆς οὐ τόπους ὠφελεῖν ἀξόπνους φήμης διαλάσκειν δύνασθαι. διὸ ταῦτα ποιητὴν πλάσματα δεῖν, δὲ συγγραφέων, ἀλλὰ γεγενημένων ἴχνη, ἢ προσώπων, ἢ πράξεων.

Et Poly-

† opinatus est, ὑπενοεῖ

Et Polybius rectè de errore † cogitat. Aeolus enim in ipsius freti locis, per quæ cursus & recursus est, & nauigationis asperitas per fluxus atq; refluxus aggrediendi signa præmonstrat, itaq; uentorum custodem, atq; regẽ creditum fuisse refert: sicuti Danaũ in Argis inundationes ostentantẽ, Atreũ aduersum cœlo solis cursum uates & auspices reges demõstrari, sacerdotes Aegyptios, Chaldæos et Magos aliqua sapientia cęteris excellentes, principatum & honorẽ apud maiores nostros cõparasse: sic & unumquenq; deorũ commoditatis alicuius repertorẽ honoribus celebratũ fuisse: hæc prɛmone faciens Aeolum in fabulamenti forma prorsus accipi, & sentiri nõ sinit, nec totum Vlyssis errorem, at pauca fabulantem adiecisse, quemadmodũ de Troiano bello. Totũ autem circa Siciliã poëticè fictũ esse à poëta, reliquisq; scriptoribus, qui adiacentia loca differũt Italiæ atq; Siciliæ, nõ sanè probat, nec huiusmodi Eratosthenis sententiam laudat: quoniam quædã inquit reperisse ubi errauerit Vlysses, cum coriorũ sutorem inuenisset, qui uentorum utrem consuisset: hoc autẽ propriè de illis dictum esse, qui ad Scyllam aduentant, & ibi galeotarum piscationem tractent.

Odyss. μ.

Illic circa Scyllam et eius scopulum piscosum, Delphinorum, canumq; indagatrix, & si qua apud * Græcos maior est balena.

* Interpres uidetur legisse ἑλλησι, hoc est Græcis: quanquã nec sic legatur apud Homerũ, sed ἐλλοσι pro ἔλλη, id est caperet. ut sit, Si quod maius capit balena.

Thynni enim cum gregatim præter Italiã acti elabuntur, & Siciliã attingere prohibentur, in maiores incurrũt beluas, utputa delphinos, canes, aliasq; balenis similes. Et quorum uenatione canes & galeotas pinguescere, quos xiphias, id est gladios appellari ferunt. Idẽ enim hoc in loco contingere, & in Nili incrementis aquarumq; cæterarũ, quod in igne et in ardentibus syluis. Congregatas enim feras, cum ignẽ aut aquam effugiant, à ualentioribus deuorari. Hęc elocutus, galeotarũ uenationem exponit, quæ circa Scyllæũ tractũ instituitur. Manentibus enim in statione frequẽtibus remorũ duorum scaphis, speculator quidem communis supernæ instat, duos singulæ scaphæ tenẽt, alter remigat, alter hastam habens manet in prora. Cum primùm uerò speculator supereminentiam galeotæ signo indicat, beluæ uerò supra mare pars tertia eminens fertur, scapha propius appellitur. Deinde iacto manu telo, uulnus incutit. Tum cuulsa sine cuspide de corpore hasta, quod telum sane est hamatum, ut educi facile queat,

καὶ πολύβιος δ' ὀρθῶς ὑπονοεῖ τὰ περὶ τὸν πλοῦν. τὸν γὰρ αἴολον, τὸν προσημαίνοντα τοῖς ἐκπλέουσι, φησὶ τοῖς μὲν τὸν πορθμὸν τόποις ἀμφιδρόμοις ὄσι καὶ δυσεκπλοις, ἀλλὰ τὰς παλιρροίας, ταμίαν τε εἰρηκέναι τῶν ἀνέμων, καὶ βασιλέα νομίζουσι φησὶ καθάπερ καὶ τὰ ὑδρία τὰ ἐν ἀργεί φασὶ τὰς ἀλέξαντα, ἀρίστη δὲ τῶν ἡλίου τὸν ὑπογαιότατον τῷ ὀρανῷ δρόμον, καὶ τοὺς τε, καὶ ἰσορροποτροπίους ἀπολείπουσι βασιλέας, οὓς ἐν ἱερείαις τῶν αἰγυπτίων, καὶ χαλδαίοις, καὶ μάγοις, θεία τινὶ διαφέροντας τῶν ἄλλων, ἡγεμονίας καὶ τιμῆς τυγχάνειν παρὰ τοῖς πολλοῖς. ὅτῳ γὰρ καὶ τῶν θεῶν φῶν ἕκαστον τὸ χρησίμων τινὸς εὑρετῶν γενόμενον, ἰμαθεῖν. ταῦτα δὲ προοικονομησάμενος, ὀκ ἐᾶ τὸν αἴολον μύθοις χρῆσθαι ἀκρίτοις, οὐδ' ὅλως τῶν ὀδυσσείως πλάνων· ἀλλὰ μικρὰ μὲν προσμυθολογεῖν, καθάπερ καὶ τῷ ἰλιακῷ πολέμῳ· τὸν δ' ὅλον περὶ σικελίαν καὶ τῷ ποιητῇ πεπιστεῦσθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις συγγραφεῦσιν, οἳ τὰ τοιαῦτα λέγουσι τὰ περὶ τὴν ἰταλίαν, καὶ σικελίαν, ὀκ ἐπαινεῖ δὲ, οὐδὲ τῶν ἰδιωτῶν τὸ ἄπιστον ἀποφαίνειν καὶ γελοῖον. διόπερ φησὶ τὸ τὸν αὐλυρεῖν λινα, τὸν ὀδυσσεῖ προσπλάσσαι, ὅταν εὕρῃ τὸν σκυτέα τὸν συρράπτοντα τὸν ἀσκὸν τῶν ἀνέμων ἀσκόν. καὶ ὅτῳ δ' οἰκείως εἰρῆσθαι τοῖς συμβαίνουσι περὶ τὸ σκύλλαιον. καὶ τῶν ὑδραν τῶν γαλεωτῶν τὸ ὠδὶ τὸ σκύλλης.

Αὐτὸν δ' ἰχθυάσα σκόπελον πολυμαιμώσσα.
Δελφῖνας τε, κύνας τε, καὶ εἴ ποθι μείζονα θῆται
Κῆτος.—

Τοὺς δ' ὠνους ἀγκιστρόν φορμοῖς πρὸς τὴν ἰταλίαν, ἐπιφοιτᾶν ἐμποιεῖσθαι καὶ κωλυθῆναι τὸν σικελίας ἄψασθαι, πολὺ πίπτειν τοῖς μείζοσι τῶν ζώων, οἷον δελφῖνας, καὶ κυσῖν, καὶ ἄλλοις κητωδεῖς, ἐκ τῆς θήρας αὐτῶν παίνεσθαι τοὺς γαλεώτας, ὅτι καὶ ξιφίας λέγεσθαι, καὶ κύνας φασὶ συμβαίνειν δὲ ταῦτα γοῦν δέ, καὶ τὰς αὐξάσεις τὸν νείλου, καὶ τῶν ἄλλων ὑδάτων, ὅταν ὠδὶ πυρὸς, καὶ ὕλης ἐμπιπραμένης. ἀθροιζόμενα δὲ τὰ θηρία φεύγειν τὸ πῦρ, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ βοᾶν γίνεσθαι τοῖς κρείττοσι. ταῦτα δ' εἰπὼν, δηγεῖται τὴν τῶν γαλεωτῶν θήραν, καὶ σωίσασθαι ὠδὶ τὸ σκύλλαιον. σκοπὸς γὰρ ἐφέστηκε κοινὸς ἅπασι τοῖς ὑφορμοῦσιν ἐν δικώποις σκαφιδίοις πολλοῖς, δύο καθ' ἕκαστον σκαφίδιον. καὶ ὁ μὲν ἐλαύνει, ὅσ' ὠδὶ τὸ πρῶρας ἔστηκε δόρυ ἔχων, σημαίνοντος τὸ σκοπὸς τὴν ὑπεροφάνειαν τὸν γαλεώτου. φορεῖ δὲ τὸ ἕτερον μόριον ἐξάλου τὸ ζῴου. συναυξομένη τὸ σκάφους, ὁ μὲν ἐπιπλέων ἐκ χέρος, ἕστ' ἂν ἐξέπασασθαι ἐκ τὸ σώματος τὸ δόρυ χωρὶς τὸ ὠδὶ δραπίσθου. ἀγκιστρώθεντες γὰρ ὅτι, καὶ χαλαρῶς ἐνηρμόσθαι τῷ δόρατι ἐπίπαντες, καλῶδίῳ

καλῶδιον δ' ἔχει μακρὸν ἐγκεκλωσμένον, τὸν τ' ὠνυχαλῶσι τοῦ προθύρου, ἕως ἂν κάμῃ σφαλάζον, καὶ ὑποφοβῦνον. τότε δ' ἕλκουσιν ὠδὶ τὸν γλῶ, ἢ εἰς τὸν σκάφον ἀναλαμβάνουσιν, ἐὰν μὴ μέγα ᾖ τὸ τέλος τὸ σῶμα. καὶ ἐκπέσῃ δὲ εἰς τὸν θάλατταν τὸ δόρυ, οὐκ ἀπόλωλεν. ἔστι γὰρ πικρὸν ἐκ τε δρυὸς, καὶ ἐλάτης, ὥστε βαπτιζομένου τὸ δρυΐνου βαρέα, μετέωρον εἶναι τὸ λοιπὸν, καὶ δυσανάλκητον. συμβαίνει δὲ ποτε καὶ πτερώσεσθαι δι' ἀ τὸ σκαφιδίου τὸν κοπτόμενον, διὰ τὸ μέγεθος τὸ ξίφους τῶν γαλεωτῶν, καὶ τὸ τῶν ἀκμῶν τὸ ζῴου συναρμόζειν εἶναι, καὶ τῶν θήραν. ἐκ τε δὴ τῶν τοιούτων εἰκάζοι τις ἂν φησὶ περὶ σικελίαν γίνεσθαι τὸν πλοῦν κατὰ τὸν ὅμηρον, ὅτι τῇ σκύλλῃ προσῶπτε τῶν τοιαύτῳ θήραν, ἢ μᾶλις ὠνυχώκιος ὅτι τοῦ σκυλλαίου. καὶ ἐκ τῶν ὠδὶ τοῦ χαρύβδεως λεγομένων ὁμοίων τοῖς τὸ περθμοῦ πάθεσι. τὸ δὲ πρὸς μὲν γάρ τ' αὐτοῖς, αὐτὶ τοῦ δὶς, χρὰ φωνὴν εἶναι ἁμάρτημα, ἢ ἰσοσυλλόν. καὶ τὰ γῦν τῇ μιμήσει δὲ τοῖς περὶ τῶν λωτοφάγων ἐρημένοις συμφωνεῖ. εἰ δὲ τινα μὴ συμφωνεῖ, μεταβολὰς αἰτιᾶσθαι δεῖ ἢ ἄγνοιαν, ἢ ποιητικὴν ἐξουσίαν, ἢ συνεσκηνῆσθαι ἐξ ἰσοτιμίας, καὶ διαθέσεως, καὶ μύθου. δεῖ μὲν οὖν ἰσοτιμίας ἀληθείαν εἶναι τέλος, ὡς γῦν νεῶν καταλόγῳ τὰ ἑκάστοις τόποις συμβεβηκότα λέγοντος τὸ ποιητοῦ· τὰ μὲν περιέσωσαν, τὰ δὲ ἐχατόσωαν πόλιν, ἄλλων ἢ πολυτρήρωνας, τὰ δ' ἀγχίαλον. δεῖ δὲ διαθέσεως, φιλοτιμίαν εἶναι τὸ τέλος, ὡς ὅταν μαχομένους εἰσάγῃ. μύθου δὲ, ἡδύνειν, καὶ ἐκπλῆξαι. τὸ δὲ πάντα πλάττειν, οὐ πιθανὸν, οὐδ' ὁμηρικόν. τὰ γὰρ ἐκείνου ποίησιν φιλοσόφημα πάντας νομίζειν, οὐχ ὡς ὁ ἀπολλώνιος φησὶ, κελεύων μὴ κεῖναι πρὸς τὰ διάνοιαν τὰ ποιήματα, μηδ' ἰστορίαν ἀπ' αὐτῶν ζητεῖν. πιθανώτερόν τε τὸ,

Ἔνθεν δ' ἐννῆμαρ φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν.

Ἐν βραχεῖ σημαίνεσθαι λέγεσθαι. οἱ γὰρ ὀλοοὶ οὐκ εὐθύδρομοι· ἢ ἐξωκεανίζειν, ὡς ἂν οὐρίων πνεόντων συνεχῶς. σωθεὶς δὲ τὸ διάστημα τὸ ἐκ μαλεῶν ὠδὶ σπλάς, σταδίων δισμυρίων, καὶ δισχιλίων πεντακοσίων, εἰ φησὶ ἔστω, θείημεν γὰρ τὰς ἐννέα ἡμέρας δεινύσθαι ἰσοταχῶς, ἑκάστης ἂν ἡμέρας ὁ πλοῦς συμβαίνοι, σταδίων δισχιλίων πεντακοσίων. τίς οὖν ἰσόρροπος ἐκλυπίας, ἢ ῥόδου διὰ τραπέζου τινὰ ἀφιγμένον εἰς ἀλεξάνδρειαν, ὄντος τὸ διαστήματος, σταδίων τετρακισχιλίων; πρὸς δὲ τοὺς ὠνυχοτωῦτας πῶς τοὺς

apteq; infixo ei funiculo, appensum sauciatæ acclinãt beluæ, donec agitata suffugiensq; lassetur. Tunc in terram subducũt, aut intra scapham accipiunt, nisi prorsus immensum corpus existat. Quod si in mare telum exciderit, haud sanè perit. est nanq; uel è quercu, uel ex abiete cõpactũ, adeò ut querna grauitate demersum, deinde in sublime relatũ facile possit apprehendi. Contingit autẽ interdũ & remigem in scapha per magnum galeotarũ gladiũ uulnerari: & cum instar apri beluæ uigeat impetus, asperrimè fit ipsa uenatio. Talibus ex rebus quadã coniectura colligi posse inquit, Vlyssis errorẽ circa Siciliam secundũ Homerum fuisse, quoniam huiusmodi uenationem Scyllæ coniunxit, quæ Scylleo tractui usitata est. Et ex ijs quæ de Charybdi memorãt, quæ freti illius periculis similia sunt. * Quod tamen pro his iaceat, * scriptorũ uel potius historici peccatũ est. Dicta quoq; in Meninge Lotophagorum rumori similia sunt: sin uerò aliqua dissonant, mutationes causari oportet, uel inscitiam, uel poeticam licentiam quæ ex historia & dispositione constat & fabula. Historiæ finis est ueritas. Sicut in nauium dinumeratione poeta omnibus obuenientia locis explicat, aliam quidem lapidosam urbẽ, aliam uerò extremam, hanc columnis refertã, illam maris uicinam. Finis autem dispositionis expressio et efficacia, quemadmodum prę liantibus introducendis. Fabulæ autem delectatio & stupescentia. Cuncta uerò fingere, neque consentaneum est, nec Homero conueniens. Illius enim poesin sapientię studium esse, ac philosophiam uniuersi æstimant, non ut inquit Eratosthenes, qui ad intelligentiam & mentem poemata iudicari non debere iubet, nec ullã ex poetis historiã esse petendam. Verisimilius esse illud,

Interpres nõ notauit esse uersum.

Atq; die hinc nona me flamina dira ferebant. Odyss.

Breui in spacio accipere. nam dira flamina, hoc est cursus obliqui, quoniã oceanum penetrare perinde ac assiduè uentis à puppe surgẽtibus. Interuallũ autem à Malea ad columnas cõponens, stadiorũ uiginti duo millia & quingenta cõperiret. Si hoc, ait, ponamus diebus nouem equali celeritate confectũ esse, singulis diebus cursus euenit, stadiorum duorum millium & quingentorum. Quis nam tradidit aliquem è Lycia, seu Rhodo ad Alexandriam biduo aduectum esse, cum quatuor millium stadiorum spacium intersit? Percontantur nonnulli quo pacto, cum ter Vlysses

in Siciliam

in Siciliam aduenerit, ne ſemel quidem per fretum ipſum nauigarit? Reſpondetur, quoniam & poſteri omnes eam effugerunt nauigationem, hæc quidem ab eo dicta ſunt. Sunt et alia quę rectè ab illo dicantur. Cum uerò in oceanum excurſionem præparat, & dierum nauigationem diligenter ad menſuras adduxit, et ſpacia, diſcrepãtię exceſſum minimè reliquit. Simul enim poëtæ uerſus addit:

Odyſ.ι. Atqꝫ die hinc nona me flamina dira ferebant.

Simul & occultat. Etenim hæc ipſius poetæ ſunt, ut illud, (illud,

Odyſ.μ. Oceani fluxũ fluuiį mox cymba reliquit. Et

Odyſ.κ. Inſula in Ogygia quam ponti umbilicus inhæret,

Quodꝫ in eo loco Atlantis filia domicilium habet. Et illud de Phæacibus,

Odyſ.ζ. Littora fluctiſoni colimus ſuprema remoti,
Nemoꝫ mortalis nobis confinia miſcet.

Hæc enim omnia in Atlantico pelago ficta manifeſtè declarantur. Ea uerò ille occultãs, quæ manifeſta dicuntur tollit. Hoc autem nõ ſanè rectè. at circa Siciliam & Italiam errorem factum eſſe, rectè & ab ipſo poeta confirmatũ. Quandoquidem quiſ nam aut poeta, aut ſcriptor Neapolitanis, Sirenis Parthenopes ſepulchrum nuncupare ſuaſiſſet? Incolas autẽ Cumarum & Dicæarchiæ, id eſt Puteolorum, & Veſubiį ignitum Phelegethontem, et Acheruſiam plaudem, & mortuorum uaticinium, Auernum & Baias, & Miſenũ, Vlyſſis quoſdam ſocios, ſic & quæ apud Sirenuſſas, & quæ ſunt ad anguſtias freti, & Scyllam & Charybdim, & Aeolum. Hæc quippe nec ad ad unguem perſcrutanda ſunt: nec abſcꝫ radice, nec abſcꝫ fundamento prorſus omittenda, cum nec ueritatẽ, nec hiſtoriæ attingant utilitatem. Hoc cum intelligat Eratoſthenes, ſuſpicetur aliquis, inquit, poetam uoluiſſe Vlyſſis errorẽ ad occidentis loca facere, & à propoſito deſiſtere, cum quędã nõ diligenter hauſiſſet, & quędam hunc in modum non elegiſſet, ſed ad id quod terribilius & monſtroſius eſt, educere cuncta uoluiſſe. Hoc quidẽ ipſum bene, illud aũt cuius gratia hoc faciebat, male aſſumens. nõ enim garriendi gratia, ſed ut prodeſſet. Quapropter rationẽ ſubire iure debet & huiuſmodi rei, & illius, quod eũ idcirco remotiſſima monſtra ceciniſſe maluit, ut facilior ei mentiẽdi præſtaretꝰ occaſio. Quota eſt enim pars remotiſſimè de mõſtris dicta prę iįs quæ in Græcia, & in locis Græciæ ꝓpinquis decãtantꝰ, ſicut Herculis & Theſei certamina, et de

ἐς σικελίαν ἐλθὼν, οὐ σ' ἅπαξ σʃᾶ τὸ πορθμοῦ πεπλυκὼν ὁσυσεύς, ἀφλοισθεῖται. διὸ τινὲς καὶ οἱ ὕσερον ἐφυγον ἅπαντον τὸν πλοῦν. διαῦτα μὲν εἴρηκεν. ἔστι δὲ τ' ἄλλα μὲν σὺ λεγόμενα. ὅταν σ' ἀναγκάζηʃαι ἐξωκεανισμὸν, ἅ πῶς ἀκριβῶ μετὰ τὸν ἴδιον ἅμιλλαν πλοῦν ἀνάγκη, καὶ σʃαθμὰ, ὑποβολὴν οὐκ ἀφλείπει ʃὶ ἀνωμαλίας. ἅμα μὲν γὰρ παραπίθησι τὰ τὸ ποιητὸ ἑπη·

Ἔνθεν σ' ἐννῆμαρ φορόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν.
Ἅμα σ' ὠκεανὸς ἐκρύπʃεται. καὶ γὰρ ταῦτα τὸ ποιητὸ·

Αὐτὰρ ἐπεὶ ποταμοῖο λίπον ῥόον ὠκεανοῖο
Νηῦς.— καὶ τὸ, (σης.
Νήσῳ ἐν ὠγυγίῃ, ὅπ τ' ὀμφαλὸς ἐʃὶ θαλάσ.

Καὶ ὅτι ἐν ταῦθα οἰκεῖ ἄτλαντ@ θυγάτηρ. καὶ τὸ πρὸς τῶν φαιάκων· (τω

Οἰκέομεν σ' ἀπάνευθε πολυκλύσῳ ἐν ἅλι πόν.
Ἔχατοι, ὁ σὲ ὃς ἅμμι βροτῶν ὠπὶ μίσγεται ἄλλ@.

Ταῦτα γὰρ πάντα φανερῶς ἐν τῷ ἀτλαντικῷ πελάγει πλαʃόμενα δηλοῦται. ὁ δὲ ταῦτ' ὠφανίʃομεν@, τὰ φανερῶς λεγόμενα ἀναιρεῖ. δόξαν μὲν οὖν οὐκ ὀλ'. τὸ δὲ πρὸς σικελίαν καὶ ἰταλίαν γεγονέναι τὴν πλάνην, ὀρθῶς ἐν ὑπὸ τὸ ποιητὸ βεβαίωται. ἐπεὶ τίς ἔπεισε ποιητὴς, ἢ συγγραφεὺς, νεαπολίτας μὲν λέγειν μνῆμα παρθενόπης ʃὶ σειρῆνος; οὓς δὲ ἐν κύμῃ, καὶ δικαιαρχίαν μὲν βεβυβίῳ, πυειφλεγέθοντα, μὲν ἀχερουσίαν λίμνην, καὶ νεκυομαντεῖον τὸ ἐν Ὀλ' ἀόρνῳ, ἐ βάϊον, καὶ μισηνὸν τὴν ὀδυσσέως ἐταίρων ζυγὰς. οὕτω δὲ καὶ τὰ περὶ σειρηνούσας, μὲν τὰ περὶ τὸν πορθμὸν, μὲν σκύλλαν, μὲν χάρυβδιν, καὶ αἰολον. ἃ πρὸς οὔτ' ἀκριβῶς ἐξετάζειν δεῖ, ὅτ' ἀῤῥᾳθυμίᾳ μὲν αἰσχρὰ ἐαῦ, ἀληθείας μηδὲν πρόσαπτομένα, μήδ' ὠφελείας ἐσομένης. μὲν αὐτὸς δὲ νοήσας ὅδε ὁ ὀρτυγοφώνης, ὑπολάβοι, τοῖς φησι, τὸν ποιητὴν βάλεσθαι μὲν ἐν τοῖς πρὸς ἑσπέραν τόποις τὴν πλάνην τῷ ὀδυσσεῖ ποιεῖν, ἀφεῖλῶναι δ' ἀφ' ἧς ἐν ὑπονοούμενον, τὰ μὲν οὐκ ἀκριβῶς πεπυσμένον, τὰ δὲ οὐδὲ προσελόμενον οὕτως, ἀλλ' ὡδὶ τὸ δεινότερον καὶ τὸ τραγῳδίας ὄγκον ἅπασι θέλγειν. τοῦτο μὲν αὐτὸ δ', τὸ δ' οὐ χρεὼν ἦν ἐποίησε, κακῶς δεξάμενο@. οὐ γὰρ φλυαρίας, ἀλ' ὠφελείας χάριν. ὥστε δίκαιός ὅδε ὑπέχειν λόγον καὶ περὶ τούτου. καὶ διότι φησὶ τὰ πόῤῥω τραπολογεῖσθαι μᾶλλον δεῖ τὸ δύνασθαι τὸ ψεῦσον. πολλοὶ γὰρ μορ@ δὴ τὰ πόῤῥω τραπολογούμενα τῶν ἐν τῇ ἑλλάδι, καὶ ἐγγὺς τῆς ἑλλάδ@. οἷα δὴ τὰ κατὰ τοὺς ἡρακλείους ἄθλους καὶ θησέως, καὶ τὰ ἐν κρήτῃ,

κρήτῃ καὶ σικελίᾳ μυθολογούμενα, καὶ ταῖς ἄλλαις νήσοις. καὶ τὰ περὶ τὸν κιθαιρῶνα καὶ ἑλικῶνα καὶ παρνασσὸν καὶ πήλιον, ἔ τὴν ἀτθικὴν ὅλην, ἔ πελοπόννησον, ὁδοὶς τε ἐπ τῶν μύθων ἄγνοιαν αἰτιᾶται τῶν μυθοποιῶν· ἐπ δὲ ἐπεὶ ὁ πάντα μυθεύουσιν, ἀλλὰ πλείω προσμυθεύουσι, καὶ μάλισα ὅμηρ@, ζητῶν τί οἱ παλαιοὶ προσμυθεύουσιν, ὁ ζητεῖ, εἰ τὰ προμυθευόμενα ὑπῆρξεν, ἢ ὄχι. ἀλλὰ καὶ μᾶλλον οἷς προσμυθεύεται τόποις, ἢ προσώποις, περὶ ἐκείνων ζητεῖ τἀληθές. οἷον τὴν ὀδυσσέως πλάνην, εἰ γέγονε, καὶ πῦ. τὸ δ' ὅλον δηλοῦ, τὸ τὴν ὁμήρου πίʃιν εἰς ἣν σωάγειν καὶ τὴν τῶν ἄλλων ποιητῶν· εἰς τε τ' ἄλλα, ἔ εἰς αὐτὰ ταυτῶν προκείμενα, τὰ ʃὶ γεωγραφίας, καὶ μηδὲν αὐτοῖς προσβεβηκότα ἀρχαίμῳ. καὶ γὰρ ἐ μηδὲν ἄλλο, τόν γε βριτόλεμον τ' Σοφοκλέους, ἢ τὸν ἐν ταῖς βάκχαις ταῖς ὑριπίδου πρόλογον ἐπελθόντα, καὶ παραβαλόντα τὴν ὁμήρου πρὸς τὰ τοιαῦτα ὠμέλειαν, ῥᾴδιον ἂν θεάσα τὴν ὠφέλειαν, ἢ τὴν ʃαφοραν. ὅπου γὰρ χρεὼν τάξεως ὧν μέμνηται τόπων, φυλάʃει τὴν τάξιν. ὁμοίως μὲν τῶν ἑλληνικῶν, ὁμοίως δὲ τῶν ἄποθεν. (ε' ὅσα Ὅσαν ἐ' ὀλύμπῳ μέμασαν θέμεν. αὐτὰρ Γήλιον εἰνοσίφυλλον. — καὶ τὸ,

Ἥρη σ' ἀῖξασα λίπεν ῥίον οὐλύμποιο·
Γκελίῳ τ' ὠκέᾳ καὶ ἰμαθίῃ ὁρατεινῇ,
Σθύατ' ἐφ' ἱπποπόλων θρῃκῶν ὄρεα νιφόεντα,
Ἐξ ἀθόω σ' ὠδὶ πόντου. —

Καὶ ἐν τοῖ καταλόγῳ, τὰς μὲν πόλεις ὀκ ἐφεξῆς λέγει, οὐ γὰρ ἀναγκαῖον. τὰ δὲ ἔθνη ἐφεξῆς. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄποθεν·

Κύπρον, φοινίκην τε ἰδ', αἰγυπτίους ἐπαληθεὰς,
Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην, καὶ σιδονίους, ἰδ' ἐρεμβούς,
Καὶ λιβύην. —

Ὅπερ ἰππαρχος ὑπονοεῖται. οἱ σ' ἐφ' ὧν τάξεως χρεία, ὁ μὲν τὸν διόνυσον ὠδὶ τὰ ἔθνη φράζων, ὁ δὲ τὸν βριτόλεμον τὴν καταπεφευγομένην γῆν, τὰ μὲν πολὺ διεσῶντα σωάπασιν ἐγγύς, τὰ δὲ συνεχῆ ʃαφοῦσι. λιπὼν δὲ λυδίαν τὰς πολυχρύσους γύας, Φρυγίαν τε, πόρσας θ' ἡλιοβλήτους πλάκας. Βάκτριά τε τείχη, τήν τε δύσχειμον χθόνα Μήδων ἐπελθὼν, ἀραβίαν τ' εὐδαίμονα.

Τοιαῦτα ὁ βριτόλεμος ποιεῖ, καὶ τοῖς κλίμασι δὲ, καὶ τοῖς ἀνέμοις ʃαφαίνει τὸ πολυμαθες, τὸ περὶ τ' γεωγραφίαν ὅμηρος, ἐν ταῖς ὑποθεσίαις λέγων ἅμα ὁ ταῦτα πολ-

Αὖτη δὲ χθαμαλὴ παυυπρότατη (λαχυ· ἐν δ' ἀλί κεῖται
Πρὸς ζόφον, αἱ δὲ τ' ἄνευθε πρὸς ἠῶ τ' ἠελίόν τε.

Cretæ ac Siciliæ fabulis ſcripta ſimiliter & in reliquis inſulis, & ad Cithęronem, & Heliconem & Parnaſſum & Pelium & Atticam, & uniuerſam Peloponneſum, nec ullus eſt qui ex fabulis fabulatoris ignorantiã crimine tur. Rurſus cum nequaquam omnia fabulentur, ſed plura fabulis adiungant, preſertim Homerus, inquirens quæ nam ueteres fabulis addiderunt, nec inquirit, ſi fabularum additamenta uel fuerint, uel ſint. Sed magis de illis ueritatem inquirit locis ac perſonis, ad quæ fabulatur, ſicuti ſi Vlyſſis error fuerit, aut ubi. Totũ autem ipſum nequaquam bene Homeri poeſin cum aliorum poetarum poeſi in unum ad ducere, cùm ad aliam, tum uerò ad propoſitam de orbis ſitu materiã, & nullum ei tribuere principatum. Etenim ſi nihil aliud uel Sophoclis Triptolemum, uel Baccharum prologum Euripidis, ſi percurras & Homeri diligẽtiam, ex hiſce potiſſimum rebus ipſe comparaueris, facile fuerit comparationem ac differentiam ponere. Nam ubi locorũ quos memi nit ordinẽ neceſſitas exigit, ordinẽ ſeruat. Similiter Græcorũ, ſimiliter & longè poſitorũ. Ponere certabãt properantes Oſſan olympo, Odyſ.λ.
Pelion inde Oſſæ frondoſum. Et illud,
At præceps Iuno celerem linquebat olympũ, Iliad.ε.
Pieriam accedẽs dehinc, Emathiamꝫ beatã,
Ferẽ & ad Thracas equites rupesꝫ niuales,
Hinc ab Atho pontum petit.

In dinumerandis uerò auxilijs urbes quidẽ, haud ordinem ſeruans, eloquitur. Non enim neceſſariũ erat. Ordine uerò gentes explicat. Simili modo & de remotis,
Cyprũ, Phœnicẽ, & Aegyptios errabundus, Odyſ.δ.
Aethiopasꝫ adij, tum Sidonios et Erembos,
Ac Libyem. Quod Hipparchus quoꝫ annotauit. Reliqui uerò ea in quibus ordo exigit, hic Liberũ patrem gentes adeuntẽ inquiens, alter ut Triptolemus terras diſſeminat, quæ longè diſiuncta ſunt coniungunt, & continuata ſeparant.
Linquens inquit auriferos Lydorum ſulcos, Ex Baccharum prologo apud Euripid.
Et Phrygum ac Perſarũ urbes ſole percuſſas,
Mœnia Bactriania, hybernamꝫ
Medorũ tellurẽ accedens, et fœlicẽ Arabiam.

Huiuſmodi ſanè Triptolemus ait, permultã uerò ad climata & uentos doctrinam, quod ad geographiam attinet, in locorum deſcriptionibus Homerus oſtendit, hæc & compluribus in locis aſſerit,
Hæc humilis iacet ad tenebras, multũ æquo- Odyſ.ι.
Hæ ſecus auroram ſpectant, ſolisꝫ nitorem.

Duæ uerò illi sunt fores, quædam ad aquilonem, quædam rursus ad austrum, seu ad dexteram pergant ad auroram atq; solem, seu ad lęuam uersus tenebras. Atqui harum rerum ignorantiam omnimodā rerum omnium confusionem arbitratur,

Odyss.κ. Me latet ô socij tenebræ locus, aut ubi Eous,
Aut ubi sol terras subeat.

Cumq; poeta hæc bene dixerit,

Iliad.ι. Boreas & Zephyrus, qui è Thracia spirant.

Is malè aspiciens criminatur eum, quasi qui zephyrum uniuerso tempore, & omnino spirare è Thracia dixerit, cum is minimè spirare omnino dixerit. Cæterū cum per mare Thracium, ad nigrum sinum ingruant, cum Aegæi pars maris existat. Conuersionem enim recipit ad austrum, Thracia quasi promontorium sit, ubi Macedoniæ adiungitur, et pelagus incurrēs, flantes hinc Zephyros ostendit ijs qui ad Thasum, et Lemnum, et Imbrum, & Samothraciam, & ijs quæ ad uicinū mare pertinēt. Sicut & in Attica zephyri, qui à Scironijs petris flant, Scirones appellantur, & potissimū Cauri. Quod Eratosthenes nequaquam intellexit, tamen suspicatus est. Ipse igitur regionis conuersionem, quam dico narrat. quod igitur uniuersaliter spiret, is capit. Postmodū poetæ imperitiam criminatur, quod cum Zephyrus ab occidente & Hispania efflet, illorsum minimè protenditur Thracia. Nunquid ab occidente spirantem ignorat zephyrum? At uerò cum hunc dicat in modum, proprium eius obseruat ordinem, (scens,

Odyss.ε. Vnà eurus notusq; cadūt, zephyrusq; fremi-
Et boreas.

An Thraciam ignorauit ultra Pæonios, & Thessalicos montes nonexcurrentem? Sed et huius, quæ porrò ad Thraces attinet gnarus ac minimè nuncupans partem quidem maritimam, partemq; mediterraneam, Magnetas quosdam et Malies, reliquosq; deinceps Grecos dinumerat usq; ad Thesprotas, pariterq; etiam Pęonibus finitimos Dolopas, & Sellos ad Dodonem usq;, ad Acheolum Thracum ultrà non meminit. Ad finitimū autem, sibiq; notissimum pelagus facile fertur. Sicuti cum ita commemorat,

Iliad.β. Cōcita turba fugit, lōgæ uelut æquoris undæ
Icario in ponto.

Sunt quidā qui primarios duos esse uentos asserunt, aquilonem scilicet atq; austrum, reliquos uerò modica quadam acclinatione differre, ab ortu, quidē æstiuo Eurum, à brumali

Δύω δέ τε οἱ θύραι εἰσίν, αἱ μὲν πρὸς βορέαν, αἱ δ' ὦ πρὸς νότον,
Εἴτ' ὧδ' ἐξ ἴωσι πρὸς ἠῶ τ' ἠέλιόν τε,
Εἴτ' ἐπ' ἀρίστερά, πρί γε ποτὶ ζόφον.

Καὶ μὲν τὼ ἄγνοιαν γε θεῶν διστᾶν, πλέα αν ἤγεῖται σύγχυσιν τῶν ἁπάντων· (πώς,
Ὦ φίλοι, ὃ γαρ τ' ἴδμεν ὅπη ζόφος, ὅδ' ὅπη οὐ δ' ὅπη ἠέλιος. —

Κἀντεῦθα δ' ἐπόντος δὴ τοῦ ποιητοῦ·
Βορέης καὶ ζέφυρος τώ τε θρῄκηθεν ἄητον,

Οὐκ οἶδ' ἐξάπιδος ὁ αὐτὸς συνοφαντεῖ, ὡς καθόλου λέγοντος, ὅτι ὁ ζέφυρος ἐκ θράκης πνεῖ, ἐκείνου λέγοντος ὁ καθόλου. ἀλλ' ὅταν ἤδη τὴν θρᾳκίαν θάλασσαν συμπαίσωσι πρὸς τὸν μέλανα κόλπον αὐτοῖς αἰγαίοις μέρος οὖσαν. ὡσπροφλῶ γὰρ λαμβάνει πρὸς νότον ἀκρωτηριάζουσα ἡ θράκη, καθ' ὃ συνάπτει τῇ μακεδονίᾳ. καὶ προωίκησε εἰς τὸ πέλαγος, οὗ ζέφυρους γίνεσθαι πνέοντας ἀκριβεῖ τοῖς γε θάσῳ, καὶ λήμνῳ, καὶ ἴμβρῳ, καὶ σαμοθράκῃ, καὶ τῇ πρὸ αὐτὰς θαλάττῃ. καθάπερ καὶ τῇ ἀπεικῇ ἀκρωτηρίῳ τῶν σκειρωνίδων πετρῶν, ἀφ' ὧν καὶ σκείρωνες καλοῦνται οἱ ζέφυροι· καὶ μάλιστα οἱ αργέσται. οὐκ γίνονται δὲ οὐδ' ὁρατοὶ θρᾳκόθεν, ὑπογόνασι δ' ὅμως. ὡς γοῦν ἡγοῦνται τὴν ὑπερφλῶ, ἵν λέγω, τῆς χώρας. ὡς καθόλου οὐκ ἀλέγεται, ἐπ' ἀπειρίαν αἰτιᾶται τοῦ ποιητοῦ. ὡς τοῦ ζέφυρου μὲν ἀπὸ τῆς ἑσπέρας πνέοντος, καὶ τῆς ἰβηρίας, τῆς δὲ θρᾴκης ἐκεῖσε μὴ διατεινούσης. πότερον οὖν τὸν ζέφυρον ἀγνοεῖ ἀπὸ ἑσπέρας πνέοντα, ἀλλ' ὅταν οὕτω φῇ, φυλάττειν τὴν οἰκείαν αὐτοῦ τάξιν· (λυσανίης,

Σοὶ δ' εὖρός τε νότος τε πέλον, ζέφυρός τε
Καὶ βορέης. —

Ἢ τὴν θράκην οὐκ οἶδε μὴ πεφαινήσουσαν πρᾶον τῶν παιονικῶν, καὶ θετταλικῶν ἀεσῶν. Ἀλλὰ καὶ τούτῳ τῷ ἐφεξῆς κατὰ τοὺς θρᾴκας εἰσίως, ᾧ ὀνομάζω τὴν τε πρὸς ἅλα, καὶ τὴν μεσόγαιαν, μάγνητας μὲν πινας, καὶ μαλιεῖς, καὶ τοὺς ἐφεξῆς ἑλλήνας καταλέγει μέχρι θεσπρωτῶν. ὁμοίως δὲ ᾧ τοῖς παίονσι τοὺς ὁμόρους δόλοπας, ἢ σελλοὺς πρὸς δωδώνην μέχρις ἀχελῴου. θρᾳκῶν δ' οὐ μέμνηται πρᾳοτέρων. σύνεπιφόρως δὲ ἔχει πῶς ἡ ἐγγυτάτω, καὶ γνωριμωτάτην ἑαυτῷ θάλατταν, ὡς καὶ ὅταν φησί·

Κινήθη δ' ἀγορὴ ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης Γόντου ἰκαρίοιο —

Εἰσὶ δέ τινες οἳ φασι δύο τοὺς κυριωτάτους εἶναι ἀνέμους, βορέαν, καὶ νότον· τοὺς δὲ ἄλλους, ἤδη μικρᾷ ἐγκλίσει διαφόρους, τὸν μὲν ἀπὸ θερινῶν ἀνατολῶν εὖρον, χειμερινῶν δὲ ἀπηλιώτην.

Λύσεων δὲ θρινάν μὲν, ζέφυρον· χειμερινῶν δὲ, ἀργέστην. τὸ δὲ δύο εἶναι τοὺς ἀνέμους ποιοῦσι μαρτύρας, θρασυάλκη τε, καὶ ὁ ποιητὴς αὐτός, τὸν μὲν ἀργέστην τοῦ νότου θέσει λέγων,

Ἀργέστης νότοιο. —

Τὸν δὲ ζέφυρον τοῦ βορέα·

Βορέης καὶ ζέφυρος τώ τε θρῄκηθεν ἄητον.

Φησὶ δὲ ποσειδώνιος, μηδενὰ οὕτως παρεδηλωκέναι τοὺς ἀνέμους ἢν γνωρίμων πρὸ τούτων, οἷον ἀριστοτέλη, τιμοσθένη, βίωνα τὸν ἀστρολόγον. ἀλλὰ τὸν μὲν ἀπὸ θερινῶν ἀνατολῶν, καικίαν, τὸν δὲ τοὐτῷ κατὰ διάμετρον γιγαντίον λίβα, ἀπὸ δύσεως ὄντα χειμερινῆς. πάλιν δὲ τὸν μὲν ἀπὸ χειμερινῆς ἀνατολῆς, εὖρον· τὸν δ' γιγαντίον, ἀργέστην· τοὺς δὲ μέσους, ἀπηλιώτην, καὶ ζέφυρον. τὸν δὲ ποιητὴν δυσαῖ μὲν ζέφυρον λέγειν, τὸν δὲ ποιητὴν δυσαῖ μὲν ζέφυρον λέγειν, λίβα δὲ πνέοντα, ζέφυρον, τὸν ὑφ' ἡμῶν καλούμενον ἀργέστην, λίβα δὲ νότον, τὸν λευκόνοτον· οὗτος γὰρ ὀλίγα τὰ νέφη ποιεῖ. τὸ λοιπὸν νότου ὅλου ὄδρου πως ὄντος·

Ὡς δ' ὁπότε ζέφυρος νέφεα συφελίξῃ
Ἀργέσταο νότοιο βαθεῖα λαίλαπι τύπτων.

Τὸν γὰρ δυσαῖ ζέφυρον ναῦ λέγει, ὃς εἴωθε σβεσικλεῖναι τὰ ὑπὲρ τοῦ λευκονότου συναγόμενα ἀδρῶς ὄντα, ὡσθέτως τοῦ νότου νῦν ἀργέστου λεγομένου. ταῦτα μὲν δὴ γὰρ ἀρχῆς τοῦ πρώτου τῶν γεωγραφικῶν ἐρημένα, τοιαύτην τινὰ τὴν ἐπανόρθωσιν ἔχει. ὡσημέρια δὲ τοῖς πρὸ ὁμήρου ψυσικῶς ὑποληφθεῖσι καὶ ταῦτα φησίν. ὅτι οὐδὲ τὰ τοῦ νείλου στόματα οἶδε πλείω ὄντα, οὐδ' αὐτοῦνομα. ἡσίοδος δὲ οἶδε, μέμνηται γάρ,

Τὸ δὴ οἱ ὄνομα εἶκε μή πω λέγεσθαι κατ' αὐτόν· τὰ δὲ στόματα εἰ μὲν ἴσασι φανῆ, καὶ ὀλίγοις γνώριμα. ὅτι πλείω καὶ οὐχ ἑπτά, δύο τινὰς αὖ πεπεῖσθαι αὐτόν. εἰ δὲ δή ποτ' ἀγνοῆσαι τὸ γνωριμώτατον, καὶ παραδεξόμεθα, καὶ μάλιστα πάντων μνήμης ἄξιον καὶ ἱστορίας, ὁ ποταμὸς καὶ ἦν, καὶ ὄνομ· ὡς δ' αὐτως αἱ αὐαβάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ στόματα, τίς αὖ ἦν τοὺς ἀγχέλλοντας αὐτοῦ ποταμὸν αἰγύπτιον, καὶ χώραν, καὶ θήβας αἰγυπτίας, καὶ φάρον ὑπολάβοι μὴ γνωρίζειν ταῦτα, ἢ γνωρίζοντας μὴ λέγειν, πλὴν εἰ μὴ διὰ τὸ γνώριμον, ἐπ δ' ἀπιθανώτερον, εἰ τὴν μὲν αἰθιοπίαν ἔλεγε, καὶ σιδονίους καὶ ἐρεμβοὺς, καὶ τὴν ἔξω θάλασσαν. καὶ τὸ διχθὰ διαλάθαι τοὺς αἰθίοπας, τὰ δ' ἐγγὺς καὶ γνώριμα μή. εἰ δὲ μὴ ἐμνήσθη οὕτως, οὐ τοῦτο σημεῖον τοῦ ἀγνοεῖν.

Subsolanū, ab occasu uerò æstiuo Fauoniū, à brumali aūt Caurū. Duos uerò esse uentos testari & Thrasyalcē & poetam ipsum, aiunt, cū Austro Caurum attribuit, dicens, Iliad.φ et λ
Cauri austri. (cum dixit,

Zephyrum uerò, id est Fauoniū aquiloni,
Aquilo & fauonius qui duo spirāt è Thracia. Iliad.ι.

Cęterùm ex ijs quos nouimus tantopere de hisce tradidit nemo (teste Posidonio) atq; Aristoteles, Timosthenes, & Biō astrologus. Ab ortu estiuo Cęciā, cui ab occasu brumali ad lineam Africus opponitur. Rursus ab oriente hyberno Eurus opponit: contrarius Caurus est, medios esse Subsolanum & Fauoniū. Poeta quidem illum uiolenter spirantem inquit, Fauoniū, quem nos Caurū appellamus. Africum flantem, Fauonium, qui & à nobis Fauonius siue Zephyrus. Caurū uero austrū, Leuconotum, id est album austrum. hic enim paucas creat nebulas, cum reliquus totus auster quodammodo sit Eurus:

Dissipat ut zephyrus nubes, grauibus'que procellis Iliad.λ.
Cauri austri pulsant.

Nunc enim uiolenter spirantem zephyrum dicit, quiq; à Leuconoto congregata dissipare cōsueuit, cum illa debilia existant, ubi adiectiui loco austri Cauri dixit. Hæc cum ab Eratosthene in primo de Geographia in initio dicantur, talem quandā habent emendationē. Porrò Homeri dictis falso deprehensis insistens, & hęc ait. Nili ostia plura existētia ignorasse, eius'que nomina: at ea nouit Hesiodus, quippe et qui mentionem facit. Verumenimuero eius nomen illius ętate nec dum nuncupatū fuisse, credibile sit: ostia uerò tum obscura, tum modicis cognita. Quod uerò non unū, sed plura fuissent, facile persuaderi potest. Sin autem inter res Aegyptias celeberrimū, & quàm admirabile, & super omnia memoriasimul & cognitione dignissimum flumen & fuit & est, pariterq; & incrementa, & eius ora, quis sibi nunciantes nequaq; sciuisse suspicetur? qui flumen simul & agrum Aegyptiū & Thebas Aegyptias & Pharū cognitum fecerit, cognoscētes uerò ipsum, nequaq; dixisse, nisi rerum celebritate ac nobilitate subticuissent? Adhuc incredibilius uidetur, si de Aethiopia, de Sidonijs, de Erembis, de exteriori mari, de bipartitis Aethiopum populis uerba faciebat, de propinquis autem & perspectis tacitus erat. Qui si horum memoriam nullam egit, id haud ignorantiæ propterea signū est.

Etenim nec propriæ mentionem patriæ, nec aliorum complurium reliquit. Quin ea quæ admodum nota patent, memoratu digna non uideri, ad scientes potissimum diceret aliquis. Nec bene illud obijcium Homero, perinde ac per ignorantiã differenti, quòd insulam Phariam ambitã pelago dixerit. Contrà enim nihil eorum, quæ nuper de Aegypto diximus, ignotum fuisse poetæ testimonio uti possumus. Dignoscerес autẽ inde, quòd arrogans est, quisquis potius eius errorem asserit. Menelaus ad Aethiopas usq; conscendens, incrementa Nili discere potuisset, & limum quem agris infert, & eum qui est ante ostia transitũ, quantum sanè ad continentẽ accumulans adiecit. Itaq; Aegyptus uniuersa sub Herodoto fluuij munus appellari iure potuit, & si non uniuersa, ea saltem quę sub agro est inferiore, qui Delta nuncupatur. Pharum etiam priscis annis ambitam pelago tradidit. Ita pelago ambitam, esse mentitus nõ est, licet pelago nunc amplius ambita non sit. Hæc qui sic instruxit poeta fuit, quibus ex rebus & ipsum incremẽta nosse simul, & Nili ostia, coniecturis putare licet. Idem etiam delictum esset, & agrum inter Aegyptium pelagus & Arabicum sinum interiacentem ignorasse. Et,

Odyss.α. Extremos hominũ Aethiopes bipartitos,

Falso dicit. nam cum is hoc bene dixerit, posteriori ętate uenientes reprehendere non rectè ausi sunt. Improbe sanè. Homerum enim hos ignorasse agros, tantum à ueritate longius abest, quantum non modò non ignorasse, sed apertè patefecisse dixerim. Ipsi quoque grammatici, ab Aristarcho & Crate, eius artis principibus, quamuis eo tacente sanè sentiunt. Quoniam cum uates ipse dicat,

Odyss.α. Extremi hominum Aethiopes bipartiti sunt,

De sequenti uersu discrepant. Nam scribit Aristarchus quidem ita,

Solis ad occasum quidam, quidam sed ad ortum.

Crates uero sic legit,

Ibidem. Hæc sanè occasum solis, hæc illius ortum.

Cũ nihil interfit ad utriusq; materiã, siue hoc, siue illo modo scribat. Ille enim mathematicorum dicta secutus, torridã ab oceano detineri zonam inquit, ad ambas autem partes huius temperatam esse, & ad nos, & ad latus alterum. Sicut igitur Aethiopes ad nos uersi, illi dicuntur, qui ad orbem uniuersum in meridiem inclinati, aliorum postremi oceanum iuxta incolunt, etiam nonnullos item trans

oceanum

oceanum Aethiopes intelligi oportere existimãt, aliorum ultimos in altera temperata, qui iuxta eundem hunc oceanum inhabitant. Geminos autem esse, & ab oceano bipartito diuidi. Adiectum autem illud,

Solis ad occasum quidã, quidam sed ad ortũ. tnibi.

Cum Zodiacus semper supra uerticẽ sit ad terrestrem Zodiacum, hic cum semper extra ambos obliquitate non excedat Aethiopes, omnis solis meatus intra latitudinẽ istam necessariò intelligitur, et alios alijs ortus, et occasus secundũ alia & alia signa contingere. Sic autem magis per astronomorum sententiam locutum putant. Dicere autem simplicius erat illud, saluantem bipartitos sic Aethiopes esse, sicut dictũ est, quod ab oriente sole usq; ad occasum Aethiopes oceanũ utrobiq; inhabitant. Quid autẽ ad hunc differt intellectũ, uel sic dicere, ut scribit ille, aut ut Aristarchus?

Solis ad occasum quidã, quidam sed ad ortũ. tIndidem.

Etenim hoc est ad occasum & ad ortum, ad oceani latus utrunque inhabitare. At Aristarchus causam hanc abijcit. Dupliciter autẽ diuisos Aethiopes existimat dici oportere, secũdum nos uidelicet, & eos qui ad meridiẽ positis, Græcis ultimi sunt: quos quidem non ita diuidi putat, ut duæ sint Aethiopiæ, una quidem ad orientem, altera uerò ad occidentẽ: uerùm unam tantũ ad meridiem iacentem Græcis, sitam uerò ad Aegyptum. Hoc autem poetam ignorasse, sicut & pleraque alia ab Apollodoro dicta, de nauium dinumeratione in secundo uolumine de locis, quæ non erant, ementitum. Aduersus Cratetem uerò longiore opus est oratione, quæ forsan in præsentiarũ nihil attinet. Aristarchum in hoc approbamus, quòd omissa Cratetis materia, quę complures accipit instantias, de nostra Aethiopia sermonem factum esse suspicatur. Cætera consideremus ante omnia, quod de ipsa incassum descriptione exiliter ratiocinat. Etenim si aliter describatur, suis aptari cogitationibus potest. Quid enim differt dicere, uel sic, duo quo ad nos Aethiopes sunt, hi quidem ad ortum, illi autem ad occasum. uel sic, Etenim ad ortus & ad occasum. Deinde quia fallaci instat opinioni, eia poetam ignorasse interiacentẽ agrum, Aethiopiã uerò Aegypto uicinã meminisse, cum dicit bipartitos Aethiopes. Quonam modo non sic bipartitos? sed ignarum sic dixisse poetam. Vtrum neque Aegyptus, nec Aegyptij ab initio Deltæ usq; ad Syenẽ, à Nilo bipartiti sunt,

Aliqui ad occidentẽ solẽ, aliqui ad surgentẽ.

Quid autẽ aliud Aegyptus est, quàm insula fluuiatilis, quam inundat aqua? Hæc aũt ad utranq; fluminis partẽ ad ortũ & occasum iacet: & utiq; Aethiopia rectè opponit Aegypto, & ad Nilũ, & ad locorũ ingeniũ parimodo sese habẽs. Etenim ipsa et angusta, & oblõga est, & irrigat. Quę uerò extra inundationẽ sunt deserta, & aquarũ expertia, et rarò habitabilia, pleraq; ad aurorã, nõnulla ad occasum uergentia. Quonã igit modo nõ bifariã diuisa est, ut qui Asiã ab Africa separãt, Nilus ijs idoneus uisus est terminus, cuius lõgitudo ad meridiẽ, plus q̃ decem millia stadiorũ protenditur: latitudo uerò tanta, ut insulas admittat, quas decẽ hominũ millia incolant: quarũ maxima est Meroe, regia, et metropolis Aethiopũ. Hanc ipsam uerò Aethiopiã bifariã diuidere nõ fuit idoneus. Attamen qui eos redarguũt, qui adiunctas flumini terras diuidũt, uehementíssimũ illis peccatum obiectãt, quòd Aegyptũ & Aethiopiã distrahũt, & unã quidem utriusq; earũ partem Asiaticã, alterã uerò Africanã faciunt. Velsi hoc quidẽ nolunt, aut terras nõ diuidunt, aut non cum flumine. Præterea alio pacto diuidi potest Aethiopia. Omnes enim qui per oceanũ in Africã adnauigarũt, et qui à mari rubro, et qui à columnis Herculeis usq; ad magnũ progressi spaciũ, in de cum multarũ impedimento molestiarũ reuersi sunt. Vnde uulgo credulitatẽ reliquerũt, quòd intermedia tellure disiungat, atq; mare Atlanticũ, præsertim ad meridiẽ spectans, totũ alluens: íj omnes extrema loca, ad quæ nauigantes aduentarũt, Aethiopica uocauerũt, & hunc in modũ renunciauere. Quidnã igit absurdũ est, si talibus auditis sermonibus adductus Homerus quoq; bifariã partitus est? et quosdã ad orientem, quosdã ad occidentẽ asseruit, cum alíj qui in medio positi sunt, prorsus ignoti fuerint, siue sint, siue nõ sint. Ephorus tamen aliam quidẽ peruetustã narrat historiã, quam et Homerũ legisse, nõ ratione caret. Rumor est, inquit, apud Tartessios, quòd Aethiopes Africã usque ad occasum ingressi sint, partimq; ibidẽ mansisse, partim uerò etiã maritima magno spacio occupasse. Facit autẽ coniecturã, eo quòd Homerus dixerit, (isse.
Odyss.α. Extremos hominũ Aethiopas bipartitos fuisse.

Hęc in Aristarchum eiusq; sectatores dicat aliquis, aliaq; hisce modestiora, quibus à poeta multam auferet insciti ã. Dico enim pro priscorũ opinione Græcorum, sicuti nobiliores

Οἱ μὲν δὴ νεμομένους ἐπωρίους, οἱ δ' αὐλίους.

Τί δ' ἄλλο ἢ Αἰγυπτίους ὅτι πλὴν ποταμίας νήσου, ὧν ὠκλύζει ἡ ὕδωρ; αὕτη δ' ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ποταμοῦ κεῖται, πρὸς ἀνατολὰς, καὶ δύσιν. ἀλλαμὲν ἡ αἰθιοπία ἐπ' εὐθείας ὅση τῇ αἰγύπτῳ, καὶ πρὸς ἀπλησίους ἔχει πρός τε νεῖλον, καὶ τὴν ἄλλην φύσιν τῶν τόπων. καὶ γὰρ αὖ πιεσμὰ, καὶ μακρὰ, καὶ ἐπίκλυσος. τὰ δ' ἔξω τῶν ἐπικλύσου ὀρεινά τε, καὶ ἄνυδρα, καὶ παντάπασιν οἰκεῖσθαι δυσχείμερα· τὰ μὲν πρὸς ἑῶ, τὰ δὲ πρὸς δύσιν κεκλιμένα. πῶς ἂν οὐχὶ καὶ δίχα διήρηται. ἢ τοῖς μὲν τὴν ἀσίαν ἀπὸ τῆς λιβύης διαιρῶσιν, ἀξιόλογον τὸν ὅρον ἐφαίνη ὁ νεῖλος, μῆκος μὴ ἀπατεινῶν ὧν τὴν μεσημβρίαν πλειόνων, ἢ μυρίων σταδίων· πλάτος δ' ὡς τε καὶ νήσοις ἀπολαμβάνειν μυριάδας (ὧν μεγίστη ἐστὶν ἡ μερόη, τὸ βασίλειον, καὶ ἡ μητρόπολις τῶν αἰθιόπων.) αὐτὴν δὴ τὴν αἰθιοπίαν ἀρκέσαντος ἂν ἐνόμιζον διαιρεῖν δίχα, εἰ μὲν οἵ γε νῦν τιμῶντες τοῖς τὰς ἠπείρους τοῦ ποταμοῦ διαιροῦσι, τὴν ἐγκλιμάτων τάξιν μέγιστον προφέροντες αὐτοῖς, ὅτι τὴν αἰγυπτίαν, καὶ τὴν αἰθιοπίαν διαιροῦσι· καὶ ποιοῦσι τὸ μὲν τι μέρος ἑκατέρας αὐτῶν λιβυκόν, τὸ δὲ ἀσιατικόν. ἢ εἰ μὴ βούλονται τοῦτο, ἢ ὁ διαιροῦσι τὰς ἠπείρους, ἢ ὁ τοῦ ποταμοῦ. χωρὶς δὲ τούτων ἐστὶ καὶ ἄλλως διαιρεῖν τὴν αἰθιοπίαν. πάντες γὰρ οἱ παραπλέυσαντες τὸν ὠκεανὸν τὴν λιβύην, οἵ τε ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν στηλῶν, μέχρι πολοῦ προελθόντες, εἶτα ἀνέστρεψαν, τὸν πολλῶν ἀποτιμῶν κωλυόμενοι. ὥς τε καὶ πίστιν καταλιπεῖν τοῖς πολλοῖς, ὡς ὁ μεταξὺ διέργοιτο ἰσθμός. καὶ μὴν συμβαίνους ἦ τὰ πάσαν ἐπλανῶντο θάλασσαν, καὶ μάλιστα ἡ κατὰ μεσημβρίαν. ἅπαντες δὲ οὗτοι τὰ τελευταῖα χωρία, ἐφ' ἃ πλέοντες ἦλθον, αἰθιοπικὰ προσηγόρευσαν, καὶ ἀπηγγείλαν ὅτως. Τί δὴν ἄλογον εἰ καὶ ὅμηρος ὑπὸ τοιαύτης ἀκοῆς ἀχθεὶς δίχα διῄρει, οὓς μὲν πρὸς ἀνατολὴν λέγων, οὓς δὲ πρὸς δύσιν, τὴν μεταξὺ γινωσκόμενον, εἴτε εἰσὶν, εἴτε μὴ εἰσίν. ἀλλαμὲν καὶ ἄλλην τινὰ ἱστορίαν παλαιὰν εἴρηκεν ἔφορος, ἣν ἐκ ἄλογον φήτυχεῖν τὸν ὅμηρον. λέγεσθαι γάρ φησιν ὑπὸ τῶν ταρτησσίων αἰθίοπας τὴν λιβύην ἐπελθόντας μέχρι δύσεως, οὓς μὲν αὐτοῦ μεῖναι, οὓς δὲ καὶ τὴν παραλίας καταχεῖν πολλήν. τεκμαίρεσθαι δ' ἐκ τοῦ τὸν ὅμηρον εἰπεῖν ὅτως, αἰθίοπας τοὺς διχθὰ δεδαίασται ἔχοντι αὐδηῶν. τοῦτα δ' ἦν πρὸς τὸν ἀρίστερχον λέγοι ἄν τις, ἢ πρὸς οὓς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ, ἢ ἄλλα τοιαῦτα ἰδιοτικὸς ὁρᾶ, ἀφ' ὧν τὴν πολλὴν ἄγνοιαν ἀφαιρήσεται τοῦ ποιητοῦ. φημὶ γὰρ τὴν τῶν ἀρχαίων ἐλλήνων δόξαν, ὡς πρὸ τὰ πρὸς

πρὸς βορρᾶν μέρη τὰ γνώσιμα ἐνὶ ὀνόματι σκύθας ἐκάλουν, ἢ νομάδας, ὡς ὅμηρος. ὕστερον δὲ καὶ τὰ πρὸς ἑσπέραν γνωσθέντα, κελτοί, καὶ ἴβηρες, ἢ συμμίκτως κελτίβηρες, καὶ κελτοσκύθαι, προσηγορεύοντο. ὑφ' ἓν ὄνομα τῶν καθ' ἕκαστα ἐθνῶν τεταγμένων διὰ τὴν ἄγνοιαν, ὅτω τὰ μεσημβρινὰ πάντα, αἰθιοπίαν καλεῖσθαι, τὰ πρὸς ὠκεανόν. μαρτυρεῖ δὲ τὰ ποιητά. ὅ, τε γὰρ αἰχύλος ἐν προμηθεῖ λυομένῳ φησὶν ὅτω· φοινικόστολον τ' ὄρνιθος ἱερὸν χοῦμα θαλάσσης, χαλκηλατήρωνόν τε παρ' ὠκεανῷ λίμναν παντροφόων αἰθιόπων, ἵν' ὁ παντεπόπτας ἠέλιος αἰεὶ χρῶτ' ἀθάνατον, κάματόν θ' ἵππων θερμαῖς ὕλατος μαλακῆ προχαῖς ἀναπαύει. παρ' ὅλον γὰρ τὸ μεσημβρινὸν πλίμα τὸν ὠκεανὸν ταύτῃ πρὸς τὸν ἥλιον ἴσχοντος τὴν χρείαν, καὶ τὴν χέσιν παρ' ὅλων, καὶ οὓς αἰθίοπας αὐτῶν φαίνεται. ὅ τ' εὐριπίδης ὧδε φαέθοντα, τὴν κλυμένην φησὶ δεθῆναι μόροπι τὸν δ' ἀνακτα γῆς·

Ἦ ἐν τετράππων ἅρματων πρώτην χθόνα
Ἥλιος αὐίχων χρυσέᾳ βάλλει φλογί.
Καλοῦσι δ' αὐτὴν γείτονες μελάμβροτοι.
Ἕως φαεννὰν ἡλίου δ' ἵππων ἀκτῖς.

Νῦν μὲν δὴ κοινὰς ποιεῖται τὰς ἱππασίας τῇ τε νοτῷ, καὶ τῷ ἡλίῳ. φησὶ γὰρ οἷς ἐξῆς πλησίον αὐτὰς φησὶν εἶν τῇ οἰκήσει τὸν μόροπος. καὶ ὅλως γε τῇ δραματουργίᾳ δοκεῖ πεπλάσθαι. ὅλη που δὴ κατ' αἰγυπτον αἰθιοπίας ἴδιον ὄν· μᾶλλον γὰρ παρ' ὅλον τὸ μεσημβρινὸν κλίμα διηκούσης παλαίας. μιμεῖται γὰρ καὶ ἔφορος τὸν παλαιὸν πόρον περὶ αἰθιοπίας δόξαν. ὡς φησὶν γὰρ τοῦ πόρον περὶ τὸν οὐρανὸν, καὶ τὸν γῆν τόπων, εἰς τέσσαρα μόρια διῃρημένων, τὸ πρὸς τὸν ἀπηλιώτην, ἐνδοῦς ἔχειν· πῶς νότον γ', αἰθίοπας· πῶς δύσιν δὲ, κελτούς· πῶς βορρᾶν ἄνεμον, σκύθας. πεποίθησι δ' ὅτι μείζων ἡ αἰθιοπία ἢ ἡ σκυθία. δοκεῖ γάρ φησι τὸ τῶν αἰθιόπων ἔθνος παρατείνειν ἀπ' ἀνατολῶν χειμερινῶν μέχρι δυσμῶν. ἡ σκυθία δ' ἀντίκειται τούτῳ. ὅτι δ' ὁ ποιητὴς ὁμόλογος φύσις· καὶ ἐκ τῶνδε δῆλον, ὅτι ἡ μὲν ἰθάκη κεῖται πρὸς ζόφον, ὅτωπερ ὅτι πρὸς ἄρκτον.

Αἱ δ' ἔτ' ἄνευθε πρὸς ἠῶ τ', ἠελίόν τε.

Ὅλον τὸ νότιον πλευρὸν οὕτω λέγων. καὶ ἔτι ὅταν φῇ· Εἴτ' ὦθι δεξί' ἴωσι πρὸς ἠῶ τ' ἠελίόν τε, καὶ, εἴτ' ἐπ' ἀρισθερά, τοί γε ποτὶ ζόφον (τε. ἔρυ' ἠερόεντα. Καὶ πάλιν·

Ὦ φίλοι, ὀ γάρ τ' ἴδμεν ἔπι ζόφος, ὀδ' ὅτε πὴ ἠώς, (αν,

Οὐδ' ὅτε ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ γαῖαν οὐδ' ὅτε ἀῶσι.—

ad aquilonem partes, uno uocabulo Scythas, uel Nomadas appellabant, ut inquit Homerus. Posterioribus autẽ annis notiores ad occasum Celtæ & Iberi, uel mixto nomine Celtiberi, & Celtoscythæ uocabantur, cum gentes omnes sub uno uocabulo per ignorantiam instituerentur: sic & exposita in meridiem omnia Aethiopiam ad oceanũ uocari. Testimonio autem & huiusmodi sunt. Nam et Aeschylus in Prometheo soluto sic inquit:

Æschylus Prometheo soluto Tragœdia.

Phœnicum solum, sacer rubri maris fluxus,
Aureumq; fulmen, uicinum oceano stagnũ,
Vbi spectãs omnia sol semper immortale cor
Et equorum laborem per feruidas aquæ mollis effusiones quieti reddit.

Ad totum enim meridianũ clima hunc ad solem usum, & ad Aethiopas, eorumq; situm oceanus habere uidetur. Et Euripides in Phaethonte, traditam esse Clymenen Meropi, & terræ eius imperium habere dicit:

Euripides Phaetonte.

Quam primã tellurẽ, sol quadrigis exoriens
Aurea flamma percutit,
Eam finitimi facie nigri homines, id est Melambroti, (lambroti,
Lucentem auroram & solarium equorum stationes appellant.

Nunc quidã cõmunes & auroræ & solis ipsas equorũ stationes facit. Deinceps in sequẽtibus uicinas Meropis habitaculo dicit esse. Et in toto ipsius tragœdiæ opere hoc ipsum applicat. Quippe cũ nõ adiacentis Aegypto Aethiopiæ propriũ sit, sed maritimæ magis, quæ meridianũ clima totũ attingit. Ephorus etiã antiquã de Aethiopia manifestat opinionẽ, sicut ait in libro de Europa, & cœlestiũ ac terrestriũ locorũ, qui quatuor in partes diuisi sunt: eã quæ subsolanũ spectat, Indos habitare: ad austrũ uero Aethiopas, ad occidentem Gallos, ad aquilonẽ Scythas. Addit etiã, quòd Aethiopia quàm Scythia maior est. Ait enim Aethiopũ nationẽ ab ortu brumali usq; ad occasus extẽdi. Scythia uerò huic è regione opponit. Poetã aũt hisce cõcordare, ut hinc constat, q̃d Ithaca ad tenebrã, id est ad arctõ iacet. Hæq; sub auroræ lucem, solem ue seorsum.
Odyss.ι.

Sic uniuersum australe latus appellans.

Item cum dicit:

Dextra siue adeant auroram, & lumina solis,
Siue petant læuam, tenebrasq; sub aëris illi.

Et rursus:

Me latet ô socij tenebræ locus, aut ubi eous,
Aut ubi sol terras subeat mortalia lustrans,
Aut ubi conscendat,
Odyss.κ.

De quibus in ſermone de Ithaca manifeſtius diſſeritur, cum item inquit,

Iliad.α. Iuppiter oceanũ atq; epulas pietate proborũ
Aethiopum heſternus petijt.

Communius dicendum eſt, oceanum & ad uniuerſum meridianum clima & ad Aethiopas inſtituti. Cuicunq; enim huius climatis loco mentem apponas, ad oceanum exiſtes &

Odyſ.α. Aethiopiam. Sic & illud inquit,
Aethiopum ex oris redijt Neptunus, & illũ
Montibus è Solymis longè proſpexit.

Tantundem dicens, à meridianis locis. Vt ſi Solymos dicat, non quidem Piſidiam habitantes, ſed (ut antè dixi) finxiſſe quoſdam nominis eiuſdẽ, qui conſimili ratione ſeſe ad eũ in rate nauigantem haberent. Et meridianos illos, ſicut Aethiopas, quemadmodum Piſidici, & ſupra Pontum, & ſupra eos Aethiopas qui Aegypto adiacent. Sic & gruum mentionem communem faciens, ait:

Iliad.γ. Poſt hyemem fugitant, nimiq; quoque frigoris imbrem,
Oceani aduolitãt refluos clangoribus æſtus,
Cedem Pygmæis populis clademq; ferentes.

Interpres Græcũ ſermonem aliter efferre debuit: ualet enim Strabo, ex omnibus his nationibus graues ad meridiem ingruente hieme uolare.

Non enim per Græciæ quidẽ loca grus ad meridiẽ delata ſpectatur: in Italia uero, & Hiſpania, nullo modo uel Caſpia, uel Bactriana. Ad meridianam igitur oram maritimam cunctam extendente ſe oceano, ab uniuerſa fugitantes hyemem, et traditos in fabulis Pygmęos admittere oportet. Quod ſi poſterioris ætatis homines Aethiopas ad eos qui iuxta Aegyptum habitãt, ſolos traduxerunt: ſic etiam Pygmæorum ſermones nihil ad antiqua pertinent. Etenim Argiuos, & Achæos non cunctos dicimus qui aduerſus Iliũ expeditionem ſuſcepere, Homerus autem omnes ſic appellat. Simile et quod loquor eſt de bipartitis Aethiopibus, Omnes accipiendi ſunt, qui ad oceani oras extenti incolunt, ab oriente uſque ad occidentem ſolem. Nam qui ſic appellantur Aethiopes, bipartiti naturaliter ſunt ſinu Arabico, inſtar fluminis, meridiãi circuli partitione non cõtemnenda, longitudine fermè ſtadiorum ſupra quindecim millia, latitudine non multo maiore quàm mille, ubi maxima eſt. Inſuper & longitudini illud adeſt, iſtius ſinus receſſum à Peluſiaco mari trib. uel quatuor diebus diſtare, quod terra ipſa interiacens, id eſt iſthmos continet. Sicut igitur qui eruditiores Aſiam ab Africa diuidunt, hunc eſſe natura commodiorem arbitrantur terminum, utriuſque terræ ſinum, ſiue Nilum,

Περὶ ὧν λέγεται καὶ ἐν τοῖς πρὸ Ἰθάκης λόγοις σαφέστερον. ὅταν οὖν φῇ·

Ζεὺς γὰρ ἐς ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
Χθιζὸς ἔβη, —

Κοινότερον λεκτέον, ἢ τὸν ὠκεανὸν τὸν καθ' ὅλην τὸ μεσημβρινὸν κλίμα τεταγμένον, καὶ οὐ Αἰθίοπας. ᾧ γὰρ ἂν τόπῳ τοῦδε τοῦ κλίματος προσβάλοις τὴν διάνοιαν, καὶ ἐπὶ τοῦτ' ὠκεανῶ ἔσῃ, καὶ ἐπὶ τὴν Αἰθιοπίαν. οὕτω γὰρ λέγει καὶ τὸν τόν θ' ὑπὲρ Αἰθιόπων αὐιὼν,

Τηλόθεν ἐκ Σολύμων ὀρέων ἴδηαι. —

Ἴσον τοῦτ', ἀπὸ μεσημβρινῶν τόπων· Σολύμους λέγων ὁ οὐχ ᾗ πισιδίαν, ἀλλ', ὡς ἔφην πρότερον, πλάσας τινὰς ὁμωνύμους οὐκ ἀναλόγως ἔχοντας πρός τε τὸν πλέονα ᾗ τῆς χώρας, καὶ οὐ ἐκεῖ μεσημβρινοὺς, ὥσ' ἂν Αἰθίοπας, ὡς οἱ πισιδικοὶ πρός τε τὸν πόντον, καὶ οὐ ὑπὲρ Αἰγύπτου Αἰθίοπας. οὕτω δὲ καὶ τὸν περὶ τὴν γεραίνων λόγον κοινὸν ποιούμενος φησίν· (ἔρον,

Αἶψ' ἐπεὶ ὧν χειμῶνα φύγον, καὶ ἀθέσφατον ὀμ
Κλαγγὴν τοί γε πέσοντ' ἐπ' ὠκεανοῖο ῥοάων,
Ἀνδράσι πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι.

Οὐ γὰρ ᾗ μὴν τοῖς ἡμῖν τὴν ἑλλάδα τόποις ὁρᾶται φερομένη ἡ γέρανος οὐδὲ τὴν μεσημβρίαν· ᾗ δὲ τοῖς ἡμῖν τὴν ἰταλίαν, ἢ ἰβηρίαν οὐδαμῶς· ἢ τοῖς ἡμῖν τὴν κασπίαν, καὶ βακτριανήν. ἡμῖν πᾶσαν οὖν τὴν μεσημβρινὴν παραλίαν τοῦ ὠκεανοῦ παρατείνοντ', ἐφ' ἅπασαν δὲ καὶ χειμοφυγοῦντων, δέχεσθαι δεῖ καὶ τοὺς πυγμαίους μεμυθολημένους κατὰ πᾶσαν. εἰ δ' οἱ ὕστερον τοὺς αἰθίοπας οὐκ ἐπ' αἰγυπτον μόνους μετήγαγον, ἡ γὲ πρὸς τῶν πυγμαίων λόγον, οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὰ πάλαι. καὶ γὰρ ἀχαιοὺς, καὶ ἀργείους ὁ πάντας μὲν νῦν φαμὲν δεῖν στρατεύσαντας ὧδ' ἴλιον· ὅμηρος δὲ καλεῖ πάντας. παραπλήσιον δέ ἐστιν ὃ λέγω καὶ περὶ τῶν δίχα διηρημένων αἰθιόπων. ὅπου δεῖ δέχεσθαι δεῖν πρὸς ὅλῳ τῷ ὠκεανίτῃ διατείνοντας ἀφ' ἡλίου ἀνίοντος, μέχρι ἡλίου δυομένου. οἱ γὰρ οὕτω λεγόμενοι αἰθίοπες δίχα διῄρηνται φυσικῶς τοῦ ἀραβίου κόλπου. ὡς ἂν μεσημβρινοῦ κύκλου τμήματι ἀξιολόγου ποταμοῦ δίκην μήκει σχεδόν τι καὶ πλατικιλίων σταδίων ὧδε τοῖς μυρίοις. πλάτει δ' οὐ πολὺ ἔλαττον χιλίων μείζονι, τοῦ μεγίστου. πρόσεστι δὲ τοῦ μήκει, καὶ τὸ τὸν μυχὸν τοῦδε τοῦ κόλπου δέχεσθαι κατὰ πλοῦσιον θαλάττης, τριῶν, ἢ τεττάρων ἡμερῶν ὧν ἐστὶν ὁ ἰσθμός. καθάπερ οὖν οἱ χαλκιδικοὶ ἔθνει διαιροῦντα τὴν ἀσίαν ἀπὸ τῆς λιβύης, ὅρον σύφυτον ἡγοῦνται τὸν τὸν τῆς ἠπείρου ἀμφοῖν τὸν κόλπον, ἢ τὸν νέλον·

τὸν μὲν γὰρ δίκαιον παρ' ὀλίγον παντελῶς ἀπὸ θαλάττης ὧδὶ θάλατταν· τὸν δὲ νεῖλον πολλαπλάσιον ἀπὸ τοῦ ὠκεανοῦ διέχειν, ὥς τε μὴ διαιρεῖν πᾶσαν τὴν ἀσίαν ἀπὸ τῆς λιβύης, ὅδον ὑπολαμβάνω τὸν τρόπον κἀγὼ τὰ μεσημβρινὰ μόρια πάντα καθ' ὅλου τοῦ οἰκουμένου, δίχα διῃρῆσθαι νομίσας τὸν ποιητὴν τοῦ κόλπου τούτου. πῶς οὖν ἠγνόει τὸν ἰσθμόν, ὃν οὕτω ποιεῖ πρὸς τὸ αἰγύπτιον πέλαγος· καὶ γὰρ δὴ κἠ τελέως ἄλογον, εἰ τὰς μὲν αἰγυπτίους θήβας ἴδοι σαφῶς, αὐ διέχουσι καθ' ἡμᾶς θαλάττης σταδίους μικρὸν ἀπολείποντας τ' πεντακισχιλίους. τὸν δὲ μυχὸν τ' ἀραβίου κόλπου μὴ ἴδοι, μηδὲ τὸν ἰσθμὸν τὸν κατ' αὐτὸν πλάτος ἔχοντα οὐ πλειόνων ἢ χιλίων σταδίων. πολὺ δ' ἂν ἀλογώτερον δόξειεν, εἰ τὸν μὲν νεῖλον ἴδοι ὁμωνύμως τῇ τοσαύτῃ χώρᾳ λεγόμενον, τὸν δ' αἰτίαν μὴ ἐώρα τούτου. μάλιστα γὰρ ἂν προσαπτοίητο τοῦ ῥηθέντος ὑφ' ἡροδότου· διότι δίωρον ὧν ἡ χώρα τοῦ ποταμοῦ, καὶ δι' ἴσου τοῦτο ἠξιοῦτο τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος. ἄλλως τε τ' παρ' ἑκάστοις ἰδίων ταῦτ' ὄντ' γνωριμώτατα, ἃ καὶ παραδείγμα ἔχει τινὰ, καὶ ἐν τοῖ φανερῷ πᾶσιν ὄντ'. τοιοῦτον δ' ὂν καὶ τὸ τοῦ νείλου αὐάβασις, καὶ ἡ προχωσις τοῦ πελάγους. καὶ καθάπερ οἱ προσαχθέντος πρὸς τὸν αἰγυπτον οὐδὲν πρότερον ἰσοροῦσι περὶ τὴν χώρας, ἢ τὸν τοῦ νείλου φύσιν, δι' ἃ δὴ οὐκ ἰδιωτείους μήτε καινότερα τούτων λέγειν ἔχειν πρὸς ἄνδρας ξένους. μὴ τ' ἀφανέστερα περὶ τῶν παρ' αὐτοῖς (οἶσθ' γὰρ ἰσορίσαντα περὶ τοῦ ποταμοῦ, κατέδηλον καὶ ἡ χώρα πᾶσα γίνεται ὁποία τίς ἐστιν.) οὕτω καὶ οἱ πρόρρωθεν ἀκούοντος, δῆλον πρότερον ἰσορεῖν περὶ τούτου. πεισθήσεται οὕτω τούτῳ, καὶ τὸ φιλέδημον, καὶ τὸ φιλεκδήμου τοῦ ποιητοῦ, ὅπερ αὐτοῖ μαρτυροῦσιν, ὅσοι τὸν βίον ἀναγράφουσι. καὶ δὴ καὶ τῶν δὲ λαμβάνεται τῶν ποιημάτων πολλὰ παραδείγματα τοῦ τοιούτου. οὕτω μὲν οὖν ἐκ πλειόνων ἐλέγχεται, καὶ εἰδὼς, καὶ λέγων ἐκτὸς τὰ ἑκτά, καὶ σιγῶν. τὰ δὲ λίαν ἐκφανῆ ὡθεῖτος λέγω. θαυμάζειν δὲ δεῖ τὴν αἰγυπτίων, καὶ σύγχωρα πρὸς οὓς νῦν ἡμῖν ὁ λόγος, εἰ μὴ δι' ἐκεῖνον λέγοντος τὰ παρ' αὐτοῖς ὠνχώρια σωιᾶσιν, ἀλλὰ καὶ ἄγνοιαν αἰτιῶνται, ἢ αὐτοὺς φθόνους δείκνυσιν ὁ λόγος. ἁπλῶς δὲ τὸ μὲ λέγειν, οὐ τοῦ μὴ εἰδέναι σημεῖον ὄν. οὐδὲ γὰρ τὰς τροπὰς τοῦ ἡλείπου λέγει, οὐδὲ τὰς θερμοπύλας, οὐδ' ἄλλα πλείω τῶν γνωρίμων παρὰ τοῖς ἕλλησιν, οὐ μὴν ἠγνόησεν. ἀλλὰ καὶ λέγει, οὐ δοκεῖ δὲ τοῖς ἐθελοκωφοῦσιν, ὥστε

Illum nanq; omniformiter ferè à mari ad mare peruenire: Nilum autem multipliciter ab oceano diſtare, ita ut minimè Aſiam omnem ab Africa diuidat. Hunc in modum & ego poetam ipſum puto omnes meridianas partes hoc ipſo ſinu per totum terrarum orbem bipartire iure cogitaſſe. Quonã enim modo terrã ipſam intermediã, id eſt iſthmon ignoraret, quam ad Aegyptium pelagus ipſe facit? etenim penitus abſurdũ eſt, ſi Aegyptias Thebas planè nouit, quæ à noſtro mari paulo minus ſtadijs quinq; millibus diſtant, receſſum autem ſinus Arabici minimè nouerit, nec medíam ipſius latitudinis tellurẽ, quæ non plus quàm mille ſtadiorũ latitudinẽ habet. Multo autẽ abſurdius uidetur, ſi ab eodem cognito Nilo, qui tantæ regionis idẽ aſſecutus eſt nomen, eius quidẽ cauſam non inſpiciebat. præcipuè uerò illud ab Herodoto dictũ incidit, Cur regio donũ erat fluminis, & ob eam cauſam meritò idem aſſequebatur nomen. Alioquin ex ijs, quæ apud omnes gentes propria habentur, ea notiſſima ſunt, quæ admirationem quandam habẽt, & in aperto cunctis extant. Tale & Nili incrementũ eſt, & exaggeratio pelagi. Sicut & ad Aegyptum delati, nihil prius de regione ipſa perſcrutantur, quàm Nili naturam, cum indigenæ nihil hiſce maioreis nouitates ad hoſpites narrandũ habeant, nec ullas rerum ſuarũ illuſtriores (Nam ſcrutãti de flumine manifeſta fit regio qualis tota ſit) ita & qui longè audiũt, nihil antiquius habẽt, quàm ut hoc ipſum inquirãt. Ad hoc et illud adijcitur, quanto & ipſe poeta diſcendi ſtudio, & peregrinandi cupiditate teneretur. Quarum rerum teſtimonio ſunt, tum uitæ ſuę ſcriptores, tum exempla plurima ſuis de poematibus deſumpta. Hic igitur ex multis potiſſimum arguitur, & comprobatur, cum dicenda eloquenter exponat, & admodum uultgata ſilentio prætereat, ut per epitheta, id eſt adiectiua dicat. Aegyptios autem & Syros (ad quos noſter nunc ſermo eſt) mirari oportet, quòd eo differente, ne ſuæ quidem gentis, & agri res intelligant, ſed & inſcitiam hominis incuſent, cui obnoxios illos eſſe ratio ipſa demonſtrat. Simpliciter autem non idcirco ignorantiæ ſignum eſt, quia non eloquatur aliquis. Nec enim Euripi mutationes, nec Thermopylas, nec alia complura inter Græcos celeberrima commemorat, haud tamen ignoraſſe dixeris. Quod ijs minimè uidetẽ, qui ſponte ſua ſurdas occludunt aures, qui quidẽ

Odyſ.δ. uehementer accuſandi ueniũt. Poeta ſanè per rapida et incita flumina nuncupat, non torrẽtes ſolum, uerùm omnia communiter, quoniam imbribus aquæ pluuiæ omnia cõplentur: at quod cõmune eſt, excellentioribus peculiare fit. Aliter perpetuũ fluentũ à Ioue incitatũ audires: hic nanq; aliquo modo conduplicat exceſſus. Et ſicut nõnulli ſuper exceſsibus exceſſus ſunt, ut illud, Leuiorem ſubere umbrã: & illud, Formidoloſiorem lepore Phrygem: & illud, Ager minorẽ tellurem habet, quàm epiſtola Laconica: ſic exceſſus ſuper exceſſum cõcurrit, cur incitus à Ioue Nilus dicitur. nam rapiditas torrentis cætera ſuperat flumina, uſqueadeo incitus præcipitatur. At Nilus ipſe etiã torrentes excellit in tantam uim magnitudinis, tẽporibusq; repletus. Itaq; quando ipſi poetæ cognitus illius erat euentus, ut fabulati ſumus, etiam de illo tale uſurpauit ad iectiuũ, quod nec alio quàm diximus pacto accipiendum eſt. Pluribus autẽ erumpere oſtijs, quia etiam commune plurium eſt, propterea mentione dignum nequaq; ſuſpicatus eſt. Et eo magis, quia ad ſcientes loquebatur: ſicut & Alcæus ſeſe in Aegyptum peruenisſe profatus. Exaggerationes aũt et incrementa & ex ijs facile poſſunt intelligi quæ de Pharo tradidit. Is enim de Pharo ſua tẽpora poſteritati cõmendans, magis quàm fama cõmunis dixit. Quippe quod à continenti tantum abeſſet, quantum per diem nauis curſus eſt, haud ſanè falſo uulgatũ erat, incremẽta & exaggerationes tales extitiſſe, communiter illum audiſſe crediderim. Ex quibus poeta in unũ conferens, inſulam plus à terra continenti diſtetiſſe, cũ Menelaus aderat, quàm tunc ſuo tẽpore, fabulamenti gratia longe maius adiecit interuallũ. Fabuloſæ uerò fictiones nõ ignorãtię cauſa fiunt. Signa enim profectò ſunt, neq; de Proteo ſcripta ſiue Pygmæis, neq; ipſe ueneficiorũ poteſtates, neq; ſi quid huius generis tale fingitur à poetis, haud per locorum ignorantiam, ſed per oblectamenta & lætitiã dicuntur. Quonam igitur pacto aquarum expertem, aquas habere dicit? (rinas

Odyſ.δ. Cõmodus eſt portus, bene ſtructas unde ca- Poſt hauſtas lymphas põto induxere natãtes.

Sed neq; ſcaturiginẽ defeciſſe impoſſibile, neq; aquationem ex inſula fuiſſe inquit, ſed adductionẽ ſolam propter portus ipſius uirtutem. Aquã uerò ex ulteriore cõtinente haurire facultas erat, profitẽte quodãmodo per inſinuationẽ poeta, quòd nõ ad ueritatẽ, ſed ad

Cælius lib. 26. cap. 14 taxat ucrſorem hic.

ἐκείνους ἀπιστέον. ὁ ποιητὴς ῥύακα διϊπετέας καλεῖ οὐ ποταμούς, ἃ οὐχ ἁμαρρᾶ μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντας ἁπλῶς, ὅτι πληροῦται πάντων ἀεὶ τῶν ὁμβρίμων ὑσλαγῶν. ἀλλὰ τὸ κοινόν, ὡσὶ πᾶν κατ' ἰσχὺν ἴδιον γίνεται. ἄλλως γὰρ οὐ τὰ χειμάρρου ἀκόοι τις διϊπετῆ, καὶ ἄλλως τὸν ἀγώνιον. ἐντεῦθεν δὲ διπλασιάζει πως ἡ ἰσχύς, καὶ καθάπερ εἰσὶ ζυγὸν ὑποβολαὶ ὧν ὑποβολαῖς, ὡς τὸ, καφότερον εἶν φελλὸς καὶ, σιλότερον δὲ λαγὼς φρυγός, ἐλαφρότερ' ἔχειν γλῶ τὸν ἀγρὸν ὧδι σολῆς λακωνικῆς. ὥστως ἰσχὺς ὧδι ἰσχὺς σωβέχει ὧδι τὸ διϊπετῆ τὸν νᾶλον λέγειν. ὁ μὲ γὰρ χειμάρρους, ὑποβέβληται οὐ ἄλλος ποταμός, ὥσ διϊπετὴς εἶν. ὁ δὲ νᾶλος ἐπ' οὐ χειμάρρους ὧδι τοῦτον πληρόμενον καὶ πλήθει, καὶ χρόνῳ. ὥστ' ἐικὸς καὶ γνώριμον ἦν τὸ πάθος τὸ ποταμῶ τῷ ποιητῇ ὡς πεπαραμυθήμεθα. καὶ κἀκεῖνο ὧδι ὥσ διϊπετὴς τῷ ὧδι θέτω τοῦτο κατ' αὐτ, οὐκ ἄλλως δεκτέον ἢ ὡς ἐρρίκασιν. τὸ ἢ πλέον σώμασιν ἐκδίδυαι, κοινὸν καὶ πλειόνων. ὥς τε οὐκ ἄξιον μνήμης ἐπελαβε, καὶ ταῦτα πῶς εἰδότας· καθάπερ δὲ ἀλκαῖος, καὶ φήσας ἀφῖχθαι καὶ αὐτὸς εἰς αἴγυπτον. ἀλλὰ πεζοχώσεις, καὶ ἐκ τῶν ἀναβάσεων μὲν δώων τιν ὑπονοεῖσθαι. καὶ ἐξ ὧν δὲ εἴτε πόθι τῆς φαρίου. ὁ γὰρ ἱστορῶν ὅτω πόθι φ φαρία, μᾶλλον δὲ ἡ κοινὴ φήμη. διότι μὲν τότε τοσοῦτον ἀπεῖχεν ἀφ' ἧ ἠπείρου, ὅσον φησὶ δρόμου νεὼς ἡμερήσιον, ὀκ ἂν εἴη σλαστὸν θρυλλημένῃ ὧδι τοσοῦτον ἐνδυσμενῶς. ὅτι δ' ἡ ἀνάβασις, ἡ ἀπεχώσεις τοιαῦτά τινά, κοινότερον πεπύσθαι εἰκὸς ἦν. ἐξ ὧν σωθεὶς ὁ ποιητὴς ὅπ πολέμου ἢ τότε ἀφεσήκει φ γῆς ἡ νῆσος, κατὰ τὰ μενελάου παρουσίαν, πρὸς ἑαυτὸν πολλαπλάσιον διάστημα τ μυθώδης χάειμ. αἱ δὲ μυθοποιίαι οὐκ ἀγνοίας χάειμ. σιμῆα γοῦν δή που. οὐδὲ γὰρ τὰ πρὶ τὸ πρωτέως, καὶ τῶν πυγμαίων, οὐδ' αἱ τῶν φαρμάκων δυνάμεις, οὐδ' εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον οἱ ποιηταὶ πλάττουσι. οὐ γὰρ κατ' ἄγνοιαν τῶν τοπικῶν λέγουσι, ἀλλ' ἡδονῆς καὶ τέρψεως χάειν. πῶς οὖν καὶ αὖν ὑδρεῖον ὅσαν ὕδωρ φησὶν ἔχειν·

Ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος, ὅθεν ἀπὸ νῆας ἑίσας
Ἐς πόντον βάλλουσιν ἀφυσάμενοι μέλανα ὕ-
Ἀλλ' οὔτε τὸ ὑδρεῖον ἐκλέπτειν ἀ- (δωρ
δυατὸν, οὔτε τὴν ὑδρείαν ἐκ τῆ νήσου γίνεσθαι φησίν, ἀλλὰ τὴν ἀναγωγὴν μόνην, ἀφ' τὴν τὸ λιμενικὸν ἀρετήν. τὸ δ' ὕδωρ ἐκ τῆ πεδιάδος ἀρύσασθαι παρεῖναι, ἀξιολογούμενον πως τὸ ποιητὸ δι' ἐμφάσεως, ὅτι πολαγείαν ἔστιν οὐ πρὸς ἀλήθειαν, ἀλλὰ πρὸς ὑποβολήν

ὑποβολὴν καὶ μυθοποιίαν. ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς πλάνης τὸ μενελάου λεχθέντα συνηγορεῖν δοκεῖ τῇ ἀγνοίᾳ, τῇ περὶ τοὺς τόπους ἐκείνους, βέλτιον ἴσως δι', τὰ γὰρ ποῖς ἔστοι τούτοις ζητούμενα προεκθεμένους, ἅμα ταῦτά τε σλασεῖλαι, καὶ περὶ τὸ ποιητὸ ἀκριβολογήσασθ καθαρώτερον. φησὶ δὲ πρὸς τηλέμαχον ὁ μενέλαος θαυμάσαντα τὸν τῶν βασιλείων κόσμον·

Ἦ γὰρ πολλὰ παθὼν, καὶ πολλ' ἐπαληθεὶς
Ἠγαγόμην ἐν νηυσὶ, καὶ ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθον
Κύπρῳ, φοινίκῃσι τε, καὶ αἰγυπτίους ἐπαλη-
Αἰθίοπας θ' ἱκόμην, καὶ σιδονίους, καὶ ἐρεμ- (θείς,
βους,
Καὶ λιβύην. —

Ζητοῦσι δὲ, πρὸς τίνας ἦλθον αἰθίοπας, πλέων ἀπ' αἰγύπτου. οὔτε γὰρ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ οἰκοῦσί τινες αἰθίοπες, οὔτε δὴ νέλῳ διὰ καταῤῥάπτας ἰὼν διελθεῖν νεωσί. τίνων τε οἱ σιδόνιοι. οὐ γὰρ οἵ γε ἐν φοινίκῃ, οὐ γὰρ ἂν τὸ χρῶ προεδεῖς, τὸ εἰσὶν ἐπήνεγκε, τίνων τε οἱ ἐρεμβοί. καινὸν γὰρ τὸ ὄνομα. ἀριστόνικος μὲν οὖν ὁ καθ' ἡμᾶς γραμματικὸς γὰρ τὴν περὶ τῆς μενελάου πλάνης, πολλῶν ἀναγέγραφεν ἀδόξων ἀποφάσεις περὶ ἑκάστου τῶν ἐκπεπλωκότων κεφαλαίων. ἡμῖν δ' ἀρκέσει, κἂν ὧδι προνοητὸν λέγωμεν, οἱ μὲν δὴ πλοῦσαι φήσαντον εἰς τὴν αἰθιοπίαν, οἱ μὲν περίπλουν, τὸν δὲ γαδείρων μέχρι τῆς ἰνδικῆς εἰσάγουσιν. ἅμα δ τὸν χρόνον τῇ πλάνῃ συνοικειοῦσθ, ὃν φησὶν, ὅτι ὀγδοάτῳ ἔτει ἦλθον. οἱ δὲ δι' τὸ ἰσθμοῦ, τὸ κατὰ τὸν ἀράβιον κόλπον. οἱ δὲ δι' τῶν διωρύγων τινός. οὔτε δ' ὁ περίπλους ἀναγκαῖ, ὃν κράτης εἰσάγει, οὐχ ὡς ἀδύνατ εἶναι. καὶ γὰρ οὐδ' ἡ ὁδὸς ἀδύνατος, ἀλλ' ὅτι οὔτε πρὸς τὰς τῶν θέσεις τὰς μαθηματικὰς χρήσιμ, οὔτε πρὸς τὸν χρόνον τῆς πλάνης. καὶ γὰρ ἀκούσιοι διατριβαὶ κατέχον αὐτὸν τῶν διαπλοίας, φήσαντα, ὅτι ἀφ' ἑξήκοντα νεῶν πρώτη ἐλήφθησαν αὐτ, καὶ ἑκούσιοι χρηματισμοῦ χάειν. φησὶ γὰρ ὁ νέστωρ·

ὡς ὁ μὲν, φθάς πολυὺ βίοτον καὶ χρυσὸν ἀ-
γείρων
Ἦλᾶτο ξυὼ νηυσί. — Κύπρῳ, φοινίκῃ τε, καὶ αἰγυπτίοις ἐπαληθείς. ὅτε δι' τὸ ἰσθμοῦ πλοῦς ἡ τῶν διαρύγων, λεγόμ μὲν ἀκούειν τὸ αὖ γ μύθου χήματι, μὴ λεγόμ δὲ, πεπῆς ἡ ἀπιθάνως εἰσάγοιτο αὖ. ἀπιθάνως δ λέγω, ὅτι πρὸ τ ζωϊκῶν ὀρυκτίων διώρυξε

excelſum figmentumq; poeticum pelago dixit ambitam. Quandoquidem de Menelai errore dicta, locorum illorum ignorantiæ adiumentũ uidentur afferre, fortè ſatius, ut in uerſibus quæſita exponentes hæc ipſa præcidamus, et de poeta clariorem ſuſcipiamus defenſionem. Telemachum regiorum tectorum ornamenta mirantem ſic Menelaus alloquitur,

Multa quidẽ paſſus, multisq; errorib. actus, Odyſ.δ.
Nauibus octauo ueni peruectus in anno,
Cyprũ & Phœnicẽ, Aegyptia pulſus ad arua,
Aethiopasq; uagãs, & Sidonios & Erembos,
Et Libyen adij.

Quærunt autem, quos nam ad Aethiopas nauigans ab Aegypto profectus fuerit, quoniam maria noſtra nulli Aethiopes incolunt. Neq; per deſcenſus Nili præcipuos, id eſt catarractas ullus eſt nauibus tranſitus, & qui Sidonij ſint. non enim illi ſunt, qui in Phœnice habitant. Cum enim genus antepoſuiſſet, ſpeciem nequaq; addidiſſet, quiq; Erembi. nouũ nanq; eſt uocabulum. Ariſtonicus quidem ætate noſtra grammaticus in libris, quos de Menelai errore edidit, complurium uirorum ſententias circa omnia ibidẽ occurrentia capita conſcripſit. Sat erit nobis, ſi longiora præcidentes, eos tantum differemus ex ijs qui eius nauigationẽ ad Aethiopiã narrant. Nonnulli circumductum per Gades, curſum tenuiſſe ad Indicam uſq; regionẽ inducunt. Simul errori & tempus accommodant, cum dicitur,

Octauo ueni peruectus in anno. Ibidem.

Quidam per iſthmum, id eſt per intermediã terram, ad ſinum Arabicum. Alij per foſſarũ aliquam. Circumductus autẽ curſus minimè eſt neceſſarius, quem Crates introducit ſic impoſſibile eſſe. Etenim Vlyſſis error impoſſibilis. cæterum ad materiam mathematicam minimè utilis, neque ad erroris tempus. Inuitæ nanq; moræ, & nauigationis incommoditates eum detinuerunt, cum dicat, quod è nauibus ſexagintaquinq; reliquæ ſuperfuerant, et quidem ſponteneæ, colligendæ pecuniæ gratia. Loquitur enim Neſtor, (auri,

Ille ubi permultũ cogẽs cenſum, haud minus Odyſ.γ.
Nauibus errabat.
Cyprũ, Phœnicẽq; Aegyptia pulſus ad aura. Odyſ.δ.

Ipſa quidẽ nauigatio per iſthmũ, id eſt terrã intermediã, aut per foſſas acta, enarrata quidẽ, in fabulæ formã audienda erat. Non enarrata autem ſuperuacue & incredibiliter introduceretur utiq;. Incredibiliter inquam, quod ante Troiana tẽpora, ne una quidẽ foſſa erat.

Qui

Qui autem facere conatus est, Sesostrin fuisse aiunt. Cæterum idcirco destitisse, quòd maris summitatem sublimiorem esse deprehẽderat. Terra etiam ipsa intermedia haud ullo nauigari pacto poterat. Eratosthenes haud rectam in eo facit coniecturam, quod ad columnas ut iretur nondũ fracta tellus erat, ut huic interiori continuaretur exterius pelagus, necum sublimius esse terrã operiret intermediam. Diruptione uerò facta humilius esse deprehensum, & Casij & Pelusij agrũ ad rubrũ usq; mare detexisse. Quam igitur de eruptione ista habemus historiam, quod ante Troiana tempora non extitisset? Fortassis pariter Vlyssem hanc in oceanum enauigasse fecit, diruptione iam peracta: pariter autem Menelaum ad mare rubrũ ab Aegypto classe transisse, diruptione necdum facta. Sed enim & Proteum sic illi dicentem introduxit,

Odyss.δ. Te uero Elysiũ ad campũ, uel ad ultima terræ
Cœlestes mittent.

Quæ nam igitur, & quod occidentalem hunc extremum locum dicit, adiunctus,

Ibidem. Zephyrus declarát & ultima terræ,
Ast latè zephyri stridentia flamina semper
Oceanus fundit.

Hęc ambigui plena sermonis et ænigmatis. Si igitur medium hunc agrum poeta, & confluum quandoque extitisse tradidisset, quanto maiorem ad id fidem haberemus, bipartitos Aethiopas fuisse, tanti maris interiectione disiunctos? Quæ pecuniarum collectio, et quæstus ab exterioribus & oceanum colentibus Aethiopibus. Atqui Telemachus regaliũ ornamentorum magnitudinem admiratur,

Ibidem. Electri, atq; auri, argẽti, simul atq; elephanti.

Verùm nulla horum præterquã elephanti facultas illis adest. Plurimi enim & in primis Nomades pastores rerũ omniũ medius fidius mendicissimi sunt. Adiacet Arabia usq; ad Indiam, ex ijs sola ex omnibus altera fœlix uocatur, alteram & si talem non nominant, putant tamen, & fœlicissimam esse scribũt. Indicam quidem ignorauit Homerus: quam si nouisset, profectò & meminisset. Arabia quæ hac tempestate felix appellatur, illis temporibus minimè locuples erat, quin et ipsa admodum erat egena, cuius ciuitas fuit hominum intentorijs degentium, scenicorum scilicet, pars ipsius rara ferẽs aromata, unde regio uocabulum consecuta est, quia taliũ penes nos rerũ pondus & rarũ et precioſum est. Hac quidem ætate ubertatẽ habent, & ditescunt, cum

τὸν δὲ ὠχειρήσαντα ποιῆσαι στόλον, ἀφ' ἑλῶσί φασι μετεωροτέραν γεγονυῖαν τὴν θαλάττης ὑπεφάνειαν. ἀλλαμὲν οὐδ' ὁ ἰδμὸς ἦν πλοίιμος. ἀλλ' εἰκάζει ὁ ὁρατοδέτης οὐκ ὀρθῶς. μὴ γάρ πω τὸ ἔκρηγμα τὸ ἡμέτερον τῆς θαλάττης γεγονέναι νομίζει. ὥστε γὰρ ἀναπλεῖν τὸν ἔξω θάλατταν τὴν ἐντὸς, καὶ καλύπτειν τὸν ἰδμὸν μετεωροτέραν οὖσαν. τοῦ δὲ ἐκρήγματος γεγονότος ταπεινωθῆναι, καὶ ἀνακαλύψαι τὴν γῆν, τὴν κατὰ τὸ πάσιν, καὶ τὸ πηλούσιον, μέχρι τῆς ὀρυθρᾶς. τίνα οὖν ἔχομεν ἱστορίαν περὶ τοῦ ἐκρήγματος τούτου; ὅτι πρὸ τῶν τρωϊκῶν οὔπω ἐγεγόνει. ἴσως δὲ ὁ ποιητὴς ἅμα μὲν τὸν ὀλυσσέα ταύτῃ διεκπλέοντα εἰς τὸν ὠκεανὸν παποιηκὼς, ὡς ἤδη ἐκρήγματος γεγονότος, ἅμα δὲ εἰς τὴν ὀρυθρὰν τὸν μενέλαον, ἐκ τῆς αἰγύπτου ναυσολῶν, ὡς οὔπω γεγονότος. ἀλλὰ καὶ τὴν πρωτέα εἰσάγει λέγοντα αὐτῷ·

Ἀλλά σ' ὄν κλύσιον πεδίον, καὶ πείρατα γαίης
Ἀθανάτοι πέμψουσι. —

Ποῖα δὴ καὶ ὅτι ἑσπερίου τινὰ λέγει τόπον ὄντως ἔχοντα, ὁ ζέφυρος παρατεθεὶς σημεῖον· Ἀλλ' αἰεὶ ζεφύροιο λιγὺ πνείοντας ἀήτας
Ὠκεανὸς αὐίησι.—

Ταῦτα γὰρ αἰνίγματος πλήρη. εἰ δ' οὖν τις σύῤῥοιαν ποτὲ γεναρξαντα τὸν ἰδμὸν οἴεται ὁ ποιητὴς ἱστορῆκει, πόσῳ μείζονα ἂν ἔχοιμεν πίστιν τοῦ, τοὺς αἰθίοπας διχθὰ διῃρῆσθαι, τῷ θμῷ πλικούτῳ διειργομένους; τὴν δὲ καὶ χρηματισμὸς παρὰ τῶν ἔξω, καὶ κατὰ τὸν ὠκεανὸν αἰθιόπων. καίτοι γὰρ θαυμάζουσι τὸ κόσμου τῶν βασιλέως οἱ πρὶ τηλέμαχον, τὸ πλῆθος, ὅ ὅτι

Χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου τε καὶ ἀργύρου ἠδ' ἐλέφαντος.

Τούτων δ' οὐδενὸς πλὴν ἐλέφαντος εὐπορία παρ' ἐκείνοις ὅτι, ἀπρεπεστάτοις τῶν ἁπάντων οὖσι τοῖς πλείστοις, καὶ νομάσι. Νὴ Δία. ἀλλ' ἡ ἀραβία πρόσεστιν, καὶ τὰ μέχρι τῆς ἰνδικῆς. τούτων δ' ἡ μὲν δυσαίμων κέκληται μόνη τῶν ἁπασῶν. τὴν δὲ, εἰ καὶ μὴ οὕτως καλοῦσιν, οὕτως ὑπολαμβάνουσί γε, καὶ ἱστοροῦσιν, ὡς δυσαιμονεστάτην. τὴν μὲν οὖν ἰνδικὴν οὐκ οἶδεν ὅμηρος, εἰδὼς δὲ ἐμμνησθεὶν ἂν. τὴν δ' ἀραβίαν, ᾗ δυσαίμονα προσαγορεύουσιν οἱ νῦν, τότε δ' οὐκ ἦν πλουσία. ἀλλὰ καὶ αὐτὴ εὐπορος, καὶ ἡ πόλις αὐτῆς, σκηνιτῶν ἀνδρῶν. ὀλίγη δ' ἡ ἀρωματοφόρος, δι' ἣν καὶ δόξαν ἔνυσμα εὗρεν ἡ χώρα. ὅθεν τὸ, καὶ τὸν φόρτον εἶναι τὸν τοιοῦτον γῇ τοῖς παρ' ἡμῖν εὐανθίοις, καὶ τίμιον. νυνὶ μὲν οὖν δύπορεῖσι, καὶ πλουτοῦσι, διὰ τὸ καὶ τὴν

καὶ τὴν ἐμπορείαν εἶναι πυκνὴν, καὶ λαφυρᾶν. τότε δ' οὐκ εἰκός. αὐτῶν δὲ χρείαν τῶν ἀρωμάτων, ἐμπόρῳ μὲν καὶ καμήλῳ γένοιτ' ἂν τις ἐκ τοιούτων φορτίων δυσπορία. μενελάῳ δὲ λαφύρων, ἢ δωρεῶν ἔδει παρὰ βασιλέων, καὶ δωτῶν, ἐχόντων τε ἃ δώσουσι, καὶ βουλομένων δίχα τὴν ὠφέλειαν αὐτοῖς, καὶ δύκλειαν. οἱ μὲν οὖν αἰγύπτιοι, οἱ πλησίον αἰθίοπες, καὶ ἄραβες, οὔθ' οὕτω τελείως ἄβιοι, οὔτ' ἀνήνορες ἢ τῶν ἀτρειδῶν δόξης, καὶ μάλιστα δίχα τὴν κατόρθωσιν τοῦ ἰλιακοῦ πολέμου, ὥς τ' ἐλπὶς ἦν ἢ δεῖ αὐτῶν ὠφελείας. καθάπερ ὧδέ τοῦ θώρακος τοῦ ἀγαμέμνονος φέρεται λέγοντα·

Τόν ποτε οἱ κινύρης δῶκε ξεινήϊον εἶναι.
Πεύθεο γὰρ κύπρονδε μεγακλέος. —

Καίτοι καὶ τὸν πλοῦν χρόνον ἢ πλοῦς, λεκτέον μὲν γὰ τοῖς κατὰ φοινίκην, καὶ συρίαν, καὶ αἴγυπτον, καὶ λιβύην γένεσθαι, καὶ τὰ πρὸς κύπρον χωρία. καὶ ὅλως τὴν καθ' ἡμᾶς παραλίαν, καὶ τὰς νήσους. ἔτι γὰρ ἐγγύς παρὰ τούτοις, καὶ τὸ βίᾳ, καὶ τὸ ἐκ λεηλασίας ποιεῖσθαι, καὶ μάλιστα παρὰ τῶν συμμαχησάντων τοῖς τρωσίν, γῆν δύβην ἦν. οἱ δ' ἐκτὸς καὶ πόῤῥω βάρβαροι οὐδεμίαν τοιαύτην ὑπογράβουν ἐλπίδα. ἐς οὖν τὴν αἰθιοπίαν ἀφῖχθαι λέγεται ὁ μενέλαος οὐχ ὅτι μέχρι τῶν ὁρῶν τῶν πρὸς αἰγύπτῳ. τάχα μὲν γὰρ καὶ πλησιαίτεροι ἦσαν ταῖς θήβαις οἱ τότε ὄροι. ἀλλὰ καὶ οἱ νῦν πλησίον εἰσίν, οἱ κατὰ συήνην, καὶ τὰς φίλας. ὧν ἡ μὲν τῆς αἰγύπτου ὅρων, αἱ δὲ φίλαι κοινὴ κατοικία τῶν αἰθιόπων, καὶ τῶν αἰγυπτίων. ὁ οὖν εἰς θήβας ἀφιγμένος, εἰ καὶ μέχρι τῶν ὁρῶν ἀφῖκτο, ἢ καὶ πόραιτόρωτῶν αἰθιόπων, καὶ ταῦτα τῆ βασιλικῇ ξενίᾳ χρώμενος, οὐδὲν ἄλογον. οὕτω δὲ καὶ κυκλώπων εἰς γαῖαν ἀφῖχθαι φησὶν ὁ ὀδυσσεὺς, μέχρι τοῦ παλαίου προελθὼν ἀπὸ θαλάττης. ἐπ' ἐσχατιᾶς γὰρ ἱδρύσθαί που λέγει. καὶ εἰς αἰολίαν δὲ, καὶ λαιστρυγόνας, καὶ τοὺς ἄλλους τόπους. ὅπου ποτὲ καθωρμίσατο, ἐκεῖσε φησὶν ἀφῖχθαι. καὶ ὁ μενέλαος οὕτως εἰς αἰθιοπίαν ἦκεν, οὕτω δὲ καὶ εἰς λιβύην, ὅτι πρόσεχε τόποις τισίν. ἀφ' οὗ καὶ ὁ κατὰ τὴν αἰγυπτίαν λιμὴν, τὴν ὑπὲρ παραιτονίου, μενέλαος καλεῖται. εἰ δὲ φοίνικας ἐπῶν ὀνομάζει, καὶ σιδονίους τὴν μητρόπολιν αὐτῶν, χρήματα σωθῆναι φέροντα. ὡς,

Τρῳὰς τε, καὶ ἔκτορα νηυσὶ πέλασσε. καὶ,
Οὐ γὰρ ἔτ' οἰνῆος μεγαλήτορος ἥεν ἄνακτος.
Οὐδ' ἄρ' ἔτ' αὐτὸς ἔλυ, θάνε δ' ἑῷ ἐν δώματι μελέα·
Καὶ, ἴσλην δ' ἵκανον καὶ γαῖαν. καὶ γὰρ ἔρος.

frequens & copiosa mercatura facta sit. Tunc autem minimè credibile. Ipsorum gratia aromatum, et odoramentorum negotiatori pariter, & camelario taliũ rerum facilis copia. Menelao uerò principalibus spolijs simul & regum muneribus opus erat, qui & haberent quod erogarẽt, & libenter cuperent propter uiri claritatẽ & gloriam. Igitur Aegyptij, Aethiopesq; propinqui, & Arabes nec omnino inopes erant. Nec Atridarum fama illorũ aures effugerat, præsertim ob res in bello Troiano magnificè gestas, ut capessendæ ab illis utilitatis spes oriretur, sicuti de Agamemnonis thorace fertur,

Quẽ lignũ hospitij Cinyres donauerat olim Iliad.λ.
Maxima Cypriacas uolitarat gloria in oras.

Maius nanq; erroris spacium in Phœnice, Syria, Aegypto, & Africa fuisse dicendũ est, & Cypri locis, & summatim per maritimã nostram, & insulas. Etenim eum ab his munera comparasse, & ab inuitis discursando prædas uendicasse, potissimum ab ijs quòd Troiani belli socij fuerunt, hinc factum est. Qui uerò exterius & longinqui fuerant Barbari, nullã eius generis spem ostentabãt. Menelaus igitur in Aethiopiam uenisse dicitur, non quòd adusque terminos Aegypti uenerit, forsan enim propinquiores Thebis erant ea tempestate termini. Cæterũ & qui nunc ad Syenen, & Philas pertinent, termini propinqui sunt: quorum illa quidem ad Aegyptum est, Philæ uerò Aethiopum & Aegyptiorum cõmune domicilium est. Eum igitẽ ad Thebas profectũ licet, uel adusq; terminos, uel ultra Aethiopas: & eo amplius, quòd regali fretus esset hospitio, haud ullum inconueniens. Sic & Vlysses se ad Cyclopum terrã peruenisse inquit, è mari ad speluncam usq; profectus. Etenim usquam in extremo consistere ait. Et in Aeoliã quidẽ & ad Læstrygonas, & aliorsum ubicunq; stetit in anchoris, eò permeasse dissert. Sic igitẽ Menelaus in Aethiopiam uenit, sic etiã in Africã, quod alicubi ad ea loca applicuit. Ex quo & Ardanię portus supra Parętoniũ Menelaus uocatẽ. Quod si Phœnices & Sidonios inter loquendum, idem eorum metropolin nominat, consueta utitẽ figura. Sicut,

Troas adit, simul & Hectora naui. Iliad.ν.

Et illud,

Magnanimi nec erat proles tũc Oeneos ulla, Iliad.β.
Is nec erat, Meleager obit sub funere flauus.

Et illud,

Idam adeunt & Gargaron. Et illud, Iliad.ν.

Iliad.β Eubœamq; tenẽt cum Chalcide, Eretriamq;.
Et Sappho,
Seu te Cyprus habet, seu te Paphus, atque Panormus,
Et prẽterea loci alij superant. Atqui & cum iam Phœnicis meminisset, propriè & Sidonẽ connumerasset. Denuo: inquit, quod nonnulli inquirunt, ad connumerandas enim ordine gentes, satis erat hunc in modum dixisse:
Odyss.δ. Cyprũ et Phœnicẽ, Aegyptia littora oberrãs, Aethiopasq; adij.
Vt autem & Sidonios peragrasse, & eam amplius peregrinationem exprimat, eorum fœlicitatem laudibus manifestat, siue repeteret, siue assumeret ex artis bonitate se bene habere. Et Helenam cum Alexandro hospitaliter acceptam ab eius loci hominibus. Quocirca & Alexandro multa eius generis adsistere dicit:
Iliad.ζ Vestis erat uaria, quam perfecere maritæ Sidoniæ, Sidone uehit quas nauibus ipse Pulcher Alexander.
Viam quoq; per quã subuexit Helenam, & apud Menelaum exponit. Telemachũ enim alloquens, ait:
Odyss.δ. Extructũ cratera dabo, est argenteus omnis, Labra micãt auro pfecta, est Mulciber autor. Sidonius tribuit rex nunc clarissimus heros, Illuc me placida protexerat æde reuersum.
Ad excellentiam dictum accipere oportet, est Mulciber autor. Sicut etiã pulchra opera Minerue dicti tantur, & gratiarum & musarũ, cum quòd homines ipsi ornatissimis artibus celebrati essent, Homerus craterem laudibus extollens ostendat, quem Euneus pro Lycaone tradiderat. ait enim,
Iliad.ψ. Ipse decor reliquos toto uincebat in orbe, Sidonij ingenijs uarijs, atq; arte crearunt, Attulerantq; uiri Phœnices.
Multus etiam de Erembis factus est sermo. Longe uerisimilius dixere, qui eos Arabes esse putãt. noster autẽ Zeno hoc modo scribit, Aethiopasq; adij cum Sidonijs, Arabasq;.
Scripta quidẽ cum peruetusta sint, mouenda non sunt. Satius est uocabuli mutationem accusare, quæ permulta & cunctis in gentib. uulgata extitit. Quippe nonnulli uariatis literis ipsum fecere nomen. Optimè & in hoc loco dixisse uisus est Posidonius, qui ab gentiũ cognatione & communione ueram nominis rationem, id est etymologiam explicat. Nam Armeniorũ, Syrorum, & Arabum natio magnam præ se fert generis coniunctionem, seu

οἵ δ' Ὀύβοιαν ἔχον καὶ Χαλκίδα τ' ἐρέτρι-
αν τε. καὶ Σαπφώ. ἅστε κύπρος, ἢ Πάφος, ἢ
Πάνορμος. καί τοι οὐ ἄλλο πω ἐποίησαν,
καίπερ ἤδη μνησθέντα τὴν Φοινίκης, ἰδίως πά-
λιν καὶ τῶν σιδόνα συγπαταλέξαι, φησὶν ὁ
περὶ ζητοῦσιν ὑμῶν. πῶς μὲν γὰρ τὸ τὰ ἑφεξῆς
ἔθνη καταλέξαι, ἱκανῶς εἶχεν ὅτως εἰπεῖν.
Κύπρον, φοινίκην τε, καὶ αἰγυπτίους ἐπαλη-
θεὶς, Αἰθίοπάς θ' ἱκόμην. —
Ἵνα δ' ἐμφανὴς καὶ τῶν παρὰ τοῖς σιδονί-
οις ἀρετὴν ποιήσηται τῶν ὧδε πλέον ὑμνημένων ἐμ-
φανὲς ἀπ' αὐτῶν ἐπαίνων ἢ παρ' αὐτοῖς σύντυ-
χίας καὶ ἧς καλῶς εἶχεν ἔτ' ἀναλαβεῖν, ἔτι
καὶ παραλαβεῖν σύντυχίας, καὶ τὸ τῶν ἑλέ-
νην πρωξενῶσαι τοῖς ἀνθρώποις μετὰ ἀλε-
ξάνδρου. διόπερ παρὰ ζῆλ' ἀλεξάνδρῳ πολ
λὰ τοιαῦτα ἀρκέσμενα λέγει·
Ἔνθ' ἔσαν οἱ τ' ἄπλοι παμποίκιλοι, ὀργάγο-
ναιπῶν
Σιδονίων, ἃς αὐτὸς ἀλέξανδρος θεοειδὴς
Ἤγαγε σιδονίηθεν ὐδὲ πλὼς σύρια πόντου.
Τῶν ὁδὸν ὧν ἐλθόντα πρὸ αὐτὸν ἀγαγε τὴν πα
ρὰ ζῆλ μενελάῳ. λέγει γὰρ πρὸς τηλέμαχον·
Δώσω τοι κρητῆρα τετυγμένον, ἀργύρεος δέ
Ἔστιν ἅπας, χρυσῷ δ' ὐδὲ χείλεα κεκράανται
Ἔργον ἡφαίστοιο, πόρεν δέ φαίδιμος ἥρως
Σιδονίων βασιλεὺς, ὅτ' ἐς δόμον ἀμφικάλυψε
Κεὶ σέ μενοεικόσαντα. —
Δεῖ δὲ δ' ἑξαθα πῶς ὑπορβολὴν ἐρημέ-
νην τὸ ἡφαίστου ὄργον. ὡς λέγεται ἀθλωτὰς ὄρ
γα, τὰ κάλα, καὶ χαρίεντα, τῶν μεσῶν. ἐπεὶ ὅπ
γε οἱ ἄνδρες ἦσαν καλλίτεχνοι, δηλοῖ τὸ
κρατῆρα ἐπαινῶν ὃν ὁ Εὔνεως ἔδωκεν αὐτὸ
λυκάονι. φησὶ γάρ,
Ἐνίκα ζῆλ κάλλει πάσαν ἐπ' αἶαν
Πολλὸν, ἐπεὶ σιδόνδε πολυδαίδαλος ὦρτο
σκησαν.
Φοινίκων δ' ἄγον ἄνδρες. —
Περὶ ἧς ὄρεμβων πολλὰ μὲν εἴρηται. πιθανώ
τατοι δ' εἰσὶν οἱ νομίζοντες οὐκ ἀραβας λέγε
σθαι. Ζηνὼν δ' ὁ ἡμέτερος τὴν γραφὴν ὅτως·
Αἰθίοπας θ' ἱκόμην, καὶ σιδονίους, ἀραβάς τε
Τῶν μὲν οὖν γραφὴν οὐκ ἀνάγκη κινεῖν
παλαιὰν οὖσαν. αἰτιᾶσθαι δὲ βέλτιον τὴν τῶ
ὀνόματος μετάπτωσιν, πολλὴν καὶ ὧδε πα-
λαίαν οὖσαν γ' ἅπασι τοῖς ἔθνεσιν. ἀμέλει δὲ
καὶ ποιοῦσί τινες παραγραμματίζοντες. ἄ-
εισται δ' ἂν δέξειεν ἐπεὶ ὁ ποσειδώνιος,
κἀνταῦθα ἀπὸ τῶν ἐθνῶν συγγενείας καὶ
κοινότητος ἐτυμολογῶν. ὁ γὰρ δὴ ἀρεμέ-
νων ἔθνος, καὶ τὸ τῶν σύρων, καὶ τῶν ἀρά-
βων, πολλὴν ὁμοφυλίαν ἐμφαίνει κατὰ τὴν

τὴν διάλεκτον, καὶ τὸν βίον, καὶ τὸν τ σωμάτων
χαρακτῆρας, καὶ μάλιστα καθὸ πλησιόχωροι εἰσὶ. δηλοῖ δ' ἡ μεσοποταμία ἐκ τῶν τειῶν συ-
νεστῶσα τούτων ἐθνῶν. μάλιστα γὰρ τὸ τούτοις
ὁμοιότητος ἀφαίνεται. εἰ δέ τις πρὸς τὰ κλί-
ματα γίνεται διαφορὰ τοῖς πρόσβορρος, ὧν πλέ
ον πρὸς οὐ μεσημβρινὸς, καὶ τούτοις πρὸς μέ-
σους οὐ ὄρος, ἀλλ' ὧν κρατεῖ γε τὸ κοινόν. καὶ
οἱ ἀσύνετοι δ', καὶ οἱ ἀβιανοὶ, καὶ οἱ ἀρμένιοι πα
ραπλησίως πως ἔχουσι, καὶ πρὸς τούτους, καὶ
πρὸς ἀλλήλους. εἰκάζειν δ' δεῖ καὶ τὰς τῶν ἐθ-
νῶν τούτων καθυνομασίας ἐμφορεῖς ἀλλήλαις
εἶν. οὐ γὰρ ὑφ' ἡμῶν σύρους καλουμένους ὑπ'
αὐτῶν τ σύρων ἀρμενίους, καὶ ἀραμμαίους κα-
λεῖσθ. τούτῳ δ' εἰκάσαι οὐ ἀρμενίους, καὶ
οὐ ἄραβας, καὶ ἐρεμβούς, τάχα τῶν πάλαι ἑλ-
λιῶν ὅτω καλουμένων οὐ ἄραβας· ἅμα καὶ
τὸ ἑτοίμου συνεργοῦντος πρὸς ὅδε. ἀρὰ γὰρ
τὸ εἰς τὴν ὄραν ἐμβαίνειν οὐ βωγλοδύτας,
ἐτυμολογοῦσιν ὅτως οἱ πολλοί. ὃς μεταλαβόν
τες οἱ ὕστερον, ὡδὶ τὸ σαφέστερον βωγλοδύτας
ἐκάλεσαν. ὅτοι δέ εἰσιν ἀράβων οἱ ὡδὶ θάτε
ρον μόριον τὸ ἀραβίου κόλπου κεκλιμένοι, τὸ
πρὸς αἰγύπτῳ, καὶ αἰθιοπίᾳ. τούτων δ' ἐκὼς
μεμνῆσθ τὸν ποιητὴν, ὡς πρὸς τούτους εἰκὸς
ἀφῖχθαι λέγειν τὸν μενέλαον, καθ' ὃν χρόνον
εἵρητ' τὴν πρὸς τούτους εἰκὼς αἰθίοπας. τῇ δὲ
καὶδὶ τὴν ὅτοι πλησιάζειν. ὁμοίως δὲ ὀργασί
ας, ὁδὲ χρηματισμὸς χάριν τούτων ὀνομαζομέ-
νων. ὁ πολὺ γὰρ ὧν ὧδε, ἀλλὰ τοῦ μίσθους, τὴν
δὲ ἀρεμβίας, καὶ τοῦ ὑδρεύου. ὑδρεῖον γὰρ
προσῦρον ἐκπορίσαι. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ,
Πολλῶν ἀνθρώπων ἰδὲν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω.
Καὶ τὸ,
Ἦ γὰρ πολλὰ παθὼν, καὶ πολλ' ἐπαληθεὶς
ἠγαγόμην.
Ἡσίοδος δ' ὑ κατὰ λόγω φησὶ,
Καὶ κούρην ἀράβοιο, τὴν ἐρμάων ἀνάκτα
γέναρ, καὶ θρονίη κούρη Βήλοιο ἄνακτος.
Οὕτω δὲ καὶ στησίχορος λέγει. εἰκάζειν δ' ὃν
δεῖν ὅτι ἀπὸ τόπου καὶ ἡ χώρα ἀραβία ἦδη τό
τε ὠνομάζετο. ἦ οὐ ἥρωας τυχὸν ἴσως ὕστε-
ρα. οἱ δὲ πλάττοντες ἐρεμβοὺς ἴδιόν τι ἔθνος
αἰθιοπικὸν, καὶ ἄλλο κηφλώων, καὶ τρίτον
πυγμαίων, καὶ ἄλλα μυρία, ἧττον ἂν πιστεύ-
οιντο, πρὸς τῷ μὴ ἀξιοπίστῳ, καὶ σύγχυσίν τι
να ἐμφαίνοντες τοῦ μυθικοῦ, καὶ ἱστορικοῦ χρή-
ματος. ὁμοιοι δ' εἰσὶ τούτοις, καὶ οἱ σιδόνιοι
γῆ ἦ ὁρῶσας θαλάττῃ διηγούμενοι, ἢ ἄλ
λοθί που τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ τὸν τοῦ μενελάου
πλοῦν ἐξωκεανίζοντες, καὶ τοὺς φοίνικας
δὲ ὁμοίως. τῆς δ' ἀπιστίας αἴτιον οὐκ ἐλάχι-
στόν ὅτι, ἐ γνωσθῆναι ἀλλήλοις οὐ λεγόντας,

linguam, seu uiuendi ritus, siue corporis lineamenta consideres, cum maximè finitimi sint. Indicio est Mesopotamia ex hisce tribus constituta gentibus, præcipuè ex ijs similitudo manifesta est, quod si qua sanè fit trans climata differentia, ea ut plurimum fit inter septentrionales & meridionales populos, & cum ijs inter illos, præcipuè qui regionis incolunt terminos medios, sed quod commune est obtinet. Assyrij quidẽ & Ariani, & Armenij quodammodo pariter se habent, et ad hos & ad se inuicem. Harum uerò gentium appellationes inter se quàm similes esse iretur. Ipsi enim Syri, quos Syros nos ipsi uocamus, Armenios et Arammæos uocant. Huic autem uideri Armenios & Arabas, & Erembos, Græcis fortasse ipsis hoc modo Arabas uocantibus. Simul & ad id uera uocabuli significatione, id est etymologia adiuuante. Quia enim terram subeant, id est antra, multi Troglodytas quasi antricolas, quos suscipientes posteri uulgo per nominis etymologiam apertius Troglodytas dixere. Hi ex Arabibus sunt qui ad alteram sinus Arabici partem uergũt ad Aegyptum & Aethiopiam, horum meminisse poetam, & ad eos Menelai profectionem dixisse credibile est, & eo ad Aethiopiam quem dixi modo. Etenim hi quoq; Thebaidi propinqui sunt, similiter non operandi, ut lucrandi gratia nominati. haud enim hoc multũ esset, uerũ peregrinationis lõginquitate celebritate. Celeberrimum est nanq;, tam remota peragrasse loca. Tale & illud est,
Hic hominũ multas urbeis uidit, & pectora nouit. Et hoc, Odyss.α.
Plurima perpessus, multisq; erroribus actus. Odyss.α.
Hesiodus in catalogo inquit,
Arabæi puellam quam Hermaon genuit,
Et Belí solio digna puella regis.
Vt ait Stesichorus. Credendum igitur est, quòd ab isto Arabia iam tum nominabatur, Heroum uerò annis nondũ fortasse. Qui autem Erembos fingunt, propriũ unum Aethiopiæ genus, & aliud Cephenorum, et tertium Pygmæorum, & alia innumerabilia, minus credulitatis consequerentur, cum præter hoc quod haud fide digna proferant, quandã poeticæ & historicæ figuræ cõfusionem demonstrant. Similesq; illis sunt, qui Sidonios in mari Persico, aut alibi ad oceanum ferant, et Menelai errorẽ & Phœnicũ extra oceanũ ponentes. Huius autẽ incredulitatis causa est nõ minima, quòd sibijpsis dicẽdo inuicẽ aduersant.

Quidã enim Phœnicas & Sidonios, qui nobis propinquiores ſunt, ex oceano in colonias deductos eſſe tradũt. Et quia à mari rubro ſunt, Phœnices, id eſt rubros uocatos fuiſſe adjiciunt. Nonnulli illos ab iſtis eſſe dicunt. Sunt etiam qui Aethiopiam in noſtram Phœnicem traducãt, & res de Andromeda geſtas, in Iope contigiſſe aiunt, non quidem per locorum aut rerũ, quę dicuntur ignorantiã, ſed fabulæ potius figura. Sicut penes Heſiodũ atq; alios quæ profert Apollodorus, neſciens profectò quem in modũ iſta Homeri rebus apponit. Res enim Homeri ad Pontũ & Aegyptũ apponit inſcitiam cauſatus, quod cum exiſtẽtia commemorare uelit, non tamen exiſtentia commemoraret, ſed non exiſtentia uelut exiſtentia per ignorantiam. Heſiodum nemo utiq; inſcitiæ criminaretur, qui ſemicanes, & longa ferentes capita dicit, & Pygmæos. Hæc enim haud Homeri ſunt fabuloſa fingẽtis, quorum è numero & iſti exiſtunt Pygmæi. Nec Alcmanis qui digitos interiectos alios pedũ digitis ſcribit. Nec Aeſchyli, qui canino capite, & oculatis pectoribus, & monoculos. Quibus in rebus nec ipſis qui pedeſtri ſermone hiſtoriæ formam conſcribunt, mentẽ in multis adhibebimus, niſi fabulamenta ſeſe conſcribere profiteantur. Nanq; initio ſtatim clarum eſt, eos fabulas ſponte ſua contexere, nõ per rerum ignorantiam, ſed impoſſibilium figmẽto admirationis & uoluptatis gratia. At per ignorantiã putantur, cum maxime & credibiliter talia de occultis & ignoratis per fabulamenta conſcribunt. Cæterùm Theopompus inter dicendũ ſeſe fabulas in hiſtoriis narraturum cõfitetur, melius quàm Herodotus, & Cteſias, & Hellanicus, & cæteri, qui res Indiæ literis prodiderunt. Verùm de obtingentibus oceano, in fabulæ modum commemoratum eſt. nam de illo coniectura poetæ faciẽda eſt. Ab aquarum enim ſiccitatibus, & alluuionibus de Charybdi fabulas ipſe confecit. Cum tamen illa penitus Homeri fabulatio ne quaq; exiſtat, ſed ex iis quæ de freto Siculo ab hiſtoria traduntur antè cõparata. Nam cumbis fiat die noctuq; recurſus, ſi ter, ille ſic dixerit,

Odyſ.μ. Terq; die reuomit, ter ſorbet deinde refluxus.

Haud per hiſtoriarũ ignorantiã hoc fieri ſuſpicandũ eſt, ſed per miſeriã ac terrorẽ quem inter loquendũ Circe permultũ adiecit auertendi gratia, ut ipſis in uerſibus mendacium miſceret, cum ea dixit hunc in modum,

Ibidem. Terq; die reuomit, ter ſorbet deinde refluxus,

οἱ μὲν γὰρ καὶ τοὺς φοίνικας, καὶ τοὺς σιδονίους τοὺς καθ' ἡμᾶς ἀποίκους εἶναι φασὶν ἐν τῷ ὠκεανῷ φασι, προσιθέντες καὶ ὅτι τὴν φοινίκην ἐκάλουν, ὅτι καὶ ἡ θάλαττα ἐρυθρά. οἱ δ' ἐκείνους φασὶν εἰσὶ δ' οἱ καὶ τὴν αἰθιοπίαν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς φοινίκην μετάγουσι. τὰ δὲ περὶ τὴν ἀνδρομέδαν γ' ἴσως συμβῆναί φασιν, οὐ λίπτα κατ' ἄγνοιαν ποιῆσαι, καὶ τοῦτων λεγομένων, ἀλλ' ἐν μύθῳ μᾶλλον σχήματι. καθάπερ καὶ τὴν παρ' ἡσιόδῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ἃ προφέρει ὁ ἀπολλόδωρος, ὅθ' ὁμοίως πρὸς τίθησι τοῖς ὁμήρου ταῦτα εἰδώς. τὰ μὲν γὰρ ὁμήρου, τὰ ὧν ἐν πόντῳ, καὶ τὴν ἀγνοηθεῖσαν παρατίθησιν, ἄγνοιαν αἰτιώμενος. ὡς λέγειν μὲν τὰ ὄντα βουλόμενος, μὴ λέγοντος δὲ τὰ ὄντα, ἀλλὰ τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα κατ' ἄγνοιαν. ἡσιόδῳ δ' ὰν αὖ τις αἰτιάσαιτο ἄγνοιαν, ἡμίκωπας λέγοντος, καὶ μακροκεφάλους, καὶ πυγμαίους. ἐν δὲ γῇ αὐτῇ ὁμήρῳ ταῦτα μυθεύοντος, ὧν εἰσὶ καὶ ὅσοι οἱ πυγμαῖοι. οὐδ' ἀλκμᾶνος σιγανόποδας ἱσταμένους. οὐδ' αἰσχύλου κυνοκεφάλους, καὶ σθενοφθάλμους, καὶ μονομμάτους. ὅπου γε δὲ τοῖς πεζῇ συγγράφουσιν ἱστορίας χάριν καὶ φόβου. ὃν ἡ κίρκη πολὺ τοῖς λόγοις προσίθησιν, ἀρξαμένη χαίειν, ὡς τε τὸ ψεῦδος πρᾳμίγνυται. γὰρ αὐτοῖς γοῦν οἷς ἕπεσι φύσεις ἔφησεν ἡ κίρκη.

Τεὶς μὲν γάρ τ' ἀΐνησιν ἐὼ ἤματι, τεὶς δὲ αὐαροιβδεῖ,

Λέγοι τ' ἂν μὴ ὅτως. ὁ γὰρ κατ' ἄγνοιαν ἱστορίας ὑπολαμβάνων γράφειν ὅσον, ἀλλὰ πρᾳγῳδίας χάριν καὶ φόβου. ὃν ἡ κίρκη πολὺ τοῖς λόγοις προσίθησιν, ἀρξαμένη χαίειν, ὡς τε τὸ ψεῦδος πρᾳμίγνυται. γὰρ αὐτοῖς γοῦν οἷς ἕπεσι φύσεις ἔφησεν ἡ κίρκη.

Τεὶς μὲν γάρ τ' ἀΐνησιν ἐὼ ἤματι, τεὶς δὲ αὐαροιβδεῖ,

Terrificũ eſt, ibi ne fueris ſorbente Charybdi,
Te neque ab hac peſte ſeruauerit Ennoſigæus.

Atqui eam in ſorbitionem incidit Vlyſſes, nec tamẽ, ut inquit ipſemet, extinctus eſt,
Illa quidẽ ſalſos ſorbebat ab æquore fluctus. Indidem.
Aſt ego tollebar caprifici in uertice ſummæ,
Cui ſteteram fixus ceu ueſpertilio.

Tolerans inde naufragia, & ab eis rurſus interceptus ſaluus euaſit. Vnde Circe mẽtita eſt, & ſicut hoc, ſic et illud, Terq; die reuomit, proq; die reuomit, cum huiuſmodi ſuperlatio ab omnibus uſurpet. Vnde ter beatos, & ter infœlices dictitant. et poeta ipſe, Ter beati Danai, et ter benigna, ter exorabilis. Et, terq; quaterq; beati. Fortè aliquis ex loco ſignum faceret, quod aliquo modo ueritatem ſub uelamine dicat. Ad id enim quod bis in utroque diei ac noctis tempore fiat refluxus, magis conuenit quàm ad id quod tanto tẽpore ter demerſa maneant naufragia, tardè uero reiici cũ optaret, & aſſiduè ramis detineretur,

Cõtinuè ſpecto, remouit dũ ex æquore retro Odyſ.μ.
Carbaſa uel prorã, ſed ſpes tardiſſima uenit,
Quando è cõſilio uir cœnæ ad fercula ſurgit,
Atq; fori lites dijudicat ordine multas,
Tempore in hoc reſonans mihi pandit dona Charybdis.

Cuncta hæc notabilis cuiuſdã temporis indicium exhibent, præſertim cum ueſperã intendiſſe, ne cõmuniter quidem inquit, Quando iudex exurgit: ſed, quando lites multas dijudicat: ut ita uel longiorem quandam morã protrahat. Alioquin haud credibilem naufragio liberationẽ ſubieciſſet, ſi prius quàm extraheretur, cõfeſtim multo retro refluxus ipſe recideret. Reprehẽdit autẽ Apollodorus Callimachũ, aſſentiens Eratoſthenì, quoniã licet eſſet grammaticus ultra Homericã materiã, & exteriorem per oceani locos curſum circa quem errorẽ aſſerit, Caunũ nominat, & Corcyrã. Quod ſi nullibi quidẽ error extitit, quin totum Homeri figmentũ eſt, rectè fit increpatio. Sin autem extitit, uerùm alia circum loca, confeſtim illa dicenda ſunt, & illius corrigenda eſt ignorantia. Totum autem eſſe figmẽtum, nequaquam ueriſimile dicitur, quemadmodũ oſtendimus. Nec aliorũ locorũ prout maior demonſtratorũ eſt fides. Et à criminatione liberari Callimachus poſſet. Nec enim probè Scepſius Demetrius, qui quorundam Apollodoro delictorũ cauſa extitit aduerſus Cyzicenũ Neanthẽ, ambitioſe contradicens.

Neanthes enim dixerat, quod Argonautę ad Phasin nauigantes, Homeri & cæterorum dictis supernauigatione concordans, Ideæ matris sacra apud Cyzicum collocarant in ea regione principem, nequaquam uerò exploratam Iasonis peregrinationem ad Phasin Homerum habuisse: hoc non modò cantatis ab Homero, sed etiam suijpsius dictis repugnat. Homerus enim Achillem, & Lesbum, & alia loca populatũ, à Lemno cæterisq; propinquis insulis sese continuisse dicit propter Iasonis eiusq; filij Eunæi cognationẽ, ea tempestate insulæ imperium obtinentis. Quo'nã igitur pacto id poeta quidem sciuit, quod uel genere, uel gẽte, uel uicinitate, uel quouis modo necessarij fuerãt & Achilles & Iason, & nõ aliũde sanè, nisi quòd ambos Thessalos fuisse contigerat: hunc quidem ex Iolco, Achillem uero è Phthia Achiua. Id autem ignorabat, unde euenisset Iasoni Thessalo, & Iolcio existenti, quòd is sibi in natali solo successorẽ & hæredem neminẽ reliquisset, filiũ uerò in Lemni ditione constituisset. Peliamq; & Peliæ filias, & earum præstantissimã Alcestem, eiusq; filium nouerat Eumelum,

Iliad.β. Quem parit Admeto matrona Alcestis honora,
Quæ Peliæ natas forma superauerat omneis.

At Iasonis casus & Argo, & Argonautas uulgo manifestos, ne audierat quidem. Aeetę uero nauigationẽ per oceanum fingebat, nullum ab historia captans exordiũ. Nam quod nauigatio ad Phasim primũ (ut omes asserũt) fidem habet mittente Pelia, & reditus ipse, & inter nauigandum, quòd insulas occuparit, & quòd sicut Vlyssi ac Menelao amplius medius fidius factus est error, hac etiam monstratur & creditur ætate, & ex Homeri carmine. Etenim Aea circa Phasin urbs ostendit, & regionis Colchidis imperiũ Aeeta tenuisse creditur. Et indigenis hoc ipsum gentile nomen illic est. Et Medeam ueneficã extitisse, memoriæ tradit. Et regionis eius opes, & auri & argenti & ferri metallis, iustã quandã in ea loca expeditionis suballegãt occasionẽ, quo Phrixum antea per mare transmisisse ferunt, & amborũ militię monumẽta extant. Phrixiũ enim in Colchidis & Iberiæ confinibus est: & Iasonia multis in locis, & Armeniæ & Medię finitimis ostentant. Atqui & circa Sinopẽ, eiusq; maritimã orã & Propontidẽ, & Hellespontũ, usq; Lemnum, complura rerum ab Iasone ac Phrixo ea in militia gestarũ feruntur indicia.

πῶς γὰρ ναιάδη τ' κυζικηνὸν Φίλοπημονίδης
αὐτολίγων, εἰπόντα ὅτι οἱ ἀργοναῦται πλέον
τες εἰς φᾶσιν τ' ὑφ' ὁμήρου, καὶ τ' ἄλλων ὁμολο
γούμενῶν πλοῦν, ἱδρύσαντο τὰ τ' ἰσλαίας μητρὸς
ἱερὰ ὧδε κύζικον, ἀρχηγὸν φησὶ μὲν δ' ἐλλάνα
τὸν εἰς φᾶσιν ἀριδημίαν τοῦ ἰάσονος ὁμήρου.
οὐκ δ' ὁ μόνος τοῖς ὑφ' ὁμήρου λεγομένοις μά
χετ', ἀλλὰ καὶ τοῖς ὑφ' αὑτ'. φησὶ γὰρ τ' ἀχιλ
λέα λέσβον μὴ πορθῆσαι, καὶ ἄλλα χωρία. λή
μνον δ' ἀρχέωδ', καὶ τ' πλησίον νήσων, σχεδὸν τῶν
πῶς τ' ἰάσονα καὶ τῶν πῶς τ' ὑφ' ὁμήρου συν
γνώμην, τό τε τῶν νῆσον καὶ τὸ χωρία. πῶς δ' ὁ
ποιητὴς οὐκ μὴ ἤδει, διότι συγγνεῖς ἢ ὁμοεθ
νεῖς, ἢ γέιτονες, ἢ ἄλλως ὁποσωοῦν οἰκεῖοι ὑπῆρ
χον, ὅ, τε ἀχιλλεὺς, καὶ ὁ ἰάσων, ὅπερ ὀδυσσέα
ἄλλοθεν, ἀλλ' ἐκ θετταλὸς ἀμφοτέρους εἶν
αι φαίνεται. καὶ τ' μὴ ἰώλκιον, τ' δ' ἐκ φθίη
σιδης ἀχαιΐδος ὑπαρχειν. οὐκ δ' ἠγνόει, πό
θεν ἦλθε τῷ ἰάσονι θετταλῷ, καὶ ἰολκίῳ ὑπαρ
χοντι, φ' μὴ τῇ πατρίδι μισθείαν καταλιπεῖν
σμαθυλίῳ λήμνῳ τ' κατασῆσαι κύειον τ' ὑφ',
καὶ πελίαν μὲν ἤδη καὶ τὰς πελιάδας, καὶ τὸν
ἀρίσλαν αὐτ' ἀληθῆναι, καὶ τ' ὑφ' αὐτ' δύμηλον·

Τὸν ὑπὸ ἀδμήτῳ τέκε δία γυναικῶν
Ἄλκηστις πελίαο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστη.

Τῶν τ' ὧδε τ' ἰάσονα συμβαίνειν, καὶ τῶν ἀρ
γὼ καὶ αὖ ἀργοναύτας τῶν μὲν ὁμολογουμένων
πᾶσι παρ' αὐτοῖς πλεῖν ἐπλανῆσθαι, ἀρχὼ μισθείαν
δὲ ἰσωείας λαβών. ὡς μὲν γὰρ ἅπαντες λέγου
σιν ὅτι δὲ ἀρχῆς ὁ πλοῦς ὧδε φᾶσιν ἔχει πόθε
νόμενα, τ' πελίαν σείλανος, καὶ ἡ ἐπανόδος, καὶ
ἡ μὲν τῷ πρὸς ἕω νήσων ὅσαι ὠκεανίδες, καὶ νή
σοι ἡ ὠκεανὸν πλέουσι γυμνηθείσα πλανᾶν, καθάπερ
καὶ τῷ ὀδυσσεῖ, καὶ τῷ μενέλαῳ, ἐκ τῶν ἐπινῶ
σθεικνυμένων τετρισυμένων δεῖμ, ἐκτετ' ὁ
μήρου φωνῆς. ἥτε αἶα πλέκυν) πρὸς φᾶσιν πό
λις καὶ ὁ αὐτὸς τετρισυ) βασιλεῦσαι τ' κολ
χίδος, καὶ ἔστι τοῖς ἐκεῖ τ' ὠκεανὸν τὸ νομα.
ἥτε μήδεια φαρμακὶς ἱστορεῖται, καὶ ὁ πλοῦτος τ'
ἐκεῖ χώρας, ἐκ τῶν χρυσείων καὶ ἀργυρείων καὶ
σιδηρείων. καὶ δικαίαν τινὰ ὑπαγορεύει πρό
φασιν τῆς στρατείας, καθ' ὃν καὶ φρίξος πρώ
τερον ἔσελθεῖν τὸν πλοῦν ᾠήθη. καὶ ἔστιν ὑπο
μνήματα τῆς ἀμφοῖν στρατείας, τό, τε φρίξειον, τὸ γὰρ τῆς μεθοδείοις τῆς κολχίδος, καὶ τ'
ἰβηρίας, καὶ τὰ ἰασόνεια πολλαχοῦ, καὶ τῆς ἁρ
μενίας, καὶ τῆς μηδείας, καὶ τῶν πλησιοχώρων
αὐταῖς τόποις δείκνυται. καὶ μὲν καὶ πε
ὶ σινώπην, καὶ τὴν ταύτης παραλίαν, καὶ
τὴν προποντίδα, καὶ τ' ἑλλήσποντον μέχρι τ'
κατὰ τὴν λῆμνον τόπων λέγεται πολλὰ τε
κμήρια καὶ τῆς ἰάσονος στρατείας, καὶ τῆς φρίξο.

τῆς δ' ἰάσονος, καὶ τῶν ὧδε ξαὐτὴν πόλχων,
μέχρι τῆς κρήτης, καὶ τῆς ἰταλίας, καὶ τοῦ ἀ
δρίου, ὧν φησὶ καὶ ὁ καλλίμαχος ὡσπαιάνετα, τό, τε μὴν,
Αἰγλήτην αὐάφην τε λακωνίδ' γείτονα
Λείπων, ἀρχόμενος
Ὡς ἤρωος ἀπ' αὐλῆτα κυταίου,
Αὖτις δ' ἀρχαίαν ἔπλεον ἀρμονίην.
Τό, τε περὶ τῶν πόλχων, (τμὰ,
Οἱ μὲν ἐπ' ἰλλυρικοῖο πόρου χάσαντες ὀρ
λᾶα παρὰ ξανθῆς ἁρμονίης ὄφι (αυσι
Ἄσυρον ἐκτίσαντο, τὸ μὲν φυγάδεσσιν τῆς γεί
τονος, ἀτὰρ κείνων γλῶσ' ὀνόμηνε πό
λας.

Τινὲς δὲ καὶ τὸν ἴστρον ἀναπλεῦσαι φασὶ μέ
χρι πολλοῦ τῶν ὧδε τ' ἰάσονα. οἱ δὲ καὶ μέχρι τ'
ἀδρίου. οἱ μὲν οὖν ἄγνοιαν τῶν τόπων, οἱ δὲ τῶν
ποταμὸν ἴστρον ἐκ τ' μεγάλου ἴστρου τῶν ἀρχῶν
ἔχοντα ἐκβάλλειν εἰς τὸν ἀδρίαν φασί. τὰ δὲ
οὐκ ἀπιθάνως δὲ ἀπίστως λέγοντος. τοιαύ
τας δή τισιν ἀφορμὰς ὁ ποιητὴς χρησάμε
νος, τὰ μὲν ὁμολογεῖ τοῖς ἱστρονομίοις, πῶς
μυθεύει δὲ τούτοις, ἐθέλων τι φυλάττειν καὶ τοι
νόν, καὶ ἴδιον. μὲν ὁμολογεῖ μὲν, ὅταν αὐλῆται ὀνο
μάζῃ, καὶ τὸν ἰάσονα, καὶ τῶν ἀργὼ λέγῃ, καὶ
παρὰ τὸν αὐλῆται πλάτην, καὶ τὸν δύναιον τὸν
λήμνῳ καθυδρίην. καὶ ποιεῖ δὲ ἀχιλλεῖ φί
λιον τῶν νῆσον. καὶ παρὰ τῶν μήδειαν, τῶν
κίρκην φαρμακίδα ποιεῖ,
Αὐτοκασιγνήτην ὀλοόφρονα αὐήτεω.

Προσμυθοποιεῖ δὲ τὸν ὀξωκεανισμὸν τ' ἡδὲ
τῶν πλοῦν συμβαίνειν, τῶν ἀπ' ἐκείνου τ'
πλοῦ. ἐπεὶ κἀκεῖνο, ὑπονοημένων μὲν τού
των, οὐ λέγεται. ἀργὼ πᾶσι μέλουσα, ὡς γὰρ
γνωρίμοις τόποις καὶ σύνδρομοῦσι τῆς ναυσολί
κης χρωμένης. εἰ δ' ὥσπερ ὁ σκήψιός φησι πα
ραλαβὼν μάρτυρα μίμνερμον, ὃς γὰρ ὧδε ὠκε
ανῶν ποιήσας τ' οἴκησιν τ' αὐτὸν, πῶς ταῖς
ἀναπλαῖς ἐκτὸς, πεμφθῆναί φησιν ὑπὸ τ'
πελίου τὸν ἰάσονα, καὶ κομίσαι τὸ δέρας,
οὔτ' ἂν ὧδε δ' δέρας ἐκεῖσε πομπὴ πιθανῶς
λέγοιτο εἰς ἀγνῶτας, καὶ ἀφανεῖς τόπους.
οὔθ' ὁ δὲ ὁρμῶν, καὶ ἀοίκων, καὶ τῶν καθ' ἡ
μᾶς τοῦτον ἐκτετροπισμένων πλοῦς, οὔτ'
εὐδοξος, οὔτε πασιμέλων· (σων
Οὐδ' ὁπόταν μετὰ κῶας αὐήγαγον αὐτὸς ἰή
Ἐξ αἴης, πέλεσας ἀλγινόεσσαν ὁδόν
Ὑβρις τῇ πελίῃ τελέων χαλεπῆρδε ἄεθλον,
Οὐδ' αὖ ἐπ' ὠκεανοῦ καλὸν ἴκοντο ῥόον.
Καὶ ὑπονοῦσ,
Αἰήταο πόλιν, τόθι τ' ὠκέος ἠελίοιο
Ἀκτῖνδε χρυσέῳ κέαται γε θαλάμῳ,
Ὠκεανῷ παρὰ χείλεσ' ἵν' ἅρχετο θεὸς ἑσπερ.

Colchorumq; Iasonẽ insectantiũ usq; in Cretam, & Italiã & Adriam. Quorũ nõnulla quoque designat Callimachus. Et hoc quidem:

Aegleten Anaphemq; uicinas Laceædmoni
There. Et inchoans,
Et ab Aeeta Cytæo
Rursus ad antiquã semidei Harmoniam Nauigarunt.
Et hoc de Colchis,
Hi in traiectu Illyrico amissis remigijs
Apud flauæ Armeniæ anguem
Astyrum oppidum condiderũt. quod quidẽ cum è profugis quidam
Græcus asseruisset, ast eorum lingua Polas appellauit.

Quidam maximã Istri partem Iasonem annauigasse commemorant. Aliqui autem usq; ad sinum Adriaticum, quidam sanè per locorum insciti am, alij per fluuium Istrum dicunt, qui à magno inchoans Istro, effundit in Adriam. Hęc probabiliter, ac non incredibiliter dicta sunt. Poeta igitũ tales nactus occasiones, quædam historicis cõuenientia, minimeq; discrepantia dicit. in his etiã seruato more suo, & communi, fabulas immiscet. Minimè autẽ discrepat, cum Aeetã nominatim explicat. Et Iasonem & Argo dicit, & præter Aeetem effingit, & Euneum in Lemno constituit. Et Achilli dilectam facit insulam. Et præter Medeam Circen ueneficam,
(Sororem pernicioſi Aeetæ) facit.

Adijcit uerò fabulosè extra per Oceanum occurrentis errores, ea in nauigatione cũ suppositis istis illud aptè dicatur,
Curæ existens omnibus Argo.

Perinde ac cognitis in locis ac populosis nauigatione futura. Quod si quemadmodum Scepsius inquit, Mimnermũ testẽ accipiens, domicilium Aeetæ in oceanum ad orientem faceret, exterius Iasonem missum à Pelia esse, & pellem reportasse, nulla ratione credibiliter ea ad pellem transmissio diceretur ad ignotos obscurosq; locos, nec ipsa nauigatio per deserta & inculta peregrinans usq; adeò gloriosa, & omnibus curiosa fuisset.

Nec uerò ad pellẽ quo tempore scandit Iason,
Mœstum de terris ipse profectus iter,
Tristia crudeli Peliæ certamina patrans,
Oceani refluas tum petijsset aquas.
Et illud,
Tunc radijs altè sol splendidus actus in urbẽ,
Aeetæ auratis emicat in thalamis,
Littore ab oceani diuus ueniebat Iason.

Neq; probè illud Eratosthenes, quod de hominibus nulla dignis memoria amplius mentionem facit. Quorũ nonnulla redarguit, nõnulla credit, et testes illos usurpat, sicut Damasten, & alios generis eiusdem. Quoniam & si quid ueri prædicant, nõ in eo testibus illis uti oportet, nec ob eã causam fides est eis habenda. At dignis & grauibus tantummodo uiris sic utendum est, qui quidem permulta bene disseruerunt, multa uerò omisere, uel non satis plenè explicuere. Nec uerò falso teste utitur Damastæ, nec quicquam differt, si testem uocaret Bergæum uel Messenium Euhemerum, & reliquos quos ille nominat, eorũ ambages accusans. Ipse horum unum deliramentum commemorat, quod Arabicum sinum lacum esse censent. Diotimũ quoq; Strombichi filium legationes Athenien siũ enarrantem è Cilicia per Cydnum in Choaspen flumen adnauigasse, qui præter Susa defluit, & quadragesimo demum die ad Susa peruenisse. Hęc sibi narrasse Diotimum. Inde miratur si possibile fuit, Cydnum intercisо Euphrate atq; Tigri in Choaspen irrumpere. Aliquis nõ modò hoc annotauerit, sed & alia, quod de locis sua nondum ætate cognitis singula exquisitè digesta esse dicat, iubens q; ne leuiter quibuscũque fidẽ adhibeamus, & causas pluribus reddens, propter quas haud ita nobis fides præstanda quibusuis sit, sicuti de Ponto, & de Adria: ipse tamen nescio quibus credidit. Igitur Issicum sinum longè magis ad orientẽ expositum quàm mare nostrum putauit, signũ, cum orienti uicinior tribus fermè stadiorum millibus sit, quàm Dyoscurias, quæ in secessu Ponti est. & secundum ipsum, ex stadiorum mensura, quam de Adria dicit, & septentrionalia & alia nominatim loca extrema exponens, à nulla temperat fabulatione: fidẽ quoque præterea habuit de exterioribus columnis Herculis pluribus fabulamentis, & insulã Cernen, & alia nominans loca, quæ hisce temporibus nusquã monstrantur, de quibus memoriã postea faciemus. Vetustissimos inquit aut piraticã, aut mercaturam exercentes eò nauigasse, non in pelagus quidem egressos, sed Iasonis modo pręter litora permeasse, qui qui dẽ in Mediam usq; & Armeniam & Colchos nauibus omissis bellũ intulerit. Postremo dictitat antiquis tẽporibus neminem aut mare Euxinũ, aut pręter Libyã, Syriã, Cilicią nauigijs adire ausum. Quod si antiquos eos dicit, qui nostrã ante fuere memoriam, de illis, seu

οὐδὲ τοῦτ' ὀρθῶς φησιν, ὅτι αὐξηθὲν ὑπ' ἀξίων μνήμης ὧν πλέον μέμνηται, τὰ μὲν ἐλέγχων, τὰ δὲ πιθόμενος, καὶ μάρτυσι χρώμενος αὐτοῖς, οἷον Δαμάστῃ καὶ τοιούτοις ἄλλοις. καὶ γὰρ εἴ τι λέγουσιν ἀληθές, οὐ μάρτυσί γε ἐκείνοις χρηστέον περὶ αὐτοῦ, οὐδὲ πιθανὸν ὅλως ἐστίν. ἀλλ' ὧν τ' ἀξιολόγων αὐξηθῆναι μόνον ἄν τοιούτῳ τρόπῳ χρηστέον, οἱ πολλὰ μὲν εἰρήκασιν οὔ, πολλὰ δὲ καὶ παραλελοίπασιν ἢ οὐχ ἱκανῶς ἐξέθηκαν, οὐδὲ διεξόδευμένως. ὁ δὲ Δαμάστῃ χρώμενος μάρτυσι, δόξαν διαφορᾶς τοῦ καλουμένου μάρτυρος ἐν βραχεῖ ἢ τὸν μεσημβρινὸν διήμορον, καὶ οὐκ ἄλλους, οὓς αὐτὸς εἴρηκε διαβάλλων τὴν φλυαρίαν. καὶ ὅσον δ' ἴσως ἐστὶν ἀληθὲς, τὸν μὲν ἀράβιον κόλπον λίμνην ὑπολαμβάνειν εἶναι. διότιμον δὲ τὸν στρομβίχου, πρεσβείας ἀθηναίων ἀφηγούμενον, διὰ τοῦ κύδνου ἀναπλεῦσαι ἐκ τῆς κιλικίας ἐπὶ τὸν χοάσπην ποταμόν, ὃς παρὰ τὰ σοῦσα ῥεῖ, καὶ ἀφικέσθαι τεσσαρακοσταίῳ εἰς σοῦσα. τοῦτο δ' αὖ ἀδυνατεῖν διανύσασθαι αὐτὸν τὸν διότιμον. εἶτα θαυμάζειν εἰ τὸν εὐφράτην, καὶ τὸν τίγριν ἓν ἄντικρυ διαναστόμωσαντα τὸ κύδνου εἰς τοῦτον χοάσπην ἐκβαλεῖν. οὐ μόνον δὲ ταῦτ' ὠφεληκέναι τις ὠφεληκέναι φησὶν, ἀλλ' ὅτι καὶ περὶ τῶν τόπων οὐδὲ καθ' ἑαυτόν πω γνώμενα εἶναί φησι πάντα καθ' ἕκαστα ἀκριβολογούμενα. καὶ κελεύσας ἡμῖν μὴ ῥᾳδίως τοῖς τυχοῦσι πιθέσθαι, καὶ τὰς αἰτίας διὰ μακρῶν ἀρθρώσας δι' ἃς οὐδὲ πιθανὸν ἐστί. μεθ' ὃ λέγει ὅτι περὶ μὲν τῆς πόντου, καὶ τῆς ἀζοΐας αὐτὸς ἐπίσταται τοῖς τυχοῦσι. τοιγαροῦν τὴν μὲν ἰδικὴν πόλιν πρὸς πιθανὸν ἐωθινώτατον καθ' ἡμᾶς θαλάττης, σημεῖον, τοῦ κατὰ διοσκουριάδα, τῶν δὲ τοῦ πόντου μυχῶν χιλίοις καὶ δισχιλίοις σταδίοις ἐωθινωτέρου ὄντος, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν στάδασμὸν ὅ φησι, τοῦ τε ἀζοΐδος, καὶ τὰ ἀρκτικὰ, καὶ τὰ ἕκαστα διεξιὼν, ἀδιαφόρως ἀπέχειν μυθώδεις. πεπίστευκε δ' οὖν περὶ τῶν ἔξω στηλῶν ἡρακλείων πολλοῖς μυθώδεσι. κρύπτων τε νῆσον καὶ ἄλλους τόπους ὀνομάζων, οὓς μηδεμιᾷ νεωὶ διεκνυμένους. περὶ ὧν μνησθησόμεθα καὶ ὕστερον. εἰπών τε οὖν ἀρχαιοτάτους πλεῦσαι καὶ μέχρι λησείαν, ἢ ἐμπορείαν, μὴ πελαγίζειν δὲ, ἀλλὰ παρὰ γῆν, καθάπερ τὴν ἰάσονα, ἣν περ καὶ μέχρι τῆς ἀρμενίας, καὶ μηδείας ἐκ τῆς κόλχων στρατοῦσαι, ἀφεῖναι τὰς ναῦς, ὕστερόν φησι τὸ παλαιὸν, οὔτε τὸν εὔξεινον θαρρεῖν τινὰ πλεῖν, οὔτε παρὰ λιβύην, καὶ συρίαν, καὶ κιλικίαν. εἰ μὲν οὖν οὓς πάλαι τοὺς πρὸ τῆς ἡμετέρας λέγει μνήμης, οὐδὲν ἐμοὶ μέλει λέγειν, περὶ ἐκείνων οὔτ' εἰ ἔπλευσαν, ὅτ' εἰ μή. εἰ δὲ περὶ τῶν μνημονευομένων, ἐκ ἂν ὀκνήσαιμι τὴν εἰπεῖν. ὡς οἱ παλαιοὶ, μακροτέρας ὁδοὺς φανοῦσι καὶ τῇ γῇ, καὶ τῇ θαλάττῃ τελέσαντες τὸν ὕσδρον, εἰ χρὴ προσέχειν τοῖς λεγομένοις. οἷον διόνυσον, καὶ ἡρακλῆς, καὶ αὐτὸς ὁ ἰάσων. ἔτι δ' οἱ ὕστερον τοῦ ποιητοῦ λεγόμενοι, ὀδυσσεὺς, καὶ μενέλαος. καὶ θησεὺς, καὶ περίθους μακρὰς εἰκὸς ὁδοὺς στρατείας ὑπομείναντας, καταλιπεῖν ὄκνον περὶ ἑαυτῶν, ὡς εἰς ἅιδου καταβάντας. οὐδ' ὁ δι' οἰκουρὸς ὠμηλατὴς θαλάσσης λεχθῆναι, καὶ σωτῆρας τῶν πλεόντων. ἢ τε μίνω θαλαττοκρατία θρυλλεῖται, καὶ ἡ φοινίκων ναυτιλία, οἳ καὶ τὰ ἔξω τῶν ἡρακλέους στηλῶν ἐπῆλθον. καὶ πόλεις ἔκτισαν κἀκεῖ καὶ περὶ τὰ μέσα τῆς λιβύης παραλίας μικρὸν τῶν τρωϊκῶν ὕστερον. ἀνείαν δὲ, καὶ αὐτήνορα καὶ γηρυόνην, καὶ ἁπλῶς οὓς ἐκ τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου πλανηθέντας εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἄξιον μὴ τῶν παλαιῶν ἀνθρώπων νομίσαι. σωιέβη γὰρ καὶ τοῖς τότε ἕλλησιν, ὁμοίως καὶ τοῖς βαρβάροις διὰ τὸν τῆς στρατείας χρόνον, ἀπορραλεῖν, τά τε ᾠκία, καὶ τὴν στρατείαν προειδότα. ὥστε μετὰ τὴν τοῦ ἰλίου καταστροφὴν, τούς τε νικήσαντας ὧν λησείαν παραπέσθαι διὰ τὰς ἀπορίας, καὶ πολλῷ μᾶλλον οὓς ἡττηθέντας, καὶ πολιορκουμένους ἐκ τοῦ πολέμου. καὶ διὰ καὶ πόλεις ὑπὸ τούτων πλεῖσται κτισθῆναι λέγονται, κατὰ πᾶσαν τὴν ἔξω τῆς ἑλλάδος παραλίαν, ἔστι δ' ὅπου καὶ τὴν μεσόγαιαν. εἰπὼν δὲ καὶ αὐτὸς ὁπόσον πρόβη τὰ τῆς οἰκουμένης εἰς γνῶσιν τοῖς μετ' ἀλέξανδρον, καὶ κατ' αὐτὸν, ἤδη μεταβέβηκεν ὧν τὸν περὶ τοῦ σχήματος ἦδη λόγον, οὐχὶ περὶ τοῦ τῆς οἰκουμένης ὅπερ ἴδιον οἰκειότερον τοῦ περὶ αὐτοῦ τοῦ λόγου, ἀλλὰ τὴν συμπάσης γῆς. δεῖν μὲν γὰρ καὶ φύσει μυκδᾶσθαι, μὴ ἀτάκτως δὲ. εἰπὼν οὖν ὅτι σφαιροειδὴς ἡ σύμπασα, οὐχ ὡς ἑκτόρνου δὲ, ἀλλ' ἔχει τινὰς ἀνωμαλίας, ὧν φέρει τὸ πλῆθος τῶν ὀρῶν μεταχήματα πισμῶν αὐτῆς, οἳ συμβαίνουσιν ἔκ τε ὕδατος, καὶ πυρὸς, καὶ σεισμῶν, καὶ ἀναφυσημάτων, καὶ ἄλλων τοιούτων, οὐδ' ὑπολαμβάνει τὴν τάξιν φυλάττειν. δ μὲν γὰρ σφαιροειδὲς περὶ ὅλον τὸν γῆν ἀεὶ τῆς ὅλου τάξεως συμβαίνει. οἱ δὲ τοιοῦτοι μεταχηματισμοὶ, τὸν μὲν ὅλον γῆν οὐδὲν ἀφανίζουσιν. ὑπὸ γὰρ τοῖς μεγάλοις ὑφανίζεται τὰ οὕτω μικρά. τῆς δὲ οἰκουμένης ὑπολαβόντες ἑτέρας καὶ ἑτέρας πηνὰς ἀπορράζονται, διὰ τὰς προσεχεῖς αἰτίας ἄλλας καὶ ἄλλας ἔχουσι. μάλιστα δὲ φησὶ τὴν ζήτησιν πρακτέον, πῶς ὑπὸ χιλίοις καὶ τετρακισχιλίοις ἀπὸ θαλάττης σταδίοις, καὶ τὴν μεσόγαιαν

nauigarint, seu nõ, nulla mihi sanè cura est. Sin eos inquit, qui memoriæ produnt, nullus elo qui sanè torpesceret aut uererẽt, q̃d ueteres & maritima, & terrestria longinquius emensi fuerint itinera, quàm posteriores uideantur, si animos ad ea quæ de illis posteritati scriptis cõmendata sunt adhibuerimus, sicuti Liber pater, Hercules, & Iason ipse quidẽ. Illi etiam de quib. poeta cecinit, Vlysses, Menelaus, Theseus, Perithous, qui longinquas subiere militias, ut fama fert, ut immortalia de se monumẽta relinquerent, ut etiam ad inferos usq; penetrarent: Castorẽ & Pollucem maris curam suscepisse, & naui gantium saluti præesse: Minoem maris imperium tenuisse: Phœnicum itẽ nauigationẽ, qui etiam extra columnas Herculeas egressi fuere, & ibi urbes condidere, et ad mediterranea Africæ oramq; maritimam paulo post Troiana tempora, Aeneam, et Antenorem, & Henetos, & simpliciter omnes, qui è Troiano bello in uniuersum terrarũ orbem pererrarunt, dignum est nequaquã inter uetustos homines recenseri. Cum autẽ Græci, similiter & barbari ob longiora militiæ tempora domestica bona & facultates bello partas amisissent, obuenit utrisque ut euerso Ilio uictores per egestatẽ ad latrocinandũ uerterẽtur, & uicti bello superstites multo magis, à quibus et oppida plurima condita per omnia litora extra Græciam feruntur, & ad nonnullos mediterraneæ locos. Ipse autem elocutus quousq; habitabilis ad cognitionẽ post Alexandrum, & eius ætatem perlata sit, ad faciendum iam de forma sermonẽ transijt, non tantum de ipsa dico habitabili, quod quidẽ de illa sermoni propriũ magis esset, sed uniuersa de terra. Huius autem faciendi quoq; est memoria, modò ne præter ordinẽ. Profatus itaq; quòd tota rotunda existat, non quidẽ ut tornatilis, cum inæqualitates quasdam habeat, inducit, quòd globi illius particulares sint transfigurationes, quæ aquis & igne & terræ motibus, & exhalationibus, & alijs generis eiusdem contingunt, neq; hac in parte rerũ seruans ordinem. Nanq; rotunditas totam terrã ab ipsa totius uertigine prouenit, tales uerò transformationes totã minimè terram permutant. Etenim in magnis quæ sic parua sunt euanescunt, alias uerò atq; alias terræ dispositiones efficiũt, aliasq; ac alias propinquas habẽt causas. Præcipuã uerò quæstionẽ præbuisse dicit, quo'nã modo fiat, ut duobus tribusq; stad. millibus lõgè à mari intra mediterraneã

frequen-

frequentibus in locis concharum & oſtreorũ & cheramydũ magna cernatur multitudo & ſalſi lacus, ſicut circa templũ Ammonis. & uiam qua itur ad illud, triũ millium ſtadiorũ eſſe dicunt. Permultã enim oſtreorum effuſionem extare, nõ parũ etiam hac tempeſtate ſalis enueniri, maris præterea exhalationes in ſublime reĳci. Prope ipſum etiam maritimarũ fragmenta nauium oſtentari, quæ hiantibus terris ſcaturiuiſſe tradũt. Super columellas incubare delphinas, hanc inſcriptionẽ habẽtes, Cyrenenſium ſpectatorũ. Hæc effatus, Stratonis phyſici cõmendat opinionem & Xanthi Lydi: qui regnante Artaxerxe ingentẽ adeò fuiſſe ſiccitatẽ ait, ut flumina lacus putei defecerint. Eũq; ipſum multis in locis à mari longinquius, uidiſſe lapidibus inhærentes conchulas, pectines & teſtarũ formas, ſalſumq; la cum in Armenĳs & in Mattienis, & in inferiore Phrygia: quas ob cauſas perſuaſum habere, campos illos mare aliquando fuiſſe. Strato aũt cauſas & rationes magis attingit, quoniã exiſtimare ſe dixit, Euxinum initiò ad Byzantium, os nequaquam habere. Flumina uerò in ipſum irrumpentia uiolenter aperuiſſe, deinde aquas in Propontidẽ & Helleſpontũ exciditſſe, idemq; in noſtro eueniſſe mari. Ibi enim ad columnas cum mare amnibus impleret, effractum eſſe tranſitum. E' quorum effluentia, quæ cœnoſa prius fuerãt, patefacta ſunt loca. Cauſam uerò affert: primum quidem, quòd exterioris & interioris maris aliud fundum, & alia ſedes ima eſt. Deinde quia uitta quædam ſub aquis, ex Europa in Africam protenditur, quaſi antea interius & extertus mare unum eſſet, & fundum eſſe in Ponto breuiſſimum, Creticum uerò et Siculum et Sardoum pelagus profundum eſſe uehementer. Amnibus enim plurimis & maximis à ſeptentrione et oriente labentibus, illa limo repleri, et alia profunda manere. Quocirca Ponticũ mare dulciſſimum eſſe, fluere uerò ad locos, ubi magis fundũ inclinatur. Videri & Pontũ ipſum humum altiorem tollere poſſe poſterius, ſi tales permaneant influentiæ. Nam & ſiniſtras ponti partes nũc cœno increſcere, Salmydeſſum uidelicet, & ea quæ nautæ uocant pectora ad Iſtrum & Scytharum deſerta. Vtiq; & ipſum Ammonis templum ſuperioribus annis mari propinquum, ob effluentiam hoc tempore in mediterraneam iacere. Ipſum etiã

ὁρᾶται πολλαχοῦ κόχλων καὶ ὀστρέων, κἀχεραμύδων πλῆθος, καὶ λιμνοθάλαττα. καθάπερ φησὶ πρὸς τὸ ὅρος τὸ Ἄμμωνος, καὶ τὴν ἐπ' αὐτὸ ὁδὸν τετρακισχιλίων σταδίων οὖσαν. πολλὴ γὰρ ἐστὶν χύσις ὀστρέων, ἄλας τε καὶ νῆσον ἔτι εὑρίσκεσθαι πολλὰς, ἀναφυσήματά τε θαλάττης εἰς ὕψος ἀναβάλλειν. πρὸς ᾧ καὶ ναυάγια θαλαττίων πλοίων δείκνυσθαι, ἃ ἔφασαν εἶναι τοῦ χάσματος ἐκβεβρᾶσθαι· κἀπὶ τῶν σκιαδίων ἀνακεῖσθαι δελφῖνας, ὑπογραφὴν ἔχοντας κυρηναίων θεωρῶν. ταῦτα δ' εἰπὼν τὴν στράτωνος ἐπαινεῖ δόξαν τοῦ φυσικοῦ, καὶ ἐπὶ ξαύθου τοῦ λυδοῦ· τοῦ μὲν ξάνθου λέγοντος, ὡς ἀρταξέρξου χρήσθαι μεγάλῳ αὐχμῷ, ὥστ' ἐκλιπεῖν ποταμοὺς, καὶ λίμνας, καὶ φρέατα· αὐτὸν δὲ εἰσθρᾶσαι πολλαχῆ πρόσω ἀπὸ τῆς θαλάσσης λίθους τε κογχυλιώδεις, καὶ τὰ κτενώδεα, καὶ χηραμύλῳ τυπώματα, καὶ λιμνοθάλασσαν ἐν ἀμμουσίοις, καὶ ἐν μαγνησίοις, καὶ ἐν φρυγίᾳ τῇ κάτω. ὧν ἕνεκα πείθεσθαι τὰ περὶα ποτὲ θάλατταν χρήσθαι. τοῦ δὲ στράτωνος ἐπιμᾶλλον ἀποδοκιμάζοντος τῆς ἀτοπολογίας, ὅτι φησὶν οἴεσθαι τὸν εὔξεινον μὴ ἔχειν πρόσοδον κατὰ βυζάντιον στόμα, οὗ δὲ ποταμοὺς βιάσασθαι, καὶ αὐξῆσαι τοὺς εἰς αὐτὸν ἐμβάλλοντας. εἶτ' ἐκπεσεῖν τὸ ὕδωρ εἰς τὴν προποντίδα, καὶ τὸν ἑλλήσποντον. τὸ δ' αὐτὸ συμβῶναι καὶ περὶ τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν. ἐπεὶ γὰρ γίνεσθαι τὴν κατὰ σήλας ἐκραγῆναι πόρον, πληρωθείσης τοῦ τῶν ποταμῶν ἡ θαλάττης· κατὰ δὲ τὴν ἔκρυσιν αὐτὴν ἀναπαλύφθηναι τὰ τενάγη τὰ πρότερον. φορεῖ δ' αὐτῶν, πρῶτον μὲν ὅτι τῆς ἔξω θαλάττης καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ εὐξείνου ἕτερόν ἐστιν. ἔπειθ' ὅτι καὶ νῦν ἔτι ταινίαις ὕφαλοι διατείνουσιν ἀπὸ τῆς εὐρώπης ἐπὶ τὴν λιβύην· ὡς ἂν μᾶς οὔσης πρότερον, ἡ τε ἐντὸς, καὶ τῆς ἐκτὸς, καὶ βραχύτατα μὲν εἶναι τὰ πρὸς τὸν πόντον, τὸ δὲ κρητικὸν, καὶ σικελικὸν, καὶ σαρδῷον πέλαγος, σφόδρα βαθέα. τῶν γὰρ ποταμῶν πλείστων, καὶ μεγίστων ῥεόντων ἀπὸ τῆς ἄρκτου, καὶ ἡ ἀναστολὴ, ἐκεῖνα μὲν ἰλύος πληροῦσθαι, τὰ ἄλλα δὲ μένειν βαθέα. διὸ καὶ γλυκυτάτην εἶναι τὴν πεντικὴν θάλατταν, τάς τ' ἐκρύσεις γίνεσθαι εἰς οὓς τόπους ἐγκέκλιται τὰ ἐδάφη. δοκεῖ δὲ καὶ χωσθήσεσθαι τὸν πόντον ὅλον εἰς ὕστερον, αἱ μείωσιν αἱ ὠφελήσεις τοιαῦται. καὶ γὰρ νῦν ἤδη τενάγίζειν τὰ ἐν ἀρίστῃ τοῦ πόντου, τόν τε σταλμυδησσὸν, καὶ τὰ καλούμενα κήθη ὑπὸ τῶν ναυτικῶν τὰ περὶ τὸν ἴστρον, καὶ τὴν σκυθῶν ὁρμίαν. τάχα δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἄμμωνος ἱερὸν πρότερον ἦν τῆς θαλάττης ὂν, ἐκρύσεως γενομένης νῦν ἐν τῇ μεσογαίᾳ κεῖσθαι.

εἰκάζειν τε, ἐκ τῶν μαντείων συλλόγως ὑπάρχοντος τοῦ χρηστὸν ὑπάρχειν τε, καὶ γνώριμον ὑπὸ θαλάττης ὄν. τόν τε ὦν πόντον ὅτως ἐκπεπισμένον ἀπὸ τῆς θαλάττης, ὀκ ὀλίγον ποιεῖν τὴν ναῦν ὅσαν ὠφάνειαν, καὶ δόξαν. τὴν τε αἰγυπτον τὸ παλαιὸν θαλάττης κλύζεσθαι, μέχρι τῶν ἑλῶν, νῦν δὲ τὸ πηλούσιον, καὶ τὸ κάσιον ὄρος, καὶ τὴν σερβωνίδα λίμνην. ἔτι γοῦν καὶ νῦν ἡμῖν τὴν αἰγυπτον ἡ ἁλμυρίδος ὀρυττομένης, ὑφάμμους· καὶ κογχυλιώδεις εὑρίσκεσθαι τοὺς βόθρους, ὡς ἂν τεθαλαττωμένης τῆς χώρας, καὶ τὸν τόπον πανταχοῦ τὸν περὶ τὸ κάσιον, καὶ τὰ γέφυρα καλούμενα, τεναγίζοντος, ὥς τε συνάπτειν τοῖς ὀρυκτοῖς κόλποις. γνώρισις δὲ καὶ θαλάττης ἀνακάλυφθῆναι, μένειν δὲ τὴν σερβωνίδα λίμνην. εἶτ' ἐκραγῆναι καὶ ταύτην, ὥς τε ἑλώδη γενέσθαι. ὡς δ' αὕτως καὶ τὴν ἁλμυρίδος λίμνης τοὺς ἀγιαλοὺς, θαλάττης μᾶλλον ἢ ποταμοῦ πρόσοικα. τὸ μὲν οὖν ὅλον κλύζεσθαί ποτε πολὺ μόριον τῶν πεδίων ὑπὸ καιρούς τινας καὶ πάλιν ἀνακαλύπτεσθαι, δι' τίς ἂν. ὡς δ' αὐτὸς καὶ τοῖς ἑλάφοις αὐτομάτου ἔστιν τὴν γῆν ἅπασαν, τὴν νῆσον ὕφαλον. καθάπερ γε, νὴ δία καὶ τῆς ἔξω, ἐν ᾗ οἰκοῦμεν, τοσαύτας τε δεχομένης, ὅσας αὐτὸς ἀπαριθμεῖται μεταβολάς. ὡς τε πρός γε τὸν ξάνθου λόγον, οὐδὲν ἂν ἔχοι τις πρόσφορον ἄπορον. πρὸς δὲ τὸν στράτωνα λέγοιτ' ἄν, ὅτι πολλῶν αἰτιωμένων, ἀφεὶς ταῦτα τὰ μὴ ὄντα αἰτιᾶται. πρώτην μὲν γὰρ αἰτίαν φησὶν, ὅτι τὸ γῆρος θαλάττης, καὶ ἡ ἐκρὸς οὐ ταὐτὸν τὸ ἔδαφος, καὶ ὁ βυθός. πῶς γὰρ τὸ μετεωρίζεσθαι ταύτην, καὶ ταπεινοῦσθαι, καὶ ὠφελύζειν τόπους τινὰς, ἀναχωρεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὁ τοῦτό ἐστιν αἴτιον, ἀλλ' εἰ μὴ ἄλλα ἐδάφη, τὰ μὲν ταπεινότερα εἶναι, τὰ δὲ ὑψηλότερα. ἀλλὰ τὰ αὐτὰ ἐδάφη ποτὲ μὲν μετεωρίζεσθαι, ποτὲ δ' αὖ ταπεινοῦσθαι, καὶ σωρεύεσθαι, ἢ σωρεύεσθαι τὸ πέλαγος. ἀξιοῦν μὲν γάρ, ὠφελύσας αὖ ταπεινωθῆναι δέ, καὶ ἀναβράσαι αὖ εἰς τὴν ἀρχαίαν κατάστασιν. εἰ μὲν ὅτου, δέοιτ' ἂν πλεονασμῶν ἡ θαλάττης αἰφνιδίων γιγνομένων τῇ ἐπίκλυσιν συμβαίνειν. καθάπερ γὰρ ταῖς πλημμυρίσιν, ἢ ταῖς ἀναβάσεσι τῶν ποταμῶν, τοτὲ μὲν ἐπιγινεχθέντος ἐτέρωθεν, ὥστε δ' αὐξηθέντος τοῦ ὕδατος. ἀλλ' ὅθ' αἱ αὐξήσεις ἀθρόαι, ἐν αἰφνίδιοί γίνονται, ὅθ' αἱ πλημμυρίδες τοσοῦτον ὑπερμένουσι χρόνον, ὅσ' ἀτακτοί εἰσιν, ὅτε μὲν τῆς ἑτέρας ὠφελύζουσι θάλατταν, ὅσ' ὅπως ἔτυχε. λοιπὸν δὲν αἰτιᾶσθαι τὸ ἔδαφος, ἢ τὸ τῆς θαλάττης ὑποκείμενον, ἢ τὸ ὠφελυζόμενον, μᾶλλον δὲ τὸ ὕφαλον. πολὺ δὲ σύνηθέστερον, ἐν μεταβολὰς

oraculum cum mare uicinum eſſet, eò celebritatis & notitiæ peruenisse iure quidẽ ſuſpicatur. Tantamq; loci à mari diſiunctionẽ haud ſanè nominis claritatem & gloriam ueriſimiliter hac ætate poſſe facere. Aegyptum etiã priſcis temporibus ad Peluſias uſq; plaudes, & montem Caſium lacumq; Sarbonidem maris inundationibus opertam fuiſſe. Nunc quoq; dum per Aegyptum huiuſmodi effoditur ſalſedo, etiam ſub arena ſalſa refertæ conchilĳs foueæ reperiuntur, perinde ac agro maris aquis inundato. Locus etiam omnis ad Caſiũ & ad ſcuta (ſic enim appellãt) paluſtrem limũ habebat, ut maris rubri ſummum attingeret. Mari autem cedente detectum extitiſſe, & lacum Sarbonidem manſiſſe. Inde & hunc effractum & paluſtrem factum. Similiter & ſalſi lacus ripas, maris magis quàm fluminis uideri. Idcirco magnam cõtinentis partem quibuſdam temporibus inundatam, & rurſus detectam extitiſſe concederes. Eundem in modum inæquale profundum terram nunc totã eſſe ſub mari. Sicut medius fidius & quæ emerſit quam incolimus, quæ tot permutationes admittit, quot uerbis proſecutus eſt Eratoſthenes. Eas ob res aduerſus Xanthi dicta nihil abſurdũ profectò proferas. In Stratonẽ autẽ dici poteſt, quod cũ multæ cauſæ adſint, illis omiſſis, quæ non ſunt, criminatur. Primã etenim, inquit, cauſam, quod exterioris & interioris maris non idem pauimentum ac fundũ eſt. Ad hoc enim aut quod altius tollitur, aut in ima declinat, aut aliquos inũdat locos, & ab illis refugit, hanc ipſam minimè cauſam eſſe. Alia uerò & alia eſſe pauimenta, & hæc quidem eſſe humiliora, hæc autem eminentiora. Verùm ipſa quoq; pauimenta nunc quidem in ſublime ſcandere, nunc autem in ima eſſe deducta, ſimulq; & pelagus tollere & inclinare. Altius quidem elatũ inundale, preſſius uerò in priſtinum recurrere ſtatum. quod ſi ſic eſt, opus erit repentino maris incremento inundationem euenire, ſicut creſcentibus, undis, & fluuiorum aſcenſibus interdũ altera ex parte aqua infertur, interdũ rurſus exaugetur. Neq; uerò incrementa aggerata et repentina fiunt, nec inundationes tẽpore tanto permanent, nec inordinatæ ſunt, nec in alterum inundãt mare, nec ubi euentus tulit. Reliquũ igitˉ eſt, ut in pauimẽto cauſa ponatˉ, aut in eo quod mari ſubiectum eſt, aut quod inundat, imò in eo uerò quod ſub undis eſt. Humidũ nanq; multo mobilius eſt, & permutationes

celerius

celerius ſuſcipere poteſt. Etenim horum omnium cauſa ſpirabilitas eſt, hoc magis in loco: uerùm (ut dixi) hinc talia fiũt accidẽtia, quòd fundũ & ipſa pauimenta interdum extolluntur, interdum reſident: non autem quòd aliqua ſublimia ſint, aliqua uerò minus. Is autem aſſumit hoc, cũ id mari obuenire putat, quod & fluuijs accidit, quòd ab altis locis fluentia ſint. haud enim fluxionis ad Byzantium cauſam diceret è fundo eſſe, quòd Euxini alueum altiorem eſſe dicat, quàm uel in Propontide, uel in reliquo deinceps pelago ſimul & cauſam apponens. Nam ex limo è fluminibus delato fundum repleri ac breuius fieri, quamobrem ad exteriora elabi. Eandem uerò rationem in mare noſtrum uniuerſum traducit ad exterius, ut hoc altiora efficiat fundamenta, quàm quę Atlantico ſubiecta ſunt pelago. Et enim hoc quoq; ex pluribus impletur amnibus, & defæcationem limi pro ſua quantitate decolandi ſuſcipit. Irrumpentẽ igitur per columnas & Calpen fluxum ei qui ad Byzantiũ eſt, ſimilem fieri opus erat: at iſtud quidem omitto. Etenim hoc ibidem contingere dicũt. Diſtrahi uerò circa æſtuaria & inundationes & occultari. Iſtud interrogo, quid nam prohiberet priuſquàm Byzantios aperiretur, cum Euxini fundum Propontide, & reliquo deinceps mari ſit humilius, fluminib. impleri, ſeu mare fuiſſet antea, ſeu quàm Mæotidis palus, amplior. Nam ſi hoc concedatur, & illud interrogabo, Num illius & Propontidis ſuperficies aquæ non ita ſe habebat, ut quoaduſq; ea erat ad effundendum nequaquam impelleretur propter aduerſam ex æquo reſiſtentiam & oppreſſionem. Poſtea uerò quàm internum mare ſuperabundauit, quod uberius erat, euidentius fluxum repulit. Qua ex re interius & exterius in unum confluxere pelagus, & eandem cum illo mari faciem accepere, ſiue marina, ſiue paluſtris prius erat: poſtea uerò marina, facta propter permixtionem & inualeſcentiam. Si enim hoc dabunt, fluxus qui nunc eſt, haud ſanè impediretur, non â ſuperiore fundo, neque declui: quod ratus eſt Strato. Iſta uerò & ad noſtrum mare totum, & ad exterius transferre non in fundis, aut eorũ inundationibus effluentię cauſam ponentes, ſed in fluminibus ipſis. Quandoquidem non incredibile & ſecundum eos etiam, & ſi totũ mare noſtrum antea καθ' ἡμᾶς θάλατταν, καὶ τὸν ἐκτὸς, μὴ γὰρ τοῖς ἐλάφοις ἔκρουν πιθανόν, ἀλλ' ἐν τοῖς ποταμοῖς. ἐπεὶ ὅπ ἀπίθανον κατ' αὐτοὺς, οὐδ' ἐ τὸν ὅλον θάλατταν, τὸν θάτερον πελαγίους, ἀλλ' ἐν τοῖς ποταμοῖς. ἐπεὶ ὅπ ἀπίθανον κατ' αὐτοὺς, οὐδ' ἐ τὸν ὅλον θάλατταν, τὸν

τὸν ἡμετέραν λίμνην πρότερον εἶναι σωιέβαινε πληρουμένην ὑπὸ τῶν ποταμῶν, ὥσπολάβασαν ἐπιπιέσειν ἔξω, διὰ τ ἦζ τὰς σήλας σενόν, ὡς ἐκκαταῤῥάκτην ἐπαυξομένην ἀεὶ, καὶ μᾶλλον τὴν θάλατταν σύῤῥουν γενέσθ ὑπὸ αὐτῆ χρόνῳ, καὶ συμβαμεῖν εἰς μίαν ὑπερφάνειαν, ἐκθαλαττωθῆναι ἢ διὰ τὴν ὑπερβάτειαν. ὁ φυσικὸν δ' ὅλως, ὅτε τοῖς ποταμοῖς ἐνάγειν τὴν θάλατταν. οἱ μὲν γὰρ φορύμενοι ἦζ ὑπερκλινὲς ῥεῖθρον, ἃ δὲ ἀκλινὲς ἔσηκεν. οἱ δ' πορθμοὶ ῥυμματίζονται κατ' ἄλλον τρόπον, ὁ διὰ τὸ ὕλλω τὸν ἐκ τῆν ποταμῶν προχωῦ τὸν πελάγους βυθόν. ἡ δ' πρόχωσις ποῖ αὐτὰ συνίσατ? τὰ σώματα τ ποταμῶν. οἷον ποῖ μὲν τὰ τῶν ἴστρα, τὰ λεγόμενα σήθη, καὶ ἡ σκυθῶν ὀρημία, καὶ ὁ σαλμυδήσσος, καὶ ἄλλων χθαμαῤῥῶν συνεργούντων πρὸς τοῦτο. περὶ δ τὰ τῶν φάσιδος ἡ κολχικὴ πεδιάλια, διὰ μυχος, καὶ ταπεινὴ, καὶ μαλακὴ ὅλα. ποῖ δὲ τὸν θερμώδοντα, καὶ τὸν ἶριν ὅλη θεμίσκυρα, τό τ ἀμαζόνων πεδίον, καὶ τ σιδηνῆς τὸ πλέον. ὅπω δ καὶ τῶν ἦν ἄλλων. ἅπαντες γὰρ μιμοῦνται τ νεῖλον, ἀγνοιεροῦντες τὸν πρὸ αὐτ πόρον. οἱ μὲν μᾶλλον, οἱ δ' ἧττον· ἧττον μὲν, οἱ μὴ πολλῷ καταφρόντες τὸ ἰλύ· μᾶλλον δ', οἱ πολλῷ τε, καὶ μαλακώγειον χώραν ὑπιόντος, καὶ χειμαῤῥοῦς δεχόμενοι πολλούς. ὧν ὅδε καὶ ὁ πύραμος, ὁ τῆ κιλικίᾳ πολὺ μόρος προδείς. ἐφ' ὃ καὶ λόγιον ἐκπεσεῖν τι τοιοῦτον. Ἔσεται ἐσομβρίοις, ὅτε πύραμος σὺν υσίνης Ἠιόνα προχέων ἱερὴν ὃν κύπρον ἵκηται.

Ἐκ μέσων δ' τῶν κατωνίας πεδίων γενέχθεὶς πλωτὸς καὶ διεκπεσὼν διὰ τῶν τ ταύρου σφῶν, εἰς τ κιλικίαν ἐκδίδωσιν εἰς τ προτωτὴς τε, καὶ τ κύπρου πόρον. ἄπορον δ', τ μὴ φαύειν τ χθὸν εἰς τὸ πέλαγος προϊόντων τὸν ὑπὸ τ ποταμῶν κάτω φερομένων, τὸ τ θάλατταν ἀνακόπτειν αὐτ εἰς πρόσω παλιῤῥοῦσαν φύσει. ἔοικε δ' τοῖς ζώοις, καὶ καθάπερ ἐκεῖνα σωεχῶς ἀναπνεῖ τε καὶ ἐκπνεῖ, τ αὐτ τρόπον καὶ αὐτὴ ἀῤῥ αὐτ τε καὶ εἰς ἑαυτὸν σωεχῶς παλινδρομοῦσα ἴνα κινουμένων κίνησιν. ἁλοῖ δὲ τῷ ὕδατι τ ἀγιαλὸν ἑσῶτ περὶ τὸν κυμάτων. ἅμα δ' κλύζονται οἱ πόδες καὶ γυμνοῦνται, καὶ πάλιν κλύζονται, καὶ οὐκ σωεχῶς. ὅλ δ' κλύδωνι, καὶ κῦμα ὑπερέχει, καὶ γαλήνης ἡ ὑπερφορμοῦσ' ἔχει τινὰ βίαν πλέω, καὶ ἀῤῥίπτ παῦ τὸ ἀλλότριον εἰς τὸν γιῦ. Γόμον δὲ παρεξ ἄλα φύκος ἔχθυς.

Μᾶλλον δ' ὃν γ' αὐέμῳ συμβαίνει οὐκ. ἀλλὰ καὶ γ' νιωεμίᾳ, καὶ γ' ἀρχαίοις πνεύμασιν. ὅδ' γὰρ ἦζον ὑπὸ γιῦ φορεῖ δ' κῦμα ἐπωφωνίως τῷ αὐέμῳ, ὡς ἂν ἰδίαν ἴνα τ θαλάττης

paludem fuiſſe cõtingeret, quòd à fluuijs impletum ſuperundans, per anguſtias columnarum excideret, quaſi per cataracten aſſiduè creſcens, & magis in unum cõfluens, mare effectum temporis diuturnitate, & unam in faciem concurriſſe, ac propter inualeſcentẽ potentiam in marinas euaſiſſe aquas. Non autẽ omnino naturale, fluuijs comparare pelagus. Illi enim per decliua allabendo feruntur, hoc uerò indecliue perſtat. freta uerò intra terras agitantur alio quodam modo, non ſecundũ limi ex fluminibus prolapſum altitudinẽ pelagi reddentem. Nanque aggeratio circa ipſa fluuiorum oſtia conſiſtit. Sicut in Iſtro ea quę pectora dicuntur, & in Scytharum ſolitudine & in Salmydeſſo, alijs etiam ad hoc torrentibus opem afferentibus. Ad Phaſin uerò Colchicũ litus eſt arenoſum & depreſſum ac molle. Ad Thermodontem autem & ad Irin tota Themiſcyra, totus q; campus Amazonum, & maior Sidenæ pars. Sic enim & in alijs. Omnes nanque Nilum imitantur ante ipſos meatum exiſtentem in terram continentem redigentes, nonnulli plus, nonnulli minus. Minus quidem, qui non multum deferunt limũ: plus uerò, qui permultum & mollem tranſeunt agrum, torrentesq; plurimos accipiunt. A' quibus eſt Pyramus, qui magnam Ciliciæ partẽ adiecit, de quo tale eſt editum oraculũ, Tunc erit undiſonus latè cum Pyramus olim Littora perfundens, Cyprum labetur in almam.

In medijs enim Cataoniæ campis nauigabilis delatus, & per anguſtias Tauri in Ciliciam elabens, adoppoſitum huic & Cypro tranſitum erumpit. Ne autem delata à fluminibus terra in pelagus deueniat, cauſa eſt, quia mare natura ipſa refluens, eam reuerberat. animantibus enim ſimile eſt, ac ſicut illæ ſpiritũ aſſiduè admittunt & remittunt, ſic mare ſemper in ſe, & ex ſe recurrenti quadam agitatione mouetur. Id autem præſtanti in litore indicat fluctuatio. pariter enim pedes alluuntur, & nudantur, & rurſus alluuntur, & iſtud aſſidue, & fluctui ſuperincurrit quoque unda: & ſi tranquillum ſit, uim quandam maiorem habet, ut omnia aliena eijciat in terram. Magnũ indicium eſt,

E' mari alga permulta in littus proiecta. *Iliad. 1.*

Hoc magis ſpirante uento contingit. Cæterùm et in malitia et terreſtribus flatibus. Nihil enim minus fluctus ipſe in terrã fertur contra reflante uento, ſicuti proprio quodã maris

motu cũ eo pariter agitato. Tale & iſtud eſt,
Iliad. ε. Fluctus in extremis curuans attollitur altus,
Sordentemq; uomit ſpumam. Et illud,
Littora iam reboãt, foras eructatur aquæ uis.

Igitur ipſe undarum impetus ad aliena propulſanda uim quandam habet. & hanc maris purgationem quampiã eſſe ferunt, per quam & cadauera, & naufragia unda expellente ad terras extruduntur. Nec ipſa tantam uim habet reuerſio; ut uel defunctum corpus, uel lignum, uel ſuber à fluctu reiiciat in terram. Sic & uicina mari loca ſubtercaptante unda ruunt in pelagus. Sic & in terram & turbulentã ſecum aquã exundare contingit: & adiuuante ſimul pondere, priuſquam ultrà in pelagus erumpat onus, ad terrã inferius defertur. Nam & fluminis uis ipſa quieſcit, cum ab ore pauli ſper fuerit egreſſa. Hunc igitur in modũ poſſibile fit, ut pelagus omne ab ipſis inchoans litoribus, cœnum obducat, ſi aſſidui amnes affluant. Id obueniret utique, ſi pontum Sardonico pelago profundiorem eſſe ſuppoſuerimus, quod ſupermenſurata mille paſſibus profundiſſimum eſſe aiunt, ut author eſt Poſidonius. Talem igitur cauſarum ratiocinationem aliquis minus admitteret. Ex manifeſtioribus & quotidie quodammodo perſpectis potius applicãdus eſt ſermo. Nam diluuia & & terrarum motus & exhalationes & tumeſcentiæ merſæ mari telluris, ſublime tollunt mare, ſubſidentiæ aũt humile reddunt. Haud enim laminæ fluitantes quidem, aut puſillæ quædam inſulæ ſurſum ferri ualent, magnæ uerò nequaquam: neq; inſulæ quidem, continentes autem terræ minimè. Similiter & commixtiones & paruæ & magnæ fiant. Siquidẽ locorum hiatus & abſorbitiones domiciliorum, quẽadmodũ Buræ et Bizonæ, aliarumq; plurium ex terræ motu factas fuiſſe perhibent. Et Siciliã nihil magis quàm abſciſum ab Italia fragmentum eſſe putaret aliquis, uel ab Aetnæ incendio, è fundo reiectam coniunctã permanſiſſe: ſicut etiã Liparęorũ inſulas atq; Pithecuſas. Is uerò adeò iocundus eſt, ut cum mathematicus non ſit, nec Archimedis opinionem confirmet. Ille enim in libro de iſs quæ uehuntur ait (ϕὼ τοῖς πρὶ τῶν ὀχημάτων) Cuiuslibet humidi modo cõſtet, & permaneat ſuperficiẽ eſſe rotundã & ſphæricã, cum ſphęra idẽ cum terra centrũ habeat. Hanc omnes admittunt opinionem, qui mathematica modo aliquo attigerũt. Ille uerò mare interius, et ſi unũ ſit (ut aſſerit) ſub una ſuperficie conſtructum

τῶν κίνησιν συγκινδύνῳ αὐτῇ. τοιοῦτο ἦν καὶ
Ἀμφὶ δὲ τ' ἄκρας
Κυρτὸν ὀρυφοῦται, ἀχῇ πίνει δ' ἁλὸς ἀχνόν. Καὶ τὸ,
Ἠιόνας βοόωσιν ὀδυγομένης ἁλὸς ἔξω.

Ἡ μὲν οὖν ἔφοδος τοῦ κύματος ἔχει πνὰ βίαν, ὡς τ' ἀπωθεῖσθαι τὸ ἀλλότριον. καὶ διὰ καὶ κάθαρσίν τινα τῆς θαλάττης ταύτην φασὶ, καθ' ἣν καὶ τὰ νεκρὰ σώματα, καὶ τὰ ναυάγια εἰς γῆν ἐκνυμαίνεται. ἅτ' αὐαχώρησις οὖσ' ἔχει τοσαύτην βίαν, ὥστε νεκρὸν, ἢ ξύλον, ἢ τὸ κατάπαρ φελλὸν ὑπὸ τοῦ κύματος εἰς γῆν ἀναβληθῆναι. οὕτω δ' ἂν καὶ τὴν πλησιόμαν τὴν τόπων εἰς τὸ πέλαγος ἀποστεῖλαι. ὑπολλαφθὲν δὲ ὑπὸ τοῦ κύματος. οὕτω διὰ τὴν χθόνα, ἣ τὸ σῶμα αὐτῆς πεβολωμένον ὕδατος ἐκνυμάται συμβαίνῃ. καὶ τὸ βάρος ἅμα συνωθοῦν τος, ὥς τε θᾶττον καταφέρεσθαι πρὸς τὴν γῆν κάτω, πρὶν εἰς τὸ πρόσω πελαγίσαι. ἡ γὰρ τοῦ ποταμοῦ βία παύεται, μικρὸν προελθοῦσα τοῦ στόματος. οὕτω μὲν οὖν γὰ διέχειν πρόχωλῦσαι τὸ πέλαγος πᾶν, ἀεὶ τοῦ αἰγιαλοῦ ἐξαμβῦν, αὖ συνεχεῖς ἔχει τὰς ἐκ βῦν ποταμῶν ἐπιῤῥύσεις. ὅθεν δ' ἂν συμβαίη καὶ τὸ στρογγύλα πέλαγος ὑποθώμεθα βαθύτερον τ' εἶναι. ὅπερ λέγεται βῦν ἀναμεμετρῆσθαι βαθύτατόν που χιλίων ὀργυιῶν, ὡς ποσειδώνιός φησι. τῶν μὲν οὖν τοιαύτην αἰτιολογίαν ἔστιν ἀποδέξασθαι. μᾶλλον δ' ἀφ' τοῦ φανερωτέρου, ἀπ' τοῦ καθ' ἡμέραν βόπον ἴσως ὁρωμένου, ἀναπλέον τὸ λόγον. ἀπὸ καταπλυσμοῦ, ἀπὸ σεισμοῦ, ἀπὸ ἀναφυσήματα, καὶ ἀφανίσεις τῆς ὑφάλου γῆς, μετεωρίζοντι ἀπὸ τῆς θαλάττης, αἱ ἂν συμβαίσεις ταπεινοῦσιν αὐτῶν. ὁ δὲ μύδρος μὴ αὖ νεχθῆναι δυνάμενος, ἀπὸ μικρὰ νῆσοι, μεγάλαι δ' ὅ· ὁδὲ νῆσος μὲν, ἤπειρος δ' ὅ. ὁμοίως ἀπὸ σωτιζήσεις, ἀπὸ μικραὶ, καὶ μεγάλαι γένοιντ' ἄν. ἅπερ ἀπὸ τὰ χάσματα, καὶ καταπόσεις χωρίων, ἀπὸ κατοικιῶν, ὡς ὑπὸ βόρας τε, ἀπὸ βιζώνης, ἀπὸ ἄλλων πλειόνων ὑπὸ σεισμῶν γενέσθαι φασί. καὶ τῆς σικελίαν δηλόν τι μᾶλλον ἀπόρρηγα τῆς ἰταλίας ἐικάζοι τις, αὖ ἢ ἀναβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ αἰτναίου πυρὸς ἐκ βυθοῦ συμμεῖναι ὡσαύτως ἀπὸ καὶ τὰς λιπαραίων νήσους, ἀπὸ πίθηκούσας. ὅθ' ὅτως ἡδύς ὄστιν, ὥς τε καὶ μὴ μαθηματικὸς ὢν, οὐδὲ τῶν ἀρχιμήδους βεβαιοῦσθαι ξαν. ὅτι φησὶν ἐκεῖνος γὰ τοῖς περὶ τῶν ὀχουμένων πανὸς ὑγροῦ καθεστηκότος, καὶ μένοντος, τῶν ὠλφαίαν σφαιρικὴν εἶναι, σφαίρας ταὐτὸ κέντρον ἐχούσης τῇ γῇ. ταύτῃ γὰρ τῶν δόξαν ἀρχὴ ἐχόντων παύτων οἱ μαθημάτων πως ἀψάμενοι. ἐκεῖνος δὲ τῶν γῆς θάλατταν, καὶ τῆς μίαν ὄσαι, ὡς φησὶν οὐ νο-

οὐ νομίζει ὑπὸ μίαν ὠφάνειαν τετάχθαι, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς σωέγγυς τόποις. καὶ μαρτυρᾶς γε τῆς τοιαύτης ἀμαθίας ἀρχιτέκτονας ἄνδρας ποιεῖται, καίπερ ὢν μαθηματικῶν, καὶ τῶν ἀρχιτεκτονικῶν μορίων ἁπτόμενος μαθηματικῆς ἀκριβείας. φησὶ γὰρ καὶ διορύττειν ὁμοίως ἐπιχειρῆσαι τὸν ὦν τὸν πελοποννησίων ἰσθμόν, πρὸς τὸ παραχεῖν διάπλουν τοῖς σόλοις, κωλυθῆναι δ' ὑπὸ τῶν ἀρχιτεκτόνων ἀναμετρησάντων, καὶ ἀπαγγειλάντων μετεωροτέραν τῶν ἁπ' ἀρχὴν κοινῶν κόλπων θάλατταν τῆς κατὰ κεγχρίας εἶναι. ὥστε εἰ διορύττει τὸ μεταξὺ χωρίον, ὑπολυθῆναι ἂν ἅπαντα τὸν ὑπὸ αἴγιναν τόπον, καὶ τῶν αἴγιναν, καὶ αὐτὰς τὰς πλησίον νήσους, καὶ μηδὲ τὸν διάπλουν ἂν γενέσθαι χρήσιμον· διὰ δὲ τοῦτο καὶ οὐ δύρίπους δοκεῖς εἶναι, μάλιστα δὲ τὸν ἐπὶ σικελίαν πορθμόν. οὗ φησὶν ὁμοιοπαθεῖν ταῖς κατὰ τὸν ὠκεανὸν πλημμυρίσι τε, καὶ ἀμπώτεσι. διὸ τε γὰρ μεταβάλλειν τὸν ῥοῦν ἑκάστης ἡμέρας, καὶ νυκτὸς, καθάπερ τὸν ὠκεανόν· διὸ μὲν πλημμυρεῖν, διὸ δὲ ἀναχωρεῖν. τῶν μὲν οὖν πλημμυρεῖσθαι διὸ ὁμολογεῖν τῶν ἐκτὸς τυῤῥηνικοῦ πελάγους εἰς τὸ σικελικὸν καταφορμένων, ὡς ἂν ἐκ μετεωροτέρας ὑπαφανείας, οὗ διὰ καὶ καπόντα ὀνομάζεσθαι. ὁμολογεῖν δ' ὅτι καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἄρχεταί τε, καὶ παύεται καθ' ὃν αἱ πλημμυρίδες. ἄρχεται μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν ἀνατολῶν ἡ σελήνης, ἀπὸ τῶν δύσιν. λήγει δ' ὅταν σωάπτῃ τῇ μεσουρανήσει ἑκατέρᾳ, τῇ τε ὑπὲρ γῆς, καὶ τῇ ὑπὸ γῆν, τῇ τε ἀμπώτει τὸν φαντίον ἐξιόντα καλεῖσθαι, ταῖς μεσουρανήσεσι τῆς σελήνης ἀμφοτέραις φαρχόμενον, καθάπερ αἱ ἀμπώτεις· ταῖς δὲ σωάψεσι, ταῖς πρὸς τὰς ἀνατολὰς καὶ δύσεις παυόμενον. περὶ μὲν οὖν τῶν πλημμυρίδων, καὶ τῶν ἀμπώτεων, εἰρήκασιν ἱκανῶς ποσειδώνιός τε, καὶ ἀθηνόδωρος. ὑπὸ δὲ τῆς τῶν πορθμῶν παλιῤῥοίας ἐχόντων, καὶ αὐτῶν φυσικώτερον λόγον κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, τοσοῦτον εἰπεῖν ἀπόχρῃ, ὅτι οὐδὲ εἷς τρόπος τοῦ ῥοώδεις εἶναι τοὺς πορθμοὺς ὅγε κατ' ἐμέ. οὐ γὰρ ἂν ὁ μὲν σικελικὸς δὶς ἑκάστης ἡμέρας μετέβαλλεν, ὡς οὕτως φησίν· ὁ δὲ χαλκιδικὸς ἑπτάκις. ὁ δὲ κατὰ βυζάντιον οὐδὲ μετέβαλλεν, ἀλλ' ἢ διετέλει τὸν ἔκρουν ἔχων μόνον, τὸν ἐκ τοῦ πουτικοῦ πελάγους εἰς τὴν προποντίδα. ὡς δὲ ἵππαρχος ἴσως καὶ μονὰς ποτ' ἐποιεῖτο. οὔτ' εἰ τρόπος εἷς εἴη, ταύτην ἂν ἔχοι τὴν αἰτίαν ἣν φησιν ὁ ῥοδοφάνης. ὅτι ἡ ἑφ' ἑκάτερα θάλαττα ἄλλην καὶ ἄλλην ὑπαφάνειαν ἔχει. οὐδὲ γὰρ ἂν τῶν ποταμῶν ὅσον γένοιτ' ἄν, εἰ μὴ καταῤῥάκτας ἔχοιεν. ἐχόντων δὲ οὐ πάντων ῥεῦσιν, ἀλλ' ἂν τὸ ταπεινότερον ἀεὶ φορέοντας. καὶ ὅσον δὲ συμβαίνει διὰ τὸ κεκλιμένον εἶναι τὸ ῥεῦμα,

esſe non æſtimat, ſed nec etiam propinquis in locis. Et talis inſcitiæ teſtes facit nonnullos architectos, cum Mathematici architectonicã portionem eſſe quandã Mathematicæ declarent. Ait enim & Demetrium iſthmum Peloponneſiacũ perfringere conatum, ut claſſibus nauigationis tranſitũ præberet: ab architectis autem prohibitũ. qui cum metarentur, renunciauerũt ſinus Corinthi mare altius eſſe, quàm quod ad Cenchrias eſſet. Itaq; intermediũ ſi incideret locũ, uniuerſum ad Aeginam tranſitum, cum ipſa pariter Aegina & proximas inſulas demerſum iri. Nec ipſum nauigationis utilẽ fore meatũ ob eam rationẽ, quòd inſtar Euripi omnes fluxiles forent: præſertim uerò quia Siculum fretũ eſt, quod eadem cum oceani fluxibus & æſtuarijs pati dicit. Quolibet enim die ac nocte bis fluxũ alternat: ſicuti & oceanus bis inundat, totieſq; recidit. Itaq; & inundatio Tyrrheni maris in Siculũ delata cõfitendũ eſt, quòd ex altiore ſuperficie deſcendens nominat. Ei rei adſtipulat id quod etiam eodẽ tempore incipit & quieſcit, quo ipſæ inundationes. Incipit enim circa exortientẽ lunã et occidentẽ, deſinit aũt cum utiq; cœli medio & ſupra terrã & ſubter terram adiungit, & decreſcentiæ quidẽ contrarium exeuntẽ uocari, utriſq; per cœlũ mediis ſitibus lunæ incipientem, ſicuti ipſæ excreſcentiæ, inundãtiæ uerò coniunctionibus ad ortũ & occaſum deſinentem. De fluxibus ſanè et refluxibus Poſidonius & Athenodorus ſatis cõmodè locuti ſunt. At uerò de fluxibus & refluxibus circa freta, qui ipſi quoq; maiorẽ preſenti materia naturę rationẽ habẽt, tantũ dixiſſe ſufficiat. nã quòd ea fluxilia ſint, non unus ſpecialis eſt modus. Non enim Siculũ fretum bis die & nocte (ut ille inquit) alternat, Chalcidicũ uerò ſeptiesByzantiũ autem neq; permutat, ſed duntaxat excurſionẽ tantũ perdurat eam, abiens è Pontico pelago in Propontidẽ: ut uerò tradit Hipparchus, & manſiones quandoque faciebat. Nec ſi unus quidẽ modus eſſet, habere poſſet cauſam, quã dicit Eratoſthenes, utrobiq; mare aliam atq; aliã ſuperficiẽ habet. Hoc enim in fluuijs quoq; minimè fieret, niſi cataractas haberent. Quòd ſi habeant quidem, curſum haud retro flectunt, ſed adima ſemper deferuntur. Id uerò contingit, quòd decliuis eſt

& fluxus & eius ſuperficies. Quis autem pelagi decliuem diceret eſſe ſuperficiem? Maximeq; ſecundum materiam quæ rotunda facit illa quatuor corpora, quę uocamus elementa. Adeò ut nedum non refluant, ſed neq; conſiſtant quidem, neq; permaneant, cum in ipſis ſit confluxus: nec una ſuperficies, ſed una quidam altior, alia uerò humilior. Non enim ſicut terra ſecundum habitum ſtabilis formata eſt, adeò ut permanentes concauitates & ſuſtentacula habeat, ſic & aqua: ſed ipſa ponderis inclinatione uecturam facit in terra, & talem accipit ſuperficiem, qualem refert Archimedes. Ad dicta uerò de Ammone & Aegypto adiicit, ut æſtimet Caſium montem, & locum omnem mari demergi, ubi nunc ſunt etiam quæ Scuta uocantur, & paluſtria eſſe cuncta rubri maris ſinui contigua, coeunte uerò mari detegi. Paluſtrem autem locum dictum eſſe rubri maris ſinui contiguũ, ambiguũ eſt. Quoniã eſſe contiguũ ſignificat, et propè eſſe, & contingere: ut ſi aquæ forent, alterũ cum altero cõflueret. Ego quidem igitur ita accipio, cõtigua fuiſſe paluſtria mari rubro, donec columnarum obice adhuc fuerant occluſa, quibus abciſſis, ſeceſſionem extitiſſe mari noſtro propter columnarũ effluentiã depreſſo. Hipparchus autem capiens contiguum, idem eſſe quod unà confluere mare noſtrũ cum rubro, propter expletionẽ, cauſam affert. quid'nam igitur noſtrũ mare quod illuc tranſmittebat, nunquid per columnarũ effluentiã in mare rubrum tranſmittit, cum quo prius confluebat, & in eadem ſuperficie haud humilius factum permanſit? Nam ſecundũ ipſum Eratoſthenẽ exterius mare uniuerſum unà confluum eſſe, adeò ut Hiſpanũ mare atque rubrũ foret unũ. Quod quidẽ elocutus, id quod ſequit infert, eandẽ ſcilicet & exterius mare et rubrũ altitudinem habere. Itaq; quod ibidem eſt, confluũ eſſe. Sed hoc dixiſſe negat Eratoſthenes, in unum cõfluere per expletionẽ ad mare rubrũ, ſed prope eſſe tantum: nec ſequitur, quod unũ & continuũ mare eandem altitudinem et eandem ſuperficiem habeat. Sicut & quod penes nos eſt, & mediuſfidius quod eſt ad Lechæũ, & quod ad Cenchras. Quod & Hipparchus ipſe in libello ad eum ſcripto ſignificat. Eius itaq; talem opinionem nequaquam ignorans quicquid dicat ad illum, neq; id apparatus ſuſcipiat: quippe qui exterius mare unum dixit, unam quoque illius eſſe ſuperficiem confiteatur. Mendacẽ uerò inſcriptionẽ eſſe dicens,

τὸ ῥοῦμα, ἢ τὴν ὠκεανοφάνειαν αὐτ. πελάγους ἢ τίς ἂν φαίη κεκλιμένην ὠκεανοφάνειαν, ἢ μᾶλλα κατὰ τὰς σφαιροποιΐας ἐναποθέσεις τὰ τέσσαρα σώματα, ἃ δὴ καὶ στοιχεῖα φαμέν. ὥς τ' ἐχ ὁπαλιῤῥάντας, ἀλλ' ὁμῶ κατθεσῶτας, καὶ μένοντας, συῤῥοίας μὲν γὰρ αὐτοῖς ὄσης, μὰ μιᾶς ἢ ὠκεανοφανείας, ἀλλὰ τ μὲν ὑψηλοτέρας, τ δ' ταπεινοτέρας. ὁ γὰρ ὡς πρὸς ἡμᾶς τόπος ἐξηρημάτισται σφοδρὰ δίκα, ὥστε καὶ ποιλάδας ἐχειν συμμιγεῖς, καὶ ἀνασήματα, ὅτω καὶ τὴν ὅλως. ἀλλ' αὐτὴ τῇ γῇ τὸ βάρος ὑπὸ τῆς ὕλης ποιεῖ τ γῆς ποιάν τιν λαμβάνειν τὴν ὠκεανοφάνειαν οἵαν ὁ ἀρχιμήδης φησίν. ὠκεανοφορεῖ δ' τοῖς ὠθοῦσιν ὑπ' ἄμμων Θ, καὶ τ' αἰγυπτίαν θεῖσιν, ὅτι δηλοῖ Ⓒ τὸ κάσιον ὄρος πρὸς ἀνατολὴν θαλάττης. καὶ πάντα τόπον, ὅπου νῦν τὰ καλούμενα γέφυρα, καθ' ἃς ἐκάστε τὸ πλοῖον ἀναγίζειν τ λεχθέντα τόπον σωπάτοντα τῷ τ ὀρυθρᾶς κόλπῳ, σωκλείσης δ' τ θαλάσσης ἀφ' ἑκάστου τῶν λεχθέντων τόπων σωπάτοντα τῷ τ ὀρυθρᾶς κόλπῳ. ἀμφίβολον ὄντων. ἐπειδὴ τὸ σωπάτειν, σημαίνει Ⓒ τὸ συμῤῥεῖν, καὶ τὸ ῥαύειν, ὡς τε ἐν ὕδατα εἶναι, συῤῥεῖν δὲ θάτερον θατέρῳ. ἐγὼ μὲν οὖν διέχομαι, μὴ τὸ σωμῤῥεῖν τὰ τέσσαρα τῇ ὀρυθρᾷ θαλάττῃ ἕως ἂν μὲν ἐκέκλειστο τὰ μεταξὺ τὰς στήλας στενά. ἐκφυσήσαν δ', τ' ἀναχώρησιν γενέσθαι, ταπεινωθέντος τ ἡμετέρας θαλάττης, ὅθεν τ μεταξὺ τὰς στήλας ἐκρυσιν. ἵππαρχος δ' ἐσέξαίνων τὸ σωμῤῥεῖν τοιοῦτον τῷ συῤῥεῖν γενέσθαι τ ἡμετέραν θάλατταν τῇ ὀρυθρᾷ. ὅθεν τ πλήρωσιν, αὐτὴ τ τί δή ποτε ἐχὶ τῇ γῇ τὰς στήλας ἐκρύσει, μεθισαμένη ἐκεῖσε ἡ καθ' ἡμᾶς θάλαττα, συμμεθισᾶ καὶ τ συῤῥεῖν αὐτῇ γενομένην τ ὀρυθρᾷ. ἀλλ' ὧ τῇ αὐτῇ διέμεινεν ὑδροφανείᾳ, μὴ ταπεινωθέντος. καὶ γὰρ κατ' αὐτ ὀρακοδφῶν τ ἐκτὸς θάλατταν ἅπασαν συῤῥεῖν εἶναι, ὡς ἂν καὶ τ ἐσπέριον, καὶ τ ὀρυθρὰν μίαν θάλατταν εἶναι. ὅθεν δ' εἰπὼν, ὠκεφορῇ τὸ ἀκόλουθον ἐστὶ, τὸ αὐτὸ ὕψος ἔχειν, τήν τε ἔξω συλῶν θάλατταν, καὶ τ ὀρυθρᾶν. καὶ ἐπὶ τ ταύτῃ γενομένην συῤῥεῖν. ἀλλ' ὅτ' ἐρηκέναι τοῦτό φησιν ὀρακοδφῶν τὸ συῤῥεῖν γεγονέναι τῇ τ πλήρωσιν τῆς ὀρυθρᾶς, ἀλλὰ σωεκχύσαι μόνον, ὅτ' ἀκόλουθεῖν τῇ μιᾷ καὶ συνεχεῖ θαλάττῃ, τὸ αὐτὸ ὕψος ἔχειν, καὶ τ αὐτ ὠκεφανέναι. ὥσπερ δ' τ καθ' ἡμᾶς, καὶ νῦν δία τ ἐκτὸς τὸ λεχθέν, καὶ τὸν πρὶ πελοποννήσου. ὅπερ καὶ αὐτὸς ὁ ἵππαρχος ὠκεσιμαίνετ' γὰρ τῷ πρὸς αὐτ λόγῳ. εἰκότως δὲ τὸν δόξαν αὐτ διαιτᾶν ἰδία τί πρὸς αὐτ λεγέτω, καὶ μὴ δὲ ἑτοίμως λαμβανέτω, ὡς ἀρ' ὁ φησὶν μίαν εἶναι τ ἔξω θάλατταν συμφησι, καὶ ὅτι μία ὅλη αὐτῆς ἡ ὠκεφανέια. ψυδεῖται δ' φησὶν τὸν ὠθοῦ

τὸν ὠθοῦντα δελφῖνα ὠκεγραφῶ κυρηναίων θεωρῶν, αἰτίαν ἀκριβολογοῦσιν ὁ πιθανολόγος. ὅτι ἡ μὲν δὴ κυρηναίων κτίσις χρόνοις φέρεται μνημονευομένοις. τὸ δὲ μαντεῖον οὐδεὶς μέμνηται ὠθοῦ θαλάττης ποτὲ ἐναφέξαν. τί δ' εἰ μηδεὶς ἱστορεῖ, ἐκ ὧν τ τεκμηρίων ἀφ' ὧν ἐπάγομεν πρὸς αἰόν ποτε τ τόπον γενέσθαι, οἵ τε δελφῖνες αὐτέθησαν, καὶ ἡ ὠκεγραφὴ ἐγγύς ὠθοῦ κυρηναίων θεωρῶν. συγχωρήσας τῷ μετεωρισμῷ τοῦ ἐλάφους, συμμετεωρισθεῖσαν καὶ τὸν θάλασσαν ὠκλύσαι, οὐ μέχρι τοσαύτης τόσους, πλέον ἢ ἀπὸ θαλάττης διέχοντας χιλίους σταδίους, ὁ συγχωρεῖ μέχρι τοσούτου μετεωρισμόν, ὥστε καὶ τὸν φάρον ὅλον καλυφθῆναι, καὶ τὰ πολλὰ τῆς αἰγύπτου, ὥστ ὐχ ἱκανοῦ ὄντ τοῦ τοιούτου ὕψους, οὐ ταῦτα ὠθηκλύσαι. φήσας δὲ ἔτ ὥστ πεπλήρωτο ὠθοῦ τοσοῦτον ἡ καθ' ἡμᾶς θάλαττα πρὸς τὸ ἐκτὸς τὸ κατὰ τὰς στήλας γενέσθαι ἐφ' ὅσον ἔρηκεν ὁ ὀρακοδφὼν χθῆναι καὶ τὸν λιβύην πᾶσαν, καὶ τὰ πολλὰ τ ἀσίας κεκαλύφθαι πρότερον, οὐκ ὠκεφορῇ. ἀλλὰ οὐ σύῤῥους αὐ ἐναφῆκε κατά τινας τόπους. ἅτε δὴ τοῦ ἴσου ἀπ' ἄλλων τὸν πόντον χαλεπῶν, καὶ ῥέοντος εἰς ἑκατέραν τὴν θάλατταν, οὐδὲ τὸν θέσιν ἔχοντας. ἀλλ' οὔτ' ἀπ' ἄλλων τὸν πόντον μόρων ὁ ἴσος τὰς ἀρχὰς ἔχει, ἀλλὰ τ' ἀναντία ἀπ' ἄλλων ἐναφῆκε τοῦ ἀδρίου ὁρῶν. ὅτ' εἰς ἑκατέραν τὴν θάλατταν ῥεῖ, ἀλλ' εἰς τὸν πόντον μόνον χίζεταί τε πρὸς αὐτοῖς μόνον τοῖς σώμασι. κοινὴν δέ τινα ἄλλων πρὸς αὐτὸ πάσιν ἄγνοιαν τούτων ἠγνόηκεν, ὑπολαβόντα εἶναί τινα ὁμώνυμον τοῦ ἴστρου ποταμόν, ἐκβάλλοντα εἰς τὸν ἀδρίαν ἀπεχρισμένον αὐτ· ἀφ' οὗ καὶ τὸ γρύπου ἴστρου, δι' οὗ φέρεται, λαβεῖν τὴν πρωτηγορίαν, καὶ τὸν ἰάσονα τούτῳ ποιήσασθαι τὸν ἐκ ἄλλων πόλεων αὐάπλουν. πρὸς ᾧ τὴν ἀθυμασίαν ἄλλων τοιούτων μεταβολῶν, οἵας ἔφαμεν αἰτίας εἶναι ἄλλων ὠκλύσεων, καὶ ἄλλων τοιούτων παθῶν οἷα εἴρηται, τὰ γῆ τὴν κιλίαν, καὶ τὰς αἰόλας νήσους, καὶ ὠθὴ πιθηκούσας, ἄξιον παραθεῖναι, καὶ ἄλλα πλείω τῶν γ ἑτέροις τόποις ὄντων, ἢ γρυπομένων ὁμοίων τούτοις. ἀδρία γὰρ τὰ τοιαῦτα παραδείγματα πρὸ ὀφθαλμῶν τεθέντα, παύσει τὴν ἐκπλῆξιν νεῶ. εἰ δὲ τὸ ἀληθὲς παράξει τὴν αἴθησιν, καὶ δείκνυσιν ἀπειρίαν τῶν φύσει συμβαινόντων, καὶ τοῦ βίου παντός, οἷον εἴ τις λέγει τὰς πρὸ θήραν καὶ θηρασίαν νήσους ἐδρυμένας γ μεταξὺ πόρου κρήτης, καὶ κυρηναίας, ὧν ἡ θήρα μητρόπολις ὄση τῆς κυρήνης, καὶ τὴν αἰγυπτον, καὶ πολλὰ μόρια τῆς ἑλλάδος τοιαῦτα, αὐὰ μέσον γὰρ θήρας, καὶ θηρασίας ἐκπεσοῦσαι φλόγος ἐκ τοῦ πελάγους

quæ in Delphinibus eſt Cyrenenſium ſpectatorum, haud credibilem reddit cauſam, quòd Cyrenæ ædificatio in celebratis temporibus fertur. Nemo autẽ oraculi meminit apud mare unquã exiſtentis. Quid enim ſi nullus ſcriptis prodidit, ex ſignis uerò quibus ſuſpicamur locum aliquo tempore maritimũ extitiſſe, & delphinum inſcriptio, de Cyrenæis ſpectatoribus extitit. Concedit q; de ſublimitate fundi, ſimul & altius mare creuiſſe, quod proxima oraculo loca demerſit, à mari diſtantia ultra tria ſtad. millia. Neq; concedit tantã altitudinem, ut Pharũ totam, & complures Aegypti oras operuerit, perinde ac tanta ſublimitas ad hæc demergenda non ſatis extiterit. Cumq; dixerit, quod ſi mare noſtrum in tantum eſſet expletum, priuſquam columnarum diruptio fieret, quantũ dixit Eratoſthenes oportere & Africam uniuerſam, & permultam Europæ partem, atq; Aſiæ ſubmerſam eſſe: ſubinfert quod Pontus ad loca quædam cum Adriatico pariter confluereret, tanquã Iſtro ab uicinis Ponto locis diuiſo, & in utrunq; mare defluente propter ipſius loci ſitum. At Iſter à propinquis Ponto partibus nequaquã habet originẽ, ſed contrà à montibus ſupra Adriaticum. Neq; in utrunq; mare defluit, uerùm in Pontum duntaxat, & in ipſis ſolũ diuiditur oſtijs. Communem is quidẽ cum nonnullis ante illum ignorantiam iſtam ignorauit, qui fluuium quendam Iſtro cognominem eſſe arbitrati ſunt, qui ab eo diuiſus irrumpat in Adriam, à quo et natio Iſtra per quam defertur, appellationem aſſumpſit, & laſonem à Colchis reuertentem hanc nauigationem feciſſe. Permutationem uerò taliũ nulla ſit admiratio, inundationũ taliumq; caſuum cauſas eſſe diximus, ut circa Siciliã & Aeolias inſulas, & Pithecuſas dictum eſt. Dignũ eſt & alia complura apponere, quæ reliquis in locis ſimilia his ſunt, fueruntq;. Huius enim generis exempla ante oculos coniunctim poſita præſentem ſedare ſtuporem poterunt. Si autem ueritas ſenſum perturbat, rerũ natura contingentiũ imperitiam & uitæ totius demonſtrat. Quemadmodũ ſi quis adiacẽtes Theræ & Therasiæ inſulas inter Cretã et Cyrenas tranſeuntib. conſtitutas dixerit, quarum Theræ Cyrenes metropolis eſt, Aegyptum'que, & permultas eius generis Græciæ partes. Nanque inter Theram & Therasiã è pelago prorupere flammæ,

quæ per dies quatuor mare totũ æſtuans, atq; ardens reddiderunt. Tum educta altius ſenſim uelut machinis inſula, & ex fluitantibus terris compoſita exhalauerit, quæ duodecim ſtad. circuitũ continet. Inde ceſſante caſu, tum imperantes mari Rhodij primũ capta fiducia ad locum nauigantes, templũ tutori Neptuno in inſula ædificarũt. In Phœnice quoq; facto terræmotu, oppidum ſuper Sidonã ſitum abſorptum fuiſſe, Poſidonius author eſt: & Sidonis dimidietatem fermè corruiſſe non uno quidem ictu, unde nõ magnam mortaliũ perniciem factã eſſe. Idem in Syriam totam extentum eſt malũ. At uerò mediocriter penetrauit, & in inſulas quaſdam Cycladas & in Eubœã, adeò ut Arethuſæ (quæ in Chalcide fons eſt) occæcatus fuerit ortus. Permultis pòſt diebus alio ſcaturiſſe ore: nec antè cõqualſſari deſiuiſſe multas inſulæ partes, quàm in Lelanto campo, aperto telluris hiatu, ignitum fluuium euomuerit. Cum multa ſint autem, quæ tales cõductus efficiant, ſatis erat ea quæ à Scepſio Demetrio propriè congregantur apponere. Cum enim ueſtuum illorum meminerit,

Iliad. x. Nã duplices currũt formoſo margine fontes,
Alter aquas calidas fert exundãte Scamãdro,
Grandinib. ſimilẽ reliquũ grauis extulit æſtas.

Admirari autẽ non ſinit, ſi hoc tempore frigidarum quidem fons aquarum permanet, calidarum uerò nuſquã perſpiciatur. Cauſam enim dicere oportet, inquit, calidæ aquæ excluſionem. Dicta quoq; ad hæc ab Democle memoria repetit qui ingentes quoſdam olim circa Lydiam & Ioniam uſq; Troadem factos terræmotus ſcribit. A' quibus & uici ſunt abſorpti, & Sipylus ſubmerſa regnãte Tantalo, & è paludibus lacus facti, & Troiã fluctibus immerſam. Pharuſq; Aegypti, quæ olim erat in pelago, nunc certo quodam modo peninſula facta eſt, ſimiliter Tyrus & Clazomenæ. Et nos cum apud Alexandriã Aegypti peregrinaremur, elatũ altius pelagus circa Peluſiũ et Caſium montem, ſic terrã immerſit, ut montem in inſulæ formã fecerit: & uia quæ præter Caſium ducit, in Phœnicem nauigaretur. Nihil igitur mirandum, ſi quandoq; media tellus, id eſt iſthmus uel ſedem inferiorem capiens, quę Aegyptiũ mare à rubro mari ſeparat, porthmon, id eſt medias in terris aquas manifeſtat, & in unũ cõfluere faciet mare exterius cũ interiore, ſicut in anguſtijs ad Herculeas columnas obtigit. Nonnulla huius generis in ipſius tractatus exordio dicta ſunt,

ἐφ' ἡμέρας τέσσαρας, ὥστε πᾶσαν ζέειν καὶ φλέγεσθαι τὴν θάλασσαν, ἀναφύσησαν κατ' ὀλίγον ἐξαιρομένην, ὡς ἂν ὀργανικῶς, καὶ σωτεθειμένην ἐκ μύδρων νῆσον, ἐπισχεσαν σταδίους τριάκοντα τοῦ πορίμου. μετὰ δὲ τὴν παύλαν τοῦ παθους, ἐθαρρήσαν πρῶτοι Ῥόδιοι θαλασσοκρατοῦντες ὡς πολισομένην τῷ τόπῳ, καὶ ποσειδῶνι ἀσφαλίοι ἱδρύσασθαι κατὰ τὴν νῆσον. φησὶ δὲ καὶ τὴν φοινίκην φησὶ ποσειδώνιος ὑπομένειν σεισμὸς καταποθῆναι πόλιν ἱδρυμένην ἐπὶ σιδῶνος, καὶ αὐτὴ δὲ σιδὼν χεσθῆναι τὰ μὲν μέρη πεσεῖν, ἀλλ' οὐκ ἀθρόως, ὥστε μὴ πολὺν φθόρον ἀνθρώπων γενέσθαι. τὸ δ' αὐτὸ πάθος καὶ ὠδὶ τὴν συρίαν ὅλην διατεῖναι, μερίως δέ πως. διέβη δὲ καὶ ἐπί τινας νήσους τάς τε κυκλάδας, καὶ τὴ εὔβοιαν, ὥστε τὰ ἀρετάσιος, ἔστι δ' ὃ χαλκίδι πρόμη, τὰς πηγὰς ἀρτυφλωθῆναι. συχναῖς δ' ἡμέραις ὕσορ ἀναβλύσαι κατ' ἀλοσύμους· μὴ πάντως δὲ σεισμὸν τὴν νῆσον καὶ τὰ μέρη, πρὶν ἢ χάσμα γῆς ἀνοιχθῆναι τῷ πελάτῳ πεδίῳ, ὅπλα δ' ἀπύρα ποταμὸν ἐξήμεσε. πολλῶν δὲ συναγωγὰς ποιησαμένων τοιαύτας, ἀρκέσει τὰ ὑπὸ τοῦ σκηψίου δηλωθέντα μνησθέντι δὲ τῶν τούτων Κρουσῶν δ' ἱκανὸν καὶ μικρόν. ὃ γὰρ δὴ καὶ Δοιαὶ αἱ πίσουσι σκαμάνδροι δινήεντες.

Ἡ μὲν γὰρ ὑδατι λιαρῷ,

Ἡ δ' ἑτέρη θέρεϊ πρήθει εἰκυῖα χαλάζῃ,

ἀπιέναι θαυμάζειν, εἰ νεῶ ἡ μὴ τοῦ ὑγροῦ ὕδατος μιᾷ πηγῇ, ἡ ἡ θερμὰ ἐχόρασται. δεῖν γάρ φησιν αἰεὶ τοῦ ἐκβλύειν τὸ θερμὸν ὕδατος. μιμνήσκεται δὲ πῶς καὶ τούτων τῶν ὑπὸ δημοκλέους λεγομένων, σεισμός τινας μεγάλους, οὓς μὲν πάλιν πρὸ λυδίαν γεγονέναι νήσους, μέχρι τοῦ ῥωμαίους ἱστορεῖν. ὑφ' ὧν καὶ μαι καταπέπωκεν. καὶ σίπυλος κατεσφάφη, καὶ τὰ ταντάλου βασιλείαν. καὶ δὲ ἑλωὶ λίμναι ἐγένοντο. τὴν δ' ῥοιαν ἐπέκλυσε κῦμα. ἡ δὲ φάρος ἡ κατ' αἴγυπτον ἦν ποτε πελαγία. νῦν δὲ πρόπορ ἐνιαχῆ ξηρόνησος γέγονεν· ὡς δ' αὕτως καὶ τύρος, καὶ κλαζομεναί. ἡμᾶς δ' ὧν ἀπομεμαθήκεν ἐν ἀλεξανδρείᾳ τῇ πρὸς αἰγύπτῳ πρὶν πλῆσαι, καὶ ἕκαστον ὄρος μετεωρισθῆναι δὲ πέλαγος, ἐπέκλυσε τὴν γῆν, καὶ νῆσον ἐποίησε δ' ὄρος, ὥστε πλωτὴν γενέσθαι τὴν πᾶσαν τὸ κάσιον ὁλόν, τὴν ἐς φοινίκην. ὁ δὲ γε ὃν θαυμάσιον, ὅτι εἴποτε ἔλασας ὁ ἰδμὸς ἢ ἴζημα λαβὼν ὁ διέφερεν τὸ αἰγύπτιον πέλαγος ἀπὸ τῆς ὀρυθρᾶς θαλάττης, ἀπόφασιν πορεύομεν, καὶ σύῤῥουν ποιήσει τὴν ἐκτὸς θάλατταν τοῦ γῆς, καθάπερ ὠδὶ τὴν ἡρακλείους στήλας πρεσβῦ σωιέθη. εἴρηκε δὲ καὶ τὴν διόδων ἐνίας, καὶ γὰρ ἀρχαῖς τοῦ πραγματείαν,

ἃ δεῖ συμφορέειν εἰς γῆ, ἐπὶ τῷ πίστιν ἰσχυρὴν κατασκευάζειν, ὅτι τε ἡ φύσεως ὄργανα, ἐπὶ τῶν ἄλλων γινομένων μεταβολῶν. τόν τε ταιρεαῖ νησιάζοντα πρότερον, καὶ νῦν ἡ ἀκτὴ καλεῖσθαι. ὑπογραντίως δ' ὁ λευκὰς κόλπος τὸν ἰδμὸν ἔλαφον, νῆσος γέγονεν, ἀκτὴ πρότερον ἔσα. περὶ ταύτης γάρ φησι λέγων ὁ λαοδόκος· οἷος νήριτον ἕλον εὐκτίμενον πτολίεθρον, Ἀκτῇ ἐνοσίχθων. —

Ἐντεῦθεν μὲν δὴ ἕλκηται χειρότμητοι γεγόνασιν. ἀλλαχόθι δὲ προχώσεις, ἢ γεφυρώσεις, καθάπερ ὠδὶ ἡ πρὸς συρακούσας νῆσον, νεῦ μὲν γεφυρᾶ ἔσιν ἡ σωᾶπουσα αὐτὴν πρὸς τὴν ἤπειρον· πρότερον δὲ χῶμα, ὡς φησιν ἴβυκος, λογαίου λίθου, ὃν καλεῖ ἐκλεκτόν. βοῦρα δὲ, καὶ ἑλίκη, ἡ μὲν ὑπὸ χάσματος, ἡ δ' ὑπὸ κύματος ἀφανίσθη. ἡ πρὸς μεβώνῃ δὲ τὴν γῆ τῷ ἑρμιονικῷ κόλπῳ, ἐπλάσθη τὸ ὕψος ἀνεβλύσθη χθονιθῶτος ἀναφυσήματος φλογώδους. μεθ' ἡμέραν μὲν ἀπρόσιτον ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, καὶ ἡ θειώδους ὀδμῆς. νύκτωρ δ' εὐδιόθι, ἐκλάμπον πύρρῳ, καὶ θερμαίνον, ὥστε ζέειν τὴν θάλατταν ὠδὶ σταδίους τριάκοντα, θολερὰν δ' ἔτι καὶ ὠδὶ εἴκοσι σταδίους, προχωσθῆναι δὲ πέτρας ἀπορρῶξι, πύργων οὐκ ἐλάττοσιν. ὑπὸ δὲ τῆς κωπαΐδος λίμνης ἥ τε ἀρνη κατεπόθη, καὶ μίδδα, ἃς ὠνόμακεν ὁ ποιητὴς γὰ τῷ καταλόγῳ· Οἵ τε πολυσταφυλον ἀρνην ἔχον, οἵ τε μίδειαν.

Καὶ ὑπὸ δὴ βιστωνίδος δέ, καὶ δὴ νυῦ ἀφνήτιδος λίμνης ἐοίκασι κατακεκλύσθαι πόλεις τινὲς θρακῶν. οἱ δὲ καὶ πρηκῶν ὡς σωσίκωπ τοῖς θρᾳξὶν ὄντων. καὶ ἡ πρότερον ἡ ἀρτεμία λεγομένη μία τῶν ἐχινάδων νήσων, ἤπειρος γέγονε. καὶ ἄλλας δὲ φησὶ πρὸ τοῦ ἀχελῶου νησίδιον ἀπὸ πάθος φησὶ παθεῖν, ἐκ δὲ ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ προχώσεως τοῦ πελάγους. συγχωροῦσι δὲ, καὶ οἱ λοιποὶ ὡς ἡσίοδός φησί. καὶ αἱ τωλικαὶ δὲ ἄκραι τινὲς ἠπειρίζουσαι πρότερον. καὶ ἡ ἀσπρία ἠλάκατο, ὡς ἀσπρίδα φησὶν ὁ ποιητής·

Ἔστι δέ τις νῆσος μέσῃ ἁλὶ περίηεσα (αὐτὴ Ἀστερίς οὐ μεγάλη. λιμένες δ' ἔνι ναύλοχοι Ἀμφίδυμοι. —

Ναυὶ δ' οὐδ' ἀγκυροβόλιον σύφυες ἔχει. ἔν τε τῇ ἰθάκῃ οὐδὲν ἔστιν ἄνδρα τοιοῦτον, οὐδὲν νυμφαῖον, οἷόν φησιν ὅμηρος. βέλτιον δ' ἀλλαδὰ μεταβολὴν ἢ ἄγνοιαν, ἢ καταφθεῖσιν τὸν τόπων ἢ τὸ μυθῶδες. ὅσον μὲν δὴ ἀσαφὲς ὂν, ἐᾶν γὰρ κοινῷ σιωπᾶν. ἃ δ' ἄντικρυς νῆσος ἦν πρότερον, ὡς μυρσίλαός φησι, καὶ λέσβου

quibus (ita enim oportet) unum ſub aſpectũ collatis parandus eſt ualidus ad credendum animus, & de naturæ operibus, & de reliquis aliter factis permutationibus. Sicuti Piræum aliquando inſulæ formã tenuiſſe: & quia trãſitus litoris erat, id nomen uendicaſſe dicit. Contra Leucadẽ ſuperioribus annis litus extitiſſe, cum iſthmũ Corinthij abſcidiſſent, ea inſula effecta eſt. De iſta Laerten dixiſſe aiũt,

Odyſſ. ν. Munitam ſolus ut cepi Neriton urbem,

Littus erat terræ.

Hoc quidẽ in loco manufractæ excitiones extiterũt. Alibi uerò exaggerationes, aut iunctæ pontibus ripæ, ſicuti de appoſita Syracuſis inſula: quæ cum hoc tempore ponte continuetur ad terrã, prius quidem agger erat, Logæo (ut inquit Ibychus) ex lapide, quẽ electũ uocat. Bura uero & Helice, una quidẽ hiatu, altera uerò eſt fluctibus penitus deleta. Tellus eſt apud Methonẽ in ſinu Hermionico in altitudinem ſtadiorũ ſeptem edita, quæ flammarum uapore facto, interdiu quidẽ propter calorẽ & ſulphuris odorem inacceſſibilis, noctu autẽ cum odoris ſuauitate longè luceſcẽs, atq; caleſcẽs. Vnde maris aqua ad ſtadia quinque æſtuat, turbulenta uerò ad ſtadia ferè uſq; uiginti: effractis etiã petris ad turriũ magnitudinem aggerata. Ad Copaidem lacum Arna & Midia ſunt abſorptæ, quas in dinumerãdis auxilijs poeta nominatim expreſſit,

Iliad. β. Quiq; colunt Midiã, et fœlicẽ uitibus Arnen.

Nonnulla Thracum oppida à Biſtonide lacu, & ab Aphnetide demerſa uidentur. Sicut & Trerorum, qui Thracibus finitimi ſunt. Inter Echinadas inſulas Artemia fuerat antea, nunc in continenti eſt. Alias paruas in Acheloo inſulas idem pati dicunt fluuium aggerãte pelago. Sic & reliquæ (ut autor eſt Heſiodus) aggerantẽ. Sunt & Aetolicæ quædã porrectæ linguæ, quas inſulas prius uidebat ſecutum. Aſteria quoque tranſmutata eſt, quam Aſteridem poeta nuncupat,

Odyſſ. δ. Saxea nũc medio ſupereminet inſula ponto,
Aſteris, haud ingens, portus dans puppibus aptos,
Quos ſubeant hinc atq; hinc.

Nunc aũt nec ad anchorę quidẽ iactũ prorſus idonea. In Ithaca quoq; nullũ tale antrum eſt, nec nympharũ domiciliũ, quale cõmemorat Homerus. Præſtat rerũ permutationi cauſam aſſignare, quã inſcitię uel locorũ figmẽto de more fabularũ. Hoc aũt incertũ in commune animaduertendũ relinquo. Antiſſa olim fuit inſula, ut Marſilaus ait, cũ antea Lesbus

Ilia uocaretur, & insulam Antissam appellari contigit, ea uerò nunc Lesbi oppidũ est. Sunt qui Lesbum ab Ida abruptam fuisse crediderunt, sicut à Miseno Prochytã, et Pithecusam, & ab Athenæo Capreas, & ab Regio Siciliã, & Ossam ab Olympo. Inde & tales transmutationes extitere. In Arcadia Ladon aliquando fluentũ retinuit. Duris author est, Mediæ Rhagadas, id est effractas, ideo nominatas esse, quoniam ad Caspias portas terræ motu tellus fracta sit. Vnde & urbes plurimæ, ac uici subuersi, & flumina cursus uariauere. Ion autem de Eubœa inquit in Omphale Satyreis:

Euboicã sanè terram tenuis Euripi inundatio
A' Bœotico littore separauit abscindens
Ad Cretense pelagus.

Demetrius uerò Calatianus terræ motus uniuersæ Græciæ explicans, & Lichades insulas, & magnam Cenæi partẽ demersas inquit, & aquas inde calidas in Edepso, & ad Thermopylas triduo retentas rursus effluxisse. In Edepso & alijs in urbibus fontes erupisse, mœnia Orei, quæ ad mare pertinent simul & septingentas corruisse domos, magnam Echini, & Phalarnorum, et Heraclíæ et Trachinis partẽ cecidisse, Phalarni uerò muros à fundamentis solo æquatos. Idẽ & Larisensibus & Larissæis obtigit, Scarphiamq; ab imis fundamentis humi deiectam, septingentis ac mille nõ minus corporibus oppressis, Thronijsq; supra dimidium horum numerũ. Fluctus quidem trifariam elatus est, partim in Carphen & Thronium, partim ad Thermopylas, partim in campum usq; ad Phocidis lauretũ, amnesq; à fontibus ad dies quosdam exaruisse, Sperchium alueo mutato uias nauigijs meabiles fecisse, Boagrium per aliam decurrisse uallem, Alopemq; & Cynum & Opuntem multis in partibus detrimentis affectas, Oeum paulò superius situm castellum totum subuersum esse, Elatiæ murum magna ex parte discissum. Ad Algonum cum Thesmophoria celebrarentur, quinque ac uiginti uirgines cum in turrim concurrissent Illimeniorum spectaculo, ruente turri in pelagus, & ipsas decidisse. Mediam quoque Atalantæ partem ad Eubœam nauigantibus transitum præbuisse ob factam in ea scissuram. Quidam campi ad stadia usque uiginti stagnasse feruntur, & triremis quædam è naualibus eiecta super murum decidit. Cum autem rationes, ne amplius admiremur comparare uelint, uti Democritus &

καλουμένης πρόσορον Ἰσίης· καὶ τὴν νῆσον ἄλλοσαν καλεῦσι σωιέβην. νυῦ δ' ἡ Λέσβος πόλις ὄσίν. οἱ δ' ἡ κὴ τὴν Λέσβον τ' Ἴδης ἀπερρῶχθαι φασὶ σεισθύναι· καθάπερ τ' πρόχυτα, κὴ τὴν πθηκὴσαν τ' μισσῶ, τὰς δ' ἡ Καπρέας τ' Ἀθηναίς, τὴν σικελίαν δ' τ' Ῥηγίνης, τ' ὄσσαν δ' τ' ὀλύμπ. γεγόναση δ' καὶ πρὸ τοῦτα πολλὰ μεταβολαί. καὶ ὁ λάδων δ' ὁ ἐν Ἀρκαδίᾳ ἐπέσχέ ποτε ῥοῦμα. λέγεις δ' τὰς Ῥαγάδας, τὰς κὴ μήδειαν ὀνομαζθάι φησιν οὕτω σεισμῶν, ῥαγείσης τ' πρὸ τὰς Κασπίας πύλας γῆς, ὥστε ἀναβαπλῶναι πόλεις συχνὰς, κὴ κώμας, κὴ ποταμοὺς ποικίλας μεταβολὰς λέξασθαι. ἰων δ' περὶ τ' Εὐβοίας φησὶν ἐν ὀμφάλῃ σατυρεῖς

Εὐβοΐδα μὲν γὰρ λεπτὸς διείπετ κλύδων
Βοιωτίας ἀκρὴ ἐχθείσαν ἐκτέμνων
Πρὸς κρῆτα πέρθμόν. —

Δημήτριος δ' ὁ καλατιανὸς οὖν καθ' ὅλην τὴν ἑλλάδα ποτὲ γεγονέναι σεισμὸς διηγούμενος τ' τε λιχάδων νήσων, κὴ τ' κλωσὶν τὰ πολλὰ καταδῦναι φησὶ τά τε θερμὰ τὰ ἐν Ἐδέψῳ, κὴ θερμοπύλαις ὧν ἡμέρας τριακοσίας συμπεσεῖν. ἐχίνου τε κὴ φαλάρων, κὴ Ἡρακλείας τ' πολὺ μέρος πεσεῖν, φαλάρων δ' κὴ ἑξ ἑβδομήκοντα σταδίους ἀναβαπῆναι τὸ κτίσμα. πραπλησίας δ' συμβῆναι κὴ λαρισαίοις, κὴ λακεδαιμονίοις, κὴ σκαρφείᾳ· ἐν θεμελίων ἀναῤῥιφῆναι, καὶ κατὰ δῦναι σώματα χιλίων κὴ ἑπτακοσίων ἀνέλάτῳ, θρονίοις δ' ὑπὲρ ἥμισυ τ' ἄνω. νύμφας τε ἐξαρθῆναι βιαίῳ· τὸ δ' μὴ πρὸς καφσῷ φυγεῖν, κὴ θρόνιον· τὸ δ' πρὸς θερμοπύλας. ἄλσος δ' εἰς τὸ πεδίον, ἕως τὸ φοινικὸν λαφύσσος. ὕδατός τε ποταμῶν ξηρανθῆναι πρὸς ἡμέρας τινάς. τ' δ' ἀσφαλτον ἁλῶναι τὸ ῥεῖθρον, κὴ ποιῆσαι τὰς ὁδοὺς πλωτάς. τ' δ' βοάγριον μετ' ἄλλης φυγεῖν φάραγγος. κὴ ἅλοπης δ', κὴ νῦν κὴ ὀπόντος πολλὰ καταβλαβῆναι μέρη. οὗ δ' τὸ ἀσφαλτῶδες φρέαρ ἀναβαπλῶναι. ἐλαφείας δ' τ' τείχος καταῤῥαγῆναι μέρος. περὶ δ' ἄλγωνον θεσμοφορεῖον ὄντων, ὡς τε κὴ ἀσι παθῆναι ἀναδραμόντας εἰς πύργον τ' ἱλιμνίων κὴ θέαν, ὡσόντος τ' πύργου, ὡσεῖν κὴ αὐτὰς εἰς τ' θάλασσαν. λέγεσι δ' κὴ τ' ἀτταλάντης, τ' πρὸς ὀυβοίᾳ, τὰ μέσα ῥήγματος γενομένου διάπλουν διέξασθαι μετ' αὐτῆς, καὶ τῶν πεδίων φῦναι, καὶ μέχρι ἐνῦσι σταδίων ὑδρηλυθῆναι, καὶ τελέως πυρὰ ἐκ τῶν νεωσοίκων ἐξαιρεθεῖσαν ὑπερπεσεῖν τὸ τεῖχος. πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν μετασάσεων μεταβολὰς ὧν πλέον τὴν ἀθυμασίαν ἡμῖν κατασκευάζειν ἐβούλοντο, ὧν ὑμνεῖ Δημόκριτος, καὶ οἱ ἄλλοι

οἱ ἄλλοι φιλόσοφοι πάντες. πρὸς ἄκειτ γὰρ τῷ ἀθαμβεῖ, καὶ ἀταράχῳ, κὴ αὐτεκπλήκτῳ, οἷον ἐνάρωμ μ' τ' ἐπιτείαν εἰς οὖς ὑπὲρ τ' πόντ, καὶ τ' κολχίδος τόποις μετοικισμένων. ὅς γε Ἀραξῆς, ὥς φησιμ Ἀπολλόδωρος, ἀπὸ τ' Ἀρμενίας ὁρίζει. κύρῳ δ' μᾶλλον, καὶ τὰ ὄρη τὰ μοσχικά. Αἰγυπτίων δ' εἰς τε Αἰθίοπας καὶ κόλχους. ὡσπὲρ δ' ἐκ παφλαγονίας, ὧδι τ' Ἀδρίαν, ἅ πρὸ καὶ ὧδι τῶν Ἑλλήνων ἐθνῶν σωιέβην. Ἰώνων τε, καὶ Δωριέων, καὶ Ἀχαιῶν, κὴ Αἰολέων, καὶ Αἰνιᾶνάς οἱ νῦν Αἰτωλοῖς ὅμοροι πρὸς τ' Δάζιον ᾤκουν, καὶ τὴν ὅσσαν μετὰ Περεβῶν. κὴ αὐτοί δ' Περεβοὶ μετανάσται τινες. πλήρης δ' ὧδι τῶν τοιούτων παραδειγμάτων ἡ νῦν φυέσθαι πραγματεία. τινὰ μὲν οὖν καὶ προχειρα τοῖς πολλοῖς εἰσιμ. αἱ δ' τῶν καρῶν, καὶ δρήρων, καὶ τευκρων μεταναστάσεις, καὶ γαλατ', ὁμοῦ δὲ καὶ τῶν ἡγεμόνων οἱ ὡς πολὺ ἐκτοπισμοί, μάδυός τε τ' σκυθικὸ, καὶ τεαρκῶ τοῦ αἰθίοπος. καὶ κώβου δρωὸς, κὴ σεσώστριος. κὴ ψαμμιτίχου τῶν Αἰγυπτίων, καὶ πόρσῶν τῶν ἀπ' κύρου μέχρι ξέρξου, ἀχ' ὁμοίως γ' ἑτοίμων πᾶσιμ εἰσίν. οἵ τε κιμμέριοι ὃς κὴ δρήρωνας ὀνομάζουσιν ἢ ἐκείνων ζ' ἔθνος, πολλάκις ἐπέδραμον ζὰ δὲ ξιὰ μέρη τ' πόντου, καὶ τὰ συνεχῆ αὐτοῖς. ποτὲ μὲν ὧν τοὺς παφλαγόνας, ποτὲ δ' καὶ φρύγας ἐμβαλόντες. Μίδου μίσλαν αἷμά τι ταύρου πιόντα φασὶν ἀπελθεῖν εἰς τ' χεύμ. λύγδαμις δ' οὖν αὖ τ' ἄγων μέχρι λυδίας, καὶ ἰωνίας, ἤλασε, κὴ σάρδεις ἑλὼν· γ' κιλικίᾳ δ' διέφθαρη. πολλάκις δ' κὴ οἱ κιμμέριοι, καὶ οἱ βῆρες ἐποίησαντο τὰς τοιαύτας ἐφόδους. οὓς δ' βῆρας καὶ κῶβον ὕστερον μάδυος τ' τελευταῖον ἐξελαθῆναί φασι τῶν κιμμερίων βασιλέως. Ταῦτα μὲν ἐρήδω πρὸς ἅπασαν κοινῇ τ' πορίδων τ' γῆς ἔχοντα οἰκείαν ἱστορίαν. ἐπάνω μὲν δ' ὧδι τὰ ἑξῆς ἀφ' ὧν ἐξέβημεν. τοῦ γὰρ ἥρο δότου μηδίσας ὑστερογενεῖς ἔφη φήσαντος, μὴ δ' γὰρ ὑστεροτίους λέγοι ἄν, φησὶμ ἔμ τὸν ἀποδειξιμ, καὶ ὁμοίαν ὁραποδώνης τῷ σοφίσματι τούτῳ εἴ τις λέγοι μηδίσας ἔφη ὧδι χαιρεκάκως. μὴ δ' γὰρ ὧδι χαιρεγάθους, κὴ τύχην τε ἔφη καὶ ὑστεροτίους, κὴ γοῦν τὴν αἰθιοπίαν μὴ ὧδι πυεῖν νότῳ, ἀλλὰ κατωτέρω, θαυμαστὸν δ' εἰ καθ' ἕκαστον κλίμα πνέοντος αὐτέμου. καὶ ὑπαντικρυ τοῦ ἀπὸ μεσημβρίας νότου προσαγορευομένου ἔστι τις οἴκησις γ' ἣ δὲ μὴ συμβαίνει. τοὐναντίον γὰρ οὐ μόνον αἰθιοπία ἔχοι ἂν τὸν καθ' ἡμᾶς νότον, ἀλλὰ καὶ ἡ αὐτοτέρα πᾶσα μέχρι τοῦ ἰσημερινοῦ. εἰκὸς ἄρα, τοῦ προσόντου τοῦτ' ἐμοὶ ἀπᾴδειν ὅτι τοὺς ὑστερβορέους τούτους ὑπολαβὲ λέγεσθαι, παρ' οἷς ὁ βορέας οὐ πνεῖ, καὶ γὰρ οἱ

reliqui cantant philosophi, transmigrationũ mutationes adijciũt. Id enim securitati ac trãquillitati incumbit, ut nequis obstupescat: sicut Hesperiorum quidem Hiberorũ ad Ponti regiones & Colchidis deductę colonię, quos Choraxes, de quo dicit Apollodorus, ab Armenia disterminat. Cyrus autẽ magis et Moschorũ montes: Et Aegyptiorũ, in Aethiopas & Colchos, Enetorumq; ex Paphlagonia ad sinum Adriaticum. Quæ & de gentibus Græcis contigerunt, ut sunt Iones, Dorij, Achiui, Aeoles, Enianes: nunc Aetolis finitimi, circa Datium habitabãt, & Ossam cum Perebis, & ipsi quidem Perebi transmigrarunt, taliũ exemplorũ præsens refertus est tractatus. Quædam uerò in promptu multis sunt, illæ uerò migrationes non eodẽ modo cunctis in propatulo sunt, Carum scilicet Trerumq; et Teucrorum, & Galatarum simul & earum duces longius traducentes: Madys Scytha, Thearco Aethiops, Cobus Tros, Sesostris & Psammitichus Aegyptij, Cyrus & Xerxes Persæ. Cimmerij quos et Treronas nominãt, uel eorum gens aliqua sæpenumero dexteriores Ponti locos incursarunt, uiciniam'que suam nunc quidem Paphlagonas, nunc uerò Phrygas inuadentes, cum Midas tauri cruore epoto ad uersuram faciendam usque abijt: Lygdamus uerò suos ductitans in Diam usq; ad Ioniam adequitauit, & potitus est Sardibus, & in Cilicia extinctus est. Cimmerij autem ac Treres sæpenumero eius generis incursationes effecere. Treras autem & Cobum postremò à Madye Cimmeriorum rege eiectos fuisse traditur. Hæc quidem historiam propriam continentia communiter de toto terræ ambitu relata sint. Redeamus ad reliqua unde digressi sumus. Autor est Herodotus, nullos esse Hyperboreos, neq; enim Superaustrales esse quis dicere queat: cuius demonstrationem esse ait Eratosthenes similẽ huiusmodi captioso argumento. Si quis nullos malo supergaudẽtes diceret, neq; enim bono supergaudẽtes, & fortassis superaustrales esse. Per Aethiopiã etenim austrũ non flare, sed inferius. Mirandum est, si per unũquodq; clima flante uento, & ubiq; à meridie uocẽ auster, aliqua existat habitatio, in qua hoc ipsum nõ cõtingat. Contrariũ enim nõ solum Aethiopia flantẽ apud nos haberet austrum sed & tota superior usq; ad æquinoctialẽ. Quod si Herodoti oportuerat hãc esse causam, ut Hyperboreos dici putauerit, apud quos Boreas nõ spirat. Etenim si

poetæ

poetæ fabuloſius hoc pacto loquunt: expoli tores autē ſanius facile audirēt, qui Hyperboreos Boreæ cōiunctiſſimos dici aiunt. Terminus quidē Borealiū polus eſt, Auſtraliū uerò æquinoctialis. Et uentorū quoq; idē eſt terminus. Inde aduerſus eos qui palā ficta et impoſſibilia dicūt eloquiſ quædā in fabulæ, quædā in hiſtoriæ forma: de quibus mentio digne faciēda non eſt. Neq; illū in tali materia nugas conſiderare oportuerat. Suorum igitur commentariorū diſcurſio prima talis eſt. Secunda uerò de terræ ſitu quandā correctionem facere conat, & ſuas explicat cogitationes: ad quas rurſus ſi qua eſt emendatio, afferre eam conandum eſt. Mathematicas profectò naturalesq; materias adducere bene dicitur, & quòd rotunda ſit terra, ſicut & mundus circumhabitatur, & alia generis huius. Si uerò talis, qualē ipſe ait, nō ſanè confitenē. Poſteriores autem menſuram collaudant. Hipparchus tamen ad eorū deſignationem, quæ ad ſingulas habitationes apparent, illis utiſ diſtantiſ, dicens meridianū per Meroen & Alexandriā & Boryſthenem parum præter ueritatē uariare. Et de forma in iſs quę deinceps ſunt, perplura dicit. Et oſtendens quòd ſit globoſa terra humida cum natura, & cœlū, ſermonē alterare uideſ. Sufficit enim quo ad paucū. Deinceps uerò orbis qui incolitur latitudinem definiens ait, quòd à Meroe quidē ab eius meridiano uſq; ad Alexandriam decē millia ſtad. ſint, hincq; ad Helleſpontū circiter octo millia & centū, inde ad Boryſthenem quinque millia: poſtea ad circulū per Thulen, quam Pytheas inquit, à Britannia dierum ſex nauigationem ad arcton abeſſe dicit. Propè uerò eſſe mare glaciale. Alia item decem millia et quingenta, ſiquidem ſuperaddiderimus ſupra Meroē, alia itē tria millia & quadringenta, ut etiam Aegypti orum inſulam habeamus, & terram cinnami feracem, & Taprobanen ſtadia erunt triginta octo millia. Reliquæ ſanè diſtantiæ concedantur illi. ſatis enim confeſſum eſt. circulū à Boryſthene ad Thulen, compos mentis quis donaret? Cum Pytheas mendaciſſimus homo Thulen perſcrutatur, & qui Britannicam Hiberniam uident, nihil de Thule dicunt, aliās referentes circa Britanniam inſulas paruas. Ipſa uerò Britannia lōgitudine quodammodo ęqualis eſt Galliæ, protenſa non maior

οἱ ποιηταὶ μυθικώτερον ὅτω φασὶν· οἵτ' ἀγνούμενοι τὰ ὑγιὲς οὐκ ἀκούσαιεν, τοὺς βορείους τοὺς Βορειοτάτους φασὶ λέγεσθαι. ὅρος δὲ τῆς μὲν Βορείου ὁ πόλος, τῆς δὲ νοτίου ὁ ἰσημερινὸς, καὶ τῶν αὐτέμων οἱ ὁ αὐτὸς ὅρος. ἐξῆς δὲ λέγει πῶς οὐ φανερῶς πεπλασμένα, καὶ ἀδύνατα λέγοντας. τὰ μὲν γὰρ ἐν μύθου χήμασι, τὰ δ' ἱστορίας. πορίζων οὖν ἄξιον μεμνῆσθαι, τοῦ δ' ἐκείνου ἐχέτω. τοσοῦτόν γε τοιαύτη φλυάρους σκοπεῖν. ἡμεῖς οὖν πρώτην διέξοδον αὐτοῦ τῆς τοιαύτης ἐμπειρίας ποιησόμεθα. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ πειρατέον διορθοῦν τινα τῶν εἰρημένων ἡμῖν γεωγραφίας, καὶ τὰς ἑαυτοῦ λέγειν ἐπανορθώσεις. πῶς ἂν πάλιν εἰ ἔστι τις ἐπανόρθωσις, πειρατέον πεφράζειν. τὸ μὲν οὖν τὰς μαθηματικὰς ἐπιθέσεις ἄγειν, ὦ φυσικὰς, εὖ λέγεται. καὶ ὅτι εἰ σφαιροειδὴς ἡ γῆ καθάπερ καὶ ὁ κόσμος πεφυκότα καὶ τ' ἄλλα τὰ τοιαῦτα. εἰ δὲ πηλίκη καὶ τίνα τὰ ἐν αὐτῇ εἴρηκεν, οὐχ ὁμολογοῦσιν. οἱ μὲν γὰρ ἐπαινοῦσι τὸν αὐτὸν μέτρησιν. ὅμως δὲ πρὸς τὸν σημείωσιν τῶν κατὰ τὰς οἰκήσεις ἐκάστας φαινομένων, προσχρῆται τοῖς μαθήμασιν ἐκείνοις ἵππαρχος, ὧν τὸ μὲν μεσημβρινὸς καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ Βορυσθένους μεσημβρινοῦ μικρὸν παραλλάττειν, φάσκων παρὰ τὸν αὐτὸν λέγειν. καὶ πορίζεται μάλιστα δ' ἐν τοῖς ἐξῆς ἀπὸ πλείονων. καὶ δείκνυσι, ὅτι σφαιροειδὴς καὶ ἡ γῆ σὺν τῇ ὑγρᾷ φύσει, καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπλοτεροειδὴς αὖ δύξειεν. ἀρχὴ γὰρ τὸ ὕδωρ μικρόν. ἐξῆς δὲ τὸ πλάτος ἀπὸ τοῦ κοινοῦ μένος ἀφορίζων φησίν. ἀπὸ μὲν μεσημβρινοῦ τοῦ διὰ αὐτῆς μεσημβρινοῦ μέχρι Ἀλεξανδρείας, εἶναι μυρίους ἑξακισχιλίους, πορίζων ὀκτακισχιλίους ἑκάστου σταδίους εἶτ' εἰς Βορυσθένη τετρακισχιλίους, εἶτ' ἀπὸ τοῦ κύκλου τοῦ διὰ Θούλης, ὡς φησι Πυθέας ἀπὸ μὲν τῆς Βρεττανικῆς ἑξ ἡμερῶν πλοῦν ἀπέχειν πρὸς ἄρκτον. ἐγγὺς δ' εἶναι τῆς πεπηγυίας θαλάττης, ἄλλους ὡς μυρίους χιλίους τετρακοσίους. ἐπὶ οὖν ἐπὶ πολὺ μὲν ὑπὲρ τὴν μερίδα, ἄλλους τετρακισχιλίους τετρακοσίους, ἵνα καὶ τὴν τῶν αἰγυπτίων νῆσον ἔχωμεν, καὶ τὴν κιναμωμοφόρον, καὶ τὴν ταπροβάνην, ἔσεσθαι σταδίους τετρακισμυρίους ὀκτακισχιλίους. τὰ μὲν οὖν ἄλλα σχήματα δεδόσθω αὐτοῖς. ὁμολογοῦνται γὰρ ἱκανῶς. τὸ δ' ἀπὸ τοῦ Βορυσθένους ὧν τὸν διὰ Θούλης κύκλον τίς ἂν δύνοιτο ἔχειν. ὅτε γὰρ ἰσορρῶσι τὴν Θούλην πυθέας αὖθις ψεύδεσθαι ἐξήτασται. καὶ οἱ τὴν Βρεττανικὴν ἰσόρυλλον ἰσθυντες, οὐδὲν πρὸς τὴς Θούλης λέγουσιν, ἄλλας νήσους λέγοντες μικρὰς πρὸς τὴν Βρεττανικήν, τὸ μῆκος ἴσα πως ὄσον τῇ κελτικῇ, παρεκτεταμένην, τῶν τετρακισχιλίων οὐ μείζονα σταδίων.

σταδίων. καὶ πρὸς ἄκροις τοῖς αὐτικειμένοις ἀφορίζομένην. αὐτίκειται δ' ἀλλήλαις τά, τε ἑῷα ἄκρα τοῖς ἑῴοις, καὶ τὰ ἑσπέρια τοῖς ἑσπερίοις, καὶ τά γε ἑῷα ἐγγὺς ἀλλήλων ὅσον μέχρις ἐπὶ ψεύδους, τό, τε κάτοπρον, καὶ αἱ τοῦ ῥοδανοῦ ἐκβολαί. ὅσῳ δὲ πλειόνων, ἢ δισμυρίων ἀφαιρεῖ τὸ μῆκος τῆς νήσου. καὶ τὸ κάτοπρον ἡμερῶν πλοῦν ἀπέχειν τῆς κελτικῆς φησι. καὶ τὰ πρὸς αὐτὸν ὡσαύτως ἔχειν, καὶ τὰ πρὸς τοῦ ῥοδανοῦ ἕως μέχρι σκυθῶν, πάντα κατέψυσται τῷ τόπῳ. ὅσης δὲ πρὸς τῷ γνωριζομένῳ τόπῳ τοσαῦτα ἔψυσται, σχολὴ γ' ἂν πορίζοι τὰ ἀγνοούμενα παρὰ πᾶσιν ἀληθεύειν δοκοῦντα. τὴν δὲ ἀπὸ τοῦ βορυσθένους παράλληλον, τὴν αὐτὴν εἶναι τῇ ἀπὸ τῆς βρεττανικῆς εἰκάζουσιν. ἱππάρχος τε καὶ ἄλλοι, ἐκ τοῦ τὸν αὐτὸν εἶναι, καὶ τὸν ἀπὸ βυζαντίου, τῇ ἀπὸ μασσαλίας. ὃν δὲ λόγον εἴρηκε τοῦ γνώμονος πρὸς τὴν σκιάν, τὸν αὐτὸν καὶ ἵππαρχος τῇ τὸν ὁμώνυμον καιρὸν εὑρεῖν γνῶσι τῇ βυζαντίῳ φησίν. ἐκ μασσαλίας ἢ εἰς μέσην τὴν βρεττανικὴν, ὁ πλέον ὅσον τῶν τετρακισχιλίων σταδίων. ἀλλὰ μὴν ἐκ μέσης τῆς βρεττανικῆς ὁ πλέον τῶν τετρακισχιλίων πρὸς ἄλλην, εὑρεῖν αὖ οἰκήσιμον ἄλλως πως. ὥστε δ' ἂν εἴη τὸ πορίζον τὴν ἰσόρυλλον. ὡς τε τὰς ἐπὶ κέντρα εἰς ἃ ἐκβοπίζει τὴν θάλλουσαν, ἀκτὶς οἰκήσιμα, τίνι δ' ἂν καὶ συγχρῶμαι λέγοι ζῷ ἀπὸ τῆς θάλης ἕως τῆς βορυσθένους μυρίων ἢ χιλίων πρὸς ἑπτακοσίων, οὐχ ὁρῶ. ἁμαρτὼν ἢ πλάτος, ἀναγκαστικὸν τὸ μῆκος ἀσυχεῖν. ὅπου μὴ τι πλέον ἢ διπλάσιον τὸ γνώριμον μῆκος ὅσον τὸ γνωρίμου πλάτους, ὁμολογοῦσι καὶ οἱ ὕστερον καὶ τῶν ἄλλων οἱ χαριέστατοι. λέγω δ' ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς ἰνδικῆς, καὶ ὧν τὰ ἄκρα τῆς ἰβηρίας τῶν αἰθιόπων ἕως τῆς ἀπὸ ἑσπέρας ἰσόρυλλον κύκλου. ὁρίζας δ' ἀπὸ λεχθὲν πλάτος, τὸ μὲν ἀπὸ τῶν ἐσχάτων αἰθιόπων μέχρι τῆς θάλης, ἐκτείνει πλέον ἢ διπλάσιον τὸ μῆκος, ἵνα ποιήσῃ πλέον ἢ διπλάσιον τὸ λεχθὲν πλάτος. φησὶ δ' ὃν, τὸ μὴ τὴν ἰνδικῆς μέχρι τοῦ ἰνδοῦ ποταμοῦ τὸ σφῶτερον, σταδίων μυρίων ἑξακισχιλίων. τὸ δ' ὧν τὰ ἀκρωτήρια τεῖνον, δισχιλίους εἶναι μείζονα. τὸ δ' ὧν ἐγγὺς ὧν καασπίας πύλας, μυρίων τετρακισχιλίων. εἶτ' ὧν τὸν εὐφράτην μυρίων, ὧν τὴν νεῖλον ἀπὸ τοῦ εὐφράτου τετρακισχιλίων. ἄλλας δ' χιλίας καὶ τετρακοσίας μέχρι καινοβικοῦ σώματος. εἶτα μέχρι τῆς καρχηδόνος μυρίας δισχιλίας πεντακοσίας. εἶτα μέχρι σκιπίωνος ὀκτακισχιλίας τὰ λάχιστον. ὑπεραίρειν δὴ τὴν ἐπαμυνεάδην ὀκτακοσίους. εἶναι δ' ἐπὶ πολὺ δὲ ἐκτὸς ἡρακλείων σκιπίωνος κύρτωμα τοῦ εὐρώπης, αὐτικείμενον τοῖς ἴβηρσι, πρωτεπώνης δ' πρὸς τὴν ἑσπέραν, οὐκ ἔλαττον σταδίων δισχιλίων. καὶ τὰ ἀκρωτήρια τά τε ἄλλα καὶ τὰ τῶν ὠστιδαμνίων, ὃ καλεῖται

quinq; millibus ſtad. & è regione iacentibus promontoriſs definita. Inuicē enim opponuntur orientales extremitates orientalibus, & quæ ab occaſu ſimiliter occiduis, & quæ ab oriente inter ſe propinquæ ſunt uſq; ad proſpectum & ipſum Cantium & Rheni excurſiones. ille autē ſupra uiginti millia inſulæ longitudinem iudicat, & Cantiū à Gallia diſtare dierū quorundam nauigationē, & de Oſtiæis & trans Rhenum uſq; ad Scythiā omnia mentitus eſt. Qui igitur de cognitis uſqueadeo locis mentitus eſt, uix quidē de ignotis unicuiq; uera proferre ualeat. Hipparchus & reliqui eundem per Boryſthenē, & per Britanniam parallelum eſſe arbitrantur ea ratione, qui Byzātij parallelus & Maſſiliæ ad unguē par ſit. Nā quam rationem eſſe lineæ in Maſſilia ad umbram dixit, eandem et Hipparchus ad ſimilis nominis tempus inueniſſe Byzantij refert. E' Maſſilia uerò ad mediam Britanniā non ultra quinq; ſtad. millia ſunt. At enim è media Britannia nō plus quatuor millibus progrediēs, alio quodam modo habitabile reperies. Hoc autem eſſet circa Hiberniā, ut ultra ea ad quæ Thulen elongat, haud amplius habitabilia ſint. Qua uerò coniectura dicat ſpaciū quod eſt à Thule uſq; Boryſthenē undecim milliū & quingentūm, nō uideo: aberrans aūt in latitudine, & malè coniectaſſe de longitudine coactus eſt: quando quidē cognita logitudo, pluſquā cognita latitudo dimidio eſt. In quo conſentiūt etiā poſteriores, & ex aliis doctrina præſtantiſſimi, ab extremis inquā Indię ad extrema Hiſpanię circuli Aethiopū uſque ad Hiberniæ circulū. Terminans uerò dictā latitudinē ab nouiſſimis Aethiopū uſq; ad Thulen, plus extēdit iam longitudinē, ut pluſquā dimidiā eam efficiat dicta latitudine. Ait igitē terræ ſpaciū Indicæ uſq; ad flumen Indū anguſtiſſimū ſedecim millium ſtad. Spacium enim quod ad promontoria protendit, maius tribus millibus eſſe. Hinc autē ad Caſpias portas mille lium quatuordecim eſſe, poſtea ad Euphratē decē milliū, ab Euphrate ad Nilū quinq; millium, alia mille & quingenta uſq; ad Canopi oſtiū: inde uſq; Carthaginem tredecim millia quingenta: poſtea uſq; ad columnas octo millia ſaltē. Superaſcēdit ſanè ſeptuaginta millia octingēta. Adiicienda eſt etiā Europæ curuatura extra columnas Herculeas, Hiſpanię quidē oppoſita. Ad occaſum aūt uergens nō minus ſtad. trib. millibus, & promontoria partim alia, partim uerò Oſtidamnia, appellatur autē Calbium,

Calbium, & huic adiacētes insulae, ex quibus nouissima Vxisama per trium dierum (ut ait Pytheas) nauigationem abest. Hæc postremò locutus, nōnulla de promontoriis & de Ostidamniis, & de Vxisama, & de dictis ab eo insulis ad longitudinē contendentia adiungit. Omnia hæc enim ad septentrionē & ad Galliam, non autem ad Hispaniam pertinere inquit. Immo uerò ut supra dimidietatem longitudinis latitudinem esse, saluet figmenta Pytheæ, ad dictas longitudinis distantias, alia duo stad. millia ad occidentem, & totidem item ad orientem adiungit. Exhortatus etiam amplius, quia secundum naturam est dicere maiorem ab oriente ad occidentem esse distātiam. Secundum naturā inquit ab aurora ad uesperam longiorem esse habitabilem, sicuti diximus ut Mathematici dicunt, coniungere circulum, ipsam sibiipsi consertam. Itaq; nisi maris Atlantici magnitudo uetaret, per eundem parallelum ex Hispania ad Indiam nauigare possemus. Reliquam partem ultra prædictam distantiam supra tertiā esse totius circuli partem. Si quidem is per litora ducentis millibus minor est, ubi prædictam stadiorum dinumerationem ab India in Hispaniam fecimus. Nec igit hæc bene dicit. Nanq; ratio ista per temperatam zonamq; nostram secundū Mathematicos dici posset, cuius pars habitabilis est. Cęterū de habitabili (uocamus enim habitabilem quam incolimus, & notam habemus) fas autem est in eadem temperata zona habitabiles duas esse, uel etiā plures. Si sit maximè prope circulum per litora, qui per Atlāticum pelagus describitur. Rursum persistens in ea demonstratione, quòd terræ forma sit rotunda, eandem assequeretur increpationem. Similiter et aduersus Homerum de ijsdem disceptare non cessat. Deinceps cum dicat multum de terris cōtinentibus sermonem extitisse, nonnullosq; ipsas diuidere fluuijs, Nilo inquam & Tanai insulas declarātes, aliquos autem isthmis, id est inter maria terris, qui sunt inter Caspium & Ponticum rubrum mare & abscissam terrā, alios autē Cheronesos eas dicere, haud intueri dicit, quo nā modo hęc ipsa quæstio in molestias cōuertat, sed eorū tantū esse, qui magis litē dijudicant inquit secundū Democritū. Nam cum accurati nequaquam sint termini, sicut Colytti & Melitæ, quemadmodum columnarum & septorum hoc posse dicere nos, hoc quidem est Colyttum, hoc autem est, Melitam terminos non posse dicere.

κάλβιον, & τὰς ἧς οὔσας νήσους. ὧν τὴν ἐσχάτην ἐξισάμιλλον φησὶ πυθέας ἀπὸ ἑπτὰ ἡμερῶν ἰδίων πλοῦν. ταῦτα δ' εἰπὼν τὰ τελευταῖα ὀδυρᾶται πρὸς τὸ μῆκος συντείνοντα, προσεθηκε τὰ περὶ τῶν ἀκρωτηρίων, καὶ τῶν ὀστιδαμνίων, καὶ τῶν ἐξισάμιος, καὶ ὧν φησὶ νήσων πρόσαρκτικά ἐστι, καὶ κελτικά, καὶ οὐκ ἰβηρικά, μᾶλλον δὲ πυθέου πλάσματα. προστίθησι τοῖς ἐρημίους τὸ μῆκος ὅσας ἡμασιν, ἄλλους σταδίους χιλίους μὲν πρὸς τῇ δύσει, διχιλίους δὲ πρὸς τῇ ἀνατολῇ, ἵνα σώσῃ τὸ πλέον ἡμῶν τὸ μῆκος τὸ πλάτος ἔῃ. παραμυθούμενος δ' ὡς πλέον, ὅτι ἧ φύσιν ἔδει τὸ ἀπ' ἀνατολῆς ὡς δύσιν διάστημα μεῖζον λέγειν, κατὰ φύσιν ἔῃ ἀπ' ἕω πρὸς τὴν ἑσπέραν μακρὸν ἔῃ τὴν οἰκουμένην, καθάπερ εἰρήκαμεν. ὡς οἱ μαθηματικοί φησι κύκλον συναπτεῖν, συμβάλλουσαν ἑαυτῇ ἑαυτῆς. ὥτ' εἰ μὴ τὸ μέγεθος τοῦ ἀτλαντικοῦ πελάγους ἐκώλυε, καὶ πλεῖν ἡμᾶς ἐκ τῆς ἰβηρίας εἰς τὴν ἰνδικὴν διὰ τ' αὐτοῦ παραλλήλου, τὸ λοιπὸν μόριον παρὰ τὸ λεχθὲν διάστημα τοῦτο δ' ἐστὶ τέταρτον μόριον τοῦ ὅλου κύκλου. ἔπορός δ' ἀπὸ θινῶν ἐλάττων ὀδὸς ἐστι μυριάδων, ὅπου ποιούμεθα τὸν ἐρημίου διασμὸν ἀπὸ τ' ἰνδικῆς εἰς τὴν ἰβηρίαν. οὐδὲ ταῦτα οὖν ὀρθῶς λέγει. ὅτι γὰρ ὁ λόγος τὰ μὲν πρὸς ἄρκτου, καὶ καθ' ἡμᾶς ζώνης λέγοι τ' ἀνθρώπων μαθηματικούς. ἧς μόριον ἡ οἰκουμένη ὅδε πρὸς δὲ τὰ οἰκουμένης, καλοῦμεν γὰρ οἰκουμένην ἣν οἰκοῦμεν, καὶ γνωρίζομεν. φυλάττεται δὲ ἐν τῇ αὐτῇ δυκράτῳ ζώνῃ, καὶ πλείους οἰκουμένας εἶναι, ἀεί, καὶ πλείους, εἰ καὶ μάλιστα ἐγγὺς τοῦ ἀπὸ θινῶν κύκλου τοῦ ἀπὸ τοῦ ἀτλαντικοῦ πελάγους γραφομένου. πάλιν δὲ ὧν μένων τῇ πρὸς τ' σφαιροειδῆ τὴν γῆν εἶναι ἀπροσλήπτως ἂν τυγχάνοι. ὡς δ' αὕτως καὶ πρὸς τὸν ὅμηρον ὧν παύεται περὶ τῶν αὐτῶν διαφερόμενος, ἐξῆς δὲ περὶ τῶν ἠπείρων εἰπὼν γεγονέναι πολὺν λόγον. καὶ οὐ μὴν τοῖς ποταμοῖς διαιρεῖν αὐτὰς, ὅσοι τε νείλῳ καὶ ὅσοι τανάϊδι νήσοις ἀφαίνοντας, οὐδὲ τοῖς ἰσθμοῖς, ὅσοι τε μεταξὺ εἰσὶ καττίας, καὶ τ' ποντικῆς θαλάσσης, καὶ τὸ μεταξὺ εἰσὶ ἐρυθρᾶς, καὶ τὸ ἐκβάλλοντος. οὐδὲ χερρονήσους αὐτὰς λέγειν, οὐχ ὁρᾶν φησὶ πῶς ἂν εἰς πράγματα καταστρέφοι ζήτησις αὕτη, ἀλλὰ μόνον ὁρίων διαιτῶν τῶν μᾶλλον ἢ͂ διαμόρειον εἶναι. μὴ ὄντων γὰρ ἀκριβῶν ὅρων καθάπερ κολυτοῦ, καὶ μελίττης, οἷον σκιῶν ἢ πολιβόλων, οὐδὲ μ' ἔχειν φάναι ἡμᾶς, ὅτι τουτὶ μὲν ὄδι κολυτός. τουτὶ δὲ μελίττη, οὐδ' ὅρους δὲ μὴ ἔχειν ἐπεὶν. διὸ

διὸ καὶ συμβαίνει περίσις πολλάκις περὶ χωρίων τινῶν. καθάπερ ἀργείοις μὲν, καὶ λακεδαιμονίοις περὶ θυραίας. ἀθηναίοις δ', καὶ βοιωτοῖς, περὶ ὠρωποῦ. ἄλλως τε οὐ ἑλλήνας τὰς πρεῖς ἠπείρους ὀνομάσαι, ἐκ εἰς τὴν οἰκουμένην ἀφ' βλέψαντας, ἀλλ' εἰς τε τὴν σφετέραν, καὶ τὴν ἀπαντικρὺ τὴν καρικὴν, ἐφ' ἣν νῦν ἴωνες, καὶ οἱ ἑξῆς. χρόνῳ δ' ὕστερον πρόϊόντας ἀεὶ, & πλείονων γνωριζομένων χωρῶν, εἰς ὄρος καταστρέψαι τὴν διαίρεσιν. πότερον οὖν οἱ πρῶτοι διορίσαντες τὰς πρεῖς ἵνα ἀφ' ἑκάστῃ ἀρξόμενοι διαιτῶντες τὴν ὁρίαν μὴ ἧ διημόκειζον, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν, οὗτοι ἦσαν οἱ πρῶτοι τὴν σφετέραν ἀφ' τ' αὐτικειμένης τ' ἧν καρῶν διορίσαι ζητοῦντες. ἢ ὅτι μὲν τὴν ἑλλάδα ἐπιγνώσαι μόνην, καὶ τὴν καρίαν, καὶ τὴν ὀλίγην τὴν συνεχῆ. οὔτε δ' εὐρώπην, ὅτε ἀσίαν, οὔτε λιβύην ὡσαύτως. οἱ δὲ λοιποὶ ὑφηγοῦντο ὅσην ἱκανοὶ ὑπογράψαι τὴν ἧ οἰκουμένης ἐπίνοιαν, οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τρία μέρη διαιροῦντες. πῶς οὖν οὐ ἧ οἰκουμένης ἐποιοῦν τὴν διαίρεσιν; τίς δὲ τρία μέρη λέγων, καὶ καλῶν ἤπειρον ἑκάστην ἧν μέρη οὐ πρόϊεπινοεῖ τὸ ὅλον οὗ τὸν μερισμὸν ποιεῖται. εἰδὲ ὠνοεῖ μὲν μὴ τὴν οἰκουμένην, μέρους δὲ τινὸς τὸν μερισμὸν αὐτὴ ποιεῖτο. τίνος ἂν τις μέρους ἧ οἰκουμένης μέρος εἶπε τὴν ἀσίαν, ἢ τὴν εὐρώπην, ἢ ὅλως ἤπειρον. ταῦτα γὴ ἔφη τραχυμόρως. ἔπῃ δ' προχωρήσαντα μὴ ὁρᾶν εἰς τὴν πραγματικὴν καταστρέφειν τὸ οὖν ὅρους ζητεῖν πρᾶθεῖναι τ' κολυτὸν ἢ τὴν μελίτταν, ἔστ' εἰς τ' αὐτὰ πόδι τρέπεσθαι. εἰ γὰρ οἱ περὶ θυρέας & ὠρωποῦ πόλεμοι διὰ τὰς τῶν ὅρων ἀγνοίας ἀπέβησαν, εἰς πραγματικὴν καταστρέφομεν τὸ διαιρεῖν τὰς χώρας, ἢ οὐκ λέγομεν ὡς ὄδι μὲν ἧν χωρίων, ἢ νῦ διὰ τ' καθ' ἑκάστ' ἐθνῶν πραγματικὸν τὸ διορίζειν ἀκριβῶς, ὄδι δὲ ἧν ἠπείρων πόδι ἦν. καί τοι, οὐδὲ γὰ ταῦτ' ἦν τὸν οὐδέν. γένοιτο γὰρ ἂν καὶ ὄδι τοῦτο, ἡνιμόσι μεγάλοις ἀμφισβήτησις, ὅσ' μὲν ἔχοντι τὴν ἀσίαν, ὅσ' δὲ τὴν λιβύην. ὁποτέρου δ' ὄδι ἡ αἰγυπτίου διλυούσι ἡ κάτω λεγομένη ἡ αἰγύπτου χώρα. Κατάνας δέ τις ὧδε διὰ τὸ ἀσαίνον ἄλλως φατέον διαιρεῖσθαι τὰς ἠπείρους κατὰ μέγαν διορισμὸν, καὶ πρὸς τὴν οἰκουμένην ὅλην ἀναφερόμενον. καθ' ὃν οὐδὲ τούτου φροντιστέον, εἰ οἱ τοῖς ποταμοῖς διορίσαντες ἀφλείπουσί τινα χωρία ἀδιόριστα, τ' ποταμῶν μὴ μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ διηκόντων. τὰς μ' διὰ νήσους ὡς ἀληθῶς ἀφλοτόνων τὰς ἠπείρους. ὄδι τέλος φησὶ τ' ὑπομνήματος ὀκ ἐπαινέσας τοὺς διχᾷ διαιροῦντας

Ideo de locis aut agris quibusdam iudicia sæpe cōtingere, sicut Argiuis & Lacedæmonijs de Thyrea, Atheniēsibus & Bœotijs de Oropo. Alioqui Græcos tres continentes nominasse terras, non ad habitabilem respicientes, sed ad suam & contra se positā Cariam, in qua nunc & Ione & qui deinceps. Tempore autē amplius progressos semper, & pluribus ad notitiā peruenientibus locis, in hoc conuersa diuisio est. Vtrā igitur primi qui tres illas diuisserunt, ut ab extremis incipiamus, litem dijudicantes non secundū Democritū, sed secundum ipsum, hi primi fuere, suam ab contrà posita Caria determinare quærētes. Vel isti quidem solā intelligebāt Græciā & Cariā & paucam contiguā, nec Europā, nec Asiam, similiter nec Africā. Reliqui uerò accedētes, describere idonei orbis cognitionem, hi sunt qui in tria partiti sunt. Quonam igitur modo terræ diuisionem minimè faciebant? Quis autē partes tres præfatus, et terram continentē uocans unamquanq; partiū, non antè totū intelligit, cuius partitionē facit? Quod si intelligit, non quidem orbem: cæterùm partis alicuius suæ diuisionem facit. Cuius partis mundi partem diceret aliquis Asiam, aut Europam, aut prorsus continentem. Hæc enim crasso dicta sunt modo. Adhuc crassius illud est, eū qui loquitur non intueri, ad quam quidem istarū actionum partem cōuertat confiniū inquisitionē, cum apponat Colyttum & Melitam, deinde ad cōtraria subuertere. Si enim de Thyrea, atque Oropo bella ob confinium ignorationē obtigerunt, ad perturbationum aliquid conuertūt, quod est loca ipsa diligenter distermināre. An hoc dicit? quod de locis, & medius fidius de gentibus, ad singula operæpreciumest accuratè disterminare. In cōtinentibus autem terris superuacuum. Et tali de re in his nihil minus. in his enim & amplissimis ducibus certamen ac discrepatio fieri potest: uni quidem, qui Asiam haberet: alteri uerò qui Africam, diuidenti utrius sit Aegyptus, ager uide licet Aegypti, qui inferior dicitur. Catanas autem quispiam hoc propter raritatē. Alio modo dicendū, continentes ipsas diuidi secundū magnam diuisionem, & quæ ad totum orbē referat, secundum quam nec hac de re curandum est, si per flumina fines apponentes, loca quædam indefinita omiserunt, cum flumina ipsa ad oceanum usq; minimè perueniant, & insulas reuera relinquant continentes. In fine autem commentarij eos minimè collaudans,

qui omnem hominum multitudinem bifariã partiuerunt, in Græcos & Barbaros: & qui Alexandrum commonefaciebant, ut Græcis quidem sicut amicis, Barbaris autem sicut hostibus uteretur: Satius esse, inquit, hæc uirtute atque malitia diuidi. Complures enim Græcos malos esse, & Barbaros urbanos, sicut Indos & Arianos: Romanos etiam & Carthaginenses respublicas permirificè administrãtes. Quapropter Alexandrũ neglectis monitoribus, quod licuit, uiros spectatos acceptos habuisse, eosq; beneficijs ornasse: sicut ob alia quædam hoc modo diuidentibus, & alios in uituperio, alios in laude ponentibus: uel quia per illos uincit æquitas & respublica & disciplina, & studiorum coniunctio, per alios uerò contraria. & Alexander igitur non neglectis monitoribus, sed sententiã mentemq; suscipiens, quæ quidem consequebantur, nõ contraria faciebat, scribentium cogitationes animaduertens.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM liber secundus.

ARGVMENTVM.

Commentario secundo hæc insunt. Proponens ad uerbum Eratosthenis dicta, dijudicat & arguit quæcunq; non rectè dicta, uel diuisa, uel descripta sunt. Complura Hipparchi meminit reprehendens. In fine præcisa expositio, et quodammodo sub unum aspectum tractatus uniuersus de orbis situ, seu cognitione Geographica adiungitur.

IN TERTIO de terræ descriptione tabulam de orbis situ instituens, linea quadam ab occasu ad ortum bifariam dispartitur, parallelo, linea ęquinoctiali. ab occasu quidẽ eius terminos columnas locat Herculeas: ad ortũ uerò, summos & extremos montes, qui Indiæ latus & septentrionem terminant. Describit autẽ lineam à columnis per fretum Siculũ, et extremitates meridianas, et Peloponnesi, & Atticę usq; Rhodum & sinum Issicum hucusque per mare, et adiacentes continentes prędictam lineam esse dicit. Etenim totum mare nostrum usque in Ciliciam, sic in longum protendi. Postmodum rectè quodammodo eijci ad omnia Tauri montana usque in Indiam. Taurum enim rectè à columnis mari extensum, bifariam in longum totam diuidere Asiam: unam quidem eius partem in Boream, reliquam uerò in austrum facientẽ,

ἅπαν τὸ τῶν ἀνθρώπων πλῆθος, εἴς τε ἕλληνας καὶ βαρβάρους· καὶ οὓς ἀλεξάνδρῳ παραινοῦντας, τοῖς μὲν ἕλλησιν ὡς φίλοις χρῆσθαι, τοῖς δὲ βαρβάροις ὡς πολεμίοις, βέλτιον εἶναι φησὶν ἀρετῇ καὶ κακίᾳ διαιρεῖν ταῦτα. πολλοὺς γὰρ καὶ τῶν ἑλλήνων εἶναι κακοὺς, καὶ τῶν βαρβάρων ἀστείους, καθάπερ ἰνδοὺς καὶ ἀρειανούς· ἔτι δὲ ῥωμαίους καὶ καρχηδονίους οὕτω θαυμαστῶς πολιτευομένους. διόπερ τὸν ἀλέξανδρον ἀμελήσαντα τῶν παραινούντων ὅσους οἷόν τ' ἦν ἀπεδέχεσθαι τῶν εὐδοκίμων ἀνδρῶν, καὶ εὐεργετεῖν. ὥσπερ δὲ ἄλλοτε τῶν οὕτω διελόντων οὓς μὲν ἐν ψόγῳ, οὓς δ' ἐν ἐπαίνῳ τιθεμένων, ἢ διότι τοῖς μὲν ἀδικρατεῖ τὸν νόμιμον καὶ τὸ πολιτικὸν καὶ τὸ παιδείας καὶ λόγον οἰκεῖον, τοῖς δὲ τἀναντία. καὶ ὁ ἀλέξανδρος οὖν οὐκ ἀμελήσας τῶν παραινούντων, ἀλλ' ἀπεδεξάμενος τὴν γνώμην, τὰ ἀκόλουθα, οὐ τὰ ἐναντία ἐποίει, πρὸς τὴν διάνοιαν σκοπῶν τῶν ἐπεσταλκότων.

ΣΤΡΆΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙκῶν βιβλίον δεύτερον.

ὑπόθεσις.

Ἐν τῷ δευτέρῳ κατὰ λέξιν προσβαλλόμενος τὰ ἐρατοσθένους, διαιτᾶ καὶ διελέγχει ὅσα μὴ ὀρθῶς εἴρηται, ἢ διαγέγραπται· καὶ ἱππάρχου δὲ τῶν πολλῶν μιμνήσκεται ἐπιλαμβανόμενος. καὶ ἐπὶ τέλει ἔκθεσις σύντομος, καὶ τρόπον τινὰ σύνοψις τῆς ὅλης πραγματείας, τουτέστι τῆς γεωγραφικῆς ἱστορίας.

ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τῶν γεωγραφικῶν, καθιστάμενος τὴν τῆς οἰκουμένης πίνακα, γραμμῇ τινι διαιρεῖ δίχα, ἀπὸ δύσεως ἐπ' ἀνατολὴν παραλλήλῳ τῇ ἰσημερινῇ γραμμῇ. περάτα δ' αὐτῆς τίθησι πρὸς δύσει μὲν, τὰς ἡρακλείους στήλας· ἐπ' ἀνατολῇ δὲ τὰ ἄκρα καὶ ἔσχατα ὄρη, τῶν ἀφορίζοντων ὀρῶν τὴν πρὸς ἄρκτον τῆς ἰνδικῆς πλευράν. γράφει δὲ τὴν γραμμὴν ἀπὸ στηλῶν διά τε τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ, καὶ τῶν μεσημβρινῶν ἄκρων, τῆς τε πελοποννήσου καὶ τῆς ἀττικῆς, καὶ μέχρι τῆς ῥοδίας καὶ τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου. μέχρι μὲν δὴ δεῦρο διὰ τῆς θαλάττης φησὶν εἶναι τῶν λεχθεῖσαν γραμμὴν καὶ τῶν πρακειμένων ἠπείρων. καὶ δὲ αὐτῶν ὅλην τῶν καθ' ἡμᾶς θάλατταν οὕτως ὠδὶ μῆκος τετάσθαι μέχρι τῆς κιλικίας. εἶτα ἐπ' εὐθείας πως ἐκβάλλεσθαι παρ' ὅλην τῶν ὀρεινὴν τοῦ ταύρου μέχρι τῆς ἰνδικῆς. τὸν δὲ ταῦρον ἀπ' εὐθείας τῇ ἀπὸ στηλῶν θαλάττῃ τεταμένον, δίχα τῶν ἀσίαν διαιρεῖν ὅλην ὠδὶ μῆκος· τὸ μὲν αὐτῶν μερὸς βόρειον ποιοῦντα, οὐ δὲ νότιον, ὥσθ'

ὥσθ' ὁμοίως καὶ αὐτὸν ὠδὶ τοῦ διὰ θινῶν ἱδρύσθαι παραλλήλου, καὶ τὴν ἀπὸ στηλῶν μέχρι δεῦρο θάλατταν. ταῦτα δ' εἰπὼν, οἴεται δεῖν διορθῶσαι τὸν ἀρχαῖον γεωγραφικὸν πίνακα. πολὺ γὰρ ὑπὲρ τὰς ἄρκτους παραλλάττειν τὰ ἑωθινὰ μέρη τῶν ὅρων κατ' αὐτὸν, συνεπιστρῶσθαι δὲ καὶ τὴν ἰνδικὴν ἀρκτικωτέραν ἤδη γινομένην. πίστιν δὲ τούτου φέρει, μίαν μὲν τοιαύτην, ὅτι τὰ τῆς ἰνδικῆς ἄκρα, τὰ μεσημβρινώτατα, ὁμολογοῦσι πολλοὶ τοῖς κατὰ μερόην ἀνταίρειν τόποις, ἀπό τε τῶν ἀέρων, καὶ τῶν οὐρανίων τεκμαιρόμενοι. ἐντεῦθεν δ' ὠδὶ τὰ βορειότατα τῆς ἰνδικῆς τὰ πρὸς τοῖς καυκασίοις ὄρεσι, πατροκλῆς ὁ μάλιστα πιστεύεσθαι δίκαιος, διά τε τὸ ἀξίωμα καὶ διὰ τὸ μὴ ἰδιώτης εἶναι τῶν γεωγραφικῶν φησὶ σταδίους μυρίους καὶ πεντακισχιλίους. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν ἀπὸ μερόης ὠδὶ τὸν διὰ θινῶν παράλληλον τοσοῦτόν πως ἔστιν, ὥς τε τῆς ἰνδικῆς τὰ προσάρκτια μέρη συνάπτοντα τοῖς καυκασίοις ὄρεσιν εἰς οὖρον τελευτᾶν τὸν κύκλον. ἄλλην δὲ πίστιν φέρει τοιαύτην, ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου διάστημα ὠδὶ τὴν θάλατταν τὴν ποντικὴν, τρισχιλίων πως ἐστὶ σταδίων πρὸς ἄρκτον ἰόντι, καὶ τοὺς περὶ ἀμινσὸν ἢ σινόπην τόπους. ὅσον, καὶ τὸ πλάτος τῶν ὀρῶν λέγεται. ἐκ δὲ ἀμινσοῦ πρὸς τὴν ἰσημερινὴν ἀνατολὴν φερομένῳ, πρῶτον μὲν ἡ κολχίς ἐστιν, ἔπειτα ἡ ὑπὸ τὴν ὑρκανίαν θάλατταν ὑπερθέσις, καὶ ἡ ἐφεξῆς ἡ ὠδὶ βάκτρα καὶ τοὺς ἐπέκεινα σκύθας ὁδὸς δεξιὰ ἔχοντι τὰ ὄρη, αὕτη δ' ἡ γραμμὴ διὰ ἀμινσοῦ πρὸς δύσιν ἐκβαλλομένη διὰ τῆς προποντίδος ἐστὶ καὶ τοῦ ἑλλησπόντου. ἀπὸ δὲ μερόης ὠδὶ τὸν ἑλλήσποντον, οὐ πλείους εἰσὶ τῶν μυρίων καὶ ὀκτακισχιλίων σταδίων. ὅσοι καὶ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ πλευροῦ τῆς ἰνδικῆς, πρὸς τὰ περὶ τοὺς βακτρίους μέρη, προστεθέντων τρισχιλίων τοῖς μυρίοις καὶ πεντακισχιλίοις. ὧν οἱ μὲν τοῦ πλάτους ἦσαν τῶν ὀρῶν, οἱ δὲ τῆς ἰνδικῆς. πρὸς δὲ τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὁ ἵππαρχος ἀντιλέγει διαβάλλων τὰς πίστεις. οὔτε γὰρ πατροκλέα πιστὸν εἶναι δυοῖν, ἀντιμαρτυρούντων αὐτῷ δηϊμάχου τε καὶ μεγασθένους. οἱ καθ' οὓς μὲν τόπους δισμυρίων εἶναι σταδίων τὸ διάστημά φασι τὸ ἀπὸ τῆς κατὰ μεσημβρίαν θαλάττης, καθ' οὓς δὲ καὶ τρισμυρίων. τούτους γε δὴ τοιαῦτα λέγειν, καὶ τοὺς ἀρχαίους πίνακας τούτοις ὁμολογεῖν, ἀπίθανον δήπου νομίζει τὸ μόνῳ δεῖν πιστεύειν πατροκλεῖ, παρεῖντας τοσοῦτον ὠδιμαρτυροῦντας αὐτῷ, καὶ διορθοῦσθαι παρ' αὐτὸ οὖρον τοὺς ἀρχαίους πίνακας· ἀλλὰ μὴ ἐὰν οὕτως, ἕως ἄν τι πιστότερον περὶ αὐτῶν γνώμην. οἶμαι δὴ πολλὰς ἔχειν εὐθύνας οὖρον τὸν λόγον.

ut & ipsum similiter in riparum parallelo, & à columnis hucusq; mare locari contingat. Hęc elocutus, priscã de terrę descriptione tabulam emendari oportere putat. secundum ipsam enim montiũ ab oriente partes ad septentrionem uariare, simul & Indicã ad septentrionẽ magis trahi. Huius fidem talem affert, quòd extrema Indiæ ad meridiem propinquissima multorũ consensu locis Meroes opponuntur ab aere, cœlestibusq; signis coniectantium. Hinc uerò ad uiciniora septentrioni Indię loca ad Caucaseas rupes attinentia, stadia esse quindecim millia testatur Patrocles: cui propter hominis dignitatem singularemq; Geographiæ peritiã præcipua iure fides adhibenda est. Veruntamen à Meroe ad eum qui per litora ducit parallelũ, tantũ esse aquilonarẽ Indiæ plagam Caucaseis rupibus attinentem, in hunc ipsum terminari circulũ constet. Aliam quoq; huiusmodi fidẽ affert, quòd interuallũ ab Issico sinu ad mare Ponticũ circa stad. tria millia est ad aquilonem progredienti, & ad Aminsum uel Sinopes loca quanta montium esse latitudo dicit. Ab Aminso uerò ad orientem æquinoctalẽ procedenti, prima quidem Colchorũ regio est, deinde sub Hyrcanũ mare excessus, & deinceps ad Bactra, & ulterius ad Scythas uia dextrorsum montes habenti. Hęc ipsa autẽ per Aminsum ad occidentẽ, per Propontidem ad Hellespontũ deducta est linea. A' Meroe autẽ ad Hellespontũ non plura quàm decẽ & octo millia stad, quot à meridionali latere Indiæ ad Bactrianã plagam, ad iunctis ad millia quindecim tribus millibus, quorum hęc latitudinis montiũ erant, reliqua uerò Indiæ. Quã quidẽ ad declarationẽ Hipparchus cõtradicit probationes accusans. Nã Patroclem probabilem nõ esse, cum duo in illum contraria ferant testimonia, Deimachus atq; Megasthenes, qui quosdam ad locos distantiam esse dicunt stad. uiginti millium ad meridiem maris, ad quosdam autem triginta. Talia hos differere, & antiquas hisce tabulas concordare, haud uerisimile sanè arbitratur, huic soli Patrocli oportere fidem adhibere, eos omittendo qui eidem tantum attestantur, & in hoc ipso antiquas emendari tabulas: sed non sic permittere, donec de ipsis quicquam probabilius nouerimus. Hunc sermonem permultas inquisitiones habere censeo.

Primùm quidem q̃d cũ multis ille teſtimonijs utat̃, uno Patroclis ſeipſum uti dicit. Qui'nã igitur fuere dicentes meridianas Indiæ extremitates locis Meroes opponi, qui etiam tantã aſſerentes Meroes diſtantiam uſq; ad riparũ parallelum? qui rurſus montium latitudinem, uel ex Cilicia ad Aminſum eandem cum iſtis dicant? Qui'ue dicãt ex Aminſo per Colchos & Hyrcaniã uſq; ad Bactra & pertinentes ulterius ad orientis mare, directè et ad æquinoctiales ortus, & ad montes eorũ qui dextrorſum illos habent? Vel rurſus in occaſum directæ per hanc lineã, quia per Propontidem & Helleſpontũ eſt? Hæc enim omnia cepit Eratoſthenes, perinde ac ab ijs teſtata qui in locis conſtiterunt. Complura incidens in cõmentaria, quorũ ei eſt copia, talem habens bibliothecam, qualem ipſe inquit Hipparchus. Hęc autem Patroclis fides ex multis cõfecta eſt teſtimonijs regum, qui talem ei credidere principatum, ſectatorum ſuorum contrà opinantium, ut & ipſe Hipparchus nominatim explicat. Ipſa enim aduerſus illos argumenta rerũ ab eo dictarum euidentiæ ſunt. Nec illud parum probabile Patroclis argumentum, quòd cõmilitones Alexãdri omnia curſim ſpectaſſe dicit: ipſum autẽ Alexandrũ diligenter inſpexiſſe, cum homines peritiſſimi totam ad eum regionem deſcripſiſſent. Quã quidem deſcriptionem ſibi poſterius traditã fuiſſe à Xenocle aſſerit, qui regiæ gazæ cuſtos erat. Amplius inquit Hipparchus in ſecundo cõmentario ipſum Eratoſthenem Patroclis credulitatem calumniari, propter ſuam in Megaſthenem diſcrepantiã de longitudine Indiæ, quæ ad latus Aquilonis eſt: cum Megaſthenes aſſerat ſtadiûm quindecim millium, Patrocles uerò mille adimat: à quadam enim ſtationũ deſcriptione motum, nõnullis propter diſcrepantiam nõ credere, illi uerò animum nõ adhibere. Si igitur propter deſcrepantiam hic Patrocles fidem non habet, cum differentia circa ſtadia mille ſit: quanto magis neganda fides ſit, in quibus differentia circa octo millia ſtad. exiſtat. Et quod eſt amplius aduerſus duos inuicem conſonantes, his quidem aſſerentibus, Indiæ latitudinem ſtadiûm uiginti millium eſſe, illo autem millium duodecim. Cæterùm dicemus quòd non nudã cauſatus eſt diſſonantiã, ſed conſenſionem comparãs, ac fidei dignitatem de ſtationũ deſcriptione. Haud ſanè uerò mirandũ eſt, ſi credibili quoquã fiat aliquid credibilius, Et ſi eidem in alijs

πρῶτον μὲν ὅτι πολλαῖς μαρτυρίαις ἐκείνου χρησαμένου, μιᾷ φησι, τῇ Πατροκλέους αὐτὸν χρῆσθαι. τίνες οὖν ἦσαν οἱ φάσκοντες τὰ μεσημβρινὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς ἀνταίρειν τοῖς κατὰ Μερόην. τίνες δ' οἱ τὸ ἀπὸ Μερόης διάστημα μέχρι τοῦ διὰ θινῶν παραλλήλου τοσοῦτον λέγοντες. τίνες δὲ πάλιν οἱ τὸ τῶν ὀρῶν πλάτος ἢ τὸ ἀπὸ τῆς Κιλικίας ἐπὶ τὴν Ἀμισὸν τὸ αὐτὸ τοῦτο λέγοντες, τίνες δ' οἱ τὸ ἀπὸ Ἀμισοῦ διὰ Κόλχων καὶ τῆς Ὑρκανίας, μέχρι Βακτρίων καὶ τῶν ἐπέκεινα εἰς τὴν ἑῴαν θάλατταν καθηκόντων, ἐπ' εὐθείας τε εἶναι λέγοντες, καὶ ἐπὶ ἰσημερινὰς ἀνατολὰς καὶ παρὰ τὰ ὄρη ἐν δεξιᾷ ἐχόντων αὐτὰ ἢ πάλιν τὸ ἐπὶ τὴν δύσιν ἐπ' εὐθείας ταύτῃ τῇ γραμμῇ, διότι ἐπὶ τὴν Προποντίδα ἐστὶ καὶ τὸν Ἑλλήσποντον. ταῦτα γὰρ ὁ Ἐρατοσθένης λαμβάνει πάντα, ὡς καὶ ἐκμαρτυρούμενα ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς τόποις γενομένων, ἐντετυχηκὼς ὑπομνήμασι πολλοῖς, ὧν εὐπορεῖ, βιβλιοθήκην ἔχων τηλικαύτην, ἡλίκην αὐτὸς Ἵππαρχός φησι. καὶ αὐτὴ δὲ ἡ τοῦ Πατροκλέους πίστις ἐκ πολλῶν μαρτυριῶν σύγκειται, τῶν βασιλέων τῶν πεπιστευκότων αὐτῷ τηλικαύτην ἀρχὴν, τῶν ἐπακολουθησάντων αὐτῷ, τῶν ἀντιδοξούντων, ὡς αὐτὸς ὁ Ἵππαρχος κατονομάζει. οἱ γὰρ κατ' ἐκείνου ἔλεγχοι, πίστεις τῶν ὑπὸ τούτου λεγομένων εἰσίν. οὐδὲ τοῦτο δὲ ἀπίθανον τοῦ Πατροκλέους, ὅτι φησὶ τοὺς Ἀλεξάνδρῳ συστρατεύσαντας ἐπιδρομάδην ἱστορῆσαι ἕκαστα, αὐτὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἀκριβῶσαι, ἀναγραψάντων τὴν ὅλην χώραν τῶν ἐμπειροτάτων αὐτῷ. τὴν δ' ἀναγραφὴν αὐτῷ δοθῆναί φησιν ὕστερον ὑπὸ Ξενοκλέους τοῦ γαζοφύλακος. ἔτι φησὶν ὁ Ἵππαρχος ἐν τῷ δευτέρῳ ὑπομνήματι αὐτὸν τὸν Ἐρατοσθένη διαβάλλειν τὴν τοῦ Πατροκλέους πίστιν, ἐκ τῆς πρὸς Μεγασθένη διαφωνίας περὶ τοῦ μήκους τῆς Ἰνδικῆς τοῦ κατὰ τὸ βόρειον πλευρόν. τοῦ μὲν Μεγασθένους λέγοντος σταδίων μυρίων πεντακισχιλίων, τοῦ δὲ Πατροκλέους χιλίοις λείπειν φαμένου. ἀπὸ γάρ τινος ἀναγραφῆς σταθμῶν ὁρμηθέντα, τοῖς μὲν ἀπιστεῖν διὰ τὴν διαφωνίαν, ἐκείνῃ δὲ προσέχειν. εἰ οὖν διὰ τὴν διαφωνίαν ἐνταῦθα ἄπιστος ὁ Πατροκλῆς, καίτοι παρὰ χιλίους σταδίους τῆς διαφορᾶς οὔσης, πόσῳ χρὴ μᾶλλον ἀπιστεῖν ἐν οἷς περὶ ὀκτακισχιλίους ἡ διαφορά ἐστι πρὸς δύο καὶ ταῦτα ἄνδρας συμφωνοῦντας ἀλλήλοις, τῶν μὲν λεγόντων τὸ τῆς Ἰνδικῆς πλάτος σταδίων δισμυρίων, τοῦ δὲ μυρίων καὶ δισχιλίων. ἐροῦμεν δ' ὅτι οὐ ψιλὴν τὴν διαφωνίαν ᾐτιάσατο, ἀλλὰ συγκρίνων πρὸς τὴν ὁμολογίαν καὶ τὴν ἀξιοπιστίαν τῆς ἀναγραφῆς τῶν σταθμῶν. οὐ θαυμαστὸν δ' εἰ πιστοῦ γίνεταί τι πιστότερον, καὶ εἰ τῷ αὐτῷ ἐν ἑτέροις μὲν

πιστεύομεν, ἐν ἑτέροις δ' ἀπιστοῦμεν, ὅταν παρά τινος τεθῇ τι βεβαιότερον. γελοῖόν τε τὸ τὴν παρὰ πολὺ διαφωνίαν ἀπιστοτέρους ποιεῖν νομίσαι τοὺς διαφωνοῦντας. τοὐναντίον γὰρ ἐν τῇ παρὰ μικρὸν συμβαίνειν τοῦτο μᾶλλον ἔοικε. παρὰ μικρὸν γὰρ ἡ πλάνη συμβαίνει μᾶλλον οὐ τοῖς τυχοῦσι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλέον τι τῶν ἑτέρων φρονοῦσιν. ἐν δὲ τοῖς παρὰ πολὺ, ὁ μὲν τυχὼν ἁμάρτοι ἂν, ὁ δ' ἐπιστημονικώτερος ἧττον ἂν τοῦτο πάθοι. διὸ καὶ πιστεύεται θᾶττον. ἅπαντες μὲν τοίνυν οἱ περὶ τῆς Ἰνδικῆς γράψαντες, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ψευδολόγοι γεγόνασι, καθ' ὑπερβολὴν δὲ Δηΐμαχος. τὰ δὲ δεύτερα λέγει Μεγασθένης. Ὀνησίκριτος δὲ καὶ Νέαρχος, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι παραψελλίζοντες ἤδη, καὶ ἡμῖν δ' ὑπῆρξεν ἐπὶ πλέον κατιδεῖν ταῦτα, ὑπομνηματιζομένοις τὰς Ἀλεξάνδρου πράξεις. διαφερόντως δ' ἀπιστεῖν ἄξιον Δηϊμάχῳ τε καὶ Μεγασθένει. οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ τοὺς ἐνωτοκοίτας καὶ τοὺς ἀστόμους καὶ ἄρρινας ἱστοροῦντες, μονοφθάλμους τε καὶ μακροσκελεῖς καὶ ὀπισθοδακτύλους. ἀνεκαίνισαν δὲ καὶ τὴν Ὁμηρικὴν τῶν Πυγμαίων γερανομαχίαν, τρισπιθάμους εἰπόντες. οὗτοι δὲ καὶ τοὺς χρυσωρύχους μύρμηκας, καὶ Πᾶνας σφηνοκεφάλους, ὄφεις τε, καὶ βοῦς καὶ ἐλάφους σὺν κέρασι καταπίνοντας. περὶ ὧν ἕτερος τὸν ἕτερον ἐλέγχει, ὅπερ καὶ Ἐρατοσθένης φησίν. ἀπεπέμφθησαν μὲν γὰρ εἰς τὰ Παλίμβοθρα· ὁ μὲν Μεγασθένης πρὸς Ἀνδρόκοττον, ὁ δὲ Δηΐμαχος πρὸς Ἀλλιτροχάδην τὸν ἐκείνου υἱὸν κατὰ πρεσβείαν. ὑπομνήματα δὲ τῆς ἀποδημίας κατέλιπον τοιαῦτα, ὑφ' ἧς δή ποτε αἰτίας προαχθέντες, Πατροκλῆς δὲ ἥκιστα τοιοῦτος. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ μάρτυρες οὐκ ἀπίθανοι, οἷς κέχρηται ὁ Ἐρατοσθένης. εἰ γὰρ ὁ διὰ Ῥόδου καὶ Βυζαντίου μεσημβρινὸς ὀρθῶς εἴληπται, καὶ ὁ διὰ τῆς Κιλικίας καὶ Ἀμισοῦ ὀρθῶς ἂν εἴη εἰλημμένος. φαίνεται γὰρ τὸ παράλληλον ἐκ πολλῶν, ὅταν μηδετέρως ἡ σύμπτωσις ἀπελέγχηται, ὅτε δὴ Ἀμισοῦ πλοῦς ἐπὶ τὴν Κολχίδα, ὅτι ἐστὶν ἐπὶ ἰσημερινὴν ἀνατολὴν, καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐλέγχεται, καὶ ὥραις καὶ καρποῖς καὶ ταῖς ἀνατολαῖς αὐταῖς. ὡς δ' αὔτως καὶ ἡ ἐπὶ τὴν Κασπίαν ὑπέρβασις, καὶ ἡ ἐφεξῆς ὁδὸς μέχρι Βάκτρων. πολλαχοῦ γὰρ ἡ ἐνάργεια, καὶ τὸ ἐκ πάντων συμφωνούμενον ὀργάνου πιστότερόν ἐστιν. ἐπεὶ καὶ ὁ αὐτὸς Ἵππαρχος τὴν ἀπὸ στηλῶν μέχρι τῆς Κιλικίας γραμμὴν, ὅτι ἐστὶν ἐπ' εὐθείας, καὶ ὅτι ἐπὶ ἰσημερινὴν ἀνατολὴν, οὐ πᾶσαν ὀργανικῶς καὶ γεωμετρικῶς ἔλαβεν,

quidem credimus, in alijs uerò credere negamus, cũ firmius quiſpiã aliquid adiecerit. Eſt enim ridiculũ, ſi putes permultam admodum diſſonantiã id effici, ut ipſi diſſonantes minus ac minus fidei conſequantur. Contrariũ autẽ in eo quod circa paululũ conueniant, hoc magis uidet̃. Nanq; error ad paululũ, non puſillis tantũ, ſed eis qui plus cęteris ſapiant obuenit. In ijs uerò circa quæ permultũ ille quidẽ, qui forte ducit̃ oberraret, qui aũt ſciẽtia inſtructior eſt, minus hoc perpetietur. Ideo ei citius credit̃. Vniuerſi utiq; Indiæ ſcriptores ut plurimum falſa locuti fuere. Egregiè uerò Deimachus, ſecundaq; dicit Megaſthenes, Oneſicritus aũt et Nearchus, & alij eiuſmodi iã fermè balbutiũt. Nobis quoq; hæc amplius perficere obtigit, res geſtas Alexandri per cõmentaria rimantibus. Eximiè uerò Deimacho & Megaſtheni fides abroganda eſt. Hi ſunt qui homines in aure cubantes, & oris & naris expertes, ſcriptis commendant: ſimul & monoculos & tibijs proceros & digitis retro inuerſis. Innouarunt etiam Pygmæorum aduerſus grues decantata pridem ab Homero prælia, trium etiam palmorũ homines aiunt. Iſti præterea formicas aurum effodientes, & Panas cuneato capite, ſerpentes qui boues et ceruos unà cum cornibus deglutiãt: de quibus unus alterum redarguit, quod Eratoſthenes commemorat. Nam miſſi fuerunt ad Palimbothra legati, Megaſthenes quidem ad Andracotũ, Deimachus uerò ad Allitrochaden eius filiũ, ea de peregrinatione eius generis commentaria reliquerunt. Qua de cauſa olim producti fuere. Verùm Patrocles minimè talis. Et reliqui teſtes haud ſanè faciles, quibus uſus eſt Eratoſthenes. Nã ſi meridianus per Rhodum & Byzantium rectè deprehenſus eſt, & per Ciliciam uſque ad Aminſum rectè deprehenſus eſſet. Mutua nanq; diſtantia, id eſt parallelum ex multis apparet, quando neutra in parte coincidentia coarguatur, quando nauigatio ex Aminſo in Colchidem, quod ſit ad orientem æquinoctialem, etiam uentis arguitur, & anni temporibus & fructibus, & eoſdẽ per ortus. Eodẽ modo & ad Caſpiam plagam tranſgreſsio, & uia deinceps uſq; ad Bactra. Plurib. enim in partibus euidẽtia eſt, quodq; ex omnibus cõſonat inſtrumento, fidelius eſt. Quandoquidẽ idem Hipparchus ipſam à columnis uſq; ad Ciliciã lineã haud totã per inſtrumẽta, aut Geometrię regulas apprehẽdit, quia per directã eſt, et ortum equinoctialem,

uerùm totã ex columnis uſq; ad fretum nauigantibus credidit. Quo fit, ut neque ille bene dicat, quandoquidẽ neq; diei maximę ad breuiſſimam rationẽ dicere poſſumus, nec gnomonis adumbrationes in uicina montibus regione quæ eſt ex Cilicia uſq; in Indiã. Neq; ſi in muruò diſtãte linea, id eſt parallela obliquatio ſit, dicere habemus: ſed permittere in directã lineam obſeruantes, ſicuti uetuſtæ continent tabulæ, primum quidẽ non habere dicere idẽ eſt quod cohibere: qui cohibet, neutrã uergit in partem: qui aũt (ut antiqui) alior ſum uergere iubet, magis quod cõſequens eſt obſeruaret, ſi conſiliũ dederit, ne omnino terræ forma deſcriberetur. Neq; enim cæterorũ montium ſitus ſicut Alpium & Pyrenæorũ et Thraciorum atq; Illyricorũ, & Germanicorũ hoc modo dicere poſſumus. Quis uerò maiorem antiquis quàm poſteris fidem habendã eſſe duceret? qui tantopere in tabularum deſcriptione aberrarunt, quod haud acculauit Eratoſthenes, quorũ nulli cõtradixit Hipparchus. Alia deinceps magis referta dubitationibus ſunt. Perſpice enim, ſi quiſquã hoc non moueat, extrema Indiæ meridiana opponi partib. Meroes, neq; Meroes diſtantiã ad os Byzantij, quod eſt circiter ſtad. millia octo ac decem. Faceret uerò eam quæ à meridianis Indis uſq; ad montes millium triginta, quot euenirent abſurda? Primò quidem ait, idem eſt parallelus, qui eſt per Byzantiũ, & qui Maſſiliæ, quemadmodum Hipparchus Pytheæ credens inquit. Idem autem eſt etiã meridianus per Byzantium & Boryſthenem. quod & ipſe Hipparchus approbat: & diſtantiam quoq; approbat à Byzantio in Boryſthenem ſtad. eſſe tribus millibus & ſeptingentis. tantundẽ ex Maſſilia ad Boryſthenis parallelũ eſſet, qui per maritimã Galliæ exiſteret. Tot enim quodammodo percurrentes cõiungunt oceano. Rurſus quandoquidem cinamomiferam plagam poſtremã ad meridiem habitatam nouimus, & ſecundũ ipſum Hipparchum per eam parallelus temperatæ atq; habitabilis initium eſt, & ab æquinoctiali diſtat ſtad. circiter millia octo & octingẽta. Poſtquã igiẽ dixit ab æquinoctiali eũ qui eſt per Boryſthenẽ circulũ diſtare ſtad millia triginta quatuor, reliqua ab horizonte id eſt terminante torridã & temperatã ad Boryſthenis plagã, & Galliæ maritimam, ſtad. uiginti quinq; millia ducẽta eſſent. Nauigatio aũt à Gallia ſeptentrionẽ uerſus, poſtrema eſſe dicit à noſtri ſeculi hominibus,

ἀλλ' ὁλῶ τῷ ἀπὸ σκιᾶδι μέχρι πορθμοῦ τοῖς πλέουσιν ἐπίσθυσιν. ὥστ' ὀρθῶς εἰκὸς ἦν τοῦτον ὑπολαβεῖν, ἐπειδὴ ἀπέχομεν λέγειν ὅθ' ἡμᾶς μέχρις πῶς τῶν βραχυτάτων λόγων, ὅτι γνώμονι προσκιαὶ ὧδι τῇ παρούσῃ τῇ ἀπὸ χιλιάδας μέχρις ἰνδῶν. ὀρθῶς εἰ ὧδι παραλλήλου γραμμῆς ἔσται ἡ λόξωσις, ἔχομεν εἰπεῖν. ἀλλ' αὐτὸ διορθωτέον λεξέως φυλάξαντα, ὡς οἱ ἀρχαῖοι πίνακι πολλαχοῦ σι. πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι τὸ μὴ ἔχειν εἰπεῖν ταυτόν ὅτι τῷ ἐπέχειν. ὁ δ' ἐπέχων, ὀρθῶς ἐστόχασται εἰπεῖν. ἐὰν ἢ κλυδώνιον, ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἐκεῖσε ῥέπειν. μᾶλλον δ' αὐτακόλουθον ἐφύλαττεν εἰ σωιεβόλλυε μηδὲ γεωμετρεῖν ὅλως. οὐδὲ τὸν ἄλλων ὁρῶν τὰς θέσεις οἷον ἄλπεων καὶ τῶν πυρηναίων καὶ τῶν θρακίων καὶ ἰλλυρικῶν καὶ γερμανικῶν ὅσους ἔχομεν εἰπεῖν. τίς δ' ἂν ἠνέσατο πεισοτόξου τὸν ὑσδρομῶν πολαιὸς κοσαῦτα πλημμελήσαντας περὶ τῶν παραλλήλων γραφίαν. οὐκ οὐ δικαίως ἔλαττον ὁρᾶν δοκῶ, ἢ ὀλίγα ἀστέρια φῶτα παχύ. καὶ τὰ ἐξῆς δὲ πλεῖστα μεγάλων ἀπεῖναι ὅθεν. ἐρᾶ γάρ εἰ ἔστι μὲν οὐ κινοῖτ' ἂν τὰ ἄκρα τῆς ἰνδικῆς τὰ μεσημβρινὰ αὐταίρῃ τοῖς ἡμίσεσι μοίρῃ, μηδὲ τὸ διάστημα τὸ ἀπὸ μοίρας ὧδι τὸ σῶμα τὸ κατὰ τὸ βυζάντιον, ὅπερ πρὸς μυρίους σταδίους καὶ ὀκτακισχιλίους. ποιοῖ δὲ τεισμυρίων τὸ ἀπὸ τῶν μεσημβρινῶν ἕως μέχρι τῶν ὀρῶν, ὅσα ἀπὸ συμβαίη ἄποπα, τὸ πρῶτον μὲν γὰρ ἔσται ὁ αὐτὸς ὅτι παράλληλος ὁ διὰ βυζαντίου καὶ διὰ μασσαλίας, καθάπερ ἔφη κινῆσαι ἵππαρχος, πισθύσας πυθέαν. ὁ δ' αὐτὸς καὶ μεσημβρινὸς ὅτι, ὁ διὰ βυζαντίου καὶ διὰ βορυσθένους, ὅπερ καὶ αὐτὸς δοκιμάζει ἵππαρχος. δοκιμάζει δὲ καὶ τὸ ἀπὸ βυζαντίου διάστημα ὧδι μὲν γὰρ βερυσθένη σταδίους εἶναι τετρακισχιλίους ἑπτακοσίους. τοσοῦτοι ἀπ' ἐμοῦ καὶ οἱ ἀπὸ μασσαλίας ὧδι μὲν διὰ βορυσθένους παράλληλοι, ὡς γε διὰ τῆς κελτικῆς παρωκεανίτιδος. ἀπ' εἰκὸς. τοσούτους γάρ πως διελθόντι σωιαπέσται τῷ ὠκεανῷ. πάλιν δ' ὧδι τῶν κιναμωμοφόρων, ἐχάτην ἴσμεν οἰκουμένην πρὸς μεσημβρίαν καὶ καθ' ἵππαρχον ἐμ. ὁ δ' αὖ παράλληλος, ἀρχὴ δὲ σύρητου καὶ τῆς οἰκουμένης ὅτι. καὶ δέχει τῶν ἰσημερινῶν πρὸς ὀκτακισχιλίους καὶ ὀκτακοσίους σταδίους. ἐπεὶ δ' ὧν φησὶν ἀπὸ τῶν ἰσημφινοῦντων διὰ βορυσθένους διέχειν τετρακισχιλίους σταδίους, ἐφ' ὧν λοιποὶ οἱ ἀπὸ τοῦ ζοντος τῶν διὰ κιναμωμοφόρου καὶ τῶν σύρητου εἰς τῶν διὰ βορυσθένους καὶ τῆς κελτικῆς παρωκεανίτιδος, σταδίοι δισμύριοι τετρακισχίλιοι διακόσιοι. ὁ δέ γε ἀπὸ τῆς κελτικῆς πρὸς ἀρκτον πλοῦς ἔχατος λέγεται παρὰ τοῖς νῦν ὧδι

ὧδι τῶν ἰσρήνων. ἐπεὶ κεῖνα μὲν ὅσα τῆς βρεταννικῆς, ἀθλίως ἢ δι' ὀλυχρὸς οἰκουμένων, ὥστε τὰ ἐπέκεινα νομίζειν ἀοίκητα. ὁ πλέον ἢ τῆς κελτικῆς τῆς ἰρήνων διέχειν φασὶ τῶν τετρακισχιλίων, ὥστε πολὺ βισμυρίους εἶναι ἢ μικρῷ πλείους οἱ πάντων οἱ τὸ πλάτος τῆς οἰκουμένης ἀφορίζοντες. φορὲ δὴ τῆς αὐταίρουσαν τῇ κινναμωμοφόρῳ κῇ ὧδι τῶν αὐτῶν παραλλήλου πρὸς ἕω κεμένων ὑποβῶμεν. αὖτη δὲ ὅσον ἡ πρὸς τῆς ταπροβάνης. ἡ ἢ ταπροβάνη πεπίστευται σφόδρα ὅτι τῆς ἰνδικῆς πρόκειται πελαγίᾳ μεγάλη νῆσος πρὸς νότον. μηκύνεται ἢ ὧδι τῆς αἰθιοπίαν πλέον ἢ τετρακισχίλιος σταδίους ὡς φασιν. ἧς ἣν κῇ ἐλεφαντα κομίζεσθαι πολὺ εἰς τὰ τῶν ἰνδῶν ἐμπόρια κῇ χελώνια, καὶ ἄλλον φόρτον. ταύτῃ δὴ τῇ νήσῳ πλέος πρόσθεν ὁ αὐτὸς λόγος τῷ μήκει τῆς διάφορα ὁ ἐπ' αὐτῶν ἐκ τῆς ἰνδικῆς τῶν μὲν τετρακισχιλίων σταδίων ἀπέλαττον ποιήσει διάστημα, ὅσον ὧν ὁ ἀπὸ τοῦ ὄρους τῆς οἰκουμένης εἰς μοῖρῶν, εἴπερ μέλλει τὰ ἄκρα τῆς ἰνδικῆς αὐταίρῃ τῇ μοίρᾳ. πρόσθα νώτερον δ' ὅτι κῇ πλείους τῶν τετρακισχιλίων πιθέναι. εἰ δὴ δόξει πρόσθεσις τοῖς τετρακισχιλίοις, οἷς φησιν ὁ δημάχος μέχρι τῆς εἰς βακτρίους κῇ σογδιανοὺς ἱππορθέσεως, ἐκτοῖσι ἂν πάντα τὰ ἔθνη ταῦτα τῆς οἰκουμένης κῇ σῦ νήρατος. τίς ἂν οὖν διαρρήσειε ταῦτα λέγειν ἀκούων καὶ τῶν πάλαι καὶ τῶν νῦν τῶν σύρηασίαν, καὶ τῶν λύκερτίαν λεγόντων; πρῶτον μὲν τῶν τῶν προσορῶν ἰνδῶν, ἔτεται ἢ καὶ τῶν γε τῆς ὑρκανίας καὶ ἀριάνης, καὶ τῶν λύκερτίαν λεγόντων; πρῶτον μὲν τῶν τῶν προσορῶν ἰνδῶν, ἔτεται ἢ καὶ τῶν γε τῆς ὑρκανίας καὶ ἀριάνης, καὶ τῶν παρατείνειν τῶν ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἐπὶ τὰ ἀνατολικὰ μέρη τῆς οἰκουμένης, ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς καὶ τῆς περσίδος καὶ τῆς μηδίας καὶ τῆς ἀτροπατηνῆς καὶ τῆς ἀρμενίας καὶ τῆς καππαδοκίας καὶ τῆς κιλικίας καὶ τῆς ἀσίας καὶ τῆς βιθυνίας καὶ τῆς θρᾴκης καὶ τῆς μακεδονίας καὶ τῆς ἰλλυρίδος καὶ τῆς ἰταλίας καὶ τῆς ἰβηρίας καὶ τῆς κελτικῆς καὶ τῆς βρεταννικῆς. ἐπὶ δὲ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν τῆς οἰκουμένης ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς καὶ τῆς περσίδος καὶ τῆς μηδίας καὶ τῆς ἀτροπατηνῆς καὶ τῆς ἀρμενίας καὶ τῆς καππαδοκίας καὶ τῆς κιλικίας καὶ τῆς ἀσίας καὶ τῆς βιθυνίας καὶ τῆς θρᾴκης καὶ τῆς μακεδονίας καὶ τῆς ἰλλυρίδος καὶ τῆς ἰταλίας καὶ τῆς ἰβηρίας καὶ τῆς κελτικῆς καὶ τῆς βρεταννικῆς.

usq; in Hiberniam. Quæ ulterior eſt Britannia, difficulter propter frigus habitabilis, ita ut quæ ulterius ſint, inhabitata credantur. A Gallia uerò Hiberniam non amplius quàm quinque millibus diſtare dicunt. Vnde circiter millia triginta, uel paulo plura eſſent omnia, quibus orbis latitudo definitur. Eam iam oppoſitam cinamomiferæ, in eodem parallelo ad ortum iacentem ſubeamus: hæc uerò eſt circa Taprobanem. Ipſa uerò Taprobane Indiæ obiecta eſſe uehementer eſt credita inſula in pelago permagna, ad auſtrum ſita. Porrigitur autem in Aethiopiam ſupra ſtad. millia quinque (ut fama eſt) è qua multum eboris ad Indorum emporia & teſtudines, & reliqua eiuſmodi onera ſubuehi. Huic inſulæ latitudo ad proportionem adijcitur longitudini. Eleuatio ex India in ipſam ſtad. trium millium, non minorem efficeret diſtantiam, quàm quantus erat terminus orbis habitabilis in Meroen. Siquidem extrema Indiæ opponi debent Meroæ. Verilimilius autem eſt plura tribus millibus ponere Si quis hoc adijciat ad millia triginta, quæ Deimachus ait, uſque ad exceſſum in Bactrianos & Sogdianos, hæ gentes omnes extra habitabilem & temperatam excidẽt. Quis igitur hæc dicere auſit? cum & priſcos, & ætatis noſtræ homines audiat, qui & temperiem, & fructuum fertilitatem poſteritati prodidere, primũ quidem depoſitis ad aquilonem Indis. Poſtmodum de Hyrcania & Aria, ac deinceps Margiana & Bactriana. omnes enim hæ extentæ ſunt ad ſeptentrionale Tauri latus, & Bactriana quidẽ ad excedentẽ in Indos plagã appropinquat. Tanta uerò fœlicitate fruũtur, ut ab inhabitabili quàm plurimum abſint. In Hyrcania uitem uini metretam ferre dicũt, ficum ficorum modios ſexaginta: triticum delapſo è culmis fructu denuò renaſci, in arboribus apes operari, et mella de frondibus fluere. Idq; in Mattiana Mediæ, & in Sacaſina & in Araxina Armenię fieri, Verùm in hiſce haud ſanè tantopere mirandũ eſt, ſi magis quàm Hyrcania ſpectant ad auſtrũ. et maior earum quàm alio in loco temperies. In Margiana uerò uitẽ ſæpius inueniri aſſerunt, cuius ſtipitem duorũ uix hominũ ulnæ complectantur, racemũ duorum cubitorũ longitudinẽ implere Parem & Ariã eſſe dicunt, uini aũt etiã ubertate ſuperare. In ea & uinũ ad tres hominis ætates, id eſt nonageſimũ annum perdurare, idq; in uaſis minimè picatis, Bactrianã quoq; Ariæ proxi-

mam rerum etiam omnium, oleo duntaxat excepto, fertilem esse. Nec uerò mirari oportet, si harum regionum partes, quòd excelsæ & montanæ, frigidæ sint. Etenim meridiana climata montes habent frigidos, & passim fundamenta sublimia, licet campestria sint. Cappadociæ igitur regio ad Euxinũ uergens, cæteris Tauro appositis magis ac magis ad aquilonẽ spectat. At enim Bagadania campus ingens inter Argæũ montem ac Taurũ intercidens perrarò sicubi fructuosam gignit arborem: quanquã ad austrum magis quàm mare Ponticũ tribus millibus stad. tendit. Sinopis autem & Aminsi et Phanaroæ et anteurbana arua ut plurimum oliueta gignunt. Oxum autem qui Bactrianam & Sogdianam disterminat, adeò nauigatu cõmodum esse dicunt, ut transportata ab India in ipsum onera in Hyrcaniam facile deuehantur. Idem porrò de locis reliquis per fluuios usq; in Pontũ fit. Quam igitur talẽ circa Borysthenẽ & maritimã Galliã reperies fœlicitatẽ? ubi ne uitis quidẽ nascitur, aut nata minimè perficit. In ijs autẽ qui magis ad austrũ uergunt, & magis maritimis, & Bosphoreis cuncta producta perficit, sed in ipsa fructuũ paucitate hyberno tẽpore defodiũt. Crustę uerò glacieí tales apud eos quędã sunt, in ore quidẽ paludis Mæotídis tanta glacieí uis est, ut quo in loco missus à Mithridate imperator equestri pugna Barbaros in glacie hyeme superauerat, illos eosdẽ nauali prælio, soluto per æstatẽ gelu uicerit. Eratosthenes & scriptũ illud in Aesculapij tẽplo Panticapensiũ profert, de hydria ærea per glaciẽ discissa,

Si quis mortalium qualia penes nos gerant,
minimè credit,
Hac inspecta noscat hydria,
Quam nõ ut pulchrum oblatũ deo munus,
Cæterùm ut ingentis hyemis indicium Stratius sacerdos posuit.

Vbi sanè neq; cũ Bosphoranis facienda est cõparatio de dinumeratis antea locis, neq; de Aminso atq; Sinope. Etenim temperatiores quàm illí sunt, quispiã dixerit. Nam Borysthenenses & Gallos extremos missos facile faciant. Quippe cũ penè uergẽtes sint in idem ad Aminsum, & Sinopẽ & Byzantiũ & Massiliam, qui uiciniores austro quàm Borysthenẽses & Galli tribus stad. millibus et septingẽtis uno ore dicunt, Deimachus aũt millibus triginta ait. Siquidẽ assumpserint Taprobanis spaciũ, et torridæ limites, quos nõ minus millibus quatuor posuerint, qui exterius locãt & σίου τῇ ἀρίᾳ παρακειμένῳ. εἰ δὲ καὶ ψυχρὰ μόρια τῆς τόπων τούτων ὄντα ὅσα ὑψηλὰ καὶ ὀρεινά, οὐδὲν δεῖ θαυμάζειν. καὶ γὰρ ἐν τοῖς μεσημβρινοῖς κλίμασι τὰ ὄρη ψυχρά ἐστι, καὶ καθόλου τὰ μετέωρα ἐλάφρα κἂν πεδία ᾖ. τῆς γοῦν καππαδοκείας καὶ πρὸς τῷ δύσει πολὺ βορειοτέρά ἐστι τῆς πρὸς τῷ ταύρῳ. ἀλλ' ἡ μὲν Βαγαδανία, πεδίον ἐξαίσιον μεταξὺ πίπτον τοῦτε ἀργαίου ὄρους καὶ τοῦ ταύρου, ἀσαώτιον εἴ τι που τῶν καρπίμων δένδρων φύοι, καίπερ νοτιώτερα τῆς ποντικῆς θαλάττης τὰ δὲ τῆς σινώπης πρόσεια καὶ τῆς ἀμισηνῆς καὶ τῆς φαναροίας τὸ πλέον ἐλαιόφυτά ἐστι, καὶ γὰρ ὀξυμ δὲ καὶ ὁρίζοντα τὴν Βακτριανὴν ἀπὸ τῆς Σογδιανῆς, ὅτω φασὶν εὔπλοον εἶναι, ὥστε τὴν ἰνδικὴν φόρτον ἀσφαλῶς ἐπὶ τὴν ὑρκανίαν καταγεσθαι, καὶ ἐξαλίως εἰς τὴν ὑρκανίαν κατάγεσθαι, καὶ οὐκ ἐφεξῆς πόρος μέχρι τοῦ πόντου δι' ἐλαττόνων ταμιῶν. τίνι δὴ τοιαύτῃ εὐρόοι δυσὶν αἰμονίαι πρὸς βορυσθένη καὶ τὴν κελτικὴν τὴν παρακειμένην, ὅπου μηδὲ φύεται ἄμπελος, ἢ μὴ τελεσφορεῖ; τῶν δὲ τοῖς νοτιωτέροις τούτων, καὶ ὠκεανοῖς καὶ τοῖς ἐπὶ βέσπερον θαλασσίοις, καὶ τοῖς ἐπὶ βέσπερον πλεσφορεῖ. τῶν μικροκαρπία δὲ καὶ τὸ χειμῶνος κατορύττεται. οἱ γὰρ πάγοι παρ' αὐτοῖς διοὗτοι τινές εἰσιν ὠκεανοῦ καὶ τῆς θαλάττης μαιώτιδος, ὥστ' ἐν χωρίῳ, ἐν ᾧ χειμῶνος τὸ μιθριδάτου στρατηγὸς νίκησε τοὺς βαρβάρους ἱππομαχῶν ὠκεανῷ τῷ πάγῳ, τοὺς αὐτοὺς καταναυμαχῆσαι θρᾴττας, λυθέντος τοῦ πάγου. ὁ δ' ἐρατοσθένης ἐπὶ τοῦτο τὸ γράμμα πεφύρεται ἐν τῷ ἀσκληπιείῳ τῶν ταυροκαππαίων ὠκεανῷ τῇ ῥαγίσῃ, χαλκῆ ὑδρίᾳ διὰ τοῦ πάγου. Εἴ τις ἄρ' ἀνθρώπων μὴ πέφυκεν οἷα παρ' ἡμῖν γίνεται, εἰς τὴν δὲ γνῶσιν ἱκανὴν ὑδρίαν· Ἣν οὐχ ὡς ἀνάθημα θεοῦ καλόν, ἀλλ' ἐπίκλειγμα

Χειμῶνος μεγάλου θῆκ' ἱερεὺς στρατίου.

Ὅπου δὲ οὐδὲ τοῖς ἐν βοσπόρῳ συγκριτέον τὰ ἐν τοῖς διαλειμμένοις τόποις, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς ἐν ἀμισηνῷ καὶ σινώπῃ. καὶ γὰρ ἐκείνων δυκρατοτέρας ἂν εἴποι τις, σχολῇ γ' ἂν παρεβάλλοιντο τοῖς κατὰ βορυσθένη, καὶ τοῖς ἐκείνοις κελτοῖς. μόλις γὰρ ἂν ταυτοκλινεῖς ἐν τοῖς κατ' ἀμισηνόν, καὶ σινώπην, καὶ βυζάντιον, καὶ μασσαλίαν, οἱ τὸν βορυσθένους καὶ τῶν κελτῶν ὁμολογοῦσιν οἰκητόρων σταδίοις τετρακισχιλίοις καὶ ἑπτακοσίοις. οἱ δὲ μέχρι δηίμαχον, τοῖς τετρακισχιλίοις, ἐὰν πρὸς ἀλλάβωσι τὸν ἀπὸ βάλτα καὶ τοὺς ὅρους διακεκαυμένης, οὓς οὐκ ἐλάττους τῶν τετρακισχιλίων θετέον, ἐκτοπιοῦσι τὰ

Βάκτρα,

Βάκτρα καὶ τὴν ἀρίαν εἰς οὓς ἀπέχοντας τὸ πρὸς ἄρκτον διακεκαυμένης σταδίους τετρακισμυρίους, καὶ τετρακισχιλίους, ὅσους ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ὠκεανοῦ φησὶν εἶναι ὁ ἵππαρχος. ἐκτετεσταῦται δὲ ἀπὸ εἰς οὓς βορυσθένης τοῦ βορυσθένους τῆς κελτικῆς, σταδίοις ὀκτακισχιλίοις καὶ ὀκτακοσίοις, ὅσοις νοτιώτερος ὅσῳ ὁ ἰσημερινὸς τοῦ ὁρίζοντος κύκλῳ τῆς διακεκαυμένης τὴν οὐκρατον. ὃν φασὶν ἄρξασθαι τῆς κινναμωμοφόρου ἰνδικῆς μάλιστα γράφειν. ἡμεῖς δέ γε ὧν δὲ κυκλῳ μέχρι τῆς ἰσήνης μόλις οἰκήσιμα ὄντα τὰ ὑπὲρ τὴν κελτικὴν, ἀπὸ τὸ πλέον τῶν ὠκεανῶν τακισχιλίων ὄσων. οὕτως δ' ἀφορμὴν ὁ λόγος τῆς ἰσήνης ἐπὶ βορειοτέρου ἔστιν τινὰ κύκλον οἰκήσιμον σταδίοις τετρακισχιλίοις ὀκτακοσίοις. ἔστι δὲ βάκτρα καὶ τὸ σώματος τῆς καυκασίας θαλάσσης, ἐς τε ὑρκανίας πάμπολύ τι ἀρκτικώτερα. ὅπερ τὸ μυχοῦ τῆς καυκασίας καὶ τῆς ἀμισηνικῆς καὶ μασσαλικῶν ὀρῶν διέχει περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους, καὶ δοκεῖ τῆς αὐτῆς πλάτας μέχρι τῆς ἰνδικῆς ἀρκτικώτερον εἶναι σημείου, τὸ περίπλουν ἔχειν δοκεῖ τῆς ἰνδικῆς δυνάμεως, ὡς φησὶν ὁ τῆς τόπων ἡγησάμενος τούτων πατροκλῆς. ἔστι τοίνυν ἡ βακτριανὴ χίλια στάδια ὠκεανοῦ τὴν ἀρκτον ἐκτείνεται, τὰ δὲ τῆς σκυθῶν πολὺ μέζω, χώραν ταύτης ἐπέκεινα νέμεται, καὶ τελευτᾷ πρὸς τὸν βορέαν θάλασσαν, νομαδικῶς μὲν ζῶντα δ' ὅμως. ὥσπερ καὶ αὐτὰ τὰ βάκτρα τῆς οἰκουμένης ἐκπίπτει, εἴη ἂν τὸ διάστημα ὅσον ἀπὸ τοῦ καυκάσου μέχρι τῆς βορείας θαλάττης τῆς διὰ βάκτρων ὀλίγῳ πλειόνων ἢ τετρακισχιλίων, ταῦτα δὴ προσεθέντα τοῦ ἀπὸ τῆς ἰσήνης ὠκεανοῦ τὸν βόρειον σταδιασμῶν, ποιεῖ τὸν παῦ διὰ τῆς ἰσήνης σταδιασμοῦ, σταδίων ἐπτακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων. εἰ δὲ ἐάσειε τίς τοὺς τε τετρακισχιλίους σταδίους, αὐτά τε τὰ πρὸς τοῦ καυκασῳ μοῖρα τῆς βακτριανῆς, ἔσται βορειότερα τῆς ἰσήνης σταδίοις τετρακισχιλίοις καὶ ὀκτακοσίοις. τῆς δὲ κελτικῆς καὶ τοῦ βορυσθένους ὀκτακισχιλίοις καὶ ὀκτακοσίοις. φησὶ δέ γε ὁ ἵππαρχος ἡμῖν τὴν βορυσθένη καὶ τὴν κελτικὴν, ἐν ὅλαις ταῖς θρινακίαις νυξὶ πεφαυσκέσθαι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου πολισάμενον ἀπὸ τῆς λύσεως ὠκεανοῦ τὴν ἀνατολήν. ταῖς δὲ χειμερινὰς τροπὰς πλείσην μετεωρίζεσθαι τὸν ἥλιον ὠκεανοῦ πήχεις ἑνδεκα. ἐν δὲ τοῖς ἀπέχουσι τῆς μασσαλίας ἑξακισχιλίοις καὶ τριακοσίοις. οὓς ἐκεῖνος μὲν ἔτι κελτοὺς ὑπολαμβάνει, ἐγὼ δ' οἶμαι βρεττανοὺς εἶναι βορειοτέρους τῆς κελτικῆς, σταδίοις χιλίοις τετρακοσίοις, πολὺ μᾶλλον δὲ συμβαίνειν. ἐν ταῖς χειμερινὰς

Bactra et Ariam ad locos ab torrida distantes stad. millibus trigintaquatuor, quot ab æquinoctiali ad Borysthenẽ dicit Hipparchus esse. Excidẽt utiq; ad propinquiores aquiloni locos quàm Borysthenes & Gallia stad. millibus octo & octingentis. Quot quidẽ stadijs ppior ad austrũ æquinoctialis est, quàm circulus qui torridã temperatam q; terminat. Quẽ per cinnamomiferã Indiæ partẽ maximè describi dicimus. Nos utique super Gallias plagam usque ad Hyberniam, uix habitabilem esse demonstramus, quæ nõ plus quàm quinque millium est. Hæc ratio circulum quendã habitabilem esse declarat, qui quàm Hybernia stadijs tribus millibus octingentis magis ad Aquilonem exponitur. Suntq; Bactra & Caspij maris siue Hyrcanij ostijs admodum omnino septentrionaliora. Quod quidem à sinu Caspij maris & Armenijs & Medicis mõtibus distat circiter stad. sex millibus, & eius maritimæ signũ magis ad aquilonẽ tendens usq; ad Indiam uidetur esse, circumflexę ab India nauigationis cursum habere possibilẽ, sicut eorum locorũ præfectus Patrocles tradit. Regio etiam Bactriana mille ad aquilonem stadijs extenditur, Scythia agro longè ampliore ulterius pascitur, & ad septentrionale mare finitur, licet pastoralem ducẽs uictũ. Quonam igitur modo, si Bactra ipsa quoq; incidũt ab habitabili (tametsi distantia è Caucaso usq; ad septentrionale pelagus paulo supra millia quatuor per Bactrianam lineam esset) hęc ad stadiorum dinumerationẽ adiuncta quæ ab Hybernia ad aquilonem computatur, conficiunt summatim distantiam per inhabitabilem supra stadiorum numerum per Hyberniam, stad. septem millium & octingentûm? Siquis uero millia quatuor stad. omittat, eæ partes quidem Bactrianæ Caucaso propinquæ Hyberniæ plaga uiciniores erunt aquilonij stadijs tribus millibus & octingentis. Plus autẽ quàm Gallica & Borysthenica millibus octo & octingentis. Dicit autem Hipparchus ad Borysthenẽ & Galliã toties æstiuis noctibus solis splendorem ab occasu ad ortum ambientem illucescere. Solstitijs autem hybernis ad plurimum solem leuari nouem cubitis. In distantibus autem à Massilia sex millibus & trecentis, quos ille quidẽ adhuc Gallos arbitratur. Ego uerò Britannos aquiloni propinquiores arbitror quàm Gallia stad. duobus millibus & quingentis. Idipsum'que ijs multo magis quidem obuenire censet, hybernis uerò diebus

diebus ſol eleuatur ſex cubitis. Quatuor autẽ diſtantibus à Maſsilia ſtad. nouẽ millibus & centum, ulterioribus autem minus quàm tribus. Qui noſtra etiã ratione uiciniores eſſent aquiloni quàm Hybernia. Hic autem Pytheæ credens, hanc habitationem ad partes Britanniæ ad auſtrum magis ſpectantes locat. Aitq; longiſſimũ hoc in loco diem eſſe horarũ equinoctialium decem & nouem, uerùm decẽ & octo ubi ſol quaternis eleuatũ cubitis, quos ab Maſſilia diſtare inquit ſtad. nouem millib. ac centum: adeò ut Britanni maximè ad auſtrum uergentes, magis ad ſeptentrionem quàm iſti accedunt. Vel igitur in eodem parallelo ſunt cũ Bactrianis ad Caucaſum, uel in aliquo propinquo. Dictum enim eſt ſecundum Deimachũ, Bactrianos ad Caucaſum propiores eſſe aquiloni quàm Hyberniam ſtad tribus millibus & octingentis. His autem adiunctis illis, quæ ſunt ab Maſsilia ad Hyberniam, efficiũtur millia duodecim & quingenta. Quis igitur ſcripſit illis in locis, dico aũt Bactrianis, hanc maximorum dierum longitudinem, uel ſolis eleuationem mediȷ cœli tempore in hyemalibus ſolſtitijs? Hęc nanq; omnia oculis uiſa uel imperito, nulla Geometrica indigẽt deſignatione, ſicut antiquorum permulti conſcripſerunt, & qui res Perſicas literis cõmendarunt, & poſteriorũ ad noſtrã uſq; ætatem. Quo'nã modo tanta locorũ fœlicitas ſermone uulgata, talibus confeſſa fuiſſet ex cœlo apparentibus? Ex dictis autem manifeſtum eſt, quòd et ſapienter demonſtrationi contradicit, quod idem quæſita ualeant, & quæſitũ ad demonſtrationẽ ſumant: inſuper cũ ille Deimachum ignarum oſtendere uelit talibusq; carentem et uacuum. Cenſere enim Indiam inter autumnale æquinoctiũ et hyemalem tropicum iacere, & Megaſtheni cõtradicere, qui in auſtralibus Indiæ partibus urſas occultari, & cõtrarias umbras cadere dicit, quoniã horum neutrũ in ullis Indiæ partibus cõtingit. Cum hæc dicat, imperitè dicunt. Putare enim autumnale à uernali differre ſecundum diſtantiam ad Tropicos, indocti eſt, eodem exiſtente circulo & ortu et diſtantia Tropici in terra ab equinoctiali, in quorum medio ille Indiam ponit, cum in ipſa dimenſione multo minus demonſtratum ſit ſtad. uiginti millibus, obtigiſſe autem ſecundum illum ipſum id quod ipſe extimat, nõ quod ille. Nam cũ uiginti, uel etiã triginta millibus cõſtet India, non tantã ſanè diſtantiã intercidere poſſe quantã ille aſſeruit.

ἡμῶν αἰς ὁ ἥλιος μετρεῖται πήχεις ἑξ. πέντε δὲ τοῖς ἀπέχουσι μυριάδας γ' καὶ χιλίους σταδίους, ἡ ἑκατόν, ἐλάττους δὲ τοῖς ἔτι ὑπὲρ ταῦτα γ' τοῖς ἐπέκεινα. οἱ δὲ περὶ τὸ ἡμίτονον λόγον πολὺ ἂν εἶεν ἀρκτικώτεροι τῆς Ἰέρνης. ὁ δὲ τὴν πυθέου πιστεύων, περὶ τὰ νοτιώτερα τῆς Βρεττανικῆς τοῦ οἰκουσιν, ταύτῃ τίθησι, καὶ φησιν εἶναι τὴν μακροτάτην γνώμονα ἡμέραν, ὡρῶν ἰσημερινῶν ἑπτὰ καὶ δεκάτου μέρους, ὀκτωκαίδεκα δὲ ὅπου τέσσαρας ἥλιος μετρεῖται πήχεις, οὓς φησιν ἀπέχειν τῆς μεσογείας γυμνασιχιλίους καὶ ἑκατὸν σταδίους, ὥστ' οἱ νοτιώτεροι τῆς Βρεττανῶν Βορειότεροι τούτων εἰσίν. ἅτινα οὐδὲ τὸ αὐτὸ πρὸς ἄλληλά εἰσι τοῖς πρὸς τῷ καυκασίῳ βάκτροις ἢ ἐπὶ ἴλινος πλησιάζοντες. ἔρρωται δ' ὅτι περὶ οὗ πρὸς Δημάχου συμβάσεται Βορειότερος ἂν εἴη Ἰέρνης οὗ πρὸς ζῷ καυκασίῳ Βακτρίοις, σταδίοις τετραχιλίοις ὀκτακοσίοις. προσεθῶντο δὲ τούτων πρὸς ἀρκτικὰς εἰς ἰέρνην γίνοντες μύριοι σταδιχίλιοι πεντακόσιοι. τίς οὖν ἱστόρησεν ἐν τοῖς ἐκεῖ τόποις, λέγω δὴ πρὸς βάκτρα, τὸν μέγιστον ὑπὲρ γῆς ἡμερῶν, ἢ τὸ ἔξαρμα τοῦ ἡλίου τὸ περὶ τὰς μεσουρανήσεις ἐν ταῖς χειμερινὰς τροπαῖς. ὀφθαλμοφανῆ γὰρ πάντα ταῦτα ἰδιώτῃ, μὴ οὐ δεόμενα μαθηματικῆς σημειώσεως. ὥστε συνέγραψαν ἂν πολλοὶ καὶ τῶν παλαιῶν τὰ πορισικὰ ἱστορούντων καὶ τῶν ὑστέρων μέχρι, καὶ εἰς ἡμᾶς. πῶς δ' ἂν ἡ λεχθεῖσα διάλαμψις τῶν τόπων, ὁμολόγητο τοῖς διάφορα ἐν τῷ οὐρανῷ φαινομένοις. ἐκ δὴ τῶν εἰρημένων δῆλον, ὡς καὶ Ὁφὼς αὐτιλέγει πρὸς τὴν ἀπόδειξιν, ὡς ἰσοδιαμένοντων τῶν ζητουμένων, λαμβάνοντος πρὸς τὸ ἀκριβέστερον τὸ ζητούμενον. πάλιν δ' ἐκείνου τὸν Δημάχου ἰδιώτην ὄντα ἐξαιτεῖσθαι βοηθὸν ἡ ἄπορον τὸ διάστημα· οἴεται δὲ τὴν ἰνδικὴν μεταξὺ κεῖσθαι τό τε φθινοπωρινῆς, ἰσημερίας καὶ τροπῶν τῶν χειμερινῶν. μεγαθυμότερον αὐτιλέγει φήσαντι τοῖς νοτίοις μέρεσι τῆς ἰνδικῆς, τάς τε ἄρκτους ἀκρωτηριάζειν καὶ τὰς σκιὰς αὐτιπίπτειν, μὴ δὲ ἕτερον τούτων μηδαμῶς τῆς ἰνδικῆς συμβαίνειν. τοῦτο δὲ φάσκοντος ἀμαθῶς λέγεσθαι. τό, τε δὴ φθινοπωρινὸν τῆς ἐαρινῆς διαφορὰν οἴεται καὶ τὴν διάστασιν τῶν πρὸς τὰς τροπὰς, ἀμαθές, τό τε κύκλου τοῦ αὐτοῦ ὄντος, καὶ τὴν ἀναβολὴν, τό τε διαστήματος τοῦ ἀπὸ τῆς τροπικῆς ἀρχῆς τοῦ ἰσημερινοῦ. ὧν μεταξὺ πίθηκεν τὴν ἰνδικὴν ἐκεῖνος, διαχθρώδης γε τῇ ἀναμφισβητήσει πολὺ ἐλάττονος τοῦ διαμενεῖν σταδίων, συμβῆναι ἂν ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον, ὅπερ αὐτὸς νομίζῃ, ἐχ ὅπερ ἐκεῖνος. δυοῖν δὲ θάτερον μεγεθῶν δεῖν τὴν ἰνδικὴν, ἢ πεσεῖν μεταξὺ τοσούτων διαστημάτων, ὅσην δ' αὐτὸς εἴρηκε πεσεῖν αὐτὸν.

δὲ δ' αὐτὸ ἀγνοίας ἔστιν ἐν τῷ τὸ μηδαμοῦ δὲ ἰνδικῆς ἀκρωτηριάζειν φάσκειν τὰς ἄρκτους, μηδ' τὰς σκιὰς αὐτιπίπτειν. ὅτε γε καὶ τῶν τετρακισχιλίων πρὸς ἑσπέραν ἀπὸ Ἀλεξανδρείας, σύνεγγυς πάλιν ἐκ δὲ ὁ ἵππαρχος, πρῶτον μὲν τὴν χειμερινὴν τροπικὸν μεγεθυνόμενος ἐξ ὑπαρχῆς, ὕστερον δὲ οἰόμενος μαρτυρεῖν τῷ μαθηματικῷ ἀνδρὶ τῷ γνώμονι, οὐκ ἐνδιδοὺς τῷ ἀνθρώπῳ, ὥσπερ τῷ ὁραδοφόρῳ πρὸς μῶνος τῷ ἐκείνου μαρτυρίαν ἐγκλίνοντος, ἀλλ' ἀπὸ κοινοῦ ζητεῖν χρωμένου πρὸς αὐτὸν μαθηματικῷ γόντας. ἐν γὰρ τῷ πρὸς αὐτὸν ματαίως αὐτιλέγοντας ἐλέγχων δεῖν, ὅταν αὐτῷ τῷ ἐκείνων ἀποφάσιν ὁποίαν ποτ' ἔστι δείκνυμεν ἡμῖν συνηγορεῖν. νυνὶ μὲν ὑποθέμενοι τὰ νολώτατα τῆς ἰνδικῆς αὐταῖρεμ τοῖς περὶ μερόην, ὅπερ ἐρῶσι πολλοί, ἐν ᾧ πεπιστεύκασιν, ἐπειδείξαμεν τὰ συμβαίνοντα ἄτοπα. ἐπεὶ δὲ ὁ ἵππαρχος δῆλον αὐτοῖς τῇ ὑποθέσει ταύτῃ νυνί, μετατάττα γὰρ τῷ δυτέρῳ ὑπομνήματι ὁ συγχωρεῖ, σκεπτέον ἐν τῷδε τῷ λόγου. φησὶ τοίνυν, αὐταρόντων ἀλλήλοις ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κειμένων, ἐπεισλαὶ τὸ μεταξὺ μέγα διάστημα, μὴ δυνάσθαι γνωσθῆναι ἐξ αὐτοῦ ὅτι ἐσὶν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου οἱ τόποι, ἄνευ τοῦ κλιμάτων συγκρίσεως τοῦ τε θατέρου τόπου. ἐὰν δὲ τοῦ μερόην κλίμα, φίλωνά τε τὸν συγγράψαντα τὰ εἰς αἰθιοπίαν πλοῦν ἱστορεῖν, ὅτι πρὸ τριάκοντα καὶ πεντακοσίων ἡμερῶν τοῦ θερινῆς τροπῆς τοῦ μεσημβρινοῦ γίνεσθαι ὁ ἥλιος, λέγειν δὴ καὶ ἐκ τῶν λόγων τὸν γνώμονος. πῶς δὴ τὰς τροπικὰς σκιὰς καὶ τὰς ἰσημερινὰς, αὐτόν τε ὁραδοφόρον συμφωνεῖν ἔγγιστα τῷ φίλωνι. τὸ δὲ τῇ ἰνδικῇ κλίμα μηδεμίαν ἰσορεῖν, μὴ δὲ αὐτὸ ὁραδοφόν. εἰ δὴ καὶ ἐκεῖ ἀμφότεραι, ὡς οἴονται, ἀκρωτηριάζουσι, πιστεύοντες τοῖς πολίταρχον, μὴ δυνατὸν ἐν ὑπὸ τὸν αὐτὸν παραλλήλου κεῖσθαι τῶν τε μερόης, καὶ ταῦτα τὰ ἄκρα τῆς ἰνδικῆς. εἰ μὴ τοίνυν περὶ τὸν ἄρκτον ἀμφοτέρων ὅτι ἀκρωτηριάζουσι, σωματοφαίνεται τοῖς εἰπόσιν ὁραδοφόνος. πῶς περὶ τοῦ ἐν τῇ ἰνδικῇ κλίματος ὁ δεῖς ἀκροφαίνεται. οὐ δὲ αὐτὸς ὁραδοφόνος. οὗτος γὰρ ὁ λόγος περὶ τοῦ κλίματος ὅλου. εἰ δ' οὐ σωματοφαίνεται, ἀπηλλάχθω τῆς αἰτίας. οὐ σωματοφαίνεται δέ γε, ἀλλὰ τοῦ διημάχου φήσαντος, μηδαμοῦ τῆς ἰνδικῆς μήτ' ἀκρωτηριάζειν τὰς ἄρκτους, μήτ' αὐτιπίπτειν τὰς σκιάς. ἅπερ ἐπέληφεν ὁ μεγαθυμότερος, ἀπειρίαν αὐτοῦ κατεγινώσκει, τὸ συμπεπλεγμένον νομίζων ψεῦδος. ἐν ᾧ ὁμολογουμένως καὶ κατ' αὐτὸν τὸν ἵππαρχον. τό γε μὴν αὐτιπίπτειν τὰς σκιὰς, ψεῦδος ἐμπεπλεκται.

Eiuſdem autem ignorationis eſſe, dicere nullis in locis Indiæ urſas occultari, neq; contrarias umbras cadere, quòd progredienti recte ab Alexandria millibus quinq; ſtatim obtingere incipit. Eos uerò qui hæc dixerũt, rurſus Hipparchus non bene profectò corrigit: primùm ab hyemali Tropico æſtiuũ aſſumens, poſtea non exiſtimans uti oportere teſte mathematicarũ rerũ, homine aſtrologiæ ignaro: ſic Eratoſthene illius precipue teſtimoniũ iudicante, nec more quodam communi aduerſus uaniloquos utente. Vnum enim quoddã ex argumentis eſt contra uaniloquentes, cum illorum ſententiam, qualiſcunq; ſit, nobis patrocinantẽ demonſtramus. Nunc igitur ſupponentes partes Indiæ, maximè in auſtrũ ſpectantes ijs quæ ſunt ad Meroẽ opponi, quod permulti & dixerũt & crediderũt, quę hîc inconuenientia proueniant, demonſtrabimus. Poſtquã uerò Hipparchus nihil huic ſuppoſitioni nunc contradicens, poſtmodum tamẽ in ſecundo commentario minimè cõcedit, & hæc conſideranda eſt ratio. Inquit igitur, cum in eodem parallelo circulo iacentes inuicem opponantur, quàm quidem magna interſit diſtantia, hoc ipſum cognoſci nõ poſſe, quòd loca ſub eodẽ parallelo ſint ſine climatum comparatione, quę per alterũ locorum eſt. Philon igitur qui nauigationẽ in Aethiopiã ſcripſit, ſolem ad Meroes clima ante quintam & quadrageſimã æſtiui tropici diẽ ad uerticem eſſe tradit: umbilici quoq;, quem Gnomonẽ uocant, rationem aſſerere. Ad tropicas autem & æquinoctiales umbras ipſum Eratoſthenem propè cum Philone cõcordare: ipſum autem Indiæ clima, cùm à nullo, tum uerò neq; ab ipſo Eratoſthene tractari. Quod ſi utraque illic urſa (ut cenſent) occultatur, cum Nearcho credit non fieri poſſe, ut Meroe, & ipſæ Indiæ extremitates, ſub eodẽ iaceant parallelo. Quod ſi de duabus urſis diſparẽtibus Eratoſthenes pariter cum id dicentibus cõſentit, quo'nam modo de ipſo Indiæ climate neq; Eratoſthenes, nec ullus demonſtrat? Hæc enim de climate ratio eſt. Si autem non ſimul declarat, diſcedat à cauſa, ſed non utiq; ſimul declarat: uerùm cum Deimachus in nulla Indiæ parte urſas occultari, neque contrarias umbras cadere dicat, quæ ſuſpicatus eſt Megaſthenes, imperitiam eius damnat, implicitum id putans mendaciũ, in quo & ſecundum ipſum Hipparchum manifeſtè hoc quoque contrarias cadere umbras, mendacium implicauit.

Etenim

Etenim niſi ipſi Meroe opponit, extrema Indiæ magis quàm Syene ad auſtrũ cõcedere uidetur. Et in ſequentibus quidẽ cum de eiſdẽ conatur, uel eadem redargutis à nobis dicit, uel falſis utitur ſuppoſitionibus, uel quod nequaquam eſt conſequens infert. Nec enim à Babylone ad Thapſacũ quatuor millia ſtad. & octingẽta eſſe, hinc uerò uerſus ſeptentrionem, ad Armenios montes mille ac centum: ſequit, ut ex Babylone per ipſius meridianũ ad montes arcticos plura ſex millib. ſint. Nec à Thapſaco ad montes mille ac centũ, Eratoſthenes ait, ſed reliquũ eſſe quiddã immenſuratũ. Itaq; intentio ex non data ſuppoſitione non concludit, nec uſquequaq; Eratoſthenes Thapſacũ declarauit à Babylone ad ſeptentrionẽ pluſq; millib. quatuor & quingẽtis ſtad. iacẽre. Dehinc antiquis cõſonans tabulis, nõ ea quæ ab Eratoſthene dicunt profert de ſigillo tertio, ſed ſibi ipſi ad gratiã declarationem fingit ad ingenioſam ſubuerſionẽ. Ille nanq; prædictam ſequens poſitionẽ Tauri & maris ex columnis, hac linea orbem duas in partes diuidens: & unam quidẽ Borealem, alterã uerò auſtrinam partem appellans. Et harum iterum utranque in portiones poſſibiles partire nititur. Eas uerò ſigilla uocat. Et auſtrinæ quidem partis primum dicens ſigillum Indiã, ſecundum autẽ Arianam, quæ deſcriptionẽ habent facilem, ambarum q; longitudinẽ ac latitudinem reddere ualuit, modo uerò quodam & figuram, uelut ſcientia prędítus gemetrica. Terram enim Indicam ex lata in acutam ſpeciem porrigi, & rhomboidem eſſe, quia latera partim à mari alluuntur, & auſtrino & orientali, cum ſinuoſa minimè ripas agat: reliqua autem partim monte, partim fluuio, hic etiam forma per lineam rectã, aliqua in parte ſeruata. Arianam uerò tria montium habentẽ latera, quæ ad perducendam per mutuę diſtantię parallelas inter ſe lineas figurã, cõmodiſſima ſint. Cum autem occidentalẽ ſignis definire non habeat, quia gentes inuicem ſe mutant, linea quadam tamen à Caſpijs portis ad extremitatem Carmanię finiente, continuas partes ad ſinum Perſicum manifeſtat. Hoc uerò latus uocat occidẽtale, uerſus autẽ Indũ, orientale. Inuicem autem diſtantia, id eſt parallela reliqua non dicit, nec quod monte, nec quod mari, ſed unum quod aquilonare, alterum uerò auſtrinum, hunc in modum perfecta quadam forma ſecundum reddens ſigillum. Perfectius tertiũ ſigillũ plures reddit ob cauſas,

κὴ π' εἰ μὴ τῇ μορίῳ αὐταίρεῖ, τ' γε συλίνης π
λώτρας εἶναι τὰ ἄκρα τ' ἰνδικῆς συγχωρῶ
φαίνετ'. κὴ γὼ τοῖς ἐξῆς ἢ πρὸι τ' αὐτὴν ὧν γε
ρῶν, ἃ τωυτὰ λέγ' τοῖς ὀρθογωνίοις ὑφ' ἡ.
μῶν, ἃ λήμμασι προχρῆτ' ψευδέσιν, ἃ ἀσυ.
φορῇ τὸ μὴ ἀκολουθεῖν. ὅτε γ' τὸ ἀπὸ βαβυλῶ.
νος εἰς θάψακον ἐστὶν σταδίων τετρακισχιλίων
ὀκτακοσίων, γ' τοῦτο πρὸς τὸν ἀρκτικὸν ὡσὶ
τὰ ἀρμενίαι ὄρη, χιλίων ἑκατὸν ἀκολουθεῖ τὸ ἀπὸ
βαβυλῶνος ὡσὶ τ' σὶ αὐτ' μεσημβρινὸν, ὡσὶ τὸ
ἀρκτικὰ ὄρη πλείων ἐστὶν τ' ἑξακισχιλίων, ὅπερ
ἀπὸ θαψάκου ὡσὶ τὰ ὄρη χιλίων κὴ ἑκατὸν φα
σὶν ὁρατοσθένης, ἀλλ' εἶναί φ λοιπὸν ἀκατα
στατον. ὡς δ' ἡ ἐξῆς ἐφοδ@ ἐκ μὴ δεδομένων
λήμματ@ ἀκ ἂν ἐπιδείκν@, ὅτ' ἀπειθῶς
τ' σταμὸν ὁρατοσθένης τ' θάψακον τ' βαβυ
λῶν@ πρὸς ἀρκτὸς κεῖσθ πλείοσίν ἢ τετρακι
χιλίοις κὴ πεντακοσίοις σταδίοις. ἐξῆς ἢ συμ
γορῶν ὡσὶ τοῖς ἀρχαίοις πίναξιν, ὁ τὰ λειπό
μενα ὑπὸ τ' ὁρατοσθένους προφορὴν πορί
ζοιτις σφραγίσος, ἀλλ' ἑαυτῷ κεχαραγμένην
πλάτ@ τῶν ἀποφάσιν πρὸς ἀνατροπὴν αὐ
φυῆ. ὁ μὲν γ' ἀκολουθῶν τῇ θέσει τῇ προφερο
νη τ' τε ταύρου κὴ τ' ἀρκτικῶν θαλάττης, ἀν
λῶν τῇ γραμμῇ ταύτῃ τῶν οἰκουμένων δίχα
κὴ καλίζας τὸ μὲν βόρειον μόρ@, τὸ δὲ νοτι
ον, πειρᾶτ' τούτῳ ἑκάτερον πάλιν τέμνειν
εἰς τὰ δύο τὰ μόρι. καλεῖ ἢ ταῦτα σφρα
γίδας. @ δὴ τὸ νοτίου μόρους πρῶτον ἐπὶν
σφραγίδα τῶν ἰνδικῶν, δεύτεραν ἢ τ' αἰ
γυπτίαν, ἐχούσας τὰ δύο πρίγραφον, ἴχνεσιν ἀμφο
τέρων ἀρτίων ἀκ μήκ@ κὴ πλάτους, ἑτέραν
δὲ λίνα κὴ σχῆμα ὡς ἂν γνωμερικόν. τῶν μὲν
γ' ἰνδικῶν, ῥομβοειδῆ φησι, δύο τὸ τ' πλευρὰν
τὰς μὲν θαλάττῃ κλύζεσθ τῇ τε νοτίῳ @ τῇ
ἑῴᾳ, μὴ πάνυ κολπώδεις ἠϊόνας ποιούσης αὐ
τοῖς· τὰς δὲ λοιπὰς τῶν μὲν ὄρει, τῶν ἢ ποτα
μῷ, καὶ τοῦτο τ' σύνταγμα σχήματος οὐ
πολυσχολμόνου. τῶν δ' ἀριανῶν ὁρῶν τὰς γρ
ζεῖς πλευρὰς ἔχουσαν σύμφυεῖς πρὸς τὸ ἀκρω
τέρας παραλληλόγραμμον σχῆμα. τῶν δ' ἑ
ωϊέρου οὐκ ἔχων σημείοις ἀφορίσαι σφᾶς τὸν
παλλάττῃν ἀλλήλοις τὰ ἔθνη, γραμμῇ τινὶ οὐ
μως ἀληθεῖ τῇ ἀπὸ καυκάσου πυλῶν ὡσὶ τὰ ἄκ
ρα τ' καρμανίας τελευτώσῃ τὰ σωκάσπι
τα πρὸς τ' πρσικὸν κόλπον. ἑωϊέρου μὲν οὖν
καλεῖ ὅλον τὸ πλευρὸν, ἑῶον ἢ τὸ πρὰ τ' ἰνδῶν
πρὰλληλα δ' οὐ λέγει. οὐδὲ τὰ λοιπὰ τό, τ
ὄρει γραφόμενον καὶ τὸ τῇ θαλάττῃ, ἀλλὰ
μόνον τὸ μὲν βόρειον, τὸ δὲ νότιον, ὅτω δ' ὁ
λοχρεῖ τινι τύπῳ τῶν δ' ὑστέραν ἀρκτικὴν
σφραγίδα, πολὺ ταύτης ὁλοχρεστέρον ἀρκτι
κὴν τ' βίστου σφραγίδα κὴ πλείας αἰτίας

πρώτου

πρώτου μὲν τὴν λεχθεῖσαν ὅτι ὀκ ὀλκεινῶς
ἀφώρισται ἡ ἀπὸ καυκάσου πυλῶν ὡσὶ καρμα
νίας, ἥτις κοινή ὑστι τούτων, πῶς ὀν τ' ὀλυτέ
ραν σφραγῖδα πλευρᾶν. ἐπειθ' ὁλκεῖς τὸν νό
τιον πλευρὰν ὁ πρσικὸς ἐμπίπτει κόλπ@,
ὅπερ κὴ αὐτὸς φησιν. ὥστ' ἰσάγκασται τ' ἐκ
βαβυλῶνος λαβεῖν γραμμὴν, ὡς ἂν σύνθειαν
τινὰ δῷ σώσων τὴν πρσεπόλεως μέχρι τῶν
ὅρων τ' καρμανίας καὶ τῆς πρσίδος, ἥ φασι
ὀκ ἰσὶν εὐρεῖα μεμετρημένη ὁδὸν, σταδίων δ'
σαν τὸν ὅλον μικρῷ πλειόνων ἢ γνωκισχιλί
ων. ἰσὶ νότιον μὲν καλεῖ πλευράν, παράλλη
λον δ' ὀ λέγει τῇ βορέᾳ. δήλον δ' ὅτι ὁ δ'
ὁ σύφρατης, ᾧ ὀκ ἐπιείκειον ἀφορίζει πλευρὸν,
σαύεσγυός ὄσιν σύθεια γραμμῆ. ἀλλ' ἀπ' τ' ὀ
ρῶν ὡσὶ τὸν μεσημβρίαν ῥυεῖς ἔτ' ὠκ τρέφει
πρὸς ἕω, καὶ πάλιν πρὸς νότον μέχρι τ' εἰς θά
λατταν ἐκβολῆς. δηλοῖ ἢ τὸ μὴ σύνπορον τ'
ποταμὸν, φράζων τὸ χῆμα τ' μεσοποταμίας,
ὃ ποιοῦσι συμπίπτοντες εἰς γ', ὅ, τε τίγρης κὴ
ὁ σύφρατης, ἐπανερεσίαν παρακλήσιον, ὡς φη
σι. καὶ μὴν τὸ ἀπὸ θαλάττης μέχρι τ' ἀρμενί
ας, ὁδὸν πᾶν μεμετρημένην ἔχει τὸ ἑωϊέρου
πλευρὸν τὸ ἀφορίζομενον ὑπὸ τ' σύφρατ'.
ἀλλά φησι δ' πρὸς τὴν ἀρμενίαν μέρ@ κὴ τοῖς
ἀρκτικοῖς ὄρεσι μὴ ἔχειν πόρον ὅτι σχεδὸν τὸ ἀπὸ
βορρᾶ ἐστὶν. σχεδὸν δὴ πάντα ταῦτα, τυπωδῶς
φησὶν ἀπορίσαι τῶν τρίτην μερίδα. καὶ
κὴ κὰ τὰ σήματα ἃ φησιν ἐκ πολλῶν σωκά
γειν τὴν σύνταξιν πραγματευομένων τι
νὰς @ ἀνεπιτρέπτους καλεῖν. ἀγνωμονεῖν δὴ
δέξειεν ἂν ὁ ἵππαρχος πῶς τὴν τοιαύτην ὁ
λοχέρειαν γεωμετρικῶς αὐλίζουν. γὴ ἢ χά
ειν εἰσάγαι τοῖς κὴ ὁπωσοῦν ἀπαγγέλασιν
ἡμῖν τῶν τ' τόπων φύσιν. ὅταν ἢ δι', μηδ' ἀφ
ὧν ἐκεῖν@ λέγ, λαμβάνει τὰς γεωμετρικὰς
ὑποθέσεις, ἀλλ' ἑαυτῷ πλάττας ἐνφανέστερον
ἂν τὸ θιλόμενον καταμυσύοις, ὃ μὴ δι' ὅτως
φησὶ τ' βίστην μερίδα τυπωδῶς ἀφορίζειν,
μυρίων σταδίων ἀπ' καυκάσου πυλῶν ὡσὶ τ' σύ
φρατην. κὴ μόρος ἢ διαιρῶν ὡς ἀναγραμ
μίζων εὑρε τῶν μέτρησιν, ὅτω τίθησιν ἐμπα
λιν τῶν ἀρχὴν ἀπ' τ' σύφρατ' ποιησάμενος,
καὶ κὴ θάψακον σβασέως αὐτὸ, μέ
χρι μὴ δι' τίγριδ@, ὅπερ ἀλέξανδρ@ διέ
βη, σταδίων χιλίων καὶ τετρακοσίων γράφει.
γὼ τοῦτον δ' ὡσὶ οὐ ἐξῆς τόπους σβα γαυγα
μήλων καὶ τῶν λύκα καὶ ἀρβήλων καὶ ἐκβα
τάνων, ἃ σλαρᾶ@ ἐπ' τ' γαυγαμήλων ἐφυγ
μέχρι καυκάσου πυλῶν, οὓς μυρίους ἐκπληροῖ
τελακοσίους μόνον πλεονάσας. τὸ μὲν δὴ βό
ρειον πλευρὸν οὕτω καταμετρεῖ, οὐ παράλ
ληλον τοῖς ὄρεσι θείς, οὐδὲ τῇ σβᾷ σκιᾷ κὰ

Primam quidẽ dictam, quoniã quæ à Caſpijs portis uſq; in Carmaniã extat, non apertè diſſinita eſt, quæ tertio ad ſigillũ ſecundum lateri cõmunis eſt. Deinde quia ſinus Perſicus in auſtrinum latus incidit, quod quidẽ & ipſe dicit, Itaq; neceſſariò inductus eſt ipſam è Babylone lineam, perinde ac rectam quandã per Suſa ac Perſepolin, uſq; ad Carmaniæ & Perſidis terminos capere, qua emenſam reperire uiã poterat, quæ tota paulo pluriũ quàm ſtad. nouies milliũ extat. quod quidẽ auſtrale latus uocat. Cęterũ parallelum eius qui à ſeptentrione eſt, non utiq; dicit. Certum autẽ eſt, quòd nec Euphrates quo latus definit occiduum, per rectã lineam propè ſit: uerùm è mõtibus in meridiẽ profluens, deinde per ortum, & rurſus in auſtrũ deflectitur, quoad erumpat in mare. Non rectum aũt amnis oſtendit meatum, cum Meſopotamiæ ſitum eloquitur, quem Tigris & Euphrates in unũ coeuntes efficiunt nauigio, ut inquit, ſimilẽ. Atqui neq; totum occidentale latus à Thapſaco uſq; in Armeniam dimenſum habet, quod Euphrates ipſe diſterminat. Sed quanta ſit pars ab Armenia & montibus Arcticis, habere ſe negat, cũ nõ nondũ menſurata fuerit. Quas ob res tertiã ſe particulam in figuræ modũ edidiſſe refert. Etenim interualla ex multis ſtationes quaſdam tractãtibus, aggregaſſe dicit, quas ſine inſcriptione exiſtẽtes nominat. Ingratæ mentis Hipparchus eſſe uidetur, cum ad hanc perfectiã rationem uia quadam geometrica contradicat, in qua ijs habenda eſt gratia, qui locorum naturam quouis modo poſteritati prodiderunt. Quando igitur ex ijs quæ ille cõmemorat, geometricas minimè capit materias, ſed ſibimet fingẽs, ambitioſum apertius explicat animũ. Ille quidem tertiam hoc pacto particulã in figuræ modum edidiſſe refert, decem milliũ ſtadiorũ à portis Caſpijs ad Euphratẽ. Particulatim uerò diuidens tanquam deſcriptam repertu facilem dimenſionem: ſic uice uerſa ab Euphrate initium ponit, & tranſitum eius per Thapſacum faciens, uſq; ad Tigridem quidem quà traiecit Alexander, mille & quadringenta ſtadia ſcribit. Hinc uerò ad ſuccedentes inde locos per Gaugamela & Lycum & Arbela & Ecbatana, quà Darius è Gaugamelis fuga ſurreptus eſt uſque ad portas Caſpias decem millia explet, trecenta tantum abundantius addens. Latus quidem aquilonare hunc metitur in modum, non æquali montibus diſtantia, hoc eſt parallelo id collocans, nec ipſa quidem per columnas &

Athenas & Rhodum linea. Nam Thapſicus multum diſtat à montibus, mons uerò & à Thapſaco uia ad Caſpias portas coincidunt. Hæ autem partes montis ad ſeptentrionẽ expoſitæ ſunt. Sic aquilonare latus edẽs, hoc quidem auſtrinum (inquit) ad mare capere non licet, quia Perſicus intercidat ſinus. At à Babylone per Suſa & Perſepolin & Perſidis confinia, & Carmania ſtad. eſſe nouẽ millia & ducenta, quod auſtrinũ appellat, cum tamen auſtrinũ nõ dicat parallelũ ſeptentrionali, diſcrepantiã uerò longitudinis euenire, ideo inquit de ſeptẽtrionali & auſtrino latere poſito, quia Euphrates uſq; ad quoddã ſpaciũ in meridiẽ profluens multum inclinat ad ortum: uerũ ex maritimis lateribus occidentale primum dicere, de quo unum ne an duo ſint, in medio conſiderari licet. A tranſitu enim ad Thapſacum præter Euphratẽ ad Babylonẽ ſiad. inquit eſſe quatuor millia & octingenta. Hinc aũt ad Euphratis eruptiones & oppidũ Teredonem tria millia octingenta, à Thapſaco ad aquilonem uſq; ad portas Armenias dimẽſa interualla ad mille ac centũ exiſtere. Per Gortynæos autem & Arnios non item. & ideo hæc omiſit. Lateris uerò ad orientẽ pars ipſa per Perſicã ſecundum longitudinẽ à mari rubro ad Medos & Arctos nõ minus octo millibus uidetur eſſe, à promontoriis uerò nonnullis ultra millia nouem. Reliquũ Paræтanicã & Mediam & Caſpias portas circiter tria millia. Tigris aũt fluuius, & Euphrates ex Armenia in meridiẽ labentes, cum Gortynæos mõtes perfluxerint, magnũ circumplectentes ambitum, permultumq; intra ſe circumeuntes agri, ipſam inquã Meſopotamiam in Hybernũ ortum ac meridiem uertũt. Et amplius quidem Euphratem. Hunc autem propius ſemper Tigrin conſtitutum ad Semiramidis murum, & uicum nomine Opin, à quo circiter ſtad. ducenta diſtantem, et per Babylonem labentem in Perſicum elabere ſinum: forma uerò, inquit, Meſopotamiæ, ac Babyloniæ ſimilis ſit nauigio. Talia quidem tradit Eratoſthenes. De tertio uerò ſigillo, & talia quidem cõmittit errata quæ cõſiderabimus. Quæ aũt Hipparchus illi obiicit, non admodum, ſed quæ dicat conſideremus. Cõfirmare enim uolens ab initio dictũ, quod India nequaquam ad auſtrum tranſponenda ſit, ſicut arbitratur Eratoſthenes, hoc ex iſs liquere inquit, maximè, quæ ille ipſe obiicit. Tertiã enim, inquiẽs, particulã ad aquilonare

ἀθηνῶν καὶ ῥόδου γραμμῆ. ἡ μὲν θάψακος πολὺ τῶν ὀρῶν ἀφέστηκε, συμπίπτει δὲ καὶ τὸ ὄρος καὶ ἡ ἀπὸ θαψάκου ὁδὸς ἐπὶ τὰς καστίους πύλας. καὶ γάρ προσάπτουσι μόριόν τι ὄρος, ταῦτ' ὀξὺ ἀπολῆγον ἢ τὸ βόρειον ὅπου πλευρόν, τὸ δὲ νότιον φησὶ πρὸς μὲν τὴν θαλάτταν ὀκτὼ λαβεῖν, ὅλην δὲ τὴν πορσικὴν ἐμπίπτειν κώλπον. ἀπὸ βαβυλῶνος δὲ ὅλην σάσων καὶ πορσεπόλεως καὶ τῶν ὁρίων τὴν τε πορσίδος καὶ καρμανίας, σταδίους ἐπὶν χιλίους, νότιον μὲν λέγων, παραλληλον δ' ἀπολέγων τῷ βορείῳ τὸ νότιον. τὴν δὲ διαφωνίαν τὰ μήκη φησὶ συμβαίνειν, τὸ τε βορέιον τεθνὸς πλευρὸν καὶ τὸν νότιον· ὅλην δὲ τὴν ἀνίσως μὲν χιλίους πρὸς μεσημβρίαν ῥηγνῦσαν πρὸς τὴν ἑῴαν πολὺ ἐγκλίνειν, ἧττον δὲ πελαίων πλευρῶν τὴν ἑσπερίαν λέγειν πρῶτον. ἴσως ὀπτία τίς ὄψις, εἴτε δύο, γὰρ μέσῳ παρεισπεσοῦσα. ἀπὸ γὰρ τῆς καλῆς θαψάκου φησὶ διαβάσεως πρὸς τὸν εὐφράτην εἰς μὲν βαβυλῶνα σταδίους εἶναι τετρακισχιλίους ὀκτακοσίους. φιτεύθων δ' ὧδε τὰς ἐκβολὰς τοῦ εὐφράτου καὶ πόλιν περιδόνα τρισχιλίους. τὰ δ' ἀπὸ θαψάκου πρὸς ἄρκτους, μέχρι μὲν τῶν ἀρμενίων πυλῶν καθ' ἃς μεμπρῆσθαι, καὶ εἶναι ὡς χιλίους ἑκατόν. οὐδὲ δ' ὄρεσι αἰσὶ καὶ ἀρμενίαν μηκέτι, διὸ δὴ παραλείπειν αὐτούς. τὸν δὲ πρὸς ἕω πλευρὸν, τὸ μὲν δ' ἀπὸ τῆς πορσικῆς ἐπὶ μῆκος ἀπὸ θερᾶς ὡς ὧδε μυδείαν καὶ τὰς ἄρκτους, σκέλλουσιν εἶναι σταδίων ὀκτακισχιλίων. ἀπὸ δὲ πινωρ ἀκρωτηρίων, καὶ ὑπὲρ αὐτὰ γυναικισχιλίους. τὸ δὲ λοιπὸν ἀπὸ τῆς παραυτανικῆς μυδείας ὧδε καστίους πύλας ὡς τετρακισχιλίους. τὴν δὲ ἐπὶν χειμ ποταμὸν καὶ τὸν εὐφράτην, ῥέοντας ἐπὶ τὰ ἀρμενίας πρὸς μεσημβρίαν, ἐπὶ δὲ λαν πρὸς μέσωντας τὰ τῶν γορτυναίων ὄρη κύκλῳ μέγαν περιβαλλομένους, καὶ ἐμπεριλαβόντας χώραν πολλὴν, τὴν μεσοποταμίαν, ὥστε φέρειν πρὸς χειμερινὴν ἀνατολὴν καὶ τὴν μεσημβρίαν, πλέον δὲ τὸν εὐφράτην. γεμόμενον δὲ ὕδωρ ἐγγιον ἀεὶ τοῦ τίγριδος καὶ τὸ σεμιραμιδος ἀπολειπόμενον τείχισμα καὶ κώμην καλουμένην ὧπιν, ἀπέχοντα ταύτης ὅσον ἀπὸ κοσίους σταδίους, καὶ ῥυέντα ἀπὸ βαβυλῶνος ἐκπίπτειν εἰς τὸν πορσικὸν κόλπον. γίνεσθαι δὲ φησὶ τὸ χῆμα τῆς βαβυλωνίας καὶ μεσοποταμίας, ὑπογραφὴν πλησίον. ὁ μὲν δὴ βραδοδφύης τοιαῦτ' ἀφῆκε. περὶ δὲ τρίτης σφραγίδος, καὶ ἄλλα μὲν ἀμαρτήματα πειρᾶται, πρὸς ὧν ὑπισχνεῖται θα. ἃ δ' ἐπάρχου πεφόρηκε αὐτῷ τὰ πάνυ σκοπῶμεν δ' ἀλέγω, ἐλόμενος βεβαιοῦν τὰ ἀρχῆς, ὅτι τὸ μεταθετέον τὴν ἰνδικὴν ὑπὸ τὰ νοτιώτερα ὥσπερ βραδοδφύης ἀξιοῖ, φὴς ἀν γνῶναι ὅσον μάλιστα φησὶν ἀφ' ὧν αὐτὸς ἐκεῖνος πεφόρηκεν, τῇ γεωγραφίᾳ μείζονα ἢ τὴν ὑπὸ τὴν ἀρκτον πλευράν

latus à linea de portis Caſpijs ad Euphratẽ determinari, quæ ſit ſtad. decem milliũ. Poſt hæc affert latus auſtrale à Babylone ad Carmaniæ fines paulo plus eſſe milliũ nouem, latus uerò ad occaſum à Thapſaco ad Euphratem eſſe ad Babylonem millium quatuor & octingentũ ſtad. & deinceps ad eruptiones trium milliũ. Spacium ad ſeptentrionem à Thapſaco, cum quidem menſuratur uſq; ad mille ac centum, reliqua uerò non etiam. Cum igitur dicat Boreale latus tertiæ particulæ, hoc eſt millium uiginti, horum autem parallela à Babylone recta uſq; ad orientis latus, computata eſt paulo pluribus nouem millibus, patet quòd Babylon multo plus ſtad. mille ad orientem eſt expoſita, quàm tranſitus Thapſaci. Dicemus autẽ quòd ſi in eadem meridionali recta exactè Caſpiæ portę caperentur, & Carmanię ac Perſidis fines, in rectasq; decurreretur à prædicta meridionali recta, & quæ ad Thapſacum, & quæ ad Babylonem eſt, hoc accideret. Nam quæ abijcitur ei quæ per Babylonem uſq; ad eam rectam meridionalem quę per Thapſacũ ducitur, par eſſet uel ad ſenſum. Super eam uerò quæ eſt à Caſpijs portis ad Thapſacum extenditur, adeò ut per exceſſum Babylon ad orientem inclinatior ſit Thapſaco, quanto excedit illa, quæ eſt de Caſpijs portis ad Thapſacum, eam quæ eſt de Carmanijs montibus ad Babylonẽ. Sed lineã quæ occiduũ latus diſterminat Arianæ ad meridianũ iacẽs, minimè cõmemorauit Eratoſthenes, neq; illã quæ à Caſpijs portis ad Thapſacũ ad rectas ei quæ per Caſpias portas, meridianam, ſed eam potius quæ & monte deſcribitur. Ad quam illa quæ ad Thapſacũ ab eodem ſigno deducta, à quo & montis linea, angulum efficit. Neq; alia ad Babylonem à Carmania ducta parallela commemorata eſt, quàm ea quæ Thapſacum ducitur. Nec ſi parallela ſit, non directam uerò per Caſpias portas meridianam, nihil amplius ad computationem efficeretur. Is autẽ hæc ex apparatu capiens, oſtendensq;, ut exiſtimat Babylonem ſecundum Eratoſthenem magis q; Thapſacum ad ortum expoſitam, paulo plus quàm ſtadijs mille. Rurſus alio pacto fingit ſibijpſi ſuppoſitum ad reliquam demonſtrationem, & ait, ſi intelligatur recta à Thapſaco ad meridiem ducta, & à Babylone ad hanc perpendiculam, triangulum angulis rectis fore conſtitutum, & à latere ex Thapſaco in Babylonem extento, & ex perpẽdiculo à Baby-

πλευρὰν ἀπόντα ἀφορίζεσθαι τοῦτο τῇ ἀπὸ καστίων πυλῶν ἀπὸ τῆς εὐφράτην γραμμῆς σταδίων μυρίων ὄσων. μετὰ ταῦτα ἀπιφέρειν, ὁλκὸν τὸν νότιον πλευρὸν ἀπὸ βαβυλῶνος εἰς οὓς ὄρους ἡ ἀρμενίας, μικρῷ πλείονα ὀκτὼ μυριάδων σταδίων. τὸ δὲ πῶς λύσει πλευρὸν ἀπὸ θαψάκου πρὸς τὴν εὐφράτην ὀκτὼ μυριάδων σταδίων, τετρακισχίλιοι ὀκτακόσιοι σταδίοι. καὶ ἐξῆς ὧδε τὰς ἐκβολὰς τρισχίλιοι. τὰ δὲ πῶς ἄρκτον ἀπὸ θαψάκου, τὸ μὲν ἀπὸ μετρεῖται μέχρι χιλίων ἑκατὸν, τὸ λοιπὸν δ' ἀπέτι. ἐπεὶ τοίνυν φησὶ τὸ μὲν βόρειον ὀκτὼ πλευρὸν ἡ τρίπτυς μεσίδος ὡς μυρίων· ἡ δὲ τούτων πρὸς λον ἀπὸ βαβυλῶνος εὐθεῖα, μέχρι καὶ πολικοῦ πλευροῦ, σωιλογίσθω μικρῷ πλείονα ἢ χιλίους σταδίους ὀκτὼ μυριάδων ἢ ὀκτὼ μυριάδων, δῆλον ὅτι ἡ βαβυλὼν, ὁ πολλῷ πλείοσιν ἢ χιλίοις σταδίοις ὀκτὼ μυριάδων ἀνατολικωτέρα ἡ ἀπὸ θαψάκου διαβάσεως. ὁρθὴν δ' ὅτι εἰ μὲν ὧδε τὸ αὐτὸ μεσημβρινῆς εὐθείας ἐπ' ἀπείρους ἐλαμβάνοντο αὖ τε κάσιοι πύλαι, καὶ οἱ ὄροι τῶν καρμανίων καὶ πορσῶν, πῶς ὀρθὰς τε ἤγουν ἀπὸ ἡ λεχθείσης μεσημβρινῆς εὐθείας, ἥτε ὧδε θαψάκου, καὶ ἡ ὧδε βαβυλῶνα, σωιέβαινον ἂν ὧδε. ἡ μὲν προσεκβαλλομένη ἀπὸ βαβυλῶνος μέχρι ἡ ἀπὸ θαψάκου εὐθείας μεσημβρινῆς, ἴσα ἂν ὧδε πῶς ἀΐδησιν. ἡ παίουσά γε τὴν ἀπὸ καστίων πυλῶν εἰς θάψακον, ὥστε τὴν ὑπεροχὴν γίνεσθ' ἂν ἀνατολικωτέρα ἡ βαβυλὼν ἡ θαψάκου, ἣ ὑπερέχει ἡ ἐκ καστίων πυλῶν, εἰς θάψακον τῆς ἐκ τῶν καρμανίων ὀρῶν εἰς βαβυλῶνα. ἀλλ' ὅτε τὼ διορίζουσαν γραμμὼ τό τε ἀνατολικὸν πλευρὸν ἡ ἀρκτικὴν ὧδε μεσημβρινὸν κειμένω ἑρκτικὴν ὀρθογώνης, ἀ ἡ τὼ ἀπὸ καστίων πυλῶν ἐπὶ θάψακον πρὸς ὀρθὰς τῇ ἀπὸ τῶν καστίων πυλῶν μεσημβρινὴν, ἀλλὰ μᾶλλον τῇ τῷ ὄρει γραφομένῳ. πρὸς ὃ ἡ ἐπὶ θάψακον, γωνίαν ποιεῖ, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου καταγομένη, ἀφ' ὃ καὶ ἡ τοῦ ὄρους γραμμή. ὀξεῖ ἡ ἐπὶ βαβυλῶνα ἀπὸ ἡ καρμανίας, ἀγομένη παράλληλος εἶναι τῇ ἐπὶ θάψακον ἀγομένῃ· ὁ δ' εἰ παραλλήλῳ ὃ, μὴ ὀρθὴν ἡ τῇ ἀπὸ καστίων πυλῶν μεσημβρινὴν, ὀξεῖ ἂν ἐγίνετο πλέον πρὸς τὸ συλλογισμόν. ὁ δὲ ταῦτα λαβὼν ὀξὺ ἐοίμως καὶ λέξας, ὡς οἴεται, διότι ἡ βαβυλὼν ἡ ὀρθογώνη θαψάκου ἀνατολικωτέρα ὅσῃ, μικρῷ πλείοσιν ἢ χιλίοις σταδίοις, πάλιν ἄλλως πλάττει λῆμμα ἑαυτῷ πρὸς τὴν ἐξῆς ἀπόδειξιν. καὶ φησὶν, ἐὰν γνωσθῇ ἀπὸ θαψάκου ἐπὶ μεσημβρίαν ὀρθὴ ἀγομένη, καὶ ἀπὸ βαβυλῶνος ἐπὶ ταύτην κάθετος, τρίγωνον ὀρθογώνιον ἔσεσθαι, σωιζομένης, ἔκτε τῆς ἀπὸ θαψάκου ἐπὶ βαβυλῶνα τεινούσης πλευρᾶς, καὶ τῆς ἀπὸ βαβυλῶνος

lone ad lineam meridianam in Thapiacum, ducta per Thapſacum ipſa meridiana. Huius autem trianguli extentam rectè à Thapſaco in Babylonem locat, quam quatuor millium octingentorum eſſe dicit. Meridianam uerò è Babylone per Thapſacum lineam perpendicularem, paulo plus quàm mille, quot ſtadiorum erat exceſſus illius, quæ ad Thapſacum ad eandem uſque Babylonem procedendo. At uerò ex his & reliquam computat earum, quæ ad rectam prominet: quæ longè amplior exiſtit, quàm quæ ad perpendiculum dicta eſt. Huic autem addit illam, quæ à Thapſaco ad urſam eijcitur ad Armenios uſque montes: cuius menſuratam eſſe partem, inquit Eratoſthenes, & eſſe mille & centum. Quod uerò menſuratum non eſt, prorſus omittit. Iſte autem ad minus mille ſupponit, adeò ut ab ambobus ſimul duo millia ac centum efficiantur. Quod adijciens ad latus in rectam trianguli uſque ad perpendiculum Babylonis per multa millia diſtantiam computat, quæ ab Armenijs montibus parallelo per Athenas uſque ad Babylonis perpendiculum, quod in Babylonis parallelo conſtituitur. A' parallelo autem per Athenas ad Babylonem nō minus ſtadijs duobus millibus & quadringentis contendunt, cum totum meridianum ſupponaturtot ſtadijs, quot inquit Eratoſthenes. Quod ſi hoc ita eſt, nequaquam forent Armeniæ montes & Tauri in parallelo per Athenas, ut cenſet Eratoſthenes. Sed multis ſtadiorum millibus ſeptentrioni uiciniores ſecundum eundem illum. Hinc ad uſurpandum ſuppoſitionis apparationē ad rectum anguli in triangulo ordinem, & hoc capit ad id quod non concedi-tur, ut à Thapſaco linea ad rectum angulum extenta recta ſit, uſque Babylonem in ſtadijs quatuor millibus octingentis. Penes Euphratem enim hanc eſſe uiam, inquit Eratoſthenes, & Meſopotamiam cum Babylonia ingenti circulo contineri, dicens ſub Euphrate ac Tigride, maiorem autem ambitus partem ab Euphrate dicit euenire. Recta igitur à Thapſaco ad Babylonem, cum penes Euphratem exiſtat, nequaquam tot ſtadiorum exiſteret, neque propè. Subuerſa itaq; eſt hæc ratiocinatio. Atqui dictum eſt, duabus datis lineis fieri non poſſe, ut à Caſpijs portis deducantur: una quidem ad Thapſacum, altera uerò ad montes Armenios inuicem diſtantes à Thapſaco, qui abſunt à Thapſaco ſaltem

λῶν & καθέτε ὡδὶ τὴν ἀπὸ θαψάκε μεσημβρινὴν γραμμὴν ἡμείας κατ' αὐτὴν τὴν ἀπὸ θαψάκε μεσημβρινῆς. τότε δὲ τὸ τετράγωνον τὴν μὲν ἑτέραν ἴσην ἔσεσθαι τῇ ὀρθῇ, τὴν δὲ θαψάκε εἰς Βαβυλῶνα τίθησιν. ἣν φησι τετρακισχιλίων ὀκτακοσίων εἶναι. τῆ δ' ἐκ Βαβυλῶνος εἰς τὴν ἀπὸ θαψάκε μεσημβρινὴν γραμμὴν κάθετον, μικρῷ πλείονα ἢ χιλίων, ὅσον ἐν ἢ ἐπιφορὰ τῆ ὠδὶ θάψακον πρὸς τὴν μέχρι Βαβυλῶνος. ἐκ δὲ τούτων καὶ τὴν λοιπὴν τὴν πρὸς τὴν ὀρθὴν συλλογίζεται, πολλαπλάσιον οὖσαν τῆ λεχθείσης καθέτε. πρόσθησι δὲ ταύτῃ τὴν ἀπὸ θαψάκου πρὸς ἄρκτον ἐκβαλλομένην μέχρι τῶν ἀρμενίων ὀρῶν. ἧς τὸ μὲν ἕφη μεμετρῆσθαι ὁδαπόροις, καὶ εἶναι χιλίων ἑκατόν, τὸ δ' ἀμέτρητον ἐᾶ. οὕτως δ' ὠδὶ τὸ λάχιστον ὑποτίθεται χιλίων, ὥστε τ' σωάμφω διχιλίων καὶ ἑκατὸν γίνεσθαι. ὁ πρόδρομος τῇ ἐπ' εὐθείας πλευρᾷ τὸ τριγώνου μέχρι τῆ καθέτου τῆ Βαβυλῶνος πολλῶν χιλιάδων λογίζεται διάσημα τὸ ἀπὸ τῶν ἀρμενίων ὀρῶν, καὶ τὸ δι' ἀθηνῶν παραλλήλου μέχρι τῆς ἐκ Βαβυλῶνος καθέτου, ἥτις ὠδὶ τὸ ἀπὸ Βαβυλῶνος παραλλήλου ἵδρυται. τὸ δὲ γε ἀπὸ τοῦ διὶ ἀθηνῶν παραλλήλου ἐπὶ τὸν ἀπὸ Βαβυλῶνος δείκνυσιν ὁ μέζονος σταδίων διχιλίων τριακοσίων. ὑποτιθέμενος τὸ μεσημβρινοῦ φανὸς τοσούτων σταδίων ὅσων ὁρατοσθένης φησίν. εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἂν ἦν τὰ ὄρη τὰ ἀρμενιακὰ καὶ τὰ τοῦ ταύρου ὠδὶ τοῦ διὰ ἀθηνῶν παραλλήλου ὡς ὁρατοσθένης, ἀλλὰ πολλοῖς χιλιάσι σταδίων ἀρκτικώτερα κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον. γὼ ταῦθα δὴ πρὸς τὸ τοῖς ἀνεσκευασμένοις λήμμασι προσχρῆσθαι πρὸς τὴν τοῦ ὀρθογωνίου τριγώνου τάξιν. καὶ ὅλον λαμβάνει πρὸς τὸ μὲν διῃρημένον, τὸ πλευρὰν ὑποτεινούσαν τῇ ὀρθῇ γωνίᾳ τὴν ἀπὸ θαψάκου γραμμὴν εὐθεῖαν εἶναι μέχρι Βαβυλῶνος & γὼ σταδίοις τετρακισχιλίοις ὀκτακοσίοις. παραλ τε γὰρ τὸν εὐφράτην φησὶν εἶν τὴν ὁδὸν ταύτην ὁ ὁρατοσθένης καὶ τὴν μεσοποταμίαν σὺν τῇ Βαβυλωνίᾳ, μεγάλῳ κύκλῳ περιέχεσθαι λέγων ὑπό τε τοῦ εὐφράτου καὶ τοῦ τίγριδος. τὸ πλέον δὲ τῆς περιοχῆς ὑπὸ τ' εὐφράτε συμβαίνει φησίν. ὥσθ' ἡ ἀπὸ θαψάκου εἰς Βαβυλῶνα εὐθεῖα ὁπόταν παρὰ τὸν εὐφράτην εἴη οὔτ' ἂν πρόσθεν σταδίων ἀ δ' ἐττύς. ἀναστέραπται δ' ὁ συλλογισμός, ᾗ μὴν εἴρηταί γε ὅτι οὐχ οἷόν τε ἀνισοῦν εὐθειῶν γραμμῶν. ἀπὸ τ' καισίου πυλῶν καὶ ἀγαδ τ' μ ὧν θάψακον, τῇ δ' ὠδὶ τὰ τ' ἀρμενίων ὄρη τὰ καλούμενα τῇ θαψάκῳ, ἀπέχοντα τ' θαψάκε τὸ ἐλάχιστον κατ' αὐτὸν τὸν

τὸν ἵππαρχον διχιλίους καὶ ἑκατὸν σταδίους, ἀμφοτέρας παραλλήλους εἶν καὶ ἀλλήλαις καὶ τῇ ἀπὸ Βαβυλῶνος, ἣν νότιον πλευρὰν ὁρατοσθένης ἐκάλεσεν. ἐκείνῳ μὲν οὖν οὐκ ἔχω καταμεμετρημένην εἰπεῖν τὴν παρὰ τὰ ὄρη ὁδόν, τὴν δ' ἀπὸ θαψάκου ὠδὶ καταντίας πύλας, ταύτην εἰπεῖν ὑπὸ προσθήκε τοιῶς εἰπεῖν. ἄλλως τε τῷ βουλομένῳ τὸ μῆκος εἰπεῖν τ' μετὰ τ' ἀφειανὸν μέχρι σύριας τε χώρας ὁ πολὺ διαφέρει ταύτην ἢ ἐκείνην καταμετρεῖν. ὁ δ' ὡς παραλλήλου ἀκούων λέγοντος, τελέως ἂν δόξειε καταγινώσκειν παιδικὴν ἀμαθίαν τ' ἀνθρώπου. ταῦτα μὲν οὖν εἰς ἀν ὡς παιδικά. ἃ δ' ἂν τις ἀπώσαιτο τοῦ ὁρατοσθένους ῥαιδίως ὅτι, καθάπερ μ' ἡ ἡμί λου τομή, τὰ ἄλλα μόρου ἀφορίει, διό τι ἡ μὴ μόριλαμβάνει πολυγραφίαν ἔχον τα φυσικὴν ὀρθώσαί τινι τύπῳ σημειώσηται καθ' ὃ νῦν εἴρηται, τ' ἄ ἀμελεῖσι τομῶν. ἃ δ' ἀσφαλῶς ἔχει τοιῶδε, χρώμεθα δ' οἰκείως ἑκατέρας τ' καιρόν, νῦν τ' χρείαν σκοπεῖν τες, ὅτων ὠδὶ τῶν γνωμονικῶν. δεῖ μὲν τομὰς ποιῆσαι τῶν μερῶν τὰ καθ' ἕκασα ὠφέλοντας. μιμεῖσθαι δὲ τὰς νῦν μέλου τομὰς μᾶλλον, ἢ τὰς, ὡς ἔτυχε. τὸ γὰρ σημειώδες καὶ τὸ εὐπρόσοδον ἐκεῖθεν λαβεῖν ὅτι. οὐ χρείαν ἔχει ὁ γνωμονικός. εὐπρόσοδον δὲ ὅταν ᾖ ποταμοῖς, ἢ ὄρεσιν, ἢ θαλάττῃ ἀκρωτήριόν ᾖ, καὶ ἔθνει δὲ, ἢ ἔθνεσι, καὶ μεγέθει πόσῳ, καὶ χήματι, ὅπου εὖ ἔχει ἀκρωτήριον, παντάχου δὲ, αὐτὶ τοῦ γνωμονικῶς τὸ ἁπλῶς καὶ ὁλοχερῶς ἱκανόν. μέγεθος γὰρ οὗ ἱκανόν ἔστιν ἂν τὸ μέγιστον εἶπας μῆκος καὶ πλάτος ὡς τῆς οἰκουμένης, ἐπὰ μυριάδων ἢ τύχοι μῆκος. πλάτος δ' ἔλαττον ἢ ἥμισυ μικρῷ τ' μήκους. χῆμα δ' αὐτὶ τῶν γνωμονικῶν τινί χημάτων εἰπάσι, ἴσως τὸ σκελίαν τριγώνῳ, ἢ τῶν ἄλλων γνωσίμων τινί χημάτων. οἷον τὸ ἰβηρίαν βύρσῃ, τὸ πελοπόννησον πλατάνου φύλλῳ. ὅσῳ δ' ἂν μεῖζον ἢ τὸ τετμημένον, τοσῷδε καὶ ὁλοχερεστέρας πρέπει ἂν ποιεῖσθαι τὰς τομάς. ἡ μὲν οὖν οἰκουμένη δίχα διήρηται, τῷ τε ταύρῳ καὶ τῇ ὠδὶ σικίας θαλάττῃ καλῶς, καὶ τοῦ νοτίου μέρους. καὶ ἡ μὲν ἰνδικὴ πεισθεῖσα πολλοῖς. καὶ γὰρ ὄρει καὶ ποταμῷ καὶ θαλάττῃ, καὶ φύσει ὀνόματι, ὡς ἔθνος ἑνὸς ἔθνους. ὥς τε νῦ τετράπλευρος ὀρθῶς λέγεται, καὶ ῥομβοειδὴς. ἡ δ' ἀριανὴ ἧττον μὲν τὸ δυσπερίγραφον ἔχει, σῴζει δὲ τὸν ἰσαπειλαν

(ut inquit Hipparchus ipſe) duobus millibus & centum ſtadiorum utranq; parallelam eſſe, & inter ſe, & cum ea quæ per Babylonem, quã latus auſtrale appellauit Eratoſthenes. Ille quidem cum ad montes uiam menſuratam dicere nequiret, eam tamen quæ eſt à Thapſaco ad portas Caſpias aſſeruit, adiecitq; id ſecundum quandam formæ rationē dixiſſe. Alioqui ſi quis longitudinem dicere uelit eius loci, qui poſt Arianam uſq; ad Euphratem exiſtit, non multum refert, hánc ne an illam dimetiatur. Qui uerò ut parallelas, id eſt mutuò diſtantes dici audiat, puerilem penitus hominis imperitiam cogniturus damnaturusq; uidere tur. Proinde hęc perinde ac puerilia ſunt omittenda. Quæ uerò quiſpiam ab Eratoſthene dicta carperet, huius generis ſunt. Quemadmodum ea quæ ſunt in membra diuiſio, ab ea differt quæ eſt per partes: quippe quæ per partes eſt facta conciſio, circunſcriptionem accipit, cum naturalem habeat directione quadã formãq; ſignatam. unde & hoc dictum eſt, Illum per membra cõcidit. Illa uerò tale nihil habet, proprie uerò utimur, utriuſq; tempus neceſſitatemq; conſiderantes. Hoc pacto in terræ deſcriptione partium quidem conciſiones facere oportet ad ſingula pertinentes. Imitari uerò conciſiones, quæ per membra fiunt potius quàm obtingẽtes prout ſors tulit. Id enim cui adſunt ſigna frequẽtia, quodq; facilè terminabile eſt, etiam ex eo ſuſcipere eſt, cuius neceſſitatem geographus, id eſt orbis deſcriptor habet. Terminat uerò facile, cũ fluuijs uel montibus aut mari poſſibile eſt diſtingui, & gente aut gentibus, & magnitudine aliqua uel forma, ubi hoc fieri queat. Quaquauerſum autẽ pro geometrica doctrina ſimplicitas & perfectior ſufficiẽs. Magnitudo quidem igitur ſufficiens eſt, ſi maximam longitudinem latitudinemq; dixeris: quemadmodũ, ſi orbis lõgitudo ſeptuaginta milliũ obtigerit, latitudo autẽ paulo minor q̃ longitudinis medietas, figurã uerò cuidã geometricarũ figurarũ cõparares, fortè Siciliã triangulo, uel alteri cognitæ cuipiam aſſimilans, ſicut corio Hiſpaniã, & Peloponneſum platani folio. Quanto uerò maius eſt quod concidetur, tanto ampliores fieri portiones decet. Tertia igit̃ habitabilis dupliciter diuiditur, & Tauro, & eo quod eſt ad columnas mari belle, & auſtrali de parte, & Indica quidẽ a multis quaquauerſum terminatur. Nam ex mõte & fluuio & freto & nomine uno, ut gentis unius, gens. Vnde & quadrilatera & rhombo, aut turbini rectè ſimilis appellatur. Ariana uerò minorẽ circunſcribendi facultatẽ habet, cum occidẽtale

latus confusum sit. Tamen tribus lateribus ut rectis definitur, & nomine perinde ac gentis unius. Tertium autem sigillum omnino circunscriptum nō est, nec determinatum. latus enim commune & ipsi & Arianæ (ut prædictum est) confusum est, & australe latus tardissimè deprehensum est. Non enim sigillum circunscribit per mediam ipsius incedens, & multas ad austrum partes omittēs, maximam longitudinem minimè circunscribit. Nam aquilonare latus maius est, nec Euphrates occidentale latus est: neque, si in rectum flueret cum eius extrema in eodem meridiano minimè iacent: quippe quod aliquanto magis occidentale uel australe sit. Præterea cum reliqua ad mare modica existat, Ciliciam & Syriacam hucusq duarum sigillum non producere probabile non est, quæ Semiramidis & Ninī Syrorum dicuntur. Ex quibus illius quidem Babylon ædificium & regia. Huius autē Ninus metropolis Syriæ, manente hanc usq in ætatem eadē lingua, & ijs qui extra Euphratem, & ijs qui interius incolunt. Vbi tali diuisione notissimam nationem disiungere, & alijs atq alijs gentibus partes coniungere minimè conuenit. nec enim ob magnitudinem sese coactum esse diceret, quando ipsum usq ad mare spacium Indicæ regioni minimè par fieret: neque item Arianæ, etiamsi assumatur tractus ipse usque ad felicem Arabiam & Aegyptum. Præstabat itaq hactenus ad tertiū procedendo sigillum dicere cum hoc additamento ad mare usque Syrum, australe quidem latus quod est minimè dixit habens, neque directo, sed à Carmania statim dextram maritimam. Intra sinum enim Persicum nauiganti usque ad Euphratis eruptionem, & postea ad Messenæ limites, ac Babylonis coniunctionem, quod initium Isthmi est felicem Arabiam, & alteram continentem disterminātis. Postea deinceps hunc ipsum dextrum peruenientem usq ad intima sinus Arabici & Pelusium & Canobicum Nili ostium, hoc quidem australe latus, reliquum uerò occidentale totam ab Canobico ostio usque ad Ciliciæ maritimā. Hoc autem quartum sigillum est, & ex Arabia felice cōstans, & sinu Arabico, & Aegypto uniuersa, & Aethiopia. Huius uerò particulæ longitudo erit à duobus meridianis terminata. Quorum unus quidem per coniunctissimū occasui signū, quod super eā est describitur, alter aūt per proximū orienti.

πλευρὰν συγκεχύσθαι. διώρισται δ' ὅμως ταῖς τε τρισὶ πλευραῖς ὡς αὐ δύθείαις, καὶ ταῖς ὀνόμασιν ὡς αὐ ἓνὸς ἔθνους. ἡ δὲ τρίτη σφραγὶς τελέως ἀπορίγραφός ὅση, ὅπως γε ἀφορισθῆ. ἥτε γὰρ κοινὴ πλευρὰ αὐτῆ τε καὶ τῇ ἀρμενίᾳ συγκέχυται ὡς πρόειρηται. καὶ ἡ νότιος πλευρὰ ἀργότατα ἐλήφθαι. ὅτε γὰρ προσγράφει τὴν σφραγῖδα, διὰ μέσης τε αὐτῆς βαδίζουσα, καὶ πολλὰ μέρη ἀπολείπουσα πρὸς νότον, ὁ τὸ μῆκος ὑπογράφει τὸ μέγιστον. τὸ γὰρ προσάρκτιον πλευρὸν μεῖζον, ὅθ' ὁ δυφράτης ἐπιτείνων ὅτι πλευρόν, οὐσ' εἰ ἐπ' εὐθείας ῥέοι, τ' ἄκρων αὐτοῦ μὴ ὧδε τ' αὐτοῦ μεσημβρινῶ κειμένων. τί γὰρ μᾶλλον ἐπιτείνων, ἢ νόησις χωρεῖς δὲ τούτων ὀλίγης ὄσης ἡ ὧδε θάλαττα ταῖς λοιπῆς τῶν κιλίκιον καὶ τῶν συριακῶν, τὸ μὲν μέχρι δεῦρο προάγειν δυοῖν τῶν σφραγίδα, ὁ πιθανόν, ἡ τε σεμιράμιδος καὶ τ' νίνου σύρων λεγομένων. ὧν ἡ μὲν ἡ Βαβυλῶν κτίσμα καὶ βασίλειον. τοῦ δὲ νῖνος, ὡς ἂν μητρόπολις ἡ συρίας, καὶ ἡ διαλέκτου δὲ μέχρι νῦν διαμενούσης ἡ αὐτῆ, τοῖς τε ἐντὸς τοῦ δυφράτου καὶ τοῖς ἐντός, τὰ ἐντεῦθεν μὲν τοι τοιούτῳ διαστατῷ μεγισμῷ ἔθνος γνωσιμώτατον, καὶ τὰ μέρη σωιάπτειν τοῖς ἀλλοεθνέσιν, ἥκιστα δ' ἂν πρέποι. ὁ δὲ γὰρ τοσοῦτος μεγέθος ἁπλωσαγκάσθαι λέγοι ἄν. καὶ γὰρ τὸ μέχρι θαλάττης, ὁ μήν πω ἂν ἀγνοίσειεν τις ἐνδικῶς· ἀλλ' ὁ δὲ τῆ ἀρσανῆ, προσλαβὼν καὶ τὸ μέχρι τῶν ὀρῶν ἡ δυσλαίμονος ἀραβίας καὶ ἡ ἀγυπτος ὥστε πολὺ κρεῖττον ἴσ μέχρι δυρο προελθεῖν ἡ τρίτης εἰπόντας σφραγῖδος, τοσαύτη προσθήκη τῇ μέχρι ἡ συριακῆς θαλάττης. τὸ μὲν νότιον πλευρόν, ὃ χ ὅπερ ἐκεῖνος ἔχων εἶπεν, ὁσ' ἐπ' εὐθείας, ἀλλ' ἀπὸ ἡ καρμανίας εὐθὺς τὴν δεξιὰν παραλίαν. εἰσπλέοντι γὰρ τὸν πέρσικὸν κόλπον μέχρι ἡ ἐκβολῆς τοῦ δυφράτου, καὶ μεταξὺ τούτοις ὁρίοις ἡ μεσήνης καὶ ἡ βαβυλωνίας σωιάπτον. ἥπερ ὅθεν ἀρχὴ τοῦ ἰδιαμὸ τοῦ διορίζοντος τὴν δυσλαίμονα ἀραβίαν ἀπὸ ἡ ἄλλης ἠπείρου. εἶτ' ἐφεξῆς αὐτὸν ὅσον δεξιὸν δίκην τα μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ ἀραβίου κόλπου καὶ πηλουσίου. καὶ ἐπὶ τοῦ καυωβικοῦ σόματος τοῦ νείλου. ὅσον τὸ νότιον πλευρόν. τὸ δὲ λοιπὸν ἐπιτείνων, τὴν ἀπὸ τοῦ καυωβικὸ σόματος μέχρι τῆς κιλικίας παραλίαν. τετάρτη δ' ἂν εἴη σφραγὶς ἡ σωιεσῶσα ἐκ τε δ' δυσλαίμονος ἀραβίας καὶ τὸ ἀραβίου κόλπου, καὶ τῆς ἀγυπτου πάσης, καὶ τῆς αἰθιοπίας. ταύτης δὲ τῆς μεσημβρινοῦ, μῆκος μὲν ἔστω τὸ ἀφοριζόμενον, ὑπὸ δυοῖν μεσημβρινῶν, ὁ μὲν γὰρ γράφεται διὰ τοῦ δυσμικωτάτου σημείου, τοῦ ἐπ' αὐτῆς· ὁ δὲ διὰ τοῦ ἑωθινωτάτου.

πλάτος

πλάτος δὲ τὸ μεταξὺ δυοῖν παραλλήλων, ὧν ὁ μὲν γράφεται διὰ τοῦ βορειοτάτου σημείου, ὁ δὲ διὰ τοῦ νοτιωτάτου. ὧν γὰρ ἕν ἀνωμαλῶν χωμάτων ἐφ' ὧ πλευρᾶς ὁ δυναστὸν ἀφορίσαι πλάτος καὶ μῆκος, ὅτω τὸ μεγεθος ἀφορισέον. καθόλου δὲ νοητέον, ὅτι οὐχ ὡσαύτως λέγεται μῆκος καὶ πλάτος, ἐπὶ ὅλου καὶ μορίου, ἀλλ' ἐφ' ὅλου μὲν τὸ μεῖζον διάστημα, καλεῖται μῆκος· τὸ δ' ἔλαττον, πλάτος. ἐπὶ μορίου δὲ μῆκος μὲν τὸ παράλληλον τοῦ τ' ὅλου μήκει τμῆμα ἐκείνου ὁποτέρου αὐ ἢ μεῖζον. καὶ ἐλήφθη διάστημα ἐν τῷ πλάτει μεῖζον ἢ τοῦ ληφθέντος ἐν τοῦ μήκει διαστήματος. διὸ καὶ ἡ οἰκουμένης ἀπ' ἀνατολῆς ὧδε διύσιν μηκυνομένης, ἀπὸ ἧ ἄρκτων ὧδε νότον πλατυνομένης. καὶ τ' μὲν μήκους ὧδε παραλλήλου τινὸς τοῦ ἰσημερινῶ γραφομένου, τοῦ δὲ πλάτους ὧδε μεσημβείας, ὁ λέγεται καὶ ἐν μοριῶν λαμβάνεσθαι· μήκη μὲν τὰ παράλληλα τοῦ μήκει τμήματα αὐτ', πλατη δὲ τῷ πλάτει. ὅτων αὐ ἄμεινον ὑπογράφοιθ', πρῶτον μὲν τὸ μεγεθος ἡ οἰκουμένης ὅλης, ἔπειτα καὶ ἡ διάθεσις καὶ σχῆμα τ' μορίων καθ' ἃ μὲν ἀπολείπειν, καθ' ἃ δὲ πλεονάζειν, φαινόμενον τῇ τοιαύτη πραθέσει. ὁραθοδρόμης δὲ μὲν τ' οἰκουμένης λαμβάνει μῆκος ὧδε τ' διὰ σπλῶν καὶ καστίων πυλῶν, καὶ καυκάσου γραμμῆς, ὡς αὐ δύθείας. τὸ δὲ ἡ τετάρτης μερισμὸς ὧδε ἡ διὰ καστίων πυλῶν καὶ θαψάκου. τὸ δὲ ἡ τετάρτης, ὧδε τ' διὰ θαψάκου καὶ ἡρώων πόλεως, μέχρι ἡ μεταξὺ τῶν σομάτων τοῦ νείλου, ἀναγκη καταστρέφειν εἰς οὓς πρὸς κάνωβον καὶ ἀλεξάνδρειαν τόπους. ἐντεῦθεν γὰρ ὅτι τὸ ἔσχατον σόμα τὸ καλούμενον καυωβικόν τε καὶ ἡρακλεωτικόν. εἶτ' ὃν ἐπ' εὐθείας ἀλλήλοις τὰ μήκη τίθησιν, εἶθ' ὡς ἂν γωνίαν ποιοῦντα πρὸς θάψακον. ἀλλ' ὅτι γε τὸ παράλληλον τὸ λέγομεν τοῦ ἡ οἰκουμένης μήκει, φανερόν ὅθεν ἐξ αὐτῶν ὧν εἴρηκεν αὐτός. τὸ μὲν γὰρ ἡ οἰκουμένης μῆκος διὰ τοῦ ταύρου γράφει, καὶ ἡ ἐπ' εὐθείας μέχρι σπλῶν θαλάττης, πρὸς γραμμὴν τὴν διὰ τοῦ καυκάσου καὶ ῥόδου καὶ ἀθηνῶν. ἀπὸ δὲ ῥόδου ἐς ἀλεξάνδρειαν κατὰ τὸν διὰ αὐτῶν μεσημβρινόν, πολὺ ἐλάττους φησὶ τῶν τετρακισχιλίων ἐν σταδίων. ὥστε τοσοῦτον καὶ οἱ παράλληλοι διέχειν ἂν ἀλλήλων ὅ, τε διὰ ῥόδου καὶ ὁ διὰ ἀλεξανδρείας. ὁ δ' αὐτὸς πῶς ὅτι τούτῳ, ὁ διὰ ἡ ἡρώων πόλεως, ἥ νοτιώτερός γε τούτου, ὡς θ ἡ συμπίπτουσα γραμμὴ τούτῳ γε τοῦ παραλλήλου καὶ τῷ διὰ ῥόδου καὶ καστίων πυλῶν, εἶτ' εὐθεία, εἴτε κεκλασμένη, οὐκ ἂν εἴη παράλληλον οὐδετέρα.

Latitudo autem quę inter duos est parallelos, quorū unus per signū aquiloni propinquissimum describitur, alter uerò per austro propinquissimū. Per inæquales em figuras, in quarū lateribus nec lōgitudo, nec latitudo terminari potest, hunc in modū quantitas definienda est. Generaliter aūt definiendū, quod nō eodē modo in toto & in parte lōgitudo & latitudo dicitur. Sed in toto quidem maior distantia appellatur longitudo, minor autem latitudo. In parte uerò longitudo quidem est ipsum parallelū ad totius longitudinē, illius portio, quod fuerit maius: tametsi capta in latitudine distantia maior sit, quàm capta in longitudine. Ideo & orbe ipso terrarum ab ortu & occasu in lōgum producto, à septentione uerò ad austrū in latum extenso, cumq longitudo in aliquo parallelo ad æquinoctialem describatur, latitudo autē ad meridiem, partes quoq capere nō opus est. Longitudines quidem ad longitudinem parallelæ, partes eius: latitudines uerò & ipsæ ad latitudinem. Sic enim melius describeretur. Primùm quidem orbis terrarum totius quātitas, dehinc dispositio & partium forma ad aliqua quidem deficere, ad aliqua uerò superabūdare, tali ex appositione apparētibus. Eratosthenes aūt ipsam orbis terrarū longitudinem capit in linea per columnas & Caspias portas & Caucasum perinde ac directa. Tertię uerò particulæ in linea per Caspias portas & Thapsacum. At quartæ particulæ longitudinem in linea per Thapsacum & urbem Heroum, usque ad illa quæ inter Nili ostia est, necessarium est ad Canobi & Alexandriæ loca reuerti: hic est enim ultimū ostium, quod Canobicum Heracleoticumq uocant. Siue igitur per directam longitudinem inuicem ponant, siue ut angulū facientes ad Thapsacum, sed quod neutrū sit ad orbis terræ lōgitudinem parallelum ex ijs quæ dixit ipse liquet. Mundi enim longitudinē per Taurum & mare usq ad columnas per rectitudinem secundum lineam per Caucasum et Rhodum & Athenas scribit. A' Rhodo autem in Alexandriā secundum ipsarum meridianū multo minus quàm millia quatuor stad. esse dicit. Vnde tantū distarent inuicem illarum parallelī qui scilicet per Rhodum est, quiq per Alexandriam. Idem autē quodammodo est huic qui est Heroum oppidū, uel hoc ipso australior, adeò coincidens huic linea parallelo, & illi qui per Rhodum & Caspias portas siue recta, siue fracta ad neutram parallela esset,

Haud igitur longitudines bene comprehenduntur, neque item ſeptentrionales particulæ comprehenduntur. Cæterũ ad Hipparchum regredientes, reliqua deinceps uideamus. Sibĩ ipſi enim quædã aſſumpta rurſus effingẽs, illa quę ab illo figuraliter dicuntur rationibus geometricis cõfutat. Ait enim eum dicere ſpaciũ ex Babylone ad portas Caſpias ſex milliũ ſeptingentorũ ſtad. eſſe, ad confinia uerò Carmaniæ ac Perſidis plus ẽ nouẽ milliũ. Quod linea ad æquinoctiales ortus rectè deducta iacet, hanc aũt perpendicularem fieri ad cõmune ſecundi ac tertij ſigilli latus. Itaq; in ipſum conſtitui triangulũ angulis rectis rectam habẽtem ad Carmaniæ terminos, & extentã minorem eſſe una illarũ quæ rectã habeat, oportere itaq; Perſidem ſecundi ſigilli facere. Adhæc dictum eſt, lineam etiam quæ ex Babylone in Carmaniã eſt, in parallelo non comprehendi, neq; rectam quę ſigilla diſtinguit, meridianam dici. Itaq; nihil in ipſum dictũ eſt, neq; quod infertur. Nam cũ dixerit à Caſpijs portis ad ipſam quidem Babylonẽ ſtadia eſſe quæ dicta ſunt, ad Suſa uerò ſtadiorum millia quatuor nongenta, à Babylone uerò tria millia quadringenta. Denuò ab eiſdẽ concitatus cauſis, obtuſis angulis triangulum conſtituí dicit ad Caſpias portas & ad Suſa & Babylonem obtuſum angulum habentem ad Suſa. Longitudines uerò laterum eiectas, poſtea colligit quod ſecundum has cauſas euenìat, lineam quæ eſt per Caſpias portas meridianã, in parallelo per Babylonem, & Suſa ad occaſum adiunctiorem habere communem inciſionem, communis inciſionis eiuſdem paralleli & rectitudinis à Caſpijs portis ad terminos pertinẽtis Carmanię, & Perſidis pluribus milibus quatuor & quadringentis. Fermè autẽ ad lineam per Caſpias portas meridianam dimidiam rectè facere angulum, qui eſt per Caſpias portas & terminos Carmaniæ & Perſidis, & inclinare illum ad mediam meridiei & æquinoctialis ortus, huic uerò parallelum eſſe Indum amnem. Et quod iſte à montibus non in meridiẽ fluat (ut inquit Eratoſthenes) ſed inter hanc & æquinoctialẽ ortũ, quemadmodũ in uetuſtis ſcriptũ eſt tabulis. Quis igitur cõcedet conſtitutũ nunc triangulũ obtuſo eſſe angulo, cum nõ concedat rectũ angulũ eſſe qui illũ amplectitur? Quis uerò in parallelo iacentẽ à Babylone in Suſa, unã obtuſam ex ijs complectentibus uniuerſam, qui nõ cõcedat

ἐκεῖ γὰρ λαμβάνεται τὰ μήκη, ἐκεῖ δὲ ὀρθὰς δὲ αἱ ἀλλαβόρειοι λαμβάνονται μερίδες. ἀλλ' ὥσπερ ὑπάρχον πρόσθεν ἐπανιόντες, τὰ ἐξῆς ἐπιλωμεν. πάλιν γὰρ πλάσας ἑαυτῷ λήμματα γεωμετρικῶς, ἀνασκευάζει τὰ ὑπ' ἐκείνου τυπωδῶς λεγόμενα. φησὶ γὰρ αὐτὸν λέγειν τὸ ἐκ Βαβυλῶνος εἰς μὲν πασίας τὰς πύλας διάστημα σταδίων ἑξακισχιλίων ἑπτακοσίων. εἰς ἃς δὲ ὄρος τὸ καρμανίας τὴν πρόσθεν πλειόνων ἢ χιλιάδων μυρίων. ὅπερ ὥσπερ γραμμῆς κειμένης ἰσημερινὰς ἀνατολὰς, διαθείσης ἀγομένης. γίνεσθαι δὲ ταύτην κάθετον ὥσπερ τὴν κοινὴν πλευρὰν τοῦ τε διαστόλου καὶ τοῦ τείτου σφραγίδος. ὥστε κατ' αὐτὴν συνίστασθαι τὸ γώνιον ὀρθογώνιον, ὀρθὴν ἔχοντα τὴν πρὸς τοῖς ὄροις τοῦ καρμανίας τὴν τὴν ὑποτεινουσαν αὐτὴν ἐλάττονα μιᾶς τῶν πρὸς τὴν ὀρθὴν ἐχόντων. διὸ δὴν τὴν πορσίδα τὸ διαστόλου ποιεῖν σφραγῖδα. πρὸς ταῦτα δ' ἔφην ὅτι ὅτ' ἐκ Βαβυλῶνος εἰς τὴν καρμανίαν ὥσπερ παραλλήλας λαμβάνεται, ὅτ' ἂν διορίζωσι διάθεσιν τὰς σφραγῖδας μεσημβρινὴ ἔφην. ὥστ' ὀλίγην ἔφην πρὸς αὐτὴν, ὃ ἦν ἀδύνατον. ἐφαρμόζειν γὰρ ἀεὶ καὶ πασίαν πυλῶν εἰς μὲν Βαβυλῶνα οὖν λεχθήσας, εἰς ἃς σχεδὸν σταδίους εἶναι τετρακισχιλίους γίνεσθαι, ἀπὸ ἧς Βαβυλῶνος τετρακισχιλίους πεντακοσίους. πάλιν ἀπὸ τῶν αὐτῶν ὁρμηθεὶς ὑποθέσεων, ἀμβλυγώνιον πρίγωνον συνίστασθαι φησὶ πρός τε ταῖς καστίοις πύλαις τὴν σούσιν καὶ Βαβυλῶνι, τὴν ἀμβλεῖαν ἔχον γωνίαν πρὸς σούσιν. τὰς δὲ τὸ πλευρῶν μήκη τὰ ἐπικείμενα, εἶτ' ὠνολογίζεσθαι, διότι συμβήσεται τὴν τὰς ὑποθέσεις ταύτας, τὴν διὰ καστίων πυλῶν μεσημβρινὴν γραμμὴν, ὠθεῖν τὸ διὰ Βαβυλῶνος καὶ σούσων παραλλήλου διυσμικωτέραν ἔχειν τὴν κοινὴν τομὴν τὸ κοινῆς τομῆς τοῦ παραλλήλου. καὶ τὸ ἀπὸ καστίων πυλῶν καθήκουσι διθείας ὠθεῖν ὅρος τοῦ καρμανίας τῷ τὴν πορσίδα, πλείοσι τῶν πεντακισχιλίων καὶ διακοσίων χιλίοις σταδίοις πρὸς τὴν διὰ καστίων πυλῶν μεσημβρινὴν γραμμὴν, ἡμίσειαν ὀρθὴν ποιεῖν γωνίαν τὴν διὰ καστίων πυλῶν καὶ τὴν ὄρων τὴν τε καρμανίας καὶ τὴν πορσίδα. καὶ νοῦν αὐτὴν ὠθεῖν τὰ μέσα τῆς τε μεσημβρίας καὶ τὴν ἰσημερινῆς ἀνατολῆς. ταύτην δ' εἶναι παράλληλον τὴν ἰνδικὸν πόταμον, ὥσε καὶ ὁδὸν ἀπὸ τῶν ὁρῶν ὅτι ὠθεῖν μεσημβρίαν ὥστε ῥᾴων, ὡς φησὶν ὁ Ἀπολλόδωρος, ἀλλὰ μεταξὺ τούτοις καὶ τὴν ἰσημερινῆς ἀνατολῆς καθάπερ γὰρ τοῖς ἀρχαίοις πλάνεσι καταγέγραπται. τίς δ' ἂν συγχωρήσῃ ναυσταθμὸν πρίγωνον ἀμβλυγώνιον εἶναι, μὴ συγχωρῶν ὀρθογώνιον εἶναι; πεῖσον γὰρ αὐτὸ; τίς δ' ὠθεῖν παραλλήλου κειμένου τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος εἰς σοῦσα μίαν τὴν ἀμβλεῖαν πρὸς τῷ

illam uſq; in Carmaniam? Quis autem Indo parallelam illam eſſe quæ eſt à Caſpijs portis ad Carmaniæ terminos, ſine quibus inanis eſſet ratiocinatio? Præter hæc autem & is dixit quod ad trochi formam eſt Indiæ figura. Et ſi cut orientale latus multum ad ortum circunflectitur, præſertimq; promontorio ultimo, quod in meridiem ultra litus reliquum prominet, & latus ad Indũ. Hæc aũt omnia dicit non Geometrica ratione arguens, neq; uerìſimiliter. Hæc uerò & ipſe ſeſe inuoluens diſſoluit, dicens: Siquidem ad puſilla interualla exiſteret argumentũ, danda eſſet uenia: cum autem ad ſtadiorum millia excidat, nequaquam ignoſcendum. Atque illum utiq; ultra ſtadia quadringenta ſenſibiles indicare permutationes, ut per litorum parallelum atq; Rhodi. Eſt autem id nõ ſimplex, quod ad ſenſum eſt: ſed tum in maiore latitudine, tum in minore. Maiore quidem in eo ipſo, cum creditur oculo, uel fructibus, uel acris temperiei ad clímatum temperiem: minore uerò per inſtrumẽta gnomonica, aut ad ſpeculandum pertinentia. Parallelus igitur per litora gnomonis ratione acceptus, & is qui per Rhodũ eſt et Cariam, in tot ſtadijs ſenſibilem iure efficit differentiam. Ille autem in latitudine ſtad. trium millium, in longitudine uerò millium quadringentûm terminos, pelagi uerò millium triginta, capiẽs lineam ab occidente ad æquinoctiales ortus, & ad utranq; partem, quædam auſtralia nuncupans, quædam ſeptentrionalia. Et lateres hæc appellans & ſigilla, cogitet quó nam modo & hæc dicat, & latera, quædam quidem ſeptentrionalia, quædam uerò auſtralia: Et quônam modo alia ſanè occidentalia, alia autem orientalia: & id quod permultum aberrat, negligẽs rationẽ ſubeat: iuſtum eſt enim. Quod autem ad paululum eſt, neq; etiamſi omittat, redargui poteſt. Hic autem neutro modo ullum ei accedit argumentum. Haud enim eorum quæ in hac latitudine ſunt ulla geometrica ualere poteſt demonſtratio. Neq; ubi nititur geometricè differere, manifeſtis utitur acceptionibus, ſed à ſeipſo fictis. Præſtat igitur de quarta dicere particula. Adijcit enim & de Philetio, & de Menonte eiſdẽ de cauſis uel ſimilibus. hoc autẽ rectè increpat, quòd huius particulæ lõgitudinẽ nominat lineã à Thapſaco uſq; ad Aegyptũ. Quemadmodũ ſi quis de ſcripti per parallelas lineas ſpacij longitudinẽ diametrũ eſſe dicat. Non enim eodẽ in parallelo iacet Thapſacus, & ora Aegypti maritima, ſed

τῶν μέχρι καρμανίας; τίς δὲ τοῦ ἰνδικοῦ παραλληλον τὴν ἀπὸ καστίων πυλῶν ὠθεῖν οὗ ὅρος τοῦ καρμανίας; ὧν χωρὶς κενὸς ἂν εἴη ὁ συλλογισμός. χωρὶς ἢ τούτων κἀκεῖνο εἴρηκεν, ὅτι ῥομβοειδίες ὅτι τὸ σχῆμα τοῦ ἰνδικῆς. καὶ καθάπερ ἡ ἑωθινὴ πλευρὰ πεπλεόνασται πολὺ πρὸς ἑω, μᾶλιστα τοῦ ἐσχάτου ἀκρωτηρίου, ὃ καὶ πρὸς μεσημβρίαν προπίπτει πλέον παρὰ τὴν ἄλλην ἠιόνα, οὕτω καὶ ἡ πρὸς ἑσπέρου τοῦ ἰνδικοῦ πλευρά. πάντα δὲ ταῦτα λέγει οὐ γεωμετρικῶς ἐλέγχων, οὐ πιθανῶς. ταῦτα δὲ καὶ αὐτὸς ἐπιφέρεται ἑαυτοῦ ἀκλύτως, φήσας· εἰ μὲν πρὸς μικρὰ διαστήματα ὑπῆρχεν ὁ ἔλεγχος, συγγνωναι ἂν ἴσως· ἐπεὶ δὲ παρὰ χιλιάδας σταδίων φαίνεται διαπίπτων, οὐκ ἔστι συγγνωσθῆναι. καίτοι ἐκεῖνον γε καὶ πρὸς τετρακοσίους σταδίους ἀληθῆ ἀπεφαίνεθα τὰ παραλλάγματα, ὡς ὠθεῖν τοῦ διὰ ῥόδου. ἔστι δὲ τὸ πρὸς αἴσθησιν οὐχ ἁπλοῦν· ἀλλὰ τὸ μὲν ἐν πλάτει μείζονι, τὸ δ' ἐν ἐλάττονι. μείζονι μὲν ἐν αὐτῷ τοῦ ὀφθαλμῷ προσνομίᾳ καρποῖς ἢ κράσεσιν ἀέρων πρὸς τὴν τῶν κλιμάτων κρᾶσιν. ἐλάττονι δ' ἂν διὰ ὀργάνων γνωμονικῶν, ἢ διοπτικῶν. ὁ μὲν οὖν διὰ ἀθηνῶν παράλληλος, γνωμονικῶς ληφθείς· καὶ ὁ διὰ ῥόδου καὶ κασίας ἐνίοτε ἐν σταδίοις τετρακοσίοις, ἀδιαιτήτῳ ἐποίησε τὴν διαφοράν. ὁ δ' ἐν πλάτει μὲν τετρακισχιλίων σταδίων. μήκει δὲ καὶ τετρακισμυρίων ὄρους, πελάγους δὲ τετρακισμυρίων λαμβάνων τὴν ἀπὸ δύσεως ἐπ' ἰσημερινὰς ἀνατολὰς γραμμὴν, καὶ τὰ ἐφ' ἑκάτερα τοῦ μέρους, τὰ μὲν νότια ὀνομάζων, τὰ δὲ βόρεια. καὶ ταῦτα πλινθία καλῶν καὶ σφραγίδας, νοείσθω πῶς καὶ ταῦτα λέγει, καὶ πλευρὰ τὰ μὲν ἀρκτικὰ, τὰ δὲ νότια; καὶ ὡς τὰ μὲν ἑωθινά, τὰ δὲ ἑωθινά; καὶ τὸ μὲν παρὰ τὴν διαμεσημβρινὴν πορεῖαν, ἐφεξῆς τὸν λόγον· δίκαιον γάρ. τὸ δὲ παρὰ μικρὸν ὁ δεῖνα παρὰ τὸν ἐλεγκτέος ὅδε. γνῶσθαι δ' ἑτέρως αὐτῷ προσάγεταί τις ἔλεγχος. ὅτε γὰρ ἐν γῇ τοσάτων πλάτει γεωμετρικὴ τις διώκει αὐ ἀπόδειξις, ὅτ' ἐν οἷς ἐπιχέρει γεωμέτραι, ὁμολογημένοις χρῆ λήμμασιν, ἀλλ' ἑαυτῷ πλάσας. εἴλπομ' ἂν ποθὲ τετάρτης λέγειν μερίδος. προσίθησι δὲ καὶ τὸν φιλητᾶ καὶ τὸν μηνοντος ὧν ἐν αὐτῷ ὑποθέσεων ἢ τὸν παρὰ πλησίον. ὃν μὴ ὀρθῶς ὠήθη μᾶ, διότι μήκους ὀνομάζει τὸ μερίδος ταύτης τὴν ἀπὸ θαψάκου μέχρις αἰγύπτου γραμμήν. ὡς πρὸ εἴ τις παραλληλογράμμου τὴν διάμετρον μήκους αὐτοῦ φαίη. ὁ δ' ὠθεῖν τὸν αὐτὸν παραλλήλου κεῖται ἡ τε θαψάκου, καὶ ἡ τοῦ αἰγύπτου παραλίας,

ſed multum à ſe inuicem diſtantibus. Intermedia enim ducitur quodammodo angularis & obliqua linea à Thapſaco ad Aegyptū. Auſus eſt autem dicere ſe mirari ſpacium ſex millium ſtad. à Peluſio ad Thapſacum, cum plura ſint ſeptem millibus. Haud ſanè rectè. nam cum per demōſtrationem accipiat, quod parallelus per Peluſium magis quàm parallelus Babylonis eſt auſtralis, ultra ſtadia duo millia & quingenta, & ſecundum Eratoſthenem, qui exiſtimat parallelū per Thapſacum magis quàm Babylonis parallelus propinquiorē eſſe aquiloni ſtad. millibus quatuor octingentis, concidit, inquit, plus quàm millibus ſeptem. Quo nam igitur modo ſecundum Eratoſthenem tanta paralleli diſtātia demonſtratur per Babylonem à Thapſaco cum ſcrutaretur? Quod quidem à Thapſaco ad Babylonē tantum interſit, ille affirmat. Quod autē per utriuſq; parallelum ad alterutrū eſſet, nequaquam dixit, neq; quod in eodem meridiano ſint Thapſacus & Babylon. Contraria enim Hipparchus ipſe demonſtrauit ſecundū Eratoſthenem pluſquā ſtad. duobus millibus ad orientem Babylonem, quàm Thapſacum cōtingere eſſe propinquiorem. Nos autem demonſtrationes Eratoſthenis opponimus, in quibus Tigrin & Euphratē Meſopotamiam & Babyloniam ambire, & maiorem ambitus partem Euphratē efficere contendimus. Qui quidem cum ad ſeptentrionem fluat in meridiem, ad orientem flectitur, in meridiem autem excidit: à ſeptentrione igitur eius in meridiem curſus cuiuſdam quaſi meridiani eſt. Ipſa uerò ad ortum inflexio & ad Babylonē inclinatio à meridiano eſt, & non per directam, obiam dictum circuitum. Viam autem ait eſſe millibus quatuor & octingentis ſtad. ad Babylonem à Thapſaco præter Euphratem, adijciens quaſi dedita opera nullā rectam ipſam ſuſcipere, ac menſurā interualli duorū parallelorum. Hoc aūt non dato, inane eſt quod demonſtrare uidetur: quoniam conſtante rectis angulis triangulo penes Peluſium & Thapſacum, & ſectioni paralleli per Thapſacum & meridiani per Peluſium, una earum quæ eſt circa rectam in meridiano, maior erit ea quæ circa rectam à Thapſaco in Peluſium. Inane autem, quod huic adiungitur, à non conceſſo præſuppoſito comparatum. haud enim datur à Babylone ad Caſpiarum portarum meridianum interuallum eſſe ſtadorum millium quatuor octingentorum. A nobis enim

ἀλλ' ὡσὶ διεσώτων πολὺ ἀλλήλων. ἡ δὲ ὑφ' ἡμῶν ἐκ τῶν μὴ συγχωρουμένων ὑπ' ὀρατοδφόνος καλεσκοδυκώτα ὄρθη τ ἱππάρχου. ἵνα δ' αὐξηρότερον ἢ ὁ ὑπὲρ ἐκείνα δεδόμενον, λαβὼν τὸ ἐπὶ πλάτος ἢ γένα μιχιλίους ἐκ Βαβυλῶνος ὡδὶ τῆ ἐκ καστίων πυλῶν ὅτως ἀγομένῃ γραμμῇ ὡς ἐκεῖνος ἔφηκεν ὡὶ τοὺς ὄρους τῆ καρμανίας, ἐδείκνυε τὸ αὐτό. ὁ δὲ ὄρος δὲν λεκτέον πῶς τὸν ὀρατοδφόνα, ἀλλ' ὅτι τῶν γὲ πλάτει λεγομένων καὶ μεγεθῶν καὶ χημάτων, εἴη τὶ δεῖ μέτρον. καὶ ὅπου μὲν μᾶλλον, ὅπου δὲ ἔλαττον συγχωρητέον. ληφθήσεται τ ὄρων πλάτος τῶν ὡδὶ τὰς ἰσημερινὰς ἀνατολὰς ἐκτεινομένων χιλίων σταδίων, ὁμοίως δὲ καὶ τῆ θαλάττης τῆ μέχρι σκλῶν μᾶλλον ἂν τις συγχωρήσειεν ὡς ὡδὶ μᾶς γραμμῆς διατείνεσθαι τὰς παραλλήλους ἐκείνης τῶν τῆ αὐτῆ πλάτει ἀγομένας, ἢ τὰς συμπιπτούσας. καὶ τῶν συμπιπτόντων τὰς μὲν αὐτῷ ἐκείνῳ τῷ πλάτει τῆ συμπτώσεως ἐχούσας, ἢ τὰς ἐκτὸς ὡσαύτως καὶ διεστηκυίας, μέχρι τοῦ μὴ ἐκβαίνειν τ πλάτος ἢ τὰς ἐκβαινούσας, καὶ τὰς μὲν ἐλάττονι μήκει μᾶλλον ἢ τὰς μείζονι μήκει. τὸ γὰρ ἢ αὐτὸ ἴσης τῶν μηκῶν συγκρύπτοι τ' ἂν μᾶλλον καὶ ἀνομοιότης τῶν χημάτων, οἷον τῆ τῆ πλάτει τ ταύρου πάντος καὶ τῆ μέχρι σκλῶν θαλάττης, ὑποκειμένων τετρακισχιλίων σταδίων. νοεῖται δὲ παραλληλόγραμμον χωρίον, τὸ πολυγράμμον, τότε ὄρος ἅπαν καὶ τῆ λεχθείσης βωλακήσεως. ἐὰν δὲ διέλης εἰς πλείω παραλληλόγραμμα τὸ μῆκος, καὶ τῆ διάμετρον, ὅλα τὰ ἴσα λάβης καὶ τῆ μοῖραν, ῥᾴδιον ἂν ἢ τ ὅλα διάμετρον ἢ αὐτὴ λογιοῖεν παραλληλόγραμμον τὸ καὶ ἴσα τῆ καὶ τὸ μῆκος πλευρᾶ ἢ πρὸς ἃ γὰ ὄρος μοῖραι καὶ ὅσων γ' ἂν ἦσιν ἢ, τὸ παραλληλόγραμμον τὸ ληφθὲν γὰ μοῖρᾳ, τοσῶδε μᾶλλον τ τ ἂν συμβαίνοι. ὥστε δ' λοξότης τ διαμέτρου, ἤπερ ἀπελέγχει, καὶ ἡ αὐξότης τ μήκους γὰ τοῖς μεγάλοις. ὥστ' ἂ δ' ἂν ὀκνήσειας ἐπ' αὐτῶν τῶν διαμέτρου εἰπεῖν μᾶκ τ χήματος. ἐὰν δὲ τῶν διαμέτρου λοξώσις μᾶλλον, ὥς γε ἐκπεσεῖν ἔξω τ πλευρῶν ἑκατέρας, ἢ τῆ γε ἑτέρας, ὀκ ἂν ὁμοίως ἐπὶ τοιούτων συμβαίνοι. τοιοῦτον δὲ τὶ λέγω τὸ μέρος τ γῆ πλατείαν λεγομένην. ὁ δ' ἀπὸ τῶν κάστιον πυλῶν, τῶν μὲν δὶ αὐτῶν τ ὁρῶν λαμβάνων, ὡς ἂν ὡδὶ ταυτ πλατείαν μέχρι σκλῶν ἀγομένην, τὴν δ' ἀπὸ νοήσεται εἰς θάψακον εὐθὺς ἔξω πολὺ τῶν ὀρῶν. καὶ πάλιν ἐκ θαψάκου πάσσυβαλλων, ἄλλην μέχρι αἰγύπτου τοσοῦτον ἐπλαμβάνουσαν πλάτ. εἶτα τῆ μήκει τῆ ταύτης καταμετρῶν τὸ τοῦ χωρίου μῆκ διάμετρον τετραγώνου, καταμετρεῖν δὴ δόξαι τὸ τοῦ τετραγώνου μῆκ, ὅταν δὲ μὴ

argutum eſt à non conceſſis ab Eratoſthene, id quod confirmarit Hipparchus, ut uerò ſit inualidū quod datur ab illo, cum capiat plus nouem millibus eſſe, lineam ſic ductam à Babylone ad portas Caſpias (ut inquit ille) ad Carmaniæ confinia, idem oſtendebat. Hoc igitur in Eratoſthenem minimè dicendū, ſed quod magnitudinū & formarum, quæ in latitudinem dicuntur, aliquam oportet eſſe menſuram, & quod alicubi amplius, alicubi minus cōcedendum eſt. Capta enim latitudine finiū ad æquinoctiales ortus, extentorū trium millium ſtad. & ſimiliter item maris uſq; ad columnas, potius aliquis concederet, ut in una linea inquiratur, quæ ſunt ad illam parallelæ in eadem latitudine conductæ, quàm quæ coincidant, in illa ipſa latitudine coincidentiam habentium, uel quæ exterius eodem modo & diſtantes uſq; ad non exeuntes de latitudine, & exeūtes, & quæ in maiori longitudine magis quàm quæ in minori. Etenim inæqualitas longitudinū magis occultaretur, & formarū diſſimilitudo, uelut in totius Tauri latitudine & maris uſq; ad colūnas ſubiectis ſtad. tribus millibus. Intelligitur locus etiam lineas habens parallelas circūſcriptus, atq; mons uniuerſus & mare prædictum. Si igitur in plures inuicem parallelas partes partias longitudinem, & diametrum huius totius capias & partiū, facile totius diametri eadem computaretur parallela, & æqualis ad ipſum longitudinis latus, quæ in partibus. Et quando quidem minus ſit, quod inuicem parallelā habet lineā, quod in parte capitur, tanto magis hoc contingeret. Nam & diametri obliquitas minus arguitur, & longitudinis inæqualitas in magnis. Itaq; in ipſis formæ longitudinis diametrum appellare ne utique dubitaueris. Si igitur diametrum amplius obliquaueris, ut extra latera uel utrunq; uel alterum duorum excidat, non ſanè eodem modo etiam hæc euenirent. Tale equidem aliquid dico, ipſam ſcilicet eorum quæ in latitudine dicuntur menſuram. Is autem qui à portis Caſpijs, unā quidem per ipſos montes ſumpſerit, uti per eundem parallelum uſque ad columnas deductam, alteram uerò ad Thapſacum declinantem ſtatim multum extra montes. Ac rurſum aliam à Thapſaco educens uſque ad Aegyptum, quæ tantam capiat latitudinem. deinde huius longitudine, loci longitudinem dimetiens, quadranguli diametrum dimetiri, quadranguli longitudo uideretur. Quando autem

diame-

diameter non adsit, sed linea fracta, longè magis peccare uideretur. Fracta enim ea est, quæ à Caspijs portis per Thapsacum ad Nilum deducitur. Hæc quidem in Eratosthenem, illud autem & in Hipparchum quoniam oportebat, quemadmodum ab eo dictorum accusationem fecerat, sic & erratorum emendationem aliquam facere, quod nos facimus. Ille tametsi hoc sapiat uspiam, ut priscorum tamen tabulis mentem adhibeamus sanè iubet, quæ maioris etiam atque etiam quàm Eratosthenis tabula emendationis indigent. Et allatum argumentum eodem uitio detinetur, unum enim capit præsuppositum ex non concessis confutatum (ut nos ipsi coarguimus) quod Babylon ad orientem magis quàm Thapsacus supra stadia mille exposita est. Quocirca licet admodum inferatur, eam propiorem ortui esse stadijs duobus millibus quadringentis ex dictis Eratosthenis, quoniã ad Tigridis transitũ, quà traiecit Alexander à Thapsaco compendiosius est stad. millibus duobus quadringentis. Tigris autem & Euphrates Mesopotamiã circundantes, interim in orientem labuntur: inde in austrũ uersi, tũc inuicẽ propinqui sunt & Babyloni nihil dictis euenit absonum. Erat aũt in argumentatione sequenti, in qua cõcludere uult, quòd uia à Thapsaco ad portas Caspias, quam Eratosthenes stad. decem millium esse dixit, haudquaq; in directo est mẽsurata, perinde ac in recto tradat, cum recta longè minor existat. Sibi uerò ingressio talis est. Ait esse & secundum Eratosthenẽ eundẽ meridianũ, & qui est per ostium Canobicũ, & qui est per Cyaneas. Hũc uerò distare ab eo qui est per Thapsacum stad. millib. sex & trecentis, Cyaneas uerò à monte Caspio stad. sex millib. & sexcentis, qui ad excessum ad mare Caspiũ è Colchide iacet. Adeò ad stadia trecenta æqualem esse distantiam à meridiano ad Cyaneas, & ad Caspium, & ad Thapsacum. Quodã autem modo & Thapsacum & Caspium in eodem iacere meridiano. Huic uerò consequens esse, portas Caspias pariter distare. A' Thapsaco uerò & Caspio multo minus abesse millib. decem, quot inquit Eratosthenes à Thapsaco distare. Certè multo minus quàm millibus decem distare per rectam. Ambitum igitur esse decem millium ratiocinatur ille per rectam ad Thapsacum ex portis Caspijs. Ad ipsum uerò dicemus, quod cũ Eratosthenes rectã in latitudine capiat, quod geographiæ propriũ est.

διάμετρος ἦ, ἀλλὰ κεκλασμένη ἡ γραμμή, πολὺ μᾶλλον ἂν δόξειε πλημμελεῖν. κεκλασμένη γὰρ ὄντι ἡ ἀπὸ καστσίου πυλῶν διὰ Θαψάκου πρὸς τὴν ἑῴαν μᾶλλον πτωλεμαϊκὰ. πρὸς μὲν δὴ τοῦτο ἴσως ἔχοι τις ἀντιλέγειν, πρὸς ἐκεῖνο δὲ πῶς ἐγχωρήσει τὸ ὑπὸ Ἱππάρχου, κἀκεῖνο ὁλοκλήρως ὡς καλῶς ἐγόμενον πεπιστεῦσθαι τὸ ὑπ' ἐκείνου λεχθέν τῶν, ὅτι οὐκ ἐπανόρθωσίν τινα ποιησάμενος τῶν ἡμαρτημένων. ὅπερ ἡμεῖς ποιοῦμεν. ἐκεῖνο δὲ καὶ πρὸ τούτου προφρόντικε, κελεύων ἡμᾶς τοῖς ἀρχαίοις πίναξι πρόσχειν, δεομένοις παμπόλλων ἴσως μείζονος ἐπανορθώσεως ἢ ὁ ἐρατοσθένης πίναξ προσδεῖ). οὐ δὲ ὠφελούμενον δ' ὧν ἐχείρισμα τ' αὐτὸ ἔχεται μοχθηρίας. λαμβάνει γὰρ ὡς λήμματι δὲ ἓν τ' μεδόμενον κατασκευασθῆναι, ὡς ἐλέγξαμεν ἡμεῖς, ὅτι Θαψάκου Βαβυλὼν ἀναζολικωτέρα δισχιλίοις πλείοσιν ἢ χιλίοις σταδίοις. ὥστ' ἐκ καὶ πάνυ σφόδρα τοῦ πλείοσιν ἢ δισχιλίοις οὐ πρακοσίοις σταδίοις ἀνατολικωτέραν αὐτὴν εἶναι τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ ἐρατοσθένους. ὅτ' ὦν τὴν τοῦ πίνακος διάβασιν, ἣ ἐλέξαμεν διὰ δίεθε, ἀπὸ Θαψάκου δὶς σχοίνων τετρακοσίων. ὁ δὲ τίγρις ὁ δύφράτης ἐγκυκλωσάμενοι τὴν μεσοποταμίαν τέως μὲν ἐπ' ἀνατολὰς φέρον). εἶτ' ὦν στρέφουσι πρὸς νότον, οὐ πλησιάζουσι τότε ἀλλήλοις τε ἅμα, καὶ Βαβυλῶνι ὁσονοῦν ἄπωθεν συμβαίνει τῷ λόγῳ. πλημμελεῖ δὲ καὶ φησὶ τῷ ἐξῆς ὧν χειρήματι. φησὶ γὰρ ὧν σωάγειν ἐξελεῖν, ὅτι τὴν ἀπὸ Θαψάκου ὧν καστίου πύλας ὁδὸν, ὡς μυρίων σταδίων ὄντα ἐρήκαμεν, ἀκεπὶ δυθείας ἀναμεμετρημένην ὡς ἐπ' δύθείας παραλλάσσει, τῆς δύθείας πολὺ ἐλάττονος ὄσης. ἡ δ' ἐφοδὸς ὅτι αὐτῷ τοιαύτη. φησὶν εἶναι κατ' ὀρατοσθένη τὸν αὐτὸν μεσημβρινόν, πήγη τε δὴ τοῦ κανωβικοῦ στόματος, ἡ τ' δὴ κυανέων. διέχειν δὲ τὸν τόπον τοῦ δὴ Θαψάκου ἑξακισχιλίους τριακοσίους σταδίους. τὰς δὲ κυανέας τοῦ καστίου ὄρους ἑξακισχιλίους ἑξακοσίους. οὐκεῖται ἴσῃ τῇ ὑπορθέσει τῶν ὧν τὸν κάστιον πέλαγος ἐκ κολχίδος. ὥστε πρὸς τετρακοσίους σταδίους, ἴσον εἶναι διάστημα ἀπὸ τ' δὴ κυανέων μεσημβρινὸν ἐπί τε θάψακον καὶ ὧν τὸ κάστιον. ὁρᾶτον δὲ ἴσα ὧν τ' αὐτ' μεσημβρινὸν κεῖσθαι, τήν τε θάψακον καὶ τὸ κάστιον. τοῦτο δ' ἀκολουθεῖν, ἃ ἀξιοῦσιν ἴσον τὰς καστίους πύλας. θαψάκου δὲ καὶ τ' καστίου, πολὺ ἐλάττους ἀφεσάναι τ' μυρίων, ὅσους φησὶν ἀφεσάναι ὀρατοσθένης δὶ θαψάκου. ἁρ' πολὺ ἐλάττους ἢ μυρίους ἀφεσάναι οὐκ ἐπ' δύθείας κυκλοπορίαν ἄρ' ἂν οὐ μυρίους λογίζεσθαι ἐκεῖνον ἐπ' δύθείας ἀπὸ καστίου πυλῶν εἰς θάψακον. ὁρῶμεν δὴ πρὸς αὐτ', ὅτι τ' ὀρατοσθένης γὰ πλάτει λαμβάνοντος δύθείας, ὅπερ οἰκεῖόν ἐστι γεωγραφίας. γὰ

γὰ πλάτει δὲ καὶ τὰς μεσημβρινάς. καὶ τὰς ὧν μεσημβρινὰ αὐτολῶ, ἐκεῖνο γνωμετρικῶς αὐτὰ δυθυίει. καὶ ὡς αὖ δι' ὀργάνων λάβοι τις τούτων ἕκαστον, οὐ αὐτὸς δι' ὀργάνων. ἀλλὰ μᾶλλον στοχασμῷ λαμβάνων τὸ πῶς ὀρθὰς καὶ τὸ παραλλήλους. γὰ μὲν δὴ τοῦ ἁμαρτήματος. ἕτερον δὲ τὸ μηδὲ τὰ κείμενα παρ' ἐκείνων σχήματα πίθεσθαι τοῦ αὐτοῦ, μηδ' πῶς ἐκεῖνα τὰ ἐλεγχόμενα προσάγεσθαι, ἀλλὰ πῶς τὰ τοῦ αὐτοῦ πλασθέντα. διόπερ πρῶτον μὲν ἐκείνου τὸ ἀπὸ τοῦ στόματος ὧν φασὶν εἰπόντος σταδίων ὀκτακισχιλίων. καὶ πεφυκότος οὐκ εἰς διοσκουριάδα γῆτοῦθ' δ' ἑξακοσίους. τὸν δ' ἀπὸ διοσκουριάδος εἰς τὸ κάστιον τοῦ ὀρθησίν ἡμερῶν τριῶν εἴ τις κατ' αὐτὸν ἵππαρχον ἐκάζεται λέγεσθαι ὅσον χιλίων σταδίων. ὥστε τὸν σύμπαντα κατ' ὀρατοσθένη κεφαλαιοῦσθαι γῆνὰ κισχιλίων ἑξακοσίων. αὐτὸς δὲ τέτμηκε καὶ φησὶν ἐκ μὲν κυανέων εἰς φάσιν τριακισχιλίους ἑξακοσίους, εἰς ἓ κάστιον γῆθῆνδε ἄλλους χιλίους. ὥστ' οὐκ ὀρατοσθένη συμβαίνοι ἂν ὧν τ' αὐτὸ πως μεσημβρινοῦ τό, τε κάστιον εἶν καὶ τὸν θάψακον, ἀλλὰ κατ' αὐτόν. φορὰ δ' ὄν κατ' ὀρατοσθένη. πῶς οὖν τούτῳ ἕπεται τὸ τὸν ἀπὸ τοῦ καστίου ὧν καστίους πύλας ἴσον εἶν τῇ ἀπὸ θαψάκου ὧν τὸ αὐτὸ σημεῖον. γὰ δὲ τῷ δὶ ὑτέρῳ ὑπομνήματι ἀναλαβὼν πάλιν τ' αὐτὸν ζήτησιν τὸν πρὸ ἓν ὁρῶν ἓν ἴδ' τὸν ταῦρον, πρὸ ὧν ἱκανῶς εἰρήκαμεν, μεταβαίνει πρὸς τὰ βόρεια μέρη τῆ οἰκουμένης. ἔστ' ἐκτίθεται τὰ ῥηθέντα ὑπὸ τοῦ ὀρατοσθένους πρὶ ἓν μετὰ τ' πόντον τόπων. ὅτι φησὶ ζεῖς ἄκρας ἀπὸ ἓν ἀρκτῶν καθήκειν· μίαν μὲν, ἀφ' ἧς ἡ πελοπόννησος, δι' ὑτάλικον δὲ τὸν ἰταλικὸν, τρίτον δὲ τὸν λυγυστικὸν, ὑφ' ὧν κόλπους ἀπολαμβάνεσθαι τόν τε ἀδριατικὸν καὶ τὸν τυρρηνικόν. ταῦτα δ' ἐκθέμενος καθόλου, πειρᾶται τὰ καθέκαστα πρὶ αὐτῶν λεγόμενα ἐλέγχειν γεωμετρικῶς μᾶλλον ἢ γεωγραφικῶς. ἔστι δὲ τοιοῦτον ἁμαρτανόμενον γὰ αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ ὀρατοσθένους τὸ πλάθος. καὶ ἐπὶ τιμοσθένους τοῦ οὐ λιμένας συγγράψαντος ὃν ἐπαινεῖ μὲν ἐκεῖνος μάλιστα ἓν ἄλλων, διαφωνῶν δ' ἐλέγχεται πῶς αὐτὸν πλεῖστα. ὥστ' οὐκ ἄξιον ἡγοῦμαι διαταῦ ὅτ' ἐκείνους ὧν τοιοῦτον δι' ἁμαρτάνοντας ἓν ὄντ', οὔτε τὸν ἵππαρχον. καὶ γὰρ ὅτος τὰ μὲν παραλείπει ἓν ἡμάρτημένων, τὰ δ' οὐκ ἐπανορθοῖ. ἀλλ' ἐλέγχει μόνον ὅτι ψευδῶς ἢ μαχομένως εἴρηται. αἰτιάσαιτο μὲν γὰρ ἂν ἴσως καὶ τοῦτο τις, ὅτι φησὶν ἄκρας τρεῖς δ' ὑρώπης· μίαν μὲν τιθεὶς, τὴν ἀφ' ἧς ἡ πελοπόννησος. ἔχει γάρ τι πολυ-

in latitudine uerò & meridianas: & eas quæ ad orientalem meridianam sunt, ille arte geometrica ipsum dirigit. Et sicut aliquis per instrumenta caperet unumquodq; horum, ipse nequaquã per instrumenta, sed per coniecturã potius accipiẽs, quodq; per rectas, quodq; per parallela. Vnum quidẽ hoc peccatum est. Alterum uerò est, ut nec ab illis iacentia interualla ipse ponat, nec ad illa adducat argumẽtum, sed ad ea quæ ipse cõfingat. Ea propter primũ quidẽ, cum ille ab ostio ad Phasin stad. octo millia interuallum esse dicat, adiungatq; illa, quæ usque ad Dioscuriadem sunt, indeq; sexcenta, & eam quæ ab Dioscuriade ad Caspium est additionẽ dierum quinq;, si quispiã sanè secundũ ipsum Hipparchũ existimat dici oportere stad. mille: unde uniuersam summatim computari, secundum Eratosthenem, millibus nouem sexcentis. Ipse igitur partitus est, et ait ex Cyaneis & Phasin millia quinq; et sexcenta esse, hinc q; ad Caspium alia mille, ita quod secundum Eratosthenẽ non contingeret, & Caspiũ & Thapsacũ in eodem esse meridiano, sed secundũ ipsum. Eia igitur secundum Eratosthenem, quo'nam modo huic cõsequitur, à Caspio ad portas Caspias æqualẽ esse ad aliam à Thapsaco ad idem signũ? Cæterùm in secundo rursus commentario, resumens eandem quæstionem de montibus circa Taurũ, de quibus diximus satis, transit ad septentrionales orbis terrarũ partes. Dehinc dicta exponit ab Eratosthene de adiacẽtibus Ponto locis. Quandoquidem tria, inquit, promontoria à septentrione descendêre: unum quidem, à quo Peloponnesus, secundum uero Italicum, tertium autem Lygusticum, à quibus sinus deprehendi & Adriaticum & Thyrrhenum. His quidem expositis uniuersaliter, singula de illis dicta nititur redarguere per rationes magis geometricas, quàm per orbis descriptiones. Tanta uerò est erratorum in eis ab Eratosthene multitudo, & Timosthenis in portuũ descriptione, quem ille super cæteros collaudat, discordans eum plurimum arguit, ut dijudicare indignũ arbitrer, tantopere de rebus aberrantes, & illos & Hipparchũ. Etenim ille nonnulla quidem omittit errata, quædam uerò non emendat, sed tantum arguit, quoniam falso uel repugnanter dictum est. Hoc & fortasse quispiam accusandum duxerit, quòd tria Europæ dicit esse promontoria: unum quidem constituens in quo est Peloponnesus, etenim aliquid habet in multas

diuidendum partes. Nam & Sunium ad promontoriũ inclinat, ſicut & Laconica, cum ſit non multo minus, quàm Maleum ad meridiẽ uergens, & ſinũ minimè paruipendendũ accipit. Et Cherrhoneſus Thracia ad Sunium, & Melena id eſt nigrum ſinum aſſumit, & deinceps Macedonicos. Quod ſi hoc quidem omittamus, et ex interuallis plurima manifeſta falſitate deſcripta, egregiam locorum imperitiam arguunt, quæ geometricis argumentis nequaquam indigent, cum aperta ſint ſuapte natura, & teſtificari ualeant. Sicuti quod ex Epidamno ad ſinum Thermæum exceſſus ſit ſuper duo millia ſtad. is autem nongentũm affirmat. Ex Alexandria uerò ad Carthaginem ſupra millia tredecim, cum nouem millia non excedant. Siquidem in eodem meridiano eſt ſecundum hunc Alexandria, Caria & & Rhodus, & Carthaginis Porthmus, id eſt interiacens mare. Omnes autem ſanè conſentiunt è Caria ad Porthmum nauigationem eſſe plus quinque millium ſtad. cum meridianus in magno quodam captus interuallo, idem eſſe conſideretur cum illo qui tanto in occidentem inclinatior eſt ad alium magis in orientem inſpectantem, quanto Carthago in occidentem magis quàm Porthmus exiſtat. In tribus autem ſtad. millibus manifeſtam habet redargutionem. Is autem Romam in eodem meridiano ponens tanto in occaſum uiciniorem quàm Carthago, excellentiam imperitiæ non relinquit locorum, & horum & aliorum qui per eundem tractum ad occidentem uſque ad columnas exiſtunt. Hipparcho igitur non orbis ſitum deſcribenti, ſed Eratoſthenis dicta de geographia exactius exploranti propriũ fuit ſingula corrigenda magis emendare. At nos, in quibus rectè inquit, cum longè plus ſit in quo peccet, proprium uniuſcuiuſq; rei ſermonem adducendum eſſe putauimus, nonnulla emendantes. In quibus autem allatas ab Hipparcho cauſas diſſoluemus, & ipſum ſimul Hipparchum rimantes erimus, ubi per contentionem quippiam diſſeruit: in his autem eum omnino delirantem intuentes, cum illum iure inuitet, ſatis eſſe cogitamus, ſi quæ in ipſa geographia inſunt dicentes, illam corrigamus. In quibus enim frequentes exterius ſunt errores, præſtat ne mẽtionem quidem facere, niſi rarum aliquid in uniuerſum eſt, quod ſigillatim efficere conabimur. In præſentia dictum ſit, quod Timoſthenes et Eratoſthenes, et adhuc illis priores,

χεσθίς. καὶ γὰρ ὁ σουνίου ἀκρωτηριάζει ὁμοίως τῇ λακωνικῇ, οὐ πολὺ ἧττον μεσημβρινώτερον ὄν τοῦ μαλέα, καὶ κόλπον ἀπολαμβάνων ἀξιόλογον. καὶ ἡ θρακία χερρόνησος ἀπολαμβάνει πρὸς τὸ σούνιον, τήν τε μέλανα κόλπον, καὶ οὐκ ἐφεξῆς οὖσι μακεδονικοῖς. εἰ δ' οὖν παρείημεν ταῦτα, καὶ τῶν σφαλημάτων τὰ πλεῖστα φανερῶς ψευδογραφούμενα, ἐλέγχει τὴν ἀπειρίαν τῶν τόπων ὑποβάλλουσαν, καὶ οὐ γεωμετρικὴν ἐλέγχων, ἀλλὰ φανερῶν, καὶ αὐτόθεν ἐπιμαρτυρεῖσθαι δυναμένων. οἷον ὅτι ἐξ ὑπερβάσεως τοῦ θερμαϊκοῦ κόλπου ἡ ὑποβάσις ὀλίγῳ πλείονων ἢ διχιλίων σταδίων, ὁ δ' ἀναπαίων φησίν. ἐκ δὲ ἀλεξανδρείας εἰς καρχηδόνα ὑπὲρ μυρίους καὶ τετρακισχιλίους, οὐ πλείους ὄντας τῶν ἑπτακισχιλίων. εἴπερ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὄντα μεσημβρινὸν κατὰ ὄρθην, τὴν μὲν ἀλεξανδρείαν κεῖσθαι, καὶ ῥόδον· τὴν δὲ καρχηδόνα ὁ πορθμός. φασὶ γὰρ ὁμολογοῦσι πλείονων εἶναι τὴν ἐκ καρίας ὑπὸ πορθμὸν πλοῦν σταδίων τριακισχιλίων. ὅτε μεσημβρινὸς γὰρ μεγάλῃ μοίρᾳ τινὶ διαστήματι λαμβανόμενον, δοθείη ἂν ὁ αὐτὸς εἶναι τοσοῦτον διυσμικωτέρως πρὸς ἑωθινώτερον ὅσον ἡ χαρχηδὼν ὑπὸ τὸν πορθμοῦ πρὸς δύσει μᾶλλον. γὰρ δὲ τετρακισχιλίοις σταδίοις ἔχει καταφανῆ τὸν ἔλεγχον. ὁ δὲ καὶ τὴν ῥόμῃ τιθεὶς ὑπὸ ταυτὸ μεσημβρινοῦ τῇ τοσοῦτον καὶ καρχηδόνος διυσμικωτέραν, ὑποβολὴν οὐκ ἀπολέπει τῶν τόπων ἀγνοίας, καὶ τούτων καὶ τῶν ἐφεξῆς πρὸς δύσιν μέχρι σηλοῦ. ἱππάρχῳ μὲν οὖν μὴ γεωγραφοῦσι, ἀλλ' ἐξετάζοντι τὰ λεχθέντα γὰρ τῇ γεωγραφίᾳ τὸ ὁρατοδθένους, οἰκεῖον ἦν ὡς πλεῖστα τὰ καθ' ἕκαστα διϑώσειν. ἡμεῖς δ' γ' οἷς μὲν κατορθοῖ τὸ πλέον δ' ὅσῳ ὅπου καὶ πλημμελεῖ, γνωριθέντα οἰκεῖον λόγον ὠφέλιμον δώσειν προσάγειν, τὰ μὲν ἐπανορθοῦντας. ὑποβὰς δ' ἀγνοίαν τὰς διαφορομένας αἰτίας ὑπὸ τοῦ ἱππάρχου, καὶ αὐτὴν τὴν ἵππαρχον συνεξετάζομεν ὅπου τι φίλιππος ἐρρήγη. γὰρ δὲ τούτοις ὁρῶντας ἥλιν μὲν μὴ τελέως παραπαίοντα, μὲν δὲ δικαίως ἀποκλῖναι, ἀρκεῖν ὑπολαμβάνομεν αὐ γὰρ αὐτὴ τῇ γεωγραφίᾳ τὰ ὄντα λέγοντας ἐπανορθῶμεν αὐτούς. ἐφ' ὧν γὰρ συνεχῆ καὶ ὑπολάζοντα ὅτι τὰ ἁμαρτανόμενα, κρεῖττον μηδὲ μεμνῆσθαι, πλὴν εἰ ἀναίσιόν τι καὶ παβόλου. ὅπερ πειρασόμεθα ποιεῖν γὰρ οἷς καθ' ἕκαστα. καὶ νῦν δ' εἰρήσθω ὅτι καὶ τιμοσθένης καὶ ὁρατοσθένης καὶ οἱ ἐπὶ τούτων πρότεροι πολὺ

πλέως ἠγνόουν τὰ τε ἰβηρικὰ καὶ τὰ κελτικὰ, μυρίῳ δὲ μᾶλλον τὰ γερμανικὰ καὶ τὰ βρεττανικὰ, ὡς δ' αὕτως τὰ τῶν γε τῶν βασαρνῶν. ὡς πολὺ δ' ἀγνοίας ἐτύγχανον ἀριγμυῶοι, καὶ γὰρ κατ' ἰταλίαν, καὶ τὸν ἀδρίαν, καὶ γὰρ πόντον, καὶ τῶν ἑσπερίων μοριῶν τῶν πρὸς ἄρκτον, εἰ καὶ τὰ τοιαῦτα ἴσως φιλαίτια. τοῦ γὰρ ὁρατοσθένους ὡς τῶν πρόσω δίεσιν πόντου τὰ πλάτη φάσκοντος ὁρᾶν σφαλήματα, μὴ διϊχνευομένου δὲ καὶ λέγοντος ὡς παρέλαβε, προσιθώτου δ' ἐστὶν ὅπου τὰ ἐπὶ δύσεως μᾶλλον καὶ ἧττον, ὁ δεῖ προσάγειν γὰρ ἀκριβῆ ἔλεγχον τοῖς μὴ ὁμολογουμένοις πρὸς ἄλληλα σφαλήμασιν, ὅπερ ποιεῖν πειρᾶται ὁ ἵππαρχος. γὰρ δὲ τοῖς πρότερον λεχθεῖσι καὶ γὰρ οἷς τὰ πρὸς τὴν ὑρκανίαν μέχρι βακτρίων καὶ τῶν ἐπ' ἐκεῖνα ἐθνῶν, ἐκτίθεται σφαλήματα, καὶ ἔτι τὰ ἀπὸ κολχίδος ὡς τὴν ὑρκανίαν θάλατταν. οὐ γὰρ ὁμοίως ἐπί τε τούτων ἐξετασίου αὐτὸν καὶ ὡς τῶν ἡμῖν πειρῶσιν πάλιν, καὶ οὐκ ἄλλας οὐ ὄτῳ γνωρίμους τόπους. ἀλλ' ὡς ὡς τούτων γεωμετρικῶς, ὅπερ ἔφην, ἀλλὰ γεωγραφικῶς μᾶλλον. ἀπιτασάμενος δ' ὄγλωσσον τῶν ἀθιοπικῶν ὡς τέλος δ' ὀλυτέρου ὑπομνήματος τῶν πρὸς τὴν ὁρατοσθένους γεωγραφίαν περιιμένων γὰρ τῷ τείτῳ φησί, τὴν μὲν πλείω θεωρίαν ἐσεσθαι μαθηματικὴν, ὡς ποσὸν ἢ γεωγραφικήν. ὡς δ' ὡς ποσὸν μέν τι δοκεῖ μοι ποιήσασθαι γεωγραφικὴν, ἀλλὰ πᾶσαν μαθηματικὴν, διόνυσος καὶ ὁρατοσθένης τὴν τοιαύτην πρόφασιν. πολλαχοῦ γὰρ ἐκπίπτει πρὸς τὸ ἱστορικώτερον τῆς πολιτικῆς ἰσοτελίας. ἐλάττεσσον ἢ ὀκτακοσίους ἀπείρους, ἀλλ' ὁλοχερεῖς ποιεῖται τὰς ἀφάσεις βάρος τινά· γὰρ μὲν τοῖς γεωγραφικοῖς μαθηματικὸς, γὰρ δὲ τοῖς μαθηματικοῖς γεωγραφικὸς ὤν, ὥστε πρὸς ἄμφω δίδωσιν ἀφορμὰς τοῖς αὐλιλέγουσιν. γὰρ ἢ τότῳ τῷ ὑπομνήματι καὶ δικαίως καὶ ἄτοπος καὶ ὁ τιμοσθένης, ὡς τ' οὐδ' ἡμῖν καταλείπεται συνεπισκοπεῖν, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τοῖς ὑπὸ τοῦ ἱππάρχου λεχθεῖσιν. ἴσως δ' καὶ πολυσήμαντον ἀφ' ὁσίαν γὰρ τοῖς πρὸς ἀκεανὸν δοκεῖ τὰ πολλὰ γεγραφεῖν, τὰ μὲν οἰκείως, τὰ δὲ μαθηματικώτερον. ἀκατόπτου δ' γίνεται καὶ τὰ ὑπὸ τότου λεγομένων διαιτῆσαι, τὰ μὲν νῦν, τὰ δ' γε τοῖς καθ' ἕκαστα, ὡς ἂν ὑποπίπτῃ, μέρος ἑνὸς ἐχόμενός. ἔστιν δ' τί τῶν πρὸς γεωγραφίαν οἰκείων, τὸ τὴν γῆν ὅλην ὑποθέσθαι σφαιροειδῆ. καθάπερ καὶ τὸν κόσμον καὶ τὰ ἄλλα πᾶσαλέξασθαι τὰ ἀκόλουθα τῇ ὑποθέσει ταύτῃ. οὕτως δ' δεῖ καὶ τὸ ποιητὰζωνον αὐτὴν εἶναι. φησὶ δὴ ὁ ποσειδώνιος τὴν εἰς ποιητὰζώνας διαιρέσεως

Hiſpanienſia & Gallica prorſus ignorarunt, innumerabiliter autem amplius Germanica, ſitumq; Britanniæ, pariter autem et Getarum & Baſtarnorum. Ad multã quoq; ignorationis partẽ de Italia, de Adria, de Ponto, & de reliquis ſeptentrionis partibus peruenerunt: ta metſi huiuſcemodi uerba contentioſorũ fortè dicerentur. Nam cum Eratoſthenes ea quę de lõgè diſtantibus tradita ſunt, dicturũ ſe aſſerat, nec illa confirmet, ſed accepiſſe ſe dicat, opponatq; alicubi, quæ per rectam magis minus ue ſint, non oportet accuratum afferri argumentum ad non confeſſa inuicem interualla. quod facere conatur Hipparchus. Sed in antedictis ex tractu Hyrcanię uſq; ad Bactra, & de ulterioribus nationibus diſtãtias exponit. Et ex Colchide ad Hyrcanum mare. haud enim ſimili modo in hiſce illũ exquirere oportet & in litorib. rurſus, ac reliquis uſqueadeo cognitis locis. Sed neq; in his ratione geometrica (ut dixi) magis uerò more orbis ſitũ deſcribentiũ. Quædam igitur de Aethiopia carpens in fine ſecũdi cõmentarij de factis in Eratoſthenis geographia, in tertio, inquit, maiorem contemplationẽ fore mathematicã, ad aliquantũ autẽ & geographicã. Nec tamẽ ad aliquantũ geographicã feciſſe mihi uidetur, ſed totam mathematicã, cum Eratoſthenes talem præbeat occaſionẽ. Nam compluribus in locis ad ampliorem excidit ſcientiam, quàm propoſita exigat notitia. Elapſus autem non diligentes, ſed generales quaſdam efficit declarationes, & quodammodo in geographicis mathematicum, in mathematicis autem geographicum ſeſe gerens. Itaque contra diſſerentibus, utrobiq; cauſas præbet. In hoc autem cõmentario etiã iuſtas cauſas præbet & iſte & Timoſthenes. Quocirca nec nobis quidẽ ſimul cõſiderãdi facultas requiritur, ſed de ijs quæ ab Hipparcho dicta ſatis habemus. Cæterũ & Poſidoniũ in ijs quæ de oceano diſſerit intueamur. Vbi pleraq; more Geographi explicare uidetur, tum peculiariter, tum ſupra mathematicũ: haud igitur abſurdũ eſt nõnulla quoq; huius dicta iudicare. Et quædã quidem nunc, quædã uerò & in ijs quę ſigillatim dicenda erunt, quemadmodũ & obuenerit, modeſtè tamẽ. Vnum igitur eſt ex ijs quæ ad Geographiã propria ſunt, uniuerſam terrã eſſe rotundã ſupponi, ſicut et mundũ, et reliqua aſſumere, quæ ad hãc diſpoſitionem conſequãtur. Ex ijs illud eſt, eam zonis quinq; contineri. Huius in zonas quinque partitionis

authorem Parmenidem extitiſſe Poſidonius tradit. Eum uerò demonſtrare torridam, duplo ferè latiorem ea, quæ inter utrunq; tropicum exterius & ad temperatas ſuperexcidit. Ariſtotelem autem illam appellare temperatam, quæ inter tropicos & ſeptentriones eſt, ambos uerò iure increpat. Torridã enim uocari eam quæ per æſtum inuſta, habitari non poteſt. Cæterũ eius quæ inter tropicos eſt latitudo pluſquã dimidia habitabilis eſt facta, de Aethiopibus ſupra Aegyptum facta coniectura. Siquidem totius latitudinis medietas eſt, quã utrinq; diuidit æquinoctialis. Huius ſpaciũ à Syene quę æſtiui tropici terminus eſt ad Meroen decem millia ſunt. Spacium uerò hinc uſq; ad parallelũ Cinamomiphorę quod eſt initiũ torridę, milliũ triũ. Hoc igitur interuallũ uniuerſum mẽſurari poteſt. nam et nauigatur & peragratur. Quod autẽ deinceps eſt, dico uſq; ad æquinoctialem, demonſtratur ſecundum Eratoſthenis terrę dimenſionem, etiam ſtad. octo millium octingentûm. Quam ſupputationem habent millia tredecim ad octo millia octingẽta, hanc haberet tropicorũ interuallum ad latitudinem torridæ. Quod ſi nouarum dimenſionum ea introducatur, quę minimam efficit terram, qualem Poſidonius indicat circiter octingenta millia, exiſtentem circa dimidium manifeſtat torridam eius quę eſt inter tropicos, uel paulo maiorẽ quàm medium, æqualem uerò & eandem nullo pacto ad ſeptentriones, neq; penes omnes exiſtentem, neq; eiſdem ubicunq;. Quis nam temperatas quæ immutabiles ſunt diuideret? Cum igitur non penes uniuerſos ſit ſeptentrionales eſſe, nihil eſſet ad argumentum. Si enim penes habitatores temperatę omnes, ad quos dicitur ſolos temperata? Quod autem non ubiq; eodem modo, ſed mutari, bene comprehenſum eſt. Ipſe autem in zonas partiẽs, quinque ad cœleſtia quidem utiles eſſe aſſerit. Ex his duas circunſtãtes ſubter polos uſq; ad eas quæ ſeptentrionales habent tropicos, diuerſarum umbrarum eſſe ab alijs duabus quæ deinceps ſunt uſque ad habitãtes ſub polis. Quæ uerò inter tropicos eſt, utrinq; umbras habere. Ad humana uerò cõducere has & alias duas anguſtas ſub tropicis, ad quas menſe quodammodo dimidio, ſol ſupra uerticem eſt, bipartito diuiſa ſub tropicis. Has nanq; zonas proprium quidem habere, quòd ſqualidę ſint propriè, quòd aridæ, quòd infœcũdæ, quòd fabuloſæ, præterquã balſami, & quorundam

ἀρχηγὸν γνώσεως τῆς μεσημβρίνης. ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν χεδόν τι διπλασίαν ἀφαίνειν τὸ πλάτος τῆς διακεκαυμένης τ μεταξὺ τῶν τροπικῶν τοῦ τροπικοῦ πρὸς τὸν ἐκτὸς καὶ πρὸς τοὺς δυκράτους. ἀριστοτέλης δὲ αὐτὴν καλεῖ τὴν μεταξὺ τῶν τροπικῶν ἡ τῶν ἀρκτικῶν δυκράτους. ἀμφοτέρους δ' ὡσπερ δικαίως. διακεκαυμένην γὰρ λέγεσθαι τὸν ἀοίκητον διὰ καῦμα. ἡ δὲ μεταξὺ τῶν τροπικῶν πλέον ἢ τὸ ἥμισυ τοῦ πλάτους, οἰκήσιμόν ὄψιν ἐπ' αὐτὴ αἰγύπτῳ στοχαζομένοις αἰθιόπων, εἴπερ τὸ μὲν ἥμισυ τοῦ ὅλου πλάτους ὄψιν, ὃ διαιρεῖ ἐφ' ἑκάτερα ὁ ἰσημερινός. τούτου δὲ τὸ μὲν ἀπὸ ἡ συήνης, ἥπερ ὄψιν θεῖον τοῦ θερινοῦ τροπικοῦ, εἰς μόρόλω εἰσὶ μύριοι. τὸ δ' ἡ θγόδε ἕως τ πιναμωμοφόρου παραλλήλου ὅπερ ὄψιν ἀρχὴ ἡ διακεκαυμένης, τετρακίλιοι. τοῦτο μὲν δὴ τὸ διάσημα ὡσὶ μετρητὸν ὄψι, πλεῖσι γὰρ καὶ διοδεύεται. τὸ δ' ἑξῆς μέχρι τοῦ ἰσημερινοῦ λέγω, διείνυται μὴ τὴν τῶ ὁρατοθῶς γνομένην ἀναμέτρησιν ἡ γῆς, ὅτι ἐστὶ σταδίων ὀκτακισχιλίων ὀκτακοσίων. ὧν διὰ λόγον ἔχει τὰ μύρια τετρακίλια πρὸς τὰ ὀκτακισχίλια ὀκτακόσια, τοσοῦτον ἂν ἔχοι τὸ μεταξὺ τῶν τροπικῶν διάσημα πρὸς τὸ ἡ διακεκαυμένης πλάτος, καὶ τῶν νεωτέρων δὲ ἀναμβήσεων εἰσάγονται ἡ ἐλαχίστην ποιοῦσα τὴν γῆν, οἵαν ὁ ποσειδώνιος ἐγκεῖνα πρὸ ὀκτακαίδεκα μυριάδας οὖσαν, περὶ ἥμισυ που ἀφαίνῃ τὴν διακεκαυμένην ἡ μεταξὺ τῶν τροπικῶν, ἢ μικρῷ τοῦ ἡμίσους μέζονα. ἴσως δὲ καὶ τὴν αὐτὴν οὐδαμῶς. τοῖς τε ἀρκτικοῖς, οὔτε πᾶσὶ πᾶσιν οὖσαν, οὔτε τοῖς αὐτοῖς παντα χοῦ τίς ἂν διορίζοι πῶς δυκράτους ἂ πρ εἰσὶν ἀμετάπτωτοι. τὸ μὲν οὖν μὴ παρὰ πᾶσιν εἶν οὐκ ἀρκτικοὺς, οὐδεὶς ἂν εἴη πρὸς τοῦτ' ἔλεγχον. εἰ γὰρ πρὸς τοῖς τῆ δυκράτοις οἰκοῦσιν εἶν πᾶσι πρὸς οὓς πρ ἡ λέγεται μόνους δύκρατ, τὸ δὲ μὴ παντα χοῦ τοῦτο αὐτὸ βόπον, ἀλλὰ μεταπίπτ, καλῶς εἴληπται. αὐτὸς ἢ διαιρῶν εἰς τὰς ζώνας, ὡσπερ μὲν φησὶν εἶν χρήσιμος πρὸς τὰ οὐράνια. τούτων δὲ πόλους μὲν τὰς ὑπὸ τοῖς πόλοις μέχρι τῶν ἐχόντων οὐ βορικοὺς ἀρκτικούς, ἑτερόσκιους δὲ τὰς ἐφεξῆς ταύτας μὲν μέχρι τ ὑπὸ τοῖς βορικοῖς οἰκουμένων. ἀμφίσκιον δὲ τὴν μεταξὺ τῶν τροπικῶν, πρὸς δὲ τ' αὐθρώπεια, ταύτας τε καὶ μὲν ἄλλας σφαῖρας τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς καθ' ἃς ἥμισύ πως μέρος ἡ κορυφὴν ὄψιν ὁ ἥλιος δέχα διαιρεμένας ὑπὸ τ βορικῶν. ἔχειν γὰρ ἂ ἴδιον τὰς ζώνας ταύτας, αὐχμηράς τε ἰδίως, καὶ ἀμμώδεις ὑπαρχούσας καὶ ἀφόρους, πλὴν σιλφίου, & πυρωλῆν πυρῶν

καρπῶν συγκεκαμμένων. ὅτι γὰρ μὴ ἔστ πλησίον, ὥστε τὰ νέφη πεσωτίπτοντα ὄμβρους ποιεῖν, μηδὲ διὰ ποταμοῖς διαιρεῖσθαι. διόπερ οὐ λοτειχεῖς καὶ οὐλόκρωας καὶ πρόχειλους καὶ πλατυρίνας γίνεσθαι τὰ γὰρ ἄκρα αὐτῶν συσπᾶσθαι· καὶ οὐ ἰχθυοφάγους δὲ καὶ τὰ ταύτας τὰς ζώνας οἰκεῖν. ὅτι δὲ τοῦτ' ἴδιόν ἐστ ἡ ζωνῶν τούτων διὰ λέγεσθαι φησὶ τὸ οὐ νοτερούς αὐτὴν ἔχειν τὸ πρόειχον δύκρατώτερον, καὶ τὴν γῆν καρπιμωτέραν καὶ δυθδροτέραν. πολύβι δὲ ποιεῖ ζώνας ἐξ· δύο μὲν τὰς τοῖς ἀρκτοῖς ὑποπιπτούσας, δύο δὲ τὰς μεταξὺ τούτων τε καὶ τῶν τροπικῶν καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ. ἡ μὲν οὖν ἐς ὠγύτε διάρεσις, δοκεῖ μοι καὶ φυσικῶς ἅμα καὶ γεωμετρικῶς εἰρῆσθαι· φυσικῶς μὲν, ὅτι καὶ πρὸς τὰ οὐράνια, καὶ πρὸς τὴν τοῦ περιέχοντ κρᾶσιν. πρὸς μὲν τὰ οὐράνια, ὅτι οὖν πρὸς ἀοίκους καὶ οὐκ ἀμφισκίους οὕτως ἂν ἀρίστα διορίζομένους σωθερίζεται, καὶ τὰ πρὸς τὴν θέαν τῶν ἄστρων ὁλοχρῆ τινι μερισμῷ λαμβάνουσα τὴν τῶν ἀλλαξιν. πρὸς δὲ τὴν τοῦ περιέχοντ κρᾶσιν, ὅτι ἡ τούτου κράσεως πρὸς τὸν ἥλιον κεινομένης, διαφοραὶ τρεῖς εἰσιν αἱ γνικώτατα, καὶ σωτείνουσαι πρός τε τὰς τῶν ζώων, καὶ φυτῶν συστάσεις, καὶ τῶν ἄλλων ἡμῖν σταλῶν τῶν ὑπὸ τοῦ ἀέρι καὶ ὑπ' αὐτῷ ἐκείνῳ ὑποβολὴ θάλπους καὶ ἔλλειψις καὶ μεσότης. αὐτὴ δὲ τοῦ ἐς τὰς ζώνας μερισμῷ λαμβάνει τὴν οἰκείαν διάκρισιν. αἔ τε γὰρ ψυγμέναι δύο τὴν ἔλλειψιν τοῦ θάλπους ὑπαγορεύουσιν, εἰς μίαν τοῦ περιέχοντ φύσιν σωαγόμεναι, αἔ τε δύκρατοι παραπλησίως εἰς μίαν τὴν μεσότητα ἄγοντ. εἰς ἣ τὴν λοιπὴν ἡ λοιπὴ μία ἡ διακεκαυμένη. ὅτι δὲ καὶ γεωμετρικὸς ὄψιν ὁ μερισμὸς, δῆλον. ἡ τεῖ ἡ γεωμετρία ἡ ἑτέρας τῶν δυκράτων ἀφορίσαι τὸ οἰκούμενον ὑφ' ἡμῶν τμῆμα. πρὸς δύσιν μὴ οὖν ἡ ἀναβολὴ θάλαττά ὄψιν ἡ περατοῦσα. πρὸς δὲ τὰ νότια ἡ τὰ βόρεια ὁ ἀήρ. ὁ μὴ μέσος ὁ δύκρατοθῶν, ἡ φυτοῖς ἡ ζώοις. ὁ δ' ἐφ' ἑκάτερα δύσκρατος, ὑποβολῇ ἡ ἐλλείψει τ θάλπους. εἰς ἣ τὰς βεῖς διαφορὰς ταύτας, ἐσλέψατ τ εἰς ὠγύτε ζώνας διαιρέσεως. τῷ γὰρ ἰσημερινῷ τμηθῆναι ἡ σφαῖραν δίχα τ γῆς εἴρτε τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐσμὴ καὶ τ νότιον, ὑπεγράψε τὰς βεῖς διαφοράς. τὰ μὴ γὰρ πρὸς τῷ ἰσημερινῷ ἡ τῇ διακεκαυμένῃ ζώνῃ διὰ καῦμα ἀοίκητά ὄψιν. τὰ δ' πρὸς τοῦ πόλου διὰ ψύχ. τὰ δὲ μέσα τὰ δύκρατα καὶ οἰκήσιμα. ὁ δὲ τὰς ὑπὸ τοῖς βορικοῖς πεσιθεὶς, ὀκ ἀνάλογον τοῖς ὠγύτε τούτοις πεσίθησιν, ὀσῶ ὁμοίᾳ κεχρημένας διαφορᾷ,

fructuum calidiſsimorum inuſtorum. Montes enim minimè propinquos eſſe, ut ingruẽtia nubila imbres efficiant, nec fluminib. perfundi. Quocirca & criſpos & reflexis cornibus, & porrectis labris et latis naribus gignãtur. Eorum enim extrema contrahi, & has zonas Ichthyophagos, id eſt uictum ex piſcibus captantes incolere. Quod autem hæc zonarum propria ſint, hinc demonſtrari dicit, quòd qui magis ad auſtrum ſpectant, aerem temperatiorem habeant, & fructuoſiorem agrum, & aquarum abundantiorem. Cæterùm Polybius ſex zonas facit: duas quidem ab Arctos ſubiacentes, duas autem inter has & tropicos æquinoctialem. Facta igitur in quinque diuiſio, & ſecundum naturam, & ſecundum terræ deſcriptionem dicta eſſe uidetur: ſecundum naturam quidem, & ad cœleſtia & ad aeris temperantiam. Ad cœleſtia, quòd hoc pacto eos qui alterubi, quiq; utrinq; umbras habent, diſterminatos optimè diſtinguit, & ea quæ ad aſtrorũ aſpectum integra quadam partitione cõmutationem ſuſcipiũt. Cæterùm ad aeris temperiem, quæ cum ad ſolem iudicetur, generaliſsimæ ſunt differentię, quæ contendũt ad animãtes, ad plãtas, & alia ſemina contracta ſub aere. Et in eo ipſo caloris exceſſus & defectio & mediocritas. Hęc autẽ ob zonarum partitionem propriam ſuſcipit diſcretionem. Duæ enim frigidæ caloris defectionem enunciant in unam aeris naturam conductę, & temperatę in unam quandam mediocritatem ſimiliter adducuntur. In reliquam, una quæ ſuperat torrida. Hanc uerò & rectè geographiæ diuiſionẽ eſſe manifeſtum eſt. Terræ nanq; deſcriptio quærit, ut alterius temperatarum partem à nobis habitatã diſterminet. Ad occidentẽ quidẽ & orientẽ à mari ſunt termini, ad auſtrũ autẽ & aquilonẽ aer terminat. medius quidẽ cum plantis & animantibus temperatus eſt, utrinque uerò intemperatus & exceſſu & defectu caloris. Ad has tres differentias in quinq; zonas partitione opus fuit. Orbis enim terrę per æquinoctialem bipartitus, & in hemiſphęriũ aquilonare, in quo nos ſumus: & in auſtrale. has ipſas tres deſcribit differẽtias. Quæ enim ad æquinoctialem uergunt, & peruſtam zonam, propter uaporẽ inhabitabilia ſunt: quæ uerò ad polum ſpectant, propter frigus. Media tẽperata habitabilia ſunt. Is uero adijciens iſtas ad tropicos, proportionem ad has quinque non reddit, neq; ſimili utentes differẽtia,

sed licet per gentiũ differentias zonas demonstrauerit, aliam quidem Aethiopicam, aliã autem Scythicam & Gallicam, tertiam uerò per medium. Polybius profectò haud rectè facit zonas quasdam aquilonaribus distinctas: duas quidem sub illas iacẽtes, duas autem inter has & tropicos. Dictum est enim, quòd per signa transmigrantia ea quæ non mutantur, terminare non oportet, neq; per tropicos torridæ zonæ terminis utendum, & hoc quoq; dictum est. ueruntamen cum torridam duas in partes diuidit, cogitatione haud sanè contemnẽda motus esse uidetur, ad quã et uniuersam scitè terrã partimur, & in boreale hemisphærium, & australe cum æquinoctiali. Patet enim, hac eam partitione diuidi. Et ipsa torrida quãdam efficit commoditatem. Itaque utrunque hemisphærium omnino tribus ex zonis conficitur, quæ similem alterutro speciem habẽt. Talis igitur partitio in sex zonas diuisionem suscipit, reliqua uerò non admodum. Siue igitur eo qui est per urbes dupliciter partiaris orbem terræ, haud sanè conuenienter utrunque hemisphærium, occidentale dico & orientale, sex in zonas incideres: sed in quinque satis esset diuisio. Ambarum enim partium similitudo torridæ, quas æquinoctialis efficit, continua q; coniunctio superuacaneam & curiosam concisionem ostendit, cum et temperatæ & frigidæ eiusdem sint speciei, nec contiguæ sint. Sic igitur uniuersam talibus ex hæmisphæriis intellectam satis sufficienter in quinque diuideres. Si uerò (ut inquit Eratosthenes) & supposita quoque æquinoctiali, temperata est, id quod sentit Polybius, adijciens cum altissima sit, ut & imbribus irrigatur, cum septentrionalia nubila per Etesias illic altius plurima incumbant, multo est melius tertiam temperatam hanc efficere quandam angustam, quàm quæ sub Tropicis sunt introducere. His & illa consonant, quæ Posidonius meminit, transmutationes scilicet eas quæ in transuersa celeriores esse, similiter & solis ab oriente ad occasum. Celeriores nanque sunt motiones per maximum circulum, quàm quæ eiusdem uelocitatis sunt. Cæterùm Polybio Posidonius repugnat, quoniam habitationem inquit sub æquinoctiali eminentissimam esse. haudquaquam enim esse secundũ sphæricam superficiem eminentiam ullam per æqualitatem, neque item eam quæ sub æquinoctiali est montanam esse, sed campestrem, quæ quodammodo ipsi maris

ἀλλ' ὡς αὖ εἰ ἡ γῆ τοῖς ἐθνικοῖς διαφοραῖς ἀπεφαινε ζώνας, ἄλλῳ μὲν τὴν αἰθιοπικὴν, ἄλλῳ δὲ τὴν σκυθικὴν, καὶ κελτικὴν, τρίτην δὲ τὴν κατὰ μέσον. ὁ δὲ πολύβιος οὐδὲν μὲν ἐκ δυ, τὸ ποιεῖν τινας ζώνας τοῖς ἀρκτικοῖς διορίζομένας· δυὸ μὲν τὰς ὑποπιπτούσας αὐτοῖς, δύο δὲ τὰς μεταξὺ τούτων καὶ τῆς τροπικῆς. εἴρηται γάρ, ὅτι τοῖς μεταπίπτουσι σημείοις οὐχ ὁριστέον τὰ ἀμετάπτωτα· οὐδὲ τοῖς τροπικοῖς δὲ δεῖ διακεκαυμένης ὅρους χρηστέον. κἀ γὰρ τοῦτ' εἴρηται. τὴν διακεκαυμένην μὲν τοιδίχα διαιρῶν, πρὸς οὐ φαύλην ἐπίνοιαν φαίνεται κεκινημένος. πρὸς δὲ καὶ ὅλην δίχα διαιροῦμεν σύφυσις τὴν γῆν, εἰς τε τὸ βορεῖον ἡμισφαίριον, καὶ τὸ νότιον τῆς ἰσημερινῆς. δῆλον γάρ, ὅτι διαιρεῖται κἀ ταύτην τὴν τομὴν, καὶ ἡ διακεκαυμένη ποιεῖ τινα ὠφελιότητα. ὥστε καὶ τὸ ἡμισφαίριον ἑκάτερον, ἐξ ὅλων σωστέχθαι τριῶν ζωνῶν ὁμοειδῶν τῶν γῆ θατέρῳ. ἡ μὲν οὖν τοιαύτη τομὴ διέχεται τὴν εἰς ἓξ ζώνας διαίρεσιν, ἡ δ' ἑτέρα οὐ πάνυ. εἰ οὖν τῆς διακεκαυμένης πόλων διάτεμνης τὴν γῆν, οὐκ ἂν εἰκότως ἑκάτερον τῶν ἡμισφαιρίων, τό, τε εὔκρατον, καὶ τὸ αὖ πολικὸν τέμνοις εἰς ζώνας ἓξ, ἀλλὰ ἡ εἰς πλείστε ἀρκοῦσα ἂν εἴη. τὸ γὰρ ὁμοιοπαθὲς τῶν τμημάτων ἀμφοτέρων ἡ διακεκαυμένης ὁ ποιεῖ ὁ ἰσημερινός, καὶ τὸ συγκεῖσθαι πόλῳ, καὶ πρὸς ὀρθογραφεῖν ἡμῖν. ὁμοειδῶν μὲν οὖσῶν καὶ τῶν ὑγρῶν, καὶ τῶν κατεψυγμένων, ἀλλ' οὐ συγκειμένων. ὅτως δ' ἂν καὶ τὴν ἄλλην τὴν ἐκ τῶν τοιούτων ἡμισφαιρίων οἰκουμένην ἀφορίσαιμεν ἀκριβῶς, εἰσὶ ὥσπερ ὁραθογράφοι φησίν, ὑποπίπτουσι τοῦ ἰσημερινοῦ ἔστιν εὔκρατον. καθάπερ καὶ ὁ πολύβιος ὁμοδοξεῖ. πρόσθησι δ' ὅτος, καὶ διότι οὐ πλατύτατη ὄσι, διόπερ οὐ κατοικεῖται τῶν βορείων νεφῶν ὑπὸ οὓς ἐπισκιάζει διὰ τὰς ἀναθύμασι πολυπλείστους τῶν πλείστων, πολὺ κρεῖττον ἦσθαι τὴν εὔκρατον τοιαύτην ποιεῖν στενήν τινα, ἢ τὰς ὑπὸ τοῖς τροπικοῖς σωάγειν. σωκηρεῖ δὲ τούτοις καὶ τὰ τοιαῦτα, ὧν μέμνηται καὶ ποσειδώνιος, τὸ τὰς μεταστάσεις ἐξυτέρας εἶναι τὰς εἰς τὰ πλάγια· ὡς δ' αὕτως, καὶ τὰς ἀπ' ἀνατολῆς ὠθ δύσιν τοῦ ἡλίου. ἐξύτεραι γὰρ αἱ κατὰ μεγίστου κύκλου τῶν ὁμωταχῶν κινήσεων. φέρεται δ' ὁ ποσειδώνιος τοῦ πολυβίου, διότι φησὶ τὴν ὑπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ οἴκησιν ὑψηλοτάτην. οὐδὲ γὰρ εἶναι κατὰ τὸν σφαιρικὸν ὄγκον φαινεται ὑψηλὸν διὰ τὴν ὁμαλότητα, οὐδὲ δὴ ὀρεινὴν εἶναι τὴν ὑπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ, ἀλλὰ μᾶλλον πεδιάδα, ἰσόπεδόν πως τῇ ὠφανείᾳ τῆς θαλάττης. τοὺς δὲ πλησιοῦντας τὸν νεῖλον ὄμβρους, ἐκ τῶν αἰθιοπικῶν ὀρῶν συμβαίνειν. ταῦτα δ' εἰπὼν γνῶναι, φησὶν ὑπονοεῖν ὄρη εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ. πρὸς δ' ἑκατέρωθεν ἀπὸ δύο κράτων ἀμφοῖν πεπαυσίπονται τὰ νέφη, ποιεῖν τοὺς ὄμβρους. αὕτη μὲν οὖν ἡ ὁμολογία φανερά. ἀλλὰ καὶ δοθὸν τῷ ὑπὸ τοῦ ἰσημερινῷ εἶναι τὴν ὑπὸ τοῦ ἰσημερινῷ, ἄλλη τις αὐακύπτειν ἂν δόξειεν. οἱ γὰρ αὐτοὶ σύῤῥοιαι φασὶν εἶναι τὸν ὠκεανόν. πῶς οὖν ὄρη κατὰ μέσον ἱδρύουσιν αὐτῶν, πλὴν ἢ νήσους τινὰς βούλονται λέγειν. ὅπως δ' ποτὲ ταῦτ' ἔχει, τῆς γεωγραφικῆς μορίου ἔξω πίπτει. δοτέον δ' ἴσως τοῦ παθεμάθους τὴν πρὸς ὠκεανοῦ πραγματείαν ταῦτ' ἄζεται. μυηθεὶς δὲ τῶν προπλοῦσαι λεγομένων τὴν λιβύην, ἡρόδοτον μὲν οἴεσθαί φησὶν ὑπὸ δαρείου πεμφθέντας τινὰς τολέσαι τὸν περίπλουν. ἡρακλείδην δὲ τὸν ποντικὸν γ' ἁλόγως ποιεῖν ἀθυμένων παρὰ γέλωνι μάγον τινὰ προπλοῦσαι φάσκοντα. ἀμαρτύρως δὲ ταῦτ' εἶναι φήσας, καὶ δυσδοξότινα κυζικηνὸν θεωρὸν καὶ ἀσυμφόρου τοῦ τῶν κοινυθίων ἀγῶνος, ἐλθεῖν εἰς αἴγυπτον ἐπὶ τοῦ δευτέρου εὐεργέτου. συναθεῖναι δὲ καὶ τοῦ βασιλέως, καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν, καὶ μάλιστα κατὰ τοὺς ἀπλόους τοῦ νείλου, θαυμασιώτατον ὄντα τῶν προπτῶν ἰδιωμάτων ἅμα, καὶ οὐχ ἁπαξιόλυτον. τυχεῖν δή τινα ἰνδὸν κομιδῇ τε ὡς τὸν βασιλέα ὑπὸ τῶν φυλάκων τοῦ ἀραβίου μυχοῦ, λεγόντων εὑρεῖν αὐτὸν ἡμιθανῆ καταχεθέντα μόνον γ' ὑγρᾷ, τίς δ' εἴη καὶ πόθεν, ἀγνοεῖν μὴ σωιζόντας τὴν διάλεκτον· τὸν δὲ παραδοῦναι τοῖς διδάξουσιν ἑλληνίζειν. ἐκμαθόντα δὲ διηγήσασθαι, διότι ἐκ τῆς ἰνδικῆς πλέων πόρρωθεν πλοίοις, καὶ σωθείη δι' ὕρα, τοὺς σύμπλους ἀφ' ἁλὼν λιμῷ. ὑπολειφθέντα δὲ ὑποχείδιον τὸν εἰς ἰνδοὺς πλοῦν ἡγήσασθαι τοῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως πεχειρωθεῖσι. τούτων δὲ γνῶναι τὸν δύσδοξον. πλεύσαντα δή μετ' ὀλίγων, ἐπανελθεῖν αὐτοφορησάμενον ἀρώματα καὶ λίθους πολυτελεῖς, ὧν οὖν μὲν καταφρονοῦσι οἱ ποταμοὶ μετὰ τῶν ὑάφων, τοὺς δ' ὀρυκτοὺς εὑρίσκουσι, ὥσπερ ὑγροῦ, καθάπερ τὰ κρυστάλλινα παῤ ἡμῖν. ἁψυδωλῶσαι δὲ τῶν ἐλπίδων. ἀφελέσθαι γὰρ αὐτὸν ἅπαντα τὸν φόρτον τὸν δύσγνωτον. τελευτήσαντος δ' ἐκείνου τὸν βίον, κλεοπάτραν τὴν γυναῖκα λέξασθαι τὴν ἀρχὴν. πάλιν οὖν καὶ ὑπὸ ταύτης πεμφθῆναι τὸν δύσδοξον

superficiei æqualis est. Imbres autem qui Nilum explent, ex Aethiopicis manare montibus: cum hoc in loco ista dixerit, alibi concedit, dicẽs cogitare se sub æquinoctiali montes esse. Vtrinque autem ex ambab. temperatis cadentes nebulas pluuias facere. Hæc autem dissensio manifesta est. sed si concederetur, quòd sub æquinoctiali regio mõtana sit, alia quædam recumbere uideretur. Iidẽ enim oceanum confluentem esse aiunt. quo'nam igitur modo montes in ipsis mediis collocãt, nisi si insulas quasdã dicere uelint? Qualiter autem hoc geographicæ particulæ se habeat, exterius cadit. Proponenti uerò ipsam de oceano tractationẽ, hæc indaganda fortasse præbeantur. Memor autẽ eorũ qui Africã nauibus circuisse tradũtur, Herodotum existimare inquit, missos nonnullos à Dario circuitionem illam maris perfecisse. Heraclidem uerò Ponticum in dialogo facere Magum quendam ad Gelonem profectum, qui circumnauigasse asserat, licet nec testibus carere dicat. Et Eudoxum quendam Cyzicenum ludorum spectatorem & sacrorum delatorem in Proserpinalium certamine in Aegyptum peruenisse scribit temporibus secundi Ptolemæi Euergetæ: regi autem eius que familiaribus astitisse, & maximè de superioribus Nili nauigationibus admirabilem, deq; locorum proprietatibus simul, & nequaquam indoctum. Contigisse autem, Indum quempiam regi ab custodibus sinus Arabici deportatum, asserentibus solum semimortuum nauí adductum offendisse, quis'nam esset & unde ignorare, cum eius linguam nequaquam intelligerent: eum autem quibusdam tradidisse, qui eum Græca lingua instituerent. quã cum perdidicisset, narrasse quòd cum ex India nauigaret, in errorem incidens, has ad oras incolumis delatus esset, amissis fame comitibus. relictum autem promisisse, ut expeditis & prõptis regis edicto, nauigationem ad Indos regeret, è quibus Eudoxus extitit. Cum autem magnis cum muneribus enauigasset, remeasse egregijs inuicem muneribus reuectis, & aromatum, & lapidum preciosissimorum, qui partim fluminib. cũ calculis deferunt, nõ nullos effossos reperiũt humore constrictos, quemadmodũ apud nos crystallina, spe uerò deceptũ fuisse. totũ enim onus Ptolemæũ Euergetẽ intercepisse: quo uita defuncto, uxorẽ Cleopatrã in regno succesisse. Rursum igitur ab ea maiore cũ apparatu missũ Eudoxũ,

qui reuertens uentorũ impetu ſuper Aethiopiam delatus eſt. Ad quędã uerò appulſum loca, homines ad familiaritatem allexiſſe tum ciborum, tum uini participatione, tum caricarũ maſſis, quorum illis inopia gẽtibus erat. Pro quibus quidem rebus præcepta ſanitatis aſſecutum & uiarũ deductiones, & uerba nõnulla deſcripſiſſe, ſummum autẽ proræ lignum è naufragio comparaſſe, in q̃ equus erat inſculptus, audiſſe naufragiũ illud fuiſſe hominum ab occidente nauigantium. Reuertentem id ſuam ad nauigationem detuliſſe, incolumẽ in Aegyptũ regreſſum, non quidem amplius regnante Cleopatra, ſed eius filio omnibus, à quo rurſus omnibus ſpoliabatur, quòd cõplura ſubripuiſſe deprehenſus fuerit. Summũ autem illud proræ lignum cum in forum pertuliſſet, naucleris oſtendiſſe, Gaditanorũ fuiſſe cognitũ: ex his negotiatores quidẽ naues ingentes emittere: pauperes uerò paruas, quas equos appellãt, ab impoſitis proris inſignijs, his uſq; ad Lixũ fluuiũ nauigare circa Mauritaniam piſcantes: naucleros uerò quoſdam lignum illud noſcitaſſe. Extiterat autem cuiuſpiam, qui longius ultra Lixũ fluuiũ nauigans perierat. Quibus ex rebus coniectura intelligens Eudoxus, quòd nauigari circũcirca poſſit Africa, domum reuerſus omnes deponens fortunas enauigauit: ac primùm quidem in agrum Puteolanũ, deinde Maſſiliam. & deinceps ad eam maritimã uſq; Gades profectus, ubiq; locorũ hæc diuulgantẽ, quęſtuq; aucto ingentem comparauit nauẽ, & nauiculas duas piraticis lembis haud diſſimiles: impoſuit puellos ſymphoniacos, & medicos, & alios artifices. Dehinc inita in Indiã nauigatione, perpetuis zephyris conſcendit. Aegrotantibus autem nauigatione comitibus, ſecũdis in terram uẽtis applicuit, inundationes mariſq; recurſus formidans. Quod autem uerebatur, accidit. Nanq; nauis terræ incidens fuit, adeò ut ſenſim, non autem ſimul, ſolueretur. Cæterum prius in terram onus & lignorũ pars maxima, incolumia perfecta ſunt, è quibus tertium lembum compactum remorum quinquaginta myoparoni fermè parem. Inde nauigaſſe quo ad homines eandem uocem & uerba ſonantes applicaret, quæ antea deſcripſerat. Simul id intellexiſſe, quòd indigenæ illi Aethiopũ cognati forẽt, & regi Bogo ſubditorũ ſimiles. Omiſſa igitᷣ Indię nauigatiõe reuertiſſe: inter nauigãdũq; cũ uidiſſet inſulã optimis ſcatentẽ aquis, & pulchris uirentẽ arboribus,

μετὰ μείζονος παρασκευῆς. ἐπανιόντ' αὐτ' ἀνέμοις παρενεχθῆναι ἕως τῆς αἰθιοπίαν. προσφορόμενον δὲ πρός τόπους, ἐξοικεῖοῦσθαι αὐθρώπους μεταδόσει σιτίων τε καὶ οἴνου καὶ παλαθίσλων, ὧν ἐκείνοις οὐ μετῆν. ἀντὶ δὲ τούτων ὑγείας τε τυγχάνειν καθοσδυγίας ἀφ' ὑρᾶφειδά τε ὧν ῥημάτων ἐνια. εὑρόντα δ' ἀκρόπρωρον ξύλινον ἐκ ναυαγίου ἵππον ἔχον ἐγγεγλυμμένον, πυθόμενον ὡς ἀφ' ἑσπέρας πλεόντων ζνῶν εἴη τὸ ναυάγιον τοῦτο, κομίζειν αὐτὸ ἀναστρέψαντα πρὸς τὸν οἰκεῖον πλοῦν, σωθέντα δ' εἰς αἴγυπτον οὐκέτι βασιλεύοντος κλεοπάτρας ἡγουμένης, ἀλλὰ τοῦ παιδὸς, ἀφαιρεθῆναι πάλιν πάντα. φωραθῆναι γὰρ ναυσσισμένον. πολλὰ δὲ ἀκρόπρωρον φορόντα δῆλον ἐμπόροις, δεικνύναι τοῖς ναυκλήροις, γνῶναι δὲ γαδειτῶν ὄν. τούτων γὰρ τοὺς μὲν ἐμπόρους μεγάλας σέλλειν πλοῖα, τοὺς δὲ ναυκλήρους μικρὰ, ἃ καλεῖν ἵππους ἀφ' ὧν γὰ ταῖς πρώραις ὑπεσήμαινον. τούτους δὲ πλεῖν μέχρι τοῦ λίξου ποταμοῦ πρὸς τῇ μαυρουσίαν ἁλιευομένους, ἀλλὰ τῶν δὲ ναυκλήρων τινὰς γνωρίσαι τὸ ἀκρόπρωρον ὑφὸς τῶν ἀφ' τοῦ λίξου ποταμοῦ πρῴρωτερον πλεύσαντων, καὶ μὴ σωθῆναι ὑπαρξαν. ἐκ δὲ τούτου συμβαλόντα τὸν δύσβορον ὡς δυνατὸς εἴη ὁ πορίπλους ὁλιβυνὸς, προσθυμῆσαι οἴκαδε, τῇ οὐσίαν ἐκποιήσαμενον πᾶσαν ὁρμῆσαι. καὶ πρῶτον μὲν εἰς δικαιαρχίαν, εἶτ' εἰς μασσαλίαν ἐλθεῖν, καὶ τὴν ἐξῆς πᾶσαν μέχρι γαδείρων, πανταχοῦ δὲ διακωδωνίζοντα ταῦτα καὶ χρηματιζόμενον κατασκευάζεσθαι πλοῖον μέγα, καὶ ἐφόλκια δύο λέμβους ληστρικοῖς ὁμοίας, ἐμβιβάσασθαι μουσικὰ καὶ παιδισκάρια καὶ ἰατροὺς καὶ ἄλλους τεχνίτας, ἔπειτα πλεῖν ὑπὸ τὴν ἰνδικὴν μετέωρον ζεφύροις συνεχέσι. καμνόντων δὲ τῶν πλῶ σὺν σωόντων ἄκοντα, ἐπουρίσαι πρὸς γῆν, δεδιότα τὰς πλημμυρίδας, καὶ τὰς ἀμπώτεις· καὶ δὴ καὶ συμβῆναι ὅπερ ἐδεδίει. καθίσαι γὰρ τὸ πλοῖον, ἐσυχῆ δὲ ὥστε μηδ' ἀθρόως, διαλυθῆναι, ἀλλ' ἀφθῆναι τὰ φορτία σωθέντα εἰς γῆν, καὶ τῶν ξύλων τὰ πλεῖστα. ἐξ ὧν τεῖχος λέμβου συμπηξάμενον τριηκοντόρῳ πάρισον· πλεῖν ἕως ἀνθρώπους συνέμιξε τὰ αὐτὰ ῥήματα φθεγγομένους, ἅπερ πρόσθεν ἀκηκόει παρ' ἐκείνων. ἅμα δὲ τοιά τε γνῶναι, οἷά τε οἱ γηταῦθα ἄνθρωποι ὁμοιωθέντες ἐγὼ τοῖς ἀθίοψιν ἐκείνοις, καὶ ὅτι ὁμοίως γῆ τῇ Βόγου βασιλεία. ἀφθέντα δὲ τὴν ὠδὶ ἰνδικὴν πλοῦν ἀναστρέφειν. γῆ δὲ ἐστὶ παράπλου νῆσον σύνδρομον καὶ δύσληπτον ὄρημον ἐόντα

ἐρήμην σημειώσασθαι. σωθέντα δὲ εἰς τὴν μαυρουσίαν, διαθέμενον τὰς λέμβους, πεζῇ κομιδῇ πρὸς τὸν Βόγον. καὶ συμβουλεύειν αὐτῷ τῇ ναυσολίᾳ ἐπανελθεῖν ταύτῃ. ἰσχύσαι δ' εἰς ταὐαντία τοὺς φίλους ὑποτείνοντας φόβον μὴ συμβῇ τὴν χώραν ὑπεπιβάλλεσθαι γνώσεσθαι, διαχθείσης παρόδου τοῖς ἔξωθεν ὥστε στρατεύειν ἐθέλουσιν. ὡς δ' ἐπύθετο λόγῳ μὲν πεμπόμενον ἑαυτὸν ὠδὶ τὴν ἀναχθεῖσαν ναυσολίαν, ὁρῶν δ' ἐκπεπυσμένον εἰς ὄρημον ζυνὰ νῆσον, ἐκφυγεῖν εἰς τὴν ῥωμαίων ὠδικράτειαν, κἀκεῖθεν εἰς τὴν ἰβηρίαν διάραι. πάλιν δὲ κατασκευασάμενον στρογγύλον πλοῖον, μακρὸν ὑποπικόντορον, ὥστε τοὺς μὲν πλείν γίζειν, τοὺς δὲ ὑφεδάφη τῆς γῆς, ἐκθέμενον γεωργικὰ ὄργανα καὶ σπέρματα καὶ οἰνοδόμους, ὁρμῆσαι πρὸς τὸν αὐτὸν πόρπλουν, διανοούμενον εἰ βραδύοιτο ὁ πλοῦς, ᾧ διαχειμάσαι τῇ προεσκευασμένῃ νήσῳ, καὶ σπείραντα καὶ αὐξόμενον οὕτω καρπώσεις, τελέσαι τὸν ἐγνωσμένον διάπλουν. ἐγὼ μὲν οὖν φησὶ μέχρι τῆς πρὸς τὸν σύνδεσμον ἱστορίας ἥκω. τὰ δ' ὕστερον συμβῆναι, οὐκ ἐκ παλαίτερα καὶ τῆς ἰβηρίας εἶναι φάναι. ἐκ πάντων δὴ τούτων φησὶ διάπλουστα, διότι οἰκουμένη κύκλῳ περιρρεῖται τῆς ὠκεανῷ.

οὐ γάρ μιν δεσμὸς περιβάλλεται ἠπείροιο,
Ἀλλ' ὅσ' ἀπειρεσίῳ κέχυται, τό μιν οὔτι μιαίνει.

Θαυμαστὸς δὴ ἦν τῆς ταῦτα ὄψιν, ὅπως τὸν μὲν τοῦ μάγου πορίπλουν ὃν ἡρακλείδης ἔφησεν ἀμάρτυρον νομίζειν ἢ αὐτὸν τὸν τοῦ λαρείου πεμφθέντα ὧν ἡρόδοτος ἱστορεῖ. τὸν δ' ἐβδομηκοντόρον διάπλουν ὃν γὼ πίστεως μοῖραν πιθεὶς, εἴθ' ὑπ' αὐτοῦ πεπλασμένον εἴτ' ἄλλων πλασάντων. πεισθέντι γὰρ ἢ πιθανότης, πρῶτον μὲν ἡ ἐν τῷ ἰνδικῷ πόντῳ ἐρημία. ὁ γὰρ ἀράβιος κόλπος ποταμοῦ δίκην σχοίνου ἐστὶ καὶ μακρὸς ὑπὲρ μυρίους που σταδίους μέχρι τοῦ στόματος, καὶ τούτου σχοῦ παντάπασιν οὕτως. οὐκ εἰκὸς δ' οὔτ' ἔξω που τὸν πλοῦν ἔχοντα εἰς τὸν κόλπον πεζῇ ἐλαύνειν οὐδ' ἐνδοὺς ἡ πλαύειν. τὰ γὰρ σχοῖνα ἀπὸ τοῦ στόματος διακόσιοι μὲν ἐμελλε τὴν πλαῦν, οὔτ' εἰς τὸν κόλπον ἐπίπεδόν καταχθῆσιν, ἔτι πλαύνης ἂν πρόφασις καὶ ἀνέμων ἀσάτων. λιμῶ τε πῶς ποδεῖσθαι ἅπαντας ἀπολλυμένους σφᾶς τὴν χώραν. πεδιγομένους τε ὡς ἱκανὸς ἂν μόνος, κατευθύνειν τὸ πλοῖον οὐ μικρὸν ὄν, τά γε πηλικαῦτα πελάγη διαιρεῖν διανύμενον. τίς δ' ἡ ὀξυμαθία τοῦ διαλέκτου, ἀφ' ἧς ἱκανὸς ἦν πᾶσαν τὴν βασιλείαν ὡς διανύμενος τὸ πλοῦ καθηγήσασθαι; desertam annotaſſe. Soſpitem uero in Mauritaniam delatum collocatis lembis terreſtri itinere ad Bogum aduentaſſe. Cui conſiliũ dediſſet, ut eam nauigationem ſuſciperet. Contra uerò familiares ualuiſſe, cum metum intenderent, ne regionem facile patêre inſidijs eueniret, cũ externis cõtra militare uolẽtib. oſtenderetur incurſio. Quod ubi intellexit, uerbo quidẽ ſeſe miſſum ad commonſtratã nauigationem, re autem in deſertam quampiam inſulam expoſitũ iri, in Romanorũ prouinciã effugiſſe: illum uerò in Hiſpaniã diſceſſiſſe, denuoq; nauem rotundam, & lõgam remorum quinquaginta conſtantẽ apparaſſe, ut illa quidem altum ſecare, hac autem terrã tentare poſſet. Impoſitis autem agriculturę inſtrumentis, & ſeminibus, & ædificandi peritis ad circumducendam eandem nauigationem mare ingreſſum. Cogitarat enim, ſi tardius nauigare contigiſſet, in pręmeditata hybernare inſula. ac ſatione facta, decerptiſq; fructibus, perſpectam antea & cognitam abſoluere nauigationem. Ego quidẽ, inquit, uſq; ad Eudoxi tẽpora ad hiſtoriã peruenio. Quicquid poſterius euenit, Gaditanos et Hiſpanos nouiſſe, pbabile uidetᷣ. Ex hisomnibus, ait, demonſtrãt terrarũ orbẽ Oceano quaquauerſum circũfundi, Haud equidẽ uinclum terrę circunfluit orbẽ. Aſt immenſa fluit, nec quicq; effunditur ipſa.

Mirandus profectò in omnibus eſt, quod circuitam Magi nauigationem, de qua dixit Heraclides, teſtibus carere exiſtimarit, & demiſſis à Dario, quod tradit Herodotus, Bergę um autem interuallũ iſtud incredibilitatis parte conſtituat, ſeu ab eo ipſo quidem fictum, ſiue fingentibus alijs. Nam rei creditæ perſuaſio eſt, primùm quidem de circuitione per Indum. Sinus enim Arabicus fluminis inſtar, anguſtus eſt atq; prolixus ad ſtad. decem milia uſq; ad oſtium, eo prorſus anguſto exiſtente. Credibile autem non eſt, neq; foràs aliquo nauigationem habere in ſinum Indos impulſos per errorem. Anguſtię enim ab oſtio errorem demonſtraturæ fuerant. Neq; in ſinũ dedita opera intrantib. erroris, prętereа aut uentorum inconſtantium ulla erat occaſio. Inedia q̃ cũcti quo'nã ſeſe modo pereũtes neglexiſſẽt uno dũtaxat excepto? Superſtesq; unus tantũ quo'nã modo ad nauigiũ haud ſanè puſillũ regendũ ſatis eſſet: quo tãta tranſmittere maria potuiſſet? Quę nã uerò tãta ad perdiſcẽdã linguã celeritas, quaregi perſuadere factus ſit idoneus, ut ducendi nauigij uiã pręſtaret?

Quæ nam

Quænam demum Ptolemæo Euergetæ de talibus ducibus erat inopia? cum iam eo in tractu multis mare notum esset. Sacerdos autem ipse & augur Cyzicenorum quopacto omissa patria nauigauit ad Indos? Quo'nã modo tantum illi creditũ est negotium? Quomodo item reuersus omnibus ex insperato interceptis, & ignominia affectus ampliore munerũ apparatu sibi commendato? Remeãs autem, & delatus in Aethiopiam, quã ob causam uel linguam descripsit, uel summum illud proræ lignum è piscatoria nauicula excidisse, unde didicerat? Nam didicisse quod ab occasu nauigantiũ id fuerat naufragiũ, nullius futurum erat indiciũ, cum & ipse ab occasu secundum reuersionẽ nauigaturus erat. Itaq; profectus Alexandriam, in multorum furto deprehensus, quo'nam modo supplicio affectus nõ est? Sed naucleros scisciţans obambulabat simul lignum illud ostentans. Is autem qui noscitabat, nunquid admirationi fuit? Qui uerò fidem adhibuit, nũquid maioris admirationis? Tali dehinc spe reuersus in patriam, & ab ea transmigrans postmodum extra columnas, cum absq; edicto non liceret ex Alexandria mare ingredi, & eo magis homini qui regias antea surripuerat pecunias. Clam uerò enauigare possibile non erat, cum tanta portuũ custodia, clausoq; exitu, quam & hac tempestate permanentẽ ipsi nouimus diutius Alexandriam incolentes, tametsi in præsentia Romanis obtinentibus remissius agitur. Regiæ uerò custodiæ longè inexorabiliores erãt. Postquam uerò conscendit ad Gades & ædificata naue regaliter enauigauit, etiam dissoluta ea ipsa naui, quo'nam pacto in desertis terris tertium exædificauit lembum? qui factum uerò rursus nauigans, Aethiopasq; ab occasu his qui ab ortu sunt, lingua consonantes offendens, nauigationem deinceps absoluere non concupiuit, cum adeò ad libẽter peregrinandum facilis esset, & parum esse speraret, quod restaret incognitum? Verùm hæc omittens, per Bogum nauigationem concupiuit. Quo nam uerò modo cõstructas in se ipsum insidias agnouit? Quid aũt Bogo amplius cõparabat ipsius hominis interitus? cũ alioqui foras emittere liceret. Vt uerò nouit insidias, q̃modo ad tuta sese loca fuga proripuit? Horũ unũ quodq; cum impossibile quidẽ nõ sit, difficile sanè fuit & factu perrarum fortunę cuiusdam opera, huic uerò prospera semper fortuna contigit inter assidua constituto discrimina.

τίς δ' ἡ παυίς ζῳδ' ὑδρηγέτη τῶν τοιούτων καθηγεμόνων; ἤδη γνωριζομένης ὑπὸ πολλῶν ταύτης τῆς θαλάττης. ὁ δὲ δὴ παυσηφόρος καὶ θεωρὸς δὴ κυζικηνῶν πῶς ἀφεὶς τὴν πόλιν, εἰς ἰνδοὺς ἔπλει; πῶς δ' ὧδε εὐδόκιμος ἐγένετο τηλικαύτην χρείαν; πῶς δ' ἐπανιὼν ἀφαιρεθεὶς πάντα παρὰ τοῦ ἐλπίδα, καὶ ἀτιμωθεὶς, ἐπὶ μείζονα ὧδε εὐδοκιμεῖν παρασκευὴν δώρων; ἐπανιὼν δὲ, καὶ παρενεχθεὶς εἰς τὴν αἰθιοπίαν, τίνος χάριν ἢ τὰς δαλεκτους ἀπεγράφετο, ἢ τὸ ἀκρόπρωρον ἐπωνυμάζετο τῆς ἁλιάδος πόθεν ἐκτῶνται; ὃ γὰρ μαθεῖν ὅτι ἀπὸ δύσεως ὧδε πλεόντων ναυάγιον, οὐδενὸς ἔμελλεν ὑπαρξειν σημεῖον. ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἔμελλεν ἀπὸ δύσεως πλεῖν κατὰ τὴν ἐπανοδον. ἐλθὼν οὖν εἰς ἀλεξάνδρειαν, φωραθεὶς ὡς νοσοφισμοῦ πολλὰ, πῶς οὐκὶ κολάζεται; ἀλλὰ καὶ πράττει τοὺς ναυκλήρους δαπανωμένους, δεικνὺς ἅμα τὸ ἀκρόπρωρον. ὁ δὲ γνωρίσας, οὐχὶ θαυμαστός; ὁ δὲ πισθύσας, οὐχὶ θαυμασιώτερος; καὶ κατ' ἐλπίδα τοιαύτην ἐπανιὼν εἰς τὴν οἰκείαν, καὶ μετοικισμὸν ἐκεῖθεν ποιησάμενος εἰς τὰ ἔξω κιλῶν. ἀλλ' οὐδ' ἀξιον ὧδε ἀνδρὸς πράγματος ἀξ ἀλεξανδρείας ἀνάγκαν. καὶ ταῦτα νοσοφισμοῦ βασιλικὰ χρήματα. οὐδὲ γὰ λαθεῖν ἐκπλούσαντα γνωρίζεσθαι σαύτη φρουρᾷ κεκλεισμένου τοῦ λιμένος, καὶ νῦν ἄλλως ἀξιόλογος, ὅσον καὶ νῦν ἔτι δαμόνουσαν ἔγνωμεν ἡμεῖς ὧδε δημοσίου τοῦ πρὸς ἀλεξανδρείας πολὺ χρόνον, καίτοι τανῦν πολὺ αὐξηται ῥωμαίοις ἐχόντων, αἱ βασιλικαὶ δὲ φρουραὶ πολὺ ἧσσαν πικρότεραι. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἀπῆρχθεὶς τὰ γάδειρα, καὶ ναυπηγησάμενος ἔπλει βασιλικῶς, καὶ δαλυθέντος αὖ τοῦ πλοίου, πῶς μὴ ναυπηγήσατο τρίτον λέμβον ἐν τῇ ὁρμῇ; πῶς δὲ πλέων πάλιν, καὶ εὑρὼν τοὺς ἑαυτοῦ αὐθίοπας τοῖς ἑῴοις ὁμογλώττους, οὐκ ὠρέχθη δαμύσαι τὸν ἐξῆς πλοῦν, οὕτω χαῦνος ὢν πρὸς τὸ φιλεκδημον μηδὲν ἔχειν ἐλπίσας λοιπὸν τὸ ἄγνωστον; ἀλλ' ἀφεὶς ταῦτα, τῆς δὲ βόγου ναυπλίας ἐπιθύμησε. πῶς δ' ἔγνω τὴν λάθρα κατ' αὐτοῦ σωισαμένην ὧν βουλήν; τί δὲ τοῦτ' ἦν ζῳδ' βόγῳ τολεονέκτημα, ὅτ' αὐθρώπου ἀφανισμὸν ἀξιον ἄλλως ἀφιέμενα δαι; γνοὺς δὲ τὴν ὧν βουλὴν, πῶς ἔφθη φυγὼν εἰς ἀσφαλεῖς τόπους; ἔκαστον γὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἀδυάτων μὲν, ἀλλὰ χαλεπὸν καὶ πανίως χρώμενον μετὰ τύχης τινός, ζῳδ' δ' ὑτυχεῖν ἀεὶ σωίεναι ἐς κινδύνους καθισαμένην σωεχεῖς.

πῶς

πῶς δ' οὐκ ἔδεισεν ἀξ ἀφρικῆς τὸν βόγον πλεῖν πάλιν παρὰ τὴν λιβύην σὺν παρασκευῇ δυναμένῃ σωοικῆσαι νῆσον; οὐ τολὺ οὖν ἀφλείστοις ταῦτα τῶν πυθέου καὶ δυνεμόρου καὶ αὐτιφάνους ψευσμάτων. ἀλλ' ἐκείνοις μὲν συγγνώμη τοῖς αὐτὸ τοῦτο πλεύσασι ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς. ζῳδ' δ' ἀφλειτικῷ, καὶ φιλοσόφῳ, χρεὼν δὲ περὶ καὶ πρὸς πρωτεῖον ἀγωνιζομένῳ, τίς αὖ συγγνώμη; ταῦτα μὲν οὖν οὐκ δ'. ὁ δὲ ἀξαιρεῖσθαι τὴν γῆν ποτὲ, καὶ ἰζήματα λαμβάνειν, καὶ μεταβολὰς τὰς ἐκ τῶν σεισμῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ὅσα δυνεθυσάμεθα, καὶ ἡμεῖς, ὀρθῶς κεῖται παρ' αὐτοῦ. πῶς δ' καὶ τὸ τῶν πλάτων ὃ οὐ παρατίθησιν, ὅτι φιλέχεται, καὶ μὴ πλάσμα εἶναι τὸ περὶ τῆς νήσου ἣν ἀτλαντίδα. περὶ ἧς ἐκεῖνο ἱστορῆσαι σόλωνα φησὶ πεπυσμένον παρὰ τῶν αἰγυπτίων ἱερέων, ὡς ποτὲ ἀφανισθεὶσαν τὸ μέγεθος οὐκ ἐλάττων ἠπείρου. καὶ τὸ βέλτιον οἴεται λέγειν ἢ διότι ὁ πλάσας αὐτὴν ἠφάνισεν, ὡς ὁ πλάστης τὸ τῶν ἀχαιῶν τεῖχος. ἐνέχεται δὲ καὶ τὴν τῶν κίμβρων καὶ τὴν τῶν συγγενῶν δυανάστασιν, ἐκ τῆς οἰκείας γενέσθαι κατὰ θαλάττης ἔφοδον, οὐκ ἀθρόαν συμβᾶσαν. ὑπονοεῖ δὲ τὸ τῆς συνουσίας μέγεθος ἐπί που μυριάσιν σταδίων ὑπάρχον, ἥμισυ εἶναι τὸ ὅλου κύκλου καθ' ὃν εἰλκῆσθαι. ὥστε φησὶν ἀξ ἑσπερίου δύο πλέον γ' τοσαύτας μυριάσιν ἐλθοι ἂν εἰς ἰνδούς. ὡμχειρήσατο δὲ αἰτιᾶσθαι τοὺς οὕτω τὰς ἠπείρους διορίσαντας, ἀλλὰ μὴ παραλλήλοις τισὶ ζῳδ' ἰσημερινῷ διὰ ὧν ἔμελλον δηλαδὴ ἀξιοῦν δείκνυσθαι ζώων τε καὶ φυτῶν καὶ ἀέρων, τῶν μὲν πρὸς ἀρκτικὸν ψυχομένων σωαπτόντων, τῶν δὲ τῇ διακεκαυμένῃ ὥστε οἱονεὶ ζώνας εἶναι τὰς ἠπείρους, ἀνασκευάζει πάλιν, καὶ γὰ λύσει δίκην γένεται, ἐπανιὼν πάλιν τὴν οὖσαν διαίρεσιν, θεσπιῶν ποιούμενος τὴν ζήτησιν πρὸς οὐδὲν χρήσιμος. αἱ γὰρ τοιαῦται διατάξεις οὐκ ἐκ προνοίας γίνονται, καθάπερ οὐδ' αἱ κατὰ τὰ ἔθνη διαφοραὶ, οὐδὲ διάλεκτοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιτήδεια καὶ σωτυχίαι, καὶ τέχναι τε καὶ δυνάμεις καὶ ὑλοτομήσεις ἀρξάντων τανῦν κρατούσιν αἱ πλείους γνῶσιν κλίματος. ἔστι δέπη καὶ ὧδε τὰ κλίματα, ὥστε τὰ μὲν φύσει ἔχειν ὠφελείας τισὶ, τὰ δὲ θέσει, καὶ ἀσκήσει. οὐ γὰρ φύσει ἀθλιαῖοι μὲν φιλόλογοι, λακεδαιμόνιοι δ' οὔ. καὶ οἱ ἔτι ἐγγυτέρω, θηβαῖοι, ἀλλα μᾶλλον ἔθει. οὕτως οὐδὲ βαβυλώνιοι φύσει φιλόσοφοι καὶ αἰγύπτιοι,

A' Bogo autẽ fugitans, quo'nam modo in Africã rursus nauigare non formidauit, eo præsertim apparatu insulam habitare instituens? Hæc quidem non multum à Pytheæ & Euhemeri & Antiphanis uanitatibus absunt. Cæterùm danda illis est uenia, qui hoc ipsum dedita opera more præstigiatorũ exercent. Viro autem demonstrationum & sapientiæ studioso, et primis ferè de partibus certanti, quisnam ueniam præstare dignum esse censebit? Hæc quidem igitur non bene. Illud autẽ terram interdum eximi, & sessiones suscipere, & mutationes ex terræ motibus, & reliquis huiusmodi, quot dinumcrauimus etiam nosipsi, sanè illi rectè permanet. Ad quod illud Platonis bene adjicit, quod fieri potest, & figmentum nõ sit de Atlantide insula, de qua ille Solonem tradidisse refert, ab Aegyptijs audisse sacerdotibus, ut cum quodam tempore extitisset, euanuerit, cuius magnitudo non minor Epiro. Hoc autẽ dicere melius esse existimat quàm prout ipse, qui quam finxit eã deleuit, sicuti poeta murum Achæorum. Coniecturã autẽ facit de Cimbrorum & propinquorum trãsmigratione ex natali solo facta, propter inundantis maris incursum nõ uno contingentem impetu. Suspicatur quoq; orbis terrarum longitudinem, septuaginta millia stad. esse, dimidium totius ambitus secundũ quem deprehensus est, ut dicat ab occasu Euro nauigantem in tot millibus ad Indos peruenire posse. Conatus est autem eos accusare qui hoc modo continentes terras distinxerunt, non autẽ per parallelos ad æquinoctialẽ, quibus diuersitates dẽmonstraturi erant, & animalium, & arborum & aeriarum partium quarundam frigidam continentium, quarundam exustam, et perinde ac zonas esse continentes terras. Rursus destruit, & ut in resolutione efficitur, denuò collaudãs existentẽ diuisionẽ, positiuam faciens quæstionẽ, nullã ad rem utilem. Tales enim ordinationes ex prouidentia nequaquã cõficiunt, sicut neq; gentiũ differẽtia, neq; linguæ, sed à casu & fortuna: & artes quoq; & facultates et exercitationes ut plurimũ nõ ullos inchoantes obtinẽt, quocunq; in climate. Aliquid etiam præter ipsa climata, adeò ut nonnulla locis quibusdam attributa, quædam ex impositione, aliquaq; exercitatione. Haud enim Atheniẽses natura studiorum cupidi, Lacedæmonij uerò nequaq;. & adhuc ꝓpiores Thebani, sed cõsuetudine magis. Sic neq; Babylonij & Aegyptij natura sapientię studiosi, sed

sed usu & operatione, itemq; equorũ boumq; ac cæterarum animantium præstantiæ, nõ solis exlocis, sed exercitatione cõparantur. Ille uerò ista confundit, talem laudans terrarum diuisionem qualis hoc tempore est. Exemplo utit, quòd Indi ab Aethiopibus differunt qui in Africa sunt: nam robustiores esse, & aeris siccitate minus coctos. Idcirco Homerũ cum omnes dicat Aethiopas bipartito diuidi,

Odyss.α. Hos quidem ad occidentẽ, alios ad ascendentem solem esse.

Introducentemq; orbẽ terrarum alium quẽ minimè nouit Homerus, suppositioni seruire, & sic describere oportebat, inquit. Nonnulli recedente sole, ueluti à meridiano declinante. Primùm quidem propinqui Aegypto Aethiopes & ipsi duplicitèr diuiduntur. quidam enim in Asia sunt, quidã uerò in Africa inter se nihilo diuersi. Postmodũ Homerus nõ idcirco partitur Aethiopas, quòd Indos quoq; talibus cognorat esse corporibus. Neq; enim ab initio Indos Homero cognitos fuisse, probabile est, ubi nec Euergetes ipse per illã Eudoxi fabulã res nouit Indicas, nec ad Indiã nauigandi modũ, sed potius per dictã à nobis antea diuisionem. Illic aũt de Cratetis descriptione iudicauimus, quòd uel hoc pacto uel illo describere nihil interest. Ipse autẽ hoc quidẽ interesse dicit, melius autẽ esse hunc in modũ transmutare, illi quidem discedente. Quid igitur hoc differt ab hoc? illi autẽ occidente. Nã totum spacium à meridiano ad occidentẽ, occidens uocatur, sicut & horizontis semicirculus. Quod etiam Aratus annotat, dicens,

Qua quidẽ extrema miscent occasus & ortus
Inter se.

Si utiq; in pictura Cratetis sic melius esse dicat aliquis, & in Aristarchi pictura oportere. Hæc & in Posidonium. Nam & in singulariter dictis permulta sua conuenienter asserũtur ad propositam institutionem, quot ad terræ descriptionem attinent. Quę autem magis physica, & ad naturalem historiam pertinent, in alijs consideranda sunt, uel utiq; negligenda. Multa enim apud eũ causarum expositio & Aristotelis imitatio, quod nostri deuitant, cum causæ ipsæ lateant. Polybius Europæ regiones describens, priscos illos omittere se dicit, eorum autẽ reprehensores inquirere, Dicęarchũ scilicet ac Eratosthenem nouissimum describendi orbis terrę traditorẽ, et Pytheam, à quo pleriq; refutati sunt. Nam cum totam permeabilem se accessisse dicat Britanniam,

ἀλλὰ καὶ ἀσκήσει καὶ ἔθει, καὶ ἵππων δὲ καὶ βοῶν ἀρετὰς, καὶ ἄλλων ζώων. οὐ τόποι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀσκήσεις ποιοῦσιν. ὁ δὲ συγχέων ταῦτα. ἐπαινῶν δὲ τὴν τοιαύτην διαίρεσιν ἣν ἠπείρων, οἷα νῦν ὄντα παραλείγματι χρῆται, ὡς οὖν ἰνδοὺς ἧν αἰθιόπων διαφορέιν, οὐδ' ἣν τῇ λιβύῃ. ὀρθυνεσόρους γὰρ εἶναι καὶ ἡλιοψθύτας τῇ ξηρασίᾳ τ' πρὸς ἐχοντας. διὸ καὶ ὅμηρον πάντας λέγοντα αἰθιόπας δίχα διαλέιν, οἱ μὲν ἀνατολικώτατοι εἰσὶν, οἱ δὲ ἀνιόντος.

Καὶ εἰσάγοντα τὴν ἑτέραν οἰκουμένην οὐκ εἰκὸς ὅμηρον δουλεύειν ὑποθέσει. καὶ ἔλεα φησὶ μεταγράφειν οὕτως. ἡ μὲν ἀποχωμένου ὑποκίονος, οἷον ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ προκλίνοντος. πρῶτον μὲν οὖν οἱ πρὸς αὐγὴν αἰθίοπες, καὶ αὐτοὶ δίχα διαιροῦνται. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ ἀσίᾳ εἰσὶν, οἱ δ' ἐν τῇ λιβύῃ, οὐδὲν διαφέροντες ἀλλήλων. ὑποθεὶς ὅμηρος οὐ διχᾶ διαιρεῖ τοὺς αἰθίοπας, ἤδει τινὰς τοιούτους τοῖς σώμασιν. οὐδὲ γὰρ ἀρχὴν εἰδέναι τοὺς ἰνδοὺς ἀκὸς ὅμηρον, ὅπου οὐδ' ὅγε σύγχρονος κατὰ τὸν ἐνδέξιον μῦθον, ἤδει τὰ κατὰ τὴν ἰνδικὴν, οὐδὲ γὰρ πλοῦτον πλουτῶ γὰρ ἐπ' αὐτῇ, ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ τὸν λεχθέισαν ὑφ' ἡμῶν πρότερον διαίρεσιν. ἐκεῖ δὲ καὶ περὶ τῆς γραφῆς τῆς κρατητείου διεκπεσαμένου οὐδὲν διαφέρει, οὕτως ἢ ἐκείνως γράφειν. ὁ δὲ τόπον μὲν διαφορέιν φησὶ, κρεῖττον δ' οὕτως εἶναι μεταθεῖναι, οἱ μὲν ἀποχωμένου, τί οὖν διαφορεῖ τόπου, οἱ μὲν δυσομένου; πᾶν γὰρ τὸ τμῆμα τὸ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ ὠδὶ δύσιν δύσις καλεῖται. καθάπερ καὶ τὸ τοῦ ὁρίζοντος ἡμικύκλιον. ὅπερ καὶ ἄρατος ὠνόμασε λέγοντα,

Ἠχίπερ ἄκραι —

Μίσγονται δύσιές τε καὶ ἀνατολαὶ ἀλλήλῃσιν.

Εἰ δ' ὠδὶ τῆς κρατητείου γραφῆς, βέλτιον οὕτω φήσει τις, καὶ ὠδὶ τῆς ἀριστοχείου διεψευσμένου καὶ πῶς ποσειδώνιον. πολλὰ γὰρ καὶ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα τυγχάνει τῆς ποσειδωνίου διαίτης ὅσα μὲν φυσικώτερα, ὠφελιμώτερον ἐν ἄλλοις, ἢ ὧδε, φρονιμώτερον. πολὺ γὰρ δεῖ τὸ ἀλόγιστον παρὰ αὐτῷ, καὶ τὸ ἀριστοτελίζον. ὅπερ ἐκκλίνουσιν οἱ ἡμέτεροι διὰ τὴν ἐπίκρυψιν τῶν αἰτιῶν. πολύβιος δὲ τῶν σύρων χωρογράφων, οὓς καὶ ἀρχαίους ἐαῦ φησὶ, οὓς δ' ἐκείνους ἐλέγχοντας ἀξιοπιστότερον διακαίαρχόν τε καὶ ὁρατοσθένη τὸν τελευταῖον πραγματευσάμενον ὧδὶ τ' γεωγραφίας. καὶ πυθέαν, ὑφ' οὗ πολλὰ κρασθῶναι πολλούς. ὅλην μὲν γὰρ βρεττανικὴν ἐμβατὴν

ἐμβατὸν ἢ ἐπελθεῖν φάσκοντος. τῶν δὲ περὶ μετρον πλειόνων τεταράχθαι μυριάσιν ἀρδύντος καὶ νήσου. προσιστορήσαντος δὲ καὶ τὰ ὧδὶ καὶ θάλασσαν καὶ τὸν τόπον ἐκείνων, ἐν οἷς ὅτε γῆ καθ' αὑτὴν ὑπῆρχεν ἔτι, οὔτε θάλασσα, ὅτ' ἀήρ, ἀλλὰ σύγκειμά τι ἐκ τούτων πλούμονι θαλασσίῳ ἐοικός. ἐν ᾧ φησὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν αἰωρεῖσθαι, καὶ τὰ σύμπαντα, καὶ τὸν ὃν ὡς ἂν δεσμὸν εἶναι τὸν ὅλον, μή ποτε πορρυῆναι, μή τε πλωτὸν ὑπάρχοντα. τὸ μὲν δὴ καὶ πλούμονι ἐοικὸς αὐτὸς ἑωρακέναι, τ' ἄλλα δὲ λέγειν ὀκ ἀκοῆς. ταῦτα μὲν τὰ τοῦ πυθέα. καὶ διότι ἐπανελθὼν ἐνθένδε, πᾶσαν ἐπελθοι τὴν παρωκεανῖτιν καὶ δύσεως, ἀπὸ γαδείρων ἕως τανάϊδος. φησὶ δ' ὃν ὁ πολύβιος ἄπιστον καὶ αὐτὸ τοῦτο. πῶς ἰδιώτῃ ἀνθρώπῳ, καὶ ἀφ' ἧς τοσαῦτα διαστήματα πλωτὰ, καὶ πορρωτάτω χρήσιμα; φησὶ δ' ὁρατοσθένη διαπορήσαντα εἰ χρὴ πιστεύειν τούτοις, ὅμως περί τε τὴν βρεττανικὴν πειρᾶσθαι καὶ τὴν ἴβηρίαν γάδειρα καὶ τὸν ἰβηρίαν. πολὺ δὲ φησι βέλτιον τῷ μεσογείῳ πιστεύειν ἢ τούτῳ. ὁ μὲν γε εἰς μίαν χώραν τὴν παγχάιαν λέγει πλεῖσαι, ὁ δὲ καὶ μέχρι τῶν τοῦ κόσμου πόρρω καταπλεῖναι, τὴν προσάρκτιον δύσιν πᾶσαν. ὧν ὁ μὲν ἐρμῆ πιστεύσαι τίς λέγοντι. ὁρατοσθένη δὲ τὸν δυσμενῆ βοργαῖον καλεῖν, πυθέαν δὲ πιστεύειν· ἐγὼ ταῦτα δὲ, μήτε διακαίαρχον πιστεύοντος. ὃ μὲν δὴ μή τε διακαίαρχον πιστεύσαντας γελοῖον ὥσπερ ἐκείνῳ χρήσθαι κανόνι προσῆκον, καθ' ὃ τοσούτους ἐλέγχους αὐτὸς προφέρεται. ὁρατοσθένης δ' εἴρηται ἡ περὶ τὰ ἑσπέρια καὶ τὰ ἀρκτικὰ τῆς δύσεως ἄγνοια. ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν ἐγὼ διακαίαρχῳ συγγνώμην, τοῖς μὴ καταδύσι οὖν τόποις ἐκείνοις. πολυβίῳ δὲ, καὶ ποσειδωνίῳ τίς αὖ συγγνώμη; ἀλλὰ μὴν πολύβιός γε ὅλας δυσμαλικὰς καλῶν ἀφάσεις ἃς ποιεῖται περὶ τῶν κύρεις τοῖς τόποις διαστημάτων, καὶ τῶν ἄλλοις πολοῖς. ἀλλ' οὐδὲ τῶν οἷς ἐκείνους ἐλέγχει καθαρεύων. τοῦ γοῦν διακαίαρχου μυρίους μὲν εἰπόντος οὖν ὠδὶ σήλας ἀπὸ τοῦ πελοποννήσου σταδίους, πλείους δὲ τούτων οὖν ὧν ἐν ἀδρίαν μέχρι τοῦ μυχοῦ. τοῦ δ' ὠδὶ σήλας τὸ μέχρι τοῦ πορθμοῦ, τετρακισχιλίους ἀριθμοῦντος, ὡς γίνεσθαι τὸ λοιπὸν ἑπτακισχιλίους τὸ ἀπὸ πορθμοῦ, μέχρι σηλῶν, τοὺς μὲν τετρακισχιλίους ἐαῦ φησὶν εἶτ' οὐ λαμβάνοντας, εἴ τε μή. τοὺς δ' ἑπτακισχιλίους οὐδετέρως. οὐδὲ τῶν παραλίαν ἐμμετρούντων, οὔτε τῶν ἀπὸ μέσου τοῦ πελάγους. τῶν μὲν γὰρ παραλίαν ἐοικέναι μᾶλις· ἀμβλεῖα γωνία βεβηκυῖα ἐπί τε τοῦ πορθμοῦ καὶ τῶν σηλῶν, κορυφὴν δ' ἐχούσα

cuius ambitum insulae supra quadraginta milia esse tradit. Insuper & de Thule asseruit, & locis illis in quibus nec adhuc terra per sese aderat, nec mare, nec aer, sed cõcretus quidam ex his aceruus maritimo pulmoni similis, in quo terram atq; mare ac uniuersa in sublime tolli dicit: & hunc perinde ac cunctorum nodum esse, neq; permeabilem, neq; nauigabilem existentem. Illud quidem ut pulmoni similis sit, uidisse quidem seipsum inquit, cætera uerò dicta audisse. hæc quidẽ Pytheę. Vtq; hinc reuersus, cunctam Oceano uicinã regionem adierit Europæ, à Gadibus usq; ad Tanaim, Polybius profectò & incredibile hoc ipsum inquit. Quo nam modo enim priuato ac pauperi homini tanta peragratu & nauigatu spacia facilia forent? Eratosthenem uerò dubi tantem nunquid hisce fides habenda sit, tamen de Britannia credidisse: & de Gaditanis & Hispanis fidem Messenio adhibere, quàm huic, præstat. Ille quidem uno in loco Panchęam adnauigasse dicit. Alter autem uel usq; ad mundi terminos spectasse omnem septẽtrionalem Europam, quam nec Hermæ dicenti quis crederet, Eratosthenem, Euhemerũ Bergæum appellare, Pytheæ autem credere, & quod amplius est, Dicæarcho minimè credente. Hoc igitur nec Dicęarcho quidẽ credente ridiculum sanè, tanquam illo sicuti regula uti conueniat, aduersus quem ipse tot argumenta & reprehensiones obijciat. Cæterùm Eratosthenis de occidentalibus & septentrionalibus Europæ dicta est ignorantia. sed illi quidem ac Dicæarcho parcendum est, qui loca illa nequaquam aspexerant. Quis autem Polybio & Posidonio ueniam tribueret? Atqui Polybius est, qui opinabiles omnino appellans demonstrationes, quas de locorum illorum facit interuallis, et plerisq; in alijs, sed nec eis in quibus illos redarguit purgans. Dicæarchus igitur cũ dicat ex Peloponneso ad columnas stadiorum millia decem interesse, plura uerò his esse ea quæ sunt ad Adriam usque ad sinum intimũ, quodq; ad colũnas est spacium usque ad fretum, id est porthmum tria stadiorum millia edat, ita ut residuum à freto ad columnas esset millium septem. Tria quidem millia omittere inquit, siue quidem bene deprehendantur, siue non. Septem autem millia neutra in parte, neq; litus, neq; pelagi medium metienti, maritimam quidem cuidam obtuso angulo persimilem esse, procedentẽ per fretũ ad columnas, habentẽ autem uerticem

i Narbo-

Narbonem, ut triangulum consistat, basim rectam per pelagus, latera uerò dictum angulum facientia: quorum unum quod est à freto usq; Narbonem, plus est quàm undecim millium & ducentûm: reliquum deinceps minus quàm octo millium. Atqui plurimum quidem ab Europa in Africam interuallum, per Tyrrhenum pelagus constare nō plus quàm stadiorum trium millium, in Sardonio uerò mari angustam formam suscipere. Cæterùm esto, inquit, & illud trium millium. Antea uerò in his excipiatur duûm millium stad. sinus ipsius profunditas per Narbonem, sicut à uertice ad basim ipsius obtusi anguli perpendiculum. Patêre igitur dixit ex commensuratione doctrinali, quòd cuncta maritima à freto proximè in columnas excedat, rectam quę est per pelagus stadijs propè quingentis. Appositis autem tribus millibus ex Peloponneso ad fretum, quæ omnia simul stadia per directam plura erunt quàm dupla ijs quæ Dicæarchus inquit. Plura autem his ad sinum Adriaticum ponere, secundum illum oportebit, inquit. Verùm amice Polybi diceret aliquis, sicut huius mendacij dilucidum tuis ex dictis argumentum ipsa constituit experientia. Ex Peloponneso quidem ad Leucadem septingenta, hinc totidem in Corcyram, & hinc denuò totidem ad Ceraunia, & totidem quoque dextrorsum in Apuliam. Ex Ceraunijs quidem ad maritimam Illyricam stad. sex millia centum quinquaginta. Sic utraque illa sunt mendacia, Et Dicæarchus à freto ad columnas stad. septem millium interuallum esse dicit, & quod ipse uideris demostrasse. Confitentur enim & qui plurimum asserunt per pelagus spacium millium duodecim esse.

Concordat autem hoc ipsum demonstrationi quoque de longitudine orbis terræ. maximam enim esse inquit septuaginta millium. Huius autem spacium occidentale à sinu Issico usque ad Hispaniæ intima quæ magis ad occasum iacent, paulo minus millibus triginta. Hunc autem in modum componunt, ab Issico sinu usque ad Rhodiam millia quinque, usque ad Salmonium Cretæ, quod quidem ad orientem spectās promontorium est, mille. ipsius autem Cretæ longitudo ad Arietis frontem supra millia duo. hinc ad Siciliæ Pachynum millia quatuor & quingenta, à Pachyno ad fretum plus quàm mille. Postmodum interuallum à freto ad columnas millium tredecim, à columnis ad extrema

ναρβῶνα, ὥστε συνίστασθαι τρίγωνον βάσιν ἔχον τὴν διὰ τοῦ πελάγους εὐθεῖαν, πλευρὰς δὲ τὰς τὴν γωνίαν ποιούσας τὴν λεχθεῖσαν, ὧν ἡ μὲν ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ μέχρι ναρβῶνος, μυρίων ἐστὶ καὶ πλειόνων ἢ διακοσίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις, ἡ δὲ λοιπὴ μικρὰ λοιπὸν ἐλαττόνων ἢ ὀκτακισχιλίων. καὶ μὲν πλεῖστον μὲν διάστημα ἀπὸ τῆς εὐρώπης ἐπὶ τὴν λιβύην ὁμολογεῖσθαι κατὰ τὸ τυρρηνικὸν πέλαγος σταδίων οὐ πλειόνων ἢ τρισχιλίων· κατὰ τὸ σαρδώνιον δὲ λαμβάνειν συναγωγήν. ἀλλ' ἔστω φησὶ καὶ ἐκεῖνο τρισχιλίων, προειλήφθω δ' ἐπὶ τούτοις δισχιλίων σταδίων, τὸ τοῦ κόλπου βάθος τὸ κατὰ ναρβῶνα, ὡς ἂν κάθετος ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ ἀμβλυγωνίου. δῆλον οὖν φησιν ἐκ τῆς παιδικῆς μετρήσεως, ὅτι ἡ σύμπασα παραλία ἡ ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ ἐπὶ στήλας ἔγγιστα ὑπερέχει τῆς διὰ τοῦ πελάγους εὐθείας, πεντακοσίοις σταδίοις· προστεθέντων δὲ τῶν ἀπὸ τῆς πελοποννήσου ἐπὶ τὸν πορθμὸν τρισχιλίων, οἱ σύμπαντες ἔσονται στάδιοι, αὐτοὶ ἐπ' εὐθείας, πλείους ἢ διπλάσιοι ὧν δικαίαρχος εἶπε, πλείους δὲ τούτων τοὺς ἐπὶ τὸν μυχὸν τὸν ἀδριατικὸν δεήσει φησὶ τιθέναι κατ' ἐκεῖνον. ἀλλ' ὦ φίλε πολύβιε φαίη τις ἄν, ὥσπερ τούτου τοῦ ψεύσματος ἐναργῆ παρίστησι τὸν ἔλεγχον ἡ πεῖρα ἐξ αὐτῶν ὧν εἴρηκας αὐτός, εἰς μὲν λευκάδα ἐκ πελοποννήσου ἑπτακοσίους, ἐντεῦθεν δὲ τοὺς ἴσους εἰς κόρκυραν, καὶ πάλιν ἐντεῦθεν εἰς τὰ κεραύνια τοὺς ἴσους, καὶ ἐν δεξιᾷ εἰς τὴν ἰαπυγίαν. ἀπὸ δὲ τῶν κεραυνίων τὴν ἰλλυρικὴν παραλίαν σταδίων ἑξακισχιλίων ἑκατὸν πεντήκοντα, οὕτως κἀκεῖνα ψεύσματά ἐστιν ἀμφότερα. καὶ ὁ δικαίαρχος εἶπε τὸ ἀπὸ πορθμοῦ ἐπὶ στήλας εἶναι σταδίων ἑπτακισχιλίων. καὶ ὃ σὺ δοκεῖς ἀποδεῖξαι. ὁμολογοῦσι γοῦν οἱ πλεῖστον λέγοντες τὸ διὰ πελάγους μυρίων εἶναι καὶ δισχιλίων. συμφωνεῖ δὲ τοῦτο καὶ τῇ ἀποφάσει τῇ περὶ τοῦ μήκους τῆς οἰκουμένης· μάλιστα γὰρ εἶναι φησὶ μυριάδων ἑπτά. τούτου δὲ τὸ ἑσπέριον τμῆμα τὸ ἀπὸ τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου μέχρι τῶν ἄκρων τῆς ἰβηρίας, ἅπερ δυσμικώτερά ἐστι, μικρὸν ἀπολείπει τῶν τρισμυρίων. συντιθέασι δ' οὕτως, ἀπὸ μὲν τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου μέχρι τῆς ῥοδίας, πεντακισχιλίους, ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ σαλμώνιον τῆς κρήτης, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἑῷον ἄκρον, χιλίους. αὐτῆς δὲ πρὸς τῆς κρήτης μῆκος πλείους ἢ δισχιλίους ἐπὶ κριοῦ μέτωπον. ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ πάχυνον τῆς σικελίας τετρακισχιλίους καὶ πεντακοσίους, ἀπὸ παχύνου ἐπὶ πορθμὸν πλείους ἢ χιλίους. εἶτα τὸ δίαρμα τὸ ἐπὶ στήλας ἀπὸ πορθμοῦ μυρίους τρισχιλίους. ἀπὸ στηλῶν δὲ ἐπὶ τὰ τελευταῖα

τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου τῆς ἰβηρίας ἐπὶ τρισχιλίους. ἥ τε κάθετος οὐκ ἄλλως εἴληπται. εἴπερ ἡ μὲν ναρβὼν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου ἵδρυται σχεδόν τι τῷ διὰ μασσαλίας. αὕτη δὲ τῷ διὰ βυζαντίου, καθάπερ καὶ ἵππαρχος πείθεται. ἡ δὲ διὰ τοῦ πελάγους ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐστὶ τῷ διὰ πορθμοῦ καὶ τῆς ῥοδίας. ἀπὸ δὲ τῆς ῥοδίας εἰς βυζάντιον ὡς ἂν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κειμένων ἀμφοῖν, περὶ πεντακισχιλίους, ὡς εἰρήκασι σταδίους. τοσοῦτοι γὰρ ἂν εἶεν καὶ οἱ τῆς εἰρημένης καθέτου. ἐπεὶ δὲ καὶ τὸ μέγιστον δίαρμα τοῦ πελάγους τούτου τὸ ἀπὸ τῆς εὐρώπης ἐπὶ τὴν λιβύην πεντακισχιλίων που σταδίων λέγουσιν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ γαλατικοῦ κόλπου, δοκεῖ μοι πεπλανημένως λέγεσθαι τοῦτο, ἢ πολὺ τῆς λιβύης κατὰ τοῦτο τὸ μέρος προσνεύειν ἐπὶ τὴν ἄρκτον, καὶ συνάπτειν τῷ διὰ τῶν στηλῶν παραλλήλῳ. καὶ τοῦτο οὐκ εὖ λέγεται τὸ πλησίον τῆς σαρδόνος τὴν λεχθεῖσαν κάθετον τελευτᾶν. οὐ γὰρ παραπλήσιον, ἀλλὰ πολὺ δυσμικώτερόν ἐστι τὸ δίαρμα τοῦτο τῆς σαρδόνος ὅλον, σχεδόν τι ἀπολαμβάνον ἐν τῷ μεταξὺ πρὸς τῷ σαρδονίῳ καὶ λιγυστικὸν πέλαγος, καὶ τῆς παραλίας δὲ τὰ μήκη πεπλεόνασται. πλὴν οὐκ ἐπὶ τοσοῦτόν γε. ἑξῆς δὲ τὰ τοῦ ἐρατοσθένους ἐπανορθοῖ. τὰ μὲν εὖ, τὰ δὲ χεῖρον λέγων ἢ ἐκεῖνος. ἐξ ἰθάκης μὲν γ' εἰς κόρκυραν, τριακοσίους εἰπόντος πλείους φησὶν εἶναι τῶν ἐννακοσίων. ἐξ ἐπιδάμνου δὲ εἰς θεσσαλονίκειαν ἐννακοσίους ἀποδόντος, πλείους τῶν δισχιλίων φησί. ταῦτα μὲν εὖ. ἀπὸ δὲ μασσαλίας ἐπὶ στήλας λέγοντος ἑπτακισχιλίους, ἀπὸ δὲ πυρήνης ἑξακισχιλίους, αὐτὸς λέγει χεῖρον, πλείους ἢ ἐννακισχιλίους τοὺς ἀπὸ μασσαλίας. ἀπὸ δὲ πυρήνης μικρὸν ἐλάττους ἢ ὀκτακισχιλίους. ἐγγυτέρω γὰρ τῆς ἀληθείας ἐκεῖνος εἴρηκεν. οἱ γὰρ νῦν ὁμολογοῦσιν εἴ τις τὰς τῶν ὁδῶν ἀνωμαλίας ὑποτέμνοιτο, μὴ μείζω τῶν ἑξακισχιλίων σταδίων εἶναι τὸ μῆκος τῆς σύμπασαν ἰβηρίαν, ἀπὸ πυρήνης ἕως τῆς ἑσπερίου πλευρᾶς. ὁ δ' αὐτοῦ τὸν τάγον ποταμόν, ὀκτακισχιλίων σταδίων τίθησι τὸ μῆκος ἀπὸ τῶν πηγῶν μέχρι τῶν ἐκβολῶν, οὐ δήπου τὸ σὺν τοῖς σκολιώμασιν. οὐ γὰρ γεωγραφικὸν τοῦτο, ἀλλ' ἐπ' εὐθείας λέγων. καίτοι γε ἀπὸ πυρήνης αἱ τοῦ τάγου πηγαὶ πλέον διέχουσιν ἢ χιλίους σταδίους. πάλιν δὲ τοῦτο μὲν ὀρθῶς ἀποφαίνεται, ὅτι ἀγνοεῖ τὰ ἰβηρικὰ ὁ ἐρατοσθένης. καὶ διότι περὶ αὐτῆς ὅτε ἔσθ' ὅπου τὰ μαχόμενα ἀποφαίνεται, ὅς γε μέχρι γαδείρων ὑπὸ γαλατῶν περιοικεῖσθαι φήσας ἔξωθεν αὐτῆς, εἴ γε τὰς πρὸς δύσιν τῆς εὐρώπης μέχρι γαδείρων ἔχουσιν ἐκεῖνοι. τούτων οὐκ ἐκλαθόμενος κατὰ τὴν τῆς ἰβηρίας περίοδον τῶν γαλατῶν οὐδαμοῦ μέμνηται, τὸ μῆκος τῆς εὐρώπης ὅτι ἔλαττόν ἐστι τοῦ συνάμφω τῆς τε λιβύης καὶ τῆς ἀσίας ἐκθείς, οὐκ ὀρθῶς τὴν σύγκρισιν ποιεῖται.

Sacri promontorij Hispaniæ ad millia tria. Et perpēdiculū* nō bene deprehēsum est. Siquidē Narbo in eodē ferè parallelo cōstituta est cū Massilia, hæc aūt in linea per Byzantiū, ut sibi persuadet Hipparchus. Quæ autē per pelagus, in eodē est cū ea, quę per fretū & Rhodiam à Rhodia in Byzantiū, sicuti in eodē meridiano utrisq; iacentibus, circiter stad. millia quinq;, ut traditur. Tot utiq; forēt et stadia dicti perpēdiculi. Quādoquidē maximū huius maris spaciū ab Europa in Africā milliū quinque stad. esse dicunt, ab intimo sinus Gallici, hoc mihi per errorē dici uidet: uel Africā hac in parte multū ad septentrionē uergere, & parallelo per colūnas adiūgi. Et hoc haud bene dicit, dictū perpendiculū prope Sardiniā terminari. Nō enim prope, sed hoc ipsum Sardiniæ spaciū multo magis ad occasum spectare. Quippe totū fermē intercipiēs Ligusticū pelagus prope Sardonicū, et maritimæ prolixitas amplius excurrit, uerūtamē nō tantū. Deinde Eratosthenis dicta corrigit, nōnulla quidem bene, quædā uerò longè ꝗ ille deterius. Nam cū ex Ithaca ad Corcyrā trecēta ille dixerit, supra nongēta esse asserit. Ab Epidamno uerò Thessalonicā usq;, nongēta dicente illo, ultra millia duo inquit, hæc quidē bene. Cū à Massilia ad colūnas millia is septē dicat, à Pyrene autē millia sex, ipse peius inquit, ab Massilia plusquam millia nouem, à Pyrene paulo minus quàm millia octo. Ille nanq; propius uero tradit. Huius enim ætatis homines confitentur, quod si quis inęqualitates uiarum abscinderet, uniuersam Hispaniā ex Pyrene ad latus occiduum haud prolixiorē habere longitudinem quàm millia sex stad. Ipse uerò amnem Tagum longitudinis millium octo constituit à fonte ad eruptiones usq;, nec utiq; obliquitatibus quibusdam computatis. nec enim hoc ad terræ descriptionē attinet, sed ad directum eloquens spaciū. Atqui Tagi fontes ex Pyrene supra stad. mille distant. Rursus hoc teste declarat quod Hispaniæ res ignoratæ sint Eratostheni, quoniam & interdum de illa repugnantia demōstret. Qui cum Gallos exterius circum incolere usque Gades dicat, siquidem Europæ partes in occidentem spectātes usq; Gades habēt illi, horū immemor in ipso Hispaniæ circuitu nullo in loco Gallorū mentionē facit, quòd Europæ lōgitudo minor est ꝗ simul utraq; iūcta, Africa scilicet & Asia, non rectè comparationem exponit.

* οὐκ ἄλλως Græce est, id est non aliter

Ostium nanq; ad columnas, ad æquinoctialē occasum esse inquit. Tanain uerò ab æstiuo fluere dicit ortu. Diminuitur aūt ab utriusque longitudine quæ inter æstiuum ortū, & æqui noctialem occasum est: hāc uerò præoccupat Asia ad æquinoctialem ortū semicirculo ad septentrionem uergens. Nam præterquā in rebus quarum reddi causa potest, de ambitu laterum mentitur, quòd Tanais æstiuo fluat ab ortu. Cuncti nanq; regionū peritiam habentes, à septentrione in Mæotin labi affirmant, adeò ut fluminis ostia & Mæotidis, & fluuius ipse, quoad noscibilis est, sub eodem meridiano iaceāt. Neq; uerò digni de quib. uerba fiant, qui illū ex Istri regionib. originem ducere duxerunt, & ab occasu, *aut animaduertentes quòd eo interuallo Tyras & Borysthenes & Hypanis ingentia in portū excurrūt flumina. Cum ille quidē pari spacio distet ab Istro, hic autem ab Tanai. Neq; Tyrę fontibus, aut Borysthenis, aut Hypanis prorsus inspectis, sintq; illorum cursus magis ac magis ignoti, cum magis ad septentrionem tendant. Itaque per illos in Mæotin Tanain perducit, deinde reflectit in illam. Nam eruptiones in septentrionalibus paludis partibus manifestius ostenduntur. Istis autem ad orientem magis ac magis pertinentib. fictus & infinitus est sermo. Cōmentitius similiter & infinitus illius est sermo, qui per Caucasum ad septentrionem fluere dixit, dehinc in Mæotin cursum circunflectere: nam & hoc dictū est. ab ortu aūt fluenta illius nemo tradidit. Nā si eo modo laberetur, non sanè è regione Nilo flueret, nec etiam quodam modo ad diametrū currere illum excellentiores ostendissent. Perinde ac utriusq; fluminis cursus ad incumbentēmeridianum existeret. Et ipsa longitudinis terræ dimensio æqualiter ad meridianū distās est. cumq; ista sic in lōgitudine extendit, ut longitudinem uniuscuiusq; cōtinentis eo modo capere oporteat, quæ inter duos iacet meridianos, & longitudinum mensuræ, stationū enumerationes sunt quas uenamur, uel per illos eūdo, uel parallelas uias ac meatus. Verū ille hūc omittēs modū, nouū introducit qui æstiui ortus & æquinoctialis medius est, quadam septentrionalis semicirculi particula. Nemo aūt ad immutabilia mensuris & regulis mutabilibus utit, nec ijs quæ alio atq; alio dicūtur habitu ad ea quæ ad seipsa nullam habeāt differentiā. Longitudo quidem immutabilis & per seipsam dicitur. Aequinoctialis autem**

*κοὐκ ἐνθυμηθέντες, id est nō animad.

τὸ μὲν γὰρ στόμα τὸ κατὰ τὰς στήλας φησίν, ὅπερ καὶ τὰ τῆς ἰσημερινῆς δύσεώς ἐστιν, ὁ δὲ ταναΐς ῥεῖ, ἀπὸ θερινῆς ἀνατολῆς. ἐλαττοῦται δὲ τὸ σῶμα ἀμφοῖν μήκους, τοῦ μεταξὺ τῆς θερινῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς ἰσημερινῆς. οὐδὲ γὰρ ἡ ἀσία πολλαμβάνει πρὸς τὴν ἰσημερινὴν ἀνατολὴν τοῦ πρὸς τὰς ἄρκτους ἡμικυκλίου. χωρὶς γὰρ τοῦ πολυσκελοῦς γε πράγμασιν εὐαποδότου, καὶ ψευδοῦς ὄντος τὸ ἀπὸ θερινῆς ἀνατολῆς τὴν ταναΐν ῥεῖν. ἅπαντες γὰρ οἱ ἔμπειροι τῶν τόπων, ἀπὸ τῶν ἄρκτων ῥεῖν φασὶν εἰς τὴν μαιῶτιν, ὥστε τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ, τὸ τε μαιώτιδος, καὶ αὐτὸν τὸν ποταμὸν ἐφ' ὅσον γνώριμός ἐστιν ὢν τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ κεῖσθαι. οὐκ ἄξιον δὲ λόγου τινὲς εἶπον, οἱ μὲν ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν ἴστρον τόπων αὐτὸν τὰς ἀρχὰς ἔχειν, καὶ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας, οὐκ ἐνθυμηθέντος ὡς μεταξὺ ὁ τύρας, καὶ βορυσθένης καὶ ὕπανις μεγάλοι ποταμοὶ ῥέουσιν εἰς τὸν πόντον. ὁ μὲν τοῦ ἴστρου παράλληλος, ὁ δὲ τοῦ τύρα τῶν ὠκεανῶν κατωτάτω μάλιστα, οὔτε τοῦ τύρα τῶν ὠκεανῶν κατωτάτω, οὐδὲ τοῦ βορυσθένους, οὐδὲ τοῦ ὑπάνιος. πολὺ αὖ εἴη ἀγνωστότερα τὰ ἐκείνων ἀρκτικώτερα, ὥσθ' ὁ μὲν ἐκείνων ἄγων ὑπὲρ τῶν μαιωτῶν τὸν ταναΐν, εἶτ' ὑπεστρέφων εἰς τὴν μαιῶτιν. εἴρηται γὰρ καὶ τοῦτο. ἀεὶ μέν τοι τῆς ἀνατολῆς οὐδεὶς εἴρηκε τὴν ῥύσιν· καὶ γὰρ εἰ ἔρρει οὕτως, οὐκ ἂν ὑπεφαντίως τοῦ νείλου. καὶ τρόπον τινὰ κατὰ διάμετρον ῥεῖν αὐτὸν ἀπεφαίνοντο οἱ ἀρχαιότεροι, ὡς ἂν ὑπὸ τὰ τοῦ μεσημβρινοῦ πλάτη κειμένου τινὸς τῆς ῥύσεως οὔσης ἑκατέρωθεν ποταμῶν, ἥ τε τοῦ μήκους τῆς οἰκουμένης μέτρησις, ἧς παραλλήλου τοῦ ἰσημερινοῦ ὄντος, ἐπεὶ καὶ αὐτὴ ὑπὸ μήκους ὅτου ἐκτέτατο, ὡς τε καὶ τῶν ἑσπερίων ἑκάστης ὅτου δεῖ λαμβάνειν τὸ μῆκος μεταξὺ μεσημβρινῶν δυοῖν κειμένων, τά τε μέτρα τῶν μήκων σταδιασμοὶ εἰσίν, οὓς θηρεύομεν, ἢ δεῖ αὐτῶν ἐκείνων ἐόντων, ἢ τῶν παραλλήλων ὁδῶν, ἢ πόρων. ὁ δὲ τοιοῦτος ἀφεὶς τὸν τρόπον καινὸν εἰσάγει τὸν μεταξὺ τῆς θερινῆς ἀνατολῆς, καὶ τῆς ἰσημβρινῆς τμήματι τοῦ ἀρκτικοῦ ἡμικυκλίου. πρὸς δὲ τὰ ἀμετάπτωτα, οὐδεὶς καυσὶ καὶ μέτροις χρῆται τοῖς μεταπτώτοις, ἀδὲ τοῖς κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην σχέσιν λογομένοις πρὸς τὰ καθ' αὑτά, καὶ διαφορὰν οὐκ ἔχουσα. τὸ μὲν δὴ μῆκος ἀμετάπτωτον. καὶ καθ' αὐτὸ λέγεται, ἀναβολὴ δὲ ἰσημβρινὴ

ἰσημβρινὴ καὶ δύσις. ὡς δ' αὕτως χειμερινὴ τε καὶ θερινή, οὐ καθ' αὑτὰς, ἀλλὰ πρὸς ἡμᾶς. ἡμῶν δ' ἄλλοτ' ἄλλη μεταχωρούσης, ἄλλοτ' ἄλλοι τόποι καὶ δύσεως εἰσὶ, καὶ ἀνατολῶν ἰσημβρινῶν τε καὶ τροπικῶν. τὸ δὴ μῆκος μένει ταὐτὸν τῆς ἡπείρου. ταναΐν μὲν οὖν νεῖλον δὲ ἀτοπον ὑπολαβεῖν ποιεῖσθαι, θρύλλου δ' ἀνατολὴν ἰσημβρινὴν καινόν. πεποιημένας δὲ τῆς εὐρώπης ἄκρας πλείονας, βέλτιον μὲν οὕτω εἰρῆκεν ὁ ἐρατοσθένης πρὸς αὐτόν, οὕτω δὲ ἱκανῶς. ἐκεῖνο μὲν γὰρ τρεῖς ἔφη τὴν ὑπὸ τὰς στήλας καθήκουσαν, ἐφ' ἧς ἡ ἰβηρία· καὶ τὸν ὑπὸ τὸν πορθμὸν, ἐφ' ἧς ἡ ἰταλία· καὶ τρίτην τὴν κατὰ μαλέαν, ἐφ' ἧς τὰ μεταξὺ τοῦ ἀδρίου, καὶ τοῦ εὐξείνου, πάντ' ἔθνη, καὶ τοῦ ταναΐδος. οὗτος δὲ τὰς μὲν δύο τὰς πρώτας ὁμοίως ἐκτίθεται. τρίτην δὲ τὴν κατὰ μαλέαν καὶ σούνιον, ἐφ' ἧς ἡ ἑλλὰς πᾶσα καὶ ἡ ἰλλυρὶς καὶ αἱ θρᾴκης πᾶσαι. τετάρτην δὲ τὴν κατὰ τὴν θρᾳκίαν χερρόνησον, ἐφ' ἧς τὰ κατὰ τὸν σηστὸν καὶ ἄβυδον ἔχουσιν ἀπ' αὐτῶν θράκιοι. τὴν δὲ πρὸς ἑσπέραν τὴν κατὰ τὸν λιμνοβρικὸν βόσπορον καὶ τὸ στόμα τῆς μαιώτιδος. τὰς μὲν οὖν δύο τὰς πρώτας, δῆτέον. ἁπλοῖς γάρ τισι πολυλαμβάνουσι κόλποις, ἃ μὲν τοῦ μεταξὺ τῆς κάλπης καὶ τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου γε ἃ τὰ γάδειρα, καὶ τοῦ μεταξὺ σικελῶν, καὶ τῆς σικελίας τελάγει, ἃ δὲ τούτων τε καὶ τοῦ ἀδρίου, καίτοι μάλ' ὀλίγα παύσασθαι ἀκρα παρεμπίπτοντα, καὶ τὴν ἰταλίαν διώρυφον ποιοῦσα ἔχει τινὰ αὐτέμφασιν. ἃ λοιπὰ δέ τι γλαφυρέστερον ποικίλλει τὴν πολυμερῆς οὖσα, ζητοῦσιν ἄλλου διαίρεσιν. ὡς δ' αὕτως ἔχει καὶ ἡ εἰς ἓξ δὴ αἵρεσις τὴν ὁμοίαν γνῶσιν ἀκολουθοῦσα ταῖς ἄκραις διειλημμένη. ποιησόμεθα δ' ἡμεῖς γὲ τοῖς καθ' ἕκαστα τὴν προσήκουσαν ἐπανόρθωσιν καὶ τούτων, καὶ ὧν ἄλλων ὅσα γ' ἂν τῇ εὐρώπῃ διήμαρτηται, καὶ γὲ τῇ λιβύης πολιτείᾳ. νῦν δ' ἀρκείσει ταῦτα λεχθέντα πρὸς οὓς πρὸ ἡμῶν, ὅσους ὠήθημεν ἱκανοὺς εἶναι παρατεθέντας ἐκμαρτυρεῖν ἡμῖν ὅτι δικαίως προειλόμεθα καὶ αὐτοὶ τὸ αὐτὸ ἔργον, τοσαύτης ἐπανορθώσεως καὶ προθήκης δέομενον. ἐπεὶ δὲ τοῖς πρὸς ἐκείνους λόγοις συνεχὴς ὅδε ἡ ἐγχείρησις τῆς ἡμετέρας ὑποσχέσεως, λαβόντος ἀρχὴν ἐτέραν λέγομεν, ὅτι δεῖ τὸν χωρογραφεῖν ὧν χειροῦται, πολλὰ δὴ φυσικῶς τε καὶ μαθηματικῶς λεγόμενα ὑποθέσθαι, καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων ὑπόνοιάν τε καὶ πίστιν τὰ ἑξῆς πραγματεύεσθαι. εἴρηται γὰρ ὅτι οὐδεὶ οἰκοδομοῦντι, οὐδ' ἀρχιτέκτονι οἰκίαν ἢ πόλιν ἱδρύσασθαι καλῶς οἷός

*ἡμῶν δ' ἄλλοτ' ἄλλη μεταχωρούσης, id est nobis aliunde aliò commeantibus alia atq; alia.

ortus & occasus, similiter æstiuus & hybernus non per seipsum, sed quo ad nos. *Nobis uerò interdū aliò transmeantibus inter alia oriendi & occidēdi loca sunt & æquinoctialia & tropica. continentis autē terræ eadem permanet longitudo. Tanain igitur & Nilū non sine loco exitū facere, æstiuum autem ortum æquinoctialem nouum. Cum autem Europa pluribus promōtorijs procidat, melius quàm Eratosthenes de ipsis dixit iste, ait nondū sufficienter. nam ille tria tradit promontoria: unum ad colūnas pertinens, in quo Hispania: alterum ad fretum, in quo est Italia: tertium uerò ad Maleam, in quo quæ inter Adriam et Euxinum gentes omnes atq; Tanais sunt. Iste uerò duo prima pari modo exponit. Tertium uerò ad Maleam & Sunium, in quo Græcia est uniuersa, & tractus Illyricus, itemq; nō nulla Thraciæ. Quartū in quo, est ad Thraciā Chersonesus, in qua Sesti et Abydi sunt angustiæ, eam Thraces habēt. Quintū ad Cimmericum Bosphoron & ostium Mæotidis. Prima igitur duo cōcedamus, simplicibus nanque sinubus circundantur: unū quidem inter Calpen & Sacrum promontoriū, in quo Gades, & pelago inter columnas & Siciliam medio: alterum & hoc, & Adriatico. Atqui lapygium promontoriū superincidit, biuerticem efficiens Italiam. habet autem quandā è contra manifestationem. Reliqua uaria quidem liquidius et multas in partes distincta aliam exigunt partitionem. Ipsa etiam sex partita portionibus diuisio pariter habet similem consequenter instantiā per promontoria distincta. Verùm enimuero nos in cūctis particulatim & horum & aliorum, prout attinebit emendationem faciemus, quantum & in Europa & in Africæ ambitu erratum est. Hæc aduersus antiquiores nūc dicta satis erunt, quot adiectos testimonio nobis sufficiētes esse putauimus, quod iustis de causis hocidem opus ipsi delegerimus, id quod tantæ emendationis & additamenti prorsus indigebat. Postq; uerò ad nostra contra illos uerba est, cōtigua nostræ pollicitationis aggressio, alterum captantes initium, dicimus ei qui locorū descriptionem aggreditur, necessarium esse ut pleraq; rerum naturalium & mathematicarū disputata supponat, & ad illorū intelligentiam & fidem eorum quæ ordine sequuntur tractatum absoluat. Etenim sermone uulgatum est, nec ædium constructorem, nec architectum, aut domicilium aut oppidum ędificare

posse absq; climatum cœlestium partium cognitione, nisi etiam formas magnitudinesq; didicerit, caloresq; & frigora, cæteraq; generis eiusdem, & nisi totũ orbis terræ situ locaq; proposuerit. Ipsa enim in plano producta descriptio & superficies una & eadẽ ad Hispanienſia & Indica & his interiacẽtia, & nihilominus orientis solis & occidentis & cœli mediũ tenendi designata terminatio perinde ac omnibus cõmunis. Hæc quidẽ cui fuerint intellecta & cœli dispositio ac motus, & re uera rotunda terræ superficies percepta erit. Ad aspectum aũt plana formatur, Geographicã traditionem habet. Alio aũt modo non utiq; Geographicam. haud enim omnia uel ante uel retro uel ex transuerso plana assistunt, sicuti per ingentem euntibus planitiem, perinde ac Babylonios per campos, aut equora, nec ullã ad res cœli demonstrationem exhibent, neq; ad solis motiones, neque ad habitudines quo ad nos siderum reliquorũ. Ita & terrarum pictoribus similia semper assistere necesse est. Nam qui pelagi cursum aut per camporum locos uiam tenet, communibus quibusdam phantasijs imaginibusq; ducitur, quib. & imperitus & ciuilis homo hæc ipsa operatur rerum cœlestium inexpertus existens, & contrarias in hæc demonstrationes prorsus ignorans. Solem enim orientem & occidentem, & mediũ cœli spaciũ tenentem aspicit. Quo'nam uerò modo non inspiceret? non enim illi commodum ad propositum, sicut neq; æqualiter distare, id est parallelũ esse ad rem assistentem, aut non. Forsan autem aliquid speculatur, apparebit uerò in mathematice disputatis sicut indigenæ. nam locus talia habet incidentia. Orbis uerò descriptor non indigenæ utique describit aut ciuili eius generis, qui nullam curam suscipiat, si quid propriè de disciplinis dicat. Nec enim messori aut fossori, sed ei qui persuasionem capere ualeat, taliter se terrã omnem habere traditur, sicut Mathematici dicunt, & alia quæ ad huiusmodi materiam attinent. Antecedentibusq; mandat, ut cum illa priora meminerint, succedẽtia deinde perspiciant: illis enim cõsequentia dicturum. Vnde qui in hæc inciderint, eos tutiorem rerũ traditarũ usum facturos, si ex Mathematica ratione audierint, qui secus habeant eis orbem describere sese negat. Scriptorẽ profectò orbis de ijs quę sibi incipiendi ordinẽ habeãt, Geometris fidem adhibere oportet, qui terrã uniuersam dimensi sunt, hos autem astronomis,

τε γηΐοις τ' εὖ, ἀπροσδεῶς ἔχων πλημάτων τε τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν καὶ χημάτων τε καὶ μεγεθῶν καὶ διαλόπους καὶ ψύχους, καὶ ἄλλων τοιούτων, μή τι γε τὴν ὅλην οἰκουμένην τὸ προθετῶν. αὐτὸ γὰρ τὸ εἰς ἐπιπέδου γράφειν ἀδηφάνειαν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν, τά τε ἑῳακὰ, καὶ τὰ ἑσπέρια, καὶ τὰ μέσα πάντων, καὶ μηδ' ἥλιον δύσεις καὶ ἀνατολὰς ἀφορίζειν, καὶ μεσουρανήσεις, ὡς ἂν κοινὰς πᾶσι ταῦτ' μὲν προεπινοήσαντι τὴν τοῦ οὐρανοῦ διάθεσίν τε καὶ κίνησιν, καὶ λαβόντι ὅτι σφαιρικὴ μόνη ἡ κατ' ἀλήθειαν γῆς ἐπιφάνεια. πλάττεται δὲ νῦν ἐπίπεδος πρὸς τὴν ὄψιν, γεωγραφικὴ ἔχει τὴν παράδοσιν, ταῦτ' ἄλλως, οὐ γεωγραφικήν. οὐ γὰρ ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ μεγάλων, οἷον τῶν Βαβυλωνίων, ἢ ἐξ πελάγους παείσαντα τὰ πρόσω πάντα, καὶ τὰ κατόπιν καὶ ἐκ πλαγίων ἐπίστασθαι, καὶ οὐδεμίαν αὐτῶν φασιν παρέχειν πρὸς τὰ οὐράνια, καὶ τὰς τοῦ ἡλίου κινήσεις καὶ σχέσεις πρὸς ἡμᾶς καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων· οὕτω καὶ γεωγραφοῦσιν ἀεὶ δεῖ παείσασθαι τὰ ὅμοια. ὁ μὲν γὰρ πελαγίζων, καὶ ὁπόσην ἐξ χώρας πεπλάδηται, κοιναῖς πίσι φαντασίαις ἄγεται, καθ' ἃς καὶ ὁ ἀπαίδευτος καὶ ὁ πολιτικὸς φέρεται ταῦτα, ἄπειρος ὢν τῶν οὐρανίων καὶ τὰς πρὸς ταύτας ἀντιμφάσεις ἀγνοῶν. ἀνατέλλοντα μὲν γὰρ ὁρᾶ τὸν ἥλιον καὶ δύοντα καὶ μεσουρανοῦντα· τίνα δὲ τρόπον, οὐκ ἐπισκοπεῖ. οὐδὲ γὰρ χρήσιμον αὐτῷ πρὸς τὸ προκείμενον, ὥστ' οὐδὲ τὸ πλάττεσθαι ἐστάναι τε παρεσκεύασται μή. τάχα δ' ἂν ἐπισκοπεῖ, μέν τι, δύξει δ' γε τοῖς μαθηματικῶς λεγομένοις καθάπερ οἱ ἐγχώριοι. ἔχει γὰρ ὁ τόπος τοιαῦτα διαπτώματα. ὁ δὲ γεωγράφος οὐκ ἐγχωρίῳ γεωγραφεῖ, οὐδὲ πολιτικῷ τοιούτῳ, ὅστις μηδὲν ἐφρόντισε τῶν λεγομένων ἰδίως μαθημάτων. οὐδὲ γὰρ θορυβεῖ καὶ σπαπανᾷ, ἀλλὰ τοῦ πειθῆναι δύναμένῳ, τὴν γῆν ἔχειν οὕτω πρὸς ὅλον, ὡς οἱ μαθηματικοί φασι, καὶ τὰ ἄλλα τὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τὴν τοιαύτην. κωλύει τε τοῖς πρώτοις ἐκεῖνα προγυμνασθεῖσι τὰ ἑξῆς ἐφορᾶν. ἐκείνοις γὰρ τὰ ἀκόλουθα δρᾶν, ὥστε μᾶλλον ποιήσασθαι τὴν παραδιδομένων ἀσφαλῆ τὴν χρῆσιν τοὺς γυγχάνοντας ἂν ἀκούσαι μαθηματικῶς, τοῖς δ' ἄλλως ἔχουσιν, οὐ φησι γεωγραφεῖν. τὸν δὲ μὴ γεωγραφοῦντα πιστεύσαι δεῖ πρὸς τῶν ἐχόντων αὐτοῦ τάξιν ἀρχῆς, τοῖς ἀναμετρήσασι τὴν ὅλην γῆν γεωμέτραις, τούτους δὲ τοῖς ἀστρονομικοῖς, ἐκείνους

ἐκείνους δὲ τοῖς φυσικοῖς. ἡ δὲ φυσικὴ ἀρετή τις. τὰς δ' ἀρετὰς ἀνυποθέτους φασὶν εἶναι· ἐξ αὐτῶν ἠρτημένας, καὶ γὰρ αὐτὰς ἐχούσας τάς τε ἀρχὰς, καὶ τὰς πρὸς ἑαυτὰς πίστεις. τὰ μὲν οὖν παρὰ τῶν φυσικῶν δεικνύμενα τοιαῦτα ὄντα. σφαιροειδὴς μὲν ὁ κόσμος, καὶ ὁ οὐρανὸς, ἡ ῥοπὴ δ' ὑπὸ τὸ μέσον τῶν βαρέων. πρὸς τοῦτο τε σωιζομένου ἡ γῆ σφαιροειδῶς, ὁμόκεντρος ὡς μὲν οὐρανῷ μένει, καὶ αὕτη καὶ ὁ δι' αὐτῆς ἄξων καὶ τοῦ οὐρανοῦ μέσου τεταμένος. ὁ δ' οὐρανὸς πρὸς ἀμφοτέρα πρί τε αὐτὸν, καὶ πρὸς τὸν ἄξονα ἀπ' ἀνατολῆς ὑπὸ δύσιν. σωιζομένων δὲ οἱ ἀπλανεῖς ἀστέρες ὁμοταχεῖς ὡς πόλῳ. οἱ μὲν οὖν ἀπλανεῖς ἀστέρες κατὰ παραλλήλων φέρονται κύκλων. παραλληλοι δ' εἰσὶ γνωριμώτατοι ὅ, τε ἰσημερινὸς καὶ οἱ τροπικοὶ δύο, καὶ οἱ ἀρκτικοί. οἱ δὲ πλάνητες ἀστέρες, καὶ ἥλιος, καὶ σελήνη, κατὰ λοξῶν τινων τῶν τεταμένων ὑπὸ ζῳδιακῶν. τούτοις δὲ πεδύσαντος ἢ πᾶσιν ἢ τισιν, οἱ ἀστρονομικοὶ τὰ ἑξῆς πραγματεύονται, κινήσεις, καὶ περιόδους, καὶ ἐκλείψεις, καὶ μεγέθη, καὶ ἀφιστάσεις, καὶ ἄλλα μυρία. ὡς δ' αὕτως οἱ τὴν γῆν ὅλην ἀναμετροῦντες γεωμέτραι προσίθεντα τὰς τῶν ἀστρονομικῶν, καὶ τῶν φυσικῶν δύξας, τὰς δὲ τῶν γεωμετρῶν πάλιν ἡ γεωγράφοι. πρωτάζωνον μὲν γὰρ ὑποθέσθαι δεῖ τὸν οὐρανὸν, πρωτάζωνον δὲ τὴν γῆν, ὁμωνύμους δὲ καὶ τὰς ζώνας τὰς κάτω τῆς ἄνω. τὰς δ' αἰτίας εἰρήκαμεν τῆς εἰς τὰς ζώνας διαιρέσεως, διορίζοντο δ' αἱ ζῶναι κύκλοις παραλλήλοις τοῦ ἰσημερινοῦ γραφομένοις ἑκατέρωθεν αὐτοῦ, δυσὶ μὲν τοῖς ἀπολαμβάνουσι τὴν διακεκαυμένην, δυσὶ δὲ τοῖς μετὰ τούτους. εἰ πρὸς μὲν τῇ διακεκαυμένῃ τὰς δύο κατοικίστους δύο ποιοῦσι, πρὸς δὲ ταῖς δύο ταῖς κατεψυγμέναις. ὑποπίπτει δ' ἑκάτερον τῶν οὐρανίων κύκλων, ὁ ὑπὸ γῆς ὁμώνυμος αὐτοῦ. καὶ ἡ ζώνη δὲ ὡσαύτως τῇ ζώνῃ. δύο μὲν οὖν φασι τὰς οἰκεῖσθαι δυναμένας, ἀοικήτους δὲ τὰς ἄλλας· τὴν μὲν διὰ καῦμα, τὰς δὲ διὰ ψύχος. τὸν δ' αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ τῶν ἀρκτικῶν καὶ τῶν τροπικῶν, παρ' οἷς εἰσιν ἀρκτικοὶ διορίζουσιν ὁμωνύμως τοῖς ἄνω τοὺς ὑπὸ γῆς ποιουμένους, καὶ τοὺς ἑκάστοις ὑποπίπτοντας. τὸ δ' ἰσημερινοῦ διχοτέμνοντος τὸν ὅλον οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν ἀνάγκη διαιρεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ ἰσημερινοῦ. καλεῖται δὲ τῶν ἡμισφαιρίων

illos uerò physicis. Nempe physica uirtus quædam est. at enim uirtutes nequaquàm suppositiones habere dicunt, ex seipsis uidelicet pendentes, & in seipsis principia & de omnibus fidem habentes. Quæ autem à physicis demonstrantur, huius generis sunt, Mũdi formam esse rotundam atque cœli grauium in medium esse momentum. Circa hoc rotundæ figuræ terra consistens, eodem quo cœlum centro & ipsa permanet, perq; ipsam ac cœli medium axis extenditur, & circa illam atque axem ab ortu in occasum cœlum circumagitur. Cum'que illo minimè errantes stellæ, quæ pari celeritate cum polo sunt. Stellæ igitur erroris expertes per circulos parallelos deferuntur. Cæterùm circuli paralleli notissimi sunt, æquinoctialis, tropici duo & septentrionales. Verum* errones stellę & sol & luna per quosdam obliquos ordines constitutos in zodiaco rapiuntur. His quidem uel omnibus uel plerisque fidem adhibentes astronomi, deinceps relíqua pertractant motus, ambitus, defectus, & magnitudines, & distantias, & infinita cætera. Eodem modo Geometræ totius terræ mensuram dimetientes, physicorum & astronomorum sententijs adhærent: rursus scriptores terræ omnes geometricas amplectuntur opiniones. Cœlum enim quinque constare zonis, præsupponendum est, quinque etiam zonis terram componi & eiusdem esse nominis, quæ in imis & quæ in superioribus sunt. Diuisionis quidem in zonas causas retulimus. Zonæ uerò per circulos ad æquinoctialem parallelos distingui possunt ex utraq; illius parte descriptos: duos quidem torridam plagam capientes, & duos post istos. Qui quidem ad torridam duas efficiunt temperatas, penes temperatas autem duas frigidas apponunt. Vnicuiq; uerò ex cœlestibus circulo, eiusdem uocabuli terrestris subiacet, & zonæ zona similiter. Temperatas esse dicunt quæ habitari possunt, reliquas autem inhabitabiles: unam quidem ob incendium, reliquas uerò propter frigora. Eodem modo & de Tropicis & de septentrionalibus, apud quos sunt Arctici, superioribus terrestres pari appellatione distinguunt, & unicuiq; suppositos. Cum autem æquinoctialis totum duas in partes cœlum secet, & terram diuidi necesse est, ab incũbente sibi æquinoctiali. Hemisphæriorum autem

* ἀί πλάνητες, stellæ planetæ, græcum latino notius.

utrunq; & cœleſte et terreſtre, unum quidem Boreale, alterũ uerò auſtrale uocat. Sic & de torrida ſub eodẽ circulo bipartito diuiſa, una quidem eius pars Borealis, altera uerò erit auſtralis. Cõſtat item & temperatarũ zonarũ unam quidem Borealem, alterã uerò auſtralem fore, cũ eiuſdem ſit appellationis cũ hemiſphęrio in q̃ eſt. Nuncupatur aũt boreale illud hemiſphæriũ, q̃d eam circũdat temperatã, in qua ſi quis ab oriente perſpectet in occaſum, eipolus eſt ad dextrã, à ſiniſtra uerò æquinoctialis, uel in quo ſpectantib. in meridiem dexter eſt occidẽs, ſiniſter aũt oriens, auſtrale uerò è cõtra ſe habẽs. Quocirca nos in alterutro eſſe hemiſphęrio nimirũ boreali, manifeſtũeſt: in ambobus autem impoſsibile. Nam ingentes in medio ſunt fluuij, Oceanus primùm, deinde torrida. Nec oceanus quidem in noſtræ habitabilis medio totam ſcindens terram, nec locus exuſtus, nec illius pars contra dicta clima ta ſeſe habẽs, reperitur in boreali temperata. His acceptis Geometra gnomonicis uſus & reliquis ab aſtronomico demonſtratis, in quibus paralleli ad æquinoctialem per quãlibet habitationẽ comperiuntur, & qui per rectas hos ſecant. Deſignati uerò per polos menſurat habitabilem ingrediens, reliquam autem per diſtantiarum rationem. Hoc pacto quantum ab æquinoctiali uſq; ad polũ interſit, inuenire quis poſſet. Quæ maximi terræ circuli portio quarta eſt, hoc qui habet, quadruplam quoq; illius partem habet. Hic eſt autem diameter terræ menſuram complectens. Sicut igitur qui terram metitur, ab aſtronomiæ peritо ſumpſit exordia, aſtronomus autem à Phyſico: eodem modo & orbis ſcriptorem ab eo qui terram dimenſus eſt totam, perſuaſum iſti credere oportet, & ijs quibus hic fidem præſtitit. Primum noſtri mundi ſitum exponere oportet quantus eſt, quali figura, quali natura ſit, & quo'nam modo ad uniuerſam terram ſeſe habeat. Hoc enim terræ ſcriptoris proprium eſt officiũ. Poſtea ad terrarum ſingula atque maris, prout attinet accõmodare ſermonem. Cumq; indicauerit, quæcunq; noſtri maiores non ſatis idoneè diſſeruerint, ad ea quæ optimè credita fuerint accõmodabimus. † Subiectum ergo ſit, rotundam unà cum mari terram eſſe, unãq; & eandem cũ æquorib. ſuperficiẽ habere. In tãta enim mole ipſa terrę contegereẽ eminentia, cũ puſilla ſit et occultari ualeat. In iſtis itaq; rotunditatẽ non inſtar torni, nec geometræ more ad rationem dicimus,

Hic quidam tertium librum ordiuntur.

ἑκάτερον τῶν ὀρανίων κύκλων τοῦ ὑπὲρ γῆς, τὸ μὲν Βόρειον, τὸ δὲ νότιον. ὅτως δὲ καὶ ἡ διακεκαυμένη, ἴσον τε αὐτὸ κύκλῳ διχᾶ διαιρουμένη, τὸ μὲν ὅλον Βόρειον αὐτῆς μόριον, τὸ δὲ νότιον. ὅλην δ' ὅτι καὶ τῶν δύο κεράτων ζωνῶν ἡ μὲν ὅλη Βορεία, ἡ δὲ νότιος ὁμωνύμως τῇ ἡμισφαιρίῳ· ὧν ὅτι. καλεῖται δὲ Βόρειον μὲν ἡμισφαίριον τὸ πρὸς τοῖς δύο κέρασιν ἐκείνῳ πεπιεχόμενον, ὧν ἡ ὑπὸ τῆς διὰ τῶν ἀναβολῶν βλεπούσης, ὧν δεξιᾶς μὲν ὄντος τοῦ πόλου, ὧν ἀριστερᾶς δ' ὁ ἰσημερινός. ἢ ὧν πρὸς μεσημβρίαν βλέπουσιν, ὧν δεξιᾶς μὲν ἔστι δύσις, ὧν ἀριστερᾶς δ' ἀνατολὴ νότιον δὲ τὸ ἐναντίως ἔχον. ὥστε δῆλον ὅτι ἡμεῖς ἐσμὲν ὧν ἐν τούτῳ τῷ ἡμισφαιρίῳ, τῷ Βορείῳ γε, ὧν ἀμφοτέροις δ' ὀχ οἷόν τε. μέσον δ' μεγάλοι ποταμοί. ὠκεανὸς μὲν πρῶτα, ἔπειτα ἡ διακεκαυμένη. ὅτε δὲ ὠκεανὸς ὧν μέσῳ ἡ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένη ὅδε τέμνων ὅλην, ὅτ' ὂν διακεκαυμένον χωρίον. οὐδ' δὴ μόριον αὖθ' εὐκράτοις κλίμασιν ὑπαντίως ἔχον τοῖς κεχθεῖσιν ὧν τῇ βορείῳ δύκρατῳ. λαβὼν δ' ὁ γνωμέτρης, προχειρισάμενος ἐκ τῶν γνωμονικῶν καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἀπὸ τοῦ ἀστρονομικοῦ διδασκομένοις, ὧν οἷς οἵ τε παράλληλοι ἡ ἰσημερινὴ εὑρίσκονται οἱ καθ' ἑκάστην τὴν οἴκησιν, καὶ οἱ πρὸς ὀρθὰς τέμνοντες τούτους. γραφόμενος δὲ διὰ τοῦ πόλου, κατεμερεῖ τὴν μὲν οἰκήσιμον ἐμβατεύων. τὴν δ' ἄλλην ἐκ τοῦ λόγου ὧν ἀρκέσαντος. ὅτω δ' ἂν εὑρίσκοι πόδα ἂν εἴη ὁ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ μέχρι πόλου, ὅπερ ἐστὶ τετάρτημόριον τοῦ μεγίστου κύκλου τῆς γῆς. ἔχομεν δ' ἔτι καὶ ἐκ τοῦ τετραπλάσιον αὐτοῦ. ἔστω δ' ὅσην ἡ πορίμβος τῆς γῆς. ὥσπερ ὃν ὁ μὴ τὴν γῆν ἀναμεμετρῆσθαι πρὸ τοῦ ἀστρονομικῶς ἔλαβε τὰς ἀρχάς. ὁ δὲ ἀστρονόμος πρὸ τοῦ φυσικοῦ, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸν γεωγράφον παρὰ τοῦ ἀναμεμετρηκότος ὅλως τὴν γῆν, ὡρμηθότα πεισθῆναι τούτῳ, καὶ οἷς ἐπίστευσεν ἕτερος, πρῶτον μὲν ἐκθέσθαι τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην πόσης τινὸς καὶ ποίας τὸ σχῆμα, καὶ τὴν φύσιν οἵα ὅτι, καὶ πῶς ἔχουσα πρὸς τὴν ὅλην γῆν. εἶδον γὰρ ἔστιν οἱ γεωγράφοι. ἔπειτα περὶ τῶν καθ' ἕκαστα, ὧν τε κατὰ γῆν καὶ ὧν καὶ θάλατταν ποιήσασθαι τὸν προσήκοντα λόγον. πεφασμένου μὲν ὅτι μὲν ἱκανῶς εἴρηται τοῖς πρὸ ἡμῶν, πολλὰ δὲ καὶ παρεισδυομένοις ἀρίστοις γεγονέναι περὶ τούτων. ὑποκείσθω δὴ σφαιροειδὴς ἡ γῆ, σὺν τῇ θαλάττῃ, μίαν, καὶ τὴν αὐτὴν ἔχουσα τοῖς πελάγεσι συγκρύπτουσα γὰρ ἂν τὸ ὀξύτερον τῆς γῆς ἐν τοσούτῳ μεγέθει μικρὸν ὂν καὶ λανθάνειν δυνάμενον, ὥστε τὸ σφαιροειδὲς ὕδατι τὸν πᾶν, οὐχ ὡς ἂν ἐκ τόρνου φαμὲν, ἀλλ' ὡς ὁ γεωμέτρης πρὸς λόγον, ἀλλὰ

ſed ad ſenſum, & hunc craſsiorem. Quinque igitur contenta zonis intelligatur, & æquinoctialis in ea circulus locatus, & alter huic parallelus, frigidam in boreali hemiſphærio diſterminans, & alius qui per polos ad rectas iſtos ſecet. Cũ ergo ſeptentrionale hemiſphærium duas terræ quartas cõplectatur portiones, quas efficit æquinoctialis ad circulũ per polos tranſeuntem, in horum utroq; quatuor laterum locus intercipitur: cuius boreale latus dimidium eſt paralleli qui ad polum pertinet: auſtrale uerò æquinoctialis eſt dimidiũ. Reliqua uerò latera partes ſunt eius quæ per polos ducitur, inuicem oppoſita pari longitudine. In altero igitur iſtorum quadrilaterum locorum, uter autem ſit, nihil intereſſe uidebitur, noſtram habitabilem locatã eſſe dicimus, quam inſulæ ſimilem mare circumalluit. Hoc autem & ratione & ſenſu demonſtrari diximus. Quod ſi quis huic rationi fidem abnegat, à terrę deſcriptione deficeret utiq;, nec inſulam facere, uel huic, quod experimento cõprehendimus concedens. Quãdoquidem & ab aurora utrinq; nauigatio circumagitur, & ab occaſu, paucis in medio locis exceptis. Hæc autem pelago'ne an ſolo inhabitabili terminentur, nequaquam intereſt. * Orbis nanq; deſcriptor partes mundi cognitas refert cogitat, ignotas autem omittit, ſicut & quę extra illam poſita ſunt. Rectam autem coniungentibus lineam ad extrema circunductę utrinque nauigationis ſigna, ſufficiet totam dictæ inſulæ figuram explere, & in eo iam dicto quadrato ipſa procumbat inſula. Eius autem quæ appareat capienda eſt magnitudo, auferentib. ab tota quidem terræ magnitudine hæmiſphæriũ noſtrũ, & ab hoc rurſum medietas, ab hoc item quadratum ipſum rurſus, in quo habitabilem iacere dicimus. Suſcipere aũt opus eſt & de figura proportionem, id q̃d apparet ſubiectis adaptãdo. Poſtq; uerò eius quod inter æquinoctialem et interceptũ parallelum, huic ad polum partis Borealis hemiſphærij * ſpondylus eſt figura. Ille autem per polum bipartito ſecans hemiſphærium, etiam bipartito ſecat ſpondylum, & quadratum facit. Manifeſtum erit quòd ſpondyli ſuperficie minus eſt quadratum illud, cui Atlãticum pelagus imminet. Ipſa uerò habitabilis in hoc inſula, chlamydis formam gerens, minor quàm dimidium quadrati pars extitit. hoc ex geometria & circunfuſi maris quantitate apparet, quòd terrarum extremitates operiens

** Græcè ſic legitur· οὐ γὰρ γεωγραφῶν ἡ πτέρις cætera. non enim orbis deſcriptor.*

** σπόνδυλος· id eſt uerticulus.*

ἀλλὰ πρὸς αἴσθησιν, καὶ ταύτῃ παχυτέραν, νοείσθω δὴ ὡσαυτάζων· καὶ ὁ ἰσημερινὸς τετμημένος ὑπ' αὐτῆς κύκλος, καὶ ἄλλος ζύτως παράλληλος, ὁρίζων τὴν κατεψυγμένην ὑπὸ Βορείῳ ἡμισφαιρίῳ, καὶ διὰ τῶν πόλων τῆς τέμνων τούτους πρὸς ὀρθάς. τὸ δὴ Βορεῖον ἡμισφαιρίον δύο πορίζεται τετάρτημόρια τῆς γῆς, ἃ ποιεῖ ὁ ἰσημερινὸς πρὸς τῷ διὰ τῶν πόλων, ὑπ' ἐκατέρῳ τούτων ἀναλαμβάνεται τετράπλευρον χωρίον, οὗ ἡ μὲν Βορεία πλευρὰ, ἡμισυ τοῦ πρὸς τῷ πόλῳ παραλλήλου ὅλου. ἡ δὲ νότιος τοῦ ἰσημερινοῦ ἥμισυ. αἱ δὲ λοιπαὶ πλευραὶ τμήματά εἰσι τοῦ διὰ τῶν πόλων, αὐτικείμεναι ἀλλήλαις ἴσαι τὸ μῆκος, ὑπ' ἑκατέρῳ δὴ τῶν τετραπλεύρων τούτων. ὁποτέρων δ' οὐδὲν ἂν διαφορὰν δόξειεν, ἰδρύσθαι φαμὲν τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην πορίπλυτον θαλάττῃ, καὶ ἐοικυῖαν νήσῳ. ἔρηται γὰρ ἡ ὅτι τῇ αἰσθήσει, τῷ λόγῳ δείκνυται ὧδε· εἰ δ' ἀπιστεῖ τις τῷ λόγῳ τούτῳ, διαφόροις ἂν πρὸς τὴν γεωγραφίαν, ὁ δὲ νῦν ποιεῖν, ἢ ὅπερ ἐκ τῆς πείρας ἐλάβομεν τούτῳ συγχωροῦν, ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς ἑῴας πλοῖ ὀλίγων τῶν μέσων χωρίων. ταῦτα δ' οὐ διαφορεῖ θαλάττῃ, πορατὸν εἶναι καὶ γῇ ἀοικήτῳ. ὁ γὰρ γεωγράφων ζητεῖ τὰ γνώριμα μόρια τῆς οἰκουμένης εἰπεῖν, τὰ δ' ἄγνωστα ἐᾶν, καθάπερ καὶ τὰ ἔξω αὐτῆς, ἀφεικέναι δ' ὡσὶ τοὺς ἐξασίμους δύθεῖαν γραμμὴν ἀπὸ τῶν ὑστάτων σημείων τοῦ ἑκατέρωθεν παραπλοῦ, τὸ πανὸ ἐκπλεῖσθαι σχῆμα τῆς λεγομένης νήσου. πεποίηται δὲ ἡ μὲν νῆσος ὧν τῷ λεχθῆναι τετραπλεύρῳ. δεῖ δὲ λαβεῖν τὸ μέγεθος αὐτῆς τὸ φαινόμενον, ἀφελόντας ἀπὸ μὲν τοῦ ὅλου μεγέθους τῆς γῆς τὸ ἡμισφαίριον τὸ καθ' ἡμᾶς, ἀπὸ δ' αὖ τούτου τὸ ἥμισυ, ἀπὸ δ' αὖ τούτου πάλιν τὸ τετράπλευρον, ὧν ᾧ δὴ κεῖσθαι τὴν οἰκουμένην φαμέν. ἀνάλογον δὲ καὶ περὶ τοῦ σχήματος ὑπολαβεῖν δεῖ τὸ φαινόμενον τοῖς ὑποκειμένοις ἐφαρμόττοντα. ἀλλ' ἐπεὶ δὴ τὸ μεταξὺ τοῦ ἰσημερινοῦ, καὶ ληφθὲν παραλλήλου τούτῳ πρὸς τῷ πόλῳ τμήματος τοῦ Βορείου, ἡμισφαιρίου πανόπλους ὅδε τὸ σχῆμα. ὁ δὲ διὰ τοῦ πόλου διχᾶ τέμνων τὸ ἡμισφαίριον, διχᾶ τέμνει καὶ τὸν πανόπλον, καὶ ποιεῖ τὸ τετράπλευρον. ἔσται δὴ λοιπὸν πανοπλίου ὧν φανείας, μεῖον τὸ τετράπλευρον, ὧ ἐπίκειται τὸ ἀτλαντικὸν πέλαγος. ἡ δ' οἰκουμένη χλαμυδοειδὴς ὧν τούτῳ νῆσος, ἔλαττον ἢ ἥμισυ τοῦ τετραπλεύρου μόριόν ἐστι. φανερὸν δὲ ὧδε ἔκ τε γεωμετρίας καὶ τοῦ πλήθους τῆς προκειμένης θαλάττης,

operiens utrinque conducit in unum ad minoris extremitatis figuram, & tertiæ partis longitudinis, & latitudinis maximæ. Ex quibus unum est stadiorum millium septuaginta ut plurimum à mari finitum, quod mare ultrà nauigari nequit propter magnitudinem ac solitudinem. Alterum minus millium triginta terminatum ab inhabitabili propter calorem uel frigus. Hoc enim propter calorem inhabitabile quadrati latitudinem quidem habens stadia millia octo & octingenta, longitudinem autem maximam millium centum uigintisex, quanta est æquinoctialis medietas, reliquum plus esset. Istis Hipparchi dicta quodammodo consonant. Ille enim inquit terræ magnitudinem supponens, quam Eratosthenes dixit. Hinc mundi exceptionem fieri oportet. haud enim multum differre ad ea quæ de cœlestibus apparent secundum habitationem quamlibet, sic habere dimensionem, uel sicut posteri tradidere. Existente igitur secundum Eratosthenem circulo æquinoctiali stadijs millibus ducentis quinquaginta, & duobus, quarta pars esset millia sexaginta & trium. Hoc autem est ab æquinoctiali ad polũ, quindecimsexagesima, sicut æquinoctialis est sexaginta. Ab æquinoctiali uerò ad æstiuum tropicum quatuor. Hic per Syenem descriptus parallelus ratiocinatur & computat pro qualibet distantia ex apparentibus mensuris. Tropicum enim ad Syenem iacere contingit, quoniam hic secundum æstiuas conuersiones meridiei gnomon nullas reddit umbras. Meridianus autem per Syenem maximè describitur per fluenta Nili sicut à Meroe usque Alexandriam. Hic autem stadia sunt circiter millia decem. Per medium uero interuallum Syenem consistere contingit, hinc ad Meroen millia quinque: rectè uerò progredienti, ad stadiorum tria millia in meridiem. reliqua non ultra sunt propter feruorem habitabilia. Vnde per hæc loca parallelum qui idem est qui per cinamomiferam transit terminum, & initium poni oportet nostræ habitabilis ad meridiem. Cum igitur stad. millia quinque à Syene sint ad Meroen, alia uerò tria superaddantur à Syene ad æquinoctialem, essent omnino millia octo ad terræ habitabilis terminos. A' Syene uerò ad æquinoctialem millia sedecim & octingenta. totidem enim sunt ex quatuor sexagenis, cum unaquaque millium quatuor & ducentorum ponatur.

καλυπτούσης τὰ ἄκρα τῶν ἀντείρων ἑκατέρωθεν, καὶ σωματούσης εἰς μύουρον σχῆμα, καὶ τείνουσι τὸ μήκους, καὶ πλάτους τὸ μεγίστου, ὧν τὸ μὲν ἑπτακισμυριάδων σταδίων ὄντων, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πορευόμενον θαλάττῃ, μηκέτι πλεῖσθαι δυναμένῃ, σταδίων μὲν τὸ μῆκος, καὶ τῶν ὁρωμένων· τὸ δ' ἔλαττον τριάκοντα μυριάδων εἰρόμενον τοῦ ἀοικήτου, διὰ θάλατταν ἢ ψύχη. αὐτὸ γὰρ τὸ διὰ θάλατταν ἀοίκητον τὸ πρὸς πλεύρου, πλάτος μὲν ἔχον ὀκτακισχιλίων, καὶ ὀκτακοσίων σταδίων, μῆκος δὲ τὸ μεγίστου μυριάδων δώδεκα καὶ ἑξακισχιλίων, ὅ ἐστιν ἥμισυ τοῦ ἰσημερινοῦ, πλέον ἂν εἴη τὸ λοιπόν. τούτοις ἢ συνωμολόγηται ὅτι, καὶ τὰ τοῦ ἱππάρχου λεγόμενα. φησὶ γὰρ ἐκεῖνος τὸν θέμενον τὸ μέγεθος τῆς γῆς ὅσον ἑπτακοσίων σταδίων ὁρᾶσθαι τὴν ἀνατολὴν, ἐντεῦθεν δὴ πιεῖσθαι τὴν οἰκουμένης ἀφαίρεσιν. οὐ γὰρ πολὺ διοίσειν πρὸς τὰ φαινόμενα τῶν οὐρανίων καθ' ἑκάστην τῶν οἰκήσεων, οὕτως ἔχειν τὴν ἀναμέτρησιν, ἣν οἱ ὕστερον ἀκριβεστέρας ποιήσειν. ὄντος δὲ καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου σταδίων μυριάδων τριάκοντα καὶ ὀκτὼ καὶ δισχιλίων, τὸ τετρακισμύριον εἶναι ἂν ἓξ μυριάδων καὶ τετρακισχιλίων, δῆλον δὲ ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ὑπὸ τὸν πόλον, τριάκοντα καὶ δέκα ἑξηκοστὰ σταδίων, οἷόν ὅσην ὁ ἰσημερινὸς ἑξήκοντα. τὸ δ' ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ ὑπὸ τὸν θερινὸν τροπικόν, πεντήρων. οὕτω δ' ὅσην ὁ διὰ συήνης γραφόμενος παράλληλος. συλλογίζεται δὲ τὰ καθ' ἕκαστα δι' ἀσκημάτων, ἐκ τῶν φαινομένων μέτρων. τὸν γὰρ τροπικὸν κατὰ συήνην κεῖσθαι συμβαίνει. δῆλον γὰρ τοῖς ἀπὸ τῆς θερινὰς τροπὰς, ἄσκιος ὄσην ὁ γνώμων μίσους ἡμέρας. ὁ δὲ διὰ τῆς συήνης μεσημβρινὸς, γράφεται μάλιστα διὰ τοῦ νάιλου ῥύσεως ὡς ἀπὸ μοίρας, ἕως ἀλεξανδρείας, σταδίοις δ' ἐστὶν οὗτοι πρὶ μυρίους. κατὰ μέσον δὲ ὁ διάστημα, τῶν συήνων ἰσοῦσθαι συμβαίνει. ὡς τ' ἐντεῦθεν ὧν μοιρῶν πρὸς ἑπτακισχιλίους, πόσοι ὄντι δ' ἐπ' εὐθείας ὅλην τετρισχιλίους σταδίους ὧν μεσημβρίαν, οὐκέτι οἰκήσιμα τ' ἄλλα εἰ διὰ καῦμα, ὥστε τὸν διὰ τούτων τῶν πόλων παράλληλον ὑπὸ αὐτὸν ὄντα τοῦ διὰ τῆς κινναμωμοφόρου, μοίρας καὶ ἀρχὴν δεῖ πιθέσθαι τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης πρὸς μεσημβρίαν. ἐπεὶ δ' ἦν πντακισχίλιοι μὲν εἰσὶν οἱ ἀπὸ συήνης, εἰς μοιρῶν ἄλλοι δὲ πρὸς γεγόνασι τριχίλιοι, εἴη ἂν οἱ πάντες ὧν οὗς ὁρᾶς ἡ οἰκουμένης, ὀκτακισχίλιοι, ὧν δὲ γ. τ' ἰσημερινὸν ἀπὸ συήνης, μύριοι ἑξακισχίλιοι ὀκτακόσιοι. δοῦ γὰρ εἰσὶν οἱ τ' τετταράκοντα ἑξηκοντάδων, τιθέσης ἑκάστης πεντακισχιλίων ἡ ὀγδοήκοντα, ὥστε

ὥστε λοιπὸν εἶναι ἂν ἀπὸ τῶν ὁρῶν τὸ οἰκουμένης ὧν τὸν ἰσημερινόν, ὀκτακισχίλιοι ὀκτακόσιοι, ἀπὸ δὲ τοῦ ἰσημερινοῦ, ὀκτακισχίλιοι ὀκτακόσιοι. ἀπὸ δὲ ἀλεξανδρείας δισμύριοι χίλιοι ὀκτακόσιοι. πάλιν δ' ἀπὸ τ' ἀλεξανδρείας ἐπ' εὐθείας τῇ ῥύσει τοῦ νείλου, πάντων ὁμολογοῦσι τὸν ἀπὸ ῥόδου πλοῦν. καὶ τοῦτον ἡ τοῦ ἡλ καρίας παράπλουν καὶ ἰωνίας, μέχρι τ' βυζαντίου καὶ βορυσθένους. λαβόντες δὲ τὰ διαστήματα γνώριμα καὶ πλεόμενα, σκοποῦσι τὰ ὑπὸ τ' βορυσθένους ἐπ' εὐθείας ταύτῃ τῇ γραμμῇ μέχρι τίνος οἰκήσιμά ὄντι, καὶ πράττῃ τὰ πρὸς ἄρκτον μέρη τ' οἰκουμένης. οἰκοῦσι δ' ὑπὲρ τ' βορυσθένους ὕσπερ τῶν γνωρίμων σκυθῶν, ξυλοῖνοι, νομάδες τ' βρεττανικῆς ἐσχάτων γνωριζομένων. ἔσθ' ἡ τὰ ἐπέκεινα διὰ ψύχος ἀοίκητά ὄντι. νομάδες δὲ φύτων καὶ ὑπὲρ τ' μαιώτιδος, σαυρομάτ? καὶ σκύθαι, μέχρι τῶν ἑώων σκυθῶν. ὁ μὲν ἓν μασσαλιώτης πυθέας, τὰ πρὸ θούλην τὴν βορειοτάτην τῶν βρεττανικῶν ὕστατα λέγει, παρ' οἷς ὁ αὐτὸς ὄντι καὶ τοῦ ἀρκτικοῦ, ὁ θρινὸς τροπικὸς κύκλος. πρὸ δ' ἡ τῶν ἄλλων οὐδὲν ἱστορῶν, οὔθ' ὅτι θούλη νῆσός ἐστι τις, ὅτ' εἰ τὰ μέχρι δεῦρο οἰκήσιμά ὄντι, ὅπου ὁ θρινὸς τροπικὸς ἀρκτικὸς γίνεται. νομίζω δὲ πολὺ εἶναι νοτιώτερον ἢ τὸ τῆς οἰκουμένης τὰ πρὸς ἄρκτον. οἱ γὰρ νῦν ἱστορούντες πορρωτέρω τῆς ἱέρνης οὐδὲν ἔχασι λέγειν, ἢ πῶς ἀρκτῷ πρόκειται τῆς βρεττανικῆς πλησίον ἀγρίων τελέως ἀνθρώπων, καὶ κακῶς οἰκούντων διὰ ψύχος. ὥστ' ἐντεῦθεν θατέρου. τὸ δὲ παράλληλον τὸ διὰ βυζαντίου, τὸ διὰ μασσαλίας πως ἰόντος, ὡς φησὶν ἵππαρχος πεδύσας πυθέα. φησὶ γὰρ ἐν βυζαντίῳ ἢ αὐτὸν εἶναι λόγον τοῦ γνώμονος πρὸς τὴν σκιὰν ἣν ἐστὶν ὁ πυθέας ἐν μασσαλίᾳ. τὸ δὲ διὰ βορυσθένους ἀπὸ τούτου διέχοντος πρὶ χιλίους καὶ ὀκτακοσίους, εἶναι αὖ ἐκ τοῦ διαστήματος, τὸ ἀπὸ μασσαλίας ὧν τῆς βρεττανικῆς, ἐντεῦθά που πίπτων ὁ διὰ τοῦ βορυσθένους κύκλος πανταχῆ. πολλαχοῦ δὲ παρακρούομένου οὐκ ἀνθρώπους ὁ πυθέας, καὶ ἐντεῦθά που διέψυσται. τὸ μὲν γὰρ τῆς ἀπὸ σηλῶν γραμμῆς ὧν ἀπὸ πρὶ τὸν περθμὸν καὶ ἀθαύας καὶ ῥόδου τόπους ὧν τῶν ἀπὸ τοῦ παραλλήλου κεῖσθαι, ὁμολογοῦσι παρὰ πολλῶν. ὁμολογεῖται δὲ ὅτι καὶ διὰ μέσου πως τοῦ πελάγους ὄντι ἡ ἀπὸ τῶν σηλῶν ὧν τὸ πρὸ θμοῦ. οἵ τε πλέοντες τὸ μέγιστον δ' ἄφαρμα ἀπὸ τῆς κελτικῆς ὧν τῶν λιβύων εἶναι τὸ ἀπὸ τοῦ γαλατικοῦ κόλπου σταδίων πντακισχιλίων. τοῦτο δ' εἶναι καὶ τὸ μέγιστον πλάτος τοῦ πελάγους. ὥστ' εἴη ἂν τὸ ἀπὸ τῆς λεχθείσης γραμμῆς ὧν τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου, σταδίων

Quocirca reliqua existerent à terminis habitabilis ad æquinoctialem millia octo & octingenta. Rursus ab Alexandria in recta per Nili fluenta omnes ad Rhodum usq; nauigationem confitentur. Hinc autem Cariæ & Ioniæ ad nauigationẽ usq; Troadem Byzantiumq; & Borysthenem. Capientes igitur interualla notissima quæ nauigantur, considerant distantiam quæ est à Borysthene per rectam in hac linea quousq; habitabilia sunt, & terminant partes habitabilis, quæ ad septentrionem spectant. Super Borysthenem uerò incolunt Rhoxolani cognitorum nouissimi Scytharum, magis in austrum positi quàm ij qui supra Britanniam incidentes ultimi omnium cognoscuntur. Vltra uerò propter frigus inhabitabilia sunt. His autẽ propinquiores austro sunt supra Mæotidem incolentes Sauromatæ & Scythæ usque ad orientales Scythas. Pytheas uerò Massiliẽsis partes Thules aquiloni propinquissimas Britanniæ extremas esse perhibet, penes quos idem est cum Arctico circulus tropicus æstiuus. Ab alijs quidem nihil comperio, nec quòd Thule insula quædam sit, neque si ad ea usque loca habitabilia sunt, ubi æstiuus tropicus Arcticus efficitur, hunc autem habitabilis terminum, multo magis ad austrum accedere arbitror, qui ad aquilonem propinquat. Qui enim hoc tempore scribunt ultra Hyberniam nihil habentes quod dicant, quæ ad septentrionem ante Britanniam iacet, syluestribus prorsus hominibus maligne propter frigora habitantibus. Itaque finem hic ponendum esse arbitror. Paralleli autem per Byzantium & quodam modo per Massiliam transeuntis, ut Pytheæ credens inquit Hipparchus. Eandẽ enim ait gnomonis rationem Byzantij ad umbram quam Massiliæ Pytheas dixerat. Circuli autem per Borysthenem ab hoc distantis circiter millia tria & octingenta esse posset ex distantia ab Massilia ad Britanniam, hic incidens ipse per Borysthenem circulus ubicunq;. Multis autem in locis homines refellẽs Pytheas, & istic mentitus est. Nam ductam à columnis lineam ad freti & Athenarum & Rhodi loca in eodem iacere parallelo, à multis confessum est. Constat et lineam per mediũ quodam modo pelagus à columnis in fretum esse. Quicq; maximum nauigant tractum à Gallia in Africam è sinu Gallico stad. quinq; millia esse: et hanc amplissimam latitudinem pelagi affirmat. Quocirca à dicta linea ad intimũ sinum

stad.

ſtad. duo millia quingenta ſunt, ad Maſſiliam uerò pauciora. Maſſiliam enim magis & intimum ſinum ad auſtrũ procũbere, è Rhodo autem Byzantium uſq; ſtad. eſſe millia quatuor nongentûm, ut impẽdio magis ſanè ad ſeptentrionem ſpectet is qui per Byzantium eſt, eo qui per Maſſiliam. At ea intercapedo quæ inde eſt uſq; ad Britanniã, cum illa poteſt conſonare quæ eſt à Byzantio ad Boryſthenẽ, illic uerò quouſq; ad Hyberniã incognitũ eſt quãtum poni poſsit. Neq; ſi ulterius habitabiles partes ſint ſuperioríb. dictis curę eſſe oportebit. Satis enim ad cognoſcendũ eſt capere ſicut in auſtralib. regionibus, quòd ſupra Meroen ad tria millia ſtad. progredienti terrã habitabilem ponere cõueniebat. Nõ perinde ac finis iſte diligentiſsimè poſitus eſſet, ſed proximè ad diligentiã. Sic & illic non plura his, aut paulo plura, ſupra Britanniam ponẽda ſunt, ut millia quatuor. Etiam ad principum neceſsitates nulla ſit prærogatiua, huiuſmodi regiones uel earũ incolas cognitos facere, præſertim ſi tales inhabitẽt inſulas, quæ neq; nos infeſtare, neq; commoditates afferre queãt propter earum diſiunctionem. Nam cum Romani Britãniæ ditionẽ habere ualuiſſent, neglexerunt, nullum ex ea terrorem oriri poſſe cernentes. haud enim tanta illis facultas adeſt, ut noſtra incurſare poſsint: nec ulla tãta utilitas, ſi ea potiti fuiſsẽt. plus enim ex uectigalibus nũc uidẽ afferre, q̃ tributũ abſoluere poſſet, cum ipſa in copias militares impenſa, inſulæ præſidium & tributorum exactiones auferat. Plurima etiam accederet ex adiacẽtibus inſulis commoditas. Quod ſi ad interuallum ex Rhodia ad Boryſthenẽ illud apponatur ſpacium, quod à Boryſthene ad ſeptentriones eſt millium ſtad. quatuor, totum interuallum fit duodecim milliũ ſtad. ac ſeptingentûm. Terminus autem ex Rhodia in auſtrale habitabilis, eſt millium ſedecim ſexcenta ſtadia. Vnde uniuerſa latitudo orbis terrarum minor eſſet millia triginta ab auſtro in ſeptentrionem. Longitudo autem millia ſeptuaginta eſſe traditur. Hoc autem ab occaſu in ortũ eſt, ab extremis Hiſpaniæ ad extrema Indiæ, id quod tum itineribus, tum nauigationibus menſuratum eſt. Quod autem infra dictum quadratum hæc ipſa longitudo ſit, ex ratione parallelorum ad æquinoctialem ſpectantium manifeſtum eſt, ut plus quàm dupla ſupra latitudinem longitudo ſit. Ferunt autem ad chlamydis ſpeciem formam ipſam eſſe,

διχιλίων ϖϛ ϖεντακοσίων, ὡσ̃τ' ἀϕ' ἑσπέρας ἐ-
λαττόνων. νοεῖσθαι γὰρ ὅτι ἡ ϖαροικὶς ϖᾶ
μυχοῦ κόλπου. τὸ δὲ γε ἀϖὸ Ῥοδίας ὡσ̃τὸ
Βυζάντιον ἔστι τετρακισχιλίων ϖεν καὶ ϕιλ-
κοσίων σταδίων, ὥστε ϖολὺ ἀρκτικώτερος ἀ-
ε͂ὶ ὁ ϕὸς Βυζαντίου τοῦ ϕὸς ϖαροικίας. τὸ δὲ
ἐκεῖθεν ὡσ̃τὸ τὴν Βρεττανικὴν διώκεται συμ-
ϕωνεῖν ϖῶς ἀϖὸ Βυζαντίου ὡσ̃τὸ Βορυσθένη, τὸ
δ' ἐκεῖθεν ὡσ̃τὸ τὴν ἰσβύην, οὐκέτι γνώσεσθαι
ϖόσον ἄν τις θείη, οὐδ' εἰ ϖροσαποδῶ ἐϖὶ τὸ
κήσιμα ὄντα, οὐδὲν δεῖ τοῖς ἐϖάνω λεχθεῖσι
ϕροντίζειν. ϖρός τε γὰρ τὰς ϖολιτείας, ἀρκεῖ λα-
βεῖν καθάϖαξ ὡσ̃τὸ τὸν νοτίων μοιρῶν, ὅτι
ὑϖὲρ μοίρας μὲν τεσσαράκοντα σταδίων ϖε-
λέθοντι ϕὸς οἰκήσιμον τίθεσθαι ϖροσήκων. οὐχ
ὡς ἂν τούτου ἀκριβεστάτου ϖράτ@ ὄντος,
ἀλλ' ἐγγύς γε τ' ἀκριβοῦς, οὕτω καὶ κατ' ἐ-
ϰεῖνον ϕὸς Βρεττανικῆς οὐ ϖλείους τούτων δε-
τέον, ἢ μικρῷ ϖλείους, οἷον τετρακισχιλίους,
ϖρός τε τὰς ἡγεμονικὰς χρείας, οὐδὲν ἂν ϖε-
ϖλεονέκτημα τὰς τοιαύτας γνωρίζειν χώ-
ρας, καὶ τοὺς ϕοικοῦντας, καὶ μάλιστα ἐνί-
ους οἰκεῖον τοιούτας, αἳ μήτε λυϖεῖν, μήτ'
ὠϕελεῖν ἡμᾶς δύανται μηδέν, διὰ τὸ αὐ-
τὸ ϖλεκτόν. καὶ γὰρ τὸν Βρεττανικὸν ἔχον-
τα δυνάμενοι ῥωμαῖοι κατεϕρόνησαν, ὁρῶντες
ὅτι οὔτε ϕόβ@ ἀϕ' αὐτῶν οὐδὲ εἰς ὄγκ@. οὐ
γὰρ ἰσχύουσι τοσοῦτον, ὥστ' ὠϕελιαβάντας
ἡμᾶς, οὔτ' ὠϕέλειαν τοσαύτην τὴν, εἰ κατάσχ-
οιμεν. ϖλέον γὰρ ἂν ἐκ τῶν τελῶν δυνεῖ ϖροσ-
ϕέρεσθαι νῦν, ἢ ὁ ϕόρ@ δύναται συνελεῖν,
ἀϕαιρουμένης τὰς τοῦ στρατιωτικοῦ δαπά-
νης, τὸ ϕρουρῆσον καὶ ϕορολογῆσον τὴν νῆσον,
ϖολὺ δ' ἂν ὠϕελοῖτο ὁ ἄρχοντος ὡσ̃τὸ τῶν
ἄλλων τῶν ϖερὶ ταύτην νήσων. εἰ δέ ϖου τι-
θείη τὸν ἀϖὸ Ῥοδίας μέχρι Βορυσθένους δια-
σήματα, τὸ ἀϖὸ Βορυσθένους ὡσ̃τὰς ἄρκτους
τῶν τετρακισχιλίων σταδίων διάσημα, γίνε-
ται τὸ ϖαῦ μύριοι διακίλιοι ἑϖτακόσιοι σὺν
διοι. τὸ δ' ἀϖὸ Ῥοδίας ὡσ̃τὸ νότιον ϖέρας
ὅσον Ῥ οἰκουμένης, μύριοι ἑξακισχίλιοι ἑξακο-
σιοι· ὥστε τὸ σύμϖαν πλάτ@ Ῥ οἰκουμέ-
νης εἶναι ἂν ἔλαττον τῶν τεσσαρμυρίων, ἀϖὸ νότου
ϖρὸς ἄρκτον. τὸ δὲ γε μῆκ@, ϖερὶ ἑϖτα μυ-
ριάδας λέγεται. ὅρον δ' ὅσιν ἀϖὸ δύσεως
ὡσ̃τὰς ἀνατολὰς, τὸ ἀϖὸ τῶν ἄκρων τῆς ἰβη-
ρίας, ὡσ̃τὰ ἄκρα τῆς ἰνδικῆς, τὸ μὲν ὁδοῖς,
τὸ δὲ ταῖς ναυτιλίαις ἀναμεμετρημένον, ὅτι
δ' ϕὸς τοῦ λεχθέντ@ τετραπλοῦς τὸ μῆ-
κός ὅτι ὅρον, ἐκ τοῦ λόγου τῶν παραλλήλων
τῶν ϖρὸς τὸν ἰσημερινὸν διῆλον, ὥστε πλέ-
ον ἢ διπλάσιόν ὅτι τοῦ πλάτους τὸ μῆκ@.
λέγεται δὲ & χλαμυδοειδὲς ϖως τὸ σχῆμα.
ϖολλὴ

ϖολλὴ γὰρ συναγωγὴ τοῦ ϖλάτους ϖρὸς τοῖς
ἄκροις εὑρίσκεται, & μάλιστα τοῖς ἑσπερίοις,
τὰ καθ' ἕκαστα ὠϊόν ϖῶς ἡμῶν. νυνὶ μὲν οὖν
γεγράϕαμεν ὡσ̃τὸ σϕαιρικῆς ὠϊϕανείας τὸ
χωρίον, ϕ̃ ϕαμὲν ἱδρύσθαι τὴν οἰκουμένην.
ἡ δὴ γὰρ ἐγγυτάτω ϕὸς τῶν χειροκμήτων οἴκη-
μά ϖῶν μιμούμενον τὴν ἀλήθειαν ϖοιήσαντες
σϕαῖραν τὴν γῆν, καθάϖ τὴν κρατήτ@ϕον,
ὡσ̃τὰ ταύτης ἁϖλαβόντα τὸ τετράϖλευρον, ϕ̃-
τος τοῦτο λαβεῖν τ' ϖίνακα τ' γεωγραϕίας.
ἀλλ' ἐϖειδὴ μεγάλης δεῖ σϕαίρας ὥστε ϖολ-
λοσημόριον αὐτ' ὑϖάρχειν τὸ λεχθὲν τμῆμα,
ἱκανὸν γνῶσθαι δέξασθαι ϕανερῶς τὰ ϖροσήκον-
τα μορί τ' οἰκουμένης, ἡ τ' οἰκείαν ϖαρασχεῖν
ὄψιν τοῖς ὠϕελεῖσθαι, τῷ μὲν διαμιῶ κα-
τασκευάζεσθαι τηλικαύτην, ὅτω ϖοιεῖν δεῖλ-
ον. ἔστω δ' μέζων διένα ϖοδῶν ἐχέτω τὴν διά-
μετρον, τῷ δ' μὴ διαμιῶ, τηλικαύτην ἢ μὴ
ϖολλῷ ταύτης γνῶσιν ὁράν, ϕ̃ ὠϊτέον καὶ
ϖαγγραϕῆναι ϖίνακι τὰ λάχιστον ἐϖὰ ϖοδῶν.
διοίσει δ' μικρὸν γνῶναι τ' κύκλων, τ̃ν τε ϖα-
ραλλήλων, ἡ τ' μεσημβρινῶν, οἷς τὰ τε κλί-
ματα ἡ αὖ ἀνέμους διαϕαῖμεν, ἡ τὰς ἄλ-
λας διαϕορὰς, ἡ τὰς σχέσεις τ̃ν τ' γῆς μορίων,
ϖῶς ἀλλήλα τε ἡ τὰ οὐράνια σύνθεσις γράϕο-
μεν, τ̃ν μ̃ ϖαραλλήλων ϖαραλλήλους, τ̃ν δ' ὀρ-
θῶν ϖῶς ἐκείνους ὀρθὰς, ῥᾳδίως διανοίας ῥᾳδίως
μεταϕορέαν διαμιᾶς τὸ τοῦ τ' ὄψεως χ̃ν
ὠϊτέον θεωρούμενον ὠϊϕανείαν, σχῆμα ἡ μέ-
γεθ@, ὡσ̃τὴν ϖεριϕορὴν τε & σϕαιρικὴν.
ἀνάλογον δὲ, ἡ ϖερὶ τ̃ν ἑξῆς κύκλων ἡ σύ-
θεσιν ϕαμέν. εἰ δ' οἱ μεσημβρινοὶ οἱ ϖαρ' ἑκά-
στοις τοῦ ϖόλε γραφόμενοι ϖάντες συνδύσου-
σιν χ̃ν τὴν σϕαῖραν ϖῶς χ̃ν σημεῖον, ἀλλ' χ̃ν
ὠϊτέον γε τοῖσι ϖίνακι τὰς δύθειας μι-
κρὰς συνδύσας ϖοιεῖν κῶνον τὰς μεσημβρι-
νάς. οὐδ' γὰρ ϖολλαχοῦ τοῦτ' ἀναγκαῖον, οὐδ'
ἐνϕανὲς ὅτιν ὥσϖερ ἡ ϖροϕορία, ὅτω ἡ σύ-
νδυσις, μεταϕερομένων τ̃ν γραμμά τ̃ν εἰς τὸν
ϖίνακα τ' ἐϖιϖέδου, ἡ γραϕομένων δυθέως.
ἡ δὴ ἡ γὰρ ἐξῆς λόγον ὡς χ̃ν ὠϊτέον ϖίνα-
κι τ' γραϕῆς γινομένης ἐνθήσομεν. ὁρῶμεν δὴ
τὴν μ̃ ἐϖελθόντες αὖθι τ' γῆς ἡ θαλάττης,
ϖορίῃ δ' ϖισθύσαντες τοῖς εἰϖοῦσιν ἢ γρά-
ψασιν. ἐϖὶ πλεῖστον δὲ ὠϊτέον δύσιν μ̃ ἀϕ' τ' ἀρ-
μενίας μέχρι τ' ἱβ̃ σαρδῶνα τόϖων τ' τυρ-
ρηνίας, ὠϊτέον μεσημβρίαν δ' ἀϕ' τ' εὐξείνου μέχρι
τ̃ν τ' αἰθιοϖίας ὅρων. ὁδὲ τ̃ν ἄλλων δ' ὁδὲ εἰς
εὑρεθείη τ' γεωγραϕησάντ̃ν πολὺ ἡμ̃ν
μᾶλλον ἐϖελήλυθὼς τ̃ν λεχθέντ̃ν διαστημά-
των, ἀλλ' οἱ ϖλεονάσαντες ϖερὶ τὰ δυσμικὰ
μορί τ' ϖῶς ταῖς ἀνατολαῖς ὁ ζεῦγος ἤνυσαν
ζ, οἱ δ' ϖερὶ ταὐναντία τ' ἑσπερίων ὑσόρησαν.

Multa enim latitudinis congregatio ad extremitates inuenitur, præſertim in occidentalibus ad ſingula accedentibus nobis. Nũc quidem igitur locũ in ſphærica ſuperficie deſcripſimus, in quo ſitum eſſe terrarum orbem dicimus. & ſanè oportet per diuiſas habitationes, ueritatis imitatorẽ, terram proximè ſphæram efficere, uti Crates inſtituit, ſuſcepto in ea quadrato, atque intra illud de ſitu orbis locare tabulam. Cæterùm cum magna opus ſit ſphæra, ut dicta pars eius è plurimis ſit partibus, ſatis fiet ad captandas dilucidè mundi portiones, ut attentè proprium ſpectantibus exhibeant aſpectum. Ei quidem qui talem poſsit præparare, ſic facto melius eſt. Sit autem, ut non maiorem pedibus decem habeat diametrum: qui uerò minimè talem, uel non multo hac inferiorem ſtruere poſſit, deſcribat oportet in plana tabula pedum ſaltem ſeptenûm. paululum enim intererit in contrario circulorum & parallelorum & meridianorum, per quos & climata & uentos & cæteras differentias dilucidas facimus, & partium terræ ſitus inuicem & ad cœleſtia rectos deſcribimus. Cum parallelorum parallelos & rectarum rectas ad illas, intellectus ipſe facile traducere ualeat, figuram ac magnitudinem quam aſpectus intuetur, in plano ac ſuperficie ac rotundam ac ſphæricam, proportionem de obliquis & rectis circulis dicimus. Meridiani uerò ad ſingulas poli partes deſcripti omnes ad unum in ſphæra ſignum inclinant. Sed in plana tabula paruas rectas ſolummodo meridianas facere conum, nihil refert. Haud enim hoc neceſſarium pluribus in locis eſt, nec ut circunferentia, apparet. Eodem modo & inclinatio, cum deſcriptiones transferantur in tabulam planam, & lineæ rectæ deſcribantur. Itaque ipſam deinceps rationem tanquam in plana tabula pictura confecta exponemus. Dicemus itaque cum terræ partem ipſi quoq; peragrauerimus & maris, qua de re & narrantibus & ſcriptoribus fidem adhibeamus. Peruenimus autem ex Armenia in occaſum uſque ad Sardiniam tractus Tyrrheni, & in meridiem quidem ab Euxino uſque ad Aethiopiæ terminos. Neque ex cęteris terræ ſcriptoribus aliquem facilè reperies qui amplius quàm nos dicta permeauerit interualla. Qui uero occidentis regionis mare adierint, orientis loca nequaquam tantopere attigerunt: qui autem contrà, in occidentalibus defecerunt.

De austro quoq; et septentrione similiter se habet. Atqui & illi & nos auditu plura percipientes, cõpilamus formam ac magnitudinem reliquamq; naturã, qualis & quãta sit eo quidem modo quo ex sensibilium intellectu alia intellectus componit. Figuram enim & colorem & magnitudinẽ pomi, odorem quoq; & tactũ & succũ sensus ipsi denunciãt. Ex ijs intellectus componit pomi cognitionẽ, & magnarũ quidem formarũ ipsarũ partes sensus intuetur. Totũ uerò exuilis, intellectus disponit. Sic quidem & uiri dociles spectatorib. & loca (prout casus tulit per diuersas terræ partes) peruagãtibus, sicuti sensib. credentes in unam construunt descriptionem uniuersi orbis terrarũ aspectũ, cum & exercitũ ductores omnia quidem ipsi cõficiũt, sed ubiq; nequaquã adsunt: quin immo per alios plurima gerunt, fide nuncijs adhibita, & pro auditis accõmodantes mãdata, dimittunt. Qui aũt solos uidentes cognoscere existimat, auris iudicium perimit, quę ad scientiam capessendam longè præstantior est oculo. Maxime aũt huius ætatis homines dicere aliquid de Britannia possent, deq; Germanis & intra & extra Danubium habitantibus, de Getis, de Tyrrhegetis, de Bastarnis. Item de Caucasum incolentibus, ut Albanis & Hiberis. Renuncia ta uerò sunt nobis à rerum Parthicarum scriptoribus, in quib. est Artemisius Apollodorus, quæ illi amplius quàm multi superauerũt, & de Hyrcania, & Bactriana: quin & Romanis nuper fœlicem Arabiam intrantibus, cuius imperator erat uir insignis amicitia & consuetudine nobis deuinctus Aelius Gallus: & Alexãdrię mercatoribus, classe per Nilum & per Adriaticum sinum usq; in Indiam nauigantibus. Quæ omnia longè magis huius ætatis mortalibus quàm maiorib. nostris cognita sunt. Cum Gallus igitur Aegypti præfectus esset, & uiarũ comites ad Syenem & terminos Aethiopiæ usq; ascenderint, accepimus naues centum ac uiginti ex Muris portu ad Indiæ tractus enauigasse: cum ab initio pauci Ptolemaidis reges nauigare prorsus auderẽt, nec mercatoria Indiæ uectare onera. Prima igitur et maximè peculiaria sunt, & ad scientiam et ad urbanas necessitates, formam & magnitudinem simpliciter, & ut sic dicam inuestigare, quod quidem ad orbis describendi tabulam incidens, simul & qualis est, & quota totius terræ pars demonstrat, hoc quidem proprium orbis scriptori est,

ὁμοίως δ' ἔχει καὶ περὶ τὴν πρὸς νότον τῆς
ἀρκτους. τὸ μὲν τοι πλέον κἀκεῖνοι καὶ ἡμεῖς
ἀκοῇ παραλαβόντες συντίθεμεν, καὶ τό, π
χθμα καὶ τὸ μέγεθ καὶ τὴν ἄλλην φύσιν,
ὁποία καὶ ὁπόση, τὸν αὐτὸν τρόπον ὄντιπερ ἡδὶ
ἀνοια ἐκ τῶν αἰσθητῶν συντίθησι τὰ νοητά. χθ
μα γὰρ καὶ χρόαν καὶ μέγεθ μᾶλλ, ἡ ὀδ
μὴν καὶ ἁφὴ τὸ χημόν ἀπαγγέλλουσιν αἱ αἰ
σθήσεις, ἐκ δὲ τούτων συντίθησιν ἡ διάνοια τὴν
τοῦ μᾶλλ νόησιν, καὶ αὖ τῶν δὲ τῶν μεγάλων τ
μάτων τὰ μὲν μὴ αἴσθησις ὁρᾷ, τὸ δ' ὅλον ἐπ
τῶν ὁραθέντων ἡ διάνοια τίθησιν. οὕτω δὲ καὶ
φιλομαθεῖς ἀνδρῶν, ὥσπερ αἰσθητικείοις π
σδύσαντες τοῖς ἰδοῦσι καὶ πλανηθεῖσι οὐ
ἔτυχε τόπους, ἄλλοις κατ' ἄλλα μορί τῆς
συντιθέασιν εἰς τὸ διάγραμμα τὴν τῆς ὅλης
οἰκουμένης ὄψιν. ἐπεὶ οἱ στρατηγοὶ πάντ
μὲν αὐτοὶ πράττουσιν, ὁ πανταχοῦ δὲ πάρε
σιν, ἀλλὰ πλεῖστα καταλείπουσι τοῖς ἑτέροις, ἀγγέ
λοις πιστεύοντες, καὶ πρὸς τὴν ἀκοὴν ὁρῶντ
πολλὰ τῶν οἰκείων τι πρὸς τάγματα. ὁ δ' ἀξιῶν
μόνος εἰδέναι οὐκ ἰδόντας, αὐαιρεῖ δ' τὰ κοι
νότατον, ἡ πρὸς ὠτὸς ἐναργὲς ὀφθαλμ
λὺ πρεῖττον ὄδε. μάλιστα δ' οἱ ναῦται ἔχουσιν ἄμα
νον αὐτοπαθείαν περὶ τὴν ὑγρὰ Βρεττανὸς τὴν
μανὸς καὶ οὐ περὶ τὸν ἴστρον, τοὺς τε φύσ
καὶ οὐκ ἐκτὸς γίτας τε, καὶ τυελγίτας, καὶ βα
στάρνας. ἔτι δὲ οὐ περὶ τὸν καύκασον, οἷον ἀλ
βανοὺς καὶ ἴβηρας. ἀπήγγελται δ' ἡμῖν καὶ
ὑπὸ τῶν παρθικὰ συγγραψάντων τῶν τα
εἰ ἀπολλόδωρον τὸν ἀρτεμείτην. ἃ πολλῷ
ἐκεῖνοι μᾶλλον ἀφώρισαν, τὰ περὶ τὴν ὑρ
κανίαν καὶ τὴν Βακτριανήν. τὴν τε ῥωμαίων
καὶ εἰς τὴν εὐδαίμονα ἀραβίαν ἐμβαλόν
των μετὰ στρατιᾶς νεωστί, ἧς ἡγεῖτο αἰνεί
λιος ἡμῖν καὶ ἑταῖρος αἴλιος γάλλος. καὶ τὴν
ἐκ' ἀλεξανδρείας ἐμπόρων σόλος ἤδη πλε
όντων σχεδὸν τὸν νείλον ἐκ τοῦ ἀραβίου κόλπου μέ
χρι τῆς ἰνδικῆς, ἃ πολὺ μᾶλλον ἐκ ταύτας ἐγνω
σται ζῆς νεῶν ἢ τοῖς πρὸ ἡμῶν. ὅτε γοῦν γάλλος
ὑπῆρχε τῆς αἰγύπτ, συνόντες αὐτῷ στρατι
ναυβάντες μέχρι συήνης, καὶ τ' ἀείβοντα ὁρῶμ
ἴσοδομν ὅτι κατ' ἐνιαυτὸν ἐκ ἑκάστου πλέοντ
ἐκ μυὸς ὅρμου πρὸς τὴν ἰνδικήν. πρότερον δὲ
ὑπὸ τῶν πτολεμαϊκῶν βασιλέων, ὀλίγων παντ
πασι θαρρούντων πλεῖν, κατ' ἀρχὰς ἐμπο
ρεύεσθαι φόρτον. τὰ μὲν δὴ πρῶτα καὶ κυκλ
τα καὶ πῶς ὠκεάνιλα κατὰ πρὸς τὰς χείρας
τὰς πολιτικὰς ταύτας, χθμα καὶ μέγεθ,
ὡς εἰπεῖν, ἁπλούστατα ἐγχειρεῖν, τὸ πίναξ εἰς
τὸν γεωγραφικὸν πίνακα, συμπεριλαμβά
τα καὶ τὸ ποῖόν τι καὶ πόσον μορ τῆς ὅλης
γῆς ὅτι, τοῦτο μὲν γὰρ οἰκεῖον τοῦ γεωγράφου. τὸ δὲ

τὸ δὲ περὶ ὅλης ἀκριβολογεῖσθαι τῆς γῆς, καὶ
περὶ σφονδύλου παντὸς ἧς λέγομεν ζώνης,
ἄλλης ζωνὸς ὥσπερ ἡμῖν, οἷον εἰ πολιοικεῖται
καὶ ἡμισφαίριον τεταρτημόριον ὁ σφόνδυλ
λος. καὶ γὰρ εἰ οὕτως ἔχει οὐχ οὕτω τούτων
γε οἰκεῖται τῶν παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἐκείνῳ ἄλλῳ
οἰκουμένῳ θετέον ὁπόθ' ὅτι πιθανόν. ἡμῖν
δὲ τὰ γε αὐτῆς ταῦτα λεκτέον. ἔστι δή τι χλα
μυδοειδὲς σχῆμα τῆς γῆς τῆς οἰκουμένης. οὗ τὸ
μὲν πλάτ ὑπογράφει τὸ μέγιστον ἡ σφὰ τοῦ
νείλου γραμμή, λαβοῦσα τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ
σφὰ τῆς κιννα μωμοφόρου παραλλήλου, καὶ τῆς
αὐγυπτίων τῶν φυγάδων νήσου, μέχρι τοῦ
σφὰ τῆς ἰσρύνης παραλλήλου. τὸ δὲ μῆκ, ἡ
ταύτης πρὸς ὀρθὰς ἀπὸ τῆς ἑσπέρας σφὰ σκι
λῶν καὶ τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ, μέχρι τῆς ῥο
δίας καὶ τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου, παρὰ μὲν ταῦ
γον ἰοῦσα, τὸν διέχοντα τὴν ἀσίαν, καὶ κα
τατρέφοντα ὧδι τὴν ἑῴαν θάλατταν, μετα
ξὺ ἰνδῶν καὶ τῶν ἔσω τῆς βακτριανῆς σκυ
θῶν. δεῖ δὴ νοῆσαι παραλληλόγραμμόν τι,
ᾧ ᾧ τὸ χλαμυδοειδὲς σχῆμα ἐγγράπται οὕ
τως, ὥστε τὸ μῆκ τοῦ μήκει ὁμολογεῖν, καὶ
ὅσον εἶναι τὸ μέγιστον, καὶ τὸ πλάτος τοῦ πλά
τει. τὸ μὲν δὴ χλαμυδοειδὲς σχῆμα, οἰκουμέ
νην δή. τὸ δὲ πλάτ οὐ χεδὸν ἔφαμεν αὐτῆς,
ταῖς ἑκάτας παραλλήλους πλευραῖς, ταῖς
διοριζούσαις τὴν οἰκήσιμον αὐτῆς, καὶ τὸ ἀοί
κητον ἑφ' ἑκάτερα. αὗται δ' ἦσαν, πρὸς ἄρ
κτους μὲν, ἡ σφὰ τῆς ἰσρύνης, πρὸς δὲ τῇ σφὰ κι
ναμωμοφόρου. αὗται δὴ προσεκβαλλόμεναι ἐπί τε τὰς ἀναζολὰς,
καὶ ὠδὶ τὰς λύσεις μέχρι τῶν αὐταῖς ὄντων με
σῶν τῆς οἰκουμένης, ποιήσουσί τι παραλληλό
γραμμον πρὸς τὰς ὠδὶ ζυγνυούσας σφὰ τῶν
ἄρκτων αὐτάς. ὅτι μὲν οὖν τῷ τούτῳ δεῖν ἡ
οἰκουμένη, φανερὸν ἐκ τοῦ μήτε τὸ πλάτ
αὐτῆς τὸ μέγιστον ἐξω πίπτειν αὐτοῦ, μήτε τὸ
μῆκ. ὅτι δ' αὖτῆς χλαμυδοειδὲς τὸ σχῆμά
δεῖν, ἐκ τοῦ τὰ ἄκρα μυουειδεῖν τὰ τοῦ μή
νους ἑκατέρωθεν, κλυζόμενα δ' ἀπὸ τῆς θα
λάττης, καὶ ἀφαιρεῖν τοῦ πλάτους. ὅσον δὲ ἕ
δλλον ἐκ τῶν προειπλυσαύτων τά τε ἑῷα
μέρη, καὶ τὰ ἑσπερικὰ ἑκατέρωθεν. τῆς τε
γὰρ ἰνδικῆς νοτιωτέραν πολὺ τὴν ταπρο
βάνην καλουμένην νῆσον ἀπεφαίνουσιν, οἰ
κουμένην ἐπὶ καὶ αὐτούσαν τῇ τῶν αὐγυ
πτίων νήσῳ, καὶ τῇ τὸ κιννάμωμον φερούσῃ
γῇ. τὴν μὲν γὰρ κράσιν τῶν ἀέρων παραπλη
σίαν εἶναι τῆς τε μετὰ τοὺς ἰνδοὺς σκυθίας
τῆς ὑπάτης, ἀρκτικωτέρᾳ ὄντι τὰ κατὰ τὸ
στόμα τῆς ὑρκανίας θαλάττης, καὶ ἐπὶ μᾶλ
λον τὰ κατὰ τὴν ἰσρύνην. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ

De tota uerò terra accuratè tractare, & de illius zonæ quam dicimus omni spondylo uel dorso, cuiusdam alterius est disciplinæ: sicuti habitantur & secundũ alteram partem quartam ipse spondylus. Etenim si hoc sese modo habeat, haud sanè à nostris habitatur incolis, sed ille alius ponendus est terrarum orbis. quod profectò credibile est. Hæc aũt quæ in ipsa sunt, dici à nobis debent. Mundi uerò habitabilis forma chlamydis speciẽ prę se fert, cuius latitudinem maximã línea per Nilũ describit, principiũ ab cinamomifero parallelo capiens, & ab insula exulũ Aegyptiorũ, usq; ad eum qui est per Hyberniã parallelũ. Longitudo aũt huius est línea ad rectitudinem ab occasu per columnas, & per fretum Siculum usque ad Rhodiam & sinum Issicum penes Taurum progressa, qui Aliam per zonas distinguit in orientale uergens pelagus inter Indos & eos qui ultra Bactrianam sunt Scythas. Intelligãt igitẽ oportet spacium aliquod parallela designatũ línea, in quo figurę chlamydis facies descripta eo modo sit, quod longitudini longitudo consentiat, & pari æqualitate sit maximum, ac latitudini latitudo. Figura itaq; ad chlamydis speciem habitabilis orbis est. Latitudinem nãq; ipsius terminari diximus per ipsa paralleli latera ultima, qui partem eius habitabilem inhabitabilemq; utrinque distinguit. Hæc quidem fuere unũ ad septentrionem per Hyberniam, alterũ ad torridam per cinamomiferam. Hæc autem ad ortum & occasum exporrecta usq; contra insurgentes orbis terræ partes, quoddam efficient mutuis lineis spaciũ ad eas ipsas quæ per septentrionem adiunctæ sunt. in hoc autem habitabilem esse constat ex eo, quòd maxima ipsius latitudinis pars extra id nõ excidit, neq; lõgitudo. Quod uerò ipsius forma chlamydis speciem habet, quia extremitates longitudinem minorib. utrinq; finiant terminis, maris autem inundatio latitudinis partes adimat. Id sanè perspicuum est ex ipsis qui & orientis & occidentis tractus utrobiq; nauigationibus circumierũt. Nam insulam quã uocamus Taprobanen in austrũ longè magis quàm Indiam spectantem ostendũt & habitari, & contra Aegyptiorum insulam & terras cinamomiferas attolli. Aeris enim æqualem esse temperiẽ quæ extremæ ultra Indos Scythiæ: ostium quoq; maris Hyrcani magis ad septentrionem uergere, & adhuc amplius tractus Hyberniæ. pariter autem & de plaga

trans Columnas memoratur. Signum autem orbis occasui propinquissimũ esse Hispanorum promontorium quod Sacrum uocãt, id quod subiicitur quodãmodo lineæ, quæ per Gades et Columnas ducitur, & per fretum Siculum, & per Rhodiam. Cõsonare enim aiũt & horoscopia, id est horarũ aspectus, & uentos utroq; uersum ferentes, & dierum & noctium maximarum prolixitates. Horarum enim quatuordecim dies ac noctes æquinoctiales & in Gaditana & in Hispaniæ maritima spectare licet interdum. Posidonius refert ab excelso quodam domicilio in urbem, quę ab hisce locis quadringenta distat stadia, stellam se uidisse, quam Canobum ipsum suspicatur. Ex hoc paululum ex Hispania progressos in meridiem ipsam spectare confiteri, & ex ipsa in Cnido historia atq; prospectu. Speculam enim Eudoxi nõ multo alijs habitaculis altiorem esse, quo ex loco eum stellã Canobum intueri solitum, dicitur. In Rhodiaco uerò climate Cnidum existere, in quo Gades, et huius maritimam hinc ad australes partes naui gantibus iacet Africa, huius uerò occidentalis maximè tractus, pars parua ante Gades magis procumbit. Dehinc extremitatẽ cum fecit angustam, ad ortum recedit, et austrum. Ac dilatat̃ paulatim quoad ad Aetherios Aethiopas applicat. Hi autem Carthaginensis regionis ultimi iacent Cinamomiferorum lineam attingentes. Contrà uerò à Sacro nauigantib. promõtorio usq; ad nũcupatos Artabros in septentrionẽ est nauigatio dextra Lusitaniam habentibus. Reliqua ad ortum tota obtusum efficiens angulum usq; ad Pyrenes extrema quæ ad Oceanum terminantur. His occidentales Britannię partes è regione adiacent ad aquilonem. Eodem etiam modo Artabros esse à septentrione, queis opponũtur insulæ quas Cassiteridas appellant, à pelago quodammodo in Britannico climate constitutę. Liquet igitur, quantum extremitates orbis terrarum per longitudinem ex circunfuso pelago in angustum cogantur. Cum uerò talis forma existat in uniuersum duas rectas susc ipere commodũ esse uidet̃, quæ se inuicẽ secantes in rectũ, una per longitudinẽ totius maximi, altera per latitudinẽ perueniẽt. Et una quidem parallelorũ, altera meridianorum erit. Deinde istis, parallelas intelligentes, in utranque partiri terram ac mare, quo nos uti contingit. Forma enim quam diximus magis manifesta fieret, & linearum magnitudo

ἔξω σκλῶν λέγεται. διυσμικώτατον μὲν γὰρ σημεῖον τ οἰκουμένης, τὸ ἱερὸν ἀκρωτήριον, ὁ καλοῦσιν ἱερόν. κεῖται δὲ πῃ γραμμή πως πρὸς τ ἀφ᾽ ἑσπέρας τε καὶ σκλῶν, καὶ τὸν σικελικοῦ πορθμοῦ καὶ τ ῥοδίας. συμφωνεῖν γὰρ καὶ τὰς ὡροσκοπείας καὶ οὐκ ἀνέμους φασὶ οὐκ ἐκφέρουσι φορουὺς, ⊂ τὰ μήκη τῶν μεγίστων ἡμερῶν τε καὶ νυκτῶν. ἔστι γὰρ τεσσαρεσκαίδεκα ὡρῶν ἰσημερινῶν τε καὶ νυκτῶν, ᾗ τε τῆ παραλίᾳ τῆ περὶ Γάδειρα καὶ ἴβηρας ποτὲ ὁρᾶσθαι. ποσειδώνιος δ᾽ ἐκ πύνου ὑψηλῆς οἰκίας ᾗ πόλει διεχούσης τῶν πόλεων τοὺς ὅρους τετρακοσίους σταδίους, φησὶν ἰδεῖν ἀσφάλειαν ὅμως τε καὶ μαίρεσθαι τὸν καύωβον ἀστέρα, ἐκ τούτου τε μικρὸν ἐκ τῆ ἰβηρίας προελθόντας ὧδε πῃ μεσημβρίαν ὁμολογεῖν ἀφανῆ αὐτὸν, ⊂ ἐκ τῆ ἰσορίας τῆ ᾗ κνίδῳ. πῃ γὰρ δύσβατον σκοπιὰ, οὐ πολὺ τῶν οἰκήσεων ὑψηλοτέραν εἶναι, λέγεσθαι δ᾽ ὅτι ἐκεῖνον ᾗ πολὺθεν ἀφεώρα ἐν καύωβον ἀστέρα. εἶναι δ᾽ ὧδε τὸ ῥοδιακοῦ κλίματος πῃ κνίδον, ἐφ᾽ ἧς καὶ τὰ γάδειρα, καὶ ἡ ταύτης παραλία. ᾗ τοῦθεν δὲ πρὸς μὲν τὰ νότια μέρη πλέουσιν, ἡ λιβύη κεῖται. ταύτης δὲ τὰ διυσμικώτατα, μικρὰ τῶν γαδείρων πρόκειται μᾶλλον, εἶτ᾽ ἄκρα ποιοῦντα σφῶν ἀναχωρεῖν πρὸς ἑω καὶ νότον, καὶ πλατύνετ᾽ κατ᾽ ὀλίγον ἕως ἂν τοῖς αἰθιοψὶ αἰθίοψι σωτῆρι. οὗτοι δ᾽ ὑπόκεινται τῶν πρὸς καρχηδόνα τόπων ὕστατοι, σωτῆρος τοῦ ἀφ᾽ ἑσπέρας τ κινναμωμοφόρου γραμμῆς. εἰς δὲ ταὐναντία πλέουσιν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου μέχρι τῶν ἀρτάβρων καλουμένων, ὁ πρὸς ὅτι πρὸς ἄρκτον, ᾗ δεξιᾶ ἔχουσι τὴν λυσιτανίαν. ἔπειτ᾽ ὁ λοιπὸς πρὸς ἕω πᾶς ἀμβλεῖαν γωνίαν ποιῶν, μέχρι τῶν ᾗ πυρήνης ἄκρων τῶν τελευτώντων εἰς τὸν ὠκεανόν. τούτοις δὲ πρὸς ἑσπέρια τ βρεττανικῆς αὐτίκεινται πρὸς ἄρκτον. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἀρτάβροις αὐτίκεινται πρὸς ἄρκτον, αἱ καττιτερίδες καλούμεναι νῆσοι, πελάγια ᾗ τὸ βρεττανικὸν πως κλίμα ἱδρυμέναι. ὥστε δῆλον ἐφ᾽ ὅσον σωάγεται τὰ ἄκρα ᾗ οἰκουμένης ᾗ μῆκος τὸν τ περιεκτικὸν πελάγους εἰς σχῆμ. τοιοῦτον ὂν τὸ καθόλου χήματος, χρήσιμον φαίνεται δύο λαβεῖν εὐθείας, αἳ τέμνουσαι πρὸς ὀρθὰς ἀλλήλας, ἡ μὲν ᾗ τὸ μήκους ἕξει τ μεγίστου ὠκεανοῦ, ἡ δὲ ᾗ τὸ πλάτους. ᾗ ἡ μὲν τῶν παραλλήλων ἔσται μία, ἡ δὲ τῶν μεσημβεινῶν. ἔπειτα ταύτας παραλλήλους ὑπολαβόντας, ἐφ᾽ ἑκατέραν διαιρεῖν ᾗ ταύτην τὴν γῆν ᾗ τ θάλατταν ἡ χρώμενοι τυγχάνομεν, καὶ ἐ τὸ σχῆμα μᾶλλον ἂν καταφανὲς γίνοιτο ὁποῖον εἰρήκαμεν, ᾗ τὸ μέγεθος τ γραμμῶν.

ἄλλα καὶ ἄλλα μέτρα ἐχουσῶν, τῶν τε τοῦ μήκους καὶ τοῦ πλάτους. καὶ τὰ κλίματα ἀφορισθήσεται βέλτιον, τά τε ἑωθινὰ μᾶλλον καὶ τὰ ἑσπέρια. ἐπεὶ δὲ σχεδὸν γνωρίμων τόπων λαμβάνεται δεῖ τὰς δύο θέσεις ταύτας, αἳ μὲν εἰλήφθησαν ἤδη. λέγω δὲ τὰς μέσας δύο, τήν τε τοῦ μήκους ᾗ τ πλάτος τὰς λεχθείσας πρότερον, αἱ δ᾽ ἄλλαι ῥᾳδίως γνωρίζοιντ᾽ ἂν σχεδόν. τρόπων γάρ ἐστιν οἷς χρώμενοι τούτοις τὰ παράλληλα μέρη σωεχόμεθα ⊂ τὰς ἄλλας σχέσεις τῶν οἰκήσεων, τάς τ᾽ ὧν γῆς ᾗ πρὸς τὰ ὁράσια. πλεῖστον δ᾽ ἡ θάλαττα γεωγραφεῖ ⊂ σχηματίζει τὴν γῆν, ᾗλπους ἀποργαζομένη καὶ πελάγη ⊂ πορθμούς· ὁμοίως ᾗ ἰσθμοὺς καὶ χερρονήσους καὶ ἄκρας. προσλαμβάνουσι δὲ ταύτη καὶ οἱ ποταμοὶ καὶ τὰ ὄρη. σχεδὸν γὰρ τῶν τοιούτων ἅπειρόι τε, καὶ ἔθνη, καὶ πόλεων θέσεις δύφυεῖς γνωρισθήσονται, καὶ τ᾽ ἄλλα ποικίλματα ὅσων μεσόγειός ἐστιν ὁ χωρογραφικὸς πίναξ. ᾗ δὲ τούτοις καὶ τὸ τῶν νήσων πλῆθος ἐσὶ κατεσπαρμένον, ᾗ τε τοῖς πελάγεσι καὶ κατὰ τὴν παραλίαν πᾶσαν, ἄλλων ἄλλας ἀρετάς τε καὶ κακίας, ᾗ τὰς ἀπ᾽ αὐτῶν χρείας ὠφελεινυμένων ἢ ἀνυχρησίας, τὰς μὲν φύσει, τὰς δὲ ἐκ κατασκευῆς, ἃς φύσει δεῖ λέγειν· σημαίνουσι γάρ. αἱ δ᾽ ἐπίθετοι διέχουσι μεταβολάς. καὶ οὕτω δὲ τὰς πλείω χρόνου συμμένειν δυναμένας, ἐμφανισέον· μὴ πολὺ μᾶλλον, ἄλλως δ᾽ ὠφάνειαν μὲν ἐχούσας τινὰς καὶ δόξαν, ἢ πρὸς τὸν ὕστερον χρόνον παραμένουσι πρόπον τινὰ συμφυῆ τοῖς τόποις ποιεῖ καὶ μηκέτι οὖσαν κατασκευήν. ὥστε δῆλον, ὅτι δεῖ καὶ τούτων μνησθῆναι, πολὶ πολλῶν γάρ ἐστι πόλεων τοιαῦτ᾽ εἰπεῖν, ὅπερ εἴπε δημοσθένης ὠδὶ τῶν πολὶ ὅλως. ἃς οὕτως ἐφανίσθαι φησὶν, ὥστ᾽ εἰ μὴ δέ ποτε ὠκίδησαν γνῶναι, ἄνδρα ἐπελθόντα. ἀλλ᾽ ὅμως καὶ εἰς τούτους τοὺς τόπους, καὶ εἰς ἄλλους ἀφικνοῦνται ἄσμενοι, τὰ ἴχνη ποθοῦντες ἰδεῖν τῶν οὕτω δεινομασμένων ἀνδρῶν. καθάπερ καὶ τοὺς τάφους τῶν ἡδέως ἀνθρώπων. οὕτω δὲ καὶ νομίμων καὶ πολιτειῶν μεμνήμεθα τῶν μηκέτι ὄσων ἐνταῦθα, καὶ ᾗ ὠφελείας προσαλουμένης ἐν αὐτὸν πρόπον, ὄνπερ καὶ ὠδὶ τῶν πράξεων. ἢ γὰρ ζήλου χάριν, ἢ ἀφορμῆς τῶν τοιούτων. λέγομεν δ᾽ ἀναλαβόντες ἀφ᾽ ᾗ πρώτης ὑποτυπώσεως, ὅτι ἡ καθ᾽ ἡμᾶς οἰκουμένη ἐν πορίζεται ὂσα διέχεται κόλπους εἰς ἑαυτὴν ἀφ᾽ ᾗ ἔξω θαλάττης κατὰ τὸν ὠκεανὸν, πολλούς. μεγίστους δὲ τέτταρας, ὧν ὁ μὲν βόρειος, καττία καλεῖται θάλαττα,

alias atq; alias mensuras habentium, & longitudinis & latitudinis. Climata quoq; magis ad orientem uel occasum spectãtia melius fient dilucida, pariter & quę ad austrum uel ad aquilonem uergunt. Postquam uerò has ipsas rectas per cognita loca susc ipere oportet, quędam iam susceptę sunt. Dico autem medi as duas, alteram de lõgitudine, & alteram de latitudine iam antea dictas: reliquæ uerò per has facile dignoscer̃tur. Quodã enim modo his utentes elementis, partes inuicem se habentes colligemus, & cæteras habitandi habitudines in terram uel in cœlum spectantes. Cęterùm mare plurimum terram describit ac format, sinus ac pelaga, & freta conficiẽs plurima, isthmos similiter ac peninsulas, & promontoria. Assumunt & ex hoc ipso fluuij & montes. Per talia nanq; ipsæ continentes & gentes & oppidorum situs natura bene compositi intelliguntur, & cæterę uarietates quibus referta est designatrix locorum tabula. In quibus quidem est insularũ multitudo & pelago, ac litoribus omnibus dispersa: in alijs alias uirtutes ac uitia & uarios ipsarum usus abususq; ostendentibus, has quidem natura, has uerò apparatu, quas natura dici cõuenit. perdurant enim. Adiecta uerò, permutationes accipiunt. Et harũ quoq; quasdã diutius perdurare ualẽtes, declarare necesse est. Quę quidem non diu, alioqui uerò illustrem claritatem quampiam tenentes & gloriã, uel quæ in tempus posterum permanens, modũ quendam locis cognatũ efficit, et apparatum haud amplius existentem. Ea propter & hæc memoria teneri oportere constat. Permultæ nãque sunt urbes, de quibus hoc dici contingit, quod & Demosthenes ipse de adiacentibus Olyntho commemorauit. Quas sic claruisse inquit, ut si quis aduentet, illas nunquam habitatas fuisse intelligat. Ad hæc tamen & alia loca libenter proficiscũtur tam celebrium operum uestigia contemplari cupientes, sicut & illustrium uirorum sepulchra: sic & iure institutarum rerum publicarũ recordationem usurpamus, quę illis in locis iã extinctę sunt. cum eodem nos modo inuitet utilitas, quo & res ipsæ gestæ. Id enim aut imitationis aut talium euitationis gratia fit. Primam itaq; de signationem repetẽtes, dicimus habitabilem terrã nostrã circunfluã existentem, ab exteriore mari multos in seipsam ob Oceano sinus admittere. Quatuor aũt amplissimos, è quib. aquilonaris quidem, mare Caspiũ uocatur,

quod plericq; nuncupãt Hyrcanũ. Perſicus autem & Arabicus ab auſtrali mari effundũtur: unus quidem aduerſus maximè Caſpio, reliquus Pontico. Quartus hos magnitudine admodum ſuperat, quem mare noſtrũ, quod interius appellamus, efficit initiũ ab occaſu & & freto per Herculeas colũnas accipiẽs, & ad orientis regiones alia latitudine longè porrectum, deinde diuiſum, & duos in ſinus diffuſioris pelagi terminatum. Vnũ quidem à ſiniſtra, quem Euxinũ pontũ appellamus: alterũ aũt conſtantẽ ex Aegyptio pelago, & Pãphylio, & Iſsico. Cęterùm uniuerſi quos commemorauimus ſinus ab extimo mari anguſto influunt ęſtu, plus autẽ ſinus Arabicus et Gaditanus per Colũnas, reliqua uerò minus. Terra ſanè quę illos includit, trifariã partita eſt, quẽ admodum dictũ eſt. Europa facilè plurimas cunctarum formas induit. Africæ contrà euenit. Aſia mediam quodãmodo ambarum diſpoſitionem habet. Omnes autem ex litoribus inteſtinis cauſam habent, quare multiformes ſint, aut non habent. Exterior autem, exceptis iam dictis ſinubus, ſimplex eſt inſtar chlamydis, ut dixi, figura. Nam reliquas in exiguo differentias omittemus. In magnis enim quod puſillum eſt, nihil intereſt. Rurſus in geographica ſcientia nõ modò formas, & locorum magnitudines inquirimus, ſed etiã mutuas inter ſe continentias, ut diximus. Et hic interiora litora maiorem quàm exteriora uarietatẽ exhibent. Maior quoq; notitia atq; temperies, & in urbibus, et in nationibus perbona gubernatis inſtituta, in quibus magis quàm in illis homines uerſantur. Iſta uerò magis noſſe concupiſcimus, in quib. plures traduntur actiones, plures artes, plura regendarum ciuitatum inſtituta, aliaq; quæ ad comparandam prudentiam cooperantur, & neceſſarij rerum uſus ad illa nos conducũt: quę quo ad peruenirí poteſt, implicitas ſecum habent communicationes. Hæc ſunt quæ habitãtur, imò uerò rectè habitantur. Ad omnia huiuſmodi (ut dixi) noſtrum mare magnam habet excellentiam. Hinc ergo exponẽdi ambitus ſuſcipienda ſunt primordia. Huius ſinus initium eſſe à Columnarum freto dictum eſt. Latitudo eius anguſtiſsima ſtadia circiter ſeptuaginta traditur. Circumcirca uerò anguſtias nauiganti ſtadiorum centum & uiginti, diſtantiam litora ipſa unà capiunt, ſiniſtrum uerò magis. Et aſpectus ipſe ingentis cuiuſdam pelagi apparentiam præ ſe fert,

οἵδ' ὑρκανίαν προσαγορεύουσιν, ὁ δὲ πορσηνὸς καὶ ἀράβιος, ἀφ' ἧ νοτίας ἀναχέονται θαλάττης, ὁ μὲν ἧ καασπίας κατωτικῷ μάλιστα, ὁ δὲ ἧ ποντικῆς. τὸν δὲ τέταρτον ὅσπερ πολὺ τούτους ὑπερβέβληται κατὰ τὸ μέγεθος, ἡ γὼ καὶ καθ' ἡμᾶς λεγομένη θάλαττα ἀπεργάζεται, τῷ μὲν ἀρχῷ ἀφ' ἧ ἐσπέρας λαμβάνουσα, καὶ τὸ κατὰ τὰς ἡρακλείους στήλας πορθμοῦ. μηκυνομένου δ' εἰς τὸ πρὸς ἕω μέρος, γῇ ἄλλῳ πλάτει. μετὰ δὲ ταῦτα χιζομένη καὶ τελευτῶσα εἰς δύο κόλπους πελαγίους, τόν μὲν γῇ ἀρίσπᾳ, ὃν πρὸς δύξεινον πόντον προσαγορεύομεν, τὸν δ' ἕτερον τὸν συγκείμενον ἔκ τε τοῦ αἰγυπτίου πελάγους, καὶ τοῦ παμφυλίου, καὶ τοῦ ἰσσικοῦ. ἅπαντες δὲ οἱ λεχθέντες ἀφ' ἧς ἔξω θαλάττης κόλποι, σχοῖν' ἔχουσι τὸν εἰς πλοῦν. μᾶλλον δὲ ὅ, τε ἀράβιος καὶ ὁ κατὰ στήλας, ἥττον δ' οἱ λοιποί. ἃ δὲ προδιελήλυθε αὐτοὺς γῆ, τειχῇ ἐνῳκοδόμηται, καθάπερ ἔφην. ἡ μὲν οὖν οὐρώπη πολυχρημονεστάτη πασῶν ἐστὶν, ἡ δὲ λιβύη ταὐναντία πέφυθεν, ἡ δ' ἀσία μέσην πως ἀμφοῖν ἔχει τὴν διάθεσιν. ἅπασαι δ' ἐκ γῆς ὄρος παραλίας, ἔχουσι τὴν αἰτίαν τοῦ τε πολυχήμονος καὶ τοῦ μή. ἡ δ' ἐκτὸς πλοῦ τῶν λεχθέντων κόλπων ἄπλη καὶ χλαμυδοειδής ἐστιν, ὡς εἶπον. τὰς δ' ἄλλας γῆ μικρῷ διαφορὰς ἑκατέρου. οὐδὲν γὰρ γῆ τοῖς μεγάλοις τὸ μικρόν. ἐπὶ δὲ πᾶσι κατὰ τὴν γεωγραφικὴν ἰσοφορίαν οὐ χώματα μόνον ζητοῦμεν καὶ μεγέθη τόπων, ἀλλὰ καὶ σχέσεις πρὸς ἄλληλα αὐτῶν ὥσπερ ἔφαμεν. καὶ γὰρ ταῦθ' ἁπλοῦν τὸ ποικίλον ἡ γῆς παραλία παρέχεται μᾶλλον, ἢ ἡ ἐκτός. πολὺ δὲ δεῖ καὶ τὸ γνώσιμον, καὶ τὸ δύκραιρον, καὶ τὸ πόλεσι καὶ ἔθνεσιν ὀνομουμένοις μᾶλλον ἢ νοουμένοις γίνεσθαι, ἢ ἐκεῖ. πεθοῦμεν τὲ ἀγνοεῖν ταῦτα, γῆ οἷς πλείους παραδίδοντα πράξεις καὶ πολιτείας καὶ τέχνας, καὶ τἄλλα ὅσα εἰς φρόνησιν συμβάλλεται. αἱ χρεῖαι συμπλοκὰς ἡμᾶς πρὸς ἐκεῖνα, ὧν γῆ ἐνδεῖς αἱ ὠφελοκὰς καὶ κοινωνίας. ταῦτα δ' ὄντα οἰκεῖα. μᾶλλον δ' οἰκεῖα καλῶς. πρὸς ἅπαντα δὲ τὰ τοιαῦτα, ὡς ἔφην, ἡ παρ' ἡμῖν θάλαττα πλεονέκτημα ἔχει μέγα. καὶ δὴ καὶ γῆθεν ἀρκτέον τῆς ἐπιδιηγήσεως. ἄρκται δὲ ὅπ' ἀρχὴ τοῦδε τοῦ κόλπου ὄρος ὁ κατὰ τὰς στήλας πορθμός. τὸ δὲ σχοῖνον τοῦτο περὶ ἑβδομήκοντα σταδίους λέγεται. τὸν εἰσπλοῦσαντι δὲ τὸν σχοῖνον ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων ὄντα, διάστασιν λαμβάνουσιν αἱ πύλαι ἀθρόαι, ἡ δ' γῆ ἀρίσπᾳ μᾶλλον, ἔστ' ὄψις μεγάλου φαίνεται πελάγους. ὁρίζεται

δὲ ἐκ μὲν τοῦ δεξιοῦ πλοῦ τῇ λιβυκῇ παραλίᾳ μέχρι καρχηδόνος, ἐκ δὲ θατέρου τῇ τε ἰβηρικῇ καὶ τῇ κελτικῇ κατὰ ναρβῶνα καὶ μασσαλίαν, καὶ μετὰ ταῦτα τῇ λιγυστικῇ, τελευταίᾳ δὲ τῇ ἰταλικῇ, μέχρι τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ. τὸ δ' ἐφεξῆς τοῦ πελάγους πλοῦρον ἡ σικελία ἐστὶ, καὶ οἱ ἑκατόρωθεν αὖ πορθμοί, ὁ μὲν πρὸς τῇ ἰταλίᾳ ἑπτὰ σταδίοις, ὁ δὲ πρὸς τῇ καρχηδόνι χιλίοις καὶ τριακοσίοις σταδίοις. ἡ δ' ἀπ' ἐκ ἧ τὴν σικελῶν ὠδὶ τὸ ἑπτασταδίου γραμμή, μορίῳ μὲν ὅτι ἧ ὠδὶ βραχυτέρου ἢ τὸν τριῶρον, μείζων δέ πως τέμνῃ τὸ λεχθὲν πέλαγος, λέγεται δὲ σταδίων μυρίων καὶ δισχιλίων. οὐκ ἂν δόξαι τὸ μῆκος τοῦ πελάγους. πλάτει δὲ τὸ μέγιστον ὅσον τριακισχιλίων σταδίων τὸ ἀπὸ τοῦ γαλαικοῦ κόλπου μεταξὺ μασσαλίας καὶ ναρβῶνος ὠδὶ πλὴν διὰ σμικρὺ λιβυκόν. καλοῦσι δὲ τὸ πρὸς τῇ λιβύῃ πᾶν μέρος τῆς θαλάττης ταύτης, λιβυκὸν πέλαγος. τὸ δὲ πρὸς τῇ κατ' αὐτικρὺ γῇ, τὸ μὲν ἰβηρικόν, τὸ δὲ λιγυστικόν, τὸ δὲ σαρδόνιον, τελευταῖον δὲ μέχρι σικελίας τὸ τυρρηνικόν. νῆσοι δ' εἰσὶν ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τῇ ἡμῖν τὸ τυρρηνικὸν πέλαγος μέχρι τῆς λιγυστικῆς συχναί. μέγισται δὲ ἀριστερὰ τῇ κύρνος μετά γε τὴν σικελίαν. αὕτη δὲ τῇ ἄλλῳ ὀδὶ μεγίστη ἦν καθ' ἡμᾶς καὶ ἀρίστη. πολὺ δὲ τούτων ἐλάττους αἱ πελαγίαι μὲν παυσανίου τε τῇ ποντίᾳ, πρόσγειοι δὲ αἰθαλία τε καὶ πλανασία καὶ ἴλουα καὶ πιθηκοῦσαι, καὶ προχύτη, καὶ καπρίαι, καὶ λευκασία, καὶ ἄλλαι τοιαῦται. ὠδὶ θατέρα δὲ ἧ λιγυστικῆς αἱ πρὸ ἧ λοιπῆς ἠιόνος μέχρι σταδίων ὀλίγαι. ὧν εἰσὶν ἥ τε γυμνησία καὶ βύβλος. ὀλίγαι δὲ οὐδὲ πρὸ ἧ λιβύης καὶ ἧ σικελίας, ὧν εἰσὶ κόσσυρά τε καὶ αἰγίμουρος, τῇ αἱ λιπαραίων νῆσοι, ἃς αἰόλου τινὲς προσαγορεύουσι. μετὰ δὲ τὴν σικελίαν καὶ οὗτοι ἑκατέρωθεν πορθμοὶ ἄλλα πελάγη συνάπτει, τό, τε πρὸ τῆς σύρτεως, ἔστ' ἧ κυρηναίας, καὶ αὐτὰ αἱ σύρτεις, καὶ τὸ αὐσόνιον μὲν πάλαι, νῦν δὲ καλούμενον σικελικόν, σύρτεων ἐκείνων καὶ συνεχές. τὸ μὲν οὖν πρὸ τῆς σύρτεως τῇ ἧ λυρναίας καλεῖται λιβυκόν, τελευτᾷ δ' εἰς τὸ αἰγύπτιον πέλαγος. τῆς δὲ σύρτεως ἡ μὲν ἐλάττων ὅσον ὅσον χιλίων τῇ ἑξακοσίων σταδίων τὴν περίμετρον ἔχουσα. προκειται δ' ἑφ' ἑκάτερα τοῦ στόματος νῆσοι, μηνιγξ τε τῇ κέρκινα. τῆς δὲ μεγάλης σύρτεως φησὶν ὁ βαθυφὴς τὴν κύκλον εἶναι τριακισχιλίων, τὸ δὲ βάθος χιλίων ὀκτακοσίων. ἀφ' ἑσπερίδων δὲ εἰς αὐτόμαλα, τῇ τὸ λυρναίας μεθόριον πρὸς τῷ ἄλλῳ γῷ τῷ ταύτῃ λιβύῃ. ἄλλοι δὲ τὸν περίπλουν τετρακισχιλίων σταδίων εἶπον.

è dextro quidẽ latere terminos habet litus Africanum Carthaginẽ uſq;. Ex altero uerò litoribus terminatũ Hiſpano & Gallico ad Narbonem & Maſsiliã, dehinc Liguſtico, poſtremo uerò Italico uſq; in fretum Siculũ. Latus autem pelagi ad ortum ſpectãs, Sicilia eſt, & utrinq; iacentia eius freta, è quibus unum ad Italiam pertinens ſtad. ſeptẽ patet. Quod autem Carthaginem ſpectat, ſtad. mille & quingẽtis. Cęterũ à Columnis in fretum, quod ſeptem ſtad. dixi ducta linea, pars illius eſt quę ad Rhodum & Taurũ ducta, medium iam dictum pelagus incîdit, ferẽ aũt ſtad. mille duodecies. hæc quidẽ pelagi lõgitudo. Sed maxima latitudo ad ſtad. quinq; millia è ſinu Gallico inter Maſsiliam & Narbonem ad regionem Africæ oppoſitam. Huius autem maris partem uniuerſam Africanum uocant pelagus. Quod autẽ terræ opponitur, partim Hiſpanũ, partim Liguſticũ, partim Sardonicũ, ultimũ uerò uſq; ad Siciliam Tyrrhenũ mare nuncupatur. Ad litoreã uerò plagam Tyrrhenam uſq; ad Liguſticã crebræ extant inſulæ, maximè autem Sardinia & Corſica poſt Siciliam, quæ quidem & bonitate & magnitudine cæteras noſtras ſuperat. Multo autem his inferiores longius in mari ſitæ Pãdaria et Põtia. At terrę propiores Aethalia, Planaſia, Ilua, & Pithecuſæ, Prochyta, Capriæ, Leucaſia, & reliquæ generis huius. Alia ex parte oræ Liguſticæ ante reliquam ripam uſque ad Columnas non multę, è quibus eſt Gymneſia & Byſus. Ante Africam quoque atq; Siciliam non multæ, quarum eſt Coſura & Aegimurus et Lipareone, quas appellant quidam Aeolias. Poſt Siciliam & utrũq; fretum alia continenter adiacent maria. Vnũ ante Syrtes & Cyrenaicũ & Syrtes ipſę, alterum olim quidem Auſonium, nunc uerò Siculum uocitatum in illud confluens, atq; contiguũ. Quod igitur Syrtibus prætenditur, & regioni Cyrenarum, Libycum ſiue Africanum appellatur, & in Aegyptium finitur pelagus. E Syrtibus minor quidem, ſtadiorum mille, & ſexcentûm habet ambitum. Oſtium utrinque adiacentes habet inſulas, quæ Meninx ac Cercina uocant. Eratoſthenes tradit maioris Syrtis circuitum millium quinque eſſe. Profundum uerò mille & octingentûm, ab Heſperidum agro ad Automala, & Cyrenarum confinia, ad reliquam terram Libyam, quę in eo tractu eſt. Alij nauigationis ambitum ſtadiorum quatuor millia eſſe referunt.

Profundũ aũt mille & quingentũm, quãta eſt oris latitudo. Cæterũ Siculũ pelagus Siciliæ & Italiæ ad orientẽ opponit, & itẽ interiacenti tranſitui inter Rheginũ agũ uſq; Locros, atq; Meſſenam uſq; Syracuſas, et Pachynum. Creſcit autem ad orientis partem uſq; ad Cretæ promõtoria, & plurimã Peloponneſi partem alluit, & ſinum quem Corinthiacum uocant implet. Ad aquilonem uerò uel ultima *Iapygiæ & Ioniũ ſinus os, & Epiri partes in auſtrum ſpectantes uſq; ad ſinum Ambraciũ, litusq; contiguũ, quod ſinum Corinthiacum ad Peloponneſum efficit. Sinus autem Ionius eius pars eſt, quod Adriaticum hoc tẽpore dicitur. At huius poſitum à dextra latus, regio facit Illyrica, ſiniſtrum uerò Italia uſq; ad intimos Aquileiæ receſſus. Eſt autem ad ſeptentrionem & ad occaſum protendens anguſtus & prolixus. Longitudo quidem ſtad. ſex mil. latitudo uerò ampliſſima ſtadiorum ducentũm ſupra mille. In eo ſanè tractu frequentes ſolæ ſunt inſulæ ad terram Illyricam, & Abſyrtides & Ceryctica & Liburnides, Iſſa etiam & Tragurium & Mellia & Corcyra & Pharus, ad Italiam uerò Diomedeæ. A Pachyno autem in Cretam Siculi maris inter uallũ ſtadiorũ quatuor millĩũ et quingentũm eſſe tradunt. Tantundem ad Tænarum Laconicum. Ab extrema uerò Iapygia ad interiora ſinus Corinthiaci, minus q̃ ſtadiorum trium millium intereſt. Ab eadem autẽ Iapygia extrema in Africã plus q̃ mil. quatuor. In eo aũt tractu inſulę ſunt Corcyra et Sybota ante Epirum. Deinceps uerò ante ſinũ Corinthiacum Cephalenia, Ithaca, Zacynthus, Echinades. Siculo autem Creticũ cõiungitur pelagus & Sardonium & Myrtoum, quod inter Cretam & Argiam Atticamq; iacet. Quod latitudinem maximam habet ab Attica ad ſtadia millia ducenta. Longitudo minor quàm dupla. In hoc uerò ſunt inſulæ Cythera, Calauria, & quæ Aeginam cingunt & Salaminen, & ex Cycladibus pleræque. Quod uerò contiguum eſt iam, Aegeũ exiſtit cũ ſinu melane, id eſt nigro atq; Helleſponto. Eſt & Icarium & Carpathium uſque Rhodum Cretamq; ac Cyprum & primas partes. Cęterùm ad Aliam pertinent inſulæ Cyclades & Sporades, & quæ Carię & Ioniæ & Aeolię uſque Troadem adiacent. Con inquam & Samum & Chium & Lesbum & Tenedum. Eodem etiam modo quæ ante Græciã iacent uſq; in Macedoniã, ſibiq; conterminam Thraciam,

τὸ δὲ βαθ⊖, χιλίων ϗ τῶν τακοσίων, ὅσον ϗ τὸ πλάτ⊖ τοῦ σώματος. τὸ δὲ σικελικὸν πέλαγος πρὸ⁊ σικελίας ὅσι ϗ ἰταλίας ὡσὶ τὸ πρὸς ἕω μέρ⊖. καὶ ἔτι τὰ μεταξὺ πόρου ⁊ τε ῥηγίνης, μέχρι λοκρῶν, καὶ ⁊ μεσσηνίας μέχρι συρακουσῶν, καὶ παχυνος. αὔξεται δ' ὡσὶ μὲν τὸ πρὸς ἕω μέρος μέχρι τῶν ἄκρων ⁊ κρήτης, καὶ τῶν πελοποννησίων δὲ πρὸς κλύζῃ τῶν πλείστων, καὶ πληροῖ τὸν ποντικὸν καλούμενον κόλπον. πρὸς ἄρκτους δ' ἐστί τε ἄκρον ἀπυγίαν ϗ τὸ σύμα τοῦ ἰονίου κόλπου. ϗ ⁊ ἠπείρου τὰ νότια μέρη, μέχρι τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου, ϗ ⁊ συνεχοῦς πελαλίας ⁊ πειθόμης τὸν ποντικὸν κόλπον πρὸς τῶν πελοπόννησον. ὁ δ' ἰόνι⊖ κόλπος μέρος ὄντ⊖ τοῦ νῦν ἀδριὸς λεγομένου. τούτου δὲ τῶν μὲν ⁊ δεξιὰ πλευρὰν ἡ illyris ποιεῖ, τῶν δ' εὐώνυμον ἡ ἰταλία, μέχρι τοῦ μυχοῦ ⁊ ἔτι ἀκυληίας. ἐστὶ δὲ πρὸς ἄρκτον ἄμα καὶ πρὸς τῶν ἑσπέραν αὐχένα, σχοῖνος ϗ μακρός. μῆκος μὲν ὅλον ἑξακισχιλίων σταδίων. πλάτος δ' ὃ μὲν μέγιστον σταδίων ὡσὶ τοῖς χιλίοις. νῆσοι δὲ εἰσὶν ⁊ ἐν αὐτῷ, συχναὶ μόναι αἱ πρὸ ⁊ illyris, αἵ τε ἀψύρτιδες ϗ ⁊ κηρυκικὴ καὶ λιβυρνίδες. ἔτι δ' ἴσσα καὶ βαγούσιον, ϗ ἡ μέλαινα κόρκυρα, καὶ φάρος. πρὸ ⁊ ἰταλίας δ' αἱ διομήδειοι. τοῦ σικελικοῦ δ' ὃ ὡσὶ κρήτῃ ἀπὸ παχύνου, πεντακοσίων καὶ τῶν τακοσίων σταδίων φασί. κόλπος δ' ἐστὶ καὶ ὁ ὡσὶ ταίναρον ⁊ λακωνικῆς. ὁ δὲ ἀπὸ ἄκρας ἀπυγίας ὧδε μυχὸν τοῦ ποντικοῦ κόλπου, ⁊ μὲν βραχιλίων ὅσον ἐλαττον, ὁ δ' ἀπὸ ἄκρας ἀπυγίας εἰς ⁊ λιβύλλης πλοῦν τῶν, πεντακισχιλίων ὅσί. νῆσοι δ' εἰσὶν ἐντὸς θα, ἥ τε κόρκυρα ϗ σύβοτα πρὸ ⁊ ἠπείρου ἀμφ⊖, ϗ ἐφεξῆς πρὸ ⁊ ποντικοῦ κόλπου κεφαλλωνία, ϗ ἰθάκη, ϗ ζάκυνθ⊖, ϗ ἐχινάδες. τῷ δ' σικελικῷ συνάπτῃ τὸ κρητικὸν πέλαγος, ϗ τὸ καρδωνιτικὸν ϗ τὸ μυρτῷον, ὃ μεταξὺ ⁊ κρήτης ὅσι καὶ ⁊ ἀργείας καὶ ⁊ ἀττικῆς, πλάτος ἔχον τὸ μέγιστον τὸ ἀπ' ⁊ ἀττικῆς, ὅσον χιλίων ϗ ἑξακοσίων σταδίων, μῆκος δὲ ἔλαττον ἢ δισχιλίων. ἐν τούτῳ δ' νῆσοι κύθηρά τε ϗ κάλαυρία, ϗ αἱ πρὸ αἴγιναν ϗ σαλαμῖνα καὶ ⁊ κυκλάδων ζωνες. τὸ δ' συνεχὲς τὸ αἰγαῖον ὅσιν ἤδη σὺν τῷ μέλανι πόντῳ καὶ τῷ ἑλλησπόντῳ. ϗ τὸ ἰκάριον ϗ καρπάθιον μέχρι ῥόδου ⊏ κρήτης ⊏ κύπρου ⊏ ⁊ πρώτων μορίων. ⁊ δ' ἀσίας αἵ τε κυκλάδες νῆσοι εἰσὶν, ϗ αἱ ἀποράδες, ⊏ αἱ προκείμεναι ⁊ καρίας καὶ ἰωνίας καὶ αἰολίδος μέχρι ⁊ ϐοαδίου. λέγω δὲ κῶ, καὶ σάμου, ⊏ χίου, καὶ λέσβου, ⊏ τενέδου, ὡσαύτως δ' αἱ προκείμεναι ⁊ ἑλλάδος μέχρι ⁊ μακεδονίας ⊏ ⁊ ὁμόρου θρᾴκης, βύβλιά

βύβλιά τε καὶ σκύρ⊖, καὶ πεπάρηθ⊖, καὶ λῆμνος, ⊏ θάσος, καὶ ἴμβρ⊖, καὶ σαμοθρᾴκη, καὶ ἄλλαι πλεῖσι, πρὸὶ ὧν ϗ τοῖς καθ' ἕκαστα διελώσομεν. ἔστι δὲ τὸ μῆκος ⁊ θαλάττης ταύτης, πρὶ τετρακισχιλίους ἢ μικρῷ πλείους, τὸ δὲ πλάτ⊖ πρὶ δισχιλίους. περιέχεται δὲ ὑπὸ τῶν λεχθέντων μερῶν ⁊ ἀσίας, καὶ τῆς ἀπὸ σωσίου μέχρι θερμαίου κόλπου πρὸς ἄρκτον ἐχούσης τὸν πλοῦν παραλίας καὶ τῶν μακεδονικῶν κόλπων μέχρι ⁊ θρᾳκίας χερρονήσου. ἴση δὲ ταύτῃ ὅσι, τὸ ἑπτακαίδεκα σταδίων τὸ κατὰ στενὸν καὶ ἄβυδον, δι' οὗ τὸ αἰγαῖον καὶ ὁ ἑλλήσποντ⊖ ἐκδίδωσι πρὸς ἄρκτον εἰς ἄλλο πέλαγ⊖ ὃ καλοῦσι πρόποντίδα, κἀκεῖνο εἰς ἄλλο τὸ εὔξεινον προσαγορευόμενον πόντον. ἔστι δὲ διθάλαττ⊖ τρόπον τινὰ οὗτ⊖. κατὰ μέσον γάρ πως ἄκραι δύο προπίπτουσιν, ἡ μὲν ἐκ τῆς εὐρώπης καὶ τῶν βορείων μερῶν, ἡ δ' ἐκ ⁊ ἀσίας ϗαντία ταύτῃ συναγούσῃ τὸν μεταξὺ πόρον, ⊏ ποιούσῃ δύο πελάγη μεγάλα. τὸ μὲν οὖν ⁊ εὐρώπης ἀκρωτήριον, καλεῖται κελευστήριον, τὸ δὲ ⁊ ἀσίας κάραμβις· διέχοντα ἀλλήλων πρὶ δισχιλίους σταδίους, καὶ πεντακοσίους. τὸ μὲν οὖν πρὸς ἑσπέραν πέλαγ⊖, μῆκος ὅσὶν ἀπὸ βυζαντίου μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ εὐξείνου, σταδίων τετρακισχιλίων ὀκτακοσίων, πλάτ⊖ δὲ δισχιλίων. ϗ τούτῳ δὴ λευκὴ νῆσος ὅσί. τὸ δ' ἑῷον ὅσὶ παράμηκες, εἰς σχοῖνον τελοῦν τῷ μυχῷ, τὸν ⁊ διοσκουριάδα, ὡσὶ πεντακισχιλίους ἢ μικρῷ πλείους σταδίους, τὸ δὲ πλάτ⊖ πρὸὶ τετρακισχιλίους. ἡ δὲ πορίμερ⊖ τοῦ σύμπαντ⊖ πελάγους ὅσὶ δισμυρίων που καὶ πεντακισχιλίων. ἐκφέρουσι δέ τινὸν τὸ χῆμα ⁊ πολιμέτρου ταύτης ϗ τετραμένῳ σκυθικῷ τόξῳ. τῶν μὲν γὰρ εὐρωπαίων ὁμοιοῦσι τοῖς δεξιοῖς καλουμένοις μέρεσι τοῦ πόντου· ταῦτα δ' ὅσὶν ὁ παράπλους ὁ ἀπὸ τοῦ σώματ⊖, μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ ⁊ διοσκουριάδος. πολὺ γὰρ ⁊ κάραμβός, ἥ γε πᾶσα ἄλλη νῆσον μικρὰς ἔχει ἐσοχάς τε καὶ ὀξοχάς, ὡς τ' εὐθεῖαν εἰοικέναι. τῶν δὲ λοιπῶν ⁊ κοίλη τοῦ τόξου διέχων ἔχουσι τῶν ὠκεανοῦ, ⁊ μὲν ἄνω πολιφορεσόρων, τῶν δ' κάτω εὐθυτόρων. οὕτως δὲ ἀπεικάζεσθαι δύο κόλπους, ὧν ὁ ἑσπερίδ⊖ πολὺ θατέρου πολιφορέσορός ὅσιν. ὑποκεῖται δὲ τοῦ ἑῳθινοῦ κόλπου πρὸς ἄρκτον, ἡ μαιῶτις λίμνη, τῶν πορίμερον ἔχουσα γῆν κισχιλίων σταδίων, ἢ μικρῷ πλέονων. ἐκδίδωσι δ' αὕτη μὲν εἰς πόντον καλὸν μὲν κιμμερικὸν καλούμενον βόσπορον, οὗτος δὲ κατὰ τὸ θρᾴκιον εἰς τῶν προποντίδα. τὸ γὰρ βυζαντιακὸν στόμα οὕτω καλοῦσι θρᾴκιον

Euboea ſcilicet, & Scyrus, & Peparethus, & Lemnus, & Thaſus, & Imbrus, & Samothracia, & cæteræ complures, de quibus ſingulis aperiemus. Huius autem tractus mare longitudinẽ habet millia circiter quatuor, aut paulo plus. Latitudinem uerò ad millia duo. Cõtinetur autem à prædictis Aſiæ partibus & maritimo ſpacio è Sunio uſq; in ſinum Thermæum, quà in ſeptentrionem nauigatio agitur, & à Macedoniæ ſinubus uſq; in Cherſoneſum Thraciã. Apud hãc adiacet ſeptẽ ſtad. fretum ad Seſtum & Abydũ, per quod Aegæum & Helleſpõtus in aliud ad ſeptentrionem effluit mare, quod Propontidem appellant, & illud in aliud quod Euxinum pontũ nominãt. Hunc quodammodo bimarem dicimus. ad medium nãq; duo procumbunt promõtoria: unum quidẽ ab Europa, partibusq; borealibus: alterum ex Aſia huic oppoſitum. Vnde trãſitus ipſe coartatur intermedius, & ingentia duo efficiuntur maria. Europæ quidẽ promõtorium Crium, id eſt arietis frontem appellant: alterum Aſiæ, Carambin. diſtant autem inuicem circiter ſtad. duo millia & quingenta. Spectans igitur in occaſum pelagus è Byzantio uſq; in Boryſthenis eruptiones, longitudinẽ habet ſtad. trium millium octingentũm, latitudinẽ uerò duũm millium, in quo Leuca, id eſt alba iacet inſula. In orientẽ uerò ſpectans, parẽ continet longitudinẽ, & in anguſtũ finit receſſum, qui ad Dioſcuriadẽ pertinet ad ſtad. millia, quinq;, aut paulo plura: latitudo ad ſtad. millia tria patet. Ambitus uerò totius pelagi ſtad. millia uiginti quinq;. Huius autem ambitus figuram arcui Scythico, dum intenditur, plericq; comparãt, neruum dexteriorib. ponti partibus ſimilem exhibent. hæc eſt autem ab oſtio uſq; ad Dioſcuriadis agri receſſum adnauigatio. Nã excepta Carãbe, reliquum omne litus parum aut prominet aut recedit, adeò ut rectũ uideatur. Reliquæ parti ipſius arcus cornu ſimile eſt, quod geminas curuationes habet: quæ quidem ſupernè eſt, rotundiorem tenet: quæ uerò inferior, rectiorem. ſic illam geminos ſinus efficere, è quibus qui ſpectat in occaſum, longè altero rotundior eſt. Suprà ſinum autem ad ortum uergentẽ Mæotis palus iacet ad aquilonẽ ſtad. nouẽ milliũ, aut paulo plurium circuitũ habens. hæc penes Boſphorum, quem Cimmerium appellant in pontum effluit, iſte per Thracium in Propontidem excurrit. Os enim Byzantiacum, Thracium,

Boſpho-

Bosphorũ uocãt, quod stad. quatuor existit, at Propontis stad. mille & quingentûm longitudinem protendi perhibet ex Troade Byzantiũ usq; par uerò quodãmodo extat ipsius latitudo. Hic Cyzicenorũ consistit insula, & circa eam pusillæ quædã insulæ. Aegæi enim maris ad aquilonem talis est refluxio & tanta, rursusq; è Rhodia Aegyptiũ pelagus efficiens & Pamphylium & Issicum. In orientem nanq; & Cilicię partes pariter extenduntur usq; ad stad. millia quinq; trans Lyciam et Pamphyliam & uniuersum Cilicũ litus, hinc Syria & Phœnice & Aegyptus ad austrũ & occasum mare circundant usq; Alexãdriam. In sinu autem Issico & Pamphylio Cyprũ iacere contingit, quæ pelago contigua est Aegyptio. Est autem è Rhodo usq; Alexandriam interuallũ ab aquilonis regione stad. mil. quatuor. Nauigationis uerò circuitus duplicatur. hanc nautarũ æstimationẽ esse de maris spacio perhibet Eratosthenes, cum quidã esse sic dicant, alij uerò mil. stad. quinq; assere re non dubitent. Ipsi autem per umbrarum inuestigatorem gnomonem stad. millia tria septingenta quinquaginta inuenisse ait. Huius quidem maris partes Cilicia & Pamphylia & Ponticæ regiones dextræ nuncupatæ, simul & Propõtidis, & deinceps usq; in Pamphyliam extenta litora, ingentem quandam efficiũt peninsulam seu Chersonesum, et magnam quandam fluctibus ambitam terram, id est isthmum, ex Tarsensi pelago ad oppidum Aminsum, & Themiscyram campũ Amazonum. Regio enim hæc intra lineam ipsam consistens usq; in Cariã & Ioniã, & gentes intra Alyn habitantes, tota ab Aegæo pelago & iam dicti maris partibus utrinq; circumalluitur. Et hanc quidem propriè eodem quo uniuersa nomine Asiã uocamus. Vt autem summatim dicamus, nostri maris signũ maximè in austrum exiens magnæ Syrtis sinus est. Post hunc Alexãdria Aegypti, & Nili fluẽta. Aquiloni uerò proximus Borysthenes est. Si quis tandẽ Mæotin quoq; pelago adiunxerit. Est enim perinde ac Tanais pars. Occasui autem propius est columnarũ fretũ, coniũctissimus uerò oriẽti est, quem dixi ante recessus ad Dioscuriadem, haud recte sanè sinum Issicum dixit Eratosthenes. Ipse enim in eodem meridiano q̃ & Aminsus et Themiscyra, situs est. Quod si uelis, assume et Sidenã usq; Pharnaciã. Ab hisce partibus directa in orientem nauigatione, cursus est quidem ad

βόσπορον, ὃ τετραστάδιον ἐστίν. ἡ δὲ πρόποντις χιλίων καὶ πεντακοσίων λέγετ' τὸ μῆκος σταδίων τὸ ἀπὸ τῆς Τρωάδος ἐπὶ τὸ Βυζάντιον. πάριον δέ πως ἐστὶ καὶ τὸ πλάτος. ἐνταῦθα δ' ἡ τῶν κυζικηνῶν ἵδρυτ' νῆσος καὶ τὰ περὶ αὐτὴν νησία. τοιαύτη μὲν ἡ πρὸς ἄρκτον τοῦ αἰγαίου πελάγους ἀνάχυσις καὶ τοσαύτη. πάλιν δ' ἀπὸ τῆς ῥοδίας, ἡ τὸ αἰγύπτιον πέλαγος ποιοῦσα, καὶ τὸ παμφύλιον, καὶ τὸ ἰσσικόν, ἐπὶ μὲν τῆς ἕω καὶ τῆς κιλικίας κατὰ ἴσον ἐκτείνετ' μέχρι καὶ πεντακισχιλίων σταδίων, πρά τε λυκίαν καὶ παμφυλίαν καὶ τὴν κιλίκων παραλίαν πᾶσαν. ἐντεῦθεν δὲ συρία τε καὶ φοινίκη, καὶ αἴγυπτος ἐγκυκλοῖ πρὸς νότον τὴν θάλατταν καὶ πρὸς δύσιν, ἕως ἀλεξανδρείας. ἐν δὲ τοῦ ἰσσικῷ κόλπῳ καὶ τοῦ παμφυλίῳ, κεῖσθαι συμβαίνει τὴν κύπρον, συνάπτουσαν τοῦ αἰγυπτίου πελάγει. ἔστι δ' ἀπὸ ῥόδου διάρμα εἰς ἀλεξάνδρειαν βορεία τετρακισχιλίων που σταδίων, ὁ δὲ περίπλους διπλάσιος. ὁ δ' ἐρατοσθένης ταύτην μὲν τῶν ναυτικῶν εἶναί φησι τὴν ὑπόληψιν, παρὰ τοῦ διάρματος τοῦ πελάγους, τῶν μὲν οὕτω λεγόντων, τῶν δὲ καὶ πεντακισχιλίους οὐκ ὀκνούντων εἰπεῖν. αὐτὸς δὲ διὰ τῶν σκιοθηρικῶν γνωμόνων, αὐρεῖν τρισχιλίους ἑπτακοσίους πεντήκοντα. τούτου δὴ τοῦ πελάγους τὸ πρὸς τῇ κιλικίᾳ καὶ παμφυλίᾳ, καὶ τῶν ποντικοῦ τὰ καλούμενα δεξιὰ μέρη καὶ ἡ πρόποντις, καὶ ἡ ἐφεξῆς παραλία μέχρι παμφυλίας, ποιεῖ τινα χερρόνησαν μεγάλην, καὶ μέγαν ταύτης ἰσθμόν, τὸν ἀπὸ τῆς πρὸς ταρσὼ θαλάττης, ἐπὶ πόλιν ἀμινσόν, καὶ τὸ τῶν ἀμαζόνων πεδίον τὴν θεμίσκυραν. ἡ γὰρ ἐντὸς τῆς γραμμῆς ταύτης χώρα μέχρι καρίας καὶ ἰωνίας, καὶ τῶν ἐντὸς ἅλυος γενομένων ἐθνῶν, περίκλυστος ἅπασά ἐστιν ὑπὸ τοῦ αἰγαίου καὶ τῶν ἑκατέρωθεν λεχθέντων τῆς θαλάττης μερῶν. καὶ δὴ καὶ καλοῦμεν ἀσίαν ταύτην ἰδίως καὶ ὁμωνύμως τῇ ὅλῃ, συλλήβδην δὲ εἰπεῖν τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης, νοτιώτατον μὲν ἔστι σημεῖον, ὁ τῆς μεγάλης σύρτεως μυχὸς, καὶ μετὰ τοῦτον ἡ κατὰ αἴγυπτον ἀλεξάνδρεια, καὶ τοῦ νείλου προχοαὶ, βορειότατον δὲ τοῦ βορυσθένους, εἰ δὲ καὶ τὴν μαιῶτιν προσθείη τις τοῦ πελάγει. καὶ γὰρ ἔστιν ὡς ἂν μέρος τὸ τῶν τανάϊδος, δυσμικώτατος δὲ ὁ κατὰ τὰς στήλας πορθμός, ἑωθινώτατος δ' ὁ λεχθεὶς μυχὸς κατὰ τὴν διοσκουριάδα. ἐρατοσθένης δ' οὐκ εὖ τὸν ἰσσικὸν κόλπον φησίν. ὁ μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ ἵδρυτ', ἐφ' οὗπερ ἥ τε ἀμινσὸς καὶ θεμίσκυρα. εἰ δὲ βούλει πρόσλαβε καὶ τὴν σιδηνήν, μέχρι φαρνακίας. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν μερῶν πρὸς ἕω, πλοῦς ἐστι πλειόνων που ἢ τρισχιλίων σταδίων εἰς διο-

εἰς διοσκουρίαδα, ὡς ἔσται μᾶλλον ἐκ τῆς ἐν μέρει περιοδίας φανερόν. ἡ μὲν δὴ καθ' ἡμᾶς θάλαττα, τοιαύτη τις. ὑπογραπτέον δὲ καὶ τὰς περιεχούσας αὐτὴν γᾶς, ἀρχὴν λαβοῦσιν ἀπὸ τῶν αὐτῶν μερῶν, ἀφ' ὧνπερ καὶ τὴν θάλατταν ὑπεγράψαμεν. εἰσπλέουσι τοίνυν τὸν κατὰ στήλας πορθμὸν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστιν ἡ λιβύη μέχρι τῆς τοῦ νείλου ῥύσεως, ἐν ἀριστερᾷ δὲ αὐτίπορθμος ἡ εὐρώπη μέχρι τοῦ τανάϊδος, τελευτῶσι δ' ἀμφότεραι περὶ τὴν ἀσίαν. ἀρκτέον δ' ἀπὸ τῆς εὐρώπης, ὅτι πολυσχήμων τε καὶ πρὸς ἀρετὴν ἀνδρῶν εὐφυεστάτη, καὶ πολιτῶν, καὶ ταῖς ἄλλαις πλεῖστον μεταδεδωκυῖα τῶν οἰκείων ἀγαθῶν. ἐπειδὴ σύμπασα οἰκήσιμός ἐστι πλὴν ὀλίγης τῆς ἀοικήτου διὰ ψύχος. αὕτη δ' ὁμορεῖ τοῖς ἁμαξικοῖς τοῖς περὶ τὸν τάναϊν, καὶ τὴν μαιῶτιν, καὶ τὸν βορυσθένη. τῆς δ' οἰκησίμου τὸ μὲν δυσχείμερον καὶ τὸ ὀρεινὸν μοχθηρῶς οἰκεῖται τῇ φύσει. ὑπομελητὰς δὲ λαβόντα ἀγαθοὺς καὶ τὰ φαύλως οἰκούμενα καὶ λῃστρικῶς, ἡμεροῦται καθάπερ οἱ ἕλληνες ὄρη καὶ πέτρας κατέχοντες, ᾤκουν καλῶς διὰ πρόνοιαν τὴν περὶ τὰ πολιτικὰ καὶ τὰς τέχνας, καὶ τὴν ἄλλην συνέσιν τὴν περὶ βίον. ῥωμαῖοι τε πολλὰ ἔθνη παραλαβόντες καὶ ἃ τὴν φύσιν ἀνήμερα διὰ τοὺς τόπους ἢ τραχεῖς ὄντας, ἢ ἀλιμένους ἢ ψυχρὸς, ἢ ἀπ' ἄλλης αἰτίας δυσοικήτους, πολλοῖς τούς τε ἀνεπιπλέκτους ἀλλήλοις ἐπέπλεξαν, καὶ τοὺς ἀγριωτέρους πολιτικῶς ζῆν ἐδίδαξαν. ὅσον δ' ἐστὶν αὐτοῖς ἐν ὁμαλῷ καὶ εὐκράτῳ τῆς φύσιν, ἔχει συνεργὸν πρὸς ταῦτα. ἐπειδὴ τὸ μὲν ἐν τῇ εὐδαίμονι χώρᾳ πᾶν ἐστιν εἰρηνικόν, τὸ δ' ἐν τῇ λυπρᾷ μάχιμον καὶ ἀνδρικόν. καὶ δέχεταί τινας παρ' ἀλλήλων εὐεργεσίας τὰ γένη ταῦτα. τὰ μὲν γὰρ ὑπουργεῖ τοῖς ὅπλοις, τὰ δὲ καρποῖς καὶ τέχναις καὶ ἠθοποιίαις. φανεραὶ δὲ καὶ δὲ ἀλλήλων βλάβαι, μὴ ὑπουργούντων. ἔχει δέ τι πλεονέκτημα ἡ βία τῶν τὰ ὅπλα ἐχόντων, πλὴν εἰ τοῦ πλήθει κρατεῖτο. ὑπάρχει δή τι καὶ πρὸς τοῦτο εὐφυὲς τῇ ἠπείρῳ ταύτῃ. ὅλη γὰρ διαπεποίκιλται πεδίοις τε καὶ ὄρεσιν, ὥστε πανταχοῦ καὶ τὸ γεωργικόν τε καὶ τὸ γεωγραφικὸν καὶ τὸ πολιτικὸν καὶ τὸ μάχιμον παρακεῖσθαι. πλέον δ' εἶναι θάτερον, τὸ τῆς εἰρήνης οἰκεῖον, ὥστ' ὄντων ὑπηκρατεῖ τοῦτο προσλαμβανόντων καὶ τῶν ἡγεμόνων, ἑλλήνων μὲν πρότερον, μακεδόνων δὲ καὶ ῥωμαίων ὕστερον. διὰ τοῦτο δὲ καὶ πρὸς εἰρήνην καὶ πρὸς πόλεμον αὐταρκεστάτη ἐστί. καὶ γὰρ τὸ μάχιμον πλῆθος ἄφθονον ἔχει καὶ τὸ ἐργαζόμενον τὴν γῆν, καὶ τὸ τὰς πόλεις συνέχον. διαφέρει δὲ καὶ ταύτη,

Dioscuriadem supra stad. mil. tria, sicut in parte magis ex circuitione manifestabitur. Nostrum igitur mare huius generis est. Terras autem nunc, quæ illud amplectuntur, subscribere necesse est. Ab ijsdẽ uerò regionib. primordium capiamus, à quib. maris ipsius designationem scribentes accepimus. Interius igitur per columnarũ fretũ nauigantibus, in dextra quidem est Africa usq; ad Nili fluenta, in sinistra uerò ad oppositũ fretum usq; ad Tanain Europa. terminãtur autem utræq; in Asiam. Ab Europa est igitur inchoandum, quandoquidem & multiformis in primis est, & ad uirorũ uirtutem ingenuè disposita, ciuiumq; & suarum ad alios rerum trãsfusiua. est enim tota habitabilis, in exigua tantũmodo parte propter frigoris uim inhabitabilis, quę finitima Tanaidis & Mæotidis incolis, Borysthenensibusq; in curribus degentibus. Habitabilis aũt regionis id quod est algidum & montanũ natura laboriosè habitatur. Curatores autem probos nacta, loca etiam prauè per latrocinia habitata mitigantur. Quemadmodum obtinentes Gręci montes petrasq; incoluerunt pulchrè ob prouidentiã circa ciuilia artesq; & reliquũ ad uitam sensum. Romani q̃q; multas gentes accipientes, quę natura inhumanæ erãt ex ipsis locis asperis importuosisq; et frigidis, causa ue alia malè habitatis insociabiles homines inter se multis alijs admixtis connexuerũt, & ciuiliter uiuere agrestiores, durioresq; docuerũt. Quantũ uerò ipsis est in plano, naturalemq; habet temperiem, multũ adiuuat ad ista. Quandoquidem id q̃d est in fœlici regione, pacificũ omne est: & q̃d in tristi, pugnax & uirile. accipiuntq; hæ gentes aliqua inter se beneficia. aliæ enim opem armis ferũt, aliæ fructibus & artib. morumq; doctrina. Manifesta aũt sunt etiam nõ auxiliantium inuicem detrimenta. Habet autem superius quiddã uis arma tenentium, nisi ea ipsa multitudine superetur. adestq; terræ isti etiam ultra hoc quiddam naturale bonũ, quod ea sanè omnis planitie montibus que distinguitur. Ita ut usquequaque agricultura, terrę descriptio, ciuilitas atq; pugnę adsint. Plusq; sit alterũ id scilicet quod est pacis familiare, ita ut hoc uincat adiuuantibus etiã ducibus, Gręcorum prius, Macedonum uerò Romanorumq; posterius. Ex hoc autem & ad pacẽ & ad bellũ sufficientissima est sibi. Etenim multitudinẽ pugnacem abũde habet, & quæ agros colat, & quæ urbes quoque contineat.

Ex-

Excellit autem hæc etiam fructus efferens optimos uitæq; necessarios, & metalla quæcunque sunt usui. Odores uerò ad sacrificia, necnon multi sumptus lapillos ipsa extrinsecus petit. Quarum etiam rerum inopibus nihilo deterior, quàm abundantibus est uita. Simili teréq; pecudum exhibens mitium multarũ copiam, at bestiarum habet ferarum raritatem. Ac talis quidem est natura terra ipsa in uniuersum. Particularis autẽ pars prima est omnium ab occasu Hispania corio bubulo similis, cuius pars tanquam in collum extẽsa superenit in finitimam Celticam. sunt enim ista quæ ad ortũ. Hincq; abscindit lateralí fine ea quæ dicta est Pyrene. Est autem regio ipsa mari circunflua, pars quidem australis mari nostro usque ad columnas, reliqua uerò Atlãtico usque ad septẽtrionale Pyrenes cacumen, oceano. Longitudo autem regionis huius quæ quàm maxima est, circiter sex millium stadiorũ: latitudo q; quinq; millium. Post hanc est Celtica ipsa ad orientẽ solem usq; ad flumen Rhenum, cuius latus septentrionale Britanni co alluitur freto omni. Est enim æqualiter insula ipsa omnis oppositа omni, lõgitudinem quinq; millium fermè continens stadiorum. Quod autem ad orientem uersum est, Rheno flumine circunscribitur, parallelum habente riuum Pyrenæ. Australe uerò id quod à Rheno, Alpibus. Reliqua pars mari nostro, quo loco is qui sinus uocat Gallicus diffunditur. Inq; eo Massilia & Narbo sunt sitæ urbes clarissimæ. Est autem oppositus huic sinui exaduerso sinus alter illi cognominis, uocatus quidem & ipse Gallicus, spectans ad septentriones, atq; Britannicam regionem. Angustissimamq; habet illic latitudinem terra Celtica. Cogit enim in isthmum pauciorum quidem stad. quàm trium millium, pluriũ uerò quàm duorum. Medium autem est dorsum montanum ad erectiones Pyrenes, Cẽmenus mons uocatus. Desinitq; hic maximè in medios Celtarum campos. Alpibus autem, qui sunt montes altissimi, facientibus circunferentem lineam, id quod est gibberosum ad supradictos torquetur Celtarum campos, & ad Cemmenum montem, cauũ uerò ad Ligusticam & Italiã. Gẽtesq; cõtinet mõs iste multas Celticas, præter Ligures. hi enim aliæ sunt gẽtes, proximi tamẽ uita. Incolũtq; partẽ Alpiũ connexã Apẽnini mõtibus, partẽq; etiã obtinent Apenninorum montium. Sunt enim isti montanum dorsum per longitudinem totius

διό τι τοῦ καρποὺς ἐνφορεῖ τοῦ ἀρίστους καὶ τοῦ ἀναγκαίους ἅμα βίῳ, καὶ μέταλλα ὅσα χρήσιμα. θυμιάματα δὲ καὶ λίθους πολυτελεῖς ἔξωθεν μέτεισιν, ὧν τοῖς ἀπαιδιζομένοις οὐδὲν χείρων ὁ βίος ἢ τοῖς εὐπορουμένοις. ὡς δ' αὕτως βοσκημάτων μὲν πολλῶν ἀφθονίαν παρέχει, θηρίων δὲ ἀπαίρι. ῥιζώτη μὲν ἡ ἤπειρος αὕτη καθόλου τὴν φύσιν ὅλη. κατὰ μέρος δ' ὅλη πρώτη πασῶν ἀπὸ ἑσπέρας ἡ ἰβηρία βυρσοδοεία παραπλησία, τῷ ὡς αὖ προαχθείσῃ μορίῳ ὑποδιπλοῦσθαι τὴν στωμυλῆ κελτικήν. ταῦτα δ' ὅλη τὰ πρὸς ἕω, καὶ τούτοις γὰ ποτέμνεται ὁ πλευρὰ ὄρος ἡ καλουμένη πυρήνη. αὕτη δ' ὅλη τοῦ ῥέοντος τῇ θαλάττῃ, ὁ μὲν νότιος τῇ καθ' ἡμᾶς μέχρι σκιλλοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ τῇ ἀτλαντικῇ μέχρι τῶν βορείων ἄκρων ἡ πυρήνης. μῆκος δὲ ἡ χώρας ταύτης ὅλη πρὸ ἑξακισχιλίους σταδίους ὁ μέγιστος, τοσουτονὶ δὲ πλάτος. μετὰ δὲ ταύτην ὅλη κελτικὴ πρὸς ἕω μέχρι ποταμοῦ ῥοδανοῦ. ὁ μὲν βόρειος πλευρὸν ὑπὸ βρεταννικῷ κλυζομένη πορθμῷ τοσουτί. αὐτιπαρήκει γὰρ αὐτῇ παραλλήλῳ ἡ νῆσος αὕτη τοσαύτη πάση, μῆκος ὅσον τοσουτακισχιλίους ἐπέχουσα. ὁ δ' ἑωθινὸν ὑπὸ ῥοδανῷ ποταμῷ ποθιγραφομένη, παραλλήλην ἔχοντι τὸ ῥεῦμα τῇ πυρήνῃ. ὁ δὲ νότιον ταῖς μὲν ἄλπεσι ὁ ἀπὸ τοῦ ῥοδανοῦ, πὶ δ' αὐτῇ τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ, καθ' ὃ χωρίον ὁ καλούμενος γαλατικὸς κόλπος κεῖται. καὶ γὰ αὖ ὑπὸ μεσαλίαι τε καὶ παῤ ἐμῶν ἴδρυται πόλεις ὧδι φανέσεται. αὐτὶ κεῖται δὲ ὑπὸ κόλπῳ τούτῳ κατ' ἀρχὰς φλῶ ἕτερος κόλπος ὁμώνυμος αὖ ὑπὸ, καλούμενος γαλατικός, βλέπων πρὸς τὰς ἄρκτους καὶ τὴν βρεταννικὴν. γὰ τοῦτο δὲ ἐν τῷ νώτῳ λαμβάνει ὁ πλάτος ἡ κελτική. οὐ γὰ γε ἀναγκαῖον γὰρ εἰς ἰσθμόν, ἐλαττόνων μὲν ἢ τεττάρων χιλίων σταδίων, πλειόνων δ' ἢ δισχιλίων. μεταξὺ δ' ἐστὶ ῥᾳχὶς ὀρεινὴ πρὸς ὀρθὰς τῇ πυρήνῃ, τὸ καλούμενον κέμμενον ὄρος. τελευτᾷ δὲ οὗτος εἰς μεσόγαιαν τὰ τῶν κελτῶν πεδία. τῶν δὲ ἄλλων ἃ ὄντι ὄρη σφόδρα ὑψηλά, ποικιλόφορα ποιοῦσι τὴν γραμμὴν, ὁ μὴ κυρτὸν ἐγράψαι πρὸς τὰ λεχθέντα τῶν κελτῶν πεδία καὶ ὁ κέμμενον ὄρος· τὸ δ' ὂν κοῖλον πρὸς τὴν λιγυστικὴν καὶ τὴν ἰταλίαν. ἔθνη δὲ καὶ τέχη πολλὰ ὁ ὄρος οὗτος κελτικά, πλὴν τῶν λιγύων. οὗτοι δ' ἐπορεσθενεῖς μὲν εἰσι, παραπλήσιοι δὲ τοῖς βίοις. νέμονται δὲ μόριον τῶν ἄλπεων ὁ σωκάτιον τοῖς ἀπεννίνοις ὄρεσι, μόριον δὲ καὶ τῶν ἀπεννίνων ὀρῶν κατέχουσι. τοῦτο δ' ὅλη ὀρεινὴ ῥᾳχὶς ἀπὸ τοῦ μύκονος ὅλη

Italiæ innatã à septentrionibus ad meridiem, desinensq; ad fretum Siculum, Italiæ autẽ partes primæ sunt, subiecti alpibus campi usq; ad sinum maris Adriatici proximorumq; locorum. Quæ uerò dehinc cacumina angusta & longa peninsulantia. Perq; ipsam (ut dixi) Italiam in longitudinem extenditur mõs Apenninus ad septem usq; stad. millia. Latitudo uerò eius est inæqualis. Facit autẽ Italiam peninsulam Tyrrhenum mare incipiens à Ligustico & Ausonium & Adriaticum. Post Italiam autem, quæ ad ortum reliqua sunt Europæ, bifariam diuiduntur Istro flumine. Fertur enim hic ab occasu in ortum, & in Euxinum pontum, à sinistra relinquens Germaniam onem incipientẽ à Rheno, Geticumq; totum, & quod est Tyrigetarum & Bastarnorum atque Sauromatarum usq; ad flumen Tanain, lacumq; Mæotidẽ. A' dextra uerò Thraciam omnem & Illyricum, reliquamq; ultimã Græciam. Præiacent autem Europæ insulæ quas diximus, extra columnas quidem Gades & Cassiterides & Britannicæ. Intra colũnas uerò Gymnesiæ, aliæq; Phœnicũ insulæ, aliæq; Massilienſium & Ligurum, contraq; Italiam usq; ad insulas Aeoli. Et quæcunq; circa Epirotícam regionem & Græciam usq; ad Macedoniam, & Thraciam Cherrhonesum. A' Tanaide autẽ atq; Mæotide sunt quæ intra Taurum continentur, & deinceps hæc quæ exterius. Diuisa enim ea bifariã per Taurum montem extensum à iugis Pamphyliæ ad orientale mare secundum Indos, & qui ibi sunt Scythas, ea quæ ad septentriones uergit pars terræ est, quam Græci uocant intra Taurũ. Quę uerò ad meridiem est, hanc extra nuncupant. At quæ Mæotide Tanaideq; cõtinentur, partes sunt intra Taurũ. Harũ autẽ partes primæ sunt quę inter mare Caspiũ & Euxinũ pontũ, ex parte quidem in Tanain oceanũq; finiẽtes, & id q̃d extra, & id q̃d maris est Hyrcanij, ex parte uerò ad isthmũ, ubi proximus est à secessu Ponti ad Caspium. Deinde quæ intra Taurum, ea sunt supra Hyrcaniã usq; ad Indos, & Scythas eos, qui sunt ad idẽ mare, & ad Imęũ montem. Hæc aũt habent partim quidẽ Męotæ Sauromatæ, & qui inter Hyrcaniã & Pontum usq; ad Caucasum & Iberes & Albanos, Sauromatæ & Scythæ & Achæi & Zygi & Heniochi. Quę uerò supra mare Hyrcanum, Scythæ Hyrcaniq; & Parthi & Bactriani & Sogdiani, & alię superiacentes Indorũ partes

ἰταλίας δ' ἀπεφυκυῖα ἀπὸ τῶν ἄρκτων ὧδι μεσημβρίαν, τελευτῶσα δ' ὧδι τὸ σικελικὸν πέλαγος. τὸ δ' ἰταλίας ὅλη τὰ μὲν πρῶτα μέρη, τὰ ὑποπεπτωκότα ταῖς ἄλπεσι πεδία, μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ ἀδρίου, καὶ τῶν πλησίον τόπων. τὰ δ' ἐξῆς ἄκρα σεμνὴ καὶ μακρὰ χερρόνησός ἐστι, διῆκε, ὡς εἶπον, ὧδι μῆκος τετταράκοντα σταδίων ὅσον ἐπὶ χιλίους, πλάτος δ' ἀνώμαλον. ποιεῖ δὲ τὴν ἰταλίαν χερρόνησον, τό τε τυῤῥηνικὸν πέλαγος ἀρξάμενον ἀπὸ τοῦ λιγυστικοῦ, καὶ τὸ αὐσόνιον, καὶ ὁ ἀδρίας. μετὰ δὲ τὴν ἰταλίαν καὶ τὴν κελτικήν, τὰ πρὸς ἕω λοιπά ὅλη τοῦ εὐρώπης. ἃ δίχα τέμνει τῷ ἴστρῳ ποταμῷ. φορεῖ δ' οὗτος ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ὧδι τὴν ἕω καὶ τὸ μὲν δύσεινον πόντου, γὰ ἀρισθέα λιπὼν τὴν τε γερμανίαν ὅλην ἀρξαμένην ἀπὸ τοῦ ῥήνου, καὶ τὸ γετικὸν πᾶν, καὶ τὸ τυριγετῶν καὶ βασαρνῶν καὶ σαυροματῶν, μέχρι τανάϊδος ποταμοῦ καὶ τῆς μαιώτιδος λίμνης. γὰ δεξιᾶς δὲ τὴν τε θρᾴκην ἅπασαν καὶ τὴν ἰλλυρίδα καὶ μακεδονίαν, λοιπὴν ὑ καὶ τελευταίαν τῆς ἑλλάδος. προκειν δ' ὑ νῆσοι τοῦ εὐρώπης, ἃς ἔφαμεν ἔξω μὲν στηλῶν γάδειρά τε καὶ καττιτερίδες, καὶ βρεταννικαί. γὰ τὸς ὑ στηλῶν, αἵτε γυμνησίαι καὶ ἄλλαι νησίδες φοινικῶν, καὶ τὰ τῶν μασσαλιωτῶν καὶ λιγύων, καὶ αἱ πρὸ τῆς ἰταλίας μέχρι τῶν αἰόλου νήσων καὶ τοῦ σικελίας, ὅσαι τε πρὸς τῇ ἠπειρῶτιν καὶ ἑλλάδα καὶ μέχρι μακεδονίας καὶ τῆς θρᾳκίας χερρονήσου. ἀπὸ δὲ τοῦ τανάϊδος καὶ τῶν μαιωτῶν λίμνης, καὶ ὁ ἰόντι ἐπὶ τὸν ἀρκτῳον ὠκεανὸν ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἀρξάμενος, ἐστὶν ἕως τῶν γνωρίμων τοῦ ταύρου σωτέχῃ, τούτοις δ' ἐξῆς τὰ ἐντός. διαιρουμένης γὰρ αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῦ ταύρου δίχα διατεινούσης ἀπὸ τῶν ἄκρων τῆς παμφυλίας ὧδι τὴν ἑῶαν θάλατταν, κατ' ἣν δὴς καὶ αὖ ταύτη σκύθας, ὁ μὲν πρὸς ἄρκτος νοτικὸς ἡ ἠπείρου μόριον, ὃ καλοῦσιν οἱ ἕλληνες ἐντὸς τοῦ ταύρου, ὁ δὲ πρὸς μεσημβρίαν ἐκτός. τὰ δ' ὑ σωτέχῃ τῇ μαιώτιδι καὶ τῷ πόντῳ, μόρια τὰ ἐκτὸς τοῦ ταύρου ὄντα. τούτων δὲ τὰ πρῶτα μόρια τὰ μεταξὺ τῆς καττίας θαλάττης ὄντι καὶ τοῦ δυσείνου πόντου, τῇ μὲν ὧδι τὰ πόντου καὶ τὸν ὠκεανὸν τελευτῶντα τόν τε ἔξω καὶ τὸν ὧδι τοῦ ὑρκανίας θαλάττης, τῇ δ' ὧδι τοῦ ἰσθμοῦ, καθ' ὃ ἐγγυτάτω ὄντι, ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ πόντου, ὧδι τῆς καττίαν. ἐπέχει τὰ ἐντὸς τοῦ ταύρου τὰ ὑπὲρ τῆς ὑρκανίας μέχρι πρὸς τῆς ἰνδικὸς καὶ σκύθας, οὓς πρὸς τῆς αὐτῆς θάλατταν καὶ τὸ ἰμαῖον ὄρος. ταῦτα δ' ἔχασι, τὰ μὲν οἱ μαιῶται σαυρομάται, καὶ οἱ μεταξὺ τῆς ὑρκανίας καὶ τοῦ πόντου, μέχρι τοῦ καυκάσου. καὶ ἰβῆρων καὶ ἀλβανῶν, σαυρομάται, καὶ σκύθαι, καὶ ἀχαιοί, καὶ ζύγοι, καὶ ἡνίοχοι. τὰ δ' ὑπὲρ τῆς ὑρκανίας θαλάττης, σκύθαι καὶ ὑρκανοὶ καὶ παρθιαῖοι καὶ βάκτριοι καὶ σογδιανοί, καὶ τἆλλα τὰ ὑποκείμενα μόρη

ad ſeptentrionẽ. Ad Auſtrũ aũt maris Hyrcani, & ex parte omnis Iſthmi, qui huius eſt maris medius, & Ponti & Armeniæ bona pars, Colchisq́, & Cappadocia omnis, uſq́ ad Euxinum pontũ & Tibaranicas gentes. Adhuc aũt quæ intra Alyn dicitur regio, cõplectens quidẽ ad Pontum & Propontidem Paphlagonas & Bithynios & Myſos, & quæ ſuper Helleſpontũ dicitur Phrygiã, cuius pars etiam eſt Troas. Ad Aegeũ aũt ſequensq́ mare Aeolidem & Ioniam & Cariã & Lyciam, in mediterraneaq́ regione Phrygiã, cuius pars eſt ea quæ Gallogræcorum dicitur Galatia, & quæ acquiſita eſt, Lycaonesq́ et Lydi. Deincepsq́ eius quæ intra Taurũ, ij qui montes obtinent Paropamiſadæ, & Parthorũ & Medorum & Armeniorũ, Cilicumq́ gentes & Lycaones & Piſidæ. Poſt montana uerò ſunt quæ intra Taurũ. Prima aũt harum Indica gẽs omnium maxima & feliciſsima, finiens ad oriẽtale mare atq́ Atlanticum auſtrale. Inq́ auſtraliſsimo mari præiacet Indica inſula minimè minor Britannica, Taprobane: poſtq́ Indicã regionem ad occidentalia declinantibus, habentibusq́ à dextra montes, regio eſt magna maleq́ ob triſtitiã ſuam habitata ab hominib. omnino barbaris, nec una gente. Vocant aũt Arianos, qui ſe extendũt à montib. uſq́ ad Gedroſiam & Carmaniã. Deincepsq́ ſunt, mare uerſus quidẽ Perſæ & Suſij & Babylonij, deſcendentes ad mare Perſicũ, circũq́ hos habitãtes gentes paruæ. Ad mõtes aũt, uel in eis Parthi Mediq́ & Armenij, & quæ his finitimæ ſunt gentes, atq́ Meſopotamia. Poſtq́ Meſopotamiã, quę intra Euphratẽ ſunt Arabia felix, omnis definita ſinu Arabico omni, & Perſico, & quantã quidẽ Scenitæ atq́ Philarchi obtinent ad Euphratẽ deſcendẽtes. Siue qui trans ſinũ Arabicũ uſq́ ad Nilum Aethiopesq́ & Arabes, & qui poſt hos ſunt Aegyptij Syrijq́ & Cilices alijq́. Et qui Trachiotæ appellantur, ultimiq́ Pãphylij. Poſt Aſiam uerò eſt Africa cõiuncta ipſa Aegyptoq́ & Aethiopiæ, litus habẽs Europæ aduerſum, directũ ferè uſq́ ad columnas, ab Alexãdria incipiens præter Syrtes. & ſi quis alicubi eſt ſinus alius cõuerſione mediocri, & quæ eiuſmodi faciũt promontoriorum eminentiæ. Litus aũt ſecundum oceanum ab Aethiopia uſq́ ad quiddam tanquam parallelum priori. Poſtq́ iſta coactam habet ab auſtralibus partibus in acutũ ſummitatem

φὴ μεβρία, καὶ τ τοῦτο ποιόντων ἀκρωτηρίων ἀξιοχή. τ δ' παρωκεανίτιν ἀπὸ τ Αἰθιοπίας μέχρι τινός, ὡς ἂν παράλληλον ὅλην τῇ προτέρᾳ. μετὰ δ' ταῦτα ἑσπερωτάτην μικρὸν ἔξω στηλῶν προπεπωκυῖαν, καὶ ποιόν τι σχῆμα. ἔστι δ' ὥσπερ οἴτε ἄλλοι διηλθον, καὶ δὴ καὶ γνοὺς πείσομαι ἡγεμὼν γενόμενος τ χώρας, διηγεῖσθαι ἡμῖν, ἐοικυῖα πῃ διαλλ καταστιχ γὰρ ὅτι ταῖς οἰκήσεσι πεπερομέναις ῥηχμῷ καὶ αὐδηρῷ τῇ. καλοῦσι τε τὰς τοιαύτας οἰκήσεις αὐλάς οἱ αἰγύπτιοι. ἔοικε δ' αὕτη οὐ πᾶσι ἔχει τινὰς ἄλλας διαφορὰς πρὸς χῆ διαιρουμένας. τῆς μὲν γὰρ καθ' ἡμᾶς παραλίας, σύμπαντος ὄντος ἡ πλείστη σφόδρα, καὶ μάλιστα ἡ κυρηναία καὶ ἡ περὶ καρχηδόνα, μέχρι μαυρουσίων καὶ τῶν ἡρακλείων στηλῶν. οἰκεῖται δὲ μετρίως, καὶ ἡ παρωκεανῖτις. ἡ δὲ μέση φαύλως, ἡ μὲν στέρεον φέρουσα, ἔρημος ἡ πλείστη καὶ τραχεῖα καὶ ἀμμώδης. τὸ δ' αὐτὸ πέπονθε καὶ τῆς ἀσίας ἡ ἐπ' εὐθείας ταύτῃ, διά τε τῆς αἰθιοπίας διήκουσα, καὶ τε τρωγλοδυτικῆς καὶ τ ἀραβίας, καὶ τ γεδρωσίας τ τῶν ἰχθυοφάγων. νέμεται δ' ἔθνη τῶν λιβύων τὰ πλεῖστα ἄγνωστα· ὀλίγοις γὰρ ἐφοδεύεσθαι συμβαίνει στρατοπέδοις, οὐδ' ἀλλοφύλοις αὐδρασιν. οἱ δ' ἐπιχώριοι, καὶ ὀλίγοι τῇ ἡμᾶς ἀφικνοῦνται οἱ πόρρωθεν, καὶ οὐ πισά, οὐδὲ πάντα λέγουσιν. ὅμως δ' ὧν τὰ λεγόμενα φαῦτά ἐστι. τοὺς μὲν μεσημβρινωτάτους, αἰθίοπας προσαγορεύουσι· τοὺς δ' ὑπὸ τούτοις τοὺς πλείστους, γαράμαντας, καὶ μαυρουσίους, καὶ νιγείτας· τοὺς δ' ἔτι ὑπὸ τούτοις, γαιτούλους. τοὺς δὲ τῆς θαλάττης ἐγγὺς ἡ καὶ ἀπτομένους αὐτῆς, πρὸς αἰγύπτῳ μὲν μαρμαρύδας, μέχρι τῆς κυρηναίας· ὑπὲρ δὲ ταύτης, καὶ τῶν σύρτεων, ψύλους καὶ νασαμῶνας, καὶ τῶν γαιτούλων τινάς. εἶτα σίντας, καὶ βυζακίους, μέχρι τῆς καρχηδονίας. πολλὴ δ' ὅση ἡ καρχηδονία. σωζόπουσι δ' οἱ νομάδες αὐτῆ. τούτων δὲ τοὺς γνωριμωτάτους, τοὺς μὲν μασαλιεῖς, τοὺς δὲ μασαισυλίους προσαγορεύουσιν. ὕστατοι δ' εἰσὶ μαυρόσιοι. πᾶσα δ' ἡ ἀπὸ καρχηδόνος μέχρι στηλῶν, ἔστιν δύλαιμων· θηριοτρόφος δέ, ὥσπερ καὶ ἡ μεσόγαια πᾶσα. ὀκ ἀπεικὸς δὲ καὶ νομάδας λεχθῆναι λυκὰς ἀπ' αὐτ, ὁ δυναμένους γεωργεῖν, διὰ τὸ πλῆθος τ θηρίων τ παλαιόν. οἱ δ' νῦν ἅμα τῇ ἐμπειρίᾳ τ θήρας διαφορούσης, καὶ τ ῥωμαίων προλαμβανόντων πρὸς ὄρος διὰ τ ωσπλῶ τ πρὸς τὰς θηριομαχίας, ἀμφοτέρων προτιγνοντ, καὶ τ θηρίων καὶ τ γεωργίας. ἴσασί τε καὶ πρὸς τ ἠπείρων λέγομεν. λοιπὸν ἐπεῖν πρὸς τ κλιμάτων, ὅπερ καὶ αὐτὸ ἔχει καθόλικῶ ὁποτύπωσιν, ὁρμηθεῖσιν ἐκ τ γραμμῶν ἐκείνων, ἃ στοιχεῖα ἐκαλέσαμεν. λέγω δ' τε τὸ μῆκος ἀφορισθὲν τὸ μέγιστον, καὶ διὰ τὸ

parum extra Columnas procedentem, facientemq́ quodammodo figurã menſalem. Eſt enim (ſicut alij quoq́ declarãt, & Cn. Piſo dux exiſtens regionis eius, nobis enarrauit) pantheræ ſimilis, diſtincta domibus ut punctis, cõprehenſis arida & deſerta terra. Vocant autem huiuſmodi habitationes Aegyptij Anaſes. Talis autem exiſtens, habet quaſdam alias differentias, trifariam diuiſas. nam à maritima regione ſecundũ mare noſtrũ ualde felix eſt plurima, maximeq́ Cyrenæa, & quæ circum Carthaginẽ Maurorum, columnarumq́ Herculearum. Habitatur aũt mediocriter ea quoque quę eſt maritima, media uerò malè: ea quidem blattas ferens, deſerta plurima & aſpera atq́ arenoſa. Idem autẽ paſſa eſt ea quæ in rectum ad hanc extenditur per Aethiopiam uadens, & Troglodyticam, Arabicamq́, & Gedroſiã eam quæ eſt Ichthyophagorũ, id eſt piſcicomedonum. Incolunt autẽ Africam gẽtes ignotæ plurimæ. Non enim multã peragrari eam cõtingit exercitibus: neq́ alienigenis hominibus. Indigenæ uerò ipſi pauci ad nos adueniunt è longinquo: neq́ illi ſanè credibilia, neq́ omnia referentes. Ea tamen quę dicũtur, ſunt huiuſmodi. Eos quidẽ qui ſunt meridionaliſsimi, Aethiopas appellant: qui uerò ſub iſtis plurimi ſunt, Garamantas, & Aruſios, & Nigritas: & qui adhuc ſub ijs, Gætulos. Mari aũt propinquos, uel etiã ipſum tangentes Aegyptum uerſus, Marmaridas uſq́ ad Cyrenęam. Supra hãc autem, ſupraq́ Syrtes, Pſyllos, atq́ Naſamones, atq́ Gętulorum aliquos: deinde Syntas & Byzacios uſque ad Carthaginenſem regionem: ea enim eſt multa. Connectunturq́ eidem Numidæ. Horum aũt notiſſimos, alios quidem Maſſilies, alios uerò Maſæſylios appellãt, poſtremi uerò ſunt Mauri. Omnis autẽ à Carthagine uſq́ ad Columnas felix eſt regio, ſed ferarum immanium nutrix, ſicut etiam mediterranea omnis. Non improbabile eſt autẽ horũ etiam aliquos dici Numidas, nequeuntes antiquitus ob multitudinem ferarum agrum colere. Qui nunc peritia uenandi excellentes, ſimulq́ in hoc adiuti etiam à Romanis propter ſtudiũ beſtiarum pugnæ, utrorumq́ ſunt præpotentes, beſtiarum & agriculturæ. Taliaq́ de terris dicimus. Reliquum autem eſt de climatibus dicere, quod & ipſum uniuerſalem deſcriptionem formationemq́ habet, incipientibus exillis lineis, quas uocauimus elementa. Dico aũt eius quę definit longitudinem plurimũ, atq́ eius quæ

latitudinem, maximè autem eius quæ latitudinem. Quin etiam astronomicis hoc amplius faciendum est, sicut Hipparchus fecit. Descripsit enim (ut ipse ait) eas quæ in cœlis fiũt differentias, secundum quemlibet terræ locum, eorum qui sunt in nostro orbe, quartarũ partium constituti: ab æquinoctiali inquam ad septentrionalem polum. Cæterùm descriptoribus terrarum, neq; eorum quę sunt extra orbem nostrũ habenda est cura, neq; in orbis ipsius partibus. Tales tantæq; suscipiendæ sunt differentiæ ciuili uiro. sunt enim ancipites. Sed sufficit eas quæ sunt insigniores atque simpliciores eorum quæ sunt ab eo dicenda, exponere supponentibus, ut & illæ esse terræ magnitudinem ducenties & quinquagies millena stadia, duoq; millia stad. sicut etiã Eratosthenes tradit. Non enim magna erit ab hoc differentia, & apparentia in distantijs habitationum medijs. Si quis igitur in trecentas & sexaginta sectiones diuidat maximũ terræ circuitũ, septingentorũ erit stadiorum unaquęq; sectio. Hac enim mẽsura utitur ad distantias in eo quod dictũ est per Meroen, meridionali capiendo. Incipit enim ipse ab ijs qui ad meridiem habitant. Semperq; relinquens per septingenta stadia consequentes habitationes supergrediens, secundũ dictum meridionalẽ conatur dicere, apud quosq; apparẽtia, nobisq; rursus hinc est incipiendũ. Etenim si habitabilia sunt hæc etiam (ut quidã putant) propria quędam habitata ipsa est per mediã inhabitatam propter calorẽ, angusta, extensa, non existens habitati nostri pars. Descriptor aũt terrę considerat hanc solam partem, eaq; distinguitur terminis, australi quidem eo qui est per cinamomiferam regionem parallelo, septentrionali autem per Hyberniam. Neq; enim tãtas habitationes percurrendum est, quantas dicat ea quæ dicta est media distantia, neq; omnia ponenda sunt apparentia ijs qui meminerint descriptionis terrarum figuræ. Incipiendum est autem (sicut Hipparchus fecit) à partibus australibus. Ait igitur, Habitantibus in eo qui est per cinamomiferã parallelo, qui abest à Meroe trib. mill. stad. ad austrũ. Ab hóc que abest æquinoctialis octo millib. & octingẽtis esse habitationem proximã mediam æquinoctialis atq; æstiui tropici eius qui est per Syenẽ. Abesse enim Syenen ipsam quinque millibus à Meroe. Apud hos autem primos minorem Vrsam totam in septentrionali conti neri, semperq; apparere. Stellã enim quæ in

πλάτ☉, μᾶλιστα δὲ τῆς ὁ πλάτ☉. τῆς μὲν οὖν ἀστρονομικοῖς ὧν πλέον τοῦτο ποιητέον, καθάπερ ἵππαρχ☉ ἐποίησεν. αὐτὸς γάρ φησιν, ὡς αὐτός φησι, τὰς γινομένας ἐν τοῖς οὐρανίοις διαφορὰς κατ' ἕκαστον τῶν γῆς τόπων τῶν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς τεταρτημορίῳ παραλλήλων. λέγω δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ μέχρι τοῦ βορείου πόλου. τοῖς δὲ γεωγράφοις οὔτε τῶν ἔξω τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης φροντιστέον, οὔτ' ἐν αὐτοῖς τοῖς τῶν οἰκουμένης μέρεσι, τὰς διαύτας καὶ τοσαύτας διαφορὰς παραδεκτέον τοῦ πολιτικοῦ· πόσοι λεῖς γάρ εἰσιν, ἀλλ' ἀρκεῖ τὰς σημειώσεις καὶ ἁπλουστέρας ἐκθέσθαι τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντων, ὑποθεμένοις, ὥσπερ ἐκεῖνο☉, εἶναι τὸ μέγεθ☉ τῆς γῆς στάδιων ἑκατὸν πυρίμυριάδων, καὶ διχῇ λέγων, ὡς καὶ ὁρατόν ἐστιν ἀπὸ διαστάσεως. οὐ μεγάλη γὰρ παρὰ ταῦτ' ἔσται διαφορὰ πρὸς τὰ φαινόμενα ἐν τοῖς μεταξὺ τῶν οἰκήσεων διαστήμασιν. εἰ δή τις τριακόσια ἐξήκοντα τμήματα τέμοι τὸν μέγιστον τῆς γῆς κύκλον, ἔσται ἑπταισχιλίων σταδίων ἕκαστον τῶν τμημάτων. τούτῳ δὴ χρῆται μέτρῳ πρὸς τὰ διαστήματα ἐν τοῖς λεχθεῖσι διὰ μορόης μεσημβρινῷ λαμβάνεσθαι μέλλοντι. ἐκεῖν☉ μὲν δὴ ἀρξεται, ἀπὸ τῶν ἐν τῇ μεσημβρινῷ οἰκουμένων, καὶ λοιπὸν ἀεὶ διὰ πακοσίων σταδίων τὰς ἐφεξῆς οἰκήσεις ὑπερβὰς ἐπὶ τὸν λεχθέντα μεσημβρινόν, πειράται γειν τὰ παρ' ἑκάστοις φαινόμενα. ἡμεῖς δὲ ὡς γνωστοῦ ὄντος ἀρκτέον. ἐν γὰρ οἰκήσιμα καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτὰ εἰ, ὥσπερ οἴονταί τινες, ἰδιαίτερα οἰκουμένη αὖτη δὲ μέσης τ' ἀοικήτου διὰ καῦμα, σφὼ τεταμένη, οὐκ οὖσα μέρ☉ τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης. ὁ δὲ γεωγράφ☉ ὡσαυτως ταύτῃ μόνῃ τῇ καθ' ἡμᾶς οἰκουμένῃ. αὖτη δ' ἀφορίζεται πρᾶσι, νοτίῳ μὲν τοῦ διὰ τῆ κινναμωμοφόρου παραλλήλου, βορείῳ δὲ τοῦ διὰ τῆ ἰόρνης. ὅτι δ' ὀλίγαι τῶν ὑπὲρ αὐτὰς οἰκήσεις ὠφθετέον ὅσας ὑπαγορεύει μεταξὺ λεχθὲν μεταξὺ διάστημα, ὅτι πάντα τὰ φαινόμενα θετέον, μεμνημένους τῶν γεωγραφικοῦ χήματ☉. ἀρκτέον δ', ὥσπερ ἵππαρχος, ἀπὸ τ νοτίων μερῶν. φησὶ δὴ ὅτι οἰκοῦσιν ὧδι τῷ διὰ τ κινναμωμοφόρου παραλλήλου, ὃς ἀπέχει τ μορόης χιλίοις σταδίοις πρὸς νότον. τόπου δ' ὁ ἰσημερινὸς ὀκτακισχιλίοις καὶ ὀκτακοσίοις, ἐὰν τ οἴκησιν ἐγγύτατα, μέσην τ τε ἰσημερινοῦ καὶ τ θερινοῦ τροπικοῦ τοῦ κατὰ συλώνα, ἀπέχει δ' τ συλώνα πυργαχιλίοις σταδίοις. παρὰ δὲ τούτοις πρᾶσις τὴν μικρὰν ἄρκτον ὅλην ὑπὸ τοῦ ἀρκτικοῦ περιέχεσθαι, καὶ ἀεὶ φαίνεσθαι. ἐν γὰρ ἐπ' ἄκρας

ἄκρας τ ὀρᾶς λαμπρὸν ἀστέρα νοτιώτατον ὄντα ἐπ' αὐτοῦ ἱδρύσθαι τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου, ὥστ' ἐφάπτεσθαι τοῦ ὁρίζοντ☉. ὑφ' ᾧ λεχθὲν τι μεσημβρινῷ, παράλληλός πως παράκειται ἑωθινὸν ὁ ἀραβικὸς κόλπ☉. τοῦτο δ' ἐκβαῖνει εἰς τὸ ἔξω πέλαγ☉, ἡ κινναμωμοφόρ☉ ὄρη, ἐφ' ἧς ἡ ἐλεφαντῶν γέγονε θήρα τὸ παλαιόν. ἐκπίπτει δ' ὁ παράλληλ☉ ὅτ☉, τῇ μὲν ὠδὶ τῶν νοτιωτάτων, μικρὸν δ τι ταπροβάνης, ἡ ὠδὶ τῶν ἐσχάτως οἰκούντων, τῇ δ' ὠδὶ τὰ νοτιώτατα τ λιβύης. τοῖς ὑπ' αὐτὸν μὲν οὖν τὴν μερόην πολεμαΐδα, τὴν γὰρ τῆς προγλοδυτικῆς, ἡ μεγίστη ἡμέρα ὡρῶν ἰσημερινῶν ὅση προσκαίδεκα. ἔστι δ' αὕτη ἡ οἴκησις μέση τ τε ἰσημερινοῦ καὶ τ δι' ἀλεξανδρείας, πρὸς χιλίοις καὶ ἑκατὸν, τῶν πλευσάντων πῶς τοῦ ἰσημερινοῦ. διήκει δ' ὁ διὰ μορόης παράλληλ☉, τῇ μὲν διὰ γνωσίμων μορῶν, τῇ δὲ διὰ τῶν ἄκρων τ ἰνδικῆς. ὑφ' ᾧ συλώνη καὶ βερενίκη τῇ γὰρ τοῦ ἀραβίου κόλπου, καὶ τῇ προγλοδυτικῇ, ἐπὶ θρινακὰς τροπὰς ὁ ἥλι☉ ἐπὶ κορυφῆς γίγνεται. ἡ δὲ μακροτάτη ἡμέρα, ὡρῶν ἰσημερινῶν ὅση τρισκαίδεκα καὶ ἡμισείᾳ. ὑφ' ᾧ τοῦ ἀρκτικῷ φαίνεται καὶ ἡ μεγάλη ἄρκτ☉ ὅλη χειδόντι πλὴν τῶν σκελῶν καὶ τοῦ ἄκρου τ οὐρᾶς, καὶ ὑφ' ᾧ τοῦ πλωθίου ἀστέρων. ὁ δὲ διὰ συλώνης παράλληλ☉, τῇ μὲν διὰ τ ἰχθυοφάγων τῶν ἐπὶ τὴν γεδρωσίαν, καὶ τ ἰνδικῆς διήκει, τῇ δὲ διὰ τῶν νοτιωτέρων, κυρλώνης μὲν πρωτακισχιλίοις σταδίοις παρὰ μικρόν. ἅπασι δὲ τοῖς μεταξὺ κειμένοις τό τε τροπικοῦ καὶ τ ἰσημερινοῦ κύκλου, μεταπίπτουσιν αἱ σκιαὶ ἐφ' ἑκάτερα, πρός τε ἄρκτους καὶ μεσημβρίαν. τ δ' ἀπὸ συλώνης ἐκ τ θερινοῦ τροπικοῦ πρὸς ἄρκτους πίπτουσιν αἱ σκιαὶ ἐπὶ μεσημβρίαν. καλοῦνται δ' οἱ μὲν ἀμφίσκιοι, οἱ δ' ἑτερόσκιοι. ἔστι δέ τις καὶ ἄλλη διαφορὰ τοῖς ὧδι τοῦ τροπικῷ, ὧν προείπομεν ἐν τοῖς περὶ τῶν ζωνῶν λόγοις. αὕτη τε γὰρ ὄψιν ἡ διάμμ☉, καὶ σιλοφόρ☉, καὶ ξηρὰ τῶν νοτιωτέρων μορῶν, ὀλύρων τε καὶ ὀλυρῶν ὄντων. ἐν δὲ τοῖς διὰ ἀλεξανδρείας, καὶ κυρλώνης νοτιωτέροις ὅροις τετρακοσίοις σταδίοις, ὅπου ἡ μεγίστη ἡμέρα ὡρῶν ὄψιν ἰσημερινῶν δεκατεσσάρων, ἐπὶ κορυφῆς γίνεται ὁ ἀρκτοῦρ☉, μικρὸν ἐκκλίνων πρὸς νότον. ἐν δὲ τῇ ἀλεξανδρείᾳ ὁ γνώμων λόγον ἔχει πρὸς τὸν ἰσημερινὸν σκιᾶν, ὃν ἔχει τὰ πέντε πρὸς ἑπτά. καρχηδόν☉ δὲ νοτιώτεροι εἰσὶ χιλίοις καὶ τετρακοσίοις σταδίοις, καὶ ἀλεξανδρείας ἢ νοτιώτεροι. εἴπερ ἐν καρχηδόνι ὁ γνώμων λόγον ἔχει πρὸς τὴν ἰσημερινὴν σκιᾶν, ὃν ἔχει τὰ ἐννέα πρὸς τὰ ἑπτά.

summa est cauda illustrem, australissimã existentem, super ipso collocatam esse septentrionali circulo, ita ut attingat horizontẽ, meridionali uerò dicto parallelus quodammodo à * mane adiacet Arabicus sinus, cuius egressus est in oceanũ. Ea est Cinnamomifera, in qua olim fiebat uenatio elephantorũ. Decidit aũt parallelus iste, hinc quidem super australiore paululum à Taprobane, uel super ultimos habitantes, illinc uerò super australissimã Africæ. His aũt qui sunt secundũ Meroen & Ptolemaidem, eam quæ est in Troglodytica regione, dies maximus est horarũ æquinoctialium tredecim. Est autẽ habitatio ipsa media quodãmodo æquinoctialis, & eius qui per Alexãdriam circiter mille & centũ, exuberantes ad æquinoctialem. Transit autem is per Meroen parallelus, hinc quidem per notas partes, illinc uerò per Indicæ regionis culmina. In Syene autem & Berenice ea quæ in sinu Arabico & in Troglodytica, ad æstiuas conuersiones sol fit in uertice. Dies autem longissima est horarum solstitionalium tredecim cum dimidia. In septentrionali autem apparet, ursa maior fermè tota præter crura & summum caudę, unamq; ex ijs stellis quę sunt in latere. Per Syenem autem parallelus, hinc quidem per Ichthyophagorum regionem secundum Gedrosiam & Indicam pergit: illinc uerò per australiores, à Cyrene quidem quinque stadiorũ millibus ad minus. Omnibus autem in medio positis, tropicíq; & æquinoctialis circuli, recidunt umbræ ad utranque partem, & ad septentriones, & ad meridiem. Eis quidem qui sunt à Syene atq; æstiuo tropico ad septentriones, cadunt umbræ secundum meridiem. Vocantur autem hi quidẽ Biumbres, alij autem Alterumbres. Est & alia quędam differẽtia ijs qui ad tropicum, quam in sermone de zonis antè diximus. Est autem ipsa arenosa & blattifera & arida, australibus partibus abundantibus aquis fructuumq; fœcũdis. In australibus autem per Alexandriam, & per Cyrenen ad quadringẽta stadia, ubi dies maxima est horarum solstitionalium quatuordecim, supra uerticem fit Arcturus, inclinans paulum ad austrum. In Alexandria autem gnomon rationem habet ad æquinoctialem umbram eam, quam habent quinque ad septẽ. sunt enim australiores & Carthago mille et 400. stad. atq; australiores Alexandria: si quidẽ in Carthagine gnomon rationẽ habet ad æquinoctialem umbram eam, quam habent undecim ad septem.

* ἑωθεν, ab oriente.

Transit autem hic parallelus, partim quidem per Cyrenem, & australiores partes Carthaginis, nongentis stadijs usque ad mediam Mauritaniam, partim uerò per Aegyptum & per Cœlen, id est depressam Syriam, perq; Syriam superiorem Babylonemque, & Susiadem, Persidem, Carmaniam & Gedrosiam superiorem usque ad Indicam. Circa Ptolemaidem uerò eam quæ in Phœnice, circaq; Sidonem & Tyrum, dies maxima est horarum solstitionalium quatuordecim cum quarta horæ parte. Sunt autem isti septentrionaliores Alexandria fermè mille & sexcentis stadijs, Carthagine autem fermè septingentis. In Peloponneso autem & circa media Rhodiæ, & circa Xanthum Lyciæ, siue paulo australiora, & adhuc Syracusis australiora quadringentis stadijs. Ibi dies maxima est horarum solstitionalium quatuordecim cum dimidia. Distant autem hi loci ab Alexandria quidem tribus millibus & sexcentis quadraginta. Pergit hic parallelus secundum Eratosthenem per Cariam, Lycaoniam, Cataoniam, Mediam, Caspias portas, Indos eos qui secundum Caucasum sunt. In partibus autem circum Alexandriam Troadis, secundum Amphipolin & Apolloniam eam quæ in Epiro, & eos qui sunt Roma australiores, septentrionaliores q; Neapoli, dies maxima est horarum solstitionalium quindecim. Abest enim hic parallelus à parallelo quidem Alexandriæ eius quæ in Aegypto septem millia fermè stadiorum ad septentriones. Ab æquinoctiali uerò supra uiginti octo millia stadiorum & octingenta stadia. Ab eo autem qui est per Rhodum tria millia & quadringenta. Ad austrum uerò Byzantio & Nicæa, & eis quæ sunt circa Massiliã, mille & quingenta. Est enim paulo septentrionalior is qui per Lysimachiam, quem dicit Eratosthenes esse per Mysiam & Paphlagoniam, & per ea quæ sunt circa Sinopen, & Hyrcaniam, & Bactra. In eo uerò qui est circa Byzantiũ dies maxima est horarum solstitionaliũ quindecim, cũ parte horæ quarta. Gnomon aũt ad umbram habet rationem in æstiua conuersione eam quam habent centum & uiginti ad quadraginta duo quinta deficiente parte. Distant enim hi loci à parallelo per medium Rhodiæ circiter quatuor millia & nonaginta stadia. Ab æquinoctiali autẽ circiter triginta millia et trecenta. Nauigantibus autem in Pontum & procedentibus ad septentriones circiter mille & quadringenta stadia, dies maxima fit horarum solstitionalium quindecim cum dimidia. Absunt enim

διήκει δ' ὁ παράλληλ⊙ οὗτ⊙, τῇ μὲν ἀφ' ἑσπέρας κυρίως καὶ τῶν νοτιωτέρων καρχηδόν⊙, γιγνακοσίοις σταδίοις, μέχρι μαυρουσίας μέσης, τῇ δὲ δι' ἀγύπτου καὶ κοίλης συρίας καὶ τῆς ἄνω συρίας, καὶ βαβυλῶν⊙, καὶ σουσιάδ⊙, περσίδ⊙, καρμανίας, γεδρωσίας τῆς ἄνω, μέχρι τῆς ἰνδικῆς. γνώμ⊙ δὲ τοῖς περὶ πτολεμαΐδα τὴν ἐπὶ τῇ φοινίκῃ, καὶ σιδόνα, καὶ τύρον, ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρῶν ἰσημερινῶν δεκατεσσάρων καὶ τετάρτου. βορειότεροι δ' εἰσὶν οὗτοι, ἀλεξανδρείας μὲν, ὡς χιλίοις ἑξακοσίοις σταδίοις, καρχηδόν⊙ δὲ ὡς ἑπτακοσίοις. γνώμ⊙ δὲ τῇ περὶ πτολεμαΐδα καὶ πρὸς τὰ μέσα τῆς ῥοδίας καὶ πρὸς ξάνθου τῆς λυκίας, ἢ τὰ μικρῷ νοτιώτερα, καὶ ἔτι τὰ συρακοσίων νοτιώτερα τετρακοσίοις σταδίοις. γνῶσθαι δ' ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρῶν ἰσημερινῶν δεκατεσσάρων καὶ ἡμίσους. ἀπέχουσι δ' οἱ τόποι οὗτοι ἀλεξανδρείας μὲν τριακοσίους ἑξακοσίους τεσσαράκοντα. διήκει δ' ὁ παράλληλος οὗτος κατ' ὀρατοσθένη δι' ἀκαρνανίας, λυκαονίας, κατταονίας, μηδείας, καὶ σίων πυλῶν, ἃς δῶρ δι' κατὰ καύκασον. γνώμ⊙ δὲ τοῖς πρὸς ἀλεξάνδρειαν μὲν ἐστι, τῆς πρωσίδ⊙ κατ' ἀφροδισιάδα πολιν καὶ ἀπολλωνίαν τὴν ἐπὶ πόντῳ, καὶ τοὺς ῥωμαίους μὲν νοτιωτέρους, βορυσθένους δὲ ἀπόλεως, ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρῶν ἰσημερινῶν δεκαπτώτε. ἀπέχει δὲ ὁ παράλληλος οὗτος τὰ μὲν ἀπὸ ἀλεξανδρείας πρὸς ἑσπέραν ἑπτακισχιλίους ἑξακοσίους ὀγδοήκοντα· τὰ δὲ ἀπὸ ῥόδου τρισχιλίους τετρακοσίους. πρὸς νότον δὲ βυζαντίου καὶ νικαίας καὶ τῶν περὶ μασσαλίαν, χιλίους πρωτεκαιδεκάτους. μικρὸν δ' ἀρκτικώτερ⊙ ὄντι ὁ ἀπὸ λυσιμαχίας, ὃν φησὶν ὁρατοσθένης ἀπὸ μυσίας εἶναι καὶ παφλαγονίας, καὶ τῶν περὶ σινώπην, καὶ ὑρκανίαν, καὶ βάκτρα. γνώμ⊙ δὲ τοῖς περὶ τὸ βυζάντιον, ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρῶν ὄντων ἰσημερινῶν δεκαπτώτε καὶ τετάρτου. ὁ δὲ γνώμων πρὸς τὴν σκιὰν λόγον ἔχει τὸν τῇ θερινῇ τροπῇ, ὃν πρὸς ἑκατὸν εἴκοσι πρὸς τεσσαρακονταδύο λέπτα πέμπτα. ἀπέχουσι δ' οἱ τόποι οὗτοι τὰ ἀπὸ μέσης τῆς ῥοδίας περὶ τετρακισχιλίους γιγνακοσίους, τὰ δ' ἰσημερινοῦ ὡς βρισμενίους βιακοσίους. εἰσπλέουσι δὲ εἰς τὸν πόντον, ἢ πρωελθόσιν ὡδὶ τὰς ἄρκτους ὅσον χιλίους, ἢ τετρακοσίους, ἡ μεγίστη ἡμέρα γίνεται ὡρῶν ἰσημερινῶν δεκαπτώτε, καὶ ἡμίσους. ἀπέχουσι

δ' οἱ τόποι οὗτοι ἴσον ἀπό τε τοῦ πόλου, καὶ τοῦ ἰσημερινοῦ κύκλου, καὶ ὁ ἀρκτικὸς κύκλ⊙ κατὰ ῥοῦφον· ὑπὲρ οὗ κεῖται ὅ, τε γῆς τραχήλου διακαισιεπέας, ἡ ὁ γῆς δεξιῶ ἀγκῶνι τῆ πρόσεως μικρῷ βορειότερ⊙ ὤν, γῆς τε τοῖς ἀπέχουσι βυζαντίου πρὸς ἄρκτον ὅσον χιλίοις ὀκτακοσίοις. ἡ μεγίστη ἡμέρα ὥρῶν ἰσημερινῶν δεκαέξ. ἡ δὲ διακαισιέπεια, γῆς τῷ ἀρκτικῷ φέρεται. εἰσὶ δ' οἱ τόποι οὗτοι περὶ βορυσθένη τε μαιώτιδος τὰ νότια. ἀπέχουσι δὲ ἰσημερινῆς περὶ τετρακισχιλίους ἑκατόν. ὃ δὴ κατὰ τὰς ἄρκτους τόπ⊙ τοῦ ὁρίζοντ⊙ γῆς ὅλαις χειμεριναῖς νυξὶ παραυγάζεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀπὸ δύσεως ἕως καὶ ἀνατολῆς αὐτὶ πρωϊαμένου τοῦ φωτός. ὁ γὰρ θερινὸς τροπικὸς ἀπέχει ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντ⊙ γῆς ζῳδίου, ἥμισυ καὶ ἑνδεκάτου. ὅσῳ οὖν καὶ ὁ ἥλι⊙ ἀφίσταται τοῦ ὁρίζοντ⊙ κατὰ τὸ μέσον νύκτιον. καὶ τῇ ἡμῖν δὲ τοσοῦτον τοῦ ὁρίζοντ⊙ ἀρχῶν, πρὸ τοῦ ὄρθρου ἢ μετὰ τὴν ἑσπέραν ἥλιν καταγάζῃ τὸν περὶ τὴν αὐγὴν ἢ τὴν λύσιν ἀέρα. γῆς ἡ ταῖς χειμερινὰς ἡμέραις, ὁ ἥλιος τὸ πλεῖστον μετεωρίζεται πηχῶν γίνεται. φησὶ δ' ὁρατοσθένης οὖν ἢ μοίρας δέκα μικρῷ πλείους, ἢ λυσιμαχείους τεσσαράκοντα ἐν μυείοις ὀκτακισχιλίοις, εἶτα πρωϊακισχιλίοις εἰς βορυσθένη. γῆς δὲ τοῖς ἀπέχουσι τοῦ βυζαντίου, σταδίοις πρὸς ἑξακισχιλίοις τετρακοσίοις, βορειοτέροις ὅσοι ἢ μαιώτιδ⊙, κατὰ τὰς χειμερινὰς ἡμέρας μετεωρίζεται τὸ πλεῖστον ὁ ἥλι⊙, ὧν πήχεις ἑξ. ἡ δὲ μεγίστη ἡμέρα ὥρῶν δεκαεπτά. τὰ δ' ἐπέκεινα ἥλιν πλησιάζοντα τῇ ἀοικήτῳ σὺν ψύχ⊙, οὐκ ἐπιχώριμα ἴσμεν γεωγράφῳ δεῖν. ὁ δὲ βουλόμενο⊙ καὶ ταῦτα μαθεῖν, καὶ ὅσα ἄλλα τῶν οὐρανίων, ἵππαρχ⊙ μὲν εἴρηκεν. ἡμεῖς δὲ παραλείπομεν δι' ὃ τραπόστρα εἶναι τῆς νῦν προκειμένης πραγματείας, παρ' ἐκείνα λαμβάνεσθω. τραπόστρα δ' ὥρῶν τὰ περὶ τῶν πολισκίων καὶ ἀμφισκίων καὶ ἑτεροσκίων ἃ φησι ποσειδώνι⊙, ὅμως γε καὶ τούτων, τό γε ποσοῦτον ὠφελητέον, ὥστε τὴν ἐπίνοιαν διασαφῆσαι, καὶ τὴν χρησίμου πρὸς τὴν γεωγραφίαν καὶ τὴν ἄχρηστον. ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἀφ' ἡλίου σκιῶν ὁ λόγ⊙ δεῖν, ὁ δ' ἥλιος πρὸς αἴσθησιν κατὰ παραλλήλου φέρεται καθ' ὃ κύκλος, πρὸς οἷς καθ' ἑκάστην κόσμος ἀποδιστροφὴν ἡμέρα γίνεται καὶ νύξ. ὅτε μὲν ὑπὲρ γῆς τὸν ἥλιον φερομένου, ὅτε δ' ὑπὸ γῆν· παρὰ τούτοις, ὅτε ἀμφίσκιοι ὑπερβάλλοντα καὶ οἱ ἑτερόσκιοι. ἀμφίσκιοι μὲν, ὅσοι κατὰ

enim hi loci ex æquo à polo, & ab æquinoctiali circulo. Estq; is secundum uerticem septentrionalis circulus, super quo iacet is qui est in Cassiopeæ, & is qui est in cubito dextro Persei paulo septentrionalior existens. In ijs uerò qui distant à Byzantio ad septentrionem circiter tria millia & octingenta stadia, dies maxima est horarum solstitionalium sedecim. Fertur itaq; Cassiopeia in septentrionaliori. Sunt enim loci isti circa Borysthenem, & australia Mæotidis, distantq; ab æquinoctiali circiter triginta quatuor millia stadiorum & centum. Qui est autem secundum Vrsales locos horizontis, in omnibus ferè æstiuis noctibus illuminatur à sole, ab occasu usque ad ortum, circunuertente se luce. Abest enim æstiuus tropicus ab horizõte inq; Zodiaco semis & duodecim, quãtum distat sol etiam ab horizonte secundũ intempestam noctem, atq; apud nos tantum distans ab horizonte ante diluculũ, & post uesperũ iam illuminat circa ortũ aut circa occasum aerem. In hybernis autem diebus sol extollitur ulnas ad plurimum nouem. Dicit autem Eratosthenes eos qui sunt Meroes, distare paulo plus quàm uiginti tribus millibus. Per Hellespontum enim esse decem & octo millia, deinde quinque millia ad Borysthenem. In his autem qui distant Byzantio stadijs fermè sex millibus trecentis, septentrionalibus existentibus Mæotide, secundum hybernos dies sol attollitur usque ad sex plurimum ulnas. dies autem est maxima horarum solstitionaliũ decem & septem. Vlteriora uerò propinquantia iam inhabitatæ propter frigus, non amplius usui sunt descriptori terræ. Si quis autem hæc etiam uelit discere, & quæcunque alia cœlestium, Hipparchus quidem dixit. Nos uerò reliquimus, quia sunt expressiora quàm propositus nunc tractatus ab illo sumat. Expressiora aũt sunt etiam de circumumbribus & biumbribus & alterumbribus ea quæ Posidonius dicit. Tamen de ijs tantum cõmemorandum fuit, quãtum satis esset ad excogitationẽ declarandam, & quod partim utile ad terrarum descriptionem, partimq; inutile. Ac quandoquidem sermo est de umbris à sole, sol autem ad sensum secundum parallelũ fertur, secundum quem mundus quoque omnis. A' quibus quidem ex unaquaque mundi conuersione dies fit & nox. Quando enim super terram sol fertur, ab his sanè & biumbres excogitantur & alterumbres. Biumbres quidem quicunq;

ad meridiem, quandoq; enim incidentes habent umbras, cum à meridie sol gnomonẽ accedit rectum, ad subiacens planum: quandoq; autem in aduersum, cum sol in aduersum consistit. Hoc aũt solis ijs contingit, qui inter tropicos habitant. Alterumbres uerò, quibuscũque aut semper umbra ad Vrsam cadit, sicut nobis: aut in australia, sicut eis qui in zona altera temperata habitant. Cõtingit autem hoc omnibus ijs, qui minorem habent tropico septentrionalẽ; & quando uerò eundem aut maiorem, principium est circumumbriũ usq; ad habitantes sub polo. Sole enim secundum omnem mundi conuersionem super terram lato, clarum est quòd umbra etiam circulariter circunfertur ad gnomonẽ. Quam ob causam circumumbres eos appellarunt nihil ipsos ad descriptionem terræ pertinentes. Neq; enim sunt hę partes propter frigus habitatę, sicut in ijs qui ad Pytheam, sermonibus diximus, ita ut nec magnitudinis, inhabitatę huius cura sit habenda. Quoniam percipi potest, quod qui habent septentrionalem tropicum, subaccidẽt descripto circulo sub polo Zodiaci, secundum mundi conuersionem, subiacente distantia inter æquinoctialẽ & tropicum, quartam & sexagesimam maximi circuli partem.

μείζων ἡμῶρας, τό τε μὴν ὧδι πρὸς πηδίας ἔχοσι τὰς σκιὰς, ὅταν ὁ ἥλιος ἀπὸ μεσημβρίας ἐπὶ γνώμονι πρωϊνοῖς· ἐπὶ ὀρθὸν, πρὸς δὲ ἑσπέραν κέκλιμένον ἐπίπεδον, τό τε πρὸς τὰναντίον, ὅταν ὁ ἥλιος εἰς τἀναντίον πορεύηται. συμβαίνει δὲ συμβέβηκε μόνοις τοῖς μεταξὺ τῶν τροπικῶν οἰκοῦσιν. ἑτεροσκίοι δ' ὅσοις ἡ ὧδι τὴν ἀρκτον ἀεὶ πίπτουσιν, ὥσπερ ἡμῖν ἡ ὧδι τὰ νότια, ὡς παρὰ τοῖς ἐν τῇ ἑτέρᾳ σὺν κράτῳ ζώνῃ οἰκοῦσι. συμβαίνει δὲ πᾶσι τοῖς ἐλάττοσι τοῦ τροπικοῦ τὸν ἀρκτικόν. ὅταν δὲ τὸν αὐτὸν, ἢ μείζονα, ἀρχὴ τῶν περισκίων ὅθι, μέχρι τῶν οἰκουμένων τοῦ πόλου. τὸ γὰρ ἥμισυ καθ' ὅλου τὸν τοῦ κόσμου περιφερῆ τοῦ γῆς φερομένης, ἁπλοῦν ποιεῖ καὶ ἡ σκιὰ κύκλῳ περιφερεχθήσεσθαι περὶ τὸ γνώμονα· καθ' ὁ δὴ περισκίους αὐτοὺς ἐκάλεσεν, ὅλῳ ὄντας πρὸς τὴν γεωγραφίαν. ὁ γὰρ ὅσον οἰκήσιμα πάντα τὰ μόρια ἀπὸ ψυχῶ ὥσπερ ἐν τοῖς πρὸ τούτου λόγοις εἰρήκαμεν. ὥστ' οὐδὲ τὸ μεγάθος ἂν ἀποκρίνασθαι ταύτης φροντιστέον ἐκ τοῦ λαβεῖν, ὅτι ἔχοντες ἀρκτικὸν μὲν τροπικὸν τὸν ἀπεπεπωκασι τοῦ γραφομένου κύκλου τὸν τοῦ πόλου τὸ ζωδιακὸν, ἡμῖν τὸν τοῦ κόσμου περιφερῆ ἐξηκοστῶν τὸ μείζονα κύκλου.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM LIBER TERTIUS.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ Βιβλίον τρίτον.

In tertio incipit singulas orbis partes describere. et primùm hoc libro totius Hispaniæ continetur descriptio à Columnis ad Pyrenæum usque montem.

CVm primam describendę terræ formã iã ediderimus, prius deinceps ad singula noster hic reducẽdus est sermo. hunc enim in modum sumus antè pollicíti, & cum recte tractatus iste diuisus hactenus esse uideẽ, rursus ab Europa, eiusq; partib. capiendũ est initiũ, ab ijs inquã ipsis à quibus antea easdẽ ob causas. Cæterũ illius prima ab occasu pars extat Hispania, hæc aũt maxima ex parte difficulter habitatur. Nempe rupes & saltus & loca syluestria, & campi tenuissimæ * telluris, neq; huius planè irrigua pars magna est. Quæ spectat in aquilonem prorsus frigida, nimiæ insuper asperitatis, & oceano semper obnoxia, nihil aliorũ commixtũ habẽs siue coniunctũ. Quo fit, ut eo ex latere habitãdi malignitas excedat. Eius generis quidẽ ea regio est. Quæ uerò in austrum uergit, uniuersa ferè eximiè felix est, præsertim quę extra Colũnas porrigitur. Vbi uerò describserimus & figurã superius & magnitudinem, aperta erit per singula declaratio. Quoniam ab occasu in ortum pro longitudine pellis similitudinem reddit, cuius

*Sterilis. λεπτὴν ἔχοντα γῆν.

Ἀποδείλωσόν δ' ἡμῖν τὴν πρῶτον τύπου τῆς γεωγραφίας, οἰκείως ὅπως ἐφεξῆς λόγος ποιήσεται διήκασα. καὶ γὰρ οὕτως μεθα ὅτως. καὶ δὴ καὶ μέχρι νῦν ὀρθῶς ἡ πραγματεία μεμοίρασται. πρὸς δὲ πάλιν ἀπὸ τῆς δύσεως, τὴν δὴν μοῖραν αὐτῆς τούτων, ἀφ' ὧν πρὸς καὶ πρόσθεν ἐπὶ τὰς αὐτὰς αἰτίας. πρῶτον δὲ μοῖρα αὐτῆς ἐστὶ τὸ ἑσπέριον, ὡς ἔφαμεν, ἡ Ἰβηρία. ταύτης δὴ τὸ μὲν πλέον οἰκεῖται φαύλως. ὄρεσί τε γὰρ δὴ μὲς καὶ πεδίοις λεπτὴν ἔχουσα γῆν, ἐν ταύτῃ ὁμαλῶς δύυδρον οἰκοῦσι τὴν πολλὴν· ἡ μὲν πρὸς βορρᾶν, ψυχρά τε ὅτι τελέως πρὸς τῇ ἄρκτῳ τι, καὶ παρωκεανῖτις, πρόσειλυφᾶν ἀεὶ καὶ ἐπιπλέον ταῖς ἄλλοις, ὥσθ' ὑποβάλλειν τὴν μοχθηρίαν τῆς οἰκήσεως. ταῦτα μὲν δὴ πάντα τοιαῦτα. ἡ δὲ νότιος πᾶσα, σύμπαν ὡς εἰπεῖν, καὶ ἀφορόνομος ἡ ἔξω σκλῶν. ἔστι δὲ ὅλον γὰρ τοῖς καθ' ἕκαστα, ὑπογράφασιν ἡμῖν πρόστομον τό τε σχῆμα, καὶ τὸ μέγεθος. ἔοικε δὲ εὑρεῖα μὲν τῆς μήκος ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ὧδι τῆς ἕως, τὰ πρόσθια ἔχουσα μὴν πρὸς τὴν ἕω, καὶ τὰ πλάτος δ' ἀπὸ τῶν ἄρκτων πρὸς νότον. ἔχει δὲ στάδιον ἑξακισχιλίους ὁμοῦ τὸ μῆκος, πλάτος δὲ πυκτακισχιλίους, τὸ μέγιστον. ἔστι δ' ὅπου πολὺ ἔλαττον ἢ τρισχιλίους, καὶ μάλιστα πρὸς τῇ πυρήνῃ τῇ ποιούσῃ τὸν ἑῶαν πλευράν. ὄρος γὰρ σύνεχες ἀπὸ νότου πρὸς βορέαν τετάμηνον, ὁρίζει τὸν κελτικὸν ἀπὸ τῆς Ἰβηρίας. οὖσης δὲ καὶ τῆς κελτικῆς ἀνωμάλου τὸ πλάτος, καὶ τῆς Ἰβηρίας. τὸ δὲ στενώτατον τοῦ πλάτους ἑκατόρας ἀπὸ τῆς ἡμετέρας θαλάττης ὧδι μὲν ὠκεανοῦ ὅσι, τὸ τῇ πυρήνῃ πλησιάζον, μάλιστα ἐφ' ἑκάτερον αὐτῆς τὸ μόριον ἡ ποιοῦσι κόλπους, τόν μὴ ὧδι τῷ ὠκεανῷ, τόν ὃ ὧδι τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ, μείζους ὁ τόν κελτικὸς, ὃς δὴ καὶ γαλατικὸς καλοῦσι, στενώτερον μὲν ἰσθμὸν ποιοῦντας πρὸς τὸ Ἰβηρικόν. ἡ δὲ τὸ μὲν ἑῶον πλευρὸν τῆς Ἰβηρίας, ἡ πυρήνη ποιεῖ. τὸ δὲ νότιον, ἥ τε καθ' ἡμᾶς θάλαττα, ἀπὸ τῆς πυρήνης μέχρι στηλῶν, ἡ δὲ ἐκτὸς τὸ ἐξῆς, μέχρι τοῦ ἱεροῦ καλουμένου ἀκρωτηρίου. τρίτον δὲ τὸ ἑσπέριον πλευρὸν, παράλληλόν πως τῇ πυρήνῃ, τὸ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου, μέχρι τῆς πρὸς ἀρτάβρους ἄκρας λῶ καλουσιν ἱόρνιον. τέταρτον δὲ τὸ ἀθρόον δὲ, μέχρι τῶν βορείων ἄκρων τῆς πυρήνης. ἀναλαβόντες δὲ λέγομεν τὰ καθ' ἑκάστα, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου ἀρξάμενοι. τοῦτο δ' ὅτι πλατύτατον, οὐ τῆς δύρώπης μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς οἰκουμένης ἁπάσης σημεῖον. πρατοῦται μὲν γὰρ τὸ πρὸς δύσιν ἤπειρον ἡ οἰκουμένη πρὸς δύσιν, τοῖς τε τῆς δύρώπης ἄκροις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς λιβύης, ὧν τὰ μὲν ἴβηρες ἔχουσι, τὰ δὲ μαυρούσιοι. πρόκειται δὲ τὰ ἰβηρικὰ ὅσον χιλίοις καὶ πρακοσίοις σταδίοις κατὰ τὸ λεχθὲν ἀκρωτήριον. καὶ δὴ καὶ τῷ προσεχῆ τούτῳ χώραν, τῇ λατίνῃ φωνῇ καλοῦσι κωνεον, σφῆνα σημαίνειν βουλόμενοι· αὐτὸ δὲ τὸ ἄκρον καὶ προπεπτωκὸς εἰς τὴν θάλατταν, ἀρτεμίσιον ἐικάζει πλοίῳ γνώμονι φυσικῷ γὰρ τοῦ τόπου. προσλαμβάνειν δὲ τοῦ σχήματι, νησίδια τρία, τὸ μὲν ἐμβόλου τάξιν ἔχον, τὰ δὲ ἐπωτίδων, ἐφόρμους ἔχοντα μετρίους, ἡρακλείους δ' ἱερὸν γοῦν τοῦτο δὴ καλεῖσθαι. φασὶ δὲ καὶ ἔφορον. οὔτε γὰρ ἡρακλείους βωμὸν, οὔτ' ἄλλο τῶν θεῶν εἶναι, ἀλλὰ λίθους συγκεῖσθαι τρεῖς ἢ τέτταρας κατὰ πολλοὺς τόπους, οὓς ὑπὸ τῶν ἀφικνουμένων σφέσθαι καταπρίσαι, καὶ μεταφέρεσθαι ψυδοποιησαμένων. θύειν δ' οὐκ εἶναι νόμιμον. οὐ δὲ νύκτωρ

inam-

ambulare temporibus, quæ tũc ab dijs poſſideri aſſerant, atqui ad ſpectaculũ uenientes in proximo uico pernoctẽt. Interdiu uerò aquam infundant, propter aquarum inopiam. Hæc hunc in modũ ſe habere, conſtãs indigenarũ opinio eſt, quibus & credi opus eſt. Quę aũt uulgo & tenuioribus ſimiliter dixit, minimè. Poſidonius enim uulgo dici tradidit, ſolẽ in finitimis Oceani litoribus multo maiorem occidere ingẽti cum ſtrepitu: perinde ac eo in profundum incidente, in illo reſtinguẽdo pelagus efferueſcat. Hoc quoq; mendaciũ eſſe, & illud, noctem poſt occaſum è ueſtigio ſubſequi. Haud eñ è ueſtigio, uerùm ſenſim poſtea, ſicut et apud alia maria magna. Nã ubi ſol ad mõtes occidat amplius poſt occaſum diei tẽpus obuenire, ob diffuſam circumcirca lucis claritatem. Ibi autẽ neq; plus, neq; è ueſtigio aſſequitur, aut adiũgitur obſcuritas, quemadmodum & in campis ſolet ingentibus. Apparentem uerò magnitudinis imaginem augeri in ortu ſimiliter, & in occaſu in maribus. Cauſa eſt, quia plures ex humidis ſurſum uapores eleuãtur, per quos ſicut per fiſtulas, fractus intuitus, latiores ſuſcipit imagines, ueluti per aridã tenuemq; nebulã, occidentem uel orientẽ ſolem ſiue lunam aſpiciat, quando & rubicundum ſidus apparet. Falſitatem uerò conuiciſſe inquit, cum dies 30. Gadibus obuerſatus ipſos obſeruaſſet occaſus. Artemidorus autẽ ſolem centies ampliorem occidere aſſerit, continuoq; noctem occupare, ut ipſe quidem perſpexerit. Hoc in Sacro promontorio deprehendi nõ poteſt, ſi quis ſententię eius mentem intendat. Ait enim noctu inambulare neminem. Ita neque ſole occidente ullus ſanè inambularet, ſiquidem mox nox occupat. Quod quidem nullo alio in loco litoris Oceani euenit. Nam & Gades ad Oceanum ſunt, & contrarium Poſidonius & alij complures teſtantur. Continentis autem ad Sacrum promontorium maritimæ, hæc quidem principium eſt Hiſpaniæ lateris occidui, uſq; ad Tagi fluminis eruptionem. Auſtralis autem lateris initium ad alium uſq; fluuium Anam & eius egreſſum. Ab orientalibus uerò partibus uterq; defertur. Alter quidẽ retro in occaſum curſu elabitur, altero lõgè maior. Verùm Anas ſeſe flectit in Auſtrum, mediam inter amnes regionẽ diſterminãs, quam Celtæ maiori ex parte incolunt, & Luſitanorũ pleriq;, quos ex ulteriore Tagi regione in coloniã Romani traduxere. In ſuperioribus autem partibus

ὧν βαίνειν τὸ τόπου, θεὸς φασκόντων κατέχειν αὐτὸν ἐν τότε χρόνῳ, ἀλλὰ οὐ διὰ θέαν ἥκοντας ἐν κώμῃ πλησίον νυκτερεύειν, εἶτ' ὠλιβάλλειν ἡμῶρας, ὕδωρ ἐπιφορουμένης διὰ τὴν αὐυδρίαν. ταῦτα μὲν δὴ ὅπως ἔχειν ἐγχωρεῖ, κῆ δεῖ πισεύειν. ἃ δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ χυδαίοις ὁμοίως εἴρηκεν, ὰ παύω. λέγει γὰρ δὴ φησι ποσειδώνιος οὐ πολὺς μείζω δύνειν ἥλιον ἐν τῇ παρωκεανίτιδι μετὰ φορὰν πρὸς πλησίον, ὥσπερ εἰ σίζοντος τοῦ πυρὸς ἐν βυθῷ. ψεῦδος δ' εἰ καὶ τὸ παραχρῆμα καταλαμβάνειν μετὰ τὴν δύσιν· διάγειν γὰρ παραχρῆμα, μικρὸν δ' ὕστερον, καθάπερ καὶ ἐπὶ τοῖς ἄλλοις πελάγεσι τοῖς μεγάλοις. ὅπου δ' εἰς ὄρη δύνεται, πλέω τὸν μετὰ δύσιν χρόνον ἡμῶρας συμβαίνειν ἐκεῖ δὲ πλέον μὲν οὐκ ἐπιλαμβάνειν, μικρὸν μέντοι μηδὲ παραχρῆμα σωπᾶσθαι· ὃ καὶ ἐπὶ τοῖς μεγάλοις φαίνεται γιγνόμενον, τὸ δὲ τὸ μεγέθος φαντασίαν, αὔξεσθαι δὲ ὁμοίως κατά τε τὰς δύσεις καὶ τὰς ἀναβολάς· διὸ καὶ τοῖς πελάγεσι, δοκεῖ δὲ τὰς ἀναθυμιάσεις πλείους ἐκ τῶν ὑγρῶν ἀναφέρεσθαι. δοκεῖ δέ τισιν ὡς δι' οὐλῆς κλωμωλίνου τοῦ ὄψεως, πλατυντόρας διήκειν τὰς φαντασίας, καθάπερ καὶ τὰς νέφους ἕκρεδ, καὶ λεπτὸν βλέπουσαν, ὅταν μὴ ἀνατέλλοντα τὸν ἥλιον ἢ τὴν σελήνην, ἐρυθρὰ καὶ ᾠόρυθρα φαίνεσθαι τὸ ἄστρον, καὶ ψοῦδος ἐλέγεται φησί, τελέκουδ ἡμῶρας ὀκτὼ βρίψας γὰρ ἀετὸς ἱερὸς, καὶ λαβὼν τὰς δύσεις, ὁ δὲ γε ἀρτεμίδωρος, ἑκατοντάπλασίονα φησὶ δύεσθαι τὸν ἥλιον, καὶ αὐτίκα νύκτα καταλαμβάνειν. ὡς μὲν οὖν αὐτὸς εἶδε λέγει τὸ ἱερὸν ἀκρωτήριον, πλοῦν ἡμέρας πρὸς ἑσπέραν ἀπέχον τῆς ἀρκτοφύλακος αὐτοῦ. ἔφη γὰρ μηδέποτε νύκτωρ ὠλιβάλλειν, ὥστ' οὐδὲ δύνεσθαι ἥλιον δοκεῖν αὐτὸν ὠλιβάλλοντα, εἴπερ δύεταί ποθεν καταλαμβάνει, ἀλλ' οὐδέν ἄλλο τόπου ἢ παρωκεανίτιδος. καὶ γὰρ τὰ γαδειρικὰ ὠκεανοῦ, καὶ ὁ ποσειδώνιος αὐτομαρτυρεῖ, καὶ ἄλλοι πλείους. τῆς δὲ συνεχοῦς τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου παραλίας, ἡ μὲν ἐπὶ νότου ἀρχὴ τοῦ ἑσπερίου πλευροῦ τῆς ἰβηρίας, μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ τάγου ποταμοῦ. ἡ δὲ τοῦ μετοπίου, μέχρι ἄλλου ποταμοῦ, τοῦ ἄνα καὶ τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ. φορέεται δ' ἀπὸ τῶν ἑώων μοιρῶν ἑκάτερος. ἀλλ' ὁ μὲν ἐπ' ὀυβείας εἰς τὴν ἑσπέραν ἀποδίδωσι, πολὺ μείζων ὢν θατέρου· ὁ δ' ἄνας πρὸς νότον ὠλιβρέφει, τὴν μεσοποταμίαν ἀφορίζων, ὧν κελτοὶ νέμονται τὸ πλέον, καὶ τῶν λυσιτανῶν τινες, ἐκ τῆς πρὸς τὸν τάγον μεταναστάντες ὑπὸ ῥωμαίων. γὰρ ὑπὸ τοῖς ἄνω μέρεσι, καὶ

καὶ καρπητανοί, καὶ ὠρητανοί, καὶ δεκητόνων συχνοὶ νέμονται. οὗτοι μὲν δὴ ἡ χώρα μερίος ὅλην ὀυδαλίωνα. ἡ δ' ἐφεξῆς πρὸς ἕω καὶ μεσημβρίαν καὶ νότον, ὑποβρυχίου ἐκ ἀκρωτηρίου πρὸς ἄνατολὰς ἐπὶ τὴν καινομωνίδα τὴν οἰκουμένην, ἀρετῆς χάριν καὶ τῆς ἐν γῆς καὶ θαλάττης ἀγαθοῦ. οὗτοι δ' ὅλην ὠλιβρέφει ποταμός, ἀπὸ τῶν οὐρῶν τῶν ἀρκτικῶν ἔχων ἀφ' ὧν πορρω καὶ ὁ ἄνας καὶ ὁ τάγος, μέσος πως ἀμφοῖν τούτων ὑποβρύχιος, μεγέθει, παραπλησίως μέντοι ἔτι δὲ ἄνα καταρχὰς ὧν τῶν ἑσπερίων ῥυεὶς, εἶτ' ὠλιβρέφει πρὸς νότον, καὶ ἔτι τῶν αὐτῶν ἐκδίδωσι τούτῳ παλαίαν. καλοῦσι δ' ἀπὸ μὲν τοῦ ποταμοῦ βαιτικὸν, ἀπὸ δὲ τῶν ἐνοικούντων, τορδητανίαν. οὓς δ' ἐνοικοῦντας τορδητανούς τε καὶ τουρδόλους προσαγορεύουσι. οἱ μὲν οὖν αὐτοὺς νομίζουσιν, οἱ δ' ἑτέρους. ὧν ὅτι καὶ πολύβιος, σωροίκους φησὰς τοῖς τορδητανοῖς πρὸς ἄρκτον οὓς τορδόλους, νυνὶ δ' ἐν αὐτοῖς ὀλίγοις φαίνεται διοεισμός. ὀφῶνται δ' ὀξυτάτου τῶν ἰβήρων ὄντες, καὶ γραμματικῇ χρῶνται, καὶ παλαιᾶς μνήμης ἔχουσι τὰ συγγράμματα, καὶ ποιήματα, καὶ νόμους ἐμμέτρους ἑξακισχιλίων ἐτῶν, ὡς φασι. καὶ οἱ ἄλλοι δ' ἴβηρες χρῶνται γραμματικῇ, ὀ μὲν ἰδίᾳ. ὀ δὲ γὰρ πλησίον ἰδίᾳ. τείνει δ' ἡ χώρα αὕτη ἐπὶ ἐνίους τῶν ὠκεανοῦ, πρὸς ἕω μὲν μέχρι τῶν ὠρητανίας πρὸς νότον δὲ τὰ ἐκβολῶν, μέχρι τῶν παραλίας τοῦ ἄνα, μέχρι σχεδόν. ἀνάγκη δ' ἀπὸ πλείονων πόλεων εἰπεῖν καὶ τῶν σώζυγος πόπων, ὅσα συντείνει πρὸς τὸ μαθεῖν τὴν δυφύαν τῶν τόπων, καὶ τὴν εὐδαιμονίαν. ἡ δὲ παραλίας ταύτης, ἀπὸ μὲν τοῦ βαῖτος καὶ ἄνας ἐκδίδωσι, μέχρι τοῦ ἑκάτου ἡ μαυρουσίας εἰς μεταξὺ ἐμπίπτον τὸ ἀτλαντικὸν πέλαγος, ποιεῖ τὸν τῆς σκάλας πορθμόν, καθ' ὃν ἡ γῆ ἐκ θαλάττης σωζόμενος τῆς ἐντός. γνῶναι δὲ ὅρος ὅτι τῶν ἰβήρων τῶν καλουμένων βασισανῶν, ὃς καὶ βασύλας καλοῦσιν ἡ κάλπη, τῇ πρόσοχῇ μὲν ὄρος μέγα, τῷ δ' ὕψει μέγα, μὴ ὄρθιον, ὥστε πόρρωθεν νησοειδὲς φαίνεσθαι. ἐν πλείονσιν οὖν ἐκ τῆς ἠμετόρας θαλάττης εἰς τὸν ἔξω, δεξιὸν ὄντα τοῦτον, καὶ πρὸς αὐτὸν κάλπη πόλις γὰρ τετταρακοντα σταδίοις, ἀξιόλογος· καὶ παλαιὰ ναύσταθμός ποτε γενομένη τῶν ἰβήρων. γνῶσι δὲ καὶ ἡρακλείους κτίσμα λέγουσιν αὐτὸν, ὧν ὅτι καὶ τιμοσθένης, ὃς φησι καὶ ἡρακλείαν ὀνομάζεσθαι τὸ παλαιόν. σείσμους τε μέγα πορίβολον, καὶ νεωσοίκους. εἶτα μελλάρια, παυχείας ἔχουσα. καὶ μετὰ ταῦτα βελῶν πόλις καὶ ποταμός. γνῶσθον οἱ διάπλοι μάλιστα εἰσὶν εἰς τὴν μαυρουσίας, καὶ ἐμπόρεια καὶ παυχεῖαι.

Carpetani Oretaniq; & Veitonum frequentes habitant. Ager illorum mediocrem feracitatem habet. Reliquus ad orientẽ & meridiẽ iacens, ſi ad uniuerſum conferatur orbem, excellentiſſimus eſt ob eorum bonorũ uirtutem quæ terra creat & pelagus. Hic eſt quem flumen Bętis alluit, ijſdem ex locis naſcẽs ex quibus Anas & Tagus mediæ inter utrunq; magnitudinis exiſtẽs ab ſui primordio, ſicut Anas in occaſum fluitans, inde in auſtrũ deflectens, in idẽ litus excurrit. Regio ipſa à flumine Bætica uocitatur, ab incolis autẽ Turdetania. Incolę uerò ipſi Turdetani & Turduli appellãtur. Sunt qui eoſdẽ arbitrãtur eſſe, ſunt et qui diuerſos: è quibus eſt Polybius, qui Turdetanis Turdulos finitimos ad ſeptẽtrionem eſſe dicit. Hoc aũt in tempore nulla inter eos apparent confinia. Hi inter Hiſpaniæ populos ſapientia putantur excellere, & literarum ſtudijs utuntur, & memorandæ uetuſtatis uolumina habent, poemata, leges quoque uerſibus conſcriptas, è ſex annorum millibus, ut aiunt. Cæteri etiam Hiſpani uſum habent literarum, non uno quidem genere, neq; una illis lingua eſt. Hæc aũt plaga intra Anam ad ortũ quidem uſq; ad Oretaniam protenditur. A meridie uerò ab eius eruptione uſq; ad Anæ maritimũ tractum, & uſq; ad Columnas. De hac uerò latiore explicandum eſt oratione, & de propinquioribus locis quantum ad perdiſcenda regionis ingenia, feracitatemq; conducit. In quam enim maritimæ partem & Bætis & Anas erumpunt, hinc nouiſſima Mauritaniæ plaga inter Atlanticum incidẽs pelagus, fretum ad Columnas efficit, quo extrariũ cum mediterraneo mare cõiungitur. Hinc & eam Hiſpanię partem quam Baſiſtanorum ſeu Baſtulorum uocãt. Calpe mons eſt, circuitu quidem non magnus admodum, altitudine uerò ingens & arrectus, adeò ut longinquis inſulæ formam præferat. E' noſtro igitur ad exterius nauigantibus mare, hic ipſe dexter offertur, à cuius radicibus ſita eſt urbs Calpe ſtad. quadraginta, uetuſta, & haud abiecta. Id ſuperioribus annis Hiſpanorum nauale fuit. Plerique hanc ab Hercule ædificatã tradidere, è quibus eſt Timoſthenes, qui eam cognomine Heracleam ſuperiori tempore dicit. Oſtentari magnum etiã murum in circuitu & naualia. Inde Mellaria optima habens ſalſamẽta. Poſtea eſt Belon urbs, & fluuius. Hinc enauigationes ſunt maximè ad Mauritaniæ Tingin, & mercatura, & condiendorũ piſciũ frequentia.

Fuit

Fuit & Zeles urbs Tingi finitima, hanc ad ulteriorem ripam Romani coloniã traduxere, quibusdam ex Tinge assumptis accolis. Et habitatoribus Roma eò dimissis, urbi ipsi Iuliæ Iozæ nomen indidere. Postea Gades angusto discreta freto insula, distans à Turdetania Calpe stad. circiter 700. & 50. seu 800. ut alij perhibent. Hęc ipsa in insula nihil ab alijs cęteris in rebus differt. Incolarum uerò in nauigando strenuitate, & aduersus Romanum populum charitate, eò felicitatis incrementiq; peruenit, ut licet in extremo sita orbe terrarum, uniuersas tamen nominis celebritate excellat. Cæterum de hac ipsa tunc dicendum erit, cum de alijs insulis commemorabimus. Deinde Menesthei cognomine portus est, & ad Astan & Nabrasin æstuaria. Dicuntur autem æstuaria, refertę marinis aquis cõualles ex inundationi bus pelagi, per quas in mediterranea instar fluuiorum nauigantes ascendunt, ad uicina præsertim oppida. Paulo pòst Bætis bifariam partitus erumpit, inter cuius ostia intercepta insula stad. 100. siue (ut plerisq; placet) pluribus à maritima separatur. Ibi Menesthei existit oraculum, & Capionis turris consistit in petra, quam circumcirca pelagus alluit. Ea sicut Pharus nimirum in modum ad nauigantium salutem ædificata est. Nam cum eiectus ab amne limus uadosum reddat profundum, & latentibus sub aqua saxis locus ipse promineat, conspicuo aliquo opus habebat signo. His superior est Bætis nauigatio, & Ebũra oppidũ, & Luciferi templum, quod Lucem dubiam appellant. Deinceps sunt cæterorũ æstuariorum enauigationes, & cum reliquis duo Anæ fluminis ostia, è quibus sursum nauigatio exhibetur. Inde nouissimum est Sacrum promontorium, à Gadibus minus duobus millibus stad. distans. Nõnulli ad Anę ostium ab Sacro promontorio miliaria 60. perhibent. Hinc ad Bætis ostium centũ. Deinde ad Gades 70. Turdetaniã igit supra litus, quod intra flumẽ Anam est, iacere contingit. Eam aũt Bætis fluuius diuidit, quã amnis Anas ad septentrionẽ & occasum terminat. Ad ortũ aũt nonnulli Calpetanorũ & Oretani. Ad meridiẽ uerò ex Bastetanis, qui intra Calpem et Gades litus angustũ incolũt. Deinceps mare usq; ad Anã & Astytani, quos agro Turdetanorũ adiacere dixi, & qui extra Anam habitant, & finitimorũ complurès. Huius regionis spacium in longitudinem & latitudinẽ duo stad. millia nõ excedit.

ὧν δὲ ἡ Ζέλης ἡ πρὸς Τίγγι ἀσυγκύρτων, ἐπὶ μετῴκισαν ταύτῃ εἰς τὴν πρόσω ῥωμαῖοι, καὶ ἐκ τῆς Τίγγεως πωσλαβόντες ναῦς ἐπεμψαν ἢ ἐκ τῶν ἑαυτῶν ἐποίκους, καὶ ὠνόμασαν ἰουλίαν ἴοζαν τὴν πόλιν. ἐπὶ γὰρ λείρα, πορθμῷ στενῷ διειργομένη νήσου, ἀπὸ τῆς βαιτανίας, διέχουσα ἡ κάλπης σταδίους ὀκτὼ καὶ πεντήκοντα σταδίους, οἱ δὲ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα φασίν. ἔστι δὲ νῆσος αὕτη τ' ἄλλα μὲν οὐδὲν διαφέρουσα τῶν ἄλλων, αὐδρείᾳ δὲ γοῦν οἰκοῦντων, τῇ πρὸς τὰς ναυτιλίας, καὶ τῶν ἄλλων πρὸς ῥωμαίους, προσέτι καὶ ἐπίδοσιν εἰς τὸ μέγεθος δυτυχίαν ἔσχεν, ὥστε καὶ πόρρω ἐφάνη διενεγκεῖν τῆς ὀνομαστότητος ἧς ἀπασῶν σιν. ἀλλὰ περὶ μὲν ταύτης ὀλίγα μνησθήσομαι, ὅταν περὶ τῶν ἄλλων νήσων λέγωμεν. ἑξῆς δ' ὄντων ἐπὶ νεωδέως καλουμένος λιμὴν, καὶ ἡ ἔξω ἄπορος ναύχυσις καὶ ἀνάβρασις. λέγοντι γὰρ ἀναχύσεις αἱ πλημμύραι τῇ θαλάττῃ, καὶ ἀλλοδόξως τὰς πλημμυρίσι, καὶ ποταμῶν δίκην ἀπὸ τῆς μεσογαίας ἔχουσαι καὶ πόλεις. ἔστ δ' ὑδὺς αἱ ἐκβολαὶ τ βαίτος διχῇ χιζόμεναι. ἡ δὲ ἀριστερὰ βαινομένη τῶν τομάτων, ἐπακτὸν, ὡς δ' ἔνιοι τῶν πλειόνων σταδίων ἀφορίζει τὴν θαλίαν. ἔστι δὲ πρὸς τὸ μαντεῖον τ μινερβίως ὄν, ὁ τῶν καπίωνος πύργος ἵδρυτ' ὧν πεπυ ἀμυκλύσι, θαυμασίως καλεσκυασμένος, ὡς πορ ὁ φαίνος, ἡ τῶν πλοϊζομένων σωτηρίας χάριν. ἅ τε γὰρ ἐκβαλλομένη χὸς τὸ ποταμὸ, βράχεα ποιεῖ. τὴ χειρὰ δὲ μᾶλλον σιν ὁ πρὸ αὐτοῦ τόπος, ὥστε δεῖ σημείου τινὸς ὧν φανῆς. ἐντεῦθεν δ' ὁ τοῦ βαίτος πλους ὀξὺς, τὴ πόλις ἐβδηρα, τὴ τὸ ἡ φαινόμενον ἱερὸν, ὃν καλοῦσι λακεμεδαίαν. ἐνθ' οἱ τὰς χύσεως τῶν ἄλλων αὐάπλοι. τὴ μεταπεπτωκυῖαν ἄναξ ποταμὸς, διέξομος, τὴ ἔστος τὴ ὀλίγ αὐάπλους. εἶθ' ὕστερον τὸ ἱερὸν ἀκρωτήριον, διέχον τ γαδείρων ἐλάττους, ἢ διχιλίους σταδίους. τινὲς δ' ἀπὸ μὲν τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου, ὧν τὸ τοῦ ἄνα σόμα ἐξήκοντα μίλια φασὶ γ τοῦθεν δ' ἐπὶ τὸ τοῦ βαίτος σόμα ἑκατὸν εἶτα εἰς γάδειρα ἐβδομήκοντα. ἡ δ' ὑπὸ τὸ τ ἄνα παλία, ὑποκεῖσθαι συμβαίνει τ τερδιτανίαν, ὃν ὁ βαῖτις διαιρεῖ πολλαχ ἀφορίζει δ' αὐτ πρὸς μὲν τ ἑσπέραν τὴ ἀκρ, ὁ ἄνας ποταμός. πρὸς δ' τ ἕω, καλούμενῶν τέ τινων, τὴ οἱ ὀρτανοί. πρὸς νότον δ' βαστ γανῶν οἱ μέχρι τ κάλπης τὴ τ τασδείρων, νιλὼ νεμόμενοι παλίαν, ἡ τὴ ἐξῆς θάλαττα μέχρι ἄνα, τὴ οἱ ἀσυλανοὶ δ' ὃς εἶπον, τῇ τερδιτανίας πρόσκλυσ. καὶ ἡ ἔξω τοῦ ἄνα, καὶ οἱ πολλοὶ τῶν πρόσω, μέγιστος δ' ὁ πλεῖστον ὄντ ἡ χώρας ταύτης ὧν μῆκος τὴ πλάτος, ἢ διχιλίους σταδίους

πόλεις δ' ἐπορθήσασθαι τὸ πλῆθος, ἐπὶ γὰρ δισχιλίας φασί. γνωριμώτατοι δὲ αὐτῶν εἰσὶ τοῖς ποταμοῖς ἐδρυμένοι τὴ ταῖς ἀναχύσεσι, τὴ τῇ θαλάττῃ διὰ τὰς χρείας. πλεῖστον δ' ἡ τε κορδύβα νέμεται, μαρκέλλου κτίσμα καὶ δύξη καὶ δωμάσι, καὶ ἡ τῶν γαδιτανῶν πόλις. ἡ μὲν διὰ τὰς ναυτιλίας, καὶ διὰ τὸ πεπιθέσθαι ῥωμαίοις τῇ συμμαχίας, ἡ δὲ χώρας ἀρετῇ, καὶ μεγέθει, πρόσλαμβάνουσ καὶ τὸ ποταμῷ βαίτι μέγα μόριον. ὠκησαί τε ἀρχῆς ῥωμαίων τε καὶ τῶν ὠμηχωίων ἐπίλεκτοι ἀνδρῶν, καὶ δὴ καὶ πρώτῳ ἀφικίαν ταύτῃ εἰς τοὺς δὲ αὖ τόπους ἐσεῖλαν ῥωμαῖοι. μετὰ δὲ ταύτην καὶ τὴν τῶν γαδιτανῶν ἡ μὲν ἰταλὶς ὠνομάσθη, καὶ αὕτη ἄποικος ῥωμαίων. ναυσὶ δὲ πρὸ ἐμπόριον συμμιγῆ. τῇ τιμῇ δὲ, καὶ περὶ ἐποικήσαι νεωστὶ αὖ καὶ σαρ πραπώτας, ἡ βαῖτις ἐπορέχει, καὶ πρὸ οὐ σωσιπομμήκλαμπρῶς. μετὰ δὲ ταύτας ἰτάλικα καὶ ἴλιπα ὧν περὶ βαῖτι. ἀσήναν δ' ἀπωτέρω, καὶ καρμώ, τὴ ὁ βούλκων. ἔστι δὲ ᾗ αἷς οἱ πομπηίου παῖδιον κατεπολεμήθησαν μοῦδα, καὶ ἀπήτουα, καὶ οὔρσων, καὶ τόκις, καὶ ἰουλία, καὶ αἴγουα. ἅπασαι δ' αὗται κορδύβης οὐκ ἄπωθεν. τρόπον δέ τινα μητρόπολις κατέστη τοῦ τόπου τούτου μοῦδα. διέχει δὲ καρτηίας ἡ μοῦδα, σταδίους ἐξ χιλίους καὶ τετρακοσίους. εἰς ὃν ἐφυγὼν ἡττηθεὶς ὁ γναῖος. εἶτ' ἐκπλεύσας ἦν θεν, καὶ ἐκβὰς εἴς τινα ὑποκειμένην θαλάττης ὀρεινὴν, διεφθάρη. ὁ δ' ἀδελφὸς αὐτοῦ σέξτος ἐκ κορδύβης σωθεὶς, καὶ μικρὸν ὑπὸ τοῖς ἴβηρσι πολεμήσας χρόνον, ὕστερον σικελίαν ἀπέστησεν. εἶτ' ἐκπεσὼν ἦν θεν δὲ εἰς τὴν ἀσίαν, ἅλωὺς ὑπὸ τῶν αὐτωνίου στρατιωτῶν, ἦν μιλήτῳ κατέστρεψε τὸν βίον. ἦν δὲ τοῖς λειπομένοις κονίστρασις δὴ γνωριμωτάτη. ὧν ἡ ταῖς ἀναχύσεσιν ἡ μάστε, εἰς ὃν οἱ τουρδιτανοὶ συνιᾶσι, μάλιστα ὑποκειμένην τοῦ ὠκεανοῦ τ νήσου σταδίους οὐ πολὺ πλείους τῶν ἑκατόν. πεζοπορεῖτ δὲ ὑπὸ πλείστων βαῖτις, τὴ ἀναπλέονται ἡμέρας τριάκοντα ὧν χιλίους καὶ διακοσίους σταδίους, ἐκ θαλάττης μέχρι κορδύβης, ἔστ τῶν μικρῶν ἐπάνω τόπων. τὴ δι' ὑ ἐργάσασθαι πρίστης, ἡ τε πεζοποταμία τὴ τὰ ἐν τῷ ποταμῷ νησίδια. πρόσεστι δὲ καὶ τὸ ἦν ὄψεως τερπνὸν, ἄλσεσι τ ταῖς ἄλλως φυτουργίαις ἐκπεπωνημένων τ χωρίων. μέχρι μὲν ἰταλίου ὀλκάσιν ἀξιολόγοις ὁ ἀναπλους δύσιν ὧν σταδίους ὁ πολὺ πλείους πεντακισχιλίους. ὧν ἡ τὰς ἄνω πόλεις μέχρι ἰλίπας, ταῖς ἐλάττοσι. μέχρι δὲ κορδύβης πρὸς ποταμίοις σκάφεσι, πυκνοῖς δὲ τανῶν, τὸ παλαιὸν δὲ τὴ μονοξύλοις. τὸ δ' ἄνω τὸ ὧν

Oppidorũ ingens est numerus. nam ducenta esse prædicãt, fama quidẽ celeberrima, quę super amnes ædificata sunt, aut æstuarijs mariq; proxima, propter rerũ commoditatem. Corduba Marcelli ædificium eò magnitudinis creuit, ut nominis celebritate & potentia polleat. Itidem et Gaditana ciuitas, altera quidem nauigationis gratia & cõciliata cum Romanis societate, altera uerò agri uirtute et magnitudine, opitulante magna ex parte Bætemflumine. Eã sanè initio habitauere & Romanorum & indigenarum uiri delecti. Nam prima hæc istos ad locos à Ro. populo est dimissa colonia. Post hanc uerò & Gaditanam, Ispalis quidem insignis, & ipsa Ro. colonia. Hoc autem tempore manet emporiũ. Cæterùm honore & deductis nuper in coloniam Cæsarianis militibus, ciuitas Bętis excellit, tametsi non admodum splẽdidè habitata. Post has Italica & Ilipa super Bæti. Longius uerò est Astenas, et Carmo, et Bulco. Sũt et in quibus Pompeij liberi debellati sunt, Mũda & Apetua, & Vrso, & Tucis, & Iulia, & Aegua. Hæ aũt omnes non lõgè distant à Corduba. Quodam autem modo eius regionis primaria urbs est, id est Mũda Metropolis, distatq; à Carteia Munda stad. † mil. c c c c. Quò uictus Gneus cõfugit. Inde naui dilapsus cum ad incumbentẽ pelago rupem excessisset, ob truncatus est. Eius autem frater Sextus à Corduba salutem fuga comparans, tracto paululum temporis inter Hispanos bello, demum Siciliã ad rebellandũ solicitauit: postea in Asiam è Sicilia effugiẽs, captus ab Antonianis ductoribus, Mileti occisus est. In Celtis Costorlis urbs est nobilissima. Super æstuaria uerò Masta est, in quam cõuentus est Turgaditanorum, quæ potissimum super insulæ naturali stad. non pluribus c. immnet. Bæti quidem plurimi assistunt incolæ, qui à mari stad. fermè mil. ac c c. usq; Cordubam, ac parũ etiam ultrà, flumine nauigatur aduerso. Vicina ripis arua, & in ipso flumine paruæ insulæ diligentissimè coluntur. Accedit spectãdia mœnitas, tum uillarum tum arborum ordine cõsitarum, & agrorum exquisitiore cura laboratorum. Igitur usq; Ispalin nauigijs grauioribus, per stad. nõ multo minus quàm D. aduerso nauigatur amne. Ad superiora uerò oppida, usq; Ilipã minoribus, usq; Cordubam autem fluuialibus scaphis iter est, hoc quidẽ tẽpore compactis antiquiorib. uerò seculis cauatis arbore lintrib. id est monoxylis. supra

† Nõ debet esse sex mil. ut prior editio legit. corruptum etiã in græcis: quod satis patet ex ultimo de Bello ciuili libro, & ex Ptolemaica descriptione

m Clasto-

Claſtonẽ uerò non eſt nauigatu facilis. Quidamq́ dorſorum inſtar diſtant à flumine mõtes, magis minus ue admoti in Boreã, metallis referti. In locis ſiquidem ad Ilipã ſpectantibus maxima uis argenti, nec non ad Siſaponem. ſic enim & hac & antiqua uocatur ætate. Cæterùm ad Cotinas (ita enim appellant) æs unà gignitur & aurum, ſubuectis per amnem leuorſum hi montes occurrunt. Dextrorſum autem planities immenſa & excelſa iacet, fructuoſa, magnisq́ conſita arboribus, & ad paſcua latè patens. Aduerſa hęc nauigationeq́ talibus ſcaphis, neq́ ad tantũ tractum ripas habet. Superiore autem in plaga montes extant auri & argenti habentes indaginem, quam metalleam nũcupant, ea ad Tagum pertinent. Loca igitur metallica & aſpera & tenuia eſſe oportet, qualia Carpitaniæ contigua ſunt, & Celtiberis adhuc amplius. Talis eſt & Bæturia campos habens ad Ariam accedentes ſiccitatis immenſę. At enim ipſa Turditanea mirifica rerum copia lęta eſt. Cumq́ omnium ferax ſit, tum etiam plurimam eorum copiam fert. Duplicatur autem ea fructuum feracitas, exportatione. Superuacanea enim frugum ubertas nauigantium multitudine facilè diſtrahit. Id autem & flumina et aquarum (ut dixi) efficit infuſio, fluminib. perquãſimilis, & ex mari pariter redundans, quæ nõ modò paruis, ſed etiam magnis nauib. eodẽ modo ad mediterraneas urbes, ſurſum nauigãdi facultatẽ ſuppeditant. Permultum ſpacium enim ſupra litus inter Sacrum promontorium & columnas Herculeas, uniuerſa planities eſt. Mũltis quoque hic in locis à mari ad partes mediterraneas ſuperiores ualles ſunt foſſis mediocribus & fluuialibus alueis comparandæ, & complura ad ſtadia extenſæ. Has maris aſcenſus & æſtuantes aquæ, non deterius, imò uerò commodius quàm flumina nauigabiles præſtant. Cuḿque nihil obſtet, pelaguśque ſecundos curſus per æſtum in fluminis modum exhibeat, per fluuium labi uidearis. Hoc in loco maiora quàm in reliquis incrementa ſunt. nam cum ex ingenti pelago unda anguſtum agitetur in meatum, quem in Hiſpaniam Mauritania conficit, repercuſſionem accipit, & ad cedentes terrę partes facile deferẽ. Exhuiuſmodi autem uallib. pleræq́ per inundationes exhauriuntur, quaſdã uerò non penitus aqua deſtituit, aliquæ etiam intra ſe inſulas accipiunt.

λασῶν· ὀκτέσι πλόιμον. πρὸ ἄλλησι δὲ ζεύ-
ῥάχεις ὀρῶν παρατέιναι ζοφ ποταμῶ, κα
λον τε καὶ ἥπλον σωάπλουσαι πρὸς βορρᾶν
μετάλλων πλήρεις. πλέισος δ' ἐστὶν ἀργύρ
ῳ τοῖς τόποις κατὰ ἰλίπαν, καὶ τοῖς ἡμ
σάπωνα, τόν τε παλαιὸν λεγόμενον καὶ τὸ
νέον. ἡ δὲ τὰς ἰωτίνας λεγομένας χαλκ
τε ἅμα γίνεται καὶ χρυσός. ᾧ ἀρισῤῥᾶ μὲ
οὖν ἐστι τοῖς ἀναπλέουσι τὰ ὄρη ταῦτα, ᾧ δὲ
ξιᾶ δὲ πεδίον μέγα, καὶ ὑλῆλον, καὶ βύκα
πον, καὶ μεγαλόδενδρον, καὶ βύβωνα. ἐχέ
καὶ ἠιόνας ὁ ἀνάπλους. οὔτε δὲ τηλικουτο
σκάφεσιν, οὔτ' ἄπι ῥοσοῦτον. ἐπορεύεται δ
καὶ τὰ μεταλλεῖα ἔχοντα ὄρη, καθήκα δ
ταῦτα πρὸς τὸν τάγον. τὰ μὲν οὖν τὰς μ
ταλλείας ἔχοντα χωρία, ἀνάγκη τραχέα
εἶναι καὶ παράλυπρα, οἷά περ καὶ τὰ τῆ κα
πετανία σωάπλοντα, καὶ ἔτι μᾶλλον τὰ
κελτίβηρσι. τοιαύτη δὲ καὶ ἡ βαιτουεία, ἐν
ρὰ ἔχουσα πεδία τὰ παρήκοντα ζοφ ἄνα
αὕτη δ' ἡ τουρδιτανία θαυμασῶς δύτυχ
παμφόρου δ' οὔσης αὐτῆς, ὡσαύτως δὲ καὶ
πολυφόρου, διπλασιάζεται τὰ δύτυχήμα
τα ταῦτα ζοφ ἐκ κομισμῶ. τὸ γὰρ πολυτέλ
ον τῶν καρπῶν ἀπεμπολᾶται ῥᾳδίως ζοφ
πλήθει τῶν ναυκληρίων. ποιοῦσι δὲ ζοφ ἀπ
ποταμοὶ καὶ αἱ ἄνα χύσεις, ὡς εἶπον, ἐμφ
ρεῖς τοῖς ποταμοῖς οὖσαι, καὶ ἀναπλεόμεν
παραπλησίως ἐκ θαλάττης, οὐ μικρῶς μ
νον, ἀλλὰ καὶ μεγάλοις σκάφεσιν εἰς τὰς
τὴ μεσογαίᾳ πόλεις. ἅπασα γὰρ ὀδὸς πεδ
ὰς ὑπὲρ ζῆ παραλίας ὠδὶ πολὺ ζῆ μετέ
τοῦ τε ἰσροῦ ἀκρωτηρίου καὶ τῶν σηλῶν, γήπ
θα δὲ πολλαχοῦ κοιλάδες εἰς τὸ μεσόγαια
ἐκ ζῆ θαλάττης ἀνέχουσι, φάραγξι μετρί
αις ἢ καὶ ῥείθροις ἐοικυῖαι ποταμίοις ἐκπε
μπλοις ὠδὶ πολλοὺς σταδίους. ταύτας δὲ πλ
ροῦσιν αἱ ζῆ θαλάττης ὠθισμάσεις, κατὰ τὰς
πλημμυρίδας, ὥστ' ἀναπλεῖσθαι μηδὲν ἧτ
τον, ἢ εἰς ποταμούς, ἀλλὰ καὶ βέλτιον. πλὴ
γὰρ κατάπλοις ἔοικε τοῖς ποταμίοις, κω
πόπλουτ μὲν οὐδενός, ἐπουείζουτ δὲ
τοῦ πελάγους καθάπερ τοῦ ποταμίου ῥεύ
ματ ἀλλὰ τὸ πλημμυρίδα. αἱ δ' ὠθισμ
σεις μείζους εἰσὶν ἐνταῦθα ἢ ἐν τοῖς ἄλλοις
τόποις, ὅτι εἰς πόρον συωθουμένη σφόδ
θάλαττα ἐκ μεγάλου πελάγους, ὃν ἡ μαυρου
σία ποιεῖ πρὸς τὸ ἰβηρίαν, ἀναπεπᾶς λαμ
βάνει, καὶ φορέεται πρὸς τὰ ἐπόντα μόρι ζῆ
γῆς ὑπετῶς. ᾧ μὲν οὖν ζῆ τοιούτων κω
λάσιμον ἐγκωῦται κατὰ τὰς ἀμπώτεις, πι
νὰς δ' οὐ πανταπασιν ὠδὶ λείπει τὸ ὕδωρ,
ᾧ ἐνίαι ἢ νήσους ἀπολαμβάνουσιν ἐν ἑαυτοῖς.

τοιαῦτα

ριαῦτα μὲν οὖν εἰσὶν αἱ ἀναχύσεις, αἱ μετα
ξὺ τοῦ τε ἰσροῦ ἀκρωτηρίου καὶ ζῆ σηλῶν, ἐ
πίδοσιν ἔχουσαι σφοδροτέραν πρὸ ἄλ
ἄλλοις τόποις. ἡ τοιαύτη δ' ἐπίδοσις ἔχει μὲ
τι καὶ πλεονέκτημα πρὸς τὰς χρείας ζῆ πλοϊ
ζομένων. πλείους γὰρ ἢ μείζους ποιεῖ τὰς ἀνα
χύσεις, πολλάκις καὶ ὠδὶ ὀκτὼ σταδίους ἀνα
πλεομένας· ὥστε ζόπορ ἅπαν πλωτὸν
παρέχεται τὴν γῆν, ἢ δύπεπι πρός τε τὰς
ἐξαγωγὰς ζῆ φορτίων ἢ τὰς εἰσαγωγάς. ἔχει
δέ τι ἢ ὀχληρόν. αἱ γὰρ ζῆ τοῖς ποταμοῖς ναυ
πηλίαι, αἱ δι' τὴν σφοδρότητα ζῆ πλημμυ
ρίδος, ἰχυρότορον τῇ ῥύσει ζῆ ποταμῶν αὐ
πωνέουσαι, κίνδυνον οὐ μικρὸν τοῖς ναυτιλί
οις ὠθροῦσι, καταμιζομένοις τε ὁμοίως
καὶ ἀναμιζομένοις. αἱ γὰρ ἀμπώτεις ζῆ ταῖς
ἀναχύσεσιν εἰσὶ βλαβεραί. ταῖς γὰρ πλη
μυρίσιν ἀνάλογον, καὶ αὐτὰι παροξύνον
ται, διά τε τὸ τάχος, καὶ ὠδὶ ξηρᾶς πολλά
κις ἐγκατέλιπον τὴν ναῦν τὰ τε βοσκήμα
τα εἰς τὰς νήσους διαβαίνοντα τὰς πρὸς τῷ
ποταμῷ πρὸ ζῆ ἀναχύσεων. τοτὲ μὲν οὖν
καὶ ἐπεκλύδη, τοτὲ δὲ καὶ ἀπελείφθη. βια
ζόμενα δ' ἐπανελθεῖν οὐκ ἴσχυσεν, ἀλλὰ διε
φθάρη. τὰς δὲ βοῦς φασὶ καὶ τετηρηκέναι
τὸ συμβαῖνον, πρόμαντιν τὴν ἀναχώρησιν
ζῆ θαλάττης, καὶ τότε ἀπαίρειν εἰς τὴν ἤ
πειρον. καταμαθόντα δ' οὕτω τὴν φύσιν
ζῆ τόπων οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰς ἀναχύσεις
ὁμοίως ἐπεργεῖν τοῖς ποταμοῖς διωρυχίας,
πόλεις ἔκτισαν ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἄλλας κατοι
κίας, καθάπερ ὠδὶ ζῆ ποταμῶν. τούτων δ'
δ' ἔστιν ἥ τε ἄστα, καὶ νάβεισσα, καὶ ὄνοβα, καὶ
σόνοβα, καὶ μαίνοβα, καὶ ἄλλαι πλείους.
προσλαμβάνουσι δὲ καὶ διώρυγας ἐφ' ὅπου
γενοῦται τὸ πολλαχόθεν εἶναι. καὶ πολλα
χόσε τὴν κομιδὴν πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς
τὸν ἔξω. καὶ αἱ σύῤῥοιαι δὲ ὡσαύτως ὠφελοῦ
σι τὴν τὰς ὠθισμοὺ πλήμας, καὶ διειργομέ
νας ὑπὸ ζῆ διειργόντων ἐδαμῶν τοὺς πόρους,
καὶ πλωτὴν ἀπεργαζομένων, ὥστε πορθμοὺ
ἔσθαι καὶ ἐκ τῶν ποταμῶν εἰς τὰς ἀναχύ
σεις, κἀκεῖθεν διὰ ξηρᾶς. ἅπασα δὴ ἐμπορία
πρὸς τὴν ἰταλίαν ὅτι καὶ τὴν ῥώμην, ἔχου
σα τὸν πλοῦν μέχρι τῶν σηλῶν ἀγαθόν.
πλοῦ εἴ τις ὅτι πρὸ τοῦ πορθμοῦ διυσκολία
καὶ τὸν πελάγιον τὸν ζῆ καθ' ἡμᾶς θα
λάττης. διὰ γὰρ δύδιον κλίματ οἱ δρόμοι
σωτελοῦνται, καὶ μᾶλιστα ζοφ πελαγί
ζοντι. ὅτι δὲ πρόσφορόν ὅτι ταῖς ἐμπορι
καῖς ὁλκάσιν· ἔχουσι δὲ καὶ οἱ ἄνεμοι τάξιν
οἱ πελάγιοι. πρόσεστι δὲ καὶ ἡ ναῦς εὐρυῖα τῶν
λιμενίων καταλυθέντων, ὥς θ' ἡ σύμπασα

Huius itaq́ generis effuſiones ſunt inter Sacrum promõtorium, Herculeasq́ Columnas, uehemẽtius quàm cæteris in locis excreſcentes. Talis autem excreſcentia ad nauigantium uſus excellentẽ habet commoditatẽ. Plures nanq́ ſæpius & maiores facit excurſiões, ut ad ſtad. octo ſæpenumero aduerſa augetur nauigatio: adeò ut quodammodo totam terram & quidem nauigabilem facilè præbeat, & ad exportanda, & ad importanda inuicem onera. At uerò moleſtũ quippiã in hoc habet, quòd fluuiatiles nauigationes ingruente uehementius undarũ exceſſu, & aduerſus fluuiorum curſum fortius reflante, nõ parum nautis diſcrimen important identidem, ſiue deferantur, ſiue referantur. In his uerò acceſsibus ſiue receſsibus etiã detrimenta ſunt. pari enim ratione cõcitantur, celeriterq́ mouentur. Siquidẽ crebrò nauigia in ſicca tellure deſtituta ſunt: & pecora quæ antequam effundantur aquæ in proximas fluuij inſulas traiecerunt, interdum inundationibus merguntur, interdum relinquuntur. Redire autẽ coacta, cum nequeant, prorſus intereunt. Iuuencas aiunt obſeruare hæc ſolitas, redeuntes expectare aquas, et ad continentes remea re terras. Igit homines cum locorũ natura percepta, inundationes amnibus ſubſeruire ſimiliter ualentes, perdidiciſſent, urbes in illis & alia quædam habitacula, ſicuti penes fluuios condiderunt: è quibus eſt Aſta, Nabriſſa, Onoba, Sonoba, Mænoba, & aliæ plures. Excipiunt & foſſæ nonnullis in locis confectæ, ut multis ex locis, & multos ad locos, & inter ſe, & ad exteros rerum comportatio ſuppeditari queat. Adiumento quoq́ pariter confluentię ſunt ad inundãtias, quas permeare quędam inhibẽt telluris eminentiæ, & nauigandi facultatem operantur, ut ex fluminibus in increſcẽtes maris æſtus, & ex illis in flumina ad inuehenda onera, aquarum commoditas ſubſeruiat. uniuerſa uerò mercatura in Italiã atq́ Romã eſt ad Colũnas uſq́, commodũ habens nauigandi curſum, excepto duntaxat ſi qua circa euripi ipſius anguſtias, & ad noſtri maris tractũ difficultas adeſt. Per tranquillũ nanq́ clima curſus ipſi conficiunt, illi præſertim qui per altum mare uerſatur. Id autẽ onerariis nauigijs mercatoriam factitantib. cõducit admodũ. Marini quoq́ uenti ſuũ habent ordinem, adeſt & pacis ipſa tranquillitas, extinctis hac tempeſtate latrocinijs. Vnde iis qui nunc uerſantur in pelago, uniuerſum

adest ocium, facilis est securitas. Peculiare sanè quiddam obseruandum est, ut Posidonius inquit, cum ex Hispania retrò nauigatio habenda est, quod in eo mari usq; ad sinũ Sardiniensem uenti spirant subsolani, id est Euri, qui & Etesiæ dicuntur. Quapropter cũ circa Gymnesias insulas, circaq; Sardiniã & alias Africæ partes contra ipsas dispulsus erasset, tandem tertio uix mẽse transmisit in Italiam. Exportatur aũt è Turditania uinum, magna uis tritici, oleumq; non modò uberta te, sed etiam bonitate præcipuum. Euehitur insuper cera, mel, pix, & grana purpuræ, & miniũ, Sinopica terra non deterius, ligna cumulant ibi naualia ex indigena materia, itidem etiam sal multus effoditˇ, nõ pauca quoque falsa sunt eodem in tractu fluenta. Non pauca etiam ad escas falsamenta condiuntur, non solum ea ex regione, sed etiam exalio extra Columnas litore, quæ Põticis nequaq; inferiora dixerim. Frequens inde primùm uestis ueniebat, nunc uerò Coraxorum amplius lanitium excellentissimæ pulchritudinis, unde admissarij aricetes talento emuntur. Telarum exuperãs tenuitas, atq; copia, quas Saltiatę construũt. Pecorũ omnis generis abundantia, nec minor uenationũ, pernicios arũ beluarum raritas, præterquã † effodientiũ terras cuniculorum, quos plerìq; lepusculos appellãt. Plantis enim uastitatẽ inferũt, & satorum radices esitant, & hoc per totam fermè obueniens Hispaniam, Massiliam usq; prorogatur, quin & ipsas perturbat insulas. Nẽpe Gymnesiarum insularum incolæ missis aliquando Romam legatis terras petijsse dicũtur. ab istis enim eiectari bestijs, quib. propter multitudinem obsistere nequirent. Ad tantũ igitur pariter bellum, quod perpetuò nequaquã ingruit. cęterùm corruptionẽ pestilentia quadam importat, ueluti serpentum muriumq; agrestium tanti forsitan necessitas est auxilij. Vt uerò mediocritas adsit, plures repertæ sunt uenationes. Itaq; de industria catellas agrestes afferũt, quas educat Africa, quas quidem funiculis capistratas intra foramina dimittunt, hæ quos capiũt unguibus extrahũt, aut in summa telluris effugere cogunt: egressis autẽ uenatores incumbunt, capessuntq;. Quanta uerò rerum ex Turditania exportandarum copia sit, maximè declarat nauigiorũ magnitudo & numerus. Ingẽtes enim naues onerariæ istinc Puteolos nauigant, & Ostiam Romanorum nauale permeant. Insuper

† πλὴν τῶν γαιωρύχων λαγιδίων οὓς ἔνιοι λεβηρίδας προσαγορεύουσι, id est, præter cuniculos quos plerìq; leberides appellant.

ὑπαρχει ῥαστώνη τοῖς πλοϊζομένοις. διὸ καὶ Ποσειδώνιός φησι δεῖν ἐκ τῆς Ἱσπανίας ἐπὶ τὸν Σαρδῷον πλοῦν ἐκ τῆς ἑσπέρας ποιεῖσθαι, ἐν ᾧ κατὰ τοῦτον τὸν πλοῦν ἐκεῖνο τὸ πέλαγος ἕως τοῦ Σαρδῴου κόλπου πνέουσιν ἐτησίαι, διὸ καὶ τεῖσι μησὶν ἐξιστᾶσιν ἀπὸ τῆς Ἱσπανίας καταράαι. μόλις γὰρ διηνεχθεὶς πορίσῃ τὰς γυμνησίας νήσους, καὶ πρὸ Σαρδόνος καὶ τἄλλα ἅπαντα πρὸ μόρης τούτων ἐν τῇ Λιβύης. ἐξάγεται δ' ἐκ τῆς Τουρδιτανίας σῖτος τε καὶ οἶνος πολὺς, καὶ ἔλαιον οὐ πολὺ μόνον, ἀλλὰ καὶ κάλλιστον. καὶ κηρὸς δὲ, καὶ πίττα ἐξάγεται, καὶ κόκκος πολὺς, καὶ μίλτος οὐ χείρων τῆς σινωπικῆς γῆς. πρός τε ναυπήγια σωσιπάτρα αὐτόθι ἐξ ὠγυγίου ὕλης, ἄλσι τε ὀρυκτοῖ παρ' αὐτῆ εἰσι, καὶ ποταμῶν ἁλμυρῶν ῥεύματα οὐκ ὀλίγα. οὐκ ὀλίγη δὲ οὐδ' ἐκ τῶν ὄψων ταριχεία, οὐκ ἐφ' ὧν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἄλλης τῆς ἐκτὸς στηλῶν παραλίας οὐ χείρων τῆς πουντικῆς. πολλὴ δὲ καὶ ἐθνῶν πρότερον ἦρχεν, νυνὶ δὲ ἐξίσταται μᾶλλον τῶν κορυφαίων, καὶ ὑποβολὴ πεποίηται τοῦ κάλλους. παλαιταίους γοῦν ὠνομάσθαι τοὺς κοινοὺς εἰς τὰς οἰκείας. ὑποβολὴ δὲ, καὶ τῶν λεπτῶν ὑφασμάτων, ἅπερ οἱ σπληδοποιοὶ καταστρωννύουσιν. ἄφθονον δὲ καὶ βυσσήματος ἀφθονίᾳ παντοίως καὶ κωμῳδοῦσιν. τῶν δ' ἐλευθερίων θηρίων ταὼς, πλὴν τῶν γαιωρύχων λαγιδίων, οὓς ἔνιοι λεβηρίδας προσαγορεύουσι. λυμαίνονται χαλκῶν τε, καὶ ταφρώματα ῥιζοφαγοῦντες. καὶ πρὸ τοῦ συμβαίνει καθ' ὅλην τὴν ἰβηρίαν φθορά. διατείνει δὲ καὶ μέχρι μεσογαίας. ὀλίγαι δὲ καὶ τὰς νήσους. οἱ δὲ τὰς γυμνησίας οἰκοῦντες, λέγονται πρεσβεύσασθαί ποτε πρὸς ῥωμαίους κατὰ χώρας αἴτησιν, ἐκβαλλεσθαι γὰρ ὑπὸ τῶν ζώων τούτων αὐτοὺς μὴ δυναμένους. διὰ τὸ πλῆθος. πρὸς μὲν οὖν τὸν τοσοῦτον ἴσως πόλεμον, ὃς οὐκ ἀεὶ συμβαίνει, φθόρον δέ τινι λοιμικῇ καταστάσει, καθάπερ ὄφεων καὶ μυῶν τῶν ἀρουραίων, χρεία τῆς τοσαύτης ὠφελείας. πρὸς δὲ μέτειον, ἐξοδεύεται πλείους θῆραι. καὶ δὴ καὶ γαλᾶς ἀγρίας ἃς ἡ λιβύη φέρει, φορτοῦσιν ἐπὶ τριήρη, ἃς φημώσαντες περίασιν εἰς τὰς ὁπάς. αἱ δ' ἐξελκουσιν ἐμποδὼν ὄντας ἐξιέναι οὓς ἂν καταλάβουσιν, ἢ φόβῳ ἀναγκάζουσιν εἰς τὸ ὕπαιθρον, ἐκ τοῦ σώματος δὲ θηροῦσιν οἱ ἐφεσῶτες. τὴν δὲ ἀφθονίαν τῶν ἐκνομαζομένων ἐκ τῆς τουρδιτανίας, ἐμφανίζει τὸ μέγεθος, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ναυκλήρων. ὀλκάδες γὰρ μέγιστοι παρὰ τούτων πλέουσιν εἰς τὸν Δηλιακὸν ἀρχαῖον, καὶ τὰ ὥσπερ τῆς ῥώμης ἐπίνειον, τὸ

τε, τὸ πλῆθος μικρὸν δεῖν γνάμιλλον τοῖς λιβυκοῖς ἐκ πολλαπλασιάσεως. τοιαύτης δὲ μεσογαίας ὄσης, τὸ γὲ τῆς Τουρδιτανίας, καὶ τῶν παράλιον γνάμιλλον τὸ εὖρος τῆς αὖ ταῖς ἐκ θαλάττης ἀγαθοῖς. τότε μὲν οὖν ὀστρεώδη πάντα καὶ κογχοειδῆ, καὶ ταῖς πλήθεσιν ὑποβρύχια καὶ ταῖς μεγέθεσι καθόλου τῶν ἔξω θαλάττων ὡς ἔπος εἰπεῖν. γνῶναι δ' ἄν τις ῥᾳδίως ἀφ' ὧν ἐν τῷ πλησίον ἐστὶ καὶ τῶν ἐκτὸς στηλῶν, ἐλάττων ἀεὶ καὶ μᾶλλον εὐείσκετο. λέγει δ' ὁ πολύβιος καὶ μέχρι τῆς λατίνης ἐκπέμπειν τὸν βάλανον ταύτην. εἰ μὴ ἄρα φησὶ καὶ ἡ σαρδὼ φορά, καὶ ἡ πλησίχωρος ταύτῃ καὶ οἱ θῶνοι δ' ὅσῳ πλεῖον συναγείρουσι ταῖς σύλαις ἐξωθεν φορόμενοι, τοσῷδ' ἰσχναίνουσι, πλεῖον δ' ὀφῆς ὑπολιπούσης, εἶναί τε πρὸς θαλάττιον τὸ ζῷον δοκεῖ. ἥδεσθαι δὲ τῇ βαλάνῳ καὶ παίνεσθαι διαφόρους ὑπ' αὐτοῦ. φορᾶς τε τῆς βαλάνου γινομένης, φορὰν καὶ τῶν θώνων εἶναι. τοιοῦτοις δὲ τῆς προειρημένης χώρας ἀγαθοῖς κεχορηγημένης, οὐχ ἥκιστα, ἀλλὰ καὶ μάλιστ' ἂν τις ἀπορήσειε τὴν θαυμάσειε, τὸ πλῆθος τῶν ἐν τοῖς μεταλλείας σύφυες. ἅπασα μὲν γὰρ μεσόγαιος τοιούτων ὄντων ἢ τοιούτων ἐβήρων χώρα. ὁ πᾶσα δὲ βύκαρπος, ὁδὶ οὐδαίμων οὕτως καὶ μᾶλιστα ἡ τῶν μετάλλων ὑπόρρυσα. ταὐτόν δὲ γὲ ἀμφοτέροις τυχεῖν· ταὐτόν δὲ, τὸ τῆς αὐτῆς γὲ ὀλίγῳ χωρίῳ πανταχοῖς πληθύειν μετάλλοις. ἥτε τουρδιτανία καὶ ἡ προσεχὴς αὐτῇ,

Insuper multitudo Africanis fermè æquiparanda, tantum est earum incrementum. Cum autem huiusmodi sit mediterranea Turditaniæ copia, æqualem * etiam maritimam ex pelagi bonis inuenies. Ostrea nanq; & conchylia, omnia & multitudine & amplitudine omni ex parte, exterius mare superat, præcipuè cum fluxus ac refluxus hic augeantur, qui causa (ut par est) magnitudinis ac multitudinis propter enudationes exsistunt. Eundem se habet in modum circa cetaria genera, oryges, phalænas, & physiteras: quibus reflantibus, nebulosæ cuiusdam columnæ uisio, longè cernentibus offertur, & congri, & murenæ, multo nostris maiores capiuntur, aliaque quamplura huius generis edulia: in Carteia uerò cerycas, id est murices & purpuras librarum decem. In exterioribus autem locis murænam & congrum minarum supra octoginta, polypum talenti pondo, duorum autem cubitorum sepias, & similia. Frequens uerò thynnus è uetusto feruore ingenti, pinguis aruina horsum impellitur, querna uerò quadam glande saginatur, quæ ad mare nascitur humilis admodum, at fertilem ingentemq; impendio producens fructum, quæ quidem copiosa in ipsa etiam terra generatur Hispana. Ingẽtes sanè radices perinde ac integrę quercus habens, quæ profectò ab humili radice tollitur minus. Tantum uerò fructum affert, ut post maturitatem litora & extra Columnas & intra, glande referta sint, quam æstus aquarum eiectat. Cæterùm intra Columnas semper minus ac minus reperitur. Vt autem author est Polybius, usque Latinam ipsæ glandes emittuntur, nisi Sardinia quoq; (inquit) & huic uicina regio ferat. Verum thynni ipsi quo magis Columnis propinquant ab exteriore delati pelago, eo amplius esca deficiente macerantur. Hæc in mari belua semper adest plurimum glande gaudens, cuius cibo eximiè pinguescit: cumque glandium fuerit ubertas, & thynnorum fit ubertas.

Cum uerò prædicta regio tot bonis exuberet, effodiendorum sanè metallorum ingenium admirareris. Tota enim talibus plenissima est Hispania, non tota tamen procreandis fructibus facilis, nec tota ferax eundem in modũ, præsertim ubi metallis abũdat. *Rarũ enim est utriusq; rei fortunari cõmoditate: rarius & eandẽ, diuersis paruo in loco abũdari metallis. At Turditania agerq; coniũctus,

* Æmulum ἐνάμιλλον.

* σπάνιον γὰρ ἀμφοτέρων τυχεῖν, rarò enim utrunq; assequi datur. uel, rarũ est regionem in uenire utraque uberẽ

nullã in hoc uirtutis genere rationẽ comendãdi ſui abeſſe ſinit. Nã aurũ, argentũ, æs, ferrum nullibi terrarũ, neq; tantum, neq; tã probatũ generari hactenus compertũ eſt. aurũ enim nõ ſolum ex metallis effodit̃, uerumetiã fluit. Flumina nãq; torrẽtesq; aureã deferunt arenam, quę paſſim & per loca aquarum indiga exiſtens reperitur. Cęterùm cum illic quidẽ minus appareat, per* aquatilia quidã aurei elucent grumuli. Quod ſi quib. à natura negatæ ſint aquæ, illatis rigãtes aquis mox ſplendeſcentẽ efficiunt grumulum. Puteos quoq; effodiẽtes & alia per ſolertiam tractantes artificia, lauandis arenis aurũ excerpũt. Plures q; hac ętate ſunt qui aurũ eruant, q̃ qui aurũ effodiant. Vnde & Chryſoplyſia, id eſt auri lauacra ſunt appellata. Galli quidem digniora eſſe ſua prædicant metalla, quæ in Cemmeno monte ſunt, præſertim quæ ad Pyrenen uergunt. Verùm enimuero quod his è locis educitur, magis probatum eſt. Inter auri autẽ micas quandoq; dimidiæ libræ grumos, quas *pilas uocant, repertos fuiſſe memoriæ tradi tum eſt, qui paruæ admodum purgationis indigeãt. Traditũ etiã eſt ſcíſsis lapidibus, gle bulas quaſdã papillis mãmarum ſimiles inueniri. Ex auro autẽ excocto, & tenaci quadam creta repurgato purgamentũ electrũ eſt. Rurſus hoc excoquitur, cõmixtionem auri atq; argenti habẽs, argentum quidẽ exuritur, cęterũ aurũ ipſum remanet. Forma enim fuſilis & lapidoſa, ea propter palcis aurũ potius liquẽt, q̃niam cũ flãma mollis exiſtat, ad illud ſeſe pariter metit̃, quod et facile cedit, facileq; diffundit̃, carbo autẽ caloris uehemẽtia liquefaciẽs, & in ſublime tollens, magis ac magis abſumit. In Erythris uerò hinc extrahitur, & propè lauatur in alueolis, uel puteis ipſe mollificat̃, limusq; hinc hauſtus eluit̃. Argẽtareas autem fornaces excelſas efficiunt, ut fumoſa illa glebarũ euaporatio tollatur in altũ: grauis enim eſt & pernicioſa. Aerariæ quoq; effodinæ uocant̃ aureę, ex quibus per coniecturas licet agnoſcere, aurũ inde prius effodi ſolitũ. Poſidonius autem cum effodiẽdi locos multitudinẽq; laudibus extollat, & eorũ uirtutẽ, ab ſolita minimè abſtinet eloquentia: uerùm diuino quodam afflatus ſpiritu, per ipſos agitatur exceſſus. Haud enim fidem (inquit) abnego fabulæ, quod ſyluis aliquando per incendia abſumptis, terra ipſa auri atque argenti feraciſsima per noua quædam in ſuperficiem & in ſuperiorem telluris faciem germina

*ἐν τοῖς δὲ ἐπικλύσεσι. id eſt, in ijs uerò quæ fluminibus alluũtur, auri ſplendeſcunt ſcobes.

*Palas legẽdum, non pilas: ſunt enim maſſulæ auri ſelibrales, quas & Plin. cõmeminit.

λόγον οὐδεμίαν ἄξιον καταλείπει, πρὸς τὴν δὲ τῶν ἀρετῶν τοῖς ἐπαινεῖν βουλομένοις, οὔτε γὰρ χρυσὸς, οὐκ ἀργυρος, οὐδὲ σίδηρος, οὐδὲ σίδηρος, οὐδὲ χαλκὸς, οὐδὲ κασσίτερος, οὐδὲ ἄλλος τοσοῦτος, οὔθ' οὕτως ἀγαθὸς ἐξήτασται, γνόμενος μέχρι νῦν. ὁ δὲ χρυσὸς οὐ μεταλλεύεται μόνον, ἀλλὰ καὶ συρεύεται. καταφέρουσι δ' οἱ ποταμοὶ καὶ οἱ χείμαῤῥοι τὴν χρυσίτιν ἄμμον πολλαχοῦ, καὶ ἐν τοῖς αὐλῶσι τόποις οὖσαν. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἀφανὴς ὅση, ἐν δὲ τοῖς ὠκλύσοις ἀκριβάμενοι τὸ τοῦ χρυσοῦ ψῆγμα. καὶ τοὺς αὐύδρους δὲ φρέατα ὀρύττουσιν ὕδατι, σιλπνὸν πωλοῦσι τὸ ψῆγμα. καὶ φρέατα δ' ὀρύσσοντες, καὶ ἄλλας τέχνας ἐπινοοῦντες, πλύσει τὴν ἄμμον τὴν χρυσῖτιν ἐκλαμβάνουσι. καὶ πλέω τῶν χρυσορυχείων ὄντι νῦν τὰ χρυσοπλύσια προσαγορεύομεν. ἀξιοῦσι δὲ μᾶλλόν τε τὰ παρ' ἑαυτοῖς εἶναι κρείττω μέταλλα ἐν ὄρει, καὶ ὑπὸ αὐτῇ κείμενα τῇ πυρίτιδι. τὸ μὲν τοι πλέον καὶ τοῦθ' ὑδρεύεται, ἐν δὲ τοῖς ψήγμασι τοῦ χρυσίου φασὶν εὑρίσκεσθαί ποτε καὶ μιλιτησιαίας βώλους, ἃς κελεύουσι πάλαι μικρᾶς καθαίρεσθαι σκεπάσας. φασὶ δὲ καὶ λίθων χιζομένων εὑρίσκειν βωλαρίδια λαῖς ὁμοια. ἐκ δὲ τοῦ χρυσοῦ ἐφομένου καὶ καθαιρομένου, συμπηγνύεσθαι τινὶ γῇ, τὸ θερμὰ ἤλεκτρον εἶναι. πάλιν δὲ πάντα κατεφομένου, μίγμα ἔχοντα ἀργύρου, καὶ χρυσοῦ, ἐν μὲν ἀργυρον ἀκκαίεσθαι, ἐν δὲ χρυσὸν ὑποφύεσθαι. σύνδιάχυτον γάρ ὁ τύπος καὶ λιθώδης. ὅθεν καὶ ἐν ἀργῷ τήκεται μᾶλλον ὁ χρυσός. ὅτι ἡ φλὲψ μελαινὴ οὖσα, συμμέτρως ἔχει πρὸς τὸ αἴρειν καὶ διαχεόμενον ῥᾳδίως, ὁ δὲ αὐθεμερὶ ἐπαναλίσκει πολὺ, ὑποστήκων τῇ σφοδρότητι, καὶ ἀξαίρων. ἐν δὲ τοῖς ὀρυθρὸς σύρτου καὶ πλούτου πλησίον ἐκ σπάφης ὀρύττεται φρέαρ, ἡ δὲ ὠχρὰ ἐκβαίνει γῆ πλύνεται. τὰς δὲ τοῦ ἀργύρου καμίνους πυροῦσιν ὑφηλὰς, ὥστε τῷ ἐκ τῶν βώλων λιγνὺν μετέωρον ἀξαίρεσθαι, βαρεῖα γὰρ καὶ ὀλέθριον. τῶν δὲ χαλκουργῶν τινα καλεῖται χρυσεῖα, ἀξ ὧν τεκμαίρονται χρυσὸν ἀξ αὐτῶν ὀρύττεσθαι πρόσορον. ποσειδώνιος δὲ ὁ ῥ πλῆθος τῶν μετάλλων ἐπαινῶν, καὶ τῷ ἀρετῷ, οὐκ ἀπέχεται τῆς σωφθόνους ῥητορείας, ἀλλὰ σωφρονούσας τὰς ὑποβολάς. οὐ γὰρ ἀπιστεῖν ἔοικε μύθοις φασίν, ὅτι τῶν δρυμῶν ποτε ἐμπρησθέντων ἡ γῆ τὰ κοινὰ ἄστε ἀργυρίτις καὶ χρυσῖτις ὕλλω ἐς τὸ ὠὸφανέσαν ἀξέχεαν, ἅμα δὲ

ἅμα δὲ πᾶν ὄρος, καὶ πάντα βουνὸν εἶναι νομίσματος, ὑπὸ πνὸς ἀφθόνου τύχης σωρευομένου. καθόλου δ' αὖ εἴ τε φησὶν ἐνίων τις οὗ τόπους θησαυροὺς εἶναι φύσεως ἀγνεύσου, ἢ ταμεῖον ἡγεμονίας αὐτοκελεύστου. οὐ γὰρ πλουσία μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑποπλουτος λῶ φησιν ἡ χώρα, καὶ παρ' ἐκείνοις ὡς ἀληθῶς ὁ ὑποχθόνιος τόπος, οὐχ ὁ ἅδης, ἀλλ' ὁ πλούτων κατοικεῖ. διαῦτα μὲν οὖν γ' ὡραίῳ χήματι εἴρηκε περὶ αὐτῶν, ὡς αὖ ἐκ μετάλλου καὶ αὖὸς πολλῷ χρώματος τοῦ λόγου. τῷ δ' ὠμιέλειαν φράζων τῷ τῶν μεταλλούντων, παρατίθησι τὸ τοῦ φαληρέως. ὅτι φησὶν ἐκεῖνος ὧδι τῶν ἀπίκων ἀργυρίῳ οὕτω σωτόνως ὀρύττειν οὐς ἀνθρώπους, ὡς ἂν προσδοκῶντας αὖὸν ἀφέξειν τὸν πλοῦτον. καὶ τούτων νῦν ἐμφαίνει παραπλησίαν τῷ παρουσίᾳ καὶ τῷ Φιλεργίαν, σχολὰς τεμνόντων καὶ βαθείας τὰς συοιγγας, καὶ πρὸς οὖς γ' αὖ ταῖς ἀπάντων ποταμὸς, πολλάκις. ταῖς ἀγυπνίαις ἀναπλοῦσι σχολαῖς τὸν δόλον, οὐ τὸν αὖὸν εἶναι δοκοῦν ποτὲ τοῖς ἀπίκοις, ἀλλ' ἐκείνοις μὲν αἰνίγματι τοιοῦσθαι τῶν μεταλλείαν. ὅσα μὲν γὰρ ἀνέλαβον, φησὶν, οὐκ ἔλαβον· ὅσα δ' ἔσχον, ἀπέβαλον. τούτοις δ' ὑποδράγαν λυσιτελῆ. τοῖς μὲν γὰρ χαλκουργοῖς τέταρτον μοῖρ' ἀξάγουσι φλυῆς τὸν χαλκὸν, τῶν δὲ ἀργυροδυόντων τῶν ἰδιωτῶν γ' ἴσασι ἡμέρας δυοῖν θάλατταν ἀξαίρουσι. τὸν δὲ καπίτορον ἀν ὧδι πολλῆς εὐρύσκεσθαί φησιν, ὡς οὐκ ἰσοπλουσιοῦς θρυλλεῖν, ἀλλ' ὀρύττεσθαι, χρυσᾶσθαι δ' γ' ἐν τε τοῖς ὑπὲρ οὖς λυσιτανοὺς βαρβάρους, καὶ γ' ταῖς καπίτορίσι νήσοις, ἐκ τῶν βρεττανικῶν ἐς τὸν μεσημβρίαν κομίζεσθαι. γ' ἐν τοῖς ἀρτάβροις, οἳ τῶν λυσιτανίας ὕπατοι, πρὸς ἄρκτον, καὶ δύσιν εἰσὶν, ἀξανθεῖν φασὶν ἀργυρίῳ τὸν χρυσὸν καπίτορι χρυσίῳ λούκῳ. ἀργυρομιγὴς γάρ ὅτι. τῷ δὲ χρυσῷ ταύτῳ φορεῖν οὖς ποταμὸς, τῷ ἐν σκαλίσι τὰς γυναῖκας σαμώδας πλύνειν γ' ἰδιωτικοῖς πλεκτοῖς ὧδι τῷ πίλῳ, οὕτω μὲν πρὶ τῶν μετάλλων χιοῦν εἴρηκε. πολύβιος δὲ τῶν πρὶ καρχηδόνα νέαν ἀργυρείων μνημονεύσας, μέγιστα μὲν εἶναί φησι, διέχειν δὲ τῆς πόλεως ὅσον εἴκοσι σταδίους, περιειληφότα κύκλον, τετρακοσίων σταδίων, ὅπου τὸ παρὰς μεσάδιας αὐθρώπων μυρίων τῶν ἀργαζομένων, αὐαφορόντας τό, τε τοῦ δήμου τῶν ῥωμαίων καθ' ἑκάστην ἡμέραν δισμυρίας καὶ τετρακισχιλίας δραχμάς. τῷ δὲ κατεργασίαν, τῷ μὲν ἄλλῳ ἐῶ, μακρὰ γάρ ὅτι. τῷ δὲ συρτῷ βῶλον τῷ ἀργυρίτιν φησὶ πέπλεσθαι, καὶ κοσκίνοις ἐς ὕδωρ διαρτάσθαι,

efferbuit. Montes enim omnes, & omnẽ tumulum materiem eſſe monetæ, quã quędam fœlicitatis abundantia cumulauerit. Quod ſi quis regionem ipſam inſpect et, inquit, effluentis ubiq; perpetuo naturæ theſauros, & imperatorię cuiuſdam maieſtas nequaquam deficiens ærarium eſſe dicat. Nõ enim diues tantum modò, ſed & diuitias ſufficiens & ſuggerens eſt (inquit) regio. Penesq; illos (ut uerè dicam) ſubterraneum locum, non infernus, ſed Pluto, id eſt Dis, ipſe opulentię Deus inhabitat. Talia quidem ſpecioſa quadam figura de hiſce locutus eſt, perinde ac et ipſe ex metallis copioſa uſus oratione. Effodientiũ uerò ſolertiam commemorans, ſcitum illud Phalerij adiungit, qui in argenti fodinis agri Attici ſic intentè atq; acriter homines effodere aſſerit, ut in ſuperiora Plutonem ipſum adducendum eſſe præſtolentur. Horũ igitur ſtudium ac ſedulitatem Aegyptijs ęqualem eſſe declarat, obliquas ac profundas concidentiũ fiſtulas, in quib. ſæpenumero in flumina incidũt. Hunc autem dolum non eundem eſſe et Artacis, ſed illis quidẽ ænigmati ſimilem eſſe ſcrutandi metalla rationem. Nam* quotcunque (ait) aſſumpſerunt, non ſumpſere: quod autem habebant, amiſerunt. His uerò magis atque magis fructuoſum eſt, quoniam æs facientes, quartam educunt terræ partem, ſcilicet æs ipſum, at priuatim argentum effodientes diebus tribus Euboicum talentũ eximũt. Stannum in ſuperficie nequaquã reperiri aſſerit, ut hiſtorici uulgant, uerùm effodi. Generari autem in Barbaris ſupra Luſitanos, & in Caſſiterijs inſulis, & è Britannis Maſſiliã deferri. In Artabris uerò, qui Luſitaniæ poſtremi ad ſeptentrionem & occaſum ſunt terram argento, ſtanno, auro albicante egerminare, fama eſt. nam argento mixtum eſt. Hanc autem terram amnes ipſos deferre, quam mulieres farculis euellentes, abluere panno implicitam *ὧδι πίλῳ. Ipſe quidem talia de metallis ſcripta reliquit. Polybius autem effodiẽdi argenti locos, qui circa nouã Carthaginẽ ſunt memorãs, maximos eſſe dicit, diſtare uerò ab urbe ſtad. circiter XX. in circuitu ſtad. CCCC. Quo in loco quatuor* hominũ centurias operariorũ manere, qui tunc populo Romano XXV. drachmarũ millia per dies ſingulos referebant. Reliquam operationem omitto. lõgioris enim ſermocinationis eſt. Ductilẽ autem glebam argenteam (ut aiũt) conteri ũt, cribris inde ſuper aquas ſuſpenſam agitant.

*Græcũ ſignificatius ſonat, ὅσα μὲν γὰρ ἀνέλαβον, φησὶν, οὐκ ἔλαβον· ὅσα δὲ ἔσχον, ἀπέβαλον. id eſt, quæcunque quidem receperunt, non acceperunt: quæ autẽ habebãt, abiecerunt. alluſio ad ænigma illud, quod in uita Homeri refert Herodotus Ariſtri. *τὸ παιτὸν græcã relinquit dictionem, forte quia nõ intellexit, quãdo græcũ quoque explan hic corruptũ uidetur. *τίτλασε μυριάδας græce eſt.

Rurſus quæ ſubſiſtũt conterunt, quæ iterum liquata diffuſis aquis conterunt, quintam de inde ſubſiſtentiam digeſtam effuſo plumbo purum argentum educunt. Nunc etiam ſunt argenti fodinæ, non quidem publicæ, neque hîc, nec alijs in locis, ſed in priuatorum poſſeſsiones demigrarunt. Aurariæ uerò res fiſci habentur ut plurimum. Hinc autem cùm alijs in locis, tũ uerò Caſtaone peculiaris eſt effodiendi plumbi natura & metallũ: cui etiam argenti pars parua immixta eſt, non adeò ut eius utilis ſit expurgatio. Non procul autem à Caſtaone mons eſt, è quo Bætis effluit, quem Argentum nominãt, cum in eo ſint argentariæ. Author uerò eſt Polybius, & hunc & Anam è Celtiberia naſci, qui noningentis diſtant inter ſe ſtad. Cum enim Celtiberi plurimam fortunæ ac dignitatis acceſsionẽ uendicaſſent, finitimam totam regionem eodem nominatam uocabulo, reddiderunt. Videtur ſanè, priſcos illos Bætin nominaſſe Tarteſſum, Gades uerò inſulas ꝙ uicinas Erythiam. Ideo Steſichorum de Geryonis armento ſic ceciniſſe exiſtimant,

Vtè regione illuſtris Erythiæ, ꝓgenitũ fuerit
Penes argenteos immenſi Tarteſsi fontes, occultasꝙ petras.

Cum autem fluuius duobus erumpat oſtijs, oppidum inter ipſius curſum quondam habitatũ fuiſſe conſtat, quod Tarteſſum, eodem ꝙ fluuius nomine appellatum eſt, extiterit, agrumꝙ Tarteſsium, quem Turduli hac ætate paſcuntur. Eratoſthenes quoꝙ contiguam Calpę terram Tarteſsiam uocitari perhibet, & Erythiam eximiæ fœlicitatis inſulam. Aduerſus quem Artemidorus ſcribens, & hæc ab eo falſo commemorari tradit, ſicut et de diſtantia à Gadibus ad Sacrũ promontorium, quod abeſſe dierum quinꝙ nauigatione dicit, cum non plura quàm mille & D C C. ſtad. eſſe conſtet, & maris æſtuaria hucuſꝙ trãſmitti, cum hoc quaquauerſum circũ orbem terrarum eueniat, & Hiſpanię partes ad aquilonẽ uergentes faciliorem ad Gallias habere meatum, quàm qui per oceanum nauigationem agunt. Et quęcunꝙ alia tradidit Pytheæ uerbis per arrogantiam inductus. Poeta uerò grandiloquus atꝙ peritiſsimus, occaſiones ſuppeditauit ad cognoſcendum, ut eorum locorum minimè fuerit ignarus, quæ ſuas non fugerint aures, ſi rectè quis utrunque ratiocinari uoluerit. Et quæ de ipſis deterius diſſerantur, & quæ melius, uerius ꝙ ue.

κόπτεσθαι δὲ πάλιν τὰς ὑποστάσεις, καὶ πάλιν διηθουμένας ἀρχεομένῳ ἀπὸ ὑδατίνου πλεύσαι. τῷ δὲ πέμπτῳ ὑποστάσαι χωνεῦσαν θεῖσαν ἀργυβώτου τοῦ μολύβδου, καθαρὸν ἀργύριον ἀπαλγεῖν. ἔστι δὲ καὶ νῦν τὰ ἀργυρεῖα, οὐ μὴν τοι δημόσια, οὔτε δὲ γιγνόμενα, οὔτε γὰρ τοῖς ἄλλοις τόποις, ἀλλ' εἰς ἰδιώτας μετέστησαν ἐκτίσεις. τὰ δὲ χρυσεῖα δημόσια διέτελε τὰ πλέω. γίνεται δὲ ἡ κατασκευὴ καὶ ἄλλοις τόποις ἴδιόν ὅτι μέταλλον ὀρυκτὸν μολύβδου. παραμέμικται δέ τι καὶ τούτῳ ἀργύρου μικρόν, οὐχ ὥστε λυσιτελῶς ἀφαιρεῖν αὐτόν. ἀπόλυσιν δ' ἄπωθεν τοῦ κασσιτέρου ὅτι, καὶ τὸ ὄρος, ἐξ οὗ ῥεῖν φασι τὸν Βᾶτιν, ὃν καλοῦσιν ἀργυροῦν, ἀφ' ἀργυρείας γὰρ αὐτῷ. πολύβιος δὲ καὶ τὸν Ἄνανα καὶ τοῦτον ἐκ Κελτιβηρείας ῥεῖν φησί, διέχοντας ἀλλήλων ὅσον γυναικὸς σταδίους. αὐξηθέντων δὲ τῶν Κελτιβήρων, ἐποίησαν καὶ τὴν πλησίον πᾶσαν ὁμώνυμον ἑαυτοῖς. ἐοίκασι δὲ οἱ παλαιοὶ καλεῖν τὸν Βᾶτιν, ταρτησσόν· τὰς δὲ γαδείρα, καὶ τὰς πρὸς αὐτῇ νήσους, ἑσπερίδας. διόπερ οὕτως εἰπεῖν ὑπολαμβάνουσι σκοτεινὸν πρὶ τὸ γηρυόνου βουκόλιον, διότι γέννηθεὶς ἐκεῖθεν ἀπιπόρας κλεινὰς εὐθείας·

Ταρτησσὸς ποταμοῦ πρὸς πηγὰς ἀπείρονας
Ἀργυρορίζους —

Ἐν κόλποις ὤστρακες. λυσὶν δὲ οὗτοι ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ, πόλιν γοῦν μεταξὺ χώρῳ κατοικεῖσθαι πρότερόν φασιν, ἣν καλεῖσθαι ταρτησσόν, ὁμώνυμον τοῦ ποταμῷ, καὶ τὴν χώραν ταρτησσίδα καλεῖσθαι φασίν, ἣν νῦν τουρδοῦλοι νέμονται. καὶ ὁράν, ἀφ' ἧς δὲ τὴν σωτηρίαν τῇ κάλπῃ, ταρτησσίδα καλεῖσθαι φησί, καὶ ὀρυθίαν νῆσον διὰ μονα. πρὸς ὃν ἀρτεμίδωρος αὐτολέγων, καὶ ταῦτα φησὶ ψευδῶς λέγειν ὑπ' αὐτοῦ, καθάπερ καὶ τὸν ἀπὸ γαδείρων ὡδὶ τὸ ἱερὸν ἀκρωτήριον διάστημα ἀπέχειν ἡμερῶν τριῶν πλοῦν, οὐ πλείονων ὄντων ἢ χιλίων καὶ ἑπτακοσίων σταδίων, καὶ τὸ τὰς ἀμπώτεις μέχρι δεῦρο πρατεῖν, αὐτὴ τοῦ κύκλῳ περιπάσαν τὴν οἰκουμένην συμβαίνειν. καὶ τὰ προσερηκὰ μόρια τῆς ἰβηρίας δύσπορα εἶναι πρὸς τὴν κελτικήν, ἢ κατὰ τὴν ὠκεανὸν πλέουσι. καὶ ὅλα δὴ ἄλλα εἰρηκὼς πιθανὰ πιθύσας δὴ ἀλαζονείαν. ὁ δὲ ποιητὴς πολύφωνός τις ὢν, καὶ πολυίστωρ, δόλωσιν ἀφορμὰς, ὡς οὐδὲ τούτων ἀνήκοός ὢν τῶν τόπων, εἴ τις ὀρθῶς βούλοιτο συλλογίζεσθαι ἀπ' ἀμφοῖν, τῶν τε χείρονα λεγομένων παρ' αὐτῶν, καὶ τῶν ἀμείνονα καὶ ἀληθέστερον. χείρων

χεῖρον μὲν ὅτι πρὸς λύσιν ἐλάττω ἤνεγκαν αὐτήν, ὅπερ καθάπερ φησὶν αὐτὸς, εἰς τ' ὠκεανὸν ἐμπίπτει λαμπρὸν φάος ἠελίοιο.

Ἑλκων νύκτα μέλαιναν ὑπὸ ζείδωρον ἄρουραν.

Ἡ δὲ νὺξ ὅτι λύσφημον, καὶ τοῦ ἅδου πλησιάζον λέγων, ὁ δὲ ἅδης τοῦ ταρτάρου, ἐπιμάζοι ἄν τις ἀκούων τὰ περὶ ταρτησσὸν τὸν τάρταρον ἐκεῖθεν παρονομάσαι τὸν ἔσχατον τῶν ὑποχθονίων τόπων. πρόσθεσαν δ' ἤδη καὶ μύθου, τὸ ποιητικὸν σώζοντα, καθάπερ καὶ τοὺς κιμμερίους, εἰδίως γὰρ βορείοις καὶ ζεφυρίοις οἰκήσαντας τόποις, τοῖς ἤδη τὸν βόσπορον, ἴδρυσαν αὐτοῦ πρὸς τοῦ ἅδου. τάχα καὶ κατά τι κοινὸν τῶν ἰώνων ἔθος πρὸς τὸ φύλον τοῦτο. ἐπεὶ γὰρ καθ' ὅμηρον ἦ πρὸς αὐτοὺς μικρὸν λέγουσι τὴν τῶν κιμμερίων ἔφοδον γενέσθαι, τῶν μέχρι τοῦ αἰολίδος καὶ τοῦ ἰωνίας. ταῖς δὲ κυανέαις ἐποίησε πλαπλησίως τὰς πλαγκτὰς, ἀεὶ οὖν μύθους ἀπό τινων ἱστορίαν γράγων. χαλεπὰς γάρ τινας μυθεύει πέτρας καθάπερ τὰς κυανέας φησὶν, ἃς οὐ συμπλαγάδες καλοῦνται. διόπερ καὶ τὸν ἰάσονος παρέθηκε λιμένα τῶν πλοιῶν, καὶ ὁ ἤδη τὰς σύλας δὲ πορθμὸς, καὶ τὸ κατὰ σικελίαν ὑπαγόρευον αὐτῷ τὸν περὶ τῶν πλαγκτῶν μύθον. πρὸς μὲν δὴ τὸ χεῖρον, ἀπὸ τῆς τοῦ ταρτάρου μυθοποιίας ἀνίσταιτο τὸ τις αὖ τῷ τῶν τόπων μνήμῃ τῶν περὶ ταρτησσόν· πρὸς δὲ τὸ βέλτιον, ἐκ τούτων. ἥ τε γὰρ ἡρακλείους στρατιὰ μέχρι δεῦρο προελθοῦσα καὶ τῶν φοινίκων, ὑπέγραφον αὐτοῦ πλοῦτόν τινα, καὶ ῥᾳθυμίαν τῶν ἀνθρώπων. οὗτοι γὰρ φοίνιξιν οὕτως ἐχρῶντο ὑποχείριοι, ὥστε τὰς πλείους τῶν ἐπὶ τουρδιτανίᾳ πόλεων, καὶ τῶν πλησίον τόπων ὑπ' ἐκείνων νῦν οἰκεῖσθαι. καὶ ἡ τοῦ ὀδυσσέως δὲ στρατιὰ φθεῖροι δεῦρο γενηθεῖσα καὶ ἰσορυθεῖσα, ὑπ' αὐτοῦ παραδυῆναι πρόφασιν. ὥστε καὶ τὴν ὀδύσσειαν, καθάπερ καὶ τὴν ἰλιάδα ἀπὸ τῶν συμβάντων μεταγαγεῖν εἰς ποίησιν, καὶ τὴν σωτήρ τοῖς ποιηταῖς μυθοποιΐαν. οὐ γὰρ μόνον οἱ κατὰ τὴν ἰταλίαν καὶ σικελίαν τόποι, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν οἰκείων, σημεῖα ὑπογράφουσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἰβηρίᾳ ὀδύσσεια πόλις δείκνυται, καὶ ἀθηνᾶς ἱερόν, καὶ ἄλλα μυρία ἴχνη τῆς ἐκείνου πλάνης. ὡς ἄλλων τῶν ἐκ τροίας οὐ πολέμου γενομένου, καὶ ἐπίσης κακωσάντων τοὺς τε πολεμηθέντας, καὶ οὓς ἐλόντας τὴν τροίαν. καὶ γὰρ οὗτοι καδμείαν νίκην ἐτύγχανον ἠρμένοι, τῶν τε οἴκων αὐτοῖς κατεφθαρμένων, καὶ τῶν λαφύρων εἰς ἕκαστον ὀλίγων ἐληλυθότων, σωιέσθαι τοῖς περιλειφθεῖσιν ἀπὸ τοσούτων ἐκ τῶν κινδύνων, καὶ λησείας τρέπεσθαι.

Deterius quidem ꝙd ad occaſum extrema auferat iſtac, ubi, quẽadmodum idem inquit: Oceanum irrumpũt ſplendẽtia lumina ſolis,
Almæ telluri noctem qui ducit opacam.

Noctem uerò diri ominis & inferno propinquam eſſe liquet, infernũ autem Tartaro. unde ſi quis audiuerit quæ de Tarteſſo referuntur, coniecturam facere poterit, Tartarũ hinc eſſe denominatum, ultimum uidelicet ſubterraneorũ locum. Adiecit & fabulã, poeticum ſeruans officiũ, quemadmodũ cum Cimmerios ad ſeptentrionem & occaſum habitantes noſſet in locis ad Boſphorum ſitis, eos tamen ad infernũ conſtituit. Forſan propter communem aliquem ritum lonum ad hanc gentem. Aetate enim Homeri uel paulò antè, acceſſum ad Cimmerios factum fuiſſe commemorant ad Aeoliam uſꝙ & Ioniam. Eodem modo & de Cyaneis inſulis, quas uagas & errabundas cecinit, fabulas ex aliqua ſemper introducẽs hiſtoria. Difficiles nanꝙ petras aliquas fabuloſè deſcribit, ſicuti has Cyaneas: unde & Symplegades, id eſt inuicem ſe concutientes, nomen aſſecutæ ſunt. & propterea per illas laſonem curſum tenuiſſe poſuit, columnarũꝙ & Siciliæ fretum pro ipſarũ ratione Cyanearũ, quas errabundas appellant, inſinuatum ab eo, ex fabulamento quidẽ Tartari, ad locorũ Tarteſſi mentionem obſcurius quis & deterius traduxerit, melius autem ex his conſiderabitur. Cum enim Herculis exercitus ad hæc uſꝙ loca Phœniciãꝙ profectus eſſet, illorum hominum diuitias ocioſamꝙ uitam ſibi deſcripſit. Hi nanꝙ ſic à Phœnicibus ſubiugati fuere, ut plures Turditaniæ urbes confinesꝙ loci ab eis his habitẽtur annis. Vlyſsis etiam exercitus in iſtis cõſtitutus regionibus & ab illo occaſionem præſtitiſſe mihi uidetur, ut ad deſcribendam Odyſſeam ſicut & Iliada, ex rerum euentu poetico de more animum induxerit. Non ſolum enim Italię ac Siciliæ loca, & aliæ res quædam, talium ſigna præ ſe ferũt atꝙ deſcribunt. Sed etiam in Hiſpania urbs Vlyſſea, & Mineruæ templũ, & cętera penè ueſtigia infinita illius errorẽ & Troianum indicant bellum fuiſſe: pariterꝙ & ex pugnatorum & expugnantium calamitates uaſtitatemꝙ cõmonſtrant, nimirũ quibus ut Cadmeam uictoriam aſſequerentur, obuenit. Vaſtatis enim eorum domibus, & paucis in ſingulis accedentibus exuuijs cum eis qui fuere ſuperſtites fides nulla haberetur, ad piraticam conuerſi ſunt.

*ταῖς δὲ κυανέαις ἐποίησε παραπλησίως τὰς πλαγκτάς. id eſt Cyaneis uero ſimiles finxit.

Planctis ſcopulũ deſcribit.

Et

Et Græci tum spoliati, tum dedecore infamati, tandiu sine suis mansisse ignominiam putabant, tum uerò ad illos inanem se redire quisq; turpe esse ducebat. Rursus error Aeneæ, & Antenoris, & Henetorum, similiter & Diomedis & Menelai & Vlyssis memoriæ proditus est, aliorumq; compluriũ. Poeta igitur tot militiarum & ad ultima Hispaniæ gnarus, opes que & alias uirtutes intelligens, (hoc enim Phœnices* indicant) eo in loco piorum regionem & Elysium campum esse finxit, quo Proteus Menelaus transmissurum esse dicit,

indicauerunt, fortè ἐδήλωσαν.

Odyss. δ

Elysium in campũ, terrarũq; ultima tandem
Dij te trãsmittẽt, stat flauus ubi Rhadamanthus,
Existitq; uiris, ubi uita facillima durãs, (thus
Nõ hyemis uis multa: niues, nõ ingruit imber
Stridula, sed semp zephyrorũ flamina mittit
Ingens oceanus, senimina grata uirorum.

Aeris enim salubritas & suauis zephyri spiritus ei regioni peculiaris est, quę in occasum uergens nunquam tepore caret. Tum uerò terræ terminus, ubi poetam infernum esse fabulatum diximus. Adiectus etiam Rhadamanthus, proximum Minoi locum describit, de quo hunc in modum loquitur:

Odyss. λ

Hic Minoa Iouis clarum de sanguine uidi,
Qui aurea sceptra tenens dat iura rigentia functis.

Posteriores inde poetæ uulgare cœperunt & expeditionẽ in Geryonis boues, itidemq; in Hesperidum aurea mala. Nominatim etiam insulas quasdã fortunatas celebrant, quas in præsentiarum cõmonstratas nouimus, nõ lege admodum à Mauritaniæ promontorijs disiunctas, quę Gadibus oppositæ sunt, Phœnices & Hispaniæ & Africæ nuncios assero. Optimam isti regionem ante Homeri ætatem occuparunt, locosq; tandiu in ditione tenuerunt, quoad Romani suum soluerunt imperium. Hispanarum quidem opum hęc testimonia sunt. Carthaginẽses enim ductore Barca aduersus Hispanos ductantes exercitum eos (uti scriptores prodidere) argẽteis in Turditania præsepibus & dolijs utentes, in potestatem redegerunt. Coniecturam faceret qui spiam è plurima eorum fœlicitate, homines eo in tractu longæuos appellari, principes maximè. Ob hanc causam Anacreontẽ hunc in modum dixisse:

Equidem Amaltheæ cornu nolui,
Neque annorum centum & quinquaginta
imperium tenuisse Tartessi.

καὶ τοῖς ἕλλησι τοῖς μὲν ἀρχὴ τὸ ἐκπεπορθῆσθαι, τοῖς δὲ ἀρχὴ τὴν αἰσχύνην ἐκ τούτου λαβόντα, Αἰσχρὸν τοι ἀπήρου τε μένειν, ἀνδὶ ἧν οἰκείων κρείων τε νέεσθαι, παρ' αὐτούς. πάλιν ἥτε τοῦ αἰνείου παραπλῆσθαι πλάνη, καὶ αὐτὴ ὡσαύτως καὶ ἀντήνορος, καὶ ἣ ἧν ἔνετῶν· ὡσαύτως καὶ διομήδους τε, καὶ μενελάου, καὶ ὀδυσσέως, καὶ ἄλλων πλειόνων. ὁ τοίνυν ποιητὴς τὰς ὁσαπαξ τὰς σπατιὰς ἀδὶ τὰ ἔσχατα ἡ ἰβηρίας ἐπέκεινα, ὡσαυθαμόν· δὲ καὶ πλοῦτον καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς (οἱ γὰρ φοίνικες ἐδήλωσαν τοῦτο) γνῶσθαι ποιῶν ἧν δύσεσιν ἔπλασε χώραν, καὶ τὸ ἠλύσιον πεδίον, οὗ φησιν ὁ πρωτεὺς ἀπαγγεῖλαι τὸν μενέλαον·

Ἀλλά σ' ὄν ἠλύσιον πεδίον κὴ πείρατα γαίης
Ἀθάνατοι πέμψουσιν ὅθι ξανθὸς ῥαδάμανθυς
Τῆπερ ῥηΐστη βιοτὴ πέλει ἀνθρώποισιν.
οὐ νιφετὸς, οὔτ' ἄρ χειμὼν πολύς, οὐδὲ ποτ' ὄμβρος·
Ἀλλ' αἰὲν ζεφύροιο λιγὺ πνείοντας ἀήτας
Ὠκεανὸς αὐήσιν, ἀναψύχειν ἀνθρώπους.

Τό τε γὰρ σύμπορον καὶ τὸ εὔπνουν τοῦ φύρου ταύτης ὅτι ἡ χώρας οἰκεῖον. ἐπαφρίων τε καὶ ἀλεεινῆς οὔσης τότε ὑπὸ τοῖς ὠφελοῦσι ἡ γῆς, ἐφ' ἧς ἐστὶν ἄρτιλλα μεμυθολόγηται φαμὲν, ὅτε ῥαδάμανθυς πρᾳοτεθείς, ἐπογράφεται πλησίον τοῦ μίνω τόπον, ποδὶ οὗ φησιν·

Ἔνθ' ἤτοι μίνωα εἶδον διὸς ἀγλαὸν υἱόν,
χρύσεον σκῆπτρον ἔχοντα θεμιστεύοντα νεκύεσσι.

Καὶ οἱ μεταταῦτα δὲ ποιητὰὶ παραπλήσια θρυλοῦσι, τῷ τε ὠδὶ τὰς γηρυόνου βόας σπατιὰν, καὶ τῷ ὠδὶ τὰ μῆλα ἧν ἑσπερίδων εἰσάγειν τὰ χρύσεια ὡς αὖτως σπατιὰν, καὶ μαχόμενον πινὰς νήσους καταονομάζουσιν, ἃς καὶ νῦν δείκνυμεν, ἃς ἔσωθεν ὁ πολὺς ἄπωθεν ἧν ἄκρων τ' μαυρουσίας, ἧν αὐτικειμένην βοῦς γαδείρους. οὓς δὲ φοίνικας λέγω μίωνας κὴ ἡ ἰβηρίας κὴ ἡ λιβύης τῷ ἀρίστῳ, οὗτοι κατέχον πρὸ ἡ ἡλικίας ἡ ὁμήρου. κὴ διετέλεσαν κύριοι ἧν τόπων ὄντων μέχρις οὗ ῥωμαῖοι κατέλυσαν αὐτῶν τὴν ἡγεμονίαν. τοῦ δ' ἰβηρικοῦ πλάτους κὴ ταῦτα μαρτύρια καρχηδόνιοι μετὰ τοῦ βάρκα στρατοῦσαντες, κατέλαβον, ὥς φασιν οἱ συγγραφεῖς, φάτναις ἀργυραῖς, καὶ πίθοις χρωμένους οὓς γὰρ τῆ τουρδιτανία. ἐπολάβοι δ' ἄν τις ἐκ ἡ πολλῆς δυνάμεως καὶ μακραίωνας ὀνομάδιῶαι οὓς γὰρ δὴ αὐθρώπους, καὶ μάλιστα οὓς ἡγεμόνας, καὶ δὴ ὧδε ἀνακρίνοντα μὲν οὕτως εἰπεῖν· ἐγὼ τ' ἂν οὔτ' ἀμαλθίης βουλοίμην κέρας, οὔτε τὰ ἑκατὸν ταρτησσοῦ βασιλεύσαι.

ἡρόδοτον δὲ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως κατὰ γράψαι, καλέσαντα ἀργανθώνιον. ἢ γὰρ οὕτω λέξαι· ἄν τις, ἢ ἴσον τούτῳ τοῦ ἀνακρέοντος, ἢ κοινότερον, οὔτε ταρτησσοῦ πολιὸν χρόνον βασιλεύσαι. φῶσι δὲ ταρτησσὸν τὴν νῦν καρτηΐαν πεδαγορεύουσι. τῆ δὲ ἡ χώρας εὐδαιμονίᾳ καὶ τῷ ἡμέρῳ καὶ τὸ πολιτικὸν σωπηλεύθησε τοῖς τουρδιτανοῖς. καὶ τοῖς κελτικοῖς δὲ ἀρχὴ τὴν γειτνίασιν ὡς εἴρηκε πολύβιος, ἀρχὴ τὴν συγγένειαν. ἀλλ' ἐκείνοις μὲν ἧττον. τὰ πολλὰ γὰρ κωμηδὸν ζῶσιν. οἱ μέν τοι τουρδιτανοί, καὶ μάλιστα οἱ πρὸς τὸν βᾶτιν, τελέως εἰς τὸν ῥωμαίων μεταβέβληνται τρόπον, οὐδὲ ἡ ἀρχαίκου ἡ σφετέρας ἔτι μεμνημένοι, λατῖνοί τε οἱ πλεῖστοι γεγόνασι, καὶ ἐπίκουν εἰλήφασι ῥωμαίους, ὥστε μικρὸν ἀπέχουσι τοῦ πάντων εἶναι ῥωμαῖοι, αἵ τε νῦν σωνοικισμέναι πόλεις, ἥ τε γῦν τοῖς κελτικοῖς πεζεύουσα, καὶ ἡ γῦν τοῖς τουρδούλοις αὖγούστα ἰμέρικα, καὶ ἡ πρὸς αὐτοῦ κελτίβηρας καισαραυγούστα, καὶ ἄλλαι γῦναι καρικίαι, τῷ μεταβολῇ τὴν λεχθεισῶν πολιτειῶν ἐμφανίζουσι. καὶ δὴ καὶ ἴβηρων ὅσοι ταύτης ἐστὶ ἡ ἰδέας, τογάτοι λέγονται ἢ τογάτοι. γῦ δὲ βῦροις εἰσὶ καὶ οἱ κελτίβηρες οἱ πάντων νομιζόντων ποτὲ θηριώδεστατοι. ταῦτα μὲν ποδὶ τούτων. ἀφ' ἑτέρου πάλιν ἀκρωτηρίου τῷ ἀρχλῷ λαμβάνουσιν ὧδὶ θάτερον μέρος ἡ παραλίας, ἐπὶ πρὸς τὸν τάγον, πόλπος ὄστρ. ἔπειτα ἄκρα τὸ βαρβαρίον, καὶ αὖ τὸ τάγου ἐκβολαὶ πλησίον ἐφ' ἃς δύθύπλοιαι. σταδίοι δ' εἰσὶ δέκα. ἐν ταῦθα δὲ καὶ ἀναχύσεις, ὧν μία ὠδὶ πλείους ἢ τετρακοσίους σταδίους ἀφ' τοῦ λεχθέντος πύργου, καθ' ὃ ὑφορύσσουσι τὸν ἐπομπόλαιαν. ὁ δὲ τάγος καὶ τὸ πλάτος ἔχει τοῦ στόματος, ἐπὶ σοί που σταδίων, καὶ ὁ βάθος μέγα, ὥστε μυριαγωγοῖς ἀναπλεῖσθαι. δύο δ' ἀναχύσεις ἐν τοῖς ὑποκειμένοις ποιεῖσι πεδίοις ὅταν αἱ πλῆμμαι γένωνται. ὥστε πελαγίζειν μὲν ὧδὶ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σταδίους, καὶ ποιεῖν πλωτὸν τὸ πεδίον. ἐν δὲ τῇ ἐπάνω ἀναχύσει καὶ ναῦν ἀφλαμβάνειν ὅσην τριάκοντα σταδίων τὸ μῆκος, πλάτος δὲ μικρὸν ἀφλεῖπον τοῦ μήκους, σύαλσες καὶ δύάμπελον. κεῖται δ' ἡ νῆσος κατὰ λόγον ἀπολιπεῖν κειμένῳ γὰρ ὄρει τοῦ ποταμοῦ πλησίον ἀφεσῶσαν ἡ θαλάσσης, ὅσην πεντακοσίους σταδίους. ἔχουσαν δὲ καὶ χῶραν ἀγαθὴν τὴν πρὸξ, καὶ οὐ ἀνάπλεως δύπετεῖς, μέχρι μὲν πολλοῦ, καὶ μεγάλοις σκάφεσι. τὸ δὲ λοιπὸν τοῖς ποταμίοις λέμβοις, καὶ ἐπὶ τὸν μόρωνα δ' ἐπὶ μακρόστομος ἀνάπλεως δύ.

Cæterùm Herodotum regem ipsum nominatim descripsisse, & Arganthonium uocitasse. Vel enim sic accipi potest, uel huic dicto simile illud Anacreõtis, uel communius, Nolim multo tempore Tartessi tenere regnum. Nonnulli Tartessum huius temporis Carteiam appellant. Verùm regionis fœlicitate, mansuetudine simul, & urbanitate accedit proximè ad Turditanos & Gallos, propter uicinitatem, cognationemq;, ut testis est Polybius, cæterùm illis minor. ut plurimum enim uicatim habitant & uiuunt. Nam Turditani, præsertim qui circa Bætim loca tenent, in Romanos penitus ritus trãsformati sunt. Nec propriæ memoriam linguæ seruant amplius, plurimiq; Latini facti, secum accolas accepere Romanos. Itaq; parum abest, quin uniuersi Romani sint, & nunc habitatæ urbes, & in Gallia Pezaugusta, & alia in Turdulis Augusta Emerita, & in Celtiberis & Cæsarauguſta, & aliæ coloniæ quędam permutatos dictarum ciuitatum ritus demonstrant. Hispani quoque qui hoc institutionis genus seruant, Stolati uel Togati dicuntur, in quibus sunt & Celtiberi, qui quondam omnes immanitate superare credebantur. De his quidem hactenus. Ab Sacro promontorio rursus ad alterum litoris latus initium capiunt, quod spectat ad Tagum, sinus est. Deinde promontorium Barbarium, & eruptiones Tagi in quas recti nauium cursus. Sunt autem stadia decem. Hoc in loco & maris infusiones ingruunt, quarum una ultra stadia C C C C. extenditur ab turri iam dicta. Ea in parte aquantur * ἐπομπόλαιαν. Tagus ad ostium latitudinem habet stad. XX. altitudinem uerò permagnam, adeò ut à nauigijs millia decem uectantibus nauigari facilè possit. Superioribus autem in campis, cum æstus fit, duæ inundationes diffunduntur, ut ad stad. C & L facies extet pelagi, reddaturq; planities tota nauigabilis. In superiore uerò inundatione insula quædam circumplectitur, longitudinis stadiorũ XXX. latitudinis autẽ paulo minoris, fertilis & uitibus optimis consita. Ea in monte flumini proxima iacet, distans à mari stadia circiter D. ager circumcirca bonitate conspicuus, habens aduersis aquis nauigationes admodum faciles, etiam grandioribus magnum ad spacium nauibus. Reliquumuerò ad cursum fluuiaticis lembis. Supra Moronem etiam prolixior est nauigatio.

*Locus corruptus etiam græcè.

Brutus

Brutus cognomento Callaicus hac urbe ad faciẽdas excurſiones uſus, belligerauit in Luſitanos, eoſq; denicq; expugnauit. Ad quorũ uaſtationem, fluminis inundationibus adortus eſt, ut liberas nauigatiões & commeatuũ importationes haberet. Vicina uerò Tago cęterorũ opulentiſſima ſunt oppida, amnis qui dem piſcium feraciſſimus eſt, oſtreorumq; redundans, ex Celtiberis autem originem habens, per Vetiones & Carpetanos & Luſitanos in æquinoctialem labitur occaſum aliquantiſper, ſpacio pari ab Ana & Bæti fluuijs diſtans. Poſtea ſemouetur ab illis ad litus auſtrale declinantibus. Supra montes autem quos diximus, Oretani maximè uergunt in meridiem, peruenientes uſq; ad maritimam aliqua ex parte intra colũnas. Poſt quos Carpetani declinant ad aquilonẽ. Inde Vetiones & Vaccæi, per quos Durias labiẽ, Ad Cõtiam urbem Vaccæorũ tranſitum habens. Callaici autem nouiſſimi montana habitantes ut plurimum, unde & bellaciſſimi & ſubiugatu difficiliſimi, etiam ei qui Luſitanos ſuperauit cognomen præſtiterunt, et per hoſce annos maxima Luſitanorum pars, ut Callaici uocitentur factum eſt. Excellentiſſima igitur Oretaniæ ciuitas eſt Cætulum & Oria. Tagi uerò regio ad aquilonem ſpectans Luſitania eſt, inter Hiſpanos gens ampliſſima, & annis plurimis Romanorum armis oppugnata. Huius regionis latus auſtrale Tagus cingit, ab occaſu uerò & ſeptentrione oceanus, ab aurora Carpetani, Vetiones, Vaccæi & Callaici famæ maioris populi. Reliqui ſunt indigni de quibus uerba fiant propter humilitatem & ignobilitatem. Contra uerò nonnulli & hos Luſitanos nominant. Ab ortu finitimi ſunt Callaici quidem Aſturiorum genti ac Iberis, reliqui Celtiberis. Longitudo quidem ſtadiorum millium XIII. latitudo uero minor admodum, quam ad oppoſitam maris ripam orientale latus efficit. Orientale quidem eſt altum atque aſperum, ſubiecta inde ora tota ad mare uſq; lata planities patet, paucis duntaxat montibus exceptis, nec ſanè magnis. Poſidonius Ariſtotelem haud rectè ſenſiſſe ait, qui litus & Mauritaniam inundantium ac decreſcentium aquarum cauſam eſſe refert. Maris enim refluxum fieri, dixiſſe propter alta & rigida promõtoria, quę cum undas durius accipiãt in Hiſpaniã cõtra refundãt. Cõtraria enim ſunt plurima, arenoſa uidelicet litora atq; humilia, rectè dicens.

ταύτῃ δὲ τῇ πόλει βρῦτος ὁ καλλαϊκὸς πρ
ζαγορυθείς, ὁρμητήριον χώμενος, ἐπολεμη
σε πρὸς τοὺς λυσιτανούς, καὶ κατέστρεψε πο
λλοὺς, οἷς ἦ τ' πολλαχοῦ πλήθεσιν ἐπεχείρησε τῶ
ὅλοσιν, ὡς αὖ ἔχοι τοὺς αὐάπλους ἐλεύθερους,
καὶ τὰς ἀνακομιδὰς τῶν ὠνητικείων, ὧν π
καὶ τῶν πρὸς τῷ τάγῳ πόλεων αὐτὰ κράτη
σαι. πολυΐχθυς δ' ὁ ποταμὸς, καὶ ὀστρέων πλή
ρης. ῥεῖ δ' ἔχων τὰς ἀρχὰς ἐκ κελτιβήρων,
διὰ οὐελιώνων καὶ καρπητανῶν, καὶ λυσιτα
νῶν, ὧν διὰ λύσιν ἰσημερινὴν, μέχρι πολλοῦ, π
ράλληλος ὢν τῷ τε ἄνα καὶ τῷ βαῖτι. μετὰ δὲ
ταῦτα ἀφίσταμένων ἐκείνων ἀπόκλινόντα
πρὸς τὴν νότιον παραλίαν. οἱ δ' ὑποκείμε
νοι λεχθέντων ὀρῶν, ὠρητανοὶ μάλιστα εἰσι νομάδι
κοὶ, καὶ μέχρι δὴ παραλίας διήκοντες ἐκ μέσ
δὴ ἐκτὸς σκελῶν, καρπητανοί τε μετὰ τού
τους πρὸς ἄρκτον, εἶτα ἀετίωνες καὶ οὐακκαῖ
οἱ ὧν ὁ ἀουρεάς ῥεῖ, κατ' ἀκοντίαν πόλιν τὴν
οὐακκαίων ἔχων διάβασιν. καλλαϊκοὶ δ' ὑπε
ρι τ' ὀρεινὴν ἐπέχοντες πολλὴν, διὰ καὶ διὰ
μαχώτατοι ὄντες, τῷ τε κατοπολεμῆσαι
τοὺς λυσιτανοὺς, αὐτοὶ πρὸ ἔχοντες τιμὴν ἐπαινουμέ
νην· καὶ νῦν ἔτι διὰ τοὺς πλείστους τῶν λυσιτανῶν
καλαϊκοὺς καλεῖσθαι παρεσκεύασαν. ἡ μὲν
οὖν ὠρητανίας, ἱεραπεδύεσθαι δὲ πόλις κα
τουλον, καὶ ὠρία. τῇ δὲ τάγου τὰ πρὸς ἀρκτ
ἡ λυσιτανία δὲ, μέγιστον τῶν ἰβηρικῶν ἐθνῶ
καὶ πλείστοις χρόνοις τῶν ῥωμαίων πολεμήσ
πολιέχει δ' τ' χώρας ταύτης τὸ μὴ νοτιον πλέ
ρον ὁ τάγος, τὸ δ' ἑσπέριον καὶ τὸ ἀρκτικὸν,
ὠκεανός. τὸ δὲ ἑῶον, οἵ τε καρπητανοὶ καὶ
οἱ οὐετίωνες καὶ ὀακκαῖοι, καὶ καλλαϊκοὶ τε
γνώσιμα ἔθνη. τἄλλα δὲ οὐκ ἄξιον ὀνομάζειν
διὰ τὴν μικρότητα καὶ τὴν ἀδοξίαν. ὑπάρχει
τίνες δὲ τοῖς νῦν, γνῶσιν καὶ τούτοις λυσιτανοὶ
ὀνομάζουσιν. ὅμοροι δ' εἰσὶν ἐκ μὲν πρὸς ἕω μέ
ρας, οἱ μὲν καλλαϊκοὶ, τῷ τῶν ἀστυρίων ἔθνει
ζοῖς ἴδιοις, οἱ δ' ἄλλοι τοῖς κελτιβήρσι. τὸ μὲ
οὖν μῆκος μυρίων καὶ τετρακισχιλίων σταδίων, τ
δὲ πλάτος πολὺ ἔλαττον, ὃ ποιεῖ τὸ ἑωθινὸν
πλευρὸν, εἰς τὴν αὐτικειμένην παραλίαν. ὑπ
λὸν δ' ὅτι τὸ ἑωθινὸν καὶ βαχύ. ἡ δ' ὑποκει
μένη χώρα, πεδιὰς πᾶσα, καὶ μέχρι θαλάτ
της, πλὴν ὀλίγων ὀρῶν οὐ μεγάλων. ἡθεν
τὴν ἀριστοτέλη φησὶν ὁ ποσειδώνιος, οὐκ εὖ
θῶς αἰτιᾶσθαι τὴν παραλίαν καὶ τὴν μαυρου
σίαν τῶν πλημμυρίδων καὶ τῶν ἀμπώτεων,
παλιρροεῖν γὰρ φάναι τὴν θάλατταν, ὅτε τ
τὰς ἄκρας ὑψηλάς τε καὶ βαχείας εἶναι, ὁ
χμὰς τε τὸ λίμα σκληρῶς, καὶ αὐτα
δὲ διὰ βύσας τῆς ἰβηρίας. ταὐαντία γὰρ συμβαίνειν
εἶναι τὴν ταπεινὰς τὰς πλείστας, ὀρθῶς λέγων.
ἡ δ'

ἡ δ' οὖν χῶρα πρὸς ἣν λέγομεν, εὐλαίμων τέ
ἐστι, καὶ ποταμοῖς μεγάλοις διαῤῥῆται τὴν μὲ
κροῖς ἄπασιν ἐκ τῶν ἑωθινῶν μέρῶν πρὸς ἄλλή
λοις τῷ τάγῳ. ἔχουσι δὲ καὶ αὐάπλους οἱ πλέ
ους, καὶ ψάμμα τοῦ χρυσοῦ πλεῖσον. γνωσιμώ
τατοι δὲ τῶν ποταμῶν, ἑφεξῆς τῷ τάγῳ μι
λιάδας, αὐάπλους ἔχων μικρὸς, καὶ ἀκυτάτους. μετὰ δὲ τοῦτους, δοῦριος, μακρό
θεν τε ῥεῖων πηγὰς νεμόμενος, καὶ πολλὰς ἄλ
λας τῶν κελτιβήρων, καὶ οὐακκαίων κατοικί
ας, μεγάλοις τ' αὐαπλεομένους σκάφεσιν, ὥστε
ὀκτακοσίους σταδίους. εἶτ' ἄλλοι ποτα
μοί. καὶ μετὰ τούτους, ὁ δὴ λήθης, ὃν τινὲς λι
μαίαν, οἱ δὲ βελιῶνα καλοῦσιν, ἡγεῖται δ' ἐκ
κελτιβήρων καὶ οὐακκαίων ῥεῖ. καὶ ὁ μετ' αὐ
τὸν βᾶνις, οἱ δ' μίνιον φασὶ, πολὺ μέγιστος τῶν
ἐν λυσιτανίᾳ ποταμῶν, ὥστε ὀκτακοσίοις καὶ
αὐτὸς αὐαπλεόμενος σταδίοις. ποσειδώνι
δὲ ἐκ καντάβρων καὶ αὐτὸν ῥεῖν φησί. πρόκει
ται δὲ ἡ ἐλβολῆς αὐτὸν νῆσος, ἔχουσα λιμένα δύο
ὅρμους ἔχουσα. ἐπαινεῖν δ' ἄξιον τὴν φύσιν,
ὅτι τὰς ὀχθας ὑψηλὰς ἔχουσιν οἱ ποταμοὶ,
καὶ ἱκανὰς διέχεσθαι τοῖς ῥείθροις, τὴν θάλατ
ταν πλημμυροῦσαν, ὥστε μὴ ὑποῤῥεῖσθαι, μὴ
δ' ὠπολάζειν ἐν τοῖς πεδίοις. τὸ μὲν δὴ βρύ
του στρατείας ὅρος οὗτος. πόραιτόν δ' εἰ
σὶν ἄλλοι πλείους ποταμοὶ παράλληλοι τοῖς λε
χθεῖσιν. ὕστατοι δ' οἰκοῦσιν ἀρτάβροι πρὸς τῇ
ἄκρᾳ, ἣ καλεῖται νέριον, ἣ καὶ ἑσπέριον
πλευρᾶς καὶ ἡ βορείᾳ πρὸς ἄρκτον. πρόκειται
σι δ' αὐτῇ κελτικοὶ, συγγενεῖς τῶν ὧδε τῶν
ἄνω. καὶ γὰρ οὗτοι τὴν τουρδούλους στρατὸν
σαντες ἐκεῖσε στασιάσαι φασὶ μετὰ τὴν διά
βασιν τὸν λημίου ποταμοῦ. πῶς δὲ τῇ στάσει
ἀρβολῆς τὸν ἡγεμόνα χρωμένης, καταμεῖ
ναι σκεδασθέντας αὐτόθι, ἐκ τούτου δὴ καὶ τὸν
ποταμὸν λήθης ἀγορεύθῆναι. ἔχουσι δὲ οἱ μὲν
ἀρτάβροι πόλεις συχνὰς, ἐν ᾗ πλὴν σωσικοσμ
μένας, ὧν οἱ πλέοντες, χρώμενοι τοῖς τόποις,
ἀρτάβρων λιμένας προσαγορεύουσι· οἱ δὲ
νῶν αὖ ἀρτάβρους, ἀρδυήβας καλοῦσιν. ἔθνη
μὲν δὴ πρὸς τεσσαράκοντα τὴν χώραν νέμεται,
τὴν μεταξὺ τάγου καὶ τῶν ἀρτάβρων. σύλαι
μονος δὲ τ' χώρας ὑπαρχούσης, κατά τε καρ
πούς καὶ βοσκήματα, καὶ τὸ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀρ
γύρου καὶ τῶν ἄλλων πλῆθος ὁμοίως,
οἱ πλείους αὐτῶν, μὲν ἀπὸ τῆς ἀφθόνου βί
ου, ἐν λειτουργίοις διετέλουν πρός τε ἀλλήλους
καὶ συνεχεῖ πολέμῳ, καὶ οὐ ὁμόρους αὐτοῖς,
διαβαίνοντος μὲν τάγου, ἕως ἔπαυσαν αὐ
τοὺς ῥωμαῖοι ταπεινώσαντος, καὶ κώμας
ποιήσαντος τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς πλεί
στας, ἐνίας δὲ καὶ σωσικίζοντος βέλτιον.

Regio itaq; de qua ſermo eſt, fœlicitate præſtat amnibus paruis & magnis irrigua, qui omneis Tago ab ortu pariter diſiuncti ſunt, & maiori ex parte nauigabiles, atq; auri grumulis abundantes. Deinceps poſt Tagum nobiliſſima flumina ſunt Muliadas, paruas habẽs nauigationes. Itidem Vacua fluuius, poſt ąs Durius longo fluens curſu penes Numantiam, & alias complures Celtiberorum & Vaccæorum habitatas terras. Magnis hi nauigijs permeabiles ad ſtad. ferè * C C C. Alia porrò flumina, poſt quę & Lethe, quod à pleriſq; Limæa uocitatur, ab alijs Belion, & hoc ex Celtiberis & Vaccæis labitur. Poſtea Bænis, uel (ut alij aiunt) Minius omnes Luſitaniæ fluuios magnitudine ſuperans. Et hic ipſe ad ſtad. * C C C. nauigabilis. Poſidonius & hunc è Cantabris fluere dicit, ante cuius eruptionem procumbit inſula, & inſtar unguium ſcopuli duo, portus habentes fluuiorum. Dignè laudari poteſt naturæ ingenium, quoniam adeò imminentes extant ripæ, ut intra ipſorum alueos maris inundationes ſatis excipiant, nec excedant, nec in campos ſtagnent. Hic igitur præturæ Bruti terminus eſt. Alia quoque plura flumina ulterius ſunt prædictis æquali diſtantia contigua. Extremi Artabri incolunt, circa Nerium promontorium, quod occidentalis & aquilonaris finis eſt lateris. Circumhabitant Galli, qui colentes Anam fluuium cognatione contingunt. Nam cum ij pariter atque Turduli ſocijs eò armis peruenijſſent, ſeditionem egiſſe ferunt poſtea quàm Lemium fluuium traiecerũt. Cæterùm poſt ſeditionem eorum amiſſo duce, palantes ac diſſipati ea in regione deſederunt. Hanc ob cauſam flumen λήθης id eſt obliuionis appellatum. Habẽt Artabri frequẽtes urbes in ſinu pariter habitatas, quẽ nautæ & qui eis in locis uerſantur, Artabrorum portum appellant. Noſtræ ætatis homines Artabros Arotrebas uocitant. Gentes igitur circiter XXX. tractũ inter Artabros & Tagum inhabitant, cum fertiliſſima ſit regio & fructuũ, & pecoris, & auri, & argenti, multorumq; ſimilium. Ex his complures, omiſſis agrorum cultibus, in marinis latrocinijs uitã agitantes, uel aſſiduis inter ſe bellis diſceptabant, uel traiecto Tago finitimos armis inſectabantur, donec Romani eos homines humiliora ſapere cogentes, repreſſerunt, & plurimis eorum redactis in uicos urbibus, pleraſque manſuetius ipſi incoluerunt. Huius

* ὀπλακοσίοις σταδίοις.

* Οἰκίγγετα

in ius

Huius impietatis initium à mõtanis (uti par est) ortum fuit. Sterilem nanq; colẽtes agrũ, & paucorum prędiorum possessiones tenentes, alienorum auiditate trahebantur. Qui uerò illos propulsare conabantur, operum suorum domínio priuati, ea in necessitate constituebantur, ut pro agricolatione bellis implicarentur. Euenit igitur ut neglectus ager, innatis priuatus bonis, à latrombus habitaretur. Lusitanos autem insidiosos, scrutatores, ueloces, agiles, uersatiles esse, fama est. Scutũ duũm pedum ad latitudinem gestant, curuũ ad anteriora prospectans, loris dependens, cui neq; fibula neq; ansa ulla est. Gladiolus aut pugio lateri adhæret: plurimi lineos thoraces habent: perpauci lorícis utuntur aut cristatis cassidibus, nonnulli neruatis galeis. Peditibus ocreæ adsunt, unusquisq; plura fert iacula. Quidam utuntur & hastilibus, quibus cuspides sunt æreæ. Aliquos, Durio uicinos amni, Spartano ritu degere tradunt, duobus utentes unguentis: & ad calefaciendum ígnis utuntur lapidibus, & frigida lauãtur. Vnicus illis est cibus, mundus quidẽ ac simplex, sacrificijs deditì exta perspiciunt, nihilq; concidunt. Inspectant autem ex lateribus fibras, & contrectantes uentura coniectãt. Ex intestinis quoq; hominum maximè captiuorũ, diuinationes captant, sagis uelantes. Inde ubi plaga infligitur ab intestinis sub haruspice, primum ad hominis casum uaticinantur. Abscissas captiuorum dextras dijs offerunt. Omnes montium habitatores uictu simplici utũtur. Aquarũ potores, humi cubitores, longas ut fœminæ inferius diffundũt comas: mitratis frõtibus pugnas ineunt: hirco maximè uescunt, quẽ & Marti immolãt, licut & captiuos, et equos. Faciũt etiã Hecatõbas, id est cẽtenario numero sacrificia, quolibet ex genere, ritu Græcanico. Et (ut inquit Pindarus) Omnia centena immolant.

Gymnica etiam conficiunt certamina, armis exercent ludos, & equis, & cestibus, & curlibus, & tumultuaria pugna, & instructo per cohortes prælio. Montani homines duabus anni partibus querna uescuntur glande: quã cum siccauerint frangũt, molunt, panes conficiunt, & ad tempus reponunt. Hordeaceo ùtuntur uino. nam è uite inopia summa laborant. Idq; ita confectũ, euestigio absumũt, cõuiuia inter cõsanguineos celebrantes. Pro oleo butyrum usurpant, sedentes cœnitant, ædificatos in pariete hemicyclos habentes.

Primus sedendi locus cœnantibus in orbem ætati præstatur, & honori. Inter potandũ ducto ad tibiam uel tubam choro saltant, inflexis exultantes pollicibus. In Bastetanis mulieres inuicem manibus promiscuę innectuntur, omnes ferè pullis amicti uestibus & sagis, in quibus inuoluti per stramenta cubãt. Cerea illis, ut Gallis, in usu sunt uasa, mulieres in roseis degunt ornamentis. Hi loco nũmorum, graui admodum sarcinarum permutatione utuntur, uel extensi argenti laminæ frustum abscissum exhibent. Destinatos neci lapidibus obruunt, parricidas extra montiũ confinia uel ultra flumina eiectos saxis opprimunt. Coniugia de more Græcorum contrahunt. ægrotos uetusto ritu Aegyptiorum in plateis deponũt, ut qui eo morbi genere tentati sunt, commonefacere eos ualeant. Pelliceis usq; ad Bruti aduentũ nauiculis utebantur per inundantes aquas & stagna. His autẽ annis lintres uno cauatas ex ligno (monoxyla uocant) usurpant, & quidem rarò. Sal illis est colore prius purpureo: simul ac teritur, albescit. Hic est montanis uiuendi ritus quem commemoraui, eis in quam qui boreale Hispaniæ latus terminant, Callaicis, Asturijs, Cãtabris usq; ad Vascones & Pyrenen. Cunctis enim eadem est uiuẽdi formula. Vereor autem explicandis abundare nominibus, ne iniucunda reddatur ipsa descriptio, nisi audiendo aliquam uoluptatem afferant, Pleutauri, Bardyetæ, Allotriges, cæteriq; deterioris & deformioris appellationis homines. Agrestis autem eorum immanitas, non solum ex ipso bellandi usu, uerùm etiam ex alia locorum longinquitate prouenit. longinqua enim ad eos est nauigatio, longinqua etiam itinera. Cum quenullis commiscentur aduenis, quæ inter homines cõmunia sunt, abiecere, & omnẽ exuerũt humanitatẽ. Quę tamen per hoc tẽpus minus minusq; patiuntur, cũ uigẽte pace ad illos Romani proficiscantur. Quibus uerò id minus obuenit, importuniores sunt, & ritu beluarũ sæuiores. Talis cũ adsit illis locorũ sterilitas, & quibusdã mõtana durities, eius generis incõmoditatẽ intẽdi credibile est. Cęterũ bella omnia hac tepestate desierũt, ut dixi. Nã Cãtabros & uicinas illis gẽtes, quę adhuc latrocinia retinẽt, Cęsar Augustus oppressit. Et qui Romanorũ sociorum prædones erant, nunc pro Romanis rei militari seruiunt, Coniaci uidelicet, et qui Iberi amnis fontes incolunt, præter Tuisos.

Cui Tiberius succedens, tribus militum ordinibus impositis, locos ipsos ex Augusti Cæsaris instituto, nō modò pacatos, uerùm etiā urbanis præditos moribus effecit. Reliquus Hispaniæ tractus est nostrum à Columnis usque ad Pyrenæos montes littus. & huic incūbens regio tota mediterranea. Latitudo quidem inæqualis, cæterùm lōgitudo paulo plurium quàm stad. mille quatercentum. Spacia uero maritimæ supra stad. mille duo dicta sunt. Feruntaūt à Calpe proximo Columnis mōte ad Carthaginem nouam duo stad. mille & C C. Hoc uerò littus à Bastetanis, qui & Bastuli dicuntur, & ab partim Oretanis, habitari traditur. Hinc habent aliæ fermè totidē usque ad Iberum & Aeletani. Intra Iberum aūt usq; ad montem Pyrenæum & Pompeiana Trophæa stad. mille & D C. habitare paruam Aeletanorū partē. Reliqua Indigetes (sic enim appellantur) quadrifariā diuisos. Incho antibus uerò à Calpe, deorsum in parte quoddam montanum est ad Bastetaniam & Oretanos pertinens, nemorosum & proceris arboribus, maritimam oram mediterranea separans. Hoc in tractu & auri & cæterorum effossiones, multa per loca sunt. In hoc littore primariū extat oppidum Malaca, quod tanto à Calpe quanto Gades disiungitur interuallo. In ulteriore terra emporium est, ingentia habens salsamentaria, quod nonnulli Mænacen opinantur, quam Phocensium ultimā urbem percepimus, quæ ad occasum uergat. Cæterùm ea nequaquam est, quando illa lōginquius distās à Calpe è fundamentis effossa iacet, græcæ urbis uestigia seruans, Malaca uerò Phœniciæ ciuitatis propinquiorem tenet formā. Deinde Exitanorum ciuitas est, à qua salsamētaria præcipuū nomē adepta sunt. Dehinc Abdera, Phœnicū ipsa etiā ædificiū. Superiora regionis mōtanæ loca Vlyssea ostētant, in qua est Mineruę templū, ut author est Posidonius, & Artemidorus, & Asclepiades Myrlianus, qui in Turditania literarij ludi magister extitit, decęq; regionis illius gentibus exponēdis librum edidit. Is monumenta quædā de Vlyssis errore in Mineruę tēplo esse cōmemorat, parmas suspēsas, palustria rostraq; naualia. In Callaicis aūt quosdā ex Teucri commilitonibus habitasse, ibiq; oppida fuisse, è quibus unum Hellenes id est Græci, alterum Amphilochi nominatum est. siquidem Amphilochus eo in loco diem suum obijt, et comites in mediterranea errabūdi fuēre.

ὅτ' ἐκεῖνον ἀλαλξάμενος πεδρίος, τελῶν πραγμάτων σραλωλικῶν ὠμότης ἕνεκα τόπους, τὰ ἀχρόλειχθὲν ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ καίσαρος, ἡμίνομον ἐρλωικοὺς, ἀλλὰ μὴ πολιτικοὺς ἤθεσιν ὠφέλησε πάμπολυ τυγχάνει. λοιπὴ δὲ ἡ ἰβηρίας, ἥτε ἀπὸ τῶν σηλῶν, μέχρι τῆς ρλιώνος καθ' ἡμᾶς παράλια, καὶ ἡ ταύτης ὑποκειμένη μεσόγαια πᾶσα, τὸ μὲν πλάτος αὐτῆς μαλλον, τὸ δὲ μῆκος μικρῷ πλεῖον ἢ τριακοσίων σαδίων. τὰ δὲ ρλ παραλίας ὧδε πλεῖστα καὶ μ ἐρήτου σαδίοις. φασὶ δὲ ἀπὸ μὲν κάλπης τοῦ ἤδη σηλας ὄρος, ὧδε καρχηδόνα νέαν, διχιλίοις καὶ ρλακοσίοις σαδίοις. οἰκεῖσθαι δὲ τὴν πλείονα ταύτην ἀπὸ βασκιτανῶν, οὓς καὶ βασσούλους καλοῦσιν, ἐκ μορίας δὲ καὶ ὑπὸ ὠρητανῶν. ὑπὸ δὲ τοῦτον τὸν ἰβηρα ἄλλοι ζοῦσιν ὀρεσθέντι, ταύτην δὲ ἔχειν ἀλιτανούς. ὑπὸ δὲ τὸν ἴβηρος μίχρι πυρήνης καὶ τῶν πυρηναίων καθημάτων, χίλιοι καὶ ἑξακόσιοι. οἰκεῖν ἄλλοι τε ὀλίγους, καὶ λειπῶν οὓς πεζοφορουμένους ἰνδίκητας, μεμορισμένους τέτραχα· τὰ μὲν ὄ, ἀρξαμένοις ἀπὸ κάλπης, ὀρεινὴ δ' βασκιτανίας καὶ τῶν ὠρητανῶν, σεᾶον ὕλαν ἔχει ζα καὶ μεγαλοσίφορον, διὸ ζωα τὴν παλίαν τῆ ἀπὸ ρλ μεσογαίας. πολαχοῦ δὲ καὶ τοῦτα ὅσι χρυσεία καὶ ἄλλα μέταλλα. πόλις δ' ὄσιμ ἡ τῆ παλία ταύτη πρώτη μάλακα, ἴδρυ διέχουσα ρλ κάλπης ὀργυιὰς καὶ τὰ γάδειρα. ἐμπορεῖον δ' ὄσιμ ἡδοῖς ἐπὶ πρὸς αἱ σαίμασι, καὶ τειχείας ἔχαμεγάλας. ταύτην λινὲς τῆ μαινάκη τ' αὐτὴν μίζοσιμ, ὧ ὑστάτην τ φοκαϊκῆ πόλεως πρὸς λύσει καμμίαν παρειλήφαμεν. οὐκ ἐστὶ δὲ ἀλλ' ἐκείνη ἢ ἀποτόρ ρλ κάλπης ὄσιν τεσκαμμένη, τὰ δ' ἴχνη σώζουσα ἑλληνικῆς πόλεως, ἡ μάλακα καὶ πλησίον μᾶλλον φωκαικῆς τῇ χρηματ. ἐφ' ἑξῆς δ' ὄσιμ ἡ ἧ ἴβηρ νῶν πόλις, ἧς καὶ τὰ τάριχα ἐπωνύμως λέγ. μετὰ ταύτην αἱ δηρα, φοινίκων κτίσμα καὶ αὐτή. ὑπὲρ δ' τόπων ρὶ τῆ ὀρεινῆ δύκαι τοι ὀλύνσια καὶ ξίφορ τ' ἀθλωτὰς ρὶ αὐτῆς ποσειδώνιός τε ἱρήκει καὶ ἀρτεμίδωρος, καὶ ἀσκληπιάδης ὁ μυρλεανὸς ἀνήρ, ρὶ τῆ γεωγραφίαν, παιδεύσας τὰ γραμματικά, καὶ πολλὰ γνησίως ἐνατ ἐθνῶν ἐκδεδωκὼς τ τοιούτων. τοὺς δὲ φησιν ὑπομνήματα ρλ πλάνης ρλ ὀλυσσέως ρὶ τῷ ἱδρῶ τ' ἀθλωτὰς, ἀπίστως ποιεῖσθαι καὶ ἀκροσόλια. ρὶ καλλαικοῖς ὑ τ μετὰ τοῦκρα στρατοῦ σὺν πυρρῷ κῆσαι, καὶ ὑπαρξαι πόλεις αὐτόθι, τῶν ἢ καλουμένων ἑλλήνων, τῶν ὑ ἀμφιλόχων, ὡς καὶ τοῦ ἀμφιλόχου τελευτήσαντος ἀδόξως. καὶ τῶν σωόντων πλανηθέντων μέχρι ρλ μεσογαίας, καὶ τῶν

καὶ τῶν μεθ' ἡρακλέους φασί τινας, καὶ τῶν ἀπὸ μεσσήνης ἱσορῆσθαί φησιν ἐπινίσαι τὴν ἰβηρίαν. ρλ δὲ λακωνικῆς βρίας μορ φησι κατασχεῖν λάκωνας, καὶ οὕτω φησί, καὶ ἄλλο. γῶν ταῦθα δέ, καὶ ὠψικέλλαν πόλιν. ὁ ὠψικέλλας, κτίσμα λέγουσι τοῦ μετὰ αὐτλίσσου, καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ, ἁλαβάντος εἰς τὴν ἰταλίαν. καὶ γὰρ τὴν λιβύην δέ τινες τοῖς τῶν γαδειρητῶν ἐμπόροις προσέχοντες, ὡς καὶ ἀρτεμίδωρος εἴρηκεν, ὅτι οἱ ὑπὲρ τῆς μαυρουσίας οἰκοῦντες πρὸς τοῖς ἑσπερίοις αἰθίοψιν, λωτοφάγοι καλοῦνται, σιτούμενοι λωτὸν, πόαν τινὰ καὶ ῥίζαν· εὐ δὲ ὀμένοι δὲ ποτοῖ, οὐδὲ ἔχοντες, ἁλλὰ τὴν αὐυδρίαν, ἁλατείνοντες μίχρι τῶν ὑπὲρ τῆς κυρηνίης τόπων. ἄλλοι τε πάλιν καλοῦνται λωτοφάγοι, τὴν ἱστορίαν οἰκοῦντες τῶν πρὸ ρλ μικρᾶς σύρτεως νήσων τὴν μείονα. οὐ δὴ θαυμάζοι τις ἂν οὕτε τοῦ ποιητοῦ τὰ περὶ τὴν ὀδυσσέως πλάνην μυθογραφήσαντος ἄπορον τρόπον, ὥστ' ἔξω σηλῶν γῶν ρλ ἀτλαντικῶν φερόμενα τὰ πολλὰ ἁλαθῆναι, τῶν λεγομένων περὶ αὐτοῦ. τὰ γὰρ ἰσορούμενα ἐγγὺς ἴσως καὶ τόποις καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν ὑπὲρ ἐκείνου πεπλασμένων. ὥστε οὐκ ἀπίθανον ἐποίησε τὸ πλάσμα, οὔτ' εἴ τινες αὐτᾶς τε ταύτας ταῖς ἱσορίαις πιστεύσαντες, καὶ τὴ πολυμαθίᾳ τοῦ ποιητοῦ, καὶ πρὸς ὠδηκονικὰς ὑποθέσεις ἐτρεψαν τὴν ὁμήρου ποίησιν. καθάπερ κράτης τε ὁ μαλώτης ἐποίησε, καὶ ἄλλοι τινές. οὐδ' οὕτως ἀγροίκως ἐδιέξαντο τὴν ὠδηχείρησιν τὴν τοιαύτην, ὥστε οὐ μόνον τὸν ποιητὴν σκαπανέως ἢ θεσεοῦ δίκην ἐκ πάσης ρλ τοιαύτης ὠδηκήμης ἀξιέβαλον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἁψαμένους ρλ τοιαύτης πραγματείας, καὶ μαινομένους ὑπέλαβον. σωηγορίαν δὲ ἢ ἐπανόρθωσιν ἤ τί τοιοῦτον ἔτορον εἰς τὰ λεχθέντα ὑπὸ ἐκείνων, εἰσφυγεῖν οὐκ ἐθάῤῥησεν, οὔτε τῶν γραμματικῶν, οὔτε τῶν περὶ τὰ μαθήματα σεμνῶν οὐσίας. καί τοι ἔμοί γε δοκεῖ δίκαιον εἶναι καὶ σωηγορῆσαι πολλοῖς τῶν λεχθέντων, καὶ εἰς ἐπανόρθωσιν ἀγαγεῖν, καὶ μάλιστα εἰς τοῦτα ὅσα πυθέας παρεκρούσατο τοὺς πιστεύσαντας αὐρ ρλ κατὰ ἄγνοιαν, τῶν τε ἑσπερίων τόπων, καὶ τῶν βορείων, τῶν παρὰ τὴν ὠκεανόν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐάσω, λόγον ἔχοντα ἴδιον καὶ μακρόν. τῆς δὲ τῶν ἑλλήνων πλάνης τῆς εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη, νομίζοι τις ἂν αἴτιον τὸ διεσπάσθαι κατὰ μέρη μικρὰ, καὶ διὰ σεσίας ὠπλοκὴν οὐκ ἐχούσας πρὸς ἀλλήλους κατ' αὐθάδειαν.

Sic etiam nōnullos Herculis socios, scriptores etiam aliquos tradidisse refert, coloniam è Messana in Hispaniam deduxisse. Lacones etiam Cantabriæ partem tenuisse, & hic ipse, & alius testis est scriptor. Illic & Obsicellam esse, urbē Antenoris & sociorū eiusq; filiorū, cum in Italiā cursum tenuerunt. In Africa quoq; credidere nōnulli, Gaditanorū mercatorū fidē secuti, sicut Artemidorus scriptū reliquit: quoniā Aethiopes Mauritaniæ accolæ in occasum spectātes, Lotophagi uocitantur, loti cibos carpētes, gramē ac radicē quandā, nullo indigentes potu, nec facultatē eius propter aquarū penuriā habētes. Horū natio usq; in Cyrenæorū loca extendit. Alij rursus Lotophagi nominant, alterā inhabitātes è regione paruę Syrtis insularū Menyngē. Haud sanè mirādum est, poētā hoc pacto errorem Vlyssis fabulosè descripsisse, ut multa de Vlyssis rebus memoriæ proditis extra Columnas in Atlantico pelago disposuerit. Quæ enim ab historicis traduntur, nō multū absunt & de locis & de reliquis ab eo per figmenta enarratis, unde nō lōgè à fide poeticū figmētum erat. Nec si qui hisce credentes historijs, & multimodę uatis ipsius cognitioni, Homericā poesin ad cognatas scientiæ ac peritiæ materias conuerterunt, quemadmodum à Crate Malota, & alijs quibusdam factitatū est. Qui dā uerò adeò rusticè talē aggrediendi operis rationem admiserūt, ut uatē ipsum nō solum cuiusdā fossoris aut messoris instar ex omni eius generis scientia extruserint, uerùm etiam eos qui tale negotium attigerint, furijs agitatos fuisse censeant. Patrocinium autem castigationem'ue aut tale aliquid in eorum maledicta conferre, ex ijs ausus est nemo, quantūuis eximius, qui grammaticam aut mathematicorum acumina tenere profiteatur. Quanquam aduersus multa eorū maledicta & patrocinium & erroris emendationem adduci posse mihi uidetur, in ijs præsertim quibus Pytheas quosdam sibi credentes frustratus est: quod per locorum occidentalium & aquilonarium ignorationem & Oceani contingit. Cæterum hæc in præsentiarum missa faciamus, quæ peculiari sermone prolixius differenda forent. Græcos autem ad barbaras nationes errabūdos peragrasse, hāc causam habuit, quia paruas in portiones dissipati fuerāt, cū imperia per elationē atq; contumaciam inuicem minimè coalescerent, & conspirationem inter se nequaquā haberēt.

Vnde cõtra externas inuadentiũ uires imbecilli facti sunt, hoc uerò per elatos spiritus. Quòd quidẽ inter Hispanos maximè latius extendit, cũ ad uersutũ natura ingeniũ, subdolã quoq; mentẽ adiungerẽt. Nã inuasores & prædones effecti uitam degebãt, ad parua primũ audaces, nec dũ ingentia aggrediebãt facinora, cũ magnas nondũ uires aut societates cõparassent. Si enim sese mutuò tutari uoluissent, neq; Carthaginẽsibus, neq; prius Tyrijs, plurimã eorũ regionẽ per maiorẽ potentiam incursantibus destruẽdi fuisset occasio. Neq; Celtis, qui nũc appellant Celtiberi, atque Berones, neq; piratæ Vriatho, neq; Sertorio postea, neq; si alij plerique amplificandæ potẽtię auiditate ducebant, & Romanus populus augẽdæ potentiæ gratia aduersus Hispanos, particulatim q; cõtra singulas ciuitates bellũ multos protraxit ad annos, nũc hos, nũc illos delẽs, donec ad annũ ferè ducentesimũ atq; amplius, uniuersos in potestatẽ redegerit. Ad institutã igitur orbis enarrationẽ redeamus. Postea igit locata Abdera est & Carthago noua, quam ędificauit Asdrubal, is qui Barcæ Hannibalis genitori successit. Ea sanè est cunctarũ eo in tractu urbiũ potentissima: nã & munimine et murorũ structura atq; pulchritudine & portuum cõmoditate, & lacus amœnitate ornatissima est, nec minus argẽti effossionibus, de quibus antè diximus. Hic & in propinquis locis frequẽtissima sunt salsamẽta. Vnde hoc etiã amplissimũ est emporiũ, siue de rebus è mari ad mediterraneã importãdis, siue ex ipsa regione foràs ad omnes exportãdis. Hęc uerò pars maritima hinc usque ad Iberũ in medio quodãmodo interuallo Sucronẽ habet fluuiũ & eius excursum, & eiusdẽ nominis urbẽ. Labitur aũt è mõte, qui incũbenti cõtiguus est dorso, & è Malaca & eximinẽtibus Carthaginì locis pedestri uadabilis, undiq; ab Ibero æqualiter distãs, paululũ à Carthagine atq; Ibero disiunctus. Inter Sucronem & Carthaginem tria Massilienssiũ sunt oppidula, haud procul à flumine. Ex ijs celeberrimum est Hemeroscopeũ, id est diurna specula, in extremitate Dianæ Ephesiæ sacellum habens, frequenti religione cultum, quo Sertorius ad res maritimas usus est receptaculo. Nam munitissimum est ad rem piraticam, item percommodum, nauigantibus q; longinquum præstans prospectum. Vocatur autem Artemisium tanquam Dianium, ferrarias habens effossiones feraces ex

ὥστε ἐκ τούτου πρὸς τοὺς ὠφελοῦντας ἔρωτας ἀλλοφυεῖς εἶναι. ἔστι δὲ αὐθαδέστερον. φησὶ δὲ πολλοὺς ἴβηρσι μάλιστα ἐπίστευσε, πρὸς λαβοῦσι καὶ τὸ πανοῦργον φύσει, καὶ τὸ μὴ ἁπλοῦν. ἐπίθετοι γὰρ καὶ λυπρικοὶ τοῖς βίοις ἐγένοντο τὰ μικρὰ τολμῶντες, μεγάλοις δὲ οὐκ ἐπιλαβόμενοι, ἀλλὰ τὸ μεγάλας κατασκευάζεσθαι δυνάμεις καὶ κοινωνίας, ἐπεὶ γὰρ ἀπὸ σωφρονίζειν ἐβούλοντο ἀλλήλοις, οὔτε καρχηδονίοις ἐπῆρξεν οὐ κατασρέψασθαι, ἐπελθοῦσι τῷ πλείστῳ αὐτῶν ἐκ πολιουσίας, καὶ ἐπὶ πρόσφατυείοις, εἶτα ἑλληνοῖς, οἳ ναῦς ἑλληβηρὸς καὶ βήρωνας καλοῦνται, οὔτε τοῦ λοιουείαθω καὶ σρατηείῳ μετὰ ταῦτα, καὶ πίνων ἕτεροι δυνασείας ἐπεθύμησαν μέζον ῥωμαῖοι τε τοῦ κατὰ μέρη πρὸς ἴβηρας πολεμεῖν καθ' ἑκάστω δὲ ταύτης τῶν δυνασείαν, πολεώ τινα διεπέλεσαν χρόνον, ἄλλοτ' ἄλλους καταστρεφόμενοι τρόπως ἕως ἅπαντας ὑποχειρίους ἔλαβον ἀκοσίοις ἔτεσι χεδόν τι, ἢ μακρότερον. ἐπάνειμι δὲ ὅθι τῶν πρόλογον. μετακτὰ τινων ἄβληρα ὄζειν ἡ καρχηδὼν ἀνάκτισμα ἀσφρούβα, τοῦ δασδρυβάλου βάρκαν τὸν ἀννίβα πατέρα, κράτιστα πολιτῶν ταύτῃ πόλεως. καὶ γὰρ θρυμνότατη, καὶ τείχει κατασκευασμένῃ καλῶς καὶ λιμέσι καὶ λίμνῃ κεκόσμηται. καὶ τὰ τῶν ἀργυρείων μετάλλοις πρὸ ὧν ἐρήκαμεν, καὶ ταῦτα δὲ καὶ ἐν τοῖς πλησίον τόποις πολλὴ ἡ τοιχεία. καὶ ἔστι δὲ μέγα ἐμπορεῖον τῶν μὲν ἐκ θαλάττης τῆς ἐντὸς μεσογαίας, τῶν δ' ἐπέκθεν τοῖς ἔξω πάσης, ἡ δ' ἐνθένδε μέχρι τοῦ ἴβηρος παραλίας, καὶ τὰ μεσόγαια πως τὸ διάσημα ἔχει τὸν σύνεγγυς ποταμὸν, καὶ τὴν ἐκβολὴν αὐτοῦ, καὶ πόλιν ὁμώνυμον. ῥεῖ δὲ ἐκ τοῦ σωεχοῦς ὄρους τῇ ὑποκειμένῃ ῥάχει, τῆς τε μαλάκας καὶ τῶν πρὸς καρχηδόνα ὑποκειμένων τόπων, πράτος ποιεῖ, παράλληλος δὲ πως ἕρπει, μικρὸν δὲ διέχει τῆς καρχηδόνος, ἢ τοῦ ἴβηρος. μεταξὺ μὲν οὖν τοῦ σύνεγγυς καὶ τῆς καρχηδόνος, πρὸς πολίχνια μασσαλιωτῶν εἰσὶν οὐ πολὺ ἀπωθεν τοῦ ποταμοῦ. τούτων δ' ὅτι γνωριμώτατον, τὸ ἡμεροσκοπεῖον, ἔχον ἱδρυμένον τῇ ἄκρᾳ τῆς ἐφεσίας ἀρτέμιδος ἱερὸν σφόδρα τιμώμενον, ᾧ ἐχρήσατο ἐρυθραῖος κατὰ θάλατταν σρατηγῶν. ἔστι μὲν γὰρ ὅτι καὶ λυσρικὸν, κάκεῖθεν δέκα πολλοῦ τοῖς πρωσαλιεῦσι. καλεῖται δὲ διάνιον, οἷον ἀρτέμισιον, ἔχον σιδήρου σύρματα πλησίον· καὶ νησίδια, πλωνησίαν καὶ πλουμβαρίαν, καὶ λιμνοθάλατταν ὑποκειμένην, ἔχουσαν γὰρ κύκλῳ σαδίων τετρακοσίων. εἶθ' ὑπὸ τοῦ ἡρακλείους νῆσος ἄντικρυς πρὸς καρχηδόνα, ὧν καλοῦσι σκομβροαρίαν ἀπὸ τῶν ἁλισκομένων σκόμβρων, ἀφ' ὧν τὸ ἄρισον σκυθρὰ ζεται γάρον. ἔπεσι δὲ διέχει σαδίους καὶ τέσσαρας ἡ καρχηδὼν. πάλιν δ' ὑπὲρ τὰ ὄρη τοῦ ἴβηρος ἰόντι ὑπὸ τὴν ἐκβολὴν τοῦ ἴβηρος, σαγουντου κτίσμα, ζακυνθίων, ὧν ἀννίβας κατασκάψας παρὰ τὰ συγκείμενα πρὸς ῥωμαίους, ὁρμὴν διὰ τοῦτο αὐτοῖς ἀφῆκε πόλεμον πρὸς καρχηδονίους. πλησίον δὲ πόλεις εἰσὶ, χερρόνησός τε, καὶ ὀλέαστρον, καὶ καρταλίας. ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ ἁλαβώσει τοῦ ἴβηρος, διδρύσασα κατοικίαν. ῥεῖ δὲ ὁ ἴβηρ ἀπὸ ζακυνθίας, ἔχων τὰς ἀρχὰς ἀπὸ μεσημβρίας, ἀπὸ πολοῦ πεδίου, παράλληλος τοῖς πυρηναίοις ὄρεσι. μεταξὺ δὲ τῶν τοῦ ἴβηρος ἐκτροπῶν, καὶ τῶν ἄκρων τῆς πυρήνης, ἐφ' ὧν ἵδρυται τὰ ἀναθήματα τοῦ πομπηίου, πρώτη παρακεῖται ὅτι πόλις, ἁλίμενος μὲν, χωλεπῶ δὲ ἱδρυμένη, καὶ κατεσκευασμένη τοῖς ἄλλοις ἱκανῶς, καὶ οὐχ ἧττον δυναμένη νυνὶ τῆς καρχηδόνος· πρὸς γὰρ τὰς νῦν ἠγημένων ὠφελημίας εὖ φυὰς ἔχει. καὶ ἔστιν ὥσπερ μητρόπολις οὐ τῶν γένους ἴβηρος μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκτὸς τῆς πυλῆς. αἵ τε γυμνήσιαι νῆσοι πρόκεινται πλησίον, καὶ ἡ βύσσος, ἀξιόλογοι νῆσοι, τῷ θέσιν εὔκαιρον τῆς πόλεως ὑποφορβεύουσιν. ὁ δὲ τοδῶν φησὶν αὐτὰς, οὐδὲ ἀγκυροβόλοις, σφόδρα εὐτυχοῦσαν, ὡς αὐτὸς λέγων ἑρμῆν ἀρτεμίδωρος. νῦν δὲ σύμπασαι δ' ἀχρηλῶν, ἀπανίζεται λιμέσι μέχρι δεῦρο. ἐντεῦθεν δ' ἤδη τὰ ἑξῆς, εὐλίμενα. καὶ χώρα ἀγαθὴ, τῶν τε λεπτανδῶν, καὶ λαρτολαιτῶν, καὶ ἄλλων τοιούτων μέχρι ἐμπορείου. αὐτὸ δ' ὅτι μασσαλιωτῶν κτίσμα, ὅσον τετρακισχιλίους διέχον τῆς πυρήνης σαδίους, καὶ τῶν μεθορίων δὲ ἰβηρίας πρὸς τῷ κελτικῷ. καὶ αὖτη δ' ὅτι πᾶσα ἀγαθὴ καὶ εὐλίμενος. γινώσκεται δὲ ὅτι καὶ ἡ ῥοδόπη, πολίχνιον ἐμπορικὸν. τινὲς δὲ κτίσμα ῥοδίων φασί. καὶ ταῦτα δὲ καὶ γὰρ τοῦ ἐμπορείου τῶν χρημάτων τῶν ἐφεσίων τιμῶσιν. ὁρῶμεν δὲ τῷ αὐτίκα, γὰρ τοῖς πρὸ μασσαλίαν, ὥσπερ οἱ ἐμπορίται πρότερον, νησίον τι προκείμενον, ὃ νῦν καλεῖται παλαιὰ πόλις, νῦν δ' οἰκοῦσιν γὰρ τῇ ἠπείρῳ. διόπολις δ' ὅτι, τείχει διωρισμένῳ, πρότερον τῶν ἐνδιατρίβειν τινὰς πρωσίνους ἔχουσα,

propinquo: pusillas etiã insulas, Planesiam, Plumbariam, & Limnothalassam imminentem, quæ in circuitu est stadiorum CCCC. De hinc Herculis insula est ad Carthaginem spectans, quam à scombrorum multitudine captorum Scombroariam uocãt, ex quibus garum (optimum hoc salsamenti genus est) cõditur. Abest autem à Carthagine stadijs IIII & XX. Rursus altero Sucronis ex latere ad Iberi exitum pergenti Sagũtus occurrit à Zacynthijs condita: quam Hannibal contra Romani populi fœdera diruens, belli Punici secundi susciauit incendium. Proximæ urbes sunt Cherrhonesus, Oleatrum, Cartalias. In ipsoq; Iberi trãsitu Dertossa colonia. Labitur autem Iberus à Cantabris, è meridie ortũ habens, per magnum camporum spacium, pari semper interuallo à Pyrenæis distans montibus. Inter Iberi uerò deflexiones & extremas Pyrenæi partes, à quibus Pompeij monumẽta fixa cernuntur, prima est urbs Taraco, portu carẽs, in sinu quodam sita. Cæterùm in reliquis idoneè comparata, nõ minus hac tempestate quàm Carthago uiris probis ornata. Ad excipiendas enim principum peregrinationes egregiè nata, & nõ intra Iberum modò, sed etiam extra latè, Metropolis, id est ciuitatũ mater est. Gymnesiæ etiam insulæ contra, non longè iacentes, & Eboşus dignitate præstantes, opportunum urbi situm ostẽdũt. Eratosthenes autẽ ei stationem esse affirmat, iaciendis anchoris non admodum commodam, sicuti contrà differens Artemidorus inquit. Vniuersa ab Colũnis hucusque maritima importuosa est: deinceps aũt hoc ex loco cõmodis ornata portubus, ager quoq; bonitate præcellẽs Leetanorũ & Lartolætarũ, aliorũq; taliũ usq; ad Emporiũ. Illud enim est à Massiliẽsibus ædificatũ, à Pyrenæis mõtibus stad. mil. IIII interuallo, & Hispaniæ finibus ad Galliã distãs. Hic est aũt uniuersus tractus agrorũ & portuum commoditate præstans. Eo in loco Rhodope oppidulum est Emporiensium, quod plerique ab Rhodijs conditũ fuisse tradunt. Et hic et in Emporio urbe Dianam Ephesiam eximia ueneratione colunt. In rebus Massilienssibus huius causam aperiemus. habitabant autem prius Emporienses pusillam quandã oppositã insulam, quam nũc Palæopolin, id est urbẽ ueterẽ nominãt, hoc uerò tẽpore in cõtinẽti habitacula posuere. Diopolis est quam murus diuidit, uicinos antea quosdã ex Indicetis habẽs inquilinos,

qui etsi per se suam agerent rempublicam, communia tamen habere mœnia cum Græcis tutelæ gratia uoluerunt. hæc autem dupli cata sunt, medio dirimente muro. tempore in de procedente, in eadem ciuitatis gubernacu la conuenerunt: quod & in alijs multis euenit, barbaris & Græcis legibus mixtim temperatis. Præterfluit uerò amnis ex Pyrene exoriens. cuius quidem egressio Emporiensibus portum efficit. Emporienses egregiè circa colligenda lina opus agunt. Interiorem agrum, cùm aliarũ rerum, tum uerò sparti feracem habent. Qui uerò inutilior est ac tenuis, iuncum producit, ut etiam luncarium campũ appellẽt. Plericq; ultimas Pyrenæi mõtis partes usq; ad Pompeij Trophæa tenẽt, per quę ex Italia ad interiorem Hispaniam pergentibus, iter est maximè ad Bæticam. Hæc uia nunc quidẽ mari proxima, nũc aũt lõginqua redditur, præsertim ubi spectat occasum. Ducit aũt Taraconẽ, à Pompeianis monumentis per luncariũ campũ, & Betterones, & Marathonium, id est fœniculariũ, quẽ à nascentibus latè fœniculis, sic Latina lingua uocitãt. Dehinc ex Taracone ad traiectũ Iberi amnis per ciuitatẽ Dertossam. hinc per Saguntũ perducta, & urbẽ Setabin, sensim à mari discedit, & Spartario cãpo, qui sicut & alter luncarius, ita & ipse Spartarius appellat, sese applicat. Hic aũt & spacios us & aquarũ indigens, implicatũ sparto iuncũ procreat, quod ad omnes oras, potissimum in Italiã deuehit. Antea medium per campum atq; Egelastas uiã ipsam & longinquã & asperã esse contingebat. Nunc aũt ad maritimã facta est, luncariũ tantummodo attingens campũ, ad idẽq; pertendens quò prior illa, ad Clastonem scilicet & Obulconem, per quas & ad Cordubam et ad Gades uia perducit, quæ duo amplissima sunt emporia. Distat autem à Corduba Obulco stad. circiter XXX. Ab rerum sanè scriptoribus traditum est, Cæsarem è Roma Obulconem VII ac XX die peruenisse in castra. Illa ibidem eo tempore fuerant, quo ad Mundam Martem conserturus erat. Tota quæ eo tempore fuerat à Columnis ad Hispaniæ Galliæ'que terminos maritima huius generis est. Super hanc uerò situs mediterraneus ager, is inquam, qui inter Pyrenæos montes, latus' que septentrionale usque ad Satyros est, duobus maximè finitur montibus. E' quibus unus æqualiter à Pyrene distãs, producitur à Cantabris exoriẽs,

οἱ καὶ πορ ἰδίᾳ πολιτεύομθαι, κοινὴν ὅμως πορίβολον ἔχειν ἐβούλοντο πρὸς σῶ ἑλλήνας ἀσφαλείας χάριν. διπλοῦν δὲ ὄντα, τέχει μὲ σῳ διωρισμένῳ. ὄντ χρόνῳ δ' εἰς ταυτὸ πολίτευμα συνῆλθον μικτόν τι, ἔκ τε βαρβάρων καὶ ἑλληνικῶν νομίμων, ὅπερ καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν συνέβη. ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς πλησίον ἐκ τῆς πυρήνης ἔχων τὰς ἀρχὰς, ὃν δ' ἐκβολὴ λιμένι ὅτι τοῖς ἐμπορίταις. λίνου γοι δὲ ἱκανῶς οἱ ἐμπορῖται, χώραν δὲ τὴν μὲ σόγαιαν ἔχουσι, τὴν μὲν ἀγαθὴν, τὴν δὲ ἀπορτοφόρον, τῆς ἀχρηστοτάτας κὴ ἐλαίας φέρουσαν. καλοῦσι δὲ ἰουγαρίου πεδίον. τινὲς δὲ καὶ τῶν τῆς πυρήνης ἄκρων νέμονται, μέχρι τῶν ἀναθημάτων τοῦ πομπηίου, ἃ λίθων βαθ. ζουσιν εἰς τὴν ἔξω καλουμένην ἰβηρίαν ἐκ τῆς ἰταλίας, καὶ μάλιστα τὴν βαιτικὴν. αὕτη δ' ἡ ὁδὸς, ποτὲ μὲν πλησιάζει τῇ θαλάττῃ, ποτὲ δ' ἀφίσταται, καὶ μάλιστα ὑπὸ τοῖς πρὸς ἑσπέραν μέρεσι. φέρεται δὴ παρακάνα, ἀπό τε τῶν ἀναθημάτων τοῦ πομπηίου, ἀπὸ τοῦ ἰουγαρείου πεδίου, καὶ βεττέρων, καὶ τοῦ μαραθῶνος καλουμένου πεδίου πλατύνη γλώττῃ, φύοντος πολὺ τὸ μαράθριον. ἐκ δὲ παρακάνων ὑπὸ τὸν πόρον τοῦ ἴβηρος, κατὰ ἱδρτῶσαν πόλιν. ὑπὸ τοῦτον δ' ἀπὸ σταδίων τοῦ ποταμοῦ καὶ σταδίων πόλεως ὑπέχθεισα, κατὰ μικρὸν ἀφίσταται τῆς θαλάττης, καὶ σωμβάλλει ὡς παρατείῳ, ὡς ἂν ἀλιχνιοποιήσωσι καλουμένῳ πεδίῳ. ὄντος δ' ὄρους μεγάλου καὶ αὐχμηροῦ, τὸ ὑποπλοκικὸν φύον παράκλιτον ἀγωγὸν ἔχουσαν εἰς πάντα τόπον, καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἰταλίαν. πρότερον μὲν οὖν ἀφ' ἑκατέρου τοῦ πεδίου καὶ ἐγκλάσας, συνέβαινε εἶναι τὸν ὅλον χαλεπὸν καὶ πολλῶν. νυνὶ δὲ ὧν τὰ πρὸς θάλατταν μέρη πεποιήκασιν αὐτὸν, ὧν φαύουσαν μόνον τοῦ χωνευτοῦ εἰς ταυτὸ, καὶ τείνουσαν τὴν πρὸς ἑσπέραν πρὶ λιάσωνα καὶ ὀβούλκωνα, ἀφ' ὧν εἰς πορθμὸν βόλκων πρὶ τεταρακοσίους σταδίους. φασὶ δὲ οἱ συγγραφεῖς, ἐλθεῖν καὶ καίσαρα ἐκ ῥώμης ἐπὶ κὰ ἐπιφανεῖς ἡμέρας εἰς τὴν ὀβούλκωνα, καὶ τὸ στρατόπεδον τὸ γνταῦθα, ἵνα ἐμβάλε σωμάτειν εἰς τὸν πρὶ τὸν μούνδιαν πόλεμον. ἡ μὲν δὴ παραλία πᾶσα ἡ ἀπὸ σκλῶν μέχρι τῆς μεθορίας τῆς ἰβήρων ἡ μελτῶν, ποιάτη ἡ δ' ὑποπεπτωκυῖα μεσόγαια, λέγω δὲ τὴν ὑπὸ τοῖς πυρηναίοις ὄρεσι καὶ τὴν πεπεσκυῖαν πλευρᾶς, μέχρι σατύρων, ὀλιγίστη μάλιστ' ὀφθῆναι διορίζει. τούτων δὲ τὸ μὲν παράλληλόν ὅτι τῇ πυρήνῃ, τῇ ἀρχὴν ἀπὸ τῶν ἀκαντάβρων ἐχούσῃ πλευρῶν

πλευτικὸν δ' ὑπὲρ τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάττης, καλοῦσι δ' οἱ ἰδιῶται τὸ μέσον, διῆκον ὑπὲρ τὸν νότον, καὶ τῆς ἀπὸ σκιλῶν παραλίας, ὁ καταρχὰς μὲν γνώλοφόν ὅτι ἠρέμα ὑψηλόν. διέξεισι δ' ὃ καλούμενον καστάρτιον πεδίον. εἶτα σωμάπτει τοῦ δρυμῷ τῷ ὑποκειμένῳ τῆς καρχηδονίας καὶ τῆ πρὸς τὰ μάλακαν τόπων. καλεῖται δὲ ὀρόπεδα. μεταξὺ δὲ διὰ τῆς πυρήνης καὶ τῆς ἰσυβέδας ὁ ἴβηρ ῥεῖ ποταμὸς, παράλληλος ζῶν ὄρεσιν ἀμφοτέροις, πληρούμενος ἐκ τῶν γύτοῦ θεν καταφερομένων ποταμῶν, ἐκ τῶν ἄλλων ὑλάττων. ὧν δ' ἐν τῷ ἴβηρι, πόλις ὀβὶ καισαραυγούστα καλουμένη, ἐν κέλτοις ἀκκιακίς τις, ἔχουσα γεφύρας λιθίνους διάβασιν, σωοικεῖται δὲ ὑπὸ πλειόνων ἐθνῶν ἡ χώρα, γνωσιμωτάτου δὲ τῶν ἐκκκιτανῶν λεγομένου. ὄρος δ' ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς πυρήνης ἐν δεξιᾷ τῶν πυρηναίων εἰς τὰ πεδία πλατύνεται, καὶ σωάπτει τοῖς περὶ ἰλέρδαν καὶ ἰλεόσκαν χωρίοις, τοῖς τ' ἰλέρδα μεταξὺ πολὺ ἄποθεν τοῦ ἴβηρος. ἐν ᾧ τοῖς πόλεσι ταύτας, ἐπολέμησε τὸ πομπηίου στρατόπεδον, καὶ ἐν καλάγουρι οὐασκόνων πόλει, καὶ ἡ πυρήνη παράλληλος ἐν τῇ παρακῶνι, καὶ ἐν τοῖς ἡμεροσκοπείῳ, μετὰ τῶν ἐκ κελτιβήρων ἐκπεπτωκότων. ἐτελεύτησε δὲ νόσῳ. καὶ πρὸ ἰλέρδαν ὕστερον ἀφρανίου καὶ πετρήιου οἱ τοῦ πομπηίου στρατηγοὶ κατεπολεμήθησαν ὑπὸ καίσαρος τοῦ θεοῦ. διέχει δ' ἡ ἰλέρδα τοῦ μὲν ἴβηρος, ὡς ὑδὶ δύσιν ἰόντι σταδίους ἑκατὸν ἑξήκοντα, παρακῶνος δ' ὑπὸ νότον πρὸς ἕῳ, πρὸς ἄρκτον δὲ ὀκτακοσίους τεσσαράκοντα. σχεδὸν δὲ τῶν ὁρῶν ἡ ἐκ παρακῶνος ὑδὶ οὖσ' ἐφάπτεται ὑδὶ τῷ ὠκεανῷ οὐάσκωνας οὖσι ἔθνει πομβιάλωνα, καὶ τῆ ἐπ' αὐτῷ τῷ ὠκεανῷ ἰσλιτάνῃ πόλιν, ὁδὸς ὅτι σταδίων διακιλίων τετρακοσίων, πρὸς αὐτὰ τὰ τ' ἀκουϊτανίας ὅρια καὶ ἰβηρίας. ἰακκητανοὶ δ' εἰσὶν ἐν οἷς τότε μὲν στρατόπεδον ἐπολέμησε πρὸς πομπήιον, ὕστερον δὲ τὸ πομπηίου ὑὸς σέξτος, πρὸς οὓς καίσαρος στρατηγός. ὑποκεῖται τ' ἰακκητανίας πρὸς ἄρκτον τὸ βασκώνων ἔθνος, ἐν ᾧ πόλις πομπέλων ὡς ἂν πομπηίπολις. αὖθι δ' ἡ πυρήνης τὸ μὲν ἰβηρικὸν πλευρόν, ὀξυδρόμον ὅτι παντοδαπῆς ὕλης, καὶ ἀειθαλὲς, τὸ δὲ κελτικὸν ψιλόν, τὰ δὲ μέσα πολλαχῇ καλῶς οἰκεῖται διαπεπλεγμένης αὐλῶνας. ἔχουσι δ' αὐτοὺς κερρήτανοί τε πλέον τ' ἰβηρικὸ φύλον, πρὸ οἷς πόρναι διὰ τόρου σωτίθωσι τοὺς καυδικοὺς γάμους, πρόδηλον ὂ μικρὰν ὄψιν τοῖς ἀνθρώποις παρέχεσθαι. ὑποβάλλουσι δὲ τῇ ἰσυβέδᾳ, ἃ κελτιβηρία, πραχθὲν πολλὰ καὶ αὐθάδες. ὃ μὲν πλέον αὐτ' ὄντ' ἔραχύ, καὶ ποταμόκλυστον.

in noſtro autem finitur pelago, Idubeda uocitatus. Reliquus à medio in occaſum permeat, declinãs quidem in auſtrum, & litus à Columnis protendẽs. Hic uerò nudus ac tenuis ab initio eſt tumulus, per ſpartariũ excurrens campum. Applicatur autem ſyluæ ſuper Carthaginem & Malacę regionibus, & Oroſpeda nominatur. Inter Pyreneum & Idubedam Iberus fluuius labitur, ab ambobus ex æquo diſiunctus montibus, & fluẽtibus ex his amnibus, ac reliquis refertur aquis. Ad Iberum urbs extat, Auguſta Cęſaria uocitata, & colonia quædam celſa, habens põtis lapidei tranſitum. Ora compluribus habitatur gentibus, è quibus nobiliſiſima Iaccetana dicit. Hæc à Pyrenes radicibus inchoans, in campos uſq; latius extenditur & Ilerdæ ac Ileoſcæ Ilergetarum locis adiungitur non procul ab Ibero. Quibus in oppidis Sertorius pugnas geſsit extremas, & in Vaſconum urbe Calaguri & maritima Taraconis & Hemeroſcopio, cum è Celtiberis fuiſſet electus, ubi aduerſa captus ualetudine diem ſuum obijt. Ad Ilerdã uerò poſterioribus annis Afranius & Petreius, Pompeiani ductores, ab diuo Cæſare debellati fuêre. Diſtat Ilerda ab Ibero tendentibus in occaſum ſtad. C. & LX. à Taracone autem ad Auſtrum circiter ſtad. CCCC. & LX. Ad Aquilonẽ uerò Iſcas ſtad. D. & XL. Per hoſce montes ex Taracone ad poſtremos ad Oceanum, Vaſcones iuxta Pombielonem et Idanuſam uicinam Oceano urbẽ, uia eſt ſtad. mille duobus & CCCC. ad Aquitaniæ & Hiſpaniæ confinia, Iaccetani ſunt in quibus ea tempeſtate Sertorius cum Pompeio bellígerabat. Poſtea uerò Pompeij filius Sextus aduerſus Cæſaris præfectos. Supra Iaccetanos ad ſeptentrionem gens incolit Vaſconum, in qua Pompelon ſita eſt, ueluti Pompeiopolis. Pyrenes uerò ipſius latus in Hiſpaniam uergens, conſitum eſt uarijs arboribus, materiæ multitudine & quę ſemper uirens germinet, alterum autem Galliam ſpectans, nudum omnino. Media uerò loca conualles continent, quas frequentes cultores habitant. has quàm maxima Hiſpanię nationis portio Cerretani tenent, à quibus multifariam pernæ condiuntur, Cantabricis perquàm ſimiles, prouentum non mediocrem hominibus exhibentes. Vbi uerò Indubedam tranſieris, è ueſtigio Celtiberia frequens diſpar occurrit. Magna illius pars inculta & aſpera, & fluuialibus inundationibus uaſta, quòd

quod per hos Anas defertur, & Tagus, & de inceps flumina plurima, quæ in occasum irrumpũt Oceanum, originem ex Iberis agris habentia. Quorum Durias præter Numantiam, oramq; Serguntiam currit. Cæterũ Bætis ex Orospeda oriens, per agrum Oretanũ fluit in Bæticam. E regione autem septẽtrionis Berones, Celtiberis proximi & Cãtabris Coniscis habitant, & ipsi è Gallica transmigratione orti. Horum urbs est uaria, ad Iberi translitum sita. Coniuncti sunt & Bardyitis, qui nunc Bardyali uocãtur. Ab occasu Astures quidam sunt, & ex Callaicis aliqui, atque Vaccæis, Vetionibusq;, & Carpentanis. Ab Austro uerò Oretani, & ex Bastetanis quicunq; Orospedam incolunt, & ex Dittanis, ad orientem autem Idubeda. Cumq; Celtiberi ipsi quadrifariã partiti sint, fortissimi ad ortũ ac meridiẽ sunt, Oeuraci ad Carpentanos pertinentes, fontesq; Tagi. Eorum nobilissima ciuitas est Numantia, quæ in bello Celtiberico, quod aduersus Ro. populũ gestũ est, uirtutem propriã ostentauit, quod uicesimũ perdurauit ad annũ. Complures enim exercitus cũ imperatoribus ad internecionem detracti, nouissimè autẽ Numantini obsidione cincti, diuturna patientia tolerarunt. Paucis duntaxat exceptis, qui cedentes murum dediderunt. Sunt & Lusones, qui ad ortum spectantes, & ipsi ad Tagi fontes pertinent. Oppidum est Aruactorum Segida, & Pallantia. Numantia ab Augusta cæsarea, quam super Iberũ sitã esse diximus, abest ad stad. DCCC. Celtiberorum etiam urbes extãt, Segobrida, & Bilbilis, circa quas Sertorius & Metellus prælijũ cõmiserunt. Polybius uerò cum Vaccæorum & Celtiberorum populos dinumeret, cum alijs ciuitatibus & Sagesamam et Intercatiam colligit. Posidonius author est, Marcum Marcellum tributum ex Celtiberia exegisse talentûm DC. Ex quo coniecturam facere licet, quòd Celtiberorum natio frequentissima fuerat, & auri atque argenti copia excellens, tametsi agrum incolentes sterilem. Polybius CCC. urbes illorum à Tiberio Graccho subuersas esse, memoriæ prodidit, quod ritu Comico in Tiberij Gracchi gratiam dictum est ab eo, qui turres, urbes appellat, ut in triumphalibus pompis fieri mos est. Quod ab re nequaquam dictum esse crediderim. Nam imperatores & rerum gestarum scriptores, ut ornatiora efficiant negotia, ad hoc mentiendi genus feruntur.

ἀλλὰ γὰρ τούτῳ ὅ, τε ἄνας φορέεται, καὶ ὁ τάγος, καὶ οἱ ἐφεξῆς ποταμοὶ οἱ πλείους οἱ ἐπὶ τὴν ἑσπερίαν θάλατταν καταφερόμενοι, τὴν ἀρχὴν ἔχοντες ἐκ τῆς Ἰβηρίας, ὧν ὁ μὲν Δοὺρις ἐκ τῆς Ἰβηρίας φορέεται παρὰ τὴν νομαντίαν, καὶ τὴν σεργοντίαν. ὁ δὲ Βαῖτις ἐκ τῆς ὀροσπέδας τὰς ἀρχὰς ἔχων, ἀλλὰ τῆς ὠρητανίας εἰς τὴν Βαιτικὴν ῥεῖ. οἰκοῦσι δ' ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν πρὸς κελτίβηρσι βήρωνες, καπετήρσοις ὅμοροι πρὸς κονίσκοις, καὶ αὐτοὶ τοῦ κελτικοῦ ἔθνους γεγονότες. ὧν ὅσοι πόλεις οὐκέτι κατὰ τὴν ἰβηρικὴν διάβασιν κεκμήκασιν. συνεχεῖς δ' εἰσὶ τοῖς Βαρδυήταις, οὓς οἱ νῦν βαρδυλούλους καλοῦσιν. ἐκ δὲ τοῦ ἑσπερίου τῶν ἀσύρων τινὲς καὶ τῶν καλλαϊκῶν τῶν οὐακκαίων· ἔστι δὲ οὐετθόνων καὶ καρπητανῶν. ἐκ δὲ τῶν νοτίων, ὠρητανοί τε, καὶ ὅσοι ἄλλοι τὴν ῥοδανουσίαν οἰκοῦσι βαστητανῶν τε καὶ δηλητανῶν. πρὸς ἕω δὲ ἰδυβέδα, αὐτῶν τε τῶν κελτιβήρων εἰς τέσσαρα μέρη διῃρημένων, οἱ κρήτινοι μάλιστα πρὸς ἕω εἰσί, εἶτα πρὸς νότον μὲν οὐρήκοι, σωάπηνοί τε καρπητανοῖς, καὶ τῷ τάγου πηγαῖς. πόλις δ' αὐτῶν ὀνομαστὴ σηκομαντία. ἐλλείπειν δὲ τὴν ἀρετὴν τῶν κελτιβηρικῶν πολέμῳ τῷ πρὸς ῥωμαίους εἰωθασιν ὑμνουμένων. πολλὰ γὰρ στρατόπεδα σὺν ἡγεμόσιν ἐφθάρη. τὸ δὲ πλοῦτον οἱ νομαντινοὶ πολιορκούμενοι, δεκαρχήσαντες, πλὴν ὀλίγων τῶν φυλάττων τὸ τεῖχος, οἱ λουσώνους δὲ ἕως εἰσί, σωάπηνοί τε καὶ τοὶ ταῖς τοῦ τάγου πηγαῖς. πόλις δ' ἀρουακτῶν ὅση καὶ σέγισμα πόλις, καὶ παλλαντία. λείπει δὲ νομαντία δ' καισαραυγούστας, ἣν ἐφαμῦ φῦλον ἴδιον ἰδρύσατο, σταδίους ὡσὶ ὀκτακοσίους. κὴ σεγόβεσμα δ' ὅση τῶν κελτιβήρων πόλις, καὶ βίλβιλις, ποθ' ἃς μέτελλος καὶ οἱ τῶν ἐπολέμησαν. πολύβιος δὲ τὰ τῶν οὐακκαίων καὶ τῶν κελτιβήρων ἔθνη καὶ χωρία διεξιὼν, συλλέγει ταῖς ἄλλαις πόλεσι καὶ σεγεσάμαν καὶ ἰντέρκατιαν. φησὶ δὲ ποσειδώνιος, μάρκον μάρκελλον πράξασθαι φόρον ἐκ τῆς κελτιβηρίας τάλαντα ἑξακόσια. ἔστι τε κημαίρεσθαι πάρεστιν, ὅτι καὶ πολλοὶ ἴσασιν κελτίβηρες, καὶ χρημάτων δύπορώτατοι, καίπερ οἰκοῦντες χώραν παράλυπον. πολυβίου δ' εἰπόντος τεσσαράκοντα αὐτῶν πεταλύσαι πόλεις πιβρίου γράγχου, καμμελίων φησὶ ποσειδώνιος τῷ γράγχῳ χαρίσασθαι τὴν ἄνδρα αὖ πύργους καλοῦντα πόλεις, οὓς γὰρ ταῖς θειαμβικαῖς πομπαῖς. καὶ ἴσως οὐκ ἄπιστον λέγει. καὶ γὰρ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ συγγραφεῖς, ῥᾳδίως ἂν δόξαν φορέοντες τὸ ψεῦσμα, καλλωπίζοντες τὰς πράξεις ἐπεὶ καὶ οἱ φάσκοντες πλείους ἢ χιλίας τὰς Ἰβήρων ἐπαρξαι πόλεις, ὧδε ἂν φορέσθαι μοι δοκοῦσι τὰς μεγάλας κώμας, πόλεις ὀνομάζοντες. οὔτε γὰρ ἡ τῆς χώρας φύσις, πόλεων τοιαύτην πολλῶν ὄντι ἀλλὰ τὴν λυπρότητα, ἢ ἀλλὰ τὴν ἐκτοπισμοῦ καὶ τὸ αὐτόμορον, οὔθ' οἱ βίοι καὶ αἱ πράξεις αὐτῶν ἔξω τῶν κατὰ τὴν παραλίαν τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπαγορεύουσί τοιοῦτον οὐδέν. ἄγριοι γὰρ οἱ κατὰ κώμας οἰκοῦντες. τοιοῦτοι δ' οἱ πολλοὶ τῶν Ἰβήρων. αἱ δὲ πόλεις ἡμερώτερον οὐδ' αὐτὰ ῥᾳδίως, ὅταν πλεονάζῃ τὸ τὰς ὕλας ὧδε κακῶς τῶν πλησίον οἰκούντων. μετὰ δὲ τοὺς κελτίβηρας, πρὸς νότον εἰσὶν οἱ τὸ ὀρεσι οἰκοῦντες, τὴν ὀροσπέδαν, καὶ τὴν πρὸ τοῦ σούκρωνα χώραν. σιλικανοὶ μέχει καρχηδόνος, καὶ βαστητανοί, καὶ ὠρητανοί, σχεδὸν δὲ τι καὶ μέχει μαλάκας. ψελτασαὶ δ' ἅπαντες, ὡς εἰπεῖν, ἐπῆρξαν Ἰβήρων, καὶ κοῦφοι κατὰ τὸν ὁπλισμόν ἀλλὰ τὰς λησείας, οἷους ἔφαμεν καὶ λυσιτανούς, ἀκοντίῳ καὶ σφενδόνῃ καὶ μαχαίρᾳ χρώμενοι. ταῖς δὲ ποιαῖς ἀναμεσι, παρεμμικτο καὶ ἱππεία, δὲ διαλαμβάνων ἵππων ὀρειβατεῖν, καὶ καταβαίνειν ῥᾳδίως ἀπὸ πρόσταγματος, ὅτε τούτου δέοι. φορὰ δὲ ἡ Ἰβηρία δορκάδας πολλὰς, καὶ ἵππους ἀγρίους. ἔστι δ' ὅπου καὶ ἀελίμνας πληθύουσιν. ὄρνεις δὲ κύκνοι καὶ τὰ παραπλήσια. πολλαὶ δὲ καὶ ὄπυδες, κάστορας φορέσαι μὲν οἱ ποταμοί. τὸ δὲ καστόριον οὐκ ἔχει τὴν αὐτὴν δύναμιν τοῖς ποντικῷ· ἴδιον γὰρ τοῖς ποντικῷ πάρεστι τοῖς φαρμακώδες, καθάπερ ἄλλοις πολλοῖς. ἐπεί φησιν ὁ ποσειδώνιος, καὶ ὁ κύπριος χαλκὸς μόνος φορέει τὴν καδμείαν λίθον, καὶ τὸ χαλκανθες, καὶ τὸ σποδίτην. ἴδιον δ' εἶναι τῆς Ἰβηρίας ὁ ποσειδώνιος, καὶ τὸ τὰς κορώνας μελαίνας εἶναι, καὶ τοὺς ἵππους τοὺς τῶν κελτιβήρων ὑποψάρους ὄντας, ἐπεισλαὺ εἰς τὸ ἔξω μετατεθῶσιν Ἰβηρίαν μεταβάλλειν τὴν χρόαν, ἐοικυῖαι δὲ τοῖς παρθικοῖς· καὶ γὰρ ταχεῖς εἶναι καὶ δυσφόρους μᾶλλον τῶν ἄλλων. καὶ τῶν ῥιζῶν τῶν εἰς τὴν βαφὴν χρησίμων, πλεῖστος ἐλαίας δὲ πρὸς, καὶ ἀμπέλου καὶ συκῆς καὶ τῶν πάντων ἀφθονίαν φυτῶν, ἃ καθ' ἡμᾶς ἰβηρικὴ παραλία πάντων δύπορεῖ, συχνὴ δὲ καὶ τῶν ἐκτὸς, ἃ μὴ παρωκεανίτις ἢ πρόσβορος ἀμοιρεῖ διὰ τὰς ψύχη, ἃ δ' ἄλλη τὸ πλέον διὰ τὴν ὀλιγωρίαν τῶν αὐθρώπων. καὶ τὸ μὴ πρὸς ἀγαθὸν, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς ἀνάγκην καὶ ὠμότητα θηριώδη μετὰ ἔθους φαύλου ζῆν. ἐὰν μή τις εἴπεται πρὸς ἀγωγὴν ζῆν, τοὺς οὐρανομένους γὰρ δεξαμενὰς παλαιουμένῳ,

Cum etiam qui urbes Hispanorum supra mille fuisse prædicant, huc deduci mihi uideantur, ut ingẽtes uici, oppida nominẽtur. Haud enim agri illius ingenium tam multas capere ualet urbes, tum quòd sterilis sit, & alienus à moribus nostris, & immãluetus, tum quòd eorum uictus & actiones longè à littoribus nostris, ad tale aliquid non edoceant. Nam qui per uicos habitant, agrestes sunt. huiusmodi magna ex parte sunt Hispani, ciuitates autem comitate & mansuetudine condiunt incolas. Neq; tamen id facile, potissimum cũ ad uicinorũ detrimentum syluæ materiã occasionemq; suppeditent. Post Celtiberos, ad austrum sunt montani, Orospedam habitantes, & spectantem ad Sucronem regionem, Sidetani usq; Carthaginem, & Bastetani, & Oretani, fermè usq; Malacam. Iberos aũt uniuersos, sicut & de Lusitanis diximus, peltas gestasse constat, & armaturis agiles. propter latrocinia, iaculo, funda, & gladio utebãtur. Inter pedites equitatum immiscere consueuerant, equis ad conscendendos montes edoctis: nec minus ad curuanda leuiter genua, quoties iussi fuerint, ubi usus exigit. Producit capreas Hispania, equosq; syluestres affatim, quibusdam in locis lacus incrementa suscipiũt. Cygni & eius generis aues plurimæ, similiter & otides aues procreãt & castoras, & castoreum quidem, non eam quam Ponti cum habet uim. Pontico enim proprium est ut uenenosum sit, ut & alijs permultis. Cũ Posidonius dicat, solum ex ære Cyprio lapidem Cadmiam gigni, & Vitreolum & Spodium. Peculiare uero Hispaniæ esse Posidonius asserit, ut nigræ ibidem sint cornices. Cumq; Celtiberorum equi subalbi sint, si in exteriorem traducantur Hispaniam, colorẽ permutant. Sunt autem Parthicorum similes. Nam & agilitate, & currendi dexteritate reliquos anteeunt. Radicum ad tincturam idonearũ copia permaxima, oliua, uite, ficulnea, arboribusq; similibus, Hispanũ ad nos littus spectãs abũdat, & exterius frequẽs est. Quibus oceani pars est Aquilonaris maximè, propter frigus * indiget. Reliqua uerò adhuc amplius, propter hominum incuriã, cum nulla educatione instituti, sed ad necessitatem magis, & brutarum animantium affectione depraua-tisque moribus uitam agant. Nisi quispiam ad educationem bonam, eos uitam degere existimet, qui ex lotio diutius intra cloacas seruato, lauacra sibi conficiant: quiq;

* ἀμοιρεῖ ex pers est bonarum.

quíq; ſibi ſuiſq; uxoribus, intritis purgamentis dentes abſtergant, quemadmodũ Cantabros, confinesq; illis factitare fama eſt. Humi dormitare, Iberis Gallíſq; cõmune. Callaicis Deum nullum eſſe, quidam aiunt. Celtiberi & uicíni ſui in Boream habitantes, cuipiam Deo, cuius nomen non extat, rotunda luna, tempore nocturno ante fores, per omnes domos pernoctant, ſaltus agitantes. Vetiones cum primùm Romanorum caſtra intuentes, quoſdam centuriones deambulationis cauſa, deflectere uiam cernerent, inſanire homines ſuſpicati ſunt. Itaq; eis præcedentes, uíam ad tabernacula commonſtrabant, perinde ac aut fixos per quietẽ manere aut pugnare, neceſſarium arbitrarentur. Quis autẽ mulierum nonnullarum mundum inter barbaricam non ponat formam? de quo mentionem fecit Artemidorus. Eas enim nõnulla ferrea, collo circũdata geſtare refert, ſupra uerticem corticem coruos incuruos habentia, & ante frontem longius incumbentes. Hos uerò ad coruos uelum, cum uelint attrahũt, ut extentũ faciei præbeant umbraculũ. Hocq; magnũ ducũt ornamentũ. Quadam in parte tympanulum circũducitur, ad poſteriores q; in occipite neruos capiti, uſq; ad auriculas adſtrictũ in altũ, latumq; paulatim ſupinatur. Alias ſinciput expilatum enudare, adeò ut amplius q; frons ipſa pateat. Aliquas impoſitũ ad pedis menſuram in ſublime ſtilum erigere, cui cęſariem circuntexunt, deinde pileò nigranti exornant. Multa re uera perſpecta, ſermonẽ de omnibus diuulgant Hiſpaniæ gentibus, potiſſimum de iacentibus ad Boreã. Nec ſolum de illarum fortitudine, ſed etiam crudelitate, & amentia, ritu beluarum. Matres in bello Cantabrico filios, priuſquam in hoſtium manus capti peruenirent, necauerunt. Puer quidam, cum parentes ac germani captiui, uinculis adſtricti iacerent, eos omnes neci tradidit. Ita enim pater iuſſerat, attributo in poteſtatẽ ferro. Idem fecit mulier quædam de iis qui ſecum capti fuerant. Quidam intra uinoſorum conuiuium inuitatus, ſupra rogum ſeſe conie cit. Hæc cum Gallis Thracibus q; communia conueniunt & gente Scythica. Virorum mulierumq; communis eſt ad robur exercendum utilitas. Rem ipſæ ruſticam exercẽt, puerperæq; uiris miniſterium exhibent, quos illæ earum uice accumbere iubent. Inter agendumq; ipſæ lauãt ad aliquẽ fluminis alueum accumbentes, infantem pannis inuoluunt.

καὶ οὖς ὀδόντας σμικχομένους καὶ αὐχμοῦντας τὰς γυναῖκας αὐτῶν, καθάπερ οὖς καστηλβρους φασί, καὶ οὖς ὁμόρους αὐτοῖς. καὶ τὸ δὲ καὶ τὸ χαμδυνεῖν, κοινὸν ὂν τοῖς Ἰβηρσὶ πᾶσι οὖς κελτούς. γνίοι δὲ οὖς καλαϊκους αὐθέους φασί. οὖς δὲ κελτίβηρας καὶ οὖς πρὸς βόρους τῶν ὁμόρων αὐτοῖς αὐωνύμως τινὶ θεῷ, ταῖς πανσελλίοις νύκτως πᾶσι τῶν πυλῶν πανοικί τε χορδύειν καὶ παννυχίζειν. τοὺς δὲ οὐετῶνας τότε πρῶτον εἰς τὸ τῶν ῥωμαίων στρατόπεδον, ἰδόντας τῶν τεξιαρχιῶν τινας, ὡς ἀκάμπτοντας γὰ ταῖς ὁδοῖς πρόσω τοῦ χαίειν, μανίαν ὑπολαβόντες, ἡγεῖσθαι τῶν ὁδὸν αὐτοῖς ὡς τὰς σκιάς· ὡς δὴ μένειν καθ' ἡσυχίαν ἐδουλοντο, ἢ μάχεσθαι. ἡ δὲ βαρβαρικῆς ἰδέας καὶ τὸν τῶν γυναικῶν γνίσμον κόσμον θέας τις ἂν, ὃν εἰρηκεν ἡμῖν μίσλως. ὅπου μὲν γὰρ πρόσωπα ἀνηρᾶς φορεῖν αὐτὰς φησι, ἔχοντα κόρακος καμπτομένους ὑπὲρ κορυφῆς, καὶ πρόσωπα ποιοῦντας πρὸ τοῦ μετώπου πολύ, ἡ δὲ γύνη δὲ ἡ κοράκων ὅτε βούλονται, καπτομένη τὸ κάλυμμα, ὥστε ἐμπεπτωδηκὸς σκιάδιον ἡ πρόσωπα παρέχειν, ᾧ νομίζειν κόσμον ὅπου ἡ τυμπάνιον πρόκειται, πρὸς μὲν τὸ ἰνίον προφορὰς, καὶ σύριγγα τῶν κεφαλῶν μέχρι τῶν παρωτίδων. εἰς ὃν δὲ καὶ πατεῖται ὀξυπίλασμένον κατ' ὀλίγον, ἅπαξ τὰ πρόκομα φιλοῦσι τοσοῦτον, ὥστε ὑποξύλειν τοῦ μετώπου μᾶλλον, τὰς δὲ ὀφρῦς πρόσλειον τὸ ὑπὸ ὧν θεμένας συλλογᾶν πρόπλεκειν αὖ τῷ χαίτῃ, ἔπειτα καὶ λύπρας μελαίνας προσιέμεν. πρὸς δὲ τὴν ἀληθείας τὴ τοιούτῃ πολλὰ καὶ ἑώρακα καὶ μεμύθευται περὶ πάντων κοινῇ τῶν βαρβάρων ἐθνῶν, διαφερόντως δὲ τῶν πρὸς βορέαν οὐ μόνον δὲ τὰ πρὸς ἀνδρείαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὠμότητα καὶ ἀπόνοιαν θηριώδη. καὶ γὰρ τέκνα μητέρων ἔκτειναν, φεύγοντα ἁλόντα κατὰ τὸν πόλεμον τὸν ὑπὸ καντάβρων. καὶ παιδίον δὲ τῶν δεδεμένων αἰχμαλώτων, νέων καὶ ἀδελφῶν ἔκτεινε πάντας, κελεύσαντος τοῦ πατρὸς σιδήρου κυρίου. γυνὴ δὲ τοὺς σωθέντας. κληθεὶς δὲ εἰς μεθυσκομένους, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς πυρά. κοινὰ δὲ καὶ ταῦτα πρὸς τὰ κελτικὰ ἔθνη, καὶ τὰ θρᾴκια καὶ σκυθικά, κοινὰ καὶ πρὸς ἀνδρείαν, τό τε τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ τῶν γυναικῶν. γεωργοῦσαι γὰρ αὐτὰς πενοῦσαί τε ἀσκοῦσι τοῖς ἀνδράσιν, κείνους αὐθ' ἑαυτῶν κατακλίνασαι. ἡ τοῖς ὄργοις πολλάκις αὖται καὶ λούουσι καὶ παραγανοῦσι, ἀπκλίνασαι πρὸς πεζάδα.

γὰ δὲ τῇ λιγυστικῇ φησιν ὁ ποσειδώνιος διηγήσασθαι γὰρ ξένον ἑαυτοῦ χαρμόλεων, μασσαλιώτην ἄνδρα, ὅτι μισθώσαιτο ἄνδρας ὁμοῦ καὶ γυναῖκας ὠδί σκαφητόν· ὠδίνασα δὲ μία τῶν γυναικῶν, ἀπελθοῦσα ἀπὸ τοῦ ὀργου πλησίον· τεκοῦσα δ' ἐπανελθοῦσα ὠδὶ τὸ ὄργον αὐτίκα, ὅπως μὴ ἀπολέσειε γὰ μισθόν. κἀντεῦθεν ὑπονόως ἰδίων ὀργαζομένων, οὐκ εἰδὼς τὴν αἰτίαν πρόσθορον, ὑφ' ἡδονῆς, καὶ ἀθύμως, ὀδυνᾶ γὰ μισθόν. ἤδη δ' ἐκπεμίσασθαι γὰ νήπιον, πρός τι κρήνιον, λούσασθαι καὶ παραγανώσασθαι οἷς εἶχε δρασώσειν οἴκαδε. οὐκ ἴδιον δὲ τῶν ἰβήρων, οὐδὲ τὸ σὺν δύο ἐφ' ἵππων κομίζεσθαι, κατὰ δὲ τὰς μάχας τὸν ἕτερον πεζὸν ἀγωνίζεσθαι. οὐδὲ τὸ τῶν μυῶν πλῆθος ἴδιον, ἀφ' οὗ καὶ λοιμικοὶ νόσοι πολλάκις ἠνώλεσαν. συμβαίνει δ' γὰ τῇ καντάβρᾳ διὰ τοῖς ῥωμαίοις, ὥστε καὶ μισθοὺς αἴνυσθαι, καὶ μυοθηρωῶτον πρὸς μέτρον ἀπολειχθὲν διεσώζοντο μόλις. προσελάμβανε δὲ καὶ ἄλλων ἀπαίς καὶ σίτου. ἐπεισπίζοντο δὲ ἐκ τῆς ἀκυϊτανίας χαλεπῶς διὰ τὰς δυσχωρείας. τῆς δ' ἀρχαίας καὶ διὰ λέγεται διὰ καντάβρων, ὅτι ἁλόντων τινὲς, ἀνασταυρώθησαν ὠδὶ τῶν σαυρῶν, ἐπαινίζον. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα τῶν ἠθῶν, ἀγελαιότητός τινος παραδείγματ' ἂν εἴη. τὰ δὲ τοιαῦτα, ἦθος μὲν ἴσως πολιτικὰ, οὐ θηριώδη δὲ, οἷον τὸ παρὰ τοῖς καντάβροις τοὺς ἄνδρας δίδυα ταῖς γυναιξὶ πεῖσαι, τὸ τὰς θυγατέρας κληρονόμους ἀποδείκνυσθαι, τούς τε ἀδελφοὺς ὑπὸ τούτων ἐκδίδοσθαι γυναιξίν. ἔχει γάρ τινα γυναικοκρασίαν, ὄσον δ' οὐ πάνυ πολιτικήν. ἐβηκὸν δὲ καὶ τὸ γὰ ἔθει παρατίθεσθαι τοξικὸν, ὃ συμπιθέασιν ἐκ βοτάνης σελίνῳ προσομοίας, ἄπονον, ὥστ' ἔχειν γὰ ἑτοίμῳ πρὸς τὰ ἀβούλητα. καὶ τὸ κατακαγχάζειν αὐτοὺς, οἷς ἐὰν προδῶνται, ὥστε ἀποθνήσκειν αὐτοὺς ὑπὲρ ἑαυτῶν. τινὲς μὲν οὖν εἰς δύο μοῖρα διηρῆσθαι φασὶ τὴν χώραν ταύτην, καθάπερ εἴπομεν, ἄλλοι δὲ τριταμοιρῆ λέγουσιν. οὐκ ἔστι δὲ τἀκριβὲς γὰ τούτοις ἀκριβάσθαι, διὰ τὰς μεταβολὰς καὶ τὴν ἀδηξίαν τῶν τόπων. γὰ γὰρ τοῖς γνωρίμοις καὶ γνώδοξοις, αἵ τε μετανασάσεις γνώριμοι, καὶ οἱ μερισμοὶ τῆς χώρας, καὶ αἱ μεταβολαὶ τῶν ὀνομάτων, καὶ εἴ τι ἄλλο παραπλήσιον. θρυλλεῖται γὰρ ὑπὸ πολλῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἑλλήνων, οἱ λαλίστατοι πάντων γεγόνασιν. ὅστε δὲ καὶ βάρβαρα, καὶ ἐκτοπισμένα,

Poſidonius tradit hoſpitem ſuũ Charmoleũ ei cõmemoraſſe, uirũ quendã genere Maſſilienſem, uiros ac fœminas in agro Ligustico, data mercede ad agri foſſionẽ unà conduxiſſe: unã aũt, ut pariendi dolores eã uexare cœperũt, nõ procul ab opere diſceſſiſſe: enixãq; confeſtim opus repetiſſe, ne mercedẽ amitteret. Ipſe uerò cũ eam difficulter cũ doloribus operantẽ intueret, cauſę prius ignarus, demũ edidicit. Itaq; mercedẽ exhibens, ipſam abire ſiuit. Elatũ igiť tollẽs infantẽ, fonticuli cuiuſpiã lauit aquula: & pannis quos habuit inuoluens, ſaluũ baiulauit ad ædiculam. Nec illud Hiſpanis eſt proprium, ut duo pariter uno uehantẽ equo. Cæterũ inter præliandũ alter pedeſter certamen init. Nec illis eſt peculiaris ingens muriũ multitudo, unde peſtilentes ſæpe numero ſecuti ſunt morbi. Hoc aduerſus Romanos aduenit in Cantabria, ut eſſent qui accepta mercede, mures uenarentur: & quantitate deſignata, ſalutẽ uix aſſequerent. Eos autẽ tũ rerum aliarũ, tum uerò tritici deprehenderet inopia, ex Aquitania magno cũ labore ac difficultate, propter locorũ aſperitates frumentabantur. Hoc etiã de Cantabrorũ diuulgatur amentia, quòd nõnulli cũ in manus hoſtiũ ueniſſent, crucibus deinde ſuffixi, lætitię pœna canebãt. Huius quidẽ generis mores, agreſtis cuiuſdã ferocitatis exẽpla ſint. Talia uerò cũ minus ciuilia ſint, nõ tamen beluarũ uitã referũt. Quemadmodũ apud Cãtabros, uiros uxoribus dotes relinquũt. Quod filias heredes deſignanť, à quibus fratres earũ uxoribus *exhibentur. Hoc quidẽ cũ nõ admodũ ciuile ſit, muliebrẽ quandã habet temperantiã. Hiſpanũ et illud eſt, ut de more toxicũ apponatur quod ex olere apio adſimili conficiunt, nullum afferens dolorem: ut ſi quid afferatur inuitis, in promptu illud habeant. Illud etiam eorundem eſt, ut ſeſe pro iis, quibus concilientur, immolent, & pro eis morti ſe deuoueant. Quidam igitur hanc regionem duas in partes diuiſam eſſe tradunt, ſicut & ipſi diximus. Alij uerò quinquepartitam aſſerunt. Nec certum in hiſce exponi poteſt, & propter permutationes locorum, & ignobilitates. In notiſſimis enim partibus & fama celeberrimis, uarietates notitia illuſtrantur, & agri partitiones, & uocabulorum trãſformationes, & ſi quid eius generis eſt. A multis enim, & Græcis maximè, diuulgatum eſt qui omnium facundiſſimi fuere, uerùm quæcunque & barbara, & longinqua,

* Elocãtur, nã δίδυα Græcè eſt.

& exiguos continentia locos, & diſſipata ſita ſunt, de iſs cõmentaria nec tuta, nec admodum multa fuerunt: adeò ut quęcunq; à Græcis remota ſunt, ignorationem intendãt. Cæterũ Latini quidem ſcriptores Græcos ipſos ſanè imitantur, at uerò non multũ. Nam quæ illi memoriæ commendarunt, à Græcis accepta conuerterunt, ex ſeipſis uerò non longè ſuæ nationis ſtudiũ dilatauêre. Vnde ſi qua ex illis diminutio defectusq; fiat, non multa ab alijs ſupplementa parantur, alioquin ipſis Græcorum nominibus, claritate plurima excellentibus. Cum igitur tractus uniuerſus extra Rhodanum, terram' que intra Gallicos ſinus artatam, à priſcis illis uocitetur Iberia, noſtri ſeculi homines ipſius confinia Pyrenæos montes ponunt: eandem' que Iberiam & Hiſpaniam nominant, quæ intra Iberum continetur. Vetuſtiores autem hoſipſos Igletas appellant, non multum paſcentes agrum, ſicut author eſt Aſclepiades Myrlianus. Romani uerò totam eodem modo nominant Iberiam & Hiſpaniam. Partem quidem unam exteriorem, alteram uerò interiorem dictarunt. Alio aũt in tempore, alio quoque pacto pro reipublicæ magiſtratibus diuiſerunt, cũ prouinciæ nunc plebi Senatuiq; deſignentur, nunc duci Romano: Bætica quidem plebi attribuit, ad quam prætor mittit, qui legatum habet & quæſtorem. Eius terminũ ad ortum uſq; Caſtaonem conſtituerunt, reliqua Cæſaris eſt, qui duos mittit legatos, prętoriũ & conſularem. Prætorius quidem ſecũ legatum habet, qui Luſitanis ius dicit uicinis Bæticæ, extenduntur q; uſq; ad amnem Duriam & eius oſtium. Hunc enim agrum ſic appellant, proprio in hunc diem nomine. Eo in loco ſita eſt Auguſta Emerita reliqua. Hæc aũt eſt plurima Iberiæ pars, quæ prætori ſubdita eſt conſulari, haud indignum habenti exercitum, tribus inſtructum ordinibus, ac legatis tribus. E' quibus unus duos ſecum ducẽs ordines, tractum trans Duriam ſeruat uniuerſum, ad Arctos, quem antea quidam Luſitanos appellabant. Alij uerò nũc Callaicos uocant. His autem ſpectãtes ad ſeptentrionem montes, propinqui ſunt cũ Aſturibus, & Cãtabris. Per Aſtures ſanè defluit Melſus amnis, paulo q; remotius eſt Nœga oppidum. Propè autem eſt Oceani refuſio, Aſtures à Cantabris ſeparans: dehinc montium ſunt radices uſq; ad Pyrenen. Secũdus legatus cũ altero adeſt ordine, tertius aũt interna cuſtodit.

Continet autẽ gentes dictas in pacis & manſuetudinis more, Italica q; formula, cũ togatam ſubinde ueſtem induant. Hi autem ſunt Celtiberi, quiq; utranq; Ibero propinquam regionem uſque ad maritima incolunt. ipſe uerò Imperator in oris maritimis maximè ad Carthaginem, & Taraconem iuris ditionem agitans, ducit hyberna. Aeſtiuis autem diebus aliqua ſemper obit, intuens quæ emendationis indigeant. Adſunt & Cæſaris procuratores, equeſtris ordinis uiri, qui militibus ad uictus ſui diſpenſationem pecunias diſtribuũt. E' regione Hiſpaniæ inſulæ iacent, duæ quidem Pityuſæ, duæ uerò Gymneſiæ, quæ Baleares appellantur, quas inter Taraconis & Sucronis maritimã eſſe ſitas cõtingit. Super hãc conditũ eſt Saguntũ. Pityuſæ lõgius *in bello exiſtentes, magis quàm Gymneſię; declinantur in occaſum. E' quibus una quidẽ uocatur Ebuſus, urbem eiuſdem nominis cõtinẽs. Circuitus inſulæ ſtad CCCC. Latitudo inæqualis, uti etiam longitudo. Propè iacet inſula Ophiuſa, longè minor ac deſerta. Gymneſiarum una quidẽ maior duas habet urbes, Palamam atq; Potentiã. hæc ad ortũ ſita eſt, Palama uerò ad occaſum. Inſulæ longitudo ſtad. paulo minus D C. latitudo C C. Artemidorus autem longitudinem, latitudinẽ q; duplicauit. Minor autẽ altera à Potẽtia ſtad. circiter LXX diſtat, multò quàm altera inferior, magnitudine minor eſt, uirtute uerò ea nihilo inferior. fertiles enim ambæ, & portuũ bonitate præſtantes, licet oſtia latentes ſub aquis petras frequentes habeant, ut ſubeuntibus attentiore cura opus ſit. Locorum autem uirtus paci deditos efficit incolas, quem admodum & Ebuſi cultores. Cum autem pauci quidam improbi, aduerſus maris prędones, communis emolumenti gratia conſpiraſſent, crimine uniuerſis inſparſo, Metellus cognomento Balaricus, eos inuaſit, qui etiam ciuitates mœnibus circumſepſit, eandem ob uirtutem, aliorum inſidijs obnoxij, licet ſtudio pacis intenti, tamen fundítores optimi uocitantur, quòd ut fama eſt, ex quo Phœnices inſularum potiti ſunt, egregiè exercuerunt. Hi primi mortales laticlauum induiſſe feruntur. ad pugnas diſcincti erumpunt, manu ſcutum geſtantes, & peruſtum iaculum, rarò ferratæ cuſpidis haſtam. Ternas circum caput fundas, è iuncis compactas geſtant, quos melancrenas appellant, è quibus funes texuntur. Vnde &

* in pelago
πελάγιαι
μᾶλλον

Philetás in libro Interpretationum, Hirta, inquit, ueſtis ſordida, rarus limbus inuoluitur, & iunceum ornamentum, perinde ac iuncis circuncinctis. fundas uerò aut iunceas, aut è ſetis aut neruis contextas geſtant, uel longioribus habens, uel breuioribus, uel mediocribus, ad remotiores iactus uel propinquiores, uel medios. A' puerilibus hoc pacto ad fundas exercebantur annis, ut alioquí ne panis quidem pueris exhiberetur, niſi funda quicquã prius attingerẽt. Quocirca Metellus propius inſulas adnauigãs, pelles nauium tectis prætendit, ut aduerſus fundarũ iactus tegmina eſſent: deinde ex Iberia tria Romanorum millia introduxit accolas. Præter agrí uerò feracitatem, & illud hiſce in locis cõmoditatis adeſt, ut ullũ noxiũ animal nõ facilè reperias. Nam cuniculos nequaquã indigenas eſſe aſſerunt. Quinimo cum ex propinqua inſula quidã marẽ ac fœminam attuliſſet, tanta ab initio facta eorum eſt procreatio, ut ex ſubterraneis cuniculis domicilia ſubuerterentur, & arbores, & (ut ſuperius cõmemorauí) homines ad implorandã populi Romani opẽ, confugere coacti ſint. Nunc aũt cum ad tractandã eorum uenationẽ aptiſſimi facti ſint, nulla inualeſcere ſibi damna permittunt, uerùm poſſeſſores magnã ex terrę fructib. utilitatẽ aſſequunt. Hæ quidẽ intra Colũnas quas Herculeas uocant, exiſtũt. Iuxta has paruæ duæ adiacent inſulæ, quarũ altera lunonis nominatur inſula. quidam ſanè et has uocauere Columnas. Extra Columnas Gades ſunt, de quibus tantum ſolũmodo diximus, quod à Calpe ſtad. D C C & L. interuallo diſiungunt. Prope aũt erumpentem Bætim ſitæ ſunt, de quibus prolixa diſſeminatur oratio. Hi etenim ſunt uiri, qui & plurima & ingẽtia emittentes nauigia, noſtrum & exterius mare nauigant, cum neq; magnam habitent inſulam, neque multum è continente fructum legant, neq; aliarum ubertate fruantur inſularũ, ſed magis pelagus inhabitent. Pauci admodum rẽ domeſticam curant, uel Romæ moram ducunt. Nam incolarum magnitudine, nullis extra Romam poſitis, gens eſſet inferior. Igitur accepi in uno ætatis noſtræ cenſu, equeſtris ordinis Gaditanos uiros quingentos eſſe cenſos, quot in nulla Italicarum urbium, præter Patauinos obuenit. Tot autem numero cum ſint, inſulam habitant non longiorem ſtadijs C, cũ latitudo alibi ſtad. unum non excedat. Oppidum initiò inhabitabant ſanè puſillũ.

φιλήτας τε γὰρ ὁρμωμένους, λύγαλίῳ δὲ χρ-
τῶν ἀπεπνωμένων. ἀμφὶ δ' αὐτὰ ἐξυφα-
λεῖται, κώμαι μελάγκρανον, ὡς χοίνικι ἐμ-
σμένῳ μελαγκρανίνας, ἢ βιχίνας, ἢ νοδυφίνας
τῶν μὲν μακρόκωλον, πρὸς τὰς μακροβολί-
ας· τῶν δὲ βραχύκωλον, πρὸς τὰς γὰρ βραχυ-
βολάς. τῶν δὲ μέσων, πρὸς τὰς μέσας. ἀσκοῦ-
το δ' ἐκ παίδων οὕτως ταῖς σφενδόναις, ὥ-
τε οὐδ' ἄλλως τοῖς παισὶν ἄρτον ἐδίδοσαν
ἄνευ τοῦ δι' σφενδόνης τυχεῖν. διὸ πρὸς μι-
τιμὸν πόλεμον πρὸς τὰς νήσους, διὰ τὸ
ἔτεινον ὑπὲρ τῶν καταφρωμάτων, ἀκόντων
πρὸς τὰς σφενδόνας. εἰσήγαγε δ' ἐπὶ ἑκα-
τοντάχιλίους δι' ἐξ Ἰβηρίας ῥωμαίους, πρὸς
δὲ τῇ δύναμτίᾳ τῆς γῆς καὶ τὸ μηδὲν δεῖν
νομίμων θηρίων εὐρίσκεσθαι, ῥᾳδίως γένοι-
το πρόσοικον. οὐδὲ γὰρ οὐ λαγίδας ὠδηκο-
ρίους εἶναι φασίν, ἀλλὰ κομιδῇ γάτας ἐκ τῆς
πρώτης, ὑπό τινος ἀρρήτου καὶ θείας
γενέσθαι τὴν ὠδηγονίαν, ἢ τοσαύτην κατ' ἀρ-
χὰς ὑπάρξαι, ὥστε καὶ οἴκους ἀναπίπτειν
ἐκ τῶν νομῶν καὶ σηκοὺς, καὶ ὥστε πο-
ρωμαίους, ὡς πρόσθεν, ἀναγκασθῆναι
ταφυγεῖν τοὺς ἀνθρώπους. νῦν μέντοι
δυμηχείσου τῆς θήρας ὑπὸ κρατῶν τὰ
ἐξ τῶν βλάβων, ἀλλὰ λυσιτελῶς αἱ ἐγ-
τοῦ καρποῦνται τὴν γῆν. οὕτω μὲν
γὼς σκάφη τῶν ἡρακλείων καλουμένων
πρὸς αὐταῖς δὲ δύο νησίδια, ὧν θατέρου
ρας νῆσον ὀνομάζουσι· καὶ δὴ τινὸς καὶ τῶ
τας σήλας καλοῦσιν. ἔξω δὲ σκόπου, τὰ γά
δειρα πορὶ ὧν τοσοῦτον μόνον ἐρήκαμεν,
τι τῆς κάλπης διέχει πορὶ ἑπτακοσίους, κα
ωγντήκοντα σταδίους. τῆς δὲ ἐκβολῆς τῆ
βάπτ' ὃ πλησίον ἵδρυται. πλείους δ' ἐ
σὶ λόγοι πορὶ αὐτῆς. οὗτοι γὰρ εἰσιν οἱ πλ
δρον, οἱ τὰ πλεῖστα καὶ μέγιστα ναυπηγεῖ
σέλλοντον, ἕως τε τῶν καθ' ἡμᾶς θαλατ
των, καὶ ἐς τὸν ἐκτὸς· οὔτε μεγάλῳ ὠ
κοῦντον νῆσον, οὔτε τῆς πορείας νεμόμε
νοι πολλῷ, οὔτ' ἄλλων δυπορουμένων τῶ
σων, ἀλλὰ πλέον οἰκοῦντον τὸν θάλατταν.
ὀλίγοι δ' οἰκουροῦντον, ἢ γὰρ ῥώμη ἀστρέ
βοντος, ἐπεὶ πλήθει γε οὐδεμιᾶς ἂν ἀφλε
πεσθαι δύξειε τῶν ἔξω ῥώμης πόλεων. ἔστι
σα γοῦν γὰ μιᾶς τῶν καθ' ἡμᾶς πεντήρε
ωγντακοσίους ἄνδρας τιμηθέντας ἱππέ
νους γαδειτανούς, ὅσους οὐδεμίας οὐδὲ τῶν
ἰταλιωτῶν πλὴν τῶν πατακομίων. πε
σοῦτοι δ' ὄντες, νῆσον ἔχουσιν οὐ πολὺ μεί
ζονα τῶν ἑκατὸν σταδίων τὸ μῆκος, πλά
τος δ' ἐν ὅπου, καὶ σταδιαῖον. πόλιν δὲ
καταρχὰς μὲν οἰκουν πανταπασι μικρὰν

πεσέκτισε δ' αὐτοῖς βάλβος γαδειτανὸς
ὁ θειαμβεύσας, ἄλλην δὲ νέαν καλοῦσι. τὴν
δ' ἐξ ἀμφοῖν διδύμην, οὐ πλείονα ἑκατὸν
σταδίων ὅσαν τὴν πορίμετρον, οὐδὲ ταύτην
συνοχωρουμένην. ὀλίγοι γὰρ οἰκουροῦσιν ἐν
αὐτῇ, σχεδὸν τὸ πάντας θαλαττεύειν τὸ πλέον,
οὓς δὲ καὶ τὴν πραῖαν οἰκεῖν, καὶ μάλιστα
τὴν ὠδὶ δὴ πεκειμένης νησίδος· σχεδὸν δὲ τὴν οὖ
φαν, ὧν ὥσπερ αὐτόπολιν πεποιήκασι τῇ
διδύμῃ χεῖρον τὸν τρόπον. ὀλίγοι δὲ κα-
τὰ σύγκεισιν καὶ ταύτην οἰκοῦσι καὶ τὸ ἐπί
νειον ὃ κατεσκεύασεν αὐτοῖς βάλβος τῇ πε
ραίᾳ δὴ πέρου. κεῖται δὲ ὠδὶ πρὸς ἑσπέραν
δὴ νήσου μέρους ἡ πόλις, πρόσεχες δ' αὐτῇ
τελευταῖον ὄρος τὸ κρόνιον πρὸς τῇ νησίδι,
τὸ δ' ἡρακλειον ὠδὶ θάτερα τέτραπται τὰ
πρὸς ἕω, καθ' ὃ δὴ μάλιστα τῇ πέρᾳ συνά-
πτουσα τυγχάνει ἡ νῆσος ὅσον σταδίων περ
θμὸν ἀπλέπουσα. καὶ λέγουσι μὲν διέχειν
δὴ πόλεως διώδεκα μίλια τὸ ἱερὸν, ἴσον ποι-
οῦντον τὸν πρὸς ἕω ἄθλων καὶ τὸν τῶν μιλίων
ἀριθμόν. ἔστι δὲ μεῖζον καὶ σχεδόν τι τοσοῦτον
ὅσον ὅτι τὸ τοῦ μήκους δὴ νήσου, τὸ ἀπὸ δὴ πό
τεως ὠδὶ τὴν ἀνατολήν. βρυθίαν δὲ τὰ γαδ
δειρα ἔοικε λέγειν ὁ φερεκύδης, ὃν ἔνιοι τὰ πε
εἰ τὸν γηρυόνου μυθεύσειν. ἄλλοι δὲ τὴν πρὸ
βεβλημένην ταύτῃ τῇ πόλει νῆσον, πορθμῷ
σταδίῳ διηργασμένην, τὸ βύθιον ὁρῶντες,
ὅτι τῶν νεμομένων αὐτόθι πεβάτων τὸ γαλ-
λα, ὁρὸν ποιεῖ, τυροποιοῦσι τε πολλῷ ὕδατι
μίξαντες· ἀπὸ τὴν ποιότητα. ἐν ᾧ πωτῆ-
τήκοντα τε ἡμέρας πίνεται τὸ ζῶον, εἰ μή
τις ἀρχάζει τι τὸ αἵματος. ξηραὶ δὲ ἐσ-
τιν ὧν νέμονται βοτάνην, ἀλλὰ παίνει σφό
δρα. τεκμαίρονται δ' ἐκ τοῦ πεπλάσθαι τὸν
μύθον τὸν πρὶ τὰ βουπόλια τοῦ γηρυόνου,
κοινῇ μὴν οἱ σωώκιστα πᾶς ὁ αἰγιαλός. πε-
ὶ δὲ τῇ κτίσεως τῶν γαδείρων τοιαῦτα λέ-
γεται. μέμνηνται γαδιτανοὶ χρησμόν τινος,
ὃν ἅνα γένεσθαι φασὶ τυρίοις κελεύοντα ὠδὶ
τὰς ἡρακλέους στήλας ἀρχαίας πέμψαι, οὓς
δὲ πεμφθέντας κατασκοπῆς χάριν, ἐπει-
δὴ κατὰ τὸν πορθμὸν ἐγένοντο τὸν κατὰ
τὴν κάλπην, νομίσαντος τὸ ὁρμους εἶναι δὴ
οἰκουμένης καὶ δὴ ἡρακλέους στρατιᾶς τὰ ἄ-
κρα ποιοῦντα τὸν πορθμόν. ταῦτα δ' αὐ-
τὰ καὶ στήλας ὀνομάζει ὁ λόγιον, καταχεῖν
εἴς τι χωρίον ἐντὸς τῶν στενῶν, ἐν ᾧ νῦν ἔστιν
ἡ τῶν ἀξιτανῶν πόλις. ἐνταῦθα δὲ θύσαν-
τος μὴ χρωμένων καλῶν τῶν ἱερείων, αὖα
κάμψαι πάλιν. χρόνῳ δ' ὕστερον τοὺς πεμ-
φθέντας πορευθεῖν ἔξω τοῦ πορθμοῦ πρὸ
χιλίους καὶ ωγντακοσίους σταδίους εἰς νῆσον

Balbus uerò Gaditanus uir triũphalis, aliud inſuper illis ædificauit, quod Neapolin * uocant. Ex ambabus deducta eſt Didyma, non ultra ſtad. XX complexa, nec ea quidẽ angu ſtè habitata, quippe modici ſunt eius cultores, cum maiore ex parte maritimas nauigationes omnes exerceãt, partim etiã continẽtẽ incolãt, præſertim uicinã quandam inſulã, propter ipſius fertilitatem, quam uelut æmulam Didymæ fecere ciuitatem. tanta eſt loci delectatio. Pauci in illius comparatione, & hic habitacula tenent, illius etiam naualis gratia, quòd quidem nauale illis in oppoſita cõtinente Balbus extruxit. Ciuitas ad occiduas inſulæ partes iacet. Ipſi quoq; inſulæ proximum in extremis eſt Cronium, ad alterã partem ad ortum cõuerſum eſt Heraclium, quo ex loco maximè continenti coniungitur inſula, ad ſtadij latitudinem, medio interiacẽte pelago, ſemota. Templum ab urbe XII millia paſſuum abeſſe ferunt, quantum certaminum, tantum & miliariorum numerũ facientes. maius autem eſt fermè tanto, quanta eſt inſulæ longitudo. Eſt autem inſulæ ab occaſu in ortum magnitudinis ſpacium. Pherecydes autem Gades Erythiam uidetur appellaſſe, in qua ea quæ de Geryone uulgantẽ, fabulis inſinuant. Alij uerò adiectam huic urbi inſulam, quam ſtad. interuallo euripus interlabens ſegregat. Lætitiam autem pabuli uidẽt, quòd paſcentium ibi pecudum lac ſerum nõ efficit, caſeũq; multũ immiſcentes aquã conficiunt. tantum exuberat pingue. Triceſimo die animal ſuffocatur, niſi quicquam cruoris exhauriatur. Herba uerò quam paſcuntur oues, ſicca quidem eſt, ſed incredibilem gignit aruinam. Quibus ex rebus fabulã de Geryonis armentis confictam eſſe, coniecturas faciunt. Litus autem uniuerſum commune frequentibus habitatoribus eſt. De Gadium uerò ædificatione, Gaditani talia memorię mãdauere. Tyrijs datum eſſe oraculum, quo ad Herculis Columnas coloniam mittere iuberentur, qui ſpeculandi gratia miſſi fuerant, ubi ad fretum & ad Calpes anguſtias peruenere, orbis terminos eſſe rati, et ibi Herculeæ expeditionis finem, & has ab oraculo Colũnas nominari intra angustiãs, quendã ad locum conſtiterunt, in quo nunc Axitanorum ciuitas eſt. Ibi facto ſacrificio, cum læta nequaquam hoſtiæ portenderent, retro flexere rurſum. Poſt temporis interuallũ miſsi, extra fretum ſtadijs mille & D progreſsi, in inſulam

* ὃν νέαν καλοῦσι. id eſt, quam Neã, id eſt nouam appellant.

Herculi consecratã peruenere, quæ ad Onobam Iberiæ urbem iacet: existimantes hic esse Columnas Herculis, deo sacrificiũ institu isse: non protendentibus læta rursus hostijs, domum repetisse. Tertiò cum classe missos, Gades concidisse, & fanum ad spectantes in orientem insulæ partes ædificasse, urbẽ autem ad occasum. Quamobrẽ nonnullis angu sti ipsius freti ultima, Columnas uideri: quibusdã uero Gades, alijs adhuc longius à Gadibus foris iacere. Aliqui Columnas Calpẽ, & Abylycem opinati sunt, montem ex Africa procumbentem. Quem Eratosthenes in Metagonio, Numidarũ gente situm asserit. Quidam autem exiguas prope utrãq; insulas, è quibus alteram Iunonis insulam nuncupant. Cæterùm Artemidorus, Iunonis quidẽ insulam, illius templũ appellat, atq; aliã quãdam esse inquit: neq; montem Abylyca, neque Metagonium gentem esse. Errabundos autem scopulos, atq; Symplegades, horsum nonnulli transferunt, eas esse Columnas opinati, quas Pindarus portas Gaderidas uocat, ad has nouissimas Herculem profectum esse dictitans. Verumenimuero Dicæarchus, Eratosthenes, Polybius, & græcorum plurimi, ad euripi angustias, Colũnas esse, manifestè demonstrant. Hispani autẽ & Afri, apud Gades esse inquiunt. ex ijs enim quæ circa fretũ illud existant, nihil esse columnis simile. At quidam alĳ columnas dici illas aiunt, quę intra Herculis ædem in Gadibus existant. Sunt autem ex ære, cubitorum octo, in quibus cõstruendi templi sumptus inscriptus est. Ad quas cum perueniant, qui nauigationẽ absoluerint, Herculi sacra ferentes, à deo se iuuari instruuntur, hic maris et terrę finẽ esse. Hunc ueri similiorẽ esse sermonẽ, etiã Posidonius arbitratur, qui de oraculo, deq; legatis dicta, mendaciũ Phœnicum putat esse. De legatis sanè, quis contra fidẽ, aut argumentũ, neutrã in partẽ incredibile affirmare ausit? Illud aũt quippiã habet intelligentiæ, nõ paruas quasdam insulas aut montes, pro columnis uideri dicere, sed inuestigare, quæ nã propriè colũnæ dicant, qui sunt mũdi, & habitabilis terrę, uel expeditionis Herculeæ termini. Veterib. enim hic mos affuit, huius generis cõfinia ponere, quemadmodũ Rhegini columellã, turrim quandã exilẽ super freto locauerunt. Et huic columellæ turris, quã Pelori nuncupãt, è regione sita est: & quę Philænorũ dicunt aręa, in media quodãmodo Syrtiũ tellure sunt.

ἡρακλέους ἱδρὰ, κειμένῳ κατὰ πόλιν Ὀνόβαν τῆ ἰβηρίας· καὶ νομίσαντας ψεῦδεσθαι εἶναι τὰς στήλας, θύσαι τῷ θεῷ· μεμνῆσθαι δὲ πάλιν καλῶν τῶν ἱδρύσαντο, ἐπανελθεῖν οἴκαδε. τῷ δὲ τρίτῳ στόλῳ τοὺς ἐκ Φοινικούσσης, γάδειρα, κτίσαι καὶ ἱδρύσασθαι, ὃ ἱδρὸν ὠδὶ τοῖς ἑώοις τῆς νήσου, τῇ δὲ πόλιν ὧδι τοῖς ἑσπερίοις. ὅθεν δὲ ὧδε τοῖς μὲν δοκεῖν τὰ ἄκρα τὸ πορθμοῦ τὰς στήλας εἶναι, τοῖς δὲ τὰ γάδειρα, τοῖς δ' ἔτι πορρώτερον τῶν γαδείρων ἔξω πεπειράσθαι, φῆσι δὲ στήλας ὑπελαβον τὴν κάλπην καὶ τὴν ἀβύλυκα, τὸ ἀντικείμενον ὄρος ἐκ τῆς λιβύης, ὅ φησιν ἐρατοσθένης φῦλον εἶναι ἱδρύσθαι· οἱ δὲ τὴν πλησίον ἑκατέρου νησίδας, ὧν τὴν ἑτέραν ἥρας νῆσον ὀνομάζουσιν. ἀρτεμίδωρος δὲ τὴν μὲν ἥρας νῆσον, καὶ ἱδρὸν λέγει αὐτῆς, ἄλλο δέ φησιν εἶναί τινα, οὐδὲ ἀβύλυκα, καὶ ὄρος, οὐδὲ μεταγώνιον ἔθνος· καὶ τὰς πλαγκτὰς καὶ τὰς συμπληγάδας φησὶ θάδε μεταφέρουσί τινες, ταύτας εἶναι νομίζοντες στήλας, ἃς πίνδαρος καλεῖ πύλας γαδειρίδας, εἰς ταύτας ὑπάτας ἀφικέσθαι φάσκων τὸν ἡρακλέα. καὶ δικαίαρχος δὲ, καὶ ἐρατοσθένης, καὶ πολύβιος, καὶ πλεῖστοι τῶν ἑλλήνων περὶ τὸν πορθμὸν ἀποφαίνουσι τὰς στήλας. οἱ δὲ ἰβηρες καὶ λίβυες φῦλα γαδείρους εἶναι φασίν. οὐδὲν γὰρ ἐοικέναι στήλας τὰ περὶ τὸν πορθμόν, οὐδὲ τὰς φῦλα ἡρακλείου δὲ φῦλα γαδείρους, χιλίους ὀκτακοσίους, φῦλα οἷς ἀναγέγραπται τὸ ἄνάλωμα καὶ κατασκευῆς τοῦ ἱροῦ, ταύτας λέγεσθαι φασίν, ἐφ' ἃς ὁρμήσαντα τὸν τύριον τὸν τὸν πλοῦν, καὶ θύοντος δὲ ἡρακλέους βοηθῆσαι παρεσκευάσαν, ὡς τοῦτ' εἶναι καὶ γῆς καὶ θαλάττης τὸ πέρας. ὅθεν οἱ εἶναι πιθανώτατον καὶ ποσειδώνιος ἡγεῖται τὸν λόγον. τὸν δὲ χρησμὸν, καὶ τοὺς πολλοὺς ἀχρεόλους, ψεύσματα φοινικῶν. πόρρω οὖν τῶν ἀχρεόλων τὶ ἂν τις διϊχνεύσαιτι πῶς ἔλεγχον ἢ πίστιν, οὐδετέρως παράλογον. τὸ δὲ τὰς νησίδας ἢ τὰ ὄρη μὴ φάσκειν ἐοικέναι στήλας, ἀλλὰ ζητεῖν ὧδι τῶν κυρίως λεγομένων στηλῶν τοὺς φῦλα οἰκουμένης ὅρους ἢ φῦλα στρατείας φῦλα ἡρακλέους, ἔχειν μοί τινα νοῦν. ἔθος γὰρ δὲ παλαιὸν ὑπῆρχε τὰ τίθεσθαι τοιούτους ὅρους, καθάπερ οἱ ῥηγῖνοι τὴν σικελίαν ἔθεσαν τὴν ὧδι τοῦ πορθμοῦ κρημνὸν πυργίον τι. καὶ ὁ τοῦ περιπόλου λεγόμενος πύργος ἀντίκειται ταύτῃ τῇ σικελίᾳ· καὶ οἱ φιλαίνου λεγόμενοι βωμοὶ, κατὰ μέσην που τὴν μεταξὺ τὴν σύρτεως γῆν καὶ ὧδι

In ipso quoq; Corinthiaco isthmo columnã quandam locatam fuisse, memoriæ proditũ est, quam Ionesdum Atticũ, et Megarensem occupassent agrum, cõstituêre communiter. Simul & qui eiectis illis è Peloponneso, Peloponnesum in potestatem redegerũt, è parte quæ Megaram spectat, hoc inscribentes pacto, Hac non quidẽ Peloponnesus est, uerũ Ionia. Ex altera autem parte, Hac Peloponnesus, non Ionia est. Alexander uerò Indicæ militiæ fines posuit, in ijs uidelicet locis aras, per quos in orientẽ peruenit, ad Indorũ extremos, Herculẽ ac Liberum patrẽ imitatus. Iste quidem mos extitit. Cæterũ locos ipsos titulos permutare credendum est, maximeq; cũ tempus locatos absumit terminos. Haud enim hac tẽpestate Philænorũ perdurãt aræ, sed locus alia assumpsit uocabula. Nec uerò in terra Indica, ullas Herculis stantes, aut Liberi patris columnas spectatas fuisse, memoratẽ. At locis quibusdã indicatis, Macedones illos, colũnas esse credidisse, dicimus, in quibus signũ aliquod offenderũt de reb. gestis Herculis, aut Liberi patris, quas historiarum scriptores posteritati cõmendarunt. Hic etiã haud incredibile est, priores illos fabricatis manu finibus, usos esse, altaribus scilcet, aut turribus, aut columellis, eos apud locos, ad quorũ ultima illustres uiri peruenerunt. Illustria uerò sunt huiusmodi freta, incumbentes montes, minores insulæ, ut regionũ primos aut postremos designemus limites. Cum aũt manu cõstructa defecere monumenta, in locos ipsa traducta sunt nomina, siue insulas, siue promontoria dicere malueris, à quib. fretum ipsum efficit. Hoc uerò iam definire arduum est, utris cognomentum applices, cum utrisq; similes esse columnæ uideantur. Dico autem similes esse, quoniã in eius generis locis cõstitutę sunt, qui apertè ultima à se denominant, pro quo & fretũ os dicitur, & hoc ipsum, & alia cõplura. Ipsum os quidẽ intronauigantibus initium est, foras autem enauigantibus exitus & extremum. Itaq; insulæ in ore perexiguæ, quæ descriptionem facilẽ & insignem habent, non tenuiter columnis æquiparari possunt. Pariter & imminentes freto montes, qui eminentiam quandam eiusmodi ostendant, sicuti columellæ uel columnæ. Recte proinde Pindarus portas dixit Gaditanas, si in ostio columnæ intelliguntur. Ora nanque similia portis habentur. Gades autem talibus in locis non consistunt,

καὶ ὧδι τοῦ ἡρακλέους ἱδρὰ, κειμένῳ κατὰ πόλιν Ὀνόβαν τῆ ἰβηρίας· καὶ νομίσαντας ψεῦδεσθαι εἶναι τὰς στήλας, θύσαι τῷ θεῷ· μεμνῆσθαι δὲ πάλιν καλῶν τῶν ἱδρύσαντο, ἐπανελθεῖν οἴκαδε. τῷ δὲ τρίτῳ στόλῳ τοὺς ἐκ Φοινικούσσης, γάδειρα, κτίσαι καὶ ἱδρύσασθαι, ὃ ἱδρὸν ὠδὶ τοῖς ἑώοις τῆς νήσου, τῇ δὲ πόλιν ὧδι τοῖς ἑσπερίοις. ὅθεν δὲ ὧδε τοῖς μὲν δοκεῖν τὰ ἄκρα τὸ πορθμοῦ τὰς στήλας εἶναι, τοῖς δὲ τὰ γάδειρα, τοῖς δ' ἔτι πορρώτερον τῶν γαδείρων ἔξω πεπειράσθαι, φῆσι δὲ στήλας ὑπελαβον τὴν κάλπην καὶ τὴν ἀβύλυκα, τὸ ἀντικείμενον ὄρος ἐκ τῆς λιβύης, ὅ φησιν ἐρατοσθένης φῦλον εἶναι ἱδρύσθαι· οἱ δὲ τὴν πλησίον ἑκατέρου νησίδας, ὧν τὴν ἑτέραν ἥρας νῆσον ὀνομάζουσιν. ἀρτεμίδωρος δὲ τὴν μὲν ἥρας νῆσον, καὶ ἱδρὸν λέγει αὐτῆς, ἄλλο δέ φησιν εἶναί τινα, οὐδὲ ἀβύλυκα, καὶ ὄρος, οὐδὲ μεταγώνιον ἔθνος· καὶ τὰς πλαγκτὰς καὶ τὰς συμπληγάδας φησὶ θάδε μεταφέρουσί τινες, ταύτας εἶναι νομίζοντες στήλας, ἃς πίνδαρος καλεῖ πύλας γαδειρίδας, εἰς ταύτας ὑπάτας ἀφικέσθαι φάσκων τὸν ἡρακλέα. καὶ δικαίαρχος δὲ, καὶ ἐρατοσθένης, καὶ πολύβιος, καὶ πλεῖστοι τῶν ἑλλήνων περὶ τὸν πορθμὸν ἀποφαίνουσι τὰς στήλας. οἱ δὲ ἰβηρες καὶ λίβυες φῦλα γαδείρους εἶναι φασίν. οὐδὲν γὰρ ἐοικέναι στήλας τὰ περὶ τὸν πορθμόν, οὐδὲ τὰς φῦλα ἡρακλείου δὲ φῦλα γαδείρους, χιλίους ὀκτακοσίους, φῦλα οἷς ἀναγέγραπται τὸ ἄνάλωμα καὶ κατασκευῆς τοῦ ἱροῦ, ταύτας λέγεσθαι φασίν, ἐφ' ἃς ὁρμήσαντα τὸν τύριον τὸν τὸν πλοῦν, καὶ θύοντος δὲ ἡρακλέους βοηθῆσαι παρεσκευάσαν, ὡς τοῦτ' εἶναι καὶ γῆς καὶ θαλάττης τὸ πέρας. ὅθεν δὲ εἶναι πιθανώτατον καὶ ποσειδώνιος ἡγεῖται τὸν λόγον. τὸν δὲ χρησμὸν, καὶ τοὺς πολλοὺς ἀχρεόλους, ψεύσματα φοινικῶν. πόρρω οὖν τῶν ἀχρεόλων τὶ ἂν τις διϊχνεύσαιτι πῶς ἔλεγχον ἢ πίστιν, οὐδετέρως παράλογον. τὸ δὲ τὰς νησίδας ἢ τὰ ὄρη μὴ φάσκειν ἐοικέναι στήλας, ἀλλὰ ζητεῖν ὧδι τῶν κυρίως λεγομένων στηλῶν τοὺς φῦλα οἰκουμένης ὅρους ἢ φῦλα στρατείας φῦλα ἡρακλέους, ἔχειν μοί τινα νοῦν. ἔθος γὰρ δὲ παλαιὸν ὑπῆρχε τὰ τίθεσθαι τοιούτους ὅρους, καθάπερ οἱ ῥηγῖνοι τὴν σικελίαν ἔθεσαν τὴν ὧδι τοῦ πορθμοῦ κρημνὸν πυργίον τι. καὶ ὁ τοῦ περιπόλου λεγόμενος πύργος ἀντίκειται ταύτῃ τῇ σικελίᾳ· καὶ οἱ φιλαίνου λεγόμενοι βωμοὶ, κατὰ μέσην που τὴν μεταξὺ τὴν σύρτεως γῆν καὶ ὧδι

ut extremitatem oſtendant, ſed in magni medio litoris, multis inſignito finibus, iacent. Ipſas uerò Colũnas Herculeas ad ipſum referre littus, minus profectò par eſt, minorisq; ut cenſeo, rationis. Nõ enim credibile dixerim huius nominis gloriam à negotiatoribus potius, quàm principibus atq; ductoribus, accepiſſe primordium, & ſimul inualuiſſe memoria, ſicut & de Indicis columnis. Cui quidem rationi alioqui teſtimonium ipſa affert inſcriptio, quæ (ut ille inquit) non templi ædificationem, ſed impenſæ ſummã indicat. Etenim Herculis Columnas, nõ Phœnicũ impenſæ, ſed illius magnificentiæ monumentũ extare. Polybius aũt ſcriptum reliquit, quendã Gadibus, in Herculis templo fontem eſſe, gradibus modicis ad aquam deſcenſum habentẽ, quæ potionibus idonea eſt, ei contraria maris fluxibus obuenire. Cum enim illud augetur, hic ipſe deficit: cum uerò refluit, completur. Cauſam autem allegat, quòd ſpiritus qui è fundo in ſuperficiem, & ſupernas terræ partes excurrit, dum terra ipſa operiẽ ab undis, ſecundum maris acceſſum, cohibetur ab proprijs huiuſmodi egreſſibus. Ad interna uerò reuerſus, fontis meatus obturat, & aquæ defectum efficit. Ea uerò iterũ nudata, directos meatus agens ſpiritus, fontis uenas liberat uſqueadeò, ut facilè & ubertim ſcateat. Artemidorus huic contradicens, quandã à ſeipſo cõfictam cauſam ponit, Silanicq; opinionem memorãs hiſtorici, nulla mihi memoratu digna uideẽ afferre, perinde ac ipſe cũ Silano prorſus ad hæc imperitus. Verùm Poſidonius mẽdacem hanc hiſtoriam eſſe aſſerens, duos in Herculis ẽde puteos eſſe ait, tertium in urbe. Ex ijs qui in Herculis templo ſunt, alterũ paruum aſſiduè aquis exhauriri, & eadẽ hora deſtitutum aſpici: cumq; aquari deſierint, impleri denuò, maiorem alterum per diem uniuerſum aquationem exhibere. Aliorũ tamẽ more puteorum diminutum noctu impleri, cum aquatores deſtiterint. Cum autem in ipſo repletionis tempore crebro recurſus aquarum ſimul obueniat, ei eſſe contrarium maris refluxũ, inaniter arbitrati ſunt indigenę. Quod igitur hiſtoriæ fides adhibita fuit, & hic ipſe dixit, etiam nos inter admirãda uulgatũ accepimus. Puteos quoq; tũ ante oppidũ in hortis, tũ interius eſſe audiuimus. Verũ propter aquarũ uitiũ, cloacas per urbẽ, àquæ foſſatilis inũdare. Si tamẽ & horũ quiſquã puteorũ ullam reciprocationis ſuſpicionem oſtentat,

ὥστ' ἀφανίζεσθαι ἐκεῖσε, ἀλλ' οὐ μέχρι πολλοῦ· ἔστι μεγάλη θάλασσα καὶ πολυπόλεως. τὸ δὲ ἐπὶ αὐτὰς ἀναφορὰν τὰς οὐ τῷ Ἡρακλείῳ συλλογὴν τοῦ ὑδάτος, ἣν ἔφην δύνασθαι λέγειν ὡς ἐμοὶ φαίνεται, οὐ γὰρ ἐμπορῶν, ἀλλ' ἡγεμόνων μᾶλλον ἀξιῶν, τὸ ὄνομα τοῦτο ἱερατεύσασι θανὸν τιμὴν δόξαν. καθάπερ καὶ ὧν ἔφην ἱερῶν συλῶν, ἄλλως τε καὶ ἃ ἐπιγραφὴ δῆλον ποιεῖ λόγῳ. τὰς γὰρ Ἡρακλείους στήλας, μνημεῖα εἶναι δηλοῖ ἐκείνου μεγαλουργίας, οὐ φιλονίκου δαπάνης. φησὶ δὲ ὁ πολύβιος ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἡρακλέους τοῦ ἐν Γαδείροις ἐν βαθμῶν ὀλίγων κατάβασιν ἔχουσαν εἰς ὕδωρ, πότιμον ὂν εἶναι, ἐπὶ ταῖς παλιρροίαις τῆς θαλάττης αὐξόμενον. ἡνίκα μὲν τὰς πλήμας ἐκλείπουσαν· κατὰ δὲ τὰς ἀμπώτεις, πλημμυρεῖν. ἀπιέναι δ' ὅπου τὸ πνεῦμα φέρει τὸ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἡ γῆς ἐκπίπτον, καταλειφθείσης μὲν αὐτῆς ἐπὶ πολύ, ματος κατὰ τὰς ἐπιβάσεις τῆς θαλάττης, γίνεται δὲ τοιοῦτον ἐξόδιον οἰκεῖον. ἀναχωρήσαν δὲ εἰς τὸ ἐντὸς ἐμφράττει αὖ τὴν πηγὴν πόρους, καὶ ποιεῖ λειψυδρίαν. γυμνωθείσης δὲ πάλιν δύθυπορήσαν ἐλθυθροῦ τὰς φλέβας τῆς πηγῆς, ὥστ' ἀναβλύειν δυπόρως. φερεμίδωρος δὲ αὐτεπιπόνως ὄντος, καὶ ἅμα πηγὴν αὐτοῦ τινα θεὸς αἰτίαν, μυκαθεὶς δὲ, καὶ τῆς λανῆ δέξης τ' συγγραφέως, οὐ μοι δοκεῖ μνήμης ἄξια εἰπεῖν, ὡς ἂν ἰδιώτης περὶ τοιούτου αὐτὸς καὶ σιλανός. ποσειδώνιος δὲ ψευδῆ λέγων εἶναι τὴν ἱστορίαν ταύτην, δύο φησὶν εἶναι φρέατα ἐν Γαδείροις, καὶ πρίσιν ἐν πόλει. τὸν δὲ ἐν Γαδείροις, τὸ μὲν μικρότερον, ὑδρευομένων συνεχῶς αὐθορμήτως ἐκλείπειν, καὶ ἀπολειπόντων ὑδρεύεσθαι πάλιν. τὸ δὲ μεῖζον ἀπὸ ὥρας ἡμέρας τὴν ὑδρείαν ἔχον μειούμενον μὲν καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα φρέατα πάντα, νύκτωρ πληροῦσθαι, μηκέτι ὑδρευομένων. ἐπειδὴ δὲ συμπίπτει κατὰ τὸν τῆς συμπληρώσεως καιρὸν ἡ ἄμπωτις πολλάκις πεπισεύσθαι καινῶς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων τὴν αὐτίαν, ὅτι μὲν οὖν ἡ ἱστορία πεπίσευται, καὶ οὗτος εἴρηκε, καὶ ἡμεῖς γε τοῖς παραδέξεως ἀνηλουμένοις παρειλήφαμεν. ἠκούομεν δὲ καὶ φρέατα εἶναι, τὰ μὲν πρὸ τῆς πόλεως γε πρὸς λιβὸς, τὰ δ' ἐντός. ἀφ' ἃ δὲ τὴν μοχθηρίαν τοῦ ὕδατος κατὰ τὴν πόλιν ἀφαμυνάς ὠνεῖσθαι πολλοὺς τοῦ λακκαίου ὕδατος, ἃ μὲν οἱ καὶ τούτων τι τῶν φρεάτων ὠνεῖσθαι κυνται, τὴν τῆς ἀνεπαθείας ὑπόνοιαν οὐκ

οὐκ ἴσμεν. τὰς δ' αἰτίας εἰκὸς συμβαίνειν τοῦτο οὕτως, ὡς γε χαλεπὸς ἀφανίζεσθαι δεῖ. εἰκὸς μὲν οὕτως ἔχειν ὡς ὁ πολύβιος φησιν. εἰκὸς δὲ καὶ τὴν φλεβῶν ἴνας τὴν πηγαίων ὑποδεῖσας ἐξωθεῖν χαυνοῦσθαι, καὶ παράχυσιν εἰς τὰ πλάγια μᾶλλον δίδόναι τοῖς ὕδασιν, ἢ ἀναβλύζειν ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον ῥεῖθρον εἰς τὴν κρήνην. νοτίζεσθαι δ' ἀναγκαῖον ὧν κλύζοντος τοῦ κύματος. εἴθ' ὅπερ ἀθηνόδωρος φησὶν, εἰσπνεῖν τε, καὶ ἐκπνεῖν τὸ συμβαῖνον πρὸς τὰς πλημμυρίδας καὶ πρὸς τὰς ἀμπώτεις ἔοικεν εἶναι, ἂν τινα τῶν ῥεόντων ὑδάτων, ἃ κατ' ἄλλας μὲν πόρους ἐκχεῖ τὴν ἔκρησιν κατὰ φύσιν εἰς τὴν ὠκεανίαν. ὧν δὴ τὰ σώματα πηγὰς καὶ κρήνας καλοῦμεν, κατ' ἄλλους δὲ πόρους σωλήνωται πρὸς τὸ τῆς θαλάττης βάθος. καὶ σωεξαίρεντα μὲν ἐκεῖνα, ὥστε πλημμυρεῖν ὅταν οἷον ἐκπνοὴ γένηται, τὸ οἰκεῖον ἀφανίζει ῥεῖθρον, πάλιν ἀναχωρεῖ πρὸς τὸ οἰκεῖον ῥεῖθρον, ὅταν λάκκαινα λάβῃ τὴν ἀναχώρησιν. οὐκ οἶδα δὲ πῶς κατ' ἄλλα δεινοὺς ἀφανίζειν ὁ ποσειδώνιος οὐ φοίνικας, γὰρ τοῦτο μωρίαν μᾶλλον, ἢ δριμύτητα αὐτῶν κατέγνωκεν. ἡμέρᾳ μὲν γὰρ καὶ νυκτὶ ἡ τοῦ ἡλίου περιφορὰ μετρεῖται, ποτὲ μὲν ὑπὸ γῆς ὄντος, ποτὲ δ' ὑπὲρ γῆς φαινομένου. φησὶ δὲ τὴν τοῦ ὠκεανοῦ κίνησιν ὑπέχειν ἀφορισθῆναι πορίσθαι, τὴν μὲν ἡμερούσιον ἀφανίζουσαν, τὴν δὲ μίωνα, τὴν δ' γιαυσίαν, συμπαθῶς τῇ σελήνῃ. ὅταν γὰρ αὕτη ζῳδιακοῦ μέγεθος ὑπερέχῃ τοῦ ὁρίζοντος, ἄρχεσθαι πλεῖν τὴν θάλατταν ἐπὶ αἴσθησιν ἡ γῆς ἀδήλως μέχρι μεσουρανήσεως. ἐκκλίναντος δὲ τοῦ ἄστρου, πάλιν ἀναχωρεῖν τὸ πέλαγος κατ' ὀλίγον, ἕως ἂν ζῴδιον ὑπερέχῃ ἡ δύσεως ἡ δύσεως ἡ σελήνη, εἶτα μένειν τοσοῦτον γὰρ τῇ αὐτῇ κατάστασει χρόνον, ὅσον ἡ σελήνη σωάπτει πρὸς αὐτὴν τὴν δύσιν, καὶ ἔτι μᾶλλον τοσοῦδε, ὅσον κινεῖσθαι ὑπὸ γῆς ζῴδιον ἀποχοι ἂν τοῦ ὁρίζοντος. εἶτ' ὠκεανίαν πάλιν, ἕως τοῦ ὑπὸ γῆν μεσουρανήματος, εἶτ' ἀναχωρεῖν ἕως ἂν πρὸς τὰς ἀναβολὰς πορίσηται ἡ σελήνη ζῴδιον τοῦ ὁρίζοντος ἀποχῆ. μένειν δὲ μέχρι ἂν ζῴδιον ὑπὲρ γῆς μετρωειδῆ, εἶτα πάλιν ὑπαίνειν. ταύτην μὲν εἶναι λέγει τὴν ἡμερησίαν πορίσθην. τὴν δὲ μίωνα, ὅτι μέγιστα μὲν ἀπαλίρροια γίγνονται πρὸς τὰς συζυγίας, εἶτα μειοῦνται, μέχρι διχοτόμου· πάλιν δ' αὔξονται, μέχρι πανσελήνου· καὶ μειοῦνται πάλιν ἕως διχοτόμου φθινάδος, εἶθ' ἕως τῶν συζυγιῶν ἀναίσεις. πλεονάζειν καὶ χρόνῳ καὶ τάχει τὰς αὐξήσεις, τὰς δ' γιαυσίας, πρὸς τῶν γαδείρους πυθέσθαι φησὶ.

haud ſanè nouimus. Quod ſi hæc accidant, ipſas inter difficilia cauſas accipi oportet. Nã eo modo quo Polybius inquit, ſeſe habere uerìſimile eſt. Credibile etiam eſt, uenarum aliquas fontanarum exterius humectatas laſſari, & aquis in obliquum effuſionem magis præſtare, quàm per priſtinum alueum in fontem retundere. Humectari autem, inundante fluctu neceſſarium eſt. Deinde ſicut Athenodorus inquit, quod circa aquarum incrementum, aut decreſcentiam obuenit inſpirationi, aut expirationi per quàm ſimile uideẽ, ſi aliquæ fluentes aquæ, per alios quidẽ meatus effundunt effluxionem, ſecundum naturam in ſuperficiem, aquarum ora, fontes appellamus. Per alios uerò meatus, ad maris ſũdum contrahunt, illud ſimul extollentes, ut inundet. Quando uerò ipſa expiratio fiat ut proprium, nunc deſtituat, nũc repetat alueũ, cum & illud reuerſionem accipiat. Neſcio autem quo'nam modo Poſidonius, cum Phœnices cæteris in rebus idoneos eſſe demonſtret, hoc loco eorum fatuitatẽ potius quàm acumen damnat. Nam dies aut nox per ſolis menſuratur ambitum, interdum ſub tellure, interdum ſupra tellurem apparentis. Oceani uerò motum ait ſideris ſubire circuitũ, quendam quidem diurnum, quendam menſtruũ, quendã annuũ, ut lunæ contingit. Quo enim tempore iſta Zodiaci magnitudinem excedit horizontis, mare terram aſcẽdere incipit, ſenſu teſte, quoad in cœli medum conſcendeˊrit. Vbi uerò declinare ſidus ipſum cœperit, ſenſim rurſus pelagus reuertitur, donec occidentis ſignũ luna exuperat. Deinde tanto eadem in cõſtantia tẽpore manet, quanto luna ad ipſum coniungitur occaſum, & adhuc tanto magis, quanto ſub terram mota, ſignum ab horizonte diſtet. Poſtea rurſus aſcendere, quouſq; ſub tellurem in cœli medio ſit. Deinde regredi, quoad in ortum luna ſit procedens, ac ſignum diſtat ab horizonte. Conſiſtere uerò uſquequo ſignum ſupra terram eleuetur, & rurſus aſcendere. Hanc diurnam quidem eſſe circuitionem aſſerit. Menſtruã uerò quoniam maximi circa coniunctiones reflexus efficiuntur, deinde uſq; ad dimidiã minuuntur, iterum augentur uſq; ad rotundam lunæ formam, diminuũtur uſq; ad dimidiam decreſcentem, poſtmodum uſq; ad coniunctiones incrementa fiunt. Tempore autem & uelocitate creſcentias abundare, annuos uerò à Gaditanis perdidiciſſe refert.

Hi

Hi quidem aiunt, ut circa tropicum æſtiuum maximè creſcant, & receſſus & acceſſus, ipſe autem à tropico uſque ad æquinoctialem, diminui exiſtimat, at creſcere uſque ad hyemalem tropicum: deinde ad uernum æquinoctium decreſcere, porrò creſcere ad tropicum æſtiuum. Itaque cum circuitiones iſtæ die noctu que fiant, in utriuſque ſimul tempore mare bis accedat, atque bis diſcedat, & diurni temporis atque nocturni ordo ſeruetur, quo nã modo putei repletiones, p maris incremẽtis, multoties euenire putãt, nõ aũt ſæpe aquarũ defectiones? uel ſi multoties quidẽ, nõ aũt paribus uicibus, uel ſi etiã paribus uicibus, Gaditanos tamẽ ad hæc obſeruãda idoneos extitiſſe, quæquotidiana fiant. Cæterùm quę quotidiana fiant, obſeruaſſe ex ijs quæ ſemel quotannis eueniant, per circuitiones annuas. Quibus eum tamen fidem adhibere liquet, ex quibus diminutiones et acceſſiones fieri ſuſpicatus, è tropico in alterum tropicũ, & inde reuerſiones denuò. Atqui nec illud credibile ſit, quòd cum ad obſeruandum accurati ſint, euenientia non uiderint, non euenientibus autem crediderint. Itaq; Seleucum quendam à rubro mari profectum ait, quandam in his æqualitatem inæqualitatemq;, ſecundum ſignorum differentias referre. Cum enim in æquinoctialibus ſignis luna conſiſtat, æqualia fieri quæ accidant. In tropicis autem inæqualitatem & multitudine & celeritate prorſus exiſtere. Ex reliquis uerò ad ſingula ſecundum appropinquationes proportionem effici. Ipſe autem dicit, cum rotunda circa tropicum æſtiuum luna, in Herculis templo Gadibus uerſaretur dies complures, annuas differentias ſe intelligere nequiuiſſe. Circa menſis illius autem coniunctionẽ, magnã in Ilipa annotaſſe permutationẽ, præter ſuperioris tẽporis fluminis Bætis refuſiones, in quibus ne ad medietatẽ ripas irrigabat. Per id uerò tẽpus, adeò ſuperfuſas in undaſſe aquas, ut eodẽ in loco milites aquarent. Ilipa uerò à mari ſtad. DCC abeſt, finitimosq; pelago cãpos ad ſtad. XXX altitudinẽ, ex inũdatione demerſos, ita ut inſulę deprehẽderent, & fundamẽtorũ Herculei tẽpli ſublimitas, & ipſius aggeris, qui ante portũ Gadibus, pcũbit. Idẽ agger ab eo mẽſura quę ſitus, ut aſſerit, decẽ etiã cubitis cooperri uix poſſit. Quòd ſi quis factas aliq; in tẽpore acceſſiões duplicatas adiecerit, ſic magnitudinẽ inũdatiõis in cãpis manifeſtiſſimè exhiberet,

λεγόντων ὡς ηὐξημέναις προπαρὰ μᾶλιστα αὐ-
ξοιντο καὶ αἱ ἀναχωρήσεις, καὶ ὠπιδάσεις, ἐκάστῃ
δ' αὐτῶν ἀπὸ τῶν τροπῶν μειουμένῃ μὲν ἕως ἰσο-
μοιρίας, αὐξανομένῃ δὲ ἕως χειμερινῶν τροπῶν· ἐπὶ
μειοῦσθαι μέχρι ἐαρινῆς ἰσημερίας, εἶτα αὐξά-
σθαι μέχρι θερινῶν τροπῶν. τῶν δὲ παδιόδων τῶν
τῶν, τὸ μὲν καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ νύκτα πλῆ-
σιαίτερον χρόνον, οἷς μὲν ὠπιδάνσεις δὲ ἐλάτ-
τῆς, οἷς δὲ ἀναχωρήσεις, τεταγμένας δὲ
καὶ τῶν ἡμερησίων χρόνων, καὶ τῶν νυκτερινῶν·
πῶς οἴονται τὸ πολλάκις μὲν συμβαίνειν τὰς
ἀμπώτεις τῶν πλήρωσιν τοῦ φρέατος
πολλάκις δὲ τῶν λιψυδρίαν; ἢ πολλάκις μὲν
μὴ ἰσάκις δὲ, ἢ καὶ ἰσάκις δὲ, οὐδὲ γαδειτα-
ῦτα μὲν ἱκανὸς γνέσθαι τηρῆσαι καθ' ἑκά-
ραν γινόμενα. τὰς δ' φνιαυσίους παδιόδους τῶν
τῶν ἅπαξ συμβαινόντων κατ' ἔτος τηρεῖν
τὰ καθ' ἡμέραν γινόμενα. ἀλλὰ μὴν ὅτι γε
σθύει αὐτοῖς, οἵλιπον δ' ὧν καὶ παρασκάζ
θαι τὰς μειώσεις καὶ πάλιν αὐξήσεις, ἀφ' τῶν
πῶν ὧδε τροπάς τε ἑτέρας, κἀκείθεν πάλιν
πανόσθους. καὶ μὲν δὲ ἐκεῖνο εἰκός, ὅτι τηρεῖ
κοί ὄντον τὰ μὲν συμβαίνοντα δι' εἰδέν, τὰ
δὲ μὴ συμβαίνοσιν ἐπίσδυλον. φησὶ δ' ὡ
σέλδυκον γὸν ἀφ' ἧ ὀρυθρᾶς θαλάττης, καὶ
νωμαλίαν τινὰ ἐκ τούτοις καὶ ὁμαλότητα λέ
γειν καὶ τὰς τῶν ζωδίων διαφοράς. φ μὲν γὰ
ζοῖς ἰσημερινοῖς ζωδίοις ἡ σελήνη ἴσως ἐμ
λίζειν τὰ πάθη, φ δὲ τοῖς τροπικοῖς ἀνωμαλί
αν εἶναι, καὶ πλήθει καὶ τάχει. τῶν δ' ἄλλων ἴσως
καὶ τὰ οὖν σωτερισμοὺς εἶναι τῶν ἀνωμαλίαι
αὐτὸς δ' καὶ τὰς θορινὰς ζοπὰς περὶ ἧς
σέλλιον φησὶν φ τῷ ἡρακλείῳ γνώμονι τ
φ γαδείροις, πλείους ἡμέρας μὴ διαπαύσαι
νεῖναι τὰς φνιαυσίους διαφοράς. περὶ μὲν
τῶν σωόδων ἐκείνου τὸ μῆκος, τηρήσαι μὲ
γάλῳ παραλλαγῶ, φ ἰλίπα δὲ τῶν
πὸ ἀναπωτῆς παρὰ τὰς ἔμπροσθεν, φ
οὐδὲ ἕως ἡμίσους τὰς ὄχθας ἔβρεχε. τό, τε
ὑπορχεῖσθαι τὸ ὕδωρ, ὥσθ' ὑδρεύεσθαι κα
στρατιώτας αὐτόθι. διέχει δ' ἡ ἰλίπα δὲ
λάττης περὶ ἑπτακοσίους σταδίους. τῶν δ' ὑ
πὶ θαλάττῃ πεδίων, καὶ ὧν λ σταδίους ε
βάθος καλυπτομένων ὑπὸ δὲ πλημμυρί
δος, ὥστε καὶ νήσους ἀπολαμβάνεσθαι, τὸ
κρυπτίδος ὕ↓ος, δὲ τε τὸν νεῶ τὸν φ γαδ
ρακλείῳ, καὶ δὲ τὸ χώματος, ὃ τὸ λιμένα
πρόκειται, τὸν φ γαδείροις. οὐσ' ὧδε δίκαι
πήχεις καλυπτόμενον, ἀναμετρῆσαι φασὶ
καὶ πόδη δέ τις καὶ ὁ διπλάσιον ῥύσιν
κατὰ τὰς γνωμονίας ποτὲ παραυξήσεσθαι
τω παραχεῖν ἂν τῶν ἐμφασιν, ὡ φ τοῖς τ
δίοις πρόκειται τὸ μέγεθος δὲ πλημμυρίδος

τοῦτο μὲν δὴ τὸ παθος, κοινὸν ἱστορεῖται κα-
τὰ πᾶσαν τὴν κύκλῳ παρωκεανῖτιν. τὸ δὲ
τοῦ ὕδατος ποταμοῦ, καινόν καὶ ἴδιον φη-
σὶν οὗτος. πλημμυρεῖ γὰρ ἐν ὅπου καὶ χω
εἰς ὄμβρων καὶ χιόνων, ἐπειδὰν τὰ βόρεια
πνεύματα πλεονάσῃ. αἰτίαν δ' εἶναι τὴν
λίμνην, δι' ἧς ῥεῖ. σωεβαλέσθαι γὰρ τὸ λι-
μναῖον ὑπὸ τῶν ἀνέμων. ἱστορεῖ δὲ καὶ δι' ὑ-
δρου φ γαδείρους, ὄζους ἔχειν καὶ πομμύους
εἰς ἔλαφος, πολλάκις δὲ φύλλα, ξιφοειδῆ
πέχυαῖα τὸ μῆκος, πλάτος δὲ τετραδακ-
τύλια. πορὶ δὲ νέαν καρχηδόνα, δι' ὑδρου δ
ἀκάνθης φλοιὸν ἀφίσθαι. δ οὗ ὑφάσματα
γίνεται κάλλιστα. τοῦ μὲν οὖν φ γαδείροις,
καὶ ἡμεῖς εἰδόμεν ὅμοιον φ ἀγύπτῳ κατὰ
τὸν τῶν ἐλάδων κατάκαμψιν, τοῖς δὲ φύλ-
λοις ἀνόμοιον, φὸ δὲ καρπὸν ἔχειν, ὅσον δ' ἐ-
χειν φησί. τὰ δ' ἀκάνθινα ὑφαίνεται καὶ φ
καππαδοκίᾳ, φορῷμ δ' οὐδὲ δι' ὑδρου τὸν
ἄκανθαν δ ἧς ὁ φλοιὸς, ἀλλὰ χαμαίζηλος ἡ
βοτάνη. τοῦ δὲ δι' ὑδρου τοῦ φ γαδείροις,
καὶ ὅσον πεποίηται, ὅτι ἐλάδου μὲν ἀ-
ποκλωμένου, γάλα ῥεῖ· ῥίζης δὲ τεμνομένης,
μελτῶδες ὑγρὸν ἀναφορεῖται. τοσαῦτα καὶ
περὶ τῶν γαδείρων. αἱ δὲ καστιτερίδες, δέ-
κα μυρίοσι λείπονται δ' ἐγγὺς ἀλλήλων, πρὸς
ἄρκτον, ἀπὸ τοῦ τῶν ἀρτάβρων λιμένος πε-
λαγίαι. μία δ' αὐτῶν ἔρημος ὄζει, τὰς δ' ἄλ-
λας οἰκοῦσιν ἄνθρωποι μελάγχλαινοι, ποδή
ρεις φ δὲ λυκοῦντες οὓς χιτῶνας, ἐζωσμένοι πε
ὶ τὰ στέρνα, μετὰ ῥάβδων περιπατοῦντες,
ὁμοιοι τοῖς τραγοις ταῖς ὀρεσίαις. ζῶσι δ'
ἀπὸ βοσκημάτων νομαδικῶς τὸ πλέον, με-
τάλλα δὲ ἔχοντες καστιτέρου καὶ μολύβδου,
ἀργύριον αὐτὶ τούτων καὶ τῶν ἀρμάτων δι-
αλλάττονται, καὶ ἄλας καὶ χαλκώματα
πρὸς οὓς ἐμπόρους. πρότερον μὲν οὖν, φοί-
νικες μόνοι τὴν εἰσπορίαν ἔσεσθαι ταύτην
ἐκ τῶν γαδείρων, ληρύττοντες ἅπασι τὸν
πλοῦν. τῶν δὲ ῥωμαίων ἐπαπολουθούν-
των ναυκλήρῳ τινί, ὅπως καὶ αὐτοὶ γνοῖ-
εν τὰ ἐμπορεῖα, φθόνῳ ὁ ναύκληρος ἐκὼν
εἰς τραγος ἐξέβαλε τὴν ναῦν. ἐπαγα-
γὼν δ' ἐς τὸν αὐτὸν ἔλεθρον, καὶ τοὺς ἑπο-
μένους αὐτοῖς ἐσώθη δι' ναυαγίου. καὶ ἀ-
πέλαβε δημοσίαν τὴν τιμὴν ὧν ἀπέλα-
βε φορτίων. οἱ ῥωμαῖοι δὲ ὅμως πειρώμενοι
πολλάκις, ἐξέμαθον τὸν πλοῦν. ἐπειδὴ
δὲ καὶ πόλιος κράτος δι' αὐ-
τοὺς ἔγνω τὰ μέταλλα ἐκ μικροῦ βάθους
ὀρυττόμενα, καὶ τοὺς ἀνδρας εἰρωμένους
ἐκ φθονουσίας ἄλλη τὴν θάλατταν ὁργά-
ζεσθαι, ταύτῃ τοῖς ἐθέλουσιν ἐπίπλεξε·

Hoc communiter accidere tradit per uniuerſam circumiacentem oceano plagam. At nouum quiddam de libero amne, eiq; peculiare iſte commemorat: ſiquidem eum (inquit) nõ nullis in locis abſq; imbribus, abſq; niuibus, inundationibus late ſpargi, ubi ab aquilone uenti frequentes ingruant. Cuius rei cauſam eſſe affert lacum, per quem elabitur. Cum illo enim lacus aqua, impellentibus uentis extruditur. De arbore quoq; Gadibus exiſtente ſcriptis prodidit, quæ ramos humum uſq; incuruatos habeat, frondes ſæpiſsimè mucronis ſpeciem geſtantes: quarum ad cubitũ longitudo eſt, latitudo uerò digitorum quatuor. Circa nouam Carthaginẽ arborem eſſe, quæ de ſpina corticẽ emittat, ex quo telæ pulcherrimę conficiantur. Huic quidem Gaditanæ, nos in Aegypto, in ipſa ramorum curuatura ſimilem perſpeximus, cæterùm frõde diſſimilem, ac infructuoſam. Hanc autem fructũ ferre dicit. In Cappadocia quoq; è ſpinis collecta texuntur. Arbor aũt nulla ſpinas affert, è quibus cortex extet, uerũ humi ſerpens herba. Gaditanæ uerò arbori & illud innatum eſſe traditur, quòd uno fracto ramo lac effluit: quòd ſi radicẽ abſcideris, minĩ humor exudat. De Gadibus hactenus. Caſſiterides autẽ inſulæ decẽ numero ſunt inter ſe propinquę, ad aquilonẽ iacentes, in pelagus expoſitæ ab Artabrorum portu. Earum una deſerta eſt, reliquas habitant homines colore fuſco, talares induẽtes tunicas, cingula pectoribus geſtantes. cum baculis deambulant, tragicarum perquã ſimiles furiarũ. Victus illis ut plurimũ ex armẽtis nomadicõs, id eſt ritu paſtorali. Stanni ac plũbi metalla, id eſt occultas ſub terra uenas habent, pro quibus ſimul & pro pellibus tegulas permutãt, & ſales cũ negotiatoribus, nec minus ęrea uaſa. Hãc negotiandi uiã ſoli antea Phœnices è Gadib. miſſi aggrediebãt, cũ interim curſũ iſtũ cũctos mortales ipſi celarẽt. At enim Romani ut emporia illa noſcitarẽt, quendã cõſectati ſunt nauclerũ, qui per inuidiã ſpõtè limoſos in locos illiſa naui, eandẽ in cladẽ ſectatores inducẽs, ab naufragio euaſit incolumis. Quo ex facto amiſſi oneris preciũ, publicè reſtitutũ accepit. Romani tamen faciẽtes crebro periculũ, curſũ illũ nauigatiõe frequẽti perdidicere. Pòſt uerò q̃ P. Craſſus aduerſus eos tranſmiſſus, metalla paruæ altitudinis effoſſa cognouit, & mortales ipſos pacis ſtudio, maritimis omnino deditos actionibus, hanc optãtibus induſtriã aperuit:

licet

licet amplius hoc ipsum mare sit, quàm quod inter Britanniam interiacet insulam. De Hispania quidem, & de adiacentibus insulis hactenus.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM Liber quartus.

ARGVMENTVM.

Quarto libro Galliæ continetur descriptio, hoc est quicquid intra alpes Pyrenæosq; & utrunq; mare atque Rhenum complectitur. Obiter Britannia quoq; & aliæ aliquot in mari propinquæ insulæ, moresq; & ritus omnium explicantur.

DEinceps transalpina Gallia existit, cuius forma prius adumbratione quadã descripta est, pariter & magnitudo. nũc singula dicẽda sunt. Qui dã eã treis in partes diuisere, Aquitanos, Belgas, Celtasq; nominatim appellantes. Aquitanos nõ modò lingua, sed etiã corporibus permutatos, Hispanis magis quàm Gallis similes. Reliquos uerò Gallica sanè facie, uerùm eadẽ nõ usquequaq; lingua omnes, sed plerisq; paululũ uariata. Rerũ publicarũ moderationes, et uiuẽdi formulę paulisper immutatæ. Aquitanos & Celtas eos appellabant, quos Pyrenæ mõti adiacentes, Cẽmenus mõs disterminat. Mõtes siquidẽ Pyreneĩ hãc Gallię partẽ ab occasu terminare dicunt, mare utroq; ex latere pertingẽtes & internũ & externũ. Ab ortu Rhenus, qui æquali à Pyrenæis mõtibus spacio, ad lineã distat. Ab Aquilone & meridie sic iacet, ut ab septẽtrionalibus promõtoriis Pyrenes inchoãs Oceanus ambiat, usq; ad Rheni eruptiones. ẽ regione aũt Massiliense est ac Narbonense pelagus, subinde Alpes ab ora incipiẽtes Ligustica, usq; ad Rheni fontes. Cẽmenus uerò mons in Pyrenen, medios per campos rectà perducitur, et in medio desinit prope Lugdunum ad stad. millia duo prolixus. Aquitanos igitur nuncupabãt, qui ad Septentrionalem Pyrenes partem, & Cemmenum habitant, usque ad Oceanum & intra Garumnam fluuium. At Celtas qui ad alteram pertinent plagam, ad Massiliæ ac Narbonis mare, qui rupes Alpium aliqua ex parte attingunt. Belgas uerò nominabant reliquos Oceano confines usque ad ostia Rheni, & nonnullos Rheni & Alpium uicinos incolas. Sic nanq;

καὶ πρὸ οὔσαν πλέω ἢ διεργούσης ἐς τὴν Βρετανικλύ. καὶ πρὶ μὲν ἢ ἰβηρίας καὶ τῶν προκειμένων νήσων ταῦτα, ἐφ' ἑξῆς δ' ἤδη ἡ ἐντὸς τῶν ἄλπεων διελτική.

ΣΤΡΆΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ Βιβλίον τέταρτον.

ΥΠΌΘΕΣΙΣ.

Ἐν τῷ τεταρτῳ τὰ περὶ γαλίαν καὶ ἰβηρίαν καὶ ὅσα διείργουσιν αἱ ἄλπεις τῆς ἰβηρίας οὖσαν οἷς καὶ βρεταννία, καὶ τῶν ὠκεανιτίδων νήσων τινές. ὅσαι καὶ λοκοῦσιν οἰκεῖσθαι καὶ βαρβαρικὰ χώραν, καὶ ἔθνη παροικοῦντα τοῦ ἱγερυ πόρου.

ΕΦεξῆς δ' ἤδη ἡ ἐντὸς τῶν ἄλπεων διελτική. πάντης δὲ καὶ τὸ χῆμα τὴν γεγραπται πρότερον πόλις, καὶ τὸ μέγεθος νυνὶ δὲ λεκτέον τὰ καθ' ἕκαστα. οἱ μὲν δὴ τειχῆ δήμοιν ἀκυϊτανοὺς καὶ βέλγας καλοῦσιν καὶ κέλτας. οὓς μὲν ἀκυϊτανοὺς, τελέως ἀλλοφύλους, οὐ τῇ γλώττῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς σώμασιν, ἐοικόσι μᾶλλον, ἢ γαλάταις· οὓς δὲ λοιποὺς γαλατικῇ μίᾳ, τὸν ὄψιν, ὁμογλώττους δ' οὐ πάντας. ἀλλ' ἐνίους μικρὸν παραλλάττοντας τῆς γλώττης. καὶ πολιτεία δὲ, καὶ οἱ βίοι μικρὸν ἀλλαγμένοι εἰσίν. ἀκυϊτανοὺς μὲν οὖν καὶ κέλτας ἔλεγον, οὓς πῶς τῇ πυρήνῃ, διωρισμένους ὄρει. ἔρηται γὰρ ὅτι τῷ κελτικῷ ταύτῳ ἀρ' μὲν ἡ νότου ὡς ὁρίζει τὰ πυρηναῖα ὄρη ἡ ἐπὶ θάτερα ἡ λάττης, ἡ τε ὠκεὸς καὶ ἡ ἐκτὸς πόντος πάντα, ἀρ' δὲ τῶν αὐστρινῶν ὁ ῥῆνος παράλληλος ὢν τῇ πυρήνῃ. τὰ δ' ἀφ' ἧς ἀρκτῴη καὶ ἡ μεσημβρίας, τὰ μὲν ὁ ὠκεανὸς πρὸς ἑσπέραν, ἀρξάμενος ἀφ' ἧς βορέαν ἄκρων ἡ πυρήνης μέχρι τῆς ἐκβολῶν τοῦ ῥήνου· τὸ δ' ὄρος ναυτίας, ἡ ἡ μασσαλίαν καὶ ναρβῶνα θάλαττα, καὶ αἱ ἄλπεις ἀφ' ἧς λιγυστικῆς ἀρξάμεναι μέχρι τῶν πηγῶν τοῦ ῥήνου. τῇ δὲ πυρήνῃ πρὸς ὀρθὰς ἥκει τὸ κεμμένον ὄρος ἀπὸ μέσων τῶν πολίων, καὶ παύεται καταμέσα πλησίον λουγδούνου, πρὸς διχιλίους ἑκατὸν σταδίους. ἀπέχουσι δὲ τοίνυν ἔλεγον οὗ τὰ βόρεια ἡ πυρήνης μέρη κατέχοντας, καὶ τ' κεμμένης, μέχρι πρὸς τ' ὠκεανόν, τὰ γὰρ γαρουνα ποταμὸν, κέλτας ἤ, οὓς ὧδε θάτερα μέρη καθήκοντες, καὶ τῶν ἡ μασσαλίαν καὶ ναρβῶνα θάλατταν, ἀπομιγνύς δὲ καὶ τῶν ἄλπεων ὀρῶν φύλακας. βέλγας δ' ἔλεγον οὓς λοιποὺς τε τῶν πρὸς ἀρκτῴην μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ῥήνου, καί τινας τῶν πρὸς οἰκούντων τὸν ἐρῆνον καὶ τὰς ἄλπεις. ὅτου τὰ

δὲ καὶ ὁ θεὸς καίσαρ ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν εἴρηκεν. ὁ δὲ σεβαστὸς καίσαρ τετραχῇ διελὼν, τοὺς μὲν κέλτας ἡ ναρβωνίτιδι ἐπαρχίας ἀπέφηνεν, ἀκυϊτανοὺς δ' οὓς πρὸ ἐκείνου. προσέθηκε δὲ ἐπαράς καὶ ὀλίγα ἔθνη τῶν μεταξὺ τοῦ γαρούνα, καὶ τοῦ λίγυρος ποταμοῦ νεμομένων. τὸν δὲ λοιπὸν διελὼν δίχα, τὸν μὲν λουγδούνῳ προσώρισε μέχρι τῶν ἄνω μορῶν τοῦ ῥήνου, τὸν δὲ τοῖς βέλγαις. ὅσα μὲν οὖν φυσικῶς διώρισται, δεῖ λέγειν τὸν γεωγράφον, καὶ ὅσα ἐθνικῶς, καὶ ὅτι αὖ ἢ καὶ μνήμης ἄξια· ὅλα δ' οἱ ἡγεμόνες πρὸς τοὺς καιροὺς πολιτεύμενοι διατάττουσί ποικίλως, ἀρκεῖ καὶ γὰρ κεφαλαίῳ τις εἴπῃ τὸ δ' ἀκριβοῦς, ἄλλοις παραχωρητέον. ἅπασα μὲν οὖν αὕτη, ποταμοῖς κατάῤῥυτο ἡ χώρα, τοῖς μὲν ἐκ τῶν ἄλπεων καταφερομένοις, τοῖς δ' ἐκ τοῦ κεμμένου, καὶ τῆς πυρήνης· καὶ τοῖς μὲν εἰς τὸν ὠκεανὸν ἐκβάλλουσι, τοῖς δὲ εἰς τὴν ἡμετέραν θάλατταν. δι' ὧν δὲ φέροντα χωρίων, πεδία ἐστὶ τὰ πλεῖστα. καὶ γεωλοφίαι, διάῤῥους ἔχουσαι πλωτούς. οὕτως δ' εὐφυῶς ἴσχει τὰ ῥεῖθρα πρὸς ἄλληλα, ὥστ' ἐξ ἑκατέρας τῆς θαλάττης εἰς τὴν ἑκατέραν κατανομίζεσθαι πορευομένων, ἐπ' ὀλίγον τῶν φορτίων καὶ σὺν πεζῷ συμμαρῶς. τὸ δὲ πλέον τοῖς ποταμοῖς, τοῖς μὲν ἀναγομένων, τοῖς δὲ καταγομένων. ἔχει δέ τι πλεονέκτημα πρὸς ὅδωρ ὁ ῥοδανός. καὶ γὰρ πολαχόθεν ὄντι σύῤῥους, ὥσπερ εἴρηται, καὶ σωφάτῃ πρὸς τὴν ἡμετέραν θάλατταν πρείττων ἡ ἐκτὸς οὖσαν, καὶ διὰ χώρας διέξεισι ἡ εὐδαιμονεστάτης τῶν ταύτῃ. τοὺς δ' αὐτοὺς ἐκφέρει καρποὺς ἡ ναρβωνίτις ἅπασα, ὥσπερ ἡ ἰταλία. παχύνει δ' ὧδε τὰς ἀρκτους καὶ τὸ κεμμένου ὄρος, ἡ μὲν ἐλαιοφυτος καὶ συνοφόρος, ἐκλείπει, τ' ἄλλα δὲ φύεται, καὶ ἡ ἄμπελος δὲ πρόϊοῦσιν, οὐ ῥᾳδίως τελεσφορεῖ. ἡ δ' ἄλλη πᾶσα, σῖτον φέρει πολύν, καὶ κέγχρον καὶ βάλανον, καὶ βοσκήματα παντοῖα. ἀργὸν δ' αὖ ἡ οὐδὲν, πλὴν εἴ τι ἕλεσι κεκώλυται καὶ δρυμοῖς. καί τοι καὶ ὧδε σωφρονεῖται πολυανθρωπίᾳ μᾶλλον, ἢ ὧν ἐπιμέλειᾳ. καὶ γὰρ τοκάδας αἱ γυναῖκες, καὶ τρέφειν ἀγαθαί. οἱ δ' ἄνδρες μαχηταὶ μᾶλλον, ἢ γεωργοί. νυνὶ δ' ἀναγκάζονται γεωργεῖν, καθεῖρνοι τὰ ὅπλα. κοινῇ μὲν οὖν ταῦτα λέγομεν, πρὸ ἡ ἐκτὸς πάσης κελτικῆς. ἐπεὶ δὲ τῶν τεταρτημορίων ἑκάστου διαλαβόντος, λέγομεν νυνὶ μεμνημένοι τυπωδῶς. καὶ πρῶτον περὶ τῆς ναρβωνίτιδος.

& diuus Cæsar in Commentarijs scriptum reliquit. At enim Cæsar Augustus quadrifariam partiens, Celtes quidem Narbonensis prouinciæ definit: Aquitanos uerò, quos & ille sanè extollens, insuper decem adiecit gentes, ex ijs quæ inter Garumnam & Ligyrin fluuium colunt. Reliquam dupliciter partiuit: unam quidẽ Lugduno applicãs, usq; ad superiorem Rheni plagam, alterã uero Belgis. Quæcunq; igitur secundum naturæ partes distincta sunt, orbis descriptori dicenda sunt, & quæ secundum gentium habitationes, & quicquid mentione dignum est. Quæcunque uerò principes reipublicæ, temporibus obsequentes, uarijs modis instituũt, summatim commemorasse satis est. Diligentia uerò cæteris concedenda. Hæc igitur plaga omni ex parte fluuijs spargitur, cum alij ex Alpibus, alij ex Cemmeno, & Pyrenæo deferantur: nonnulli etiam in oceanum, aliqui in nostrum pelagus erumpant. Loca uero per quæ diffluũt, ut plurimum campestria sunt, tumulisq; prædita, fluctisq; nauigabilibus commoda. Sic autem naturæ bonitate inuicem sese amnes habent, ut ab utroque in utrunq; mare facile sarcinæ deportentur, pusillo terrestris itineris spacio, cum plurimum per amnes aut aduersos subuehantur, aut secundos deuehantur, eam ad rem nõnihil excellit Rhodanus. Nam multis ex locis aquæ in illum confluunt, ueluti dictum est. Isq; nostro adiungitur mari, quod externo melius est, fœlicissimos quoq; per agros huius regionis diffluens. Narbonensis enim ora eosdẽ quos & Italia fructus producit. Quod si proficiscaris ad Arctos, montemq; Cemmenũ, oliueta ficiq; deficiunt: alia tamen procreantur. Vlterius uerò progrediens, non facile uitem, uuas ad maturitatem conficere perspicies. Alia uniuersa frumenta, milium, glandẽ ubertim gignit, & omnis generis pecora. Nulla ipsius pars inculta iacet, excepto duntaxat si quid paludes ac syluæ coli prohibeãt. Atqui longè magis hominum frequentia, quàm cura incolit, aut diligentia. Etenim mulieres quidẽ fœcunditate, & educandi studio optimæ, uiri autem bellorũ magis quàm agri colendi studiosi. Hac aũt ætate terrarum culturam, depositis armis, coguntur amplecti. Ista quidem de tota exteriore Gallia communia dicimus. De quadrifaria uerò sic facta diuisione, singulas repetentes partes, in figuræ modũ differamus, et de Narbonnensi primò.

Huius forma diſtantibus quodammodo inter ſe ad Pyrenen lineis, ab occaſu deſcribit, ab ſeptentrione autem ad Cemmenum. ex reliquis autem, aliam ſanè ad auſtrum mare cõficit, quod inter Pyrenen, Maſſiliamq; iacet: ab oriente uerò partim Alpes & interuallũ, quod inter Alpes per rectam intercipitur, & radices Cemmeni, ad Rhodanum uſque pertinentes, à quibus ad prædictam Alpium rectam, directus efficitur angulus. Ad auſtrale autem latus, ad dictam figuram deinceps maritima iacet, quam tenent Maſſilienſes, & Salyes uſq; in Ligures Italiam uerſus, & flumen Varũ. Hic eſt, ut antea diximus, primus Narbonenſis oræ finis, & Italiæ, æſtiuo quidem tẽpore ſanè perexiguus, hyeme uerò ad ſtad. uſq; ſeptem latius expanditur. Hinc igitur litus uſq; ad Pyrenææ Veneris templũ extendit. Hic eſt & huius prouinciæ, & Hiſpaniẽſis terminus. Quidam uerò tractum, in quo Pompeij trophæa ſunt, Hiſpaniæ & Galliæ confinia declarant. Hoc exloco uſq; Narbonẽ LXIII milliaria ſunt, at hinc Nemauſum LXXXVIII, è Nemauſoq; per Vrgenum atque Taraſconem ad Calidas aquas, quas Sextias nominant prope Maſſiliã, ſunt milia tria & quinquaginta. Hinc uerò ad Antipolin et Varum flumen millia LXXIII. Vt ſimul millia fiant CCLXXVII. Quidã ſanè ab Aphrodiſio, id eſt Venerio uſq; ad Varum ſtad. eſſe millia II & DC. ſcripſerunt, aliqui uerò CC adiecerũt. Haud enim de interuallis concordant. Per uiam autem alteram per Vocontios & Contium uſq; Gernum & Taraſconẽ, communis eſt tranſitus ab Nemauſo. Hinc ad Vocontiorum fines, ad initium conſcendendarum Alpium, per Druentiam et Caballionem, miliaria LXIII. Rurſus hinc ad alteros Vocontiorum fines, ad Cottium mil. c. uno minus ad uicũ Epeprodunum. Inde totidem per Brigantium uicum, & ex Scingomago, & tranſitione Alpium, ad Ocelũ, ubi terra Cottij finem habet, & ab Scingomago iam Italia nominatur. Hinc autem ad Ocelũ mil. ſunt XXVII. Phocæenſiũ uerò ædificiũ eſt Maſſilia, petroſo in loco ſita, cui quidem portus ſubiacet, ſaxum uidelicet in theatri forma ad auſtrum ſpectans. Vrbs uniuerſa pulcherrimis circumcincta mœnibus, magnitudine eximia. In cuius arce Epheſium, et Apollinis Delphici templum conditum eſt.

ταύτης δὲ τὸ χῆμα παραλληλόγραμμόν πως ὄντι, ἐκ μὲν τῆς ἐπιφανείας γραφομένην πρὸς πελάγη, πρὸς δὲ τὰς ἄρκτους τῆς κεμμένου. τὰς δὲ λοιπὰς, τὴν μὲν νότιον ἡ θάλαττα ποιεῖ, μεταξὺ πυρήνης καὶ μασσαλίας, τὴν δ' ἐντὸς αἱ ἄλπεις ἐκ μέρους, καὶ τὸ μεταξὺ τούτων ἄσημα τῶν ἄλπεων, ἐπ' εὐθείας αὐτὰς λαμβάνοντι. καὶ τῶν ἐπιφανειῶν τὴν κεμμένου τὴν καθηκούσαν ὠθὶ τὸν ῥοδανὸν, καὶ ποιούσαν πρὸς αὐτὴν γωνίαν πρὸς τὴν λεχθεῖσαν ἀπὸ τῶν ἄλπεων εὐθεῖαν. τῆς δὲ νοτίου πρόκειται παρὰ τὸ λεχθὲν χῆμα ἡ ἐφεξῆς παραλία, ἣν ἔχουσιν οἵ τε μασσαλιῶται, καὶ οἱ σαλυάδων χερρονήσου, ὠθὶ τὰ πρὸς ἰταλίαν μέρη, καὶ τὸν ὄναρον ποταμόν. οὗτος δ' ὅσον, ὡς ἐπὶ πρόσορον, θέσιον τῆς ναρβωνίτιδος. ἐπαρχία καὶ τῆς ἰταλίας, θόρυους μὲν μικρὸς, χεμάρρους δὲ μέχρι ἑπτὰ σταδίων πλατυνόμενος. χῆτοι μὲν οὖν ἡ παραλία παρατείνει μέχρι τοῦ ἱεροῦ τῆς περλωπαίας ἀφροδίτης, καὶ ἔστιν ὅσον ταύτης τὸ τῆς ἐπαρχίας, καὶ τῆς ἰβηρικῆς. χῶροι δὲ τὸν τόπον χῶ ᾧ ὅδε τὰ πρωτεῖον πρόσωπα, θέσιον ἰβηρίας ἀκρωτήριον καὶ τῆς κελτικῆς. ἔστι δ' ἐνθὲν εἰς ναρβῶνα μίλια ξν' ἐκεῖθεν. εἰς δὲ νέμαυσον, ὀγδήκοντα ὀκτὼ. ἐκ νεμαύσου δὲ διὰ οὐεργμοῦ καὶ παράσκων εἰς τὰ θέρμα ὕδατα τὰ ὀνόματα καλούμενα, ἅπερ πλησίον μασσαλίας ἐστί, νῦ· ἐντεῦθεν δὲ εἰς αὐτίπολιν καὶ τὸν ὄναρον ποταμόν οῦ. ὥστε τὰ σύμπαντα γίνεται μίλια διακόσια ἑβδομήκοντα ἑπτά. ἔνιοι δ' ἀπὸ τοῦ ἀφροδισίου μέχρι τοῦ οὐάρου διδύμους ἀνέγραψαν διχιλίους ἑξακοσίους. οἱ δὲ καὶ διακοσίους πρωτιθέασιν. οὐ γὰρ ὁμολογεῖται πρὸς τῶν διαστημάτων. κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ὁδὸν τὴν διὰ οὐοκοντίων καὶ τῆς κοττίου. μέχρι μὲν οὖν γόρνου, καὶ παράσκων κοινὴ ὁδός ἐστιν ἀπὸ νεμαύσου. ἐντεῦθεν δὲ ὧδε μὲν οὐοκοντίων ὅρους, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναβάσεως τῶν ἄλπεων διὰ δρουεντίας καὶ καβαλλίωνος μίλια ἑξήκοντα τρία. πάλιν δ' ἐντεῦθεν ὧδε τοὺς ἑτέρους ὅρους τῶν οὐοκοντίων πρὸς τὴν κοττίου μίλια ἑκατὸν ἑπτὰ δέοντα, εἰς ἐπεβρόδυνον κώμην. εἶτ' ἄλλοι τοσοῦτοι διὰ βεργαντίου κώμης, ἐκκομιγομάγου, καὶ τῆς τῶν ἄλπεων ὑποῤῥύσεως, ὧδε ὤκελον τὸ πόρας τῆς κοττίου γῆς. ἡ δὲ ἀπὸ σκιγομάγου δὲ ἤδη ἰταλία λέγεται. ἔστι δ' ἐνθένδε ὧδε ὤκελον, μίλια κζ. κτίσμα δ' ἐστὶ φωκαιέων ἡ μασσαλία, κεῖται δ' ὠθὶ χοιλὸν ὑπὸ τραχώδεσι, ὑποπέπωκε δ' αὐτῇ ὁ λιμὴν θεατροειδὴς ὢν τὸ μέγεθος, βλέπουσι πρὸς τὸν νότον. τετείχισται δὲ καλῶς ἡ αὐτὴ καὶ ἡ πόλις σύμπασα, μέγεθος ἔχουσα ἀξιόλογον. τῆς δὲ τῆς ἄκρας τὸ ἐφέσιον ἵδρυται, καὶ τὸ τοῦ δελφινίου ἀπόλλωνος ἱερόν.

Hoc quidẽ nomini Ionico omni cõmune eſt. Epheſium autem Epheſiæ Dianæ ædes ſacra eſt. Nam cum Phocenſes à natali ſolo diſcederent, ſermo excidiſſe traditur nauigationis principi atq; duci, ut ab Diana Epheſia curſus initium auſpicarentur. igitur Epheſum appulſos percontari, quo'nã modo ex dea imperatum aſſequerentur. Porrò Ariſtarchæ matronæ admodũ honoratæ, deam in ſomnis aſtitiſſe imperantem, ut accepto quodam à ſacris ſimulacro, unà cum Phocenſibus nauigationem Ariſtarcha ſubiret. Eo autẽ confecto, ut primum colonia curſum expleuit, & fanum ædificatum eſſe, & Ariſtarcham eximia ueneratione habitã, templiq; ſacerdotẽ deſignatã. Subinde in ciuitatibus per coloniãs deductis, deã hanc ubiq; honorem in primis aſſecutam: & eundẽ diuinæ ſtatuæ ordinem, & reliqua eodem ritu ſeruari, quæ in ipſa metropoli conſueuere. Cæterùm Maſſilienſes rem urbanam per optimates & Ariſtocratiam regentes, omnes legum æquitate ſuperant, conſilium DC exuiris inſtituentes, qui quoad uita ſuperſit, id honoris genus habẽt, quos * Timitos id eſt honorificos appellãt. Quindecim uerò ſenatus ſunt principes, qui bus quæ ad manus prompta obueniunt, moderari ac regere datum eſt. Rurſum ex hiſce quindecim tres ſunt præſides, quib. plurimũ poteſtatis attribuit. Verùm ex his nemo timuchus creat, qui liberos nõ habet, ne ue de ciuiũ ſanguine, tertiã per generationẽ ortus ſit. Eorum leges Ionico de more ſunt publicè propoſitæ. Ipſorũ ager oliuetis ac uinetis natura cultus, ferendis autẽ frumentis, ob aſperitatẽ ſanè tenuior ac ſterilis, ea propter mari magis quàm telluri fiduciã habentes, nauigationẽ pro eorũ ingenio delegerunt: poſtmodum tamen uirorũ fortitudine ualẽtes, quoſdam uicinorũ campos occuparũt, eodẽ ſanè robore quo & urbes condiderunt nõnullas inter Hiſpanos, quibus & Dianæ Epheſiæ ſacra, more patrio tradiderũt, ut & Græcanicis ritibus immolarent. Amnis Rhodani curſus nõ parũ cõmoditatis Barbaris affert accolis. Eſt & Taurentiũ, & Olbia, & Antipolis, & Nicea ad Salyũ gentẽ pertinẽs, et ad Ligures Alpiũ incolas. Iis adſunt naualia, et armamentaria. Superiori uerò tẽpore, magna nauiũ facultas & armorũ. Inſtrumẽta quoq; tũ ad nauigandi uſum, tũ obſidendis urbib. idonea, quibus et aduerſus Barbaros obſiſtere ualebant, & Romani populi amicitiã cõciliarunt.

* τιμούχους id eſt, honore præditos.

Qui cum illis permultum utiles exiſterent, magnum ex ipſis ſuſceperunt incrementum. Sextius potiſſimũ redactis in poteſtatem Salibus, non longè à Maſſilia, ſui nominis ædificauit oppidum, ſuæq; appellationis aquas dixit calidas, quarum partem in frigidas permutatam eſſe ferunt. Ibi Romanorum præſidiũ collocans, Barbaros ex eis repreſſit litoribus, quæ ex Maſſilia ducunt in Italiam, cum eos penitus cohibendi, Maſſilienſibus uires deeſſent. Nec ipſe plus ualeret, quàm quantum per portuoſa loca ex mari, aduerſus Barbaros per ſtad. XII incurſaret, per Trachonẽ uerò ſtad. octo. Relictam autem ab ijs regionem, Maſſilienſibus attribuit. Complures in oppido ſuſpenſæ oſtenduntur exuuiæ, quas ab illis rapuerant, qui omni tempore maria crudeliter uexantes, bellis naualibus ſuperati fuerant. Prioribus quidem annis cùm cæteris in rebus, tum uerò ex Romani populi amicitia, eximia fœlicitate florebant, de qua permulta quis capeſſeret indicia, nempe Romani, Auentinæ Dianæ ſimulacrum eodem modo diſponentes, apud Maſſilienſes collocauerunt. In Pompeiana uerò aduerſus Cæſarem ſeditione, cum uictæ parti ſeſe addixiſſent, magnam ſuæ fœlicitatis iacturã fecere. Tamen penes illos non pauca priſtinæ beatitudinis ueſtigia relinquuntur, maximè circa machinarum fabricã, & apparatus nauales. Cum autem confines iuxta Barbari mitiorẽ quotannis uictũ accipiant, & ab rerũ bellicarum cogitatione ad ciuiles iã inſtitutiones, terrarumq; cultũ propter Romanorũ uictoriam ſeſe cõuertant, nõ amplius ipſis tantũ circa prædicta ſtudiũ obuenit. Indicio ſunt res ipſæ ut hoc tẽpore conſtitutæ ſunt. Nam primores urbis ad eloquẽtiæ, & philoſophandi artes uertunt, adeò ut cum ciuitas ipſa paulo antè Barbaris diſcendi refugio remitteret, & Gallos Græcis * familiares cõparaſſet doctrina ingens Maſſiliæ, ut etiã contractus Græca oratione ſcriberent. Hac ſanè tẽpeſtate nobiliſſimos Romanos, p Attica peregrinatione, eò ad capeſſendas diſciplinas aduentare ſuaſit, qui bonarũ artiũ cupiditate capiant. Hos igit Galli uidẽtes ſimul in pace degentes, ad tales uiuendi ritus, eorũ otia pronis diſpoſuerũt animis, idq; nõ modò per uiros ſingulos, ſed etiã per cõmunia * cõmoda. Nã et priuatim et publicè ſapiẽtes ſuſcipiũt præceptores mercede collata, ut de medicis mos eſt. Frugalis autẽ uictus atq; modeſtię Maſſilienſiũ,

κἀκεῖνοι προσελάβοντο τῆ αὐξήσεως αὐτῆ
σέκτιος γοῦν ὁ καταλύσας τοὺς σάλυας, ὑπ
λὺ ἀποθὼν τῆ μασσαλίας, κτίσας πόλιν ὁμώ
νυμον ἑαυτῶ τε καὶ τῆ ὕδατος τῆ θερμοῦ
ὧν ἴσως μεταβεβληκέναι φασὶν εἰς ψυχρόν
ταῦτα τε φρουρὰν κατῴκισε ῥωμαίων, καὶ
ἐκ τῆ παραλίας τῆ εἰς τὴν ἰταλίαν ἀγούσης
ἀπὸ μασσαλίας, ἀνέσειλε τοὺς βαρβάρους, ἐ
σωαμένων τῆ μασσαλιωτῶν αὐείργειν αὐ
τοὺς τελέως. οὐσῆ αὐτοῖς δὲ πλέον ἰσχυρᾶ,
ἀλλ' ἢ τοσοῦτον μόνον, ὅσον κατὰ μῆ πλέ
λίμνας, ἀπὸ τῆ θαλάττης ἀπελθεῖν ὧν πε
βαρβάρους, ὡσὶ ιβ΄ στάδίους. κατὰ δὲ τὸ πε
χωνος ὡσὶ π΄. τὴν δὲ λειφθεῖσαν ὑπ' ἐκε
νων, τοῖς μασσαλιώτας παρέδωκαν. αὐ
κεῖται δ' ὑπὸ πόλει συχνὰ τῆ ἀνεθημένων,
ἔλαβον ἀεὶ καταναυμαχοῦντες τοὺς ἀμφ
σβεστοῦντας τῆ θαλάττης ἀδίκως. πρότε
ρον μὲν οὖν δυτύχουν διαφορόντως, πρὸ
τε τἀλλα, καὶ ποδὶ τὴν πρὸς ῥωμαίους φ
λίαν, ἧς πολλὰ ἂν τις λάβοι σημεῖα, καὶ δὴ
καὶ τὸ ξόανον τῆ ἀρτέμιδος τῆς ἐφεσίας
βγνπίῳ οἱ ῥωμαῖοι, τὴν αὐτὴν διάθεσιν ἔχο
τον, παρὰ τοῖς μασσαλιώτας αὐέθεσαν,
κατὰ δὲ τὸν πομπηίου πρὸς καίσαρα σ
σιν, ὑφ' κρατηθέντι μόνῃ πεφοδίκασι, τὰ
πολλῶ τῆ δυδαιμονίας ἀπέβαλον. ὁμοίως δ'
οὖν ἴσχυ λείπεται τῆ παλαιοῦ ζήλου πρὸ
τοῖς αὐθρώποις, καὶ μάλιστα περὶ τὰς ἐργα
νοποιίας, καὶ τὴν ναυπηγὶν παρασκεύὴ
βημοσουμένων δ' ἀεὶ τῶν ὑποδεκμένων
βαρβάρων, καὶ αὐτὶ τῆ πολεμεῖν πεπαι
μένων ἤδη πρὸς πολιτείας καὶ γεωργίας,
δὲ τὴν τῶν ῥωμαίων ὠφελίᾳ κράτειαν, οὐδ' ἀπ
τοῖς ἐπὶ τούτοις συμβαίνοι ἂν περὶ τὰ λο
χθέντα τοσαύτη ἀσουδῆ. ἁλιεῖ δὲ τὰ καθ'
σκάφα νωὶ· πάντες γὰρ οἱ χαείροντες πρὸς
τὸ λέγειν πρέποντα καὶ φιλοσοφεῖν. ἀφ'
ἡ πόλις μικρῷ μὲν πρότερον τοῖς βαρβάρ
αὐεῖτο παιδευτήριον, καὶ φιλέλληνας κα
τεσκεύασε τοὺς γαλάτας, ὥστε καὶ τὰ συμ
βόλαια ἑλλησὶ γράφειν. ᾧ δὲ τῆ πα
ρόντι καὶ τοὺς γνωσιμωτάτους ῥωμαίων
πέπεικεν, αὐτὴ εἰς ἀθλίους ἀφιξομένους
κεῖσε φοιτᾶν φιλομαθεῖς ὄντας. ὁρῶντες
δὲ τούτους οἱ γαλάται, καὶ ἅμα εἰσιλλῶ
ἄγοντες, τὴν σχολὴν ἄσμενοι πρὸς τοὺ
τοιούτους διατίθενται βίους, οὐ κατ' ἄν
δρα μόνον, ἀλλὰ καὶ δημοσία. σοφιστὰς
γοῦν ὑποδέχονται τοὺς μὲν ἰδίᾳ, τοὺς
δὲ αἱ πόλεις κοινῆ μισθούμεναι, καθάπερ
καὶ ἰατροὺς. τῆς δὲ λιτότητος τῶν βίων
καὶ τῆς σωφροσύνης τῶν μασσαλιωτῶν,

οὐκ ἐλάχιστον ἄν τις θείη τοῦτο τεκμήριον. ἡ γὰρ
μεγίστη προῖξ αὐτοῖς ὀθνείᾳ ἐνῆν χρυσοῖ, ἐλ
θῆτα εἰς ωγήτε, καὶ ωγήτε εἰς χρυσοῦν κό
σμον. πλέον δ' οὐκ ἔξεστι. κὴ ὁ καίσαρ δὲ, καὶ
οἱ μετ' ἐκεῖνον ἡγεμόνες πρὸς τὰς γῶ τῆ πο
λέμῳ γενηθείσας ἁμαρτίας, ἐμμετρίασαν,
μεμνημένοι δ' φιλίας, καὶ τὴν αὐτονομίαν
ἐφύλαξαν ἣν ἐξ ἀρχῆς εἶχεν ἡ πόλις, ὥστε
μὴ ὑπακούειν δ' εἰς τὴν ὑπαρχίαν πεμπο
μένων στρατηγῶν, μήτε αὐτὴν, μήτε τοὺ ὑ
πηκόους. πρὸ μὲν μασσαλίας ταῦτα. ἄμα
δ' ἡ τε δ' σταλύων ὀρεινὴ πρὸς ἀρκτον ἀπὸ δ
ἑσπέρας κλίνει μᾶλλον, καὶ δ' θαλάττης ἀ
φίστατο κατὰ μικρὸν, καὶ ἡ παραλία παρ
ὰ τὴν ἑσπέραν πορεύει. μικρὸν δ' ἀπὸ δ
πόλεως δ' μασσαλιωτῶν προελθοῦσα ὅσον
ἐκατὸν σταδίους, ὡδὶ ἄκραν σύμπεπτη πλησί
ον λατομίῳ τινῶν, ᾗ στρέφεται κολ
ποῦσθαι, καὶ ποιεῖν τὸν γαλατικὸν κόλπον,
πρὸς τὸ ἀφροδίσιον τὸ δ' πυρηνίης ἄκρον.
καλοῦσι δ' αὐτὸ καὶ μασσαλιωτικόν. ἔστι δ'
ὁ κόλπος διπλοῦς. ᾧ γὰρ τῇ αὐτῇ πορεύε
φῆ, δύο κόλπους ἀφορίζουσ' ἔκκειται, τὸ σί
γιον ὄρος, προσλαβὸν καὶ τὴν βλάσκωνα
νῆσον, πλησίον ἱδρυμένην. τῶ δὲ κόλπῳ ὁ
μὲν μείζων ἰδίως πάλιν καλεῖται γαλατι
κὸς, εἰς ὃν ἐξορύγνται τὸ τὸ ῥοδανοῦ στό
μα. ὁ δ' ἐλάττων ὁ κατὰ ναρβῶνα δὴ, μέχρι
πυρηνίης. ἡ μὲν οὖν ναρβὼν ὑπόκειται τῶ
τῷ ἄτακος ἐκβολῶν καὶ δ' λίμνης δ' ναρ
βωνίτιδος, μέγιστον ἐμπορεῖον ταύτη. πρὸς
δὲ δ' ῥοδανῷ πόλις ὅτι καὶ ἐμπορεῖον οὐ
μικρὸν, ἀρελάτη. ἴσον δὲ πως διέχει τὰ ἐμ
πόρια ταῦτα, ἀλλήλων τε καὶ τῶν εἰρημένων
ἄκρων, ἡ μὲν ναρβὼν τοῦ ἀφροδισίου, τὸ δ'
ἀρελάτη δ' μασσαλίας. ἑκατέρωθεν δὲ
δ' ναρβῶνος ἄλλοι ποταμοὶ ῥέουσιν, οἱ μὲν
ἐκ τῶν κεμμένων ὀρῶν, οἵδ' ἐκ δ' πυρηνίης,
πόλεις ἔχοντες εἰς ἃς αὐάπλους οὐ πολύς
ὅτι μικροῖς πλοίοις ἐκ μὲν τῆς πυρηνίης ὅ, τε
ῥουσκίνων ὁ ἰλυβέρρις, πόλιν ἔχων ὁμώνυ
μον ἑκατέρου αὐτῶν. τὸ δὲ ῥουσκίνωνος καὶ
λίμνη πλησίον ὅτι, καὶ χωρίον ἔφυδρον, μι
κρὸν ὑπὲρ δ' θαλάττης, ἀλυκίδων μεσόν, τὸ
τὸν ὀρυκτὸν πρὸς ἔχον· δύο γὰρ ἢ τρεῖς ὀρύ
ξαντι πόδας, καὶ καθῆται τειώδοντα εἰς ὕ
δωρ, ἰλιῶδες ἔστι πᾶν ἀπεῖραι τὸν ἰχθῦν ἀξιό
λογον τὸ μέγεθος. τρέφεται δ' ὑπὸ δ' ἰλύ
ος καθάπερ οἱ ἐγχέλυες, οὗτοι μὲν ἐκ δ' πυ
ρηνίης ῥέουσι οἱ ποταμοὶ, μεταξὺ ναρβῶνος
δ' τὸ ἀφροδισίου, ὡδὶ τέτορα μόρια τ' ναρβῶ
νος, ἐκ τ' κεμμένων φορῶν πρὸς τ' θαλάττην,
ἀφ' οὗπερ ἡ ὁ ἄτακς, ὅ, τε ὄβεις, ἡ ὁ ῥαῦραεις.

non minimũ quiſpiã illud ſignũ poneret. dos enim illis ampliſſima centũ aurei ſunt, ad ueſtẽ quinq;, ad mundũ quoq; aureũ quinq;: amplius uerò nullo pacto licet. Cęſar autẽ & ſuccedentes porrò ſecundũ illũ Imperatores, aduerſus patrata in bello delicta, modeſtius ſeſe habuere, antiquæ memores amicitię, ſuoq; iure uiuẽdi poteſtatẽ ſeruauere, quã ab urbis cõditæ primordio ciuitas habuerat. Adeò ut miſſis in prouinciam prætoribus non ciuitas ipſa, nõ ſubditi parére neceſſum habeãt. Hęc quidẽ de Maſſilia. Iuxta mõtana Salyũ regio eſt, ab occaſu ad ſeptentrionem amplius uergens, & paulatim abſiſtens à mari. Maritima inclinat ad occaſum, modicũ à Maſſilienſiũ urbe progreſſa, circa ſtadiorũ C. ad promontoriũ ingens admodũ uſq; ad quaſdam lapidũ exciſiones, id eſt latomias. Hinc in ſinum curuari incipit, & Gallicum ſinũ efficere ad Aphrodiſiũ, hoc eſt Veneris promontorium Pyrenes. ſunt qui Maſſilienſe nuncupãt. Eſt uerò ſinus duplex. in eadẽ enim circũſcriptione mons excurrit Sigius, duos diſterminans ſinus, et Blaſconẽ propè ſitã aſſumens inſulã. His è ſinibus maior quidẽ propriè Gallicus iterũ appellatur, in quẽ Rhodani oſtium euomitur: minor autem ad Narbonem ſpectãs, uſque ad Pyrenen eſt. Narbo nanq; ampliſſimum eius regionis emporium, ſupra exitũ Atacis fluminis, Narbonenſemq; lacum iacet. Rhodano autẽ adiacet oppidum, emporiumq; non paruum Arelatæ. Hæc ipſa pari & inter ſe interuallo emporia diſtant, et à memoratis promontoriis, Narbo quidẽ ab Aphrodiſio, Arelatæ uerò ab Maſſilia. Vtrinque autẽ circa Narbonẽ labuntur amnes alij; nonnulli de Cemmenijs montibus, plerique autem à Pyrenæis habentes oppida, in quæ non longa eſt aduerſis fluuijs nauigatio, paruis quibuſdam nauiculis. è Pyrene quidem Rhuſceno, & Ilibyrrhis amnes exeunt, è quibus uterq; eiuſdẽ nominis urbem habet. Iuxta Rhuſcenonem lacus eſt, & ager quem alluit, exiguus * ſupra mare, refertus ſalinis. Habet & effoſſiles ceſtrias piſces. Nam ſi quis duos aut treis fodiat pedes, & in limoſam aquam fuſcinam demiſerit, piſcem eximiæ magnitudinis fixũ penetrat, limo autẽ inſtar anguillarũ alitur. Hæc quidem flumina è Pyrenæo monte inter Narbonem & Aphrodiſium ex utraque Narbonis parte, ac etiam ex Cemmeno monte feruntur in mare, quo ex monte et Atax oritur, et Obris, et Rhauraris.

φιλέλληνες, id eſt Græcorum ſtudioſos.

* δημοσία, publice per cõmunes urbes.

* σοφιστὰς ἐναποδέχονται.

* μικρὸν, id eſt paululũ.

Super altero quidem ciuitas admodum munita, apud Narbonem sita est Blittera: super altero autem Agatha, à Massilienſibus ædificata. Maritima quam dixi regio, unum illud demirandum habet, de effossilibus uidelicet piscibus. alterum longè ferè mirabilius, quod dicã. Nam in medio Massiliæ & Rhodani ubi erumpit spacio, campus est, à mari centena distans stad. tantus enim ipsius diameter existit, cum forma constet circuli. Ab eo uerò quod accidit petrosus appellatur, lapidibus qui manus impleãt plenissimus, sub quibus gramen exoritur, à quo pecoribus pabuli suppeditatur ubertas. In medio salsæ scatent aquæ, salisq; uis magna. Vniuersa circũadiacens ora, uentis exposita est. Egregiè autem campum hunc Melamborius uentus uehemens, terribilis, & uiolentissimis procellis infestat. Quædã igitur saxa distrahi uerisq; tradũt, & mortales è curribus fractos euolui, ipsosq; uentorũ uiolentia, & uestib. & armis nudari. Dicit igit Aristoteles, lapides à terræ motibus, quos Brastos, id est ebullientes appellãt, eiectos in plana, et ad curua loca prolapsos fuisse. Posidonius uerò lacũ eum existentẽ, fluctuatione congelatũ fuisse inquit, quapropter in plurimis dispartitum esse lapides, sicuti fluuiatilẽ glareã, litoreosq; lapillos, leues quidẽ, et magnitudine pares. Causam'que reddit utercq;, & uerisimilis amborũ est sermo. Ita enim aggregatos esse lapides, non per seipsos cõsistere necesse est, uel ex humiditate cõpactos ingentibus è saxis per tot fragmẽta discretos extitisse. Aeschylus uerò, difficilẽ redditu rationẽ perdiscẽs, uel ab alio suscipiẽs, in fabulæ locũ exposuit. Prometheus nanq; in exponẽdis Herculi uijs, quę ad Hesperidas è Caucaso ducũt, apud illũ sic loquit·

Ad fortem Ligurum & timoris insciũ, aduentabis exercitum,
Vbi apertè scio, nullo de prælio, aut clypeo lamenta emittere in transeundo.
Nam ut tela te destituant, in fatorum lege datum est.
Ibi ne lapidem quidem ullum è terra captandum habebis,
Cum totus mollis locus existat.
Spectans uerò te opis egentem Iupiter, miserebitur,
Et nebulã intendens, & rotundarum imbrẽ petrarum infundens, solum inundabit,
Quarum ope congressus, facile Ligusticum uastabis exercitum.

τούτων ἐφ' οὗ μὲν Βιττόρα πόλις ἀσφαλῶς ἵδρυται, πλησίον δὲ ναρβῶνος. ἐφ' οὗ δὲ ἄγαθη, κτίσμα μασσαλιωτῶν. ᾗ μὲν οὖν ἐστὶ παράδοξον ἡ περιηρμένη παραλία, τὸ πλῆθος τῶν ὀρυκτοὺς ἰχθῦς. ἕτερον δὲ μεῖζον τούτου χρεών τι, τὸ λεχθησόμενον. μεταξὺ γὰρ τῆς μασσαλίας καὶ τοῦ ἐκβολῶν τοῦ ῥοδανοῦ, τὸ πεδίον ὅσον τε θαλάττης διέχον εἰς ἑκατὸν σταδίους, τοσοῦτον δὲ τὸ διάμετρον, κυκλοτερὲς τὸ σχῆμα. καλεῖται δὲ λιθῶδες ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος· μεσοῦ γάρ ὄντος λίθων χειροπληθῶν, ὥσπερ φυκιᾶν ἐχόντων αὐτοὺς ἀγρωστις, ἀφ' ἧς ἄφθονοι νομαὶ βοσκήμασιν εἰσιν· ἐν μέσῳ δ' ὕδατα, καὶ ἀλυκίδιον ἐνίοτε, καὶ ἄλσος. ἅπασα μὲν οὖν καὶ ὑποφαινομένη χώρα, πεσσύτερός ὅστις. ἀλλὰ φρόντισον εἰς τὸ πεδίον ἔλθῃς, μελεμβόειον καπυρὸν πνοῦμα βίαιον καὶ φερικῶδες. φασὶ γοῦν συρέσθαι καὶ κυλινδεῖσθαι τῶν λίθων ἐνίους, καὶ ἄλσος. ἅπασα μὲν οὖν καὶ ὑποφαινομένη χώρα, πεσσύτερός ὅστις. ἀλλὰ φρόντισον εἰς τὸ πεδίον ἔλθῃς, μελεμβόειον καπυρὸν πνοῦμα βίαιον καὶ φερικῶδες. φασὶ γοῦν συρέσθαι καὶ κυλινδεῖσθαι τῶν λίθων ἐνίους, καταπλάττεσθαι δὲ οὐ ἀνθρώπους ἀπὸ τῶν ἁρμάτων, καὶ γυμνοῦσθαι, καὶ ὅπλων, καὶ ἐσθῆτος ἀπὸ τῆς ἐμπνοῆς. ἀριστοτέλης μὲν οὖν φησιν, ὑπὸ σεισμῶν τῶν καλουμένων βραστῶν ἐκπεσόντας οὐ λίθους εἰς τὴν ὑπερφανείαν, συνολισθεῖν εἰς τὰ κοῖλα τῶν χωρίων. ποσειδώνιος δὲ λίμνην οὖσαν, παγῶσαν τὰ κλυσμοῦ. καὶ ὅλως οὐκ εἰς πλήθος μορίων λίθους, καθάπερ οὐ πυρίνους κάχληκας, καὶ τὰς ψήφους τὰς ἀγωνίτιδας. ὁμοίως δὲ καὶ λείους, καὶ ἰσομεγεθεῖς τῇ ὁμοιότητι, καὶ τὴν αἰτίαν ἀφεθέντας ἀμφοτέροι. πιθανὸς μὲν οὖν ὁ περὶ ἀμφοῖν λόγος. ἀνάγκη γὰρ οὕτω συνεστῶτας λίθους, οὐ καθ' ἑαυτοὺς ἢ ἐξ ὑγροῦ παγέντας μεταβάλλειν ἐκ πετρῶν μεγάλων, ῥήγματα συνεχῆ λαβοῦσῶν ἀφορίζεσθαι. τὸ μὲν τοι λυσαπολόγητον αἰτίᾳ καταμαθὼν, ἢ παρ' ἄλλου παρελαβὼν, ἢ μῦθον ἐξετόπισε. φησὶ γοῦν προμηθεὺς πρὸς αὐτὸν καθηγούμενον ἡρακλεῖ, τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ καινάδου πρὸς τὰς ἑσπερίδας·

Ἥξεις δὲ λιγύων ὅτ' ἀτάρβητον στρατὸν,
Ἔνθ' οὐ μάχης σάφ' οἶδα, καὶ θηρὸς πόρῳ
Μίμψει. πρόπρωτον γάρ σε καὶ βέλη λιπεῖν.
Ἐνταῦθ' ἐλεύσῃ δ' οὗ τιν' ἐκ γαίας λίθων
Ἔξεις, ἐπεὶ πᾶς χῶρος ὅτι μαλθακός.
Ἰδόντα δ' ἀμηχανοῦντα σ' ὁ Ζεὺς, οἰκτίρει δέ σε.
Νεφέλην δ' ὑπερσχὼν νιφάδι στρογγύλῃ πετρώδη
Ὑπόσκιον θήσει χθόνα, οἷς ἔπειτα συμβαλὼν δόλιος ῥᾳδίως λιγὺν στρατὸν.

Ὥσπερ οὖν κρεῖττον ἂν φησὶν ὁ ποσειδώνιος εἰς αὐτοὺς τοὺς λίγυας ἐμβάλλειν τοὺς λίθους, καὶ καταχῶσαι πάντας, ἢ τοσοῦτον σκόμενον ποιῆσαι λίθον τὸν ἡρακλέα. τὸ μὲν οὖν τοσοῦτον ἀναγκαῖον ἴσως, εἴπερ καὶ πῶς ὄχλον παμπληθῆ, ὥστε ταύτης γε πιθανώτερον ὁ μυθογράφος τοὺ ἀνασκευάζοντος τὸν μῦθον. ἀλλὰ καὶ τ' ἄλλα, ὡς περῶσθαι φάσας ὁ ποιητὴς, οὐκ εἰᾷ μεμφεσθαι φιλαιτίως. καὶ γὰρ ἐν τοῖς περὶ τῆς προνοίας καὶ τῆς εἱμαρμένης λόγοις, εὕροι τις ἂν πολλὰ ποιῶντα τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν φύσει γιγνομένων, ὡς τ' ἐπ' αὐτῶν φάναι, πολὺ κρεῖττον εἶναι, τὸ δὲ ἢ τόδε γενέσθαι. οἷον ὄμβρον εἶναι τοῖς ἀγυιεῦσι, ἀλλὰ μὴ τοῖς αἰθιοπίαν ποτίζειν τοῖς γλῶ. καὶ τὸν πάειν εἰς τὸν ἀναρτίων πλέοντα, ναυαγίῳ περιπεσεῖν· ἀλλὰ μὴ τοῖς ἐλθόντα ἁρπάσαντα, δίκας τίσαι τοῖς ἀδικηθεῖσιν ὕστερον, ἵνα τοσοῦτον ἀπειργάσατο φθόρον, ἑλλάδι καὶ βαρβάροις, ὅπερ εὐριπίδης αἰτιᾶται αὐτὸν εἰς τὸν δία,

Ζεὺς γάρ κακὸν μὲν πρωτοσ. πῆμα δ' ἑλλάδι
Θέλων γενέσθαι, τὰ δ' ἐβούλευσε πατήρ.

Περὶ δὲ τῶν τοῦ ῥοδανοῦ στομάτων, πολύβιος μὲν ὠπιμᾶ πιμαίῳ, φήσας εἶναι μὴ πλωτάσιμον, ἀλλὰ δίσιμον. ἀρτεμίδωρος δὲ τρίσιμον λέγει. τίμαιος δὲ ὕστερον ὁρᾶν τυφλόσιμον γινόμενον ἐκ τῆς προχώσεως, καὶ δυσείσβολον, κοινῶι ἕτεμε διώρυχα. καὶ ταύτην ἀξιόπλουν τὸ πλέον τοῦ ποταμοῦ, μασσαλιώτας ἔδοκεν ἀρίστειον κατὰ τὸν πρὸς ἄβρωνας, καὶ τοὺγγυνοὺς πόλεμον. ἐξ οὗ πλοῦτον ἐμηχανήσαντο πολυτελῆ, πραττόμενοι τοὺς ἀναπλέοντας, καὶ τοὺς καταγομένους. ὅμως οὖν ἔτι μένει δυσείσπλοα, διά τε τὴν λαβρότητα, καὶ τὴν πρόχωσιν καὶ τὴν ταπεινότητα τῆς χώρας, ὥστε μὴ καθορᾶσθαι μὴ δ' ἐγγὺς γε τοῖς δυσαερίαις. διόπερ οἱ μασσαλιῶται πύργους ἀνέστησαν σημεῖα, ἐξοικειούμενοι πάντα τρόπον τὴν χώραν. καὶ δὴ καὶ τῆς ἐφεσίας ἀρτέμιδος καὶ ταύτῃ θαι ἱδρύσαντο ἱερὸν χοιρίου ἀκραιβόντος, ὃ ποιεῖ νῆσον τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ. ὑποκεῖται δὲ τῶν ἐκ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ῥοδανοῦ, λιμνοθάλαττα. καλοῦσι δὲ στομαλίμνην. ὀστρέια δ' ἔχει πάμπολλα, καὶ ἄλλως δύοψῆ. ταύτην δ' ἔνιοι συγκατενείμησαν τοῖς στόμασι τοῦ ῥοδανοῦ. καὶ μάλιστα οἱ φήσαντος ἐπλάσμον αὐτὸν, οὔτε τοῦτ' ὀλίγοντος οὔτ' ἐκεῖνο. ὅρος γάρ ἐστι μεταξὺ, τὸ διῆργμ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὴν λίμνην. ἡ μὲν οὖν ἀπὸ τῆς ταυρωΐνης ἀπὸ μασσαλίας παραλία, τοιαύτη καὶ τοσαύτη τις.

Posidonius igitur, perinde ac ipsos Ligures iniecisse & accumulasse lapides, melius esset, quàm Herculẽ tot indiguisse lapidibus dixit. tanta uerò illorum multitudo innumerabili turbæ necessaria fuit. Vnde qui fabulã conscripsit, quàm qui fabulã abnegat, uerisimiliora dixisse uisus est. Verùm cũ poeta reliqua fatorũ lege data esse dixerit, de rei causa indagantem, lamentari nõ permittit. Nam in ipsis de prouidentia et fato sermonibus, talia rerum humanarum, & natura factarum permulta cõperies, ut de ipsis dicere liceat, Hoc quàm illud longè præstantius factum est. Sicut imbribus abundare Aegyptum, sed terram Aethiopiam non irrigare. Parin quoq; dum in Spartam nauigat, adisse naufragium: uerùm cum Helenam rapuisset, uiolati iuris non luisse supplicia, cum tantam Græcorum & Barbarorum cladem ediderit, quod in louem retulit Euripides·

Pater, inquit, Iupiter Troianis quidem mala, Græciæ uerò cladem
Inferri cupiens, hæc sanè decreuit.

De Rhodani fluminis ostijs Polybius Timæum increpat, eum non quinq;, sed duo habere dicens ostia. Artemidorus autem tria inquit. Timæus uerò postea obtusa cernens ostia, accedente accumulato limo, ingressuq; difficilia, nouam incîdit fossam: qua maximã amnis partem excipiens, Massilienſibus uictoriam attribuit, eo ex bello, quod aduersus Ambrones, & Toygenos gerebatur. Ex quo immensas opes compararunt, dum abeuntibus & redeuntibus per fluuium, uectigalia exigunt. Nunc tamen intrandi manet importunitas propter fluminis impetum, aggeratumq; limum, & locorum humilitatem: unde ne propinquantes quidem, latentem sub aqua terram despiciant. Quamobrem Massilienſes, ut quauis ratione locum hospitalem efficerent, pro signis turres altas ædificauerunt. Atque ibidem Dianæ Ephesię templũ condiderunt, sumpto loco quem fluminis ostia efficiunt insulam. Supra Rhodani uerò eruptiones, lacus maris iacet, lacum autem ostium appellant. Ostrea sanè continet innumerabilia quidẽ, et alioquin aspectu pulchra. hunc plericq; ostijs annumerãt Rhodani, præsertimq; ij qui illum septem constare ostijs asserunt, neque hoc, neque illud rectè dicentes. Mons nanque medius est, qui ab amne lacum arceat. A' Pyrene igitur iuxta Massiliam, maritima regio talis & tanta quædã est.

Alia uerò ad Varum fluuium Ligures ſq; uicinas urbes Maſſilienſium habet, Turoentiũ, & Olbiam, & Antipolin, & Niceã, & nauale Cæſaris Auguſti, quod Forum Iulij uocant. Hoc autẽ inter Olbiam et Antipolin conſtructu eſt, diſtans à Maſſilia ſtad. ſex * millibus. Cæterum Varus inter Antipolim & Nicæã medius eſt. Hinc quidem XX ſtad. inde uerò LX diſtans: adeò ut Nicæa ſecundum huius temporis terminum deſignatum, ad Italiã pertineat, licet in Maſſilienſiũ iure ſit. Maſſilienſes enim hæc aduerſus inſtantes Barbaros ædificarunt oppida, liberũ eſſe mare cupientes, cum in eorũ poteſtate prouincia foret, quæ ualida & montana eſt. Qua quidem Maſſiliam ſpectat, latitudinem campeſtrium locorum mediocrem reliquit: uerſus orientẽ uerò euntibus præruptam omnino ad mare uiam, uixq; permeabilem habet. Prima quidem Salyes occupant, ultima uerò, Italiæ cõiuncti Ligures, de quibus deinceps habendus eſt ſermo. In præſentia autẽ tantũ adijcia, quòd cũ Antipolis in Narbonenſibus iacet partibus, & Nicæa in Italicis, Niceа quidẽ in Maſſilienſiũ iure permanet, & prouinciæ nimirũ exiſtit: Antipolis uerò inter Italicas annumeratur, cum Maſſilienſibus iudicio contẽdens, ab eorũ mandatis libera facta eſt. Hiſce locorũ anguſtijs, cum Maſſilienſibus inchoatis, inſulæ Stœchades incumbũt: tres quidẽ digna ſatis amplitudine, ſed duæ perexiguæ. eas exercẽt Maſſiliẽſes opere ruſtico. Quo in loco et impoſitũ antiquitus præſidiũ contra piratarũ impetũ habebant, ob egregiã portu um facultatem. Poſt Stœchades Planaſia, & Lero ſunt, colonias habentes. In Lerone fanum * eſt Leronis, è regione Antipolis hæc ipſa iacet. Sunt & aliæ perexiles inſulæ, haud memoratu dignæ, partim ante Maſſiliã, partim ad reliquũ iã dictũ litus. Portus unus ad nauiũ ſtationẽ, magnitudinis eximiæ, * mediocres uero reliqui. Ex ijs unus ad nauiũ ſtationẽ, magnitudinis eximiæ, * mediocres uero reliqui. Ex ijs unus eſt, quem à Liguribus Oxybijs, Oxybiũ cognomento nuncupant. Hęc quidẽ de maritima regione. Supra illam uerò loca ipſa talẽ habent deſcriptionẽ, & ad circumiacẽtes mõtes, & ad flumina, præcipuè Rhodanũ. Is enim ampliſſimus, cõpluribusq; intro fluentibus auctus aquis, longiſſimã ad ueſo flumine nauigationẽ habet. De his igit deinceps differendũ eſt. A Maſſilia itaq; initio capto, & ducto per medium agrũ inter

* Sexcentis ſtadijs.

* ἱερὸν,

* In græco additur, Et Maſſilienſium ille, καὶ ὁ τῶν μασαλιωτῶν.

Alpes, & Rhodanum curſu, uſq; ad Druentiam amnem, per ſtadia quingenta Salyes incolunt. Vbi nauigio traieceris, ad oppidum Caballionem, tota deinceps regio Quarorũ eſt uſq; ad Iſaris & Rhodani coitiones. Hoc in loco Cemmenus Rhodano applicatur. Hucuſque à Druentia longitudo ſtad. quingentorum eſt. His in locis & campeſtria & montana ſupernè Salyes habitant. Super Quaros, Vocontij, & Tricorij, & Iconij, & Pedyli manſiones habent. At inter Druentiam & Iſarẽ alij quinq; fluunt amnes ex Alpibus in Rhodanum, duo quidem Quarorũ & Varorum oppida circunfluunt, communibus in Rhodanum curſibus irrumpentes, tertius uerò Sulgas, ad urbem Vndalũ Rhodano commiſcetur, ubi Cn. Aenobarbus ingenti prælio, complura Gallorum millia uertit in fugã. Sunt medio in ſpacio urbes Auenio, Arauſio, & Aeria: quę ſic appellata eſt, teſte Artemidoro, quia in ſublimi ſit ædificata cacumine. Reliqua tota eſt planities, fertileq; miniſtrat pabulum. Tranſitus uerò Aeriæ ad Durionem, nemoroſas locorum habet anguſtias. Quo in loco Iſar et Rhodanus ad Cemmenum montẽ confluunt, ubi Quintus Fabius Maximus Aemilianus triginta uix millium millibus, ducenta Gallorum millia ad internecionem dedit, & de lapide candido ibidem trophæum erexit, ac templa duo, Martiquidem unum, Herculi uerò alterum. Ab Iſare uerò ad Allobrogum metropolin Viennã Rhodano adiacentem ſtadia ſunt CCC atq; uiginti. Prope Viennam ſitum ſupra eſt Lugdunum, ex quo Arar unà Rhodanusq; miſcentur. Ad ipſum autem pedeſtri per Allobroges itinere ſtadia ſunt circiter ducenta, cæterũ ſurſum nauigantibus, paulo plura ſunt. Allobroges quidem ſuperioribus annis militandi ſtudio, multis mortalium millibus tenebantur: hac autem ætate, rei ruſticæ dediti, campos & alpinas ualles arant. Reliqui ſanè uicatim ætatem agunt, clariſſimi uerò Viennam, prius quidem uicum habitantes, gentis tamen metropolin appellatam, in ciuitatis formam appararunt. Sita eſt ad Rhodanum, qui ſuper Alpes tantus tam'que impetuoſus fertur, ut per magnum egreſſus lacum, ad multa ſtadia manifeſtum oſtendat curſum, ad planos deinde Allobrogum, & Ergoſiauorum deſcendens agros, penes Lugdunenſem Ergoſiauorũ urbem, Ararim influit. Verùm Arar quidẽ ex Alpibus labitur,

Sequanos,

Sequanos,& Eduos,& Lincalios discernẽs, & Dubin postmodũ assumens,ijsdem è montibus nauigabilem delatum, uictorq; nomine factus,ex ambobusq; Arar effectus, Rhodano commiscetur. Rursus autem superans Rhodanus, Viennã defertur. Tribus his fluuijs euenit,ut initiò in aquilonem,dehinc in occidentem deferantur. Iamq; in unum tandem amnem confluens,in austrum iterũ curuatus excurrit, quoad erũpat, alijs acceptis fluminibus:et hinc reliquum in mare cursum perficit. Ipsa igit̃ inter Alpes & Rhodanũ talis est regio. Vlteriores fluuij partes Volcæ, quos Aricomiscos appellant,maximũ incolunt spacium, quorum portus & nauium receptaculum Narbo dicitur. Iustius tamen & reliquæ Galliæ diceretur, cum per tam multos annos tanto excellat emporio. Volcæ igi tur uicini sunt Rhodano,contra Salyes, in altera manentes ulteriore ripa,simul & Cathyari. obtinet autem Cathyarorum nomen . sic enim cunctos eius loci incolas appellãt barbaros, qui tamen nequaquam amplius barbari sunt, sed ut plurimum in Romanorum ritum transmutant̃, & lingua,& uiuendi consuetudine,plerique etiam rerum publicarum institutione. Aliæ etiam circum Aricomiscos adiacent gentes,paruæ sanè atq; ignobiles,usq; in Pyreneum montem. Aricomiscorũ uerò metropolis Nemausus extat, alienigena quidem plebe, & mercatorũ numero, longè Narbone inferior, cæterùm regendæ ciuitatis forma superior. Quatuor enim & uiginti eiusdẽ nationis uicos habet subditos, uirorum fortitudine excellentissimos,illi tributa conferentes,& Latij ius habentes,adeo ut qui ædilitatis,quæsturæq; dignitatem asse cuti sunt Romani,in Nemauso adsint. Quam obrem huic nationi nullũ cum uenientibus è Roma prætoribus negotium est. Situm autem hoc oppidum est in uia,qua ex Hispania itur in Italiam:per ęstatem quidem ad permeandum facili,cæterũ hyberno tẽpore, ac uerno cœnosa,fluminibusq; demersa.Quædam igit̃ fluenta nauigijs trajiciunt̃, nõnulla pontibus,partim ligneis, partim lapideis. Hasce autem aquarũ difficultates torrentes efficiũt, usq; ad æstatẽ, ex Alpibus decurrentes , cum niues calore liquunt̃. Viæ prędictę pars compendiosa,statim per Vocontios perducit ad Alpes (ut diximus) altera per Massiliense litus atq; Ligusticum: ea prolixior quidẽ est, cæterùm faciliores in Italiam habet ascensus,

δείζωμ συνοικούσ τε τὴ αὐσδυϊτὰς , τὴ λιγυπαλ-
ους. παραλαβὼν δ' ὕστερον τὸν δουβιν ἐκ τῆ
αὐτῶν ὁρῶν φορούμενον, πλωτὸν ὠπεκρατήσας τῆ
ὀνόματι, τὴ γινόμενον ἀξ ἀμφοῖν αἴρας, συμ-
μίσγει τῷ ῥοδανῷ. πάλιν δ' ὑπερκρατήσας
ῥοδανὸς, εἰς τὴν οὐιέννα φορέται. συμβαίνει
δὴ καταρχὰς μ̀ν οὖν ἔξεις ποταμὸς φορεῖσθαι
πρὸς ἄρκτον, εἶτα πρὸς δύσιν, εἰς ᾧ δ' ἀπ-
συμπεσὼν ῥεῖθρον, πάλιν ἄλλην καμπτόμενος
ἐὼν νότιον φορεῖται τὸ ῥεῦμα μέχρι τ ἐκβολῶν
δεξάμενος τὴ οὖν ἄλλος ποταμὸς, κἀκεῖθεν ἤδη
τὴν λοιπὴν ποιεῖται, μέχρι τ θαλάττης ῥέων
ἡ μὲν δὴ μεταξὺ τ ἄλπεων τὴ τ ῥοδανοῦ, τὴν
αὐτὴν τίς. τ δ' ἀπ θατέρα μέρη τ ποταμῶν
οὐωλκὰ νέμονται τὴν πλείσλην, οὓς ἀρίσω-
σκὸς προσαγορεύσι. διὸ δὴ ἐπινενοήκασι
ἐὼν λέγεται. δικαιότερον δ' ἂν εἰ ἄλλοις
κελτικῆς λέγοιτο. τοῦτον ὑποβρύχιον π
πλήθει τῶν χρόνων τῷ ἐμπορείῳ. οἱ μὲν δὴ
καὶ γειτνιῶσι τοῖ ποταμῷ τοῖ ῥοδανοῦ,
οὐ σάλυας ἔχοντος αὐτοὺς ἀνέχοντας αὐτ
ᾧ τῇ πρὸς ἀρὰς, καὶ οὐ καθαρᾶς. ὠνόμασται
τὸ δὴ καθαρῶν ὄνομα, τὴ πάντας ἀποκλ
προσαγορεύουσι οὐ ταύτη βαρβάρους, νὴ
βαρβάρους ἐπὶ ὄντας, ἀλλὰ μετακεκοσμ
πλέον εἰς τὸν δὴ ῥωμαίων τύπον τὴ γλῶ
τῇ τοῖς βίοις, τινὰς δὲ τὴ τῇ πολιτείᾳ.
λα δὲ ὅσῳ ἄδοξα ἔθνη καὶ μικρά, πρὸς κεῖ
να τοῖς ἀριθμίσκοις μέχρι πυξίνης. μητρό
λις δὲ δὴ ἀριθμισκῶν ὅτι νέμαυσος. ἡ μὲν
τὸν ἀλλότριον ὄχλον τὴ τὸν ἐμπορικὸν, πολ
ναρβῶνος λειπομένη, ἡ δὲ τὸν πολιτικὸν
ὑποβρύχιος. ὑπακούσι γὰρ ἔχ κώμας πε
ταρας καὶ εἴκοσι δὴ ὁμοεθνῶν, οὐκαδρία φε
φορούσας, σωτελούσας εἰς αὐτὸν, ἐχούσας
τὸ καλούμενον λατεῖον, ὥστε οὐ ἀξιοῦσθαι
ἀγορανομίας τὴ ταμιείας δὴ νεμαύσῳ ῥωμαί
ους ὑποβρύχειν. δι' δὲ οὐδὲ οὐδ' ὑπὸ τοῖς πρε
γμασι δὴ ἐκ δὴ ῥώμης στρατηγῶν ὅτι ἐὰν
οὖσι. ἴδρυται δ' ἡ πόλις ἡ δὴ τῶν ὁδῶν τῶν
ἐκ δὴ ἰβηρίας εἰς τὴν ἰταλίαν, θόρυβος μὲν οὐ
βατον οὖσαν, χειμῶν δὲ καὶ ἔαρ, πολλ
λὴ καὶ ποταμόκλυσον. λιὰ μὲν δὴ δὴ ῥώμ
δὴν, πορθμείοις πορᾶται, τινὰ δὲ γεφύραι
ταῖς μὲν ξύλων πεπιεσμένων, ταῖς δὲ λί
θων. ποιοῦσι δὲ τὰς ἐκ δὴ ὑλάτων συνοχὰ
ας οἱ χείμαῤῥοι, τὴ μέχρι τ θορύβου ἐὰν ὀπόταν ἐκ
ἄλπεων καταφορόμενοι μετὰ τ ἀποτάξ
τ χιόνων. δι' ὁδοῦ τ λεχθείσης, ἡ μ̀ δύο
ὧδε τὰς ἄλπεις ὅτι, καθάπερ εἴπομεν. ἡ σωτ
μ δι' οὐσιοντίων, ἡ δὲ δι' δὴ πραλίας δι'
μασαλιωτικῆς δι' λιγυστικῆς, μακροτέρ
μ̀ν, τὰς δ' ὑποβρύχιος τὰς εἰς τὴν ἰταλίαν,
ῥυμαρ-

δύμαρεσθρας ἔχει, ταπεινουμένων γὰ ταῦθ
ἥδιν τῶν ὀρῶν. διέχει δ' ἡ νέμαυσος τὸ μὲν ῥο-
δανοῦ πόλει ἑκατὸν σταδίους, καθὸ γὰ τῇ πε-
ραίᾳ πολίχνιον ὀνόματι ταράσκων. δι δὲ ναρβῶ-
νος ψ καὶ ἔστι. πρὸς δὲ τὸ κεμμένον ὄρος
σωπάπτοντος, ὑδιλαμβάνοντος δὲ καὶ τὸ νό
τιον πλευρὸν αὐτοῦ, μέχρι τῶν ἀκρωτηρίων οἰ-
κοῦσι, τῶν τε οὐολκῶν οἱ τεκτοσάγος καλού-
μενοι, καὶ ἄλλοί τινες. πορὶ μὲν δὴ τῶν ἄλλων
ὀρῶν ὕστερον. οἱ δὲ τεκτοσάγες καλούμενοι
τὴ πυρηνικὴ πλησιάζουσιν. ἐφάπτονται δὲ μι-
κρὰ καὶ τοῦ προσαρκτίου πλευροῦ τῶν κεμμέ
νων, πολυχρυσόν τε νέμονται γῆν. ἐοίκασι δὲ
καὶ δυνασεύσαι ποτὲ, καὶ σύναμψῆσαι το-
σοῦτον, ὥστε στάσεως ἐμπεσούσης, ἀξελάσαι
πολὺ πλῆθος ἐξ ἑαυτῶν ἐκ δι οἰκείας, κοινω
νῆσαι δὲ τούτοις καὶ ἄλλους ἐξ ἄλλων ἐθνῶν.
τοῦτο δι εἶναι καὶ τοὺς καταχόντας τὴν
φρυγίαν, τὴν ὁμορον τῇ καππαδοκίᾳ, τὴ τοῖς
παφλαγόσι. τούτου μὲν δὴν ἔχομεν τεκμήρι-
ον, οὐ ἔτι καὶ νῦν λεγομένους τεκτοσάγας.
τελῶν γὰρ οὕτω ἐθνῶν, ᾧ ἐξ αὐτῶν τὸ πορὶ
ἄγκυραν πόλιν τεκτοσάγων λέγεται, τὰ δὲ
λοιπὰ δύο ὅτι τρόκμοι καὶ τοιλιστοβόσγιοι.
τούτους δ' ὅτι μὲν ἐκ δι κελτικῆς ἀπῳκί-
σθησαν, μῖνύει τό, τε πρὸς οὐ τεκτοσάγας
σύμφυλον. ἐξ ὧν δὲ χωρίων ὡρμήθησαν, οὐκ
ἔχομεν φράζειν. οὐ δ' παρειλήφαμεν οἰκοῦν
τας τινὰς νυνὶ τρόκμους ἢ τοιλιστοβόσγιους
ἐκτὸς τῶν ἄλπεων, οὔτ' ᾠκισμένους, οὔτ' ᾠ-
κοῦντος. εἰκὸς δ' ἐκλελοιπέναι δι' τὰς ἀθρόας
ἀπανασάσεις. καθάπερ καὶ ἐπ' ἄλλων συμ
βαίνει πλειόνων, ἐπεὶ καὶ τὸν ἄλλον βρέννον
τὸν ἐπελθόντα ὑπὸ δελφοὺς, πρᾶσσόν τινες
φασὶν. ἀλλ οὐ δὴ πράσσους ἔχομεν εἰπεῖν,
ὅπου γῆς ᾤκισαν πρότερον. καὶ οὐ τεκτοσά
γας δὲ φασι μεταχεῖν δι ὑπὸ δελφοὺς στρα-
τείας, καὶ τοὺς τε θησαυροὺς οὐ εὑρεθέντας
παρ' αὐτοῖς, ὑπὸ ποιπίωνος τοῦ στρατηγοῦ
τῶν ῥωμαίων ἐν πόλει τολώσῃ, τῶν ἐκεῖθεν
χρημάτων μέρος εἶναι φασί. πεδόσθαι δὲ
τοὺς ἀνθρώπους. καὶ ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων, αὐτε-
ροῦντας καὶ ἐξιλασκομένους τὸν θεόν. πόσα
φάμενόν δ' αὐτῶν τὸν ποιπίωνα, δι' ὅσα γὰ ἀν
συχήματα καταστρέψαι τὸν βίον, ὡς ἱερόσυ-
λον ἐκβληθέντα ὑπὸ δι παρίδος, δι' ἃ δ' ἔχους
δ' ἀφλιπόντα παῖδας, ἃς σωισθῆναι κατὰ πρ
νοηθείσας ὡς ἐρρικὲ τιμαγόνης, αἰσχρῶς ἀφλέ
σθαι. πιθανώτερον δ' ὅτιμ ὁ ποσειδωνίου
λόγος. τὰ μὲν γὰρ εὑρεθέντα γ' τῇ τολώσ-
ῃ χρήματα, μυρίων που καὶ ὡγυπακισχι-
λίων ταλάντων γενέσθαι φησὶ, τὰ μὲν γ' ἀ-
σωμῶν ἀργυρώματα, τὰ δ' γ' λίμναις ἱεράς,

cum ibi iã humiliores facti sint montes. Abest aũt à Rhodano Nemausus cẽtena circiter stad. Quo in tractu ulteriore Tarasco exiguũ extat oppidũ, à Narbone uerò DCC & XX distat,prope montẽ Cemmenũ,australe latus accipientẽ usq; ad promontoria.Et alij quidẽ dicti Tectosages è Volscis,de reliquis quidẽ postea dicemus. Tectosages(sic enim appellant̃)Pyrenæis ꝓpinqui sunt montibus,paululũ etiã Cemmenũ attingunt ex aquilonis latere,auriferamq; colunt terrã.Potentia uero & hominum robore quondã ualuisse uidẽnt̃, adeò ut incidente seditione, magnũ è suis numerum domo eiecerint . ad eorũ uerò fortunas cõmunicandas,alij alijs ex gentibus conuenere, è quibus hi sunt, qui finitimam Cappadociæ & Paphlagoniæ Phrygiam occuparunt. Huius autem rei argumentum habemus,quòd hac etiam ætate Tectosages appellantur. Nam cum ternæ gentes existant, una quidem circa urbem Ancyram habitãs, Tectosagum dicitur gens.Reliquę duę sunt, Trocmi scilicet ac Tœlistoboscii.Hos autem è Celticis digressos fuisse, significat iuncta cum Tectosagibus cognatio. Quibus autem ex locis concitati fuerint, explicare non possumus.Nũc enim Trocmos,aut Tœlistoboscios ullos, uspiã habitare, nequaq; intellexímus, nec intra Alpes, nec extra, nec ipsis in Alpibus.Eos aũt loca deseruisse, propter crebras hominum expulsiones,credendũ est. Sicuti multis alijs obuenit,ut Brenno,qui Delphos incursauit, quẽ Prausum quidã appellant. At enim neq; Prausos ipsos, quas terras prius habitarint,dicere possumus.Ipsos quoque Tectosages in expeditionis societatem contra Delphos uenisse memorãt. thesauros etiã penes illos ab Imperatore Ro. Q. Cœpione repertos in urbe Tolosa, deprehẽsumq; ex eis esse pecunijs partẽ,memoriæ traditur. Homines aũt ipsos & ex domesticis fortunis adiecisse, quibus consecratis deũ propitiũ sibi conciliarẽt. Eas autẽ quia Cœpio attigisse ausus fuerat, tot aduersis casibus electũ è patria,uitã subuertisse creditũ,perinde ac sacrilegio contaminatum & turpiter interijsse,& in bonorũ successionẽ relictos filios,inter scorta obscœnè ea abligurisse,et turpiter interijsse,sicuti testis est Timagenes. Quæ à Posidonio tradita sunt,uerisimiliora dixerim,repertas Tolosæ pecunias circiter XV milliũ talẽtũm fuisse,è quibus partẽ in secretis tẽpli sedibus depositã,partem in consecratis lacubus, nullos

nullos apparatus habentem, ſed aurum atq; argentum inelaboratũ. Templum autẽ Delphicũ iam per id tempus exinanitum fuiſſe, talibus ornamentis à Phocenſibus antè ſpoliatum, quo tempore ſacrũ cõmiſſum eſt bellum. Quod ſi quid relictum fuerat, per multos diſpartitum extitiſſet: nec incolumes domum remeaſſe crediderim, tam miſerabiliter digreſſos, poſtquam è Delphis diſceſſere: & in diuerſa diſperſos, & ſeditione diſcordes abijſſe. Cæterùm & hoc ipſo, & alijs permultis ita afferentibus, cum regio latè auro exuberet, & homines ſuperſtitioſi tenuem uitã agant, è Gallia paſſim theſauros habuit. Maximè uerò lacus ipſi, tutos à prædonibus locos exhibebãt, ad quos auri & argenti pondera dimiſerant. Romani autem locorũ poti ti, lacus publicè uenum dederant. Plerique deinde emptores fabrefactas ex * argento molas inuenerunt. Erat autẽ Toloſæ magnæ ſanctitatis templũ, quod finitimi eximia admodum ueneratione colebant. Quamobrem oferentibus plurimis, precioſis muneribus abundabat, & attingere ea audente nullo. Sita uerò Toloſa eſt ad anguſtiſſimum terræ limitem, hoc eſt iſthmũ, qui à Narbonenſi mari ſubmouet oceanum tribus ſtad. millibus minorem, Poſidonio teſte. Rurſum præ omnibus annotatu dignum eſt, quòd etiam in ſuperioribus diximus, regionis confeſſionem ad fluuios & mare exterius, ſimiliter & interius ſe habere. Inſiſtens enim aliquis nõ minimam hanc partem inueniret uirtutis locorum. Dico utiq; uitæ facultates amplecti, cũ uniuerſorum otio, ad omnes & communes utilitates refici, hac præcipuè tempeſtate, cũ uacatione ab armis agentes, attentiſſima cura agrorum culturæ inuigilant, & ciuiles uitę ritus inſtituunt, adeò ut in talibus ipſius prouidentiæ opus teſtari quis poſſe uideatur, nõ quidem fortuitò, ſed cum ratione quadam locis inſtitutis. Rhodanus igitur permultã habet nauigationem aduerſam, & magnis oneribus & ad multas regionis partes, quia qui in eum intrant fluuij, nauigabiles cũ onuſtis quoq; nauibus. Accipit & Ararin, & Dubin, intrantem in hunc amnem: inde uſq; ad Sequanam fluuium uadatur, hinc iam defertur in Oceanum, & Lexobios, & Hyadetos, ab his in Britaniã, minor quàm diurnus eſt curſus. Cum autẽ Rhodanus ſit præceps, & uix aduerſa nauigetur aqua, nonnulla hinc onera plauſtris pedeſtri tranſportantur itinere,

* μύλας εὗρον σφυρηλάτους ἀργυροῦς. id eſt, molas inuenerunt argẽteas duriles.

quæ ad Aruernos, flumenq; Ligerin ferenda ſunt, licet his quadã ex parte propior ſit Rhodanus. Verùm cum uia per camporum planitiem haud multo ſupra ſtad. DCCC pandat, ne aduerſa nauigatione utantur, facilior terræ meatus adigit. Hoc ex loco Liger uberius excipit, è Cemmenis montibus in Oceanum effluens. A' Narbone autẽ per Atacẽ paululum ſurſum fit nauigatio. Longius uerò terreſtre ad Garumnam uſq; fluuium iter agitur, & hoc ſtad. DCCC. Garumna autem excurrit in Oceanum. Hæc quidem de ijs qui Narbonenſem regionem colunt commemoremus, quos antea Celtas nominabãt, à quibus uniuerſos Gallos à Græcis, Celtas appellatos opinor, ob eorum claritatem, ſeu à Maſſilienſibus ad hoc ob eorũ uiciniam aſſumentibus. Deinceps de Aquitanis, & de attributis illis gentibus Gallicis numero quatuordecim, dicendum eſt, quæ inter Garumnã & Ligerin habitant. Ex quibus nonnullæ Rhodani amnis aſſumunt regionem, camposq; Narbonẽſes. Vt enim ſimpliciter dicam, Aquitani à natione Gallica, corporis habitu & lingua differunt, magis Hiſpanis ſimiles. Diſcernuntur autem Garumna flumine, inter hunc & Pyrenen montem habitantes. Aquitanicę uerò gentes plures quàm XX ſunt, exiles quidem & ignobiles: ex ijs quædam Oceano uicinæ, aliæ ad mediterranea & Cemmenorũ montium extrema, uſq; ad Tectoſages porriguntur: quando quidem puſilla tantula hęc erat portio, quicquid inter Garumnam Ligerinq; continetur, adiectum eſt. Hi nanque fluuij paribus à Pyrene diſtantes interuallis quaſi diductis: et pariter diſtantibus, inuicem lineis, duo conficiunt loca, alijs finita lateribus, Oceano ſcilicet, montibusq; Cemmenijs. Duobus autem ſtad. millibus utriuſque fluminis eſt nauigatio. Garumna autem tribus amplificatus amnib. per Bituriges, quos * Ioſcos nominant & Santones, Gallicam utranque gentem effluit. Nanque hi Bituriges, ſola inter Aquitanos gens alienigena conſiſtit, nequaquam illis confœderata. habet autem Burdigalliam emporium, cuidam marino incumbens lacui, quem fluminis eruptiones faciunt. Liger uerò inter Pictones, & * Namnitas excurrit. Super hunc fluuiũ prius emporium aderat Corbilo, de qua Polybius mentionem fecit, cum Pytheæ fabulamentorum memoriam faceret. Quod congredientibus quidẽ Scipioni Maſſiliẽſibus,

* Vbiſcos.

* Nãnetas

nemo rē ullam memoratu dignam, cum à Scipione interrogaretur, referre potuit, neq; de Britannia, neq; de Narbone, neque de Corbilone, quæ omnium eo in tractu urbium celeberrimæ fuerant. Tanta sanè Pytheas mentiri ausus est. Vrbs est Santonum Mediolanū, ad Oceanū uergens, inter Aquitanas maxima ex parte arenosa, et agro tenui, ex milio alimoniam captans, reliquis fructibus sterilis. Hoc in loco autem sinus est in Narbonensi litore, isthmum efficiens & sinum Gallicū, eodem quo ille cognomine. Sinum hunc habēt Tarbelli, apud quos effodiendi *auri summū inter omneis studium est. Et fcrobibus enim paululum de fossis, ad manus mensuram crustæ auri reperiuntur, paruæ interdum purgationis indigentes, in reliquis autem frustra & glebulæ, haud magnum habentes opificium. Interior autem, & montana tellus est lōgè præstantior Nam ad Pyrenen Conuenarum *Synclido est, ubi oppidum Lugdunū, & Onesiorum aquæ calidæ ad potandum optimæ. Bona est etiam Pfausciorum aqua. Inter Garumnam uerò & Ligerin adiacent gentes quædam Aquitanis, Eluí ab Rhodano inchoantes. Post quos Vellai aliquando Aruernis commixti, nunc sibi ipsis adstricti. Dehinc Aruerni et Lemothrices & Petrocorij, post hos autē Nitiobriges, & Cadurci, & Bituriges, qui Cubi nuncupātur. Ad Oceanum uerò spectantes Santoni sunt & Pictones: hi quidā (ut diximus) Garumnæ accolæ, alij autē Ligeris. Rhuteni autē & Gabales, Narbonensi terræ proximi. In Petrocorijs igitur, & Cubis Biturigibus, ferrariæ in oppidis sunt fabricæ, in Cadurcis uerò linificinæ. In Rhutenis autem argentariæ uigent artes, nec non & Gabalienſibus. Eis uerò & plerisque Aquitanorum Romani ius Latij tribuerunt, sicut & Auscijs & Conuenis. Aruerni super Ligeri siti metropolin Nemosum super amne positum habent. Hic penes Acmenabum quod Carnutum emporium est, labitur ad mediam nauigationem habitatum, fluitq; in Oceanum. Pristini uerò roboris Aruerni ingens exhibent indicium, quod frequentia aduersus Romanos bella gesserunt: antea quidem millibus bellatorum ducentis, deinde duplicatis. Tot enim contra diuū Cæsarem millibus cum Vercingetorige prælium cōmiserunt, cum prius aduersus Maximum Aemilianū, et Domitiū Aenobarbum, etiam c c hominum millibus conflixissent,

* χρυσᾶα σπουδαιότατα, id est auri fodinæ præstantissimæ.

* Dormitasse hic uidetur inter cpres. Græce sic est, πρὸς μὲν τῇ συγκλείδῳ τὴν τῶν πενήτων ἐστὶ συγκλείδων. id est, Nam ad Pyrenen Conuenarū est ciuitas, qui in eo ad incolendum conuenerūt, ubi oppidū Lugdunum &c. ubi συγκλείδων non est nomen oppidi, ut inter pres putat, sed genitiuus pluralis, quasi dicas. collectitiorū alicuius loci habitatorum.

ὁρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ σκηπίωνος ὑπὲρ τῆς Βρεττανικῆς, οὐδὲ τῶν ἐν ναρβῶνι, οὐδὲ τῶν κορβιλλῶνος, ἀλλ' ὅσαι πόλεις ἦσαν ἀρίστας ταύτης. τοσαῦτα δ' ἐψεύσατο ψεύσασθαι τολμήσας. ἔστι δ' ἡ μὲν πρωκειανῖτις τῶν ἀκουϊτανῶν ἀμμώδης ἡ πλείστη καὶ λεπτή, κέγχρῳ ζέφυσα, ζεῖς δ' ἄλλοις καρποῖς ἀφορωτάτη. ἡ δὲ ὅτι καὶ ὁ κόλπος ὁ ποιῶν τὴν ἰδιωτικὴν πρὸς τῇ γῇ ταύτῃ ναρβωνίτιδι παραλίᾳ γαλατικὸν κόλπον, ὁμώνυμος ἐκείνῳ καὶ αὐτός, ἔχουσι δὲ ταρβέλλοι τὸν κόλπον, παρ' οἷς ἐστὶ τὰ χρύσεια, σπουδαιότατα τὰ πάντων. ἐν γὰρ βόθροις ὀρυχθεῖσιν ὑδὲ μικρὸν εὐθέως ἐπικυκλοῦται χειροπληθεῖς χρυσὸς πλάκας, ἐὰν ὅτι μικρὰς ἀπὸ καθάρσεως δέωμαι. τὸ δ' ἀνιπὸν ψάμμος ὅτι καὶ βῶλοι, καὶ αὗται καταργασίαν ἐπιλαμβάνουσαι. ἡ δὲ μεσόγαιος καὶ ὀρεινή, βαρεῖα γῆν ἔχει. πρὸς μὲν τῇ πυρήνῃ, τῶν πρὸς νοτιφοίνικα ὅτι συγκλείσθαι, ἐν ᾗ πόλις ἀνώνυμος, καὶ τὰ τῶν ὀνησίων θερμὰ, κάλλιστα ποτιμωτάτου ὕδατος. καλὰ δὲ καὶ ἡ τῶν ψαωσκιῶν. τὰ δὲ μεταξὺ τοῦ γαρούνα καὶ τοῦ λίγηρος ἔθνη, τὰ πρωσκείμενα τοῖς ἀκουϊτανοῖς ὅτι, ἐλευοὶ μὲν ἀπὸ τοῦ ῥοδανοῦ τῶν ἀρχὴν ἐχόντων. οὐεμμάϊοι δὲ μετὰ τοῦτον, οἳ πρωσωρίζοντο ποτὲ ἀρουέρνοις, νῦν δὲ αὐτοντικοὶ καθ' ἑαυτούς. εἶτα ἀλουβροὶ καὶ λημοβρίκιοι, καὶ πρωβρόκειοι. πρὸς δὲ τούτοις, νιτιόβριγες, καὶ καδοῦρκοι, καὶ βιτουρίγιοι, οἱ καὶ βοὶ καλούμενοι. πρὸς δὲ τοῖς ὠκεανῷ, σαντόνοι τε καὶ πίκτονες· οἱ μὲν τοῖς γαρουνᾶ παροικοῦντες, ὡς εἴπομεν, οἱ δὲ τοῖς λίγηρι. ῥοῦτηνοὶ δὲ καὶ γαβάλεις τῇ ναρβωνίτιδι πλησιάζουσι. παρὰ μὲν οὖν τοῖς πετροκορίοις ἀπουργία ὀρύττεται, ἀσεῖα, καὶ τοῖς κυβίοις βιτουρίγιξι· παρὰ δὲ τοῖς καδουρκοῖς, λινουργία· παρὰ δὲ τοῖς ῥουτηνοῖς, ἀργύρεια. ἔχουσι δ' ἀργύρεια καὶ οἱ γαβαλεῖς. ἐπιλάκασι δὲ λατῖνον οἱ ῥωμαῖοι, καὶ τῶν ἀκουϊτανῶν τοῖς, καθ' οὓς πρὸς αὐσκίοις καὶ κωμουνίαις. ἀρουέρνιοι δ' ἴδρωτι μὲν ὠδὶ τοῦ λίγηρος. μητρόπολις δ' αὐτῶν ὅτι νεμωσός, ὧν τῷ ποταμῷ κειμένη. ῥυεὶς δ' οὗτος παρ' ἀκμιλίαβον τὸ τῶν ναρβωνιτῶν ἐμπορεῖον, ἔστι μέσον πως τὸν πλοῦν συωισπούμενος, ἐκβάλλει πρὸς τὸν ὠκεανόν, ἐπὶ δυὰ μέτρα ἐκπλατύνας τὸ πρότερον ἀρόρνοι, μέγα τὸ μέγιστον τῶν ἐχόντων. καὶ πολλάκις πολεμήσαντες τοῖς ῥωμαίοις· ποτὲ μὲν μυριάσιν ἑκατὸν, πλὴν οὐ ῥωμαίοις· ποτὲ δὲ μυριάσιν ἑκατόν, πλὴν δὲ διπλασίαις· τοσαύτας γὰρ πρὸς καίσαρα τὸν θεὸν διηγωνίσαντο, μετὰ τοῦ ῥηγὸς τοῦ ἀρουέρνων τὸν πρότερον ὄντα κύριον ἑκατὸν πρὸς μύριοι πρὸς μάξιμον καὶ αἰμιλιανὸν, καὶ πρὸς δομίτιον δ' ὡσαύτως ἀνοβαρβον-

πρὸς μὲν οὖν καίσαρα πρός τε γοργονουίαν πόλιν τῶν ἀρουέρνων, ἐφ' ὑψηλοῦ ὄρους κειμένην, συνέστησαν οἱ ἀγῶνες, ἐξ ἧς ἐν τῷ ὁ ὀνόρικτος τῶν ἐθνῶν ὁμόρους τοῖς ἀρουέρνοις, καὶ ταύτῃ ἐφ' ὑψηλοῦ λόφου κειμένην, πόλιν μανδιβύλων, ἔθνους ὁμόρου τοῖς ἀρουέρνοις, καὶ ταύτῃ ἐφ' ὑψηλοῦ λόφου κειμένην, πόλιν μανδιβύλων, ὄρεσι καὶ ποταμοῖς ἀλυσίμ. ὧν ἡ ἑάλω ὁ ἡγεμών. καὶ ὁ πόλεμος τέλος ἔσχε. πρὸς δὲ μάξιμον αἰμιλιανὸν περὶ τῷ συμβολῇ τοῦ τίσαρος καὶ τοῦ ῥοδανοῦ. καθ' ἣν καὶ ὁ κίμβρων ὄρος πλησιάζει τῷ ῥοδανῷ. πρὸς δὲ δομίτιον κατωτέρω ἔτι, περὶ τὴν συμβολὴν τοῦ τε σουλγᾶ, καὶ τοῦ ῥοδανοῦ. διέτειναν δὲ τὴν ἀρχὴν οἱ ἀρουέρνοι μέχρι ναρβῶνος καὶ τῶν ὀρῶν τῶν μασσαλιωτῶν. ἐκράτουν δὲ καὶ τῶν μέχρι πυρήνης ἐθνῶν, καὶ μέχρι ὠκεανοῦ καὶ ῥήνου. βίττου δὲ πρὸς τὸν μέγιστον καὶ τὸν δομίτιον πολεμήσαντος, ὁ πατὴρ λουερίου, τοῦτον τὸν πλοῦτον λέγεται καὶ τρυφὴν διενεγκεῖν, ὥς τε ποτὲ ἐπιδείξειν ποιούμενον τοῖς φίλοις τῆς εὐπορίας, ἐπ' ἀπλοίης φορέοντα ἅμαξαν χρυσοῦ νόμισμα, καὶ ἀργύρου, διδόντα κατασπεῖραι, ὡς τὸν λαὸν συλλέγειν ἐκείνους ἀνομβροῦντας. μετὰ δὲ τὴν ἀκουϊτανικὴν μοῖραν, καὶ τὴν ναρβωνῖτιν, ἣ ἐφεξῆς ὅτι, μέχρι τοῦ ῥήνου παντὸς, ἀπὸ τοῦ λίγηρος ποταμοῦ καὶ τοῦ ῥοδανοῦ, καθ' οὗ συνάπτει πρὸς τὸ λούγδουνον, ἀπὸ τῆς πηγῆς κατηνεχθεὶς ὁ ῥοδανός. ταύτης δὲ τῆς χώρας τὰ μὲν ἄνω μόρια τὰ πρὸς ταῖς πηγαῖς τῶν ποταμῶν, τοῦ τε ῥήνου καὶ τοῦ ῥοδανοῦ, μέχρι μέσων χειδόντι τῶν πεδίων ὑπὸ τοῦ λουγδούνου τέτακται. τὰ δὲ λοιπὰ καὶ πρωκειανιτικὰ, ὑπ' ἄλλα τέτακται μόρια, ὧν ἰδίως βέλγοι πρωσνέμησιν. ἡμεῖς δὲ κοινότερον τὰ καθ' ἕκαστα διελώσομεν. ὧν πρὸ μὲν τὸ λούγδουνον, ἐκλελμένον ὑπὸ λόφῳ ἐπὶ τῷ συμβολῇ τοῦ τε ἄραρος ποταμοῦ καὶ τοῦ ῥοδανοῦ, κατέχουσι ῥωμαῖοι. διανεμῆ δὲ μάλιστα τῶν ἄλλων πλὴν ναρβῶνος. καὶ γὰρ ἐμπορείῳ χρῶνται, καὶ τὸ νόμισμα χαράττουσιν ἐνταῦθα, τό, τε ἀργυροῦν καὶ τὸ χρυσοῦν οἱ τῶν ῥωμαίων ἡγεμόνες, τό, τε ἱερὸν τὸ ἀναδειχθὲν ὑπὸ πάντων κοινῇ τῶν γαλατῶν, καίσαρι τοῦ σεβασῷ, πρὸ τοῦ πόλεως ἱδρύται τῆς, ὧδι τῇ συμβολῇ τῶν ποταμῶν. ἔστι δὲ βωμὸς ἀξιόλογος ὧν γράφω ἔχων τῶν ἐθνῶν ξ΄ τὸν ἀριθμὸν, καὶ εἰκόνες τούτων ἑκάστου μία, καὶ ἄλλος μέγας. προσέθηκαν δὲ τοῦ ἔθνους τοῦ σαιγοσιάνων ἡ πόλις αὕτη, λειμὼν μεταξὺ τοῦ ῥοδανοῦ καὶ τοῦ δουβίος. τὰ δ' ἑξῆς ἔθνη τὰ σωτείνοντα πρὸς τὸν ῥῆνον, τὰ μὲν ὑπὸ τοῦ δουβίος ὁρίζεται, τὰ δ' ὑπὸ τοῦ ἄραρος.

Contra Cæsarem quidē circa Gergouiā Aruernorum urbem, in excelso mōte sitam, collatum est prelium. Postea Vercingetorix occurrit, et pugna ad * Alleſiā, Mandibulorum gentis oppidum, Aruernis finitimæ. hoc etiam in sublimi locatum est tumulo, cingentibus montibus & fluuijs duobus. Vbi redacto in potestatem Imperatore, finitum est bellum. Aduersus maximū Aemilianū aūt conflictatū est, ubi coitus est * Tisaris & Rhodani, ubi Cemmeni etiā montes Rhodano propius accedunt. At uerò aduersus Domitium adhuc ad inferiora, ubi Sulga Rhodanusq; commiscentur. Cæterùm usq; Narbonem finesq; Massiliæ, Aruernorum propagabatur imperium, subiugaruntq; item usq; ad Pyrenæos montes gentes, ad Oceanum, atq; Rhenum. Bitto, qui cū Maximo & Domitio bel ligerauit, pater fuit Luerius, qui tantis opib. & lautitia excelluisse celebratus est, ut cum aliquando familiaribus facultatum ostentationem faceret, curru uectus per campum, numos aureos & argenteos, huc & illuc dispergeret, quos sectantes illi colligerent. Post Aquitanicā uerò partem ac Narbonensem, alia deinceps est, ab Ligere fluuio ac Rhodano, usq; ad Rhenum. Eò delatus à fonte ad Lugdunum, Rhodanus Ligeri coniungitur. Huius autem regionis partes supernæ ad Rheni ac Rhodani fontes, usque ad medium fermè camporum Lugdunensium ditioni additæ sunt. Reliqua uerò & quæ ad Oceanum uergunt, alteri adduntur particulæ, quam incolunt Belgæ. Nos autem singula cōmuni magis expositione declarabimus. Lugdunum igitur in colle conditū, ubi Arar amnis Rhodano commiscetur, Romano tenetur imperio. Ampliori quoq; supra reliquas, excepta Narbone, ciuitates floret uirorum ordine. Nam & usui magno est illis emporium. Monetam argenteam atq; auream, eo in loco Romani signant duces. Templum etiam ab uniuersis Gallis communi designatum impensa, & Augusto Cæsari dicatum, ante hanc urbem ædificatum est, ubi fluuiorum est coitio. Adest & ara dignitatis eximiæ gentium L X numero inscriptum habens titulum, earumq; singularum statua una, alia subinde ingens locata est ara. Hanc urbem genti Sægosianorum præsidere constat, quæ in Rhodani & Dubidis fluuiorū medio iacet. Reliquæ dehinc gētes, uergentes ad Rhenū, partim à Dubide, partim ab Arare discernuntur.

* Alexiam Mādubiorū

* Isaræ

His nanq; (ut ſuperius dictum eſt) amnes ab alpibus delati, deinde unum in alueum cõfluentes, delabuntur in Rhodanũ. Alter eſt fluuius, ſimiliter in alpibus ortũ habens, Sequana nomine. Effluit aũt in Oceanũ, parallela ſeparatus à Rheno diſtantia, per eiuſdẽ appellationis gentem, ab oriente quidem Rheno propinquior, ab occaſu uerò Arari. Quo ex loco præſtantiſsima ſuillarum carnium ſalſamentaria Romam deportantur. Inter Dubidem atq; Ararin Eduorũ gens inhabitat oppidum penes Ararin Cabyllinum habentiũ, arcemq; Bibractem. Cæterùm Edui Romanis ſeſe conſanguinitate coniunctos aſſerũt, primiq; eius regionis homines in eorũ amicitiam, ſocietatemq; conuenerunt. Trans Ararin domicilia tenent Sequani, & Romanis & Eduis dudum aduerſantes, quí Germanis ſæpius adhærebant, eorumq; in Italiam impetus inuitabant, roburq; non mediocre oſtentabant, adeò ut illis communiter quidem immixti eorum uires amplificarent, deſiſtentes autem diminuerent. Aduerſus Eduos, & hæ ſanè cauſæ, & fluminis contentio inimicitias auxit, quod gentem utranq; dirimit, quæ ſibi proprium uendicat Ararin, ſibiq; uectigalia pertinere certat. Hac uerò tempeſtate cuncta Romano ſubiacẽt imperio. Rheno autẽ uicina omniũ primi colũt Aetuatíj, quibus fluminis origo uicina eſt, in Diaduella monte. hîc Alpium pars eſt, à quo Aduas fluuius in contrarium fluit, ad interiorẽ Galliã, lacũ implẽs Lariũ, cui proximum conditũ eſt Comũ. dehinc in Padum confluit. de quibus poſtea dicemus. Rhenus quoq; magnas in paludes, lacumq; magnum effunditur, quem Cereti, & Vindolici propius attingunt, Alpinorum pleriq;, & Tranſalpinorum nonnulli. Huius loci longitudinem ſtad. ſex millium eſſe, Aſinius aſſerit. Quod non ita eſt, ſed recto curſu paulo plus dimidio eſt. At enim mille propter anfractus addita, ſatis haberent. Nam et celerrimus eſt. Quocirca nec pontibus iungi licet, & à montibus defluens ſupinus, reliquum curſum per plana agit. Quo nã igitur pacto permanere poteſt, celer atq; uiolẽtus, ſi ſupinæ illius eleuationi longos multos anfractus adiũxerimus? Ei autem duo tradit oſtia, eos accuſans qui plura dicant. Iſte quidem ſimul & Sequana aliquid profectò, non tamen tantundẽ telluris ambiunt. Vterq; autem in ſeptentrionẽ ab auſtro labitur, ipſiſq; occurrit Britannia, Rheno quidem propius,

οὗτοι μὲν δή, ὡς εἴρηται πρότερον, ἀπὸ τῶν Ἄλπεων πλέοντες ἐπὶ θάλατταν καὶ αὐτοὶ κατωνεχθέντες, ἔπειτα εἰς ῥεῖθρον συμπεσόντες, εἰς ὃν ῥοδανὸν καταφέρονται. ἄλλος δ' ὅστις ὁμοίως ἀπὸ τῶν ἄλπεων τὰς πηγὰς ἔχων, σηκουανὸς ὄνομα, ῥεῖ δ' εἰς τὸν ὠκεανόν, παράλληλος τῷ ῥοδανῷ διὰ ἔθνους ὁμωνύμου, σωκάτων τε καὶ ἑλουητίων πρὸς ἕω. τὰ δ' εἰς ταὐαντία τῷ ἀρίου θῶ ἀεὶ κάλλιστα ταριχεῖα τῶν ὑείων κρεῶν ἐπὶ τὴν ῥώμην κατακομίζονται. μεταξὺ δὲ τοῦ δουβίου καὶ τοῦ ἄραρος οἰκεῖ δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἔθνος, πόλιν ἔχον καβυλλίνον ὑπὲρ τοῦ ἄραρος καὶ φρούριον βίβρακτα. οἱ δὲ ἑδδοῦοι καὶ τοῦτο γνῶσις ῥωμαίων ὠνομάζοντο. καὶ πρῶτοι μὲν ταύτην προσῆλθον πρὸς τὴν φιλίαν καὶ συμμαχίαν. πορθοῦσι δὲ τὸ ἄραρος οἰκοῦσι δὲ καὶ τοῦτο ἑλουητίοις ὁμοροῦντες, διάφοροι καὶ τοῖς ῥωμαίοις ἐκ πολλοῦ γεγονότες καὶ τοῖς ἑδδούοις, ὅτι πρὸς ῥωμαίους προσεχώρουν πολλάκις, καὶ τὰς τῶν ἑδδούων αὐτῶν, τὰς ὑπὸ τὴν ἰταλίαν. καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸ πάνυ τοῦτο γε οὐ τὴν τυχοῦσαν δύναμιν, ἀλλὰ καὶ κοινωνοῦντες αὐτοῖς ἐποίουν μεγάλης, καὶ ἀφιστάμενοι, μικρός. πρὸς δὲ τοὺς ἑδδούους καὶ διὰ ταῦτα ἦν, ἀλλ' ἐπέτεινε τὴν ἔχθραν ὁ τοῦ ποταμοῦ ὅρος, τοῦ διέροντος αὐτοὺς, ὥστε τὸ ἔθνος ἴδιον ἀξιοῦσθαι ἐν τῷ ἄραρι, ἕως τοῦ προσῆκεν τὰ διαγωγικὰ τέλη, ἃ δ' ὑπὸ τοῖς ῥωμαίοις ἅπαντ' ὄντι. τὴν δὲ ἰδίαν τῷ ῥώμῃ πρῶτοι τῶν ἀπάντων οἰκοῦσιν αὐτοί, παρ' οἷς εἰσὶν αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ τῷ διαδυέλλα ὄρει. ὅθεν δ' ὅτι μόνοι ἐπὶ θάτερα τοῦ ποταμοῦ, ὅθεν καὶ ὁ ἀδδούας εἰς ταὐαντία μόνος ῥεῖ, τὰ πρὸς τὴν ὠκεανὸν κελτικήν. καὶ πλησίον ἐστὶν ἑλουήτιον λίμνη, πρὸς ἣν ἐκλύεται τὸ κῶμον, εἶτ' ἐκβάλλει εἰς τὸν πάδον συμβάλλει, πορεύεται δὲ ὄρους ὀρεινοῦ. καὶ ὁ ῥοῦς ἢ εἰς ἑλικὴν μεγάλην λίμνην αὐλαχεῖ μεγάλην. εἶτα ἐφάπτονται κορεστοὶ καὶ οὐινδολόνοι τῶν ἀλπείων πενήτων τῶν ὑποραλπείων. φησὶ δὲ ὁ μῆκος αὐτοῦ σταδίων ἑξακισχιλίων ἀσινῶν. οὐκ ἔστι δὲ, ἀλλ' ἐπ' εὐθείας μὲν τοῦ ἡμίσους, ὀλίγῳ δ' ἂν πλείονος. βάλλοι. οἷς δὲ σκολιώμασι καὶ χίλιοι πεντακόσιοι, ἱκανῶς ἂν ἔχοιεν καὶ γὰρ ὀξύς ἐστι. διὰ πάντος δὲ καὶ συγκυφούμενος, καὶ διὰ πεδίων πλήσιος φορεῖ καταβὰς ἀπὸ τῶν ὀρῶν πολυπλοῦς πῶς δ' ἂν οἷόν τε μὴ εἶναι ὀξὺν καὶ βίαιον, εἰ τηλικοῦτον πλάσμα προσβάλλομεν καὶ σκολιότητας πολλὰς καὶ μακράς. φησὶ γὰρ καὶ ὄγομον εἶναι, μυρίους δ' οὐ πλείω λέγοντας. ἐγκυκλοῦσθαι μὲν λίμνας χώραν ταῖς σκολιότησι καὶ οὐ πολλὰς οὕτω καὶ τοσαύτας. ἀμφότεροι δὲ ῥέουσιν ἀπὸ τῶν ἄρκτων, ἀπὸ τῶν νοτίων μερῶν. πρόκειται δ' αὐτῶν ἡ βρεταννική, τοῦ μὲν ῥοδανοῦ καὶ ἐγγύτερον,

ὥστε παθορᾶσθαι τὸ καύτιον, ὅπερ ὄρος ἐστὶ τοῦ ἑδδουανῶν ἄκρου καὶ νήσου, τοῦ δὲ σηκουάνα μικρὸν ἀπωτέρω. φέρεται δὲ καὶ τὸ ναυπήγιον σωυεκῶν τοῦ καίσαρος ὁ θεὸς, πλέων εἰς τὴν βρεταννικήν. τοῦ δὲ σηκουάνα τὸ πλεόμενον ἀπὸ τοῦ ἄραρος, δεχομένων τὰ φορτία μικρῷ πλέον ἢ τὸ τοῦ λίγηρος, καὶ τὸ τοῦ γαρούνα. τὸ δὲ ἀπὸ λουγδούνου μέχρι τοῦ σηκουάνα, ἡ χιλίων σταδίων ὀλίγῳ ἔλαττον, ἢ διπλάσιον τοῦτον, ἀπὸ δὲ εἰσβολῶν τοῦ ῥοδανοῦ μέχρι λουγδούνου. φασὶ δὲ καὶ πολυχρύσους αὖ ἑλουητίους εἶναι, μηδὲν μήν τοι ἧττον ἐκ τῶν λεηλασιῶν βαπτίσαι, τὰς ἀπὸ νίμβρων δυσπραγίας ἰδόντας. ἀφανισθῆναι δ' αὐτῶν τὰ δύο φύλα τελέως ὄντων ἐν στρατείᾳ. ὅμως δ' ἐκ τῶν λοιπῶν τόπων τὸ ἀπογόνων πλῆθος ἐδήλωσαν ὁ πρὸς καίσαρα τὸν θεὸν πόλεμος, ἐν ᾧ πρὸ τριακοντα μυριάδες σωμάτων διεφθάρησαν. αὖθις δὲ λοιποὺς σώζεσθαι μεθῆκεν εἰς ὀκτακισχιλίους, ὅπως μὴ τοῖς γερμανοῖς ὁμόροις οὖσιν, ἔρημον τὴν χώραν ἀναφῆ. μετὰ δὲ αὖθις ἑλουητίους, σηκουανοὶ μὲν μεδιοματρικοί, κατοικοῦσι γὰρ ἔνον. ἐν οἷς ἵδρυται γερμανικὸν ἔθνος πραικανθῶν δ' ἐκ τῆς οἰκείας, τελέσχοι. ἐν δὲ τοῖς σηκουανοῖς ἐστὶ τὸ ὄρος ὀυρασιος. διορίζει δ' ἑλουητίους, καὶ σηκουάνους. ὑπὲρ δὲ τῶν ἑλουητίων καὶ σηκουάνων ἑδδοῦοι, καὶ λίγγονες οἰκοῦσι πρὸς λύσιν. ὑπὲρ δὲ τῶν μεδιοματρικῶν, λεῦκοι καὶ τῶν λιγγόνων τὸ μόριον. τὰ δὲ μεταξὺ ἔθνη, τό τε λεγηρος καὶ τοῦ σηκουανὰ ποταμοῦ, τὰ πρὸς τοῦ ῥοδανοῦ τε καὶ τοῦ ἄραρος, προσκεῖται πρὸς ἄρκτον, τοῖς τε ἀλλοβρυξι, καὶ τοῖς πρὶ τὸ λούγδουνον. τούτων δ' ὡδὶ φανερώτατόν ἐστι, τὸ τ' ἀρουέρνων, καὶ τὸ τ' αρουέρνων, ὃ δὴ ὧν ἀμφοῖν ἐνεχθεὶς ὁ λήγηρ, εἰς τὸν ὠκεανὸν ἔξεισι. διάρμα δ' ἐστὶν εἰς τὴν βρεταννικὴν, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῆς κελτικῆς, ἑκάστοτε τὸ σταδίους. ὑπὸ γὰρ τῶν ἄμπωτιν ἀφ' ἑσπέρας ἀναχθέντες, τῇ ὑστεραίᾳ πρὶ ὀγδόην ὥραν κατέρουσιν εἰς τὴν νῆσον. μετὰ δὲ τοὺς μεδιοματρικοὺς καὶ τελέσχους, πρόκειται τοῦ ῥοδανοῦ τελεσάγροι. καθ' ὃν πεποίηκε τὸ ζεῦγμα ὑπὸ τοῦ ῥωμαίων νικῶν, τοῦ στρατηγοῦντος τοῦ γερμανικοῦ πολέμου. πρὸ δὲ ὤκουν οὖν οἱ τὸν τόπον, οὓς μετήγαγεν ἀγρίππας ἐκόντας εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ῥήνου. ἑξουάγροις δὲ συνεχεῖς νορβέοι, καὶ οὗτοι γερμανικὸν ἔθνος. τελευταῖοι δὲ μανάπιοι τοῦ ἐκβολῶν, ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ποταμοῦ κατοικοῦντες ἕλη, καὶ δρυμοὺς, οὐκ ὑψηλῆς, ἀλλὰ πυκνῆς ὕλης, καὶ ἀκανθώδους. καὶ ἕλβους δ' ἵδρυνται. ζυγάμβροι γερμανοί. πάσης δ' ἐπορκεύει τοῦ ποταμίας ταύτης οἱ σύνβροι προσαγορευόμενοι γερμανοί,

adeò ut Cantiũ eius inſulę orientale promõtorium aſpectet. Longius autẽ pauliſper Sequana. Hoc ſanè in loco diuus Cæſar Britanniam adnauigaturus inſulã, claſſem ædificauit. Sequanæ ſpacium quod nauigationi patet ad onera capienda, ex qua Arar ingreditur, paulo minus eſt quàm Ligeris atq; Garumnę. A' Lugduno autem uſq; ad Sequanam ſpacium eſt mille ſtad. Ab ingreſſu Rhodani uerò uſque Lugdunum, minus quàm bis tantum intereſt. Fama eſt Heluetios plurimo abundare auro. Nihilominus tamẽ, uiſis Cimbrorum facultatibus, ad latrocinium conuerſos. E' quibus cum tres nationes exiſterent, duæ per militiã deletę ſunt. E' reliquis tamen locis, quãta prognatorum fuerit multitudo, bellum aduerſus diuum Cæſarem geſtũ maximè declarauit. In q̃ circiter hominũ CCCC millia interierunt. Reliquos ad millia VIII ſaluos emiſit, ne Germanis finitimis deſertum agrũ ſineret. Poſt Heluetios Sequani, & Mediomatrici Rhenũ incolunt. In quib. Tribocchi natione Germani, relicto natali ſolo, Rhenoq; traiecto ſedes poſuerunt. In Sequanis uerò mõs eſt Oeuraſius, Heluetios Sequanosq; diſcernẽs. Super Heluetios, & Sequanos, & Eduí, & Lingones, in occaſum uergẽtes, habitãt. Super Mediomatricos Leuci, & quædam Lingonum portio. Inter Ligerin et Sequanam fluuium trans Rhodanũ, atq; Ararin gẽtes ad Septentionẽ adiacẽt Allobrogibus, & Lugduni incolis uicini. Horũ illuſtriſsimi ſunt Aruerni et Carnuti. Per utroſq; delatus Liger amnis, in Oceanum effluit. A' Galliæ fluminibus, ad inſulã Britanniã uicenũm eſt ac trecentũm ſtadiorũ. Nam qui per maris refluxum à ueſpera refunduntur, poſtridie octauam ad horam ad inſulam applicant. Poſt Mediomatricos autẽ atq; Tribocchos, Treuiri Rheno adiacent, apud quos Romani Imperatores cõtra Germanos belli gerantes, hac tempeſtate pontem ædificant. Loca hæc trans Rhenum incolebant Vbíj, quos ad interiorem Rheni ripam traduxit Agrippa, nec inuitos quidem. Contigui Treuiros ſunt Neruíj, & hi quoque natio Germanica. Nouiſsimi ad utramque fluminis ripam habitant Menapíj, his per paludes, & nemora domus ſunt, non procerę quidem materiæ, ſed denſæ & dumoſæ. Secundum iſtos Sugambri Germani conſiſtũt. Huic fluuiatili regioni toti ſupereminent Germani alteri, quos Sueuos appellant,

qui potentia & hominũ frequentia, reliquos antecellũt: à quibus qui eiecti, in interiorem nunc Rheni partem confugerũt. Alij quoq; per alia loca, potentatu ualẽtes manẽt, bellorum incendia excipientes, ſemper, cumprimi in pernicię tracti ſint: ex Treuiris aũt, & Neruijs, Senones & Rhemi ſua in occaſum habẽt domicilia. Inſuper & Atrebati, & Eburones. Cæterũ Menapijs ad mare proximi ſunt Morini, & Belloaci & Ambiani, & Sueſſiones, & Caleti, uſq; ad Sequanæ amnis exitũ. Morinorũ ager & Atrebatorũ, & Eburonũ, & Menapiorum eſt per q̃ ſimilis. Sylua enim eſt procerarũ arborum, permagna quidẽ, uerũm haud magnitudine tãta, quantã rerũ ſcriptores tradidere. ſtad. millib. quaternis: eam uerò Arduennã uocitant. At cõtra bellorum impetus, ſpinoſos dumorũ ramos inuicẽ texẽtes, irruptiones occludũt, nonnullis in locis etiã uallos defigentes, in interiora ſeſe ipſi excipiũt, profunda paſſim inhabitant nemora, per paludes etiã quaſdã paruas tenẽt inſulas. Abundantib. itaq; imbribus, tutiſſima habebãt receptacula, areſcẽtib. uerò locis in ditionẽ facile redigebant. Cæterũ his annis omnes intra Rhenũ incolentes per pacis ociũ, Romano obediũt imperio. Circa Sequanam fluuiũ ſunt & Pariſii, qui in ipſo fluuio inſulã habẽt, urbemq; Lucotociã, & Meldi, et Lexouij, Oceano uicini. Super omnis aũt eius tractus incolas, Rhemi dignitate præcellũt, metropolim Duricortorã frequentiſsimã habẽt ciuitatẽ, Romanos accipiẽtes ductores. Poſt iã dictos populos, reliqua Belgarũ eſt natio ad Oceanũ, è quib. Veneti ſunt qui aduerſus Cæſarem nauali certamine contenderũt. ij enim emporio freti, parati erãt Cęſaris curſum in Britanniã interrũpere: quos haud difficulter ſuperauit, nõ utiq; roſtratis uſus nauibus. Eorum nãq; naues lignorũ craſſitudine erãt confectę, ſed uentorum impetu in ſe delatas, Romani milites excipiebãt, falcatis haſtis carbaſa diuellentes. Ob uentorum enim uiolentiam, ex alutis conſuta erant. pro rudentibus quoq; catenas intenderant. lata uerò faciunt tabulata, proras puppesq; celſas è querna materia, cuius abundans illis eſt copia. Id autem propter maris eſtuaria. Quocirca tabularum iuncturas ſtrictim non conſerunt, ſed rarius hiantes dimittunt, quas inde algis cõſtipant, ne ligna caloribus inter remulcandum aperiantur. Sunt enim algæ natura humidiores, quercus aũt arida omni carens pinguedine,

καὶ δυνάμει καὶ πλήθει διαφέροντες τῶν ἄλλων. ὑφ' ὧν οἱ ἀγελαυνόμενοι, κατέφυγον εἰς τὴν γῶτος τοῦ ῥήνου νυνί. καὶ ἄλλοι δὲ κατ' ἄλλους τόπους διωασθύουσι, καὶ διαδιέχονται τὰ ζώπυρα τοῦ πολέμου τῶν πρώτων ἀεὶ καταλυομένων. τῶν δὲ τρηχέρων καὶ νεβρίων, σένωνες καὶ ῥῆμοι πρὸς ἑσπέραν οἰκοῦσιν. ἔτι δ' ἀπρέβατοι καὶ Βούρωνες, οἷς μιναπίοις δ' εἰσὶ συνεχεῖς ὧδι τῇ θαλάττῃ μόνοι, καὶ βελλοάκοι, καὶ ἀμβιανοὶ, καὶ σουεσιῶνες, καὶ καλέτοι, μεχρὶ τῆ ἐκβολῆς τοῦ σηκουάνα ποταμοῦ. ὑπὲρ φορὴς δ' ὅλη τῆ νῦν μιναπίων ἦτε τῶν ἀρμενίων, καὶ ἡ τῶν ἀπρεβατίων, καὶ ἐβουρώνων. ὕλη γὰρ ὅσιν ὀχ ὑψηλῶν δρύων, πολλὴ μὲν, οὐ τοσαύτη δὲ, ὅσην οἱ συγγραφεῖς εἰρήκασι τετρακισχιλίων σταδίων. καλοῦσι δ' αὐτὴν ἀρδυεννάν. κατὰ δὲ τὰς πολιτικὰς ἐφόδους συμπλέκουσιν τὰς τῶν ἀμμενίων λύγους, βατώδεις ὄντας, ἀνέφραπτον παρέχουσαν εἴσοδους, ἔστι δ' ὅπου καὶ σκόλοπας κατεμπεπηγότων. αὐτοὶ δὲ κατὰ δίωρον εἰς τὰ βάθη παροικοῦσι, νησίδια ἔχοντες ἐν τοῖς ἕλεσι. ἐν μὲν οὖν ταῖς ἐπομβρίαις ἀσφαλεῖς τὰς φυγὰς ἔχουσι, ἐν δὲ τοῖς αὐχμοῖς πλέοντες ἐπὶ σκαφῶν, νυνὶ δ' ἅπαντες οἱ ἐγγὺς ῥήνου καθ' ἡσυχίαν ὄντες, ὑπακούουσι ῥωμαίων. πλεῖ γὰρ τὴν σηκουάναν ποταμὸν, εἰσὶ καὶ οἱ πάνυ σοι, ὑπερ ἔχοντες ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ πόλιν λουκοτοκίαν, καὶ μέλδυι, καὶ λεξούιοι, παρωκεανίται οὗτοι. ἀξιολογώτατον δ' ἔθνος ἐστὶν τούτων, ῥῆμοι, καὶ ἡ μητρόπολις αὐτῶν δυνειόρτορα, μάλιστα σωμένα καὶ ἐχομένα τοὺς τῶν ῥωμαίων φίλων μόνας. μετὰ δὲ τὰ λεχθέντα ἔθνη, τὰ λοιπὰ βέλγων ὅσην ἔθνη, τῶν παρωκεανιτῶν, οὐγγέτοι μὲν εἰσὶν οἱ ναυμαχήσαντες πρὸς καίσαρα. ἕτοιμοι γὰρ ἦσαν κωλύειν τὴν εἰς τὴν βρεττανικὴν πλοῦν, χρώμενοι τοῖς ἐμπορίῳ. κατεναυμάχησε δ' ῥᾳδίως, οὐκέτι βόλοις χρώμενος. ἦν γὰρ πάχεα τὰ ξύλα, ἀλλ' αὔεμον φορομένων ἐπ' αὐτὸν, κατέπαιρον οἱ ῥωμαῖοι τὰ ἱστία σβυσβρεπάνοις. ἦν γὰρ σκύτινα, δι' ἃ τὴν βίαν τῶν ἀνέμων, ἀλλύσεις δ' ἐτείνον αὐτὴ κάλων. πλατύπυγα δὲ ποιοῦσι, καὶ ὑψήπρυμνα ἐπ' ὑψόπρωρα δι' τὰς ἀμπώτεις, δρυίνης ὕλης, ἧς ὅσην δύναρία. διόπερ οὐ σωμάγουσι τὰς ἁρμονίας τῆ σανίδων, ἀλλ' αἰρεώματα καταλείπουσι. τοῦτα δὲ βρύοις διανάπτουσι, τὸ μὴ κατὰ τὰς νεωλκίας καπυροῦσθαι τῷ ὕλῃ, ἀνεπιζομένῳ, τὸ μὲν βρύου νοτιωτέρου ὄντος τῇ φύσει, τῆς δὲ δρυὸς ξηρᾶς καὶ ἀλιπόου πάντως

τοὺς οἴμαι οὖν οὐγγετοῦς οἰκιστὰς εἶναι, τῶν κατὰ τὸν ἀδρίαν. καὶ γὰρ οἱ ἄλλοι πάντες σχεδόν τι οἱ ἐν τῇ ἰταλίᾳ κελτοὶ μετανίσταν ἐκ τῆ ὑπὲρ τῶν ἄλπεων γῆς, καθάπερ καὶ οἱ βῖοι καὶ οἱ σγώνοι. δι' ἃ δὲ τὴν ὁμωνυμίαν παφλαγόνας φασὶν αὐτούς. λέγω δ' οὐκ ἰσχυριζόμενος, ἀρκεῖ γὰρ περὶ τῶν τοιούτων τὸ εἰκός. ἐνθάδε δὲ οἱ σισμοὶ δ' εἰσὶν οὓς τινὰς ὀνομάζει πυθέας, ἐπί τινος πόπιτηλωκύας ἱκανῶς ἄκρας, εἰς τὸν ὠκεανὸν οἰκοῦντος. οὐκ ἄδηλον δέ, ἐφ' ὅσον ἐκεῖνος ἔχειν φησὶ, καὶ οἱ πιθύσαντος ἐκείνῳ, τῶν δὲ μεταξὺ ἐθνῶν τὸ τε σηκουάνα καὶ τὸ λίγηρος, οἱ μὲν τοῖς σηκουανοῖς, οἱ δὲ τοῖς ἀρουέρνοις ὁμοροῦσι. τὸ δὴ σύμπαν φῦλον, ὃ νῦν γαλικόν τε καὶ γαλατικὸν καλοῦσιν, ἀρίμανίον τε καὶ θυμικόν ὅτι, καὶ ταχὺ πρὸς μάχην, ἄλλως δὲ ἁπλοῦν καὶ οὐ κακόηθες. διὰ δὲ τοῦτο ῥᾳθύμως μὲν, ἀθρόοι σωίασι πρὸς οὓς ἀγῶνας, καὶ φανερῶς, καὶ οὐ μετὰ βουλεύσεως, ὥστε καὶ σύμπαχείρισοι γίνονται τοῖς κατασρατηγεῖν ἐθέλουσι. τὸ γάρ ὅτε βούλεται καὶ ὅπου, τὸ ἀφ' ἧς ἔτυχε προφάσεως, προεξωάσας τὰς αὐδὺς ἑτοίμους ἔχει πρὸς τὸ κίνδυνον, πλὴν βίας καὶ τόλμης, οὐδὲν ἔχοντας, ὃ σωαγωνιζόμενον. παραπειθάρχους δὲ σύμαρῶς γίνεσθαι πρὸς τὸ χρήσιμον. ὥστε καὶ παιδείας ἄπειρα, καὶ λογων. τὸ δὲ βίας, τὸ μὲν ἐκ τῶν σωμάτων ὅτι μεγάλων ὄντων, τὸ δ' ἐκ τοῦ πλήθους. σωίασι δὲ καὶ κατὰ πλῆθος ῥᾳδίως διὰ τὸ ἁπλοῦν, καὶ αὐθένετον, σωαγανακτοῦντος τοῖς ἀδικεῖσθαι δοκοῦσιν ἀεὶ τῶν πλησίον. νυνὶ μὲν οὖν τὸ εἰρῆνην πάντες εἰσὶ δεδουλωμένοι, καὶ ζῶντος κατὰ τὰ πρόσταγματα τῶν ἐλόντων αὐτὸν ῥωμαίων. ἀλλ' ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων ὅσα λαμβάνομεν τεκμήρια αὐτῶν, ἐκ τῶν μέχρι νῦν συμβαινόντων παρὰ τοῖς ὁρμενοῖς νομίμων. καὶ γὰρ τῇ φύσει καὶ τοῖς πολιτεύμασιν, ἐμφερεῖς εἰσὶν οὗτοι καὶ συγγενεῖς ἀλλήλοις. ὁμορόν τε οἰκοῦσι χῶραν διοριζομένῳ τῷ ῥήνῳ ποταμῷ, καὶ παραπλήσια ἔχουσαν τὰ πλεῖστα. ἀρκτικωτέρα δ' ὅλη ἡ ὁρμανία, κειμένων τῶν τε νοτίων μερῶν πρὸς τὰ νότια, καὶ τῶν ἀρκτικῶν πρὸς τὰ ἀρκτικά. διὸ καὶ τὰς μεταναστάσεις αὐτῶν, ῥᾳδίως ὑπαρχειν συμβαίνει, φορομένων ἀγελαδὸν καὶ παντρατιᾶ, μᾶλλον δ' ἐκ παντοικίων ἀθροιζόντων, ὅταν τῶ ἄλλων ὑπεκβάλλωνται κρειττόνων. οἵ τε ῥωμαῖοι, πολὺ ῥᾶον τούτους ἐχειρώσαντο, ἢ τοὺς ἴβηρας. καὶ γὰρ ἤρξαντο πρότερον, καὶ ἐπαύσαντο ὕστερον ἐκείνοις πολεμοῦντος,

Hos ego Venetos eſſe opinor, à quibus Veneti ſinum colentes Adriaticũ in coloniam deducti ſunt. Reliqui enim ferè omnes in Italia Galli è Tranſalpina Gallia commigrarũt, ſicuti Boij & Senones. Verũ propter nominis ſimilitudinem, Paphlagonas eſſe dictãt. Hęc aũt non affirmauerim. de huius enim generis rebus ipſa ſatis eſt cõiectura. Siſmij inde ſunt, quos Pytheas Timios nominat. Hi procumbens admodum in Oceanũ promontorium habitant, non tantum tamen, quantũ & ille & illius ſecuti fidem tradidere. Quę locum autem inter Sequanam & Ligerin gentes tenẽt, eæ partim Sequanis, partim Aruernis propinquæ ſunt. Vniuerſa uerò natio, quam hæc ætas Galicam, uel Galaticã nominat, Martis ſtudio, & animorum ardet impetu, cõſerendę pugnæ alacritate impigra, alioqui ſimplex, & nulla morum malignitate degẽs. Ea propter ſi quis eos irritet, aduocati pugnas pariter ineũt. Aperti quidẽ, nihilq; *præmeditati. Vnde *contra ſe militare uolẽtibus, manſueti atq; tractabiles fiunt. Nam quo in tempore, & quo in loco, quaq; ex occaſione, quiſpiam illos laceſſierit, eos in diſcrimẽ paratos habuit, præter uim et audaciam, nullum ad prælia ferentes adiumentũ. At enim †perſuaſione adducti, utilitati facile cedunt, unde ad ſtudia & diſciplinas animos applicãt. Ex corporum autẽ magnitudine, ipſa uis ineſt. Ex gentiũ uerò multitudine, in unum ex facili frequentes conueniunt, ſimplicitate atq; rigore attracti, propinquis maximè condolentes, quos per iniuriã uiolatos uiderint. Hoc uerò tempore cuncti pacem agitãt, ſubiecti & ad Romanorum edicta uiuẽtes, à quibus in poteſtatem redacti ſunt. Cæterũ antiquis ex temporibus hæc de Gallis accepimus, ex permanentibus adhuc confinium Germanorum legibus. Natura enim & ciuilib. inſtitutis, ij perſimiles, & cognatione inter ſe coniuncti, uicinũ colunt agrũ, quem Rhenus amnis ſeparat, paria maxima ex parte cuncta ferentem, ſed Germania magis ad Arctũ exponitur, ſi auſtrales ad auſtrales partes, & ſeptentrionales ad ſeptẽtrionales iudicaueris. Quamobrẽ eorum facilius de ſolationes cõtingit euenire, cum gregatim inferant, & ortus ſimul exercitus, & uniuerſis potius excitetur habitaculis, cũ ab alijs ualidioribꝰ. eijciantur. Hos Romani minori negotio, quàm Hiſpanos ſubiugarunt. His enim antea bellum inferre incipientes, nouiſſimè finierunt,

Hunc locum egregie uertit Budæus li. 1. de Aſſe. quem potius uide.

κὺ μετὰ πρισκέψεως, id eſt, citra Periculi obcũdę reſpectum.

*ὥστε κὺ ὑμιὸ ταχέϊσιοι γίγνονται τοῖς καθ' ὁρατηγεῖν ἐθέλουσι.

id eſt, unde ſe tractabiles moderatuiq; faciles præbent primo cuiq; ducenti ſe eorum imperatoremq; profitenti.

†παραπειθάρχους, id eſt temere perſuaſi.

illos autem medio in tempore cunctos debellauere penitus, qui intra Rhenum, Pyrenæosq; montes iacent. Nam qui gregatim totis copijs irruebant, gregatim simul debellabant. Hispani uerò prælia partiti, uires uti depositum seruabant, alij alio tempore alijsque in partibus, latrocinandi more belligerantes. Sunt igitur omnes natura bellaces, equitatu q; peditatu longè præstantiores. Ab hisce Romanis optimus adest equitatus, sem perq; spectates in Boream, atq; Oceano propiores, cõserendis pugnis audaciores. E' quibus summos Belgas asserunt esse, per gentes quindecim diuisos, intra Rhenum ac Ligerin uergentes, ad Oceanum domos habẽtes. Solos tamen aduersus Cimbrorum, & Teutonum Germanorum impetum obsistere ne queuntes. Belgarum fortissimos Belloacos esse dicũt, post istos Suessiones. Quàm uerò numerosa horum mortaliũ frequentia sit, uel eo patet indicio, quòd ex Belgis qui ferre arma prius poterãt, CCC millia censeri diceban tur. Dicta est & Heluetiorum, & Aruernorũ & sociorũ multitudo. E' quibus ingens mor talium uis apparet, & mulierũ uirtus ad procreandos, educandosq; filios. Sagis uestiun tur, comasq; nutriunt, prolixis utuntur femi nalibus, pro tunicis uerò scissos gerunt cum manicis amictus, uix pudenda natesq; uelantes. Lana quidem aspera, cæterùm oblongis uillis, unde & hirsuta texũt sagula, quæ lænę uocantur. Veruntamẽ Romani spectãtibus ad septentrionẽ regionibus, greges urbanis admodũ lanis in pelle nutriũt. Armatura pro corporũ proceritate æqualis. Gladius lõgus à dextro dependens latere, clypeus longus, hastę ad proportionẽ, & Meris peltæ genus est, id est iaculi. Arcubus etiam pleriq; utuntur, & fundis. Est & illis sparo similis fustis, qui non è falarica, sed è manu iaculatur, cum telo certiorem infligat ictũ, quo in aucupijs potissimum utuntur. Hanc etiã in ætatẽ uulgo humi cubãt, cœnitates in stramentis assident, plurima cum lacte illis esca, carnibusq; multifariam, præsertim suillis, & recentibus & salitis. Sues autẽ in agris uersantur, & proceritate & robore & celeritate præstantes, adeò ut insueto cuipiam accedenti, nõ minus quàm luporum periculum ingruat. Domicilia & pluteis & cratibus, ad testudinem habent, & quidem permagna, multis impositis lacunaribus. Tam copiosi illis & ouium & porcorum greges sunt, ut hinc & sagorum

τούτους δ' ὧ ζῷ μεταξὺ χρόνῳ πάντας κα
τέλυσαν, οὓς αὐὰ μέσον ῥῖῶν καὶ τῶν πυρ
ναίων ὀρῶν σύμπαντας. ἀθρόοι γὰρ καὶ κα
τὰ πλῆθος ἐμπίπτοντες, ἀθρόοι κατελύν
το. οἱ δ' ἐταμίσυον, καὶ κατεκρμάτιζον οὕ
ἀγῶνας ἄλλοτε ἄλλοι, καὶ κατ' ἄλλα μέρ
λιστικῶς πολεμοῦντες. εἰσὶ μὲν οὖν μικρο
τοὶ πάντων τῇ φύσει, κρείττους δ' ἱππάσα
ἢ πεζοί. καὶ ἔστι ῥωμαίοις δ' ἱππείας ἀρίστ
παρὰ τούτων. ἀεὶ δὲ οἱ πρόσθορώτεροι κα
παρωκειανῖται, μαχιμώτεροι. τούτους δ
οὓς Βέλγας ἀρίστους φασὶν, εἰς πῶντε καὶ
καὶ ἔθνη διηρημένους, τὰ μεταξὺ τοῦ ῥῆνο
καὶ τοῦ λέγηρος παροικοῦντας τὸν ὠκεα
νόν, οὔτε μόνους αὐτέχειν πρὸς τὼν ῥωμ
μαίων ἐφοδον, κίμβρων καὶ τευτόνων, κα
τῶν δὲ τῶν Βέλγων, Βελλοάκους ἀρίστους φα
σὶ, μετὰ δὲ τούτους οὐεσσίωνας, δ' δὲ πολ
ανθρωπίας σημεῖον. εἰς γὰρ λ' μυριάδας ἡ
τάχθαι φασὶ τῶν Βέλγων πρότερον τῶν ὁπ
ναμιῶν φορεῖν ὅπλα. εἴρηται δὲ καὶ πῶς
ἑλουητίων πλῆθος, καὶ τὸ τῶν ἀρουέρνω
καὶ τῶν συμμάχων, ἐξ ὧν ἡ πολυανθρωπία
φαίνεται. καὶ ὅπερ εἶπον ἡ τῶν γυναικῶν
ρετὴ πρὸς τὸ τίκτειν καὶ ἐκτρέφειν οὖσα πο
λλας. σταφοροῦσι δὲ καὶ νομοτροφοῦσι καὶ
αὐξυεῖσι χρῶνται πολιτεταμίαις. αἰπὺ
χιτώνων χισοῦς χειριδωτοὺς φορῦσι μικρ
αἰδοίων καὶ γλουτῶν. ἡ δ' ὁρέα, πρόχεα
μὲν, ἀκρόμαλος δέ, ἀφ' ἧς οὖν διασείρ
γους ἐξυφαίνουσιν, οὓς λαίνας καλοῦσιν, ἃ
μὲν τοι ῥωμαῖοι καὶ γῶ τοῖς πρόσθορω
τοις ὑποδιφθόρας τρέφουσι ποίμνας ἱκα
νὰς ἀσείας ὁρέας. ὁπλισμὸς δὲ σύμμετρ
τοῖς τῶν σωμάτων μεγέθεσι, μάχαιρα μακρὰ
παρηρτημένη παρὰ τὸν δεξιὸν πλευρὸν, κα
θηραῖος μακρὸς, καὶ λόγχαι κατὰ λόγον, κα
μόριος πάλτου τὴ εἶδος. χρῶνται δὲ καὶ τό
ξοις γῶιοι καὶ σφενδόναις. ἔστι δέ τι καὶ χρῆ
σφῳ ἐοικὸς ξύλον, ἐκ χειρὸς οὐκ ἀζ ἀγκύλη
ἐφιέμενον, τυλεβολώτερον ἢ βέλους, ᾧ μά
λιστα καὶ πρὸς τὰς τῶν ὀρνέων χρῶνται θή
ρας. χαμεύνουσι δὲ καὶ μέχρι νῦν οἱ πολλ
καὶ καθεζόμενοι, δειπνοῦσιν γὰ σίβασι. πο
φὴ δὲ πλείστη μετὰ γάλακτος καὶ κρέ
παντοίων, μάλιστα δὲ τῶν ὑΐων καὶ μείω, κα
ἁλισῶν. αἰ δ' ὗδν καὶ ἀγραυλοῦσιν, ὑψηλ
καὶ ἀλκὴ καὶ τάχει διαφέρουσαι. κἀνθιω
γοῦσι ἔτι ζῶ' ἀπὸ πρόσωπα, ὡσαύτως κα
λύκω. οὖς δ' οἴκους ἐκ σανίδων καὶ χῆ
ῥων ἔχουσι μεγάλους, θολοειδεῖς ὄροφον πο
λὺ ὑπερβάλλοντον. οὕτως δ' ὄδι διαψυχῆ
τὰ ποίμνια καὶ τὰ ὑοφόρβια, ὥστε τῶν σάγων
καὶ τ

καὶ τ ταριχείας ἀφθονίαν μὴ τῇ ῥώμῃ χορη
γεῖσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς πλείστοις μορίοις
τ ἰταλίας. ἀριστοκρατικὰ δ' ἦσαν αἱ πλεί
ους τῶν πολιτειῶν. ὥστε δ' ἡγεμόνα ἱρωῦτο
κατ' ἰδιαυτὸν τοπαλαιὸν, ὡς δ' αὖτως εἰς
πόλεμον ἐς ὑποτὸ πλήθους ἀπεστέλκυντο
στρατιγός. νυνὶ δὲ πρόσεχουσι τοῖς τῶν ῥωμαί
ων πρόσταγμασι τοπλέον. ἴδιον δὲ τὸ γῶ τοῖς
συνεθνέσιοις συμβαῖνον. ἐὰν γάρ τις θορυβῇ τ
λέγοντα, καὶ ὑποκρούσῃ, προσιὼν ὁ ὑπηρέ
της, ἐπασσαλεύθη τὸ ξίφος, κελεύει σιγᾶν
μετ' ἀπειλῆς. μὴ πιθομένου δὲ, καὶ δεύτε
ρον καὶ τρίτον ποιεῖ τὰ αὐτά. τελευταῖον δὲ
ἀφαιρεῖ τοῦ σάγου τοσοῦτον, ὅσον ἄχρηστον ποι
ῆσαι τὸ λοιπόν. τὸ δὲ πρὸς τοὺς ἄνθρακας ἰὼν τὰς
γωνίας, τὸ διαλλάττειν τὰ δίκαια ὑπωπτεύ
ως τοῖς παρ' ἡμῖν, κοινὸν καὶ πρὸς ἄλλους συ
χνοὺς τῶν βαρβάρων ὄδι. παρ' ἅπασι δ' ὡς ἐ
πίπαν τρία φύλα τῶν τιμωμένων διαφόρω
τως ὄδι, βάρδοι τε, ἰὼ οὐάτεις, καὶ δρυΐδαι.
βάρδοι μὲν, ὑμνητὰς ἰὼ ποιητὰς οὐάτεις δὲ,
ἱεροποιοὶ καὶ φυσιολόγοι· δρυΐδαι δὲ πρὸς
τῇ φυσιολογίᾳ, καὶ τῇ ἠθικῇ φιλοσοφίαν
ἀσκοῦσι. δικαιότατοι δὲ νομίζονται, καὶ διὰ
τοῦτο πιστεύονται, τάς τε ἰδιωτικὰς κρίσεις
καὶ τὰς κοινάς. ὥστε καὶ πολέμους δικάτων
πρότερον, καὶ παρατάττεσθαι μέλλοντας, ἐ
πέσχον. τὰς δὲ φονικὰς δίκας, μάλιστα πά
σας. τὰς δὲ φονικὰς δίκας, μάλιστα πάν
τοις ἐπετέτραπτο δικάζειν. ὅταν τε φορὰ
τούτων ᾖ, φορὰν καὶ τῇ χώρας νομίζουσιν ὑ
πάρχειν. ἀφθάρτους δὲ λέγουσί καὶ οὗτοι
καὶ ἄλλοι, τὰς ψυχὰς καὶ τὸν κόσμον. ὕδατος
τε καὶ πυρὸς καὶ ὕδατος. ζῶ δ'
ἁπλῶ καὶ θυμικῶ, πολὺ τὸ αὐόπτον ἢ ἀλα
ζονικὸν πρόσεστι, καὶ τὸ φιλόκοσμον. χρυσο
φοροῦσι τε γὰρ πορίμως τοῖς τραχήλοις στε
πτὰ ἔχοντες. πορὶ δὲ τοῖς βραχίοσι καὶ τοῖς
καρποῖς ψέλια, καὶ τὰς ἐσθῆτας βαπτὰς φο
ροῦσι καὶ χρυσοπάστους, οἱ γῶ ἀξιώματι. τοῦ
τοιαύτης δὲ τρυφότητος, ἀφόρητοι μὲν νι
κῶντες. ἐκπλαγεῖς δ' ἡττηθέντες ὁρῶντας.
πρόσεστι δὲ τῇ διανοίᾳ καὶ τὸ βάρβαρον καὶ
τὸ ἐκφυλον, ὁ τοῖς πρόσθορόις ἔθνεσιν παρα
κολουθεῖ πλέῖστον, τὸ ἀπὸ δ μάχης ἀπόντας,
τὰς κεφαλὰς τῶν πολεμίων ἐξάπτειν ἐκ τῶν
αὐχένων τῶν ἵππων, νομίσαντας ὑ πρόσατ
ταλόν τῷ θεῷ τοῖς προπυλαίοις. φησὶ
γοῦν ποσειδώνιος αὐτὸς ἰδεῖν ταύτῃ πολ
λαχοῦ, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀκθίζεσθαι, μετὰ δὲ
ταῦτα φορεῖν πράως δ τ σωμήθειαν. τὰς
δὲ τ ῥώδεων κεφαλὰς κεδροῦντες, ἐπεδέ
κνυον τοῖς ξένοις, ὑ οὐδὲ πρὸς ἰσόσιον χρυ
σὸν ἀκλυβοῦν ἠξίουν. ὑ τούτῳ δ' ἔπασαν

καὶ σὺν δξιά
μάτι, id est
qui in digni
tate constitu
ti sunt.

& salsamentorum abundantia, non solũ Romæ, sed etiam pluribus Italiæ partibus suppeditetur. Plurimas ciuitatum primores gubernant, ducem unum primis tẽporibus, ad annum deligentes, sicut & in bello unus à multitudine designabatur imperator. Nunc uerò ut plurimũ Romanorum edictis parent. Illud in eorũ cõcilijs peculiare obuenit, si quis alio concionante, uel tumultuetur, uel obstrepat, minister stricto occurrit ense, & minitabundus silentium imperat: qui si nõ desierit, secũdò ac tertiò idem facitat. deniq; tantum abscindit è saulo, ut quod residuum est, reddatur inutile. Cum alijs quoq; permultis hoc est cõmune barbaris, ut uirorum ac mulierum, contraria nostris permutent opera. Apud omnes tres passim nationes eximio in honore sunt, Bardi, Vates, Druidæ. Bardi quidẽ laudationibus rebusq; poeticis student: Vates autem sacrificiorum naturaliũq; causarũ curę dediti: Druidæ præter causarũ naturaliũ studia, moralem disciplinam exercẽt. Iustissimi autem omnium opinione, ideo & priuata & publica iudicia eorum fidei mandãtur, adeò ut rem etiam bellicã antea iudicarẽt: & Martem collaturi, illis iubentibus desisterent. Capitis quoque iudicia horum sententiæ permittebantur: cumq; horum est abundantia, & agri fertilitatem fore existimant. Immortales animas & mundum, & hi & alij esse asserunt, ignem & aquam aliquando superaturos. Simplicitati atq; animositati eorum multum inest imprudentiæ simul, & superbiæ, & ornamentorũ studij ũ. Etenim aurea illis sunt gestamina, collo quidem torques, manibus autem & lacertis armillæ, dignitatis * honores tinctas gestant uestes, & auro pictas, qua ex leuitate uictores quidem intolerabiles sunt, uicti autem stupidi uidentur. Amentiæ quoque Barbarici mores adsunt, & quod Borealibus plurimum gentibus accidit, suapte nationis ignoratio. E' prælio decedentes ceruicibus equorum, hostium capita suspendunt, eaq; domum delata, ut sint spectaculo, postibus affigũt. Posidonius autem scriptum reliquit, cum hæc primũ multis spectaret in locis, ob rerum insolentiam obrigui esse, postmodum ex assuetudine, æquiore tulisse animo. Illustrium autem uirorum capita cedrinis cõdiẽtes odoribus, peregrinis ostentant. Nec tãtidẽ auri redimi dignabãt. Ab hisce uerò rerum obscœnitatibus, fœdisq; sacrificiorum & diuinationũ ritibus, mori nostro

contra

contrarijs Romani prorſus eos auerterunt. Nam hominem diuinationi deſtinatũ in tergo ferientes, ex ipſo impatiẽtiæ afflictandiq; modo, uaticinium capiebant. Immolabãt autem Druidis nequaquã abſentibus. Alia q̃que humanorũ ſacrificiorũ genera tradũtur. Quoſdam enim ſagittis configebãt, & intra ſacras ædes patibulo ſuffigebant. Magnã etiam è fœno chorto ſtatuam apparantes, eiq; lignum iniectantes, pecoraq; & uarias immittentes beluas atq; homines, holocauſtum faciebant. In Oceano autem inſulam paruam non lõgè in pelago exitu Ligeris amnis pręiacentem eſſe inquit, eam inhabitare Samnitarũ mulieres, Bacchi numine afflatas, ipſas quidem Deum iſtum propitiãtes, & feſtis ritibus & aliis ſacrorũ formis exorantes. Virũ nullũ inſulam ingredi, cæterũ mulieres ipſas traijciẽtes uiris commiſceri, rurſusq; reuerti. Annũi moris eſſe, ut templũ eodem die detegant, denuoq; tegãt ante ſolis occaſum, unaquaq; pondus afferẽte: cuius uerò põdus exciderit, eam ab reliquis dilacerari. Particulas autem baiulantes, non antè ceſſare, quàm rabies ipſa ceſſauerit. Semper autẽ euenire, ut aliqua id paſſura cadat. Multo aũt fabuloſius id quod Artemidorus aſſerit, de coruis accidere. Portum enim quendã in Oceani litoribus eſſe ſcribit, quem duorum coruorũ uulgo nominãt, in eo quidẽ duos apparere coruos, dextris albicantes alis. Qui igitur ulla de re controuerſantur, illuc accedere, in ſublimi loco poſita tabella, utrinq; ſeorſum in ipſa lagana collocare. Ipſas dehinc aduolãtes alites, partim cõmanducare, partim diſſipare: cuius autem lagana diſſipent, illũ uictorẽ euadere. Hæc quidẽ fabuloſius memorat. De Cerere uerò atq; Proſerpina ueriſimiliora dicit. Inſulam Britanniæ proximã, in qua ſimilia Samothracibus, Cereri & Proſerpinæ ſacrificia fiunt. Huic etiã fides eſt adhibenda, arborem in Gallia naſci, fico ſimillimã, fructũ autem corno ſimilem gignere, unde pharetræ fabricantur: eam ſi incîdas, lethalem ſuccum effundere, ad inungendas ſagittas utilẽ. Illud etiam diuulgatum eſt, Gallos omnes cõtentionis auidos eſſe. Penes eos dedecus non eſſe putatur, cum adoleſcentes uigentibus annis minimè parcunt. Ephorus tam latè Galliæ magnitudinem excedere tradit, ut quam nunc uocamus Iberiam, plurima illius ſpacia Gallis, uſque Gades attribuat. Homines ipſos Græci nominis amatores declarat.

αὐτοὺς ῥωμαίους. καὶ ὅλως τὰς θυσίας κ̣ὴ̣μ̣
τείας ὑπωπτεύοντας τοῖς παρ' ἡμῖν νομιζ̣ο̣μ̣έ̣ν̣ο̣ι̣ς̣
ἀνθρωποκτονίαν κατεπεισμένους παίσαντάς τι
νῶτον μαχαίρᾳ, ἐμαντεύοντο ἐκ τοῦ σφαδ̣ά̣ζ̣ο̣ν̣τ̣ο̣ς̣
σμοῦ. ἔθυον δὲ οὐκ ἄνευ δρυϊδῶν, κ̣ὴ̣ ἄλλας
ἀνθρωποθυσιῶν εἴδη λέγεται. ⁋ γάρ κατὰ
τόξευόν τινας ⁋ ἀνεσάρωσαν ἐν τοῖς ἱεροῖς,
καὶ κατασκευάσαντες κολοσσὸν χόρτου, κ̣α̣ὶ̣
ξύλου ἐμβαλόντες εἰς ἔδαφος, βοσκήματα κ̣α̣ὶ̣
παντοῖα θηρία καὶ ἀνθρώπους ὁλοκαύτωσαν.
ὧν δὲ ⁋ ὠκεανῷ φασιν εἶναι νῆσον μικρὰν κ̣α̣τ̣ὰ̣
πάνυ πελαγίαν, πλησιάζειν τ' ἐκβολὴν τ̣ο̣ῦ̣
λέγηρος ποταμοῦ· οἰκεῖν δὲ ταύτην, τὰς ἀ̣π̣ὸ̣ τ̣ῆ̣ς̣
σαμνιτῶν γυναῖκας, διονύσῳ κατεχομένας
⁋ ἱλασκομένας τὸν θεὸν ἔνδον τελετάς τ̣ε̣
καὶ ἄλλας ἱεροποιίας ἀξιλεσμένας, ἐκ τ̣ῶ̣ν̣
βαίνειν δὲ ἄνδρα ⁋ νῆσον, τὰς δὲ γυναῖκας
αὐτὰς πλεούσας, κοινωνεῖν τοῖς ἀνδράσι κ̣α̣ὶ̣
πάλιν ἐπανιέναι. ἔθος δ' εἶναι κατ' ἐνιαυτ̣ὸ̣ν̣
ἅπαξ ἱερὸν ἀγρεύεσθαι, καὶ ἀγεύεσθαι π̣ά̣λ̣ι̣ν̣
αὐθημερὸν πρὸ δύσεως, ἑκάστης φορτία
ὠποφορούσης. ἧς δ' ἂν ἐκπέσοι τὸ φορτίον, ἐ̣ξ̣
αὐτὸ θαι ταύτην ὑπὸ τ' ἄλλων. φθονοῦσι δ̣ὲ̣
τὰ μόρια πρὸς τὸ ἱερὸν μετ' ὀλίγα μ̣ὲ̣ν̣ τ̣ὰ̣ π̣ρ̣ό̣τ̣ε̣ρ̣α̣,
πολὺ παύσονται ⁋ λυπήσ̣α̣ν̣τ̣ε̣ς̣
δὲ συμβαίνειν, ὥς τέ τινα ἐμπεσεῖν τῶν ἐ̣ξ̣
πισομβρίαν. ὄρος δ' ἔστι μυθωδέστερον ἀ̣ε̣ί̣ρ̣η̣κ̣ε̣ν̣
ἀρτεμίδωρος τὸ πρὸς οὐ κόρακας συμβ̣α̣ί̣ν̣ο̣ν̣.
λιμένα γάρ τινα ⁋ παρωκεανίπεδίῳ
ρεῖ δύο κοράκων ἐπονομαζόμενον. φαίνεσθαι
δ' ἐν τούτῳ δύο κόρακας τῶν δεξιὰν πτέρυ
γα παράλυσιν ἔχοντας. οὗ οὖν πρὸς πύ̣ρ̣
ἀμφισβητοῦντας, ἀφικομένους διὸ ἐ̣ξ̣ά̣π̣ί̣ν̣η̣ς̣
ὑψηλοῦ τόπου, σανίδα θέντας ὠλίγ̣α̣ς̣ π̣ά̣λ̣ι̣ν̣
ψαῖσαι, ἑκάτερον χωρεῖς. οὗ δ' ὄρνεις ὧδε π̣ά̣ν̣-
τας τὰ μὲν ἐδίειν, τὰ δὲ σκορπίζειν. οὐδὲ μ̣ὰ̣
σκορπίσαι τὰ ψαῖσα, ἐκεῖνον νικᾶν. ταῦτ̣α̣
μὲν δὴ μυθωδέστερα λέγει. πρὸς δὲ ⁋ ἀληθ̣έ̣σ̣-
τερ⁋ κὴ ⁋ κόρης, πιθάνως. ὅτι φησὶν εἶναι κ̣α̣τ̣ὰ̣
τὸν πρὸς τῇ Βρεττανικῇ, καθ' ὃν ὁμοίως τὰς γ̣υ̣ν̣α̣ῖ̣κ̣α̣ς̣
σαμοθρᾴκη πρὸ τῶν ἀνδρῶν κὴ τῶν κοιμ̣ω̣μ̣έ̣ν̣ω̣ν̣
ἱεροποιεῖσθαι. καὶ ὅτι ὁ ⁋ πεσουμένων ὄ̣ρ̣ν̣ι̣θ̣ω̣ν̣
ὅτι γὰρ τῇ κελτικῇ φύσει ἀληθές, ἀ̣μ̣ε̣ί̣ν̣ω̣ σ̣υ̣-
κῆ, καρπὸν δ' ἐκφορᾷ πλατανώδη κ̣ι̣σ̣σ̣ο̣ε̣ι̣δ̣ῆ̣
νῳ κοκκυθιουργεῖ. ὥστε μηθεὶς δ' οὕτως, ἀ̣φ̣ύ̣-
σιν ὀπὸν θανάσιμον πρὸς τὰς ὠδηχίσεις τ̣ῶ̣ν̣
λῶν. κὴ ὄρος δὲ ⁋ θρυλλουμένων ὄδιν, ὅτι π̣ά̣ν̣-
τες κελτοὶ φιλόνικοί τε εἰσὶ, κὴ οὐ νομίζεται
πρ' αὐτοῖς αἰσχρὸν, ἐὰν τ' ἀπὸ μ̣ῆ̣ς̣ ἀ̣φ̣ε̣ι̣σ̣θ̣α̣ι̣ τ̣ῶ̣ν̣
νος. ἔφορος δ', ὑπερβάλλοντά τε τῷ μεγέθει
γῆ τῆ κελτικῇ, ὥστε ἧς πρ⁋ νῶν ἰβηρίας κ̣α̣λ̣ε̣ῖ̣
μεν, ἐκείνοις ἴσα πλεῖσα πρωτεύειν μέχρι γ̣α̣δ̣ε̣ί̣-
ρων, φιλέλληνάς τε ἄκρα φαίνῃ τοῦ ἀνθρώπου
καὶ πολ̣

καὶ πολλὰ ἰδίως λέγει περὶ αὐτῶν οὐκ ἐοικότα τοῖς νῦν. ἴδιον δὲ καὶ τοῦτο, ἀσκεῖν γὰρ αὐτοὺς, μὴ παχεῖς εἶναι, μηδὲ προγάστορας, ὑπερβαλλόμενον τῶν νέων τὸ τῆς ζώνης μέτρον, ζημιοῦσθαι. ταῦτα μὲν ⁋ ὑπὲρ πᾶσαν πελτικῆς. ἡ δὲ βρεττανικὴ, τρίγωνος μὲν ὅσον ⁋ σχῆμα. παραβέβληται δὲ τὸ μέγιστον αὐτῇ πλευρὸν τῇ κελτικῇ, τὸ μήκους οὔτ' ὑπερβάλλον, οὔτ' ἐλλεῖπον. ἔστι γὰρ ὅσον τετρακισχιλίων καὶ τ' ἢ υ σταδίων ἑκάτερον, τό, τε κελτικὸν τὸ ἀπ' ἄρκτου ἐκβολῶν τοῦ ῥήνου μέχρι πρὸς τὰ βόρεια ⁋ πυρήνης ἄκρα τὰ κατὰ ἀκουϊτανίαν, καὶ τὸ ἀπ' ἀντίου τοῦ κατ' αὐτικρὺ τοῦ ἐκβολῶν τοῦ ῥήνου, ἑωθινὸν τέρμον σημεῖον τῆς βρεττανικῆς, μέχρι πρὸς τὸ ἑσπέριον ἄκρον ⁋ νήσου, τὸ κατὰ τὴν ἀκουϊτανίαν καὶ τὴν πυρήνην αὐτικείμενον. ὄρος μὲν δὴ τοὐλάχιστον διάστημα ἀπὸ ⁋ πυρήνης ὡδὶ τοῦ ῥήνου ὄδιν. ἐπεὶ τὸ μέγιστον εἴρηται, ὅτι καὶ τετρακισχιλίων σταδίων ὄδιν. ἀλλ' εἰκὸς εἶναί πινα σωζόμενα ἐκ ⁋ παραλλήλου θέσεως τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὸ ὄρος ἀμφοτέρωθεν, ὥσπερ ὀφῆς τινὲς γραμμαὶ, κατὰ τὰς πρὸς ἑῳ ὠκεανὸν ἐσχατιάς. τὰ παρὰ δὲ διάφορα, οἷς χρῶνται σωτήρως ὡδὶ τὴν νῆσον ἐκ ⁋ ἠπείρου, τὰ μὲν ὑπὲρ τὰς ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ τοῦ τε ῥήνου, καὶ τὸ σηκοάνα, καὶ τὸ λέγηρος, καὶ τὸ γαρουνᾶ. ὅσα δ' ἀπὸ τῆς πρὸ τοῦ ῥήνου τόπων αὐαγομένοις, οὐκ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἐκβολῶν ὁ πλοῦς ὅσιν, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ὁμοροῦντων τοῖς μηναπίοις μενῶν, παρ' οἷς δὴ ⁋ τὸ ἵππιον ᾧ ἐχρήσατο ναυσὶ θεὸς, διαίρων εἰς τὴν νῆσον. νύκτωρ δ' ἀνήχθη, καὶ τῇ ὑσταίᾳ κατὰ πρὶ τετάρτην ὥραν, τ' καὶ εἴκοσι σταδίους τὸ διάπλου τελέσας. κατέλαβε δ' ᾠ ἀρούρας τὸν σῖτον. ἔστι δ' ἡ πλείστη ⁋ νήσου πεδιὰς, καὶ κατάδρυμος. πολλὰ δὲ γεώλοφα τῆς χωρίων ὄδι. φορεῖ δὲ σῖτον καὶ βοσκήματα, καὶ χρυσὸν, ⁋ ἄργυρον, καὶ σίδηρον. ταῦτα δὴ κομίζεται ἐξ αὐτῆς, καὶ δέρματα, καὶ κυνηγέσια πολλὰ καὶ κύνες δύφυεῖς πρὸς τὰς κυνηγεσίας. κελτοὶ δὲ καὶ πρὸς τοὺς πολέμους χρῶνται καὶ τούτοις, καὶ τοῖς ὠμοχωρίοις. οἱ δὲ ἄνδρες δυμηκέστεροι τῆς κελτῶν εἰσὶ, καὶ ἧσσον ξανθότριχοι. χαυνότεροι δὲ τοῖς σώμασι. σημεῖον δὲ τὸ μεγέθος. αὐτίκα παῖδας γὰρ ἡμεῖς εἴδομεν ⁋ ῥώμης, τῆς ὑψηλοτάτων αὐτόθι ὑπερέχοντας, καὶ ἡμιποδίῳ. βλαβοὺς δὲ, καὶ τ' ἄλλα οὐκ δύσχρήμους τῇ συστάσει. τὰ δ' ἤθη τὰ μὲν ὅμοια τοῖς κελτοῖς, τὰ δ' ἁπλούστερα καὶ βαρβαρώτερα. ὥστ' ἔνιος γάλακτος δυπορεῖν τας, μὴ τυροποιεῖν,

Multa præterea de illis peculiariter aſſerit, quę huius tempeſtatis hominibus haud ſanè reſpondent. Hoc etiam illorũ eſt propriũ, ut laboribus agitenᵗ, ut macilẽti ſint, uentresq; minimè propendeant. Quiſquis itẽ iuuenis zonæ menſuram excedat, multari. Hæc quidem de Tranſalpina Gallia. Britannię forma triangula eſt, eius latus ubi ad longitudinem maximum eſt, Galliæ è regione opponitur, neq; minus, neq; productius. Eſt enim ſtad. circiter quatuor millium & CCC. aut CCCC. Latus utrunque & Gallicum, ab Rheni eruptione, uſque ad Arctica Pyrenæi montis ex currentia ſaxa ad Aquitaniam, & Cantij & Rheni oſtijs oppoſitum. Quod quidem orientem maximè ſolem proſpectans Britanniæ ſignum, uſque ad extremas inſulę rupes, in occaſum contra Aquitaniam, montemq; Pyrenæum eſt. Hæc quidem à Pyrenæis mõtibus ad Rhenum minima diſtantia eſt: quãdoquidem maxima dicta eſt ſtad. v. millium. At acclinationem quandam eſſe à parallela flumini locatione credendum eſt, ex utraque ad montem parte inflexione quadam facta, ad extrema in Oceanum uergentia. Quatuor uerò quibus ex continenti aſſidue in inſulã utuntᵗ, interualla ſunt, quæ ab egreſſibus amnium extant: Rheni uidelicet ac Sequanę, Ligeriſq;, & Garumnæ. Illis autẽ qui uicina loca tenent, aſcenſuris ex Morinis confinibus Menapijs, non autem ab eius oſtio, enauigatio eſt. Quibus quidẽ Itium uicinum eſt, quo nauali uſus eſt diuus Cæſar, cum in inſulã curſum ſolueret. Intendentibus autem iam tenebris aſcendens, poſtridie eius diei, horam circiter quartã, applicuit ſtad. CCC. ac XX. curſum conficiens. Frumenta uerò deprehendit per rura. Maxima planè pars inſulæ campis conſtat & arbuſtis. Sunt etiam nonnulli per agrum tumuli, tellus frugifera, pecore abundans, auro, argento, & ferro. Hæc ex ipſa eferuntur inſula, pelles quoq; atq; mancipia, canes etiã ad uenandũ aptiſſimi. Galli his qui dẽ indigenis ad belligerandũ plurimũ utuntur. Virorũ quidẽ ſtatura ſupra Gallos procera, ſed nõ adeò flauẽte coma, corpora uerò laxiora, quod proceritatis indiciũ eſt. Vidimus nos Romæ puberes lõgiſſimi corporis, indigenis ſemipede celſiores, lingua balbuti entes, in cęteris nõ pulchris admodũ * lineamentis in cõſiſtendo. Moribusq; partim Gallis ſimiles, partim ſimpliciores magis barbaris. Quidã lactis abundãtes, cõficiendi caſei, per

* ἀλλὰ οὐκ εὐγράμμους τὴν σύστασιν, id eſt cætera diſpoſitione nõ perinde cõpoſita.

Albium nominant, perinde ac eousq; extendantur Alpes. Cum igitur Ligures, partim Ingauni, partim Intemelij sint, eorum coloniæ ad mare deductę, una quidē Albiū Intemelium, quasi Alpium: altera uerò diuisè magis, Albigaunū uocantur. Hisce duabus nationibus Ligurum, quas antè dixi, Polybius unam Oxybiorū, & alteram Decietarum adiungit. Hoc litus uniuersum à Monœci portu, usq; Thusciam continuū, omnino sine portubus est, exceptis paruis quibusdam stationib. ad iactandas anchoras minus ineptis. Imminēt immanes rupes atq; præcipites, quę iuxta mare angustos relinquunt transitus. Qui Liguriam habitāt, ut plurimum ex pecore uictum agitāt, lacte hordeaceaq; potione, maritimis ex locis ac montanis pastū quæritantes. Materiam uerò ædificandis nauibus frequentissimā hic montes habēt, arboresq; maximas, adeò ut in quibusdā crassitudinis diameter octonis inueniat pedibus. Plurima etiā ad uarios usus, & fabricāda mortaria, nec ad cōficiendas mēsas deteriora, quę omnia ad emporium Genuā comportant, pecora itē pelles q; & mella. Cōtra uerò oleum & uinū Italicum exportant, quod quidē illis modicū, ac picatum & austerum est. Hic equi & muli nascuntur, quos gegenios uocitant, hinc Ligusticæ tunicę, hinc sagula. Abundat etiam apud eos lingurium, quod electrum quidam appellant. Non multi admodum equo militant: pedites uerò, in tumultuarijs præsertim pugnis, optimi, æreis autē utentes parmis: unde conjecturā dedere, se origine Græcos esse. Monœcus præterea portus statio quædā est, nō magnarū, nō multarū capax nauiū, templum habēs Herculis, cognomento Monœci, q̄niā is in eo habitet solus. Porrò Massilienſis adnauigatio, ipso ex nomine hucusq; uidet extendi. Ab Antipoli uerò, paulo plus stad. CC abest, ex hoc loco Massiliam usq;, et paulo ulterius gens Sallyū incumbentes tenet Alpes, & nonnullas ipsius litoris rupes, cū Græcis promiscuè. Prisci autem Græci Sallyes ipsos Ligures uocant, regionem' que Ligusticam quam Massilienses habitāt. Posteri uerò Galli, Ligures uocauerunt planitiem ipsam usq; Luerionem atque Rhodanum. Ex qua ipsi incolæ, non modò peditatum, uerumetiā equitatū mittere solebāt, in denas diuisi partes. Priores hos ex transalpinis Gallis in potestatē redegere Romani cōtra istos, cōtraq; Ligures bellū diuturnum protrahentes, cum

ipsis transitum in Hispaniā occludere conarentur, qui per litus habendus esset. Nam terra mariq;, frequentissima illorum fuere latrocinia, tantoq; ualebant robore, ut uix adductis etiam magnis exercitibus, tutum transeuntibus iter extiterit. Octogesimum uerò cum eis belligerantes ad annum, difficulter effecerunt, ut publicè permeantibus uia ad stad. XII latitudinem laxaretur. Tamen postea fractis uniuersis, ipsi terrore incusso, gubernādi formulas imposuere. Post Sallyes tenent Albienses, & Albœci, & Vocuntij mōtana in Septentrionem uergentia. Vocuntiorum regio ad Allobrogas usq; protenditur. Ii profundas in mōtanis ualles habēt, memorabiles quidem, neque ulla ex parte uallibus quas tenent illi deteriores. Allobroges itaq; & Ligures sub prætoribus in Narbonensem proficiscentibus agrum instruuntur. Vocuntij autē, uti Volcas diximus, ad Nemausum iure suo instructi tenentur. Cæterùm qui inter Varum & Genuam incolunt, Ligures, ij dem in Italicorum numero sunt, ad mare pertinentes. Ad montanos autem quidam præfectus equitum, sicut & ad reliquos omnino Barbaros, mittitur. Post Vocuntios Siconij sunt, & Tricorij, deinde Medualli, excelsos habētes uertices. Eorum igitur rectissimum in sublime cacumen stad. centum ascensum habere traditur, rursum hinc ad Italiæ terminos, descensum patére aiunt. Supra uerò nōnullis in locis admodum cauis, lacus est ingens, & fontes duo non multum inter se distantes, è quorum altero amnis effunditur Daruentius nomine, per confragosa sese in Rhodanum loca præcipitans. Contraria uerò de parte Durias, sese immiscet Pado, per Salassos, intra Alpes illabens Galliæ. Ex altero longè humilior ipse Padus per hos locos editur, multus ac celer: progressus autem, maior molliorq; efficitur. Nam multis ex amnibus incrementum excipit, potissimum ubi modò ad plana accedit, & latius extendi tur, diffusus circūflectitur, & cursum segnem reddit. Iamq; amplissimus, Adriaticū irrumpit pelagus, cunctos Europæ fluuios, præter Istrum, magnitudine exuperans. Adiacent Medualli, maximè ubi Rhodanus, & Isar confluunt. Ad alteram uerò uergentem in Italiam partem, ex montibus dictis, Taurini, gens Ligustica, reliquiq; que Ligures habitant. Horum ager est, quem Ideonni, & Cottij dicunt. Post istos & Padum Salassi sunt.

Super quos quidē in cacumine Ceutrones, & Catoriges, & Varagri, & Nautuatæ, lacusq; *Palamena per quem Rhodanus effertur, & fluminis ipsius fontes. Non longè autem ab istis sunt Rheni fontes, & mons Aduallas, ex quo in septentrionem Rhenus excurrit. Et diuersa ex parte Aduas, in lacum Larium iuxta Comum intrans. Supra Comum ad Alpium radicem, Rhæti iacent, & Vennones, ad orientem uersi. Alia ex parte Lepontij, & Tridentini, & Stoni, alij complures populi parui, Italiam tenentes, qui superioribus annis inopes latrocinabantur. Hac autem ætate, aut deleti sunt, aut mansuetiores facti penitus, ut cum antea trāscensus per eorum montes pauci & difficiles essent, nunc multis ex locis per eos mortales & tuti & transitu faciles, propter eorum apparatum habeantur. Augustus enim Cæsar, ad latronum delendas insidias, magnum, quantum licuit, uiarum apparatum apposuit. Nō enim propter uastissima petrarum ingentium præcipitia, ubiq; naturam uiolare fas fuerat, cum hinc quidem supra uias immineret, hinc aūt irruerēt. Adeò ut per parua ab ingredientib. euitari discrimina nequeāt, incumbentibus in tam profundas fauces calib. Ibi uerò aliquas ad partes, adeò limes angustus est, ut & uiatoribus, & iumentis, præsertim insuetis, uertiginē oculorū afferat. Sinu autem indigenæ tuto gestentur. His igit nulla præstare licet remedia, neq; glacialib. crustis, quæ supernæ & quidē lubricæ illabētes, uniuersam occupant semitā, & in subiacentes extrudūt ualles. Frequens enim super glaciem glacies inuicē incūbit, ingruentib. maximē niuibus, antequam in superficie omnino solib. dissoluant. Salassorū quidem regio magna est, profundā utrinq; uallem, agrūq; claudentib. rupibus, eorū etiam pars in superiora extendit cacumina. Illis itaq; qui ex Italia supra montes positi sunt, una per uallē iam memoratā uia est. Inde bifariā diuiditur, una quidem per Pœninū (sic enim dicitur) ducit per Alpium summitates, iumentis inaccessibilis. Altera per Ceutrones prolixior. Tellus Salassorum aurifodinas habet, quas Salassi cum olim potentia ualerent, possidebant: sicut & ingrediendi dominium obtinebant. Magnam quidem illis opem ad effossiones ærarias aurum' que diluendum Durias fluuius afferebat. Quocirca multis in locis aquæ ductus partientes, communem alueum exinanibāt.*

Lemnius. etiam græcus codex hic erat.

ὑπὲρ δὲ τούτων γὼ ταῖς κορυφαῖς κλύβανος
καὶ κατόειγος, ἡ οὐαράγγοι, ἡ ναυτουάται,
καὶ ἡ πελαμῶνα λίμνη, ἀπ' ἧς ὁ ῥοδανὸς ῥεῖ
ται, ἡ ἡ πηγὴ τοῦ ποταμοῦ. οὐκ ἀπόρρω δ' ἐσ
τιν ὧν δὲ τ' ῥῆνός ἐστι πηγαί, ἀφ' ὃ ὁ ἀδουάλας ὄ
ρος, ἀφ' ὃ τ' ῥῆνος ἡ ὁ ῥῆνος ὠθεῖ τὰς ἀρχὰς ἡ
ἀσθενὰς εἰς ταὐαντία ἐμβάλλων εἰς τὴν λατε
λίμνην τὴν πρὸς τῷ κώμῳ. ὑποδέκεται γὰρ
κώμη πρὸς τῇ ῥίζῃ τ' ἄλπεως ἱδρυμένη, τ
μὲν ῥαιτοὶ καὶ οὐγόνοι ὠθεῖ τὴν ἑωλεκτικὴν
ναι. τὴν δὲ λεπόντιοι ἡ τεισθήνιοι, ἡ τὴν
ἄλλα πλείω μικρὰ ἔθνη κατέχοντα τὴν πρὸ
αν γὰρ τοῖς πρόσθεν χρόνοις λῃστικὰ ἡ ἄπορ
νωι δ' τὰ μὲν ἀφέφθαρται, τὰ δ' ἡμέρωται
τελείως, ὥστε τὰς δι' αὐτ' ὑποβολὰς πολ
ρους προτόρου ἄσας ὀλίγας ἡ δυσαφάτους
νωι πολλαχόθεν εἶν καὶ ἀσφαλεῖς ἀφ' ἧν
θρώπων, ἡ σὺ βάρους, ὧν γ' ὅτι δι' ἃ τ' κατ
σκολιὰ. προσέθηκε γὰρ ὁ σεβασὸς λαίσαρ, τ
καταλύσας τὴν λῃσῶν τὰ κατασκλιὰ τ
ὁλῶν, ὅσα οἷόν τ' ἦν. ἀγαθὸν δ' ὑπῆρ
χον βιάσασθαι τὴν φύσιν διὰ πέτρων, ἡ ὑ
μένων ἀξιοῖον, τὴν μὲν ὑποκειμένην δι
δοῦ, τ δ' ὑπερκεῖσθαι τὴν, ὥστε ἡ μικρὰν
ἐάσαι, ἀφυκτον εἶν τ' κίνδυνον, ἐς φάραγ
ἀδύνατους τὸ πῶμα τος ὄντος. οὕτω δὲ δι
νὴ κατά τι αὐτὸ ἡ ὁδὸς, ὥστ' ἐλιγγιᾶν
τοῖς πεζῇ βαδίζουσι ἡ αὐτοῖς καὶ ὑποζυ
οις τοῖς ἀνθεσι, τὰ δ' ὑδροχόεια κομίζοντα
κόλπους ἀσφαλῶς. οὐτ' ὂν ταῦτα ἰάσιμα
οὔθ' αἱ καθελιοδάνυσαι πλάκες, τὴν κυσ
λων ἄνωθεν ἀξαίσιοι, σωσθῆναι ὅλως ἀδύ
βαίνειν δυνάμεναι, ἡ συνεξωθεῖν εἰς τὰς ὑπ
πεπούκας φάραγγας. πολλαὶ γὰρ ἀπὸ τῶν
ἐπίκειντ' πλάκες πάγων ὠθεῖ πάγοις γιγα
νων ἢ χιόνι χρυσταλλοειδῶν, ἡ τὴν ὠθεῖ πο
λῆς ἀεὶ ῥᾳδίως ἀφλυομένων ἀφ' τῶν γύα
πεῖν ἀλανθάνειν τελέως γὰ τοῖς ἡλίοις. ἡ τ
σαλασσῶν πολλὴ μέν ἐστιν, γὼ αὐλῶνι βαθ
τὴν ὁρῶν ἀμφοτέρων κλειόντων τὸ χωρίον μ
ρον· δι' ὃ καὶ τ' αὐτ' αὐατείνει ἡ πρὸς τὰς ἀλ
κειμένας κορυφάς. τοῖς οὖν ἐκ ἢ ἰταλίας
πορεύεσι τὰ ὄρη, ἀλλ' τ λειχθήνιος αὐλὼν
ὁδὸν ἡ ὁδὸς, ἕως τὰ χείζεται λίχε, ἡ ἡ μὲν ὑ
τοῦ ποινίνου λεγομένου, φορεῖσ ζεύγνυται
τὴν ἢ τὰ ἄκρα τὴν ἄλπεων. ἡ δὲ ἀφ' κοί
νων ἀνυσμικωτάτη. ἔχει δ' χρύσια ἡ τὴν σαλα
σῶν, ἃ κατεῖχον ἰσχύοντες οἱ σαλασσοὶ πρό
τερον, καθάπερ ἡ τὴν πρόσθεν ἡ ζαρ κινεῖ
προστελάμβανεν δ' πλεῖστον ἐς τὰ μεταλλεύ
αὐτοῖς ὁ δρυσίας πόταμος, εἰς τὰ χρυσοπλυ
δόσης ὧδι πολλὸς τόπος χεόντες τὰς ὄχθ
τέας τὸ ὕδωρ, τὸ κοινὸν ῥεῖθρον ἀξαγόμε

ὧν δ' ἐκείνοις μὲν σωέφορε πρὸς τὴν τοῦ
χρυσοῦ θήραν, οὓς δὲ γεωργοῦντας τὰ ὑπ'
αὐτοῖς πεδία, ἡ ἀρδείας σορουμένους, ἐλύ
πει, τοῦ ποταμοῦ δυναμένου ποτίζειν τὴν χώ
ραν, ἀλλὰ τὸ ὑποδεξιὸν ἔχειν τὸ ῥεῖθρον. ἐκ δὲ
ταύτης ἡ αἰτίας πόλεμοι συνεχεῖς ἦσαν
ἀμφοτέροις τοῖς ἔθνεσι πρὸς ἀλλήλους. κρα
τησαύτην ὑ ῥωμαίων, τὴν μὲν χρυσουργιῶν ἀξ
ἐπεδον, καὶ ἡ χώρας οἱ σαλασσοί. τὰ δ' ὄρη
κατέχοντος ἀκμῆ, τὸ δὲ ὕδωρ ἐπῴοντο
τοῖς δημοσιώναις τοῖς ὀργολαβήσασι τὰ χρύ
σια. καὶ πρὸς τούτοις δ' ἦσαν ἀεὶ ἀφορμαὶ
ἀλλὰ τὴν πλεονεξίαν τῶν δημοσίων. οὕτω δὲ
συνέβαινε τοὺς στρατηγοῦντας ἀεὶ τῶν ῥωμαί
ων, καὶ πεμπομένους ὧδι τοὺς τόπους, σύπο
ρεῖν πρόφασιν, ἀφ' ὧν πολεμίζουσι. μέχρι
μὲν δὴ τῶν νεωτέρων χρόνων, τοτὲ μὲν πολεμου
μένοι, τοτὲ δὲ καταλυόμενοι τὸν πρὸς τοὺς ῥω
μαίους πόλεμον, ἴσχυον ὅμως, καὶ πολλὰ κα
τέβλαπτον τοὺς δι' αὐτῶν ὑποβάλλοντας τὰ
ὄρη, κατὰ τὸν ληστικὸν ἔθος. οἵ γε καὶ δέκι
ον Βροῦτον φυγόντα ἐν μουτίνῃ, ἐπράξαν
το δραχμὴν κατ' ἄνδρα. μίσαλας δὲ πλη
σίον αὐτῶν χειμαδιεύων, τιμὴν ξύλων κατέ
βαλε, τῶν τε ναυσίμων, καὶ τῶν πελειῶν ἀ
κοντισμάτων, καὶ τῶν γυμνασικῶν. ἐσύλη
σαν δέ ποτε καὶ χρήματα καίσαρος οἱ ἄν
δρῶν οὗτοι, καὶ ἐπέλαβον κρημνοὺς στρατο
πέδοις, πρόφασιν ὡς ὀδυσσεώτους ἢ γεφυ
ρωτοὺς ποταμούς. ὕστερον μέν τοι κατεστρέ
ψατο αὐτοὺς ἀγρίλλα ὁ σεβασὸς, καὶ πάντας
ἐλαφυροπώλησε, κομιδῇ γὰς εἰς ἐπορεδίαν,
ῥωμαίων ἀποικίαν· ἣν σωώκισαν μὲν,
φρουρεῖν εἶναι βουλόμενοι τοῖς σαλασσοῖς. ὀ
λίγον δ' αὐτέσχεν ἐδυώνυχοι αὐτόθι, ἕως ἀ
φανὴς ἦν ἐνυ. τῶν μὲν οὖν ἄλλων σωμά
των τρεῖς μυριάδας ἀξιατάθησαν ὧδι τοῖς
ἑξακισχιλίοις, τῶν δὲ μαχίμων ἀνδρῶν ὀκτα
κισχίλιοι. πάντας δ' ἐπώλησε τροπαίου ἀ
ἀρέσεως τοῦ ὄρους καταστρεψάμενος αὐτοὺς στρα
τηγός. τετρακισχιλίους δὲ ῥωμαίων πέμψας, ᾤκισε
τὴν πόλιν αὐγούσταν ὁ καίσαρ, γὼ ᾧ ἐστρα
τοπεδεύσει χωρίῳ οὐαρέρων. ἐν ναῦ ἐρύλλα
ἄγει πᾶσα ἡ πλησιόχωρος, μέχρι τῶν ἄκρων
ὑποβολῶν τοῦ ὄρους. ἑξῆς δὲ τὰ πρὸς ἕω μέ
ρη τῶν ὀρῶν, καὶ τὰ ὠθεῖ στρέφοντα πρὸς νότον,
ῥαῖτοι καὶ οὐινδελικοὶ κατέχουσι, σωμάκτου
τοὺς ἑλουητίοις ἡ βοίοις. ἐπίκεινται γὰ τοῖς
ἐκείνων πεδίοις. οἱ μὲν οὖν ῥαῖτοι μέχρι τῆ ἰτα
λίας καθήκουσι, τῆ ὑπὲρ οὐήρωνα ἡ κώ
μου. καὶ ὁ γε ῥαιτικὸς οἶνος τῶν γὼ τοῖς ἰτα
λικοῖς ἐπαινουμένων οὐκ ἀπολείπεσθαι δο
κῶν, γὼ ταῖς τούτων ὑποῤῥείαις γίνεται.

quod cum ipsis ad auri uenandi conquisitionem conduceret, reliquos sua colētes arua, rigationib. destitutos cōtristabat, cum fluuius tantis suppeditare terris potū nequiret, quia superdextrum haberet alueum. Eam ob causam assidua inuicem prelia gens utraq; conferebant. Potitis inde rerum Romanis, Salassi quidē & aurificiū simul & agrum amiserunt. Verūm montiū iura tenētes, adhuc aquā publicanis, & aurifodinas capessentib. uenundabant. Aduersus istos uerò propter publicorum uectigaliū auaritiā, assiduq; disceptationes gerebant. Hoc pacto Romanis qui prætores aut locorum præfecti mittebantur, occasiones semper abundè præstabant, quibus bella susciperent. Postremò ad hæc usq; tempora nunc impugnati, nunc soluto bello Romanis cōciliati, potētes tamē erant, et multis damnis ab ipsis latrocinantibus affecti sunt, qui per eorum montes traiecerunt. Quippe à quib. Decimus Brutus, ex Mutina fugiēs, data uiritim drachma, se se redemerit. Messala quoq;, cū iuxta illos hyemaret, pro raptis ad comburendum lignis, itemq; ad hastilia tyronibus exercendis, ulmis, preciū pendere coactus est. Hi quoq; mortales quandoq; Cæsaris pecunias diripuerūt. Factis q; semitis, aut iunctis ponte fluuijs, præcipites exercitibus rupes commoditatem apponebant. Posterius Cæsar Augustus eos funditus deleuit, & uniuersos sub corona uenundedit, ad Eporediam, Romanorum coloniam deportatos. Quam ideo inhabitandam curauerunt, ut Salassis præsidium esset Paulisper autem obsistere ibidem potuere, quoad extincta eorum natio est. Cæterorum quidem corporum millia sex & triginta censa sunt: qui autem ferre arma poterant, octo millia impleuere. Terentius Varro Imperator cunctos illos acie uictos, sub hasta uendidit. Trib. Romanorum millibus Cæsar Augustus missis, urbem Augustam habitandam tradidit, quo in loco Varro castra iam habuerat. Nunc autem finitima regio, usque ad summa montium cacumina pacata uiuit. Vniuersa deinceps montana pars, in Orientem & in Austrum uergens, à Rhætis Vindelicisq; tenetur, Boijs, Heluetijsq; confinibus: nam eorum campis imminent. Cæterùm Rhæti ad Italiam usque pertinent, quæ supra Veronam & Comum est. Vinum Rhæticum inter Italica egregiè commendata non sanè inferius, in montanis illorum radicibus nascitur.

Ipſi autem ad ea uſq; loca quæ Rhenus ſecat extenduntur. Huius autem nationis ſunt Lepontij, & Camuni, atq; Vindelici, & Norici, & montana exteriora tenent maiori ex parte cum Brencis & Tenauis, his iam Illyricis. Iſti finitimas Italiæ partes omni tempore, & Heluetiorum, & Sequanorum, & Boiorum, & Germanorum incurſabant. Etenim ferociſſimi inter Vindelicos Licattij, Clautenatij, & Vennones cenſebantur. Rhætorum autem Rhucanthij, & Cotuantij. Eſtiones uerò & Brigantij ad Vindelicos pertinent. Eorum oppidum eſt Brigantium & Campodunum, & Licattiorum, ueluti arx quædam Damaſia. De horum ipſorum ſæuitia latronum in Italos, tale quiddam memoriæ proditur. Cum uicum aut urbem quandam in ditionem traxerint, non modò puberes, uerum etiam infantes mares trucidant, nec in hiſce conquieſcunt, uerùm etiam prægnantes mactant mulieres, quaſcunque illorum uates marem concepiſſe dicerent. Poſt iſtos propiores ſinum Adriaticum ad Aquileiam nonnulli Corici, Carniq; tenent. In Noricis & Tauriſci ſunt. Horum omnium impudentiſsimas incurſationes repreſſit Tiberius & eius frater Druſus æſtate una. Vnde annus agitur tertius & triceſimus, ex quo quieti ordinatim tributa pendunt. Per tota Alpium ipſarum montana, quidam terrarum extant tumuli, qui commodè coli ualeãt, ualleſq; bene conditæ: maiorem tamen partem, præſertim ad uertices, ubi latrones conſiſtebant, incultam & infructuoſam fuiſſe cõſtat: idq; tum propter illorum artes, cùm propter telluris aſperitatem. Ex uictus igitur, & rerum cæterarum inopia, illis interdum parcebant hominibus, qui campos habitabant, ut qui eis cibum ſuppeditarent, haberẽt. Eᷤ contrà illi reſinam, picem, tædam, ceram, caſeum, mel retribuebant, quorum quidem eis copia ſupererat. Super Carnos uerò Apenninus mons incumbit, lacum habens, in amnem Iſaram confluentem, qui rapto ſecum Atage altero flumine effertur in Adriaticum ſinum. Eodem autem ex lacu fluuius alter in Iſtrum labitur, quem Ateſinum uocant. Iſter enim ab hiſce montibus in multa diuiſis capita ſumit originem. Excelſa enim Alpium capita continua hactenus extenduntur, & unius montis faciem exhibuerunt, remiſſa inde & inclinata, plures in partes & plures in uertices attolluntur. Primus eſt horum

trans Rhenum & lacum in orientem uergẽs, mediocriter ſublime dorſum, quo in loco Iſtri fontes iuxta Sueuos, & Hercyniam ſyluam ſunt. Alia ſunt cacumina in Illyricum atq; Adriaticum ſinum conuerſa. Eᷤ quibus eſt iam dictus mons Apenninus, & Tullum, & Phlygadia & ſubiacentes Vindelici, à quibus Dura Clanesq; & alij complures, per ualles excurrentes fluuij in Iſtri alueum intrant. Porrò Iapodes circa hos habitant locos, gens Illyricis Galliſq; commixta, & penes iſtos eſt ſublimitas. Iapodes igitur uirorum florentes robore antea, & utroque ex montis latere domicilia habentes, ab Auguſto tandem Cæſare, ſummo cum labore debellati ſunt, cum latè latrociniis inualeſcerent. Ipſorum autem oppida, Metulum, Arupenum, Monetium, Vendum. poſt hos urbs Segeſtica, in plano ſita, iuxta quam Oenus ipſe præterlabitur, in Iſtrum influens. Vrbs ipſa aduerſus Dacarum bellum opportune ſita eſt. Ocra uerò humillima prorſus Alpium pars eſt, ubi Carnis adiungitur, quà ex Aquileia onera plauſtris, ad Pamportum (ſic enim appellãt) deuehunt, ſtad. non ultra cccc iter eſt. Inde per fluuios ad Iſtrum uſq; uectantur, locaq; huic uicina. Pamportus enim amnis ex Illyriis nauigabilis defertur. Intrat autem Saum, ut facile in Segeſtanam oram, & Pannoniam, & Tauriſcos delabatur. At uerò in Saum irrumpit Ogdolapis ad urbem, ambo ſanè nauigabiles, ex Alpibus fluentes. Habent autem Alpes equos agreſtes, & boues, utq; memoriæ tradidit Polybius, peculiaris formæ belluam gignunt, habitu quidem ad ceruí ſtaturam, collo duntaxat excepto & uillis, in quib. capro perquàm ſimilis eſt, geritq; ſub mento carnis globum ad palmæ magnitudinẽ capilloſum, craſsitudinem pro equini pulli cauda habentem. Vbi uerò ex Italia ſuprà cõſcenderis, uia in exteriorem Galliam, & ad Septentriones eſt, per Salaſſos ducit Lugdunũ. Ea uerò bifariam eſt: altera quidem prolixior plauſtro permeabilis per Ceutrones: altera uerò recta & anguſta, compendiariaq; per Pœninum. Cæterùm Lugdunum in medio, inſtar arcis, ſitum eſt, cum ibi amnes confluant, & partibus omnibus propinquum ſit. Ea propter Agrippa hoc ex loco partitus eſt uias: unam quæ per Cemmenos montes, uſq; ad Autones, & Aquitaniam: aliam ad Rhenum: tertiam ad Oceanũ, & Belloacos, & Amianos:

quarta ducit in agrum Narbonenſem, litus que Maſsilienſe. Omiſſa autem ſiniſtra in parte Lugduno, terris que in ipſo imminentibus Pœnino rurſus eſt conuerſio, cum Rhodanum traieceris, lacum ue Lemanum in Heluetiorum campos. Hinc que tranſitus eſt ad Sequanos, per Iuram montem, & ad Lingones, perq; hos ad utrunque, & ad Rhenum, & ad Oceanum biuium ſcinditur. Polybius ſcriptum reliquit, ſuis temporibus, auri fodinas in Tauriſcis Noricis, maxime que penes Aquileiam inueniri, adeò natura optimas, ut cum à ſuperficie terræ duos ad pedes ſolum detraxeris, foſsile confeſtim aurum inuenias. Foſſam autem non ultra pedes XV. eſſe. Aurum ipſum per ſe partim purum eſſe, ad fabæ aut lupini magnitudinem, octaua tantum parte decocta: partim uerò maioris indigere digeſtionis, ualdeq; utiliſſimæ. Adiutantibus autem Barbaros Italis, bimeſtri tempore, è ueſtigio auri precium tertia parte carius uenijſſe totam per Italiam. Quod quidem ubi Tauriſci ſenſerunt, eiectis adiutoribus ſoli uenundedere. Hac uerò tempeſtate, uniuerſas auri fodinas in Romanorum eſſe poteſtate. Cæterùm hoc in tractu, ſicut & in Hiſpania, fluuij aurea ferunt grana, ultra foſſile, haud tamen tantum. Hic idem uir cum de Alpium magnitudine & ſublimitate diſſereret, maximos Græciæ montes comparat, Taygetum, Lycæum, Parnaſſum, Olympum, Pelion, Oſſam: Thraciæ uerò Aemum, Rhodopen, Dunacem, quorum ſingulos, inquit, diei unius itinere, expeditis facilè uiatoribus aſcendi poſſe, & uno circuiri die: Alpes autem ne die quinto quidem aſcendi poſſe. Longitudo autem eſt ſtadiorũ millibus duobus & CC, quod ad campos attinet. Tranſitiones uerò tantum quatuor nominat: unam quidem per Ligures, Tyrrheno mari proximam: aliam deinde per Taurinos, quà tranſmiſit Annibal: tertiam deinde per Salaſſos: quartam per Rhætos: omnes præruptas atque præcipites. Lacus cùm alios permultos in montibus eſſe, tum uerò treis ingentes exponit, ex quibus Benacus ſtadiorum quingentûm longitudinem habet, latitudinem uerò XXX. de quo Mincius amnis effluit. Subinde alter Verbanus, longitudinis quidem ſtad. CCCC. latitudo uerò anguſtior quàm prioris, emittit que fluuium Aduam. Tertius eſt Larius,

τεταρτη δ' ὀξὺν ὠδὶ τὴν ναρβωνῖτιν, ὃ τὸ μασσαλιῶτιν παραλίαν. ἔστι δὲ καὶ ἡ φέρουσα ἀφέσεις ὁ λούγδουνον, καὶ τὴν ταύτῃ κειμένην χώραν ἡ αὖθις ἐστὶ πολύνηστος λιμνῶν ἐκπροπλώσασα τὸν ῥοδανὸν, ἡ πάλιν λίμνην τὴν λιμνύαν εἰς τὰ ἑλουητήσια πεδία, κἀντεῦθεν εἰς σηκοφούους ὑποφερόμενος τοὺς ὁρα ὄρους, καὶ εἰς λίγγονας, διὰ πάντων ἐπ' ἄμφω καὶ ὧδὶ τὸν ῥῆνον καὶ ὧδὶ τὸν ὠκεανὸν σχίζονται. ἐπεί φησι πολύβιος ἐφ' ἑαυτοῦ κατ' ἀκυλείαν μάλιστα χρυσεῖσθαι τοῖς νωρικοῖς, εὑρεθῆναι χρυσὸν οὕτως εὔφυᾶ, ὥστ' ὠδὶ δύο πόδας ἀφελόντα τὴν ὠκτολῆς γῆν, εὑρεῖν ἐσκεδασμένα χρυσόν. τὸ δὲ μέγεθος ἔστι διχηλίων καὶ ἑκατὸν σταδίων. τὸ περίμετρον περὶ τὰ ὄρη, πέντε μὲν ἐστὶ σταδίων. τὸ δὲ χρυσοῦ τὸν μὲν αὐτόθεν καθαρὸν, κύβου μεγέθει ἢ θρίμου, τὸ ὀγδόου μόνον ἀφεῖθαι τοῦ πυρός, τὸν δὲ δεῖσθαι μὲν χωνείας πολλῆς, σφόδρα δὲ λυσιτελοῦς. συμφέρεσθαι δὲ τοῖς βαρβάροις τῶν ἰταλιωτῶν ὁμιλοῦσι, παραχρῆμα τὸ χρυσίον ἀνωνητὶ γίνεσθαι τοῦ τρίτου μέρει κατ' ὀλίγον τῶν ἰταλίαν. ἀλλαναμένους δὲ οὓς ταυρίσκους, νοπωλεῖν ἐκβάλλοντας οὓς σωφρονίζουσι. ἀλλὰ νῦν ἅπαντα τὰ χρύσεια, ταῖς μαίοις ὀνὶ, καὶ ταῦθα δ' ὡσπερ κατὰ τὴν ἰβηρίαν, φορέουσιν οἱ ποτα μοὶ χρυσοῦ ψήφους πρὸς τοῦ ὄρυκτοῦ. οὐ μὴν πανταχοῦ δ' αὐτὸς αὑτὸν πορὶ τὸ μεγέθους παρέχεται καὶ τοῦ ὕψους λέγων, παραβάλλει γὰρ τοῖς ἕλλησιν ὄρη τὰ μέγιστα, τὸ πίνδον, τὸ λύκαιον, παρνασσὸν, ὄλυμπον, πήλιον, ὄσσαν. ἐν δὲ θράκῃ ἄῖμον, ῥοδόπην, δούνακα. καὶ φησὶν, ὅτι πάντων μὲν ἐστὶν μικροῦ δεῖν αὐθημερὸν διζάνοις ἀναβῆναι δυνατὸν, αὐθημερὸν δὲ, καὶ παθεῖν τὰς δ' ἄλπεις, οὐδ' ἂν πεμπάζεσθαι δύναιτὶς. τὸ δὲ μῆκος ὄντι διχιλίων καὶ τετρακοσίων σταδίων. τὸ πλάτος πρὸς τὰ πεδία, τετάρτας δ' ὑπερβάσεις ὀνομάζειν μόνον. δι' λιγύων μὲν τὴν ἐγγιστα τοῦ τυρρηνικοῦ πελάγει· εἶτα τὴν δι' ἀταυρίνων ἀνίβας δι' ἦλθον. εἶτα τὴν δι' σαλασσῶν. τετάρτην δὲ, τὴν δι' ῥαιτῶν, ἀπέστας κρημνώδεις. λίμνας δ' εἶναι φησὶ τοῖς ὄρεσι πλείους μὲν, τρεῖς δὲ μεγάλας. ὧν ἡ μὲν βλάκος ἔχει μῆκος σταδίων τετρακοσίων σταδίων, πλάτος δὲ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα, ἐκρεῖ δὲ ποταμὸς μίνιος, ἡ δ' ἑξῆς οὐόρβανος, πεντακοσίων, πλάτος δὲ ἑξήκοντα τῆς πρόσθεν. ἕβδομον δὲ ποταμὸν ὀδύαν. τρίτη δὲ λαρίς, μῆκος

μῆκος ἐννέα τεταρακοσίων σταδίων. πλάτος δὲ λ. ποταμὸν δ' ἐξίησι μέγαν πλείω, πάντων δ' εἰς τὸν πάδον συῤῥέουσι. ποσᾶται καὶ περὶ τῶν ὀρῶν ἔχομεν λέγειν τῶν ἀλπεινῶν. μετὰ δὲ τὴν ὑποῤῥείαν τῶν ἄλπεων ἀρχὴ ῥ νεῖ ἰταλίας.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ βιβλίον πέμπτον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐν τῷ πέμπτῳ τὰ περὶ ἰταλίαν ἀπὸ τῆς ὑποῤῥείας τῶν ἄλπεων, μέχρι τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ καὶ ταραντίνου κόλπου, καὶ τοῦ ποσειδωνιάτου. εἰσὶ δὲ ταῦτα βενετία, λιγουρία, πικηνον, τυρσηνία, ῥωμη, καμπανία, λουκανία, ἀπουλία, καὶ ὅσαι νῆσοι τῇ ταύτης θαλάσσῃ παρήκουσι ἀπὸ γενουϊτῶν μέχρι σικελίας.

ΕΤΑ δὲ τὴν ὑποῤῥείαν τῶν ἄλπεων, ἀρχὴ ῥ νεῖ ἰταλίας. οἱ γὰρ παλαιοὶ τὴν οἰνωτρίαν, ἐκάλουν ἰταλίαν, ἀπὸ τοῦ σικελικοῦ πορθμοῦ, μέχρι τοῦ τυρρηνικοῦ κόλπου, καὶ τοῦ ποσειδωνιάτου διήκουσαν. ὠνομάσθησαν δὲ τοὔνομα, καὶ μέχρι τῆς ὑποῤῥείας τῶν ἄλπεων πολύβιος. πορεύεται δὲ καὶ ἡ λιγυστικὴ, μέχρι οὐάρου ποταμοῦ καὶ ἡ ταύτῃ θαλάσσης, ἀπὸ τῶν ὀείων τῶν τυῤῥηνικῶν καὶ ἡ ἰσρίας μέχρι πόλας. ἐκάσεις δ' ἂν τις δυτυχήσαντας αὐτοῦ πρώτους ὠνομασθῆναι ἰταλοὺς, μεταδοῦναι δὲ τοῖς πλησιοχώροις, εἶθ' οὕτως ἐπὶ βραχὺ λαβεῖν, μέχρι ῥωμαίων ὑπερατείας. ὀψὲ δὲ ποτε ἀφ' οὗ μετέδοσαν ῥωμαῖοι τοῖς ἰταλιώταις τὴν ἰσοπολιτείαν, εὐδοξε καὶ τοῖς ἐντὸς ἄλπεων γαλάταις, καὶ ἐνετοῖς, τὴν αὐτὴν ἀρχαιότητι τιμὴν, προσαγορεῦσαι δὲ καὶ ἰταλιώτας πάντας καὶ ῥωμαίους. ἀποικίας τε πολλὰς στῆσαι, τὰς μὲν πρότερον, τὰς δ' ὕστερον, ὧν οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν ἀμένους ἑτέρας. ἐνὶ μὲν οὖν χρόνῳ συμπᾶσαν τὴν νῦν ἰταλίαν, οὐ ῥᾴδιον περιλαβεῖν γεωμετρικῶς. καίτοι φασὶν ἄκραν εἶναι τρίγωνον ἐκκειμένην πρὸς νότον καὶ χειμερινὰς ἀνατολὰς, κορυφουμένην δὲ πρὸς τὸν σικελικῷ πορθμῷ, βάσιν δ' ἔχουσαν τὰς ἄλπεις, συγχωρῆσαι δὲ καὶ τὴν πλευρὰν μίαν, τὴν ὠδὶ τὸν πορθμὸν τελευτῶσαν, κλυζομένην δὲ ὑπὸ τοῦ τυῤῥηνικοῦ πελάγους, τρίγωνον δὲ ἰδίως τὸ σύθρεμμον καλεῖται χῆμα. ὑπάρχουσι δὲ καὶ αἱ βάσεις, καὶ αἱ πλευραὶ, διαφορεῖς εἰσὶν,

longitudinis ferè ſtadiorum CCC. latitudinis XXX. amnem eiicit Aduam ſanè grandem, omnes autem in Padum influunt. Hæc quidem de montib. Alpinis dicenda tantum habemus. Ex radicibus autẽ Alpium iam incipit Italia m.

STRABONIS GEOGRAPHIcorum liber Quintus.

ARGVMENTVM.

Quinto uolumine deſcribuntur, quæ ab Alpium radicibus ſunt uſque ad fretum Siculum, ſinumq; Tarentinum, ac Poſidoniatem, atque Pæſtanum. In his hæ regiones ſunt, Venetia, Liguria, Picenum, Lucania, Thuſcia, Roma, Campania, Apulia. Inſulæ etiam quotquot in Italico mari à Genua ad Siciliam ſitæ ſunt, enumerantur.

POſt infimas Alpium radices, eius quam hac ætate Italiam uocãt, initiũ eſt. Nanq; maiores Italiam, quę ab Siculo freto, uſq; in ſinum Tarentinum et Poſſidoniatem progreſſa eſt, Oenotriã appellabant. Nomen autem obtinens uſq; ad Alpiũ radices proceſſit. Aſſumpſit etiã ab ora Liguſtica, Varifluminis confinia, maris q; proximi à Thuſcię finibus, Iſtriæ q; uſque Polam. Opinari uerò cuipiam licet, priſcos Italos fœlicitate florentes, in communionẽ deuocaſſe finitimos: atq; hunc in modum auctis deinde uiribus, in Romonorum imperium peruenisſe. Tandem uero atq; ex quo Romani in regni ſocietem & in ciuitatem Italos uocare, decretum eſt & Gallis Ciſalpinis, & Venetis idẽ honoris impartire, uniuerſosq; Italos Romanos uocare. Permultas inſuper colonias partim prioribus annis, partim poſterioribus emittere, quibus meliores alias nõ facile dixerim. Vna igitur forma Italiam omnem geometrica ratione complecti, haud in procliui eſt. At qui extremitates illius in auſtrum, & hybernos ortus excurrentes, triangulas eſſe commemorant, eius uerticem ad euripum Siculum produci, baſin autem alpes habere. Concedere uerò latus alterum in freto finiri Siculo, & Tyrrheno allui pelago, cæterũ formã rectis deſcriptã lineis, propriè triangulã appellãt. Hic aũt baſes, & latera rotũda ſunt.

Quod

Quod si concedendum esse dixerim, lineæ circularis formam esse ponendum est, basim inquam & latera. Concedatur & lateris huius obliquitas, quæ uergit in ortum. Reliqua minus aptè dixerunt, cum latus unum à sinu Adriatico usq; in fretum præsupponant. latus autem absque angulo lineam appellamus. Absq; angulo uerò est, cum partes aut inuicem non uergunt, aut non multum. Verùm ab Arimino ad Iapygiam extremitatem, & ab Siculo freto ipso, ad extremitatem eandem permultum inclinantur. Eundem in modum se habere arbitror & sinus Hadriatici latus & Iapygiæ. Cum enim inuicem concidant ad Arimini & Rhauennæ locos, angulum efficiunt: sin autem nequaquam angulum efficiunt, circumferentiam saltem efficiunt non exilem. Quapropter si hoc unum latus existit, haud sanè recta est è sinu ad Iapygiam nauigatio. Reliquum uerò his ex locis ad fretũ latus alterum describit. Ne hoc quidem rectum. Sic quadrangulum potius, quàm triangulã figuram esse diceres: cæterùm nullo pacto triangulam, nisi uelis abuti. Verùm confiteri præstat, quòd figura quæ geometrica ratione mensurari nequeat, nõ facile circunscribi traditio potest. Particulatim uerò hũc in modũ dicere possumus, quo inferior Alpium pars curua & sinuosa est, concauitates in Italiam uersas habens. Ipsius autem sinus partes mediæ ad Salassos existunt. Extremitates uerò conuersionem habent, hinc quidem usq; ad sinus Adriatici ultimas oras, hinc uerò ad maritimam Ligurum regionem usque ad Genuam, Ligusticum emporium, ubi rupes Apennini Alpibus copulantur. Continuò autem subiacet non mediocris quidem campus, latitudine ac longitudine sanè per stad. c. duum'que millium. Latus eius in meridiem spectans, & Venetorum litore claditur, & montibus Apenninis usq; ad Arimínum & Anconem peruenientibus. Ii enim à Liguria inchoãtes, in Thusciam irrumpunt, angusta dimittentes litora. Dehinc ubi paulatim mediterraneam in regionem secesserint, cum ad Pisanum consistat agrum, in ortum & Adriaticũ sinum conuertuntur, usq; ad Arimini & Anconis loca, per lineam rectam, Venetorum sese littoribus applicantes. Cisalpina igitur Gallia hisce terminis includitur. Litoris quidem longitudo ad ccc stad, & millia sex habet ipsis cum montibus,

ὥστε εἰ φημί δεῖν συγχωρεῖν, πλαγίου σχήματος θετέον καὶ τὴν βάσιν, καὶ τὴν πλευράν. συγχωρητέον δὲ καὶ τὴν λοξωσιν ταύτης τῆς πλευρᾶς τῇ ὑπὸ τὰς πτολεμαίς. τ' ἄλλα δ' οὐκ ἱκανῶς εἰρήκασιν, οὐδὲ θέμενοι μίαν πλευρὰν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ ἀδρίου μέχρι τοῦ περιθμοῦ. πλευρὰν γὰρ λέγομεν τὴν ἀγώνιον γραμμήν. ἀγώνιον δὲ ὅταν ἡ μὴ σωνδύῃ πρὸς τὰ ἄλλα μέρη, μὴ ὑπὸ πολύ. ἡ δ' ἀπὸ ἀριμίνου ὑπὸ τὴν κεραν τὴν ἰαπυγίαν, καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ περιθμοῦ τοῦ ἀδρίου, καὶ τὴν ἀπὸ τὴν ἰαπυγίαν συμπίπτουσαι γὰρ ὑπὸ οὐ πορρὰ ἀρίμινου καὶ ῥαβέννας τόπους, γωνίαν ποιοῦσιν οὐ μὴν γωνίαν, πλειφορείαν γε ἀξιόλογον. εἰ δὲ ἀρ' ἐστὶ τοῦτ' οὐκ εἰκὸς μία πλευρὰ ὁ περίπλους ὁ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ ὑπὸ τὴν ἰαπυγίαν, οὐδὲ θεῖα. ὁ δὲ λοιπὸν τὸ ἐνθένδε ὑπὸ τὸν περίπλουν ἄλλως οὐ γραφοι πλευραί, οὐδὲ τὸ τὴν εὐθεῖαν. οὕτω δὲ τετράπλευρον μᾶλλον ἢ τρίπλευρον φαίη οὔτις τὸ σχῆμα. πρῶτον δ' οὐθοποσοῦν, πλὴν εἰ λιαπαχθήσεται βέλτιον δ' ὁμολογεῖν, ὅτι τῶν ἀγνώστων σχημάτων, οὐκ εὐπορίγραφόν ἐστι δοσις. κατὰ μέρη δ' οὕτως ἐπεξιοῦσιν, ὅτι τῶν μὲν ἄλπεων πολιφορὰς οὐκ ἔχουσι, καὶ κολπώδεις, τὰ κοῖλα ἔχοντες γραμμένα πρὸς τὴν ἰταλίαν. τὸ δὲ κοῖλον τὰ μὲν μέσα πρὸς τοῖς σαλασσοῖς ὄρη. πρὸς ἄκρα ὑπερφολῶ λαμβάνει. τὰ μὲν γὰρ ἄκρας καὶ τὸν μυχὸν τὸν κατὰ τὴν ἀδρίαν, τὰ δ' εἰς τὴν λιγυστικὴν παραλίαν μέχρι γονύας, τὸν τῶν λιγύων ἐμπόριον, ὅπου τὰ ἀπεννίνια ὄρη σωλάπτει τὰς ἄλπεις. πόκεινται δ' οὐθὺς πεδίον ἀξιόλογον πόσον πως ἔχον τὸ πλάτος καὶ τὸ μῆκος, σταδίων ἑκατὸν, καὶ διχιλίων. τὸ δὲ μεσόγειον αὐτοῦ πλευρὸν κλείεται τῇ τε τῶν γαλατῶν παραλίᾳ, καὶ τοῖς ἀπεννίνοις ὄρεσι, τοῖς πρὸς ἀρίμινον, καὶ ἀγκῶνα καθήκουσι. τὰ γὰρ ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς λιγυστικῆς ἐμβάλλει, σχολὴ παραλίαν λιπόντα. εἶτα ἀναχωροῦντα εἰς τὰ μεσόγαιαν λαττόλιγον, ἐπειδὰν χθαπτάσηται τῷ πισάτῃ, ὡσπερεφεῖ πρὸς ἑῶ, καὶ τὸν ἀδρίαν ἕως τῶν πρὸς ἀρίμινον καὶ ἀγκῶνα τόπων, σωλάπτοντα ἐπ' ὀλίγον τῶν γωνιτῶν παραλίαν. ἡ μὲν οὖν γωνιτικὴ πλευρὰ λιγυστικὴ, τούτοις κλείεται τοῖς ὄρεσι, καὶ ἔστι τῆς μὲν παραλίας τὸ μῆκος ὅσον σταδίων ὑπὲρ τοῖς ἑξακισχιλίοις, μικτὰ τῶν

μικρὸν δ' ἔλαττον τὸ πλάτος τῶν χιλίων. ἡ λοιπὴ δ' ἰταλία, σχῆμα. καὶ τῇ ἀμάκης ὀξὺ κορυφουμένη δίχως. τῇ μὲν πρὸς τὴν σικελικὴν πορθμὸν, τῇ δὲ πρὸς τὴν ἰαπυγίαν. σχηγομένη δ' ἑκατέρωθεν, τῇ μὲν ἐπὶ τὸ ἀδρίου, τῇ δ' ἐπὶ τὸ τυρρηνικοῦ πελάγους. ἔστι δ' ὅμοιον τὸ σχῆμα τῇ ἀδρίᾳ τὸ μέγεθος τῇ ἰταλίᾳ τῇ τε ἀφορίζομένῃ τοῖς ἀπεννίνοις ὄρεσι, καὶ τῇ θαλάττῃ ἑκατέρᾳ, μέχρι τῆς ἰαπυγίας καὶ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ ἐπὶ τὸν ταραντῖνον καὶ τὸν ποσειδωνιάτην κόλπον. τό, τε γὰρ πλάτος τὸ μέγιστον ἀμφοῖν ἐστι σταδίων χιλίων καὶ τριακοσίων σταδίους. τὸ δὲ μῆκος ἔλαττον, οὐ πολὺ τῶν ἑξακισχιλίων. ἡ λοιπὴ δ' ὅση κατέχουσι βρέττιοι καὶ λευκανοί. φησὶ δὲ πολύβιος, περὶ μὲν εἶναι τὴν θαλάττῃ τὴν ἀπὸ ἰαπυγίας μέχρι πορθμοῦ καὶ τριχιλίων σταδίων. πλύζεσθαι δ' αὐτὴν σικελικῷ πελάγει πλέον τι δὲ καὶ τῶν ὀκτακοσίων δίουσαν, τὰ δὲ ἀπεννίνια ὄρη σωάπτοντα τοῖς πρὸς ἀρίμινον καὶ ἀγκῶνα τόποις. καὶ ἀφορίσαντα τὸ ταύτης πλάτος ἡ ἰταλίας, ἀπὸ θαλάττης ὑπὸ θάλατταν, ὥσπερ φῶ λαμβάνει πάλιν, καὶ τέμνει τὸν χώραν ὅλην ὑπὸ μῆκος. μέχρι μὲν δὴ τῶν λευκετίων καὶ λευκανῶν, οὐ πολὺ ἀφίστατ' τοῦ ἀδρίου. σωάπτοντα δ' λευκανοῖς, ὑπὸ τὴν ἑσπέραν θάλατταν ἀπέκλινει μᾶλλον, καὶ λοιπὸν ἤδη μέσων τῶν λευκανῶν καὶ βρεττίων διεξιόντα τελευτᾷ πρὸς τὴν λευκόπετραν ἡ ῥηγίνης καλουμένης. τυπωδῶς μὲν οὖν εἴρηται περὶ ἡ νῦν ἰταλίας ἁπάσης, τοῦτο πειρασόμεθα δ' ἀναλαβόντες εἰπεῖν πρὶ ἕν καθ' ἕκαστα. ἐστὶ δὲ πρῶτον πρὶ ἕν ὑπὸ ταῖς ἄλπεσιν. ἔστι δ' ὡς δίχα διῄρηται σφόδρα, καὶ γεωλοφίαις δυκαρπίοις πεποικιλμένον. διαιρεῖ δ' αὐτὸ μέσην πως ὁ πάδος. καὶ καλεῖται τὸ μὲν ἐντὸς τοῦ πάδου, τὸ δὲ πόρρω. ἐντὸς μὲν ὅσον ὅσοι πρὸς τοῖς ἀπεννίνοις ὄρεσι, καὶ τῇ λιγυστικῇ. πόρρω δὲ τὸ λοιπὸν. οἰκεῖται δὲ τὸ μὲν ὑπὸ τῶν λιγυστικῶν ἐθνῶν καὶ τῶν κελτῶν. τῶν μὲν ὑπὸ τοῖς ὄρεσιν οἰκούντων, τῶν δ' ἐν τοῖς πεδίοις, τὸ δ' ὑπὸ τῶν κελτῶν καὶ γνητῶν. οἱ μὲν δὴ κελτοὶ τοῖς ὑπορεινοῖς ὁμοεθνεῖς εἰσι. πρὶ μὲν γὰρ, διττὸς λόγος. οἱ μὲν γὰρ καὶ αὐτοὺς φασὶ κελτῶν εἶναι ἀρχαίους τῶν ὁμανύμων παρωκεανιτῶν. οἱ δ' ἐκ τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου μετ' αὐτίλλου σωθῆναι δοῦρο φασὶ μὲν ἐκ τῆς παφλαγονίας γνητῶν τινας. μαρτύριον δὲ τούτου προφέρονται, τὴν πρὶ τὰς ἱπποτροφίας ἐπιμέλειαν. ἡ νῦν μὲν τελέως ἐκλέλοιπε, πρότερον δ' ἐτιμᾶτο παρ' αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ ζήλου τοῦ κατὰ τὰς ἡμιονίπλας ἵππους. τούτου δὲ καὶ ὅμηρος μέμνηται.

latitudo uerò paulo minus stad. mille. Reliqua Italia angusta quidem & oblonga, in duos excurrit uertices. Hinc quidẽ in Siculũ fretum, hinc autẽ ad Iapygiã, utrinq; uerò stringit & ab Adriatico sinu, & à Tyrrheno mari. Est autem Adriatici sinus forma ipsi Italiæ perquã simílis magnitudine. Quã Apennini montes terminant, & utrunq; mare usq; ad Iapygiam, terramq; sinu Tarentino, et Posidoniate circundatã. Maxima enim utriusq; latitudo stad. est circiter mille ac ccc: lõgitudo uerò non multo minus sex millibus: reliquũ est quantum Brutij, & plerique Lucanorũ obtinent. Polybius refert maritimã ipsam ex Iapygia usq; in fretũ, itinere quidem pedestri, stad. tribus millibus esse, & Siculo pelago alui, cursu uerò maritimo quingentis stad. minus: montes autem Apennini, ubi Arimini & Anconis loca attigerunt, Iapygiæ latitudinem à mari ad mare terminare: rursus deflexionem accipientes, totam in longum regionem secare. Iam usq; in Picentes & Lucanos, non multum ab Adriatico sinu distare. Cum uerò Lucanis propinquant, ad alterum mare inclinãtur. Dehinc uerò per Lucanos & Brutios excurrunt ad Leucopetram agri Rhegini terminantes. Hęc igitur de uniuersa huius ætatis Italia, talem in formam dicta sunt: denuò autem singula suscipientes, dicere de singulis particulatim conabimur, & ante omnia de subiecta Alpibus regione dicemus. Est autem fœlix admodum campus, & fructuosis collibus uarius. hunc medium ferè Padus diuidit: eaq; regio hinc Cispadana, hinc Transpadana dicitur. Cispadana quidem montibus adiacet atq; Liguriæ, reliqua uerò Transpadana est. Ea uerò loca hic Ligurum atq; Gallorum gentes inhabitãt, tum in montibus, tum in cãpis commorantium, hinc Gallorum, Venetorũq;. Galli quidem hi Trãsalpinis cognati & consanguinei sunt. Cæterum de Venetis duplex est sermo. Quidam enim eos à Gallis eiusdem appellationis, Oceani accolis colonos esse memoriæ prodiderũt. Nonnulli è Venetis, qui post bellum Troianum, cum Antenore salutem assecuti, cursum huc è Paphlagonia tenuere, descendisse affirmant, hoc usi testimonio, sua in alendis equis industria, quæ hoc omnino tempore defecit. Antea uerò summo apud illos in honore fuerat, ab illorum imitatione, qui ad creandos ex equabus mulos studium agitabant. Cuius rei meminit Homerus.

Mulatum

Iliad.β Mularum genus è Venetis quæ robore præstant.

Dionysius quoq; Siciliæ tyrānus hinc alendorum semen equorum constituit, quos ad equestre certamē tollebat. Adeò ut per Græcos equinę prolis Venetę nobilitas maneret, & ad lōga tempora propago ipsa famam uendicaret. Tota itaq; regio fluminibus atq; paludibus maximè Venetia referta est. Huic adest et mari cōditio. Nam solę partes istę ex nostro ferè mari similes Oceano casus habēt, et pares illi crescēdi et decrescēdi uices gerūt. Vnde maior campi pars marinis a quis plena stagnat, fossisq; & aggeribus, sicut Aegyptus inferior, diductis irrigatur riuis, ac partim exiccatur, et rusticorum cultu fructuosa est, partim nauigationib. cōmoda. Vrbiū uero pleręq; insularū modo cingūtur, alię quadam ex parte alluūtur. Quæ supra stagna mediterraneę iacēt, mirificā ex fluuijs nauigandi cōmoditatem sursum habēt. Ex quibus in primis Padus est. Maximus enim sępenumerò imbribus crescit ac niuibus. Is multas diffusus in partes, eruptionibus occultū efficit ostium, haud ingressu facilis, at peritia mortalium uel difficillima superat. Priscis igitur, ut dixi, temporibus plurimæ Gallorū gētes fluuium incolebāt, è quibus amplissimi fuerant Boij, Insubres, et qui olim cū Gæsatis, Senones, Romana per impetum potiti sunt urbe. Hos Romani posterioribus annis funditus deletos perdiderūt, Boios uerò è finibus eiecerunt. Inde migrantes circumiacentes Istro locos cum Tauriscis habitarūt, bellū assiduè cōtra Dacos gerētes, donec ea gēs funditus extincta est. Agrum uerò qui ad Illyriū pertinet, pascēdis ouibus idoneū, uicinis reliquerunt. Insubres hac etiā ætate sunt, qui Medio lanum metropolin habuere, ea quidē pridem uicus erat. omnes enim uicatim habitabant, hac uerò tempestate eximię dignitatis trans Padū ciuitas est, quodammodo Alpib. finitima. Et propinqua Verona est, amplissima & hæc ciuitas. His inferiores Brixia, ac Mantua, & Rhegium, & Comum. Hæc mediocris erat colonia, cęterùm Pompeius Strabo Pompeij magni pater colonos in eam restituit. Quam incumbentes Rhæti uastauerant. Inde C. Scipio tria hominum millia insuper adiecit, postmodum Diuus Cæsar quinque inquilinorum millia ad inhabitandum deduxit: è quibus quingenti illustrissimi fuere Græci. Hos etiam ciuitate donatos,

Ἐξ ὧν ἑτῶν, ὅθεν ἡμόνωμ γῆ ἀγροτρόφ
Καὶ Διονύσιος ὁ τῆς Σικελίας τύραννος
τοῦθεν τὸ ἱπποτροφεῖον σωτεκπαπ
θλητῶν ἵππων. ὥστε καὶ ὄνομα γ' τῆς ἐλλ
γῆς εἶναι τῆς ἑνετικῆς πωλείας. καὶ πλ
χρόνον διαδικμῆσαι τὸ γῆ. ἅπαν μ
οὖν ἡ χώρα ποταμοῖς πλήθυει, καὶ ἕλεσ
λισα δ' ἡ τῶν ἑνετῶν. πρόσεσι δὲ ταύτ
τὰ τῆς θαλάττης πάθη. μόνα γὰρ τῶν π
μορίων, χειμῶνι τῆ καθ' ἡμᾶς θαλάττης,
παθεῖ τοῦ ὠκεανοῦ. καὶ παρεπλησίως
νῳ ποιεῖται τὰς τε ἀμπώτεις καὶ τὰς
μυείσας. ὑφ' ὧν τὸ πλέον τῆ πεδίω
μινοθαλάττης γίνεται μεσόν. διώρυξί δ
παραχώμασι, καθάπερ ἡ κάτω λεγομέν
ρα, τῆ αὐγύπτου διοχβύεται. καὶ τὰ μὲν
ψυκται καὶ γεωργεῖται, τὰ δὲ διάπλω
χει. τῶν δὲ πόλεων αἱ μὲν νησίζουσιν, αἱ
ἐκ μορίους κλύζονται. ὅσαι δὲ ὑπὲρ ἕλ
γῆ τῆ μεσογαίᾳ κεῖνται, τοὺς ἐκ τῶν π
μῶν ἀνάπλους θαυμασοὺς ἔχουσι, μάλι
δ' ὁ πάδος· μέγιστός τε γάρ ὤν, καὶ πλ
ροῦται πολλάκις ἔκ τε ὀμβείων καὶ χιόν
διαχεόμενος δ' εἰς πολλὰ μόρια κατὰ π
ἐκβολὰς, τυφλὸν τὸ στόμα ποιεῖ, καὶ δυσε
βολὸς ὄντι. ἡ δ' ἐμπειρία πεδηγίνεται, μ
τῶν χαλεπωτάτων. τὸ μὲν οὖν ἀρχαῖον
ἕλων, ὑπὸ κελτῶν πεδιώκητο, τῶν τ
σῶν ὁ ποταμός. μέγιστα δὲ τῶν κελτῶν
Βοῖοι καὶ ἴνσυβροι, καὶ οἱ τὴν ῥωμαίων
λιν ἀφ' ἑφάδου καταλαβόντες σένωνες μ
τὰ γαισατῶν. τούτους μὲν οὖν ἐξέβησαν
ὕστερον τελέως ῥωμαῖοι, τοὺς δὲ Βοίους
λασαν ἐκ τῶν τόπων. μετασαντῶν δ' ε
τοὺς πρὸ τοῦ ἴστρου τόπους, μετὰ πο
σκων ὠκουν πολεμοῦντες πρὸς διάκους
ὡς ἀπώλοντο πανεθνεί. τὴν δὲ χώραν αὐτ
τῆς ἰλλυρίδος μικλόβοτον τοῖς πρόσοικοι
κατέλιπον. ἴνσυβροι δὲ καὶ ναῦται εἰσὶ
θαλαλάνιον δ' ἔχουσι μητρόπολιν, πάλαι
κώμιον· ἅπαντες γὰρ ὤκουν κωμηδόν· νῦ
δ' ἀξιόλογον πόλιν, πορθηθεῖσαν
νάπλουσάν πως ταῖς ἄλπεσι. πλησίον
καὶ βηρῶν· καὶ αὖθι πόλις μεγάλη. ὑπὲ
τους δὲ τούτων βρηξία, καὶ μαντύα, ὑ
ρήγιον, καὶ κῶμον. αὕτη δ' ἦν μὲν κατὰ
μετρία. πομπηίου δὲ στράβων ὁ μάγνης
τὴν κακωθεῖσαν ὑπὲρ τῶν ὑποκειμέν
ραιτῶν σωώκισεν. εἶτα γάιος σατ
πρὸ τεσσαράκοντα ἐνιαυτῶν πρὸ σέθηκεν. εἶτα ὁ θεὸς κ
σαρ αὐγουστακισχιλίους ἀθροισωώκισεν. ἐφ
αὐγουστακόσιοι τῶν ἑλλήνων ὑπῆρξαν οἱ ἐπ
νίκαροι, τούτοις δὲ καὶ πολιτείαν ἔδωκ
καὶ γρ

καὶ γέγραφεν αὐτοὺς εἰς τοὺς σωσίπολις. οὐ
μήτοι ᾠκησαν αὐτόθι. ἀλλὰ καὶ τοὔνομά
γε τῆς κτίσματος ἐκεῖνοι κατέλιπον. νεοκω
μοῦται γὰρ ἐκλήθησαν ἅπαντες. ὅρος δὲ με
θορμιωσυθῶν νοβουμκώμουμ λέγεται, ἐγγὺς
δὲ τοῦ χωρίου τούτου λίμνη λάριον καλουμέ
νη. πληροῖ δ' αὐτὴν ὁ ἀδούας ποταμός. εἶτ'
ἐξίησιν εἰς τὸν πάδον. τὰς δὲ πηγὰς ἔχουσιν
ἐν τῆ ἀδούλα ὄρει, ὅπου καὶ ὁ ῥῆνος. αὐτοῦ
μὲν οὖν πολὺ ὑστερ ἦν ἐλῶν ὤκουν. πλη
σίον δὲ τὸ παταούιον, πασῶν ταύτη ἀρίστη
ἦν πόλεων. ὧν νεωστὶ λέγεται τιμήσασθαι
πρωτακοσίους ἱππικοὺς ἄνδρας. καὶ τὸ πα
λαιὸν δὲ ἐστελλε ιβ μυριάδας στρατιᾶς. ἀπο
λοῖ δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῆ πεμπομένης κατ'
σπουδῆς εἰς τὴν ῥώμην κατ' ἐμπορίαν. ἦν τε
ἄλλων καὶ ἐδητοῦ παντοδαπῆς, τὴν σύμ
φοιαν τῆ πόλεως καὶ τὴν εὐτυχίαν. ἔχει δὲ
θαλάττης ἀνάπλουν ποταμῷ σταδίων υ καὶ σ ἐκ λιμένος μεγά
φρομένῳ σταδίων υ καὶ σ ἐκ λιμένος μεγά
λου. καλεῖται δ' ὁ λιμὴν μεσόπαλος ὁμώνυ
μος τοῦ ποταμοῦ. ᾧ ἢ τοῖς ἕλεσι μεγίστη μὲν
ὄση ῥαβέννα, ξυλοπαγὴς ὅλη, καὶ διάῤῥυτος,
γεφύραις ἢ πορθμείοις διαδυομένη. λέγεται
δ' ὁ μικρὸν τῆ θαλάττης μόρος ἐν ταῖς πλημ
μυείσιν, ὥστε καὶ ὑπὸ τούτων καὶ ὑπὸ πο
ταμῶν εἰσπλυζόμενον τὸ βορβορῶδες πᾶν,
ἰᾶται τὴν δυσωδίαν. οὕτως γοῦν ὑγιεινὸν
ἵδρυται τὸ χωρίον, ὥστε γὰ τοῖς ἀθλη
μάχους τρέφειν καὶ γυμνάζειν ἀπέδειξαν οἱ
ἡγεμόνες. ἔστι μὲν οὖν καὶ ὧδε θαυμαστὸν ἦν
γὰ δέ, τὸ γ' ἕλεα οὐ ἀέρας ἀβλαβεῖς εἶναι,
καθάπερ καὶ γ' ἀλεξανδρείᾳ τῇ πρὸς αἰγύ
πτῳ τῶ ὀρύγους ἡ λίμνη τὴν μοχθηρίαν ἀφ
ελοῦσα δι' ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, καὶ
τὸν ἦν τελμάτων ἀφανισμόν. ἀλλὰ καὶ τὸ
περὶ τὴν ἄμπελον πάθος, θαυμάζειν ἄξιον.
φύει μὲν γὰρ αὐτὴν τὰ ἕλη, καὶ ποιεῖ ταχύ,
καὶ πολὺν ἀφθόνως καρπόν. φθείρεται
δὲ γ' ἔτεσι τέτρασιν ἢ πλείοσι. ἔστι δὲ ἡ ἄλ
τινον γ' ἕλει, παραπλήσιον ἔχον τῇ ῥαουγόνι
τὴν θέσιν. μεταξὺ δ' βούτειον ἡ ῥαουγόνις
πόλισμα· καὶ ἡ πίνα, νῦν μὲν κωμίον, πά
λαι δὲ ἑλλήνις πόλις γ' ὤν ποτε. θησαυρὸς γὰρ
πινιτῶν γ' ἀδελφοῖς δείκνυται. καὶ τ' ἄλ
λα ἱστορεῖται περὶ αὐτῶν, ὡς θαλασσοκρατη
σάντων. φασὶ δὲ καὶ ὧδε θαλάττης πάρξαι.
νῦν δ' ὅσον γ' μεσογαίας ἀχωρίστου περὶ γίνε
ται καὶ θαλάττης σταδίους ἀπέχον. καὶ ἡ ῥα
ουγόνα δὲ θετταλῶν λέγεται κτίσμα. οὐ φέ
ροντες δὲ τὰς τῶν τυῤῥηνῶν ὕβρεις ἐξέλιπον
ἐκόντες τὴν ὁμβρίκων τινὰς, οἳ καὶ νῦν ἔχουσι
τὴν πόλιν, αὐτοὶ δ' ἐπεχώρησαν ἀπ' οἴκου.

in habitatorū numero descripsit. Haud tamē ibidē domiciliū habuere, sed oppido nomen relinquentes, et Nouū Comū appellātes, Novocomēses oppidanos uocauere. Huic finitimus loco Larius lacus est, quē Aduas fluuius auget, inde amnem Padū ingrediens. Fontem uerò in Adula monte habet, ubi & Rhenus. hęc supra paludes lōgè habitata sunt. Patauium autem propinquū est, cunctas eius regionis urbes excellens. Nuper quidem in ea censi sunt quingenti equestris ordinis uiri, antiquis autem annis c & xx militū millia misisse constat. Quàm uero ciuitas ipsa & uirorū probitate & artiū bonitate floruerit, magnitudo cùm aliarum rerum maximo apparatu Romam missarum, tum uerò pannorum & uestimentorum omnifariam mercatura declarat. A' mari sursum habet nauigationem, fluuio per paludes delato cc & l. à magno portu stad. portus autē ipse, eodem quo fluuius nomine, uocatur Medoacus. Intra paludes urbs maxima Rauenna posita est, tota ligneis cōpacta ædificijs, aquis diffusa, pōtibusq; ac lembis peragrata. Cum à mari fiūt inundationes, non mediocrem accipit maris partem, adeò ut uniuersa cœnositas, hinc fluctu marino, hinc fluminibus alluentibus tetrum medicetur odorem. Hoc pacto igitur saluberrimus comperitur locus. Vnde gladiatoribus educandis, ac exercitatione erudiendis, hunc idoneum magistri locum designauerunt. Inter cætera eius loci mirabilia illud est, quòd palustribus in locis aer innoxius est, quemadmodū ad Alexandriam Aegypti paludis uitium æstate propulsat, propter amnis incrementum, simul etiam euanescente cœno. Quid quod uitib. euenit quàm admirabile? eas palus creat, celeriter perficit, & multum fructū edit, annis uerò quatuor aut quinq; corrumpuntur. Altinum quoque in palude est, similem Rauennæ situm habens, quo interuallo Butrium Rauennę castellum est, & Spina, hoc quidem tempore uiculus, at quondam Græca ciuitas, & quidem celebris, in Delphis Spinensium thesaurus commonstratur, aliaq; de ipsis memoriæ mādata sunt, nēpe apud qs maris erat imperiū. Eam (ut traditur) unda maris alluerat, nunc locus. xc à mari stad. distās, in mediterranea iacet. Rauēna à Thessalis cōdita perhibet. Cū autem Thuscorū iniurias ferre nequirent, Vmbros quosdam ultro assumpserūt, qui & hoc in tēpore urbē inhabitāt. ipsi uerò domū rediere.

Hæc autem maiori ex parte paludib. ita cõtinentur, ut inũdationes habeant. Epiterpum, Ordia, Adria, & Vcetia, & alia huius generis oppidula. Quæ cum minus à paludib. uexentur, modicis ſurſum nauigationibus mari uicina ſunt. Adriam quidem inclytam ciuitatem fuiſſe memoriæ proditum eſt, à cuius nomine modica tranſpoſitione ſumpta, & ſinus appellatus eſt Adriaticus. Aquileia ſinui proxima à Romanis condita eſt, incumbentibus impoſita Barbaris. Ad eam flumine aduerſo onerarijs nauigatur nauibus per Natiſonem fluuium plus ſtad. LX. Gentes ad Iſtrum Illyricæ ad ipſum ſubuehuntur emporiũ. Conuectant autem res hi ſanè maritimas: uinum ligneis dolijs, quæ plauſtris imponunt: oleum prætereà: illi autem mancipia, pecora, pelles. Extra Venetiæ quidem fines Aquileia eſt, quæ flumine ab Alpibus deſcendente diſterminatur, per quod ſurſum nauigatur ſtadijs mille & CC, ad urbem uſque Noreiam, ubi Cn. Carbo, collatis aduerſus Cimbros ſignis, re infecta diſceſsit. Locus autem eſt ad purgandum aurum natura idoneus, nec minus ad ferri fabricas. In ipſoq; ſinu Diomedis eſt templum, opus ſanè memorabile: et Timauus portus, & lucus mirodecore, ſeptem' que adſunt fluuiatilis aquæ fontes, mare mox irrumpẽtes, lato & profundo ſanè fluuio, è quibus, reliqs uno dũtaxat excepto, ſalſas habere aquas, Polybius author eſt, locumq; ipſum maris fontem, & matrem ab indigenis uocari. Timauus (ut ait Poſidonius) è mõtib. delatus, decidit in profundũ: deinde infra terram abſorptus ſtad. circiter C et XXX, erumpit in mare. De Diomedis autem potentatu hoc in mari, & Diomedeæ teſtantur inſulæ, & quæ in Daunia gente, & circa equeſtre Argos memoriæ prodita ſunt. de quib. quoad hiſtoriæ utile futurũ eſt, ſcriptis aperiemus. Reliqua uerò permulta fabulis uulgata, uel ficta aliũ in modũ, abſint. Sicuti quę ad Phaethontem & ſorores Heliades, in populos cõnerſas arbores, circa amnem Eridanũ, qui nullibi terrarum exiſtit, cum uicinus Pado dicatur. Itemq; ferentes electra inſulas, ante amnẽ Padum iacentes, in quibus & Meleagrides ſint. Horũ enim nihil in locis ipſis extat. In Venetis ſanè quidã Diomedi inſignes exiſtunt honores. Nam candidus illi immolat' equus, duo præterea luci monſtrantur, alter Iunoni Argiuę, alter Dianæ Aetolię dicatus. Inſuper fabulantur, in hiſce lucis feras ita mãſuefcere,

αὖται μὲν δὴ ὧν πλέον ποιέχονται πλη-
σίον, ὥστε κὴ λιμνάζειν. ἐπίπορον δ', ὡς ἔφη-
κασι, καὶ ἄδρια, καὶ οὐκέπα, κὴ ἄλλα τοιαῦτα
λισμάτια. ἦσαν μὲν γὰρ ποτὲ ἐπὶ θαλάττης πό-
λεις, μικροῖς δ' αὖ πλοίοις πως τὴν θάλατ-
τὴν σωπᾶσαι. τὴν δ' Ἀδρίαν ὠνόμασται φασὶν
ἀπὸ πόλεως φασίν, ἀφ' ἧς κὴ τὸν κόλπον τὸν πρὸ
αὐτῆς ἄδριαν τῷ ἀδρίᾳ, μικρὰν μεταθέμενοι
βῶν. ἀκμὴν δ' ἦν μάλιστα τῷ μυκηνα-
ίων, ἔτι σημεῖα μέν ἐστι ῥωμαίων ὑπερκει-
μένοις βαρβάροις. ἀναπλέ-
κασι δὲ καὶ ἀνάπλουν ποταμὸν ὑπὲρ πόλεως
ἐξήκοντα σταδίους. αὐτῆς δ' ἐμπορεύον-
ται πρὸς τὸν ἴστρον τὸν ἰλλυριῶν ἔθνεσι, κομί-
ζουσι δ' οὖροι μὲν τὰ ἐκ θαλάττης, κηρίνους ὑπὲρ
λίνων πίθων ἀρμαμάξαις ἀναθέντες, κηρὸν
ὀν. ἐκεῖνοι δ' ἀνδράποδα, κὴ βοσκήματα
δέρματα. ἔξω δ' ὄντι τῶν γνησίων ἀρμενιά-
λικα. διοικίζονται δὲ ποταμῷ ῥέοντι ἀφ' ἕω
πόλιν ὀρῶν, αὐάπλουν ἔχοντι, κὴ σταδίους
τοῖς χιλίοις εἰς νωρήιαν πόλιν. πρόκειται γὰρ
ὁ καρβῶν συμβαλὼν κιμβρίοις, ὀπίσω τρε-
ψόμενος. ἔχει δὲ ὁ τόπος οὗτος χρυσοπλύσια
φυῆ καὶ σιδηρουργεῖα. ᾧ αὐτῷ τῷ τοῦ μὲν
τοῦ ἀδρίου κὴ ἴστρου τὸ διομήδους ὄνομα ἔχειν
μῆς, τὸ τίμαυον, λιμένα γὰρ ἔχει κὴ πλωτὰς
πρῳπὲς, κὴ πηγὰς δ' ποταμίους ὑδάτων δ'
θυς εἰς τὸν θάλατταν ἐκπίπτοντος, πλατ-
κὴ βαθεῖ ποταμῷ. πολύβιος δ' ἑτέρους πλεί-
μαδας, τὰς ἄλλας ἁλμυρὸ ὕδατος. κὴ σπανίως
ὧν χωρεῖσι, πηγὴν καὶ μητέρα θαλάττης τι
μάζειν τὸν τόπον. ποσειδώνιος δὲ φησι
ταμὸν τὸν τίμαυον ἐκ τῶν ὀρῶν φορόμενον, ὑ
κατιέναι εἰς βορέθρου. εἶθ' ὑπὸ γῆς γενόμε
τα πρὸ ἑκατὸν καὶ λ σταδίους, ὧδε πη θαλάτ
τὴν ἐκβολὴν ποιεῖσθ. ἡ δὲ διομήδους δ
νασεία, πρὸ τῆ θαλάττη ταύτῃ, αἱ πλ
ομήλιοι νῆσοι μαρτύρια, κὴ τὰ πρὸ αὐτ
ους, κὴ τὸ ἄγος τὸ ἵππιον ἱστορούμενα. πρὸ
ὁροῦμεν, ἐφ' ὅσον πως ἱστορίαν χρήσιμον. πρὸ
πολλὰ τῶν μυθευομένων ἢ κατεψευσμέν
ἄλλως ἐᾶν δεῖ. οἷον τὰ πρὸ τῶν φαέθοντ
τὰς ἡλιάδας τὰς ἐπ' ἀγειρομένας πόπ
ηελιάδων, τ μηλαμὸ γῆς ὄντα, πλησίον
πάδου λεγόμενον. καὶ τὰς ἠλεκτρίδας νήσ
τὰς πρὸ τ πάδ, κὴ μελεαγρίδες γ' αὐτ
οὐδὲ γὰρ τούτων οὐδὲν ὄντι γ' τοῖς τόπ
τοῦ δ διομήδει πρὸς τοῖς γνησίοις, ἀφιδρύ
μένας τινὲς ἱστοροῦσι τιμαί. καὶ γὰρ ὀνόμα
λυκὸς ἵππος αὐτοῦ, καὶ δίνα ἄλσος, κὴ
ἥρας ἀργείας δείκνυται, τὸ δ' ἀρτεμισ
αὐτωλίδων. θεσμοθύουσι δ' ὡς εἰκὸς τ
τοῖς ἄλσεσι τούτοις ἡμερουμένα τὰ θηρ
καὶ λύκοις ἐλάφους συναγελάσεσθαι. πο-
σίντων δὲ τῶν ἀνθρώπων, καὶ καταψαύόν-
των, ἀνέχεσθαι. τὰ δὲ διωκόμενα ὑπὸ τῶν λυ-
νῶν, ἐπειδὰν καταφύγῃ δίδυμο, μηκέτι
διώκεσθαι φασὶ δίκτυα τῶν πάνυ γνωρίζο-
μένων ὡς ἐπὶ θηλέγυου. καὶ σκωπτομένου
ὑπὸ τούτῳ παρατυχεῖν κωμῳδίαις, λύκον
ἐν τοῖς δικτύοις ἔχουσιν. ἐπόντων δὲ κατὰ
πάσαν, εἰ ἐγγυᾶται ὁ λύκου, ἐφ' ᾧτε τὰς
ζημίας ἃς εἴργασται βλαύειν, ἀφήσειν αὐτὸν
ἐκ τῶν λίνων ὁμολογῆσαι. ἀφεθέντα δὲ τὸν
λύκον, ἵππων ἀγέλαι ἀπελάσαντα ἀκαυ-
χενιάτων ἱκανῶν προσαγαγεῖν πρὸς τὸν τοῦ
θηλέγυου σταθμόν. τὸν δ' ἀπολαβόντα τὴν
χάειν καυχειάσαι τε οὐ ἵππους λύκων,
καὶ κληθῆναι λυκοφόρον, τάχει μᾶλλον ἢ
κάλλει διαφορούσας. οὓς δ' ἀπ' ἐκείνου διε-
δεξαμένους τό, τε καυχήσιον φυλάξαι, καὶ
τοὔνομα τοῦ γένους τῶν ἵππων. ἔθος δέ, ποιῆ-
σαι θήλειαν, μὴ βεβαλλοτειωῖνα μόνοις τοῦ γένους
τὸ γνήσιον γένος, γνῶθεν δὲ γεγονυίας γνωρίμης ἵππάσης. νῦν δέ, ὥσπερ ἔφαμεν,
πᾶσαι ἐκλέλοιπεν ἡ τοιαύτη ἄσκησις. με-
τὰ δὲ τίμαυον, ἣ τῶν ἱστρίων ὅτι παραλίας μέ-
χρι πόλας ἢ προσκηται τῇ ἰταλίᾳ· μεταξὺ
δὲ φρούριον τεργέστε, ἀνυλίας δίεχον ε
καὶ π σταδίους. ἡ δὲ πόλα ἵδρυται μὲν γὰ
κόλπῳ λιμνοειδεῖ, νησίδας ἔχοντι, δύορμα
καὶ δύκαρπα. κτίσμα δ' ὄντι ἀρχαῖον κόλ-
χῳ τῶν τῇ μήδειαν ἐκπεμφθέντων. διαμαρτόντων δὲ τῆ πράξεως, καὶ καταγνόν-
των ἑαυτῶν φυγῇ,

Τῷ μὲν φυγάδων κ' γνήσιοι γραικὸς,
Ὡς καλλίμαχος εἴρηκεν.
Ἀτὰρ κείνων γλώσσας γνόμωε πόλας.

Τὰ μὲν δὴ ὡραῖα τοῦ πάδου χωρία. οἵ
τε γνῆτοι νέμονται καὶ οἱ μέχρι πόλας. ὑ-
πὲρ δὲ τῶν γνητῶν κάρνοι, καὶ ἰαπυγομάνοι, καὶ
μεδόβακοι, καὶ σύμβροι. ὧν οἱ μὲν πολε-
μιοι τοῖς ῥωμαίοις ὑπῆρξαν. ἰαπυγομάνοι δὲ
καὶ γνῆτοι συνεμάχουν, καὶ πρὸ τῆς ἀννί-
βα στρατιᾶς, ἰώνικα βοίους καὶ συμβρίους. ἐ-
πολέμουν. καὶ μετατοῦτα οἱ δ' ἐντὸς τοῦ
πάδου, κατέχουσι μὲν ἅπασαν, ὅσην ἐγκυ-
κλοῦται τὰ ἀπεννίνα ὄρη πρὸς τὰ ἄλπια
μέχρι θαλάττης, καὶ τῶν σαββάτων. κατεῖ-
χον δὲ βοῖοι καὶ λίγυες, καὶ σήνονες, καὶ
γαλάται τὸ πλέον. τῶν δὲ βοίων ἐξελαθέντων,
ἀφανισθέντων δὲ καὶ τῶν γνησιωτῶν,
καὶ σηνόνων, λέγεται τὰ λιγυστικὰ φύ-
λα, καὶ τῶν ῥωμαίων αἱ ἀποικίαι. τοῖς δὲ
ῥωμαίοις ἀναμέμικται, καὶ τὸ τῶν ὀμβρι-
κὸν φύλον, ἔστι δ' ὅπου καὶ τυῤῥηνῶν.

ut cerui lupis aggregentur, aduentantiũq; hominum eas manus demulcentes pati. Quòd ſi quas canes inſectentur, ubi huc confugerint, ab inſectatione ceſſare. Fama uerò eſt, celebrem admodum fuiſſe quempiam, qui in faciendis uadimonijs, ſtudio non mediocri teneretur. qua ex re, & hominũ iocis carperetur. Is igitur in uenatores fertur incidiſſe, qui irretitum haberent lupum, & illis per iocum rogitantibus, uellet ne pro lupo uadẽ ſe conſtituere: ut illata ab eo damna perſolueret, ſic è retibus beluam dimiſſuros. Fideiubere ſeſe cõfeſſus eſt. Emiſſum deinde lupũ, magnum equarũ armentũ agitantem, nullo notatũ cauterio, ad fideiuſſoris ſtabulũ adduxiſſe. Eum recepta gratia, equabus lupi notam inuſsiſſe, & inde lupiferas nominaſſe, uelocitate magis quàm pulchritudine præſtantes. Cuius ſucceſſores & ſignum & nomen, equarũ generi ſeruaſſe, utq; ſolis eis ſtirps ipſa legitimè perduraret, fœminam nullam alienare conſueſſe. Equinã hinc præcipuè celebritatis progeniem extitiſſe Hac uerò tempeſtate (ut diximus) omnis huiuſmodi rei defecit exercitatio. Poſt Timauum, Iſtrorum uſq; Polam, litus eſt, quæ Italiæ adiacet, in medioq; Tergeſte caſtellũ eſt ab Aquileia CLXXX diſtans ſtadijs. Cęterùm Pola in ſinu, portus formam habente ſita eſt, paruas quidẽ, uerùm fructuoſas & portuoſas præ ſe ferente inſulas. Priſcum autem eſt id Colchorum ędificium, qui aduerſus Medeam immiſsi fuerant. Ii uotorum impotes, & fugæ deſperatione ſolliciti, Græcorum quidem lingua exulum,

Colchorum uerò ſermone Polam appellauere locum,

Vti Callimachus cõmemorat. Regionem igitur Tranſpadanam incolũt Veneti, & alij uſq; Polã, ſuper Venetos Carni & Cenomani & Medoaci & Symbri, è quib. nomini Romano hoſtes extiterũt aliqui. Verũ Cenomani, Venetiq; ſocia iunxerũt arma, & ante Annibalis expeditionẽ, quo tempore Boios & Inſubres bello perſequebantur, & annis poſterioribus. Ciſpadanam uerò obtinent plagam uniuerſam alij, quantam montes Apennini ad Alpes circundant uſq; Genuã & Sabatios. Plurimum autẽ Boij & Ligures & Senones & Gæſatę poſsidebant. at eiectis inde Boijs, deletiſ'que Gæſatis atq; Senonibus, Ligurum natio reſtat, & Romanorum coloniæ. Romanis autem & Vmbrorum immixta gens eſt, & aliquibus in locis Thuſcorũ.

Vtraq; enim horum gens, prius quàm Romanorum amplificaretur imperiũ, inuicem de prioris loci dignitate decertabant. Et mediũ inter utroſq; Tiberim fluuium, in * ſeipſos facile traijciebant. Quod ſicubi ullas bellorũ incurſiones alteri in alteros gerebãt, reliquis certamen erat, ne eadem ad loca egredientes deſiſterent. Igitur Thuſcis aduerſus incolas Padi barbaros exercitum emittentibus, ac re bene geſta, cum non longè quidem pòſt per quandam mollitiẽ rurſus fuſi effugiſſent, alteri aduerſus eiectores exercitũ duxitarũt. Poſtea de locorũ imperio per ſucceſſionẽ quandã, ppugnãtes, multas colonias partim Thuſcorũ, partim Vmbrorũ effecerũt, plures tamẽ Vmbrorũ: nã ij propiores erãt. Rem inde Romani ſuſcipientes, miſsis paſsim colonijs, & priora coloniarum genera conſeruarunt, & nunc uniuerſi Romani ſunt. Nec minus autem Vmbri quidã dicuntur & Thuſci, quẽadmodum Veneti, Ligures & Inſubres. Cis Padum uerò, circumq; Padum celeberrimæ ſunt ciuitates, Placentia, & Cremona, media in regione propinquiſsimę, inter has & Ariminum ſunt Parma, Mutina, Bononia. Prope Rauennam in harum medio exigua quædam iacent oppida, per quæ iter eſt Romam, Acara, Rhegium Lepidi, Nacri, Campi, ubi quotannis forum conficitur. Cliterna, Forum Cornelium, Fauẽtina, Sina, Iſapi fluuio propinqua & Rhubiconi. Hæc proxima ſunt Arimino. Eſt autem Ariminum Vmbrorum colonia, ſicut & Rauenna. Verum utraque Romanos accepit inquilinos. Habet autem Ariminum portum, & eiuſdem nominis amnem. E' Placentia Ariminum ſtad. ſunt mille & c'c c. Supra Placentiam uerò ad Cottutæ confinia, intra milliaria ſex & xxxx urbs Ticinum eſt, & ſimili uocabulo præterfluẽs amnis Padum ingrediens. Habet & tractus ille Claſtidium, atque Derthonem, & aquæ * diſtanti, puſillum in tranſitu. Recta uerò ad Ocelum uia præter Padum, ad Duriam flumen eſt, magna ex parte limoſa, complurimos alios habens fluuios, quorum Druentia miliaria circiter l x habens. Hinc Alpes iam, & ager Gallicus. Ad montes autem Lunę incumbentes urbs eſt Luca, ubi plericq; uicatim habitant, regio tamen probitate uirorum floret, & robur militare hinc magnum educitur, & equitum multitudo, ex quibus ſenatus militares capit ordines. Eſt autem Dertho ciuitas inſignis, & mentione digna,

κράδιλλα ἐπὶ δίσβανον ἀπὸ λίνλοις ἰδεῖν, citra negotium utrinq; ad alteros traijciebant.

* ἀκνυδιστατίλλα, Aquæ diſtatellæ. Plinius eandem appellat Aquæ Statyellorũ.

τῶν τε γὰρ ἄμφω τὰ ἔθνη, πρὸ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς μᾶλλον αὐξήσεως, εἶχέ τινα πρὸς ἄλληλα πρὶ πρωτείων ἅμιλλαν. καὶ μέσον ἦν τούτοιν τὸν τίβριν ποταμόν, ῥᾳδίως ἀλλήλους διαβαίνοντες. καὶ εἴ που τινὰς ἐκ στρατείας ποιοῦντο ἐπ' ἀλλήλους οἱ ἕτεροι καὶ τοὺς ἐπιόντας ἔμενον ἀλλήλους. οἱ δὲ ῥωμαῖοι πολλὰς μὲν ἀποικίας ἐξέπεμψαν, ἃς ἐκεῖνοι μὲν ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐκάλουν ὀμβρικάς, πλείστας δὲ αὐτῶν ὀμβρικῶν. ἐγγύτατα γὰρ ἦσαν. οἱ δὲ ῥωμαῖοι παραλαβόντες, καὶ μεταπεμψάμενοι τοὺς ἐποίκους πολλαχοῦ, σωτῆρας ἔλαξαν καὶ τὰς νῦν ἀποικισάντων γῆς καὶ νεῶν ῥωμαῖοι μὲν εἰσὶ ἅπαντες. οὐδὲν ἧττον ὀμβρικοί τέ τινες λέγονται καὶ τυῤῥηνοί, καθάπερ φασί τινες, καὶ λίγυες, καὶ ἰνσομβροι. πόλεις δ' εἰσὶν ἐν τῷ πάδῳ, καὶ τῇ ἐπὶ τὸν πάδον, ὠλφανὲς πλακοῦντα μεταξὺ λιμνῶν πλησιαίτατα ἐπὶ μέσῳ που τῷ χώρᾳ. μεταξὺ δὲ τούτων τε καὶ ἀριμίνου ποταμός, ἡ μυτίνη, καὶ βονωνία. πλησίον ἡ ἀδριανὴ καὶ μικρὰ πολίσματα. αὐξανόμενον δὲ ὧν ἡ εἰς ῥώμην ὁδός, ἄκαρα, ῥήγιον λιπίδου, νάκροι, κάμποι, ὅπου παύονται σωμαλεῖται κατ' ἔτος. κλίτορνα, φόρον κορνηλίου, φαουεντία δὲ καὶ σίνα πρὸς ἕλει ἰσάπι ποταμῷ ἐπὶ ῥουβίκωνι ἤδη σωάτρουα ἐπὶ ἀριμίνῳ. τὸ δὲ ἀρίμινον ὀμβρίκων ὄν κατοικία, καθάπερ καὶ ἡ ῥαουέννα. διέκειται δὲ ἐποίκους ῥωμαίους ἑκατόν. ἔχει δὲ τὸ ἀρίμινον λιμένα, καὶ ὁμώνυμον ποταμόν. ἀφ' ἧς πεντεκαίδεκα εἰς ἀρίμινον στάδια α'. ἐπὶ δὲ πεντεκαίδεκα, ὧν μὲν τοὺς ὅρους ἡ κοζούντη, τὸν γῶλ' μιλίοις πόλις, καὶ ὁμώνυμον ἐπαρχρέων ποταμός, συμβάλλων τῷ πάδῳ. ἡ κλασίδιον, καὶ δόρθων, καὶ ἀκνυδιστατίλλα μικρὸν ὑπαρόδιον. ἡ δ' ἀὐρηλία εἰσάγουσα παρὰ τὸν πάδον τὸν λουκίαν ποταμὸν βαθρώδης ἡ πολλὴ πλείους καὶ ἄλλους ἐγγύτατα ποταμοὺς, ὧν ἐστὶ τὸν δρουεντίαν μίλια ὀκτὼ πρὸ ἐξήκοντα. ἐντεῦθεν δὲ ἤδη τὰ ἄλπεια ὄρη καὶ ἡ κελτική. πρὸς δὲ τοῖς ὄρεσι κεῖται πόλις τοῖς ὑποβρυχίοις ῥωμαίοις λωμῆ νικαία. ἔνιοι δὲ κωμικὸν οἰκοῦσιν. ὀλιγανθρωπεῖται ὅμως ἡ χώρα, καὶ στρατιωτικὸν ἐντεῦθεν τὸ πλέον ὄν, καὶ τὸ τῶν ἱππικῶν πλῆθος, ἧς ὧν καὶ ἡ σύγκλητος λαμβάνει τοὺς στρατηγούς, ἔστι δὲ ἡ δόρθων πόλις ἀξιόλογος καὶ κατὰ μέσον τὸν ὁδὸν, τὸν ἀπὸ γηνούας εἰς πλακεντίαν, ἑκατὸν διέχουσα σταδίους ν'. κατὰ δὲ ταύτην τὴν ὁδὸν, καὶ δλακούισα καὶ ἰέλλεια. ἀπὸ δὲ πλακεντίας εἰς μὲν ἀρίμινον, εἴρηται. εἰς δὲ ῥαούεννων, κατάπλους ἓξ πάσῃ ἀνοῖν ἡμέραις καὶ νυκτῶν. πολὺ δὲ καὶ τοῖς ἐνόδοις τὸ πάδου κατέχεται ὑπὸ ἑλῶν. δι' ὧν αὐνίβας χαλεπῶς διῆλθε πρώτιστα ὑδὶ τυῤῥηνίαν, ἀλλ' ἀνέψυξε τὰ πεδία ὁ σκαῦρος διορυγαῖς πλωτοῖς ἀπὸ τοῦ πάδου μέχρι παρμησῶν. κατὰ γὰρ πλακεντίαν ὁ τρεβίας συμβάλλων τῷ πάδῳ, καὶ ἔτι πρότερον ἄλλοι πλείους πληροῦσι τὸ ἐρᾶν τὸ μεταξύ. οὗτος δὲ ὁ σκαῦρος ὁδὸν ὁ καὶ τὴν ἀμιλίαν ὁδὸν κρώσας, τὴν διὰ πεισῶν καὶ λουνῆς μέχρι σαββάτων. καὶ τοὔνθεν διὰ δερθώνος. ἄλλη δ' ὁδὸν ἀμιλία διαδεχομένη τὴν φλαμινίαν. σωωτοπάτουσαν γὰρ ἀλλήλοις μάρκος λέπιδος, καὶ γάϊος φλαμίνιος. καθελόντων δὲ λίγυας, ὁ μὲν μὲν τὴν φλαμινίαν ἔστρωσεν ἐκ ῥώμης διὰ τυῤῥηνῶν, καὶ ἡ ὁμβρικῆς, μέχρι τῶν πρὸς ἀρίμινον τόπων· ὁ δὲ τὴν ἑξῆς μέχρι βονωνίας, διὰκεῖθεν εἰς ἀκυληίαν παρὰ τὰς ῥίζας τὰς τῶν ἄλπεων ἐγκυκλούμενος τὰ ἕλη. ὅσον δὲ ἡ χώρας ταύτης, ἣν ῥωμαῖοι κελτικὴν καλοῦμεν, πρὸς τὴν λοιπὴν ἰταλίαν, τότε ἀπηγόρευτο ὅρος τὸ ἀπὸ τυῤῥηνίας ἀπεσλείσθαι, καὶ ὁ αἶσις ποταμός, ὕστερον δὲ ὁ ῥουβίκων, εἰς τὴν ἀδριαν ἐκδιδόντων ἀμφότεροι. τῆς δ' ἀρετῆς τῶν τόπων τεκμήριον, ἥ τ' ὀλυνθία καὶ τὰ μεγέθη τῶν πόλεων, καὶ ὁ πλοῦτος. οἷς πᾶσιν ὑπερβέβληντο τὴν ἄλλην ἰταλίαν οἱ ταύτην ῥωμαῖοι. καὶ γὰρ ἡ γεωργουμένη γῆ πολλοὺς καὶ παντοίους ἐκφέρει καρπούς. καὶ αἱ ὗλαι τοσαύτην ἔχουσι βάλανον, ὥστ' ἐκ τῶν γύτθεν ὑοφορβίαν ἡ ῥώμη τρέφεται τοπλέον. ἔστι δὲ καὶ μεγαροφόρος διαφόρους, διὰ τὴν ὀλυνθίαν. ὑπὲρ δὲ μέγιστον λιμοῦ ὄντα ἀεί. πρὸς ἅπαντας γὰρ καιροὺς ἀέρων αὐτέχει, καὶ οὐδέ ποτε ὑπολείπειν δύναται, διὰ τὸ ἄλλου σίτου γένεται σπάνις. ἔχει δὲ καὶ πιττουργίαν θαυμαστά. τὸ δ' οἶνον ὁ πλῆθος μιμοῦνται οἱ πίθοι. ξύλινοι γὰρ μείζους οἴκων εἰσί. προσλαμβάνει δὲ πολὺ ἡ τῆς πίττης δύπεια πρὸς τὸ δύνηστον. ὀρέαν δὲ τὴν μὲν μαλακὴν, οἱ πρὶ μουτίνην τόποι καὶ τὴν σκουτάναν ποταμὸν φέρουσι πασῶν πολὺ καλλίστην. τὴν δὲ τραχεῖαν ἡ λιγυστικὴ καὶ ἡ τῶν σύμβρων, ἧς ἡ πλέον τῆς οἰκείας σῆς ἰταλιωτῶν ἀμπέχεται.

medio inter Placentiam & Genuã itinere iacens, ab utraq; cccc diſtans ſtad. Hac in uia eſt Cuſtodia & Iellia. Ex Placentia uerò Ariminum diſtantia dicta eſt. Sed Rauennam per Padum nauigatio eſt dierũ duorũ, noctium q; totidem. Magna intra Padum pars paludibus obtinebatur, per quas Annibal magnis difficultatibus iter fecit in Thuſciã. Cęterùm Scaurus deductis ex Pado uſq; in Parmenſium agrum foſsis, nauigationibus commodis paludes ipſas exiccauit è campis. Per Placentina ſiquidem arua Trebia Padum influens, alijq; item complures ante fluuij ultra modum plenius ſtagnãt. Hic ille Scaurus eſt, qui per Piſas et Lunã uſq; Sabatios uiam ſtrauit Aemiliam, & hinc per Derthonem. Alia uerò eſt Aemilia, quę Flaminiam excipit. Eodem enim in conſulatu M. Lepidus, & C. Flaminius collegæ fuerũt, uictores autem Ligurum ſtrauere: hic quidem Flaminiam è Roma per Thuſciam & Vmbriam, uſq; Ariminum: alter reliquam porrò uſque Bononiam, & ex ea in Aquileiam, prope Alpium radices, ducto per gyrum circa paludes opere. Huius regionis terminus monſtratus eſt, quam Ciſalpinam nuncupamus Galliam. Ad reliquam Italiam & montes Apennini Thuſciæ imminentes, & Aeſis amnis, & poſtremò Rhubico, utriq; Adriaticum intrantes pelagus. Horum uirtutem locorum, tum ipſa hominũ probitas teſtatur tum oppidorum magnitudo, tum uerò diuitiarum amplitudo. Quibus omnibus huius regionis habitatores Romani, cæteris antecellunt Italis. Nanq; telluris iſtius cultura immodicos ac diuerſos inducit fructus, & nemora tantum habent glandium, ut educandis hinc porcorum gregibus, maxima ex parte Romanus alatur populus. Egregiè uero ferendo milio, ob feraciũ aquarum abundantiã frugifera eſt, quod famis remedium eſt permaximũ. Contra tempeſtates enim uniuerſas, aeriſ; que malignitatem reſiſtit, & nullo deficere poteſt in tempore, licet frugum cæterarum ſterilitas inualeſcat. Quid de pice, quàm admiranda productio? Quanta uerò uini ſit ubertas, uaſa ipſa pronunciãt. E' lignis nãq; fabricata, domiciliorũ magnitudinẽ excedunt. Suppeditat enim ingens illa picis copia. Loci autem Mutinẽſes & Scutanæ adiacẽtes fluuio, mollia & lõgè aliſs omnibus præſtantiora ferũt uellera. Ligures autem & Inſubres aſpera, è quib. magna Italiæ pars domeſticis indumenta conficit.

Mediocria uerò Patauini, è quibus precioſi tapetes & gauſapia texuntur, & hoc ſtragulæ ueſtis genus utrinq; uillos eminentes habens, uel una tantum è ſuperficie. Hiſce in locis, non eadem nunc quę olim metallorũ ſtudia & cura, fortè quia in maius ex Tranſalpinis Gallis & Hiſpanis lucra proueniunt. Superioribus uerò annis opera dabatur, cum Vercellæ aurifodinã haberent, & in Ictumulorum uico, & alio huic uicino. Vterque uerò Placentiæ finitimus eſt. Hæc quidem prima Italiæ particula. Hactenus circuitus dictus eſt. Secunda exponatur Liguria, in ipſis Apenninis mõtibus, inter Galliam (ſic enim uocatur hoc tempore) atq; Etruriam ſita, nihil deſcriptione dignũ habens, niſi quòd uicatim uitam agunt, terram arantes aſperrimam, fatigantesq; ligonibus, imò uerò ſaxa incidentes, ut Poſidonius inquit. Tertij ſunt hiſce continentes Thuſci, campos uſq; ad amnem Tiberim poſſidentes, quos ad ſolis ortum maximè fluuius alluit, donec pelagus intret. Parte autem ex altera, Tyrrheno atque Sardonico mari ſunt confines. Ex Apenninis montibus Tiberis effluit, atque pluribus augetur amnibus, partimq; per ipſam excurrit Etruriam, deinceps autem ipſam diſterminans, primùm quidem ab ea diuidit Vmbriam, poſtea uerò Sabinos & Latinos, Romæ ad litus uſq; finitimos. Adiacent autem modo quodam ipſi fluuio, & Thuſcis in longitudine & latitudine inter ſe pares. Ad Apenninum uerò Adriatico uicinum pelago ſeſe habent, primi quidem Vmbri, poſt eos Sabini, poſtremi Latium habitantes, cum omnes à flumine initium capiant. Latinus igitur tractus inter Oſtiæ litus & Sinueſſam urbem & Sabiniam iacet. Eſt autem Oſtia urbis Romanæ nauale quo Tiberis erumpit, eam præterlabens. extenditur autem in longum, uſque in Campanum agrum & Samnitum montes. Sabinia uerò inter Latinos, Vmbrosq; iacet, extenditur & ipſa ad Samnitum montes, propinquior Apennino ad Veſtinos, Pelignos, & Marſos. Cæterùm in Sabiniæ ac Thuſcię medio Vmbri iacent, montesq; tranſgreſſi uſq; Ariminum Rauennamq; procedunt. Thuſcorum finis ſub ipſis eſt montibus, qui ex Liguria in Adriaticũ ſinũ eos quaquauerſum includunt, à proprio autem mari capiunt initium, atq; Tiberi. Ab his igitur ipſis ſumpto primordio, uniuerſa ſigillatim percurramus.

τὼν ὑ μέσων οἱ πρὸς παρακούσῃ ὄρη τῆς οἰκ-
πάντων οἱ πολυτελεῖς, καὶ γαύσαποι, καὶ τὸ δὲ
τοῦ εἴδους παῦ, ἀμφίμαλλόν τε καὶ ἐπόρθμαλ-
λον. τὰ δὲ μέταλλα νυνὶ μὲν οὐχ ὁμοίως τὰ πρὸ
τοῦθα πανουσιάζεται, ἀλλὰ τὸ λυσιτελὲς φα-
ἴσως ἔστιν, τὰ γὰρ τοῖς ἐπωφελεστέροις κεῖται τῶν
πρὸ ἐκείνα. πρότερον δὲ ἐπανουσιάζετο φέρεται δὲ
γὰρ οὐδ' ἡ ἐλλοις χρυσορύχιον ἓν. κώμη δ' ἐστὶ
πλησίον ἐκτυμούλον καὶ ταύτης ἡ λίμνη,
ἄμφω δ' εἰσὶ πρὸ πλακεντίαν. αὕτη μὲν οὖν
πρώτη μοῖρ' ἡ Ἰταλίας, μέχρι δεῦρο πε-
δεύεσθω. δευτέρα δὲ λεγέσθω ἡ λιγυστική
γὰ αὐτοῖς τοῖς ἀπεννίνοις ὄρεσι, μεταξὺ κεί-
μένη ἡ τε νεῶν ἐκθείσης κελτικῆς καὶ ἡ τυρ-
ρηνίας, ἀσθενὲς ἔχουσα πρὸς ἑκάτερον, πλὴν
ὅτι κωμικὸν ζῶσι, πρακτείαν γὰρ ἀφωσιω-
μένοι σκάπτουσιν, μᾶλλον δ' ἀσκοῦσιν, φη-
σὶ ποσειδώνιος. πρίστοι δ' εἰσὶ σωρεύ-
ται τούτοις οἱ τυρρηνοί, τὰ πεδία ἔχοντες πα-
ρὰ τὸν ποταμὸν τὸν τίβερίδος, κλυζόμενοι πρὸς
πρὸς ἕω μάλιστα μοῖρ' ἀπὸ ποταμοῦ μέχρι τῆς
ἐκβολῆς αὐτοῦ. κατὰ δὲ θάτερα, τῷ τυρρηνικῷ
καὶ σαρδονίῳ πελάγει. ῥεῖ δὲ ἐκ τῶν ἀπεννίνων
ὀρῶν ὁ τίβερις. πληροῦται δ' ἐκ πολλῶν ποτα-
μῶν. μοῖρ' μὲν τοι δὴ αὖθ' φορύμνων ἡ
τυρρηνίας. τὸ δ' ἐφεξῆς διορίζουσα πρὸς αὐτὴ
πρῶτον μὲν τῶν ὁμβρικῶν, εἶτα τῶν σαβίνων
καὶ λατίνους τοὺς πρὸς τῇ ῥώμῃ μέχρι τῆς ἀλ-
ας. παραβέβληται δέ πως τῷ ποταμῷ μέ-
καὶ τοῖς τυρρηνοῖς ἡμῖ πλάτ', ἀλλήλαις ἀ-
κατὰ μῆκος. ἀνέχουσι δὲ πρὸς τὰ ἀφύπνι-
ὄρη τὰ πλησιάζοντα ἔστ' ἀφορία πρῶτα μὲ
ὁμβρικοί, μετὰ δ' τούτους σαβῖνοι, πελευτᾶ
δ' οἱ τῶν λατίνων ἔχοντες ἀφεξάμενοι πα-
τοῦ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ. ἡ μὲν οὖν ἔστ' λατίνη
χώρα, μεταξὺ κεῖται δὲ τε ἀπὸ ἔστ' ὠστίας πα-
ραλίας, μέχρι τόλεως σινυέσσης καὶ ἡ σαβί-
νης. τὰ δ' ὦστια ὅσιμ ἐπίνειον ἡ ῥώμης, ὃ
ἐκδίδωσιν ὁ τίβερις παρ' αὐτῷ ῥυείς. ἐκτε-
νεται δὲ ὧδε μῆκος μέχρι ἡ καμπανίας, κα
ἔστ' σαμνιτικῶν ὀρῶν. ἡ δὲ σαβίνη μεταξὺ ἡ
λατίνων κεῖται, ἐ ἔστ' ὁμβρίκων. ἐκτείνεται
δὲ καὶ αὐτὴ πρὸς τὰ σαμνιτικὰ ὄρη. καὶ
μᾶλλον σωκάπτει τοῖς ἀπεννίνοις ἡ κατ'
οὐεσίνους τε, καὶ πιλιγρίους, καὶ μαρσυ-
οἱ δ' ὁμβρικοὶ μέσοι μὲν κεῖνται ἡ σαβί-
νης καὶ ἡ τυρρηνίας, μέχρι ἀρίμινου κα
ῥαουεννίνης, πρόσεισιν ὑπερβάλλοντες τὰ
ρη. τυρρηνοὶ δὲ ναύονται ὑπ' αὐτοῖς κύ-
ρεσι, τοῖς πρὸς κυκλίουσιν ἐκ ἡ λιγυστι-
εἰς τὸν ἀδρίαν, ἀπὸ ἡ οἰκείας ἀρξάμενοι θα-
λάττης, καὶ τοῦ τιβέριδ'. τὰ καθ' ἕκασ-
δὲ διεξιμεν ἀπ' αὐτῶν τούτων ἀρξάμενοι.

οἱ τυρρῆνοι πίνυ παρὰ τοῖς ῥωμαίοις ἐ-
πιφανεῖσι καὶ πρόσχοι πρόσαγορεύονται. οἱ
δ' ἕλληνες οὕτως ὠνόμασαν αὐτοὺς πρὸ ἀπὸ
τυρρήνου τοῦ ἄτυ, ὥς φασι, τοῦ σέλαν-
τ' ἐκ λυδείας ἀποίκους δεῦρο. ἀπὸ γὰρ λι-
μοῦ καὶ ἀφορείας ὁ ἄτυς εἰς τῶν ἀπογόνων ἡ-
ρακλέους, καὶ ὀμφάλης, λυσῖν παιδίων
ὄντων, ἑλπίδα λυσὶν μὲν κατέχε. τῶν δὲ
τυρρήνων ὁν πλείω συσείας λαὸν ἐξέ-
σειεν. ἐλθὼν δὲ, τὴν χώραν ἑαυτοῦ τυρ-
ρηνίαν ἐκάλεσε. καὶ δώδεκα πόλεις ἔκτι-
σεν, οἰκίσας ὧδε δώδεκα ταρκῶνα. ἀφ' οὗ
ταρκυνία ἡ πόλις. ὃν δὴ τὴν ἐκ παίδων
σωίσιν, πολὺν γεγραμμένα μυθεύουσι. τό
τε μὲν οὖν ὑφ' ἑνὶ ἡγεμόνι ταττόμενοι, μέ-
γα ἴσχυον. χρόνοις δ' ὕστερον δεδυνῆσθαι τὸ
σύνημα, εἶτ' καὶ κατὰ πόλεις δεδασα-
δῆσθαι βίᾳ τῶν πλησιοχώρων ἐξάντας. οὐ
γὰρ ἂν χώραν εὐδαίμονα ἀφῶντο, τὴ θα-
λάττῃ κατὰ λυδείαν ἐπίθηντο, ἄλλοι πῶς
ἄλλα τρεπόμενοι πελάγη, ἐπεὶ ὅπου γε
συμπνεύσαιεν ἱκανοὶ ἦσαν οὐκ ἀμυνάσθαι
μόνον τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτούς, ἀλλὰ καὶ
αὐτεπιχειρεῖν, καὶ μακρὰς στρατείας ποι-
εῖσθαι. μετὰ δὲ τὴν ῥώμης κτίσιν δημά-
ρατ' ἀφικνεῖται, λαὸν ἄγων ἐκ κορίν-
θου. καὶ δεξαμένων αὐτῶν ταρκυνητῶν,
γυναῖκα λουκουμωνα δὴ ὠκχωείας γυναικὸς.
γνώμῃ δὲ ἄγκῳ μαρκῳ, ὑφ' βασιλεῖ
τῶν ῥωμαίων φίλ' ἐβασίλευσεν οὗτ',
καὶ μετωνομάσθη λούκι' ταρκύνι'
πρίσκ'. ἐκόσμησε δ' οὖν τὴν τυρρήνι-
αν καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ πατὴρ πρότερον. ὁ μὲν
ὑποδείᾳ δημιουργῶν τῶν σωακολουθη-
σάντων οἴκοθεν· ὁ δὲ ταῖς ἐκ ἡ ῥώμης ἀ-
φορμαῖς. λέγεται δὲ καὶ ὁ θεμιστοκλέους κό-
σμ' καὶ ὑπατικὸς, καὶ ἁπλῶς ὁ τῶν ἀρ-
χόντων, ἐκ ταρκυνίων λούκιο μετεγκθῆ-
ναι, καὶ ῥάβδους, καὶ πελέκεις, καὶ σάλπιγ-
γας, καὶ ἱεροποιΐαν, καὶ μαντικὴν, καὶ μουσι-
κὴν ὅσῃ δημοσίᾳ χρῶνται ῥωμαῖοι. τού-
του δ' ὑὸς ἦν ὁ λούκιος ταρκύνιος ὁ
σύπερβος. ὅσπερ καὶ τελευταῖος βα-
σιλεύσας ἐξέπεσε. πορσινᾶς δ' ὁ τῶν κλου-
σίων βασιλεὺς πόλεως τυρρηνίδ' κα-
τάγειν αὐτὸν ἐπεχείρησε δι' ὅπλων, οὐχ
οἷός τε ὢν, καταλυσάμενος τὴν ἔχθραν,
ἀπῆλθε φίλος, μετὰ τιμῆς καὶ δωρεῶν
μεγάλων. πολὺ μὲν τῆς ὠφελείας τῶν
τυρρηνῶν ταῦτα. καὶ ἔτι τὰ τοῖς καιρε-
τανοῖς πραχθέντα. καὶ γὰρ τοὺς ἑλόν-
τας τὴν ῥώμην γαλάτας, κατεπολέμη-
σαν, ὑπολοῦσιν ὑπολειμμένοι κατὰ σαβίνους·

Tyrrhenos itaq; Romani Etruſcos appellãt atq; Tuſcos. Græci uerò hoc eos nomine nominarũt à Tyrrheno Atyos filio, qui ex Lydia colonos hãc in regionẽ, ſicuti traditũ, dimiſit. Atys enim ex prognatis Herculis, et Omphales unus, cũ ſterilitate ac fame populũ emittere cogeretẽ, è duob. filijs ſorte iacta, Lydũ qui dem regni ſucceſſorẽ tenuit, Tyrrheno autẽ maiorẽ applicãs populum, foras abire iuſsit. Hãc ille tãdẽ ingreſſus orã, de ſuo uocauit nomine Tyrrheniã. Cũq; ædificãdis urbib. Tarcontẽ præfeciſſet, à q̃ Tarquinij cognomẽ accepit, ciuitates XII condidit. Hunc ab ineunte pueritia indolis gratia, caneſcentẽ fuiſſe fabulantẽ, tãta iã tũ in eo effloreſcebat ſapiẽtia. Ea igitẽ tẽpeſtare, cũ uno ſub duce inſtructi eſſent, magna ipſorũ erat potẽtia. Poſtremis in de tẽporib. concordẽ illũ regẽ di ſtatũ diſſolutũ fuiſſe, quis nõ ſuſpiceẽ? & ciuitates ipſas diuulſas, ſic finitimorũ uiribus ceſsiſſe. Haud enim tantã agrorũ beatitudinẽ omittẽtes, maritimas latrocinãdo artes inuaſiſsẽt, alius ad alia cõuerſi maria. Quandoquidẽ ſi cõcorditer cõſpiraſsẽt, nõ modò incurſantes propulſare hoſtes ſatis ualuiſſent, ſed etiã ultro inferre impetus, & lõginquas expeditiones facilitare. Poſt urbẽ Romã uerò cõditã, Demaratus aduẽtat, frequentẽ è Corintho adducens populũ, qui à Tarquiniẽſib. acceptus, ex indigena uxore Lucumonẽ ꝓcreat. Is dehinc Anco Marco regi Romano amicitia deuinctus, adeptus eſt imperium, & mutato nomine L. Tarquinius Priſcus uocatus eſt. Hic igitẽ et pater prius Tuſciã magnis inſigniuerunt ornamẽtis: ille quidẽ artificũ facultate et copia, qui hominẽ domo ſubſecuti ſunt: hic aũt prę ſtitis à Romana ciuitate opportunitatib. Nãq; memorię proditũ eſt, ut triũphalia ornamẽta, inſignia q̃ cõſularia, et ſimpliciter magiſtratuũ decora in Romanã urbẽ à Tarquinijs trãslata ſunt, & uirgę, et ſecures, & tubę, & ſacrorũ faciendorũ ritus, ut auguria & muſica, quam Romani ad reſp. uſurpãt. Huius filius Tarquinius ſecũdus extitit cognomẽto Superbus, q regũ extremus, eiectus eſt è regno. et quẽ Cluſij rex Porſena (ea Tuſca erat ciuitas) armis reducere conatus eſt. Quod ubi efficere fas nõ fuit, pace facta, in amicitiã populi Ro. ſummis receptis honorib. donisq; magnificẽtiſſimis, abſceſsit. Hęc quidẽ de Tuſcorum claritate. Quid inſuper Cæretanorũ geſta? Nã & capta urbe Roma redeũtes Gallos in Sabinis aggreſsi, bello armisq; fuderũt ac debellarũt:

& quæ illi ab libentibus acceperãt ſpolia Romanis, ab inuitis ipſi diripuerunt. Præterea eos qui ad ſe capta Roma confugerãt, ſaluos protexerunt, ſimul et æternũ ac inextinctum ignem, ſacerdotesq; Veſtales. Romani autẽ propter malignos reipub. gubernatores nõ ſatis illis gratiæ memoriam tenuiſſe uidẽt. Nam data ciuitate minimè illos inter ciues ſcriptos retulere. Sed & alios quibus ius ipſum æquabile communicatum non erat, ad *Cæretanorum exterminabãt tabulas. Hæc aũt ciuitas magna inter Græcos gloria, cùm hominum fortitudine, tum uerò iuſticia claruit. Nam cum potentiſsima eſſet, ab latrocinijs prorſus abſtinuit. In Pythij Apollinis tẽplo Agylleorum nominato, poſitus eſt theſaurus. Nam quæ nunc Cære dicitur, quondàm nominabatur Agylla, eaq; à Pelaſgis è Theſſalia profectis condita fertur. Cæterùm Lydis quos mutato uocabulo Tyrrhenos nominabant, aduerſus Agylleos belligerantibus, murum ſubiens quidã urbis nomen percontabatur. cui è muro Theſſalus quidã proreſponſo ſalutem renuncians, χαῖρε, id eſt Salue, inquit. Thuſci bonum hoc accipientes omen, captam urbem ſubmutato uocauere nomine. Verùm tam ſplendida, tamq; glorioſa quondã ciuitas, uix dum hac ætate urbis ueſtigia ſeruat. Vicina ſanè magis fulgent balnea, meliorum probitate hominum, quę uulgo Cæretana uocantur, propter eos qui ad ea, curandæ ualetudinis gratia proficiſcũtur. Enimuero Pelaſgos gentẽ uetuſtiſsimã per uniuerſam Græciã, præſertim apud Aeolicã Theſſaliæ excelluiſſe, cuncti fermè confitentur. Eos originẽ ab Arcadib. ducẽtes, uitam militarem delegiſſe, author eſt Ephorus. Ad quam uitæ inſtitutionẽ cũ permultos cõuertiſſent, idem omnibus uocabulũ impertiſſe. Vnde & apud Græcos & apud alios quoſcũque adijſſe contigit, ingentem conſecuti ſunt gloriam. Nam & Homero teſte, Cretæ coloni fuere. Vlyſſes enim Penelopen alloquẽs, Alia, inquit, aliorũ permixta lingua eſt, ſunt Achæi,

Odyſſ.τ

Sunt Cretenſes magnanimi, ſunt Cydones, Trifariam genus Doricum, diuiq; Pelaſgi.

Argos quoq; Pelaſgicum, Theſſalia dicitur, inter eruptiones Penei, & Thermopylas uſque ad montanum Pindi tractum. Quoniam & iſtorũ locorum Pelaſgi exiſtunt. Iouem Dodonæum quoq; ipſe poeta Pelaſgicum nominat,

*Vide Adagiũ, Cærite cera digna

καὶ ἄπορ ἐκόντ ἕλαβον ῥωμαίων ἐκεῖνοι
φυγὰς ἀνοντας ἀφείλοντο. πρὸς ᾗ τούτοις
καταφυγόντας παρ αὐτοὺς ἐκ ῥώμης
σωσαν καὶ τὸ ἀθάνατον πῦρ, καὶ τὰς ἱε
σίας ἑορτάς. οἱ μὲν οὖν ῥωμαῖοι ἐξ αὐτῶν
τε φαύλως διοικουμένας τὴν πόλιν, οὐ
καινῶς ἀχαριστουσας τοῖς χρείαν αὐτοῖς
κοῦσι. πολιτείαν γὰρ δόντες, οὐκ ἀπέχρη
ψαν εἰς τοὺς πολίτας. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους
μὴ μετέχοντας ἧ ἰσονομίας, εἰς τὰς δι
κους ἀγώνας τῶν καιρετανῶν. παρὰ δὲ τ
ἕλλησιν εὐδοκίμησαν ἡ πόλις αὕτη διὰ τ
σεβειαν καὶ δικαιοσύνην. ἔτι τε γὰρ λοιπ
ὧν ἀπέχεται, καὶ πορ δυναμένη πλέονος τ
πυθοῖ τὸν ἀγυλλαίων καλούμενον, αὐτὸ
θησαυρόν. ἄγυλλα γὰρ ἐλεγίζον τὸ παλαι
ρον, ἡ νῦν καιρέα. καὶ λέγεται πελασγ
λισμα ἔτι ἐκ θεσσαλίας ἀφιγμένοι. ἔτι
λυσῆν, οἳ πορ τυῤῥηνοὶ μετωνομάσθησα
ὑπὸ ῥατευσαντων τοῖς ἀγυλλαίοις, πεσ
ζον τείχει τὴς, ἐπωνυμάζον τοὔνομα τ
λεως. ἔτι δ' ἀπὸ τοῦ τείχους θεσσαλὸν τι
αὐτὴ τοῦ ἀρκεῖν αδαι, πεσαγορεύσαντ
αὐτὸν χαῖρε· δεξάμενοι τὸν οἰωνὸν οἰκειο
νοὶ ἔσαν, ἁλοῦσαν τὴν πόλιν μετωνόμασα
ἡ δὲ οὕτω λαμπρὰ καὶ ὐθιφανὴς πόλις, κ
ἴχνη σῴζει μόνον. δυανδρεῖ δ' αὐτῆ μικ
τὰ πλησίον θρμὰ, ἃ καλοῦσι καιρετικ
δ' ἀπὸ τοῦ φοιτῶντας θραπείας χάριν. ἀπ
πελασγοὺς, ὅτι μὲν ἀρχαῖον τὶ φῦλον κα
τὴν ἑλλάδα πᾶσαν ἐπεπόλασε, καὶ μάλι
στα παρὰ τοῖς αἰολοῦσι τοῖς κατὰ θεσσαλ
αν, ὁμολογοῦσιν ἅπαντες χρεόν. κοινῇ
δὲ φησὶν ἔφορος, τὸ αὐξηθὲν ἀρχαίως
τας ἐλεύθαι σρατιωτικὸν βίον. εἰς δὲ τὴν
τὴν ἀγωγὴν πολλοὺς ἀπ
σι τοῦ ὀνόματος μεταδοῦναι, καὶ πολλὴν
πιφάνειαν κτήσασθαι, καὶ παρὰ τοῖς ἕλλη
καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις παρ ὅσους πότε ἀφ
γμένοι τετυχήκασι. καὶ γὰρ ἡ κρήτη τ
κοι γεγόνασιν, ὡς φησιν ὅμηρος. λέγει γ
δυσεὺς πρὸς πηνελόπην·

Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη· ἔνθα
ἀχαιοί.

Ἐν δ' ἐτεόκρητες μεγαλήτορες, ἔνθα
δόνες,

Δωριέες τε τριχάϊκες, δῖοί τε πελασγοί.

Καὶ τὸ πελασγικὸν ἄργος, ἡ θεσσαλία λέ
γεται, τὸ μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ πηνει
καὶ τῶν θρμοπυλῶν, ἕως ἡ ὀρεινῆς ἡ κατ
πίνδου, ὅθεν ὁ ἐπάρξαι τῶν τόπων τούτ
λασγούς. τόν τε διὰ τὸν δωδωναῖον αὐτὸ
ὁ ποιητὴς ὀνομάζει πελασγικὸν·

ΖΕῦ ἄνα

LIBER QVINTVS. 213

ΖΕῦ ἄνα δωδωναῖε πελασγικέ.

Πολλοὶ δὲ καὶ τὰ ἠπειρωτικὰ ἔθνη, πε
λασγικὰ εἰρήκασιν. ὡς ἐπὶ μέγιστον δὲ παρ
ξαύτων, πελασγούς τε πολλοὺς καὶ τῶν ἡ
ρώων ὀνόματα καλέσαντος, οἱ ὕσερον ἀπ
ἐκείνων πολλὰ τῶν ἐθνῶν ἐπώνυμα πεποιή
κασι. καὶ γὰρ τὴν λέσβον πελασγίαν εἰρή
κασι, καὶ τοῖς ἐν τῇ προάστι κίλικίᾳ, ὅμηρος
εἴρηκε τοὺς ὁμήρους πελασγούς·

Ἱππόθοος δ' ἄγε φῦλα πελασγῶν ἐγχεσιμώρων,

Τῶν οἱ λαρίσαν εὐρυδώλακα ναιετάασκον.

Τῷ γ' ἐφόρῳ τοῦτ' ἀξ ἀρκαδίας, εἶναι τὸ φῦ
λον τοῦτο ἤρξαν ἱσιόδος. φησὶ γάρ,

Υἷες δ' ἐγένοντο λυκάονος αὐτομέδοντος
Οἳ ποτε τίκτε πελασγός.

Αἰσχύλος δ' ἐν τοῖς περὶ μυκηνῶν ἄργους
φησὶν ἐπὶ τοῦ ἀπὸ ἀργείους ἀπὸ γῆς καὶ ἀπ
λάου φησὶν, ὅτι λαοὺς ὁ ζευξιππίδης δ' ἐν ἀρχε
λάῳ φησὶν, ὅτι λαοὺς ὁ ἀπὸ θυγατρὸς πατ
ρὸς ἐλθὼν εἰς ἄργος, ὠνομασεν ἐνάχου πόλιν.
πελασγιώτας δ' ὠνομασμένους φησὶν, λα
ναοὺς καλεῖσθαι νόμον ἔθηκεν. αὐτικλείδης δὲ
πρώτους φησὶν αὐτοὺς τὰ περὶ λήμνον καὶ ἴμ
βρον ἐτίσαι, ἐν δὲ τούτῳ λινὰς, ἐν μετὰ τυῤ
ῥηνῶν τοῦ ἄτυος εἰς ἰταλίαν σωσάσαι. ἐν οἱ τῇ
ἀτθίδα συγγράψαντες, ἱσορεῖσι περὶ τῶν πε
λασγῶν, ὡς ἐν ἀθήναις γνωμένων τε πελα
σγῶν. δοκεῖ δ' ὁ πλανήτας εἶναι ἐν δήλῳ ὀρνέων
ὠδιφοιτῶν ἐφ' ὅσ ἔτυχε τόπους, πελαργοὺς
ὑπὸ τ ἀπλήκτου κληθῆναι. φησὶ δ' τυῤῥηνίας, μῆ
κος μὲν τὸ μέγιστον εἶναι φησὶ τὴν θαλίαν ἀπὸ
λωνίας μέχρι ὠσείων διχιλίων που ἐν πγτα
κοσίων σταδίων. πλάτος δὲ τὸ ἡμίσους ἔλατ
τον τὸ πρὸς ζῆς ὄρεσιν. εἰς μὲν οὖν πίζας ἀπὸ λού
νης, πλείους τῶν υ σταδίων εἰσίν. χωρὶς δὲ
εἰς σαλαπορας σ π. πάλιν δ' χωρὶς δὲ εἰς πο
πλώνιον, σ ο. ἐκ δὲ πορπλωνίου εἰς κόσαν ἐγ
γὺς, ω. οἱ δὲ χ φασὶ. πολύβιος δ' οὐκ εἶναι
οὗ πάντας ᾳ υ λ λέγ. ζεύτων δὲ μὲν λόνα,
πόλις ὀπὶ, καὶ λιμὴν. καλοῦσι δ' οἱ ἕλληνες
σελήνης λιμένα, ἐν πόλιν. ἡ μὲν οὖν πόλις οὐ
μεγάλη. ὁ δὲ λιμὴν, μέγιστός τε καὶ κάλλιστος,
χωρὶς αὐτοῦ πολλοὺς ἔχων πλείους λιμένας, ἐγχιβα
θεῖς πάντας, οἷον αὖ χρύσιος ὁ ἑρμηνέως θα
λαττοκρατησαντῶν ἀνθρώπων, τοσούτοις μὲν
θαλάττης, τοσοῦτον δ' χρόνου, πολυκλείτου δ' ὁ
λιμένα ὄρεσιν ὑψηλοῖς, ἀφ' ὧν τὰ πελάγη κα
τοπτεύειν, ἐν ἡ σταδίων, ἐν τ ἱππόνων ἑκατόρωθεν
πολὺ μόριον. μέταλλα δ' λίθου λευκοῦ τε ἐν ποι
κίλου γλαυκίζοντος, τοσαῦτ' ὄντι ἐν τηλικαῦ
τα μονολίθους ἐκδιδόντα πλάκας καὶ σήλας,

Rexô Iuppiter Dodonæe Pelaſgice.

Plerique & gentes Epiroticas appellauere Pelaſgicas, tanquam illuc uſq; extãtes. Heroum quoq; nominibus poſteriores permultos Pelaſgos nũcupãtes, ab illis frequẽtia gentib. indidere uocabula. Nam & Lesbõ appellauere Pelaſgiã. Et habitantibus Troadem Cilicibus, finitimos Pelaſgos nũcupauit Homerus: Egit Hippothous ſæuos per tela Pelaſgos, Iliad.β
Qui Lariſſę habitãt lętas nimis ubere glebas.

Ephoro autem author initio fuit Heſiodus, gentẽ hãc ex Arcadia originem duxiſſe. Qui diuino è Lycaone gnatos extitiſſe ait, quẽ olim Pelaſgus procreauit. Aeſchylus autem in *Ancillis, ſiue Danaidibus eorũ genus ex Argis Mycenarũ extitiſſe prodidit. Peloponneſum etiã Pelaſgiã uocitatam fuiſſe, teſtis eſt Ephorus. Euripidesq; in Archelao Danaũ illũ filiarũ quinquaginta genitorem Argos uenientẽ, Inachi urbẽ inhabitaſſe cõmemorat. Quiq; antea Pelaſgi nominarentur, ut Danai dehinc uocarentur, lege Græca ſanxiſſe. Anticlides quoq; ſcriptum reliquit, primos eos Lemnũ, Imbrũq; condidiſſe, eorumq; nonnullos cum Tyrrheno Atyis filio, in Italiam comite annauigaſſe. Rerũ quoq; Atticarũ ſcriptores de Pelaſgis tradidere, Athenis fuiſſe Pelaſgos, qui cum inſtar auium, quò fors uocaret, huc atq; illuc errabũdi commearãt, pro Pelaſgi Pelargi, id eſt ciconiæ uocarent ab Athenienſibus. Cæterùm Thuſcię longitudinẽ maximã, à Luna uſq; Oſtiã, per litus ſtad. millibus duobus & quingentis eſſe dicit, latitudinẽ per mõtana minus dimidio. E' Luna uerò Piſas ultra ſtad. CCCC eſſe hinc Volaterras ſtad. CCLXX. Rurſus hinc Populoniũ ſtad. CCLXX. è Populonio ad Coſſam fermè DCCC. alij DC dicũt. Polybius uerò nõ omnia mille CCCCXXX inquit. Horũ Luna quidem ciuitas & portus eſt. Græci autem & portũ & urbem σελήνης, id eſt lunæ appellant. Vrbs quidem haud ſanè magna. Maximus uerò & pulcherrimus portus eſt, multos intra ſe portus amplectens magnæ profunditatis uniuerſos, uſq; adeò ut omniũ qui maris teneãt imperiũ, facile fieret receptaculũ tã latè patẽtis pelagi multos per annos. Celſis uerò mõtib. portus ipſe circumcludit, qui proſpectum lõgè pelagi præbeant. Nam & Sardiniæ, & magna litoris utriuſq; pars cernitur. Tanta uerò candidi & uarij lapidis lucidiſſimi ac talis effoſsio eſt, ut unico integræ ſaxo tabulæ, atq; columnæ præbeantur.

*ἐν ἱκέτισιν, hoc eſt ſupplicatricib. potius. Tragœdia eſt Aeſchyli, quæ etiam nũ hodie extat.

Vtq;

Vtq; insignia Romanæ ciuitatis opera, urbi umq; reliquarum, maxima ex parte his ex locis copiam habeãt. Nam cum mari uicina incumbat effossio, facilè lapides euehuntur, qs è pelago subuehendos Tiberis excipit. Aedificijs quoq; materiam, laquearia scilicet directa, & procera, Thuscia abundè suppeditat, quam confestim è montib. fluuius deducit. Inter Lunã & Pisas, Macræ tractus est, quo Thuscię atq; Ligurię termino, pleriq; scripto res usi sunt. Pisæ ab ijs conditæ sunt Pisanis, qui è Peloponneso cum Nestore aduersus Ilium militarunt. Renauigantes autem errore dissecti, hi quidem Metapontum, alij uerò Pisanum tenuerunt agrum, cuncti Pylij uocati. Duos autẽ inter amnes siti sunt, in ipsorum congressione, Arni scilicet atq; Aesaris: quorum alter ex Arretio multus delabitur, nõ tamen integer, sed trifariam diuisus: alius ex Apennino. Cõfluentib. autem illis unum in alueum, adeò mutuo tolluntur altius impetu, ut qui in amborum ripis extent, inuicẽ inspicere sese nequeant. Quo fit, ut è mari aduersis nauigari fluminibus necessariò nõ possint. Spacium autem aduersæ nauigationis stad. est circiter XX. Traditum est in fabulis, cum primũ hi amnes è montibus ferri cœperunt, atq; ab indigenis uetitos, ne in unũ confluentes agros demergerent, pollicitos esse regionẽ minimè demersuros, fidemq; seruasse. Ciuitas autem ipsa fœlix quondam fuisse uidetur, neq; hoc tempore sanè ignobilis, aut obscura est, propter frugum copiam, saxorũ opera, naualem materiã, qua priscis annis ad maritima utebãtur discrimina. Etenim inter Etruscos belli gloria excellebant, irritabant eos improbi uicini Ligures, lateri semper inhærentes. Nunc uerò plus in ędificandis Romæ domibus, uillarumq; magnificentijs consumitur, quib. regio ritu Persarum apparantur. Volaterranus ager mari alluitur, hoc autem modo ædificatum est oppidum. in profunda ualle sublimis & præceps undique collis extat, cuius in uertice planities est. in hac sita ipsius sunt urbis mœnia, ad quam stadiorum XV ascensus est ex basi, rupes tota ardua atque difficilis est. Hic è Tyrrhenis plerique constiterunt, & ex proscriptis à Sylla, qui quatuor militum complentes ordines, biennio per obsidionem pressi, tandem per inducias discedentes, locum illum reliquerunt. At Populonium in sublimi locatum, promontorio in mare prærupto, ὥστε τὰ πλεῖστα τῶν ἐκ πρεπῶν ὀρύγων τῶν γῆ τῇ ῥώμῃ, καὶ ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, γνῶσθῆναι ἔχειν πλῶν χορηγίαν. καὶ γὰρ ὀυεξάγωγός ἐστιν ὁ λίθος τῶν μετάλλων, ὑποφερομένων ἐπὶ θαλάττης πλησίον. ἐκ δὲ τῆς θαλάττης ἀμφεχομένου τὸ τίβεισθος τῶν ποιμένων, καὶ τῶν ξυλείων τῶν εἰς τὰς οἰκοδομὰς, σεμιδάλεως τῶν ὀυθυτάτων, καὶ ὀυμμετρίας, ἡ τυῤῥηνία χορηγεῖται τῶν πλείστων τῷ ποταμῷ, κατάγουσαν ἐκ τῶν ὀρῶν ὀυθύς. μεταξὺ δὲ λιμὴν καὶ πίσης, ὁ μάκρης ὄσον χωρίον. ᾧ πρόκειται τυῤῥηνίας, καὶ λιγυστικῆς κέρκυρα τῶν συγγραφέων πολλοί. ἡ δὲ πίσα, κτίσμα ὄσον τῶν ἐν τῇ πελοποννήσῳ φασὶ, οἱ μετὰ νέστορος ὠδὶ ἁλιοφρονήσαντος ὑποστρέψαντος ἐξ ἰλίου πλανηθῆναι οἱ μὲν, εἰς τὸ μεταπόντιον, οἱ δ' εἰς τὴν τυρσηνίαν, ἅπαντες πύλιοι καλούμενοι. διοῖπερ ἡ ποταμῷ μέσῃ μεταξὺ κατ' αὐτὴν συμβολὴν, ἄρυσι τε, καὶ αἴσαρι. ὧν ὁ μὲν ἧττον ἀῤῥηκτίζει φορητὸς πολύς, οὐχὶ πᾶς, ἀλλὰ ζητηθείς, ὁ δ' ἐκ τῶν ἀπεννίνων ὀρῶν, συμπεσόντων δ' εἰς ἓν ῥεῖθρον, μετεωρίζουσιν ἀλλήλους ταῖς αὐτικοπαῖς ὠθαῖς πολύπους, ὥστε οὐδὲ ὠθεῖν τῶν νιόνων ἐσῶντας ἀμφοτέρων, μηδ' ἑτέρου ὑπὸ θατέρου καθορᾶσθαι. ὥστ' ἀνάγκη δύο ἀνάπλοα ἐκ θαλάττης εἶναι. σάδιοι δ' εἰσὶ τὸ ἀνάπλου, πρὸς κ'. μυθεύουσι δ' ὅτε πεῦ τοῦ ἐκ τῶν ὀρῶν κατεφόροντο οἱ ποταμοὶ οὗτοι, κωλυόμενοι ὑπὸ τῶν ὠθῶν χωρίων μὴ συμπεσόντων εἰς ἓν κατακλύζειν τὴν χώραν, ὑποχέσθαι μὴ κατακλύσειν, καὶ φυλάξαι τὴν πίσην. δοκεῖ δ' ἡ πόλις ὀυτυχῆσαί πως, καὶ νῦν οὐκ ἀδοξεῖ, διά τε ὀλιγαρχίαν, καὶ τὰ λιθουργία, καὶ τὴν ὕλην τὴν ναυπηγησίμην, ἣν πρὸ μὲν παλαιοῦ ἐκρῶντο πρὸς τὸν πρὸς θάλατταν κινδυνους. καὶ γὰρ μαχιμώτεροι τυῤῥηνῶν ὑπῆρξαν, καὶ πρόξενοι ἀὐτῶν οἱ λιγυστικοί, πυνθάνονται γέ τοι πλουσιώτεροι ὄντες. νῦν δὲ πλέον εἰς τὰς οἰκοδομὰς ἀναλίσκεται τὰς ἐν ῥώμῃ, καὶ ταῖς ἐπαύλεσι βασίλεια κατασκευαζόμενον πορφυρᾶ. τῶν δὲ οὐ λατεῤῥαίνων, ἡμῖν χώρα κλύζεται τῇ θαλάττῃ. τὸ δὲ λιτόμενον φαράγγι βαθείᾳ. λόφος ὄρθιος ὑψηλὸς περίκρημνος αὐτὸς, τῇ κορυφῇ ἐπίπεδος, ἐφ' ᾗ ἵδρυται τὸ τεῖχος τῆς πόλεως. ἡ δ' ἐπ' αὐτὴν ἀνάβασις, ὡς γε καὶ δέκα σάδιοι ὄρθιαι δὲ τῆς βάσεως, ὀξεῖα πᾶσα καὶ χαλεπή. φασὶ δὲ σωίσασαν τινὲς τῶν τυῤῥηνῶν τῶν πρὸ γραμμένων ἐπὶ σύλλα. πληρώσαντες γὰρ τὰ τάραττα τάγματα στρατείας, διετῆ χρόνον ἐπολιορκήθησαν, εἶθ' ὑποσπονδοι παρεχώρησαν τὸν τόπον. τὸ δὲ ποπλώνιον ἐπ' ἄκρας ὑψηλῆς ἵδρυται, κατερῥωγυίας εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ

καὶ χερρόνησον ποιοῦσης, πολιορκίαν καὶ αὐτὸ δεδεγμένον πρὸ τοῦ αὐτοῦ καιροῦ. τὸ μὲν οὖν πολίχνιον τὸ παλαιὸν ὀρημόν ἐστι, πλὴν ὑπ' ἰδιωτῶν, καὶ ὑπ' κατοικιῶν ὀλίγων. τὸ δ' ἐπίνειον οἰκεῖται βέλτιον, πρὸς τῇ ῥίζῃ τοῦ ὄρους λιμένιον ἔχον, καὶ νεωσοίκους. διὸ καὶ δοκεῖ μοι μόνη τῶν τυῤῥηνίδων πάλαι ποτὲ πόλεων, ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάττῃ ἱδρύσθαι. ἀλλ' ὅμως τὸ χωρίον ἀλίμενον. διόπερ πάντα πάσιν ἐφύγον οἱ κτίσται τὴν θάλατταν, ἣ προεβάλλοντο ῥύματα πρὸς αὐτοῖς, ὥστε μὴ λάφυρον ἕτοιμον ἐκκεῖσθαι τοῖς ὠὶ πλοῦσιν. ἔστι δὲ καὶ θυωσκοπεῖον ὑπὸ τῇ ἄκρᾳ. κατοπτεύεται δ' ἀπὸ τῆς πόλεως πόρρωθεν μὲν μόλις ἡ σαρδὼ, ἐγγυτέρω δ' ἡ λιγυστικὴ, ἔπεστι διέχουσα σταδίους. πολὺ δὲ μᾶλλον τούτων, ἡ ἀθαλία πρόκειται τῇ ἠπείρῳ ὄσον, ὅσον τ' διέχουσα σταδίους, ὅσους καὶ τῆς λιγυστικῆς διέχει. ἀφ' ἧς δ' ἀφετήριον ἔδοξε τὸ χωρίον ὄσον ὠὶ τὰς τρεῖς τὰς λεχθείσας νήσους. εἴδομεν δὲ καὶ ταύτας ἡμεῖς, ἀναβάντες ὠὶ τὸ ποπλώνιον, καὶ μέταλλά τινα ἐν τῇ χώρᾳ ἐκλελειμμένα. εἴδομεν δὲ καὶ σὺν ὀργάζομένους τὸν σίδηρον τὸν ἐκ τῆς ἀθαλίας κομιζόμενον. οὐ γὰρ δύνανται συλλιπαίνεσθαι καμινευόμενον ἐν τῇ νήσῳ, κομίζεται δ' ὕδωρ ἐκ τῶν μετάλλων εἰς τὸ ἤπειρον. ὕδωρ δὲ δὴ παρέδοξον ἡ νῆσος ἔχει, καὶ τὰ ὀρύγματα ἀναπληροῦσθαι πάλιν ὑπὸ χρόνου τὰ μεταλλευθέντα, καθάπερ οὖν πλαταμῶνας φασὶ οὗ ἐν ῥόδῳ, καὶ τὸν ἐν πάρῳ πέτρον τὸν μάρμαρον, καὶ οὗ ἐν ἰνδοῖς ἅλας, οὓς φησὶ κλέαρχος. οὔτ' οὖν βρατοσθένης ὀρθῶς ὁ φήσας μὴ καθορᾶσθαι μήτε τὴν λιγυστικὴν ἐκ τῆς ἠπείρου, μήτε τὸν σαρδόνα. οὔτ' ἀρτεμίδωρος, ὁ φήσας ἐν χιλίοις εἶναι καὶ διακοσίοις σταδίοις πελαγίας ἀμφοτέρας. καὶ γὰρ εἰσὶν, ἡμῖν γε οὐκ ἂν ὑπάρξαν ὁρατὰ ἀπὸ τοσούτου, ἐφ' ὅσον σαφεῖς ἐωρῶντο, καὶ μάλιστα ἡ λιγυστική. ἔστι δὲ κατὰ τὴν ἀθαλίαν λιμὴν ἀργῶος ἀπὸ ἀργοῦς, ὡς φασίν. ἐκεῖσε γὰρ πλοῦσαι, τὴν ἐκ κίρκης οἴκησιν, ζητοῦντα τὸν ἰάσονα τῆς μηδείας ἐθελούσης ἑκοῦσαν τὸν θεὸν. καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τῶν ἀπελεγμάτων παγγύτων, ἃ ἐπίσωσι οἱ ἀργοναῦται σφαμένην ἔτι, καὶ νῦν σφᾶ ποικίλους τοὺς ὠὶ πίονος ψήφους. αἱ δὲ τοιαῦται μυθοποιίαι, τεκμήρια τῶν λεγομένων ὑφ' ἡμῶν εἰσιν, ὅτι οὐ πάντα ὁμοίως αὐτὸς ἐπλάττετο· ἀλλ' ἀκούων θρυλουμένων πολλῶν τοιούτων πολλῶν, αὐτὸς προστίθει μίαν σφασμάτων καὶ ἐκποπισμῶν,

& cherronesi faciem habet. Iisdem temporibus & ipsa obsidionem accipiens, oppidulum ipsum totum, præter sacras ædes desertum, & domos modicas. Verùm nauale ipsum frequentiores habet incolas, ad ipsius montis radicem exiguum portum habẽs, & nauigiorũ domicilia. Quocirca sola hęc Thuscis ex urbibus, antiquitus ad mare fundata mihi uidetur. Cuius rei causa est, quia tractus regionis eius importuosus est. eam ob rem conditores urbium maritimas fugitabant oras, uel ante illas tuta iaciebant propugnacula, ne illi incursantibus prædonũ nauigijs in promptu iacerent, exuuięq; illorum fierent. Sub uertice quoq; †Thyrno annotantiũ specula est. Ex urbe autem procul, ægrè tamen Sardinia cernit: propius uerò Corsica, quæ à Sardinia LX stad. abest: littoriq; propinquior est Aethalia, quę trecẽtis abest stadijs, quantum etiam distat à Corsica. Hic autem cõmodissimus ad soluendum in mare, in tres iam dictas insulas, locus est. Has & ipsi uidimus, cum Populonium conscenderemus nauigaturi, ubi nonnullas adhuc effossiones restare perspeximus. Ferrum quoq; laborari uidimus, quod ex ipsa deuehebatur Aethalia. quod si in eius insulæ fornacibus concoquatur, in massam compingi non potest. Mox igitur ab effossoribus defertur in continentem. Hoc admiratione dignum habet insula, ut exhausta effossionibus loca, temporibus rursus repleta cernantur. Sicut de Rhodi Platamonibus, & de Pari insulæ marmore prodi tum est. Idem apud Indos de sale Clitarchus asserit. Nõ ergo rectè dixit Eratosthenes, qui è continente neq; Corsicam, neq; Sardiniam cerni posse ait. Neq; Artemidorus, qui eas lõgè in pelago, utramq; mille ac ducenta abesse stadia inquit. Quoniam si quibus alijs, ne nobis sanè spectabiles extitissent, quæ tam procul abessent, ut manifestè cernerent, & præsertim Corsica. Extat aũt in Aethalia portus nomine Argous, ab Argo naui dictus, ut perhibent. Nam cũ Medea Circen uisere concupisset, Iasonem illius domicilia quæritasse ferũt. Permanere adhuc etiam quasdã minutiarum abrasarũ uarietates, quas Argonautę fecerãt, & in unum compacti calculi sunt in ripa. Huiusmodi uerò fabulamentorũ fictiones eorũ quæ à nobis narrantur indicia sunt, ut Homerus ipse non omnia per se finxerit: sed cum talium uulgatos rumores audiret, ijs longas addebat distantias, locorum'que digressiones.

* θυωσκοπεῖον, id est thũnos pisces obseruantiũ specula. de hoc multa eleganter cõmentarius in Aristoph. Equites.

sicut

ſicut Vlyſſem in Oceanum exiſſe fecit, ſimili ter & Iaſonem, cum huic & illi errores obue nerint, uelut & Menelao. De Aethalia quidē tantū dixerim. Corſica uerò, quā Græci Cyrnum appellāt, malignè colitur, aſpera, & plurimis in partibus prorſus inacceſsibilis. Adeò ut qui eius montes habitant, ex latrocinijs ui tam degentes, ſuperent ipſas immanitate beluas. Cum ergo Romani imperatores in eos irruant, ipſorumq; caſtella irrumpant, magnumq; ſeruorum gregem captū aduehant, Romę cernere eſt ſimul et mirari, quàm agreſtis uideatur effigies, quamq; beſtiarum appareat diritas, faciesq; truculentæ. Aut enim uitam tolerare non poſſunt, aut per ſocordiam, & ignauiam inſenſati dominos conterunt. Itaq; licet pro eis paululum exponant precij, tamen pœnitentia torquentur. Habitabilia tamen nonnulla ſunt eorum caſtella, Bleſini, Carax, Eniconiæ, Vapanes. Locorum ſcriptores inſulæ huius longitudinem aſſerunt miliaria centum, & LX eſſe, latitudinem uerò LXX. Sardiniæ autem longitudo CC & uiginti, latitudo XCVIII. Secundum alios ambitus Corſicæ circiter tria millia & CC ſtad. Sardiniæ autem quatuor millia eſt. Eius pars non modica eſt aſpera, mini meq; tranquilla. Magna quoq; pars agrū habet rebus omnibus felicem, præcipuè tritico. Pleraſq; etiam urbes continet, ex quibus digniores ſunt Caralis & Sulchi. Locorū quoque uirtuti malignitas quædam obſtat. Inſula enim æſtiuo tempore morboſa eſt in locis maximè fœcundis, & quod hæc ipſa mōtani populantur incolę, & quidem frequēter, qui Diatesbes uocantur, qui antea Iolēſes nominarentur. Memoriæ enim proditum eſt, Iolaum pleroſq; adducentem Herculis filios huc applicuiſſe, & cum inſulæ accolis Barbaris cohabitaſſe, qui natione Thuſci erant. Pœni poſtmodum è Carthagine delati, imperium obtinuerunt, cumq; ijs aduerſum Romanos bellum gerebant. His autem deletis, rerū omnium potiti ſunt Romani. Montanonū uerò quaterni ſunt populi, Tarati, Soſsinati, Balari, Aconites, ſpeluncasq; inhabitāt. Neq; agri quippiā habēt ſeminarij: & quem habēt, tamen ſegniter ſerunt, atq; alios accuratè colentes ſpoliāt, partim indigenas, partim trās æquora nauibus inuadentes, præſertim Piſanos. Miſsi eò prætores quædam cohibent, alia feſsi omittunt, cum peſtilentibus in locis exercitū aſsiduè nutrire minimè cōducat.

καὶ καθάπερ γὰρ ὀδυσσέα εἰς τὴν ὠκεανὸν ἐξέβαλε, παραπλησίως καὶ τὸν ἰάσονα, γνωμώνης καὶ οὗτος πλάνης τινὸς κἀκείνῳ καθάπερ, καὶ μενελάῳ. περὶ μὲν οὖν τῆς ἀθαλίας τοσαῦτα. ἡ δὲ κύρνος ὑπὸ τῶν ῥωμαίων καλεῖται κόρσικα. οἰκεῖται δὲ φαύλως πρὸς ἃ τε οὖσα, καὶ τοῖς πλείστοις μέρεσι δύσβατος, τελέως ὥστε τοὺς κατέχοντας τὰ ὄρη, καὶ ἀπὸ λῃστηρίων ζῶντας, ἀγριωτέρους εἶναι θηρίων. ὁπόταν γοῦν ὁρμήσωσιν οἱ τῶν ῥωμαίων στρατηγοί, καὶ πεφωτισόντες τοῖς ὄρυμασι, πολὺ πλῆθος ἕλωσι τῶν ἀνθρωπόδων, ὁρᾶν ὅσιν ἐν τῇ ῥώμῃ, καὶ θαυμάζειν ὅσον ἐμφαίνεται τὸ θηριῶδες καὶ τὸ βίαιον σκήμασι τοῖς σώμασιν. ἢ γὰρ οὐκ ἀνομίᾳ νοσοῦσι ζῶν, ἢ ζῶντες ἀπαθείᾳ, καὶ ἀναυδίᾳ δὴ ὠνησταμένους ὧν πρίωνται, ὥστε καὶ πόρρω τυχὸν καταβάλλουσιν ὑπὲρ αὐτῶν, ὅμως μεταμέλειν. ἔστι δ' ὅμως οἰκήσιμά τινα μέρη, καὶ πολίσματά που βλησίνωρτι, καὶ χαράξ καὶ γίνωνία, καὶ οὐράνιον. μῆκος δὲ ἡ νῆσος φησὶν ὁ χωρογράφος μίλια ᾱ ξ, πλάτος δὲ ὁ. σαρδὼν δὲ μῆκος ὁ κ πλάτος δὲ ρν. κατ' ἄλλους δὲ κύρνου μὲν περίμετρος, περὶ χιλίους λέγεται καὶ διακοσίους σταδίους. ἡ δὲ σαρδὼν καὶ τετρακισχιλίους. ἔστι δὲ αὐτῆς τὸ πολυμερὲς πρὸς ἀνίαν, καὶ οὐκ εἰρωπαῖον, πολὺ δὲ καὶ χώραν ἔχον δυσλαίμονα τοῖς πᾶσι, σίτου δὲ καὶ διαφορόντως. πόλεις δ' εἰσὶ μὲν πλείους, ἀξιόλογοι δὲ λαράλις, καὶ σουλχοί. τὴν δ' ἀρίστην τῶν τόπων αὐτὴν τάττουσί τινες καὶ μοχθηρίᾳ, νοσερὰ ἡ νῆσος τὸ θέρος, καὶ μάλιστα γὰρ τοῖς δύκαρπον οὖσι χωρίοις. τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα, καὶ πορθεῖται σωνεχῶς ὑπὸ τῶν ὀρείων, οἱ καλοῦνταί σ[illegible]ηνθρεῖς, ἰολαεῖς πρότερον ὀνομαζόμενοι. λέγεται γὰρ ἰόλαος ἄγων τινὰς τῶν παίδων τὸν ἡρακλέους ἐλθεῖν δὴ σὺν ᾗ, καὶ συνοικῆσαι τοῖς τὴν νῆσον ἔχουσι βαρβάροις, τυῤῥηνοὶ δ' ἦσαν. ὕστερον δὲ φοινίκων κατακρατήσαν οἱ ἐκ καρχηδόνος. καὶ μετὰ πάντων ῥωμαίοις ἐπολέμουν. κατακλυθέντων δὲ ἐκείνων πάντ' ὑπὸ ῥωμαίοις ὑπῆρξε. τέτταρα δ' ὄρη τῶν ὀρείνων ἔθνη, ταράρι, σοσινάτοι, βαλαροί, ἀκόνιτοι, οἳ ὠκηλαίοις οἰκοῦσι τόποις καὶ τινα γῆν ἔχουσι καὶ σπόριμον, οὐδὲ ταύτην ἐμελῶς ἀπείροντες, ἀλλὰ τὰς τῶν ὀρῶν ζομένων καθαρπάζοντες. ἔστι μὲν δὴ καὶ πόθι, ἔστι δ' ὧν πλέον, τοῖς γὰρ πρὸς ἕω πολεμίοις ἀπαντῶσιν, ἐπεισὶν μὴ λυσιτελῆ πρόφευγόντες γὰρ τόποις νοσεροῖς στρατόπεδον ἀνέχωσ

λείπεται δὴ στρατηγεῖν τέχνας τινὰς, καὶ δὴ πεπόνθασιν ἔθνος τι τῶν βαρβάρων. παρανυχίζουσι γὰρ ὧδε πλείους ἡμέρας ἀπὸ τῆς λεκλασίας, ὡς τίθενται τό, τε ⊂ χειρόω τας πολλούς. γίνονται δ' ἐνταῦθα οἱ τρίχα φύοντες ἀγέλαι αὐτ' ὀρείας, κεῖροι, καλούμενοι δὲ μούσμονες. ὧν ταῖς δοραῖς θωρακίζονται. χρῶνται δὲ ἐλτοῖς, καὶ ξιφιδίῳ. ἀπὸ πάσης δὲ ἡ μεταξὺ πορθμοῦ καὶ πίσης, ἱκανῶς ἀνθοῖ καὶ πλούσιοι. ὧδε μάκεις δ' εἰσὶ καὶ παράλληλοι χεδλον, καὶ τρεῖς ὧδε νόμοι, καὶ λιβύλλα τραμμῦαι, πολὺ μὲν γὰρ ἡ δ' μεγέθει λείπεται τῶν ἄλλων ἡ ἀθαλία. ἀπό τε ἡ λιβύης δ' ἐγγυτάτω δίαρμα φησὶν ὁ χωρογράφος, εἰς τὴν σαρδὼ μίλια τ. μετὰ δὲ πορθμὸν κόσαι πόλεις μικρὸν ὑπὲρ ἡ θαλάττης. ἔστι δ' ἐν κόλπῳ βοῶν ὑλώδης, ἀφ' οὗ τὸ κτίσμα. ὑπόκειται δ' ἡρακλείους λιμὴν καὶ πλησίον λιμνοθάλαττα, καὶ παρὰ τὴν ἄκραν τὴν ὑπὲρ τοῦ κόλπου θωσσωπεῖον. ἀκολουθεῖ γὰρ οὐ θωῶν ὁ τῆς βαλάνου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς πορφύρας παρὰ γῆν, ἀρξάμενον ἀπὸ ἡ ἔξω θαλάττης, μέχρι καὶ σικελίας. ἀπὸ δὲ τῶν κοσῶν εἰς ὠστίαν παραπλέουσι πολίχνια ὀκτὼ, τρακοσίσκιον, ᾗ πύργοι, καὶ ἀλεῖον, ᾗ φρεγλωία. εἰς μὲν δὴ τρακοσίσκους σταδίοι τ. ἀπὸ δὲ τοῦ μεταξὺ τόπος ὀκτὼ καλούμενος ῥιγησούιλλα. ἴσον δὲ τοῦτο ἐστὶ δαίδαλα ὄρος βασίλειον, μαλαιώτου πελασγοῦ, ὅν φασι διωκασθέντα ὑπὸ τοῖς τόποις μετὰ τῶν σωοίκων πελασγῶν, ἀπελθεῖν ἀθηνάδε εἰς ἀθήνας. τούτου δ' εἰσὶ τὸ φύλον, ⊂ οἱ τὴν ἄγυλαν κατειληχότες. ἀπὸ δὲ τρακοσίσκων εἰς πύργους, μικρὸν ἐλάττης τῶν ρ π. ἔστι δ' ἐπίνειον τῶν καιρεταναῖων ἀπὸ ν σταδίων. ἔχει δὲ ἐλευθέρας ἱερὸν πελασγῶν ἵδρυμα, πλούσιόν ποτε χρώμενον. ἐσύλησε δ' αὐτὸ διονύσιος ὁ τῶν σικελιωτῶν τύραννος ᾗ τὴν πλοῦν τὴν ὧν λύγνου, ἀπὸ δὲ τῶν πύργων εἰς ὠστίαν σ ξ'. ἐν δὲ τοῦ μεταξὺ τὸ ἀλεῖον καὶ ᾗ φρεγλωία. πόλεις μὲν ἡ παραλίας ἡ τυῤῥηνικὰς, ταῦτα. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ, πόλεις πᾶς ταῖς ἐρημίαις, ἀρχαίου τε καὶ πεφρουσία, καὶ οὐλσίνιον, καὶ σούτειον. πᾶς δὲ ταύτας πολίχναι συχναὶ, βλησάροι καὶ φεσσινόν, καὶ φαλόριον, καὶ φαλίσκον, καὶ νέπτα, καὶ σατωνία, καὶ ἄλλαι πλείους. αἱ μὲν δ' ἀρχῆς σωιεσῶσαι, τινὲς δὲ τῶν ῥωμαίων οἰκησάντων τὴν πεινωσάντων, καθάπερ οὖν οἰκίους πολεμήσαντας πολλάκις, καὶ τὰς θήβας. ἔνιοι δ' οὐ τυῤῥηνοὺς φασὶ τοὺς φαλορίους, ἀλλὰ φαλίσκους ἴδιον ἔθνος πίνες, καὶ τοὺς φαλίσκους πόλιν ἰδιόγλωσσον.

Reliquum eſt autem illis imperatoribus, ut exercitum ducti ent artibus quibuſpiā, & quidem Barbarorum morē obſeruantes. Nam ij poſt latrocinandum, dies complurimos prędæ nundinas celebrant, tunc incurſant, multosq; mortales in manus retrahūt. His in inſulis naſcuntur arietes, qui pro lana pilum ca primum procreant, quos Muſmones uocitant, eorum ſeſe pellibus, thoracis modo muniunt, pelta utuntur & pugione. A' media interet Populoniū & Piſas regione ſatis cernuntur inſulæ, oblongæ autem ſunt, pariterq; à ſeipſis diſtantes, omnes tres in auſtrum Afri camq; conuerſæ. Aethalia multo cæteris minor eſt. Ex Africa uerò in Sardiniā, ubi propius eſt, diſtantiam milliarium CCC eſſe, locorum deſcriptores prodidere. Poſt Populonium, Coſſæ paulo ſupra mare oppidum extat. In ſinu tumulus ſublimis eſt, in quo ædificatum eſt oppidum, ſub quo Herculis portus iacet, & lacus ex mari ſalſus, propinquus. Ad ſinusq; ipſius ultima Thynnorum proſpectus eſt. Thynnus enim non modò glandes, uerùm etiam purpuras proſequitur prope terram, ab exteriore pelago, uſq; in Siciliam inchoans. A' Coſſis Oſtiam nauigantibus exiguæ occurrunt urbes, Trauiſcium, Pyrgi, Halium, Fregenia. ad Trauiſcos CCC ſunt ſtad. Inter hæc locus hæc eſt quem Regis uillam uocant, Hanc Malæoti Pelaſgi regiam fuiſſe, ſcriptis mandatum eſt: quē, cum finitimis Pelaſgis in his locis magna excellentem potentia, inde digreſſum, Athenas petiſſe. Ex hac natione ſunt etiam ij qui Angyalam habitauere. A' Tauriſcis uerò ad Pyrgos paulo minus octoginta ſtad. A' ſtad. inde XXX Cæretanorum eſt emporium, habetq; Lucinæ templū Pelagis conſtructum, quondā opulentiſsimum, id quod Siciliæ tyrannus Dionyſius depeculatus eſt, in curſu ad Corſicam. A' Pyrgis Oſtiā CCLX. ſtad. In medio eſt Halium et Fregenia. Et de Tyrrheni quidē maris litore hæc dicenda uiſa ſunt. Cæterùm in mediterranea, præter iam dictas urbes extant, Arretiū, Peruſia, Vulſinij, Sutriū. Ad hęc oppidula complura: Blerati, Ferentenum, Falerij, Faliſcū, Nepita, Statonia, aliaq; complura. Nonnulla ab initio quidem conſiſtebant, alia uel Romanorum ſunt coloniæ, uel depreſſa, ſicut ſæpius finitimi expugnati ſunt, ut Fidenæ. Aliqui ſanè Falerios in Thuſcię regione minimè locandos eſſe aiunt, ſed Faliſcos per ſe gentem.

Quidam etiam Faliscos proprij idiomatis ciuitatem posuere. Aliqui Oeaci Symphaliscum appellant, in uia Flaminia iacentem, inter Ocheclos & Romam. Sub monte autem Soractæ urbs est Feronia: quo nomine & dea quædam nuncupatur, quam finitimi miro dignantur honore. Eodem in loco ipsius templum est mirificum sacri genus habens. Nam qui eius numine afflantur, nudis pedibus prunas, & copiosum inambulant, sub hac dæmone, nulla læsione, cinerem. Eò ingens mortalium multitudo conuenit, & celebritatis ipsius, quæ quotannis celebrat̃, gratia pariter & spectaculi huius quod dixi. In mediterranea uerò, maximè ad montana extat Arretium, mille ac CC à Roma distans stad. Clusium uerò DCCC prope est, & Perusia. Ad agri beatitudinem accedunt, & lacus magni & permulti, qui & nauigationibus patent, & permultis mensis nutriunt opsonia, & palustres auiculas. Non modicum etiam cremium, papyrus'que & ulua copiosa Romam per fluuios conuectatur, qui usque in Tiberim è lacubus effluunt. E quibus est Ciminius, & quæ circa Velsinios & Clusium & prope Romam, admodum ad mare Sabata. Longissimè autem terra Pasumena Arretio uicina, per quam ex Gallia in Thusciam exercitus incursant. Qua usus est Annibal, cum duæ paterent uiæ, hæc scilicet & Arimini per Vmbriam, melior autem quæ Arimini. Ibi enim satis humiles mōtes fiunt. Cæterùm cum hic ipse transitus statione teneretur accuratius, asperiorem deligere coactus est. Et tamen compos euasit, superato magnas per pugnas Flaminio. Tuscia quoq; ubi Romę propinquior est, ubertatem calidarum habet aquarum, nec minus abundat quàm Baiæ, quæ reliquas omnes nobilitate præcellunt. Tusciæ applicatur ex parte orientis Vmbria, quę ab Apenninis incipit, & ultra etiam usque ad sinum Adriaticum. Hic enim à Rauenna inchoantes, propiora deinceps tenent, Sarsinam, Ariminum, Senam, Camarinum. Ibi & Aesis fluuius est, & mons Gingunus & Sentinum, amnisq; Metaurus, & fanum Fortunæ. In hisce nanq; locis priores fuere Italiæ termini atq; Galliæ ad quandam maris eius partem, licet Imperatores sæpenumero transposuerint. Antea quidem Aesin flumen terminum faciebant, rursus Rubiconem fluuium. Aesis inter Anconē labit̃ et Senegalliam,

οἱ δ' αἰακοῦ συμβαλίσκον λέγουσιν ἐπὶ τῇ φλαμινίᾳ ὁδῷ κείμενον μεταξὺ ὀχρικλῶν καὶ ῥώμης. ὑπὸ δὲ τῷ σωράκτῳ ὄρει φερωνία πόλις ἐστὶν ὁμώνυμος ἐπιχωρίᾳ τινὶ δαίμονι τιμωμένῃ σφόδρα ὑπὸ τῶν περιοίκων, ἧς τέμενός ἐστιν ἐν τῷ τόπῳ θαυμαστὴν ἱεροποιΐαν ἔχον. γυμνοῖς γὰρ ποσὶ διεξίασιν ἀνθρακιὰν καὶ σποδιὰν μεγάλην οἱ κατεχόμενοι ὑπὸ τῆς δαίμονος ταύτης ἀπαθεῖς, καὶ συνέρχεται πλῆθος ἀνθρώπων ἅμα τῆς τ' ἐπιπανηγύρεως χάριν, ἣ συντελεῖται κατ' ἔτος, καὶ τῆς λεχθείσης θέας. μάλιστα δ' ἐστὶ μεσόγαια ἡ ἀρρήτιον πρὸς τοῖς ὄρεσιν. ἀπέχει γοῦν καὶ τῆς ῥώμης ἐν μεσογαίᾳ χιλίους σταδίους. τὸ δὲ κλούσιον ω'. ἐγγὺς δὲ τούτων ἐστὶ, καὶ ἡ περουσία. προσλαμβάνουσι δὲ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς χώρας καὶ λίμναι, μεγάλαι τε καὶ πολλαὶ οὖσαι. καὶ γὰρ πλέονται καὶ τρέφουσιν ὄψον πολύ, καὶ τῶν πτηνῶν τὰ λιμναῖα, τύφη τε καὶ πάπυρος, ἀνθήλη τε πολλὴ κατακομίζεται ποταμοῖς εἰς τὴν ῥώμην, οὓς ἐκδιδόασιν αἱ λίμναι μέχρι τοῦ τιβέρεως. ὧν ἐστιν καὶ ἥ τε κιμινία καὶ ἡ περὶ οὐολσινίους, καὶ ἡ περὶ κλούσιον, καὶ ἡ ἐγγυτάτω τῆς ῥώμης καὶ τῆς θαλάττης σαβάτα. ἀπωτάτω δὲ καὶ ἡ πρὸς ἀρρητίῳ γῆ πασυμένα, καθ' ἣν αἱ ἐκ τῆς κελτικῆς εἰς τὴν τυρρηνίαν ἐκβολαί, στρατοπέδοις αἷσπερ καὶ ἀννίβας ἐχρήσατο, δυεῖν οὐσῶν, ταύτης τε καὶ τῆς ἐπ' ἀρίμινον διὰ τῆς ὀμβρικῆς. βελτίων μὲν οὖν ἡ ἐπ' ἀρίμινον. ταπεινοῦται γὰρ ἐνταῦθα ἱκανῶς τὰ ὄρη. φρουρουμένων δὲ τῶν παρόδων τούτων ἐπιμελῶς, ἠναγκάσθη τὴν χαλεπωτέραν ἑλέσθαι, καὶ ἐκράτησεν ὅμως νικήσας μάχας μεγάλας φλαμίνιον. πολλὴ δὲ καὶ τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀφθονία κατὰ τὴν τυρρηνίαν τῷ πλησίον εἶναι τῆς ῥώμης. οὐχ ἧττον δ' εὐανδρεῖ τῶν ἐν βαίαις ἃ διωνόμασται πολὺ πάντων μάλιστα. τῇ δὲ τυρρηνίᾳ παραβέβληται κατὰ τὸ πρὸς ἕω μέρος ἡ ὀμβρική, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν ἀπεννίνων λαβοῦσα, καὶ ἔτι περαιτέρω μέχρι τοῦ ἀδρίου. ἀπὸ γὰρ δὴ ῥαουέννης ἀρξάμενοι κατέχουσιν οὗτοι τὸ πλησίον, καὶ ἐφεξῆς σάρσιναν, ἀρίμινον, σήναν, καὶ καμαρῖνον. αὐτοῦ δ' ἐστὶ καὶ ὁ αἶσις ποταμός, καὶ τὸ γιγγοῦνον ὄρος, καὶ σεντῖνον, καὶ μέταυρος ποταμός, καὶ τὸ ἱερὸν τῆς τύχης. περὶ γὰρ τούτους τοὺς τόπους εἰσὶ τὰ ὅρια τῆς ἰταλίας τῆς πρότερον, καὶ τῆς κελτικῆς κατὰ τὸ πρὸς τῇ θαλάττῃ ταύτῃ μέρος, καίπερ μετατιθέντων πολλάκις τῶν ἡγεμόνων. πρότερον μὲν γε τὸν αἶσιν ἐποιοῦντο ὅριον, πάλιν δὲ τὸν ῥουβίκωνα ποταμόν. ἔστι δ' ὁ μὲν αἶσις μεταξὺ ἀγκῶνος καὶ σηνογαλλίας, ὁ δ'

ὁ δὲ ῥουβίκων μεταξὺ ἀριμίνου καὶ ῥαουέννης, ἄμφω δ' ἐκπίπτουσιν εἰς τὸν ἀδρίαν. νυνὶ δὲ συμπάσης τῆς μέχρι τῶν ἄλπεων ἀποδειχθείσης ἰταλίας, τούτους μὲν τοὺς ὅρους ἐᾶν δεῖ. τὴν δ' ὀμβρικὴν καθ' ἣν οὐδὲν ἧττον μέχρι καὶ ῥαουέννης, ὁμολογοῦσιν ἅπαντες διατείνειν. οἰκεῖται γὰρ ὑπὸ τούτων. εἰς μὲν δὴ ἀρίμινον ἐνθένδε, περὶ τ' φασιν. ἐκ δὲ ἀριμίνου τὴν ἐπὶ ῥώμης ἰοῦσι, κατὰ τὴν φλαμινίαν ὁδόν, διὰ τῆς ὀμβρικῆς ἅπασαν ἡ ὁδός ἐστι, μέχρι ὀκρίκλων καὶ τοῦ τιβέρεως σταδίων ν' καὶ τριακοσίων ἐπὶ τοῖς χιλίοις. τοῦτο μὲν δὴ μῆκος. τὸ δὲ πλάτος ἀνώμαλόν ἐστι. πόλεις δ' εἰσὶν αἱ ἐντὸς τῶν ἀπεννίνων ὀρῶν ἄξιαι λόγου κατ' αὐτὴν μὲν τὴν φλαμινίαν ὁδόν, οἵ τε ὀκρίκλοι πρὸς τῷ τιβέρει, καὶ λάρολον, καὶ νάρνα, δι' ἧς ῥεῖ ὁ νὰρ ποταμός, συμβάλλων τῷ τιβέρει μικρὸν ὑπὲρ ὀκρίκλων, πλωτὸς δ' οὐ μεγάλοις σκάφεσιν. εἶτα καρσοῦλοι, καὶ μηουανία, παρ' ἣν ῥεῖ ὁ τενέας, καὶ οὗτος ἐλάττοσι σκάφεσι κατάγων ἐπὶ τὸν τίβεριν τὰ ἐκ τοῦ πεδίου. καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶ κατοικίαι διὰ τὴν ὁδὸν πληθυνόμεναι μᾶλλον, ἢ διὰ πολιτικὸν σύστημα, φόρον φλαμίνιον, καὶ νουκερία, ἡ τὰ ξύλινα ἀγγεῖα ἐργαζομένη, καὶ φόρον σεμπρώνιον. ἐν δεξιᾷ δὲ τῆς ὁδοῦ βαδίζουσιν ἐκ τῶν ὀκρίκλων εἰς ἀρίμινον, ἰντέραμνά ἐστι, καὶ σπολήτιον, καὶ αἴσιον, καὶ καμέρτη, ἐν αὐτοῖς τοῖς ὁρίζουσι τὴν πικεντίνην ὄρεσι. κατὰ δὲ θάτερα μέρη, ἀμερία τε καὶ τούδερ εὐέλκις πόλις, καὶ εἰσπέλλον, καὶ ἴτουρον. πλησίον τοῦτο δὴ τῶν ὑπερβολῶν τοῦ ὄρους. ἅπασα δ' εὐδαίμων ἡ χώρα, μικρῷ δ' ὀρειοτέρα, ζέα μᾶλλον ἢ πυρῷ τοὺς ἀνθρώπους τρέφουσα. ὀρεινὴ δὲ, καὶ ἡ σαβίνη ἐφεξῆς οὖσα ταύτῃ, παραβεβλημένη τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ αὕτη τῇ τυρρηνικῇ, καὶ τῆς λατίνης δὲ ὅσα πλησιάζει τούτοις τε, καὶ τοῖς ἀπεννίνοις ὄρεσι, τραχύτερά ἐστιν. ἄρχεται μὲν οὖν τὰ δύο ἔθνη ταῦτα ἀπὸ τοῦ τιβέρεως καὶ τῆς τυρρηνίας, ἐκτείνεται δὲ ἐπὶ τὰ ἀπέννινα ὄρη πρὸς τῷ ἀδρίᾳ λοξὰ παρεμβάλλοντα. ἡ δὲ ὀμβρικὴ καὶ παραλλάττουσα, ὡς εἴρηται, μέχρι τῆς θαλάττης. περὶ μὲν οὖν τῶν ὀμβρικῶν ἱκανῶς εἴρηται. σαβῖνοι δὲ στενὴν οἰκοῦσι χώραν, ἐπὶ μῆκος δὲ διήκουσαν καὶ χιλίων σταδίων ἀπὸ τοῦ τιβέρεως καὶ νωμέντου πολίχνης, μέχρις οὐηστίνων. πόλεις δ' ἔχουσιν ὀλίγας καὶ τεταπεινωμένας, διὰ τοὺς συνεχεῖς πολέμους, ἀμίτερνον, καὶ ῥεάτῳ πλησιάζει κώμη ἰντεροκρέα. καὶ τὰ ἐν κωτισκολίαις ψυχρὰ ὕδατα, ἀφ' ὧν καὶ πίνουσι καὶ ἐγκαθίζοντες θεραπεύουσι νόσους. σαβίνων δ' εἰσί, καὶ οἱ φόρουλοι πέτραι, πρὸς ἀπόστασιν μᾶλλον ἢ κατοικίαν εὐφυεῖς. κύρεις δὲ νῦν μὲν κώμιόν ἐστιν. ἦν δὲ πόλις ἐπίσημος ἐξ ἧς ὥρμηντο οἱ τῆς ῥώμης βασιλεύσαντες, τίτος τάτιος καὶ νουμᾶς πομπή-

at Rhubicon inter Ariminum & Rauennam, uterque in Adriaticum excurrit pelagus. Nunc uniuersa usque Alpes Italia demonstrata est. His igitur omissis terminis, redeamus ad Vmbriam, quam usque Rauennam extendi, consentiunt omnes. Hinc enim usque Ariminum CCC esse asserunt. ex Arimino autem iter Romam per Flaminiam uiam facienti per Vmbriam usq; Ocriculos & Tiberim, stad. L & CCC supra mille. Hæc quidem longitudo est. Cæterùm latitudo impar. Intra montes uerò Apenninos hæ sunt urbes dignitate præcellentes. Ad ipsam quidem uiam Flaminiam Ocriculi, Tiberi propinqui, Larolum, Narna, per quam Nar amnis labitur, Tiberim influens paulo super Ocriculum, exiguis nauigabilis nauigijs. Dehinc Carsuli & Meouania, præter quam labitur Teneas: & hic paruulis scaphis collectos ex agro fructus deuehit in Tiberim. Sunt & aliæ uicanæ habitationes, potius uiæ gratia, quàm ullo ciuili cœtu congregatæ. Forum Flaminij, Nuceria, ubi uasa lignea fabricantur. Forū Sempronij. ex Ocrilis autem Ariminum permeanti, uia dextra Inter amna occurrit, & Spoletium & Aesium, & in ipsis montibus Picentinorum confinibus, ad montana Camerte. Altera ex parte Ameria, & * Tuder clara ciuitas, et Ispellum & Iturum. Prope hoc sanè montis excessus est. Vniuersa regio fertilissima est, mōtana aliquanto magis, quæ siligine potius q̃ tritico mortalib. uictū suppeditat. Et mōtana Sabinia est, ordine huic adiecta, sicut illa Tusciæ, & quæ his propinqua sunt, & Apennino lōgè magis quàm Latium sunt asperiora. Hę quidē gentes decem initium à Tiberi ac Tuscia ducentes, ad Apenninum & Adriaticū mare protrahuntur, ex obliquo insectæ. at Vmbria usq; ad mare uarians (ut dictum est) porrigitur. De qua satis expositum sit. Sabini angustum incolunt agrum, in longitudinem protensum à Tiberi usq; Nomentū oppidum, stad. mille, usq; ad Vestinos paucas quidem ac tenues habēt urbes, bellorum assiduitate uastatas, Amiternum, & Interocreā, uicum Reato finitimum. In Cotiscolijs frigidæ aquæ sunt, quarum potus & insessio morbos curant. Sabinorum quoque sunt Foruli, petræ ad rebellandum, quàm ad habitandum aptiores. Curis urbs quondam insignis, nunc autem uiculus, è qua exciti sunt T. Tatius, & Numa Pompi-

* Tuder τούδερ εὐέλκις græce est. Nisi malis τούδερ εὐκλεής.

lius Romæ quando& regnantes. Hinc Quiri tes appellare solent Romanos, qui oratio nem habent ad populum. Treburaq; & Eratum, & tales habitandi sedes aliæ, uici potius quàm urbes censeri debent. Ager eorũ egregiè oliuetis & uinetis præditus est, glãdesq; passim producit. maximè gregibus & armentis student. Reatinorum uerò mulorum genus mirum in modum nobile. Vt autem summatim dicam, Italia cuncta pecorum & frugũ præstantissima nutrix est, quanq; aliæ partes alijs atq; alijs in rebus principatum adipiscuntur. Sabini uerò gens antiquissima est, indigenæ & aborigines. Ab his Picentini, Samnitesq; in colonias deducti: horum autem Lucani, horum uerò Brutij. Ex eorum uetustate fortitudinis documentum quis fecerit, cæteraq; uirtutis, cuius ope aduersarijs in hanc usque ætatem obstitere. Rerũ scriptor Fabius author est, Romanos tum primùm diuitiarum sensum accepisse, cum huius potiti sunt gentis. Per ipsos uia Salaria, non magnæ longitudinis strata est. In quam & Nomentana incidit, apud Heretum Sabinorum uicum, supra Tiberim iacentem, ex eadem Collina porta inchoans. Dehinc Latium iacet, in quo & urbs Roma, quæ etiam multas ex non Latina prius collegit. Aequi enim, Volsci, Hernici, Aborigines q; Romę appositi. Et Rutuli Priscam habentes Ardeã, alijq; conuẽtus maiores & minores, circa priscam illam Romam habitantes, cum initio urbs condita fuit. E' quibus nonnullos uicatim suis legibus ætatẽ ducere obueniebat, cum nulla sub gente censerentur. Aeneam unà cum Anchise patre, & Ascanio filio Laurentum applicuisse, memoriæ proditum est, ad litus prope Ostiam ac Tiberim, paulum à mari supra, circiter quatuor & xx stad. oppidulum ædificasse. Aduentantem deinde Latinum regem Aboriginum, qui tunc loca, ubi nunc Roma est, incolebant, cum Aenea societatem iniisse aduersus finitimos Rutulos, qui Ardeam per id temporis tenebãt. Distat autem ab Ardea Roma stad. c & lx. Victor uerò à Lauinia filia, proximè urbem cognomine ædificauit. Denuo cõserentib. pugnam Rutulis, Latinus cecidit: at Aeneas, re fœlicitèr gesta imperium adeptus, suos etiam Latinos appellauit. Hoc etiam & genitore humanis ex rebus excedente, Ascanius in Albano mõte, qui quantũ et Ardea tãtũ distat à Roma Albam posuit, Eo in loco Romani pariter ac

λιϑ. γῶτοῦϑῶ δὲ καὶ κυρίτας ὀνομάζουσι τοὺς δημηγοροῦντας· οὗ ῥωμαῖος. βαϑύρα τε καὶ ἤρατον, καὶ ἄλλα καϑοικίαι πεπύκασται, κῶμαι μᾶλλον, ἢ πόλεις ἐξετάζοιντ' ἄν. ἅπασα δ' αὐτῶν ἡ γῆ διαφθόντος ἐλαιόφυτός ὅτι καὶ ἀμπελόφυτος, βάλανόν τε ἐκφορᾷ πολλὴν, ἀσφαλαία ἢ κῇ βοσκήμασι τοῖς τε ἄλλοις, καὶ δὴ καὶ τοῖ ἡμιόνων γένους τὸ ῥεατῖνον διαφέρειν θαυμασῶς. ὡς δ' ἐπεῖν, ἅπαξ ἡ ἰταλία βρεμάτων τε ἀρίστη βοσὸς κῇ καρπῶν ὄντων, ἄλλα δ' ἄλλη μέρη τ πρωτείων τυγχάνει. ἔστι δὲ κῇ παλαιότατον γένος, οἱ σαβῖνοι καὶ αὐτόχθονες. τούτων δ' ἄποικοι πικεντῖνοί τε κῇ σαμνῖται· τούτων ἦ λευκανοί, τούτων δὲ βρέττιοι. τῶν δ' ἀρχαιότατα πεπύσϑαι ἄν τις πιύσαιτο, αὐδρίας κῇ δι' ἄλλης αἰτίας, ἀφ' ἧς αὐτέχουν, μέχρι πρὸς τὸν παρόντα χρόνον. φησὶ δ' ὁ συγγραφεὺς φάβιος, ῥωμαίους πλοῦτου τότε πρῶτον, ὅτε τοὺς τούτου κατέσχησαν κύριοι. ἔστρωται δὲ δι' αὐτῶν ἡ τε σαλαρία ὁδὸς ἀ πολλὴ οὖσα, εἰς ἣν καὶ ἡ νωμεντανὴ συμπίπτει, καϑ' ἣν ἐκ δι' σαβινῆς κώμης ἰὼν ἐπὶ τὸ πιέρειον πεμπόν, ὧ περ δι' αὐτ πύλης ἀρχομένη δι' κολλινῆς. ἐξῆς δ' ἡ λατίνη κεῖται, ἐν ᾗ κῇ ἡ τῶν ῥωμαίων πόλις, κῇ πολλὰς σωιζληφυῖα τ μλατίνης πρότερον οἴκοι γάρ, καὶ οὐόλσκοι, καὶ ὄρνικοι, ἀϑρόιζόνϑ' τε οἱ περὶ αὐτὴν τ ῥώμην, καὶ ῥοῦτυλοι οἱ τὴν ἀρχαίαν ἀρδίαν ἐχοντος, καὶ ἄλλα συνήματα, μείζω καὶ ἐλάττω τὰ πόδισκῶπα· οὐ τότε ῥωμαίους ὑπῆρξεν, ὑπὸκα πρῶτον ἐκλισϑ' ἡ πόλις. ἐπιγίνεσϑαι δὲ τὰ κώμας αὐϑονομεῖσϑ' συνέβαινεν, ὑπ' ἐδενί μὴ κοινῷ φύλῳ τεταγμένα. φασὶ δ' αἰνείαν μετὰ τοῦ πατρὸς ἀγχίσου, καὶ τ παιδὸς ἀσκανίου καταφαντοῦ εἰς λαῦρον λαύρεντα, πλησίον τ ὠστίων, καὶ τ πιβρίνος, ἡϊόνα μικρὸν ὑπὲρ τ ϑαλάττης ὅϑεν φέρεται κῇ ἑκοσι σταδίοις, κτίσαι πόλιν. ἐπελϑόντα δ' λατῖνον τ τῶν αὐσονίνων βασιλέα, τῶν οἰκούντων τ τόπον τὸν περὶ, ὅπου νυῦν ἡ ῥώμη ἐστί, συμμάχοις χρήσασϑ' τοῖς πρὸι τὸν αἰνείαν ὑπ' αὐτῶν γεϑνηκότας ῥουτύλους τῶν ἀρδίαν κατέχοντας. στάδιοι δ' εἰσὶν ἀπ' ἀ ἀρδίας εἰς τ ῥώμην ξξ'. νικήσαντα δ' ἀπ' ἀ ϑυγατρὸς λαουινίας ἐπώνυμον κτίσαι πλησίον πόλιν. πάλιν δ' ῥουτύλων συμβαλόντων εἰς μάχην, τὸν μὲν λατῖνον πεσεῖν, τὸν δ' αἰνείαν νικήσαντα βασιλεῦσαι, καὶ λατίνους καλέσαι τοὺς ὑφ' αὐτῷ. ἐπ' τούτου δὲ τελευτήσαντος καὶ τοῦ πατρὸς, τὸν ἀσκάνιον, ἄλβαν κτίσαι φ' ὑπ' ἀλβάνῳ ὄρει, διέχουσ' ἀ ῥώμης τοσοῦτον, ὅσον καὶ ἡ ἀρδία. χῶταῦϑα ῥωμαῖοι σὺν τοῖς λα-

τίνοις δὶ ϑύουσιν ἅπασα ἡ συναρχία ἀϑροιζϑεῖσα. τῇ πόλει δ' ἐξῆσϑαι ἀρχόντα πρὸς τὸν τ ϑυσίας χρόνον τῶν γνωσίμων τινὰ νέων. ὑσϑρον ἢ τεσσαρακοσίοις ἔτεσιν ἐπορεῦται τὰ περὶ ἀμώλιον, ὃν φασὶν ἀδελφὸν νομήτορα· τὰ μὲν μυϑώδη, τὰ δ' ἐγγυτέρω πίστεως. δύο λέξαντο μὲν δὴ τῶν τ ἄλβας ἀρχῶν ἀμφότεροι πρὸς τῶν ἀρχόντων τὸν ἀσκάνιόν, διατείνουσαν μέχρι τοῦ πιβρέως. παραγνωνισάμενον δ' ὁ νεώτερον φασὶν πρεσβύτερον, ἔσχεν ὁ ἀμώλιος. ὑφ' οὗ δ' ὄντ, ἢ ϑυγατρὸς ὃν νομήτορα, φασὶν μὲν φ' κακουργίας ἀδελφονεῖ· τῷ ᾗ, ἵνα ἄπαις ὁ διαμένῃ, δι' ἑστίας ἱερείαν κατέστησε, παρθενίας χάριν. καλοῦσι δ' αὐτὴν ῥέαν σιλβίαν. εἶτα φϑορὰν φορέσασ', διδύμων αὐτῇ παίδων γενομένων, τῷ μὲν ἐπέϑηκε αὐτὴ τοὔνομα τῷ κτείναντι χαριζόμενος τ ἀδελφῷ. οὗ δ' ἐξέϑηκε πρὸς τὸν πίβριν, κατά τι πατρίσιον μυϑεύοντα μὲν δὴ δι' ἀρεῖος γενέσϑαι οὗ πάντας· εὑρεϑ' οὖν λυκαίνης ὀραϑῶσας σκυλακϑυομένους. φαύσυλον δὲ τινα τῶν τε εἰ τὸν τόπον συφορβῶν αὐελόμενον ἐκϑρέψαι. δεῖ δ' ὑπολαβεῖν τῶν ὁμωαπῶν τινὰ, ὑπηκόων δὲ δι' ἀμωλίῳ λαβόντα ἐκϑρέψαι, καλέσαι τ τὸν μὲν ῥωμύλον, τὸν δ' ῥώμον. αὐ ὁρωϑέντας δ' ὑπ' ἐκείνων, καὶ δι' ἀρχῆς εἰς τὸν νομήτορα πομπάσαντας ἀπελϑόντα οἰκαδε, κτίσαι τῷ ῥώμῳ, ᾧ τόποις ὁ πρὸς ἄρεσιν μᾶλλον, ἢ πρὸς ἀνάγκην ὑπ' τυχόντος. οὔτε γὰρ ὄρυμνον τὸ ἔδαφ', οὔτε χώραν οἰκείαν ἔχου τῷ πόλιξ ὅση πόλις πρόσφορ, ἀλλ' οὐδ' ἀνϑρώπους ὑπ' σωπικήσοντας. οἱ γὰρ ὄντες ὠκουν καϑ' αὑτούς, σωπᾶν δ' οὐ τ πρὸς τοῖς τείχεσι τ κλιμένης πόλεως, ὅϑ' οἱ ἀλβανοῖς πάνυ προσέχοντες. κόλλατία δ' ἦν, καὶ αὐτέμναι, ἔ φιδῆναι, καὶ λαβῖνον, ἢ ἄλλα τοιαῦτα τότε μὴ πολίχνια, νυῦ δὲ κῶμαι, κτίσεις ἰδιωτῶν, ἀπὸ λ' ἢ μ' μικρῷ πλειόνων τοῖς ῥώμης σταδίων. μεταξὺ γοῦ τοῦ ϑεμένου, καὶ τοῦ ἕκτου λίϑου τῶν τὰ μίλια διασημαινόντων οἱ ῥώμης καλεῖται τόπος φῆσοι. ἐνϑορμ δ' ἄλσος ἀπφαίνουσι οἱ τότε ῥωμαίων γῆς, οἷσ' ἱδρυμένοις ϑυσίαν ὠϑιτελοῦσιν, ὑπ' τῶϑε τε καὶ ὑπ' ἄλλοις τόποις πλείοσιν, ὡς ὁρίοις αὐϑημερόν, ᾧ καλοῦσιν ἀβαρουαίαν. γλυμοῦνις δ' οὐ στέσως, φασὶ κατὰ τὴν κτίσιν αὐαιρεϑῆναι τὸν ῥῶμον. μετὰ δὲ τὴν κτίσιν αὐϑρώπους συγκλυδίας ὁ ῥωμύλ ἥϑροιζεν, ἀπολείξας ἄσυλόν τι τέμενο μεταξὺ τ ἄκρας καὶ τοῦ καπιτωλίου. οὓς δ' ἐκεῖ καταφϑύγοντας τῶν ἀσυγγενόνων, πολίτας ἀπεφαίνων;

Latini, ex uniuerso regno Ioui immolant. instante autem sacri tempore, præfectus instituitur è nobilioribus unus iuuenibus. Post autem annis CCCC Amulij ac fratris Numitoris facta memoriæ mandata sunt, partim fabulose; partim propius fidem. Ambo enim ab Ascanij prognatis per successionem Albæ regnum acceperunt, quod usque ad Tiberim dilatatum erat. Cæterùm iunior Amulius natu, maiore supplãtato, regnum inuaserat. Verùm cum Numitori filius adesset, ac filia, filium quidem inter uenandum insidijs obtruncat: filiam uerò (ut spem prolis interciperet) Vestę sacerdotem constituit, seruandæ uirginitatis gratia: eam Rheam Syluiam uocitãt. Corruptam postea deprehendens, gemellis partu editis, Syluiam quidem coniecit in carcerem, fratri gratiam tribuens: puellos uerò ritu patrio exposuit in Tiberim, quos Marte genitos fabulãtur. Li cum à lupa, catulorum instar, lactari inspectarent, Faustulus loci illius subulcus sublatos enutrijt infantes. Coniectari licet, subditum quendam Amulio locupletem, acceptos educasse: & alterum quidem Romulum, alterum autem Remũ nomi nasse. Hi ergo cum adoleuissent, impetu in Amulium facto, eum stirpemq; eius deleuerunt. Quibus extinctis, & restituto in regnũ Numitore, domum reuersi, Romam condidẽrũt: in locis non quidem arbitrio delectis, et idoneis, sed necessitate oblatis. Solum enim neq; munitũ, neq; agrum circumadiacentẽ alendæ ciuitatis satis fertilem habet, neq; mortales ad habitandum abundè conuenientes. Qui enim aderãt, seorsum habitabãt, urbis ędificandæ mœnibus propinqui, nec Albanorum imperio subiecti. erant autem Collatia, Antennæ, Fidenæ, Lauinium, aliæq; huius generis urbes: tunc quidem oppidula; nunc autem uici, priuataq; quorundã ædificia, longe à Roma stad. xxx distantia. Intra quintum igitur & sextum lapidem (sic enim milia designabãtur) locus erat Festi appellatus, ubi Romani tunc terminus monstrabatur agri. Sacrorum præsules, & hîc & alijs in locis, perinde ac in finibus, eadem die sacrificium absoluunt, quod Ambaruale uocant. Orta igitur inter eos seditione, inter ædificanda mœnia, Remum occisum fuisse traditur. Vrbe deinde cõdita, Romulus mortales cõuenas aggregat, sacrũ quẽndã locũ Asylũ aperiẽs, inter collem & Capitolium: quò perfugientes finitimos, ciuitate donatos designat.

Eis cum adipiſci connubia nequiret, Neptuno conſecratum equeſtre uulgat certamen, quod & hac ipſa conficitur ætate. Conueni-entibus permultis, maxima ex parte Sabinis edicit, ut cælibes cuncti uirgines eò profectas rapiant. Rex ergo Curium T. Tatius iniuriam uindicaturus armis, in regni ſocietatem & ciuitatis cum Romulo conuenit. Cæſo autem per dolum Tatio Lauinij, ſolus non inuitis Quiritibus Romulus tenuit imperiũ. Poſt Romulum Numa Pompilius, T. Tatio conterraneus regnum ſuſcepit, ita iubentibus ſubditis. Hæc quidem urbis Romæ creatio eſt, quæ maximè fidẽ uendicat. Prior quædam ac fabuloſa altera, coloniam ex Arcadibus deductam ab Euandro eſſe commemorat. Huic enim hoſpitio iunctum Herculem, fama eſt Geryonis boues agitantem. Euander à Nicoſtrata matre, quæ uaticinandi notitia pollebat, intellexerat, in fatis eſſe, Herculem poſt conſummata certamina, deorum numero adſcitum iri. Quibus Herculi renuncia tis, ſacram ædem apertè poſuiſſe, & Græcani coritu immolaſſe, quem & hæc ætas Herculi ſeruat. Qua ex cauſa Cæcilius rerũ Romanarum ſcriptor ſignum ponit, Romam origine Græcam eſſe urbem, quod penes eam more patrio ſacrificium Græcum, Herculi dicatum exiſtat: & Romanus populus Euandri matrem nympharum unam exiſtimantes præcipuis uenerentur honoribus, trãſmutato pro Nicoſtrata, nomine, eam Carmentim appellantes. Itaque Latini, cum à primordio pauci eſſent, nec Romano ſubeſſent imperio, poſtea uirtutis admirationem obſtupeſcentes, & Romulo & cæteris dehinc regibus ſubiecti fuere omnes. Fuliſq; Aequis & Volſcis & Hernicis, priuſq; Rutulis & Aboriginibus, inſuper & Ræſis & Argyruſcis & Priuernatibus, cuncta iſtorum plaga Latinorum uocitata eſt. Volſcorum autem Pometiorum agri finitimi Latinis erant. Sic etiam oppidum eſt Epiola, quod Tarquinius Priſcus à fundamentis diruit. Aequorũ quoque Curibus uicinorum hic idem urbes direptas extinxit. Eius filius Volſcorum metropolin Sueſſam in poteſtatem redegit. Hernici uerò & Lauinio, & Albæ uicini erant, ac ipſi Romæ. Non longè autem diſtat Aricia, Tellenæ & Antium. Cæterùm Albani cum Romanis initio in unum conſpirabant, cum & Latini, & eiuſdẽ linguæ ſimul eſſent. utriq; uerò per ſe ſuũ obtinebant imperium.

ὧν γαμίας δὲ τούτοις οὐ τυγχάνων, ἐπιχω-
λάσας ὄνα ἀγῶνα ἱππικὸν τ ποσειδῶνι ἱε-
ρὸν τὸν καλούμενον ὠπτελούμβην. σωτελθόντων δὲ
πλέστων πολλῶν, ἐκέλευσε τὰς παρθένους ἁρ-
πάσαι τὰς ἀρίστας τοῖς δεομένοις γάμε.
μετιὼν ὁ τλὼ ὕβριν, μετὰ ὅπλων τίτ@ τὸ-
π@ ὁ βασιλεὺς τῶν κυρείτων ὠδὶ κοινωνίαν τ
ἀρχῆς & πολιτείας σωίβη πρὸς ῥωμύλον. δὸ
λοφονηθέντ@ δ' ὧν λαουινία τὸ τατίε, μό-
ν@ ἦρξεν ἑκὼν τῶν κυρείτων ὁ ῥωμύλος. μετὰ
δὲ ὄστερ διεδέξατο τλὼ ἀρχλὼ νομᾶς πομπί
λι@ πολίτης τ τατίε, παρ' ἑκόντων τῶν ἐκεί-
νων λαβών. αὕτη μ δὴ ἡ μάλιστα πισθομέ
νη τ ῥώμης κτίσις ὄδε. ἄλλη δέ τις πάτρα,
κὴ μυθώδης, ἀρκαδικλὼ λέγουσα χθιζὰ τλὼ
ἀκρικίαν ὑπ' ὀυάνδρου. τούτῳ δ' ὠξενωθῆ-
ναι τ ἡρακλέα, ἐλαύνοντα τὰς γηρυόνε βόε,
ὠυθόμενον δὲ φ μικρὸς νικοστράτης τὸν θῦσ
δρον, ἐᾶν δ' αὐτλὼ μαντικῆς ἐμπειρον, ὅτι τῷ
ἡρακλεῖ πεπρωμένον ἐῶ τελυτήσαντ@ τῶν
ἄθλων, θεῶ χθιζὰ, φράσαι τε πῶς τὸν ἡ-
ρακλέα ταῦτα, & τέμενο@ αὐαδεῖξαι, καὶ
θῦσαι θυσίαν ἑλληνικλὼ, ὧν καὶ νῦν ἔτι φυ-
λάττεσθαι τοῦ ἡρακλεῖ. καὶ ὁ κικίλι@ ὁ τῶν
ῥωμαίων συγγραφεὺς, ὧδε τίθεται σημεῖον,
τὸ ἑλληνικὸν ἐᾶν κτίσμα τλὼ ῥώμλω, τὸ παρ'
αὐτῇ τλὼ πάτριον θυσίαν, ἑλληνικλὼ ἐᾶν τῷ
ἡρακλεῖ· καὶ τλὼ μητρόα δὲ τῶν ὀυάνδρου, τ
μῶσι ῥωμαῖοι, μίαν τῶν νυμφῶν ἐᾶν νομίσαν-
τ@, καρμλὼ τὴν μετονομαθεῖσαν. οἱ δ' ὠῶ
λατῖνοι καταρχὰς μ ἦσαν ὀλίγοι, ὑφ' οἷς πάν
ους οὐ πῶς εἶχον ῥωμαίοις. ὕστερον δὲ κατ-
πλαγχθέντ@ τλὼ ἀρετλὼ τῶν τε ῥωμύλου, καὶ
τῶν μετ' ἐκεῖνον βασιλέων, ὑπήκοοι πάντ@
ὑπῆρξαν. καταλυθέντων δὲ τῶν τε ἀκούων,
καὶ τῶν οὐόλσκων, καὶ ὀρνίκων, ἐπὶ δὲ πρότ
ερον ῥούτυλον τε τὴν ἀδεσγίνων, πῶς δὲ πό
τοις ῥαικῶν, καὶ ἀργυρούσκων δέ τινων, καὶ
πρεφερνῶν, ἃ τούτων χώρα λατίνη πῶσα γέ
γουται πᾶσα. ἦν δὲ τῶν οὐόλσκων τῶν πωμε
τίων γνώτιμον τὸ δίον, ὅμορον τοῖς λατίνοις.
καὶ πόλις ἐπίολα, ὧν κατέσκαψε ταρκύ
νι@ πρίσκος. αἰνῶοι δὲ γειτονοῦντες μᾶλ
λον τοῖς κυρείτοις, ἢ τούτῳ δ' ἐκείν@ τὰς
πόλεις ἀφεπόρθησαν. ὁ δ' ὑὸς αὐτὸ τλὼ οὐ-
ετσιαν ἔλε τλὼ μητρόπολιν τῶν οὐόλσκων.
ὀρνικοὶ δ' πλησίον ὤκουν τῶν τε λαουινίων &
τῆ ἄλβα, καὶ αὐτῆ τῆ ῥώμη, οὐκ ἄπωθεν δ'
οὐδ' ἀρικία, καὶ τελλῆναι, καὶ αὖπον, ἄλβα
νοὶ μ καταρχὰς μὲν ὁμονόουν τοῖς ῥωμαίοις,
ὁμόγλωσσοί τε ὄντες, καὶ λατῖνοι. βασιλευό
μενοι δ' ἑκάτεροι χωρὶς ἐτύγχανον, οὐδενὶ
δ' ἧττον ἐπιγαμίαι τε ἦσαν πῶς ἀλλήλους.

καὶ ἱερὰ κοινὰ τὰ γ ἄλβα, καὶ ἄλλα δίκαια
πολιτικά. ὕστερον δὲ πολέμου συσαύτ@, ἡ
μὲν ἄλβα κατεσκάφη, πλὼ τοῦ ἱεροῦ. οἱ δ'
ἀλβανοὶ πολῖται ῥωμαίων ἐκείθησαν. καὶ
τῶν ἄλλων δὲ τῶν πολοίκων πόλεων, αἱ μὲν
ἀνῃρέθησαν, αἱ δὲ ἐταπεινώθησαν ἀπειθοῦ-
σαι, τινὲς δὲ καὶ ηὐξήθησαν ὑπὸ τλὼ ὄὐνοι-
αν. νυνὶ μὲν οὖν ἡ παραλία μέχρι πόλεως
σινουέσσης ἀπὸ τῶν ὠστίων λατίνη καλεῖται.
πρότερον δὲ μέχρι τοῦ κιρκαίου οὐ μόνον ἐ-
κάκει τλὼ ἐπίδοσιν, καὶ τλὼ μεσογαίαις
δὲ πρότερον μὲν οὐ πολλὼ, ὕστερον δὲ καὶ
μέχρι καμπανίας δίετεινε, καὶ σαννιτῶν,
καὶ πελιγνῶν, καὶ ἄλλων τῶν ἀπογόνων
κατοικούντων. ἅπασα δ' ὄὐν οὐλαίμων
καὶ παμφόρ@, πλὼ ὀλίγων χωρίων τῶν κα
τὰ τλὼ παραλίαν, ὅσα ἑλώδη καὶ νοσερὰ,
οἷα τὰ τῶν ἀρδεατῶν, καὶ μεταξὺ αὐτίου,
καὶ λαουινίου, μέχρι πωμεντίου, καί τινων
δ σπετλίνης χωρίων, ἡ δ' πρὸ ταρρακίναν,
καὶ τὸ κιρκαῖον, ἤ εἴ τινα ὀρεινὰ καὶ πετρώ-
δη, καὶ ταῦτα δ' οὐ τελέως ἀργὰ, ουδ' ἄ-
χρηστα, ἀλλὰ νομὰς παρέχει δασυλεῖς ἢ ὕ-
λλω, ἢ καρπούς τινας ἐλαίους, ἢ πετραί-
ους. τὸ δὲ καίνουβον ἑλῶδές ὄν, ὀὐοινο-
τάτλω ἀμπέλων τρέφει, τλὼ δίγνδρίτην. πό
λεις δ' ὠῶ θαλάττη μὲν εἰσὶ τῶν λατίνων,
τὰ πρῶτα, πόλις ἀλίμων@ δὰ τλὼ πρό-
χωσιν, ὧν ὁ τίβρις παρασκευάζει, πληρού-
μεν@ ἐκ πολλῶν ποταμῶν. παρακινδύ-
νως μὲν οὖν δείζοντα μετέωρα γ ὄδ' σάλ
λω, τὰ ναυκλήρια, ὁ μέν τοι λυσιτελὲς νι-
κᾶ. καὶ γὰρ ἡ τῶν ἐπωρετικῶν σκαφῶν ὀὐ-
πολία, τῶν ἐκδεχομένων τὰ φορτία, καὶ
ἀντιφορτιζόντων, ταχὺ ποιεῖ τὸν ἀπό-
πλουν, πρὶν ἢ τὸν ποταμοῦ ἅψασθαι, καὶ μέ-
ρους ἀφικνουμένου@, εἰσπλεῖ καὶ ἀνάγε-
ται μέχρι δ ῥώμης, σταδίους ρξ. κτίσμα δ'
ὄδι τὰ ὠστία ἄγκου μαρίου, αὕτη μὲν ἡ πό-
λις τοιαύτη. ἑξῆς δ' ὄδὶν αὖπον, ἀλίμων@
καὶ αὐτὴ πόλις. ἵδρυται δ' ὠδὶ πέτρας.
διέχει δὲ τῶν ὠστίων πορὶ σ ξ σταδίους. νυ-
νὶ μὲν οὖν ἀνῆται τοῖς ἡγεμόσιν, εἰς σχο-
λὴν καὶ ἄνεσιν τῶν πολιτικῶν, ὅτε λάβοι
ν καιρὸν, καὶ δὰ ὅλου κατοικοδόμηται πο
λυτελεῖς οἰκήσεις γ τῇ πόλει συχνὰς, πῶς
τὰς τοιαύτας ὠφελημίας. καὶ πρότερον
δὲ ναῦς ἐκέκτητο, καὶ ἐκοινώνουν τῶν
λῃστρίων τοῖς τυρρήνοις, καί πρ ἦσαν
τοῖς ῥωμαίοις ὑπακούοντες. διόπερ καὶ
ἀλέξανδρ@ πρότερον ἐγκαλῶν ἐπέσεμ-
λε, καὶ δημήτρι@ ὕστερον τοὺς ἄλλους
τῶν λῃστῶν ἀναπέμπων τοῖς ῥωμαίοις,

Nec minus tamen connubia, ſacraq; communia erant, & reliqua iura ciuilia. Poſteriori deinde tempore, conflato inter eos bello, Alba diruta eſt, templo dũtaxat excepto. Albani uerò Ro. ciuitate donati ſunt. Aliq; uerò circunſtãtes ciuitates, partim deletæ: partim cũ rebelles eſſent, depreſſæ ſunt: nonnullæ pro Romanorum amicitia in ampliorem ſtatum floruere. Nunc quidem maritima ipſa ad urbem uſq; Sinueſſam, ab Oſtia, Latina dicitur. Antea quippe uſq; Circeium extendebatur, & in mediterraneam quidem prius, non ſanè multa. Poſtea uerò uſq; in Campaniam & Samniũ, & Pelignos, & alios incolas Apennini porrecta eſt, tota opulentiſſima & fertiliſſima, præter litoralia pauca, quę paluſtria ſunt atque morboſa, ueluti Ardeates, & qui inter Antium Lauiniumq; uſq; Pometiam, & Setinæ quædam loca, & Tarracinam atq; Circeium, & ſi qua montana & petroſa ſunt, quę tamen ipſa neque omnino inculta, uel infructuoſa ſunt, ſed lęta pabula præſtant, uel materiam uel paluſtres montanosq; prouentus. Cęcubum quidem licet paludibus adiaceat, uineta tamen uini feraciſſima præcipuis enutrit arboribus. Extant autem maritimæ Latinorum urbes, Oſtia importuoſa quidem propter limum, quem Tiberis multis refertus amnibus aggregat. Non paruo igitur diſcrimine agitata ſalo ſtant in anchoris nauigia. Attamen uincit utilitas, nempe miniſtrantium copia ſcapharum, quibus eximuntur & imponuntur onera, impigram efficit nauigandi facultatem, antequàm flumen attingant. Sunt & ex parte leuatis oneribus, amnem intrant, & penes Romam ſtad. C & LXXXX aduerſa producuntur aqua. Oſtiam, quæ tale oppidum, eſt Ancus Marcus condidit. Dehinc Antium eſt, & ipſa quidem portu carens ciuitas, ſita eſt in rupe, longè ab Oſtia ad ſtadia CC & LX. Nunc ad otium rerumq; urbanarum uacationem principibus conceſſa eſt, ubi tempus nacti ſunt. Quocirca frequentes & quidem magnificæ in ea urbe ad huiuſcemodi perigrinationes, ædificatæ ſunt ædes. Superioribus annis naues habebant, quibus cum Etruſcis latrocinandi ſocietatem ineibant, licet iam Romano ſubiecti imperio. Eas ob cauſas & Alexander antea, & Demetrius poſtea, miſsis qui prædones in poteſtatem redigerent, eos Romanis reddidit, incuſatione ſimul adiuncta:

gratis quidem, inquiens, eis se donare corpora, propter antiquam cum Græcis necessitudinem. indignum autem esse, ipsos uiros qui regnum Italiæ uendicarent, latrocinia simul emittere. Cumq; in foro Castoris & Pollucis templũ ædificatũ tãtis uenerent honoribus, quos uniuersi conseruatores appellant, ipsos qui Græciam illorum patriam populentur immittere. Romani deinde illos ab eius generis exercitatione represserunt. In harum urbium medio locatum est Lauinium, Latino nomini commune Veneris templum habẽs. Eius curam à maioribus acceptam, Ardeates tuentur. Inde Laurentum. super hęc extat Ardea, Rutulorum colonia stad. LXX à mari distans. cui propinqua est Veneris ędes, ubi Latinorum celebritas est atq; conuentus. Populantibus uerò loca Samnitibus, uetustissimorum reliqua extant oppidorum uestigia illustria sanè propter aduentantem eódem Aeneam, & eius sacra ex illa tẽpestate posteris cõmendata. Post Antium Circęium est stad. CC distans & LXXXX mõs mari & paludibus instar insulæ, quem copiosis germinare radicibus fama est, ob ea fortasse quæ Circæ conueniẽia fabulæ uulgant. Habet etiã Castellum, & Circes sacellum, & Mineruæ aram. Monstrant autem & quandam Vlyssis pateram. In medio'que Storas est fluuius, & prope illum Hyphormus, dehinc contiguum litus, portubus destitutum, uicinus tantummodo Circæio perexiguus partes adiacet. In mediterranea uerò Pometius ager imminet. huic proximi Ausonij prius incolebant, qui quidẽ & Campaniã tenebant. Post eos Osci, qui & ipsi Cãpaniæ partem obtinebant. Hoc aũt tempore cũcta usq; Sinuessam Latini tenẽt, ut diximus. Quippiã uerò Oscis & Ausoniæ gẽti propriũ obtigit. nam cũ Oscorũ gens defecerit, eorũ lingua Romanis salua manet, ut more quodã patrio scripta poetica in scenicũ certamen perueniant, histriones q; pronuncient. Cæterũ cum Ausonij mare Siculum ne semel quidem incoluerint, Siculum tamẽ pelagus Ausonium appellatur. Deinceps Circæio proxima intra stad. C Taracina est, antea Trachina, id est aspera uocata ex eo quod ei obtigit. eidẽq; obiecta palus ingẽs est, quã duo amnes efficiũt, è quib. maiorem Auphidum appellant. Hoc in loco mari adiungitur Appia uia, strata à Roma usq; Brundusium, ac plurimum peragrata. è maritimis urbibus hę solum attingũt, Taracina,

χαείζεσθαι μὲν αὐτοῖς, ἔφη, τὰ σώματα δι' τὴν πρὸς τοὺς ἕλληνας συγγένειαν. οὐκ ἀξιοῦσι δὲ τοὺς αὐτοὺς ἄνδρας, στρατηγεῖν τε ἅμα τῆς ἰταλίας, καὶ λῃστήρια ἐκπέμπειν. καὶ γὰρ μὴν τὴν ἀγορᾶς διοσκούρων ἱδρυσαμένους τιμᾶν, οὓς καὶ τοὺς σωτῆρας ὀνομάζουσιν. εἰς δὲ τὴν ἑλλάδα πέμπειν τοὺς τῶν ἐκείνων παῖδας λεηλατήσοντας. ἔπαυσαν δ' αὐτοὺς ῥωμαῖοι τῆς τοιαύτης ὠμότητος. ἀνὰ μέσον δὲ τούτων τῆς πόλεως, ἐστὶ τὸ λαουίνιον, ἔχον κοινὸν τῶν λατίνων ἱδρυμα ἀφροδίτης. ὧν μελλόντων σὺν αὐτοῖς στρατεύειν ἀπὸ τῶν πόλεων, ἐστὶ καὶ ταύτης πλησίον ἀφροδίσιον, ὅπου πανηγυρίζουσι λατῖνοι. σαννῖται δ' ἐπόρθησαν τοὺς τόπους, καὶ λείπεται μὲν ἴχνη πόλεως, ἔδοξε δὲ δι' τὴν αἰνείου γένεσιν ὠφελιμώτατον, καὶ τὰς ἱεροποιΐας ὑπ' ἐκείνων τῶν χρόνων παραδεδόσθαι φασί. μετὰ δὲ ἄντιον κυρηκαῖον ὄρος, ἐν ᾧ καὶ ἡ σατῖνοις, ὄρος ὑπερκείμενον θαλάττης τε, καὶ ἕλεσι. φασὶ δὲ καὶ πολυειζον εἶναι, τάχα δι' μύθων δι' πρὸς τὴν κίρκης συνοικειοῦσθαι. ἔχει δὲ πολίχνιον καὶ κίρκης, καὶ ἱερὸν, ἀβλώσας βωμόν. λέγονται δὲ καὶ ὀδυσσέα τινὰ φασὶν ὀδυσσείως. μεταξὺ δὲ ὄ, τε σόρας ποταμὸς, καὶ ἐπ' αὐτῷ φορμός. ἔπειτα πρόσχωμα αἰγιαλὸς ἀλίμενος, πρὸς αὐ δι' μόνον δι' κιρκαίῳ λιμένα ἔχον. ὑπόκειται δ' γὰρ τῇ μεσογαίᾳ τὸ πωμήτιον πεδίον. τῷ δὲ συνεχῆ ταύτῃ πρότερον αὖσονες ᾤκουν, οἳ πρὸ καὶ τῶν καμπανίαν εἶχον. μετὰ δὲ τούτους ὄσκοι. καὶ τούτοις δὲ μετῷκησε δι' καμπανίας, νῦν δ' ἅπαντα λατίνων ὄντι μέχρι σινοέσσης, ὡς ἔπος. ἴδιον δέ τι τοῖς ὄσκοις, καὶ τὸ δι' αὐσονίων ἔθνει συμβεβηκε. τῶν μὲν γὰρ ὄσκων ἐκλελοιπότων, ἡ διάλεκτος μένει παρὰ τοῖς ῥωμαίοις, ὥστε καὶ ποιήματα σκωπτικὰ δρᾶσθαι, κατά τινα ἀγῶνα πάτριον, καὶ μιμολογεῖσθαι. τῶν δ' αὐσονίων οὐδ' ἅπαξ οἰκησάντων ὧν τῇ σικελικῇ θαλάττῃ, τὸ πέλαγος ὅμως αὐσόνιον καλεῖται. ἑξῆς δ' ἑκατὸν σταδίοις δι' κιρκαίῳ ταρακίνα ὄρος, τραχινὴ καλουμένη πρότερον ἀφ' τοῦ συμβεβηκότος. πρόκειται δὲ αὐτοῖς μέγα ἕλος, ὃ ποιοῦσι δύο ποταμοί. καλεῖται δ' ὁ μείζων αὔφιδος. ἐν τούτῳ δὲ σωπάτρῃ τῇ θαλάττῃ πρῶτον ἡ ἀππία ὁδός, ἐστρωμένη μὲν ἀφ' ῥώμης μέχρι βρεντησίου, πλεῖον δ' ὁδὸν μένη. τῶν δ' ὧν θαλάττῃ πόλεων τούτων ἐφαπτομένων μόνον, δι' τε ταρακίνης, καὶ τῆς

καὶ τῆς ἐφεξῆς, φορμίων Μ, κὴ μιντούρνης, ἣ σινουέσσης. καὶ τῆς ἐσχάτης, ταράντος τε καὶ βρεντησίου. πλησίον δ' τὸ ταρρακινῆς βαθύζον τι ὧν δι' ῥώμης, παραβέβληται τῇ ὁδῷ τῇ ἀππίᾳ διώρυξ ὧν πολλὸς τόπους πληρομένη τοῖς ἑλείοις τε καὶ τοῖς ποταμίοις ὕδασι, πλεῖται δὲ μάλιστα νύκτωρ, ὥστ' ἐμβάντας ἐφ' ἑαυτῶν ἐκβαίνειν πρωΐας, καὶ βαδίζειν τὸ λοιπὸν τῇ ὁδῷ τῇ ἀππίᾳ. ἀλλὰ καὶ μεθ' ἡμέραν ῥυμουλκεῖται δι' ἡμιόνων. ἐξῆς δ' φορμία λακωνικὸν κτίσμα ὄντι, ὁρμίαι λεγόμενον πρότερον δι' τὸ ὄρμον. καὶ γὰρ μεταξὺ δ' κόλπου ἐκεῖνοι καϊάτταν ὠνόμαζαν. τὰ γὰρ κοῖλα πάντα καϊάτας οἱ λάκωνες προσαγορεύουσιν. φῶσι δ' ἐπώνυμον τ αἰνείου τροφοῦ γενέσθαι κόλπον φασίν. ἔχει δὲ μῆκος σταδίων ἐξ ἀρξάμενον ἀπὸ τ ταρρακίνης, μέχρι τ ἄκρας τ ὁμωνύμου. αὖ ἐωγε τ' φύτοῦθεν ταινίαλακα ὑπορμεγέθη, κατοικίας μεγάλας, καὶ πολυτελῶς δεδεγμένα. φύτοῦθεν δ' ὧν τὰς φορμίας τε παράκοντα. ταύτης δ' αὖ μέσον εἰσί, καὶ σινουέσσης αἱ μιντοῦρναι, σταδίους ἑκατέρας διέχουσαι πόδι π'. δι' ἃς δὴ ὄρις ποταμὸς, κλεωνὶς δ' ἐκαλεῖτο πρότερον. φέρεται δ' ἀνωθεν ἐκ τῶν ἀπεννίνων ὀρῶν, καὶ τ ἰουσίνης παρὰ φρεγέλλας κώμην, πρότερον δ' ἣν πόλις φύδξ. ἐκπίπτει δ' εἰς ἄλσος ἱερὸν τιμώμενον πολιτῶς ὑπὸ τῶν φυνεσίων ὑποκειμένον τῇ πόλει. δι' δὲ ταπηλαίων φύψει μάλιστα πρόκεινται δύο νῆσοι τανηλάγιαι, ταναδαεῖα τε καὶ ταυτία, μικραὶ μὲν, οἰκούμεναι δὲ καλῶς, οὐ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων διέχουσαι, τ ἠπείρου δὲν ὧν σ. ἔχεται δὲ τοῦ καϊάτου κόλπου τὸ κέκρυφον, τοῦτον δὲ φωῦσθι, πόλις φῶ δι' ὁδῷ τῇ ἀππίᾳ κειμένη. ταύτου δ' εἰσὶν οἱ τόποι ὄροι, σφόδρα δύσνοι. ὁ δὴ κέκρυφος φὴ ὁ φωυσλανός, ὁ σκιπίων, δι' διανομασμένων εἰσί, καθάπερ καὶ ὁ φάλερνος, καὶ ὁ ἄλβανος, φὴ ὁ σαγαύνος. ἡ δὲ συνούεσσα φῶ σταύοις κόλπῳ ἱδρυται, ἀφ' οὗ φὴ τοὔνομα. σῖνος γὰρ ὁ κόλπος πλησίον. ἔστι δ' αὐτῇ θορμὰ λουβρὰ κάλλιστα ποιοῦντα πρὸς νόσους φίας. αὖται μὲν αἱ ὧν θαλάττῃ δι' τὰς λατίνων πόλεις. φῶ δὲ τῇ μεσογαίᾳ, πρώτη μὲν ὑπὲρ δι' ὠστίων ὄντι ἡ ῥώμη, καὶ μόνη γε ὧν δι' τιβέρι κεῖται. πείσῃ δ' ὅτι πρὸς ἀνάγκην οὐ πρὸς αἵρεσιν ἔκτισαι, εἴρηται. πολὺ δὲ τέρον δ' ὅτι οὐδ' οἱ μετὰ ταῦτα προσκτίσαντές τινα μοῖραν, κύριοι τοῦ βελτίονος ἦσαν, ἀλλ' ἐβούλοντο τοῖς προϋπάρχουσιν. οἱ μὲν γε πρῶτοι τὸ καπιτώλιον καὶ τὸ παλάτιον, ἣν δὲ κινδύνου λόφον ἐτείχισαν, ὃς νῦν οὕτως ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν ἐξωθεν,

& quæ deinceps Formię, Minturnæ, Sinuessa, & extrema Tarentum & Brundusium. Pene s Taracinã uerò Romam iter facienti, fossa ad Appiam uiam apponitur, & quidẽ multis in locis, quam & palustres & fluuiatiles implent aquæ. Per eam nocturna maximè fit nauigatio, ut qui primis inscendant tenebris, oriente sole egressi, uiæ Appiæ reliquum euadãt, & interdiu trahentibus mulis remulco perambulẽt. Subinde Formię, quos cõdidere Lacones, quas prius Hormias à stationis, id est hormi bonitate appellabant. In medio positum sinum illi Caietam nominarunt. curua enim omnia Caiattas appellauere Lacones. Plerique sinum ipsum ex Aeneæ nutrice cognomen dixisse ferunt. Stad. autem centũ longitudinem habet, à Taracina usq; in eiusdem nominis promontorium inchoans. Ingentes hîc speluncæ panduntur, domicilia magna sumptuosaq; cõtinẽtes. Hoc ex loco Formios usq; stad. sunt CCCC. Inter hanc & Sinuessam Minturnę sunt, utrinq; ad stad. LXXX distantes. Interfluit autẽ Eris amnis, quem antea Cleanin uocauere, labiturq; supernè de Apenninis collibus, & agro Vestino, præter uicum Fregellas, clarissimam olim urbem. Excurrit autem in Lucũ sacrum, quem magnis honoribus Minturnenses celebrãt, oppido incumbentem. In ipso spelunca rũ prospectu iacent insulæ, quæ procul in pelago *Pandaria & Pantia, exiguę quidẽ, cę terùm habitaculis frequentes, inter se non admodum disiunctæ, uerùm à litore stadijs CCL semotæ. Sinui Caietano contiguũ est Cæcubum, cui adiecit urbs Fundi in Appia uia. Tota hæc ora, præcipua adeò uina generat, uerùm Cæcubum & Fundanum & Setinum, sicuti Falernum & Albanum & Sataganum, inter nobilia numeratur. Sinuessa in Setano sita est sinu, à quo nomen uendicat. Ei proximæ calidæ sunt balneæ ad ægritudines quasdam accommodatissimæ. Hæ quidem urbes Latinorum maritimę. At prima supra Ostiam in mediterranea Roma est, & sola super Tiberim iacet, de qua iam dictum est, eam non delectu, sed necessitate cõditam esse. Addamus & illud, qui etiam deinde ædificia, quadam ex parte addiderũt, non sanè potiora sua in potestate habuere, uerùm iactis antea fundamenis seruierunt. Prisci nanq; Capitolium & palatium, collem'que Quirinalem, sic muniere muris, ut uenientibus aliunde, exterius facilis foret ascensu.

*Pãdataria Plin. & Sueton.

Adeò

Adeò ut T. Tatius primo aduētās incurſu, locorū potitus ſit, cū raptarū uirginū ulciſceretē iniuriā. Ancus etiā Marcus montē Cæliū & Auētinū et iacentē inter hos campū aſſumēs, inuicē diſiūctos, & ab aliis antè muro cinctis ædificijs, urgente neceſsitate prioribus copulauit. Colles enim adeò munitos extra muros permittere, qui incūbētia ſupernè caſtella cuperēt, nequaq; rectè ſe habebat, totum etiāex plere circuitū, uſq; in Quirinalē minimè ualuit. Quē quidē locorū defectū Seruius redarguit. nā ſuppleuit ipſe, adiecto Eſquilino colle, & Viminali. Ea uerò loca aduentantib. hoſtib. leuiter captari poterāt. Quocirca profundiore exterius ducta foſſa, & accepto ſolo, ſtad. VI aggerē porrexerūt, ſuper foſſæ ſupercilio interiore: murūq; cū turribus, è Collina porta, uſq; ad Eſquilinā impoſuerūt. In aggere autē medio tertia eſt porta, eiuſdē nominis cum colle Viminali. Vrbis igitē ipſius munimentū aliis indigens munimētis, huius generis eſt. Priſcos ſanè illos eandem & de ſeipſis & de poſteris cogitationē ſuſcepiſſe arbitror. Quoniā nō à locorū munitionibus, ſed ab armis, innataq; uirtute, tutelā & cæterarū rerū facultatē habere Romanorū erat. Nō uiri ſquidem mœnia, ſed uiros mœnib. propugnacula fore putabāt. Cum igitē ſolū ipſum in circuitu bonū, ac permultū eſſet initio, urbis aūt ſedes ad hoſtiles facile patēret incurſus, nulla profectò ſors locorū beata futura fuit. Cūq; uirtute atq; labore terrā propriam uendicaſſent, quidā bonorum curſus affluxiſſe uiſus eſt, qui omnem naturę bonitatē antecelleret. quam ob cauſam adeò ciuitas creuit, ut cùm commeatu, tum lignis & lapidibus ad ædificia perduret, quę ſine fine factitāt, cum tot caſus, tot incendia, tot permutationes incidāt, nullo deficientes tēpore. Nam permutatæ ędificiorū figuræ, ſpontanei quidam caſus exiſtunt, cum alius alia ex aliis trāſponit, & ędificium ex ædificio pro cupiditate nouat. Quas quidē ad res, & ipſa metallorū copia & materia, & deuectantes amnes, mirificā quandam præſtant abundantiam. Primus quidem Anio ex Alba decurrens, præter Latinā Marſorum urbem, & propinquum illi campum quouſque Tiberim intret. inde Nar, & Tenas, & alij, qui per Vmbriam labuntur fluuij, eidem miſcentur Tiberi. Verùm per Tuſciam, agrumq; Cluſinum Cleanis. Auguſtus igitur Cæſar, ad urbanos eius generis defectus, præcipuam curam adhibuit, inſtitutis è

ὥστ' ἀξ ἐφόδου τύπος πάπος ἕλῳ ἐπελθὼν, λώϊνα μετὴ τῆ πᾶν ἀρπαγεισῶν πυθόμενος ὑπ βερίν. ἄγκός τε μάρκος πᾶσλαβὼν τὸ κέλλιον ὄρος, καὶ τὸ ἀβγυτῖνον ὄρος, καὶ τὸ μεταξὺ ζυγὸν πεδίον, διατειχίσμασι, καὶ τὸ ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἀπὸ τῆ πᾶν πᾶν τειχισμένων, πᾶσέθηκεν ἀναγκαίως. οὔτε γὰρ οὕτως ὀρυμνοὺς λόφους ἐξω τείχους ἐᾶσαι πᾶσι βουλομένοις ὠκοδομῆσαι, καλῶς ἔχον, οὐθ' ὅλον ἐκπληρῶσαι τὸν περίβολον ἴσχυσε τὸ μέχρι τῦ κυιρίνου. ἤλεγξε δὲ τὸ ρούιον τὸ ἔκλειψιν· αὐξηθέντες γὰρ πολλοὶ τὸν τε ἐσκυλίνον λόφον, καὶ τὸν οὐιμινάλιον. καὶ ταῦτα δ' οὐκ ἀφορία τοῖς ἔξωθεν ὄσι διὸ πορ τάφρου βαθεῖαν ὀρύξαντες, εἰς ὀγδοήκοντα ἐκλείξαν τὸ γλῦ, καὶ ἀξέτειναν ὅσον ἑξακόσιον χῶμα ὑπὸ τῇ γῇ τὸν ὀφρύι δ τάφρου, καὶ ἐπέβαλον τεῖχος καὶ πύργους ἀπὸ τ κολίνας πύλης, μέχρι τ ἐσκυλίνας. ὑπὸ μέσῳ δ χώματι, τρίτη ὅδε πύλη ὁμώνυμος δ οὐιμινάλι λόφου. τὸ μὲν δ ὄρυμα τοιοῦτον τὸ δ πόλεως, ὀρυμάτων ἑτέρων διόρυξι. καί μοι δοκοῦσιν οἱ πρῶτοι τὸν αὐτὸν λαβεῖν λογισμὸν πρί τε σφῶν αὐτ, καὶ πρὸ τῶν ἔπειτα ρομ. διότι ῥωμαίοις πᾶσιν οὐκ ἀπ τ ὁρμάτων, ἀλλ' ἀπ τ ὅπλων καὶ δ οἰκείας ἀρετ ἔχειν τ ἀσφάλειαν, καὶ τῶν ἄλλων εὐπορίαν, πᾶβλήματα νομίζοντας ἀ τὰ τείχη πᾶσιν ῥάσιν, ἀλλ' οὐκ ἄνδρας ἓξ τείχεσι. καταχὰς μὲν δ ἀλλοβίας τ κύκλῳ χώρας ἔσης ἀγαθῆς τε καὶ πολλῆς, τὸ δ' τ πόλεως ἐλάφρως δ ἐπιχειρήσειν, ὁ μακαριωτάτων οὐδὲν ἂν τοπικὸν δ κλήρωμα. τῇ δ' ἀρετῇ καὶ δ πόνῳ τ χώρας οἰκείας γυμνασθείς ἐφάνη σωφρονέστερος ἀγαθῶν ἅπασαν δ ὑφείαν. ὑποβάλλεσθαι δ' ἂν ἀπ ταῦτα πᾶσι τοῦτον αὐξηθῆσαι ἡ πόλις ἀπ τέχνῃ, ὅδε μ τροφῇ, ὅδε δ ξύλοις, καὶ λίθοις πᾶς τὰς οἰκοδομίας, ἃς ἀσφαλέστατα ποιοῦσιν αἱ συμπτώσεις καὶ ἐμπρήσεις, καὶ μεταπράσεις, ἀπ' ἀλλήλων δ καὶ γὰρ μεταπράσεις, ἐνούσιοί τινες συμπτώσεις εἰσί, καταβαλόντων καὶ αὐτοὶ οἰκοδομούντων πᾶς τὰς ὠφελείας ἑτέρα δ ἑτέρων. πρὸς τούτ δ', τό, τε τ μετάλλων πλῆθος, καὶ ἡ ὕλη, ἃ οἱ καταφερόμενοι ποταμοὶ, θαυμασίως παρέχουσι τ ὑποχορηγίαν. πρῶτος μ αὐίων, δ' ἄλβας ῥέων δ πρὸς μαρσοῖς λατίνης πόλεως, ἃ δ' ἀπ τοῦ ὑπ' αὐτῇ πεδίου μέχρι δ πρὸς τὴν τίβεριν συμβολῆς. ἔπειθ' ὁ νὰς, καὶ ὁ τρῶας, οἱ δ' δ εἰς τ αὐτ καταφερόμενοι ποταμοὶ τὴν τίβεριν. δ' ὁ τυρρηνίας καὶ δ κλουσίνης, ὁ κλέανις. ἐπεμελήθη μ σωτὸς ὁ σεβαστὸς καῖσαρ, τῶν τοιούτων ἐλαττωμάτων τ πόλεως, πρὸς μ τὰς ἐμπρήσεις, συστήσας

στρατιωτικὸν ἐκ τῶν ἀπελευθέρων τὸ βοηθῆσον. πρὸς δὲ τὰς συμπτώσεις τὰ ὕψη τῶν οἰκοδομημάτων διεμέτρησε, καὶ κωλύσας ὑπαίθρου πᾶσι τὸ πλῆθος ὑπερβαίνειν ἑβδομήκοντα πᾶχεις, ὧν πλείστων ἐποιήσατο μνήμην ἀγρίππας, πολλοῖς καὶ ἄλλοις ἀναθήμασι κοσμήσας τὴν πόλιν. ὡς δ' εἰπεῖν οἱ παλαιοὶ μὲν τὸ κάλλος τῆς ῥώμης ὀλιγόρουν, πρὸς ἄλλοις μείζοσι καὶ ἀναγκαιοτέροις ὄντες. οἱ δ' ὕστερον καὶ μάλιστα οἱ νεῦ καθ' ἡμᾶς, οὐ δὲ τούτου καθυστέρησαν, ἀλλ' ἀναθημάτων πολλῶν, καὶ καλῶν ἐπλήρωσαν τὴν πόλιν. καὶ γὰρ πομπηῖος, καὶ ὁ θεὸς καῖσαρ, καὶ ὁ σεβαστὸς, καὶ οἱ τούτου παῖδες, καὶ οἱ φίλοι, καὶ ἡ γυνὴ, καὶ ἡ ἀδελφὴ, πᾶσαν ὑπερεβάλοντο φυσιλλᾶ, καὶ παπύλιος εἰς τὰς κατασκευάς. τούτῳ δὲ τὰ πλεῖστα, ὁ μαρκῖος ἔχει κάμπος, πρὸς τῇ φύσει πολλαβὼν καὶ ἐκ τῆς περιουσίας κόσμου. καὶ γὰρ τὸ μεγέθος τοῦ περιδίου θαυμασίου ἅμα, καὶ τὰς ἀρματοδρομίας, καὶ τὴν ἄλλην ἱππασίαν, ἀκώλυτον παρέχων τοσοῦτο πλήθει, τῶν σφαίρας, καὶ κίρκον, καὶ παλαίστρας γυμναζομένων, καὶ τὰ ποδικείμενα ὄργανα, καὶ τὸ ὁλόφωτον πάσχον δι' ὅλου τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ ῥείθρου σκιαγραφικὴν ὄψιν ὑπολαμβάνειν, ὑπαπάλλακτον παρέχουσι τὴν θέαν.

Libertinorum numero militibus, qui aduerſus incendia ferrent opem. Contra ruinas uerò nouorum altitudines ędificiorū depoſuit: & ne quis ſupra pedes ſeptuaginta ſublimius ædificaret, inhibuit in publicarū uicinitate uiarum. Attamen niſi & metalla, & materia, & portorium rectè inſtitutum obſiſteret, rectè introducta præceptio defeciſſet. Hos quidem proſperos rerum euentus ipſa regionis natura præbet. Adiecit ei Romanus populus quicquid ex prouidentia conſultandum erat. Nam cum in condendis ædificijs Græci acuti maximè, ac ſolertes fuiſſe uideant, cum pulchritudinem & munimentum ingenioſe proſpicerent, portuſq; & agri feracitatem, hi ea maximè animaduerterunt, quæ illi paruiſſe cerunt, ſtrata uidelicet uiarum, aquæ ductus, cloacas, quibus ciuitatis ſordes in Tiberim eluerentur. Cernere licet ſtratas in agro uias, exciſis ad hæc collibus, exaggeratis uallibus, unde nauigiorum onera plauſtris exciperentur. Cloacę duro cameratæ lapide, peruias carris ſtramentorum ſemitas reliquerūt. Tanta autem per aqueductus aquarum ubertas influit, ut per urbem, atq; cloacas amnes inundare uideantur, & uniuerſæ propemodum ædes ſubterraneos meatus, ſiphones ac fiſtulas uenoſas habeant. Quorum accuratiſſimam diligentiam M. Agrippa egit, qui urbem pluribus aliis monumentis adornauit. Vt autem ſic dixerim, ueteres illi Romani urbis pulchritudinem contemnere, cum maioribus magisq; neceſſarijs animum adieciſſent. Poſteri uerò & ij præſertim, qui noſtris fuere temporibus, haudquaquam illis hac in re ceſsiſſe uidentur. Sed innumerabilibus & præclariſsimis urbem Romanam impleuerunt inſignibus. Pōpeius nanq; & diuus Cęſar & *Octauius & eius filij & familiares & uxor & ſoror, cunctorum ſtudium ſimul & impenſas ad apparanda decora ſuperarūt. Maximam autem horum partem Martius cāpus habet, præter natiuam locorum amœnitatem artis & ſolertiæ exornationes admittens. Cāpi enim admirabilis magnitudo, ſimul & curules pariter curſus, & alia equeſtria certamina expedita ſuppeditat, nec minus tam multis, pilam, circulum, palæſtram, exercitatione tractantibus, aliaq; incumbentia ſimul opera. Quid perennes ſolo herbas, coronatoſq; uſq; ad fluminis alueum colles? ſcenicarum oſtentatio picturarū, eiuſq; generis ſpectacula præſtāt, ut difficulter & inuitus abſcedas.

* ὁ σέβαστος Græce legitur, id eſt Auguſtus.

Huic

Huic proximus campo, & alter adiacet campus, & innumerabiles circumcirca porticus, horti nemorosi, theatra tria, simul & amphitheatrum, templa magnificentissima, inter se contigua, ut quasi aliud agentia, reliquam urbis uenustatem ostentare uideantur. Ea propter cum locum istum religiosissimum esse cogitassent, clarissimorum uirorum, ac fœminarum monumenta in eo construxerunt. Cõmemoratione dignissimũ est, quod Mausoleum appellant, in excelsis fundatum collibus, lapide niueo & perpetuæ uiriditatis arboribus coopertum in summum usq; uerticem, ad fluminis ripam exaggeratum. In summo autem positũ est Cæsaris Augusti simulacrum, ex ære fabricatum. Sub aggere ipso sunt eius loculi & cognatorum & necessariorum. A tergo uerò lucus est, mirifica cõtinẽs ambulacra. In medio autẽ campi spacio, sui busti extat ambitus, & hic ipse niueo perfectus lapide, ferreos in circuitu cancellos habens, & plantatas interius per se ferẽs populos. Rursus si priscum ingrediaris forũ, aliud ex alio spectabis appositũ. Quid regales porticus, ędesq; sacras? quid Capitoliũ? & in ipso, & in palatio opera, & in Liuiæ porticu? quæ singula contemplans, alia facile exteriora obliuione delebis. Talis est Roma. Aliarum uerò in Latina ciuitatum, quædam alijs insignibus, quædam nobilissimis discernuntur uijs, quæ per Latinam stratæ uisunt. Præclarissimæ sunt uiæ, Appia, Latina, Valeria. Vna quidem ad mare Latinę partes separãs, usq; Sinuessam protenditur. Altera in Sabinam, usq; ad Marsos. Inter has media Latina est, quæ ad Casinum oppidum coniungitur Appiæ, ab Capua XIX distans stad. Appiæ uiæ principium ex ipsa siniſtrorsum est, prope Romam deflectens. dehinc per Thusculanos transiens montes, inter oppidum Thusculum & Albanos ducitur montes, ad oppidulum descendens Algidum, & Pictas, per Pandochiam. Porrò in unum cadit Labicana, à porta quidem Esquilina incipiens, à qua & Prænestina. A siniſtra uerò, & hanc & Esquilinum omittens campum, ultra C & XX stad. pergit. Cum autem Labico, uetusto sanè oppido, cæterùm disiecto & in sublimi sito propinquat, & hoc & Thusculum relinquit à dextra, ad Pictas uerò & Latinam finem accipit. Hic locus stadiorum C C & X distat à Roma. Postmodũ deinceps in ipsa Latina insignes sunt ædes,

πλησίον δ' ὂν τοῦ πεδίου τούτου, καὶ ἄλσος πεδίου, καὶ σκιαὶ κύκλῳ παμπληθεῖς, καὶ ἄλσος, καὶ θέατρα τρία, καὶ ἀμφιθέατρον, καὶ ναοὶ πολυτελεῖς, καὶ συνεχεῖς ἀλλήλοις, ὡς παρέργῳ αὖ δόξαιεν ἂν φαίνειν τὰ ἄλλα πόλιν. διὸ καὶ ἱεροπρεπέστατον νομίσαντες τὸν τόπον εἶναι, καὶ τὰ τῶν ἐπιφανεστάτων μνήματα, γυναικῶν. ἀξιολογώτατον δὲ τὸ μαυσώλειον καλούμενον, ὑπὸ κρηπίδος ὑψηλῆς λίθου κολίθου πρὸς τῷ ποταμῷ χῶμα, ἄχρι κορυφῆς τοῖς ἀκάνθαις τῶν πλησίον σκιὰν παρεχούσης. ἐπ' ἄκρῳ μὲν οὖν ἐστὶν ὁ χαλκοῦς τοῦ Σεβαστοῦ καίσαρος. ὑπὸ δὲ τὸ χῶμα, θάλαμοί εἰσιν αὐτῷ, καὶ τῶν συγγενῶν καὶ οἰκείων. ὄπισθεν δὲ μέγα ἄλσος, περίπατους θαυμαστοὺς ἔχον, ἐν μέσῳ δὲ τοῦ πεδίου ὁ τοῦ Διούσου περίβολος, κύκλῳ λίθου λίθου, κύκλῳ μὲν περικείμενος ἔχων σιδηροῦν πρόφραγμα, ἐντὸς δ' ἀμάρεις κατάφυτον. πάλιν δ' εἴ τις εἰς τὸν ἀγρὸν πρόελθοι τὸν ἀφ' ἑσπέρας, ἄλλο ἄλσος ἴδοι περιβεβλημένον τούτῳ, καὶ βασιλικὰς στοὰς καὶ ναούς. ἴδοι δ' ἂν καὶ τὸ καπιτώλιον, καὶ ἐντεῦθεν ὁρῶν καὶ τὸν ἐν τοῦ ἐν παλατίῳ, καὶ τῷ τοῦ Διβύης περιπάτῳ, ἐφ' οἷς ἐκλάθοιτ' ἂν ἔξωθεν. τοιαύτη μὲν ἡ ῥώμη. τῶν δ' ἄλλων τοῦ Λατίνης πόλεων, τὰς μὲν ἐτέροις γνωρίσμασι, τὰς δ' ὧδε πῃ ἀφορίσαιτ' ἄν τις γνωριμωτάτας ὅσαι σφῶν τοῦ Λατίνης ἐντός. ἡ γὰρ ὧδε ταύτας, ἢ πρὸ ταύτης, ἢ μεταξὺ ἴσως. γνωριμώτατον δ' ἐστὶν ὁδῶν, ἥ τε Ἀππία, καὶ ἡ Λατίνη, καὶ ἡ οὐαλερία. ἡμὲν τὰ πρὸς θάλατταν ἀφορίζουσα μέρη τοῦ Λατίνης, μέχρι σινοέσσης, ἡ δὲ τὰ πρὸς τὴν Σαβίνην μέχρι μαρσῶν. μέσῃ δ' αὐτῶν ἡ Λατίνη ἡ συμπίπτουσα τῇ Ἀππίᾳ κατὰ σίνουν πόλιν, διέχουσα καπύης σταδίους ἑνενηκονταδύο. ἀρξαμένη δὲ ἀπὸ τοῦ Ἀππίου ἐν ἀριστερᾷ ἀπ' αὐτῆς προπομπὴν πλησίον ῥώμης, εἶτα Φλαβίου λαοῦ ὄρους ὑποβᾶσα, μεταξὺ τούσκλου πόλεως, καὶ τοῦ Ἀλβανοῦ ὄρους, κάτεισιν ὧδε ἀλγιδον πολίχνιον, καὶ πίκτας πανδοχεῖα. εἶτα συμπίπτει καὶ ἡ Λαβικανή, ἀρξαμένη μὲν ἀπὸ τῆς Ἐσκυλίνης πύλης, ἀφ' ἧς καὶ ἡ προαινεστίνη· ἐν ἀριστερᾷ δ' ἀφεῖσα καὶ ταύτην, καὶ τὸ πεδίον τὸ Ἐσκύλινον, πρόσεισιν ὧδε πλέοντας τοῦ ρ΄ ΓΙ΄ σταδίων, καὶ πλησιάσασα τῷ πάλαι λαβικῷ, κτίσματι κατεσπασμένῳ· κειμένῳ δ' ἐφ' ὕψους. ὅθεν μὲν καὶ τὸ τούσκουλον ἐν δεξιοῖς ἀπολέπει, πέλουσα δ' ἤδη πρὸς τὰς πίκτας καὶ τὴν λατίνην. διέχει δὲ ἡ ῥώμης τὸ χαλκοῦν ὅπου σ΄ καὶ ῑ΄ σταδίους. εἶθ' ἑξῆς μὲν ἐπ' αὐτῇ ἡ Λατίνης, εἰσὶν ἐπίσημοι κατοικίαι, καὶ πό-

urbesq; Ferentium, & Frusinũ, iuxta quam Cosas labitur flumen. Fabrateria, iuxta quam Trerus amnis fluit. Acuenum magna ciuitas est, iuxta quam Melpis flumen labitur, ingens ad Interamnium, inter duos confluentes in unum fluuios, iacentem, Lirin & alterum Casinum, præclara & hæc ciuitas est Latinorum nouissima. Teanum enim quod Sidicenum uocant, ordine deinde situm, ex imposito uocabulo, Sidicenorum esse demonstratur, qui quidem ex Oscorum gente Campana restant. Adeò ut & hæc Campaniæ ciuitas diceretur, maxima inter Latinas urbes. Inde Calenum, urbs inprimis eximia adiuncta & ipsa Casilino. Vtroq; autem ex Latinæ latere dextrorsum inter illam & Appiam, Setia & Signia sunt, uini feraces: altera quidem preciosissimi: alterius uinum est quod aluum sistit, quod Signinum uocitant. Ante hanc Priuernum est, & Cora, & Syes, & pusilla quædam præfectura, Velitræq;, & Alatrium. Sunt & Fregellæ, quas præterfluit Liris, qui ad Minturnas erumpit, qui hocquidem tempore uicus est, & olim urbs magnificenda, & quæ complures ex iam dictis circumhabitationes adiacentes contineret. His autem annis conueniunt, ut ludos & sacrificia in ea perficiant. Ea uerò cum à Romanis defecisset, funditus est diruta. Plurimę autem sunt & horum, & eorum qui in Latina, & eorum qui post illos sunt in Aequis & Hernicis, & Volscis, ciuitates constructæ. Sunt & Romanorum oppida, à siniſtra Latinæ, inter eam & Valeriam, Gabij sanè extant in Prænestina uia siti, ubi latomiæ sunt, plus quàm reliquæ, lapides Romę suppeditantes, distantes à Roma & Prænestę ex ęquo ad stadia centum. Inde Prænestę, de quo mox uerba faciemus. Dehinc supra montes Prænestinos, Hernicorum oppidulum & Pitulum & Anagnia urbs insignis, & Cerate, & Sora. Apud quam elabens Liris Fregellas affluit atque Minturnas. Dehinc aliæ quædam & Venafrum, unde oleum optimum. Oppidulum quidem ipsum in uertice situm est, præter cuius radicem Vulturnus excurrit, qui iuxta Casilinum delatus, in eiusdem nominis urbem erumpit. Aesernia porrò & Allifę, Samnitica iam sunt oppida, alterum bello Marsico deletum, alterũ superstes adhuc. Cæterũ Valeria à Tiburtinis capiẽs initiũ & Marsos & Corfinium Pelignorũ metropolin ducit. In ea Latinæ urbes sunt, Valeria & Carseoli & Alba,

πόλεις, φόρωνιον, φορουσινον, παρ' ὃν ὁ κόσας ῥεῖ ποταμὸς· φαβρατερία, παρ' ὃν ὁ βήρος ῥεῖ. ἀκουίνουμ μεγάλη πόλις ὂν, παρ' ἣν ὁ μέλπις ῥεῖ ποταμὸς μέγας ἐν τοράμνιον ὄν, ὃν συμβολῇ δύο ἰσῶν ποταμῶν κείμενον, λείριός τε καὶ ἑτέρου κασίνου, καὶ αὕτη πόλις ἀξιόλογος ὑπάτη τῶν λατίνων. τὸ γὰρ τέανον τὸ καλούμενον σιδικινὸν ἐφεξῆς κείμενον, ἐκ τοῦ ὠνομάσθαι σιδικῖνοι, ὅτι τῶν σιδικίνων ὄντων. οὗτοι δὲ ὄσκοι, καμπανοὶ ἔθνος ἐκλελοιπότες, ὥστε λέγειν ἄν τινα καμπανίας καὶ αὕτη μεγίστη οὖσα τῶν ὑπὸ τῇ λατίνῃ πόλεων. καὶ ἡ ἐφεξῆς ἡ τῶν καλλικῶν, καὶ αὕτη ἀξιόλογος σωζομένη ἔτι καικιλίῳ. ἐφ' ἑκάτερα δὲ τῆς λατίνης, ἃ δεξιᾷ μὲν εἰσι μεταξὺ αὕτη καὶ τῆς ἀππίας σίτου τε καὶ σιγνία φέρουσαι οἶνον, ἡ μὲν τῶν πολυτελῶν ἅπαξ, ἡ δὲ τὸν σαλτικὸν ταῦρον καλλίας, τὸν σίγνιον λεγόμενον. πρὸ δὲ ταύτης ὑπὲρ βορρᾶν καὶ κόρα, καὶ σύες, σατραπόντιόν τε καὶ οὐελίτραι, καὶ ἀλέτειον. ἔτι δὲ φρεγέλλαι, παρ' ὃν ὁ λεῖρις ῥεῖ, ὁ εἰς τὰς μιντούρνας ἐκδιδούς. νυνὶ μὲν κώμη, πόλις δέ ποτε γεγονυῖα ἀξιόλογος, καὶ τὰς πόλεις τῶν ἀπολεχθεισῶν πρὸ τοῦ οἰκίας προστόρνα ἐχούσας, αἷς νῦν εἰς αὐτὰ σωρεύονται, ἀγοράς ποιούμεναι καὶ ἱεροποιίας τινάς. κατεσκάφη δ' ὑπὸ ῥωμαίων ἀρτάσσα. πλεῖσται δ' εἰσὶ, καὶ τούτων ὧν μὲν τῇ λατίνῃ καὶ τῶν ἐπέκεινα, μὲν τῇ ὀρνίκων τε καὶ αὔκων καὶ οὐόλσκων ἱδρυμένα. ῥωμαίων δ' εἰσὶ κτίσματα, μὲν ἀρίσσας δὲ τῆς λατίνης καὶ τῶν ἐπέκεινα, μὲν τῇ ὀρνίκων πολίχνη, καὶ πίτουλον, καὶ αὐαγνία πόλις ἀξιόλογος, καὶ κόρεται, καὶ σῶρα, παρ' ὃ ὁ λείρις παρειὼν εἰς φρεγέλλας ῥεῖ καὶ μινтούρνας. ἔπειτα ἄλλα τινὰ, καὶ οὐενάφρον. ὅθεν τὸ κάλλιστον ἔλαιον. ἡ μὲν οὖν ἡ πόλις ἐφ' ὑψους κεῖται, παραῤῥεῖ δὲ τὸν τοῦ λόφου ῥίζαν ὁ οὐλτοῦρνος, ὃς καὶ πρὸ τοῦ καικίνου μένος ἐκδίδωσι κατὰ τὸν ὁμώνυμον αὐτῷ πόλιν. αἰσερνία δὲ, καὶ ἀλιφαὶ ἄλλη σαμνιτικὴ πόλεις εἰσὶν, ἡ μὲν αὐτονομένη μὲν τῷ μαρσικῷ πολέμῳ, ἡ δ' ἔτι συμμένουσα. ἡ δαλορία δ' ἄρχεται μὲν ἀπὸ λιβέρνης, ἄγει δ' ὧδε μαρσοὺς, καὶ κορφίνιον τὸν τῶν πελιγνῶν μητρόπολιν. εἰσὶ δ' ἐν αὐτῇ λατῖναι πόλεις δαλορία τε, καὶ καρσέολοι, καὶ ἄλβα.

prope est Cuculū oppidulū. In Romæ uerò cōspectu sunt Tibur, Prenestе & Tusculum. Tibur quidē Herculeū est & Cataracta, id est descensus est, quam facit Anio, ubi nauigabilis esse incipit, cum è sublimi profundā in uallem præceps defertur, & per urbi ipsi uicina nemora. Hoc ex loco mira est fructuū abundantia, præter lapidis effossiones, qui Tiburtinus dicitur, & alterius Gabiorū, & eius qui Rubeus dicitur. Adeò ut eorum ex metallis exportatio, & subuectio facillima fiat, ad plurima opera Romæ conficienda. In hac planitie Anio fluit, & quas nuncupant Albulas, aquas frigidas multis è fontibus edentes, uarios ad morbos salutares cùm potu, tum insessionibus admissas. Talia sunt etiam Labana, non longè ab istis, in agro Nomētano, & circa Ereti locos. Habet Prænestе Fortunę templum illustre, unde certa eduntur oracula. Istæ duæ urbes in montana regione sitę sunt, distātes inuicem stad. c. è Roma uerò bis tot Prænestе, at minus Tibur abest. Græcam uerò utranq; esse commemorāt. Prænestе enim quondā polystephanum, id est multarum coronarum appellatam, ualida autem nūc est utraq;, sed Prænestе amplius. Nam super urbem quidem montem habet excelsum, à tergoq; continui montis collo disiunctum, duobus stad. arduum ascensu. Ad tam ualidā uero munitionē etiam foueis occultis quaquauersum usq; ad plana perforata est, et aquationis gratia, & clandestinæ fugæ. In quarum una Marius obsidione oppressus oppetijt. Reliquis sanè urbibus cōmoditati sunt murorū munimina, Prænestinis autem cladi, propter Romanorum seditiones. Confugientibus enim eò seditiosis, & per obsidionem deprehensis, & urbem uastari, & agrum alienari contigit, ad insontes culpa relata. Fluit autem per agrum Veretis fluuius. Ex orientali Romæ regione dictæ urbes extant. Interius uerò ad montanum illarum tractum, alterum tergum est, uallem in medio relinquens ad Alginū, sublime sanè ad Albanū usq; collē. super eo quidē situm est Thusculū, ciuitas egregijs ornamētis insignis, quā uineta coronāt, tectaq; magnifica, ex ea præsertim regione, quæ in Romanū descendit aspectū. Isto in loco Thusculanum est iugum, irriguum & terris fertile, quieto surgens ascensu, ubi uidere licet uillas, uarijs decoratas apparatibus. Cōtigua est Albano proxima mōti ora eiusdē uirtutis apparatus pulchrosq; habēs.

πλησίον δὲ τὴν πόλιν κοῦκλον. γὼ ὄψει δ' ἐσὶ τοῖς γὼ ῥώμῃ τίβερά τε, τὴν πραίνεσον, καὶ τὸν σκλον. τίβερα μὲν, ἢ τὸ κράκλειον, τὴν ὁ κατα ράκτης, ὃν ποιεῖ πλωτὸς ὁ ανίων, ἀφ' ὑψες μεγάλου καταπίπλων εἰς φάραγγα βαθεῖαν, ⓒ κατάλσει πρὸς αὐτῇ τῇ πόλ. γὼ τὸ ὕθρ ἐξεισιν δύο καρ πόταθρ, περὶ τὰ μεταλλα τ λίθ τ ζιβουρτίνα, τὴν τὸν γὼ γαβίοις, τὴν τ ὀρυθρὰ λεγομένα, ὥστε τὸν ἐκ τῶν μετάλλων ὀχετὸν γλῶ τὴν τ πορθμείαν σύμαρτ πλείστων ὀργάνων τ ῥώμης γίνεσθαι καταςκευαζομένων. γὼ ὃ τῷ πεδίῳ τούτῳ ὁ ανίων διέξεισι, τὴν τὰ ἄλβουλα καλούμενα ῥεῖ ὕδατα πολυτελῆ, ἐκ πολλῶν πηγῶν πρὸς ποικίλας νόσους, καὶ πίνεσι τὴν ἐγκαθημένοις ὑγιεινά. διαῤῥεῖ τ ⓒ τὰ λάβανα, ὃν ἄπωθεν ζεύξω, γὼ τὴν νομβρίνην τὴν ζῖς περὶ ἥρνεσ τόπους. πραίνεσον δ' ὄρος ὅπερ ὁ τ τύχης ἱερὸν ἐπίσημον χρησηριάζον. ἀμφότεραι δ' αἱ πόλεις αὗται, τῇ αὐτῇ πίσει ὀρυμνίαι τυγχάνουσιν ὀρθνῆ. διέχουσι δ' ἀλλήλων ὅσον σταδίους ἑκατὸν. τ δ' ῥώμης πραίνεσον μὴ τὸν διπλάσιον, τίβερα δ' ἐλαττον. φασὶ δ' ἑλληνίδας ἀμφοτέρας. πραίνεσον γοῦν πλησίφανον καλεῖσθαι πρότερον. ὀρυμνὴ μὲν ἐνικατόρα. πολὺ δ' ὀρυμνοτέρα πραίνεσος. ἄκρον γὰρ ἔχει τ μὴ πόλεως ὑπερθὲν ὄρος ὑψηλόν, ὅπισθεν δ' ἀπ' τ σωτχάσεις ὀφρῦς αὐχενι διεζευγμένον. ὑποδραίρον τὴν συσίασιν ζόου πρὸς ὀρθίαν ἀνάβασιν. πρὸς δὲ τὴν ὀρυμνότητι τὴν διώρυξε κρυπτὰς ὁδοτέρητ παντάχθεν, μέχρι τ πεδίων, ταῖς μὴ ὑδρίαις χέειν, ταῖς δ' ἐξόδων λαθραίων. ὧν γὼ μιᾶ, μάχης πολιορκούμενος ἀπέθανε. ταῖς μὲν δ' ἄλλαις πόλεσι πλεῖσον τὸ δύαρκὲς πρὸς ἀγαθὸ πίστ. πραινεσίνοις δ' συμφορὰ γεγένη' διὰ τὰς ῥωμαίων στάσεις. καταφθύσι γὰρ ἐκεῖσ οἱ νεωτερίζαντες. ἐκπολιορκηθέντων δ', πρὸς τὴν κώσει τ πόλεως, τὴν τ χώραν ἀπαλλοριοῦσθαι συμβαίνει τοῖς αἰτίας μεταφορομένης, ὥσ οὐ αἰκιστέος. ῥεῖ δ' διὰ τ χώρας ὀρέσις ποταμὸς πρὸς ἕω δ' τ ῥώμης εἰσὶν αἱ λεχθεῖσαι πόλεις. γνόβτρων δ' τ κατ' αὐτὰς ὀρθνῆς, ἄλλη ῥᾳχὺς ὅσι, μεταξὺ αὐλῶνα καταλείπουσα τ τῆ ἄλ γινον ὑψηλὴ μέχρι τ ἀλβανῶν ὄρεσ. ὥσ πάντες σὶν ὁ τ σκλον ἱδρυτ, πόλις οὐ φαύλως κατασκευασμένη. κεκόσμητ δ' ταῖς κύκλῳ φυλείαις καὶ οἰκοδομίαις, καὶ μάλισα ταῖς ἀπὸ τ πατέρας ὥσ τὸ τῆ τ ῥώμῃ μέρος. τὸ γὰρ τ σκλον γίνεσθαι ὅσι λόφος ὀλίγως κυλινδρος, κορυφούμενος ἠρέμα πολλαχοῦ, καὶ δεχόμενος βασιλείων κατασκευὰς ἐκπρεπεσάτας. συνεχῶ δ' ὅσι καὶ τὰ τῶ ἀλβανῶ ὄρη ὑποπίπτοντα, τ αὐτ τε ἀρετ ἔχοντα, καὶ κατασκευήν.

ἐφεξῆς δ' ὀδὶ πεδία, τὰ μὲν πρὸς τὴν ῥώμην σωπάπτοντα, καὶ τὰ προάστεια αὐτῇ, τὰ δὲ πρὸς τὴν θάλαπταν. τὰ μὲν οὖν πρὸς τὴν θάλαπταν, ἢ πολὺ ὀδὶν ὑγιεινά. τὰ δ' ἄλλα δύαγωγα τε, καὶ πρὸς ἀπλησίως ἀξηκσκημένα. μετὰ δὲ τὸ ἄλβανον αἰρίκια ὀδὶ πόλις ὧν τῇ ὁσῷ τῇ ἀππίᾳ, σάδιοι δ' εἰσὶν ἐκ τ ῥώμης ρ ξ, κοῖλος δ' ὀδὶν ὁ τόπος. ἔχει δ' ὅμως ὀρυμνὴν ἄκραν. ἐπορκεῖται δ' αὐτ τὸ μὲν λακουϊνίου, πόλις ῥωμαίων γὰ δεξιᾷ τ ἀππίας ὁσῦ, ἀφ' ἧς ἐποπτ ἥ τε θάλασσα ὀδὶ καὶ τὸ ἄνπορ. ὑπὲρ δ' αἰτεμίσιον ὁ καλοῦσι νέμ, ἐκ τοῦ γὰ αἰρισορᾶ μόρους τ ὁσῦ τ ἀπ αἰρικίας ἀναβαίνουσιν εἰς τὸν δ' αἰτεμίσιον τὸ ἱερόν. λέγουσι δ' εἶναι ἀφιδρύματα τ ταυροπόλου. καὶ γὰρ ἡ βαρβαρικὴν κρατεῖ καὶ σκυθικὴν πόδι τὸ ἱερὸν ἔθ. καθίσται γὰρ ἱερεὺς, ὁ γυμνηθεὶς αὐτόχθ τοῦ ὀρωμένα πρότερον ὃς πείσῃ αὐτῆς. ἐφιπερὶς δ' ὀδὶν ἀεὶ πολεμιοποιῶν πὰς ὧν θέσεις, ἕτοιμ ἀμύνεσθαι. τὸ δ' ἱερὸν γ' ἄλσει. πρόκειται δὲ λίμνη πελαγίζουσα. κυκλῷ δ' ὀρεινὴ σωεχὴς ὀφρῦς πορίκειται, καὶ μία ὑψηλὴ, τὸ ἱερὸν καὶ τὸ ὕδωρ ἀπλαμβάνουσα γ' κοίλῳ τόπῳ καὶ βαθεῖ. πὰς μὲν οὖν πηγὰς ὁρᾶν ὀδὶν ἐξ ὧν ἡ λίμνη πληροῦται. κρύπτων δ' ὀδὶν ἰσρεία καλουμένη διαίμονος τινὸς ἐπώνυμ. αἱ δ' ἀπορρύσεις, γνῶσθαι μὲν ἄδηλοι εἰσὶν, ἔξω δὲ διέκνωται πόρρῳ πρὸς τὴν ὦπφάνειαν ἔχουσαι. πλησίον δ' ὀδὶ τὴν χωρίων τούτων καὶ ἄλβανον ὄρ πολὺ ὑπερκύπτον τοῦ αἰτεμισίου, καὶ τὴν πορὶ αὐτὸ ὀφρύων, καὶ πορ ὑψηλῶν ὄντων, καὶ ὀρθίων ἱκανῶς. ἔχει δὲ καὶ κρατῆρα λίμνην πολὺ μείζω τ τῆ τὸ αἰτεμίσιον ὄρ. πρωτεύον δὲ τούτων, αἱ λεχθεῖσαι πρότερον πόλεις τ λατίνης εἰσί. μάλισα δὲ γ' μεσογαίας, τὴν λατίνων πόλεων, ἔσιν ἡ ἄλβα, ὁμορροῦσα μαρσοῖς, ἱδρυται ἐφ' ὑψηλοῦ πάγου λίμνη φουσίνας πλησίον, πελαγία τὸ μέγθ. χῶνται δ' αὐτῇ μάλισα μὲν μαρσοὶ καὶ πάντ οἱ πλησιόχωροι. φασὶ δ' αὐτὴν καὶ πληροῦσθαί ποτε μέχρι τ ὀρεινῆς, καὶ πεινοῦσθαι πάλιν, ὥστ' ἀναψύχειν τοὺς λιμνοθώτας τόπους, καὶ γεωργεῖσθαι πρόχειν, ἤτοι μεταστάσει τὴν τ βάθους ὑγρῶν ἀποράλλω, καὶ ἀδήλως γίνονται. πάλιν δ' ὥσ συρρέουσιν, ἢ πλέως ἐκλείπουσιν αἱ πηγαὶ, καὶ πάλιν σωθλίβονται, καθάπερ πορὶ τ ἀμενάνου συμβαίνειν φασί, τοῦ δὲ καταίνης ῥέοντ. ἐκλείπει γὰρ ὡσὶ πολλαχ ἔτη, καὶ πάλιν ῥεῖ. ἐκ δ' τ φουσίνας εἶν τὰς πηγὰς ἰσορροῦσι τοῦ μαρκίου ὕδατος, τ τῷ ῥώμῃ ποτίζοντος καὶ πηγὰς τάλλα σύνδυμοιοῦντος ὕδατα.

Dehinc planities est, pleraq; Romę proxima, suburbanisq; eius: pleraq; mari uicina, minus uerò salubris. Reliqua ductu facilis, paribusq; spectabilis ornamentis. post Albanum montem urbs est Aricia in Appia uia, stad. centum & sexaginta à Roma distans. Curuus autem cum sit locus, habet tamen munitam summitatem. Cui quidem superinsidet Lanuuium, Romanorum ciuitas in Appiæ uiæ dextera, à qua prospectus est maris & Antij. Est & Dianæ lucus, id est Artemisium (sic enim uocant) è sinistra uiæ regione, ex Aricia ad Arecinam, uiam conscendentibus, quod templum nominant, ædificiū Tauricę. Nam Barbaricus quidam, Scytharumq; circa templum mos obtinet. qui enim uictimæ mactator prius extiterit, sacerdos instituitur, fugitiuus quidam uir gladium tenens ad insultus semper circunspectans, ad tutandum strenuè est paratus. Templum autem sylua circundat, cui lacus instar pelagi fluctuans adiacet. Circumcirca montanum imminet supercilium continenter, unumq; prealtum. caua inde regio templum, aquamq; excipit. Fontes spectare licet, è quibus lacus expletur. Horum sacra sub cuiusdam dæmonis appellatione habentur. Scaturiginēs aurē hoc in loco obscurę sunt, longius uerò exteriùs ad superficiē eminētes ostenduntur. Hisce locis proximus est mōs Albanus multū ultra Artemisiū porrectus & illius supercilia, licet in rectū sufficiēter ardua. Continet aūt hic lacum longe ampliorē alio, qui ad Artemisium montē iacet. Vltra hæc dictæ prius urbes Latinæ uiæ sunt, è quibus in mediterranea maximè Latinas inter urbes, sita est Alba Marsis finitima, in excelso locata saxo. Propè Fucinus est lacus, lōgitudine par pelago, isq; Marsis & uicinis maximè omnib. usui fit. Memoriæ proditum est, illum nonnunquā usq; ad montana crescere, interdum autem rursus decrescere, ut mersa prius lacu loca desiccentur, & agricolationē rusticis exhibeant, quæ subterranei humoris transitione occulta quadam ratione, sparsim efficiuntur. Denuò autem in unum fontes confluunt, aut omnino deficiunt, aut rursum confligunt, quemadmodum de Amenano per Catanam defluēte traditur. Qui quidem annos complures euanescens, iterum excurrit. Cæterùm de Fucino lacu Martiæ aquę fontes emanare scriptis mandatum est, quæ rigationes Romæ propinant, quæque reliquas super aquas probentur.

Alba uerò multoties ad noxiorũ cuſtodiam uſi ſunt Romani, cum excubias tempus poſtulat, quòd ager ipſe in profundo locatus ſit, & quaſi uallo circunſeptus, in ea carcerãdos includentes. Quandoquidem à uicinis Alpium, & Apennini gentib. exordium ſumpſimus, & inde tranſgreſſi, omnem intra mare Tyrrhenũ, & Apenninos montes, regionem peruagati ſumus, ad Adriaticum ſinum declinatam, uſq; ad Samnites atq; Cãpanos. Nũc regredientes, mõtanos aperiamus incolas, ad radices habitãtes, et qui exterius ad litus uſq; Adriaticũ, & qui interius immorãtur. A' Gallicis autem inchoandũ eſt rurſus montibus. Picenũ igitur poſt Vmbriæ ciuitates, quę inter Ariminũ Anconemq; iacent extenditur. Profecti ſunt aũt Piceni à Sabinorũ terra, qui ductu & auſpicio Pici, iter ineuntibus autoribus proficiſcerent, nomen deinde nacti fuere ab aue quã Marti dicatã, uetus opinio eſt. E' montibus autem uſq; in plana, & pelagus, eorum incipiũt domicilia: quorũ ager in longum magis quàm in latum excreſcit, bonus ad omnia. Cęterùm lignariis quàm frumenta riis fructibus longè præſtantior. Eius latitudo ex montibus ad mare patet, ſpaciis inęqualibus. Longitudo autem ab Aeſi fluuio nauigabilis uſq; ad Leaſtrum ſtad. D C C C. Vrbes uerò habet, ex quibus Ancon Græca ciuitas eſt, à Syracuſanis condita, Dionyſij tyranni dem fugitantibus. Sitaq; eſt in promontorio, incluſum complectente portum, dum ad Septentriones circumflectitur. Vini aũt ac frugum uberrima. Prope illam uerò paululũ ſupra mare Auxumũ eſt, inde Septempeda, & Pneuẽtia, & Potẽtia, et Firmũ Piceni: eius emporium Catellũ eſt. Porrò uerò Cypræ templum ſitũ eſt, Tuſcorũ ædificium. Nam illi Iunonem Cyprã nominant. Deinceps Druentũ flumen, & eiuſdem nominis oppidũ. Dehinc Trunoum & Matrinus fluuius, ab Adrianorum urbe fluens, emporium Adriæ eiuſdem appellationis habens. In mediterranea uerò etipſa eſt, et Aſculum Picenũ. Locus munimine prævalidus, cui & murus et circunſtanteis montes ſupereminent, nullis penetrabiles exercitibus. Vltra Picenum autem Veſtini ſunt, & Marſi, & Peligni, & Marrhucini, & Feretani, Samnites populi, regionem montanam poſſidentes, & mari non admodum proximi. Hæc autem natio exigua eſt quidem, cæterùm fortitudine conſpicua, oſtentata Romanis eorum ſæpiſſimè uirtute,

τῇ δὲ ἄλθᾳ, ὅσῃ τὸ γὼ βάθει ἡ χώρας ἱδρύθαι, καὶ ὅσῃ τὸ δύαρκὲς, αὐτὴ φρουρᾶς ἐχρήσαντο πολλάκις ῥωμαῖοι, οὗ φυλακῆς δεομένους γὼ τοῦθα καθέργοντος. ἐπεὶ δ' ἀπὸ τῶ πρόσαλτοίαν ἐνῶν ἀρξάμενοι καὶ τῶν πρὸς αὐτοῖς ὀρῶν τῶ ἀπεννίνων, ἐπεὶθ' ὑπερβάντες ταῦτα, τὼ γὼς ἐπήλθομεν πᾶσαν ὅση μεταξὺ κεῖται τοῦ τυρρηνικοῦ πελάγους, καὶ τῶ ἀπεννίνου ὀρῶν τῶ κεκλιμένων πρὸς τὴν ἀδρίαν μέχρι σανιτίων καμπυλῶν· νῦν ἐπανιόντες, σκηλώσομεν τὰ γὼ τῆς ὄρεσι τούτοις οἰκοῦντα καὶ τοῖς ὑπερείοις ἡ τε ἐκτὸς, μέχρι ἡ παραλίας ἡ ἀδριατικῆς, καὶ ἡ γὼς. ἄρκτον δὲ πάλιν ἀπὸ τῶν κελτικῶν ὀρέων. ἔστι δ' ἡ πικεντίνη μετὰ τὰς τῶν ὀμβρικῶν πόλεις τὰς μεταξὺ ἀριμίνης καὶ ἀγκῶνος. ὥρμηται δὲ ἐκ ἡ σαβίνης οἱ πικεντῖνοι, δρυοκολάπου τὼ ὁδηγήσαντος τοῖς ἀρχηγέταις, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα. πίκον γὰρ τὸν ὄρνιν οὕτω ὀνομάζουσιν, ὑμνοῦσιν ἀρεῖον ἱερόν. οἰκοῦσι δ' ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἀρξάμενοι, μέχρι τῶν πεδίων καὶ ἡ θαλάττης, ὧν μῆκος ἔχοντος ἡνεκαλύλου μᾶλλον, ἢ πλάτος τῶ χώρων, ἀγαθὸν πρὸς ἅπαντα, βέλτιον δὲ τοῖς ξυλίνοις καρποῖς, ἢ σιτικοῖς. ἔστι δὲ οὗ ῥεῖ μὲν ἀπὸ τῶν ὀρῶν ὧν θάλατταν, μᾶλλον τοῖς ὄρεσιν, μῆκος δ' ἀπ' αὐτοῦ πταμοῦ μέχρι λεάστρου, πλάτος ἔχον σταδίων ω'. πόλις δ' ἀγκὼν μὲν ἑλλήνις, συρακουσίων κτίσμα, τῶν φυγόντων τὼ διονυσίου τυραννίδα. κεῖται δ' ἐπ' ἀκρας μ' λιμένα ἐμπεφιλαμβανούσης, τῆ πρὸς τὰς ἄρκτους ὧν στροφῆ. σφόδρα δ' εὔοινός ἐστι, καὶ σύμπυρος ἀγρός. πλησίον δ' αὐτῆ, ἄξουμον πόλις μικρὸν ὑπὲρ ἡ θαλάττης. εἶτα σεπτεμπέδα καὶ πνευεντία, καὶ ποτεντία, καὶ φίρμον πόλιν ἐπίνειον ἔχουσα τούτης, κάτελλον. ἐφεξῆς δὲ τὸ ἡ κύπρας ἱερόν, τυρρήνων ἵδρυμα καὶ κτίσμα. τὼ δ' ἥραν ἐκεῖνοι κύπραν καλοῦσιν. εἶτα τροῦεντῖνον ποταμὸς καὶ πόλις ὁμώνυμον. εἶτα τρουεντία, καὶ ὁματρῖνον ποταμὸς, ῥέων ἀπὸ ἡ ἀδριανῶν πόλεως, ἔχον ἐπίνειον ἡ ἀδρίας ἐπώνυμον ἑαυτοῦ. ἔστι δ' ὑπὲρ τῆ μεσογαίᾳ καὶ αὐτὴ, καὶ πᾶσκλον τὸ πικλῶν, ὄρυμνότατον χωρίον, καὶ ἐφ' ᾧ κεῖται τὸ τεῖχος, καὶ τὰ πολεμίως ἀπερυστρατοπέδευτα οὐ βάσιμα. ὑπὲρ ἡ πικεντίνης οὐκοῦσι τε κὼ μαρσοὶ, καὶ φέλιγνοι καὶ μαρουκῖνοι, καὶ φορετανοὶ, σαννιτικὸν ἔθνος, τῶν ὀρεινῶν κατέχουσιν, ἐφαπτόμενοι μικρὰ ἡ θαλάττης. ἔστι δὲ τὰ ἔθνη ταῦτα μικρὰ μὲν, αὐδρικώτατα δὲ, καὶ πολλάκις τῶν ἀρετῶν τούτων ὑπόδειγμα ῥωμαίοις πρῶτον

πρῶτον μὲν, ἰούλιος ἐπολέμουν· δεύτερον δὲ, ὅτε σωιεστράτευον· τρίτον δ' ὅτε δεόμενοι τυχεῖν ἐλευθερίας καὶ πολιτείας μὴ τυγχάνοντες, ἀπέστησαν. καὶ τὸν μαρσικὸν καλούμενον ἀφῆψαν πόλεμον, κορφίνιον τὼ τῶν φελιγνῶν μητρόπολιν κοινὸν ἅπασι τοῖς ἰταλιώταις ἀφελέσθαι πόλιν, αὐτὴ τῆς ῥώμης, ὁρμητήριον τοῦ πολέμου, μετονομασθεῖσαν ἰταλικὸν· καὶ γὼ τοῦθα δὲ τῶν σωεπομένων ἀθροίσαντος, καὶ χειροτονήσαντος ὑπάτους καὶ στρατηγούς. δύο δ' ἔτη σωέμειναν γὼ τοῦ πολέμου, μέχρι διεπράξαντο τὼ κοινωνίαν πρὸς ἣν ἐπολέμουν. μαρσικὸν δὲ ὠνόμασαν αὐτὸν πόλεμον, ἀφ' οὗ ἀρξάντων ἡ ἀφορμὴ τῶν ἀφ' ἑαυτῶν ἡ ἀφιστάσεως, καὶ μάλιστα ἀφ' πομπηδίου. τὰ μὲν οὖν ἄλλα κοινῇ ζῶσιν. ἔχουσι δὲ καὶ πόλεις ὑπὲρ μὲν ἡ θαλάττης τόπε κορφίνιον, καὶ σουλμῶν, καὶ μαρούιον, καὶ τεγεάτιν τῶν μαρουκίνων μητρόπολιν. ἐπ' αὐτῆ δὲ τῆ θαλάττη τό, τε αὐτόρνον, ὅμορον τῆ σουκρωτίνη, ὁμώνυμον δὲ τοῦ ποταμοῦ τοῦ διορίζοντος τὼ τε ἰουστίνιον, καὶ τὼ μαρουκίνιον· ῥεῖ γὰρ ἐκ ἡ ἀμιτερνίνης, ἀπὸ δὲ ἰουστίνου παραλιπὼν γὼ δεξιᾷ τοὺς μαρουκινοὺς ὑπὲρ τοῦ τῶν φελιγνῶν κειμένους ζεύγματι πιέρατον. τὸ δὲ πόλισμα τὸ ἐπώνυμον αὐτοῦ οὐστίνου μέν ὅτι, κοινῷ δ' ὠνείῳ χρῶντα, καὶ οἱ φελιγνοὶ, καὶ οἱ μαρουκῖνοι. διέχει δὲ τὸ ζεῦγμα τέσσαρας καὶ εἴκοσι σταδίους ἀφ' κορφινίου. μετὰ δὲ αὐτόρνον ὄντων ἐπινείων φρεντανῶν καὶ βοῦκα, ἣ αὐτὸ φρεντανῶν, ὅμορός τε ἄνω τοῦ ἀπούλου, ὄρτιον ὄθεν γὼ τοῖς φρεντανοῖς ὑπέρκαι, λιγυρικῶν ἀνθρώπων, οἷς αἱ οἰκήσεις ἀφ' τῶν ναυαγίων πήγνυνται, καὶ τ' ἄλλα θηριώδεις εἶναι. μεταξὺ δ' ὄρτωνος καὶ αὐτόρνου ὁ στέργος ποταμὸς διέζων οὓς φρεντανοὺς ἀφ' ἣν φελιγνῶν. ὁ δὲ παρ' ἅπλους ἀφ' ἡ πουκεντίνης ὠδὶ οὓς ἀπούλους, οὓς οἱ ἕλληνες ἀλωνίους καλοῦσι σταδίων ὄθεν ὅσον υ'. ἑξῆς δὲ μετὰ τὼ λατίνιον ὄθεν, ἥτε καμπανία παρήκουσα τῇ θαλάττῃ, καὶ ὑπὲρ ταύτην ἡ σαμνῖτις παρήκουσα γὼ μεσογαίᾳ μέχρι φρεντανῶν καὶ τῶν ἀλωνίων. εἶτ' αὐτοὶ ἀλώνιοι, καὶ τἄλλα ἔθνη τὰ μέχρι τοῦ σινελίου πορθμοῦ. πρῶτον δὲ περὶ τῆς καμπανίας ῥητέον. ἔστι δ' ἀφ' τῆς συνεχείας, ὠδὶ μὲν τὼ ἑξῆς παραλίαν, κόλπον σύμμετρον, μέχρι μισηνοῦ. κἀκεῖθεν ἄλλον κόλπον πολὺ μείζω τοῦ πετρίου, καλοῦσι δ' αὐτὸν κρατῆρα, ἀφ' τοῦ μισηνοῦ, μέχρι τοῦ ἀθηναίου, ἀνοίγει ἀκρωτηρίων κολπούμενον.

Primùm quidem, cum aduerſus eos bellũ gerebant: ſecundò uerò, cum ipſorum militię ſocietatem inibant: tertiò: cum & libertatem, & ciuitatis communionem aſſequi uolentes, repulſam paſsi deſciuerunt, unde Marſicũ exarſit bellum, Corſinium Pelignorum metropolim, communem uniuerſis Italis ciuitatem demonſtrantes, eamq; translato nomine Italicam appellantes, contra populum Romanum receptaculum, propugnaculumq; conſtituerunt. Adunatisq; complicibus, Imperatores & conſules creauere. Biennio igitur bellum protraxere, donec perfectum eſt, ut in ciuitatem communiter uocarentur, cuius rei gratia tantum belli conflatum fuerat incendium. Marſicum autem ideo nominatum eſt bellum, quoniam à Marſis rebellandi ſuſcitatum fuerat initium, præſertim à Pompedio. Cum autem alioquí per uicos ætatem degant, habent tamen urbes ſupra mare Corſinium, atque Sulmonem, & Maruuium & Tegeatem, Marrhucinorum metropolim. Ad ipſum autem mare & Auternum Piceno conterminum, quo nomine & fluuius eſt Veſtinos Marrhucinosq; diſtermi nans. Per Amiternínum enim fluens agrum Veſtinosq;, à dextera relinquens Marrhucinos, ſupra Pelignos iacentes ponte trajicitur. Oppidulum uerò pari uocatum nomine, Veſtinorum eſt. cæterùm & Peligni & Marrhucini eo communi emporio pariter utuntur. Abeſt põs ipſe à Corſinio, ſtadijs IIII & XX. Poſt Amiternum quod & Ferentanorum emporium eſt, Buca & Ferentanum ipſum Theano Apulo propinquum manet. Ortium eſt in Ferentanis, petra piratarum, qui domicilia ſua ex naufragijs conſtruunt, & in reliqua uita immanitate beluas imitari feruntur. In Ortium autem & Amiternum, medius Sagrus excurrit amnis, Ferentanos à Pelignis ſeparans. Ex Piceno in Apuliam, quam Græci Dauniam uocant, maritimus curſus eſt ſtad. CCCC & L. Deinceps poſt Latinam Campania eſt, ad mare pertinens. Supra quam in mediterranea Samnium eſt, uſq; ad Ferentanos & Apulos. Deinde & ipſi Apuli, & gentes et aliæ uſq; ad fretum Siculum. Primùm autem de Campania dicendum eſt. E' Sinueſſa quidem reliquũ deinceps litus uſq; Miſenũ quidam non exiguæ magnitudinis ſinus eſt. Alterq; ab eo, multo q; prior ille maior eſt, quem Cratera uocãt, à Miſeno uſq; ad Athenæum, cum duob. coeuntib. promontorijs ſinuatur.

Super has ripas tota est sita Campania campus, omnes fœlicitate superans. In eius circuitu uerò iacēt tumuli mirifica fructuū ubertate cōspicui, montesq; Samnitū pariter & Oscorum. Antiochus sanè reliquit scriptū, hanc olim ab Opicis regionē habitatā fuisse, istos autem Ausonios appellatos. Cæterū Polybius duos hos fuisse populos ostēdit, falsa ductus opinione. Nam Opicos & Ausonios agrum circa Cratera incoluisse, memoriæ prodidit. Alij uerò asserunt Opicos prius, & Ausones habitasse. Quidā gentem Oscam illos posteriore tempore subiugasse, hāc ipsam à Cumanis eiectam, illos ab Tuscis expulsos. Campestria enim illa, propter loci uirtutē bella concitasse, nempe cum urbes duodecim populosę forent, Capuam, perinde ac illarum caput, nominarunt. Cum autem per uoluptatem ad lautitiam emolliti sese conuertissent, sicut ex circumpadana fugati demigrarant, sic & ex hoc agro cessere Samnitibus, quos ipsos eiecere Romani. Quodq; magnæ ubertatis documentū est, far omni oryza præstantius, paruo in tempore triticeam superat alimoniam. Scriptis sanè mandatum est, in nonnullis eorum aruis, bis anno zeam seri, & tertiò panicum. Aliquo semine uerò quartò oleribus seminari. Atqui uina optima hinc Romam aduehuntur, Falerna, Setina, atq; Calena, cum quibus Surentina contendunt, facto nuper eorum periculo, quoniam longam accipiunt uetustatem. Pari modo laudem habet olei, totus maximè Venafranus ager, planis finitimis aruis. Prope mare post Sinuessam Liternum est oppidum, ubi prioris Scipionis cognomento Africani sepulchrū iacet. Ibi enim extremam consumpsit ætatem, omissis (propter aliquorū simultatē) reipublicæ negotijs. Præterfluit autem eodem quo ciuitas nomine flumen. Sic & Vulturnus, pari cum urbe deinceps sita appellatione. Labiturq; iste per Venafrum, mediamq; Campaniam. Dehinc ordine post has Cumæ sunt, uetustissimū Chalcidensium, & Cumæorum ædificiū. Antiquitate enim cunctas, & Siciliæ & Italiæ urbes antecellit. Ipsius autem classis ductores Hippocles Cumæus, & Megasthenes Chalcidensis, inter se pepigere, ut horū quidem colonia fieret, horum autem appellatione nominaretur, qua ex re hac sanè ætate Cumæ nuncupantur: à Chalcidensibus tamen conditum putatur oppidum. Superioribus annis fortunatus erat & cāpus nomine Phlegræus,

ταῦτ' ἐρ δὲ τούτων τῶν πεδίων καμπαὶ πᾶσαι ἴδρυνται, πεδίον σύλαιμον ἐστὶ τὸ τῶν ἀπαλλων. πορίκειται δ' αὐτῷ γελοῖα ἔχοντα τὸν καρπόν, καὶ ὄρη τὰ τε τῶν σαυνιτῶν καὶ τὰ τῶν ὄσκων. αὐτίοχος μὲν ἔν φησι τὴν χώραν τὴν τῶν ὁπικῶν οἰκῆσαι, αὐσόνους δὲ καὶ αὐσονας καλεῖσθαι. πολύβιος δ' ἐμφαίνει, δύο ἔθνη νομίζων ταῦτα. ὁπικοὺς γάρ φησι καὶ αὐσονας οἰκεῖν τὴν χώραν ταύτην πρὶ τὸ λεγόμενον. ἄλλοι δὲ λέγουσιν, οἰκησάντων ὁπικῶν πρότερον, καὶ αὐσόνων, οἵ δ' ἐκείνους καταχεῖν ὕστερον ὄσκων τὸ ἔθνος, αὐσονας δ' ὑπὸ Κυμαίων, ἐκείνους δ' ὑπὸ τυῤῥηνῶν ἐκπεσεῖν. ἀφ' ἁ γάρ τὴν ἀρετὴν πολεμάκτην γενέσθαι τὸ πεδίον. διώκησε δὲ πόλεις ἐγκατοικήσαντες, τὴν οἷον λεοντίνην, ὀνομάσαι καπύλην. ἀφ' ἁ δὲ τὴν τρυφὴν εἰς μαλακίαν τραπόμενοι, καθάπερ ἡ πρὶ τὴν πάλαι χώραν ἐξέπεσαν, οὕτω καὶ ταύτης πρὸς χωρήσαντες νίκας, οὗτοι δ' ὑπὸ ῥωμαίων ἐκπεσεῖν. ἡ δ' εὐκαρπίας δὴ σημεῖον, τὸ σίτου γίνεσθαι τὸν κάλλιστον. λέγω δὲ τὸν πυρόν, ἀφ' οὗ καὶ ὁ χόνδρος ἱερεῖται ὢν πᾶσι τοῖς ῥυζης καὶ ἡ ὀλίγῳ σιλικῆς τροφῆς. ἱσχύειν δ' ἔνια τῶν πεδίων ἀπείρεσθαι δὶς ἔτους, διὰ μὲν τὴ ζέα, τὸ δὲ τρίτον ἐλύμω, τινὰ δὲ καὶ λαχανεύεσθαι ἔστι τετάρτῳ ἀστρῳ. καὶ μὴν ἔν οἶνον ἔν λιπάρισον ἡ τοῦθον ἔχουσι ῥωμαῖοι ἔν φάλερνον, καὶ τὸν σάτανον, καὶ κάλανον. ἤδη δὲ καὶ ὁ συρρεντῖνος ἀμείνω καθίστατο πρότερος, νεωστὶ πειραθεὶς ὑπὸ παλαίωσιν ἀλέγεται. ὡς δ' αὕτως οὐλαιὰς ὄσας, καὶ πᾶσα ἡ πρὶ τὸ οὐγάφρον ὁμορος πῖς πεδίοις ὄν. πόλεις δ' ὧδε μὲν τὴ θαλάττη μετὰ τὴν σινουέσσαν, λίτερνον, ὅπου ἔ μνῆμα σκιπίωνος τοῦ πρώτου πεσαγορευθέντος ἀφρικανοῦ. διέτειχε χαρ γῆταῦθα τὸ τελευτσῖον, ἀφεὶς τὰς πολιτείας κατ' ἀπέχθειαν τὴν πρός τινας. παραῤῥεῖ δ' ὁμώνυμος τῇ πόλει ποταμός. ὡς δ' αὕτως καὶ οὐλτοῦρνος, ὁμώνυμος ὅτι τῇ παρ' αὐτὴν πόλει ἐφεξῆς κειμένη. ῥεῖ δ' οὗτος ἀφ' οὐγάφρου καὶ ἡ καμπανίας μέσης. ταύτας δ' ἐφεξῆς ὅτι λύμη, χαλκιδίων καὶ κυμαίων παλαιότατον κτίσμα. πασῶν γὰρ ὅτι πρεσβυτάτη τῶν τε σικελικῶν, καὶ τῶν ἰταλιωτίδων. οἱ δὲ ἔν σόλον ἄγοντες, ἱππόκλης ὁ κυμαῖος, καὶ μεγασθένης ὁ χαλκιδεύς, διαμολογήσαντο πρὸς σφᾶς αὐτούς, τὴν μὲν ἀρχαίαν εἶναι, τῶν δὲ τὴν ἐπωνυμίαν, ἔθνη μὲν προσαγορεύεται κύμη, κτίσαι δ' αὐτὴν χαλκιδεῖς δοκοῦσι. πρότερον μὲν οὖν ἐτύχει καὶ ὁ φλεγραῖος καλούμενος πεδίος, ἐν ᾧ

ἐν ᾧ τὰ περὶ τοὺς γίγαντας μυθεύουσιν, οὐκ ἄπιθεν, ὡς εἰκός, ἀλλ' ἐκ τοῦ πολεμάκτου τὴν γλῶν εἶναι δὶ ἀρετήν. ὕστερον δὲ οἱ καμπανοὶ λύσιοι κατασάντος δ' πόλεως, ὕβεισαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους πολλὰ, καὶ δὴ ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν σωφώκησαν αὐτοῖ. ὅμως δ' οὖν ἔτι σώζεται πολλὰ ἴχνη τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου, καὶ τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν νομίμων. ὠνομᾶσθαι δ' ἔνιοι λύμπα ἀφ' τῶν λυμάτων φασί. ῥαχιώδης γὰρ καὶ προσεχὴς ὁ πλησίον αἰγιαλός. εἰσὶ δὲ καὶ κισῆδες παρ' αὐτοῖς ἄφυσοι. ἔν δὲ τῷ κόλπῳ τούτῳ καὶ ὕλη τίς ὀστρακώδης, ὧδι πολλοὺς ἐκτεινομένη σταδίους, ἄνυδρος καὶ ἀμμώδης, ὧ γαλλιακείαν ὕλην καλοῦσιν. ἔνταῦθα τὰ λυσῆεια σωτεσήσαντο οἱ πομπηίου σέξτου ναύαρχοι, καθ' ὃν καιρὸν σικελίαν ἀπέστησαν ἐκεῖνος. πλησίον δὲ ἡ λύμνης, ὃ μισλωὸν ἀκρωτήριον. καὶ ἔν τῷ μεταξὺ ἀχρουσία λίμνη, ἡ θαλάσσης αὐάχυσίς τις ἔφαγώδης. κάμψαντι δὲ τὸ μισλωὸν, λίμνη σύβυς ὑπὸ τῇ ἄκρᾳ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐγκολπίζουσα ἡ πιὼν εἰς βάθος ἀφύλακτον, ἔν ᾗ αἱ βαῖαι καὶ τὰ θερμὰ ὕδατα, καὶ τὰ πρὸς προσφλῶ καὶ πρὸς θέρα πείαν νόσων ὠδὶ τεθείσια. ταῖς δὲ βαίαις συνεχὴς ὅ, τε λοκρῖνος κόλπος, καὶ ἔν τοῦτον ὁ ἄορνος, χερρόνησον ποιῶν τὴν ἀχλαμβανομένην μέχρι μισλωοῦ γλῶ, ἀφ' ἡ πελαγίας ἡ μεταξὺ λύμνης καὶ αὐτοῦ. λοιπὸς γάρ ὀλίγων σταδίων ἡ διώρυγος ἰσθμὸς ἐπ' αὐτὴν λύμνην καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν θάλατταν. ἐμύθευον δ' οἱ πρὸ ἡμῶν ἔν τοῦ ἄορνος, τὰ περὶ τὴν νεκυΐαν τὴν ὁμηρικὴν. καὶ δὴ καὶ νεκυομαντεῖον ἱστοροῦσιν ἔνταῦθα γενέσθαι, καὶ ὀδυσσέα εἰς τοῦτ' ἀφικέσθαι. ἔστι δ' ὁ μὲν ἄορνος, κόλπος ἀγχιβαθὺς, καὶ ἀρτίσομος, λιμνώδης καὶ μεγέθει καὶ φύσιν ἔχων, χρείαν δ' οὐ παρέχων λιμνώδης, διὰ τὸ πνεῖσθαι μὲν λαμπρὸν κόλπον πρόβραχυ καὶ πολύ. προκλείεται δ' ἄορνος ὀφρύσιν ὀρθίαις, ὑποφαιμμώσαις ψαμμαχόθεν πλὴν τοῦ εἰσπλου, νεῶ μὲν ἡμῶν ἐκπεπονημέναις, πρόσθεν δὲ συμπεφεσμέναις ἀχρίσι ὕλῃ μεγαλοδένδρῳ καὶ ἀβάτῳ, αἷ κατὰ διασιδιμονίαν κατάσκιον ἐποίουν τὸν κόλπον. πρὸ σεμύθευον δ' οἱ ὠμὸν χώριοι καὶ οὐ ὄρνεις οὐ ὑποφερεῖς γινομένους, καταπίπτειν εἰς τὸ ὕδωρ, φθειρομένους ἀφ' ὧν ἀναφερομένων ἀτμῶν, καθάπερ ἔν τοῖς πλουτωνίοις, καὶ τοῦτο χωρίον πλουτώνιόν τι ὑπελάμβανον, καὶ οὐ κιμμερίους ἔνταῦθα λέγεσθαι. καὶ εἰσέπλεόν γε οἱ πρόθυμοί καὶ ἱλαστόμενοι τοὺς κατεχθονίους δαίμονας,

in quo res à Gigantibus gestas fabulæ diuulgant, nullā aliam ob causam (ut credi fas est) quàm quod terra ipsa suapte uirtute prælioru concitatrix esset. Posterius uerò potiti urbis Campani, multis per contumeliam homines iniurijs afficientes, etiam eorū sese uxoribus commiscebāt. Tamen adhuc multa Græci ritus, & ornamenti uestigia seruant, tum legū, tum sacrorū. Nonnulli Cumas ob κύματα, id est fluctus nomen duxisse memorant. Litus enim proximū frequentibus abūdat tergoribus, quibus illæsæ ferunt undæ. Præstantissima uerò sunt & ipsis ostrea. Hocq; in sinu fruticosis uirgultis frequens & arboribus sylua est, multis porrecta stadijs aquarū indiga, cæterùm fabulosa, quam Gallinariā uocant syluam. Hic Sex. Pōpeij classis præfecti, piratica struxere uauigia, qua tempestate Siciliam ab Romano descisce fecit Imperio. Proximum Cumis est Misenū promontoriū, in medioq; palus Acherusia, quędā à mari refusio alto cœno referta. Vbi Misenum circunflectenti, statim sub rupe lacus obuiat. Deinde reductum profundū litus in sinum Baias aperit, aquasq; calidas & ad uoluptatē, & ad sanandos morbos accommodissimas. Contiguus Baijs Lucrinus adest sinus, intra quē Auernus est, qui

*χερρόνησος, id est peninsula.

*ἰσθμὸς, id est, collū, uel terra inter duo maria.

qui talibus exponendis ductores eſſent ſacerdotes, locorum fructus percipiẽtes. Fons uerò ibi fluuialibus ſcatẽs aquis excurrit in mare. ab eius uſu abſtinebant omnes, Stygias opinantes eſſe aquas. Eodem in loco conſtructum eſt oraculum, ex aquarumq; feruore uicinarum Phlegethontem eſſe, coniecturam factitabant, & ex Acheruſia. Ephorus autem quidam uicinus Cimmeriis habitans, in ſubterraneis eos habitare domicilijs, quas Argillas appellãt, commemorauit, eosq; per foſſas quaſdam inter ſeſe commeare, & aduenas intra oraculum uenientes excipere, quod maxima ex parte ſub terra erat conditum. Victum uerò ex metallorum effoſsione quæritare, & ex diuinationum mercede, atq; prouentibus ab rege deſignatis, patrium eſſe latrocinantibus morem, ut nemo ſolem aſpiciat, noctu autem extra telluris hiatus egredi. Quocirca de ipſis dixiſſe poetam,

odyſ.λ Eos ſol Phaeton nullo intuetur in tempore.

Homines ipſos poſtea quodam à rege deletos, cum illi nequaquam ſucceſſerit oraculi fides. Nũc autem ædes ipſa diuina in aliũ trãſlata locũ permanet. Huius generis apud maiores noſtros extitere fabulamẽta. Atqui hiſce annis, cum Auerni lucũ ſuccideriſ Agrippa, locis perpulchra adornatis ædificia, cõſciſſaq; deinde uſq; Cumas ſubterranea foſſa, omnia illa fabulæ apparuerũt. Cocceiũ eam quidem condidiſſe foſſam, memoriæ proditum eſt, & eam quæ ex Dicæarchia, id eſt Puteolis extat Neapolin ad Baias, quodammodo eum ſecutus ſermonem, qui proximè de Cimmeriis explicatus eſt. Forſan & huic loco morem patrium eſſe cogitauit, uias fieri per foſſas. Lucrinus uerò ſinus uſq; Baias latitudinem pãdit, qui ex exteriori pelago, per aggerem longitudinis ſtad. VIII. latitudinis autẽ unius orbitæ arcetur. Illum autem ab Hercule, traducendarum Geryone boum cauſa, aggeratum fuiſſe perhibent. Qui cum pedibus perãbulari, propter fluctus ingruentes per hyemes ſupernè uix poſſet, Agrippa exornatũ melius conſtruxit. Leuiorib. enim lembis præſtat ingreſſum, ſtantib. in anchora rurſus incõmodus, captandis uerò oſtreis uberrimus. Quidam hunc Acheruſiæ ſtagnum eſſe aſſerunt, at Artemidorus ipſum Auernum. Baias autem ab Vlyſsis ſocio, Baia nomine, uocabulum traxiſſe ferunt atq; Miſenorũ. Deinceps Puteolanum litus extat, & oppidum ipſum, quod ante a quidem Cumanorum fuerat emporium,

ὄντων ἅπ' ὑφηγουμένων τὰ φιάλη ἱδρύειν, ὀφ γολαβηκότων τὸν τόπον. ἔστι δὲ πηγὴ πισ αὐτόθι ποταμίου ὕδατος ὠδὶ πῇ θαλάσσῃ. ἐξ του δ' ἀπέχοντο πάντες, ὡς ἅπ συγὸς ὕδωρ νομίσαντες. καὶ τὸ μαντεῖον φάτταδά που ἱδρύσθαι, τόν τε πυριφλεγέθοντα ἐκ ἅπ θερμῶν ὑδάτων ἐπικμαίροντα ἅπ πλησ ον καὶ ἅπ ἀχερουσίας. ἔφορος δέ τις πμυκ εἰοις πεδίοις ἢ τόπου, φησὶν αὐτοὺς οἰκ ταγείοις οἰκίαις οἰκεῖν, ἃς καλοῦσιν ἀργίλλας, καὶ διά τινων ὀρυγμάτων παρ' ἀλλήλους πε φοιτᾶν, καὶ τοὺς ξένους εἰς τὸ μαντεῖον εἰσέρχεσθαι, πολὺ ὑπὸ γῆς ἱδρυμένον. ζῶν δ' ἀφικ ταλλείας καὶ ἅπ μαντευομένων, ἅ τῷ βασιλέως ἀφελείσαντες αὐτοῖς σωτάξεις. εἶναι δὲ τοῖς πρὸ τὸ λησταῖον ἔθος πάτειον, μηδέ να τὸν ἥλιον ὁρᾶν, ἀλλὰ τ νυκτὸς ἔξω πορεύ σθαι ἅπ χασμάτων. καὶ ἅπ ἐπὶ τὸν ποιητὴν πρὶ αὐτῶν εἰπεῖν·

οὐδέ ποτ' αὖος
ἠέλιος φαέθων ὑπολέρκεται.

Ὕστερον δὲ ἀφθαρῆναι τὸν ἀνθρώπους ὑπὸ βασιλέως τινός, οὐκ ἀφανὲς αὐτοῖς τὸ χρησμοῦ. τὸ δὲ μαντεῖον ἐπ συμβαίνει μεθεσκὸς εἰς ἕτερον τόπον. τοιαῦτα μὲν οἱ πρὸ ἡμῶν ἐμυθολόγουν. νυνὶ δὲ ἅπ μὲν ὕλης ἅπ πρὶ τὸ ἄορνον κατοίσης ὑπὸ ἀγρίπ πα, ἅπ δὲ χωρίων κατοικοδομηθέντων, ὑπὸ δὲ τὸ ἀόρνου διώρυγος ὑπονόμου τμηθέ σης μέχρι κύμης, ἅπαντ' ἐκεῖνα ἐφάνη μύ θος τὸ κοκκήιον τὸ ποιήσαντος τὰ διώ ρυγα ἐκείνα τε, καὶ ἀπίνεαν πόλιν ἐκδι καιαρχίας ὠδὶ ταῖς Βαίαις, ἐπακολουθήσαν τός πως ἅπ πρὸ ἅπ κιμμερίων ἀρχαῖς λε χθέντι λόγῳ, τυχὸν ἴσως καὶ πάτειον νομί σαντος ἅπ τόπῳ τύτῳ διὰ ὀρυγμάτων ἔναι τὰς ὁδούς. ὁ δὲ λοκρῖνος κόλπος πλατύ νεται μέχρι Βαΐων, χώματι εἰργόμενος ἀφ' ἅπ ἔξω θαλάττης ὀκτασταδίῳ τὸ μῆκος, πλάτος δὲ ἀμφοῖν τὸ πλατείας, ὃ φησιν ἡρακλεία ἅπ χῶσαι τὰς βοῦς ἐλαύνοντα τὰς γηρυόνου. δὲ χόμενον δ' ὑπὸ πολλῆς τὸ κῦμα τοῖς χεμῶ σιν, ὥστε μὴ πεζεύεσθαι ῥᾳδίως, ἀχρίπας δ' ἐπεσκεύασεν. εἰσπλοῦν δ' ἔχει πλοίοις ἐλαφροῖς, χωρμίσασθαι μὲν ἄχρηστος, τῶν ὀ στρέων δὲ θήραν ἔχων ἀφθονωτάτην. χωσι δὲ ὧδε τὸν αὐτὸν, τὸ λίμνῃ εἶναι τὸν ἀχε ρουσίαν φασίν. ἀρτεμίδωρος δὲ αὐτὸν τὸν ἄορνον. ταῖς δὲ Βαίαις ἐπωνύμους εἶναι λέγουσι, Βάϊα τῶν ὁδυσσέως ἑτέρου πι νὸς καὶ τῶν μισθῶν. ἑξῆς δ' εἰσὶν ἀπο εἰ δικαιαρχίαν ἀκταί, καὶ αὐτὴ ἡ πόλις. ἣν δὲ πρότερον μὲν ἐπίνειον κυμαίων, ἐπ'

ἐπ' ἐφρίῳ ἱδρυμένον. κατὰ δὲ τὴν αὐνίβα στρατείαν, σωιώκησαν ῥωμαῖοι, καὶ μετανό μασαν ποπόλους, ἀφ' ἅπ φρεάτων. οἱ δ' ἀφ' ἅπ δυσωδίας ἅπ ὑδάτων, ἅπαν τὸ χωρίον ἐκεῖ μέχρι Βαΐων, καὶ ἅπ κυμαίας, ὅτι θείου πλήρης ὑπὸ καὶ πυρός, καὶ θερμῶν ὑδάτων. τινὲς δὲ καὶ φλέγραν φασὶν εἶναι τὴν κυμαίαν νομίζουσι κληθῆναι, καὶ τῶν πεπηγότων γιγάντων τὰ κεφάλαια τραύματα, ἀναφέ ρειν τὰς τοιαύτας πηγὰς τὸ πυρὸς καὶ τὸ ὕδατος. ἡ δὲ πόλις ἐμπορεῖον γεγένηται μέγιστον, χειροποιήτους ἔχουσα ὅρμους ἅπ τὴν δυφύϊαν ἅπ ἄμμον. σύμμετρος γάρ ἐ στι πῇ πιτάνῃ, καὶ κόλπῳ ἰσχυρὰ καὶ πῆ ξις λαμβάνει. διόπερ πῇ χάλικι καταμίξαν τὸν τὴν ἀμμοκονίαν, πρὸβάλλουσι χώματα εἰς τὴν θάλατταν, καὶ κολποῦσι τὰς ἀνα πεπταμένας πλόνας, ὥστ' ἀσφαλῶς ὁρμί ζεσθαι τὰς μεγίστας ὁλκάδας. ὑπόκειται δὲ ἅπ πόλεως ὄθυς, ἡ τὴν ἡφαίστου ἀγορὰ, πεδίον περικεκλιμένον, ἅπαπύροις ὀφρύ σι καμινώδεσι ἐχούσας ἀναπλοὰς πολλα χοῦ, καὶ βρομώδεις ἱκανῶς· ὃ δὲ πεδίον θείου πλῆρες ὂν συρτόν. μετὰ δὲ δικαιαρ χίαν ὂν νεάπολις κυμαίων. ὕστερον δὲ καὶ χαλκιδῆς ἐπώκησαν, καὶ πιθηκουσαίων τι νες, καὶ ἀβλωναίων, ὥστε καὶ νεάπολις ἐκλή θη ἅπ ἐκ, ὅπου δείκνυται μνῆμα τῶν σει ρήνων μιᾶς παρθενόπης, καὶ ἀγὼν σωτε λεῖται γυμνικὸς κατὰ μαντείαν, ὕστερον δὲ καμπανῶν τινὸν ἐλέξαντο σωοίκους ἅπ χα τήσαντος, καὶ ἰωναγκάθησαν τοῖς ἐχθί στοις, ὡς οἰκειοτάτοις χρήσεσθαι, ἐπειδὴ τοὺς οἰκείους ἀλλοτρίους ἔχου. μιμοῦνται δὲ τὰ τῶν δικαιαρχῶν ὀνόματα, τὰ μὲν πρῶτα ἑλλη νικὰ ὄντα, τὰ δ' ὕστερα, τοῖς ἑλληνικοῖς ἀνα μὶξ τὰ καμπανικά. πλεῖστα δ' ἴχνη φ ἑλ ληνικῆς ἀγωγῆς φυλάττεται σώζεται, γυμνά σιά τε καὶ ἐφηβικὰ, φρατρίαι καὶ ὀνόμα τα ἑλληνικὰ καὶ πρὸ ὄντα ῥωμαίων. νυνὶ δὲ πανηγυρικὸς ἱερὸς ἀγὼν σωτελεῖ ται παρ' αὐτοῖς, μουσικός τε καὶ γυμνι κὸς ὡσὶ πλείους ἡμέρας, φιλάμιλλος τοῖς ἐ πιφανεστάτοις τῶν κατὰ τὴν ἑλλάδα. ἔ στι δὲ καὶ φιδάκη διώρυξ ὑπὸ τὸ μετα ξὺ ὄρους, τῆς τε δικαιαρχίας καὶ τῆς νεα πόλεως, ὑπόργαθρος ὁμοίως, ὥσπερ ἐ πὶ τὴν λίμνην, ὁδὸν τε αὐοιχθείσης φανε ροῖς ζεύγεσι πορεύσιμον ὠδὶ πολλοὺς σταδίους, τὰ δὲ φῶτα ἐκ τῆς ὠλφανείας τὸ ὄρους, πολλαχόθεν ἐγκοπεισῶν θυείδων, ἃ βάθους πολλοῦ κατάγεται. ἔχει δὲ καὶ ἡ νεάπολις θερμὴν ὑδάτων ἐκβολὰς,

quodam in ſupercilio conſtructum. bello autem quod ductu & auſpicio gerebatur Annibalis, Romani frequentibus accolis habitatum reddiderunt, & nomine è Dicearchia permutato, à puteorum frequentia Puteolos appellauere. Sunt etiam qui ab aquarum putore, qui per totum illum & Baiarum & Cumarum tractum exiſtit, ubi & ſulphuris & ignis, aquarum calidarum plena ſunt omnia. Quidam autem Phlegram ob eam cauſam Cumanum agrum uocatum opinantur, talibusq; ignis & aquæ profluuijs, Gigantum uulnera, fulminibus deiectorũ attribuũt. Vrbs autem ampliſsimum factum eſt emporium, manufactos cotones & ſtationes habẽs. Quas ad res commodũ conducit arenarum ingeniũ, quæ calcis quàm ſimillimæ cõpactę ualidiſsimum conglutinantur in modum. Vnde commixta ſabulo glarea, aggeres proiectantur in pelagus, ripasq; patentes ſinuoſos in receſſus redigunt, ſic ingentes onerariæ naues iactis ibi conquieſcũt anchoris. Super urbem uerò ſtatim Vulcanium forum imminet, cãpus ardentibus incluſus ſupercilijs, quæ uelut à fornacibus exhalationes, magno cũ fremitu paſsim habent. Campus autem tracto plenus eſt ſulphure. Poſt Dicæarchiam quidem Neapolis eſt Cumanorũ, poſtea uerò & Chalcidenſes incoluerũt, & ex Pithecuſis Athenisq; uenientes, unde & noua ciuitas, id eſt Neapolis appellata fuit, ubi Parthenopes unius è Sirenibus ſepulchrum oſtẽditur, & gymnicũ agonem, iubẽte oraculo celebrãt. Orta deinde ſeditione, quoſdã inquilinos admiſere Campanos, & inimiciſsimis perinde ac coniunctiſsimis uti coacti ſunt, quandoquidẽ cõiunctos alienatos haberẽt. Res quidã Campanorũ initio Græcas fuiſſe, deinde Græcis permixtas, documẽto ſunt præfectorũ urbis nomina. Ritus & educationis Græcorũ hoc in loco pluri maſeruãt adhuc ueſtigia, gymnaſia ſcilicet, puberũ cœtus, & Græca uocabula, tametſi Romana ibidẽ adſit multitudo. Apud eos uerò nũc quinquẽnalis ſacer ille muſicus, et gymnicus cõplures per dies celebrat agõ, illorum æmulus, qui per Græciã clariſsima celebritate gerũtur. Extat et his in locis intra montẽ effoſſa ſpelũca, in Dicæarchiæ Neapolisq; medio, ſicut altera Cumas tendẽs facta, in qua uia obuijs curribus peruia, multis panditur ſtadijs, è ſuperna autẽ mõtis parte exciſis multifariã feneſtris, lumẽ in profunditatẽ infundit. Habet & Neapolis calidarũ aquarum ſcatebras,

& ap-

& apparatiſsima balnea, nulla ex parte Baianis inferiora, numero autẽ & multitudine cedentia. Alia enim ibi urbs condita eſt, imperatore alio ſuper alium magnificẽtius quàm Puteolis ædificante. Plurimum uerò è Roma Neapolin ſeceſſum facientes, uictum Græcanico ritu perducunt, aut quietis atq; otij gratia, præſertim qui eruditioni dant operã, aut remiſſioris uitæ deſiderio, et quos ſenectus affligit, uel aduerſa ualetudo. Pleriq; etiã Romani eodẽ uiuẽdi genere delectati, cum tantam mortaliũ multitudinem in ſimili degentẽ inſtituto, ipſa in ciuitate uerſari contemplent, ſtudioſe ac libenter urbem incolunt, ibi ducentes ętatem. Proximũ eſt oppidũ Heraclĩũ, incumbẽs mari. promontoriũ habẽs, mirum in modũ uẽto afflatũ Africo, adeò ut ſaluberrima ipſa addat habitatio. Hanc quoq; tenuerunt Oſci, & deinceps Pompæam, quam Sarnus amnis alluit, poſtmodum Tuſci & Pelaſgi, deinde Samnites, qui etiã his è locis eiecti fuere. Nolæ uero & Nuceriæ & Ancherarũ emporiũ eſt, eiuſdẽ nominis coloniæ, quæ circa Creonẽ eſt, quod ad Sarnũ flumen eſt onera excipientẽ et emittentẽ. Hiſce locis incũbit mõs Veſuuius, amœniſsimis habitatus agris, excepto cacumine. Id magna ex parte planitiem habet, fructum nullũ omnino ferentẽ, & cineres in proſpectu habẽs, cauernoſaq; mõſtrat antra, combuſtis ex petris, ut color indicat, utpote quas ignis abroſerit, quare coniecturis aſſequare plagam iſtam priorib. annis ardere ſolitam, et ignis habere crateras: reſtinctam autem eſſe, ceſſante materia. Fortè hanc fertilitatis, quæ circa locum eſt, cauſam dixeris: ſicut de Catana proditum eſt, eiectum ab Aetnæis ignibus cinerem ea ex parte lætã uineis tellurẽ effeciſſe. Excoctas enim igne glebas, pingue aliquid habere, q̃d uberiores fructus afferat. Vapore nãq; ipſo magis uliginis abundante, commodiores fieri, quemadmodum & ſulphureæ omnes. Humectatæ deinde, & exuſtis cineribus reſtinctæ, ad frugum procreationem, permutationem induerunt. Põpeĩs contiguũ eſt Campanorũ Syræum, unde Athenęũ, id eſt Mineruiĩũ imminet, quod quidã Prenuſſum nominãt promontorium. Extat autem in extremo eius Mineruæ ſacellum, quod Vlyſſes ædificauit. Hinc ad Capreas inſulã curſus eſt undis breuiſsimus, circunflectenti uerò promontorium, exiguæ quædam occurrunt inſulæ, ſaxoſæ quidem atque deſertæ, quas Sirenas appellant,

καὶ κατασκευὰς λουτρῶν οὐ χείρους τῶν ἐν Βαΐαις, πολὺ δὲ τῷ πλήθει λειπομένας. ἐκεῖ γὰρ ἄλλη πόλις γίνεται συῳκισθεισῶν βασιλείων ἄλλων ἐπ' ἄλλοις οὐκ ἐλάττων ἡ Νεαπόλεως ἀφαγωγὴ τὴν ἑλληνικὴν, οἱ ἐκ Ῥώμης ἀναχωροῦντες διὰ χρόνου, ἡσυχίας χάριν τῶν ἀπὸ παιδείας ὀργασμένων, ἢ καὶ ἄλλως, διὰ γῆρας, ἢ ἀδυγέιαν ποθοῦντες ἐν αὐτοῖς ζῆν. καὶ τῶν Ῥωμαίων δ' ἔνιοι χάροντες τοῦ βίου τούτου, θεωροῦντες τὸ πλῆθος τῶν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς ὠθισμένων, ἀσμένοι φιλοχωροῦσι καὶ ζῶσιν αὐτόθι. ἐχόμενον δὲ φρούριον ὄρους ἀκρωτήριον, ἐκκειμένην εἰς τὴν θάλασσαν ἄκραν ἔχον, καταπνεομένην λιβὶ θαυμασίως, ὡς θ' ὑγιεινὴν ποιεῖν τὴν κατοικίαν. ὅσοι δὲ ἔσχον καὶ ταύτην, καὶ τὴν ἐφεξῆς πομπαίαν, ὧν παραῤῥεῖ ὁ σάρνος ποταμός. εἶτα τυῤῥηνοὶ καὶ πελασγοί. μετασταῦτα δὲ σαυνῖται, καὶ οὗτοι δ' ὀξέπεσον ἐκ τῶν τόπων. νῶλης δὲ καὶ νουκρίας καὶ ἀχόρων, ὁμωνύμου κατοικίας ἡ πρὸς κρέωνα, ἐπινείαν ἔσχηκεν, ἢ ποιεῖ παρὰ τὸν σάρνον ποταμὸν καὶ δεχομένην τὰ φορτία καὶ ἐκπέμπουσι. ἵδρυται δὲ τῶν τόπων τούτων ὄρος ὀνήσιππον, ἀγροῖς πολυοικούμενον παγκάλοις, πλὴν ἡ κορυφῆς. αὕτη δ' ἐπίπεδον μὲν πολὺ μέρος ἔσχηκε, ἄκαρπον δ' ὅλον. ἐκδέδηκε δ' ὄψεως τεφρώδης, καὶ κοιλάδας φαίνεται ῥαγχώδεις τετρῶν αἰθαλωδῶν κατὰ τὴν χρόαν, ὡς ἂν ἐκβεβρωμένων ὑπὸ πυρός, ὡς τεκμαίροιτ' ἄν τις ὁ χωρίον ὄντα, καὶ εἶδος πρότερον, καὶ ἔχειν κρατῆρας πυρός, σβεσθῆναι δ' ὑφ' ὑδατοπότους τῆς ὕλης. τάχα δὲ καὶ ἡ δυκαρπίας ἡ κύκλῳ, τοῦτ' αἴτιον, ὥσπερ τῇ καταύῃ φασὶ τὸ κατατεφρωθὲν μέρος ἐκ ἡ ασσοβοῦ ἡ αὐχενχθείσης, ὑπὸ τοῦ αὐταναίου πυρός, δύναμιν τιν' τῇ γῇ ἐποίησεν. ἔχει μὲν γὰρ τὸ λιπαῖνον καὶ τὴν ἐκπυρουμένην βῶλον, καὶ τὴν ἐκφύσαν τοὺς καρπούς. πλεοναζούσας μὲν οὖν τοῦ λίπους πρὸς ἐκπύρωσιν ὠφέλησε, καθάπερ ἡ θειώδης πᾶσαι. ἀζημιωθεῖσαι δὲ καὶ λαβοῦσαι σβέσιν καὶ ἐκτέφρωσιν, εἰς εὐκαρπογονίαν μετέβαλε. συνεχὴς δὲ ὢν τῇ πομπαίᾳ τὸ σύραιον τῶν καμπανῶν, ὃ θεν πρόκειται τὸ ἀθηναίων, ὃ τινὲς πρίωνος σὸν ἀκρωτήριον καλοῦσιν. ἔστι δὲ ἐπ' ἄκρῳ μὲν ἀθηνᾶς ἱερὸν, ἵδρυμα ὀδυσσέως. ἀπλοῦς δ' ὁ ὑθὸς βραχὺς εἰς καπρίας νῆσον. κάμψαντι δὲ τὴν ἄκραν νησίδια ἐστὶν ὀρνεῶν πετρώδεις, ἃς καλοῦσι σειρῆνας, ἐκ δὲ

ἐκ δὲ τοῦ πρὸς σύραιον μέρους, ἱερόν τι δείκνυται, καὶ ἀναθήματα παλαιὰ τιμώντων τὸν πλησίον τόπον, μέχρι μὲν δύσεως, ἔχει τέλος ὁ κόλπος ὁ λιπαρὴν προσαγορευόμενος, ἀφιεζόμενος λυσὶν ἀκρωτηρίοις, βλέπουσι πρὸς μεσημβρίαν, ζέφυρόν τε μισοῦντα καὶ ζέφυρον ἀδύωτον. ἅπας δ' ὁ κατεσκευασμένος, ὅσον μὲν ταῖς πόλεσιν ἂς ἔφαμεν, ὅσον ἡ ταῖς οἰκοδομίαις καὶ φυτείαις, αἳ μεταξὺ συνεχεῖς οὖσαι μᾶς πόλεως ὄψιν παρέχονται. τὸ μὲν οὖν μισοῦν πρόκειται νῆσος ἡ προχύτη, πιθηκουσσῶν δ' ἔστιν ἀπόσπασμα. πιθηκούσας δὲ ὀρετριεῖς ᾤκησαν, καὶ χαλκιδῆς, δύτυχήσαντες δὲ δυκαρπίαν, ἐν οἷς τὰ χρυσεῖα, ἐξέλιπον τὴν νῆσον ὑπὸ στάσιν. ὕσερον δὲ καὶ τοῦτο σεισμῶν ἐξελαθέντος καὶ ἀναφυσημάτων πυρὸς καὶ θαλάσσης καὶ θερμῶν ὑδάτων. ἔχει γὰρ τοιαύτας ὑποφορὰς ἡ νῆσος, ὑφ' ὧν καὶ οἱ τεμφθέντος παρὰ ἱέρωνι τοῦ τυραννοῦντος τῶν συρακουσίων ἐξέλιπον τὸ κατασκευασθὲν ὑφ' ἑαυτῶν τεῖχος καὶ τὴν νῆσον. ἐπελθόντος δ' νεαπολῖται κατέσχον, φύτευμα καὶ οὗτοι. καὶ ὁ μῦθος, ὅτι φασὶ τὸν τυφῶνα ὑποκεῖσθαι τῇ νήσῳ ταύτῃ. ῥεφομένων δὲ τὰς φλόγας ἀναφυσᾶσθαι καὶ τὰ ὕδατα. ἔστι δ' ὅ τι καὶ νησίδας ἐχούσας ζέον ὕδωρ. πιθανώτερον δ' πίνδαρος ἐρεῖ περὶ τῶν φαινομένων ὄρη μυθεῖς, ὅτι ὡς ὁ πόρος οὗτος, ἀφ' ἧς κυμαίας ἀφέξομεν μέχρι σικελίας, ὅλος πυρός ἐστι, καὶ ἐν βάθους ἔχει κοιλίας τινὰς, εἰς ἃς συναπτούσας πρός τε ἕλλησπον καὶ πρὸς τὴν ἤπειρον. διόπερ ἥ τε αἴτνη τοιαύτην ἔχειν δείκνυται φύσιν, οἵαν ἱστορεῖσιν ἅπαντες, καὶ αἱ τῶν λιπαραίων νῆσοι, καὶ τὰ περὶ τὴν δικαιαρχίαν καὶ νεάπολιν, καὶ βαΐας χωρία, καὶ αἱ πιθηκοῦσσαι. ταῦτ' ἂν διανοηθεὶς, ὅστις πάντα τόπον τοῦτον φησὶν ὑποκεῖσθαι τὸν τυφῶνα. Νῦν γε μαντεῖον πρόκυμ' ἅλις θέσθ' ὄχεε, Σικελίαν τ' αὐτοῦ πιέζει σόρνα λαχνήεντα.

Καὶ τίμαιος δὲ περὶ τῶν πιθηκουσσῶν φησὶν, ὑπὸ τῶν παλαιῶν πολλὰ παραδεδοξολογῆσθαι. μικρὸν δὲ πρὸ ἑαυτοῦ, τὴν ἐπωμέα λόφον ᾧ μέσῃ τῇ νήσῳ συναψάντα ὑπὸ σεισμῶν ἀναβαλεῖν πῦρ, καὶ τὸ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἡ θαλάσσης, ἐξῶσαι πάλιν ὧδι τὸ πέλαγος. τὸ δ' ἐκτεφρωθὲν ἡ γῆς, μετεωρισμὸν λαβὸν, κατασκῆψαι πάλιν τυφωνοειδῶς εἰς τὴν νῆσον, ἐν ὧδι τρεῖς ἡ θαλάττης ἀναχωρῆσαι σταδίους. ἀναχωρήσασαν δ' οὐ πολὺ ὑποῤῥέψαι, καὶ τῇ παλιῤῥοίᾳ κατακλῦσαι τὴν νῆσον, καὶ γῆν εἶναι σβέσιν τοῦ ἐν αὐτῇ πυρός. ἐξ δὲ τοῦ ἦχον τοῦ ἐν τῇ ἠπείρῳ φυγεῖν ἐκ ἡ παραλίας εἰς τὴν καμπανίαν,

Ex ea quæ Surentum aſpicit, regione quædam ſacra mõſtratur ædes, uetuſtiſsima oſtendens munera, quæ accolæ loci ueneratione, frequentes obtulerant. Hactenus terminatur ſinus, quem Craterem appellant, duobus diuiſus promontoriis, meridiem ſpectãtibus, Miſeno uidelicet & Athenęo. Totus uerò ornamentis inſignitur, tum iam dictis urbibus, tum ędificijs arbuſtisq; conſpicuus, quę cum intermedia continenter porrigantur, unius ciuitatis aſpectum offerunt. Ante Miſenum Prochyta iacet inſula, à Pithecuſis quandoq; diuulſa. Eretrienſes autem ſimul & Chalcidenſes Pithecuſas habitarunt, qui cum terræ frugibus & auri foſſionibus beatiſsimi forẽt, coorta ſeditione inſulam reliquere. Poſtremo cq; terræ motibus expulſi, & exhalantibus ignibus & inualeſcente mari & aquarum feruoribus, exceſſere. Huius enim generis eructationes habet inſula, ob quas miſsi ab Hierone tyranno Syracuſanorum, paratum iam à ſe murum deſerere coacti ſunt, ſimul & inſulam accedentes, poſtea Neapolitani locum occupauere. Quam ob cauſam nata eſt fabula, quæ Typhonem ea in inſula ſepultum aſſerat, cumq; his latus uertat, euaporare flammas & aquas, quandoq; autẽ contingit, ut minores inſulæ efferueſcentem aquã habeant. Veriſimiliora quidem ſunt, quæ Pindarus dixit, ex ijs quæ cernũtur commotus, quod omnis iſte tractus, ſi à Cumis incipias, uſq; in Siciliam ignitus eſt, & profundas quaſdã in unum coeuntes habet cauernas, in Græciam & continentes terras exporrectas. Ideoq; Aetna & & Liparenſes inſulæ, & Puteolanus ager, & Neapolitanus & Baianus, & Pithecuſæ talem habent, qualem cuncti ſcriptum reliquere naturam. Quæ cum intelligeret Pindarus, cunctis ſub his locis ſepultum iacere Typhonem cecinit* Timæus quoq; priſcos illos, multas de Pithecuſis fabulas edidiſſe, ait. Paulo ante illum collem Epomeum in inſulę medio ſitũ, per quoſdam terrę motus incendia euomuiſſe, tradit, & terram intermediam in pelagus ignes non paucos eiectaſſe. Quodq; telluris redactum eſt in cinerem, cum ſublimius exhaleret Typhonis, id eſt ardoris in morem, rurſus ut fulmen recidit in inſulam. Quæ cum in pelagus ad tria excurriſſet ſtadia, nõ multo pòſt regreſſa eſt, inde recurſum maris inſulam immerſiſſe, & ita inſulæ ignem reſtinctum eſſe. Quo ex fragore, qui continentẽ habitãt, relicto litore in ſuperiorẽ effugiſſe Campaniam.

Hic nõ ſunt redditi Pindari uerſus.

Calidæ

ſalidæ locorum iſtorum aquæ, laborantes lapide ſanare creduntur. Caprearum duo antiquitus fuerant oppidula, nunc uerò unum, quod Neapolitani occupauere. Ii amiſſas bello Pithecuſas recepere, denuo Auguſto Cæſare illis donante. Capreas uerò magnificentiſsimis ibi ſtructis ædificijs, peculiare ſibi fecit receptaculum. Hę quidem ſunt maritimę Campanorum ciuitates, & adiacentes huiuſmodi inſulæ. Intra mediterraneam autem urbium mater, id eſt metropolis, & pro uocabuli etymologia, uerè caput eſt Capua. Reliquas enim ſi ei compares, caſtella quędam cenſeas, præter Teanum & Sidicinum. hęc enim dignitate pręſtans, in Appia uia iacet, & quę ab ea Brunduſiũ ducunt, Callateria et Calydium & Beneuentum. Romam uerſus autem Caſilinũ ſitum eſt ad flumen Vulturnum, in quo Pręneſtini milites XL & quingenti aduerſus Annibalem, uarijs inſtructum copijs, tandiu obſidionem pertulere, ut inualeſcente fame, modius drachmis CC uenundaretur, & uenditor quidem mortem oppetierit, emptor autem incolumis euaſerit. Cum autem Annibal eos rapas prope murum ſeminaſſe conſpiceret, tantam animorum tolerantiam admiratione proſecutus eſt, quòd homines tandiu obſiſtere poſſe ſperarent, quoad rapę matureſcerent. Itaq; paucis exceptis, mortales illi uictores extitere omnes, niſi quos aut fames confecit, aut prędia. Vltra iam dictas, ſunt hę quoq; Campanię ciuitates, quarum mentionem ſuperius fecimus, Calce & Teanum, Sidicinum, quas duę Fortunę ędes ſeparant, utroque ex latere conſtructæ Latinæ uiæ. Item Sueſſula, & Atella, & Nola, & Nuceria, & Acerræ, & Auella, & aliæ his minores habitatæ, è quibus aliquas Samniticas eſſe aiunt. Siquidem prioribus annis Samnites uſq; ad Latinam & Ardeam excurſiones facientes, poſtmodum & Campaniã populantes, latè imperium obtinebant. Alioquin etenim imperioſe dominantibus, parere diſcentes, ſtatim edictis obtemperabant. Nũc autem cùm ab alijs, tum uerò à Sylla dominatu Romanos obtinẽte, peracta res eſt. Qui poſtq; Italorum rebelliones multis diſſipauit prędijs, hos fermè ſolos conſiſtentes, & in unũ aduerſus Romam cõſpirantes cõſpicatus, ante illorum mœnia caſtris locatis, partim in pugna obtruncauit, nullis uitam impartiens captis, partim uerò qui arma proiecerant, ad millia tria,

δυκεῖ ἢ τὰ θρμὰ ὕδατα φ' ἑαυτῶν θεραπεύειν οὐδὲ λιθιῶντας. αἱ δὲ κάπρειαι δύο πολίχνας εἶχεν τὸ παλαιόν, ὕστερον δὲ μίαν. νεαπολίτου ἢ καὶ ταύτην κατέχον. πολεμῶν δ' ἀφῃρεῖτο τὰς πιθηκούσας, ἀπέλαβεν πάλιν, δόντ⊙ αὐτοῖς Καίσαρ⊙ τοῦ σεβαστοῦ, τὰς δὲ καπρείας ἴδιον ποιησαμένου κτίσμα, καὶ κατοικοδομήσαντ⊙. αἱ μὲν οὖν παράλιοι πόλεις τῶν καμπανῶν καὶ αἱ πρόκειμεναι νῆσοι τοιαῦται. φ' δὲ τὴν μεδγαίαν καπύμνδσιν ἡ μητρόπολις, κεφαλὴ τυόντικα τὰ τὴν ἑτοιμότητα τοῦ ὀνόματ⊙. τὰ γὰρ ἄλλα πολίχνια νομίζοιτ' ἂν κατὰ τὴν σύγκυσιν, πλὴν τεανοῦ, σιδικινοῦ· καὶ γὰρ αὕτη ἀξιόλογος. κεῖται δ' ὧδε τῇ ὁδῷ τῇ ἀππίᾳ αὐτή τε καὶ αἱ τῶν ἄλλων ὧδε βεντέσιον ἄγουσαι ἀπ' αὐλῆς λαλλατορίας, ⓒ καλύδιον, καὶ βενούσιον. ὧδε δὲ ῥώμης κασιλινοῦ ἔδρυται ὧδε τῷ οὐολτούρνῳ ποταμῷ, φ' ἢ πολιορκούμενοι πραινεστίνων ἀνδρῶν μ καὶ φ πῶς ἀκμάζοντα αὐνίβαν ὧδε τοῦ πρὸ αὐτέχον, ὥσθ' ὑπὸ λιμοῦ σμακοσίας δραχμὰς πραθῆναι, ἐπώλει δ' ὁ πριάμενος. ἰδὼν δ' αὐτοὺς πλησίον τοῦ τείχους ἀπείροντας γογγύλια, ἐθαύμαζεν ὡς ἔοικεν ὁ αὐνίβας ἢ μακροβιμίας, εἰ πίζοιεν τέως αὐθέξειν, ὡς τελεσφορήσαι τὴν γογγύλιν. καὶ διὰ τοῦτο πολιορκεῖσθαι πάντας φησί, πλὴν αὐδρῶν ὀλίγων ὧν ἡλικίᾳ σμαλυθώντων, ἢ γὰ ταῖς μάχαις. πῶς δὲ τοὺς ῥηθέντας ἐπὶ καὶ αὖται καμπανοί, πόλεις εἰσὶν ὧν ἐμνήσθη πρότερον, κάλκη τε καὶ τέανον σιδικινόν, ἃς διοείζουσιν αἱ δύο τύχαι φ' ἑκάτερα ἱδρυμέναι φ' τε λατίνης ὁδοῦ, καὶ ἔπι σουεσουλα, καὶ ἀτέλα, καὶ νῶλα, καὶ νουκρία, καὶ ἀχρόαι, καὶ ἀβέλλα, καὶ ἄλλαι ἐπ' ἐλάττους τούτων κατοικίαι, ὧν φησίας σαυνίτας εἶν. σαυνίται δὲ πρότερον μὲν καὶ μέχρι φ' λατίνης φ' πρὸς ἀρδέαν ὀξυδέρκειας ποιούμενοι. μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὸν τὴν καμπανίαν πορθοῦντ⊙, πλλῷ ἐκείνων δυνάμει. καὶ γὰρ ἄλλως δεισωπικῶς ἄρχεσθαι μεμαθηκότ⊙, ταχὺ ὑποῦργον τοῖς προστάγμασι, νικὶ δ' ἐκπεπόνηται τέλεως ὑπό τε ἄλλων, ἡνίκα τελευταῖον ὑπὸ σύλλα τοῦ μοναρχήσαντος ῥωμαίων. ὃς ἐπειδὴ πολλαῖς μάχαις κατέλυσας τὸν φ' ἰταλιωτῶν ἐπανάστασιν, τούτους χρεὼν δοῦναι μόνον συμμένοντας ἑώρα ⓒ ὁμοίως ὁμοροῦντας, ὥστε καὶ ἐπ' αὐτὸν τὸν ῥώμην ἐλθεῖν, σωίεσθαι πρὸ τοῦ τείχους αὐτοῖς. καὶ οὐ μὲν φ' τῇ μάχῃ κατέκοψε, κελεύσας μὴ ζωγρεῖν· οὐ δὲ ῥίψαντας τὰ ὅπλα πρὶ τεσχιλίους ἀνδρας, ἢ πεντα-

LIBER QVINTVS. 241

ἢ πρακισχιλίους φασίν, εἰς τὸν δημόσιον ἔπαυλιν τὸν φ' ⓒ μαρτίῳ κάμπῳ καταγαγὼν ἔρξε. τεσσὶ δὲ ὕστερον ἡμέραις ὧν πέμψας στρατιώτας, ἅπαντας ἀπέσφαξε, πολεμίους στρατιάς τε ποιούμενος, οὐκ ἐπαύσατο πρὶν ἢ πάντας τοὺς φ' ὀνόματι σαννιτῶν διέφθειρεν, ἐκ φ' ἰταλίας ἐξέβαλε. πῶς δὲ οὐ σύμμενοντας τὸν ὧδε τοσοῦτον ὀργὸν, ἔφη καταμαθεῖν ἐκ φ' πείρας, ὡς οὐδέ ποτ' ἂν εἰρῆνον ἀγάγοι ῥωμαίων οὐδὲ εἷς, ἕως ἂν συμμένωσι καθ' αὑτοὺς σαννίται. καὶ γάρ τοι νῦν κῶμαι μεγόνασιν αἱ πόλεις, φ' ἰαι δ' ἐκλελοίπασι τελέως, βοίανον, ἐσερνίνα, παύνα, τελεσία, σμυεχὴς οὐφάφερον, καὶ ἄλλαι τοιαῦται, ὧν οὐδεμίαν ἄξιον ἡγεῖσθαι πόλιν. ἡμεῖς δ' ἐπέξειμεν μέχρι τοῦ μετρίου σδὰ τὴν φ' ἰταλίας δύναν καὶ δυνάμιν. βενεούσιον δ' ὅμως σμυεσηκον δύ, καὶ οὐσιαν. πρὸς δὲ σαννιτῶν καὶ τοιοῦτός τις λόγ⊙ ἐκφέρεται, διότι πολεμοῦντος σαβίνοις πολιὸν χρόνον πως οὐκ ὀμβρήσαι, δύξαντο καθάπερ ἤδη τινὲς τὰ γιγνόμενα θεῖ ἔτει τύπῳ καθιδρῶσαι. νικήσαντος δὲ τῶν γιγνομένων, τὰ μὲν κατέθυσαν, τὰ δὲ καθιδρῶσαν. ἀφορίας δὲ γενηθείσης, εἴπετ' τις, ὡς ἐχρῶ καθιδρῶσαι καὶ τὰ τέκνα. οἱ δ' ἐποίησαν τοῦτο, καὶ οὓς γιγνομένους τότε παῖδας ἀῆρας ἐπωνόμασαν· αὐδρωθέντας δ' ἐξειλαν εἰς ἀρκαδίαν, ἡγήσατο δὲ ταῦρ⊙. φ' δὲ τὴν τῶν ὀπικῶν κατάσυναδφθέντος, ἐτύγχανον δὲ λωμηλόν ζῶντος, ἐκβαλόντος ἐκείνους ἱδρύσασθαι αὐτόθι, καὶ τὸν ταῦρον ἐσφαγίασαν θεῖ ἀεὶ θεῖ δύνα αὐτῷ ἡγεμόνα κατὰ τὴν τῶν μάντεων ἀπόφασιν. εἰκὸς δὲ σλα ὄντα καὶ σαβέλλους αὐτοὺς ὑπωκορεστικῶς ἀπὸ τῶν γονέων προσαγορεύθῆναι, σαυνίτας δ' ἀφ' ἄλλης αἰτίας, οὓς οἱ ἕλληνες σαμνίτας λέγουσι. τινὲς δὲ καὶ λάκωνας σωοίκους αὐτοῖς γενέσθαι φασί, καὶ σλα ὄντα καὶ φιλέλληνας ὑπάρξαι, τινὰς δὲ καὶ πιτανάτας λακεδαιμονίους. δοκεῖ δὲ καὶ ταραντίνων πλάσμα τοῦτ' εἶναι, κολακεύοντων δ' ὁμόρους, καὶ μέγα δυναμένους αὐθρώπους, καὶ ἅμα ἀξιοικειουμένων, οἵ γε καὶ ὀκτὼ μυριάδας ἐστέλλοντο τὴν τῆς στρατείας, ἱππέας δ' ὀκτακισχιλίους. φασὶ δὲ νόμον εἶναι τοῖς σαννίταις, καλὸν καὶ προτρεπτικὸν πρὸς ἀρετήν. οὐ γὰρ ἔξεστι διδόναι τὰς δυγατέρας οἷς ἂν ἐθέλωσιν, ἀλλὰ κεῖνεσθαι κατὰ ἔτ⊙, σλίκα μὲν παρθένους, σλίκα δὲ τῶν νέων τοὺς ἀρίστους, καὶ τὰς ἀρίστας τούτων θεῖ πρώτῳ τῷ πρώτῳ διδόσθαι, θεῖ δευτέρῳ τῷ δευτέραν, καὶ ἑξῆς οὕτως.

uel ut alij, quatuor, in campo Martio ad Ouilia coactos, immiſsis militibus, triduo iugulauit. Factis inde proſcriptionibus, nõ antea deſtitit, quàm Samnitum nomen deleuerit, aut ex Italiæ finibus omnes eiecerit. Cum autem de tanta incuſaretur iracundia, reſpõdebat, magiſtra ſeſe experientia didiciſſe, ne unum quidem Romanum pacem productũ, quoad per ſe Samnites ipſi conſiſterent. Itaq; per uices factæ fuere ciuitates, aliquæ uerò radicitus extinctæ. Boianum, Eſernina, Pauna, Teleſia, Venafro coniuncta, & aliæ tales, quarũ ne unam quidem pro dignitate cenſueris ciuitatem. Nos autem pro Italiæ potentia & claritate, quantum ſatis eſt percurrimus, tamẽ Beneuentum & Venuſia probè ac fœliciter conſiſtebant. De Samnitibus huiuſmodi uulgatus eſt ſermo, Sabinos quidem aduerſus Vmbros diutino certantes bello; quorundã more Græcorum uotum feciſſe, ut eo anno nata immolarent. Re igitur bene geſta reuerſi, nata partim ſacrificarunt, partim conſecrarunt. Cæterùm facta ſterilitate, uulgatum eſt à quibuſdam, oportere & liberos cõſecrari, quod & patrauerunt. Siquidem editos in lucẽ pueros Marti conſecratos acclamauerunt, eos tamen uirilem ingreſſos ętatem, in coloniã emiſerunt, quibus dux factus eſt Taurus. In Opicorum autem agro cubantes, qui uicatim uitam agebant, eos ejiciunt: ejectisq; illis, ſedes ibi locarunt, & de augurum ſententia, Marti taurum mactauerunt, qui ducem illis Taurũ exhibuerat. Quã obrem eos diminutiuo uocabulo à parentibus, Sabellos appellatos fuiſſe crediderim: Sabinos autem ob aliam cauſam, quos Græci Samnitas nuncupant. Aliqui uerò Laconas, eos ſibi ſocios habitandi feciſſe, memoriæ tradidere. Ea propter illos Græcos † beneuolentia complexos fuiſſe, plerique illos Pitanitas appellant. Exiſtimant autem ex Tarentinis eos originem ducere, qui finitimos & homines potẽtia prę ualidos, blandimentis alliciant, & charitate deuinciant. Quippe qui pedeſtris exercitus LXXX millia, & equites octo millia aliquando domo emiſerunt. Legem honeſtam quidem, & quæ ad uirtutem uehementer excitet, Samnitibus extare ferunt. Haud enim filias ſuas, quibus collibuerit, nuptum dare fas eſt. Verùm quotannis decem præſtantes decerni uirgines, ac optimos totidem adoleſcentes, ex ijs primam primo locari, ſecundam ſecundo, & ita deinceps.

† φιλέλληνας ὑπάρξαι. Pitanites fortè ἀπὸ τῆς πιτάνης πόλεως, author Steph.

Hoc pacto, quod si is qui primã accepit, honestam institutionem mutauerit in deterius, habitus contemptui per ignominiã est, & ei locata adimitur. Ordine dehinc sunt Hirpini, & ipsi Samniticæ gentis. Qui quidẽ ex Lupo nomẽ adepti fuerũt, qui eis in deducenda colonia dux oblatus est. Samnites enim lupũ uocãt Hirpũ. Cõfines ij aũt Lucanis adiũguntur, qui in mediterraneis habitãt. De Samnitibus quidem hęc. at Campanis, ob loci uberta tem, idem bonorũ ac malorũ usus euenit. Eò enim deliciarũ prouecti sunt, ut ad gladiatorum paria depugnaturorũ, cõuiuas inuitarẽt ad cœnã, numerũ quidem eorũ pro cœnarũ dignitate definientes. Cũ uerò Annibali sese dedidissent, exercitũ eius ad hyberna suscipiẽtes, adeò uoluptatũ illecebris homines demolitos effœminarũt, ut Annibal ipse dixerit, Victor ipse periclitor, ne hostilis pręda fiã: quippe qui milites uiros dederim, fœminas recipiã. Illis aũt potiti nouissimè Romani, per multis eos calamitatib. castigatos reddidere, ad extremũq; agrum eorũ sorte diuiserũt. Veruntamen hoc tempore fœlicem ducũt ætatem, cũ finitimis concordiã habẽtes, priscãq; seruantes dignitatem, & ciuitatis amplitudine, & flore uirorũ. Post Cãpaniã uerò, & terram Samnitũ usq; ad Ferẽtanos, ad mare Tyrrhenum, Picentinorũ natio colit, pars modica eorũ Picentinorum qui Adriam habitant, quos quidem Romani Posidoniatem in sinũ colonos traduxere. Hoc uerò tempore sinus ipse Pæstanus nuncupatũ. Verũ urbs ipsa Posidonia, Pæstus uocatur, medio in sinu locata. Porrò Sybaritę ad mare urbem posuere: quippe qui ante se habitantes alios extruserunt, quos uicissim posteriori tempore Lucani eiecerũt. Lucanis inde Romani oppidũ intercepere, quod insalubre facit amnis, diffusus in paludes, uicinus oppido. Inter Sirenussas uerò & Pæstũ Marcinna est, Tuscorũ ædificium, cæterũ ab Samnitibus habitatũ. Hinc ad Põpeios per Nuceriã isthmus iacet, nõ ultra stadia centũ & uiginti. Picentes aũt usq; Sylarin perueniũt flumẽ, qui ab hoc agro ueterem separat Campaniã. Cui quidẽ fluuio propriũ illud inesse traditur, ut in eius aquas demissa uirgulta † saxificentẽ, forma tamẽ coloreq; seruato. Picentũ uerò metropolis erat quondã Picentia, nunc uerò per uicos uitam agũt, ab Romanis expulsi, propter initam cum Annibale societatẽ. Quoquidem in tempore, promilitari officio, ut uiatoris publici aut tabel-

† λιθοειδοῦσθαι. id est in lapidem rigentur.

ἐὰν δ' ὁ λαβὼν τὸ γόρας μεταβαλλόμενος γήνται πονηρός, ἀπημάζουσι καὶ ἀφαιροῦνται τὴν δοθεῖσαν. ἔξεις δ' εἰσὶν ἱππικοί, καίτοι σαννῖται. τοὔνομα δ' ἔχουσι ἀπὸ τοῦ γυναικωνίτου λύκου ἢ ἀρκικίας. ἵππους γὰρ καλοῦσιν οἱ σαννῖται τὸν λύκον. σωκάτουσι δὲ λύκους τοὺς μεσογαίους. πρὶν μὲν σαννιτῶν τοῦτο, καμπανοῖς δὲ σωιζομένοις ἀπὸ τῆς ἢ χώρας δυσδαιμονίαν, ἐπ' ἴσον ἀγαθὸν ἀκλαῦσαι καὶ κακῶν. ὧδε τοσοῦτον γὰρ δύο πρύφησαν, ὥστ' ὧδε δεῖπνον ἐκάλουν τοὺς ζόγυν μονομάχων, ὁρίζοντες ἀριθμὸν κατὰ τὴν τῶν δείπνων ἀξίαν. ἀνίβα δ' ἐξ γνώσεως λαβόντ' αὐτοὺς, ἀξιόμαθοι χαμαδίοις τὴν στρατείαν, οὕτως ἐξεθήλυναν ταῖς ἡδοναῖς, ὥσθ' ὁ ἀνίβας ἔφη, νικῶν κινδυνεύειν ὧδε τοῖς ἐχθροῖς γένεσθαι, γυναῖκας αὐτ' ἀνδρῶν τοὺς στρατιώτας ἀφλαβὴν. ῥωμαῖοι δὲ στρατήσαντες, πολλοῖς κακοῖς ἐσωφρόνησαν αὐτούς. ὕστατα δὲ καὶ κατεκληρούχησαν τὴν γῆν. ναυτικοῖς τισι μετ' εὐπραγίας διάγουσι τοῖς ἐπίνοις ἐμονήσαντον, καὶ τὸ ἀξίωμα φυλάττουσι τὸ ἀρχαῖον, καὶ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ κατ' εὐανδρίαν. μετὰ δὲ τὴν καμπανῶν καὶ τὴν σαννῖτιν μέχρι τῶν φορητανῶν, ὧδι μὲν τὴ τυρρηνικῆ θαλάττῃ, τὸ τῶν πικεντίνων ἔθνος οἰκεῖ, μικρὸν ἀπέστασιν τῶν γὰρ ἀδρίᾳ πικεντίνων ὑπὸ ῥωμαίων μετωκισμένων εἰς τὴν ποσειδωνιάτην κόλπον, ὃς νῦν παισανὸς καλεῖται. καὶ ἡ πόλις ἡ ποσειδωνία, πᾶσι γὰρ μέσον ἦν κόλπῳ κειμένη. συβαρῖται μὲν οὖν ὧδε θαλάττης εἶχον, οἱ δ' οἰκιδεύσαντες αὐτὸν μετέστησαν. ὕστερον δὲ λύκανοι μὲν ἐκείνους, ῥωμαῖοι δὲ λύκανοὺς ἀφείλοντο τὴν πόλιν. ποιεῖ δὲ αὐτὴν ἐπίνοσον, ποταμὸς πλησίον εἰς ἕλη αὐαχεόμενος. μεταξὺ δὲ τῶν σειρηνουσσῶν καὶ τῆς ποσειδωνίας, μάρκινα τυρρηνῶν ἵστιμα, οἰκούμενον ὑπὸ σαννιτῶν. γῆτοῦθεν εἰς πομπηίαν ὅσα νουκρίας οὐ πλείονων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων ὁδὸν ὁ ἰσθμός. διήκουσι δ' οἱ πικῆτοι μέχρι τοῦ σιλάριδος ποταμοῦ, τὸ ὁρίζοντες ἀπὸ ταύτης τῆς χώρας τὴν αἰχμαίαν καμπανίαν. ἐφ' οὗ τοῦτ' ἴδιον ἱστοροῦσιν ὧδε τοῦδε τοῦ ὄντος τοῦ ποταμοῦ τοῦτο, τὸ καθιέμενον εἰς αὐτὸ φυτὸν ἀκλιθοῦσθαι, φυλάττειν τὴν χρόαν καὶ τὴν μορφήν. τῶν δὲ πικεντίνων ὑπῆρχε μητρόπολις πικεντία. νυνὶ δὲ λωμηδιον ζῶσιν ἀποδεδόντος ὑπὸ ῥωμαίων διὰ τὴν πρὸς αὐνίβαν κοινωνίαν. αὐτὰ δὲ στρατεύειν ἠμφεσφορεῖν καὶ χρημ-

μετοφορεῖν

larij operam explerent, assignati sunt, quemadmodum & Lucanij & Brutij eosdem ob causas. Paulum autem supra mare, Romani Salernum custodiæ gratia in eos munierunt. Cæterùm è Sirenusis ad Silarin, stad. ducenta & sexaginta intersunt.

μετοφορεῖν ἀπεδέχθησαν γὰρ ὑφ' ὅτε δημοσίῳ, καθάπερ καὶ λύκανοι καὶ βρέττοι κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. ἐπετείχισαν δ' αὐτοῖς σάλερνον ῥωμαῖοι φρουρᾶς χάριν, μικρὸν ὑπὲρ θαλάττης. εἰσὶ δ' ἀπὸ σειρηνουσσῶν ὧδι σίλαριν σταδίοι ρξ. μετὰ δὲ τὸ σῶμα τὸ σιλαρίδος, λύκανία, καὶ τὸ ἡρῶον ἱερὸν ἀργονίας, ἰάσονος ἵδρυμα.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ βιβλίον ἕκτον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐν τῷ ἑπτῷ τὰ ἐφ' ἑξῆς τῆς ἰταλίας καὶ τὰ σύντοις τοῦ ἀδρίου, μέχρι μανεδονίας. σὺν οἷς ἀπουλία, καλαβρία, καὶ ὅσα κατὰ τὸν ἰόνιον κόλπον ἄμα τοῖς παρακειμένοις νήσοις ἀπὸ σιπελίας, ἕως τῶν κορκυραίων καὶ τοῦ ἄκρου μέρους ἕως ἀρχηδόνος καὶ τῶν ταύτῃ παρακειμένων νησιδίων.

ΜΕΤΑ δὲ τὸ σῶμα τὸ σιλαρίδος, λύκανία, καὶ τὸ ἡρῶον ἱερὸν ἀργονίας, ἰάσονος ἵδρυμα, σχεδὸν ἐκπλέοντι τὸν πόρον, νῆσος λύκανοσία, μικρὸν ἔχουσα πρὸς τῇ ἠπείρῳ διάπλουν, ἐπώνυμος μιᾶς τῶν σειρήνων, ἐκπεσούσης ὀδοῦ ῥομετὰ τὸν μυθευομένων ῥίψιν αὐτῶν, εἰς τὸν βυθόν. ἡ δὲ νῆσος προκεῖται τὸ ἀκρωτήριον τῆς σειρηνούσσης, καὶ ποιοῦσι τὸν ποσειδωνιάτην κόλπον. κάμπτοντι δ' ἄλλος σωτὴρ κόλπος, ἐν ᾧ πόλις ἡ μ κτίσμα τῶν φωκιέων ὑέλη, οἱ δὲ ἔλλη ἀπὸ κρούνης τινός, οἱ δὲ νῦν ἐλέαν ὀνομάζουσιν, ἀφ' ἧς παρμενίδης καὶ ζήνων ἐγένοντο ἄνδρες τῶν διαλεκτικῶν. δοκεῖ δέ μοι κἀκείνους κἀκεῖ πρότερον συνομιθῆσαι, διὸ καὶ πρὸς λύκανους αὐτέχειν, καὶ πρὸς ποσειδωνιάτας, κἀ κρείττους ἀπῆσαν, καὶ σπουδαιότεροι καὶ χώρας, καὶ πλήθει σωμάτων ὄντες. ἀναγκάζουσι γοῦν διὰ τὴν λυπρότητα τῆς γῆς, τὰ πολλὰ θαλαττουργεῖν, καὶ τειχείας σωίσασθαι, κἀ ἄλλας τοιαύτας ὀργασίας. φησὶ δ' αὐτίοχος φωκέας ἀλῦσις, ὑφ' ἁρπάγου τοῦ κύρου στρατηγοῦ, τοὺς δωδεκαμήνους ἐμβαύτας εἰς τὰ σκάφη πανοικίους, πλοῦσαι πρῶτον εἰς κυρωνόν καὶ μασσαλίαν μετὰ λιγυστιάδου, ἀκρουδρύτας δὲ τὴν ἐλέαν ἱστῖσαι. γένοι δὲ τοὔνομα ἀπὸ ποταμοῦ ἐλέητος. διέχει δὲ ἡ ποσειδωνίας ὅσον σ' σταδίους ἡ πόλις. μετὰ δὲ ταύτην ἀκρωτήριον παλίνουρον. πρὸ δὲ ἡ ἐλεάτιδος αἱ οἰνωτρίδες νῆσοι δύο ὑφόρμους ἔχουσαι. μετὰ δὲ παλίνουρον πυξοῦς ἄκρα,

STRABONIS GEOGRAPHICORUM liber Sextus.

ARGVMENTVM.

Sexto libro reliqua Italiæ pars, ab Adriatico ad Macedoniam usque describitur, in quibus sunt Apulia, Calabria, & quæcunque ad Ionium sinum una cum adiacentibus insulis usque ad Ceraunios montes sita sunt: & rursum quæ ex alia parte, quæ usq; ad Carthaginem, atque interiacenteis illic insulas, referuntur.

POST Silaris autem ostiũ Lucania est, & Iunonis Argiuę templum, quod ab Iasone cõstructũ fuit, proximaq; ad stadia quinquaginta Posidonia. Hinc cũ enauigaueris, Leucosia occurrit insula, paruum ad continentem habens cursum, nomen è Sirenum una sortita, quæ hoc loco iniecta periit, cum in profundum (ut fabulæ tradũt) sese abiecissent. E' regione Sirenussarũ promontoriũ adiacet, Posidoniatem sinũ efficiens. Alius item flectenti contiguus sinus offertur, ubi urbs ab ædificatoribus Phocensibus Hyela nominata est, cum eam quidem Helã à fonte quodã nominarint, nostra uerò ætas Eleã dicit, è qua Parmenides atq; Zeno ducũt originem, Pythagoricæ sectæ uiri. Eam per illos priorib. etiã annis, legibus & institutis bene fortunatam extitisse arbitror. Quocirca & aduersum Lucanos obstitere, contraq; Posidoniates ualidiores euasere, licet & agro et hominum multitudine cederent. Igitũ ob sterilis terræ tenuitatem, magnam rebus marinis operam dare coguntur, & piscium cõdimenta conficere, et operationes eiusmodi reliquas. Antiochus scriptũ edidit, capta Phocide ab ductore Cyri Harpago, qui naues cum familia ipsorum tota conscẽdere potuere, primũ eos ad Cyronẽ cursum tenuisse, atq; Massiliã Creõtiada duce, inde reiectos Eleã cõdidisse. Quidã ab Eleete fluuio nomẽ inditũ esse tradunt. Ciuitas autẽ à Posidonia stadia ad ducenta distat, post illãq; promontoriũ extat Palinurus. Ante agrum uerò Eleæ duæ cum statione iacent insulæ, Oenotriæ dictæ. Dehinc post Palinurum Pyxuntis promontorium prominet,

& portus & amnis. tria enim uno contenta sunt nomine. Eos habitatores induxit Micythus Messenæ Siculæ princeps, qui rursus inde, paucis relictis, commigrarũt. Secundum Pyxuntem sinus est Talaus, et amnis Talaus, & urbs Lucaniæ postrema, paulum à mari semota Sybaritarum colonia. Ad quam ab Helac C C C intersunt stadia. uniuersus Lucaniæ nauigationis tractus, stad. D C & quinquaginta est. Iuxtaq; sacellum Draconis est, qui comitum Vlyssis unus extitit. De quo illud talis uulgatum est oraculum,

Olim Laio cadet heu plebs multa Draconi.

Ibi enim Græci qui in Italia erant populi, adunato exercitu, re malè gesta, à Lucanis deleti sunt, ab isto decepti oraculo. Hæc sunt ad Tyrrhenum litus Lucanorum loca, quæ initiò quidem alterum nequaquam attigerãt mare, uerùm omnia Græcorum tenebantur imperio, qui Tarentinum habent sinũ, necdum ulli ante Græcorũ aduentum usquam Lucani uersabantur, cæterùm Chones & Oenotri loca ipsa colebãt. Cum autem res Samnitica eò magnitudinis creuisset, ut & Chones & Oenotros eiecissent, Lucanos eam in partẽ colonos Samnites deduxerunt. Cumq; Græci utrunq; simul litus, ad fretum usq; tenerent, inter Græcos & Barbaros diutinum conflatum est bellum. Siciliæ uerò tyranni, & postea Carthaginenses, nunc quidem contra Romanos de Siciliæ imperio decertantes, nunc autem de Italiæ regno, omnes eorum locorum incolas uastarunt: post Græcos etiam magnam mediterraneam partem interceperunt, à Troianis orsi temporibus. Iam enim tantopere res Græca amplificata fuerat, ut & hanc Siciliam magnam Græciam appellarent. Hoc autem tempore præter Tarentum Rhegiumq; & Neapolin, omnes in Barbaros transisse mores obuenit: & alia sub Lucanorum, alia sub Brutiorum ditione teneri, aut Campanorum. Campanos quidem nomine, uerè autem Romanos dico. nam ipsi Romani facti sunt. Sed terræ ambitum tractanti, & quæ hoc tempore sint, & nonnulla superioris ætatis dicenda sunt, præsertim cum gloria nobilitata fuerint. De Lucanis quidem qui Tuscum litus attingunt, dictum est. Qui uerò mediterraneam plagam tenent, supra Tarentinum sinum incolunt. Adeò autem fundítus ipsi & Brutij, & Samnites, eorum generis authores deleti sunt, ut eorum domicilia distinguere ac terminare difficillimum sit,

καὶ λιμὼ, καὶ ποταμός. φῶ γὰρ τῷ τελεῖν ἐνομα. ὥκισε δὲ μίκυθος ὁ μεσσήνιος ἐξ ἧς ἀφῳκίσθη γῆ σικελίας, πάλιν δ' ἀπῆραν οἱ ἱδρυθέντες πλὴν ὀλίγων. μετὰ δὲ πυξοῦντα, πλάος κόλπος, καὶ ποταμὸς τάλαος, καὶ πόλις ἐσχάτη τῶν λευκανίδων, μικρὸν ὑπερ θαλάττης, ἄποικος συβαριτῶν, εἰς ἣν ἔλης στάδιοι υ. ὁ δὲ πᾶς θαλ λευκανίας παράπλους, χν. πλησίον δὲ τὸ δράκοντος ἡρῷον, φόνος τῷ ὀνυσάτους ἐτοίμῳ ἀφ' οὗ χρησμὸς τοῖς ἰταλιώτας ἐγράφη, λάϊον ἀμφὶ δράκοντα, πολλὰ ποτε λαὸν ὀλεῖσθαι. τὰ γὰρ ταύτῃ λαοὶ στρατεύσαντες οἱ κατὰ τὴν ἰταλίαν ἕλληνες ὑπὸ λευκανῶν, ἐτύχησαν, βραπατηθέντες τοῦ χρησμοῦ. ἐν τὰ μὲν δὴ τὰ τυρρηνικὰ παράλια, πᾶσα δὴ τὰ λευκανῶν χωρία, ἃ θαλάττης οὐχ ἥπτοντο θαλάττης πρόσορον, ἀλλ' ἐς ἕλληνες ἐπεκράτουν, οἱ τὸν ταραντῖνον ἔχοντες κόλπον. ἐπὶ δὲ τοὺς ἕλληνας ἐλθεῖν, οὐδ' ἦσαν πω λευκανοί, χῶνες δὲ καὶ οἰνωτροὶ τοὺς τόπους φύεμοντο. τῶν δὲ σαννιτῶν αὐξηθέντων ἰσχύι, καὶ τοὺς χῶνας καὶ τοὺς οἰνώτρους ἐκβαλόντων, λευκανοὶ δ' εἰς τὴν μορίδα ταύτην ἀφικισάντων, ἅμα δὲ καὶ τῶν ἑλλήνων τὴν ἑκατόμβωφ παραλίαν μέχρι πορθμοῦ κατεχόντων, πολλὴ πόνον ἐπολέμουν οἵ τε ἕλληνες καὶ οἱ βάρβαροι πρὸς ἀλλήλους. οἱ δὲ σικελίας τύραννοι, καὶ μετὰ ταῦτα καρχηδόνιοι, τοτὲ μὲν περὶ σικελίας πολεμοῦντες πρὸς ῥωμαίους, ποτὲ δὲ περὶ αὖ τῆς ἰταλίας, ἅπαντας οὓς ταύτῃ κακῶς διέθηκαν. μετὰ δὲ τοὺς ἕλληνας, ὕστερον μὲν γε καὶ τῆς μεσογαίας πολλὴν ἀφῃρέθησαν, ἀπὸ τῶν τρωϊκῶν ἀρξάμενοι χρόνων. καὶ δὴ καὶ τοῦτον ἠνέγκατο, ὥστε τὴν μεγάλην ἑλλάδα ταύτην ἔλεγον καὶ τὴν σικελίαν, νυνὶ δὲ πλὴν ταράντος, καὶ ῥηγίου, καὶ νεαπόλεως, ἐκβεβαρβάρωται συμβέβηκεν ἅπαντα, καὶ τὰ μὲν λευκανοὺς καὶ βρεττίους κατέχειν, τὰ δὲ καμπανοὺς, καὶ τούτους λόγῳ, τὸ δ' ἀληθὲς ῥωμαίους· καὶ γὰρ αὐτοὶ ῥωμαῖοι γεγόνασιν. ὅμως δεῖ τοῦ πραγματευομένου τὴν τῆς γῆς περίοδον, καὶ τὰ νῦν ὄντα λέγειν ἀναγκη, καὶ τῶν ὑπαρξάντων γένια, καὶ μάλιστα ὅταν γνῶσις ᾖ. τῶν δὲ λευκανῶν οἱ μὲν ἀπόμενοι τυρρηνικῆς θαλάττης εἰσίασι, οἱ δὲ τὴν μεσόγαιαν ἔχοντες, εἰσὶν οἰνωτροὶ τοῦ τε ταραντίνου κόλπου. οὕτω δὲ εἰσὶν κατωμωμένοι τελέως αὐτοί τε καὶ βρέττοι καὶ αὐτοὶ σαννῖται οἱ πρότερον ἀρχαιότατοι, ὥστε καὶ διορίσαι χαλεπὸν τὰς διαφορὰς αὐτῶν

αὖπον δ' ὅτι οὐδὲν ἔτι σύσημα ἴδιον τῶν ἐθνῶν ἑκάστου συμμένει, τά τε ἤθη διάλεκτόν τε καὶ ὁπλισμόν, καὶ ἐσθῆτα, καὶ τῶν παραπλησίων ἐκλέλοιπεν, ἄλλως τε ἄνδρες πανταπασιν εἰσὶν, αἱ καθ' ἕκαστα καὶ γῦν μέρεις κατοικίαι. ὀρθῶμεν δὲ κοινῶς ἃ παρειλήφαμεν οὐδὲν, παρὰ τοὺς ποιουμένους τοὺς τῶν μεσογαίων οἰκοῦντας, λευκανούς τε καὶ τοὺς προσεχεῖς αὐτοῖς σαννίτας. πετηλία μὲν οὖν μητρόπολις νομίζεται τῶν λευκανῶν, ἔτι σωζομένη μέχρι νῦν ἱκανῶς. ἱστόρηται δ' ἐπὶ τοῦ φιλοκτήτου, φυγόντος τὴν μελίβοιαν κατασταθῆναι δ' ὑπὸ σαννίτων, ὥστε καὶ σαννίτας ποτὲ φρουρίοις ἐπετείχισαν αὐτήν. φιλοκτήτου δ' ὅτι καὶ ἡ παλαιὰ λεγομένη πόλις αὐτοῦ τοὺς τόπους. ἀκρόδωρος δ' γῦν τοῖς περὶ νεῶν τοῦ φιλοκτήτου μνησθείς, λέγειν τινὰς φησὶν ὡς εἰς τὴν κροτωνιάτην ἀφικόμενον, κρίσαι ἄκραν οἰκῆσαι, καὶ χῶνιν πόλιν ὕστερον αὖθις, ἀφ' ἧς οἱ ταύτην χῶνοι ἐκλήθησαν. παρ' αὐτοῦ δέ τινος σαλγήτου εἰς σικελίαν πόρρω ὄρμημα μετὰ αἰγέσου τοῦ τρωὸς, αἴγεσαν τεῖχίσαι. καὶ πυμθίαν δὲ καὶ οὐρπίναν, ἔτι μεσογαίας εἰσὶ, καὶ καλασάρνα, καὶ ἄλλας μικρὰς κατοικίας, μέχρι οὐσιγουσίας πόλεως ἀξιολόγου. ταύτην δ' οἶμαι καὶ τὰς ἐφεξῆς ὑπὸ καμπανίας ἰόντι, σαννίτιδας εἶναι. ὑπὲρ δὲ τῶν θουρίων καὶ τῆς ταυείανῆς χώρας λεγομένης ἴδρυται. οἱ δὲ λευκανοὶ τὸ μὲν γένος εἰσὶ σαννῖται, ποσεδωνιατῶν δὲ καὶ τῶν συμμάχων κρατήσαντες πολέμῳ, κατέσχον τὰς πόλεις αὐτῶν. ἐν μὲν οὖν ἄλλῳ χρόνῳ, ἐδημοκρατοῦντο. γῦν δὲ τοῖς πολέμοις ἤρξαν βασιλεῖς, ὑπὸ τῶν νεμομένων ἀρχὰς, νῦν δ' εἰσὶ ῥωμαῖοι. τὴν δ' ἐξῆς παραλίαν βρέττοι μέχρι τοῦ σικελικοῦ κατέχουσι πορθμοῦ, σταδίων υ καὶ τ ὧδί πῃ χιλίοις. φησὶ δ' αὐτίοχος γῦν τοῦ περὶ τῆς ἰταλίας συγγράμματι, ταύτην ἰταλίαν λεληθῶναι, καὶ περὶ ταύτης συγγράφειν, πρότερον δ' οἰνωτρίαν προσαγορεύεσθαι. ὅτου δ' αὐτῆς ἀρχὴν φαίνει πρὸς μὲν τοῦ τυρρηνικῷ πελάγει, τὸ αὐτὸ ὅπερ καὶ τῆς βρεττίας ἔφαμεν, τὸν λᾶον ποταμὸν· πρὸς δὲ τοῦ σικελικῷ, τὸ μεταπόντιον. τὴν δὲ ταραντίνην ἡ συνεχὴς τοῦ μεταποντίῳ ἐστὶν, ἐκτὸς τῆς ἰταλίας ὀνομάζει, ἰάπυγας καλῶν. ἔπι δ' αὐτόθρον, οἰνωτρούς τε καὶ ἰταλοὺς μόνους ἔφη καλεῖσθαι, τοὺς γῦν τοῦ ἰσθμοῦ πρὸς τὸ σικελικὸν κεκλιμένους πορθμῷ. ἔστι δ' αὐτὸς ὁ ἰσθμὸς ἑκατὸν καὶ ξ σταδίων, μεταξὺ δυοῖν κόλπων, τοῦ τε ἱππωνιάτου, ὃν αὐτίοχος ναπιτῖνον εἴρηκε,

Quorum quidem causa est, quoniã nulla gentium singularum, ulla in sede cõmunis existit multitudo, non sermonis proprij ritus, nõ armaturæ, non indumentorũ, non similium rerum consuetudo, quæ omnino defecerũt. Alioqui singulorũ habitacula penitus ignobilia sunt. Quæ uerò de illis accepimus, ipsorũ communem sermonẽ faciemus, neq; eos qui interius incolũt, ad hoc* agimus, Lucanos scilicet, & ijs propinquos Samnites. Petelia quidem Lucanorũ metropolis putatur, satis ad hoc tempus incolarum habens. Hanc Philoctetes è Meliboea per seditionem profugus ædificauit, egregijs munimentis ualidã, adeò ut Samnites eam quãdoq; castellis exædificatis corroborarint. Circa loca ipsa Philoctetes & uetustam condidit Crimissam. Apollodorus quidem in expositione nauium, Philoctetæ mentionẽ inferens, nonnullos dixisse ait, quòd Philoctetes ad Crotoniatarũ agrũ profectus, promontoriũ Crimissam habitari fecerit, & supra illud oppidũ Chonin, à quo Chones incolæ dicti. Ab eo uerò quidam in Sicilia ad Ericen missi, unà cum Troiano Aegesto, Aegestæ mœnia fecisse & Pumentũ item, at Vertinę interius et Calaserna, & exigui quidam alij uici usq; Venusiã urbem celebrẽ extant. Hanc sanè & reliquas ordine deinde sitas, quà Campaniã peteres, Samnitidas esse arbitror. Super Thurios autem & regio patet, quam Thurianã uocãt. Lucani quidẽ ab Samnitib. genus ducunt, qui superatis bello Posidoniatis, & eorũ socijs, eorũ potiti sunt urbium. Hi autem cum alio tempore populari statu regerentur, ingruentibus bellis, regẽ magistratus ipsi deligebãt: nunc gens tota Romana est. Politã deinde maritimam plagã, ad eu ripum usq; Siculũ Brutij possidẽt, stad. spacio mille trecentorũ et quinquaginta. Antiochus in cõscripto ab eo de Italia uolumine, hãc uocari solitam Italiã asserit, deq; illa sese cõscribere, quã prisci Oenotriã appellauere. Eius terminũ ostẽdit, quem è Tyrrheno quidẽ mari Brutię terræ diximus Laum flumen, è Siculo autem Metapontiũ. Tarentinam uerò, quæ Metapontio confinis est, terram extra Italiam nominatim explicat, quã Iapygiam uocat. Item antiquis Oenotros & Italos solos appellatos fuisse dicit, qui intra isthmum ad fretum uergũt Siculum. Est autem isthmus ipse, id est, inclusa terra pelago stad. centum & sexaginta intra sinus geminos, Hipponiatem scilicet, quem Antiochus Napitinum dixit,

† ἐδεῖν παρὰ τοῦτο ποιήμενοι τὴν μεσόγαιαν οἱ. κἀνῦλας. id est, Non habitationem eorũ qui mediterraneam habitant. Vel, relictis ijs qui, &c.

& Scyllaticum alterum. Nauigationis autem ipsius ambitus, & spacium terræ comprehensum, inter ad interiorem euripum, duûm millium stad. est. Hucusq; uerò, inquit, Italiæ, & Oenotriæ nomen extenditur, ad Metapontinos & Sirenitides, uidelicet hanc regionem Chones, gentem Oenotriam, & quidem insignem habitasse, & terram nominasse Choniam. Atqui hic modo quodam simpliciore atq; uetustiore differuit, nulla Lucanorũ ac Brutiorum facta distinctione. Est uerò Lucania inter Tyrrhenũ Siculũq; litus interiacens, hinc quidem à Sylari usq; Laum, hinc à Metaponto usq; ad Thurios: ad ipsam uerò continentẽ, è Samnitibus usq; ad isthmum, qui à Thurijs in Cerillos extẽditur prope Laum. Stadia autem sunt ipsius isthmi CCC. Supraq; hos Brutij Cherrhonesum habitãt. Et in hoc sanè alia comprehenditur Cherrhonesus, isthmum habens, qui à Scyllatio ad Hipponiatem sinum porrigitur. Eis autem hoc à Lucanis nomen inditum est. Brutios enim Lucani rebelles, fugitiuosq; uocãt. Antea nanq; Brutij Lucanorum pastores fuerant, à quibus transfugerũt, atq; dehinc remissi in libertate uitam exegerunt: qua tempestate Dion aduersus Dionysium exercitu ducto, cuncta in cunctos perturbata effecit. Hæc quidem tam de Lucanis, quàm de Brutijs in uniuersum dicta conscribimus. Ab Lao sanè prima urbs Brutiæ extat Temesa, quam Ausonij condiderunt. Nostrę autem ætatis homines Tempsam eam uocitant. Post illos eam habuerant Thoantis comites Aetoli, quos eiecere Brutij. Brutios deinde & Annibal & Romani funditus extinxere. Prope Temesam sacellũ est, oleastris circunseptum, Politæ Vlyssis socio dicatũ: quẽ Barbarorum fraude trucidatum, graues excitasse iras tradunt. Ad eosq; extare prouerbium, Heroem Temesæ ingruere sibi dicat nemo. Locrensibus autem Epizephyrijs ipsa urbe potitis, Euthymũ fabulantur pugilẽ, postquam ad eum descendisset, uictorem euasisse pugnæ: atq; ut finitimos ab eo tributo absolueret, coegisse. Huiusq; Temesæ poetam meminisse aiunt, non autem illius, quæ in Cypro est Temesæ. Nam utroq; modo dicitur: Quod ad Temesam ærariam est, & ærifodinarum locus ostenditur, quæ hisce defecere annis. Huic proxima Terina est, quam cũ Annibal tutarí posse desperaret, solo æquauit, quatẽpestate in ipsam confugerat terram Brutiã. Postea Brutiorum metropolis est Cosentia.

καὶ τοῦ σκυλλητικοῦ. πορίπλους δ' ὅτι ἡ πολυμβανομένης χώρας πῶς γὰρ πορθμὸς, γὰρ ὀκτὼ σταδίοι διχίλιοι. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπικτείνεται φησὶ τοὔνομα καὶ τὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ τὸ τῶν οἰνωτρῶν, μέχρι τῆς μεταποντίας καὶ τῆς σειρωνίτιδος. οἰκῆσαι γὰρ τοὺς τόπους τούτους χῶνας, οἰνωτρικὸν ἔθνος κατοικισμένον, καὶ τὴν γῆν ὀνομάσαι χενίλιν. οὕτως μὲν οὖν ἁπλοῦς ὁρῶς εἰρηκε καὶ ἀρχαϊκῶς, οὐδ' γὰρ διορίσας πρὶ τῶν λευκανῶν καὶ τῶν Βρεττίων. ἔστι δ' ἡ μὲν λευκανία μεταξὺ τῆς τε παραλίας τῆς τυρρηνικῆς καὶ τῆς σικελικῆς, τῆς μὲν ἀπὸ τοῦ σιλαρείδος μέχρι λάου, τῆς δ' ἀπὸ τοῦ μεταποντίου μέχρι θουρίου. κατὰ δὲ τὴν ἤπειρον ἀπὸ σαννιτῶν μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ ἀπὸ θουρίων εἰς λαμέτους, πλησίον λάου. στάδιοι δ' εἰσὶ τοῦ ἰσθμοῦ, τ'. ὑπὲρ δὲ τούτων, βρέττια χερρόνησον οἰκοῦσιν. γὰρ ταύτην δ' ἄλλη πόλις λαπτία χερρόνησος ἡ γὰρ ἰσθμὸν ἔχουσα τὴν ἀπὸ σκυλλητίου ὡδὶ τὸν ἱππωνιάτην κόλπον. ὀνόμασται δὲ τὸ ἔθνος τοῦτο λευκανῶν· Βρεττίους γὰρ καλοῦσι τοὺς ἀφεστάτας, ἀπέστησαν δ' ὡς φασὶ ποιμαίνοντος αὐτοῖς πρότερον, εἶθ' ὑπὸ αὐτοὺς ἐλευθεριάσαντας, ἵνα ἐπεστράτευσε διονυσίῳ, καὶ παράξας ἅπαντας πρὸς ἅπαντας. τὰ καλλον μὲν δὴ ταῦτα περὶ λευκανῶν καὶ βρεττίων λέγομεν. ἀπὸ γὰρ λάου πρώτη πόλις ἐστὶ βρεττίας τεμέση, τέμψα δ' οἱ νῦν καλοῦσιν, αὐσόνων λιτίσμα. ὕσδρον δὲ καὶ ἄπολλῶν ἱερὸν μετὰ θόαντος, οὓς ἐξέβαλον βρέττιοι. βρεττίους δὲ ἐπιτεῖναι αἰνίβας τε καὶ ῥωμαῖοι. ἔστι δὲ πλησίον τῆς τεμέσης ἡρῷον, ἀχιλλεῖ ἀθλοις σωτῆρος, πολίτου τοῦ ὀδυσσέως ἑταίρου, ὃν δολοφονηθέντα ὑπὸ τῶν βαρβάρων, χρείαν βαρύμηνιν. ὥστε οὐ πολλοὶ οὖν ἀσμολογεῖν αὐτοῦ κατὰ πλῆγμον, καὶ παροιμίαν εἶναι πρὸς αὐτὸν, μὴ δ' εἰς τὸν ἥρωα τὸν ἐν τεμέσῃ λεγόντων ὑπὸ αὐτοῖς. λοκρῶν δὲ τῶν ἐπιζεφυρίων λόντων τὴν πόλιν, ζύθυμον μυθεύουσι τὸν πύκτην καταβάντα εἰς αὐτὴν, ἐρασθῆναι παρθένου μάχῃ, καὶ βιάσασθαι παρὰ τοὺς νόμους τοῦ ἀσμοῦ τοὺς ὠμοχωρίους. τοῦτος τὸν τῆς τεμέσης φασὶ μεμνῆσθαι τὸν ποιητὴν οὐ δι' ὑπερβολὴν ταμασσοῦ. λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως ὁ δὲ τεμέσῳ μετάλλου, καὶ λείκυνται χαλκουργεῖα πλησίον, ἃ νῦν ἐκλελοιπέναι. ταύτης δὲ σωεχὴς τοῖχος, ὃν αἰνίβας κατεῖδεν, οὐ δυνάμενος φυλάττειν, ὅτε δὴ εἰς αὐτὸν κατέφυγε τὸν βρεττίαν. ἔτα ἰωνοσγυία μητρόπολις βρεττίων. μικρὸν δ' ὑπὲρ ταύτης παυσβοία, φρούριον ὀρυμνόν, πρὶν ὑπὸ ἀλέξανδρου ὁ μολοσσὸς διαφθαρῆναι. ἐξαπατῆσαι δὲ καὶ τοῦτον ὁ γὰρ λωδώνιος χρησμὸς, φυλάττεσθαι λευκυμνῶνα γὰρ τὴν θεσπρωτίαν ὁμωνύμων τούτοις γὰρ τὸν διατέρσιν τὸν βίον. τελικόρυφον δ' ὄρος τὸ φρούριον, καὶ παραῤῥεῖ ποταμὸς ἀχέρων. πεσοπάτησε δὲ καὶ ἄλλο λόγιον, παυσβοίαι τελικόλωνες, πολλοὺ ποτε λαὸν ὀλέσεις. ἔδοξε γὰρ πολεμίων φθορὰν οὐκ οἰκείων ἁλῶναι. φασὶ δὲ καὶ βασίλειον ποτὲ γενέσθαι τῶν οἰνωτρικῶν βασιλέων τῶν παυσβοίαν. μετὰ δὲ ἡλωσυγτίαν ἱππώνιον λοκρῶν ἵδρυμα. βρεττίους δὲ κατέχοντας ἀφέλοντο ῥωμαῖοι, καὶ μετωνόμασαν οὐϊβῶναν ἀλγυπίαν. ὅτε δὲ τὸ βιλέμωνα εἶναι τὰ προκείμενα χωρία καὶ αὐθηρά, τῶν κόρων ἐκ σικελίας πεπεσθῆναι ἀφικνεῖσθαι δῶρα αὐθολογήσοντας. ἐκ δὲ τούτου τοῖς γυναιξὶν ἐν ἔθει γεγονέναι, αὐθολογεῖν τε καὶ στεφανηπλοκεῖν, ὥστε τοῖς ἑορταῖς αἰσχρὸν εἶναι στεφάνους ὠνεῖσθαι φορεῖν. ἔχει δ' ἐπίνειον ὁ λατερσκύασε ποτὲ ἀγαθοκλῆς ὁ τύραννος τῆς σικελιωτῶν ὑρατήσας τῆς πόλεως. γὰρ δύθυρον δ' ὡδὶ γὰρ ἡρακλείους λιμένα πλύσασιν, ἀρχὴ τοῦ ὠὴρεῖσθαι τὰ ἄκρα τῆς ἰταλίας, τὰ πρὸς τῆς πορθμῷ πρὸς τὴν ἑσπέραν. γὰρ δὲ τῆς παράπλου τούτῳ μέσλαμα πόλις λοκρῶν τῆς αὐτῆς ὁμώνυμος ὑρώνη μεγάλη, πλησίον ἔχουσα ἐπίνειον καλούμενον ἐμπόριον. ἐγγὺς δὲ καὶ μέτωρος ποταμὸς, καὶ ὕφορμος ὁμώνυμος. πρόκειται δὲ τῆς νῆσοι τούτοις αἱ τῆς λιπαρέων νῆσοι, διέχουσαι τοῦ πορθμοῦ σταδίους ὀγδοήκοντα. οἱ δ' αἰόλου φασὶν, οὗ καὶ τὸν ποιητὴν μεμνῆσθαι κατὰ τὴν ὀδυσσείαν. εἰσὶ δ' ἐπτὰ τὸν ἀριθμὸν γὰρ ἀφανεῖ πᾶσι, καὶ τοῖς ἐκ τῆς σικελίας, καὶ τοῖς ἐκ τῆς ἠπείρου τοῖς κατὰ μέσλαμαν ἀφορῶσι, πολὺ ὧν ὁρουμένοις, ὅταν πολὺ τῆς σικελίας λέγωμεν. ἀπὸ δὲ τοῦ μεταύρου ποταμοῦ, μέτωρος ἕτερος ἐκπλέοντι δ' γὰρ τοῦθον, τὸ σκύλλαιον πέτρα χερρονησίζουσα ὑψηλὴ, τὸν ἰσθμὸν ἀμφιδίδυμον καὶ ταπεινὸν ἔχουσα, ὃν ἀπὸ ξίλας ὁ τύραννος τῆς ῥηγίνων ἐπιτείχισε τοῖς τυρρηνικοῖς κατασκευάσας ναύσταθμον, καὶ ἀφέλκει ὧν λιμένες γὰρ δι' τοῦ πορθμοῦ διάπλουν. πλησίον γὰρ ὅτι καὶ ἡ λιγύς, διέχουσα μιλίαις σταδίους ὀγδοήκοντα, ἡ τελευταία ποιοῦσα τὰ ἄκρα σχεδὸν τοῦ πορθμοῦ, πρὸς τῇ ἐκ τῆς σικελίας ἄκραν τὴν ταυρομενίτιδα. ἔστι δ' αὖτη μία τῶν τριῶν τῆς ποιησαμένου τῆς νῆσον. νοῦ γὰρ ὧδὶ θρινακὶς αὐτὸν λάς, καθάπερ ἡ ἡ λιγύς πρὸς τῆς ἑσπέραν,

Supra illam paululum Pandosia est, ualidum propugnaculum, ubi Molossorum rex Alexander trucidatus est, Dodonæo deceptus oraculo, Acherontem atque Pandosiam cauere iubente, cum similis appellationis loca in Thesprotio monstrentur agro. Triuertex autem ipsum est propugnaculum, cui Acheron amnis præterfluit. Aliud insuper fraudauit oraculum,

Pandosia perdes populum quandoque triuertex.

Credidit enim hostium nõ suorum cladem ostentari. Oenotriorum quoq; regum regiam fuisse Pandosiam, memoriæ proditũ est. Post Cosentiam Hipponium est, Locrorum ædificiũ, quod Brutijs obtinentibus eripuere Romani: & mutato deinde uocabulo, Vibonam Valentiã appellauere. Ad hæc uerò loca Proserpinam è Sicilia aduentasse legendos ad flores, credidere ueteres, quoniam florentissimę regionis amœnissima prata esse constat. Hinc matronis usus inualuit, ut collectis ex floribus coronas texant, cum per dies festos empta gestare serta, uitio illis detur. Habet emporium, quod olim Agathocles Siciliæ tyrannus, ea potitus urbe instituit. Inde cum ad Herculis portum nauiges, extrema Italiæ circunflectis, quæ ad fretum iacentia, in occasum spectant. In quo nauigationis tractu Locrorum ciuitas Medama est. Nec longè eiusdem nominis fons magnus, cum emporio nobili. propeq; fluuius est Metaurus, & eiusdem nominis statio. Ante litus hoc Liparensium iacent insulæ, longè ab Euripo stad. CC. Quidam Aeolias uocant ab Aeolo, cuius in Odyss. poeta meminit. Sũt aũt numero septẽ, cunctorũ prospectui patentes, siue à Sicilia, siue à continẽte prope Medamam aspectent, de quibus tunc differemus, cum de Sicilia sermonem habebimus. Post fluuium Metaurũ, Metaurus alter occurrit. Inde Scyllæum excipit sublime saxum, quod humilem à tergo tellurem, alluentibus undis habeat, in Cherrhonesi faciem, quam Rheginorum tyrãnus Anaxilaus ædificato muniuit muro, ut Tuscis nauale strueretur, & prædonibus nauigandi per euripũ facultatem interciperet. Finitima enim Cenys est, à Medama stadijs CC & L. distans, ea ultimas conficit oras, & angustias freti, ad prominens Siciliæ promontorium Pelorum. Hoc è tribus unum est, quæ triangulam efficiunt insulam, quod in æstiuos uergit ortus, sicut Cenys in occasum,

cum mutuã inter ſe faciant inflexionẽ. A' Cenyde uſq; in Poſidoniũ receſſum, et Rheginã columellã ad Euripũ, anguſtus prouenit meatus ad ſtadia ſex, ubi minimus traiectus paulo maior eſt. Ab ipſa uerò columella ad Rhegium ſtadia centũ cum prodeũtibus in exterius & oriẽtale pelagus, quod Siculũ appellatur, latior extendatur euripus. Cęterùm Chalcidenſes cõdidere Rhegiũ, ſiquidem cum ex oraculo Apollinis, propter ſterilitatem decumatim oblati fuiſsẽt, poſtremò è Delphis eò coloniã deduxiſſe traduntur, & alijs ſecum aſſumptis è domo. Vt autem author eſt Antiochus, Zanclæi Chalcidẽſes ad ſe accerſiuere, & ſtruendæ coloniæ principem Antimneſtũ conſtituerũt, in cuius coloniæ parte, & Meſſeniorum è Peloponneſo exules fuerũt, qui per ſeditionẽ ab ijs qui dare pœnas recuſabãt, expulſi erãt. Miſſas enim à Lacędemonijs, ad facienda ſacra, uirgines per uim corruperãt ad Limnas: & auxilio ſubeũtes, occiderant. Exules igitur ad Maciſtũ ſeſe recipiẽtes, ad Apollinem querimoniã facturos, legatos mittũt, et ad Dianã, ſi eius generis mercedẽ aſſequantur, pro allato dijs ipſis ſubſidio, ſubinde rogitãtes, quo'nam pacto ex eorũ ærũna ſalutem cõpararent? Quibus reſpõdit Apollo, ut unà cum Chalcidenſib. Rhegiũ cõmigrarent, ſuæque ſorori gratias haberent, nõ per ærumnã perijſſe, ſed cõſeruatos eſſe. neq; enim unà cũ patria deletũ iri, quæ non longè pòſt in Spartiatarũ captiuitatem trahenda foret. Illi aũt paruerũt. Quocirca Rheginorũ principes uſq; ad Anaxilai tempora, ſemper è Meſſeniorum ſtirpe conſtituti fuere. Verùm Antiochus locum hũc uniuerſum ab Siculis antiquitus habitatũ, ſimul & Morgantijs fuiſſe tradit: qui deinde ab Oenotrijs eiecti, in Siciliã traiecere. Sunt qui Morgantiũ ab hiſce nomen duxiſſe ſcribãt. Ingens uerò olim Rheginę ciuitatis potẽtia fuit, ualidis quaquauerſum caſtellis munita, ppugnaculũ aſſiduę imminẽs habens inſulę, & priſcis annis, & ętate noſtra, cũ ſolicitante Sext. Põpeio Sicilia deſciuit à Romanis. Cæterùm caſu quodam Rhegio nomen inditum eſt, qui huic obuenit regioni, Aeſchylo teſte, nimirum Siciliam ab continente ui terræmotus auulſam fuiſſe, & ille & alij memoriæ prodiderunt. Ex quo ἀπὸ τοῦ ῥαγῆναι, id eſt à frangendo, nomen aſſecutum. Ex ijs autẽ quę circa Aetnã et alias Sicilię partes & Liparam, & circumiacentes inſulas acciderũt, cõiectura facta. Quid de Pithecuſis, ἀὐτοπυροφλοῦ τινα ἀπ' ἀλλήλων ποιουμένων αὐτῶν. ἀπὸ δὲ Λεγίνου μέχρι τοῦ ποσειδωνίου τῆς ῥηγίνων σκιλίδος τοῦ πορθμοῦ, δίαυλος σφωπὸς ὅλον ἐξακόσιοι, μικρῷ δὲ πλέον τὸ ἐλάχιστον διαπόρημα. ἀπὸ δὲ σκιλίδος ἑκατὸν εἰς ῥήγιον, ἥδη τοῦ πορθμοῦ πλατυνομένου, πρόϊοῦσι πρὸς τὸ ἔξω, καὶ πρὸς ἕω θάλατταν τοῦ σικελικοῦ πελάγους καλουμένου. ἱστόρηται δ' ὅτι τὸ ῥήγιον χαλκιδέων, ὃς κατὰ χρησμὸν ἑκατοντυθέντας τοῦ ἀπόλλωνι δὶ ἀφορείαν, ὕστερον ἐκ δελφῶν ἀφικόμενοι δοῦρο φασὶ, παραλαβόντας καὶ ἄλλους τῶν οἰκοθεν. ὡς δ' αὐτίοχος φησὶ, ζαγκλαῖοι μετεπέμψαντο αὐτοὺς χαλκιδέας, οἱ δὲ ἀνίσλαον σωτῆρα ἐκείνων. ἦσαν δὲ ἀφ' ἑκατέρας καὶ οἱ μεσσηνίων φυγάδες τῶν ὑπὸ τοῦ πολεμοῦντες ἀνὼ τῶν μηδὲν ἀδικούντων δίκας, ὑστερον δὲ φθορᾶς τῶν παρθένων ἐν λίμναις ὑφορμούσης τοῖς λακεδαιμονίοις, ἃς καὶ αὐτοὶ ἐβιάσαντο, τιμωρήσασθαι τὴν ἱπποσυγίαν, καὶ οὐ δυνάμενοι θωῦτας ἀπέκτειναν. παραχωρήσαντες οὖν εἰς μάκιστον οἱ φυγάδες, πέμπουσιν εἰς δεοῦ, μεμφόμενοι μὲν ἀπόλλωνα καὶ τὴν ἄρτεμιν, εἰ τοιοῦτοι τυγχάνοιεν. ἀνὴρ δ' ἐπιμήρου αὐτοῖς, καὶ πιυθανόμενα πῶς ἂν σωθεῖεν ἀχαλωλότοι. ὁ δ' ἀπόλλων ἐκέλευσε μεθεσθαι μετὰ χαλκιδέων εἰς τὸ ῥήγιον, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ χέειν ἔχειν· οὐ γὰρ ἀχαλωλῆσαι αὐτὸν, ἀλλὰ σεσῶσθαι, μέλλοντας δὴ μὴ σωσαφανιδήσεσθαι τὴν πατρίδι, ἀλλ' ὠσομένην μικρὸν ὕστερον ὑπὸ τῶν βαρβάρων, οἳ δ' ὑπήκουσαν. διόπερ οἱ τῶν ῥηγίνων ἡγεμόνες μέχρι αὐαξίλα τοῦ μεσσηνίου γένους ἀεὶ καθίσαντο. αὐτίοχος δὲ πάλαι τὰ πάντα τὸν τόπον οὕτω, οἰκῆσαι σικελούς φησι. καὶ μόργητας διαρᾶι ἐς τὴν σικελίαν ὕστερον, ἐκβληθέντας ὑπὸ τῶν οἰνωτρίων. φασὶ δέ τινες καὶ τὸ μοργαντῖνον ἀπὸ τούτων τὴν πρωτογενίαν ἀπὸ τῶν μοργήτων ἔχειν. ἴσχυσε δὲ μέγιστον ἡ τῶν ῥηγίνων πόλις, καὶ πλείοις ἐποικίαις ἔσχε συχνὰς, ὥστε ἐχισμάτι τὴν ἔξω ἀεὶ τῇ νήσῳ, καὶ πάλαι, καὶ νεωστὶ ὑφ' ἡμῶν, ἰούλια σέξτου πομπηίου ἀπέστειλε τὴν σικελίαν. ὠνομάσθη δὲ ῥήγιον, ἕθ', ὡς φησὶν ἀρχύλος, διὰ τὸ συμβεβηκὸς πάθος τῇ χώρᾳ ταύτῃ· ἀπορρᾶξαι γὰρ ἀπὸ τῆς ἠπείρου τὴν σικελίαν ὑπὸ σεισμῶν, ἄλλοι τε λακεδαιμόνιοι ἔφασκον, ἀφ' οὗ δὴ ῥήγιον ἐκλήσκεται. πλησιάζουσι δ' ἀπὸ τῶν πορθμοῦ τὴν αὐτὴν συμπλωτὸν, καὶ τῶν κατ' ἄλλα μέρη τῆς σικελίας, καὶ τῶν κατὰ λιπάραν, καὶ τὰς πορθμούσας, καὶ τὴν νήσους. ἔτι δὲ τῶν κατὰ τὰς πυθηκούσας, καὶ τὴν

καὶ τὴν πρὸς ἑσπέραν πρόαιαν ἅπασαν, ὁπόταν κατὰ τύχην συμβῆναι. νῦν μὲν οὖν αὐτῶν τούτων τῶν σωμάτων δὶ ὧν τὸ πῦρ ἀναφυσᾶται, καὶ μύδροι καὶ ὕδατα ἐκπίπτει, φανερὸν πεσεῖσθαι φασὶ τὴν πρὸ τοῦ πορθμοῦ γῆν. τότε δ' ἂν πάντων ἐμπεφραγμένων τῶν εἰς τὴν φανέραν πόρων, ὑπὸ γῆς συμχόμενον τὸ πῦρ καὶ τὸ πνεῦμα, σεισμοὺς ἀπεργάζεσθαι σφοδροὺς. μοχλεύομενοι δ' οἱ τόποι πρὸς τὴν βίαν τῶν αὐξόντων ὑπερέχουσί τε. καὶ ἀναῤῥαγέντες ἐδέξαντο τὴν ἐκατέρωθεν θάλατταν, καὶ ταύτῃ, καὶ τὴν μεταξὺ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ταύτῃ. καὶ γὰρ ἡ πρόχυτη, καὶ αἱ πιθηκοῦσαι, ἀκρωτήρια τῆς ἠπείρου, καὶ αἱ κάρπειαι, καὶ ἡ λευκωσία, καὶ σειρῆνες, καὶ αἱ οἰνωτρίδες. αἱ δὲ καὶ ἐκ τοῦ πελάγους αὐέλυσαν, καθάπερ καὶ νῦν πολλαχοῦ συμβαίνει. τὰς μὲν γὰρ πελαγίας ἐκ βυθοῦ μᾶλλον αὐξηθῆναι πιθανὸν, τὰς δὲ πρὸ κειμένας τῶν ἀκρωτηρίων καὶ πορθμῶν δὶ ἡμερῶν, γῆ τοῦθεν ἀπερῤῥωγέναι δοκεῖν δὲ λογώτερον, πλὴν εἴτε δὴ καὶ ταύτῃ τὴν αὐτὴν τύννομα τῇ πόλει γέγονεν, εἴτε δὴ τῆς φανείσης πόλεως, ὡς ἂν βασιλεύσῃ τῆς λατίνης φωνῆς προσαγορευσάντων τῶν σαυνιτῶν δὴ τὸ οὖς ἀρχηγέτας αὐτῶν κοινωνῆσαι ῥωμαίοις τῆς πολιτείας, καὶ πολὺ χρήσεσθαι τῇ λατίνῃ δῆλα λέκτῳ, πάρεστι σκοπεῖν ὁποτέρως ἔχει τάληθες. ὡς φανερὰ δ' οὖν πόλις οὖσα, καὶ πολλὰς μὲν πόλεις οἰκήσασαν, πολλοὺς δ' ἄνδρας παρεχομένην ἀξίους λόγου, οὐ μὲν ἥ τε πολιτικὴν ἀρετὴν, οὐ δὲ ἥ τε παιδείαν, κατασκάψαι διονύσιον, ἀπασάμενον, ὅτι αἰτησαμένῳ κόρην πρὸς γάμον τὴν τοῦ δημίου θυγατέρα, πρυτάνεναν. ὁ δ' ὑὸς αὐτοῦ μορ' τι τοιοῦτόν ἁμάρτημα ἀναλαβὼν, φοιβίαν ἐκάλεσεν ὠδὶ πύῤῥον. ἡ δὲ τῶν καμπανῶν φρουρὰ παρασπονδηθέντας, διέφθειρε οὐ πλείονας. μικρὸν δὲ πρὸ τῶν μαρσικῶν, καὶ σεισμοὶ κατέσεισαν πολὺ τῆς καρικίας. πομπήιον δ' ἐκβαλὼν τῆς σικελίας σεβαστὸς καῖσαρ, ὁρῶν λειπανδροῦσαν τὴν πόλιν, σωοίκους ἔσπεισεν αὐτῇ τῶν ἐκ τοῦ γόλου τινὰς, καὶ νῦν ἱκανῶς διανδρεῖ. ἀπὸ δὲ τοῦ ῥηγίου πλέοντι πρὸς ἕω, λιθινοπέτραν καλοῦσιν ἄκραν ἀπὸ τ' χρόας ὡς ὠχρὰν ὁρᾶσθαι σταδίους, εἰς ἣν τελευτᾶ φασὶ ἀπὸ γύνιον ὄρος. ἐντεῦθεν δ' ἡράκλειον, ὃ δὴ τελευταῖον ἀκρωτήριον νεύει πρὸς μεσημβρίαν. κάμψαντι δ' εὐθὺς ὁ πλοῦς λιβὶ μέχρι πρὸς ἄκραν ἰαπυγίαν, εἶτ' ἐκκλίνει πρὸς ἄρκτον ἀεὶ, οὐ μᾶλλον, ἢ πρὸς τὴν ἑσπέραν, ὥστε τὸν κόλπον τὸν ἰώνιον. μετὰ δ' τὸ ἡράκλειον ἄκρα δὴ λακινίου, ἣ καλεῖται ζεφύριον, & translocatis terris uniuerſis: haud ſanè longè à ueriſimili fuiſſet, ſi hoc obtigiſſe quis dixerit. Nũc hiſce reſeratis oribus, per quę ignis reſpirat, & igniti lapides, & aquę effluũt, rarò uicinã freto tellurem motibus quaſſari. Eo autem tempore, cũ omnes ad ſuperficiẽ meatus occluderentur, in ſubterraneis cõcauitatibus, ardentes ignes, & ſpiritus uehementes, terræmotus efficiebãt. Agitati uerò uentorũ uiolẽtia loci ceſſere, & abſciſsi utrinq; mare, et hoc & aliud inter inſulas iacẽs admiſerũt. Nã Prochyta et Pythecuſę auulſę de terra partes ſunt: eodem modo & Capreę, & Leucoſia, & Sirenes, & Oenotriæ. Nonnullæ quidẽ ex ipſo emergentes exiliere pelago, ſicuti cõplurib. in locis, hoc etiã in tempore euenire cõſtat. Nã quæ in medio iacent mari, è fundo in altũ elatas eſſe credibilius eſt. Quę uerò ante promõtoria iacent, per anguſtũ diſiunctas eſſe fretũ, & illinc auulſas uideri, rationabilius cẽſeri habet. Verũtamen ſiue ob eam cauſam nomẽ ciuitati factum eſt, ſiue propter illius claritatem cõſiderare licet, utro ueritas ſe modo habeat, cum Samnites Latino ſermone, Regiã illam appellarint, priſci eorum authores, regendis ciuitatibus, communia cum Romanis inſtituta ſeruarint, ac plurimum Latinã linguã uſurparint. Illuſtrem autem urbem extitiſſe, & ipleraq; oppida colonias conſtat deduxiſſe, et permultos celeberrimos edidiſſe uiros, ſeu gubernãdæ reipublicæ uirtutem, ſeu doctrinæ magnitudinẽ ſpectes. Eam Dionyſius ſolo æquauit, hac cõmotus cauſa. Nam cum ex ea ciuitate puellã in matrimoniũ petiſſet, Rhegini ſerui publici ſiue lictoris filiam ei protenderunt. Eius filius quandam urbis partem accepta inſtaurans, Pyrrhi ætate, Phœbiam nominauit. Inde Campanorum præſidium, Rheginos, qui fidifragi apparuerãt, maxima parte deleuit. Terræmotibus quoq; paulo ante bellum Marſicum, urbis pars magna corruit. Poſtea Cæſar Auguſtus fugato ex Sicilia Põpeio, cum deſolatã hominib. urbem cerneret, acceptos è claſſe permultos ei dedit accolas, nunc autẽ bona ſatis eſt ciuitas. E' Rhegio ad orientem nauigãti, promontoriũ occurrit, quod à colore Leucopetram, id eſt ſaxum album appellant, per ſtadia quinquaginta, ubi mõtis Apennini finem adeſſe aiunt. Hinc Herculeũ promontorium extremum ad meridiem inclinatur. Nam cum deflexeris, ſtatim uento nauigandum eſt Africo, uſque in lapygiam, poſtea in Septentrionem ſemper, & ma-

et magis in occasum uergit in sinũ Ioniũ. Post Herculeũ, Locri agri promontoriũ offertur, quod Zephyriũ appellat, portũ habens ueni entibus ab occasu uẽtis commodũ, qua ex cau sa & nomen assequit. Deinceps Locri Epize phyrij, urbs insignis. Quoniã à Locris Crisẽ habitantib. sinũ, coloni huc profecti sunt, E uanthe ductore, paulo post conditã Crotonã atq; Syracusas. Qua in re fallit Ephorus, eos ab Locris Opõtijs descendisse inquiẽs, trien nio aut quadriẽnio cũ Zephyriũ incolerent. Postmodũ urbẽ transtulerũt, opem ferentib. Syracusanis unà cũ ijs, apud quos est lacus Lu crinus, ubi Locri in expeditionẽ profecti fue rãt. Nam è Rhegio usq; Locros D C intersunt stadia. Sitũ est aũt oppidũ in quodã mõtis su percilio, quod Esopis uocatur. Eos autem pri mos legib. scriptis usos esse opinio est, & plu rimũ temporis rempublicã optimis rexisse in stitutis. At Dionysius eiectus à Syracusis fla gitiosissimè omniũ abusus est: quippe ornatis spõsalib. puellas, cubicula & thalamos irrum pẽs, uitiabat. Formosas uerò & maturas uiro uirgines in unũ cõgregabat, dehinc dimissas integris alis colũbas, in conuiuio illas nudas in circuitu quæritare & captare uidebat. Nõ nullas q; sandalia soluta calciãtes, partim supnè, partim infimè sectari dicebat, dedecoris causa. De quib. pœnas dedit postmodũ, cũ re cuperaturus imperiũ rursus in Sicilią regres sus esset. Locri enim cæso Dionysij præsidio, primò quidẽ in libertatẽ sese uendicarunt, de hinc uxorẽ illius ac liberos in potestatem suã redegerũt. Erãt autẽ filiæ quidẽ duæ, filius u nus minor natu, sed iã ad adolescentiã perue niens. Alter enim Apollocrates nomine unà cum patre in expeditionẽ comes reuersionis in regnũ causa, profectus fuerat. Cũ aũt Dio nysius pariter ac pro eo Tarẽtini multis eos fatigarent precibus, ut corpora redderent re dẽptione, quæcũq; collibuisset accepta nullo pacto restituerũt, at obsidionis incõmoda, a grorũq; populationẽ potius tolerarũt, & ira cũdią furorẽq; omnẽ, in filias euomuerũt. eas nanq; passim cõstupratas demũ strãgularũt, corpora deinde cõcremauerũt: ossaq; cũ molẽ do attriuisset, in mare dissipauerũt. Ephorus describẽdis Locrorũ legib. memoriã faciens, quas ex Cretẽsib. & Spartanis & Areopagita rũ institutis, Zaleucus cõscripsit, inquit, illud in primis nouũ induxisse Zaleucũ, ut cũ pristinæ leges definiendarũ condẽnationũ in singulis delictis modum iudicibus ipsis concederent, ille per leges ipsas termina uit. Putauit enim iudices ipsos haud eandem eadem de re habituros esse sententią, opor-

ἔχουσα πρὸς ἑσπερίους αὐλίμους λιμένα, ᾧ δὴ οὖ καὶ τοὔνομα. εἶθ' ἡ πόλις οἱ Λοκροί οἱ ἐπιζεφύριοι. ἐπεὶ Λοκρῶν ἄποικοι τῶν ἐν τῷ κατὰ μόλπιον μικρὸν ὕστερον ἢ ἀπὸ κρότωνος καὶ συρακουσῶν λείσιος ἀποικιδηγήτου τοῦ Διὰ θους. ἔφορος δ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἀποικίαν Λοκρῶν, ἀφ' οὗ φησὶ πρῶτον ὠκίσθη, τετταράκοντα ὤφειλεν εἶναι ἐτῶν μετὰ τὴν πόλιν, συμπαραλαβόντων καὶ συρακουσίων. ἅμα γὰρ οὗτοι, ἐν οἷς καὶ ἐστιν ἡ λοκρὶς λοκεία, ὅπου οἱ Λοκροὶ ἐστρατοπεδεύσαντο. εἰσὶ δ' ἀπὸ ῥηγίου μέχρι Λοκρῶν ἑξακόσιοι στάδιοι. ἴδρυται δ' ἡ πόλις ἐπὶ φρούριον, ὃ ἐσῶπιν καλοῦσι. πρῶτοι μὲν νόμους ἐν γραπτοῖς χρήσασθαι πεπεισθῆναί φασιν, καὶ πλείστου χρόνον διανομηθέντας, διονύσιον ἐκπεσόντα ἐκ τῆς συρακουσίων, ἀνομώτατα πάντων διεχρήσατο. ὃς γε πλειόνας μὲν παρεισιὼν εἰς τὸ δωμάτιον, τὰς νυμφοστολισθείσας. σωφρονιστὴς δὲ τὰς ὡραίας παρθένους, πολυσπόρους ὁλοπήδρους γὰρ τοῖς συμποσίοις ἤθελεν, κἀκείνας ἐκέλευε γυρεύειν γυμνὰς, τινὰς δὲ καὶ σανδάλια ἐπιδυομένας ἄζυγα, τὸ μὲν υ, τὸ δὲ πεπεινόν, ὧν διακειμένας ἔφασαν τοὺς ἀπρεπεῖς χάριν. δίκας μὲν τοίνυν, ἐπεισιὼν πάλιν εἰς τὴν σικελίαν ἐπανῆλθεν, ἀναλημψόμενος τὴν ἀρχὴν, κατανοήσαντος γὰρ οἱ λοκροὶ τὴν φρουρὰν, ἠλευθέρωσαν σφᾶς, καὶ τὰ γυναικὸς αὐτοῦ καὶ τῶν παιδίων λύσεως κατέσπασαν. δύο δ' ἦσαν αἱ θυγατέρες, καὶ τὴν ἡμέραν ὁ νεώτερος ἤδη μέρακιον. ἄτερος γὰρ ἀκμοκράτης σωτηρίαν ἔσχε παρὰ τὴν κάθοδον. πολλὰ δὲ δεδώκασι χρήματα διονυσίῳ, καὶ αὖ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ἐπὶ οἷς αὖ ἐθελήσωσιν, οὐκ ἔδοσαν, ἀλλὰ πολιορκίαν ὑπέμειναν καὶ πόρθησιν τῆς χώρας. τὴν δὲ θυμὸν εἰς τὰς θυγατέρας ὃν πλεῖστον ἔσχεν. καταπορνευθείσας γάρ, ἐστραγγάλισεν, εἶτα καύσαντος τὰ σώματα, κατέλεσαν τὰ ὀστᾶ καὶ κατεπόντωσαν. τῆς δὲ τῶν λοκρῶν νομοθεσίας μνησθεὶς ἔφορος, ὡς ζάλευκος συνέταξεν, ἐκ τε τῆς λεπτικῆς νομίμων, καὶ λακωνικῶν, καὶ ἐκ τῆς ἀρεοπαγιτικῶν. φησὶν γὰρ τοῖς πρώτοις κανῖσι δόξαν τὸν ζάλευκον, ὅτι τῶν πρότερον τὰς ζημίας τοῖς δικασταῖς ὑπὸ τρεφάντων ὀφείλειν ἐφ' ἑκάστοις τοῖς ἀδικήμασιν, ἐκεῖνος γὰ τοῖς νόμοις διάφορον, ἡγούμενος τὰς μὲν γνώμας τῶν δικαστῶν οὐχὶ τὰς αὐτὰς εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν

πλείω δὲ τὰς αὐτὰς ἐπαινεῖν, καὶ τὸ ἄπλουστερον περὶ τῶν αὐτῶν συμβολαίων διατάξαι. θουρίους δ' ὕστερον ἀπελθοῦσι θέλοντας περὶ τῶν ἄκρων, γνῶναι βέλτιστους μὲν γενέσθαι, χείρονας δὲ. σύνοιδε γὰρ, οὐ τοῦ γε τοῖς νόμοις ἅπασι φυλαττομένους τὰ τῶν συκοφαντῶν, ἀλλὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς ἁπλῶς λειμμένοις. εἴρηκε δὲ καὶ πλάτων εἴρηκεν, ὅτι παρ' οἷς πλείοσι νόμοι, καὶ δίκαι παρὰ τούτοις, καὶ βίοι μοχθηροί. καθάπερ καὶ παρ' οἷς ἰατροὶ πολλοί, καὶ νόσους εἶναι πολλὰς. τοῦ δὲ ἄλλου ποταμοῦ τοῦ διορίζοντος τὴν ῥηγίνην ἀπὸ τῆς λοκρίδος, βαθεῖαν φάραγγα διεξιόντος, ἴδιόν τι συμβαίνειν, τὸ περὶ οὓς τέττιγας. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῇ τῶν λοκρῶν πραΐα φθέγγονται, τοῖς δ' ἀφώνοις εἶναι συμβαίνει. τὸ δ' αἴτιον εἰκάζουσιν ὅτι τοῖς μὲν παλίσκιόν ὄζει τὸ χωρίον, ὡς τ' ὑδρόσους ὄντας μὴ δεῖσθαι τοῦ ὑμένας. τοῖς δ' ἡλιαζομένοις, ξηροὺς καὶ λοβατώλειας ἔχειν, ὥστ' ἀπ' αὐτῶν δύφυῶς ἐκπέμπεσθαι τὸν φθόγγον. ἐπείκνυτο δ' αὐδρίας ἐν τοῖς λοκροῖς σύνομον τοῦ κιθαρῳδοῦ, τέττιγα ὑπὸ τῷ κιθάρᾳ καθήμενον ἔχων. φησὶ δὲ τίμαιος, πυθίοις ποτὲ ἀγωνιζομένοις, τὸν τε αὐλητὴν ῥηγῖνον ὁρίσαι πρὸ τοῦ κιθαρῳδοῦ. τὸν μὲν δὴ αὐλητὴν νικᾶσθαι ὑπὸ τῶν φῶν ἑαυτῶν συμπράττειν· ἰσοῦν γὰρ εἶναι τὸ θεοῦ αὐτὸ πνεύμονας αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀκμὴν γνῶναι δὲ ἐπάλθαι, τοῦ δ' σύνομον φήσαντος ἀρχὴν μηδὲ μετεῖναι ἐκείνοις αὐτοῖς ὑπὸ περὶ φωνὴν ἀγωνισμάτων, παρ' οἷς καὶ οἱ τέττιγες ἦσαν ἄφωνοι, τὰ δύφθογγότατα ὑπὸ ζώων, ὅμως δυσδοκιμεῖν. μηδὲν ἧττον δὲ τὸν ἀγῶνα κριθῆναι καὶ τὴν ἐλπίδα τὴν νίκην ἔχειν. νικῆσαι μὲν τὸν σύνομον, καὶ ἀναχθῆναι τὴν λεχθεῖσαν εἰκόνα τῇ πατρίδι, ἐπεὶ κατὰ τὸν ἀγῶνα, μᾶς τῶν χορδῶν ῥαγείσης, ὑπὸ τέττιξ ἐκπληρώσειε τὸν φθόγγον. τὴν δ' ὡσὲ τῶν πόλεων τούτων μεσόγαιαν, βρέποι κατέχουσι, καὶ πόλεις γὰ τῶν ἀρίστην τὴν μαμέρτιον, καὶ ὁ δρυμὸς ὁ φέρων τὴν ἀρίστην πίτταν, ὑφ' βρεττανίαν σίλαν καλοῦσιν. σύφορος δὲ καὶ σύφορος, μῆκος ἑπτακοσίων σταδίων. μετὰ δὲ λοκροὺς, σάγρας, ὃν θηλυκῶς ὀνομάζουσιν, ἐφ' οὗ διοσκούρων, πρὶ οὓς λοκροὶ μύριοι μετὰ ῥηγίνων πρὸς δεκατρεῖς μυριάδας κροτωνιατῶν συμβαλόντες ἐνίκησαν. ἀφ' οὗ τὴν παροιμίαν πρὸς τοὺς ἐπισοῦντας ἐκφέρειν φησίν, ἀληθέστερα τῶν ὑπὲρ σάγρα. πεποιημένου δ' οἶμαι, καὶ διότι αὐθημερὸν τοῦ ἀγῶνος γενέσθαι

oportere autem eadem approbare, & de cõtractibus ijsdem simpliciori quodã modo instituere. Thurios postea, cũ præter Locros acutius explicare uoluissẽt, celebriores quidẽ, cęterũ deteriores euasisse. Bonos quippe legũlatores esse, nõ qui omnia accusatorũ acta cauerint, sed qui in simpliciter latis persistant. Hoc et à Platone dictũ est, quib. leges adsunt plurimæ, ac pœnæ plurimę, ijs & uiuẽdi ritus deprauatos esse. Sicut quib. plures adsunt medici, ijs & ęgritudines permultas adesse, probabile est. Cũ fluuius Alex Rheginũ à Locrẽ si disterminet agro, qui per uallẽ profundam cursum habet, peculiare quoddã hic de cicadis obuenit. quę enim in Locrorũ ripa uersantur, sonãtius stridẽt: illis alijs uox nulla cõtingit. Eius rei hãc causam suspicant esse: nã cùm ijs omnino umbrosa regio sit, unde roscidas alarũ pelliculas minimè pandãt, illis sole feruida est, ut aridas & uelutí corneas habeãt, unde aptè stridor emittit. Apud Locros Eunomi citharœdi statua ostẽdit, quæ insidentẽ citharæ cicadã habet. Timæus posteris scriptũ reliquit, in Pythiorũ quondã certamine Eunomũ, & Rheginũ Aristonẽ aliquãdo in contentionem uenisse, uter præmiũ sortiret: Aristonem fusis precib. Apollinẽ inuocasse Delphicũ, ut sibi adiutor afforet. maiores enim suos deo ipsi cõsecratos fuisse, et à Delphis Rhegium missam esse coloniã. Eunomũ aũt dixisse, illis nunc q; de musica ab eorũ primordio fuisse certamina, cũ quidẽ apud eos cicadę cunctorum animaliũ cantu suauissimæ, omni sono destitutæ sint. Nihilominus Aristonẽ ad laudem comparandã fuisse impigrũ, spec q; uictoriã iam cõplecti. Tamen Eunomũ uictorem declaratũ, statuam quã diximus, in patria posuisse. Nã cũ inter certandũ chorda una fracta defecisset, cicada superuolãs adstitit, quæ supplementa uocis faceret. Super has urbes Brutij mediterraneã occupãt, ubi Mamertiũ sitũ est oppidũ nobile, et sylua picis ferax optimę, quã Brutianã uocãt, proceris arboribus & aquis referta, ad stad. D C C. lõgitudinis. Post Locros Sagra fluuius labit, quẽ fœminineno minãt. In cuius ripa Castoris & Pollucis arę sitę sunt, ad quas decem Locrorũ millia, unà cũ Rheginis aduersus Croniatas, numero centũ et triginta millia, Marte collato uictores euaserũt. Quo ex negotio ortũ est aduersus incredulos puerbiũ, ἀληθέστερα τῶν ὑπὲρ σάγρα, id est, Veriora ijs quę apud Sagrã acciderunt. Addidere plerique, quo die certamen initum est, ad

Olympia

Olympia exiſtentibus ille nũciatus eſt euentus belli, & tanta celeritate nũciatæ pugnę ueritas cõperta eſt. Hanc ipſam uerò cladẽ Crotoniatis, ne magno ulterius perdurarent tempore, cauſam extitiſſe, memoriæ proditũ eſt, tanta quidem mortaliũ occiſorũ fuerat multitudo. Poſt Sagram Caulonia extat, prius Aulonia, quaſi Vallonia, à uicina conualle nomi nata, ab Achiuis ędificata, nunc aũt uacua eſt. Qui enim eam habitabãt, è Sicilia à Barbaris eiecti, illam ædificauere Cauloniã. Poſt hanc eſt Scylletiũ Athenienſiũ colonia, eorum qui Mneſthei comites fuere, hoc tẽpore Scylacium uocatur. Tenentibus autem Crotoniatis, Dionyſius Locris terminum ſtatuit, ab urbęq; ſinus ipſe Scylleticus nomẽ accepit, qui ad Hipponiatẽ ſinũ, iſthmũ quã diximus efficit. Conatus eſt autẽ Dionyſius iſthmũ illum mœnib. munire, in ea expeditione, quã cõtra Lucanos ſuſcepit: uerbo quidem, ut intra iſthmũ habitantes redderet aduerſus Barbaros tutiores: re autem uera, ut cõmunẽ Græcorũ inuicẽ concordiã diſſolueret, & ſecurius interiores ſuo ſubderet imperio. uerùm exteriores incurſatiõe facta uetuerũt. Poſt Scylletiũ Crotoniatarũ fines ſunt, & lapygum terna promõtoria. Deinde Lacinium Iunonis templum, ſuperiori ætate locupletiſſimum, doniſq; frequentiſſimis plenum, interualla quidẽ nõ iudicatu neq; dictu facilia. Verũtamẽ à freto uſq; Laciniũ templũ, interuallũ eſſe ſtad. duũm milliũ & trecentorũ, Polybius tradidit. Hinc itẽ ſpaciũ ad lapygiæ ultima ſtad. D C C. ąd Tarẽtini ſinus os eſſe ferũt. Sinus aũt ipſe. nauigationis circuitũ ita ratiõe cõprehenſum habet, ad milliaria ducẽta & quadraginta. Vt aũt regionis deſcriptor Artemidorius ait, C C C & LXXX expedito uiatori. Tot aũt ſtadijs lati tudo ipſius oſtij ſinus omiſſa eſt. Ad hybernos uerò ortus eius aſpectus uergit, ipſius autẽ initiũ eſt Laciniũ. Statim enim ubi flexeris ibi urbes Græcę fuerant, quę nunc nullę ſunt, excepto Tarẽto. Cęterũ propter quarundam claritatẽ, amplius de illis repetenda memoria eſt. Prima Croto eſt, à Lacinio C & L. diſtans ſtad. Eſt & Aeſarus fluuius & portus, & fluuius alter Neæthus nomine, quorum cognomina caſu proueniſſe dicuntur. Nam in Achiuorum errore, quoſctam ab Iliaca claſſe applicuiſſe, ad locorum explorationem egreſſos, Troianas uerò mulieres nauigationis comites tam longi pertæſas pelagi curſus, naues incendiſſe, quas uiris deſertas eſſe nouerant,

ὁλυμπιάσιν, ἀπαγγελθεῖν τοῖς ἐκεῖ τὸ συμβαὰν, καὶ εὐρεθεῖν τὸ τάχος τῆς ἀγγελίας ἀληθὲς. ταύτην δὲ τὴν συμφορὰν αἰτίαν γενέσθαι τοῖς Κροτωνιάταις φασί, τὸ μὴ πολλὼ ἔτι συμμεῖναι χρόνον, ὅτε τὸ πλῆθος ἦν τότε τῶν σωζόντων αὐτῶν. μετὰ δὲ τὴν σύγχυσιν ἀχαιῶν λιπέσθαι λιμένα Καυλωνίαν, πρότερον δ' αὐλωνίαν λεγομένην, ὅτι τὸ πεδίον αὐλῶνα, ἔστι δ' ὄρεινός. οἱ γὰρ ἔχοντες τὴν σικελίαν ἐκ τῶν βαρβάρων ἐξέπεσον, καὶ τὴν ἐκεῖ καυλωνίαν ἔκτισαν. μετὰ δὲ ταύτην σκυλλήτιον, ἄποικον ἀθηναίων τῶν μετὰ μνεσθέως, νῦν δὲ σκυλάκιον καλοῦται. Κροτωνιατῶν δ' ἐχόντων, διονύσιος τὸν κροῖσ μόρου ὠκισεν. ἀπὸ δὲ τῆς πόλεως καὶ κόλπος σκυλλητικὸς ὠνόμασται, ποιῶν τὴν εἰρημένην ἰδιότητα, πρὸς τὸν ἱππωνιάτην κόλπον. ἐπεχείρησε δ' ὁ διονύσιος καὶ διατειχίζειν τὴν ἰδμόνην, στρατεύσας ὡς λυκανίους λόγῳ μέν, ὡς ἀσφάλειαν παρέξων, ἀπὸ τῶν ἐκτὸς βαρβάρων, τοῖς γύαις ἰδμονίοις· τὸ δ' ἀληθὲς, λύσας τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν βουλόμενος, ὥστ' ἄρχειν τῶν γύαις ἀβλαβῶς· ἀλλ' ἐκώλυσαν οἱ ἔκτοσ εἰσελθόντες. μετὰ δὲ τὸ σκυλλήτιον ἡ κροτωνιάτις χώρα, καὶ τὴν ἰαπυγίαν ἄκραι τρεῖς. μετὰ δὲ ταύτην τὸ λακίνιον, ἥρας ἱερὸν, πλούσιον ποτὲ καὶ ξαν, καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μεστὸν, περὶ ὧν ἅπτεται δ' οὐκ εὐκρινῶς λεγόμενα, πλὴν ὡς γε ὧν ἐπὶ πολὺ σταδίους ἀπὸ προβολῆς μέχρι λακινίου, πολύβιος ἀπολείπει δισχιλίους καὶ τ. ὑπὸ δὲ τοῦτο καὶ σίλαρα εἰς ἄκραν ἰαπυγίαν ψ. ὧδε μὲν οὖν φέρεται λέγουσι τὸ παραπλήσιον κόλπου. αὐτὸς δ' ὁ κόλπος ἔχει περίπλουν ἀξιόλογον, μιλίων ὀλιγοστῶν, ὡς ὁ χωρογράφος φησί, τ π δ' ὀλίγων ἀπεμείλιχος. φασὶ τοίνυν καὶ λείπειν τὸ πλάτος τοῦ στόματος τοῦ κόλπου. βλέπει δὲ πῶς αὐστολὰς χειμερινὰς, ἀρχὴ δ' αὐτοῦ τὸ λακίνιον. κάμψαντι γὰρ οὐθὺς αἱ τῶν ἄκρων πόλεις ἦσαν, αἳ νῦν οὐκ εἰσὶ πλὴν θουριπέρας τινὸς, ἀλλὰ δῆλα τὴν δέξαν τινῶν, ἄξιον καὶ ὧν πλέον αὐτῶν μνησθῆναι. πρῶτα δ' ὅσι κρότων γ' ἑκατὸν καὶ ν σταδίους ἀπὸ τοῦ λακινίου. καὶ ποτα μὸς αἴσαρ ος καὶ λιμὴν, καὶ ἄλλος ποτα μὸς, νέαιθος, ὃν τὴν ἐπωνυμίαν γνέσθαι φασὶν, ἀφ' οὗ συμβεβηκότος. καταχθόντας γάρ τινας τῶν ἀπὸ τοῦ ἰλιακοῦ στόλου πλανηθέντων ἀχαιῶν, ἐκβῆναι λέγουσιν ὧν τὴν κατάσκεψιν τῶν χωρείων. τὰς δὲ συμπλεούσας αὐτοῖς τρωάδας καταμαθούσας ὄρμα αὐθρῶν τὰ πλοῖα ἐμπρῆσαι βαρυνομένας τὸν πλοῦν, ὥστ'

ὥστ' ἀναγκαδῆναι μεῖναι ἐκείνους, καὶ τὴν γῆν ἀπουσαίαν ὁρῶντας, σύθυς δὲ καὶ ἄλλων πλειόνων εἰσαφικνουμένων καὶ ζηλούντων ἐκείνους κατὰ τὸ ὁμόφυλον, πολλὰς κατοικίας γενέσθαι, ὧν αἱ πλείους ἐπώνυμοι τῶν τρώων ἐγένοντο. καὶ ποταμὸς δὲ ὁ νέαιθος ἀπὸ τοῦ πάθους τὴν προσωνυμίαν ἔσχε. φησὶ δ' αὐτίοχος τὸ θεοῦ φήσαντος ἀχαιοῖς κρότωνα κτίζειν, ἀπελθεῖν μύσκελον κατασκεψόμενον τὸν τόπον. ἰδόντα δ' ἐκπεπλῶκέναι σύβαριν, ποταμῷ τῷ πλησίον ὁμώνυμον, κεῖναι ταύτην ἀμείνω. ἐπανορθοῦσθαι δ' οὗ ἀπόντα τὸν θεόν, εἰ δοίη εἶη, ταύτην αὖτ' ἐκείνης κτίζειν· τὸν δὲ αὐτεπεῖν. ἐτύγχανε δὲ ὑπόκυφος ὢν ὁ μύσκελος.

Μύσκελε βραχίων τε πάρος σέθεν ἄλλο μαντεύων.
Κλάσματα θηρεύεις ὀρθὸν δ' ὄ, τι δῶς τις ἐπαίνει.

Ἐπανελθόντα δ' κτίσαι τὴν κρότωνα, συμπράξαντος καὶ τοῦ ἀρχίου τοῦ τὰς συρακούσας οἰκίσαντος, πεσσαλούσαντος ἐν τύχῃ, ὑπὲκ ὧν ἔμελλον τὸν συρακουσσῶν οἰκισμόν. ὥκουν δ' ἰάπυγες τὸν κρότωνα πρότερον, ὡς ἔφορος φησί. δοκεῖ δ' ἡ πόλις τὰ πολεμικὰ ἀσκῆσαι ἐπὶ τὰ πρὸ τὴν ἄθλησιν. ᾧ μάλιστα ὁλυμπιάδι οἱ τῶν ἄλλων πεζοδρομήσαντες ἐν σταδίῳ ἐπὶ ἄνδρων ἄπαντες ἐνήρξαν κροτωνιᾶται, ὥστ' εἰκότως ἐρῆσθαι δοκεῖ, ὅτι κροτωνιατῶν ὁ ἔχατος, πρῶτος τῶν ἄλλων ἑλλήνων· ἡ τὴν ὑγιεινὴν κρότωνα λέγουσαν, ἐντεῦθεν ἐρῆσθαί φασιν, ὡς τοῦ τόπου πρὸς ὑγείαν ἡ δύναμιν ἔχοντός τι φορὸν ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἀθλητῶν. πλείστους οὖν ὀλυμπιονίκας ἔσχε, καί πω οὐ πολὺν χρόνον οἰκισθεῖσα ἀπὸ τὴν φθόρον, τῶν ὑπὸ σάγρα πεσόντων αὐθρῶν τοσούτων τὸ πλῆθος. προσέλαβε δὲ τῇ δόξῃ, καὶ τὸ τῶν πυθαγορείων πλῆθος. καὶ μίλων, ὃν φασὶ πάντες μὲν τῶν ἀθλητῶν γενόμενος, ὁμιλητὴς δὲ πυθαγόρου ἀπὸ τρίψαντος ἐν τῇ πόλει πολὺν χρόνον. φασὶ δὲ ἐν τῷ συνεστίῳ, ποτὲ τῶν φιλοσόφων πονήσαντος σύλλου, τὸν μίλωνα κατορθώσαντα σῶσαι ἅπαντας, κατασώσαντα δὲ ἑαυτὸν. τῇ δ' αὐτῇ ῥώμῃ πεποιθότα εἰκῆ καὶ τῶν ἰσχνουμένων ὑπό τινων εὐρέσθαι καταφρονῶ τοῦ βίου. λέγεται γοῦν ὁδοιπορῶν ποτε διὰ ὕλης βαθείας, παραβλῶαι τὸν ὁδὸν ὧν πλέον· εἶθ' εὑρὼν ξύλον μέγα ἐσφηνωμένον, ἐμβαλὼν χεῖρας ἅμα καὶ ὦσλας εἰς τὸ διάστημα διάζεσθαι πῶς τὸ σχισθῆναι τελέως.

Qua ex cauſa illi mãſiſſe coacti ſunt, præſertim cum terrarũ uirtutem cernerent. Eueſtigioq; plurimos alios aduentantes, & pro ſanguinis neceſsitudine ipſos imitantes, multas habitandi effeciſſe ſedes. E' quib. plures Troianorum ſimilẽ appellationem aſſecuti ſunt. Neæthos etiam annis ex malorũ euentu uocabulum uendicauit. Vt uerò auhor eſt Antiochus, cum Achiui à Deo oraculum cepiſſent, ut Crotonẽ conderent, Myſcellus ad cõſiderandum locum acceſsit. Qui cum iam ædificatam cerneret Sybarin, à uicino flumine cognomen habentem, hanc præſtantiorem eſſe iudicauit. Ea propter reuerſum ad oraculum, denuo rogaſſe, Nunquid hãc pro illa cõdere datum eſſet. Cui Deus has reddidit uoces. Erat autem gibbus Myſcellus, (te. Terga breuis Myſcelle, tuo de pectore mitCætera perquirens fruſtra, en uenaris iniqua: At rectũ quodcũq; datur, tu laude probato.

Videadagiũ, Donũ quodcunq;.

Reuerſus igitẽ Crotonẽ cõſtruxit, Archię auxilio, qui Syracuſas cõdidit, cũ fortè an nauigaſſet, quo tẽpore Syracuſas ædificare conſtituebãt. Antea ſanè Iapyges Crotonẽ, Epharo teſte, incolebãt. Fuit autem ciuitas rei belli cæ peritiſsima, nec paruã exercendis athletis operã dedit. In uno igitẽ Olympiaco certamine, ſeptem uiri qui cæteros ſtudio ſuperarũt, Croniateq; fuere omnes. Iureitaq; dici uiſum eſt, Qui Croniatarum poſtremus eſt, is reliquorũ Græcorũ primus eſt. Vetus quoq; prouerbiũ alterũ, Crotone ſalubrius. Quod inde ortũ eſſe aiũt, quia locus ipſe ad ſalubritatẽ, et bonas habitudines, propter athletarũ multitudinẽ, plurimũ conferat. Plurimos enim ad Olympia uictores, id eſt, olympionicas habuit, licet haud tẽpore multo habita, cũ tãtus uirorũ numerus ad Sagrã ad internecionẽ ceciderit. Ad eius gloriã acceſsit ingẽs Pythagoreorũ cœtus. Nec nõ athletarũ celeberrimus Milo, Pythagoræ diſcipulus, qui ea in urbe multũ cõtriuit tẽporis. Fama eſt, colũna quãdoq; in philoſophorũ contubernia laborante, Milonem ſubeuntem, ſaluos reddidiſſe uniuerſos, deindeq; ſeipſum extraxiſſe. Quo membrorum robore fretum, uitæ ſubuerſionem offendiſſe, haud incredibile dixerim, de qua ſcriptores quidã tradidere. Ferũt igitẽ cũ profundam denſamq; per ſyluam iter faceret, longè à tramite deuiaſſe. Truncum deinde ingentem, adactis cuneis inueniens inſertis manibus pariter ac pedib. in ſciſſura eius hiantem, ut penitus diſcinderet, eſſe conatum.

Videadagiũ, Crotoniatarum poſtremus. Et hic prouerb. Crotona ſalubrius

Tantum autem solummodo ualuisse, ut exilirent cunei, ligni uerò partibus statim in se coeuntibus, derelictum in eius generis laqueo à feris deuoratum fuisse. Deinceps ab Achiuis conditum oppidum Sybaris est ducentis distans stad. inter duos situm fluuios, Crathidem & Sybaridē. Eius aūt condendæ author est Isseliceus. Eò autem excellētiæ & fœlicitatis ea ciuitas excreuit, ut quaternas proximas rexerit gentes, & quinq; ac uiginti urbes suo subdiderit imperio, et contra Crotoniatas trecentorum hominum milliū exercitum duxerit. Super Crathide uerò domicilia habentes L in circuitu stad. Totam autem hanc fœlicitatem intra dies LXX Crotoniatæ illis interceperunt, adeò delicijs et luxuria intēperātes defluebāt. Vrbe enim potiti, inducto fluuio cuncta demerserunt. Pauci ea ex clade superstites adunati cohabitabant, quos temporis interuallo Athenienses, aliiq; Græci prorsus extinxerūt. Nam in societatem ciuitatis peruenientes, eos per contemptum habitos trucidarunt. Et urbem alium in locū prope transpositam ædificarēt, & eos Thurios, ducto de fonte uocabulo, nuncuparunt. Si equi de Sybaride biberint, sternutamētis agitari cōstat: quamobrē ab eius potu greges amouēt. Crathis autem homines in eo lotos cæsarie candidos & flauos efficit, ac multis medet morbis. Thurij cū diutius beatā duxissent ætatē, randem in Lucanorū seruitutē tracti sunt. Cūq; illos Tarētini destruerēt, ad Romanorū tutelam confugerūt. Qui quidē mittētes, pro uirorum paucitate accolas, mutato nomine ciuitatem Copias appellauere. Post Thurios Lagaria est, castellū ab Epeo & Phocensib. ædificatum. Vnde & Lagaritanū uinū dulce ac molle, & à medicis mirificè commendatū. Thurinum quoq; inter uina nobilissimum est. Postea Heracleopolis supra mare paululū & nauigabiles amnes duo Aciris & Siris, super q̄ eiusdē nominis est ciuitas Troiana: à qua procedente tempore deducti à Tarentinis coloni, Heracleam tenuerunt. hæc ipsa Heraclienſium fuit emporium. Distabat autem ab Heraclea quatuor & uiginti stad. à Thuris autem trecentis, & triginta. Troianæ uerò ciuitatis coniecturam faciunt, Iliacæ Palladis simulacrum ibidem collocatum: quod cū capta ab Ionibus urbe confugiētes ad illud supplices auulsissent, labra & palpebras agitasse, rumor est. Hos enim cum Lydorum dominatum fugerent, eò habitatores aduentasse,

τοσοῦτον δ' ἴσχυσε μόνον, ὥστ' ἐκπεσεῖν αὐτῶν σφῶας, ἐστ' ὀὐθὺς συμπεσεῖν τὰ μόρια τοῦ ξύλου, ἀφελφθώντα δ' αὐτὸν ὑπὸ τοιαύτης πάγης θηρόβρωτον γενέσθαι. ἐφεξῆς δ' ὄντι ἑκατὸν σταδίοις ἀπὸ τούτου Σύβαρις κτίσμα Ἀχαιῶν ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῶν μεταξὺ ποταμῶν μεταξὺ, Κραθίδος καὶ Συβάριδος. οἰκισὴς δ' αὐτῆς ὁ Ἰσελικεὺς πολὺν μὲν δὴ χρόνον ἐτύγχανεν ἡ πόλις αὕτη πλέον, ὡς τετραφώρων μὲν ἐθνῶν τῶν πλησίον ὑπαρξάντων· ὥστε δὲ καὶ εἴκοσι πόλεις ὑπηκόους ἔσχε. τελέσασα δὲ μυριάσιν αὐθρώπων ὕστερον Κροτωνιάτας ἐξράτευσαν, ὡς γενόμενα δὲ σταδίων κύκλον συμπλήρωμα οἰκῶν τὸν ὑπὸ τὸ Κράθιδι. ὑπὸ μὲν οὖν τοῦτο καὶ ὕβρεως τὸν δύναμονίαν ἅπασαν ἀφεῖλον ὑπὸ Κροτωνιατῶν, οἳ ἡμέρας ἑβδομήκοντα. ἐλόντες γὰρ τὴν πόλιν, ἐπήγαγον τὴν ποταμὸν, καὶ κατέκλυσαν. ὕδατος δ' οἱ περιεχόμενοι, σωμελθόντος ἐπ' ὀλίγον, χρόνῳ δὲ καὶ οὗτοι διεφθάρησαν ὑπὸ ἀθίας, καὶ ἄλλων ἐλλιῶν. οἱ σωμοικήσαντες μὲν ἐκείνοις ἀφίκοντο. καταφρονήσαντες δὲ αὐτῶν, οὓς μὲν διεχειρώσαντο, τὴν δὲ πόλιν ἐς ἕτερον τόπον μετέθηκαν πλησίον, καὶ θοὰ ους προσηγόρευσαν ἀπὸ ὑδατος ὁμωνύμου. ὁ μὲν οὖν συβαρὶς οὐ πίνοντας ἵππους ἀπὸ τοῦ, πλαρτικοὺς ποιεῖ· διὸ καὶ τὰς ἀγέλας ἐκ πείργουσιν ἀπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ Κράθις οὗ ἀνθρώπους ξανθοτειχεῖν ἐ λευκοτειχεῖν ποιεῖ λευομένους, καὶ ἄλλα πολλὰ παθήματα. θυόντων δ' ὑστυχήσαντας πολὺ χρόνου, ὑπὸ λευκανῶν ἐξεπολιόθησαν. ταραντίνων δ' ἀφελομένων ἐκείνους, ὑπὸ ῥωμαίους κατέφυγον. οἱ δὲ τὠμψαντὸν σωμοίκους, ὀλιγοδρανοῦσι, μετωνόμασαν ἐπ' ἀκτῆς τὴν πόλιν. μετὰ δὲ θουρίους, λαγαρία φρούριον, ἐπειτὸν καὶ φωκέων κτίσμα, ὄθεν καὶ ὁ λαγαειτανὸς οἶνος, γλυκὺς καὶ ἄπαλος, καὶ παρὰ τοῖς ἰατροῖς σφόδρα εὐδοκιμῶν. καὶ ὁ θουρῖνος δὲ, τὸν γε ὀνόματι οἶνον ὄντ. εἶτ' ἡρακλεόπολις, μικρὸν ὑπὲρ τὴν θαλάττης, καὶ ποταμοὶ δύο πλωτοὶ ἄκριες καὶ σιρις, ἐφ' οὗ πόλις ἡ ὁμώνυμος προϊκὴ, χρόνῳ δὲ τὴν ἡρακλείας γενόμενον οἰκισθείσης ὑπὸ παραντίνων, ἐπίνειον αὐτὴν τὴν ἡρακλεωτῶν ὑπῆρξε. διέχει δ' ἡρακλείας μὲν πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους, θουρίου δὲ περὶ λ καὶ τ. τῆς δὲ τῶν τρώων κατοικίας τεκμήριον ποιοῦνται τὸ τὴν ἀθηνᾶς τὴν ἐλιάδος ξόανον, ἱδρυμένον αὐτόθι, ὅπερ καταμύσαι μυθεύουσιν ἀπατωμένων τῶν οἰκητῶν ὑπὸ ἰώνων τῶν ἑλόντων τὴν πόλιν. φύντος γὰρ ἐπελθεῖν οἰκήτορας τὴν ἀνδῶν ἀχλύν, καὶ βίᾳ

captoq; per uim oppido, quod indigenarum erat Aboriginum, illud eos appellasse Polium: nocturno etiam tempore mouentē labra & palpebras, Palladis imaginem commōstrari. Inuerecundi fortasis, & confidentis est huiusmodi iactare sermones, cū quibusdā id minimè factū esse appareat, sicut & in Ilio, cum Cassandra uiolaretur, sese auertisse Palladiū, oculosq; & ora aperuisse, mōstrari. At enim lōgè inuerecundius est, talia facere delatas ex Ilio imagines, quot & quāta posteris rerū scriptores prodidere. Nā & Romæ & Lauinij & Luceriæ & Siritide, Troiana Pallas uocatur, perinde ac inde portata. Et audax ipsum mulierū factū Troianarū, passim disseminatum uulgatur, & incredibile uidetur, licet factu possibile sit. Plericq; autē & Siritin, & sitam super Teuthāte Sybarin, Rhodiorū opus esse affirmāt. Antiochus inquit, Tarētinos bellū Thuriis & Cleandriæ Imperatori, è Sparta profugo, inferentes, de Siritidis uendicatione conuenisse, & cōmuniter habitasse, tamē Tarentinorum coloniā iudicari: postea uerò Heracleam uocari, et nomine & loco transmutato. Deinceps quidē est Metapontus, ad quā ab emporio Heracleę stad. sunt centū & quadraginta. Id oppidum à Pylijs, qui à Troia cum Nestore nauigarāt, ædificatum esse dicit. Eos tantū fœlicitatis ęre rustica & agricolatione cōsecutos fuisse, fama est, ut Delphis donum obtulerint aureā ęstatē. Aedificationis autem signū faciūt inferias, quas Neleidas appellāt. Cæterùm à Samnitib. deleta fuit. Locū uerò ipsum destitutū habitauere quidā Achæi, q̄s ad Sybaridis cultores Achæi transmiserūt, ut author est Antiochus: transmisisse autem propter simultatem, quā ipsi eiecti è Lacedæmonia Achæi, aduersus Tarentinos exercebant, ne uicini Tarentini loco insultarent. Cum uerò duæ Metaponti ciuitates essent, Tarento propiores, Sybaritæ aduenis suaserūt, ut Metapontum occuparent. Nam cum hunc tenerēt facile, et Siritin habituros: qui si Siritin uerterentur, Metapontum Tarentinis adiuncturos, qui à latere consisterent. Implicitos deinde bello cum Tarentinis, & impositis sibi Oenotrijs, in parte altera disiūctos, ubi tūc Iraliæ terminus erat & Iapygiæ. Hic sanè de Metaponto & Menalippa in uinculis cōiecta, & eius nato Bœoto multa fabulantur. Antiochus ciuitatē Metapontū prius dictū, postea in Metabum nomen trāsmutasse existimat. Et Menalippā, nō ad hunc, sed ad Diū deportatam,

καὶ βίᾳ λαβεῖν τὴν πόλιν αὐτοχθόνων οὖσαν, καλέσαι δὲ αὐτὴν πολίειον. λέγουσι δὲ καὶ νῦν καταμύον τὸ ξόανον. ἐταμὸν μὲν οὖν καὶ τὸ οὕτω μυθεύειν ὥστε μὴ καταμύσαι φανόμενον, καθάπερ καὶ τὸ γὴ ἰλίῳ ἀγραφῶαι κατὰ τὴν κασάνδρας βιασμόν, ἀλλὰ καὶ καταμύον λέγουσι. πολὺ δὲ ἐταμώτερον τὸ τοιαῦτα ποιεῖν ἐξ ἰλίου ἀγνωμοσύνα ὅσα φασὶν οἱ συγγραφεῖς. καὶ γὰρ γὴ ῥώμη καὶ γὴ λαουϊνίῳ καὶ γὴ λουκρίᾳ, καὶ γὴ σειρίτιδι ἰλιὰς ἀθῆνα καλεῖται, ὡς ἐκεῖθεν κομισθεῖσα, καὶ τὸ τῶν τρωάδων δὲ τόλμημα, πολυφορέεται πολλαχοῦ, καὶ ἄπιστον φαίνεται, καί πῃ δυνατὸν ὄν. τινὲς δὲ καὶ ῥοδίων ἱστόμα φασὶ, καὶ σειρῆτιν, καὶ τὴν ὑπὸ τεύθαντος σύβαριν. φησὶ δ' αὐτίοχος σὺν ταραντίνους, θουρίοις καὶ κλεανδρίᾳ τῷ στρατηγῷ φυγάδι ἐκ λακεδαίμονος πολεμοῦντας πρὸς σειρίτιδι συμβῆναι καὶ συνοικῆσαι μὲν κοινῇ, τὴν δ' ἀκρίαν διελθεῖν ταραντίνους· ὕστερον δ' ἡράκλειαν διελθεῖν, μεταβαλοῦσαν καὶ τοὔνομα, καὶ τὸν τόπον. ἐξῆς δ' ὅτι μετάπόντιον, εἰς ὃ ἀπὸ τοῦ ὠνείου σὺν ἡρακλείας ἐπὶ σάδιοι μ πρὸς τοῖς ἑκατόν. τυλίων δὲ λέγεται ἱστόματων ἐξ ἰλίου πλυσαύντων μετὰ νέστορος, οὓς οὕτως δύτυχῆσαι ἀπὸ γεωργίας φασὶν, ὥστε θησαυρὸν χρυσοῦν γὴ δελφοῖς ἀναθεῖναι. σημεῖον δὲ ποιοῦνται τὴ ἱστόσεως, τὸν τῶν νηλείδων ἀγαγισμόν, ἠφανίσθη δ' ὑποσαννιτῶν. αὐτίοχος δέ φησιν, ἐκλειφθέντα τὸν τόπον, ἐποικῆσαι τῶν ἀχαιῶν τινὰς, μεταπεμφθῆναι δὲ κατὰ μῆσος τὸν πρὸς ταραντίνους τῶν ἀχαιῶν, τῶν ἐκπεσόντων ἐκ λακωνικῆς, ἵνα μὴ ταραντῖνοι γειτνιῶντες ὠφελήσαι γὴ τῷ τόπῳ. διοῦ δ' οὐσῶν τῶν πόλεων τῶν μεταποντίων ἐγγυτέρω τὸ ταράντος, φοβεῖσθαι αὐτοὺς ἀφιγμένους ὑπὸ συβαριτῶν, τὸ μεταπόντιον καταχεῖν. ὅσον μὲν γὰρ ἔχοντας, ἔξειν καὶ τὴν σειρῖτιν. εἰ δ' ὑπὸ τὴν σειρῖτιν προάποινον, πρόδηλον εἶναι τοῖς ταραντίνοις τὸ μεταπόντιον γὴ πλησίον οὖσι. πολεμοῦντας δ' ὕστερον πρὸς αὐτοὺς ταραντίνους καὶ τοὺς ὑποκειμένους οἰνωτρούς, ὑπὸ μόρου διαλυθῆναι δ' γῆς, ὅπερ γεύεσθαι δ' τότε ἰταλίας ὅλου, καὶ τῆς ἰαπυγίας. γὰ ταῦθα δὲ καὶ τὸν μετάποντον μυθεύουσι καὶ τὴν μελανίππην τὴν δεσμῶτιν, καὶ τὸν ἐξ αὐτῆς βιωτὸν. δοκεῖ δ' αὐτίοχος τὴν πόλιν μεταπόντιον εἰρῆσθαι πρότερον, μέταβον πάρονομασθῆναι δ' ὕστερον· τὴν τε μελανίππην οὐ πρὸς ὄρος, ἀλλὰ πρὸς λίμνην νομισθῆναι,

argumentò esse & sacram ædem Metabi, & & poetam Asium, qui Bœotũ, inquit, specio sa Menalippa in Dij regia peperit. Author est Ephorus, Daulium Crisæ Delphis finitimæ tyrannum Metapontum condidisse. Rumor etiam est, Leucippum ab Achæis ad ciuitatem habitandam socium legatum fuisse. Qui cum locum à Tarentinis in usum ad dimenoctemq; petitum repetẽtibus nõ redderet, interdiu reposcentib. respõdebat, si ad sequentem noctẽ repeterent, se redditurum: at noctu ad diem sequentẽ referebat. Deinceps quidem Tarentum est & Iapygia: de quibus explicabimus, cum antea pro nostro ab exordio instituto, adiacentes Italiæ insulas lustrauerimus. Nam cum hactenus semper singulis gentibus uicinas dinumerauerimus insulas, & nunc tandem usq; in finem ad Oenotriam peruenerimus, quam solam Italiam nominauere prisci, iure eundem seruabimus ordinẽ, & ad Siciliã & proximas Siciliæ insulas accedemus. Est autẽ Sicilia trib. formata angulis, idcircoq; primis seculis Trinacria, posterius Trinacris appellata est, translato consonantiorem in uocem uocabulo. Figurã uerò eius tria terminãt, promontoria, ora quidẽ Pelori ad faucẽ, & Columellã, & Rheginos agros, angustum facit euripum, Pachynum ad orientem uergit, Siculoq; alluitur pelago, in Peloponnesum cursumq; Cretensem spectãs. Tertius est in Libyam extentus angulus, Lilybęum scilicet, hanc simul & hybernum prospectans occasum. E' lateribus autem, quæ his tribus finiuntur promontorijs, duo quidem paulisper concaua sunt: tertium uerò, à Lilybæo in Pelorum proueniens curuum, quod quidẽ magnitudine superans, mille ac septingentorum, ac x x stadiorum est, ut ait Posidonius. Reliquorum autem, id quod est è Lilybæo in Pachynum, altero maius est. At enim latus freto & Italiæ proximũ, minimum est. è Peloro ad Pachynum, quod stadijs mille & c & x x x numeratur. Ipsa in circuitu nauigatio, Posidonio teste, stadijs quatermil. & c c c c definitur. Apud ipsum uerò loci descriptorem interualla particulatim diuisa per miliaria, maiora traduntur. à Peloro sanè ad Mylas, quinque ac uiginti. Ex Mylis ad Tyndaridem, totidem. Inde ad Agathyrsum triginta. Paria sunt ad Alæsam. Et rursum totidem ad Cephaledium. Hæc quidem sunt oppidula. Ad amnem uerò Himeram per mediam fluentẽ Siciliam, decem & octo.

ἐλέγχειν ἡρῶον τοῦ μετάβα, καὶ ἄσιον τ' ποιητὴν φήσαντα, ὅτι τὸν Βοιωτὸν δῖον φίλι μετὰ ροις τέκεν δυσδίης μελανίππη, ὡς πρὸς ἐκείνον ἀχθεῖσαν τὴν μελανίππην, ὁ πρὸς τ' μετάβον. οἰκιστὴς δ' τοῦ μεταποντίου, ἀλλὰ μὴν ὁ λεύκιππος τύραννος γεγένηται φ' πρὸς ἀλλοῦς, ὡς φησιν ἔφορος. ἔστι δέ τις καὶ τοιοῦτος λόγος, ὡς ὁ ποιμφθεὶς ὑπὸ τῶν ἀχαιῶν εἰς τὴν συοικισμὸν, λεύκιππος εἴη. χρησάμενος δὲ παρὰ τῶν ταραντίνων τὸν τόπον εἰς ἡμέραν καὶ νύκτα μὴ ἀποδίδη. μεθ' ἡμέραν μὲν λέγων πρὸς οὓς ἀπαιτοῦντας, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἐφεξῆς νύκτα αἰτήσαιτο κ' λάβοι, νύκτωρ δ' ὅτι κ' πρὸς τὴν ἐξῆς ἡμέραν. ἐφεξῆς δ' ὄδῳ τάρας καὶ ἡ ἰαπυγία· πρὸ ἣν ῥοῦν μὲν, ὅταν πρόσορον τὰς προκειμένας νήσους τ' ἰταλίας ποιῶσι διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς πρόθεσιν, ἀεὶ γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ἑκάστου τὰς γειτνιώσας προσκαταλέγοντος νήσους, καὶ νῦν ἐπιδιὰ μέχρι τέλους ἐπελήλυθαμεν τὴν οἰνωτρίαν, ἵνα μὴ τὴν ἰταλίαν μόνην ὀνόμαζον οἱ πρότερον, δίκαιον ἔσεσθαι φυλάξαι τὴν αὐτὴν τάξιν, ἐπελθόντας τὴν σικελίαν, εἶτα τὰς περὶ αὐτὴν νήσους. ἔστι δ' ἡ σικελία, τρίγωνος τῷ σχήματι. καὶ διὰ τοῦτο τετρακόλπος μὲν πρότερον, θεσπιὶς δ' ὕστερον προσηγορεύθη, μετονομασθεῖσα δυσφωνότερον. τὸ δὲ σχῆμα διορίζουσι πρὸς ἄκραις. πελωριὰς μὲν ἡ πρὸς τὴν ῥήγιον, καὶ τὴν συρακοσίδα, καὶ τὴν ῥηγίνην, πτισσοῦσα τ' περιέχουσα δ' ἡ ἑκατέρωθεν πρὸς ἕω, καὶ τοῦ σικελικοῦ κλυζομένη πελάγους, βλέπουσα πρὸς τὸν πελοπόννησον, καὶ τὸν ὑπὲρ ἰονίης πόντου. τρίτη δ' ὄδὸν ἡ προσεχὴς τῇ λιβύῃ. βλέπουσα πρὸς αὐτὴν ἅμα καὶ τὴν χειμερινὴν δύσιν, λιβύαιον. τὴν δὲ πρῳρὴν, ἃς ἀμφοτέρωθεν αἱ ῥηῖς ἄκραι, σικυὼν μὲν ἐστι κοίλη, μεγίστη, ἡ δὲ τρίτη, λυρατὴ ἀπὸ τοῦ λιλυβαίου κειμένου πρὸς τὴν πελωριάδα, ἥτις μεγίστη ὑπὲρ σταδίων χιλίων καὶ ἑπτακοσίων, ὡς ποσειδώνιος ἐρρηκε, πεῦδες καὶ εἴκοσι. τὴν δ' ἀπὸ παχυνου ἀπὸ τοῦ λιλυβαίου μείζων ἐστὶ τετράς. ἐλαχίστη δ' ἡ τοῦ πορθμοῦ καὶ τῆς ἰταλίας προσεχὴς, ἡ ἀπὸ τῆς πελωριάδος ὑπὲρ πάχωνος, σταδίων ὅσον χιλίων ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα. τὴν δὲ πρίπλουν ὁ ποσειδώνιος πεντακοσίων ὑπὲρ τῶν τετρακισχιλίων ἀπέφαινεν. γνοὺς δὲ τὴν χωρογραφίαν μείζω λέγειν τὰ διαστήματα, τῆς μὲν ὅλης νήσου διπλάσια μιλιάσμῶ. ἐκ δὲ πελωριάδος εἰς μύλας κεῖσθαι σταδίους ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα. ἐκ δὲ μυλῶν εἰς τὴν τῶν δαιδάλων. εἶτα εἰς ἀγάθυρσον λ'. ἐκ τούτου εἰς ἄλαισαν. ἐκ πάλιν ἐκ ἀγάθυρσου λ'. ἐκ τούτου εἰς ἄλαισαν. ἐκ πάλιν ἐκ ἀγάθυρσου λ'. ἐκ τούτου εἰς κεφαλήδιον. τοῦτο δὲ πολίχνιον. εἰς δ' ἡμᾶς ῥέοντα τὸν ποταμὸν ἐκ μέσης ῥέοντα τ' σικελίας. ἔστ' εἰς

ἔστ' εἰς παύορμον λε'. β' δὲ καὶ λ' εἰς τὸ τῶν ἀγκυλέων ἐμπορεῖον. λοιπαὶ δὲ εἰς λιλύβαιον λη'. γνωσθῆναι δὲ κάμψαντι ὧδε τὸ σωρὸς πλοῦρον, εἰς μὲν τὸ ἑρακλειον οε'. ὧδε δὲ τὸ ἀκραγαντῖνον ἐμπορεῖον κ', καὶ ἄλλα κ' εἰς καμάρινα. εἶτ' ὧδε πάχωνον ν'. γνῶθι πάλιν κατὰ τὸ πρότερον πλοῦρον εἰς μὲν συρακούσας λε'. εἰς δὲ κατάνην ξ'. εἶτ' εἰς ταυρομένιον λγ'. εἶτ' εἰς μεσσήνην λ'. πεζῇ δὲ ἐκ μὲν παχυνου εἰς πελωριάδα ρξ' η'. ἐκ δὲ μεσσήνης εἰς λιλύβαιον τὴν εὐαλπρίαν ὁδὸν λε'. γνῶσι δ' ἁπλούστερον ἐρέπασιν, ὡς πορ ἔφορος, τὸν μὲν πρὸ πλοῦν ἡμέρων καὶ νυκτῶν ε'. ποσειδώνιός τε τοῖς λιμέσιν ἀφορίζων τὴν νῆσον, καὶ πρὸς ἄρκτον μὲν τὴν πελωριάδα, πρὸς νότον δὲ λιλύβαιον, πρὸς ἕω δὲ τὸν πάχωνα τίθησιν. ἀνάγκη δὲ τὴν λιμάτων γὰρ παραλληλογράμμων σχήμασι διαστελλομένων, τὰ ἐγγραφόμενα τρίγωνα, καὶ μάλιστα ὅσα σκαλινὰ, καὶ ὧν οὐδεμία πλευρὰ τῶν παραλληλογράμμων ἐφαρμόσῃ, ἀναμέσως ἔχειν πρὸς τὰ λιμάτια διὰ τὴν λόξωσιν. ὅμως δ' οὖν γ' τοῖς περὶ σικελίας τῆς ἰταλίας πρὸς νότον διεμφύει, ἡ πελωριὰς ἀρκτικωτάτη λέγοιτ' ἂν καλῶς, τῶν τειῶν γωνιῶν, ὥστε τὴν ὧν ῥηγυνομένην ἀπ' αὐτὴν τὸν πάχωνα, ἐκκεῖσθαι πρὸς ἕω φαμὲν πρὸς ἄρκτον βλέπουσαν. ποιήσει δὲ τὴν πλευρὰν καὶ πρὸς τὸν πορθμόν. δεῖ δ' ὧδι τροφὴν μακρὰν λαμβάνειν ὧδι χειμερινὰς ἀνατολὰς. οὕτω γὰρ ἡ νῆσος παρακλίνει πρὸς ἀπὸ κατάνης ὧδι τὰς συρακούσας ἐπὶ τὸν πάχωνα. διάρμα δ' ὅλην ἀπὸ παχυνου, πρὸς τὸ σῦμα τοῦ ἀλφειοῦ, στάδιοι δ'. ἀρτεμίδωρος δ' ἀπὸ παχυνου φήσας ὧδι τριάναρον εἶναι τετρακισχιλίους καὶ ἑξακοσίους, ἀπὸ δ' ἀλφειοῦ ἕως ἀμισοῦ α ρ λ', παραχεῖν αὖ δοκεῖ μοι λόγον μὴ οὐχ ὁμολογούμενα λέγειν τῷ φήσαντι τετρακισχιλίους εἶναι τοῦ ὧδι τὸν ἀλφειὸν ἀπὸ παχυνου. ἡ δ' ἀπὸ παχυνου πρὸς λιλύβαιον, ἐπωρίστρα δὲ ἡ πελωριάς. ἱκανῶς αὖ καὶ αὐτὴ δέξει τὸ ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ σημείου πρὸς τὴν ἑωθινὴν. βλέποι δὲ αὖ ἅμα πρός τε τὴν ἕω καὶ πρὸς νότον, τῇ μὲν ὑπὸ τοῦ σικελικοῦ πελάγους κλυζομένῃ, τῇ δ' ὑπὸ τοῦ λιβυκοῦ τοῦ πρὸς τὰς σύρτεις διήκοντος ἀπὸ ἡ καρχηδονίας. ἔξεστι δὲ καὶ ἀπὸ λιλυβαίου τοὐλάχιστον διάρμα ὧδι λιβύλῃ χίλιοι καὶ ὡγδοηκόσιοι περὶ καρχηδόνα, καὶ ὁ δὴ λέγεται τῶν ὀξυδρομούντων ἀπό τινος σκοπῆς ὑπαγγέλειν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀγομένων ἐκ καρχηδόνος σκαφῶν τοῖς περὶ λιλυβαίῳ.

Postmodum ad Panormũ quinq; & triginta. Duo autẽ atq; triginta ad Aegestanorũ emporium. At reliqua ad Lilybæũ octo & triginta. Hinc cũ ad contiguũ latus deflexeris, ad Heracleã quidẽ septuagintaquinq;. Ad Agrigẽtinũ uerò emporiũ uiginti, & alia uiginti ad Camarinã. Postea ad Pachynũ quinquaginta. Hinc denuò per tertiũ latus ad Syracusas sex & triginta. Ad Catanã sexaginta. Ad Taurominiũ triginta tria. Inde ad Messenã triginta. Terrestre uerò iter facienti, à Pachyno ad Pelorũ centũ sexagintaocto: è Messenaq; ad Lilybæũ per Valeriã uiã quinq; ac triginta. Plericq; in quib. Ephorus, simplicius prodidere: nauigãdi enim circuitionẽ dierũ ac noctiũ quinq;. Posidonius à climatũ aspectu insulã definiẽs, Pelorũ quidẽ ad septentrionẽ locat, Lilybæũ autem ad austrũ, ad ortum uerò Pachynum. Necesse est autẽ, cum climata in parallelarum linearũ forma diuiseris, maximeq; quæcunq; scalena, id est tribus lateribus imparia, & quorum latus nullum de figura per parallelæ lineas ducta conueniat, discrepanter se habere ad climata, propter ipsam obliquitatem. Tamen in Sicilię situ ad Italiam, ad Austrum uergentem bene diceretur, quòd Pelorũ magis quàm alij anguli, ad septentrionem spectat. Adiunctũ igitur ab eo ad Pachynum ad orientẽ latus excurrere dicimus, ad arcton spectans. Latus aũt etiã ad euripũ efficiet. Capiẽda uerò quædã parua est inflexio ad ortus hybernos. Sic enim litus illud inclinat, si à Catana Syracusas uersus, ad Pachynum processeris. Interuallũ est autẽ à Pachyno ad Alphei ostium, stadiorum quatuor millium. Cæterùm Artemidorus à Pachyno ad Tænarum quatuor mil. & D C esse dicit. Ab Alpheo uerò ad Amisum mil. CXXX. Qua ex re rationẽ mihi adhibere uidetur, ut ab eo discrepet, qui quatuor mil. ad Alpheũ à Pachyno esse dixerit. Quid à Pachyno ad Lilybæũ? Is enim magis quàm Pelorus ad occasum expositus satis est. Idem etiã à meridionali signo ad occasum satis appareret, spectaret & pariter ad ortũ & ad Austrũ. Hinc à mari Siculo aspersus, hinc à Libyco, quod à Carthaginensi pelago peruenit ad Syrtes. Est autem à Lilybæo ad Africam circa Carthaginem minimum interuallũ mille & quingẽta stad. Quã quidẽ ad rem quiddã memoratur insigne: nẽpe quendam prospectus acuti, cum in speculam ascendisset, naues Carthaginis portum egredientes, Lilybętanis numero renũciasse.

A' Lilybæo autem in Pelorũ, latus in ortum obliquari neceſſe eſt, & inter occaſum & ſeptentrionem ſpectare. Ad ſeptentrionem quidem habens Italiam, at in occaſum mare Tyrrhenum, & Aeolias inſulas. Vrbes uerò extant, ad latus euripum efficiens, primùm Meſſena, deinde Tauromínium, & Catana, & Syracuſæ. Quæ autem inter Catanam & Syracuſas fuerãt, defecere Naxus & Megara, ubi cunctorum eruptiones amniũ occurrunt, qui in oſtio portuoſa ex Aetna delabantur. Hoc ſanè in loco Xiphonię promontoriũ eſt. Has primas in Sicilia urbes, origine Græcas conſtitutas fuiſſe, Ephorus cõmemorat, poſt res Troianas. priſcos enim illos Tuſcorum & ea inhabitantium loca, latrocinia formidantes crudelitatemq; barbarorum, ne ad mercaturam quidem eò nauigare auſos fuiſſe, Theoclem uerò Athenienſem uentis agitatum, Siciliam contemplatũ fuiſſe, intellectaq; mortalium ſolitudine & terræ uirtute, remeaſſe. Is cum Athenienſes inducere nequiret, acceptis Chalcidenſibus Eubœæ, magno numero, Ionibusq; nõnullis, & Dorienſibus, magna ex parte Megarenſibus, eò nauigauit. Ex his igitur Chalcidenſes Naxum condiderunt, Dorienſes uerò Megaram, cum prius Hybla uocaretur. Et eæ profectò ciuitates euanuere, Hyblæ uero nomen, propter Hyblæi mellis præſtantiam remanet. Ex remanentibus quidem adhuc urbibus, in eo quod diximus latere, Meſſena in Pelori ſinu iacet, ubi is ad orientem magis magisq; flectitur, & faucẽ quandam efficit. Diſtat autem à Regio ſtad. LX interuallo, à Columella uerò multo minus. Eam condidere Meſſenĩ, qui Peloponneſum habitant, à quibus & nomen mutuauit. nanq; prius Zancle uocabatur, cum curua eſſent loca. nam curua zãclia uocitabãt. Antea Naxiorũ ædificiũ fuerat, qui Catanæ finitimi ſunt. Poſterius autem Mamertini natio Campana, habitatores induxerunt. Eò Romani aduerſus Carthaginenſes, in bello Siculo uſi ſunt receptaculo. Poſt hæc Sex. Pompeius eo in loco claſſem, Cæſari Auguſto bellum inferens, continuit, hinc etiam fugam faciens, cum ab inſula fugatus abijſſet. Ante urbem paululum in traiectu Charybdis oſtenditur, profundum quidem immenſum, quo inundationes freti mirum in modum nauigia detrahunt, magnas per circunductiones, & uortices præcipitata. Quibus abſorptis, aq; diſſolutis, naufragiorum fragmenta ad

ἀπὸ δὲ τοῦ λιλυβαίου τὴν ὠδὶ πελαγίαν πλευρὰν ἀνάγκη λοξοῦσθαι πρὸς ἑῶ, καὶ βλέπειν πρὸς τὸ μεταξὺ ἢ ἑσπέρας καὶ ἢ ἄρκτου. πρὸς ἄρκτον μὲν ἔχουσαν τὴν ἰταλίαν, πρὸς δύσιν δὲ τὸ τυρρηνικὸν πέλαγος, καὶ τὰς αἰόλου νήσους. πόλεις δ' εἰσὶ νῦν μὲν τὸ πλευρὸν τὸ πτιοωῖ τὴν πορθμοῦ, μεσσήνη πρώτη, ἔπειτα ταυρομένιον, εἶτα κατάνη, καὶ συρακουσῶν ἐκλελοίπασι, νάξος μὲν καὶ μέγαρα, ἃ πολὺν καὶ αὐτὰ χρόνον ὑπὸ τῶν συρακοσίων ἐκβολαὶ γεγόνασι πάντων καταῤῥεόντων ἐκ τῆς αἴτνης εἰς δύλιμνα στόματα. φῶτα δὲ καὶ τὸ ἄκρα νίας ἀκρωτήριον. φησὶ δὲ τούτους ἔφορος πρώτους κτισθῆναι πόλεις ἑλλήνιδας ἐν σικελίᾳ, κὴ τῆς ὑβλαίας μετὰ τὰ τρωϊκά. οὐ γὰρ πρότερον δεδύνῆσθαι τὰ λεοντῖνα τὸ τυῤῥηνῶν, καὶ τὴν ὠμότητα τῶν ταύτη βαρβάρων, ὥστε μηδὲ κατ' ἐμπορίαν πλεῖν. θεοκλέα δ' ἀθηναῖον παρενεχθέντα ἀνέμοις ὑπὸ τὴν σικελίαν, κατανοῆσαι τὴν τε εὐδαιμονίαν τῆς νήσου, κὴ τῶν ἀρετῶν τῶν ἀνδρῶν πῶν, κὴ τῶν ἀρετῶν τῆς γῆς. ἐπανελθόντα δὲ ἀθηναίους μὲν μὴ πεῖσαι, χαλκιδίας δὲ καὶ νάξον, οὓς δὲ διωρείας μέγαρα, τὴν ὕβλαν πρότερον καλουμένην. αἱ μὲν οὖν πόλεις οὐκέτ' εἰσί. τὸ δὲ τῆς ὕβλης ὄνομα συμμένει ἀρετῶν τῶν ὑβλαίων μέλιτος. τῶν δὲ συμμενουσῶν ἔτι τὸ λεχθὲν πλευρὸν πόλεων, ἡ μὲν μεσσήνη τῆς πελαγίας ἔχεται, καμπτομένης ὡς πολὺ πρὸς ἑῶ, καὶ μαχάλῳ τινὶ ποιούσης. ἀπέχει δὲ τὸ μὲν ῥηγίου σάραμα ἑξηκονταστάδιον, τῆς δὲ σικελίας πολὺ ἔλαττον. ἐπίσημα δ' ἔχει μεσσήνιοι, τὴν γὰρ πελοποννήσῳ παρ' ὧν τὸ ὄνομα μετέλαξε, ζάγκλη πρότερον καλουμένη διὰ τὴν σκολιότητα τῆς τόπου (ζάγκλιον γὰρ ἐκάλουν τὸ σκολιόν) ναξίων ὅσα πρότερον ἐπίσημα τῆς πρὸς κατάνη. ἐπώκισαν δ' ὕστερον μαμερτῖνοι καμπανῶν τι φῦλον. ἐχρήσαντο δ' ἑρμητείῳ ῥωμαῖοι πρὸς τὸν σικελικὸν πόλεμον πρὸς καρχαδονίους. καὶ μετεπέμποντο πεμπτικῶς ἑξάκις γῶτεῦθεν σωθεῖσαν ναυτικὴν πολεμῶν πρὸς τὸν σεβαστὸν καίσαρα. γῶτεῦθεν δὲ ἐπὶ τὸν φυγὸν ἐποιήσατο, ἐκπεσὼν ἐκ ῥηγίου. δείκνυται δὲ κὴ ἡ χάρυβδις μικρὸν ἀπὸ νήσου. δείκνυται δὲ κὴ ἡ χάρυβδις μικρὸν ἀπὸ τῆς πόλεως, γῶ τῷ πόῤῥω βάθος ἀγάσιον, εἰς ὃ αἱ πολλαὶ ῥοαι τοῦ πορθμοῦ κατάγουσι δίφυῶς τὰ σκάφη βαχηλιζόμενα μετὰ συῤῥοφῆς κὴ δίνης μεγάλης. καταποθεῖσι δὲ κὴ ἀφανίζεται τὰ ναυάγια πάντα σύῤῥεῖ πρὸς πίονα τ ταυρομενίας, ὧν καὶ ὑσὶν ἀπὸ τοῦ συμπτώματος τούτου κοπρίαν. τοσοῦτον δ' ἐπεκράτησαν οἱ μαμερτῖνοι παρὰ τοῖς μεσσηνίοις, ὥστ' ἐκείνοις ὑπῆρξεν ἡ πόλις. καλοῦσι δὲ μαμερτίνους μᾶλλον ἅπαντες αὐτοὺς, ἢ μεσσηνίους. δύοινον τε σφόδρα ἡ χώρας οὖσης, οὐ μεσσήνιον καλοῦσι γὰρ οἶνον, ἀλλὰ μαμερτῖνον, τοῖς ἀρίστοις γιγνόμενον ὅντα τῶν ἰταλικῶν. οἰκεῖται δ' ἱκανῶς ἡ πόλις, μᾶλλον δ' ἡ κατάνη. καὶ γὰρ οἰκήτορας δέδεκται ῥωμαίους. ἦν δ' ἀμφοῖν τὸ ταυρομένιον. καὶ ἡ κατάνη δ' ὅτι ναξίων τῶν αὐτῶν ἄποικος. ταυρομένιον δὲ τῶν ὑβλαίων. ἀπέβαλε δὲ τοὺς οἰκήτορας οὐδ' ὑφ' ἑαυτῆς ἡ κατάνη, κατοικίσαντος ἑτέρους ἱερώνος τοῦ συρακουσίων τυράννου, καὶ προσαγορεύσαντος αὐτὴν αἴτνην αὐτὴ κατάνης. ταύτης δὲ καὶ πίνδαρος κτίσορα λέγει αὐτὸν, ὅταν φῇ·

Ζαθέων ἱερῶν ὁμώνυμε πατὴρ
Κτίσορ αἴτνης. —

Κατὰ δὲ τὴν τελευτὴν τοῦ ἱέρωνος καταθέντος οἱ καταναῖοι, οὓς τε ᾠκείους ἔβαλον, καὶ τὸν τάφον αὐέσπασαν τοῦ τυράννου. οἱ δὲ αἰτναῖοι παραχωρήσαντος, τὴν ἱππασαν καλουμένην, ἣ αἴτνης ὀρεινὴ ᾤκησαν, καὶ προσηγόρευσαν τὸ χωρίον αἴτνην, διέχον ἡ κατάνης σταδίους ὀγδήκοντα, καὶ τὸν ἱέρωνα οἰκιστὴν ἀπέφηναν. ἱστόρηται δὲ μάλιστα ἡ κατάνης ἡ αἴτνη, καὶ τῶν πολεμούντων πάθῶν, πλεῖστον κοινωνεῖ. καὶ γὰρ οἱ ῥύακοι εἰς τὴν καταναίαν ἐγγυτάτω καταφέρονται. καὶ τὰ πολεμοῦντα συστρέφεται τὸν ἀμφίνομον καὶ τὸν ἀναπίαν, οἱ τῶν γονέων ὑπὸ τῶν ὤμων ἀράμενοι διέσωσαν ὑπεκφεύγοντα τὸ κακοῦ, ὅταν τῷ ποσειδῶνι φαίνηται, τὰ πρὸ τὸ ὄρος κατα πεφρῶται πολλῷ βάθει τὰ καταναίων χωρία. ἡ μὲν οὖν ἀποδὶς λυπήσασα πρὸς καιρὸν, ὠφελεῖ τὴν χώραν χρόνοις ὕστερον. εὐκαμπελον γὰρ παρέχεται καὶ χρησόκαρπον, ἡ ἄλλης οὐχ ὁμοίως οὔσης εὐοίνου, τὰς τε ῥίζας ἐκφέρει τὰ κατα πεφρωθέντα χωρία. παίνειμ δ' ὑπὸ τοσοῦτον τὰ πρόβατα φασὶν, ὥστε πονίγεσθαι. διόπερ ἐκ τῶν ὤτων ἀφαιροῦσιν αἷμα δὶ ἡμερῶν μ̄, ἢ ν̄, καθάπερ ἔστι καὶ κατὰ τὴν ὀρεινὴν συμβαῖνον ἐμπαλιν. ὁ δὲ ῥύαξ εἰς τὴν ἔξειν μεταβάλλων, ἀποβάλλων ἀπολιθοῖ τὴν ὠμφάνειαν τῆς γῆς ἐφ' ἱκανὸν βάθος, ὥστε λατομίας εἶναι χρείαν, τοῖς ἀνακαλύπτειν βουλομένοις τὴν βαθεῖαν ὠμφάνειαν. τακείσης γὰρ ἐν τοῖς λεκάνοις ἡ πέτρας, εἶτ' ἀναβλιθείσης,

Tauromínitanum litus attrahuntur, quod ab huiuſmodi caſib. copriã, id eſt, ſimũ appellãt. Tantũ autem in Meſſenis inualuere Mamertini, ut in eorũ manu ciuitas conſiſteret: potiusq; Mamertinos, quàm Meſſenos uocant omnes. Cumq; feraciſsimus uini ager ipſe ſit, uinum ipſum non quidem Meſſenũ, ſed Mamertinum nuncupant, quod contra Italica cũcta, & quidẽ præſtantiſsima æmulatione certat. Ciuitas aũt frequẽtiores, quàm Catana habet accolas. nã & habitatores admiſit Romanos plurimos, pauciores tamẽ quàm utraq; habet Tauromíniũ. Cumq; Catana ſit Naxiorũ ædificiũ, Tauromíniũ condiderunt ex Hybla Zãclæi. Catana ſanè priſcos illos amiſit incolas, cum Syracuſanorũ tyrãnus Hiero alios habitatores adduxerit, eamq; pro Catana appellauit Aetnam. Huius conditorem Hieronem Pindarus fuiſſe inquit,

Hoſpes tibi dico diuinorum ſacrorumq; par
nomen geſtans pater
Conditor Aetnæ.

Poſt Hieronis obitũ redeũtes Catanenſes, inquilinos expulerũt, & ipſius tyrãni tumulũ ſolo æquarũt. Aetnæi uerò excedentes Inneſam (ſic enim montanã Aetnæ oram uocant) habitandã tenuerũt, & locũ Aetnam appellarunt, quę à catana LXXX ſtad. abeſt. Et eius authorem habitandæ Hieronem diuulgarũt. Super Catanã uerò Aetna imminet, & pluríma quæ Crateres habẽt, cõmunia illi obueniunt. Nam & riui in agrũ Catanenſiũ proximè deferũtur. Quæq; de filiorũ in parentes pietate fama diſſeminat, Amphinomi et Anapiæ, hic geſta ſunt. Hi cum clades ipſa *portaretur (ſic enim Neptuno uiſum erat) parẽtes humeris baiulãtes, illos incolumes & ſaluos eduxerunt. Proni Catanenſium colles alto exundãt cinere, qui aliquãdo magno illos afficiẽs mœrore, poſterioribus annis magnum terris attulit beneficium. Quippe tam lęta reddidit illis uineta, & ſingulari bonitate fructuoſa, ut reliqua nulla uini nobilitate eis cõparabilis exiſtat: lòca ipſa cinere permixta radices educũt. Inde pecudes tãta exuberare pinguedine tradunt, ut inde ſuffocentur, niſi cruor quatuor aut quinq; per dies ab auribus eximatur. Hoc idem & in Erythia prouenire diximus. Fluxus autem ille ad ſoliditatem permutans terræ ſuperficiem, ad magnam profunditatem ſaxificat, adeò ut priſtinam uolentibus detegere ſuperficiẽ, lapides excindere ſit neceſſe. Liqueſcente enim in ipſis crateribus petra, deinde ſparſa,

* ἐπιφορμένου τὸ κακοῦ. cũ periculũ immineret.

humor ſuper uerticem diffuſus nigreſcit in limum, è monte defluens: deinde duritiẽ aſſumens, lapis molarius efficitur: quemcp defluens colorem habebat, eundem deinde conſeruat. Fitcp cinis crematis ex lapidibus, quemadmodũ combuſtis ex lignis fieri ſolet. Sicut igit ex lignorum cinere ruta fouetur, ſic Aetnæum cinerem quandã affinitatẽ cum uitib. habere, ueriſimile dixerim. Syracuſas quidẽ Archias è Corintho nauigãs cõdidit, quibus temporib. & Naxus & Megara habitari cœperũt. Simulcp Myſcellũ & Archiã, Delphos ut Deũ cõſulerent petiſſe: illum interrogaſſe, utrũ opes an ſalubritatẽ deligerẽt: Archiã itaque opes, Myſcellũ uerò ſalubritatẽ elegiſſe. Cõceſſumcp alteri, ut Syracuſas, alteri ut Crotonem conderent. Euenit igitur Crotoniatas urbem tam ſalubrem coluiſſe, ut diximus: Syracuſas uerò ad tantum diuitiarum cumulum euaſiſſe, ut iam in prouerbio diſſeminet, cum ad locupletes ac ſumptuoſos loquimur, Vobis ne decima quidẽ Syracuſanorũ adeſt. Cæterùm cum Archias in Siciliã nauigaret, Cherſicratem ex Heraclidarum genere procreatũ, cũ parte copiarũ reliquit, ad deducẽdos Corcyram accolas (ſic enim nunc appellatur, quę prius Scheria eſset.) Is igit expulſis Liburnis locũ habitãtibus, inſulã habitatorũ frequentia refersit. Archias uerò potitus inſulæ, Zephyriũ ſpectãtes Dorienſes, aliquos nactus, eò profectos è Sicilia, eos ab Megarorũ cõditoribus accepit, & eorum pariter ope Syracuſas ædificauit. Itacp ciuitas & agri fœlicitate, & naturali portuũ commoditate, tantum accepit incrementi, uiri quocp principali dignitate inſignes extiterunt: obuenitcp Syracuſano populo, ut ſub dominatu conſtituti, reliquos ſuę ditioni ſubiugarent: ac libertatem adepti, alios barbarorum ſeruitute oppreſſos in libertatẽ uendicarẽt. Erant aũt barbari quidam inquilini, quidã uerò è tranſmarinis terris aduecti, uerùm maritimas nulli ripas, prohibentib. Græcis, attingere audebãt. A' mediterraneis uerò locis prorſus excludere, minimè ualebant. Hactenus facile cultores perdurarunt, Siculi, Sicani, Morgetes, aliicp nõnulli, è quibus & Iberi ſunt, qui primi Siciliam habitaſſe dicũtur è barbaris, ſicut author eſt Ephorus. Enimuero Morgantium è Morgetibus habitari cœptã, ueriſimile fit. Ea urbs qndam fuit, quæ nunc nulla eſt. Aduentantes uerò inde Carthaginenſes, & hos & Græcos cladibus afficere nunquam deſtiterunt.

τὸ ὑποῤῥυθὲν ἡ κορυφῆς ὑγρὸν, πηλὸς ὂν μέλας, ῥέων κατὰ τὴ ὀρεινῆς· εἶτα πῆξιν λαβὼν, γίνεται λίθος μυλίας, τὴν αὐτὴν φυλάττων χρόαν, ἣν ῥέων εἶχε. καὶ ἡ τοσοῦτος δὲ καμινίων τῶν λίθων ὡς ἀπὸ τῶν ξύλων γίνεται. καθάπερ οὖν τὸ πήγανον τῇ ξυλίνῃ τοῦτο δεῖ τρέφεσθαι, τοιοῦτον ἔχειν οἰκεῖωμα πρὸς τὴν ἄμπελον εἶπόν τὴν αἰτναίαν τοσοῦτον. τὰς δὲ συρακούσας, ἀρχίας μὲν ἐκπεσὼν κορίνθου πλεύσας πόρρω οὐ πολὺν χρόνους, οἷς ᾠκίσθησαν καὶ ἡ νάξος, καὶ τὰ μέγαρα. ἅμα δὲ μύσκελλόν τε φασὶν εἰς δελφοὺς ἐλθεῖν, καὶ περὶ ἀρχίαν χρήσεια ζήτουν ὁρίσθαι περὶ θεὸν, πότερον αἱρουῶται πλοῦτον, ἢ ὑγίαν. τὸν μὲν ἀρχίαν ἑλέσθαι τὸν πλοῦτον, μύσκελλον δὲ τὴν ὑγίαν. ὅθεν μὲν δὴ συρακούσας δυῶσαι λιπίζειν, ὅθεν δὲ κρότωνα. καὶ δὴ συμβῶναι κροτωνιάτας μὲν οὕτως ὑγιεινὴν οἰκῆσαι πόλιν, ὡς εἰρήκαμεν. συρακούσας δὲ ὧδε τοσοῦτον ἐκπεσεῖν πλοῦτον, ὥστε καὶ αὐτὸν γ' παροιμίᾳ δηλοῦσθαι λεγόντων πρὸς οὐ πάνυ πολυτελεῖς, ὡς οὐκ ἂν ἐγένετο αὐτοῖς ἡ συρακουσίων δεκάτη. πλεῖστα δὲ τὸν ἀρχίαν εἰς τὴν σικελίαν, καταλιπεῖν μετὰ μόρους ἡ στρατείας τὸν τῶν ἡρακλειδῶν γόνους χορσικράτην σωοικισάντα τὴν νῆσον κορκύραν καλουμένην, πρόσθεν δὲ χερσίαν. ἐκεῖνον μὲν οὖν ἐκβαλόντα λιβυρνούς κατέχοντας, οἰκῆσαι τὴν νῆσον. τὸν δ' ἀρχίαν καταχόντα πρὸς τὸ ζεφύριον τὴν διείαν, εὑρόντα τινὰς δηλύρο ἀζιμμίους ἐκ ἡ σικελίας παρὰ τὴν τὰ μέγαρα ἀποικάντων, ἀναλαβεῖν αὐτὸν, καὶ κοινῇ κτίσαι τὰς συρακούσας μετ' αὐτῶν ἀπόντας. ὑφέθη δὲ καὶ δηλ τὴν ἡ χώρας δύναμονίαν ἡ πόλις, καὶ δηλ τὴν τῶν λιμνῶν δύφνιαν, οἱ ἀνδρῶν ἡγεμονικοὶ κατέσκαπτον, καὶ συνέβη συρακουσίοις τυραννουμένοις τὸ διαπολεμεῖν τῶν ἄλλων, καὶ ἐλευθεροῦσθαι ἐλευθερωθεῖσιν ἐλευθερωῦ τοῦ ὑπὸ τῶν βαρβάρων καταδυναστευομένους. ἦσαν γὰρ τῶν βαρβάρων οἱ μὲν γνήσιοι, τινὲς δ' ἐκ ἡ πραίας ἐπέκεινα. οὐδ' ὑγιὰς δὲ ἡ παραλίας εἶων οἱ ἕλληνες ἅπτεσθαι, ἡ δὲ μεσογαίας ἀπέργαπαντὰ πασιν ὀκ ἴσχυον. ἀλλὰ διετέλεσαν μέχρι δεῦρο σικελοὶ, καὶ σικανοὶ, καὶ μόργητες, καὶ ἄλλοι τινὲς νεμόμενοι τὴν νῆσον, ὧν ἦσαν καὶ βηρες, οὓς πρῶτον φησὶ τὴν βαρβαρίαν ἔφορος λέγεσθαι ἡ σικελίας οἰκῆσαι. ἐκ τὴν μοργαντίνων δέ, ἐκεῖθεν τοῦτο τὴν μοργήτων ὠνομάσθαι. πόλις δ' ἦν αὕτη, νῦν δ' οὐκέτι. ἐπελθόντες δὲ καρχηδόνιοι, καὶ τούτους οὐκ ἐπαύσαντο κακοῦντες, καὶ τοὺς ἕλληνας. αὐτεῖχεν

αὐτεῖχον δ' ὅμως οἱ συρακούσιοι. ῥωμαῖοι δ' ὕστερον καὶ οὐ καρχηδονίους ἐξέβαλον, καὶ τὰς συρακούσας ἐκ πολιορκίας εἶλον. ἐφ' ἡμῶν δὲ πομπήιου τάς τε ἄλλας κακώσαντος πόλεις, ἡ δὴ καὶ τὰς συρακούσας, πέμψας ἀρκιλαον ὁ σεβαστὸς καίσαρ, πολὺ μόριον τ παλαιὸν ἱσμαρ ἀνέλαβε. τῶν πάντολις γὰρ ὀπαλαιόν, ἐναγὴς ἡ ὀγδήκοντα σταδίων ἔχουσα τὸ τεῖχος. ἅπαντα μὲν δὴ τ κύκλον ἐκπληροῦ ὀδὸν ὀδῶν ἔχει, τὸ δ' σωοικούμενον τὸ πρὸς τῇ νήσῳ τῇ ὀρτυγίᾳ μόρ, ὠνήθη δεῖν οἰκῆσαι βέλτιον, ἀξιόλογον πόλεως ἔχον περίμετρον. ἡ δ' ὀρτυγία σωάπτει γεφύρᾳ πρὸς τ ἤπειρον ὅσα. περιῤῥεῖται δ' ἔχει τὸν ἀρέθουσαν, ἐξιεῖσαν ποταμὸν δύθυς εἰς τ θάλατταν. μυθολόγησι δὲ τ ἀλφειὸν ἐν ὕδωρ, ἀρχόμενόν μὲν ἀπ ἡ πελοποννήσου, δι' ὑ τὸ πέλαγος ὑποῤῥυῆς τὸ ῥεῖθρον ἔχοντα μέχρι πρὸς τὴν ἀρέθουσαν, εἶθ' ἑκδιδόντα πάλιν εἰς τὸν θάλατταν. τεκμηριοῦσι δ' ὑ δυσὶν ὅροις ὅσοι. ὑ μ' φιάλην ἐκπεσοῦσαν εἰς τ ποταμὸν, γνόμασιν γ' ὀλυμπίᾳ δῦσαι ἀναφθῆναι εἰς τ ἱερὸν, ὑ δολοῦσθαι ἀπ τ γ' ὀλυμπίᾳ βοθυσιῶν. ὅ, τε πίνδαρος ἐπακολουθῶν δύοις εἰρηκε. τὸ δ' ῥεῦμα σεμνὸν ἀλφεὸς ἱερῶν (κε· συρακουσαῖ θάλ ὀρτυγίας.

Σωαποφαίνεται δὲ δ' πινδάρῳ ταῦτα, ἐ τίμαιος ὁ συγγραφεύς. εἰ μὲν ἦν πρὸ τοῦ σωάπτειν τῇ θαλάττῃ κατέπιπτεν ὁ ἀλφειὸς εἴς τι βάραθρον, ἵν' τοὺς αὖ πιθανότατος γ' τοῦτον διήκειν ὑπ' γῆς ῥεῖθρον μέχρι ἡ σικελίας, ἀμιγὲς τῇ θαλάττῃ διασῴζον τὸ πότιμον ὕδωρ. ἐπειδὴ δὲ τὸ τοῦ ποταμοῦ στόμα φανερὸν ὂν εἰς τὸν θάλατταν ἐκδίδου, ἐγγὺς ὄ μηδὲν γ' δεῖ πόῤῥω ἡ θαλάττης φανούμενον στόμα, τὸ κατεπίνου τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, καί πῶρ δὴ οὕτως αὖ συμμεῖναι γλυκὺ, ὅμως τό γε ὠδὶ πλέον εἰ καταδύεται εἰς τὸ ὑπ' γῆς ῥεῖθρον, πάντάπασιν ἀμήχανόν ὄν. τότε γὰρ ἡ ἀρεθούσης ὕδωρ, αὐτὸ μαρτυρεῖ πότιμον ὄν, τότε δὴ τοσούτου πόρου συμμεῖναι τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, μὴ διαχεόμενον τῇ θαλάττῃ, μέχρις αὖ εἰς τὸ πλησμονὴν ῥεῖθρον ἐμπέσῃ, παντελῶς μυθῶδες. μόλις γὰρ ὠδὶ τοῦ ῥοδανοῦ ὄντος πεδύομεν, ᾧ συμμεῖναι τὸ ῥεῦμα, δι' λίμνης ἰόν, ὁρατὸν σῶζον τῷ ῥύσιν. ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν βραχὺ διάσημα, καὶ οὐ κυμαινούσης ἡ λίμνης. γ' ταῦτα δέ, ὁπου χειμῶνδε δ' αἰσιοι, καὶ λυσμασμοί, πιθανότητ ὀλεμὲς οἰκείας ὁ λόγος. ὥστε ἴσως ὁ ὑδύδης ἡ φιάλη παρατεθεῖσα. οὐ γὰρ αὖτη ῥεύμασι δύπεθής, οὐχὶ δ' τό τε. οὕτω καὶ δι' τοιούτων ὁρῶν φορομένων,

Syracuſani tamen non obſtitere. Poſtea Romani Carthaginenſes eiecerunt, & Syracuſarum per obſidionem potiti ſunt. Cum autem Pompeius ætate noſtra & reliquas ciuitates, et Syracuſas uaſtaſſet, Cęſar Auguſtus eò miſſa colonia, magnam uetuſti oppidi partem reſtituit. Nam quincp conſtabat urbibus olim, mœnia ſtad. C & LXXX continens. Totum quidem ambitum explere non oportuit: partem uerò quę inſulam aſpectãs Ortygiam colitur, habitatoribus implere ſatius eſſe cenſuit, cum haud contemnendum haberet urbis ſpacium. Ortygiam pons terræ coniungit. ea fontem habet Arethuſam, in pelagus fluuium ſtatim emittentem. Hũc ipſum Alpheum eſſe, traditum eſt in fabulis, qui cum in Peloponneſo ſumat originem, per mare ſub terram, uſcp ad Arethuſam fluenta perducat, deinde hoc ex loco emergentẽ, rurſus excurrere in pelagus. Talibus autem de rebus cõiecturam faciunt: poculum quoddam Olympię in amnem ipſum decidens, hoc in fonte demum emerſiſſe, ſacrorumcp in Olympia factorum ſordibus, turbulentum fieri fluuium. Hæc ſecutus Pyndarus,

Venerabile (inquit) flumen Alphei fontes,
Syracuſarum germen Ortygiæ.

Eadem Timæus philoſophus Pindaro aſtipulatur. Siquidem Alpheus antequam pelagus attingat, in quempiam dilaberetur hiatũ, credi poſſet hinc ſubter humum uſcp in Siciliam, nequaquam marinis fluctibus admixtas perferre aquas, * potuiſcp placidas. Poſtquam uerò os ipſum fluminis palàm mare manifeſtum irrũpit, nihil aũt alueo uicinũ eſt, quod fluminis aquas abſorbeat. Licet nec ſic dulcis permaneret aqua, ſi fluxus ipſe ſupernè innatans, ut infra terrã intret, quod prorſus eſt impoſſibile. Contrà enim Arethuſæ teſtatur aqua, potioni commoda: & ipſius Alphei fluentum, nequaquã mari cõfuſum, tanto incurſu permanẽs, quod in alueum fictum incidat. At res omnino fabuloſa eſt. Vix enim hoc de Rhodano credimus, cuius aqua per lacum diffluẽs adeò permeat, ut manifeſtam oculis ſeruet excurſionẽ. Cæterũ id quidẽ exiguum interuallum eſt, nec undas agitãte lacu. hic autem cum ingentes tempeſtates & inundationes fiant, nullius perſuaſionis aut credulitatis affinem permittunt eſſe ſermonem. Appoſitum uerò poculum magis ac magis mẽdacium augetur. id enim haud credibile eſt, cum eo modo & talib, terminis delatũ eſſe dicat.

Verùm

* Sic legitur quidem communiter in Græcis exẽplaribus uerum apud Pindarum in Nemeis paulo aliter legitur, unde poterit hic peti locus.

† πεῖσμεν ὕδωρ, potabiles aquas.

Verũ enimuero multi ſubterranei labunt amnes, ua rioſq; per locos, at nõ tantũ per ſpacium. Quod ſi poſsibile ſit, ea quæ diximus omnino ſunt impoſsibilia, quæq; de Inacho traduntur, fabulis perquã ſimillima. Fluit enim de Pindi uertice, ut author eſt Sophocles, & Lachmo de Perrhebis in Amphilochos et Acarnanes, & Acheloi cõmiſceẽ aquis. Et hinc gradiens ad Argos, undas abſcindens ad Ici populũ peruenit Lyrciũ. Dilatãt autẽ mõſtro ſum hunc ſermonẽ, nonnulli qui Choninopũ ex Nilo Delũ tranſmittunt. Zoilus orator in Tenediorũ collaudatione, Alpheum è Tenedo effluere dicit. Is eſt qui Homerũ, uti fabulaſcriptorem uituperat. Ibicus uero Sicyoniorum amnem Aſopũ è Phrygia labentem aſſerit. Melius autem Hecateus, qui Inachum Amphilochorum flumen ex Lachmo fluens ſcribit, à quo & Aeas erumpit, alterum ab Argolico eſſe, & ab Amphilocho nomen aſſumpſit, qui & urbem Argos Amphilochicũ appellauit. Iſte illum quidem in Acheloũ irrumpentem affirmat, Aeantẽ uerò in occaſum Apolloniam uerſus fluere. Ex utroq; autẽ inſulæ latere, portus ſunt magni, è quibus maior eſt ſtadiorũ LXXX. Hãc urbem uerò & Catanam refecit Cęſar Auguſtus, ſicut & Centuripa, cum illa ad Pompeij deſtructionẽ plurimum attuliſſet adiumenti. Supra Catanã etenim Cẽturipa iacẽt, Aetneis propinqua montibus, fluminiq; Symætho agrum Catanęum influenti. E' reliquis Siciliæ lateribus ora ipſa, quæ à Pachyno in Lilybæum extẽditur, tota relicta eſt, priſcarum tantum habitationum ueſtigia ſeruans, è quibus Camarina Syracuſanorum colonia fuit. Verùm Agrigentũ Ionicum & emporium, & Lilybæũ adhuc permanet. Nam cum hæ partes agro ſubiaceant Carthaginenſi, longa & diutius perdurantia bella, maxima ex parte plagam hanc extinxerunt. Reliquũ uerò latus, ingens ſanè, licet raris teneatur mortalibus, ſatis tamen accolarũ habet. Nam & Aleſa & Tyndaris & Aegeſta norum emporium, & Cephalœdiũ exigua ſanè ſunt oppidula. At Panormus Romanam habet coloniam. Aegeſtã ab Amphiloctetæ comitibus conditã eſſe, memoriæ proditum eſt, qui Crotonem commigrarant, quos Philocteta unà cum Aegeſto Troiano tranſmiſerat in Siciliam, ſicuti in rebus Italicis à me explicatum eſt. Intra inſulam eſt Enna, modicis quidem poſſeſſa inquilinis, ſuper collem iacens, in qua ſacra Cereris ædes eſt,

φρόντα δ' ὑπὸ γῆν ποταμοὶ πολλοί, καὶ πλανᾶται τῆς γῆς, ἀλλ' οὐκ ἄδηλον τοῦτο ἔργον δίδυμα. εἰ δὲ δεῖ λέγειν, τὰ γε παρειρημένα ἀδύνατα, καὶ τὰ περὶ τοῦ Ἰνάχου μυθώδη παραπλήσια. φεῖ γὰρ ἀπ' ἄκρας πίνδου φησὶν ὁ σοφοκλῆς, λάκμου τε, ἀφ' ὑπερβάλλων, εἰς ἀμφιλόχους καὶ ἀκαρνᾶνας· μίσγει δ' ὕδατι τοῦ ἀχελώου. καὶ ἔπειτα βὰς γοὐθνὸς ἀπ' ἀργους δι' ἕλους λύμα τεμὼν, ἥκει λιμναίου δίκην ὀρμου λυρκείου. ὧν τεύξονται δὲ τῶν τοιούτων παραλογίαν, οἱ χρυσᾶ πίπτοντα εἰς δίλοφον ἐκ τοῦ νέλου πεφανῶσθαι. ἀλφειὸν δὲ ζωΐλος ῥήτωρ φησὶ τηνεδίων ἐγκωμίῳ φησὶν τηνέδου ῥεῖν, ὁ τὸν ὅμηρον ψέγων ὡς μυθογράφον. ἴβυκος δὲ ὁ μὲν φησὶ σικυῶνι ἀσωπὸν, ἐκ φρυγίας ῥεῖν φησί. βελτίων δ' ἑκαταῖος, ὃς φησὶ μὲν φησὶ τοῖς ἀμφιλόχοις ἴναχον, ἐκ τοῦ λακμοῦ ῥέοντα, ἀφ' οὗ καὶ ὁ ἄϊας ῥεῖ, ἐπερομβεῖναι τοῦ ἀργολικοῦ. ὠνόμασται δ' ἀπὸ ἀμφιλόχου, καὶ τῆς πόλεως ἀργους ἀμφιλοχικὸν καλέσαντος. ὅθεν μὲν οὕτω φησὶν εἰς μὲν ἀχελῶον ἐκβάλλειν, μὲν δὲ ἄϊαντα εἰς ἀπολλωνίαν πρὸς τῇ λύσιν ῥεῖν. ἑκατόμφαλος δὲ ἡ νήσου λιμὴν ὅτι μέγας, ὧν ὁ μείζων καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων ὅτι. ταύτῃ δὲ τὴν πόλιν αὐξηθῆναι φασὶ τὸν καίσαρα, καὶ τῷ κατοίκῳ, ὡς δ' αὔτως, ἰφιτόειπα, συμβαλλομένῳ πολλὰ πρὸς τὴν πομπηίου κατάλυσιν. ἐπεὶ τοι δ' ὑπὲρ καταύτης τὰ ἰφιτόειπα, συναπτόντα τοῖς αἰτναίοις ὄρεσι, καὶ ζοῦ συμβαθὼ ποταμῷ ῥέοντι εἰς τὴν καταναίαν. τῶν δὲ λοιπῶν τῆς σικελίας πλευρῶν, ἡ μὲν πρὸς τὸ παχύνου πρὸς τὸ λιλύβαιον δήκουσα, ἐκλέλειπται τελέως, ἔχνη πινὰ σώζουσα τῶν ἀρχαίων κατοικιῶν, ὧν ἴω καὶ καμαρίνα ἀποικος συρακουσίων. ἀκράγας δὲ ἰάνουσα καὶ τὸ ἐπίνειον καὶ λιλύβαιον, ἔτι συμμένει. τῇ γὰρ ἰσορροπίᾳ τούτων μαλιστα ὑπὸ πόντων τῶν μόρων, μακροὶ καὶ σωιχεῖς οἱ πόλεμοι γινόμενοι. τὰ πολλὰ κατέφθειραν. ἡ δὲ λοιπὴ καὶ μεγίστη πλευρὰ καὶ πρὸς οὐδ' αὐτὴ πολυανθρωπος οὖσα, ὅμως ἱκανῶς σωιοικεῖται. καὶ γὰρ ἄλιπε, καὶ τωσιλαρὶς, καὶ τὸ τῶν αἰγεσέων ἐμπόριον καὶ κεφαλοίδιον, πολίσματά ὄντι. πάνορμος δὲ καὶ ῥωμαίων ἔχει κατοικίαν. τὴν δὲ αἰγέσαν κτίσθαι φασὶν ὑπὸ τῶν μετὰ φιλοκτήτου ἁλόντων εἰς τὴν ἰερστωνιάτην, καθάπερ γὰρ τοῖς ἰταλικοῖς εἴρηται, παρ' αὐτοῦ σαλγόντων εἰς τὴν σικελίαν μετὰ αἰγέσου τοῦ τρωός. γὰρ δὲ τῇ μεσογαίᾳ, τὴν μὲν γύναν, γὰρ ἡ τὸ ἱερὸν τῆς ἀφροδίτης ἵδρυται ὀλίγοι, κειμένην ὑπὲρ λόφου, πόθεν λημμένην πλάτεσιν ὀρειπεδίοις ἀρρόσιμοις πᾶσαν. ἐκάκωσαν δ' αὐτὴν μάλιστα ἐμπολιορκηθέντες οἱ πρὸς βύζαντος ἀφαιρεθέντες ὑπὸ ῥωμαίων. ἔπαθον δὲ τὰ αὐτὰ καὶ κατανᾶοι, καὶ ταυρομενῖται, καὶ ἄλλοι πλείους. οἰκεῖται δὲ καὶ ὁ ἔρυξ λόφος ὑψηλὸς, ἱερὸν ἔχων ἀφροδίτης, παμμέγεθες ἄφορον τοῖς ἱεροδούλοις γυναικῶν πλῆρες τοπαλαιὸν, ἃς ἀνέθησαν κατ' ὄχλων οἵτ' ἐκ σικελίας καὶ ἔξωθεν πολλοί. νυνὶ δ' ὥσπερ αὐτὴ ἡ κατοικία λειπανδρεῖ, καὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τῶν ἱερῶν σωμάτων ἐκλέλοιπε τὸ πλῆθος. ἀφίδρυμα δ' ὅτι καὶ γὰρ ῥώμη τῆς θεοῦ ταύτης τὸ πρὸς τυλλης καὶ κολλίνης, ἱερὸν ἀφροδίτης ὀρυκίνης λεγόμενον, ἔχον καὶ νεὼν, καὶ στοὰν πρόκειμένην ἀξιόλογον. ἡ δ' ἄλλη κατοικία καὶ τῆς μεσογαίας ποιμένων ἡ πλείστη γεγόνασι. οὔτε γὰρ ἐμπόρων ἔπι σωιοικουμένῃ ἴσμεν, οὔτε γέλαν, οὔτε καλλίπολιν, οὔτε σελινοῦντα, οὔτ' ὄβυσαν, οὔτ' ἄλλους πλείους, ὧν τὴν ἐμπόραν μὲν οἱ γὰρ μυλαῖς ἔκπεσαν ζαγκλαῖοι, καλλίπολιν δὲ νάξιοι, σελινοῦντα δὲ οἱ αὐτόθι μεγαρεῖς, ὄβυσαν δὲ οἱ λεοντῖνοι. καὶ τῶν βαρβαρικῶν δ' ἠφανίσθησαν πολλαὶ, καθάπερ οἱ ἑλληνικοὶ τὸ ἑλληνίδων βασίλειον, παρ' ὧν μίννος ἀδελφοκτονίαν λέγεται. τὴν οὖν ὀρμίαν κατανοήσαντες ῥωμαῖοι, κατέκτησάμενοι τὰ τέρη, καὶ τῶν πεδίων τὰ πλείστα, ἱππεφορβοῖς καὶ βουκόλοις καὶ ποιμέσι παρέδοσαν, ὑφ' ὧν πολλάκις εἰς κινδύνους κατέστη μεγάλους ἡ νῆσος. τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ ληστείας τροπομένων τοιαύτην τῶν νομέων, εἶτα καὶ κατὰ πλῆθη συνισταμένων καὶ πορθούντων τὰς κατοικίας, καθάπερ λύκοι οἱ πρὸς βύζαντα τὴν γῆναν κατέχον. νεωστὶ δ' ὑφ' ἡμῶν εἰς τὴν ῥώμην ἀνεπέμφθη, σέλουρός τις, αἴτνης υἱὸς λεγόμενος, σφαπᾶς ἀφηγησάμενος, καὶ λεκλασίαις πυκναῖς κατεδραμηκὼς τὰ λύκλωπος αἴτνης πολὺν χρόνον. ὅθεν δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ μονομάχων ἀγῶνος συνιεσῶντος, εἰσβολὴν ἀπροσδόκητα ὑπὸ θηρίων. ὧν πάνυ τοῦ ὑψηλοῦ τεθεὶς ὡς ἂν ὧν δ' αἴτνης, ἀπαλυθέντος αἰφνιδίως, καὶ συμπεσόντος, καὶ τὼχεθη καὶ αὐτὸς εἰς γαλεάγρας θηρίων ὄλους, ἐπιτηδὲς πεποιησμένας ὑπὸ τοῦ πάνυ. τῶν δὲ χώρας ἀρετῶν θερυλλευμένων ὑπὸ πάντων, οὐδενὶ χέρσος ἐπιτηδείας ἀφαινομένων, τί δεῖ λέγειν; σίτῳ δὲ, καὶ μέλιτι, καὶ ἐρίοις, καὶ ἄλλοις τισὶ, καὶ ἀμείνω τῆς φασὶ. πρόσεστι δὲ καὶ τὸ ἐγγύθεν. ὡσανεὶ γὰρ μόρος τὶ ἐστὶ τῆς ἰταλίας ὄρος ἡ νῆσος.

ea montanas amplectitur planities totas arabiles. Eunus cum fugitiuis obſidione preſſus illam præcipuis affecit cladibus, uixq; tandem à Romanis euulſi ſunt. Eadem mala perpeſsi Catanenſes, & Tauromenitani, aliíq; que quàm plures. Eryx quoq; collis excelſus habitatur, in quo Veneris templum locatum eſt, quod ſingulari ueneratione colitur, antiquitus mulierum frequentia refertum, illius miniſterio dicatarum, quas & è Sicilia & externis ex regionibus multi locarãt. Hac uerò tempeſtate, ſicut & ipſa colonia uiduata colonis eſt: ſic & templum deſolatum, & ſanctarum hominum copia defecit. Eſt & Romæ ante portam Collinam, deæ huius ædificium, quod Veneris Erycinæ templum dictant, cui cum æde ſacra inſignis adiacet porticus. Reliquam uerò coloniam, maioremq; mediterraneæ plagam paſtores poſſident. Haud enim Himeram habitari amplius nouimus, non Gelam, non Callipolin, non Selenuntem, non Eubœam, neq; alias plures. Ex his Zanclæi Mylarum incolæ, Himeram condiderunt, Naxíj uerò Callipolin, Selenuntem Megarenſes indigenæ, Eubœam Leontini. Barbaricorum quoq; permultæ ſunt deletæ, ſicut comici memorant, Cocali regiam apud quam Minos doloſe necatus traditur. Itaque Romani loci potiti, cognita ſolitudine, montes & campeſtria plurima equorum paſtoribus, bubulcis & opilionibus fruenda præbuerunt, à quibus inſula ſæpenumero in maxima rerum diſcrimina conſtituta fuit. Primùm quidem paſtores ipſi ad latrocinia ſparſim uertebantur: inde coadunatis in unum copijs, uicos populabãtur. Quomodo quando Eunus Aetnam occupauit. Nuper etiam ætate noſtra Selurus quidam, qui ſeſe Aetnæ filium prædicabat, exercitus ductor, cum diutius circumcirca Aetnam loca prædator diſcurſaret, miſſus eſt Romam, ubi in foro gladiatorum certamine inſtituto, beluarum eum morſibus diſcerpi, laniariq; ſpectauimus. In ſublimi nanq; ad idcõ pacto, poſitus ædificio perinde ac in Aetna, cum derepẽtè diſſolutum unà cõcidiſſet, is inſolubiles beluarum caueas, ad hoc ipſum præparatas, præcipitatus eſt. Quid uulgatam ab omnibus locorũ uirtutẽ prædicem? quã nulla ex parte inferiorem Italia demonſtrant, ſuperiorem uero diceres frumento, melle, croco, aliíſq; permultis. Adde locorũ propinquitatẽ. Inſula enim ueluti quædã Italiæ pars eſt.

Ro-

Romæ quoq; singula, tanquam ex ipsis Italię prędijs facile, nulloq; cum labore suppeditat. Itaq; Romæ horreum Siciliam uocauere. huc enim omnia ibidem nata comportantur, paucis exceptis, quæ incolarũ usus absumit, quæ sunt, non fructus modò, sed etiam pecora, pelles, lanæ, cęteraq; eius generis. Duas aũt perinde, ac maris arces, Posidonius sitas esse describit, Syracusas uidelicet, & Erycẽ: mediam uerò inter utrunq; *Aetnã imminere circunstantibus campis. Vastatus uerò est Leontinorum ager uniuersus quos Naxij, & quidẽ indigenæ, condiderunt. Eos etenim res Syracusanorum aduersas communes semper suscepisse constat, secundas autẽ non semper. Centuripis autem propinquum est exile sanè oppidum, uocatum Aetna, ea montem conscensuros accipit atq; trãsmittit. Hic enim primus montis ascensus inchoat. Loca superiora tum nuda, tum cinerosa sunt, & per hyemem niuibus referta, cæterùm inferiora syluis & uarijs arborum consitionibus partita. Ipsa uerò mõtis cacumina multas suscipiunt mutationes, uescentibus incendijs, nunc quidem unũ in craterem collabente igne, nunc diuiso effluente, nunc igniti emittuntur riui, nunc flammæ fumosæ'ue fuligines, nunc ardentes exhalat lapides. Necesse nanque est meatus ipsos subterraneos cum his pariter accedentibus uariari, & ora ipsa quandoq; secundum circunstantem superficiem plura esse. Pleriq; nuper qui eò ascenderant, nobis enarrabant, campum sese deprehendisse supernè planissimum ad stadia XX in ambitu, qui cineroso quodam includebatur supercilio, parietis altitudinem habente, ut qui intra campum illum penetrare uellent, eis transilire fuerit opus. In medio cinerosum fuisse tumulum eo colore, quo campi superficies cernebatur, supra tumulum, rectam in sublime consurrexisse nebulã, ad pedes CC uerò quiescentem. Fuisse enim malaciam quæ instar erat fumi. Duos autem in campum progredi ausos, cum feruentiores, altioresq; calcassent pedibus arenas, retulisse gradum, cum nil amplius explicandum haberent, quàm quod longè intuentibus apparuisset, quo ex aspectu uideri, ut multarum fabulationum nascatur occasio. Qualia præsertim de Empedocle dixere quidam, quòd in craterem insiluit, & illius casus reliquit uestigia, è calceis alterum quos ferreos gestabat, quẽ quidẽ paulo à crateris labro lõgius repertũ, ipsa ignis uiolentia eiecisset.

*Eund, al.

καὶ ὑποχορηγεῖ τῇ ῥώμῃ, καθάπερ ἐκ τῶν ἰταλίων ἀγρῶν ἕκαστα εὐμαρῶς καὶ ἀταλαιπώρως. καὶ δὴ καὶ καλοῦσιν αὐτὴν ταμεῖον τῆς ῥώμης. κομίζεται γὰρ τὰ γιγνόμενα πάντα, πλὴν ὀλίγων τῶν αὐτόθι ἀναλισκομένων δεῦρο. ταῦτα δ᾽ ἐστὶν οὐχ οἱ καρποὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ βοσκήματα, καὶ δέρματα, καὶ ἔρια, καὶ τὰ τοιαῦτα. φησὶ δ᾽ ὁ ποσειδώνιος οἷον ἀκροπόλεις ἐπὶ θαλάττης δύο τὰς συρακούσας ἱδρῦσθαι καὶ τὸν ἔρυκα, μέσην δ᾽ ἀμφοῖν ὑπερκεῖσθαι τῶν κύκλῳ πεδίων τὴν αἴτναν. κεκάκωται δὲ καὶ ἡ λεοντίνη πᾶσα ναξίων οὖσα καὶ αὐτὴ τῶν αὐτόθι. τῶν μὲν γὰρ ἀτυχημάτων ἐκοινώνησαν ἀεὶ τοῖς συρακουσίοις, τῶν δ᾽ εὐτυχημάτων οὐκ ἀεί. πλησίον δὲ τῶν κεντορίπων ἐστὶ πόλισμα, ἡ μικρὸν ἔμπροσθεν λεχθεῖσα αἴτνη, τοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὸ ὄρος δεχομένη, καὶ παραπέμπουσα. ἐντεῦθεν γὰρ ἀρχὴ τῆς ἀκρωτηρείας. ἔστι δὲ ψιλὰ τὰ ἄνω χωρία καὶ τεφρώδη, καὶ χιόνος μεστὰ τοῦ χειμῶνος· τὰ κάτω δέ, δρυμοῖς καὶ φυτείαις διείληπται παντοδαπαῖς. ἔοικε δὲ λαμβάνειν μεταβολὰς πολλὰς τὰ ἄκρα τοῦ ὄρους διὰ τὴν νομὴν τοῦ πυρός. ποτὲ μὲν εἰς ἕνα κρατῆρα συμφερομένου, ποτὲ δὲ σχιζομένου. καὶ ποτὲ μὲν ῥύακας ἀναπέμποντος, ποτὲ δὲ φλόγας καὶ λιγνῦς, ἄλλοτε δὲ καὶ μύδρους ἀναφυσῶντος. ἀνάγκη δὲ τοῖς πάθεσι τούτοις τούς τε ὑπὸ γῆν πόρους συμμεταβάλλειν, καὶ τὰ στόματα ἐνίοτε πλείω κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τὴν πέριξ. οἱ δ᾽ οὖν νεωστὶ ἀναβάντες, διηγοῦντο ἡμῖν, ὅτι καταλάβοιεν ἄνω πεδίον ὁμαλόν, ὅσον εἴκοσι σταδίων τὴν περίμετρον, κλειόμενον ὀφρύϊ τεφρώδει, τειχίου τὸ ὕψος ἔχοντι, ὥστε δεῖν καθάλλεσθαι τοὺς εἰς τὸ πεδίον προελθεῖν βουλομένους, ὁρᾶν τε τὸ μέσον βουνὸν τεφρώδη τὴν χρόαν, οἵαπερ καὶ ἡ ἐπιφάνεια καθεωρᾶτο τοῦ πεδίου. ὑπὲρ δὲ τοῦ βουνοῦ νέφος ὄρθιον διανεστηκὸς εἰς ὕψος, ὅσον διακοσίων ποδῶν, ἠρεμοῦν. εἶναι γὰρ καὶ νηνεμίαν. ἐοικέναι δὲ καπνῷ. δύο δὲ τολμήσαντας προσελθεῖν εἰς τὸ πεδίον· ἐπεὶ δὲ θερμοτέρας ἔβαινον τῆς ἄμμου καὶ βαθυτέρας, ἀναστρέψαι, μηδὲν ἔχοντας περιττότερον φράζειν τῶν φαινομένων τοῖς πόρρωθεν ἀφορῶσι. νομίζειν δ᾽ ἐκ τῆς τοιαύτης ὄψεως, πολλὰ μυθεύεσθαι, καὶ μάλιστα οἷά φασί τινες περὶ ἐμπεδοκλέους, ὅτι καθάλλοιτο εἰς τὸν κρατῆρα, καὶ καταλίποι τοῦ πάθους ἴχνος, τῶν ἐμβάδων τὴν ἑτέραν, ἃς ἐφόρει χαλκᾶς. εὑρεθῆναι γὰρ ἔξω, μικρὸν ἄπωθεν τοῦ χείλους τοῦ κρατῆρος, ὡς ἂν ἐρριμμένην, ὑπὸ τῆς βίας τοῦ πυρός. οὔτε

οὔτε γὰρ προσιτὸν εἶναι τὸν τόπον, οὐθ᾽ ὁρατόν, εἰκάζειν τε μηδὲν καταρριφῆναι δύνασθαι ἐκεῖσε, ὑπὸ τῆς ἀντιπνοίας τῶν ἐκ βάθους ἀνέμων, καὶ τῆς θερμότητος, ἣν προαπαντᾶν εὔλογον πόρρωθεν πρίν, ἢ τῷ στομίῳ τοῦ κρατῆρος προσπελάσαι. εἰ δὲ καταρριφθείη φθάνοι ἂν διαφθαρὲν πρὶν ἀναρριφῆναι πάλιν, ὁποῖον παρελήφθη πρότερον. τὸ μὲν οὖν ἐκλείπειν ποτὲ τὰ πνεύματα καὶ τὸ πῦρ ἐπιλειπούσης ποτὲ τῆς ὕλης, οὐκ ἄλογον. οὐ μὴν ἐπὶ τοσοῦτόν γε, ὥστ᾽ ἀντὶ τῆς τοσαύτης βίας, ἐφικτὸν ἀνθρώπῳ γενέσθαι τὸν πλησιασμόν. ὑπέρκειται δ᾽ ἡ αἴτνη, μᾶλλον μὲν τῆς κατὰ τὸν πορθμὸν καὶ τὴν καταναίαν παραλίαν, ἀλλὰ καὶ τῆς κατὰ τὸ τυρρηνικὸν πέλαγος καὶ τὰς λιπαραίων νήσους. νύκτωρ μὲν οὖν καὶ φέγγη φαίνεται λαμπρὰ ἐκ τῆς κορυφῆς. μεθ᾽ ἡμέραν δὲ καπνῷ καὶ ἀχλύϊ κατέχεται. ἀνταίρει δὲ τῇ αἴτνῃ τὰ νεβρώδη ὄρη ταπεινότερα μέν, πλάτει δὲ παραλλάττοντα. ἅπασα δ᾽ ἡ νῆσος κοίλη κατὰ γῆς ἐστι ποταμῶν καὶ πυρὸς μεστή, καθάπερ τὸ τυρρηνικὸν πέλαγος ὡς εἰρήκαμεν, μέχρι τῆς κυμαίας. θερμῶν γοῦν ὑδάτων ἐκβολὰς κατὰ πολλοὺς ἔχει τόπους ἡ νῆσος, ὧν τὰ μὲν σελινούντια καὶ τὰ περὶ ἱμέραν ἁλμυρά ἐστι, τὰ δὲ αἰγεσταῖα πότιμα. περὶ ἀκράγαντα δὲ λίμναι, τὴν μὲν γεῦσιν ἔχουσι θαλάττης, τὴν δὲ φύσιν διάφορον. οὐδὲ γὰρ τοῖς ἀκολύμβοις βαπτίζεσθαι συμβαίνει, ξύλων τρόπον ἐπιπολάζουσιν. οἱ ἰταλικοὶ δὲ κρατῆρας ἔχουσιν ἀναβάλλοντας ὕδωρ εἰς θολοειδὲς ἀναφύσημα, καὶ πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν δεχομένους μυχόν. τὸ δὲ περὶ μέταυρον σπήλαιον, ἐντὸς ἔχειν σύριγγα εὐμεγέθη. καὶ ποταμὸν δι᾽ αὐτῆς ῥέοντα ἀφανῆ, μέχρι πολλοῦ διαστήματος. εἶτ᾽ ἀνακύπτοντα, πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν καθάπερ ὀρόντης ἐν τῇ συρίᾳ, καταδὺς εἰς τὸ μεταξὺ χάσμα ἀπαμείας καὶ ἀντιοχείας, ὃ καλοῦσι χάρυβδιν, ἀνατέλλει πάλιν ἐν μ σταδίοις. τὰ δὲ παραπλήσια καὶ ὁ τίγρις ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ, καὶ ὁ νεῖλος ἐν τῇ λιβύῃ, μικρὸν πρὸ τῶν πηγῶν. τὸ δὲ περὶ στύμφαλον ὕδωρ ἐπὶ σ σταδίους ὑπὸ γῆν ἐνεχθὲν ἐν τῇ ἀργείᾳ, τὸν ἐράσινον ἐκδίδωσι ποταμόν. καὶ πάλιν τὸ πρὸς τὴν ἀρκαδικὴν ἀβίαν ὑποβρύχιον ὠσθέν, ὀψέ ποτε τόν τε εὐρώταν καὶ τὸν ἀλφειὸν ἀναδίδωσιν, ὥστε καὶ πεπιστεῦσθαι μυθῶδές τι, ὅτι τῶν ἐπιφημισθέντων στεφάνων ἑκατέρῳ ῥιφθέντων εἰς τὸ κοινὸν ῥεῦμα, ἀναφαίνεται κατὰ τὸν ἐπιφημισμόν, ἑκάτερος ἐν τῷ οἰκείῳ ποταμῷ. εἴρηται δὲ καὶ τὸ λεγόμενον περὶ τοῦ τιμαίου. συγγενῆ δὲ καὶ τούτοις, καὶ τοῖς κατὰ τὴν σικελίαν πάθεσι, τὰς περὶ τῶν λιπαραίων νήσους,

Nam locum ipsum neq; aditu, neque aspectu facilem. Suspicandumq;, nihil in eo deijci posse, cum contrarij è profundo spirantes uẽti ac uapores obsistant, quos nimirum longè prius occurrere uerisimile fit, quàm ad crateris os applicetur. Quod si deiectum sit, prius corrumpatur quàm eiectum rursus existat, qualecunq; relinquatur antea. Deficere autem & spiritus ipsos & ignem, cum materia deficiat, non ratione caret: non tamen usqueadeo, ut pro tanta uiolentia appropinquare liceat homini. Imminet autem Aetna magis euripo & litori Catanensi: quin Tyrrheno pelago quoque, & Liparitanis insulis. Per noctẽ quidẽ lucet & splẽdens apparet è cacumine, interdiu autẽ fumo & caligine obsidet. Aetnæ quidẽ è regione montes neruosi obsistunt, humiliores sanè, cæterùm latitudine admodum prętereuntes. Insula tota cauernosa sub terra est, fluuijs & igne plenissima, sicuti de mari Tyrrhèno usq; Cumas diximus. Calidarum igitur aquarum scaturigines habet insula multis in locis, è quibus Selenuntiæ ad Himeram salsæ sunt, Aegestanę uerò potabiles. Ad Agrigentum uerò lacus sunt, gustum quidem maris habentes, naturam autem discrepantem. Iis enim quæ nequaquã natabilia sunt, nullo pacto demergi contingit, quinimò in lignorum modum supernè fluitãt. Italici sanè quosdam habent crateras, qui turbulentã exhalantem eiectant aquam, ac rursum eundem in sinum recipiunt. Spelunca uerò penes Metaurum est, amplissimam intus habens fistulam, per quam occultus elabitur amnis, & magno quidem interuallo: dehinc in superficiem emergens sicut Horontes in Syria, hiatum inter Apameam & Antiochiam irrumpens, quem Charybdin appellant, & intra quadraginta rursum excurrens stadia. Similiter & Tigris in Mesopotamia, & Nilus in Africa, paululum ante fontes. Ad Stymphalum uerò aqua ducentis sub terra stadijs delata, in Argiuo dehinc agro Erasinum effundit amnem. Penesq; Abiam Arcadiæ, rursus aqua ut sub terram impulsa, tardè postea emittit Eurotam & Alpheum, adeò ut uulgatum fabulosum quiddam fidem assequatur. Nam si quis coronas in communem proiectas aquam, utrique dictas commendauerit, prout dixerit uterque proprio in flumine suam ostendit. Illud etiam de Timæo uerbum dictum est. Sororia ijs sunt quæ ad Siciliam, & quæ ad Lipareas insulas accidere feruntur,

& ad ipsam Liparam ostenduntur. Sunt autem numero septem, è quibus maxima Lipara, in quam Gnidij coloniam deduxere, Siciliæ proxima iacens, post Thermissam. eam prisci quidem Meligunim appellabant. Duces classibus habuit, diutius aduersus Thuscorum incursiones obsistens. Subiectas imperio suo habuit Liparæorum nunc insulas appellatas, quas pleriq; Aeolias uocant: Apollinisq; oraculum Delphici multoties suis primitijs adorauit. Fertilissimam tellurem habet, et magni prouentus aluminis effossionẽ: calidas etiam aquas, & euaporãtes ignes. Inter hanc Siciliamq; ea iacet, quam Vulcano sacram uocant, saxosa tota, & deserta, & ignita, trifariamq; quasi ternis ex crateribus efflat. è quorum sanè maximo laminas flãmę eructãt, quæ magna ex parte meatum referunt. E' longa uerò creditũ est obseruatione, flammas ipsas flatibus concitari, tum hic, tum in Aetna: quibus cessantibus, cessant & flãmæ. Nec uerò id ratione caret. Venti enim è marinis exhalationibus captantes originem & generantur, & nutriuntur, adeò ut de cognata materia accidentiq; ignis incensus, spectatores ipsos mirari non sinit, alio quodammodo talia fieri. Ex tribus illis crateribus unum partim effluxisse, Polybius asserit, alios uerò permanere: at maximo labrum adesse rotundum, ad stadia quinque, in magnitudinẽq; paulatim conduci ad pedum L diametrum. Cuius quidem profunditatem, usq; ad mare stadij spacio esse, sicut in uentorum languore licet intueri. Quòd si hæc ipsa credibilia censueris, fortè fidem non abrogaueris ijs quæ de Empedocle uulgò fabulantur. Igitur si spiraturus est Auster, nebulosam circum insulam effundi caliginem dicit, adeò ut longè Sicilia cerni nequeat: flante uerò Borea puras flammas ex eo, quem dixi, cratere altius extolli, ac maiores emitti strepitus. Zephyrum autem medium quendam tenere ordinem, reliquos'que crateras eiusdem quidem esse generis. Exhalationum uerò minores habere impetus, exq; fragorum differentia, & quo ex loco exhalationes inchoent, & flammæ, & fumus annotari, & tertiũ rursus in diem quis spiraturus sit uentus. Omni igitur languente spiritu, alios ex Liparitanis saltem futurũ prædicere uentum ait: nec id quidẽ falso. Qua ex re quod è poeta fabulosissimum dici uisum est, haud inaniter dictum apparet, sed occulta quadam ratione ueritatem insinuasse,

καὶ αὐτὴν τὴν λιπάραν δείκνυται. εἰσὶ δ' ἑπτὰ μὲν τὸν ἀριθμόν, μεγίστη δὲ ἡ λιπάρα κνιδίων ἄποικος, ἐγγυτάτω τῆς σικελίας κειμένη, μετά γε τὴν θέρμισσαν. ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον μελιγουνίς. ἡγήσατο δὲ καὶ στόλῳ, καὶ πρὸς τὰς τῶν τυῤῥηνῶν ἐπιδρομὰς πολὺν χρόνον ἀντέσχεν, ὑπηκόους ἔχουσα τὰς νῦν λεγομένας λιπαραίων νήσους, ἃς αἰόλου τινὲς προσαγορεύουσι. καὶ δὴ καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ ἀπόλλωνος ἐκόσμησε πολλάκις τὸ ἐν δελφοῖς ἀπὸ τῶν ἀκροθινίων. ἔχει δὲ καὶ τὴν γῆν εὔκαρπον, καὶ στυπτηρίας μέταλλον πρόσοδον, καὶ θερμὰ ὕδατα, καὶ πυρὸς ἀναπνοάς. ταύτης δὲ μεταξύ πως ἐστὶ καὶ τῆς σικελίας, ἣν νῦν ἱερὸν ἡφαίστου καλοῦσι, πετρώδης πᾶσα καὶ ἔρημος, διάπυρος. ἔχει δ' ἀναπνοὰς τρεῖς, ὡς ἂν ἐκ τριῶν κρατήρων. ἐκ δὲ τοῦ μεγίστου, καὶ μύδρους αἱ φλόγες ἀναφέρουσιν, οἳ προσκεχώκασιν ἤδη πολὺ μέρος τοῦ πόρου. ἐκ δὲ τῆς τηρήσεως πεπίστευται διότι τοῖς ἀνέμοις συμπαροξύνονται, καὶ αἱ φλόγες, αἵ τε ἐνταῦθα, καὶ αἱ κατὰ τὴν αἴτνην, παυομένων δέ, παύονται καὶ αἱ φλόγες. οὐκ ἄλογον δέ. καὶ γὰρ οἱ ἄνεμοι γεννῶνται, καὶ τρέφονται, τὴν ἀρχὴν λαβόντες ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς θαλάττης ἀναθυμιάσεων, ὥστ' ἀπὸ συγγενοῦς ὕλης, καὶ πάθους. καὶ τὸ πῦρ ἐξαναπτόμενον, οὐκ ἐᾷ θαυμάζειν τοὺς ὁρῶντας ἄλλως γέ πως τὰ τοιάδε. πολύβιος δὲ τῶν τριῶν κρατήρων, τὸν μὲν κατεῤῥυηκέναι φησὶν ἐκ μέρους, τοὺς δὲ συμμένειν, τὸν δὲ μέγιστον τὸ χεῖλος ἔχειν περιφερὲς ὄν, πέντε σταδίων. κατ' ὀλίγον δὲ συνάγεσθαι, εἰς ν' ποδῶν διάμετρον. καθ' ὃ βάθος εἶναι τὸ μέχρι θαλάττης, σταδιαῖον, ὥστε καθορᾶν ταῖς νηνεμίαις. εἰ δὲ ταῦτ' ἐστὶ πιστά, οὐκ ἄπιστον ἴσως, οὐδὲ τοῖς περὶ ἐμπεδοκλέους μυθολογηθεῖσιν. ἐὰν μὲν οὖν νότος μέλλῃ πνεῖν, ἀχλὺν ὁμιχλώδη καταχεῖσθαι κύκλῳ φησὶ τῆς νησῖδος, ὥστε μηδὲ τὴν σικελίαν ἄπωθεν φαίνεσθαι. ὅταν δὲ βορέας, φλόγας καθαρὰς ἀπὸ τοῦ λεχθέντος κρατῆρος εἰς ὕψος ἐξαίρεσθαι, καὶ βρόμους ἐκπέμπεσθαι μείζους. τὸν δὲ ζέφυρον μέσην τινὰ ἔχειν τάξιν. τοὺς δ' ἄλλους κρατῆρας, ὁμοειδεῖς μὲν εἶναι, τῇ δὲ βίᾳ λείπεσθαι τῶν ἀναφυσημάτων. ἔκ τε δὴ τῆς διαφορᾶς τῶν βρόμων, καὶ ἐκ τοῦ πόθεν ἄρχεται τὰ ἀναφυσήματα καὶ αἱ φλόγες, καὶ αἱ λιγνύες, προσημαίνεσθαι, καὶ τὸν εἰς ἡμέραν τρίτην πάλιν μέλλοντα ἄνεμον πνεῖν. τῶν γοῦν ἐν λιπάραις γενομένης ἀπλοίας, προειπεῖν τινάς φησι τὸν ἐσόμενον, καὶ μὴ διαψεύσασθαι. ἀφ' οὗ δὴ τὸ μυθωδέστατον δοκοῦν εἰρῆσθαι τῷ ποιητῇ, οὐ μάτην φαίνεσθαι, λεχθέν, ἀλλ' αἰνιξαμένου τὴν ἀλήθειαν, ὅταν

ὅταν φῇ ταμίαν τῶν ἀνέμων τὸν αἴολον. περὶ ὧν ἐμνήσθημεν καὶ πρότερον, ἱκανῶς. ἐστὶν ἡ ἐπίστασις τῆς ἐναργείας λέγοιτ' ἄν. ἐπίσης τε γὰρ ἄμφω πάρεστι, καὶ διαθέσει καὶ τῇ ἐναργείᾳ. ἥ γε ἡδονὴ κοινὴ ἀμφοτέρων. ἐπανίωμεν δ' ἤδη τὰ ἑξῆς ἀφ' ὧνπερ ἐξέβημεν. τὴν μὲν δὴ λιπάραν καὶ τὴν θέρμισσαν εἰρήκαμεν. ἡ δὲ στρογγύλη καλεῖται μὲν ἀπὸ τοῦ σχήματος, ἔστι δὲ καὶ αὐτὴ διάπυρος. βίᾳ μὲν, φλογὶ λειπομένη· τῷ δὲ φέγγει πλεονεκτοῦσα. ἐνταῦθα δὲ τὸν αἴολον οἰκῆσαι φασίν. τετάρτη δ' ἐστὶ διδύμη. καὶ αὕτη δ' ἀπὸ τοῦ σχήματος ὠνόμασται. τῶν δὲ λοιπῶν ἐρικοῦσα μὲν, καὶ φοινικοῦσα ἀπὸ τῶν φυτῶν κέκληνται, ἀνεῖνται δὲ εἰς νομάς. ἑβδόμη δ' ἐστὶν εὐώνυμος, πελαγία μάλιστα καὶ ἔρημος. ὠνόμασται δ' ὅτι μάλιστα τοῖς ἐκ λιπάρας εἰς σικελίαν πλέουσιν εὐώνυμός ἐστι. πολλάκις δὲ καὶ φλόγες εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ πελάγους τοῦ περὶ τὰς νήσους ὤφθησαν, ἐκδραμοῦσαι τῶν κατὰ βάθους κοιλιῶν τοῦ πυρός, ἀναστομωθέντος πόρου τινός, καὶ βιασαμένου πρὸς τὸ ἐκτός. ποσειδώνιος δὲ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ μνήμην φησὶ περὶ τροπὰς θερινάς, ἅμα τῇ ἕῳ, μεταξὺ τῆς ἱερᾶς καὶ τῆς εὐωνύμου πρὸς ὕψος ἀρθεῖσαν, ἐξαίσιον ὁραθῆναι, καὶ συμμεῖναι τινὰ χρόνον ἀναφυσωμένην συνεχῶς, εἶτα παύσασθαι. τοὺς δὲ τολμήσαντας προσπλεῖν, ἰδόντας νεκροὺς ἰχθύας ἐλαυνομένους ὑπὸ τοῦ ῥοῦ· τοὺς δὲ καὶ θέρμῃ, καὶ δυσωδίᾳ πληγέντας, φυγεῖν. ἐκ δὲ τῶν πλοιαρίων τὸ μᾶλλον πλησιάσαν τοὺς μὲν τῶν ἐνόντων ἀποβαλεῖν, τοὺς δ' εἰς λιπάραν μόλις σῶσαι. τοτὲ μὲν ἔκφρονας γινομένους ὁμοίως τοῖς ἐπιληπτικοῖς, τοτὲ δὲ ἀνατρέχοντας εἰς τοὺς οἰκείους λογισμούς. πολλαῖς δ' ἡμέραις ὕστερον ὁρᾶσθαι πηλὸν ἐπανθοῦντα τῇ θαλάττῃ, πολλαχοῦ δὲ καὶ φλόγας ἐκπιπτούσας, καὶ καπνούς, καὶ λιγνύας· ὕστερον δὲ παγῆναι, καὶ γενέσθαι τοῖς μυλίταις λίθοις ἐοικότα τὸν πάγον. τὸν δὲ τῆς σικελίας στρατηγὸν τίτον φλαμίνιον, δηλῶσαι τῇ συγκλήτῳ. τὴν δὲ πέμψασαν ἐκθύσασθαι ἔν τε τῷ νησιδίῳ καὶ ἐν λιπάραις, τοῖς τε καταχθονίοις θεοῖς, καὶ τοῖς θαλαττίοις. ἀπὸ μὲν οὖν ἐρικώδους εἰς φοινικώδη, δέκα μίλια φησὶν ὁ χωρογράφος. ἔνθεν δ' εἰς διδύμην λ'. ἔνθεν δ' εἰς λιπάραν πρὸς ἄρκτον θ', καὶ κ'. ἔνθεν δ' εἰς σικελίαν θ', καὶ ι'. ἑκκαίδεκα δ' ἐκ τῆς στρογγύλης. πρόκειται δὲ τοῦ παχύνου μελίτη, ὅθεν τὰ κυνίδια, ἃ καλοῦσι μελιταῖα, καὶ γαῦδος, π'.

cum dicat Aeolum uentorum esse custodem. De quo in superioribus facta à nobis est mentio. Quoniam satis expressa est notitia euidentiæ huius, dicat quispiam (utraq; enim æquali adsunt dispositione, & euidẽtia, atq; amborum communis est uoluptas.) Redeamus ad earum rerum, à quibus regressi sumus, ordinem. De Lipara nempe, & de Thermissa dictum à nobis est. Aliam Strongylam à figura, id est rotundam uocant. Est & hæc ipsa ignibus scatens, flammarum quidem ui minor, lumine uerò maior. In hac Aeoli domicilium fuisse, memoriæ proditum est. Quarta est, quam à forma quoq; Didymam, id est gemellã uocarunt. è cęteris Ericusam, & Phœnicusam ab arbustis uocauere, quæ ad pascua prorsus omissæ fuere. Septima uerò in mare magis exposita est, Euonyma, id est sinistra uocata, & solitaria est. Sic autem appellata est, quoniam è Lipara in Siciliam nauigantibus sinistra maximè offertur. Multoties sanè in insulis maris propinqui, superficie excurrentes flammæ conspectæ sunt, cum è profundis concauitatibus reclusus quidam ignium meatus est, & ille ad exteriora uiolentior erũpit. Posidonius se meminisse inquit, æstiuo solstitio, illucescenre aurora, inter Hieram & Euonymã pelagus mirandũ in modũ in sublime conscendens apparuisse, & aliquo temporis spacio permansisse assiduis erectum flatibus, dein desiisse. Quosdã autẽ annauigasse illuc ausos, exanimatos uidisse pisces, quos fluxus ageret. Quosdam uerò uapore, & odore malo percussos, fugã captasse. Vnãq; è nauiculis propius admotam nõnullis amissis, reliqs Liparam uix incolumes reportasse. Qui nũc quidem instar eorum qui comitiali morbo capiantur desiperẽt, nũc ad proprios sensus resipiscerent. Pluribus pòst dieb. uisum esse cœnum mari superne germinãs, & multis etiam ex locis flãmas & fumũ & caliginem erũpentes, postremò congelatum, & molaribus lapidibus similem glaciem extitisse. Quã quidem rem cum Siciliæ Pretor T. Flaminius senatui declarasset, senatus quidem mãdauit, ut & in ipsa insula, & in Lipara, dijs manibus, & maritimis, facto sacrificio litaretur. Ipse locorũ descriptor ab Ericusa, ad Phœnicusam X millia ait esse, hinc ad Didymam XXX. Ab ea ad Liparam, ad septentrionem IX ac XX. Ab hac in Siciliam XIX. Ab Strõgyla uerò XVI. Imminet aũt Pachyno Melita (de qua catelli portantur, quos Melitæos uocant) & Gaudos.

Absunt inter se ambæ millibus passuũ VIII et LXXX. Ante Lilybæum iacet Cosura & ante Aspidem, id est, clypeum. ea uerò Carthaginensium ciuitas est, quam Clypeam uocant, inter ambas sita, & eo quod diximus ab utraque interuallo disiuncta. Est & ante Siciliam & Africam Aegimurus, & aliæ quædã exiles insulæ. De insulis quidem hactenus. Quãdo antiquæ Italiæ usq; Metapontum loca sumus emensi, continenter adiuncta deinde explicemus. Contigua uerò est Iapygia, quam et Messapiam Græci uocãt, indigenæ autem partim Salentinos ultimam Iapygiam nominãt, partim Calabros. Post hos ad Boream sunt Peucetij & Audanij sermone Græco nominati: accolæ uerò tractum omnem post Calabros Apuliam uocant. Eorum plerisq; Pœdicli dicuntur, & Peucetij maximè. Est uerò Messapia in peninsulæ forma à Brundusio usq; Tarentum isthmo inclusa, stad. X atq; CCC. Annauigatio uerò circa ultimam Iapygiam stad. est CCCC. distat à Metaponto stad. circa CC. Et ad eum quidem maris iter ad orientem est. Tarentini sinus pars maxima importuosa est, ubi maximus atque pulcherrimus magno includitur ponte. Circuitus uerò est stad. centum, é que sinus interioris parte isthmum efficit, exterius prospectantem pelagus, adeò ut urbs ipsa in Cherrhoneso iaceat, ut per ipsam facile nauigia protrahantur, cum utroq; ex litore humile collum existat. Cumq; oppidi depressum solum sit, qua tamen arx ædificata est, paululum altius attollitur. Antiquus sanè murus ingentem circuitum habet: nũc autem qui prospectat isthmum, plurima defecit ex parte. At pars, quæ portus ori uicinior applicatur, qua arx perdurat, non mediocris urbis magnitudinem explet: studium habet ornatissimum, & forum amplissimum, ubi situs est Iouis colossus, ex ære fabrefactus, eximiæ post Rhodium magnitudinis. Inter forum autem atq; ipsius portus os, arx ipsa extollitur, perpaucas ueterum ornamentorum & statuarum reliquias continens: quorum cum magna copia foret, urbe potiti Carthaginenses, pleraque uastauere. Aliqua etiam Romani, capto per uim oppido, ut spolia uendicarunt, é quibus Herculis imago sublimis ex ære, in Capitolio fixa est, opus Lysippi, quod à Fabio Maximo oblatum est donum, qui urbem ceperat. De huius urbis origine hæc ab Antiocho mandata sunt literis. Quòd conflato inter Lacedæmonios & Messenios bello,

καὶ ἡ μίλια ἑκατὸν ἀμφοτέρας ἀπέχουσα. κόσουρα ἡ πρὸς τῷ λιλυβαίῳ, ἡ πρὸς ἀσπίδος Καρχηδονιακῆς πόλεως, ὧν ἑλυπέαν καλοῦσι, μέσην ἀμφοῖν κειμένην, ἣ τὸ λεχθὲν διάστημα ἐφ' ἑκατέρας ἀπέχουσα. ἡ δ' Αἰγίμουρος ἡ πρὸς Σικελίᾳ ἡ πρὸς λιλύβῃ ὄρος ἐστὶ, καὶ ἄλλαι μικραὶ νησίδια. ταῦτα μὲν πρὸ ἡμῶν εἰρήκασιν. ἐπεληλυθόσι δ' ἡμῖν τὰ πρὸ τῶν ἀρχαίαν Ἰαπυγίαν, μέχρι μεταποντίου, τὰ σωιχῆ λεκτέον. σωεχὴς δ' ὁδὸς ἡ Ἰαπυγία, πρῶτον μὲν καὶ μεσαπίαν καλοῦσιν οἱ ἕλληνες, οἱ δ' ὑπηχόοι κατὰ μέρη. τὸ μὲν πρὸς τῷ ἄκρᾳ τῷ Ἰαπυγίᾳ καλοῦσι τὸ πρὸς τῷ ἄκραν τῷ Ἰαπυγίαν, τὸ δὲ καλαβρούς. ὑπὲρ τούτους πρόσβοροι πουκέτιοι τε εἰσι καὶ αὐσλανιοι ἡ πρὸς τῷ ἑλλάσλα διάλεκτον προσαγορευόμενοι. οἱ δ' ἐπιχώριοι πᾶσαν τὴν μετὰ τοὺς καλαβρούς, ἀρπυλίαν καλοῦσι. τινὲς δ' αὐτὴν καὶ πευκέτιον καλοῦσι. τὸ δὲ πρὸς νότον τῷ μεσαπίᾳ ἐστὶ μέχρι ταράντος, ἐπὶ μῶν ἑλληνίδος, σταδίων ι καὶ τ. ὅτ' ἐπίπλους ὅδε πρὸς τὴν ἄκραν Ἰαπυγίαν σταδίων ὁμοῦ πιν. τὸ δὲ μεταποντίου μὲν ἀπέχει σταδίους πρὸς σ. ὁ δὲ πλοῦς ἐστὶν ἀπὸ τῶν πρὸς τὰς ἀνατολὰς. τὸ δὲ κόλπου παντὸς τοῦ ταραντίνου τὸ πλεῖστον μέρος ὄντος, ἐστὶ δεῖν μέγιστος καὶ κάλλιστος γεφύρᾳ ἑλκόμενος μεγίστῃ, σταδίων δεῖν ρ τῶν πρίμερον. ἐκ δὲ τοῦ πρὸς ἠῶ μυχὸν μόρους ἐδμὸν ποιεῖ πρὸς τὴν ἔξω θάλασσαν, ὥστ' ἀπὸ χερρονήσου ἐοικέναι τὴν πόλιν, καὶ τὰ πλοῖα ὑποφερεσθαι ῥᾳδίως ἐκατέρωθεν παρεισάντος τοῦ αὐχένος. παρεισάνον δὲ καὶ τὸ τῆς πόλεως ἔδαφος, μικρὸν δ' ὅμως ἐπῆρται ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν. τὸ μὲν οὖν παλαιὸν τεῖχος, κύκλον ἔχει μέγαν· νυνὶ δ' ἐκλέλειπται τὸ πλέον πρὸς τῷ ἰσθμῷ. τὸ δὲ πρὸς τῷ σώματι τοῦ λιμένος καθ' ὃν καὶ ἡ ἀκρόπολις συμμύει, μέγεθος ἀξιολόγου πόλεως ἐκπληροῖ. ἔχει δὲ γυμνάσιόν τε κάλλιστον, καὶ ἀγορὰν σύμμετρον, ἐν ᾗ καὶ ὁ τῆς Ἰδρυται κολοσσὸς χαλκοῦς, μέγιστος μετὰ τὸν ῥόδιον. μεταξὺ δὲ τῆς ἀγορᾶς καὶ τοῦ σώματος ἡ ἀκρόπολις, μικρὰ λείψανα ἔχουσα τοῦ παλαιοῦ κόσμου τῶν ἀναθημάτων. τὰ γὰρ πολλὰ, τὰ μὲν κατέφθειραν Καρχηδόνιοι, λαβόντες τὴν πόλιν· τὰ δ' ἐλαφυραγώγησαν Ῥωμαῖοι, κρατήσαντες βιαίως. ὧν ὄντα καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἐν τῷ καπιτωλίῳ χαλκοῦς ὁ κολοσσικὸς λυσίππου ἔργον, ἀνάθημα μεγίστου φαβίου τοῦ ἑλόντος τὴν πόλιν. πρὸ δὲ τῆς κτίσεως λέγων αὐτίοχος φησὶν ὑπὸ τῶν μεσσηνιακῶν πολέμων γεγενῆσθαι,

qui Lacædemoniorũ in eius communionem uocati non sunt, serui sunt iudicati, quos Helotes nominabãt. Ea quoq; durãte militia, quotcũq; in lucẽ producti sunt pueri, infames ignobilesq; iudicatos, Partheniας uocarunt. Quod cũ minimè ferrẽt æquo animo (erant aũt plurimi) insidias struxere popularib. Qui cũ intellexissent, clã aliquos submisere qui amicitiæ simulatiõe modũ insidiarũ renunciarẽt. Horũ è numero & Phalãthus erat qui præfectus eorũ uidebaẽ esse, minimè uerò simpliciter ijs, qui participes erãt uocati, placebat. Conuenerat aũt ut in Hyacinthiorũ celebritate, quãdo certamẽ in Amyclæo conficeret (is locus est) cũ Phalanthus capiti pileũ imponeret, fieret insultus. Populares aũt à cæsarie noscitabant. Phalãthi uerò sodales cum signũ renuntiassẽt, cõsistente certamine, præco in medium procedẽs, Phalãtho ne pileũ capiti imponeret, inhibuit. Quod cõiurati sentientes, apertis iam palàm insidijs, partim fugitãt, partim supplices aduentãt. Iussi aũt bene sperare conijciũtur in uincula. Phalãthus uerò ad Apollinem de colonia deducenda consulturus mittitur, cui Deus huiusmodi infit oraculum. Saftyreũ & pinguẽ populũ tibi trado Tarẽti Incolere, & late cædem per Iapygas ædes.

Vnà igitur cum Phalãtho Partheniæ profecti sunt. Quos Barbari et Cretenses, qui prius locũ occupauerãt, hospitaliter accepere. Eos fuisse tradũt, qui unà cũ Minoe in Sicilià nauigarũt, post cuius lethũ in Camicis apud Cocalum in Sicilia pelagus intrantes, huc appulsi fuerũt, è quibus posterius quidã pedestri itinere sinum Adriaticum, usq; in Macedoniã per agrantes, Bugei sunt appellati: Iapyges autem uniuersos usq; ad Dauniam cognomen è quodam duxisse Iapyge, quem Dædalus è Cretensi muliere suscepisse dicitur, ducemq; Cretensibus extitisse. Tarentum autem ab heroe quodam nomen accepisse, literis proditum est. At enim Ephorus de ipsius ædificatione, hunc in modum scriptũ reliquit. Lacedæmonij aduersus Messenios belligerabãt. Iiq; nanq; regem Teleclũ eò sacrorum causa profectum necauere. Illi uerò iuramento se obstrinxere, non antè domum reuersuros, quàm Messenam solo adæquassent, aut omnes certè occumbere morti. urbis uerò suæ custodiam & iunioribus, & natu grandioribus in militiam profecti, relíquere. Decimo postmodum belli anno, Lacedæmoniorum matronas concilium ineuntes, nuncios ad uiros

οἱ μὴ μετεσχόντων Λακεδαιμονίων ἡ στρατείας, ἐκρίθησαν δοῦλοι, καὶ ὠνομάσθησαν εἵλωτες. ὅσοις δὲ κατὰ τὴν στρατείαν παῖδες ἐγένοντο, παρθενίας ἐκάλουν, καὶ ἀτίμους ἔκειναν. οἱ δ' οὐκ ἀναχόμενοι (πολλοὶ δ' ἦσαν) ἐπεβούλευσαν τοῖς τοῦ δήμου. ἀλόμενοι δ' ἐπεπέμψαν τινὰς, οἳ πεισοντες ἦσει χιλίας, ἐμελλον ἀξαγγελμῷ τὸν τρόπον ἡ ἐβουλεύθησαν. οὕτω δ' ἐῶ καὶ φάλανθος, ὃς πρὸ ἐδόκει πεισάρχειν ἐπαρχεῖν αὐτῶν. οὐκ ἠξέσκεν δ' ἁπλῶς τοῖς παρὰ ἡ βουλῆς ὀνομαδεῖσι. σωέκειτο μὲν δὴ τοῖς ὑακινθίνοις γὰρ τοῦ ἀμυκλαίου σωτελουμένου τοῦ ἀγῶνος, ἵνα τὴν ἐπίθεσιν ποιεῖται ὁ φάλανθος, πειθόμενοι τῷ ἐπίθεσιν. γνώριμοι δ' ἦσαν ἀεὶ ἡ ἐώμης οἱ τοῦ δήμου. ἀξαγγειλάντων δὲ πίνων λάθρα τὰ συγκείμενα τοῦ τε φάλανθον, καὶ τὸ ἀγῶνος γενέσθαι, προελθὼν ὁ κήρυξ εἶπε, μὴ δῶ τινὰ τεθνάναι ἐνεῦθεν φάλανθον. οἱ δ' ἀλόμενοι ὡς μεμνήκασι τῶν βουλῶν, οἱ μὲν διέδρασαν, οἱ δὲ ἱκέτευον. ἐκελεύσαντος δ' αὐτοῦ θαρρεῖν, φυλακῇ παρέδοσαν. τὸν δὲ φάλανθον ἔπεμψαν εἰς θεοῦ πρὸ ἀρίστας, ὅσ' ἔχρησε.

Σάσυρεόν τοι δῶκα, ταράντά τε πίονα δῆμον

Οἰκῆσαι, καὶ τοῖσ' Ἰαπύγεσι γεύεσθαι.

Ἦκον οὖν σὺν φαλάνθῳ οἱ παρθενίαι, καὶ ἐδέξατο αὐτοὺς οἵ τε βάρβαροι καὶ οἱ Κρῆτες, οἱ πλεύσαντες τὸν τόπον. τούτους δ' εἶναι φασὶ, οὓς μετὰ μίνω πλεύσαντας εἰς σικελίαν, καὶ μετὰ τὸν ἐκείνου τελευτὴν τὴν γενομένην παρὰ κωκάλῳ συμβᾶσαν ἀπάραντας ἐκ σικελίας. κατὰ δὲ τὸν αὐάπλουν διὰ τοῦ παρωδεύοντας, ὧν τινας ὕστερον περιπεσόντας τὴν ἀδρίαν μέχρι μακεδονίας, βουγείους προσαγορευθῆναι. Ἰάπυγας δὲ λέγεσθαι πάντας φασὶ μέχρι ἡ ἰαπυγίας, ἀπὸ Ἰάπυγος, ὃν ἐκ Κρήσσης γυναικὸς δαιδάλῳ γενέσθαι φασὶ, καὶ ἡγήσασθαι τῶν Κρητῶν. τὰ ῥαντὰ δ' ὠνόμασαν ἀπ' ἥρωος τινὸς τῆς πόλεως. ἔφορος δ' οὕτω λέγει περὶ ἡ κτίσεως. ἐπολέμουν Λακεδαιμόνιοι μεσσηνίοις, ἀποκτείνασι τὸν βασιλέα τήλεκλον ἐν μεσσήνῃ θεωρήσαντα ὡς θυσίαν, ὁμόσαντες μὴ πρότερον ἐπανήξειν οἴκαδε, πρὶν ἢ μεσσήνην αἱρεθῆναι, ἢ πάντας ἀπολέσθαι. φύλακας δὲ κατέλιπον ἡ πόλεως, στρατεύοντες τοὺς νεωτάτους καὶ πρεσβυτάτους τῆς πολιτῶν. δεκάτῳ δ' ὕστερον τοῦ πολέμου χρόνῳ, τὰς γυναῖκας τῶν Λακεδαιμονίων συνελθούσας, ὀργὴ ἑαυτῶν πέμψαί τινας παρὰ τοὺς

emisisse, querẽtes haud pari sanè cõditiõe cõtra Messenios bellũ illud geri. Hos nãq; commemorãtes in patria, in dies sobolẽ procreare: Lacedęmonios uerò positis in hostili terra castris, uxores dimisisse uiduas: qua ex re periculum impẽdere, ne patria uirili destituta stirpe deleat. At illi simul sacramẽti fide seruata, & mulierũ uerba figentes animo, eos ab exercitu mittũt, qui robore firmissimi et iuuẽta florentissimi fuerãt. Eos nãq; minimè iuramẽti cõmuniõe teneri nouerãt, cũ puerilib. adhuc cõsistentes in annis, cũ natu grãdioribus ad bellum exierãt, iusserũtq; ut cũcti uirginib. cunctis commiscerentur, rati hoc pacto copiosiorẽ procreatũ iri sobolẽ. Quæ cũ ita facta fuisset, nati ipsi Partheniæ nominati sunt. Messena tandem anno XIX expugnata, in potestatemq; redacta est, sicut Tyrtæus ipse cecinit.

Versus sunt in Pausania in Messeniacis.

Nos duo magnanimos animis armisq; uigentes,
Perpetuo nonusdecimus q̃q; uiderat annus,
Consertos bello, uicenus uenerat hostis,
Pingue solũ fugitãs, mõtisq; reliquit Ithome.

Itaq; cum Messeniũ diuisissent agrũ, reuenientes in patriã, Parthenias nequaq; cũ alijs pari honore dignabant, perinde ac matrimonio minimè progenitos. Itaq; ipsi cũ seruis cõspirãtes Helotibus, Spartanis insidias ordiebãt. Cõuenit aũt ut signũ in foro, cum adoriendũ esset, tollerẽt pileum Laconicũ. Qua re per seruos quosdã Helotes patefacta, contra impetũ ferre factu difficile esse cognouerũt. Magna enim erat hominũ multitudo: & q̃d maximũ erat, una eademq; mẽs omnibus, quippe qui sese inuicẽ germanos esse cogitarẽt. Qui autẽ signũ tollere debuerãt, è foro concedere iussi fuere: qui uerò rem gerendã indicatã esse sensere: sese continebant. Alij per eorũ patres persuadebant, ut foras in coloniã excederẽt: quòd si satis idoneum cepissent locũ, permanerent, sin contrà, redirent, quintã Messeniæ terræ partẽ sortituros. Tũ missi Achiuos contra Barbaros bellũ gerentes offenderunt, in partẽ igitur periculorũ assumpti, Tarentũ ędificant. Cæterũ amplissimę Tarentinorũ opes aliquãdo fuere, rem suam ciuilẽ populari potestate gerẽtes, hoc est democratia. Nã classe maxima cunctos superauerunt accolas, peditesq; ad mil. XXX in expeditiões emisere, equitũ uerò tria millia. Ductores aũt equitum mille, Pythagoricã quoq; philosophiam amplexati sunt, in primis Archytas singulariter, qui diutius eius ciuitatis princeps eminuit.

ἀνδρας, τὰς μεμψομένας ὡς οὐκ ἐπίσης πολεμοῖεν πρὸς τοὺς μεσσηνίους. οἱ μὲν γὰρ μένοντες, τεκνοποιοῦνται· οἱ δὲ χήρας ἀφέντες τὰς γυναῖκας, ἐν τῇ πολεμίᾳ ἐστρατοπεδεύοντο, καὶ κίνδυνον εἶχε λειπανδρῆσαι τὴν πατρίδα. οἱ δ' ἅμα καὶ κρύφα φυλάττοντες, καὶ τὸν τῶν γυναικῶν λόγον ἐν νῷ θέμενοι, πέμπουσι τῆς στρατείας τοὺς σύρφοστάτους ἅμα, καὶ νεωτάτους, οὓς ἥδεσαν οὐ μεταχόντας τῶν ὅρκων, ἅτε παῖδας ἔτι ὄντας σωτελεῖν τοῖς φιλικοῖς. προσέταξαν δὲ συγγενέσθαι τοῖς παρθένοις ἁπάσας ἅπαντας, ἡγούμενοι πολυτεκνήσειν μᾶλλον. γνομένων δὲ τούτων, οἱ μὲν παῖδες ὠνομάσθησαν παρθενίαι. μεσσήνη δὲ ἑαλὼ πολεμηθεῖσα ἐνιαυτοὺς ἑπτὰ καὶ δέκα ἔτη, καθάπερ καὶ τυρταῖος φησίν·

Ἄμφω τὼ δὲ μάχοντε δύω καὶ δέκα ἔτη
Νωλεμέως αἰεὶ ταλασίφρονα θυμὸν ἔχοντε.

Αἰχμητὰς πατέρων, ἡμετέρων πατέρων
Εἰκοσῷ, οἱ μὲν κατὰ πίονα δῆγα λιπόντες,
Φθῖνον ἰθωμαίων ἐκ μεγάλων ὀρέων.

Τὼ μὲν οὖν μεσσηνίαν κατοικίσαντε, πανευθόντε δ' οἴκαδε, οὐ παρθενίας οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἐτίμων, ὡς οὐκ ἐκ γάμου γεγονότας. οἱ σωισάμενοι μετὰ τῶν εἱλώτων, ἐπεβούλευσαν τοῖς λακεδαιμονίοις, καὶ σωιέσθωσαν ἄρας σύνθημον ἐν τῇ ἀγορᾷ τὸν λακωνικὸν, ἐπεισλὼν ἐγχειρῶσι. τῶν δὲ εἱλώτων ζώνες ἐξαγγέλαντος, τὸ μὲν αὐτὸ ἐπίθεσθαι, χαλεπὸν ἔγνωσαν. καὶ γὰρ πολλοὺς εἶναι, καὶ τῶν τε ὁμόφρονας, ὡς αὐ ἀλλήλων ἀδελφοὺς νομιζομένους, οὐ μέλλοντας δ' ἄρειν τὸ σύνθημον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἐπιγαῖ προσέταξαν. οἱ μὲν δὴ μεμψιμοιρίνω ἀλόμενοι τὴν τάξιν ἐπέχον, οἱ δὲ ἐξ τῶν πατέρων ἔπεισαν αὐτοὺς εἰς ἀχαιΐαν ἐξελθεῖν. κ' αὖ μὲν κατάσχωσιν ἀγκωῖτην τὸν τόπον, μένειν· εἰ δὲ μή, τῆς μεσσηνίας τὸ ὠιμότερον καταναίμασθαι μόρ@ ἐπαινοῦντας. οἱ δὲ ταλφῖται κατιβάλοντο τοὺς ἐναντίους, πολεμοῦντας τοῖς βαρβάροις. μετασχόντες δὲ τῶν κινδύνων, ἐπῄνουν τὴν τάραντον. ἴσχυσαν δὲ οἱ ταραντῖνοι, καθ' ὑποβολὴν πολιτεύόμενοι δημοκρατικῶς. καὶ γὰρ ναυτικὸν ἐκέκτηντο μέγιστον τῶν τότε, καὶ πεζοὺς ἔσεσθαι πλείστους, ἱππέας δὲ τετρακισχιλίους, ἱππαρχους δὲ χιλίους. ἀπεδείξαντο δὲ καὶ τὴν πυθαγόρειον φιλοσοφίαν, διαφερόντως δ' ἀρχύτας, ὃς πρῶτος τῆς πόλεως πολλὰ χρόνῳ διέγνω

βίᾳ χύτε δ' ὕστερον τυφὴ δι' ἃς τὴν δυσκαμονίαν, ὥστε τὰς πανδήμους ἑορτὰς πλείους ἄγεσθαι κατ' ἔτ@ παρ' αὐτοῖς ἢ τὰς ἡμέρας. ἐκ δὲ τούτου καὶ χέρσον ἐπολιτεύοντο. ἐν δὲ τῷ φαύλῳ πολιτεύματι τεκμήριόν ἐστι, τὸ ξενικοῖς στρατηγοῖς χρῆσθαι. καὶ γὰρ τὸν μολοσσὸν ἀλέξανδρον μετεπέμψαντο ἐπὶ μεσσαπίους καὶ λευκανούς. καὶ ἔτι πρότερον, ἀρχίδαμον τὸν ἀγησιλάου, καὶ ὕστερον ἀγησίλεων υμον, καὶ ἀγαθοκλέα· ἐπὶ τατωὐτοῦ, ὑπὸ καὶ σωισθῆναι πρὸς ῥωμαίους. οὐδ' ἐκείνοις δ' ὑπεθεῖν ἠδυήθησαν οὓς ἐπεκαλοῦντο, ἀλλ' εἰς ἔχθραν αὐτοῖς καθίσασαν. ὁ γοῦν ἀλέξανδρ@ τῷ κοινῷ ἑλλήνων τῶν ταύτη φανήγυειν, ὡ ἔθ@ ὢν ἡρακλείᾳ σωτελεῖν ἦ ταραντίνης, μετάγειν ἐπειρᾶτο εἰς τὴν θουρίαν κατὰ ἔθ@. ἐκέλευσε δὲ κατὰ τὸν ἀκάλανδρον ποταμόν, τειχίζειν τόπον ὅπου ἔσοιντο αἱ σωιοδοί. καὶ δὴ ἡ συμβᾶσα αὐτῷ κακοπραγία, διὰ τὴν ἐκείνων ἀγνωμοσύνην, ἀπαντῆσαι λέγεται, πρί τε τὰ αὐνίβεια, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀφιεῖσθαι. ὕστερον δὲ ἀφρικίαν ῥωμαίων δεξάμενοι, καθ' ἡσυχίαν ζῶσι, καὶ βέλτιον, ἢ πρότερον. πρὸς δὲ μεσσαπίους ἐπολέμησαν πρὶ ἡρακλείας, ἔχοντος σωφρονοῦς, τόν τε τῶν δαυνίων, καὶ τὸν τῶν ὠδυκιτίων βασιλέα. ἡ δ' ἐξῆς τῶν ἰαπυγίων χώρα παραδόξως ὕδωρ ἀσεῖα. ὠνητὴ γὰρ φανομένη τραχεῖα, εὑρίσκεται βαθύγει@ σκυβαζομένη. αὐλοστόρα δ' οὖσα ὕβατ@ οὐδιχῇ ἤσυχον, καὶ δύσληπτ@ ὁρᾶται. δύαυλος δέ ποτε καὶ τὸ σφόδρα τὸ χωρίον σύμπαν, καὶ ἔχε πόλεις τεισκαίδεκα. ἀλλὰ νῦν πλὴν τάραντ@ καὶ βεργεντεσίου τ' ἄλλα πολίσματα ὀλίγα, οὕτως ἐκπεπόνηται. τοὺς δὲ σαλεντίνους, λειπτὴν ἀχαίους φασίν. ἐνταῦθα δ' ὄν, καὶ τὸ ἦ ἀθλιωτὰς ἱερὸν πλούσιόν ποτε ἐπάρξαν, καὶ ὁ σπότελ@, ὃν καλοῦσιν ἄκραν ἰαπυγίαν, πολὺς ἐκπέμπ@ εἰς τὸ πέλαγ@, καὶ τὰς χειμερινὰς ἀνατολάς. ὠνομάσθαι δέ πως ὧδε τὸ λακίνιον, αὐταίρων ἀφ' ἧς ἐστόρας αὐτοῦ, καὶ κλείων τὸ σῶμα τοῦ ταραντίνου κόλπου πρὸς αὐτὸ, καὶ τὰ κεραύνια δ' ὁμοίως ὄρη, κλείει πρὸς αὐτὸ τὸ σῶμα τοῦ ἰονίου κόλπου, καὶ ἔστι τὸ διάρμα ὅσον ↓ σταδίων ἀπ' αὐτοῦ πρός τε τὰ κεραύνια, καὶ πρὸς τὸ λακίνιον. πρίπλους δὲ τάραντος ὅδε πρὸς βεργέντσιον, μέχρι μὲν βάσεις@ πολίχνης χ' σταδίοι. καλοῦσι δὲ βαδείαν οἱ νῦν οὐδέποτον. κεῖται δ' ἐπὶ τοῖς ἄκροις ἦ σαλεντίνης, καὶ τὸ πολὺ,

Inde posterioribus annis illecebrosæ inualuere delicię propter fortunas nimiũ secundas, adeò ut plures totius populi ludos, festasq; celebritat[illegible] ãnis agerẽt[illegible]ãm reliquos anni[illegible]rem[illegible]urbanũ regimen[illegible]r. Cu[illegible]unũ illud d[illegible]am est, quo[illegible] Imperacoacti sunt. Cõtra Messapios enim et [illegible]nos, Alexandrũ Molossorũ regẽ accerũt, antea quoq; Archidamũ Agesilai filiũ, & postea Cleonymũ & Agathoclẽ: dein Pyrrhum, quo tempore aduersus Romanos bellum cõflauere. Nec uerò illis obtemperare uaIuerunt, quos inuocarant, quin eis infensi inimicitiam contraxere. Alexander itaq; publicum Græcorũ conuentũ tractus illius, eorum compulsus odio, ad Thuriorum agrũ traducere conatus est, cum in Herculea Tarẽtinæ telluris ęde illum celebrari mos esset, iubebatq; ad Acalandrũ amnem locũ ædificari, ubi concilia forent. Vnde & rem illi malè gestã, propter ingratos eorum mores obuenisse fertur. In eosq; Annibalis tẽpestate redũdasse, libertate spoliatos. Posterius uerò admissa Ro. colonia, solito melius, trãquillo degunt in ocio. Bellũ aũt cõtra Messapios, Heracliæ causa suscepere, Dauniorũ et Peucetiorum reges socios & adiutores habentes. Terra deinceps Iapygia, nõ sine admiratione cõmoda oppido est. Nam cum in superno tergo aspera uideatur, ubi aratris pãditur, altioris fertilitatis glebas inuenies. Cũq; aquarũ indiga est, nihilominus lęta suppeditat pascua, et arborib. referta spectat. Hæc etiã omnis regio aliquãdo copiosa admodũ mortaliũ multitudine floruit, & tredecim urbes habuit. Nunc aũt excepto Tarẽto atq; Brũdusio, cætera exigua sunt oppidula: adeò absumptę sunt eorũ uires. Salentinos Cretensiũ fuisse coloniã, memoriæ proditũ est. Hoc in loco Mineruæ fanũ est, quod aliquãdo locupletissimũ extitisse constat. Extat & scopulus, quẽ ultimã Iapygiã appellãt, multus in pelagus & ortũ hybernum prominens, paulatimq; sese conuertẽs ad Lacinium flectitur. In quo ab occasu se attollit, & ad ipsum, Tarentini sinus os claudit. Similiter ad ipsum, sinus Ionij ora Ceraunijs claudunt à mõtibus. Ab eo ad mõtes Ceraunios, & ad Laciniũ stad. circiter DCC. interuallũ est. È Tarẽto aũt ad Brundusiũ nauigationis circuitio est, ad Barin seu Bare tũ, ut nũc uocãt, ut autẽ antea Baretẽ urbem exiguã stad. sexcentorum est, licet uerò in Salentinorum finibus,

ad quam pedestri magis, quàm maritimo itinere, à Tarento facile peruenit. Hinc ad Leuca (ea enim urbs non grandis est) stad. DCCC sunt: ibi odoris fœtidi aquam fons effundens aspicitur. Fabulæ tradunt, reliquos Gigantes è uicina Cãpaniæ Phlegra, cum Hercules pulsos exagitaret (uocabantur autem Leuternij) ad ea fugitasse loca, contractosq; subijsse terram, & ex eorum cruore talem effluxionẽ cõtinere fontem, eam ob rem & litus illud Leuternium appellari. Ex Leucis quidẽ ad Hydruntem urbeculam stad. CL. Hinc Brundusium CCCC stad. sunt. Totidẽ ad Sasonẽ insulã, quę ipsius interualli, quod inter Epirũ & Brundusium interiacet, media sita est. Ea propter qui rectum nauigando tenere cursum nequeũt, à Sasone ad Hydruntem, læuorsum iter faciũt. Hinc obseruato ferente uento, Brundusini propinquant portubus: & egressi Rhodæos urbem Græcã, pedestres ocyus aduentant: cuius oriundus Ennius poeta fuit. Locus igitur nauigatione circundandus, è Tarento Brundusium, Cherrhoneso perquam similis est. E' Brundusio autem Tarentũ uia expedito uiatori, uno perficitur nauata die, eius quam dixi Cherrhonesi isthmũ efficit. eam & Messapiã & Iapygiam & Calabriam & Salentinã complures communi appellatione nuncupant: at quidam (ut antea diximus) diuidunt. Exigua quæ pręternauigantibus obuiant oppida, cõmemorata sunt. Cæterùm in mediterranea regione Rhodæi sunt, & Lupiæ. Et paululumà mari semota Salepia. At medio in isthmo Tyræi, ubi potentium cuiusdam regię monstrantur ędes. Cum autem dicat Herodotus, † Vriam in Iapygia esse, quam Cretenses ędificauere, è Minois classe, in Siciliam nauigantis errabundi, aut hãc ipsam accipiamus, oportet, aut Veretũ. Brundusiũ Cretẽses habitasse, memoriæ proditũ est, qui è Cnosso cum Theseo, discesserunt. Postea alios è Sicilia cum Iapyge digressos. nam utroque modo fama est, cum unà permanere nollent, in Bottiæam discessisse. tempore autẽ posteriori, ciuitas regia potestate gubernata, non paruã agri portionem ab Phalanto ac Lacedæmoniorum uiolentia perdidit: eum tamen eiectũ à Tarento Brundusini acceperunt: ac deinde uita functum, eximiæ honore sepulturæ decorauerũt. Terram autem Tarẽtinis meliorem habent. Illa enim tenuis quidem, cæterùm fructuum bonitate præcellens. nam & mel eius, & uellera uehementer laudantur. In primis etiam

† Υρίαν, Hyriam: uide Herodotũ lib. 7.

ωεζῇ μᾶλλον ἢ κατὰ πλοῦν εἰς αὐτὴν, ἐκ τοῦ ταράντ☉, δυμαρὴς ἢ ἀνέξεις ὁδῷ. γνῶθι δὲ τὰ λδυκὰ, σταδίοι π. πολύχνιον καὶ ὕδωρ, γῆ ὧ λείκνυται πηγὴ λυσώδους ὕδατ☉. μυθδύουσι δ' ὅτι τοὺς πολεμηφθέντας ὑπ' γιγάντων, γῆ τῇ κατὰ καμπανίαν φλέγρᾳ, λδυτρνίους καλουμδνους, ἡρακλῆς ἐξελάσει, καταφυγόντας, δλδυρο ὑπὸ γῆς πορευθῆναι. ἐκ δὲ ἰχώρων, ζιοὺ ῥοῦν ἴσχει ῥδῦμα ἡ πηγή. δοξα δὲ καὶ τὴν παραλίαν ταύτην, λδυτρνίαν προσαγορδύουσιν. ἐκ δὲ τῆς λδυκίας εἰς ἰδρομῶντα πολίχνιον ρν', γῆ τδύθεν δ' εἰς βρεντέσιον υ'. οἱ δ' ἴσοι, καὶ εἰς σάσωνα τὴν νῆσον, ἢ τις μέση πως ἵδρυται τοῦ διάρματ☉, τοῦ ἐκ ῆ ἠπείρου πρὸς τὸ βρεντέσιον. διόπερ οἱ δυνάμενοι περατεῖν ῆ δλδυπλείας, καταίρουσιν γὰρ ἀρισθρᾶ ἐκ ῆ σάσωνος πρὸς τὸν ἰδρομῶντα. γῆ τδύθεν δὲ τιρήσαντι τὸν φορὰν πνδύματ☉, πρόσχρυσις μὲν βρεντεσινῶν λιμέσιν. ἐκβάντι δὲ τεζδύοντι σταδίους τετρακοσίους ὑπὲρ ῥωδιαίων πόλεως ἐλλωτίδ☉, ἀφ' ἧς ἦν ὁ ποιητὴς ἔννι☉. ἐοικνῶ οὖν χερρόνησον τὸν πολυπλεόμενον χωρίον ἐκ ταράντ☉ εἰς βρεντέσιον. ἡ δ' ἐκ βρεντεσίου τεζδυομένη ὁδὸς εἰς τὸν ταράντα, δι' ἡμερῶν μιᾶς οὐσα ἡμέρας, τὸν ἰδμόν πιεῖ ῆ ἐρημνῶνς χερρονήσου, ὃν μεσαπίαν τε καὶ ἰαπυγίαν καὶ καλαβρίαν καὶ σαλεντίνην κοινῶς οἱ πολλοὶ προσαγορδύουσι. τινὲς δὲ διαιροῦσιν, ὡς ἐλέγομεν πρότερον. τὰ μὲν οὖν πολίχνια, τὰ γ' ὄρη παράπλω ἐρεῖται. γῆ δὲ τῇ μεσογαίᾳ, ῥωδιαῖοι τέ εἰσι, καὶ λυκαπίαι. καὶ μικρὸν ὑπὲρ ῆ θαλάττης σπλαγχνίας. ὑδὶ δὲ τῶν ἰδμῶν μέσῳ θυραῖοι, γῆ ὧ βασίλειον ὧν διείκνυται τῶν ὑδατῶν πνίγος. ἐρημότ☉ δ' ἡροδότου οὐσίαν εἶναι γῆ τῇ ἰαπυγίᾳ, λιτίσμα ἱερητῶν τῶν πλανηθέντων ἐκ τοῦ μίνω στόλου εἰς σικελίαν, ἢ τισι ὧν τῶν ἀεὶ δέχεσθαι, ἢ τὸ οὐρκῆμ. βρεντέσιον δ' ἐποικῆσαι μὲν λέγεται ἱερῆται, οἱ μετὰ θησέως ἐκπελθόντος ἐκ κνωσσοῦ. εἶθ' οἱ ἐκ ῆ σικελίας ἀπηρκότος μετὰ τοῦ ἰαπυγος. λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως, οὐ συμδῆναι δὲ φασιν αὐτοῦς, ἀλλ' ἀπελθεῖν εἰς τὴν βοττιαίαν. ὕστερον δὲ ἡ πόλις βασιλδυομδνη πολλῶν ἀπέβαλε ῆ χώρας ὑπὸ τῶν μετὰ φιλάνθου λακεδαιμονίων. ὅμως δ' ἐκπεσόντα αὐτὴν ἐκ τοῦ ταράντ☉, ἐδέξαντο οἱ βρεντέσιοι· καὶ τελδυτήσαντα, πέμψασαν λαμπρᾶς ταφῆς. χώραν δ' ἔχουσι βελτίω τῆς περαντίνων. λεπτάγε☉ γὰρ ἐκείνη, χρησάρπ☉ δὲ. μέλι δὲ καὶ ὄρια τῶν λίνων παυομδνων ὄτι, καὶ δυλίμενον δὲ μᾶλλον τὸ βρεντέσιον· γνί γὰρ σύμπαν πολλοὶ λιμένες τοῦ λιμδνὸς ἄκλυστοι, κόλπων ἀρλαμβανομδνων γῆς, ὥστ' ἐοικέναι λδρασιν ἐλάφου τὸ χῆμα. ἀφ' οὗ καὶ τὔνομα. σῶ γὰρ τῇ πόλει, λεφαλῇ μάλιστα ἐλάφου προσέοικε τόπ☉. τῇ δὲ μεσαπίᾳ γλώττῃ βρεντέσιον ἡ λεφαλὴ τοῦ ἐλάφου καλεῖται. ὁ δὲ ταραντῖν☉ οὐ πάντελῶς ὅσιν ἄκλυστ☉, δλλὰ τὸ ἀναπεπταδαι, καί πινα καὶ πρὸς βραχὺ ἔχειν τὰ πρὸς τὸν μυχόν. γῆ δὲ τοῖς ἀεὶ ῆ ἐλάδ☉ καὶ ῆ ἀσίας διαίρουσιν, δὐθύπλους μᾶλλον δσιν ὁ βρεντέσιος. καὶ δὴ καὶ δλδυρο πάντοθ' καταίρουσιν οἷς εἰς τὴν ῥώμην πρόκειται. ὁδοὶ δύο δ' εἰσί, μία μὲν ἡ μινοίκη δλλ' πουκετίους, οὓς ποιδίκλους καλοῦσι καὶ δαυνιτῶν, καὶ σαννιτῶν μέχρι βενουεντίνου, ἐφ' ἧ ὁδῷ ἰγνατία πόλις, εἶτα κελία, κὴ νήπιον, καὶ κανύσιον, καὶ κορδυνία· ἡ δὲ δλλ' ταράντ☉ μικρὸν γὰρ ἀρισθρᾶ. ὅσον δὲ μιᾶς ἡμέρας πορίσθη κυκλοῦσαντι ἡ ἀππία λεγομένη ἀμαξήλατ☉ μᾶλλον. γῆ ταύτῃ δὲ πόλις οὐεία τε, καὶ οὐενουσία. ἡ μὲν μεταξὺ ταράντ☉, καὶ βρεντεσίου· ἡ δὲ μεθορίοις σαννιτῶν, καὶ λδυκανῶν. συμδάλλουσι δ' ἄμφω κατὰ βενουεντίνων καὶ τὴν καμπανίαν ἐκ τοῦ βρεντεσίου. ῥωμτδύθεν δ' ἤδη μέχρι ῥώμης, ἀππία καλεῖται, δλλὰ λαυσδλίου, καὶ γαλατίας, καὶ καπύης, ☪ κασιλίνου μέχρι οὐενουσίας. τὰ δ' γῆθεν δλλ' ἐρηται. ἡ δὲ πᾶσα ὁδὸς ἐκ ῥώμης εἰς βρεντέσιον μίλια τξ'. τρίτη δ' ὁδὸς ἐκ ῥηγίου δλλ' βρεττίων, ☪ λδυκανῶν, καὶ ῆ σαννιτίδος εἰς τὴν καμπανίαν, σωζόπουσα εἰς τὴν ἀππίαν. μακροτέρα, ῆ ἐκ βρεντεσίου τεσσὶν ἡ τεσσαρσιν ἡμέραις δλλ' τὴν ἀππιανῶν ὁρῶν. ὁ δ' εἰς τὴν ῥαίαν ἐκ τοῦ βρεντεσίου πλοῦς ὅσιν· ὁ μὲν ἐπὶ τὰ λεύραυνια, καὶ τὴν ἐξῆς παραλίαν, ῆ τε ἠπείρου, καὶ ῆ ἑλλάδος· ὁ δ' εἰς ἐπίδαμνον, μείζων τοῦ πλοτέρου. χιλίων γάρ ὅσιν καὶ ῳ σταδίων. τέτεσσαι δὲ καὶ οὗτ☉ δλλ' τὸ τὴν πόλιν δύφυῶς κεῖσθαι πρός τε τὰ τὴν ἰλλυρικὴν ἔθνη, καὶ τὰ τὴν μακεδόνων. παραπλέοντι δ' ἐκ τοῦ βρεντεσίου τὴν δδριατικὴν παραλίαν, πόλις ὅσιν ἡ σεγνατία, οὖσα κοινὴ καταγωγὴ πλέοντί τε καὶ πεζεύοντι εἰς βάσιον. ὁ δὲ πλοῦς, νότῳ μὲν ἐχει δλλ' τοῦ μὴ πολυκετίου κατὰ θάλατταν, τῇ μεσογαίᾳ δὲ μέχρι σιλουίου. πᾶσα δὲ πρακτία, καὶ ὀρεινὴ, πολὺ τῶν ἀπεννίνων ὀρῶν κοινωνοῦσα, ἀρίστους δ' ἀρκάδας δέξασθαι δοκεῖ. εἰσὶ δ' ἐκ βρεντεσίου εἰς βάσιον ἑπτακόσιοί που σταδίοι. σχεδὸν δ' ἴσον ἑκατόν δίεχει. τὴν δὲ συνεχῆ λαύνιοι νέμονται.

Brundusij portus sua excellẽtia præstat. Multi enim ore uno portus includuntur, qui nulla fluctuum agitatione turbantur, cum interni sinus excipiant, ut forma ipsa cerui cornibus simillima sit, unde & nomen inditum sit. Locus enim cũ urbe ceruino capiti maximè est comparandus. nam lingua Messapiorum Brundusium cerui caput nominatur. Cæterùm Tarentinis portus non omnino undarum motibus caret, cum sese pandat, & interius occulta sub undis saxa quædam contineat. E' Græcia præterea nauigantibus atq; Asia longè rectior Brundusium est nauigatio. Itaq; omnes quibus propositum est iter Romam, huc applicant. Duæ autem uiæ sunt: una quidẽ mulis uectabilis per Peucetios, qui Pœdicli uocantur, & Daunios & Samnites usq; Beneuentum, in qua uia est Egnatia ciuitas. Post eam Celia, & Netium, & Canusium, & Cerdonia. Altera per Tarentum paulisper ad læuã, & si quanta est dici unius circuitionem feceris, uia Appia offertur plaustris commodior. In ea urbs est Uria, & Venusia: hæc quidem Tarenti atq; Brundusij media, illa uerò in Samnitum & Lucanorum confinibus. coeuntq; ambæ ad Beneuentũ atq; Campaniam ex Brũdusio. Hinc iam usq; Romam uia uocatur Appia, per Claudium, per Galitiam, per Capuam & Casilinum usq; Venusiam. Quæ dehinc sunt, diximus. Tota uerò ex Roma Brundusium CCC & LX milliaria continet. Tertia, è Rhegio per Brutios & Lucanos & Samnitim ad Campaniã Appiæ iungitur. Cæterùm longior quàm è Brundusio tribus diebus, aut quatuor, per Appianos montes. At enim Brũdusio in transmarinam ripam nauigatio est: una quidem ad Ceraunia, litusq; deinceps reliquum Epiri & Græciæ: altera ad Epidamnum, quàm prima longior. Nam mille & DCCC. stad. est. Trita & hæc est, cum urbs ipsa commodè & ad gentes Illyricas & Macedonicas sita est. E' Brundusio uerò litus Adriaticum præternauiganti Stegnatia occurrit ciuitas, commune & nauigantibus, & terrestre iter facientibus ad Barium diuersorium. At usq; Peucetium mare uento nauigatur austro, per terram autem usq; Siluium. Tota uerò & mõtana & aspera, magnam Apenninorum mõtium communionem habens, eaq; colonos Arcadas accepisse putatur. E' Brundusio Barium DCC stad. spacium est. Pariter ferè distat ab utraque. Contiguum quidem pascuntur agrum Caunii: dehinc

dehinc Apuli usq; ad Ferentanos, ut necessitudo sit usq; ad Peucetios & Daunios, quos nec accolæ omnino ita uocitant, præterquam antiquioribus annis. Omnis quidem huius regionis, quam Apuliam nuncupant, haud ac curatè sanè terminos explicemus harum gentium, quocirca nec nobis ualde affirmandum est. E Bario ad amnem Aufidium, ad quem Cannusiorũ est emporium, stad. sunt C C C C. Ad emporiũ autem superior nauigatio stad. LXXXX. Proxima est Salapia, Argyripenorum emporium. Haud enim multum à mari, duæ Italicarum urbium, maximè quondam in plano sitæ sunt, sicut documento sunt circuitus earũ, Cannusiũ uidelicet & Argyrippa, cæterùm his annis minores sunt. A primordio quidem uocabatur Argyrohippium, deinde Argyrippa, porrò autẽ Arpi nunc uocata est. Vtræq; in præsentia sanè deletę, à Diomede cõditę dicũtur. His in locis & campus, & alia complura, Diomedis potentatũ ostentant. In Mineruæ quidem fano, quæ Luceriæ est, prisca dona, & ipsum uetus oppidũ Dauniorum extitit, nunc uerò depressa iacet. In propinquo mari iacent duæ insulæ quas Diomedeas appellant. Ex quibus habitatores habet altera, reliquam desertam esse dicunt, in qua Diomedem disparuisse, quidam fabulantur, comitesq; in aues cõuersos esse. Eas etiã hac ætate mansuescere, & humanã quodammodo uitã agere, & uiuẽdi ordine, & erga benignos mansuetudine, si malignis autẽ & scelleratis, fuga & euitatione. De hoc ipso heroe, cùm alia permulta per Venetos, tum soliti uulgantur honores. Creditur & Sypuntem ædificium esse Diomedis, à Salapia stad. C & L interuallo distantem. Græci uerò eam Sepiuntem nuncupant, ab electis è fluctu sepijs. Inter Salapiam atq; Sipuntem, fluuius est nauigationi satis accommodus, & lacus ingentis ostium, per utroscp autem nascentes è Sipunte fructus deuehuntur, frumenta præcipuè. In agro Saunio circa tumulum, quẽ Drion nominant, basilicæ monstrantur: una quidem Calchantis in summo uertice, & cui petentes oracula nigrantem immolant arietem, & strata in pelle dormiunt. Altera Podalirij in infima montis radice posita. abest à mari stadiorum circiter C. Ex ea riuulus manat, ad omneis pecorum morbos salutaris. Ante sinum hunc promontorium procumbens, ad stadia C C C protenditur in pelagus, orientem prospectans, Garganum appellant.

εἶτα ἄπουλοι μέχρι φόρκυνος, αὐλὼν δὲ κοδυκετίων καὶ δαυνίων μὴ σ' ὁλως λεγομένων ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, πλὴν ὀλίγων τοπαλαιόν. ἀπάσης δὲ ταύτης τῆς χώρας ἀκρυλίας λεγομένης νανὶ μηδὲ τοὺς ὄρους ἐπ' ἀκριβὲς ἐπιγνῶναι τῶν ἐθνῶν τούτων, διὸ προσθήσομεν ὀλιγχυσιέστερον περὶ αὐτῶν. ἐκ δὲ Βαρίου πρὸς τὸν ποταμὸν αὐφίδιον ἐφ' ὃν ὁ ἐμπορεύων τῶν δαυνυσιτῶν υ', ὁ δ' ἀνάπλους ὡσὶ τὸ ἐμπορεῖον ε'. πλησίον δὲ καὶ σαλαπία, τῶν ἀργυρεμπολῶν ἐπίνειον. οὐ πολὺ γὰρ δι' ἕλους θαλάττης, ὑποκεῖνται δύο πόλεις ἡ μὲν πεδίῳ μέγιστα τῶν ἰταλιωτίδων γονεῦσι πρότερον, ὡς ἐκ τῶν περιβόλων δῆλον, τό τε δαυνύσιον καὶ ἡ ἀργυρίππα, νῦν δὲ ἐλάττους εἰσίν. ἐκαλεῖτο δ' ἐξαρχῆς ἀργυροΐππιον, εἶτ' ἀργυρίππα, εἶτα νῦν ἄρποι. λέγεται δ' ἀμφότερα διομήδους ἱδρύσασθαι. καὶ τὸ πεδίον, καὶ ἄλλα πολλὰ διέκυνται τοῦ διομήδους· ἐν τούτοις τοῖς τόποις δωδωναίας σημεῖα. ἐν μὲν γὰρ ἀθηναίῳ ἀργῷ ἡ λευκορία, παλαιὰ ἀναθήματα. καὶ αὐτὴ δ' ὑπῆρξε πόλις ἀρχαία δαυνίων, νῦν δὲ τεταπείνωται. ἐν δὲ τῇ πλησίον δυὰ λάττῃ δύο νῆσοι διομήδειοι προσαγορεύμεναι, ὧν ἡ μὲν οἰκεῖται, τὴν δ' ὀρήμην φασὶν εἶναι. ἐν ᾗ καὶ τὸν διομήδη μυθεύουσιν ἀφανισθῆναί τινα, καὶ οὓς ἑταίρους ἀρνιοθωθῆναι, καὶ δὴ καὶ νῦν δαμάζειν ἐκ μέρους, καὶ βίον τινὰ ζῆν αὐθρώπινον, τὰ ξαὶ δαίτης, καὶ τῇ πρὸς ἀνθρώπους ἡμερότητι οὐ ἐπιεικεῖς· ἀφ' δὲ τῶν κακούργων, καὶ μᾶλλον φυγῇ. εἴρηται δὲ καὶ τὰ παρὰ πᾶσιν ἑπτερὸς δαπεθρυλλημένα περὶ τοῦ ἥρωος πάντου, καὶ αἱ νομαθεῖσαι τιμαί. δοκεῖ δὲ καὶ ὁ σιποὺς διομήδους εἶναι ἱερόσυλα, λέγεται τῆς σαλαπίας ὅσον μ' καὶ ρ' σταδίους, καὶ ὠνομάζετό γε σιπποὺς ἑλληνικῶς, ἀφ' τῶν ἐκκυματιζομένων σιππῶν. μεταξὺ δὲ τῆς σαλαπίας, καὶ τοῦ σιποῦντος, ποταμός τις πλωτὸς, καὶ στόμα λίμνης μεγάλης. διὰ μὲν φορῖν δὲ τὰ ἐκ σιποῦντος καταγεται, καὶ μάλιστα ὁ σῖτος. λείκνυται δὲ τῆς σαυνίας, πρὸ λόφου ᾧ ὄνομα δρίον, ἡρῶος τὸ μὲν κάλχαντος ἐπ' ἄκρᾳ τῇ ὑπερυφῇ. γηγίζουσι δὲ αὐτοῦ μέλανα λεῖον οἱ μαντευόμενοι, ἐγκειμώμενοι γὰρ τοῦ δέρματος, ἐν τῷ σταλαιείου κάτω πρὸς τῇ ῥίζῃ, διέχει δὲ σταλάττης ὅσον σταδίους ε'. ῥεῖ δ' ἐξ αὐτοῦ ποτάμου, καινὸν πρὸς τὰς τῶν ὀφθαλμῶν νόσους. πρόκειται δὲ τοῦ κόλπου τούτου, τελαγιον ἀκρωτήριον ὧπ τ' αὐτὸν καλούμενον σταδίους, πρὸς ἀνατολὰς τὸ γαργανον, κάμπτον

κάμπτοντι δὲ τὸν ἄκρον, πολισμάτιον οὔρειον. καὶ πρὸ ἡ ἄκρας αἱ διομήδειοι νῆσοι. εἰσὶ δὲ πᾶσαι ἡ χώρα αὕτη πάμφορός τε καὶ πολύφορος, ἵπποις τε καὶ προβάτοις ἀρίστη, ἡ δὲ ἐρέα μαλακωτέρα μὲν ἡ ταραντίνης ἔστι, λαμπρὰ δὲ ἧττον. ἡ δὲ χώρα εὔδενδρος, σχεδὸν τὸν πιλότητα τῶν πεδίων. οἱ δὲ καὶ διώρυγα φασὶ τεμεῖν ὧν χειρῆσαι τὸν διομήδην μέχρι ἡ θαλάττης· καταλιπεῖν δ' ἡμιτελῆ καὶ ταύτην, κἠ ἄλλας πράξεις, μετάπεμπτον οἴκαδε γενόμενον, διὰ τὴν καταστρέψαι τὸν βίον. εἰς μὲν οὖτος ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ. ἕτερος δὲ, ὡς αὐτόθι μείνειε μέχρι καταστροφῆς τοῦ βίου. τρίτος δ' ὁ μυθώδης ὃν πρόειπον, τὸν γὰρ τῇ νήσῳ λέγων ἀφανισμόν. τέταρτον θέαν ἄν, τὸν τῶν γνέτων. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι παρὰ σοΐσί πως τὴν καταστροφὴν αὐτοῦ μυθεύουσιν, ὧν ἀρθέωσιν καλοῦσι. τοῦτο μὲν οὖν κατ' ἀρτεμίδωρον λέγεται τὰ σημεῖα. φησὶ δ' ὁ χωρογράφος τὰ ἀπὸ τοῦ βρεντεσίου μέχρι γαργάνου μιλίων ρξε. πλεονάζει δὲ αὐτὰ ἀρτεμίδωρος. ἐντεῦθεν δ' εἰς ἀγκῶνα σ' ν' σ', μίλια φησὶν ἐκεῖνος· ὁ δ' ἀρτεμίδωρος εἰς α σ' ν' πλησίον τὰ τοῦ ἀγκῶνος εἴρηκε α σ' ν', πολὺ ἐλάττονα ἐκείνου. πολύβιος δ' ἀπὸ τῆς ἰαπυγίας μεμιλιᾶσθαι φησὶ, καὶ εἶναι μίλια φ ξ' β' εἰς σίλαν πόλιν. ἐντεῦθεν δ' εἰς ἀγκῶνα ρ ο' ν' οὐχ ὁμολογοῦντος ἔστι φερομένῳ διαστήματι τῆς ἰλλυρικῆς παραλίας, ἀπὸ τῶν ἱδρωνίων ὀρῶν ὧπ τοῦ τοῦ ἀδρίου μυχοῦ ὡσεὶ ἑξακισχιλίων ὄντων ἀπφαίνοντος, καὶ μείζω καθισαύτου ἐκείνου πολὺ ἐλάττονα ὄντα. καὶ ταύτου δὲ πῶς ἅπαντας, μάλιστα περὶ τῶν διαστημάτων οὐχ ὁμολογοῦσι πρὸς ἀλλήλους, ὡς πολλάκις λέγομεν. ἡμεῖς δ' ὅπου μὲν ἀδηκρίνειμ διωστοῦ, ἐκφέρομεν τὸ δικαιοῦν ἡμῖν· ὅπου δὲ μή, τὰ ἐκείνων οἰόμεθα εἰς μέσον τιθέναι δεῖν. ἐὰν δὲ μηδὲν πρὸ ἐκείνων ἔχωμεν, οὐδὲν θαυμασόν, οὐδ' εἰ παραλείψομέν τι καὶ ἡμεῖς γέ τοι αὐτὸ καὶ τοιοῦτόν τι ὑποθέσει. τῶν μὲν γὰρ μεγάλων οὐδὲν ἂν παραλίποιμεν, τὰ δὲ μικρὰ καὶ γνωσθέντα μικρὸν ὄνησε, καὶ παραπεμφθέντα ἔλαθε, οὐκ ἔβλαψε καὶ οὐδέν, ἢ οὐ πολὺ τοῦ παντελοῦς ὀρθοῦ παρέλυσε. μεταξὺ δ' δύο ἀπὸ τοῦ γαργάνου κόλπος ὑποδέχεται βαθύς. οἱ δὲ προσοικοῦντες, ἰδίως ἄπουλοι προσαγορεύονται. εἰσὶ δ' ὁμόγλωττοι μὲν τοῖς δαυνίοις, καὶ τοῖς κοδυκίοις. οὐδὲν δ' ἄλλο δὲ διαφορᾶσιν ἐκείνων τόγε νῦν, τὸ δὲ πάλαι διαφορεῖν, εἰκός. ὅθεν πρὸ καὶ τὰ ὀνόματα ἐναντία ἁπάντων ὠδηκρατεῖν.

Cumq; ultima circunflexeris, urbs ex illis offertur nomine Vreum. è regione promontorij Diomedeę iacent insulæ. Ager iste cùm omnis generis fructus, tum uerò copiosos producit: equis & ouibus aptissimus: lana quàm Tarentina longè mollior, minus uerò candida. regio ipsa propter camporum conualles tranquilla. Plericp; Diomedem fossam ad mare usque proscindere aggressum memorant: cæterùm cum domum accersitus esset, & hãc & alias res imperfectas omisisse, & ibi è uita excessisse. Hic quidem de illo unus uulgatus est sermo: secũdus autem est, eis eum in locis tandiu permansisse, †donec uitam conuertit: tertius fabulosus, quem antè dixi, in ipsa insula dicẽs eum disparuisse: quartus poni posset, quem Veneti disseminant. Illi enim uitæ illius conuersionem, nescio quo pacto penes se factam esse asserunt, quam in deorum numerum relationem uocãt. Hæc igitur secundum Artemidorum interualla iacẽt: secundũ uerò locorum descriptorẽ, è Brundusio ad Garganum milliaria C & LXV. Ea uerò Artemidorus auget. Cæterùm hoc ex loco Anconẽ usque mil. C C LIIII ille ait. at Artemidorus ad mille C C & X C ferè, Anconis distantias stad. mil. pas. C C L esse refert multo minus quàm ille. Polybius uerò illa ab Iapygia emensa fuisse tradit, & mil. pas. D LXII ad urbem Sylam edisserit. Hinc autem Aquileiã C LXXVIII. Haud sanè concordant cum eo quod litoris Illyrici affertur interuallo, è montib. Ceraunijs ad sinum Adriatici maris intimũ, cum hunc supra sex mil. esse demonstrent, & eum maiorem illo esse constituant, qui minor multo sit. Et omnes cum omnib. inter sese de interuallis dissentiũt, sicuti sępenumero à nobis dicit. At nos ubi dijudicari licet, nostrã efferimus sententiã, ubi sanè illorũ dicta in medio ponere oportere minimè putamus. Quod si nec ab illis habemus, haud mirandũ est, si nos etiã in huiusmodi materia aliquid omisimus. Ex magnis quidem rebus nullam profectò omittemus: at parua si cognita fuerint, parum utilitatis afferunt: sin omissa latuerint, toto ex opere, aut nihil, aut non multum absciderint. Statim uerò à Gargano sinus medius profundus quidem excipit, cui adiacentes accolæ, Appuli propriè nominantur. Ipsiq; Daunij & Peucetij eandem usurpant linguam, nec in cęteris in hoc usq; tẽpus discrepant. Antiquis uero tẽporibus discrepasse, simile ueri est: unde & diuersa in omnibus inualuisse nomina.

† μέχρι καὶ τελευτῆς τοῦ βίου, id est ad finem usq; uitæ, rectius mea sententia. Quãquam interpres mæ ubiq; cõuersionẽ τὴν καταστροφὴν uertere.

Priori

Priori tempore uniuersæ huius terræ secunda fortuna florebat, postea uerò & Annibal et sequentia bella desertam illam reddiderũt. His in locis clades illa Cannensis obtigit, in qua tot & Romanorum & sociorum corpora occidioni data sunt. In ipso sinu lacus est, supra quem in mediterranea Teanũ est Appulum, eodem quo Sidicinum nomine. Qua in parte Italiæ latitudo non parũ cõtrahi uidet. Vbi sunt Puteoli à mari ad mare, minus stad. mille isthmus relinquitur. Post lacum autem ad Ferẽtanos & Bucanũ prætern auigãdi cõmoditas est. Vtraq; ex lacus ripa ad Bucanũ & Garganũ stad. sunt ducenta. Quæ deinde Bucano coniũcta sint, in superiorib. dictum est. Huius generis huiusq; magnitudinis Italia est. Cum multa à nobis disputata sint, nũc amplissima significabimus, quibus hoc tempore ad tantum maiestatis fastigium res Romana conscenderit. Vnum quidem, quod in star insulæ tuta in circuitu maria custodiat, paucis exceptis partibus, quę tamen inaccessis, uti muro, montibus uallatæ sunt. Secundum est maxima ex parte ipsius importuositas. Et quod sicubi portus existunt, magnitudine & excellentia mirabiles, adstant aduersus externorũ impetus commodi. Nec minus ad inferendas incursiones, quàm ad ipsam mercaturæ commoditatem & abundantiam. Tertium aeris uniuersi temperies, cui subiacet. Ad quam uarietatem animalia, arbores & (ut paucis simpliciter dicam) cuncta quibus utilissimus mortalibus uictus suppeditatur, plurimam diuersitatem habent, siue bonum, siue malum dixeris. Ipsius longitudo à septentrione in meridiem ut plurimum extenditur. Cuius longitudini additamentum est Sicilia, talis & tanta perinde ac eius pars esset. Aeris temperies & intemperantia, pro caloris & frigoris, & horũ mediocritatis conditione dijudicatur. Itaq; cum tanta longitudine, qua nunc est Italia, eam in amborum excessuum medio iacentẽ, plurimã temperatæ conditionẽ cõtinere necesse est, modisq; plurimis. Id etiam alio illi pacto contingit. Nam cum montes Apennini perpetua lõgitudine porrigãtur, cumq; latus utrunq; cãpos & colles frugiferos emittat, nulla pars extat, cui nõ mõtanis & cãpestrib. bonis frui cõtingat. Ad de fluuiorũ & lacuum magnitudinẽ & copiã. Ad hæc & frigidarum & calidarum scaturigines aquarum, quas ad mortalium salutem parens natura complurib. in locis comparauit,

πρότερον μὲν οὖν εὐτύχει αὕτη πᾶσα ἡ χώρα, ἀννίβας δὲ, καὶ οἱ ὕστερον πόλεμοι ἠρίθμησαν αὐτῇ. γίνεται δὲ καὶ τὰ περὶ κάννας συνέβη, ὅπου πλεῖστος ὄλεθρος σωμάτων ῥωμαίοις καὶ τοῖς συμμάχοις ἐγένετο. ἔστι δὲ καὶ λιμὴν ὅδιος, ὑπὸ τὸν λιμένα τὸν μεσογαίαν τὸ ἄπουλον πέλαγος, ὁμώνυμον καὶ αὐτὸ κινῶ. καθ' ὃ δὴ κεῖται σωρὸς τὸ Ἰταλίας πλάτος ἐφ' ἑκάτερα, πῶς οὖν περὶ διαμαρχίαν τόπους, ἐλάττονος ὄντος ἢ σταδίων ἑξακοσίων ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν ἰσθμὸν καταλιπόντος. μετὰ δὲ τὸν λιμένα ἐστὶν ὄρος φοργυτάνιον καὶ τὸν Βούκανον παράπλους ὅσον σ' εἰσὶν ἑξήκοντα σταδίοις ὁ λιμήν, ἐπί τε τὸν Βούκανον, καὶ τὸ γαργανον. τὰ δ' ἑξῆς, ἤδη περὶ Βούκανον εἴρηται πρότερον. τοσαύτη μέν τις καὶ τοιαύτη τίς ὅδιος ἡ Ἰταλία. πρὸς δὲ εἰρηκόσιν, τὰ μέγιστα ὠφελημανούμεθα, ὑφ' ὧν νῦν εἰς ὑποψίαν ἤλθομεν ὀφθῆναι ῥωμαῖοι. ὁ μὲν ὅτι νήσου δίκην ἀσφαλῶς φέρεται τοῖς πελάγεσι κύκλῳ, πλὴν ὀλίγων μορίων, καὶ αὐτὰ τετείχισται τοῖς ὄρεσι δυσβάτοις οὖσι. διὸ ὕστερον δὲ, τὸ ἀλίμενον κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ τὸ τοὺς ὄντας λιμένας μεγάλους εἶναι, καὶ θαυμαστούς. ὧν τὸ μὲν πρὸς τὰς ἔξωθεν ὠφέλησις χρήσιμον, τὸ δὲ πρὸς τὰς αὐτῶν ἐπιχειρήσεις καὶ τὴν ἐμπορείων ἀφθονίαν σωωργόν. πρῶτον δὲ, τὸ πολλαχοῦ ὑποπεπλωκέναι διαφοράς ἀέρων τε καὶ κράσεων, παρ' ἃς καὶ ζῶα, καὶ φυτὰ καὶ παντ' ἁπλῶς τὰ πρὸς τὸν βίον χρήσιμα πλείοσιν ἀλλαξιν ἔχει, πρός τε τὸ βέλτιον καὶ τὸ χεῖρον. ἐκτέτακται δὲ τὸ μῆκος αὐτῆς ὠφελιμεθείαν ἀπὸ τῶν ἄρκτων τὸ πλέον. πεφύκασι δ' ὅδιοι ἡ σικελία τοσαύτη οὖσα, καὶ τοιοῦτον καθάπερ μέρος. διάκρασίας δ' ἀέρων, καὶ διυσκρασίας λέγω. διακρασίαι μὲν ἀπὸ τὰ ψύχη καὶ τὰ θάλπη, καὶ νότια παρὰ τὰ ψύχη καὶ τὰ θάλπη, καὶ τὰ μεταξὺ τούτων, ὥστε καὶ τούτων αὐξήκη, τῶν ναῶν ἰταλίων γὰρ μέσων τῶν ἀπορρελλῶν ἀμφοτέρων διεμιλλᾶται, τοσαύτῃ τοῦ μήκει πλεῖσον τῆς δυκράτου μετέχειν καὶ κατὰ πλείστας ἰδέας. τοῦτο δὲ καὶ ἄλλως συμβέβηκεν αὐτῇ. τῶν γὰρ ἀπεννίνων ὀρέων διὰ ὅλου τοῦ μήκους διατεταμένων, ἐφ' ἑκάτερον δὲ πλαγίων ποιεῖται, καὶ γωνοειδὲς καλλικάρπους ἀπολιπόντων, οὐδαμῆ μέρος αὐτῆς ὅδιον ὀρεινὸν ἀγαθῶν καὶ τῶν ποιμνίων ἀπολαῦον τυγχάνει, καὶ πόσιμῆ τε καὶ λιμνῶν. πῶς δὲ ῥύσεις ὑδάτων αὐξόλας πολλαχοῦ καὶ ψυχρῶν ὑδάτων αὐαβολὰς πολλαχοῦ πρὸς ὑγείας φύσειν παρεσκευασμένων.

καὶ μὴν καὶ μετάλλων δύποτε ἴας παντοδαπῶν, ὕλης τε καὶ τροφῆς ἀνθρώποις τε καὶ βοσκήμασιν, οὐδ' ἀξίως εἰπεῖν ὅσι τὴν ἀφθονίαν ὅσην παρέχεται καὶ τὴν χρησιμοποιίαν. ἐν μέσῳ δὲ καὶ τῶν ἐθνῶν τῶν μεγίστων οὖσα, καὶ τῆς ἑλλάδος, καὶ τῶν ἀρίστων τῆς ἀσίας μερῶν, τοῦ μὲν κρατιστεύειν ἐν ἀρετῇ τε καὶ μεγέθει τὰ πολιτικῶτατα αὐτῇ, πρὸς ἡγεμονίαν δύφυῶς ἔχει. τοῦ δ' ἐγγὺς εἶναι, τὸ μετὰ ῥᾳστώνης ὑπουργεῖσθαι πεπόϊσται. εἰ ἢ δεῖ τοῦ πρὸς τῆς Ἰταλίας λόγῳ προθεῖναί τινα λόγον περὶ τῆς Ἰταλίας λόγῳ προθεῖναί τινα λόγον κεφαλαιώσει, καὶ πρὸς τὴν ῥωμαίων τὴν κατὰ χόντων αὐτῇ, καὶ κατεσκευασμένων ὁρμὴν τοιοῦτον πῶς τὴν σύμπασαν τὴν ἡγεμονίαν, προσειλήφθω καὶ ταῦτα, ὅτι ῥωμαῖοι μετὰ τὴν Ἰταλίαν τῆς ῥώμης, βασιλευόμενοι διετέλεσαν σωφρόνως ἐπὶ πολλὰς γενεὰς. ἐπειτα τὸν ἑκάτου ταρκυνίου μοχθηρῶς ἄρχοντος, τὸν μὲν ἐξέβαλον, πολιτείαν δὲ συνεστήσαντο μικτὴν ἔκ τε μοναρχίας, καὶ ἀριστοκρατίας. κοινωνοὺς δ' ἐχρήσαντο σαβίνοις τε, καὶ λατίνοις. οὐκ δύγνωμόνως δ' οὔτε ἐκείνων ἀεὶ τυγχανόντων, οὔτε τῶν ἄλλων πλησιοχώρων, ἰωὰγκάζοντο τρόπον τινὰ τῇ ἐκείνων καταλύσει τὴν σφετέραν ἐπαύξειν. οὕτω δ' αὐτοῖς κατ' ὀλίγον προϊόντι εἰς ἐπίδοσιν, συνέβη τὴν πόλιν αὐφνιδίως ἀρβαλεῖν, παρὰ τὴν ἀπάντων δύξαν, παρὰ δύξαν δὲ καὶ ἀρλαβεῖν. ἐγγύς ἢ ὄντα, ὡς φησι πολύβιος, ἐτῇ γνεκαιδεκάτῳ μετὰ τὴν γ' ἀγῶνος ποταμοῖς ναυμαχίαν, καὶ τὴν ἐπ' αὐταλκίδου γενομένην εἰρήνην. διακρουσάμενοι δ' τούτους ῥωμαῖοι, πρῶτον μὲν λατίνους ἅπαντας ὑπηκόους ἐποιήσαντο, εἶτα τυῤῥηνούς, εἶτα κελτούς, οὓς πρὸ τοῦ πάθους ἔπαυσαν τῆς πολλῆς, καὶ ἄλλην ἐλευθερίας, εἶτα σαυνίτας, μετὰ δὲ τούτους ταραντίνους, καὶ πύῤῥον κατεπολέμησαν. εἶτα ἤδη τὴν τῶν λοιπῶν τῆς νυῦ ἰταλίας, πλὴν τῆς πρὸς τὸν πάδον. τούτοις δ' ἐπεκαθεστώσης γὰρ πολέμῳ, διέβησαν εἰς σικελίαν. ἀφελόμενοι δὲ καρχηδονίους αὐτῶν, ἐπανῆλθον ὧν οὓς πρὸς τὸ πάδον. σωιεσῶτο δ' ἐπὶ τούτου τοῦ πολέμου, πρῶτον ἀννίβας εἰς τὴν Ἰταλίαν· καὶ διὸ τοῦτο οὗτος πόλεμος πρὸς καρχηδονίους σωὲπεσε· καὶ μετ' οὐ πολὺ βίος, γὰρ ὧν κατεσκάφη καρχηδών. ἅμα δὲ τῷ τε λιβύων ἔχειν ῥωμαίους, καὶ τὴν ἰβηρείας, ὅσην ἀφείλοντο τῶν καρχηδονίων. σωφρονεστέρισαν δὲ τοὺς καρχηδονίους, οἵθ' ἕλλησιν, καὶ μακεδόσι, καὶ τῆς ἀσίας οἱ γὰρ ἅλυος, καὶ τὸ ταύρου. καὶ τούτους οὖν ἅμα συγκατακτᾶσθαι πεφύκασιν, ὧν αὐτίοχός τε ὁ βασιλεὺς, καὶ φίλιππος, καὶ πέρσεὺς, καὶ ἰλλυριῶν δὲ,

Quid diuersorũ facultates metallorum? quid materiam atq; escas hominibus ac pecoribus attributas? Quis fructuum ubertatem atq; bonitatem pro dignitate differat? Inter gentes quidem amplissimas, & Græciam ipsam, et excellentissimas Asiæ partes, media consistens, uirtutis præstantia & amplitudine, ad circunstantibus imperandum nata est, ex uicinitate subiugandorum facultatem nacta. Quod si ad susceptam de Italia orationẽ, & de Romano populo, cuius ditioni subiecta est, summatim quędã adiiciẽda sit ratio, quãdo uidelicet ipsam Romani ad uniuersi orbis imperiũ perfugium ac propugnaculum struxerint, assumantur & hæc, quod post Romã conditam Romani perpetuo multas hominum ætates sub regio principatu, integrè, casteq; duxerunt. Postea cum Tarquinium, qui regum ultimus, improbè flagitioseq; imperitabat, eiecissent, atq; * urbanam sic mixtam cõstituere, ut singulares principatus & optimates regerent, accersitis in regni communionẽ atq; usum Sabinis, Latinisq;. Quos cũ ingratos, sicut & alios finitimos assiduè deprehendissent, eorum strage suum amplificare quodãmodo coacti sunt imperium. Hoc pacto paulatim ad incrementum progredientibus illis euenit, ut ciuitatẽ repentè præter spem omnium amitterẽt, præterq; spem reciperent. Hoc autem nono ac decimo post cõmissam nauale pugnam ad Caprę fluuium anno gestum est, sicuti Polybius memorię prodidit, post factam cum Antalcide pacẽ. Romani cum istos propulsassent, Latinos primũ omnes subiugarũt, deinde Tuscos & Gallos Circumpadanos, ab inuerecũdia, quadam licentia repressos: postea Samnites, post quos Tarentinos ac Pyrrhum debellarunt, reliquumq; nostræ ætatis Italiæ, præter Circumpadanam regionem. Ea nanq; adhuc belligerante, in Siciliam trãsmigrarũt: qua exclusis Carthaginensibus, Padum Gallosq; repetierunt. Vbi consistente adhuc bello, ecce Annibal irrupit Italiam, hocq; secundum bellum incidit Punicum: nec longè post tertium, in quo deleta Carthago fuit, & Romani potiti sunt Africa & Hispania, quantum Carthaginensib. eripuere. Græci uerò & Macedones, et Asiæ intra Taurum & Alyn fluuium incolæ, nouandis rebus cum Carthaginensibus conspirarunt. Hos etiam, ut simul in potestatẽ redigerent, progressi sunt, è quibus Antiochum regem, & Philippum, & Persen, & Illyrios,

* πολιτείαν δὲ συνεστήσαντο μικτὴν ἔκ τε μοναρχίας καὶ ἀριστοκρατίας. id est, rẽpublicam constituerunt è regio optimatumq; imperio mixtam.

Thracesq; finitimos, Græcisq; ac Macedonibus aduersus Romanos belligerandi primordia eripuere. Et donec uniuersos in stragē darent, qui intra Istrum atq; Alyn incolunt, perpetuò dimicare perrexerūt. Eadem & Hispani & Galli sunt perpessi, cæteriq; omnes qui Romano parent imperio. Ab subiuganda enim Hispania, nunquam ab armis cessatū est, donec uniuersam illatis stragibus occuparēt. Captis deinde Numātinis & Vreetho, nouissimeq; Sertorio mactato, ultimisq; uastatis Cantabris ab Cęsare Augusto, exteriorem et interiorem Galliam totam cum Liguria, primùm quidē particulatim adepti sunt: posteà diuus Cæsar, dehinc Augustus communi bello pariter ceperunt. Hoc uerò tempore aduersus Germanos belligerant ab hisce ppinquis incitati locis, unde quibusdā iam triumphis decoratam fecere patriam. Oram Africæ, nisi quæ Carthaginensibus subiecta est, regibus & illis quidem subditis commiserūt: qui cum desciuere, extincti sunt. Nunc sub Iubæ regno consistit & Mauritania, & cætera Libyæ partes plurimæ, propter illius in Romanum populum beneuolentiam & amicitiam. Similia & de Asia contigere. Siquidē initiò per reges Romanis obediētes gubernabatur: postmodum cum illi defecissent, ut reges Attalici, Syri, Paphlagones, Cappadoces & Aegyptij rebellantes, ac postea destructi, quēadmodum & de Mithridate Eupatore casus tulit, & de Aegypti regina Cleopatra. Cūcta sanè intra Phasin & Euphratem pręter Arabes aliquos, Romanum possidet imperiū, & ab eis reges designati. Armenij uerò & ultra Colchos iacentes Albani & Iberi, sola ducum præsentia indigentes, bene quidem sese continent. Cæterùm cum Romani uarijs implicentur negotijs, rebus studēt nouis, qualiter & ij qui trās Istrum & Euxinum pontum accolunt, pręter Bosphoranos & Nomades & ritu pastorum uagos: qui partim obtemperant, partim ad omnem uitæ communionem sunt prorsus inutiles, præsidijs tantum indigentes. Reliquam plagam tenent pastores, & qui sub tentorijs uitam agitant longè seorsum habitantes. Parthi uerò finitimi tam immensis ualentes opibus, Romanis tamen & ætatis nostræ principibus subdidere colla, et Imperatorum maiestati cessere. Itaque non modò trophęa, quæ quondam de Romanorum cladibus erexerant, Romam transmisere: sed etiam Phraates rex Cæsari Augusto filios credidit,

καὶ θρᾳκῶν οἱ πλησιόχωροι, ζῆς τε ἐλπισθὲν μακεδόσιν ἀρχὰς ἔλαβον τῶ πρὸς ῥωμαίους πολέμου, καὶ διετέλεσαν πολεμοῦντες μέχρι καταλύσεως ἁπάντων τῶν γένους ἴσχυε, καὶ τῶν γένους ἄλυσ. τὰ δ' αὐτὰ ἔπαθον καὶ ἴβηρες, καὶ κελτοί, καὶ ἅπαντες οἱ λοιποί, ὅσοι ῥωμαίων ἐπανώνυσι. τῶ τε γὰρ ἰβηρίαν οὐκ ἐπαύσαντο ἀναγόμενοι τοῖς ὅπλοις, ἕως ἅπασαν κατεστρέψαντο. νομαντίνους τε ἐξέλοντες, καὶ οὐρέσθεντες, καὶ σερτώριον ὕστερον ἀφανίσαντες, ὑστάτους δὲ καντάβρους, οὓς ὁ σεβαστὸς καῖσαρ, τῶ κελτικῶ ἅπασαν τῶ τε γένους καὶ τῶν ἐκτὸς σὺν τῇ λιγυστικῇ, πρότερον μὲν κατὰ μέρη ἀεὶ προσήγετο, ὕστερον δὲ καῖσαρ ὁ θεὸς, μετὰ ταῦτα ὁ σεβαστὸς κοινῶ πολέμω, καὶ ἀθρόους κατεκτήσατο. νυνὶ δ' ὑγρμανοῖς πεπολεμοῦσιν, ἀφ' ὧν τὴν ὁρμώμενοι τῶν τόπων, ὡς οἰκειοτάτην καὶ πίστει ἤδη θεράπαινοις κεκοσμήκασιν ἀεὶ αὐτῶν τῶν πατρίδα. τῆ δ' λιβύης, ὅσα μὴ καρχηδονίων βασιλεῦσιν ἐπετέτραπτο, ἀπηκόοις οὖσιν, ἀφίσαμένοι δὲ κατελύοντο, νυνὶ δ' εἰς ἰούβαν πεδιέκηκεν ἡ τε μαυρουσία, καὶ πολλὰ μέρη τ' ἄλλης λιβύης, ἅτε τῶν πρὸς ῥωμαίους εὐνοιαν τε καὶ φιλίαν. τὰ δ' ὅμοια καὶ περὶ τῶν ἀσίαν συνέβη. καταρχὰς μὲν ὑπὸ τῶν βασιλέων διωκεῖτο ὑπηκόων ὄντων· ὕστερον δ' ἐκλιπόντων ἐκείνων, καθάπερ τὴν ἀτταλικῶν βασιλέων, καὶ συρων, τῆ παφλαγόνων, καὶ καππαδόκων, καὶ αἰγυπτίων τῶν φιλαμήτωρ, καὶ ἔπειτα καταλυομένων, καθάπερ τῶν μιθριδάτου σωτῆρος τοῦ εὐπάτορος, καὶ τῆ αἰγυπτίας κλεοπάτρας, ἅπαντα τὰ ἐντὸς φάσιδος, καὶ εὐφράτου, πλὴν ὀλίγων τινῶν, ὑπὸ ῥωμαίοις ἐστὶ, καὶ τῶν ὑπ' ἐκείνων ἀρχὰς λαβόντες διωκήσεις. ἀρμένιοι δὲ, καὶ οἱ ὑποκείμενοι τῆ κολχίδι, ἀλβανοί τε καὶ ἴβηρες, παρουσίας δέονται μόνου τῶν ἡγεμονευόντων, καλῶς δὲ κρατοῦνται. νεωτερίζουσι δὲ διὰ τὰς τῶν ῥωμαίων ἀπραγμοσύνας, καθάπερ καὶ οἱ πέραν τοῦ ἴστρου τὸν ὄξεινον πολιορκοῦντες, πλὴν τοῦ βοσπόρου καὶ τῶν νομάδων. τὸ μὲν γὰρ ὑποτεταγμένον, τὸ δ' ἄχρηστον εἰς ταῦτο τὸ ἀκουσάντων, φυλακῆς δὲ μόνου δέομενον, καὶ τ' ἄλλα δὲ τὰ πολλὰ σκηνιτῶν καὶ νομάδων ὄντι, πόῤῥω σφόδρα ὄντων. παρθυαῖοι δὲ, ἐμμορεῖ τε ὄντες, καὶ μέγισοι δυνάμενοι τοῦτο τοῦ, ὅμως ᾔδεσαν πῶς τῶν ῥωμαίων, καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἡγεμόνων ὑποδοχὴν, ὥστ' οὐ μόνον τὰ τρόπαια ἐπεμψαν εἰς ῥώμην ἃ κατὰ ῥωμαίων ἀνέθεσαν ποτε· ἀλλὰ καὶ παῖδας ἐπίσθυσι φραάτης τῶ σεβαστῶ καίσαρι, καὶ παίδων παῖδας, ἀφ' ὁμήρου δυσάμενος δεραπυτικῶς τὴν φιλίαν. οἱ δὲ νῦν μεπᾶσι πολλάκις ἀνθρώπους, τὸν βασιλεύσαντα. καὶ μέχρι πλησίον εἰσὶ τοῦ ὧν ῥωμαίοις ποιῆσαι τὴν σύμπασαν ἀφ' ἡγουσίαν, ἡ αὐτὴν τὴν ἰταλίαν ἁπάσαν πολλάκις, ἀφ' οὗ γε τῶν ῥωμαίοις δῆ· καὶ αὐτὴν τὴν ῥώμην, ἡ πολιτείας ἀρετὴ καὶ τῶν ἡγεμόνων ἐκώλυσεν ὠμότερον πρόσω ἐλθεῖν πλημμελείας καὶ ἁφθορᾶς. χαλεπὸν δὲ ἄλλως οἰκεῖν τὴν τηλικαύτην ἡγεμονίαν· ἢ γοῦν ὧδε τρέψαντας ὡς πατεῖ. οὐδέ ποτε γοῦν δύπορῆσαι τοσαύτης εἰρήνης, καὶ ἀφθονίας ἀγαθῶν ὑπῆρξε ῥωμαίοις, καὶ τοῖς συμμάχοις αὐτῶν, ὅσον καίσαρ τε ὁ σεβαστὸς παρέσχεν, ἀφ' οὗ παρέλαβε τὴν ἡγουσίαν αὐτοτελῆ· καὶ νῦν ὁ ἁδελφιδοῦς ὁ ἐκείνου, παρέχει πυθρίου καινόνα ἡ διοικήσεως, καὶ τῶν προσταγμάτων ποιούμενος ἐκεῖνον. καὶ αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ, ὁμήρου κόρης τε καὶ δρούσου, ὑπερχόμενοι τοῦ πατεῖ.

& natorum natos obsides exhibuit, ut obseruandam coleret amicitiam. Illis enim his annis ambiunt, quempiam qui eis imperetà Roma sæpenumero flagitantes. Et fermè propius adsunt, ut uniuersum eorum potentatūRomano subijciant imperio, & ipsam quoq; Italiam seditionibus sæpius agitatam, ex quo in Romanam ditionem redacta est. Quin & Romam ipsam ciuilis moderationis & Imperatorum uirtus continuit: & ne ad maiorem delictorum & uastationis cumulum prolaberetur, inhibuit. Arduum sanè atq; difficile est alio pacto tale regere imperium, quàm si uni perinde ac parenti procuratio demandetur. Nunquam igitur tanta pacis facultas, tantaq; bonorum copia Romanis, & eis societate fœderatis affuit, quantam Cæsar suppeditauit Augustus, ex quo perfectam & absolutam dignitatis potestatē accepit, et hoc tempore successor eius filius præstat Tiberius, illū sibi gubernandi & edictorum normam exemplarq; constituens. Nec minus eundem ipsius filij Germanicus, Drususq; suam genitori nauant operam.

ΣΤΡΆΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩ̂Ν βιβλίον ἕβδομον.

ΥΠΌΘΕΣΙΣ.

Ἐν τῷ ἑβδόμῳ λέγει τῆς σὺρώπης τὰ λειπόμενα μέρη. ἔστι δὲ τὰ πρὸς τὴν ἕω πέραν τοῦ ῥήνου μέχρι τοῦ ταναΐδος, καὶ τοῦ στόματος τῆς μαιώτιδος λίμνης, καὶ ὅσα μεταξὺ τοῦ ἀδρίου, καὶ τῶν ἀριστερῶν τῆς ποντικῆς θαλάσσης μερῶν, ἀπολαμβάνει πρὸς νότον, μέχρι τῆς ἑλλάδος, καὶ τῆς προποντίδος ὁ ἴστρος. σὺν οἷς καὶ μακεδονία πᾶσα.

Ἐρρηκόσι δ' ἡμῖν πρὶ τῆς ἰβηρείας τῶν κελτικῶν ἐθνῶν, καὶ τῶν ἰταλικῶν, σὺν ταῖς πλησίον νήσοις, ἐφεξῆς ἂν εἴη λέγειν τὰ λειπόμενα τῆς σὺρώπης μέρη, διελοῦσι πρὸς τὸν ἐφεξόμενον τρόπον. λέπεται δὴ τὰ πρὸς ἕω μὲν τὰ πέραν τοῦ ῥήνου μέχρι τοῦ ταναΐδος, καὶ τοῦ στόματος τῆς μαιώτιδος λίμνης, καὶ ἴστε μεταξὺ τοῦ ἀδρίου, καὶ τῶν ἀριστερῶν τῆς ποντικῆς θαλάττης μερῶν ἀπολαμβάνει πρὸς νότον, μέχρι τῆς ἑλλάδος καὶ τῆς προποντίδος ὁ ἴστρος. διαιρεῖ γὰρ οὗτος ἅπασαν ὡς ἐγγυτάτω δίχα τὴν λεχθεῖσαν γῆν μέγιστος τῶν κατὰ τὴν σὺρώπην ποταμῶν, ῥέων πρὸς νότον κατὰ ταφρὰς, εἶτ' ὠπισθόφωρον σύθυς ἀπὸ τῆς σὺσεως ὧδε τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν πόντον. ἄρχεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν γερμανικῶν ἄκρων τῶν ἑσπερίων, πλησίον δὲ καὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ ἀδριατικοῦ, διέχων αὐτοῦ περὶ χιλίους σταδίους.

Vm à nobis de Hispania, deq; Gallicis, Italicisq; que gentibus cum uicinis insulis, dictum sit, deinceps reliquæ partes Europæ uidentur enarrandæ, eo quo se modo facultas obtulerit partiendo. Restant autem quæ ad orientem trans Rhenum, usq; Tanain loca spectāt, & Mæoticæ paludis ostium, quæq; inter Adriaticum sinum, & sinistras Pontici maris oras Ister capit in austrum usq; in Græciā atq; Propontidem. Ister enim duas in partes proxime terram prædictam diuidit uniuersam, cunctos Europæ fluuios magnitudine superans, à primordio sui in austrum labitur, inde ab occidente statim ad orientem curuatur in pontū. Oritur autem ab extremis Germaniæ partibus ab occasu, prope sinum Adriaticum, proculab illo stad. circiter mille.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM liber Septimus.

ARGVMENTVM.

Septimus liber reliquas Europæ partes explicat: sunt autem hæ quæ orientem spectant ultra Rhenum usq; Tanain, & Mæotidis paludis ostium, quæq; inter sinum Adriaticū, & sinistras maris Pontici partes Ister accipit, ad austrum usq; in Græciam atque Propontidem, in quibus & tota Macedonia continetur.

Finitur autem in Ponto non longè admodũ ab Tyræ ac Borysthenis eruptionibus, paulum in septentrionem uergens. Spectantes quidem in septentrionem Istri partes, sunt trans Rhenum regiones & Galliæ, quæ sunt Gallicæ gentes & Germanicæ, usq; ad Bastarnas & Tyrrhegetas, & Borysthenì adiacentes oræ, quæ inter hunc & Tanain, & paludis ostium Mæotidis locantur. Itaq; mediterraneam ad oceanũ extẽdit, & mari alluitur Pontico. In austrũ uergentia sunt Illyrica & Thracia, & quęcũq; de Gallicis istis admixta sunt, seu de plerisq; alijs usq; ad oras Græciæ. De tractu igitur extra Istrum primùm dicamus. Multo enim, quàm cętera, quę ad alterutram partem iacent, simpliciora sunt. Statim igitur regionem trans Rhenũ ad ortum uergentem Germani colunt, nationem Gallicam paulisper imitantes, & feritatis abundãtia, & proceritate corporum, & colore flauo, cum reliquis in rebus & forma & moribus & uiuendi ritibus pares existant, quales Gallos diximus. Ideo Romani hoc illis nomen iure indidisse mihi uidentur, perinde ac eos fratres legitimos Gallis eloqui uoluerint. Legitimi nanq; fratres Romano sermone germani intelliguntur. Primę huius regionis partes sunt Rheno proximæ, ab ipsius ferè fontis initio, quoad in pelagus infunditur. Et hæc est occidentalis plagæ latitudo uniuersa, quam flumen alluit. eius autem portionem quandam ad Galliam traduxere Romani, quædam uerò in profundam regionem transmigrans peruenit, sicut & Marsi. Cæteri pauci sunt, & Sugambrorum portio. Post uicinos autem amnì accolas, & aliæ gentes sunt, inter Rhenum & Albin fluuium, qui ubiq; pariter ab eo distans, fluit in oceanum: non minorem illo perlabens agrum. Intersunt & amnes alij nauigijs permeabiles, è quibus est Amasia, in quo Drusus Bucteros nauali prælio superauit. Hi similiter ab austro ad aquilonem in oceanum elabuntur. Regio hæc uersus austrum extensa, quoddam continens Alpibus dorsum efficit, ad orientem protensum, quasi quædã Alpium particula existat. Pleriq; autem hũc in modum ostenderũt, & propter situm antedictum, & cum eandem efferat materiã. Huius tamen tractus partes nequaquam in tam sublime extolluntur. In hoc tractu sita est Hercynia sylua, & Sueuorum natio, ex quib. nonnulli intra, aliqui extra syluã habitãt, sicut & Colduorum pleriq. In quib, & Bubiemum

τελευτᾶ δ' εἰς τὴν πόντον, οὐ πολὺ ἄπωθεν τοῦ τύρα, καὶ τῶν τοῦ Βορυσθ ένους ἐκβολῶν, ἐκκλίνων πως πρὸς ἀρκτους. πλοῦς δ' ἐστὶν ἐκ μὲν οὖν τοῦ ἴστρου τὰ πρῶτα τοῦ ῥοῦ, καὶ τῆς ἑλωτικῆς. ταῦτα δ' ἐστὶ τά τε γαλατικὰ ἔθνη, καὶ τὰ γερμανικὰ μέχρι βασαρνῶν, καὶ τυρ ηγετῶν, καὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Βορυσθένους, καὶ τῆς μεταξὺ τούτου, καὶ τανάϊδος, καὶ τοῦ σύρματος τῆς μαιώτιδος, εἴς τε τὴν μεσόγαιαν ἀνατείνει μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ, καὶ τῆ ποντικῆ ἐκλείποντα θαλάττῃ. μεσημβρινὰ δ' ἐστὶ τά τε ἰλλυρικὰ, καὶ τὰ θρᾴκια, καὶ ὅσα τούτοις ἀναμέμικται τῶν ἑλωτικῶν ἢ τινων ἄλλων μέχρι τῆς ἑσπέρας. λέγομεν δὲ πρῶτον περὶ τῶν ἐντὸς τοῦ ἴστρου. πολὺ γὰρ ἁπλούστερα τῶν ὑπὲρ θάτερα μερῶν ἐστιν. σύνορα τὸ νοτιώτατον τοῦ ῥοῦ μετὰ τοὺς ἑλωτικοὺς πρὸς τὸν ἐω ἐκκλίμοντα γερμανοί νέμονται, μικρὸν ἐξαλλάττοντα τοῦ ἑλωτικοῦ φύλου, ὅσπερ τε πλεονασμῷ τῆς ἀγριότητος καὶ τοῦ μεγέθους, καὶ τῆς ξανθότητος. τἄλλα δὲ παραπλήσιοι καὶ μορφὰς, καὶ ἤθεσι, καὶ βίοις ὄντες οἵους εἰρήκαμεν τοὺς ἑλτούς· διὸ δίκαιά μοι δοκοῦσι ῥωμαῖοι τοῖς οὕτω τοῖς θεῖναι τοὔνομα, ὡς ἂν γνησίους γαλάτας φράζειν βουλόμενοι. γνήσιοι γὰρ οἱ γερμανοὶ κατὰ τὸν ῥωμαίων διάλεκτον. ἔστι δὲ πάλιν πρῶτα μὲν τῆς χώρας ταύτης τὰ πρὸς τῷ ῥοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τῆς πηγῆς ἀρξαμένῳ. ἔχει δ' οὖν καὶ ὧδε τοῦτο· ὅτι τὸ ἐπωρίον τῆς χώρας πλάτος, ἡ ποταμία πᾶσα. ταύτης δὲ τὰ μὲν εἰς τὴν ἑλωτικὴν μετηγαγόμενοι, τὰ δ' ἐφθη μετανάσαντα εἰς τὴν ὑπὲρ βιθεῖ χώραν, καθάπερ μαρσοί. λοιποὶ δ' εἰσὶν ὀλίγοι καὶ τῶν συγαμβρων μέρος. μετὰ δὲ τοὺς παραποταμίους, τ' ἄλλα ἔθνη τὰ μεταξὺ τοῦ ῥοῦ καὶ τοῦ ἄλβιος ποταμοῦ, ὡς παράλληλός πως ἐκείνῳ ῥεῖ πρὸς τὸν ὠκεανὸν, οὐκ ἐλάττω χώραν διεξιὼν πρὸς ἐκεῖνον. εἰσὶ δὲ μεταξὺ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ πλωτοὶ, ὧν γε τοῖς ἀμασία ῥοῦς βρουκτέρους κατεγωμαχήσε, ῥέοντος ἀφ' αὑτοῦ ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν, καὶ τὸν ὠκεανόν. ἐξήρτηται γὰρ ἡ χώρα πρὸς νότον, καὶ συνεχῆ τοῖς ἄλπεσι ποιεῖ ῥάχιν τινὰ, πρὸς ἕω τεταμένην, ὡς ἂν μέρος οὖσα τῶν ἄλπεων. καὶ δὴ καὶ ἀπεφήναντό τινες οὕτως διά τε τὴν λεχθεῖσαν θέσιν, καὶ διὰ τὸ αὐτὸ ὕλης ἐκφέρειν. οὐ μὴν τοσοῦτόν γε ὕψος αὐτῆς τὰ ταύτης μέρη. ἐν ταύτῃ δ' ὄντι καὶ ὁ ἑρκύνιος δρυμὸς, καὶ τὰ τῶν συνούων ἔθνη, τὰ μὲν οἰκοῦντα ἐντὸς τοῦ δρυμοῦ, καθάπερ τὰ τῶν κολδύλων, ἐν οἷς ὄντι καὶ τὸ βουϊασμον, ὑπὸ τὸ μαροβούδου

Marobudi regia. Quem in locum ipse, cum alios plureis traduceret incolas, suos cõterraneos Marcõmanos adegit. Is enim ex humiliori gradu maiores ad res constitutus fuit, postq; è Roma regressus est. Nam à iuuenilibus annis hic uersabatur, ubi ab Augusto Cęsare magna beneficia cõparauit: reueniẽs autem, magnũ adeptus est potentatum: & præter eos quos antè dixi populos, Luios etiã uẽ dicauit, gentẽ sanè permagnã, & Zumos, & Butones, & Mugilones, & Sibinos, & ipsorũ Sueuorũ nationẽ amplissimã, Semnones. Sueuorũ natio, ut superius dixi, partim intra, partim extra syluã habitat, Getarũ cõtermina gẽti. Sueuorũ quidẽ gẽs amplissima, è Rheno si quidẽ usq; ad Albin peruenit fluuiũ. eorum portio etiã trãs Albin loca depascitur, quẽad modum Eumõdori & Lancosargi, nunc autem isti trans fluuiũ in fugam compulsi exciderunt. Cõmune autem est omnibus, qui hũc tractum incolũt, ut aliò facile migrent, & propter uictus tenuitatem, & propter agrorum ignauiam colendorum, & propter inopiã pecuniarum. Cumq; in tugurijs habitent, in diẽ habent supellectilẽ. Plurimã è pecoribus trahunt alimoniã, sicut et Nomades, eorumq; in star, domestica in carris tollentes instrumẽta, quócũq; sors tulit & opinio, suis cum armentis cõuertunt. Sunt aũt alij Germanię populi indigẽtia magis laborãtes, Cherusci, Chatti, Gamabrini, Chattuarij. Ad oceanũ præterea pertinẽtes, Sugãbri, Chaubi, Bucteri, Cimbri, Cauci, Caulci, Campsiani, cæteriq; cõplures. Bisurgis, & Lupias amnis in unũ ad Amasiã deferũtur stad. DC. à Rheno semotus, per Bucteros minores labens. Est & Salas fluuius, inter quem & Rhenum, cum Drusus Germanicus belligeraret, domitis hostibus, uictor oppetijt. Nec enim plurimas in potestatem gentes redegit, sed etiam iacentes in medio nauigationis cursu, uicit insulas. Quarũ Byrchanim obsidione complexam cepit. Hæc natio propter susceptа cõtra Romanos bella, nobilitatẽ adepta est. Postea cũ in deditionẽ uenerit, rursumq; desciuerit, habitatas q; terras reliquerit, nomẽ affecuta est. Tametsi famę maioris extitisset, si Cæsar Augustus flumẽ Albin transire, et illic rebellãtes adoriri, ductoribus suis concessisset. Modò autẽ facilioremi militandi uiã, in eo quod in manib. uersatur, bello suspicatus est, si abijs qui extra flumen Albin quietem agitant sese contineret, nec eos ad inimicitiarũ communionẽ ultrò lacesseret.

μαροβούδου βασίλειον, εἰς ὃν ἐκεῖνον τόπον, ἄλλους τε μετανέστησε πλείους, καὶ δὴ καὶ οὓς ὁμοεθνεῖς ἑαυτῷ μαρκομμανούς. ἐπέσκηψε γὰρ τοῖς πράγμασιν οὗτος ἰδιώτου, μετὰ τὴν ἐκ ῥώμης ἐπάνοδον· νέος γὰρ ὢν ἐν τῷ ἐκεῖσε, καὶ σύνοικος ἐγένετο τοῦ σεβαστοῦ. ἐπανελθὼν δὲ ἐδυνάστευσε, καὶ κατεκτήσατο, πρὸς οἷς εἶπον, λουίους τὸ μέγα ἔθνος, καὶ ζούμους, καὶ βουίωνας, καὶ μουγίλωνας, καὶ σιβινοὺς, καὶ τῶν σουήνων αὖ τῷ μέγα ἔθνος σέμνωνας, πλὴν τά γε τῶν σουήνων ὡς ἔφην ἔθνη, τὰ μὲν ἐν τοῖς ὤμοις, τὰ δ' ἐκτὸς τοῦ ἴστρου, ὁμορα τοῖς γέτας, μέγιστον μὲν τῶν σουήνων ἔθνος. δίκην γὰρ ἀπὸ τοῦ ῥοῦ μέχρι τοῦ ἄλβιος. μόρος δέ τι αὐτῶν, καὶ ὠέραν τοῦ ἄλβιος νέμεται, καθάπερ σύμορα καὶ λαγκόσαργοι. ναῦς δὲ καὶ τελέως εἰς τὴν θάλασσαν οὔρι γε ἐκπεπλώκασι φύλον τοῦτο. κοινὸν δ' ὄζειν ἅπασι τοῖς ταύτῃ, τὸ πρὸς τὰς μεταναστάσεις δύμαρες, διὰ τὴν τοῦτο τοῦ βίου, καὶ διὰ τὸ μὴ γεωργεῖν, μηδὲ θησαυρίζειν. ἀλλ' ἐν καλυβίοις οἰκεῖν, ἐφημέρου ἔχουσι παρασκευήν. τροφὴν δ' ἀπὸ τῶν θρεμμάτων ἡ πλείστη, καθάπερ τοῖς νομάσιν, ὥστ' ἐκείνους μιμούμενοι, τὰ οἰκεῖα ταῖς ἁμαμάξαις ἐπαίροντες, ὅποι ἂν δόξῃ τρέπονται μετὰ τῶν βοσκημάτων. ἄλλα δ' ἐστὶν ἐθνη γερμανικὰ, χηρουῖνοί τε καὶ χάττοι, καὶ γαμαβρεσιῶνοι, καὶ χαττουαρίοι. πρὸς δὲ τῷ ὠκεανῷ σύγαμβροί τε, καὶ χαῦβοι, καὶ βούκτεροι, καὶ κίμβροι, λακῦνοί τε καὶ αὐλῦνοι, καὶ καμψιανοὶ, καὶ ἄλλοι πλείους. ὧδε ταῦτα δὲ τῇ ἁμασίᾳ φέροντα, βισουργίσται, καὶ λουπίας ποταμὸς, δι' ἴχνους ῥοῦ ἐξακοσίους σταδίους, ῥέων ἀπὸ βουκτέρων τῶν ἐλαττόνων. ἔστι δὲ καὶ σάλας ποταμὸς, οὗ μεταξὺ καὶ τοῦ ῥοῦ πολεμῶν, καὶ καταβὰς δρουσος ἐτελεύτησεν ὁ γερμανικὸς. ἐχειρώσατο δ' οὐ μόνον τῶν ἐθνῶν τὰ πλησίον, ἀλλὰ καὶ τὰς νήσους παραπλώνσους, ὧν ὅσαι καὶ ἡ βυρχανὶς, ἣν ἑκ πολιορκίας εἷλε. γνώριμα δὲ ταῦτα κατέσκε τὰ ἔθνη, πολεμοῦντα πρὸς ῥωμαίους, εἶτ' ἐνδιδόντα καὶ πάλιν ἀφιστάμενα, ἃ καὶ καταλιπόντας τὰς κατοικίας. κ' ἂν πλείω δὲ γνώριμα ἐσῆρξεν, εἰ ἐπέτρεπε τοῖς στρατηγοῖς ὁ σεβαστὸς, διαβαίνειν τὸν ἄλβιν, μεποῦσι τοὺς ἐκεῖσε ἐπανισταμένους. ναῦς δ' ὑπορώστορον ἐπελαβε στρατηγεῖν τὸν ἐν χέρσι πόλεμον, εἰ τῶν ἔξω τοῦ ἄλβιος καθ' ἡσυχίαν ὄντων ἀπέχοιτο, καὶ μὴ παροξύνοιτο πρὸς τὴν κοινωνίαν τῆ ἐχθρας.

Cęterùm Sugambri uicini Rheni amnis accolæ, belli exordia fecitarunt, cum Melonẽ belli ductorem haberent, & exinde alij aliàs regni potentes diſsiderent, & bellum pace ſoluerent, ac denuò deſciuerint proditis obſidibus, et calcata fide. Aduerſus illos perfidia magnæ fuit utilitati. Quib. aũt fides adhibita fuerat, ij magnas clades intulerũt, ſicuti Cheruſci & eorũ ditioni ſubiecti. In quibus tres Romanorum ordines militũ cum Imperatore Quintilio Varo fœderibus fractis per inſidias obtruncati ſunt. Pœnas uerò luerũt uniuerſi, & Germanico iuniori clariſsimum præbuere triumphum. In quo illuſtriũ uirorum ducta ſunt corpora, ſimul & fœminarum, Semigũtus Segeſti filius Cheruſcorũ ductor, & ſoror eius. Vxor autem Armenij, cuius ductu & auſpicio in Cheruſcis conflatum eſt bellum, in fœderum fractione cõtra Quintilium inſtituta, qui nunc etiam bellum ipſum continet. Eius fœminę nomen eſt Thoſnelda. Secum erat filius trimus, Tumelicus nomine. Item Seſithacus Aegimeri filius Cheruſcorum ductoris, eiuſque uxor Rhamis, Vcromiri filia, Batorum principis, Deutorixque Bætoritis filius, Melonis fratris, Sugambri filius, Aegeſtus quoq; ſocer Armenij ab eo diſſentiẽs, inchoante bello obſeruato tempore transfuga ad Romanos tranſiuit. Et traductis in triũpho cognatis patris aderat, honorifice ipſe inducẽdo habitus in ipſa põpa incedebat. Et Libys Chattorũ ſacerdos, alijq; mortales ex direptis gentibus protrahebãtur, Cathilci, Ampſani, Bucteri, Nuſipetes, Cheruſci, Chattuarij, Chatti, Landi, Subatij. Diſtat uerò ab Albi Rhenus ad tria ſtad. millia, ſi quis per uias rectas curſum tenere poſsit. Nunc autẽ propter paludũ ſyluarumq; difficultates, inter gyrum ſuſcipiendum eſt. At Hercynia ſylua proceris frequens eſt arboribus, & munitiſsimis in locis ingentem admittens ambitum. In cuius medio ſita eſt ora, ad habitandum accommoda, de qua ſermonem fecimus. Cui quidem & Iſtri & Rheni fontes proximi ſunt. Inter utrunq; lacus, & effuſæ de Rheno paludes. Ipſius autem lacus perimetros eſt ſupra trecenta ſtadia, ſpacium uerò circa ducenta. Is habet inſulam, qua uelut arce ad inuadendos Vindelicos cõmodiſsime uſus in naualibus pugnis Tiberius. Hæc autẽ ſimul & Hercynia ſylua magis quàm Iſtri fontes in auſtrũ uergit. Adeò ut è Gallia in Hercyniam ſylluam tendenti, prius lacum tranſire opus ſit,

ἤρξαντο δὲ τοῦ πολέμου συγκαμβροι πλησίον οἰκοῦντες τοῦ ῥήνου, μέλωνα ἔχοντος ἡγεμόνα. λαβεῖν δὲ ἦν ἐν τοῖς ἄλλοις, ὅτε διέχρη ἄλλοτ' ἄλλοις, ὅτε συνίοντες καὶ καταλυόμενοι, πάλιν δ' ἀφιστάμενοι, προδιδόντες, καὶ τὰ ὅμηρα, καὶ τὰς πίστεις· πῶς οὖν ἡ μὲν ἀπιστία, μέγα ὄφελος. οἱ δὲ πιστευθέντες, τὰ μέγιστα κατέβλαψαν, καθάπερ οἱ χηρούσκοι, καὶ οἱ τούτων ὑπήκοοι, παρ' οἷς τὰ τρία τάγματα ῥωμαίων μετὰ τοῦ στρατηγοῦ οὐάρου κοϊντιλίου παρασπονδηθέντα, ἀπώλεσε μὲν ἡγεμόνας, ἔσπασε δὲ δίκας ἅπαντες, καὶ παρέσχον τῷ νεωτέρῳ γερμανικῷ λαμπρότατον θρίαμβον, ἐν ᾧ θριαμβεύθη σὺν ὧδι φανεστάτῳ αὐχήματα καὶ γυναικῶν, σεμιγοῦτος ἦν θεγέσου υἱός, χηρούσκων ἡγεμών, καὶ ἀδελφὴ αὐτοῦ. γυνὴ δ' ἀρμηνίου τοῦ πολεμαρχήσαντος ἐν τοῖς χηρούσκοις ἐν τῇ πρὸς οὐάρῳ κοϊντιλίῳ παρασπονδήσει, καὶ νῦν ἐπὶ συνέχοντος τὸν πόλεμον ὄνομα, θουσνίλδα, καὶ υἱὸς τελετὴς θουμελικός. ἐπὶ δὲ σεσθανος ἀγιμήρου υἱὸς τῶν χηρούσκων ἡγεμών, καὶ γυνὴ τούτου ῥαμὶς, οὐ λρομύρου θυγάτηρ, ἡγεμόνος βατῶν, καὶ δηδυϊεξβατοείτος τοῦ μέλωνος ἀδελφοῦ, υἱὸς σύγαμβρος. ἀγέσης δὲ ὁ τωνθρὸς τοῦ ἀρμηνίου καὶ ἀρχῆς δίκην πρὸς τὸν γνώμῃ αὐτοῦ, καὶ λαβὼν καιρὸν ἠυτομόλησε, καὶ τῷ θεράπων παρῆν, τῶν ἑλλήνων τιμὴν ἄγων. ἐπόμπευσε δὲ καὶ λίβυς τῶν χαττουαρίων ἱερεύς, καὶ ἄλλα δὲ σώματα ἐπομπεύθη ἐν τῷ προτεθριαμμένων ἐθνῶν, καθέλκων καὶ ἀμψαύων, βουκτέρων, νουσίπων, χηρούσκων, χάττων, χαττουαρίων, λανδῶν, συβασίων. διέχει δὲ τοῦ ἄλβιος ὁ ῥῆνος πρὸς τὰ χίλιοι σταδίους, εἴ τις εὐθυπορούσας ἔχει τὰς ὁδούς. νυνὶ δὲ διὰ σκολιᾶς καὶ ἑλώδους, καὶ δρυμῶν, κυκλοπορεῖν ἀνάγκη, ὁ δὲ ἑρκύνιος δρυμὸς πυκνότατός τε ὤν, καὶ μεγαλόσωμος· ὁ χωρίος δρυμὸς, κύκλον πολὺ λαμβάνων μέγαν. ὃν μέσον δὴ δρυτοι χώρα καλῶς οἰκεῖσθαι δυναμένη, περὶ ἧς εἰρήκαμεν. ἔστι δὲ πλησίον ἀμφοῖν τὰ τοῦ ἴστρου πηγή, καὶ ἡ τοῦ ῥήνου, καὶ ἡ μεταξὺ ἀμφοῖν λίμνη, καὶ τὰ ἕλη τὰ ἐκ τοῦ ῥήνου διαχεόμενα. ἔστι δ' ἡ λίμνη, τὸν μὲν περίμετρον σταδίων πλειόνων ἢ τ', διάρμα δὲ ἐγγὺς σ'. ἔχει δὲ καὶ νῆσον ἣ ἐχρήσατο ὁρμητηρίῳ τοῦ ῥωμαχῶν πρὸς οὐισβυλιανούς, ναυμαχῶν· ἐπὶ δὲ τῷ ἴστρου πηγῶν καὶ αὕτη, καὶ ὁ ἑρκύνιος δρυμός, ὥστ' ἀνάγκη τὴν ἐκ δὴ λελτικῆς εἰς τὸν ἑρκύνιον δρυμὸν ἰόντα, πρῶτον μὲν διαβράσαι τὸν λίμνην, ἔπειτα

ἔπειτα τὸν ἴστρον, ἔστ' ἤδη δὲ διὰ δυσπετεσῶν χερσίου, ὧδι τὸν δρυμὸν τὰς πρόβασεις ποιεῖσθαι διὰ ὀροπεδίων. ἡμιβρήσιον δ' ἀπὸ ῥ λίμνης πρὸς ἕω ὄρος ἐστὶν ὑψηλὸν, ἐφ' ὃ τὸν ἴστρον πρόελθὼν ὅλον πυρρίζει, εἶθ' τὰς τοῦ ἴστρου πηγάς. προστάττονται δὲ ῥ λίμνης ἐπ' ὀλίγον μὲν οἱ ῥαιτοί. τὸ δὲ πλέον ἑλουήτιοι καὶ οὐινδουλικοί, καὶ ἡ βοΐων ὀρημία, μέχρι πανονίων πάντων. τὸ πλέον δ' ἑλουήτιοι καὶ οὐινδουλικοὶ οἰκοῦσιν ὀροπεδίαν. ῥαιτοὶ δὲ, καὶ νωρικοὶ μέχρι ῥῆνος ἀλπείων ὑποῤῥολῶν αὐίχουσι, καὶ πρὸς τὸν ἰταλίαν πόλιν δύουσιν. οἱ μὲν ἐνσύβροις σωμάτοντος, οἱ δ' ἱρακάνοις, καὶ τοῖς περὶ τὸν ἀκυλητίαν χωρίοις. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ὕλη γαύβρητα μεγάλη, ἔπειτα δὲ ῥῆνος ὄυνύνη. ἔπειτα δ' ὁ ἑρκύνιος δρυμός. ἔχεται δὲ καπεῖνος ὑπὸ αὐτῶν. περὶ δὲ κίμβρων τὰ μὲν οὐκ οὖν λέγεται. τὰ δ' ἔχει πιθανότητας οὐ μετρίας. οὔτε γὰρ τῷ τοιαύτῃ αἰτίαν τοῦ πλανᾶσθαι καὶ λῃστρικοὺς ἀφορμὰς ἔφασ' ἄν τις, ὅτι χερρόνησον οἰκοῦσιν μεγάλῃ πλημμυρίδι ἐξελθεῖν ἐκ τῶν τόπων. καὶ γὰρ νῦν ἔχουσι τὴν χώραν ἣν εἶχον πρότερον, καὶ ἔπεμψαν ἐς βασῶ διῶρον· ἦν ἱερώτατον παρ' αὐτοῖς λέβητα, ἀργύρεοι φιλίαν. καὶ ἀμνηστίαν ἦν ὑπῆρχον ἐν ἀρχῇ τῷ ἐπιβασιν ὁρωμένῃ ἐσχατοῦ μὲν, ἀλλὰ λειηθότως προσιοῦσαν τὴν θάλατταν,

deinde Iſtrum, poſtea iam per faciliora loca, montanasq; planities ad Hercyniam ſunt acceſſus. Cæterũ Tiberius à lacu unius diei progreſſus iter, Iſtri fontes aſpexit. Ad eum lacũ Rhæti paululum adſunt, amplius Heluetij & Vindelici, & deſerta Boiorum regio, uſq; ad Pannonios. Magis aũt Heluetij & Vindelici in montibus campos habitãt. Rhæti uerò & Norici uſq; ad Alpiũ ſumma tenent, & Italiã uerſus inclinãt, hinc Inſubribus, inde Cranis propinqui, & Aquileiæ tractui. Alia autẽ & in Sueuis illis ſylua Gabreta nomine, ingẽs ia cet. Vltra uerò Hercynia eſt, quę & ab iſtis tenetur. De Cimbris ſanè nonnulla malè differuntur, quædam uerò mediocriter credibilia. Haud enim huius generis cauſam admiſeris, ut inde errabũdi facti ſint, ad latrocinia q; cõuerſi, quia peninſulã habitantes, ingenti quadam inũdatione cõpulſi, natalia loca deſeruerint, quando conſuetam prioribus annis etiãnum regionem inhabitant. Auguſto quoq; Cæſari lebetem plurima ſibi ſanctitate conſecratum dono miſerunt, eius amicitiam poſtulantes, ut iniurias, quæ prius ſuberant obliuione delerent. Compotesq; uotorũ facti, remearũt. Dictu profectò ridiculũ eſt, ut homines ad euentus, quos perpetuò natura efficit, per dies ſingulos bis accidentes, indignati è patrio ſolo digrederentur. Res autem ficta eſſe uidetur, quòd ingẽs adeò æſtus obuenerit aliquãdo, ut reliquos exceſſerit. Incrementa quidẽ recipit Oceanus, ac decrementa, cæterùm ad caſus huiuſcemodi, ordine inſtituta atque definita. Minime etiam uerè dixiſſe uidetur, qui ait Cimbros aduerſus inũdationes arma ſumpſiſſe. Et qui dixit, Gallos intrepidos eſſe, ac negligẽtes, mergi domicilia tolerãtes, dehinc ea ędificantes inſtaurare. Quodq; maior illis ex aquis quàm ex armis uaſtitas accidit, ut Ephorus perhibet. Ipſa enim æſtuariorũ ſeries, & uulgata regionis immerſio, tales exhibere abſurditates nõ debuit. Cum enim die quolibet hoc ipſum bis eueniat, ne ſemel quidẽ ſentire, id refluentię munus à natura eſſe, & quidẽ innoxiũ, nec Cimbris ſolis, ſed cũctis Oceani accolis, quo' nã modo incredibile nõ eſt? Nec uerò bene Clitarchus, qui equis inſidentes ait, cum maris cernant impetũ, equorum curſibus refugere, interq; fugiendum propè eſſe, ut deprehendantur aquis. Acceſſum ipſum qui accolis obiicitur, nequaquam tanta celeritate fieri nouimus, cum ſenſim & latenter ipſum mare propinquet.

Neq; quod in dies efficitur, & uicinis omnibus insonat, antequam spectetur, tantum terroris debet incutere, ut fuga perinde, ac ex insperato irrumpat, capessenda sit. Hæc sunt quæ de rerum scriptoribus à Posidonio, iure quidem ac meritò reprehenduntur. Nec male profectò coniecturam facit, quod latrocinando incertis errabūdi sedib. Cimbri ad paludē usq; Mæotin militiā agitarint. Ab eis enim Cimmerius uocatus est Bosphorus, quasi Cimbricus, cū Græcorū lingua Cimmerios Cimbros nominēt. Boios uerò prius Hercyniā habitasse syluā asserit, et Cimbros agmine facto, hunc inuasisse locū: à Boijsq; eiectos, Istrum & Scordiscos gentem Gallicā petentes descēdisse, mox Teuristas, & Tauriscos, & hos nationis Gallicæ. Deinde in Heluetios diuertisse, abundanteis quidē auro uiros, cæterùm in pace degentes. Cum aūt ipsi Heluetij uidissent ex latrocinio quæsitas opes, suis longè maiores, commotos fuisse, ex eis uerò prope Tigurinos ac Tuginos, ita ut cum eis in militiam profecti fuerint. Vniuersos uerò deleuere Romani, & Cimbros, & alios tanti motus socios, partim in Alpium transitu in Italiam, partim extra Alpes. Huiusmodi autem Cimbrorum morem fuisse, scriptores commemorant, ut eorum uxoribus in militandi societate coniunctis, consequentes nonnullæ diuinationis peritæ sacerdotes adhærebāt, quibus canus capillus erat, alba uestis, lintea è carbaso subter tunicam fibulis annexa, ahenis incinctę zonis, pedes nudæ. Captiuis per castra strictis occurrebant ensibus, quos sternentes humi, ad æreum pertrahebant craterem, uiginti capacem amphorarum. Habebant & pulpitum, quo agiliter ascenso, tollentes in sublime captiuū, super lebete iugulabant. Tum profuso in craterem sanguine, inde, cū stillaret, uaticinium edebant. Alię uerò scisso uentre, intestina speculabantur, suis uictoriam acclamitantes. In ipsis uerò certaminibus, extentas ad carrorum uelamina pelles, tātis pulsabant ictibus, ut ingēti cū horrore fragor efficeret. Ea uerò Germanorū regio, quę ad aquilonē uergit, ut dixi, ad oceanū pertinet. Cogniti sunt aūt qui ab exitu Rheni, usq; ad Albin initiū capiūt, è quib. celeberimi sunt Sugābri, Cimbriq;. Illa uerò plaga quæ trans Albin oceanū spectat, nobis prorsus est incognita. nullū enim priorum, ad orientem usque ad Caspij maris ostium, hāc peregisse nauigationem accepimus.

οὔτε ὁ καθ' ἡμᾶς γιγνόμενος κατὰ πᾶσαν ναῦλον ἤδη ὃν τοῖς πλησιάζειν μέλλουσι, ὡς ἢ θεάσασθαι, ζῶν τοῦ ἐμέλλε προξενήσειν φόβου, ὥστε φοβεῖν, ὡς αὖ εἰ μὴ ἀδοκήτου συμβαίνει. ταῦτα δὲ δικαίως ὠνείδικε τοῖς συγγραφεῦσι ποσειδώνιος, οὐ μὴν κακῶς ἐκάλεσεν, ὅτι ληστρικοὶ ὄντες οὐ πλάνητες οἱ κίμβροι, μέχρι τῶν περὶ τὸν μαιῶτιν ποιήσαιντο στρατείαν. ἀπ' ἐκείνων γὰρ ὁ κιμμέριος ἐλήνθεις βόσπορος, οἷον κιμβρικὸς, κιμμερίους τοὺς κίμβρους ὀνομασάντων τῶν ἑλλήνων. φησὶ γὰρ βοίους τ' ἐρκύνιον δρυμὸν οἰκεῖν πρότερον, τοὺς δὲ κίμβρους ὁρμήσαντας ὑπ' ἀρχὴν τόπον ἄσχετον, ἀφικομένους τοὺς μὲν βοίους ὑπὸ τῶν ἴσσων, καὶ σὺν ἱστρίοις καὶ σκορδίσκοις γαλάτας καταβῆναι. εἶτ' ὑπὸ τευρίσκων καὶ ταυρείσκους, ⟨καὶ⟩ τούτους γαλάτας. εἶτ' ὑπὸ ἑλουητίων, πλουσίους μὲν ἄνδρας, ἐφ' ὁπλαῖς δὲ ὁρῶντας ὑπ' ἀρχὴν ἐκ τῶν ἐπιχωρίων πλοῦτον, ⟨τοὺς⟩ βάλλοντας τοῖς περὶ τοῖς, οὓς ἑλουητίους ἐπαρθῆναι, μάλιστα δὲ ὑπὸ τιγυρίνους τε, καὶ τουγηνούς, ὥστε καὶ συνεξορμῆσαι. τοὺτους μὲν τοι καταλύθησαν ⟨ὑπὸ τῶν⟩ ῥωμαίων, αὐτοί τε οἱ κίμβροι, καὶ οἱ συναράμενοι τούτοις, οἱ μὲν ⟨τοὺς⟩ βάλλοντες τοὺς τὰς ἄλπεις εἰς τὴν ἰταλίαν, οἱ δ' ἔξω τῶν ἄλπεων. ἐνθα δέ τι τῶν κίμβρων διηγοῦνται τοιοῦτον, ὅτι ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν συστρατεύουσαις, παρακολούθουν πολεμίοις ἱδρύσαντες πολιότειχον, λευκέμουσι, καρπασινοφαπίσιας ὥσπερ πορφυρίδας, ζώσμα χαλκοῦν ἔχουσαι, γυμνόποδες. τοῖς οὖν αἰχμαλώτοις δίκας τοῦ στρατοπέδου συνιόντων ἔρεις κατασκέψασαι δ' αὐτοὺς, ἢ γυν ὧν ἱερᾶς χαλκοῦν ὅσον ἀμφορέων εἴκοσι, ἔχουσα δὲ ἀναβάθραν, ἵν' ἀναβᾶσα ⟨ὑπὲρ⟩ πετὴς τὸ λέβητος ἑλαιμοτόμει ἕκαστον μετεωρίζοντα. ἐκ δὲ τοῦ πρόχειμένου αἵματος ἐς τὴν κρατῆρα, μαντείαν τινὰ ἐποιοῦτο, ἄλλα δὲ διαχίσασα, ἐσπλάγχνου μαὶ ἀφεγγόμενα νικᾶν τοῖς οἰκείοις. ἐν δὲ τοῖς ἀγῶσιν ἐτύπτον, τὰς βύρσας τὰς πεδιτεταμένας τοῖς γέρρεσι τῶν ἁρμαμαξῶν, ὥστ' ἀποτελεῖσθαι φόφον ἀξιόσιον. τῶν δὲ γόμφαιχόντων, ὡς εἶπον, οἱ μὲν πρόσαρκτοι παρηκούσι τοῦ ὠκεανοῦ. γνωρίζονται δ' ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ῥοῦ λαβόντος τὸν ἀρχὸν, μέχρι τοῦ ἄλβιος. τούτων δ' εἰσὶ γνωριμώτατοι, συγαμβροί τε καὶ κίμβροι, τὰ δὲ πρὸς τοῦ ὠκεανοῦ, πανταπασιν ἄγνωστα ἡμῖν ὄντα. οὔτε γὰρ τῶν πόρων οὐδενὸς ἴσμεν τὸν παράπλουν πρὸς τὰ ἑωθινὰ μέρη, τὰ μέχρι τοῦ στόματος τῆς κασπίας θαλάττης, οὔτ'

οὔτ' οἰκεῖωμαῖοι προῆλθον πω εἰς τὰ πρωτέρω τοῦ ἄλβιος. ὡς δ' αὔτως οὐδὲ τοῖς παρωδεύκασιν οὐδενές, ἀλλ' ὅτι μὲν ἐπὶ μῆκος ἐοῦσιν ὠθὶ τὸν ἕω, τὰ κατὰ τὸν βορυσθένη καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν μέρη τοῦ πόντου χωρία ἅπαντα, δῆλον ἐκ τῶν κλιμάτων καὶ τῶν παραλλήλων σχημάτων. τί δ' ἔστι πρὸ τῆς γερμανίας, καὶ τί τῶν ἄλλων τῶν ἐξῆς, εἴ τε βασάρνας χρὴ λέγειν, ὡς οἱ πλείους νενοήκασιν, εἴτ' ἄλλους μεταξύ, ἢ ἰαζύγας, ἢ ῥαξυάλους, ἢ τινὰς ἄλλους τῶν ἁμαξοίκων, οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν. οὐ εἰ μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ παρήκουσι παράπαν ὁ μῆκος, ἔστι τι ἀοίκητον ὑπὸ ψύχους, ἢ ἄλλης αἰτίας, ἢ καὶ χρὴ ὁ αὐθρώπων ἄλλο διαλέγεται μεταξὺ τῆς θαλάττης καὶ τῶν ἑώων γερμανῶν ἱδρυμένον. τοῦτο δὲ καὶ ἀγνόημα καὶ πρὸς τῶν ἄλλων τῶν ἐφεξῆς προσαρκτίων ἔλεγχον. οὔτε γὰρ οὐ βασάρνας, οὔτε οὐ σαυρομάτας, καὶ ἁπλῶς οὐδ' ὑπὲρ τοῦ πόντου οἰκοῦντας ἴσμεν, οὐδ' ὁπόσον ἀπέχουσι τῆς ἀτλαντικῆς θαλάττης, οὐτ' εἰ σωμάπτουσιν ᾧ αὐτῇ. τὸ δὲ νότιον μέρος τῆς γερμανίας, τὸ πρὸς τοῦ ἄλβιος, τὸ μὲν σωνεχὲς ἀκμὴν ὑπὸ τῶν σουήβων κατέχεται. εἶτ' οὐθὺς ἡ τῶν γε τῶν συνάπτει γῆ, καταρχὰς μὲν σχιζομένη, παρατείνει δὲ ἴσον κατὰ νότον μέρος· κατὰ δὲ πυθαντίαν, τῇ παροικίᾳ τοῦ ἑρκυνίου δρυμοῦ μέρος ἡ καὶ αὐτὴ τῶν ὀρῶν κατέχουσα, εἶτα πλατύνεται πρὸς τὰς ἄρκτους μέχρι τυρρηγετῶν. οὐδ' ἀκριβεῖς ὅρους οὐκ ἔχομεν φράζειν. δῆλα δὲ τὴν ἀγνοιαν τῶν τόπων τούτων, οἱ τὰ ῥιπαῖα ὄρη, καὶ οὐδ' ὑπορβορείους μυθοποιοῦσιν, λόγου ἠξίωνται. καὶ πυθέας ὁ μασσαλιώτης κατεψεύσατο, τοιαῦτα δὴ παρωκεανίσας, πολυχήματι χρώμενος τῇ πρὸς τὰ οὐράνια καὶ μαθηματικὰ, ἱστορίᾳ. ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἐᾴδωσαν· οὐδὲ γὰρ εἴ τινα σοφοκλῆς τραγῳδεῖ πρὸς ἡ ὠρειθυίας λέγων, ὡς ἁρπαγεῖσα ὑπὸ βορέου κωμᾴδειν·

Ὑπέρ τε πόντου πάντα ἐπ' ἔσχατα χθονός,
Νυκτός τε πηγὰς οὐρανοῦ τε κἀπὶ πύλας,
Φοίβου τε παλαιὸν κῆπον. —

οὐδὲν ἂν εἴη πρὸς τὰ νῦν, ἀλλ' ἑκάτερον ὡς πρὸ καὶ ἐν ἡ φαίδρῳ ὁ σωκράτης. ἃ δὲ ἐκ ἡ παλαιᾶς ἱστορίας καὶ ἡ νῦν πεφήμισται, ταῦτα λέγωμεν. οἱ τινων ἕλληνες, οὓς γέτας, θρᾴκας ὑπολάμβανον. ὤκουν δ' ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ἴστρου καὶ οὗτοι, καὶ οἱ μυσοί, θρᾴκες ὄντες καὶ αὐτοί, καὶ ὃς νῦν μυσοὺς καλοῦσιν, ἀφ' ὧν ὡρμήθησαν, καὶ οἱ νῦν μεταξὺ λυσίων,

Neque Romani Albin ipsum transcenderūt, nec ulli similiter iter pedestre susceperē. Quod autem per longitudinem ad ortū tendētibus, Borysthenis, & Boreæ partes, & Pōti regio tota offertur, manifestum est quidem ipsis ex climatibus, & parallelorum interuallis. Verùm enimuero quid ultra Germaniam existat, & quid de alijs ex ordine positis, siue Bastarnas appellare oporteat, ut plures arbitrantē, siue alios intermedios, seu lazygas, seu Rhaxaylos, seu quoslibet, alios ex ijs qui protecto carris utūtur, non facile, ptulerim. Neq; utrum tota longitudine, ad oceanum usque pertineant, uel si aliquid ob frigoris rigorem causam'ue aliam inhabitatum sit, uel si aliud etiam mortalium genus inter mare, orientales q; Germanos situm succedat. Hoc sanè ipsum incognitum, & de cæteris ad aquilonem ordine iacentibus dixit. Nec enim Bastarnas, nec Sauromatas, et generaliter ullos supra Pōtum habitantes, nouimus. nec quantū ab Atlantico remoti sint pelago, neq; si ad illud propinqui sunt. Australis uerò pars Germaniæ trans Albin fluuium, quæ quidem contigua est, à Sueuis adhuc tenetur. Deinde Getarū mox terra copulatur, principiò quidem angusta, ad Istrum porrecta, qua plagā spectat australem. Contrà uerò è regione ad montanam Hercyniæ syluæ radicem, pars mōtium in ea continetur. Postmodum extenditur latius ad aquilonem usq; ad Tyrrhegetas. Certos uerò terminos proferre nō possumus, uerùm propter istorum ignorationem locorum, qui Rhiphæos montes & Hyperboreos fabulando narrauere, digni quorum sermones admitterentur, habiti fuere. Illi autem omittantur, simul & Pytheas Massilienſis, in quibus de Oceani litore mentitus est, quodam usus prætextu, in quisitione uidelicet rerum cœlestium atq; mathematicarum. Et si qua Sophocles in tragico carmine de Orithyia cecinit ut à Borea rapta, Super omnem pontum ad telluris extima transportaretur, Noctisq; fontis, & cœli uertices, Ac uetustum Phœbi ortum: Nihil quidem hæc ad præsens institutum, sed omittantur, ut in Phædro ait Socrates: uerùm quæ ex antiquorum monumentis, & huius ætatis accepimus, in medium proferamus. Getas igitur Græci Thraces opinati sunt, qui quidem utrunq; Istri latus incolebant, ut & Mysi. Thraces sanè utrique, & quos nunc Mysos nuncupant, à quibus Mysi q; educti sunt, illi qui inter Lydos

&

& Phrygas & Troas habitãt. Et ipſi etiã Phryges Thracium genus ſunt, Bryges dicti, ſicut & Mygdones, et Bebryces, et Medobithyni, & Bithyni, & Thyni. Reor etiam ipſos Mariandynos. Iſti omnes Europã omnino deſeruere, at Myſi unà permãſere. Rectè Homerus mea ſimul & Poſidonij ſententia, opinari uiſus eſt, Europæ cultores Myſos nominare, eos inquam qui in Thracia ſunt, cum dicit,

Hic uerò rurſus ſplendentia lumina uertit,

Iliad. v Præſertimq; equitum Thracum ſpeculatus in agros,

Myſorũ enſiferũm, pugnãtũ cominus armis.

Quoniam ſi quis poſitos in Aſia Myſos accipiat, alienus & diſſiũctus ſermo foret. Aſpectum enim ab Troianis ad Thraciam terram conuertentem, & eidem annumerare Myſorum agrum, non ſeorſum exiſtentium, ſed finitimorum Troicæ oræ, & poſt illam locatorum, atq; adeò utroq; ex latere, quos diſſiũgit latior Helleſpontus, hominis eſſet litora confundentis, & locutionis modum minimè intelligẽtis. Namcum dicit, Rurſus uertitur, maximè retro intelligendum eſt: qui aũt ab oris Troũ uiſum transfert, nõ ad eos qui aut poſt illos, aut ex tranſuerſo conſiſtũt, ulterius quidem traducit, non autem ad poſteriora multum. affertur inde ipſius teſtimoniũ, quòd equas mulgentes, & Lactophagos, & Abios, hoc eſt uictus efferati, accolas illis adiungit, qui pro domo plauſtris utentes, ſunt Scythæ ac Sarmatæ. Hæ enim nationes Thracib. hac tẽpeſtate promiſcuæ ſunt & Baſtarnicæ magis, iſs qui extra Iſtrum, & intra Iſtrũ. Cumq; his miſcentur Gallicæ gentes et Boij, & Scordiſci, & Tauriſci. Sed Scordiſcos quidẽ, Scordiſcas uocant. Tauriſcos uerò quidam Ligyriſcos, & Tauriſcas uocant. Scribit autẽ Poſidonius, Myſos religioni indulgentes, ab animantibus abſtinere, & eam ob cauſam pecus omne uitare: melle uerò & lacte, & caſeo ueſci. Cumq; tranquillam exagitent uitam, ob deorum culturam, deicolæ & capnobatæ, id eſt fumi conſcenſores, nominantur. Pleroſq; item Thraces eſſe, qui ſine mulieribus uitã dũctitẽt, quos ctiſtas, id eſt creatores nominãt, ſanctificatosq; honoris gratia omnimoda cũ libertate uictitare. Hos ſummatim uniuerſos poetam dixiſſe equarũ mulſores, et Lactophagos inſignes, Abios id eſt minimè uiuos homines iuſtitia præſtãtiſſimos. Præcipuè aũt Abios appellat, à mulierib. diſſiũctos. Vitã nãq; cœlibẽ, ac ſine coniugib. dimidiatã eſſe putans,

καὶ φρυγῶν καὶ τρώων οἰκοῦντων μυσοί. καὶ αὐτοὶ δ' οἱ φρύγες βρύγες εἰσί, θρᾳκίων τι ἔθνος, καθάπερ καὶ οἱ μυγδόνες, καὶ βίεβρυκες, καὶ μεσόβιθυνοι, καὶ βιθυνοί, καὶ θυνιάδικῶ δὲ καὶ οὗτοι μαριανδυνοὺς. οὗτοι μὲν οὖν τελέως ἐκλελοίπασι πάντες τὴν δυρώπην, οἱ δὲ μυσοὶ σωιζόμενοι. καὶ ὅμως ὀρθῶς εἰκάζειν μοι δοκῶ, ποσειδώνιον δὲ οὐ τῇ δυρώπῃ μύλους κατονομάζειν. λέγει δὲ οὕτω τὴν θρᾳκίᾳ, ὅταν φῇ·

Αὐτὰρ δὲ πάλιν τρέπεν ὄσσε φαεινώ,
Νόσφιν ἐφ' ἱπποπόλων θρηκῶν καθορᾶτο ἄϊαν
Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων.

Ἐπεὶ εἴ γε οὐ κατὰ τὴν ἀσίαν μυσοὺς ἐχρῆν, ἀπὸ τῆς πατρίδος ὡς εἶπε λόγος. τὴν δὲ ἀπὸ τῶν τρώων, βλέψαντα τὴν ὄρασιν ὑπὲρ τὴν θρᾳκῶν γῆν, συνεπαλεῖψαι ταύτην τὴν τῶν μυσῶν, τὴν οὐ νόσφιν ἐόντων, ἀλλ' ὁμόρων τῇ τρωάδι, καὶ ὁπόθεν αὐτοῖς ἰσομοιρίαι, καὶ ἑκατέρωθεν, διειργομένων δ' ἀπὸ τῆς θρᾴκης πλατεῖ ἑλλησπόντῳ, συγχέοντα οὐκ εἰκῆ ἠπείρους, καὶ ἅμα τῇ φράσει συνακόνητον. τὸ γὰρ πάλιν τρέπειν μάλιστα μύσιν εἰς τοὐπίσω, ὁ δ' ἀπὸ τῶν τρώων μεταφορὰν τὴν ὄψιν, ὑπὲρ οὗ μὴ ὄπιθεν αὐτῶν ἐκ πλαγίων ὄντας, πλησιαστέρω μὲν μεταφορεῖ, εἰς τοὐπίσω δ' οὐ πάνυ. καὶ τὸ ὠφορόμενον δ' αὐτοῖ τὸ μαρτύριον, ὅπερ τοὺς ἱππημολγοὺς, καὶ γαλακτοφάγους, καὶ ἀβίους, σωιζόμενον αὐτοῖς, οἵπερ εἰσὶ μάλιξοικοῦσι σκύθαι, καὶ σαρμάται. καὶ γὰρ νῦν ἀναμέμικται ταῦτα τὰ ἔθνη τοῖς θραξί, καὶ τὰ βασαρνικὰ, μᾶλλον μὲν τοῖς ἐκτὸς ἴστρου, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐντός. τοῦτοις δὲ καὶ τὰ λιγυστικὰ, οἵ τε βοῖοι καὶ σκορδίσκοι, καὶ ταυρίσκοι. τοὺς δὲ σκορδίσκους φασὶ μισγυνείσκους καλοῦσι· καὶ τοὺς ταυρίσκους δὲ λιγυείσκους καὶ ταυρίσκας φασί. λέγει δὲ τοὺς μυσοὺς ὁ ποσειδώνιος, καὶ ἐμψύχου ἀπέχεσθαι κατ' εὐσέβειαν, καὶ σῖτον καὶ θρεμμάτων. μέλιτι δὲ χρῆσθαι, καὶ γάλακτι, καὶ τυρῷ ζῶντας καθ' ἡσυχίαν· σῖτον δὲ οὐκ ἐσθίειν διὰ θεοσεβείας τε, καὶ καπνοβάτας. εἶναι δέ τινας τῶν θρᾳκῶν, οἳ χωρὶς γυναικὸς ζῶσιν, οὓς ὑπίσας καλεῖσθαι, ἀνιερῶσθαί τε σῖτῳ τινὶ, καὶ μετὰ ἀλείας ζῆν. τούτους δὴ συλλήβδην ἅπαντας τὸν ποιητὴν εἰπεῖν ἀγαυοὺς ἱππημολγοὺς, γαλακτοφάγους, ἀβίους τε, δικαιοτάτους ἀνθρώπους. ἀβίους δὲ πᾶσι γοῦν δοκεῖ μάλιστα, ὅτι χωρὶς γυναικὸς, ἀγονίμου τε ἡμετέρᾳ τινὰ βίου τὸν χαρακτῆρα καθάπερ

ſicut & Proteſilai domũ, quia foret abſq; cõiuge, ſemiperfectam fuiſſe protulit. De propinquo etiam * pugnaces Myſos dixit, quos nemo populetur, ſicuti bonos bellatores. Oportereq; in decimo libro inſcribi pro Myſorum de propinquo pugnantiũ. Verũmenimuero ſcripturam tot per annos approbatam mouere, fortè ſuperuacaneum eſſet. Multo enim ueriſimilius eſt, initiò Myſos nominatos fuiſſe, mutato ſubinde nomine, nunc etiã appellari: Abios autem coniugum expertes potius quàm ſine lare, & carros pro tecto colentes, accipiendum eſt. Cum enim circa contractus, et pecuniarum precia conflari ſoleant in iuriæ, qui adeò tenuem ex modicis uictum agitent, eos iure ac meritò iuſtiſſimos uocitemus. Quoniam philoſophi proximam iuſtitiæ temperantiam collocantes, uitam tenuitate ſatis contentam, beatam in primis dixere. Ex quo plericq; eorum rerum electiones ad ſectam compulere Cynicam. De eorum uerò cælibatu nullam tamen ſubſcribit ſignificationem, præſertim apud Thraces, et in his Getas. Verùm quæ de ipſis Menander memorat, inſpice: non quidem fingens, ut decorum eſt, uerùm ex ipſa memorans hiſtoria·

Thraces uniuerſi nos, præſertim Getæ:
Nam eorum indigenam eſſe me ipſe glorior.

Iliad. v. in principio

Non omnium continentiam nimis agimus. Et paululum infrà, de ipſa in mulieres * continentia ponit exẽpla: E' nobis uxorem ducit nemo, nec ut plericq; undecim duodecimq; et amplius. Quod ſi quaternas, quinas ue uxores duxiſſe contigerit, ſubuerſio quædam eſt. Iſq; hymenæi prorſus expers, infœlix, anymphus inter conciues uuigat. Ad hæc quidẽ & reliqui cõſentiunt, & una confeſsione conſonant. Nec ſanè decet, ut ijdem miſerã pariter eſſe uitã putent, inter plures nõ uerſari mulieres, ſimul probum & æquũ ſine uxoribus eſſe cenſeant. At eos religioſos deũm cultores arbitrari, & fumi conſcenſores, quòd fœminis careant, communibus admodum opinionibus aduerſat. Cũcti nãq; fœminas ſuperſtitionis duces, & authores eſſe exiſtimãt. Eę enim ſunt quę uiros ad deorũ cultus, ad dies feſtos, ad uenerationes, ad preces inuitẽt amplius. Rarũq; eſt, ut uir quiſpiam ſine uxoribus ſolus degens, talis reperiatur. Eundẽ rurſus poetam inſpice et quæ loquitur. Introducit enim triſtem quendã, mulierũ fraudib. circa ſacrificia ſuccenſentem, hunc in modum dicentem:

* ἀκρασίας incontinẽtia

καθάπερ καὶ τὸν οἶκον ἡμιτελῆ τὸν προτεσιλάου διότι χήρου. ἀγχεμάχων δὲ οὐ μυσοὺς, ὅτι ἀπόρθητοι, καθὰ καὶ οἱ ἀγαθοὶ πολεμισταί. δεῖν δὲ γ' ὡς δεκάτῳ ἐγγράφειν αὐτὴ τὸ μυσῶν τ' ἀγχεμάχων. τὸ μὲν οὖν τῷ γραφῷ κινεῖν ἐκ τοσούτων ἐτῶν δυσδιακρίτως ἔχον, πρόδηλον ἴσως. πολὺ γὰρ πιθανώτερον ὠνομάσθαι μὲν ἀρχῆς μυσοὺς, μετωνομάσθαι δὲ καὶ νῦν. οὐκ ἀβίους δὲ μᾶλλον ἢ οὐκ ἀοικήτους, καὶ οὐκ ἀμαξοικοῦς εἶπεν ἄν τις. μάλιστα γὰρ περὶ τὰ συμβόλαια, καὶ τὴν τῶν χρημάτων ἐκτίμησιν, σωιστικωτέρων τῶν ἀδικημάτων, οὓς οὕτως ἀπ' ὀλίγων δυτελῶς ζῶντας, δικαιοτάτους νομοθετῆσαι. ἐπεὶ καὶ οἱ φιλόσοφοι τὴν σωφροσύνην τὴν δικαιοσύνῃ ἐγγυτάτω τιθέντες, τὸ αὐταρκὲς, καὶ τὸ λιτὸν ἐν τοῖς πρώτοις ἐζήλωσαν· ἀφ' οὗ καὶ πῶς ἐκπώσεις τινὰς αὐτῶν παρέσωσαν ὑπὲρ τοῦ κωμισμοῦ. τὸ δὲ χήρους γυναικῶν οἰκεῖν, οὐδεμίαν τοιαύτην ἐμφασιν ἔσχηκε, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς θραξὶ, καὶ τούτων τοῖς γέτας. ὅρα δ' ἃ λέγει μύανδρος· ὡς εἰ αὐτῶν, οὐ πλάσας, ὡς εἰκὸς, ἀλλ' ἐξ ἱστορίας λαβών·

Πάντων μὲν οἱ θρᾷκες, μάλιστα δ' οἱ γέται
Ἡμεῖς ἁπάντων. καὶ γὰρ αὐτὸς δύχρομαι
Ἐκεῖθεν εἶναι τὸ γένος, οὐ σφόδρ' εὐγενὴς
τὰς

Ἐσμέν.—

Καὶ ὀλιγωρίας μικρὸν δὲ πρὸς τὰς γυναῖκας, ἀκρασίας πίθησι τὰ παραδείγματα· γαμεῖ γὰρ ἡμῶν οὐδ' εἷς. οὐ δι' ἃ γὰρ ἔσχηκε γυναῖκας, δι' ὠδε κέ τε πλείους ἔνες. ἂν τέτρακρας δ' ἢ ὀκτώ γε γαμικὸς τύχοι, καταστροφὴ τῆς, ἀνυμφίας, ἄνυμφος, ἄθλιος οὕτως ἐπικαλεῖται γὰρ τοῖς ἐκεῖ. ταῦτα γὰρ ὁμολογεῖται μὲν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων. οὐκ εἰκὸς δὲ αὐτοὺς, ἅμα μὲν ἄθλιον νομίζειν βίον, τὸν μὲν μετὰ πολλῶν γυναικῶν, ἅμα δ' ἀσφαλῆ καὶ δίκαιον τὸν τῶν γυναικῶν χῆρον. τὸ δὲ καὶ θεοσεβεῖς νομίζειν, καὶ καπνοβάτας τοὺς ὀρμους γυναικῶν, σφόδρα γνωσιοῦται τοῖς κοιναῖς ἐνστολήψεσιν. ἅπαντες γὰρ τῆς δεισιδαιμονίας ἀρχηγοὺς εἶναι τὰς γυναῖκας. αὗται δὲ καὶ τοὺς ἄνδρας προκαλοῦνται, πρὸς τὰς ἐπιπλέον θρησκείας τῶν θεῶν, καὶ ἑορτὰς, καὶ ποτνιασμούς. ἀσφαλὲς δ' εἴ τις ἀνὴρ καθ' αὑτὸν, ζῶν εὐσεβεῖν ποιοῦτο. ὅρα δὲ πάλιν τὸν αὐτὸν ποιητὴν, ἃ λέγει εἰσάγων τὴν ἀχθομένην ταῖς περὶ τὰς θυσίας τῶν γυναικῶν ἀπάτας, καὶ λέγοντα·

Dij

Dij nos præcipuè (inquit) qui uxores duximus, cõsumũt. Sẽper enim dies aliquis festus necessariò agẽdus est. Qui aũt mulieres perosus est, hæc ipsa subincusat. In dies uerò quinquies immolabamus, septẽ uerò circumcirca ancillę cymbalis insonabãt, quędã ululatus edebãt. Propriè uero Getas uxorib. carẽtes, religiosos putãdos declarat, idq; pręter opinionẽ. Cæterùm diuinarũ rerũ studiũ, hac ipsa in gẽte plurimũ esse, ex ijs quæ locutus est Posidonius, haud abrogãda fides est. Necnõ ab animantũ esu abstinuisse religionis gratia, non negauerim, sicut et reliqua tradithistoria. Proditũ est enim memorię, ex Getarũ gẽte quẽpiam, nomine Zamolxin, seruisse Pythagorę, et cœlestiũ rerũ aliquas ab eo didicisse: cũq; ad Aegyptios usq; peregrinatus errasset, quædã etiã illorũ accepisse. Cũq; suã reuertisset in patriã, magna in charitate ac studio apud principes nationẽq; illã habitũ, quid portenderẽt signa præsagientẽ. Denicq; persuasum regẽ animũ induxisse, ut illũ in regni societatẽ accipe ret, ut qui ad deorũ arcana annũciãda foret idoneus, & ab initio quidẽ eius, quẽ maximè ueneranť, Dei sacerdotẽ constitutũ, postea uerò Dei appellationẽ cõparasse. Inde speluncã nactũ subterraneã, cæteris quidẽ inaccessibilem, eo in loco degere solitũ, externis, excepto rege, eiusq; ministris, colloquia rara facientẽ: adiutasse etiã regẽ, cũ homines lõgè magis, q̃ priorib. annis, cerneret animos illi attẽtius adhibẽtes, tanq; è deorũ cõsilio edicta eferẽti. hic quidẽ mos ad nostrã usq; perductus ætatẽ perseuerat, ut semper aliquis eiusmodi prædítus institutis inueniaťur, qui regi cõsiliari us adsit, et ipsos inter Getas dei nomẽ assequatur. Sacerq; relictus est mõs, quẽ sic nominãt, nomẽ uerõ est illi Cogęonũ, q̃ uocabulo et amnem prælabentẽ uocitãt. Eo autem tẽpore Byrebistas Getarũ tenebat imperiũ, aduersus quẽ diuus Cæsar iã instruxit exercitũ, Decæneas hoc prædítus erat honore. Abstinere enim ab animantiũ esu ex ipsius Pythagorę institutis, ab Zamolxi traditis, modo quodã pmanet. Talia igiť male aliquis dubitauerit, de poetę ipsius textu, deq; Mysis quos illustres, et equarũ mulsores appellat. minimeq; asseruerim ea, quę Apollodorus in 2ide nauib. uolumine p̃fatus inquit. Eratosthenis enim sententiã appbat, qui Homerũ ait, reliq;s q; scriptores antiq;s rerũ quidẽ Græcarũ notitiã habuisse, reliquarũ aũt lõgius positarũ permultã imperitiã tenuisse. Longas etiã illos ignorasse uias,

ὠθησίβουσι δ' ἡμᾶς οἱ θεοὶ μάλιστα πάντων γεγηθότες. ἀεὶ γάρ τινα ἄγειν ἑορτὴν ἐς ἀνάγκη. ὁ δὲ μισογύνης, αὐτὰ ταῦτα καταγινώσκων. ἐθύομεν δὲ πεντάκις τῆς ἡμέρας, ἐκυμβάλιζον δ' ἐπὶ θρᾴττα θρᾴττα κύκλῳ, αἱ δ' ὠλόλυζον. τὸ μὲν οὖν ἰδίως πάντας ἀγωνους τῶν γυναικῶν δυσβεβίους νομίζεσθαι, παλαιόν τι ἐμφαίνει. τὸ δ' ἰσχύειν φιλεῖ τούτῳ τῷ περὶ τὸ θεῖον καταγινομένῳ, ἐκπῶν εἴπερ ποσειδώνιος, οὐκ ἀπιστέον. καὶ ἐμψύχων ἀπέχεσθαι δὲ δυσέβειαν, καὶ τὴν ἀλλης ἰσοτέλειας. λέγεται γάρ τινα τῶν γητῶν ὄνομα, ζάμολξιν, δουλεῦσαι πυθαγόρᾳ, καί τινα τῶν οὐρανίων παρ' ἐκείνου μαθεῖν τὰ δέ. καὶ παρ' αἰγυπτίων πλανηθέντα καὶ μέχρι δ' ὄλβου, ἐπανελθόντα δ' εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσμένως δεξαμένου παρὰ τοῖς ἡγεμόσι, καὶ τοῦ ἔθνους, πολέγοντα τὰς ὠφελιμασίας, πλουτοῦντα δὲ, πείσαι τὸν βασιλέα κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς λαβεῖν αὐτὸν, ὡς τὰ παρὰ τῶν θεῶν ἐξαγγέλλειν ἱκανόν. καταρχὰς μὲν ἰσρίας καταθεᾶναι τὸ μάλιστα τιμώμενον παρ' αὐτοῖς θεοῦ, μετατιθέντα δὲ καὶ θεοπροσαγορεύεσθαι. καὶ καταλαβόντα αὐτῶν δ' ὄλον τὸ χωρίον ἄβατον τοῖς ἄλλοις, φυτεῦσαι δαιτᾶσθαι, ἀπαύστου φυτυγχάνοντα τῆς ἐκτὸς, πλὴν τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν ὀλίγων πόντων. συμπράξαι δὲ τὸν βασιλέα, ἐφ' ὅτε τοὺς αὐθρώπους προσέχοντας ἑαυτῷ πλὴν πλέον ἢ πρόσθεν, ὡς ἐκφρόντι τὰ πρὸς γματα συμβουλῇ θεῶν. τοῦτο δὲ τὸ ὄνθ δίετειναν ἄχει καὶ εἰς ἡμᾶς, ἀεί τινος ἐνεσκομμένου τοιούτου τοῦτο, ὃς τοῦ μὲν βασιλεῖ σύμβουλος ἐπῆρξε, παρὰ δὲ πᾶς γέτας ὠνομάζετο θεός. καὶ τὸ ὄρος ἐπωνυμάσθη ἱερὸν, καὶ προσαγορεύουσιν οὕτως. ὄνομα δ' αὐ τοῦ ἰωγαίωνος, ὁμώνυμος τοῦ παραῤῥέοντι ποταμῷ. καὶ δὴ ὅτε βυρεβίστας ἦρχε τῶν γετῶν, ἐφ' ὃν ἤδη παρεσκεύαστο καίσαρ ὁ θεὸς στρατεύειν, δεκαινέας εἶχε τούτῳ τῷ τιμῷ. καί πως τὸ πρᾶγμα ψύχων ἀπεῖχεσθαι πυθαγόρειον, τοῦ ζαμόλξιος ἔμεινε παραδοθέν. τοιοῦτα μὲν οὖν κακῶς ἄν τις διαπορήσειε περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς παρὰ τοῦ ποιητοῦ περί τε μυσῶν καὶ ἀγαυῶν ἱππημολγῶν. ἃ δ' ἀπολλόδωρος γὰρ τοῦ διυτρέφη περὶ νεῶν πεποιημαζόμενος εἴρηκεν, ἥκιστα λέγοιτ' ἄν, ἐπαινεῖ γὰρ ὁρατοδώνους ἀπόφασιν. ὅτι φησὶν ἐκεῖνος καὶ ὅμηρον, καὶ ἄλλους τινὰς παλαιούς, καὶ τὰ μὲν ἑλληνικὰ εἰδέναι, τῶν δὲ πόῤῥω, πολλὴν ἔχειν ἄγνοιαν, ἀπείρους μὲν μακρῶν ὁδῶν ὄντας, ἀπείρους δὲ τοῦ ναυτίλλεσθαι. σωκηρατῶν δὲ τούτοις, ὅμηρον φησὶ τὴν μὲν αὐλίδα καλεῖν πετρήεσσαν, ὡς πρὸς καὶ ἔστι. πολύκνημον δὲ τὴν ἐτεωνόν, πολυτρήρωνα δὲ τὴν θίσβην, ποιήεντα δὲ τὴν ἁλίαρτον. τὰ δ' ἄλλα πάντα οὔτ' αὐτὸν εἰδέναι, οὔτε τοὺς ἄλλους. ποταμῶν γοῦν πρὶ πεντήκοντα ῥέοντων εἰς τόπον, μηδὲ τῶν γνωριζομένων μηδένα μεμνῆσθαι, οἷον ἴστρον, τανάϊν, βορυσθένην, ὑπάνιν, φᾶσιν, θερμώδοντα, ἅλυν. ἔτι δὲ σκυθῶν μὲν μὴ μεμνῆσθαι, πάντας δ' ἀγαυοὺς τινὰς ἱππημολγοὺς, καὶ γαλακτοφάγους, ἀβίους τε παφλαγόνας οὖν γε τῇ μεσογαίᾳ ἱσορροπήσαι παρὰ τὴν πεζῇ τοῖς τόποις πλησιασάντων· τὴν παραλίαν δὲ ἀγνοεῖν, καὶ εἰκότως γε ἄπλοων γὰρ εἶναι τότε τὴν θάλατταν ταύτην, καὶ καλεῖσθαι ἄξενον, διὰ τὸ δυσχείμερον καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν προσοικούντων ἐθνῶν, καὶ μάλιστα τῶν σκυθῶν ξενοθυτούντων, καὶ σαρκοφαγούντων, καὶ τοῖς ἱρανίοις ἐκπώμασι χωμένων. ὕστερον δ' ὕξεινον μετακληθῆναι τῶν ἰώνων, γὰρ τῇ παραλίᾳ πόλιν κτισάντων. ὁμοίως δ' ἀγνοεῖν, καὶ τὰ πρὸ αἰγυπτίων καὶ λιβύων, οἷον τὰς ἀναβάσεις τοῦ νείλου, καὶ προχώσεις τοῦ πελάγους, ὧν οὐδαμοῦ μεμνῆσθαι, οὐδὲ τοῦ ἰδιοῦ τοῦ μεταξὺ τῆς ὀρυθρᾶς, καὶ τῆς αἰγυπτίας θαλάττης, οὐδὲ τῶν κατὰ τὴν ἀραβίαν καὶ αἰθιοπίαν, καὶ τὸν ὠκεανὸν, εἰ μὴ ζήνωνι τῷ φιλοσόφῳ προσεκτέον γράφοντι·

Αἰθιοπάς θ' ἱκόμην, καὶ σιβύνας, αἰγάβας τε.

οὐδαμοῦ δ' εἶναι πρὶ ὁμήρου. καὶ γὰρ οὐ πολὺ νεωτέρους ἐκείνου πολλὰ ἀγνοεῖν καὶ τοπολογεῖν. ἀσύνδετον μὲν ἡμίκυνας λέγοντα, καὶ μεγαλοκεφάλους, καὶ πυγμαίους· ἀλκμᾶνα δὲ σεγανόποδας. ἀχιλλ δὲ κυνοκεφάλους, καὶ σκιαποδίους, καὶ μονομμάτους, φασὶ τοῦ πρωμηθέα φησι, καὶ ἄλλα μυρία. ἀπὸ δὲ τούτων ὧν οὐ συγγραφέας βαδίζειν ἱστορίας ὅρα λέγοντας, καὶ τὸ ὠγύγιον ὄρος, καὶ τὴν τῶν γιγάντων καὶ ἑσπερίδων κατοικίαν, καὶ τὴν πρὸς θεοπόμπῳ μυροπίδα γλῶν, παρ' ἑκατέρῳ δὲ κιμμερίδα πόλιν, παρ' οὐ κιμμερίῳ δὲ τὴν παγχίαν γλῶν, παρ' ἀριστοτέλει δὲ ποταμίους λίθους ἐξ ἄμμους ἐκ τῶν ὄμβρων τηκεσθαι. φασὶ δὲ τῇ λιβύῃ σπονδύσου πόλιν εἶναι, ταύτην δ' οὐκ φασὶ ἔχεσθαι δίς ὑπ' αὐτῶν ἐξελεῖν. ὥστε εἶναι δὲ καὶ τοῖς πρὶ σκιλίαν τὴν πλανᾶσθαι λέγουσι καθ' ὅμηρον τὴν ὀδυσσέως. εἰ γὰρ οὗ χρῆναι, τὴν μὲν πλανᾶσθαι ἐκεῖ γεγονέναι φάσκειν.

nullamq; nauticæ artis peritiã accepisse. Quibus adstipulatus, dicit Homerum, cum lapidosam uocat Aulidem, quemadmodũ & est, multarumq; tibiarum Eteonon, colũbisq; copiosam Thisben, herbosam Haliartũ. Cæterùm quæ procul dissiuncta sunt, sibiq; & alijs prorsus ignorata. Cumq; amnes circiter quadraginta pontum influant, ne celeberrimorum quidem mentionem ullam fecisse, ut Istri, Tanaidis, Borysthenis, Hypanidis, Phasidis, Thermodõtis, Halydis: etiam de Scythis nullã eum egisse memoriã, cũ uniuersos claros quosdã equarũ mulsores, Galactophagos Abiosq;, id est absq; uita nũcupat, Paphlagonesq; mediterraneos ab eis nouisse, qui terre strib. ppinqui sunt locis, litora quoq; ac mari timã plagã ignorasse. Iure id quidẽ. ea enim tẽpestate id mare nulli patuisse nauigationi, & proinde Axenõ, id est inhospitale Pontũ appellari solitũ, ppter tẽpestuosa, et per hiemes intercluſa loca, & accolarũ immanitatẽ, maximè Scytharũ, hospites immolare solitorũ, & humanis uescentiũ carnibus, & p pateris cauarias usurpantiũ. nouissime aũt cũ Iones in litora urbes condidissent, Euxinũ, id est beni gnũ hospitalẽq; uocari cœptũ. Parimodo & Aegypti plagã, & Africæ ignotã habuisse, sic ut incremẽta Nili et limosas ex pelago aggerationes, quarũ nullã fecisset mẽtionẽ. Neq; mediæ inter mare rubrũ & mare Aegyptiũ telluris, neq; Arabicorũ & Aethiopicorũ ad Oceanũ pertinentiũ, nisi Zenoni philosopho mens magis intendenda est, qui sic scriptũ reliquit,

Aethiopas Arabasq; adĩ tunc, Sidoniosq;.

Nec uerò de Homero mirãdũ esse. Et enim iuniores etiã illo cõplura nescisse, & mõstra garrisse. Hesiodũ semicanes dixisse homines et in caput crescẽtes, & pygmæos, id est statura cubitali: Alcmanẽ uerò pedib. indiuisis solidos: Aeschylum caninis capitib. & oculatis pectoribus, et unoculos in Prometheo tragœdia, et alia penè innnmerabilia. Ab ijs uerò trãsit ad historicos, qui Riphæos mõtes nuncupãt, & Ogyõ montẽ, & Gorgonũ & Hesperidũ domicilia. Penes Theopõpũ terrã Meropidẽ, penes Hecateũ uerò urbem Cimmeridẽ. Apud Euhemerũ rura Panchia. Apud Aristotelẽ lapides ex arena fluuiatiles indurescere, qui ab imbre liquescãt. in Libya Liberi patris oppidũ existere, q̃d ab uno eodẽq; bis reperiri ne queat. Intendere etiã rebus circa Siciliã gestis & secundum Homerũ, Vlysis errori oportere eos, qui illis in locis errorem fuisse dicũt:

cum poeta fingendarũ gratia fabularũ, exterius in Oceanum fuisse canat. Reliquis quidem dandam esse ueniam: Callimacho autem nequaquam, qui Grammatici sibi nomẽ uendicat. Is enim Claudum Calypsonis insulam dicit. Corcyrã q̃q; Scheriã, alios de Gerrenis mẽtitos accusat atq; de Acacesio & de Ithacę populo, et de Pelethronio in mõte Pelio, et de Glaucopio in Athenis. His parumla quędã opponens talia, finẽ facit, trãslatis ab Eratosthene plurimis, cũ quemadmodũ antea diximus, nõ bene dicta sint. Posteriores uerò q̃q priscos peritiores extitisse, & Eratostheni & huic cõcedẽdũ est. Adeò aũt immodestè producí, in Homerũ præsertim, iure optimo reprehendi posset, & cõtraria dicere: cũ quę ignorãt ipsi, ea poetæ exprobrant. Verum enimuero alia quidẽ in singulis propriã quandã commemorationẽ assequunt, aliquà uero in uniuersum. Nũc sanè de Thracib. dicebamus Mysisq; pugnãtib. cominus et claris equarũ mulsoribus, & Galactophagis, & Abijs inter mortales iustíssimis, uolẽtes ea quæ à nobis, quæq; à Posidonio, & quæ ab istis dicant, inuicẽ cõferre. Primum quidẽ q̃d argumentationẽ propositionis fecere contrariã. Proposuerãt enim docturos sese, cur de reb. à Grecia lõgè semotis, maior priscis illis q̃q iunioríb. affuit ignorãtia, oppositũ uerò demõstrauit. Nec lõginqua solũ, sed etiã quę in ipsa sunt Grecia. Verũm, ut dixi, reliqua omittant: quæ uerò in præsentia occurrũt, cõsideremus. Scytharũ etenim mẽtionem nõ esse factã per ignorantiã, inquit, nec de eorũ crudelitate in hospites quos immolant, & corporibus uescuntur, & capitum ossibus paterarum uice utuntur. Quorũ causa Pontus axenus, id est inhospitalis appellabatur. Fingit autem claros quosdam equarũ mulsores Galactophagos, Abios atq; iustíssimos homines, qui nusquam terrarũ exíistant. Quónã igitur pacto inhospitalẽ nominassẽt, nisi agrestẽ efferatãq; uitã nouissent, neq; ipsos præcipuè, qui tales essent, sunt nimirũ isti Scythę. Antea uerò erãt equarũ mulsores, qui ultra Mysos & Thraces atq; Getas sunt, non autem Galactophagi, et Abíj. sed qui nũc carros habitant pro domibus, & Nomades, id est pastores uocãtur, qui è pecoribus lacteq; & caseo degunt, præsertim equino. Thesaurizandi prorsus ignari & cauponandi, prętereà quàm onus pro onere. Qualiter autem poeta Scythas ignorauit, cum homines equarum mulsores & Galactophagos appellarit:

ἐν δὲ ποιητὴς ἀγνοεῖ φησί· μυθολογίας χάριν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις συγγνώμην ἔναι· καλλιμάχῳ δὲ μὴ ϖάνυ, μετὰ ποιουμένῳ τὴν γραμματικήν. ὃς τὴν Λ κλαύδην, καλυψοῦς νῆσον φησί· τὴν δὲ Κόρκυραν, Σχερίαν. ἄλλους δ' ἀπατᾶται Ψόφου ἀδικίαν ϖρὸς γεφύρωμα καὶ τὸ ἀκακησίου, καὶ δήμου ἐν Ἰθάκῃ, πελεθρονίου δ' ἐν ϖηλίῳ, γλαυκωπίου δ' ἐν Ἀθήναις. τούτοις δὲ μικρά τι ϖροστιθεὶς ϖάντα, ϖάντα τὰ ϖλεῖστα μετῳήκασι ϖρὸς τοὺς ἀρατοδώνους, ὡς καὶ ϖρότερον ἐμνήσθημεν οὐκ οὖν ἀγνοίᾳ. ὁ μὲν γὰρ τοὺς ὕσθλους ἐμπειροτόρους γεγονέναι τῶν ϖάλαι ϖρὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ ἀρατοδώνει καὶ ὧδε ἐρεῖ. ὁ δ' οὕτω ϖοιῶν τοὺς μετρίους ϖοιήσει, καὶ μάλιστα ἐφ' ὁμήρου, δοκεῖ μοι καὶ ϖιϖλήξαί τις δικαίως, καὶ τοὐναντίον ἀ ϖεῖν, ὡς ϖρὶ ὧν ἀγνοοῦσιν αὐτοὶ, ϖρὶ ϖάντων ὁμοίως ϖοιητὴν ϖροφέρουσι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα γ' οὐκ ἐϖὶ τοῖς καθ' ἕκαστα οἰκείας μνήμης τυγχάνει, τὰ δ' ἐν τοῖς καθόλου. νυνὶ δὲ ϖερὶ Θρᾳκῶν ἐλέγομεν, μυσῶν τ' ἀγχιμάχων, καὶ ἀγαθῶν ἱϖϖημολγῶν, γαλακτοφάγων, ἀβίων τε δικαιοτάτων ἀνθρώϖων, βουλόμενοι συγκεῖναι τά τε ἐφ' ἡμῶν, καὶ τὰ ὑϖὸ ϖαντὸς εἰρημένα ϖερὶ τούτων, καὶ τὰ ὑϖὸ ϖυθαγορείου λεχθέντα, καὶ τὰ ὑϖὸ ϖύθωνος ϖρότερον δ' ὅτι τὴν ὠχείρησιν ὑϖαγωγὴν ϖοιοῦνται ϖρὸς τοὺς ϖϖτιθέσι ϖειϖοίηται. ϖεύσεται μὲν γὰρ δικάζειν, ὅτι τῶν ϖόρρω μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ϕ' ἡμῶν ἐπιγνώσεται δικαίως. ἀλλ' ὡς ἔϕην, τὰ ἄλλα μὲν ὑϖαρκέσθω, τὰ δὲ νῦν σκοϖῶμεν. σκυθῶν μὲν γὰρ μεμνῆσθαι ϕασι κατ' ἄγνοιαν, μηδὲ ϕ ϖερὶ οὕτω νους ὠμότητος αὐτῶν, καὶ ϑυόντων, καὶ ϖαροφαγούντων, καὶ τοῖς κρανίοις ἐϖιϖώμασι χρωμένων, οἳ οὓς ἄξενος ὠνομάζετο ϖόντος. ϖλάττει δ' ἀγαθοὺς τινας ἱϖϖημολγοὺς, γαλακτοφάγους, ἀβίους τε δικαιοτάτους ἀνθρώϖους οὓς οὐδαμοῦ γῆς ὄντας. ϖῶς ἂν ἄξιον ὠνόμαζον, εἰ μὴ ἤδεισαν τὴν ἀχριότητα, μὴ δ' αὖθις οὓς μάλιστα τοιούτους, οὔτοι δ' εἰσὶ δήϖου οἱ σκῦθαι. ϖρότερον δ' ἱϖϖημολγοί ἦσαν οἱ ἐϖέκεινα τῶν μυσῶν, καὶ θρᾳκῶν, καὶ τῶν γετῶν, οὐδὲ γαλακτοφάγοι καὶ ἄβιοι, ἀλλὰ καὶ νῦν ἁμαξοικοί, καὶ νομάδες οὐ καλούμενοι, ζῶντες ἀϖὸ θρεμμάτων, καὶ γάλακτος, καὶ τυροῦ, καὶ μάλιστα ἱϖϖείου. θησαυρισμὸν δ' οὐκ ἐδότες οὐδὲ καϖηλείαν, ϖλὴν ἢ ϕόρτου ἀϖὸ ϕόρτου. ϖῶς οὖν ἠγνόει οὖν σκύθας ὁ ϖοιητὴς, ἱϖϖημολγοὺς καὶ γαλακτοφάγους τινὰς ϖροσαγορεύων; ὅτι γὰρ

ὅτι γὰρ οἱ τότε τύϖυς ἱϖϖημολγοὺς ἐκάλουν, καὶ ἡσίοδος μάρτυς ἐκ τῶν ὑστέρων ϑρύλλουμεν, καὶ ἡσίοδος μάρτυς ἐκ τῶν ὑστέρων ϑρυλλουμένων ἐϖέσιν· ἀϑίοϖάς τε λιγυσί δ', σκύϑας ἱϖϖημολγούς. τί δὲ ϑαυμασόν, εἰ δὴ τὸ ϖλεονάζειν ϖαρ' ἡμῖν τὰ συμβόλαια καὶ τὴν ϖρὶ αὐτὰ ἀδικίαν, δικαιοτάτους εἶϖεν ἀγαϑοὺς οὓς ἥκιστα γ' οἱ τοῖς συμβολαίοις καὶ ϖᾶσ' ἀργυρισμῷ ζῶντας, ἀλλὰ καὶ κοινὰ κεκτημένους ϖάντα ϖλὴν ξίφους, καὶ ϖοτηρίου. γ' οἱ δὲ τύϖυς ϖρῶτον, καὶ τὰς γυναῖκας ϖλατωνικῶς ἔχοντας κοινὰς, καὶ τὰ τέκνα. καὶ ἀχύλου δ' ἐμφαίνει σωκηγορῶν ϖᾶσ' ϖοικτῆ, ϕήσας ϖρὶ τῶν σκυθῶν· ἀλλ' ἱϖϖικῆς Βοσϖόρου ϑύνομοι σκύϑαι.

Αὕτη δὴ ἡ ϖόλις καὶ νῦν ἔτι συμμένει ϖρὶ ἕλλησιν. ἁϖλουστάτους τε γὰρ αὐτοὺς νομίζομεν, καὶ ἥκιστα κακοτρεχεῖς, αὐτελεστέρους τε ϖολὺ ἡμῶν, καὶ αὐταρκεστέρους. καί ϖως καϑ' ἡμᾶς βίου, εἰς ϖάντας σχεδόν ϖα τέτακται τὴν ϖρὸς τὸ χεῖρον μεταβολὴν, τρυφὴν, καὶ δαπάνας, καὶ κακοτεχνίας, εἰς ϖλεονεξίας μυρίας ϖρὸς ταῦτ' εἰσάγων. ϖολὺ δ' ἂν ϖοιαύτης κακίας καὶ εἰς αὐτοὺς βαρβάρους ἐμϖέϖλωκε, τούς τε ἄλλους, καὶ τοὺς νομάδας. καὶ γὰρ ϑαλάττης ἀϕάμενοι, χείρους γεγόνασι, λῃστεύοντες, καὶ ξενοκτονοῦντες. ὧν ϖλησμονοῦντες ϖολλοῖς, μεταλαμβάνουσι ϖῆ ἐκείνων ϖολυτελείας, καὶ ϖαϖηλείας, ἃ δικαίως μὲν εἰς ἡμέρότητα συντείνειν. ἀϖοφθείρει δὲ τὰ ἤϑη, καὶ ϖοικιλίαν ϖῶν ϖῆ ἁϖλότητος ἀϕῃρημένος ἐξαγωγή. οἱ μέν ϖοι ϖρὸ ἡμῶν, καὶ μάλιστα οἱ ἐγγὺς τοῖς ὁμήρου χρόνοις, τοιοῦτοί τινες ἦσαν, καὶ ὑϖελαμβάνουν ϖαρὰ τοῖς ἕλλησιν ὁποίους ὅμηρος φησίν. ὅρα δὲ γὰρ ἃ λέγει ἡρόδοτος ϖερὶ τοῦ τῶν σκυθῶν βασιλέως, ἐϕ' ὃν ἐστράτευσε δαρεῖος, καὶ τὰ ἐϖεσκηλμένα ϖαρ' αὐτοῦ. ὅρα δὲ καὶ ἃ λέγει χρύσιππος ϖερὶ τῶν τοῦ βοσϖόρου βασιλέων τῶν ϖερὶ σκελδύκιον. ϖλήρεις δὲ καὶ ἀϖρεπεῖς καὶ ὠμοτολαῖς τῆς ἁϖλότητος ἧς λέγω, καὶ τὰ ὑϖὸ τῶν ἀγυιϖῆσαι καὶ βαβυλωνίων καὶ ἰνδῶν ἀϖομνημονεύομενα. δῆλα δ' ἂν καὶ ἀνάχαρσις, καὶ ἄβαρις, καὶ τινες ἄλλοι ϖαρὰ τοῖς ἕλλησι ϖοιοῦσι δοκίμοι ὦσι, ὅτι ἐϑνικόν τινα χαρακτῆρα ἐϖέϕαινον δυνολίας, καὶ τελειότητος, καὶ δικαιοσύνης. καὶ τί δεῖ νῦν ϖάλαι λέγειν; ἀλέξανδρος γὰρ ὁ Φιλίϖϖου, καὶ τὴν ὑϖὲρ θρᾴκης νῦν ὑϖὲρ τὸ αἷμος στρατιὰν ἐμβαλὼν εἰς τριβαλλούς, ὁρῶν μέχρι τοῦ ἴστρου καϑήκοντας, καὶ ϖῆ γ' ἂν ὑϖὲρ νήσου ϖοιούμενος, τὰ ϖόρρω δὲ γέτας ἔχοντας, ἀϕικέσθαι λέγεται μέχρι δανύβεως, καὶ ὃν μὲν τὴν νῆσον ἀϕεῖναι μὴ δυνάσθαι ϖαραίνει ϖλοίων· ὅτι γὰρ

Quod uerò illius ętatis scriptores eos equarũ mulsores uocabant, testis est Hesiodus in uersib. quos de Eratosthene adiecimus, Aethiopasq; & Ligusticæ Scythas equarũ mulsores. Quidnã uerò mirũ est, si in magna rerũ cõtractarũ apud nos copia, et ipsarum iure uiolato, iustíssimos claros q̃q dixit eos qui minimè in cõuentis, & quæstu uitã agũt, quin cõmunia cuncta possideant, excepto ense duntaxat & cyatho, in hisq; uxores & liberos in primis, ꝓ Platonis instituto, cõmunes habẽt? Aeschylus ipsi q̃q poetę cõsonãs, de Scythis, inquit, Conuiuæ æquitatis seruatores Scythæ.

Ista & adhuc in Græcis opinio permanet. Eos enim simplicíssimos cẽsemus esse, & ad mala minimè pronos, & nobis ipsis continẽtiores, et pauciorib. contentos. Noster sanè uictus ad omnia fermè peiora immutatus, ꝓtenditur, delicías, uoluptates, malas artes, ad infinitas auaritiæ uias inducens. Talis igitur malitiæ magnitudo, cùm ad reliquos Barbaros, tum ad Nomades irrupit. Nam mare attingẽtes, deteriores effecti, latrocinari cœperunt, mactare hospites. Quando quidẽ multis implicíti, in eorũ luxuriam, & lucra sordida societatẽq; auaritiæ cõmigrarunt. Quæ cum ad mansuetiorem uitam tendere uideant, mores corrumpunt, & pro simplicitate superius nuper exposita, in rerum uarietatẽ adíjt. Huiusmodi maiores nostri potíssimum Homeri ętati propiores extitere, talesq; apud Græcos putabantur, quales Homerus ipse loquitur. Aspice quæ de Scytharum rege dicit Herodotus, aduersus quem Darius ductauit exercitum: uide quæ ab illo scribuntur, intueréq; quæ Chrysippus de regibus Bosphoranis circa Leuconem scripta prodidit. Plenę huius, quam dico, simplicitatis Persicæ sunt epistolæ. Similiter & Aegyptiorum & Babyloniorum & Indorum extant commentaria. Hanc ob causam & Anacharsis & Abaris & plerique alíj generis eiusdem, è Græcia laudem compararunt, quòd gentile quoddam præ se ferentes insigne, innatam facilitatem, lenitatem, iustitiamq; ostendant. Quid priscos illos commemorare oportet? Alexander sanè Philippi filius in ea expeditione, quã aduersus Thracas, ultra Aemum suscepit, cum Triballorum gentem incursasset, uidit eos usq; ad Istrum pertinentes, in quo & Peucem insulam, ulteriora uerò tenentes Getas. Eò usq; profectus, insulam quidem ingredi nequisse dicitur nauigiorum penuria.

Nam cum in eam ipse Triballorum rex Syrmus confugisset, aduersus eius impetum obstitit. Cæterùm transgressus in Getas, eorum urbem in potestatẽ redegit. Quib. subuersis, accipiens à gentib. illis et à Syrmo rege munera, è uestigio remeauit ad suos. Vt autem Ptolemæus Lagi perhibet, ad Alexandrũ Galli, Adriæ uicini, amicitiæ & hospitalitatis gratia conuenere. quos cum rex ipse comiter accepisset, in conuiuio percontatũ, quid nã esset quod ij maximè pertimescerẽt, illos ratus sese ipsum respõsuros. At eos respõdisse, nihil aliud, præstantissime rex, quàm ne supra nos cœlum ruat, nihilominus tanti principis amicitiam plurimi facere. Hęc sunt simplicitatis Barbarorũ signa. Qui cum descensum in insulam minimè cõsecuti fuerũt, missis muneribus, amicitiã conciliarũt, neminẽq; timere dixerũt, ingentiũ uirorũ familiaritates maximi facientes. Successorũ Alexãdri temporib. Getis imperitans Dromichetis rex, Lysimachũ aduersus se belligerantẽ, uiuũ ceperat: cui cum suã gẽtisq; suæ cõmonstrasset inopiã, similiterq; contẽtos re sua homines, Ne talibus (inquit) mortalibus bellum infer, sed eis potius amicis utere. His dictis donatum hospitaliter Lysimachum, et amicitia sibi deinctũ liberauit. Plato etiã in libris de Republica, fugiendum esse mare censet, perinde ac improbitatis magistrum. Nam ab eo remotissimos optimè administraturos rempublicã, et iuxta illud minimè habitaturos. Ephorus quidẽ in quarto Historiæ uoluimine, quod de Europa inscribit, cũ Europã usq; ad Scythas perlustrasset, in fine inquit dissimiles esse cũ cæterorũ Scytharũ, tũ uerò Sauromatarũ uiuẽdi ritus. Quosdam enim adeò sæuos atq; morosos, ut humana carne uescant. Aliquos & ab cæteris abstinere animalibus. Alij quidẽ (inquit) ipsorum crudelitatẽ eloquunt, quã nouere, quorũ & grauitas & admiratio obstupefacit. Grauitas aũt cum contraria dicat, etiã exemplificat, ut de illis uerba faciat, quos iustitia præditis utimoribus asserit. Esse enim aliquos Scytharũ Nomades, qui equarũ lacte alantur cũctos equitate superantes, quorum poetæ mentionẽ faciãt. Homerus quidem Galactophagos Abios, id est duri uictus homines, tradit mortaliũ iustissimos, qui terrã intueãtur. Hesiodus uerò in scripto de terræ ambitu (sic enim uocat) Phineũ ab Harpyis in terrã Galactophagorum duci dixit. Cuius deinde rei causam reddidit, quoniã uictu sobrio & parco sunt,

ἐκεῖσε γὰρ καταφυγόντα τὸν τῶν Τριβαλλῶν Βασιλέα σύρμον, αὐτιχεῖν πᾶς τὴν ὠθισιν. εἰς δὲ τοὺς γέτας ἐμβάντα, ἑλεῖν τὴν αὐτῶν πόλιν, καὶ ἀναστρέψαι, διατεχίσαι εἰς τὴν οἰκείαν λαβόντα ἅπαντα τῶν ἐθνῶν καὶ παρὰ τοῦ σύρμου. φησὶ δὲ πτολεμαῖος ὁ λάγου, τὰ τῶν στρατείαν συμμίξαι τῷ ἀλεξάνδρου ἐπὶ τοὺς τοῦ πόντου ἐπὶ ἀδρίαν, φιλίας καὶ ξενίας χάριν. δεξάμενον δὲ αὐτοὺς φιλοφρόνως τὸν βασιλέα, δρῦσθαι παρὰ τὸν πότον τὰ μάλιστα εἰκὸς φοβοῦντα, νομίζοντα αὐτὸν φρῆν, αὐτοὺς δ' ἀκηκοέναι, οὐδὲν ἄρα δεινὸν αὐτοῖς ὧν πέρι ἐνόμιζον. φιλίαν γὰρ μὴν ἀνδρὸς τοιούτου πρὸς σφᾶς ἔσεσθαι. ταῦτα δὲ πλούσιοι ἦσαν οἱ βάρβαροι διὰ σημεῖα. τό τε μὴ συγχωρῆσαντα μὴν τὴν ἀπόδοσιν τῶν εἰς τὸν ἥλιον, δῶρα ἢ πέμψαντα, καὶ σωθέντος φιλίαν, καὶ ὡς φοβεῖσθαι μὴν μὴ δῶρα φαμένων, φιλίαν δὲ πρὸς πάντας πίστεσθαι μεγάλων ἀνδρῶν. ὅ, τε δρομιχαῖτης καὶ τὰς τοὺς δρασβύχους ὧν τοῦ ἀλεξάνδρου γενῶν βασιλεύς. ἐκεῖνος ζῶντα λαβὼν ζωγρίᾳ λυσίμαχον, ὡς γραπτεύσαντα αὐτῷ, διελθεῖν τὴν χώραν τῶν τε αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἔθνους, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν αὐτάρκειαν, ἐκέλευσε τοῖς πολλοῖς μὴ πολεμεῖν, ἀλλὰ φίλοις χρῆσθαι. πάντα δ' ἐπὼν, ἐχώρισας, καὶ σωθέντα φιλίαν, ἀπέλυσεν αὐτόν. καὶ πλάτων δὲ τὴν πολιτείαν τῆς θαλάττης ὡς πονηροδιαίτου φεύγειν οἴεται δεῖν, ὅτι πορρωτάτω τοὺς εὐπολιτευομένους, καὶ μὴ οἰκεῖν ἐπ' αὐτῆς. ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ μὲν τῶν ἱστορίας, οὗ φησὶ τὸν ἐπὶ τῷ εὐρώπῃ μέχρι σκυθῶν, ὧν τελειοῦσθαι τὸν εὐρώπην τε ἄλλων σκυθῶν καὶ τῶν σαυροματῶν τοὺς βίους ἀνομίους. τοὺς μὲν γὰρ εἶναι χαλεπούς, ὥστε καὶ ἀνθρωποφαγεῖν τοὺς δὲ, καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἀπέχεσθαι. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι φησὶ τὰ περὶ τὴν ὠμότητα· αὐτῶν λέγουσιν εἰδότος, τὸ δεινὸν δὲ, καὶ τὸ θαυμασθῆν, ἐκ πληκτικὸν ὂν, δεινὸν δὲ ταύτα, μὴ λέγειν καὶ παραδείγματα ποιεῖσθαι. καὶ αὖτος οὖν περὶ τῶν δικαιοτάτους ἄθεσι χρωμένων ποιεῖσθαι τοὺς λόγους. εἶναι γάρ τινας τῶν νομάδων σκυθῶν γάλακτι τρεφομένους ἵπτων, τῇ δικαιοσύνῃ πάντων διαφέρειν, μεμνῆσθαι δ' αὐτῶν τοὺς ποιητάς. ὅμηρον μὲν γαλακτοφάγων ἀβίων τε δικαιοτάτων αὐθρώπων φάσκοντα τὸν γλῶ καθορᾶν. τὸν ἡσίοδον δέ, ὃν τῇ καλουμένῃ γῆς περιόδῳ, τὸν φινέα ὑπὸ τῶν ἁρπυιῶν ἄγεσθαι γαλακτοφάγων εἰς γαῖαν. ἀπλοῦς οἰκεῖ ἐχόντων, εἰ πάντα λογεῖ, διότι πᾶς διαίτας δύσκολες ὄντας, καὶ οὐ χρημασικὰ, πρός τε ἀλλήλους δύνομοῦντα κοινὰ πάντα ἔχοντος τά τε ἄλλα καὶ γυναῖκας, καὶ τέκνα, καὶ τὸν ὅλον συγγένειαν. πρός τε τοὺς ἐκτὸς, ἄμαχοι εἰσὶ, καὶ ἀνίκητοι, οὐδὲν ἔχοντος ὥστερ οὐ δουλεύσουσι. καλεῖ δὲ καὶ χοιρίλον εἰπόντα γὰ τῇ διαβάσει ἡ χερσίας, ὧν ἔζευξε διαρεῖν·

Μιλονόμοι τε γάκαι, γυνεᾷ σκύθαι.
Αὐτὰρ γῆαιον ἀσίδια πυροφόρον.

Νομάδων γεμὼ ἦσαν ἄνθρωποι ἀρίκωμοι νομίμων. καὶ τὸν ἀνάχαρσιν δ' ἄνθρωπον σοφὸν καλῶν ὁ ἔφορος, τούτου φησὶν εἶναι τὸ γένος. νομοθῶσι δὲ καὶ ἑπτὰ σοφῶν γένα, τελεία σωφροσύνῃ τῇ σωίσει. εὑρέματά τε αὐτοῦ λέγω τὰ τε ζώπυρα, καὶ τὸν ἀμφίβολον ἄγκυραν, καὶ τὸν διαμετρικὸν τροχόν. ταῦτα δὲ λέγω σαφῶς μὲν εἰδὼς, ὅτι καὶ οὕτως αὐτὸς οὐτε ἀληθέστατα λέγει πρὸς πάντων, καὶ διὰ τὸ ἀναχάρσιδος. πῶς τ' ὁ τροχὸς εὕρεμα αὐτ', ὃν οἶδεν ὅμηρος πρεσβύτερος ὤν· ὡς δ' ὅτε τις διαμεὺς τροχὸν ἅρμενον γὲ παλάμῃσι,

Καὶ τὰ ἑξῆς. ἀλλ' ἐκεῖνα διασημαίνει βουλόμενος, ὅτι κοινῇ τινί φησι, καὶ ὑπὸ τῶν παλαιῶν καὶ ὑπὸ τῶν ὕστερον, πεπεισθῆναι σωέβαινε τὸ τῶν νομάδων αὐτὸν μάλιστα ἀπωκισμένους ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἄλλων, γαλακτοφάγους τε εἶναι καὶ ἀβίους καὶ δικαιοτάτους. ἀλλ' οὐχ ὑπὸ ὁμήρου πεπλάσθαι, πρός τε τῶν μυσῶν. δίκαιός ὅστιν ὑποσχεῖν λόγον τῶν τοῖς ἔπεσι λεγομένων ἀρμόδιον, πότερ' ἡγῆται, καὶ τούτους εἶναι πλάσματα ὅταν φῇ ὁ ποιητὴς,

Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων, καὶ ἀγαυῶν ἱππημολγῶν.

Ἡ οὖν γῆ τῆ ἀσίᾳ λεγόμενον, παρομοιοῦσθαι τὸν ποιητὴν, ὡς πεφάνηται πλάσμα, λέγων ὡς μὴ ὄντων γῆ τῇ θρᾴκῃ μυσῶν παρὰ τὸν ὄντα. ἐπὶ γὰρ ἐφ' ἡμῶν γοῦν αὐλιον κάτον μετῳκίσθη ἐκ τῆς πραίας τὸ ἴσον τῶν μυσῶν ἀπὸ τῆς θρᾴκης εἰς τὴν ἀσίαν, ὁμογλώττου τοῖς θραξὶν ἔθνους, εἰς τὴν θρᾴκην ἐν τῇ οἰκοῦσιν αὐτόθι· μυσοὶ καλούμενοι. ἤτοι καὶ τὴν πρότερον οὕτω καλουμένην, γῆ δὲ τῇ ἀσίᾳ, μυσῶν μετονομασθέντων· ἢ ὅπερ οἰκειότερόν ὅτι τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ποιητοῦ, καὶ τῇ ἀρχαίᾳ τὴν καλουμένην μυσῶν πρότερον. περὶ μὲν δὴ τούτων ἅλις. ἐπάνειμι δ' ὑπὸ τὴν ἐξῆς πραγματείαν, τῶν δὲ γετῶν τὰ μὲν παλαιὰ ἀφείδω, τὰ δ' εἰς ἡμᾶς ἥδη τοιαῦτα ὑπῆρξε. βοιρεβίστας αὐτὸς γέτης, ὑπὸ τὴν τῶν ἐθνῶν ὑπὸ στασιαν, αὐξῆλθε κατακωμένους τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ συχνῶν πολέμων,

non quæstuosi, inter se sanctis utentes legibus. Omnia communia habentes, cũ reliqua, tum uxores ac filios, uniuersamq; prosapiam. Externis inexpugnabiles & inuicti, cum nihil possideant, cuius rei gratia serui fiant. Vocat autem Chœrilũ qui in Darij transitu cum rate, quam ipse construxit,

Opiliones appellat Sacas origine Scythas,
Asiam incolentes frugiferam.

Creati ex Nomadibus homines exustis domibus. Ephorum etiam cum Anacharsim sapientem appellet, ex hoc esse genere dicit, unumq; è septem sapientibus censendũ cum moderatione & prudentia perfecta & intellectu. Eiusq; inuẽta profert, excitatores ignis folles, bicipitem anchoram, rotam figularem. Hæc ipsa autem loquor apertè, haud ignarus quòd hic ipse non omnia uerissime proferat, & illud præcipuè de Anacharside. Nam quomodo rota ipsa ex eius inuentione extat, quã Homerus antiquior illo nouerit?

Ceu figulus cui dextra rotãquatit ocyus aptã.

Et reliqua. Cum autem communi quadam & ueterum & posteritatis fama creditum sit, illos maxime Nomadas seorsum ab alijs mortalib. habitãtes, Galactophagos & Abios & iustissimos esse, nec Homeri figmentum fieri uoluit Apollodorus illud significare. Iure etiam rationem de Mysis in carmine ipso dictis subire eum oportuit, putetne etiam ficta de illis esse, cum poeta dixerit,

Illustres Mysos quis lac mulgetur equarũ,
Cominus ij pugnant.

Vel eos q Asiã incolũt accipit. Qui si in Asia habitãtes accipit, malignè poetã interpretatur, ut prædiximus, figmentũ appellans, tanq; in Thracia Mysi illi nõ ultrà quàm res ipsæ sint. Nostris itẽ annis Aelius Catus ex Trãsistrana regione quinquaginta Getarũ millia in Thraciam habitatura traduxit. Quæ gẽs eadẽ qua Thraces utitur lingua, qui hac etiam ætate ibidem habitant, Mysiq; uocitanẽ, uidelicet quia & prius eo nuncupabant nomine, habitantiũ q; Asiã Mysorũ translatũ secũ est nomẽ, aut qa affine nomẽ est mgis ipsius poetę historię, & eorũ declarationi Mysorũ qui Thraciã incolunt, sic prius uocatorũ. De his quidẽ satis. redeo deinceps ad institutã ordine descriptionẽ. De Getis sanè uetusta illa omittant: quæ uerò nostra sentit ætas, huiusmodi fuere. Bœrebistas uir natione Geta, cum gentis eius prę fecturæ insisteret, homines frequentia bellorum, et cladib. afflictos reficiẽdos esse curauit,

eosq; eô magnitudinis extulit, nunc exercitatione corporũ, nunc uictus sobrietate, nũc eductorũ obediẽtia, ut intra paucos annos latum adeptus sit imperiũ, plurimosq; finitimorum, Getarũ ditioni subdiderit: traiectoq; au dacter Istro, Thraciã diripiẽs usq; in Macedoniam & Illyricũ, magnũ Romanis terrorẽ incusserit: deq; Gallis finitimis, Thracibus & Illyriis prædas ingẽtes reportauit. Boios aũt & subditos Critasiro populos funditus deleuit simul & Tauriscos. Ad nationis uerò ipsius commoditatẽ adiutorem habuit Ceneum, uirum magicis deditum, diu Aegypti oras peruagatum, auguriorum peritum. Per quę deorum responsa renunciabat, & paruo in tempore in deorũ numero cõstituebaẽ, quẽ admodũ de Zamolxi superius narrauimus. Ingẽtis obedientiæ argumentũ est, quòd eius suasione inducti, uites excidere, & sine uino uitã agitare cõsensere. Ipse aũt Bœrebistas, insurgentibus nõnullis prius periit, quàm Romanus populus aduersus eum mitteret exercitum. Regniq; successores plures in partes diuisi sunt. Nunc cũ Cæsar Augustus cõtra eos quinquaginta millium misit exercitũ, qui prius quatuor in partes distincti erãt. Huius autẽ generis partitiones ad tẽpus fiũt, & aliæ alio in tẽpore. Fuit & alia regionis diuisio, ex antiquis permanẽs temporibus, alios enim Dacos, alios Getas appellãt. Getas quidẽ, qui ad Pontũ in orientẽ uergũt: Dacos aũt, qui in oppositũ uersus Germaniam, & ad Istri fontes, quos olim Dauos uocatos esse reor. Ex quo apud Athenienses Dauorũ & Getarũ nomina seruilia plurimũ abundabãt. Hoc sanè credibilius est quàm à Scytharũ gente deriuari, quos Daas uocant. lõge enim illi ad Hyrcaniam positi sunt, nec ex eo loco Athenas mãcipia deportata, putandum est. Seruos enim antè populorum nominibus uocabant, à quib. uectabantur, ut Lydũ & Syrũ, aut ijs maximè quæ illis in locis magis ac magis usurpata erãt: ut Manem et Midam, ex Phrygia: Tibiũq;, è Paphlagonia. Gens inde, quæ Bœrebistæ ductu in tantam conscenderat amplitudinẽ, demũ ob domesticas seditiones & ex Romanorũ bellis depressa est. Tamen adhuc ad millia hominũ quadraginta emittere aptè ualẽt. Per ipsos autem Marisus fluuius Danubiũ influit, per quẽ Romani milites uasa, illis necessaria bellis deuehere solebant. Superiores enim fluminis partes uersus fontes, usque ad præcipites eius decursus, quos cataractas nominant,

καὶ τοσοῦτον ἐπῆρεν γὰ ἀσκήσει καὶ νίκῃ καὶ τὸ πιθανὸν πρὸς τὸ πράγμασιν, ὥστ' ὀλίγων ἐτῶν μεγάλῳ ἀρχὴν κατεστήσατο, καὶ πολὺ μέρος τῆς πλείστης ὑποταξεν τοῖς γέταις. ἦδη δὲ καὶ ῥωμαίοις φοβερὸς ἦν, διαβαίνων ἀσφαλῶς τὸν ἴστρον, καὶ τὴν θράκην κελτῶν μέχρι μακεδονίας καὶ ἰλλυριῶν. τούς τε κελτοὺς οὐκ ἀναμεμιγμένους τοῖς θρᾳξὶ τοῖς ἰλλυριοῖς ἀνεπόρθησε. βοίους καὶ ἀρδίσκους φασὶν οὗτος ὑπὸ λειτασίρῳ, καὶ τευρίσκους πρὸς τὴν σύποιείαν τοῦ ἔθνους. σωμαγωνίαν ἔχε δὲ ἰσχνὸν ἀνδρα γόητα, καὶ πεπλανημένον ἐπὶ τὴν αἴγυπτον, καὶ προσμαστὰς ἐκμεμαθηκότα τινὰς, οἷς ὧν ὑπεκείνατο τὰ θεῖα καὶ ὀλίγου καθίστατο θεὸς, καθάπερ ἔφαμεν πρὶ τοῦ ζαμόλξεως διηγούμενοι. ἡ δὲ σύπειθέας σημεῖον. ἐπειδήσαν γὰρ ἐκκόψαι τὴν ἄμπελον, καὶ ζῆν οἴνου χωρὶς, οἱ μὲν οὖν βοιρεβίστας, ἐφθη καταλυθεὶς ἐπανεσάντων αὐτῷ τινῶν, πεῖραν ῥωμαίους σὺλαι στρατείαν ἐπ' αὐτόν. οἱ δὲ ἀξάμενοι τὴν ἀρχὴν, εἰς πλείω μέρη διέτεμον. καὶ δὴ καὶ νῦν ἰδίᾳ ἕπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς στρατεῖαν ὁ σεβασὸς καίσαρ, εἰς ὧν πέντε μυριάδας, τότε δὲ εἰς τέτταρας, διεσῶσθ' ἐτύγχανον. οἱ μὲν οὖν τοιοῦτοι μερισμοὶ πρόσκαιροι, καὶ ἄλλοτ' ἄλλοι. γέγονε δὲ καὶ ἄλλη τις χώρας μερισμὸς συμμιγὴς ἐκ παλαιοῦ, τοὺς μὲν γὰρ ἀλπεινοὺς πρὸς ἑσπέραν ὁρῶντας, τοὺς δὲ γέτας· γέτας μὲν, οὓς πρὸς τὸν πόντον κλιμένους, καὶ πρὸς τὴν ἕω· ἀλπεινοὺς δὲ τοὺς εἰς ταὐτὰ πρὸς τὴν γερμανίαν, καὶ τὰς τοῦ ἴστρου πηγὰς, οὓς οἶμαι ἀλπεινοὺς καλεῖσθαι τὸ παλαιόν. ἀφ' οὗ καὶ παρὰ τοῖς ἀπωτέρω ἐπεπόλασε τὰ τῆς οἰκετῶν ὀνόματα γέτας καὶ ἀλπεινοί. δόξαν γὰρ πιθανότροφα πάντα τῶν σκυθῶν, οὓς καλοῦσι δάας. ταῦτα γὰρ ἐκεῖνοι πρὶ τὴν ὑρκανίαν, καὶ οὐκ εἰκὸς ἐκεῖθεν κομίζεσθαι ἀνδράποδα εἰς τὴν ἀπωτέρω. ἐξ ὧν γὰρ ἐνομίζετο, ἃ τοῖς εἰθισμένοις, ἐκείνοις ὁμωνύμως ἐκάλουν τοὺς οἰκέτας, ὡς λυδὸν, καὶ σύρον, ἃ τοῖς ὕστερον ἐκεῖ ὀνόμασι προσηγόρευον, ὡς μάννην μίδαν, τὸν φρύγα· τίβιον δὲ, τὸν παφλαγόνα. ὕστερον ὑπὸ τοῦ βοιρεβίστα τὸ ἔθνος ἐξαρθὲν, ἐταπεινώθη τελέως ὑπὸ τῶν στάσεων, καὶ τῶν ῥωμαίων. ἱκανοὶ δ' ἡμῶς εἰσὶν ἔτι καὶ νῦν στέλλειν πέντε μυριάδας. ῥεῖ δὲ διὰ αὐτῶν μαρίσος ποταμὸς εἰς τὸν δανούβιον, ᾧ τὰς παρασκευὰς ὑπεκόμιζον οἱ ῥωμαῖοι τὰς πρὸς τὸν πόλεμον. καὶ γὰρ τοῦ ποταμοῦ τὰ μὲν ἄνω καὶ πρὸς τὰς πηγὰς μέρη, μέχρι τῶν καταρακτῶν, δανούβιον προσηγορεύουσι, ἃ μάλιστα διὰ τῶν ἄκρων φέρεται. τὰ δὲ κάτω μέχρι τοῦ πόντου τὰ πρὸς αὐτοὺς γέτας, καλοῦσιν ἴστρον. ὁμόγλωττοι δ' εἰσὶν οἱ γέται τοῖς δάοις. παρὰ μὲν οὖν τοῖς ἕλλησιν οἱ γέται γνωρίζονται μᾶλλον, διὰ τὸ συνεχεῖς τὰς μεταναστάσεις ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ἴστρου ποιεῖσθαι. καὶ τοῖς θραξὶ, καὶ τοῖς μυσοῖς ἀναμεμίχθαι. καὶ τὸ τῶν τευβαλῶν δ' ἔθνος θρακικὸν ὂν τὸ αὐτὸ πεπονθε τοῦτο. μεταναστάσεις γὰρ διέλαβε τὸν πλησιοχώρων εἰς αὐτοὺς ἀδυνατοῦντας, ἀναστάντων μὲν ἐκ τῆς πραίας τῶν σκυθῶν καὶ βασαρνῶν, καὶ σαυροματῶν ὑπὸ κραυνώνων πολλάκις, ὥστε καὶ ὑπολαβεῖν τοῖς ἀγελαθεῖσι, καὶ καταμένειν τινὰς αὐτῶν ἢ γῆν τοῖς νικῶσι, ἢ γῆν τῇ θράκῃ. τῶν δ' ἑκατέρᾳ μέρος ὑπὸ ἰλλυριῶν μάλιστα καταχυομένων. αὐξηθέντων δ' οὐ πολὺ τῶν πλείστων, οἵ τε γέται, οἵ τε δάοι, ὥστε καὶ εἴκοσι μυριάδας ἐκπέμπειν στρατείας, νῦν ὅσον εἰς δύο μυριάδας συνεκλελοιπότες τυγχάνουσι. καὶ ἐγγὺς μὲν ἥκουσι τοῦ ὑπακούειν ῥωμαίων. οὔπω δ' εἰσὶν ὑποχείριοι τελέως, διὰ τὰς ἐκ τῆς ὁρμὴν ἐλπίδας, πολεμίων ὄντων τοῖς ῥωμαίοις. μεταξὺ δὲ τῆς ποντικῆς θαλάττης ἀπὸ ἴστρου τῶν τύραν, καὶ ἡ τῆς γερμανίας ὀρμία, πρόκειται πεδιάς πᾶσα, καὶ ἄνυδρος, γῆ ἣ διαρρεῖται ἀρληφθεὶς ὁ ὑσσαπεω καθ' ὃν καιρὸν διέβη τὸν ἴστρον ὡδὶ τοῦ σκύθας ἐπινδιώδυσε πανστρατιᾷ, δίψει διαλυθῆναι. σωτῆρι δ' ὀφὶ, καὶ αὐτεσρυφε. λυσίμαχος δ' ὕστερον στρατεύσας ὡδὶ γέτας, καὶ τὸν βασιλέα δρομιχάτην, οὐκ ἐκινδιώδυσε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑαλω ζωγρία. πάλιν δ' ἐσώθη, τυχὼν συγνώμονος τοῦ βαρβάρου, καθάπερ εἴπομεν πρότερον. πῶς δὲ ταῖς ἐκβολαῖς, μεγάλη νῆσος ἐστὶν ἡ πεύκη. καταχόντων δ' αὐτὴν βασσάραι, πολυκινοὶ πεσιγορεύθησαν. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι νῆσοι πολὺ ἐλάττους, αἱ μὲν αὐτόθεν ταύτης, αἱ δὲ πῶς τῇ θαλάττῃ. ἐπάσομαι γάρ ὅτι. μέγιστον δὲ τὸ ἱερὸν σῶμα καλούμενον, ἐν οὐ σταδίων αὐάπλους ὡδὶ τὴν πεύκην, ἑκατὸν εἴκοσι, ἧς κατὰ τὸ κάτω μέρος, ἐπίσης τὸ ζεῦγμα διαρρεῖ, διώκειτο δ' αὖ ζεύχθῆναι, καὶ κατὰ τὸ ἄνω. τοῦτο δὲ καὶ πρῶτον ὄντι σῶμα γὰ ἀρισθρᾷ εἰσπλέουσι εἰς τὸν πόντον. τὰ δ' ἑξῆς, ἕως, παράπλου δεῖ ὡδὶ τύραν. διέχει δ' ἐπ' αὐτὸ τὸ ἑβδομον σῶμα πρὶ τεσσαράκοντα σταδίους, γίνονται οὖν μεταξὺ τῶν σωμάτων ἡμίσεσθον. τὰ μὲν δὴ τρία σώματα ἐφεξῆς δεῖ ἱερὰ σώματα ὄντι μικρὰ, τὰ δὲ λοιπὰ τὸ μὲν πολὺ ἐλάττονα, τῶν δὲ μείζονα.

Danubium uocant, quæ maximè per Dacorum agrum delabuntur. Alias uerò inferiores usq; in Pontum per Getas Istrum uocitãt. Cæterùm idem Dacorum & Getarum sermo est. Græcis uerò Getæ notiores fiũt, quia frequentius ad utramq; Istri ripam migrãt. Accèdit quòd Mysis & Thracib. immixti uersanẽ. Triballi quoq; Thracia natio sunt, quibus idem obuenit ut transmigrationes patiantur, cũ finitimi aduersus inferiores insurgãt, q̃ties ex ulteriore ripa Scythæ, Bastarnæ, Sauromatæ uictoriã, & quidẽ sæpe referãt, ut cũ in expulsos insultent, uel in insulis, uel in Thracia maneant aliqui: nonnulli uerò eiecti ab alterius partis incolis, præsertim Illyricis ualẽtioribus. Aucto igitẽ plurimũ & Getarũ & Dacorũ imperio ad CC militũ millia exercitũ amplificarãt. Hac uerò tempestate ad mil. XL ipsorum cõtracta potentia est: eoq; propè peruentum est, ut Romano subdantur imperio. Nec dum aũt subiecti sunt Romanis omnino, propter quandã in Germanis positã fiduciã, qui in eos hostilem gerũt spiritũ. Inter mare Ponticũ ab Istro ad Tyrã fluuiũ Getarũ solitudo præiacet, plana tota, & aquarũ indiga. Quo in cãpo Darius Hystaspi filius destitutus, cũ traiecto Istro expeditionẽ suscepit, aduersus Scythas, maximũ inijt periculũ, ne toto cũ exercitu siti deleret. Qua re serò intellecta, remeauit. Posteriori tẽpore Lysimachus cõtra gentẽ Getarũ, eorũq; regẽ Dromichætẽ exercitũ ductãs, nõ solũ discrimen adiuit, sed etiã uiuus in potestatẽ pertractus est, rursumq; salute donatus, benignũ nactus Barbarũ, quẽ admodũ prius enarraui. Eruptioni uerò fluminis magna ppinqua est insula, Peucenome, eã Bastarnę cũ occupassẽt, Peucini sunt appellati. Sunt & aliæ insulæ multo minores supra istã sitæ, & alię inferius mari pximę. Cũq; septena distinguaẽ in ostia, maximũ est quod Hierostomũ, id est, ostiũ sacrũ uocãt, per q̃d supra nauigatio ad Peucẽ stad. C ac XX patet. Infra ipsam Darius pontẽ construxit, cum & supra construere ualuisset. Hoc autem ipsum ostium primum intra Pontum nauiganti sinistrorsum occurrit. Eorum quæ deinceps sunt ad Tyram fluuium, nauigantibus in orientem cursus capessit, ab eoq; septimũ distat ostiũ CCC circiter stad. Inter ipsorũ ostiorũ fanè interuallũ exiguæ quædam existũt insulæ. Tria quidem ora post sacrum ostium exilia sunt, ordine sita. Reliqua autem illo quidem minora, cæteris uerò ampliora existũt.

Ephorus quinq; Istrum cõstare ostijs asserit. Hinc ad amnem Tyrã nauigabilem D C C C stad. sunt: at medio in spacio duo ingentes lacus, quorum unus ita aperitur, ut uice portus eo uti liceat, reliquus ore caret. In Tyræ uerò fluminis ostio turris existit, quam Neoptolemi uocant, et uicus Hermonactis appellatus. Aduerso aũt flumine nauigantibus per stad. C et X L utraq; ex ripa ciuitates occurrũt, hinc Niconia, hinc à lęua Ophiussa. At qui fluuio propinqua tenẽt habitacula, urbẽ C & X X stadijs ascendẽti occurrere dicũt. Distat aũt insula Leuca ab ostio per D stad. interuallũ intra pelagus educta, Achillí sacra. Deinde Borysthenes fluuius ad stadia D C nauigationi cõmodus: cui alter amnis proximus est Hypanis. Ante Borysthenis ostiũ iacet insula portum habẽs. Cũ uerò Borysthenẽ C C stad. enauigaueris, eiusdẽ nominis offertur oppidũ, eadẽq; urbs, Olbia, id est beata nominat, amplũ sane emporiũ, quod cõdidere Milesij. Supra iacẽs regio uniuersa inter Borysthenẽ & Istrũ prima est Getarũ solitudo, postea Tyrrhegetę. Post quos Sarmatæ cognomẽto Iazyges, & qui Basilei dicũtur et Vrgi, è quib. pars maxima Nomadibus, id est, pastorib. cõstat, pauci agrorũ colendorũ studio tenentur. Hos utrãq; Istri ripã incolere sępe traditur. Intra terram sunt Bastarnæ Tyrrhegetis uicini & Germanis, & ipsi ferè ex Germanis originẽ ducẽtes, & ipsi plures in uicos nationesq; diuisi. Nam Atmoni quidã dicuntur atq; Sidones: qui uerò Peucẽ Istri insulã habitant, Peucini. Rhoxani uerò magis ad Aquilonẽ spectãtes inter Tanain & Borysthenẽ cãpestria pascuntur. Vniuersus autẽ aquilonaris è Germania usq; ad portas Caspias tractus campester est, qui nostras ad aures cognitionẽq; peruenit: qui uerò supra Rhoxanos habitẽt, ignotum est nobis. Rhoxani quidẽ aduersus Mithridatis Eupatoris ductores belligerarũt, quib. imperator erat Tasius: aduenerãs aũt Palaco Scelluro socij. Cumq; pugnacissimi iudicarẽtur, cõtra instructã egregiè phalangẽ, & armis ornatã, natio barbara omnis infirma prorsus apparuit, & nuda ferè. Illi igitur millibus quinquaginta consistentes aduersus millia L X militaliter instructa, ductu et auspicio Diophantæ ducis Mithridatici, resistere ac sufferre nõ ualentes impetum, maxima ex parte trucidati sunt. Vtuntur autem galeis ex crudis boum corijs, thoracibus, & scutis. Ad percutiendumq; lanceas habẽt arcusq; & gladios.

ἔφορος δὲ ὠγυτάτομον εἶρηκε τὸν Ἴστρον. ὑπὸ τοῦτον δ' ὦν τὸν τύραν ποταμὸν πλωτὸν, ὑπὸ ναυσὶ σταδίοις. ὑπὸ δὲ τὸν μεταξὺ δύο λίμναι μεγάλαι, ἡ μὲν αὐτοφυὴς πως πλωτὴ λαπάθη, ὥστε καὶ λιμένι χρῆσθαι· ἡ δ' ἄτυμος. ὑπὸ δὲ τὸ στόμα τοῦ τύρα, πύργος ἐστὶ νεοπτολέμου καλούμενος· καὶ κώμη ἐμπόρανακτος λεγομένη. ἀναπλέουσι δὲ ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα σταδίους, ἐφ' ἑκάτερα, πόλεις· ἡ μὲν νικωνία, ἡ δ' ὑφ' ἡμῶν ὀφιοῦσσα. οἱ δὲ προσοικοῦντες τὸν ποταμὸν πόλιν φασὶν, ἀπέχουσι ἑκατὸν εἴκοσι σταδίους. διέχει τοῦ στόματος ἡ νῆσος ἡ λευκὴ, διάρμα πρὸς τετρακοσίους σταδίους, ἱδρυμένον τοῦ ἀχιλλέως δρόμου. εἶτα βορυσθένης ποταμὸς πλωτὸς ἐφ' ἑξακοσίοις σταδίοις. καὶ πλησίον ἄλλος ποταμὸς ὕπανις. καὶ νῆσος πρὸ τοῦ στόματος ἔχουσα λιμένα. πλέουσι δὲ ἐκ βορυσθένους σταδίους διακοσίους, ὁμώνυμος αὐτῷ τοῦ τοῦ ποταμοῦ πόλις. ἡ δ' αὐτὴ καὶ ὀλβία καλεῖται, μέγα ἐμπορεῖον, ἱδρυμένον μιλησίων. ἡ δ' ὑποκειμένη πᾶσα χώρα πολεμία τέ ἐστι, μεταξὺ βορυσθένους καὶ ἴστρου, πρώτη μὲν ὅση ἡ τῶν γετῶν ὀρεινή. ἔπειτα οἱ τυρεγέται, μεθ' οὓς οἱ ἰαζύγες σαρμάται, καὶ οἱ βασίλειοι λεγόμενοι καὶ οὐργοι, τὸ μὲν πλέον νομάδων, ὀλίγοι δὲ καὶ γεωργίας ὠμιλοῦμενοι. φύτους φασὶ καὶ παρὰ τὸν ἴστρον οἰκεῖν, ἐφ' ἑκάτερα πολλάκις. τὴν δὲ τῶν μεταγαίας βασαρναι μὲν τοῖς τυρεγέταις ὁμοροῦσι καὶ γορμανοῖς, χειδὸν δὲ καὶ αὐτοὶ τοῦ γορμανικοῦ γένους ὄντες, εἰς πλέω φύλα διῃρημένοι. καὶ γὰρ ἄτμονοι λέγονταί τινες, καὶ σιδόνες. οἱ δὲ τὴν πρὸς τῷ ἴστρῳ νῆσον κατοικοῦντες τὴν τῶν ἴστρων νῆσον πελοποννησίων. ῥωξανοὶ δ' ἀρικωτάτοι μεταξὺ τοῦ ταναΐδος, καὶ τοῦ βορυσθένους νεμόμενοι πεδία. ἡ γὰρ προσεχὴς τούτοις ἀπὸ γορμανίας μέχρι τῆς καυκασίας πᾶσα ὀρεινή ἐστιν. ὑπὲρ ἣν ῥωξανῶν εἶναι οἰκοῦσιν, οὐκ ἴσμεν. οἱ δὲ ῥωξανοὶ, καὶ πρὸς τοῦ μιθριδάτου τοῦ εὐπάτορος στρατηγοὺς ἐπολέμουν, ἔχοντος ἡγεμόνα τάσιον. ἦκον δὲ παλάκῃ συμμαχήσοντες τῷ σκιλούρῳ, καὶ ἐδόκουν μὲν εἶναι μάχιμοι. πρὸς μυριάσιν τετραγμένῳ φάλαγγα καὶ ὡπλισμένῳ καλῶς, τὸ βάρβαρον φῦλον ἀθρόως πᾶν ὄν, καὶ τὸ γυμνητικόν. ἐκεῖνοι γοῦν πρὸ τῶν μυριάδας πρὸς τετρακόσια, πρὸς διοφάντῃ τῷ τοῦ μιθριδάτου στρατηγῷ συμπαραταξαμένους, οὐκ ἀντέσχον, ἀλλ' οἱ πλείους διεφθάρησαν. χῶνται δὲ ὠμοβοΐνοις κράνεσι, καὶ θώραξι, γερροφόροι. ἀμμιστήρια δ' ἔχουσι, καὶ λόγχας, καὶ ξίφος, καὶ τόξα, καὶ

τοιοῦτοι δὲ καὶ τῶν ἄλλων οἱ πλείους. τῶν δὲ νομάδων αἱ σκηναὶ, πλωτοὶ περίπτυγες ὡσὶ ταῖς ἁμάξαις, ἐν αἷς διαιτῶνται. πολὺ δὲ τὰς σκηνὰς τὰ βοσκήματα ἀφ' ὧν τρέφονται, καὶ γαλακτικὰ τυρῷ, καὶ κρέασιν. ἀκολουθοῦσι δὲ ταῖς νομαῖς μεταλαμβάνοντες τόπους ἀεὶ οὐκ ἔχοντας πόαν, χειμῶνος μὲν ἐν τοῖς ἕλεσι τοῖς πρὸς τῷ μαιώτῃ, θέρους δὲ καὶ ἐν τοῖς πεδίοις. ἅπασα δ' ἡ χώρα δυσχείμερος ἐστὶ, μέχρι τῶν ὠδῶν θαλάττης τόπων τῶν μεταξὺ βορυσθένους καὶ τοῦ στόματος τῆς μαιώτιδος. αὐτῶν δὲ τῶν ὠδῶν θαλάττης τὰ ἀρκτικώτατα τό τε στόμα τῆς μαιώτιδος, καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ τοῦ βορυσθένους, ὁ μυχὸς, τοῦ ταμυράκου κόλπου. καὶ καρπινίτου, καθ' ὃν ὁ ἰσθμὸς, τῆς μεγάλης χερρονήσου. δηλοῖ δὲ τὰ ψύχη, καὶ πόρρω ἐν πεδίοις οἰκούντων. ὄνους τε γὰρ οὐ τρέφουσι, δύσεργον γὰρ τὸ ζῶον. οἵ τε βόες οἱ μὲν ἀκέρωνται. τῶν δ' ἀφαιροῦσι τὰ κέρατα· καὶ γὰρ τοῦτο δύσεργον τὸ μόριον. οἵ τε ἵπποι μικροί. τὰ δὲ πρόβατα μεγάλα. ῥήττονται δὲ χαλκαὶ ὑδρίαι. τὰ δ' ἐν ὄντα συμπήγνυται. τῶν δὲ πάγων ἡ σφοδρότης μάλιστα ἐκ τῶν συμβαινόντων πρὸς τὸ σῶμα τῆς μαιώτιδος δηλοῖ ὅτι. ἁμάξαις γὰρ ὁ διάπλους, ὁ εἰς φαναγορίαν ἐκ τοῦ παντικαπαίου, ὥστε καὶ πλοῦν εἶναι, καὶ ὁδόν. ἀρυκτοί τε εἰσὶν οἱ ἰχθύες οἱ ἀπολειφθέντες ἐν τῷ λιμνάλῳ, τῇ προσαγορευομένῃ γαγγάμῃ, καὶ μάλιστα οἱ αὐτόχθονες, δελφῖσι πάσχοντες τὸ μέγεθος. νεοπτόλεμον δὲ φασὶ τὸν τοῦ μιθριδάτου στρατηγὸν, ἐν τῷ αὐτῷ πόρῳ, θρόνους μὲν ναυμαχίᾳ περιγενέσθαι τῶν βαρβάρων, χειμῶνος δ' ἱππομαχίᾳ. φασὶ δὲ, καὶ τὸν ἄμπελον ἐν τῷ βοσπόρῳ κατορύττεσθαι χειμῶνος, ἐπαμώντων πολὺ τῆς γῆς. λέγονται δὲ καὶ τὰ λαύματα σφοδρὰ γίνεσθαι, τάχα μὲν τῶν σωμάτων ἀνθιζομένων, τάχα δὲ τῶν πεδίων ἀϊλιτεμοιώτων τό τε, ἢ καὶ τὸ πάχος τοῦ ἀέρος ἐκθερμαινομένου πλέον, καθάπερ ἐν τοῖς νέφεσι οἱ παρήλιοι ποιοῦσι. ἀτέας δὲ δοκεῖ τῶν πλείσων ἄρξαι τῶν ταύτη βαρβάρων, ὁ πρὸς φίλιππον πολεμήσας τὸν ἀμύντου. μετὰ δὲ τὸν πρὸ τοῦ βορυσθένους νῆσον, ἐξῆς πρὸς αὐίσχοντα ἥλιον, ὁ πλοῦς ἐπὶ ἄκραν τὴν τοῦ ἀχιλλείου δρόμου, ψιλὸν μὲν χωρίον ἅλσος καλούμενον ἱδρὺ ἀχιλλέως. εἶθ' ὁ ἀχίλλειος δρόμος, ἀλιτενὴς χερρόνησος. ἔστι γὰρ ταινία τις, ὅσον χιλίων σταδίων μῆκος ὠδὶ πως· πλάτος δὲ τὸ μέγιστον, δυοῖν σταδίοιν ἐλάχιστον,

Reliqui ferè huius generis plures. Nomades etenim tentorijs utuntur centonum instar pilo contextis, in plaustris uitam degentes. Circumq; tentoria pecora comitantur, à quibus uictum captant, & aluntur lacte, caseo, carne. Pascua uerò sectantẽ loca, semper herbosa permutantes. Hybernis quidem temporib. Meoticis uersantur in paludibus, æstiuis uerò per campestria uagãtur. Regio uniuersa hyemes habet asperas usq; ad uicina mari loca, quę inter Borysthenem & Mæotidis paludis ostiũ iacẽt. Et ex maritimis sanè quæ maximè ad aquilonem accedũt, & ad ipsum Mæotidis ac magis etiam Borysthenis ostium, & interiora sinus Tamyraci & Carpanieti, ad quem magnę Cherronesi tellus angusta, id est isthmos pertinet. Frigoris autem documentum est incolarum, licet in campis habitantium, quòd nec asinos alunt, est enim rigoris impatiens bestia: et boues sine cornibus generentẽ: et nõ nullis lima desecantur, quoniã hæc particula frigus sufferre nequit. equi pusilli sunt, pecudes magnæ, ęreæ scinduntur hydriæ: quę uero intra sunt, congelantur. Quid de ipsius gelu uehementia? quid de alijs ad Męotidis ora prouenientibus? Alueus nanq; è Panticapęo ad Phanagoriam plaustris deãbulatur, adeò ut cœnum uia tota fiat. Destituti uerò in glacie pisces, ligonibus effodiuntur ad Gangamam (sic enim locũ appellãt) præcipueq; Antacæi, delphinib. magnitudine pares. Memoriæ quidem proditum est, Neoptolemum Mithridatis ducem eodem in cursu, æstate quidem nauali pugna barbaros, hyeme autem equestri prælio superasse. Vites autẽ in Bosphoro per hyemem terra infodi perhibent, cum multum agri metant. Scriptis etiam mandatũ est, uehementes ibidem æstus effici, aut fortè quia insueta sunt corpora, aut quia per id temporis nullæ spirant auræ, aut quia aeris crassitudo plus caloris concipit, quemadmodũ in nubilis solis agũt radij. Cęterùm Areas latius in eius loci Barbaros regnũ tenuisse creditur, is qui aduersus Amyntæ filiũ Philippum bellum gessit. Post oppositam Borysthenis insulam, deinceps ad solem orientem nauigatio est ad promontoriũ, ubi Achilleos dromos, idest Achillis cursus dicitur. Nudus quidem locus est, quem sacrum Achilli lucum uocitant. Dehinc Achilleos dromos, & inter mare porrecta Cherronesos. Est enim ad orientem spectans fascia quædam in stad. mille producta longius, latitudinis stad. duũm, minus

minus iugeribus quaternis, distans ex utraq; ripa ceruicis illius stad. LX. arenosa, aquam tantum habens fossilem. In medio isthmo collum est stadia ad XL. terminat uerò ad promõtorium quod Tamyracen appellant, stationẽ habens in ripam continentem prospectantẽ. Post illã sinus est Carpineites magnitudinis non modicæ, tendens in Aquilonem stadia circiter mille. Sunt qui usq; ad sinũ stadia ipsa triplicant. Hi autẽ Taphij nominant, sinũq; eodem quo promontoriũ nomine uocitant. Hic ille sinus est qui Putrem (sic enim dicunt) à mari lacũ stad. LX separat. Efficit etiam peninsulã, siue Cherronesum, quam Tauricam siue Scythicam dicunt, cuius isthmus CCC & LX stad. dicitur. Putrem uerò lacum stad. quatuor millib. cõtineri dixerũt, Mæotidisq; portio est, quæ ad occasum spectat (magno enim illius ore occludit) paludosa uehemẽter est, uixq; nauiculis subtilib. nauigabilis. Vẽti nanq; cœnũ facile detegũt, dehinc rursum opplent, adeò ut paludes ipsæ maioribus cymbis peruiæ nõ sint. Sinus ipse tres paruas quidem habet insulas, nonnullas cæcis sub aqua saxis plenas, inter nauigandum occurrentibus. Nauigantibus sinistra, pusilla quædam offertur urbs, & alter Cherrhonesitarũ portus. Ingens quoddam in meridiem porrectum extenditur promontorium nauigantibus. id autem totius Cherrhonesi pars una est, ubi sita ciuitas existit, quam Heraclienses Pontí accolæ, coloniam deduxerunt, quæ Cherrhonesus appellatur, à Tyra fluuio distans stad. quater millibus & CCCC cursu maris emetiendo. In ea uirginis sacellum est, deæ cuiusdam, cuius & nomen habet promontorium ante urbem iacens, stad. C Parthenium, id est uirgineum appellatum, deæq; illius ædem habet & statuam. Inter urbem & promõtoriũ tres iacent portus, postea antiqua Cherrhonesus excisus, post eam portus oris angusti. Ad eum maximè Tauri natio Scythica latronum manus constituebant, impetu in eos facto, qui eò diuertissent. Vocatur autem Pactorum portus. Ab hoc alter efficitur portus, Ctenuntem uocãt. Est uero LX stad. isthmus. Hic est isthmus, qui paruam Cherronesum, quam diximus, magnæ portionem Cherronesi occludit, habens eodem nomine ciuitatem Cherronesum uocitatam. Hæc antea libera propríjs uiuens erat legibus, at deinde à Barbaris direpta, eò necessitatis adducta est, ut Eupatorẽ Mithridatẽ sibi præsulẽ delegerit

τέσσαρας πλέθρων διέχουσα ἡ ἑκατέρωθεν τοῦ αὐχένος ἤπειρον σταδίους ἑξήκοντα. ἀμμώδης, ὕδωρ ἔχουσα ὀρυκτόν. κατὰ μέσην δ' ὁ τοῦ ἰσθμοῦ αὐχὴν, ὅσον πεντακόσια σταδίων. τελευτᾷ δὲ πρὸς ἄκρα λῶ ταμυράκιον καλουσίν, ἔχουσαν ὕφορμον, βλέπουσαν πρὸς τὴν ἤπειρον. μεθ' ἣν ὁ καρπασικὸς κόλπος δυμεγέθης, αὐτὸς μὲν πρὸς τὰς ἀρκτους ὅσον ὑπὲρ χιλίους σταδίους. οἱ δὲ καὶ τετρακισχίλιους φασὶ μέχρι τοῦ μυχοῦ. καλοῦνται δὲ τάφιοι τὸν δὲ κόλπον, καὶ ταμυράκιον καλοῦσιμ μωνύμως τῇ ἄκρᾳ. ὑπὲρ ταύτης δ' ὀλίγον ὁ ἰσθμὸς, ὁ διείργων τὴν σατραπείαν λεγομένην λιμνῶν, ἀπὸ θαλάττης σταδίων τεσσαράκοντα, καὶ ποιῶν τὴν ταυρικὴν, καὶ σκυθικὴν λεγομένην χερρόνησον. οἱ δὲ τεσσαράκοντα ἑξήκοντα, τὴν πλάτος τοῦ ἰσθμοῦ φασίν. ἦν σατραπεία λίμνη, σταδίων μὲν καὶ τετρακισχιλίων λείπουσα μόριον δ' ὅσον ἡ μαιώτιδι ὁ πρὸς δύσιν συνεχόμενα γὰρ αὐτῇ, σώματι μεγάλῳ ἐλώδης δ' ὅλη σφόδρα, καὶ ῥᾳδίοις πλοίοις μόγις πλοϊμον. οἱ γὰρ ἄνεμοι τὰ τριάγκαρα δίως αὐτὰ καλύπτουσιν, εἶτα πάλιν πληροῦσιν, ὥστε τὰ ἕλη τοῖς μείζοσι σκάφεσιν οὐ ῥᾴσιμά ὅλην. ἔχει δ' ὁ κόλπος νησίδια τρία, καὶ προσβραχῆ τινὰ καὶ χοιραδώδη ὀλίγα, κατὰ τὴν παράπλουν. ἐκπλέοντι δ' ἀμφὶ σοῦᾶ, πολίχνη, καὶ ἄλλο λιμὴν χερρονησιτῶν. ἔκκειται γὰρ ὧδι τῆι μεσημβρίαν ἄκρα μεγάλη κατὰ τὴν παράπλουν, ἐφεξῆς μέρος οὖσα ἡ ὅλης χερρονήσου, ἐφ' ἣ ἵδρυται πόλις ἡρακλεωτῶν, ἄποικος τῶν ἐν τῷ πόντῳ, αὐτὴ δὲ καλουμένη χερρόνησος, διέχουσα τοῦ τύρα παράπλου, σταδίους τετρακισχιλίους πεντακοσίους. ἐν ᾗ τὸ ἡ παρθενίου ἱερόν, ἀγάλματος τινος, ἧς ἐπώνυμος καὶ ἄκρα ἡ πρὸς ἡ πόλεως ὅσον ἐν σταδίοις ἑκατόν, καλουμένη παρθένιον, ἔχον νεὼν τῆς ἀγάλματος, καὶ ξόανον. μεταξὺ δὲ ἡ πόλεως, καὶ ἡ ἄκρας λιμένες τρεῖς. ἐφ' ᾗ παλαιὰ χερρόνησος κατεσκαμμένη, καὶ μετ' αὐτὴν λιμὴν σφόδρα κατεσκαμμένος, καθ' ὃν μάλιστα οἱ ταῦροι σκυθικὸν ἔθνος, τὰ λῃστήρια συνίσασιν τοῖς καταφεύγουσιν ἐπ' αὐτὸν ὡς χειροήθεσι, καλεῖται δὲ συμβόλων λιμήν. οὗτος δὲ ποιεῖ πρὸς ἄλλον λιμένα κτενοῦντα καλούμενον, πεζῇ ἀπέχοντα σταδίων ἑβδομήκοντα. οὗτος δ' ὅσον ἑβδομήκοντα σταδίων ὁ κλείων τὴν μακρὰν χερρόνησον, ὡς ἐφαμίλλη ἡ μεγάλης χερρονήσου μέρος ἔχουσα γὰρ αὐτῇ, τὴν ὁμωνύμως λεγομένην χερρόνησον, αὕτη δ' ὡς πρότερον αὐτόνομος, πορθμὸν δὲ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ὠνομάσθη πορθμὸν, στάδιον ἐλάττω μυριάσι τὸν σύμπαντα στρατηγῶντα

στρατηγιῶντα ὧδι οὗ ὑπὲρ τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι βορυσθενους βαρβάρους, καὶ τοῦ ἀδρίου. παῦτα δ' ὧδι ῥωμαίους παρασκευή. ἐκεῖνον μὲν οὖν κατὰ ταύτας τὰς ἐλπίδας, ἄσμενος πέμψας εἰς τὴν χερρόνησον στρατιάν, ἅμα πρός τε τοὺς σκύθας ἐπολέμει, σκύλμυρόν τε, καὶ τοὺς σκυλλύρου παῖδας οὓς ποτὲ παλακὴν, οὓς ποσειδώνιος μὲν ὀγδοήκοντα φησὶν, ἀπολλωνίδης δὲ ὀγδοήκοντα. ἅμα δὲ τύπους τε ἐχειρώσατο βία, καὶ βοσπόρου κατέσχε λυσιμαχείας παρ' ἐκόντος λαβὼν πόλιν τοῦ κατέχοντος. ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ χρόνου, τοῖς τοῦ βοσπόρου διωάσταις, ἡ τῶν χερρονησιτῶν πόλις ὑπήκοος μέχρι νῦν ὄντι. τὸ δ' ἴσον ὁ κτγοὺς διέχει, ἡ τε τῶν χερρονησιτῶν πόλεως, καὶ τοῦ συμβόλων λιμένος. μετὰ δὲ τὸν συμβόλων λιμένα μέχρι θεοδοσίας πόλεως ἡ ταυρικὴ παραλία, χιλίων που σταδίων τὸ μῆκος, τραχεῖα καὶ ὀρεινὴ καὶ κατηγίζουσα πρὸς βορέαις ἵδρυται. πρόκειται δ' αὐτῇ ἄκρα πολὺ πρὸς τὸ πέλαγος καὶ τὴν μεσημβρίαν, ἐκκειμένη κατὰ παφλαγονίαν, καὶ ἄμασρις πόλιν. καλεῖται ὁ κριοῦ μέτωπον. κεῖται δ' αὐτῇ τὸ τῶν παφλαγόνων ἀκρωτήριον ἡ καράμβις τὸ διαιροῦν εἰς πέλαγη δύο τὸν εὔξεινον πόντον, τὸ τῷ ἑκατέρωθεν σφιγγόμενον πορθμῷ. διέχουσι δ' ἡ κάραμβις ἡ μὲν τῶν χερρονησιτῶν πόλεως, σταδίους ὀκτακισχιλίους καὶ τριακοσίους· τοῦ δὲ κριοῦ μετώπου, πολὺ ἐλάττους ἐν ἀριθμῷ. συχνοὶ γοῦν τῶν διαπλευσάντων τὸν πορθμὸν, ἅμα φασὶν ἀμφοτέρας ἰδεῖν τὰς ἄκρας ἑκατέρωθεν. ἡ δὲ τῆι ὀρεινῆι τῶν ταύρων, καὶ τὸ ὄρος ἐστὶν ὁ τραπεζοῦς ὁμώνυμος τῇ πόλει, τὴν πρὸς εὐβαρμίαν, καὶ τὴν κολχίδα. ἄλλο δ' ὄρος κιμμέριον ἐπὶ τὴν αὐτὴν ὀρεινὴν, διαδύσαν ποτὲ ἐπὶ κιμμέριον ἡ βοσπόρου, καθ' ὃν καὶ κιμμερικὸς βόσπορος καλεῖται τοῦ πορθμοῦ, παῦ ὁ ἐπέχει ἡ μαιώτιδος. μετὰ δὲ τὴν ὀρεινὴν τὴν λεχθεῖσαν, ἡ θεοδοσία ὅση πόλις, πεδίον σύγαιον ἔχουσα, καὶ λιμένα ναυσὶ καὶ ἐκ πόντου ὑπτιάζοντι. οὗτος δὲ ὅρος ἐστὶν πρότερον ἡ τῶν βοσπορειανῶν καὶ ταύρων γῆς. καὶ ἑξῆς δ' ὅση σύγαιος χώρα μέχρι παντικαπαίου ἡ μητροπόλεως τῶν βοσπορειανῶν, ἱδρυμένης ὧδι ἐπὶ τόματι ἡ λίμνης ἡ μαιώτιδος. ἔστι δὲ τὸ μεταξὺ ἡ θεοδοσίας καὶ τοῦ παντικαπαίου στάδιοι πεντακόσιοι, καὶ τετράκοντα. χώρα πᾶσα σιτοφόρος, λιμένας ἔχουσα, καὶ πόλιν σύλιμνον τὴν νυμφαῖον καλουμένην. τὸ δὲ παντικάπαιον λόφος ὅση παύτη πεπεισκύμενος ἐν λίνῳ σταδίων εἴκοσι,

aduersus Barbaros bellaturum, qui super isthmum usq; Borysthenem tenent, atq; Adriam. Hęc contra Romanos præludia parabantur. Ille igitur per has tantas spes in Cherrhonesum cum misisset exercitum, pariter Scythis arma intulit. Et Scylurum ac Scyluri liberos circa Palacium in captiuis habuit. Eos autem quinquaginta fuisse, Posidonius scribit, cum Apollonides octoginta affirmet. Sic potitus est Bosphoro, accepta loci ditione à Perisade ultro, qui eum præfectus obtinebat. Eo extempore in hunc usque diem Cherronesitarum ciuitas Bosphoranis regulis subiecta est. Ctenunta à Cherrhonesitarum oppido & Pactorum portu æquali distare liquet interuallo. Post hunc autem portum ad usque Theodosiam urbem Taurica ripa per stadiorum mille longitudinem, aspera, montana q;, & Aquilonibus procellosa, consistit. Ante ipsam uerò promontorium in pelagus ualde procumbit in meridiem uersus Paphlagoniam, Amastrumq; urbem. appellatur autem κριὸς μέτωπον, hoc est frons arietis. Opponiturq; illi Carambis Paphlagonum promontorium, quo pontus Euxinus geminum diuiditur in pelagus. Id utrinque angustat euripus. Cæterùm Carambis à Cherrhonesitarum urbe stad. duobus millibus & D abest, ab Arietis autem fronte numero multo minore. Complures ex ijs qui ipsum pernauigarunt euripum, utraque simul spectasse promontoria nunciant. In Taurorũ montana, & montem esse Trapezuntem ferunt, quo nomine & ciuitas appellabatur, ad Tibaraniam, & Colchidem pertinens. In eadem regione & Cimmerius est mons, in quo magnus fuerat Cimmeriorum ad Bosphorum potentatus, ubi & sinus Cimmerius uocatur quodcunque paludis Mæotidis ostium continet. Post iam dictam montanam regionem Theodosia iacet ciuitas, campos habens ubertate præstantes, ac portum uel centenis nauibus accommodum. Iste finis antea & Bosphoranorum & Taurorum agro fuerat adscriptus. Tellus alia deinceps fertilitate conspicua est usque ad Panticapæum Bosphoranorũ metropolin. Ea uerò in ostio Mæotidis sita est. Inter Theodosiam & Panticapæum stad. D ac XXX interuallũ est. Ora frumenti ferax, uicos habet multos, & urbem portus optimi, quã Nymphæum uocant. Est uerò Panticapæum tumulus frequentibus circumpositis habitaculis insignis ad stad. XX.

Ad

Ad ortumq; portum habet & naualia ad naues xxx. Habet & arcem à Milesijs conditam. Leuconis autem ętate Sagauri atque Parisadæ regali gubernabatur statu multos per annos & ora hæc & finitimi omnes accolæ, qui Mæotidis ostium utroq; ex latere tenent, idq; usque ad Parisadæ regnum, qui Mithridati tradidit imperium. Hi uerò licet æquitate & mansuetudine plures ornati essent, tyranni tamen uocabantur, à Parisade ac Leucone sumpto principio. Parisades etiam in deorum numerum relatus est, eiusdem nominis nouissimus rex fuit: qui cum exigentibus solito magis tributum barbaris resistere nequiret, Mithridati, cognomine Eupatori, regnum tradidit. ex illo ad Romanos peruenit imperium. Maior autem illius pars in Europa est, cum & in Asia pars una sit. Os ipsum Mæotidis Bosphorus appellatur Cimmerius. Eius uerò initium ab ampliore latitudine ad stad. lxx, ubi è Panticapæis locis ad Phanagoriam propinquissimam Asiæ ciuitatem, diuisionem inchoāt. Terminatur autem ad angustissimum euripum. Hæc uerò angustia Asiam ab Europa separat, simul & Tanais fluuius, ab arcto in paludem & eius ostium è diuerso influens, duobusq; ijs in palu dem erumpit alueis ad stad. inter se lx distantibus. Extat & ea qua flumen appellatiõe oppidum, amplissimũ sanè, barbaris mercaturæ diuersorium, post Anticapęum. Intra Cimmerium uerò Bosphorũ, nauigantibus è sinistra, Myrmecium offertur oppidulum à Panticapæo stad. xx. à Myrmecio autem stad. bis totidem uicus abest Parthenium, quà ingressus est angustissimus stad. xx. cui opponitur uicus Achilleius nominatus in Asia. Hoc ex loco rectus ad Tanain & insulam inter eruptiones iacentem cursus accipitur stadijs duobus millibus, atque cc. Hunc paulo superexcedit numerum præter Asiam nauigatio, triplo uerò maior à leua usque ad Tanain nauigatio, in qua situs est isthmus. Hæc ad Europam uniuersa nauigatio solitaria est, à dextra uerò minimè solitaria, tota paludis circuitio stad. viii millibus constare traditur. Magna uerò Cherronesus, id est peninsula, ipsi Peloponneso forma & magnitudine perquã simílis est, eam uerò totam Bosphorani principes bellorum assiduitate uastatam habent. Illã antè Bosphoranorũ Tyranni paruam quidem Mæotidis ori, & Panticapæo adiacentem, usque Theodosiam tenebant.

πρὸς ἕω δ' ἔχει λιμενίδα, ἡ γειώσια, ὅλον τεί-
κοντα νεῶν. ἔχει δὲ ἡ ἀκρόπολις, κτίσμα Mι-
λησίων. ἐμοναρχεῖτο ἡ πολιὼ χρόνων, ὑπὸ
δωρασῶν τῶν περὶ λύκωνα, ἡ σαγαυρου, ὃς
παρεισάδυ, αὐτη τε ἡ αἱ πλησιόχωροι κα-
τοικίαι, πᾶσαι αἱ πρὸς τὸ σύμα τῆ μαιώτιδι
ἑκατόρωθεν, μέχρι πρὸ σάδου, τῶν μιθριδάτη
παρασάντος τῶ ἀρχελάῳ. ἐκαλοῦντο δ' τύρα-
νοι, καίπερ οἱ πλείους ὠμοιεκεῖς γεγονότες, ἀρ-
ξάμενοι ἀπὸ παρεισάδου ἡ λύκωνος. πρῶτος
δὲ ἡ θεὸς νενόμισται. οὕτω δ' ὁμώνυμος
καὶ ὕστατος, ὃς οὐχ οἷός τε ὢν αὐτέχειν πρὸς
τοὺς βαρβάρους, φόρου πραττομένους μείζω τῶ
πρότερον, μιθριδάτη τῶ εὐπάτορι πρόσοδόν
τε τῶν ἀρχελάου. ἀφ' ἐκείνου δ' ἡ βασιλεία γέ-
γονεν ῥωμαίοις ὑπήκοος. τὸ μὲν δὴ πλέον αὐ
τῆ μέρος ἐστὶ τῆ εὐρώπης. μέρος δέ τι
καὶ ὠδὶ τῆ ἀσίας. τὸ δὲ σύμα τῆ μαιώτιδος κα
λεῖται μὲν κιμμερικὸς βόσπορος, ἄρχεται δὲ
ἀπὸ μείζονος πλάτους, ἀπὸ ἑβδομήκοντα που
σταδίων, καθ' ὃ διαίρουσιν ἐκ τῶν περίπατι-
κάπαιον τόπων, εἰς τὴ ἐχυτάτω πόλιν τῆ
ἀσίας, τῶ φαναγόρειαν. τελευτᾶ δ' εἰς πο-
λὺ σφιντότερον πορθμόν. διαιρεῖ δ' ὁ σφιγκτὴς
οὗτος τὴ εὐρώπην ἀπὸ τῆ ἀσίας, ἡ ὁ τάναϊς
ποταμός, καταπικρὺ ῥέων ἀπὸ τῶν ἄρκτων
εἰς τε τὸν λίμνην, ἡ τὸ σόμα αὐτῆ. δίοδοι δ'
ἔχει τὰς εἰς τὸν λίμνην ἐκβολὰς διεχούσας
ἀλλήλων ὅσον σταδίους ἑξήκοντα. ἔστι δὲ ἡ πό-
λις ὁμωνύμως τῆ ποταμῶ, μέγιστον τῶν βα
βάρων ἐμπορεῖον, μετὰ τὸ παντικάπαιον.
ἡγεῖ δ' εἰσαπλοῦν τὸ κιμμερικὸν βόσπο-
ρον, πολίχνιόν ὄντως μυρμήκιον. ἡγεῖται γὰρ ἔτι σκύ-
οις ἀπὸ τ παυλικαπαίου. τῆ μυρμηκίου διπλά-
σιον διέχει, λιμὴν παρθένιον· καθ' ὃν ἐσφίπ
τους εἰσαπλοῦς ὄντι, ὅσον ἑκατὸν σταδίων, ἐχεμαὶ κώ
κωμίδιον γὰρ τῆ ἀσίας κώμης, ἀχίλλειον καλού
μενον. ἐντεῦθεν δ' ἀνάπλοια ἡ ὠδὶ τὸν
ναϊὸν, ἡ τὸν ἱερὸν τὰς ἐκβολὰς τῶν, σταδίων
χίλιοι διακόσιοι, μικρὸν ὑποβαλόντι τὸ ἀρι
μὲν τοῦτο πλέονι πρὸς τὸν ἀσίαν. πλέον δ' ἢ
τετταράσιον, ἐν ἀριστερᾶ πλέοντι, μέχρι τ πα-
ναΐδος, ἐν ᾧ πρὸς ἄπλω ἡ ὁ ἰάδμος ἱδρυται. οὗ
τος μὲν οὖν ὁ πρὸς ἄπλουν ὁρισμὸς πᾶς ὁ πρὸς
τὴν εὐρώπην, ὁ δ' ἐν δεξιᾷ οὐκ ὁρισμός. ὁ δὲ
σύμπας τ λίμνης κύκλος ὀκτακισχιλίων ἐστὶ
ρεῖται σταδίων. ἡ μεγάλη χερρόνησος πᾶσα
λοπεννήσῳ προσέοικε, ἡ τὸ σχῆμα, ἡ τὸ μέγε
θος. ἔχουσι δ' αὐτὴν οἱ τοῦ βοσπόρου δυνάστα
πεντακωμίαν πᾶσαν ὑπὸ τ σωκράτη πλὴ
μων. πρότερον δ' εἶχον ὀλίγων μὲν τῶν πρὸς
τῷ σόμαλι μαιώτιδος, ἐπὶ τῷ παυλικαπαίῳ
μέχρι θεοδοσίας, τῶν βοσπορίων τύραννοι. τῶν δὲ

τὸν δὲ πλείω μέχρι τοῦ ἰάδμοῦ καὶ τοῦ κόλ-
που τοῦ καρκινίτου, σκυθικὸν ἔθνος ταῦροι.
καὶ ἐκαλεῖτο ἡ χώρα αὕτη πᾶσα χερσόνησος δὲ
πικὴ ἡ ἔξω τοῦ ἰάδμοῦ μέχρι βορυσθένους, μι-
κρὰ σκυθία· ὅλη δὲ ὁ πλοῦς τῶν γύθεν δὲ
περαιουμένῳ τὸν τε τύραν, καὶ τὸν ἴστρον,
καὶ ἐποικούντων τὴν γῆν, καὶ ταύτης οὐκ
ὀλίγη, μικρὰ προσηγορεύθη σκυθία· τῶν θρᾳ-
κῶν τὰ μὲν τῆ βίᾳ συγχωρούντων, τὰ δὲ
τῆ κακίᾳ τ χώρας. ἐλώδης γὰρ ὄντι ἡ πολ-
λὴ αὕτη. τ δὲ χερρονήσου πλὴν τῆς ὀρεινῆς
τ ὧδὶ θαλάττης μέχρι θεοδωσίας, ἥ γε ἄλ-
λη πεδιὰς καὶ ὀλυγαιὸς ὅτι πᾶσα, σίτῳ δὲ
καὶ σφόδρα εὐτυχής. τεκαίκοντα γοῦν ἀρ-
δάβας, ὅλα τοῦ τυχόντος, ὀρυκτοῦ χιζομέ-
νη. φόρου τε ἐτέλουν, ὀκτωκαίδεκα μυριά-
δας μεδίμνων μιθριδάτῃ, τάλαντα δ' ἀρ-
γυρίου ὅλκοσίους, σὺν τοῖς ἀσιανοῖς χωρί-
οις τοῖς περὶ τὸν σινδικόν. καὶ τοῖς πρόσθεν
χρόνοις ὑπετέλουν, τὰ σιτοπομπεῖα τοῖς
ἕλλησι, καθάπερ ἐκ τ λίμνης αἱ ταριχαῖαι.
λύκωνα δέ φασιν ἐκ τ θεοδοσίας ἀθλοφό-
ρους πέμψαι μυριάδας μεδίμνων ὅλκοσί-
ων, καὶ δίεκα. οἱ δ' αὐτοί οὗτοι, καὶ γεωρ-
γοὶ ἐκαλοῦντ' ἰδίως, ὅλα τὸ νῦν ὑποδεικ-
μένους νομάδας εἶναι, τρεφομένους ἱππά-
σιν, ἄλλοις τε καὶ ἵπποις, ἱππείῳ δὲ καὶ τυ-
ρῷ, καὶ γάλακτι, καὶ ὀξυγάλακτι. ὧδε δὲ
καὶ ὄψημα ὅτι αὐτοῖς κατασκευασθῆναί πως,
διότερ ὁ ποιητὴς ἅπαντας εἰρηκε τοὺς τοιού-
τους γαλακτοφάγους. οἱ μὲν οὖν νομάδες πο
λεμικαὶ μᾶλλον εἰσὶν, ἢ ληστρικοί. πολεμοῦ-
σι δὲ ἐπὶ τὰ τῶν ὅρων. ὥσπερ γὰρ ἔχειν
τὴν γῆν τοῖς ἐθέλουσι γεωργεῖν, αὐτὶ τού-
της ἀγαπῶσι φόρους λαμβάνοντες οὓς σω
τετραμμένους, μετρίους τινὰς οὐκ εἰς πολιτ-
σίαν, ἀλλ' εἰς τὰ ἐφήμερα, καὶ ἀναγκαῖα τοῦ
βίου. μὴ διδόντων ἢ, αὐτοῖς πολεμοῦσιν. οὕ-
τω δὲ καὶ δικαίους ἅμα, καὶ ἀβίους ὁ ποιη-
τὴς εἰρηκε τοὺς αὐτοὺς τούτους ἀνδρας, ὧδὶ τῶν
γε φόρων ἀπολυτακτουμένων, οὐδ' ἂν κα-
θίσαντο εἰς πόλεμον. οὐκ ἀπολυτακτοῦσι δ'
οὐ δυνάμει τοιοῦτοι, ὥστε μὴ ἀμυνάσθαι
ῥᾳδίως ὠλόντας, ἢ κωλύσαι τὴν ἔφοδον,
καθάπερ ἀσανδρον ποιῆσαι φησὶν ὑπε-
κράτης, ἀρτειχίσαντα τὸν ἰσθμὸν τ χερ-
ρονήσου, τὸν πρὸς τῇ μαιώτιδι, τειακοσίων
ὄντα, καὶ ἑξήκοντα σταδίων, ὥστε ἡσάντα
τὸν ἔργους καθ' ἕκαστον σταδίου δίεκα. οἱ δὲ γε-
ωργοὶ ταύτη μὲν ἡμιβάρβαροί τε ἅμα, καὶ
πολιτικώτεροι νομίζονται εἶναι. χρηματισαὶ
δ' ὄντων καὶ θαλάττης ἀπόμοιροι, λιμε-
νίων οὐκ ἀπέχοντες, οὐδὲ τῶν τοιούτων

Plurimam uerò partem usq; ad isthmum, sinumq; Carpenetitem Tauri habebant: ea uerò gens est Scythica. Hæc autem ora tota, & aliqua extra isthmum usq; ad Borysthenem parua Scythia uocabatur. Propter transeuntium uerò Tyram fluuium & Istrum, et eam terram habitantium multitudinem, huius etiam pars magna, Scythia parua nuncupata est: cũ Thraces partem ui, partem loci malignitate (est enim plurima palustris) cõcesserint. Cherronesus sanè in mare uergens usq; Theodosiam tota frugifera est in campis, non sic autem montana, frumento admodum beata. Vbicũque fortè fossore prscissa est, xxx reddit. Mithridati modiorum c & lxxx millia tributi nomine soluebant, ducenta uerò argenti talenta, cum Asianis locis Sindicen circumadiacentibus. His ex locis ad Græcos frumenta rij commeatus erant, sicut è palude, salsamentaria. Traditum uerò est, Leuconem regẽ decem ac ducentas modiorũ myriadas è Theodosia Athenẽsibus transmisisse (est autẽ myrias decẽ millia cõtinens numerus) hos ipsos autẽ peculiariter agricolas nominabãt: quia qui super eos assistũt, nomades, id est pastores, cùm alius generis carnibus quidẽ, tũ equinis alunt, & equarũ caseo, & lacte, & acetoso lacte, quod illi arte quadam condientes, eximium habẽt opsoniũ. Quam ob causam poeta omnes eius tractus incolas Galactophagos appellabat. Hi quidẽ ipsi Nomades bellandi magis, q̃ latrocinandi studio tenentur. Ipsi enim pro eorum finibus bella suscipiunt. Si qui colendæ telluris uolũtate ducantur, ijs terrarum usum concedũt, quarum causa libẽter tributa suscipiunt, moderatè quidẽ magis, quàm ad nimiam auaritiã imposita: nam diurna & necessaria uitæ iniungunt. Quod si non tribuãtur, in eos bella suscitant. Sic eos iustos pariter, & Abios hos eosdem uiros poeta nũcupauit, cũ tributis rectè persolutis nullo pacto bellaturi cõsisterẽt. Cõtra uerò nõ persolutis armorũ uirib. cõfisi insurgũt, similiter & aduersus incursantes, aut facile uindicaturi, aut impetũ propulsaturi. Quemadmodũ Asandrũ factitasse scribit Hypsicrates, qui ipsius Cherronesi isthmũ ductis mœnibus uallauit, ad Męotidẽ ccc ac lx. stad. spacio, ad singula stadia turres decẽ ędificãs. Cęterũ ipsius agri cultores magis ac magis cõmunitate cõditi, & ciuili cõsuetudine, fama ipsa prædicantur. Qui uerò quęstuosi sunt, et maritimis obuersati actionib. ab latrocinãdi uix abstinẽt

C iniurijs,

iniurijs, & auiditate lucrādi. In dinumeratione autem locorū ipsius Cherrhonesi & castellorum multus astitit, quæ Scylurus eius q̄ liberi condiderūt, quib. ad discursationes pro arcibus utebant aduersus Mithridatis duces Palatiū & Chabū. Erat & Neapolis & Eupatorium ædificatore Diophante duce Mithridatico. Est etiā promontoriū ab Cherronesitarū muro ad XV distans stadia, ingentem sinum efficiēs, ad oppidum uergēs supra quem salsus incumbit lacus, salinam habens. Hic etiam Ctenus erat. Vt igit̄ hęc duo regij ductores obtinerēt, in obsidionē iam dicti promontorij, imposito pręsidio, locum muro circumuallarūt. Et illius sinus ostium ad oppidū aggere ducto munierunt, ut iter facile pedestre fieret, & ex ambabus unā quodāmodo ciuitatem efficerēt, unde facilius Scytharū impetum excluderent. Postea uerò q̄ murū isthmi spectantis Ctenuntem inuaserunt, & iniecto calamo fossam exaggerarunt, quam interdiu ponte constructo iunxerunt, regij milites noctu incenderunt. Et quoad illos in potestatē redigerent, obstinatè perdurarunt. At nunc omnia sub Bosphoranis subiecta sunt regib. quos populus Romanus instituerit. Scythicę gentis & Sarmaticæ mos proprius est, equos eunuchos facere, ut mansuetiores ad parendum fiant. Parui enim sunt, at celeres & acres atq̄ rebelles. Venationes illis sunt intra paludes quidem ceruorum aprorumq̄, in campis autem onagrorum & caprearum. Hoc autem locis illis peculiare est, ne aquilam gignāt. Inter quadrupedia belua est quam Colō appellant, magnitudine inter ceruum & arietem albicāte corpore, eximiæ super hos leuitatis ad cursum: narib. potās trahit ad caput, hinc post modum complures ad dies seruans, adeò ut per carentes aquis agros, facile pabulum carpat. Huius generis uniuersa extra Danubiū regio est, in medio Rheni & Tanaidis spacio iacens, ad Ponticum mare Mæotidemq̄ protensa paludem. Reliqua pars Europę intra Istrū est & maris circuitum. Huius initiū ab Adriatico sinu usq̄ ad sacrum Istri sumitur ostium, in qua & Græcia & Macedonum et Epiri gentes cōprehendantur, & super eos ad isthmū pertinentia, & ad utriusq̄ litoris pelagus Adriaticum ac Ponticum. Ad Adriaticum quidem Illyricus tractus est, ad alterum uero usq̄ ad Propontidem & Hellespontum ora Thraciæ locata est, & si qui admiscentur his Scythæ uel Galli. Ab Istro autem exordium

τὰ φρούρια ὑπῆρξεν, id est & castella erant quæ, &c.

ἀδηκιῶν, καὶ πλεονεξιῶν. πῶς δὲ καὶ τῶν παρίθμησιν τόποι ὑπὸ τῆ χερρονήσῳ. καὶ τὰ φρούρια ὑπῆρξεν ἃ κατεσκεύασε σκύλερος, ὧν παῖδες. οἷς πρὸς καὶ ὁρμητηρίοις ἐχρῶντο πρὸς τὸν μιθριδάτου στρατηγούς, πελᾶκίον τε, χαῦον, καὶ νεάπολις. ἣν δὲ καὶ διάπεδον τιτίσαντος διοφάντου μιθριδάτου στρατηγοῦντος. ἔστι δ' ἄκρα διέχουσα τοῦ χερρονησιτῶν τεῖχους, ὅσον τριακοντάπηχυν πλοῦν, ὑφ' ἣν τὸ κτένος ἦν. ἵν' οὖν ταῦτ' ἔχοιεν οἱ βασιλικοὶ πολιορκοῦντες, τῆ τε ἄκρα τὴν διέξοδον ἀφῆραν ἐγκατέσκαψαν, τειχίσαντες ἐν τούτῳ, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἡλώπου τὸ μέχρι τῆ πόλεως ἐχωσαν. ὥστε πεζεύεσθαι ῥᾳδίως, καὶ βίᾳ τινὰ μίαν εἶναι πόλιν ἐξ ἀμφοῖν. ἐκ δὲ θατέρου ῥᾷον ἀπεκρούοντο οὓς σκύθας. ἐπεὶ δὲ τῆ διατειχίσματι τοῦ ἰσθμοῦ πῶς τῶν κτενιτῶν προσέβαλον, καὶ τὸν τάφρον ἐνέχωσαν καλάμῳ τὸ μὲν ἡμέραν ἐφύρωθεν μέρος, νύκτωρ ἐπέμπρασαν οἱ βασιλικοὶ κατὰ τὰ ἐνέχοντα, ἕως ἐπεκράτησαν. καὶ νῦν ὑπὸ τοῖς βοσπορανῶν βασιλεῦσιν, οὓς ἂν ῥωμαῖοι καταστήσωσιν, ἅπαντά ἐστιν. ἴδιον δὲ τοῦ σκυθικοῦ καὶ τοῦ σαρματικοῦ παντὸς ἔθνους, τὸ ἵππους τρέφειν σὺν πεδίαις χάειν. μικροὶ μὲν γάρ εἰσιν, ὀξεῖς δὲ σφόδρα καὶ δυσπειθεῖς. διὰ γὰρ εἰσὶν, ὀξεῖς δὲ σφόδρα καὶ δυσπειθεῖς. διὰ ταῦτα δ' εἰσὶν ὑπὸ μὲν τοῖς ἕλεσιν ἐλάφων κατάγρων. ὑπὸ δὲ τοῖς πεδίοις, ὀνάγρων καὶ ὀρέων δίων. ἴδιον δέ τι καὶ τὸ, ἀετὸν μὴ γίνεσθαι τοῖς τόποις τούτοις. ἔστι δὲ ὧν τετραπέδων ὁ καλούμενος κόλος μεταξὺ ἐλάφου καὶ κεμὸ τὸ μέγεθος, λοιπὸς, ὀξύτερος δ' ὑπὸ τοῦ φρύμῳ, πίνων τοῖς ῥεύμασιν εἰς τὸν λιμναῖον, εἶτ' ὑπὸ τοῦτον εἰς ἡμέρας τεμισύων πλείους, εἶτ' ὑπὸ τῆ αὐύδρῳ νέμεται ῥᾳδίως. τοιαύτη μὲν ἡ ἐκτὸς ἴστρου πᾶσα, ἡ μεταξὺ τοῦ ῥήνου καὶ τοῦ τανάϊδος ποταμοῦ, μέχρι τῆ ποντικῆς θαλάττης, καὶ τῆ μαιώτιδος. λοιπὴ δ' ἐστὶν ἡ ἐντὸς ἴστρου καὶ τῆ εὐξείνου πόντου, ἡ μὲν ἐντὸς ἴστρου πᾶσα, ἐπὶ τοῦ ἰονίου κόλπου, καὶ τῆ ἀδριατικῆς, ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ ἀδριατικοῦ, μέχρι τοῦ ἴστρου τόματος τοῦ ἴστρου, ἡ δὲ ἐντὸς ἴστρου καὶ τὰ τῶν μακεδόνων, καὶ τῶν ἠπειρωτῶν ἔθνη, καὶ τὰ ἑξῆς πρὸς τὸν ἰάδμονα καθήκοντα, καὶ πρὸς τῆ ἐφ' ἑκάτερα θάλατταν, τῆ τε ἀδριατικῆ, καὶ τῆ πόντικῆ. πρὸς μὲν τῆ ἀδριατικῆ, τὰ ἰλλυρικά· πρὸς δὲ τῆ ἑσπερίου πόντου καὶ ἑλληνοθρακία, καὶ εἴ τινα τούτοις αὐαμίκτα ἐστὶ σκυθικὰ, ἡ ἰλλυρικά, ἀπὸ δ' ἀρχῆ τοῦ ἴστρου τῆ κελτικῆ πεποιήσθαι τὰ ἐφεξῆς λέγοντας τοῖς προδιωρισθεῖσι τόποις. ταῦτα δ' ὅτι, τὰ συνεχῆ τῆ ἰταλίᾳ τε καὶ τοῖς ἄλπεσι, καὶ γερμανοῖς, καὶ δακοῖς, καὶ γέταις. δῆλον δ' ἂν τις καὶ ταῦτα διέλθοι τρόπον γάρ τινα τῶ ἴστρω παράλληλά ἐστι τά τε ἰλλυρικὰ καὶ τὰ παιονικὰ καὶ τὰ θρᾳκία ὄρη, μίαν πως γραμμὴν ἀπετελοῦντα διήκουσαν ἀπὸ τοῦ ἀδρίου, μέχρι πρὸς ἕω πόντου, ἧς προσάρκτια μέν ἐστι μέρη, τὰ μεταξὺ τοῦ ἴστρου καὶ τῶ ὀρῶν. πρὸς νότον δ' ἦπε ἑλλὰς καὶ ἡ συνεχὴς βαρβαρ, μέχρι θ ὀρεινῆς. πρὸς μὲν ὃν τοῦ πόντῳ, τὸ αἷμόν ἐστιν ὄρ, μέγιστον τῶν ταύτη καὶ ὑψηλότατον, μέσῳ πως διαιροῦν τὴν θρᾴκην. ἀφ' οὗ φησι πολύβ, ἀμφοτέρας καθορᾶσθαι τὰς θαλάττας, οὐκ ἀληθῆ λέγων. ἡ γὰρ διάστημα μέγα πρὸς ἀδρίαν, καὶ τὰ ὦτα σκοτοῦντα πολλά. πρὸς ἣ τοῦ ἀδρίας, πᾶσα ἡ ἀρδιαία κεῖται, μέση δ' ἡ παιονία. καὶ αὐτὴ πᾶσα ὑψηλή. ἐφ' ἑκάτερα δ' αὖθι μὲν τὰ θρᾳκία ἡ ῥοδόπη ὄμορον ὑψηλὸν ὄρος μετὰ τὸν αἷμον, ὧδι δὲ θάτερα πρὸς ἄρκτον τὰ ἰλλυρικά, ἥτε τῶν αὐγαριατῶν χώρα, καὶ ἡ δαρδανική. λέγωμεν δὴ τὰ ἰλλυρικὰ πρῶτα. συνάπτοντα τοῦ τε ἴστρω, καὶ τοῖς ἄλπεσιν, ἃ κεῖται μεταξὺ θ ἰταλίας καὶ θ γερμανίας, ἀρξάμενα ἀπὸ θ λίμνης θ κατὰ τὸν οὐινδελίκους καὶ ῥαιτοὺς καὶ τοινίους. μορ μὲν δὴ τὴ θ χώρας ταύτης ἠρήμωσαν οἱ δακοὶ κατὰ πόλεμον τῶν βοίους καὶ ταυρίσκους ἔθνη κελτικὰ, τὰ ὑπὸ λυσιμαχείῳ φάσκοντα εἶναι τῶν χώραν σφετέραν, καὶ πορ ποταμοῦ διέργοντ τὸ παείσου, ῥέοντ ἀπὸ θ ὀρῶν, ὧν ὀρ ἴστρον εἰθ' οὗ πορδίσκους καλουμένους γαλάτας. καὶ γὰρ οὗτοι τοῖς ἰλλυριοῖς ἔθνεσι, καὶ τοῖς θρακίοις, ὤκησαν ἀναμίξ. ἀλλ' ἐκείνους μὲν οἱ δάκοι κατέλυσαν, τούτοις δὲ συμμάχοις ἐχρήσαντο πολλάκις. τὸ δὲ λοιπὸν ἔχουσι τανυόνιοι, μέχρι στενικῆς καὶ ἴστρου πρὸς ἄρκτον καὶ ἕω. πρὸς δὲ τάλλα μορ ὧδι πλέον διατείνουσιν. ἡ δὲ στενικὴ πόλις ὅτι τανυονίων ἐν συμβολῆ ποταμῶν πλειόνων, ἀπαύτων πλωτῶν, σύφυες ὁρμητήριον θ πρὸς δακοὺς πόλεμον. ὥσπερ γὰρ ταῖς ἄλπεσιν αἱ διατείνουσι μέχρι θ ἀπόδλωι, κελτικοῦ τε ἅμα καὶ ἰλλυρικοῦ ἔθνους. ἐντεῦθεν δὲ καὶ ποταμοί ῥέουσι πολὺν καταφορόντες εἰς αὐτὴν τόν τε ἄλμον καὶ τὸν ἐκ θ ἰταλίας φόρτον· εἰς γὰρ ναύπορτον ἐκ ἀκυλείας ὑποδέχεται τὸν ἄκραν εἰσὶ στάδιοι διακόσιοι πεντήκοντα, εἰς ὃν αἱ ἁρμάμαξαι καταγίνονται, θ ταυρίσκων ὑπερκειμένων, θ δὲ φασι πεντακοσίους.

ij capiant oportet, quibus tractandi sunt ordinatim loci situsq̄ dicendi. Hæc autem Italiam & Alpes & Germanos & Dacos & Getas attingunt. Hæc etiam bipartito percurras. quodā enim modo una ducta quasi linea parallela montes Illyrici & Pęonici & Thracij inter se distant, quæ ab Adriatico sinu in Pontum usq̄ perueniat, cuius partes in aquilonem spectantes, inter Istrum montesq̄ cōsistūt. In Austrum uerò Græcia tellus, & usq̄ in montanos tractus Barbara. In pontū quidem uergit mons Aemus, cęteros eius spacij magnitudine ac sublimitate superans, mediamq̄ Thraciam diuidens: è cuius uertice, ut author est Polybius, utrunq̄ mare cernitur, minimè uera dicens. Nam ingens interuallum est ad Adriā & obscurantia prospectum alia permulta. Ad Adriaticum nanq̄ tota fere Ardea, in medio autem Pęonia, et hęc ex celsa tota, è cuius latere utroq̄ in Thraciam quidem Rhodope, propinquus & sublimis sanè mons post Aemum, altera ex parte ad septentrionem ora Illyrica, & Augariatarū regio & Dardanica. De Illyricis igitur dicendi sumamus initium, quæ Istro sunt Alpibusq̄ contigua, interq̄ Italiam & Germaniā iacentia: inchoant autem à lacu Vindelicorum & Rhætorum & Heluetiorum. Ipsius profectò oræ partem desolatam fecere Daci, superatis bello Boijs atq̄ Tauriscis. Ea Gallica natio est Cretosiro subiecta, eam suæ ditioni subiectam regionem asserenti, tametsi Parisius amnis disterminet, qui è montibus per Scordiscos, Galatas appellatos, in Istrum influit. Etenim illi cum Illyricis & Thracibus promiscuè habitabant: cæterùm illos quidem Daci deleuerunt, hos autem crebrò in bellorum usum socios adsciuerunt. Reliquam plagam Pannonij obtinent usq̄ ad Segestícam atq̄ Istrum ad septentrionem atq̄ orientem. Ad alias uerò partes amplius etiam porriguntur. Cæterùm Segestica urbs est Pannoniorum, ubi fluuij plures confluunt, omnes sanè nauigationibus idonei, arx in gerendo contra Dacos bello natura perutilis. Subiacet enim Alpibus, ad Iapodes usq̄ protendentibus nationem Gallicam, simul ac Illyricā. Ex ijs locis complures labuntur amnes, quibus cùm aliunde, tum ex Italia multa conuehunt onera. Nam post promontoriū ex Aquileia conscendentibus Naupontū stad. sunt CCCL ad quā rhedæ perducunt. Ea uerò est Tauriscorum colonia, quanquā nōnulli D esse dicant.

Promontorium illud, quædam est Alpium pars humillima, qui ex Rhætica usq; ad Iapodes porriguntur. Hinc montana attollitur deinuò ad Iapides regio, quam Albiam uocant. Pariter è Tergesta pago Carnico, transmissio est per promontorium ad paludem nomine Lugeum. Nauponto proximus est fluuius Corcoras, qui onera excipit: hic sanè Sauum intrat, Sauusq; in Drabum ingreditur, hic uerò in Noaron penes Segestam. Hinc Noarus augetur accepto Calapi: qui ex Albio monte fluens, per Iapodes Danubium illabitur ad Scordiscos. Hæc ipsa nauigatio magna ex parte per fluuios in Aquilonem, ex Tergesta in Danubium cursum habet, per stad. circiter mille ac C C. Penes Segesticam castellum est Syscia & Sirmium ea in uia situm, quæ in Italiam ducit. Pannoniorum gentes sunt Breuci, Andizetij, Diascones, Piruſtæ, Mazæi, Desitiatæ, quibus Bato imperauit. Et alij conuentus ignobiles in Dalmatiam usque distenti. Sunt & Sardiæi ad meridiem procedenti, quorum ab initio Adriæ sinu, regio montana ad Rhizonicum sinum progrediens, agrumq; Sardiæorum inter mare gentesq; Pannonias cadit. Hoc ex loco de continua orbis circuitione dicturis, fermè faciendum est initium pauca de superius dictis repetentibus. In ipso sanè Italiæ ambitu, diximus primos Illyrici litoris Istros esse, Italiæ, Carnisq; uicinos, & usq; ad Polam ciuitatem Istriæ, huius temporis Imperatores Italiæ terminos extendere. Hi quidem ab intimo sinu stad. circiter D C C C sunt, totidemq; è promontorio ante urbes posito Anconem conspectantes, cum dextrorsum habeas oram Veneticam. Tota uerò Istriæ nauigationis longitudo M ac C C C producitur stadijs. Dehinc cursus lapodicus stad. M continetur. Iapodes enim in Albio monte siti sunt, qui Alpibus posterior est, excelsus admodum, hinc quidem ad Pannonios Istrum que pertinentes, hinc autem ad Adriaticum mare, pugnaces quidem, cæterùm ab Augusto Cæsare tandem expugnati ad unum. Eorum oppida Metulũ, Arupinus, Monetium, Vendum urbs, loci autem infœcundi alica & milium plurimum gignentibus. Ritu Gallico armãtur. Illyricorum quoq; more ac Thracum stigmatici. Secundum Iapodes in Liburnos est nauigatio priore maior stad. In ipsa nauigatione fluuius occurrit aduersa cum oneribus nauigandus aqua usq; ad Dalmatas

ἡ δ' ἄκρα πλατεινότερον μὲν τῶν ἄλλων ὄρη· τῶν δ' ἐλατεινοτάτων ἀπὸ τῆς Τεργεστίνης μέχρι Δαλματικῆς πόλεως. ἐντεῦθεν ἀρξαίρετ' ἂν τὰ ὄρη πάλιν οἱ ἰάποδες, καὶ καλεῖται Ἄλβια. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ Τεργεστικὰ λώμια καρνικῆς ὑποβάσεως ὄντα, ἀπὸ τῆς ἄκρας εἰς ἕλος λούγεον καλούμενον. πλησίον δὲ τὸ ναυπόντου ποταμός ὃς πορθμεύει, ὁδὸν χώμενον τὰ φορτία. ὄρος μὲν δὴ ἐν εἰς ἀναβάλλει, ἐκεῖνο δ' εἰς τὸ ἀράβον· ὃ δὲ εἰς τὸν νόαρον, ἀπὸ τῆς Σεγεστικῆς. ἐντεῦθεν δ' ἤδη ὁ νόαρος πλατὺς προσλαβὼν τὸν ἀπὸ τῆς Ἀλβίας πόλεως ῥέοντα ἐκ τοῦ ἀλβίου ὄρους καλουμένου, συμβάλλει τῷ σαυάβῳ ἤδη· οὗ σκορδίσκους ὀλίγα πλεῖ τὰ πολλὰ δὲ τοῖς ποταμοῖς, ὧν τὰς μὲν κύκλους ὅλην ὁδὸν, ἀπὸ τεργέστης ὧδε τὸ σαυάβιον σταδίων ὅσον χιλίων καὶ ἑπτακοσίων. ἐκ μέσης δὲ τῆς Σεγεστικῆς ὅτι μὴ ἡ σύσκια φέρεται μέχρι σιρμίου· ἐντεῦθεν δὲ ὁλκὰς λείμνια τὴν εἰς Ἰταλίαν. ἔθνη δ' ὅσα τὰ πannονίων βρεῦκοι, καὶ αὐδιζήτιοι, καὶ διάσκυνοι, καὶ θευρδᾶται, καὶ μαζαῖοι, καὶ δησιτιᾶται. ὧν βάτων ἡγεμὼν, καὶ ἄλλα ἀσημότερα συνήματα μικρά, διατείνει μέχρι καὶ δαλματίας, χεδρὸν δὲ καὶ σαρδιαίων, ἴσον πως ἐκείνων, ἅπασα ἡ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ ἀδριάτικοῦ ἀκτὴ, ὀρεινὴ μέχρι τοῦ ῥιζονικοῦ κόλπου καὶ τῆς σαρδιαίων γῆς, μεταξὺ πίπτουσα τῆς τε θαλάττης καὶ τῶν πannονίων ἐθνῶν. χεδρὸν δὲ πανταχῆ ἐντεῦθεν ποιητέον τὴν ἀρχὴν τῆς συνεχοῦς περιοδείας ἀναλαβοῦσι μικρὰ τῶν λεχθέντων πρότερον. ἔφαμεν γὰρ τὴν περιοδείαν τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας, ἴστρους εἶναι πρώτους τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας, συνεχεῖς τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ τοῖς λιβυρνίοις καὶ ὅτι μέχρι πόλας ἰστρικῆς πόλεως, πεδήγαγον οἱ νῦν ἡγεμόνες τοὺς τῆς Ἰταλίας ὅρους. ἀπέστη μὲν δὴ πρὸς ὀκτακοσίους σταδίους ἀπὸ μυχοῦ. τοσοῦτοι δ' εἰσὶ καὶ ἀπὸ τῆς Ἀλβίας τῆς πρὸς τῇ πόλει ὧδὶ ἀγκῶνα γὰρ δεξιὰ ἔχοντι τὸ γεωγραφικόν. ὁ δὲ πᾶς ἰστρικὸς παράπλους χιλίων τετρακοσίων. ἐξῆς δ' ὀδὸν ὁ ἰαπόδικος παράπλους χιλίων σταδίων. ἴδρυνται γὰρ οἱ ἰάποδες ὧδὶ τοῦ ἀλβίου ὄρους τελευτῶντος πρὸς ἄλπεσιν ὄντι, ὑψηλῷ σφόδρα, πρὸς μὲν ὧδὶ τοῦ πannονίους καὶ τὸν ἴστρον καθήκοντος, πρὸς δὲ ὧδὶ τὸν ἀδρίαν, ἀφημάνιοι μὲν, ἐκπεπονημένοι δὲ ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ καίσαρος πόλεως, πόλεις δ' αὐτῶν μέτουλον, ἀρούπινον, μονήτιον, οὔγνδυν. λυπρὰ δὲ τὰ χωρία, καὶ ζειᾶς καὶ λέγχρου τὰ πολλὰ τρεφόμενοι. ὁ δ' ὁπλισμὸς κελτικὸς. καὶ τάσκοι δ' ὁμοίως καὶ τοῖς ἄλλοις ἰλλυριοῖς καὶ θρᾳξί. μετὰ δὲ τὸν τῆς ἀπόλλωνος, ὁ λιβυρνικὸς παράπλους ὅσος μέχρι τοῦ προτέρου σταδίους. ἐν δὲ τῷ παράπλῳ, ποταμὸς φορτίοις ἀνάπλεων ἔχων μέχρι δαλματίων καὶ σκάρδωνος, καὶ λιβύρνη πόλις, παρ' ὅλον δ' ἰλλυρίδα παραλίαν, νῆσοι μὲν αἱ ἀψυρτίδες, πρὸ ἃς ἡ μήδεια λέγεται σφαγῆναι τὸν ἀδελφὸν ἄψυρτον διώκοντα αὐτήν. ἐπέκτασις κυρακτικὴ κατὰ τοῦτο ἰάποδας. εἶθ' αἱ λιβυρνίδες περὶ τεσσαράκοντα τὸ ἀριθμόν. εἶθ' ἄλλαι νῆσοι, γνωριμώτατον δ' ἴσως, πραιτώριον, ἰσσαῖον λιτόσμα. φάρος, ἡ πρότερον πάρος, παρίων λιτόσμα· ἀφ' ἧς ὁ λιμήτειος ὁ φάριος, καὶ ἡ τῶν δαλματέων παραλία, καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτῶν σάλων. ἔστι δὲ τὸν πολὺν χρόνον πολεμήσαντων πρὸς ῥωμαίους τὸ ἔθνος. καρικίας δ' ἔσχον ἀξιολόγους εἰς ὠγυτήκοντα, ὧν τινὰς καὶ πόλεις σάλωνά τε καὶ πριάμωνα, καὶ νινίαν, καὶ σινότιον, τό, τε νέον καὶ τὸ παλαιὸν, ἃς ἐνέπρησεν ὁ σεβαστός. ἔστι δὲ καὶ αὐδρήτειον ὄρυμνὸν χωρίον. δαῖμμιον δὲ, μεγάλη πόλις, ἧς ἐπώνυμον τὸ ἔθνος, μικρὰν δ' ἐπίνεσε νασοικᾶς, καὶ τὸ πεδίον μιλόβοτον δι' ἃ τὴν πλεονεξίαν τῶν ἀνθρώπων. ἴδιον δὲ τῶν δαλματέων, τὸ δι' ὀκταετηρίδος χώρας αὐαλασμὸν ποιεῖσθαι. τὸ δὲ μὴ χρῆσθαι νομίσμασι πρὸς μὲν αὐτῶν ἐν τῇ ἰταλίᾳ ταύτῃ, ἴδιον, πρὸς ἀλλήλους δὲ τῶν βαρβάρων πολλοῖς κοινόν. ἄδικον δὲ ὄρος ὅτι, μίσους τέκμαρ τὴν δαλματικὴν τὴν μὲν ὧδὶ θαλάττιον, τὴν δ' ὧδὶ θάτερα. ἐφ' ὁ νάρων ποταμὸς καὶ οἱ πρὸ αὐτὸν δαόριζοι, καὶ ἀρδιαῖοι, καὶ πληραῖοι, ὧν τοῖς μὲν πλησιάζει νῆσος ἡ μέλαινα κόρκυρα καλουμένη, καὶ πόλις ἰνιδίων ἰσσαῖον. τοῖς δὲ ἀρδιαίοις ὑφάρος, πάρος λεγομένη πρότερον. παρείων γάρ ὅτι κτίσμα. οὐαραλίους δ' οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν οὓς σαρδιαίους. ἀπέωσαν δ' αὐτοὺς εἰς τὴν μεσόγαιαν ἀπὸ τῆς θαλάττης ῥωμαῖοι, λυμαινομένους αὐτὴν διὰ τῶν λῃστηρίων, καὶ ἰωάγησαν γεωργεῖν. τραχεῖα δὲ χώρα καὶ λυπρὰ, καὶ οὐ γεωργῶν ἀνθρώπων, ὥστ' ἀφθαρται τελέως. μικροῦ δὲ καὶ ἐκλελοιπε. ὅσον δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι τοῖς ταύτη συμβέβηκε, οἱ γὰρ πλεῖστον δυνάμενοι πρότερον, τελέως ἐταπεινώθησαν καὶ ἀφέλιπον. γαλατῶν μὲν βοῖοι καὶ σκορδίσται, ἰλλυριῶν δὲ αὐταριάται καὶ ἀρδιαῖοι καὶ δαρδανιαῖοι, θρᾳκῶν δὲ τριβαλλοί, ἕως' ἀλλήλων μὲν ἀφ' ἁρχῆς. ὕστερον δὲ ὑπὸ μακεδόνων καὶ ῥωμαίων ἐκπολεμούμενοι. μετὰ δ' οὖν τῶν τῆς ἀρδιαίων καὶ πληραίων παραλίαν, ὁριζαίων κόλπος καὶ ῥιζαίων πόλις, καὶ ἄλλα πολίχνια. καὶ ἀρίλων ποταμὸς ἀνάπλουν ἔχων πρὸς ἕω, μέχρι τῆς δαρδανικῆς. σωράττει δὲ τοῖς μακεδονικοῖς ἔθνεσι, καὶ τοῖς παιονικοῖς πρὸς μεσημβρίαν.

& Scardo oppidum Liburnicũ. Ad oram uerò omnem, quã dixi maritimam, insulæ sunt, quas Absyrtidas uocant, circa quas Medea fratrem Absyrtum, cum eam persequeretur, necasse traditur. Inde Cyractica est ad Iapodas pertinẽs, posteaLiburnides, numero XL. Post illas aliæ insulæ iacentes, è quibus nobiliores pariter Tragurium ab Isseis conditum. Pharos, quę antè Paros dicebatur, à Parijs ędificata. Huius oriundus fuit DemetriusPharius. Dehinc Dalmatarum litus & eorum emporium Salo. Ea gens annos complureis aduersus Romanos bella gesit, castella ad L habuerunt, dignitate præstantia. In his & oppida quædam Salo, Priamo, Ninia, atq; Sinotium & nouum & uetustum, quę Cæsar Augustus uastauit incendio. Extat & Andretrium munitus admodũ locus, Dalminiũq; ampla, sanè ciuitas, à qua & cognomen gẽs illa uendicat. eam Nasica exilem reddidit, agrũq; desolatum pecori pascendum: tam improba incolarum erat auaritia. Nam Dalmatarũ mos proprius est, per octennium ab inquilinis tributa exigere. Solent & illi nullo cum maritimis uti nummo, cum Barbaris communiter usurpant. Mons est Adrius, mediã diuidens Dalmatiã hinc ad mare, hinc autẽ ad terram reliqua. Post Naro fluuius est cui adiacent Daorizi, Ardiæi & Pleræi, quibus propinqua est insula Melæna, quam Corcyram appellant, & oppidum quod cõdidere Gnidij. Ardięorum est primò quidem Paros, dehinc uerò Pharos dicta, eam ædificauere Parij. Posteritas autem Ardiæos uocauere Varalios: uerùm reiecerunt illos Romani in interiora terræ, longius à mari, cum latrocinijs cuncta uastarent, & agris incumbere colendis coegere. Asper sanè & sterilis ager est, & hominum minimè culturę deditorum, adeò ut funditus deleti fermè defecerint, quod & reliquis eius oræ mortalib. obtigit. nam qui prius potentia ualebant, ad ima redacti euanuere, sicut ex Gallis Boij, & Scordiscæ, ex Illyrijs uerò Autariatæ & Ardięi & Dardanij, ex Thracibus Triballi. Hi quidem principio inter se prælia cõserentes, postea uerò Macedonicis armis, & Romanis debellati sunt. Post Ardięorũ & Pleręorũ oram maritimã Rhizęorum sinus est, et eorundem oppidũ cum quibusdam castellis. Et Drilo fluuius, cuius aduerso flumine nauigatio ad ortũ usq; ad Dardanicos porrecta, ppinquat Macedonię gentibus, propinquat et Pęonibus ad meridiem,

sicut & Autariatæ & Dasaretij, cum alij alijs ex locis inuicem finitimi sint ipsis Autariatis. Dardaniorum sunt Galabrij, apud quos & urbs peruetusta & Thunatæ, ipsis Medis, quæ gens Thracia est, ad orientẽ uicini. Dardanij, natio prorsus agrestis, adeò ut sub fimo speluncas defossas incolãt, degãtq; studiota mẽ capti musicę, tibias & fides, et id genus instrumẽta usurpãt. Hi quidẽ mediterraneã habitant. de quibus posterius mentio facienda erit. Post sinũ uerò Rhizicũ, Lissus oppidum est & Acrolissus & Epidamnus, quam Corcyrei cõdidere, hoc tẽpore dicta Dyrrhachiũ ab Cherrhoneso, ubi sita est, nacta uocabulũ. deinde Apsus amnis & Aous, super q̃ Apollonia ciuitas extat, optimis instituta legib. Eam Corinthij & Corcyræi ædificauere. à flumine quidẽ stad. x lõgè abest, à mari uerò LX. Cæterum Aoum, Aeantẽ Hecateus appellat, asseritq; eodẽ ex loco circa Lacmum, imò uerò ex eodẽ sinu, Inachũ quidem aduersus austrũ, Argos irrũpere, Aeantẽ uerò uersus occasum in pelagus Adriaticũ. In ipsis autem Apolloniatarũ finib. celeber locus extat, quẽ Nymphæũ uocitãt: ibi uerò & petra est ignem uomẽs, cui fontes subsunt, qui aquas tepidas bitumẽq; scatẽt, dũ ipsa bituminis petra (uti par est) utit. Propè uero in tumulo eius metalli est fossilis locus est, q̃d excisum tẽporis spacio denuo replet: cũq; tellus intra fossas aggesta sit, in bitumẽ trãsformatur, Posidonio teste. Idem memoriæ prodidit, terrã uinetis consitam, bitumine refertã, quæ in Seleucia Pieria iacet uineis esse remedio, quę pediculosę sint. Eas enim, si cum oleo illã inũxeris, bestiolas, priusq; ad germina è radice ascẽderint necare. Eius generis aliã Rhodi eo tempore fuisse repertam, quo ibi præturã administraret, sed oleo copiosiore opus fuisse. Post Apolloniã, Belliaca est, & Oricũ, eiusq; emporiũ Panormus, id est cõmoda cunctis statio, iugaq; Ceraunia: hic sinus Ionij & os Adriæ capit initium. os quidem ipsum utriq; cõmune est, differt autem Ionum, idcirco primę huius maris parti appellationem affert, Adriæ uerò intestinum mare, usq; ad extremum recessum nomen accepit, hoc autem tempore etiam uniuersum. Horum nominum alterum ἀπὸ τοῦ αὐθρὸς, id est à uiro descendere, Theopompus author est, qui eorum locorum tenuit imperium, unde & natio est, Adriã uerò à flumine cognomini idẽ assecutũ. A' Liburnis ad Ceraunia stad. sunt paulo plura supra duo millia,

καθάπερ καὶ οἱ αὐταριάται καὶ δασαρῆτοι, ἄλλοι κατ' ἄλλα μέρη συνεχεῖς ἀλλήλοις ὄντες, καὶ τοῖς αὐταριάταις. πρὸς δὲ δαρδανιατῶν εἰσι καὶ οἱ γαλάβριοι, παρ' οἷς πόλις ἀρχαία. καὶ οἱ θουνάται, μέθυες, ἔθνος θρακικὸν πρὸς ἕω σωμάτων. ἄγριοι δ' ὄντες οἱ δαρδάνιοι τελέως, ὥστ' ὑπὸ τὰς πετρίνας ὀρύττειν σπήλαια, γῆν τεῦθα διαπατᾶς ποιεῖσθαι, μουσικῆς δ' ὅμως ἐπεμελήθησαν, μουσικοῖς ἀεὶ χρώμενοι καὶ αὐλοῖς καὶ τοῖς γήνατοις ὀργάνοις. οὗτοι μὲν οὖν ἐν μεσογαίᾳ, μνησθησόμεθα δ' αὐτῶν ἐν ὑστέροις. μετὰ δὲ τὸν ῥιζινὸν κόλπον, λιμένες ὅ τε πόλις καὶ ἀκρόλιμνος, καὶ ἐπίλαμνος λιμνραίων ἵδρυμα, ἡ νῦν δυρράχιον ὁμωνύμως τῇ χερρονήσῳ λεγομένῃ, ἐφ' ἧς ἵδρυται. εἶθ' ὁ ἄψος ποταμὸς, καὶ ὁ ἄωος, ἐφ' ᾧ ἀπολλωνία πόλις ὁμωνύμως, ἵδρυμα κορινθίων καὶ ἀμπρακιωτῶν, τοῦ ποταμοῦ μὲν ἀπέχουσα σταδίους δέκα, ἐπὶ θαλάττῃ δὲ ἑξήκοντα. τὸν δ' ἄωον ἅπαντα καλοῦσι ἑκατταῖον, καὶ φασὶν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου, τοῦ πρὸς ἑλάκμον, μᾶλλον δὲ τοῦ αὐτοῦ μυχοῦ, πίπτειν ἐναχον ῥεῖν εἰς ἀρῦν πρὸς νότον, καὶ τὸν ἅπαντα, πρὸς ἑσπέραν καὶ πρὸς τὸν ἀδρίαν. ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῶν ἀπολλωνιατῶν καλεῖται νυμφαῖον. πέτρα δ' ἐστὶν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἐκ ταύτης δὲ ἐκβάλλουσι πῦρ ἀνὰ διάστημα, ὡς ἂν ἐκ πολλῶν ἑστιῶν. λέγει δ' ἐκεῖνος καὶ τὸν ἀμπελίτην γῦν ἀσφαλτώδη, τὸν ἐν Σελευκίᾳ τῇ πιερίᾳ μεταλλευόμενον, ἄκος τ' εἶναι φθορᾶς ἀμπέλου. χριόμενα γὰρ μετ' ἐλαίου, φθείρειν τὸ θηρίον πεῖν τε τοὺς βλασφήμους ῥίζης ἀναβιῶναι. τοιαύτην δ' εὐεξαλείπτως ἐν ῥόδῳ, πρυτανεύοντος αὐτοῦ, πλείονος δ' ἐλαίου δεῖσθαι. μετὰ δ' ἀπολλωνίαν βαλλιακὴ καὶ ὠρεός, καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτοῦ ὠαίνησκα, καὶ τὰ λιβουάνια ὄρη ἡ ἀρχὴ τοῦ σόμακος, καὶ τὰ λιβουάνια ὄρη ἡ ἀρχὴ τοῦ σόμακος μέν, καὶ τὰ λιβουάνια, μικρῷ πλείους, ἡ δισχίλιοι. Θεόπομπος

δὲ ὁ πάντα ἀπὸ τοῦ μυχοῦ πλοῦν, ἡμερῶν ἐξ ἔφησε. πεζῇ δὲ τὸ μῆκος ἡ ἰλλυρὶς ὅλη καὶ τεσσαράκοντα. πλεονάζειν δέ μοι δοκεῖ, καὶ ἄλλα οὐ πιστὰ λέγειν, τό τε σωτηρῶδα τὰ φελάγη, ἀπὸ τοῦ εὐείσκεσθαι λιθάριά τε θάσιον καὶ χῖον ἐν τοῖς ναΐοις, καὶ τὸ ἀμφω καταπλήττεσθαι τὰ πελάγη ἀπὸ τινων ὀρῶν, καὶ τὴν νῆσον τὴν λιβυρνίδων πιθεὶς, ὡς τε λύκλον ἔχειν μὴ πλατυτέραν σταδίων, καὶ τὸ τὸν ἴστρον ἐκ τῆς στόματος εἰς τὸν ἀδρίαν ἐμβάλλειν. τοιαῦτα καὶ τὸν ὁρατοδώρου γίνεται παρακούσματά ἐστι λακεδαιμονικῶς, καθάπερ πολύβιος φησὶ καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφέων. τὸν μὲν οὖν παράπλουν, ἅπαντα ἐν ἰλλυρικῷ, σφόδρα δύλιμενον εἶναι συμβαίνει. καὶ ἐκ τῆς ἠπείρου δ' αὖ ἐστὶ συνεχοῦς πάντα, καὶ ἐκ τῆς πλησίον νήσου, ὑπεναντίως τοῖς ἰταλικῷ τῷ ἀντικειμένῳ ἀλιμένῳ ὄντι. ἀλεεινοὶ δὲ καὶ χρησίκαρποι ὁμοίως. ἐλαιόφυτοι γὰρ καὶ εὔαμπελοι, πλὴν ἔστι τι ἀπαίσιον ἐκτραχύνεται τελέως. τοιαύτη δ' οὖσα ὠλιγωρεῖτο πρότερον ἡ ἰλλυρικὴ παραλία. τάχα μὲν καὶ κατ' ἄγνοιαν ἐστὶν ἐρεῖν, τὸ μὲν τοι πλέον σφῶν τῶν ἀγρίων τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ λυγρὸν ἦθος. ἡ δ' ὑποκειμένη ταύτης ἅπασα ὀρεινὴ καὶ ψυχρὰ καὶ νιφόβολος ὅλη. ἡ δὲ προσάρκτιος καὶ μᾶλλον, ὥστε καὶ τὴν ἀμπελον ἀπαίσιον εἶναι καὶ γὰρ τοῖς ὑψώσεσι, καὶ γὰρ τοῖς ὠπτεσθοτόποις. ὀροπεδίαι δ' ὅσαι τοῦτα ἃ κατέχουσιν οἱ παννόνιοι, πρὸς νότον μὲν μέχρι σαλματέων καὶ ἀρδιαίων διατείνουσι, πρὸς ἄρκτον δὲ ὠθεῖ τὸν ἴστρον τελοῦντα, πρὸς ἕω δὲ σκορδίοις συνάπτουσι. τῇ δὲ παρὰ τὰ ὄρη τὴν μακεδόνων καὶ θρακῶν. αὐταριάται μὲν οὖν τὸ μέγιστον καὶ ἄριστον τῶν ἰλλυριῶν ἔθνος ὑπῆρξαν, ὃ πρότερον μὲν πρὸς ἀρδιαίους συνεχῶς ἐπολέμει περὶ ἀλῶν, ἐν μεθορίοις πανημερίων ἀφ' ὕδατος ῥέοντος ὑπό ἄγει τινί, τὸ ἔαρ. αὐτοσαμψίοις γὰρ καὶ ἀρθήσειν ἡμέρας τριάκοντα ἐξεπήγνυσθ οἱ ἅλες. συωνεῖτο δὲ παρὰ μόρου χρῆσθαι ἁλοπηγίᾳ. παραβαίνοντος δὲ τὰ συγκείμενα ἐπολέμουν. καταστρεψάμενοι δέ ποτε οἱ αὐταριάται τριβαλοὺς ἀπ' ἀγριάνων μέχρι τοῦ ἴστρου καθήκοντας ἡμερῶν τριακαίδεκα ὁδόν, ἐπῆραν καὶ τὸν ἄλλον θρᾳκῶν τε καὶ ἰλλυριῶν. κατελύθησαν δ' ὑπὸ σκορδίσκων πρότερον, ὕστερον δ' ὑπὸ ῥωμαίων, οἳ καὶ τοὺς σκορδίσκους αὐτοὺς κατεπολέμησαν πολὺν χρόνον, ἰσχύσαντας. ᾤκησαν δ' οὗτοι παρὰ τὸν ἴστρον, διημερίοι σίλικα, οἱ μὲν μεταξὺ δυοῖν ποταμῶν οἰκοῦντες,

totam uero ab ínito recessu nauigationem dierum sex Theopompus diffiniuit. Tractus autem Illyrici longitudinem pediti XXX dierum ait: at mihi amplius esse uidetur. Alia quoque fide minimè digna tradit, utpote maria ipsa commísceri, ideo * quia in urbe Narone tegula Chia & Thasia inueniatur. Et utraque maria è monte quodam spectari asserit, & insulas Liburnas ita constituit, ut stadD circuitionem habeant, & Istrum in Adriati cum pelagus uno irrumpere ostio. Talia & Eratosthenes scribit, quædam è uulgi sermonibus audita, quemadmodum Polybius & de illo & de alijs scriptoribus dixit. Vniuersus igitur oræ Illyricæ cursus maritimos portus habet optimos. ita enim & ex perpetuo ipsius litore, & ex ipsis propinquis insulis euenit. E' cõtra uerò Italicum litus Illyrico obiectum se habet, quod importuosum prorsus est. Aprica itaque regio similiter frugifera, bonisq; feracissima fructibus, oliuetis, uinetisq; speciosa, nisi sicubi rara & aspera omnino rupes iacet. Talis cum plaga esset Illyrica, maritima præsertim, spreta prius erat, uirtute locorum fortasis ignota, idq; ut plurimum propter agrestes hominum ritus, gentẽq; piraticã. Super hanc sita regio tota montana, frigida & niualis est, ampliusq; in aquilonem spectat, adeò ut raro uitem ferat. In altioribus uerò & amplioribus locis montanæ sunt planities, quas Pannonij tenent in austrum usque Dalmatas & Ardiæos porrectæ ad septentrionem Istro terminante. Ad orientem uerò Scordiscis proximæ, quà Macedonum Thracumq; montes existunt. Fuerunt autem Autariatæ Illyricorum gens amplissima atque optima, qui cum Ardiæis assiduè bellígerabãt. Bellorũ causa erat sal, q̃d in eorũ finib. coagulat ex aqua, quę è uase quodã uerno stillat tẽpore. Exhauriẽtib. enim & deponentib. sal ipsum die quinto coagulat. Cõuenerat autẽ inter eos, ut per uicissitudinẽ congelatorio uterẽtur loco: conuenta uerò transgressi, manus conserebãt. Cæterum Autariatę Triballos ab Agrianis usq; ad Istrũ pertinẽtes, aliquãdo deleuerũt. Erant autem dierum quindecim iter ex alijs Thracibus & Illyricis protẽsi. Extincti uerò prius à Scordiscis fuerãt, postea aũt ab Romanis, q etiã Scordiscos diutius potẽtissimos debellarũt. Enimuerò fi penes Istrũ habitarãt, duas in partes diuisi. nã et alij magni Scordisci appellati sunt, alij uerò paruí. Illi quidẽ duos inter fluuios habitabãt,

* ἐν τῷ ναρῶνι græce est, id est in Narone fluuio non urbe.

Istrum illabentes, alter Noarus appellatur, præter Segesticam fluens, alter Martus, uel (ut alij) Bargus. Parui autem ultra Istrum incolebant, Triballis & Mysis finitimi. Quasdam etiam insulas habebant Scordisci. eò autem magnituninis aucti sunt, ut usq; Illyricos & Pæonicos & Thracios prouecti sint terminos. Complures igitur iacentes in Istro insulas occupauere. Ipsi etiam urbes habuere Heortem & Capedunum. Post Scordiscorum agrum ad Istrum, quidem adiacet Triballorum & Mysorum plaga, de quibus superius mentio à nobis facta est, & paludes Scythiæ intra Istrum quam minorem uocant, & harum meminimus superius. Habitant & isti & Crobyzi, & alij quos Troglodytas uocāt, ad loca quæ ad Calatin & Tomæā & Istrum pertinent. Dehinc Aemi accolæ, & qui usq; in Pontum uergunt, Coralli & Besſi, & Medorum quidam & Danthelitæ. Hęc uerò uniuersa latronibus refertissima loca, Besſi magna ex parte montem Aemū incolūt, & propter latrocinandum latrones uocitantur, quidam Calybitæ & Lyprobij, & Rhodopę propinqui atq; Pæonibus & Autariatis & Dardanijs ad Illyricum, in horum medio & Ardiæorum Dasaretij iacent & Hybrianes, & gentes aliæ obscuræ: quas cum diriperent spoliarentq; Scordisci, desolatum reddiderunt agrum, & multorum dierum nemoribus inaccessis referserunt. Inter Istrum & montes ex utroq; Pæonię latere maritima Ponti ora protenditur, ab ore sacro Istri ad montanam usq; Aemi plagam, ostiumq; Byzantico propinquum, quemadmodum litus Illyricum adeuntes usque ad Ceraunios montes peruenimus, qui extra tractum existunt Illyricum, proprium tamen quendam habentes terminum. Mediterraneas uerò istis gentes terminauimus, cùm ad huiusmodi descriptionem insigniores fore, tum ad præsentia, tum ad posteriora putaremus. Eodem modo in ore huius loci maritima, quamuis montanam egrediatur lineam, ad proprium tamen aliquem terminum finitur, Ponti scilicet ostium, & ad ea quæ modò, & ad ea quæ deinceps agentur. A' sacro igitur ostio Istri dextrorsum habenti litus perpetuū, oppidulum occurrit Ister nomine, ad stad. D à Milesijs ędificatū. Inde Tomis oppidulū alterū ad CCL stad. Dehinc urbs Calatis in stad. CC. & LXXX ab Heracliēsib. deducta colonia. Postea Apollonia stad. M et CCC Milesiorū colonia,

ἐμβαλλόντων εἰς τὸν ἴστρον, τοῦ τε νοάρου τοῦ παρὰ τὴν σεγεστικὴν ῥέοντος, καὶ τοῦ μάρτου. τινὲς δὲ βάργον φασίν. οἱ δὲ μικροὶ τούτων πέραν συνάπτοντες τριβαλλοῖς καὶ μυσοῖς, εἶχον δὲ καὶ τῶν νήσων τινὰς οἱ σκορδίσκοι. ἐπὶ τοσοῦτον δ' ηὐξήθησαν, ὥστε καὶ μέχρι τῶν ἰλλυρικῶν, καὶ τῶν παιονικῶν, καὶ τῶν θρακίων προῆλθον ὅρων. κατέσχον οὖν καὶ τὰς νήσους τὰς ἐν τῷ ἴστρῳ τὰς πλείους. ἦσαν δὲ καὶ πόλεις αὐτοῖς ἑόρτα καὶ καπέδουνον. μετὰ δὲ τὴν τῶν σκορδίσκων χώραν παρὰ μὲν τὸν ἴστρον, ἡ τῶν τριβαλλῶν καὶ μυσῶν ἐστιν, ὧν ἐμνήσθημεν πρότερον. καὶ τὰ ἕλη τὰ τῆς μικρᾶς καλουμένης σκυθίας, τῆς ἐντὸς ἴστρου. καὶ τούτων ἐμνήσθημεν. ὑποικοῦσι δ' οὗτοί τε καὶ κρόβυζοι, καὶ οἱ τρωγλοδύται λεγόμενοι, τῶν περὶ κάλατιν καὶ τομαίαν καὶ ἴστρον, τόπων. εἶθ' οἱ περὶ τὸν αἷμον, καὶ οἱ ὑπ' αὐτῷ οἰκοῦντες μέχρι τοῦ πόντου κοράλλοι καὶ βέσσοι, καὶ μαιδῶν τινές, καὶ δανθηλιτῶν. πάντα μὲν οὖν ταῦτα λῃστρικώτατα ἔθνη. βέσσοι δὲ ὑπὲρ τὸ πλέον τοῦ ὄρους νέμονται τοῦ αἵμου, καὶ ὑπὸ τῶν λῃστῶν λῃσταὶ προσαγορεύονται. καλυβῖταί τινες καὶ λυπρόβιοι, συνάπτοντες τῇ τε ῥοδόπῃ καὶ τοῖς παίοσι, καὶ τῶν ἰλλυρίων τοῖς τε αὐταριάταις, καὶ τοῖς δαρδανίοις. μεταξὺ δὲ τούτων τε καὶ τῶν ἀρδιαίων, οἱ δασαρήτιοι εἰσὶ καὶ ὑβριάνες, καὶ ἄλλα ἄσημα ἔθνη, ἃ ἐπόρθουν οἱ σκορδίσκοι, μέχρι ἠρήμωσαν τὴν χώραν καὶ δρυμῶν ἀβάτων ἐφ' ἡμέρας πλείους ἐποίησαν μεστήν. λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς μεταξὺ ἴστρου καὶ τῶν ὀρῶν τῶν ἐφ' ἑκάτερα τῆς παιονίας ἡ ποντικὴ παραλία, ἡ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ ἴστρου μέχρι τῆς περὶ τὸν αἷμον ὀρεινῆς, καὶ μέχρι τοῦ στόματος τοῦ κατὰ βυζάντιον. καθάπερ δὲ τὴν ἰλλυρικὴν παραλίαν ἐπιόντες μέχρι τῶν κεραυνίων ὀρῶν προὔβημεν ἔξω τῆς ἰλλυρικῆς πιπτόντων ὀρεινῆς, ἐχόντων δέ τι οἰκεῖον πέρας. τὰ μεσόγαια δ' ἔθνη τούτοις ἀφωρίσμεθα, νομίζοντες σημειωδεστέρας ἔσεσθαι τάς τε αὐτὰς παραγραφὰς, καὶ πρός τε τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ὕστερον, οὕτω κἀνταῦθα ἡ παραλία, κἂν ὑπερπίπτῃ τὴν ὀρεινὴν γραμμὴν, ὅμως εἰς οἰκεῖόν τι πέρας τελευτήσει τὸ τοῦ πόντου στόμα, καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ἐφεξῆς. ἔστιν οὖν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ στόματος τοῦ ἴστρου ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὴν συνεχῆ παραλίαν, ἴστρος πολίχνιον ἐν πεντακοσίοις σταδίοις, μιλησίων κτίσμα. εἶτα τόμις, ἕτερον πολίχνιον ἐν διακοσίοις πεντήκοντα σταδίοις. εἶτα πόλις κάλλατις ἐν διακοσίοις ὀγδοήκοντα, ἡρακλεωτῶν ἄποικος. εἶτ' ἀπολλωνία, ἐν χιλίοις τριακοσίοις σταδίοις, ἄποικος μιλησίων. τὸ πλέον

τὸ πλέον τοῦ κτίσματος ἱδρυμένον ἔχουσα ἐν νησίῳ τινί, ὅπου ἱερὸν τοῦ ἀπόλλωνος, ἐξ οὗ μάρκος λεύκολλος, τὸν κολοσσὸν ἦρε, καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ καπιτωλίῳ τὸν τοῦ ἀπόλλωνος, καλάμιδος ἔργον. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ διαστήματι, τῷ ἀπὸ καλλάτιδος εἰς ἀπολλωνίαν, βιζώνη τέ ἐστιν, ἧς κατεπόθη πολὺ μέρος, ὑπὸ σεισμῶν, καὶ κρούνιοι, καὶ ὀδησσὸς μιλησίων ἄποικος, καὶ ναύλοχος μεσημβριανῶν πολίχνιον. εἶτα τὸ αἷμον ὄρος μέχρι τῆς δεῦρο θαλάττης διῆκον. εἶτα μεσημβρία μεγαρέων ἄποικος. πρότερον δὲ μενεβρία, οἷον μένα πόλις, τοῦ κτίσαντος μένα καλουμένου. τῆς δὲ πόλεως βρίας καλουμένης θρακιστί, ὡς καὶ ἡ τοῦ σήλυος πόλις σηλυβρία προσηγόρευται, ἥ τε αἶνος πολτυοβρία ποτὲ ὠνομάζετο. εἶτ' ἀγχιάλη πολίχνιον ἀπολλωνιατῶν, καὶ αὐτὴ ἡ ἀπολλωνία. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ παραλίᾳ ἐστὶ καὶ τιριζὶς ἄκρα, χωρίον ἐρυμνόν, ᾧ ποτε καὶ λυσίμαχος ἐχρήσατο γαζοφυλακείῳ. πάλιν δ' ἀπὸ τῆς ἀπολλωνίας ἐπὶ κυανέας, στάδιοί εἰσι περὶ τρισχιλίους καὶ πεντακοσίους. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἥ τε θυνιὰς τῶν ἀπολλωνιατῶν χώρα ἀγχιάλη, καὶ αὐτὴ ἀπολλωνιατῶν, καὶ φθινόπολις καὶ ἀνδριάκη, συνάπτουσα τῷ σαλμυδησσῷ. ἔστι δ' οὗτος ἔρημος αἰγιαλὸς καὶ λιθώδης, ἀλίμενος, ἀναπεπταμένος πολὺς, πρὸς τοὺς βορέας, σταδίων ὅσον ἑπτακοσίων, μέχρι κυανέων τὸ μῆκος. πρὸς ὃν οἱ ἐκπίπτοντες ὑπὸ τῶν ἀστῶν διαρπάζονται τῶν ὑπερκειμένων, θρακίου ἔθνους. αἱ δὲ κυάνεαι πρὸς τῷ στόματι τοῦ πόντου εἰσὶ δύο νησίδια, τὸ μὲν τῇ εὐρώπῃ προσεχές, τὸ δὲ τῇ ἀσίᾳ, πορθμῷ διειργόμενα ὅσον εἴκοσι σταδίων. τοσοῦτον δὲ διέχει καὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ βυζαντίων, καὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ χαλκηδονίων, ὅπερ ἐστὶ τοῦ στόματος τοῦ εὐξείνου τὸ στενώτατον. προϊόντι γὰρ δέκα σταδίους, ἄκρα ἐστὶ πεντασταδίον ποιοῦσα τὸν πορθμόν, εἶτα διίσταται ἐπὶ πλέον, καὶ ποιεῖν ἄρχεται τὴν προποντίδα. ἀπὸ μὲν οὖν τῆς ἄκρας τῆς τὸ πεντασταδίον ποιούσης, ἐπὶ τὸν ὑπὸ τῇ συκῇ καλούμενον λιμένα, στάδιοι πέντε καὶ τριάκοντα. ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὸ κέρας τὸ βυζαντίων πέντε. ἔστι δὲ τὸ κέρας προσεχὲς τῷ βυζαντίων τείχει, κόλπος ἀνέχων ὡς πρὸς δύσιν ἐπὶ σταδίους ἑξήκοντα, ἐοικὼς ἐλάφου κέρατι. εἰς γὰρ πλείστους σχίζεται κόλπους ὡς ἂν κλάδους τινάς, εἰς οὓς ἐμπίπτουσα ἡ πηλαμὺς, ἁλίσκεται ῥᾳδίως, διά τε τὸ πλῆθος αὐτῆς, καὶ τὴν βίαν τοῦ συνελαύνοντος ῥοῦ, καὶ τὴν στενότητα τῶν κόλπων, ὥστε καὶ χερσὶν ἁλίσκεσθαι διὰ τὴν στενοχωρίαν. γεννᾶται οὖν τὸ ζῷον ἐν τοῖς ἕλεσι τῆς μαιώτιδος,

Cuius maior muri portio, quadā in exili condita insula est, ubi Apollinis sacellum existit. Quo ex loco M. Lucullus colossum extulit, & in Capitolio collocauit. fuit autem Apollinis statua, Calamidis opus. In medio autem Calatidis & Apollonię spacio Byzona iacet, maxima ex parte sui, terræmotibus absorpta. Inde Crulij, et Odessus Milesiorū colonia. Et Naulochus, Mesembrianorum castellū. Post ea mons Aemus, ad hoc usq; mare progrediens. Deinde Mesembria Megarensium colonia, quam antea Menebriam uocabant, ueluti Menapolis, id est Menæ ciuitas (eius enim ædificator Menas appellatur) Bria uerò sermone Thracio ciuitas nominatur: sicut & Selyos oppidum, Selymbria dicta est. Et sic Aenus quandoq; Poltiobria nominata erat. Deinceps Anchiala castellum, ab Apolloniatis conditum, quę & Apollonia dicebatur. Hòc in litore Cetirizis promontorium prominet, locus muninime ualidus, quo aliquando Lysimachus opum suarum thesauro & ęrario usus est. Rursus ex Apollonia ad Cyaneas insulas stad. sunt M & D. in eo autem interuallo Thynia Apolloniatarū ager & Anchiala, eorundē ora & Phthinopolis & Andriaca, propinquę Salmydesso. Litus uerò hoc desertum est petrosum, importuosum ad aquilonis flamina latè patens et apertum, ad Cyaneas usq; longitudine stad. circiter DCC. Ad quod naufragio eiecti, ab oppidanis, Thracia gente su perhabitante, spoliantur. Cyaneæ autem duę perexiguæ extant insulæ, altera in Europam, altera in Asiam uergens, freto disiunctæ, latitudinis stad. circiter XX. Tantundem à Byzantiorum, & Chalcedoniorum templo distantes, quod Euxini maris angustissimū ostium est, cū processeris hinc stad. X, promōtorium obuiat, fretum quinq; stad. angustās: deinde dilatatur amplius, & Propontidis initium efficit. Ex eo promontorio, quod stad. quinq; angustum efficit fretum, ad portum nomine Ficulneum stadia quinq; & triginta intersunt. Hinc ad Byzātiorū cornu quinq;: est autem cornu ad Byzantij mœnia propè spectans. sinus in occasum extensus ad stad. sexaginta, cornu ceruino perq; similis. nam in plures sinus perinde ac ramos quosdā scinditur, in quos irruentes pelamides facile captantur. Id autem cùm earū multitudine, tum ui & impellentis fluxus impetu, ut propter sinus angustissimos uel manib. cōprehendantur. Earū generatio in Mæoticis paludib. fit, inde

inde uerò paulatim erũpunt grege facto per os ipſum, ac propter litus Aſiaticum uſq; Trapezuntem ac Pharnaciam excurrũt. Hinc primùm earum uenatio exiſtit non copioſa admodum. Nondum enim conueniens eſt multitudo. ut uerò Sinope propius acceſſerint, ſpecioſior nimirum earum eſt piſcatio ſimul & ſalſamentaria. Poſtquam uerò Cyaneas trãſierint, & ex ripa Chalcedonia albicãs occurrit petra quædam, tantus beſtijs ipſis terror incutitur, ut è ueſtigio in ulteriorem conuertantur ripam. Quas cum præceps aquarum curſus corripiat, & innata locorum aptitudo maris fluxum ad Byzantium cornumq; Byzantij deflectat, & eo naturæ impetu propellat, copioſum Byzantinis populoq; Ro. ſuppeditat prouentum. At enim Chalcedonij in ulteriore propè conſiſtentes litore, in nullam eius ubertatis communionem accedunt, quoniam ad eorum portus, ne una quidem pelamis ſeſe applicat. Memoriæ proditum eſt, cum Byzantij conditores poſt ædificatam à Megarenſibus Chalcedonem Apollinis oraculum conſulerent, eis mandaſſe, ut contra cæcos habitationem locarent. Cæcos enim ideo Chalcedonios uocabat: quia cum prius ad ea loca nauigaſſent, omiſſa tam locuplete ripa, tenuiorem accepiſſent. Iam uſque Byzantium progreſsi ſumus illuſtriſsimam ſanè ciuitatem, ad nobiliora confinia propinqua & Iſtri ocio uicinam, ab eo flumine nauigationem planè demonſtrantem. Supra Byzantium uerò gens Aſtorum, id eſt ciuium iacet, in qua Calyba ciuitas eſt. eam Philippus Amyntæ filius, collectis de exercitu ignauiſsimis, habitandam conſtituit. Hæ igitur nationes memoratu dignę ſunt, quas Iſter & mõtes Illyrici Thracijq; terminant, maritimam Adriatici maris oram uniuerſam ab imo ſinu inchoatam comprehendentes, & ſiniſtram ponti plagam ab Iſtro flumine uſq; Byzantium. Reliqua ſunt de regione dicta mõtana in auſtrum ſpectãtia, quæq; his ſubiacẽt ordine loca, in quibus eſt Græcia, & cõtigua uſq; in mõtes protẽta barbaries. Hecatęus itaq; Mileſius hæc de Pelopõneſo ſcripta prodidit, eam prius q̃ Græci incolerent, à Barbaris habitatam extitiſſe. Itidem ferè & Græcia uniuerſa priſcis temporibus Barbararum nationum habitatio fuerat. In quam ductus eſt rationem per ea quæ memoriæ prodita fuerant, Pelops quidẽ ex Phrygia, ducto ſecum populo, ab ſe Peloponneſo nomen indidit,

ἰσχύσαν δὲ μικρὸν, ἐκπίπτει ἀλλὰ τοῦ σώματος ἀγκιστρόν, καὶ φορέεται παρὰ τὴν ἀσπιδίσκην μέχρι τραπεζοῦντος· καὶ φαρναικίαν μὲν τοιαῦτα δὲ πρότερον συνίσασθαι συμβαίνει τὴν θήραν. οὐ πολλὴ δ' ὄψις. οὐ γὰρ πανοπλίαν ἔχει μεγάλην. εἰς δὲ σινώπην πλέουσα, ὡραιοτέρα πρός τε τὴν θήραν καὶ τὴν παρειχείαν ὄψιν. ἐπιδὰν ἤδη σιωπᾷ τὰς κυανέας, ἢ παραλλάξῃ ταύτας, ἐκ δὲ χαλκηδονιακῆς ἀκτῆς, λύκη πᾶσα πέτρα πλησιοῦσα φοβεῖ τὸ ζῶον, ὥστ' ἀθρόους εἰς τὴν πέραιαν τρέπεσθαι. παραλαβὼν δ' ὁ ῥεῦμα τοὺς ἅμα καὶ τὸν τόπον σύφυλον ὄντων, πρὸς τὸν ἐκείνων θαλάττης, ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου καὶ τοῦ πρὸς αὐτὸ λιμένος τετράφθαι φυσικῶς, συνελαύνεται λόχμο, καὶ παρέχει πᾶσι Βυζαντίοις καὶ δὴ μάλιστα τοῖς ἑωθινοῖς πρὸς ἀθλοθηρίαν. χαλκηδόνιοι δ' ὧν ἔτι πέραιας ἱδρυμένοι πλησίον, οὐ μετέχουσι τῆς εὐπορίας ταύτης, διὰ τὸ μὴ πεπλεῦσθαι τοῖς λιμέσιν αὐτῶν, τὴν πλανῶσιν, ἣν διὰ καὶ τὸν ἀπόλλω φασὶ τοῖς κτίσασι τὸν Βυζάντιον ὕστερον μετὰ τὸν τοῦ μεγαρέων χαλκηδόνος κτίσιν, χρησθέντα ζητοῦσι, ποῦ χρὴ ποιήσασθαι τὴν ἵδρυσιν, ἀπεφαντίωσε τὸν τυφλῶν. τυφλοὺς καλέσαντα τοὺς χαλκηδονίους, ὅτι πρότερον πλεύσαντας εἰς οὐ τοὺς ἀφῶντας τὴν πόραν, καταλεῖν, τοὺς τὸν πλοῦν ἔχουσαν, εἵλοντο τὴν λυπρὰν. μέχρι δὴ Βυζαντίς πεπλήθυνε· ἐπεὶ δ' ἡ πόλις ὠφανὴς πλησιάζουσα μᾶλλον τοῖς σώμασι, εἰς γνωσιμώτερον πόρας ἀκτὴ ἱερὸν τὸν παράπλουν τελευτῶντα ἀπέφαινε. ὑπόκειται δὲ τοῦ Βυζαντίου ἡ ἴδιος ἔθνος, ᾧ ὄνομα πόλις καλύβη. Χαλίππου τοῦ ἀμώτου, τοῦ πονηροτάτους ἡγησαμένου ἱδρύσαντος. τὰ μὲν οὖν ἀφορίζοντα ἔθνη τοῦ τε ἴστρου καὶ τοῖς ἰλλυριοῖς ὄρεσι καὶ δρακίοις, ταῦτ' ἔστιν ὧν ἄξιον μνημονῦσαι, κατέχοντα τὴν ἀδριατικὴν παραλίαν πᾶσαν, ἀπὸ τοῦ μυχοῦ ἀρξάμενα, καὶ τὴν κατὰ ἀρίσβαν τοῦ πόντου λεγομένην ἀπὸ ἴστρου ποταμοῦ μέχρι Βυζαντίου. λοιπὰ δὲ ὅσα τὰ νότια μέρη ἡ λεχθείσης ὀρεινῆς, καὶ ἐξῆς τὰ ὑπόπτια χωρία, ἡ οἷς ὄνομ ἡ ἑλλὰς καὶ ἡ πρόσχωρος βαρβαρ, μέχρι τῶν ὀρῶν. ἑκατὸν μὲν οὖν ὁ μιλήσιος πρὸ τῶν ἑλλήνων ᾤκησαν αὐτὴν βάρβαροι. χεδρὸν δέ τι καὶ ἡ σύμπασα ἑλλὰς κατοικίᾳ βαρβάρων ὑπῆρξε τοπαλαίου, ἀπ' αὐτῶν λογιζομένοις, τῶν μνημονευομένων. πέλοπος μὲν ἐκ φρυγίας ἐπαγομένου λαὸν εἰς τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν πελοπόννησον,

δαναοῦ δὲ ἐξ αἰγύπτου φυγόπατρος τε καὶ κόνωπος καὶ πελασγῶν, καὶ λελέγων, καὶ ἄλλων τοιούτων, καταμιγνύντα τὰ ἔθνη τοῦ ἰδμοῦ, καὶ τὰ ἐκτὸς δέ. τὴν μὲν γὰρ ἀττικὴν οἱ μετὰ εὐμόλπου θρᾷκες ἔσχον· τὴν δὲ φωκίδα τὴν αὐλίδα, τηρεύς. τὴν δὲ καδμείαν, οἱ μετὰ κάδμου φοίνικες. αὐτὴν δὲ τὴν βοιωτίαν, ἄονες καὶ τεμβικες, καὶ ὕαντες. ὡς δὲ πίνδαρος φησίν·

Ἦ ὁ τε ὕας βοιώτιον ἔθνος ἔναιεν.

Καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων δὲ γνῶναι τὸ βαρβαρον ἐμφαίνεται, κέκροψ, καὶ κόδρος, καὶ αἴκλος, καὶ κόθος, καὶ δρύμας, καὶ κρινανός. οἱ δὲ θρᾷκες καὶ ἰλλυριοὶ, καὶ ἠπειρῶται, καὶ μέχρι νῦν γε πλησιαίτατοι εἰσιν. ἔτι μὴν μᾶλλον πρότερον, ἢ νῦν, ὅπου γε καὶ ἐν τῷ παρόντι ἑλλάδος ἀναντιλέκτου οὔσης, τὴν πολλὴν οἱ βάρβαροι ἔχουσι, μακεδονίαν μὲν θρᾴκες καί τινα μέρη θετταλίας. ἀκαρνανίας δὲ καὶ αἰτωλίας ἄνω, θεσπρωτοί, καὶ κασσωπαῖοι, καὶ ἀμφίλοχοι, καὶ μολοττοί, καὶ ἀθαμᾶνες ἠπειρωτικὰ ἔθνη. πρὶν μὲν οὖν πελασγῶν εἶναι. οὓς δὲ λέλεγας τινες μὲν οὓς αὐτοὺς καλοῦσιν εἰκάζουσιν. οἱ δὲ σωσίκους μόνον καὶ συστρατιώτας. διόπερ ἐν τῇ μιλησίᾳ, λελέγων παροικίας λέγεσθαί τινας. πολαχοῦ δὲ καὶ καρίας τάφους λελέγων καὶ δρύματα δρῆμα, λελέγια καλούμενα, ἥ τε νῦν ἰωνία λεγομένη πᾶσα ὑπὸ καρῶν ᾠκεῖτο καὶ λελέγων. ἐκβαλόντος δὲ τοὺς οἱ ἴωνες αὐτοὶ τὴν χώραν κατέσχον. ἔτι δὲ πρότερον οἱ τὴν τροίαν ἑλόντος, ἐξήλασαν οὓς λέλεγας, ἐκ τῶν πρὸς τῷ σίγλῳ τόπων τῶν κατὰ πήδασον καὶ τὸν σατνιόεντα ποταμόν. ὅτι μὲν οὖν βάρβαροι ἦσαν οὗτοι, καὶ αὐτὸ τὸ ποινωνῆσαι τοῖς καροὶ νομίζοιτ' ἂν σημεῖον· ὅτι δὲ πλάνητες ἅμα μετ' ἐκείνων καὶ χωρὶς, καὶ ἐκπαλαιοῦ, καὶ αἱ ἀριστοτέλους πολιτεῖαι δηλοῦσιν. ἐν μὲν γὰρ τῇ ἀκαρνανίων φησί, τὸ μὲν ἔχειν αὐτοὺς κουρῆτας, τὸ δὲ πρὸς ἑσπέριον λέλεγας, εἶτα τηλεβόας. ἐν δὲ τῇ αἰτωλῶν, τοὺς νῦν λοκροὺς, λέλεγας καλεῖ. καταχεῖν δὲ τὴν βοιωτίαν αὐτοὺς φησίν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ ὀποντίων καὶ μεγαρέων. ἐν δὲ τῇ λοκρικῇ καὶ αὐτόχθονα τινὰ λέλεγα ὀνομάζει. τούτου δὲ δυγατεῖδων τηλεβόαν. τοῦ δὲ παῖδας λύκον καὶ εἴκοσι τηλεβόας, ὧν τινας οἰκῆσαι τὴν λοκρίδα, μάλιστα δ' ἂν τις ἡσιόδῳ πιστεύσειεν οὕτως περὶ αὐτῶν εἰπόντι·

Ἦ γὰρ λοκρὸς λελέγων ἡγήσατο λαῶν,
Τοὺς ῥά ποτε λεονίδης ζεὺς ἄφθιτα μήδεα εἰδώς

Danai uerò ab Aegypto profecti, Dryopes & Caucones & Pelaſgi & Leleges, & alij id genus, terras intra iſthmum & extra partiuerunt. Agrum Atticum uenientes cum Eumolpo, Thraces tenuere: Aulidẽ uerò terræ Phocidis Tereus. Cadmeam autem, aduecti cum Cadmo Phœnices. Ipſam uerò Bœotiam Aones ac Tẽbices & Hyantes. Pyndarus aũt ait,

Fuit tempus quo Hyas Bœotiam gentem gubernabat.

Ex aliquorum quoq; uocabulis barbaricum ipſum manifeſtat, ut ſunt Cecrops, Codrus, Aeclus, Cothos, Drymas, Crinanus. Thraces uerò & Illyrij & Epirotæ ad hos uſque annos in lateribus inſident, quanquã lõgè magis antea quàm nunc ubi contradicebat nullus, & in præſentia magnam Græciæ partẽ Barbarorum natio habitat: Thraces quidẽ Macedoniã, et pleraſq; Theſſaliæ partes: Acarnaniã uerò et Aetoliã ſuperiorẽ Theſproti, Aſopęi, Amphilochi, Moloſſi, Athamanes gentes Epiroticæ. De Pelaſgis igitur abũdè dictũ eſt. Leleges uerò ſunt nõnulli qui coſdẽ illos & Cares arbitrentur, alij finitimos ſolũ, cõciuesq; atq; commilitones. Quocirca in Mileſiorum agro habitationes quædã Lelegũ nominantur, frequẽtibusq; in locis Cariæ & ſepulchra Lelegũ & munimẽta deſerta, Lelegia appellata mõſtrant. Quæq; nunc Ionia dicitur, totam eam Cares & Leleges incolebãt: q̃s cum Ioues expuliſſent, ipſi regionẽ occuparũt. Etiam ueteres illi Troiã expugnauerũt, Lelegas è locis Sidę & Pedaſo & Satnioenti fluuio uicinis eiecerũt. Quòd aũt iſti Barbari fuerint, uel hinc ſignũ putandum eſt, quod Carib. pariter cõgregati fuere. Quòd autẽ & cum eis, per ſe errabũdi antiquis temporibus fuerint, declarãt Ariſtotelis Politiæ. Nam in Acarnanum politia, quandã (inquit) Acarnanię partem Curetes habent: ſpectantẽ uerò in occaſum plagam, Leleges tenent: reliquã inde Teleboæ. In Aetolorũ politia is nũc Locros Lelegas uocat, à quibus & Bœotiã occupatam fuiſſe dicit. Similiter & in Opontiorũ & Megarenſiũ politia teſtat. Atenim in Leucadiorũ politia quempiã indigenã & aboriginem, Lelegẽ nominat, cuius ex filia nepotem nũcupat Teleboã. E' quo duos & xx liberos Telebo as procreatos inquit: ex his nonnulli Leucadem habitaſſe tradũtur. Heſiodo maximè fidẽ adhibendã eſſe cõtenderim, qui Lelegum populorũ ducẽ fuiſſe Locrum aſſerit. Quos Saturnius Iuppiter immortalia ſapiẽs cõſilia, è Deu-

e Deucalionis tellure delectos uagos exhibuit. Vis enim ipſa uocabuli ſignificare, ut cenſeo, uidetur pleroſque temporibus antiquis delectos promiſcuos fuiſſe, cum eorum natio deficeret. Hęc ſanè aliquis & de Cauconibus dicere poſſet, qui cum antea pluribus in locis habitarent, nuſquam nunc exiſtunt. Superioribus itaq; ſeculis cum gentes permultæ, licet exiguæ & ignobiles eſſent, tamen uirorum excellentia, cum per ſe ſua tenerent imperia, earum terminos diſtinguere, non magnæ profectò difficultatis erat. Nunc autem deſerto & plurimum uaſtato ſolo, uicisq; & urbibus deletis, ſi omnem pro uiribus adhibueris curam ac diligentiam, nihil ſanè proficies, propter locorum ignobilitatem & uaſtitatem: quæ dudũ inchoata, necdũ hac etiã ætate ceſſauit multis in partibus, propter populorũ rebelliones, quibus Romani cum exercitibus incubuerũt, & habitatoribus ab illis inſtituti ſunt domini. Septuaginta igitur Epirotarum urbes à Paulo Aemylio Imperatore funditus euerſas eſſe, author eſt Polybius, uictis Macedonib. & Perſe Rege ſuperato. E' quibus maximum numerum Moloſſorũ extitiſſe nimirũ mortaliũ C & L millia in ſeruitutem redacta. Attamen aggrediemur, & quoad deſcriptioni conuenit, et nobis adire licet, ſingula percurremus. Ab oraq; Ionij ſinus maritima captabimus initium, in quam quidem Adriæ nauigatio terminatur. Eius primæ partes ſunt Epidãnus, ſiue Dyrrachium, & Apollonia. Ex Apollonia in Macedoniã, Egnatia in orientem uia eſt, quam per millia paſſuum menſi ſunt, lapideasq; columellas, uſq; Cypſelum & Hebrum amnem mil. paſſ. D atq; XXXV. Computatis uerò per ſingula millia ſtadijs octo, ſtadiorum erunt millia IIII CC & LXXX. Adiungit Polybius unicuiq; ſtad. diplethrum, id eſt iugera duo, quæ ſtad. pars tertia eſt. Vnde adijcienda ſunt ſtad. C. LXXVIII et tertia ſtad. pars milliariorum numero. Contigit autem ab Apollonia & Epidãno ſiue Dyrrhachio promotos ex æquali diſtantia eandem in uiam incidere. Tota quidem uocatur Egnatia. Prior quidem ex Candauia nominatur, qui mons eſt Illyrici, per Lychnidium urbẽ & Pylonis locum, qui in uia ipſa Illyricum Macedoniamq; diſterminat. Illinc uerò prope Barnuntem per Heracleam atq; Linciſtas, & Eordos ad Edeſam & Pellam uſq; Theſſalonicam itur. Hæc autem (ut Polybius ſcribit) CCLXVII milliaria ſunt.

λεκτοὺς ἐκ γαίης ἀλέας πόρε Δευκαλίωνι.

Τῇ γὰρ ἐτυμολογίᾳ τὸ λεκτοὺς γεγονέναι τινὰς ἐκ παλαιοῦ καὶ μιγάδας, αἰνίττεσθαί μοι δοκεῖ, καὶ διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι τὸ γένος. ἅπερ ἄν τις καὶ περὶ καυκώνων λέγοι νῦν, οὐδαμοῦ ὄντων, πρότερον δ' ἐν πλείοσι τόποις κατῳκισμένων. πρότερον μὲν οὖν καί περ μικρῶν καὶ πολλῶν τῶν ἀδόξων ὄντων τῶν ἐθνῶν, ὅμως διὰ τὴν εὐανδρίαν καὶ τὸ βασιλεύεσθαι κατὰ σφᾶς, οὐ πάνυ ἦν χαλεπὸν διαλαβεῖν τοὺς ὅρους αὐτῶν. νῦν δ' ἐρήμου τῆς πλείστης χώρας γεγενημένης, καὶ τῶν κατοικιῶν, καὶ μάλιστα τῶν πόλεων ἠφανισμένων, οὐδ' εἰ δύναιτό τις ἀκριβοῦν ταῦτα, οὐδὲν ἂν ποιοίη χρήσιμον, διὰ τὴν ἀδοξίαν καὶ τὸν ἀφανισμὸν αὐτῶν· ὃς ἐκ πολλοῦ χρόνου λαβὼν τὴν ἀρχὴν, οὐδὲ νῦν πω πέπαυται κατὰ πολλὰ μέρη, διὰ τὰς ἀποστάσεις. ἀλλ' ἐν στρατοπέδοις ἔχουσιν αὐτοὺς ῥωμαῖοι τοῖς οἴκοις, καταστήσαντες ὑπ' αὐτῶν δυνάστας. τῶν δ' οὖν ἠπειρωτῶν ἑβδομήκοντα πόλεις πολύβιος φησὶν ἀνατρέψαι παῦλον τὸν αἰμίλιον, μετὰ τὴν μακεδόνων καὶ περσέως κατάλυσιν. μολοττῶν δ' ὑπάρξαι τὰς πλείστας. πέντε δὲ καὶ δέκα μυριάδας ἀνθρώπων ἐξανδραποδίσασθαι. ὅμως δ' οὖν ἐγχειρήσομεν, ἐφ' ὅσον τῇ γραφῇ τε προσήκει, καὶ ἡμῖν ἐφικτὸν ἐπελθεῖν τὰ καθ' ἕκαστα, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν ἰόνιον κόλπον παραλίας. αὕτη δ' ἐστὶν εἰς ἣν ὁ ἐκ τοῦ ἀδρίου τελευτᾷ πλοῦς ὁ. ταύτης δὴ τὰ πρῶτα μέρη τὰ περὶ ἐπίδαμνον καὶ ἀπολλωνίαν ἐστίν. ἐκ δὲ τῆς ἀπολλωνίας εἰς μακεδονίαν ἡ ἐγνατία ἐστὶν ὁδὸς πρὸς ἕω βεβηματισμένη κατὰ μίλιον, καὶ κατεστηλωμένη μέχρι κυψέλου καὶ ἕβρου ποταμοῦ. μιλίων δ' ἐστὶ πεντακοσίων τριάκοντα πέντε. λογιζομένῳ δὲ ὡς μὲν οἱ πολλοὶ τὸ μίλιον ὀκταστάδιον, τετρακισχίλιοι ἂν εἶεν στάδιοι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακόσιοι ὀγδοήκοντα· ὡς δὲ πολύβιος προστιθεὶς τῷ ὀκτασταδίῳ δίπλεθρον, ὅ ἐστι τρίτον σταδίου, προσθετέον ἄλλους σταδίους ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ὀκτώ, τὸ τρίτον τοῦ τῶν μιλίων ἀριθμοῦ. συμβαίνει δ' ἀπὸ ἴσου διαστήματος συμπίπτειν εἰς τὴν αὐτὴν ὁδόν, τούς τ' ἐκ τῆς ἀπολλωνίας ὁρμηθέντας καὶ τοὺς ἐξ ἐπιδάμνου. ἡ μὲν οὖν πᾶσα ἐγνατία καλεῖται, ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ κανδαουίας λέγεται, ὄρους ἰλλυρικοῦ διὰ λυχνιδίου πόλεως καὶ πυλῶνος, τόπου ὁρίζοντος ἐν τῇ ὁδῷ τήν τε ἰλλυρίδα καὶ τὴν μακεδονίαν. ἐκεῖθεν δ' ἐστὶ παρὰ βαρνοῦντα διὰ ἡρακλείας, καὶ λυγκιστῶν, καὶ ἐορδῶν, εἰς ἔδεσσαν καὶ πέλλαν μέχρι θεσσαλονικείας. μίλια δ' ἐστί, φησὶ πολύβιος, ταῦτα διακόσια ἑξήκοντα ἑπτά.

ταύτην δὴ τὴν ὁδὸν ἐκ τῶν περὶ τὴν ἐπίδαμνον καὶ τὴν ἀπολλωνίαν τόπων ἰοῦσιν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστι τὰ ἠπειρωτικὰ ἔθνη, κλυζόμενα τῷ σικελικῷ πελάγει, μέχρι τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου. ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὰ ὄρη τὰ τῶν ἰλλυριῶν, ἃ προδιήλθομεν, καὶ τὰ ἔθνη τὰ παροικοῦντα μέχρι μακεδονίας καὶ παιόνων. εἶτα ἀπὸ μὲν ἀμβρακικοῦ κόλπου τὰ νεύοντα ἐφεξῆς πρὸς ἕω, τὰ ἀντιπαρήκοντα τῇ πελοποννήσῳ, τῆς ἑλλάδος ἐστίν. εἶτ' ἐκπίπτει τοῦ αἰγαίου πελάγους, ἀπολιπόντα ἐν δεξιᾷ τὴν πελοπόννησον ὅλην. ἀπὸ δὲ τῆς ἀρχῆς τῶν μακεδονικῶν ἐθνῶν, καὶ τῶν παιονικῶν μέχρι στρυμόνος ποταμοῦ, μακεδόνες τε οἰκοῦσι καὶ παίονες, καί τινες τῶν ὀρεινῶν θρακῶν. τὰ δὲ πέραν στρυμόνος ἤδη, μέχρι τοῦ ποντικοῦ στόματος καὶ τοῦ αἵμου, πάντα θρακῶν ἐστι, πλὴν τῆς παραλίας. αὕτη δ' ὑφ' ἑλλήνων οἰκεῖται, τῶν μὲν ἐπὶ τῇ προποντίδι ἱδρυμένων, τῶν δὲ ἐπὶ τῷ αἰγαίῳ. τὸ δ' αἰγαῖον πέλαγος, δύο κλύζει πλευρὰς τῆς ἑλλάδος, τὴν μὲν πρὸς ἕω βλέπουσαν, τείνουσαν δὲ ἀπὸ τοῦ σουνίου πρὸς τὴν ἄρκτον μέχρι τοῦ θερμαίου κόλπου καὶ θεσσαλονικείας μακεδονικῆς πόλεως, ἣ νῦν μάλιστα τῶν ἄλλων εὐανδρεῖ, τὴν δὲ πρὸς νότον τὴν μακεδονικὴν ἀπὸ θεσσαλονικείας μέχρι στρυμόνος. τινὲς δὲ καὶ τὴν ἀπὸ στρυμόνος μέχρι νέστου τῇ μακεδονίᾳ προσνέμουσιν. ἐπειδὴ φίλιππος ἐσπούδασε διαφερόντως περὶ ταῦτα τὰ χωρία, ὥστ' ἐξιδιώσασθαι, καὶ συνεστήσατο προσόδους μεγίστας ἐκ τῶν μετάλλων καὶ τῆς ἄλλης εὐφυΐας τῶν τόπων. ἀπὸ δὲ σουνίου μέχρι πελοποννήσου, τὸ μυρτῷον ἐστὶ καὶ κρητικὸν πέλαγος καὶ λιβυκόν, σὺν τοῖς κόλποις μέχρι τοῦ σικελικοῦ. τοῦτο δὲ καὶ τὸν ἀμβρακικὸν καὶ κορινθιακὸν καὶ κρισαῖον ἐκπληροῖ κόλπον. τῶν μὲν οὖν ἠπειρωτῶν ἔθνη φησὶν εἶναι θεόπομπος τετταρεσκαίδεκα. τούτων δ' ἐνδοξότατα, χάονες, καὶ μολοττοί, διὰ τὸ ἄρξαι ποτὲ πάσης τῆς ἠπειρώτιδος, πρότερον μὲν χάονας, ὕστερον δὲ μολοττούς, οἳ καὶ διὰ τὴν συγγένειαν τῶν βασιλέων, ἐπὶ πλέον ηὐξήθησαν. τῶν γὰρ αἰακιδῶν ἦσαν, καὶ διὰ τὸ παρὰ τούτοις εἶναι τὸ ἐν δωδώνῃ μαντεῖον, παλαιόν τε καὶ ὀνομαστόν. χάονες μὲν οὖν καὶ θεσπρωτοί, καὶ μετὰ τούτους ἐφεξῆς κασσωπαῖοι, καὶ οὗτοι δ' εἰσὶ θεσπρωτοί, τὴν ἀπὸ τῶν κεραυνίων ὀρῶν, μέχρι τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου παραλίαν νέμονται, χώραν εὐδαίμονα ἔχοντες. ὁ δὲ πλοῦς ἀπὸ τῶν χαόνων ἀρξαμένῳ πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, καὶ πρὸς τὸν ἀμβρακικὸν κόλπον καὶ τὸν κορινθιακόν, ἐν δεξιᾷ ἔχοντι

Quam permeantibus uiam circa Dyrrhachium uel Epidamnum & Apolloniã, dextrorſum gentes iacent Epiroticæ, quas mare Siculum alluit uſq; ad ſinũ Ambracium. A' læua uerò mõtes regionis Illyricæ, quos antea percurrimus, & gẽtes accolæ quoad in Macedoniam Pæonesq; perueneris. A' ſinu deinceps Ambracio plaga in orientem uergens è regione Peloponneſi perueniens, ad Græciam pertinet. Dehinc Aegeũ exciditpelagus, dextera ex parte totã relinquens Pelopõneſum. Ab Macedonicarũ aũt gentiũ atq; Pæonicarũ exordio uſq; ad Strymonem fluuium Macedones ac Pæones habitãt, & Thracũ montanorũ aliqui. Trans amnem Strymonẽ uerò uſq; ad Ponticũ oſtium atq; Aemum montẽ, cuncta ſunt Thracum, excepto litore, quod Græci tenent, quidam ſanè in Propontide ſiti, pleriq; uerò ad Helleſpontũ aut ſinum Melanon id eſt nigrũ. Alij uerò ſuper Aegeo pelago. Cæterũ Aegeũ pelagus duo alluit Gręciæ latera, alterum in orientem proſpectans, extenſum uerò à Sunio ad Arcton uſque ad Thermæum ſinũ, atq; Theſſalonicã oppidũ Macedonicum, quæ ſupra cæteras huius ætatis urbes eximia ciuilitate floret. Alterũ uerò Macedonicũ à Theſſalonica ad meridiẽ porrectum uſq; ad Strymonẽ. Pleriq; autem totã ab Strymone uſq; ad Neſtũ, plagã, Macedoniæ attribuunt. Quoniã Philippus eximio captus eſt ſtudio, ut hęc ſibi loca uẽdicaret, maximaq; ex metallis, & reliqua locorum ubertate uectigalia conſtituit. E' Sunio uerò uſq; ad Peloponneſum Myrtoum & Creticum & Libycum pelagus eſt, cum ſinibus uſq; ad Siculum. Hoc uerò & Ambracium & Corinthiacum & Criſæum ſinum complet. Theopompus XIIII Epirotarum gẽtes eſſe refert, è quibus celebratiſsimæ ſunt Chaones et Moloſsi: quippe qui totius Epiroticæ terrę quandoque regnum tenuere. Prius quidem Chaones, poſterius uerò Moloſsi, qui quidem propter regum cognationẽ magis ac magis amplificati fuerant. nam ex Aeacidarũ ſanguine prognati ſunt. Accedit quod penes illos Dodonæ uetus ac nobile uigebat oraculũ. Chaones igitur ac Theſproti, deinde Caſsiopẽſes, qui & ipſi Theſproti ſunt, ipſa à Ceraunijs montibus uſq; ad ſinum Ambracium maritima fruuntur ora, agro ſanè ubertate fœlice. Quòd ſi nauigare incipias à Chaonibus in orientem ſolem ac ſinum Ambriacum atque Corinthiacum, adeò ut dextera quidem

Ausonium habeas pelagus, leua autem Epirum, cursus est stadiorũ mille & trecentorum à montib. Ceraunijs ad Ambracij sinus os. In hoc quidem interuallo Panormus est portus, intra Ceraunios mõtes amplissimus, & post illũ Orchimus portus alius, ad quem promõtoria Corcyræ in occasum uergẽtia opposita iacẽt. Alius itẽ Cassiopa ex quo usq; Brundusium stad. intersunt mille & DCC. totidẽq; ab altero Cassiopæ promontorio in austrũ spectante usq; Tarentũ, quod Phalacrũ, id est caluum appellãt. Post Orchimũ autem extat Posidium ac Buthrotum in portus ore conditũ, quem Cœnosum appellãt. Locus est peninsulæ & Cherroneſi formam habens, Romanis frequens accolis. Sunt & Sybota insulæ perexiguæ paulisper ab cõtinẽti terra disiũctæ, ad orientale ꝓmontoriũ Corcyræ Leucimmãsitæ. Sunt & aliæ prẽternauigãtib. insulæ perexiles haud memoratu dignæ. Inde prominens solũ nomine Chimeriũ, dulcisq; portus, quẽ intrat amnis Acherõ, ex Acherusia palude ꝓfluens, cõpluraq; suscipiẽs flumina, quibus simul ipse dulcis efficit. Propè labitur Thymiathis. Super hũc sinũ iacet ciuitas, nunc quidẽ Cichyrus dicta, quondã autem Ephyra, quã Thesproti cõdidere. Penes Buthrotum uerò est Phœnice. Nõ lõgè uerò à Cichyro pusilla ciuitas iacet Bucchetiũ, Cassiopensium opus haud ꝓcul à mari, & Elatria & Pãdosia, et Batiæ in mediterranea, cæterũ illarũ ager usq; ad sinũ pertinet. Secundũ dulcem portũ aũt duo alij deinceps portus existũt, unus quidẽ propior ac minor nomine Comarus isthmũ stad. sexaginta efficiens ad Ambraciũ sinũ atq; Nicopolin, quam urbem Cæsar Augustus ædificauit. Alter procul magis & amplior & præstantior prope sinus ipsius ostium distans à Nicopoli XII stad. interuallo. Deinceps est ostium Ambracij sinus. Huius etenim sinus ostiũ ipsum paulo quàm stad. IIII maius est: circuitus stad. CCC amplectit, optima omni ex parte eius statio. Ingredientibus occurrũt à dextra habitãtes ex Græcis Acarnanes, et Apollinis Actij templũ, q̃dã in tumulo ad ostiũ eminẽs, cui cãpus subiacet lucũ habẽs. Sunt & naualia in quib. Cęsar undeuiginti naues, decimarum nomine reposuit, ab uno remorum ordine usque deciremes adiungens. Memoria quoque proditum est, & nauale & naues incendio prorsus extinctas esse. Sinistra uerò Nicopolis est, & Epirotarũ colonia Cassiopæi usq; in intima sinus Ambracij,

τὸ αὐσόνιον πέλαγος, ᾧ ἀρίσβᾳ δὲ τῷ πειρῳ εἰσὶ χίλιοι καὶ τειακόσιοι στάδιοι, ἀφ' ἧς ἡ λοράυνίων, ὧν τὸ στόμα τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου. ᾧ τούτῳ δ' ὀλίγον ἔσπεμπι πόρμός τε λιμὴν καὶ μέγας, ᾧ μέσους τοὺς πραουνίους ὄρεσι. καὶ μετὰ ταῦτα ὄγχιμος ἄλλος, καθ' ὃν τὰ λυσμικὰ ἄκρα ἡ λοφυραίας αὐτίκειται. καὶ πάλιν ἄλλος, κατασιόπη, ἀφ' οὗ ὠδὶ βραχτέσιον χίλιοι ἑπτακόσιοι στάδιοι. οἱ δ' ἴσοι καὶ ὧδε τὰ ῥάντα ἀπέλλου ἀκρωτηρίου νοτιωτόρου ἡ καισιόπη, ὁ καλοῦσι φαλακρόν. μετὰ δὲ ὄγχιμον, πάδιον, καὶ βουθρωτόν, ὧδε τοῦ στόματος τοῦ καλουμένου πυλώδους λιμένος, ἰσοῦμένῳ τόπῳ χερρονησίζοντι, ἐποίκους ἔχον ῥωμαίους, καὶ τὰ σύβοτα. εἰσὶ δὲ νησίδια τὰ σύβοτα, ἡ μὲν ἠπείρου μικρὸν ἀπέχουσα, τὰ δὲ ὁ ἐσω ἄκρον ἡ λοφυραίας πλησίον κείμενα. καὶ ἄλλα δ' ἡ ἐπὶ πλῳ νησίδια εἰσὶν, οὐκ ἄξια μνήμης. ἐπειτα ἄκρα χειμέριον, καὶ γλυκὺς λιμὴν, εἰς ὃν ἐμβάλλει ὁ ἀχέρων ποταμὸς ῥέων ἐκ λιμνούσιας λίμνης, καὶ διέχοντα πλείους σταδίους, ὥστε καὶ γλυκαίνειν τὸν κόλπον ῥεῖ δὲ καὶ ὁ θυμίαθις πλησίον. ὑποβρύχιος τούτου μὲν τοῦ κόλπου κίχυρος ἡ πρότερον ἐφύρα πόλις θεσπρωτῶν. ὁ δὲ κατὰ βραχτέριος φοινίκη. ἐγγὺς δὲ ἡ νιχώρεια πλήσιον βουχάιτιον, καθ' ὃ πάσσοπαίων μικρὸν ὑπὲρ ἡ θαλάττης ὄρη. καὶ ἐλάτεια, καὶ πανδοσία, καὶ βάτιαι ἐν μεσογαίᾳ. κατῴκηνται δ' αὐτῶν ἡ χώρα μέχρι τοῦ κόλπου. μετὰ δ' ἐλαιῶνα λιμένα, ἐφεξῆς εἰσὶ δύο ἄλλοι λιμένες, ὁ μὲν ἐγγυτέρω καὶ ἐλάττων κώμην, ὁ δὲ ἀπώτερον καὶ μείζων καὶ ἀμείνων, πλησίον τοῦ στόματος τοῦ κόλπου, διέχων ἡ νικοπόλεως, ὅσον δέκα στάδιους. ἐφεξῆς δὲ τὸ στόμα τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου. τοῦτον δὲ τὸν κόλπον τὸ μὲν στόμα, μικρῷ τοῦ τετραστάδιον μεῖζον· ὁ δὲ κύκλος καὶ τειακοσίων σταδίων, ὀλίμβῳ δὲ πᾶς. οἰκοῦσι δὲ τοῖς μὲν ἐν ἀριᾷ ἀσπλεύσιν ἕλλιμένοις, ἀκαρνᾶνες. ἐν ἰσθμῷ τοῦ στόματος λόφος τις, ἐφ' ᾧ ὁ νεὼς, καὶ ἄνω αὐτοῦ πόλις ἄλσος ἔχων, καὶ νεώρια, ἐν οἷς αὐθήμερον καίσαρ τὸν δεκαναῦν ἀπροβλώπιον, ἀφ' ἡμικράτου μέχρι δεκήρους. ὑπὸ πυρὸς δ' ἁπάντων καὶ οἱ νεόσμοι λέγονται καὶ τὰ πάνδαι ἐν ἀρισβᾷ δὲ ἡ νικόπολις, καὶ τῶν ἠπείρων οἱ κασσιοπαῖοι μέχρι τοῦ κατὰ ἀμβρακίαν. ὑποβρύχιον δὲ αὐτῇ τοῦ μυχοῦ μικρὸν, τόλγου τοῦ κυψέλου κτίσμα. παραῤῥεῖ δ' αὐτῷ ὁ ἀράθθος ποταμὸς, αὐλῶνα ἔχων ἐκ θαλάττης εἰς αὐτὸν, ὀλίγων σταδίων, ἀρχόμενος ἐκ συμφυοῦς ὄρους, καὶ ἡ παρωρείας. ἠυτύχει μὲν οὖν καὶ πρότερον ἡ πόλις αὕτη διαφερόντως. τῷ γοῦν ἐπωνυμίαν γε τοῦτο ἔσχηκεν ὁ κόλπος. μάλιστα δ' ἐνόσμησεν αὐτὸν πύῤῥος, βασιλείῳ χρησάμενος τόπῳ. μακεδόνας δ' ὕστερον καὶ ῥωμαίους, καὶ ταύτῃ, καὶ τὰς ἄλλας κατεπόνησαν συνεχέσι πολέμοις, διὰ τὴν ἀπέθειαν, ὥστε τοπελευταῖον ὁ σεβασὸς ὁρῶν ἐκλελειμμένας τελέως τὰς πόλεις, εἰς μίαν σωώκισε ταύτην αὐτοῦ κληθεῖσαν νικόπολιν ἐν τῷ κόλπῳ τούτῳ. ἐπάλεσε δ' ἐπώνυμον ἡ νίκης, ᾧ ἡ κατεναυμάχησεν αὐτόνιον πρὸ τοῦ στόματος τοῦ κόλπου, καὶ τὴν αὐγυπτίων βασιλίσσαν κλεοπάτραν, παροῦσαν ἐν τοῖς ἀγῶσι καὶ αὐτή. ἡ μὲν οὖν νικόπολις σύκ ἐρῆ, καὶ λαμβάνει καθ' ἡμέραν ἐπίδοσιν. χώραν τε ἔχουσα πολλὴν, καὶ τὴν ἐκ τῶν λαφύρων κόσμον. τότε κατασκαφθὲν τέμενος ἐν τοῖς προαστείοις τὸ μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν πενταετηρικὸν, ἐν ᾧ ἆλσος ἔχουσι γυμνάσιόν τε καὶ στάδιον, τὸ δ' ἐν τοῖς ὑποβρυχίοις τοῦ ἄλσους ἱερῷ λόφῳ τοῦ ἀπόλλωνος. ἀφ' οὗ διέλκεται δ' ὁ ἀγὼν ὀλύμπια τὰ ἄκτια, ἱερὸς τοῦ ἀκτίου ἀπόλλων. τῷ δ' ὧν μέλειαν ἔχουσιν αὐτοῦ λακεδαιμόνιοι. αἱ δ' ἄλλαι κατοικίαι πόλεις ἡ νικοπόλεως εἰσίν. ἦγετο δὲ καὶ πρότερον τὰ ἄκτια, ᾧ θεῶ, στεφανίτης ἀγὼν ὑπὸ τῶν πολιοίκων, νῦν δ' ᾧ πιμότερον ἐποίησεν ὁ καίσαρ. μετὰ ἢ τὴν ἀμβρακίαν τὸ ἀῤῥος ὄρος τὸ ἀμφιλοχικὸν, κτίσμα ἀλκμαίωνος καὶ τῶν παίδων. ἔφερε μὲν οὖν φησὶ τὸν ἀλκμαίωνα μετὰ τὴν ὑπογόνων ὧν τὰς θήβας στρατέαν, παρακληθέντα ὑπὸ διομήδους, σωτελθεῖν εἰς αἰτωλίαν αὖ ᾧ, καὶ συγκατακτήσασθαι ταύτην τε καὶ τὴν ἀκαρνανίαν. καλοῦντος δ' αὐτὸν ὕδη τὸν τρωϊκὸν πόλεμον ἀγαμέμνονος, τὸν μὲν διομήδη πορθμεῦσαι, τὸν δ' ἀλκμαίωνα μείναντα ἐν τῇ ἀκαρνανίᾳ, τὸ ἀῤῥος κτίσαι. καλέσαι δ' ἀμφιλοχικὸν ἐπώνυμον τοῦ ἀδελφοῦ. ἵναχον δὲ τὸν δι' ἃ ἡ χώρας ῥέοντα ποταμὸν εἰς τὸν κόλπον, ἀφ' οὗ ἡ τὴν ἀῤῥείαν προσαγορεῦσαι. θουκυδίδης δέ φησιν αὐτὸν ἀμφίλοχον, μετὰ τὴν ἐκ τροίας ἐπάνοδον, διυσαρεστοῦντα τοῖς ἐν ἄργει, παρελθεῖν εἰς τὴν ἀκαρνανίαν. διὰ δὲ ἐξέλειψαν τὴν τοῦ ἀδελφοῦ διωκεσίαν, κτίσαι ἡ πόλιν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ. ἀπειρῶται δ' εἰσὶ καὶ

cui supereminet paulisper à sinu distans Tolgus, cuius memoriã Cypselus struxit. Præter eam labitur Aratthus fluuius, per quẽ à mari ad ipsam Tolgũ paucis admodũ stad. aduersa nauigãt aqua. Orit autẽ ex mõte Stympheo ab illius radice. Hæc autẽ ciuitas superiori tẽpore eximia fortuna enituit: ex ea igitur sinus ipse cognomẽ assecutus est. Maximũ ei Pyrrhus attulit adiumentũ, cum eo loco pro regali sede uteretur. Macedones autem ac Romani postea, & hanc & alias ob eorum rebellionẽ assiduis bellorũ laboribꝫ exhauserũt. Eam ob rem Cęsar Aug. demũ cũ destitutas admodum animaduerteret, cũctas in eo sinu ad unius habitationẽ cõgregauit. Eiq; ipse uocabulũ indidit, Nicopolin, id est uictoriæ ciuitatem: & suæ uictoriæ cognomẽ imposuit, in qua M. Antoniũ ante sinus illius ostiũ nauali prælio, simul & Aegypti reginã Cleopatrã superarat. nam & ipsa huic certamini præsens interfuit. Ipsa igitur Nicopolis egregia incolarũ multitudine abundãs, amplificatur in dies, latos fines habens, & hostilib. ornata spoliis. Habetq; in oppido suburbio templũ magnificè extructũ. Est & lucus gymnasio, stadioq; ad quinquẽnale ludorũ certamen apparatus, sacerq; luco supernè tumulus imminet dedicatus Apollini. Instar autẽ Olympiorũ, ludi Actij designantur, Actio Apollini cõsecrati, eorũ curæ Lacedæmonij præfecti sunt. Reliqui uici & circũhabitata loca, Nicopoleos iuri attributa sunt. Actia quoq; ipsi Deo prius, & à finitimis agebant, & certantib, coronæ proponebant, hac aũt ætate Cæsar Augustus honorificentius edidit. Secundũ Ambraciã Argos extat Amphilochiũ, quod Alcmæõ, eiusq; liberi cõdidere. Cõstat enim Alcmæonem (ut author est Ephorus) post Epigonorum aduersus Thebas expeditionẽ, ab Diomede in Aetoliã ad eius auxiliũ accersitum aduentasse. Et eius ope illũ hãc simul & Acarnaniã in potestatẽ redegisse. Cæterũ cũ postea illos ad bellũ Troianũ Agamẽnon accerseret, ad id ꝓficiscẽte Diomede, Alcmæonẽ in Acarnania mãsisse, & Argos ędificasse, ipsumq; à fratris nomine Amphilochiũ uocasse. Inachũ etiã amnẽ ꝑ illius agrũ fluentẽ in sinũ, Argiuę terrę appellationẽ addidisse. Thucydides aũt scriptũ reliquit, ipsum Amphilochũ, post eius à bello Troiano reditũ, cũ esset Argiuis inuisus, in Acarnaniã secessisse. Et ac cepto à fratre principatu, oppidũ in sui nominis memoriã ædificasse. Epirotæ quoq; sunt

Amphilochi, & qui ſuperius incolunt, & qui ſunt Illyricis adiũcti mõtibus rupes, et aſperũ habitãtes agrũ. Moloſsi etiã & Athamanes & Aethinces & Tymphæi & Oreſtę & Paroræi & Atintanes, quorũ nõnulli Macedonib. magis applicant, aliqui uerò Ionico ſinui. Memoriæ q̃ꝫ traditũ eſt, Oreſtiadẽ oram ab Oreſte quãdoꝫ occupatã fuiſſe, cũ cæſa matre exul profugeret, & ſui regioni nomẽ reliquiſſe: cũꝫ oppidũ cõdidiſſet, Argos Oreſticũ de ſuo uocaſſe nomine. Hiſce uerò gentes cõmiſcentur Illyricæ, quæ ad montanã regionẽ auſtrali de parte proſpectãt, quæꝫ ſuper Ioniũ ſinũ iacẽt. Super Epidamnũ enim ſiue Dyrrachium & Apolloniã ſedes habẽt Byllioneſ et Talãtij & Parthini & Phrygi uſꝫ ad Ceraunios mõtes. Propè uerò adſunt argẽti fodinę in Damaſtio, ubi potentatũ cõſtituere Peryſa dies, quos Enchelios & Seſaraſios nominãt. Penes hos Lynciſtæ & Deuriopus & Tripolitis, Pelagonia & Leordi & Limia & Eratyra, loca quidẽ hæc quondã ſingula magna ualebant potẽtia, quorũ imperiũ Cadmi nepotes et Hermione ad Enchelias tenuere, queꝫ de illis fabuloſa nominant, his in locis oſtendunt. Harũ quidem nationũ regnum nequaquã indigenæ capeſſebãt, cæterùm Lynciſtæ ſub Arrabæo fuere deducẽte à Bacchiadis originẽ. Huic nata eſt filia neptis Philippi Amyntæ filij mater, Eurydices filij, Irrha uerò filia. Epirotarũ gẽs Moloſsi ſub Pyrrho Neoptolemo fuere, quem Achilles procreabat, & ſub eius ſucceſſoribꝫ. Theſſalici ſanguinis. Alij uerò ſub indigenarũ gubernaculo regebãtur. Poſtea quibuſdã ſemper obtinentibus uictoribus, res ad Macedonũ regnũ tandem tota conuerſa eſt, paucis duntaxat exceptis ſuper Ionio ſinu ſedentibus. Iamꝫ Lynciſtũ & Pelagoniam & Oreſtiadẽ & Aemiã ſuperioris Macedonię nomine cõprehendebãt, eãꝫ poſteriores Eleutherã, id eſt liberã dicebant. Aliqui uerò uniuerſam uſꝫ ad Corcyrã Macedoniã appellant, eius rei rationem ſimul aſſerentes, quod & tõſura & lingua & chlamyde alijſꝫ talibus utantur pariter omnes. Plericꝫ gemino ſermone loquũt. Soluto aũt Macedonũ regno cũcta in Romanorũ ditionem cõceſſere. Per has gentes Egnatia uia ex Dyrrachio & Apollonia perducitur. At circa uiam Candauiæ lacus, ac paludes ad Lychnidũ tem extant, ubi copioſa piſciũ habentur ſalſamentaria. Sunt & fluuij Ionium irrumpentes ſinum, & in auſtrum uergentes, Inachus,

ἀμφίλοχοι, καὶ οἱ ὑποβρεχίμβιοι καὶ σαπέποντοι τοῖς ἰλλυρικοῖς ὄρεσι, πρόχειραι οἰκοῦσι χῶραι, μολοσσοί τε καὶ ἀθαμᾶνες καὶ αἰθίγκες, καὶ τυμφαῖοι, καὶ ὀρέστης, παροραῖοί τε καὶ ἀτιντᾶνες, οἱ μὲν πλησιάζοντες τοῖς μακεδόσι μᾶλλον, οἱ δὲ τῷ ἰονικῷ κόλπῳ. λέγεται δὲ τὰ ὀρεσκάδια κατασχεῖν ποτε ὀρέστης, φεύγων τὴν μητρὸς φόνον, καὶ καταλιπεῖν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν χώραν· λαβὼν δὲ καὶ πόλιν, καλεῖσθαι δι' αὐτὸν ἀργος ὀρεστικόν. ἀναμέμικται δὲ πᾶσι τοῖς τὰ ἰλλυρικὰ ἔθνη, τὰ πρὸς τῇ νοτίᾳ μέρει τῆς ὀρεινῆς καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ ἰονίου κόλπου. τῆς γὰρ ὠρικίου καὶ τῆς ἀκροκεραυνίας, μέχρι τῶν λιβουρνίων πολισμάτων, βυλλίονες τε καὶ ταλάυσιοι, καὶ παρθῖνοι, καὶ φρύγοι, πλησίον δ' ἐστὶ καὶ τὰ ἀργύρεια πεδία ταμασίῳ. πολιτεύονται τε συμπεπασμένως τὴν δωρεάν, καὶ ἐγχελίους καὶ σεσαράσιους καλοῦσι. πρὸς δὲ τούτοις λιγυστικά τε καὶ ἡ δευριόπων καὶ ἡ τριπολίτις. πελαγονία, καὶ λέορδοι, καὶ λίμναι, καὶ ὀρέστης. πάντα δὲ πρότερον μὲν κατεδουλώσαντο, ὧν γὰρ τοῖς ἐγχελίοις, οἱ κάδμου καὶ ἁρμονίας ἀπόγονοι ἦρχον, καὶ τὰ μυθευόμενα περὶ αὐτῶν ἐκεῖ δείκνυται. οὕτοι μὲν οὖν οὐχ ὑπὸ ἰλλυριῶν ἦρχοντο, οἱ δὲ λυγκησταὶ ὑπ' ἀρράβαίῳ ἐγένοντο, τοῦ βακχιάδῶν γένους ὄντι. τούτου δ' ἦν θυγατριδῆ ἡ φιλίππου μήτηρ, ἀμύντου τοῦ πέρδικκου ἔρρα δὲ θυγάτηρ, καὶ ταύτην ἠπειρωτῶν δέ, μᾶλλοι ὑπὸ πύῤῥῳ τῷ νεοπτολέμῳ τῷ ἀχιλλέως, καὶ τοῖς ἀπογόνοις αὐτοῦ θεσσαλῆς οὖσι γενομένοις. οἱ λοιποὶ δ' ὑπὸ ἰλλυριῶν ἦρχοντο. ἐπ' ὀλίγον τῶν ἀεί τινων κρατούντων ἅπαντα εἰς τὴν μακεδόνων ἀρχὴν τρεψάντων. πλὴν ὀλίγων τῶν ὑπὲρ τοῦ ἰονίου κόλπου. καὶ δὴ καὶ τὰ πρὸς λυγκιστὴν, καὶ πελαγονίαν, καὶ ὀρεστάδα, καὶ ἀιμίαν τὴν ἄνω μακεδονίαν ἐκάλουν. οἱ δ' ὕστερον καὶ ἐλευθέραν, φύσει δὲ καὶ σύμπασαν τὴν μεχρὶ λυκόρμας, μακεδονίαν προσαγορεύουσιν, ἀποδεχόμενοῦσιν ἅμα ὅτι καὶ κουρᾷ, καὶ ὅπλῃ λέκτῳ, καὶ χλαμύδι, καὶ ἄλλοις τοιούτοις χρῶνται παραπλησίως. φύσει δὲ καὶ διάλεκτοί εἰσι κατακλυθεῖσαι δὲ ὑπὸ μακεδόνων ἀρχῆς, καὶ ῥωμαίοις ἕπεσθε. ὅλα δὲ τούτων ὅτι τὴν ἐνιαχοῦ ἰγνατίαν ὁδὸς, ἀπὸ τῶν ἀδριανουπόλεως ἀρξάμενον καὶ ἀκροκεραυνίας πρὸς τὴν ἀδριανουπόλεως, παρὰ λίμναι εἰσὶν αἱ πολίλυνιδῶται, παρὰ χειας ἰχθύων αὐταρκείς ἔχουσαι. καὶ ποταμοί, οἵτε εἰς τὸν ἰόνιον κόλπον ἐκπίπτοντα, καὶ οἱ ὑπὸ τὰ νότια μέρη, ὅτ' ἴναχος καὶ ὁ

καὶ ὁ ἀράθων, καὶ ὁ ἀχελῶος, καὶ ὁ εὔηνος, ὁ λυκόρμας πρότερον καλούμενος. ὁ μὲν εἰς τὸν κόλπον τὸν ἀμβρακικὸν ἐμβάλλων, ὁ δὲ εἰς τὸν ἀχελῶον. αὐτὸς δὲ ὁ ἀχελῶος εἰς τὴν θάλατταν καὶ ὁ εὔηνος. ὁ μὲν τὴν ἀκαρνανίαν διεξιὼν, ὁ δὲ τὴν αἰτωλίαν. ὁ δ' ὄριγων πολλὰ δεξάμενος ῥεύματα ἐκ τῶν ἰλλυρικῶν ὀρῶν, καὶ λυγκιστῶν, καὶ βρυγῶν, καὶ δασυλιόπων, καὶ πλειόνων, εἰς τὸν ἄξιον ἐκδίδωσι. πρότερον μὲν οὖν καὶ πόλεις ἦσαν γὰρ τοῖς ἔθνεσι τούτοις. τριπολίς τις γοῦν ἡ πελαγονία ἐκλήθη, ἧς καὶ ἄζωρος ἦν, καὶ ὧδε τοῦ ὀρίγωνι πᾶσαι αἱ τῶν δασυλιοπῶν πόλεις ὤκηντο, ὧν ἐστὶ βρυανίον καὶ ἀλαλκομεναὶ καὶ σύμβαρα. κύδριαι δὲ βρσῶν, αἰγίνιον δὲ τυμφαίων ὅμορον, αἰθικίαι δὲ τρίκη, πλησίον δ' ἤδη τῆς μακεδονίας καὶ τῆς θεσσαλίας πρὸς τὸ πίνον ὄρος καὶ τὸν πίνδον, αἴθικές τε καὶ τὸ πηνειοῦ πηγαί. ὧν ἀμφίσβητοῦσι συμφαῖοί τε καὶ ὑπὸ τῷ πίνδῳ θεσσαλοί, καὶ πόλις ὀξυόεσσα παρὰ τὸν ἴονα ποταμὸν, ἀπέχουσα ἀζώρου δὲ τριπολίτιδος, σταδίους ἑπτὰ καὶ ἑκατόν. πλησίον δὲ καὶ ἀλαλκομεναὶ καὶ αἰγίνιον, καὶ δύπορος, καὶ αἱ τοῦ ἰονος εἰς τὸν πηνειὸν συμβολαί. τὸ τε μὲν οὖν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, καὶ πόρρω οὖσα τραχεῖα καὶ ὀρεσι πλήρης, τιμαφοῦ καὶ πολυανοῦ, καὶ ἄλλων πλειόνων, ὅμως δυνατόν ἐστι πειρᾶσθαι πᾶσαν ἡ ἰλλυρίς. νυνὶ δὲ τὰ πολλὰ μὲν ὀρεινὰ κατέχει, τὰ δ' οἰκούμενα λωποδυτεῖται καὶ ὑπ' ὀρεσσίοις λείπεται. ἐκλέλοιπε δέ πως καὶ τὸ μαντεῖον τὸ ὑπὸ δωδώνῃ καθάπερ τἄλλα. ἔστι δέ, ὡς φησὶν ἔφορος, πελασγῶν ἵδρυμα. οἱ δὲ πελασγοὶ τὴν πρὸ τοῦ ἑλλάδα διῳκησαντῶν, ἀρχαιότατοι λέγονται. καὶ ὁ ποιητής φησιν οὕτω·

Ζεῦ ἄνα δωδωναῖε πελασγικέ.

ὁ δ' ἡσίοδος,

Δωδώνην φηγόν τε πελασγῶν ἐδρόωσαν ἠδ'.

περὶ μὲν οὖν τῶν πελασγῶν, ὑπὸ τοῖς τυρρηνικοῖς εἴρηται. πρὸ δὲ δωδώνης, οὐδὲ μὴν πρὸ ἰοικοῦντας τὸ ἱερὸν δόξαι βάρβαροι, σφᾶς καὶ ὁ ὅμηρος ἑκ τῆς δαίτης, αἰπεινὸπόδας, χαμαιδύνους λέγων. πότερον δὲ χρὴ λέγειν, ἕλλους ὡς πίνδαρος, ἢ σελλοὺς ὡς ὑπονοοῦσι παρ' ὁμήρῳ λεῖδαι, ἡ γραφὴ ἀμφίβολος οὖσα, οὐκ ἐᾷ διαγεωργεῖσθαι. φιλόχορος δέ φησι καὶ τὸν περὶ δωδώνην τόπον ὡς πρὸ τῶν δύβοιαν ἑλλοπίαν καλεῖσθαι. τὴ γὰρ ἡσιόδῳ οὕτω λέγειν·

Ἐστὶ τις ἑλλοπίη, πολυμήλῳ ἠδ' ὀλέεσσιν.
Ἐνθάδε δωδώνη τις ἐπ' ἐσχατιῇ πεπόλισται.

Οἴονται δὲ φησὶν ὁ ἀριστόδωρος ἀπὸ τῶν ἐ-

& Ratous, & Achelous, & Euenus, quẽ prio res Lycormam uocitabant: ille quidẽ ſinum illabitur Ambracium, alter uerò in Acheloũ. Cęterùm Achelous & Euenus in mare fluũt, ille quidem per Acarnaniam labens, hic uerò per Actoliam. Erigon autem multis acceptis amnibus ex Illyricis montibus, & à Lynciſtis & Brigibus & Deuriopis, alijſꝫ complurib. us in Axium irrumpit. In hiſce gentibus antiquis tẽporibus ciuitates extabant, Tripolis, Pelagonia cognomine, cuius et Azorus erat. Superꝫ Erigone uniuerſæ ciuitates Deurioporum conſiſtebant, è quibus Bryanium & Alalcomene & Stymbara. Cæterùm Cydriæ Byrſarum, Eginium uerò Tymphæorum fuit, Ethiciæ confine atꝫ Tricce. Propinqui uerò iã & Macedoniæ, & Theſſaliæ ſunt admõtem Pœum & Pindũ Aethices, & Penei fontes, de quibus & Tymphæi & Theſſali. Pindi accolę certant, iusꝫ ſibi uendicãt, ſimul & uicina Ioni fluuio Oxynea ciuitas, quæ à Tripolitano diſtat Azoro ſtad. C & XX. Propè adſunt & Alalcomene & Eginiũ & Europus & Ionis in Peneum ingreſsio. Ea tempeſtate (ut dixi) licet aſpera & montib. plena Tamaro & Polyano, alijſꝫ compluribus, egregiè tamen populoſa Epirus tota erat & Illyricũ, hoc uerò tempore magna ex parte ſolitudo tenet. habitatur autem per pagos, ruderumꝫ reliquias. Dodonæum autem oraculũ (quẽ admodum & cætera) quodammodo derelictum eſt. Illud uerò (authore Ephoro) à Pelaſgis conſtructũ fuit: nam Pelaſgi inter potentiſsimos Græciæ populos antiquiſsimi celebrantur. Quocirca poeta ita cecinit,

Dodonęe rex Pelaſgice Iupiter. Heſiodusꝫ, Donona inq̃ quercus ſedes Pelaſgorũ extitit. Iliad. π

De Pelaſgis, cum Tyrrhenam gentem exponebamus, ſatis à nobis dictum fuit. Circa Dodonam uerò & templum habitantes Barbaros extitiſſe, Homerus ipſe declarat ex eorum uiuendi norma, quos ſpurcipodas, & humi ſtabulantes appellat. Vtrum autem illos Hellos uocari oporteat, ſicuti Pindarus ait, an Sellos, quemadmodum penes Homerum iacere ſuſpicantur, textus & ſcriptura nimirum ambigua confirmare nõ ſinit. Philochorus autem ait circunſtantem Dodonæ locũ, ſicut Eubœã Hellopiam uocari. etenim hoc pacto dicere teſtatur Heſiodum,

Floribus Hellopia pratiſꝫ decora niteſcit,
Cuius in extremis Dodone eſt cõdita cãpis.

Putant autem (ut inquit Apollodorus) à pa-

ludibus templo circunfusis ita uocari. Poetã quidem ipsos Hellos nominare existimant. Hellas accipit Hellos eos qui circa templum sunt. Adiecit & templo uicinum amnem Selleentem nomine fluere, cum dixit,

Ili.β.& o. Is procul ex Ephyre Selleẽte actus ab amne.

In Thesprotis autem Ephoras, sed Heliensibus interius. Ibi enim fluuiũ Selleentem esse, in Thesprotis autem atq; Molossis nullum. Cæterùm quæ de quercu, & quæ de colũbis fabulæ uulgantur, & alia huius generis, sicut & de rebus Delphicis, partim poetici magis sermonis & studij sunt, partim huius de situ orbis tractatus propria. Itaq; Dodona pristinis seculis sub Thesprotis erat, similiter & mons Tomarus siue Tmarus (nam utroque modo dicitur) cui subiectum est oraculum. Tragœdiarum quoq; scriptores & Pindarus Dodonem Thesproticam appellauere, posterior autem ætas Molossorum iuri attribuit. Vates autem Iouis, quos poeta spurcipodas & terrisomnes appellat, à monte ipso Tomaro Tomoros nuncupatos esse dicunt. Sic nõnulli in Odyssea scribunt, quæ loquitur Amphilochus, qui consilium procis exhibet, ne prius aduersus Telemachum faciant impetum, quàm Iouem perscrutentur,

Odyß.π. ubi legũtur Amphinomi proci hæc uerba, non Amphilochi ut hic citat Strabo. Fila Iouis magni sic ducunt ordine Parcæ,
Aut Tomori incutiã cædẽ per mẽbra cruẽtã,
Ast alios dare terga retro super equoracogã:
Sin Deus auertat, requiem captare iubebo,

Melius enim esse Tomoros, quàm Themistas scribere. Nullo igitur pacto oracula Themistas à poeta dici, sed consilia & publicas institutiones & legum sanctiones: dici autẽ Tomoros constitutos super Tmaro quasi mõtis Tomari ad templum custodes. Sanè iuniores Tomoros dicunt, simpliciusq; Homero capiendum putantes oracula abusiuè & cõsilia, ipsa diuinationis imperia & consultationes, ipsaq; uaticinia, quemadmodum decreta: quale & illud est,

Odyss.ξ Apud Homerum legitur ἀκοῦσαι, non ἀκοῦσαι, ut uidetur legisse interpres Et hoc ex quercu alticoma Iouis consiliũ hausisse. Ab ipso autem primordio mortales fuerant præsagia præcinẽtes, sub quibus & uaticinãdi ministri instituti erãt, et hoc forsitãpoeta ipse declarat de ijs quos Hypophetas uocabãt, quib. Prophetę imperabãt. Posteriore in de tẽpore tres designarãt aniculas, postq; & Ioui Dione eiusdẽ tẽpli comes dicata est. Suidas in rebus Thessalicis fabulosa multa tradit, adgratiam locutus, illincq; translatum fuisse templum, inquit, è Scotusa Thessaliæ.

λῶν τῶν πρὶ τὸ ἱερὸν, οὕτω καλεῖσθαι. τὴ μὴν τοι ποιητὴν οὕτω λέγειν ἕλλους, ἑλλὰς, ἕλλους ὑπολαμβάνει τοὺς πρὶ τὸ ἱερὸν, πεισθεὶς ὅτι καὶ σελλήεντά τινα ὀνομάζει ποταμόν. ὀνομάζει μὲν οὖν ὅταν φῇ·

Τηλόθεν ἐξ ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο σελλήεντος.

Ἐν δὲ θεσπρωτοῖς ἐφόρας, ἀλλ' οὐ τοὺς ὑπὸ ἡλείοις, ἐκεῖ γὰρ εἶναι τὸν σελλήεντα. οὐ δὲ θεσπρωτοῖς οὐδεμίαν, οὐδ' οὐ μολοσσίδι. τὰ δὲ μυθεύομενα πρὶ δρυὸς καὶ τῶν τελειῶν, καὶ εἴ τινα ἄλλα τοιαῦτα, καθάπρ καὶ πρὶ δελφῶν, τὰ μὲν ποιητικῶς ὅτι μάτευβεν, τὰ δ' οἰκεῖα δι νῦν τερὶ θεσπρωτοῖς ἐστίν. ἡ δωδώνη τοίνυν τὸ μὲν πάλαι ὑπὸ τῶν θεσπρωτῶν ἐκαλεῖτο, καὶ τὸ ὄρος ὁ τόμαρος, ἡ τμαρός, ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται, ὑφ' ᾧ κεῖται τὸ ἱερὸν, καὶ οἱ τραγικοί τε, καὶ πίνδαρος, θεσπρωτίδα ἐρικαστὸν δωδώνην. ὕστερον δὲ ὑπὸ μολοσσῶν ἐλέγετο. ἀπὸ δὲ τοῦ τομάρου τοὺς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένους ὑποφήτας τοῦ δὸς, οὓς καὶ αὐτοπόποδας χαμαιδύνας καλεῖ, τομάρους φασὶ λεχθῆναι. καὶ οὐ μὲν τῇ ὀδυσσείᾳ, οὕτω γράφουσί τινες, ἃ φησὶν ἀμφίλοχος, συμβουλεύων τοῖς μνηστῆρσι μὴ πρότερον ὠστίθεσθαι τῷ τηλεμάχῳ, πρὶν ἂν τὴν δῖαν ὄρωνται.

Ἦ μὲν καὶ νήσων δῖος μεγάθυμος ὀδυσσεύς,
Αὖτός τε κλαίων, τοὺς τ' ἄλλους πάλιν ἀφύσσων.
Εἰ δὲ κ' ἀκροτάτησι θεὸς, παύσεσθαι ἄνωγα.

Βέλτιον γὰρ εἶναι τομούρους, ἢ θεμιστεύειν γράφειν. οὐδαμοῦ γοῦν τὰ μαντεῖα θεμιστας λέγεσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ τὰς βουλὰς καὶ τὰ πολιτεύματα, καὶ νομοθετήματα. τομούρους δ' εἰρῆσθαι, ὡσεὶ τιμήεντας τμάρους, οἷον φυλακοφύλακας. οἱ μὲν οὖν νεώτεροι λέγουσι τομόρους. ὁμήρου δ' ἀπλῶς ὄρου δεῖ δέχεσθαι, θέμιστας, καταχρηστικῶς καὶ βουλὰς τὰ προστάγματα, καὶ τὰ βουλεύματα τὰ μαντικὰ, καθάπρ καὶ τὰ νόμιμα. τοιοῦτον γὰρ καὶ τὸ,

Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο δὸς βουλῆ ἐπακοῦσαι.

Καταρχὰς μὲν οὖν ἀνδρῶν ἦσαν οἱ προφητεύοντες, καὶ τοῦτ' ἴσως ⟨ὁ ποιητὴς⟩ φαίνει. ὑποφήτας γὰρ καλεῖ, φ' οἷς τάττοντο καὶ οἱ προφῆται. ὕστερον δ' ἀπεδείχθησαν τρεῖς γραῦαι, ἐπειδὴ καὶ σώνας ⟨ὁ δὸς⟩ δι' προστατεδείχθη τῇ ἡ δώνῃ. Εὐΐδας γοῦν ἐν τοῖς θετταλοῖς μυθώδεις λόγους προχαρίζεσθαι ἐκεῖθέν τε φησὶν εἶναι τὸ ἱερὸν μετενεγκεῖν μᾶλλον ἐκ τῆς πρὶ σκότουσαν τεταγμένης.

Est enim Scotusa urbs Thessaliæ Pelasgicæ. Concomitatæ enim plurimæ sunt fœminæ, quarum è stirpe prognatæ sunt, quæ hac tempestate prophetides diuinandi officium gerunt. Quo ex facto Pelasgicum uocari Iouem insueuisse. Cineas autem longè maiores fabulas contexit.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ Βιβλίον ὄγδοον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐν τῷ ὀγδόῳ λέγει τὰ περὶ τῆς εὐρώπης, μάλιστα δὲ τὰ λειπόμενα καὶ ἑλλάδα πᾶσαν. ἐν ᾗ καὶ ἐγχρονίζει διὰ τὸ πολύγνωστον τῆς χώρας διατρίβων, καὶ συνεμπεποιῆσθαι τὰ ἀδιαπέρατα, καὶ ἀδιωρύκτους ὑπὸ τῶν ποιητῶν τε καὶ ἱστορικῶν περὶ τῶν πόλεων ἐρημίαν. καὶ μάλιστα ἐν καταλόγῳ τε καὶ ἀλλοθι πολλαχοῦ τῆς ποιήσεως.

ΕΠΕΙ δ' ἀδιόριστος ἐστὶν ἡ τῶν τῆς οἰκουμένης ἐσωτερίων μερῶν, ὅστε τῇ θαλάττῃ περιέχεται τῇ ἐντὸς καὶ τῇ ἐκτὸς, τά τε βαρβαρικὰ ἔθνη περιωκήκαμεν πάντα ἐν αὐτῇ, μέχρι τοῦ τανάϊδος, καὶ τῆς ἑλλάδος, οὐ πολὺ μέρος τῆς μακεδονίας· ἀπολώσωμεν νυνὶ τὰ λοιπὰ τῆς ἑλλαδικῆς γεωγραφίας, ἅπερ ὅμηρος μὲν πρῶτος, ἔπειτα καὶ ἄλλοι πλείους ἐπραγματεύσαντο. οἱ μὲν ἰδίᾳ λιμένας, ἢ πορίπλους, ἢ περιόδους γῆς, ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο ὠγράψαντο· ἐν οἷς καὶ τὰ ἑλλαδικὰ περιέχεται, οἱ δ' ἐν τῇ κοινῇ τῆς ἱστορίας γραφῇ χωρὶς ἀπελέξαντο τὴν τῶν ἠπείρων τοπογραφίαν, καθάπερ ἔφορός τε ἐποίησε καὶ πολύβιος. ἄλλοι δ' εἰς τὸν φυσικὸν τρόπον, καὶ τὸν μαθηματικὸν προσέλαβόν τινα τῶν τοιούτων, καθάπερ ποσειδώνιος καὶ ἵππαρχος. τὰ μὲν οὖν τῶν ἄλλων, σὺδὲ κἀκεῖνα, τὰ δ' ὁμήρου σκέψεως δεῖται ποιητικῆς, ποιητικῶς λεγόντων, καὶ οὐ τὰ νῦν, ἀλλὰ τ' ἀρχαῖα, ὧν ὁ χρόνος ἠμάυρωκε τὰ πολλά. ὡς δ' οὕτω δυνατὸν ἐγχειρητέον, ἀρξαμένοις ἀφ' ὧνπερ ἀπελίπομεν. ἐτελεύτα δ' ἡμῖν ὁ λόγος ἀπὸ μὲν τῆς ἑσπερίας, καὶ τῶν ἀρκτῴων, εἰς τὰ ἠπειρωτικὰ ἔθνη, καὶ τὰ τῶν ἰλλυριῶν. ἀπὸ δὲ τῆς ἕω, εἰς τὰ τῶν μακεδόνων, μέχρι βυζαντίου. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ἠπειρώτας, καὶ τοὺς ἰλλυριοὺς τῶν ἑλλήνων ἀκαρνᾶνάς εἰσι, καὶ αἰτωλοί, καὶ λοκροὶ ὀζόλαι, πρὸς δὲ τούτοις φωκεῖς καὶ βοιωτοί. τούτοις δ' αὐτίπορθμος ἡ πελοπόννησος, ἀπολαμβάνουσα μυτικὸν τὸν κορινθιακὸν κόλπον,

Est autem Scotusa urbs Thessaliæ Pelasgicæ. Concomitatæ enim plurimæ sunt fœminæ, quarum è stirpe prognatæ sunt, quæ hac tempestate prophetides diuinandi officium gerunt. Quo ex facto Pelasgicum uocari Iouem insueuisse. Cineas autem longè maiores fabulas contexit.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM Liber Octauus.

ARGVMENTVM.

In octauo continetur pars Europæ, in qua reliquum dicitur de Macedonia: tota etiam exponitur Græcia, in qua pertractanda diutius immoratur, propter multam rerum nobilitatem & locorum, & neglecta, & indiscreta penes historicos atque poetas diligenter aperteq; describit, uti sint eius regionis urbes, ab Homero tam in nauium dinumeratione, quàm per totam poesin, alijs multis in locis commemorata.

POstquam peragratis occidui is Europæ regionibus quæ interno & externo mari cõtinentur, Barbaras etiã eius nationes, usque Tanain uniuersas circuiuimus, & Græciæ partẽ nõ magnã cum Macedonia: nunc Græcię descriptionẽ reliquã absoluemus atq; redemus. Eam Homerus quidẽ prior, dehinc alij cõplures tractauere. Quidam peculiariter uel portus, uel nauigationes, uel circuitiones terrestres, uel tale aliquid descripserũt, in quibus & Græcanicę partes cõtinẽt. Quidã uerò in cõmuni historiarũ cõscriptione seorsum litoraliũ locorũ demonstrationem literis ostẽderunt, quemadmodũ Ephorus egit atq; Polybius. Aliqui autẽ ad naturę locum etiam mathematica quædam assumpserunt, huius generis, sicuti Posidonius & Hipparchus. Cùm igitur res aliorum rectè iudicatæ sint, Homeri dicta censoris animaduersionem postulãt, atq; indigent, cum poeticum in morem dicat nec huius ætatis loca, sed et illa peruetusta, de quib. permulta obscurauit ætas. Pro uirib. igitur enitẽdũ sumpto, ubi desiuimus, exordio.

Nostra uerò ab occasu, ac septentrione ad Epiroticas gentes, ac Illyricas finiebatur oratio, ab ortu autẽ ad Macedonię populos usq; Byzantiũ. Post Epiroticas gentes, itaq; ac Illyricas Græcorũ Acarnanes sunt, & Aetoli, & Locri cognomine Ozolę, secundum istos Phocenses & Bœotij. His autem obiecto pelago medio Pelopõnesus cõtra respõdet, quę intra medium sinum Corinthiacum accipit,

illi quidem formam exhibens, & ab illo uicissim formam capiens. Post Macedoniam uerò Thessala natio est usq; ad Maleos & alios tam intra isthmum quàm extra, præter qs per multæ gentes fuere. Supra quidem tot sunt, quot linguarum Græcien sium differentię nobis perceptæ sunt. Istas ipsas cum quatuor esse constet, Ionicã eandem quã priscã illam Atticam asserimus. eius enim ętatis Attici Iones uocabantur. Et ab eis Iones illi profecti sunt, qui in Asiã colonias deduxerũt, eam qua nũc loquuntur linguam usurpantes Ionicam: Doricam uerò eam esse, quam Aeolicã. Omnes enim extra isthmũ habitantes, exceptis Athenien sibus & Megaren sibus & Parnassi accolis Dorien sibus, hoc etiã tẽpore Aeolici nuncupantur. Cumq; Dorien ses pauci forent, agrumq; durum incolerent, impermixtam perduraſſe linguam, aliosq; mores, ueri simile fit ut in externos non sint coniuncti, ipsi quondam genere pares. Hoc idem Atheniẽsibus obtigit, qui tenuem admodum tellurem asperumq; habitent agrum: quam ob causam nullis afflictos populationibus & Aborigines existimatos esse, testis est Thucydides, cum eandem omni tempore terram possiderent, à nullo prorsus eiecti, nempe cuius cupiditate uendicãdæ nemo teneretẽ. Hoc idem alterãdæ linguæ gentisq; permutãdę causam extitisse crediderim, licet ipsorum pauci forent. Hoc modo cũ Aeolicorũ exterius isthmũ in ualesceret multitudo, & qui interius pridem fuerant, Aeolica gens erat. Postea cum Iones ex Attica litus occupassent, et Doriẽses Heraclidę reduxissent, qui Megara condiderũt in unum commixti sunt, multa quoq; in Peloponneso ab illis ædificata sunt oppida. Rursum Achęi Aeolica natio Ionas expulerunt. Vnde in Peloponneso gentes duæ restitere. Aeolica uidelicet ac Dorica, quicunque sanè minus sese cum Dorien sibus implicuerũt, uti Arcadibus & Eleis obtigit. Cũ montani qui dam omnino forẽt in sortem nequaquã excidentes, quidãq; Olympio Ioui dicati censerẽtur, per se diutinam pacem egerunt, cum alioquin Aeolici generis essent, & ad reducẽdos Heraclidas unà cũ Oxylo militiã subijssent. Quicunq; igitur tales sunt, Aeolico sermone utebantur. Alij uerò mixtam ex ambob. habuere linguam, hi minus, hi amplius Aeolicis utentes uerbis. Fermeq; nunc etiã ciuitates alio & alio loquũtur modo, sed omnes Doricè fari uidẽtur propter aduenientẽ potentiã.

καὶ σχηματίζουσά τε ἄκρην, καὶ σχηματιζομένη ὑπ' αὐτῆς. μετὰ δὲ μακεδονίαν, θετταλοὶ μέχρι μαλιέων, ἡ μὲν ἄλλων μία ἐκτὸς ἰσθμοῦ, καὶ αὐτῶν μία ἐντός. ὧδε τούτοις μὲν οὖν πολλὰ ἔθνη γεγένηται. τὰ δ' αὐτὰ τοσαῦτα, ὅσα καὶ σχεδὸν παρειλήφαμεν τὰς ἰδιολωτίδας. ζοῦτον δ' αὖ μέρος οὐσῶν, καὶ τὴν μὲν ἰάδα τῇ παλαιᾷ ἀτθίδι τὴν αὐτὴν φαμέν. καὶ γὰρ ἴωνες ἐκαλοῦντο τότε ἀθηναῖοι, καὶ ἐκεῖθεν εἰσὶν οἱ τὰς ἀποικήσαντες ἴωνας, καὶ χρησάμενοι τῇ νῦν λεγομένῃ γλώττῃ ἰάδι· τὴν δὲ δωρίδα τὴν αἰολίδι. ταὐτὸν γὰρ οἱ ἐκτὸς ἰσθμοῦ, πλὴν ἀθῆναίων καὶ μεγαρέων, καὶ τῶν πρὸς πασονήσου δωριέων, καὶ νῦν ἔτι αἰολεῖς καλοῦνται. καὶ οὐ δωριέας δὲ ὀλίγους ὄντας, καὶ πρόχυτα τὴν οἰκουμένους χώραν, ἐκὸς ὄντα τὴν αὐτὴν μίκτῳ παρατρέφαι τὴν γλῶτταν, καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη πρὸς τὸ ὁμοφυλίους, ὁμοφυλεῖς πρόσθεν ὄντας. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τοὺς ἀθηναίους σωιέβη, λειπῶν τε καὶ προχεῖαν οἰκουμένους χώραν, ἀπρεθήτους μὲν εἶναι, καὶ αὐτόχθονας νομισθῆναι· διὰ τοῦτο φησὶν ὁ θουκυδίδης, κατέχοντας τὴν αὐτὴν ἀεὶ μηδέποτε ἀπελαύνοντος αὐτούς, μηδ' ὠφθυμοῦσθαι ἔχειν τὴν ἐκείνων. διὸ τοίνυν καὶ τὸ ἑτερογλώττην καὶ τὸ ἑτοροεθνοῦς, κατὰ τὸν ἐκὸς, ὑπῆρξε, καὶ πρὸ ὀλίγοις οὖσιν. οὕτω δὲ τὸ αἰολικοῦ ἔθνους ὠλιγανθρώπησε τοῖς ἐκτὸς ἰσθμοῦ, καὶ οἱ ἐν τῇ πασονήσῳ αἰολεῖς πρόσθεν ἦσαν, εἶτ' ἐμίχθησαν, ἰώνων μὲν ἐκ τῆς ἀττικῆς τὸν αἰγιαλὸν καταχόντων, πρὸς δὲ ἡρακλεισῶν τοὺς δωριέας καταγαγόντων ὑφ' ὧν τά τε μέγαρα ᾠκίσθησαν, καὶ πολλαὶ τῶν ἐν τῇ πελοποννήσῳ πόλεων. οἱ μὲν οὖν ἴωνες ἠξέτεσον πάλιν ταχέως ἐπὶ τὰ χεῖρα αἰολικοῦ ἔθνους. ἐλείφθη δ' ἐν τῇ πελοποννήσῳ τὰ δύο ἔθνη, τό, τε αἰολικὸν, καὶ τὸ δωριέων. ὅσοι μὲν οὖν ἦσαν τοῖς δωριεῦσιν ἐπεπλέκοντο καθάπερ σωιέβη τοῖς τε ἀρκάσι καὶ ἠλείοις, τοῖς μὲν ὀρεινοῖς τελέως οὖσι, καὶ οὐκ ἐκπεπλωκόσιν εἰς τὸν λιμένα, τοῖς δ' ἱεροῖς νομισθεῖσι τὸ ὀλυμπίου διὸς, καὶ καθ' αὐτοὺς εἰρήνην ἄγουσι πολὺν χρόνον, ἄλλως τε καὶ τὸ αἰολικοῦ γένους οὖσι, καὶ δεδεγμένοις τὴν ξύλλογον κατελθοῦσαν στρατιὰν πορὶ τὸν ἡρακλεῖδην ὀλῶν κάθοδον, οὗτοι αἰολισὶ διελέχθησαν, οἱ δ' ἄλλοι μικτήν τινι ἐχρήσαντο ὑπ' ἀμφοῖν, οἱ μὲν μᾶλλον, οἱ δ' ἧττον αἰολίζοντες. χρόνῳ δ' ἔτι καὶ νῦν κατὰ πόλεις, ἄλλοι ἄλλως διαλέγονται. δηοῦσι δὲ δωρίζειν ἅπαντες, διὰ τὴν συμβᾶσαν ὧν κράτειαν, τοιαῦτα

πρωτὰ μὲν δὴ τὰ τῶν ἑλλήνων ἔθνη, ἡ οὕτως ὡς τύπῳ εἰπεῖν ἀφωρισμένα. λέγωμεν δὴ ἰδίᾳ ἀναλαβόντες ὃν χρὴ τρόπον τὴν τάξιν τε καὶ τῶν. ἔφορος μὲν οὖν ἀρχὴν ἔδωκε τῶν ἑλλάδος τὴν ἀκαρνανίαν φησὶν ἀπὸ τῶν ἑσπερίων μερῶν. ταύτην γὰρ σωιάπτειν πρώτην τοῖς ἠπειρωτικοῖς ἔθνεσιν. ἀλλ' ὥσπερ οὐτω τῇ παραλίᾳ χρώμενον μέτρῳ, ἐντεῦθεν ποιεῖται τὴν ἀρχὴν, ἡγεμονικὴν τὴν θάλατταν λείνων πρὸς τὰς τοπογραφίας, ἐπεὶ ἄλλως γ' ἐνεχώρει ἐπὶ τὴν μακεδόνων, καὶ θετταλῶν τὴν ἀρχὴν ἀναφαίνεσθαι τῶν ἑλλάδος, οὕτω καὶ ἡμῖν προσήκει ἀκολουθοῦσι τῇ φύσει τῶν τόπων, σύμβολον ποιεῖσθαι τὴν θάλασσαν. αὕτη δ' ἐκτὸς σικελικοῦ πελάγους προπεσοῦσα, τῇ μὲν ἀναχεῖται πρὸς τὸν κρητικὸν κόλπον, τῇ δ' ἀρτελεῖ χερρόνησον μεγάλην τὴν πελοπόννησον, ἰσθμῷ σφῶ κλειομένην. ἔστι δὲ ταῦτα δύο μέγιστα συνήματα τῶν ἑλλάδος, τότε γῆς ἰσθμοῦ, ἡ τὸ ἐκτὸς πυλῶν μέχρι τῶν ἐκβολῆς τοῦ πηνειοῦ. ὧδε δ' ὅτι τὸ θετταλικόν. ἔστι δὲ καὶ μεῖζον, καὶ ὡς φανέστερον τὸ γῆς ἰσθμὸ. χεσθὸν δέ τι, καὶ ἀκρόπολις ὅση ἡ πελοπόννησος συμπάσης τῶν ἑλλάδος. χωρεῖς γὰρ τῶν λαμπρότητι, ἡ δυνάμεως τῶν οἰκησάντων, αὐτὴ ἡ τῶν τόπων θέσις, ὑπογράφει τὴν ἡγεμονίαν ταύτην. κόλπους γὰρ καὶ ἄκρας πολλὰς, καὶ τοῖς σπιλοειδεστάτοις χερρονήσοις μεγάλας, διαπεπικιλμένων ἐκ διαδοχῆς ἑτέρα τὴν ἑτέραν ἔχει. ἔστι δὲ πρώτη μὲν τῶν χερρόνησον ἡ πελοπόννησος, ἰσθμῷ κλειομένη, τεσσαράκοντα στάδιων. διὸ τόρα δὲ ἡ καὶ ταύτην περιέχουσα. ἧς ἰσθμὸς ἔστιν ὁ ἐκ παντῶν τῶν μεγαρικῶν, εἰς νίσαιαν τὸ μεγαρέων ἐπίνειον, ὑπορβολὴ σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι ἀπὸ θαλάσσης ἐπὶ θάλασσαν. τρίτη δ' ἡ καὶ ταύτην περιέχουσα, ἧς ἰσθμὸς ἀπὸ μυχοῦ τοῦ κρισαίου κόλπου, μέχρι θερμοπυλῶν. ἡ δ' ὀνομαζομένη σύθεως γραμμὴ, ὅσην πεντακοσίων ὀκτὼ σταδίων, τὴν μὲν βοιωτίαν ἅπασαν ἔντος ἀπολαμβάνουσα, τὴν δὲ φωκίδα τέμνουσα λοξὴν καὶ οὐ ὀρθὴν μέχρι δυοῖν. τετάρτη δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου, διὰ τε οἴτης καὶ τραχινίας εἰς τὸν μαλιακὸν κόλπον καθήκοντα, ἔχουσα τὸν ἰσθμὸν, καὶ τὰς θερμοπύλας, ὅσον ὀκτακοσίων ὄντα σταδίων. πλειόνων δ' ἢ χιλίων ἄλλος ὅσην, ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κόλπου τοῦ ἀμβρακικοῦ διὰ θετταλῶν ἐπὶ μακεδόνων, εἰς τὸν θερμαῖον διήκων μυχόν. τὸ παραπλήσιον δὴ λίνα πάξειν ὁ φαύλως, ἢ τὸν χερρόνησον διαδοχή. διὸ δ' ἀπὸ τῶν ἐλαχίστης ἀρξαμένη, ἐπὶ ὡς ὧν φανεστάτης. ἔστι τοίνυν ἡ πελοπόννησος ἐοικυῖα φύλλῳ πλατάνου σχήματα,

Hæ quidem Græcorum nationes hunc in modum (ut forma quadam explanentur) distinctione terminatæ sunt. Repetẽtes igitur iam quomodo quoq; ordine faciendum est, dicere incipiamus. Ephorus quidem Græcię principium ab occiduis partibus Acarnaniam dicit esse, hanc enim Epiroticis finitimã esse populis. Nam sicut iste mari pro mensura utẽs, hinc facit exordium, ut ad locorũ descriptiones mare tanquam ducem esse iudicet, cumalio liceat pacto à Macedonum atq; Thessalorum terra initiũ Græcię demõstrare: sic & nobis locorũ naturã sectantibus, consiliariũ mare facere conuenit. Illud aũt è Siculo freto incidens, hinc quidẽ ad Corinthiacum refundi tur sinum, hinc magnã efficit peninsulam, id est Cherrhonesum, ipsam uidelicet Peloponnesum, quæ angusto includitur isthmo. Duo autem hæc maxima sunt Græciæ cõfinia interiora isthmi & exteriora portarũ, id est Thermopylarũ, quoad Peneus erumpat, hoc autẽ est ad Thessaliã pertinẽs, quanquã sit ferè maius & illustrius, quod intra isthmũ cõtinetur, & totius Græciæ arcẽ Pelopõnesum esse constet. Nam præter habitantium in ea gentium nobilitatem atq; potentiam, ipse locorum situs principatum designat & imperium. Multi enim sinus insunt & promontoria, multæ insignes etiam & permagnæ cherronesi in ipsa locorum uarietate, cum altera alterã successione quadam excipiat. Extat autem inter cherronesos prima, Peloponnesus isthmo XL stad. inclusa. Secunda est quæ hanc amplectitur, cuius isthmus est ex omnib. Megarensibus ad Niseam Megarensium emporiũ supra C & XX stadia à mari ad mare. Tertia uerò est, quæ & hãc amplectitur, cuius isthmus est ab secessu circa Crissæũ sinũ usq; ad Thermopylas quidem, quæ linea per rectũ intelligitur ad quingenta VIII stad. quæ totã intus assumit Boetiam. Phocidem uerò & Locros cognomento Epicnemidios ex obliquo secat. Quarta quæ ab Ambracio sinu per Oetã montem agrumq; Trachinium in sinum Maliacum, isthmũ habens atq; Thermopylas ad ad stad. DCCC. Alius tandẽ ex eodẽ sinu Ambracio est supra mille per Thessaliã, ac Macedoniam ad intimũ Thermæum pertinens recessũ. Ea uerò Cherrhesorũ succesio quẽdam nõ sanè spernendũ eloqui uidetur ordinem. Cæterùm à minima quidem, uerùm illustrissima sumendũ est exordium. Est igitur Peloponnesi forma platani folio simillima, longitu-

longitudine ac latitudine fermè par ab occasu in ortum, stad. mille, & CCCC. Hæc autem est Chelonata per Olympiam agrumq; Megalopolitanum ad isthmum. Illa uerò ab Austro in septentrionem est è Malea per Arcadiam ad Aegeũ. Perimetros uerò ambitus omissis finibus stad. est IIII millium, ut Polybio placet. Artemidorus CCCC superaddit: quod si sinus omneis metieris, plus quàm DC & V millium comperies. At isthmus ipse per traiectum, quà è mari in alterum mare nauigia transuehuntur, stad. est XL, ut suprà diximus. Huius autem cherronesi latus in occasum prospectans, Elienses & Messenij tenent, quos pelagus Siculum alluit. Assumunt autem utrinque litus, Elei sanè in septentrionem uergentes & Corinthiaci sinus initium usque ad Araxi promontorium, ad quod contra sunt, mediante freto, Acarnania, & è regione iacentes insulę Zacynthus, & Cephalenia, & Ithaca & Echinades, quarum è numero est & Dulichium. Maior Messeniæ pars ad austrum Libycumq; pelagus panditur usque ad Thyridas, id est, feneſtras (sic enim appellant) prope Tænarum. Deinceps autem post sinum Sicyonia terminatur ora. Ex hoc loco Sicyon & Corinthus excipit usq; ad isthmum. Ad secundum Messeniam plagam Laconica terra est, & Argiua, & hæc ipsa usq; ad isthmum. Hoc in loco sinus extant aliqui Messenius & Laconicus, tertius Argolicus, quartus Hermionicus & Saronicus, quem nonnulli Salaminiacum uocãt, quorum aliquos Libycum, aliquos Creticum pelagus implet, atque Myrtoum. Quidam & Saronicum transitum pelagus nominant. Media uerò interest cunctis imminens Arcadia, cæteris'que uicina populis. Verùm Corinthiacus sinus ab Eueni eruptionibus capit initium. Aliqui ab Acheloi exitu, qui Acarnanes, Aetolosq; separat, & Araxos. Hanc enim in partem minimè contemnendam accumulationem utrinq; inuicem ripæ capiunt. Amplius inde progressæ, ad Rhium & Antirrhium penitus confluunt, mediam aquarũ latitudinem, id est, porthmum ad stad. V relinquentes. Est autem Rhium in Achiuorum solum protensum longius promontorium in falcis figuram interius curuatum, unde & Drepanum, id est, falcem appellant. Iacet autem inter Patras & Aegium, Neptuni templum habens. At enim Antirrhiũ in Aetolorum Locrorũq; finibus locatũ est.

ἴσθι δὲ χερσόνησος μῆκος μὲν καὶ πλάτος, ὡσὲν χιλίων τεσσαρακοσίων σταδίων, τὸ μὲν ἐπὶ θάλατταν ἀπὸ τοῦ Ἠλείων λιμένος ἐπὶ τὸν Ἀργολικὸν κόλπον, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ Χελωνάτα ἐπὶ Ὀλυμπίας καὶ τὸν Μεγαλοπολίτικον ὅρον ἐπὶ τὸν Ἰσθμόν. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ νότου πρὸς τὸν ἄρκτον, ὅ ὅτι τὸ ἀπὸ Μαλεῶν ἐπὶ Ἀρκαδίας εἰς ἀγίον. ἡ δὲ περίοδος καὶ κατακολπίζουσα, τετρακισχιλίων σταδίων, ὡς πολύβιος. ἀρτεμίδωρος δὲ καὶ τετρακοσίους προσέθηκεν, καταπολπίζουσι δὲ πλείους τῶν ἐξακισχιλίων, ὧν τοῖς τριακισχιλίοις. ὁ δὲ ἰσθμὸς κατὰ τὸν Διολκὸν, ἐπὶ οὗ τὰ πορθμεῖα ἐπορθμεύουσιν ἀπὸ τῆς ἑτέρας εἰς τὴν ἑτέραν θάλατταν, ἑξήκοντα, ὅτι τριακόντα σταδίων ὄντα, ἔχουσι δὲ τῆς χερρονήσου ταύτης τὸ μὲν ἐπὶ θάτερον μέρος, ἀπὸ Εἰείων καὶ μεσσηνίων, ἀκρωτηριάζουσι δὲ καὶ τὴν ἐκατόρωθεν παραλίαν, ἡ μὲν ἀπὸ Ἠλείας πρὸς ἄρκτον ὡς ἐπὶ Φοινικοῦντα, καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ κορινθιακοῦ κόλπου μέχρι ἄκρας ἀράξου, καθ' ἣν αὐτὴ πορθμὸς ὄντι πέντε σταδίων ἀπὸ Καρναυίας, καὶ Ἀκαρνανίας, καὶ Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας, καὶ Ἰθάκης, καὶ Ἐχινάδες, ὧν ὅσαι μὲν πρὸς ἕω καὶ τὸν Δουλίχιον, ἦ δὲ μεσσηνίας τὸ πλέον, ἀνέωγμένον πρὸς νότον, καὶ τὸ λιβυκὸν πέλαγος, μέχρι τῆς καλουμένου θυρείου πλησίον ταινάρου. ἐξῆς δὲ μετὰ τὴν Ἠλείαν, ὅσὴ τὸ πρῶ ἀχαιῶν ἔθνος πρὸς μὲν τοὺς βλέπουσι, καὶ τὸν κορινθιακὸν κόλπον ἄχρι τένου, τελευτᾶ δ' εἰς τὴν σικυωνίαν. ἐντὸς θὲν ἦ σικυὼν καὶ κόρινθος ἐκκλίσεις μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ. μετὰ δὲ τὴν μεσσηνίαν ἡ λακωνική, ἧς ἡ ἀρχὴ αἰγύα, μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ καὶ αὐτή. κόλποι δ' ἐντεῦθεν ὅ, τε μεσσηνιακὸς, καὶ ὁ λακωνικὸς, καὶ τρίτος ὁ ἀργολικός. τέταρτος δ' ὁ ἑρμιονικὸς, καὶ σαρωνικὸς, οἱ δὲ σαλαμινιακὸν καλοῦσιν. ὧν οὐ μὲν ἡ λιβυκὴ, οὐδ' ἡ λιρκαία λαοσα πληροῖ, καὶ τὸ μυρτῷον πέλαγος. λιμένες δὲ καὶ ἀκρωτήρια ὀνομάζουσιν. μέσῃ δ' ὅσὴ ἡ ἀρκαδία, πᾶσιν ὠκεανὸν καὶ γειτνιῶσα τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν. ὁ δὲ κορινθιακὸς κόλπος ἀρχὴ μὲν ἀπὸ τοῦ ἐκβολῶν τοῦ ἀχελώου. τινὲς δὲ φασιν ἀχελῶον τοὺ ὀξείας τὰς ἀκαρνανίας, καὶ αἰτωλοὺς, καὶ ἀράξους. ἐντεῦθεν γὰρ πρῶτον ἀξιόλογον συναγωγὴν λαμβάνουσι πρὸς ἀλλήλας, αἱ ἑκατέρωθεν ἀκταὶ ποιοῦσαι ἦ πλέον, τελέως συμπίπτουσι μὲν τὸ ῥῖον, καὶ αὐτόῤῥιον, ὅσον δὲν ποιῶσι σταδίων ἀπολείπουσαι πορθμόν. ἔστι δὲ τὸ μὲν ῥῖον, ἄκρα ἀχαϊκὴ ὑπερκειμένη τῆς ἠλείας, ἀλιτενὴς ἄκρα δρεπανοειδὴς ἐκτεταμένη εἰς τὸ ἑσπέριον ἔχουσα. καὶ δὲν καλεῖται δρέπανον. καλεῖται δὲ μεταξὺ παρῶρος καὶ αἴγιον, ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα. ἐν δ' αὐτόῤῥιον ἐν μεθοεικοῖς αἰτωλίας, καὶ λοκρίδι ἵδρυται καλούσι

LIBER SEPTIMVS. 323

καλοῦσι δὲ μολύκρειον ῥῖον. ἔστι γὰρ ἐντεῦθεν ἡ πάλιν ἡ παραλία μετρίως ἐκτεθεῖσα. πεῖσαι δ' εἰς τὸν κρισαῖον κόλπον, ἐντεῦθα τελευτᾷ, κλεισομένη τοῖς πεσσαρεικοῖς ῥῖον βοιωτίας καὶ τὴν μεγαρικὴν τέρμασιν. ἔχει δὲ περίμετρον ὁ κορινθιακὸς κόλπος, ἀπὸ μὲν τοῦ βυθίου μέχρι τοῦ ἀράξου ποταμοῦ σταδίων διχιλίων ἑξακοσίων τεσσαράκοντα. ἔστ' ἀπὸ τοῦ ἀχελώου, πλεονάζοι ἂν που ἑκατὸν σταδίοις. ἀπὸ δὲ ἀχελώου ὡδὶ τὸν βύθιον ἀκαρνάνων εἰσίν. ἔθ' ἑξῆς ὡδὶ τὸ ἀντίῤῥιον, αἰτωλοί. τὸ δὲ λοιπὸν μέχρι ἰσθμοῦ, φωκέων ὅδι, καὶ βοιωτῶν, καὶ ἡ μεγαρίδος σταδίοι χίλιοι ἑκατὸν ἔπεσαι, ἀνοῖν σλέοντοιν. ἡ δὲ ἀπὸ ἀντιῤῥίου μέχρι ἰσθμοῦ θάλαττα, ἀλκυονὶς καλεῖται, μορ῀ οὖσα τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι τοῦ ἀράξου, σταδίους τριάκοντα. ὡδὶ τοῖς, ὡς μὲν οὖν τύπῳ εἰπεῖν, τοιαύτη τις καὶ τοσαύτη ἡ περίοδος νήσου θέσις ὅδι ἡ ἀντιπόρθμου, ἡ μέχρι τοῦ μυχοῦ. ποιοῦτο δὲ ἡ ὁ μεταξὺ ἀμφοῖν κόλπος. μετὰ δὲ ταῦτα τὰ καθ' ἕκαστα ὁρουμένη τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἠλείας ποιησάμενοι. νῦν μὲν δὴ πᾶσαν ἠλείαν ὀνομάζουσι, τὴν μεταξὺ ἀχαιῶν τε καὶ μεσσηνίων παραλίαν, ἔχουσαν εἰς τὴν μεσόγαιαν τὴν πρὸς ἀρκαδίαν τὴ κατὰ φολόην, καὶ ἀζᾶνας, καὶ παρράσιους· τὸ δὲ παλαιὸν, εἰς πλείους διῳκεῖτο. εἶτ' εἰς δύο, τήν τε Ἦν ἐπειῶν, καὶ τὴν ὑπὸ νέστορι τῆς ἦλείας. καθάπερ καὶ ὅμηρος εἴρηκε, τὴν μὲν ἐπειῶν ὀνομάζουσι πόλιν, τὴν δὲ παρήλιδα δίαν, ὅθι λίπα πένουσιν ἐπειοί. τὴν δ' ὑπὸ τῆς νέστορι πύλον, δι' ἧς τὸν ἀλφειὸν ῥεῖν φησιν,

Ἀλφειὸν, ὅστ' εὐρὺ ῥέει πυλίοιο δι' ἀγαιῆς.

πύλον μὲν οὖν καὶ πόλιν οἶδεν ὁ ποιητὴς· οἱ δὲ πύλον νηλῆος ἐϋκτίμενον πτολίεθρον ἴσχον.

ὁ δὲ ἀφ' ἦ πόλεως δὲ οὐδὲ παρ' αὐτὴν ῥεῖ ὁ ἀλφειός. ἀλλὰ παρ' αὐτὴν μὲν ἕτερος, οὗ οἱ μὲν πάμισον, οἱ δὲ ἄμαθον καλοῦσιν, ἀφ' οὗ κ' ἡ πύλος ἠμαθόεις εἰρῆσθαι δοκεῖ. δι' ἧς δ' ἦ χώρας ἦ ἠλείας ὁ ἀλφειός. ἦλις δὲ ἡ νῦν πόλις οὔπω ἐκέκτητο κατ' ὅμηρον, ἀλλ' ἡ χώρα κωμηδὸν ᾠκεῖτο, ἐκαλεῖτο δὲ κοίλη ἦλις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος. διαύτη γὰρ ὅδιν ἡ πλείστη καὶ ἀρίστη. ὀψὲ δὲ ποτε σωθῆναι εἰς τὴν νῦν πόλιν τῆς ἦλιν, μετὰ τὰ πόρσω καὶ ἐκ πολλῶν δὴ μῶν. χεδὸν δὲ καὶ οὐδ' ἄλλους τόπους οὐδὲ κατὰ πελοπόννησον πλὴν ὀλίγων, οὓς κατέλεξεν ὁ ποιητὴς, ἀ πόλεις, ἀλλὰ χώρας ὀνομάζει, συσκιάζουσι δ' ὧν ὑφορᾶ ἀγνοεῖσθαι πόλεις σωφρονίσθησαι,

Id autem Molycriũ uocãt. Postea hinc denuò maritima pauliſper utraq; ex parte ora expãditur, in Crisſæũ quidẽ procedẽs sinũ: hic finẽ facit occiduis Bœotię & Megarorũ clausa terminis. Cæterũ Corinthiacus sinus ab Eueno usq; Araxũ amnẽ, suũ circuitũ habet stad. duum milliũ CCC & XXX: ab Acheloo uerò cẽtenis augetur stad. Ab Acheloo sanè ad Euenũ, Acarnanes tenent. Dehinc ad Antirrhiũ Aetoli isthmo tenus. Quod restat, Phocensium & Bœotiorum & tractus Megarensis, mil. C & duo. D XX stad est. Mare autem ab Antirrhio ad usq; isthmũ, Alcyoniũ uocatur. Crisſæi sinus portio, ab isthmo ad Araxum stad. XXX supra distans. Vt ergo sic figura dixerim, Peloponnesi talis tãtusq; sinus est, et telluris aquis appositæ sinu tenus, & inter ambos sinus iacẽs talis. Dehinc sigillatim cũcta explicabimus, ab Eleis finibus facto primordio. Hoc quidẽ tẽpore, totũ inter Achiuos & Messenios litus, Eleã oram nominãt extẽsum in mediterraneam Arcadiæ, protensumq; ad ad Pholoen & Azanas atq; Parrhasios. Hoc aũt antiquitus in plurimas ditiones partitũ erat, postea in duas tantũ, Epeorum scilicet, & Nestoris Nelei filij, q̃modo & Homerus posteris prodidit, hanc urbẽ quidẽ Epeorũ nominatim dicẽs: hãc uerò παρ' ἦλιδα δίαν, id est ad Elida diam, ubi imperant Epei, Nestoreamq; Pylum, per quã Alpheũ labi memorat. Alpheus Pylios latè perlabitur agros. Odyſſ. γ

Sanè Pylon ipse poeta nouit oppidum: Iliad. κ

Qui *coluere Pylõ formosis mœnib. urbem Regis Nelei. *Venẽre legẽ dũ, uel quod rectius, petiêre.

Alpheus autem amnis neq; per illam urbem, neq; penes ipsam fluit, uerùm præterlabitur alter, quem alij Pamisum, alij Amathum uocant, à cuius nomine Pylos ipsa Amathoesa uidetur appellata. Per agrũ uerò Eleũ Alpheus amnis perlabitur. Elis uerò quæ hac tẽpestate oppidũ est, Homeri ætate nondũ muris cincta erat, uerùm ager ipse per pagos habitabatur. Curuam autem Elidem, quia ei sic obtigit, appellabant. Nã maxima eius pars talis extitit & fertilitate præstans. Verùm posterius secundum bella Persica, cum multi in unum populi cõuenissent, eam quæ hoc tempore cernitur, Elim ciuitatem condidere. Sic & reliquis fermè Peloponnesi locis præter paucos euenit, q̃s ipse poeta colligit, nõ ille quidẽ urbes, sed orasnominans, cũ unaquęq; populorũ cõuẽtus maiores haberet, è quib. nobiliores denicp ciuitates habitatæ fuere, sicuti

ſicuti de Arcadia factũ eſt. Mantineã quidem populis v habitandã Argiui tradidere. Tegeam uerò IX. Totidẽ Heroẽm colendã tradidit Cleõbrotus, & Cleonymus. Eodẽ modo Aegiũ ſeptẽ uel octo populis in ciuitatis formam redegere. Patras VII, Dymã VIII. Sic & Elis ex circumcirca tenentibus pagis, habitũ ciuitatis accepit. Per eam aũt fluit Menius amnis propter ipſius gymnaſiũ. Hoc quidẽ multis pòſt annis Elei factitarũt, cum è locis Neſtori ſubditis, multitudo tranſmigraret. Hæc autẽ fuere Piſſa. cuius pars Olympia eſt, & Triphylia & Cauconia. Triphylij uerò ideo uocati ſunt, quia illis obuenit, ut tria illos phyla, id eſt, nationes conderẽt in unum cõgregatæ, principio quidẽ Epeorũ, deinde Minyarum, qui accolę ſuperacceſſerũt: & poſtremo Eleorũ, qui uictores loci cõpotes extiterunt. Sunt qui pro Minyis Arcades dicãt, qui prolocí uendicatione ſæpenumero bellica ſubiere certamina, unde et eadẽ Pylos Arcadica, et Triphyliaca nũcupata eſt. Verùm enimuerò Homerus totam hanc plagam, tenus Meſſena, eodem quo ciuitatem nomine Pylon uocat. Quod autem & Elis curua, & ſubdita Neſtori loca, terminis diſpartita fuerint, ipſe nauium catalogus indicat, per ducum & pagorum nomina. Quod quidem dixerim, & moderna & Homerica ſcripta conferens. Hæc enim cum illis inuicem examinãda ſunt, propter opinionem poetę, noſtramq; communicationem, cũ exiſtimet unuſquiſq; præſentẽ rectè ſe habere rerũ propoſitarũ tractationẽ, cum nullum incidat cõtrarium ad eos ſermones, qui ĩſdẽ de reb. tãtopere crediti fuerint. Igitur ea quæ in præſentiarum extant, exponenda ſunt: & poetæ dicta, quantum attinet adĩciẽtes, cõſiderãda. Eſt quoddã Elidis promontorium, in Boream ſpectans, Araxus nomine, ab Dyma ciuitate Achaica ſtad. LX diſtãs. Hoc Elei litoris initiũ ponimus. at ſecundũ hoc in occaſum ꝓgredientib. Cyllene Eleorũ emporiũ eſt, habens ad extantẽ hac ęta te ciuitatẽ, ſtad. C & XX aſcẽſum. Huius Cyllenes mẽtio eſt apud Homerũ ita dicentem, Epeorum Bœotiorũ Cyllenium ductorem.

Non enim ab Arcadiæ monte, Epeorum ductorem oſtendere debuit. Eſt enim uicus non exiguus Aeſculapium habens Colotiopus, aſpectu ſanè mirandum, ſimulacrum ex ebore factum. Poſt Cyllenem Chelonatas eſt promõtorium, ſignum ex tota Peloponneſo maximè in occaſum protenſum,

οἷον ἡ Ἀρκαδίας μαντίνεια μὲν, ἐκ τριῶν κλήμων τῶν ἀρχείων συνῳκίσθη, τέτταρα δὲ ἐξ ἐνέας. ἐκ τοσούτων δὲ καὶ ἥρωας ἐπωνύμους ὁμωνύμου, ἢ τοῦ Ἀλεωνύμου. ὡς δ' αὔτως ἄλγιον ἐξ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ κλήμων συνεπολίσθη πάτραι δὲ ἐξ ἑπτὰ, κλύμη δὲ ἐξ ὀκτώ. οὕτω δὲ καὶ ἡ Ἦλις ἐκ τῶν πολιτικῶν συνεπολίσθη μία τούτων. ῥεῖ δὲ διὰ τῆς πόλεως ποταμὸς παρὰ τὸ γυμνάσιον αὐτῆς, ἐπραξαν δὲ οὗτοι Ἠλεῖοι χρόνοις ὑσέροις πολλοῖς ἡ εἰς αὐτοὺς μετάστασις τῶν χωρίων τῶν ὑπὸ τοῦ νέσου. ὧν δὲ ταῦτα ἦν πιθανὰ εἰς ἡ ὀλυμπία μόρ, καὶ ἡ τεφυλία, καὶ ἡ τῶν καινώνων. τεφύλιοι δ' ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ἀφ' οὗ πρῶτα φύλα συνελήλυθάναι, τό, τε τῶν ἐπ' ἀρχῆς ἐπειῶν, καὶ τὸ τῶν ἐποικησάντων σόρον μινυῶν, καὶ τῶν ὕστατα ὧν κρατησάντων Ἠλείων. οἱ δ' αὐτὶ τῶν μινυῶν, ἀρκάδας φησὶν ἀμφισβητήσαντας τῆς χώρας πολλαχοῦ, ἀφ' οὗ καὶ ἀρκαδικὸς πύλος ἐκλήθη ὁ αὐτὸς καὶ τεφυλιακός. ὁμοίως δὲ ταύτῃ ἅπασαν τὴν χώραν μέχρι μουνίης καλεῖ πύλον, ὁμωνύμως τῇ πόλει. ἐπὶ δὲ διῴκισε ἡ κοίλη Ἦλις ἀπὸ τοῦ νέσου τόπων, ὁ τῶν νεῶν κατάλογος δηλοῖ τοῖς τῶν ἡγεμόνων, καὶ τῶν καρικῶν ὀνόμασι. λέγω δὲ τάδε, συμβάλλων πάνυ, καὶ τὰ ὑφ' ὁμήρου λεγόμενα. ἀνάγκη γὰρ αὐτεξετάζεσθαι ταῦτα ἐκείνοις, ἀφ' τοῦ ποιητοῦ δόξαν, καὶ σωτροφίαν πρὸς ἡμᾶς, τότε νομίζοντα ἑκάστου κεῖσθαι τοῦ παροῦσαν πρόθεσιν, ὅταν μηδὲν αὐτιπίπτῃ τοῖς οὕτω σφόδρα πεπιθεῖσι περὶ τῶν αὐτῶν λόγοις. διὰ δὲ τὸ ὄντα λέγειν, καὶ τὰ τοῦ ποιητοῦ, παρατιθέντας ἐφ' ὅσον πρόσηκε πρόσωπεῖν. ἔστι δ' ἄκρα τις τῆς ἠλείας πρόσορ ἀπὸ ἐξήκοντα σταδίων ἀπὸ λύμης ἀχαϊκῆς πόλεως ῥαξ. ταύτῃ μὲν οὖν ἀρχὴ τῆδε μὲν τῶν ἠλείων παραλίας. μετὰ δὲ ταύτην εἰσὶν ὧδε ἑξῆς πρῶτον, τὸ τῶν ἠλείων ἐπίνειον ἡ κυλλήνη, ἀνάβασιν ἔχουσα ὧδε τῷ νεῶ πόλιν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων. μέμνηται δὲ ἡ κυλλήνης ταύτης καὶ ὅμηρος λέγων,

Κυλλήνιον αὐτὸς ἐπειῶν.

οὐ γὰρ ἐκ τοῦ ἀρκαδικοῦ ὄρους ὀφείλει μέλλων ἡγεμόνα σφῶν ἐπειῶν ἀφιδύσαι. ἔστι δὲ καὶ λώμη μετρίαν τὴν ἀσκληπιὸν ἔχουσα τὴν κολώτου, θαυμασὸν ἐλεφάντινον. μετὰ δὲ κυλλήνην ἀκρωτήριον ὀχελωνάτας, δυσμικώτατον τῆς πελοποννήσου σημεῖον πρόκειται

πρόκειται δ' αὐτοῦ νησίς βραχεῖα, ᾧ μεθοδίοις ἡ τε κυλλήνη καὶ ἡλειοῦς, καὶ ἡ τῶν πισατῶν, ὅθεν εἰς λεφαλληνίαν πλοῦς ἐκ κυλλήνης σταδίοι ὀγδοήκοντα. αὐτὸ δὲ πυκνὴ ὁ ἑλίσσων, ἢ ἕλισσα ῥεῖ ποταμὸς ᾧ τῇ λεχθείσῃ μεθορίᾳ. μεταξὺ δὲ τοῦ χελωνάτα, καὶ ἡ κυλλήνης ὅ, τε πηνειὸς ἐκβάλλουσι ποταμοὶ, καὶ ὁ σελλήεις ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγόμενος ῥέων ἐκ ἡ φολόης. ἐφ' ᾧ ἔφυρα πόλις, ἑτέρα ἡ θεσπρωτῶν καὶ ἡ θεσπρωτικὴ, καὶ ἡ ἠρωίνθη, τετάρτη τὸν ὧδε τῇ ὀλίῳ κειμένη τῇ ὡὶ θαλασσίωνα, ἤτοι ἡ αὐτὴ οὖσα τῇ βοιωνίᾳ. τὸν γὰρ οἰνόλην οὕτω καλεῖν εἰώθασιν ἢ πλησίον ἐκείνης, διέχουσα ἡ ἠλείων πόλεως σταδίους ἑκατὸν εἴκοσι, ἀφ' ἧς ἡ τληπολέμου ἡρακλῆος δοκεῖ λέγεσθαι μήτηρ. ἐκεῖ δ' μᾶλλον αὐτοῦ ἡρακλέους στρατεῖαι. τὴν ἄγει δ' ἐφύρης ποταμὸς ἀπὸ σελλήεντος.

Πρὸς ἐκείνας τε, οὐδεὶς ποταμὸς σελλήεις. καὶ ὁ τοῦ μέγητος·

Τόν ποτε φυλεὺς,
Ἤγαγε δ' ἐφύρης ποταμοῦ ἀπὸ σελλήεντος.

Καὶ ἐξῆς τὰ φάρμακα τὰ αὐδροφόνα. εἰς ἔφυραν γὰρ ἀφῖχθαι φησὶ τὸν ὀδυσσέα, φάρμακον αὐδροφόνον δίζημένῳ. καὶ γὰρ τηλέμαχον οἱ μνηστῆρες ἐπὶ τὴν εἰς ἔφυραν φασὶν, ὅθεν γνῶναι θυμοφθόρα φάρμακ' ἐπεικτὴν. ἡ γὰρ αὐτοῦ αὐγείου θυγατὴρ τοῦ φυλεῖ βασιλέως, ὁ νέστορι τῇ δυνήσει τοῦ πρὸς αὐτοὺς πολέμου φαρμακίδα εἰσάγει, πρῶτος ἐγὼ ἔλεγον ἄνδρα, φίλος ἄνδρα μῦθον ἀλιγκιτὸν. γαμβρὸς δ' ἦν αὐγείαο, πρεσβυτάτῳ ᾗ θυγατρὶ εἶχον· Ἥ τόσα φάρμακα ἤλυθ' ὅσα βρίθει δύρεια χθών.

Ἔστι δὲ καὶ πρὸ σικυῶνα σελλήεις ποταμὸς, καὶ ἔφυρα πλησίον λώμης, καὶ ἡ ἀχαΐα καὶ αἰτωλίας, ἔφυρα κώμη. οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς, ἔφυροι. καὶ ἄλλοι οἱ πρὸς αἰολίδα μακεδονίας. καὶ οἱ κρανώνιοι, καὶ οἱ θεσπρωτικοὶ, οἱ ἐκ κιχύρου καὶ προσόρας ἔφυρης. ἀκολούθως ᾗ διαλάσκων ὁ πρόπορ ὁ ποιητὴς εἴωθε διασκέπτεσθαι τὰς ὁμωνυμίας, οἷον ὧδε ὀρχομενοῦ, τὸν μὲν ἀρκαδικὸν πολύμηλον καλῶν, τὸν δὲ βοιωτικὸν μινύειον, καὶ σάμον θρᾳκίδα σωτῆρα μεσηγύς τε σάμοιο καὶ ἰμβρίου, ἵνα χωρίσῃ ἀπὸ ἡ ἰωνικῆς, οὕτω φησὶ καὶ τὴν θεσπρωτικὴν ἔφυραν διασκέπτεσθαι τοῦ τηλόθεν, καὶ τοῦ, ποταμοῦ ἀπὸ σελλήεντος. ταῦτα δ' οὐχ ὁμολογεῖ τοῖς ὑπὸ τοῦ σκηψίου δημητρίου λεγομένοις, παρ' οὗ μεταφέρει τὰ πλεῖστα. ἐκεῖνος γὰρ οὐ φησιν εἶναι σελλήεντα ἐν θεσπρωτοῖς ποταμὸν, ἀλλ' ἐν τῇ ἠλείᾳ παρὰ τὴν ἐκεῖ ἔφυραν, ὡς προείπομεν. ὅθεν τε οὖν εἴρηκε σκέψεως δέομενον, καὶ περὶ τοῦ χαλκίας, ὅτι φησὶν οὐ μᾶς

cui exiles quædam adiacent inſulæ in cauæ Elidis & Piſſæ terminis. Vnde in Cephalenia à Cyllene nauigantibus ſtad. ſunt octoginta. Illàc Eliſſo ſiue Eliſſa flumen labitur in eis quos dixi terminis. In medio uerò Chelonatæ ac Cyllenæ ſpacio Peneus effunditur: & alter quem Selleentem poeta nominat, è Pholoe elabitur. Super his Ephyra oppidum eſt, alterum à Theſprotico, & Theſſalico, & Corinthio. Ciuitas quarta, in uia quæ Thalaſſio nem ducit, poſita, ipſa eadẽ eſt Bœonoa. nã Oenoan ſic appellare conſueuere illi proximam. Diſtat autem ab Elide ſtad. C XX. Ex ea dicta uidetur eſſe Tlepolemi mater, Herculis filij. Ibi enim magis militantis Herculis geſta florent,

Quam ex Ephyra duxit à flumine Selle- Iliad. β
ente.

Ad illas uerò iam dictas nullis propinquus eſt fluuius Selleis. Et de Megete,

Quem olim Phyleus ab Ephyra duxit à flu- Iliad. ο
mine Selleente, à qua & lethalia ſunt uenenena. ad Ephyram nanque profectum inquit Vlyſſem, toxicum mortiferum quæritantem. Et de Telemacho procatores: Siue ad Ephyram terram pinguem proficiſci uelit, ut inde uenena feralia deferat. Neſtor enim in commemoratione belli contra Epeos geſti, Augei filiam Epeorum regis uenefi- cam introducit. Primus inquit ſolum bellatorem inuaſi, qui Augei gener erat, natu autem maiorem filiam habebat,

Cognita cui fuerant, quot nutrit terra ue- Iliad. λ
nena.

Eſt & Sicyoni propinquus Selleis fluuius, & ei uicinus pagus Ephyra, & in Agrea Aetoliæ uicus Ephyra, à qua Ephyri dicti. Et ad Perrhæbos in Macedonia, & Grannonij & Theſprotici, & Cichyrei, ab antiqua Ephyra, Apollodorus inſtruit, quo'nam pacto poeta cognomenta reſtringere ſoleat, qualiter de Orchomeno, Arcadicum quidem ouib. refertum appellans, Bœotium uero Minyeum, & Sandon Threiciam coniungit inter Samum & Imbrum, ut ab Ionica ſeparet: ſic & Ephyram & Theſproticam diſtrahit procul adiciens uel fluuium Selleentem. Hęc quidem Scepſij Demetrij dictis minimè conſonant, à quo plurima transfert. Nam ille Selleentem in Theſprotis flumen eſſe negat, ſed in Eleis ad Ephyrã, ut antè diximus. Hoc uero quod inquit, conſiderationis indiget, & de Oechalia cũ dicat: nõ unam

esse, unam Euryti ciuitatem Oechaliĩ esse:
manifestum igitur Thessalicam dici, de qua
dicit,
Oechaliam'que tenent Euryti principis ur-
bem.
Quæ igitur ea est, de qua commotum Tha
myrin, obuiæ arguto musæ destituere cano-
ræ. Nanq; ait ex Oechalia ab Oechalesio Eu
ryto uenientem. Quod si Thessalica fuit, ite-
rum non bene Scepsius Arcadiam quampi-
am dicens, quã nunc Ardaniam uocãt. Sinue
rò iste bene, & Euryti ciuitas Arcadica dicta
fuit, eo modo non solum una erat, cum unam
ille asserat, cæterùm inter Menei & Selleẽtis
egressiones Pylos ad Scolium montem cole
batur. Hæc uerò nõ quidem Nestorea, sed al
tera quædam Alpheo propinqua, cuius nihil
est commune ad illam quæ Pamiso siue Ama
tho adiacet. Quidã uiolẽtius affirmãt, Nesto
ris gloriam, & generis claritatem uendican-
tes. Tres enim Pyli scriptis prodũtur in Pelo
ponneso, unde & illud dicitur, ἔστι πύλος πρὸς
τυλοιο. πύλος γε μὴν ὅτι καὶ ἄλλος. Est Pylos an-
te Pylum, alia etiã Pylos est. Est ab hac & à Le
preatica in Triphylia, & Pisea ora. Tertia Mes
senia ad Coryphasium. Omnes demonstrare
nituntur, apud se Pylon esse, quæ ἠμαθόεσσα sit
appellata: & eam esse, quæ Nestoris patria uo
catur. Multi & scriptores & poetæ Nestore-
am esse aiunt, quæ ad usq; illorũ salua perdu-
rat ætatem. Aliqui uerò studiosiores Home-
ri sectatores, ipsius uersus imitãtes, eã Nesto
ris Pylõ esse asserũt, cuius per oram Alpheus
elabitur. Elabitur autẽ per Pisam & Triphy
liam. Nõnulli ex Elide caua, & hanc suæ Py-
lo, sibiq; propinquæ honorificentiã addide-
re. Insignesq; notas ostentãt, locũ uidelicet
Geranũ, amnemq; Gerontẽ & alium Gereni
um. Deinde ab hisce cognominibus Nesto-
rem Gerenium appellatum esse suspicantur.
Hoc idem & Messenij factitarũt, & sanè pro
babilius facere uidentur. Notiorem enim es-
se aiunt Gerena sibi finitimam, urbemq; ali-
quando incolarum frequentia egregiè habi-
tatam. Talia sunt quæ circa Elidem cauã hac
tempestate existunt. Poeta uerò IIII. in par-
tes regionem hanc diuidens, quatuor etiam
Ili.β duces memorans, obscurius edidit,
Bupraſijq; domos tenuere, ac Elidis almæ,
Et quæ sequuntur huc usque, Multi conscen
derunt Epei.
Cũ enim ambos appellet Epeos, Bupraſios ui
delicet et Eleos, nõ etiã Eleos uocet Bupra-

οὔσης, μίαν εἶναι πόλιν σύρυτον οἰχαλιᾶ.
δῆλον δ' ὅτι τὴν θετταλικὴν ἐφ' ἧς φησιν
οἴτ' ἔχον οἰχαλίην πόλιν σύρυτον οἰχαλίης.

Τίς οὖν ὄτιμι, ἀζ ἧς ὁρμηθέντα ἀμοῦσα
αὐτόμολναι θάμυριν ἧν θρῆκα παῦσαν ἀοι-
δῆς. φησὶ γάρ, οἰχαλίηθεν ἰόντα παρ' σύρυ-
τον οἰχαλιᾶ. εἰ μὲν γὰρ ἡ θετταλική,
οὐκ ὀρθῶς πάλιν ὁ σκήψιος ἀρκαδικὴν τινα
λέγων, ἣν νῦν ἀρκαδίαν καλοῦσιν. εἰ δ' οὐ-
τος ὄν, καὶ ἡ ἀρκαδικὴ πόλις σύρυτον ἔσ-
ται, ὥστ' οὐ μία μόνον. ἐκεῖνος δὲ μίαν φη-
σί. μεταξὺ δὲ τῆς μικρᾶς καὶ τῆς σκήψε-
ως ἐκβολῆς πύλος ὠκεῖτο, κατὰ τὸ σκόλι-
ον, οὐχ ἡ τοῦ νέστορος πόλις, ἀλλ' ἑτέρα πρὸ
τῆς πρὸς τῷ ἀλφειῷ, ἧς οὐδεὶς κοινώνημα, οὐδὲ
τῆς πρὸς τῷ πάμισον, εἴ τε ἄμαθον χρὴ κα-
λεῖν. βιάζονται δ' ἔνιοι μνησθυόμενοι τῶν ἐ-
σορος δύξαν καὶ τὴν σύγγνειαν. τειῶν γὰρ
πύλων ἱσορουμένων ἐν πελοποννήσῳ, καὶ
ὅ, τι καὶ τὸ ἔπος εἴρηται οὕτως.
Ἔστι πύλος πρὸς πύλοιο. πύλος γε μὴν ὅτι καὶ
ἄλλος.

Τούτου τε τῆς τῆς λεπραικῆς τὸ τρίτον
φύλη, τρίτον δὲ τῆς μεσσηνιακῆς κατὰ κε-
ρυφάσιον, ἕκαστον τῶν παρὰ σφίσιν ἡμεῖ-
ζονα πειρῶνται δ' ἐκεῖνοι μάλ, καὶ τὴν τοῦ νέσ-
ορος πατρίδα οὕτω ἀποφαίνουσιν. οἱ μὲν
πολλοὶ τῶν ἑτέρων συγγραφέων καὶ πιστῶν
μεσσήνιον φασὶ τὸν νέστορα, ὑφ' σωζομέ-
νης μέχρι εἰς αὐτοὺς πίστεως ἐμνημο-
τροι τοῖς ἔπεσιν ἀκολουθοῦντες, οὕτω ἔνια
φασὶ τὸν νέστορος πύλον, οὗ τὴν χώραν δι-
ξεσιν ὁ ἀλφειός. διέξεισι δὲ τὴν πισάτην καὶ
τειφυλίαν. οἱ δ' οὖν ἐκ τῆς κοίλης ἠλίδος,
καὶ τοιαύτην φιλοτιμίαν προστιθέασι τῷ
παρ' αὐτοῖς πύλῳ, καὶ γνωρίσματα δει-
κνῦσιν, γυμνάσιον τόπον, καὶ γυμνὰ πυ-
μάχ, καὶ ἄλλον γυμνίον, εἶτ' ἀφ' τούτων τῶν
θέτως γυμνίον εἰρῆσθαι πεισύμενοι τὸν νέ-
στορα. οὗτοι δὲ ταυτὸν καὶ οἱ μεσσήνιοι πει-
νῶσι, καὶ πιθανώτεροί γε φαίνονται μᾶλ-
λον γὰρ γνώσιμα φασὶν εἶναι τὰ παρ' ἐκεί-
νοις γυμνάσια σωζοικούμενα ποτὲ δ', πιαί-
νουσι μὲν τὰ πρὸς τῷ κοίλῃ ἤλιδι ὑπαρχοντα
νῦν. ὁ δὲ ποιητὴς εἰς τέσσαρα μέρη διελὼν
τῶν δὲ τὴν χώραν, τέτταρας δὲ καὶ οὐκ ἀγ-
μόνας, εἰπὼν, οὐ σαφῶς εἴρηκεν.
Οἱ δ' ἄρα, Βουπράσιόν τε καὶ ἠλίδα δῖαν
Ἐναιον.

Καὶ ἑξῆς, ἕως τοῦ, πολέσιν δ' ἐμβασιλεύ-
πειοί. τὸ μὲν γὰρ ἐπειοὺς ἀμφοτέρους πο-
σαγορεύειν οὔτε βουπρασιεῖς, καὶ οὐκ ἀλό-
γως, ἠλείους δὲ μηκέτι καλεῖν τοὺς βουπρα-
σιεῖς,

σιεῖς, ὁ τὴν ἠλείαν διξεισιν ἀν εἰς τέσσαρα μέ-
ρη διαιρεῖν, ἀλλὰ τὴν τῶν ἐπειῶν, εἰς δύο μέ
ρη διῃρῆσθαι πρότερον. ὁ δ' ἂν μέρους εἶναι τ' ἤλιδος
τὸ βουπράσιον, ἀλλὰ τῶν ἐπειῶν μᾶλλον. ὅτι
γὰρ ἐπειοὺς καλεῖ τοὺς βουπρασιεῖς, δῆλον·
ὡς ὁπότε κρείοντ' ἀμαρυγκέα θάπορ' ἐπειοί
βουπρασίου. Τὸ δὲ βουπράσιον εἶναί τινα
χώραν τῆς ἠλείας κατοικίαν ἔχουσαν ὁμώνυ-
μον. νυνὶ δὲ φαίνεται τῆς ἤλιδος ὂν μέρος
καὶ ὄντως. πάλιν δὲ τοῖς συγκαταριθμεῖσθαι
βουπράσιον καὶ ἤλιδα δῖαν λέγοντα, εἶτ'
εἰς τέσσαρας διαιρεῖν μερίδας, ὡς ἂν κοινῶν
δικεῖ τοῖς τε βουπρασίοις, καὶ τῇ ἤλιδι αὐ-
τὰς τέσσαρας μερίδας ὑποτάττειν. ὧν δ'
ὡς ἔοικε, κατοικία τῆς ἠλίας τὸ βουπράσιον
ἀξιόλογον, ἥνυν οὐκέτ' ὄντ. ἡ δὲ χώρα κα-
λεῖται μόνον οὕτως ἡ ὑδὶ τῆς ὁδοῦ, τῆς ὠδὶ δὲ
μὲν ἀφ' ἤλιδος καὶ νῦν πόλεως. ὑπολάβοι
δ' ἄν τις καὶ ὑποροχήν τινα ἔχειν τότε τὸ
βουπράσιον παρὰ τὴν ἤλιν ὡς καὶ οἱ ἐπειοὶ
παρὰ πύτνους. ὕστερον δ' αὖτ' ἐπειῶν ἠλεῖ-
οι ἐκλήθησαν. καὶ τὸ βουπράσιον μὲν δὴ
μέρος ἦν τῆς ἤλιδος. πτοιητικῶ δέ τινι σχή-
ματι συγκαταλέγειν τὸ μέρος τοῦ ὅλου φα-
σὶ τὸν ὅμηρον. ὡς τὸ,
Αἴ' ἐλλάδα καὶ μέσον ἄργος. καὶ,
Αἴ' ἐλλάδα τε φθίην τε. καὶ,
Κουρῆτάς τ' ἐμάχοντο καὶ αἰτωλοί. καὶ,
Οἵ δ' ἐκ δουλιχίοιο, ἐχινάων θ' ἱεράων.
Καὶ γὰρ τὸ δουλίχιον, τῶν ἐχινάδων. χρῶν-
ται δὲ καὶ οἱ νεώτεροι. ἱππώναξ·
Κυπρίων βέκος φαγοῦσι καὶ ἀμαθουσίων
πυρῶν.
Κύπριοι γὰρ καὶ οἱ ἀμαθούσιοι. καὶ ἀλ-
κμὰν δέ,
Κύπρον ἱμερταν λιποῖσα καὶ πάφον πολυ-
ρρήνα.
Καὶ αἰσχύλος,
Κύπρου πάφου τ' ἔχουσα πάντα κλῆρον.
Εἰ δ' οὐκ εἴρηκεν ἐπειοὺς τοὺς βουπρασί-
ους, οὐδ' ἄλλα πολλὰ τῶν ὄντων φήσομεν. ἀλ
λὰ τοῦτ' οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις τοῦ μὴ εἶναι, ἀλ
λὰ τοῦ μὴ εἰπεῖν μόνον. ἑκατὸν δ' ὁ μελή-
σιος ἑτέρους λέγει τῶν ἠλείων τοὺς ἐπειοὺς,
ὅτε γοῦν ἡρακλεῖ συστρατεῦσαι τοὺς ἐπειοὺς
ὧν αὐγέαν καὶ σωσανελεῖν αὐτοῦ τόν τε αὐ
γέαν καὶ τὴν ἦλιν. φασὶ δὲ καὶ τὴν λύμλα,
ἐπειίδα καὶ ἀχαΐδα. πολλὰ μὲν οὖν καὶ μὴ
ὄντα λέγουσιν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, συν-
τεθραμμένοι τοῦ ψεύδει δὰ τῇ μυθογρα-
φίᾳ. δοκᾶ δὲ τοῦτο καὶ οὐχ ὁμολογοῦσι πρὸς
ἀλλήλους περὶ τῶν αὐτῶν. οὐ μὴν τοί ἄπορ,
οὐδ' εἴ ποτε τοῖς ἠλείοις διάφοροι ὄντες

Ili.β
Odyß.d.et n
Iliad.ε
Iliad.β

sios, quatuor in partes minimè diuisisse uidet
Eleam oram, sed Epeorum regionem, quam
prius partiuit in duo. Neque pars Elidis Bu-
prasiũ, sed magis Epeorũ existeret. Quod e-
nim Epeos Buprasios appellet, certũ est, sicut
Cum regem Amarynceum in Buprasio hu- Iliad.4
mauerunt Epei.
Quandam uerò Elidis plagam esse Bupra-
sium, & eodem habitari nomine, nũc manife-
stum est. cum & hæc Elidis pars existat. Rur-
sus in unum annumerant Buprasium, atq; Eli
dem, altam, diamq; uocitantes. Postea quater
nas in particulas diuidentes ut commune iu-
dicetur, ipsas & Buprasio, & Elidi subditas fa
ciunt. Fuit autem, ut uidetur, Buprasium lo-
cus Elidis, frequẽtibus habitatus inquilinis,
non sanè ignobilis, qui deletus est. loci tantũ
nunc uocabulũ est in uia, quæ ex ea quæ nũc
extat Elide ciuitate Dymam uersus ducit. Pe-
nes Elidem autẽ Buprasium excellentia qua-
dam floruisse, sicut & Epeos apud illos, suspi
cari licet. Tempore autẽ posteriore pro Epe-
is Elei uocitati sunt, & Elidis portio Bupra-
sium fuerat. Et partem cum toto annumerare,
poetica figura, dicunt Homerum, sicut illud,
Per Græciam mediamq; Argos. Et illud, Odyß.d.et n
Per Græciam Phthiamq;. &, Iliad.ε
Curetes dimicabant & Aetoli. &,
Aetoli ex Dulichio Echinadibusq; sacris. Iliad.β
Nam Dulichium una Echinadum est, idem
iuniores usurpant. nam Hipponax,
Cyprijs panem edentibus, Amathusijsq;.
Quoniam Amathusij Cyprij sunt.
Alcman quoque,
Cyprum deserens amabilem, & Paphum flu-
ctibus illisam. & Aeschylus,
Cypri Paphiq; sortem habens omnem.
Quod si non Epeos dixit Buprasios, nec
aliarum rerum multa dicemus. Verũ hæc de-
monstratio non est, quòd non fuerit, sed tan
tum quòd non dixerit. Hecatæus autem Mi-
lesius alius Eleos, & alios Epeos esse perhi-
bet. Herculi siquidem aduersus Augeam mi
litanti, socios expeditionis Epeos extitisse,
eosq; cum Hercule & Elin & Augeã destru-
xisse. Traditq; Dymã & Epeam & Acheam
esse. Multa quidem scriptores antiqui poste-
ris prodidere, quæ in rerũ natura minimè fue
runt, adeò propter fabulosum scribendi ge-
nus mendacio fingẽda fuerant educati. Quo
euenit, ut eisdem de rebus inter se minimè
cõcordent. Nimirum à fide longè non est, si
quãdo Epei cum Eleis cõtrouersias egerint,

cũ alterius nationis essent, qui in unũ corpus unamq; in potentiã coierint, & cõmuni quadam regnandi, & gubernandarũ ciuitatũ forma uterentur, cuncta usq; Dymã suo subiecerant imperio. Nam poeta nullã Dymæ fecit mentionẽ. Haud absonũ est, eo tẽpore Dymã Epeorũ ditioni paruisse, postea uerò Ionibus aut etiã neq; illis subditos extitisse, sed Achiuis potius qui agrum eorũ possidebãt. Quatuor autem particularum, in quibus et Bupra sium continetur, ipsa quidem Hyrmina, & ipsa Myrsinus Eleęę regionis est, reliquas Pisęi iuris esse, plericq; censent. Vrbs quædam exilis fuit Hyrmina, cuius uestigia nũc nõ extãt. Verũ prope Cyllenã mõs est in mare protensus, quẽ Horminã uel Hyrminam appellant. Myrsinus uerò hodie Myrtuntium nominatur, ad mare pertinẽs, frequẽs habitatoribus uicus, in ea quæ è Dyma Elidem ducit uia, ab Elide stad. LXX distãs. Oleniã uerò petrã eã esse, cõiectura quadã assequũtur, quã modò Scollin aiũt. Nanq; & locorũ & nominũ mutatione facta, cõiecturas proferri necesse est, cum ille in multis non admodũ planè describat. Est autem rupes saxosa, Dymæis & Tritieis, Eleisq; cõmunis, alteri Arcadico Lãpeæ (sic enim montẽ uocãt) cõtigua, ab Elide centũ ac XXX stad. absens, Tritia uerò centũ, æquales urbiũ Achiuarũ. Alesiũ est, quod nũc Alesiæũ uocãt, locus ad Amphilochidẽ proximus, in qua omnibus mensibus accolæ forum congregant. Iacet autem in uia mõtana, qua ex Elide ad Olympiã commeatur. Prioribus aũt seculis agri Pisęi ciuitas fuit, aliàs alio modo uariatis locorũ terminis propter Imperatorum permutationes. Ipsum autẽ Alesiũ, Alesię etiã Colonam poeta uocat, cũ inquit,

Iliad. λ In Bupraſio fertili, & in Olenia petra inſcendimus equos,

Et in Alesia, ubi Colona uocata est.

Transpositiue enim accipiendum est, perinde ac dicat, & ubi Alesię Colona uocata est. Quidam Alesiũ flumen esse ostendunt. Cęterùm cũ in Triphylia quidã Caucones nominentur, Messeniã in terrã, pspectãtes, cumq; Dyma Cauconia à plerisq; nuncupetur, & in agro Dymęo inter Dymam & Tritiam fluat amnis, quem Cauconem fœminino uocitent genere. De Cauconibus multi quærunt, nunquid duplices dicantur, quidam ad Triphyliam, quidam ad Dymam & Elin, & ad Cauconem esse. Hic autem in alterũ irrũpit, qui Teutheas genere masculino uocãt,

οἱ ἐπειοὶ καὶ ἐπορσεθεῖς εἰς ταὐτὸ συοικῆσαι τὸ κατ' ἰθωκράτειαν, καὶ κοινὴν γήμαντα πολιτείαν. ἐπεκράτουν δὲ καὶ μέχρι Δύμης. ὁ μὲν γὰρ ποιητὴς οὐκ ἀνόμακε τὴν Δύμην. οὐκ ἐπεικὸς δ' ὄν, τότε μὲν αὐτὴν ὑπὸ τοῖς ἐπειοῖς ὑπαρξαι, ὕστερον δὲ τοῖς ἰώσι, ἢ μὴ δ' ἐκείνοις, ἀλλὰ ζῆς τὴν ἐκείνων χώραν καταχοῦσιν ἀχαιοῖς. τὴν δὲ πεπαρώρειαν εἶδον, ὧν γῆτος καὶ τὸ βουπράσιον ἡ μὲν ὑρμίνη, καὶ ἡ μύρσινος, ἡ ἠλείας ὄδιν. ἀπέλοιπαι ὧδι τὴν ὄρων ἤδη ἡ πισάτις, ὡς οἴονταί τινες. ὑρμίνη μὲν οὖν πολίχνιον ἦν, νῦν δ' οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἀκρωτήριον πλησίον λυλλιήνης ὀρεινὸν, καλούμενον ὄρμινα, ἢ ὑρμινα. μύρσινος δὲ τὸ νῦν μυρτούντιον, ὠὴ θάλασσαν καθήκουσαν, κατὰ τὴν ἐκ Δύμης εἰς ἤλιν ὁδὸν κατοικίαν, στάδια ἡ ἠλείων πόλεως διέχουσα ἑβδομήκοντα. πέτρην δ' ὠλγίλιον εἰκάζουσι, τὴν νῦν σκόλιν. ἀνάγκη γὰρ εἰκότα λέγειν καὶ ἦν τόπων, καὶ τῶν ὀνομάτων μεταβεβληκότων, ἐκείνου τε μὴ σφόδρα ὧδι πολλῶν σαφηνιζόντων. ἔστι δ' ὄρος πέτρωδες κοινὸν Δυμαίων τε καὶ τεγεατῶν, καὶ ἠλείων, ἐχόμενον ἑτέρου τινὸς ὀρεινοῦ ὄρους λαμπείας, ὃ ἡ ἠλείδι μὲν διέκηκεν ἑκατὸν πρὸς τοῖς τριακοντα σταδίους. τεγέας δὲ ἑκατὸν, οὗ ἴσους ἀχαϊκοὺς πόλεων. τὸ δ' ἀλείσιον ὄδιν τὸ νῦν ἀλεισαίον, χώρας παρὰ τὴν ἀμφιλοχίδα. ὠνοῦνται τὰ μῆλα ἀγοραὶ σωμάγουσιν οἱ περίοικοι. λέγεται δὲ ὧδι ἡ ὀρεινῆς ὁδοῦ, ἡ δὲ ἤλιδι ἐς ὀλυμπίαν. πρότερον δ' ἦν πόλις ἡ πισάτις, ἄλλοτε ἄλλως τὴν ὄρων ἐπικρατούντων, ὅτε τὰς τὴν ἡγεμόνων μεταβολὰς. τὸ δ' ἀλείσιον καὶ ἀλεισίου κολώνην ὁ ποιητὴς καλεῖ, ὅταν φῇ·

Ἐν τε Βουπρασίου πολυπώρου βήσεμεν ἴππους,
Πέτρης τ' ὠλγίης καὶ ἀλεισίου, ἔνθα κολώνη

Κέκληται —

Ὑπερβατῶς γὰρ δεῖ διέξεσθαι ὅσην ἔχει, καὶ ἔνθα ἀλεισίου κολώνη κέκληται. γίνει δὲ καὶ ποταμὸν διεκνύουσιν ἀλείσιον. λεγομένων δέ τινων ἐν τῇ ξυφαλίᾳ Καυκώνων πρὸς τῇ μεσσηνίᾳ. λεγομένης δὲ καὶ ἡ λύμης Καυκωνίδος ὑπό τινων, ὄντος δὲ καὶ ποταμοῦ ἐν τῇ λυμαίᾳ μεταξὺ λύμης καὶ τεγέας, ὃν καλεῖται καὶ Καύκων θηλυκῶς. ἔνιοι δὲ τὸν εἰ τὴν Καυκώναν, ὡς μὴ δηλοῖ λέγοντα, ἡ μὲν πρὶ τὴν τειφυλίαν, οἱ δὲ πρὶ λύμην καὶ ἦλιν, καὶ ὄρη Καύκωνα. ἐμβάλλει δ' οὗ. ζος εἰς ἕτερον ὃς τευθέας ἀρσενικῶς καλεῖ.

ὁμώνυμος πολίχνη τινὶ τὴν ἐς τὴν λύμην συνοικισθῆναι, πλὴν ὅτι χωρὶς τοῦ τ τευθέα λέγεται θηλυκῶς αὖτη, ἐκτεινόν τὴν ἐχάτην συλλαβὴν, ὅπου ἡ νεμέσεως ἀρτέμιδος ἱερόν. ὁ δὲ τευθέας εἰς ὄρος ἀχελῶον ἐμβάλλει κατὰ λύμην ῥέοντα, ὁμώνυμον καὶ κατὰ τὴν ἀκαρνανίαν καὶ πέρην. τοῦ δ' ἡσιόδου εἰπόντος,

ἔνθεν δ' ὠλγίλην τε πέτρην ποταμοῦ παρ' ὄχθας
Εὐρώτου πέρην.—

Μετατιθέασί τινες πόρην, οὐκ εὖ. πορὶ δὲ τῶν καυκώνων ζητοῦσιν, ὅτι τὸν ἀθλιὰς ἡ τῷ μιᾷ τῶν ὁμοιωμιᾶν, εἰ πούσης πρὸς νέστορα·

Νῦν, ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ καύκωνας μεγαθύμους
Εἶμ', ἔνθα χρεῖός μοι ὀφείλεται·

Δοκεῖ σημαίνεσθαι χώρας τὰς ἐν τῇ πρὸς ἑσπέραν, ὧν οἱ καύκωνοι εἶχον, ἕτεροι ὄντος τοῦ ἐν τῇ τειφυλίᾳ, ἐπεκτείνοντος καὶ μέχρι δυμαίας τυχόν. οὔτε γὰρ τὸν λύμιον ὀπόθεν καυκωνίδα ἐρῆσθαι συμβέβηκε, παραλιπεῖν ἄξιον, οὔτε γὰρ ποταμὸν ὀπόθεν καύκωνα εἶρηται, διὰ τὸ οὖν καύκωνας παρέχειν ζήτησιν, οἵ τινες ποτέ εἰσιν, ὅπου φησὶν ἡ ἀθλιὰς βαδίζειν, κατὰ τὴν τοῦ χρέους κομιδήν. εἰ γὰρ μὴ δεχοίμεθα οὖν ἐν τῇ τειφυλίᾳ λέγεσθαι οὖν πόρι λέπριον· οὐκ οἶδ' ὅπως πιθανὸς ἔσται ὁ λόγος. διὸ καὶ γράφουσί τινες· ἔνθα χρεῖος μοι ὀφείλεται ἤλιδι δίκη, οὐκ ὀλίγον. δῆλον δὲ μᾶλλον τοῦτ' ἔσται ἐπεισθὲν τὴν πάτρην καὶ τὴν ἐξῆς τειφυλίαν διεξιόντι μέχρι τῆς μεσσηνίων μεθορίας. μετὰ δὲ τὸν χελωνάταν ὁ τῶν πισατῶν ἀγυιαλὸς πολύς· εἶτ' ἄκρα φειά.

Ἡ δὲ πολίχνη
Φᾶς ἄκρης τείχεσιν ἰαρδανίου ἀμφὶ ῥέεθρα.

Ἔστι γὰρ καὶ ποταμίου πλησίον. ἔνιοι δ' ἀρχὴν τῆς πισάτιδος, τὴν φειάν φασι. πρόκειται δὲ ταύτης νησίον καὶ λιμήν. ἔνθεν εἰς ὀλυμπίαν ὁ ἐγγύτατον ἐκθαλάττης, στάδιοι ἑκατὸν εἴκοσι. εἶτ' ἄλλη ἄκρα ὠὴ πολὺ προέχουσα ὧδι δύσιν, καθ' ἣν ὁ χελωνάτας, ἀφ' ἧς πάλιν ὧδι λευκαλλωίαν στάδιοι ἑκατὸν εἴκοσι. εἶθ' ὁ ἀλφειὸς ἐκδίδωσι, διέχων τοῦ χελωνάτα στάδια διακόσια ὀγδήκοντα. ἀφ' ἧς δὲ ἑξηκόσια τεσσαράκοντα ἑξῆς. ἐᾶι δ' ἐκ δυῶν αὐτῶν τόπων, ἀφ' ὧν καὶ ὁ σύρων. καλεῖται δὲ ἀσέα λαμία ἡ μεγαλοπολίτιδι, πλησίον ἀλλήλων, ἔχουσα δύο πηγὰς ἀφ' ὧν ῥέουσιν οἱ λεχθέντες ποταμοί. διὰ τοῦ δ' ὑπὸ γῆς ὧδι συχνοὺς σταδίους, ἀναπίπτουσι πάλιν. εἶθ' ὁ μὲν εἰς τὴν λακωνικὴν,

cuius appellationis exigua quędã urbs inter Dymæ uicinas habitatur, nisi quod hęc eadem pta litera, s, ultima producta syllaba, fœminine pronunciatur, in qua ædes sacra Nemidis Dianæ colitur. Verùm Teutheas Acheloum penes Dymam fluentem intrat, quo nomine & Achelous, per Acarnaniam labens & Perum nominatur. Cæterùm cum Hesiodus dicat,

Oleniamq; petrã coluit prope fluminis altas
Et latas Peri ripas: multi Pori litera permutata legunt, & quidem corruptè. De Cauconibus quæri dicit. nam in Odyssea Pallas, Mentoris sumens effigiem, sic Nestorem alloquitur:

Craſtina cum nobis aurora retexerit orbem, Odyſſ. γ
Magnanimos adeã Cauconas. ibi mihi grãde
Debetur dudum argentum.

Quo in sermone significari uidetur locus aliquis inter Epeos, quẽ Caucones inhabitẽt, nõ illi quidem qui in Triphylia, sed qui usq; Dymã fortè latius porriguntẽ. Haud enim omittendũ est, unde Dymã Cauconiã dici contingit, & unde fluuius appellatus est Caucõ. Cũ & ipsi Caucones, qui nã existãt, quæstionem afferãt, ad quos Pallas ipsa, ad exigendũ argẽti debitũ, iturã sese dicit. Nam nisi eos dici accipiamus, qui ad Lepræum in Triphylia sunt: quo pacto probabilis sit sermo, prorsus ignoro. Quocirca nonnulli scribunt,

Magnanimos adeo Cauconas, in Elide grande
Debetur dudum argentum.

Quod clariorem habebit notitiã, quãdoquidem Pisæã regionẽ atq; Triphyliam ordine si tam lustrauerimus, usq; ad fines Messenios. Post Chelonatã, Pisæũ litus adest, ingẽs sanè in promontoriũ Phea nomine. fuit & oppidulũ Pheas ad fluẽta Iardani. Finitimus enim est & amniculus. Sunt qui Pisæi agri principium esse Pheam dicant, cõtra quã & insula pusilla iaceat, & portus, unde ad Olympiam propiore à mari spacio stad. sunt centũ & XX. Aliud mox promontoriũ lõgè prominẽs in occidentem, sicut & Chelonatas: ab illo ad Cephaleniã cẽtũ & XX stad. intersunt. Dehinc erũpit Alpheus ab Chelonata distans stad. CC & LXXX. Ab Araxo aũt DXLV ex eisdẽ locis, quib. et Eurotas effluẽs. Vicus ipse ex agro Megalopolitano, Asia uocãt, duos uicinos inter se habẽs fontes, è quib. dicti effluũt amnes. Hi cũ aliq̃t excurrerint stad. absorpti à terra, rursus emergũt. Inde unus Laconicam,

alter Pisæam perducitur in oram. Eurotas quidem per Bleminatidem primò exoriens, præter Spartam labitur: & longam per uallem discurrens, paludē efficit, cuius poeta meminit. Demū inter Gythiū, Spartes emporiū & Acrææ, mare ingreditur. At Alpheus assumpto Celadonte & Erymantho, & alijs ignobilibus fluuijs, per Phryxæum ac Pisæum & Triphyllium delatus agrum, præter ipsam Olympiam, in Siculū excurrit pelagus, inter Phæam & Pitanem. Ad eius uerò ostium Dianæ Alpheoniæ lucus est, ab Olympia stadijs octoginta distans. Huic deæ in Olympia annuus conuentus celebratur, sicut & Elaphię ac Daphniæ, id est Ceruariæ, atq; Laureæ. Tota regio templorū Dianæ, Veneri, ac Nymphis dicatorum plenissima est. Adsunt & luci, & florida uireta, propter abundantes aquarum fontes. Frequentes inter eundum Mercurij ædes occurrunt. Litora uerò Neptunia sacella passim ostentant. In Alpheoniæ Dianæ templo Cleanthis, & Aregontis picturæ uisuntur, hominum Corinthiorum. Alterius quidem Troiæ captiuitas, & Mineruæ natalia: alterius est Dianæ, in cunis deportatio: opera laude plurima celebrata. Inde mons est Triphylię, Maciſtiam à Pisæo separans agro. Postea flumē aliud Chalcis nomine, & Cruni fons, & pagus Chalcis. Post quę Samicum est, ubi sacellum est Neptuni, maxima ueneratione cultum. Subest & lucus oleastro plenus: eius curam gerebāt Maciſtij, qui & inducias annūciabāt, quas ἐκεχειρίαν Samij uocitant. Ei quidē sacello cuncti tributa cōferunt Triphylij. Secundum hæc sacella Pylus mari superincumbit, Triphyliaca & Lepræatica, quam ἠμαθόεντα poeta uocat, & Nestoris patriam asserit, sicut ex Homeri uersibus suspicari quis potest, ab amne qui ad aquilonē iuxta labitur, quem Amathum appellabātan tea, hodie uerò Mamaum, Arcadicūq; nominant, ut hinc Emathoenta uocabulū assumpserit. Siue & hic Pamisus dicatur, eadem appellatione, qua duo alij in Messenia. Vrbis autem nominis ratio, & etymologia incerta est. Nam ἀμαθώδη, id est arenosum esse uel fluuium uel locum, mendacio dicitur. Palladis tēplum Scillutiæ ad Scilluntē inter illustria numeratur, non longè ab Olympia penes Pheloném. Ad orientem uersus prope Pylū mōs est cognomine Minthes nobilis, quam Plutonis pellicem extitisse tradunt fabulæ. Eam cum Proserpina dolo circumuenissēt,

Odyss. α. ν. β. Pausanias in fine Messen.

ὁ δ' εἰς τὴν πισάτην κατάγεται ὁμὸν ὃν ῥοὰς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἀπὸ βλεμινάτιδος λείξας τὸ ῥεῖθρον, παρ' αὐτὴν παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ διεξιὼν αὐλῶνα τινὰ μικρὸν ἀπὸ τοῦ ὄρους, οὗ μέμνηται ὁ ποιητὴς, ἐκδύσασι μεταξὺ γυθίου τοῦ ἀπαρτίης ὠλενέος, ἐς ἀκραίαν. εἶτ' ἀλφειὸς παραλαβὼν τὸν τε κελάδοντα, καὶ τὸν ὀρύμανθον, καὶ ἄλλους ἀσημοτέρους, δέχεται φείξης, καὶ ἀπὸ πισάτιδος, καὶ τειφυλίας ῥυέντα, παρ' αὐτὴν τὴν ὀλυμπίαν, ὥστε θάλαττάν τε τὴν σικελικὴν ἐκπίπτει, μεταξὺ φείας τε καὶ πιτάνης. πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ τὸ ἀλφειονίας ἀρτέμιδος ἱερὸν ἀλφειούσης, ἅλσος ὄν. λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως, ἀπέχον δὲ ὀλυμπίας εἰς ὀγδοήκοντα σταδίους. ταύτην δὲ τὴν θεὸν καὶ ἡ ὀλυμπία κατ' ἔτος, σωτηλεῖται καὶ πανήγυεις, καθ' ἃς μὲν τῇ ἐλαφία, καὶ τῇ διὰ φονίᾳ. μεσοῦντι δὲ ἤδη ἡ γῆ πᾶσα ἀρτεμισίῳ δὲ ἀφροδισίῳ, καὶ νυμφαίῳ ἡ ἄλσος ἀθήνῃσιν, ὡς τοπολὺ δέ τὸν δύδροιαν. συνάγεται δὲ καὶ ἑρμῆς ἡ ταῖς ὁδοῖς. ποσείδεια δ' ἐν ταῖς ἀκταῖς. ἡ δὲ τῷ δὲ ἀλφειονίας ἱδρῦσθαι, γραφαὶ ἐλεαύθης μὲν ἀφ' ἡγοῦντο, αὐδρῶν κρεσφόντου, τὸν μὲν τροίας ἅλωσις καὶ ἀθλωᾶς γοναί. ἡ δὲ ἀρτεμις ἀναφορομένη, ἐν δὲ γρυπὸς ὀφθαλμὸς δύσβουλίμου. εἶτα τὸ διέργον ὀρθῶ δὲ τριφυλίας, τὸν μακισίαν ἀπὸ δὲ πισάτιδος, εἶτ' ἄλλης ποταμὸς χαλκὶς, μὲν λιμνῶν ἱερώτατος, μὲν κρηνίαι χαλκὶς, μὲν τὸ σταμνὸν μεταπαῦται, ἐστὶ τὸ μάλιστα τιμώμενον τοῦ σταμὶς ποσειδῶνι ἱερόν. ἔστι δ' ἄλσος ἀγριελαιῶν πλῆθον. ἐπιπλοῦται δ' αὐτῷ μακισταί. οὗτοι δὲ μὲν τὴν ἐκεχειρίαν ἐπάγγελλον, ὃν καλοῦσι σταμνιτελοῦσι δ' εἰς τὸ ἱερὸν παντὸς τριφύλιος τὰ ταῦτα δέ πως τὰ ἱερὰ ἐπαύρκεται δὲ πλάτης ἡ τεσσαράκοντα, ἢ μικρῷ πλείοσι πόλεσι, ὁ τειφυλιακὸς πύλος μὲν λεπρεατικὸς, ὃν καλεῖ ὁ ποιητὴς ἠμαθόεντα, μὲν ἀμφιδίασι δ' νέσορος πατρίδα, ὡς ἂν τις ἐκ τῶν ἐπῶν τοῦ ὁμήρου τεκμαίροιτο, εἴ τι τοῦ πρὸς ποταμὸν πρὸς ἄρκτον, ἀμαθὸς καλουμένου πρὸς τοῦτον, ὃς νῦν μάμας μὲν ἀρκαδικὸς καλεῖται, ὥστ' ἐντεῦθεν ἠμαθόεντα λεγόμενα καὶ τὸν ζάθεον μὲν παμισὸν καλουμένου ὁμώνυμον τοῖς ἐν τῇ μεσσηνίᾳ ἀνσί, ἡ δὲ πόλεως ἄδηλον ἐχούσης τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ ὀνόματος. καὶ γὰρ ὁ ἀμαθώδη τὸ ποταμὸν, ἢ τὸν χῶρον, εἶναι ψεῦδος φασὶ, καὶ τὸ ἡ σκίλλουτος δὲ ἀθλωᾶς ἱερὸν ὁ πρὸς σκιλλοῦντα ἔχει ὧφα νῶν δὲ ὀλυμπίας πλησίον μὲν ἡ ἐν φίλοις πρὸς ἑῶ δ' ὄρος τοῦ πύλου πλησιάζει πρὸς νυμον μίνθης, ὃν μυθεύουσι παλλακὴν δὲ δου γενομένην, ἀπατηθεῖσαν ὑπὸ ἡ κόρης, ὑπὸ τῶν

εἰς τὸν ἅιδαν μίνθην μεταβαλεῖν, ὃν πρὸς νοῦ ἡδύοσμον καλοῦσι. καὶ δ' ἡ, καὶ τέμενος ὄρους ἄδυ πρὸς ἑσπέρας ὄρει τιμώμενον ὑπὸ μακισταίων. καὶ δήμητρος ἅλσος ὑποκείμενον τοῦ πυλιακοῦ πεδίου. τὸ δὲ πεδίον δύγκου δὲ ἐστὶ, τῇ θαλάττῃ δὲ σπάνιον, παρατείνει παρά τε τὸ μεταξὺ τοῦ τε σαμικοῦ καὶ ποταμοῦ νέδας διάστημα. θινώδης δὲ καὶ σεσύρτης ὁ ἡ θαλάσσης ἀγιαλὸς, ὥστ' οὐκ ἀγνοίαις τις γένοιτ' ἂν ἠμαθόεντα ὠνομάσθαι τὸν πύλον. πρὸς ἄκρον δ' ὁμορα λῶ ἑσπέριον πύλῳ δύο πολίσματα, τειφυλιακὰ, ὕπανα καὶ ἀτύπανσα, ὧν τὸ μὲν εἰς ὕλλιν σωωκίσθη, τόδε δ' ἔμεινε. καὶ ποταμοὶ δὲ δύο ἐγγὺς ῥέουσιν, ὅ, τε σκαλίων καὶ ὁ ἀχέρων, ἐμβάλλοντες εἰς τὸν ἀλφειόν. ὁ δὲ ἀχέρων κατὰ τὴν πρὸς τὸν ἅιδην οἰκειότητα ὠνόμασται. ἐκτετίμηται γὰρ δὴ σφόδρα, τά γε ἡ δήμητρος καὶ ἡ κόρης ἱερὰ ἐνταῦθα καὶ τοῦ ἄδυ. τάχα δέ τὰς ὑποφαυπότητας, ἃς φησὶ ὁ σκήψιος δημήτριος. ἡ γὰρ δύκαρπός ἐστι, καὶ ὀρυσίβιον γῆν καὶ θρυον ἡ τειφυλία. διόπερ αὐτὴ μεγάλης φορᾶς, πυκνὰς ἀποφορίας γίνεσθαι συμβαίνει κατὰ αὐτοὺς τόπους. τοῦ δ' πύλου πρὸς νότον ὄρει τὸ λέπραιον. ὧν δὲ καὶ αὕτη πόλις ὑπὲρ ἡ θαλάττης ἐν τεσσαράκοντα σταδίοις. μεταξὺ δ' τοῦ λεπραίου καὶ τοῦ αὐνίου τὸ ἱερὸν τοῦ σαμίου ποσειδῶνος. ὄρος δ' ὄρει τὸ ἱερὸν ἐν ᾧ καταληφθῆναι φησὶν ὁ ποιητὴς ὑπὸ τηλεμάχου τὸν θυσίαν σωτελοῦντας αὐτῷ πυλίους·

οἱ δὲ πύλον ναλήος ἐυκτίμενον πτολίεθρον
ἵξον· τοί δ' ὦκ θινὶ θαλάσσης ἱδρὰ ῥέζον
ταύρους παμμέλανας γαιοσίχθονι κυανοχαίτῃ.

Παρέστι μὲν γὰρ ἡ ποιητὴ καὶ πλάττειν τὰ μὴ ὄντα. ὅταν οὐ δυνατὸν ἐφαρμόττειν τοῖς οὖσι τὰ ἑπτὰ, καὶ σώζειν τὴν διήγησιν, τὸ δ' ἀπέχεσθαι πρόσηκε μᾶλλον. χώραν δ' ἔσχον δύδαιμονα οἱ τεκόντες. φύτοις δ' ὁμοροι λυπρωτεῖς. ἄμφω δὲ τὰ χωρία ταῦτα λαύκωνος κατέσχον, καὶ τὸν μάκιστον δὲ, ὃν τινὸς πλαταιστοῦντα καλοῦσιν, ὁμώνυμον τῇ χώρᾳ δ' ὅτι τὸ πόλισμα. φασὶ δ' ἡ τῇ λεπραιάτιδι καὶ λαύκων ὁ εἶναι μνῆμα. εἴτ' ἀρχηγέτου τινὸς, εἴτ' ἄλλως ὁμωνύμου τῷ ἔθνει. πλείους δ' εἰσὶ λόγοι περὶ λαυκώνων. καὶ γὰρ ἀρκαδικὸν ἔθνος φασὶ καθάπερ τὸ πελασγικὸν, καὶ πλανητικὸν ἄλλως, ὥσπερ ἐκεῖνο. ἴσως γοῦν ὁ ποιητὴς καὶ τοῖς τρωσὶν ἀθλωνίας συμμάχους. πόθεν δ' οὐ λέγει. δοκοῦσι δ' ἐκ παφλαγονίας. ἐκεῖ δ' ὀνομάζουσι λαυκονιάτας τινὰς μαριανδυνοῖς ὁμόρους,

in hortensem mētam transformasse, quā plerique ἡδύοσμον uocant. Itaq; iuxta montem Plutonis templum est, frequenter à Macistijs adoratum. Super campum Pyliacum lucus est Cereris egregia fertilitate conspicuus. Qui uerò mari adiungitur, ad illud porrigitur interuallum, quod inter Samicum, & amnem Nedan est, qui quidem fabulosus et tenuis efficitur mari proximus, ut dubitare ex hoc debeat nemo, Emathoentē id est fabulosam appellari Pylum. Finitima Pylo ad Aquilonem exilia fuere castella duo, Triphylica Hypana atq; Ctypansa, è quibus unum Elidis adiudicatum est accolis, alterum pro more mansit. Duo quoq; propè fluunt amnes Daliō & Acheron, Alpheum intrantes. Acherōti propter inferni proprietatem inditum est uocabulū: quoniā ea in ora Cereris & Proserpinę, ac Plutonis tēpla magno in honore sunt, fortasse propter loci cōtrouersias, uti Scepsius inquit Demetrius. Nam cum egregios edat fructus, rubiginē frugibus, ac iuncū ac tribulos producit Triphylia. Quapropter pro magna regionis fertilitate, & frequentes gigni sterilitates euenit. Ad Austrum autē Pylus habet Lepræū. Fuit & hæc maritima ciuitas in stadijs quadraginta. Inter Lepręū & AmniūNeptuni Samij sacellū est stad. centū utrinq; distans. Hoc illud est fanum, in quo Poeta dixit, Telemachum Pylios offendisse, dū sacrificio darent operam,

Deuenere Pylum Nelei turribus altam, Odyss. γ
Hic maris ad ripam solennia sacra ferebant,
Mactabantq; nigros Neptuno ad litora tauros

Ipsi Poetæ & quæ non sunt, fingere suppetit, uerum cum potest & ijs quæ sunt, salua narratione uersus adaptat. Alioquin abstinere, ad se magis attinebat. Agrum fœlicem Tegeatę possidebant, quibus uicini fuerant Cyparissij. Horū uerò amborū regio Cauconib. subdita erat, simul & Macistorū ager, quē nōnulli Platanistuntem uocāt, eodē nomine ager & oppidū. In terra aūt Lepræa monumentū Cauconis extare ferūt, siue uetusti cuiusdā cōditoris, siue alterius de gente nominati. Plurima quidem de Cauconib. memorātur. Nā & Arcadica uulgat natio, sicut & Pelasgica & alioquin errabūda: sicut & illa. Scribit enim poeta, & Troianis auxiliares socios aduenisse: unde uerò uenerint, nihil sanè prodidit: reor autem è Paphlagonia. Illic enim quidam Cauconij nominantur, Maryādinis finitimi,

cum & ipſi Paphlagones exiſtant. De illis erit à nobis memoria facienda, cum eum ad locum deſcriptio ipſa conſiſtet. Nunc autẽ de Cauconibus qui Triphyliam habitant, ſcribendum etiam hoc eſt. Quidam enim totum Elidis tractum à Meſſenia uſq; Dymam, appellauere Cauconiam. Antimachus quidem, Epeos, Cauconas uniuerſos appellat. Aliqui uerò nequaquam eos cuncta tenuiſſe aſſerũt, uerùm bifariam diuiſos habitaſſe. Alios quidem ad Meſſeniam terram, prope Triphyliam, alios iuxta Dymam ad tractum Bupraſium, Elinq; curuam: Ariſtoteles uerò maxime eos hoc in loco ſitos agnouit. Itaq; dictis ab Homero magis, extrema concordat ſententia, & quæſtio ipſa prior ſolutionem accipit. Neſtor enim Triphyliacam incolit Pylum. Hæc autem ſunt ad auſtrum orientemq; ſpectantia, ad Meſſenium tractum Laconicũq; pertinentia, quæ illius quidem iuris ſunt, tenent uero Caucones. Adeò ut è Pylo Lacedæmonem petentibus, per Cauconas iter facere neceſſe ſit. Samij uerò Neptuni ſacellum, & uicinus illi portus, quem ſubijt Telemachus, ad occaſum uergit, & arcton. Quod ſi hac in ora duntaxat Caucones habitant, quo'nam modo Poetæ ſaluus eſt ſermo? In Odyſſea* nanq; Neſtori Minerua mandat, ut Telemachum unà cum filio Lacedæmonem mittat in curru, ad partes quæ in orientem ſpectant. Ipſa uerò naui ſeſe iturã in occaſum, & in naui pernoctaturam, & deinde redituram, & aurora luceſcente ad magnanimos Cauconas curſum habituram, ad debitũ ſibi argentum redimendum, rurſum uerò uenturam. Quis'nam igitur modus iſte? Licebat enim ſic Neſtori ad eam uerba facere, Caucones penes me ſunt, & inter eundum Lacedæmona, eam ob rẽ cur comes Telemacho eſſe abnuis, ſed retrò uiam flectis? Erat etiam proprium ad exactionem debiti & quidem ingentis, ituro præſertim ad mortales Neſtoris ditioni ſubditos, aliquid ab illo opis implorare. Si quid ingratum (ut mos eſt) illi de pactis referretur, quod minimè peractum eſt. Si ergo hac in parte tantum Caucones habitarent, abſurda hæc omnia proueniſſent. Verùm cum diuiſi quidam ad Dymæ, atque Elidis loca ſint, illuc ſuum tenere curſum, Minerua dicere. Et nec ipſa nauis ingreſſio, nec comitatus abruptio, aliquid in uiam contrarium demonſtrans haberet. Pariter etiam nata de Pylo dubitatio conueniens aſſequereť iudiciũ,

*Deſunt hic quæ in græco κατὰ τὸν σωτάλην.

οἱ δ' αὐτοὶ παφλαγόνες εἰσι. μικροδομεῖται δ' αὐτῶν ὠμοπλέον, ὅταν εἰς ἐκεῖνον πέσῃ τὸν τόπον ἡ γραφή. νυνὶ δὲ πρὶ τῶν γε τειφυλίας λαοπώνων ἔτι καὶ ταῦτα πεσιστεον. οἱ μὲν γὰρ καὶ ὅλως τὴν νῦν ἠλείαν, ἀπὸ μεσσηνίας μέχρι δύμης, λαοπωνίαν λεχθῆναι φασίν. ἀντίμαχος θ' ὧν ἐπειοὺς καὶ λαοπώνους ἅπαντας πεσαγορεύει. τινὲς δέ, ὅλως μὲν μὴ καταχεῖν αὐτοὺς, δίχα δὲ μεμερισμένους οἰκεῖν, τοὺς μὲν πρὸς τῇ μεσσηνίᾳ κατὰ τὴν τειφυλίαν, τοὺς δὲ πρὸς τῇ δύμῃ κατὰ τὴν βουπρασίδα, καὶ τὴν ἠλίλιν λιν. ἀριστοτέλης δ' γοῦν ταῦτα μάλιστα ὠδίμ ἱδρυμένους αὐτούς. καὶ δὴ τοῖς ὑφ' ὁμήρου λεγομένοις ὁμολογεῖ μᾶλλον ἡ ὑστάτη ἀπόφασις, τό, τε ζητούμενον πρότερον, λαμβάνῃ σιμ. ὁ μὲν γὰρ νέστωρ ἐνοίκειται τὴν τειφυλιακὴν οἰκῶν πύλον. τά τε πρὸς νότον τῇ ἑωθινά. ταῦτα δ' ὅτι τὰ συγκυρωῶπα πρὸς τὴν μεσσηνίαν καὶ τὴν λακωνικὴν, ἃ νῦν ἐκείνῳ τε ὄδιμ. ἔχουσι δ' οἱ λαύκωνδε, ὥστε τοῖς ἀπὸ πύλου βαδίζουσιν εἰς λακεδαιμονίαν, ἀνάγκη δῆλα τὴν λαοπώνων ἐναιόδην, τὸ δ' ἱδρὸν τοῦ σαμίου ποσειδῶνος, ἡ κατ' αὐτὸ ὄρεμ, εἰς ὃν κατῆχθη τηλέμαχος, πρὸς λύσιν καὶ πρὸς αἶκλον ἀρνδύει. εἰ μὲν τίνων οἱ λαύκωνδε γ' ταῦτα μόνον οἰκοῦσιν, οὐσὰν ζητεῖ τοῦ ποιητὴ ὁ λόγος. λελυθέναι μὲν ἀθλων ἃ κατὰ τὸν σωτάλην τοῦ νέστορι, τὴν μὲν τηλέμαχον εἰς λακεδαίμονα πέμψαι σὺν ἅρμασι τε καὶ ὕπι, εἰς τὰ πρὸς ἑωμόρ. αὐτὴ δ' ὠδὶ ναῦν βαδιεῖσθαι νυκτοβόουσαν φησὶν ὠδὶ τὴν λύσιν, καὶ εἰς τοὐπίσω.

Αὐτὰρ ἠῶθεν μετὰ λαύκωνας μεγαθύμους.

Παρδύεαδ ὠδὶ τὸ χρέος πάλιν εἰς πυμπόδων. τίς δ' ὁ τρόπος; πῶς γὰρ τῷ νέστορι λέγειν· ἀλλ' οἵ γε λαύκωνδε ἐμοί εἰσί, καὶ πρὸ ὁδοῦ τοῖς εἰς λακεδαίμονα βαδίζουσιν. ὥστε τί σ' ὠφελοῦσι τοῖς περὶ τηλεμάχῳ, ἀλλ' αὐαχωρεῖς εἰς τοὐπίσω. ἅμα δ' οἰκείῳ λῷ τῷ βαδίζοντι ὠδὶ χρέος κομιδῇ, ἀπολίγου ὡς φησὶ δοῦ αὐθρώπους ἐόντο τῷ νέστορι ὄντας, ἀπιέναδά τινα παρ' αὐτ βοήθειαν, εἴ τι ἄγνωμονοῖτο ὥστε εἰωθε περὶ τὸ συμβόλαιον. ὁ γε γονεὺ δοῦ. εἰ μὲν τοίνυν γ' ταῦτα μόνον οἰκοῖεν οἱ λαύκωνδε, ταῦτ' ἂν συμβαίνοι τὰ κοῖν οἱ λαύκωνδε, ὥστε ἄδοπα. μεμερισμένων δ' ἐνίων καὶ εἰς δοῦ πρὸς λύμῳ τόπους τ ἠλείας, ἐκεῖσε ἂν εἰπλέγοντα τ ἄφοδον ἡ ἀθλωᾶ, καὶ ἐπ' οὐθ' ἡ εἰς τὴν ναῦν κατάβασις ἔχοι τὰ ἀπεμφαίνοντ, ὅθ' ὁ τ σωσθλίας ἀπασμός, εἰς ταὐτὰ ἴσα τ δοῦ οὖσις, πᾶ πλησίως δ' ἂν καὶ τὰ πρὶ τ πύλε ἐλαττορέμενα τύχοι τ προσκρούσης δηλαδὴ ἐπελθούσης μικρὸν ἔτι ἡ χωροχραΐας μέχρι τοῦ ὠύλου τοῦ μεσσηνιακοῦ. καὶ παρονάται δέ πνδ ἐλέγοντο εἶναι γ' τῇ ὀρεινῇ ἡ τειφυλίας κατέχοντδ ὄρη, πρὶ τὸ λέπραε ορ καὶ μάκισορ καθήκοντα ὠδὶ θάλασσαν πλησίορ τοῦ σαμιακοῦ ποσειδείου. ὑπὸ τούτοις δύο γ' τῇ παραλίᾳ δύο ἄντρα, τὸ μὲν νυμφῶν ἀνιγριάδων, τὸ δὲ γ' ᾧ τὰ περὶ τὰς ἀτλαντίδας, καὶ τὴν διαρδανίου γένεσιν. γ' ταῦθα δὲ καὶ τὰ ἄλπη, τό, τε ἰωνάειον καὶ τὸ εὐρικίδειον. τὸ μὲν οὖν σαμικὸν ὄδιμ ὄρυμα. πρότερον δὲ καὶ πόλις σάμ θ προσαγορευομένη δᾴ τὸ ὕψ θ ἴσως, ἐπεὶδὴ σάμους ἐκάλουν τὰ ὕψη. τάχα δὲ καὶ ἡ ἀνιγρὶς ἀκρόπολις ὧν ὄδιμ, ἧς εἰ γ' ἐν τῷ καταλόγῳ μέμνηται ὁ ποιητής.

οἳ δὲ πύλον γ' ἐμονῷ καὶ ἀνιγρὸν ὄρατεινὴν.

Οὐδαμοῦ γὰρ σαφῶς εὑρίσκοντδ, γ' ταῦτα μάλιστα εἰκάζουσι τὴν ἀνιγρίδα, ὅπου καὶ ὁ παρακείμεν θ ἄνιγρ θ ποτα μὸς, καλοῦμεν θ πρότερον μινυΐ θ, ἐκδίδωσιν οὐ μικρὸν σημεῖον. λέγει γὰρ ὁ ποιητής.

Ἔστι δέ τις ποτα μὸς μινυΐ θ εἰς ἅλα βάλλων,
Ἐγγύθεν ἀνιγρίης.—

Πρὸς γὰρ δὴ τοῦ ἄντρου τὴν ἀνιγριάδων νυμφῶν, ἔστι πηγὴ, ὑφ' ἧς ἔλειον καὶ τυφῶδες τὸ ὑποπίπτον γίνεται χωρίον. ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ ὕδατ θ ὁ ἄνιγρ θ βαθὺς, καὶ ὕπνι θ ὢν, ὥστε λιμνάζειν. διὸ δὴ καὶ ἡ στὰδ. χχ profundũ litus exhibet, piſcesq; ad ueſcendum ineptos efficit. Quidam è fabula cauſam enarrant, cum Centauri quidam ſaucij hoc in loco è uulneribus Hydræ uirus eluiſſent. Alij tradunt Melampodem, ut Prœtidas purgaret ab inſania, his expiationis aquis uſum eſſe. Ex his irrigatio macu las albas, & impetigines ſanat. Qua ex cauſa Alpheum cum alphos, id eſt maculas curet, nomen ſortitũ eſſe, literis proditũ eſt. Poſtq; igitur antri reſupinatio, et maris refractiones manẽdi magis, quàm effluendi cauſam aquis tribuerunt, Minyeium amnem prioribus nominatum fuiſſe, perhibent: poſtea quoſdã uocabulũ peruertiſſe, & pro Minyeo Minterium uſurpaſſe. Habet autem ueritas, & etymologia cauſas alias, ut Minyę cum Neſtoriſmatre Chloride, ex Orchomeno Minyeo uenerint, qui ex Argonautis procreati, è Lemno expulſi, Lacedæmonem confugerunt. Ex ea deinde ſeſe in Triphyliam recipientes, circa Arenam oppidum domicilia conſtruxerũt, ea in ora quã nunc Hypęſiam dicunt, quętũc nulla Minyarum tecta, ędificia'ue cõtinębat.

cum paulo ulterius in loci deſcriptione uſq; Pylum Meſſeniam progrederetur. Nonnulli etiam Paronatæ dicebantur in Triphylia eſſe, montana circa Lepræum tenentes, & Maciſtum, ad mare uſq; peruenientia, iuxta Neptuni Samiacum ſacellum. Sub his duo ſunt ad litus antra, unum Nympharum Anigriadum, in altero monſtrantur facta de Atlantidibus, & Dardani procreatione. Hic etiam ſunt Alpes Ionia, & Eurychidia. Samicum igitur arcis munimen eſt, quæ prius Samos appellabatur ciuitas, propter altitudinem, cum Samos cacumina uocitarent. Fortè & hęc urbis Arenes fuerat arx, cuius in nauium catalogo recordationem Poeta fecit,

Hi coluere Pylon, & amandi collis Arenam. Iliad. β

Nuſquam enim apertè reperientes, hac in parte maxime Arenam ſitam eſſe, coniectura aſſequuntur ubi adiacens Aniger amnis, qui antea Minyeius appellabatur, non paruũ dat documentum. Poeta enim inquit, Iliad. λ

Eſt fluuius pelagi Minyeius rũpit in undas,
Arenam penes.

Apud Antrũ enim fons Nympharũ Anigria dum extat, ex quo ſuppoſitum propè ſolũ & paluſtre, & exhalationes fundẽs efficitur. Excipit autem plurimam aquarum partem Aniger, profundus quidem, ſeſeq; adeò ſuſpinãs, ut ſtagnet. Locus autem cum arenoſus ſit, è ſtad. χχ profundũ litus exhibet, piſcesq; ad ueſcendum ineptos efficit. Quidam è fabula cauſam enarrant, cum Centauri quidam ſaucij hoc in loco è uulneribus Hydræ uirus eluiſſent. Alij tradunt Melampodem, ut Prœtidas purgaret ab inſania, his expiationis aquis uſum eſſe. Ex his irrigatio maculas albas, & impetigines ſanat. Qua ex cauſa Alpheum cum alphos, id eſt maculas curet, nomen ſortitũ eſſe, literis proditũ eſt. Poſtq; igitur antri reſupinatio, et maris refractiones manẽdi magis, quàm effluendi cauſam aquis tribuerunt, Minyeium amnem prioribus nominatum fuiſſe, perhibent: poſtea quoſdã uocabulũ peruertiſſe, & pro Minyeo Minterium uſurpaſſe. Habet autem ueritas, & etymologia cauſas alias, ut Minyę cum Neſtoriſmatre Chloride, ex Orchomeno Minyeo uenerint, qui ex Argonautis procreati, è Lemno expulſi, Lacedæmonem confugerunt. Ex ea deinde ſeſe in Triphyliam recipientes, circa Arenam oppidum domicilia conſtruxerũt, ea in ora quã nunc Hypęſiam dicunt, quętũc nulla Minyarum tecta, ędificia'ue cõtinębat.

Eorum

Eorum nõnulli duce Thera Anteſionis filio (hic autẽ è Polynice prognatus eſt) nauigantes ad inſulam inter Cyrenæas, Cretamq; ſitam peruenere. Eam prius Calliſtam, id eſt, pulcherrimam, poſterius autem Theram uocauere, teſte Callimacho. Ibi Cyrenes metropolin ædificarũt, Theramq; nominauere, & inſulam eodem quo ciuitatem nomine inſignitam reddiderunt. Inter Anygrum, & montem ex quo Iardanus effluit, pratum oſtenditur & inſigne ſepulchrum, & Achææ petræ, eius montis rupes abſciſſæ, ſuper quibus Samos (ut diximus) ciuitas condita eſt, de qua nauigandi ſcriptores non admodum poſteritati memoriam reliquerunt: forte, uel quia iamdudum diuulſa eſt, uel quia in obſcuro ſita ſit. Poſidium ſiue Neptunium lucus eſt, ſicuti diximus, ad mare poſitum, cui excelſum cacumen incumbit ante Samicum (ſic enim modò uocatur, ubi Samos erat) adeò ut è mari conſpici nequiret. Ibidem cãpus eſt Samicũ nominatus. Ex quo maior fieri cõiectura poteſt, aliquãdo Samũ urbẽ extitiſſe. Eſt & Rhadina inqua Steſichorus poema ſcripſiſſe uidetur, cuius initiũ eſt,

Age canora Muſa cantum incipe,
Laudesq; de filijs Samijs,
Reſonanti amabiliter lyra.

Hinc filios appellat. Rhadina enim Corinthi dedita Tyranno, dicitur è Samo flante Zephyro nauigaſſe, non quidem ex Ionica Samo. Eius autem fratrem Architheorum eodẽ uento delatum Delphos aduentaſſe. Ipſius etiam Rhadinæ patruelem Erontem ad eam curru prouectum eſſe Corinthum. Tunc tyrannus cum utrunq; mactaſſet, cadauera curru exportanda curat: inde pœnitentia ductus, reuocatos ſepulturæ mandat. Ab hac Pylo, & Lepræo ad Meſſeniam, Pylũ & Coryphaſium arces incumbentes pelago CCCC ſtad. interuallum eſt, & ad inſulam Sphagiam illis adiacentẽ, ab Alpheo ſtad. DCCL. à Chelonata mille ac triginta. In medio eſt Maciſti Herculis ſacellum, & amnis Acidon, qui præter Iardani ſepulchrũ labitur, atq; urbem Chaan, quæ quondam Lepræo uicina extiterat, ubi Ephaſius campus iacet. Huius Chaæ cauſa, bellum inter Arcades & Pylios conflatum, pleriq; aiunt, cuius mentionẽ fecit Homerus, & ſcribendum ſic eſſe cenſent,

Iliad.κ Εἰ uτινας ἠβαιὸν ἐπὶ χρόνον ἡλικίας εἴην
Ἀγρόμενοι πυλίοισι καὶ ἀρηϊφίλοισιν ἐγχεσιμώροις

ὧν ἐνίες μετὰ θήρα τὸν ἀντισίωνος (ὃς δ' ἦν τοῦ τοῦ πολωνέως ἀπόγονος) πλεύσαντα, τὸν εἰς τὴν μεταξὺ λυρκωαίας, ἠμὶ κηπιασσου, καλλίστην τοπάρχιθεν, τὸ δ' ὑσοφοινίκα μα θήρην, ὥς φησι καλλίμαχος, ἐκλεσαν τὴν μητρόπολιν ἢ λυρκίνης. θήραν, ὁμώνυμον δ' ἀπέδειξαν τῇ πόλει, καὶ τὴν νῆσον, μετὰ ξύ δ' αὐύγρου καὶ τὸ ὄρους, ἀφ' οὗ ὁ ἰαρδάνης ῥεῖ, λειμὼν δείκνυται καὶ τάφος ὠμαλὴς, καὶ ἀχαιαὶ πέτραι ἀπότομοι τὸ αὐτὸ ὄρος, ὑπὲρ ὧν ἡ σάμος, ὡς ἔφαμεν, γέγονε πόλις. ἡ δὲ οὐ πάνυ νῦν ἦν οὖσα πορίσιμον γραφάντων μνημονεύοντα, τάχα μὲν διὰ πάλαι κατεαγάδας, τάχα δὲ καὶ διὰ τὴν σιν, ὅτι γὰ ἀφανεῖ λείπεται. τὸ δὲ ποσείδιον ἄλσος ἐστὶν, ὡς εἴρηται, πρὸς τῇ θαλάττῃ. πρὸ τῷ δὲ κορυφὴ ὑψηλὴ ὑπὲρ ἣν πόδα ἡ σάμος, οὕτω γὰρ νῦν καλεῖται, ὅπου ἡ σάμος πόλις, ὥστε ἐκ θαλάττης μὲν ὁρᾶσθαι, γνῶναι δ' οὐ ῥᾴδιον ὄν σαμικὸν ὀνομαζόμενον· ᾧ εὖ δὴ καὶ μάλιστα ἂν τις πεπαίροιτο πόλιν ἐναφεῖναι ποτὲ σάμου. ἔστι δὲ καὶ ῥαδινή, εἰς ἣν ἐκπεσὸν ῥο τὸ ποίημα γεγραφῆναί φησι, οὗ ἡ ἀρχή·

Ἄγε μοῦσα λιγεῖα ἄρξον ἀοιδῆς ὁραθῆ
Ὕμνους σαμίων πρὸι παίδων
Ἐρατᾶ φθεγγομένα λύρᾳ,

Ἐντεῦθεν λέγει οὐ παίδας. ἐκ δὲ εἶναι γὰρ τ ῥαδινὴν εἰς κόρινθον τυραννίσαι φασὶν ἐκ ἡ σάμου πλεῦσαι, πνέοντ ζέφυρ, ὑπὸ λήπτυθεν ἡ ἰωνικῆς σάμου. ἦσθαι δ' αὐτὴν ἀνέμῳ ἐ ἀρχιθέωρον εἰς δελφούς ὄντα δελφὸν αὐτῆς ἡ ἐλθεῖν καὶ γὰρ αὐτὸν ὁρᾶν πάντα ἡ ἅρματι εἰς κόρινθον ὀχουμένου πρὸς αὐτὸν, ὅτε τύραννος κτείνας ἀμφοτέρους, ἅρματι ἀκρεμπέμπει τὰ σώματα, μετανοήσας δ' ἀνακαλεῖ κ θάπτει. ἀκρ δὲ τὸ πύλου οὖσαν, καὶ τὸ λεπραίου, τεσσαρακοσίων που σταδίων διάστημα, ὑπὲ τὸν μεσσηνιακὸν πύλον ἐ κορυφάσιον, ὑπὲ θαλάττῃ κείμενα φερούσαν, καὶ τὴν πρὸς νεμυθίῳ σφαγίαν νῆσον. ἀκρ δὲ ἀλφειοῦ ἐπέκεινα ὀγδοήκοντα. ἀκρ δὲ τὸ χελωνάτα χιλίων τεσσάκοντα, γὰ δὲ ἐ μεταξὺ τό, τε, τὸ μακίστου ἡρακλείους ἱδρύσασθαι, κ ὁ ἀκίδων ποταμὸς ῥεῖ πρὸς τάφῳ ἰαρδάνου καὶ χάαν πόλιν ποτὲ ὑπαρξασαν πλησίον λεπραίου. ὅπου καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ ἀπόλλωνος πορὶ ταύτης ἡ χάας γενέσθαι φασὶ γῆν τὸν πόλεμον τοῖς ἀρκάσι πρὸς πυλίους, ἐφ' ἑ φρασαν ὅμηρ, καὶ δεῖν οἴονται γράφειν·

Ἦ βῶμ' ὡς ὅτ' ἐπ' ὠκυρόῳ κελάδοντι μάχοντο

φασὶ

ΠΑΡΑ ΤΕΙΧΕΣΙΝ.

οὐ κελάδοντι, οὐδὲ φειᾶς, ἀντὶ τοῦ φειᾶς, χαὰς πάρ τείχεσιν. ἐφ' ᾧ γὰρ τάφῳ τοῦ ἰαρδάνου πλησιάζειν καὶ τοῖς ἀρκάσι, μᾶλλον τὸ πρὸ μᾶλλον, ἢ ἐκείνου, κυπαρισσίνα τε ὄρη ἐπὶ τῇ θαλάττῃ τῇ τειφυλιακῇ καὶ πύργοι, καὶ ὁ ἀκίδων ποταμὸς καὶ νεδία. ὅτι νυνὶ μὲν οὖν τῇ τειφυλίᾳ πρὸς τὴν μεσσηνίαν ὅρον ἐστὶ τὸ ἡ νεδίας ῥεῦμα λάβρον ἐκ τοῦ λυκαίου καταῤῥᾳ, ἀφ' οὗ ὄρους ἐκ πηγῆς, ἣν ἀπὸ ῥῆξαι τεκοῦσαν τὸν δία μυθεύεται ῥέαν νίπτρων χάριν. ῥεῖ δὲ παρὰ φιγαλίαν καθ' ὁ γειτνιῶσι πυργίται τειφυλίων ἔσχατοι κυπαρισσοῦσι πρώτοις μεσσηνίων. τὸ δὲ παλαιὸν ἄλλως διῴκισο, ὡς καί τινας ἦν πέραν ἡ νέδας ὑπὸ ἡ νέσσει εἶναι τόν τε κυπαρισσήντα, καὶ ἄλλα τινὰ ἐπέκεινα, καθάπερ ἡ τὴν θάλατταν τὴν πυλίαν ὁ ποιητὴς ἐπικτείνει μέχρι ἦν ἐπὶ πόλεων, ὧν ὑπῆρχε ἀγαμέμνων ἡ ἀχιλλεύς·

Πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλὸς ναίεται πύλου ἠμαθόεντος.

Τοῦτο γὰρ ἴσον ἡ, ἐγγὺς ἁλὸς ἡ πυλίης· ἐφεξῆς δὲ τῷ κυπαρισσήντι ὧν τὸν μεσσηνιακὸν πύλον παραπλέοντι τὸ κορυφάσιον, ἢ τε ὄρνα, ὧν τινὸν οὐκ οἶδ' ἀξιόλογα νομίζουσιν οὐκ εὐκλεῆσθαι πρότερον ὁμωνύμως τῇ πυλιακῇ. ἔστι δὲ καὶ πλατανώδης, ἀφ' ἧς ὧν τὸ κορυφάσιον καὶ τὴν ναῦν καλουμένην πύλην πάντοθεν ἑκατὸν εἴκοσι. ἔστι δὲ καὶ κρηνίον καὶ ἐν ἀνθηρὸν πολίχνιόν τι ὁμωνύμως καλούμενον. οὐκ αἰ δ' ἐζητάζομεν ἴσως ὧν τοῦτον τὰ παλαιὰ, ἀλλ' ἥκει λέγειν ὡς ἔχει νῦν ἕκαστα, εἰ μή τις ἐν παίσιον ἡμῖν φήμη παραδεδομένη πρὸς τούτων. ἄλλων δ' ἄλλοι ὄντων, ἀνάγκη διαταῦ. πιστεύονται δ' ὡς ὡς τὸ πολὺ οἱ γνωριζόμενοι, καὶ πρεσβύτατοι καὶ κατ' ἐμπειρίαν πρῶτοι. ὁμήρᾳ δ' ὡς ταῦτα ἐπισκοπεῖν, καὶ τὰ ἐπ' ἐκείνου λεχθέντα, καὶ συγκρούειν πρὸς τὰ νῦν, καθάπερ καὶ μικρῷ πρόσθεν ἔφαμεν. πρὶ μὲν οὖν ἡ κοίλης ἥλιδος καὶ τοῦ βουπρασίου τὰ ὑφ' ὁμήρου λεχθέντα πρὸς ἐπισκεπτέα ἡμῖν. πορὶ δὲ ἡ ἐπὸ ἡ νέσσει οὕτω φασίν·

Οἵ ῥ' πύλου τ' ἐρέμνου καὶ ἀρήνου δρανδίου,
Καὶ θρύου ἁλφειοῖο πόρον καὶ εὐκλεᾶ ἄιπυ
Καὶ κυπαρισσήντα καὶ ἀμφιγύρειαν ἔναιον,
Καὶ πτελεὸν καὶ ἕλος καὶ ἀλώειον ἐνθάδε μᾶσαι
Ἀντόμεναι, κὰι ἔξῆς. πύλον μὲν οὖν ὅτι, πορὶ ἧς ἡ ζήτησις. αὐτίκα δ' ὧδε σκεψόμεθα πορὶ αὐτῆ. πορὶ δὲ ἀρήνης εἴρηται. ἵν' ῥ νῦν λέγει θρύον, ἐν ἄλλοις καλεῖ θρυόεσσαν·

Penes Pheæ mœnia.

Hic nonſcribendum Pheæ, ſed Chaæ ad mœnia, neq; Celadontem. Hunc enim ſepulchro proximum allabi Iardani, & uiciniorẽ hunc Arcadibus locum eſſe, quàm illum. Ad mare Triphylicum Cypariſſina eſt, & Pyrgi, id eſt turres, & fluuius Acidon, & Nedia flumen, nunc quidem Triphyliæ & Meſſeniæ terminus, impetu è Lycæo Arcadiæ monte delatum è fonte: quem Rhea cum louẽ eſſet enixa, rupiſſe fertur in fabulis, ut unde lauaret, haberet. Præterfluit autem Phygaliã ubi Pyrgitæ gens Triphyliorũ extrema, Cypariſſijs Meſſeniorum primis cõfines ſunt. Priſcis uerò tẽporibus alij erant termini, ut aliqui trãs Nediam ſubiecti Neſtoris eſſent, & Cypariſſentem, & alia ulterius uti mare Pylium, poeta protendit, uſq; ad urbes VII. quas Achilli ſpondet Agamemnon. Cunctæ uerò propemare Amathoentis Pylí habitantur, hoc eſt iuxta mare Pyliũ. Poſt Cypariſſentẽ ad Meſſeniam Pylum, propter Coryphaſium nauiganti, Erena occurrit, quam nonnulli Arenam priùs uocari eodem quo Pyliaca nomine, falſo arbitrantur. Eſt & Platamodes, à qua ad Coryphaſium & Pylum (ſic enim modò uocant) ſtad. c ſunt. Eſt & Cenerium, & in eo quoddam oppidulũ eodẽ uocabulo dictum. Nec uerò tantopere priſca indaganda ſunt, at uerò ſatis eſſet, quo nam modo hac tempeſtate ſingula ſeſe habent proferre, niſi nobis ab ineunte pueritia fama quædã de hiſce tradita foret. Cumq; alij alia memorent, indicare neceſſe eſt. Cæterùm ij quorũ illuſtriora ſunt nomina, quiq; antiquitate præcellunt, plurimum ſibi fidei uendicant, cum in experiundo primarij ſint. Cũq; Homerus in hoc genere uniuerſos antecellat, quæcunq; ab eo dicta ſint, ſimul diſcutiẽda ſunt, & ad præſentia cõcurrere oportet, ſicuti & paulo antè dicebamus. Quæ igitur ab Homero de caua Elide, atq; Bupraſio traduntur, priùs à nobis examinata fuere: de illa uerò quæ Neſtoris ſubdebatur imperio, hunc profert in modum.

Qui coluere Pylũ, & amœnæ mœnia Arenę, Iliad.β in Catalogo.
Inde uadũ Alphei Phryõ, altis turrib. Aepy,
Et Cypariſſẽtẽ, ſimul Amphigeneã habebãt,
Ac Helos & Pteleon, tum Dorion, aſt ibi
Muſæ. & cætera

Hæc igitur Pylos, de qua inquiſitio fit, de ipſa uerò mox perſcrutabimur. De Arena diximus. Quam uerò nunc uocat Thryon, alibi Thryoeſſam appellat,

Vrbs

Vrbs Thryoessa manet montis sublime, cacu
Eminus Alpheo. (men

Alphei uerò uadum iccirco dicit, quoniam in eo loco pediti trãsitu facilis esse uideatur. Hodie uerò Epitalium Masticiæ locus uocatur. Cum aũt dicat, altis turribus Aepy, quæ runt aliqui, utrum utrius adiectiuum sit, & quæ nam urbs, nunquid quæ Margalæ, Amphipoliæ terræ hoc tempore nominant. Hæ quidem nullum natura munimen habent. Alterum in Masticia commonstratur, naturale munimen habens. Hoc quidem intelligẽs urbis nomẽ Aepy, hoc est, sublime dixit, ex eo quod illi situ naturali obuenerat. Sicut Helos, id est paludem, & Aegialũ, hoc est litus, aliaq; permulta, Margalan, id est rubicundam fortè per oppositum. Thryon, & Thryoessam Epitalian aiunt appellatam, quia tota ea regio thyro, id est iũcis aut uluis passim referta est, flumina præsertim, amplius hoc ipsum apparet, ad loca fluminis uadosa, unde & forsan Thryon transitum uadumq; dici aiunt. Aepy uerò altis munitum turribus Epitalium inquit. Natura enim ualidum est oppidum. In alijs nanq; Epeam Colonam, id est sublime cacumen ait, (men

Vrbs Thryoessa manet mõtis sublime cacu- 1 iliad. λ

Cyparissẽis est circa pristinam Macistiam, quæ deserta est, sicut & Macistũ. Alia est Messeniaca Cyparissia, eiusdẽ similiter nominis, ut illa dicitur Cyparissia numero singulari genere muliebri, amnis uerò Cyparissẽis dicitur. Et Amphigenea Macistiæ censetur, circa Hypsoentem, ubi Latonæ templũ est. Pteleum uerò ab ijs, qui è Thessalico Pteleo habitaturi uenerũt, ædificatũ est. Ibi enim dicitur, Atq; Antrona salo ppius, Pteleũq; uiresces.

Etenim nemorosum est, ac minus habitabile, quod Pteleasimũ uocitant. Helos sunt qui oram quandam penes Alpheum esse dicant, alij urbem uti Laconicam, sicut dicitur Helos maritimum oppidulum. Quidã circa Helos Alorium, siue paludẽ, ubi Dianæ Elaææ templum situm est, Arcadiæ subiectum. Nam Arcades eius sacerdotium gerebant. Dorium quidam montem, quidam campum esse scribunt, cuius hoc tempore pars nulla monstratur. Aliqui tamen Olurin nunc, seu Oluram in Messenia ualle iacentem, Dorium uocant. Illic prope Oechalia Euryti est, quæ nunc Andania dicitur, urbs Arcadiæ tenuis, cuius nominis est altera in Thessalia, altera etiam in Eubœa. Ex hac proficiscentẽ Thra-

Ἔστι δέ τις θρυόεσσα πόλις ἀκτῆς κολώνη, Τηλοῦ ἐπ' ἀλφειῷ.

Ἀλφειοῦ δὲ πόρον φησίν, ὅτι ῥηϊτὸς πόρος εἶναι δοκεῖ κατὰ τοῦτον τὸν τόπον. καλεῖται δὲ καὶ ὠλενιάλιον ἡ μακισίας χωρίον, τὸ βύκτιον δ' ἄλπυ. γνῶσι μὲν ζητοῦσι πότερον ἐπίθετον, καὶ τῆς ἡ πόλις, καὶ ἀπὸ ταύτης μαργάλαι ἡ ἀμφιπόλεως. αὕτη μὲν οὖν οὐ φυσικὸν ὄρυμα, ἑτέρου δὲ δείκνυται φυσικοῦ γὰρ τῇ μακισίᾳ. ὁ μὲν οὖν πρὸ τούτων φράζεσθαι ὄνομα, φησὶ δ' ἡλίωος τὸ ἄλπυ, ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος φυσικῶς ἕλος καὶ αἰγιαλόν, καὶ ἄλλα πλείω δὲ τῶν μαργάλων τυμπαλίν ἴσως. θρύον δὲ καὶ θρυόεσσαν τὸ ὠλενιάλιον φασίν, ἐπὶ πᾶσαι μὲν ἡ αὐτὴ χώρα θρυώδης, μάλιστα δ' οἱ ποτα μοί. ὠδὶ πλέον ἢ δι' ἀφανίζεται πόρος κατὰ τοῦτο πρακτοῦ τοῦ ῥέοντος τόπους, πολλαχοῦ δὲ φασὶ θρύον μὲν εἰρῆσθαι τὸν πόρον, οὐ τυκτὸν δ' ἄλπυ, τὸν ὠδὶ τάλιον. ἔστι γὰρ ὄρυμνον φύσει, καὶ γάρ γ' ἄλλοις ἀκτῆσιν κολώνῃ λέγει·

Θρυόεσσα πόλις ἀκτῆς κολώνη.

Ὁ δὲ κυπαρισσήεις δῆλον μὲν ποιεῖ τὸν πρότερον μακισίαν. λυΐτιος, καὶ πρᾶγμα τῆς κολώνης ἐπὶ τῶν μακισίας, ἀλλ' οὐκ οἰκεῖται, οὐδὲ τὸ μαλκισμόν. ἄλλη δ' ὕδωρ ἡ μεσσηνιακὴ κυπαρισσία ὁμωνύμως μὲν οὖν, ὁμοίως δὲ νιῶ κἀκείνη λέγεται κυπαρισσία, γένικῶς καὶ θηλυκῶς. ὁ δὲ ποταμὸς κυπαρισσεύς, καὶ ἀμφιγυΐτια δὲ, τῆς μακισίας δὲ πρὸ τὸν ὑψόεντα, ὅπου τὸ τῆς λητοῦς ἱερόν. ἡ δὲ πτελεὸν κτίσμα γέγονε τῶν ἐκ πτελεοῦ τοῦ θεσσαλικοῦ ἐποικησάντων, λέγεται κἀκεῖ·

Ἀγχίαλον τ' αὐτρῶνα, ἠδὲ πτελεὸν λεχεποίλιν.

Ἔστι δὲ καὶ δρυμῶδες χωρίον ἀοίκητον, πτελεάσιμον καλούμενον. ἕλος δ' οἱ μὲν πρὸς τὸν ἀλφειόν, χώρκυ τινὰ φασίν, οἱ δὲ καὶ πόλιν ὡς τοῦ λακωνικοῦ·

Ἕλος τ' ἔφαλον πολίεθρον—

Οἱ δὲ πρὸς τὸ ἀλώειον ἕλος, οὗ ἡ ἀλείας ἀρτέμιδος ἱερὸν ἡ ὑπὸ τοῖς ἀρκάσιν, ἐκείνου γὰρ ἔχον τοῦ ἱεροσυλίου. λώειον δὲ οἱ μὲν ὄρος, οἱ δὲ πεδίον φασίν. οὐδαμοῦ δὲ νῦν δείκνυται. ὅμως δὲ γνῶσι τοῦ νῦν ὄλουρον, ἢ λουρον, ἡ νῦν καλουμένη αὐλὼν ἡ μεσσηνία πολίχνιον ἀρκαδικόν, ὁμώνυμον τῷ θεσσαλικῷ καὶ τοῦ δυβοεικοῦ. ὅθεν φησὶν ὁ ποιητὴς ὃν τὸ λώειον ἀφαιρεθῆναι τοῦ μουσικοῦ. ἐκ δὲ τούτων δῆλον, ὡς ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ἀλφειοῦ ἐστὸ νέστορα χώραν ὄντα, ὃν πᾶσαν ὀνομάζει πυλίων γλῶ. οὐδαμοῦ δὲ ὁ ἀλφειὸς οὔτε ἡ μεσσηνίας ἐφάπτεται, οὔτε ἡ τριφυλίας ἠλιδος. ἡ ταύτην γὰρ τὴν χώραν ἐσχήκασι πατρίδα τοῦ νέστορος, ὃν φαμὲν τειφυλιακὸν πύλον, καὶ ἀρκαδικόν, καὶ λεπρεατικόν. καὶ γὰρ δὴ οἱ μὲν ἄλλοι πύλοι ὠδὶ θαλάττης δείκνυνται. οὗτος δὲ πλείους τειάκοντα σταδίους ἐστὶν ἀφ' ἁλὸς, ὅπερ καὶ ἐκ τῶν ἐπῶν δῆλον. ἐπί τε γὰρ οὖν τηλεμάχου ἑταίρους ἄγγελος πέμπεται πρὸς τὸ πλοῖον, ἁλῶναι ὠδὶ ξενίαν, ὅ, τε τηλέμαχος κατὰ τὴν ἐκ σπάρτης ἐπάνοδον τὸν θρασύστρατον οὐκ ἐᾷ πρὸς τὴν πόλιν ἐλαύνειν, ἀλλὰ παραπρίψαντα ὠδὶ τὴν ναῦν ἀποδύσειν, ὡς οὐ τὴν αὐτὴν οὖσαν, ὠδὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ὅρμον. ὅ, τε ἀπόπλους τοῦ τηλεμάχου οὕτως ἂν οἰκείως λέγοιτο·

† Βαὺ δὲ πρὸς ἱερωσυνὸς καὶ χαλκίδα ἴαλλε ῥεεθρον.

Δύσετο τοτ' ἠέλιος, σκιόωντο τε πᾶσαι ἀταί. Ἦ ῥ' φορὰς ἐπέβαλλον, ἀγαλλομένη διὸς ὄρῳ. Ἡδὲ παρ' ἤλιδα δῖαν ὅθι ἱπατέουσιν ἐπειοί.

Μέχρι μὲν γὰρ δὴ δεῦρο πρὸς τὴν ἀρκτον ὁ πλοῦς. γνῶσθον δὲ ὠδὶ τὸ πρὸς ἕω μόριον ὠφελεῖ. παείκασι δὲ τὸν εὐθὺ πλοῦν ἡ ναῦς, καὶ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς, καὶ γὰρ εἰς ἰθάκην, ἀλλὰ τὸν οὐ μνησῆρας ἐκεῖ τὴν γνῶσιν θέσθαι, γῆ πορθμῷ ἰθάκης τε σάμοιό τε·

Ἔνθεν δ' αὖ νήσοισιν ὑπωπόεσσι θοῆσι.

Θοὰς γὰρ εἶπε τὰς ὀξείας. τὴν ἐχινάδων δ' εἰσὶν αὗται, πλησιάζουσαι τῇ ἀρχῇ τοῦ κορινθιακοῦ κόλπου, καὶ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ ἀχελῴου. προσπλάξας δὲ τὴν ἰθάκην, ὥστε κατὰ νότου γενέσθαι, κάμπτεται πάλιν πρὸς τὸν οἰκεῖον δρόμον τὸ μεταξὺ ἀπαρυνίας καὶ ἰθάκης, καὶ ἡ μὲν θάτερα μοῖρα ἡ νήσου ποιεῖται τὴν κατα γωγήν. οὐ μὴν γε τὸν πορθμὸν γε τὸν κεφαλληνιακὸν, ὃν ἐφρούρουν οἱ μνησῆρες. εἰ γοῦν τὸν πλειακὸν κόλπον εἶναί τις τοῦ νέστορος ὑπονοήσειεν, οὐκ ἂν οἰκείως λέγοιτο ἡ γὰρ τοῦθεν ἀναχθεῖσα ναῦς πρὸ ἱερωσυνὸς γένεσθαι καὶ χαλκίδα μέχρι λύσεως, εἶτα φορᾶς ὑπαλεῖν νύκτωρ, ἢ τότε τὴν πλείαν παραπλεῖν. οὗτοι δ' οἱ τόποι πρὸς νότον ἡ πλείας εἰσί. πρῶτα μὲν φορκὶς, εἶθ' ἡ χαλκίς, εἶθ' οἱ ἱερωσυνοί, εἶθ' ὁ κόλπος ὁ τειφυλιακὸς, καὶ τὸ σαμικόν. τῷ μὲν οὖν πρὸς νότον πλεόντι ἐκ τῆς ἠλίδος τοῦ πύλου οὕτως ἂν ὁ πλοῦς εἴη. ὅσῃ δ' πρὸς ἄρκτον ὅπου ὄρος ἡ ἰθάκη, ταῦτα μὴ πάντα ὁπωσοῦν λέγεται. αὐτὴ δ' ἡ πλείας πᾶσα πλουσία ἐστὶ

cem Thamyrin ad Dorium à Musis musica fuisse spoliatum, poeta commemorat. Ex his patet, ut Nestori subiecta plaga ex utraq; Alphei ripa iaceat, quam Pyliorum omnem terram nominant. Cæterùm Alpheus nulla in parte neq; Messeniam, neq; curuam attingit Elin. Qua in ora Nestoris est patria, quã Triphyliacã Pylũ appellamus, & Arcadicam, & Lepræaticam. Etenim cæteræ Pylí mari uicinæ ostenduntur, hæc aũt amplius stad. xxx supra mare distat, quod & Homeri uersus indicant. Nuncius enim ad Telemachi comites mittitur ad nauem, qui eos inuitet ad hospitium, cum Telemachus in reditu è Sparta Pisistratum ad urbem currum agitare non sinit, sed flectentem ad nauigium accelerare: tanquam nõ eadem ad ciuitatem, & ad portum uia sit, quãdo retro facienda Telemachi nauigatio, hoc modo propriè dicitur,

† Primus ille uersus desideratur in Homero Locus Homeri Odyß. ε.

Prælapsis Crunos, & pulchras Chalcidis undas
Occiderat Phœbus, terrasq; inuoluerat umbra,
Cymba Pheras adijt, Iouis aspirantib. Euris,
Elida dehinc diam, latè hic dominãtur Epei.

Hucusq; sanè in septentrionem tenditur nauigatio, hinc ad ortum flectitur cursus. Rectũ autẽ iter omittit nauis, & quod initio ceperat, & quod Ithacam ducat. Quoniam procí pelagus inter Ithacam & Samum iacens, insidiantes occuparant. Hinc rursus insulis sese immisit Thois. Thoas autẽ acutas dixit. Hæ autem insulæ sunt Echinades, primis Corinthiaci sinus partibus, simul & Acheloi proruptionibus proximæ. Flectẽs uerò cursum ab Ithaca, ut ad Austrum consisteret, denuò ad suum sese iter cõuertit, in Acarnaniæ & Ithacæ medio, & peralteram insulæ partem reducitur. Non autem per medium Cephaleniacum fretum, quod proci per insidias seruabant. Si quis igitur Eleæam Pylum Nestori subiectam existimet, non sanè propriè dicere tur, nauem præter Crunos hinc, atque Chalcidem usque ad solis occasum deferri: dehinc noctu Pheras adijsse, & tunc præter Eleam oram cucurrisse. Hæc nanq; Elidis loca in austrum sunt spectantia. Primæ quidem Pheræ, postea Chalcis, dehinc Cruni, deinde Pylos Triphyliaca, & Samicum. Ex Pylo igitur Elidis in austrum nauiganti, hic maritimus cursus esset. In septentrionem autẽ nauiganti ubi est Ithaca, omnia hæc postea relinquũtur. Hæc uerò Elea plaga præternauiganda erat,

& quidem ante solis occasum, is autem post occasum inquit. Atqui iterum si quis Messeniacam, & Coryphasiam Pylum, initium nauigationis à Nestore capiendæ ponat, maius esset interuallũ, temporisq; longioris. Ipsum autem ad Pylum Triphyliacam, & Samicum Neptuni templũ stad. c c c c est. Nauigatio quoq; prope Crunos, & Chalcidẽ, & Pherã circunducitur, quæ ignobilium fluuiorũ sunt uocabula, imò sanè riuulorum. Sed penes Nedam primùm, deinde Cydonem, dehinc Alpheum, & regiones inter hos positas. Postremò si & illorũ facienda sit mentio, etenim præter illos nauigatio agenda erat, atqui Nestoris enarratio, quam ad Patroclũ de bello Pyliorum aduersus Eleos digerit, magno nobis est documento, de his quæ explanare aggressi sumus, si quis uersus ipsos diligẽter animad uertat, in quibus ait, Cum Hercules Pyliã populareturoram, & iuuentus uniuersa defecisset, ẽ filijs duodecim, quos Neleus tunc habebat, solum Nestorem fuisse superstitem, adolescentulum admodum. Quocirca Epeos Neleum senio & orbitate obsitum floccifacientes, superbè contumelioseq; que Pylios cõcul casse. Contra illos igitur Nestorem, suis quoscunque potuit adunatis, Eleum inuasisse agrum, & multam inde prædam abegisse, quinquaginta boum armenta, totidem ouium, totidem suum, totidem caprarum greges, equas pilo flauo c & L. equinis ferè cunctas pullis sectantibus. Plurima, inquit, eadem nocte intra Pylum Neleiam que urbem impulimus, ut cum die quidem incursionem populationemq; fecerit, & ferentes contra se subsidium fuderit, fugaritq;, quo in tempore Itymonea trucidarit, noctu reuersus fuerit, ita ut nocturnus ad urbem accesserit. Ipsis autem circa distributionem, & sacrificium occupatis, Epei tertio pòst die peditum, & equitum multitudinem congregantes, exercitum contrà ductarunt. Ac Thryon super Alpheo situm circunlocatis castris obsederunt. Quod ubi statim intellexere Pylij, ad ferendam opem concitati sunt, atque circa Minyeium flumen, penes Arenam urbem, nocte acta inde mouerunt, & ad Alpheum meridiani peruenerunt. Dehinc dijs immolantes iuxta flumen noctem ipsam transegere, ilicoque erumpente aurora, prælium conseruere. Edita uerò splendidè hostium fuga, non antè sectantes, occidentesq; cessauere, quàm Bupratium,

καὶ πρὸ δύσεώς γε, ὁ δὲ φησι μετὰ δύσιν. καὶ μὴν εἰ καὶ πάλιν ὑποθείτο τὴν μεσσηνιακὸν πύλον, καὶ τὸ κορυφάσιον ἀρχὴν τοῦ παρὰ νέσσῳ πλοῦ, πολὺ ἂν ἦν τὸ διάστημα, καὶ πλείων χρόνου. αὐτὸς γοῦν τὸν τριφυλιακὸν πύλον, καὶ τὸ σαμικὸν ποσειδήιον τεσσαρακοσίων δεῖ σταδίων. ἔστι ῥίπλους πρὸς ἱερασοὺς καὶ χαλκίδα, ἃς καὶ ἀδόξως ποταμῶν ὀνόματα. μᾶλλον δεῖ τῶν, ἀλλὰ παρὰ τῶν νεῖλαν πρῶτον, εἶτα τὸν δλώνην, ἔπειτα ἀλφειὸν καὶ οὐ τόπους πάντων οὓς μεταξύ, καὶ τὰς μεταξὺ χώρας, ἱσορῶν δὴ αὐτὰ ἐκείνων ἐχθὼ μνεῖαν, καὶ γὰρ παρ' ἐκείνους ὑπῆρχεν ὁ πλοῦς. καὶ μὴν ἥ γε τοῦ νέσσορος δίκαιος ἦν διαβῆναι πρὸς πάτροκλον πρὶ τοῦ γήμασθαι τοῖς πυλίοις πρὸς ἠλείους πόλεμον, συμμαχεῖ, τοῖς ὑφ' ἡμῶν ὡμῶς χειρουμένοις, ἐκὼν οὐδὲν ἠδικηκόσι. φησὶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι παρθύσαντο ἡρακλέους τὴν πύλην, ὥστε τὴν νεότητα ἐκλειφθῆναι πᾶσαν, διὸ καὶ δὴ παίδων ὄντων νηλεῖ, μόνον αὐτοῦ πόδωκ, νέσθαι γὰρ νέσορα, νέον τελέως. καταφρονήσαντος δ' οἱ ἐπειοὶ τοῦ νηλέως δῄωσε καὶ ἁρπάσαι, ὑποδρήσαι καὶ ὑβρίσαι. ὑποδρησάντων δὲ τοῖς πυλίοις. αὐτὶ τούτων ὁ νέστωρ συναγαγὼν, τοὺς οἰκείους ὅσους οἷός τ' ἦν, ἐπελθεῖν φησὶν ὧδε τὴν ἠλείαν, καὶ πορθῆσαι παμπόλλην λείαν, ὠγυγίοντε βοῶν ἀγέλας, τόσα πώεα οἰῶν, τόσα συῶν συβόσια, τόσα δὲ καὶ αἰπόλια. ἵππους δὲ φαιθοὺς ὠγυγίοντε καὶ ἑνάορα, ὑποπώλους τὰς πλείστας. καὶ τὰ μὲν ἐλασάμενθ' ἥλον φησὶ νηλήιον εἶσω, γήνυχοι πᾶσ' ἄσπ, ὡς μεθ' ἡμέραν μὲν δὴ λεπλασίας γήμενος, καὶ δὴ τροπῆς τῶν ἐκβοηθησάντων ὅτε κτανεῖν λέγει γὰρ ἰτυμονέα. νύκτωρ δὴ ἐφόδου γήμενος, ὥστ' ἀνύχιος πρὸς ἄσυ γήνεσθαι. περὶ δὲ τὴν διανομὴν, καὶ θυσίαν οὖσαν, οἱ ἐπειοὶ τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν κατὰ πλῆθος ἀθροισθέντες, περί τε καὶ ἱππεῖς αὖτε ἐξῆλθον, καὶ τὸ θρέμμα τὸ δὴ ἀλφειῷ λείμωνα πεδιήσαντες. ἐπὶ τοῦ ἀλφειοῦ λείμωνα πεδιήσαντες. οἱ δὲ νηλεῖς ἐπεὶ ἔμαθον ἀθρόους ὄντας, ἐξ ἀπόπτου ἐπὶ τὸν ἀλφειὸν ἀφικνοῦντας, ἐδόκουν δ' οὐθὺς οἱ πύλιοι βοηθεῖν ὥρμησαν. νυκτοδρύσαντες δὲ περὶ τὴν μινύειον ποταμὸν ἐγγύθεν ἀρήνης, ἐντεῦθεν γὰρ ἦσαν πρὸς γὰρ ἀλφειὸν ἀφικνοῦνται. ἔστι δ' ὧδε κατὰ μεσημβρίαν. θύσαντες δὲ καὶ θεοῖς, καὶ νυκτοδρύσαντες ὧδε τῷ ποταμῷ συμβάλλουσιν εἰς μάχην σύθυς ἑωθεν. λαμπρᾶς δὲ γενομένης προπῆς, οὐκ ἐπαύσαντο διώκοντές τε καὶ κτείνοντες, μέχρι βουπρασίου ἐπίεσαν.

Πύλος

petramq; Oleniam, & Alesium peruentum est, ubi Colonam uocant. Quo ex loco Pallas populum retrouertit, & Achęi è Buprasio Pylum celeres equos agitarunt. Ex his igitur quónam modo aut Eleam, aut Messeniã dici quisquam Pylum existimet? Eleam quidem, quæ cum popularetur, simul & Epeorum terra ab Hercule populabatur: hæc autem Elea est. Quo etiam pacto mutuas inter se populationes pasi & finitimi talem superbiam & talẽ contumeliam capessere debuerãt cõtra illos, qui pari affecti fuerãt iniuria? Qualiter autẽ in propriam incursatione facta prædas agerent? Qualiter tandem eosdem simul populos Augeas & Neleus regno continerẽt, cum mutuas inter se inimicitias exercerent? Si grande Neleo debitum in Elide clara debebatur, quatuor uictores equi, palmam referre soliti, &c. Quod si hoc in loco Neleus habitabat, & eo in loco Nestoris sedes erat, qua ratione Eleorum & Buprasiorum,

Quatuor ductores erant, & ductorem quen *In Catalogo*
que sequuntur

Veloces bisquinque rates, comitantur Epei?

Regio autem quatuor in partes diuisa erat, *Ibidem*
quarum in nulla Nestor erat,

Qui coluere Pylõ & amœnæ mœnia Arenę.

Et reliqua usq; Messenam. Epei uerò aduersus Pylios erumpentes, quomodo ad Alpheum incitantur atq; Thryon, aut quomodo ibi cõmisso prælio in fugam uersi ad Buprasium sese recipiunt? Rursus si Hercules Messeniam depopulatus est Pylon, quomodo tanto disiuncti spacio in eos contumelias inferebant, & multa inter se conuenta pactaq; seruabant, & quod amplius est, abnegatis debitis bellum contraxerunt? Quem autem in modum Nestor agrum incursans, & tantum suum, pecudumq; præ se agens prædam, è quibus nulla nec celeriter ire, nec longa facere uiam ualet, plus stad. mille iter absoluit, ad Pylon Coryphasio proximam? Illi autem tertio die ad Thryoessam, & Alpheum amnem perueniunt, oppidum ipsum obsessuri. Hæc autem loca qua ratione ipsis Messeniæ principibus attineant, continentibus & habentibus Cauconibus, & Triphylijs & Pisanis. Sed ipsa Gerena siue Gereniam (utroque enim modo dicitur) quidam nominauere, forsitan de industria sic nuncupatus locus, quanquam fortuitò quoque ita nominari ualuit. Vniuersa uerò Messenia Menelai regno suberat, cui & Laconica

sicuti posterius patebit. Cũ Pamisus per hãc effluat, & Medon, Alpheus uerò nullo pacto, qui tellurem Pyliam percurrit, cui Nestor imperitabat, cuius probabilis sermo ille fuerit, quod uirum alienum educit in regnum, & annumeratas illi ciuitates adimat, cunctasq; suæ subiectas ditioni faciat. Restat de Olympia dicere, & de traductis ad Eleorum subiugationem rebus omnibus. Est in agro Pisano templum ab Elide stad. minus trecentis absens. Ante illud uerò lucus agrestí uestitus olea surgit, in quo stadium iacet. Alpheus autem alluit ex Arcadia labens, & Triphyliacum intrans mare, inter occasum ac meridiem. Initiò quidem ex Olympij Iouis oraculo ingentem sibi claritatem uendicauit: eoq; deficiente, nihilominus templi fama remansit. Et quantum ipsi nouimus, adaucta est & celebritatis gratia, & ludorum Olympicorum causa, quos sacros & corona illustres, & inter alios omnes è quibus maximos arbitrantur. Magno illi ornamento fuere, tot oblata ex uniuersa Græcia munera, præcipuum extitit solidũ ex auro Iouis simulacrum, à Cypselo Corinthiorum tyranno donatum. Ingentior his omnibus Iouis statua fuit, quam Phidias Charmini Atheniẽsis filius fabrefecit ex ebore, opus magnitudine tanta, ut cum ædes sacra sit amplissima, artifex ipsenon rectè symmetriam aut proportionem uidetur annotasse, sedentem effingens, tectum ferè uertice pertingentem. Vnde apertè demonstratur, ut si erectus exurgat, tectum templi deijciendum fuisset. Statuæ mensuram inscripsere quidam, id quod Callimachus quodam carmine iambico extulit. Multum Phidiæ attulit adiumentum Pandænus, è sorore illius nepos, operisq; suscipiendi socius, cùm ad statuam coloribus adornandam, tum uerò ad amictum. Picturæ quoque plurimæ mirabiles que demonstrantur in templo, illius opera. Vnum de Phidia memoriæ proditum est, ab eo Pandæno responsum, qui cum Phidiam interrogaret, quod nam ad exemplar Iouis statuam facturus esset, ad Homeri respondit* imaginem, quam hisce uersibus explicauit,

Exemplar potius, παράδειγμα.

Atq; supercilijs Saturnius annuit atris,
Ambrosiæ fluxere comæ de uertice regis
Aeterni, ast nutu magnũ concussit Olympũ.
Iliad. α

Pulchre nimis dixisse uisus est cùm alijs ex partibus, tum uerò ex supercilijs. Quoniã

ὡς ἄπλοῦ ἔσται καὶ ἐκ τῶν ὕστερον. καὶ τὸ μὲν παμσοῦ ῥέοντος ἀλλὰ ταύτης, καὶ τοῦ μέλανος, ἀλφειοῦ δ' οὐδαμῶς, ὅστ' οὐδὲ ῥεῖν πλίωρ ἀλλὰ γαίης, ἧς ἐκράτησεν ὁ νέστωρ, πῆ ἂν χωρεῖν τὸ πιθανὸς λόγος εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ἀγῶνα ἐκβιβάζων τὸν ἄνδρα. ἀφαιρούμενος δὲ τὰς συγκαταλεγείσας αὐτῷ πόλεις, καὶ παλαιὰ ἐκείνῳ ποιῶν. λοιπὸν δ' ὅσην ἐπεῖχε πρὸς τὴν ὀλυμπίας καὶ τὴν εἰς αὐτὸν πλείονος ἀπαίτησιν μετατιθέσεως. ἔστι δ' ἐν τῇ πεισάτιδι ἱερὸν ἄδυτον καὶ λίθινον ἐλάττους ἢ τριακοσίους πλέχρι. πρόκειται δ' ἄλσος ἀγριελαίων ἐν τῷ ἄδυτον. παραῤῥεῖ δ' ὁ ἀλφειὸς ἐκ τῆς καδίας, ῥέων εἰς τὴν τειφυλιακὴν θάλασσαν μεταξὺ λύσους, καὶ μεσημβρίας. τὴν δὲ ὠχροφάειαν ἔχειν ἀζαρχῆς μὲν, ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ ὀλυμπίου λίθος. ἐκείνου δ' ἐκλειφθέντος, οὐδὲν ἧττον σωζόμενον ἡ δόξα τοῦ ἱεροῦ καὶ τὴν αὔξησιν ὅσην ἴσμεν ἔλαβε διὰ τὴν πανήγυριν, καὶ γὰρ ἀγῶνα νομοθέτησε τὸν ὀλυμπιάδων, στεφανίτην τε, καὶ ἱερὸν νομισθέντα μέγιστον τῶν ἁπάντων. ἐκοσμήθη δ' ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀναθημάτων, ἅπερ ἐκ πάσης κατέθεσαν ἡ ἑλλάδος. ὧν ἦν καὶ ὁ χρυσοῦς σφυρήλατος ζεύς, ἀνάθημα λυψέλου ἐκ κορινθίων τύραννου. μέγιστον δὲ τούτων ὑπῆρξε τοῦ διὸς ξόανον ὃ ἐποίησε φειδίας χαρμίνου ἀθηναῖος ἐλεφάντινον, τηλικοῦτον τὸ μέγεθος, ὡς καὶ πόρ μεγίστου ὄντος τοῦ νεώ, δυσκόλως ἁπτεσθαι ἡ συμμετρίας τὸν τεχνίτην, καίπερ πεισάντα· ἀπῆρμένον δὲ χειρὸς πήχεων ἡ ὀροφῆς, ὥστ' ἐμφασιν ποιεῖν, ἰσῶν θεὸς χθόνιος διανασσῶν, ἀρεταῖσιν πρεπέων. ἀνέγραψαν δέ τινες τὰ μέτρα τοῦ ἔργου. καὶ καλλίμαχος γέ πού φησι, πολλὰ δὲ σωέπραξε ζεὺς φειδίᾳ, παίδα νος, ὁ ζωγράφος ἀδελφιδοῦς ὢν αὐτοῦ, καὶ σωφρονιστής, πρός τε τὴν τοῦ ξοάνου κατασκευὴν, ἀλλὰ τὴν τῶν χρωμάτων κόσμησιν, καὶ μάλιστα ἡ ἐλέφαντος. ἀλείφειν τε δὴ καὶ γράφαί τε πολλά τε καὶ θαυμασὰ πρὸς τὸ ἱερὸν, ἐκείνου ὁρῶντα. ἀπομνημονεύουσι δὲ καὶ φανίου, ὅτι πρὸς τὸν παῖδα παίζοντα ἐπιπαιδάζοντα, πρός τι παράδειγμα μέλλει ποιήσειν τὴν εἰκόνα τοῦ διός, ὅτι πρὸς τὴν ὁμήρου, ἢ ἐπῶν ἐκτεθεῖσαν τούτων·

Ἦ καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε κρονίων.
Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερῤῥώσαντο ἄνακτος,
Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν δ' ἐλέλιξεν ὄλυμπον.

Εἰρηκὼς δὲ μάλα δοκεῖ καλῶς, ἔκ τε τῶν ἄλλων, καὶ τῶν ὀφρύων, ὅτι πρὸ καλῆς τῆς μετώπου

ὁ ποιητὴς αὐξάνων γράφειν μέγαν ἐνὰ τύπον, καὶ μεγάλων δυνάμεων τὸν διός, καθάπερ καὶ ὧδε ὥρας ἅμα φυλάττων, τὸ ἑκατέρων πρέπον. ἔφη μὲν γὰρ,

Εἶσατο δ' ἐν θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν ὄλυμπον.

Τὸ δ' ἐπ' ἐκείνῃ συμβαὶν ὅλῃ κινηθείσῃ, πᾶσ' ὤδι τὸν διὸς ἅπαντᾶσαι, ταῖς ὀφρύσι μόνον νεύσαντος, συμπαθούσης δ' ἐπ, καὶ τὴ κόμης, κομῳῶσ δ' εἵρηται καὶ τὸ ὁ τῆς τῶν θεῶν εἰκόνας, ἢ μόνον ἰδεῖν, ἢ μόνον δέξας. ἄξιοι δὲ μάλιστα τὴν αἰτίαν ἔχειν ἡ πρὸ τὸ ὀλυμπάσιν ἱερὸν, μεγαλοπρεπείας τε καὶ τιμῆς ἠλεῖοι. κατὰ μὲν γὰρ τὰ τρωϊκὰ, καὶ ἐπὶ πολὺ τούτων οὐκ ἠυτύχουν, ὑπό τε τῶν πυλίων ταπεινωθέντων, καὶ ὑφ' ἡρακλέους ὕστερον, ὡίνα αὐγέας ὁ βασιλεύων αὐτῶν κατελύθη. σημεῖον δὲ· εἰς γὰρ τὴν τροίαν ἐκεῖνοι μὲν τεσαράκοντα ναῦς ἔσειλαν. πύλιοι δὲ, καὶ νέστωρ γνωρίμους ὄντα. ὕστερον δὲ μετὰ τὴν τῶν ἡρακλειδῶν κάθοδον, συνέβη ταὐταῖς. αἰτωλοὶ γὰρ συγκατελθόντων ἡρακλείδαις μετὰ ὀξύλου, καὶ συνοικήσαντες ἐτεοῖς κατὰ συγγένειαν παλαιὰν, ἠύξησαν τὴν κοίλην ἦλιν. καὶ τῆς πεισάτιδος ἀφέλοντο πολλὴν, καὶ ὀλυμπίας ὑπ' ἐκείνοις ἐγένετο. καὶ δὴ καὶ ὁ ἀγὼν εὑρημαι ὅδιν ἐκείνων ὀλυμπικὸς. καὶ τὰς ὀλυμπιάδας τὰς πρώτας, ἐκεῖνοι συνετέλουν. ἐάσαι γὰρ δεῖ τὰ παλαιὰ, καὶ πόρρι ἡ ἱπποις τοῦ ἱεροῦ, καὶ πορρι ἡ θέσεως τοῦ ἀγῶνος. τὴν μὲν γὰρ τὴν ἰδαίων δακτύλων ἡρακλέα λεγόντων ἀρχηγέτην φύτου, τὴν δὲ τὴν ἀλκμήνης καὶ διός, ὃν καὶ ἀγωνίσασθαι πρῶτον, καὶ νικῆσαι. τὰ γὰρ τοιαῦτα πολλαχῶς λέγεται, καὶ οὐ ῥᾴδιν πιστεύεται. ἐγγυτέρω δὲ ἡ πίστεως, ὅτι μέχρι ἡ ἕκτης καὶ εἰκοστῆς ὀλυμπιάδος ἀκὴ ἡ πρώτης, γυμνὴ κέλητι ἐνίκων ἱππεῖς, τὴν πεισάτιδι ἄδυτον καὶ ἱερὸν ἦλεῖοι. κατὰ δὲ τὰ ῥωϊκὰ, ἢ οὐκ ἦν ἀγὼν στεφανίτης, ἢ ὀκγδόῃ, οὔθ' οὕτος, οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς ναῦν τὴν γνῶθι. οὔτε μέμνηται τούτων ὅμηρος οὐδαμοῦ, ἀλλ' ἑτέρων τινῶν ὧν τὰ ζῷα. διὰ τοι δοκεῖ ἴσον τὸ ὀλυμπικοῦ μεμνῆσθαι ὅταν φῇ, τὸν αὐγέαν ἀρέσθαι τέσσαρας ἀεθλοφόρους ἵππους, ἐλθόντας μετ' ἄεθλα. φασί τε τοὺς πισάτας μὴ μεταχεῖν τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου, ἱεροὺς νομιζόντας τοῦ διός. ἀλλ' οὔθ' οἱ πισάτας οὔθ' ὑπὸ αὐγέα τόθ' ὑπῆρχον, ἢ ἦσι ἡ ὀλυμπία, ἀλλ' ἡ ἠλεία μόνον. οὔτ' ἂν ἠλεία σωετελεῖτο ὁ ὀλυμπικὸς ἀγὼν, οὐδ' ἅπαξ, ἀλλ' ἀεὶ γε ὀλυμπία.

poeta mentẽ, cogitationẽq; prouocat, ut sum mã quandã formã et magnã, ac Ioue dignãpotentiã, denuò pingat. Sicut in Iunone, ipsum pariter in utroq; decorũ obseruãs. Inquitẽm, Sederat in solio, longumq; reuoluit olympũ. In illa uerò euenit, ut tota cõmoueretur, cum tantum annuẽte Ioue supercilijs occurreret. Et aliquid simul patiente coma, lepidè, apteq; nimirũ dictũ est, Quid eorũ imagines uel solus uidet, uel solus ostẽdit. Digni uerò profectò sunt Elei, quibus magnificentiæ & honoris in Olympiæ templum causa tribuatur. Troianis enim tẽporibus, & adhuc antiquioribus, nulla fœlicitatis parte florebãt, à Pylijs primùm, deinde ab Hercule in ima depressi, cũ Augeas rex illorũ in perniciẽ tractus est. Cuius quidẽ rei signũ est, q̃niam illi quidẽ ad Troiã misere naues X L. At Pylij, & Nestor X C. Posterius aũt post Heraclidarũ reductionẽ cõtrà obuenit. Aetoli enim simul cũ Heraclidis, cũ Oxylo redeũtes, & cũ Epeis cohabitãtes, cognationis uetustate, curuã Elin ad dignitatis amplitudinẽ extulere, & Pisanos magna agri parte multauere. Et Olympia illorũ iuri subdita fuit, et agonẽ ipsum Olympicũ ab illis excogitatũ atq; inuentũ fuisse cõstat, & Olympiades primas, ut illi pariter celebrabant. Antiquæ enim illa omittẽda sunt, & de tẽpli ædificatione, & de ludorũ institutione, cum nonnulli asserant Herculem unum ex Idæis dactylis, earum rerum authorem extitisse. Alij Herculẽ Iouis & Alcmenæ filiũ, quẽ etiã primũ ibi decertasse, & palmã cõparasse tradũt. Hæc enim cũ multifariã uulgentur, non multũ fidei cõsequũtur. At propius uero est, quod ab Olympiade prima, in qua Corœbus Eleus in cursu uictoriã adeptus est, usq; ad sextam & uicesimã & ipsius tẽpli, & ludorũ præfecturã Elei obtinebãt. Troianis uerò tẽporibus agonis illius uel corona, uel gloria nulla erat. Ex ijs autẽ, qui nũc illustres habentur agones, nec iste nec alius ullus fuerant. quorũ memoriam nullã facit Homerus, nisi funebrium aliquorum. Tametsi quidam arbitrentur illũ Olympici meminisse, cum Augeã inquit, quatuor equos intercepisse in certamine primos, qui ad ludorũ præmia uenerant. Referuntq; ideo Pisanos Troiani belli participes minimè fuisse, quia Ioui consecrati censerentur. nec uerò Pisea tellus Augeæ regno subiecta fuit, in qua Olympia est, sed Elea solũ. nec in Elea Olympicorũ ludorũ certamẽ agebatur, ne semel quidẽ, sed in Olympia semper.

Ille etiã ãgõ, qui nũc proponitur in Elide factus apparet, in qua debitũ illud debebatur. Nam debitũ erat in Elide dia (ut poeta testatur) quatuor uictores equi. & iste quidẽ non erat corona insignitus. nã cursus super Tripodis prẽmio futurus erat. Ille aũt post sextã & uicesimã fuit Olympiadẽ. Pisani igit recuperata suorũ possessione, agonẽ ipsi cõficiebãt, cũ tanta celebratũ gloria intuerẽtur. Aliquot pòst temporibus Pisea rursus plaga in Eleorũ iura cõcedente, denuo ad eosdem concessit agonis, & ludorum institutio. Lacedæmonij quoq; ad id suam operam contulerunt, post ultimam Messeniorũ destructionẽ, contra ꝗs ipsi socia arma coniunxerãt. Quo in tempore Nestoris nepotes & Arcades pro Messenijs bellũ susceperant, adeoq; sociam illis nauarunt operam, ut oram uniuersam usq; Messenios fines Eleã appellari contigerit. Quę & in hoc usq; tempus perdurat. Pisanorum autem & Triphyliorum & Cauconũ, ne nomẽ quidem esse reliquum. Ipsamq; Pylon Amathoenta ad Lepræum cultoribus implerũt, ut morem gererent, & ipsis Lepræatis bello uictoribus gratificarentur. Aliosq; complures pagos distraxerũt, quos per se ac Marte suo res suas gerere uolentes aspicerent, à quibus & tributa exegerũt. Tractus autem ipse Pisę plurimũ nominis cõsecutus est, in primis propter principes ipsos lõgè latęq; potẽtes, Oenomaum scilicet eiusq; successorem Pelopẽ, & illius filios complures. Salmoneus quoq; hoc in loco imperitasse traditur. Itaq; Pisana regione in urbes octo diuisa, harũ una Salmone uocat. Has ob res & Olympicũ templũ, et regio magnopere per ora uirũm, & omnium præconia uolitat. Ea uerò uia antiquæ audiẽdæ sunt historiæ, ut eas inter se minimè cõsonãtes recognoscamus. Iuniores eñ repugnãtia sæpenumero referre putãt, sicut Augeam Pisanæ plagę regnũ tenuisse, Oenomaũ uerò et Salmoneũ, Eleæ. Quidã autẽ gẽtes ipsas in unũ cõiungũt. Sequẽda uerò sunt magis quę cõcordia fiant, cum & ipsum Pisæ nomen recta nequaquã ratione explanẽt. Aliqui enim ciuitatẽ Pisam à fonte Pisa nomine, eodẽ quo fons uocabulo appellari. Fontẽ uerò ideo Pisam uocari, à pitisãdo, ut quasi potricẽ intelligamus. Vrbẽ aũt in sublimi ædificatã uertice mõstrãt, duos inter montes Ossã et Olympũ, quo nomine & alteri in Thessalia nuncupantur. Nõnulli ciuitatẽ nullam Pisam fuisse contendũt, nam inter octo illas esse reperiretur,

ὁ δὲ νῦν παραπεθεὶς γῆ ἤλιδι φαίνεται γράμμα Θ, γῆ ἢ καὶ τὸ χρέος ὠφέλε, καὶ γὰρ ὁ χρέος ὀφείλεται γῆ ἤλιδι δίη,
Τεισάρου ἁβλοφόροι ἵπποι.

Καὶ οὕτ Θ μὲν οὐ στεφανίτης, πρὶν πρόσθ Θ γὰρ ἔμελλον θύσεσθαι. ἐκεῖνο δὲ μετὰ τὴν ἑκτὴν καὶ εἰκοστὴν ὀλυμπιάδα. οἱ οὖν πισάται τὴν οἰκείαν ἀπολαβόντες, αὐτοὶ συνετέλουν τὴν ἀγῶνα ὁρῶντος Ἡδυλιμοῦτα. χρόνοις δ' ὕστερον μεταστάσης πάλιν ἡ πισάτις Θ εἰς τοὺς ἠλείους, μετέπεσε πάλιν εἰς αὐτούς, καὶ ἡ ἀγωνοθεσία. συνεπραξαν δὲ καὶ λακεδαιμόνιοι μετὰ τὴν ἐκ πάτου κατάλυσιν τῶν μεσσηνίων, συμμαχήσασιν αὐτοῖς, ταὐανταῖς τῶν ἡρακλέους ἀπογόνων, καὶ τῶν ἀρκάδων, συμπολεμησάντων τοῖς μεσσηνίοις. καὶ ὧδε ποτὲ τὸν γε συνέπραξαν, ὥστε τὴν χώραν ἅπασαν τὴν μέχρι μεσσήνης ἠλείαν ῥαθῆναι, καὶ Ἀλαμεῖναι μέχρι καὶ νῦν. πισατῶν δὲ, καὶ τειφυλίων, καὶ λασηνίων μηδὲ ὀνομαλεφθῆναι. καὶ αὐτὸν δὲ τὸν τύλον τὸν ἡμαθόεντα, εἰς τὸ λέπραιον συνώκισαν, χρεζόμενοι τοῖς λεπραιάταις ἰσχυρίσασι πολέμῳ, καὶ ἄλλας πολλὰς τῶν κατοικιῶν κατέπασαν, ὅσας θ' ἑώρων αὐτοπραγεῖν ἐθελούσης, καὶ φόρους ἐπράξαντο. διανομάθη δὲ πλέσον ἡ πισάτις, τότε μὲν πρῶτον, ἀλλὰ σύνεγγυς μόνας διανεθούσας πλέσον, οἰνόμαόν τε καὶ πέλοπα τὸν ἐκείνου ἀλαδεξάμενον, καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶ πολλοὺς γεγονότας, καὶ ὁ σαλμονεὺς δὲ ἐντεῦθα βασιλεύσας λέγεται. εἰς γοῦν ὀκτὼ πόλεις μοιρίζοντες ἡ πισάτις Θ μία τούτων λέγεται καὶ ἡ σαλμώνη. ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ τὸ ἱερὸν τὸ ὀλυμπιάσι ἀλατεθρύλληται σφόδρα ἡ χώρα. ἀλεῖ δὲ τῶν παλαιῶν ἱστορεῖν ἀκούειν οὐτως, ὡς μὴ ὁμολογουμένων σφόδρα. οἱ γὰρ νεώτεροι πολλὰ καὶ νομίζουσι, ὥστε καὶ τὴν ναυτίαν λέγειν · οἷον τὸν μὲν αὐγέαν τῆς πισάτιδ Θ ἄρξαι, τὸν δ' οἰνόμαον καὶ τὴν σαλμωνίαν τῆς ἠλείας. φῶσι δ' ἐς πατρὸς σωάγουσι τὰ ἔθνη. ἀλεῖ δὲ τοῖς ὁμολογουμένοις ὡς ὠθὶ τοπολὺ ἀκολουθεῖν, ἐπεὶ οὐμένοις δὲ τοὔνομα τὸ πισάτης ἐτυμολογοῦσιν ὁμοίως. οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ πίσσης ὁμώνυμον τῇ λεπρέου πόλει, τὸν δὲ λεπρέα, πίσσαν ἐρῆσθαι, οἷον πίσραν, ὅπερ ὄντι πισήεντα. τὸν δὲ πόλιν ἱδρυμένην ἐφ' ὕψους, ἀνακύουσι μεταξὺ δυοῖν ὀρῶν, ὄσσης, καὶ ὀλύμπου, ὁμωνύμων τοῖς ἐν θετταλίᾳ. τινὲς δὲ πόλιν μὲν οὐκμίαν γεγονέναι πάσαν φασίν. εἶναι γὰρ ἂν μίαν τῶν ἑκτὸν λεπρέων μόνην, ὧν νῦν καλεῖσθαι βῆσαν, λυκησίου πλησίον πόλεως μεγίσης τῶν ὀκτώ. συσίχορον δὲ καλεῖ πόλιν τὴν χώραν πίσσαν λεγομένην. ὡς ὁ ποιητὴς τὴν λέσβον, μάκαρ Θ πόλιν. εὐριπίδης δ' ἐν ἴωνι·
Εὔβοι' ἀθήνας ἔστι τις γείτων πόλις.
Καὶ ἐν ῥαδαμάνθυι·
οἱ γῆν ἔχουσ' εὔβοιαν πρόσχωρον πόλιν.
Σοφοκλῆς δ' ἐν μυσοῖς·
Ἀσία μὲν ἡ σύμπασα καλήζεται ξένε.
πόλις δὲ μυσῶν μυσία προσήγορ Θ.
Ἡ δὲ σαλμώνη πλησίον τῆ ὁμωνύμου λειμένης, ἧς ἥρξε ὁ ὠινιπεύς. ἐμβάλλει δ' εἰς τὸν ἀλφειόν. καλεῖται δὲ νῦν βαρνίχι Θ. τοῦτον ῥαδαμάνθυι τὸν τυρὸ φασιν·
Ἡ ποταμοῦ ἠράσατ' ὠινιπῆ Θ θείοιο.
Ἐντεῦθα γὰρ ἐκβασιλεῦσαι τὸν πατέρα αὐτὸν σαλμωνέα, καθάπερ καὶ εὐριπίδης ἐν αἰόλῳ φησί. τὸ δ' ἐν τῇ θετταλίᾳ ὠινιέα γράφουσιν, ὃς ἀπὸ τῆ ὄθρυ Θ ῥέων, διέχεται τὸν ἀπιδανὸν κατωνεχθέντα ἐκ φαρσάλου. ἐγγὺς δὲ σαλμώνης ἡράκλεια, καὶ αὕτη μία τῶν ὀκτὼ, διέχουσα πόρρω πεντήκοντα σταδίους τῆ ὀλυμπίας, ἐκκειμένη παρὰ τὸν λυθάριον ποταμὸν, οὗ τὸ τῶν γωνιάτων νυμφῶν ἱερὸν, τῶν ὠνομασμένων θραπτοῦν νόσους τοῖς ὕδασι. παρὰ δὲ τὴν ὀλυμπίαν ἔστι καὶ ἤπινα, καὶ αὕτη τῶν ὀκτώ. διὰ ἧς ῥεῖ ποταμὸς παρθενίας, ὡς εἰς φηραίαν ἰόντων. ἡ δὲ φηραία ἐστὶν ἀρκαδίας. ὑποδέκεται δὲ ὀλυμπίας βουπρασίου τῆ ἠλιδ Θ, ἃ δὲ πρὸς ἄκρον τὴ πισάτιδ. αὐτὴ δὲ ἐστι, καὶ τὸ λυκήσιον τῶν ὀκτώ. καὶ τὸ διυπερτιον κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐξ ἠλιδ Θ εἰς ὀλυμπίαν, ἐν πεδίῳ κείμενον. ἐξηλείφθη δὲ, καὶ ἀπέραν οἱ πλείους εἰς ἐπίδαμνον καὶ ἀπολλωνίαν. καὶ ἡ φολόη δ' ὑποδέκεται τῆ ὀλυμπίας ἐγγυτάτω, ὄρ Θ ἀρκαδικόν. ὥστε τὰς ὑπωρείας τῆ πισάτιδ Θ εἶναι, καὶ πᾶσαν δ' ἡ πισάτις καὶ τῆ τειφυλίας τὰ πλείστα ὁμορεῖ τῇ ἀρκαδίᾳ. διὰ ὄρος δὲ καὶ ἀρκαδικὰ εἶναι οἰκεῖ τὰ πλείστα τῶν φυλιακῶν, ἐν καταλόγῳ φραζομένων χωρίων. οὐ μήν τοι φασίν ἔμπειροι, τὸν γὰρ ἀμαρίωθον εἶναι ὁρίζοντα τὴν ἀρκαδίαν, τῶν εἰς τὸν ἀλφειὸν ἐμπιπτόντων ποταμῶν, ἔξω δ' ἐκείνου τὰ χωρία ἱδρύσθαι ταῦτα. ἔφορ Θ δέ φησιν, αὐτωλὸν ἐκπεσόντα ὑπὸ σαλμωνέως τοῦ βασιλέως, ἐπειάν τε καὶ πίσαν τὸν ἐκ ἠλείας εἰς τὴν αἰτωλίαν, ὀνομάσαι τε ἀφ' αὑτῆ τὴν χώραν, καὶ συνοικίσαι τὰς αὐτόθι πόλεις. τούτου δ' ἀπόγονον ὑπαρξαντα ὄξυλον Φίλῳ τοῖς περὶ τήμενον ἡρακλείδαις,

Cæterũ fontem dũtaxat affirmant, qui nunc Besa uocatur iuxta Cyceſiũ, quæ ex illis octo amplissima una est. Stelichorus regionẽ quoque Pisam ciuitatẽ uocari scribit, ut poeta Lesbum Macaris urbem. Euripides quoq; in Ione tragœdia, Eubœa, inquit, quædam Athenis uicina ciuitas est. Et in Rhadamantho, Qui terram, inquit, Eubœam habitant finitimã ciuitatẽ. Et Sophocles in Mysis, Asia quidem tota uocatur ô peregrine, Mysorũ uero urbs appellata Mysia. Verum Salmone fonti sui nominis uicina est, de quo fluit Enipeus Alpheum ingrediens. Nũc uerò Barnichius nominatur. Huius amore captum fuisse Tyronem memorant,

Illa nimis flagrans dilexit Enipea diuum. Odyss. λ

Hoc enim in loco illius genitorem Salmoneum imperasse aiunt, ut in Aeolo scribit Euripides. Alterũ sanè in Thessalia Enipeũ scribunt, qui ex Othry oriens accipit Apidanũ ẽ Pharsalo delabentem. Apud Salmonem autem urbs iacet Heraclea, ex illis octo & ipsa una, distans ab Olympia stad. XL. penes Cytherium flumen posita, ubi Goniades Nymphæ sacellum habent, de quib. opinio est, ut aquis earum morbos sanitati restituant. Iuxta Olympiam constitit & Epina, & hæc ex octo una, per quã Parthenias excurrit amnis, ubi ad Phyræam ascenderis. Est autẽ Phyræa in Arcadia supra Dymæam & Buprasium, et Elidem sita, quæ ad Arcton adiacent Pisanæ regioni. Ibidem est & Cycelium ex octo una, atq; Dyspontium ea in parte, qua ex Elide itur Olympiam. Iacet autem plano in campo, deletumq; est omnino, & incolæ magna ex parte Epidamnũ, id est Dyrrachium & Apolloniam commigrarunt. Pholoe quoq; Olympiæ proxima imminet Arcadiæ mons, adeò ut agri Pisęi radix existat. Sic uniuersa Pisana regio, & maior Triphylię tractus, Arcadię cõfinis est. Hanc ob causam loca ipsa Pylia (quę in Catalogo describuntur) maxima ex parte iuris esse uidentur Arcadici, quod tamen periti negant. Ex his enim fluuijs, qui labuntur in Alpheum, Amarynthum esse, qui Arcadiam terminet, extra illum uerò, hæc sita esse loca. Ephorus autem tradit Aetolum cum Epeo & Pisanto ex Elide à rege Salmoneo electum, in Aetoliam sese recipientẽ, regioni nomen à se tribuisse, & urbib. illis habitatores imposuisse. Ab hoc per generis successionẽ procreatũ Oxylũ Heraclidis à Temeno prognatis familiaritate ac beneuolẽtia cõiunctũ,

eisq; Peloponnesum repetentib. ducē extitisse, & hostilē illis agrū dispartisse, aliaq; documenta supposuisse ad continendā regionis possessionē. pro quib. quidem meritis hāc accepisse gratiā, ut in Eleum regnū, quod ei fuerat auitum, reduceret. adunato postmodū ex Aetolia exercitu, in Epeos Elidis occupatores aduētasse, occurrētibusq; cum armis Epeis, postq; aduersariæ utrinq; cōstiterāt copię, ad singulare de uetusto Græcorum more, certamē processere Pyrechmes Aetolus, & Degmenus Epeus. Degmenus quidē solo instructus arcu, ut qui armis obsitū longinquo sagittæ iactu, facile esset superaturus. Pyrechmes autem fundā tenens, lapidūq; sacculū, intellecto aduersarij dolo, nuper aūt fundæ speciem ab Aetolis repertam: itaq; cum longinquior fundæ iactus fuisset, occidisse Degmenum: & uictores Aetolos, eiectis Epeis, terrā occupatam tenuisse, & sic Olympiaci curā tē pli suscepisse, quā prius habuerāt Achæi: ob intimāq; Oxyli erga Heraclidas beneuolentiam conuenisse facile cunctos, adactos iureiurando, ut Elea terra Ioui dicata & cōsecrata foret. quisquis contra locū arma ferret, quisquis etiam contra ferentem non ulciscereturr, & pro uirib. nō succurreret, eum nefariū & abominabilē haberi. Qua ex causa, qui posterius Elidē ædificijs auxere, sine mœnibus nudā reliquere: quiq; per agrū exercitus ductarunt, arma tradidisse, donec ea fines egressi reciperēt. Ab Iphito aūt Olympicū agonē instităutum cōstat, cum Elei sacri forent. Talib. exinitijs creuisse hominū dignitatē. Nā cum cæteri mutua semper bella inter se gererēt, solis istis longam extitisse pacē. quod nō illis modò, sed etiā externis obtigit, adeò ut plusquā reliqui omnes hominū frequentia uiguerint. In quibus Phedō Argiuus decimus à Temeno, omniū ætatis suæ potētissimus fuit. qua ex re effectū est, ut cū Temeni stirpē plurimas in partes dispersam, sensim tabescere contingeret, eam recuperatā foueret. Hic mensuras excogitauit, à quo etiam Phedoniæ uocitantur, & pondera: & nummum cùm alium, tum argenteum signari docuit: inuentas insuper ab Hercule ciuitates, additis augere populis. Ipse etiā positos ab illo ludos, & agonas ponere dignum esse arbitratus est: in quibus Olympiacum esse uoluit, quem ui & potētia ueniens posuit, cum Elei nulla propter pacē haberent arma, quibus Phedonem inhiberent, & reliqui hominis potestate uicti tenerētur,

ἡγήσασθαί τε τῶν ὅλων καταυδην εἰς πολε-
πόννησον, καὶ μερίσαι τὴν πολεμίαν αὐ-
τοῖς χώραν, καὶ τ' ἄλλα ὑποθέσθαι τὰ πρὸ
τὴν κατάκτησιν τῆς χώρας. αὐτὴ δὲ πάντα
λαβεῖν χάειν, τὴν εἰς τὴν ἥλισιν κάθοδον,
προγονικὴν οὖσαν· κατελθεῖν δὲ ἀθροίσαν-
τας στρατείαν ἀπ' αἰτωλίας, ὡς ἐν τοῖς κατ-
χοντας ἐπειοὺς τὴν ἦλιν. ἀπαντησάντων δὲ τῶν
ἐπειῶν μεθ' ὅπλων, ἐπεισελθόντας αὐτοὺς
αἱ δυνάμεις, εἰς μονομαχίαν προελθεῖν κατὰ
ἔθος τὸ παλαιὸν τῶν ἑλλήνων, πυρραίχμην
αἰτωλὸν, δ' ἐγμωνα δ' ἐπειόν· ἀφ' μὲν δίγμ-
νον μετὰ τόξου ψιλὸν, ὡς προειρομένου ῥᾳδί-
ως ὁπλίτου ἀπὸ τῆς ἐκβολίας· ἀφ' δὲ μετὰ
σφενδόνης, καὶ πήρας λίθων, ἐπεισελθόντι
μαθὲ ἀφ' ὁδόν. τυχεῖν δὲ νεωστὶ τοῦτο τὸν αἰτω-
λῶν εὑρημένον τὸ τῆς σφενδόνης εἶδος, μακρο-
βολωτέρας δ' οὔσης τῆς σφενδόνης, πλείω
ἀφ' δίγμωνον, καὶ καταχεῖν τοὺς αἰτωλοὺς
τὴν γῆν, ἐκβαλόντας τοὺς ἐπειούς. παραλα-
βεῖν δὲ καὶ τὴν ὠμηλείαν τὸ ἱρὸν τὸ
ὀλυμπιάσιν, ὡς ἔχοιεν οἱ ἀχαιοὶ διὰ τὴν τῶν
ξύλου φιλίαν πρὸς τοὺς ἡρακλείδας. σωμα
λογηθῶναι δὲ ῥᾳδίως ἐκ πάντων μεθ' ὅρκων
τὴν ἠλείαν ἱερὰν εἶναι τοῦ διός. τὸν δ' ὧδε
τὰ ὧδε τὴν χώραν ταύτην μεθ' ὅπλων, γέ-
γῆ εἶναι. ὡς δ' αὕτως ἀγωνᾶ, καὶ ἀφ' μὴ ἐπι-
μώντα εἰς δυάμιν. ἐκ δὲ τούτου καὶ πό-
λιτήσαντας τὴν ἠλείων πόλιν ὑσφαμάτε-
χισον ἐάσαι, καὶ τοὺς δὲ αὖθ' τὴν χώρας κτί-
τας στραπέδῳ, τὰ ὅπλα παραδύντι, ἐ
πολαμβάνειν μετὰ τὴν ἐκ τῶν ὅρων ἐκβα-
σιν· ἱστόν τε θεῖναι τὸν ὀλυμπιακὸν ἀγῶ-
να, ἱερῶν ὄντων τῶν ἠλείων. ἐκ δὲ ἥκιστα
των αὖξησιν λαβεῖν τοὺς ἀνθρώπους. ἦν γὰρ
ἄλλων ἀεὶ πολεμούντων πρὸς ἀλλήλους, μό-
νοις ὑπαρξαι πολλὴ εἰρήνη, οὐκ αὐτοῖς
μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ξένοις, ὥστε καὶ διαι-
σθήσαι μάλιστα πάντων παρὰ τούτοις. φείδε-
να δὲ τὸν ἀγρὸν διέναρμ μὲν ὄντα ἀσπε-
μόνου, δυσαλωτον δ' ὑπορβεβλημένον πᾶ
κατ' αὐτόν. ἀφ' ἧς τὴν τε λῆξιν ὅλων αὖ
λαβεῖν τὴν τιμὴν διεπασμένων εἰς πλέ
μορία. καὶ μέτρα ἀβύρεις τὰ φειδώνεια κα-
λούμενα, καὶ σταθμούς, καὶ νόμισμα μὲν χρυ-
γμένον, τό, τε ἄλλο, ⟨ὶ⟩ τὸ ἀργυροῦν. πόρρω
τοῖς ὠνθέσθαι καὶ ταῖς ὑφ' ἡρακλείους αἱρε-
θείσαις πόλεσι, καὶ τοὺς ἀγῶνας ἀξιῶ πο-
θῆναι αὐτὸν, οὓς ἐκεῖν⟨ο⟩ ἔθηκε· τοῦτον δὲ ε-
θῆναι αὐτὸν, οὔτε τῶν ἄλλω
ων ἐχόντων ὅπλα, ὥστε κωλύειν σφᾶς τὴν εἰρή
νην, τήν τε ἄλλων πραττομένων τὴ ἀσυλίαν.

εὐμὴν πύς γε πλείους αὐαγράψαι τὴν θέ-
σιν ταύτην. ἀλλὰ καὶ ὅπλα κτήσασθαι σφα-
τοῦτα, καὶ ἀξιόμνους ὠφωνεῖν σφίσιν
αὐτοῖς συμπράξειν δὲ, καὶ λακεδαιμονίους,
εἴτε φθονήσαντας τῇ σφᾶ τὴν εὐημίαν δυ-
τυχίᾳ, εἴτε καὶ σωφρονοῦς ἐξειν νομίσαντας
πρὸς τὸ καταλύσαι τὸν φείδωνα ἀφηρημέ-
νων αὐτοῦ τὴν ἡγεμονίαν τῶν πελοποννησί-
ων, ὧν ἐκεῖνοι προεκέκτηντο. καὶ δὴ καὶ
συγκαταλύσαι μὲν φείδωνα, τοὺς δὲ συγ-
κατασπάσαι τοῖς ἠλείοις, τὴν τε πισά-
τιν, καὶ τὴν τριφυλίαν. ὁ δὲ παράπλους ἅ-
πας ὁ τῆς νυῦ ἠλείας, μὴ κατανοήσαντι,
χιλίων ὁμοῦ καὶ ἑξακοσίων δεῖ σταδίων. τοῦ-
τα μὲν πρὸς τῆς ἠλείας. ἡ δὲ μεσσηνία συνε-
χὴς δεῖ τῇ ἠλείᾳ, πρόμνοῦσα τὸ πλέον ὧδε
μεσημβρίαν, καὶ τὸ λιβυκὸν πέλαγος. αὕτη
δ' ὧδε μὲν τῶν τροϊκῶν, ὑπὸ μενελάῳ ἐτέ-
τακτο μέρος, νῦν δὲ τῆς λακωνικῆς. ἐκαλεῖ-
το δ' ἡ χώρα μεσσήνη. τὴν δὲ νυῦ ὀνομαζο-
μένην πόλιν μεσσήνην, ἧς ἀκρόπολις ἡ ἰ-
θώμη ὑπῆρξεν, οὔπω συνῳκισμένην ἐκτίσθαι.
μετὰ δὲ τὸν μενελάου τελευτὴν, ὀγδοηκοστῷ
ἔτει μετὰ τὴν ἅλωσιν τὴν ἐξ ἀμαζόνων ὑπὸ
θησέως τῶν ἀθηναίων βασιλεύοντος, ὑπὸ τῶν
ἡρακλειδῶν κάθοδον καὶ τὸν τό
τε γενηθέντα μερισμὸν τῆς χώρας, ὧν μέλαν-
θος βασιλεὺς τῶν μεσσηνίων, καθ' αὐτοὺς
τασσομένων, πρότερον δ' ὑπήκοοι ἦσαν τοῦ
μενελάου. σημεῖον δὲ ἐκ γὰρ τοῦ μεσσηνια-
κοῦ κόλπου, καὶ τοῦ συνεχοῦς ἀσιναίου λε-
γομένου, ἀφ' τῆς μεσσηνιακῆς ἀσίνης, αἱ ἐ-
πτὰ ἦσαν πόλεις ἃς ὑπέσχετο δώσειν ἀγα-
μέμνων ἀχιλλεῖ·

Καρδαμύλην, ἐνόπην τε ἠὶ ἱρὴν ποιήεσσαν.
Φηράς τε ζαθέας ἠδ' ἄνθειαν βαθύλειμον
Καλήν τ' ἐπήλην, ἠὶ πήδασον ἀμπελόεσσαν.

Iliad. ι

Οὐκ ἂν τάς γε μὴ προσποιούσας μήτ' αὐτῷ
μήτε τῷ ἀδελφῷ ὑποχόμενο⟨ν⟩, ἐκ ἧς φη
σῶν, καὶ συστρατεύσαντας τοῦ μενελάῳ δη
λοῖ ὁ ποιητης. τὸν μὲν καὶ συγκαταλέγων
τοῦ λακωνικῷ καταλόγῳ, τὸν δὲ τοῦ μεσ
σηνιακῷ κόλπῳ. ἔστι δὲ ἡ μεσσήνη, μετὰ τεί
χίων. κοινὴ δ' ὅδὸν ἀμφοῖν ἄκρα, μεθ' ἣν
ὁ κορυφάσιον, καὶ ἡ κυπαρισσία. ὑπόκει-
ται δ' ὀρ⟨ο⟩ τοῦ ἑπτὰ σταδίοις τὸ αἰγαλέον ὄ
τε καὶ τῆς θαλάττης. ἡ μὲν οὖν παλαιὰ
πύλος ἡ μεσσηνιακὴ, ὑπὸ τοῦ αἰγαλέῳ πό-
λισμα. κατεσκασμένης δὲ ταύτης ὑπὸ τοῦ
κορυφασίῳ τινὲς αὐτῶν ᾤκησαν. προσκτή-
σαντο δ' αὐτοῖς ἀθηναῖοι πολὺ πρότερον, ὧδε σι
κελίαν πλέοντός μετ' εὐρυμέδοντος, καὶ στρα
τοκλέους, ὡδὶ τείχισμα τοῖς λακεδαιμονίοις.

Elei tamen hanc ipsam positionem inscribere minimè uoluere. Sed ob hoc, iam comparatis armis, sibi ipsis opem ferre cœperunt. Quam quidem ad rem manum atq; operam attulere Lacedæmonij, seu quia prosperè cedentibus ex pace rebus inuiderent, seu quia ad Phedonis destructionē eos adiutores habere cogitarent, à quo de Pelopōnesi principatu deiecti forent, quē illi prius obtinebāt. Sic res Phedonis deletæ fuere, qui tamen Piseam terram & Triphyliam Eleorum iuri cōstruxerat. Tractus Eleus ætatis huius nauigationis totius spaciū habet, finibus non cōputatis stad. mille ac ducentorum. Hæc quidem de Elidis ora. Messenia uerò terra Eleæ cōtigua est, maiori ex parte ad austrū, & Africanū pelagus inclinans. Hæc aūt Troianis temporibus Menelai subdebatur imperio, cū Laconicæ regionis pars esset. Ora quidē ipsa Messena uocabatur. Eam uerò quā hac ætate Messenam urbem nomināt, cuius arx fuerat Itho me, nondū ædificatā esse contigerat. Excedē te uerò reb. humanis Menelao, postmodūq; ijs qui Laconicæ gubernacula susceperāt, ad impotentiam redactis, Nelei nepotes Messeniæ regnum occupauere. Quo tempore fuit Heraclidarū reuersio, facta regionis diuisione, quando Messeniorū regnū Melāthus habebat eorū qui suis regerētur institutis, cum antea Menelai sceptro paruissent. Cuius rei documentum est: è sinu enim Messenio, et Asinæo illi proximo, qui sic ab Asina Messenia nominatur, septem fuere oppida, quæ dotis nomine Achilli pollicebaī Agamemnon,

Cardamyla, Enope, Hira herbosa,
Pheræ diuinæ, Anthea pratis conspicua,
Pulchra Aepea, & inter uineta posita Pedasus.

Eas sanè si nec sibi, nec fratri pertinuissent, nequaquam spopondisset. Commilitones è Pherīs Menelaū comitatos, poeta manifestat, cum partim Laconico cœtui, partim Messenio annumeret sinui. Extat aūt Messena post Triphyliam. Est autem mons utriq; cōmunis, post quem et Coryphasium & Cyparissia est, atq; inter stad. VII mons Aegaleos, inter illum & mare incumbit. Antiqua igitur Pylos Messenia sub Aegalio ciuitas erat: ea uerò discerpta, quidam sub Coryphasio habitauere. Eam uerò secundò reædificarūt Athenienses, quo tempore cum Eurymedonte ac Stratocle in Siciliam nauigabant, ut aduersus Lacedæmonios murum interponerent.

Ibi

Ibi est & Cyparissia & Messenia, et Sphagia
insula penes Pylum adiacens, quæ & eadem
Sphacteria nuncupat, ad quā Lacedæmonij
CCC è suis uiros amiserūt, uiuos in potestatē
ab Atheniensibus per obsidionem redactos.
Ad hanc maritimā oram, duę Cyparissiorum
extra in pelagus præiacent insulæ, quos Stro
phades appellant, ab continenti stad. CCCC
distantes, ad Africanum atq; meridianū pela
gus. Hāc Pylum Messeniorum nauale quon-
dam fuisse, Thucydides author est. à Sparta
uerò abest stad. CCCC. Ordine deinceps sita
est Methone. Hanc esse aiūt ex ijs VII unam,
quam Agamemnō spopondit Achilli, Peda-
sum appellatā. Eo in loco Agrippa Bogum
Maurisiorum regem, Antonij partes secu-
tum in Actiaca pugna, supplicio affecit, lo-
cumq; inter nauigandum intercepit. Metho
ne autem contiguus est Acritas Messenij si-
nus initium. Diciturq; etiam Asinæus ab
urbe Asina, primo ipsius sinus oppidulo, cu-
ius nominis & alia est Hermionica. Hoc qui-
dem sinus initium ad occasum spectat. Ad or
tum aūt sunt Fenestræ (sic enim uulgò uocan
tur) Cinædio ac Tænaro nūc Laconicis cōfi-
nes. A' Fenestris uerò inchoās, intermediam
Pylū offendes, quā Bętylū pleriq; nomināt.
Inde Leuctra, quæ à Bœotijs Leuctris dedu-
cta fuit colonia. Dehinc in petra ualido mu-
nimine sita est Cardamyla. Postea Pheræ ur-
bi Thuriæ atq; Gerenijs finitimæ. Quo ex lo
co Nestorem Gereniū uocitari traditur, quo-
niam ibi salutem (ut diximus) cōparauit. O-
stenditur quoq; in Gerenio agro sacellū Ae-
sculapij, Tricæum cognomine, quod uenien
tes è Thessalica Tricca mortales illud condi-
dere. Fama est, Leuctrū & Charadrā & Tha-
lamos nunc Bœotios uocatos cultorib. à Pe-
lope ex Bœotia quibusdā introductis habita
tos, cum sororem eius Nioben nuptui locas-
set Amphioni. Præter Pheras autem Nedon
amnis per Laconicū labitur agrū, alter à flu-
uio Neda. Nedusiæ uerò Palladis cognomen
to insigne templum habet. Est etiam in Pœe-
esa Nedusiæ Palladis sacellum nobile, à Ne-
donte loco nomen assecutæ. A' quo ductis
habitatorib. Teleclus Pœeesam coluisse prę
dicatur. Simul & Echeas atq; Tragiū, ex pro
latis VII urbibus promissis Achilli. De Car-
damyla quidem, & de Pheris explicauimus
atq; Pedaso. Cęterùm Enopen quidē Pelanā
nominant, aliqui uerò locū quempiam Car-
damylæ adiacentem, quidā Gereniam terrā,

Odyß. γ. Iliad. β. Pausanias in Laconicis

αὐτοῦ δ' ἐστὶ καὶ ἡ κυπαρισσία ἡ μεσσηνια-
κὴ, καὶ ἡ προσκειμένη πλησίον τοῦ πύλου σφα-
γία νῆσος. ἡ δ' αὐτὴ καὶ σφακτηρία λεγομέ-
νη, περὶ ἣν ἀπέβαλον ζωγρείᾳ λακεδαιμό-
νιοι τριακοσίους ἐξ ἑαυτῶν ἄνδρας ὑπ' ἀ-
θηναίων ἐκπολιορκηθέντας. κατὰ δὲ τὴν
παραλίαν ταύτην, αὐτῶν κυπαρισσίων πε-
λάγιαι πρόκεινται δύο νῆσοι προσαγορευό-
μεναι στροφάδες, τετρακοσίους ἀπέχουσαι
μάλιστά πως τῆς ἠπείρου σταδίους, ἐν τῷ λι-
βυκῷ, καὶ μεσημβρινῷ πελάγει. φησὶ δὲ θου-
κυδίδης, ναύσταθμον ὑπάρξαι τῶν μεσσηνίων
ταύτην τὴν πύλον. διέχει δὲ σπάρτης στα-
δίους τετρακοσίους. ἑξῆς δ' ἐστὶ μεθώνη.
ταύτην δ' εἶναί φασι τὴν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ
πήδασον προσαγορευομένην μίαν τῶν ἑ-
πτὰ, ὧν ὑπέσχετο τῷ ἀχιλλεῖ ἀγαμέμνων.
ἐνταῦθα ἀγρίππας τὸν τῶν μαυρουσίων βα-
σιλέα τῆς ἀντωνίου στάσεως ὄντα βόγον, κατὰ
τὸν πόλεμον τὸν ἀκτιακὸν διέφθειρε, λα-
βὼν ἐξ ἐπίπλου τὸ χωρίον. τῇ δὲ μεθώνῃ συ-
νεχής ἐστιν ὁ ἀκρίτας, ἀρχὴ τοῦ μεσσηνιακοῦ
κόλπου. καλοῦσι δ' αὐτὸν καὶ ἀσιναῖον, ἀ-
πὸ ἀσίνης πολίχνης πρώτης ἐν τῷ κόλπῳ,
ὁμωνύμου τῇ ἑρμιονικῇ. αὕτη μὲν οὖν ἡ ἀρ-
χὴ πρὸς δύσιν τοῦ κόλπου ἐστί. πρὸς ἕω δ'
αἱ καλούμεναι θυρίδες, ὅμοροι τῇ νῦν λα-
κωνικῇ τῇ κατὰ κιναίδιον καὶ ταίναρον. με-
ταξὺ δ' ἀπὸ τῶν θυρίδων ἀρξαμένοις, ὁ πύ-
λός ἐστι. καλεῖται δ' ὑπό τινων βαίτυλος.
εἶτα λεῦκτρον, τῶν ἐν βοιωτίᾳ λεύκτρων
ἄποικος. εἶτ' ἐπὶ πέτρας, ἐρυμνῆς ἵδρυ-
ται καρδαμύλη. εἶτα φηραὶ, ὅμορος θου-
ρίᾳ, καὶ γερηνίοις, ἀφ' οὗ τόπου γερήνιον
τὸν νέστορα κληθῆναι φασὶ, διὰ τὸ ἐνταῦθα
σωθῆναι αὐτὸν ὡς προειρήκαμεν. δείκνυται
δ' ἐν τῇ γερηνίᾳ, τρικκαῖον ἱερὸν, ἀσκληπι-
οῦ ἀφίδρυμα τοῦ ἐν τῇ θετταλικῇ τρίκκῃ.
οἰκῆσαι δὲ λέγεται πέλοψ τότε λεῦκτρον,
καὶ χαράδραν, καὶ θαλάμους τοὺς νῦν βοι-
ωτοὺς καλουμένους, τὴν ἀδελφὴν νιόβην
ἐκδοὺς ἀμφίονι, καὶ ἐκ βοιωτίας ἀγόμενός
τινας. περὶ δὲ φηρὰς νέδων ἐκβάλλει, ῥέ-
ων διὰ τῆς λακωνικῆς, ἕτερος ὢν τῆς νέδας.
ἔχει δ' ἱερὸν ἐπίσημον ἀθηνᾶς νεδουσίας.
καὶ ἐν ποιαέσσῃ δ' ἐστὶν ἀθηνᾶς νεδουσίας ἱε-
ρὸν, ἐπώνυμον τόπου τινὸς νέδοντος ἐξ οὗ
φασιν οἰκῆσαι τήλεκλον ποιάεσσαν, καὶ ἐχει-
ὰς, καὶ τράγιον. τῶν δὲ προταθεισῶν ἑπτὰ πό-
λεων τῷ ἀχιλλεῖ, περὶ μὲν καρδαμύλης,
καὶ φηρῶν εἰρήκαμεν, καὶ πηδάσου. ἐνό-
πην δ' οἱ μὲν τὰ πέλλανα φασίν, οἱ δέ τι-
να περὶ καρδαμύλην, οἱ δὲ τὴν γερηνίαν,
τὴν δὲ

τὴν δὲ ἱρὴν κατὰ τὸ ὄρος δεικνύουσι τὸ κα-
τὰ τὴν μεγαλόπολιν τῆς ἀρκαδίας ὡς ἐπὶ ἀν-
δανίαν ἰόντι ἣν ἔφαμεν, οἰχαλίαν ὑπὸ τοῦ
ποιητοῦ εἰρῆσθαι, οἱ δὲ τὴν νῦν μεσόλαν οὕτω
καλεῖσθαι φασὶ, καθήκουσαν εἰς τὸν μεταξὺ
κόλπον τοῦ ταϋγέτου καὶ τῆς μεσσηνίας. ἡ δ'
ἔπεια νῦν θουρία καλεῖται, ἣν ἔφαμεν ὁμο-
ρον φηραῖς. ἵδρυται δ' ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ,
ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα. ἀπὸ δὲ τῆς θουρίας, καὶ ὁ
θουριάτης κόλπος. ἐν ᾧ πόλις μία ἦν τοὔνο-
μα ῥίον, ἀπεναντίον ταινάρου. ἄνθειαν δὲ οἱ
μὲν αὐτὴν τὴν θουρίαν φασίν, ἔπειαν δὲ τὴν
μεθώνην, οἱ δὲ τὴν μεταξὺ ἀσίνης, τῶν μεσση-
νίων πόλεων οἰκειότατα βαθύλειμον λεχθεῖ-
σαν, ἧς πρὸς θαλάττῃ πόλις κορώνη, καὶ ταύ-
την δέ τινες πήδασον λεχθῆναι φασὶν ὑ-
πὸ τοῦ ποιητοῦ. πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλὸς, καρδα-
μύλη μὲν ἐπ' αὐτῇ, φηραία δ' ἀπὸ πέντε στα-
δίων, ὕφορμον ἔχουσα θερινόν. αἱ δ' ἄλ-
λαι, ἀνωμάλοις κέχρηνται τοῖς ἀπὸ θαλάσ-
σης διαστήμασι, πλησίον δὲ κορώνης, κατὰ μέ-
σον πως τὸν κόλπον, ὁ παμισὸς ποταμὸς ἐκ-
βάλλει. ταύτην μὲν ἐν δεξιᾷ ἔχων καὶ τὰς ἑ-
ξῆς, ὧν εἰσιν ἔσχαται πρὸς δύσιν, καὶ πύλος,
καὶ κυπαρισσία. μέση δὲ τούτων ἔρανα, ἣν οὐκ
εὖ τινὲς ἀρήνην εἶναι νενομίκασι πρότερον. θου-
ρίαν δὲ καὶ φηρὰς ἐν ἀριστερᾷ. μέγιστος δ' ἐστὶ
ποταμῶν τῶν ἐντὸς ἰσθμοῦ, καίπερ οὐ πλεί-
ους ἢ ἑκατὸν σταδίους ἐκ τῶν πηγῶν ῥυεὶς τῷ
ὕδατι δαψιλὴς διὰ τοῦ μεσσηνιακοῦ πεδίου,
καὶ τῆς μακαρίας καλουμένης. ἀφέστηκέ τε τῆς
νῦν μεσσηνίων πόλεως ὁ ποταμὸς σταδίους δι-
ακοσίους πεντήκοντα. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος πα-
μισὸς χαραδρώδης μικρὸς, περὶ λεῦκτρον
ῥέων τὸ λακωνικὸν, περὶ οὗ κρίσιν ἔσχον μεσ-
σήνιοι πρὸς λακεδαιμονίους ἐπὶ φιλίππου.
τὸν δὲ παμισὸν ἄμαθόν τινες ὠνόμασαν, ὡς
προείπομεν. ἔφορος δὲ τὸν κρεσφόντην ἐπει-
δὴ εἷλε μεσσήνην, διελεῖν φησὶν ὡς προειρή-
καμεν, εἰς πέντε πόλεις αὐτήν. ὥστε τὴν
στενύκλαρον μὲν ἐν τῷ μέσῳ τῆς χώρας ταύ-
της κειμένην, ἀποδεῖξαι βασίλειον αὑτῷ τῆς
βασιλείας, ἐντεῦθεν δὲ ἰαμίτην πέμψαι,
πρεσβευτὴν εἰς πύλον καὶ ῥίον, σὺν μεσσηνί-
ους ἅπαντας τοῖς δωριεῦσιν ἰσονόμους ποιή-
σαντα. ἀναξιοπαθούντων δὲ τῶν δωριέων, με-
ταγνόντα μόνην τὴν στενύκλαρον εἰς νομίσαι
πόλιν. εἰς ταύτην δὲ τοὺς δωριέας συναγαγεῖν πάν-
τας. ἡ δὲ μεσσηνίων πόλις ἔοικε κορίνθῳ.
ὑπέρκειται γὰρ τῆς πόλεως ἑκατέρας, ὄ-
ρος ὑψηλὸν καὶ ἀπότομον, τείχει κοινῷ
περιειλημμένον, ὥστ' ἀκροπόλει χρῆσθαι, τὸ
μὲν καλούμενον ἰθώμη, τὸ δὲ ἀκροκόρινθος.

Hiran autem cōmonstrant in mōte iuxta Me
galopolin Arcadiæ ciuitatē, qua ad Ardaniā
iter habetur, quam à poeta Occhaliā uocari
antè diximus. Nonnulli Mesolā hoc nomine
nunc appellari asserūt, quæ inter Taygetum
& Messenā ad sinum pertinet. At Aepea hoc
tēpore Thuria dicitur, quā Phæris contermi
nam cōmemorauimus: sita uerò est in excel-
so colle, unde αἰπεῖα, id est celsa, nomen sorti-
ta est. A' Thuria uerò sinus Thuriates, in quo
ciuitas quædā fuerat Rhiū nomine, è regiōe
Tænari. Anthea quidam sanè Thuriā ipsam
esse aiunt, nōnulli quoq; Aepeā Methonē, a-
lij uerò eam quæ inter Asinā Messeniā urbē,
propriè pratosam nuncupatā, cuius urbs est
Corona mari uicina, & hāc nōnulli Pedasum
à poeta nominatā esse inquiūt. Omnes quidē
pelago proximæ. Cardamyla quidē ad mare
iacet. Pherę uero à mari distant quinq; stad.
spacio. Illa quidem æstiuā habet stationē, reli
quæ uerò maritimis inæqualiter utuntur in-
teruallis. Prope Coronam circa ferè mediū si
num Pamisus effluit amnis, hanc & reliquas
ordine positas, dextrorsum habens, quarū no
uissimæ in occasum spectātes sunt, Pylus &
Cyparissia, harū media est Erana, quā nōnul
li Arenam falso quondā crediderunt, Thuriā
uerò & Pheras sinistrorsum. Hinc inter om-
nes isthmi fluuios magnitudine præcellit, ta-
metsi non amplius stad. C à fonte profluat, a-
bundantes per Messeniū campū oramq; Ma
cariam, id est fœlicē, trahens aquas. Hic ipse
fluuius à ciuitate Messenia stad. CC & L di-
stat. Est & alius Pamisus per ualles serpens te
nuis, circa Leuctrū Laconicū, de quo Messe-
nij aduersus Lacedęmonios cōtrouersiā sub
Philippo rege habuerūt. Quē (ut antea dixi-
mus) quidā Amathū appellauere. Ephorus
scriptis prodidit, Cresphontē, postq; Messeni
am terrā subiugauit, eā quinq; in ciuitates di-
uisisse, sicuti in superiorib. exposuimus. Ita ut
Steniclarus in huius regionis medio posita,
regia illi sedes institueretur. Inde Iamitem le
gatum Pylum & Rhiū misisse, qui Messenios
omnes eodem & pari cum Doriensibus iure
faceret, quare cum Doriensibus indignatiōe
concitati forent, ipse pœnitētia ductus, solū
Steniclarū ciuitatē cēsuit, & ad hoc Doriēses
cūctos adegit. Verū Messeniorū oppidum
Corintho perquā simile est. Mons enim præ
ruptus præcepsq; incumbit utriq;, cōmuni
muro cōprehensus, ut in arcis usu sit. Ille qui-
dē Ithome, hic aūt Acrocorinthus appellat.
Quo

Quocirca Demetrius Phalereus Philippocõ mode dixisse uisus est. Quin has, inquit, urbes ambas capessis, si adipiscendæ Peloponnesi cupiditate duceris? Vtroq; enim cornu bouem continebis: cornua quidem Ithomẽ atq; Acrocorinthũ, bouem uerò Peloponnesum esse dictitãs. Hac igit opportunitate propter urbes istas cõcitata sæpius esse bella. Corinthum igitur à fundamẽtis esse deiectã, rursumq; restitutã: & Messenã à Lacedæmonijs quidem esse destructam, à Thebanis autẽ instauratam, & à Philippo & Amyntæ filio postea: uerùm arces ipsę inhabitatę mãsere. Dianæ uerò palustre templum in Laconicæ siue Messeniæ terræ finibus est, ubi utriusq; populus commune sacrificium, conuentumq; celebrabat. In eo profectas feriatũ uirgines Messenij procaciter incesserant. Cũ aũt Messenij nullis uiatores pœnis multassẽt, conflatũ est bellũ. Ab hac palude, Dianæ templũ in Sparta constructũ est, cognomẽto palustre. Rebellantibus aũt sæpenumero Messenijs, frequenter dimicatũ est. Primã igitur eorum subiugationem à patrũ patribus fuisse, Tyręus in suo testatur poemate. Secundam uerò, quaEleos & Argiuos & Pisæos, socios assumentes desciuere, cum Arcades Aristocratẽ regem Orchomeni, ducem exhibuere belli, Pisæi uerò Pantaleonem Omphalionis filium. Quo in tempore ipse illius belli Imperatorem sese Lacedæmoniorum fuisse testatur, in eo Elegorum opere, quod Eunomia, id est bona inscribitur institutio. & paulo post,

Ipse enim Saturnius coronatę Iunonis maritus Iuppiter,
Hanc Heraclidis urbem tradidit,
Quibus cum nos uentosam linquentes Erineum,
Ad amplissimũ peruenimus Pelopõnesum.

Itaq; aut ipsum carmen Elegiacũ authoritatẽ amiserit, aut Philochoro negãda fides est, & Callistheni, alijsq; compluribus, quiex Athenis & Aphidnis illum aduentasse memorãt, cum Lacedæmonij Apollinis responsa flagitassent, qui ut ducem ab Athenien sibus peterent edixit. Ductu igitur & auspicio Tyrtæi, secundum gestum est bellũ. Tertium subinde ac quartum constitisse bellũ ferũt, in quo Messeniorũ ruina cõsecuta est. Totauerò Messenij tractus nauigatio, sinibus cõputatis, ad stad. DCCC foret. At enim plus q̃ satis est, nostra diuertit oratio, dũ loci notitiam ex historijs tractã sectamur, plurima tamẽ omittẽtes,

ὥστ' οἰκείως ἂν δόκοι εἰπεῖν τὸν φαληρέα πρὸς φίλιππον εἰπεῖν, τὸν ἀγανακτοῦντα ἐπὶ τούτῳ ἔχεσθαι τῶν πόλεων ἀμφοῖν, ἰθύμαχον τὰ μεσσηνίου. τῶν λακεδαιμονίων γὰρ ἀμφοῖν, ἔφη, καθέξεις τὸν βοῦν. λακεδαίμονα μὲν λέγων τὸν ἰθύμαχον, κόρινθον δὲ ἀκροκόρινθον, βοῦν δὲ τὸν πελοπόννησον. καὶ διὰ δὴ τὸν ὅτι εἰκὸς ταύτῃ ἀμφισβητοῦσι γενόμενοι αἱ πόλεις αὗται. κόρινθον μὲν οὖν κατέσκαψαν, καὶ ἀνῴκησαν πάλιν, μεσσήνην δὲ ἀνῴκησαν μὲν λακεδαιμόνιοι. πάλιν δ' ἀνέλαβον θηβαῖοι, καὶ μετὰ ταῦτα φίλιππος ἀμύνων, αἱ δ' ἀκροπόλεις ἀοίκητοι διέμειναν. πλὴν γὰρ λίμναις ἡ ἀρτέμιδος ἱερὸν λιμναίας, ἐφ' ᾧ μεσσήνιοι πρὸ τῆς παρθένους ὑβρίσασι φονεῦσι τὰς ἀρίγνωτας ὧδε τὴν θυσίαν, ἡνίκα θοῖοι ὅτι ἡ λακωνικῆς καὶ ἡ μεσσήνη, ὅπου κοινὸν σωτέλεια πανήγυρις, καὶ θυσίαν ἀμφότεροι. μετὰ δὲ τὴν ὕβριν οὐ διδόασι τὰς δίκας τῶν μεσσηνίων, συσκῶπτουσι τὸν πόλεμον. ἀπὸ δὲ τῶν λιμνῶν τούτων, καὶ τὸ γὰρ ἀφροδίτης λιμναῖον εἴρηται ἡ ἀρτέμιδος ἱερόν. πλεονάκις δ' ἐπολέμησαν διὰ τὰς ποστάσεις τῶν μεσσηνίων. τὴν μὲν οὖν πρώτην κατάκτησιν αὐτῶν φησι τυρταῖος τοῖς ποιήμασι κατὰ δὴν τῶν πατέρων πατέρας γενέσθαι. τὴν δὲ δευτέραν καὶ ὕστερον λόμβοι συμμάχους ἠλείους καὶ ἀργείους καὶ πισάτας ἀπέσησαν. ἀρπάσαντα μὲν ἀγησικράτην τὸν ὀρχομένιον βασιλέα παρεχόμενον στρατηγόν, πλαταιῶν δὲ ἀνταλκίδαν τὸν ὀμφαλίωνα, ὥσπερ φησὶν αὐτὸς στρατηγῆσαι τὸν πόλεμον τοῖς λακεδαιμονίοις, καὶ γὰρ εἶναι φησὶν ἐκείθεν ἐν τῇ ποιήσει ἐλεγεῖα ὧν ὧδε γράφουσιν δύνομίαν.

Αὐτὸς γὰρ ἱερονίαν καλλισφύρου πόσις ἥρης
Ζεὺς ἡρακλείδαις τήν δε δίδωκε πόλιν.

οἵσιν ἅμα πτολιπόρθοις ὀρινόμ' ἰὼ μεμάοντι
Εὐρεῖαν ἀπίαν ἵκομεν ἀνὰ δέμενα.

ὥστε ἢ ταῦτα ἠκύρωται ὄντα ἐλεγεῖα, ἢ φιλοχόρῳ ἀπιστέον, ἢ καλλιφάνει, ἢ ἄλλοις πλείοσιν εἰποῦσιν, ἐξ ἀθηνῶν καὶ ἀφιδνῶν ἀνελθόντων λακεδαιμονίους ἀνῶν ἀφικέσθαι δεηθέντων λακεδαιμονίων κατὰ χρησμόν, ὃς ἐπέστασε πρὸ ἀθηναίων λαβεῖν ἡγεμόνα. ὧδε μὲν οὖν τὸ τυρταίου ἀδύτερον ὑπῆρξε πόλεμον. τρίτον δὲ καὶ τέταρτον συσκῶψαι φασίν, ᾧ ὡς ἀπολυθῆσαν οἱ μεσσήνιοι. ὁ δὲ πᾶς πρᾶπλους ὁμοίως μεσσηνιακὸς στάδιοι ὀκτακόσιοί που, κατακλίζουσι. ἀλλὰ τὸ εἰς πλέω λόγον τὸ μῆκος πρόσθεν, ἀκολουθοῦντες τῷ πλήθει τῶν ἱστορουμένων, πολιχόρας ἐκλελειμμένης ἡ πλέονος, ὅπου

ὅπου γε καὶ ἡ λακωνικὴ λειπανδρεῖ, λειπομένης πρὸς τὴν παλαιὰν ἀνανδρίαν. πλὴν γάρ ἡ παρῆς, αἱ λοιπαὶ πολίχναί τινες εἰσὶ περὶ τριάκοντα τὸν ἀριθμόν. τὸ δὲ παλαιὸν ἑκατόμπολιν φασὶν αὐτὴν καλεῖσθαι. καὶ τὰς ἑκατόμβοιας δὴ ἐνθένδε θύεσθαι, ἃς αὐτοῖς κατ' ἔτος. ἔστι δ' οὖν μετὰ τὸν μεσσηνιακὸν κόλπον, ὁ λακωνικὸς μεταξὺ ταινάρου καὶ μαλεῶν, ἐγκλίνων μικρὸν ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἑω. διέχουσι δ' ἀλλήλων ἑκατὸν τριάκοντα ἀπὸ θυρίδος τοῦ ταινάρου ἐν ᾧ μεσσηνιακῷ οὖσα κόλπῳ, ξυλίνης λιμένος. τούτων δ' ὑποκεῖται τὸ ταΰγετον. ἔστι δ' ὄρος μικρὸν ὑπὲρ ἡ θαλάττης ὑψηλόν τε, καὶ ὄρθιον, σωμάτιον κατὰ τὰ προσαρκτία μέρη τῆς ἀρκαδικῆς ὑπωρείας, ὥστε καταλείπεσθαι μεταξὺ ἀγκῶνα, καθ' ὃν ἡ μεσσηνία συνεχὴς ὅση τῇ λακωνικῇ. ὑποπέπτωκε δὲ ᾗ ταΰγετος ἡ παρῆς ἐν μεσογαίᾳ, καὶ ἀμύκλαι, οὗ τὸ τοῦ ἀπόλλωνος ἱερόν, καὶ ἡ φάρις. ἔστι μὲν οὖν ἐν κοιλοτόπῳ χωρίῳ, τὸ ἡ πόλεως ἔδαφος καὶ πρὸς ἄρκλαμβάνον ὄρος μεταξύ. ἀλλ' οὐδέν γε μᾶλλον αὐτὸ λιμνάζει, τὸ ὑπὸ παλαιὸν ἐλιμνάζετο τὸ πρόσειον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ λίμνας, καὶ τὸ τοῦ διονύσου ἱερὸν ἐν λίμναις ἐφ' ὑγροῦ βεβηκὸς ἐτύγχανε. νυνὶ δ' ὡς ἐκροῦ τὸ ἱδρυσιν ἔχει. ἐν δὲ τῷ κόλπῳ ἡ παραλίας, τὸ μὲν ταίναρον ἀκτὴ ὀξεῖα ἐκκειμένη, τὸ ἱερὸν ἔχουσα τοῦ ποσειδῶνος ἐν ἄλσει ἱδρυμένον. πλησίον δ' ὀξεῖα ἄντρον, ὅ οὐ τὸν λαβρύβδην αὐχθῶσι μυθεύουσιν ὑφ' ἡρακλέους ἐξ ᾅδου. ἐντεῦθεν δ' εἰς μὲν φυκοῦντα ἄκραν, διάρμοι ὅτι τῆς λυρκαίας πρὸς νότον σταδίων τετρακισχιλίων. εἰς δὲ πάχυνον πρὸς λύσιν, τὸ τῆς σικελίας ἀκρωτήριον τετρακισχιλίων ἑξακοσίων. τινὲς δὲ τετρακισχιλίων φασίν. εἰς δὲ μαλέας πρὸς ἑω ἑξακοσίων ἑβδομήκοντα λάτανον πίζουσι. εἰς δὲ ὄνου γνάθον ταπεινὸν χερρόνησον ἐν δοτέρῳ τῶν μαλεῶν ᾠγυγίων ἑκατόν. πρόκειται δὲ κατὰ τοῦτον λιθηρὰ ἐν σφάκοντα σταδίοις νῆσος δυλίχιον, πόλιν ἔχουσα ὁμώνυμον, ὑπ' ἔχον δύρυκλῆς ἐν μέρει λιτήσεως ἰδίας ὁ καθ' ἡμᾶς τῶν λακεδαιμονίων ἡγεμών. πρόκειται δὲ νησίδια πλείω, τὰ μὲν ἐγγύς, τὰ δὲ μικρὸν ἀπωτέρω. εἰς δὲ κόρυβον ἄκραν τῆς κρήτης, ἐγγύτατα πλοῦς ὅση σταδίων ἑξακοσίων καὶ ᾠγδοήκοντα. μετὰ δὲ ταίναρον πλέοντι ἐπὶ τὸν ὄνου γνάθον, καὶ μαλέας, ἀμαθοῦς ὅση πόλις. εἶτα ἀσίνη, καὶ γύθιον τὸ τῆς παρῆς ἐπίνειον, ἐν σταδίοις καὶ

desolata iam regione Laconica, si ad uetusti status comparationẽ reuocetur, qui tam præclari populi multitudine olim floruerat. Nam præter Spartam exilia quædam numero circiter XXX restant oppidula. Verùm enimuero cum priscis annis centenis præesset urbib. Hecatompolin uocitatam, memoriæ datũ est. Inde quotannis per eos boues centenos immolari consuetũ fuerat, quod sacrũ Hecatombas appellabant. Post sinũ Messenicum deinceps subest Laconicus, inter Maleas & Tęnarum, paulatim à meridie uergens in ortũ. Centum autem ac XXX distant stad. à Tænaro Thyrides, id est Fenestræ, in Messeniaco existentes sinu confragosum, quod & præceps est fluentum. Super has Taygetũ imminet. Est uerò mons super mare, non grãdis admodũ, cæterũ excelsus & erectus, ex aquilonis parte Arcadiæ radices contingens, adeò ut inmedio uallis relinquatur, qua Laconicæ Messenia coniũgatur. Taygeto autẽ subijcitur Sparta, & Amyclæ in regione mediterranea, ubi Apollinis templũ & Pharis locata est. Ipsius uerò urbis solum in curuo magis loco sedet, licet in medio mõtes assumant. Nec uerò pars ulla stagnat, cum prisco tempore suburbiũ latè stagnum haberet, & proinde illud lacus uocaretur. Liberi quoq; partis delubrũ intra lacum existebat, quod hodie ędificium habet in arido. In ipso autem litoris inflexu Tænarus, ripa erecta est, sacrã Neptuni ædẽ constructã continẽs in luco. Propinquaq; spelũca est, per quam Cerberũ ab inferis superius reductũ ab Hercule, fabulæ canũt. Ex eo loco ad promõtorium Phycontẽ, uersus austrũ interuallum Cyreneæ est stad. trium milliũ. Ad Siciliæ uerò promontoriũ Pachynũ, inoccasum uersus, quatuor millium DC. Aliqui stad. mille IIII dicunt. Ad Maleã uerò in ortũ DCLXX cũ sinu cõputãtur. Verum ad * faucẽ Asini, depressã quandã Cherrhonesum interius Maleã, D & XX. Horsum ꝓminet intra stad. XL insula quędam Cythera, cõmodis instructa portubus, & eiusdem nominis urbe, quam Eurycles ætate nostra Lacedæmoniorum ductor in peculiaris iuris possessionem uendicauit. Circumcirca pusillæ quædam insulæ, partim propiores, partim aliquãto remotiores adiacẽt. Ad Cretæ sanè promontorium Corybum, nauigatio propinquissima stad. CC & L. post Tænarum, cum ad Asini faucem, Maleamq; nauigas, Amathus occurrit urbs. Inde Asine, atque Gythium Spartanorũ nauale nobile, intra CC &

γνάθον, id est mandibulã, fortè potius.

κ Lstad. ædificatũ. Habet autem, ut tradit, na uium ſtationem manu effoſſam. Deinde fluui us Eurotas inter Gythium & Acteos erũpit, hactenus præter litus commodè nauigatur ſtad. CC & IIII. poſtea paluſtris ora eſt, & uicus Helos, id eſt palus, nomine, qui prioribus an nis, Homero teſte, ciuitas extitit, (Amyclas. Iliad. β Quiq; Helos oppidulum pelagi, atq; tenebat Helius uerò Perſei filius illud ædificaſſe perhibetur. Eſt & cãpus nomine Leuca, inde ciuitas in Cherroneſo ſita Cyparisſia cum portu. Dehinc faux Aſini portũ continẽs, dehinc urbs Boia, pòſt Malea, ad quã ab Aſini fauce ſtad. ſunt cẽtũ quinquaginta. In agro Laconi co ciuitas eſt Aſopus. In cõfecto ab Homero Catalogo Meſsã quidã nuſq; mõſtrari dicũt, & Meſoã Spartani agri partẽ eſſe negãt, ſicut & Limnæũ. At quidã ſic Meſsã admittũt, ut per extremæ abſciſsionẽ ſyllabæ Meſſenã dictam cogitẽt. Quoniã & hãc agro attinere Laconico aſſerãt. Ad quod ipſius poetę utũtur exẽplo, qui κρῖ pro κριθὴ, id eſt hordeũ, & δῶ pro δῶμα, id eſt tectũ, uius ſit, & alia alĳ ſic potuere. Et etiã Heros, Automedõq; et Alcimus, p Alcimedõ. Et Heſiodus, qui βριθὺ & βριαρὸν βρῖ dicit. Sophocles uerò et ὗων τὸ ῥᾴδιον ῥᾷ inquit. Et Epicharmus λῖ pro λίαν. Et συρακὼ pro συρακώσας. & Simias δωδὼ pro δωδώνιδι. Apud Empedoclẽ uerò una ſit ex duab. ſyllabis ὄψ, p ὄψις, id eſt facies et uiſus. Et apud Antimachũ, Cereris quidẽ Eleuſinę ſacra, ὄψ pro ὄψις, id eſt facies, et ἄλφι, p ἄλφιον Euphorius q̃q; ἧλ pro ἧλον, id eſt clauũ dicit. Apud Philetã uerò ancilę, quę in calathis albã ferũt ὄῖ pro ὄῖον, id eſt lanã, & uellus. Inuẽtũq; πηδὰ pro πηδάλια, apud Aratũ, hoc eſt gubernacula & clauos nauiũ. Ex alĳs oppidis, q̃rũ poeta meminit, quædã dicta ſunt, nõnulla prorſus deleta ſunt, aliquorũ adhuc ueſtigia reſtãt, quorundã permutata ſunt uocabula, ſicut Augiæ, Egeæ. Nã in Locrẽſi plaga nulla penitus ſuperſunt. Lanà Caſtore & Polluce per obſidionẽ expugnatã, ſcriptis commendatũ eſt. Inde illi Laperſæ appellati fuere. Apud Sophoclẽ per Laperſas, id eſt Geminos, iuratur, ſicut & per Spartanos & Argiuos deos iuratur. Ephorus poſteritati prodidit, Eriſthenẽ et Proclẽ Heraclidas, redactã in poteſtatẽ oram Laconicam ſex in partes diuiſiſſe, ipſamq; inductis inquilinis perciuitates ordinaſſe. Vnam itaq; particulam eximiam Amyclas excepiſſe, & proditori tradidiſſe, qui Laconicam illis regionem exhibuit, quiq; ſuaſu ſuo pręfectũ loci, ut tutus abiret,

πεπαράκοντα σταδίοις ἱδρυμένον. ἔχει δ' ἐν φασι, τὸν ναύσταθμον ὀρυκτόν. ἔστ' ὀλίγον ἀπὸ τοῦ ἐκδίδωσι μεταξὺ γυθίου, καὶ ἀκτίου, τέως μὲν οὖν ὁ πλοῦς ὅλος παρ' αἰγιαλόν, ὅσον σταδίων καὶ τεσσάρων σταδίων. εἶθ' ὑπολῶσίδυ ὑποδέκεται χωρίον, καὶ λιμένα ἐλθόντι πρόσορον δ' ἰὼ πόλις, καθάπερ καὶ ἐμοῦ φησίν·

οἵτ' ἄρ' ἀμύκλας εἶχον, ἔλος τ' ἐφαλον πολίεθρον.

Κτίσμα δ' ἑλίου φασὶ τὸ πρόσω, ἐν δὲ καὶ τεσσόρων καλουμένων λόφων. εἶτα πόλις ὧδε χερρόνησον ἱδρυμένη λυπαρείαν, λιμένα ἔχουσα. εἶτα ἄνον γνάθου, λιμένα ἔχουσα. εἶτα Βοία πόλις, εἶτα μαλεαί. σταδίοι δ' εἰς αὐτὰς ἀπὸ ἅλὸνου γνάθου τριακόσιοι, καὶ ἑκατόν. ἔστι δὲ καὶ ἀσωπὸς πόλις ἐν τῇ λακωνικῇ. τῶν δ' ὑφ' ὁμήρου κατειλεγμένων, τὰ μὲν μέσοις οὐδαμοῦ δείκνυσθαι φασι. μεσόαν δ' οὐ ἅλ χώρας ἔνιαμφίσβητοῦσι ἅλ ἀπάρτης, καθάπερ καὶ τὸ λιμναῖον, φησὶ δὲ κατὰ ἀποκοπὴν δ' ἴσχοντα τῶν μεσσήνων. εἴρηται γὰρ ὅτι καὶ αὐτὴ μέρος ἐστὶ τῆς λακωνικῆς. παραδείγμασι δὲ χρῶνται τοῖς μὲν ποιηταῖς, ὅτι λεῖ, καὶ δῶ, καὶ μάλ', καὶ ἔτι ἥρως αὐτομέδων τε, καὶ ἄλκιμος, καὶ τὸ ἀλκιμέδων. ἀσαφὲς δὲ, ὅτι τὸ βαθὺ, καὶ τὸ βειαρὸν βεῖ λέγει. σοφοκλῆς δὲ καὶ ὗων τὸ ῥᾴδιον ῥᾷ. ἐπίχαρμος δὲ ἡλίκων, λί. συρακὼ δὲ τὰς συρακουσίας. παρὰ μὲν πινδάρῳ δὲ, μία γίνεται ἀμφοτέρων ὄψις. καὶ παρ' αὐτιμάχῳ, ἀλκμήνεος πίνδουσινίη ἰόρη ὄψ. καὶ τὸ ἄλφιον ἄλφι. ἀπὸ φορείων δὲ, καὶ τὸν ἧλον, λέγει ἧλ. παρὰ φιλήτᾳ δὲ ἀμῶδι δ' εἰς ταλάρους λιὸς μάγουσιν ὄῖ. εἰς ἄνεμον δὲ τὰ πηδάλια, πτερὰ πηδάλια ἀράτου φησί. λωδὸν δὲ τὸν δασὺν, σιμίας. τῶν δ' ἄλλων τῶν νῦν τὸ πιπτὸ κατωνομασμένων, τὰ μὲν αὐήρηται, τῶν δ' ἴχνη λείπεται, τὰ δὲ μετωνόμασται, καθάπερ αἱ αὐγεῖαι, αὐγεῖαι. οὐ γὰρ ἐν λακεδαίμονι οὐδ' ὅλως πρίεσι. τὸν δὲ λεῶ οἱ δόσκουροι ποτὲ ἐκ πολιορκίας ἑλὼν ἱερουργοῦντα, ἀφ' οὗ δὴ λαπέρσαι πεσαγορεύθησαν. καὶ σοφοκλῆς λέγει που, νηὶ τὸν λαπέρσαι, νηὶ γὰρ ὀλέσθαι, τρίτην νηὶ τοὺς ἐξ αἰγεῖ καὶ κατὰ ἀπάρτην θεούς. φησὶ δ' ἔτι ἱερὸν καὶ τοὺς καταγόντας τὸν λακωνικὸν ἡρακλείδας, διελεῖν εἰς ἓξ μέρη, καὶ πολῆσαι τὴν χώραν μίαν μὲν οὖν τῶν μερίδων τὰς ἀμύκλας αἱρεθῆναι δυεῖν δεῖν πεδύνοιν αὐτοῖς τὴν λακωνικὴν, καὶ σεῖσαν δὲ κατέχοντα αὐτὴν,

ὑποπεσόντα ἀπελθεῖν μετὰ τῶν ἀχαιῶν εἰς τὴν ἰωνίαν, τὴν δὲ ἀπάρτην βασίλειον ἀφελῶαι σφίσιν αὐτοῖς· εἰς δὲ τὰς ἄλλας πέμψαι βασιλέας, οὓς πρίψαντας διέχεσθαι συνοίκους τοὺς βουλομένους τῶν ξένων, ἀλλὰ τὴν λειπανδρίαν. χρῆσθαι δὲ λαίμνῃ — σύλίμνιον αὖτοῖ δὲ πῶς τοὺς πολέμους — γὰρ ὁμορεῖν τοῖς λύκλῳ φοραία δὲ — ἀπὸ τῶν γονέων ἀσφάλειαν ἐχούσῃ ὑποκούοντας δ' ἅπαντας τοὺς πολιοίκους ἁπαρπαστῶν, ὁμως ἰσονόμους εἶναι μετέχοντας, καὶ πολιτείας, καὶ ἀρχέων. καλεῖσθαι δὲ εἵλωτας. ἄγειν δὲ τὴν σύρυσθένους, ἀφελεῖσθαι τὴν ἰσοτιμίαν, καὶ σωτελεῖν πεσάξαι τῇ ἀπάρτῃ. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὑποκούσαι, τοὺς δ' ἐλεάους τοὺς ἔχοντας τὸν ἔλθ, ποιησαμένους ἀπόστασιν καὶ κρατηθῶναι πολέμῳ, καὶ λειφθῆναι δούλους ὧδε πακτοῖς πισὶν, ὥστε τὴν ἔχοντα, μητ' ἐλευθεροῦν ἔξεῖναι, μήτε πολεῖν ἔξω τῶν ὅρων τούτους. ὧδε δὲ λεχθῆναι τὴν πεῖσιν τοὺς εἵλωτας πόλεμον. χαλεπὸν δὲ λῆν, καὶ τὴν εἰλωτείαν τὴν ὕσπορον συμμένασαν, μέχρι ῥωμαίων ὠμηρατείας, οἱ περὶ ἄγιν εἰσὶν οἱ καταλείξαντες. πρόπολυ γάρ τινα δημόσιας δούλους ἔχειν οἱ λακεδαιμόνιοι πάντας, καρικίας τινὰς αὐτοῖς ἀφελέξαντες, καὶ λειτουργίας ἰδίας. περὶ δὲ τῆς λακώνων πολιτείας, καὶ τῶν γνωμῶν παρ' αὐτοῖς μεταβολῶν, τὰ μὲν πολλὰ παείοι τις ἂν ἀφ' ἑαυτοῦ γνώσεσθαι. τινῶν δ' ἄξιον ἴσως μνημονεῦσαι. ἀχαιοὺς γὰρ τοὺς φθιώτας φασὶ συγκατελθόντας τοῖς περὶ τὸν πελοπόννησον, οἰκῆσαι τὴν λακωνικήν. τοῦτον δ' ἀφικέσθαι πολλῶν ἤδη χρόνων ἀργῶν λεγομένων, τότε ἀχαϊκὸν ἄργος λεχθῆναι· καὶ οὐ μόνον γε τὴν πελοπόννησον, ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὴν λακωνικὴν οὕτω προσαγορευθῆναι. τὸ γοῦν τὸ πιπτὸν, μυκηναῖον εἶναι, ἢ ἐκ ἄργους ἢ γὰρ ἀχαϊκοῦ δέχονται οὕτως, ἢ οὐκ ἐν τῇ λακωνικῇ. κατὰ δὲ τὴν τῶν ἡρακλειδῶν κάθοδον, φιλονόμου προδόντος τὴν χώραν τοῖς δωριεῦσι, μετανέστησαν ἐκ τῆς λακωνικῆς εἰς τὴν τῶν ἰώνων, τὴν καὶ νῦν ἀχαΐαν καλουμένην. ὁρῶμεν δὲ περὶ αὐτῶν γε τοῖς ἀχαϊκοῖς. οἱ δὲ κατασχόντες τὴν λακωνικὴν, καὶ κατάρχας μὲν ἐσωφρόνουν. ἐπεὶ δὲ λυκούργῳ τὴν πολιτείαν ἐπέτρεψαν, τοῦτον ὑπερέβαλλοντο τοὺς ἄλλους, ὥστε μόνοι τῶν ἑλλήνων καὶ γῆς καὶ θαλάττης ὑπῆρξαν. διετέλεσάν τε ἄρχοντες τῶν ἑλλήνων ἕως ἀφείλοντο αὐτοὺς τῆς ἡγεμονίας θηβαῖοι. καὶ μετ' ἐκείνους δύβις μακεδόνας, οὐ μὴν τελέως γε οὐδὲ δύνοις ἔξαν,

& cum Achiuis in Ioniam commigraret, induxit, Spartam uerò regale ſibi ipſis domicilium declarauere. Ad reliquas ſingulos reges dimiſere, concedẽtes ut cohabitatores admittere liceret, qui uellent aduenas, cum tot ubi mortales deſeciſſe cernerent, uſos autem Laimeni opera. Finitimos uerò cũctos, licet Spar tanis ſubiectos, paribus tamẽ legibus aciure uiuere in ſocietatem ciuitatis adſcitos, cõmunionẽq; magiſtratuũ. Eos autem Helotas uocari. Cæterùm Agin Euryſthenis filium ius illud dignitatũ æquabile ademiſſe, mandaſſeq; ut Spartæ tributa conferrent. cæteros quidẽ paruiſſe, Eleos autem qui Elos habitãt, rebellaſſe: ipſos inde ui & armis bello ſuperatos, in ſeruitutem perpetuam dãnatos, certis impoſitis conditionibus dominis ipſorum, nullo pacto licere aut libertate donare, aut extra fines eos uenundare. Hoc illud bellũ eſt, quod aduerſus Helotas uulgatur. Helotica etiã ſeruitus uſq; in Romanorũ perdurãs imperiũ, ſuperatamq; Laconicã, quã rex Agis demõſtrauit. Illos quodãmodo Lacedæmonĳ publicos habebãt ſeruos, aſsignatis ſibi quibuſdã habitaculis, & cõtributis peculiariter miniſterĳs. De Laconica ſanè reip. inſtitutiõe, eiuſq; mutatione, permulta erunt omittenda, cum latè cognita ſint: attamen pleraque digna memoratu ſunt. Fama eſt enim Achæos Phthiotas unà cum Pelope Peloponneſum ingreſſos habitaſſe Laconicam. Illos autem adeò uirtute præſtantes excelluiſſe, ut cum Peloponneſus per multos prius annos Argos uocaretur, ea tempeſtate Argos Achaicum nominari cœptum ſit: nec ſola Peloponneſum, ſed etiã propriè Laconicã eo modo appellatam. Illud aũt poetæ, ubi nam Menelaus erat: non quidẽ in Achaico Argo, ſic accipiendũ quidã arbitrantur, non quidem erat in Laconica, poſt Heraclidarum reditũ, cum Philonomus regionẽ illam Doriẽſibus prodidiſſet, è Laconica in Ioniam migratum eſt: ea eſt quam hodie Achaiam nominant. De ipſis etiamin rebus Achaicis explicãdis amplius uerba faciemus. Quod qui Laconiam obtinebant, initio quidem uiri modeſtia præditi fuerant: poſtea uerò cũq; reſt publicæ gubernacula Lycurgo commendata ſunt, tantum cæteros anteceſſerunt, ut è Græcis ſoli terrę ac maris adipiſcerentur imperium: tam'que diu Græcorum principatum tẽnuere, donec eis Thebani ducatum ademere, & ſecundum illos continuò Macedones. Veruntamen nec illis omnino ceſſere,

sed suarũ legũ institutione seruata, de prioris lòci maiestate contentionẽ semper habuerãt, & aduersus Græcos, & cõtra Macedoniæ reges. Quib. per Romanorũ arma deletis, paulũ quiddã missis populi Ro. ducib. obstiterũt, tũc à tyrãnis & improbis reipublicæ legib. oppressis. At pristina nonnihil dignitate repara ta, præcipuo in honore fuerunt, & sua in liber tate manserũt. Vt præter amicorũ ministeria, aliud nihil tributi nomine cõferrent. Eis uerò nuper Eurycles perturbationem importauit, cum malã in partẽ Cæsaris amicitia fretus, im moderatè & ultrà q̃ par est, illorũ præfectura usus est. Desijt aũt cõfestim ipsius dominatus, cum ipse, ut oportuit, cõcessisset è uita, & eius filius talem omnẽ amicitiã auertisset. Euenit etiam ut Laconicæ liberatores quendam gubernandæ ciuitatis ordinem capesserẽt, postquam finitimi primi Ro. adhæserũt imperio, & reliqui & Elotes, tyrannis seruiẽte Sparta. Hellanicus author est, Eurysthenem & Patroclem ciuitatis regimẽ ordinasse. At Ephorus increpat, cum ipsum nullam prorsus Lycurgi mentionẽ fecisse dicat, & illius actiones alijs, & quibus nihil attineat, ascribat. Soli itaq̃ Lycurgo sacellum esse factũ, & annua fieri sacrificia. Illis autem licet urbi habitatores induxerint, ea nequaquam esse tributa, ut ab eis Eurysthenidas & Patroclidas uocari cõtingeret. At primos authores nequaquã ab Agide Eurysthenis filio, Agidas cõputatos esse, quod omnibus urbiũ conditoribus, et earũ habitandarum authoribus attributũ est. Eius rei causam asseri, quod homines suscipiẽtes aduenas per illos potentatũ uendicarunt. De horũ natura locorum, atq̃ Messeniorũ hæc accipienda sunt, quæ scribit Euripides, Laconicã quidem latum arandi campum habere, cæterùm cultu difficilem. Inter montes enim curua, circumeuntibus collib. dura atq̃ aspera, hostib. ad incursandũ minimè patẽs. Messeniã uerò fructuosam, aquis irriguam, innumerabilib. plaustris & bobus refertam, pastoribus copiosa suppeditantẽ pascua, nõ hybernis flatib. hyematu molestã, nec rursus solis quadrigis immoderatè feruidã, & infra è sortib. quas de plaga ipsa fecerũt Heraclidę, primã Lacenę terrę fuisse & primariã telluris nationem. Secundã aũt Messenię orę, cuius maior est uirtus, q̃ ulla explicare ualeat oratio, qualẽ & Tyrtęus ipse prædicabat. Verum cũ ipse Laconicã & Messeniã, Pamiso disterminari asserat, q̃ pelagus incitatior intrat, cõcedi minimè aisẽtior, ἀλλὰ φυλάττοντον τὴν αὐτονομίαν, δρίζειν χρὴ πρὶ πρωτείων ἀεί, πρός τε τοὺς ἄλλους ἕλληνας, καὶ πρὸς τοὺς τῶν μακεδόνων βασιλέας. καταλυθέντων δὲ τούτων ὑπὸ ῥωμαίων, μικρὰ μὲν τινα προσέκρουσαν τοῖς αὐτοκρατορικοῖς ὑπὸ ῥωμαίων στρατηγοῖς, τυραννούμενοι τότε, καὶ πολιτευόμενοι μοχθηρῶς, ἀναλαβόντος δ' ἔσφας, ἐν τιμῇ θησαν ὅλα φρονοῦντες, καὶ ἔμειναν ἐλεύθεροι πλὴν τῶν φιλικῶν λειτουργιῶν, ἄλλο σωτελοῦντες οὐδέν. νεωστὶ δ' εὐρυκλῆς αὐτοὺς ἐταράξε, δόξας ἀποχήσασθαι τῆ καίσαρος φιλίᾳ πρᾶτα τὸ μητρῷον, καὶ τὴν ἀδικίαν αὐτῶν. ἐπαύσατο δ' ἀφ' ἧς ταχέως, ἐκείνου μὲν παραχωρήσαντος εἰς τὸ χρεών. τοῦ δ' ἱεροῦ τὴν φιλίαν ἀνεγραμμένου τὴν τοιαύτην πᾶσαν. σωίβη δὲ καὶ τοὺς ἑλευθερολάκωνας λαβεῖν πα τάξιν πολιτείας, ἐπειδὴ ῥωμαίοις προσέθεντο πρῶτοι οἱ περίοικοι τυραννουμένης ἁπάντης, οἵ τε ἄλλοι, καὶ οἱ εἵλωτες. ἑλληνικῶ μὲν οὖν δύσοδος, καὶ παροικία φησὶ δ' ἁπτάξαι τὴν πολιτείαν. ἔφορος δ' ὡς τιμᾶ φησας, λυκούργου μὲν αὐτοῦ μηδαμοῦ μεμνῆσθαι. τὰ δ' ἐκείνου ὄργα, τοῖς μὲν προσήκουσιν αὐξηθῆναι. μόνῳ γοῦν λυκούργῳ, ἱερὸν ἱδρύσθαι, καὶ θύεσθαι κατ' ἔτος. ἐκείνοις δὲ, καὶ πρὸ οἰκισᾶς χρημάνης, μηδὲ ὄνομα δεδόσθαι, ὥστε τοὺς ἐπ' αὐτῶν τοὺς μὲν δυρυσθενίδας, τοὺς δὲ πατροκλείδας καλεῖσθαι, οὐδὲ ἀρχηγέτας νομίζεναι. ὅπερ πᾶσιν ἀρμόζοντα τοῖς οἰκισταῖς, καὶ αἰτίαν γοῦν τοῦτο λέγει, ὅτι ἐπήλυδας αὐθρώπους ἀξάμενοι δίεκείνων ἐδωκάσθησε. περὶ δὲ τῆς φύσεως τῶν τόπων καὶ τῶν, καὶ τῶν μεσσηνιακῶν, ταῦτα μὲν ἀποδεκτέον λέγοντι δυσκόλου. τὴν χώραν λακωνικὴν φησὶν ἔχειν πολλὴν μὲν ἄρουραν, ἐκπονεῖν δ' οὐ ῥᾴδιον, κοίλη γὰρ γῆ σι περίῤῥωμοι προαχεῖα τε δυσβόλοις πολέμοις. τὴν δὲ μεσσηνιακὴν καλλίκαρπον, κατάῤῥυτόν τε μυρίοις ἅρμασι, καὶ βουσὶ, καὶ ποιμέσιν εὐβοτάτην, οὔτ' ἂν ὄμβροις πιθανὸν ὀρυγέμορον, οὔτ' ἂν τε θείπποις ἡλίου θερμῇ ἄγαν. καὶ ὅσον βὰς μὲν πάλαι φησὶν ὧν οἱ ἡρακλεῖδαι περὶ τὴν χώραν ἐποιήσαντο, νῦν μὲν πρόσοψιν γενέσθαι γαίης λακαίνης εὐρεῖαν, φυλλοχόεσσαν νῦν δὲ διὰ τὸ ῥᾳθυμεῖν μεσσήνης, ἀρετὴν ἐχούσης μείζονα, ἢ λόγῳ φράσαι οἷαν καὶ ὁ τυρταῖος φράζει. τὴν δὲ λακωνικὴν, καὶ τὴν μεσσηνίαν δείζειν αὐτὸ φήσαντος, πιμισῆ ἐς θάλασσαν ὀρμώμενον, οὐ συγχωρητέον, ἐς ἣν

ὃς δὴ μέσης ῥεῖ τὴν μεσσηνίας, οὐδαμοῦ τῆς νῦν λακωνικῆς ἁπτόμενον. οὐκ οὖν δὲ, οὐδ' ὅτι τὴν μεσσηνίας ὁμοίως τῇ θαλαττίας οὔσης τῇ λακωνικῇ, φησὶν αὐτὴν πρόσω ναυτίλοισιν εἶναι, οὐδὲ τὴν ἦλιν οὕτ' διορίζει. πρόσω δὲ βάντι ποταμὸν, ἦλις ἡ δῖος γείτων κέκτηται. καὶ ἐπάγει καὶ τὸν ἔλεγχον ἡμῖν οὐκ αὐαγκαῖον ὄντα. εἴτε γὰρ τὴν νῦν ἠλείαν βούλεται λέγειν ἥ τις ὁμορεῖ τῇ μεσσηνίᾳ, ταύτης οὐ προσάπτεται ὁ παμισὸς ὥσπερ γε τῆ λακωνικῆς. εἴρηται γὰρ, ὅτι δὴ μέσης ῥεῖ τὴν μεσσηνίας, ἔς τε τὴν παλαιὰν τὴν καλουμένην, πολὺ μᾶλλον ἐκπίπτει τῆ ἀληθείας, δῆλα βάσι τε τὸν παμισὸν, ἔστι πολλὴ τῆ μεσσηνίας. εἶθ' ἡ τῶν φηρῶν ἐπαρχία ἅπασα, καὶ μεσαίων, ἓως τειφυλίαν ἐκάλεων. εἶθ' ἡ πισάτις, καὶ ἡ ὀλυμπία. εἶτα μετὰ τριακοσίους σταδίους ἡ ἦλις. γράφοντων δέ τὴν λακεδαίμονα ἑκατόεσσαν, τὴν ἣ καὶ ἑπτάεσσαν, ῥητόσι τὴν καὶ τόεσσαν τινὰ δέχεσθαι χρὴ, εἴτε ἀπὸ τῆν ἑκατὸν, εἴτε μεγάλων, ὅπερ δοκεῖ πιθανότερον εἶναι, τὴν τε καικετάεσσαν. οἱ μὲν καλαμινθώδη δέχονται, οἱ ὃ ὅτι οἱ ἀπὸ τῆν σεισμῶν ῥωχμοὶ καικετοὶ λέγονται. καὶ καμάδας τὸ δεσμωτήριον, ψιτύθην τὸ παρὰ λακεδαιμονίοις ἀπήλαιόν τι. ψίοι δὲ ἰώους μᾶλλον τὰ τοιαῦτα κοιλώματα λέγεσθαι φασὶν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ θηρσὶν ὀρεσκόοισιν, ὑδύσεισος δ' ἡ λακωνική. καὶ δὴ τὸ ταϋγέτου κορυφὴν τινα ἀπορρῆξαι τινὲς μυημονεύουσιν. εἰσὶ δὲ λατομίαι λίθου πολυτελοῦς, τὸ μὲν ταναρίου ψ' ταινάρῳ παλαιαί. νεωσὶ δὲ καὶ ψ' ὃς ταϋγέτῳ μετάλλῳ αὐξηφεύ τινὸν ὑμέγεθος, χορηγὸν ἔχοντος τὴν ῥωμαίων πολυτέλειαν. ὅπερ δὲ λακεδαίμων ὁμωνύμως λέγεται, καὶ ἡ χώρα, καὶ ἡ πόλις δηλοῖ, καὶ ὅμηρος. λέγω δὲ χώραν σὺν τῇ μεσσηνίᾳ. περὶ μὲν δὴ τῆν τόξων ὅταν λέγει·

Δῶρα τὰ οἱ ξεῖνος λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας

ἴριτος ὑρυτίδης·

Εἶτ' ἐπλώυγκε,

Τῶδ' ψ' μεσσώνη ξυμβλήτην ἀλλήλοισιν, οἴκῳ ψ' ὀρσιλόχοιο,

Τῆς φηρῆς τὴν χώραν λέγει. ἧς μόριος ἦν καὶ ἡ μεσσηνία. οὐ δῆλόν γε οὖν καὶ οὕτως εἰπεῖν. κοινῶς λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας. ἰῷ, τῶ δ' ψ' μεσσώνη ξυμβλήτην. ὅτι χῶραί φηραὶ εἰσιν ὀρσιλόχου ὁ οἶκος, δῆλον. Ἐς φηρᾶς δ' ἵκουν διοκλῆος ποτὶ δῶμα. ἠϊος ὀρσιλόχοιο.

Ὅ, τε τηλέμαχος, καὶ ὁ νεισίστρατος,

qui mediã quidem Messeniã perlabitur, neq̃ eam quæ nunc Laconica appellatur, attingit. Nec illud ab eo rectè dicitur, quod cum Messenia atq̃ Laconica pariter mari sunt uicinę, ipsam longè à nauigatione abesse refert, sed & Elin malè terminat. cum ultrà quidem processeris, Elis uicina Ioui flumen emittit. Nam siue quæ nunc terra uocatur Elea, dicere uelit, quæ Messeniæ contermina est. Huic ne contiguus quidem est Pamisus, sicut Laconicę. Ipsum enim per mediam fluere Messeniam dixit. Siue ipsam uetustam curuam Elin appellatã, intelligat, lõgè magis à uero excidit. Post Pamisi traiectum, magna est Messeniæ pars. Inde tota Pherarum regio atq̃ Messeniorum, quam Triphyliam uocabant antea. Dein Pisana ora, & Olympia. Postmodum stad. ccc interuallo Elis. Cum scriptores quidam Lacedæmonem Cetoessam appellant, alij Cætaessam: quærunt quam in partem accipienda est Cetoessa, siue à cetis id est balenis: siue quia magnã intelligamus, quod uero similius est. Subinde Cætaessam quidam dici arbitrantur, quia herba calamintho, id est nepita, uehementer est abundans. Alij ab rimis appellari, quas terræmotus efficiunt, qui καιτοὶ uocãtur: Laconicam uerò frequentibus terræmotibus agitari. Spelunca etiam quædam pro carcere apud Lacedæmonios est, quam Cætam nominant. Aliqui etiam tales cauernas Cous dici malũt, unde et illud* θηρσὶν ὀρεσκόοισιν, id est in speluncis cubantes feras, poeta dixit. Taygeti quoq̃ cacumina quædã abscissa fuisse, memoriæ nõnulli prodidere. Sunt & latomię, id est, lapidicinæ precioforum lapidum Tænariorum, à Tænaro multis iam seculis. Nuper autem ingens in Taygeto metalli patefacta est effossio, impensas ad eam Romana suppeditante luxuria. Vrbem autem ac regionem eodem Lacedæmonijs appellari uocabulo, uel Homero cõstat author: regionem autẽ dico cũ Messenia, cum de arcubus mentionẽ facit,

Pulchros illi dedit Iphitus Eurytides hospes *Odyss. φ*
In Lacedæmone occurrens. Tũ subinfert,
Ambo inuicem in Messena in Orsilochi do- *Ibidem*
mo coiere.

Pherarum locum dicit, cuius pars fuit Messenia. Itaq̃ nihil differt illi, dixisse cõmuniter, dedit in Lacedæmone occurrẽs. Et, ambo inuicem coiere. Nam Pheras Orsilochi domum fuisse liquet,

Ad Pheras uenerant domum Dioclei *Odyss. γ*
Orsilochij filij, Telemachus atq̃ Pisistratus.

*Locus Homeri Iliad. libr. α. quam apud Homerũ legatur φερσὶν

Pheræ autem ad Messenium agrum pertinēt. Quando autem ex Pheris discedentem inquit Telemachum, die toto agitasse iugum ait, dehinc addens:

Vltimū carmen Odyss. γ

Sol petit occasum, subeunt Lacedæmona magnam,

Principium Odyss. δ

Inq; domos agitant. Menelai urbs accipienda est.

Quod si ita non sit, è Lacedæmone in Lacedæmona peruenisse uidebitur, alioquin Menelai habitaculum in ipsa Sparta nec fuisse, credendum erit. Cum' que ibi non conueniat Telemachum dicere, Spartam, Pylumq; proficiscor. Sic enim regionis & urbis epitheta coincidere uidebuntur, nisi fortè hoc poeticæ concedendum sit licentiæ. Contrarium enim, ut Messena cum Laconica Pyloque Nestorea sit. Neque per seipsam instructam, in ipso nauium catalogo, neque in partem communiter uenisse militiæ. Post Maleam autem sinus excipit Argolicus, ac Hermionicus. Ille quidem usque ad Scyllæum nauiganti, ad orientem spectat, & ad Cycladas: alter magis ad ortum quàm iste uergit, ad Aeginam terramq; Epidauriam. Sinus quidem Argolici primas partes Lacones habent, reliqua tenent Argiui: in quibus sunt & Apollinis templū, Delium, Laconum. Quo nomine & Bœotiū est: & Minoa castellū, quo uocabulo est & Megaricū: & Limera Epidauria, ut inquit Artemidorus. Scribit autē Apollodorus, ipsam apud Cytherā esse. Quæ cum cōmodissima portu sit, breuiter acprecise Limerā, quasi λιμενηραν id est portuosam appellatā esse nomine permutato. At ipsa Laconicæ nauigatio statim à Malea inchoās, usq; longum in spacium aspera fit, tamen stationes & portus habet, reliqua ripa bonis est prædita portubus. Paruæ quædam illi adiacēt insulæ, haud sanè memorabiles. Argiuæ autē sunt Prasiæ ac Temenium, in quo humatus est Temenus. Et prior locus est per quē Lerna fluuius, eodem quo palus nomine, fluit, in qua tantas de Hydra poetæ fabulas ediderūt. Ipsum uerò Temenium longè ab Argo VI. & XX stad. distat, à mari ab Argo ad Heræū XL, hinc usque Mycenas decem. Secundum Temenium, Nauplia est, Argiuorum nauale: sic propriè dicta, quòd eò naues nauigent. Ab hoc ficta esse de Nauplio, & filijs eius ab hisce iuniorib. dicitur. Nec enim illorū immemor extitisset Homerus, Palamedis uidelicet, cuius tanta sapiētia & intelligētia ostentatur,

αἱ δὲ φηραὶ ἡ μεσσηνίας εἰσίν. ὅταν δ' ἐκ τῶν φηρῶν ὁρμηθέντας οὖν πρὸς πολέμαρχον τὸν ἀνημερίους φῆ σείειν ζυγόν, εἶτ' εἶπεν, λύσετό τ' ἠέλιος. οἷόν τ' ἔχον κοίλην λακεδαίμονα. πῶς δ' ἀρ' ἀμφ' ἑλένην μενελάου, τὴν πόλιν οἶει λέγεσθαι, ἐὰν μὲν ἐκ λακεδαίμονος εἰς λακεδαίμονα φαίνεται λέγων τὴν ἄφιξιν. ἄλλως τε οὐ πάντα νῦν μὲν γὰρ ἀπαρτὴν τὴν οἴκησιν εἶναι τοῦ μενελάου, μὴ δ' οὕτως ἐκεῖ ἐν τηλεμάχου γε. εἰμὶ γὰρ εἰς ἀπαρτία τε, καὶ εἰς τὸν λον. δοκεῖ γὰρ συμπίπτειν ὅσον τὸ τοῖς τῆς χώρας ὠφθέντοις αὖ, εἰ μὴ νὴ δία ποιητής τις ὅσον συγχωρήσει ἐξουσία. φαντίον γὰρ τὴν μεσσήνην μετὰ ἡ λακωνικῆς καὶ τανάου ἡ νέου τοῦ νέστορι, μηδὲ λιὰ καθ' αὑτὴν πάλαι ἀπὸ τοῦ καταλόγου, μηδὲ κοινωνήσαν ἡ στρατείας. μετὰ δὲ μαλέας ὁ ἀργολικὸς ἐκλέγεται κόλπος, ᾧ ὁ ἑρμιονικὸς ὁ μὲν μέχρι τε σκυλλαίου πλέοντι ὡς πρὸς ἑσπέραν βλέπων, καὶ πρὸς τὰς κυκλάδας. ὁ δὲ ἑτέρωθι πρὸς τοῦτον, μέχρι πρὸς αἴγιναν, καὶ ὠνάλειαν. τὰ μὲν δὴ πρῶτα τοῦ ἀργολικοῦ, λάκωνάς ἐχουσι, τὰ δὲ λοιπὰ ἀργεῖοι, ἐν οἷς ἐστι τῶν μὲν λακώνων τὸ δήλιον, ἱδρυμὰ πόλλωνος, ὁμώνυμον τοῦ βοιωτικοῦ καὶ μαντεῖα φρούειον, ὁμώνυμον καὶ αὐτὴν τὴν γαριηνῶν. καὶ ἡ λιμηρὰ ἐπίσλαρος, ὡς ἀρτεμίδωρος φησίν. ἀρτεμίσιον δὲ λυδικὴν πλησίον ἱσορεῖ ταύτῃ. δύλιμιον δὲ οὖσαν, βραχέως καὶ ὠλιγτετμημένως λιμηρὰν ἐρίφθαι, ὡς αὖ λιμενηραὶ, μεταβεβλημένου δὲ τοὔνομα. ἔστι δὲ τραχὺς ὁ παράπλους δύθυς, ἀπὸ μαλέων ἀρξάμενος μέχρι πλοῦ ὁ λακωνικός. ἔχει δ' ὅμως ὑφορμους, καὶ λιμένας. ἡ λοιπὴ δὲ δὴ παραλία δύλιμένος. νησίδιά τε πολλὰ πρόκειται αὐτῇσιν ἄξια μνήμης. τῶν δ' ἀργείων αἱ τε πρασιαὶ, καὶ τὸ τημένιον, ἐν ᾧ τέθαπται τημενος, καὶ ἔτι πρόσορον τὸ χωρίον, ὅθεν ῥεῖ ποταμὸς ἡ λέρνη καλουμένη, ὁμώνυμος τῇ λίμνῃ, ἐν ᾗ μεμύθευται τὰ περὶ τὴν ὕδραν. τὸ δὲ τημένιον ἀπέχει τοῦ ἄργους εἰς κοσιεξ σταδίους ὑπὲρ θαλάσσης. ἀπὸ δὲ τοῦ ἄργους εἰς τὸ ἡραῖον, τεσσαράκοντα γίγνεται σταδίους εἰς μυκήνας, σλέκα. μετὰ δὲ τὸ τημένιον ἡ ναυπλία τὸ τῶν ἀργείων ναύσταθμον, τὸ δ' ἔτυμον ἀπὸ ταῖς ναυσὶ πλεῖσθαι. ἐντεῦθεν δὲ πλεῖσθαι φασὶ τὸν ναύπλιον, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ πρὸς τῆς νεωτέροις. οὐ γὰρ ὅμηρον ἀμνημονήσαι αὐτοῦ τοσοῦτον, τοῦ μὲν παλαμήδους τοσαύτην σοφίαν, καὶ σωτῆρα ὠλισθεισημένου, ὀλίγον

ὀλοφυρόμενον δὲ ἀδίκως τοῦ δὲ ναυπλίου τοσοῦτον ἀπεργασαμένου φόρον ἀνθρώπων πρὸς ἑσπέραν καφηρέα. ἡ δὲ γενεαλογία πῶς ἔχει μυθώδεις, καὶ τοῖς χρόνοις διημαρτημένα. δεδόσθω γὰρ ποσειδῶνος εἶναι, ἀμυμώνης δὲ πῶς, τὸν κατὰ τροιζῆνα ἐπιζῶντας ἐφεξῆς δὲ τὴν ναυπλίαν, τὰ ἀπήλαια, καὶ οἱ γὰρ αὐτοῖς οἰκοδόμητοί λαβύρινθοι, λυκλώπειαι δ' ὀνομάζουσιν. εἶτ' ἄλλα χωρία, καὶ ἐφεξῆς ὁ ἑρμιονικὸς κόλπος, καὶ ὅρος τοῦ τόπου τάξαντος τοῦ τῇ ἀργείᾳ. καὶ ἡμῖν οὐ παροπτέος γνώφλωσιν ὁ μορισμὸς ἡ πρὸς ἀσίνης πολίχνης, εἶθ' ἑρμιόνη καὶ τροιζών. ἡ μὲν παράπλου δὲ πρόκειται καλαυρία νῆσος, λύκλον ἔχουσα τριάκοντα σταδίων, πορθμῷ δὲ τεσσαράκοντα σταδίων διεσῶσα ἡ ἠπείρου. εἶθ' ὁ σαρωνικὸς κόλπος. οἱ δὲ πόντον λέγουσιν, οἱ δὲ πόρον, καθ' ὃ καὶ πέλαγος λέγεται σαρωνικόν. καλεῖται δὲ πῶς ὁ σωσάτρων πόρος ἀπὸ ἡ ἑρμιονικῆς, καὶ ἡ πρὸ τοῦ ἰσθμοῦ θαλάττης, τοῦ τε μυρτῴου, καὶ τοῦ λεχαικοῦ. τὸ δὲ σαρωνικοῦ ἐπίλαυρός τέ ὅσι, καὶ ἡ πρὸς κεκρυφίην νῆσος αἴγινα. εἶτα λεγχεαὶ τὸ τῶν κορινθίων ὧδε τὰ πρὸς ἕω μορία ναύσταθμον. εἶτα λιμὴν κοινοῦς, πλούσαντι πρῶτα καὶ τεσσαράκοντα σταδίους. ἀπὸ δὲ μαλεῶν τοὺς πάντας πρὶ χιλίους, καὶ ὀκτακοσίους. κατὰ δὲ τὸν κοινοῦντα, ὁ διολκὸς τὸ στενώτατον τοῦ ἰσθμοῦ, πρὶ ὃν τὸ τοῦ ἰσθμίου ποσειδῶνος ἱερόν. ἀλλὰ νῦν τὸ μὲν ὑπορκεῖσθαι, ἔξω γάρ ὅσι τῆς ἀργείας. ἀναλαβόντες δ' ἐφωλοῦσωμεν πάλιν τὰ κατὰ τὴν ἀργείαν. καὶ πρῶτον ποσαχῶς λέγεται παρὰ τοῖς ποιηταῖς ὁ ἄργος. καὶ καθ' αὑτὸ, καὶ μετὰ τοῦ ὠλθίου, ἀχαϊκὸν ἄργος καλοῦντος, ἢ ἴασον, ἢ ἵππιον, ἢ ἱππόβοτον, ἢ πελασγικόν. καὶ γὰρ ἡ πόλις ἄργος λέγεται.

Ἄργος τε παρ' ἵππους τε.

οἱ δ' ἄργος τ' εἶχον τίρυνθά τε.

Καὶ ἡ πελοπόννησος,

Ἡμετέρῳ γε οἴκῳ γε ἄργεϊ.

Οὐ γὰρ ἡ πόλις γε οἶκος αὐτοῦ, καὶ ὅλης ἑλλάς. ἀργείους γοῦν πάντας καλεῖ· καθάπερ καὶ δαναοὺς, καὶ ἀχαιούς. τὴν γοῦν ὁμωνυμίαν τοῖς ὠλθίοις σλασέλλεται, τὴν μὲν θεσσαλίαν, πελασγικὸν ἄργος καλῶν, νῦν αὐτοῦ,

Ὅσσοι τὸ πελασγικὸν ἄργος ἔναιον.

Τὴν δὲ πελοπόννησον,

Εἰ δέκα ἄργος ἐκόμεθ' ἀχαϊκόν. ἢ

οὐκ ἄργος ἦν ἀχαϊκόν.

quem iniustè ac dolosè necauere Pelasgi: nec Nauplij, qui circa montem Caphareum, tantam hominum cladem commisit ac funera. Ipsorum genealogia præter alia fabulis plena error temporum profertur. Concedatur sanè, ut Neptuno procreatus sit, quónam uerò modo ex Amymone matre genitus sit, qui Troianis adhuc tēporibus uitā agebat? Post Nauplium speluncæ sunt, et in illis Labyrinthorū ædificia, eas uocant Cyclopeas. Dehinc alia loca, & ordine sinus Hermionicus situs est: quē cum in Aegina locus ordinet, ipsa etiā circuitionis partitio haud sanè despicienda, nobis indicauit. Eius initiū ab Asina est oppidulo, dehinc Hermione, atq; Trœzen. In ipso maris cursu præiacet insula Calauria XXX stad. habēs in circuitu, medio maris brachio stad. quatuor à continente segregata. Subinde sinus est Saronicus, qui & Pontus à quibusdam uocatur, & à nonnullis Poros, id est trāsitus, à quo & pelagus Saronicū dicitur. Cūctus ipse transitus proximus ab Hermionico mari, & Isthmico, & Myrtoo, atq; Cretico nomen assequitur. Ad Saronicū Epidaurus pertinet, & procumbens insula Aegina. Deinde Cenchreæ Corinthiorū nauale ad orientem spectans. In de Schœnuntis portus, cum stad VI ac XL nauigaueris. A' Malea uerò in summā collectis stad. mille & DCCC. Ad Schœnuntem portum angustissima isthmi tellus est, quà nauigia trāsuectātur, ubi est Neptuni phanū Isthmij. Sed hæc in præsentia omittātur. extra enim Argiuam terram iacet. Repetentes autem Argiuā perlustremus oram, & ante omnia quotifariam apud poetam dicitur Argos, & per se & addito epitheto. Cum uocet interdum * priscum, aliàs Iasum, equestre quandoq; uel Pelasgicum, uel equorum alumnum. Nam & oppidum Argos dicitur, sicut illud,

*ἀχαϊκὸν legitur Græce, id est Achaicum. interpres uidetur legisse ἀχαϊὸν.

Argosq; & Sparta, Et,
Quiq; habitant Argos, Tyrinthaq;.
& Peloponnesus,
Aedibus in nostris in Argo.

Iliad. δ
Iliad. ϛ
Iliad. ω

Nec enim urbs erat eius ædes, & uniuersa Græcia. Vnde omnes Græcos uocat Argiuos, sicut & Danaos & Achiuos. Cognominationem igitur per epitheta distinguit, Thessaliam quidem Argos Pelasgicum uocitans, ut

Quot Pelasgicum Argos habebant. Iliad. β
Et Peloponnesum sicuti,
Sin Argos ueniemus Achæum. Vel, Iliad. ι
Ex Argo non erat Achæo.

Significans hic quod Achæi propriè Pelopõnenſes alia quadam ſignificatione nominarẽtur. Argos quoq; Iaſum* Peloponnenſe dicit, ſicuti, ſi omnes Achæi Argos intuerentur Iaſum, & Penelopen ut plureis procos acciperet. Non enim ex uniuerſa Græcia procos capere ueriſimile fit, ſed propinquos. Equeſtre uerò & equorũ alumnum cõmuni quadã proprietate dicit. De Græcia uerò, deq; Græcis & Pangræcis controuerſia eſt. Thucydides enim poetam nullo in loco Barbaros appellaſſe dicit eam ob rationem, quia Græci nondum in unum nomen, quod contrarium eſt ab uſu, diſcernebantur. Authoritate etiã Apollodori ſolos Theſſaliæ incolas uocari Hellenes ſeu Græcos liquet. Myrmidones etiam Græci, id eſt Hellenes nuncupabãtur. Heſiodus ſanè & Archilochus, & qui Græci & qui Pãgræci uocarẽt, pfectò omnes nouere. Alter enim Prœtidas inquit, Pãgræci petiere Græci, alter Pãgræcorũ ait calamitas cõcurrit ad Thaſum. Aliqui uerò contra ponunt, quod poeta & hos & barbaros nominauit, Caras Barbarilo quos appellans, & Græcos omnes,

Græciam adit uaga fama uiri medium q; per

Argos

Argiuorum urbs magna ex parte planis in locis ſita eſt, promontorium Lariſſã nomine habens, collẽ ualde ſeptũ, in quo Iouis phanum eſt. Fluuius iuxtà labit Inachus inter ſaxoſas cõualles, qui oritur ex Lyrcio ad Cynuriam montem Arcadiæ. Quæ de illius fontib. fabuloſa uulgantur, poetica ſunt commenta.

Argos q; aquis carere, cõmẽta ſunt cũ dicit, Dij poſuere Argos lympharũ, ptinus expers. Cum regio curua ſit, amnibus rigua, paludes & lacus exhibens, oppidum quoq; plurimos aquis uberrimos abundantes puteos cõtinet minimeq; profundos, accuſant & fraudem illam multi,

Sitiui, acceſsi reprobatis paſsibus Argos.

Hoc aũt eſt, uel ſanè p eo quod eſt uehemẽter optatũ, uel δ litera adẽpta πολυίφιον, ut magno pere noxium, & pernicioſum habitaculum. ſic hanc Pelopidarum domũ appellat Sophocles. πεϊάφαι ἰάφαι, & ἰάφασθαι, cladem quandam importare ſignificat, & damnum, ut qui buſdam in locis oſtendit Homerus,

Nunc tentate quidem, fors natos lædet Achiuum. Et illud:

Pulchrum lædet corpus.

Dein merget auerno.

Alioqui non urbem notat Argos, cum

*Peloponeſiũ lege. nã græce πελοπόννησον. Verſus eſt Odyſſ. 18. ἀ πάντες σὶ ἰδειῳ, ἀὖ ἴασον ἄργος ἐχαιὶ.

Iliad. δ

Odyſſ. κ et alibi.

Iliad. β

Odyſſ. δ

σημαίνων γὰ τοῦθα, ὅτι καὶ ἀχαιοὶ ἰδίως ἐνομάζοντο οἱ πελοποννήσιοι κατ' ἄλλων σημασίαν. ἴασον τε ἄργος τὴν πελοπόννησον λέγει, εἰ πάντες γ' ἐσίδοιεν αὖ ἴασον ἄργος ἀχαιοὶ τὴν πελοπόπια, ὅτι πλείους ἂν ἄλλοι μνηστῆρας. οὐ γὰρ τοὺς ἀπ' ὅλης τῆς ἑλλάδος εἰκονίζει, ἀλλὰ τοὺς ἐγγύς. ἱππόβοτον δὲ καὶ ἵππιον κοινῶς εἴρηκε. πορὶ δὲ τῆς ἑλλάδος καὶ ἑλλήνων, καὶ πανελλήνων πλέγεται. θουκυδίδης μὲν γάρ φησι πρὸ τῶν μηδικῶν βαρβάρους εἰπεῖν φησὶ, διὰ τὸ μηδὲ ἑλλήνας πω τὸ αὐτὸ πᾶσιν, ἐξ οὗ νόμος ἀφῆκεκεῖσθαι. ἀριστοφάνης δὲ μόνους τοὺς θετταλίαν καλεῖσθαι φησὶν ἕλληνας, μυρμιδόνας δ' ἑκάλεσεν τὸ καὶ ἕλληνας. ἡσίοδος μέν τοι, καὶ ἀρχίλοχος, ἥδη εἰδότες καὶ ἕλληνας λεγομένους τοὺς σύμπαντας καὶ πανέλληνας, ἦν μὲν πορὶ τῶν ποιητῶν λέγοντα, ὡς πανέλληνας ἐμνήσθησαν πάντας, ἦν δὲ ὡς πανελλήνων οἱ ζῶς ὃν διέφυσαν μάλιστα. ἄλλοι δ' αὖ τιθέασιν ὅτι καὶ βαρβάρους εἴρηκεν, ἐπεὶ γε βαρβαροφώνους τοὺς Καρας, καὶ ἕλληνας τοὺς πάντας.

Ἀνδρὸς τοῦ λιτέος δυρὺν, καθ' ἑλλάδα, καὶ μέσον ἄργος.

Ἡ μὲν οὖν πόλις ἡ τῶν ἀργείων ἐν χωρίοις ὑπτίοις ἵδρυται τοπίοις. ἄκραν δ' ἔχει τὴν καλουμένην λάρισαν, λόφον ὀρθὸν μετρίως, ἔχοντα ἱερὸν διός. φέρει δ' αὐτῇ πλησίον ὁ ἴναχος, χαράδρωδης ποταμός, ἔχων τὰς πηγὰς ἐκ λυρκείου τοῦ κατὰ τὴν λυκουρίαν ὄρους τῆς ἀρκαδίας. πορὶ δὲ τῶν μυθευομένων τινῶν εἴρηται, ὅτι πλάσματα τῶν ποιητῶν ἐστί. πλάσμα δὲ καὶ τὸ ἄργος ἄνυδρον.

Θεοὶ δ' αὖ θέσαν ἄργος ἄνυδρον.

Τῆς τε χώρας κοίλης οὔσης, καὶ ποταμοῖς διαῤῥεομένης, καὶ ἕλη καὶ λίμνας ποιούσης, καὶ τῆς πόλεως ὑπερκειμένης ὑδάτων φρεάτων πολλῶν, καὶ ὠλιγοπολαίων. αἰτιῶνται δὴ τῆς ἀπάτης τὸ,

Καίκιν ἐλέγχιστον πολυδίψιον ἄργος ἱκέσθαι.

Τοῦτο δή φησι αὐτὴ τὸ, πολυπόθητον εἶναι, ἢ χωρὶς τοῦ δ, αὐτὴ πολυίφιον· ὡς πολύφορόν τε δῶμα, πελοπιδῶν τόδ' ἀφικοῦ Σοφοκλῆς. τὸ γὰρ πεϊάφαι καὶ ἰάφαι, καὶ τὸ ἰάφασθαι φθορὰν λυμαίνεσθαι, καὶ βλάπτειν σημαίνει. Νῦν μὲν πειρᾶσθαι, τάχα δ' ἴστασι ὕστερα κειῶν. καὶ τό,

Χρόα καλὸν ἰάπτει. καὶ,

Αἶδι πεϊάπτειν.

Ἄλλως τε οὐ τὴν πόλιν λέγω τὸ ἄργος, ἀλλὰ

γὰρ ἐκεῖσε ἔμελλον αὐαφίξεσθαι, ἀλλὰ τὴν πελοπόννησον, οὐδὲ πω καὶ ταύτην ἀψηφαὼ οὖσαν. καὶ σὺν τοῖς λ'. δὲ ἐπορβατῶς λέγονται κατὰ συναλοιφὴν μετὰ τοῦ συμπλέσμου τοῦ λέ. ἵν' ᾖ οὕτως·

Καίκιν ἐλέγχιστος πολὺ δ' ἴφιον ἄργος ἱκοίμην.

Ἀντὶ τοῦ, εἰς ἄργος. εἷς μὲν δὴ ἴναχός ἐστιν ὁ διαῤῥέων τὴν ἀργείαν. ἄλλος δὲ ποταμός ἐρασῖνος ἐν τῇ ἀργείᾳ ἐστίν, οὗτος δὲ τὰς ἀρχὰς ἐκ συμφάλου τῆς ἀρκαδίας λαμβάνει, καὶ τὴν ἐκεῖ λίμνην τὴν καλουμένην συμφαλίδα, ἣν τινὲς ὕστερον μυθολογοῦσι τὰς ὑπὸ τοῦ ἥρακλέους ἐξευρεθείσας καὶ τυμπανίοις διελαθείσας, καὶ αὐτὰς καλοῦσι συμφαλίδας. δῦσάντα δ' ὑπὸ γῆς φασὶ δῦναι τὸν ποταμὸν, ἐκπίπτειν εἰς τὴν ἀργείαν, καὶ ποιεῖν ἐπίῤῥυτον τὸ πεδίον. ἐν δ' ὀρασίνου καλοῦσι, ἢ ἀρσίνου. ῥεῖ δὲ καὶ ἄλλος ὁμώνυμος ἐκ τῆς ἀρκαδίας εἰς τὸν καταβούραν αἰγιαλόν. ἄλλος δ' ὄντι ὁ ὀρετειὸς, καὶ ὁ ἐν τῇ ἀπίκῃ, κατὰ βαβρῶνα. λείκνυται δὲ καὶ ἀμυμώνη τις ἱερὰ ἐν λέρνῃ. ἡ δὲ λέρνη λίμνη τῆς ἀργείας ὄντι, καὶ τῆς μυκηναίας, ἐν ᾗ τὴν ὕδραν ἱσορροῦσι. δοκεῖ δὲ οὖν γυμνοὺς ἐκ βαρμοὺς ἐν αὐτῇ, παροιμία τις ὀξέπεσε, λέρνη κακῶν. τὴν μὲν οὖν χώραν συγχωροῦσιν εὐυδρεῖν, αὐτὴν δ' ἢ τὴν πόλιν ἐν αὐύδρῳ χωρίῳ κεῖσθαι. φρεάτων δ' ὑπορεῖν, ἃ ταῖς ἐκ ναίσιν αὐάπτουσιν, ὡς ἐκείνων ὀξυρρεόντων, ἀφ' οὗ, καὶ ὁ ἔπος εἰπεῖν ὅλως·

Ἄργος ἄνυδρον ἐὸν, ἐκ ναιετὰ θέσαν ἄργος ἔνυδρον.

Τῶν δὲ φρεάτων τέτταρα, ἃ ἱερὰ ἀπὸ ἐκλειχθῆναι, καὶ καμᾶσθαι σκαφοφόντος, ἐν ὑπορείᾳ ὑλάττειν, ἀφρίαν ἐκάγοντος. τὴν δ' ἀκρόπολιν τὴν ἀργείων οἰκῆσαι λέγεσθαι δαναὸν, ὃς ἐν σύρῃ οὖν πεῖ αὐτοῦ διωκόντας ἐν τοῖς τόποις ἐπορβαλέσθαι δοκεῖ, ὥστε κατ' ὀλίγον πόλιν πελασγιώτας ὀνομασθῆναι τοπεῖν, δαναὸς καλεῖσθαι, νόμον ἔθηκε αὖ ἑλλάδα. ἔστι δὲ καὶ τάφος αὐτοῦ, καὶ μέσον τὴν τῶν ἀργείων ἀγορὰν, καλεῖται δ' πάλινθος. οἶμαι δ' ὅτι καὶ πελασγιώτας, καὶ δαναὸς, ὥσπερ καὶ ἀργείους, ἡδέξατο πόλεως ταύτης, ἀπ' αὐτοῦ καὶ οὐκ ἄλλως ἑλλῆνας καλεῖσθαι πρεσκύασιν. οὕτω δὲ καὶ ἰασίδας, καὶ ἴασον ἄργος καὶ ἀπίαν, καὶ ἀπιδόνας οἱ νεώτεροι φασίν. ὁμηρος δ' ἀπιδόνας μὲν οὐ λέγει, ἀπίαν δὲ τὴν πόρρω μᾶλλον. ὅτι δ' ἄργος τὴν πελοπόννησον λέγει, πιθανὸν ὅτι καὶ τάδε, ἀργείη ἐλαφίη. καὶ ἔστι πόλις ἐφύρη μυκηνῶν ἄρτεως. καὶ μέσον ἄργος. καὶ πολλοῖσι νήσοισι καὶ ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσει.

nequaquam illuc peruenturus erat, ſed in Peloponneſum nequaquam ſitibundam. Et cũ δ'. δὲ ex abundãtia recipiunt iuxta ſynalœphẽ cum coniũctione δὲ, id eſt uerò, ut ſic legatur: —πολύ δ' ἴφιον ἄργος ἱκοίμην, id eſt — deſiderabile Argos ueniebam: pro, in Argos. Vnus quidem fluuius eſt Inachus, Argiuam percurrens terram. Alius etiam in Argiua eſt, Eraſinus nomine, Hic quidem è Stymphalo naſcitur in Arcadia, & è lacu quem Stymphalidem appellant, è quo aues uocatas Stymphalidas ab Hercule ſagittis & tympanis fugatas, poetæ finxere. Ipſum autem fluuium abſorptum à terra, id eſt Argiuam emergere, & campum irriguũ reddere, eum Eraſinum uocant & Arſinum. Simili alterum dictũ nomine ex Arcadia in litus Buræ labitur, & alius exiſtit apud Eretrios, & in Attica penes Babronem. Iuxta Lernam fons oſtenditur Amymone. Cæterũ Lerna & Argiui & Mycenæi agri lacus eſt, in qua Hydram cõſtitiſſe, ſcriptores tradũt: in illa cum facta ſint purgamina, prouerbium quoddam uulgò manauit, Lerna malorum. Ipſam quidem regionem aquis abundare concedunt, urbem uerò ipſam in loco iacere arido, in qua copia puteorum ſit, quos Danaidum aſcribant ſolertiæ. Eos enim illas inueniſſe, quo ex facto uerſus ille uulgatur.

Argos aquis uacuum Danaæ ſtruxere redundans.

Ex puteis autem quatuor inſignes habẽtur & ſacri, quos eximia ueneratione colunt, qui in aquarum penuria, aquarum abundantiam inducunt. Argiuorum quidem arcem Danaus inhabitaſſe dicitur. Is adeò præcedentes loci illius reges excelluiſſe fertur, ut qui antea Pelaſgi nominabantur, impoſita per Græciam lege, Danai uocitarentur, Euripidis poetæ teſtimonio. Eius ſepulchrum in Argiuo foro medium locatum cernitur, quod Palinthum appellãt. Mihi ſanè uidetur, ut Pelaſgi et Danai, ſicut & Argiui nuncupẽtur, quod huius ciuitatis gloria & cæteros Græcos à ſe denominãdos cõpararit. Sic & Iaſum Argos Iaſidas appellari fecit. Sic & ex Apia Apidones recẽtiores dixere: at Homerus non quidem Apidones appellat. Apiam autem magis longinquã quod prope Peloponneſum dicat Argos, animaduerti uel hinc licet, quòd Argiuam dicit Helenam. Et inde urbs Ephyræ exiſtit ipſius in Argos ſinu. Et hinc eſt Argos medium, & inſulas multas & uniuerſam Argos regere.

Iuniores

Iuniores & campum Argos dicunt: at Homerus, ne semel quidē, præcipuè uero Macedonicum & Thessalicū esse arbitrantur. Cum uerò Danai nepotes Argiuum excepissent regnū, illis sese Amythaonis immiscente progenie, è Pisæo agro atq; Triphylia proficiscēte, mirari nemo debet, si eadem procreati stirpe, hoc modo regionē duo in regna diuisere. Primò ut cū duæ in illis urbes essent, ipsas principatu eminētes, ostētarēt præsertim intra stad. minus L inter sē finitimas, Argos uidelicet atque Mycenas, & dicatū Iunoni templū, iuxta Mycenas, ambabus esse cōmune. in illo sunt Poycleti simulacra, artis laude omniū prēstātissima: sumptu & magnitudine, Phidiæ sanè imaginib. cedētia. Argos quidē à primordio magis ac magis extitit potētia primariū, subinde Mycenę ampliora susceperūt incremēta propter cōmigrantes in illas Pelopidas. Nam cum omnes ad Atrei filios consisterent, Agamemnon grandior natu regnū adeptus, duce uirtute, ac pariter fortuna comite, regionis paternam possessionē ampliauit, & Mycenæo Laconicū adiecit imperiū. Verùm Menelaus Laconicæ regimen tenuit. Ac Agamemnon Mycenarum usq; Corinthum ac Sicyonē, & Ionū & Aegialiarū (sic enim ea uocabantur ętate, cum posterius Achæi dicti sunt) regnum suscepit. Cæterùm secundum Troiana tēpora, destructo Agamemnonis imperio, res Mycenæa humilius attenuata est, præcipuè post restitutos Heraclidas. Isti enim occupata Peloponneso, priores dominos eiecerunt, quo effectum est, ut qui Argos obtinerent, Mycenas quoque subiectas in unum conspirantes haberent. Posteriori tempore eas Argiui solo æquatas deleuerunt, adeò ut nunc Mycenæi oppidi ne uestigium quidem reperiatur. Cum talis Mycenis casus acciderit, quid mirari opus est, si qui sub Argo populi hac ętate penitus euanuere? Ipse autem catalogus hunc se habet in modum,

Ilind. 5 Qui tenuere Argos, Tirynthaq; mœnib. altā,
Hermionem, Asinamq;, sinum quæ amplexi
bus artant,
Trœzenē, Eionas, uineta Epidaurō habentē,
Qui Maseta colunt iuuenes, Aeginā Achæi.

Hæc quidem de Argo. Deinceps de reliquis explicandū. Tirynthe sanè ad excursiones faciendas arcem usurpasse Prœtus uidetur, & eam Cyclopum opera atque arte mœnibus roborasse. Ii autem septem erant numero, quos uentrimanos appellabant,

ἀργ῟ δὲ καὶ τὸ πεδίον λέγεται παρὰ τοῖς νεωτέροις. παρ' ὁμήρῳ δ' οὐδέ ἅπαξ. μάλιστα δ' οἴονται μακεδονικὸν, καὶ θετταλικὸν εἶναι. τῶν δ' ἀπογόνων τὸ διανεῦον διαδεξαμένων τὴν ἀργ῟ διωασείαν, ὠθισμὸς ἦν καὶ πρὸς τούτοις πρὸς ἀμυθαονιδῶν, ὡρμημένων ἐπὶ πασι῀ καὶ ἐπὶ τειρυνίας, οὐκ ἂν θαυμάσειέ τις, εἰ συγχωρεῖς ἄντου, οὔτε διέλυσε τὴν χώραν εἰς δύο βασιλείας ποτὲ ἐκεῖνος. ὥστε τὰς ἡγεμονίας οὔσας γὰρ αὐτὰς δύο πόλεις ἀφῃρεθῆναι πλησίον ἀλλήλων ἰσοῤῥοπούσας, γὰρ ἐλαττόσιν, ἢ πεντηκοντασταδίοις, τό, τε ἄργ῟ καὶ τὰς μυκήνας, καὶ τὸ ἡραῖον εἶναι κοινὸν ἱερὸν τὸ πρὸς ταῖς μυκήναις ἀμφοῖν, γὰρ ᾧ τὰ πολυτελέστερα ξόανα τῆ μὲν τέχνῃ κάλλιστα πάντων. πολυτελείᾳ δὲ, καὶ μεγέθει, τὸ φειδίου λεπόμενα, καταρχὰς μὲν εἷς τὸ ἄργ῟ ἐπεκράτει μᾶλλον. εἶθ' αἱ μυκῆναι μεῖζον ἐπίδοσιν λαβοῦσαι δι' τὴν πρὸς τοῖς ὄνοις πολιτείαν εἰς αὐτὰς μεθίδρυσιν. πορισάντων γὰρ εἰς αὐτὸ ἀτρέως πᾶσας ἁπάντων, ἀγαμέμνων ᾧ πρεσβύτερος παραλαβὼν τὴν οὐσίαν, ἅμα τύχῃ τε καὶ ἀρετῇ πρὸς τοῖς οὖσι, πολλὰ προσκατεσκευάσατο τὴν χώραν. καὶ δὴ καὶ τὴν λακωνικὴν πρόσθηκε. μενέλαος μὲν δὴ τὴν λακωνικὴν ἔσχε. μυκήνας δὲ, καὶ πάμπαν ἀνοήτους, καὶ σικυῶνος, καὶ τὴν ἰάονας μὲν τότε, καὶ αἰγιαλέας καλουμένους, ἀχαιοὺς ὕστερον, ἀγαμέμνων παρέλαβε. μετὰ δὲ τὰ τρωϊκὰ τὴν ἀγαμέμνονος ἀρχὴν παλαιωθέισης, ταπεινωθῆναι μυκήνας, καὶ μάλιστα μετὰ τὴν τῶν ἡρακλειδῶν κάθοδον. κατασχόντων γὰρ οὗτοι τὴν πελοπόννησον, ἐξέβαλον οὐ πρότερον ἡρακλείδας, ἢ τὸ ἄργ῟ ἔχοντας, εἷλον καὶ τὰς μυκήνας στασιάσαντες δὲ χρόνοις δ' ὕστερον κατασκάψαντες εἰς ὤν. χρόνοις δ' ὕστερον κατασκάψαντες ὑπ' ἀργείων, ὥστε νῦν μηδ' ἴχνος εὑρίσκεσθαι τὴν μυκήνων πόλεως. ὅπου δὲ μυκήνας τοιαῦτα πεπόνθασιν, οὐδὲν θαυμάζειν, οὐδ' εἴ τινος ἄλλου τῶν τότε ἀγει καταλεγομένων ἀφανεῖς νῦν εἰσίν. ὧν μὲν δὴ κατάλογ῟ ἔχει οὕτως.

οἳ δ' ἄργος τ' εἶχον τίρινθά τε τειχιόεσσαν,
Ἑρμιόνην τ' ἀσίνην τε βαθὺν κατὰ κόλπον
ἔχοντας,
Τροιζῆν᾽ ἠιόνας τε, καὶ ἀμπελόεντ' ἐπίδαυρον,
οἵτ' ἔχον αἰγιναν μάσητά τε ἠδὲ ἀχαιΐν.

Ταῦτα μὲν δὴ τὸ ἄργους εἴρηκε. πόθεν δ' ἄλλων λεκτέον. τὴν μὲν δὴ τίρινθα ὁμοίως κήπασαν δοκεῖ πᾶσι, τὴν τεῖχος, τὴν τὸ ἔργον εἶναι λυκίων προφομήδους ἐκ τῆς τέχνης. ἥκειν δὲ μεταπεμπομένου ἐκ λυκίας. καὶ ἴσως τὰ αὐτόθι τὰ περὶ τὴν ναυπλίαν, καὶ τὰ γὰρ αὐτοῖς ὄργια τοιαῦτα ἐπώνυμά ἐστιν. ἡ δ' ἀκρόπολις λυκόμνα ἐπώνυμος λυκομήδους. δέχεται δὲ τὴν ναυπλίας περὶ σταδίους πέντε. ὁρμος δ' ἐστὶ μικρὸς ἐκεῖνος, καὶ ἡ πλησίον μιδέα, ἑτέρα οὖσα τῆς βοιωτικῆς. ἐκείνη γὰρ ἐστὶ μίδεια, ὡς προόνοια. αὕτη δὲ μιδέας ὡς τεγέας, αὕτη δ' ὁμοίως προσύμνας, καὶ αὕτη ἱερὸν ἔχουσα ἥρας. ἠρήμωσαν δὲ τὰς πλείστας οἱ ἀργεῖοι ἀπειθούσας. οἳ δ' οἰκήτορες οἱ μὲν ἐκ τίρυνθος εἰς ἐπίδαυρον ἀφίκοντο, οἱ δὲ ἐκ ὁρμιόνης εἰς τοὺς ἁλιεῖς καλουμένους, οἳ δ' ἐκ ἀσίνης. καὶ αὕτη δὲ λιμὴν ἐστὶ ἀργείας πλησίον ναυπλίας λακεδαιμονίων, εἰς τὸν μεσσηνιακὸν μετῳκίδησαν. καὶ ἡ ὁμώνυμος τῆ ἀργολικῇ ἀσίνη πολίχνη. οὐ γὰρ λακεδαιμόνιοι, ὡς φησὶν ὁ θεόπομπος, πολλὴν κατακτησάμενοι ἐστὶ ἀλλοτρίας εἰς ταύτην κατώκισαν οὓς ἂν ὑποδέξαιντο τῶν φυγόντων ἐκ αὐτούς. καὶ οἱ ἐκ ἐστὶ ναυπλίας ἐκεῖσε ἀνεχώρησαν. ὁρμοῦνται δ' ὀλίγα τῶν οὐκ ἀσήμων πόλεων, ἥς τὴν παραλίαν ἐχουσι ἁλιεῖς λεγόμενοι θαλαττουργοί τινες ἄνδρες. παρ' ἑκατὸν δὲ τετράκοντα τὴν εἰς ἅιδου κατάβασιν σώφρονος εἶναι. διόπερ οὐκ ἐπιθέασιν ἐνταῦθα τοῖς νεκροῖς ναῦλον. δρυόπων δ' οἰκητήριον φασὶ καὶ τὴν ἀσίνην. εἶτ' ἐκ ἐκείνων πρὶν ἐπελθόντα τόπον ὄντας αὐτοὺς δρύοπας τὸν ἀρκάδας καθικέσθαι ἐνταῦθα, ὡς ἀριστοτέλης φησίν, ὑφ' ἡρακλέους ἐκ πρὶν ἐκείνου παρνησσὸν οἰκοῦντας ἐλάσαντος αὐτούς. τὸ δὲ ὄλμειον τὸ ἐν τῇ ἑρμιόνι, ὧνομάσθαι φασὶν ἀπὸ σκύλλης ἐκ νήσου θυγατρὸς, ἣν ἔρωτος πεσούσαν μίνῳ τὴν νισαίαν καταπροπιεῖν φασὶν ἐπ' αὐτό. διὸ ἐκνυμαθεῖσαν, ταφῆς τυχεῖν. πιόντα δὲ ὧμά τινα ἰὼ, ὃν ἁρμόσαντος, μυκηναῖον ναύσταθμον ἐποίησαν. ἀφανισθεῖσαν δ' ὕστερον οὐδὲ ναύσταθμόν ἐστι. προιζὼ δὲ ἱδρᾶσθαι ποσειδῶνος, ἀφ' οὗ καὶ ποσειδωνία ποτὲ ἐλέγετο. ὑπόκειται δὲ ἐκ θαλάττης εἰς ὧν πεντάδεκα σταδίους. οὐδ' αὐτὴ ἄσημος πόλις. πρόκειται δὲ τοῦ λιμένος αὐτῆ νῶτον καὶ τὸ ὄνομα καλαυρία νησίδιον ὅσον τεσσάκοντα σταδίους ἔχον περίπλουν. ἐνταῦθα ἵδρυται ἀπόλλωνος ποσειδῶνος ἱερόν. καὶ φασί γε θεὸν ἐπ' ἐκείνου ἀλλάξασθαι πρὸς μὲν λητὼ τὴν καλαυρείαν αὐτισθέντα δῆλον. πρὸς δὲ πόλλωνα τὴν νάραν αὐτισθέντα πυθώ. ἔφορος δὲ καὶ τὸν χρησμὸν λέγει.

ἴσθι τοι, δῆλον τε καλαυρείαν τε νέμεσθαι.

quoniā suo alebant artificio, quos è Lycea uocatos aduentasse, tradit. Et fortè spelūcę apud Naupliā, & illarū opera, horum cognomē cōtraxere. Arx ipsa Lycimna ab ædificatore Lycimno dicta, abest autem à Nauplia stad. XII. Et ipsa uerò & uicina Midea desertæ sunt, nō illa sanè quæ in Bœotia est, cū illa sit μίδεα, ut πρόνοια, quæ prouidentiā significat, accētu in tertia à fine seruato. Hæc aūt μιδέα, ut τεγέα est, si penultima tenet accētū. Huic affinis est Prosymna, habens & ipsa Iunonis templū. Plurimas autem, cum rebellarēt, Argiui desolatas uastarunt. Habitatores autem è Tirynthe quidem Epidaurum sese receperūt. ex Hermione autem ad Halies (sic enim uocantur) id est piscatores. Asina uerò terræ pagus Argiuæ, penes Lacedæmoniā Naupliā: ex ea inquilini Messeniū commigrarunt agrū, eodē quo Asina oppidulum Argolicū, uocabulo nuncupata. Nam cū Lacedæmonij plurimū ex alienis agris uēdicassent, in hāc cultores dimittebāt, quoscunq; ad se confugientes excepissent: sicut author est Theopōpus. Quicq; è Nauplia fugerāt, eò secessere. At Hermione urbs haud ignobilis est, cuius litus tenent Halies, id est piscatores, homines maritimis exerciti negotijs. Rumor est uulgo, apud Hermionēses cōpendiosum esse inferorum descēsum: quocirca nullū ibidem mortuis naulū imponunt. Dryopū domiciliū & Asinā fuisse memorāt, qui ex uicinis Sperchio locis extitere, ubi (ut Aristoteles testis est) Dryops Arcas inhabitauerat, eos autē Hercules ex terra Dorica, Parnaso finitima expulit. Scylleum quod in Hermione est, nomen à Nisi filia Scylla cepisse iniquiunt: quæ Minois cupidine capta, cū ei Nisæam proditione tradidisset, ab eo in profundū deiecta est, et fluctib. horsum agitata, sepultura obtinuit. Eiones aūt uicus quidā erat, quem eiectis incolis Mycenæi nauiū receptaculū instituere. Quo deinde uastato, ne statio quidē ipsa manet. Trœzen sacra Posidoni, id est Neptuno fuit, à quo & Posidonia olim appellata. Ea stad. XV à mari eminet, urbs et ipsa insignis. Ipsius portui, quod Mentū uocant, parua imminet insula Calauria nomine, cuius ambitus est ad tricena stad. Hic Neptuno dicatum fuit a sylū. Fama est, hunc ipsum deū cum Latona permutasse Calauriam, cuius loco Delū impendit: cum Apolline uerò, Tænarū, pro quo Pythiā exhibuit. Ephorus autem ipsum quoq; refert oracultum:

Tu Delo inquit hinc, Iso q; Calauriaq; frueris;

Pythiæ

Pythiãq; sacrã, pulsatum & Tænaron euris. Fuit quidẽ Amphictyonũ cõuẽtus, ex septẽ constans ciuitatibus, ad hoc faciendum sacrificium commune habentibus officiũ, quæ fuerant Hermiõe, Epidaurus, Aegina, Athenę, Prasiũ, Nauplia, Orchomenus Minyus. pro Nauplijs Argiui, pro Prasijs Lacedęmonij cõferebant. Tãtopere autem ipsius Dei ueneratio ualuit apud Grecos, ut potiti etiam rerum Macedones huc usq; tutum, securũq; loci perfugium, inuiolatũq; seruarent. Lociq; supplices reuelli sint ueriti, qui ad Calauriam ipsam cõfugerint, adeò ut Archias comitatu septus militum, Demosthenẽ uiolare minimè sit ausus. Cui iusserat Antipater, ut eum uiuũ reliquosq; oratores, similib. obnoxij accusationibus inuẽtos ad se perduceret. Eum uerbis inducere conabatur, cui tamen nõ persuasit: sed sumpto prius ueneno, uoluntariã sibi necẽ cõsciuit. Cæterùm cũ Pelopis filij Trœzen atq; Pitheus ex terra profecti sint Pysæa, alter quidẽ suũ urbi nomẽ reliquit, Pitheus uerò post eum successit in regno. Anthes uerò qui prius obtinebat, enauigans condidit Halicarnasum. Epidaurus autem antea Epitaurus uocabatur. Eam Cares, Aristotele teste, occuparũt, sicut & Hermionẽ. redeuntib. uero Heraclidis, Iones ex Attica Tetrapoli, id est quaternas urbes cõtinente, eos ad Argos comitãtes, etiã in unis cohabitauere mœnib. Hęc aũt nõ parũ insignis est ciuitas, præsertim ex Aesculapij claritate nobilitata, quẽ uaria morborũ genera curasse somniati sunt homines. Erat uerò templũ ægrotantiũ multitudine usquequaq; refertũ, pendentibusq; tabellis, in quib. sanati languores erant inscripti. Quemadmodũ & in Coa fiebat insula pariter et Trica. Sita urbs est in ipso Saronici sinus recessu intimo, stad. xv circuitũ habens, nauigationem in æstiuos prospectans ortus. Excelsi uerò usq; ad mare quaquauersum mõtes includunt, unde omni ex parte naturale munimen habet. In medio Trœzenis & Epidauri munitus iacet locus Metana, et Cherronesus eodẽ appellata nomine, licet apud Thucydidẽ in quibusdã exẽplaribus Methone dicatur, simili quo Macedonica nuncupata uocabulo, in cuius obsidione Philippus auulsum amisit oculum. Quapropter nonnulli decepti, ut Scepsius existimat Demetrius, eam Methonem in Trœzenis arbitrati sunt. Quam execrati feruntur Agamemnonis legati, deligendorũ causa nautarum missi, ut ab ędificandis mœnib. nullas sibi

Γυθώ τ' ἀγαθέλω, καὶ τὸν ἀργον λιμένα τὸν

Ἦν δὲ καὶ ἀμφικτυονία τις περὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο, ἐπὶ πόλεων, αἱ μετεῖχον τῆς θυσίας. ἦσαν δὲ, Ἑρμιὼν, Ἐπίδαυρος, Αἴγινα, Ἀθῆναι, Πρασιεῖς, Ναυπλιεῖς, Ὀρχομενὸς ὁ Μινύειος. ἡ μὲν οὖν πρὸς Ναυπλίᾳ Ἀργεῖοι συνοικήσαντες ἔσχον, ὡσαύτως δὲ Λακεδαιμόνιοι. οὗτω δ' ἐπεκράτησεν ἡ τιμὴ τοῦ θεοῦ πάντα παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὥστε καὶ Μακεδόνες δυνασθέντες ἤδη μέχρι δεῦρο ἐφύλαξαν πᾶν τὸ ἀσυλίαν, καὶ οὐκ ἐκίνησαν ἀφανισθὲν τὸ οὐδὲν εἰς καλωσύνην καταφυγόντας. ὅπου γε οὐδὲ δημοσθένη ἐθάρρησεν ἀρχίας βιάσεσθαι στρατιώτας ἔχων, ὃς πρωτεύσαντα πρὸ αὐτιπάτρου ζῶντα ἀγαγεῖν ἐκέλευε, καὶ δὴ ἄλλων ῥητόρων ὧν εὗρεν ἐν τῷ ἀσύλῳ ὄντων τοῖς παρακλήσεσιν. ἀλλὰ πειθομένου μὲν οὐ μᾶλλόν γε, ἀλλ' ἐφθη, φαρμάκῳ παραλύσας ἑαυτὸν τοῦ ζῆν. προσῆλθε δὲ, καὶ πιτθεὺς, οἱ Τροιζὴν ὁ Πελοπος, ὁρμηθεὶς ἐκ Μεσσήνης, ὁ μὲν τὴν πόλιν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ κατέλιπεν. ὁ δὲ πιτθεὺς ἐβασίλευσεν, ἐκείνου σφᾶς δεξάμενος. Ἄνθης δ' ὁ πάππος κατέσχεν πλοῦτος, ἁλικαρνασὸν ἔκτισεν, ὄρους μὲν δ' ἐν τοῖς καρικοῖς, καὶ τῆς πρώτης. ἡ δ' ἐπίδαυρος δ' ἐκαλεῖτο ἐπίταυρος. φησὶ γοῦν ἀρίστοτέλης, καταχεῖν αὐτὴν ὥρας, ὥστε καὶ ἑρμιόνην. Τὴν δ' ἡρακλείδαι κατελθόντων, ἴωνες αὐτοῖς συνοικήσαντες ἐκ τῆς ἀττικῆς τετραπόλεως συνεπεμφθησαν εἰς ἄργος. καὶ αὕτη δ' οὐκ ἄσημος ἡ πόλις καὶ μάλιστα διὰ τὴν ὠμοφαγίαν τοῦ ἀσκληπιοῦ θεραπεύειν νόσους παντοδαπὰς τοὺς πεπλυμένους. καὶ τὸ ἱερὸν πλῆρες ἐκπώματος ἀεὶ ἦν τε καμνόντων, καὶ τῶν ἀνακειμένων πινάκων, ἐν οἷς ἀναγεγραμμέναι τυγχάνουσιν αἱ θεραπεῖαι, καθάπερ ἐν ταῖς ἱστορίαις. λέγεται δ' ἡ πόλις ἐν μυχῷ τοῦ σαρωνικοῦ κόλπου, καὶ γὰρ πρίπλουν ἔχουσα πόλιν τῶν τετρακαίδεκα, βλέπουσα πρὸς αὐτολὰς θορικὰς. πορθμεῖται δ' ὅρμοι νῆσοις μέχρι πρὸς τὴν θάλατταν, ὥστ' εὐρυμενὴ κατεσκευάσθαι φυσικῶς πανταχόθεν. μεταξὺ δὲ προσίζων καὶ ἀθηναίων χωρίον ὄρυμνόν μέθανα καὶ χερρόνησος ὁμώνυμος τούτῳ. παρὰ θουκυδίδῃ δ' ἐν πολυμνήστοις ἀναγράφοις, μεθώνη φρουρεῖται ὁμώνυμος τῆς μακεδονικῆς, ἐν ᾗ φίλιππος ἐξεκόπη τὸν ὀφθαλμὸν πολιορκῶν. διόπερ οἴονταί τινες ἐξαπατηθέντας, ὁ σκήψιος δημήτριος τῇ προσζωΐ, μεθώνην νοοῦσιν. καὶ ἧς ἀφάσθαι λέγεται οὐκ ἀπὸ ἀγαμέμνονος πεμφθέντας ναυπλόγους, μηδὲ πα-

παύσασθαι τειχομαχοῦντα· οὐ φύσει, ἀλλὰ τῶν μακεδόνων ἀναυδησάντων, ὡς φησι θεόπομπος. τούτους δ' οὐκ εἰκὸς ἐγχωρίους ὄντας ἀπειθῆσαι. αἴγινα δ' ἐστὶ μὲν καὶ τόπος τῆς Ἐπιδαυρίας. ἔστι δὲ καὶ νῆσος πρὸς τῇ ἠπείρου ταύτῃ, ᾗ γε τοῖς ἀρχαίοις παρατεθεῖσιν ἔπεσι βούλεται φράζειν ὁ ποιητής. διὸ καὶ γράφουσι τινὲς νῆσον τ' αἴγιναν, αὐτὴ δ', οἳ δ' ἔχον αἴγιναν, ἀσπαζόμενοι τὴν ὁμωνυμίαν. ὅτι μὲν οὖν τὴν σφόδρα γνωρίμων ἐστὶν ἡ νῆσος, τί δεῖ λέγειν; γοῦν τοῦθ' ἁπλῶς τε λέγεται, καὶ οἱ κατ' αὐτόν. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ καὶ θαλασσοκρατήσασα ποτὲ, καὶ πρὸ τοῦ ἀμφισβητήσασα ποτὲ πρὸς ἀθηναίους, ᾗ τῆς πρὸ σαλαμῖνα ναυμαχίας κατὰ τὰ πρωϊκά. λέγεται δὲ στάδια ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ὁ κύκλος τῆς νήσου. πόλιν δ' ὁμώνυμον ἔχει τετραμμένην πρὸς λίβα. πορθμὸν ἔχουσι δ' αὐτὴν ἥ τε ἀττικὴ, καὶ ἡ μεγαρὶς, καὶ τῆς πελοποννήσου τὰ μέχρι ὑδρίας οὗ ἑκατὸν στάδια ἑκάστη διέχουσα. τὸ δὲ ἑωθινὸν μέρος, καὶ τὸ νότιον, πελάγει λιμνάζεται ἤδη τε μυρτῴῳ, καὶ ἤδη λιρικῷ. νησία δὲ πρόκειται πολλὰ μὲν πρὸς τῇ ἠπείρῳ, βέλβινα δὲ πρὸς τὸ πέλαγος αὐτείνουσα. ἡ δὲ χώρα αὐτῆς κατὰ βάθους μὲν γεώδης ὅλη, πετρώδης δ' ὡς πολλῆς, καὶ μᾶλιστα ἡ πεδιάς. διόπερ φιλεῖ πᾶσα ὅλη, λειθοφόρος δὲ ἱκανῶς. μυρμιδόνας δὲ λιθλῶναι φασὶν οὐχ ὡς ὁ μῦθος, τοὺς αἰγινήτας, ὅτι λοιμοῦ μεγάλου συμπεσόντος, οἱ μύρμηκες ἄνθρωποι γεγόνοιεν κατ' ὄψιν αὐτοῖς· ἀλλ' ὅτι μυρμήκων τρόπον ὀρύττοντες τὴν γῆν, ὥστε πέρι τὰς πέτρας ὥστ' ἔχειν γεωργεῖν, ἐν δὲ τοῖς ὀρύγμασιν οἰκεῖν φειδόμενοι πλίνθων. ὠνομάζετο δ' οἰνώνη πάλαι ὁμώνυμος ὑπό τε λαμίων τῶν ἀττικῆς, ὥς τε πρὸς ἐλευθεράς, οἰνώνης σύγχρονα εἶναι πεδία, ταῖς δ' ἐλευθεραῖς, καὶ μιᾷ τῶν ἐκ τετραπόλεως ἡ πρὸς μαραθῶνα, καθ' ἣν ἡ παροιμία, οἰνώνη τὴν χαράδραν. ἐπώκησαν δ' αὐτὴν ἀργεῖοι, καὶ λεπρεᾶται, καὶ ὠλιάσιοι, καὶ ἀλιεῖς. ὕστερον δὲ κατεκληρούχησαν τὴν νῆσον ἀθηναῖοι. ἀφελόμενοι δὲ λακεδαιμόνιοι τοὺς ἀθηναίους τὴν νῆσον, ἀπέδοσαν τοῖς ἀρχαίοις οἰκήτορσιν. ἀρχὴν δ' ἔσχεν αἰγινῆται, εἷς τε λυσωνίαν τὴν ἐν λεπρεᾳ, καὶ εἰς ὀμβρίκους. ἔφορος δ' ἐν αἰγίνῃ ἀργυρον πρῶτον κοπῆναι φησὶν ὑπὸ φείδωνος. ἐμπόριον γὰρ γενέσθαι, διὰ τὴν λυπρότητα τῆς χώρας, τῶν ἀνθρώπων θαλαττουργούντων ἐμπορικῶς. ἀφ' οὗ δὴ ῥᾴδιον

quies præstaret atq; cessatio: nõ his quidẽ, sed Macedonib. abnuẽtibus, uti Theopõpus inquit. Istos enim cũ propinqui sint, rebelles extitisse, nõ fit uerisimile. Aegina uerò estetiã Epidaurię terrę locus quidã. Et è regione item huius cõtinẽtis est insula, quã in appositis nuper uersib. explicare uult poeta. Vbi em̃ poeta dixit, Quiq; Aeginã habent: quidã scribũt, Insulãq; Aeginan: pro eo quod est, Hi aũt habebãt Aeginã: ut nominis similitudine distinguãt. Quod autẽ inter nobilissimas insulas una est, quid uerbis opus est? Hinc enim Aeacus, eiusq; posteri genus duxisse decantãtur. Hæc est quę maris aliquando tenuit imperiũ. Hæc est quæ cõtra Atheniẽsem populũ in nauali ad Salamina prælio, de principatu cõtendere nõ dubitauit, qua tẽpestate Persę Greciã inuaserãt. Eius ambitus insulę cẽtum LXXX stad. esse tradit. Eiusdẽ appellationis oppidũ in uetũ uergẽs Africũ habet, illã Attica & Megarica coronat ora, & Pelopõnesus usq; Epidaurũ, cũ centũ ferè stad. singulę ab illa distẽt. Pars aũt orientẽ Austrũq; ꝓspectãs, Myrtoo perfundit pelago, ac etiã Cretico. Paruulę quidẽ circũiacẽt insulæ permultæ, in continentẽ uersæ, Belbina uerò in pelagus uergẽs. Ager uerò ipsius, si altius fodias, terreus est, cum superne lapidosus est, præcipuè cãpestris ipsa planities. Ideo nuda tota hordeiferax satis est. At Aeginenses Myrmidonas appellatos memorant, nõ q̃modo in fabulis canitur, ut ingẽtiin ualescẽte pestilẽtia formicę, Aeaco precãte, in homines uersę fuerint: uerùm quia formicarũ more, terrã fodiẽtes, ad petras transportarẽt, ut agricolandi materiã haberent, fossas quoq; incolerent, ut non expendentes latericiã agerent parsimoniã. Oenoa uerò diutius, duabus Atticæ tribubus par nomine, uocabatur, uni quæ ad Eleutheras prope iacet: ut illud est, Cãpos Oenões habitare fœnarios Eleutheræ: altera uerò de quadripoli ad Marathonem est: de qua natũ est prouerbium, Oenoes uallis. Eam habitauere Argiui, Cretenses, Epidaurij & Dorienses. Posteriori tẽpore deinde, sorte missis incolis, Atheniẽses insulã tenuere. Surreptã dehinc Atheniẽsibus insulam Lacedæmonij pristinis reddidere cultorib. Cæterùm Aeginenses in Cydoniã Cretæ urbẽ colonos demisere, nec minus in Vmbriã. Ephorus scriptis prodidit, primò Aeginæ à Phidone signari cœptũ argentũ. Emporiũ aũt ideo effectũ, ꝙa locus admodũ sterilis erat, cũ homines illi maritima mercãdo negotia tractarẽt, unde Rhopõ multimodis reb. cõstantẽ quęstũ

Aegineam appellamus mercatura. Poeta ia-
me ipse nonnulla loca ordine continuo, prout
iacent, exponit, sicut in ea parte,

In Catalogo Qui Hyriam pascebantur & Aulidem,
Quiq; Argos tenuere Tirynthaq;,
Hermionēq; ac Asinā, Trœzenēq; & Eionas.

Alias autem non quo se habent ordine, ut

Ibidem. Schœnum & Scolum, Thespiamq; Græāq;.

Insulas quoque Epiri cum aliis dicendo cō-
numerat. Qui quidem tenebant Ithacam, &
Crocylia depascebantur. nam Crocylia intra
Acarnanes sunt. Sic & nunc Aeginæ Masetē
adiunxit, qui locus ad Argolicum litus perti-
net. Thyreas quidem Homerus nullibi nomi
natim attigit. Alij uerò frequenti sermone lo-
quuntur, quorum causa Argiui ac Lacedæmo
nij tamen hostiliter contulerunt, in quo Lace
dæmonij duce Othryada uictoriam reporta-
runt. Locum autem illum in Cynosuria esse,
Thucydides scribit, ad Argiui ac Lacedæmo
nis agri confinia. Sunt etiam Hysiæ, Argoli-
cæ terræ ora celebris. Similiter & Cenchreæ,
quæ in uia è Tegea Argos ducente per Par-
thenium montem, & per Creopolū sitæ sunt.
Has ignorauit Homerus, & Lycurgiō, & Or
neas, uici autē nunc sunt Argiui agri. Hic qui
dem eodē quo mons nomine, illos uerò simi
li appellāt uocabulo, quo Orneas inter Corin
thū ac Sicyonē positos. Inter Pelopōnesi ciui
tates Argos & Sparta gloria præcellūt in hāc
etiam ætatē. Pro quarū quidē claritate lōgè la
teq; dissēminata non sanè longa suscipiēda ue
nit oratio, ne ab omnib. de illis memorata re-
cepisse uideamur. Priscis profectò seculis Ar-
gos amplius illustre nomen sparserat. Postea
uerò Lacedæmonij gloria omnino superarūt,
perseuerantes suas leges, ac instituta cōseruā-
re, nisi si quid paululum ab illis aberrare cōti-
git. Argiui Pyrrhū quidem regem non admi
serūt, sed ante illorū mœnia mortē obijt, cum
tegula ab anicula quadam (ut aiunt) in caput
supernè deiecta fuisset: aliorum autem subdi-
ti fuerūt imperio. In societatē quoq; Achęorū
cōmuniter ducti, unà cū illis Romanorū po-
tentiā subiere. Et nūc ciuitas ipsa consistit, se-
cundum post Spartā dignitatis locū obtinēs.
Dehinc de locis Mycenis & Agamēnoni sup
positis explicemus, quos in nauium dinume
ratione Poeta memorat, cuius uersus hunc se
habent in modum,

Quiq; Mycenaā colit altis mœnib. urbē, (ne
Cuiq; Corinthus adest, murisq; ornata Cleo-
Orneas pascuntur, Arethyream, Sicyonaq;.

ἀιγιναίαν ἐμπολεῖν λέγεσθαι. ὁ δὲ πιέτης
γῖα μὲν χώρας λέγει σωιεχῶς, ὡς καὶ πρό-
λεῖται·

οἵθ' ὑρίλω γῆεμοντο, αὐλίδα,
οἵσί' ἄργος τ' ἔχον τίρωθά τε τειχιόεσσαν,
Ἑρμιόνίλω, ἀσίνλω τε βαθιὰν κατὰ κόλπον ἐχούσας
Τροιζίλω τ' ἠϊόνας τε.

Ἄλλο τε σ' οὐχ ὡς ἔστι τῆ τάξει,
Σχοῖνον τε σκῶλον τε θιασίαν γραῦν τε,
Τάς τ' ἐν ἠπειρώτας νέους συμφερέῃ,
οἵ ῥ' ἰθάκλω ἔχον, καὶ λιροκύλεί γῆεμοντα·
γαὶρ λιροκύλεια γῆ τοῖς ἀκαρνάσιν. οὕτω
καὶ νῦν τῆ αἰγίνη, τὸν μάσιτα σωιεῦγη, μι-
τα δ' ἀργολικῆς ἠπείρου, θυρεάς δ' ὁμῶς
μὲν ὠνόμασεν. οἱ δ' ἄλλοι θρυλλοῦσι πρὸ
ὧν ἀργείοις καὶ λακεδαιμονίοις σωιεκι-
γὼν, τειακοσίοις πρὸς τειακοσίους. γῆίκη
δὲ λακεδαιμόνιοι, σρατηγοῦντος ὀθρυά-
δλα. ἔναι δὲ φησὶ τὸ χωρίον τοῦτο θουκυδίδης
γὰρ τῆ λακωνικῆς πρὸς τλὼ μεθορίαν τῆ ἀρ-
γείας, καὶ τῆ λακωνικῆς. ἐσὶ δὲ καὶ ὑσιὰ, πό-
πος γνώεμον τῆ ἀργολικῆς· τὸ λεγόμε-
λεῖνται ὠδὶ τῆ ὁδῶ τῆ ἐκ τεγέας εἰς ἄργος,
δλὰ τὸ παρθωίου ἄρεως, τὸ λιεσπωλον.
ὅμηρος δ' αὐτὰς οὐκ οἶδεν, οὐδὲ τὸ λυκείου
γιον, οὐδ' ὀρνεάς. λῶμαι δ' εἰσὶ τῆ ἀργείας,
ἡ μὲν ὁμώνυμος τοῖς ὄρεσι, αἱ δὲ τῆς σικυ-
τῆς μεταξὺ κορίνθου, καὶ σικυῶνος ἱδρυ-
ναις. τῶν δὲ κατὰ τελοπόννησον πόλεων
δοξόσατον γεγόνασι, καὶ μέχρι νῦν εἰσι τῆ
γος τε ωαρτι τέ. δλὰ δὲ τὸ πολυδεύκε-
ους, ἥκισα δεῖ μακρολογεῖν πρὶ αὐτῶν. τὰ
γαρ ἐπὶ ωαύτων εἰρημένα λέγειν δέχεσθε.
τὸ παλαιὸν μὲν οὖν ἠνδρίκιμεν ὁ ἄργος μάλ
λον, ὕσορον δὲ καὶ μέχρι ωανὸς ἐπρόεβάλ
λον οἱ λακεδαιμόνιοι, καὶ διετέλεσαν τὴν
αὐτονομίαν φυλάτ̣ονθοῦ· πλὴν ἔτι πυκ-
νὸν, πρὸς πάλειν αὐτοὺς σωιέβαινον. ἀργεῖοι
δὲ πύῤῥον μὲν οὐκ ἐσίεξαν, ἀλλὰ πρὸ τῶ
χους ἔπεσε, γραιδίου τινὸς ὡς ἔοικε βρόχον
λα ἀφεῖσα· ἄνωθεν ὠθὶ τῆ κεφαλῆ. τὰ
ἄλλοις δ' ἐγκύρσαν βασιλεῦσι, μεταχόντα
δὲ τῆ τῶν ἀχαιῶν συσήματος, σωιέκεισε
εἰς τλὼ τῶν ῥωμαίων ἀρχουσίαν ἦλθε. καὶ νῦν
σωιέσηκεν ἡ πόλις, ἀδυτορρύσια τῆ τάξε
μετὰ τλὼ ωαρτλω. ἑξῆς δὲ λέγομεν πρῶτ'
τῶ μυκλώνας τῆ ἀγαμέμνονι πεπεμ-
νων τόπων γὰρ τῆ καταλόγω τῶν νεῶν, ἐμ
δ' οὕτως τὰ ἑπῆ·

οἵ δὲ μυκλώνας ἔχον εὐκτίμενον πτολίεθρον,
Ἀφνειόν τε κόρινθον εὐκλεμένας τε κλεωνάς,
Ὀρνειὰς τ' ἐρίμονθ' ἁραιθυρέλω τ' ὀρτηγίλν,
Καὶ σι-

Καὶ σικυῶν' ὅθ' ἄρ' ἄδρηςθ πρῶτ' ἐμβασί-
λευεν.
οἵθ' ἱπερησίλω τε, καὶ αἰπεινὸν γονόεσ-
σαν,
Πελλήνλω τ' ἔχον, ἠδ' αἴγιον ἀμφιέ-
μονθ',
Αἰγιαλόν τ' ἀνὰ πάντα καὶ ἀμφὶ ἑλίκλω
δῦρεῖαν.

Αἱ μὲν οὖν μυκλῶναι νῦν οὐκέτ εἰσίν. ἔκ
πασε δ' αὐτὰς πόρσυς. διεδέξατο δὲ ἀργῶ
λος, εἶτ' δύρυαθεύς. οἱ δ' αὐτοί, καὶ τὸ ἄρ-
γους ἦρξαν. δύρυαθεὺς μὲν οὖν σρατεύσας εἰς
μαραθῶνα ὠδὶ σὺν ἡρακλείους παῖδας, καὶ
ἰόλαον, βοηθησάντων ἀθηναίοις, ἱσορεῖται
πεσεῖν γὰρ τῆ μάχη. καὶ τὸ μὲν ἄλλο σῶμα,
γαργηθοῖ τάφωῦαι. τλὼ δὲ κεφαλλω χωεὶς
γὰ τῆ κορίνθω, ἀρκόψαντος αὐτλω ἰολάου
πρὶ τλὼ λεμῶνα τλὼ ἀκραίαν, ὥσε ἁμαξη-
τὸν, καὶ ὁ τόπος καλεῖται δύρυαθεὺς κεφα-
λή. αἱ δὲ μυκλῶναι μετέπεσον εἰς οὓς πελο-
πίδας, ὁρμηθέντας ἀπὸ τῶν πισατίδος, εἶτ' εἰς
οὓς ἡρακλείδας, καὶ οὓς τὸ ἄργος ἔχοντας. με
τὰ δὲ τλὼ γὰ σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἀργεῖοι
μετὰ λεωναίων, καὶ τε γραῦν ἐπελθόντος
ἄρδλω τὰς μυκλῶνας αὐεῖλον, καὶ τλὼ χώραν
διενέμαντο. δλὰ δὲ τλὼ ἐγγύτατα τὰς δύο
πόλεις εἰς μίαν οἱ τραγικοὶ σωνωνύμως πο-
σαγορεύουσιν. δύσιπύλης δὲ, καὶ γὰ τῶν αὐ-
τῶν δράματι, τοτὲ μὲν μυκλώνας καλῶν,
τοτὲ δ' ἄργος τλὼ αὐτλὼ πόλιν, καθάπερ
γὰ ἰλιάδι καὶ ὀρέςη. κλεωναὶ δ' εἰσὶ πό-
λισμα ὠδὶ τῆ ὁδῶ κείμενον τῆ ἀπ' ἄργους εἰς
κόρινθον ὠδὶ λόφου ποδοικουμένου ωαντα-
χόθεν, καὶ τετειχισμένου καλῶς. ὥστ' οἰκέ-
ως εἰρῆδαί μοι δοκεῖ τὸ δύκτιμενὰς κλεω-
νάς. γὰ τοῦδα δὲ καὶ ἡ νεμέα μεταξὺ κλεω-
νῶν, καὶ φλιοῦς, καὶ τὸ ἄλσος γὰ ὧ καὶ
τὰ νέμεα σωτελεῖν ἔθος τοῖς ἀργείοις, καὶ
τὰ πρὶ τὸν νεμεαῖον λέοντα μυθολόμενα,
καὶ ἡ βελβινα λώμη. διέχουσι δ' αἱ κλεω-
ναὶ τὸ μὲν ἄργους σταδίους ἑκατὸν καὶ ἑκατόν.
κορίνθου δὲ ὀγδήκοντα. καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῆ ἀ-
κροκορίνθου καταωπλύσαμεν τὸ λιτσμα. ὁ δὲ
κόρινθος ἀφνειὸς μὲν λέγεται δλὰ τὸ ἐμπό-
ριον ὠδὶ τῆ ἰσθμῶ κείμενον, καὶ λιμοῖν λι-
μένων ἑκάτερον, ὧν ὁ μὲν τῆ ἀσίας, ὁ δὲ τῆς ἰ-
ταλίας ἐγγύς ὅτι. καὶ ῥᾳδίας ποιεῖ τὰς ἑ-
κατέρωθεν ἀμοιβὰς τῶν φόρτων πρὸς ἀλ-
λήλους τοῖς τοσοῦτον ἀφεσῶσιν. ὧν δ' ὥσ-
περ ὁ πορθμὸς οὐκ ὀλίγους ὁ κατὰ τλὼ σι-
κελίαν τοπαλαιὸν οὕτω, καὶ τὰ πελάγη,
καὶ μάλισα τὸ ἰσὸν τῶν μαλεῶν, δλὰ τὰς
ἀνωμαλίας, ἀφ' οὗ καὶ παροιμαζόντας,

Hic primū fidus sua sceptra tenebat Adrastus.
Inde Hyperesam, celsamq; iugo Gonoessam,
Pallenemq; habitant, atq; Aegion inde co-
lebant,
Et litus totum, atq; Helicæ latissima rura.

Mycenæ quidē nūc extinctæ iacēt, earum ur-
bem à Perseo conditā esse constat, cui Sthene
lus successit in regno, huic Eurystheus. Hos
eosdē uerò Argos imperio tenuisse, constans
memoria est. Cū aūt Eurystheus ad Maratho
nem aduersus Herculis filios, Iolaūq; ductas-
set exercitū, auxiliū ferentib. Athenensibus,
in ipso prælio fertur occubuisse. Reliqua sanè
eius membra Gargetti sepulta esse, caput autē
Corinthi seorsum, quod ab Iolao circa fontem
Acariā, secus tramitem, abscissū fuerat. Vnde
locus Eurystei caput appellatur. Mycenę au
tem in Pelopidarū regimē cecidere, è Pisęo a-
gro, pueniētiū, deinde ad Heraclidas peruene
rūt, quib. & Argos ipsum subiectū erat. Post
cōmissū uerò in Salamine prælium nauale, Ar
giui, & Cleonęi ac Tegeatæ Mycenarū urbē
inuadentes, Mycenas radicitus excidere, a-
grumq; dispartiuere. Tragœdiarū quidē scri-
ptores urbem utrāq; propter locorū propin-
quitatem, cōmuni appellauere nomine. Euri
pides in una & eadē Tragœdia, modò Myce
nas, modò Argos idem uocat oppidū, sicut et
in Iphigenia & Oreste. Sunt aūt Cleonæ me-
diocre oppidū in uia situm, quæ ex Argo Co
rinthū ducit. Et in tumulo frequētibus habi-
tato incolis, muros perpulchros habēte. Quo
circa poeta mihi propriè dixisse uidetur δύκτι
μένας τὰ κλεωνὰς, id est, Mœnib. pulchris excel
luisse Cleonas. hic sylua surgit Nemea inter
Cleonas, et Philūntem, in qua Argiui sacra cele
brare cōsueuere Nemea. Ibi quoq;, quę de Ne
meęo leone gesta, fabulis prodita sunt, & Belbi
nus pagus. Distant aūt Cleonæ ab Argo qui-
dē stad. C & XX. à Corintho uerò stad. LXXX.
Nos uerò ab Acrocorintho ædificium expec-
tauimus. Corinthum sanè locupletissimam
aiunt, cum isthmo immineat emporiū, locus
negotiatoribus frequentatus, & duorum do-
minus portuū existat: quorū alter quidem A-
siæ, alter autē propinquus est Italiæ, utróq; ex
loco faciles inuicē mercīū commutationes fa
ciens, tantundem remotis utrinq; gentibus.
Fuit autem, cum fretū esset, nō tuta profectò
nauigatio, quod quidem antiquioribus annis
freto contigit Siculo. Itidē nec maria ipsa, præ
sertim supra Maleā, propter aduersos uento-
rum flatus. Inde est natū uulgo prouerbium,

Cum Maleã deflexeris, domeſticos obliuiſcere. Aſiaticis igitur, Italiſq; mercatorib. gratiſſimum erat omiſſo ad Maleã curſu, Corinthũ diuertere, aduectis eò mercib. Vbi & importatarum & exportatarũ è Peloponneſo rerũ, uectigalia uendi cõtingebat. Hoc apud poſteros omnino permãſit, poſtmodũ maiora indies aduenie bãt additamẽta. Illuc enim in Iſthmicorũ celebratione ludorum multitudo cõuenarum concurrebat. Ipſi quoq; Bacchiadę annis fermè CCurbem dominatione tenuerãt, & tyranni locupletiſſimi, & numero pluriimi, & genere clari euadentes, et emporium ipſum adempto metu fructuoſum poſſedere. Cypſelus autem hiſce deſtructis, tyrannidem occupauit, eiusq; domus diuitias, oblatum Olympico templo Cypſeli donum teſtatur, exiiæ magnitudinis ſimulacrum, ſolido ex auro fabricatum, & in tertiam uſq; generationẽ domus eius perdurauit. Demarathus quoq; ex Corinthi potentiſsimis unus domeſticas fugitans factiones, tot domo ſecum opes tulit in Ethruriã, ut urbis, quam ciuitate donatus adĳt, princeps extiterit, & filius eius Romæ potitus eſt regno. Veneris etiam templum adeò locupletatum extitit, ut ſupra mille, deæ proſtitutas puellas caperet, quas Veneri uiri mulieresq; addixerãt. Propter has igitur frequens in urbem multitudo, turbaq; cõueniebat, unde ciuitas mirum in modũ ditabatur. Nautæ etiam leuiter ſumptus facilitantes aſſumebãtur. Hinc uulgatur ueteri ſermone prouerbium, Non omnium eſt uirorũ Corinthũ nauigare. Cuiuſdã quoq; meretricis facetũ illud poſteris uulgatũ eſt reſpõſum. Nam cum altera illi exprobaret inertiã, quod nulla operis teneretur induſtria, nec lanas attingeret, Ego (inquit) talis, in hoc breui tẽpore ternas diſpoſui telas. Ipſius urbis ſitum talẽ eſſe contingit, & ex Hieronymi ſcriptis & Eudoxi & aliorũ, & quantũ ipſi cernere potuimus, poſt reſtitutam nuper à Romanis urbem mõs excelſus eſt, ſtad. trium ac dimidiati altitudinem habens ad perpendiculum. Aſcenſus ad ſtad. xxx in acutum terminatur cacumẽ. Acrocorinthum autem eam nominant. Cuius quidẽ pars in Aquilonem uerſa, maxima in arduũ rectà conſurgit. Sub qua ad Acrocorinthi radicem in plano loco inſtar menſæ iacet oppidũ. Ipſe urbis ambitus ſtad. XL erat, ubi à mõte nuda fuerat urbs, mœnibus uallata fuit. In hoc aũt circuitu & mons Acrocorinthus cõtinebat, ubi murale tutamẽ admittere potuit.

μαλέαν δὲ κάμψας, ὡς λέγου τὴν ἀγορὰν, ἀγαπητὴν οὖν ἑκατέροις ἦν τοῖς ἐκ τῆς Ἰταλίας, καὶ τοῖς ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐμπόροις ἀφεῖται τὴν ὠνὴν μαλέας πλοῦν, εἰς κόρινθον καταγόντα τὸν φόρτον αὐτόθι. καὶ πεζῇ τε τὴν ἐκομιδὴν μύωνι ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ τὴν εἰσαγωγὴν ἐπῆγε τὰ τέλη τοῖς τὰ λαθέρα ἔχουσι, διέμενε δὲ ὁδὸς καὶ εἰς ὕσδρον μέχρι πάντοις δ' ὕσδρον, καὶ πλέω πωσι νεκτήματα. καὶ γὰρ ὁ ἰσθμικὸς ἀγὼν ἐπισωτελεύμενος, ὀχλους ἐπήγε. καὶ αἱ ἑταιρίδες πυραννήσαντος, πλούσιοι καὶ πολλοί, καὶ γλύφ λαμπροί, ὅσα κόσμα ἐπιχθονίῳ πιαστέχον τῷ ἀρχῷ, καὶ τὸ ἐμπόριον ἐδῶς ἐκαρπώσαντο. τούτους τε λύσιλος καταλύσας αὐτὸς ἐτυραννήσε καὶ μέγιστος γονίας ὁ οἶκος αὐτοῦ σωίεμενε. τοῦ δὲ περὶ τὸν οἶκον δόξης πλούτου μαρτύριον, τὸ ὅλυμπιάσιν ἀνάθημα λυσίλου, σφυρήλατος χρυσοῦς ἀνδριὰς δύο γίθης. δ μαραθίου πεὲς τὴν γὴ κορίνθῳ διωκοδυσαύτων, φθύγοντας τὰς κεῖ στάσεις, τοσοῦτον λῶ ἐγκατὸν πλοῦτον εἴνεθεν εἰς τῶν τυῤῥηνίαν, ὥστε αὐτὸς μὲν ἦν ἐν τῆ ἑξαμηνίης αὐτὸν πόλεως. ὁ δ' ἱππίας, καὶ ῥωμαίων βασιλεύς. τοιγαροῦν φροδίτης ἱερὸν οὕτω πλούσιον ὑπῆρξεν, ὥστε πλείους ἢ χιλίας ἱεροδούλους ἐπεκτήσατο, ἃς ἀνέθεσαν τῇ θεῷ, καὶ ἄνδρες, καὶ γυναῖκες. καὶ διατοῦτ' οὖν πολυχρόνιος ἡ πόλις, καὶ ἐπλουτίζετο. οἱ γὰρ ναύκληροι ῥᾳδίως ἐβαναυσίζοντο. ἐν ᾗ καὶ παροιμία φησίν· οὐ πάντες ἀνδρὸς εἰς κόρινθον ἔστω πλοῦς. καὶ δὴ καὶ μνημονεύεται πάντα πρὸς τὴν ὀνειδίζουσαν, ὅτι οὐ θαλεργὸς εἴη, οὐδ' ὁρίων ἅπτοιτο ἐπεὶ, ἐγὼ μὲν γοῦν ἡ τοιαύτη τρεῖς ἤδη καθεῖλον ἱστοὺς ἐν βραχεῖ χρόνῳ τούτῳ. τὴν δὲ τοποθεσίαν ἡ πόλεως ἐξ ὧν ἱδρώνυμός τε ἐρηκὶ καὶ ὀξὺς, καὶ ἄλλοι, καὶ αὐτοὶ δὲ εἰσὶν ἐμβολικοὶ ἀναλκφθείσης ὑπὸ τῶν ῥωμαίων, πιαὶ δὲ ἀναι συμβαίνει, ὄρος ὑψηλὸν ὅσον τεσσάρμισυ σταδίων ἔχον τὴν κάθετον, τῶν δ' ἐνάβασιν καὶ τεσσάκοντα σταδίων εἰς ὀφεῖαι λοῦται κορυφήν. καλεῖται δὲ ἀκροκόρινθος. οὗ τὸ μὲν πρὸς ἄρκτον μέρος ὀξὺ καὶ μάλιστα ὄρθιον, ὑφ' ᾧ κεῖται ἡ πόλις ὧν πρὸς πεζώσθους ὡς πέδου χωρίου πρὸς αὐτὴν τὴν ζὴν τοῦ ἀκροκορίνθου. ὧν ἡ μὲν ὠὴ ἡ πλαγίως ὁ λύκλος, καὶ πεσαράκοντα σταδίων πῆρχε, ἐτετείχιστο δ' ὅσον ἡ πόλεως μνὸν ὧν τοῦ ὄρους. συμπεριέλαμβανε δὲ τοῦ περιβόλῳ τοῦτο, καὶ τὸ ὄρος αὐτὸ ἀκροκορίνθου, ἦν δὲ πεῖχισμὸν ἀξιόλογον καὶ ἰσχυ-

καὶ ἡμῖν ἀναβαίνουσιν, ὧν ἦλαι τὰ ῥέπτα ἡ χοινίας, ὥστ' ἦ πᾶσα πρίμετρος ἐγένετο πρὸς πόλιν καὶ ὀγδήκοντα σταδίους. ἀπὸ δ' ἦν ἄλλων μερῶν ἦν ὄρθιον ὅτι τὸ ὄρος. ἀπότομον μὲν τὸ ἀνθρώπῳ δὲ ἱκανῶς, καὶ πεῖ ἐπὶ πόν ὄρθιον. ἦ μὲν οὖν κορυφὴ ναΐδιον ἔχει ἀφροδίτης. ὑπὸ δὲ τῇ κορυφῇ τὸ πειρήνην εἶναι συμβαίνειν λεγόμενον, ἔκρυσιν μὲν οὐκ ἔχουσαν, μεσῶν δ' ἀεὶ διαγοῦς καὶ ποτίμου ὕδατος. φασὶ δὲ καὶ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐξ ἄλλων ὑπονόμων λιθῶν φλεβίων, σωθλίβεσθαι τὸν πῶς τῇ ῥίζῃ τοῦ ὄρους λεγόμενον ἐκρέουσαν εἰς τὸν πόλιν, ὥσθ' ἱκανῶς ἀπ' αὐτῆ ὑδρεύεσθαι. ἔστι δὲ καὶ τὸ φρεάτιον δύποθεν ἦ τὸν πόλιν. λέγουσι δὲ καὶ κατὰ τὸν ἀκροκόρινθον. οὐ μὲν ἡμεῖς γε εἴδομεν· τὸ δ' οὖν δύσι πίσθυ φήσαντος οὕτως, ἥκω πορίκλυσον πόλιπολῖσ' ἄκρον κόρινθον ἱερὸν ὄχθον πόλιν ἀφροδίτας· ὃ πορίκλυσον ἦρι κατὰ βάθους λεκτέον, ἐπεὶ καὶ φρέατα τὴ ὑπόνομοι λιβάδες, δήκουσι δὲ αὐτῆ. ἢ ὃ παλαιὸν ὑπόληπτέον, τὸν πειρῶν ὡς πολλάζειν, καὶ κατάῤῥυτον ποιεῖν τὸ ὄρος. ἐνταῦθα δέ φασι πίνοντα τὸν πήγασον, ἁλῶναι ὑπὸ βελλεροφόντου, πλησὸν ἵππον ἐκ τοῦ τραχήλου τῆς μεδούσης ἀναπαλγύτα κατὰ τὸν γοργονομίαν. τὸν δ' αὐτὸν φασι καὶ τὸν ἵππον διελθεῖν ἐν τῷ ἑλικῶνι, πλήξαντα τῷ ὄνυχι τὸν ὑποπεσοῦσαν πέτραν. ὑπὸ δὲ τῇ πειρῶν, τὸ σισύφειον δεῖν, ἱεροῦ τινος ἡ βασιλείου λευκοῦ λίθου πεπεισμένου, σφόδρα σῶζον ῥέπτα οὐκ ὀλίγα. ἀφ' δὲ ἡ κορυφῆς πῶς ἄρκτον μὲν ἀφορᾶται ὅ, τε παρνασσὸς, καὶ ὁ ἑλικὼν, ὄρη ὑψηλὰ καὶ νιφοβόλα. ἡ δὲ λειτσαῖα κόλπος ὑποπεπωκὼς ἀμφοτέροις, πόδι ἐχόμενον ὑπὸ φωκίδος, καὶ βοιωτίδος, καὶ μεγαρίδος, καὶ ἀπίπορθμου κορινθίας τῇ φωκίδι, καὶ σικυωνίας. πῶς ἐσορᾶν δὲ ὑποδέκεται τούτων ἁπάντων τὰ καλούμενα ὄνεια ὄρη, σφατείνοντα μέχρι βοιωτίας, ἡ κιθαιρῶν ἀφ' ὧν σκειρωνίδων τε πρῶν, ἀφ' ἧς πρὸς ταύτας ὁδὸν πῶς τὸν ἀττικόν. ἀρχὴ δ' ἡ πρὸς ἑλίας ἑκατόρας, ἡ μὲν λεχαίου, ἡ δὲ κεγχρεαὶ κώμη καὶ λιμήν, ἀπέχων ἡ πόλεως ὅσον ἑβδομήκοντα σταδίους. τούτῳ μὲν οὖν χρῶνται πρὸς τὸν ἐν ἡ ἀσίας. πρὸς δὲ τὸν ἐν ἡ ἰταλίας τὸν λεχαῖον. τὸ δὲ λεχαίου ὑποπέπωκε τῇ πόλει κατοικίαν ἔχουσι πολλήν. σκέλη δὲ καθέλκυσται σταδίων πορὶ δώδεκα ἑκατόρωθεν ἡ ὁδὸν τῆς πορὶ τὸ λεχαίου. ἐντοῦθεν δὲ παρεκτείνουσα ἡ πιὼν μέχρι παγῶν τῆς μεγαρίδ, κλύζεται μὲν ὑπὸ τὸν κορινθιακὸν κόλπον,

Nobis inter aſcendendũ manifeſta ipſius tractus erant rudera, & uniuerſus circuitus ſtad. circiter LXXXV conficiebatur. Alĳs ex partibus mons ipſe minus in rectum arduus eſt. Hinc uerò non parum dilatatur in longè, lateq; proſpectum patens. Vertex ipſe Veneris ſacram habet ædiculam. Infra uerticem Pyrenen fontem adeſſe cõtigit, haud affluentes aquas habentem, cæterùm perſpicuas ad imũ, potuiq; ſuauiſsimas. Vulgo autem memorant, tum ex hoc, tum ex ſubterraneis quibuſdam uenulis expreſſum fonticulum, mõtis radici proximum in urbem influere, unde aquã tur ubertim. Intra oppidũ quoq; puteorum copia eſt, nec minus (ut aiunt) in Acrocorintho. non tamen ipſi uidimus, cum tamen Euripides dicat hoc pacto: Venio ex Acrocorintho lymphis alluentibus irriguo, ſacrũ Veneris relinquens tumulum. Lymphis alluentib. irriguo, profundo dici conuenit, quando putei & ſtillantes per illum humores abũdè prolabuntur. Vel antiquus ſubintelligendus eſt meatus, ut Pyrene per ſuperficiem fluẽs, mõtem ipſum redderet irriguũ. Fama eſt, equum Pegaſum, cum potaret, hoc in loco à Bellerophonte deprehenſum fuiſſe, alatum inquam caballum è Meduſæ ceruice, & de Gorgonis excẽto gutture proſilientem. Vulgatum eſt etiam, Caballinum in Helicone fontẽ erupiſſe, cum ſubiectam ibi rupem feriret ungula. Sub ipſam inde Pyrenen Siſyphium iacet, ſiue ſacellum quoddam, ſiue regale domicilĳũ niueo conſtructũ lapide, in quo non modica ſeruantur adhuc rudera. E' ſummo autem cacumine in aquilone Parnaſus aſpicitur & Helicon montes excelſi, atq; niuales, Criſſæuſq; ſinus, utriq; ſuppoſitus, quẽ Phocis & Bœotia, terraq; Megarenſis & Sicyonia, & Corinthia complectitur, quæ Phocidi oppoſitas tenet aquas. Ad ueſperam uerò omnib. iſtis Oñ appellati montes imminent, qui uſq; Bœotiam Helikonemq; protenduntur, à ſaxis Sciroñĳs, à uicina illis uia quà itur in Atticã. Vtriuſq; quidem ripæ principium eſt, alterius quidem Lechęum, alterius uerò Cenchreę uicus, & portus ab urbe ſtad. ad LXX longinquus. Hoc quidẽ ex Aſianauigãtes utunt, Lechæo aũt qui ex Italia proficiſcunt. Lechæũ ſanè ſub oppido eſt, nõ multis abundãs habitaculis. Sicut crura uerò, ptrahũt ſtad. circa XII ex utroq; uiæ lateræ ducẽtis ad Lecheũ. Hinc litus extẽditur ad Pagas uſq; Megarẽſis terræ oppidum, alluitur autem à ſinu Corinthiaco,

curuum existens & traiectũ, & ambas ripas efficit ad Schœnuntẽ Cẽchreis proximũ. Inter Lechæũ uerò & Pagas, Iunonis Acreæ extat oraculũ uetustũ admodũ. Extat et Holmię promontoriũ, sinũ efficiẽs, in quo & Oenoa est et Pagę. Hæc quidem Megarense castellum est, Oenoa uerò Corinthiorũ. A' Cẽchreis Schœnus est, ad quem ipsius traiectus locus angustissimus est, subinde ager est Cromyonius. Ante hãc ripam & Saronicus & Eleusinus sinus iacet, unus & idem quodammodo, Hermionico sanè contiguus. In isthmo Neptuni, quem Isthmiũ uocãt, templũ eminet, piceari arborũ luco circũclusum, ubi ludos Isthmios celebratos, Corinthij celebrare soliti sunt. At enim Cromyõ terræ quidem nunc est Corinthiæ, antea uerò Megarensis, ubi Cromyoniam uersatã fuisse porcã, refertur in fabulis, ex qua Calydonium creatum fuisse aprũ memorant. Interęp pręclara Thesei certamina unum illud pdiderunt, hãc illius manib. occisam. Plagæ quoq; Corinthiæ Teneus uicus est, in quo templum Teneati cõsistit Apollinis. Literis proditũ est, cum Archias coloniã Syracusas duceret, maximum colonorũ numerũ ex hoc loco secutũ ducem illũ fuisse, eãq; coloniã super alias, postea pręcipua fœlicitate floruisse, deniq; suis institutis rẽp. tenuisse. Cũq; à Corinthijs desciuissẽt, adhęsisse Romanis, & deleto funditus oppido permãsisse. Vulgoquod dam pferẽ oraculũ, Asiano cuidã redditum. Illi nãq; interroganti, utrum Corinthũ transmigrare pręstãtius foret: ita respõsum est, Fœlicem quidẽ Corinthũ, cæterùm Teneates esse mallẽ: qd quidã per ignorantiã legunt, Ego Tegeates esse mallem. Hoc in loco Polybius Oedipũ enutrisse ferũ. Videnẽ & Tenedij hominib. istis quadam cõsanguinitate cõiuncti per Tennũ Cygni filum, sicut Aristoteles scribit. Apud utroq; Apollo simili ueneratione colit, de qua nõ parua signa exhibẽtur. Corinthij quidẽ sub Philippi existentes imperio, aduersus illũ cõtentiões exercuerunt, & contra Romanos insolẽter habuerũt, adeò ut quidẽ Corinthij in prætereuntes eorũ tecta legatos, sordes infudisse præsumpserint. Pro hisce autem rebus, alijsq; delictis, euestigio pœnas luerunt. Eò enim misso ingenti exercitu Corinthus ab L. Mummio solo æquata est, & reliquus usq; ad Macedoniam tractus sub Romanum cessit imperium, alijs aliò cum copijs missis ducibus. Maximam uerò agri Corinthij partem, Sicyonij possessam occupauere.

κοίλῃ δ' ὄδι, καὶ ποιεῖ τὴν δίολκον πρὸς τὴν ἑτέραν ἠϊόνα τὴν κατὰ χοινοῦντα, πλησίον ὄντα τὴν λεγχραιῶν. ὑπὲρ δὲ ταύτης μετεξὺ τοῦ λεχαίου καὶ παγῶν ἡ ἄκρα μαντίου ἄκρας ὑπῆρχε τροπαλαιον. καὶ αὐ ὀλμειὰ ποιοῦσι ἀκρωτήριον τὸν κόλπον, ὑφ' ἣν πλησίον, καὶ πηγαὶ· ἡ μὲν τὴν μεγαρέων φρούριον, ἡ δὲ οἰνόη τὴν κορινθίων. ἀπὸ δὲ τὴν λεγχραιῶν ὁ χοινοῦς ἐστὶν ὃν τὸ σφύρον τοῦ διολκοῦ. ἔπειθ' ἡ ἱερομυωνία. πρόκειται δὲ ἡ λύνου ταύτης, ὅ, τε σαρωνικὸς κόλπος, καὶ ὁ ἐλευσινιακὸς, πρόπορ πινὰ ὁ αὐτὸς ὢν σωχὴς τοῦ ἑρμονικῶν. ὧδι δὲ τοῦ ἰσθμοῦ, καὶ τὸ ἰσθμίου ποσειδῶνος ἱερόν, ἄλσει πυκνῷ σκιερῷ σωσρηφὲς, ὅπου τὸν ἀγῶνα τῶν ἰσθμίων κορίνθιοι σωετέλουν. ἡ δὲ ἱερομυωνὶς ἐστὶ λώμη ἡ κορινθίας, πρότερον δὲ ἡ μεγαρὶς, ὡς ἡ μυθολογοῦσι τὰ περὶ τὴν ἱερμιονίαν, ἐν μητέρα τοῦ καλυδωνίου κάπρου φασὶ, καὶ τῶν θησέως ἄθλων ὧνας ἔσχεν παραδοθῆναι τὴν ἡ ὑὸς ταύτης ἀναίρεσιν, καὶ ἡ τοξεία δ' ὅτι λώμη ἡ κορινθίας, ὡς ἡ τοῦ πυθέου ἀπόλλωνος ἱερόν. λέγεται δὲ καὶ ὡς χίας τοῦ σείλαντι τὴν εἰς συρακούσας ἀποικίαν, οὗ πλείστους τῶν ἐποίκων ὑπὸ νόσου συνεπακολουθῆσαι. καὶ μεταπαῦσαι δύνασθαι μάλιστα τῶν ἄλλων τὴν λακωνικὴν ταύτην, τὰ δ' ὕστατα καὶ λακεδαιμονίοις πολιτοδίκαι, πρόδηλα τε τοῖς ῥωμαίοις ἀρχαίως κορινθίων, καὶ λατασκαφὴς ἡ πόλεως συμμεῖναι. φορέται δὲ καὶ χρησμὸς ὁ δοθεὶς πυθοῖ τῶν ἐκ τῆς ἀσίας ὁρωτῶντι ἐλαύσιον εἰ, μὴ τοιοῦτον εἰς κόρινθον, δυσλαίμων ὁ κορίνθος, ἐγὼ δ' εἶδον τροιζήνιος· ὅπερ λατ' ἄγνοιαν τινὲς παρατρέπουσιν, ἐγὼ δ' εἶδον πυλάτης. λέγεται δ' γὰρ ταῦθα ἐκθρέψαι πίνα βοῦν, τὸν οἰκίλιπον. δοκεῖ δὲ συγγένειαν εἶναι τροιζηνίοις πρὸς τούτους ἀφ' ἧς ὁ λύκον, καθάπερ εἴρηκεν ἀριστοτέλης. καὶ ἡ τοῦ ἀπόλλωνος δὲ τιμὴ παρ' ἀμφοτέροις ὁμοία οὖσα, δίδωσιν οὐ μικρὰ σημεῖα. κορινθίοις δὲ ὑπὸ φιλίππου ὄντοις ἐκεῖνοι τὸν σωφιλονείκησαν, καὶ ἰδίᾳ πρὸς ῥωμαίους ὑπροπτικῶς εἶχον, ὥστέ τινος, καὶ τῶν πρεσβευτῶν παριόντων τὴν οἰκείαν αὐτῶν, ὑπερῆσαν καταντλῆσαι βόρβορον. αὐτὴ τῶν μὲν οὖν καὶ ἄλλων ὧν ἐξήμαρτον, ὑπέσχον δίκας αὐτίκα. πεμφθέισης γὰρ ἐξ ἀθηνῶν λόγου χρατίας, αὐτή τε κατέσκαπτο ὑπὸ λουκίου μομμίου, καὶ τ' ἄλλα μεχρὶ μακεδονίας ὑπὸ ῥωμαίοις ἐγένετο, γῆ ἄλλως ἀλλων πεμπομένων χρατηγῶν. τὴν δὲ χώραν ἔσχον σικυώνιοι τὴν πλείστην τῶν κορινθίων, πολὺ δὲ τὰ συμβαίνοντα, πρὶ τὴν ἄλωσιν οἰκτρὸν λέγων, πρὸς θεσι, καὶ τὴν χρὸς πωλικὴν ὀλιγωρίαν τὴν πρὶ τὰ τῶν τεχνῶν ὄργανα, & τὰ ἀναθήματα. φησὶ γὰρ ἰδεῖν παρὼν, ἐξηρμένους πίνακας ἐπ' ἐλάφους, ὡς τρύοντας δὲ οὓς χραπιῶντας ὧδι τούτων. ὀνομάζει δ' αὐτὰς, ἀριστίδου γραφὴν τοῦ διονύσου. ἐφ' οὗ τινες εἰρῆσθαι φασὶ τὸ, οὐδὲν πρὸς τὸν διόνυσον, καὶ τὸν ἡρακλέα τὸν κατατετρυμμένον τοῦ ἡ διανείρας χιτῶνι. οὗτον μὲν οὖν οὐχ ἑωράκαμεν ἡμεῖς, τὸν δὲ διόνυσον ἀνακείμενον γὰρ τοῦ ἀκμητρόπω τοῦ γὰρ ῥώμη κάλλιστον ὄργον ἑωρῶμεν. ἐμπρηδγὼτ δὲ τοῦ νεὼ, σωηφανίσθη καὶ ἡ γραφὴ νεωστί. χειλὸν δὲ τι, καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀναθημάτων τῶν γὰρ ῥώμη, τὰ πλεῖστα, καὶ ἄριστα γὰ τοῦθεν ἀφῖχθαι. τινὰ δὲ καὶ αὐ λύκλῳ τῆ ῥώμης πόλεις ἔχον. μεγαλόφρων γὰρ ὢν μᾶλλον ἢ φιλότεχνος ὁ μόμμιος, ὡς φασι, μετεδίδου ῥᾳδίως τοῖς δεηθεῖσι. λεύκυλλος δὲ κατασκευάσας τὸ ἡ δυτυχίας ἱερὸν, καὶ σοάν τινα, χρῆσιν ἠτήσατο ὧν εἶχον ἀναθημάτων ὁ μόμμιος, ὡς νομίσων τὸ ἱερὸν μέχρι ἀναπλέξεως, εἶτ' ἀποδώσων. οὐκ ἀπέδωκε δὲ, ἀλλ' ἀνέθηκε, λευκύλλου ἄξειν εἰ βούλεται. πράως δ' ἤνεγκεν ἐκεῖνος, οὐ φροντίσας οὐδέν. ὥστ' ἀνδρίμει τοῦ ἀναθέντος μᾶλλον. πολὺ δὲ χρόνον δρίμη μείνασα ἡ κόρινθος, ἀνελήφθη πάλιν ὑπὸ καίσαρος τοῦ θεοῦ δι' ἃ τὴν δύφυΐαν, ἐποίκους πέμψαντος τοῦ ἀπελευθερικοῦ γλίας πλείστους· οἱ τὰ ὀρύγματα κινοῦντες, καὶ τοὺς τάφους σωπανασκάπτοντος, εὕρισκον ὀστρακίνων τορεύματα πλάδη, πολλὰ δὲ καὶ χαλκώματα. θαυμάζοντος δ' τοῦ κατεσκευῆ, οὐδεμία τάφων ἀσκευώρητον εἶχαν, ὥστε δύπορήσαντος τῶν τοιούτων· καὶ διαπεμψάντων πολλοὺ, νεκροκορινθίων ἐπλήρωσαν τὴν ῥώμην. οὕτω γὰρ ἐκάλουν τὰ ἐκ τῶν τάφων ληφθέντα, καὶ μάλιστα τὰ ὀστράκινα. καταρχὰς μὲν οὖν ἐτιμήθη σφόδρα ὁμοίως τοῖς χαλκώμασι τοῖς κορινθιουργίοις, εἶτ' ἐπαύσαντο δι' ὀλιγωρίας ἐκλιπόντων τῶν ὀστράκων, καὶ οὐδὲ κατορθουμένων τῶν πλείστων. ἡ μὲν οὖν πόλις τὴν κορινθίων μεγάλη τε, καὶ πλουσία διαπαντὸς ὑπῆρξεν, ἀνδρῶν τε εὐπόρησεν ἀγαθῶν εἰς τε τὰ πολιτικὰ, καὶ εἰς τὰς τέχνας τὰς δημιουργικάς. μάλιστα γὰρ, καὶ γὰ ταῦθα, καὶ γὰ συκιῶνι ἠυξήθη χρα φικήτε, καὶ πλαστικὴ, καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη δημιουργία. χώραν δ' ἔχομ οὐκ ὀλίγων σφόδρα, ἀλλὰ σκολιαὶ τε, καὶ τραχεῖαν. ἀφ' οὗ πάντοθ ὀφρυόντα κόρινθον εἰρήκασι. quæ obliquè distorta foret & aspera. Vnde supercilioſam Corinthũ uocant uniuersi:

Polybius sanè, quæ in urbis captiuitate obuenerũt in cõmiserationis partẽ colligẽs, iniuriã militũ addit atq; ludibria, quæ in artes et pręclara exercuerunt opera, & dijs oblata dona. Ait emim præsente sese, abiectas in pauimẽta ui disse tabulas, superq; illas talis lusitasse milites. Easq; nominatim explicat, quas Aristides de Libero patre pinxerat. De quo scitũ illud dici solere tradit, Nihil ad Dionyson, id est Liberum patrem. Herculẽ quoq; sub Deianiræ tunica superatũ. Hũc quidẽ nos ipsi minimè uidimus, Liberũ uerò in Cereris fano repositũ Romæ spectauimus, opus sanè speciosissimũ. at incenso tẽplo, talis pariter imago picta perijt. Plurima itẽ alia & aspectu suauissima templis apposita dona, hinc profecta sunt. Aliqua etiam uicinæ Romæ ciuitates habuerũt. Mũmius enim magis animi magnitudine excellẽs, & ad huius generis artes cõtemplãdas studiosior (ut fama est) eas ab se, rogãtib. amicis, facile largiebat. Lucullus sanè cũ ędẽ Fortunę cõstruxisset, & porticũ quãdã, statuas quas Mũmius habebat, petiuit in eum usum, ut ædẽ ornaret ad ostentationẽ, mox deinde restituturus. Minimè uerò restituit, sed eas ut dona dęq; posuit, capereq; quę sibi libitũ esset, mãdauit. Quod cũ Mũmius æquo tulisset animo, omni prorsus abiecta cura, lõgè magis & qui oblatas posuerat, gloria & lætitia extollebat. Corinthus uerò deserta diutius manẽs, ab diuo Cæsare denuo est restituta, propter bonũ terræ ipsius ingeniũ, missis eò colonis frequẽtib. generis libertinorũ. Qui rudera sollicitantes, & sepulchra refodiẽtes, plurima inueniebant fictilia, ostraceaq; toreumata, permulta etiã ænea. Ornata subinde mirati opera tã fabrefacta, nullũ indiscussũ dimisere sepulchrũ. Vnde inuẽtis talib. locupletati, multoq; disponẽtes precio, urbẽ Romã mortuis repleuere Corinthijs. Sic emim de sepulchris exceptã prædã nominabant, & præsertim ostracea. Initio quidẽ magno in honore fuit propter elaborata Corinthi æra. Deinde derelicta res est, cum deficerẽt ostracea, scilicet terra figularis, et plurima impitè facta uiderẽt. Ciuitas ipsa Corinthiorũ amplissima usq; fuit & opulentissima, seu uiros innumerabiles ad ciuile regimẽ peritissimos, siue eximias opificũ artes animo uertis. Hinc emim & in Sycione eximiè pictoria & plastice peruenit ad summum, & omne aliud huius generis opificium. Ager autem non admodum telluris bonitate pollebat, quippe

& celsit in uulgare prouerbiũ, Corinthus superciliis curuitatibusq; laborat. Verũ Orneę, præterlabentis fluuij nomẽ acceperũt, hodie quidem desertæ, at superioribus annis incolarũ copia frequentes, sacellũ Priapi habuerũt, magna ueneratiõe cultũ. Vnde Euphroniuspoeta res Priapi uersib canens, deũ uocat Orneaten. Super Sicyonium sitæ sunt campũ, agrũ uerò earũ occuparũt Argiui. Aręthyręa uerò est quã nũc Phliasiã dicũt. Quo autem nomine ager, eo & oppidũ appellatũ est ad mõtem Cælossã. Posteriore tempore illinc emigrãtes ad stad. xxx urbem condiderũt, quã Phliuntem uocarũt, uerũ Cęlossa pars Carneates est, è quo Asopus oritur, præter agrum perfluens Sicyonum, & Asopiam regionem efficiens, quæ Sicyoniæ pars una est. Est autem Asopus & unus qui præter Thebas & Plataeas & Tanagram fluit. Est & alius in Heraclea Trachinia labens apud pagũ, quẽ Prasopios nominãt. Quartus est in Paro insula, Phlius quidẽ in medio Sicyoniæ, Argiuæq; & Cleonum, & Stymphali, circuitu cõplexa iacet. Eximiè uero colit in Phliunte ac Sicyone Diæ (sic enim Heben uocant) fanum. Primis autẽ temporibus Sicyonem Meconam appellabant, adhuc autem antiquioribus Aegiolos uocabant. Eam reædificatam ferunt, longè à mari stad. xx, uel ut alij xii in ualido tumulo, Cereri dicato. Vetus autem illius ædificium fuit emporium cum portu. Sicyoneæ uerò terræ, atq; Corinthię terminus est Nemea fluuius, pluribus annis sub tyrannorum dominatu gubernata. Semper tamen mansuetos uiros tyrannos habuit, in primis clarissimum Aratum, qui & ciuitatem ad libertatem reuocauit, & Achæorum adeptus est regnum, ab ultro offerentibus, etiam potentiam consecutus. Ipsumq; constans imperium auxit, adiecta illi patria, aliisq; uicinis urbibus. Hyperesiam uerò, aliasq; à poeta dictas ordine ciuitates, Aegialumq; iam Achæis subiectas esse contigit, usque Dymas & Eleæ oræ terminos. Hunc uerò tractum Iones antiquitus obtinebant, qui ab Athenien sibus duxere genus. quondam autem Aegialea uocabatur, et incolæ Aegialenses: posteriori autem tempore ab illis Ionia denominata, q̃modo & Attica ab Ione Xuthi filio. Fama est, Deucalionis filium Hellenẽ fuisse. Hũc aũt circa Phthiã Penei & Asopi mediã, regnũ tenuisse, & maximo natu filio imperium tradidisse: reliquosq; foras dimisisse, ut sedem sibi quisq; cõquireret.

καὶ παροιμιάζονται, κόρινθος ὀφρύεται, καὶ κοιλαίνεται. ὀρνεαὶ δ' εἰσὶν ἐπώνυμοι τοῦ παραῤῥέοντος ποταμοῦ· νῦν μὲν ὄρνεαι, πρότερον δ' οἰνόη καλῶς, ὑδρὸν ἔχουσαι πρὸς ἄκρου τιμώμενον· ἀφ' ὧν καὶ ὁ τὰ πριάπεια ποιήσας σύφρονι, ὀρνεάτιδα καλεῖ τὸν θεόν. λέγονται δ' ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ καὶ σικυωνίων. τὴν δὲ χώραν ἔσχον ἀρχαῖοι. ἀραιθυρέα δ' ὕστερον, ἣν νῦν καλοῦμεν φλιασίαν. πόλιν δ' ἔχουσι ὁμώνυμον τῇ χώρᾳ πρὸς ὄρει κοιλώσει. οἱ δ' ὕστερον αὐτὴν ἐκεῖθεν, πρὸ τεσσαράκοντα σταδίων ἐκπεσόντες πόλιν, ὠνόμασαν φλιοῦντα. φλιοῦς κοιλώσεως μόριον ὁ καρνεάτης, ὅθεν λαμβάνει τὴν ἀρχὴν ἀσωπὸς ὁ παραῤῥέων τὴν σικυωνίαν, καὶ ποιῶν τὴν ἀσωπίαν χώραν, μόριον οὖσαν τῆς σικυωνίας. ἔστι δ' ἄλλος ἀσωπὸς καὶ ὁ παρὰ θήβας ῥέων, καὶ πλατα ιὰς, καὶ τανάγρας. ἄλλος δ' ὄρος ἐν ἡρακλείᾳ, τῇ τραχινίᾳ, παρὰ λώμιον ῥέον τὸν πρασωπίους ὀνομάζουσι. τέταρτος δ' ὁ ἐν πάρῳ. λέγεται δ' ὁ φλιοῦς ἐν μέσῳ σικυωνίας ἀργείας κλεωνῶν, καὶ συμφαλουσίου κλῳ πολιεχόμενος. τιμᾶται δ' ἐν φλιοῦντι, καὶ σικυῶνι καὶ ἐν δίᾳς ἱερόν. καλοῦσι δ' οὕτω τὴν ἥβην. τὴν δὲ σικυῶνα πρότερον μηκώνην ἐκάλουν. ἔστι δὲ πρότερον ἀγιαλοὺς, αὐωνίδαι δ' αὐτὴν ἀπὸ θαλάσσης εἴκοσι στάδια, οἱ δὲ δώδεκα φασὶν ὑπὸ λόφῳ ὀρυμνὸν δήμητρος. τὸ δὲ παλαιὸν ἱερὸν ἐπίνειον ὄσσης ἔχον λιμένα. ὀρίζει δὲ τὴν σικυωνίαν καὶ τὴν κορινθίαν ποταμὸς νεμέα, ἐτυραννήθη δὲ πλείστον χρόνον. ἀλλ' ἀστοὶ τυράννους ὠφελεῖς ἄνδρας ἔσχον, ἄρατος δ' ὠφανέστατος, ὃς καὶ τὴν πόλιν ἠλευθέρωσε· καὶ ἀχαιῶν ἦρξε, παρ' ἑκόντων λαβὼν τὴν ἀρχουσίαν· καὶ τὸ σύνημα αὔξων, προσθεὶς αὐτῷ τήν τε πατρίδα, καὶ τὰς ἄλλας πόλεις τὰς ἐγγύς. ὑποκρισίλαν δὲ, καὶ τὰς ἑξῆς πόλεις, ἃς λέγει ὁ ποιητὴς, καὶ ἡγεμὼν ἀγιαλοῦ τῶν ἀχαιῶν ἦλθε συμβεβηκὼς εἶναι μέχρι σύμης, καὶ τῶν ὅρων τῆς ἠλείας. ταύτης δὲ τῆς χώρας τὸ μὲν παλαιὸν ἴωνες ἐκράτουν, ἀφ' ἀθλωναίων τὸ γένος ὄντες. ἐκαλεῖτο δὲ τὸ μὲν παλαιὸν, ἀγιάλεια· καὶ οἱ γνώριμοι αὐτῶν, ἀγιαλεῖς. ὕστερον δ' ἀπ' ἐκείνων ἰωνία, καθάπερ ἡ ἀττικὴ ἀφ' ἰωνος τοῦ ξούθου. φασὶ δὲ δευκαλίωνος μὲν εἶναι παῖδα ἕλληνα, ἐξ ὧν ἕλληνες· ὕστερον δὲ ποδὶ τὴν φθίαν τὴν περὶ παξὺ πόλιν καὶ ἀσωπὸν διωκισθέντας ὑπὸ πρεσβυτάτου τῶν παίδων παρεδυναστεῦσαι τὴν ἀρχὴν· οὓς δ' ἄλλους ἔξω διέπεμψαν, ζητήσαντας ἱδρῦσιν ἕκαστον αὐτοῦ, ὧν διὸ

ὧν δὴ καὶ οὗτοι ποδὶ παρνασσὸν δωρεῖς σωφρίσας, κατέλιπον ἐπώνυμους αὐτοῦ. ξοῦθος δὲ τὴν ὀρεχθίως θυγατέρα γῆμας, ἔσχε τὴν τετράπολιν ἣ ἀττικῆς. οἰνόην, μαραθῶνα, πρόβαλινθον, καὶ τρικόρυθον. τῶν δὲ τούτου παίδων ἀχαιὸς μὲν φόνον ἀκούσιον πράξας, ἔφυγεν εἰς λακεδαίμονα καὶ ἀχαιοὺς οὓς ἐκεῖ κληθῆναι παρεσκεύασεν. ἰὼν δὲ οὗτος μετ' εὐμόλπου νικήσας θράκας, οὕτως εὐδοκίμησεν, ὥστ' ἐπιτρέψαι αὐτῷ τὴν πολιτείαν ἀθηναῖοι. ὁ δὲ πρῶτον μὲν εἰς τέσσαρας φυλὰς διῆλε τὸ πλῆθος, ἔπειτα εἰς τέσσαρας βίους. τοὺς μὲν γὰρ γεωργοὺς ἀπέδειξε, τοῦ δὲ δημιουργοὺς, οὓς δὲ ἱεροποιοὺς, τετάρτους δὲ τοὺς φύλακας. τοιαῦτα δὲ πλέω διατάξας, τὴν χώραν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ κατέλιπεν. οὕτω δὲ πλανωμένης τὴν χώραν συνέπεσε τότε, ὥστε καὶ ἀφικίαν τῶν ἰώνων ἐσελάσαι εἰς πελοπόννησον ἀθηναίοις, καὶ τὴν χώραν ἣν κατέσχον, ἐπώνυμον ἑαυτῶν ἐποίησαν. ἰωνίαν αὖτ' ἀγιαλείας κληθεῖσαν. οἵ τε ἄνδρες αὐτῆ ἀγιαλείαι ἴωνες προσηγορεύθησαν, εἰς δώδεκα πόλεις μεριδηχθέντες. μετὰ δὲ τὴν ἡρακλειδῶν κάθοδον, ὑπ' ἀχαιῶν ἐξελαθέντες, ἐπανῆλθον πάλιν εἰς ἀθήνας. ἐκεῖθεν δὲ μετὰ τῶν κοδριδῶν ἐσελάσαι τὴν ἰωνικὴν ἀποικίαν εἰς τὴν ἀσίαν. ἔκτισαν δὲ δώδεκα πόλεις ἐν τῇ παραλίᾳ ἣ καρίας, καὶ ἣ λυδίας, εἰς τοσαῦτα μέρη διελόντες σφᾶς ὅσα καὶ ἐν τῇ πελοποννήσῳ, κατεῖχον. οἱ δ' ἀχαιοὶ φθιῶται μὲν ἦσαν τὸ γένος, ὠκησαν δ' ἐν λακεδαίμονι. τῶν δ' ἡρακλειδῶν ὑπερπασάντων, αὐαληφθέντες ὑπὸ πισαμένου τοῦ ὀρέστου παιδὸς, ὡς προειρήκαμεν τοῖς ἴωσιν ἐπέθεντο. καὶ γενόμενοι κρείττους, τοὺς μὲν ἐξέβαλον, αὐτοὶ δὲ κατέσχον τὴν γῆν, καὶ διεφύλαξαν τὸν αὐτὸν τῆς χώρας μερισμὸν, ὃν περ καὶ παρέλαβον. οὕτω δ' ἔσχισαν, ὥστε τὴν ἄλλην πελοπόννησον ἐχόντων τῶν ἡρακλειδῶν, ὧν ἀπέστησαν, αὐτοὶ ἔχον ὅμως πρὸς ἅπαντας, ἀχαϊκὸν ὀνομάσαντες τὴν χώραν. ἀπὸ μὲν οὖν πισαμένου μέχρι αὐγέου, βασιλευόμενοι διετέλεσαν. εἶτα δημοκρατηθέντες, τοσοῦτον ἠυδοκίμησαν πρὸ τῶν πολιτείας, ὥστε τοὺς ἰταλιώτας μετὰ τὴν σύνοδον τὴν πρὸς πυθαγορείους, τὰ πλεῖστα τῶν νομίμων μετενέγκασθαι παρὰ τούτων συνέβη. μετὰ δὲ τὴν ἐν λεύκτροις μάχην, ἐπέτρεψαν θηβαῖοι τούτοις τὴν δίαιταν, περὶ τῶν αὐτιλεγομένων ταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας. ὕστερον δ' ὑπὸ τῶν

E quibus Dorus, Dorienses Parnaso affines habitatores cõstituit, sibiq; superstites à se uocatos reliquit. Xuthus autem assumpta in matrimoniũ Erechthei filia, colonos ad Quadripolin Atticæ terręinduxit, Oenoã, Marathonem, Probalinthũ, et Tricorythũ. Ex huius filijs unus Achæus nomine, cædem inuitus patrãs, in orã Lacedæmoniã profugus sese recepit, & eius loci accolas Achæos uocari cõstituit. Ion uerò superatis Eumolpi commilitonibus Thracibus, tantũ famæ laudisq; consecutus est, ut Atheniẽses illi reipublicæ gubernacula cõmitterent. Qui primũ quidem omniũ multitudinem quaternas diuisit in tribus, dehinc in quatuor degendæ uitæ uias. quosdã enim agricultores designauit, alios opifices, alios sacrorũ faciendorũ curæ præfecit, nõnullos ciuitatis custodes. Talibus quidẽ ab eo ordinatis amplius regionẽ sui nominis uocabulo appellatã reliquit. Qua indies magis mortalib. referta, Atheniẽses intra Peloponnesum ex Ionib. coloniã miserũt, & plagã quã occupauerãt, pro Aegialea Ioniã nominarũt. Eodẽq; modo pro Aegialensib. Iones appellati, in ciuitates XII dispartiti. Atenim post Heraclidarũ reuersionẽ, ab Achæis expulsi, deinuò Athenas repetiere. Illinc uerò cũ Codri prognatis in Asiã Ionicã trãsmisere coloniã. Hi in Lydiæ & Cariæ litore ciuitates duodecim cõdidere, totidẽ in partes seipsos diuidẽtes, quot antea Pelopõnesum occupãtes. Achęi genere quidẽ Phthiotę fuerũt, domicilia uerò in Lacedęmonia habuerũt. Heraclidis uerò rerũ potitis, cũ fortunã pristinam ductu Tisameni Orestis filij reparasset (ut superius retulimus) aduersus Iones impetũ fecerunt, cũq; uictores euasissẽt Iones eiecerũt. Ipsi aũt agrũ sibi uẽdicarũt, & ipsam loci partitionẽ conseruarunt, quã distributã acceperũt. Eo uerò potẽtiæ peruaserunt, ut cum reliqua Pelopõnesus Heraclidarũ subiugata foret imperio, à quib. Achiui ipsi desciuerãt, cõtraq; omnes obsistere ualerent, oram ipsam Achaicã nominarunt. Igitur à Tisameno usq; Ogygũ sub regibus semper uixerunt. Dehinc populari gubernaculo urbes habitæ, adeò in regendis ciuitatib. famã cõpararunt, ut Italicæ gentes post susceptã aduersus Pythagoricã sectam factionẽ, maximã legum & institutionum partem ab hisce transtulerint. Post Leuctriacam uerò pugnam, orta inter populos cõtrouersia eius iudicium Thebani hisce uiris permisere. Postea uerò cum rerum urbanarum communicationem

Macedones

Macedones dissoluissent, eam rursus sensim reuocarunt. Quo autem tempore Pyrrhus expeditionem in Italiam susceperat, quaternę ciuitates sociæ principatum obtinuerūt. E' quarū numero fuere Patræ atq; Dymæ. Dehinc è duodecim quasdā adsciuerunt, præter Olenum atq; Helicen, cum altera nihil contribueret, alterā fluctus delessent. Nam cum terræmotus in sublime pelagus extulisset, & ipsam diluuij instar absorpsit, simul & Neptuni templum Heliconij, quod & ætate nostra Iones præcipuis honoribus adorant, ibiq; sacrificium operantur, quod ab uniuersis Ionibus factum Panionia uocāt. Huius sacrificij Homerum meminisse quidam referūt, cum inquit,

Iliad. v Ille animum spirat, sic ructans taurus ut olim
Pertrahitur, regis ructans Heliconij ad aras.

Poetamq; Ionica colonia iuniorē esse coniectant, qui eius sacrificij Panionici meminerit, quod in Prienensiū agro Iones communi celebritate Neptuno conficiūt Heliconio, cū & ipsi Prienenses ab Helice originē duxisse ferantur. Itaq; huic sacrificio hominem Prienensem iuuenili ætate uigentem regem præficiunt, qui rei diuinę curā suscipiat. Ampliorem etiam faciunt coniecturam, ob ipsum de tauro dictorum à uate propositū. Iones enim tūc sese facto sacrificio litare arbitrantur, cum taurus inter immolādū mugitus emittit. Qui uerò contrà sentiunt, ad Helicen dicta illa ex cōiectura trāsferunt, deq; tauro & de ipsius immolatione, perinde ac eo in loco talis cōsuetudo uersetur. Et ipse poeta de ijs quę ibi celebrentur comparationē induxerit. Cæterùm Helice duob. ante res Leuctricas annis destructa est. Eratosthenes locū se uidisse asserit, & Porthmenses affirmare, quod in traiectu Neptunus ex ære sublimis adstabat, aurigariā scuticam manu gestans, piscatoribus discrimen importantem. Heraclides autem commemorat, ætate sua calamitatem illā noctu incidisse, urbemq; ipsam quæ stad. XII distabat à mari, toto cum loco fuisse obrutam. Homines uerò in de ad duo millia missos ab Achæis, ut mortuos eximerēt, re infecta redisse, finitimis autē agrū dispartisse, eam uerò cladē ob Neptuni irā accidisse. Nā Iones ex Helice, profugos, missis legatis Neptuni statuā ab Helicensibus petijsse: quam si non exorarent, saltem ipsius templi sacra postularent. Quæ cum ab alijs non exhiberentur, ad Achæorum ciuitatem communiter miserunt. quibus decernētibus, ut eorum nomine peterent, denuò re infecta rediere.

μακεδόναν λυθείσης τῆ κοινωνίας, αὐξηθεὶς σφᾶς πάλιν κατὰ μικρόν. ἦρξαν δὲ πρῶτον στρατοῦσαντος εἰς τὴν Ἰταλίαν, τεσσάρων σωσοῦσαι πόλεις, ὧν ἦσαν πάτραι καὶ Δύμη. εἶτα προσελάμβανόν τινας ἕως δώδεκα, πλὴν ὠλγίου καὶ ἑλίκης. τῆ μὲν οὖν σωιζομένους, τῆ δ' ἀφανισθείσης ὑπὸ νύκτωρ. ἐξαρθὲν γὰρ ὑπὸ σεισμοῦ τὸ πέλαγος, κατέκλυσε, καὶ αὐτὴν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ ἑλικωνίου ποσειδῶνος, ὃ καὶ νῦν ἐν τιμῇ σφόδρα ἄγουσιν Ἴωνες, καὶ θύουσιν ἐκεῖ τὰ πανιώνια. μέμνηται δ' ὡς ὑποννοοῦσί τινες, ταύτης τῆ θυσίας Ὅμηρος ὅταν φῆ·

Αὐτὰρ ὁ θυμὸν ἄϊδε καὶ ἤρυγεν ὡς ὅτε ταῦρος·

Ἤρυγεν ἑλικώνιον ἀμφὶ ἄνακτα.

Τεκμαίρονταί τε, νεώτερον εἶναι ἰωνικὴν ἀρχικίας τὸν ποιητήν. μεμνημένου γὰρ πανιωνικῆς θυσίας, ὧν γε τῆ πελωνες χάριν σωτηρίου ὑπάρχουσιν Ἴωνες τῆ ἑλικωνίῳ ποσειδῶνι, ἐπεὶ καὶ αὐτοί ὁ πελωνεὺς ἦν ἑλικεὺς εἶναι λέγονται. καὶ δὴ πῶς τὴν θυσίαν ταύτην βασιλέα λαθεῖν ἄνδρα νέον πρωίμως, γῆν τῶν ἱερῶν ὧν μελησόμενον. τεκμαιρόμενοι δ' ἔτι μᾶλλον τὸ προκείμενον, ἐκ τῶν περὶ τὸν ταῦρον πεφρασμένων. τότε γὰρ νομίζουσι λαλιορεῖν περὶ τὴν θυσίαν ταύτην Ἴωνες, ὅταν θυόμενος ὁ ταῦρος μυκήσηται. δ' ἀντιλέγοντες μεταφέρουσιν εἰς τὴν ἵππον τὰ λεχθέντα τεκμήρια περὶ τοῦ ταύρου, καὶ τὴν θυσίας ὡς ἐκεῖ νενομισμένων τούτων, καὶ τὸ ποιητὴ παραβάλλοντες τὰ ἐκεῖσε τελούμενα. κατεκλύσθη δὴ ἑλίκη διοπερ πρὸ τῶν λευκτρικῶν. ἀραχναίου δὲ καὶ αὐτὸς ἱστορεῖ φησὶ γὰρ τόπον. καὶ τοῦ περίβολος λέγει, ὡς γ' ἔστι πόρρω ὀρθὸς ἑστὼς πασιλῶν χάλκεος ἔχων ἱππόκαμπον γηρᾶς εἰ, κίνδυνον φέροντα τοῖς δικτυοῦσιν. κλείδης δέ φησι κατ' αὐτὸ γράφεσθαι πόθος νύκτωρ, δώδεκα σταδίους διεχούσης πόλεως ἀπὸ θαλάσσης, καὶ ζώνην τοιαύτην ἔχειν ἀνθρώπους σὺν τῆ πόλει καταφθείρεσθαι. λίους δὲ παρὰ τῶν ἀχαιῶν πεμφθῆναι, ἐλεῖν μὲν τοὺς νεκροὺς μὴ δύνασθαι· πεῖσαι δ' ὁμόρους νεῖμαι τὴν χώραν. συμβῆναι τὸ πάθος κατὰ μοῖραν ποσειδῶνος. γὰρ ἐκ τῆς ἑλίκης ἐκπεσόντας ἴωνας, αἰτῆσαι πέμψαντας παρὰ τῶν ἑλικέων, μαθεῖν μὲν τὸ βρέτας τοῦ ποσειδῶνος, εἰ δὲ μὴ τοῦ γε ἱροῦ τῆ ἀφίδρυσιν, οὐ δύνασθαι πέμψαι πρὸς τὴν κοινὴν τῶν ἀχαιῶν. δὲ ὑπισχνεῖσθαι, οὐδὲ ὡς ἐπανήκοντας.

τῆ δ' ἑξῆς χειμῶνι συμβῆναι τὸ πάθος. τῶν δ' ἀχαιοὺς ὕστερον δοῦναι τοῖς ἴωσι τὴν ἀφίδρυσιν. ἱστορεῖ δὲ καὶ ἄλλης ἑλίκης μέμνηται θεσσαλικῆς. ἔνιοι μὲν δὴ ἐπὶ διετέλεσαν, γραμματέα κοινὸν ἔχοντες, καὶ στρατηγοὺς δύο κατ' ἐνιαυτὸν οἱ ἀχαιοί. καὶ κοινοβούλιον εἰς ἕνα τόπον συνάγεσθαι αὐτοῖς, ἐκαλεῖτο δὲ ἀρταρίον, ἐν ᾧ τὰ κοινὰ ἐχρημάτιζον, καὶ οὗτοι, καὶ οἱ ἴωνες πρότερον. εἶτα ἐδόξεν ἕνα χειροτονεῖσθαι στρατηγόν. ἅπαντες δὲ στρατηγήσας, ἀφείλετο αὐτὸ γὰρ ἀπροκόσμητον, καὶ τῆ πόλιν τοῖς ἀχαιοῖς προσέθηκε, καθάπερ καὶ τῆ πατρίδα. προσελάβετο δὲ καὶ μεγαρέας· καὶ τὰς παρ' ἑκάστοις τυραννίδας καταλύων, ἀχαιοὺς ἐποίει τοὺς ἐλευθεροῦντας. καὶ μετ' ὀλίγα. τῆ δὲ πελοποννήσου ἐλευθέρωσε τῶν τυραννίδων, ὥστε καὶ ἄργος, καὶ ἑρμίονα, καὶ φλιοῦντα, καὶ μεγαλόπολις ἡ μεγίστη τῶν ἐν ἀρκαδίᾳ προσετέθη τοῖς ἀχαιοῖς, ὅτε δὴ καὶ πλεῖστον ηὐξήθη. ἐν δ' ὁ καιρὸς, ἐν ᾧ ῥωμαῖοι καρχηδονίους ἐκ τῆς σικελίας ἐκβαλόντες, ἐφάτουσαν ἤδη τοὺς περὶ τὸν πάδον γαλάτας. μέχρι δὲ φιλοποίμενος στρατηγίας συμμείναντες ἱκανῶς οἱ ἀχαιοί, διελύθησαν κατ' ὀλίγον, ἤδη ῥωμαίων ἐχόντων τὴν ἑλλάδα σύμπασαν. καὶ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐκάστοις χρωμένων, ἀλλὰ τοὺς μὲν σωίζειν, τοὺς δὲ καταλύειν βουλομένων. εἶτα λέγει αἰτίαν τοῦ ἐμπλατύνεσθαι τοῖς περὶ ἀχαιῶν λόγοις τὸ ὠδὶ τοσοῦτον αὐξηθέντας, ὡς καὶ λακεδαιμονίους ὑπερβαλέσθαι μὴ ἀξίους γνωρίζεσθαι. ἃ δὲ πάσις τῶν τόπων, οὓς κατώκουν, εἰς δώδεκα μέρη διῃρημένη, τοιαύτη τις ὅδε. μετὰ σικυῶνα πελλήνη κεῖται. εἶτα αἴγειρα δύνδρα. τρίτη αἰγαὶ, ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα. τεταρτη, βοῦρα. μετ' αὐτὴν ἑλίκη. εἰς ἣν καταπεφεύγασαν ἴωνες, μάχῃ ἡρακλεωτῶν τῶν ἀπὸ ἀχαιῶν. καὶ πεντηκοστῆ ἐξῆς ἐστὶ γιθεῖον. μετὰ δὲ ἑλίκην αἴγιον, καὶ ῥύπες, καὶ πατρεῖς, καὶ φαρεῖς. εἶτ' ὠλήν, παρ' ἣν ποταμὸς μέγας μέλας. εἶτα δύμη καὶ τριταιεῖς. οἱ μὲν οὖν ἴωνες ἱδρύσαντο ὧδε, οἱ δ' ἀχαιοὶ πόλεις ἔκτισαν, ὧν εἷς πνας ὕδωρ σωσάμενοι, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων μεθίσταντο γῆς, καθάπερ τὰς αἰγὰς εἰς αἴγειραν. αἰγαῖοι δ' ἐλέγοντο οἱ γοιπωμῶται, ὧν λόγων δὲ εἰς δύμην. λέκνυται δ' ἴχνη μεταξὺ πατρῶν, καὶ δύμης τοῦ παλαιοῦ τῶν ὠλήνιον κτίσμα. αὐτὸ δὲ, ἐν τῆ ἀσκλη πιὸν ἱδρὸν ἐπίσημον δύμης μὲν ἀπέχον τεσσαράκοντα σταδίους, πατρῶν δὲ ὀγδοήκοντα.

Proxima dehinc hyeme cladē illā ingruisse cōstat, postea uerò Achęos Ionibus sacra ipsa tradidisse. Alterius quoq; Helices, quæ ad Thessaliam pertinet, mentionem fecit Hesiodus. Quippe Achæi per annos assiduè uiginti scribam publicum, & prætores duos annuos habuere. Cōmune quoq; consilium una in curia cogebāt, quod Arnariō uocabant. In quo de republica senatusconsulta edebātur, & per istos et per Iones antea. Postea decretū est, unū tantū prætorem creari. Aratus sanè cum exercitus dux esset, Acrocorinthū eripuit Antigono. Vrbē uerò Achæorū iuri subdidit, sicut & eius patriā Sicyonā. Assumpsit etiam Megarēses: & omniū tyrannides destruēs, libertatē assecutos, Achęorū nomini annumerabat. Sic totā Peloponnesum breui ab tyrānorū iugo solutā reddidit, adeò ut Argos & Hermionē & Phliuntē & Megalopolin, quæ cunctarū urbiū Arcadicarū amplissima est, Achæis adsciuerit, cum sanè latè plurimū Achæorū auctum esset imperiū. Ea uerò tēpestas erat, qua Romanus populus Carthaginenses è Siciliæ possessione deturbarat. Et aduersus Circūpadanos Gallos, expeditionē agitabat. Vsq; uerò ad Philopœmenis præturā, in unū commodè permanētes Achæi paulatim corruerunt. Cū iā Romanus populus Græciā uniuersam suo imperio subiugasset, singuliq; non unitis in uiuēdo modis utebātur: cumq; nonnulli unà se continerent, alij quidē dissolucre unitas cupiebāt. Inde causam explicat prolationis sermonum de Achæis. In eam illos amplitudinem peruenisse potētiæ, ut Lacedæmonios q; que superexcelluerint, ne dignos quidem cognosci. Locorū aūt quæ incolebāt, in duodecim partes distributorū, ordo talis est. Secundum Sicyonē Pellena iacet, dein Aegira secūda, tertia Aegæ Neptuni templum habentes, quarta Bura, post eam Helice. Ad eam Iones ab Achæis bello fracti, confugerūt tandē ex his oris fugati. Post Helicē Aegiō est & Rhypes, & Patrenses & Pharenses, dein Olenus, præter hūc Melas, magnus amnis labit. Postmodū Dyma & Tritæenses. Iones igit domicilia p pagos habebāt, at uerò Achæi urbes ædificarūt, in quib. partim habitarūt, quasdā etiam ex alijs particulas. sicut ad Aegirā Aegas, quarū inquilini Aegæi uocabant. Olenū uerò ad Dymā. Inter Patras aūt & Dymā uetusti Oleniorū ędificij uestigia monstrant. Vbi & Aesculapij templū insigne, ab Dyma quidem stad. LX, à Patris autem LXXX distans.

Aegarum

Aegarum quidem in Eubœa existentium, Aegeæ istæ par nomen habent. Olenum uerò cum altero in Aetolia idem habet uocabulum, ipsius quoque tantum seruata extant uestigia. Poeta quidem Achaici nequaquam meminit Oleni, sicut nec aliorum compluriũ oppidorum in ripa habitatorum. Sed communius profert,

Iliad. b Ripamque omnem, Et iuxta Helicen longè lateque patentem.

Cæterùm Aetolicum memorans ait,

Ibidem Pleuronemque metuit & Olenon.

Ambas etiam Aegas explicat, Achaicas quidem hoc pacto,

Iliad. Inque Helicen simul ac Aegas sua dona ferebant. Verùm cum dixit,

Iliad. b In qua ædes celebres, in qua lacus enitet altus,
Hic Neptunus equos posuit:

Melius est Euboicas Aegeas accipere, à quibus & Aegeum pelagus nomen assequi uerisimilius est. Ibi enim Neptuno fuisse negotium fingitur quod de Troiano bello fuerat. Penes Aegas Achaicas, Crathis amnis labitur, à duobus fluminibus incrementa suscipiens. Sic à miscendis aquis appellatus, à quo & Italicus uocatus est Crathis. Vnaquæque particularum duodecim, è populis septem octoque constabat: tanta uirorum præstantia regionem florere contigit. Extat autem Pellene stad. LX suprà iacens à mari, castellum sanè ualidum. Est & uicus Pellene, à quo Pellenicæ chlænæ uestes, ad agonas uictoribus præmia proponebantur: hic inter Aegas & Pellenen iacet. Cæterùm Pelana aliud ab his est oppidum in Laconica situm, locus ad Megalopolitanum uergens agrum. Aegira autem super tumulo iacet. Bura uerò mari incumbit ad stadia XL: quam per terræmotus frequentes absorberi contigit. Hic Sybarus fons est, à quo Sybari Italico deriuatum est nomen. Aega seu quæ Aegæ dicantur, hoc tempore deserta incolis est, urbem habent Aegienses. At Aegium satis incolarum habet. Isto in loco Iouem à capra lactis alimenta suscepisse scribunt, sicut Aratus prodidit,

Diuaque capra Ioui fama est, hic præbuit uber.

Et subdit,

Oleniamque Iouis uates dixere capellam.

Locum ostendens, quia proxima est Olenæ. Ibidem & Ceraunia sublimi in petra locata, hæc Aegiorum iuris est, & Helice, & dicatus Ioui lucus, Aenarius nomine. In eo

ὁμώνυμοι δ᾽ εἰσὶ ταῖς μὲν αἰγαῖς ταύταις, αἱ ἐν εὐβοίᾳ. τῷ δὲ ὠλένῳ, τὸ ἐν αἰτωλίᾳ κτίσμα, καὶ αὐτὸ ἴχνη σῶζον μόνον. ὁ δὲ ποιητὴς τοῦ μὲν ἐν ἀχαΐᾳ ὠλένου οὐ μέμνηται ὥσπερ οὐδ᾽ ἄλλων πλειόνων τῶν περὶ τὸν αἰγιαλὸν οἰκούντων. ἀλλὰ κοινότερον λέγων

Αἰγιαλόν τ᾽ ἀνὰ πάντα, καὶ ἀμφ᾽ ἑλίκην εὐρεῖαν.

Τοῦ δ᾽ αἰτωλικοῦ μέμνηται, ὅταν φῇ

Οἳ πλευρῶν᾽ ἐνέμοντο, καὶ ὤλενον.

Τὰς δ᾽ αἰγὰς δὲ ἀμφοτέρας λέγει, τὴν μὲν ἀχαϊκήν·

Οἳ δέ τοι εἰς ἑλίκην τε, καὶ αἰγὰς δῶρ᾽ ἀνάγουσι. ὅταν δὲ φῇ,

Αἰγάς, ἔνθα δέ οἱ κλυτὰ δώματα βένθεσι λίμνης,
Ἔνθ᾽ ἵππους ἔστησε ποσειδάων·

Βέλτιον δέχεσθαι τὰς ἐν εὐβοίᾳ· ἀφ᾽ ὧν εἰκὸς καὶ τὸ πέλαγος αἰγαῖον κληθῆναι. ἐκεῖ δὲ καὶ τῷ ποσειδῶνι ἡ πραγματεία πεποίηται, ἡ περὶ τὸν τρωϊκὸν πόλεμον. πρὸς δὲ ταῖς ἀχαϊκαῖς αἰγαῖς ὁ κρᾶθις ῥεῖ ποταμός, ἐκ δυοῖν ποταμῶν αὐξόμενος, ἀπὸ τοῦ κεράννυσθαι τὴν ὀνομασίαν ἔχων· ἀφ᾽ οὗ καὶ ὁ ἐν ἰταλίᾳ κρᾶθις. ἑκάστη δὲ τῶν δώδεκα μερίδων ἐκ δήμων συνειστήκει ἑπτά, καὶ ὀκτώ, τοσοῦτον εὐανδρεῖν τὴν χώραν συνέβαινεν. ἔστι δ᾽ ἡ πελλήνη στάδια ἑξήκοντα τῆς θαλάττης ὑπερκειμένη, φρούριον ἐρυμνόν. ἔστι δὲ καὶ κώμη πελλήνη, ὅθεν καὶ αἱ πελληνικαὶ χλαῖναι, ἃς καὶ ἆθλα ἐτίθεσαν ἐν τοῖς ἀγῶσι. κεῖται δὲ μεταξὺ αἰγαίων, καὶ πελλήνης. τὰ δὲ πέλανα ἕτερον τούτων ἐστὶ λακωνικὸν χωρίον, ὡς πρὸς τὴν μεγαλοπολῖτιν κεκλιμένον. αἴγειρα δὲ ἐπὶ βουνοῦ κεῖται. βοῦρα δὲ ὑπέρκειται τῆς θαλάττης ἐν τετταράκοντά που σταδίοις, ἣν ὑπὸ σεισμῶν καταποθῆναι συνέβη. ἀπὸ δὲ τῆς ἐνταῦθα κρήνης συβάριδος τὸν κατὰ τὴν ἰταλίαν ποταμὸν ὀνομασθῆναι φασίν. ἡ δ᾽ αἰγά, καὶ γὰρ οὕτω λέγουσι τὰς αἰγάς, νῦν μὲν οὐκ οἰκεῖται. τὴν δὲ πόλιν ἔχουσιν αἰγιεῖς. αἴγιον δὲ ἱκανῶς οἰκεῖται. ἱστοροῦσι δ᾽ ἐνταῦθα καὶ τὸν δία ὑπ᾽ αἰγὸς τραφῆναι, καθάπερ φησὶ καὶ ἄρατος·

Αἶξ ἱερή, τὴν μέν τε λόγος Διὶ μαζὸν ἐπισχεῖν.

Ἐπιλέγει δὲ καὶ ὅτι,

Ὠλενίην δέ μιν αἶγα Διὸς καλέουσ᾽ ὑποφῆται·

Δηλῶν τὸν τόπον, διότι πλησίον ὠλένη. τοῦ δὲ καὶ ἡ κεραυνία, ἐπὶ πέτρας ὑψηλῆς ἱδρυμένη. αἰγιέων δ᾽ ἐστὶ καὶ ταῦτα, καὶ ἑλίκη, καὶ τὸ τοῦ Διὸς ἄλσος τὸ αἰνάριον, ὅπου συνήεσαν

οἱ ἀχαιοὶ βουλευσόμενοι περὶ τῶν κοινῶν. ῥεῖ δὲ διὰ τῆς αἰγιέων πόλεως ποταμὸς σελινοῦς, ὁμώνυμος τῷ τε ἐν ἐφέσῳ παρὰ τὸ ἀρτεμίσιον ῥέοντι, καὶ τῷ ἐν τῇ νῦν ἠλείᾳ τῷ παραρρέοντι, τὸ χωρίον ὅ φησιν ὠνήσασθαι τῇ ἀρτέμιδι ξενοφῶν, κατὰ χρησμόν. ἄλλος δὲ σελινοῦς ὁ παρὰ ὑβλαίοις μεγαρεῦσιν, οὓς ἀνέστησαν καρχηδόνιοι. τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν ἀχαϊκῶν εἴτε μερίδων, ῥύπες μὲν οὐκ οἰκοῦνται. τὴν δὲ χώραν ῥυπίδα καλουμένην ἔχον αἰγιεῖς καὶ φαρεῖς. καὶ αἰσχύλος δὲ λέγει που·

Βοῦραν θ᾽ ἱερὰν καὶ κεραυνίας ῥύπας.

Ἐκ δὲ τῶν ῥυπῶν ἦν μύσκελλος, ὁ κρότωνος οἰκιστής. τῆς δὲ ῥυπίδος καὶ τὸ λεῦκτρον ἦν, δῆμος τῶν ῥυπῶν. μετὰ δὲ τούτους πάτραι, πόλις ἀξιόλογος. μεταξὺ δὲ τὸ ῥίον, καὶ τὸ ἀντίρριον, ἀπέχον πατρῶν στάδια τετταράκοντα. ῥωμαῖοι δὲ νεωστὶ μετὰ τὴν ἀκτιακὴν νίκην ἵδρυσαν αὐτόθι τῆς στρατείας μέρος ἀξιόλογον. καὶ διαφερόντως εὐανδρεῖ νῦν, ἀποικίαν ῥωμαίων οὖσαν. ἔχει δὲ ὕφορμον μέτριον. ἐφεξῆς δ᾽ ἐστὶν ἡ δύμη πόλις ἀλίμενος, πασῶν δυσμικωτάτη, ἀφ᾽ οὗ καὶ τοὔνομα. πρότερον δ᾽ ἐκαλεῖτο στρατός. διαιρεῖ δὲ αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἠλείας κατὰ βουπράσιον ὁ λάρισος ποταμός, ῥέων ἐξ ὄρους. τοῦτον δ᾽ οἱ μὲν σκόλιν καλοῦσιν. ὅμηρος δὲ πέτρην ὠλενίην. τοῦ δ᾽ ἀντιμάχου καυκωνίδα τὴν δύμην εἰπόντος, οἱ μὲν ἐδέξαντο ἀπὸ τῶν καυκώνων ἐπιθέτως εἰρῆσθαι αὐτό, μέχρι δεῦρο καθηκόντων, καθάπερ ἐπάνω προείπομεν. οἱ δ᾽ ἀπὸ καύκωνος ποταμοῦ τινος, ὡς αἱ θῆβαι διρκαῖαι, καὶ ἀσωπίδες. ἄργος δ᾽ ἰνάχειον, τροΐα δὲ σιμουντίς. δέδεκται δ᾽ οἰκήτορας καὶ ἡ δύμη μικρὸν πρὸ ἡμῶν, ἀνθρώπους μιγάδας, οὓς ἀπὸ τοῦ πειρατικοῦ πλήθους περιλιπεῖς ἔσχε πομπήϊος καταλύσας τὰ ληστήρια. καὶ ἱδρύσας τοὺς μὲν ἐν σόλοις τοῖς κιλικίοις, τοὺς δ᾽ ἄλλοθι, καὶ δὴ καὶ ἐνταῦθα. ἡ δὲ φαρὰ συνορεῖ μὲν τῇ δυμαίᾳ. καλοῦνται δὲ οἱ μὲν ἐκ ταύτης τῆς φαρᾶς, φαριεῖς· οἱ δ᾽ ἐκ τῆς μεσσηνιακῆς, φαράται. ἔστι δ᾽ ἐν τῇ φαραϊκῇ, δίρκη κρήνη, ὁμώνυμος τῇ ἐν θήβαις. ἡ δ᾽ ὤλενος, ἔστι μὲν ἔρημος, κεῖται δὲ μεταξὺ πατρῶν καὶ δύμης. ἔχουσι δὲ δυμαῖοι τὴν χώραν. εἶτ᾽ ἄραξος τὸ ἀκρωτήριον τῆς ἠλείας, ἀπὸ ἰσθμοῦ στάδιοι χίλιοι. ἀρκαδία δ᾽ ἐστὶν ἐν μέσῳ μὲν τῆς πελοποννήσου, πλείστην δὲ χώραν ὀρεινὴν ἀποτέμνεται. μέγιστον δ᾽ ὄρος ἐν αὐτῇ κυλλήνη. τὴν γοῦν κάθετον, οἱ μὲν εἴκοσι στάδια φασίν, οἱ δ᾽ ὅσον πεντεκαίδεκα. δοκεῖ δὲ παλαιότατα ἔθνη εἶναι τὰ ἀρκαδικὰ

Achæi de republica cõsultaturi conuentũ agitare cõsueuerãt. Per Aegiorũ aũt agrũ amnis Selinus labitur, eiusdẽ nominis cũ altero qui in Epheso præter Dianæ templũ fluit: & cum alio qui per Eleã orã agellũ prætercurrit, quẽ Dianæ Xenophõ, accepto eius oraculo, emptũ dicit. Alius est Selinus fluuius in Megarẽsium tractu, Hyblę uicinorũ, quos eiecere Pœni. Ceterarũ urbiũ siue particularũ Achaicarũ Rhypes haudquaquam habitatę sunt. Agrũ possidebãt Aegienses atque Pharẽses, quẽ Rhypidẽ uocabãt. De quib. sic Aeschylus mentionẽ fecit, Buramque sacram, Cerauniasque Rhypas. E Rhypib. sanè oriũdus fuit Myscelus habitandæ Crotonis author: ab eisdẽ fuit & Leuctrum pagus. Inde etiã Patræ sunt, urbs insignis. In medio autẽ est Rhiõ & Antirrhiõ, à Patris XL distans stad. In ea nuper Romanus populus post Actiacã uictoriã nobiliorẽ militum partẽ locauit. Hodieque præclaris uiget ciuibus, cũ Romana sit colonia. habet et mediocrem nauiũ stationẽ. Deinceps uerò Dyma ciuitas est absque portu, inter omnes in dysin, id est occasum magis exposita, unde & nomẽ adepta est. Annis superiorib. Stratos appellabatur. Eã uerò perlabitur Larisus fluuius, ab Elea per Buprasiũ descendẽs, è mõte defluens, quẽ alij Scolin uocãt, Homerus aũt Oleniã petrã. Cũ uerò Antimachus Dymã Cauconidẽ appellet, nõnulli sic approbãt à Cauconib. adiectũ nomen accipientes, ad hæc usque loca peruenientib. (ut superius à nobis dictũ est) alijs à Caucone fluuio dici placet, sicut & Thebæ Dircææ uel Aesopiæ, Argos Inachiũ, Troia Simoëtia. Paulo uerò ante nostrã ętatẽ Dyma suscepit accolas, cõuenas homines, atque permiscuos. Quos è numerosa piratarũ colluuie, perinde ac reliquias Põpeius habuit, deleta prædonũ manu. Quorũ partẽ in Cilicię Solis, partem alijs in oris, & hoc in loco habitatores imposuit. Phara Dymæo agro contermina est, à qua Phariẽses dicũtur: cum è Messenia Phara Pharatæ nominẽtur. In Pharæ finib. est Dirce, eodẽ quo Thebana uocitata nomine. Olenus quidẽ inculta inter Patras Dymãque iacet, Dymęi uerò ipsum agrũ possidẽt. Succedit inde Araxus, Elæũ promõtoriũ ab Isthmo stadium unum distans. Arcadia cum in media Peloponneso sita sit, præcisam habet plurimam mõtanæ regionis partem. In ea Cyllene mõs est maximus, eius altitudo ad perpendiculum (ut quidã dixere) ad uiginti surgit stad. alij ad XV aiunt. Gentes Arcadicæ inter

Græcam nationem uetuſtate præſtare creduntur. Axanes atq; Parrhaſij, & cæteri generis eiuſdem. At enim propter omnimodā regionis uaſtationem, haud ſanè longior de illis fiet oratio. Oppida nanq; bellorum aſsiduitate deleta ſunt funditus, quę ſuperiorib. ſeculis fama nobilitarat, ex quibus temporibus agrorum cultores defecerūt. Poſt quæ plurimæ ciuitates Megalopolin habitatū confluxerunt. Cui nunc illud à Comico dictum congruit,

Ampla ciuitas, ampla fit deſolatio.

Fertilia autem pecori fuere paſcua, præſertim equis atq; aſinis equarum ſuppoſitoribꝰ. Equorum ſanè genus excellit Arcadicū, quē admodum & Argolicum & Epidauricū. Aetolorum præterea & Acarnanū ſolitudo paſcendis equis eſt accōmoda, nō minus quàm Theſſalia. Epaminondas quidem Mantineā, ſuperatis ſecunda pugna Lacedæmoniſs, illuſtrem reddidit, in qua & ipſe diem obiit. Hæc autē euanuit, ſimul & Orchomenus, & Eræa, & Clitor, & Pheneus, & Stymphalus, & Mænalus, & Methydriū, & Caphyę, & Cynetha, uel uix rara ipſarum apparent ueſtigia, ullaúe ſigna. At Tegea mediocri adhuc ſtatu permanet, & Eleæ Palladis fanum. Nonnihil uenerantur item Lycæi Iouis templum in Lycæo monte locatum. Decantatas uerò à poeta urbes,

Iliad.β Rhypam & Stratiam, & uentis obnoxiam Eniſpem,

Vix inueneris. Inuentis aūt nulla eſt prorſus utilitas, tanta eſt locorū ſolitudo. Inſigniores autem mōtes præter Cyllenen, Pholoe, Lyceus, Mænalus, Parthenus, ex Tegea ora Argiam proſpectans. Quod de Alphæo ac Eurota mirabile cōtigit expoſitum eſt. de Eraſino quoq; è Stymphalio erūpente lacu, nūc quidem in Argiuā terrā, antea uerò exitum nō habente cum infima fundi quæ Arcades Zeretra uocant, obtuſa forent, & effluere proinde nequirēt. Itaq; urbs ipſa Stymphaliorū, quæ nunc à lacu quinquaginta ſtad. abeſt, ea ætate illius ripis incumbebat. Contra uerò Ladoni euenit amni, cuius fluentum occluſo quondā fonte detinebatur. Coincidentia enim circa Pheneum ima fundi terræmotus uiribus, per quæ curſus illius erat fluminis, moram effecerunt uſque ad ipſas fontis uenas in profundum. huncin modum aliqui proferunt. Eratoſthenes autem refert, Auiam fluuium circa Pheneum campum urbi uicinum ſtagnare, & ſubter quædam ingredi foramina,

τὴν ἐλλώπων, ἀζαῦδη τε καὶ παῤῥάσιον, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. ὑπὲρ δὲ τῶν χώρας ταυτηλακώσιν, οὐκ ἂν πρόσηκοι μακρολογεῖν τοσαῦτα. αἵ τε γὰρ πόλεις ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων ἠφανίσθησαν, ᾠδύξοι γεγόμεναι περὶ τόπον, τῶν τε χώραν οἱ γεωργήσαντες ἐκλελοίπασιν ὀλίγῳ ἐπὶ τούτων χρόνων, ὀλίγῳ πρὸ τῶν προσταχορυθεῖσαν μεγαλόπολιν, αἱ πᾶσαι συνῳκίσθησαν. νυνὶ δὲ καὶ αὐτὴ μεγαλόπολις ὑπὸ τοῦ λωμικοῦ πέπονθε. καὶ ὥσπερ μία μεγάλη ὄψιν ἡ μεγαλόπολις, βοσκήματα δ' εἰσὶ νομαὶ σλαψιλεῖς, καὶ μάλιστα ἵπποις τοῖς ὑποβάταις. ἔτι δὲ καὶ τὸ γῆνον ὑπὸ ἵππων ἄριστον τὸ ἀρκαδικόν. λαδὸν δὲ καὶ τὸ ἀργολικόν, καὶ τὸ ὠδιάφορον, καὶ ἡ ὑπὸ αἰτωλῶν δὲ καὶ ἀκαρνάνων ὁρμωμένη πρὸς ἱπποτροφίαν δύφυὴς γέγονεν, οὐχ ἧττον δὲ θετταλίας. μαντίνειαν μὲν οὖν ἐπὶ τοσοῦτον εὐδόξου ἐπαμεινάντων, τὴν διὰ τῶν Ἐπαμεινώνδας νικήσας μάχῃ λακεδαιμονίους, γῆν καὶ αὐτὸς ἐτελεύτα, καὶ αὐτὴ δὲ, καὶ ὀρχομενὸς, καὶ ἔραια, καὶ κλείτωρ, καὶ φωνεὺς, καὶ συμφαλὼς, καὶ μαίναλος, καὶ μεθύδριον, καὶ καφυὲς, καὶ λαιὰδα, ἣ οὐκέτ' εἰσὶν, ἀμόλις αὐτῶν χνη φαίνεται καὶ σημεῖα. τέγεα δ' ἔτι μετρίως συμμένει, καὶ τὸ ἱερὸν τῆς ἀλαίας ἀθηνᾶς. τιμᾶται δ' ὑπὸ μικροῦ, καὶ τὸ τοῦ λυκαίου ὄρους ἱερὸν κατὰ τὸ λύκαιον ὄρος. πῶς δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένων·

Ῥίπλῳ τε σταλίῳ τε νὴ λίην μέσσαν ἐπῖσαν
εὑρεῖαν τε χαλεπὴν· καὶ εὔροον οὐδὲ μάλ' ἵππῳ
φεύγοντι, σῖα τῇ ὁρμήσειαν. ὄρη δ' ὧδε φανῆναι πᾶσι
λυκαίου φολόην, καὶ λύκαιον, καὶ μαίναλον, καὶ τὸ παρθένιον καλούμενον, καθήκειν ὑπὸ τὴν ἀργείαν ἀπὸ τεγεάτιδος. πόλει ἀλφειοῦ καὶ δύρώπα τὸ συμβεβηκὸς παρέξειν εἴρηται. καὶ τὸ περὶ ὀρασῖνον τὸ ἐκλελοιπὸς ἐπὶ τῶν συμφαλίδος λίμνης εἰς τὴν ἀργείαν νυνὶ, πρότερον δ' οὐκ ἔχοντα ἔκρυσιν τὴν βορίθερον ἃ καλοῦσιν οἱ ἀρκάδες ζορίθρα, τῶν φλῶν ὄντων, καὶ μὴ δεχομένων ἀπέκρυσιν, ὥστε τὴν ὑπὸ συμφαλίδι πόλιν, νῦν μὲν καὶ τριακόντα διέχειν σταδίους ἀπὸ τῆς λίμνης, τότε δ' ἐπ' αὐτῇ κεῖσθαι. τεκμήρια δ' ὁ λάδων ἔπαθε, τοῦ ῥεύματος ἀποκλεισθέντος ποτὲ δὲ τὴν ἔμφραξιν τῶν πηγῶν. συναντόντα γὰρ τὰ περὶ φωνεὸν βορίθρα ὑπὸ σεισμοῦ, δι' ὧν νῦν ἡ φορὰ, μονὴν ἐποίησε τοῦ ῥεύματος, μέχρι τῶν κατὰ βάθους φλεβῶν τῆς πηγῆς. καὶ οἱ μὲν οὕτω λέγουσιν. ὁ δὲ ποσειδώνιος δὲ φησὶ, περὶ φωνεὸν μὲν τὴν αἰτίαν καλούμενον ποταμὸν, λιμνάζειν τὰ περὶ τὴν πόλεως, κατακλύζεσθαι δ' ὑπὸ πινας ἰδιωνὰς, ὑφ' οἷς

οὓς καλεῖσθαι ζορίθρα. τούτων δ' ἐμφραχθέντων, ἐπ' ὀπὲ ὑποῤῥεῖσθαι τὸ ὕδωρ εἰς τὰ πεδία. πάλιν δ' ἀνασωμουμένων, ἄθροον ἐκ τῶν πεδίων ἐκπεσόν, εἰς μὲν λάδωνα καὶ εἰς τὸν ἀλφειὸν ἐμβάλλειν, ὥστε καὶ δ' ὀλυμπίας ποτὲ λελυσθῶναι τῷ πεδὶ τὸ ἱερὸν γῆ, τῷ δὲ λίμνῃ συσταλῆναι. τὸν δρασινὸν δὲ πρὸς συμφαλὸν ῥέοντα ὑποδυόντα ὑπὸ τὸ ὄρος δ' τῇ ἀργείᾳ, πάλιν ἀναφαινῶναι. διὸ δὴ καὶ ἰφικράτη πολιορκοῦντα μὲν συμφαλὸν, καὶ μισθῷ πειρῶντα, ὡς χειρῶσαι τῷ κατάλυσιν ἀποφράξαι, ἀπόγγους ποιησάμενον πολλοὺς, παύσασθαι δὲ δυσμισίας γενομένης. πρὸ φενεὸν δ' ὅτι καὶ τὸ καλούμενον συγὸς ὕδωρ, λιβάδιον ὀλεθρίου ὕδατος νομιζόμενον ἱερόν. τοσαῦτα καὶ περὶ ἀρκαδίας εἰρήσθω. πολυβίου δ' ἐρικτὸς τὸ ἀπὸ μαλεῶν ὧδε τὰς ἄρκτους μέχρι τοῦ ἴστρου διάστημα περὶ μυρίους σταδίους, σύθμως ἴσως ὁ ἀρτεμίδωρος οὐκ ἀτόπως. κατ' ἐκεῖνον γὰρ συμβαίνειν, ἑξακισχιλίων τετρακοσίων. ἄπορον δὲ τοῦτο, τὸ μὲν τῷ σώματον καταμετρεῖν, ἀλλὰ τῷ τυχοῦσαν, ὡς ἐπορεύθη τῶν στρατηγῶν τις. οὐκ ἄπορον δ' ἴσως καὶ τοὺς οἰκίσας πεδεῖναι, τῶν τῷ πολυπόνησον οἰκούντων, οὓς εἶπεν ἔφορος οὓς μετὰ τῶν ἡρακλειδῶν κάθοδον, πρείνδου μὲν ἀλήτας, σκυῶνος δὲ φάλκης, ἀχαΐας δὲ πισαμενόν, ἄλιδος δ' ὄξυλον, μεσσήνης δὲ λεσσόντας, λακεδαίμονος δ' εὐρυδάνη, καὶ πυκλῆ, ἀργους δὲ τήμενον· καὶ περὶ τῷ ἀκτῇ ἀγαῶν, καὶ δηϊφόντας.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ Βιβλίον ἔνατον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἐν τῷ ἐνάτῳ περὶ τῆς ἑλλάδος, ἀθηναίων μάλιστα πανηγυρικὴν ἔκφρασιν, καὶ βοιωτίαν, καὶ θετταλίαν μετὰ τῆς παραλίας αὐτῆς.

ΕΡΙΩΔΕΥΚΟΣΙΔΕ τῷ πελοποννήσου, ὧν πρώτην ἔφαμεν καὶ ἐλαχίστην τῶν σωτηθεισῶν τῷ ἑλλάδι χερρονήσων, ἐφεξῆς ἂν εἴη, τὰς συνεχεῖς ἐπελθεῖν. ὧν δὲ δυοῖν ἀκρῶν μὲν, ἡ προστεθεῖσα τῇ πελοποννήσῳ τῷ μεγαρίδι. τρίτη δὲ ἡ πρὸς ταύτῃ προσλαμβάνουσα τῷ ἀττικῷ, καὶ τῷ βοιωτίαν, καὶ τῷ φωκίδι τι μορίῳ, καὶ τῶν ὑπηκτι-

quæ zerethra nominant. Quib. obturatis, interdum ſuper cāpos aquas effundi: apertisq; rurſus meatibus una congregatas è cāpis Ladonem effluentes, in Alpheum irrūpere. Vnde & Olympia terra templo circumpoſita aliquando inundatione demerſa fuit, & lacus ipſe contractus decreuit. Eraſinum uerò circa Stymphalum labentem, cum montem ſubintret in ora Argiua, rurſum emergentem apparere. Eam ob cauſam Iphicratem, cum Stymphalum obſidione circundediſſet, & infecta re fruſtraretur, deſcenſum occludere conatum, innumerabiles ſpongias aduexiſſe, Ioniſq; augurijs reuocatū deſtituiſſe. Apud Pheneum ſanè Stygis aquæ ſtant, ſic enim uocāt lethalis aquæ ſtillicidium, quam ſacram hominum facit opinio. De Arcadia tāta dicta ſint. Cum uerò Polybius à Malea in ſeptentrionem uſq; ad Iſtrum circiter decem ſtad. millia eſſe diſſeruerit, Artemidorus hoc ipſum non incongruè dirigit. Nam ſecundum illum ſex millium ac quingentorum contingit eſſe. Huius rei cauſa eſt, quia non breuiter ac præciſe longitudinem menſurat, ſed quam quiſpiam imperatorum permeauit. Haud abſurdum fortaſſe fuerit & eos abijcere, qui habitandæ Peloponneſi authores extiterunt, quos retulit Ephorus. Ipſos inquam, qui ſecundum Heraclidarum reuerſionem prædicantur, Corinthi quidem Aleten, Sicyonis Phalcem, Achaiæ Tiſamenum, Elidis Oxylum, Meſſenæ Creſphontem, Lacedæmonis Euryſthenem, & Proclem, Argi uerò Temenum, litoreiq; uero tractus Aegeum atq; Deiphontem.

STRABONIS GEOGRAPHIcorum Liber Nonus.

ARGVMENTVM.

Nonus liber circa præcipuam Græciæ partem, Atheniſq; laudes uerſatur. Ad hæc Bœotiam Theſſaliamq; cum ora maritima complectitur.

ABſoluta Peloponneſi circuitione, quam primam quidem, cæterùm minimā cherſoneſorum, id eſt ex peninſulis eſſe diximus, Græciam cōponentibus, deinceps adeūdæ ſunt coniguæ. Fuit aūt ſecunda, ea quidē quæ Pelopōneſo Megarēſem applicat orā. Tertia uerò quæ præter hāc Atticā aſſumit atque Bœotiam, & quandam Phocidis partem, & Locrorum cognomento Epicnemidiorum,

midiorum, adeò ut Crommyonis ager, non quidem Corinthijs, sed Megarensibus attineat. De his igitur in præsentiarum sumendus est sermo. Refert autē Eudoxus, quòd si quis mente conciperet rectam quandam lineam à Ceraunijs montibus ad Sunium Atticę promontorium, in orientis partes protensam, dextra quidem relinqueret Peloponnesum totam ad austrum, sinistra uerò & ad Arcton continuam à Ceraunijs montibus maritimam ripam, & usq; ad sinum Crissæum & oram Megarensem, & Atticam uniuersam, & ea quæ deinceps sunt * cum sic & Eudoxo & dictum sit, uiro quidem mathematico figurarum que atque climatum peritissimo, horumq; locorum scientissimo, intelligere oportet, hoc ipsum latus Atticæ ab Sunio usq; Isthmum cum tractu Megarico, curuum quidem, sed permixtum. In hoc autem spatio ad mediam quodammodo prædictam lineam, Piræus consistit Athenarum portus & emporium, abest uerò à Schœnunte Isthmi, initio ad stad. CCCL. Ab Sunio autem stad. XXX supra CCC. Tantum ferè interuallum est, quod à Piræo ad fontes, quantum ad Schœnuntem interiacet. Plus tamen esse stad. X asserunt. Cum Sunium autem circunflexeris, ad aquilonem quidem nauigatio est in occasum uergens. Littus autem circumpositi maris utrinque initio perangustum est, postea in mediterraneam dilatatur. Nihil autem minus inflexionem ad lunæ figuram accipit, uidelicet curuaturam uersus Oropum telluris Bœotiæ, ad pelagus habens. Hoc autem secundum est latus Atticæ in Orientem spectans. Reliquum est latus aquilonare ab Oropio agro ad occasum inclinans, usq; ad tractum Megaricum. Montanę Atticæ plaga, multis insignita nominibus, Bœotiam disiungit ab Attica. Quocirca (ut superius dixi) Bœotia mari utrinque complexa Isthmos, tertiæ iam dictæ peninsulæ siue Cherronesi efficitur, qui propinqua Peloponneso loca, & Megaricam ac Atticam comprehendit interius. Ideóque apud ueteres ἀκτὴ, id est litus appellatam esse constat, & nomine deriuato pro Actica, Atticam esse nuncupatam, quoniam maxima illius pars ad mare est extenta & angusta, oblonga uerò satis, & porrecta usq; Sunium subijcitur. Has igitur

*Hoc loco in Græco codice lacunæ quædā sunt, ita ut appareat hic aliqua deesse.

μαθίων λοιπῶν, ὥστε τὴν Κρομμυῶνα ἔτι μᾶλλον γαρίων εἶναι, καὶ μὴ προεμθίων. περὶ πάντων οὖν λεκτέον νυῦ. φησὶ δ' Εὔδοξος ἐπὶ νοήσειν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὀρῶν, ὡς τινὰ γραμμὴν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἄκρον, ὡς τὰ πρὸς ἕω μέρη πάντα μᾶλλον εὐθεῖαν γὴν λεξιᾶς μὲν ἀπολείπων τὴν Πελοπόννησον ὅλην πρὸς νότον, ἐφαπτομένην δὲ καὶ πρὸς τὴν ἀρκτον τὴν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὀρῶν συνεχῆ πρὸς ἑσπέραν μέχρι πόλεως Σαλαμῖνος κόλπου, καὶ τὴν μεγαρίδος συμπάσαν τε δὴ ἀττικῆς, νομίζειν δ' οὐδ' ἀν —— τὴν πλεύνα τὴν ἀπὸ σουνίου μέχρι —— ἔχειν ὡσπροφλῶ, εἰ μὴ πρόσω —— τὰ συνεχῆ τοῦ ἰσθμοῦ χωρία τὴν ἐρεμονησίαν τὴν ἀκτὴν ὡς δ' αὕτως —— ἰσθμὸν προεισθιακὸν κόλπον ἔχειν τινὰ παρὰ τὴν —— ἔφθιμ. ὥστε κοιλαίνεσθαι κατὰ τοιοῦτόν τινα τρόπον ἐπὶ πόντου ῥίου σωαγόμενα εἰς σχῆμα, ὥσπερ πλεῖστα ἔμφασιν ταύτην. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν —— τὸν μυχὸν εἰς ὃ καταλήγει συμβαίνει τὴν θάλατταν. οὕτω δ' ἐρηκὼς ὁ δόξου μαθηματικοῦ αὐτὸς, καὶ χημάτων ἐμπείρου καὶ λιμάτων, καὶ τοὺς πόντους τούτους εἰδότος, δεῖ νοεῖν τὴν πλευρὰν τὴν ἀττικῆς σὺν τῇ μεγαρίδι τὴν ἀπὸ σουνίου μέχρι ἰσθμοῦ κοίλην μὲν, ἀλλ' ἐπίμικτον, γραμμὴν δ' ἔστι κατὰ μέσην πως τὴν λεχθεῖσαν γραμμὴν ὁ περαικὸς τὸν ἀθηναίων πόντον. διέχει γὰρ τὸ μὲν χοινοῦντος κατὰ τὸν ἰσθμὸν, πρὸς τεσσαρακοσίους καὶ τριακοσίους σταδίους. τὸ δὲ ζωστὸν τοῦ κατὰ καὶ τεσσαρακοσίους. πάσῃ πως δῆλα διάσημα τὸ ὕδωρ πηγὰς. ἀπὸ τοῦ περαικοῦ, ὅθεν πρὸς τὸν χοινοῦντα. διέχει δ' ὅμως σταδίους πεντακοσίους φασί. κάμψαντι δὲ τὸ σούνιον, πρὸς ἄρκτον μὲν ὁ πλοῦς ἐκκλίνων πρὸς δύσιν ἀκτὴ δὲ ἀμφιθάλαττος, σχῆμα τὸ πρώτιστ' εἰς τὴν μεσόγαιαν πλατύνεται, μᾶλλον δὲ δ' ὀλίγον ἤπειρον ὥσπροφλῶ λαμβάνει πρὸς ὀρωπὸν τῆς Βοιωτίας, τὸ λυσὺ ἔχουσα πρὸς θαλάσσῃ. ὅθεν δ' ὅτι τὸ διάστημα πλεῖστον ἑῶον δὲ ἀττικῆς. τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη τὸ πρὸς κπορ ὅτι πλευρὸν, ἀπὸ τῆς ὠρωπείας ὡς δι' σιν παρατείνον μέχρι τῆς μεγαρίδος, τὴν ἀπὸ ὀρεινὴ, πολυώνυμός πως, διήκουσα τὴν βοιτίαν ἀπὸ τῆς ἀττικῆς, ὡς θ', ὅπερ εἴπομεν πρὸ ἐμπεσόν, ἰσθμὸν γίνεσθαι τὴν βοιωτίαν ἀμφιθάλαττον οὖσαν τείτης χερρονήσου λεχθείσης, ἀπολαμβάνοντα γῆς πρὸς πελοποννήσῳ, τήν τε μεγαρίδα καὶ τὴν ἀττικήν. ὅθεν δὴ ὅτι καὶ ἀκτὴ φασὶ λεχθῆναι τὴν πᾶσαν ὄν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀττικοῦ προσονομασθεῖσαν. ὅτι πρὸς ὄρεσιν ἐστὶν ἐπῆρκε τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς καὶ σχοῦ, μήκει δ' ἀξιολόγῳ λεχθησόμενον, πρόπεπτωκὸς μέχρι τοῦ σουνίου. ταύτης δὲ

διξίμεν αὐταλαβόντες τὰς παραλίας ἐφ' ἃς παρεπέμπομεν. μετὰ δὴ λεγομένας ὑπόκεινται δὴ ἀττικῆς, ἃς σκειρωνίδας ὠνόμασται, πάροδον οὐκ ἀπολιποῦσαι πρὸς θαλάττης, ὥσπερ αὐτῶν δ' ὄδὸν ἡ ὁδὸς, ἡ ὑπὲρ μεγάρων καὶ δὴ ἀττικῆς ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ. οὕτω δὲ σφόδρα πλησιάζει ταῖς ὠτραις ἡ ὁδὸς, ὥστε πολλαχοῦ καὶ παράκρημνός ἐστι, δι' ὃ ὑποφορτικὸν καὶ δύσβατόν τε καὶ ὑψηλόν. γὼ δὲ μυθεύεται τὰ περὶ τοῦ σκείρωνος καὶ τοῦ πιτυοκάμπου δὴ λεγομένων τῶν λεχθέντων ὀρεινῶν, οὓς καθεῖλε θησεύς. ἀπὸ δὲ τῆς ἄκρων τούτων καταγίζοντα σκαμὸν τὸν αἰγίσιον, σκείρωνα προσηγορεύκασιν ἀθηναῖοι. μετὰ δὲ τὰς σκειρωνίδας πέτρας, ἄκρα πρόκειται μινώα, ποιοῦσα μὲν γὼ τὴν νισαίαν λιμένα. ἡ δὲ νίσαια ἐστὶν ἐπίνειον τῶν μεγαρέων, δέκα καὶ ὀκτὼ σταδίους ἀπέχον, σκέλεσιν ἑκατέρωθεν σωαπτόμενον πρὸς αὐτό. ἐκαλεῖτο δὲ καὶ πάλαι μινώα. τὸ παλαιὸν μὲν οὖν ἴωνες εἶχον τὴν χώραν ταύτην, οἵπερ καὶ τὴν ἀττικὴν, οὔπω τῶν μεγάρων ἐκπεμπόντων. διόπερ οὐδ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τῶν τόπων τούτων ἰδίως, ἀλλ' ἀθηναίους καλῶν τοὺς γὼ τῇ ἀττικῇ πάντας, συμπεριέλαβε καὶ τούτους ἀπὸ κοινῶ ὀνόματι ἀθηναίους νομίζων, ὡς ὅταν φῇ γὼ ἀπὸ τοῦ καταλόγου·

οἱ δ' ἄρ' ἀθήνας εἶχον εὐκτίμενον πτολίεθρον.

Δέχεσθαι δεῖ καὶ τοὺς νῦν μεγαρέας, ὡς καὶ αὐτοὺς μετασχόντας τῆς στρατείας. σημεῖον δὲ· ἡ γὰρ ἀττικὴ τὸ παλαιὸν, ἰωνία καὶ ἰὰς ἐκαλεῖτο. καὶ ὁ ποιητὴς ὅταν φῇ,

Ἐνθάδε Βοιωτοὶ καὶ ἴωνες,

Τοὺς ἀθηναίους λέγει. ταύτης δ' ὧν καὶ ἡ μεγαρὶς μοῖρ, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν ὀρείων ἀμφισβητοῦσιν πολλάκις οἵτε πελοποννήσιοι καὶ οἱ ἴωνες, γὼ οἷς ὧν καὶ ἡ λεγομένη ἀνία, σωέβησαν, καὶ σκῆλον ἔστησαν ὠδὶ τοῦ συνομολογηθέντος τόπου, περὶ αὐτὸν τὸν ἰσθμόν, ὠγραφὴν ἔχουσαν ὠδὶ μὲν τοῦ πρὸς τὴν πελοπόννησον μέρους· τὰ δ' ὧδὶ πελοποννήσου, οὐκ ἰωνία. ὠδὶ δὲ τοῦ πρὸς τὰ μέγαρα· τὰ δ' οὐχὶ πελοπόννησος, ἀλλ' ἰωνία. οἵτε δὴ τὴν ἀττικὴν συγγράψαντες, πολλὰ διαφωνοῦσιν, ὅτε γε ὁμολογοῦσιν, οἵ γε λόγου ἄξιοι, ὅτι τῶν πανδίονος τεσσάρων ὄντων, αἰγέως τε, καὶ λύκου, καὶ πάλλαντος, καὶ τετάρτου νίσου· καὶ ἡ ἀττικὴ εἰς τέτταρα μέρη διῃρεθείσης, ὁ νίσος τὴν μεγαρίδα λάχοι, ἣν ἔσχεν ἰσθμοῦ μέχρι πυθίου δήκειν

percurremus maritimas repetentes oras, unde digressi sumus. Post Crommyonem igitur Scironides Atticis finibus imminent petræ, iuxta mare transitum non relinquentes. Super eas autem uia est in Atticam atq; Megara ab Isthmo ducēs. Adeò autem magis ac magis uia petris propinquat, ut in multis eius partibus præcipitiū uiatori minetur, tam excelsus & trāsitu periculosus mōs incumbit. Hoc in loco Scironis res in mōte gestæ, latronumq;, & flectētes ad terrā arbores pinus, fabulis memorant, quos Theseus obtruncauit. Ab hisce locis extremis flantē procellasq; cientem sæuum Caurum produnt, Atheniēses Scironē appellant. Secundū petras illas Scironides Minoa rupes prorumpit in pelagus, Nisææ portum efficiens. Est aūt Nisæa Megarēsium emporium, decem & octo ab urbe stad. absens, duob. utrinq; crurib. ad ipsam cōplicatum, quod olim etiam Minoa uocabat. Hanc olim sanè regionem Iones obtinebant, qui & Atticam, cum nondum ædificata forent Megara. Qua ex re poeta horū propriè locorum nusquam meminit. Verùm cunctos Atticam incolentes Athenienses appellat, & hos communi comprehendens nomine, Athenienses putat. Sicuti cum in Catalogo dicit,

Insignem que urbem muris habitabat Athenas:

Accipiendi sunt ij etiam qui nunc Megarenses dicuntur, ut qui in communē uocati essēt militiam. Eius rei documento illud est, quod antiquis temporibus Atticam & Ioniā & Iadem uocabant. Et ipse poeta dicens,

Hic Bœotij & Iones,

Athenienses inquit. Huius portio et Megarica fuerat ora. Cumq; de finibus Pelopōnenses & Iones sæpissimè disceptarent, in quibus & Crōmyonia cōtinebat, inter se pepigerūt, ut columnam sisterent in eo, ubi professi conuenerant loco, qui circa Isthmū est. In qua hic inerat titulus, in parte Pelopōnesum spectante, Hæc Pelopōnesus, at nō Ionia. In parte uerò Megara spectāte, Hęc nō Pelopōnesus est, sed Ionia. Qui igitur oram descripserunt Atticam, cum multis in rebus discrepent, in eo consentiunt æstimatione digni, quòd cum Pandionis regis quatuor essent filij, Aegeus, Lycus, Pallas, & quartus Nisus: & Attica regio quatuor esset in partes diuisa: Niso Megara sorte obuenerunt, qui Nisæam condidit. Philochorus sanè eius principatum ex Isthmo usque Pythium peruenire,

Iliad. 4

ſcriptis ſuis prodidit. Andron autem uſq; Eleuſinem, campumq; Thriaſium. Cæterùm aliis de hac quadripartita diuiſione uario modo loquentibus, hæc ipſa à Sophocle ſuſcepiſſe ſatis eſt. Apud quem loquitur Aegeus,

Pater mihi ut ad huius terræ litora diſcederem definiuit,
Pro grandiori ætate præmia diſtribuens.
Lyco autem aduerſo ex latere Euboeæ hortum præbuit.
Verũ Niſo tellurẽ exemit in Scironis litore.
At Pallas Gigantes educans,
Tellurem in auſtrum ſpectantem ſorte capit
Vir immitis.

Quod igitur Atticæ pars Megaricum ſolum extiterit, huiuſmodi ſignis utuntur. Poſt reuerſos Heraclidas diuiſione ab eis, eorumq; comitibus Dorienſib. facta, multis ut terram ſuam amitterent euenit in Atticam confugientibus, è quorũ numero fuit Meſſeniorum rex Melanthus. Is ab Athenienſibus ſponte rex factus eſt, cum de proſtrato ſingulari à ſe pugna Bœotiorum rege Xantho uictoriam reportaſſet. Cumq; multis mortalibus referta eſſet Attica, propter conuentum exulum. Heraclidæ irritantibus eos maximè Corinthijs & Meſſenijs timere cœperunt. Illis quidem ob locorum uiciniam: his autem, quia per id tempus Melanthi filius Codrus Atticę rex erat, aduerſus Atticam hoſtilem ductarunt exercitum. Prælio autem uicti, aliam quidem amiſere terram, Megaricam uerò tenuere, & Megara urbem mœnib. cinxere, hominesq; Dorienſes pro Ionibus fecere. Columnam quoq; Ionum, & Peloponneſum confinia habentem deleuere. Megarenſium quidem ciuitas multa fortunæ uarietate perfuncta eſt, tamen in hanc perdurat ætatẽ. Habuit & philoſophorum ſtudia, quos appellauere Megaricos, qui Euclidi Socratis auditori ſucceſſere. Sicut & Phædonem Eleum, Eleatæ ſectæ ſucceſſores excepere, Socratis & ipſum diſcipulum. E quibus extitit Pyrrhon. Sic ab Menedemo Eretrienſi deriuati ſunt Eretrici. Eſt autem Megarẽſis ager ſicut & Atticus aſper, miniméque ferax, cuius partem ampliorem continent montes, quos Oneos, id eſt Aſinarios uocant, dorſum quoddam à petris Scironijs longè in Bœotiam Citheronémque protenſum, cæterùm mare Niſæum, ab Criſſa Alcionide (ſic enim appellatur) ſeparans. Cum à Niſæa in Atticam nauigas, quinque perexiguæ procumbunt inſulæ.

αὐτοῦ φησὶ τῶν ἀρχῶν. ἄνδρων δὲ μετοικισθέντων ἐλθυσῖνα καὶ τὸ θριασίου πεδίον. τῶν δὲ πέντε μορίων διανομὴν, ἄλλων ἄλλως εἰρηκότων, ἀρκεῖ ταῦτα παρὰ σοφοκλέους λαβεῖν. φησὶ δ' ὁ αἰγεύς.

Ὅτι ὁ πατὴρ ὥρισεν ἐμοὶ μὴν ἀπελθεῖν ἐς ἀκτὰς,
Τῆς δὲ γῆς, πρεσβεῖα νέμας.
Τῷ δὲ λύκῳ γὰρ αὐτὶ πλούτου λιπαρὰς νέμων.

Νήσῳ δὲ τὴν ὁμαλὴν ἔξαίρει χθόνα σκίρον καὶ ἀκρὰ.

Τῆς δὲ γῆς ὁ πρὸς νότον.

Ὁ σκληρὸς οὗτος καὶ γίγαντας ἐκβρίθων
Εἴληχε πάλλας.

Ὅτι μὲν οὖν ἡ μεγαρὶς ἡ ἀττικῆς μέρος ἐστὶν, τούτοις χρῶνται τεκμηρίοις. μετὰ τὴν τῶν ἡρακλειδῶν κάθοδον, καὶ γὰρ ἡ χώρα μερισμὸν, ὡσ' αὐτῶν καὶ τῶν συγκαταλυθέντων αὐτοῖς ἀλωείων, ἐκπεσεῖν ἡλίκας συνέβη πολλοὺς εἰς τὴν ἀττικὴν, ὡμηρὸς καὶ ὁ μεσσήνης βασιλεὺς μέλανθος. οὗτος δὲ καὶ τῶν ἀθηναίων ἐβασίλευσεν ἐκόντων, νικήσας ἐκ μονομαχίας τὸν βοιωτῶν βασιλέα ξάνθον. διανομὴν δὲ τῆς ἀττικῆς, ὅτε πυθοχρήστου οἱ ἡρακλεῖδαι, πρόφασιν τῶν αὐτοῦ μάλιστα τὸν γεννήσιον, ὅτι μελάνθου πάππος, ἐστράτευσαν ὑπὸ τὴν ἀττικήν. κατηθρώτου δὲ μάχη, ἡ μὲν ἄλλην ἔσχον γῆς, τὴν μεγαρικὴν δὲ κατέχουσι τὴν τε πόλιν ἔκτισαν τὰ μέγαρα, καὶ τοὺς αὐθρώπους ἀλωείας αὐτὶ ἰώνων ἐποίησαν. ἠφάνισαν δὲ καὶ τὴν σήλλα τὴν δεικνυομένην τούς τε ἴωνας, καὶ οὐ πελοποννησίους, πλὴν ἀλλ' εἴρηται μεταβολαῖς ἡ τῶν μεγάρων πόλις. συμμένει δ' ὅμως μέχρι νῦν. ἔστι δέ ποτε καὶ φιλοσόφων ἀστεῖα τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν μεγαρικῶν, συνακολουθησάντων ἑξαμμένων σωκρατικὸν ἄνδρα μεγαρέα ὄντα. καθάπερ καὶ φαίδωνα μὲν τὸν ἠλιακὸν διεδέξαντο, καὶ ἐρέτριον σωκρατικόν. ὧν ἦν καὶ πύρρων. μενέδημον δὲ ἐρετριέα οἱ ἐρετριακοί. ἔστι δ' ἡ χώρα ἄκαρπος γαρέων παράλυπος, καθάπερ καὶ ἀττικὴ, καὶ τὸ πλέον αὐτῆς, ἐπέχει τὰ καλούμενα ὄνεια ὄρη. ῥᾶχις τίς, μηκυνομένη μὲν ἀπὸ τῶν σκειρωνίδων πετρῶν ὑπὸ τὴν βοιωτίαν καὶ τὸν λιθαιρῶνα, διέρχουσα δὲ τὴν κατὰ πίσαν θάλασσαν ἀχρὶ κατὰ λεῖσαν ἀλκυονίδα πρόκειται δ' ἀκρωτήριον ἐν τῇ ἀττικῇ, ᾧ πρὸ σαίας πλέοντι τὴν ἀττικὴν, ᾧ πρὸς τὴν

ἑπτὰ σαλαμὶς, ἑβδομήκοντά που σταδίων οὖσα τὸ μῆκος, οἵ δ' ὀγδοήκοντα φασίν. ἔχει δ' ὁμώνυμον πόλιν, τὴν μὲν ἀρχαίαν ὀρθίαν πρὸς αἴγιναν τετραμμένην, καὶ πρὸς νότον, καθάπερ καὶ αἰσχύλος εἴρηκεν.

Αἴγινα δ' αὖ τις πρὸς νότου κεῖται πνοάς.

Τὴν δὲ νῦν ἡ κάλπη κειμένην ὑπὸ χερρονησείοις τόποις σωζόμενος πρὸς τὴν ἀττικὴν, ἐκαλεῖτο δ' ἑτέροις ὀνόμασι τοπάλαιον. καὶ γὰρ σκιράς, καὶ λυχρία, ἀπό τινων ἡρώων, ἀφ' οὗ μὲν ἀθλιῶς τε λέγεται σκιράς, καὶ τόπος σκίρα ἐν τῇ ἀττικῇ, καὶ ὧν σκίρωσι ἑορτοποιΐα τις. καὶ ὁμοίως ὁ σκιροφορεών, ἀφ' οὗ δὴ καὶ λυχριώδης ὄφις. ὃν φησὶν ἡσίοδος τραφῆναι ὑπὸ λυχρείως, ἡλιαθῆναι ὑπὸ δρυόκλου λυμαινόμενον τὴν νῆσον. ὑποδέξασθαι δὲ αὐτὸν τὴν σήμβραν εἰς ἐλθυσῖνα, καὶ γενέσθαι ταύτης ἀμφίπολον. ὠνομάσθη δὲ καὶ πιτυοῦσα ἀπὸ τοῦ φυτοῦ. ἐπιφανὴς δὲ ἡ νῆσος ὑπῆρξε διά τε τοὺς αἰακίδας ὑποδεξαμένους αὐτὴν, ᾧ μάλιστα δὴ αἴαντα τὸν τελαμῶνος, καὶ δι' ἃ πρὸς τὴν νῆσον ταύτην καταναυμαχηθῆναι ξέρξῃ ὑπὸ τῶν ἑλλήνων, καὶ φυγεῖν εἰς τὴν οἰκείαν. σωσαπέλαυσαν δὲ καὶ αἰγινῆται τῆς πρὸς τὸν ἀγῶνα τόλμης. γέρας τε ὄντος καὶ ναυτικὸν ἀξιόλογον παρασχόμενοι. βώκαρος δ' ὄνομα ποταμὸς, ὁ ναῦν βωκαλίας καλούμενον. καὶ ναῦν μὲν ἔχουσιν ἀθηναῖοι τὴν νῆσον, τὸ δὲ παλαιὸν πρὸς μεγαρέας ὑπῆρξεν αὐτοῖς ὅρις περὶ αὐτῆς. καὶ φασίν οἱ μὲν πεισίστρατον, οἱ δὲ σόλωνα πεποιηκέναι τὰ ἐν τῷ νεῶν καταλόγῳ μετὰ τὸ ἔπος τόδε,

Αἴας δ' ἐκ σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,

Ἐξῆς τούτῳ.

Στῆσε δ' ἄγων ἵν' ἀθηναίων ἵσαντο φάλαγγες.

Μαρτυρεῖ χρήσασθαι τῷ ποιητῇ, τῷ τὴν νῆσον ἄρχοντας ἀθηναίων ὑποκρῖναι. οὐ πᾶσι δὲ τοῦτ' οἱ λεπτοὶ, ἀλλὰ τὸ πολλὰ τῶν ἐπῶν αὐτὸν μαρτυρεῖν αὐτοῖς ἀλλὰ τὴ γε ναυμαχήσαντος φαίνεται ὁ αἴας, οὐ μετ' ἀθηναίων, ἀλλὰ μετὰ τῶν ὑποπροτεσιλάου θεσσαλῶν.

Ἔνθ' ἔσαν αὖτε ὅ τε νέος καὶ πρωτεσιλάος.

Καὶ γὰρ τῇ ὠλιζονι πόλει ἀγαμέμνων.

Εὖρε γὰρ αὐτε ἑῶν μνηεσθαι πλήξιππον.

Ἑσπόμεθ' ἀμφὶ δ' ἀθηναῖοι μήστωρι ἀϋτῇ.

Αὐτὰρ ὁ πλησίον ἔσκε πολύμητις ὀδυσσεύς,

Πὰρ δὲ λεφαλλήων ἀμφὶ σίχον.

Ἐπὶ δὲ τὸν αἴαντα καὶ τοὺς σαλαμινίους πάλιν.

Dehinc Salamis ſtad. cxx in longum porrecta, uel ut alij aſſerũt, cxxx. Habet autem eiuſdem nominis urbem. Vrbemq; aliam uetuſtam uacuamq; in Aegina obuerſam atq; auſtrum, quemadmodum & Aeſchylus ait

Ipſa Aegina ad auſtri iacet flatus. Habet & alteram quæ hodie iacet in ſinu, ad locũ Iſthmi faciem gerentem, Atticæ contiguum. Alio apud antiquos uocabantur nomine. Nam à quorundam uocabulis herorũ Sciras & Cychria dicebatur. Vnde & Minerua Sciras appellatur, & locus alter Atticæ Sciras: & Epiſciroſis, quoddam ſacrificandi genus. Et menſis Scirophorion. Inde etiam & Cychriodes ſerpens, de quo dicitur ab Heſiodo ut ab Cychreo ſit educatus, dein ab Euryclo, quia inſulam uaſtaret fuerit electus. Poſtea ab Cerere ad Eleuſinem confugientẽ, hoſpitaliter acceptum, illius factum eſſe miniſtrum, nomen etiam ab arbore Pitya, Pityuſam adeptam. Aeacidæ quoq; inſulam nobilitarũt, cuius aliquãdo ditionẽ obtinuere, præſertim Aiax ille Telamonius. Accedit quod circa inſulam iſtam Græci Xerxẽ nauali prælio profligarunt, domum timidè fugitantem. Aeginetæ etiã non parua ex hoc certamine gloria cõmuniter potiti ſunt, & finitimi facti, & memorabilem exhibentes pugnæ claſſem. Eleuſinæ autem fluuius eſt hodie quidem Bocalia, prius autem Bocarus appellatus. Inſulam hoc tempore poſſident Athenienſes, de qua quondam extitit aduerſus Megarenſes non parua contentio. Fama eſt Piſiſtratum, ſiue, ut alij aſſerunt, Solonem in nauiũ catalogo, poſt uerſum illũ,

Bis ſenas Salamine rates agit inclytus Aiax:

Deinceps ſcriptum hunc inſeruiſſe,

Stabat agens Actææ ubi conſedere phalanges:

Vt teſte poeta uteretur, inſulam iuris Athenienſium à primordio fuiſſe. Quod ſanè teſtimonium critici nequaquam amplectuntur, cum multa contra illos carmina teſtimonium afferant. Nam cur Aiax in locatarum nauium ſtatione nouiſſimus: non autem Athenienſibus adiunctus eſſe uidetur, ſed cum ſubditis Proteſilao Theſſalis, ubi & Aiacis & Proteſilai naues conſiſtebant, & Agamemnon in circumeundo exercitu,

Inde Meneſtheũ Petei prolem inuenit acrẽ, Iliad.
Stãt & Athenęi prope docti Martis in armis.
Aſt iuxtà ſteterat uerſutæ mentis Vlyſſes,
Atq; Cephallenum propter mãſere phalãges.

Verùm ad Aiacem & Salaminios rurſum,

uenit ad Aiaces penes ipsos altero ex latere Idomeneus, nõ autem Menestheus. Igitur Athenienses tali apud Homerum uti uidẽtur testimonio. At Megarenses contrà, hũc in modum cecinisse,

E' Salamine rates Aiax agit atq; Polychna,
Exq; Aegirussa, Nisæaq;, Tripodibusq;.

Quæ Megarica loca sunt, è quibus Tripodes, hodie Tripodiscion appellantur, ubi nunc Megarensium forum iacet. Aliqui sanè ex hoc aiunt, quia Poliadis Mineruæ sacerdos caseum recentem attingere prohibita est, cui externus tantum offertur, cum ea quidem & Salaminio utatur, externam Atticæ Salaminem aiunt haud rectè. Nam qui ex aliis insulis manifestè uicinis Atticæ uehitur, offertur, cum illi qui huius ritus authores extiterunt omnem qui è Ponto longè aduehitur, externum intellexerint. Opinio est, Salaminem priscis temporibus seorsum instructam per se fuisse, Megara uerò Atticæ partem extitisse. In Salaminiaco autem litore Attici soli & Megarici confinia iacere contigit, duos uidelicet colles, quos cornua uocant. Deinde Eleusin urbs, ubi Eleusinæ Cereris templum extat: & fanum mysticum quod Ictinus apparauit, turbæ theatralis capacissimum. Is etiam uirginibus Mineruæ domicilium in arce condidit, Pericle operis præfecto. Ciuitas quidem in ipsis connumeratur populis. Dehinc Thriasius campus patet, & eiusdem uocabuli ripa & populus. Dein Amphiala promontorium, cui superimminet latomia, id est lapidum excidendorum locus, & sinus freti ad Salaminem, ad stad. duo. Qem cum Xerxes iniecta terra exaggerare conaretur, prçoccupante nauali prælio, fugam cum Persis capessere coactus fuit. In hoc tractu duæ sunt exiles insulæ Pharmacusæ, è quibus maior sepulchrum Circes ostentat. Super hac ripa mons est, quem Corydalum uocant, & tribus una Corydalia. Pòst portus furum, & Psyttalia insula deserta & saxosa, quam Piræi portum, dixere quidam. Vicina est Atalanta, quo nomine alia est ad Eubœam atque Locros. Alia parua insula, Psyttaliæ similis. Inde Piræus ipse in tribubus siue populis annumeratus. Est & Munychia tumulus curuus, in Cherrhonesi faciem, cauernosus, tum natura, tum opera dedita, magna ex parte ut habitationes admittat, ingressũ angusto habet ore, cui quidẽ portus terni subiacent. Quondam muro uallata

Ἤλθον δ' ἐπ' αἰάντεσι.
Καὶ παρ' αὐτούς·
Ἰδομενεὺς δ' ἑτέρωθεν.

οὐ μενεσθεύς. οἱ μὲν οὖν ἀθηναῖοι τοιαύτην τινὰ σκήψασθαι μαρτυρίαν παρ' ὁμήρῳ δοκοῦσιν. οἱ δὲ μεγαρεῖς ἀντιπαρῳδῆσαι αὐτοῖς οὕτως·

Αἴας δ' ἐκ σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,
Ἔκ τε πολίχνης.
Ἔκ τ' αἰγειρούσης νισαίης τε τριπόδων τε,

Ἅ ἐστι χωρία μεγαρικά, ὧν οἱ τρίποδες τριποδίσκιον λέγονται, καθ' ὃ ἡ νῦν ἀγορὰ τῶν μεγαρέων κεῖται. τινὲς δ' ἀπὸ τοῦ τὴν ἱέρειαν τῆς πολιάδος ἀθηνᾶς, χλωροῦ τυροῦ, τοῦ μὲν ἐπιχωρίου μὴ ἅπτεσθαι, ξενικὸν δὲ μόνον προσφέρεσθαι, χρῆσθαι δὲ καὶ τῷ σαλαμινίῳ, ξένην φασὶ τῆς ἀττικῆς τὴν σαλαμῖνα, οὐκ εὖ. καὶ γὰρ τὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ὁμολογουμένων τῇ ἀττικῇ προσχώρων, προσφέρεται ξενικόν, πάντα τὸν διαπόντιον νομισάντων τῶν ἀρξάντων τοῦ ἔθους τούτου. ἔοικε δὲ τὸ παλαιὸν ἡ νῦν σαλαμὶς καθ' αὑτὴν τάττεσθαι, τὰ δὲ μέγαρα τῆς ἀττικῆς ὑπάρξαι μέρος. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ τῇ κατὰ σαλαμῖνα, κεῖσθαι συμβαίνει τὰ ὅρια τῆς μεγαρικῆς καὶ τῆς ἀτθίδος, ὄρη δύο, ἃ καλοῦσι κέρατα. εἶτ' ἐλευσὶν πόλις, ἐν ᾗ τὸ τῆς δήμητρος ἱερὸν τῆς ἐλευσινίας· καὶ ὁ μυστικὸς σηκός, ὃν κατεσκεύασεν ἰκτῖνος, ὄχλον θεάτρου δέξασθαι δυνάμενον. ὃς καὶ τὸν παρθενῶνα ἐποίησε τὸν ἐν ἀκροπόλει τῇ ἀθηνᾷ, περικλέους ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων. ἐν δὲ τοῖς δήμοις καταριθμεῖται ἡ πόλις. εἶτα τὸ θριάσιον πεδίον καὶ ὁμώνυμος αἰγιαλὸς καὶ δῆμος. εἶθ' ἡ ἄκρα ἡ ἀμφιάλη, καὶ τὸ ὑπερκείμενον λατόμιον, καὶ ὁ εἰς σαλαμῖνα πορθμὸς, ὅσον διστάδιος, ὃν διαχοῦν ἐπειρᾶτο ξέρξης. ἔφθη δ' ἡ ναυμαχία γενομένη, καὶ ἡ φυγὴ τῶν περσῶν. ἐνταῦθα δὲ καὶ αἱ φαρμακοῦσαι δύο νησία, ὧν ἐν τῷ μείζονι κίρκης τάφος δείκνυται. ὑπὲρ δὲ τῆς ἀκτῆς ταύτης, ὄρος ἐστὶν ὃ καλεῖται κορυδαλλός, καὶ ὁ δῆμος οἱ κορυδαλλεῖς. εἶθ' ὁ φωρῶν λιμὴν, καὶ ἡ ψυττάλεια, νησίον ἔρημον πετρῶδες, ὅ τινες εἶπον λήμην τοῦ πειραιῶς. πλησίον δὲ καὶ ἡ ἀταλάντη, ὁμώνυμος τῇ περὶ εὔβοιαν καὶ λοκρούς. καὶ ἄλλο νησίον, ὅμοιον τῇ ψυτταλείᾳ καὶ τοῦτο. εἶθ' ὁ πειραιεύς, καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δήμοις ταττόμενος, καὶ ἡ μουνυχία. λόφος δ' ἐστὶν ἡ μουνυχία χερρονησίζων, καὶ κοῖλος, καὶ ὑπόνομος πολὺ μέρος. φύσει τε καὶ ἐπιτηδες, ὥστ' οἰκήσεις δέχεσθαι, στομίῳ δὲ μικρῷ τὴν εἴσοδον ἔχων. ὑποπίπτουσι δ' αὐτῷ λιμένες τρεῖς. τὸ μὲν οὖν παλαιὸν ἐτετείχιστο καὶ συνῴκιστο

ἡ μουνυχία παραπλησίως ὥσπερ ἡ τῶν ῥοδίων πόλις, προσειληφυῖα τῷ περιβόλῳ, τόν τε πειραιᾶ, καὶ τοὺς λιμένας, πλήρεις νεωρίων, ἐν οἷς καὶ ἡ ὁπλοθήκη φίλωνος ἔργον. ἀξιόπιστον ναύσταθμον, τετρακοσίαις ναυσίν, ὧν οὐκ ἐλάττους ἔστελλον ἀθηναῖοι. τῷ δὲ τείχει τούτῳ συνῆπται τὰ καθελκυσμένα ἐκ τοῦ ἄστεος σκέλη. ταῦτα δ' ἦν μακρὰ τείχη, τετταράκοντα σταδίων τὸ μῆκος, συνάπτοντα τὸ ἄστυ τῷ πειραιεῖ. οἱ δὲ πολλοὶ πόλεμοι τὸ τεῖχος κατήρειψαν, καὶ τὸ τῆς μουνυχίας ἔρυμα, τόν τε πειραιᾶ συνέστειλαν εἰς ὀλίγην κατοικίαν, τὴν περὶ τοὺς λιμένας, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ διὸς τοῦ σωτῆρος. τοῦ δὲ ἱεροῦ τὰ μὲν στοίδια ἔχει πίνακας θαυμαστούς, ἔργα τῶν ἐπιφανῶν τεχνιτῶν. τὸ δ' ὕπαιθρον, ἀνδριάντας. κατέσπασται δὲ καὶ τὰ μακρὰ τείχη, λακεδαιμονίων μὲν καθελόντων πρότερον, ῥωμαίων δ' ὕστερον, ἡνίκα σύλλας ἐκ πολιορκίας εἷλε, καὶ τὸν πειραιᾶ, καὶ τὸ ἄστυ. τὸ δ' ἄστυ αὐτό, πέτρα ἐστὶν ἐν πεδίῳ περιοικουμένη κύκλῳ. ἐπὶ δὲ τῇ πέτρᾳ τὸ τῆς ἀθηνᾶς ἱερόν, ὅ, τε ἀρχαῖος νεὼς ὁ τῆς πολιάδος, ἐν ᾧ ὁ ἄσβεστος λύχνος· καὶ ὁ παρθενὼν ὃν ἐποίησεν ἰκτῖνος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ φειδίου ἔργον ἐλεφάντινον, ἡ ἀθηνᾶ. ἀλλὰ γὰρ εἰς πλῆθος ἐμπίπτων τῶν περὶ τῆς πόλεως ταύτης ὑμνουμένων τε καὶ διαβοωμένων, ὀκνῶ πλεονάζειν, μὴ συμβῇ τῆς προθέσεως ἐκπεσεῖν τὴν γραφήν. ἔπεισι γάρ ὅ φησιν ἡγησίας, ὁρῶ τὴν ἀκρόπολιν, καὶ τὸ περὶ τῆς τριαίνης ἐκεῖ τι σημεῖον. ὁρῶ τὴν ἐλευσῖνα, καὶ τῶν ἱερῶν γέγονα μύστης. ἐκεῖνο λεωκόρειον, τοῦτο θησεῖον, οὐ δύναμαι δηλῶσαι καθ' ἓν ἕκαστον. ἡ γὰρ ἀττικὴ θεῶν ἐστι κτίσμα καὶ προγόνων ἡρώων, ἀλλ' οὗτος γε ἑνὸς μόνου ξοάνου τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει μέμνηται. πολέμων δὲ ὁ περιηγητὴς, τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει. τὸ δ' ἀνάλογον συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μερῶν τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας. ἐλευσῖνά τε εἰπὼν ἕνα τῶν ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα δήμων. πρὸς δὲ καὶ τεττάρων, ὥς φασιν, οὐδένα τῶν ἄλλων ὠνόμακεν. ἔχουσι δὲ κἂν εἰ μὴ πάντες, οἵ γε πολλοὶ μυθοποιίας συχνὰς καὶ ἱστορίας, καθάπερ ἀφίδνα μὲν, τὴν ἑλένης ἁρπαγὴν ὑπὸ θησέως, καὶ τὴν διοσκούρων ἐκπόρθησιν αὐτῆς, καὶ ἀνακομιδὴν τῆς ἀδελφῆς. μαραθὼν δὲ τὸν περσικὸν ἀγῶνα, ῥαμνοῦς δὲ τὸ τῆς νεμέσεως ξόανον. ὅ τινες μὲν διοδότου φασὶν ἔργον, τινὲς δὲ ἀγορακρίτου τοῦ παρίου, καὶ μεγέθει

Munychia erat, & iunctis domiciliis referta, ut Rhodiorum ciuitas circuitu complectens & Piræũ, & alios portus naualibus plenos, in quib. et armamentariũ Philonis opus. Statio ibi nauium dignitate insignis CCCC capax nauium, cum non pauciores ab Atheniensibus emitterentur. Hoc autem muro, duo ex oppido protracta crura, urbem Piræo coniungũt. Hi fuere longi muri stad. XL longitudine. At murum istum bella plurima diruerũt, & Munychiæ munimentum. Piræũ quoq; portum in habitaculorum angustias contraxerunt, & ædem Iouis Saluatoris. Porticus ipsa tẽpli ad mirabiles habet tabulas, clarissimorum opera artificum. Impluuium autem spectabiles habet statuas. Cæterùm longi muri dissipati fuerunt, primũ quidem Lacedæmoniis amolientibus, postea uerò Romanis. Qua tempestate Sylla & Piræũ, & oppidum per obsidionem expugnauit. Vrbs ipsa saxum est in plano quaquauersum habitato, quo in saxo uetustum Mineruæ templum Poliadis surgit, in quo lucis inextinctę lychnus est, & uirginum domus quam Ictinus cõdidit, ubi Palladium est ex ebore perfectũ, opus Phidiæ. Sed enim cum tot & tantæ huius ciuitatis longè lateq; decantatæ laudationes occurrant, plura eloqui uereor, ne institutæ descriptionis propositum egredi contingat. Id nanque mihi euenit, quod Hegesias refert, cum oculis subiectam cerneret arcem, Tridentis ipse signum aspicio, aspiciens Eleusinen diuinorum sacer uates fio. Illud λεωκόρειον, id est cęsarum à Leo patre puellarum sacrarium, hoc Thesei fanum. Non licet explicare singula (Attica enim deorum est) loca ipsa possidentium, & & parentum heroum. Hic quidem unius in arce signi mentionem fecit. Polemon autem scriptor orbis de sacris donis in arce positis, quatuor conscripsit uolumina. Similis de reliquis urbis partibus ratio contingit, & agro. Eleusinen præfatus unam ex populis seu tribubus centum & septuaginta, addunt nonnulli quatuor. Aliorum nullum prorsus nominauit. Habent si non cuncti, at permulti fabulosos, & quidem complures sermones ac historias. Sicut Aphydna quidem Helenæ rapinam à Theseo commissam, & eam à Castore atq; Polluce depopulatam, receptamq; sororem. Marathon uerò contra Persas prælium, Rhamnus autem Nemeseos statuam, quã Diodoti opus pleriq; dicunt, aliqui uerò Agoracriti Parii, quæ ex magnitudine & pul-

& pulchritudine perfecta magis ac magis est, & cum Phidiæ operib. æmulatione cõtendit. Eodem modo & Decelea arx & receptaculũ Pelopõnensibus in bello Decelico. Phyle etiam, per quam in Pirꝛũ Thrasybulus populũ, & ex Pirꝛo traduxit in urbẽ. Sic & de plurib. alijs referre licet. Permulta etiam de Leocorio facta cõmemorat, & Thesei fano & quæ Lyceum habet & Olympica, quã semifactã rex morte præreptus dimisit, antequã donum offerret. Similiter & Academia & philosophorum horti, & cãtorũ receptaculũ, & porticus uaria, & templa per urbem, quæ omnia artificum habebant opera. Amplior autem esset oratio, si quis ædificãdę urbis authores perscrutetur, accepto à Cecrope initio. nec enim omnes eodem asserũt modo. Id autem ab eis nominib. manifestũ est. Nam ab Actęone Actícam dicũt, Atthidem uerò & Atticã ab Atthide Cranai filia, à quo et inquilini Cranai uocãtur: Mopsopiã uerò à Mopsopo, Ioniãq; à filio Xuthi Ione: Posidoniã, siue Neptuniã, & Athenas à Posidone siue Neptuno & Athena, id est Minerua, appellationẽ deorum sortitam. Dictũ est quòd hoc in loco gens Pelasga uideꝛ esse uersata, quodq; Pelasgi ab Atheniensib. propter illũ errorẽ sint appellati. Quo uerò maior est circa res pręclaras honoris auiditas, quoq; plures fuere, qui eas scriptis commendauere, eo maior est regargutio, nisi quicquam contineat historiæ. Sicut in fluuiorum aggregatione ridere Callimachus inquit, si quis scribere audeat Athenienses uirgines,

Dulce ac purum Eridani haurire uinum,
A'quo & pecora se abstinerẽt. Sunt igit lucẽtis aquę potuiq; suauissimę, fontes (utaiũt) extra portas quas Diocharis appellant iuxta Lycęum, antea copiosæ atq; pulcherrimę fons aquę propè egregio cõstructus ornamẽto fuerat. Qui si hodierno tẽpore nusq; est, quid'nã esset miraculi, si priscis annis abundãs & lucida cũ esset, adeò ut etiã amnis fieret, posteriori mutata sit ætate? In tot igitur ac tãtis immorari non licet. Nec uerò silentio ita præterire, ut quorundam saltem summam memoria nõ complectar. Satis erit hæc adiecisse, quod (ut Philochorus memoriæ prodidit) cũ regionẽ ipsam Cares quidẽ à mari, Bœotij uerò à terra populatorib. uastabãt, qs Aones uocitabant, Cecrops primũ multitudine in ciuitates XII habitãdas digessit: quarũ nomina Cecropia, Tetrapolis, Epacria, Decelea, Eleusis, Aphydna, siue utalij pluraliꝰ numero Aphydnę, Thoricus,

καὶ κάλλει σφόδρα καταφανῆ, καὶ γεωμιλλον τοῖς φειδίου ἔργοις. οὕτω δὲ καὶ δεκέλεια μὲν ὁρμητήριον ἦν τοῖς πολεμοῦσιν τὸν δεκελικὸν πόλεμον. φυλὴ δέ, ὅθεν ἐπῆγε γε τὸν δῆμον θρασύβουλος εἰς πειραιᾶ, καὶ κεῖθεν εἰς ἄστυ. οὕτω καὶ ἐπ' ἄλλων πλείονων ἔστιν ἱστορῆσαι πολλά. καὶ εἰς τὸ λεωκόρειον, καὶ τὸ θησεῖον, οὗ ἔχει καὶ τὸ λύκειον, καὶ αὐτὸ τὸ ὀλύμπιον, ὅπερ ἡμιτελὲς καταλιπεῖν δυσὶ τοῖς αὐτοκράτορσι βασιλεῦσι. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀκαδημία, καὶ οἱ κῆποι τῶν φιλοσόφων, καὶ τὸ ᾠδεῖον, καὶ ἡ ποικίλη στοὰ, καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν, ἱερὰ, ἔχοντα πάντα ἔργα πρώτων μνήμης ἀξίων. πολὺ δ' ἂν πλείων εἴη λόγος, εἰ τοὺς ἀρχηγέτας τοῦ ἱδρύματος ἐξετάζοι τις, ἀρξάμενος ἀπὸ μέσων. οἱ μὲν γὰρ ὁμοίως λέγουσιν ἅπαντες. ὅσοι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων ἐπλεῖν· ἀπὸ μὲν γὰρ ἀκταίωνος φασὶν ἀτθίδα καὶ ἀτθικὴν, ἀπὸ ἀτθίδος τοῦ κραναοῦ, ἀφ' οὗ καὶ κραναοὶ οἱ γηγενεῖς. μοψοπίαν δὲ ἀπὸ μοψόπου, ἰωνίαν δὲ ἀπὸ ἴωνος τοῦ ξούθου. ποσειδωνίαν δὲ καὶ ἀθήνας ἀπὸ τῶν ἐπωνύμων θεῶν. εἴρηται δ' ὅτι ἐκαλοῦντο φαίνεται ἡ τῶν πελασγῶν ἔθνος ὧδε διὰ μέσων, καὶ ὅτι πρὸ τῶν ἀττικῶν πελασγοὶ πεσπογροβίδαι ἀπὸ τοῦ πλοίου. ὅσῳ δὲ πλέον ὅτι ἡ φιλόδημος πρὸς τὰ γνῶθεα καὶ πλείους οἱ λελύσαντές τι πρὸς αὐτῶν, τοσῷδε μᾶλλον ὀλίγαρχος, ἐὰν μὴ ἱερατῇ τις ἢ ἰσοτελὴς, οἷον ἡ τῶν σωκαγωγῶν τῶν ποταμῶν ὁ καλλίμαχος γελᾶν φησιν εἴ τις θαῤῥεῖ γράφειν τὰς τῶν ἀθλιωτάτων παρθένους,

Ἀφύσσεσθαι καθαρὸν γὰρ ἡσιόδειον.

οὐ καὶ τὰ βοσκήματα ἀπόχρη τὰ ἐπὶ μὲν οὖν αἱ πηγαὶ καθαροῦ καὶ ποτίμου ὕδατος ὡς φασὶν, ἐκτὸς τῶν διοχάρους καλουμένων αὐλῶν, πλησίον τοῦ λυκείου. πρότερον δὲ καὶ λειμὼν κατεσκεύαστο ἔλος, πλησίον πολλοῦ, καὶ καλοῦ ὕδατος. εἰ δὲ μὴ νῦν, τί ἂν εἴη θαυμαστὸν, εἰ πάλαι πολὺ καὶ καθαρὸν ἦν, ὥστε καὶ ποταμὸν εἶναι, μεταβαλὸν δὲ ὕστερον. γῦ μὲν οὖν τοῖς λαθ' ἑκάστοις πεσοῦσιν, οὐκ ἐνδέχεται διατρίβειν, ὁ μὲν οὐδὲ σιγῇ παρελθεῖν, ὥστε μὴ δι' ἐλαχίστων μνησθῆναί τινων. τοσαῦτ' οὖν ἀπόχρη πεῖσαι, ὅτι φησὶ φιλόχορος πορθουμένης τῆς χώρας ἐκ θαλάττης μὲν ὑπὸ λαφῦν, ἐνηῆς δὲ ὑπὸ βοιωτῶν, οὓς ἐκάλουν ἄονας, λιμένας πρῶτον εἰς λυκαιδεκα πόλεις συνοικῆσαι τὸ πλῆθος, ὧν ὀνόματα, λιμναὶ, πεδιάς, ἐπακρεῖς, δεκέλεια, ἐλευσὶς, ἀφύδνα. λέγεται δὲ καὶ πλησιωτικῶς ἀφύδνας, θόρικος, βραύρων, Κύθηρος, σφῆττος, κιφισία, φάληρος. πάλιν δ' ὕστερον εἰς μίαν πόλιν συναγαγεῖν λέγεται τὴν νῦν, τὰς δώδεκα θησεύς. ἐβασιλεύοντο μὲν οὖν ἀθηναῖοι πρότερον, εἶτ' εἰς δημοκρατίαν μετέστησαν. τυράννων δ' ὧν ἐθεμένων αὐτοῖς, πεισίστρατον καὶ τοὺς παῖδας, ὕστερόν τε ὀλιγαρχίας γενομένης, ἥ τε τῶν τετρακοσίων, καὶ ἡ τῶν τριάκοντα τυράννων, οὓς ἐπέστησαν λακεδαιμόνιοι, τούτους μὲν διεκρούσαντο ῥᾳδίως, ἐφύλαξαν δὲ τὴν δημοκρατίαν μέχρι ῥωμαίων ἀδιαστάσεως. καὶ γὰρ εἴ τι μικρὸν ὑπὸ τῶν μακεδονικῶν βασιλέων παρελυπήθησαν, ὥσθ' ὑπακοῦσαι αὐτῶν ἀναγκαῖον, τόν γε ὁλοχερῆ τύπον ἥ πολιτείας, τὸν αὐτὸν διετήρουν. φασὶ δέ τινες, καὶ βέλτιστα τότε αὐτοὺς πολιτεύσασθαι δι' ὅλου χρόνου, ὃν ἦρχε μακεδόνων, λυκοῦργος. οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ πρὸς μὲν τὰ ἄλλα δοκεῖ τυραννικώτερος γενέσθαι. πρὸς ἀθλιωτέρους δὲ ἐνυγνωμόνησε λαβὼν ὑπήκοον τὴν πόλιν. ἐπέστησε γὰρ τῶν πολιτῶν δημάτιον τὸν φαληρέα τὸν θεοφράστου τοῦ φιλοσόφου γνώριμον, ὃς οὐ μόνον οὐ κατέλυσε τὴν δημοκρατίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπιδιώρθωσε. δηλοῖ δὲ τὰ ὑπομνήματα ἃ συνέγραψε περὶ τῆς πολιτείας ταύτης ἐκεῖνος. ἀλλ' οὗτος ὁ φθόνος ἴσχυσε, καὶ ἦν πρὸς ὀλίγους ἀπέχθεια, ὥστε μετὰ τὸν κασσάνδρου τελευτὴν, ἰδιωτεύοντα φυγεῖν εἰς αἴγυπτον. τὰς δ' εἰκόνας αὐτοῦ πλείους, ἢ τριακοσίας κατέστασαν οἱ ἐπανελθόντες, καὶ κατέχώνευσαν. φασὶ δὲ πωσιβίασαι, ὅτι καὶ εἰς ἀμίδας. ῥωμαῖοι δ' οὖν παραλαβόντες αὐτὴν δημοκρατουμένην, ἐφύλαξαν τὴν αὐτονομίαν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐλευθερίαν. ὕστερον δ' ὁ μιθριδατικὸς πόλεμος, τυράννους αὐτοῖς κατέστησεν, οὓς ὁ βασιλεὺς ἐβούλετο. τὸν δ' ἰσχύσαντα μάλιστα τὸν ἀριστίωνα, καὶ ταύτην βιασάμενον τὴν πόλιν, ἐκ πολιορκίας ἔλαβε σύλλας ὁ τῶν ῥωμαίων ἡγεμὼν, ἐπόλασε· τῇ πόλει δὲ συγγνώμην ἔσχε, καὶ μέχρι νῦν γε ἐλευθερίαν τε ὅτι καὶ τιμὴν παρὰ τοῖς ῥωμαίοις. μετὰ δὲ τὸν πέρσικὸν, φαληρεῖς δῆμος, γῆ τε ἐφ' ἑξῆς παραλία. εἶθ' ἁλιμούσιοι, αἰξωνεῖς, ἁλιεῖς οἱ αἰξωνικοὶ, αὐαγυράσιοι, εἶθ' ὠρεῖς, λαμπτρεῖς, αἰγινῆς, αὐαφλύστιοι, ἀζηνεῖς, οὗτοι μὲν οἱ μέχρι τῆς ἄκρας τοῦ σουνίου, μεταξὺ δὲ τῶν λεχθέντων δήμων, μακρὰ ἄκρα πρώτη μετὰ σὺν αἰξωνέας, ζωστήρ. εἶτ' ἄλλη μετὰ θορικας, ἀσυπάλεια, ὧν ἡ μὲν πρόκειται νῆσος φαύρα, αἱ δὲ ἐλεοῦσα, καὶ κατὰ τοὺς αἰξωνέας ὑφοῦσα, πρὸ δὲ αὐτῆς φλυσσὸν ὅσον

Braurõ, Cytherus, Sphettus, Cipheſia, Phalerus. Theſeus uerò poſtea duodecim illas in hãc unã cõgregaſſe ciuitatem denuo memorãtur. Atheniẽſes quidẽ regali prius gubernabãtur imperio, in populareꝫ poſtmodũ tranſiere ſtatum, inuadentib. inde tyrãnis Piſiſtrato eiuſq; filijs. Cum demũ paucorũ dominatus irrupiſſet, & CCCC & XXX tyrannorũ, quos Lacedæmonij impoſuerãt, hos quidem exturbauere facile. Et populareꝫ potentiã tutati ſunt, quoad Romani ciuitatem potentia ſua poſſederũt. Nam ſi paruo quodam tempore Macedoniorũ regum uim illatam coacti habuere, eandem tamen gubernandi formam integrã ſeruauere. Quidã ſanè tradunt, ea tempeſtate per annos decem illos optimo ſtatu gubernaſſe, qua Macedonum principi paruere Caſſandro. Hunc enim uirũ cum alijs in rebus uehementior tyrannus eſſe uideretur, certè in Athenienſes benignã exercuiſſe mentem conſtat. Ex quo parentem ſibi ciuitatem accepit. Demetriũ nanq; Phalereũ ex ciuib. præfectũ impoſuit Theophraſti philoſophi familiarem, qui non modò popularem non deſtruxit potentiã, ſed etiã melius rectiuſq; reſtituit. Documento ſunt illius uiri cõmentaria, quæ de iſta rep. ſcripta reliquit. Verùm tantũ inuidia ualuit, & in paucos odiũ & inimicitia, ut poſt Caſsãdri obitũ in Aegyptũ fugere coactus ſit. Inſurgẽtesq; ſtatuas eius plures CCC detractas cõflauere: quodq; eſt indignius, adiecere quidam, in matulas. Romanus igitur ſenatus eos popularem ſtatum agentes accipiens, propriãs ipſis leges inſtitutaq; ſeruauit, & libertate donauit. Verũ Mithridatico ingruẽte bello, rex ipſe quos uoluit ei tyrãnos inſtituit. At potentiſsimũ Ariſtonẽ, qui ciuitatem ipſam uiolẽter afflixerat, Sylla Romanorum Imperator expugnatũ obſidione hominẽ, in poteſtatẽq; redactũ ſupplicio affecit, & ciuitati ueniã tribuit. Quę in hodiernũ diẽ uſq; libertate fruiť, eãq; Romani magnis dignant honorib. Poſt Pirꝛũ aũt portũ Phalerius eſt populus in litore propinquo. Dehinc Halimuſij, Aexones Halienſes ſiue piſcatores, Aexonij, Anagyraſij. Inde Orei, Lampirei, Aeginenſes, Anaphlyſtij, Azenenſes. Hi quidem populi uſque ad Sunium promontoriũ ſunt. Inter hos uero, qs dixi populos, longũ eſt promontoriũ Zoſter appellatũ, primũ poſt Aexoneas. Deinde aliud poſt Thoreos, Aſtypalea. Ante illud iacet inſula Faura. ante aliud Eleuſſa. Ad ipſos etiã Aexoneas Hydruſſa, ad Anaphlyſtios aũt

Panos templũ eſt,& aliud Veneris Coliadis. Quem ad locum naufraga enataſſe ſpolia,ferunt,è claſſe ultima Perſarum,qui ad Salaminem nauali prælio decertarunt. De quibus & Apollinem oraculum edidiſſe conſtat, Coliades ſanè mulieres remigijs horrebunt.

E' regione autem horum locorum Belbina facet inſula,nõ admodum ſemota, & uallum Procli. Plurimæ uerò harum cultoribus ſunt uacuæ. Vbi autem promontoriũ Sunij flexeris,Sunius eſt populus dignitate præſtãs. Dehinc Thoricus. Dehinc Potamus,id eſt fluuius populus(ſic enim appellatur)unde et incolæ Potamij dicti. Poſt Praſia, Sterea, Brauron,ubi Brauroniæ Dianæ ſacellũ eſt. Myrrhinuſa,Probalinthos,Marathon,ubi Miltia des copias fundit us dedit in ſtragem,quę ducem Datim Perſicum ſecutę fuerant,nõ expectatis Lacedęmoniorũ auxilijs,tardius ob rotundã lunã profectis. Hic,ut poeticis traditur fabulis,Theſeus Marathonium mactauit taurum. Secundum Marathonem autem Tricorythus. Dehinc Rhãnus Nemeſeos templum habens, Dein PſaphisOropiorum. Hic ſitum eſt Amphiarai oraculũ quondam uenerabile. Vbi Amphiaraum fugitantem(ut Sophocles inquit)ſciſſa Thebana tellus hauſit, ipſis cum armis, currucq; quadrijugo. Oropus profectò ſæpenumero in controuerſiã certamẽq; peruenit. In confinibus enim Atticæ ac Bœotiæ ſitus eſt. Ante hoc litus autem ad Thuriũ & Sunium iacet Helena inſula, aſpera quidẽ & ſolitaria,prolixa ſtad. L X lõgitudine. Eius mentionem à poeta factã eſſe aiunt his in uerſibus,ubi Alexander Helenam alloquitur,

Hic quædã deſiderãtur.

Iliad. γ Nec cum te rapiens primùm è Lacedæmone pulchra
Pontiuagis ratibus Cranao me in litore iũxi.

Hanc enim inſulam dicit Cranaam,quæ hoc tempore Helena uocatur,quoniam in ea coierint,& eorum mixtio facta eſt. Poſt Helenam uerò Eubœa finitimo accumbit litori longa ſimiliter & anguſta. Et pro eius longitudine continenti appoſita,ſicut Helena. A' Sunio ſanè ad Auſtrale Eubœæ promontorium,quod litus album uocant, nauigatio eſt ſtad. C C C. ſed de Eubœa in poſterioribus dicetur. Populos uerò Atticæ in agro mediterraneo explicare longum eſſet,tanta eorũ multitudo eſt. E' montibus maxime nobiles Hymettus,& Brileſſus,& Licabettus,& Parnes,& Corydalus. Effoſsio autem marmomorum pulcherrimorum,ex ora Hymetita,

τὸ θαυμάσιον, καὶ τὸ ἡ λωλιάδος ἀφροδίτης ἱερόν, ἐις ὃν τόπον ἐκκυμανθῆναι τὰ πλοῖα τὰ ἐκ ἡ πρὸς σαλαμῖνα ναυμαχίας ἡ πρὸσικῆς ναυάγια φασί. πρὸς ὧν καὶ πυθέ πόλλων πθοιπεῖν·

Κωλιάδες δὲ γυναῖκον, ὀρετμοῖσι φρίξουσι

Γρόκειται δὲ κὴ τούτων τῶν τόπων, βέλβινα νῆσος, οὐ πολὺ ἄπωθεν. καὶ ὁ πρόκλου χάραξ. ὀρῆμοι δ' αἱ πλεῖσται τούτων. λάμψασι δὲ τῶν κὴ τὸ σωμάριον ἄκρεαν, ἀξιόλογόν μοι σωμάριον. εἶτα δόρκιος, εἶτα ποτιμὴ μοι οὕτω καλούμενον, ἀφ' οὗ οἱ ἄνδρες ποτάμιοι. εἶτα πρασία, σειρὰς βραύρων, ὅπου ἡ βραυρωνίας ἀρτέμιδος ἱερόν.——

νίδες. ὅπου τὸ ἡ ταυροπόλου

——εἶτα μυρρῖνους, πρόβάλινθος, μαραθὼν, ὅπου μιλτιάδης τὰς μετὰ δάτιν τὸ πέρσου δυνάμεις ἀφθειρεν, οὐ πολὺ μένας ὑσορίζοντας λακεδαιμονίους ἀφ' τῶν ἀνακέλλων. γὸ ταῦθ' ἃ μεμυθόλογκαι ἡ μαραθώνιον ταῦρον, ὃν ἀνεῖλε θησεύς. μετὰ δὲ μαραθῶνα τρικόρυθος. εἶτα ῥαμνοῦς, ἡ ἡ νεμέσεως ἱερόν. εἶτα ψαφὶς ἃ τῶν ὠρωπίων ἡ ταῦθα δ' ἐστὶ που, καὶ τὸ ἀμφιαράειον ὃ πάνυ μεμνῆσθαι τὸν ποιητὴν, ἡ οἷς ἀλλ' ἔξαν δρ λέγ πρὸς τὸν ἐλεφῆνα·

Οὐδ' ὅτε σε πρῶτον λακεδαίμονδε ἔβαν τεινῆς

Ἐ' πλεον ἁρπάξας γὰ πνοὸ πόροισι νέεσσι,
Νήσῳ δ' ἐν λεπναίῃ ἐμίγημεν φιλότητι καὶ εὐνῇ.

Ταύτην γὰρ λέγ λεπναίην, τὴν νῦν ἐλένην, ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ γένεσθ τὸν μίξιν. μετὰ τὸν ἐλεφῆνα, ἃ δύβοια πρόκειται ἡ ἐξῆς παραλίας, ὁμοίως σχνή, καὶ μακρὰ, καὶ ἡ μήκους τὴ ἠπείρῳ παραβεβλημένη, καθάπερ ἡ ἐλεφῆνα ἔστι δ' ἀπὸ σουνίου πρὸς τὸ νότιον ἡ δύβοίας ἄκρον, ὃ καλοῦσι λβυκὸν ἀκτὴν, σταδίων ἑκατὸν πλοῦς. ἀλλὰ πρὶ δύβοίας μ' εἰρήκασι τοῦ ὕσερον. ἐὸν δ' γὰ τῇ μεσογαίᾳ δίκαιος ἡ ἀπικῆς μακρὸν ἐπιθεῖν δ' ἀπὸ τὸ πλῆθος. τ' δ' ὀνομάτων μάλιστα ὀξὺν, ἅ, τ' ὑμηττὸν, ἡ βελβινάσιος, ἡ λυκαμβικῆσος, ἐπ' ἠ πάρνης, ἡ κορυδαλός. μαρμαρὸν δ' ὀξὺν τ' τ' ὑμηττίαν, καὶ ἡ

καὶ ἡ ἑλίκης κάλλιστα μέταλλα πλησίον ἡ πόλεως. ὁ δ' ὑμηττὸς καὶ μέλι ἄριστον ποιεῖ. τὰ δ' ἀργύρεια τὰ γὰ τῆ ἀττικῆ καταρχὰς μὲν ἦν ἀξιόλογα, νυνὶ δ' ἐκλέιπει. κὴ δὴ καὶ οἱ ὀργαζόμενοι, ἡ μεταλλείας ἀδρῶς ἐπανακοινοῦσις, τῶν παλαιῶν ἐκβολάδας κὴ σκωρίαν ἀναχωνδύοντες, εὑρίσκον ἔτι ἐξ αὐτῆ ἀποκαθαιρόμενον ἀργύριον, τ' ἀρχαίων ἀπείρως καμινδύοντων. τὸ δὲ μέλιτ ἄριστον ὄντ τῶν αὐτῶν τοῦ ἀττικοῦ, πολὺ βέλτιον φασὶ τὸ γὰ τῆς ἀργυρείοις, ὃ κὴ ἀκάπνιστον καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τρόπου ἡ σκδυασίας. ποτανοὶ δ' εἰσὶν, ὁ μὲν λυκοῦργος ἐκ τεττεμίων τὰς ἀρχὰς ἔχων, ῥέων ἐξ ἀπὸ τοῦ πεδίου, ἐφ' οὗ κὴ ἡ γέφυρα. κὴ οἱ γεφυρισμοί. ἀπὸ δ' τῶν σκελῶν τ ἀπὸ τοῦ ἄστεως εἰς τ πειραιᾶ καθηκόντων, ἐκλίδων σιν εἰς τὸ φαληρικὸν, χειμαῤῥοῶδης τὸ πλέον, θέρους δὲ μειοῦτ τελέως. ἔτ δ' ἡ ζιοῦ τος μάλιστα ὁ ἰλισσὸς, ἐκ θατέρου μέρους τοῦ ἄστεος ῥέων εἰς τ αὐτὸν πρὸς λίαν, ἐκ τῶν ὑπὲρ ἡ ἀγρας καὶ τ λυκείου μερῶν, κὴ τ πηγῶν, ὧν ὑμηττὸν ἐφ' ἑνὸς πλάτους. πρὶ δ' τ ἀττικῆς ταῦτα. ἑξῆς δ' ὄξυ ἡ βοιωτία. πρὶ ἧς λέγοντα, καὶ πρὶ τ συνεχῶς ἐθνῶν ἀναμνησιν ποιήσασθαι χρὴ τ σαφῆς χάριν, ὧν εἰ ποιοῦμεν πρόσορον. λέγωμεν δὴ τ ἀπὸ Ϛωϊὸς πρὸς λίαν, μέχρι θεσπιῶν, ὧδὶ τὰς ἀρκτους τετάσθαι μικρὸν ἐκκλίνουσαν τ ἰσημερινὴν χάραν θάλασσαν πρὸς ἑω. τὰ δ' ἰσημερινὰ μέρη πρὸς δύσιν, ὡς ἂν τενίας πνὰς δι' ἡ χώρας ἑκάστης τεταμένας πρὸς πρὸς ἀλλήλας. ὧν πρώτη ὄξυ ἡ ἀπὸ μεγαρίδος, ὡς ἂν ταινία τις. ὁ μ ἑωθινὸν μέρ τανιοῦσα τ ἀπὸ Ϛωϊὸς μέχρι ὠρωποῦ ἃ ἡ ταύτης πρὸς λίας, ὁ δ' ἑσπέριον τόν τε ἰσθμὸν, ἃ τ ἀλκυονίδα θάλατταν τ κὴ πηγὰς μέχρι τῶν —— τ περὶ λεύκαν. τὰ δ' λοιπὰ ——

μέχρι τ ἰσθμοῦ πρὸς λίαν κὴ τ ὡς ἂν ——

ὀρεινὸν, τῶν διέργουσαν ἀπὸ ἡ ——

ὀλυτρα δ' ὄξυ ἡ βοιωτία, ἀπὸ ἡ ἑω ὧδὶ δύσιν τετραμμένη, ταινίας τὰς ἀπὸ τ κατ' εὔβοιαν θαλάσσης ὧδὶ θάλατταν τῶν κὴ τὸν λεισσᾶ ἐμπόλιν ἰσομήκης πως τῇ ἀττικῇ, ἡ κὴ ἐλάττων κὴ μῆκος. ἀρετῇ μὲν τοι ἡ χώρας, πάμπολυ διαφέρει. ἔφορ δ' κὰι ταύτῃ λεύκιπον τῶν βοιωτίων ἀπὸ φαίνει τῶν ὁμόρων ἐθνῶν, ἃ ὅτι μόνη τε θάλαττός ὄξι, κὴ λιμένων εὐπορεῖ πλειόνων. ὧδὶ μὲν τῷ λεισσαίῳ κόλπῳ, ἃ τῷ κορινθιακῷ, τὰ ἐκ τ ἰταλίας κὴ σικελίας, ἃ ἡ λιβύης δεχομένη, ὧδὶ δὲ τῶν πρὸς εὔβοιαν μερῶν, ἐφ' ἑκάτερα τ εὐρίπου χιζομένης ἡ παραλίας. τῇ μὲν ὧδὶ τ αὐλίδα, καὶ ταναγρικὴν τῇ ὧδὶ τὴν σαλγανέα, καὶ τὸν αὐθηδόνα, τῇ δ' εἶναι συνεχὴ τὸν κατ' αἴγυπτον,

& Helice penes urbẽ eſt. Hymettus quidem mel gignit optimum. Argentifodinæ ſanè regionis Atticę initio quidem exiſtimatione dignæ,hodie autem defecerunt. Ipſi artifices ueteres quiſquilias,& ſpurcitiam recoquentes, purgatum ex illis argentum adhuc inueniebant,cum antiquiores illis imperitè fornaculis uterentur. Mel autem Atticum cuncta bonitate ſuperat: eo uerò longè præſtantius illud eſſe dicitur,quod ad argentarias gignitur. Quod quidem etiã ἀκάπνιστον id eſt eſt à fumo purgatum aiũt quodam apparitionis modo. E' fluuiorum numero Cephiſus eſt, è Trinemijs originem ducens,per plana uerò fluens. Vbi Gephyra,id eſt pons adeſt,& accolę Gephyriſmi propter dicacitates atq; conuicia. Is per crura murorum in Piræum uſque perductus, Phalerium ingreditur pelagus,magnaq; ex parte torrentis inſtar labitur, æſtiuo penitus diminutus tempore. Talis item Iliſſus eſt, ex altera urbis parte currens ad litus, id eſt è locis ſuper Agram & Lycæum ac fontem quem in Phædro Plato collaudauit. De Attica quidem hæc. Deinceps eſt Bœotia, de qua uerba facturum, gentibusq; finitimis repetere quædam oportet, quorum facta ſuperius eſt mẽtio declarandarũ rerum gratia. Dicimus autem ripam ipſam è Sunio uſq; Theſſalonicam in ſeptentrionẽ porrigi,cum mare ſupernum in orientem declinet. Loca uerò quæ ſupra in occaſum iacent, uti faſcias quaſdam per totam oram inuicem extentas. E' quibus prima eſt in agro Megarenſi,quæ orientalem inſtar faſciæ protendit partem, è Sunio uſque Oropum, & illius regionis ripam. Oram autem occidentalem, atque iſthmum, & mare Halcyonium,ad fontem uſque Creuſam. Secunda Bœotia eſt ab ortu in occaſum proiecta, faſcia quædam ab Euboico mari ad Criſſæi ſinus mare, æqualis quodammodo longitudine ad Atticam, uel minor in longum, uerùm agri uirtute longè præſtans. Ephorus ſanè & hoc in loco Bœotiam finitimis gentibus excellentiorem eſſe demonſtrat. Et quod ſola triplici alluitur pelago, & pluribus abundat portubus. In ſinu quidem Criſſæo & Corinthiaco delata ex Italia & Sicilia & Africa mercimonia excipit. E' partibus autem Eubœam ſpectantibus ad utrunq; latus Euripi, diuiſo litore,hoc quidem ad Aulidem agrũq; Tanagræ uergit,illud autem ad Salganeum & Anthedonem continuũ eſt mare,quod Ægyptum

& Cyprum & insulas spectat. Et illud quod Macedones & Propontidem & Hellespontũ prospicit. Addit etiam quod eius partem Euboeam quodãmodo Euripus efficit, sic angustus ut ipsi Boeotiæ ponte ad duorum iugerum mensuram coniungatur. Huiusmodi laudibus regionem ipsam extollit. Et ad imperandum natura quidem comparatam esse. Educatione uerò & disciplina nequaquã usos illius præsides, qui licet rem prospere quãdoque gesserint, tamen ne parum quidem tẽporis perdurarunt. Sicuti documento extitit Epaminondas. Vbi enim ille mortẽ oppetijt, è uestigio principatum amisere Thebani, eo tantum degustato. Cuius rei causa fuit, quia consuetudinis & familiaritatis cum hominib. habendæ rationem neglexerũt, solius duntaxat uirtutis bellicæ curam suscepere. Adijciendũ etiam, quam ob causam cum Græcis ea potissimum ratio utilis est. Quandoquidẽ cum barbaris uiolentia ipsa est affabilitate potentior. Enimuero Romani prioribus seculis aduersus nationes agrestiores belligerantes, huiusmodi suauitatis disciplina nequaquã indigebant. Ex quo autem aduersus mansuetiores populos tractare bella cœperunt, huic sese applicantes rituí moribusq; degendi, cũcta suo subdidere regno. Cũ uerò Boeotiã prius Barbaræ gentes incolerent, Aones, Temmicesq; è Sunio profugæ, uagiq; Leleges, & Hyãtes, deniq; Phœnices Cadmi comites regionẽ tenuerunt, qui arcem Cadmæã muro uallauit, et regnum suis posteris nepotibusq; reliquit. Illi porrò arci Cadmeæ Thebas muro coniunxerunt, regnumq; conseruarunt, plurimorũ Boeotiorũ imperiũ adepti, quoad Epigoni exercitum induxerunt: horum ætate paruo deficiẽtes tempore, rursus Thebas repetierũt. Similiter à Thracibus & Pelasgis eiecti, in Thessalia regnũ collocauere, cum Arnæorũ multi tẽporis societate, unde Boeotici uocati sunt omnes. Postea in patriã restituti sunt, cũ Aeolica iã parata classis esset ad Aulidẽ Boeotiã, quã in Asiã Orestis filij mittebãt, & Boeotię agrũ Orchomeniũ adiunxissent. Nam prius nulla erãt cõmunione coniũcti, nec Homerus eos Boeotijs annumerauit, sed Minyas seorsum nũcupat: hi cum illis eiecerũt quidẽ Pelasgos intra Athenas, à quibus ciuitatis portio Pelasgica uocatur, sub Hymetto sua collocantes habitacula, Thraces uerò ad Parnasum, Hyantes uerò Phocensem urbem Hyan incoluere. Memoriæ prodidit Ephorus, Thraces

καὶ λύπθεν, καὶ τὰς νήσους θάλασσαν, τὴ δὲ τὼ κατὰ μακεδόνας, καὶ τὼ πόντιν πίδα, καὶ γὰρ ἑλλήσποντον. προσέθηκε δὲ καὶ ὅτι τὼ βοίβειαν, τρόπον τινὰ μορ῀ αὐτὴν περοίκην ὁ βόιπος, οὕτως σφόδ᾽ ἄν, καὶ γὰφύρα συνεζευγμέν῀ πῶς αὐτὼ διαπέθρων. τὼ μὲν οὖν χώραν ἐπαινεῖ σφ᾽ πᾶσι, καὶ φησὶ πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυῶς ἔχειν. ἀγωγῆ δὲ καὶ παιδείᾳ μὴ χρησαμένους, ἐπὶ μηδὲ οὓς ἀεὶ πρὸ ἐπαμεινώνδας ἐλευθερῶσαι. καθάπερ ἐπαμεινώνδας ἐλευθερώσαντ῀ γὰρ ἐκείνου, τὼ ἡγεμονίαν ἀφαιρεῖν βόβους τοὺς θηβαίους σώζειν, χρῆσαμένους αὐτῇ μόνον. ἄπορον δ᾽ εἶναι, φιλοσόφους ὁμιλίας ἢ πρὸς ἀνθρώπους ὀλιγάρκησαι, μόνης δ᾽ ὠφελεῖσθαι τῆς κατὰ πόλεμον ἀρετῆς. ἔοικε δὲ πρόδηλον εἶναι, ὅτι πρὸς ἕλληνας μάλιστα χρήσιμόν ὄν, ἐπὶ πρός γε οὓς βαρβάρους βία, λόγῳ ἡρέσκετο δέ. καὶ ῥωμαῖοι δὲ τοπαλαιῶ μὲν, ἀγριωτέροις ἔθνεσι πολεμοῦντες, ἀνδρῶν ἐδέοντο τῶν τοιούτων παιδευμάτων, ἀφ᾽ οὗ δὲ ἤρξαντο πρὸς ἡμερώτερα ἔθνη καὶ φύλα τὼ πραγματείαν ἔχειν, ἔθεντο καὶ τοῦτο τῇ ἀγωγῇ, καὶ κατέστησαν ὠφέλιμον λόγον. ἡ δ᾽ οὖν βοιωτία, πρότερον μὲν ὑπὸ βαρβάρων ᾠκεῖτο ἀόνων καὶ τεμμίκων ἐκ τῆ σουνίου πεπλανημένων, καὶ λελέγων, καὶ ὑάντων. ἔπα φοίνικες ἔσχον οἱ μετὰ κάδμου, ὃς τὼ τε καδμείαν ἐτείχισε, καὶ τὼν χλῶ τοῖς ἐκγόνοις ἀπέλιπεν. ἐκεῖνοι δὲ τὴν θήβας τῇ καδμείᾳ πῶς ἔκλεισαν, καὶ συνεφύλαξαν τὼ ἀρχλῶ, ἐγγύμενοι τῶν πλείστων βοιωτῶν, ἕως ἢ τῶν ὠδ᾽ γόνων στρατείας. κατὰ δὲ τούτους ὀλίγον χρόνον ἐκλιπόντων τὴν θήβας, ἐπανῆλθον πάλιν. ὡς δ᾽ αὖτως ὑπὸ θρᾳκῶν, καὶ πελασγῶν ἐκπεσόντος, γῆν θεσσαλίᾳ σωσῆσαντο τὼ ἀρχλῶ μετ᾽ ἀρετῆς ὠδὶ πολὺ χρόνου. ὥστε καὶ βοιωτῶν ἐληθῶαι ἅπαντας. εἶτ᾽ αὖ ἐρέφθαι εἰς τὼν ἰκὰ θῶαι ἅπαντας. εἶτ᾽ αὖ ἐρέφθαι εἰς τὼν ἰκὰ αν, ἥδιστ᾽ τὸ αἰολικῶ τόλου παρεισκδυσαμένου πρὶ αὐλίδα ἢ βοιωτίας, ὑπ᾽ ἐκλαφέντου τὼ ἀσίαν εἰ τὸ ὀρέστου παῖδες. πεδιγτὸ δὲ τῇ βοιωτίᾳ τὼ ὀρχομενίαν (οὐ γὰρ ἦσαν κοινῇ πρότερον, οὐδ᾽ ὁμυρ῀ μετὰ βοιῶν τῶν αὐτῶν κατέλεξεν, ἀλλ᾽ ἰδίᾳ, μινύας πῶ σαγοργύσας) μετ᾽ ἐκείνων ὀξέβαλον πῶς μὲν πελασγοὺς ἐς ἀθῆνας, ἀφ᾽ ὧν ἐκλήθη μορ῀ τὴ ἢ πόλεως πελασγικόν. ὕστερ῀ σαν δὲ ὑπὸ βοιῶν. οὓς δὲ θράκας ἐξέβησαν παρνασσόν. ὕστερ῀ δὲ ἢ φωκίδ῀ ὕστερ῀ λιν ᾤκισαν. φησὶ δ᾽ ἔφορ῀, οὓς μὲν θρᾴκας πεπαμένους σπονδὰς πῶς οὓς βοιωτοὺς, ἐπιθέσθαι νύκτωρ στρατοπεδεύουσιν ὀλιγορήτορας, ὡς ἐρήμης γεγενήσας. ἀναπαυομένους τε ἄμα, ὅτι τὰς σπονδὰς παρέβαινον, μὴ παραβῶαι, φάσκειν ἐκείνους. σωθέσθαι γὰρ ἡμέρας, νύκτωρ δ᾽ ἐπιθέσθαι. ἀφ᾽ οὗ δὴ καὶ τὼ παροιμίαν ἀειρῆσθαι, θρακία παρρύρεσις. οὓς δὲ πελασγοὺς, μένοντ῀ ἐπὶ τῇ πολέμᾳ, χρησκειασαμένους ἀπελθεῖν, ἀπελθεῖν δὲ καὶ οὓς βοιωτούς. τὸν μὲν οὖν τοῖς πελασγοῖς δοθὲν χρησμόν, ἔφη μὴ ἔχειν εἰπεῖν. τοῖς δὲ βοιωτοῖς αὐτελεῖν τὼ πθφῆτην, ἀσεβήσαντας οὐ πράξειν. οὓς δὲ θεωροὺς ὑπονοήσαντας χαριζομένους τοῖς πελασγοῖς τὼ πθφῆτην ἰδ῀ τὸ συγγρᾶς, ἐπὶ ῾ὸ ἱερὸν πελασγικὸν ἀγαρχῆς ὑπάρξῃ, οὕτως αὐτελεῖν, ἁρπάσαντας τὼ ἄνθρωπον ἐς πυρὰν ἐμβαλεῖν, γνόμενθέντας εἴτε κακοργήσασαν πρὶ τῶν γυναικῶν δίκας, εἴτε μὴ, πῶς ἀμφότερα ὀρθῶς ἔχειν. εἰ μὲν παρεχρήσησίασε, πολαθέισης αὐτῇ· εἰ δ᾽ οὐδὲν ἐπανούργησε, τὸ πθσαχθὲν αὐτῶν πρᾶξαι τὼν. οὓς δὲ πρὶ τὸ ἱερὸν, τὸ μὲν ἀκέλευτος ἐπιθέσθαι οὐ πράξαντας, καὶ ταῦτ᾽ γ᾽ ἱερῶ, μὴ δοκιμάσαι, καθισαὶ δ᾽ εἰς λεῖσιν. καλεῖν δ᾽ ὠδὶ τὰς ἱερείας, ταύτας δὲ εἶναι τὰς πθφήτιδας. αἱ γὰρ λοιπαὶ τειῶν οὐσῶν πεειῆναι. λεγόντων δ᾽ ὡς οὐδαμοῦ νόμ῀ εἴη δικάζειν γυναῖκας, πθσελέσθαι καὶ ἄνδρας ἴσους τοῖς γυναιξὶ τὸν ἀριθμόν. οὓς μὲν οὖν ἄνδρας ἀπογνῶναι, τὰς δὲ γυναῖκας καταγνῶναι. ἴσων δὲ τῶν ψήφων γινομένων, τὰς ἀπολυούσας νικῆσαι. ἐπὶ δὲ τούτων βοιωτοῖς μόνοις ἀνδρας πθεσπίζειν ἐν δωδώνῃ. τὰς μὲν πθφήτιδας, ἐξηγουμένας τοὐναντίον, εἰπεῖν ὅτι πθστάττει ὁ θεὸς τοῖς βοιωτοῖς, οὐ παρ᾽ αὐτοῖς τρίποδας συλλέγοντας, εἰς δωδώνην πέμπειν κατ᾽ ἔτ῀, καὶ δὴ ποιεῖν ὧδε. ἀεί γάρ τινα τῶν αὐκεκμένων τειπόδων, νύκτωρ καθαιροῦντας, καὶ κατακαλύπτοντας ἱματίοις, ὡς αὐλάθρα τειποδηφορεῖν εἰς δωδώνην. μετὰ δὲ ταῦτα τὼ αἰολικὼ ἐκτικίαν σωιέπραξαν τοῖς πρὶ ωνθίλου, πλέοσιν ἐξ ἑαυτῶν συμπέμψαντες, ὡς τε καὶ βοιωτικὼ πθσαγορεύθῶαι. ὕσθρον δὲ χόνοις πολλοῖς ὁ πρσικὸς πόλεμ῀ πρὶ πλαταιὰς χνόμεν῀, διελυμήνα τὼ χώρων. εἶτ᾽ αὐελαβον σφᾶς πάλιν ὠδὶ τοῦτον, ὥστε καὶ ἢ τῶν ἑλλήνων ἀρχῆς ἀμφισβητῆσαι θηβαίους, διὰ μάχας ἱρατήσαντας λακεδαιμονίους. ἐπαμεινώνδα ὄντος γὰρ τῇ μάχῃ, ταύτης μὲν τ᾽ ἐλπίδος διεσφάλησαν. ὑπὸ δὲ τῶν ἑλλήνων ὅμως ἐπολέμησαν πῶς

factis erga Bœotios indicijs, noctu incursationes egisse. Cumq; securius & negligentius expeditionem agitarent, perinde ac pace iam facta, eos uerò Bœotij propulsassent, quererenturq; quòd inducias uiolassent, illi nõ uiolasse responderũt. Dies enim pepigisse, noctu autẽ incursasse. Vnde uulgatũ est prouerbiũ, Thraciũ commentum. Verùm durãte adhuc bello, abijsse Pelasgos, captãdi oraculi gratia, abijsse etiam Bœotios. Igitur redditũ quidem Pelasgis oraculum, dicere inquit non posse. Cæterùm Bœotijs eos ab ipsa occisa uate, & impietate fœlices fore, & rem prospere gestu ros. Aedituos autẽ existimasse uatẽ Pelasgis generis propinquitate gratificatã. Nam et tanũ initio Pelasgorũ extitit. Hunc in modum interpretatam corripientes mulierẽ, in ignem iniecisse, animo uertentes siue illa malitioſe fecisset, siue non, utramque in partem rectè se habere. Si quidẽ fallax edidisset oraculum, eam supplicio affectam: sin uerò malitioſe nihil edidisset, eos imperata patrasse. Præfectos autem fani, perpetratores illos ut iniudicatos occiderent, & quod amplius est in tẽplo, non approbasse. Rem uerò in iudicio constituisse, ad ipsasq; sacerdotes citasse. Eæ autem prophetissæ sunt, quæ è tribus reliquæ superant. Illis autem dicentibus, nusquam legem esse qua mulieres ius dicerent, aut iudiciũ facerent, electos etiam assumpsisse uiros, pari cum mulieribus numero. Viros igitur absoluisse, ac mulieres damnasse. Paribus autẽ suffragijs exist ẽtibus, uicisse suffragia quæ absoluerunt. Ex hoc autem apud Dodonem uiros solis responsa dare Bœotijs. Ipsas autem prophetissas, oraculum interpetrantes, contra quod deus ipse Bœotijs imperet, differere tripodas apud eos collectos ad Dodonam mittere quotannis, iamq; hoc efficere. Semper enim ex suspensis tripodibus aliquem nocturno diripientes tempore, & uestibus occultantes, quasi clanculum, tripodes afferre Dodonam. Postea Aeolicæ deducendę coloniæ, Penthilo auxilium attulerunt, plurimos ex eorũ numero simul emittentes, adeo ut Bœotia nuncuparetur colonia. Posteriorib. annis bellum iuxta Platæas gestum, agrũ eorum magna uastitate afflixit. Suis inde reb. reparatis, iterum eò potẽtiæ conscenderũt, ut de Græciæ principatu Thebana ciuitas decertaret, duobus prælijs Lacedæmone superata: In ipsa uerò pugna cadẽte Epaminõda, ea de spe falsi deciderũt. Tamẽ pro Græcis contra

Phocenſes communis templi ſpoliatores bellum ſuſcepere. Verùm hoc ex bello cõtracta calamitate inuadentibus Græciam Macedonibus, ipſi per ſe urbem funditus deletam amiſere, quam inde refectam mœnibus recuperarunt. Ex eo tẽpore rebus in peiora ſublapſis ad hæc uſq; tempora, ne mediocris quidẽ pagi formam retinet. Reliquæ etiam urbes pari ſeſe ratione habent, præter Tanagram atque Theſpias. Nam hæ ſatis commodæ permanent pro illorum comparatione. Deinceps ſanè de regionis ſitu facienda eſt expoſitio, initium ab eo quod Eubœæ oppoſitum eſt litore ſumentibus, quod Attico ſolo continẽs eſt. Principiũ autẽ eſt Oropus, portusq; ſacer quẽ Delphiniũ uocãt, cõtra quẽ antiqua iacet Eretria, in Eubœa, nauigationẽ LX ſtad. habens. Porrò poſt Delphinium eſt Oropus ſtad. intra XX. Contra hunc uerò eſt huius tẽporis Eretria. Nauigatio ad eam eſt ſtad. XL. Deinde Delium Apollinis templum eſt, quod è Delo profecti condiderunt. Tanagræorũq; caſtellũ eſt, diſtans ab Aulide ſtad. XXX. Vbi prælio deprehenſi Athenienſes effuſa fuga terga uerterunt. Inter fugitandum autem Socrates philoſophus, miles pedeſter Xenophontem Grylli filium conſpicatus ex equo prolapſum, humiq; iacentem, cum equus lõgè abiiſſet aboculis, eum ſublatũ humeris cõplura perſtad. exportauit tutũ in locũ, donec quieſcẽte fuga ſalutẽ ille cõparauit. Porrò eſt portus magnus, quem profundũ uocant portum. Dein Aulis lapidoſa ſanè ora, & Tanagræorum uicus. Portus ſanè eſt quinquaginta capiens naues. Quocirca Græcorũ claſſẽ magno in portu cõſcẽdiſſe, ſimile ueri dixerim. Euripusq; ille Chalcidis propè cõſiſtit ab Sunio ſtadia abſens LXX. Superq; illo põs duorũ imminet iugerũ (ut ſuperius retuli) utrinq; autẽ turris inſtat, una qdẽ ex Chalcide, altera uerò ex Bœotia, ad ipſamq; fabrefacta fiſtula eſt. De ipſo etenim Euripi refluxu, tantũ ſolũmodo dicere ſatis eſt, quod die quolibet ac nocte ſeptiescurſum trãſmutat. cauſa uerò alibi ſcrutanda eſt. Propè quidẽ locus eſt ſublimis cognomento Salganeus, ab Salganeo cognomentũ aſſecutus ibi ſepulto. Is homo fuit origine Bœotius, qui ſeſe nauigantib. è Malea hoc mare Perſis ducẽ præſtitit. Ipſum uerò claſſis præfectus Metabates priuſq; Euripũ attingeret occidit. Suſpicabaẽ enim præ malitia claſſẽ eò fraude illũ conieciſſe, & anguſtũ in mare minimè peruiũ induxiſſe. At ubi intellexiſſet falſum ſe Barba-

φωκέας τοὺς τὸ ἱερὸν συλήσαντας τὸ κοινὸν κακῶς φέροντας δι' ἃ καὶ τοῦ τε ζῆν τοῦ πολέμου, καὶ τῶν μακεδόνων ὧν ἠθέμισαν τοῖς ἕλλησιν, ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούτων, καὶ ἀπέβαλον τὴν πόλιν κατασκαφεῖσαν, καὶ κτίσλαβον αὖ κατοικισθεῖσαν. ἀφ' ἐκείνου δ' ἕως νῦν πράττοντες γῶδὲ εὖ διὰ μέσου ἀεὶ μέχρι εἰς ἡμᾶς, οὐδὲ λῶμα ἀξιολόγου τύπου σώζουσι. καὶ ἄλλαι δὲ πόλεις αὐάλογον, πλὴν τανάγρας καὶ θεσπιῶν. αὗται δ' ἱκανῶς συμμένουσι πρὸς ἐκείνας λεγόμεναι. ἐξῆς δὲ τὴν περιήγησιν τῆς χώρας ποιητέον, ἀρξαμένους ἀφ' ἧς πρώτης βοιωτίας παραλίας, ἣ συνεχοῦς τῇ ἀττικῇ. χὴ δ' ὁ ὠρωπός, καὶ ὁ ἱερὸς λιμὴν, ὃν καλοῦσι δελφίνιον, καθ' ὃν ἡ παλαιὰ ὀρέτρια ἡ τῇ εὐβοίᾳ, διάπλουν ἔχουσα ἐξήκοντα σταδίων. μετὰ δὲ τὸ δελφίνιον ἔστιν ὁ ὠρωπὸς ἡ ἀφ' ἑκατὸν σταδίοις. κατὰ δὲ ἔσχατον ἔστιν ἡ νῦν ὀρέτρια, διάπλους δ' ἐστὶ τοσαύτη σταδίων πεντεκαίδεκα. εἶτα δήλιον τὸ ἱερὸν τοῦ ἀπόλλωνος, ἐκ δήλου ἀφιδρυμένον, τανάγραιόν πολίχνιον, ὠλίσθου δίεχον σταδίους τεσσαράκοντα, ὅπου μάχη ἐφυγόντων τῶν ἀθηναίων πρὸς τοὺς θηβαίους ἐφ' ἵππου ξενοφῶντα τὸν γρύλλου ἱδιώτην ὄντα σωκράτης ὁ φιλόσοφος στρατοῦ πεζὸς, τοῦ ἵππου γεγονότος ἐκπεσόντος, αἴρεται τοῖς ὤμοις αὐτὸν, καὶ ἔσωσεν ὑπὲρ πολλοὺς σταδίους, ἕως ἐπαύσατο ἡ φυγή. εἶτα λιμὴν μέγας, ὃν καλοῦσι βαθὺν λιμένα. εἶθ' ἁλὶς πετρώδης χωρίον, καὶ λῶμα τανάγρας. λιμὴν δ' ὅδε τριηκόντορα πλοῖα, ἢ εἰκὸς τὸν ναύσταθμον τῶν ἑλλήνων, ἐν ᾧ μεγάλῳ ὑπαρξαι λιμένι. καὶ ὁ δύπορος δ' ἐν σὶ πλησίον ὁ χαλκίδος, εἰς ὃν ἀφ' ὠρωπίας σταδίοις ἑβδομήκοντα. ἔστι δ' ἐπ' αὐτῷ γέφυρα δίπλεθρος, ὡς ἔφημεν. πύργος δ' ἑκατέρωθεν ἐφέστηκεν, ὁ μὲν ἐκ τῆς χαλκίδος, ὁ δ' ἐκ τῆς βοιωτίας, διωκοδόμητο δ' ἐπὶ τοῦ σύνεγγυς. πορὶ δὲ τὴν παλιρροίας τοῦ εἴπου, τοῦτον μόνον ἐπεῖν ἱκανὸν, ὅτι πεντάκις μεταβάλλειν φασὶ καθ' ἡμέραν ἑκάστην καὶ νύκτα. τὸν δ' αἰτίαν γῶ ἄλλοις εἴρηται πλησίον. πλησίον δ' ὄρος ἐφ' ὕψους λόφου μέγα χωρίον σαλγανεύς, ἐπώνυμον τοῦ τάφου τοῦ ἐπ' αὐτῷ σαλγανέως αὐτόχθονος βοιωτοῦ, ἐπιφανοῦς γενομένου τοῖς ὡρῶσιν, εἰσπλέουσι μὲν εἰς τὸν διάπλουν ὄρος ἐκ τοῦ μαλιακοῦ κόλπου, ὃν φασὶν αὐαιρεθῆναι περὶ ἣν τῷ εἴπῳ σωσάσθαι ὑπὸ τοῦ ναυάρχου μεγαβάτου, νομιζόντων καινούργου, ὡς δ' ἀπέκτου, ἐμβαλόντα τὸν τόλον εἰς τυφλὸν ὑπὸ τῆς ἐμβαλόντα τὸν τόλον εἰς τυφλὸν ὑπὸ τῆς βαρβάρους σφῶν τοῦ, αὐοδόμενον δὲ τὸν βαρβαρ-

ρου τῶν πρὸ αὐτοῦ ἀπάτῳ μεταγνῶναι τε, καὶ ταφῆς ἀξιῶσαι τὸν αὐαιτίως ἀφθανόντα. καὶ ἡ χρῆσις δ' ὅδε, τόπος ὠρωπίου πλησίον, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ ἀμφιαράου, καὶ τὸ ναρκισσου τοῦ δρετειέως μνῆμα, ὃ καλεῖται σιγηλοῦ ἐπὶ λίθῳ σιγῶσι πεποιήντου. ζνες δ' τῶν ταναγραν τῶν αὐτῶν φασὶν. ἡ ποιμανδρὶς σ' ὄρη ἡ αὐτὴ τῆ ταναγρικῆ. καλεῶνται δὲ καὶ γεφυραῖοι οἱ ταναγραῖοι. ἐκ ζνωπίας δὲ ἡ θηβαϊκῆς μεθιδρυμένου δεῦρο τὸ ἀμφιάραου, καὶ ὁ μυκαλησσὸς δὲ λώμα ἡ ταναγρικῆς. κεῖται δὲ παρ' ὁδὸν θηβαίων εἰς χαλκίδα. καλοῦσι δὲ βοιωτικῶς μυκαλησσὸν μ ὡς δ' αὕτως καὶ τὸ ἅρμα, ἡ ταναγραϊκῆς λώμα δρμα· ποδὶ μυκαλησσὸν, ἀφ' τοῦ ἀμφιαράου ἅρματος, λαβοῦσα τοὔνομα, ἑτέρα οὖσα τοῦ ἅρματος τοῦ κατὰ τὴν ἀττικὴν, ὅ ὅτι πορφυρίου λίθου ἡ ἀττικῆς, ὅμοιον τῇ τανάγρᾳ. φασὶ δὲ καὶ παροιμίᾳ τὴν ἀρχὴν ἔχειν, ἡνίκα λέγουσα· ὁπότε δὴ ἅρματος ἀστράψῃ, ἀστραπὴν τινα σημαίνουσιν κατὰ χρησμὸν τῶν λεγομένων τυθαϊσῶν βλεπόντων, ὡς ὠδὶ τὸ ἅρμα· ὅτε τότε πεμπόντων τὴν θυσίαν εἰς δελφούς· ὅταν ἀστράψαντα ἴδωσιν. ἐτήσιον δ' ὠδὶ τρεῖς μῆνας, καθ' ἕκαστον μῆνα ὠδὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας ἀπὸ τῆς ἐγκάρσης τοῦ ἀστραπαίου διός. ἔστι δ' αὐτὴ γῶ ἡ τεῖχει μεταξὺ τοῦ πυθίου, καὶ τοῦ ὀλυμπίου. πορὶ δὲ τοῦ ἅρματος τοῦ βοιωτικοῦ, οἱ μὲν φασὶν ἐκπεσόντα ἐκ τοῦ ἅρματος γῶ τῆ μάχῃ τοῦ ἀμφιαράου κατὰ δὴ τόπον οὗ ναῦν δεῖ πλέοντα αὐτόθι, τὸ ἅρμα ὀλκὸν γῶ ἐχθῆναι πορὶ τὸν ὁμώνυμον τόπον. οἱ δὲ τοῦ ἀδράστου σωτηρίᾳ τὸ ἅρμα φθύγοντος φασὶν γῶ ταῦθα, τὸν δὲ ἀδ' τοῦ ἀρείου σωθῆναι. φιλόχορος δ' ὑπὸ τῶν ἡμῶν σωθῆναι φησὶν αὐτὸν, ἀφ' ἱερὸν πολιτείαν αὐτοῖς παρὰ τῶν ἀργείων ὑπαρξαι. ἔστι δὲ τοῦ ἐκ θηβῶν εἰς ἄργος ἀπόντι γῶ ἀρίστου, ἡ ταναγρα, γῶ δεξιᾷ κεῖται, καὶ ἡ ὑρρία δὲ ἡ ταναγραίας ταῦθεν. πρότερον δὲ ἡ θηβαΐδος, ὅπου ὁ ὄφεως μυθεύονται, καὶ ἡ τοῦ ὠρίωνος γένεσις, ὧν φασι πίνδαρος γῶ τοῖς διθυράμβοις. κεῖται δ' ἐργὺς αὐλίδος. γῶσι δὲ τὰς ὑσίας, ὑρρίᾳ λέγουσί φασι, ἡ παρασωπίας οὖσαν ὑπὸ τοῦ κιθαιρῶνι, πλησίον ὀρυθρῶν γῶ τῇ μεσογαίᾳ, ἄποικοι ὑρρίων. ἱστόρηκε δὲ νυκτέως, τοῦ αὐτόπτης πατρός. εἰσὶ δὲ καὶ γῶ τῇ ζώνῃ ὑσιαὶ, οἱ δ' ὑρ αὐτῆ ὑπάτας λέγοντας. τῶν δ' ὀρυθρῶν τούτων, ἄποικοι, αἱ γῶ ἰωνίδι ὀρυθραί. τὴ αἰολίδι δὲ λώμη ταναγρικὴ, ἀφ' τῶν ἐλαιῶν ὠνομασμένη. μετὰ δὲ σαλγανέα αὐθημερὸν πόλις λιμένα ἔχουσα, ἑκάτη

rus ille pœnitẽtia ductus ipſum claſſis ductorem indigna cæde peremptũ cernens, honore ſepulturæ decorauit. Greа quoq; Oropo uicina eſt, & Amphiarai facellũ, & Narciſſi Eretriæi monumentũ, quod taciturnũ uocãt, quã doquidem prætereũtes ſilẽtia tenẽt. Quidam ipſam aiunt eſſe Tanagrã. Eadem uerò eſt paſtoria, quæ & Tanagrica. Tanagræi quoque Gephyrei, id eſt Pontani dicũtur. E' Gnopia autem Thebana huc translatũ Amphiarai tẽplum eſt. Mycaleſſus etiã Tanagræ uicus eſt, uicinus quidem uiæ Thebanę Chalcidem ducenti, quem lingua Bœotia Mycaletũ uocãt. Similiter Harma, id eſt currus Tanagræi iuris eſt pagus ad Mycaletum deſolatus, qui ab Amphiarai curru nomen adeptus eſt; alter ab eo Harmate, quod quidem in Attica eſt, trib. uidelicet quædã ex Atticæ populo Tanagræ ſimilis. Hinc uerò ortũ illud eſt prouerbium, Quãdo par Harma, id eſt, currũ fulgurauerit, fulgur aliquod obſeruantibus Pythicis uatibus, quaſi ad ipſum intuentibus currũ. Eoq; tempore ſacrificiũ Delphos mittentibus, cum fulgura cernant. Obſeruabant autem ad menſes tres, ſingulis menſibus tres dies, noctesq; totidem, è louis fulguralis foco qui eſt in muro inter Pythium & Olympium. De Bœotio uerò Harmate ſiue curru, hic rumor eſt. Aiũt quidem nonnulli corruẽte de curru Amphiarao, currum ipſum inanem ad locum illum, cognomen ipſi loco detractum eſſe, ubi nunc eius facellum extat. Alij uerò ferunt, Adraſto fugam capeſſente, currum eo in loco fuiſſe confractum, ipſum autem Arionis ope ſalutem comparaſſe. Philochorus autem refert ipſum à ruſticanis ſeruatum euaſiſſe, quã ob cauſam eos ab Argiuis in ciuitatis ſocietatẽ deuocatos. Cæterũ Tanagra, Argos è Thebis deſcendenti à læua lita eſt, Hyrrhia uerò à dextra. At Hyrrhia ipſa hoc tempore agri Tanagræi eſt, quæ prius Thebani ſoli fuerat. Vbi de Hyrrhiæo fabulæ cõfictæ ſunt, & de Orionis procreatiõe. Quæ (ut Pindarus in Dithyrãbis cecinit) penes Aulidẽ iacet. Quibuſdã ſanè Hyrrhiã Hyſias dici placet, in Aſopi uicina ſub Cithærone penes Erythras in mediterranea, quò Hyrrhięi coloniã deduxerũt. Eam Antiopę pater Picteus ędificauit. In agro etiã Argiuo ſunt Hyſiæ, ab ijs Hyſiatæ dicti fuerũt, ab his uerò Erythrarũ urbe, colonia ſunt Erythræ in Ioniã deducta. Vicus etiam Tanagræ Eleõ à palude nominatus. Secũdũ Salganeũ autem urbs eſt Anthedon portu prædita

Bœotij litoris in Eubœam ſpectantis extrema, ſicuti poeta inquit,

Iliad. β. in Catalogo. Anthedonaq́ inde ſupremam.

Progredienti prętera paululum, duæ Bœotiorum urbes exiles occurrunt, è quib. eſt Larymna, præter quam Cephiſus labitur, ulteriusq́ aliæ eo nomine, quo tribus Atticæ. Ad tractus uerò huius ripã, Aegas iacere dicũt in Eubœa ſitas. In quibus locatum eſt Aegei Neptuni templũ, cuius memoriam ſuperius fecimus. Diſtãt aũt ab Anthedone Aegæ c & xx ſtad. interuallo. Ab alijs uerò locis multo ac multo minus. Tẽplũ ſanè ipſum excelſo in mõte ſitum eſt, ubi etiã aliquando fuit ciuitas. Iuxta Aegas quidem Orybæ ſunt. In Anthedonis autem ora, mons eſt Meſapius, à duce Meſapo nominatus. Qui aduẽtatus in Iapygiam, à ſe Meſapiam appellauit regionem. Hoc in loco facta dicuntur quæ de Anthedonis filio Glauco fabulę uulgauerũt, quẽ in balęnã trãsformatum aiunt. Non procul autẽ ab Anthedone locus eſt ſacrati ſigna, decorẽq́ ſeruans, urbisq́ ueſtigia retinens, quẽ Iſum uocãt prima correpta ſyllaba. Exiſtimãt uerò quidam

Locus Homeri Iliad. β. hunc in modum ſcribi oportere,

Diuinamq́ Iſan, Anthedonaq́ inde ſupremã.

Producentes ſyllabam primam poetice metri cauſa, ἀντὶ τοῦ, νίσαντα ζαθέην, Pro eo quod eſt, Diuinam Niſam. Niſa enim nullibi terræ Bœotiæ uidetur, ut inquit Apollodorus in nauiũ expoſitiõe. Ideo nõ eſſe niſi ipſam Niſam, ſic dixit. Iſos enim ciuitas in Megarica terra fuit, illic deducta à * Dronis hodie uerò deleta. Aliqui ſcribunt, Creuſan diuinam: eam accipientes, quæ nunc Creuſa dicitur, Theſpiensium emporium, in Criſſęo poſitum ſinu. Alij, Diuinasq́ Pharas. Eſt autẽ Tetracomæ, id eſt, quaternos habẽtis pagos illius quæ circa Tanagrã eſt, Heleonem uidelicet, Harma ſiue currum, Mycaleſſum, Pharas. Nam & hoc ſcribunt, diuinam Niſam. Heliconis autem uicus eſt Niſa. Ora quidem maritima ex aduerſo Eubœæ talis eſt, tractus uerò deinceps mediterraneus campeſtria, caua undique omnibus alijs ex partibus habet, quẽ includunt montes, ab Auſtro quidẽ Attici, ab Aquilone uerò Phocenſes. Ab occaſu autem in obliquo Cithæron incidit, paululum ſupra Criſſæum mare. Initium habet montibus Megaricis & Atticis contiguũ, inde in cãpos flectitur Thebana deſinens in ora. Campeſtris hęc regio partim ſtagnat, ex infuſis in eam fluuijs aut incurrentibus, & inde effluentibus.

* Deeſt aliquid

ἢ Βοιωτικῆς παραλίας ἢ πρὸς Εὔβοιαν, καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς εἴρηκεν·

Ἀνθηδόνα τε ἐχατόεσσαν.

Εἰσὶ μὲν τοιεπι, καὶ πρόϊόντι μικρὰν, πλείχναι δύο τῶν Βοιωτῶν, λάρυμνά τε, παρ' ἣν ἐφέρετο Κηφισὸς ἐκδίδωσι· καὶ ἐπ' ἐκείναις ἄλλαι ὁμώνυμοι τοῖς ἀτλητικοῖς δήμοις. κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην λέγουσι φασὶν αἰγὰς τὰς γῆ Εὐβοίας, γῆ αἷς ἐστὶ τὸ τοῦ ποσειδῶνος ἱερὸν τὸ αἰγαῖον. ἐμνήσθημεν δ' αὐτοῦ καὶ πρότερον. δόγμα δ' ἐστὶν ἀρχὴ μὲν ἢ ἀνθηδὼν ἐς αὐγὰς, ἑκὰς δὲ εἴκοσι σταδίοι. ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων τόπων, πολὺ ἐλάττους. ἑξῆτα δ' ὧν ὀρυγὴ, ψιλοῦ τὸ ἱερόν. ὧν δέ ποτε καὶ πόλις. ἐγγὺς δὲ τῶν αἰγῶν, καὶ αἱ ὀρύσσαι. γῆ δὲ τῆς ἀνθηδονίας μεσόπορος ὄρος· ὄνομα, ἀπὸ μεσόπου, ὃς εἰς τὴν ἰαπυγίαν ἐλθὼν, μεσόπιον τὴν χώραν ἐκάλεσεν. γῆ ταῦτα δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν γλαῦκον μυθεύεται τὸν ἀνθηδόνιον, ὃν φασὶν εἰς ἅλτος μεταβαλεῖν. πλησίον δ' ἐστὶν ἀνθηδόνος ἱερὸν πρεπὲς τόπου ἢ Βοιωτίας, ἴχνη πόλεως ἔχων ὁ καλούμενος ἴσος, συεἰλλουπτὴν τὴν πρώτην συλλαβὴν, οἷον τὰ δέ τινων δεῖν γράφειν·

Ἴσαν τε ζαθέην, ἀνθηδόνα τ' ἐχατόεσσαν·

Ἐκτείνοντος τὴν πρώτην συλλαβὴν παρὰ τὴν ποιητικῶς δηλονότι τὸ μέτρον, ἀντὶ τοῦ νίσαν τε ζαθέην. ἡ γὰρ νίσα οὐδαμοῦ φαίνεται ἢ Βοιωτίας, ὡς φησιν Ἀπολλόδωρος· γῆ τοῖς περὶ νῶν. ὥστ' οὐκ ἂν εἴη ἐὰν μὴ τὴν νίσαν οὕτως ἐρηκέναι. ἵν' γὰρ ὁ ἴσος πόλις γῆ τῆ μεγαρικῆ, ἣν κεῖθεν ἀποικισμὸν πρὸς —— δρασθεὶς ἐκλελεῖφθαι δέ νιν, τινὲς δὲ γράφουσι, Κροῦσαν τε ζαθέην·

Τὴν νῦν λεγόυσαν δὲ χόμνοι, τὸ πρὶν θεσπιέων ἐπίνειον, γῆ ζοῦ κειμαίῳ κόλπῳ ἱδρυμένον. ἄλλοι δὲ φηρὰς τε ζαθέας. ἔστι δὲ ἡ πέτρα κώμης ἢ πρὸς τανάγρᾳ ἐλεῶν· ἄγκαι μυκαλησσοῦ φηρῶν. γράφουσι δὲ καὶ οἱ νίσαν τε ζαθέην. ἰώμη δ' ὅτι τὴν ἑλικὼνα ἡ νίσα. ἡ μὲν οὖν παραλία τοιαύτη τις ἡ πρὸς εὔβοιαν. τὰ δ' ἐξῆς γῆ τὴν μεγαρίδα τὰ πρὸς ἕω μέρη ὄρεσι πρὸς κλειόμενα, τοῖς ἀτλητικοῖς μὲν πρὸς νότον, πρὸς ἄρκτον δὲ τοῖς φωκικοῖς. ἀπὸ δὲ τῆ ἐσπέρας ὁ κιθαιρὼν λῆξις, ἐμπίπτει μικρὸν ὑπὲρ τῆς λεῦσαίας θαλάττης, ἔχων τὴν ἀρχὴν σωεχῆ τοῖς μεγαρικοῖς καὶ τοῖς ἀτλητικοῖς ὄρεσιν· εἶτ' ὠὶσρέφων ἐς τὰ πρὸς νότον, πρὸς ἕω δὲ πρὸς τὴν θηβαΐδα, τὴν δία, παρόμοιος δὲ πρὸς τὴν ἑλικῶνα, πολὺ πλεῖον τούτων τὰ μὲν λιμναζόμενα, πολὺ δὲ ἐλάττω τὰ ἐπὶ τοῖς ποταμοῖς αὐαχεόμενα ἐς αὐτὰ. τῶν δ' ἐμπιπτόντων, εἶτα ἐκρύσεις λαμβανόντων, τὰ μὲν

τὰ μὲν γῆ ψυκτὰ, τὰ δὲ γεωργεῖται παντοδαπῶς διὰ τὴν εὐκαρπίαν. κατὰ πρόσωπον δὲ καὶ συρραγώδεις οὖσαι ἐστὶ βάθος γῆς, σεισμοὶ γιγόμενοι πολλάκις ἀναίσιοι, οἱ μὲν ἔφραξαν τὰς πόρους, οἱ δὲ ἀνέῳξαν· οἱ μὲν μέχρι γῆ ἐπιφανείας, οἱ δὲ διὰ κατανόμων, συμβαίνει δὲ καὶ τοῖς ὕδασι, τοῖς μὲν διὰ κατανόμων φέρεσθαι τὰ ῥεῖθρα. τοῖς δ' ἐπιπολῆς, τοῖς τε λιμναίοις, καὶ τοῖς ποταμίοις. ἐγχωροῦντων δὲ κατὰ βάθος τὴν πόρων, οἰκίζεσθαι λίμνας συμβαίνει μέχρι τῶν οἰκουμένων τόπων, ὥστε καὶ πόλεις καταπίνεσθαι καὶ χώρας. ἀνοικιζόντων δὲ τὴν αὐτὴν, ἢ ἄλλων, αὐαλύπτεσθαι, καὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους ποτὲ μὲν πλεῖσθαι, ποτὲ δὲ πεζεύεσθαι, καὶ τὰς αὐτὰς πόλεις, ποτὲ μὲν ὑδρὶ τῆ λίμνη, ποτὲ δὲ ἄπωθεν, οἰκεῖσθαι. διττῶς δὲ ὁδὸς διώκεται. ἢ γὰρ μηνυσθῶν ἀκινήτων τὴν πόλεων, ὅταν ἡ αὐξησις τὴν ὑδάτων ἢ πλήθος ἢ ἐπὶ ἐπιφορχύσεως, διὰ τὸ ὕψος τὴν οἰκήσεων, ἢ διὰ ἀποστασίν, καὶ διὰ ἀνοικισμόν, ὅταν τῷ πλησιασμῷ κινδυνεύσαντες πολλάκις ἀπαλλαγὴν ποιέσωνται τὸ φόβου, τὴν μετάληψιν τὴν χωρίων τὴν ἄπωθεν, ἢ τὴν γῆ ὑψηλοτέρων. διαπολευθεῖ δὲ τοῖς οὕτως ἀνοικιζθεῖσι, τὸ τὴν αὐτὴν πόσιν χωρίων φυλάττειν, ἐπωνύμως προτέρον λεγομένοις ἀπὸ τὸ συμβεβηκότος τοπικῶς, νεῶν μηκέτ' ἐχουσιν ὡς πρότερον. πλατεῖαις γὰρ ἀπὸ τὴν πλατυτέρων τὴν ἀνωπόθεν ἁρμόττει, πιθανόν. καὶ πλατείας οὐκ ἀπὸ κωπηλασίας ζῶντας. ἀλλὰ νῦν ἄπωθεν τὴν λίμνης οἰκοῦντος, οὐκέτ' ἀπὸ προσαγορεύοιντο ἐπωνύμως. ἔλος τε καὶ ἑλεὼν, καὶ ἑλλύσιον ἐκλήθη διὰ τὸ ὕδατος ἐλυσπιδρύθαι. νῦν δ' οὐχ ὁμοίως ἔχει τὰ παντοδαπῶς οἰκιζόντων, ἢ τὴν λίμνης ὧν πολὺ τὰ πανωθάσης, διὰ τὰς ὑδρομηνίας ἐκρύσεις· καὶ γὰρ ὕδατος διωκόμ. ἀνεῳγὸς δὲ καὶ ὁ ἀνθηδόνος ἐκπλίσωσιν ὧν τὸν θάλαττων. τότε μὲν οὖν παυσαμένης τῆς πλημμυρίδος, παῦλα καὶ τὸ κινδύνου τοῖς παροικοῦσιν ὑπῆρξε,

Pars uerò exiccatur, & multifariã colitur, propter agri fertilitatẽ. Cum uerò cauernoſa et in profundum foraminoſa terra ſit, ingẽtes perſæpe terræmotus efficiuntur, qui hic quidem meatus obſtruxerunt, illic aperuerũt alios uſque in ſuperficiem, alios per cuniculos. Cõtingit ſanè & aquis, ut aliæ quidem per ſubterraneas cõcauitates labẽtes perferãtur, alię per ſuperficies ſint, ſiue fluuiatiles ſint, ſiue lacunares. Aggeſtis aũtet obſtruſis in profundo meatibus contingit, ut lacus uſq́ ad habitabiles locos creſcant. Vnde & urbes abſorbẽtur & oræ. Iiſdem uerò apertis uel alijs deteguntur, eoſdem quoq́ locos quãdoq́ nauibus, quandoq́ pedibus permeari. Et eaſdem urbes nũc quidem lacubus uicinas, nunc autẽ ab illis remotas iacere, idq́ dupliciter fit. Aut enim urbes in mõte permanẽt, quando aquarũ incrementum inundatione aquæ ſuperinfunditur amnis, propter habitaculorũ uel altitudinem, uel diſtantiam, aut tranſmigrationem, & ſolitudinem, quando appropinquante periculo liberationem captent timoris, multoties loca tranſmutent, uel longè, uel in excelſa. Sequitur illis hoc modo domicilia permutantibus, ut eadem conſeruent nomina, quæ prius * uere dicebantur, interdum uerò non habent propter locorũ caſum. Platæas enim urbem à latitudine remorũ appellatã probabile fit, & Platæenſes & remigationis quæſtu uictitantes. Cæterùm hodie procul à lacu habitantes, nequaquam adhuc ita proprie poſſunt appellari. Heloſq́ & Heleon & Heleſium, à palude uocatæ ſunt urbes, quoniam paludibus finitimæ ſitæ fuerant. Nunc autem nequaquam modo ſimili ſeſe omnes habent, uel ſeorſum poſitis domicilijs, uel lacu uehementer ad ima decreſcente, effluentibus poſtmodum aquis. nam & hoc eſt poſsibile. Indicio huic rei eſt Cephiſus, maximè lacum Copaidem implens. Nam cum lacus ipſe creſcit, ne Copæ urbs demergantur, diſcrimen ingruit. Quod & poeta nominatim ait. Et ab ea ciuitate lacus ipſe nomẽ adipiſcitur. Iuxta lacum terrę hiatu facto penes Copas alueũ ſub terra ad ſtad. xxx reſeruit, quo receptus eſt fluuius. Inde in ſuperficie perrupit ad Larymnam agri Locrenſis, de qua ſuprà. Nam hæc altera eſt à Bœotia illa mari uicina, cui ſuperiorem illam adiecere Romani. Locus ipſe Anchoe uocatur. eſt & eiuſdem nominis lacus. Hinc autem Cephiſus excurrit in mare. Tunc igitur cedẽte incremẽto, quies incolis facta fuit,

* ἐπώνυμα.

exceptis, quas iam absorpserat aqua, ciuitatibus, occlusis uerò inde rursus meatibus, metallorum Cretæ scrutator Chalcidēsis homo obstrusa purgare desinit, coorta inter Bœotias seditiōe, licet iā permulta exiccata fuissent (ut ipse in Epistola ad Alexandrū asserit) in quibus antiquum Orchomenon habitari putauerunt aliqui. Aliqui uerò Eleusinem & Athenas apud Tritonem fluuiū, idq; regnante Cecrope, cum Bœotiam ditione subactam haberet, quæ tempestate illa uocabatur Ogygia. Istas autem inundatione postmodum, ac diluuio extinctas esse fama est. Apud Orchomenon etiam aiunt ruptam terram per hiatum, Melanemq; fluuium hausisse, qui per plagam Haliartiam labitur. In qua ab illo palus efficitur, arundines tibicinarias procreās. At hic omnino euanuit, seu chasma illum in occultos diffuderit meatus, seu Haliarti paludes atq; lacus ipsum absumant. A quibus poeta herbosum uocauit agrum, Herbosum dicens Haliartum. Hi quidem amnes ex Phocensibus descendunt montibus. E' quibus Cephisus è Lilęa urbe Phocensi ortum accipit, ut ab Homero quoq; dictum est,

Iliad. β

Ibidem Quiq; Lilæā habitāt Cephisi in fontib. almi.

Ipse autem per Elatæam labitur, quæ inter Phocenses urbs est amplissima. Et per Potamios & Phaneteos etiam Phocenses ciuitates haud planè magnas. Deinde in Cheronæā terræ Bœotiæ progreditur. Postea Orchomeni & Coroniacum solum in Copaidē exijt lacū, Permessus item & Holmeus ex Helicone fluentes, in unumq; permixti, in eundem Copaidem lacum penes Haliartū incurrūt. Permagnus est igitur stad. LXXX & CCC circuitū habens. Eius autē eruptiones nusquā patēt preter excipiens Cephisum chasma atq; paludes. Inter iacentia latè prata Triphylia est, & Copais, mentionem faciente Homero, (dis,

Iliad. ε Quiq; habitabat Hylē, opib. studiosus haben
Et propior lacui, quē dat Cephisus inundans.

Nec Copaidem lacum dicere uult (ut nōnulli rentur) sed quā accentu in extrema pronunciāt syllaba, ὑλικὴν uti λυρικὴν, à propinquo uico, quem Hylas, sicut & Lyras & Thyras, appellant. Nec uerò scribendum est Hydē, quomodo quidam,

Quiq; habitabat Hyden:

Quæ quidem in Lydia iacet, sub Tmolo niuali in pingui Hydæ populo, at illa Bœotio in agro sita. Itaque ad illud & propior lacui, quem dat Cephisus inundans subdit,

πλὴν τῶν ἤδη καταποθεισῶν πόλεων. πάλιν δ' ἐγχουμένων τῶν πόρων, ὁ μεταλλευτὴς Κράτης ἀνὴρ Χαλκιδεὺς ἀνακαθαίρειν τὰ ἐμφράγματα ἐπαύσατο, στασιασάντων τῶν Βοιωτῶν. καίπερ ὡς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπιστολῇ φησιν, ἀνεψυγμένων ἤδη πολλῶν, ἐν οἷς οἱ μὲν τὸν Ὀρχομενὸν οἰκεῖσθαι τὸν ἀρχαῖον ὑπελάμβανον. οἱ δ' Ἐλευσῖνα, καὶ Ἀθήνας παρὰ τὸν Τρίτωνα ποταμόν, λέγεται καὶ κατὰ Κέκροπα, ἡνίκα τῆς Βοιωτίας ὑπῆρξε καλουμένης τότε Ὠγυγίας, ἀφανισθῆναι δὲ ταύτας ἐπικλυσθείσας ὕστερον. γενέσθαι δέ φασι καὶ κατὰ Ὀρχομενὸν χάσμα, καὶ δέξασθαι τὸν Μέλανα ποταμὸν τὸν ῥέοντα διὰ τῆς Ἁλιαρτίας, καὶ ποιοῦντα ἐνταῦθα τὸ ἕλος τὸ φύον τὸν αὐλητικὸν κάλαμον. ἀλλ' οὗτος ἠφάνισται τελέως, εἴτε τοῦ χάσματος διαχέαντος αὐτὸν εἰς ἀδήλους πόρους, εἴτε τῶν περὶ Ἁλίαρτον ἑλῶν καὶ λιμνῶν προσαναλισκόντων αὐτόν, ἀφ' ὧν ποιήεντα καλεῖ τὸν τόπον ὁ ποιητής· καὶ ποιήενθ' Ἁλίαρτον λέγων. οὗτοι μὲν ἐκ τῶν Φωκικῶν ὀρῶν οἱ ποταμοὶ καταφέρονται, ὧν ὁ Κηφισσὸς ἐκ Λιλαίας Φωκικῆς πόλεως τὴν ἀρχὴν λαμβάνει, καθάπερ καὶ Ὅμηρος φησίν·

Οἵ τε Λίλαιαν ἔχον πηγῆς ἔπι Κηφισσοῖο.

Διὲ Ἐλατείας δὲ ῥυεὶς μεγίστης τῶν ἐν Φωκεῦσι πόλεων, καὶ διὰ Παραποταμίων, καὶ Φανοτέων ὁμοίως Φωκικῶν πολισμάτων, εἰς Χαιρώνειαν τῆς Βοιωτίας πρόεισιν. εἶτα διὰ τῆς Ὀρχομενίας, καὶ τῆς Κορωνιακῆς εἰς τὴν Κωπαΐδα λίμνην ἐξίησι. καὶ ὁ Περμησσὸς δὲ καὶ ὁ Ὀλμειὸς ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος συμβάλλοντες ἀλλήλοις, εἰς τὴν αὐτὴν ἐμπίπτουσι λίμνην τὴν Κωπαΐδα τοῦ Ἁλιάρτου πλησίον. καὶ τὰ ἄλλα τοῦ δὲ ῥεύματα εἰς αὐτὴν ἐμβάλλει. ἔστι μὲν οὖν μεγάλη, τὴν περίμετρον ἔχουσα ὀγδοήκοντα καὶ τριακοσίων σταδίων. αἱ δ' ἐκρύσεις οὐδαμοῦ φαίνονται πλὴν τοῦ δεχομένου τὸν Κηφισσὸν χάσματος καὶ τῶν ἑλῶν, μεταξὺ κειμένων λειμώνων. ἔστιν ἥ τε Τριφυλία, καὶ ἡ Κωπαΐς. μέμνηται καὶ Ὅμηρος·

Ὅς ῥ' ἐν Ὕλῃ ναίεσκε μέγα πλούτοιο μεμηλώς,
Λίμνῃ κεκλιμένος Κηφισσίδι.

Οὐ γὰρ λίμνην οὐ τὴν Κωπαΐδα βούλεται λέγειν, ὡς οἴονταί τινες, ἀλλὰ τὴν Ὑλικὴν προσαγορευομένην, τῇ προσῳδίᾳ ὡς Λυρικὴν ἀπὸ τῆς πλησίον πόλεως, ἣν καλοῦσιν Ὕλας, ὡς Λύρας καὶ Θύρας. οὔτε Ὕδῃ, ὡς ἔνιοι γράφουσιν· ὅς ῥ' ἐν Ὕδῃ ναίεσκεν. ἡ μὲν γάρ ἐστιν ἐν Λυδίᾳ, Τμώλῳ ὑπὸ νιφόεντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ· ἡ δὲ Βοιωτική. ἐπιφέρει γοῦν τὸ λίμνῃ κεκλιμένος Κηφισσίδι, τὸ παρ'

δὲ οἱ ἄλλοι ναῖον Βοιωτοί. ἡ μὲν γάρ ἐστι μεγάλη καὶ οὐκ ἐν τῇ Θηβαΐδι, καὶ μικρὰ ἐκεῖθεν διὰ ὑπονόμων πληρουμένη, κειμένη μεταξὺ Θηβῶν καὶ Ἀνθηδόνος. Ὅμηρος δ' ἑνικῶς ἐκφέρει, τοτὲ μὲν ἐκτείνων τὴν πρώτην συλλαβήν, ὡς ἐν τῷ καταλόγῳ, ἠδ' Ὕλην καὶ Πετεῶνα, ποιητικῶς. τοτὲ δὲ συστέλλων· ὅς ῥ' ἐν Ὕλῃ ναίεσκεν ὁ Τύχιος

Σκυτοτόμων ὄχ' ἄριστος Ὕλῃ ἔνι οἰκία ναίων.

Οὐδ' ἐνταῦθα εὖ γραφόντων τινῶν Ὕδῃ ἔνι. οὐ γὰρ ὁ Αἴας ἐκ τῆς Λυδίας τὸ σάκος μετεπέμπετο. —— λίμναι τὴν τάξιν τῶν ἐφεξῆς τόπων. —— λόγῳ περιληφθῆναι σαφῶς ὅτι —— τοῖς ὀνόμασι τῶν τόπων, τόν τε ——

χαλεπὸν φησὶν ἐν τούτοις καὶ ἀσήμοις τοῖς πλείστοις, καὶ ἐν μεσογαίᾳ, μηδαμοῦ τῇ τάξει διαπεσεῖν. ἡ παραλία δ' ἔχει τι πλεονέκτημα πρὸς τοῦτο, καὶ γνωριμώτεροι οἱ τόποι καὶ ἡ θάλαττα. τό γε ἑξῆς ὑπαγορεύει βέλτιον. διόπερ καὶ ἡμεῖς ἐκεῖθεν πειρώμεθα ——

ἐνταῦθα δ' ἐάσαντες τοῦτο τῷ —— ἀρίθμησιν προστιθέντες ὅ, τι ἂν χρήσιμον ἦ —— ἡμῖν. ὑπ' ἐκείνου δὲ παραληφθὲν ἄρχεται ——

Καὶ τῆς Αὐλίδος, περὶ ὧν εἰρήκαμεν. Σχοῖνος δ' ἐστὶ χώρα τῆς Θηβαϊκῆς κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ Ἀνθηδόνος, διέχουσα Θηβῶν ὅσον πεντήκοντα σταδίους. ῥεῖ δὲ καὶ ποταμὸς διὰ αὐτῆς Σχοινοῦς. Σκῶλος δ' ἐστὶ κώμη τῆς Παρασωπίας ὑπὸ τῷ Κιθαιρῶνι, δυσοίκητος τόπος καὶ τραχύς, ἀφ' οὗ καὶ ἡ παροιμία·

Εἰς Σκῶλον μήτ' αὐτὸς ἴμεν, μήτ' ἄλλῳ ἕπεσθαι.

Καὶ τὸν Πενθέα δὲ ἐνθένδε καταγόμενον διασπασθῆναι φασίν. ἦν δὲ καὶ τῶν περὶ Ὄλυνθον πόλεων ὁμώνυμος αὐτῇ Σκῶλος. εἴρηται δ' ὅτι Παρασώπιοι καὶ κώμη τις καλεῖται ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Τραχινίᾳ, παρ' ἣν ῥεῖ Ἀσωπὸς ποταμός, καὶ ὅτι ἐν Σικυῶνι ἄλλος ἐστὶ ποταμὸς Ἀσωπός, καὶ ἡ χώρα Ἀσωπία, δι' ἧς ῥέουσι καὶ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ ὁμώνυμοι τῷ ποταμῷ τούτῳ. ὁ Ἐτεωνὸς δὲ Σκάφλαι μετωνομάσθη, καὶ αὕτη δὲ τῆς Παρασωπίας. ὁ γὰρ Ἀσωπὸς καὶ ὁ Ἰσμηνὸς διὰ τοῦ πεδίου ῥέουσι τοῦ πρὸ τῶν Θηβῶν. ἔστι δὲ καὶ ἡ Δίρκη κρήνη, καὶ Ποτνιαί, ἐφ' ὧν μυθεύεται τὰ περὶ τὸν Ποτνιέα Γλαῦκον τὸν διασπασθέντα ὑπὸ τῶν Ποτνιάδων ἵππων τῆς πόλεως πλησίον. καὶ ὁ Κιθαιρὼν δὲ οὐκ ἄπωθεν τῶν Θηβῶν τελευτᾷ, παρ' αὐτὸν δὲ ὁ Ἀσωπὸς ῥεῖ, τὴν ὑπώρειαν αὐτοῦ κλύζων, καὶ ποιῶν τοὺς Παρασωπίους εἰς κατοικίας πλείονας διῃρημένους. ἅπαντας δ' ὑπὸ Θηβαίοις ὄντας,

Et penes alij habitabant Bœotij. Ille quidem magnus est, nec in Thebana plaga & parua, Illinc per uias subterraneas refertus, iacensq; in Thebarum & Anthedonis medio. Homerus autem singulari profert numero, primam nonnunquam producens syllabam, ut in nauium Catalogo,

Atq; Hylen Peteonemq;.

Poetica licentia, quandoq; uerò breuians, ut,

Aiaci clypeum Tychius construxerat olim, *Iliad. η*
Cultor Hyles, habitus cerdone peritior omni.

Vbi etiam nonnulli deprauatè scribunt ὕδῃ ἔνι, id est cultor Hydes. Non enim Aiax è Lydia clypeum afferri sibi iusserat. Lacus locorumq; ordinem deinceps, inquit, comprehendere, manifeste est difficile * in totq; & obscuris plurimis ac mediterranea plaga nullibi è describendi ordine excidere. Litus profectò hanc prærogatiuam habet. Notiora quidem loca sunt, & mare locorum seriem melius exponit. Ideo nos inde conamur explicare, hic illud omittentes, dinumerationemq; apponentes quod utile sit nobis, ab illo prorsus omissum * inchoat enim & de Aulide de quib. diximus. Schœnus autem ora est Thebana in uia qua Anthedonem itur, abestq; à Thebis stad. L, per quam quidē Schœnus fluuius labitur. Scolus uerò pagus est in ora Asopia sub Cithærone sedes iniucūda atq; aspera. Indeq; natum prouerbium est,

** Locus hic mancus est, et corruptus etiã in Græco.*

** Et hic contextus Lacerus est.*

Ad Scolon neque ipse uades, neque alteri comes ibis.

Ex eo quoq; loco deductum Pentheum discerptum fuisse, memoriæ proditur. Ex Olyntho etiam uicinis urbibus huic similis nomine Scolus erat. uulgatū etiam est quod ad Asopum accolæ, & uicus quidam in Heraclea, Trachinia Scolus uocatur. Quam præterfluit Asopus amnis, quodq; in Sicyone alius Asopus est, & finitima plaga Asopia, per quam & alij labūtur huius nominis fluuij. Eteonus autem nomen suū in Scaphlas transmutauit. Est & hic Asopiæ terræ locus. Nā & Ismenus & Asopus per campum fluūt iuxta Thebas. Est uerò & Dirce fons & Potnia, unde ea quę de Potnieo Glauco fabulæ uulgant, ut illum Potniades discerpserint equæ non longè ab urbe. Cithærō itē prope Thebas finit, penes quem Asopus currit, inferiora eius alluēs, & Parasopios faciens accolas, in uicos cōplures diuisos, cūctosq; Thebanæ ciuitati addictos.

Alij

Alij autem & Scolũ & Eteonũ & Erythras in Platæarum ſolo eſſe dicũt, & reuera penes Platæas & Tanagram exeunt. In Thebanis quoq; finibus extant Therapnæ, & Teumeſſus, quem multis uerſibus ornauit Antimachus, cum multas (quæ illi quidem nequaquã adſunt) uirtutes enumerarit,

Eſt paruus quidam tumulus pulſatus ab auris.

Et reliqua, notum eſt carmen. Theſpia, ſeu ut nunc Theſpiæ, quandoquidem multa ſunt nomina quæ utroq; proferãtur modo, & pluratiuo, & ſingulatiuo, ſicut & genere uirili et muliebri & neutrali. Eſt autem oppidum Heliconi proximum, ſed eo magis Auſtrale Criſſæo ſanè imminens ſinui, ſicut & Helicon. Theſpiarum uerò emporium eſt Creuſa, ſiue Creuſia dicatur. In Theſpijs item eſt Aſcra iuxta Heliconis partem. Hęc Heſiodi poetę patria eſt, ad Heliconis ſanè partem dexterã pertinens, excelſo in loco ac duro iacens, longè quidem à Theſpia ſtadia XL. Quam & ipſe redarguens improbauit patri, quod in Cyma Aeolica remaneret,

Aſcram rus miſerum penes hic Helicona colebat,

Hyberno dirum, triſte æſtu, optabile nunquam.

Helicon autem Phocidi eſt affinis, ex aquilonis partibus. Ea uerò parua eſt, & ab occaſu iuxta nouiſſimum Phocidis portũ. Quem quia refugiſſe obtigit, Mychõ id eſt receſſum uocant. Ad hunc enim maxime ſinus Criſſæi portum, & Helicon & Aſcra ſuperimminẽt, & etiam Theſpiæ & earum emporium Creuſa. Hæc, etiam pars magnopere caua, ex Criſſæo ſinu putaſ, & planè Corinthiaco. Huius autem litoris longitudo à portu quem receſſum diximus, ad Creuſam ſtad.* protẽditur, hinc uerò ad promontorium *uocatum, ſtad. ſunt cac XX. In concauiſſimo eius ſinus loco iacere pagas, id eſt fontes contigit, & Oenonem de qua diximus. Helicon igitur non procul à Parnaſo diſtans, illi æmulus eſt, & altitudine, & circuitu. Vterque enim niuibus pulſantur. Et rupes amborum ſaxea eſt. Non multa uerò illos regio circunſcribit. Hoc autem in loco eſt conſecrata muſis ędes, fons que Caballinus, & Libethridum ſpelunca Nympharum. Qua ex re ſuſpicari licet, eos qui & Helicona & Pieriam & Libethrum & Pimpliam eiſdem Muſis conſecrarunt, Thraces extitiſſe. Pieres autem uocabantur,

ἕτεροι δ' γὰρ τῆ πλατειῶν φασὶ τὸν τοπολόγον, καὶ τὸν ἑτεωνὸν, καὶ τὰς ὀρυθρὰς. ἡ γὰρ παρὰ πλαταιὰς, καὶ παρὰ ταναγραϊκὴ ἐκδίδωσιν. γὰρ δὲ τῆ θηβαίων εἰσὶ, καὶ αἱ θέσπιαι, καὶ ὁ τέυμησσός, ὃν ἐνόσμησεν αὐτῆμαχος δ' πολλῶν ἐπῶν, τὰς μὲν πρώτας ἀρετὰς, διαριθμούμενος.

Ἔστι τὶς ἰωλεμόεις ὀλίγος λόφος.

γνώσιμα δὲ τὰ ἔπη. θέσπειαν δὲ πλέον, τὴν νῦν θεσπιὰς πολλῶν ὀνομάτων, ὧν μὲν ἄμφοτέρως λεγομένων καὶ γενικῶς καὶ πληθυντικῶς, καθάπερ καὶ ἀρρενικῶς καὶ θηλυκὰς, ὧν δ' ὁποτέρως. ἔστι δὲ πόλις πρὸς ἕλικῶνι, νοσηποτέρα αὐτῶν. ὧν ἡμῶν δὲ ἡ μὲν θεσσαλίαν κόλπον καὶ αὐτὴ, ἡ δ' ἑλικὼν, ἐπίνειον δ' ἔχουσιν αἱ θεσπιαὶ ἱερεύουσαν, ὧν ἡ μὲν σίαν καλοῦσιν. γὰρ δὲ τῆ ὧν θεσπιέων ἐστὶ ἄσκρη ἡ πρὸς ἑλικῶνα μέρος, ἡ πόλις δυ πατρὶς. γὰρ δεξιᾶς γαρ ὄντι τοῦ ἑλικῶνος, ἐφ' ὑψηλοῦ ἡ τραχὺ τόπου ἱδρυμένη, ἀπέχουσι δὲ θεσπιέων ὅσον τεσσαράκοντα σταδίους, ὧν καὶ ἱεκωμώδησεν αὐτοὺς ἐκείνους πρὸς τοῦ πατρὸς λέγων, ὅτι ἐκ νύμης δ' ἀναλήθη, Νάσσατο δ' ἄγχ' ἑλικῶνος οἰζυρὴ γένεμμα, Ἄσκρη χεῖμα κακῆ, θέρει ἀργαλέη, οὐδὲ πῃ ἐσθλή.

ὁ δὲ ἑλικὼν συνεχὴς ὢν τῆ φωκίδι ἐπὶ πρὸς ἄρκτον αὖ δ' μοῦν. μακρὰ δὲ κεῖται πρὸς ἑσπέραν καὶ τὸν ὕσπαρον λιμένα δ' φωκίδος, ὃν καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος μυχόν. ὑποδέκεται γὰρ κατὰ βάθος μικρὸν λιμένα τοῦ ἱερισαίου κόλπου, καὶ ἑλικὼν καὶ ἡ ἄσκρη. καὶ ἐπ' αὐτὰ θεσπιαὶ καὶ ἐπίνειον αὖ δ' ἱερεύουσα. ὅσον δὲ καὶ κόλπον νομίζεται τὸ μοῦν τοῦ ἱερισαίου κόλπου, καὶ ἁπλῶς τοῦ κρισαίου κόλπου, καὶ δ' εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ λιμένος ἐς ἱερὰν οὖσαν γῆν, —— γῆ τοῦθ' ἡ ἐκ τοῦ ἀπὸ γὰρ εἴκοσι, ἕως δ' ἄκρας ἰῶν ——

γὰρ ἐλάττων ἡ τοῦ κόλπου καλοῦσιν. γὰρ δὲ τοῦ κοιλοτάτου τοῦ κόλπου τούτου, συμβεβηκὸς τὰς πηγὰς ἐκδιδόναι τῶν οἰνόην, πρὸ ἧς ἐρήκαμεν. ὁ μὲν οὖν κὼν οὐ πολὺ διεστηκὼς τοῦ παρασυρίου μικρὸς ὢν ἐκείνου, κατά τε ὕψος καὶ τὸ εἰμέτρου. ἄμφω γὰρ ἀρχαιοπρεπῆ πάμπολλα, καὶ πετρώδη. πόθεν δὲ γράφεται δ' οὐ πάνυ χώρα. γὰρ τοῦθα δ' ὅτι τότε τῶν μουσῶν ἱερόν, καὶ ἵππου ἱερὸν, καὶ τὸ ὧν λεβηθρίδων ὄρος, καὶ ἵππου ἱερὸν, καὶ τὸ ὧν ἀλωνυμφῶν ἄντρον. ἐξ οὗ πηγαίρουσι τὸ ὕδωρ, θρᾷκας εἶναι τοῦ τὸν ἑλικῶνα τοὺς μύσας καθιδρύσαντας. οἱ καὶ τῶν πιερίαν καὶ τὸ λέβηθρον, καὶ τὸν πίμπλειαν τοὺς αὐτοὺς θεοὺς αὐτοὺς ἐξ. ἐκάλουν δὲ πίερα. ἐκλιπόντων δ' ἐκείνων, μακεδόνες νῦν ἔχουσι τὰ χωρία ταῦτα. ἔρηται δ' ὅτι τῶν βοιωτίαν τούτων ἐπῴκισάν ποτε θρᾷκες, βιασάμενοι τοὺς βοιωτούς, καὶ πελασγοί, οὐ ἄλλοι βάρβαροι. αἱ δὲ θεσπιαὶ, πρότερον μὲν ἐγνωρίζοντο δ' τὸν ὀρῶντα τὸν πραξιτέλους, ὧν ἐγλυφε μὲν ἐκεῖνος. αὐέθηκε δὲ γλυκέρα ἑταίρα θεσπιέων ἐκεῖθεν οὖσα τὸ γένος, λαβοῦσα δῶρον παρὰ τοῦ τεχνίτου. πρότερον μὲν οὖν ὀφόμενοί τινες ὀρῶντα αὐέβαινον ὧν τῶν θέαν, ἄλλως οὐκ οὖσαν ἀξιοθέατον. νυνὶ δὲ μόνη σωΐσηκε τῶν βοιωτικῶν πόλεων καὶ ταναγρα. ὧν δ' ἄλλων ὀρέπω, καὶ ὀνόματα λέλειπται. τὰς δὲ θεσπιάδας ὁ ποιητὴς καταλέγει γραῖαν καὶ μυκαλησσὸν, περὶ ὧν ἐρήκαμεν. ὡς δ' αὖτως καὶ περὶ τῶν ἄλλων.

οἵ δ' ἀμφ' ἄρμ' γέμοντο, καὶ ἑλίσσιον, καὶ ὀρυθράς,
οἵτ' ἐλεῶν' ἔχον, ἠδ' ὗλλιν, καὶ πετεῶνα.

πετεὼν δὲ ὁμοίως δ' θηβαΐδος ἐγγὺς δ' ἀνθηδόνα ὁδοῦ. ἡ δ' ὠκαλέη μέση ἁλιάρτου καὶ ἀλαλκομενίου, ἑκατέρου τειχίου σταδίους ἀπέχουσα. παραρρεῖ δ' αὐτὴν ποταμὸς ὁμώνυμος, μεσσεὺς δ' ὁ μὲν φωκικὸς γὰρ δ' ἱερισαίου κόλπου, διέχων βοιωτίας σταδίους ἑκατὸν ἑξήκοντα. ὁ δὲ βοιωτικὸς ἀπ' ἐκείνου ἱεκάτερον. πλησίον δ' ὄρος ὀγχηστοῦ νῦν δ' φοινικίου ὄρει, ἀφ' οὗ καὶ μετωνόμασται φοινικὶς. δ' θηβαίας, καὶ οὕτω λέγεται, πετεὼν δ' ἁλιάρτιος, καὶ μεσσεὺς, καὶ ὠκάλαι. εἶτα φησὶν ὅμηρος·

Κώπας, βύτρησίν τε, πολυτρήρωνά τε θίσβην.

περὶ μὲν οὖν κωπῶν εἴρηται. πόσον ἀφ' ἑσπέρας δὲ ὄρος ὧν τῆ κωπαΐδι λίμνη. αἱ δ' ἄλλαι κύκλῳ εἰσίν. αἱ δὲ ἀκραιφίαι, φοινικὶς, ὀγχηστὸς, ἁλίαρτος, ὠκάλαι, ἀλαλκομεναὶ, πλαταιὰ, ὑσιαὶ, πορώνεια. τὸ γε παλαιὸν οὐκ ὧν τῆ λίμνης κοινὸν ὄνομα, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην πρὸς αὐτῆ κατοικίαν ἐκείνης ἐπώνυμος ἐλέγετο, κωπαὶς μὲν τῆς κωπῶν. ἁλίαρτος δὲ ἁλιάρτου, καὶ οὕτως ὧν τῶν ἄλλων. ὕστερον δ' ἡ πᾶσα κωπαὶς ἐλέχθη, κατ' ὠφέλειαν. κοιλότατον γὰρ τοῦτο τὸ χωρίον, φησὶ πίνδαρος, καὶ κωπαΐδα ἁλαῖ ταύτην. παρεκτίθησι γοιῶ τῆ πλαταιὰ ὧν τῆ πλαταιῶν ὕδωρ τοῦ τῆ φοινικίου ὄρει ῥέουσαν πλησίον ἁλιάρτου καὶ ἀλαλκομενῶν, ἐφ' ἧ τὸ τῶν τεττίγων μνῆμα. αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ τῆ πλαταιὰ ἀπόλλωνος ἱερόν. ὁ δὲ ποιητὴς ἐφεξῆς τοὺς κωπαΐδας, βύτρησιν τίθησι κωμικὸν ὀνομάσας. γὰρ ἐνταῦθα φασὶ ζῆθον, καὶ ἀμφίονα

quibus extinctis loca hæc Macedones nunc poſsident. Dictum etiam eſt, hanc Bœotiã olim Thraces habitaſſe, cum eos uiribus eiecisſent. Tenuere etiam Pelaſgi, & alia barbarorum natio. Theſpias prius nobilitauit Cupido, Praxitelis opus ſuis ſculptum manib. Donum uerò conſecrauit Theſpienſibus Glycerium meretrix, ab illis genus ducẽs, munus illud ab artifice conſecuta. Nonnulli iccirco prius ipſum contemplaturi Cupidinem, eò conſcendebant ad ſpectaculum, cũ alioqui locus ipſe ſpectatu foret indignus. Hodie ſanè ſola hæc è Bœotijs urbibus, & Tanagra conſiſtit. Cæterarũ uerò nomina tantum et rudera, pro reliquijs manent. Ad Theſpias autem poeta Græam, & Mycaleſſum annumerat, de quibus diximus. Sic & de alijs inquit,

Qui penes Harma colũt, ac Hileſium, uel Erythras,
Quiq; Eleona tenent, atq; Hylẽ, et Peteonẽ.

Peteõ uerò agri Thebani uicus eſt prope uiam qua commeatur Anthedonem. Ocalea autẽ Haliarti, & Alalcomenij media ſtat ab utraq; xxx ſtad. abſens. Iuxta eam fluit eiuſdem nominis amniculus, Medeon ſanè Phocẽſis qui dem unus in ſinu Criſſęo, lõge à Bœotia ſtad. C & LX. Alter eſt Bœotius ab illo nominatus. Prope autem Onchęſtum iacet, ſub monte Phœnicio, ab quo Phœnicis ipſa nomen aſſumpſit. De Thebano & hoc dicitur. Peteon terræ Haliartiæ, & Medeon, & Ocale. Dein Copas ait,

Copas, Eutreſinq;, & columbis refertam Thiſben.

De Copis quidem dictum eſt, ad Aquilonem autem ſpectãt ad Copaidem lacum, aliæ quæ circunſtant. Eæq; ſunt Phœnicis, Onchęſtus, Haliartus, Ocale, Alalcomenæ, Tilphoſion, Coronea, & hoc quidẽ priſcis annis nomen non erat etiam lacui cõmune, ſed ad ſingulas habitationes ad ipſum illius nomẽ ſimile dicebatur. Copaidem à Copis dicebant, Haliartium uerò ab Haliarto: & ſic de reliquis. Poſterius autem Copais, ut uniuerſus appellaretur obtinuit, concauiſſimus etenim eſt locus iſte. Pindarus ſanè & hunc Cephiſidẽ uocat. Addit & Tilphoſam fontem, ſub Thilphoſium montem labentem, Haliarto proximum, & Alalcomenon, apud quam Tireſiæ ſepulchrum conditum eſt. Ibidem & templum eſt Apollinis Tilphoſij. Porrò poſt Copas poeta Eutreſin modicum Theſpienſium pagum ponit. Hic Cethum & Amphionem

nem antequam Thebarum regnum tenuissent, habitasse ferunt. Thisba uerò nunc Thisbæ nominantur. Habitatur autem paulo superius à mari locus Thespiensibus finitimus et Coroneis, subiectusq; peruenit, è parte in Austrum uergente, ad Heliconem spectãs. Et ipse quoq; emporiũ saxosum habet colum bis abundãs, ex quo à Poeta dictum est, Cum multis Thisba columbis. Hinc uerò stad. c & LX nauigatio est Sicyonem. Deinceps Coronea & Haliartus. Adiunguntur & Platęæ & Glysantis oppidum. Enimuero Coronea Heliconi affinis est in colle sita. Eam autem reuertentem ab Arna Thessalica, Bœotij occupauere post bellum Troianum. Quo tempore & Orchomenon obtinebant, ij que expugnata Coronea, Palladis Ioniæ templum ante urbem in plano condidere, eodem quo Thessalicum cognomine, & præter fluentem fluuium Cuarium, eodem quo illum uocabulo appellauere. Alcæus sanè illum Coralium uocat, dicens ad Coralij fluminis ripas. Ibi etiam Pambœotia sacra, concurrente Bœotia tota celebrantur. Palladisq; simul & Plutonis ædes constructa fuit, ob mysticam quandam (ut aiunt) causam. Ipsi quidem in Coronea Coronei uocantur: qui autem sunt in Messenia, Coronenses. Haliartus autem nunc deleta est, in bello aduersus Persem, solo æquata, ager concedentibus Romanis in Athenienſium iura peruenit. Angusto uerò iacebat in loco inter supereminentem uicinum montẽ, lacumq; Copaidem, iuxta Permessum & Holmium & Helos, id est paludẽ, quam tibicinarios producere calamos diximus. Platęæ sanè quas numero poeta protulit singulari, sub Cithærone sunt inter illũ ac Thebas, in uia quæ Athenas ducit & Megara, in Atticæ ac Me-

Fortè, sunt. dei Græcè lea

garũ terminis. Nã Eleutrę prope * stãt, quas liqui Platęẽsiũ, alij uerò agri Bœotij esse assegitur. rũt. Retulimus aũt ut pręter Plateas Asopus amnis currat. Eo in loco Græcorũ copię, Mardonium ducem cum CCC Persarũ millib. occidione delerunt. Tunc Eleutherio, id est, Liberatori Ioui templũ construxerũt, & certamen gymnicum coronatum designauere, Eleutheria id est Liberatoria ludos ipsos uocitantes. Eorumq; qui in prælio obierũt, sepulchrum publicè constructum cernitur. Etiã in Sicyonis agro populus est, quàm Platæas appellãt, cuius quidem oriundus fuit poeta Mnasalces. Mnasalceos Plateada sepulchrum. Glysantem autem uicum in Hypato mõte dicit,

να οἰκῆσαι, πρὶν Βοιωτοὺς σχεῖν Θηβῶν. ἡ δὲ Θίσβη, Θίσβαι νῦν λέγονται. οἰκεῖται δὲ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὅμορον διατείνουσι τῷ χωρίῳ, καὶ τῇ κορωνικῇ. ὑπὲρ πεπλωκὸς ἐπὶ τὸ νοτίου μέρους τοῦ ἑλικῶνος καὶ αὐτό, ἐπίνειον δ' ἔχει πετρώδες πρὸς μεσόγῃ, ἀφ' οὗ φησὶν ὁ ποιητὴς, πολυβότρυα δίοπλον, πλοῦς δ' ὅλην γίνεσθαι εἰς σικυῶνα σταδίων κατὸν ἑξήκοντα. ἐξῆς δὲ κορώνεια κατῳκισται καὶ ἁλίαρτος, καὶ πλαταιαὶ, καὶ γλισσάντα. ἡ μὲν οὖν κορώνεια, ἔγγυς τοῦ ἑλικῶνος ὄρους ἱδρυμένη. κατῳκίσθη δ' αὐτὴν ἐπανιόντων ἐκ τῆς θετταλικῆς οἱ βοιωτοὶ μετὰ τὰ τρωϊκὰ, ὅτε πρότερον ὠρχομενὸν ἔσχον. ἐκράτησαν δὲ τῆς κορωνείας τοῦ τε αὐτῆς πεδίου, τῆς τε ἰωνίδος ἀθηνᾶς ἱερὸν ἱδρύσαντο, ὁμώνυμον τῇ θετταλικῇ. καὶ τὸν παραῤῥέοντα ποταμὸν κουάριον προσηγόρευσαν, ὁμοφώνως τῇ ἐκεῖ. κέλκαι δὲ καλεῖ λωρίαλον, λέγων· καὶ ἀθανάτῳ ἀρτὶ λε——

ἀπὸ κορωνείας ὧδι δ' ἴδυ———

Γαρόιθεν ἀμφὶ λωρίαλιν ποταμὸν πάρ' ὕδατος.

Ἐντοῦθα δὲ καὶ τὰ παμβοιώτια συνάγεται. συνεκβιάζονται δὲ τῇ ἀθηνᾷ ὁ ἀδικηθεὶς κατά τινα ὡς φασὶ μυστικὴν αἰτίαν. εἰμὶ δὲ οὖν γε τῇ κορωνείᾳ κορώνιοι λέγονται, οἱ δ' ἐν τῇ μεσσηνιακῇ κορωνεῖς. ἁλίαρτος δ' ἦν οὐκέτι δὲ κατασκαφεῖσα ὑπὸ τῶν περὶ πρόξενα πολέμῳ. τὴν χώραν δ' ἔχουσιν ἀθηναῖοι δόντων ῥωμαίων. ἔκειτο δὲ ὑπὸ τὸ σχῆμα χωρίου τραχὺ ὑποκείμενον ὄρους, καὶ τῇ λωπιδὶ λίμνης πλησίον τοῦ πορμικοῦ, καὶ τοῦ ὁλμίου, καὶ τοῦ ἕλους τοῦ φυόντος τὴν καλαμικὴν κάλαμον. πλαταιαὶ δὲ, ἃς φησὶν ὁ ποιητὴς, ὑπὸ τοῦ κιθαιρῶνος εἰσὶ μεταξὺ αὐτοῦ, καὶ θηβῶν, κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν εἰς ἀθήνας καὶ μέγαρα ἄνω τὴν ὄρους τὴν τῆς ἵππης, καὶ τῆς μεγαρίδος. εἰσὶ γὰρ ἑλάττους πλησίον, ἃς οἱ μὲν τὴν πλαταιῶν, οἱ δὲ τῆς βοιωτίας φασίν. εἴρηται δ' ὅτι παρῆλθε τὰς πλαταιὰς ὁ ἀσωπός. γίνεται δὲ μαραθὼν τὴν πλαταιὰς ὁ ἀσωπὸς. γίνεται δὲ μαραθὼν πρότερον καὶ τὰς τεσσαράκοντα μυριάδας πρὸς αὐτῶν ἐλλήνων δωρεὰς ἀφθόνως ἠφάνισαν. ἱδρύσαντό τε ἐλευθερίου διὸς ἱερὸν καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν στεφανίτην ἀπὸ ἐλευθερίας, ἐν ᾧ τοὺς ἐλευθερίους ἀγωνιζομένους. τοὺς δὲ πλαταιᾶς ἀνεῖλε τὸ πρῶτον ἐν τῇ πρὸς μαρδόνιον μάχῃ. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ σικυωνίᾳ δῆμος πλαταιαὶ, ὅθεν ἦν μνασάλκης ὁ ποιητὴς. μνασάλκεος δὲ τὸ μνῆμα τὸ πλαταιᾶσι. γλισσάντα δὲ λέγει κατοικίαν ἐν τῇ ὑπὸ τὴν ὄρος, ἣν

ὄθην ἐν τῇ θηβαϊκῇ πλησίον τεμέσσου, καὶ τῆ καλμείας. γεώλοφα καλεῖται δῆλον——

πίπτει τὸ ἰόνιον καλούμενον πεδίον, ὃ διατείνει ἀπὸ τοῦ ὑπάτου ὄρους. τὸ δ' οὕτω ῥηθὲν, οἷόν τ' ἀπὸ θήβας ἔχον, οἱ μὲν πλέοντα πολίδιόν τι ὑπὸ θήβας καλούμενον, οἱ δὲ τὰς ποτνιάς. τὰς γὰρ θήβας ἐκλελεῖφθαι φασὶ τῶν ὑπηγόνων στρατείαν, καὶ μὴ μεταλαχεῖν τοῦ πολέμου τοῦ τρωϊκοῦ. οἱ δὲ μεταλαχεῖν μὲν, οἰκεῖν δὲ ὑπὸ τῇ καλμείᾳ τότε γὰρ τοῖς ὠπὶ πόδιος χωρίοις, μετὰ τῶν ὑπηγόνων ἐφόδου, τὴν καλμείαν ἀδιαστατοῦντας αὐξηθῆναι. ἐπεὶ δ' ἡ καλμεία ἐκαλεῖτο θῆβαι, ὑπὸ θήβας εἰπεῖν αὐτὴ τοῦ ὑπὸ τῇ καλμείᾳ οἰκοῦντας, τὸν ποιητὴν τοὺς τότε θηβαίους. ὀγχηστὸς δ' ἐστὶν ὅπου τὸ ἀμφικτυονικὸν συνάγεται γὰρ τῇ ἁλιαρτίᾳ πρὸς τῇ κωπαΐδι λίμνῃ, καὶ τοῦ τριοδικῷ πεδίῳ, γὰρ ὕψει λείμων ὑψηλὸς, ἔχων ποσειδῶν ἱερὸν καὶ αὐτὸ ψιλόν. οἱ δὲ ποιηταὶ κόσμοῦσιν, ἄλσει καλοῦντες τὰ ἱερὰ πάντα καὶ ἢ ψιλά. τοιοῦτον δὴ καὶ τὸ τοῦ πυθίου πρὸς τοῦ ἀπόλλωνος λεγόμενον·

Κινηθεὶς ἐπῆλθε γαῖαν τε καὶ θάλασσαν,
Καὶ σκοπιὰς μεγάλας ὀρέων ὑπέρ τε νάπας,
Καὶ μυχοὺς διανύσας βαλλόμενος κραναὰς ἄλσεων.

Οὐκ οὖν δὲ ἀλκαῖος ὥσπερ τὸ τοῦ ποταμοῦ ὄνομα ὡς μακρὸν αὐτοτόνως εἴρηται, παρέτρεψε τοῦ κουαρίου. οὕτω καὶ τὸ ὀγχηστοῦ κατέψυσται πρὸς τὰς ἐφαπαξ τοῦ ἑλικῶνος αὐτὸν τιθέις. ὁ δ' ὅλην ἄπωθεν ἱκανῶς τούτου τοῦ ὄρους. τὸ δὲ τριοδικὸν πεδίον, ἀπὸ τριόδου πρόσηγόρευται. μυθεύεται δ' ἀπόλλων ὑὸς ἐκ μελίας, προφήτης τοῦ μαντείου, κατὰ τὸ πῶον ὄρος, ὃ φησιν εἶναι τεκμήριον ὁ αὐτὸς ποιητὴς· καί ποτε τὸν τελφούσιον πῶον λοῦσθαι κατέχει.

Καὶ τὸν τριόδιον καλεῖ ναοπόλον μάντιν διαπέμπεσθαι ὁμοκλέα. ὑποκρίνεται δὲ τὸ πῶον, τοῦ τριοδικοῦ πεδίου καὶ τὰ λωπαίδος λίμνης πρὸς ἀκραιφίῳ. θηβαίων δ' ἐστὶ, τὸ μαντεῖον τὸ ὄρος. τὸ δ' ἀκραίφιον καὶ αὐτὸ λέγεται γὰρ ὕψει. φασὶ δὲ τὸν καλεῖσθαι ἄρνιον ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, ὁμώνυμον τῇ θετταλικῇ. οἱ δὲ φασὶ καὶ τὸ ἄρνιον ὑπὸ τὰ λίμνης καταποθῆναι καὶ τὸν μίδειαν. ζηνόδοτος δὲ γράφων,

Οἳ δὲ πολυσταφύλου ἄσκρην ἔχον,

οὐκ οἴκοις γὰρ τυχεῖν τοῖς ὑπὸ τοῦ ἡσιόδου πρὸ τὰ πατρίδος λεχθεῖσι. καὶ τοῖς ὑπ' ὀνόμου πολὺ χέρω λέγοντος πρὸ τὰ ἄσκρης.

qui prope Temessum, arcemq; Cadmæã in agro Thebaico iacet. Quem Geolophem, id est terrestrem tumulum uocant. Cadit in campũ Ionium (sic enim nominant) qui porrigit ab ab Hypato monte. Quod autem dicitur sic, Quiq; Subthebas habebant: Iliad. β

Quidã sanè sic accipiunt oppidulũ quoddam Subthebas nomine, alij uerò Potnias. Derelictas enim fuisse Thebas propter Epigonorũ expeditionẽ, cum illæ Troiani belli nequaq; participes extitissent. Alij autẽ participes quidem illas fuisse asserũt, cæterùm sub Cadmæa tunc habitationes extitisse, planis in locis atq; campestribus, post Epigonorum incursionẽ, cum Cadmæam ædificare ac restituere nequirent. Postquam uerò Thebas Cadmæã uocabant, poetam pro ijs qui tũc sub Cadmæa habitarẽt, dixisse Subthebas, pro eo quod est sub Cadmæa habitãtes. Oncheſtus uerò ibi est, ubi consiliũ Amphictyonum in Haliartia ora in unũ cogebaẽ ad lacũ Copaidem solũq; Tenericũ, situs in edito uertice nudus Neptuni fanum habet, & ipsum quidem purũ. At poetæ ad locorum ornamenta, omnia templa * lucos amœnos uocant, tametsi nuda fuerint. Tale illud est Pindari de Phœbo dictum, * Lucũ, ἄλσος τὸ.

Motus terram adibat & pelagus,
Et ad magnas montium speluncas adstabat,
Sinusq; repostos circumuolans adibat, lucorum fundamenta percutiens.

Male Alcæus sicut Euarij fluminis nomẽ permutauit, sic & Onchesti mẽtitus est nomẽ, ad extremas Heliconis oras ponens Onchestũ, qui quidem longè, non parum ab ipso monte cõsistit. Tenericus aũt cãpus à Tenero nomẽ accepit, quẽ Apollinis filiũ ex Melia oraculi sui uate, fabulę cõmemorãt, ad Ptoon montẽ, quem idem poeta triuerticem esse refert,

Olim tricipitem Proi cauernam tenuit.

Locus Homeri in Catalogo.

Et templi custodem uatemq; Tenerum nominauit, uatis simile tenẽtẽ uocabulũ. Prous autem mons cãpo Tenerico lacuiq; Copaidi ad Acræphiũ incũbit. Erat aũt Thebanorum mõs simul & oraculũ. Acræphiũ uerò ipsum in sublimi positũ iacet, quod Arnen à poeta uocari dicũt, quo nomine & Arne Thessalica est. Memorant alij & Arnen & Midean ablacu absorptas. Zenodotus autem scribit,

Quiq; habitant largis fœcundam uitibus Ascram:

Haud sanè uersus Hesiodi legisse uidetur, quos sua de patria cecinit: nec Eudoxum longè deteriora de Ascra uulgantem,

Quónam modo talẽ à poeta dici, fœcundam uiuibus Aſcrã crederes? Nec illi rectè qui pro Arna Tarnam ſcribunt. Haud enim una Tarna in Bœotia cõmõſtrat. apud Lydos ſanè ſita eſt, cuius mẽtionẽ & poeta fecit Homerus,

Iliad. Idomeneus Phæſtum uita ſpoliauit & armis,
Fabro ortus Boro, Tarnæ ueniebat ab aruis.

Reliquæ partim lacum accolunt, uidelicet & Alalcomenę & Tilphoſium: partim autem ſe orſum, Chæronea, Lebadia, Leuctra. De quibus dignum eſt meminiſſe: Alalcomenarum poeta meminit, ſed non in Catalogo,

Iliad. Iunonisq; Argiuę et Alalcomenię Mineruę.

Vetuſtum nanq; templũ Mineruæ habent, eximia ueneratione cultũ, ibiq; deam natam eſſe aiunt, ſicut & Argis Iunonem. Proinde poetam utranq; per earũ patrias nominatim protuliſſe. Quocirca fortaſſe in Catalogo nullam horum uirorum mentionẽ fecerat. Qui uiri cum diuinitate donati ſacri eſſent, ab ipſa in Troiana expeditione miſsi facti erãt. Hæc enim ciuitas ipſa ab omni populatione tuta permanſit, cum nec ampla eſſet, nec loco ſatis uallato ſepta, ſed in plano iaceret. Incolæ uerò cuncti deam pietate placantes, ab omni uiolentia & iniuria reddebantur illeſi, & proinde ſeſe hoſtes abſtinebant. Adeò ut Thebani belligerantibus aduerſus eos Epigonis, urbem relinquere coacti, ad illos confugiſſe dicantur, & ad Tilphoſiũ montem munitũ, ac ualidũ illis incumbentem. In quo & fons eſt Tilphoſa, & Tireſiæ monumentũ, ubi profugus diem ſuũ obiit. Chæronea uerò iuxta Orchomenũ ſita eſt, ubi Amyntæ filius Philippus magno prælio uictis Athenienſibus & Bœotijs & Corinthijs, Græciam ſuo ſubiugauit imperio. Illic autem & eorũ qui in pugnacecidere mortalium publicum ſepulchrum oſtendit. Eiſdemq; in locis & Romani Mithridatis copias millium plurimorum debellauere: adeò, ut præter paucos, qui fuga in naues ſalutem compararunt, reliqui aut ferro ceciderint, aut capti in hoſtiũ poteſtatẽ uenerint. Lebaida quidem eſt, ubi Trophonij Iouis cõſtructum eſt oraculum, hiatus ſubterranei deſcenſum habens. Eò autem deſcendit ſuſcepturus uaticiniũ. Iacet aũt Heliconis & Chæroneæ medium iuxta Coroneam, Leuctra uerò in eo tractu ſunt, ubi Epaminondas Lacedæmonios ingenti ſuperans prælio, eorum calamitatis & cladis initium reperit. Ex eo enim tempore Græcię principatũ ultra recuperare nequiuerunt, quem priùs adepti tenebãt,

πῶς γαρ ἂν τις πολυτάφυλον τὴν Φοινίκην ἐκεῖσε τοῦ ποιητοῦ λέγεσθαι πιθανόν; ὅπου δ' οὔτε οἱ τάφοι αὐτῆς ἀρχαῖοι φαίνονται· οὐδὲ γαρ μία σείκινται παρὰ Βοιωτοῖς. ὁ δὲ λυδὸς ὄνομ. ὃς καὶ ὁμηρῷ μέμνηται·

Ἰδομενεὺς δ' ἀρα φαῖσον ἀπ' ἀκτῆς ὄρσεν ὀιστόν
Βώρου, ὃς ἐκ τάρνης ὀριβώλακος ἐλήλουθει.

Λοιπαὶ δ' εἰσὶ τῶν μὲν πεδιαιοτέρων τὰ λίμνη αἵ τε ἀλαλκομεναὶ καὶ τὸ πλησίον. τῶν δ' ἄλλων χερρόνησος καὶ λεβαδία καὶ λεῦκτρα, περὶ ὧν ἄξιον μνησθῆναι, τὰ λαλκομενῶν τοίνυν μέμνηται ὁ ποιητής, ἀλλ' οὐκ ἐν καταλόγῳ·

Ἥρη τ' ἀργείη καὶ ἀλαλκομενηὶς Ἀθήνη.

Ἔχει δ' ἀρχαῖον ἱερὸν Ἀθηνᾶς, σφόδρα τιμώμενον. καὶ φασί γε τὴν θεὸν γεγράφθαι ἐνταῦθα, καθάπερ καὶ τὴν Ἥραν ἐν Ἄργει. καὶ δὴ ἔοικε τῷ ποιητῇ ὡς ἀπ' παρρησίαν ζώντων ἀμφοτέρας οὕτως ὀνομάσαι. δῆλα τοῦτο δ' ἴσως οὐδὲ ἐν τῷ καταλόγῳ μέμνηται ἐνταῦθα αὐθρῶν, ἐπειδὴ ἱδρυθέντος, περεῖντο δὲ στρατείας. καὶ γαρ καὶ ἀπόρθητον ἀεὶ διετέλεσεν ἡ πόλις, οὔτε μεγάλης οὔσης, ὅτ' ἐν δύνηται χωρίῳ λεπτῷ, ἀλλ' ἐν πεδίῳ, τῷ ὑ θεῷ σεβόμενοι πάντων ἀπεχόντως πᾶσις βίας, ὥστε καὶ θηβαῖοι κατὰ τὸν ἐπὶ τῶν γόνων στρατείαν ἐκλιπόντων τὴν πόλιν, ἐκεῖσε λέγονται καταφύγειν, ἐν ᾧ ἐν τῷ κέμμενον ὄρος· ῥυμνὸν τὸ τιλφώσιον, ὑφ' τιλφωσσα λεγῶν, ἐν τὸ τοῦ τειρεσίου μνῆμα, ἐκεῖ τελευτήσαντος· κατὰ τὸν φυγὴν, χερρόνεια δ' ὄση ὀρχομενοῦ πλησίον, ὅπου φίλιππος ὁ ἀμύντου μεγάλως νικήσας ἀθηναίους τε καὶ βοιωτοὺς καὶ κορινθίους, κατέσχε ἑλλάδος λύειν. δείκνυται δὲ λεωντίδου τάφη ἓν τεσσάντων γ' τῇ μάχῃ δημοσίᾳ. τὰ δὲ τοὺς τόπους οὓς αὐτοὺς καὶ ῥωμαῖοι τῷ μιθριδάτου δυνάμεις πολλῷ μυριάδων πεζῶν ἐνίσαντο, ὥστ' ὀλίγους ἂν θαλάττῃ σωθῆναι φυγεῖν γ' ταῖς ναυσί. τοὺς δ' ἄλλους τοὺς μὲν ἀπολέσθαι, οὓς δὲ καὶ ἀλλαχοῦ. λεβαδία δ' ἐστὶν, ὅπου λόγος τροφωνίου μαντεῖον ἱδρυται, χάσματ' ὑπόγαιον κατάβασιν ἔχον. καταβαίνει δ' αὐτὸς ὁ χρησθειαζόμενος. ἔοικε δὲ μεταξὺ τοῦ ἑλικῶνος καὶ τῆ χαιρωνείας, κορωνείας πλησίον. τὰ δὲ λεῦκτρα ἐστὶν, ὅπου λακεδαιμονίους μεγάλῃ μάχῃ νικήσας ἐπαμεινώνδας, ἀρχὴν εὖρε τῆ καταλύσεως αὐτῶν. ἐπὶ γαρ ἐκείνου τὴν τῶν ἑλλήνων ἡγεμονίαν ἀνέλαβεν ἔχουσαν, ὡ εἶχεν πρότερον καὶ μά-

καὶ μάλιστ' ἐπειδὴ καὶ τῇ λεύτρᾳ συμβολῇ τὴν πρὶ μαντίνειαν κακῶς ἐπραξαν. τὸ μὲν μὴ ὑφ' ἑτέροις εἶναι, καὶ πρ οὕτως ἐπῄνεσε, σωιέμενε μέχρι ῆ ῥωμαίων ὑδυναστείας, καὶ παρὰ τούτοις δὲ τιμώμενοι διατελοῦσι δ' τὴν τῆ πολιτείας ἀρετήν. δείκνυται δὲ ὁ τόπ ουτ κατὰ τὴν ἐκ πλατειῶν εἰς θεσπιὰς ὁδόν. ἐξῆς δ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τοῦ τῶν ὀρχομενίων καταλόγου, χωρίζων αὐτοὺς ἀπ' τοῦ βοιωτικοῦ ἔθνους. καλεῖ δὲ μινυήιον τὸν ὀρχομενὸν ἀπὸ ἔθνους τῶν μινυῶν. γένοιτο δὲ ἀποικήσαι τινὰς τῶν μινυῶν εἰς ἰωλκὸν φασίν, ὅθεν τοὺς ἀργοναύτας μινύας λεχθῆναι. φαίνεται δὲ ὁ παλαιὸς καὶ πλουσία τὴς γενομένη πόλις, καὶ δυναμένη μέγα. τοῦ μὲν ὧν πλούτου μάρτυς καὶ ὅμηρ. δηλοῖ· μούμενον γὰρ τοὺς τόπους τοὺς πολυχρήματίσαντας φησίν·

οὐδ' ὅσ' ὃν ὀρχομενὸν ποτινίσεται, οὐδ' ὅσα θήβας
Αἰγυπτίας.

Τῆς δυνάμεως δὲ ὅτι θηβαῖοι ἀσμοῦ ἐπέλουν τοῖς ὀρχομενίοις καὶ ὀργίνω τοῦ τυῤῥανοῦντι αὐτῶν, ὃν ὑφ' ἡρακλέους καταλυθῆναι φασίν. ἐτεοκλῆς δὲ τῶν βασιλευσάντων ἐν ὀρχομενῷ τὶς, χαείτων ἱδρυσάμενος ἱερὸν ἐφυσάμενον πρῶτ ἀμφότερα ἐμφανῆ, τὴ πλοῦτ καὶ δυνάμιν, ὡς ἔστ' ἐν τοῦ λαμβάνειν χάριτας, ἔστ' ἐν τοῦ διδόναι καταρθῶν, ἔτε καὶ ἀμφότερα, τὰς θεὰς ἐτίμησε ταύτας. καὶ γαρ πῶς δύνηται σύφυτ ἐνομένην ἐκείνην πῶς τὴν τῶν θεῶν τούτων ὀρμῆσαι τιμὴν, ὥστε ταύτην μὲν ἐκέκτητο ἤδη τὴν δυναμιν. ἀλλὰ πῶς ταύτ καὶ χρημάτων ἔδει. οὔτε γαρ μὴ ἔχων τὶς πολλὰ δίδοίη ἂν πολλά, οὔτε λαμβάνων πολλὰ, οὐκ ἂν ἔχοι πολλά; ἐ δ' ἀμφότερα σωέχει, τὴν ἀμοιβὴν ἔχει. ὁ γαρ πενούμενον ἅμα καὶ πλουτούμενον πῶς τὴν χρείαν, ἀεὶ πλῆρες ὄσιν. ὁ δὲ δίδους μὲν, μὴ λαμβάνων δὲ, οὐδ' ἂν ἀδῆ θάτερα κατορθοίη. παύσεται γαρ δίδους, ὧν λείπουτ τὸ ταμείου. παύσονται δὲ καὶ οἱ δίδοντες μὴ λαμβάνοντι μόνον, χαειζομένῳ δὲ μηδ', ὥστ' οὐδ' οὕτως ἑτέρως ἂν κατορθοίη. ὅμοια δὲ καὶ περὶ δυνάμεως λέγοιτ' ἄν, χωρὶς δὲ τὸ κοινοῦ λόγου, διότι τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμιώτατα, δυνάμιν τε πλείστων ἐν γ' ἀνθρώποις ἔχει, καὶ ἐκ τῶν καθέκαστα σκοπεῖν χρή. μάλιστα γαρ τοὺς βασιλέας δυνάσθαι φαμέν. διόπερ καὶ δυνάστας προσαγορεύομεν. δυνάονται δ' ἄγοντες ἐφ' ἃ βούλονται τὰ πλήθη, ἢ πείθουες, ἢ βίας, præſertim poſteaq; ſecũdo apud Mantineã cõgreſſi, rem infœliciter geſſerũt. Vnũ tamen illis, quanq; hũc in modũ afflictis, permanſit, ut nullorũ aliorũ ditioni ſubacti ſint, uſq; ad Romanorũ imperiũ, à quib. eis habitus perdurat honor, ꝓpter regẽdæ ciuitatis probitatẽ. Mõſtrat ſanè locus ipſe in uia quæ ex Platæis ducit ad Theſpias. Deinceps quidẽ poeta Orchomeniorũ memoriam facit, eos in Catalogo à Bœotiorũ gẽte ſeparãs. Vocat autẽ Minyeiũ Orchomenõ à Minyarũ natione. Hinc uerò colonos quoſdã deductos ad locũ ex Minyis dicitur, unde Argonautas Minyas dictos eſſe cõſtat. Locupletiſsima aũt quondã extitiſſe ciuitas uidetur & potẽtiſsima. Opum quidem teſtis eſt etiam Homerus. Dinumeratis enim locis opulentiſsimis ait,

Nec quanta in Orchomenon Ægyptiás ue Iliad.
Thebas aggeritur gaza.

Potentiæ uerò, quoniam Thebani Orchomenijs tributa ſoluebãt, et Ergino Orchomenio rum Tyrãno, quẽ ab Hercule extinctũ ferũt. Eteocles quidẽ Orchomeniorũ rex, qui primus Gratiarũ templũ extruxit, utriuſq; rei et ampliſsimarũ rerũ & potẽtiæ documento eſt, qui ſiue in accipiẽdis gratijs, ſiue in erogãdis, ſiue in utroq; ꝓ uirtutis officio rectè pagẽs, has ipſas deas honorib. extulit. Neceſſe eſt ẽm eũ ad beneficẽtiã, liberalitatẽq; natura pronũ ac inſtitutũ fuiſſe, qui ad dearũ iſtarũ decus ac ueneration em conficiendã tãtopere fuerit affectus, ut iſtam iam potentiã compararit. Verùm ad hanc & argẽti copia fuerat opus. Qui enim nõ multa poſsideat, ne multa quidẽ erogaret. Quiq; nõ multa accipiat, ne multa quidem haberet. Sin utrunq; cõtineat, & referendi quidẽ beneficij uicẽ habet. Quod enim exinanitur ſimul atq; repletur ad uſum ac neceſſitatem, repletum ſemper eſt. Qui uerò præſtat nec recipit, haud in utranq; partem recto fungetur officio. Nam eius deſinit munificentia, cum arca, ęrariũq; defecerit. Ceſſabũt ergo donatores ei, qui tantũmodo accipiat, nihil cõtrà gratificari paratus. Sic ne una quidẽ exparte hic ipſe ſuum bene nauabit officium. Similia & de potentia dici queunt. Cæterùm abſq; communi cunctorum ſermone, quod pecunia plurimo in honore ſit mortalibus, interq; res humanas ea feruentiſsimè polleat, idq; è ſingulis conſiderare licet. Reges enim ipſos plurimũ poſſe dicimus, ideoq; ipſos δυνάστας, id eſt potentes nuncupamus. Quoniam quò uelint populos, aut ui, aut ſuaſione perducãt,

per munificẽtias igit̃ maxime perſuaſos effici unt. Nõ enim oratione ſuadere regale, ſed oratorium eſt munus, regiã uerò ſuaſionẽ tũc appellamus, cũ donationib. adducãt, ferãtq; quò cupiãt: itaq; munerib. exhibẽdis perſuadẽt, armorũ aũt copijs uiolãt, & urgẽt, iſta uerò ambo pecunia ueneũt, cõparãturq;. Nam ille magnum habet exercitũ, cui & alẽdi facultas ſuppetit. Et plurimas effundere largitiones is ualet, cui ampliſſima poſſeſsio euenit. Fama tulit tractũ ipſum, qui nũc eſt ſubter Copaidẽ lacum, ſiccã prius terrã fuiſſe, & omni agricolationis genere ab Orchomenijs cultũ extitiſſe, qui penes illũ habitãt. Hoc igit̃ magnarũ diuitiarũ argumenta ponũt. Aſpledonẽ uerò qui dã prima dempta ſyllaba, Spledonẽ uocãt: poſterius Eudielũ ſubmutato nomine, & urbem etagrũ dixere, id eſt bono prẽditũ crepuſculo, proprietatẽ fortaſſe matutini crepuſculi clima ipſum proferẽdo, ipſis incolis cõueniẽdis, prę ſertim in hyeme apricãdo. Δειλινὸν nãq; crepuſculũ deſignat. Quod cũ duplex ſit, & diei extremitates frigidæ, lõge ueſpertinũ matutino frigidius eſt, cũ illud nocti propinquius, intẽſi us agat in frigus: hoc uerò ab nocte diſcedẽs, remiſſionẽ illius efficiat. Frigoris nanq; curatio & medicina fit à ſole. In tẽpore igitur gelidiſſimo tale ſit apriciſſimũ, et hyberno inrigore cõmodiſſimũ redditur. Stad. aũt uiginti diſtat ab Orchomeno. In medio aũt fluuius Melas labitur. Super oram uerò Orchomeniã, Panopeus ciuitas Phocenſis imminet & Hyampolis. Quib. cõtermina eſt ciuitas Opus, Locrorum Epicnemidiorũ metropolis. Scriptis ſanè eſt proditũ, Orchomenũ ſuperioribus annis cãpeſtri in regione habitatũ. Stagnãtib. inde aquis ad Acontiũ montem denuo ædificatũ. Latius enim patet ad ſtad. LX uſq; ad Paratamios Phocidis. Hiſtorici qui dẽ tradidere Põti inquilinos Achæos nominatos, Orchomeniorũ colonos, cũ Ialmeno duce poſt Troiæ captiuitatẽ, eã in regionẽ actos errorib. Eſt etiã ad Caryſtũ Orchomenus alter. Beneenim talem nobis ſubiecere materiã, qui de nauib. ſcripta reliquere, quos ſequimur, cum proprie materiæ noſtræ conducentia protulere. Poſt Bœotiã aũt et Orchomenũ, Phocis adeſt Bœotiæ appoſita, in aquilonem ſimiliter à mari ad mare, tẽpore utiq; priſtino. Daphnuntẽ enim aliquãdo terrę Locrenſis fuiſſe cõſtat, Locrenſem tractum in duo ſcindentem. Is ſinus ipſius Opuntij, & litoris Epicnemidiorum medius cõſtitutus eſt, nunc ipſa Locrorũ ora eſt.

πάθουσι μὲν οὖν οἱ δύβρυσίας μᾶλλον, οὐ γὰρ ἥ γε ἀλλὰ τῶν λόγων δύναμις βασιλική, ἀλλ' αὕτη μὲν ῥητορική. βασιλικὴν δὲ πεθὼ λέγομεν, ὅταν δύβρυσίας φέρωσι καὶ ἀγωσιν ἐφ' ἃ βούλονται. πάθουσι μὲν δὴ οἱ δύβρυσιοι, βιαζονται δὲ ἀλλα τῶν ὁπλων. ταῦτα δ' ἄμφω χρημάτων ὤνιά ἐστι. καὶ γὰρ στρατείαν ἔχει πλείστην, ὁ τρέφειν δυνάμενος· καὶ δύβρυσιν ἔχει πλείστην, ὁ πλείστα μεκτημένος. λέγουσι δὲ τὸν χωρὶς ὅπορ ἡ λίμνη κατέχειν νεῦν ἡ ἰωνίας, καὶ ψύχθαι πρότερον, καὶ γεωργεῖσθαι ταυτὸν ἁπλῶς τοῖς ἐρχομενίοις, ὧν πλησιόχωρουσι. καὶ τοῦτ' οὖν τεκμήριον πίθανον. τὴν δ' ἀπωλφδόνα, χωρὶς ἥ πρώτης συλλαβῆς ἐκάλουν τινες. ἔστ' δύδιελῶ μετωνόμαδαι, καὶ αὐτὴ καὶ ἡ χώρα, τὴν ἐπίθετον ἐκ τοῦ δειλινοῦ λάβουσα τόπου οἰκεῖον τοῖς καιροῦσι, καὶ μάλιστα ἡ δύχείμορον. ψυχρότατα μὲν γὰρ τὰ ἄκρα ἥ ἡμέρας ὀδέ. κύτω δὲ τὸ δειλινὸν πρὸς ἑσπέριον ψυχρότερον. εἰς ἐπίτασιν γὰρ ἄγει πλησιαζον τὴν νυκτὶ, τὸ δ' εἰς ἄνεσιν ἀφιστάμενον ἥ νυκτός. ἴαμα δὲ τοῦ ψύχους ὁ λιῶ. τὸ οὖν ἥλιαζόμενον πλεῖστον γὰρ ἧ ψυχροτάτῳ καιρῷ δύχειμορώτερον. δίκαια δὲ τοῦ ἐρχομενοῦ στάδια ἑκατὸν. μεταξὺ δ' ὁ μέλας ποταμός. ὑποδέκεται δ' ὀρχομενίας ὁ φανοπεὺς φωκικὴ πόλις καὶ αὐτὴ πόλις. τούτοις δ' ὅμορεῖ ὀποῦς, ἡ τῶν λοκρῶν μητρόπολις τῶν ὀπωντίων, πρότερον μὲν οὖν οἰκεῖσθαι τὸν ὀρχομενὸν φασιν ὑπὸ φωκέων. ὠπολαζόντων δὲ τῶν ὑλατων, αὐοικισθῆναι πῶς τὸ ἀκόντιον ἔρον, παρατεῖνον ὑπὲρ ἐξήκοντα σταδίους μέχει παραποταμίων τῶν ἐν τῇ φωκίδι, ἱσορροῦσι δὲ τοὺς ἐν ἧ πέντε καλουμένους ἀχαιοὺς ἀποίκους ὀρχομενίων ἐναπὸν μετὰ ἰαλμηνίου πλανηθέντων ἐκεῖσε, μετὰ τὴν τῆς τροίας ἅλωσιν. καὶ πόρρω κέρυσον δ' ὧν τις ὀρχομενὸς. οὐ γὰρ τῶν τοιαύτων ὕλην ὑποβεβλήκασιν ἡμῖν αἱ τὰ πόρρω τῶν νεῶν συγγραψάντων, οἷς ἀκολουθοῦμεν, ὅταν οἰκεῖα λέγωσιν τῶν ἡμετέραν ὑπόθεσιν. μετὰ δὲ τὴν βαιοτίαν καὶ τὸν ὀρχομενὸν, ἡ φωκὶς ὅτι πᾶσα ἄρκτον παράβεβλημένη τῇ βοιωτίᾳ παρὰ πλησίας ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν τὸ μὲν παλαιόν. ὁ γὰρ παφνοῦς ὧν τότε τῆς λοκρίδος, χίζων ἐφ' ἑκάτερα τὴν λοκρίδα, καὶ μέσος ταττόμενος τὸ τε ἑσπέριον κόλπου, καὶ τῆς τῶν ὠπωντίων γῆς ἡ χώρα. παραλίας, νῦν δὲ λοκρῶν ἔχει ἡ χώρα. τὸ δὲ πόλισμα κατέσκαπται, ὥστ' ὀδὲ ἐκεῖ κατοικεῖν οὐκέτι μέχρι θαλάσσης ἡ φωκίς. τῷ δὲ λειοσαίῳ κόλπῳ σωπᾶται. αὐτὴ δὲ ἡ κείοσα τῆς φωκίδος ὄδιν ἐπ' αὐτὸ ἱδρυμένη θαλάσσης, καὶ κίρρα, καὶ αὐτίκιρρα, καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν· ἐν τῇ μεσογαίᾳ συνεχῆ κείμενα χωρία πρὸς τῷ παρνασσῷ, δελφοί τε, καὶ κίρρις, καὶ δαυλὶς, καὶ αὐτὸς ὁ παρνασσὸς θέτε φωκίδος ὤν, καὶ ἀφορίζων τὸ ἑσπέριον πλευρόν. ὁμόρους δ' ἡ φωκὶς τῇ βοιωτίᾳ πᾶσα κεῖται, ὄρεσι καὶ ἡ λοκρὶς τῇ φωκίδι ἑκατέρα. διῄρηται γὰρ ὀδὶ διὰ μέσου ὑπὸ τοῦ παρνασσοῦ δίχα. ἡ μὲν ἐντὸς ἑσπέριος μοῖρα πᾶσα κειμένη τῷ παρνασσῷ, καὶ μοῖρα αὐτοῦ νενεμημένη. καθήκουσα δ' ὠδὶ τὸν λειοσαῖον κόλπον, ἡ δ' ἐκ τοῦ πρὸς ἕω πλευρᾶς ὠδὶ τῇ πρὸς δύβοίας θαλάσσαν. καὶ λοιπὴ δ' οἱ μὲν ἑσπέριοι λοκροὶ καὶ ὀζόλαι. ἔχουσί τε ὠδὶ τῇ δημοσίᾳ σφραγίδι τὴν ἑσπερίαν ἀστέρα ἐγκεχαραγμένον. οἱ δ' ἕτεροι δίχα πως καὶ αὐτοὶ διῃρημένοι, οἱ μὲν ὀπουντιοι ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, ὁμόροι φωκεῦσι καὶ βοιωτοῖς· οἱ δ' ὠπωντιμίδιοι, ἀπὸ ὄρους δυνημίδος πρὸς τείχεσι οἰκέτοις τε, καὶ μαλιεῦσιν. ἐν μέσῳ δ' ἀμφοῖν ἔν τε ἑσπερίων καὶ ἕω ἑτέρων πέρασος, πέραμήκης εἰς τὸ προσάρκτιον μέρος ἐκτεινόμενον, ἀπὸ τῶν πρὸ δελφοὺς τόπων, μέχρι τῆς συμβολῆς τῶν τε οἰτέων ὀρῶν καὶ τῶν αἰτωλικῶν, καὶ τῶν ἀπὸ μέσου δωρείων. πάλιν δ' ὥσπερ ἡ λοκρὶς —— οὖσα τοῖς φωκεῦσι πεπαβέβλητο, ὅτω —— μετὰ δ' αἰτωλίας καὶ πίνων ἀπὸ μέσου —— δωρικῆς τετραπόλεως τὴν λοκρίδι ἑκατέρᾳ καὶ τῷ πίνασῷ καὶ τοῖς δωριεῦσιν. ἐστὲρ τούτων δὲ καὶ τῶν αἰτωλῶν οἱ προσάρκτιοι, καὶ ἀθαμανῶν ἐκ τῆς ἠπειρωτικῆς ἐθνῶν καὶ τῶν μακεδονικῶν, ὅπερ ἔφαμεν καὶ πρότερον, πεπαλλήλους ὥσπερ τινας τετμημένας ἀπὸ ἑσπέρας ὠδὶ τὰς ἀρκτικὰς ταινίας καταπονῆσαι τὰς λεχθείσας χώρας. ἑσπερικὴς δ' ὅτι πᾶς ὁ πίνασός, ἔχων ἄντρα τε καὶ ἄλλα χωρία, τιμώμενά τε καὶ ἁγιεδυόμενα, ὧν ὅτι γνωριμώτατον καὶ κάλλιστον τὸ κωρύκιον, νυμφῶν ἄντρον ὁμώνυμον τῷ κιλικίῳ. τὸ δὲ πλευρὸν τοῦ πίνασσοῦ, τὸ μὲν ἑσπέριον νέμονται, λοκροί τε καὶ ὀζόλαι, καὶ ἕνιες τῶν δωριέων, καὶ αἰτωλοί, κατὰ τὴν κόρακα, πεσταγορδύμενον αἰτωλικὸν ὄρος. τὸ δὲ φωκεῖς καὶ δωρεῖς. οἱ πλεῖστοι ἔχοντες τὴν τετράπολιν πεπαμένῃ πως τῷ πίνασῷ, πλεονάζουσαν δὲ τοῖς πρὸς ἕω μέρεσιν. αἱ μὲν δὴ καὶ τὸ μῆκος πλευραὶ τῶν λεχθεισῶν χωρῶν τε καὶ ταινιῶν ἑκάστης, παραμήκεις ἅπασαι εἰσίν. ἡ μὲν οὖσα πεσαρκτικὴ, ἥ τ' ἑσπερία. αἱ δὲ λοιπαὶ ἑσπέριοι ταῖς ἑῴαις οὐκ εἰσὶ πεπαμήκεις.

Cæterùm urbs tenuis ſanè ſolo æquata dirutáq; iacet. Itaque Phocis non amplius uſque ad Euboicum pelagus pertinere uidetur, Criſſæo autem contigua eſt ſinui. Criſſa enim ipſa Phocidis eſt, ad ipſum ſita pelagus, & Cirrha & Anticyra, & aliæ ſuper eas in mediterranea frequentes oræ ad Parnaſum ſpectantes. Delphi quidem, & Cirphis & Daulis, & Parnaſus ipſe, qui & Phocidis eſt, & occiduum latus terminans. Quo autem modo Bœotiæ Phocis accumbit, eo & Locris utrique Phocidi. Duplex nanque eſt à Parnaſo partita bifariam: altera quidem ab occidua parte Parnaſo accumbens, & eius depaſcens portionem: ad Criſſæum uerò ſinum pertinens altera, in orientem ad Euboicum finita pelagus. Vocantur autem hi quidem occidui Locri & Ozolæ. Habent etiam in ſignatorio ciuitatis annulo ſtellam inſculptam heſperum. Reliqui item & ipſi bipartito quodammodo diuiſi. Hi quidem Opuntij ab primaria illorum ciuitate metropoli Phocenſibus, & Bœotijs finitimi. Hi autem Epicnemidij à monte Cnemide, Oeteos atque Malienſes attingentes. Inter hos autem ambos, occiduos inquam & alteros, medius ſeſe Parnaſus attulit, in aquilonem prolixus, & ab locis Delphicis uſq; ad Oeteos montes, Aetolioſq; in unum coeuntes, Dorienſesq; intermedios. Rurſus ſicuti Locris ipſa exiſtentes Phocenſis apponitur, ſic *cum Aetolia & quibuſdam intermedijs, Dorica tetrapoli utriq; Locridi & Parnaſo, & Dorienſibus. Super iſtos Aetolorum pars ad arcton uergentes, & Acarnanes è natione Epirotica & Macedonica inuicem mutuò diſtantes, ſicuti faſcias quaſdam (quod antea diximus) ab occidente perductas ad ſeptentriones intelligere prædictas plagas. Vniuerſus autem Parnaſus cõſecrarus exiſtit, & antra et alia loca, honore & ſanctitate digna cõtinens, è quibus celeberrimum & formoſiſsimum extat Corycium Nympharum antrum, eodẽ quo & Cilicium nomine nuncupatum. E' Parnaſi uerò lateribus, unum paſcuntur Locri, & Ozolæ, & Dorienſium pars, & Aetoli iuxta Coruum. Sic enim montem Aetolium appellant. Altero fruuntur Phocenſes, & Dorienſes maiori ex parte, qui Tetrapolin habẽt Parnaſo appoſitam, magis autem orientis partib. adhærentem. Ipſa igitur in longum latera, & faſciæ locorũ prædictorũ in longitudinẽ tendunt: una in boreã ſpectãs, altera in occaſum.

* Deeſt aliquid.

Aliæ occiduæ haud pares sunt orientalibus. Nec ripa utraq; & sinus Crissæi usq; ad aquilonarem, & altera contra Euboeam usq; * parallelæ inter se sunt, in qua gentes. Cæterùm sic accipiendę sunt talium locorum figuræ, sicut in triangulo. Linearum plurium. Ipsa enim parallela inter se erunt, & latera paralela habebunt. Iste igitur integer typus ac forma est, reliqui deinceps de situ tractus. Singula dehinc ordinatim exponamus, suscipiētes à Phocide principium. In hac autem duæ clarissimæ ciuitates eminent, Delphi et Elatea. Delphi quidem propter templum Apollinis Pythij, & oraculum uetustate insigne. Siquidem Agamemnonem ab illo responsum petijsse, memoriæ poeta prodidit. nāq; citharœdus,

Odyss. θ Vlysis & regis Pelidæ rixā decantans introducitur,

Iurgia Pelides, Ithacusq; tulere feroces, (te,
Rexq; Agamēno uirûm captabat gaudia mē
Hoc tibi consiliū cecinit nā Phœbus Apollo,
Pythius ex adyto.

Ob hæc quidem Delphi celebres. Elateam uerò cunctarum eo in tractu ciuitatum amplissimam, & opportunissimo esse in loco sitā, patet, cū in angustijs emineat. Et qui ea potitus sit, in agrum Phocensem atq; Bœotium incursiones commodè faciat. Rupes enim instant, Oeteæ primum, deinde Locrenses & Phocēses. Incursantibus sanè è Thessalia exercitibus nusquā faciles aditus, sed ingressus angustos quidē habet, intra terminos locatos, quos finibus adiacētes urbes tueātur. Quibus in hostiū potestatē redactis, & transitus occupari contigit, quandoquidē Delphici templi splēdor honore præcellit. Sic & loci situs natura ipsa principatū præ se fert. Hæc enim sunt Phocidis partes, in occasum maximè uergētes, & ab his sumendū est initiū. Dictū est ut Parnasus usq; ad occiduos Phocidis mōtes locatus sit. Eius latus in occasum prospectans Locri & Ozolæ possidēt, australe uerò Delphi. Locus sanè petrosus, spectaculi formā habēs. In eius cacumine templū surgit & oppidū, in circuitu stadia sex ac decem complectens. Supra illud Lycoria sita est. Quo in loco antiquitus Delphi supra templum consistebant. Hoc autem tempore circa ipsum, affines Castaliæ fontis, sua locarunt domicilia. Ante urbē aūt Cirphis ex australi parte præiacet rupes sanè prærupta, fundosam relinquēs uallē, per quā plurimus amnis dispergitur. At sub Cirphin rupem urbs uetusta iacet Cyrrha ad mare locata.

* Locus hic mutilus est.

† Λοκροὶ οἱ ὀζόλαι, id est Locri qui appellātur Ozolæ, citra coniunctionē cap. legitur.

οὐδὲ ἡ παραλία ἑκατέρα, ἥτε τοῦ λεισαίου μέχρι τῆς ἀρκτίδος, καὶ ἡ πρὸς δύσεις μέχρι τῆς — παραλλήλοι ἀλλήλαις εἰσὶν, ἐς ἃς πεμπτὰ ἔθνη. ἀλλ' οὕτω διεκτέον διὰ τὰ γράμματα τῶν τοιούτων χωρίων, ὡς ἂν ὑπογράφων — γραμμῶν πλειόνων τὰ γὰρ — παράλληλα μὴ ἀλλήλοις ἔσται, καὶ τὰς — πλευρὰς ἐξεῖ παραλλήλους. ὁ μὲν δὴ ὅλος τύπος οὗτος ἐστὶ λοιπὸν καὶ ἑφεξῆς πραγματείας, τὰ καθ' ἕκαστα δ' ἐξῆς λέγομεν ἀφ' τῆς κίδος ἐξαίρμενοι. ταύτης δ' ὡς φανίσκται δύο πόλεις, Δελφοὶ καὶ Ἐλάτεια. Δελφὶ μὲν δὴ ἀπὸ τοῦ ἱδρύσασθαι τὸ πυθικὸν Ἀπόλλωνος καὶ τὸ μαντεῖον ἀρχαῖον ὄν. ἔγκαμέμνονα γὰρ ἐπὶ τοῦτο χρησμειάσασθαι λέγεται τὸν τοῦ Πριάμου, ἡ γὰρ κιθαρῳδὸς ἄδων εἰσάγεται·

Νέστορ' ὀνησιπόρ' καὶ πλειστάρχ' Ἀχαιῶν,
Ὡς πρὸς Δελφοὺς ἐλθόντες ἐρείομεν Ἀπόλλωνα
Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ.

Δελφοὶ μὲν δὴ ἀπὸ τούτων γνώριμοι. Ἐλάτεια δ' ὅτι πασῶν μεγίστη τῶν τότε πόλεων, καὶ ὡς καιροτάτη ἀπὸ τοῦ ἐμπορεύεσθαι πρὸς τοὺς ἐκ Θετταλίας εἰσβολὰς τὰς εἰς τὴν Φωκίδα καὶ τὴν Βοιωτίαν. ἔρημα γάρ ἐστι ταῦτα πρόχωρα, ἔστι τὰ τῶν Λοκρῶν καὶ τῶν Φωκέων, οὐ πάνυ ταχοῦ στρατοπέδοις βάσιμα τοῖς ἐκ Θετταλίας εἰσβάλλουσιν. ἀλλ' ἔχει παρόδους τινὰς μὲν, ἀφωρισμένας δὲ, ἃς αἱ παρακείμεναι πόλεις φρουροῦσιν. ἁλουσῶν δ' ἐκείνων κρατεῖσθαι συμβαίνει καὶ τὰς πάροδους. ἐπεὶ δ' ἡ τοῦ ἱεροῦ ἀσφάλεια τοῖς Δελφοῖς ἔχει πρὸς βίον, καὶ ἅμα ἡ θέσις τῶν χωρίων ἀρχὴν ἐπαγορεύει φυσικήν. πάντα γὰρ ὅσα τὰ ἐπορεινότατα μέρη Φωκίδος, γυμνὰ ὕδατος ἀρκτέον. ἔρηται δ' ὅπου καὶ ὁ Παρνασσὸς τῶν ἐπορείων μερῶν ἵδρυται Φωκίδος. τούτου δὴ τὸ μὲν πρὸς ἑσπέραν πλευρὸν, οἱ Λοκροὶ κατέχουσιν οἱ Ἐπικνημίδιοι καλούμενοι· τὸ δὲ νότιον, οἱ Δελφοὶ, πετρώδους χωρίου, θεατροειδὲς, κατὰ κορυφὴν ἔχον τὸ μαντεῖον καὶ τὴν πόλιν, σταδίων ἑκκαίδεκα κύκλον πληροῦσα. ὑπορκεῖται δ' αὐτῇ Λυκώρεια, ἐφ' οὗ τόπου πρόσθεν ἵδρυντο οἱ Δελφοὶ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ. νῦν δ' ὑπ' αὐτῷ ἐστὶ οἰκοῦσι πρὸς τὴν ἱερὰν τὴν καπνίαν. πρόκειται δὲ τῆς πόλεως ἡ κίρφις, ἐκ πεντηκοντόπου μέχρους ὄρους ἀπότομον, νάπην ἐκπλήρουν μεταξὺ, δι' οὗ ὁ πλεῖς διέρρει ποταμός. ὑποπέπωκε δὲ τῇ κίρφει πόλις ἀρχαία κίρρα, ὑπὲρ τῇ θαλάττῃ ἱδρυμένη, ἀφ' ἧς

ἀφ' ἧς ἀνάβασις εἰς Δελφοὺς, ὀγδοήκοντά που σταδίων. ἱδρύονται δ' ἀπαντικρὺ σικυωνίων. πρόκειται δὲ τῇ κίρρᾳ τὸ λεισαῖον πεδίον δύλαιμον. πάλιν δ' ἐφεξῆς ὄρος ἄλλη πόλις Κρῖσα, ἀφ' ἧς ὁ κόλπος λεισσαῖος. εἶτα αὐτίκυρα, ὁμώνυμος τῇ κατὰ τὸν μαλιακὸν κόλπον καὶ τῷ οἴτῃ. καὶ δὴ φασὶν ἐκεῖ γῆν ἐλλέβορον φύεσθαι γῆν ἀρίστην. ψυχαῖσθαι δὲ σκυβάλεσθαι βέλτιον, καὶ δοκεῖ ἀριθμεῖν δύο πόλους, καθάρσεως καὶ θραπείας χάριν. γίνεσθαι γάρ τι σησαμοειδὲς φαίνεσθαι γὰρ τῇ φωκικῇ μεθ' οὗ σκυβαλεῖσθαι τὸν οἰκεῖον ἐλλέβορον. αὕτη μὲν οὖν συμμένει. ἡ δὲ κίρρα καὶ ἡ Κρῖσα κατεπαλαίσησαν. ἡ μὲν πρότερον ὑπὸ λεισσαίου, αὕτη δ' ἡ Κρῖσα, ἡ δ' ὕστερον ὑπὸ εὐρυλόχου τοῦ θεσσαλοῦ κατὰ τὸν λεισσαῖον πόλεμον. εὐτυχησάντων γὰρ οἱ λεισσαῖοι δίκας τὰς ἐκ τῆς σικελίας, καὶ τῆς ἰταλίας τέλη, πικρῶς ἐτελώνουν τοὺς ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἀφικνουμένους, καὶ παρὰ τὰ πρόσκαιρα τῶν ἀμφικτυόνων, τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοῖς ἀμφισσεῦσι συνέβη. λοκρῶν δ' εἰσὶν οὗτοι τῶν ὀζόλων. ἐπελθόντων γὰρ αὖτοι τὴν Κρῖσαν αὐξηλάβουν, καὶ τὸ πεδίον τὸ ὑπὸ τῶν ἀμφικτυόνων αὐιόρωθεν ἀῶδις κατεργάζονται. καὶ χέρσους ἦσαν πρὸς τοὺς ἕξω τῶν πάλαι λεισσαίων. καὶ τύπους οὕτω ἐπιμωρήσαντο οἱ ἀμφικτύονες, καὶ τῷ θεῷ τὴν χαλκῆν ἀπέδοσαν. νῦν μὲν οὖν ὠλιγώρηται δ' ἱκανῶς καὶ τὸ ἱερὸν, πρόσθεν δ' ὑπερβαλόντος. ἁπλοῦν δ' οἵ τε θησαυροὶ οὓς καὶ δῆμοι κατεσκεύασαν, εἰς οὓς καὶ χρήματα αὐετίθητο διαθέρωμένα καὶ ὄργια τῶν ἀρίστων δημιουργῶν, καὶ ὁ ἀγὼν ὁ πυθικὸς, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἱερονικῶν χρησμῶν. φασὶ δ' εἶναι τὸ μαντεῖον, ἄντρον κοῖλον κατὰ βάθος, οὐ μάλα εὐρύστομον, ἀναφέρεσθαι δ' ἐξ αὐτοῦ πνεῦμα γεώδουσιακόν. ὑπερκεῖσθαι δὲ τοῦ στομίου τρίποδα ὑψηλὸν, ἐφ' ὃν τὴν πυθίαν ἀναβαίνουσαν, δεχομένην τὸ πνεῦμα, ἀποθεσπίζειν ἐμμετρά τε καὶ ἄμετρα. φιτεύειν δὲ καὶ ταῦτα εἰς μέτρον ποιητάς τινας ὑποτυχοῦντας τοῦ ἱερῶ. πρώτην δὲ φημονόην φασὶ γενέσθαι πυθίαν. λεκλῆσθαι δὲ καὶ τὴν προφῆτιν οὕτω, καὶ τὴν πόλιν ἀπὸ τοῦ πυθέσθαι, ἐντεταλθαι δὲ τὴν πρώτην συλλαβήν, ὡς ὑπὸ τοῦ ἀθανάτου καὶ ἀκαμάτου ἀκούου. ἡ μὲν οὖν ἐπίνοια αὕτη ἐστὶ τῶν πόλεων κτίσεως καὶ τῶν κοινῶν ἱερῶν ἐκτιμήσεως. καὶ γὰρ κατὰ πό-

Ab ea incipit ad Delphos ascensio, stad. ferè LXXX. E' regione uerò Sicyonis posita est. Ante Cyrrham autem Crissæa planicies iacet, fertilitate fœlix. Porrò alia rursum ciuitas adest Crissa, quæ sinu Crisseo uocabulū præbuit, postea Anticyra. Quo nomine & alia est ad Sinum iacens Maliacum, & Oetam montē. Illic elleborū seu ueratrum urbanum nasci uulgāt, hic autem optimè præparatur. Quocirca frequentes huc aduenæ confluunt, purgationis et * curationis ergo. Etenim in Laconica pharmacū nasci quoddā, sesamorum semini perq; simile, cui permixtū præparāt Oetæū elleborum. Hæc quidē manet adhuc, at Cyrrha Crissaq; diruptæ iacent. Illa quidem prius ad sinū Crissæum, Crissa uerò postea sub Eurylocho Thessalo Crissæi belli temporibus. Crissæi siquidem cum secundis rebus florent, propter Siculorū & Italorum uectigalia, acerbè ab his qui oracula peterent, exigebāt contra Amphyctionū edicta. Hæc eadem fanè Amphissæis aduersa uenerunt, hi Locrorum Ozolarum iuris sunt. Isti enim aduentātes reparata Crissa, campū ab Amphictyonibus consecratum denuo arare & serere cœperūt, & in hospites externos maiorem quàm olim Crissæi exercuere sæuitiā. Quocirca eos Amphictyones pœnas dare cogentes, Deo ipsi gratiā rediderunt. Hac itaq; tempestate neglectui datur nonnihil oraculum, superiorib. annis excellentissimo in honore habitum. Documento sunt thesauri, quos populi potentesq; principes ibidem construxeruut, ad quos cōsecratas offerebāt pecunias, nec minus artificū præstantissimorum opera, & ludi Pythici illic decertati, et innumerabilia tot et cōmendata, scriptis oracula. Authores certi memorant diuinum ipsum domicilium, profundam et curuā esse speluncam, nō admodum lato ore patentem, unde auram quidem referri sacro efflante numine. Excelsum autē ostio imminere tripodem, quem cum Pythia uates inscenderit, hausto diuinationis spiritu, Dei respōsa referre, & metro & oratione soluta. Hæc uerò poetas quosdam templi ministros in uersus intendere. At Phemonoen primam diuinantem Pythiam fuisse ferūt. Sic etenim uatem ipsam uocatam. Vrbis quoq; uocabulum ab interrogādo, audiendo, discendo, inclinatū esse, priore producta syllaba, & immortalis, & indefessa ministra foret. Hæc igitur in ædificādis urbibus, & uenerādis templis, cōmunib. fueratintentio. Etenim conuenientes in unū ciui-

tates, gentesq; natura in cõmune cõgregabiles, mutuæ utilitati pariter seruirẽt, & ad communia sacra cõcurrerent. Hisce de causis & dies festos agebant, & conuentus frequentes celebrabant. Omnia enim hæc ad conciliãdos amore homines tendunt. Incipere primũ à sodalib. & sacrorũ socijs & consecraneis. Quo aũt maior cõuẽtus, & ex plurib. aduẽtaret, eo maior putabaẽ utilitas. Huic igiẽ tẽplo honor euenit amplior propter oraculũ, quando minus alijs omnib. fallax extitisse uideaẽ. Etiam quippiã ipse loci situs addidit. In medio nãq; uniuersæ quodãmodo Græciæ & intra & extra Isthmũ, imò & totius orbis consistere uidebatur, unde & telluris umbilicũ appellabant: fabulã addẽtes quã refert Pindarus, cõfingẽs ab Ioue duas dimissas aquilas in hoc coisse loco, unã ab ortu, reliquã ob occasu. Quidã aũt dixere coruos. Cæterũ quispiam in tẽplo mõstraẽ umbilicus, pendentib. ornatus uittis, cui duæ quæ fabulæ argumẽto incumbant imagines aquilarũ. Cũ huiusmodi sanè cõmoditas Delphis adesset, eo facile cõueniebãt præcipuè finitimi. Ipsum etiã ex ijs Amphictyonicũ cõstitutũ erat cõcilijũ, & de reb. publicis cõsulturum, deq; tẽplo cõmuniorẽ curã ac diligentiã habiturũ, cum tantũ pecuniarũ, tanquã sacra munera multa, & in tẽplo locata iacerent, quibus ingenti ueneratione opus foret atq; custodia. Verum enimuero antiqua illa quidem incognita in obscuro iacẽt. Inter eos qui memoria celebrati sunt. Acrisius uerò primus eorũ qui memoranẽ Amphictyonas instituisse putatur, et ciuitates decreuisse, quæ in cõciliũ cõmuniter accederẽt, & cuilibet dedisse suffragium: huic quidẽ per se, illi uerò cũ alijs, siue cũ plurib. Declarasse etia Amphyctionũ iurisdictiões, quot ciuitatib. cõtra ciuitates forẽt. Posterius aũt aliæ cõplures factæ sunt institutiones, donec & hęc ipsa destructa est ordinatio, sicut & Achæorũ status. Primò quidẽ igitur duodecim cõuenisse dicũẽ ciuitates, singuleq; bis in anno ad conciliũ Pylagorã mittebãt (sic enim legatũ illũ uocabant) ueris initio & autumni, postea uerò plures cõuenere ciuitates. Cõuentũ aũt illũ uel synodũ Pyleã nuncupabant, uernam scilicet & autumnalem: quoniam οἱ πύλαις cõgregabantur, id est ad portas, quas etiam Thermopylas dicunt. Cæteri aũt Pylagoræ immolabãt. Initiò quidem & hæc & oraculum ijs cõmunia erant, qui propè habitarent: posterius etiam ij qui procul distabant proficiscebantur, & oraculo utebanẽ, &

λεις σωθέσαν καὶ κατὰ ἔθνη, φυσικῶς κοινωνικοὶ ὄντες, καὶ ἅμα δὲ παρ' ἀλλήλων χάριν χάριν, καὶ εἰς τὰ ἱερὰ τὰ κοινὰ ἀπίωσι δι' τὰς αὐτὰς αἰτίας, ἑορτάς τε καὶ πανηγύρεις συστελοῦσιν. φιλικὸν γὰρ τὸ τοιοῦτον ἀπὸ τῶν ὁμοτραπεζίων ἀρξάμενον, καὶ ὁμοσπονδίων καὶ ὁμορροίων, οὐδὲ πλείων καὶ ἐκ πλείονων ὠθεῖται, πόθεν μᾶλλον καὶ τὸ ὄφελος γνωμίζεται. ἡ μὲν οὖν τὸ πλεῖστον τιμὴ τοῦ ἱεροῦ τούτου, δι' τὸ χρυσίου σωρεία, δόξαντι ἀψυδεστάτῳ τῶν τότε ὑπαρξαι. πεισελάβετο δὲ καὶ ἡ θέσις τοῦ τόπου. δι' γὰρ ἐλάττονος μέσου πως δοκεῖ δι' συμπάσης, δι' τε γῆς ἰδίου, καὶ δι' ἐκτός. γνωμίδιον δὲ καὶ δι' οἰωνομάντεις, καὶ ἐπάλεσαν δι' γῆς ὀμφαλόν, πεισάντων καὶ μῦθον, ὃν φησὶ Πίνδαρος. ὅτι συμπέσοιεν γνωσθῆναι οἱ ἀετοί, οἱ ἀφεθέντες ὑπὸ τοῦ Διός, ὁ μὲν ἀπὸ δι' ἀνατολῆς, ὁ δὲ ἀπὸ δι' δύσεως. οἱ δὲ κόρακας φασί. λείπουται δὲ καὶ ὀμφαλὸς λίθος ὑπὸ τῷ ναῷ πεποιημένος, καὶ ἐπ' αὐτῷ δύο ἀετοὶ χρύσεοι. ἐν δὲ τῷ μυθῷ. τοιαύτης δὲ δι' δυναμείας οὔσης δι' πρὸς τοὺς ἕλληνας, σωθέσαι πεφιλοτίμως ἐκεῖσε. μᾶλλον δ' οἱ ἐγγύθεν, καὶ διὰ καὶ τὸ ἀμφικτυονικὸν σύστημα ἐν τύπῳ συνεστάχθη, πρό τε τῶν κοινῶν βουλευόμενον, καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχον καὶ νοτέραν, ἅτε καὶ χρημάτων ἀποκειμένων πολλῶν, καὶ ἀναθημάτων, φυλακῆς καὶ ἀσφαλείας δεομένου μεγάλης. τὰ πάλαι μὲν οὖν ἀγνοεῖται. ἀκρίσιος δὲ τῶν μνημονευομένων πρῶτος δοκεῖ τάξαι δόξαι τὰ πρὸς τοὺς ἀμφικτύονας, καὶ πόλεις ἀφορίσαι τὰς μεταχούσας τοῦ συνεδρίου, καὶ ψῆφον ἐπάγεσθαι, τῇ μὲν καθ' αὑτὴν, τῇ δὲ μετὰ τῶν ἄλλων, ἢ μετὰ πλειόνων. ἀποδεῖξαι δὲ καὶ τὰς ἀμφικτυονικὰς δίκας ὅσαι πόλεσι πρὸς πόλεις εἰσίν. ὕστερον δ' ἄλλαι πλείους ἐπετάχθησαν γενόμεναι, ἕως κατελύθη καὶ πᾶν τὸ σύνταγμα, καθάπερ καὶ τὰ τῶν ἀχαιῶν. αἱ μὲν οὖν πρῶται δώδεκα συνελθοῦσι λέγονται πόλεις. ἐκάστῃ δ' ἐπῆν τε τῶν ἀγόραν, δίς κατ' ἔτος οὔσης δι' συνόδου, ἔαρός τε καὶ μετοπώρου. ὕστερον δὲ καὶ πλείους συνῆλθον πόλεις. τῶν δὲ συνόδων τὴν μὲν ἐαρινὴν, τὴν δὲ μετοπωρινὴν, ἐπειδὴ γὰ τὰς συνήγοντο, ἃς καὶ θερμοπύλας καλοῦσιν, ἡ μὲν θυσία δὲ τῇ δήμητρι οἱ τῶν ἀγόραν. ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῖς ἐγγὺς μετῆν καὶ τοῦτο τὸ μαντεῖον. ὕστερον δὲ καὶ οἱ πόρρωθεν ἀφικνοῦντο καὶ ἐχρῶντο δι' μαντείῳ, καὶ ἐπεμπον δῶρα, καὶ θησαυροὺς κατεσκεύαζον, ἀδαπάνῳ ἱερείοις, καὶ ὁ πατὴρ ἀλυάττης, καὶ Ἰταλιωτῶν τινες, καὶ Σικελοί. ἐπίσθεν δ' ὧν ὁ πλοῦτος, δυσφύλακτός ὅτι, ἀν' ἱερὸς ἦ. νυνὶ γέ τοι τοὐναντίον ὅτι τὸ μὲν δελφοῖς ἱερόν. χρημάτων δὲ χάριν δῶν ἀναθημάτων τὰ μὲν ἥρπασται, τὰ δὲ πλέω μένει. πρὸ τοσούτου δὲ πολυχρήματον ἦν τὸ ἱερόν, καθάπερ ὁμήρου τε εἴρηκεν·

οὐ δ' ὅσται λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἔντος ἐόργει
Φοίβου ἀπόλλωνος πυθοῖ ἐνὶ παιπαρόεσσι.

Καὶ οἱ θησαυροὶ δηλοῦσι, καὶ ἡ σύλησις ἡ γενηθεῖσα ὑπὸ δῶν φωκέων. ἐξ ἧς ὁ φωκικὸς καὶ ἱερὸς καλούμενος ἐξήφθη πόλεμος. αὕτη μὲν οὖν ἡ σύλησις γέγονε κατὰ φίλιππον τὸν ἀμύντου. προστόραν δ' ἄλλων ὧν νοοῦσιν αἰ χάλκαι, ἃ πρὸ ὑφ' ὁμήρου λεγόμενον πλοῦτον ἐξεφόρησαν. οὐδὲ γὰρ ἴχνος αὐτοῦ σωζῶσι πρὸς οὐδὲ ὕστερον χρόνους, ὧν οἷς οἱ περὶ ὀνόμαρχον καὶ φάυλον ἐσύλησαν τὸ ἱερόν, ἀλλὰ τὰ μὲν ——

νεώτερα ἐκείνων εἶναι δῶν χρημάτων. ——

λέγει δὲ καὶ ἀρκεῖσθαι γὰρ δι' θησαυροῖς ἀρχαῖα λαφύρων ἀναπεθγότα, ὧν γράφας σώζοντας, ὧν αἷς καὶ οἱ ἀναθῶντες. γύγου γὰρ καὶ ἱερούσου καὶ συβαριτῶν καὶ σιγνητῶν δῶν πρὸς ἀδρίαν, καὶ οὕτως ὧν δῶν ἄλλων οὐ —— ἥκοι τὰ παλαιὰ χρήματα ἀναμεμίχθαι. καὶ ἄλλοι τόποι δηλοῦσι ὑπὸ τούτων σκολωφηθέντες δῶν ἀνδρῶν. γνῶσι δὲ τὸν ἀφήτορα δεξάμενοι λέγεσθαι θησαυρόν. ἀφήτορος δ' οὐδενὸς, κατὰ γῆς θησαυρισμόν, ὧν δι' ναῶ καὶ τορύχθαι φασὶ τὸν πλοῦτον ἐκεῖνον, καὶ οὗς πρὸς τὸν ὀνόμαρχον ὧν χειρήσαντας ἀνασκάπτειν νύκτωρ, σεισμῶν γενομένων μεγάλων, ἔξω τοῦ ναοῦ πεσεῖσθαι, καὶ πᾶσεσθαι δι' ἀντισκαφῆς. ἐμβαλεῖν δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις φόβον δι' τοιαύτης διηχειρίσεως. δῶν δὲ τὸν μὲν πλησίον, εἰς οὓς μύθους τακτέον. τὸν δὲ δισύρμον, προφωνίου καὶ ἀγαμήδους ὄργον φασί. τὸν δὲ νεὼν ἀμφικτύονες κατεσκεύασαν. λείπουται δ' ὃν δι' τε μνεῖα τάφος νεοπτολέμου κατὰ χρησμὸν γενόμενον, μαχαιρέως δελφοῦ ἀνδρὸς ἀνελόντος αὐτόν. ὡς μὲν ὁ μῦθος δίκας αὐτοῦτα τὸν θεὸν τοῦ παθόντος φόνου. ὡς δὲ τὸ εἰκὸς ὑπεθέμενον δι' ἱερῷ. τοῦ δὲ μαχαιρέως ἀπόγονον φασὶ βράγχον τὸν προστήσαντα τοῦ δι' δυσὶ μοις ἱεροῦ. ἀγὼν δέ ὁ μὲν ἀρχαῖος ἦν δελφοῖς κιθαρῳδῶν ἐγυμνάθη, πταιῶνα ἀσόντων εἰς τὸν θεόν. ἔθεσαν δ' δελφοὶ μετὰ τὸν λειοσσαῖον πόλεμον.

dona mittebant, thesauros q; paratos locabãt, sicuti Crœsus, eiusq; pater Alyates, & Italorũ pleriq; ac Siculi. Cũq; inuidiosę sint diuitię, laboriosa est earũ custodia, etiam si cuipiã numini attributæ, cõsecrataeq; fuerint. Hodie profecto summa in mẽdicitate Delphicũ est oraculũ: propter opes aũt dona ipsa sacra partim intercepta fuere, partim magno in numero permanent. Verũ priorib. seculis templũ ipsum erat opulentissimũ, uel Homero testificante,

Nec dũm marmorea Phœbi delubra capessunt, Iliad. i
Vaticoni uates seruat, quem Pythia in rupe.

Quem ab edẽdis oraculis Aphetorẽ dicunt, thesauris manifestant, et tot repositarũ opũ acerui, & tanta à Phocensib. patrata diuinorũ uasorũ populatio. Vnde Phocense sacrũ (ita enim uocant) bellũ exarsit. Hæc quidem direptio Philippi Amyntæ filij ætate patrata fuerat. Aliã rentur antiquã fuisse, qua decantatæ ab Homero immensæ illæ opes fuerãt exportatæ. Nam apud posteros, ne uestigiũ quidem ullũ illarũ seruari cernimus, cũ Onomarchus et Phaylus templũ ipsum diripuerũt. Sicenim alia ab illo proditũ est memoriæ, nouiora illis esse dona * opũq; genera. Recõdita enim fuisse in thesauris ex hostilib. capta spolijs, deoq; oblatis, titulos seruantia & offerentiũ inscripta nomina, ut Gygæ & Crœsi, & Sybaritarũ & Spinetarũ Adrię incolarũ, & sic de reliquis. * dona ac priscæ in unũ cõmixtæ sunt diuitiæ. Alia quoq; loca significãt, quæ uiri isti ex illis adornarũt. Sunt qui Aphetorẽ thesaurũ dici approbẽt, & Aphetoris limẽ, defossos in templo thesauros sub terra opesq; depositas asserant, conatumq; Onomarchũ noctu thesauros illos effodere, magnis quidem in terra factis terræmotibus extra templũ euolasse, & effolsioni finem imposuisse: alijs etiã, ne talia tentarẽt, pauorem incussisse. *

* Hic contextus lacerus est.

* Rursus lacunula alia.

* Mutilus locus.

In fabularũ ordine ponemus. Secundum autem Agamedes et Trophonij opus esse aiunt. Verum quæ nunc extant Amphictyones instituerũt. Ostenditur uerò in tẽplo Neoptolemi tumulus, qui iubente oraculo cõstructus est, cum uir Delphicus Machæreus mactasset illum. Petebat enim deus (ut fabulæ tradunt) paternæ cædis supplicium. Vt autem simile uerũ est templum inuasisse, cõmotus est. At Machærei cognatus extitisse fertur Branchus, delubri in Didymis præsul. Agonem quidẽ in Delphis, priscum illum citharœdorum instituerunt, deo Pæana canentium: Hunc autem Delphi Crissæo finito bello posuere.

At

At porrò Amphictyões, equestre certamẽ et
*σιφανίτην gymnicũ in Eurylocho ordinauere † corona-
rũ, quẽ Pythia uocauerũt. At citharœdos, tibi
cines, ac fidicines, citharistasq; adiũxerũt, sine
carmine modulatiões aliquas reddituros, q̃d
Pythicus ritus uocatur. Quinq; uerò eius ge-
neris particulæ sunt, Anacrusis, Ampera, Ca
taceleusmus, Iãbi et Dactyli, Syringes. Modu
latus est aũt Timosthenes secundi Ptolemæi
classis præfectus, qui de portubus decẽ uolu-
mina cõposuit. Vult autẽ Apollineũ agonẽ
aduersus Draconẽ depugnatũ, diuinis efferre
cantãdo laudib. Anacrusin quidẽ prꝛludiũ es
se demonstrãs, Amperã aũt primã certãdi ex-
perientiã, Cataceleusmũ certamẽ ipsum, Iam-
bum autem ac Dactylũ cantũ pæanem, qui ta
libus efficit rhythmis uictoriæ gratia, è quib.
alter hymnis est proprius, Iambus autem obli
quijs, unde ἰαμβίζειν. Syringes uerò beluæ de-
ficientis languorem imitantes ac efficientes,
perinde ac ad extrema conuertat sese morien
tis sibila. Cæterùm Ephorus quo plurimũ ad
hæc tractãda utimur propter hominis diligẽ-
tiam, quemadmodum & de illo testis est Po-
lybius, uir dignitatis eximiæ, cõtraria mihi fa
cere uidet, interdũ ita electiõe instituẽs, & ab
exordijs pollicẽs. Itaq; scriptores historiarũ in
crepans, quòd fabulas studiose scriptis inse-
rant: & ueritatẽ laudib. exornãs, ad ipsius ora
culi sermonẽ honestã quandã adiũgit promis-
sionẽ, quod ubiq; sanè ueritatẽ maximi æsti-
mat, præsertim ad hãc ipsam materiã. Absur-
dũ enim est (inquit) si reliquis in reb. talem se
ctamur, ueritatisq; modũ inquirimus. Cũ aũt
de ipso loquimur oraculo, quod super omnia
uerissimũ est, adeò incredibilib. & mẽdacib.
utimur uerbis. His autem dictis cõtinuò sub-
infert, quod Phœbus & Themis nostro gene
ri utilitatem afferre cupiẽtes, oraculũ cõpara-
re decreuerunt. Subinde commoditatem elo-
quitur, cum ad mansuetudinem uitæ prouo-
cabat, moresq; castigabat, nonnullis responsa
proloquens, quædã per edicta mãdãs, aliqua
omnino prohibens, plerosq; ne ullo quidem
admittens pacto. Hæc autem alij dispositisse il
lũ rentur (inquit) cũ deus ipse corporis assum
psit imaginem, alij autem, cum suæ uolũtatis
mentẽ cognitionem mortalib. tradidit. De ip
sis deinde dicere Delphis ingressus, qui nam
forent explicat, antiquis temporibus quosdã
extitisse Parnasios αὐτόχθονας uocitatos, id est
indigenas & aborigines, Parnasum colentes.
Quo quidem in tempore Apollinẽ in terras

οἱ δ' ἀμφικτύονες ἱππίῳ καὶ γυμνικῷ
ἐπ' εὐρυλόχου διέταξαν στεφανίτῃ, καὶ τοὺ
θῳδοὺς ἐκάλεσαν. προσέθησαν δὲ τοῖς κιθαρῳ-
δοῖς αὐλητάς τε καὶ κιθαριστὰς χωρὶς ᾠδῆς,
ἀποδώσοντας τὴν μέλῳ, ὃ καλεῖται νόμος
πυθικός. τοιοῦτος δ' αὐτοῦ μέρη ἐστίν, ἄνα-
κρουσις, ἄμπειρα, κατακέλευσμός, ἰαμβικὸν
καὶ δάκτυλοι σύριγγες. ἐμελοποίησε μὲν
οὖν τοιοῦτον τιμοσθένης ὁ ναύαρχος τοῦ δευτέρου
πτολεμαίου, ὁ καὶ τοὺς λιμένας συντάξας τὴν
δίεκα βίβλοις. βούλεται δὲ τὸν ἀγῶνα τοῦ
ἀπόλλωνος τὸν πρὸς τὸν δράκοντα διὰ τὸ
μέλους ὑμνεῖν. αὐτάκρουσιν μὲν τὸ πρόοιμι-
ον δηλῶν. ἄμπειραν δὲ τὴν πρώτην κα-
τάπειραν τοῦ ἀγῶνος. κατακελευσμὸν δὲ
τὸν ἀγῶνα. ἴαμβον δὲ καὶ δάκτυλον τὸν μὲ-
πιπαιωνισμὸν τὸν ὠδὴ τῇ νίκῃ μετὰ πυθί-
των ῥυθμῶν, ὧν ὁ μὲν ὕμνος, οἰκεῖος ὤν,
ὁ δ' ἴαμβος καινισμοῖς καὶ τῷ ἰαμβίζειν.
σύριγγες δὲ τὴν ἔκλειψιν τοῦ θηείου μιμου-
μένων, ὡς αὐ καταστρέφοντος εἰς ἐχόντους
τινὰς συρισμούς. ἔφορος δ' ὧ ὁ πλεῖστα
χρώμεθα δὲ τὴν περὶ ταῦτα ἀπιμέλειαν,
καθάπερ καὶ πολύβιος μαρτυρῶν τυγχά-
νει, αὐτὴρ ἀξιόλογος, δοκεῖ μοι ταύτῃ
ποιεῖν ἐὰν ὅτε τὴ πίστεσι καὶ τοὺς ἄλ-
λους ἀναγκάσῃ. ὥστιμήσας γοῦν τὴν
φιλομυθοῦσιν γὰρ τὴν τῆς ἱστορίας γραφὴν, καὶ
τὴν ἀλήθειαν ἐπαινέσας, προστίθησι τῷ
περὶ τοῦ μαντείου τούτου λόγῳ, σημεῖόν
να ἀναθέσειν, ὡς πανταχοῦ μὲν αὐτὸν
νομίζειτ' ἀληθές. μάλιστα δὲ κατὰ τὴν
πόθεσιν ταύτην. ἄτοπον γὰρ ἐπὶ μὲν
τῶν ἄλλων ἀεὶ τὸν τοιοῦτον τρόπον διάκει-
μαι φησὶ· περὶ δὲ τοῦ μαντείου λέγοντα,
ὃ πανταχοῦ ὄζειν ἀψυχίας τὸν, τοῖς οὐτως ἐ-
πίστοις καὶ ψυχρῶσι χρησόμεθα λόγοις, πᾶ-
σι εἰπών, ὥστε φορεῖ παραχρῆμα, ὅτι τὰ
λαμβάνουσι κατασκευάσαι τὸ μαντεῖον,
ἀπόλλωνα μετὰ θέμιδος, ὠφελήσαι βου-
λόμενον τὸ γένος ἡμῶν. εἶτα τὴν ὠφέλει-
αν εἰπών, ὅτι εἰς ἡμερότητα προυκαλέ-
το, καὶ ἐσωφρόνιζε τοὺς μὲν χρωμέ-
νους, καὶ τὰ μὲν προσέταττε, τὰ δ' ἀπα-
γορεύων. τοὺς δ' οὐδ' ὅλως προσιμένους,
ταῦτα δὲ δοικεῖν νομίζουσι φησὶν αὐτὴ
οἱ μὲν αὐτὸν τὸν θεὸν σωματοειδῆ γι-
νόμενον, οἱ δ' ἀνθρώπους γνώμην παρά-
δοντα τῆς ἑαυτοῦ βουλήσεως. ὑπολαβὼν δὲ
περὶ τῶν δελφῶν οἱ τινές εἰσι δηλέγειν
τὸν, φησὶ τοπαλαιὸν παγασίους τινὰς
αὐτόχθονας καλουμένους οἰκεῖν ὄρη παρα-
σόν, καθ' ὃν χρόνον τὸν ἀπόλλωνα τὸν γὰρ
ὠδόντα,

ὠδόντα, ἡμερῶσαι τοὺς ἀνθρώπους, ἀπό τε
τῶν ἡμέρων καρπῶν καὶ τῶν βίων, ὧν ἀθη-
ναῖοι μὲν ἐξηγοῦνται ἐπὶ δελφοὺς ταύτῃ ἐγέ-
νετο ὁδῷ, ἣν νῦν ἀθηναῖοι τὴν πυθικὴν
πέμπουσι. γηγόμενον δὲ κατὰ παναπείας,
πυθὼ καταλύσαι, ἔχοντα τόπον, βίαιον
ἄνδρα καὶ παράνομον. τοὺς δὲ παγασέ-
ους συμμίξαντας αὖθις, καὶ ἄλλον μιῶ-
σαι χαλεπὸν ἄνδρα πύθωνα τοὔνομα, ἐ-
πίκλησιν δὲ δράκοντα, κατατοξεύοντα δ'
ὑπὸ ἀπόλλωνος, ἐπαίωνα. ἀφ' οὗ τὸν παιανι-
σμὸν οὕτως ἐθος παραδιδόναι τοῖς μέλ-
λουσι συμπίπτειν εἰς παράταξιν. ἐμπρη-
δῶναι δὲ καὶ σκηνὴν τότε τὸ πυθῶνος
τὸν τῶν δελφῶν, καθάπερ καὶ νῦν ἔτι καὶ
εἰς τὸν μνημεῖον ποιουμένους τὸν τότε γηγομέ
νων. τί δ' ἂν ἔτι μυθωδέστερον, ἢ ἀπόλλω
τοξεύσαι, καὶ πολάζων τιτυοὺς, καὶ πύθω-
νας, καὶ δηλύσαι ἐξ ἀθηνῶν εἰς δελφοὺς, καὶ
γῆν πᾶσαν ὠδηκέναι; εἰ δὲ ταῦτα μὴ ἐκλάμ-
ψει, μύθους εἶναι, τί ἐχρῆν τὴν μυθευομέ-
νην θέμιν γυναῖκα καλεῖν; ἐγὼ δὲ μυθεύ-
μενον δράκοντα, ἄνθρωπον; πλὴν εἰ συγ-
χεῖν ἐβούλετο τούτοις δὴ ἱστορίας καὶ τὸν τοῦ
μύθου τόπον. παρακλίσια τοίνυν καὶ τὰ
περὶ τῶν αἰτωλῶν ἐρημίας. φύσας γὰρ ἀ-
πορθήτους αὐτοὺς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου, το-
τὴ μὲν ἀπολέσας φυσὶν οἰκῆσαι οὓς κατέχον-
τας βαρβάρους ἐκβαλόντας, τότε δ' αἰτω-
λὸν μετὰ τῶν ἐξ ἤλιδος ἐπειῶν. τούτους
δ' ὑπ' ἀλλήλων τῶν ἐχθρῶν. τούτους δ' ὑπ'
ἀλκμαίωνος καὶ διομήδους. ἀλλ' ἐπάνει-
μι δὴ πρὸς φωκέας. ἐξ ἀρχῆς γὰρ γῆ τῆ πα-
ραλίᾳ μετὰ τὴν αὐτόκιβδηλον πολίχνιόν ἐστιν
ἔπειθεν ὁ μαραθών. ἔστ' ἄκρα φαρύγιον ἔ-
χουσα ὕφορμον, ἐφ' ὁ λιμὴν ὑπάτης ὁ πρὸ
αγορευθεὶς μυχὸς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος,
ὑπὸ ἑλικῶνι καὶ τῇ ἄστρει λεγόμενος. οὐδ'
ἀσφαλὲς δὲ τὸ μαντεῖον ἄπωθεν τῶν τόπων
τούτων ἐστίν, οὐδ' ἡ ἄμβρυσος ὁμώνυμος
τῇ βοιωτικῇ. γὰρ δὲ τῇ μεσογαίᾳ μετὰ δελ-
φοὺς ὡς πρὸς τὴν ἕω δαυλὶς πολίχνιον, ὅ-
που πιρία τὴν θρᾷκα φασὶ διωκασθῆναι.
καὶ τὰ περὶ φιλομήλαν καὶ πρόκνην ἐκεῖ
μυθεύουσι. θουκυδίδης δ' ἐν μεγαροῖς φη-
σὶ τοὔνομα δὲ τὸν τόπου γενέσθαι ἀπὸ τοῦ
δάπυς, δαυλοὺς γὰρ καλοῦσι τὰς δάδας. ὁ-
μηρος μὲν οὖν δαυλίδας εἶπεν, οἱ δ' ὕστερον
δαυλίαν. καὶ τὸ, λυπάειστον δ' ἔχεν, δέχον
ται δηλοῦς· οἱ μὲν ὁμωνύμως ἐφ' ἑαυτοῦ, οἱ
δὲ παρωνύμως ἀπὸ τῆ λυκωρείᾳ. πα
νοπεὺς δ' ὁ νῦν φανοπεύς, ὅμηρος δὲ τοῖς πε-
ριλιβαδίαν τόποις, ἃ τοῦ ἐπειοῦ πατρίς,

aduentantẽ mansuefecisse homines è syluestri
bus fructibus, & minuti uiuẽdi ritu, Athenas
egressũ, adijsse Delphos eam per uiã, qua nũc
Atheniẽsis populus Pythiadẽ supplicationẽ
cũ põpa præmittit, ad Panopeã deinde cõsistẽ
tem urbem, Tityũ clade affecisse eius loci tyrã
nũ, uirũ profectò uiolentũ ac flagitiosum. Po-
stea coniunctos illi Parnasios, alio nũciasse ho
minem esse nomine Pythonẽ, ac cognomine
Draconẽ: quo sanè sagittis debellato, inter ad
hortandum Io Pæã clamitasse: unde cõsuetu-
dinem traditã, ut qui consecuturi sunt aciẽ, sic
Pæanis celebrationẽ clamitẽt. Pythonis uerò
tabernaculũ sic incẽdio tunc à Delphis absum
ptum, sicuti nunc quoq; ac semper rerũ ca ęta
te ęstarũ, perpetuã adhuc recordationem ac
monumentũ factitantibus. Quid aũt fabulosi
us fieri posset, quàm sagittas mittens Apollo,
& Tityos, Pythonasq; mactans, & ex Athe
nis Delphos iter faciens, & terrã uniuersam
permeãs? quod si hęc minimè fabulamenta es
se putabat, quid oportebat Themin in fabulis
celebratã fœminã uocari, fabulosumq; Draco
nẽ hominẽ, nisi si uoluit historiæ fabulæq; lo-
cos in unũ cõfusos cõturbare? Idem etiã his si
milia de Aetolis protulit. Nam cum præfatus
sit, eos omni tempore inuictos, nunquãq; de-
populatos, quandoq; Aetoliã Aeoles coluis-
se, electis regionis occupatoribus Barbaris:
quandoq; Aetolũ cum Epeis ex Elide profe-
ctis, hos autem mutuis uicibus ab hostibus, i-
stos ab Alcmæone ac Diomede. Sed ad Pho-
cẽses reuocetẽ orario. Initio enim in ripa post
Anticyrã Maratho parua subest urbs, secun-
dum eam inde Pharygiũ promontoriũ cũ sta
tiõe: deinde portus nouissimus recessus, quia
sic illi obtigit, appellatus, sub Helicone & sub
Ascra iacens. Abæ quoq; nõ lõgè absunt ab
his oraculũ, neq; Ambryssus, quæ idẽ q̃dBœo
tia nomẽ tenet. In mediterranea uerò: secũdũ
Delphos pauliſper ad orientẽ Daulis est oppi
dulũ, ubi Terea Thracũ potentatũ tenuisse a-
iũt, quæq; de Philomela et Progne fabulis uul
gata sunt, eo in loco patrata memorãt. Verũ
Thucydides ad Megara scribit. Loco aut no
men à densitate arbustorũ inditũ est, cũ δαυλὸς
densos appellãt. Homerus quidẽ Daulida di-
xit, posteri uerò Dauliam. Illud uerò *Qui Cy * οἱ κυπά-
pariſſon habent, duobus accipiendum est mo ρισσον ἔχον.
dis. Nam secundum alios nomen accepit ab
arbore, alijs autem placet à uico ad Lycoream
iacente. Panopeus sanè olim, nunc uerò Pha-
noteus uicinus Lebadiæ locis, Epei patria:

quæ

quæ de Tityo tradita sunt fabulis, hic gesta ferun-
tur. Homerus quidem refert, ut Phæaces Rhadamanthum in Eubœam deduxerũt, ut Tityum expectaret Telluris filium, & spelun-
cam Eleeriam, ab Elara Tityi matre nomina-
tam. Monstratur etiam per insulã Tityi sacel-
lum, cui honores quidem redduntur iuxta Le-
badiam. Trachin quoque est ciuitas Oetææ Phocensi nomine similis, exigua sanè, ciues Trachini uocantur. At Anemorea ab cõtin-
genti nomen assequitur. locus enim Catopte-
rius uentosas in illã trudit procellas, præceps quidem à Parnaso proueniens. Hic autem mons Delphorum & Phocensium terminus erat, qua tempestate Lacedæmonij Delphos à Phocensium societate disiunxerant, & per se rem suam urbanam agitare permiserũt. Eam plerique uocant Anemoleam, deinde Hyam polis à nonnullis appellatur. In quam è Bœo-
tia Hyantes profugi sese receperunt. Ipsa ma-
ximè in mediterranea est Parapotamiorũ uici-
na, diuersa ab ea quæ in Parnaso Hyampo-
lis nuncupatur. Elatea item inter Phocenses urbes amplissima, Homero fuit prorsus igno-
ta. Citra enim illius ætatem noua condita, op-
portuno profectò sita est loco, aduersum ma-
ritimas incursiones. Eius ingenium Demo-
sthenes indicat & opportunitatem, repenti-
num commemorans tumulum Athenis ex-
ortum, postquã à Prytanibus Elateã captam fuisse denunciatum est. Sunt autem Parapota
mij, id est affines fluuio, pagus quidem penes Cephisum habitatus, Phanotẽsibus uicinus et Chæronensibus, & Elateæ. Theopompus au-
tem asserit, hunc locum ab Chæronea ad sta-
dia quadraginta distare & disterminare Am-
brienses & Panopenses & Daulienses. Iacere autem in ipso ingressu è Bœotia in colle satis alto inter Parnasum & montem. Abesse au-
tem per stadia quinq; ab terminis, diuidereq; Cephisum dantem angustum utrinq; trami-
tem, principium quidem è Lilæa captantem, Phocensi urbe, ut inquit Homerus,

In Catalogo Et qui Cephisi pro fonte Lilæan habebant.

Copaidem uerò is lacum ingreditur. Dau
lium sanè ad stadia sexaginta protẽditur usq; ad Hyphanteũ, cui incumbit Orchomenus. Hesiodus quidem amplius de flumine earum producit, & eius fluxu ut totam perlabatur Phocensem oram, sese serpentis instar in-
torquens, ut quæ penè Panopidem, Glecho-
nemq; munitam, & per Orchomenum se circunflectat. Angustiæ uerò iuxta Peripo-

καὶ τὰ περὶ πυθοῦ φυόμενα μυθολογοῦσιν, ὅμηρος δέ φησιν, ὅτι οἱ φαίηκες ἐν ῥαδά-
μανθυϊ εἰς εὔβοιαν ἤγαγον, ὀφόμενον τιτυ-
ὸν γαιήϊον, υἱὸν, καὶ ἐλητεύοντα κατὰ τιτυοῦ μητρὸς ἐλάρας, δείκνυται καὶ ἐν τῷ νησῳ. καὶ ἡρῶον τιτυοῦ, καὶ τιμαίλης, πλησίον δὲ λεβαδίας, καὶ ἡ τραχὶν, ὁμώνυ-
μος τῇ οἰταίᾳ φωκικῇ πολίχνῃ. οἱ δὲ φύλ-
λοις τραχίνδιοι λέγονται. ἡ δ' αὐτὴ μέρεια ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ συμβαίνοντος πάθους, καταιγίζει γὰρ εἰς αὐτὴν ὁ καλούμενος κο-
τοπήιος χῶρος, ἐρημός τις, ἀπὸ παραλίου δήκων. ὅριον δ' ἐστὶν ὁ τόπος οὗτος φλυῶ καὶ φωκέων, ἵνα μὴ ἀπέσωσαν οἱ δελφοὶ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ συνήματος τῶν φωκέων λαι-
μοκόπους, καὶ ἐπέτρεψαν καθ' αὑτοὺς πο-
λιτεύεσθαι. τινὲς δὲ ἀνεμώλειαν καλοῦσιν. εἶθ' ὑάμπολις μετὰ ταῦτα ἐκλήθη, ἐξ ἧς ἐκ βοιωτίας ἐκπεσεῖν οὐδὲν φασιν ἔφαμεν. ἔτι δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ μάλιστα καὶ αὐτὴ πλησίον ἐστὶν παραποταμίων, ἑτέρα δ' ἐν παρνασσῷ ὑαμπόλεως, καὶ ἐλάτεια, ἡ μεγίστη πόλις τῶν φωκικῶν, ἣν ὅμηρος μὲν οὐκ οἶδε, νεωτέ-
ρα γάρ ἐστι δ' ἡλικίας ἐκείνου. ὠνομασμένοι δ' ἴσχυται πρὸς τὰς ἐκ θαλάσσης ἐσβο-
λάς. ἀκολεῖ δὲ τὴν εὐφυΐαν ταύτην καὶ ἡ μο-
δοφόνης, φράζων ἐν θέρους ὥρῃ γίγνεσθαι ἀθλίωσιν αὐφνιδίως. ἐπειδὴ δ' ἥκει τὴς ἀπαγ-
γέλλων, ὡς οἱ πρυτάνεις, ὡς ἐλάτειαν κατα-
λήψαι. παραποτάμιοι δ' εἰσὶ μαρικίας τῆς ὑπὲρ δελφῶν λιμνοδωνῖτι ἐσβουμένῃ πλησίον φαι-
τοῦσι, καὶ χαιρωνοῦσι, καὶ ἐλατείᾳ. φα-
σὶ δὲ θεόπομπος ἐν τούτῳ οὖν λέγειν τῆς μὲν χαιρωνείας, ὅσον σταδίων τεσσαρά-
κοντα, διορίζειν δὲ ἀμβρυσέας καὶ παυ-
σίας καὶ δ' αὐλιέας. λεῖσθαι δ' ὑπὲρ ἐμβο-
λῆς δὲ βοιωτίας εἰς φωκέας ὑπὸ λόφῳ μετρί-
ως ὑψηλῷ μεταξὺ τοῦ τε παρνασσοῦ καὶ τοῦ ὄρους ὑπωτασάδιον χεδὺν πάντῃ τὸν

δείων, διαιρεῖν δὲ ἐν μι-
κῷ —— Φλοσόν, σφιλὼ ἑκατόρωθεν διδύπε πα-
δὸν, τὰς μὲν ἀρχὰς ἐκ λιλαίας ἔχοντα φαι-
δρὰς, τὰς δὲ ἐκ θαλάσσης πόλεως, καθάπερ καὶ ὅμηρος φησὶν

οἵ τε λίλαιαν ἔχον, πηγῆς ἐπὶ κρηνίδος.

Εἰς δὲ τὸν λωπαΐδα λίμνην, ἐκδιδοῦσα
τὸ δὲ παυλιέων παρατείνειν ἐφ' ἑξήκοντα σ-
δια μέχρι τοῦ ὑφαντείου, ἐφ' ᾧ λεῖται ὁ χε-
ρωνεύς. καὶ ἡσίοδος δ' ὡσαύτως πορίζο-
ποταμοῦ λέγει, καὶ ἐν ῥύσιος, ὡς δὴ ἐλά-
ξειε δ' ἐν φωκίδι, σκολιῶς καὶ δρακοντο-
εἰδῶς. ὃς παρὰ παυσανίᾳ γλίκωνά τ' ἠ-
ευμηλόν. καὶ δὴ καὶ ὀρχομενοῦ εἰλιγμὸν ε-
σι δρέπων ὡς, τὰ δὲ ἐγγὺς τὰ περὶ αὐτὸν πεπ-
μὴς

μοὺς ἢ τὴν παραποταμίαν, λέγεται γὰρ ἀμ-
φοτέρως, πολεμάχητα ὑπῆρξεν γὰρ ——
—— μίαν ἐχόντων ταύτην εἰσβολήν. ἔστι δὲ
λιμναῖος, ὅτε φωκικὸς, ὃ ἐν ἀθλίωσι, ὃ ὁ
ἐν σαλαμῖνι, τέταρτος ἢ ὃ πεμπτος, ὁ ἐν σι-
κυῶνι, ὃ ὁ ἐν σκύρῳ. ἕκτος ἦν ὁ ἐν ἄργει, ἀφ' ὧν
γὰς ἔχων ἐκ λυρκίου. ἐν ἀπολλωνίᾳ δὲ τῇ πρὸς
ὠδίμαντι πηγή ὅτι ἡ ἐπὶ τὸ γυμνάσιον, ὃν
καλοῦσι λιμναῖον. λαφυσὸς δὲ, νῦν μὲν κα-
τέσκαπται. ἐν δὲ ποτε τῆς φωκίδος πόλις
ἀπρωμένη τῆς εὐβοϊκῆς θαλάσσης, διαιροῦσα
τὸν ὠλικνημιδίου λοκρὸς, τὸν μὲν, ὡς ἐπὶ
πρὸς βοιωτίαν, ἐκείνους δὲ εἰς φωκίδα τῶν
ἀπὸ θαλάσσης καθήκασαν. τεκμήριον δὲ τὸ
ἐν αὐτῷ ἡρῷδιον, ὃ φασιν εἶναι τάφον ἡ-
δίου. πρὸ μὲν δὴ τῆς φωκίδος ἀπόκρη. ἐφε-
ξῆς δ' ὕδρα ἡ λοκρὶς. ὡς τε πρὸ ταύτης λε-
κτέον. διήρηται δὲ δίχα, τὸ μὲν γὰρ, αὐτῆς
ὕδρας, οἱ πρὸς εὔβοιαν λοκροί, οἱ ἡζόντες ἐφ'
ἑκάτερα τ' λαφνουσίου. ἐπικαλοῦνται δ' οἱ μὲν,
ὀπουντίοι ἀπὸ τ' μητροπόλεως, οἱ δ' ὠλικνημί-
δες, ἀπὸ ὄρους τινὸς λυκνημίδος. τὸ δ' λοιπὸν, οἱ
ἐπικνήμιοι εἰσὶ λοκροί. οἱ δ' αὐτοὶ καὶ ὀζόλαι κα-
λοῦνται, χωρίζει δ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀπουντίων
τ ὠλικνημιδίων, ὅτε πήνασος, μεταξὺ ἱδρυ-
μένος, καὶ ἡ τ λοκρίδων τετράπολις. ἀρκτέον
δ' ἀπὸ τ ὀπουντίων. ἐφεξῆς δέ νῦν τοὺς ἄλλους
εἰς ἃς κατέληξεν ἡ βοιωτικὴ παραλία ἡ πρὸς
εὐβοίᾳ, τ ὀπουντίων κόλπον συμβαίνει λέ-
γειν, ὁ δ' ὀποῦς ἐστι μητρόπολις, κεῖται δὲ
ὁ ἐπίγραμμα δηλοῖ, ὃ ἐν τῇ πρώτῃ τῶν
ὠφὶτε σηλῶν, τῶν πρὸς θερμοπύλας, ὧδέ γε-
γραμμένον πρὸς τοῦ πολυανδρίου.

Τὸς δὲ ποτ' ἐφθιμένους ὑπὲρ ἑλλάδος αὐτία
Μητρόπολις λοκρῶν δεύθει. (μήδων,

Ὀπουτία. ἀπέχει δὲ θαλάσσης πρὸς ὠγυ-
κοσὶ σταδίους, τὸ δ' ὠλύνειν καὶ ἐξήκοντα, λιμὴν δ' ὅδε τὸ ἐπίνειον, ἄκρα θερ-
μαπίζουσα τὸν ὀπουντίον κόλπον σταδίων ὄν-
των πρὸς πεσαρακοντα. μεταξὺ δὲ, ὀπόν-
του καὶ λιμένος, πεδίον δύλακμον. κεῖται δ'
ὑπὲρ αἰδηψὸν τ δυβοίας, ὅπου τὰ θερμὰ τ ἡρα-
κλείους, πορθμῷ διειργόμενον σταδίων ἐξή-
κοντα, καὶ ἑκατόν. ἐν δὲ τοῦ λιμένος δύο καλ-
λίονα φασὶν οἰκεῖσθαι. καὶ τῆς πύρρας αὐ-
τόθι δείκνυται σῆμα, τὸ δὲ δύο καλλιώ-
νου ἀθλίωσι. διέχει δὲ τῆς λυκνημίδος ὁ λωὸς
ὅσον σταδίους πεντήκοντα σταδίους, καὶ ἡ ἀταλάν-
τη δὲ, νῆσος, ἧς ὁ ὀπουντα ἱδρυται, ὁμώνυμος
τῇ πρὸς τῆς ἀττικῆς. λέγεσθαι δ' ὀπουντίους
τινὰς, καὶ ἐν τῇ ἠλέᾳ φασίν, ὧν οὐκ ἄξιον

tamios pugnam concitarunt, quam Parapo-
tamiam nuncupant (dicitur enim utroq; mo-
do) & hunc eum quem habebãt ingressum. Est & Cephisus Phocensis & Athenien sis & Salaminius, quartus quintusq; in Sicyone, & in Scyro, sextus in Argo ducens originem è Lyrcio. In Apollonia uero uicina Epidam-
no, id est Dyrrhachio fons est circa gymna-
sium quem Cephisum uocitant. Daphnus quoq; cum olim Phocensis esset urbs, diruta iacet hoc tempore, Euboicum attingens ma-
re, diuidens Epicnemides Locros, hos qui-
dem in Bœotiam, illos uero in Phocidem à mari pertinentes. Quippe signum est, quod in ea sacellum est Schedieum quod Schedij sepulchrum esse memorant, ad utranq; par-
tem Locrensem agrum. Satis de Phocide à nobis dictum est. Deinde Locridis ora sub-
est ordine. Ideo de ipsa dicere aggrediamur, ea duas in plagas diuiditur, una quidem Lo-
crorum est in Eubœam uergentium, qui ad utrunq; Daphnuntis urbis latus discindun-
tur. Vocabãtur autem uni quidem Opuntij à ciuitate metropoli, alteri uero Epicnemidij à Cnemide monte. Reliqua in occasum spe-
ctans occiduorum Locrorũ appellatur, qui ijdem & Ozolæ nominantur, eos distinguit ab Opuntijs, & Epicnemidijs, & Parnasus intermedius, & Dorien siũ tetrapolis. Exor-
diamur igitur ab Opuntijs. Secũdum urbes quidẽ alias in quas Bœotium litus termina-
tur è regione Eubœæ sinum iacere contingit Opuntium. Opuntem autẽ metropolim esse constat, sicut illud indicat epigramma, quod prima quinque columnarum ad Thermopy-
las inscriptum habet, penes Polyandrium, id est publicum sepulchrum. Sic autẽ se habet,

Quos pro se in Medos morientes Græcia uidit,
Vrbs pia Locrorum nunc mater Opuntia claudit.

Ea uero abest à mari circa stadia x v. à Pe-
neo autem sexaginta. Cynus quidem est em-
porium & promontorium Opuntium termi
nans sinum, stadia circiter quadraginta. Inter Cynum uero & Opuntem fertilis iacet plani
ties, ad Adepsum Eubœæ uergens, ubi Her-
culis balnea sunt. Intercurrit autem fretũ sta-
dia centum & sexaginta. Enimuero Deuca-
lion Cynum habitabat (ut dicitur) ubi & Pyr
rhæ tumulus ostenditur, Deucalionis autem Athenis. Abest autem Cynus à monte Cne-
mide ad stadia quinquaginta. Et Atalanta sa-
ne insula locata est in Opuntem eodem nomine, qua altera contra Atticã sita. Quin-
etiã quosdã in Elea ora Opuntios fama est esse, qui digni non sunt, de quibus uerba

fiant, nisi quod cognationem quandã renouant, quæ illis cũ Opuntijs existit. Cæterum ex Opuntia terra natum esse Patroclũ testatur Homerus, qui cum cædem patrasset inuitus, fuga se subtraxit ad Peleũ. Menœtius uero eius pater mansit in patria. At enim Achilles Menœtio pollicitum, ut cũ ex ea expeditione reuertisset, se illum in patriam reducturum. Verũ non ille, sed Aiax Locrus Opuntiorum regnũ obtinebat, quem à patria Aryco genitum ferũt, Eanen uero uocatũ fuisse eum dicũt quem Patroclus interemit, à quo & sacellum Eanium, et Eanidem fontẽ ostendũt nominatum. Post Cynum sanè deinceps Alope sita est et Daphnus, quem dirutũ ante diximus. Ibidẽ portus est à Cyno nonaginta distans stadia. Ab Elatea uero, si terrestre iter subeas in mediterraneam C. ac XX. Iam uero ista sinus Maliaci sunt. Nam post sinũ Opuntum hic ipse contiguus est. Ac secũdum Daphnũtem Cnemides sunt, locus munitus ad stad. XX, si quis nauiget, in quem ex Eubœa Cenæum è regione cõsistit promontorium, in occidentem spectans, sinumq; Maliacum freto disiunctũ stadia fermè XX. Hæc autem iam Locrorum sunt Epicnemidiorũ. Hoc in tractu tres prominent insulæ Lichades à Licha nomen assecutæ. In iam dicto pelago & aliæ quidem insulæ sunt, quas libenter omittimus. Cæterum post stadia XX à Gnemidibus portus occurrit, supra illũ uero totidem stadijs Thronium iacet in mediterranea. Dehinc Boagrius amnis effunditur Thronium preterlabens, Manem autem eũ nuncupant. Est autem torrens, ut interdũ ne tinctis quidem ingrediare pedibus, quandoq; uero ad bina late fundatur iugera. Secundũ hæc quidẽ Scarphea iacet superius, à mari stadijs decẽ, ab Thronio uero triginta procul absens. Postea uero Nicæa est ac Thermopylæ paulo paucioribus. Aliorum profecto urbiũ memoriam facere indignũ est, nisi quas Homerus meminit. Calliarus deserta linquitur. Dehinc campus nomine Bessa, id est arbustis refertus locus, quem sic ideo uocari contingit, quia syluis est obsitus, geminoq; ss scribendũ est. Similiter & Nape, id est collis arboribus circundatus in Metymnæ campo, quem Hellanicus ignorans Lapen nominat. Populus uero siue tribus Attici agri Besa unico s scribitur, à qua Beseẽses tribules dicunt. Scharphe quidem in excelso sita longe stad. XX. distãs, agrum & frugibus feracẽ, & arboribus consitum habet. Sic & ista à frequentia & densitate dicitur, hodie Pharygæ uocatur.

Iliad. ψ

μεμνῆσθαι, πλὴν ὅτι συγγένειαν αὐτῶν ἐξανανεοῦντες τοῖς Ὀπουντίοις ὑποδέχονται. ὅτι δ' ἐξ Ὀποῦντος ἦν Πάτροκλος, λέγει Ὅμηρος. καὶ διότι φόνον ἀκούσιον πράξας, ἔφυγεν εἰς Πηλέα. ὁ δὲ, πατὴρ Μενοίτιος, μεῖνεν ἐν τῇ πατρίδι. ἐκεῖσε γὰρ ὁ Ἀχιλλεὺς ὑποσχέσθαι τῷ Μενοιτίῳ κατάξειν τὸν Πάτροκλον ἐκ τῆς στρατείας ἐπανελθόντα. οὐ μὴν ἐβασίλευέ γε ἐκεῖνος τῶν Ὀπουντίων, ἀλλ' Αἴας ὁ Λοκρός, πατρίδος ὢν, ὥς φασιν, Ἀρύκου. Αἰανῆ δ' ὀνομάζουσι τὸν ἀναιρεθέντα ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου, ἀφ' οὗ καὶ τέμενος Αἰάνειον δείκνυται, καὶ κρήνη τις Αἰανίς. ἑξῆς μετὰ τὸν Κῦνον, Ἀλόπη, καὶ ὁ Δαφνοῦς ὃν ἔφαμεν κατεσπάσθαι. λιμὴν δ' ἐστὶν αὐτόθι διέχων Κύνου περὶ ἐννενήκοντα σταδίους. Ἐλατείας δὲ, πεζεύοντι εἰς τὴν μεσόγαιαν ἑκατὸν εἴκοσι. ἤδη δ' ἐστὶ ταῦτα τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου. μετὰ γὰρ τὸν Ὀπούντιον, συνεχής ἐστιν οὗτος. μετὰ δὲ Δαφνοῦντα Κνημῖδες χωρίον ἐρυμνὸν, ὅσον σταδίους εἴκοσι πλεύσαντι. καθ' ὃ καὶ τὸ Κήναιον ἐκ τῆς Εὐβοίας ἀντίκειται, ἄκρα βλέπουσα πρὸς ἑσπέραν καὶ τὸν Μαλιέα κόλπον, πορθμῷ διειργομένη σχεδὸν εἰκοσασταδίῳ. ταῦτα δ' ἤδη τῶν Ἐπικνημιδίων ἐστὶ Λοκρῶν. ἐνταῦθα καὶ αἱ Λιχάδες καλούμεναι τρεῖς νῆσοι πρόκεινται, ἀπὸ Λίχα τοὔνομα ἔχουσαι. καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶν ἐν τῷ λεχθέντι παράπλῳ, ἃς ἑκόντες παραλείπομεν. μετὰ δὲ εἴκοσι σταδίους ἀπὸ Κνημίδων λιμὴν, ὑπὲρ οὗ κεῖται τὸ Θρόνιον ἐν σταδίοις τοῖς ἴσοις κατὰ τὴν μεσόγαιαν. εἶθ' ὁ Βοάγριος ποταμὸς ἐκδίδωσιν, ὁ παραῤῥέων τὸ Θρόνιον· Μάνην δ' ἐπονομάζουσιν αὐτόν. ἔστι δὲ χειμάῤῥους, ὥστ' ἀβρόχοις ἐμβαίνειν τοῖς ποσὶν, ἄλλοτε δὲ, καὶ δίπλεθρον ἴσχειν πλάτος. μετὰ δὲ ταῦτα, Σκάρφη, σταδίοις ὑπερκειμένη τῆς θαλάσσης, δέκα, διέχουσα δὲ τοῦ Θρονίου τριάκοντα, ἔπειτα Νίκαια καὶ αἱ Θερμοπύλαι. τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν μὲν ἄλλων οὐκ ἄξιον μεμνῆσθαι, ὧν δ' Ὅμηρος μέμνηται. Καλλίαρος μὲν οὐκέτι οἰκεῖται. ἑξῆς δὲ Βῆσσα πεδίον. καλοῦσι δ' οὕτως ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος περὶ τῷ τόπῳ, δρυμώδης γάρ ἐστι. ταύτην μὲν οὖν τὴν Βῆσσαν ἐν τοῖς δυσὶ γραπτέον σ. ἀπὸ γὰρ τοῦ δρυμώδους ὠνόμασται ὁμωνύμως. ὥσπερ καὶ νάπη ἐν τῷ Μεθύμνης πεδίῳ, ἣν Ἑλλάνικος ἀγνοῶν Λάπην ὀνομάζει. τὸν δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ δῆμον ἀφ' οὗ Βησαιεῖς οἱ δημόται λέγονται τῷ ἑνὶ σ γράφουσιν. ἡ δὲ Σκάρφη κεῖται ἐφ' ὕψους, διέχουσα σταδίους εἴκοσι. χώραν δ' εὔκαρπον, καὶ εὔδενδρον ἔχει. ἤδη γοῦν καὶ αὕτη ἀπὸ τοῦ δάσους ὠνόμασται. καλεῖται δὲ νῦν Φαρύγαι.

ἵδρυται δ' αὐτόθι Ἥρας Φαρυγαίας ἱερόν, ἀπὸ τῆς Φαρύγας τῆς Ἀργείας, καὶ δὴ καὶ ἄποικοι φασὶν εἶναι Ἀργείων. τῶν γε μὴν ἑσπερίων Λοκρῶν Ὅμηρος οὐ μέμνηται, ἢ οὐ ῥητῶς γε, ἀλλὰ μόνον τῷ δοκεῖν ἀντιδιαστέλλεσθαι τούτοις ἐκείνους, περὶ ὧν εἰρήκαμεν Λοκρῶν, οἳ ναίουσι πέρην ἱερῆς Εὐβοίης, ὡς καὶ ἑτέρων ὄντων. πόλεις δ' ἔσχον, Ἄμφισσάν τε καὶ Ναύπακτον, ὧν ἡ Ναύπακτος συμμένει πρὸς Ἀντιῤῥίῳ πλησίον, ὠνόμασται δ' ἀπὸ τῆς ναυπηγίας τῆς ἐκεῖ γενομένης. εἴτε τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκεῖ ναυπηγησαμένων τὸν στόλον, εἴθ' ὥς φησιν Ἔφορος Λοκρῶν ἔτι πρότερον παρασκευασάντων. ἔστι δὲ νῦν Αἰτωλῶν, Φιλίππου προσκρίναντος. αὐτοῦ δὲ, καὶ ἡ Χαλκίς, ἧς μέμνηται, καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ, ὑποκάτω Καλυδῶνος. αὐτοῦ δὲ, καὶ ὁ Ταφιασσὸς λόφος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Νέσσου μνῆμα καὶ τῶν ἄλλων Κενταύρων. ὧν ἀπὸ τῆς σηπεδόνης φασὶ τὸ ὑπὸ τῇ ῥίζῃ τοῦ λόφου προχεόμενον δυσῶδες, καὶ θρόμβους ἔχον ὕδωρ ῥεῖν. διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ὀζόλας καλεῖσθαι τὸ ἔθνος. καὶ ἡ Μολύκρεια δ' ἐστὶ κατὰ τὸ Ἀντίῤῥιον, Αἰτωλικὸν πολίχνιον. ἡ δ' Ἄμφισσα, ἐπὶ τοῖς ἄκροις ἵδρυται τοῦ Κρισαίου πεδίου. κατέσπασαν αὐτὴν Ἀμφικτύονες καθάπερ εἰρήκαμεν. ὁ δὲ παράπλους πᾶς ὁ Λοκρικὸς, μικρὸν ὑπερβάλλει τῶν διακοσίων σταδίων. Ἀλόπην δὲ, καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς Ἐπικνημιδίοις ὀνομάζουσι καὶ ἐν τῇ Φθιώτιδι. οὗτοι μὲν οὖν ἄποικοι τῶν Ἐπικνημιδίων, οἱ δ' Ἐπιζεφύριοι, τούτων. τοῖς δὲ Λοκροῖς τοῖς μὲν ἑσπερίοις, συνεχεῖς εἰσὶν Αἰτωλοί. τοῖς δ' Ἐπικνημιδίοις Αἰνιᾶνες συνεχεῖς οἱ τὴν Οἴτην ἔχοντες, καὶ μέσοι Δωριεῖς. οὗτοι μὲν οὖν εἰσὶν οἱ τὴν Τετράπολιν οἰκήσαντες, ἥν φασιν εἶναι μητρόπολιν τῶν ἁπάντων Δωριέων. πόλεις δ' ἔσχον, Ἐρινεόν, Βοῖον, Πίνδον, Κυτίνιον. ὑπέρκειται δ' ὁ Πίνδος τοῦ Ἐρινεοῦ. παραῤῥεῖ δ' αὐτὴν ὁμώνυμος ποταμὸς, ἐμβάλλων εἰς τὸν Κηφισσὸν οὐ πολὺ τῆς Λιλαίας ἄποθεν. τινὲς δ' Ἀκύφαντα λέγουσι τὴν Πίνδον. τούτων ὁ βασιλεὺς Αἰγίμιος ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς, κατήχθη πάλιν, ὡς ἱστοροῦσιν, ὑφ' Ἡρακλέους. ἀπεμνημόνευσεν οὖν αὐτῷ τὴν χάριν τελευτήσαντι περὶ τὴν Οἴτην. Ὕλλον γὰρ εἰσεποιήσατο τὸν πρεσβύτατον τῶν ἐκείνου παίδων, καὶ διεδέξατο ἐκεῖνος τὴν ἀρχὴν καὶ οἱ ἀπόγονοι. ἐντεῦθεν ὁρμηθεῖσι τοῖς Ἡρακλείδαις, ὑπῆρξεν ἡ εἰς Πελοπόννησον κάθοδος. τέως μὲν οὖν ἦσαν ἐν ἀξιώματι αἱ πόλεις, καίπερ οὖσαι μικραὶ καὶ λυπρόχωροι, ἔπειτ' ὠλιγωρήθησαν ἐν δὲ τῷ Φωκικῷ πολέμῳ, καὶ τῇ Μακεδόνων ἐπικρατείᾳ, καὶ Αἰτωλῶν καὶ Ἀθαμάνων θαυμαστὸν,

Ibidem uero Iunonis Pharygeæ phanum locatum est, à Pharygis in Argiua terra. Nã & Argiuorum colonia dicit. Occidentaliũ quidem Locrorũ non utiq; mentionẽ fecit Homerus, aut nõ apertis quidẽ uerbis, sed tãtum ut illos pro istis breuiter uideat attingere. De quibus nos Locris diximus, qui trans Eubœã sacram incolunt, perinde ac etiam alij existãt. Hi sanè ciuitates habuerũt Amphissam & Naupactũ. Quarũ quidẽ Naupactus prope Antirrhium permanet, nomenq; inde accepit à pangẽdis, id est cõstruendis nauibus, siue illic Heraclidę classem cõpegerunt, siue loca prius compararunt, ut scribit Ephorus. Ea uero nunc Ætolis subiungit, sic adiudicãte Philippo. Ibi & Chalcis est, de qua memoriã poeta egit, cũ Ætolas dinumerat. Paululũ subter Calydonem, ibi est etiã collis Taphossus. In quo Nesi & aliorum Centaurorũ tumulus locatus cernitur, è quorum tabo teterrimus odor sub montis radice profunditur, & humor crassioribus guttã manat. Quam quidẽ ob causam gẽtem illã Ozolas, id est odoris mali uocari. Adest & Molycrea Antirrhio, Aetolorum oppidulum. Amphissa sanè ad Crissæi cãpi uertices posita est, eam Amphictyones destruxerunt, sicut iã exposuimus. Tota uero Locrẽsis nauigatio paulò stad. CC maior extẽditur. Alopen itẽ urbem & hac in parte, & in Epicnemidijs & Phthiotis nominant. Enimuero ab Epicnemidijs horum deducta colonia, & ab his Zephyrij deriuati. Cæterum Locris occiduis contigui sunt Aetoli, sicut Epicnemidijs Aenianes, qui hãc obtinẽt, medij autem sunt Dorienses. Hi sunt qui quidem Tetrapolin mœnibus uallarunt, quam Doricæ nationis metropolin esse asserunt. Vrbes autẽ obtinebant, Erineum, Boiũ, Pindum, Cytinium. Imminet autem Pindus Erinæo, iuxta quã cognominis illi fluuius decurrit in Cephisum exonerans, non magno à Lilæa interuallo. Pindũ aũt uocant Acyphantem aliqui. Eorum rex Aepalius cum è regno fuisset expulsus, Herculis ope atq; opera restitutus est, uti scriptores prodiderũt. In cuius beneficij memoriam, ei iam rebus humanis circa Oetã defuncto gratiã reddidit, quippe Hylũ inter eius filios natu maiorẽ adoptauit, isq; regni successionẽ suscepit, & nati natorũ, & qui ab eo progeniti fuere. Hinc in Peloponnesum redeuntibus Heraclidis primus fuit impetus. Interea urbes ipsæ suã non mediocrẽ obtinuere dignitatem, licet & exiles & agro fertiles forẽt, posterius neglectui datę sunt. Cæterum in Phocensi bello, regnoq; Macedonico & Aetolorũ Athamanumq; potentatu,

ſic actum eſt, ut eorũ ueſtigium ad Romanorum imperium perueniſſe dictu ſit mirabile. Hæc eadem Aenianes quoq; paſsi ſunt. Iſtos enim Aetoli & Athamanes extinxerũt. Aetoli enim cum Acarnanibus belligerãtes, & magnam adepti potentiã, Athamanes uero Epirotarum poſtremi ad dignitatis faſtigiũ deducti, ceteris iam ob res fractas deſperatis, cumq; Amynta rege ingentem adepti potentiam. Hi uero Oetam montem poſsidebant, mons ipſe ab oriente ac Thermopylis in occidẽtem uſq; in ſinum Ambracium extẽditur, quodã etiam modo per lineas rectas mons iſte montanam ſcindit regionẽ à Parnaſo uſq; Pindum Barbarosq; ſupraiacentes. Iſtius pars una uergẽs in Thermopylas Oeta uocatur, longitudinis ad ſtad. x x x, aſperitatis & celſitudinis non mediocris. Longe aũt excellentiſsimus ad Thermopylarũ tractũ. Ibi enim cacumen attollitur, & in rupes acutas pręruptas præcipitesq; finitur, paruumq; et anguſtum uiatoribus à litore Locros petẽtibus, & ex Theſſalia derelinquit tranſitum. Ipſum quidẽ tranſitum Pylas, id eſt portus & anguſtias uocitant atq; Thermopylas. Sunt enim ibi prope Thermę, id eſt calidæ aquę, magno in honore, uti Herculi conſecratæ. Supra ſinus eſt mõs, quem Callidromum appellãt. Attamen aliqui etiam reliquum per Aetoliam Acarnaniamq; uſq; ſinum Ambracium progredientem, Callidromũ nominant. Ad Thermopylas ſanè intra anguſtias caſtella ſunt, Necæa quidem ad Locrorum mare, at Tichiùs & Heraclea ſuper illã quæ prius Trachin uocabatur, ab Lacedæmonijs condita. Ab antiqua uero Thracide ſtadijs circiter VI diſtat Heraclea. Deinceps Rhoduntia eſt locus ſanè munitus. Hæc autem loca tum ab aſperitate, tum aquarum abundantia reddũtur ad incurſandum difficilia propter fauces uallium, quas perlabuntur. Quoniã præter Sperchium, qui Anticyram præterfluit, etiam Dyras adeſt, qui (ut fertur) Herculis rogum extinguere conabatur. Simul & Melas alter, qui à Trachine quinque ſtadijs abeſt. Vallem uero
Lib. 7. quandam ad auſtrum eſſe ſcribit Herodotus, qua Aſopus aliorum iam dictorum nomine uocatus percurrens pelagus inter Thermopylas ingreditur, aſſumitq; Phœnicem, è meridie ſibi congredientem, & herois nomen geſtantem; cuius quoque monumentum iuxta oſtenditur. Ab Aſopo autem ab Thermopylas ſtadia interſunt quindecim. Ea igitur tempeſtate maxima decorabantur oræ ſtæ gloria, quum in earum poteſtate clauſtra ipſa tenebantur anguſtiarum uicina

εἰ καὶ ἴχνος αὐτῶν εἰς Ῥωμαίους ἦλθε. τὰ δ' αὐτὰ πεπόνθασι, καὶ οἱ Αἰνιᾶνες, καὶ γὰρ τούτους διέφθειραν Αἰτωλοί, καὶ Ἀθαμᾶνες, Αἰτωλοὶ μὲν μετὰ Ἀκαρνάνων πολεμοῦντες, καὶ μέγα δυνάμενοι, Ἀθαμᾶνες δ' ὕστατοι τῶν Ἠπειρωτῶν εἰς ἀξίωμα προαχθέντες, ἤδη τῶν ἄλλων ἀπειρηκότων, καὶ μετὰ Ἀμύντου βασιλέως δύναμιν κατασκευασάμενοι. οὗτοι δέ, τὴν Οἴτην διακατεῖχον. τὸ δ' ὄρος διατείνει ἀπὸ Θερμοπυλῶν, καὶ τῆς ἀνατολῆς μέχρι πρὸς τὸν κόλπον τὸν Ἀμβρακικὸν τὴν ἑσπέραν. τρόπον δέ τινα καὶ πρὸς ὀρθὰς τέμνει τὴν ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ μέχρι Πίνδου, καὶ τῶν ὑπερκειμένων βαρβάρων ὀρεινὴν τὸ ὄρος. τούτου δὴ τὸ μὲν πρὸς Θερμοπύλας νεῦον μέρος Οἴτη καλεῖται σταδίων διακοσίων τὸ μῆκος, τραχύ, καὶ ὑψηλόν, ὑψηλότατον δὲ κατὰ Θερμοπύλας· κορυφοῦται γὰρ ἐνταῦθα, καὶ τελευτᾷ πρὸς ὀξεῖς, καὶ ἀποτόμους μέχρι θαλάσσης κρημνούς. ὀλίγην δ' ἀπολείπει πάροδον τοῖς ἀπὸ τῆς παραλίας ἐμβάλλουσιν εἰς τοὺς Λοκροὺς ἐκ τῆς Θετταλίας. τὴν μὲν οὖν πάροδον, πύλας καλοῦσι, καὶ στενὰ καὶ Θερμοπύλας. ἔστι γὰρ καὶ θερμὰ πλησίον ὕδατα τιμώμενα ὡς Ἡρακλέους ἱερά. τὸ δ' ὑπερκείμενον ὄρος Καλλίδρομον. τινὲς δέ, καὶ τὸ λοιπὸν τὸ διὰ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας διῆκον μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου Καλλίδρομον προσαγορεύουσι. πρὸς δὲ Θερμοπύλαις ἐστὶ φρούρια ἐντὸς τῶν στενῶν, Νίκαια μὲν ἐπὶ θάλασσαν Λοκρῶν. Τειχιοῦς δέ, καὶ Ἡράκλεια ὑπὲρ αὐτῆς, ἡ Τραχὶν καλουμένη πρότερον, Λακεδαιμονίων κτίσμα. διέχει δὲ τῆς ἀρχαίας Τραχῖνος, περὶ ἓξ σταδίους ἡ Ἡράκλεια. ἑξῆς δὲ ἡ Ῥοδουντία, χωρίον ἐρυμνόν. ποιεῖ δὲ δυσείσβολα τὰ χωρία ταῦτα ἥ τε τραχύτης καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑδάτων φάραγγας ποιούντων ἃς διέξεισι. πρὸς γὰρ τῷ Σπερχειῷ παραῤῥέοντι τὴν Ἀντίκιρραν, καὶ ὁ Δύρας ἐστίν, ὅν φασιν ἐπιχειρῆσαι τὴν Ἡρακλέους σβέσαι πυράν. καὶ ἄλλος Μέλας διέχων Τραχῖνος εἰς πέντε σταδίους. πρὸς δὲ μεσημβρίαν τῆς Τραχῖνος φησὶν Ἡρόδοτος εἶναι λαθεῖαν διασφάγα, δι' ἧς Ἀσωπὸς ὁμώνυμος τοῖς εἰρημένοις ἀσωποῖς, εἰς τὴν θάλασσαν ἐκπίπτει τὴν ἐκτὸς πυλῶν. παραλαβών, καὶ τὸν Φοίνικα ἐκ τῆς μεσημβρίας συμβάλλοντα αὐτῷ ὁμώνυμον, τῷ ἥρωϊ, οὗ καὶ τάφος δείκνυται. στάδιοι δ' εἰσὶν ἐπὶ Θερμοπύλας ἀπὸ Ἀσωποῦ πεντεκαίδεκα. τό τε μὲν οὖν λίαν ἐν δόξῃ ἔστατα, τὰ χωρία ταῦτα, ἡνίκα τῶν κλείθρων ἐκυρίευον τῶν περὶ τὰ στενὰ καὶ

καὶ τοῖς ἔξω τῶν στενῶν πρὸς τοὺς ἐντός, ἦσαν ἀγῶνες πρωτείων. καθάπερ, καὶ πέδας ἐκάλει Φίλιππος τῆς Ἑλλάδος τὴν Χαλκίδα, καὶ τὴν Κόρινθον, πρὸς τὰς ἐκ τῆς Μακεδονίας, ἀφορμὰς βλέπων. πέδας δ' οἱ ὕστερον προσηγόρευον ταύτας τε καὶ τὴν Δημητριάδα. καὶ γὰρ αὕτη προσόδων ἦν κυρία τῶν περὶ τὰ Τέμπη, τό, τε Πήλιον ἔχουσα καὶ τὴν Ὄσσαν. ὕστερον δὲ πάντων ὑπὸ μίαν ἐξουσίαν ὑπηγμένων, ἅπαντα τελευτᾷ πᾶσι καὶ ἀνέῳγε. περὶ δὲ τὰ στενὰ ταῦτα οἱ περὶ Λεωνίδαν μετὰ ὀλίγων τῶν ὁμόρων τοῖς τόποις, ἀντέσχον πρὸς τὰς τοσαύτας τῶν Περσῶν δυνάμεις, μέχρι περιελθόντες διὰ ἀτραπῶν τὰ ὄρη, κατέκοψαν αὐτοὺς οἱ βάρβαροι. καὶ νῦν τὸ πολυάνδριον ἐκείνων ἐστί, καὶ στῆλαι, καὶ ἡ θρυλουμένη ἐπιγραφὴ τῆς Λακεδαιμονίων στήλης, ἔχουσα οὕτως.

Ὦ ξεῖν' ἀπάγγειλον Λακεδαιμονίοις ὅτι τῇδε
Κείμεθα τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις.

Ἔστι δὲ καὶ λιμὴν μέγας αὐτόθι, καὶ Δήμητρος ἱερόν, ἐν ᾧ κατὰ πᾶσαν πυλαίαν θυσίαν ἐτέλουν οἱ Ἀμφικτύονες. ἐκ δὲ τοῦ λιμένος εἰς Ἡράκλειαν τὴν Τραχῖνα πεζῇ, στάδιοι τετταράκοντα, πλοῦς δ' ἐπὶ Κήναιον ἑβδομήκοντα. ἔξω δὲ πυλῶν εὐθὺς ὁ Σπερχειὸς ἐκδίδωσιν. ἐπὶ δὲ πύλας ἀπὸ Εὐρίπου, στάδιοι πεντακόσιοι τριάκοντα. καὶ ἡ μὲν Λοκρίς, τέλος ἔχει. τὰ δ' ἔξω Θετταλῶν ἐστι τὰ πρὸς ἕω, καὶ τὸν Μαλιακὸν κόλπον, τὰ δὲ πρὸς δύσιν Αἰτωλῶν, καὶ Ἀκαρνάνων. Ἀθαμᾶνες δέ, καὶ αὐτοὶ ἐκλελοίπασι. μέγιστον δὴ καὶ παλαιότατον τὸ τῶν Θετταλῶν σύστημα, ὧν τὰ μέν, Ὅμηρος εἴρηκε, τὰ δ' ἄλλοι πλείους. Αἰτωλοὺς δ' Ὅμηρος μὲν ἀεὶ ἑνὶ ὀνόματι λέγει, πόλεις οὐκ ἔθνη τάττων ὑπ' αὐτοῖς. πλὴν εἰς τοὺς Κουρῆτας, οὓς ἐν μέρει τακτέον Αἰτωλικῶν. ἀπὸ Θετταλῶν δ' ἀρκτέον, τὰ μὲν σφόδρα παλαιὰ καὶ μυθώδη, καὶ οὐχ ὁμολογούμενα τὰ πολλά, ἐῶντες καθάπερ, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἐποιήσαμεν. τὰ δὲ φαινόμενα ἡμῖν καίρια, λέγοντες. ἔστι δ' αὐτῆς πρὸς θαλάσσῃ μέν, ἡ ἀπὸ Θερμοπυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ, καὶ τῶν ἄκρων τοῦ Πηλίου παραλία βλέπουσα πρὸς ἕω, καὶ πρὸς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας τὰ βόρεια. ἔχουσι δὲ τὰ μὲν πρὸς Εὐβοίᾳ, καὶ Θερμοπύλαις Μαλιεῖς, καὶ οἱ Φθιῶται Ἀχαιοί. τὰ δὲ πρὸς τῷ Πηλίῳ Μάγνητες, αὕτη μὲν οὖν ἡ πλευρὰ τῆς Θετταλίας, ἑῴα λεγέσθω καὶ παραλία. ἑκατέρωθεν δ' ἀπὸ μὲν Πηλίου καὶ Πηνειοῦ πρὸς τὴν μεσόγαιαν, Μακεδόνες παράκεινται μέχρι Παιονίας καὶ τῶν Ἠπειρωτικῶν ἐθνῶν. ἀπὸ δὲ τῶν Θερμοπυλῶν τὰ παράλληλα τοῖς Μακε-

Et cum aduerſus exteriores interni certamen de dignitatis faſtigio & principatu gerebant, ſicuti Philippus Chalcidem, Corinthúmque, Græciæ Pedicas uocabãt, ad Macedoniæ opportunitates reſpectans, quæ poſterius; & ea quæ ſunt ad Demetriadẽ uincula nominabantur. Hæc enim tranſmeandi domina, potensq; erat ad Tempe cum Pelion haberet ad Oſſam. Annis uero poſterioribus cũ omnia uni ſubiecta ſint imperio cũctorum exitus unus adeſt, & cuncta ad Thermopylarũ anguſtias aperte patent. Leonides ſanè paucis adiunctis finitimis cõtra tot Perſarũ millia, ope locorum obſtitit, donec alio per montana circũeuntes tramite Barbari, ipſius Leonidæ cõmilitones cõciderunt, & nũc in cõmunem cunctorum tumulum eorũ Polyandriũ adeſt, & inſculpta in colũna Spartanorum late uulgata inſcriptio,

Dic Lacedæmonijs hac hoſpes parte iacere,
Dum illorum rigidis legibus obſequimur.

Adeſt & ibi portus ingens & Cereris templum, in quo in omni ibidẽ conuentu Amphictyones ſacrificium conficiebant. A portu autem in Heracleam Trachinã terreſtri itinere, XL ſtadia interſunt, curſu autẽ marino ad Cenæum LXX. Extra Thermopylas ſtatim Sperchius effunditur. Ab Euripo uero ad Thermopylas ſtadia ſunt quingenta & XXX. Locrenſis hic quidẽ ora finitur. Extra uero tractus Theſſalorum uergit ad orientẽ, ſinumq; Maleę. Ad occaſum aũt Aetoli, & Acarnanes; Athamanes aũt & ipſi defecerunt. Maximum uero & uetuſtiſsimum eſt Theſſalicum nomẽ & conuentus. E quibus partim Homerus inquit, partim alij plures. Homerus quidem ſemper Aetolos uno dicit nomine, ciuitates, non autẽ gentes ſub illis conſtituens, præterq; Curetes, quos in parte Aetolorum ponere oportet. Inchoemus igiẽ ab Theſſalis, plura nimis antiqua, & permixta fabulis, & inter ſe diſſonãtia prorſus omittẽtes, ſicut & in alijs quoq; fecimus, quæ nobis uiſa fuerint opportuna dicẽtes. Eius à mari et Thermopylis eſt litus uſq; ad Penei eruptionem, & extrema Pelij. Quod quidem litus ſpectat ad oriẽtem, & ad ultima Eubœæ in boreã ſpectantia. Partes quidem in Eubœa ac Thermopylis tenent Malienſes & Phthiotæ Achiui, ad Pelium uero Magnetes populi. Hoc quidẽ igitur Theſſaliæ latus oriẽtale litusq; appellatur. Alio autem ex latere à Pelio ac Peneo in mediterraneã adſiſtũt adhærentes Macedones uſq; ad Pæoniã, gentesq; Epiroticas. At ab Thermopylis parallela, id eſt in uicem æqualiterq; diſtantia Mace-

donibus montana Oetæa & Ætolica & Doriensibus atq; Parnaso contigua. Vocetur autem propinquum Macedonibus latus septentrionale, alterum uero australe, reliquum sanè est occiduum, quod Ætoli & Acarnanes includunt, & Amphilochi, & ex Epirotis Athamanes & Molossi, & terra Æthicorum. Sic enim aliquando uocabantur, & simpliciter ipsi Pindi accolæ, præter Peleos & Osseos. Hæc quidem satis extollũtur, haud tamen multum circumplectitur agrum, sed in campestria eius finis est. Hæc est media Thessaliæ fœlicissima regio, ea excepta quam flumen alluit & inundat, quoniam Peneus per mediam labens compluribus assumptis amnibus sæpius effunditur. Antiquis autem seculis (ut fama est) totus campus stagnabat, quem alijs ex partibus montes coercebant, cum etiam litus altiora campis haberet loca. Terræ autem motibus factis abrupta sunt, quæ nunc uocantur Tempe, & ab Olympo abscissa Ossa, & hac Peneus affluxit in mare, & oram illam siccatam reddidit. Relinquitur tamen lacus Nesonis, & quidem ingens, & minor illo Bœbeis littori propinquior. Cum uero talis sit, in quatuor partes diuiditur. Vocabatur autem pars una Phthiotis, altera Estiæotis, tertia Thalassiotis, id est marina, quarta Pelasgis. Cæterum Phthiotis tractum continet australem ad Oetam à sinu Maliaco & Pylaico usq; ad Dolopiam orámque Pindi protensum. In latitudinem uero porrectam usque ad Pharsalium planáque Thessalica. Estiæotis autem partes continet occiduas, & quæ intra Pindum Macedoniámque superiorem sunt. Reliqua uero tenent, & qui sub Estiæotide planitiem pascuntur Thessali nuncupati, inferioribus contigui Macedonibus & qui maritimas explent oras, deinceps usque Magnesiam. Qua quidem in plaga erit illustrium nominum dinumeratio, & aliter per ipsa Homeri poetæ scripta, cum que paucæ sint urbes quæ patriam seruent dignitatem, Larissa sanè maxime continet. At enim poeta uniuersam, quam nunc Thessaliam appellamus, duodecim in partes potentatusq; partitur pleraque Oetææ regionis, & Locrensis assumens, necnon Macedonibus subiecta aliquid etiam commune, & toti oræ conueniens subscribit, & totum & singula transmutando, ad ipsas dominantium potestates. Primos igitur Achilli subiectos dinumerat, australe latus tenentes & Oetæ,

δύσιν ὄρη τὰ οἰταῖα καὶ αἰτωλικά, τοῖς δωριεῦσι καὶ τῷ παρνασσῷ συνάπτοντα. καλείσθω δὲ τὸ μὲν πρὸς τοῖς μακεδόσι πλευρὸν, ἀρκτικὸν, τὸ δ᾽ ἕτερον, νότιον. λοιπὸν δ᾽ ἐστὶ τὸ ἑσπέριον, ὃ περικλείουσιν αἰτωλοὶ, καὶ ἀκαρνᾶνες, καὶ ἀμφίλοχοι, καὶ τῶν ἠπειρωτῶν ἀθαμᾶνες, καὶ μολοττοὶ, καὶ ἡ τῶν αἰθίκων ποτὲ λεγομένη γῆ, καὶ ἁπλῶς ἡ περὶ τὴν πίνδον, πλὴν τοῦ πηλίου, καὶ τῆς ὄσσης. ταῦτα δ᾽ ἐξῆρται μὲν ἱκανῶς. οὐ μὴν γε πολλὴν περιλαμβάνει κύκλῳ χώραν, ἀλλ᾽ εἰς τὰ πεδία τελευτᾷ. ταῦτα δ᾽ ἐστὶ τὰ μέσα τῆς θετταλίας, εὐδαιμονεστάτη χώρα, πλὴν ὅση ποταμόκλυστός ἐστιν. ὁ γὰρ πηνειὸς διὰ μέσης ῥέων καὶ πολλοὺς δεχόμενος ποταμοὺς, ὑπερχεῖται πολλάκις. τὸ δὲ παλαιὸν, καὶ ἐλιμνάζετο, ὡς ὁ λόγος, τὸ πεδίον, ἔκ τε τῶν ἄλλων μερῶν ὄρεσι περιειργόμενον, καὶ τῆς παραλίας μετεωρότερα τῶν πεδίων ἐχούσης τὰ χωρία. ὑπὸ δὲ σεισμῶν ῥήγματος γενομένου τὰ νῦν καλούμενα τέμπη, καὶ τὴν ὄσσαν ἀποσχίζοντος ἀπὸ τοῦ ὀλύμπου, διεξέπεσε ταύτῃ πρὸς θάλασσαν ὁ πηνειὸς καὶ ἀνέψυξε τὴν χώραν ταύτην. ὑπολείπεται δ᾽ ὅμως ἥ τε νεσσωνὶς λίμνη μεγάλη, ἡ βοιβηὶς, ἐλάττων ἐκείνης, καὶ πλησιεστέρα τῇ παραλίᾳ. τοιαύτη δ᾽ οὖσα, εἰς τέσσαρα μέρη διῄρητο. ἐκαλεῖτο δὲ τὸ μὲν, φθιῶτις, τὸ δ᾽ ἑστιαιῶτις, τὸ δὲ, θετταλιῶτις, τὸ δὲ πελασγιῶτις. ἔχει δ᾽ ἡ μὲν φθιῶτις τὰ νότια, τὰ παρὰ τὴν οἴτην, ἀπὸ τοῦ μηλιακοῦ κόλπου, καὶ πυλαϊκοῦ, μέχρι τῆς δολοπίας καὶ τῆς πίνδου διατείνοντα. πλατυνόμενα δὲ μέχρι φαρσάλου, καὶ τῶν πεδίων τῶν θετταλικῶν. ἡ δ᾽ ἑστιαιῶτις, τὰ ἑσπέρια καὶ τὰ μεταξὺ πίνδου, καὶ τῆς ἄνω μακεδονίας. τὰ δὲ λοιπὰ, οἵ τε ὑπὸ τῇ ἑστιαιώτιδι νεμόμενοι τὰ πεδία, καλούμενοι δὲ, πελασγιῶται, συνάπτοντες ἤδη τοῖς κάτω μακεδόσι, καὶ οἱ ἐφεξῆς τὰ μέχρι μαγνητικῆς παραλίας ἐκπληροῦντες χωρία, κἀνταῦθα δ᾽ ἐνδόξων ὀνομάτων ἔσται ἀρίθμησις, καὶ ἄλλως διὰ τὴν ὁμήρου ποίησιν. τῶν δὲ πόλεων ὀλίγαι σώζουσι τὸ πάτριον ἀξίωμα. μάλιστα δὲ λάρισσα. ὁ ποιητὴς εἰς δέκα μέρη, καὶ δυναστείας διελὼν τὴν σύμπασαν γῆν ἣν νῦν θετταλίαν προσαγορεύομεν, προσλαβὼν τινα, τῆς οἰταίας καὶ τῆς λοκρικῆς, ὡς δ᾽ αὔτως, καὶ τῆς ὑπὸ μακεδόσι νῦν τεταγμένης ὑπογράφει τι κοινὸν καὶ πάσῃ χώρᾳ συμβαῖνον, τὸ μεταβάλλεσθαι καὶ τὰ ὅλα καὶ τὰ καθ᾽ ἕκαστα παρὰ τὰς τῶν ἐπικρατούντων δυνάμεις. πρώτους δὲ καταλέγει τοὺς ὑπ᾽ ἀχιλλεῖ, τοὺς τὸν νότιον πλευρὸν κατέχοντας, καὶ παρακειμένους τῇ οἴτῃ καὶ

καὶ τοῖς ἐπικνημιδίοις λοκροῖς,

ὅσσοι τὸ πελασγικὸν ἄργος ἔναιον.
οἵ τ᾽ ἄλον, οἵ τ᾽ ἀλόπην, οἵ τε τρηχῖν᾽ ἐνέμοντο.
οἵ τ᾽ εἶχον φθίην ἠδ᾽ ἑλλάδα καλλιγύναικα.
μυρμιδόνες δ᾽ ἐκαλοῦντο καὶ ἕλληνες, καὶ ἀχαιοί.

Συζεύγνυσι δὲ τούτοις καὶ τοὺς ὑπὸ τῷ φοίνικι, καὶ κοινὸν ἀμφοῖν ποιεῖ τὸν στόλον. ὁ μὲν οὖν ποιητὴς οὐδαμοῦ μέμνηται δολοπικῆς στρατιᾶς, τῆς περὶ ἴλιον ἀγῶνας. οὐ δὲ γὰρ αὐτῶν τὸν ἡγεμόνα φοίνικα πεποίηκεν εἰς τοὺς κινδύνους ἐξιόντα καθάπερ τὸν νέστορα. ἄλλοι δ᾽ εἰρήκασι καθάπερ καὶ πίνδαρος μνησθεὶς τοῦ φοίνικος.

ὃς δολόπων ἄγαγε θρασὺν ὅμιλον σφενδονᾶσαι.
ἱπποδάμων δαναῶν βέλεσι πρόσφορον.

Τοῦτο δὴ καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ κατὰ τὸ σιωπώμενον, ὡς εἰώθασι λέγειν οἱ γραμματικοὶ, συνυπακουστέον. γελοῖον γὰρ τὸ τὸν βασιλέα μετέχειν τῆς στρατείας.

ναῖε δ᾽ ἐσχατιὴν φθίης δολόπεσσιν ἀνάσσων.

Τοὺς δ᾽ ὑπηκόους μὴ συνεῖναι. οὐ δὲ γὰρ συστρατεύειν τῷ ἀχιλλεῖ δόξειεν, ἀλλὰ μόνον ὀλίγων ἐστὶν ἐπιστάτης, καὶ ῥήτωρ ἕπεται. εἰ δ᾽ ἄρα σύμβουλος, τὰ δ᾽ ἔπη βούλεται, καὶ τοῦτο δηλοῦν. τοιοῦτον γὰρ τὸ,

μύθων τε ῥητῆρ᾽ ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων.
ὑπὸ τῷ ἀχιλλεῖ λεχθέντων ἐν ἀντιλογίᾳ—

τό τε ἄργος τὸ πελασγικόν. καὶ πάλιν δέχονταί τινες θετταλονίκην, περὶ λάρισσαν ἱδρυμένην ποτέ. νῦν δ᾽ οὐκέτ᾽ οὖσαν, οἱ δὲ πόλιν, ἀλλὰ τὸ τῶν θετταλῶν πεδίον οὕτως ὀνομαστικῶς λεγόμενον, θεμένου τοὔνομα ἄβαντος, ἐξ ἄργους δεῦρ᾽ ἀποικήσαντα. φθίαν τε. οἱ μὲν, τὴν αὐτὴν εἶναι τῇ ἑλλάδι καὶ ἀχαΐᾳ, ταύτας δ᾽ εἶναι διατεμνομένης τῆς συμπάσης θετταλίας κατὰ θάτερον μέρος, τὸ νότιον, οἱ δὲ, διαιροῦσιν. ἔοικε δ᾽ ὁ ποιητὴς δύο ποιεῖν, τήν τε φθίαν, καὶ τὴν ἑλλάδα, ὅταν οὕτω φῇ

οἵ τ᾽ εἶχον φθίην ἠδ᾽ ἑλλάδα καλλιγύναικα.

ὡς δυοῖν οὐσῶν. καὶ

ἔπειτ᾽ ἀπάνευθε δι᾽ ἑλλάδος εὐρυχόροιο
φθίην δ᾽ ἐξικόμην, καὶ αὖ ἑλλάδα τε φθίην τε.

Ὁ μὲν οὖν ποιητὴς δύο ποιεῖ, πότερον δὲ πόλεις ἢ χώρας, οὐ δηλοῖ. οἱ δ᾽ ὕστερον τὴν ἑλλάδα οἱ μὲν, εἰπόντες χώραν, διατετάσθαι φασὶ τὰς θήβας τὰς φθιώτιδας, ἀπὸ τῆς παλαιφαρσάλου. ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ταύτῃ καὶ τὸ θετίδιον ἐστὶ πλησίον τῶν φαρσάλων ἀμφοῖν, τῆς τε παλαιᾶς καὶ τῆς νέας, κἀκ τοῦ θετιδίου τεκμαιρόμενοι τῆς ὑπὸ τῷ ἀχιλλεῖ μέρος εἶναι καὶ τήνδε, τὴν χώραν.

Locrisq; Epicnemidijs adiacentes.

Quiq; Pelasgicon Argos habebant,
Quiq; Alon & Alopen, & qui Trachina colebant,
Et Phthiam & Græciam speciosis matribus oram,
Myrmidones Græci simul & uocitantur Achæi.

Istis in super copulat & Phœnici subditos & utriusq; classem cõmunem efficit. Ceterum poeta nulla quidem in parte Dolopum meminit militum Troianum ad bellum. Nec enim ipsum ducem Phœnicem ad Martis discrimina ducem fecit egredientem sicuti Nestorem. Alij tamen memorant, ueluti Pindarus Phœnicis meminit,

Audaces Dolopum ducens in bella cateruas,
Mortiferasq; gerunt Danaorum in spicula fundas.

Hoc autem & secundum poetam (ut dicere solent grammatici) ex dicto tacitum subaudire oportet. Quoniam ridiculum foret regem ipsum in militiæ partem aduentare,

Posteriora habitans Phthiæ Dolopasq; gubernans.

Sic enim ait, Subditos uero procul abesse. nec enim militandi socij uiderentur Achilli. Sed enim præses tantum, & dicendi magister foret, siue utique consiliarius. Hoc enim ipsi uolunt indicare uersus. nam tale illud à poeta scriptum,

Præceptor fandi foret, utilis author agendi.

Argos ipsum Pelasgicum plerique urbem Thessalicam opinãtur, superiori tempore Larissæ propinquam, quæ hac ætate nullibi est. Alij non urbem sanè, sed Thessalorum campum hoc uocabulo nuncupatum. Quod quidem nomen Abas ex Argo, hæc ad loca migrans imposuit. Quidam etiam Phthiam eandem quam Helladem siue Græciam & Achaiam opinantur esse. Hanc autem alteram esse partem australem. Diuisa Thessalia uniuersa, cum ipsi eam diuidant, uerum poeta duo facere uidetur, Phthiam & Helladem seu Græciã, cum hoc pacto dicat,

Et Phthiã, & Græciam speciosis matribus orã.

Ac si duæ sint. &,

Deinde seorsum latam per Græciam
Phthiam usq; peruenit.

Et illud frequentes per Helladem seu Græciã Phthiamq; ciuitates sunt. Poeta igitur duo hæc efficit, utrum autem urbes, an regionem, nequaquã indicat, posteriores Helladem autẽ Græciam regionem asserentes, partim extendi Thebas Phthioticas aiunt à prisca Pharsalo. In hac autem regione, Thetidis phanum est penes utranque Pharsalum, uetustam scilicet & nouam, quo ex phano & hanc oram Achilli subiectam fuisse suspicantur,

Qui uero urbem esse inquiunt, Pharsalij quidem ostendũt longe ab eorum urbe dirutum oppidũ, quod Helladem uel Græciã fuisse crediderunt, duosq; insuper fontes propinquos, Messeidem ac Hyperean. Verum Melitenses procul ab urbe sua stad. x Helladẽ, id est Græciam habitatam indicat trans Enipeum, quo tempore eorum urbs Pyrrha uocabatur. Cęterum ex Hellade seu Græcia humili in loco iacente, Græcos in urbem suam habitaturos cõmigrasse, testimonio esse quod in illorũ foro editum sepulchrũ Hellenos qui Deucalionis & Pyrrhæ filius extitit. Scriptis autẽ traditum est, Deucalionem Phthiotiæ regnũ tenuisse, & simpliciter Thessaliæ imperitasse. At Enipeus ab Erythra præter Pharsalon currens in Apidanum elabitur, Apidanus uero in Peneum. De Hellenibus siue Græcis hæc. Phthios uero uocant Achilli subditos à Protesilao & Philoctete, quorũ testis ipse poeta est. Quippe in recensione siue Catalogo nauium inquiens, eos ita expressit, qui sub Achille erant,

Hi uero habebant Phthiam.

In pugna autẽ secus naues gesta, eos in nauibus residẽtes, cum Achille fecit quietos. Ac Philoctetæ subditos pugnã exercere, Medontem habẽtes, gentemq; Protesilai prius, deinde Neoptolemi pedum uelocitate ualẽtes, de quibus cõmunem fecit sermonẽ hoc modo,

Hinc & Bœotij, longoq; Iones amictu,
Locriq; & Phthij famæq; insignis Epei.

At peculiariter ait,

Duxq; Medon Phthijs Neoptolemus, alipes idem.

Hi quidẽ pro Phthijs magnanimi nauigia tutantes cum eis pugnã inierunt. Forte & qui cum Eurypylo militabant, Phthij nominabantur illis confines. Tamen hoc tempore in Magnesiæ iure censentur quæ subdita fuit Eurypylo, & oram totã Philoctetæ subiectã, & Orchomeno uicinã, & Achilli subiectã Phthiam ab Dolopia & campestri plaga, ad usq; mare Magnesium, & usq; ad Antronem urbẽ Protesilai, quam nunc pluratiuo proferunt casu. Cęterum de Halo & de Halope ambigitur, ne non hos dicat locos qui in Phthiotico censu ferantur. Sed in Locris cum hucusq; Achilles suum possederit imperium, quemadmodũ tenus Trachineoraq; Oetæa, Est autẽ & Halus & Haliùs in Locrensi littore, sicut & Halope. Sunt qui pro Halope Haliuntem ponant, & hunc in modum scribant,

Quiq; Halon atq; Haliunta, & qui Trachina colebant.

Halus autem Phthioticus in Othryos transitu iacet, qui mons oræ Phthioticæ

οἱ δ' ἐπόντος πόλιν, φαρσάλιον μὲν διεστηκυῖαν ἀπὸ ἑξήκοντα σταδίων τῆς ἑαυτῶν πόλεως κατεσκαμμένην πόλιν, ἣν τινες καὶ ἔτι τὴν Ἑλλάδα καλοῦσι, καὶ δύο κρήνας πλησίον, Μεσσηίδα, καὶ Ὑπερείαν. Μελιτεῖς δὲ ἀπέχειν φασὶ τῆς ἑαυτῶν ὅσον δέκα σταδίους, σημεῖον τῆς Ἑλλάδος εἶναι τὸ Ἐνιπέως, ἡνίκα ἡ αὐτὴ πόλις πυρρὰ ὠνομάζετο. ἐκ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐν ταπεινῷ χωρίῳ κειμένης, εἰς τὴν ὑψηλὴν οἰκῆσαι τοὺς Ἕλληνας, μαρτύριον δ' εἶναι τὴν ἀγορᾶς τῆς σφετέρας τάφον τοῦ Ἕλληνος τοῦ Δευκαλίωνος· ὃς καὶ πυρρᾶς, ἱστοροῦσιν, ὁ Δευκαλίων τὸ φθιώτιδος ἄρξαι, καὶ ἁπλῶς τῆς Θεσσαλίας. ὁ δ' Ἐνιπεὺς ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς ῥεῖ, εἰς τὸν Φάρσαλον ῥέοντα, εἶτα εἰς τὸν Ἀπιδανὸν παραβάλλει. ὁ δ' εἰς τὸν Πηνειόν. ἐπὶ τούτοις Ἕλληνες καὶ Γραικοί. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες καὶ ὑπὸ τῶν Φθιωτῶν καλοῦνται, οἱ δὲ Φθῖοι καὶ ὑπὸ Φιλοκτήτου καὶ Ἀχιλλέως ὑπηκόους αὐτοὺς ἔχοντος, ὧν μάρτυς καὶ ὁ ποιητὴς τούτων μάρτυς, ἐπεὶ καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὑπ' Ἀχιλλεῖ,

οἵ τ' ἔχον φθίην,

Ἐν τῇ ὑστεραίᾳ ναυσιμάχῃ, τοὺς μὲν ἐπὶ νεῶν μενοντας ἐν ταῖς ναυσὶ ποιεῖ ἡσυχίαν ἄγειν ὑπὸ Ἀχιλλέως καὶ κατ' ἠσυχίαν ὄντας. οὓς δ' ἐπὶ Φιλοκτήτου μαχομένους, καὶ οὐ μόνον ἐπὶ πρασιλάου πρότερον, εἶτα ποδαλείρους μετὰ Ποδαλείριον. ποδὶ δὲ ὧν κοινῶς μὲν ὅτῳ φησίν,

Ἔνθά δὲ Βοιωτοὶ, καὶ ἰήονες ἑλκεχίτωνες
Λοκροί τε Φθῖοί τε φαιδιμόεντές τ' Ἐπειοί.

Ἰλιάς δὲ (διάφορα. Πρὸ Φθίων δὲ μέσων τε μενεπτολέμων τε.

Οἱ μὲν, πρὸ Φθίων μεγαθύμων θωρηχθέντες καὶ οἱ σὺν δουρὶ πύλῳ, Φθῖοι ἐλεύσονται, ὅμιλον τοῖς ὄντες. νῦν μέντοι μαγνησίας νομίζονται ὑπ' Εὐρυπύλῳ τὰ ποδὶ ὁρισθέντες, καὶ τῷ ὑπὸ Φιλοκτήτῃ πᾶσαν. τῶν δ' ὑπὸ Ἀχιλλεῖ τὴν Φθίαν ἀπὸ δολοπίας καὶ τοῦ πεδίου μέχρι τῆς μαγνητικῆς θαλάσσης. μέχρι δὲ τοῦ ὑπὸ πρωτεσιλάῳ πόλεως αὐθρώνος καὶ πληθωτικῶς λέγεται. ποδὶ ἄλλοι δέ, οὐ μόνον ἀπορῆσαι μὴ ὁ τόπος λέγειν οὗ πόποτε οἱ νῦν ἐν τῷ Φθιωτικῷ τέλει φέροντα, ἀλλὰ τοῦ ἐν λοκροῖς μέχρι δολόπων ὠνομασμένου Ἀχιλλέως, ὥσπερ, καὶ μέχρι τραχῖνος καὶ οἰτοπίας. ἔστι γὰρ καὶ ἅλος ἡ Ἁλὶς ἐν τῇ περαλίᾳ τῶν λοκρῶν καθάπερ καὶ ἁλόπη, καὶ ἅλος, ἡ δὲ, ἐν ἁλιοῦντα αὐτὴ ἁλόπης διάστημα γράφουσιν οὕτως.

οἵ θ' ἅλον οἵ θ' ἁλιοῦντα, οἵ τε Τραχῖν' ἐνέμοντο,

ὁ ἢ φθιωτικὸς ἅλος τοῦτο τὸ περιπλέον ὄθρυος ὄρος πρὸς ἄρκτον, καμπὴν τὴν φθιωτικὴν

LIBER NONVS. 417

ἴδιον. ὁ μὲν δὴ τυμφρηστῷ ὄρει κεῖται τοῖς δολόπιον. ἐκεῖθεν δὲ πρατείνοντι εἰς τὰ πλησίον, τὸ μαλιακὸν κόλπον. ἀπέχει δ' ἰτώνου ποδὶ ἑξήκοντα σταδίους ὁ ἅλος ἢ ἡ ἅλη, λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως. ᾤκησε δὲ ὁ Ἀθάμας τὴν ἅλον. κεῖται δὲ τοῦ ἱεροῦ πεδίου, ῥεῖ ὃ ποταμὸς ἄμφυσσος πρὸς τῷ τείχει. τοῦτο δὲ τοῦ ἱεροῦ θῆβαι εἰσίν, αἱ φθιώτιδος, καὶ ἡ χώρα δὲ, φθιῶτις καλεῖται. ἡ δὲ ἀχαϊκὴ σωσάσσα τοῖς μαλιεῦσιν, ὥσπερ καὶ οἱ τ' ὄθρυος πρόποδες. καθάπερ ἡ φυλάκη τοῦτο πρωτεσιλάου τῆς φθιώτιδος, ὅτι τῆς προσχώρου τοῖς μαλιεῦσιν, ὅτω καὶ ἡ ἅλος. διέχει δὲ θηβῶν ποδὶ ἑκατὸν σταδίους. ἐν μέσῳ δ' ὅτι φαρσάλου, καὶ φθιωτῶν. φίλιππος μέντοι φαρσαλίοις προσένειμε ἀφελόμενος τὴν φθιωτῶν. ὅτῳ δὲ συμβαίνει οὖν ὄρους καὶ τὰς στιβάδας τῆς τε ἐθνῶν καὶ τῶν τόπων ἀλλάττεσθαι ἀεὶ καθάπερ εἰπόμεν ὅτῳ, καὶ σοφοκλῆς τὴν τραχινίαν φθιώτιν εἴρηκεν. ἀρτεμίδωρος δὲ τῶν ἄλων ἐν τῇ παραλίᾳ τίθησιν, ἑξῆς μὲν τὸν μαλιακὸν κόλπον λιμνάζων. φθιώτας δ', πρὸς ἑσπέραν μὲν γὰρ ἐνδὲν δὲ ὡς ὕδατι τὸν θερμοπύλας μετὰ τὴν αὐτῶν τίθησι πτελεόν. εἶτα τὸν ἅλον ἀπὸ τοῦ πτελεᾶ διέχοντα ἑκατὸν, καὶ δέκα σταδίους. ποδὶ δὲ βραχίν ἔρηται ὁποία τίς, καὶ ὁ ποιητὴς καταγομάζει. τοῦ δὲ ἀσπρχιὸς μεμνημένος πολλαχοῦ ὡς ὠγχωρεῖν ποταμὸν τὰς πηγὰς ἔχοντ' ἐκ τυμφρηστοῦ, ἐκ διδύμου δὲ πλησίον θερμοπύλου. μεταξὺ αὐτοῦ τε λαμίας, δηλοῖ, ὅτι καὶ τὰ ἐντὸς πυλῶν ὅσα τοῦ μαλιακοῦ κόλπου, καὶ τὰ ἐκτὸς τοῦ ἐκείνῳ ἴδια. ἀπέχει δὲ λαμίας ὁ ἀσπρχειὸς ποδὶ τριάκοντα σταδίους, τοῦ ῥεῖθρου πλείου τινὸς καθήκοντος ὧδι τὸν μαλιακὸν κόλπον. ὅπ δ' ὁ ἀσπρχειὸς ὠγχωρεῖ, ἐκ τε τοῦ τρέφειν ἐκείνῳ τὸν ἰώμιλον φασκειν, καὶ ὕδωρ μιλήσιον ἅπαν τῶν λοχαγῶν αὐτοῦ, ἀσπρχιὸν λέγειν πᾶσι, καὶ τὸν ἀδελφῆς τὸν ἀχιλλέως. μυρμιδόνας δ' εἰκὸς καλεῖσθαι πάντας τοὺς τοῦ ἀχιλλεῖ καὶ τοῦ πατρόκλου, οἳ συνηκολούθησαν ἐξ αἰγίνης φεύγοντι τοῦ πηλεῖ. ἀχαιοὶ δ' ἐκαλοῦντο οἱ φθιῶται πάντες. ἐξεδημοῦντο δὲ τὰς τοῦ τοῦ φθιωτικῷ τέλει τοῦ τοῦ ἀχιλλεῖ κατοικίας, μαλιεῖσιν ἀρξαμένοι πλείους μὲν, ἐν δ' αὐταῖς θήβας τὰς φθιώτιδας, ἐχίναν λαμίαν, ποδὶ ἣν ὁ λαμιακὸς συνέστη πόλεμος μακεδόσι, καὶ ἀντιπάτρῳ πρὸς ἀθηναίους. ἐν ᾧ λεωσθένης, ἔπεσε τὴν ἀθηναίων

ad aquilonem iacet, Tymphresto proximus ac Dolopibus, inde protensus ad sinui Maliaco propinqua. Halus ab Itone stadia circiter sexaginta distat, seu masculino seu muliebri proferas genere, cum utroque modo. Halus autem Athamantis fuit domicilium. Posterioribus deleta temporibus quæ Crocio immineant campo. Cuius mœnia Amphrisus amnis alluit. Sub Crocio autem Phthioticæ Thebæ sunt. Et Halus quidem Phthiotica nuncupatur ora, & Achaica, quæ coniuncta est Maliensibus, sicut Othyri Propodes, & sicut Phylaca Protesilai oræ Phthioticæ est Maliensibus uicinæ, sic & Halus. Abest autem Thebis stadia circiter centum, in medio uero est Pharsali & Phthiotarum. Tamen Philippus eam Pharsalijs attribuit Phthiotis adeptam. Sic & terminos & constitutiones nationum locorumq; semper uariari contingit, sicuti memorauimus. Sic & Sophocles Trachiniam Phthioticam nominauit. Artemidorus autem Halum sistit in litore extra Maliacum sinum iacente. Phthiotin autem procedens hinc usque ad Peneum, post Antronem Pteleum ponit, mox Halum à Pteleo decem supra centum stadia interuallo distantem. De Trachine sanè iam qualis sit explanatum est, & poeta nominatim exponit. Cum autem Sperchium sæpenumero meminit, sicut amnem indigenã è Tymphresto Dryopico monte nascentem, iuxta Thermopylum uero erumpentem. Inter ipsum & Lamiam declarat, ut omnia intra Pylas quæcunque sinus sunt Maliaci, & extra sub illorũ ditione fuere. Cæterum Sperchius à Lamia stadia triginta distat. Qui cuidam imminet campo ad Maliacum sinum pertinenti. Indigenam uero Sperchium esse demonstrat, eo quod illi cæsariem sese nutrire dicat, & quendam præfectum suum Menesthium Sperchij & fororis Achillis filium nominet. Vero autem simile fit Myrmidonas appellari cunctos, Achilli Patroclóque subiectos, qui ex Aegina profugum Peleum comitati sunt, Phthiotæ quoque omnes Achæi uocitabantur. Annumerantur autem ijs, qui Phthiotici iuris sunt sub Achillis regno ad Maliensium habitationes inchoantes plures quidem. In ipsis uero Thebas Phthioticas habere Echinam, Lamiam, circa quam Macedonibus & Antipatro aduersus Athenienses Lamiacum conflatum est bellũ. In quo Leosthenes dux Athenienſium & regis

& regis Alexãdri ſocius cecidit. Vlterius ſunt Erineũ, Coronea. Erineum quidẽ, quo nomine & altera urbs in Bœotia eſt, Melitea, Thaumacus, Proerna, Pharſalus, Eretria eodẽ nomine quo Euboica, Paracheloitæ, & hos quoq; eodem uocabulo quo ſunt Ætolici. Nã & hic flumen Achelous eſt Lamiæ propinquus, penes quem quidẽ ſedes ſuas habẽt Paracheloitæ. Porrigitur autẽ ora iſta ad Aquilonem ad Aſclepiadarum terrã, & occidentem ſpectantiũ, & Eurypyli & Proteſilai ciuitates in orientem uergentes, in meridie uero ad orã Oeteã, in populos XIIII diſtributã, & in Peracleam plagamq; Dryopũ tetrapolin, id eſt, IIII ciuitates aliqñ ſub ſe tenentem, quõ & Doricã, cum illa Dryopum Peloponneſum incolentiũ, caput urbiũ, id eſt metropolis cenſereẽ. Ad Oetam ſanè pertinet Acyphas quoq;, terraq; Paraſopia & Oeniadæ gens & Anticyra quo nomine altera eſt in Locris occiduis. Hos aũt decem ordines dico, qui nõ ſemper eodẽ ſed uario manſere modo. Quæ uero magis ac magis inſignes ſunt, digniſsime memorata ueniunt, poetæ uero ipſius teſtimonio Dolopes ad extrema Phthiæ locantˇ, & quod ſub uno eodẽq; Imperatore Peleo militant & iſti & Phthiotæ. Nam ut ille inquit, Phthiæ extrema colunt, & ductor erat Dolopũ Phœnix, ex munere Pelei. Tractus aũt ille plurimũ Pindo uicinus eſt, & locis ppinquis qui maxima ex parte Theſſaliæ plagæ ſunt. Gloria nanq; Macedonum Theſſalorumq; ſimul & potẽtia efficit, ut eorum uicini præſertim Epirotæ, partim ſponte, partim uero coacti ſeſe in Theſſalorũ aut Macedonũ parte conſtituerint, quõ Athamanes & Æthices & Talares Theſſalorũ, at Oreſtæ & Pelagones & Elimiotę Macedonũ. Pindus autẽ mõs permagnus ad arctonMacedonum partem habet, ad occaſum aũt Peræbos, homines metanaſtas, id eſt nugatores continet, ad meridiem uero Dolopas. Hæc eſt aũt Theſſaliæ ora. In ipſo autẽ Pindo habitationes habebant Talares, natio Moloſſorũ ab ijs deducta, qui Iſmarã incolũt, & Æthices ad quos expulſos à Perithoo cẽtauros fuiſſe poeta cõmemorat, eos aũt omnino defeciſſe, ſcriptores aiũt. Quã quidẽ defectionẽ duobus intelligẽdam eſſe modis accipimus. Aut eñ mortales ipſos funditus deletos, illorũ agro prorſus deſolato, aut ipſarũ nomine gentiũ nuſquã amplius exiſtente, nec tali eorũ cõuentu perdurãte, quoniã ergo id quod reſtat etiã adunatũ nulla prorſus mẽtione inſignitur, nulla ipſum dignũ memoria ponimus. Non quidẽ ad ipſum, non etiã nomine aut loco tãſmu tanq;

σραπηγὸς, ἀλιξάνδρου τ βασιλέως ἑταῖρος. ἐμνεύθη πῶς τούτοις κορώνεια, ὁμώνυμον τῆ βοιωτικῆ, μελίτεια, θαυμακὸς, πρόερνα, φαρσαλος, ἐρέτριαν ὁμώνυμον τῆ εὐβοϊκῆ. πρὸς αχελωΐτας, κὴ τούτοις ὁμώνυμος ὁ ἀχελῶος ποταμὸς πλησίον λαμίας, παρ' ὃν οἰκοῦσιν οἱ παραχελωΐται. πρότεινε δ' ἡ χώρα αὕτη πρὸς ἑσπέραν μ, τῆ δ' ἀσκληπιάδιον, καὶ μάλιστα πρὸς ἠῶ εἰρείαν, κὴ τ εὐρυπύλαι κὴ πρωτεσιλάου τὰς πρὸς ἕω κεκλιμένας —— πρὸς νότον δ' τῆ οἰταίας εἰς τεσσαρακαίδεκα δίμυας διηρημένη, ἡράκλειάν τε κὴ δρυοπίδα, ἣς πολιν γενομένην ποτὲ καθάπερ κὴ τὴν δωρίδα, μικρόπολιν δ' νῦν ἐν πελοποννήσῳ δρυοπῶν νομιζομένων. τ δ' οἰταίας, κὴ ὁ ἀκύφας ὅτι, κὴ πρασωπιὰς κὴ οἰνεϊάδαι, κὴ ἀντικύρα ὁμώνυμος τῆ ἐν λοκροῖς ἐπωνείας. ἐγω δὲ τὰς διατάξεις ταύτας οὐκ ἀεὶ μενούσας εἶναι τὰς αὐτὰς, ἀλλὰ ποικίλως μεταβαλλούσας. αἱ δ' ὠφελημόταται μάλιστα, ἄξιαι μνήμης εἰσί. οὗς δὲ δόλοπας φαμέν, κὴ ὁ ποιητὴς ἱκανῶς, ὅτι ὑπὸ ταῖς ἐσχατιαῖς εἰσι τ φθίας, κὴ ὅτι ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡγεμόνι ἦσαν τῷ πηλέως, καὶ τοῖς πρὸς αὐτῷ χωρίοις θεσσαλιωτικοῖς καὶ τοῖς πλήσιος. διὰ γὰρ τὸ τὴν ὑδατοφανεαν, καὶ τὴν ἐπικράτειαν τῶν θεσσαλῶν, καὶ τὴν μακεδόνων, οἱ πλησιαζοντες αὐτοῖς μᾶλλον ἢ πειρωτῶν οἱ μὲν, ἐκόντες, οἱ δ' ἄκοντες, μέρη κατέστησαν θεσσαλῶν ἢ καὶ μακεδόνων. καθάπερ ἀθαμᾶνες, καὶ ἄιθικες, καὶ τάλαρες, θεσσαλῶν. ὀρέστας δὲ, καὶ πελαγόνας καὶ ἐλιμιῶτ μακεδόνων. ἡ δὲ πίνδος ὄρος μέγα. πρὸς ἄρκτον μὲν τ μακεδονίαν, πρὸς ἑσπέραν δὲ περῤῥαιβὸς μετανάστας ἀνθρώπους ἔχουσα. πρὸς δὲ μεσημβρίαν δύο πόλεις τῆ δ' ὅση τ θεσσαλίας. ἐπ' αὐτῇ γὰρ τῇ πίνδῳ ὧκωμα τάλαρος, μαλοπληκὸν φυλον, ἧς πρὸς τὸν ἴσμαρον ἀποτάσσεται. καὶ αἰθικὸν ἐκ λαθμῶν φασὶν ὑπὸ θεσσαλῶν τῶν κρητογενῶν ὁ ποιητής. ἐκλελοιπέναι δὲ νῦν ἱστοροῦσι τὸν δ' ἐκλειψιν δηλοῖ ἀκόσμητον, ἢ γὰρ ἐφ' ἡμῶν ἀνθρώπων, καὶ τῆς χώρας πολέως ἠρημωμένης, ἢ τὸ ὀνόματος τὸ ἐθνικὸν μηκέτ ὄντος, μηδὲ συνήθματος διαμένοντος τοιούτου, ὅταν ὦσιν ἄσημον τέλειον ἢ, καὶ πόλιν νῦν σύνθημα, ἀκ ἄξιον μνήμης πόλεμον, ὅτ' αὐτὸ, ὅ τε τόνομα τὸ μεταλαφθέν,

quod ſi iuſtam commemorandi cauſam habeat, tranſmutatio ipſa neceſſario explicãda eſt. Reſtat iam ſanè ut litoris ordinẽ dicamus, quod Achilli ſubditum erat, ſumpto à Thermopylis exordio. Iam enim & Locrenſe litus & alia diximus. Itaq; Thermopylæ è Cenæo abſunt freto ſtad. LXX. Quod ſi extra Pylas adnauiges à Sperchio ſtadia X. Hinc uero ad Pharalam ſtadia XX. Supra Pharalam à mari ora urbium XV, ſtad. L. imminet. Inde porrò nauigãti ſtadia C. Echinus incumbit. Reliqui litoris ager in mediterraneam Lariſſam penſilem habet, ab eo ſtadijs XX diſtantem. Hęc etiã ipſa Pelaſgia Lariſſa nominatur, poſtea Myonneſus exilis inſula, pòſt Antron, hæc Proteſilao ſuberat, tot ſub Achille fuerãt. Explicat autẽ poeta, recenſetq; ordine illa quæ Achilli parebant, & quæ item Proteſilao. Hæ aũt ſunt quæ deinceps ſunt, ſub Achille ſanè ora litoralis uſq; Antronẽ. Quippe cum Phylace quæ prope Thebas Phthioticas eſt, & ipſa ſub Proteſilao foret, & Halus & Lariſſa penſilis & Demetreũ, ſub illo cunctę ad partem Othryos montis orientalẽ, Demetreum uidelicet, δήμητρος, id eſt Cereris templũ habens, quod & Pyraſum nuncupauit. Erat autẽ Pyraſus optimo munita portu ciuitas, duobus in ſtadijs Cereris lucum & ſacram habẽs ſtatuã, longe à Thebis ſtad. XX. Supra Pyraſum autẽ iacent Thebæ. Supra Thebas uero in mediterranea Crocius cãpus ad extrema montis Othryos, per quã amnis Amphryſus labitur. Super hũc extat Iton, ubi Itonię templum eſt, à quo dictum eſt & alterũ in Bœotio, & Cuarius fluuius, de quo retulimus, cũ de Arna ſcriberemus in Bœotiæ rebus. Hæc quidẽ de Phthiotica plaga, una ex quatuor Theſſaliæ totius particulis, cuius ſunt & ſubditę Eurypylo terræ, & Phyllo, ubi Apollinis Phyllæi phanum eſt, & Ichnæ, quo in loco Ichnæa Themis colitur, & Cyerus cũ ea cenſetur & Athamania. Ad Antronem uero munitum caſtellum eſt in tranſitu in Eubœam, quod Antronis aſinum uocant. Poſtea Pteleum & Halus, dehinc Cereris templum & Pyraſi rudera deiecti, ſuperq; ipſum Thebæ.

Pòſt Pyrrha promõtorium, ac prope illud duæ inſulæ paruæ, quarũ una Pyrrha, altera Deucalion nominatur. Hic Phthioticæ partis finis eſt. Deinceps ſubditos Eumelo populus numerat, contiguámque oram maritimam. Ineſt iam ſupra Magneſiam terramq; Pelaſgicam, Pheræ quidem Pelaſgicorum

ὅπερ δ' ἔχει τὸ μεμνῆσθαι δικαίαν πρόφασιν, λέγειν ἀναγκαῖον τὴν μεταβολὴν. λοιπὸν δ' ἐπεῖν τ πρὸς ἑαλίας τὴν πάξιν τ ὑπὸ τῷ ἀχιλλεῖ, ἀπὸ θερμοπυλῶν ἀρξαμένοις, τὴν γὰρ λοκρικὴν ἐπὶ τὰς ἄλλας εἰρήκαμεν. αἱ τοίνυν θερμοπύλαι, τὸ μὲν ἀρχαῖόν διεῤῥήκασιν, εἰς δυσὶ κώπαις πορθμῷ. παραπλέουσι δ' ἐξῶ πυλῶν τὸ ἀπόρχιον ὡς σταδίους δέκα, γνῶμα δ' ἀς φαλάραν, εἴκοσι. φαλάρᾳ δ' ἀπὸ θαλάσσης ὑπερκεῖται πρωτόκοπος σταδία ἡ δὴ δεκατρῶν πόλεων. εἶθ' ἑξῆς παραπλεύσαντι σταδίοις ἑκατὸν, ὑπερκεῖται, τ δ' ἑξῆς παραλίας ἐν μεσογαίᾳ ὄντι ἡ ἱερισσὴ λάρισα εἴκοσι σταδίοις αὐτ διέχουσα. ἡ δ' αὐτὴ μὴ πελασγία λεγομένη, κὴ λάρισα. εἶτα μυόννησος νησίδιον. ἐστ ἔρημον. ὧν δ' ἡ αὐτὴ ὑπὸ πρωτεσιλάῳ. καταλέγει δ' ὁ ποιητὴς, ἐφ' ἑξῆς τοῖς ὑπ' ἀχιλλεῖ, οὓς ὑπὸ πρωτεσιλάῳ. ὅ τοι δ' εἰσὶν οἱ καὶ ἐφ' ἑξῆς ὄντοι τῇ ὑπὸ τῷ δ' ἀχιλλεῖ παραλίᾳ, μέχρι αὔρωνος. ἡ μὲν οὖν φυλάκη, ἐγγὺς θηβῶν ὅτι τῶν φθιωτίδων. αἱ πόλεις εἰσὶ καὶ αὐταὶ ὑπὸ τῷ πρωτεσιλάῳ. καὶ ἄλλος δὲ, καὶ λάρισα ἡ ἱερισσὴ ἐπὶ τὸ δημήτριον, ὑπὸ ἐκείνῳ πᾶσαι, πρὸς ἕω τ ὄθρυος. τὸ δὲ δημήτριον, δήμητρος ἱερὸν τέμενος, καὶ ἐκάλεσε πύρασον. ὧν δὲ πόλις εὐλίμενος ἡ πύρασος ὑπὲρ λυσὶ σταδίοις, ἔχουσα δήμητρος ἄλσος, ἐν ἱερὸν ἅγιον, διέχουσα θηβῶν σταδίους εἴκοσι. ὑπέρκειται δὲ πυρασσοῦ θῆβαι. θηβῶν δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ τὸ ἱερώτιον πεδίον πρὸς ᾧ καταλήγοντι τ ὄθρυος. δι' ὃ ὁ ἀμβρυσσὸς ῥεῖ ποταμός. ἔστι δ' ὑπερκείμενον, ὄπιτον τ ἰτωνίας ἱερόν, ἀφ' ὅ, ἐν τῷ ἐν βοιωτίᾳ, ἐν ὁ κυάρειος ποταμός. εἴρηκ) ὃ πρὸς τὸ τε, ἐν βοιωτίᾳ πρὸς τ ἄρνης βοιωτιακῆς. ταῦτα δ' ὅση τῆς θεσσαλιώτιδος μιᾶς νῦν τεσσαράκοντα μοιρίδιον τῆς ὅλης θεσσαλίας, ἧς, ἐν ἐπ' θερμοπύλῳ. καὶ ὁ φύλλος. ἐνθα ἀπόλλωνος τὸ φυλαίου ἱερὸν, καὶ ἴχναι, ὅπου ἡ θέμις ἰχναία τιμᾶται. κατὰ δὲ τὸν αὔτρωνα ὄρυμα ὕφαλον ἐν ᾧ πρὸς εὐβοίᾳ ὅση πόρῳ, καλούμενον ὄρος αὔτρωνος. εἶτα πτελέον, καὶ ὁ ἅλος. εἶτα τὸ τῆς δήμητρος ἱερὸν, καὶ ὁ πύρασος κατεσκαμμένος. ὑπὲρ αὐτῶν δὲ αἱ θῆβαι. εἶτα ἄκρα πυῤῥα, καὶ διονυσίας πλησίον, ὧν τὸ μὲν, πυῤῥα, τὸ δὲ δρυμαλίου καλεῖται. ἐνταῦθα δὲ, καὶ ἡ φθιῶτις πρὸς τελευτᾷ. ἑξῆς δὲ τοὺς ὑπὸ εὐμήλῳ καταλέγει τὴν σιωχῆ παραλίαν, ἔπεσθαι ἤδη μαγνησίας, καὶ τῆς πελασγιώτιδος γῆς φερὰς μὲν οὖν εἰσι πέρας τῶν πελασγικῶν

camporũ terminus ad Magneſiam, qui uſq; Pelium ſtadia centum ac ſexaginta porrigun tur. Emporium autem Pheræ habent Pagaſas, ab eis nonaginta diſtans ſtadijs, ab Iolco autem uiginti. Iolcus iam dudũ diruta iacet, quo ex loco Pelias Iaſonem ac nauem Argo foras emiſit. Pagaſas autem ideo dictas eſſe aiunt, quia eo in loco nauem Argo cõpegerit. Alij uero ſimilius exiſtimant, loco ipſi nomen impoſitũ propter uicinos fontes, id eſt πηγὰς, qui frequentes aquarũ ubertatem effundunt. Iuxta quoq; ſunt Aphetæ ciuitas, id eſt, emiſſa, quia hinc emiſſi fuerint Argonautæ. Supra Demetriadem uero urbem Iolcus ſtadia ſeptem ad mare iacet, quã Demetrius Poliorceta, id eſt urbiũ obſeſſor, ſui nominis monumento conſtruxit, inter Neliam & Pagaſas ad mare, ad eãq; exiguas quaſdã urbes cõmigrare iuſsit, Neliam ſcilicet Pegaſasq; & Hormeniũ. Rhizuntem item, Sepiadem, Olizonem, Bœben, Iolcum. Qui hoc quidem tẽpore Demetriadi addicti ſunt pagi, & hoc ſanè per multos annos, & nauale et regia Macedonum regibus fuit. Tenebat & Tempe & utrunq; iam dictum montem, Pelium ſcilicet atq; Oſſam. Hac uero tẽpeſtate ad exiguum contracta eſt, cum cunctas Magneſiæ ciuitates antecellat. Cæterum Bœbeidem lacum, Pherarum uicinũ eſſe conſtat, ad extremam Pelei & Magneſię confinẽ. Bœbe autem locus ipſi lacui adiacet. Verũ ſicut Iolcum ad incrementa dignitatis prouectã inteſtinę ſeditiones, & amplius tyrannorũ uiolẽtiæ deleuerunt, ita & Pheras in ſublimi quandoq; faſtigio collocatas tyranni funditus extinxerũt. Apud Demetriadem uero Naurus amnis labitur. Continuũ autẽ litus Iolcus appellatur. Hic etiã Pylaicos cõuentus celebrabant. At enim Artemidorus procul à Demetriade ſinũ Pegaſæũ ponit ad ſubdita Philoctetæ loca. In ſinu uero Cicynethũ inſulã eſſe dicit, & eiuſdem nominis urbẽ admodũ puſillã. Deinceps poſſeſſę à Philocteta ciuitates nuncupant. Methonẽ profecto alterã à Thracia Philippus ſolo æquauit. Alterius ſanè in Pelopõneſo ſitę, ſuprà memoriã fecimus. Cõtra Magneſios quidã frequentes incumbunt inſulæ. Nobiliores ſunt Sciathus & Peparœthus, & Icus, & Aloneſus, & Scyrus cũ eiuſdem nominis urbibus. Clariſsima uero Scytus eſt propter Lycomedis cum Achille affinitatem & Achillis filium Neoptolemũ ibi procreatum & enutritũ poſterioribus annis.

Philippus amplificato regno, cum mari imperitantes cerneret Athenienſes, & illarũ principatũ adeptos, & harum & aliarũ propinquas ſibi præcipua fama nobiliores reddidit. Nam cum pro imperio decertaret, ante omnia uicinas inuaſit, & quemadmodũ maiorẽ Magneſii agri tractum & Thracię, reliquasq; circumcirca terras Macedoniæ iuri adiudicauit, ſic & appoſitas Magneſiæ inſulas ademit, & ignotas prius nobilitauit, & bello potiũdas effecit. Itaq; de Scyro potiſsimũ uetuſtatis ſermo conſtat, & talia per ora hominũ rumificantur, ueluti caprarũ maxime Scyriarum uirtutes, lapidumq; Scyriorum opportunas indagines maxime uariæ ueluti metalla, & itẽ Caryſtij marmoris & Deucalij & ſyndici & hieropolitici ſpectare licet in urbe Romana, integras ſcilicet colũnas lapideas ingentiſq; magnitudinis tabulas tantę uarietatis ſaxorũ, qbus ipſa ciuitas adornatur abunde, & priuatim & publice. Ex quo cãdidi lapidis pretia iam uilia facta ſunt. Poeta igit̃ hucuſq; progreſſus ſuperiorẽ repetit Theſſaliã, à Dolopũ & Pindi ora inchoãs, Qui Triccen & ſcaligerã paſcuntur Ithomen.

Hæc quidem Iſtiæorũ telluris exiſtunt, qui ſuperiori tẽpore (ut aiunt) Dorici uocabãtur. Cæterum cũ illã Perhæbij occupaſſent, qui & Iſtiæam Euboicã ſubuerterant, & eius incolas in continentẽ abſtraxerant, cũ tanta ſanè eſſet inhabitantiũ Iſtiẽorum multitudo, ab illis hoc regioni nomen impoſuere. Appellant etiam Dolopiã inferiorem, Theſſaliã oppoſitã recte Macedoniæ, ſicut & inferiorem inferiori. Eſt quidem Tricce, ubi Æſculapij templum extat uetuſtiſsimum, & claritate celeberrimum, & Dolopibus & Pindo adiacentibus locis confine. Ithome autem eo quo Meſſenia urbs nomine dicitur, quam non ſic proferri oportere contendunt, ſed primã auferri ſyllabam, ſic enim prius appellatã quæ nunc in Thamas uocabulum tranſmutauit, locũ munitum & ualidum, uereq; ſcaligerum inter quatuor caſtella ſitum tãquam quaternis à lateribus iacentia, Triccam & Metropolin & Pelinnæũ & Gomphos. Verũ Ithome metropolis regioni addicta eſt. Ipſa uero metropolis prioribus annis tribus habitata erat oppidulis & quidẽ obſcuris, poſtea plures aſſumptæ urbes ſunt, ẽ quibus una fuit Ithome. Enimuero Callimachus in Iambico carmine Veneres nuncupauit,

Deã enim non una eſt,
Sed Caſtinenſem reliquas ſuperare cunctas.

Vel eo ſapiendi genere, quod ſola ſues immolandos acceptos admttit, atq; ſi quis alius ipſe peritiſsimus extitit, & per omnem

eius uitam (ut ipse inquit) hæc fabulis tradere uolens. Posteri uero redarguerũt non unã Venerem modo, sed plures hũc immolãdi ritum approbãtes admisisse, è quibus unã esse in hac ipsa metropoli. Non unã quoq; ex urbibus ad eam habitandis esse, Omiriũ hunc morẽ tradidisse. Est & Pharycadonis urbs in Istæorũ plaga, per quos Peneus fluit, atq; Curalius. Curalius quidẽ templũ Palladis Ithomiæ præterlabens, Peneũ intrat. Ipse uero Peneus (ut diximus) oritur ex Pindo à sinistra relinquẽs Tricen, & Pellineum, Pharycadonẽ, penesq; Atracem Larissamq; defertur. Acceptisq; Thessalicæ telluris amnibus, per Tempe ad erumpendum progreditur. Oechaliã uero urbem quæ Euryti dicitur, & in hisce locis, & in Eubœa & in Arcadia esse, scriptores memorãt, & alio pacto nomen illius permutãt, quod in exponendis Peloponnensi rebus diximus. Hos autem in quæstionem deducunt, præsertim quę nam ea fuerit, quæ ab Hercule capta est, & quam scriptis declarat ille, qui Oechaliæ captiuitatem uersibus edidit. Hæc nanque loca Aesculapij filijs subiecta cecinit. Porrò Eurypylo terram subditam ait.

Ormeniumq; colunt quos fons Hyperea tenebat,
Asteriumq; habitant, fastigiaq; alba Titani.

Ormeniũ igitur hodie uocatur Orminium, uicus quidẽ sub monte Pelio, ad sinũ Pagaseũ sub illis urbibus, quas Demetriadi habitatas, addictasq; esse cõmemorauimus. Bœbeidẽ uerò lacũ propè esse oportet, quãdo quidẽ Bœba ex circumadiacentibus Demetriadi urbibus una fuit, sic & ipsum Ormeniũ. Abest autem à Demetriade Ormenium stadia septẽ ac uiginti itinere terrestri. Locus quidem Iolci in uia situs, longe à Demetriade stadia septẽ semotus est, ab Armenio autẽ reliquis uiginti. Scepsio autẽ teste, Phœnix Ormenij ortus est, indeq; patris conspectũ Amyntoris Ormenidæ fugientem, Phthiam ad Peleũ sese regẽ recepisse. Ormenũ uero Cercaphi filium Aeolo prognati, hunc ædificasse locum. Ormenum duos procreasse filios Amyntorem & Euæmonem, è quorum altero Phœnicem, ex altero uero Eurypylum ortos esse. Successionẽ quidem communem Eurypylo de patria egrediente Phœnice, fuisse seruatam. Sic enim scribit,

Iliad. 1. Cum primum fœcundam ouibus Ormenium liqui. Pro eo quod est,
Græcia omissa mihi famosis plena puellis.

Cæterum, Crates Phocensem extitisse Phœnicem asserit, ductis ex galea Megetis coniecturis, quã in nocturnis excubijs Vlyssem usum, poeta testatur,
Ex Eleone Amyntoris Ormenidæ
Autolycus rapiens uallatas perforat ædes.

Eleonem enim in Parnaso oppidulũ quoddam esse. Amyntorem uero Ormeniden non alium sanè dici nisi Phœnicis genitorem, Autolycumq; Parnasi incolam res uicinorum furto surripuisse; quod cuiuscunq; furis commune officium est, nõ longinqua surripere, & τοιχωρυχεῖν, id est, parietes perforare. At enim Scepsius ait nullum Parnasi locũ monstrari Eleonem appellatum sed Neonem, quam scilicet post Troianum bellũ habitatam fuisse refert. Nec uero uicinorum parietes solum à furibus perforari solere. Multa quæ præterea sunt alia quæ dici possent; sed in hisce amplius immorari uereor. Alij Exeleonem scribunt, ipsa uero Tanagræ telluris est. Illud autem argumento est, rem absurde dici, cum sic referat,
Dehinc seorsum fugiẽs per græciã latepatentẽ Iliad. 1.
Phthiam profectus sum.

Fõs uero ipse Hyperea in Pheræorũ medio oppido Metaleusa cõsistit. Titanus autẽ, id est calx ab eo quod illi accidit, nomẽ est assecuta. Ager eĩ albicãs natura exístit Arnæ ꝓximus. Nec ꝓcul ab ijs Asteriũ est. Hi quidẽ huic parti affines esse dicunt q Polypœtę subditi sunt,
Quiq; Argissam habent, Gyrtonem deinde colebant,
Orthen Elonamq; urbem, niueamq; Oloossonem.

Hanc sanè regionem primũ coluerunt Perrhæbi fruentes parte maritima & Peneo usq; ad illius ostium & Gyrtonẽ in Perrhæborum plaga. Inde Lapithæ illos affligentes, mediterraneam flumini uicinam oram occupauerũt, Ixion, filiusq; Perithous qui Peliũ ui occupauit, eius persequens occupatores Centauros, durã sanè agrestemq; nationẽ. Eos igitur eiectos è Pelio ad Aethicas cõpulit, Lapithis autem campestria concessit. Eorum autẽ partem Olympo propinquã Perrhæbi tenuere. Nonnullis uero in locis omnes ꝓmiscuas domos habere. Igitur Argissa quę nunc Arguса uocatur, Peneio adiacet. Cui superimminet Atrax in stadia XL, & ipsa fluuio proxima. Regionem uero fluuiatilem mediam circunt enebãt Perrhæbi. Orthan sanè quidam Phalannæorum esse ferunt. Phalanna uero ciuitas Perrhæborum iuris est, apud Tempe, Peneo finitima. Perrhæbi autem cum Lapitharum potentia fracti essent, maiori ex parte in montana profugerunt, Pindo uicina, & ad Athamanes & ad Dolopes. Regionẽ autem hãc cæteroscq;

Perrhæbos Lariſſæi in ſuam ditionem redegerunt iuxta Peneum conſidentes, illorum que uicini fertiliſsimam quidem paſcētes agri partem, niſi ſiqua curua nimis uallis Neſſonidi propinqua lacui fiat, quam amnis ſtagnans arandi facultate Lariſſæis interciperet. Eam tamen iacturam poſtea Lariſſæi conſtructis aggeribus emendauere. Interim igitur iſti Perrhæbiam occupantes tenebant & tributa exigebāt, donec Philippus locorum potitus eſt. Lariſſa quoque Oſſæ locus eſt, quæ penſilis aut obliqua dicitur à pleriſque. Eſt & alia in Creta ciuitas, quæ hodie quoq; Iapygiæ confinis habitatur, à qua ſubiectus campus Lariſſius uocatur. Eſt & in Peloponneſo Argiuorum arx Lariſſa. Eleorum quoq; agrum Dymam que diſterminans Lariſſus fluuius eſt. In eadem quoq; Lariſſam urbem in confinibus eſſe, Theopompus ſcriptis teſtatur. Et in Aſia Lariſſa Phriconia eſt iuxta Cymā, & ad Troados Hamaxitum. Eſt & Epheſi Lariſſa, & in Sina Mitylenæ ad ſtadia quinquaginta. Lariſſææ petræ ſunt ad Methymnem in uia. In agro quoq; Attico Lariſſa eſt. Tralibus quoque uicus eſt, longe diſtans triginta ſtadia, ſupra oppidum ad Cayſtri campū, quà per mediterraneam itur ad Iſodromæ matris templū, ſitum habens ſimilem, locique uirtutem ipſi quam diximus penſili Lariſſæ. Nam & aquarum bonitate & uinetorum ſpecie præſtans eſt. Forſitan autem & Lariſſius Iuppiter hinc cognomen aſſumpſit. Ad ſiniſtras quoque ponti ripas pagus eſt Lariſſa nomine, extremis Hæmi finitimus. Eſt & Olooſſon ciuitas, quæ Leuca uocatur, id eſt, Alba, cum in alba conſiſtat argilla: & Elona, ambæ Perrhæborum urbes: & Gunnus. Et Elona quidem in Lemonem nomen permutauit, hodie diruta iacens. Vtræq; uero ſub Olympo iacent, non procul ab Eurota fluuio, quem quidem poeta uocat Titareſium. De iſto & de Perrhæbis deinceps poeta cecinit, quando dixit,

Viginti atque duas Guneus Cypho egerat alnos,
Sunt Enienes ei comites fortesq; Peræbi.
Dodonem hi ſedes circumpoſuere niualem,
Aruaq; iucundi Titareſi pulchra colebant.

Hæc igitur loca dicit Perrhæborum ab Hiſtiæorum ora, in parte comprehēdentia. Subiecti quoque fuere Polypœtæ partim. Perrhæbica tamen illa Lapithis attribuit, cum promiſcue habitarent, & plana tenerentur à Lapithis, & in hoc tractu natio Perrhæbica

maiore ex parte illis ſubiecta foret. Montana uero in Olympum uergentia atq; Tempe, ab ipſis Perrhębis incolerentur, ſicuti Cyphus & Dodona, & plaga Titareſio finitima, qui è mō te Titaro Olympi uicino labēs ad plagā Tempe contingentem Perrhæbiæ quodammodo pertinētem, in Peneum effluit. Penei quidem perlucentes aquæ ſunt, Titareſij uero craſſæ quadā ex materia. Qua ex re factum eſt, ut illi non commiſceatur, quin inſtar olei deſuperfluat. Inde cum ſic mixtim cohabitent, Simonides Perrhæbos & Lapithas uniuerſos Pelaſgicos appellat, in orientem uergentes, ad Gyrtonem & Penei oſtia, ad Oſſam & ad Pelium, & quæ circa Demetriadem, & quę in regione campeſtri ſunt. Lariſſam, Crannonem, Scotuſam, Mopſium, Atracē, & adiacentia lacui Neſonidi & Bœbeidi, de quibus paruā ſanè mentionem poeta fecit, quoniā alia quidem nec dum habitabantur. Alia uilia quædam erant habitacula, propter alia atque alia uarijs in tēporibus inducta diluuia. Neque Neſonidem lacum meminit, ſed Bœbeidem tantum, qui longe minor eſt, hoc quidem ſolo manente, illo uero, quemadmodum conſentaneum eſt, non ita, cum modo exundet, modo deficiat. Scotuſæ uero recordationem fecimus, cum de Dodona ſermonē haberemus & de Theſſaliæ oraculo, quia hoc in loco fuerat. In Scotuſa autem locus eſt, quem κυνὸς κεφαλὰς, id eſt, canis capita uocant. Vbi Romani ac Ætoli duce T. Quinto, ingenti prælio Philippum Demetrij filium, & Macedoniæ regem uicere. Tale quiddam & in Magneſijs accidit. Eorum enim locis compluribus dinumeratis, ne unum quidem Homerus Magneſium nominauit, ſed eos tantum, quos cæce ac nulla nota cognitos indicat. Qui Peneum inquit frondoſum que Pelium incolebant. Sed tamen circa Peneum atque Pelium habitabant, & Gyrtonis incolæ, quos in numero ille collegit, & Ormenij, alijq; permulti procul etiam à Pelio. Tamen Magneſij erant ſumpto ab Eumelo primordio, ſecundum poſteriores homines. Aſsiduis igitur tranſmigrationibus, & rerum permutationibus urbanarum, & inquilinorum permixtiones & nominum & gentium confuſiones obueniſſe uidentur. Ea propter aliquando exoritur ambiguitas, ſicuti de Crannone ac Gyrtone hoc ipſum primo factum eſt. Antiquitus enim Gyrtonij Phlegyiæ uocabantur, ab Ixionis fratre Phlegyiæ, Crannonios autem Ephyros

dicebat. Ex quo nata est dubitatio ob ipsius poetæ carmen.

Cumq; Ephyris ambo de Thrace scuta gerebant,
Seu post magnanimos Phlegyas.

Quosnã uelit eloquí, postea & hoc ídem in Perrhæbis & Athamanibus obuenit. Homerus nanq; eos, ut inuicẽ finitimos coniunxit. Etiam diutius Athamanũ sedes Dotio in campo locatas à posteris extitisse ferunt. Istud autem prope dictam nuper Perrhæbiam est atq; Ossam, lacumq; Bœbeidem in media quodammodo Thessalia, propríjs quidem inclusum collibus. De quo Hesiodus hunc in modum inquit,

Sola habitat Dotíj geminis in collibus arui,
Permultis coram plantam sibi uirgo seuera,
Bœbiade in stagno lauit.

Athamanes igitur in Oetam montem expulsi à Lapithis magna ex parte fuerunt. Hac autem in plaga magna imperitabãt potentia, cum quãdam agri partem Doricis & Maliensibus ademissent usq; Heracleã & Echinum. Pars uero eorũ circa Cyphum Perrhæborum mõtem, ubi eodem quoq; est pagus nomine, permanserũt. Quædam autem Perrhæborum multitudo ad Olympi tractũ progressa in occasum spectantem simul illic contractas sedes habuerunt Macedonibus finitimas. Non parua uero eorũ manus ad Pindum & Athamaniæ montes confugit. Nunc autẽ nimium aut nullum potius ipsorum restat seruatum uestigium. Eos uero Magnetas qui à poeta in ultimo Thessalicorũ catalogo dinumerantur, existimauerim Macedonibus Pierij uicinos, qui intra Tempe à Peneo atq; Ossa usq; ad Peliũ trans Peneum loca habẽt mari tenus. Illis igitur Hoomliũ siue Homolin (nam utroq; modo dicitur) attribuemus. In rerũ autem Macedonicarum cõmemoratione diximus, penes Ossam esse ad Penei ortum, per suum ad Tempe cursum. Si autẽ iuxta litus proximum Homolio progrediere, rationem habet, quod ad Rhizuntem habitẽt & Erynnas in litoralibus sitas sub Philoctete & sub Eumelo. Hoc ipsũ igitur dubiũ incertumq; relinquatur. Locrorum quoq; series deinceps ordine positorum, tenus Peneo nõ certa dicitur. Cũq; loca ignobília sint, nec nos illa multi facere debemus. Tamen ripam Sepiacã tragœdiarũ scriptores uulgarũt posteaq; collaudarunt, cum ibi Persarum classis interierit, & in nihilum omnino redacta fuerit. Ripa quidẽ ipsa saxosa est, inter illam uero uicumq; Casthanæũ, sub Pelio locatũ litus iacet, in quo classis ipsa Xerxis,

ὡς τε διαπορεῖν ὅταν φῇ ὁ ποιητὴς,
Τὼ μὴ ἄρ' ἐκ θράκης ἐφύρης μεθαωρήσαντε
Ἠὲ μετὰ φλεγύας μεγαλήτορας.

Τίνας ποτὲ βούλεται λέγειν. ἔπειτα τὸν
καὶ ὧδε τῶν περραιβῶν, ἃ τῶν ἀθαμάνων
νέβη, ὅμηρος μὴν σωιέξυξε· καὶ οὕτως ἀπὸ
σίου οἰκοῦντας ἀλλήλων, καὶ διὰ καὶ λέγει
ὑπὸ τῶν ὕστερον ὧδε χρόνον συγκοὶ ἡ δίκης
τ' ἀθαμανίων ἐν τοῦ διωτίῳ χωρέωσα πεδίο.
ὅθεν δ' ὅτι πλησίον τῆς ἄρτι λεχθείσης περ
ραιβίας καὶ τ' ὄσσης, ἃ ἐπὶ τ' βοιβηίδος λί
μνης, ἐν μέσῃ μάλ' πως τῇ θετταλίᾳ, λόφοις δ'
ἰδίως περικλείομενον. πρὸς οὖ ἡσίοδος ἀ
τως εἴρηκεν.

Ἡ οἵη διδύμας ἱερὸν ναίουσα πολωνὸν
Δωτίῳ ἐν πεδίῳ, πολυβότρυϊ ἀμπελόεντι
Νύμφη βοιβιάδ' λίμνης πόδα πηδίον ἀδμής.

Οἱ μὲν δὴ ἀθαμᾶνες οἱ πλείους, εἰς τὴν ὀπτι
δεξελάθησαν ὑπὸ λαπιθῶν. λωὶ τοῦτο ἦν
νάσθησαν ἀφελόμενοι τῶν τε διωρείων τὴν
μέρη, καὶ τῶν μαλιέων, μέχρι ἡρακλείας καὶ
ἐχίνου. τινὲς δ' αὐτῶν ἔμειναν πρὸς λιάφου, πρὸ
ραιβικὸν ὄρος, ὁμώνυμον κατοικίαν ἔχον. οἱ
δὲ περραιβοί τινες μὲν συνεπλώτθησαν πρὸς τ
εσσαλία τοῦ ὀλύμπου μέρη, κατέμειναν αὐτό
θι, πρόχωροι ὄντες μακεδόσι. τὸ δὲ πολὺ μέ
ρος, εἰς τὰ πρὸς ἀθαμανίαν ὄρη. καὶ τῶν πε
σόντων ὀλίγοι περιῆσαν. νυνὶ δὲ μικρόν, ἢ οὐδὲν αὐτῶν
νος σώζεται. οὐ δ' ἂν τοῦτο τὸ ποιητ λέγ
θέντας μάγνητας, ὑσάτους ἐν τοῖς θετταλικοῖς
καταλόγῳ νομιστέον οὐκ ἐνῆς τῶν τιμῶν
ἀπὸ τοῦ ὠλωιέως, καὶ ἐπὶ ὅσσης ἕως πηλίου, με
κεδόνων τοῖς πρὸς ἑσπέραν ὁμόρους τοῖς ἐπὶ
τῷ τοῦ ὠλωιέως πεδίαν μέχρι θαλάττης, τὰ
μὲν δὴ ὁμόλιον, ἢ γὰρ ὁμόλιν, λέγεται γὰρ
ἀμφοτέρως, ἀπὸ δὲ τούτου αὐτοῖς. ἔρηται δ' ἂν
τοῖς μακεδονικοῖς, ὅτι ἐστὶ πρὸς τῇ ὅσσῃ κατὰ
τῷ ἀρχῷ τοῦ ὠλωιέως ἀπὸ τῆς τῶν τιμῶν
διεκβολῆς. εἰ δὲ καὶ μέχρι τῆς παραλίας πέ
τεον τοῖς ἐγγυτάτω τοῦ ὁμολίου, λόγον ἔχει.
ὡς τε γὰρ ζυζόντι πρὸς νέμειν, καὶ ἑρμοῦ
ἐν τῇ κατὰ θλωτιτίδα παραλίᾳ λειμῶνας τὸ
κατὰ εὐμήλῳ. ὅθεν μὲν δὴ ἐν ἀσαφεῖ λείπε
καὶ ἡ τάξις δὲ τῶν ἐφεξῆς τόπων μέχρι πη
νειοῦ, ἀπὸ ἀφανῶς λέγεται. ἀπὸ ξένου δ' ἤδη
τῶν τόπων, ἀπ' ἠμῖν πρὸς πολλῶν θετέον. ἐμπε
ποι σπιὰς ἄκτη καὶ περαιῶ δ' ἦται. ἔμπε
τοῦτα ἰξυμνητὸς ἀφ' ἑαυτοῦ ἐνταῦθα ἀφανι
μὸν τ' πορσικὸν σόλου. ἔστι δ' αὕτη μὲν ἄκτη
πετρώδης. μεταξὺ δ' αὐτῆς καὶ καδασαί
ας λιμὴν τοῦ τοῦ πηλίου λειμῶνας ἀφα
λός ἐστιν, ἐν ᾧ ὁ ξέρξου σόλος ναυλοχῆ,

ἀπηλιώτου πολλῷ πνεύσαντος, ὁ μὲν, σύ
θυς αὐτοῦ πρὸς τὸ ξηρὸν ἐξώκειλε, καὶ διελύ
θη παραχρῆμα. ὁ δ' εἰς ὑπονοῦντα τόπον
πραχὺ πρὸς πήλιον παρωχεθείς, ὁ δ' εἰς
μελίβοιαν, ὁ δ' εἰς τὴν καδαναίαν διεφθά
ρη. τραχὺς δ' ὅλῃ ὁ παραίπλους πᾶς ὁ τοῦ
πηνειοῦ, ὅσον σταδίων ὀγδοήκοντα. φοινῖκες
δὲ καὶ φοινῖτος καὶ ὁ τῆς ὄσσης. μεταξὺ δὲ
κόλπος πλόνων, ἢ διακοσίων σταδίων, ἐφ' ᾧ
ἡ μελίβοια. ὁ δὲ πᾶς ἀπὸ δημητριάδος ἐγ
καλπίζοντι ὧδε γὰρ πηνειοῦ, μείζων ἢ χιλί
ων. ἀπὸ δ' εὐρίπου διακοσίων ὀκτακοσίων. ἐπὶ
ρούνυμος δὲ τῆς περραιβίας θετταλίας, καὶ
μαγνησίας τοῦ λυκόρου, διακοσίων σταδίων
ἀκρωτήριον φαίνεται, ὠνομασμένον δ' ἀπὸ τῶν περασσῶν.
ἀφεστάναι δ' ἀπὸ τούτου εἰς αἰτωλίαν ὑπὸ λα
πιθῶν. ἔστι δὲ τὸ νῦν καλούμενον πελασγι
κὸν πεδίον ἐν λαρίσσῃ, καὶ γυρτῶνι, καὶ φερ
ραῖς καὶ μόψιον καὶ βοιβηΐς, καὶ ὄασα, καὶ ὁ
μολὴ, καὶ πήλιον, καὶ μαγνῆτις. μόψιον δ'
ὠνόμασται οὐκ ἀπὸ μόψου τοῦ μαντικοῦ τοῦ
περισσίου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ λαπίθου τοῦ συμ
πλεύσαντος τοῖς ἀργοναύταις. ἄλλος δ' ὅδε
μόψος ἀφ' οὗ ἡ ἐπίκλησις μοψοπία. καθ' ἑκάστα
μὲν γὰρ τοπαρὶ θετταλίας. καθόλου δ' ὅτι πρὸ
τέρον ἐκαλεῖτο πυρραία ἀπὸ πύρρας τ' δευ
καλίωνος γυναικός. αἱμονία ἦ ἀπὸ αἵμονος.
θετταλία δὲ ἀπὸ θετταλοῦ τοῦ αἵμονος. γένοι
δὲ διελόντος λίχα, τὸ μὲν πρὸς νότον λα
χεῖν φασὶ δευκαλίωνι, καὶ καλέσαι πανδώ
ραν ἀπὸ τῆς μητρός. τὸ δ' ἕτερον αἵμονι, ἀφ'
ἑαιμονίας λεχθῆναι. μετωνομάσθαι δὲ τὸ
μὲν ἑλλάδα ἀπὸ ἕλληνος τ' δευκαλίωνος,
τὸ δὲ θετταλίαν ἀπὸ τοῦ ἰδίου αἵμονος. οὗ δὲ
ἀπὸ ἐφύρας τ' θεσπρωτίδος ἀπογόνους αὐτίφα,
καὶ φιλίππου γένη ἐν θετταλίᾳ τοῦ ἡρακλέους
ἐπελθόντων, ἀπὸ δὲ θετταλοῦ τοῦ ἑαυτῶν
πογόνου τὴν χώραν ὠνομάσαι. καὶ
νεσωνὶς δὲ ὠνομάσθη ποτὲ ἀ-
πὸ νέσωνος τοῦ θετ-
ταλοῦ καθάπερ,
καὶ ἡ λίμ-
νη.

Βιβλία θ πλος.

cum staret in anchoris, ingenti flante Euro, partim in terram elisa, è uestigio dissoluta est, partim quidem ad Ipnuntem locum asperum inflicta circa Peliũ, partim uero ad Melibœũ, partim denique ad Casthanæam oram perijt. Totum autem nauigationis spatium Penei stadia LXXX immane ac sæuum est. Tale est enim ac tãtum Ossæ interuallum. Intermedius autem sinus est stadia intra CC, in quo Melibœa sita est. Totus autẽ à Demetriade ad Peneum insinuatus, est amplíor stadia M. ad Euripum uero stadia duũm millium & octingentûm, rursus ab Eurípo stad. trecentûm & quinquaginta. Hieronymus quidem campestrem Thessaliæ ac Magnesiæ circuitũ, stadiũ trium millium esse demonstrat, à Pelasgis habitari solitum, expulsosq; inde illos in Ætoliam à Lapithis. Campũ autem Pelasgicum modo nuncupatũ existere in Larissa & Gyrtone & Pheris, Ibiq; esse Mopsium & Bœben, & Ossam & Homolen & Pelium & oram Magnesiam. Vocatum autem Mopsium nõ à filio Tiresiæ Mopso uate, sed à Mopso Lapitha, Argonautarum nauigationis comite. Alius ítem Mopsus fuit, & quo Atticam appellauere Mopsopiam. Hæc quidem singulatim de Thessalia. Ipsa quidem omnis priori seculo Pyrrhæa ab Deucalionis uxore Pyrrha, nominabatur, & Hæmonia ab Hæmone, à cuius filio Thessalo Thessalia uocata est. Quidam sanè bifariã diuiserũt. Ipsam quidem partem in austrum spectantem, Deucalioni in sortem obuenisse dictitantes, ipsumq; à matris nomine eam pandoram uocitasse, reliquã uero Hęmoni, à quo Hæmonia est dicta, transmutato deinde nomine, hanc quidem Helladem siue Græciam ab Deucalionis filio Hellene, reliquam uero Thessaliam ab Hæmonis filio dici cœptam. Alíj uero uenientes ab Ephyra Thesprotidis, Antyphum & Philippum pronepotes Thessali, Hercule geniti, ab Thessalo eorum progenitore, regionem aiunt Thessaliam nominasse. Eam quoq; aliquando Nesonidem dixere quidam, sicut & lacum à filio Thessali Nesone.

NONI LIBRI FINIS.

STRABONIS GEOGRAPHIcorum Liber decimus.

ARGVMENTVM.

Decimus liber Ætoliam continet & circumiacentes insulas, Cretam etiam omnem, in qua diutius immoratur, Ius ciuile illius edisserens, & Curetum, & Idæorum insuper Dactylorum in eadem genesin & honorificentiam & Orgya prosequens. Priuatam etiam prosapiam suam Strabo ex Creta repetit, præterea positas circum Cretam insulas multas numero in libro existentes, inter quas & Sporades sunt, & de Cycladibus nonnullæ.

POSTQVAM Eubœa ad hoc totũ litus opponitur, quod à Sunio tenus Thessalia protẽditˉ, exceptis extremis utrinque, affine uidetur, ut ipsum insulæ tractum ad ea quæ dicta sunt continenter adiungamus, postmodũ ad Ætolicam plagam Acarnanicamq; trãsire, quæ de Europæ partibus restant. Igitur insula à Cenæo ad Geræstum mille fermè ac ducẽtis stad. oblonga porrigitur, eius latitudo haud sanè æqualis est, ad summum uero ad C & L extenditur stad. Itaq; Cenæũ quidem secundum Thermopylas, eaq; quæ extra Thermopylas sunt paululum abestˉ, at Geræstus atq; Petaliá corã Sunio. Atticæ igitur atq; Bœotię, agroq; Locrensi medio Euripo, contra respondet & Malienſibus. Cæterum propter angustã eius formã longitudinemq; prædictã maiores nostri quondã Macrin illã nominauere. Cumq; curua sit à Chalcide maxime in cõtinentẽ applicatur terrã, & Aulidẽ agri Bœotiˉ locũ Euripũq; efficit. De quo lõgiorem produximus orationẽ, deq; locis ferè inter se inuicẽ per freta diuisis & ad continentẽ, & ad insulã cõtraiacentibus ex utroq; Euripi latere, & intus & extra, quod si quid omissũ fuerit, in præsentia apertius supplebimus. Ante omnia caua Eubœæ oræ esse pars dicitˉ, quæ inter Aulidẽ, Gereſtũq; cõtinetˉ. Plaga nanq; maritima in sinus formã flectitˉ, Chalcidi uero propinqua curuatur, iterũ in ipsam spectãs continentẽ. Cæterũ nõ tm̃ Macris, sed etiã Abãtis uocabaˉ insula. Poeta igitˉ cũ in insulæ mentionẽ uenit, nunq; Eubœenses, semper autem Abantes dictitat:

Eubœamq; colunt spiranter robur Abantes.
Pariter comitantur Abantes.

Vt autẽ scriptis affirmat Aristoteles, profecti de Aba Phocidis ciuitate Thraces insulam

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ δέκατον, περιέχει τὰ περὶ Αἰτωλίαν καὶ τὰς γειτνιώσας νήσους. ἔτι δὲ περὶ Κρήτης πᾶσαν, ἣν καὶ μάλιστα ἐγχωρίζει, νόμιμά τε αὐτῆς διεξιὼν καὶ μυθικὰ πράγματα περὶ γε καὶ τὴν ἰδαίαν διακτύλων τῶν ἐν αὐτῇ γενομένων, καὶ τιμάς, καὶ ὄργια ἐπεξιών, καὶ τὸ ἴδιον γένος Στράβων ἀπὸ Κρήτης λέγει. ἔτι δὲ καὶ τὰς περὶ Κρήτην νήσους, περὶ τὸ βιβλίον πολλὰς ὔσας, ἐν αἷς εἰσι καὶ αἱ Σποράδες, καὶ τῶν Κυκλάδων ἔνιαι.

ΠΕΡὶ δὲ ἡ Εὔβοια πρόκειται παραλίαν πᾶσαν παραβεβλημένη, πλὴν τοῦ Σουνίου μέχρι Θετταλικοῦ πλοῦ τῶν ἀκρωτηρίων, οἰκείως ἂν ἐπεξέλθοιμεν τοῖς περὶ τὴν νῆσον, οὕτω μεταβαίνοντες πρός τε τὰ αἰτωλικὰ, καὶ τὰ ἀκαρνανικὰ, ἅπερ λοιπὰ ὄντα τῆς εὐρώπης μορίων. παραμήκης μὲν πώπως ἡ νῆσος ἐστὶν χιλίους σταδίους ἀπὸ τ. καὶ δισχιλίους σταδίους ἀπὸ λιλαίου πρὸς μεσογείαν, καὶ πλάτος, αὐλῶνα μάλιστα, τὸ πλέον ὅσον τριάκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίων. τὸ μὲν οὖν λιλαιατικὸν στόμιον τῆς εὐβοϊκῆς θερμοπύλας, καὶ τὰ ἔξω θερμοπυλῶν ἐπ' ὀλίγον. γεραιστὸς δὲ καὶ πετταλία πρὸς σούνιον. γίνεται δὲ αὐτῶν πρόσωπον τῇ τε ἀττικῇ καὶ βοιωτίᾳ καὶ λοκρίδι καὶ μαλιεῦσι. διέχει δὲ τοῦ σγοίνιτος καὶ τοῦ λεχαίου μήκει μὲν ὑπὲρ τοὺς παλαιοὺς μάκεις ὑπολαμβανόμενα σταδίοις δὲ τριακοσίοις ὑπὲρ χαλκίδα μάλιστα, λυρτὴν πορθμίσασι πρὸς αὐλίδα τόπος τῆς βοιωτίας, καὶ ποιοῦσι τὴν εὔριπον, πόλει δ' ἔχοντα πλείονων ἐρήμων ἀλλ' οὖν τόπον κατά γε τοῦτο ἤπειρον καὶ ὑπὲρ αὐτὸν ὑπερβολὴν ἀλλοῖον τόπων ἐφ' ἑκάτερα τοῦ εὐρίπου τά τε ἐντὸς καὶ τὰ ἐκτός. εἰ δέ τι ἐλλέλειπται, νῦν ποιήσομεν σαφήτερον. καὶ πρῶτον, ὅτι τῆς εὐβοϊκῆς κοῖλα λέγουσι τὰ μεταξὺ αὐλίδος καὶ τῆς πόλεως γεραιστοῦ τόπου. κοιλοτάτη γάρ ἐστι πελαγία, πλησιάζουσα δὲ τῇ χαλκίδι, λυρτόπολιν πρὸς τοῦ ἤπειρον. ὁ μόνον δὲ μάκιστον ἐκλήθη ἡ νῆσος, ἀλλὰ καὶ ἀβαντίς, δύο ἀβαντων οἳ δ' ὑβοιαν ἔχον μυρία πανσανίου δὲ ἀβαντος. τῷ δ' ἀμ' ἄβαντι ἕποντο.

Φησὶ δ' ἀριστοτέλης δύο ἄβαντας φασκόντων θρᾴκης ὁρμηθέντας ἐποικῆσαι τὴν νῆσον, ἣ ἐπω-

LIBER DECIMVS. 429

incolueresse, unde illius inquilinos Abantes appellatos. Sunt qui ab heroe dicãt nominari, sicut heroicę indolis matronã Eubœã ei cognomẽ tradidisse. Fortasse item quemadmodum & in litore situ antrũ quoddã in Ægeum uergens Aula bouis uocatur, ubi Io Epaphũ peperisse fertur, eadẽq; ex causa hoc nomẽ adepta fuit insula, quã etiã Ochã uocauere eodẽ quo mons nomine, qui ibi existẽtes reliquos magnitudine superat. Ipsa quoq; Hellopia nominata est ab Ionis filio Hellope, siue ab Æacli & Cothi fratre, ut alij perhibent, qui aliam etiã condidisse Hellopiã dicitur in ea quæ nominatur Oria Istiça terra iuxta montem Telethrium & Istiça adeptũ esse Periademq; & Cerinthũ, & Edepsum & Orobias, ubi ueracissimum est oraculũ. Fuit & Selenũtij Apollinis oraculũ. Verum Hellopienses Istiæa transtulerunt, & urbẽ amplissimã reddiderunt, uiolentius inguente tyranno Philistide, post rem ad Leuctram gestã. Constitutum aũt à Philippo Oretanorum tyrannũ Philistidem Demosthenes scribit. Sic enim à posterioribus uocitari cœpti Istiẽenses, & urbs ipsa pro Istiæa Oreus appellata. Aliqui referũt Istiæã ab Istiæensi populo seu tribu translatã ab Athenienſibus, sicut ab Eretrieis Eretriã. Theopompus aũt scriptis testaˉ suis, cũ Pericles insula potius esset, Istiæenses in Macedoniã (ita enim ex fœdere cõuenerat) migrasse, duo deinde Athenienſiũ millia Oreum habitatũ aduentasse, Istiæẽsium sanè antea ciuitatẽ extitisse. Eam uero sub Tethrio mõte Drymo iacere insulã (sic enim uocaˉ) iuxta Callantẽ fluuiũ excelsa in petra. Ita cũ Hellopienses mõtani essent, qui prius inhabitarãt, hoc illi urbi est forsan nomẽ impositũ. Oros enim montẽ indicat. Hoc etiam in loco educatus Orion, nomẽ adeptus esse uidetur. Sunt qui Oretanos, cũ propriã ciuitatem haberent, ab Hellopienſibus bello superatos, ad Istiæenses trãsgressos, cũ eis socialiter habitasse, cũq; una utriſq; ciuitas facta fuisset, ambobus usos esse nominibus, sicuti Lacedæmõ & Sparta eadem est. Antea dictũ est, ut Istiẽenſis multitudo Thessaliã habitãs, ab eis qui hac ex ora diuulsi fuere, uocabulũ assecuti sint. Postquã uero Hellopia eò nos adduxit ut ab Istiæenſibus & ab Oreo captaremus initiũ, q̃ deinceps locis ipsis finitima sunt exponamus. Est sanè in hac Oreo Cenæũ promontoriũ affine. Super illoq; Diũ, & quædã Athenarũ ciuitas Diades, ab Athenienſibus ædificatæ quæ freto incũbunt ad Caunũ. Ab Dio uero Canę Æolij tractus, frequẽtes habent habitatores. Hæcq; ipsa loca Istiææ circũadicẽt. Insuper & Cerinthus exile oppidulũ mari ꝓximũ.

Penes uero est Budorus amnis, cuius appellationis montem habet Salamis in Atticam prospectantem. In ripa item sub monte Carystus consistit, cui uicina sunt Styra & Marmarium. In quo Carystiarum columnarum lapidum excisio est, ibi Apollinis Marmarini templum est. Eo ex loco nauigatio ad Aras Araphenias habetur. Ad Carystum lapis nascitur, quē pectunt, nent, texunt. Inde mantilia conficiuntur egregie contexta, ea ubi sordescunt in flammam proiecta non secus emundātur, quàm si maculas elueris. Loca ista deductis à tetrapoli circa Marathonem & Styra colonis habitata fuisse memorant, euersa uero fundi-tus Styra esse ab Athenienſium duce Phędro, constat in Maliaco bello, locum quidem Eretrij occupant. Laconica etiam Carystus in Arcadiam uergens locus Aegios extat, à quo uinum Carystium ab Alcmane poeta celebratur. Nulla in nauium catalogo Geræsti mentio fit, poeta tamen eius meminit,

Illuc hospitio noctu uenere Geræstum.

Indicat autē quomodo ex Asia in Atticam transmittentibus, Sunio proximus opportunus iacet locus, templumq; habet Neptuni illa in regione celebratissimū egregiaq; domicilia. Secundum Geræstum uero Eretria ciuitas est totius Eubœæ amplissima post Chalcidem, dehinc insulæ metropolis Chalcis quodāmodo super ipso Euripo sita, utriusq; mœnia Troianis temporibus antiquiora posuisse dicūtur Athenienses. Post res uero Troianas Aeclus & Cothus ex Athenis profecti habitauerunt, ille quidem Eretriam, Cothus uero Chalcidem. Aeolenses quoque ex Penthilo exercitu, in insula magna ex parte manserunt. Priscis etiam annis Arabes Cadmi comites eò trajicientes habitarūt. Istæ igitur ciuitates eximijs amplificatæ fortunis, insignes in Macedoniam emisere colonias. Nam Eretria urbes circum Pallenem & montem Athon ædificauit, Chalcis autem attributas Olyntho condidit quas Philippus diruit. Italia quoq; atq; Sicilia pleraque à Chalcidensibus posita loca tenet. Hæ autem coloniæ tūc missæ fuerunt Aristotele teste, cū Hippobotæ in gubernāda ciuitate plurimum poterant. Illius nanq; præsules erant uiri principes ex magnis cēsibus optimates habiti. Ea uero tempestate qua Alexander traiecit in Asiā, dilatato urbis ambitu intra urbes assumpsere Canethum & Euripum, super Pontū turres, portas, murumq; construentes. Chalcidis autem ubi campus quem Lilādum

ἐγγὺς δὲ Βούδωρος ποταμὸς ὁμώνυμος τῷ ὄρει τῷ σαλαμῖνα ὄρει τοῦ πρὸς τῇ ἀττικῇ κάρυστος δὲ ὄρος ὑπὸ τοῦ ὄρους τὸ ὄψος. πάσιον δὲ τὰ σύρα, ἡ τὸ μαρμάριον, ἐν ᾧ τὸ τόμιον τῶν καρυστίων λιόνων, ἱδρυμένον ἐκ τῶν λων μαρμαρίνου, ὅθεν διαπλοῦς ἐς ἄλας τὰς ἀραφηνίας. ἐν δὲ τῇ καρύστῳ, καὶ ἡ λίθος φύεται ξαινομένη καρυστία λίθου ἀφ' ἧς νόνται χειρόμακτα, καὶ ὑφαινομένη, ὡς τὰ ὑφάσματα χειρόμακτα γίνεσθαι, ἐνιπτόμε τα δ' εἰς φλόγα βαλλόμενα οὐ κατακαίεται τῇ πλύσει γὰρ οἶνον παρὰ πλησίον. φασὶ δὲ τὰ χωρία ταῦτα φασὶν ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς πόλεως τῆς πρὸς μαραθῶνι καὶ συρίας κατεσκάφη δὲ τὰ σύρα ἐν τοῖς μαλιακοῖς φαίδρου τοῦ ἀθηναίων στρατηγοῦ. τῶν ἄλλων ἔχουσιν ἐρετριεῖς. καρυστοὶ δὲ οὐ κατὰ τὴν λακωνικὴν τόπος τῆς ἀργου πρὸς καδμείαν, ἀφ' οὗ καρύστιον οἶνον ἀλκμὰν φησι. γέρας δ' ἐν μοῖρ τῷ καπλόγῳ τῶν νεῶν δὲ ἑρῆ. μέμνηται δ' ὁ ποιητὴς ὅμως αὐτῶν δὲ γέρασον ἐν νύχιοι κατήγοντο.

Καὶ διπλοῖ δύο τῶν διαίρεσιν τὴν σιάσιος εἰς τὰ ἀπίκλα, ὧν κρεῖσσον ἐστὶ τὸ σουνίῳ πλησιάζον τὸ χωρίον. ἔχει δ' ἱδρυσεισθλῶν· ὧν σημότατον τῶν ταύτῃ κατὰ φικίαν ἀξιόλογον. μετὰ δὲ τὰ γέρασον ἐρετρια πόλις μεγίστη τῆς εὐβοίας μετὰ χαλδλα. ἔπειδὴ ἡ χαλκὶς μικρὸ πολὶς τῆς νησ πον τινά, ἐπ' αὐτῷ τῷ διείρῳ ἱδρυμένα φότεραι δὲ πρὸ τῶν τρωϊκῶν· ὑπὸ ἀθλιων ἐκτίσθαι λέγοντο. καὶ μετὰ τὰ τρωϊκὰ κλος, καὶ ποθ' ὑπὸ ἀθλιῶν ὁρμηθέντα μλὸ, τὴν ἐρετριαν ᾤκησε. ποθ' δὲ τῶν χαλκίδα. καὶ τῶν αἰολέων δέ τινὲς ἐκ τῆς τρθίλο στρατιᾶς κατέμειναν ἐν τῇ νήσῳ. ἡ παλαιὸν καὶ ἄραβες οἱ κάδμῳ συμβα τοι. αἱ δ' ὧν πόλεις αὗται διαφέρουσι ξηθεῖσαι, καὶ ἀκρικίας ἔσχαλαν ἀξιολόγ μακεδονίαν. ἐρετρία μὲν γὰρ στωμεῖα πρὸς παλλήνῃ, καὶ τὸν ἄθω πόλεις. ἡ χαλκὶς τὰς ὑπὸ ὀλυνθίων, ἃς φίλιππος ὅλυνθ νατο. καὶ τῆς ἰταλίας δὲ σικελίας πόλ χωρία χαλκιδέων ὀδίγ. ἐσάλπιγξ δὲ ἐστὶ κίαι αὗται καθάπερ εἴρηκεν ἀριστοτέλ νίνα ἡ τῶν ἱππόβοτῶν καλουμένη ἐπικρά πολιτεία. πρὸς ἔσχασαν γὰρ αὐτῆς ἀεὶ πμφο των, ἀριστοκρατικῶς ἀρχόντων. ἡ δὲ ἡ ξαύδρου διάβασις, ἐν τῷ πορίβολον τ ἀνέξησαν, ἐνῆρς τεῖχος λαβόντων τὴν π βον, ἐν τ' ὀρυκτὸν, ὡς ἰσχύσαντων τῇ γ πυργος, καὶ τεῖχ· καὶ πύλας. κατ δὲ τῆς τῶν χαλκιδέων πόλεως τὸ λίθι

καλούμενον πεδίον. ἐν δὲ τούτῳ θερμῶν πυθιάδων ἐκβολαὶ πρὸς θεραπείαν νόσων εὐφυεῖς. οἷς ἐχρήσατο ἐν σύλλας κορνήλιος ὁ τῶν ῥωμαίων ἡγεμών. καὶ μέταλλον δ' ἐστὶν ἐνταῦθα χαλκοῦ, καὶ σιδήρου κοινοῦ, ὅπερ οὐκ ἰσχύσειν ἀλλαχοῦ συμβαίνον, νυνὶ μὲν οὐ μφοτέρα ἐκλείπων. ἔστι δὲ καὶ ἅπασα ἡ σθένεια σθένος, μᾶλλον δ' ἡ πρὸς τὸ πορθμόν, ἡ χρωμένη τοῖς σεισμοῖς· ἐστὶ φορὰς, καθάπερ ἐν ἀοιωτίᾳ, καὶ ἄλλοι τόποι, πρὸς ὃν ἐμνήσθημεν πλειόνων πρότερον ἐστὶ θεσπάθους. καὶ ὁμώνυμος τῇ νήσῳ πόλις καταποθῆναι λέγε ται, ἧς μέμνη ται καὶ αἰσχύλος ἐν τῷ πενθεῖ γλαύκῳ.

βοϊκὸν καμπτὸν ἀμφὶ λιμναίοις δίοις ἀκτὴν κατ' αὐτὸν τύμβον ἀθλίου λήχας.

χαλκὶς ὁμωνύμως λέγε ται καὶ ἐν αἰτωλίᾳ. χαλκὶς γ' ἀτιχιαι), καλυδῶνα τε πεδήσασαν καὶ ἐν τῇ νῦν ἠλείᾳ.

καὶ δὲ καὶ ἱππεῖς καὶ χαλκίδα πεδήσασαν, οἱ πρὸς τηλέμαχον ἀπόντος πρὸ νέστορος εἰς τὴν οἰκίαν. ἐρετρίας δ' οἱ λοι, ἀπὸ μακύστης τῆς πρωφυλίας ἀρκικιδῶναι φασὶν ὑπὸ ἐρετρίας. οἱ δ' ἀπὸ τῆς ἀθλώνιον ἐρετρίας, ἣ νῦν δὴ ἀγορά. ἔστι δὲ καὶ πρὸς φάρσαλον ἐρέβια. ἐν δὲ τῇ ἐρεβικῇ πόλει, ὧν ταμπίαι ἱερὸν τοῦ ἀπόλλωνος, ἀδμήτου δὲ ἄδυμα λέγετ τὸ ἱερόν, παρ' ᾧ θυτοῦσαι λέγουσι τὸν θεὸν, κύκλῳ πλησίον τοῦ πορθμοῦ. μαλανηΐς δ' ἐκκλεῖται πρότερον ἡ ἐρέτρια, καὶ ἀρότριαι. ταύτης δ' ἀπέχουσιν ἡ ἀμάρυνθος, ἀφ' ἑπτὰ σταδίων τοῦ τείχους. τὴν μὲν ἀρχαίαν πόλιν κατέσκαψαν πέρσαι, καταγωνίσαντες ὡς φασὶν ἡρόδοτος οὐκ ἀνθρώπους τοσοῦδε πλήθει, πολυανδρότερον τῶν βαρβάρων τοσόνδε τεῖχει. καὶ λακύσιν ἐπὶ τοῦ θεμιστίου. καλοῦσι δὲ παλαιὰν ἐρέτριαν, ἣ δὲ νῦν ἔκτισται. τὴν δὲ λύσιμον τὴν ἐρεσίων ἣν ἔχουσι ποτὲ, μαρτυρεῖ ἡ σίλη, ἣν ἀνέθεσαν ποτὲ ἐν τοῦ ἱερῷ τῆς ἀμαρυνθίας ἀρτέμιδος. γέγραπται δ' ἐν αὐτῇ τριχιλίοις μὲν ὁπλίτας, ἑξακοσίοις δ' ἱππέας, ἑξήκοντα δ' ἅρμασι ποιεῖν τὴν πομπὴν, ἐπῆρχον δὲ τῆς αὐλητρίας, τῆς τανίας, τῆς λείας, τῆς ἄλλων νήσων. ἐοίκασι δ' ἔχειν ἀπ' ἠλίου, ἀφ' οὗ καὶ τοῦ γράμματα τῷ ῥω πολλῷ χρησάμενοι ὀκ ὠδὶ τελέως μόνον τὸ γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ λειπομένῳ. ἔστι γὰρ ἡ οἰχαλία λιμὴν τῆς ἐρετρικῆς, λείψανον δὲ ἀναιρεθείσης πόλεως ὑπὸ ἡρακλέους, ὁμώνυμος τῇ βοιωτίᾳ, τῇ πρὸς εὐβοίᾳ, καὶ τῇ ἀρκαδικῇ, ἣν αὐλανίαν οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν, τῆς οἱ ἐν αἰτωλίᾳ πρὸς οὐ εὐρυτάνας. νυνὶ μὴ δὲν ὁμολογουμένως ἡ χαλκὶς φέρει τὰ πρωτεῖα,

appellāt adiacet, in quo calidarū scaturigines aquarū erūpunt ad curandos morbos amplissimarū. Quibus Corn. Sylla Romanorū Imperator est usus. Aderat quoq; admirabile æris ac ferri cōmune metallum, quale nusquàm prouenire memoriæ proditur, hoc tēpore utrūq; prorsus euanuit. Tota uero Eubœæ insula terræmotibus facile percutitur, præsertim in ora Euripo uicina, subterraneas uentorū agitationes admittens, qualiter & Bœotia, & loca cætera, de quibus antea memoriā longiore fecimus oratione. Ob talem casum etiam eo nomine quo insula, oppidū absorptum fuisse uulgatā. Cui Aeschylus in Pōtio Glauco meminit,

Euboicam curuaturam ad Cenæi Iouis ripam
Circa ipsam miserandi Lichæ tumbam.

Chalcis aūt eiusdē appellatiōis in Aetolia quoq; dicitur, Chalcida littoream simul & Calydona petrosam.

Et alia Eleo nunc in agro,

Prętereūt Crunos & Chalcida ponè petrosam.

Qui à Nestore cū Telemacho propriā repetebāt patriā. Eretriēses sanè ab Eretria, quę è Macysto Triphyliaca descēdit, deductos esse quidā scriptores affirmāt. Aliqui uero ab Athenię sis oræ Eretria, quæ nūc forū est. Apud Pharsalum etiā alia est Eretria. In agro qdē Eretrico, urbs erat Tampiæ Apollini cōsecrata. Cui ędē ipsam sacrā, ut aiūt, rex Admet⁹ struxit, penes quē Phœbū mercede famulatū esse uulgatur. Nō procul ab Euripo, Eretriā antea Melaneidem uocitatā fuisse, cōstat & Arotriā. Huius sanè uicus est Amarynthus intra stadia VII à mœnibus. Vetustā igitur urbē solo deiecere Persę, instar sagenæ incolas includētes, ut Herodoti uerbis utar. Tāta Barbarorū multitudo muro sese circūfuderat. Adhucq; fundamēta mōstrātur, & antiquā uocāt Eretriā. Ea uero quę hoc extat tēpore, postea superædificata fuit, quātā aūt superioribus annis potētiam Eretriēses habuerūt, ea testimonio colūna est, quam in Diænæ Amarynthiæ tēplo aliqñ erexerant, cuius hęc est inscriptio, III armatorū millib. DC eqtib. LX curribus pompā factitarūt. Andrios itē Tenios q; & Cios insulas q; alias suæ ditioni subiectas habuere. Aduenas quoq; ab Elide incolas habuerūt. Vnde & R litera nō solū in exitu uocabulorū, sed etiā in medijs crebro usi fuere syllabis, sicut ab comœdiarū scriptorib. illudunt. Est etiā Oechalia Eretrici uicus agri, deleti uero ab Hercule. Supsunt reliquię oppidi, hocq; ipso uocatæ sunt noīe Oechalia apd Trachinē, altera penes Tricē, alia in Arcadia, quā posteritas appellauit Andaniā, una itē in Aetolia iuxta Eurytanas. Hac igit tēpestate Chalcis, pculdubio dignitatis pncipatū reportat

& Euboeæ metropolis ipſa prædicatur. Secundo uero in gradu Eretria preſtat. Iſtæ etiam ciuitates ad pacem bellumq; gerẽdum ingenti dignitate antea pollebant, adeo, ut etiam philoſophantibus amœnũ tranquillumq; ſuppeditent diuerſoriũ. Teſtis ſanè eſt Eretricorum philoſophorũ ſchola, quæ Menedemi ductu & authoritate Eretrię conſtiterat, & prius etiã Ariſtotelis ſecta, qui ad Chalcidẽ uerſatus eſt, quoad uita functus eſt. Hæ uero ciuitates diu magis ac magis inter ſe concordes tenuerunt animos, orta autẽ ſubinde de Lelanto controuerſia, non tamen ſic in bello prorſus conſtitere, ut cuncta peruicaciter agerent, quinimò ea fœdera cõtraxere, quibus unà certamen ſiſterent. Illud etiã in Amarynthio delubro colũna quædã indicat, ita proloquẽs, eminus iactandis nequaquam utẽdum, quoniam in bellicis uſibus & armaturis, unica neq; eſt neque fuit conſuetudo, uerũ nonnulli longis utuntur iactibus, ſicuti ſagittarij & funditores & iaculatores, aliqui aũt cominus pugnant, ueluti qui gladiũ, quiq; ſpicula intendunt. Duplex enim haſtarũ eſt uſus, unus è manu, alter in manu, ueluti iacula, qualiter & cõtus utrunq; preſtãt uſum. Nam & collato gradu & emiſſo utimur cõto. Quã quidẽ ad rẽ et fariſſa ualet & hyſſus. Euboici & ad pugnã ſtatariã, & ad iactũ è manu agitandũ bellatores optimi fuerunt. Haſtis (ut inquit poeta) nitentes utebãtur porrectis,

Alacres frangunt thoracas ahenos,
Fraxineis haſtis bellatores.

Varia forſan erãt iacula, qualẽ peliadẽ Achillis. i. fraxineã fuiſſe, par eſt, ut eſt apud poetã,

Concutere hanc ſolus cognorat Achilles.

Adiecit alius dicens,

Iliad. π. Haſta iaculor, quãtum ne alter quidẽ ſagitta.

Et pugiles in ſingulari prælio iaculis utẽtes prius cum haſtis introducuntur, deinde incurſant enſibus. Pugnantes autem cominus illi dicuntur, qui non modo gladio, ſed etiam haſta è manu cominus utantur: ut idem ait,

Serratã intorquẽs haſtã ſua membra reſoluit.

Euboicos igitur hunc in modũ haſtis utentes inducit. At de Locris cõtraria cõmemorat,

Non in ſtatario prælio bellica curant opera,
Sed arcubus certant.

Oraculum etiã Euboicis redditũ profertur,

Theſſalicus ſonipes preſtat, mulierq; Lacęna,
Quiq; Arethuſeos haurit uir fonte liquores.

Chalcidenſes explicãs uti uiros præſtantiſs. ibi eſt eĩ Arethuſa. Euboici aũt amnes nũc ſunt Cereus & Nileus, è quorũ altero ſiqua pecus

καὶ μητρόπολις αὖτη λέγεται τῆς Εὐβοίας· διὸ καὶ Εὐβοτρόφος αὐτὴ ἐρέτρια, ἀλλὰ καὶ πρότερον αὗται, μέγα ἴσχυν ἀξίωμα, καὶ πρὸς πόλεμον καὶ πρὸς εἰρήνην, ὥς τε καὶ Φιλοσόφοις αὐθρώποις παρασχεῖν διαγωγὴν ἡδεῖαν, καὶ ἀθόρυβον. μαρτυρεῖ δ' ἡ τῶν Ἐρετριακῶν Φιλοσόφων σχολὴ τῆς πρὸς Μενέδημον ἐν τῇ ἐρετρίᾳ γενομένη. καὶ ἡ περὶ τὸν Ἀριστοτέλους διατριβὴ, ὃς γε κατέλυσε τὸν βίον. τὸ μὲν οὖν πλέον ὡμολόγουν ἀλλήλαις αἱ πόλεις αὗται, πρὸς δὲ λήθαργον διῳκηθεῖσαι, ὁ δ' ὅτως πλείους ἐπανέστησαν. ὥς τε τοῦ πολέμου μὴ αὐθάδειαν ἄγειν ἕκαστα, ἀλλὰ σωφρόνως ἐφ' οἷς συνέθεντο ἀγῶνα. σημεῖον δὲ καὶ ἐστὶν ἐν τῷ ἀμαρυνθίῳ νάῳ τις, φράζουσα μὴ χρῆσθαι πολεμικοῖς ὅπλοις, ἐπὶ γὰρ τῶν πολεμικῶν ἐθῶν, τὸ ἐκτείνειν μῶν, ὀδὲν ὅτ' ὄντ. ὅτ' ὦν ἔθος. ἀλλ' οἱ μὲν πολλοὶ βέλεσι χρῶντες καθάπερ οἱ τοξόται καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ ἀκοντισταί, οἱ δ' ἀγχεμάχοις, καθάπερ οἱ ξίφεσι, καὶ δόρασι τοῖς ὁρεκτοῖς χρώμενοι. διῄρηται γὰρ ἡ τῶν δοράτων χρῆσις, ἡ μὲν, ἐν χειρός, ἡ δ' ὡς παλτοῖς. καθάπερ, καὶ ἐπὶ τῶν ἀμφοτέρας τὰς χρείας ἀποδιδόντων. καὶ γὰρ συστάδην χρώμεθα, καὶ κοντοβολοῦντες ἀπὸ τῶν στάσεως διώκομεν, καὶ ὁ ὑσσός. οἱ δ' Ἀχαιοὶ ἀγαθοὶ ὑπῆρξαν πρὸς μάχην τῶν παλτῶν, ἢν καὶ συσφενδόνην λέγουσι καὶ ἐκηβόλον δόρυ τὸ ἐκ χειρὸς ἀφιέμενον τοῖς ὀρεκτοῖς, ὡς φησιν ὁ ποιητὴς αἰχμητὰ μεμαῶτ' ὀρεκτῆσι, μελίῃσι θώρηκας ῥήξειν.

ἀλλοίως ἴσως ὄντων τῶν παλτῶν, οἷαι εἰκὸς εἶναι τὰ ἀκόντια μιλτίνεα, ὡς φησὶ ποιητὴς οἷος ἐπίσταται ἀκόντια μιλτίνεα, οἷος ἐπίσταται ἀχιλλεύς, καὶ ὁ ἑπόμενος Δορίλαν ἀκοντίζω δοσον ἐκ χαλκοῦ οἷος.

Τῷ παλτῷ λέγει δόρατα. καὶ οἱ μυρμηκοῦντες τοῖς παλτοῖς χρώμενοι δόρασιν ἐοικότα προτόρνα. εἶτα ὥσπερ τὰ ξίφη βαλλόμενα. ἀγχέμαχοι δὲ εἰσὶν οἱ ξίφει χρώμενοι μόνον, ἀλλὰ καὶ δόρατι ἐγχείρει ὡς φησιν.

Οὔτησε ξυσῷ χαλκήρεϊ, λύσε δὲ γυῖα.

Τοὺς μὲν δὴ ἐνβοέας τοῦτο τὸ τρίτον μέρος εἰσάγει. πρὸς δὲ λοιποὺς τὰ ἄλλα φησὶ λέγει, ὡς

Οὔσφιν ἔπειτα λίης ὑσμίνης ἔργα μέμηλεν.
ἀλλ' ἄρα τόξοισι καὶ ἐϋσρόφῳ, οἵ θ' ἅμα πάντες
ἵλιον ὀρθ' ἅμ' ἕποντο.

παραφέρεται δὲ χρησμὸς ἐκ δυθεὶς αἰγίνῃ, ἵππ) θεσσαλικὸν, λακεδαιμονίαν γυναῖκα

ἀνδρας δ' οἱ πίσσαν ὕδωρ ἰσόρροπα ἀρθέντα.

Τοὺς χαλκιδέας λέγων ὡς ἀείστους, διὰ γὰρ τὴν ἀρετὴν ἔσεσθαι. εἰσὶ δὲ νῦν ὑδρίαι τινὲς μικραὶ, καὶ νηλοῦς, ὧν ἀφ' ἑκάστου πίνουσι

πρόβατα λευκὰ γίνεται, ἀφ' ὧν δὲ μέλανα. τὴν πόλιν μεγάλην ἐρέτριαν, διὸ τόν τε συμβαίνειν. τῶν δ' ἐκτροίας ἐπανιόντων δυσέως τινὲς, εἰς Ἰλλυριοὺς ἐκπεσόντες ἀβαντες, οἱ καὶ δὴ τῆς μακεδονίας πρὸς ἑσπέραν ἔμειναν, συμπολεμήσαντες τοῖς ἐνδεξαμενίοις, καὶ ἔκτισαν αὐτοῖς δύσιον. ὧν ἦν καὶ ἐν σικελίᾳ δύσια, χαλκιδέων τῶν ἐκεῖ κτίσμα, ἣν γέλων δηλαδὴ ἔκτισε, καὶ ἐγγὺς φρέαρ συρακούσιον. καὶ ἐν κορκύρᾳ δὲ καὶ ἐν λίμνῃ τόπῳ ὧν δύσια. καὶ ἐν τῇ ἀργείᾳ λόφος τις. ἐπὶ δὲ τοῖς θετταλικοῖς, καὶ ἰσταιέοις, τὰ πρὸς ἑσπέραν αἰτωλοί, καὶ ἀκαρνᾶνες εἰσὶ, καὶ ἀθαμᾶνες, εἰ μὴ καὶ τούτους ἕλληνας εἰπεῖν, λοιπὸν δὴ γίνεται πρὸς τούτων ἴν' ἔχωμεν τὴν περίοδον ἅπασαν τῶν τῆς ἑλλάδος. πρῶτα μὲν οὖν τὰς νήσους τὰς προσχώρους μάλιστα τῇ ἑλλάδι, καὶ οἰκουμένας ὑπὸ τῶν ἑλλήνων ἐστὶ πρὸς μὲν ἑσπέραν καὶ μικρόν. αἰτωλοὶ μὲν οὖν καὶ ἀκαρνᾶνες, ὁμορροῦσιν ἀλλήλοις, μέσον ἔχοντες τὸν ἀχελῶον ποταμόν. ῥέοντα ἀπὸ τῆς ἄρκτου, καὶ τὸ πίνδου πρὸς νότον, διά τε ἀγραίων αἰτωλικὸν ἔθνος, καὶ ἀμφιλόχων. ἀκαρνᾶνες μὲν οὖν πρὸς ἑσπέραν μέρος ἔχοντες τὸν ποταμὸν μέχρι τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου, τοῦ ἀμφιλόχου, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ ἀκτίου ἀπόλλωνος. αἰτωλοὶ δὲ τὸ πρὸς ἕω μέχρι τῶν ὀζόλων λοκρῶν, καὶ τοῦ παρνασσοῦ καὶ τῶν οἰταίων. ὑποκεινται δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ, καὶ τοῖς πρὸς βορείοις μέρεσι, τῶν μὲν ἀκαρνάνων, ἀμφίλοχοι. τούτων δέ, δόλοπες καὶ ἡ πινδος. τῶν δ' αἰτωλῶν περραιβοί τε, καὶ ἀθαμᾶνες, καὶ αἰνιάνων τι μέρος τῶν τῶν οἰτῶν ἐχόντων. τὸ δὲ νότιον πλευρὸν, τό τε ἀκαρνανικὸν ὁμοίως, καὶ τὸ αἰτωλικὸν ἁλύζεις τῇ ποιούσῃ θαλάσσῃ τὸν κορινθιακὸν κόλπον, εἰς ὃν καὶ ὁ ἀχελῶος ποταμὸς ποταμὸς ἐξίησιν, ὁρίζων τὴν τῶν αἰτωλῶν παραλίαν, καὶ τὴν ἀκαρνανικήν. ἐκαλεῖτο δὲ θόας ὁ ἀχελῶος πρότερον. ἔστι δὲ καὶ ὁ παρὰ λύμῃ ὁμώνυμος. καὶ τόπος καθάπερ εἴρηται, καὶ ὁ πρὸς λάμιαν. εἴρηται δὲ καὶ ὅτι ἀρχὴν τοῦ κορινθιακοῦ κόλπου τὸ στόμα τοῦτό δὲ τὸ ποταμοῦ φασι πόλεις δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς ἀκαρνάσιν, αἰνὰκτόριόν τε ὑπὲρ χειμάρρου κύκλου ἱδρυμένον ἀκτίου πλησίον, ἐμπορεῖον δ' ναυσὶ ἐκλισμένης ἐφ' ἡμῶν νικόπολεως, καὶ σφ' ἴσος, αὐτὰ πλοῦν ἔχουσα ἴσον τῷ ἀχελῴῳ πλόον, ἡ δηκοσίων σταδίων. καὶ ἡ αἰνέια ὑπὸ αὐτῷ ποταμῷ. ἡ δὴ παλαιὰ ἀκαλουμένη, ἴδρυμα ἀπέχουσα δ' θαλάττης, καὶ τ σταδ. ἡ δὲ ναῦς, ὅρμον ἑβδομήκοντα σταδίων ὑπερ δ' ἐκβολῆς δέχεσθαι. καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶ πάλαιρος τε καὶ ἀλυζία, καὶ λευκάς, καὶ ἄργος τὸ ἀμφιλοχικόν, καὶ ἀμβρακία, ὧν αἱ πλεῖσται πολισμάτια τεγόνασιν,

potauerit, alba efficitur. Ab altero uero uellus atrũ contrahit, ac hoc idem & ad Crathin fluuium accidere fertur. Euboici è Troia redeuntes domum, in Illyricos eiecti uidelicet Abantes, aliqui per Macedoniã penes Edeſſam ſubſtiterũt, ſumpto ſocialiter pro eorum hoſpitibus bello, urbemq; Euboeam cõdidere, cuius nominis & altera in Sicilia fuit, quam Chalcidenſes indigenæ ædificauerunt, Gelon uero rex expulſis eam inquilinis exinaniuit. Fuit & Syracuſanorũ caſtellũ, & in Corcyra erat Euboea, & in Lemno locus, & in Argiua terra tumulus quidã. Quandoquidem Ætoli & Acarnanes & Athamanes loca Theſſalorũ, & Oetæorum in occaſum uergentia tenent, ſi & hi ipſi appellandi ſunt Græci, de ijs explicare nobis reſtat, ut uniuerſum Græciæ circuitum habeamus. Adijciamus etiã finitimas præſertim Græciæ inſulas, quas incolũt Græci, quot necdum oratione circuimus. Ætoli & Acarnanes igitur inuicem cõterminí ſunt, inter quos medius eſt Achelous ab ſeptẽtrione & Pindo in auſtrum fluens, & per Agræos gẽtem Ætolicam & Amphilochos. Acarnanes ſanè & occidentem partẽ habent fluminis uſq; ad Amphilochium ſinum Ambraciũ, & Actij Apollinis templũ, Ætoli autem ad orientẽ tenus Locris Ozolis, & Parnaſo et Oeteis. In mediterranea uero, partibusq; in ſeptentrionẽ uergentibus ſuperimminet, ex Acarnanibus quidẽ Amphilochi, ex his ipſis Dolopes & Pindi accolę. Ex Aetolis aũt Perrhæbi & Athamantes & Enianum portio quædã Oetam habitantium. Auſtrale ſinè latus & Acarnanicũ ſimiliter & Aetolicũ ipſo mari perfunditur, quod Corinthiacum efficit ſinũ, quẽ Achelous amnis influit, qui & Aetolorum & Acarnanũ litoris terminus eſt. Superiori uero tẽpore Thoas appellabatur ipſe Achelous, utq; dictũ eſt, alter item eiuſdem nominis Achelous eſt apud Dymã, & apud Lamiã. Huius oſtium fluminis Corinthiaci ſinus initium efficit, ut aiunt. In Acarnania uero urbes ſunt & Anactoriũ in Cherroneſo cõditum, penes Actium & Nicopoleos emporium ætate noſtra ædificatæ, & Stratus per quã ad ſtadia ſupra ducenta aduerſa nauigatio eſt per Acheloũ flumẽ, & Aenea & ipſa fluuio uicina. Antiqua quidẽ inhabitata eſt & deſerta æquali à mari Stratoq; diſtãs interuallo. Altera autẽ hoc habitata tempore ad LXX ſtadia ſupra illius oſtium abſens. Sunt & aliæ Palærus ſcilicet & Alyzia, & Leucas, et Argos Amphilochium & Ambracia, quæ plurimæ

imò uero cunctæ Nicopoleos iuri attributæ sunt habitationes. Medio autẽ in itinere, quo ex Alyzia itur Anactorium, Stratus iacet. Ætolorũ uero ciuitates sunt Calydon & Pleuron, hoc tẽpore ad humilem deductæ fortunã, quę profecto quondam urbes Græciæ tutamen erant. Iam sanè bifariàm diuisam fuisse contigebat Ætoliam. nam & antiquam & ἐπίκτητον, id est post quæsitam dici. antiquã enim ab Acheloo usque Ad Calydonis litus longe intra mediterraneam pertinentem, planam & fructuosam, ubi Stratus est ac Trachinium optimam tellurem habens, Epicteton seu post quęsitam Locris affinem usque Naupactum & Eupalium, asperã sanè sterilemq; tenus Oetæ Athamanibus, & deinceps montibus atque gentibus, iam in arcton uergentibus. Ingentem uero λύρκην, id est coruum Oetæ proximum, habet Ætolia, & cæteris in medio iacentibus, Marlaum Aracinthum, ad quem nouam Pleuronem habitandam constituere, omissa uetere penes Calydonem posita, cum illa in campo sita sit atque frugifera. Qua tempestate Demetrius cognomine Ætolicus agrũ diripuit. Supra Molycriam Taphiasus & Chalcis montes admodum excelsi surgunt. In quibus posita sunt oppidula, Macynia & Chalcis ipsius montis nomine, quem & Hypochalcidem uocant. Curium uero penes antiquam Pleuronem est, à quo Pleuronij Curetes (ut quibusdam uisum est) nominati fuere. Sed Euenus fluuius è Boiensibus inter Ophientes gentem Aetolicam oritur, qualiter & Eurytanes & Agræi & Curetes & alij. Ab initio quidem mihi me per Cureticam oram labitur, quæ eadem est & Pleuronia. Atenim uersus orientem potius præter Chalcidem & Calydonem currit. Inde ad campestria Pleuronis antiquæ deflectens, & in occasum permutans, eruptiones in meridiem uertit. Olim autem Lycormas uocabatur. Nesum hac in parte designatum portitorem fuisse, occisum ab Hercule, uulgatur, cum inter trajiciendum Deianiram uiolare conaretur. Poeta etiam Olenum, Pylenámque urbes Aetolicas meminit. E quibus Olenus eodem quo Achaica nomine dicta, ab Aeolicis est diruta, nouæ Pleuroni finitima. De eius agro autem certamen susceperunt Acarnanes. Translata inde Pylena in superiora loca, nomen quoque illi permutauerunt, & Proschium uocauere. Hellanicus autem earum non nouit historiam, cæterum perinde ac antiquo adhuc in

ἡ δὲ πᾶσα τῆς νικοπόλεως. λεκτὴ δ' ὁ σχοῖνος ἡ μέσως τῆς ἀλυζίας ὁδὸς εἰς ἀνακτόριον. αἰτωλῶν δ' εἰσὶ καλυδὼν καὶ πλευρών, νῦν μὲν τετραπεναμωμένα, τὸ δὲ παλαιὸν πρόσχημα τῆς ἑλλάδος ἦν τοῦτο τὸ ἵστμα τὸ δὲ διορυχθῆναι σωίβαινε δίχα τῆς ἀτωλίαν. ἡ τῆς μὲν ἀρχαίαν λέγεσθαι, τὴν δ' ἐπίκτητον. ἀρχαίαν μὲν τὴν ἀπὸ τῆς ἀχελώου μέχρι καλυδῶνος πεδιάδα, ὥστε πολὺ μὲν τὰ μαγαίας ἀνήκουσαν, εὐκάρπου τε καὶ εὐδαίμονος. ἔτι δὲ καὶ σχιστὸς, καὶ τὸ ζαχύνιον ἀσφαλῶς ἔχον γῆν. ἐπίκτητον δὲ, τὴν τοῖς λοκροῖς σωσαμένοις, ὡς ὕστερον παντὸς τε καὶ διοπτάλιον, τραχυτέραν τε ὄσαν, καὶ λυπηροτέραν μέχρι τῆς οἰτούσης, καὶ τῆς ἀθαμάνων καὶ τῆς ἐφεξῆς ὥστε τὴν ἄρκυν ἐπὶ τὴν πρὸς σαμβίᾳ φερούσης τε καὶ ἐθνῶν. ἐχούσης δὲ καὶ αἰτωλίκ μέγιστον μὲν τὸ ὠφέλημα σωτήριον τῇ οἴτῃ. τὸ δ' ἄλλην ἐν μέσῳ μὲν μαρλαὸν τὸ ἀρέσκινθον, πρὸς ἑσπέραν δὲ νεωτέραν πλουρῶνα σωθῆναι, ἀφ' ἑστίας τὸν παλαιὸν ἐγγὺς κειμένην καλυδῶνος οἰκήτορας, δυνάμενον οὖσαν καὶ πεδιάδα, πορθοῦντος τὴν χώραν δημητρίου τοῦ κληθέντος αἰτωλικοῦ. ὡσαύτως δὲ τὸ μολυκρίας πάλαιον καὶ χαλκίδα, ὄρη ἱκανὰς ὑψηλὰ, ἐφ' ἃ πολίχνια, ἵδρυνται, μακρωία τε χαλκὶς ὀρεινὴ νυμος ὄρος, ἣν καὶ ὑποχαλκίδα καλοῦσι, κάλαον τὸ παλαιὰς πλευρῶν πλησίον, ἀφ' ὃ δὴ πλευρωνίους κορίνθιοι ὀνομαθῆναι λέγουσι. ὑπὲρ λαβὸν. ὁ δὲ εὐηνος ποταμὸς ἄρκται μὲν ἐκβοϊκίων τῶν ἐν ὀφιονίοις αἰτωλικὸν ἔθνος καθάπερ καὶ οἱ εὐρυτάνες, καὶ ἀγραῖοι καὶ κορῆται καὶ ἄλλοι. ῥεῖ δ' ὁ διὰ τῆς κερκίνης καταρχὰς ἥλιος ὕδωρ ἀπὸ αὐτὴν τὴν πλευρωνίαν, ἀλλὰ διὰ τῶν ἑῶας μᾶλλον πρὸς τὸν χαλκίδα καὶ καλυδῶνα, εἶτα ἀνακάμψας ὑπὸ τὸ πλευρῶνος πεδία τὰ παλαιὰς, καὶ πρὸς λαξας εἰς δύσιν, ὡσπερεφῆ πρὸς τὰς ἐκβολὰς καὶ τὴν μεσημβρίαν. ἐκαλεῖτο δὲ λυκορμας πρότερον. καὶ ὁ νέσος ἐν ταῦθα λεγόμενος παρὰ μὲν ἀρτεμιδώρῳ ὑφ' ἡρακλέους ἀφθαρτος ἐπὶ δηϊανείρᾳ πορθμεύων τὴν διϊάνειραν ἐπιχειρεῖ βιάζεσθαι, κἀ ὤλενον δὲ καὶ πυλλήνην πολλὰ πόλις ὁ ποιητὴς αἰτωλικὰς, ὧν τὴν μὲν ὤλενον ὁμωνύμως τῇ ἀχαϊκῇ λεγομένην καλεῖς κατέσκαψαν, πλησίον ὄσσης τῆς νεαίρας πλευρῶνος. τὴν δὲ χώρας ἡμῶν βοιωτῶν ἀπέχουσαν ἑκατὸν σταδίους. τὴν δὲ πυλλήνην μετενεγκαντες εἰς τὸν αὐτόθεν τόπος ἄλλαξαν αὐτὴν, καὶ τὸ ὄνομα. πρόσχιον καλέσαντες. ἑλλάνικος δ' ὁ λέσβιος τὴν ταύλας ἱστορίαν οἶδε, ἀλλ' ὡς ἔλα αὐτὸ σοῦμ τὴ

τῆ ἀρχαίᾳ καλασάσῃ μένην. τὰς δ' ὕσπορον, τὴν ἀκαρνανίαν καθόλου διαθέσεις μεγίστη τῶν ἀκαρνάνων, καὶ μολυκρίαν ἐν ταῖς ἀρχαίαις καταλέγει, πλείστων εὐκαίρων ὄντων λιμένων ἐν πᾶσι χωρίοις τῆ γραφῆ καθόλου μὲν δὴ τοῦτα πρὸς τὴν χώρας ὅσα τῶν ἀκαρνάνων, τοῦτα πρὸς τὴν αἰτωλῶν. πρὸς δὲ τὰ παραλίας, καὶ τὰ πρὸς ἡμῶν νήσων, ἔτι καὶ ταῦτα πρόσλη πέον. ἀπὸ γὰρ τοῦ στόματος ἀρξαμένοις, καὶ τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου, πρῶτον δεῖ ἀκαρνανικὸν χωρίον τὸ ἄκτιον. ὁμωνύμως δὲ λέγεται τό τε ἱερὸν τοῦ ἀκτίου ἀπόλλωνος, καὶ ἡ ἄκρα ἡ ποιοῦσα τὸ στόμα τοῦ κόλπου, ἔχουσα καὶ λιμένα ἐκτός. τοῦ δ' ἱεροῦ τεσσαράκοντα μὲν σταδίους ἀπέχει τὸ ἀνακτόριον, ἐν ᾧ κόλπῳ ἱδρυμένον. διακοσίους δὲ καὶ τεσσαράκοντα ἡ λευκάς. αὕτη δ' ἐστὶ παλαιὸν μὲν χερρόνησος τῶν ἀκαρνανῶν τὸ καλεῖ δ' αὐτὴ ὁ ποιητὴς ἀκτίου ἠπείρου, τὴν πρᾶαν τῆς ἰθάκης, καὶ τῆς κεφαλληνίας ἠπειρον καλῶν. αὕτη δ' δεῖ ἡ ἀκαρνανία, ὡς τε ὅταν φῇ ἀκτίῳ ἠπείρου, τῆς ἀκαρνανίας ἀκτὴ δίεχεσθαι δεῖ. τὴ δὲ λευκάδος ἤδη νήριτος, ἣν φησιν ἐλεῖν ὁ λαέρτης ἡ μὴ νήριτον ἔλον ἐϋκτιμένην πολίεθρον. (ἴσως. ἀκτίῳ ἠπείρου κεφαλλῆνες ναίουσιν αὐάσσων.

Καὶ ἂς ἐν καταλόγῳ φησὶ
καὶ ἰθακησίων ἐνέμοντο, καὶ αἰγίλιπα βαθεῖαν.

Κορίνθιοι δὲ περιφθόντος ὑπὸ λυκίου καὶ γαργαφοῦ, ταύτῃ τε κατέχουσι τὴν ἀκτὴν, καὶ μέχρι τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου πορθμοῦ. καὶ ἔτι ἀμβρακία σωφρονίδη καὶ τὸ αὐακτώριον. καὶ τὴ χερρονήσου διορύξαντες τὸν ἰσθμὸν ἐποίησαν νῆσον τὴν λευκάδα, καὶ μετήγαγον τὴν νῆσον ὥστε τὸν τόπον, ὃς ὧν ποτε μὴ ἰσθμός. νυνὶ δὲ πορθμὸς γεφύρᾳ ζευκτὸς, μετωνόμασαν λευκάδα. ἐπωνυμον δὲ ὧν τὸ λευκάτα. ἑστρα γάρ ἐστι λευκὴ τὴν χόαν πρόκειμένη τῆ λευκάδι, εἰς τὸ πέλαγος καὶ τὴν κεφαλληνίαν, ὡς ἐν τούτῳ τὸ ὄνομα λαβεῖν. ἔχει δὲ καὶ τὸ λευκάτα ἀπόλλωνος ἱερόν, καὶ τὸ ἄλμα τὸ ἐρωτικὸν πανέν πεπιστευμένον, ὃ δὴ λέγεται πρώτη σαπφὼ ὡς ὑπὸ φησὶν ὁ μύανδρος. τὸν ἐρωτικὸν θηρῶσα παραυτῶν, οἰστρῶντι πόθῳ ῥίψαι πέτρας ἀπὸ λευκάδος. ἀλλὰ κατ' εὐχὴν σὺν δίκαιος αὔρᾳ.

ὁ μὲν δὴ μύανδρος, πρώτην ἀλέσθαι λέγει τὴ σαπφώ. οἱ δ' ἐπ ἀρχαιολογικώτεροι, κεφαλὴν φασὶν ἐραδίνην παόλα, τοῦ δικαίνεως. ὧν ἐν τῷ πατρίῳ τοῖς λευκαδίοις καὶ ἐνιαυτῷ ἐν τῇ θυσίᾳ τοῦ ἀπόλλωνος, ἀπὸ τῆς κορυφῆς ῥιπτεῖσθαί τινα τῶν ἐν αἰτίαις ὄντων, ἀπότροπῆς χάριν, ἀποτομώσῃ δὲ αὐτοῦ πανταχόθεν πτερῶν,

statu existant, mentionẽ facit illarũ. Quæ uero posterius & secundũ Heraclidarũ reditũ conditæ fuerint, eas in uetustarũ numero cõputat Macyniũ atq; Molycriam, permultã in toto fere uolumine leuitatẽ ostentãs. Hæc quidẽ de Acarnanũ Aetolorũq; regione summatim dicta sint. De ora uero maritima & adiacentibus insulis, hæc sunt etiã assumenda. Ab ostio nanque & sinu inchoantibus Ambracia primus Acarnanũ locus est Actiũ, eodemq; uocabulo & Apollinis Actij tẽplũ promontoriũ nuncupatur, q sinus ipsius ostiũ efficit, & exterius portũ habet. A tẽplo autẽ stadia XL distat Anactoriũ ipso in sinu conditũ, Leucas autẽ decentis & XL. Hęc uero in Acarnania plaga posita Cherronesus erat. Eã sanè ἀκτὴν ἠπείρου, id est, litus in continẽti poeta uocat, orã è regione Ithacæ ac Cephalleniæ ἤπειρον, id est continentẽ appellans. Hęc autẽ Acarnania est, ideo cum continentis litus dicit, Acarnaniæ ripam oportet accipias, Leucadis etiã uentosæ, quæ Neritus quoq; dicitur, quam cepisse Laertes asserit, dicens:

Neritũ in potestatẽ redegi, bonis instructã mœnibus urbẽ,
Ripam Epiri. Id est continentis, Cephallenibus imperitans.

Quasq; in catalogo refert Crocylã & Aegilipẽ asperã, eas Corinthij à Cypselo & Gargaso missi occuparunt, pariter cũ litore etiã ad Ambraicũ usq; sinũ progressi, & Ambracia & Anactoriũ inductis cultoribus habitatũ, & Cherronesi terra angusta defossa. Leucadẽ in insulæ formã redegerũt, & in eũ locũ trãsportata Nerito, qui quõdã fuerat Isthmus. Nunc uero fretum & Euripus est, põte iugabilis, mutato nomine dixere Leucadẽ, sumpto, ut reor, à Leucata uocabulo. Est enim albicãti colore petra in pelagus proiecta, atq; Cephalleniã, & Leucadi adiacẽs ueluti hinc accepto nomine. Habet insuper & Apollinis Leucatæ phanũ. Ibi saltus fit, qui ad sedandos amores ualere creditur. Quo in loco Sappho prima dicitur, superbe ab excelsa se deiecisse petra, stimulante Cupidine, sicuti Menander author est,

Præruptam nacta in transitu petra.
Cupidinis Oestro percita, è summo præceps
Ex animi tui sententia rex imperiose. (ruit,

Menãder igitur primã salijsse Sappho inquit. Antiquiores uero scriptores nõ Sappho, sed Cephalũ prius saltasse tradũt, Ptaolæ captum amoribus Deionei filiæ. Leucadijs uero mors erat patrius, ut in Apollinis sacrificio, sontem quotannis aliquẽ, auertendę deorũ iræ gratia,

de montis ſpecula deijcerent, ei aũt applicitis pennis, & auibus multimodis, quibus leuari poſſet, ſalto ipſe perinde acuolatus efficeretur, multosq; circũſtantes cadentẽ prius excipere nauiculis, & pro uiribus conſeruatũ extra patrios fines emittere ſuperſtitẽ. At ſcriptor Alcmeonidis, è Penelopes genitore Icario duos natos eſſe filios, ſcriptis ſuis prodidit, Alyzeũ atq; Leucadium, eosq; cum patre Acarnaniæ regnũ tenuiſſe. Ab eis igitur ciuitates nomen accepiſſe teſtatur Ephorus. Cephallenas ab inſula Cephallenia uocatos hoc aiũt tẽpore. Homerus autẽ cunctos Vlyſſi ſubditos appellat, è quibus etiam Acarnanes exiſtũt, cum inquit,

Ipſe Cephallenas ſecum ducebat Vlyſſes,
Quiq; tenent Ithacam ſyluis & Neriton altis.

Qui mons eo in loco illuſtris habetẽ. Ac etiã,

E Dulichio Echinadibusq; ſacris.
Cum inter Echinades Dulichium conſiſtat.

Et illud,

Quiq; Bupraſium Helidemq;,
Cum in Helide Bupraſium exiſtat. Et,
Qui Euboeã habent & Chalcidẽ atq; Eretriã.

His ipſis in Eubœa conſiſtentibus, quemadmodum Troës & Lycij & Dardani, cum & illi Troës ſint. Præterea poſt Neritum dicit,

Et Crocyleam colunt aſperamq; Ægylipen,
Et Zacynthum Samumq;,
Et Epirum.

Epirum ſiue continentẽ dicere uult terrã è regione inſularum ſitam, ſimulq; cum Leucade & reliquã comprehendit Acarnaniam, de qua hunc in modum commeminit,

Biſſenos pecudumq; greges Epirus habebat.

Cũ ipſa Epirus quodã illuc uſq; protẽdebaẽ, & nomine cõmuni ſic nuncupatur Epirus. Samũ autẽ eã quæ nũc Cephallenia eſt, cũ dicat,

Circa Ithacęq; Samiq; fretũ ſub rupibus aſpris.

Per ipſum enim epithetũ nominis paritatẽ diſtinxit, cũ nequaq; de urbe, ſed de inſula nomen poſuerit. Quoniã cũ inſula ſit tetrapolis, id eſt quaternas contineat urbes, ex iſs una eſt q̃ Samo ſiue Same dicit, utroq; uſitato uocabulo, ipſi etiã inſulę cõmuni. Quãdo enim dixit,

Quotcunq; optimates inſulis imperitabant,
Dulichioq; Samæq; herboſæq; Zacyntho.

Samẽ appellans inſulã quã primo Samũ uocauit. Apollodorus aũt ait per adiectiuũ diſtinctionẽ ab eo nominis fieri. nam cum Samũ dicat aſperam, inſulam dici. Interdũ uero contrà ſcribi oportere, Dulichio Samoq;, non autem Samæq;. Vnde manifeſtat Samum, Samemq;

καὶ ὀρνέων, ἀνακοίζειν δυναμένων τὴν τῆς σεως τὸ ἄλμα. ὑποδιέχεσθαι δὲ κάτω μικρὰς ἁλιᾶσι λύκλῳ πορευομένας πολλὰς, καὶ πειρᾶσθαι σώζειν εἰς δυάμιμν ἕως ὅρων ἔξω τὴν κατηφθορότα. ὁ ὖ τῶν ἀλκμαιωνίδα χράψας, ἰκρείου τοῦ ὠκυελοπῆς πατρὸς, ὑὸς γρεῖος δύο, ἀλυζέα καὶ λευκάδιον. δυωκαίδεκα δ' ἐν τῇ ἀκαρνανίᾳ τούτους μετὰ τοῦ πατρός, τούτων δὲ ἐπωνύμους τὰς πόλεις σύμφορ λέγεσθαι δηλοῖ. λειφαλλῆνας δὲ νῦν, οὓς καὶ νήσου τ' λειφαλληνίας λέγουσιν, ὅμηρος δὲ πάντας τοὺς ὑπὸ τοῦ ὀδυσσέα, ὥς εἰσι καὶ ἀκαρνᾶνες εἰπὼν γάρ.

Αὐτὰρ ὀδυσσεὺς ἦγε λειφαλλῆνας.
Οἵ ῥ' ἰθάκην εἶχον καὶ νήριτον ἐνοσίφυλλον,
Τὸ ἐν ταύτῃ ὄρος ὠλφανές. ὡς καὶ
Οἵ θ' ἑκ δολιχίοιο ἐχινάδων θ' ἱεράων,
Καὶ αὖτοῦ τοῦ δολιχίου δῆν ἐχινάδων ὄντων,
Οἵ δ' ἄρχ βοσπρασίου τε καὶ ἤλυδος, καὶ
Τὸ βοσπρασίου ἐν ἤλυδι, ὄντος.
Οἵ δ' δύβοιαν ἔχον ἠγ χαλκίδα τ' ἐρετριάν.
Καὶ τότων ἐν δυβοίᾳ ὀσῶν,
Ὡς βῶδν, καὶ λύκιοι, καὶ δάρδανοι, ὡς καὶ ἐκ νων βώων ὄντων. πλὴν μετὰ γρυπέος φοί,
Καὶ ἱερουλῆ ἐνέμοντο, καὶ αἰγίλιπα βηγάν,
Οἵ τε ζάκυνθον ἔχον, ἠδ' οἱ σάμον ἀμφιγυαν
Οἵ τ' ἤπειρον ἔχον, ἣ δ' ἀντίπορα ἐνέμοντο.

Ἤπειρον μὲν δὴ τὰ αὐτίπορα τῆν νήσων βόλεται λέγειν ἅμα τῇ λευκαδὶ καὶ τῶν ἄλλων ἀκαρνανίαν συμπεριλαβὼν βουλόμενον, πρὸς ἃς καὶ ὅτω λέγει.

Δώδεκ' ἐν ἠπείρῳ ἀτέλαι, ζόλα πώεα μήλων.

Ταχὺς δ' ἠπειρώτης ὁ παλαιὸς, μήκει λευρὸς διατεινόντως, καὶ ὀνόματι κοινῷ κεκλημένος. σάμον ὖ τὴν νῦν κεφαλληνίαν. ὡς καὶ ὅταν φῇ. (λοιπὸν, γὰ πορθμῷ τ' ἰθάκης τε σάμοιό τε πάπ.

Τῷ γὰρ ὦπιθέτῳ τῶν ὁμωνυμίαν διιστάναι, ὡς ὅτι ὠδὶ τ πόλεως. ἀλλ' ὦπι τ ἠπειρωθείς τὸν ὄνομα τεσσαράπολεως γ' ὄσης τ νήσου δῆν τετραώρων ὄν, ἡ καὶ σάμος καὶ σάμη καλουμένη καθεκάστορον τὸνομα, ὁμωνυμίαν τῇ νήσῳ. ὅταν δ' εἴπη.

Ὅσοι γὰρ νήσοισιν ὦπιηρατέοντο ἄριστοι
Δουλιχίῳ τε σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι ζακύνθῳ,

Τῶν νήσων ἀειθμὸν ποιεῖσθαι δῆλός ἐστι καὶ σάμῳ καλῶν τῶν νῆσον, ἣν πρότερον σάμον ἐκάλεσεν. ἀκριβόλογος δὲ πεπὶ μὲν ἐν τοῖς ὦπιθέτῳ λέγων διεσαλθαι τῶν ὀνομνυμίαν, εἰπόντα, σάμοιό τε παπαπλείσιον, ὡς τῶν νῆσον λέγοντα. τοτὲ δ' ἂν γράφοιθ' δῆν δουλιχίῳ τε σαμῷ τε, ἀλλὰ μὴ σάμῃ τε, δῆλός ἐστι τῶν μὲν πόλιν σαμῶν καὶ σαμίων μον συνωνύμως ὑπολαμβάνων ἐκφέρεσθ

pro urbe proferendum eſſe, inſulam uero Samum tantummodo. Quod enim urbs Samæ dicitur, haud ſanè dubium, cum è qualibet urbe procatores dinumeret,

Eſq; Same uiri quatuor ac uiginti fuere.

Præterea è ſermone Ctimenis, quam inquit ad Samen miſſam dedere. Hęc ſermonis ratio nem habent. Nõ enim diſtincte apertéue poeta edidit neq; de Cephallenia neq; de Ithaca locisq; reliquis propioribus. Ex quo eſt effectũ ut expoſitores & rerũ indagatores diſcrepent. Statim enim de Ithaca, cum inquit,

Quiq; habitant Ithacam & frondoſum Neriton inde.

Qđ quidẽ Neritũ mõtẽ uerbo dixit expreſſo, Apricãq; Ithacã colo, mõs ubi frõdet opacus Neritus frondoſus atq; decens.

Siue urbem enim ſiue inſulam hoc in uerſu dicat Ithacen, in ambiguo linquatur. Vt in eo quoq;, Quiq; habitant Ithacen, aut Neriton, haud certe declarat. Aliquis autẽ audiens proprie ciuitatem intelligeret, ſicut & Athenas, ſi quis dicat, & Lycabettũ, ſic & Rhodũ, ſi quis dicat & Atabyrin, item ſi Lacedęmonẽ & Taygetum, poetice uero contra. Nam in eo certe dicto, Apricamq; Ithacam colo, & in ea Neritum montem, quippe cũ in inſula, non autem in urbe mõs ſit. Quando uero ita inquit, Nos ex Ithaca ſub Neio uenimus, ſiue enim Neritum & Neium eũdem eſſe dicat, ſiue alterum, ſiue montem, ſiue locum, res ipſa liquet. At enim qui pro Nerito Nericũ ſcribit, aut ecõuerſo, aberrat omnino, quoniã Neritũ mõtẽ quidem frondoſum poeta nuncupat, Nericũ autem bene muratum appellat oppidulum, & illum quidem in Ithaca, hoc autem continentis id eſt Epiri litus eſſe ait, hoc etiã obiectionem quampiam uidetur oſtendere,

Tanquam humilis, quàm ſumma ſalo iacet ipſa ſonanti.

χθαμαλὴ nanq; ad ima ſpectat, πανυπερτάτη uero celſa & alta, qualẽ pluriſariam, ſignificãs κραναλῶ, id eſt aſperã ſterilẽq;, uocat, uiãq; ex ipſo portu tramitẽ aſperũ ac durũ ait inculturãq; & abſq; materia locũ, illud etiã. Nulla enim inſula ſemper aprica, nec optimis prędita portubus appellatur, etiã ſuper omnes Ithaca. huius generis igitur expoſitiones habet elocutio. Explicãt aũt nõ male expoſitores. nõ enim χθαμαλῶ ad ima depreſſã in hoc accipiunt loco, ſed humo & terrę cõtinẽti finitimã ac pximã. Neque uero πανυπερτάτῳ celſam altãq; intelligũt ſed ſup oẽs extremã, ad aquilonẽq; cõuerſam. Hoc etiã dicere uult, ad tenebras ſitã. Cõtra uero ad auſtrum, cum alijs ad Auſtrum uergen-

tibus,& ab Epiro continentiq; seorsum ad auroram& solis ortum. Ithaca sanè prope arcton accedit. Quod autem sic australe uocat latus, in hisce uersibus manifestat,

Dextera siue adeant auroram & solis ad ortũ,
Siue petant illi læuam, obscurasq; tenebras.

In illis etiam longe magis,

Nouimꝰ haud socij tenebræ loca lucis & ortũ,
Aut ubi sol nitidus terrę succedit ad ima,
Aut ubi conscendit.

Est enim accipere quatuor climata, cum auroram australem accipias partem, & hoc quidem quandam habet explanationem. Præstat autem ipsum solis solũ processum intelligere aquilonari oppositũ regioni. Quandam enim rerum cœlestium mutationẽ,& quidẽ permultam sermo ipse significare uult, non nudam climatum occultationẽ. Oportet enim in omnibus cõtinuationis tempora, siue interdiu siue noctu cõtingant consequi. Cœlestia uero amplius mutãtur, ex eo quod nosipsi in meridiẽ plus minúsue secedamus, quàm econtra. Hoc aũt nõ occasus & orientis occultationes faciũt (etenim cum serenitas adsit hoc cõtingit) sed meridiei & septẽtrionis efficit. Maxime enim polus arcticus est, quo moto, & interdum ad uerticem nobis, interdum sub terra existente, ipsi septentriones pariter permutantur. Nonnunquam & deficiunt secundum tales discessiones, quo tamen fit, ut non ignores, quo in loco septentrionale sit clima, neq; ubi principium sit. Si autẽ hoc est, neq; oppositum agnosceres. Ithaca sanè ad stadia octoginta in circuitu patet. De Ithaca quidem hæc dicta sint. De Cephallenia uero quæ est tetrapolis, id est ciuitates quaternas continet: neq; huius temporis nomine dixit, neq; ulla de ciuitate, una tantum excepta, siue Same, siue Samo, quod oppidum hodie deletum prorsus est, ad mediũ autem Ithacę fretum ipsius uestigia cõmonstrantur. Ab ea uero incolæ Samæi nũcupantur. Alia sunt adhuc his temporibus exilia quædam oppidula, Pronesus & Cranij. Ætate uero nostra alterã C. Antonius ædificauit, M. Antonij patruꝰ, cũ post cõsulatũ quẽ collega Ciceronis oratoris gessit, exul in Cephallenia morã traxit & uniuersam insulã sicuti peculiare p̃diũ subiectã habuit, quã tñ à se habitari & condi cœptã nõ absoluit. Sed ab exilio reuocatꝰ adhibita rebꝰ ampliorib. cura, functꝰ est uita: nõ dubitauere plerique Cephallenią eãdẽ & Dulichiũ appellare, & Taphũ alij, & Taphios & Cephallenios

κλιμάνων, καὶ ἀρκτέρω τῆς ἠπείρου, τῆς δ' ἰθάκης ἐγγύθεν πρὸς ἄρκτον. ὅτι δ' ἔστιν ὑπολείπεται ὁ νότιος μέρος, καὶ ἐν τοῖς δὲ φανερόν, ἔστ' ὦν δὲ ξ' ἴωσι, πρὸς ἠὼς ἠέλιόν τε.

ἔστ' ἐπ' ἀερσιόπην τοί γε ποτὶ ζόφον ἠερόεντα,
καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖς δε.

ὦ φίλοι, ὁ γάρ τοι ἴδμεν ὅπη ζόφος, ὅπτε τε ἠὼς.

ὁ δ' ὅπη ἠέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ γαῖαν,
ὁ δ' ὅπη αὖθι τάων.

ἔστι μὲν γὰρ λέξαθαι τὰ τέσσαρα λέγοντα τῶν ἠῶ, δεχομένους τὸ νότιον μέρος, ἔχει δέ τινα τοῦτ' ἔμφασιν. ἀλλὰ βέλτιον τὸ ἐπὶ τῶν παρόντων τοῦ ἡλίου νοεῖν, αὐτοῦ θεμένους τὴν ἀρκτικὴν μέρος. ὀφθαλμεῖν γάρ τινα ἀπὸ τούτου πολλῶν βάλεται σημαίνειν ὁ λόγος, χὶ ψιλῶν ἐπικρύψιν τῶν λιλιμάνων. διέχει δὲ πάντα σωφῶς κομιδῆ, αὖθ' ἡμέρας, ἢ τε νύκτωρ συμβῆ, παρακολουθεῖν, τὰ δ' ὀφθαλμεῖ. ὧδε πλέον, πρὸς μεσημβρίαν μᾶλλον, ἢ ἧττον παρακρεῖν ἡμᾶς, ἢ τἀναντίον. ὅσον δὲ ὀδύσεως καὶ ἀνατολῆς καταλήψεις ποιεῖ, καὶ γὰρ αἰθρίας ὄσης ἐνδέχεται, ἀλλὰ μεσημβρίας καὶ ἄρκτου, μᾶλλον γὰρ ἀρκτικὸς ὄψιν ὁ πόλος, τοῦτο δὲ ἦττον μᾶλλον, καὶ ποτὲ μὲν ὑπὲρ κορυφῆς ἡμῖν γεμμᾶ, ποτὲ δὲ ὑπὸ γῆς ὄντος, καὶ οἱ ἀρκτικοὶ συμμεταβάλλουσι. ποτὲ δὲ συνεκλείπουσι ὑπὲρ τὰς τοιαύτας παρεχωρήσεις, ἃς πάντ' ἀνάγκη εἰδέναι ὅπου ὄψιν τὸ ἀρκτικὸν κλίμα, καὶ δὲ ἀρχή ὄψιν. εἰ δὲ μὴ ὄψε, οὐ δὲ τοὐναντίον ἂν γνοίης, λύκος δὲ τῆς ἰθάκης ὄψιν ὡς ὀγδοήκοντα σταδίων. πρὸς μὲν ἑσπέραν τοῦτο. τὴν δὲ κεφαλληνίαν περιπλέουσαν, οὔτ' αὐτὴν εἴρηκε δεῖ νῦν ὀνόματι, οὔς τε τῶν πόλεων οὐδεμίαν, πλὴν μιᾶς εἴτε σάμης εἴτε σάμου. ἣ νῦν μὲν οὐκέτι ἔστιν, ἴχνη δ' αὐτῆς δείκνυται, κατὰ μέσην τὴν πρὸς ἰθάκην πορθμόν. οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς σαμαῖοι καλοῦνται. οἱ δ' ἄλλαι καὶ νῦν εἰσὶν ἔτι μικραὶ πόλεις τινές, πρόσνησοι, ἀκρανίοι. ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ ἄλλην πόλιν κτίσας γάϊος αὐτώνιος, ὁ θεῖος μάρκου αὐτωνίου, πάνικα φυγὰς γενόμενος καὶ μετὰ ταῦτα ἦρξε κικέρωνι δεῦτερος, ἐν τῇ κιφαλληνίᾳ διέτριψε, καὶ τὴν ὅλην νῆσον ὑπὸν ἔσχεν, ὡς ἴδιον κτῆμα, οὐκ ἔφθη μέντοι ἀνοικήσας ἀλλὰ καθόδου τυχών, πρὸς ἄλλοις μείζοσιν ὤν, κατέλυσε τὸν βίον. οἱ δὲ ὠκησαν δέ τινες τὴν κεφαλλωνίαν, τὴν αὐτὴν δεῖ δουλιχίῳ φάναι. οἱ δέ, τῷ πόφῳ, καὶ ταφίους τοὺς κεφαλλήνας.

εοῖσδε dixere Teleboas,& aduersus illos Amphitryonem exercitũ ductitasse, assumpto socio Deionei filio Cephalo, ex Athenis profugo. Amphitryonẽ dehinc insula potitũ, eã Cephalo tradidisse, ab illoq; nomen assectatã esse insulã. Oppida uero ab illius filijs sumpsisse cognomina. Hæc qdẽ minime sunt Homerica, q̃ niã Cephallenes Vlyssis & Laẽrti subditi fuere imperio. Taphos aũt Mẽte ditiõi paruit, unde

Mentes Anchialo prognatus glorior acri,
At pelagi doctos Taphios rex ipse guberno.

Hac autem tempestate Taphus Taphius dicitur. Nec uero Hellanicus cũ Homero cõcordat, Dulichiũ Cephallenią nũcupans. Illud enim sub Megete fuisse phibetur, sicut & Echinades reliquæ. Eius autẽ inquilini Epei sunt dicti, ab Elide profecti. Quamobrẽ Otum Cyllenia de gente Phyllici socium, magnanimorum ductorum Epeorum uocat.

Ast Vlysses magnanimos duxit Cephallenes.

Itaq; neq; in Cephallenia Dulichiũ extitit, si Homerũ sequimur, neq; Cephallenię iuri attributũ, Androne teste. Illud enim tenuerunt Epei, totam uero Cephallenią Cephallenes sub Vlysse. Ipsos aũt Meges habuit. Atqui Palenses Dulichios appellauit Homerus, sicuti Pherecydes scriptis ostendit. Is præcipue contradicit Homero, qui Cephallenią & Dulichiũ unũ idẽq; pnuntiat. Siquidẽ ex ,pcatorib. duo & quinquaginta è Dulichio proficiscuntur. è Same uero XXIIII. Haud enim hoc diceret ex uniuersa tot. Ex una uero de quatuor ad unũ dimidios, quod si quis cõcedat, interrogabimus, quęnã fuerit Same, quando ita inquit, Dulichiãq; Samẽq; & nemorosam Zacynthũ. odyss.

Cęterum ad Acarnaniã Cephallenia sita est, è Leucata circiter quinquaginta distans stadia uel quadraginta, ut alij dicunt. Ab Chelonata uero octoginta. Hæc uero ad stadia trecẽta circuitum habet. In longũ autem porrecta tendit in austrum montana, maximus in ea sanè mõs extat, in quo Iouis Æneśij templũ est, penes illud angustissima ac durissima insula Isthmum efficit humilem, quẽ fluctu sæpenumero è mari superũdat in mare. Penes angustum autem hunc locum in sinu sunt Cranij & Palenses. Inter Ithacam uero & Cephallenią insulam iacet Asteria, quam poeta nominat Asteridem, quæ non, qualem poeta loquitur, talis permanet, authore Scepsio. portus quidem insunt ad locanda nauigia utroq; ex latere profundi. At

Apollodorus adhuc eam manere dicit, in qua oppidulum esse inquit Alalcomenas

nominatum, ſuper ipſo iſthmo iacens, à poeta quidem Samum dictũ & Thraciam, quam hoc tempore Samothracẽ uocamus. Ionicam quidem nouit ut par eſt. Nam coloniam Ionicam noſſe uidetur, nec dubie protulit illius appellationem, cum de Samothrace uerba facit nonnunquam per adiectiuum,

Iliad. v. *Threiciéq; Sami nemoroſæ in uertice ſummo.*

Aliquãdo ꝓpinquarũ cõiunctionẽ inſularũ, In Samon ac Imbron, & quæ planiſsima lõgis

Eſt nucibus Lemnon. Et rurſum,

Inq; Sami atq; Imbri ſterilis medio.

Norat igitur, uerum illam minime nominauit. Nec ſanè eodem quondam appellabatur nomine, ſed Melamphilus poſtea Anthemis, deinde Parthenia à flumine Parthenio, qui mutato uocabulo Imbraſus uocatur. Quãdoquidem igitur rerum Troianarũ tempore Samus, & Cephallenia & Samothracia nominabantur, earum nomina ab priſcorum aliquo illis inducta fuiſſe liquet, ex quibus & illud manifeſtum eſt, quod pręter antiquam hiſtoriam qua colonos poſt Ionicam coloniã Tembrionisq; præſentiam, è Samo ueniſſe fingunt, & Samon Samothraciam nominaſſe. Planum inquam eſt, Samios hoc eſſe commentos gloriæ cauſa. Vero autem ſimilius illi dicunt, qui nomen inſulæ ab altitudine impoſitum aiunt. Samos nanq; ſummitas & altitudo uocatur. Siquidẽ ex eo loco tota proſpectui patebat Ida, & Priami ciuitas, & Achæorum naues cernebantur. Sunt qui à Saiis priſcis Thraciæ cultoribus, & qui continenti finitimam habitabant, Samum appellatam eſſe dicunt. Seu illi ſint qui Sapæi aut Sinti uocabantur, quosq; poeta Sintias nuncupat, aut alij. Saiorum quidem meminit Archilochus,

Quiſpiam Saiorum clypeo mactarat
Quem ad Thamnum ſine probro non ſponte reliquit.

De ipſis Vlyſſis ditioni ſubiectis inſulis Zacinthus explicãda reſtat, paulo plus quàm Cephallenia & Pelopõneſus in occaſum uergẽs. eãq; magis attingens. Zacinthi uero ambitus ultra cẽtũ & ſexaginta ſtadia eſt, abeſt aũt à Cephallenia ad ſtadia ſexaginta, nemoroſa quidẽ urbs, uerũ fructifera, eiuſdẽ nominis ciuitas eſt celebris, ab ea diſtans ad Heſperidas Aphricę ſtadia tria millia trecẽta. Inter hãc & Cephalleniã ad oriẽtẽ ſolẽ Echinades inſulę iacẽt, è qb. Dulichiũ eſt. Hodie uero Dolichã uocãt, & q uocãt acutę, id eſt ὀξεῖαι, qs poeta θοὰς, id eſt celeres appellat. Dolicha qdẽ iacet ad Oeniadas, & ad Acheloi oſtiũ. Diſtat aũt ab Araxo Elidis

ὂρ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἰθμοῦ κείμενον. καλεῖ δ' ἡ ποιητὴς σάμον, καὶ τὴν θρᾳκίαν, ἣν νῦν σαμοθράκην καλοῦμεν. τὴν δ' ἰωνικὴν ἴδοι ἄν ὡς εἰκός. καὶ γὰρ τὴν ἰωνικὴν ἀποικίαν εὐδόκιμον φαίνεσθαι. οὐκ αὐτοδιδάκτως δὲ τῆς ὁμωνυμίας πρὸς τὴν σαμοθράκην λέγω, τοῦτο μὲν τῶν ὠνομάσθαι ὑπὸ τῶν ἐποίκων τὸ ὄρος σάμον ἐκ τῆς συζυγίας τὴν πλησίον ἠπείρου καὶ τὸν σάμον ἐκ τῆς ἴμβρου (καὶ λῆμνου) ἀμυχθαλόεσσαν.

Καὶ πάλιν.

Μεσσηγὺς δὲ σάμοιο, καὶ ἴμβρου παιπαλόεσσης.

Ἦλθ' μὲν δὴ αὐτὴν, οὐκ ὀνόμακεν· δῆλον δ' ἐκαλεῖτο τοῦτ' αὐτοῦ ὀνόματι πρότερον, καὶ μελάμφιλον, εἶτ' ἀνθεμίς, εἶτα παρθενία ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ παρθενίου, ὃς ἴμβρασος μετωνόμασθη. ἔπειτεν δὴ περὶ τὰ τρωϊκὰ, σάμος μὲν ἡ κεφαλληνία ἐκαλεῖτο, καὶ ἡ σαμοθρᾴκη· γὰρ ἂν ἐκαλοῦμεν εἰσήγαγον λέγοντας, ὅτι οὐ πᾶσας αὐτὰς πόρνας, οὐδ' (καθάπερ σάμον, ὡς τὴν ἰμβρίοις ἰωνικὴν οὐκ ἀποικίσαι φασὶ. διὸ καὶ τὴν πρότερον τινὸς τῆς ὁμωνυμίας ἐχούσης ἀξιοῦσι κἀκείνου δῆλον, ὅτι πρὸς τῆς ἀρχαιοτέρας ἦν λέγουσιν οἱ φήσαντες μετὰ τὴν ἰωνικὴν ἀποικίαν, (καὶ τῆς τεμβρίωνος πρόσοικοι, ἀποικίσαι ἐλθεῖν ἐκ σάμου. καὶ ὀνομάσαι σάμην τῆς σαμοθρᾴκης, ὡς οἱ σάμιοι τὴν ἐπίνειον τοῦ δρέκης χάρειν. πιθανώτερον δ' ἐστὶν οἱ ἐκ τοῦ σαμίους καλεῖσθαι τοὺς ὑψηφοῦντας ῥᾴδιον εἶναι τὸν τόπον τῆς νήσου. ἐντεῦθεν γὰρ ἐφαίνετο πᾶσα μὲν ἴδη, φαίνετο δὲ καὶ πρίαμου πόλις καὶ νῆες ἀχαιῶν, λιμὴν δὲ σάμου καλεῖσθαι φασὶν, ἀπὸ σαΐου τῶν οἰκούντων θρᾳκῶν πρότερον, οἱ (τὸν ἤπειρον ἔσχον τὸν πρὸ χῆ, εἴτε οἱ αὐτοὶ τοῖς σαπαίοις ὄντες, ἢ τοῖς σιντοῖς, οὓς σίντιας καλεῖ ὁ ποιητὴς, ὡσ' ἕτεροι. μέμνηται δὲ τῶν σαΐων ἀρχίλοχος.

Ἀσπίδι μὲν σαΐων τις ἀγάλλεται ἣν παρὰ θάμνῳ
Ἔντος ἀμώμητον, καλλίπεπον ἔλιπεν ἀέκων.

Λοιπὴ δ' ὀξεῖα τῶν νήσων ἡ ζακυνθος· μικρῶν πρὸς ἑκατέραν μᾶλλον τὴν κεφαλληνίας κεκλιμένη τῇ πελοπεννήσῳ, στενάπλῳ δ' αὐτῶν, πλείω ὀκτὼ ὁ κύκλος· ἡ ζακώθου σταδίων ἑκατὸν ἑξήκοντα. δίεχει δὲ καὶ τὴν κεφαλληνίας ἐπὶ ἑξήκοντα σταδίους, ὑλώδης μὲν, οὐκ ἀγεννὴς δὲ καὶ ἡ πόλις ἀξιόλογος ὁμώνυμος, ἐντὸς θὲν εἰς ἐπωρίδας τὴν λιβύης, σταδίους διακοσίους καὶ χιλίους· ἡ ζακύνθου (καὶ τὴν κεφαλληνίας πρὸς ἕω, ταῖς ἐχινάσιν ἰδρυμέναις νήσοις συμβέβηκεν, ὧν ὁ πλείων ἀριθμὸς ὄντων, καλοῦσι ἢ νῆσοι δολίχιον ὄντι. καλοῦσι (καὶ ὀξεῖαι καλούμεναι, ἃς ὁ ποιητὴς θοὰς ἔφη (καὶ ἡ μὲν δολίχη κεῖται πρὸς οἰνιάδαις τῇ ἐν βοιωτίᾳ τῷ ἀχελῴῳ, δίεχουσα ἀπὸ ἄκρας τῆς πλείους

ἄκρας σταδίους ἑκατὸν· καὶ αἱ λοιπαὶ δ' ἐχινάδων πλείους εἰσὶ, πᾶσαι λυπραὶ καὶ πρανεῖς, καὶ πρὸς τῇ ἐκβολῇ τοῦ ἀχελῴου, ὥστε καὶ δεκαπέντε σταδίους ἀφεστῶσαι ἀπ' ἀλλήλων ἐγγυτάτω πόντου, πελαγίζουσι πρὸ τόπου· ἀλλ' ἠχοῦς, τὰς μὲν, ὑπαπείρουσαν αὐτῶν ἅλην, τὰς δὲ, μέλαι πολλὴ καταφορουμένη. ἅπορ καὶ τὴν παρακειμένην καλυμένην χώραν, ἣν ὁ ποταμὸς ἰλυσιλύζει, πολεμαχοῦσαν ἐποίει τὸ παλαιὸν οὗτος ὁρος συγχεῖσθαι ἀεί, οὐδ' ἀφιδεικνυμένους τοῖς ἀκαρνᾶσι καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐκείνους γὰρ τοῖς ὅπλοις, ἀλλ' ἔχοντος διαιτητάς. ἐνίκων δ' οἱ πλέον δυνάμενοι. ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ μύθος ἐπλάσθη τις, ὡς ἡρακλέους καταπολεμήσαντος τὸν ἀχελῶον, καὶ ἐνεγκαμένου τὴν νίκης ἆθλον τὴν δηϊάνειραν γαμετὴν τοῦ οἰνέως θυγατρός, ἣν ποιήσι σοφοκλῆς, τοιαῦτα λέγοντα.

Μνηστὴρ γάρ ἐμοὶ ποταμὸς ἀχελῶον λέγω.
Ὃς μ' ἐν τρισὶ μορφαῖσιν ἔρχεται πατρὸς
Ταύρου ἐναργὴς ταῦρος, ἄλλο τ' ἀσπάλου
Δρακοντ' ἐλικτός, ἄλλο τ' αὐχένος τύπῳ
Βοὸς μορφήν. — —

Ποσειδάσι δ' ἔνιοι καὶ τὸν τοῦ ἁμαλθέας τὸν τὴν ἐν λέγοντα κέρας, ὃ ἀπέκλασεν ἡρακλῆς τοῦ ἀχελῴου, καὶ ἔδωκεν ἐνὶ τῶν γάμων ἔνιοι. οἱ δ' εἰκάζοντος ἐξ αὐτῶν τἀληθές, ταύρῳ μὲν ἐοικότα λέγεσθαι τὸν ἀχελῶον, φασὶ καθάπερ (καὶ οὗτος ποταμός. ἀπό τε τῶν ἠχῶν, καὶ τῶν κατὰ τὰ ῥεῖθρα κεμπτῶν ἃς καλοῦσι κέρατα. ἐοικότα δὲ ἐξ ὑμένος καὶ τὴν σκολιότητα. βούπρωρον δὲ ἐξ αὐτὴν αὐτῶν αἰτίαν, ὅτι ἦν καὶ ταυροπόν. τὸν ἡρακλέα δὲ καὶ ἄλλως εὐεργετικὸν ὄντα, καὶ (διὸ οἰνεικηδεύσαντα (καὶ παραχώσαντά τε καὶ διοχετεύσαι βιαίσασθαι τὸν ποταμὸν πλημμελῶς ῥέοντα, καὶ πολλὴν τῆς παραχελῴτιδος (ἀναψυξιν χαριζόμενον (διὸ οἰνεῖ. καὶ τοῦτ' εἶναι τὸ τῆς ἁμαλθέας κέρας. τῶν μὲν ἔχειν ἆθλον, καὶ τῶν ὀξέων κατὰ τὰ τρωϊκὰ μέγιστα ἄρχειν φησὶν ὅμηρος.

Οἳ τὸν δὴ Φίλος ἵππιος Φιλεύς. (θεὸς
Ὃς πολὺ δολιχίοιο δ' ἀπεγνάσατο παῖδι χολωθείς.

Πατὴρ δ' ὧν αὖγείας ὁ τῆς πλείας καὶ τῶν ἐπειῶν ἄρχων. ὥστ' ἐπεισὶ τὰς νήσους πάντας ἔχοι οἱ σωτεξοίραντος εἰς τὸ δουλίχιον (διὸ φυλεῖ. αἱ δὲ τῶν ταφίων νῆσοι πρότερον δὲ τηλεβόων, ὧν ὧν καὶ ὁ ταφίος, νῦν δὲ ταφίων καλουμένη, χωρὶς ἁπάντων τούτων, οὐ τοῖς λῃστήμασιν. ἐγγὺς γὰρ κεῖνται. ἀλλὰ ὑφ' ἑτέροις ἡγεμόσι τασσόμενοι, ταφίοις καὶ τηλεβόαις. πρότερον μὲν

promontorio ſtadia centum. Reliquæ Echinades plures extant cunctæ ſterĩles & aſperæ, è quibus quæ lõgiſſime abeſt, ante Acheloi eruptionem ſtadijs quindecim diſtat. Quæ uero propius, ſtadia quinq;, cũ prius pelago circunflua foret. Limus enim qui frequens defertur quaſdã illarũ in cõtinẽtis terræ faciẽ redigit, alias mox rediget, q etiã Paracheloin (ſic enim finitimã fluuio plagã uocant) effecit, cũ amnis inũdat. Ea uero cũ antiquis tẽporibus ſemper limites cõfunderet, bella inter uicinos ciebat, Ætolos & Acarnanes terminos deſignans. Cumq; arbitri nulli eſſent, armis ut iudicio decertabant, uictoriã uero reportabant, qui plus uirium uendicarunt. Qua ex cauſa talis conficta eſt fabula, quaſi debellãte Acheloum Hercule, cum uictoriæ præmiũ reportaret Oenei filię Deianiræ nuptias adeptus eſt. Eam quidẽ tragœdiarum ſcriptor Sophocles hoc pacto loquentem introduxit,

Procus ſanè mihi amnis fuerat Achelous,
Qui tribus me formis à patre petijt,
Manifeſtus inceſſit taurus, alias tortus uarias
per notas draco
Aliquãdo mole ualida bouis prę ſe ferẽs frõtẽ.

Addunt nõnulli Amaltheæ cornu capræ id eſſe, quod Hercules ab Acheloi frõte effregit. Idq; Oeneo maritale munus dedit Hercules. Quibus è rebus uerã pleriq; ſimilitudine quadam allegoriã educentes, Acheloũ ſicut flumina reliqua tauro cõparãt, ob ſonos ipſos, & alueorũ circunflexiones, quas cornua uocant, draconi quoq; propter obliquatã ipſius longitudinem, eadẽ eſt & bouinę frontis cauſa. Herculẽ quoq; omnibus alioquí beneficum mortalibus, Oeneo affinitate coniunctum, aggeribus & aquarũ ductibus fluuium perperam & damnoſe labentẽ coẽrcuiſſe. Cumq; is abundãtia ferretur ingenti, curſus aquarũ ꝓpinquo Achcloo uaſtatis agris, Oenei gratia ſiccauit amnẽ, hoc aũt Amaltheę cornu eſſe. Troianis itaq; tẽporibus Megetẽ, Echinadas & Oxeas ditione poſſediſſe Homerus dicit, de q addit, Dĳs charus genuit Phileus agitator equorũ, Qui iam Dulichium condit ſuccenſus ab ira *In patrem.*

Fuit autẽ pater Augeas Elidis & Epeorum dominus. Vnde has inſulas Epei tenuerũt, fugæ Philei ad Dulichiũ comites. Taphiorũ autẽ inſulæ Teleboarum prius extitere, quorum fuit & Taphus, quam nunc Taphiuntẽ uocãt. Seorſum ab ijs, fuerunt nõ quidẽ ſpatijs (ſunt enim propinquæ) ſed alijs ſub ducibus, Taphijs ſcilicet Teleboiſq; conſtitutæ. Primum

igitur Amphitryon unà cũ Cephalo Deionis filio, ex Athenis profugo, aduerſus illos ducΐans exercitũ, ipſis regẽ impoſuit Cephalum. At Homerus eos regis Mentæ dominationi ſubditos dixit, ipſos λῃστὰς, id eſt latrones appellans, ſicut & Teleboas appellat uniuerſos. Hæc quidem de adiacentibus Acarnaniç inſulis dicenda occurrerunt. Inter Leucadẽ uero Ambraciumq; ſinũ ſalſus eſt lacus, Myrtũtius nomine. Ab Leucade uero deinceps Palærus & Alyzia Acarnaniæ ciuitates ſunt, è quibus Alyzia longe à mari quindecim diſtat ſtadijs, ad quã dicatus Herculi portus eſt, & cum luco phanum Herculis certamina continẽs, è quo dux quidã Lyſippi opera Romã trãſtulit, Herculis labores, eo loco propter ſolitudinẽ abiectos. Inde promontoriũ Corinthota & Echides & urbs Aſtacus, eodẽ nomine quo & alia Nicomediæ ſinusq; Aſtacenus ſingulari numero nominata. Eſt & Crithota, quo uocabulo oppidulũ appellatur in Cherroneſo Thracia. Quæ aũt in medio ſita ſunt, cuncta cõmodos portus habẽt. Dehinc ſunt Oeniadæ & Achelous. Poſtea lacus ad Oeniadas pertinẽs, Melita nomine, ſtadia quidẽ triginta lõgitudine patẽs, latitudine aũt XX. Eſt & lacus alius Cynia longitudine & latitudine duplo maior. Tertius item nomine Vria hiſce longe minor. Cynia quidẽ mare ingreditur, reliqui uero dimidio ſtadio ſuperiacent. Poſtea Euenus ab Actio ſtadijs ſexcẽtis ſeptuaginta remotus. Poſt Euenũ mons Chalcis eſt, quem Artemidorus Chalceiam appellat. Deinde Pleuron, deinde Lycirna pagus, cui Calydon incumbit ſtadia XXX in mediterranea. Prope Calydonẽ uero Lathræi Apollinis templũ exiſtit. Poſtea mõs Taphiaſus, poſt Macynia ciuitas. deinde Molycrea, iuxta eã eſt promontoriũ Antyrrhium Aetoliæ finis & Locridis plagæ, ad quem ab Eueno ſtadia ſunt circiter C. & XX. Huncin modum de monte ſiue Chalcide ſiue Chalceia Artemidorus diſſerit, eã inter Acheloum & Pleuronẽ cõſtituens, Apollodorus autẽ (uti ſuperius à me dictũ eſt) ſupra Molycream & Chalcidẽ & Thaphiaſum & Calydonẽ, inter Pleuronẽ & Chalcidẽ ſitã eſſe affirmat, ni forte alius iuxta Pleuronẽ ponẽdus eſt mõs quẽ Chalceiã, alter autem quem Chalcidẽ uocitẽt, qui quidẽ iuxta Molycream ſurgit. Quidam etiam penes Calydonem lacus eſt, magnus ſanè atq; profundus admodum, quẽ Patrarum incolæ Romani poſsident. Cæterum in mediterranea Acarnaniæ gentem quandam

ὧν ἀμφιτρύων ἐπιστρατεύσας αὐτοῖς μετὰ κεφάλου τοῦ δηίονος ἐξ ἀθηνῶν φυγάδος, ἐκείνῳ τὴν ἀρχὴν παρέδωκεν αὐτῶν. ὁ δὲ ποιητὴς ὑπὸ μέντῃ τετάχθαι φησί, λῃστὰς καλῶν αὐτούς, καθάπερ καὶ τοὺς τηλεβόας ἅπαντας φησί. τὰ μὲν περὶ τὰς νήσους τὰς πρὸ τῆς ἀκαρνανίας, ταῦτα. μεταξὺ δὲ λευκάδος καὶ τοῦ ἀμβρακικοῦ κόλπου λιμνοθάλαττά ἐστι, μυρτούντιον λεγομένη. ἀπὸ δὲ λευκάδος ἑξῆς πάλαιρος καὶ ἀλυζία τῆς ἀκαρνανίας εἰσὶ πόλεις, ὧν ἡ ἀλυζία πεντεκαίδεκα ἀπὸ θαλάττης διέχει σταδίους, καθ' ἥν ἐστι λιμὴν ἡρακλέους ἱερὸς καὶ τέμενος. ἐξ οὗ τοὺς ἡρακλέους ἄθλους, ἔργα λυσίππου, μετήνεγκε δὲ εἰς ῥώμην τῶν ἡγεμόνων τις, παρὰ τόπον κειμένους διὰ τὴν ἐρημίαν. εἶτ' ἄκρα κριθωτὴ, καὶ ἐχινάδες, καὶ πόλις ἀστακός, ὁμώνυμος τῇ περὶ νικομήδειαν καὶ ἀστακηνὸν κόλπον ἑνικῶς προσλεγομένη. ὁ καὶ ἡ κριθωτὴ δ' ὁμώνυμος πολίχνῃ τῶν ἐν τῇ θρακίᾳ χερρονήσῳ. πάντα δ' εὐλίμενα τὰ μεταξύ. εἶτ' οἰνιάδαι, καὶ ὁ ἀχελῷος. εἶτα λίμνη τῶν οἰνιαδῶν μελίτη καλουμένη, μῆκος μὲν ἔχουσα τριάκοντα σταδίων, πλάτος δὲ εἴκοσι, καὶ ἄλλη κυνία διπλασία ταύτης καὶ μῆκος καὶ πλάτος. τρίτη δ' οὐρία πολὺ τούτων μικροτέρα. ἡ μὲν οὖν κυνία καὶ ἐκδίδωσιν εἰς τὴν θάλατταν. αἱ λοιπαὶ δ' ὑπέρκεινται ὅσον ἡμιστάδιον. εἶθ' ὁ εὔηνος, εἰς ὃν ἀπὸ τοῦ ἀκτίου στάδιοι ἑξακόσιοι ἑβδομήκοντα. μετὰ δὲ τὸν εὔηνον, τὸ ὄρος ἡ χαλκίς, ἣν χαλκίαν εἴρηκεν ἀρτεμίδωρος. εἶθ' ἡ πλευρών, εἶθ' ἡ λυκίρνα κώμη, ἧς ὑπέρκειται καλυδὼν ἐν τῇ μεσογαίᾳ σταδίους τριάκοντα. ἐγγὺς δὲ τῆς καλυδῶνός ἐστι τὸ τοῦ λαφρίου ἀπόλλωνος ἱερόν. εἶθ' ὁ ταφιασσὸς τὸ ὄρος, εἶτα μακυνία πόλις. εἶτα μολύκρεια, καὶ πλησίον τὸ ἀντίρριον, τὸ τῆς αἰτωλίας ὅριον καὶ τῆς λοκρίδος, εἰς ὃ ἀπὸ τοῦ εὐήνου στάδιοι περὶ ἑκατὸν εἴκοσι. ἀρτεμίδωρος μὲν οὕτω περὶ τῆς, εἴτε χαλκίδος, εἴτε χαλκείας τοῦ ὄρους, μεταξὺ τοῦ ἀχελῴου καὶ τῆς πλευρῶνος ἱδρύων αὐτήν. ἀπολλόδωρος δέ, ὡς πρότερον εἶπον, ὑπὲρ τῆς μολυκρείας καὶ τὴν χαλκίδα, καὶ τὸν ταφιασσόν, καὶ τὴν καλυδῶνα μεταξὺ ἱδρῦσθαι φησί. τῆς δὲ πλευρῶνος καὶ τῆς χαλκίδος, εἰ μὴ ἕτερον θετέον τὸ πρὸς τῇ πλευρῶνι ὄρος χαλκίαν καλούμενον, εἰ μὴ ἄρα ἕτερον δὲ τὴν χαλκίδα τὴν πρὸς μολυκρείᾳ. ἔστι δέ τις, καὶ πρὸς τῇ καλυδῶνι λίμνη μεγάλη καὶ εὔψυχος, ἣν ἔχουσιν οἱ ἐν πάτραις ῥωμαῖοι. τῆς δὲ μεσογαίας κατὰ μὲν τὴν ἀκαρνανίαν ἐρυ-

ευσιχαίους τινάς φησιν ἀπολλόδωρος λέγεσθαι, ὧν ἀλκμὰν μέμνηται.

οὐδ' ἐρυσιχαῖος οὐδὲ ποιμήν,

ἀλλὰ σαρδίων ἀπ' ἄκρας.

Κατὰ δὲ τὴν αἰτωλίαν ἦν ὤλενος, ὡς ἐν τῷ αἰτωλικῷ καταλόγῳ μέμνηται ὅμηρος. ἴχνη δ' αὐτῆς λείπεται μόνον ἐγγὺς τῆς πλευρῶνος ὑπὸ τῷ ἀρακίνθῳ. ἦν δὲ καὶ λυσιμαχία πλησίον ἠφανισμένη καὶ αὐτὴ κειμένη πρὸς τῇ λίμνῃ τῇ νῦν μὲν λυσιμαχίᾳ, πρότερον δ' ὕδρᾳ, μεταξὺ πλευρῶνος, καὶ ἀρσινόης πόλεως. ἡ κώμη μὲν ἦν πρότερον καλουμένη κωνώπα, κτίσμα δ' ὑπῆρξεν ἀρσινόης τῆς πτολεμαίου τοῦ δευτέρου γυναικός, ἅμα καὶ ἀδελφῆς, εὐφυῶς ἐπικειμένη πως τῇ τοῦ ἀχελῴου διαβάσει. παραπλήσιον δέ τι, καὶ ἡ πυλήνη τῷ ὠλένῳ πέπονθεν. ὅταν δὲ φῇ τὴν καλυδῶνα αἰπεινήν τε, καὶ πετρήεσσαν, ἀπὸ τῆς χώρας δεκτέον. εἴρηται γὰρ ὅτι τὴν χώραν δίχα διελόντες, τὴν μὲν ὀρεινήν, καὶ ἐπίκτητον, τῇ καλυδῶνι προσένειμαν, τὴν πεδιάδα δὲ τῇ πλευρῶνι. νυνὶ μὲν οὖν ἐκπεπόνηνται, καὶ ἀπηγορεύκασιν ἐκ τῶν συνεχῶν πολέμων, ἥ τ' ἀκαρνανία, καὶ αἰτωλοί, καθάπερ, καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν. πλεῖστον μέντοι χρόνον συνέμειναν αἰτωλοὶ μετὰ τῶν ἀκαρνάνων πρός τε τοὺς μακεδόνας καὶ τοὺς ἄλλους ἕλληνας, ὕστατα δὲ καὶ πρὸς ῥωμαίους περὶ τῆς αὐτονομίας ἀγωνιζόμενοι. ἐπεὶ δὲ καὶ ὅμηρος αὐτῶν ἐπὶ πολὺ μέμνηται, καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταί τε, καὶ συγγραφεῖς, τὰ μὲν, εὐσήμως τε καὶ ὁμολογουμένως, τὰ δ' ἧττον γνωρίμως, καθάπερ τούτου, καὶ ἐν τοῖς ἤδη λεχθεῖσι περὶ αὐτῶν ἐπιδέδεικται. προσληπτέον, καὶ τῶν παλαιοτέρων τινὰ τῶν ἀρχῆς ἐχόντων τάξιν, ἢ διαπορουμένων εὐθὺς ἐπὶ τῆς ἀκαρνανίας. ὅτι μὲν αὐτὴν ὁ λαέρτης καὶ οἱ κεφαλλῆνες κατεκτήσαντο, εἴρηται ἡμῖν. τινῶν δὲ κατεχόντων πρότερον, πολλοὶ μὲν εἰρήκασιν οὐχ ὁμολογούμενα δὲ εἰπόντων, ἐπιφανῆ δέ, ἀπολείπεταί τις ἡμῖν λόγος διαιτητικὸς περὶ αὐτῶν. φασὶ γὰρ τούς ταφίους τε, καὶ τηλεβόας λεγομένους οἰκεῖν τὴν ἀκαρνανίαν πρότερον, καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν κέφαλον κατασταθέντα ὑπὸ ἀμφιτρύωνος κύριον περὶ τὴν τάφον νήσων, κυριεῦσαι, καὶ ταύτης τῆς χώρας. ἐντεῦθεν δέ, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ λευκάτα νομιζόμενον ἅλμα τούτῳ πρώτῳ προσμυθεύουσιν ὡς προείρηται. ὁ δὲ ποιητὴς ὅτι μὲν ἦρχον οἱ τάφιοι τῶν ἀκαρνάνων πρὶν ἢ τοὺς κεφαλλῆνας καὶ τὸν λαέρτην ἀπελθεῖν οὐ λέγει. ὅτι δ' ἦσαν φίλοι τοῖς ἰθακησίοις λέγει, ὡς τ' ἢ οὐδ' ὅλως ἐπῆρξαν τῶν

Euryſicheam eſſe ſcribit Apollodorus, cuius apud poetam Alcmanem mentio fit,

Neq;, inqt, Euryſicheus Calydoniſq; ſum paſtor,

Verum in uertice Sardinienſi.

Aetolia autem fuit Olenus urbs, prout in Aetolorum dinumeratione Homerus meminit. Eius quidem tantummodo ueſtigia reſtant prope Pleuronem Aracintho ſubiecta, penes quoque erat Lyſimachia humi proſtrata, & ipſa ad lacũ adiacet, qui prius quidẽ Hydra, hoc uero tempore Lyſimachia nominabatur. Inter Pleuronem Arſinoẽnq; urbem ante quidem uicus erat nomine Conopa, ædificauit autem illam Arſinoẽ, ſecundi Ptolemęi ſoror ſimul & coniunx, commode ad Acheloi tranſitum ſitam. Simile quiddam & Pylena, quod & Olenus paſſa eſt. Cũ uero ſublimem, inquit, Calydonem & petroſam à loci natura capiendum eſt. Fertur enim, ut bifariàm ora diuiſa, montanã quidem & Epictetum ſiue poſtea adeptam Calydoni attribuerint, tractum uero campeſtrẽ Pleuroni. Hac autem tempeſtate fatiſcens aſsiduis bellis & Acarnania & Aetolia cõtabeſcit, ſicut & alij pleriq; populi. Plurimos autẽ annos Acarnanes Aetolis adiuncti aduerſus Macedonas, alioſq; Græcos perdurauerũt, poſtremis uero tẽporibus contra Romanos pro libertate decertantes. Quandoquidem igitur & Homerus & reliqui poetę rerumq; ſcriptores frequentes illorum tradidere memoriam, aliqua quidem inſigniter ac manifeſte, quædam autem obſcurius, quod per iam dicta de illis oſtẽditur. Aſſumamus & priſca nonnulla ex ijs quę incipiendi ordinem habent, uel dubitationẽ afferãt. Statim de Acarnania ſanè quod Laërtes & Cephallenos ea potiti ſunt, à nobis cõmemoratũ eſt. Cũ quidam illam occupaſſent antea, pleriq; certe ea de re locuti ſunt. Cæterum ad illos qui diſſona protulerunt, & idipſum quidẽ aperte nõ ab re dijudicandi nobis ſermo reſtat de ipſis. Vulgatum eſt prioribus ſeculis Acarnaniam à Taphijs & Telebois habitatã eſſe, eorumq; principẽ Cephalum ab Amphitryone dominum conſtitutum, adiacentes Tapho inſulas, oramq; maritimam imperio tenuiſſe. Hinc autem uſitatum ad Leucata ſaltum huic ipſi primo adſcriptum fuiſſe ferunt, ut in ſuperioribus enarrauimus. Poſtea uero ꝙ Taphij Acarnanibus ante Cephallenum ac Laertę aduentum imperitarint, ne uerbum quidem facit. Eos autem Ithacenſibus amicitia cõiunctos fuiſſe aſſerit. Quocirca uel locorũ ditionẽ nullo pacto illo

tempore

tempore habuerunt, uel ſponte ceſſerunt, uel inhabitandi ſocietate uſi erant. Quoſdã uero è Lacedæmone qui cum Icaro Penelopes genitore uenerunt, Acarnaniam incoluiſſe opinio eſt. Nam & hunc & Penelopes germanos uitam agere, in Odyſſea poeta tradidit,

Olli in tecta patris properant habitare feroces
Icarij cuius de ſemine filia pulchro.

Et de fratribus,

Germaniq́ orti fratres, tum protinus illam
Eurymacho pater & fratres nupſiſſe iubebãt.

Eos enim Lacedæmone habitaſſe, haud ſimile ueri eſt. nam Telemachus etiam eò proficiſcẽs nequaquã Menelai domum reuertiſſet, nec illos aliam habitationem tenuiſſe diximus. Verum Tyndarum eiusq́ fratrem Icarũ, cũ ipſos è patria eiecíſſet Hippocoon, ad Theſtium Pleuroniorum dominum ſeſe recipiſſe, ſimulq́ multum trans Acheloum plagam occupatam inter ſe partiuiſſe. Itaq́ Tyndarũ accepta in uxorem Theſtij filia Leda domum repetiſſe. At Icarũ Acarnaniæ partem adeptum ſubſtitiſſe, & ex Polycaſta Lygæi filia liberos procreaſſe, Penelopen ſcilicet fratresq́ Penelopes. Nos autẽ in nauium catalogo demonſtrauimus Acarnanes in ſuſcepta aduerſus Iliũ expeditione & connumeratos & militiæ ſocios fuiſſe, in quibus nominatim dicebat, qui ἤπειρον. i. terrã continentẽ habitabant. Et item,

Quiq́ Epiron habent cõtrariaq́ arua colebãt.

Necdum ſanè Acarnania Epirus ſeu continens nominabatur, nec Leucas ἡ ἀκτὴ id eſt litus. At Ephorus negat militiæ ſocios fuiſſe. Alcmæonem enim Amphirai filium unà cum Diomede, reliquisq́ Epigonis ſuſcepto cõtra Thebanos prælio, req́ bene geſta, cũ Diomede ſocietatem iniſſe, & cũ illo de Oenei hoſtibus ultionẽ ſumpſiſſe. Cumq́ illis Aetoliã tradidiſſet, ipſum Acarnaniã inuaſiſſe, eãq́ proſtratã ſubiugaſſe. Hoc in tẽpore Agamemnonẽ Argiuos aggreſſum, magna ex parte Diomedis cõplices facile ſuperaſſe. Paulo pòſt cũ aduerſus Iliũ illa incidiſſet expeditio, ueritum ne Diomedes domum repetens propriũ uendicaret imperium. Audiebat enim ingẽtes ad ipſum cõuerti copias. nã illum quidẽ Adraſti, hũc uero patris ſucceſſorem & hæredem eſſe. Hæc inquã ueritum & animo uerſantem illos ad capeſſendum Argos, & in belli cõmunicationẽ & ſocietatẽ acciuiſſe, itaq́ Diomedem obſecutũ in militiæ partem acceſsiſſe, indignatus aũt Alcmæonẽ neglexiſſe. Quãobrẽ ſolos Acarnanes in nullã cũ reliquis Græcis militiæ

τόπων κατ' αὐτὸν, ἢ ἐκόντων παραχωρησάντων ἢ ὑπ' ἀνδρείας στάσιν ἐχόντων. φαίνονται δὲ καὶ Λακεδαιμονίων τινὲς ἐποικήσαι τὴν ἀκαρνανίαν, ἢ μετ' Ἰκαρίου τοῦ Ὠτωλόπης πατρὸς, ὃν φησὶν ὁ ποιητὴς ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ

Οἳ πατρὸς μὲν ἔσαν οἰκῆος ἀπερρίγασι νεέσθαι
Ἰκαρίου, ὡς κ' αὐτὸς ἐδηνέσατο βιγάρτα.
Καὶ πρὸς τῶν ἀδελφῶν.

Ἤδη γὰρ ἁπάντῃ τε καὶ ἐγγύθι πεύθεται αἶσαν
Εὐρυμάχῳ γήμασθαι.

Οὔτε ἐν Λακεδαίμονι πιθανὸν αὐτὸν οἰκῆσαι, ὁ γὰρ αὖ Τηλέμαχος πρὸς μὲν Μενέλαον τὸν ἀνεψιὸν ἐτύγχανε, πρὸς Τυνδάρεων δὲ καὶ Ἰκάριον ἐκεῖσε, ὁ τ' ἄλλως εἰκὸς προσελθόντα μᾶλλον εὐεργέτην αὐτὸν. φασὶ δὲ τυραννήσαντα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἴκαρον, ἐκ πεσόντος τοῦτον πρὸς τὸν οἰκεῖον, ἐλθεῖν πρὸς Θέστιον τὸν τῶν πλευρωνίων ἄρχοντα, καὶ συγκαταστήσαντα τὴν πατρίδα τ' ἀχελῴου πολλὰ μὲν δὴ τὸν τυραννίδι τὸν μὲν δὴ τυραννήσαντα ἐπανελθεῖν εἰκὸς ἐγγράμματα λιπόντα τὴν θυγατέρα, τὸν δὲ Ἴκαρον ὑπομεῖναι τὴν Ἀκαρνανίας ἐχούσης μοῖραν καὶ γενοποιήσασθαι τὴν τε Πηνελόπειαν ἐκ Πολυκάστης τῆς Λυγαίου θυγατρὸς καὶ οὐδένα αὐτῇ ἀδελφὸν ἄλλον. ἡμεῖς μὲν δὴ ἐν τῷ περὶ τὸν νεῶν καταλόγῳ τοὺς Ἀκαρνᾶνας καταριθμησάμενοι καὶ μετασχόντας τῆς ἐπὶ Ἴλιον στρατείας, ἐφ' οἷς καὶ ὀνομάζοντες οἵ τε τὴν αὐτὴν οἰκοῦντες. καὶ ἐν

Οἵ τ' ἤπειρον ἔχον ἠδ' ἀντιπέραν ἐνέμοντο.

ὅτε δ' ἦν ἤπειρος Ἀκαρνανία ὀνομάζεται, ὅθ' ἡ ἀκτὴ λευκάς. οὗ φορεῖ δ' ὅ φησι συμπολεμῆσαι. Ἀλκμαίων γὰρ τ' Ἀμφιάρεω συγκαλούσαντα μετὰ Διομήδους, καὶ τ' ἄλλων ὧν ἔνιοι, καταθωύξαντα τὴν πρὸς Θηβαίους πόλιν, στρατελθεῖν Διομήδει, καὶ ζημιωθέντα μετὰ τοῦ οἰκείου ἐχθροῦ, πραδίνται δ' ἐκεῖνοι τὴν Αἰτωλίαν, αὐτὸν εἰς Ἀκαρνανίαν πρελθεῖν, καὶ ἅπαντων καταστρέψασθαι. ἀγαμέμνονα δ' ἐν τοῖς ἀρετείοις ὠνθεμιδῶν. ἰραπύσαι ἁρδίως τὰ πλείσω, τὸν δὲ πρὸς Διομήδη στασιάσαντων. μικρὸν δ' ὕστερον ὠνπισόσεσθαι τὴν ἥλιον ὀζόμενα, καὶ ζάντα μὴ ἀπόντος αὐτοῦ ἰρὴν στρατείαν ἐπανελθόντες οἰκάδε οἱ πρὸς τὸ Ἄργος, καὶ γ' ἀκόσαθ πρὸς αὐτὸ μεγάλων στρατιῶν λιάμενον, καταφαγόντων τὴν μεγίστην πρόσκοπον αὐτοῖς ἀρχὼ. τὴν γὰρ Ἀδράστου ἦ, τὸν πατρὸς εἶναι κληρονόμον. ταῦτα διανοηθέντα, καλέσαι αὐτὸν ὡς τὰ τῶν τὸν ἀρετὴν ἐπιλήψιν, καὶ τὴν κοινωνίαν τὸν πολέμου. τὸν μὲν δὴ Διομήδη πειθόντα μεταχεῖν τὸν στρατείαν, τὸν δὲ Ἀλκμαίωνα ἀγανακτοῦντα μὴ ἀφικέσθαι. ἀφ' οὗ δὲ τοῦτο μηδὲ κοινωνῆσαι τῆς στρατείας μόνους τοὺς Ἀκαρνᾶνας τοῖς Ἕλλη-

τησι δ' ὡς εἰκὸς τοῖς λόγοις ἐπακολουθήσαντας οἱ ἀκαρνάνας, σοφισάσθαι λέγοντας Ῥωμαίους, καὶ τὴν αὐτονομίαν παρ' αὐτῶν ἐξωνίσασθαι. λέγοντας, ὡς οὐ μετάσχοιεν, μόνοι τῶν ὑπ' ἐκείνους προγόνους ἐκείνων στρατείας. οὔτε γὰρ ἐν Αἰτωλικῷ καταλόγῳ φαίνοιντο, οὔτε ἰδίᾳ. οὐ δὲ γὰρ ὅλως τοῦνομα τοῦτ' ἐμφέροιτο ἐν τοῖς ἔπεσιν. ὁ μὲν οὖν σύφορος πρὸ τῶν τρωϊκῶν ἦλθε τὴν Ἀκαρνανίαν ὑπὸ τοῦ Ἀλκμαίονι ποιήσας τό, τε ἄρχος τὸ Ἀμφιλοχικόν, ἐκείνου ἵδρυμα ἀποφαίνει, καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὠνομάσθαι φησὶν ἀπὸ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Ἀκαρνάνος, Ἀμφιλόχους δὲ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀμφιλόχου, ὥς τε εἰκὸς πίπτειν εἰς τὰ παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν ἱστορίαν λεγόμενα. θουκυδίδης δὲ τὸν Ἀμφίλοχον, καὶ ἄλλοι ἀπὸ τῆς στρατείας τῆς τρωϊκῆς ἐπανιόντα, ὀχ ἁρεσκόμενον τοῖς ἐν Ἄργει, ταύτην οἰκῆσαι φησὶ τὴν χώραν, οἱ μὲν κατὰ δαδυχίαν ἥκοντα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ δυναστείας, οἱ δ' ἄλλως. καὶ ἰδίᾳ μὲν πρὸς Ἀκαρνάνων τῶν τε λέγοιτ' ἄν. κοινῇ δ' ὅσα καὶ τοῖς Αἰτωλικοῖς ὧν πλεῖστα νῦν ἐρῶμεν, τὰ Αἰτωλικὰ λέγοντες ἐφ' ἑξῆς ὅσα προσλαβεῖν τοῖς εἰρημένοις ἐγνωμεν. οὓς δὲ πυνθάνεται τὴν μὲν Ἀκαρνᾶσι, τὴν δ' Αἰτωλοῖς πρωτεύοντας, καὶ τὴν μὲν ἐκρύτης τὴν δ' ὀξυβοίας τὸ γένος εἶναι φασκόντων, ἐπειδὴ, καὶ ὅμορος αὐτῶν μέμνηται, τὰ παρ' ἐκείνοις πρῶτον ὠνομασμένα. οἴονται δ' αὐτὸν λέγειν, Αἰτωλοὺς μᾶλλον ἢ Ἀκαρνᾶνας, εἰ πρὸ οἱ παραθανίδαι ἦσαν.

Ἄγριος δὲ μέλας, τρίτατος δ' ἰῶ ἱππόται οἰνῆος.

Ἄκτιον δ' ἐν πλευρῶνι καὶ ἐπειπὴ καλυδῶνι.

Αὗται δ' εἰσὶν Αἰτωλικαὶ πόλεις ἀμφότεραι, καὶ φέρονται ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ. ὡς τε ἐπεὶ τὴν πλευρῶνα οἰκουμένην φαίνονται καὶ κατ' αὐτὸν οἱ ἰουρῆται Αἰτωλοὶ ἂν εἶεν. οἱ δ' ἀναπλέγοντες τῷ τρόπῳ τῆς φράσεως παραλογοῦνται. ὅταν φῇ.

Κρῆτες τ' ἐμάχοντο, καὶ Αἰτωλοὶ μενεχάρμαι
ἀμφὶ πόλιν καλυδῶνα.

οὐδὲν γὰρ ἂν λυκίους εἶπεν οὕτως, ἐμάχοντο βοιωτοὶ καὶ θηβαῖοι πρὸς ἀλλήλους. οὐδ' ἀργεῖοι καὶ πελοποννήσιοι, ἐδείχθη δ' ἐν τοῖς ἐμπροσθεν, ὅτι ὁμοιοκύρ ὅτι τὸ ἔθος τῆς φράσεως, καὶ τοῦτο τ' ἄλλων ποιητ' περιμιλήσω. ὧν ἢ δὲν δύ' ἀπολόγησον. ἐκεῖνοι ἢ λεγέσθωσαν. πῶς ἂν μὴ ὁμοεθνεῖς ὄντας μηδ' Αἰτωλοὺς τοὺς πλευρωνίους ἐν τοῖς αἰτωλοῖς κατέλεγεν.

partem aduentaſſe. Haſce rationes ſecutos (ut par eſt) Acarnanes, Romanos poſtea callide induxiſſe, ut expeditam ab eis libertatẽ, & ſuũ uiuendi morẽ aſſequerẽtur, aſſerẽtes ſolos ſeſe aduerſus eorum maiores, & generis authores nullã militiæ ſortẽ ſubijſſe. Nec enim in Aetolorum conſpiratione, auxilijſq́ dinumerãdis, neq́ ſeorſum per ſe memorarẽtur, nec omnino iſtud ipſum nomen in Homerico carmine inferretur. Ephorus igitur ipſam Acarnaniam ante Troiana tẽpora ſubditã iã Alcmæoni faciẽs, Argos Amphilochiũ ab illo conditũ fuiſſe demõſtrat, & Acarnanię nomẽ ab illius filio Acarnane deriuari aſſerit, & ab illius fratre Amphilocho, Amphilochã gẽtẽ nuncupari, ſic ad dicenda extra Homericã excurrit hiſtoriã, Verũ Thucydides & alij perhibent Amphilochũ à Troiana reuerſum militia, cũ res Argi nequaquã ei animo ſederent, hanc habitaſſe terrã in fraterni potentatus ſucceſſionẽ ueniẽtem (ut quidã aſſerũt) quanq́ alij aliter. Hæc quidẽ de Acarnania peculiariter memorãda ſuccurrũt. Cõmuniter aũt quæ rebus implicantur Aetolicis exponemus, Aetolorum deinceps geſta narraturi, quæ præter iam dicta aſſumere decreuimus. Cum igitur Curetes quidam ad Acarnanes, quidam ad Aetolos adſciſcant, & nonnulli à Creta, aliqui ex Eubœa genus duxiſſe aſſeuerent, quippe cum Homerus quoq́ ipſorum meminerit, quæ ille dicit ante omnia conſyderanda ſunt. Nam cũ exiſtimant illum potius Aetolos dicere quàm Acarnanes,

Qui quidem Porthaonide fuerunt,
Agrius atq́ Melas eques acer, tertius Oeneus
Pleuronẽ clarã & celſam Calydona colebant.

Ambo autem hæc Aetolica fuerunt oppida, & in Aetolorum catalago feruntur, quocirca poſtquam Pleuronis habitatores, ſuo autem tẽpore Curetes eſſe uidebantur, nimirum Aetoli forent. Qui uero ijs contradicunt, elocutionis modo adducuntur, quando dicit,

Curetes pugnant Aetoliq́ enſe feroces Iliad. 1.
Mœnia ſub Calydonis.

Haud enim ſic ꝓprie dixiſſet Bœotij ac Thebani inter ſe pugnã cõſerebant, nec Argiui ac Peloponneſus. Explanatum nãq́ ſuperius eſt hũc eloquendi Homericũ eſſe morẽ, & penes alios poetas tritũ id eſſe ſermonis genus, huic ergo facile reſpõderi licet. Dicant aũt illi quonam modo, ſi Pleuronij atq́ Aetoli neq́ nationis eiuſdẽ erãt, eos inter Aetolos numerat.

Verum Ephorus Ætolos gentẽ esse ac nunc̃ alienæ subiectos ditioni, præfatus est. Cæterũ quoad respicere quidẽ hominum memoria ualet, inuiolatos à populatione permãsisse dicẽs, cũ propter locorũ asperitates, tum uero rerum peritia bellicarum, principio quidem Curetes agrũ cunctũ occupasse testatur. At cum ex Elide Endymionis filius uenisset Ætolus, ipsos̃ prælio uicisset, Curetes in Acarnaniã nunc appellatã se recepisse, Ætolos aũt coniunctos Epeis domũ reuertisse, ibic̃ uetustissimas Ætoliæ ciuitates decẽ cõdidisse. Posteriore dehinc ætate ab Oxylo Æmonis filio qui ex Ætolia transmigrauit, Elin frequentibus introductis colonis fuisse habitatam, earum rerum testimonio adiecit epigrammata, Ætoliæ quidem ad Thermopylas ubi eligendorum magistratuum mos patrius erat, ad Ætoli statuam insculptum in basi,

Habitãdæ telluris authorẽ ad Alphei uertices
Educatum Olympio uicinum stadio
Endymionis Ætolum, hoc autem erexerunt
Ætoli, ut ꝑprię uirtutis monumẽtũ spectaret.

Alterum autem in Eleorum foro ad Oxyli statuam inscriptum est,

Hanc olim Ætolus linquẽs ab origine gentẽ
Curetum terras hastæ sudore parauit.
Idem annis decimus stirpis satus Emone forti,
Oxylus hanc ueterẽ cõstruxit mœnibus urbẽ.

Mutuam sanè quidem Eleorum & Ætolorum inuicem cognationem per hæc epigrammata recte significat, quo fateantur utic̃ non modo cognationem, sed etiam inter se authores esse. Ex quo eos mentiri arguit, qui non Eleorum Ætoles, sed Ætolorum Eleos esse colonos asserant. Scripturæ autem & sententiæ dissonantiam, & hic eadem ostendisse uidetur, quam nos in Delphico apposuimus oraculo. Cum enim inuiolatos à populatione, quoad respicere quiddm hominum memoria ualet, dicat Ætolos & Curetes principio hũc agrum occupasse, hoc utique consequens dictis afferre debebatur, Curetas tempus aduscque suum terram Ætoliam possidentes permansisse. Sic enim inuiolata à populatione, & nunquàm alienæ subiecta ditioni uocari debebat. Verum promissi factus immemor, non istud infert sed oppositum, quod ab Elide profiscente Ætolo & ipsorum facto per bella uictore, Curetes in Acarnaniam se recepere. Quænam igitur est alia populationis proprietas, quàm bello superari, agrumc̃ relinquere? Hoc̃ ipsum apud Eleos epigrãma testatur.

δύφορ⊙ δὲ οὖν αἰτωλὸς ἔθν⊙ εἶν μηδέποτε γεγυμνωμένον ὑφ' ἑτέρων, ἀλλὰ πάντα τὸν μνημονευόμενον χρόνον μεμενηκὸς ἄπρακτον. ἀλλὰ δὲ τὰς διαχωρίας τῶν τόπων, καὶ ἀλλὰ τῶν πόλεμον ἄσκησιν, ἀφ' ἧς μάλιστα φασὶν ἅπαξαπλῶς τὴν χώραν κατασχεῖν. ἀθηνομένης δ' ὑπὸ ἠλείων αἰτωλοῦ τοῦ ἐνδυμίων⊙, καὶ τοῖς πολέμοις ἰσχύσαντ⊙ αὐτῶν, οὓς μὲν ἰσχύσαντας ἐξέστησε τῆς νῦν καλουμένης ἀκαρνανίας ἀναχωρῆσαι, οἱ δ' αἰτωλοὶ συγκατελθόντες ἐπειοῖς τὰς ἀχαιοτάτας ἔσχισαν τ⊙ ἐν αἰτωλίᾳ πόλεων. καὶ τῇ δ' ὕστερον χρείᾳ τῶν ἠλείων ἐπικαλουμένων τὸ ἄμον⊙ συνοικίζῶαι, πεφασμένης δ' ἐκ τῆς αἰτωλίας. παρατίθησι δὲ, καὶ τούτων μαρτύρια τὰ ὠνυχράμματα. ἐν ᾗ ἐν θερμοῖς τῆς αἰτωλίας, ὅπου τὰς ἀρχαιρεσίας ποιεῖσθαι πάτριον αὐτοῖς ἦν, ἐγκεχαραγμένον τῇ βάσει τῆς αἰτωλοῦ ἀνδριάντ⊙.

Χώρης οἰκισῆρα παρ' ἀλφεῷ ποτιδέγμας
Τρεφθρόντα στάδιον γέιτον ὀλυμπιάδ⊙,
Ἐνδυμίωνος παῦα δ' αἰτωλὸν, τὸ δ' αὐτὸ κῆνος
Αἰτωλὸς σφετέρᾶς μνῆμ' ἀρετῆς ἐπίην.
Τὸ δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν πλεόων ὧν ἦρξεν ὀξυλου ἀνδριάντ⊙.

Αἰτωλὸς ποτε τόν δε λιπὼν αὐτόχθονα δῆμον
Κτίζε⊙ ἱερῆπυ γᾶν δισσὰ πολυκτίσας.
Τῆς δ' αὐτ⊙ γῆνεας δεκατόσπορος ἄμυτ' ἀφ' ὑλου
Ὄξυλ⊙ ἀρχαίαν ἔκτισε τῶν δε πόλιν.

Τῶν μὲν δὴ συγγένειαν τῶν πρὸς ἀλλήλους, τῶν τε ἠλείων, καὶ τῶν αἰτωλῶν ὀρθῶς σημαίνεται διὰ τῶν ἐπιγραμμάτων, ἀξιοῦντος ὁμολογουμένων ἀμφοῖν, ὁ τῶν συγγένειαν μηδ' ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχηγέτας ἀλλήλων εἶναι. διόπερ ἐλέγχει ψευδομένους οὓς λέγοντας μὲν αἰτωλῶν ἀρχαίους εἶναι οὓς ἠλείας, μηδὲν τοι τῶν ἠλείων οὐδ' αἰτωλούς. τῶν δ' αἰτιωμένων τὸν γίκαν τ' γραφῆς, καὶ τῶν ἀρχαιρεσιῶν, φασκόντ⊙ αὐτ' ὠνηδεδιαγμένῳ κ' αὐτοῦδε, ἢ τῇ ὠνῆ τῶν μαντείᾳ τῶν ἐν δελφοῖς ἀχρῆσθαι, ἐπὼν γὰρ ἀπόρθητον ἐκ τῶν μνημονευομένων χρόνων πάντ⊙ τῶν αἰτωλίαν. ἐπὼν δὲ, καὶ ἀρχῆς τῶν χώραν ταύτην οὐκ ἀνυρῆται τ⊙ ταχεῖν, ὤφειλε μὲν τοι γε τοῖς ἐρημώσασι κόλασιν οὐκ φέρειν, ὅτι οἱ κουρῆτες ἀναστῆναι ἐκ τῆς αἰτωλίας ἀναγκάζουσι τ' αἰτωλίαν εἰς αὖτ' κατέχοντες τ' αἰτωλίαν. ὅλως γὰρ ἐμέλλων ἀπόρθητος ἔσεσθαι, ἐπ' ἄλλοις τισὶ ποτε γενομένοις ὀρθῶς ἐλεγχθήσεσθαι. ὁ δ' ἐκπολεμῶν τ' ὑποχέσεως, ὁ τοῦτ' ὠφελῆσαι, ἀπὸ τοὐναντίον. ὡς ἀθηνομένων οὐκ ἂν ἠλείων αἰτωλῶν, καὶ τοῖς πολέμοις ἰσχυόντων αὐτῶν, οἱ κουρῆτες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀκαρνανίαν. ἢ ἄλλο τι πρὸς ἰδιον, ἢ τῷ πολέμῳ ἰσχύσαντες ἐξέστησαν, καὶ τὴν χώραν ἐκλιπεῖν, ὥστε γ' ἐπίγραμμα μαρτυρεῖ τὸ παρὰ τοῖς ἠλείοις.

ὁ γὰρ αἰτωλὸς φησι λιτήσασθαι κουρῆτας γῆν δοῦναι πολλὰ καμών. ἴσως δὲ τις αὖ φαίη λέγειν αὐτὸν ἀπόρθητον τὴν αἰτωλίαν, ἀφ' οὗ τοῦνομα τοῦτ' ἔχειν μετὰ τὴν αἰτωλοῦ πρόσοικον. ἀλλ' ἀφίεμεν, καὶ τὸ νοήματ⊙ τὸν λόγον, φάσας ἐν τοῖς ἑξῆς, τὸ μὲν πλεῖστον τοῦ λαοῦ τοῦ δαμόντος ἐν τοῖς αἰτωλοῖς, οὓς ἐγὼ τῶν ἑπεῶν λέγω, συμμιχθέντων δ' αὐτοῖς ὕστερον αἰολέων, ὀλίγα βοιωτῶν ἐκ θετταλίας αὐτοῖς, κοινῇ μετὰ τούτων τὴν χώραν κατασχεῖν. ἆρ' ὃν ἐσιχωρεῖς πολέμου τὴν ἀλλοτρίαν ἐπελθόντας, συγκατανέμεσθαι τοῖς ἔχουσι μηδὲν δεομένοις κοινωνίας πρώτης, ἢ οὐκ μὲν ὁ πιστὸν, τὸ δὲ, κρατουμένοις ὑπ' ὅπλοις ἐπίσης συμβῶαι πιστόν. τί δ' ἂν ἄλλο πόρθησις, ἢ τὸ κρατεῖσθαι τοῖς ὅπλοις. καὶ ἀρχόλοιπον δ' εἰρηκὼν ἐκ τῆς βοιωτίας ἀπελθόντας ὕστατους ἐσχηκέναι, καὶ ἐποίκους τοῖς αἰτωλοῖς γεγονέναι. ὃ δ' ὥσπερ καὶ πρόθεν ὠνόμασε λέγει· ὅτι ταῦτα καὶ τὰ πρῶτα δεικνύουσιν ἐώθασιν, ὅταν ἢ τί τῶν πραγμάτων, παντελῶς ἀκριβούμενον ἢ ψευδῆ δόξαν ἔχον, πιστ⊙ δ' ὢν ὕστερον ἑτέρων ὅμως ἱκανῶν δόξῃ. ὃ αὖτ⊙ ὁ ἐπισκάσμενος ὅτως, ἐπαινέσας αὐτ' πολύβι⊙, φήσας πρὸς τ' ἑλλωτικῶν καλῶς ἂν δόξαι, κάλλιστα δ' ὀφείλειν πρὸς διήγησιν συγγραφῶν, μεγάλας ἀσεως ἀρχηγέτ', ἡμεῖς δέ φησι τὰ νῦν ὄντα διηλώσομεν. καὶ πρὸς θέσεως τόπων, καὶ διαστημάτων. οὐδὲν γὰρ ὅλων οἰκειότερον χωρογραφίᾳ. ἀλλὰ μὴν σύνεσῶ πολύβιε ὀλίγας τ' ἄλλων ἁμαρτηματικὰς ἀκριβώσεις πρὸς τῶν διαστημάτων εἰσάγων, οὐκ ἐν τοῖς ἔξω τῆς ἑλλάδ⊙ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς, καὶ διαδιδοὺς εὐθείας, τὰς μὲν, ποσειδωνίου, τὰς δ' ἀρτεμιδώρου, τὰς δ' ἄλλοις πλείοσι, καὶ ἡμῖν δὲ συγγνώμην ἔχειν, καὶ ὁ διυχοράνειν δεῖ, παρὰ τῶν φιούτων μεταφέρουσι τὴν πολλὴν ἰσοείκειαν, ἐάν τι πλαίωμεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν, ἐὰν τὰ πλείω τῶν εἰρημένων ἑτέροις ἄμεινον λέγωμεν, ἢ τὰ παραλελειμμένα κατ' ἄγνοιαν προσθῶμεν. πρὶ δὲ κουρήτων εἶπε, καὶ τὰ τοιαῦτα λέγεται, τὰ μὲν ἐγγυτέρω ὄντα τῆς πρὸς αἰτωλῶν, καὶ ἀκαρνάνων ἰσοείας, τὰ δ' ἀρτέρω. ἐγγυτέρω μὲν τὰ φιλῶτα οἷα προείρηται, ὅτι τὴν χώραν ἣ νῦν αἰτωλία καλεῖται, κουρῆτον ὤκουν. ἐλθόντων δ' οἱ αἰτωλοὶ μετὰ αἰτωλοῦ, τούτους ἐξέβαλον εἰς τὴν ἀκαρνανίαν. καὶ ἔτι τὰ τοιαῦτα, ὅτι τὴν πλευρωνίαν νῦν κουρήτων οἰκουμένην, καὶ κουρῆτιν προσαγορευομένην, αἰολεῖς ἐπελθόντες

Nã Ætolus inquit Curetũ terras hastæ sudore parauit. Fortasse dixerit quispiã ipsum, inuiolatam à populatione Ætoliã asserere, ex quo nomen istud adepta sit, post Ætoli præsentiã. Verum intelligentiæ rationẽ abstulit, cũ in sequẽtibus dicit plurimã populi partẽ in Ætolis permanentis, hanc Epeorũ esse inquiens, & cum postmodum ipsis cõmixti Æoles fuerint, qui unà cum Bœotijs è Thessalia cõmigrarunt cõmuniter cum ijs oram tenuisse. Nunquid igitur contingit alienum inuadentes agrum pariter cũ possessoribus partiri sine bello, quib⁹ q̃dẽ nulla tali opus sit cõmunione, uel hoc quidem credibile non est, at cum eis quos per arma deuiceris æqualem in sortẽ conuenire credibile. An igitur aliud est populatio quàm per arma superari? Apollodorus etiã inquit, Hyantes è Bœotia aduentantes scriptum esse & Ætolorũ accolas factos. Verũ ipse perinde ac re bene rectec̃ confecta superaddit, Hęc itac̃ ac talia diligẽter accuratec̃ tractare cõsueuimus, cum res aliqua uel in dubitationem affertur omnino uel falsam habet opinionem. Ephorus sanè cum talis existat, tamen reliquos antecellit, eumc̃ Polybius ipse studiose collaudat. Ac de rebus (inquit) Græcis, Eudoxus quidẽ bene, cæterum Ephorus optime exponens dixerit de ædificijs, de cognationibus & transmigrationibus, de urbium authoribus. Nos autẽ (inquit) quæ in præsentiarũ sunt apertius declarabimus, & de locorum situ & de interuallis. Hoc enim locorum descriptioni proprijssimum est. Sed enim ò Polybi cum aliorum sententias ac opiniones de distantijs introducas, nõ solũ extra Græciã, uerũ etiã intra Græciam, & nunc quidẽ Posidonio, nunc Artemidoro, alijsc̃ cõplurib. iudicia distribuas, & nobis uenia prestes minimec̃ indigneris oportet, si ab talibus uiris historiã ingentẽ transferentes aliqua in parte deficimus peccamúsue, uerum satis habere, si cæteris maiorẽ dictorũ partẽ melius explicemus, aut per ignorationẽ omissa, apponamus. De Curetibus autem adhuc talia feruntur, quædã propius ad Ætolorũ scripturas & Acarnanum accedunt, quædam aũt longius absunt. Prope quidẽ qualia protulimus, quod regionem hoc tempore Ætoliam nuncupatam habitauere Curetes. Aduentantes autem Ætolos cũ Ætolo, ipsos in Acarnaniam expulisse. Talia etiam feruntur quod Pleuronium agrum ab Curetibus habitatum, & proinde Cureticum uocitatum, Æoles inuadẽtes

interceperũt, possessoribus eius electis. Archemachus aũt Eubœus Curetas inquit Chalcidẽ incoluisse, assidue uero de Lilanto campo bellum gerentes, cum hostes anteriorẽ captarent cæsariẽ, cosq; distraherent, ab occipite capillatos extitisse, à fronte detonsos. Vnde ἀπὸ τῆς κουρᾶς, id est, tonsura κουρῆτας, id est, detonsos appellatos, & in Ætoliã habitatũ migrasse. Cũq; Pleuronis loca postmodũ occupassent, transAcheloum oram incoluisse. Vbi cũ intonsa feruarent capita, Acarnanes uocari cœpisse. Pleriq; uero ab heroe quodam utranq; nationem nomẽ tenuisse aiunt, alij à mõte quodã Curio Pleuroni imminenti Curetes nominatos. Hãc uero Ætolicæ nationis tribũ quãdã esse liquet, sicut Sophiẽses, Agreosq; & Eurytanes aliasq; cõplures. Ætolia autẽ bifariã (ut dictũ est) diuisa, Calydoniam plagã ab Oeneo regnatam fuisse memorant. Pleuroniam uero aliqua ex parte Parthaonidas habuisse, Agrij cõplices, qui secundum poetam,

Pleuronãq; colũt muro & Calydona prærltã.

Thestium tamen Pleuroniam tenuisse, qui Curetum ductor, socer quidem fuerat Oenei, Althææ uero pater. Bello autem aduersus Oeneum & Meleagrum ab Thestiadis ingruente, ob suis caput & spolium secundum apri fabulam, si poetæ credimus. Vt autem probabilius fit & uulgatum est, pro regionis parte. Nam sic dicitur,

Curetes & pugnaces Ætoli belligerabant.

Hæc quidẽ prope, longe aũt & extra materiã sunt quæ alioqui propter nominis similitudinẽ, ad idẽ per historicos adducũtur, quę qui dẽ Curetica & de Curetibus eo modo dicuntur quo & de illis, qui Ætoliam Acarnaniamq; coluerunt, ab illis quidẽ differunt, similia uero magis sunt sermoni, qui de Satyris Silenisq; & Bacchis & Tityris habetur. Tales enim dæmones quosdã deorũmue ministros Curetas uulgant. Quidã uero res Cretenses ac Phrygias edidere, sacrificijs nonnullis implicitas, partim mysticis, partim aliquo pacto cõtentas tradidere, uti Iouis infantiam in Creta educati, matrisq; deorũ ceremonias, in Phrygia & in Idæa Troianæ locis celebrãdas. Quibus sanè in sermonibus magna uarietas est, cum alij eosdem esse Curetas & Corybãtes, & Caberos & Idęos Dactylos & Telchinas ostẽdãt. Alij cognatos inter se & pusillas quasdam ipsorum differentias inter eos esse distinguant. In hoc autem uniuersi tradunt esse quosdã spiritibus afflatos,

ἀφέλοντο, οὓς δὲ κατέχοντας ὠξίβαλον. ἐρχιμαχος δ' ὁ εὐβοεὺς φησὶ τοὺς, λειφθέντας ἐν χαλκίδι σωσικῆσαι σωιζῶς δὲ πρὸς τὸν λάντα τὸ πεδίον πολεμοῦντας, ἐπειδὴ οἱ πολέμοι τὰς κόμας ἐδρέπονθ' ὑπὸ τῶν ἐμπροσθεν, καὶ οὓς κατέσωσαν ὄπισθεν κομῶντας γενέσθαι, τὰ δ' ἔμπροσθεν κείρεσθαι. διὸ, καὶ κουρῆτας ἀπὸ τῆς κουρᾶς κληθῆναι, μεταποιήσαι δ' ἐς τὴν αἰτωλίαν, καὶ κατασχόντας τὰ πρὸς πλευρῶνα χωρία, τοὺς πρώην οἰκοῦντας ἐκβαλεῖν, σῴζειν δὲ τὸ ἀκόρητος φυλάττειν τὰς κεφαλὰς, ἀκειρομένους καλεῖσθαι. φασὶ δ' ἀπὸ ἥρωος τινὸς ἐκεῖ πέρυσι τὸ φύλεμ, οἱ δ' ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ κουρίου τοὺς κουρῆτας ὀνομασθῆναι, τὸ ὑπερηφάνου τῆς πλευρῶνος, εἴτ' ἐπὶ φυλῆς τινὶ αἰτωλικῇ ὄντος, ὡς σωφρὼν, καὶ ἀγραίης, καὶ εὐρυπάνας, καὶ ἄλλα πλείω. ὡς δ' ἕρμιππος τῆς αἰτωλίας δίχα διῃρημένης, τὰ μὲν πρὸς καλυδῶνα τὴν οἰνέως ἔχειν φασὶ, τῆς δὲ πλευρωνίας μέρος μόνον τι, καὶ οὐ παρθαονίδας ἔχειν οὐδὲ πέρι τὴν ἄχελῳον, οἱ πρὸς πλευρῶνι καὶ αἰτωλῷ καλυδῶνι. ὥστε μὴν τὸν θέστιον τῆς πλευρωνίας, ἡγεμόνα τοῦ οἰνέως, καλυδῶνος δὲ πατέρα, ἡγεμονεύειν τῶν κουρήτων. πολέμου δ' ἐμπεσόντος πρὸς οἰνέα, καὶ μελέαγρον, ὁ μὲν πεντὰς ἀμφὶ σὺς λιφαλὴ, καὶ δέρμα. καὶ τοῦ πρὸς τοῦ καπρομυθολογίαν. ὡς δὲ ἡ εἰκὼς πρὸς μέρος τῆς χώρας, ὅτω δὴν λέγεται.

Κορῆτες τ' ἐμάχοντο, καὶ αἰτωλοὶ μεμαῶτες.

Τὰ μὲν τὰ ἐγγύτερω. τὰ δ' ἀπέρχεται τοῦ ὑποθέσεως, ταῦτα ἄλλως δὲ διὰ τὴν ὁμωνυμίαν εἰς ταὐτὸν τοῦ τῶν ἰσοεικὲς ἐγκλίναι, ἅπερ κουρητικὰ μὲν καὶ πρὸς κουρῆτας λέγεται ὁμοίως ὡς πρὸ, καὶ τὰ πρὸς τὴν αἰτωλικὴν καὶ τὴν ἀκαρνανίαν οἰκισάντων, ἐκείνων μὲν ἀφέρειν. ἔοικε δὲ μᾶλλον τοῦ πρὸς σατύρων καὶ σειληνῶν καὶ βακχῶν καὶ τιτύρων λόγων. τοιοῦτος γὰρ ἔνιος διάκειται ὁ περὶ τοὺς θεῶν τοὺς ἱερῆτας φασὶν, ἐν τελεταῖς διδόντες τὰ ἱερητικὰ, καὶ τὰ φρύγια ἱδρύσασθαι τοὺς ἐμπεπλεγμένους, ταῖς μὲν μυστικαῖς, ταῖς δ' ἄλλως, περί τε τῆ τοῦ διὸς παιδοτροφίαν τὴν ἐν τῇ ἱερήτῃ, καὶ τοῦ τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ὀργιασμὸς ἐν τῇ φρυγίᾳ, καὶ περὶ τὴν ἰδαίαν τὴν φρυγικὴν τόποις ὡσαύτως δ' ἔχειν ἐν τοῖς λόγοις τούτοις ποικιλία, τὴν μὲν οὖν τοῖς ἱερήσι τοὺς κορύβαντας καὶ καβείρους καὶ ἰδαίους δακτύλους, καὶ τελχῖνας ἀπεφαίνοντ', τὴν μὲν γὰρ ἀλλήλων καὶ μικρὰς ἔνιας αὐτῶν διαφορὰς διαστελλόντ'. ὡς ἡ τύπωσις ἐπῆν, καὶ περὶ τὸ πλέον ἅπαντας ἐνθουσιαστικοὺς πνεύ-

καὶ βακχικοὺς, καὶ ἐνοπλίῳ διηνέσαι, μετὰ θορύβου, καὶ ψόφου, καὶ κυμβάλων, καὶ τυμπάνων, καὶ ὅπλων. ἐπὶ δ' αὐλοῦ, καὶ βοῇ καὶ πλήθοντας κατὰ τὰς ἱερουργίας ἐκπλήττοντα τι, καὶ τὰ ἱερὰ τρόπον τινὰ κοινοποιεῖσθαι ταῦτά τε, καὶ τὴν σαμοθρᾴκην, καὶ τὰ ἐν λήμνῳ, καὶ ἄλλα πλείω. διὰ τοῦτο πολυπόλους λέγεσθαι οὐκ αὐτούς. διὰ τοῦτο μὲν δὴ θεολογικὸς πᾶς ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς ὑποκρίσεως, καὶ οὐκ ἀλλότριος τῆς τοῦ φιλοσόφου θεωρίας. ἐπειδὴ ὁμωνυμία τοὺς κουρήτας, καὶ οἱ ἰσοεικότες συνάγαγον εἰς τὰ αὐτὰ ὁμοίως, οὐδὲν ἂν αὐτὸς οἰκήσας μᾶλλον ἑτέρους πρὸς αὐτὴν ἀπέδειξε παραβάσει, πρὸς τὸν οἰκεῖον τῇ ἰσοεία, φυσικὸν λόγον, καί τοί τινος καὶ συνοικειοῦν βούλονται τοῖς ἐκείνοις. καὶ τυχὸν ἴσως ἔχοντά τινος πιθανοῦ. θηλυσοληῶντας γὰρ ὡς αἱ κόραι, πόνημα ἔχειν δοκεῖ, οὐ πρὸς τὴν αἰτωλίαν φασὶν. ἐάν γὰρ καί τινα τοιοῦτον ζῆλον ἐμβάλῃς ἕλλησι, καὶ ἰάσονας ἑλκεχίτωνας εἰρῆσθαι καὶ οὐ πρὸς λεωνίδαν κτενιζομένους, ὅτ' ἐβίασεν ἡ τῶν μαλίων, καταφρονηθῆναι λέγουσιν ὑπὸ τῶν πέρσῶν. ἐν δὲ τῇ μαλίᾳ θαυμασθῆναι. ἁπλῶς δ' ἡ πρὸς τὰς κόμας φιλοτεχνία σωέκει πορίζειν θρέψαι, καὶ κουρὰν τριχός. ἄμφω δὲ, καὶ κόραις καὶ κόροις ἐοίκασιν οἰκεῖα. ὡς πλειοναχῶς ἐτυμολογεῖν οὖν κουρῆτας ἐν δυσὶν ἔστι. εἰκὸς δὲ, καὶ τὴν ἐνόπλιον ὀρχησιν ὑπὸ τῶν ἱππικωτέρων οὕτω πρὸς κόμην, καὶ σολωνα πρῶτον εἰσαχθῆναι, ἐκείνων κουρητῶν καλουμένων παραχαράξαι πρόφασιν, καὶ τοῖς σπαπωκυτίροις ἑτέρων τὸ βίον ἐνόπλιον ἔχουσιν. ὧδ' ὁμωνύμως, καὶ αὐτὸς κουρῆτας λεχθῆναι, φυὲς ἐν δυσοία λέγω. καὶ αἰτωλίαν, καὶ ἀκαρνανίαν, καὶ ὅμηρος ἐν τοὺς νέους σπαπώτας οὕτω, πωσιγόρυσε. καὶ κεναλμένους κουρῆτας ἀεικέας παναχαιῶν.

Δῶρα θοῆς παρὰ νηὸς ἐνεγκεῖν ὥσ' ἀχιλῆι
Χθιζοὶ ὑπείσημεν.
Καὶ πάλιν,
Δῶρα φέρον κουρῆτες ἀχαιοί.

Περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν κουρητῶν ἐτυμολογίας τοσαῦτα. ἡ δὲ, ἐνόπλιος ὄρχησις σπαπωτικὴ, καὶ πυρρίχη. δοκεῖ δὲ καὶ ὁ πυρρίχιος ὢν φησιν εὑρετὴς εἶναι τῆς τοιαύτης ἀσκήσεως τῶν νέων, καὶ τὰ σπαπωτικά. τόδ' εἰς γε συμφέρεσθαι, τὰ τοιαῦτα ὀνόματα, καὶ τὴν ἐνοῦσαν θεολογίαν ἐν τῇ πρὸς αὐτῶν ἰσοεία, νῦν ἀθροιστέον.

& Bacchicos, inq; armorũ agitatione tumultuosa, & cum strepitu ac fragore cymbalisq; ac tympanis & armis item atq; tibijs uociferationibusq; inter sacrificandũ stupefacientes, inq; ministrorũ habitu, publica modo quodã sacra factitãtes. Hæc & Samothracũ esse in Lẽno & alia plura, quia ijdẽ ministri uocitẽtur. Verũ enimuero omnis huius generis theologicus est cõtẽplationis modus, nec ab philosophorũ pscrutatione alienus. Postq; aũt nominis similitudine de Curetibus historici in unũ dissimilia coẽgerũt, nec ipse amplius in digressionis parte de ipsis uerba facere uerebor, physicã rationẽ historię familiarẽ adijciẽs. Atq; nõnulli hęc illis cõiungere uolẽtes, cuidã ꝓbabilitati forsan inhærent. Curetas enim Ætoliã habitantes nomen hoc adeptos esse ferũt, quia sicuti κόραι hoc est puellæ, muliebres lõgas stolas induũt. Eiusmodi nãq; imitationẽ Græcis esse. Et Iaones ἑλκεχίτωνας, id est trahistolos dici. Rumor est Leonidæ commilitones egressos in prælio multos comptos pectine, contemptui ac ludibrio fuisse Persis, contrà uero in ipsa pugna in uictos admirationi habitos. Simpliciter autem accurata quædam ars in tonsura & enutrienda cesarie circa illorũ capillos consistit. Vtrũq; uero puellarum puellorumq; proprium & cõsuetum est. Quo fit ut multifariam noscendi nominis rationem & etymologiam Curetes habere facile copioseq; uideantur, credibile & armiferã illã saltationẽ ab eis prius introductã, qui circa comam atq; stolam exercitati fuere, ut Curetes uocarentur. Quod quidem negotium occasionem illis prębuisse crediderim, ut fortiores in re militari cæteris euaderẽt & uersatam inde armis uitam haberent. Itaq; eodem insignitos nomine, Curetas ipsos appellari, q in Eubœa sunt, quiq; in Ætolia & Acarnania. Homerus autem etiam milites nouos hoc appellauit nomine decernens inquit,

Præstantes inter Achæos
Munere de celeri ditissima puppe referrent, Iliad. 2.
Quæ modo polliciti forti fueramus Achilli.

Et rursus,

Munera portabant citius Curetes Achæi.

De Curetũ qdẽ etymologia hæc hactenus. Armisona uero saltatio militari de more & Pyrrhicha & Pyrrhichius ipse indicio sunt, quihuiusmodi repertor exercitij ꝓ iuuenib⁹ ad militarẽ pueritiam fuisse perhibeẽ. Quod aũt tot in unum nomina referantur, & in ipsorũ notitia subsit theologia, consyderandũ nunc uidetur.

Cõmune profecto,tam Græcorũ quàm barbarorũ eſt,ſacrificia feſtiua cũ animorũ remiſſione agitare,aliqua quidẽ cũ numinis afflatione,quã rẽ σὼ ἐνθουσιασμῶ appellant. Aliqua uero abſq; inſpiratione tali. Præterea nõnulla cũ muſica,nonnulla ſine. Quædam etiam occulta ſignificatione hoc eſt myſtica,quędam aperta,hoc autẽ ſic ipſa natura inſinuat. Nam ipſa remiſsio mentem ab humanis negotijs abducit,ac intellectum reuera ad diuinitatem conuertit. Et ipſe enthuſiaſmos, hoc eſt, numinis afflatio,diuinam quandam inſpirationem habere uidetur,& ad uaticinãdi genus proxime accedere. Ipſa uero occulta ſacrorum ſignificatio,id eſt myſtica numen honeſtat, eius naturam imitans,noſtrumq; ſenſum effugientem. Muſica quoq; circa ſaltationẽ & harmoniam cantũq; uerſata oblectatione & artis pulchritudine,ad deitatẽ nos ipſos tali de cauſa continuat. Recte enim illud dictũ eſt, mortales tũc maxime deos imitari quãdo benefici ſint. Rectius quis dixerit, quando fœlices ſint, quod gaudere eſt & feſtos dies agere, & philoſopharı & muſicã attingere. Nõ enim ad deteriora ſi quis lapſus fiat ex muſicis,ad uoluptates artificia conuertentibus & conuiuijs,altaribus,ſcenis reliquiſq; talibus, negotiũ quidem ipſum accuſetur. Cæterum diſciplinarum natura exactius inquiratur hinc habens initium. Quocirca Plato & ante illũ Pythagorici, philoſophiã muſicam uocauere,uniuerſumq; mundũ concentu & harmonia conſtare diſſerunt, omne muſicum genus,deorum opus arbitrati. Sic et deæ muſæ & Apollo muſarũ dux,& tota poetica diuinorum cãtuum,quos hymnos appellant,celebratrix. Eodẽ modo & moralẽ apparatum muſicæ attribuunt,perinde ac omne rectum mentis officiũ penes deos exiſtat. Plurimi igitur Græcorũ totũ ceremoniale negotiũ quod Orgia uocant,Bacchanaleq;, & Choricum,& ſacrorũ myſteria Libero patri attribuerunt,& Apollini & Hecatæ & Muſis & cæteris,Iacchum autem uocãt & Dionyſum & Cerealium myſteriorum ducem dęmonem,arborumq; creationes, Choreæ etiam ſacrorum ſolennia horum deorum communia ſunt. Muſæ uero & Apollo, illæ quidem chorearum præſides,hic autem & harum & diuinationis magiſter. Muſarum autem miniſtri ſunt, eruditi omnes propriéq; muſici. Apollinis uero ſunt & iſti & uates uniuerſi. Cereris quidem ſunt antiſtites, tediſeri, & ſacrorũ interpretes.

κοινὸν δὲ θεῶν, καὶ τῶν ἐλλίνων, καὶ τῶν βαρβάρων ἐστὶν ἡ τὰς ἱεροποιίας μετὰ παύσεως ἑορτασικὰς ποιεῖσθαι, τὰς μὲν, σὺν ἐνθουσιασμῶ, τὰς δὲ ἐχούσας. καὶ τὰς μὲν, μετὰ μουσικῆς, τὰς δὲ, μή. καὶ τὰς μὲν μυστικὰς, τὰς δὲ, ἐν φανερῶ. καὶ τοῦθ' ἡ φύσις ὅταν ὑπαγορεύσῃ. ἡ τε γὰρ ἄνεσις τὴν περὶ ἀπάγουσαν τῶν ἀνθρωπικῶν ἀγωλημάτων, τὸν δ' ὅτι νεῦρ ἔχει πῶς τὸ θεῖον ὅτι ἐνθουσιασμὸν ἐπινοῦσίν τινα θείαν ἔχειν δυνᾶ, & ὡς μαντικῶ γένει πλησιάζειν, ἡ τε ἱερύτις ἡ μουσικὴ ἱερῶν συμποιεῖ τὸ θεῖον, μιμουμένη τὴν φύσιν αὐτῶν ἐκφύγουσαν ἡμῶν τὴν αἴσθησιν τι μαπρὰ πόρρω τε ὄρχησιν ἔσα, καὶ ῥυθμὸν, καὶ μέλος, ἡδονὴ τε ἅμα, καὶ πολυτιμία πῶς τὸ θεῖον ἡμᾶς σωκάπηται τοιαύτῃ τινὶ αἰσθήσει. δῦ μὲν γὰρ ἁρμονία, καὶ ῥυθμὸς οὐ κινδυνεύσει, μᾶλλον μιμεῖσθαι τοὺς θεοὺς ὅταν ἄνθρωποι, ἀμαυρὸν δ' ὡς λέγει τις ὅταν ἐνδιαιτῶσι. πότερον δὲ τὸ χαίρειν. καὶ τὸ ἑορτάζειν, καὶ τὸ Διονυσοφᾶν, καὶ μετικῶς ἅπτεσθαι μᾶλλον ἐκάλισφε πάσης, καὶ ἔτι πρότερον. οἱ συναγείρειν τὸν Διονυσον. καὶ καθ' ἁρμονίαν τὸν κόσμον συναίρειν φασί, πᾶν τὸ μουσικὸν διαφέρον τοῦτο λαμβάνοντες. ἔστω δὲ καὶ τὸν ἐν ἅπασι μετασκευὴν τῆ μουσικῆ προσνέμοντες ὡς τὸ ἐπανερθωτικὸν τοῦ νοῦ τοῖς θεοῖς ἐγκεῖσθαι. οἱ μὲν ἐλλίνες, οἱ πλεῖστοι τῶν Διονυσοφοίτων θέσαν, καὶ τοῦ ἀπόλλωνα καὶ τὴν ἑκάτην καὶ μῶσας θεὰς, καὶ ἀπόλλωνα μουσηγέτην, καὶ ἡ ποιητικὴ πᾶσα ὑμνητικὴ οὖσα. ὡσαύτως δὲ, καὶ τοῖς μούσαις καὶ τῇ λήμητρι καὶ τὸν Διονυσον καὶ τὸ ὀργιαστικὸν πᾶν, καὶ τὸ βακχικὸν καὶ τὸ χορικόν. καὶ τὸ τοῦ τὰς τελετὰς μυστικὸν. ἰακχόν τε καὶ τὸν Διονυσον καλοῦσι. καὶ τὸν ἀρχηγέτην τῶν μυστηρίων, τὸν λήμητρος Διαίμονα, ἀγαθοποιὸν παῖδα χρῆσαι, καὶ τελετὰς ποιαὶ τῶν θεῶν αἱ τούτων, αἱ δὲ, μοῦσαι, καὶ ἡ ἀπόλλων, αἱ μὲν τῶν χορῶν πρωτεῦσαι, οἱ δὲ, διὰ πάντων καὶ τῶν κατὰ μουσικὴν. προηγεῖσθαι δὲ τῶν μουσῶν οἱ πεπαιδευμένοι, πάντες, καὶ ἰδίως οἱ μουσικοί. τοῦ δ' ἀπόλλωνος δέ τοι τε, καὶ ὁ τοῦ μαντικοῦ. λήμητρος δὲ οἵ τε μύσται, καὶ διαδοῦχοι καὶ ἱεροφάνται. Διονύσου

Liberi autem,Sileni, Satyri, Bacchæ,Lenæ,& Thyię & Mimallones & Naiades & Nymphę & quos Tityros uocant. Hæc & ipſa Iouis ſacra in Creta per ſolennem ceremoniæ, id eſt orgiaſmi ritum celebrãtur miniſtriſq; talibus. Baccho autem adſunt Satyri,hos Curetas nominabant,adoleſcentes quoſdam,armiſonam quandam cum ſaltibus agilitatem edẽtes,proferentes quandam de Iouis origine fabulam, in qua Saturnũ introducũt,mox filios ut in lucẽ editi fuerint,deuorantẽ,Rheã uero dolores pariendi diſſimulare conatã,natũ infantẽ longe ablegantẽ,& ei ſalutẽ pro uiribus cõparantẽ. Quã quidẽ ad rẽ adiutores Curetas aſſumere. Illi cum tympanis taliq; ſtrepitu,armiſonantiq; chorea tumultuantes,deam curioſe circũſiſtant,ut Saturnus attonitus,& obliuione inuolut°,auulſum nõ agnoſcat infantẽ. Eadem aũt cura ſtudioq; ab ipſis nutriendi cõmẽdari. Curetes itaq;,id eſt curatores, uel quia nuperi miniſtrarent, uel quia Iouis κουροτροφίαν, id eſt alimoniã (utrũq; enim dicitur) operati ſint, appellationẽ hanc ſunt aſſecuti,quaſi circa Iouẽ Satyri quidã extiterint. Tales igitur Græci ad Orgiorũ operationes ſunt. Berecyntes aũt natio quędã inter Phrygas eſt. Simpliciter uero Phryges Troęsq; prope Idã habitãtes Rheã pręcipuo uenerãt honore,eius Orgia frequentãtes. Hãc qdẽ deorũ matrẽ uocãt & Veſtã, & deam Phrygiã magnã,à locis Idæã & Dindymenam & Pylenã,& Piſsinuntiã & Cybelen. Græci ſanè miniſtros eius nuncupãt uno uocabulo Curetes,nõ ex eadem fabulatione, ſed alteros quaſi miniſtros Satyris in partẽ. Eoſdẽ & Corybãtes nominant. Taliũ uero ſenſuum teſtes ſunt poetæ. Pindarus quidem in dithyrambo,cuius initium eſt,

Anteq; ſerperet lõgiore tractu cãt° dithyrãbo.

Recordaẽ aũt hymnos Libero de patre, & priſcos & nuperrimos tranſgreſſus inquit,

Tibi ſanè mater inchoat,
Adraſti magni cymbalorum ſtrepitus,
Et fax ardens flauas ſub pinos.

Et reliqua cõmunia eſſe & Græcis & Phrygibus,quę ad Liberũ patrẽ rite colẽdũ pertinẽt, & ad deorũ matrem mõſtrata ſunt. Euripides quoq; in Baccharũ tragœdia, Phrygibus quæ ad Liberum Lydia conferens,ſimilia eſſe facit, & ſecundum Homerum,

Sed ò mulieres meæ,
Cœtus meaq; inuenta,
Quæ Tmolum Lydiæ caſtellum incolitis,

Rurſusq;,

Beate qui uita fœlici Sacris operaris (cis,
Measq; à magna Ortas Cybele ceremõias fa
Vibrãsq; pampinũ Colis hedera coronatus.
Item Bacchæ,
Bromiũ deo natũ, deũ, Dionysum deducũt
A Phrygijs mõtibus, Ad Græciæ terræ plateas.
Cretẽsem etiã rẽ his iungit ad hunc modũ,
O sedes Curetum Religiosiq; Cretes
Iouis genitores, ubi tibiæ, Vbi triplices cristæ,
Vbi byrsa tensum orbem hunc
Mihi Corybantes excogitarunt (giarum
Cornu quoq; Bacchico tono, Sonũq; Phry-
Tibiarum flatu magnæq; matris ad
Manum posuerunt sonorũ Euantũ Baccharũ.
Adsũt furẽtes Satyri Matrẽq; Rheã clamitantes,
Choreasq; Addiderunt triennales,
Quibus gaudet Bacchus.

In Palamede chorus loquens inquit,
Non cum patre Libero lasciuiens,
Qui per Idam lætatur chara cum matre
Tympanorum sonitu,
Et Silenum & Marsyam
Et Olympum congregantes in unum,
Et tibiarum quærentes repertores.

Celebrantesq; rursus Bacchica & Phrygia simul cõferunt. Idamq; sæpenumero & Olympum confuse resonare faciunt. Colles quidem quaterni sunt Olympi nomine uulgati, Idæ scilicet ad Antandri plagam. Est & Mysiæ Olympus, Idæ quidem finitimus, non tamen idem cum Ida. Sophocles profecto cum Menelaum ab Troia solicitum discessu faceret, in Polyxena paulisperq; Agamemnonem subsistentem placandæ Mineruæ gratia, Menelai sermonem inducit,

Tu hic consistens ad Idæam uellurem,
Ex Olympo greges adunans immola.

Tibiæ sonitu ac fistula cymbalisq;, ac tympanis aut crotalis, clamoribusq; & ouationib. pedumq; pulsibus, quibus propria quædã reperiũt nomina, per quæ ministros saltatoresq; & sacrorũ cultores appellabant, Caberos scilicet & Corybantes, & Panes, & Satyros & Tityros ipsumq; deum Bacchum. Item Rheã, Cybelẽ & Cyben & Dindymenam, & loca ipsa & Sabazius Phrygiorum est, & modo nescio quo, ipse etiã qui matris puerum Liberi patris comitib⁹ tradit. Similia sunt & quę apud Thraces celebrantur, quæ Cotytia & Mendidia, apud quos & Orphica initiũ habuerũt. Ipsam sanè Cotyn quę apud Edonos colitur, & eius instrumenta memorat Æschylus,

ὦ μάκαρ ὅσ' ἴις ὀυδαίμων Βιωτὰν ἀριστεύ-
τατ' ἐμὰ πρὸς μεγάλας. ἔρπων λυσᾶ.
λας θιμισόνων αἰὰ θύρσον ἰελινάσων,
Κισσῷ στεφανωθεὶς θυρσοπλόκε Αἶπ βάκχαι
Βρόμιον παῖδα θεὸν θεὸν Διόνυσον καλέσασαι
Φρυγίων ὀρῶν ὀρείων.
ἐλλάδος εἰς ὀυρυχώρους ἀγυιάς,
Γαλλίαν δ' ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ τὰ ἱερατικὰ
συμπλέκει τόποις.
ὦ θαλάμου μα ἰαρὸν τῶν Ζάβοι πλήκτης
Διονυσιόβρεις φίλοι φῶς βρισεφρυθμοὶ αἰθεῖς,
Βυρσόφορόν τι κύκλωμα τοῦ, Μαινοφυὲς
ἰοῦσι ὕρον. αἰὰ ὁ βακχεὺς σωτὴρ ἔνδοι ἔρχει
αἰὰ δίδυο βοᾶν φρυγίων Αὐλῶν τ' εὐθυμα-
χί. ματρὸς τ' ἐμᾶς εἰς Χίρα ὕπκων καὶ
λίκτυπον δύασμα βακχᾶν. Παραὶ μα-
νόμβοισι σάτυροι Ματρὸς θ' ἱλαυνό-
μενοι σάτυροι. Εἰς δὲ χορὸν μ' ἔπε
Προσπτάν ξιε πτερωτοῖσιν Αἷς χαίρει δίκτυ-
Καὶ ἐν παλαμαῖσι φησὶν ὁ χορός.
Οὐ σὺν Διονύσου κωμῶν, ὃς τὸν ἰδαῖον πρὸ
πύλ' σὺν μητρὶ Φίλα Τυμπάνων ἰάχεις.
Καὶ σειληνόν, καὶ μαρσύαν,
Καὶ ὄλυμπον συναγείρει τοὺς εἰς ἕν.
Καὶ εὑρετὰς αὐλῶν ἰστορεῖτόν.

Πάλιν καὶ ὅτων τὰ Διονύσια, καὶ πάρ-
γιτα εἰς ἓν συμφέρεσι. τὸν τε ἰδαῖον καὶ τὸν
ὄλυμπον συγκεχυμένως πολλαχοῦ φησὶν ὁ ποι-
ητὴς ὄρος τι τυπῶσιν. ἔστι δὲ ἓν λιβανωτόφορον
ὄλυμπος καλούμενον τῆς ἰδαίας τῷ αὐτα-
δελφείῳ. ἴσει δὲ καὶ ὁ μυσὸς ὀλυμπ. ἀμφ
μὲν ἔχ ὁ αὐτὸς δὲ τῆ ἰδαῖα. ὁ δ' ἓν σφενδό-
πειρίσας ἔρμ μηρὸς λαβὼν ἐκ τ' ἵππειας ἀπαρχῆ
ἀσύδυλα ἐν τῷ πολυξένῃ, τ' δ' ἀταμίευτα
μικρὸν ὑπολιφθῆναι βολὸς δῆ τ' ὀφελαζόμ
τῆ αὐθωνίαν χάριν, ἱστάγ λιβανωτὸν μηλάων
Σὺ δὲ δ' αὖθι μίμνων κατ' ἰδαίαν χθόνα
Πρίμνας ὀλύμπῳ σωαγαγὼν θυσπόλει,

Τῶν δ' αὐλῶν, καὶ κύπρῳ κρόταλον τ' ἐκ-
βάλων, καὶ τυμπάνων, καὶ ταῖς ὠιδοῖσιν ἐν
δυάσμοῖς καὶ ποδοκρουσίαις, οἰκείᾳ ἡδυλογίᾳ.
καί τινα τ' ὀνομάτων ἄλλος πλασίλεος. ἐμ
ρυλίας, καὶ θραπυλίας τ' ἱσταν ἐκάλεσ, κατὰ
ρας καὶ κορυβαντας, καὶ σατὰνας, καὶ σιληνούς καὶ
Ἴμους, καὶ τ θεὸν βάκχον καὶ τ' ῥέαν κυβέλην καὶ
κύβελα, καὶ διονυλλιλλα, καὶ Ἴσσ ἴσπερ αὐλεῖν καὶ
ὁ σαβάζιος ἦ τ' φρυγιακὰν ὅσι, καὶ βόσπορ ἰκὰ
τ' μητρὸς τὸ παιδίον πρὸ παιδιδύμοις δὲ ἐς διονυσ
καὶ αὐτός. τοῦτος δ' ἐοικε, καὶ πρὸ τοῖς ὀρεσι
τὰ τε κοτύτια, καὶ τὰ μυστήρια παρ' οἷς κα
τὰ ὀρφικὰ τῶν καταρχῶν ἔχει. τῶν μὲν ὠ
κότυ τ' ἐν τοῖς πολιωνοῖς αἰσχύλ μέμν
ται, εἰκὸς γὰρ, σεμνὰ κότυς ἐν τοῖς πολιωνοῖς,

θῆκε δ' ἔργων ἔχοντα, σοῦ πόδι τὸν διόνυσον
εὐθὺς ὠιφέρει.
ἐμοὶ ἐν χροὶ βόμβυκας ἔχων τόρνα κάμακον
δικτυολόπικον.
πίμπλησι μέλος, μανίας ἐπαγωγὸν ὁμοπλαί.
ὁσὲ, χαλκοθέοις κοτύλαις ὀπόβει.
Καὶ πάλιν,
Ψαλμοῖς δ' ἀλαλάζει.
Τανῦν ὀφθογγοι δ' ὑμνωμυκῶντό ποθ' ὧν
ἠχὼ ἀφανὲς φοβέεσι μίμοι τυμπάνα δ' ἠχώ.
ὧδ' ὑμνωγέτα βρόντης φέρετ' βαρυταρ-
βὲς ταῦτα γ' ἔοικε τοῖς φρυγίοις, καὶ ὁπ ἀ-
πασός γε, ὡς πρ οἱ αὐτοὶ οἱ φρύγιοι θρακῶν
ἄποικοι εἰσίν, ὅταν τὰ ἱερὰ ἐκεῖθεν μετενή-
νεκ, τὸ Διόνυσον ἦ, τὸ πλαγιαύλιον λυκοεργὲς
σιωπῶντες εἰς γῆν. τ' ἱερῶν τ' ὁμοιοτροπίαν
αἰνίττον, ἀλλὰ δὲ τὸ μέλος, καὶ τὸ ῥυθμοῦ,
καὶ τὸν ὀργανῶν, καὶ ἡ μουσικὴ πᾶσι θρακία,
καὶ ἀσπὶς νομίσαι δῆλον δ' ἐκ τοῦ τὸν
παρ' ἐκείνοις αἰ μάχαιραι τιμιώταται. πόρρω γὰρ
Ὀλυμπ, καὶ πιμπλα, καὶ λίβηθρον τὸ πα
λαιὸν ἦν θρᾴκια χαρεία καὶ ὄρκ. νῦν δ' ἔχουσι
μακεδόνες. πάντε ἐλικῶνα καθιέρωσαν ταῖς
μούσαις θρᾷκες οἱ τῆ βοιωτίαν ἐπικτίσαντες,
οἳ πρὶν ἦ τ λιβηθριάδων νυμφῶν αὐτρον
καθιέρωσαν, εἶτ' ὠθισθέντες τ' ἀρχαίας
μοίρας, θρᾷκες λέγονται. ὀρφεύς τε, καὶ
μουσαῖος, καὶ θάμυρις, καὶ δὴ εὐμόλπῳ δὲ
τὸ νομα ἐνθεν δέ, καὶ δὴ διονύσῳ τῷ ἀσίαν
ὅλην καθιερώσαντες μέχρι δὴ ἰνδικῆς, ἐκεῖ-
θεν, καὶ τῶν πολλῶν μουσικῶν μεταφέρουσι.
ὁ μὲν πος φησὶν, λιβάδαν ἀσιάδα ῥάσσων,
ὁδὲ, οὐ αὐλὸς βρικωτίους καλᾶ, ἡ φρυ-
γίους καὶ τῶν ὀργανῶν ἔνια βαρβάρως ὠνό-
μασται, ναμβλα, καὶ σαμβύκη, ἡ βαρβι-
τος, καὶ μαγάδιδι, καὶ ἄλλα πλείω. ἀθη-
ναῖοι δ' ὥσπ πρὸς τὰ ἄλλα ζηλοξενοῦντες
ἀπελάσαι, ὅταν πρὸς τοὺς θεούς. πολλὰ γ'
ἂν ἔχοιμι ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, ὡς τε καὶ ἐνω-
μοδιήκασι. καὶ δίκ, καὶ τὰ θρόνια, καὶ τὰ φρύ
για, τῶν μὲν γ' βοιωτίων πλάτων μέμνη
τ δὲ φρυγίων δημοδόκος, ἀλλαχοῦ τῶν
αὐτὸν μητέρα καὶ αὐτ, ὡς πλάσσει τὴ μητέ
σωόντα, καὶ σωθιασοῦντα. καὶ ὠφθεγγόμε
νον εὐοῖ, βαβοῖ πολλάκις, καὶ ἄττης ὕης. ταῦτα
γὰρ ὅτι βαβαῖαι, καὶ μυβακαι. ἔλ δ' αὖλις, καὶ
ταῦτα εὕροι πρὸς τ' ἀλαμόνων τούτων, καὶ δὴ
τῶν ὀνομάτων ποικιλίας, καὶ ὅτι ὁ πρόσωπολεί
βων μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ θεοὶ προσηγορεύθη
σαν, ἡσίοδος μὲν γ' ἑκατέα, καὶ δὴ φορωνέως
θυγατρὸς πρώτη γεγένθαι θυγατέρας φησίν,
ἧς ὄρεσι νύμφας θεὰς ἐγρώνδε. καὶ γοῦν ὁ ἐλ
ληνῶν σατύρων, καὶ ἀμηχανοργῶν, ἐσχηλίσ τὰ

Hic manib. bõbicã tornatã tenẽs digitis tacti-
Modulos complet sonum allectorem furoris,
Ille æneis urceolis tinnit. Rursusq;,
Modulus editur,
Mugiunt ex occulto tauriſoni mimi,
Grauis tympani sonitus,
Quasi tonitrũ subterraneũ fertur, montanaq;
habentes instrumenta ministros.

Liberi patris mox indicat & tibias torno factas. hęc enim Phrygijs similia, ut par est. Quippe cũ à Thracibus Phryges coloniã duxerint, sacra pariter inde attulerunt, Liberũ quoq; patrem & Edonũ Lycurgũ in unũ cõgregantes, mores in sacris similes insinuant. E cantu autẽ & harmonia instrumẽtisq; & musica etiã tota Thracia, Asianaq; putata est. Nã manifestatur id ex locis, in quibus cultæ sunt musæ. Nã Pieria & Olympus & Pimpla & Libethrũ quondam loca fuere Thraciæ, & montes quos nũc Macedones possidẽt. Quiq; musis Helicona cõsecrarũt, Thraces fuere, Bœotiæ accolæ, ut ij qui Libethriadum nympharũ antrum consecrarunt, & qui priscę musæ curã studiũq; dederunt, Thraces fuisse perhibẽtur, Ephorus, Orpheus, & Museus & Thamyris. Ob id etiã Eumolpo inde nomẽ inditum est, id est, cantori optimo, quiq; Baccho totam Asiã tenus India cõsecrarũt & ad eius cultũ uendicarunt illinc, magnãq; musicæ portionẽ tradunt. Vnde quidã Asiaticã inquit citharã percutiens, alius tibias Berecyntias uocat, atq; Phrygias. Instrumentorũ etiã quædã Barbarũ obtinent uocabulũ, Nablas & Sambuca, Barbitosq; & Magades aliaq; cõplura. Athenienses aũt sicuti reliquis in reb⁹, hospitũ & externorũ studiosi perstiterunt, sic & in deis. Externa enim multa suscepere sacra, ita ut in comœdijs complura & Thracia & Phrygia decantata sint. Plato nanq; Bendidiorũ mentionẽ fecit, Phrygiorũ autem Demosthenes. probris enim insectans Æschinis matrẽ pariter & ipsum, ut qui cũ matre conuiueret, comitaretur sacra colenti simulq; saltaret. Interim crebro clamitans Euoe Sabœ & Attes hyes, quæ quidem omnia Sabaziorum ritu prolata sunt & matre perdocta. Hæc insuper de dijs istis eorumq; nominum uarietate reperies, quodq; non modo deorum ministri uocentur, sed etiam Dei. Hesiodus quidem Hecatæo & Phoronæi filiæ quinque filias extitisse dicit, è quibus Oreadas, id est mõtanas Nymphas, deas fuisse, abiectorũ quoq; stirpem Satyrorum & ignauorum, & Curetas

deos lusores,& saltatores dici,qφiterũ de Pheroneo uolumẽ cõscripsit,tibicines,& Phryges Curetas asserit. Alij uero terrigenas et χαλκάσπιδας,id est,ære scutatos. Alij aũt nõ Curetas, sed Corybãtes Phryges esse,illos uero Cretẽses atque primos qdẽ in Euboea induisse arma ærea, uñ & ipsos Chalcidenses dictos. Alij Rheæ ab Titanib.tributos Corybãtes ministros, armis instructos,è Bactriana ꝓfectos,qdã etiã è Colchis aiũt. In Cretensi uero historia, Curetes louis educatores nũcupãt atq; custodes,è Phrygia trãsmissos in Cretã ab Rhea. Sunt q memorẽt Telchines in Rhodo nouẽ fuisse Rheę comites in Cretã,q qm̃ louis alẽdi curã gesserũt, Curetes nominati sunt. Alterũ uero horũ Corybãtẽ sacerdotẽ & Pydnæ urbis cõditorẽ,Prasijs occasionẽ ꝓbuisse penes Rhodios,ut uulgarẽt,Corybãtes dęmones esse quosdã Mineruæ & Solis filios,uel ut alij,Saturni filios Corybãtes,alij louis & Alliopes Corybãtes. Quos qdẽ aiũt eosdẽ esse,qui & Caberi. Abijsse autẽ istos in Samothraciã,q̃ priꝰ Melita dicebaſ,eorũ uero actiones mysticas esse. Hæc qdẽ minime approbãs Scepsius,istarũ coadunator fabularũ,cum nullũ in Samothracia mysticũ uerbũ de Caberis ꝓferaſ,appõit pariter & Stesimbroti Thasij opinionẽ,quod in Samothracia Caberi sacra ꝓfecerint,eos sic uocari,author ille est, qdã ex mõte q in Berecyntia regione Caberꝰ citaſ. Nõnulli sanè Curetes Hecatæ ministros arbitrantur,qui cũ Corybantibus ijdem sunt. Rursum Scepsius affirmat, Rheæ honores in Creta nusq̃ usurpari,nec ea in regione eũ morẽ esse, Euripidis uerbis cõtradicẽs,sed tãtummodo in Phrygia & Troade,qui uero id dicãt, fabulamentis magis uti quàm historijs. Quibꝰ quidem adiumento esse forte locorum similitudinem. Mons enim Ida & Cretensis & Troicus est. Ac Dicte & in agro Scepsio est locus, & in Creta mons. Collis uero Idæ Pytna est, à quo & urbs Pytna sacra memoratur. Hippocorona item Adramyttinæ oræ, & Hippocoronium in Creta est,Samoniumq̃ insula promontorium in ortum uergẽs, & campus Neandriæ terræ & Alexandriæ. Acusilaus uero Argiuus creatum Cabera & Vulcano Camillum refert,ex quo quidem tres nati sunt Caberi,è quibus nymphę Caberides. Pherecides autẽ tradit ex Apolline ac Rhytia nouẽ Cyrbantes esse progenitos,Samothraciãq̃ incoluisse. Ex Cabera uero Protei filia, & Vulcano tres Caberos totidem nymphas Caberides ortas,

θιοὶ Φιλοπαίμονοι ὀρχισῆρθι.ὁ δ',τὼ φερωνίδα σύψας,αὐλητὰς,& φρύγας οὕτω ῥῆτας λέγει.ἄλλοι δὲ γηγενεῖς,καὶ καλχάσπιδας.ὁ δ' ὁ τῶ κουρῆτας λέγει,ἀλλὰ τοὺς κορύβαντας φρύγας,ἐκείνους δὲ ἰαοῆτας.περιθέσθαι δ' ὅπλα χαλκᾶ πρώτους ἐν βουβοίᾳ δὸ,καὶ χαλκισθῆναι αὐτοὺς ὑπὸ θωπολου.οἱ δ' ἐνθὼ πτάνωρ ἐκ δοθωνᾶ πεφασμένος ἰὼπλος οὗ κορύβαντας ἐκ βακτριανῆς ἀφιγμένους.οἱσὶ ἐκ κόλχων φασιν.ἐν δὲ τῆς ἱερὸς λόγοις οἱ κουρῆτες διὸς τροφεῖς λέγονται,& φύλακοι εἰς ἱερήτω ἐκ φρυγίας μεταπεμφθέντες ὑπὸ τ' ῥέας.οἱ δ' πλήθει ἐν ἑσθλῷ ἐννέα ὄντων,ῥέα σωκολλήσαντας εἰς ἱερήτω.καὶ τὸν δὶς κορεβροφῆσαι,ἰαοῆτας ὀνομασθῆναι.λυρβαντα δὲ τοῦτον ἑπτόρων ἱρέα τοῦ λυκίου τὰ πρῶτα ἐν δόλῳ πρόφασιν τοῖς πρασιεῦσι τε λέγειν ὡς εἰς κορυβαντὸν δαίμονες ἰόντες ἀθλωσᾶς.καὶ ἡλίῳ πᾶσθον.ἐπὶ δὲ ἱερεύσιος οὗ κορυβαντας.οἱ δὲ,τ' διὸς καὶ καλλιόπης φασὶ ἶος αὐτοῦ τοὺς καβείρους εἶναι.ἀπιθέσθαι δὲ τοῦτος εἰς σαμοθράκην καλουμένην πρότερον μελίτην.τὰς δὲ πράξεις αὐτῶν μυσικὰς εἶν,ταῦτα δ' ὀκ ἀκριξάμενοι θόσκυθοι τοῦ μύθος σωαγαγὰν τοῦτος ὡς μυθικοὺς ἐν σαμοθράκη μυσικὸ λόγω πρὸ καβείρων λεγομένων.πᾶσι πίθησιν ὁμοίως,& σκαμβρότερ τ' ἄλλοις δόξαν.ὡς τὰ ἐν σαμοθράκη ἱερὰ τοῖς καβείροις ἐπιτελῆται.καλεῖσθαι δὲ φασιν αὐτοὺς ἐκεῖνοι,ἀφ' τοῦ ὄρος τοῦ ἐν τῇ βιθυνίᾳ κατοίκησαν,οἱσὶ ἐκάτης πεφασμένος μίζοσι οὗ ἰαοῆτας τοὺς αὐτοὺς τοῖς κορύβασιν ὄντας.φησὶ δὲ πάλιν ὁ σκήψιος ἐν τῇ ἱερήτῃ τὰς τῆς ῥέας ὑμὰς μὴ νομίζειν μὴ ὑδηχωεικίζειν.ὑπῶναι πόμιος δὲ τὸ ὑπερπίδου λόγω.ἀλλ' ἐν τῇ φρυγίᾳ μόνον,& τῇ τρωάδι.τοὺς δὲ λέγοντας μυθολογεῖν μᾶλλον ἢ ἱστορεῖν.πῶς οὖν δὲ,καὶ τὼν τῆν τόπων ὁμωνυμίαν συμπράξαι τυχὸν ἴσως αὐτοῖς.ἴδη γὰρ τὸ ὄρος τότε τρωϊκὸν,καὶ πόλιν πάλαι κόμ,καὶ δίκτη τόπος ἐν τῇ σκηψίᾳ,& ἴσως ἐν ἱερήτῃ.φησὶ δὲ ἴδης λόφος πύτνα,πόλιν ἱρὰ πύτνα ἡ πόλις ἱππακόρωνά τ' ἄφαμυθῶνος,καὶ ἱπποκορώνιον ἐν πρότῃ σαμωνιόν τε τὸ ἐωθινὸν ἀκρωτήριον φησὶ νίσα,καὶ ωτιλιὸν ἐν τῇ νεανδρίδι,& τῇ ἀλιξανδρείᾳ.ἀκοτίλα δ' ὁ ἀργεῖος ἐκ καβείρου & κρατο κάμιλ) λέγ.τ' ὄ,ῥᾶς καβείρους,ὧν νύμφας καθεράσιας.φορκύδης δ' ἀπόλλωνα & ῥυτίας λυρβαντας ἐννέα οἰκῆσαι δ' αὐτοὺς ἐν σαμοθράκη.ἐκ ὧ καβείρους τ' πρωτέως,& ἀφανσο,καβείρους ῥᾶς,& νύμφας ῥᾶς καβείριδας.

ἑκατέρους δ' ἱδρὰ γηγενεῖα.μᾶλλον δὲ ὧν ἐν λίμνῃ,& ἰμβρῳ οὐ καβείρους ὑμᾶς συμβέβηκεν.ἀλλὰ & ἐν τροίᾳ ἡμῖ τῶ ὀλεις.τὰ δ' ὀνόματα αὐτῶν εἰσι μυστικά.ἡρόδοτ& δὲ,καὶ ἐν μέμφι λέγει τῶν καβείρων ἱρὰ,καθάπερ καὶ τὸ ἡφαίστου.διαφθεῖραι δ' αὐτὰ καμβύσην,ἐστὶ δ' ἀοίκητα τὰ χωρία δ' τῶν διαμόνων τούτων τιμᾶς,τότε κορυβαντιον τὸ ἐν τῇ ἀμαξιτῇ δ' νῦν ἀλεξανδρέων χώρας ἐργὸς τοῦ σμινθίου,καὶ ἡ κορύβεια ἐν τῇ σκηψίᾳ πρὸς ποταμὸν εὐρύοντα,& λιμνίον ὁμώνυμον,& ἐπ χειμαῤῥουν αἰθαλόεντα.πιθανὸν δὲ φασιν ὁ σκήψιος & ἰαοῆτας μὲν κορύβαντας ἐν τοῦ αὐτοῦ,οἱ πρὸς τὰς δ' μητρὸς τ' θεῶν ἀγιστείας πρὸς ἐνόπλιον ὀρχησιν ἰσθεοὶ & κόροι τυγχάνοσι παρειλημμένοι.& κορύβαντος δὲ ἀπὸ τοῦ κορυπτοντας βαίνειν ὀρχησικῶς,ἐς & ὀκτάρμονας λέγει ὁ ποιητής.

Δοῦλε δ' ἄγε φαίηκων ὀκτάρμονες ὄδοι ἄεισοι. Odyſſ.8.

Τῶν δὲ κορυβάντων ἐν ὀρχηστικῶν & θρασυκῶν ὄντων,& οὐ μανικῶς διατιθεμένων,κορύβαντας φασίν.ἀκτύλος δ' ἰδαίους φασίν τινὸς ἐκλιθέντας,οὓς πρώτους οἰκῆτορας,τῆς τῶν ἰδαίων ὑπωρείας.πόλας μὲν γὰρ λέγουσι τὰς ὑπωρείας,κορυφὰς δὲ,τὰς ἄκρας τῶν ὀρῶν.οἱ δὲ τῆς μέρος ἐκατὸν & πᾶσαι δ' μητρὸς τῶν θεῶν ἱερὰ πρὸς τὸν ἰδαῖον,σοφοκλῆς δ' εἴρηται,ὡς τὸν πρώτους ἄρσενας γηγενέας,οἳ σίδηρόν τε ἐξεῦρον καὶ ἔργα ζωῦ πρῶτοι,καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων.ὡς τε δὲ,καὶ ἀδελφὰς τούτων.ἀφ' δὲ τ' ἀριθμῶ δακτύλους ἐκλεθῆναι.ἄλλοι δ' ἄλλως μυθεύσιν,ἀπόροις ἄπορα συναπτοντες.διαφόροις ἦ,& τοῖς ὀνόμασι,καὶ τοῖς ἀριθμοῖς ἐχῶντ'.ὧν σκαλαμῖνον ὀνομάζοσί τινα,& ἀκμονέα,& ἡρακλέα,καὶ ἄκμονα.καὶ οἱ μὲν,ἀυθιγενεῖς δ' ἰδαίους,οἱ δὲ,ἐπάκτους.πάντων δὲ σίδηρον ἐργάσασθαι πρῶτον φασὶ.πάντων δὲ,καὶ γόητας ἀποφαίνουσι,καὶ περὶ τὴν μητέρα τ' θεῶν,& ἐν φρυγίᾳ ἀφικνουμένους περὶ δ' ἰδαῖον,φρυγίαν τὴν βριγάδα καλουμένην.διὰ τὸ οὖν φρυγας ὑπικρατῆσαι πλησιοχώρους ὄντας,δ' τροίας ἐκ περιορθμιδίων.ὑπονοῆσι δὲ τ' ἰδαίων δακτύλων ἐκγόνους εἶν τοὺς τε καβείρους καὶ οὓς κορύβαντας.οὓς γοῦν πρώτους γνωσθέντας ἐν ἱρήτῃ ἕκαστον ἄνδρας ἰδαίους δακτύλους καλεῖσθαι.τούτων δ' ἐκγόνους φασὶ κουρῆτας ἐννέα γενέσθαι.τούτων δ' ἕκαστον δὲ ἔτη παῖδας τεκνῶσαι οὓς ἰδαίους καλουμένους δακτύλους.πθανὸν δὲ δὴ πλειόνων ἐπεὶ πρὸς τούτων ἐκεῖνοι ἐπὶ μᾶλλον ἐπιμυθοῦσθαι,ὅτι τῶ

utriſq; aũt tẽpla esse dicata. In Lẽno uero præsertim ac Imbro Caberos honori habitos cõtigisse,sed & in Troia per urbes. Ipsorũ aũt nomina mystica sũt. Herodoti quoq; testimonio apud Memphin etiam Caberorũ sicut & Vulcani,phana extitisse,eaq; deleuisse Cambysen. Ea uero loca dæmonũ istorum honore uacua prorsus esse. Et Corybantiũ est tẽplũ in Amaxitia ora in Alexandreorũ regione,iuxta Smínthiũ,& Corybissa in agro Scepsio,ad fluuium Heuriẽtẽ & uicũ cognominẽ atq; etiã torrẽtẽ Æthaloẽnta. Vero aũt inquit Scepsiꝰ similius est eosdẽ esse Curetes & Corybãtes,qui in matris deorũ sacrificijs armati saltãtes,casti & pueri sunt assũpti. Ideo aũt Corybãtes appellari,qa inter saltãdũ capita iactẽt,quod κορυπτειν dicit, quos Betarmones uocat Homerus poeta,

Euge age Pheacũ Betarmones egregij adsunt

Hinc qui capita saltando iactant & numine aspirantur & furijs agitantẽ, Corybãtas dicimꝰ. Sunt qui dicant Idæos Dactylos eos appellari primos sub Idæ radices habitatores. Nam pedes mõtiũ,ima radices q̃ uocari, summa uero uertices. Omnes igitur particularũ extremitates circa Idã deorũ matri esse consecratas. Opinio item Sophoclis est, quinq; primos uiros fuisse,qui ferrum excogitantes primum fabricauere,aliaq; permulta mortalium usui necessaria. Eorum quinq; etiam extitisse sorores. Ab eo itaq; numero dactylos,id est,digitos nũcupatos. Alij sanè alio modo fabulantur, dubia dubijs accumulantes,uarijs ac differẽtibus nõminibus ac numeris utentes,è quibus Salamini quendam nominant, & Damnaneum & Heracleum & Acmonem. Quidam etiam eos indigenas Idæ, quidam uero inquilinos asserunt,& omnes illos primos in Ida ferrum fabricasse narrant,omnes magos ipsos & incantatores fuisse intelligunt,& circa deorum matrem sedulos in Phrygia, affines Idæ domos tenuisse,Phrygiam Troadem uocitantes,quia Phryges propinquos Troia populata uictores occupassent. Existimant autem ab Idæis Dactylis, Curetes & Corybantes fuisse prognatos. primos etenim in Creta genitos uiros centum, Idæos Dactylos nuncupatos, à quibus quidem procreatos Curetes nouem extitisse. Horum singulos uiros decem genuisse, ex quo Idæos Dactylos nominauere. Productí quidem sumus ut hisce de rebus amplior à nobis sumeretur oratio, quanquam

fabulamẽtorũ ſtudio minime teneamur, quia hæc ipſa negotia theologicũ genus attingant. Omnis aũt ſermo de deis uetuſtas opiniones fabulasq; ſcrutatur, occultius inſinuantes priſcorum cogitationes de rebus ipſis naturales, & inter diſſerendũ fabulã ſemper exponẽtes. Vniuerſa uero ænigmata diligenter ſoluere ne quaq; facile, expoſita uero in medio fabuloſorũ copia, partim quidẽ inter ſe cõcordantium, partim uero aduerſantiũ dare ẽcontra facilius eſt, quidnã ex ipſis uerũ eſſe cõiectemus, quale eſt mõtanas euagationes & eorũ etiã qui diuinitati ſtudẽt, & ipſorũ quoq; deorũ & ipſas numinis inſpirationes iure fabulantur, eãdem ob cauſam quę cœleſtes arbitrantur eſſe deos, & ad prouidentiã aptos, tum ex cæteris, tũ ex parte miſſis rerũ ſignificationibus. Montanæ igitur uagationi inquiſitio conuenit, ac uenatio, indagatrix eorũ quæ ad uitæ uſum cognata eſſe appareãt. Numinũ eĩm afflatio, & cultus religioſus ac diuinatio aggregãdi & allectãdi uim habet, & artis magicę uicinitatẽ. Taleillud eſt ſtudioſũ ad artes Bacchanales exercitiũ, ſimul & Orphicas, ſed ipſis ſatis eſt. Poſtq; autẽ de Pelopõneſi pri⁹ qdẽ alijs inſulis, ſimul etiã Corinthiaco ſinu, & de adiacẽtib. añ illũ diſcurrim⁹, deinceps de Creta diſſerẽdũ eſt. Ipſa enim magis q; Peloponeſus, ſupraq; circũadiacẽtes Cretæ inſulas ad oriẽtẽ ſpectat, in iſtis & Cyclades & Sporades ſũt, illę qdẽ memoratu dignę, hę aũt parũ inſignes. Nũc ſane de Creta añ oẽs diſſeram⁹. Eudox⁹ igit ipſã in Ægæo ſitã eſſe pelago tradit. Nõ aũt hic dicere oportet, ſed ipſam inter Cyreneã & Græciã, eã dico quę à Sunio uſq; ad Laconicã locata eſt, in lõgitudinẽ hiſce ab oris ęq̃liter diſtiũctã ab occaſu in ortũ, ab Septẽtrione qdẽ Ægęo pfundit pelago, ſimul & Cretico. Ab auſtro aũt Africano alluit, Aegyptiũ attingẽte pelag⁹. E pmõtorijs aũt illud occidẽtale eſt, uergẽs ad Phalarna, latitudinẽ habẽs ad ſtad. 200. & in duo diuidit pmõtoria, è qb. qd ſpectat in Notũ κριὸ μέτωπον, id eſt frõs arietis appellat, Arcticũ uero Cimarus, Orientale aũt Samoniũ eſt, in ortũ plus q; Suniũ nõ multo uergẽs. Magnitudinẽ qdẽ definit Soſicrates, quẽ Apollodorus exacta diligẽtia inſulę tractũ teſtat explicare, lõgitudinẽ qdẽ ſupra ſtad. 2000. & 300. latitudinẽ uero nõ p magnitudine, ita, ut ambitus ſecũdũ hũc plus quã 5000. ſtadiorũ pateat. Artemidorus aũt 4000. & 100. eſſe refert. Hieronymus uero longitudinẽ 2000. eſſe pfatus, latitudinẽ inæq̃lẽ aſſerit.

θεολογικὸν γένους ἐφάπτεται τὰ πράγματα ταῦτα. ὡᾶς δὲ ὁ πρὸς τῶ θεῶν λόγος ἀρχαίας ἀξιοπίστους δόξας, καὶ μύθους, αἰνίττεσθαι νους τῶν παλαιῶν, ἃς ἔσχον γνώσεις φυσικὰς πρὸς τῶν πραγμάτων, καὶ πιθανῶς ἐκ τοῦ τοὺς λόγους τὸν μῦθον. ἅπαντα μὲν ὃν τὰ αἰνίγματα λύειν ἐπ' ἀκριβὲς οὐ ῥᾴδιον, τὰ δὲ πλήθη τῶν μυθολογούμενων ἐκπίπτοντα εἰς τὸ μέσον, τῶν μὲν ὁμολογούντων ἀλλήλοις, τῶν δ' ἐναντιουμένων εὐπορώτερον αὐτὸ ἐξετάζειν τ' ἀληθές. οἷον τὰς ὀργιασίας τ πρὸς τὸ θεῖον ἀσεβαζόντων αὐτὸ τῶν θεῶν. καὶ τοὺς ἐνθουσιασμοὺς, ἐκστατικοὺς μυθεύσι κατὰ τὰ αὐτὰ αἰτίαν, καθ' ἣν καὶ ὀρεσίους νομίζειν τοὺς θεοὺς καὶ πλανήτας, τῶν τε ἄλλων. καὶ τῶν πεσημασιῶν, τὰ μὲν ὃν ὀργιαστικὰ τὸ μεταλλυτικὸν, καὶ τὸ θηρευτικὸν, χαπιλικὸν, τ' πρὸς τὸν βίον χρήσιμον ἐφάνη συγγενές. τῶν δ' ἐνθουσιαστικῶν, καὶ θρησκείας, καὶ μαντικῆς τὸ ἀγυρτικὸν, καὶ γοητείας ἐγγύς. τοιοῦτον δὲ, καὶ τὸ φιλότεχνον μᾶλλον τὸ πρὸς διονυσιακὰς πάνυ, καὶ τὰς ὀρφικὰς, ἀλλ' ἀπόχρη πρὸς αὐτῶν ἐπεὶ δὲ πρῶτον πρὸς τ' πελοποννήσου, τῶν τε ἄλλων νήσων διήλθομεν, ⊖ τῶν ἐν ⊖ κειμένων πρὸς ἑῷαν καὶ κύρνον, πρὸς ἑσπέραν ἐφ ἑῦς ῥητέον. νῦν γὰρ αὖ τ' πελοποννήσου δεῖ, ⊖ εἰς τ πρὸς ἕω, νήσων τ πρὸς ἑσπέραν ἐν τῶ τοιούτους αἱ τε λυκλάδες εἰσὶ, ⊖ αἱ σποράδες. κἀ μ', ἄξιόν με μνήμης, αὐδ' ἀσημότερον νωὶ δὲ πρὸς τ ἑσπέρας λεκτέον. διὸ δὴ ⊖ μὴ δ' ἐν ⊖ αἰγαίῳ φησὶν αὐτὸν ἱστορεῖσθαι. διὰ μὴ δ' ὅλως, ἀλλ' ἀεὶ μ', μεταξὺ τ κυρηναίας, ⊖ τ ἐλλάδος τ ἀπὸ σουνίου μέχρι λακωνικῆς, ὧδε μᾶλλον τούτοις ταῖς χώραις πλησιάζειν ἀπὸ τ ἑσπερίας ὧδε πρὸς ἕω. κλύζεσθαι δὲ ἀπὸ μ τῶν ἄρκτων. ⊖ αἰγαίῳ πελάγει, ⊖ ⊖ κρητικῷ ἀπὸ δ' νότου ⊖ λιβυκῷ ⊖ σαρωνικῷ πόντῳ πρὸς τὸ αἰγύπτιον πέλαγος. τῶν δ' ἄκρων τὸ μ ἑσπέριον δὴ τὸ πρὸς φαλαρνικὸν πλάτος ἔχον δισχιλίων σταδίων. καὶ ὡς διὰ ἀκρωτηρίων μεριζόμενον, ὧν τὸ μὲν νότιον καλεῖται κριὸ μέτωπον. τὸ δ' ἀρκτικὸν κιμμέριον, τὸ δ' ἑῷον τὸ σαμώνιον δύο, ὑποβεβηκὸς τ σουνίου τὸ πολὺ πρὸς ἕω, μεγίθη δὲ σῶσι κράτης μὲν οὖν φησὶν ἀκριβοῦν ἀκριβῶς, τὰ πρὸς τὴν νῆσον ἀφορίζεται. μῆκος μὲν πλειόνων ἢ διακοσίων σταδίων, καὶ ἡ τριακοσίων. πλάτει δ' ὁ μὲν μέγιστος, ὡς δ' κύκλος γίνοιτ' ἂν ὁ πλέων ἢ τρισχιλίων σταδίων. ἀρτεμίδωρος δ' τετρακισχιλίους ⊖ ἑπτακοσίους φησὶν. ἱστόρηκε δ' ἴσως καὶ ὁ μῆκος διακοσίων φησὶν. τὸ δ' πλάτος ἀνώμαλον, πλέον ἂν εἴη λέγων τὴν

τὴν λύκλον, ἢ ὅσον ἀρτεμίδωρος κατὰ τὸ τρίτον μέρος τοῦ μήκους. τὸ δὲ ᾠθον ἰσθμός ὅσον ὡς ἑκατὸν σταδίων, ἔχων κατοικίαν πρὸς μὲν τῷ βορείῳ θαλάττῃ, ἀμφαπαλίαν. πρὸς δὲ τῷ νοτίῳ, φοίνικα τὸν λάμπειαν. πλατυτάτη δὲ ⊖ μέσον ὅδε, πάλιν δ' ἐντεῦθεν εἰς τὸ πάλιν τοῦ πρότερον συμπίπτοσιν ἰσθμόν αἰῶνος, πρὸς ἑξήκοντα σταδίους τῶν ἀπὸ νινόας τ λυκτίαν εἰς ἱεράπυτναν, καὶ τὸ λιβυκὸν πέλαγος, ἐν κόλπῳ δ' ὅδε ἡ πόλις, ἔστι πρόσαντες εἰς ὀξὺ ἀκρωτήριον τὸ ζαμώνιον ὧδε τῶν αἰγυπτίων νοτίων, καὶ τὰς ῥοδίων νήσους. ἔστι δ' ὀρεινὴ, καὶ δασεῖα, ἡ νῆσος, ἔχει δ' ὠλένας εὐκάρπους. τῶν δ' ὀρῶν τὰ μὴ πρὸς ἀνίσχοντα, καλεῖται λευκὰ, ὁ λεπιμνιάτ παύχητος ὑψος. ὧδε τὸ μῆκος δ' ἐκτείνεται σταδίων τριακοσίων σταδίων, ⊖ ποιοῦσι τὴν χώραν πελοποννησίων σωσί κράτης. ἐν μέσῳ δ' ὅδε τὸ εὐρυχωρότατον τῆς νήσου τὸ ἱδαῖον ὄρος· ὑψηλότατον τῶν ἐκεῖ πρὸς φορίες δ' ἐν λύκλῳ σταδίων ἑξήκοντα, πρὸς οἰκεῖσ δ' ὑπὸ τῶν ἀείσων πόλεων. ἄλλα δ' ὅδε πάσσεται τοῖς λευκοῖς τὰ μὴ, ὧδε νότου, τὰ δ' ὧδε τῶν ἑῴων λήγοντα. ἔστι δὲ ἀπὸ τ λυρναίας ὧδε τὸ κοῖλον μέσον τοῦ νησου ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς, ἀπὸ δὲ ἰμαδρα εἰσὶ στάδιοι ἑπτακόσιοι. μεταξὺ δὲ λυδηρα ἀπὸ δὲ τοῦ σαμωνίου πρὸς αἰγυπτον πεπάρων ἡμερῶν, καὶ νυκτῶν πρὸς. οἱ δ', ησιῶν φασι σταδίων δ' ἐστὶν, τούτων τινὲς πεντακισχιλίους εἰρήκασιν, οἱ δ' ἐπ ἐλαττον, ἐρατοσθένης δ' ἀπὸ μ τῆς λυρναίας μέχρι, ⊖ μετώπου διακοσίους φησὶν. ᾠθεν δ' εἰς πελοποννησον ἐλάττους.

ἔλεγε δ' ἄλλως γλῶσσαν μεμιγμένην· φασὶν ὁ ποιητὴς· ἐν μὲν ἀχαιοί.

ὧν δ' ἐποκρῆτες, μεγαλήτορες, ὧν δ' ⊖ λυσσῶνες ἀμφίς πε τριχάϊκες, δῖοι τε πελασγοί.

Τούτων, φησὶ στάφυλος, τὸ μὲν πρὸς ἕω, δωριεῖς κατέχειν, τὸ δὲ δυσμικὸν λυσσῶνας, τὸ δὲ νότιον ἐποκρῆτας, ὧν ἔστι πολίχνιον πρᾶσον, ὅπου τὸ τῶν δικταίου διὸς ἱερόν. οὓς δ' ἄλλος ἱκνούμενος πλέον οἰκῆσαι τὰ πιδλία τοὺς μὲν δὴ ἐποκρῆτας, καὶ τοὺς λυσσῶνας αὐτόχθονας ὑπάρξαι εἰκὸς, τοὺς δ' λοιποὺς ἐπήλυδας. ὅς ἐκ θετταλίας ἐλθὼν, φησὶν αὐθρωπος δωριεὺς μ πρότερον, νωὶ δ' τ ἰκωλίδος λεγομένης. ὑφ' ἧς ὠρεμέθη ἔφη, ὡς φησιν οἱ πρὸς τ πήνειον οἰκήσαντες δωριεῖς. καὶ ἐκτίσαι τὴν πεδινὸν ⊖ βοιὸν ⊖ λυττίνων, ἀφ' ὃ, ⊖ ζυγαίους ὑπὸ τῶν ποιητῶν λέγονται. ὁ πάνυ δὲ τ αὐθρωπον λόγου ἀπορεῖ, τί μ τέτρα πολιν δωρικὴν ἀποικον, τ θετταλῶν.

Circuitũ aũt plus quàm quãtũ Artemidor⁹ ad tertiã longitudinis partẽ. Qd aũt inde eſt, Iſthmus exiſtit ad ſtadia cẽrũ habitationẽ habens. Ad boreale qdẽ mare Amphapaliã, ad Auſtrale uero Phœnicẽ Lãpei. Eſt uero in medio latiſſima, rurſus hinc ad auſtrum prioris coincidũt ad Iſthmũ ripę, ad ſtadia 60. Ab Ninóa Lyctiorũ ad Hierapytnã pelagusq; Libycũ. In ſinu q dẽ ciuitas eſt, deinde protenditur ad acutũ promontoriũ nomine Samoniũ ad Ægyptũ inclinãs, inſulasq; Rhodiorũ. Inſula ſanè dẽſa & mõtana eſt, ualles habẽs frugiferas, mõtes qdẽ in occaſum ſpectantes, λευκοί, hoc eſt albi uocitãtur, altitudine Taygeto nõ inferiores, longitudine aũt ad ſtad. 300. magnitud. extẽſi, & dorſũ in anguſtias deſinẽs faciẽtes. In medio ubi latiſſima pãdit inſula, mõs Idæus ſurgit Cretẽſiũ cũctorũ celſiſſim⁹, quaqua uerſum circuitũ habẽs ſtad. 60. Præſtãtiſſimis ille ſanè oppidis inſtar coronę incolit. Alij ſunt Leucorũ ſimiles, partim in auſtrũ, partim in oriẽtẽ deſinẽtes. E Cyrenaica uero ad Criumetopõ, hoc eſt arietis frõtẽ, dicrũ duorũ eſt, noctiũq; totidẽ nauigatio. A Cimaru autẽ ſtadia interſunt 700. in medioq; ſunt Cythera. De Samonio qdẽ in Ægyptũ dierũ quaternũ ac noctiũ patet nauigatio, ſecũdũ q̃ſdã uero triũ, hãc nõnulli ſtad. 5000. eſſe referũt, aliqui etiã minus. Eratoſthenes quidẽ è Cyrenaica uſq; ad arietis frõtẽ duo millia ſtadiorũ inquit, hinc in Peloponneſum min⁹, Alij aliarũ lingua, pmiſcui ſũt, inſũt qdẽ Achiui, Odyſſ. τ. Inſũt Eteocretes magnanimi, inſũt Cydones, Dorienſesq; trifariã partiti clariq; Pelaſgi.

Ex his (ut ait Staphylus) Doriẽſes oriẽtalem orã incolũt, occidẽtalẽ Cydones, auſtralẽ Eteocretes, quorũ Praſum eſt puſillũ ſanè oppidũ, ubi Dictæi Iouis phanũ extat, cæteros potẽtes cãpeſtria magis habitaſſe loca. Eteocretes igitur & Cydones ſuis è locis originẽ duxiſſe probabil⁹ eſt, quos aborigenes uocant. Reliquos autem aliunde cõuenas, quos è Theſſalia aduectos teſtatur Andron, quæ quidem prius Dorienſis, nunc uero eſt Æotica nuncupata. Ab ea promotos ait Parnaſi habitatores Dorienſes, qui Crineum & Bœum & Cytinum ædificarunt, ex quo à poeta triſariàm diuiſi Triachaices appellantur. Andronis ſanè dicta non admodum à pleriſque approbantur, cum tribum Doricam quaternis conſtantem urbibus, id eſt tetrapolin: tripolin, id eſt, urbes tres continentem plane ſignificent: metropolim uero Doriẽſium, coloniam Theſſalorum.

Trifariã uero dictos putãt Trichaicas, uel ora triuertice, uelqa ſint colles trichinij ſimiles. Cũ aũt plurimę in Creta ciuitates ſint, ampliſſimæ tñ tres ac illuſtriſſimæ pręcellũt Cnoſſos, Gortyna, Cydonia. Eximie uero Cnoſſũ pręconijs extollit Homer⁹, qꝺ ingẽtẽ & Minois regiã uocat, & ætate poſteriore diutius ꝓdurat, primas dignitatis partes reportãs. Inde ad ima detracta, magna ex parte inſtituta & leges amiſit. Dignitas aũt ad Gortynã Lyctũqꝺ trãſlata peruenit. Poſtmodũ antiquũ denuo reparauit habitum atqꝺ authoritatẽ metropolis. Sita uero Cnoſſus eſt in plano ambitũ priſcũ 30. ſtad. habẽs, in Lyctiæ atqꝺ Gortynię terrę medio ſtad. 200. ab ipſaqꝺ Lytto quã Lyctũ poeta nominat ſtad. 120. Lõge aũt à mari arcton ſpectãte Cnoſſus eſt 5. ſtad. ac 20. Gortyna uero ab Africano 90. Lyctus uero & ipſa qꝺqꝺ à mari Africo ſtad. 80. Cnoſſusqꝺ emporiũ habet Heracleũ, fertur itẽ Minos emporiũ uſurpaſſe Amniſũ, ubi poſitũ eſt Ilethyiæ præſidis puerperij phanũ. Priſcis aũt tẽporib⁹ Cnoſſus Ceratus appellabat, à prælabẽtis fluuij nomine. Literisqꝺ teſtatũ eſt Minoẽm ſolertiſſimũ legũlatorẽ extitiſſe, primũqꝺ maris imperiũ uẽdicaſſe q cũ inſulã triſariã partiuiſſet, ſingulis in partib. urbẽ cõdidiſſe Cnoſſũ quidẽ è regiõe Pelopõneſi, q̃ in Aquilonem ſpectat. Vt uero author Ephor⁹ eſt, Minos cuiuſpiã antiquiſſimi Rhadamãthyos imitator extitit, uiri quõdã iuſtitia & æquitate celeberrimi, q̃ appellatione Minois frater fuit. Ille quidẽ prim⁹ legib. inſulã & habitãdis urbib. & ciuilib. inſtitutis ad mãſuetiores rit⁹ uiuẽdi perduxit. Is poſita in mediũ decreta & ſingula ab Ioue ea ferre cõmẽtabatur. Hũc igitur ſectatus Minos nouẽ per annos (ut aiũt) Iouis antrum cõſcẽdebat, ibiqꝺ deniqꝺ immoratus deſcendebat, cõſtructa quædã tenens mãdata, quæ conſulta & ſanctiones Iouis eſſe diſſereret, qua ex cauſa poetam dixiſſe hunc in modum,

Hic quondam Minos nonũ regnauerat annũ, Odyſſ. τ. Excelſa mandata Iouis captans.

Hæc cũ ab eo dicta ſint, ueteres de illo rurſũ alios diſſeminauere ſermones, & qdẽ ijs aduerſos, ut tyrãnis & uiolẽtia impotẽs, & impie tributa colligẽs euaſerit, tragœdijs, Minotaurũ, Labyrinthũ, Theſeiqꝺ ac Dædali caſum tradentes. Hæc ſanè quonam modo ſeſe habeãt, enarratu difficilia ſunt. Alia aũt de illo dicta ab his diſcrepãt. Nã ſunt, q Minoẽm inſulæ dicãt hoſpitẽ, ſũt qui indigenã. Huic aũt ſecũdę poeta magis aſſertor eſt fautorqꝺ ſentẽtię, cũ dicat,

βιχαΐνας δὲ δίεχονται, ἤτοι ἀπὸ τ βιλοβίας, ἢ ἀπὸ τ βιχινίας ἐὰν οὕτω λάφυς ἐφαμίλυς. πόλεις δ' ἐσὶν ἐν τῇ Κρήτῃ πλέους μὲν, μέγισται δὲ, ⓒ ὡϊφανέσατοι τρεῖς, Κνωσὸς, Γόρτυνα, Κυδωνία. διαφερόντως δὲ τῶν Κνωσσὸν, κὰ ὅμηρ⊖ ὑμνεῖ. μεγάλῳ, καλῶν, ⓒ βασιλέγ τοῦ Μίνω. κῇ οἱ ὕσερον. ⓒ δὴ ⓒ διὰ τελέον μέχρι πολλοῦ φορομόν τὰ πρῶτα, εἶτα ἐπανώθη, ⓒ πολλὰ ἴδιον νομίμων ἀφῃρέθη, μάλιγίσα δὲ τὸ ἀξίωμα εἰς τὰ γόρτωνα, ⓒ λύκ⊖, ὕσερον δ' αὖ ἐλαβε πάλιν τὸ παλαιὸν χῆμα τὸ τῆς μητροπόλεως. ἐῶσα δ' ἐν ωιδεμιᾷ πλῃ ἔχουσα ἡ Κνωσὸς τὸν ἀρχαῖον τρίαιον. τὰ σαδίων μεταξὺ τῆς Λυκτίας καὶ τῆς γορτωνίας σαδίοις διακοσίοις, ⓡ δὲ λύκτος, ἐφ' ὑ πουκτὴς λύκτον ὠνόμασεν, ἐκαλεῖτο πρότερον ἔκτισε δὲ θαλάσσης Κνωσὸς μὲν τ Βορέαν ωόντ⊖, ⓒ γόρτυνα δὲ λιβυκῆς γονγκήκοντα. λυκτὸς δὲ κῇ ὧδε τ λιβυκὸς ὀγδήκοντα ἔχει δ' ὑπαντίον τὸ ἡράκλειον. ἡ Κνωσὸς μίνω δὲ φασιν ὠϊκῆσαι χρόνοις ὕσερον τοῦ διὸς ἀμνισῷ, ὅπερ τῆς ἐλευθυίας ἱερὸν. ἐκαλεῖτο δ' ἡ Κνωσὸς κέρατος πρότερον ὁμώνυμ⊖ τοῦ ποταμοῦ. ἱσορεῖται δ' ὁ μίνως νομοθέτης χρήσασθαι θαλασσοκρατῆσαι τε πρῶτ⊖, τρίχα δὲ διελὼν τὴν νῆσον ἐνεκάτωμοίρασε πόλιν. τῇ μὲν Κνωσὸν, ἐν ᾗ καὶ αὐτὸς ἐβασίλευε τῆς ωιλοποννήσ⊖. ⓒ αὐτὸν δ' ἐξ πεσόβερξ⊖. ὡς δ' ἔφηκεν δύφορ⊖, ἑλκτὴς ὁ μίνως ἀρχαίου τινὸς ῥασιλαμάνθυ⊖ δικαιότατα αὐτὸς ὁμωνύμου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτ, ὃς πρῶτ⊖ τὴν νῆσον ᾠκημόρωσε δεκὰ νομίμοις καὶ συνοικισμοῖς πόλεων, καὶ πολιτείας, σκιάμενο⊖ πᾶσι δίος φέρειν ἕκασ τὴν πεπρωμένην δόμαλτων εἰς μέσον. ἔσορε δὲ μιμεῖσθ⊖, ᾗ ὁ μίνως δ' ἐγένετ' ὡς ἔοικεν ἀκαβαίνων ἐπὶ τὸ τοῦ διὸς αὔτρον, καὶ διατρίβων ἐνθάδε, ἐπὶ ἐννέα σωτὴρ ταγμένα ἔχων πᾶσιγέλμασι τὰ νια, ἃ ἔφασκον εἶν τοῦ διὸς πρὸς ἐρωτήσεις αἰτίας καὶ τὰ ποιητὴν ὅτως ἐρηκέναι.

ἐνθάδε μίνως
ἐννέωρ⊖ βασίλευε διὸς μεγάλου ὀαριστής.

Τοιαῦτα δ' ἐπόντ⊖ οἱ ἀρχαῖοι πρὸς τοῦ πάλιν ἄλλους ἐρήκασι λόγους, ὡ' ἐναντίους τοῖς ὡς τυραννικὸς τ γενόμεν⊖ βίαι⊖, καὶ ἀσμολόγ⊖, διαγωδοῦντ⊖ τὰ πρὸ τ μινόταυρον, ⓒ τ λαβυρινθον, καὶ τὰ ὑπὸ συμβάντα, καὶ διαδάλλω. ταῦτα μὲν ὖν ποτέρως ἔχει, χαλεπὸν ὁτῳοῦν εἰπεῖν. ἐσὶ δ', ᾗ ἄλλ⊖ λόγ⊖ ὃν ὁμολογούμεν⊖, τὴν μὲν ἀρχὴν τῆς νήσου τ μίνωα λεγόντων, τὴν δὲ ὕσερον τῆς νήσου τ μίνωα λεγόντων, τὴν δὲ ὕσερον χώριον, ὁ μὲν τοι ποιητὴς τῇ δευτέρᾳ δοκεῖ μᾶλλον συμφέρεσθαι ἀφράσας, ὅταν φῇ, ὅτι πρώτην

πρώτον μίνωα τέκε λιεπὴ ἐπίσροφον.

Περὶ δὲ τ λιμένης ὁμολογεῖται ὅτι ἐν τοῖς πολλοὺς χρόνους ἐτύγχανεν ὀνομαζόμενον, καὶ ζηλωτὰς ἐαυτῆς οὐ ἀείσους τῶν ἑλλήνων ἀπέφηνεν, ἐν δὲ τοῖς πρώτοις λακεδαιμονίους, καθάπερ πλάτων τε ἐν τοῖς νόμοις δηλοῖ, καὶ ἐφορ⊖ ἐν τῇ εὑρώπης πολιτείᾳ αὐαιτέγραφε. ὕσερον δὲ πρὸς τὸ χεῖρον μετέβαλεν ὥσ πλεῖσον. μετὰ γὰρ οὐ τυραννους, οἳ μάλισα ἰδίωσαν τῶν καθ' ἡμᾶς θαλαττῶν, οἵ εἰσιν οἱ διαδεξάμενοι τὰ λησήεια. τότος δ' ἐπορθησαν ὕσερον οἱ λύκιοι, καταλυσαν ἢ πάντας ῥωμαίους τῷ τ λιμένι ἐκπολεμώσαντο, καὶ τὰ πειρατικὰ τῶν κιλίκων φρόνεια. μᾶλλ⊖ δὲ κνωσὸς, ⓒ ῥωμαίων ἀρχικίαν ἔχει. πόδε μᾶλλ⊖ κνωσὸ τοῦτα, πόλεως ὀκ ἀλλοίας ἡμῖν. διὰ δὲ τ αὐθρώπινα, καὶ τὰς ἐν τοῖς μεταβολὰς, ⓒ σωτυχίας, ἐκλελειμμένων συμβολαίων, καὶ τῶν ἐαυτῶν ἡμῖν πρὸς τὴν πόλιν. δρύλα⊖ γὰρ ἦν, ἀνὴρ τακτικὸς τῶν μιθριδάτου τοῦ εὐπάτορος, ὃν ἐτίμησε μάλισα τῶν φίλων, ὅτ⊖ διὰ τῶν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἐμπειρίαν ἔχων λογέων ἀφίκετο, πολὺς ἦν ἐν τῇ ἑλλάδι καὶ τῇ ἄρκῃ, πολὺς δὲ, ⓒ τοῖς περὶ κρήτης ἰοῦσιν, ὅπως τῶν νῆσον ῥωμαίων ἐχόντων. συχνὸν δὲ χρόν⊖ ἐν αὐτῇ τοῦ μιθριδάτου σρατιῶτ⊖ πλῆθους, ὄντ⊖, καὶ τὰ λησήεια πλησθῆναι συνέβαινεν. ὡδηλημοῶντ⊖ δὲ τοῦ δρυλάου τῷ τύχῳ, αἰεὶ πόλεμ⊖ τοῖς κνωσίοις, πρὸς οὐ γορτωίους, αἱρεθεὶς δὲ σρατηγὸς, καὶ καταρθῶσας δι' ταχέως, ἤρατο τιμᾶς τὰς μεγίσας. καὶ ἐπειδὴ μικρὸν ὕσερον ὀλίγ⊖ ὠφελῆς δολοφονηθέντα ἔγνω τὸν δύναγέτην τοῦ φίλων, ἐν συνόπτῃ τῷ δι' αὐτῷ δὲ εἰς γυναῖκας, καὶ τὰ παιδία ἅπασαν, ἀγχοῦ τῶν ἐκεῖ, κατέμεινεν ἐν τῇ κνωσῷ. πυνθανόμενος δ' ἐκμακίπαδ⊖ γυναικὸς σφόδρα τὸ νομα, δύο μὲν υἱᾶς, λαγέταν, καὶ σρατάρχαν, ὧν ὁ μὲν σρατάρχων ἐκατόνταρχ⊖, καὶ ἡμεῖς ἴδεν αὐτὸν, θυγατέρα δὲ μίαν, δυοῖν δ' ὄντων υἷῶν τοῦ δυνάγέτος, διελέξατο τῷ βασιλέως μιθριδάτῃ, ὁ πρόσαγορευθεὶς εὐπάτωρ, ὃν δεκαέτη γενόμενον. τοῦτ⊖ σωτροφ⊖ ὑπῆρξεν ὁ τοῦ φιλεταίρου δρύλα⊖. ᾧ δ' ὁ φιλέταιρ⊖ ἀδελφὸς τοῦ παλαιὸ δρυλάου. ὧν δρωθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς ἴδιον τοσοῦτο ἐπεκεῖτο τῇ σωτροφίᾳ τῇ πρὸς τ δρύλαον, ὡς ὀκ ἐκεῖνον μόνον ἄγειν εἰς τιμᾶς τὰς μεγίσας, ἀλλὰ καὶ τῶν συγγενῶν ἐπιμελεῖσθ⊖, καὶ δὴ ἐν κνωσῷ μετεπέμπ⊖. ἦσαν δ' οἱ πρὸς λαγέταν. τοῦ μὲν πατρὸς ἦλθε πελοποννήσιος αὐτοὶ δ' ἰνδρομηλίοι, ⓒ ἦκον ἐφιλίας τὰς ἐν κνωσῷ. ⓕ δὲ λαγέτου θυγατέρ⊖ Minoẽm Crete regem eſt enixa priorem.

De Creta uero illud uniuerſę cõſentiũt gentes, quod priſcis tẽporib. optimis eſſet inſtituta legib. eiuſqꝺ æmulos & ſectatores fuiſſe Greę corũ optimos atqꝺ primarios, declarant, in primisqꝺ Lacedæmonios, ſicut in uolumine de legib. Plato demõſtrat, & Ephor⁹ in lib. de repu. Europæ ſcripſit: poſtea ad deteriora plurimũ mutata, delapſa eſt. Nã poſt tyrãnos q noſtra populauere maria, hi ſunt q latrocinia excepe runt, hos deniqꝺ Cilices poſtmodũ deuaſtaue rũt, uniuerſos aũt deſtruxere Romani, Cretam qdẽ debellãtes, & piratarũ Ciliciũ caſtella euertẽtes. Hac uero tẽpeſtate Cnoſſũ Romana poſſidet colonia. Hęc qdẽ de Cnoſſo, urbe qdem minime nobis aliena. Verũ ꝓpter rerũ humanarũ uarietates ac earũ cõditiones etꝑmutationes, euẽtusqꝺ fortunę defecerũt, & fœdere erga ciuitatẽ, & q̃ nobis affuerãt bona. Dorylaus rei peritiſsim⁹ militaris, magna Mithridati, Euergetę cognomẽto, beneuolẽtia & familiaritate deuinct⁹ erat. Hic ꝓpter bellãdi ſcięntiã externorũ militũ ꝓfect⁹ deſignat⁹ frequẽs, in Greęcia, frequẽs in Thracia, frequẽs cũ hominib. è Creta ꝓficiſcẽtib. erat. Quo tpe Creta nõdũ in Rom. ptãte fuerat, cumqꝺ magna mercenariorũ aliorũqꝺ militũ in Creta copia uerſaret, uñ latrocinia cõplebant. Cũqꝺ fortuito Dorylaus in patria moraret, inter Cnoſſios atqꝺ Gortynios atrox bellũ cõflatũ eſt, cui⁹ imperator delectus Dorylaus, rẽqꝺ mature ac ꝓſpere gerẽs, ingẽtes adept⁹ eſt honores. Paulopoſt euenit ut cũ familiares Euergetẽ in Sinope inſidijs & doloſe neceſſẽt, regni ſucceſſio ad uxorẽ liberosqꝺ ꝓuenerit. Ibi ergo reb. deſperatis Cnoſſi ſeſe cõtinuit, ubi ex uxore Macetia gẽte nomine Sterota ꝓlẽ ꝓcreat, filiã qdẽ unã, uirilis aũtẽ ſexus duos, Lagetã & Stratarchã, è quibus Stratarchã extrema iã ſenectute cõfectũ, nos ipſi uidim⁹. Cũ aũt duo Mithridati ſupſtites eſſent filij, Mithridates cognomento Eupator regnũ ſucceſſor accepit, ãnos natus XI. Huic ſocius & uitæ cõſuetudine cõiũctus erat Dorylaus Phileteri filius, qui qdẽ Phileterus militaris illius Dorylai frater exiſtebat. Rex igit̃ in maiorẽ adultus ætatẽ, tãtopere cõuictu & cõſuetudine oblectatus eſt Dorylai, ut nõ modo ipſũ ad ampliſſimos ꝓuexerit honores, ſed etiã cognatorum curam præcipuam ſuſceperit, eosqꝺ qui Cnoſſi ætatẽ degebant, accerſierit. Erant aũt Lagetę liberi, uita iam functo patre, hi iam uiriles uero inierant annos. Omiſsis ergo Cnoſſi rebus, ad eum ſeſe contulerunt. Lagetæ autem filia

matris meæ mater extitit. Eo igit florēte fortunā uſo, & hiſce quoq; fœlicitate florere ſimul euenit, ipſo aūt deleto, & horū res extinctæ & ad ima ſunt retractæ. Is nanq; deprehenſus eſt ad rebellādū à Romanis, ſubditos ſolicitans ut ſibi regnū reſtitueretur. Hīc Cnoſſorū ſtatus & fœdera abiecta, & ipſi infinitis acceptis fortunæ uarietatib. extincti. Huius ſanè generis de Cnoſſo mētio eſt. Poſt hāc aūt Gortyniorū ciuitas ſecūdū potētiæ locū tenuit. Hę nāq; mutua inter ſe ſocietate fœderatæ, reliquas oras ſuę ditioni ſubdidere, ſeditione uero diſſentiētes, & reliquā inſulā ad diſcordiā implicuere. Cydon uero maximū alterutrā fuit in partē ad ditamētū utri ſeſe applicuiſſet. Gortyna in cāpo ſita eſt, olim qdē cincta muro, Homero teſte, Gortynaq; muro circūdata, poſterius uero abiectis à fundamento muris, omni tempore mœnib. uiduata permanſit, donec Ptolemęus Philopator muros ad octoginta tantum ſtadia ducere cœpit. Subinde incolę circuitū abſoluerūt, opus egregium ad ſtad. ſc. Diſtat autē ipſa & eius emporiū ab Africano mari ſtad. 90. Lebenus uocatū. Habet & aliud emporiū Metallū nomine ſtad. 130. ab illa diſtans. Eā perlabit totā Lethęus amnis, hic uero ortū traxit ex Lebena, Leucocomas ité & illius amator Euxynthetus, de quib. Theophraſtus ſcriptis prodidit in lib. de amorib. Iuſſerat Euxyntheto Leucocomas, ut è Praſo quendā ſibi canē adduceret, quem ex certaminū prędmijs unū aſſecutus erat Euxynthetus. Finitimi uero ſunt illis Praſij, à mari ſtad. diſtantes 60. à Gortyna uero 150. Inter Eteocretas uero annumerari dictum eſt Praſium. In hoc etiā tractu Dictæi Iouis tēplū eſſe. Nam Dicte proxima eſt, non montis Idei uicina, ut inquit Aratus. Nam Dicte ab Ida ad orientem ſolem mille abeſt ſtadijs, à Samonio autem cētum. Praſus autem inter Samonium peninſulamq; ſita eſt, ſupra mare ſtadia ſexaginta. Eam autem Hierapytnij effoſſam æquauere ſolo. Nequaquam uero à Callimacho recte dici putant, quod cū Britomartys Minois uiolentiam euaſura ex urbe Dicte fugeret, intra δίκτυα, id eſt retia piſcatorum ſoluerit, unde Cydonio locū Dictynnam appellauerint. Dicte aūt mōs eſt. nec enim omnino ex horū locorū uicinis Cydonia terra conſtat, iacet autem in occaſum ſpectans ad extremitates inſulæ. Cydoniæ ſanè plagæ mons eſt Tityrus in quo phanū eſt, nō quidem Dictęū ſed Dictynnæum. Cydonia uero terra, ad mare ſita eſt,

τῶν ἡ μήτηρ τῆς ἐμῆς μητρός, ὀλυχρώστῳ μὲν δὴ ἐκείνῳ σωθῆναι τύχῃ, τὰ πράγματα δὲ καταλυθῆναι. ἀπεστάλη γὰρ ὁ Φαρνάκης τοῖς Ῥωμαίοις τὴν Βασιλείαν, ἐφ' ᾧ αὐτὴν εἰς τὸν ἀρχαῖον κατάστασίν τε συγκαταλύσῃ καὶ τὰ τότων καὶ ἐπαπειλήσασιν. ἀλλὰ ῥᾳθυμήσας δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς Ἀνωμοίους συμβόλαια, καὶ αὐτὸς μυρίας μεταβολὰς ἀξιόμενος. ἀλλὰ γὰρ ὁ πρὸς Μιθριδάτην πόλεμος ἐπὶ τούτῳ μὲν ἔληξε τότε, μετὰ δὲ ταῦτα αὖθις ἐπανῆλθε πρὸς τὴν Ἀσίαν. συμπράττουσι δὲ καὶ ἀλλήλαις, ἅπαντας ἐπανήκοντας ἔχουσαι τοὺς ἄλλους, σασπάσαί τε δίκησαν ἐπὶ τὴν νῆσον. προσῆκε δ' ἐπὶ ἡ Κυδωνία μᾶλλον πρότερος προσγνοίτο, ἐκεῖθι δ' ἐπὶ τὴν Ἀπτέραν ἡ τῶν Γορτυνίων πόλις, τὸ παλαιὸν μὴ ἰσόπεδος τειχισμένη, καθάπερ καὶ ὅμορος ἑρκτὴ Γορτυνία τε τειχίσασα. ὑπέρκειται δ' ἀκρωτήριον τὸ τῆς ἐκ θιμελίων, καὶ πάντα ἐργάζηται μένασα ἀτείχιστος. ἐπὶ δ' ὁ Φιλοπάτωρ τὴν λεμαῖος ἀφεξάμενος τειχίζειν, ὅσην ὑπὸ ἀνθρώπων ἐπὶ τὴν ἀπτέραν παρῆλθε μόνην, ἀξιολογίαν δ' ὅσην ἔχει πλάτος ποτὲ λυκίων ἡ οἴκησις, ὅσον τριάκοντα σταδίων. διέχει δὲ τῆς λιβυκῆς θαλάττης καὶ λιβύων ὁ ἐμπορεῖον αὐτῆς, ἡμέρας νήχονται. ἔχει δέ τι καὶ ἄλσος ἐπίνειον τὸ μέταλλον. διέχει δ' αὐτῆς ἑκατὸν τριάκοντα, ὁμαρεῖ δ' αὐτῇ ὅλκου ὁ λιθύης ποταμός. ἐκ ἧς λεβηνος λιμὴν λοιμικός τε καὶ ὁ ἱερὸς αὐτοῦ διεξιὼν θεός, ὃς ἱστορεῖ βιόφρασος ἐν τοῖς περὶ ἔρωτος λόγοις. ἄθλων ἀμφὶ λόγους ἐστὶν ὅμορος δ' ἐστὶν αὐτοῖς οἱ πράσιοι. τὸ μὲν θαλάττης, ὁ γόρτυνος δὲ διέχοντα μεταξύ. εἴρηται δ' ἐπὶ τῶν ἐπικρήτων ὑπῆρχον ἡ πρᾶσος, καὶ ἐπὶ τοῦθ' ὁ τὸ δικταῖα ὄρος ἱερόν. καὶ γὴ ἡ δίκτη πλησίον, ἐχ ἃς ἄγραδος χρῆσιν ἐρεθίζηται. καὶ γὰρ χιλίοις ἡ δίκτη τῆσδε ἀπὸ πόδες ἀνέχουσα ἥλιον ἀπ' αὐτῆς ἑξῆς. τῆς μανίας ἑκατόν. μεταξὺ δὴ τε ζαμωνίας τε γὴ ῥοντος ἡ πράσος ἵδρυται, ὑπὲρ δὲ θαλάττης ἐξήκοντα σταδίοις διέχοντες, τὸ ἑρμαῖος ἡ γὴ ὀγδοήκοντα. καθίσταται δ' ἱεραπύτνιος δὲ ἧς δὴ τε καλλίμαχον λέγειν φασὶν ὡς ὁμάρτυς φθίσασα τὴν μίνω δίαν, ἀπὸ δ' δίκτης ἁλοῖδο εἰς ἁλιέα δίκτυα. ἡ δὲ ἀπὸ ταῦτα μὲν δίκτυννα ὑπὸ τε κυδωνίαν πόλεις φοβεῖσα δίκτη ἧ ὄρος. ὃ δὴ γ' ὅλως ἐκτείνων ἐπὶ τοῖς ἕωθεν ἡ κυδωνία. πόδες ἧ δὲ ἑσπέρας τὸ μὲν ποτὲ κυδωνιάτης ἔθνος τε νέμεται. τὸ μὲν ποτὲ κυδωνιάτης ὄρος ἐστὶ τίτυρος, ἐν ᾧ ἱερὸν ἔστιν, ὁ δικταῖος ἀπόλλων). κυδωνία δ' ὑπὸ θαλάττης ἡ ἱερὸν, δίκτ

βλάστησα πρὸς τὴν λακωνικήν. διέχει δ' ἐπὶ κατέρας τὸ ἱερὸν τὸ πνωσσὸ καὶ τὸ γορτύνιος, εἶθ' ὑπακόσιοι σταδίους. ἀπτέρας δὲ ὀγδοήκοντα. τὸ πάντης δὲ θαλάττης παραράκονται. ἀπτέρας δ' ἐπίνειον δὴ λίσταμος. πρὸς βαπέρων δ' ὅμοροι τοῖς λυκτίοις τοὺς λυκτίους ἱερόν. λυρβήνιοι, παρ' οἷς δέμη τὸ τῆς δικταίνης ἱερόν. ἐπέχουσι δὲ τὸ θαλάττης, ὡς ἑπτακόσιοι σταδίους. φαλασάρνης δὲ ἐξήκοντα. λωμνήσιον δ' ἔκειτο πρότερον, εἶτ' ἀχαιοὶ καὶ λακωνῶν συνῴκισαν, τειχίσαντες ἐρυμνὸν χωρίον βλίσπον πρὸς μεσημβρίαν. τὸ δ' ὑπὲρ μίνῳ σωσικλείων ζιῶν, τὸν λοιπὸν. φασὶν δ' ὧν κτίσαι τὴν πόλιν ἀχαιοὶ, τὸ μὲν γόρτυν καὶ ἐξήκοντα, τὸ δὲ θαλάττης ἔτι νοσῖ, τὸ δὲ μεσόγαιον τὸ ὠδινέα, πρασαράκονται, τὸν δὲ χάραν ἔχουσιν οἱ κατασκάψαντες. γορτωίων δ' ὅδε καὶ τὸ ῥύτιον σὺν τῇ φασῷ, φασῷ τε ῥύτιον τε. ἐκ δὲ τῆς φασῷ τὸν τὸν καθαρμὸν ποιήσαντα δὰ τὸν ἑπτὸν, ὧν μὲν δὴ φασὶν εἶναι, καὶ ὁλύσσου δὲ τὴ φασίας. λύκτος δὲ ἧς ἐμνήσθημεν καὶ πρότερον, ἐπίνειον δέμη ἡ λιγκμῶν χερρόνησος, ἐν ᾗ τὸ τὴ βρυτομάρτεως ἱερόν. αἱ δὲ συγκαταλεχθεῖσαι πόλεις ὀκτὼ εἰσί, μιλήτος τε καὶ λύκαστος. τὸν δὲ χάραν, τὸν μὲν, ἐνέμαντο λύκτοι, τὸν δὲ λυττίοσιοι, κατασκάψαντος τὸν πόλιν. τὸ δὲ ποικτὸν, τὸ μὲν, ἑκατόμπολιν λέγεντος τὸν κρήτων τὸ δὲ, φύγαγκονταπόλιν, εὔφορος μὲν ὑπὸ ἀπὸ ἀπὸ πατὰς δίκα φησὶ μετὰ τρωικὰ ὑπὸ τῶν ἀλήμονος σὺν συμπολεμήσαντ, δωρίων. τὴν δὲ ὀλυσσέα λέγει φύγαγκονταπόλιν ὄνομάζει, ὅθεν μὴ δὲν πιθανὸς ὄμιν ὁ λόγος. ἄλλοι δ' ὑπὸ τὸ ἰδομενέως ἐχθρῶν κατασκαφῶναι φασὶ τὰς δίκα. ἀλλ' ὅτε μετὰ τὰ τρωικὰ φησὶν ὁ ποιητὴς ἑκαὸν τὰ πόλιν ὑπαρξαι τῶν ἡρώτων, ἀλλὰ μᾶλλον κατ' αὐτόν, ἐκ γὰρ τῆς ἰδίας πρόσωπον λέγει. εἰ δ' ἐκ τότε ὄντων ζώνης ἦν ἰλιάδος καθάπερ ἐν ὀδυσσείᾳ ἐννεήκοντα πόλιν φραξεῖ, καλῶς εἶχεν ὅτῳ δέχεσθαι, ὅλως συγχωρεῖσθαι ἴσως τε, καὶ ὁ ἐξῆς λόγος σώζοιτ' ἄν. ἐπὶ γὰρ τῆς στρατείαν, ὅτε ἦσαν τῆς ἐπάνοδον ἐκεῖθεν τῆς ἰδομενέως, ὡς ἑνὸς ὄμιν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς τὰς πόλεις ἠφανίσθαι φάντας. ὁ γὰρ ποιητὴς φησι. πάντας δ' ἰδομενεὺς ἱερήτιν ἐσίκατ' ἑταίρους, οἳ φύγ' ἐκ πολέμου, πόντῳ δὲ οἱ ἤδη ἀπήρων. ὡς τε καὶ τότε τῆς πάθος ἐμέμνητ' ἄν. ὁ γὰρ δὴ πότε ὀδυσσεὺς μὴ ἔτνεω τῆς ἀφανισμὸν τῆς πόλεων ὁ μυλωνὶ συμμίξας τῆς ἀλλάων μὴ τε καὶ τῆς πλάνων, μὴ δ' ὕστερ). ὁ δ', ὡς συσταλὼν ἐς ἰδομενέα, ὡς τωαναστοθεὶς ἐκ ἔτνεω τὰ συμβαίνοντα οἴκοι, αὐτῷ καὶ τῆς στρα

in Laconicā ſpectās, abeſtq; pari ab utraq; ſpatio, Cnoſſo inquam & Gortyna ad ſtad. DCCC. Ab Aptera uero LXXX. Ab hoc autē mari XL. Aptera quidē habet emporiū Ciſamū. Cydoniatę finitimos habēt ab occaſu Polyrrhenios, apud quos Dictynnæ templū eſt. Abſunt aūt à mari ad ſtad. 30. à Phalaſarna uero LX. ſuperioribus ſanè annis uicatim habitabāt. Poſtea Lacones & Achęi conuenientes habitauerūt, cum locū muro munitiſsimū uallaſſent in meridiē ſpectantē. E tribus à Minoe urbibus ædificatis, Phæſtus reſtat, eam euertere Gortynij, à Gortyne LX. ſtad. abſentē, à mari uiginti, ab emporio Metallo XL. agrum quidē poſsident, qui illā euerterunt. Gortynijs quoq; ſubiectū eſt Rhytium cū Phęſto. Phęſto oriundū expiationes carminibus facientem Epimenidem ferunt, qui librum de purgamentis uerſibus edidit. Olyſſa quoq; Phęſtię orę eſt. Lictus de qua iam meminimus antea, emporiū habet quod Cherroneſus ſiue peninſula appellat, ubi Britomartys ædes ſacra eſt. Annumeratę quidem quondam urbes deletæ ſunt, Miletus ſcilicet & Lycaſtus, agrum ſibi diuiſere, partim Lyctij, partim Cnoſſij, euerſa prius urbe. Cumq; dicat poeta inſulam, nunc quidem C. nunc autē XC. urbes cōtinere, Ephorus ſanè poſterius decem conditas eſſe aſſerit, ſecundum Troiana tempora, ab Althemene Argiuo, comitantibus Doricē ſibus. Cretam ſanè XC. continentem urbes ab Vlyſſe nominatam dicit, hic profecto probabilior eſt ſermo. Alij autem decē ab Idomenei inimicis urbes euerſas fuiſſe memorāt. Cæterum poeta nō Troianis temporibus, ſed potius ætate ſua Cretam ἑκατόμπολιν, id eſt centum urbibus inſtructam eſſe inquit. Ipſe enim è ſua perſona loquitur, quod ſi quis eius tēporibus loquens introduceretur, ſicut in Odyſſea cum urbes nonaginta refert, ſic recte accipienda eſſet elocutio, & ſequens ſaluaretur oratio. Neq; enim durante militia neq; poſt Idomenei reditum ex Troia, eius inimici probabiliter decem urbes deſtruxere. Nam eius rei teſtis eſt poeta hoc modo dicens, Odyſſ. τ.

domeneus cunctos Cretæ perduxit amicos Odyſſ. ν.
E bello profugos, pōti nullum abſtulit unda.

Huius etiā iacturę mētionē feciſſet. Haud enim Vlyſſes earū urbiū deſtructionē nouerat, cui nullū cōueniſſe Grecū neq; cū erraret, nec poſtea cōtigerat. Ille aūt & in expeditiōe ſociū Idomenei, & ſimul incolumis euadēs minime ſciebat, qd illi domi obueniſſet dum militaret,

& in ſuo à bello reditu, ſed neq; pòſt è bello reditũ. Nã ſi cũctis cũ ſocijs & amicis euaſit incolumis, potẽs utiq; rcuerſ⁹ eſt. Quo circa inimici nõ tm̃ inualeſcere debuerũt, ut decẽ illi⁹ urbes interciperẽt. Talis eſt igit̃ orę Cretẽſiũ circuita deſcriptio. Rei uero publicę, quã Ephor⁹ ſcriptis expoſuit, primarias p̃currere partes ſufficiat. Maximũ aũt, legũlator inqt, bonũ eſſe uidet̃, ſi ciuitates ad libertatẽ cõditę fuerint. Hãc em̃ ſolã eſſe, q̃ bona poſsidẽtiũ, ppria eſſe facit. Bona uero q̃ in ſeruitute ſunt, non ſubditorũ, ſed imperãtiũ eſſe. Qui uero ipſam habent, his neceſſariã eſſe cuſtodiã, itaq; cõcordiã ſeditiõi altius excreſcẽti aduerſari, quę è delicijs gignit̃ & auaritia. Quod ſi cũcti modeſte, tenuiterq; uitã degãt, eis nõ inuidiã, nõ cõtumeliã, nõ odiũ deniq; obſtare parib. Ideoq; pueri ad cõuẽt⁹, q̃s greges appellabãt cõmeare uidebãt, uiri autẽ ętatis adultæ ad cõuiuia q̃ uirilia uocabãt συσσίτια, ut tenuiores ę̃q̃lẽ cũ locupletibus portionẽ è publicis alimẽtis aſſequerẽt. Vt aũt nõ formidinẽ, ſed fiduciã capeſſerẽt in armis ac laborib. ab ineũte pueritia cõſuefacere, ut calorẽ & frig⁹ & uiã aſperã accliuẽq; & arduã deſpicarẽt, inq; gymnaſiis inſtructisq; pugnis plagas paruifacerẽt. Eos uero arcub. & inter arma ſaltib. exercere, q̃s principio Curetẽ illis oſtẽdiſſe ferũt, deinde inſtruxiſſe ut ſaltationẽ quã Pyrrhichã appellauerit ſaltarẽt, adeo ut ne lud⁹ q̃dem bellicę fuerit utilitatis expers. Similiter & rhythmis Cretẽſib. modulatiõib. atq; cõcẽtib. uterent̃, q̃ ad cãtilenas tenorẽ haberẽt intẽtiſſimũ, quos Thales inueniſſet, ad quẽ ut reperto rẽ & hymnos Pæanas & alios gẽtis illius cãtus magnãq; legũ partẽ reponũt & attribuũt. Præterea & ſagulo & calceo uti militari, eisq; arma in primis pretioſiſsima fieri munera. Pleriq; tradũt mores Cretenſes magna ex parte Laconicos eſſe, at rei ueritas habet, ut illorũ q̃dẽ inuẽta diligẽti⁹ à Spartanis expolita fuerint, Cretẽſes datas in peius ciuitates neglexere, p̃ſertim Cnoſſiorũ res bellicas abolentẽ. Quaſdã uero inſtitutiones legẽsue apud Lyctios atq; Gortynios, aliasq; puſillas quiſpiã urbes potius q̃ apud illos eſſe. Etenim q Laconica uetuſtiora eſſe indicant, Lyctiorũ leges teſtes faciũt, q̃m eorũ coloni quoq; ſuæ metropolis mores conſuetudinẽq; cõſeruãt, quia ſtolidũ alioqn eſſet eos q̃ in meliori urbanę rei cõſiſtãt, deteriorũ ſe imitatores oſtẽdere. Sed enim hæc haud recte dici. Vetuſta nanq; ex ijs quæ modo conſtũt in cõiecturã adduci minime cõuenit, cum utraq; in contrariam exciderũt conditionem.

τείαν, οὔτε ἡ ἐπ' ἐκείνου τὴν ἐπάνοδον τὴν ἐκ θήρας, ἀλλὰ μᾶλλον ὁ δὲ τὴν μετὰ τὴν ἐπάνοδον, ἡγούμενος πάντων ἐσώθη τὴν ἐπιφορὰν, ἰσχυρὸς ἐν παντὶ λόγῳ. ὡς τ' ὀκ ἔμελλον ἰσχύειν οἱ ἐχθροὶ τοσοῦτον, ὅσον οἰόμενοι ἀφαιρεῖσθαι τὰς πόλεις αὐτοῖς. ἡ μὲν δὴ χώρας τὴν κρητῶν, τοιαύτη τις ἡ πολιτεία. τὰ δὲ πολιτείας ἢ νόμων ἐν γράψει, τὰ λυσιτελέστατα ὑπάρχοντα ἀκριβῶς ἔχει. δοκεῖ δέ, φησὶν ὁ νομοθέτης, μᾶλλον ἰσοῦσθαι ταῖς πόλεσιν ἀγαθὸν, τὴν ἐλευθερίαν. μόνῳ γὰρ ταύτῃ ἴσῃ πεῖν ἡ λιτηζαμένων ἀγαθά. τὰ δ' ἐν δουλίᾳ τὴν ἀρχόντων, ἀλλ' ἐχὶ τὴν ἀρχομένων ἔνι. διὸ δὴ ἔχεσι ταύτῃ φυλακὴν δίκαιον. τὴν μὲν δὴ ἐμὶ νοιαν δι' ὑποτασίας αἱρεμένης ἅπαντᾶν, ἡ γὰρ νεῖ δ' ἐκ πλεονεξίαν, ἐν δ' ἐυφυΐᾳ. σωφρόνως γὰρ ἐν λιτῶς ζῶσιν ἅπασιν, ὅτι φθόνου, ὅτι μίσου, οὐδ' ὕβρεως ἀπάντᾶν πρὸς οὐ ὁμοίους. διὸ δὴ οὐ μὴ πᾶσιας εἰς τὰς ὀνομαζομένας αἱρέσεις ἐκλῦσαι φοιτᾶν, οὐδ' ἐν πλείοις, ἐν οἷς ἐστιν οὐ τίοις, ἂν καλῶσιν ἀφειᾶς συσσίτια, ὅπερ ἐν τίσιν μετέχοιεν τῶν δυνάμεων οἱ πόρους οἰκονομήσοντες, ὁ δημόσια βρεφόμενοι. πρὸς δὲ τὸ μὴ ἀφλοιᾶν ἐν αὐθρέαν ἐρατεῖν ἐκ παίδων, ὅπλοις, ἐν τοῖς σωτρέφῃ. ὡς τε καταφρονᾶν ἐν ἀνιμάτ⊙, καὶ ψύχος, ἐν βαχείας ὁδὸς, ἐν ἀνάπαυ, καὶ πλαγῶν τὴν ἐν γυμνασίοις καὶ μάχας τᾶς ἡ σώταγμα, ἀσκεῖν δὲ καὶ πεζὴν, ἐν ἐνοπλίῳ ὀρχήσει ἦν καταδέξα λουσῆται πρῶτον. ὕσορον δὲ καὶ σωτάξωται τὴ κλισθεῖσαν ὑπ' αὐτ⊙ ωυρρίχιον. ὡς τ μανθάνειν ωεδιὰν ἔνι ἄμοιρον τὴν πρὸς τὴν πόλεμον χρῆσιμον, ὡς δ' αὖτως τὴ τοῖς ῥυθμοῖς κρηπῖσι χρᾶδαι ἡ τᾶς ᾠδᾶς σωζωνωτάτοις ὄσιν, ὅτε δὲ λητα αὐδρεῖν. ᾧ ἐν οὐ παιᾶνας καὶ τὰς ἄλλας τὰς ὠχωείους ᾠδᾶς ἀναλαβεῖσι, ἐν πολλὰ τὴν νομίμων, ἡ ἐδὴτ δὲ, καὶ ὑποδίσει πολεμικῇ χρᾶδαι, ἐν τὴν ἀλωρων τιμάσπα αὐτοῖς ἔνι τὰ ὅπλα, λέγεδαι ὑποτιναι ὡς λακωνικὰ ἔη τὰ πολλὰ τὴν νομίζομένων κρητικῶν. ἐν δ' ἀληθὲς εὑρᾶδαι μὲν ὑπ' ἐκείνου, ἠκριβωκέναι δὲ οὐ ωαρτιάτας, οὐδ' ἐλίγορῆσαι κακωθεισῶν τὴν πολεμικῶν. ἔνι δὲ τινα τὴν νομίμων, πρὸς λυκτίους καὶ γορτυνίοις, καὶ ἄλλοις τισὶ πολιχνίοις μᾶλλον ἢ πρὸ ἐκείνοις. καὶ δὴ καὶ λυκτίων νόμιμα πεῖδαι μαρτύρια, οὐ τὰ λακωνικὰ πρεσβύτερα. ποφαίνοντας, ἀρίκτους γ' ὄντας φυλάττῃ τὰ τ μητροπόλεως ἔδη, ἐπεὶ ἄλλως γε δύνηδ' ἐν ἐν τοῖς βέλτιον σωιεσῶσας, ἐν πολιτδυομένους χρόνων ζηλωτὰς ἀφαίνδ'. ἐκ δ' ἦν ἐκ τ νῦν καθεσηκότ τὰ παλαιὰ ἐκμηχανᾶδαι δ' ἔη, εἰς ταὐτὰ ἐκάτερον μεῖναι

σῆναι τ, ἐν γὰ ναυκρατεῖν πρότερον τοῖς κρησὶ, εἰς τὰς τε, ἐν πρόσοικα ἔδη τοῖς ναυσὶν μὴ ἐθέλειν, ἐν δ τικαίρειδαι πρεσβυτέρων ἐν τ ἐν κρήτῃ ἱππέων τὴν ἀρχὼ. σώζδη γὰρ τὴν ἑτοιμοτάτην τοῖς πολεμικοῖς. οὐ δὲ μὴ ἱππικρατεῖν. οὐ ἐφόρους ἢ τὰ αὐτὰ τοῖς ἐν κρήτῃ κόσμιοις διοικοῦντες ἑτέρως ὠνομᾶδη. τ ἢ συσσίτιον αὐδρεῖαν, πρὸ μὴ τοῖς κρησὶν ἔλ. καὶ νῦν καλεῖδαι, πρὸ τοῖς ἀπαρλιάτας μὴ δαμεῖναι καλεμένων πρότερον. παρ' ἐλκμᾶνι ἢ ὅτω κεῖδαι φοίνικας δὲ, ἐν ἐνθιάδοισιν αὐδρείων πρὸ δαιτυμόνεσι

ῥεῖπι παιᾶνα καλάρχδ' τὸν τὴν κρητῶν.

ὡς ἐν παρ' αὐτοῖς ἀφίκοιτο λυκοῦργ⊙, ἡ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ἀδελφὸς ἦν πρεσβύτερος τ λυκοῦργ⊙ πολυδεύκης, ὃς τελευτὴν ἐγγυον καταλιπὼν τ γυναῖκα. τὴν μὴ ὂν ἐβασίλευον ὁ λυκοῦργος αὐτὶ τ ἀδελφοῦ. χρωμένου δ' παιδὸς, ἐπιβουλευθὲν ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἡ ἀρχὴ καθήκοι τυγχάνει. λοιδορήδη δή τις αὐτῷ, σαφῶς εἰπὼν εἰδέναι ὃν βασιλεύσει. λαβὼν δ' ὑπόνοιαν ἐκεῖν⊙ ὡς ἐπεύσετο τ λόγου δραβάλοι ὑπὸ βαλὼν δὴ αὐτ⊙ τὸ παιδὸς, δείσας μὴ ἐκ τύχης ἀφθανόντ⊙ αἰτίαν αὐτὸς ἔχῃ πρὸς τὴν ἐκ θρῶν, ἀπῆρεν εἰς κρήτην. ταύτην δ' ἡ λέγεδαι τὰ ἀρδμίας αἰτίαν. ἐλθόντα δὲ πλησιάζει θάλητι μουσοποιῷ αὐδρὶ ἐν νομοθέτῃ ὑπὸ τὴν κρητῶν. ὡς ἐν παρ' αὐτοῦ ἀφίκοιτο λυκοῦργ⊙, ἡ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. ἀδελφὸς ἦν πρεσβύτερος τ λυκοῦργ⊙ πολυδεύκης, ὃς τελευτὴν ἐγγυον καταλιπὼν τ γυναῖκα. τὴν μὴ ὂν ἐβασίλευον ὁ λυκοῦργος αὐτὶ τ ἀδελφοῦ. χρωμένου δ' παιδὸς, ἐπιβουλευθὲν ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἡ ἀρχὴ καθήκοι τυγχάνει. λοιδορήδη δή τις αὐτῷ, σαφῶς εἰπὼν εἰδέναι ὃν βασιλεύσει. λαβὼν δ' ὑπόνοιαν ἐκεῖν⊙ ὡς ἐπεύσετο τ λόγου δραβάλοι ὑπὸ βαλὼν δὴ αὐτ⊙ τὸ παιδὸς, δείσας μὴ ἐκ τύχης ἀφθανόντ⊙ αἰτίαν αὐτὸς ἔχῃ πρὸς τὴν ἐκ θρῶν, ἀπῆρεν εἰς κρήτην. ταύτην δ' ἡ λέγεδαι τὰ ἀρδμίας αἰτίαν. ἐλθόντα δὲ πλησιάζει θάλητι μουσοποιῷ αὐδρὶ ἐν νομοθέτῃ ὑπὸ τὴν κρητῶν. ἰσορρόπου δ' ἦν ἀμφοτέρων τ τρόπον, ὃν ῥᾳδιούργοις τε πρότρ)

Cretẽſes em̃ priorib. ãnis nauigãdi principatũ tenuiſſe, unde in ueteris ,puerbij ſermonẽ uulgatũ eſt, ſiqs quę nouit, ſe ignorare diſſimulet, Cretes neſcit pelagus. Nũc aũt rẽ amiſere nauticã. Qd uero nõnulli Spartanorũ in Creta ciuitatũ coloni fuerint, & in earũ inſtitutis pmanere coacti ſint, liquet, cũ etiã pmultę coloniæ leges patrias nõ obſeruẽt: pmultæ etiã quæ coloniæ Cretẽſiũ nõ ſunt, eadẽ tenẽt, quę illę coloniæ. Lycurgũ q̃dẽ Spartanarũ legũ latorẽ, Althemene, qui coloniã miſit in Cretã, qnq; ætatib. iuniorẽ extitiſſe cõſtat. Hũc em̃ Ciſsi filiũ, q Argos ædificauit, q̃ tẽpore Patrocles Spartã cõdidit, rerũ ſcriptores aſſerunt. Lycurgũ uero ſextũ ſecũdũ Patroclẽ extitiſſe, nemine diſcrepãte memorat̃. Neq; em̃ imitationes exẽplarib⁹ eſſe priores, neq; nouiora uetuſtis. Saltationẽq; Lacedęmonijs cõſuetã, & cõcẽtus rhythmicos & Pęanes lege decãtatos, & alia cõplura ,p̃ritu ab illis Cretica uocari, quippe cũ inde deducta ſint, non negẽt. Ex priſcis aũt partim eaſdẽ habere gubernationes & rerũ cognomina, ſicuti ſenioru magiſtratũ & eq̃tũ, ultra Cretẽſes eq̃tes, & equos tenere cõtigit. Ex quo argumentũ faciũt uetuſtiorẽ eſſe eq̃tũ dignitatẽ quàm Cretẽſiũ. Verũ em̃ eos adhuc appellationẽ cõſeruare. Ipſos aũt ſicut in Creta alendorũ equorũ ſtudiũ nõ habere. Ephoros uero eadẽ quę in Creta adminiſtrare munera, cęterũ alijs nominari uocabulis. Virilẽ aũt συσσιτίαν. i. conuictum, penes Cretenſes in hanc uſq; tempeſtatem ſeruare nomen, apud Spartiatas non eo durare quo prius appellatam nomine. Apud Alcmanem ſanè ſic manere,

In uirilib. uerocœtib. ut Phthines author eſt ad Decebat inchoare Pæana. (conuiuas

Vulgatũ quoq; eſt inter Cretẽſes Lycurgũ talẽob cauſã pegrinatũ q̃nq; fuiſſe. Polydectes q dẽ Lycurgi frater natu maior erat, hic in exitu uitę pręgnãtẽ reliqt uxorẽ, interim Lycurg⁹ fratris loco regni tenebat habenas, edito aũt in lucẽ puero, eũ Lycurg⁹ tutorio regebat officio, ad quẽ regni erat dignitas pũetura. Quidã uero illũ cõuicio mordẽs, palã ſe ſcire dixit, q̃ ex cauſa ipſe regnatur⁹ eſſet. At ille capta inde ſuſpicione, ut ex hoc ſermone inſidiarũ in puerũ calũnia uulgo caperet̃, formidans, ne ſi q̃ caſu puer interiret, ipſe illã ab inimicis culpã incurreret, carpit iter in Cretã. Hęc peregrinationis cauſa diſſeminat̃. Eò pfectũ Thaleti muſico & iuriſcõſulto cõſuetudine ſeſe deuinxiſſe, à quo doct⁹ fuit, q̃nã modo primũ q̃dẽ Rhadamãth⁹

deinde Minos leges à Ioue ad mortales ederet.
Tũ in Ægypto uersatũ gẽtis illius iura didicis-
se, aduentãtẽ deinde Chiũ cũ Homero (secun-
dũ quosdã) colloquiũ habuisse, rursum in pa-
triam rediisse, ibiq; ex Polydecte fratre Chari-
laũ nepotem imperantem reperisse, postea ad
ordinandas leges incitatũ, Apollinẽ Delphicũ
adiisse, & inde instituta deferentẽ, Minoiũ in
morem è Iouis antro, magna ex parte similia, ꝓ
mulgasse. Ephorus primaria in singulis talia ꝓ
didit. Apud Cretenses eiusdẽ ætatis uxores ca
piendas, cũctos cõpellũt, quos è puerorũ gre-
ge deligũt. Nec uero statim nuptas ad se puel-
las deducũt, sed cũ ad domestica gubernanda
satis idoneæ fuerint. Dotis magnitudo est, si-
quidem frater est, fraternæ partis bonorum di
midium. Pueros quidem literas discere, & ex
legib. cantilenas, & quasdã musicæ species in-
struunt. Eos uero adhuc iuniores ad Sysitia
perducunt uirorum, humi autem sedentes in-
ter sese degunt, uilibus tecti amiculis, iisdemq;
seu hybernũ tempus, seu æstas fuerit. Et sibiip
sis & ad pugnã conferentibus uiris ministeria
faciunt, eodemq; ex cibo & sibi inuicem, & ad
uersus alterum ministrant epulum. Cuilibet ui
rorum robusto prẹficitur legum magister. Ma
iores ad greges deducũtur, elatiores inter pue
ros ac potentiores greges adunant, & singulis
pro eorum uiribus quamplurimos aggregãt.
Pater autem aggregatoris ut plurimum præfe
ctus est, gregis authorq; est ad uenationes e-
ducẽdi, currendiq; certamina & rebellẽ quem
piam puniendi. Etiam publicis educantur ali-
mentis. Certis autem diebus grex aduersus
gregem cum tibia & lyra, cum rhythmis ma-
gnis ad pugnam conferunt, sicut in re consue-
uere bellica, plagas inferunt, aliquas quidem
manu tenus, quasdam autem armis ferreis.
Proprius item illis de amoribus mos est, ut
non suasu, sed uiolentia & raptu amatum cor-
ripiant, amator triduo aut amplius familiari-
bus prædicit faciendam à se rapinam. Qui ue-
ro puerum aut occultent, aut statutã ire uiam
non sinant, turpissimi iudicãt, perinde ac pue-
rũ tali amatore indignum esse fateantur. Si qui
tamen sint uel æqualium, uel ætate prouectio
rum qui ad honorem pueri aliis rapiant, ii con
ueniẽtes, & in fugã eos solũ cõuertentes, mo-
derate obsistunt, legitimum adimplentes mu-
nus. Alia uero concedunt hilares scilicet abdu
cere, quod si indignus sit, auferunt. Exitus au-
tem rei quẹdam est ostentatio, quoad puer ad

καὶ ὕστερον μίνως, ὡς περὶ τοῦ διὸς τοὺς νόμους
ἐκφέρει εἰς τοὺς ἀνθρώπους. γενόμενον δὲ, καὶ
ἐν αἰγύπτῳ, καὶ καταμαθόντα καὶ τὰ ἐκεῖ νό-
μιμα. ἐντυχόντα δ' ὥς φασί τινες, καὶ ὁμήρῳ
διατρίβοντι ἐν χίῳ, κατᾶραι πάλιν εἰς τὴν οἰ-
κίαν καταλαβεῖν δὲ, καὶ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ υἱὸν τοῦ
πολυδέκτου χαρίλαον βασιλεύοντα, εἶθ' ὁρ-
μῆσαι διαθεῖναι τοὺς νόμους, φοιτῶντα ὡς τὸν
θεὸν τὸν ἐν δελφοῖς. κἀκεῖθεν κομίζοντα τὰ
προστάγματα, καθάπερ οἱ περὶ μίνω ἐκ τοῦ ἄν-
τρου τοῦ διὸς παραπλήσια ἐκείνοις, τὰ πλεῖω τῶν
κρητικῶν, τὰ κυριώτατα τῶν καθ' ἕκαστα ἐκεῖ-
τα εἴρηκε. γαμεῖν μὲν ἅμα πάντας ἀναγκά-
ζονται παρ' αὐτοῖς οἱ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐκ τῆς
τῶν παίδων ἀγέλης ἐκκριθέντες. οὐκ εὐθὺς
δ' ἄγονται παρ' ἑαυτοῖς τὰς γαμηθείσας παῖ-
δας, ἀλλ' ἐπὰν ἤδη ἱκαναὶ ὦσι διοικεῖν τὰ περὶ
τοὺς οἴκους. φερνὴ δ' ἐστὶν, ἂν ἀδελφοὶ ὦσι,
τὸ ἥμισυ τοῦ τοῦ ἀδελφοῦ μερίδος. παῖδας
δὲ γράμματά τε μανθάνειν, καὶ τὰς ἐκ τῶν
νόμων ᾠδὰς, καί τινα εἴδη τῆς μουσικῆς. τοὺς μὲν
οὖν ἔτι νεωτέρους εἰς τὰ συσσίτια ἄγουσι τὰ ἀν-
δρεῖα. χαμαὶ δὲ καθήμενοι διαιτῶνται μετ' ἀλ-
λήλων ἐν φαύλοις τριβωνίοις, καὶ χειμῶνος καὶ
θέρους τὰ αὐτά. διακονοῦσί τε καὶ ἑαυτοῖς, καὶ
τοῖς ἀνδράσι συμβάλλουσιν εἰς μάχην, καὶ οἱ ἐκ
τοῦ αὐτοῦ συσσιτίου πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς ἑ-
τέρα συσσίτια. καθ' ἕκαστον δὲ ἀνδρεῖον ἐφέ-
στηκε παιδονόμος. οἱ δὲ μείζους εἰς τὰς ἀγέλας
ἄγονται. τὰς δ' ἀγέλας συνάγουσιν οἱ ἐπι-
φανέστατοι τῶν παίδων, καὶ δυνατώτατοι,
ἕκαστος, ὅσους πλείστους οἷός τε ἐστὶν ἀθροίζων·
ἑκάστης δὲ ἀγέλης ἄρχων ἐστὶν ὡς τὸ πολὺ ὁ
πατὴρ τοῦ συναγαγόντος, κύριος ὢν ἐξάγειν
ἐπὶ θήραν, καὶ δρόμους, τὸν δ' ἀπειθοῦντα κολά-
ζειν. τρέφονται δὲ δημοσίᾳ. τακταῖς δέ τι-
σιν ἡμέραις ἀγέλη πρὸς ἀγέλην συμβάλλου-
σι μετὰ αὐλοῦ, καὶ λύρας εἰς μάχην ἐν ῥυθμῷ, ὥσ-
περ, καὶ ἐν τοῖς πολεμικοῖς εἰώθασιν. ἐκφέρου-
σι δὲ καὶ τὰς πληγὰς τὰς μὲν, διὰ χειρὸς, τὰς
δὲ, καὶ διὰ ὅπλων σιδηρῶν. ἴδιον δ' αὐτοῖς τὸ
περὶ τοὺς ἔρωτας νόμιμον. οὐ γὰρ πειθοῖ κατερ-
γάζονται τοὺς ἐρωμένους, ἀλλ' ἁρπαγῇ. προλέγει
δὲ τοῖς φίλοις πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἢ πλειόνων
ὁ ἐραστὴς, ὅτι μέλλει τὴν ἁρπαγὴν ποιεῖσθαι.
τοῖς δ' ἀποκρύπτειν μὲν τὸν παῖδα, ἢ μὴ ἐᾶν πο-
ρεύεσθαι τὴν τεταγμένην ὁδὸν, τῶν αἰσχίστων ἐστὶν,
ὡς ἐξομολογουμένοις ὅτι ἀνάξιος ὁ παῖς εἴη
τοιούτου ἐραστοῦ τυγχάνειν, συνιόντες δ' ἂν μὲν
τῶν ἴσων ἢ τῶν ὑπερεχόντων τις ᾖ τοῦ παιδὸς
τιμῇ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὁ ἁρπάζων, ἐπιδιώκοντες
ἀνθήψαντο μόνον μετρίως, τὸ νόμιμον ἐκπλη-
ροῦντες. τἆλλα δ' ἐπιτρέπουσιν ἄγειν χαί-
ροντες. ἂν δ' ἀνάξιος, ἀφαιροῦνται. πέρας δὲ τῆς ἐπιδείξεως ἐστὶν ἕως ἂν ἀναχθῇ ὁ παῖς εἰς
τὸ ἁρ

τὸ ἁρπάσαντος ἀνδρεῖον. ἐράσμιον δὲ νο-
μίζουσιν, οὐ τὸν κάλλει διαφέροντα, ἀλλὰ τὸν
ἀνδρείᾳ, καὶ κοσμιότητι, καὶ δωρησάμενος
ἀπάγει τὸν παῖδα τῆς χώρας εἰς ὃν βούλεται
τόπον. ἐπακολουθοῦσι δὲ τῇ ἁρπαγῇ οἱ παρα-
γενόμενοι. ἑστιαθέντες δὲ καὶ συνθηρεύσαν-
τες δίμηνον, οὐ γὰρ ἔξεστι πλείω χρόνον κατέ-
χειν τὸν παῖδα εἰς τὴν πόλιν καταβαίνουσιν.
ἀφίεται δ' ὁ παῖς δῶρα λαβὼν, στολὴν πολε-
μικὴν, καὶ βοῦν, καὶ ποτήριον. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ
νόμον δῶρα, καὶ ἄλλα πλείω πολυτελῆ, ὥς
τε συνερανίζειν τοὺς φίλους διὰ τὸ πλῆθος τῶν
ἀναλωμάτων. τὸν μὲν οὖν βοῦν θύει τῷ διῒ, καὶ
ἑστιᾷ τοὺς συγκαταβαίνοντας. εἶτ' ἀποφαίνεται
περὶ τῆς πρὸς τὸν ἐραστὴν ὁμιλίας, εἴτ' ἀσμε-
νίζων τετύχηκεν, εἴτε μή. τοῦ νόμου τοῦτο ὑποβε-
βληκότος, ἵν' εἴ τις αὐτῷ βία προσενήνεκται κατὰ
τὴν ἁρπαγὴν, ἐνταῦθα παρῇ τιμωρεῖν ἑαυτῷ,
καὶ ἀπαλλάττεσθαι. τοῖς δὲ καλοῖς τὴν ἰδέαν,
καὶ προγόνων ἐπιφανῶν, ἐραστῶν μὴ τυχεῖν.
ὡς διὰ τὸν τρόπον τοῦτο παθοῦσιν. ἔχουσι δέ τι-
μὰς οἱ παρασταθέντες. οὕτω γὰρ καλοῦσι τοὺς ἁρ-
παγέντας. ἔν τε γὰρ τοῖς χοροῖς, καὶ τοῖς δρό-
μοις, καὶ τοῖς θρόνοις ἔχουσι τὰς ἐντιμοτάτας
χώρας. τῇ τε στολῇ κοσμεῖσθαι διαφερόντως ἐ-
φίεται τῶν ἄλλων τῇ δοθείσῃ παρὰ τῶν ἐραστῶν,
καὶ οὐ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ τέλειοι γενόμενοι
διάσημον ἐσθῆτα φέρουσιν, ἀφ' ἧς γνωσθήσεται
ἕκαστος κλεινὸς γενόμενος. τὸν μὲν γὰρ ἐρώμενον
καλοῦσι κλεινὸν, τὸν δ' ἐραστὴν φιλήτορα. ταῦ-
τα μὲν τὰ περὶ τοὺς ἔρωτας νόμιμα. ἄρχοντας
δὲ δέκα αἱροῦνται. περὶ δὲ τῶν μεγίστων, συμβού-
λοις χρῶνται τοῖς γέρουσι καλουμένοις. καθιστᾶσιν
δ' εἰς τοῦτο τὸ συνέδριον, οἱ τῆς τῶν κόσμων
ἀρχῆς ἠξιωμένοι καὶ τὰ ἄλλα δόκιμοι κρινόμε-
νοι. ἀξίαν δ' ἀναγραφῆς τὴν τῶν κρητῶν πο-
λιτείαν ὑπέλαβον διά τε τὴν ἰδιότητα καὶ
τὴν δόξαν. οὐ πολλὰ δὲ διαμένει τούτων τῶν νομί-
μων, ἀλλὰ τοῖς ῥωμαίων διατάγμασι τὰ πλεῖστα
διοικεῖται, καθάπερ, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρ-
χίαις συμβαίνει. περὶ δὲ τὴν κρήτην εἰσὶν νῆσοι.
θήρα μὲν ἡ τῶν κυρηναίων μητρόπολις, ἄποικος
λακεδαιμονίων. καὶ πλησίον ταύτης ἀνάφη.
ἐν ᾗ τὸ τοῦ αἰγλήτου ἀπόλλωνος ἱερόν. λέγεται δὲ
καὶ καλλίμαχος ποτὲ μὲν οὕτως. αἰγλήτην ἀνά-
φην τε λακωνίδι γείτονα θήρᾳ. ποτὲ δὲ θήρας
μνησθεὶς, μήτηρ εὐίππου πατρίδος ἡμετέρους.
ἔστι δὲ μακρὰ ἡ θήρα διακοσίων ὅσον τὴν πε-
ρίμετρον σταδίων, κειμένη δὲ κατὰ δίαν νῆσον τὴν
πρὸς ἡρακλείῳ τῷ κνωσσίων. διέχει δὲ τῆς κρή-
της, ὡς ἑπτακοσίους σταδίους. πλησίον δ' αὐτῆς
ἥ τε ἀνάφη, καὶ θηρασία. ταύτης δ' ἴον ἑκάστη ἀ-
πέχει [illegible] ἴος, ἐν ᾧ κεκηδεῦσθαι φασί τινες τὸν
ποιητὴν ὅμηρον. ἐκ δὲ τῆς ἴου πρὸς ἑσπέραν ἰόντι,

raptoris ætatẽ perueniat. Amabilẽ aũt nõ tam
formosũ putãt, quàm robore ac uenustate prẹ
stãtẽ, & donis affectũ abducit puerũ, ab eo ad
quẽ mauult locũ, iis q adsunt raptũ cõcomitã-
tib. Vbi uero cœna uenatuq; omnes accepit, è
uestigio dimittit. Non eñ licet lõgiore spatio
puerũ retinere. Exinde ad urbem reuertũtur,
puerq; cũ munerib. abscedit, tũ adductũ bime-
stri tẽpore in urbẽ reducũt munerib. & militari
stola & boue & patera donatũ. huiusmodi eñ
ex lege sanciũt dona aliaq; plura pretiosa, ut a-
micos ꝓpter ingẽtem impẽsarũ uim cõsortiat.
Bouẽ igit Ioui immolat, facto inter redeuntes
comites cõuiuio. Postea oratio ad amãtẽ habe
tur, siue sit oblectat⁹ siue nõ, idipsũ lege ꝓhibẽ
te. Si qdẽ quispiã uim illi fecerit, eo ipso in ra-
ptu, hũc ibidẽ se torturos abacturosq;. Verum
honestis formã, speciei decorẽ, maiorũq; glo-
riã, ne amẽt obstare, q hunc in modũ afficiant.
Qui quidẽ intersũt honestãt (sic eñ raptos uo
cãt) quippe q in ea ẹtate atq; in curriculis am-
plissimos sortiãt locos. nã ꝑtexta cæteris splen
didi⁹ ornãt, quã dono ab amatorib. acceperũt,
neq; ea tñ ætate, sed etiã plene adulti insignio
re utũt uestimẽto, quo quisq; habitu facile in-
ternoscit, & amasium quidẽ κλεινὸν. i. illustrem,
amãtẽ uero φιλήτορα. i. ardentem appellãt. Hẹc
& alia sunt de amatorib. Cretẽsiũ legitima. Prẹ
fectos autẽ decẽ eligunt, quib⁹ ad maxima cõ-
siliariis utunt, quos senes uocitãt. Hãc ad curiã
constituunt, qui ornamẽto principatus digni
iudicãt, cæterisq; in rebus probati. Cretensem
equidẽ rem dignam, quæ scriptis mandaretur
ratus sum, tum propter illius proprietatẽ, tum
propter eorum opinionẽ atq; gloriam. Earum
uero legum nõ multa perdurant, sed plurima
Romanis administrantur edictis, quemadmo
dum & in aliis prouinciis euenit. Insulẹ autem
circa Cretam sunt Thera, Cyrenensium metro
polis, Spartana colonia. Apud ẹam iacet Ana-
phe, in qua Ægleti Apollinis templum extat.
Dicit autem Callimachus,
Nnnc quidem hoc pacto Ægletẽ Anaphẽq;
Laconicæ finitimam Theræ.

Nunc uero Thera mentionem faciens, ait,
Nostrẹ mater patriẹ, quã eqtu splẽdor illustrat.
Est aũt oblõga Thera 200. in circuitu stadiorũ
ad insulã Diã iacens, HeracleoCnossio ꝓpin-
quã. Distat aũt à Creta stad. 70. cui & Anaphẹ
& Therasia uicina est. Ab iis singulis Ius parua
insula abest, in qua poetam Homerum sepul
tũ esse aiunt. Ex Io uerò in occasum nauigãti,
Sic-

Sicen⁹ occurrit,& Laguſa &Pholegãdrus,quã Aratus ferreã nũcupat, ob eius duritiã & aſperitatẽ.Hiſq́ finitima eſt Cimol⁹,à qua terra Cimolia nũcupat.Ab ea Siphnus uiſui ſpectabilis eſt,in quaSiphniũ aſtragalũ ob tenuitatẽ appellant.Propior itẽ eſt Cimolo & Cretæ Melos inſula,iſtis dignitate pręſtãtior. Abeſtq́ ab Scyllæo ꝓmõtorio Hermonico ſtadijs ſeptingentis,& ferè totidẽ à Dictynnæo. Eius incolas Athenienſes quõdã immiſſo exercitu uſq́ adpuberes uniuerſos fermè trucidarũt.Hę quidẽ inſulæ in Cretenſi iacent pelago. In Ægæo magis Delos eminet,& circũſtantes illi Cyclades,& ipſis incũbentes Sporades,id eſt diſperſæ,de quibus illę ſunt quas circa Cretam enarrauimus.Delos igitur urbẽ habet in plano poſitã & Apollinis tẽplũ atq́ Latonæ.Cynthus autẽ mons ſublimis & aſper incũbit urbi, amniſq́ per inſulã nõ ſanè magnus labit, Inopus nomine.inſula enim parua eſt,ipſa ſanè antiq́tus magno in honore fuit deorũ gratia, ab heroicis inchoans temporibus.Fabulæ nanq́ tradiderunt Latonã, hoc in loco pariẽdi ſoluiſſe dolores,cũ Apollinẽ ſimul & Dianã in lucem edidit.Antea quidẽ(ut ait Pindarus) intolerãda erat inter undas uariſs undiq́ flatibus agitata,ſed cũ uicinus dolorib.aduenit partus, quatuor terreſtrib.è truncis columnæ, dura in petra ſolido ex adamante continuerunt, ubi fœlicem enixa eſt ſtirpẽ. Eam ſanè circũhabitatæ glorioſam reddiderũt inſulæ,quas proinde uocauere Cyclades,& honoris ac cult⁹ gratia ſpectatores & ſacra publice miſerunt,ſimul & uirgineos cœtus,& frequẽtiſsimos cõuentus aggregabant.Initio quidẽ duodecim fuiſſe perhibent,pluresq́ agnatæ ſunt.Artemidorus autẽ circaHelenã dinumeratis ab Thorico (inquit) uſq́ Suniũ Macra adiacet,ad ſtad. 60. longitudine. Ab hac enim ait Cyclades exiſtũt.nominat aũt Ceon,Helenę ꝓpinquiſsimã.Secundũ hãc Scythrũ,& Seryphũ, & Melũ,& Syphnũ, & Cimolũ,& Prepeſinthum,& Oliaron.Poſt has Parũ,Naxũ,Syrũ,Myconum,Tenum,Andrum, Gyarum,alias quidem ad duodecim attribuendas arbitror,Prepeſinthum quidem & Oliarum & Gyarum minime. E quibus cum ad Gyarum iactis ſtarem in ancoris,quendam agnoui tunc uiculum, quem piſcatores incolerẽt. Cũq́ inde ſolueremus,legatũ quẽdã à piſcatorib.ad Cęſarẽ miſſũ aſſũpſim⁹(erat aũt Cęſar Corinthi ad Actiacũ tendens triumphũ) eò ille nauigãs unà ad percõtãtes reſpõdit, quod σίκλω, καὶ λάγουσα, ἢ φολεγανδρος, ἣν ἄρατος σιδηρείαν ὀνομάζει διὰ τὴν τραχύτητα. ἐγγὺς δὲ τούτων λίμωλος, ὅθεν ἡ γῆ λιμωλία ἔνθεν ἡ σίφνος ἐν ὄψει ὄσῃ, ἣν λέγουσι σίφνιον ἀσφάλαθον διὰ τὴν εὐτέλειαν. ἐπὶ δ' ἐγγυτέρω καὶ ἡ λιμώλος καὶ ἡ κρήτης ἡ μᾶλλον ἀξιολογωτέρα τούτων διὰ τὸ ἑρμιονικὸν ἀκρωτήριον ἔχουσα σκυλλαίου ὄρος ἐπέκεινα. τοσοῦτος δ' ἀχεδὸν περὶ τὴν δῆλον ναίας. ἀθηναῖοι δέ ποτε πειμψάντων στρατείαν, ἣν δ' ὁ μιθριδατικὸς πόλεμος, αὐτοὶ μὴ ὄντες ἐν ἴσῃ κρητικῷ πελάγει, ἐφ' ἣν αἰγαίῳ μᾶλλον, αὐτή τε ἡ δῆλος, ⟨καὶ οἱ περὶ αὐτὴν κυκλάδες, ⟨καὶ αἱ ταύτας προκείμεναι σποράδων, ὧν εἰσί, καὶ αἱ λεχθεῖσαι πρὸ αὐτῆς κείτλω. ἡ μὲν δὴ δῆλος ἦν πανηγυρικὴ καὶ πολυάνθρωπος ἔχει τὴν πόλιν, καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ ἀπόλλωνος καὶ τὸ λητῷον. ἐκπέρκειται δὲ ἡ πόλις ὄρος ὑψηλὸν ὁκοῦθος καὶ τραχύ. ποταμὸς δ' ἐρέβει τὴν νῆσον ἐνωπὸς, ὁ μέγας, καὶ χῶρα νῆσος μικρά. τεθέμηται δὲ ἐκ παλαιοῦ διὰ τοῦ θεὸς ἀπὸ τῶν ἱερονικῶν χρόνων θαρρεῖν. μυθολογοῦσι γὰρ ἐντεῦθα ἡ λητὼ τὰς ὠδῖνας ἀπὸ θεάσθαι, τότε ἀπόλλωνος καὶ τῆς ἀρτέμιδος. ἦν γὰρ τὸ πάροιθεν, ὁ φορητὸς φησὶ πίνδαρος. Κύμασί τε, πανδοξοτάτῳ αὖ μῶν ῥιπάσιν ἀλλὰ ⟨ὁ γὰρ⟩ ὁ νότος δὴ ναυσὶ θείαις ὧν βαίνειν, Δηλιάδες ἀφθιτα πρεμνῶν ἀπόρεσαν χθονίων. ὧν δ' ὧδε ἱερὰ ναῦς ἀχεδὸν πέτρα ἀλαμανδρίδι λιθοι νίνδα. ἔνθα τέκνοις εὐδαίμονι πότνα θ' ἑστία γένναν.

Ἔνδοξον δ' ἐποίησαν αὐτὴν, ὁ πανηγυρίζουσι καλόμεναι κυκλάδες, ἣν ἡμῶν τιμὴ καὶ μνησία, θεωρὸς τε, ⟨καὶ θυσίας, ⟨καὶ χορὸς παθγύων. πανηγύρεις τε ἐν αὐτῇ συνάγουσι μεγάλας. καταρχὰς μὴ δὲ δώδεκα λέγεται πρὸς τῇ γόνοι δὲ πλείους ἀριθμεῖ πρὸς δ' ὧν ἀριθμεῖ πρὸς τ' ἐλεγεῖα εἰπών, οὓς ἀχθοῖ κα μέχρι σανίδ πρὸς ἀκτῆ, μάκρη σαλίῃ ὄσῃ ἐξήκοντα τὸ μῆκος, ἀπ' ταύτης γὰρ φησὶ καλόμεναι κυκλάδες εἰσίν. ὀνομάζῃ δ' ἀπὸ τῆ ἐλαίῃ. ⟨καὶ μετὰ ταῦτα κύθνον, ⟨καὶ σέριφ), ⟨καὶ μᾶλλον ⟨καὶ σίφνον, καὶ κίμωλον ⟨καὶ πρεπέσινθον, καὶ ὠλίαρον, καὶ πρὸς ταῦτα πάρον νάξον, συρον, μύκωνον, τῆνον, ἀνδρον, γύαρον. τὰς μὲν δὲ ἄλλας οὐ δώδεκα νομίζουσι δ' ἡ πρεπέσινθον, καὶ ὀλίαρον, ⟨καὶ γύαρον, ἀντὶ τοῦ, ὧν τῇ γυάρῳ πρόσκεισθαι δεῖ, ἔνιοι κώμην τινὰ ὑπὸ ἀλίεων σωσικράτη. ἀπαίρομεν ἐκεῖθεν πρὸς βοῦν· ἐνθεν δὲ, ὡς καίσαρα πρὸ κεχαρισμένον οὐ ἀλίεων τινὰ. ἦν δ' ἐν εἴνθω καίσαρ βασιλεῖ ὧν ὑπὲρ βεβαίωσιν ἀπάντων, συμπλέων δὲ ἔλεγε πρὸς τοὺ

leuãdi gratia tributi,legatione fungerẽt ad Cęſarẽ.Drachmas enim 100.& 40. ſeſe ſoluere, è qb⁹ cẽtenas magna cũ difficultate pẽdere poſſent.Eorũ etiã Aratus initiũ declarat inopiam,

Tu quidem ô Latona in ferrea permanes Pholegandro,
Miſeranda utiq; nunquã ad Gyarũ ilicet ſimilẽ aduẽtabis.

Delũ igitur hũc in modũ in magno glorię gradu cõſtitutã.Corinth⁹ etiã à Romanis euerſa, ampliorẽ in modũ accumulauit. Eò emm negotiatores cõmigrarũt,prefertim cũ eos tẽpli immunitas accerſeret,& ipſius portus inuitat occaſio.Etenim ex Italia & è Græcia in Aſiã nauigãtib.cõmodiſsime iacet,cõuenientiũ q́q́ frequẽtia rei mercatoriæ cõducit, interq́ cęteros maximeRomani in ea familiariter obſeruabãt etiã ſtãte Corintho.Et Athenienſes redacta in poteſtatẽ inſula,& ſacrorũ & negotiatorũ curã ſuſcepere pręcipuã,Mithridatici uero duces eã inuadentes,tyrãnusq́ illã ad deſciſcẽdũ impellẽs,cũcta uaſtarũt, cęterũ domũ rege regreſſo,Romani denuo deſertã recuperarũt inſulã, &ad hoc uſq́ tẽp⁹ in ſũma pdurat inopia,Athenienſiũ ditioni ſubdita.Rhenea aũt q̃dã, & deſtituta extitit inſula,ab Delo 4.diſtãs ſtad. in q̃ Deliſs ſunt ſepulchra.Haud enim inter Delon mortuos aut ſepelire,aut cremare fas eſt.Canẽ etiã in Delo alere nephas.Eã priſci Ortygiam nominauere,Ceos aũt q̃ternas cõtinẽs urbes, inde tetrapolis uocitata. Duæ uero reſtãt,Carthea ſcilicet,& quã Iulidẽ appellãt,ad quas reliquarũ habitatores cõcurrerũt, Carthęã q́dẽ à Pœęeſſa,Iulidẽ uero è Coriſsia.Ex Iulide Simonides cõdẽdorũ author carminũ, duxit originẽ,necnõ illi⁹ ex fratre nepos Bacchylides, & poſtea Eraſiſtrat⁹ medic⁹ inſignis,& ex Peripateticorũ ſecta philoſophorũ Ariſto,Bionis Boryſthenenſis æmulus.Penes iſtos lex aliquãdo lata fuiſſe uidet,cuius & Menander meminit, Bella inquit lex Coenſium eſt Phania,

Qui recte uiuere nequit,turpiter ne uiuunto.

Edixit enim ut uidetur lex, maiores annis ſexaginta natos, aconito uitam finire, ut reliquis cibaria ſufficerent.Cumq́ ab Athenienſibus obſidione urgeretur aliquando, decreuiſſe memorant,ut ex eis natu maximi morti dederentur,definito annorum numero, eos autem illi obſidere deſtiterunt.Situm eſt in monte oppidum,longè à mari ad quinq́ & uiginti ſtadia.Eius emporium locus eſt,in quo Coriſſia ſita fuerat,ne unius quidem pagi uiciue inquilinos aut manſiones habens.Penes Coriſſiam uero Sminthei Apollinis ſitum eſt templum,penesq́ Pœeeſſam.Inter ædem autẽ &

ωνδομένους, ὅτι πρεσβεύει πρὸς λεντλον τὸν φόρον. πελάγη γὰρ δραχμὰς ἑκατὸν ὠφειλέτησαν. ⟨τὰς ἑκατὸν χαλεπῶς αὖ πλοῦν, λυσὶ δὲ τὰς ἀρχαίας αὐτῶν, καὶ ἄρατος ἐν τοῖς ἰδίοις λεπτοῖς,

ὦ λητοῖ συμμολύνῃς μὲν σιδηρέαν φολεγανδρον
Δηλιάδ' οὐ γυάρου πρὸς ἐλθύσεται αὐτίχ' ὁμοίως.

Τῶν μὲν δὴ λεντλον ἐνδοξον γενομένων ὕστερον ἐπὶ μᾶλλον ηὐξησε κατασκαφεῖσα ὑπὸ ῥωμαίων κόρινθος. ἐκεῖσε γὰρ μετεχώρησαν οἱ ἔμποροι, καὶ ἡ ἀτελείας τοῦ ἱεροῦ πρόσκαιρος αὐτός. ⟨ἡ εὐκαιρίας τοῦ λιμένος. ἐν καλῷ γὰρ κεῖται τοῖς ἐκ ἰταλίας, καὶ ἡ μαδία εἰς τὸν ἀσίαν πλέουσιν ἢ τε παρήγυες ἐμπορικόν τι πρᾶγμά ὅτι, ⟨συνήθως ἦσαν αὐτῇ, καὶ ῥωμαῖοι δὴ ἄλλων μᾶλλον. καὶ ὅτε συνέσυκει ἡ κόρινθος ἀθηναῖοι λαβόντες τὴν νῆσον, καὶ δὴ ἱερῶν ἅμα ⟨δὴ ἐμπορίων ἐπεμελοῦντο ἱκανῶς. ἐπέλθοντος δ' οἱ ⟨μιθριδάτου στρατηγοὶ, ⟨καὶ ἀρχελάου τύραννοι αὐτὴν διελυμήναντο πάντα, καὶ πρελαβὸν ἐρήμην τὴν νῆσον πάλιν ἀθηναῖοι, ἀναχωρήσαντος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βασιλέως. καὶ διετέλεσε μέχρι νῦν ἐνδεῶς πρᾶττουσα. ἔχουσι δ' αὐτὴν ἀθηναῖοι, ῥήναι δ' ἤρημον νησίδιόν ὄσῃ ἐν τέτρασι τοῦ δήλου σταδίοις, ἔνθα τὰ μνήματα τῶν δηλίων ἐστίν. ὁ γὰρ ἔξεσιν ἐν αὐτῇ τῇ δήλῳ θάπτειν, ἀπέκειτο νεκρὸν ὀκ ἐξεστιν δὲ, ὁ δ' ἰωνικὸς ἐν δήλῳ πρόφευγον. ὀνομάζεται δὲ, καὶ ὀρτυγία πρότερον. λέως δὲ τετράπολις μὲν ὑπῆρξε. λέγεται δ' οἱνόη ἡ τετάρτη ⟨καὶ καρθαία, εἰς ἃς συνῳκίσθησαν αἱ λοιπαί. ἡ μὲν ποιήσασα ὑπὸ τῶν καρθαίων, ἡ δὲ πορθμὶς εἰς τὴν ἰουλίδα. ἡ δὲ ἰουλὶς δὴ, ὅ, τε σιμωνίδης ὧν ὁ μελοποιὸς, καὶ βακχυλίδης ἀδελφιδοῦς ἐκείνου. καὶ μετὰ ταῦτα ἐρασίστρατος ὁ ἰατρός, καὶ ἡ ἐκ τοῦ πρυτανεύσαντος φιλοσόφων αἱρέσεων, ὁ τ' βορυσθενίτης βίωνος ζηλωτής. πρὸς τοῦτοις ἦν δοκεῖ τεθεῖναί ποτε νόμος, ὃ μέμνηται ⟨καὶ μένανδρος. Καλὸν γὰρ λέγουσι νόμιμόν ὅτι φασὶ μὴ διαγηράσκειν ζῶντα κακῶς.

Ἴσως δὲ καὶ ἐγὼ ὡς ἔοικεν ὁ νόμος οὗτος ἐπὶ ἐξήκοντα ἔτη γενόμενος κωλύειν, ⟨καὶ τὸν διαρκῆ βίον ἄλλοις τὴν βοσκὴν. ⟨πολιορκουμένους δέ ποτε ὑπ' ἀθηναίων, ψηφίσασθαι φασὶ τοὺς πρωτεύοντας ἐξ αὐτῶν ἀπολλωνᾶν ὁσιωθέντα πλῆθος ἐπ' ἔτος ἢ πολιορκήσειας. ἐπὶ δ' ἐρχομένῳ ἐν θαλάττῃ διέχουσα ἡ πόλις ὅσον ὀγδοήκοντα ⟨ἄνθρωποι σταδίους. ἐπίνειον δ' ἐστὶν αὐτῇ χωρίον ἐν ᾧ ὅρμι ἱδρυμένη ἡ κορησία καλεῖται. ἡ δὲ λώμνη ἔχουσα. ἔστι δὲ καὶ πρὸς τῇ κορησίᾳ σμινθίου ἀπόλλωνος ἱερὸν, καὶ πρὸς τῇ κολωνίᾳ. μεταξὺ δὲ τοῦ ἱεροῦ, καὶ τῶν

Pœceſſæ parietina Neduſiæ Mineruæ ſacellū eſt, quod Neſtor ſecūdū eius à Troia reditū ædificauit. Coriſſia quoq; Helixū habet amnē. Poſt hanc Naxus & Andrus haud memorabiles ſanè inſulæ, & Parus è qua natus eſt Archilochus poeta. Pariį qdē Thaſum ædificarunt. Eſt & in Propōtide Pariū oppidū, in hoc pfecto ara eſſe dicīt digna quam ſpectes, latera ad uniº ſtadiį mēſurā habēs. Parus lapidē pducit, quē Pariū appellāt, ad marmoreas ſculpturas aptiſſimū. Eſt enim Syrus priore pducta ſyllaba, è qua Pherecydes Babius duxit originem, eo iunior eſt Athenæus. Huius mētionē poeta feciſſe uidetur, Syriam illam appellans,

Inſula quædam Syria, ſi forſan audieris,

Odyſſ. ο. Ortygiæ ſtat litore ſupra.

Extat & Myconº, ſub qua gigantū nouiſſimos ab Hercule mactatos iacere fabulāt, è qua deriuatū eſt puerbiū, Omnia ſub unā Myconū. quādoqdē quę natura diſtinguūt, ſub unū titulū deſcriptionēq; ducūt. Myconios etiā qdā caluos appellāt, cū illud uitiū ea paſsim exuberet in inſula. Seriphº aūt eſt, in qua ea facta uulgāt, quę dicūt in fabulis, Dictē piſcatorē arcā adduxiſſe retib. in q̄ Perſeº cū matre Danae poſitº tenebaṫ, cū pater Danaes Acriſiº utrūq; abiecīſſet in mare. Iſta in inſula educatū fuiſſe Perſeū pdīt, q cū caput Gorgonis allatū Seriphijs oñdiſſet, uniuerſos mutaſſe fertur in lapides, idq; in matris ultionē factitaſſe, q̄a illis adiutoribus Seriphi rex Polydectes nuptijs in ui tam adegiſſe cōſtituiſſet. Adeo aūt lapidoſam eſſe Seriphū, ut q conuiciant, id inſpecta obuenīſſe Gorgone cauſentur. Tenos quoq; urbē nō ſanè magnā habet, uerū Neptuni phanum ingens in luco extra muros ſpectatu dignum, in eo capaciſsima diſcūbētiū cōuiuarū ædificata ſunt triclinia, illud ſignū eſt abundātē finitimorū multitudinē eò conuenire ſolitā, q unà Neptuni ſacrificia celebrarent. Eſt etiā Amorgus è Sporadibus una, è qua genitus eſt Simonides lamborum poeta, & Lebinthus, & Leria. Hinc illud Phocylidæ,

Lerį mali, nō unus quidē, alter uero minime,
Sed uniuerſi, excepto Patrocle,
Etenim Patrocles Lerius.

Eius nāq; loci homines, ut improbi crimina bātur. Apud illā Patmos eſt, atq; Coraſsiæ ab occaſu Icariæ propius iacētes, Icaria uero Samo. Icaria quidē deſerta manet, at egregia cōtinet paſcua, q̄ uſurpantur à Samijs. Huius generis cū ſit, tamen celeberrima eſt, & ab ea Icariū

pelagus adiacēs uocabulū adipiſcīt, in quo & ipſa cōtinet, & Samus, & Cos, & modo dictæ Coraſsiæ, & Patmos, & Lerº celeber. In ea mōs Cerceteus magis q̄ Ampelos, q urbi Samiorū incūbit, Icario mari Carpathiū cōiūgīt, ex parte auſtri, hinc aūt Ægyptium, ab occaſu aūt Creticū & Africanū. Permultæ uero in Carpathio mari Sporades cōtinent inſulę, inter Con preſertim ac Rhodon, atq; Cretam, quarum ſunt Aſtypalæa & Telus, & Chalcia, & quas in nauium catalogo nominauit Homerus,

Qui Niſyrō habēt celſā Crapathūq; Caſumq;,
Eurypyliq; urbē Con, æquoreasq; Calydnas.

Pręter Con em̄ ac Rhodō, de qb. poſtea diſſerēdū erit, alias inter Sporadas ponimº, et hoc in loco eas meminimº, licet nō in Europa, ſed in Aſia cōputatæ ſint, quādoqdē ut unà cum Creta Cycladibusq; Sporadas ipſas cōplecteremur, q̄dā nos modo urgebat oratio ſeriesq; dicēdi. Cæterū in ipſo Aſiæ ſitu circūſcribēdo, cōtiguas illi adſcribemº inſulas, p̄cipue quæ dignę ut referāt uidebunt, Cyprū, Rhodū, Con, & q̄ iacēt ordinatim in litore Samū, Chiū, Leſbū, Tenedū. In preſentiarū Sporadas ipſas, quę dignę relatu reſtāt, pcurremº. Aſtypalæa igit, p cul ſatis extat in pelago, unā habēs ciuitatē. Telus aūt ad Cnidiā, ptēdit orā, lōga, ſublimis, anguſta, circuitū ad quadragena & cētena cōplectens ſtadia, cui & ſtatio nauiū adeſt. Chalcia quidem ſtadia à Telo 80. abeſt, à Carpatho aūt 400. & ab Aſtypalęa bis totidē, habetq; uicū habitatū eiuſdē uocabuli, Apollinis delubrū & portū. Niſyrus q̄dē ab aglone affinis eſt Telo, ab ea ſtadia circiter 60. ſemota, quātū & à quo diſſiūgit, rotūda, celſa, ſaxoſa, molēdinarijs abūdās lapidibº, finitimis igit urbibº ab ea molarū ſuppetit copia. Sui quoq; nominis habet oppidū & portū, aquarūq; ſcaturigines calidarum, phanūq; Neptuni, eius ambitus eſt ſtadia 80. Sunt & penes eam paruę quędā inſulę iuri Niſyrorū adſcitę. Fama eſt, Niſyrū fragmētū Coę inſulæ fuiſſe. Adijcīt fabulę, Neptunū gigantū quēpiā pſequētē, Polybotē, ab inſula Coa tridente ſuo fruſtū auulſiſſe, inq; illū iaculantē fragmē ipſum piectū, inſulā māſiſſe, appellatāq; Niſyrū inſulā, ſepultū ibi cōtinēs gigātē. Tametſi q̄dā aſſerāt, ſepulchrū eius in Co eſſe. Carpathus autem quam Homerus Crapathū uocat, excelſa eſt, circuitū ducentūm ſtadiorū habens. Fuitq; urbibus quatuor pollens, & nomen celebre cōſecuta eſt, à qua pelago quoq; nomen eſt inditum. Vna uero urbium ipſarum Niſyrus dicta eſt, cognominis quidem

Nisyrorũ insulæ. Iacet autem ab Aphrica ad litus album, quod ad stadia mille abest, à Salmonio autem Cretæ promontorio CC. & L. ambitus eius est LXX. stad. In ipsa ciuitas est eodem dicta nomine. Circũ illam uero complures insulæ sunt Casiorũ nominatæ. Poeta Calydnas (ut aiũt) Sporadas appellat insulas, quarũ unã esse Calymnam, sicuti Nisyrorum & Casiorum uicinæ ac subditæ, ab eis nomen assequuntur insulæ, sic & circũstantes, Calymnas ab ea nominari, probabile fit, quæ annis illis fortè Calydna uocabat. Pleriq; sanè duas esse Calydnas asserunt, Lernum atq; Calymnã, quas quidem etiam dicere poetam dixere. Scepsius autẽ scriptis suis testatur pluratiuo Calymnas numero insulam nominatam, quemadmodũ & Athenas & Thebas. Oportet autem poetæ dictum per hyperbaton accipere. nõ enim insulas Calydnas inquit. Alij uero sic,

Iliad. B. Insulas qui Nisyron habẽt celsam Crapathũq; Casumq;,
Eurypyliq; urbẽ Con æquoreasq; Calydnas.

Totum quidem insulare mel, ut plurimum urbanum & iucundum est, & æmulũ Attico. At uero quod in hisce oritur insulis reliquum antecellit, potissimum autem Calymnium.

νισύρῳ νήσῳ, λέγεται δὲ τ̃ λιβύης ἐγγὺς κλύκλωι ἀκτωί, ἀπ̃ τ̃ Σαλμωνίδος ἀκρωτηρίου διέχει πρὸς χιλίους σταδίους, τ̃ δὲ καρπάθου, πρὸς ἑσπέραν χιλίους. ἡ κῶος δὲ πανύτης μὲν ἀπὸ ῥοδόμηκοντα ὅσους σταδίους. τοῦ δὲ σταλιμνίου τοῦ ἄκρα τῆς κρήτης διακοσίους ὠγυγίου κύκλου δὲ ἔχει σταδίους ὀγδοήκοντα. ἔστι δ' ἐν αὐτῇ πόλις ὁμώνυμος, καὶ κασίων νῆσοι καλυμναι πλείους πρὸ αὐτοῦ. νῆσος δὲ καλύδνας τὰς ποιητὰς λέγειν φασὶ τὴν πενταλίνην. ὧν μίαν εἶναι καλύμνην. εἰσὶ δ' ὡς ἐκεῖνοι νισυρίους λέγονται, καὶ κασίων αἱ ἐγγύς, καὶ ὑπήκοοι, ὅτως καὶ τὰς τῆ καλυμνη πρόσκειμένας, ἴσως τότε λεγομένη καλύδνη, πενταλίνη δύο εἶναι καλύδνας φασί, λέρνον, ἡ καλύμνην. ἃς πρ, καὶ λέγειν τὴν ποιητήν. ὁ δὲ σκήψιος πλυθωνικῶς ὀνομάσας τὰς νῆσους καλύμνας φησὶν ὡς ἀθήνας, ἡ θήβας. διὸ καὶ ὑπορβατῶς δέξασθαι τὸ τῶν πενταλίνην, ὁ γάρ ἐστι καλύδνας λέγειν. ἄλλοι δ' ἄρα Νήσους νίσυρον τ' ἔχον πράπαθόν τε Κάσον τε
Κῶ εὐρυπύλοιο πόλιν νήσους τε καλύδνας.

ἅπαν μὲν δὴ ὑποπτέον μέλι, ὡς ἐπὶ πολὺ ἀξεῖον ὄν, καὶ ἐναμιλλον τοῖς ἀπὸ κῶ. τὸ δ' ἐν ταῖς νήσοις, διαφέροντος μᾶλλον δὲ τὸ καλύμνιον.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM LIBER UNDECIMUS.

ARGVMENTVM.

Vndecimus Asiam incipit, quam Tanais in superioribus septẽtrionis partibus nascens disiũgit ab Europa. Continẽt hic liber gentes Tanaidis ortui adiacentes, orientem ac meridiem uersus, item omnes Barbaras nationes, quæ Caucasum montẽ accolunt, è quibus sunt Amazones, Massagetæ, Scythæ, Albani, Iberes, Bactriani, Caspij, Medi, Persæ, Armeniæ duæ usq; in Mesopotamiam. Cõplectitur etiam Troglodytas, & gentes eas quæ Heniochi dicũtur. Item Sceptuchos, Choanos, Assyrios, Polyphagos, Abianos, Siracos, Tapyros. Meminit Iasonis, & Medeæ, & urbium quas condiderunt: meminit etiam Xerxis, Mithridatis, & Alexandri eius qui ex Philippo natus est.

EVropæ cõtinua est Asia, ad Tanaim flumen illi coniuncta, de qua deinceps dicemus, & euidentiæ gratia naturalibus quibusdã terminis loca omnia destinabimꝰ. Quod itaq; Eratosthenes fecit in toto terrarum orbe, idẽ nobis in Asia faciẽdũ est.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ σύνολον πᾶτον, ἄρχεται μὲν τῆς ἀσίας, τὸν τανάϊδη ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν μερῶν αὔξοντα, ἀφορίζον διαιρεῖ τὴν εὐρώπην τῆς ἀσίας. πορεύεται δὲ τὸ βιβλίον κατὰ τὰ παρακείμενα ἔθνη ταῖς ἀρχαῖς τοῦ πρὸς τῇ αὐκτίδι, καὶ μεσημβρίᾳ, ἡ καὶ ἀσία ἐστί. ἔστι δὲ τῇ ἔθνη βαρβαρικὰ τὴν ἐπιβολὴν ἐκείμενα ὅσα πάροικα τὸ καυκάσιον ὄρος ἐν τε ἀμαζόσι τε καὶ μασσαγέται, σκύθαι, καὶ ἀλβανοί, καὶ ἴβηρες, βακτριανοί, μῆδοι, πέρσαι, ἀρμενίαι δύο ἕως τῆς μεσοποταμίας. ἔχει δὲ καὶ τρογλοδύτας, καὶ ἡνιόχους. ὅτως καὶ σκηπτούχους, χοάνους, ἀσσυρίους πολυφάγους, ἀβιανούς, σιρακούς, ταπύρους, μνημονεύει δὲ ἰάσονος καὶ μηδείας, καὶ ὧν ἔκτισαν πόλεων, καὶ ξέρξου, καὶ μιθριδάτου καὶ ἀλεξάνδρου τοῦ φιλίππου.

ΗΠ δ' εὐρώπη συνεχὴς ὅτι ἡ ἀσία, ἡ τ̃ τανάϊδι συνάπτουσα αὐτῇ, πῶς ταύτης δ' ἔφεξῆς ῥητέον διελόντας, φυσικωτέρως ὅροις τοῖς στοιχεῖον χάους, ὃ πρ ἐν ἐρατοσθένης ἐφ' ὅλης τῆς οἰκουμένης ἐποίησε, τοῦτ' ἡμῖν ὠδὶ τῆς ἀσίας ποιητέον. ἡ γὰρ

γὰρ ταῦρος μέσως πως διέζωκε ταύτην ἀπὸ ἑσπέρας, ἀρξ̃ τ' ἐκείθεν ὠδὶ πρὸς ἕω, τετμημένος. τὸ μὲν, αὐχὴ ἀκρολείπων πρὸς βορρᾶν, τὸ δὲ, μεσημβρινόν. καλοῦσι δὲ αὐτὸν οἱ μὲν, ὑπερμέγαν, οἱ δὲ, μεσημβρινόν. καλοῦσι δὲ αὐτὸν οἱ ἕλληνες, τὸ μὲν, φύσει τοῦ ταύρου, τὸ δ' ἐκτός. ἐρρήθη δὲ ταῦτ' ἐμοί τε πρότερον, ἀλλ' ἐπιβέβληται καὶ νῦν ὑπομνήσεως χάριν. πλάτος μὲν οὖν ἔχει τὸ ὄρος πολλαχοῦ καὶ τρισχιλίων σταδίων, μῆκος δ' ὅσον ἀπὸ τῆς ἀσίας τετταράκοντα μυριάδων, καὶ τριακισχιλίων, ἀπὸ τῆς ῥοδίων πόλεως ὠδὶ τὰ ἄκρα τῆς ἰνδικῆς καὶ σκυθίας πρὸς τὰς ἀνατολάς. διήρηται δ' εἰς μέρη πολλὰ, καὶ ὀνόματα πολυγράφοις, καὶ μείζοσι, καὶ ἐλάττοσιν ἀφωρισμένα. ἐπεὶ δ' ἐν ᾧ τοσοῦτο πλάτει τὸ ὄρος ἀπολαμβάνει πολλὰ ἔθνη, τὰ μὲν, ἀσυμφώνως, τὰ δὲ, καὶ παντελῶς ἀγνοούμενα. καθάπερ ἡ παρθυαία, καὶ μηδία, καὶ ἀρμενία καὶ καππαδοκῶν τὰ νῶτα, καὶ κιλικία, καὶ πισίδαι, τὰ μὲν πλεονάζοντα τοῖς πρὸς βορρᾶν μέρεσιν, ᾗ τοῦτο πάντων. τὰ δ' ἐν τοῖς νοτίοις, εἰς τὰ νότια, καὶ τὰ ἐν μέσῳ δὲ τῶν ὀρῶν λείμωνα, ἀφ' ὧν τὰς τῶν ἀέρων ὁμοιότητας πρὸς βορρᾶν πως δεῖ. ψυχροὶ γάρ εἰσιν, οἱ δὲ νότιοι, θερμοί. καὶ τῶν ποταμῶν δὲ αἱ ῥύσεις ᾗ θέν δὲ οὖσαι πᾶσαι σχεδόν τι εἰς τἀναντία. αἱ μὲν, εἰς τὰ βόρεια, αἱ δ' εἰς τὰ νότια μέρη, τὰ τε πρῶτα. κἂν ὑσρόν τινος ὑπαγρέφωσι πρὸς ἀνατολὰς ἢ δύσεις. ἔχουσί τι δύφυες πρὸς τὸ τοῖς ὄρεσι ὁρείοις χρῆσθαι κατὰ τὰ εἰς δύο μέρη διαίρεσιν τῆς ἀσίας. καθάπερ, καὶ ἡ θάλαττα ἡ ἐντὸς στηλῶν ἐπ' εὐθείας πως οὖσα ἡ πλείστη τοῖς ὄρεσι τούτοις ὁμοιότης γεγένηται πρὸς τὸ δύο ποιεῖν ἠπείρους, τά τε εὐρώπη, καὶ τὰ λιβύη, ὁρίου ἀμφοῖν οὖσαν ἀξιόλογον. τοῖς δὲ μεταβαίνουσιν ἀπὸ τῆς εὐρώπης ὠδὶ τὰ κατὰ τὴν γεωγραφίαν, τὰ πρὸς βορρᾶν ὅτι πρῶτα τῆς εἰς δύο διαιρέσεως. ὥς τε ἀπὸ τούτων ἀρκτέον. αὐτῶν δὲ τούτων πρῶτά ὅτι τὰ πρὸς τὸν τάναϊν, ὃν πρ τῆς ἀσίας, καὶ τῆς εὐρώπης ὅριον ὑπεθέμεθα. ἔστι δὲ ταῦτα τρόπον τινὰ χερρόνησον διαζοντα. προσίσταται γὰρ ἐκ μὲν τῆς ἑσπέρας ὁ ποταμὸς ὁ τανάϊς, καὶ τῇ μαιώτιδι μέχρι τοῦ βοσπόρου, καὶ τῆς τοῦ εὐξείνου παραλίας τῆς πλουτώσης εἰς τὸν κολχίδα, ἐκ δὲ τῶν ἄρκτων ὁ ὠκεανὸς, μέχρι τοῦ στόματος τῆς κασπίας θαλάττης. ἑωθεν δὲ αὐτὴ ταύτῃ τῇ θαλάττῃ μέχρι τῶν μεθορίων τῆς τε ἀλβανίας, καὶ τῆς ἀρμενίας, καθὰ ὁ κύρος, καὶ ὁ ἀράξης ἐκ διάφωνα ποταμός, ῥέων ὁ μὲν, διὰ τῆς ἀρμενίας, κύρος δὲ διὰ τῆς ἰβηρίας καὶ τῆς ἀλβανίας.

ab austro autem terra quæ est ab ostio Cyri usque in Colchidem trium millium ferè stadiorum, à mari in mare per Albanos & Iberas. Quapropter isthmi rationem obtinet, qui hūc isthmum tantum dixerunt, quantum Clitarchus, qui eum ab utroq; pelago perfusum dicit, non sunt audiendi. Posidonius putat eum mille & quingentûm esse stadiorum, quātum isthmum, qui inter Pelusium est atq; rubrum mare. Videtur, inquit, nec ab eo differre, qui est à Mæotide in oceanum. Sed ego non uideo quomodo quisquam ei incerta credat, de quibus ueri similitudinem nullam afferre potest, cum de certis adeo dicat imprudenter, quanquam Pompeio familiaris fuerit, qui in Iberas & Albanos duxit exercitum, usque ad utranq; & Colchici & Caspij maris partem. Tradunt enim Pompeium cum ad piraticum bellum exiret, & mox contra Mithridatem esset exiturus, Rhodum uenisse, atque disputanti Posidonio affuisse, cui in discessu interroganti, num quid iuberet, respondisse Posidonium ferunt,

Se gereret clare atq; alios excelleret omnes.

Huc accedit quod eius historiam scripsit, unde oportuit diligentius eum ueritatem exquirere. Secunda pars erit terra quæ ultra Hyrcanium pelagus iacet, quod Caspium appellatur, usq; ad Scythas, Indis uicinos. Tertia erit ea quæ dicto isthmo continua est. nam post hunc & Caspias portas sequuntur loca Europæ proxima, & ijs quæ cis Taurum sunt, ut Media, Armenia, Cappadocia, & quæ interiacent. Quarta pars erit regio quę cis Halym est, & quæ in ipso Tauro sunt & extra Taurum, quęcunq; in peninsulam incidunt, quam isthmus efficit, qui Ponticū mare dirimit à Cilicio. Ex his quę trās Taurum sunt, Indiam ponim⁹ & Arianam usque ad gentes, quę ad Persicum mare & Arabicum sinum ac Nilum uergunt, Ægyptium mare atque Issicum uersus. His ita dispositis primam partem incolunt à septentrionis & oceani partibus Scytharum quidam Nomades, & in curribus degentes. Interius uero Sarmatæ atque ij Scythæ, Aorsi, & Siraci, qui meridiem uersus usque ad Caucasi montes descendunt, alij Nomades, alij in tabernaculis degentes, atque agrum colentes, circum lacum Mæotæ habitant. Bospho-

ἐκ νότου δὲ ἡ ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Κύρου μέχρι Κολχίδος ὅσον τρισχιλίων οὖσα σταδίων ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν, διὰ Ἀλβανῶν καὶ Ἰβήρων, ὥστε ἰσθμοῦ λόγον ἔχειν. οἱ δ' ἐπὶ τοσοῦτον συναγαγόντες τὸν ἰσθμόν, ἐφ' ὅσον Κλείταρχος ἐπίκλυστον φήσας ἐξ ἑκατέρου τοῦ πελάγους, οὐδ' ἂν λόγου ἀξιοῖντο. Ποσειδώνιος δὲ χιλίων πεντακοσίων εἴρηκε τὸν ἰσθμόν, ὅσον καὶ τὸν ἀπὸ Πηλουσίου ἰσθμὸν εἰς τὴν Ἐρυθράν. δοκῶ δέ, φησι, μὴ πολὺ διαφέρειν μηδὲ τὸν ἀπὸ τῆς Μαιώτιδος εἰς τὸν ὠκεανόν. οὐκ οἶδα δὲ πῶς ἄν τις περὶ τῶν ἀδήλων αὐτῷ πιστεύσειε, μηδὲν εἰκὸς ἔχοντι εἰπεῖν περὶ αὐτῶν, ὅταν περὶ τῶν φανερῶν οὕτω παραλόγως λέγῃ. καὶ ταῦτα φίλος Πομπηΐῳ γεγονώς, τῷ στρατεύσαντι ἐπὶ τοὺς Ἴβηρας, καὶ Ἀλβανούς, μέχρι τῆς ἐφ' ἑκάτερα θαλάττης, τῆς τε Κασπίας καὶ τῆς Κολχικῆς. φασὶ γοῦν ἐν Ῥόδῳ γενόμενον τὸν Πομπήϊον, ἡνίκα ἐπὶ τὸν λῃστρικὸν πόλεμον ἐξῆλθεν, εὐθὺς δ' ἔμελλε καὶ ἐπὶ Μιθριδάτην ὁρμήσειν καὶ τὰ μέχρι τῆς Κασπίας ἔθνη, παρατυχεῖν διαλεγομένῳ τῷ Ποσειδωνίῳ. ἀπιόντα δ' ἐρέσθαι εἴ τι προστάττει, τὸν δ' εἰπεῖν.

Αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων.

Προστίθει δὲ τούτοις, ὅτι καὶ τὴν ἱστορίαν συνέγραψε τὴν περὶ αὐτόν. διὰ δὴ ταῦτα ἐχρῆν φροντίζειν τἀληθοῦς πλεῖόν τι. δεύτερον δ' ἂν εἴη μέρος, τὸ ὑπὲρ τῆς Ὑρκανίας θαλάττης, ἣν Κασπίαν καλοῦμεν, μέχρι τῶν κατ' Ἰνδοὺς Σκυθῶν. τρίτον δὲ μέρος τὸ συνεχὲς τῷ λεχθέντι ἰσθμῷ, καὶ ἀεὶ τὰ ἑξῆς τούτῳ, καὶ ταῖς Κασπίαις πύλαις τῶν ἐντὸς τοῦ Ταύρου καὶ τῆς Εὐρώπης ἐγγυτάτω. ταῦτα δ' ἐστὶ Μηδία καὶ Ἀρμενία, καὶ Καππαδοκία καὶ τὰ μεταξύ. τέταρτον δ' ἡ ἐντὸς Ἅλυος γῆ, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τῷ Ταύρῳ, καὶ ἐκτὸς ὅσα εἰς τὴν χερρόνησον ἐκπίπτει, ἣν ποιεῖ ὁ διείργων ἰσθμὸς τήν τε Ποντικὴν, καὶ τὴν Κιλικίαν θάλασσαν. τῶν δὲ ἄλλων τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου, τήν τε Ἰνδικὴν τίθεμεν καὶ τὴν Ἀριανήν, μέχρι τῶν ἐθνῶν τῶν καθηκόντων πρός τε τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν καὶ τὸν Ἀράβιον κόλπον καὶ τὸν Νεῖλον καὶ πρὸς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος, καὶ τὸ Ἰσσικόν. οὕτω δὲ διακειμένων, τὸ πρῶτον μέρος οἰκοῦσιν ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν, καὶ τὸν ὠκεανόν, Σκυθῶν τινὲς νομάδες, καὶ ἁμαξοικοί. ἐνδοτέρω δὲ τούτων, Σαρμάται, καὶ οὗτοι Σκύθαι, Ἄορσοι καὶ Σιρακοί, μέχρι τῶν Καυκασίων ὀρῶν ἐπὶ μεσημβρίαν τείνοντες, οἱ μὲν, νομάδες, οἱ δὲ, σκηνῖται καὶ γεωργοί. περὶ δὲ τὴν λίμνην Μαιῶται, πρὸς δὲ τῇ θαλάττῃ τὸ Βοσπό-

ρου

ρου τὰ ἐπὶ τὴν Ἀσίαν ἐστί, καὶ ἡ Σινδική. μετὰ δὲ ταύτην Ἀχαιοὶ καὶ Ζυγοί, καὶ Ἡνίοχοι, Κερκέται τε καὶ Μακροπώγωνες. ὑπέρκειται δὲ τούτων, καὶ τὰ τῶν Φθειροφάγων στενά. μετὰ δὲ τοὺς Ἡνιόχους, ἡ Κολχὶς ὑπὸ τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι καὶ τοῖς Μοσχικοῖς. ἐπεὶ δ' ὅριον ὑπόκειται τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ὁ Τάναϊς ποταμός, ἐντεῦθεν ἀρξάμενοι τὰ καθ' ἕκαστα ὑπογράψομεν. φέρεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν μερῶν, οὐ μὴν ὡς ἂν κατὰ διάμετρον ἀντίρρους τῷ Νείλῳ καθάπερ νομίζουσιν οἱ πολλοί, ἀλλὰ ἑωθινώτερος ἐκείνου παραπλησίως ἐκείνῳ τὰς ἀρχὰς ἀδήλους ἔχων. ἀλλὰ τοῦ μὲν, πολὺ τὸ φανερόν, χώραν διεξιόντος πᾶσαν εὐεπίμικτον, καὶ μακροὺς ἀνάπλους ἔχοντος, τοῦ δὲ Τανάϊδος τὰς μὲν ἐκβολὰς ἴσμεν. δύο δ' εἰσὶν εἰς τὰ ἀρκτικώτατα μέρη τῆς Μαιώτιδος, ἑξήκοντα σταδίους ἀλλήλων διέχουσαι. τὸ δ' ὑπὲρ τῶν ἐκβολῶν, ὀλίγον τὸ γνώριμόν ἐστι, διὰ τὰ ψύχη καὶ τὰς ἀπορίας τῆς χώρας, ἃς οἱ μὲν αὐτόχθονες δύνανται φέρειν, σαρξὶ καὶ γάλακτι τρεφόμενοι νομαδικῶς, οἱ δ' ἀλλοεθνεῖς οὐχ ὑπομένουσιν. ἄλλως δὲ οἱ νομάδες δυσεπίμικτοι τοῖς ἄλλοις ὄντες, καὶ πλήθει, καὶ βίᾳ διαφέροντες, ἀποκεκλείκασιν εἴ τι πορεύσιμον τῆς χώρας ἐστίν, ἢ εἴ τινας πλωτοὺς ἀνάπλους ἔχων ὁ ποταμός. ἀπὸ δὲ τῆς αἰτίας ταύτης οἱ μὲν, ὑπέλαβον τὰς πηγὰς ἔχειν αὐτὸν ἐν τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι. πολὺ δ' ἐνεχθέντα ἐπὶ τὰς ἄρκτους, εἶτα ἀνακάμψαντα ἐκβάλλειν εἰς τὴν Μαιῶτιν. τούτοις δὲ ὁμοδοξεῖ καὶ Θεοφάνης ὁ Μιτυληναῖος. οἱ δ' ἀπὸ τῶν ἄνω μερῶν τοῦ Ἴστρου φέρεσθαι, σημεῖον δὲ φέρουσιν οὐδὲν τῆς πόρρωθεν οὕτω ῥύσεως, καὶ ἀπ' ἄλλων κλιμάτων, ὥσπερ οὐ δυνατὸν ὂν καὶ ἐγγύθεν καὶ ἀπὸ τῶν ἄρκτων. ἐπὶ δὲ τῷ ποταμῷ, καὶ τῇ λίμνῃ, πόλις ὁμώνυμος οἰκεῖται Τάναϊς, κτίσμα τῶν τὸν Βόσπορον ἐχόντων Ἑλλήνων, νεωστὶ μὲν οὖν ἐξεπόρθησεν αὐτὴν Πολέμων ὁ βασιλεὺς ἀπειθοῦσαν. ἦν δ' ἐμπόριον κοινὸν τῶν τε Ἀσιανῶν καὶ τῶν Εὐρωπαίων νομάδων, καὶ τῶν ἐκ Βοσπόρου τὴν λίμνην πλεόντων, τῶν μὲν, ἀνδράποδα ἀγόντων καὶ δέρματα, καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν νομαδικῶν, τῶν δ' ἐσθῆτα καὶ οἶνον, καὶ τἄλλα ὅσα τῆς ἡμέρου διαίτης οἰκεῖα ἀντιφορτιζομένων. πρόκειται δ' ἐν ἑκατὸν σταδίοις τοῦ ἐμπορίου νῆσος Ἀλωπεκία, κατοικία μιγάδων ἀνθρώπων. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα νησίδια πλησίον ἐν τῇ λίμνῃ. διέχει δὲ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος εὐθυπλοοῦσιν ἐπὶ τὰ βόρεια, δισχιλίους καὶ διακοσίους σταδίους ὁ Τάναϊς. οὐ πολὺ δὲ

rum uersus Asiatica regio est, & Sindica, post quam sunt Achæi, Zygi, Heniochi, Certetæ, Macropogones, ultra quos angustiæ sunt Pthirophagorum. Post Heniochos Colchis est, sub Caucasijs atq; Moschicis montibus sita. Sed cum Tanaim Europæ atque Asiæ terminum fecerimus, ab eo incipientes singula peragremus. Fertur itaque Tanais à septentrionis partibus Nilo contrarius, non tamen per diametrum (ut quidam putant) sed orientalior originem ut ille incertam habens. Verum Nilus magna ex parte notus est, ac regionem percurrit totam accessibilem, & longas habet nauigationes. Tanaidis uero ostia scimus. nam duo sunt ad septentrionales Mæotidis partes, sexaginta inter se stadijs distantia, supra ostia uero nihil penè notum est propter frigora & regionis difficultates, quas indigenæ facile perferunt, carnibus & lacte more Nomadum enutriti, alienigenæ perferre non possunt. Præterea cum Nomades difficulter alijs misceantur, & multitudine & uiribus præstēt, intercludunt ne qua ex parte regio permeetur, & ne quas flumen nauigationes habeat. Idcirco quidam existimant, eum fontes in Caucasiis montibus habere cum multus ad septentrionem feratur, postea conuersum emittere in Mæotim. His Theophanes Mitylenæus uidetur assentiri. Quidam à superioribus Histri partibus eum deferri putant, iudicium autem tam longi cursus etiam ab alijs plagis nullum afferunt, quasi de proximo & à septentrione id effici non possit. Ad Tanaim flumen & lacum urbs sita est eodem nomine, à Græcis cōdita qui Bosphorum habent, eam Polemo rex nuper depopulatus est, cum minus ei obtemperaret. Ea commune emporium erat Nomadum Asiæ, atque Europæ, & eorum qui è Bosphoro lacum nauigant, quorum alij uehunt mancipia, pelles, & si quid aliud Nomadicum est, alij onerant uestem, uinum, ac cætera quæ mitioris uitæ sunt propria, ad stadia centū. Ante emporiū insula iacet nomine Alopecia Migadorum hominum domiciliū. Sunt aliæ non procul in lacu paruæ insulæ. Tanais ab ostio Mæotidis rectà nauigantibus ad borealia, stadijs abest duobus millib⁹ & CC. Sed nec multo

pluribus

pluribus terreſtri itinere euntibus. Nauiganti ſecus terram,& ad octingenta ſtadia Tanaide progredienti,primũ eſt is qui magnus Rhombites dicitur,ubi piſcatio multa eſt & conditu ræ aptæ.Deinde aliorum octingentorum ſtadiorum interuallo, eſt minor Rhombites, quod promontorium non adeo piſcibus abũdat.Maiores Rhombitani inſulas habent ſtationibus plenas.Qui uero minorem Rhombiten incolunt Mæotæ ſunt, homines operarij. In tota enim hac præternauigatione Mæotæ habitant,agricultores non minus quàm Nomades bellicoſi, & in gentes plurimas diuiduntur,quorum qui Tanaim accolunt, agreſtiores ſunt:qui uero Boſphoranis cohærent, mitiorem uitam degunt. A minore Rhombite in Anticitam flumen, & Tyramben ſtadia ſunt ſexcenta.Hinc in uicum Cimbricum centum ac uiginti,unde ſoluunt qui nauigant. In hac præternauigatione quędam Clazomeniorum ſpeculæ inueniunt. Cimmericũ urbs erat in Cherroneſo ſita,quæ foſſa & aggere Iſthmũ claudebat.Nam Cimmerij olim potentiam in Boſphoro maximã habuere, unde & Cimmericus Boſphorus appellatus eſt.Hi ſunt qui ad Ponti dextrã mediterraneam regionẽ habitantes uſque in Ioniam excurrebant, hos Scythæ ex his ſedibus pepulerunt,Scythas autem Græci qui Panticapæum & alias in Boſphoro urbes habitabant. Hinc in uicum Achilleum ſunt ſtadia uiginti, in quo Achillis templum eſt.Hic eſt anguſtiſsimum oſtij Mæotidis fretum ad ſtadia uiginti,uel paulo plura, habens in ulteriore regione Myrmecium uicum,& Parthenium, Heracleo proximum. Hinc ad Satyri monumentum ſtadia ſunt nonaginta, id eſt in promontorio quodam poſitum, hominis in Boſphoro clariſsimi ac potentiſsimi. Proximus eſt uicus Patraeus, à quo ad uicum Corocõdamen ſunt ſtadia centum ac triginta. Is finis eſt Boſphori,qui Cimmericus appellatur. Sic enim anguſtiæ uocantur, ab oſtio Mæotidis,id eſt ab Achilleĩ & Myrmecij anguſtijs, uſque ad Corocondamen & oppoſitum ei uicum Pantica penſis agri, nomine Acram, qui ſeptuaginta ſtadijs freto diſiungitur. Nam & huc uſque glacies pertendit Mæotidæ, adeo frigore concreta, ut pedibus permeetur. Hæ anguſtiæ totæ ſunt portuoſæ.

πλείους εἰσὶ παραλεγομένῳ τὴν γῆν, ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τῷ παρὰ γῆν, πρῶτον μὲν ὄρυγμα ἀπὸ τοῦ τανάϊδος πεποίηνται ἐν ὀκτακοσίοις σταδίοις, ὁ μέγας καλούμενος ῥομβίτης, ἐν ᾧ τὰ πλεῖστα ἁλιεύματα γίνεται πρὸς χέας ἰχθύων. ἔπειτα ἐν ἄλλοις ὀκτακοσίοις ὁ ἐλάσσων ῥομβίτης, ἄκρα ἔχουσα καὶ αὐτὴ ἁλιείας ἐλάττους. ἔχουσι δὲ οἱ μὲν πρότερον νησίαν ὁρμητήριον, οἱ δ' ἐν τῷ μικρῷ ῥομβίτῃ αὐτοί εἰσιν οἱ μαιῶται ἐργαζόμενοι. οἰκέτι γὰρ ἐν τῷ παράπλῳ τούτῳ πανταὶ μαιῶται. γεωργοὶ μὲν, οὐχ ἧττον δὲ τῶν νομαδικῶν πολεμικαί. διῄρηται δὲ εἰς ἔθνη πλείω, τὰ μὲν πλησίον τοῦ τανάϊδος ἀγριώτερα, τὰ δὲ σωφρονέστερα τῷ βοσπόρῳ χαριζόμενα μᾶλλον. ἀπὸ γὰρ τοῦ μικροῦ ῥομβίτου σχεδόν εἰσιν ἑξακόσιοι ὡς τυραμβίτην, καὶ ἐν μὲν ἀντικάστῳ ποταμός. εἶθ' ἑκατὸν καὶ ἕνδεκα, ὡς τὸν καμαρικὸν τὸν λιμβεικόν, ἅπερ ὄρυγμά ἐστι φερέγειον τοῖς τὸν λίμνην πλέουσιν, ἐν ᾧ παράπλῳ τούτῳ, καὶ σκοπαί τινες λέγονται καλαζομενίων. τὸ δὲ καμμβικὸν πόλισμα ὃ πρότερον ὠνόμαζον χερρόνησον ἱδρυμένον, πρὸ ἑβδόμου σταφρῳ καὶ χώματι κλείουσα. ἐκτετιμηκε δ' οἱ καμμέριοι μιγάλλω πόλει ἐν τῷ βοσπόρῳ δυνάμει. διόπερ καὶ κιμμερικὸς βόσπορος ὠνομάσθη. οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ τὸν μεσόγαιαν οἰκοῦντες ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τοῦ ὠότου μέχρι ἰωνίας ὠθισθέντες. τούτους μὲν οὖν ᾠήλασαν ἐκ τῶν τόπων σκύθαι. αὐτοὶ δὲ σκύθας ἐλαύνει, οἱ παντικάπαιον καὶ τὰς ἄλλας οἰκήσαντες πόλεις τὰς ἐν βοσπόρῳ. ἔστι δὲ τὸ ἀχίλλειον καμμα, εἴκοσι στάδια, ἐν ᾧ τὸ ἀχιλλέως ἱερόν. ἐντεῦθεν δ' ὄρυγμα ὁ σχοινότατος πορθμὸς τοῦ σώματος τῆς μαιώτιδος, ὅσον εἴκοσι σταδίων, ἢ καὶ πλειόνων, ἔχων ἐν τῇ πορείᾳ τὸ μυρμήκιον καμμα. πλησίον δ' ὄρος τὸ ἡρακλέιον, καὶ τὸ παρθένιον. ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ σατύρου μνῆμα, γινγήκοντα στάδια. ἔστι δ' ὄρυγμα ἐπ' ἄκρας τινὸς χωρὸν αὐθρόον τῶν ὠνφανῶς διωκισθέντων τῷ βοσπόρῳ, πολισίον δὲ καμμα πατραεύς, ἀφ' ἧς ὠθισθέντες καμμα κορονοδάμιον ἑκατὸν τριάκοντα. αὖθις δ' ὄρυγμα τὸ καμμβικὸν καλουμένου διστόρου πεῖρας. καλεῖται δὲ οὗτος ὁ σχοινότατος ἀπὸ τοῦ σώματος τῆς μαιώτιδος, ἀπὸ τῆς τῆς ἀχίλλειον, ἔστ' ἂν μυρμήκιον σχοῖνος, διατείνων μέχρι πρὸς τὴν κορονοδάμιον, ἔστ' ἂν αὐχένα τῆς ὄνομα ἄκρα, ἑβδομήκοντα σταδίων διαστάσιν πεθομένης δὲ μαιώτιδος καὶ τοῦ καμμβικοῦ ὡς τε τοῦ καμμβικοῦ ὡς τε τοῦ εὐξείνου, ἅπασι δ' ὄρυγμα ὀλίγιστος ὁ σχοινότατος ὄρυγμα.

ὑπόκειται δὲ τῆς κορονδαμίης ὄρυγμα λίμνη, ἣν καλοῦσιν ἀπ' αὐτῆς κορονδαμίτιν λίμνην. ἐκ δὲ ταύτης ἡ λίμνη εἰς τὴν θάλατταν ἐμβάλλει δὲ εἰς τὸν λίμνην ἀκρρῶξ τις τοῦ ἀντικείου ποταμοῦ, καὶ πεδὰ νῆσον πρὸ λιμένος τινα, ταύτην τε τὴν λίμνην καὶ τὴν μαιώτιδα καὶ τοὺς ποταμοὺς, πύες δὲ καὶ ὕδωρ γλυκὺ ποταμοὶ ὑπάρχουσι, καθάπερ καὶ τὸν πόντον τοῦ βορυσθένους. εἰς πλοῦσαν δὲ εἰς τὴν κορονδαμίτην, ἥτις φαναγορεία δὴ πόλις ἀξιόλογος, καὶ κῆπος, καὶ ἑρμώνασσα, καὶ τὸ ἀπάτουρον τοῦ τῆς ἀφροδίτης ἱερόν, ὧν ἡ φαναγορεία, καὶ ὁ λῆπος ἤδη τὴν λεχθεῖσαν πάλαι ἱδρυμένα, διαπλέοντι ἐν ἀριστερᾷ. αἱ δ' λοιπαὶ πόλεις ἐνδεξιᾷ πέραν τανάϊδος, ἐν τῇ σινδικῇ. ἔστι δὲ καὶ γοργιπία. ἐν δὲ τῇ σινδικῇ τὸ βασίλειον τῶν σινδῶν πλησίον θαλάσσης, καὶ ἀβορακη. τοῖς δὲ τὸ βοσπόρου διιοῦσιν ὑπήκοοι ὄντες ἅπαντες βοσπορανοὶ καλοῦνται. ἔστι δὲ τὴ μὲν εὐρωπαίων βοσπορανῶν μητρόπολις ὁ παντικάπαιον. τὴ δ' ἀσίᾳ τῶν φαναγόρεα. καλεῖται γὰρ καὶ ὅτως ἡ πόλις. καὶ ἔστι τῶν μὲν ἐκ τῆς μαιώτιδος καὶ τῶν ὑποκειμένων βαρβάρων καταδεχομένων ἐμπορεῖον ἐστὶ τὰ φαναγόρεια. τῶν δ' ἐκ τῆς θαλάττης ἀναφερομένων ἐκεῖσε τὸ παντικάπαιον. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ φαναγορείᾳ τῆς ἀφροδίτης ἱερὸν ἐπίσημον τῆς ἀπατούρου. ἐτυμολογοῦσι δὲ τὸ ἐπίθετον τῆς θεᾶς μύθου τινὰ προσκαίροντες, ὡς ὠθισθέντων ἐντεῦθα τῇ θεᾷ τῶν γιγάντων, ὧν καλλιστεύων ὁ ἡρακλῆς, κρύψαι ἐκκλυθμῶνι τινί. ἕστι τῶν γιγάντων ἕκαστον δεχομένη καθ' ἥρακλεῖ παραδιδοὺς δολοφονεῖν ἠπάτησε. τῶν μαιωτῶν δ' εἰσὶν αὐτοί τε οἱ σινδοὶ, καὶ ζανδαῖοι, καὶ τορεᾶται, καὶ ἄγροι, καὶ ἀρρίχοι. ἔστι δὲ τάρπητοι, ὀδισβακῖται, σιγῆνοι, δύσνοι, ἄλλοι πλείους. τούτων δ' εἰσὶ καὶ οἱ ἀσπαγιτανοί, μεταξὺ φαναγορείας οἰκοῦντες καὶ γοργιπίας, ἐν πηγασίοις σταδίοις, οἷς ὠθισθέντες πολέμῳ ὁ βασιλεὺς τῶν πρωτοισῶν Φιλίας, ἠλάθωμ, αὐτεξεστήγθη, καὶ ζωγρίᾳ ληφθεὶς ἐπέθανε. τῶν δὲ συμπάντων μαιωτῶν τῶν ἀσιανῶν, οἱ μὲν ὑπήκοον τῶν ἐμπορεῖον ἐχόντων, τὸ ἐν τῷ τανάϊδι. οἱ δὲ, τῶν βοσπορανῶν. τό τε δ' ἀφίσαντο ἄλλοτ' ἄλλοι. πολλάκις δ' οἱ τὸ βοσπορανῶν ἡγεμόνες, καὶ τὰ μέχρι τοῦ τανάϊδος κατεῖχον, καὶ μάλιστα οἱ υἱωθοὶ φαρνάκης καὶ κασάνδρος καὶ πολέμων. φαρνάκης δέ ποτε καὶ τὸ ὕπαιπον ὑπὸ λαν λαγμοῖς ἅπασαν λέγω δὴ διὰ τὸ παλαιὰς διώρυχ', ἀνακαθάρας αὐτῆς καὶ καπλύσας τὴν χώραν, μετὰ

Supra Corocondamen lacus iacet, qui ab ea Corocondametis uocatur, & decem ſtadia à uico in mare emittit. Pars uero Anticiti abrupta,& in lacum influens,inſulam efficit,quę lacu hoc & Mæotide & flumine circuncirca abluitur.Hoc flumen nonnulli Hypanim uocãt, quemadmodum id quod eſt Boryſthenj proximum. Et ad Corocõdametim nauiganti eſt Phanagoria ciuitas memoratu digna, & Cepus & Hermonaſſa,& Apaturum Veneris fanum. Quarum Phanagoria & Cepus ſunt in inſula ad ſiniſtram nauiganti, aliæ urbes ſunt in Sindica ultra Hypanim à dextris. Item in Syndica regio eſt Sindorum Gorgiptia mari proxima, & Aboraca. Quicunque Boſphori potentibus parent, Boſphorani appellantur. Boſphoranorum metropolis qui ſunt in Europa Panticapæum eſt, Aſianorum uero Phanagorium.ſic enim & hæc ciuitas uocatur.Phanagoria emporium eſt earum rerum, quæ ex Mæotide & ulteriore Barbarorum regione importantur. Earum uero quæ mari aduehuntur Panticapæum. Phanagoriæ eſt inſigne Veneris Apaturiæ templum.Id adiectiuum interpretantur, fabulam quandam afferentes,quod cum gigantes Venerem adorirentur,illa Hercule inuocato,tam diu in latebris quibuſdam latitauit, donec gigantes ſigillatim excipiens,dolo Herculi occidendos exhibuit.Ex Mæotis ſunt Sindi & Dandarij, Toreatæ, Agri, Arrichi,item Tarpetes, Ouidiaceni, Sittaceni, Doſci, alijq; complures, è quibus ſunt Aſpungitani, qui inter Phanagoriam Gorgiptiamq; habitant quingentorum ſtadiorũ ſpatio,quos cum Polemo rex ſimulata amicitia adoriretur, nec id eos lateret, ſed contra inſtructi exirent, captus, interemptusq; eſt. Ex omnibus Aſianis Mæotis, ijs qui forum habebant,quod ad Tanaim eſt parebant, Boſphorani uero frequenter iugum detrectabãt. Sæpe Boſphoranorum duces,ea quæ ad Tanaim uſque ſunt, occupauerunt: præſertim poſtremi Pharnaces, Caſſander, ac Polemon. Pharnaces quoque Hypanim Dandarijs olim per antiquam foſſam dicitur induxiſſe, qua purgata, regionem totam diluit. Poſt Sindicam

Sindicam & Gorgopiam in Achæorũ & Zygorum & Heniochorum mari ora, magna ex parte montosa & importuosa, cum Caucasi pars sit, ij ex maritimis latrocinijs uiuunt. Lembos habent exiles, arctos, leues, uigintiquinq; hominum capaces, rari triginta susciptiũt. Hos lẽbos Græci καμάρας uocant. Tradunt Phthiotas Achæos, ex Iasonis exercitu Achaiam hãc habitasse, Laconas uero Heniochiam, quorum duces Rhecas & Amphistratus fuerunt, Castoris & Pollucis aurigæ, unde ἡνίοχοι (ut par est) ex ijs sunt nominati. Ex his itaq; lembis classem comparantes, & interdum ad naues onerarias, interdum ad regionem uel urbem aliquam nauigantes, mari dominantur. Bosphorani eos nonnunquam in stationibus accipiunt, & commeatus & uendendæ prædę copiam suppeditant. Hi cum domum repetunt, & ultra nauigare non possunt, lembos humeris impositos in syluas referunt, in quibus habitantes, tenue solum arant. Rursum cum nauigandi tempus adest, eos in mare deferunt. Idem faciunt in aliena (nam loca syluosa nota habent) ubi absconditis lembis ipsi noctu, nonnunquam interdiu pedibus errant, capiendorum hominum gratia, quos cum ceperint facile redemptitios faciunt. Nam inter redeundum, rem omnem ijs significant qui illos amiserunt. In locis itaque quæ sunt principibus subdita, qui iniuriam accepere, aliquod præsidium ab ijs habent, qui sæpe illos insecuti, lembos atque piratas capiunt. Regio uero quæ sub Romanis est minus habet auxilij, propter eorum negligentiam qui mittuntur. Harum itaque gentium uita talis est, quæ Sceptuchis subditæ sunt, Sceptuchi autem regibus uel tyrannis. Heniochi reges quatuor habebant, cum Mithridates Eupator è paterno regno fugiens Bosphororum regionem permeauit, quæ quidem ipsi peruia fuit. Zygorum uero terram propter locorum difficultatem atque asperitatem accedere diffisus, ægre maritima ora profectus est, sæpe mare ingressus quousque in Achæorum agrum peruenit, quibus adiutoribus iter ex Phasíde consummauit ad quatuor ferè millia stadiorum. A Crocondame orientem uersus recta nauigatio est. Hinc ad stadijs c. & octuaginta, est Sindiacus portus & ciuitas,

δὲ τῶν σινδικῶν καὶ τῶν γοργοπίων ὧδι τῇ θαλάττῃ τῇ τῶν ἀχαιῶν καὶ ζυγῶν καὶ ἡνιόχων παραλία τὸ πλέον ἀλίμενόν ἐστι καὶ ὀρεινή, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος οὖσα. ζῶσι δὲ ἀπὸ τῶν κατὰ θάλατταν λῃστηρίων, ἀκάτια ἔχοντες λεπτὰ σφᾶ καὶ κοῦφα, ὅστε καὶ ἀνθρώπους ἁρπάζειν καὶ εἴδη ἃ λέγομεν. ἀπαλλάττουσι δὲ τριάκοντα δίξασθαι οὐ πάντας δυνάμενα, καλοῦσι δ' αὐτὰ οἱ ἕλληνες καμάρας. φασὶ δ' ἀπὸ τῆς ἰάσονος στρατιᾶς, οὓς μὲν φθείρασθαι ἀχαιοὺς τὴν ἐνθάδε ἀχαΐαν οἰκῆσαι, λάκωνας δὲ τὴν ἡνιοχίαν. ὧν ἦρχεν ῥῆκας καὶ ἀμφίστρατος οἱ τῶν διοσκούρων ἡνίοχοι. καὶ οὓς ἡνιόχους ἀπὸ τούτων εἰκὸς ὠνομάσθαι. τοὺς δ' ὠνὶ καμαρῶν σόλους κατασκευαζομένους καὶ πλέοντας, ποτὲ μὲν ταῖς ὁλκάσι, ποτὲ δ' ἐφ' ἑνὶ καὶ πολλῷ ἑνὶ θαλαττοκρατοῦσι, πᾶσιν βαίοσι δ' ἐδ' ὅτε καὶ οἱ τὸν βόσπορον ἔχοντες, ὑφόρμους, χορηγοῦντες καὶ ἀγορὰν καὶ διάθεσιν τῶν ἁρπαζομένων. ἐπανίοντες δὲ εἰς τὰ οἰκεῖα χωρία, ναυλοχεῖν ὀχ ἑκόντες, ἀναθέμενοι τοῖς ὤμοις τὰς καμάρας, ἀναφέρουσιν ὧδι οὐ δρυμούς, ἐν οἷς πόρκαι οἰκοῦσι, λυπρὰν ἀρόσιμον γῆν. καταφέρουσι δὲ πάλιν ὅταν ἡ ὥρα τοῦ πλεῖν. τὸ δ' αὐτὸ ποιοῦσι, καὶ ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ, γνώμας ἔχοντες ὑλώδη χωρία, ἐν οἷς ἀποκρύψαντες τὰς καμάρας, αὐτοὶ πλανῶνται νυκτὸς καὶ μεθημέραν ἀνδραποδισμοῦ χάριν. ὁ δὲ ἂν λάβωσιν ἐπίλυτρα ποιοῦνται ῥᾳδίως, μετὰ οὐκ αὐθάδους μισθοῦντες τοὺς ἀφελέσθαι. ἐν μὲν οὖν διωρυξομένοις τόποις, ἔστι τὰς βοήθειαν ἐκ τῶν ἠγεμόνων τοῖς ἀδικηθεῖσιν. αὐτεπιθῆγονται γὰρ πολλάκις, καὶ κατέχουσιν αὐτὰν ἅρπους τὰς καμάρας. ἡ δὲ τῶν ῥωμαίοις ἀβοηθητοτέρα ἐστὶ, διὰ τὴν ὀλιγωρίαν τὴν περιποιοῦσιν. τοιοῦτον μὲν ὁ τούτων βίος. διωρυττόντων δέ, καὶ ὑπὸ τῶν καλουμένων σκηπούχων. καὶ αὐτοὶ δὲ οὗτοι ὑπὸ τυράννοις, ἢ βασιλεύοντο σίν. οἱ γοῦν ἡνίοχοι τέτταρας εἶχον βασιλέας, ἡνίκα μιθριδάτης ὁ εὐπάτωρ φεύγων τὴν προγονικὴν εἰς βόσπορον διῆκε τὴν χώραν αὐτῶν. καὶ αὐτὴ μὲν ὑπὸ περσίνῳ αὐτῶν, τῆς δὲ τῶν ζυγίων ἀρχὴν οὐκ ἐπιδιεχρίας, καὶ ἀγριότητας, τῇ παραλίᾳ χαλεπῶς ἦει τὰ πολλὰ ἐμβαίνων ὧδι τὸν θάλατταν, ἕως ὧδι τὴν τῶν ἀχαιῶν ἦκε. ὃν προλαβόντων τούτων, ᾠχετέλεισε τὸν ὁδὸν τὸν ἐκ φάσιδος, οὐ πολὺ τῶν πεντακοσίων χιλίων λείπουσαν σταδίων. εὐθὺς οὖν ἀπὸ τοῦ ἱεροκωλάμνου, πρῶς ἕω μὴ ὁπλῶς ὄρθιον. ᾗ δ' σταδίοις ἑκατὸν ὀγδοήκοντα, ὁ σινδικὸς ὄρθιον λιμένα καὶ πόλιν ἔχει

dehinc ad quadraginta stadia sunt ea quæ Bata nominantur uicus & portus, ubi Sinope austrum uersus huic oræ plurimum uidetur opponi, quemadmodum Carambis Frontiarietis, ut ante dictum est. Author est Artemidorus, à Batis oram esse Cercetarum octingentorum & quinquaginta ferè stadiorũ, quæ statiónes & uicos habeat. Dehinc Achæorum regionem stadijs quingentorum, dehinc Heniochorum mille, dehinc magnum Pityuntem trecentorum ferè sexaginta usque Dioscuriadem. Qui Mithridatica conscripsere (nam ijs maxime accedendum est) prius Achæos ponunt, deinde Zygos, deinde Heniochos, deinde Cercetas & Moschos & Colchos, & Phthirophagos, qui ultra hos sunt, & Thoanas, & alias circa Caucasum paruas gentes. Ab initio igitur ora ad orientem tendit, & ad austrum spectat. Ab ipsis uero Batis paulatim detorquens respicit occidentẽ, & ad Pityuntem & Dioscuriadem desinit. Nam hæc Colchidis loca dictæ oræ iuncta sunt. Post Dioscuriadem est reliqua Colchorum ora, cui Trapezus continua flexum quendam admirabilem efficit, deinde in rectum latus extenditur, quod Ponti dexteriora efficit ad septentrionem spectantia. Vniuersa uero Achæorum & cæterorum ora, usq; Dioscuriadem & loca mediterranea austrum uersus in rectum exeuntia Caucaso subiacent, qui mons utriq; pelago imminet & Pontico & Caspio, muniens Isthmum qui ea dirimit. Is austrum uersus Albaniam Iberiamq; disterminat, septentrionem uersus Sarmaticos campos, arboribus & omnigena sylua plenus, ea præcipue quę fabricandis nauibus est idonea. Eratosthenes ait Caucasum ab indigenis Caspium uocitari, à Caspijs fortasse cognominatum. Ab eo quasi cubiti quidam ad meridiem procurrunt, qui Iberiam complectentes, Moschicis & Armenijs montibus coniunguntur. Item monti Scœdisæ & Paryadræ. Hi omnes Tauri partes sunt, qui australe Armeniæ latus efficit & ab eo quodammodo abrupti Septentrionem uersus usque ad Caucasum & maritimam Euxini oram percurrunt, quæ à Colchide in Themiscyram tendit. Dioscurias itaque in hoc sinu posita & orientalissimum totius

ἅπτ ἐμπεδαφισίοις τὰ καλούμενα βατανόμη, ἐν ᾧ μάλιστα αὐτικεῖσθαι δοκεῖ πρὸς νότον ὑπεψαπτ ταύτῃ τῇ παραλίᾳ, καθάπερ ἡ ἱεράμβις ἐρὴ τοῦ ἰκείου μετώπου. ἀπὸ δὲ τῶν βατῶν, ὁ μὲν ἀρτεμίδωρος τὴν λοιπὴν παραλίαν ὑφόρμους ἔχουσαν, καὶ λιμένας, ὅσον ὧδι σταδίους ὀκτακοσίους, καὶ ὠμάς, καὶ πωγωνίωντα. ἔστα τὴν τῶν ἀχαιῶν σταδίων πωγωνισίων. ἔστα τὴν τῶν ἡνιόχων χιλίων, ἔστα τὴν πιτυοῦντα τὸν μέγαν, τριακοσίων ἑξήκοντα μέχρι διοσκουριάδος. οἱ δὲ τὰ μιθριδατικὰ συγγράψαντες, οἷς μᾶλλον πιστευτέον, ἀχαιοὺς λέγουσι πρώτους, ἔστα ζυγούς, ἔστα ἡνιόχους, ἔστα λοφκέτας, καὶ μόσχους, καὶ κολχούς. καὶ οὓς νῦν τούτοις φθειροφάγους, καὶ θοανάς, καὶ ἄλλα μικρὰ ἔθνη τὰ πρὸς τὸν ἰκαύκασον. καταρχὰς μὲν οὖν ἡ παραλία καθάπερ εἴπομεν ὧδι τὴν ἐπιτείνει, καὶ βλέπει πρὸς νότον. ἀπὸ δὲ τῶν βατῶν ὧδι τροφὴν λαμβάνει καταμικρόν, ὥστε καὶ πρόσωπόν τι γίνεται τῇ δύσει, καὶ τὰ λοιπὰ πρὸς τὸν πιτυοῦντα, καὶ τὴν διοσκουριάδα. ταῦτα γὰρ τὰ χωρία σωρεύεσθαι τὸν κόλχιδα τῇ λεχθείσῃ παραλίᾳ. μετὰ δὲ τὴν διοσκουριάδα ἡ λοιπὴ τὸν κολχίδα ὀρθὴ παραλία, καὶ ἡ συνεχὴς τραπεζοῦς, καμπὴν ἀξιόλογον ποιήσασα. ἔστα εἰς εὐθεῖαν ταθεῖσάν πως πλευρὰν τὴν τὰ δεξιὰ τοῦ πόντου ποιοῦσαν, τὰ βλέποντα πρὸς ἄρκτον. ἅπασα δ' ἀπὸ τῶν ἀχαιῶν καὶ τῶν ἄλλων παραλία μέχρι διοσκουριάδος, καὶ τῶν ἐπ' εὐθείας πρὸς νότον ἐν τῇ μεσογαίᾳ τόπων ὑπόκειται, ὀρθὴ λοιπόν. ἔστι δ' ὄρος ὑπερκείμενον τῆς τελέτους ἑκατέρου, τοῦ τε ποντικοῦ, καὶ τοῦ κασπίου, διατειχίζον τὴν ἰσθμὸν, τὸν διείργοντα ταῦτα. ἀφορίζει δὴ πρὸς νότον μὲν τήν τε ἀλβανίαν, καὶ τὴν ἰβηρίαν. πρὸς ἄρκτον δὲ, τὰ τῶν σαρμάτων πεδία. οὐδιαφορεῖ δ' ὀλίγον ὅλη παντοδαπῆ, τῇ τε ἄλλῃ, καὶ τῇ ναυπηγησίμῳ. φησὶ δ' ἐρατοσθένης ὑπὸ τῶν ἰδιοχωρίων καλεῖσθαι κάσιον τὸν ἰκαύκασον, ἴσως ἀπὸ τῶν κασίων παρωνομασθέντα. ἀγκῶνα δέ πινα αὐτοῦ ποιοῦσιν ὧδι τὴν μεσημβρίαν, οἵ τε τὴν ἰβηρίαν, οἱ πρὸς ἀλβανίαν ὄρεσι συνάπτοντες, καὶ τοῖς ἀρμενίων ὄρεσι συνάπτουσι, καὶ τοῖς μοσχικοῖς καλουμένοις. ἐπὶ δὲ τοῦ στενισίου, ἐν ᾧ παρυάδρου. ταῦτα δ' ὀλίγα τοῦ ταύρου πάντα, τὸ πρὸς ἕω τὸν νότιον τῆς ἀρμενίας πλευρόν, ἀπερρωγότα πως ἐκεῖθεν πρὸς ἄρκτον, καὶ προσιόντα μέχρι τοῦ ἰκαύκασου, ἀπὸ τῆς τοῦ εὐξείνου παραλίας, τῆς ὧδι θεμίσκυραν διατεινούσης ἀπὸ τῆς κολχίδος. ἡ δ' ὅλη διοσκουριὰς ἐν κόλπῳ τοιούτῳ κειμένη, καὶ τὸ ἐσθμοειδέστατον σχῆμα ἐπέχουσα

pelagi ſinum obtinens, Euxini receſſus, & extrema nauigatio appellatur. Vnde illud quod in prouerbio dicitur,

In Phaſim ubi curſus carinis ultimis.

Sic intelligendum eſt, non quod poeta qui iambicum fecit, de flumine dicat, nec de urbe eiuſdem nominis, quæ ad flumen ſita eſt, ſed de Colchide, ut de parte, quod recta nauigatio à flumine, & ab urbe in receſſum ſit ſexcentorum ferè ſtad. Eadem Dioſcurias Iſthmi initium eſt, qui inter mare Caſpium iacet, atque pontum & commune forum earum gentium quæ proxime ſunt ulteriores. Dicunt itaque nonnulli, qui parum res animaduertunt ſeptuaginta, nonnulli trecentæ gentes in eam cõuenire, atq; omnes diuerſarum linguarum, propterea quod ſparſim & impermixte ob aſperitatem atque intractabilitatem habitent, quorum pleraque pars Sarmatæ ſunt, atque omnes Caucaſii, ac de Dioſcuriade quidem hactenus. Reliqua uero quæ Colchis eſt, magna ex parte ad mare pertendit. Hanc Phaſis illabitur ingens flumen, quod ortum ex Armenia ducens, Glaucum in ſe recipit, atq; Hippum è uicinis montibus cadentes. Nauigatur autem uſq; Sarapanos, quæ munitio urbis habitatores recipere poſſet. Ex ea pedeſtri itinere, curribus uecti, quatriduo in Cyrum proficiſcuntur, Ad Phaſim urbs iacet eiuſdem nominis, Colchorum emporium, quod ex alia parte amni procingitur, ex alia lacu, ex alia mari. Hinc biduo triduóue Amiſum Sinopenq; nauigatur. Hæc litora & fluminis oſtia amœniſſima ſunt, regio fructibus & omnibus quę ad fabricandas naues pertinent, opportuna. nam multa producit ac fluminibus defert. Mel tamen frequentius amarum eſt, ſed præcipue linum, canabem, ceram ac picem gignit. Linificium quidem uulgatum eſt. nam & in peregrina exportatur loca. Vnde quidam cognationem Colchorum cum Ægyptijs oſtendere uolentes, fidem ex ijs captant. Secus hæc flumina in Colchica regione eſt Leucotheæ fanum, quod Phryxus condidit atque illius oraculum, ubi aries non mactatur, id olim dicues erat, ætate autem noſtra à Pharnace, paulopoſt à Mithridate Pergameno direptum eſt. Nam læſa regione etiam diuina ægre habent, nec coli poſſunt, ut Euripides inquit.

ἐπίχωσα, τὸ σύμπαντ' ἀπελάγουσ, μυχὸς τε τοῦ ξείνου λίγυτα, καὶ ἔσχατ' πλοῦς. τὸ γὰρ παροιμιακῶς λεχθὲν, οὕτω δεῖ λέγεσθαι.

εἰς φάσιν ᾗδε ναυσὶν ἔσχατ' δρόμ',

Οὐχ ὡς τὸν ποταμὸν λέγοντ' τὸ πόλισμα τ' ἰαμβικόν. ὁ δὲ λιμὴν ὡς τῆς ὁμωνύμου αὐτῇ πόλεως ἀφεστὼς ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ἀλλ' ὡς τῆς χωλκίδος ἀπὸ μέρους. ἐπεὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἡ πόλεως ὀκτὼ ἢ ἑπτὰ σταδίων, λείπεται πρὸς ἐπ' ὀλίγας εἰς τὸν μυχόν. ἡ δ' αὐτὴ διοσκουριὰς ὅη, καὶ ἀρχὴ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ μεταξὺ ἥ καστέας καὶ τοῦ πόντου, καὶ ἐμπορεῖον τῶν ἐνοφκεμάνων, καὶ σωτήριος ἐθνῶν κοινόν. συμπορεύονται εἰς αὐτὴν ἑβδομήκοντα, οἱ δὲ, καὶ τριάκοσιαι ἔθνη φασίν, οἷς ἐσέρχεσθαι τῶν ὄντων μέλλει, πάντα δὲ ἑτερόγλωττα, διὰ τὸ ἀπορεῖσθαι, καὶ ἀμίκτως οἰκεῖν, καὶ ὑπὸ αὐθαδίας, καὶ ἀγριότητ'. ζαρμάται δ' εἰσὶ οἱ πλέονες, πάντες δ' καὶ λαοκάσιοι. ταῦτα μὲν δὴ τὰ πρὸς τὴν διοσκουριάδα. καὶ λοιπὴ δὴ πολχὶς ὑπὸ τῇ θαλάττῃ, ἡ πλέων ὄση. διαφέρει δ' αὐτὴν ὁ φᾶσις μέγας ποταμὸς, ἐξ ἀρμενίας τὰς ἀρχὰς ἔχων, δεχόμενος τὸν ῥηλαῶνον, ὃν ἵππον ἐκ τῶν πλησίον ὀρῶν ἐκπίπτοντας. ἀναπλεῖται δὲ μέχρι σταδίων ἐρύμασι δυακοσίων διήκοντα, ὃ καὶ πόλεως στομοισμόν, ὅθεν περιβόητος ὁ τοῦ λύρου ἡμέρας τέσσαρσι διὰ ἀμαξιτοῦ. ἐπίκεινται δὲ τοῦ φάσιδ' ὁμώνυμοι πόλεις, ἐμπορεῖον τῶν πολχῶν, τὴν μὲν, περιβεβλημένην τὸν ποταμὸν, τὴν δὲ, λίμνην, τὴν δὲ θάλατταν. ἐν τούτῳ δὲ πλοῦς ἐπ' ἀμισὸν, καὶ σινώπην, τριῶν ἡμερῶν ἢ δύο, διὰ τὸ οὐ αἰγιαλοὺς μαλακοὺς ἔχειν, καὶ τὰς τῶν ποταμῶν ἐκβολὰς. ἀγαθὴ δ' ὄδιν ἡ χώρα, καὶ καρπῶν πλῶ τὸ μέλιτ'. πυκάζει γὰρ τὸ πλέον καὶ τοῖς πρὸς ναυπηγίαν ἅπασι. πλοῖα τε γὰρ καὶ φύει, καὶ ποταμοὺς κατατέμνει λινόν τε πολὺ, καὶ ἰκανὸν, καὶ ἀφθονίαν καὶ πίτταν. ἡ δὲ λινουργία καὶ τερύπνηται, καὶ γὰρ εἰς αὐτὴν ἔξω τόπος ἐπεκπέμπεται ἰκανὸς βουλόμενοι συγγράφειν τινὰ τοῖς πολχοῖς πρὸς αὐτὰ αἰγυπτίοις ἐμφανίζειν, ὡς τοῦτον πιστοῦται. ὑπέρκειται δὲ τῶν λεχθέντων ποταμῶν ἐν τῇ μοχικῇ τὸ τῆς λευκοθέας ἱερόν, φεῖξαι ἴδρυμα, καὶ μαντεῖον ἐκείνου ἔπου ἔτι λεῖος οὐ θύεται, πλησίον ὄσσης ἔσαφ' ξεν, συλληθὲν δὲ ὑπὸ φαρνάκου καθ' ἁμᾶς, καὶ μικρὸν ὕστερον ὑπὸ μιθριδάτου τοῦ περγαμηνοῦ. παραπλησίως γὰρ χώρας νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν, οὐ δὲ τιμᾶσθαι δίκαια, φησὶν ὁ μὲν

Quantam olim hæc regio claritatem habuerit fabulæ declarant, Iaſonis exercitum innuentes, qui ad Medos uſque proceſſit, ac prius etiam Phryxi expeditionem. Poſtea cum reges ſuccederent & regionem haberent in prouincias diuiſam, mediocriter agebant. Cum uero Mithridatis Eupatoris potentia uehementer eſſet adaucta, tota ei regio paruit, à quo ſemper aliquis ex amicis regionis præfectus & administrator mittebatur, è quibus fuit Moaphernes matris noſtræ patruus. Hinc multa regi ad nauales res copia. Sed ſublato Mithridate regio omnis quæ ſub eo erat, euerſa eſt, multisq; diſtributa. Poſtremo Polemo Colchidem habuit, quo mortuo uxor eius Pythodoris Colchorum, & Trapezuntis, & Pharnaciæ, & ulteriorum barbarorum regnum tenet. Sed de his poſtmodum dicemus. Moſchica in qua phanum eſſe diximus, tripartita eſt. Nam partem habent Colchi, partem Iberes, partem Armenij. Polichnium Phryxi ciuitas eſt in Iberia, ea nũc Ideſſa dicitur, locus optime munitus. In Colchidis autem finibus non procul à Dioſcuriade Rhiocharus flumen labitur. Ex gentibus quæ Dioſcuriadem conueniunt, eſt Phthirophagorum natio, cui nomen à ſordibus, ac fame datum eſt, his proximi ſunt Soanes nihilo fame meliores, robore autem meliores. nam ui ac potentia penè præſtãt. Hi gentibus circumuicinis dominantur, Caucaſi extrema obtinentes. Quæ Dioſcuriadi imminent regem habent & collegium uirorum CCC. CC. hominum millia coguntur in exercitum. Nam multitudo omnis bellicoſa eſt, quanquàm inordinata. Apud eos torrentes dicuntur aurum deferre, quod Barbari perforatis tabulis, ac lanoſis pellibus excipiunt. Vnde aurati uelleris fabula conficta eſt. Et fortaſſe Iberes eodem nomine uocantur quo occidentales, ab auro quod apud utroſq; inuenitur. Soanes uenenо ad ſpicula mirifice utuntur, quod eos etiam, qui non uenenatis ſagittis ſaucij ſunt, odore offendit. Aliæ gentes proximæ, quæ circa Caucaſum ſunt, paruam & tenuem regionem habitant. Albanæ uero & Ibericę gentes, quæ dictum Iſthmum implent, ipſæ etiam dicuntur Caucaſiæ, & fœlicem etiam habitatu

φημὶ γὰρ παλαιὸν ὅσῳ ὠφελείαν ἔσχεν ἡ χώρα αὕτη, δηλοῦσιν οἱ μῦθοι, τὴν ἰάσονος στρατείαν αἰνιττόμενοι, προελθόντ' μέχρι καὶ μηδίας. ἔτι δὲ πρότερον τὴν φρίξου. μετὰ δὲ ταῦτα διαδεξαμένοις βασιλεῦσι σκηπτοῦχίας διειλημμένην ἔχουσι τὴν χώραν μέσως πως ἐπαρῆρον. αὐξηθέντ' δὲ ὕστερον μιθριδάτου τοῦ εὐπάτορ', εἰς ἐκεῖνον ἡ χώρα πᾶσα περιέστη. ἐπέμπε δ' ἀεί τιν' τῶν φίλων ὕπαρχον καὶ διοικητὴν τῆς χώρας. τότων δὲ ἦν μιθριδάτης, ὁ τῆς ματρὸς ἡμῶν θεῖος πρὸς πατρός. ὃν δ' ἐγὼ ἡ πλείστη ἔσχ' βασιλέα πρὸς τὰς ναυτικὰς διωκήσεις ὑπουργία. καὶ τελευτήσαντ' δὲ μιθριδάτου συγκατελύθη, καὶ ὑπ' αὐτοῦ πᾶσα, καὶ διενεμήθη πολλοῖς. ὕστατα δὲ πολέμων ἔσχε τὴν κολχίδα, κἀκείνου τελευτήσαντ', ἡ γυνὴ πυθοδωρὶς βασιλεῦσα βασιλεύουσα, καὶ κόλχων, καὶ τραπεζουντίων, καὶ φερράκιος, καὶ τῶν ὑπορειμένων βαρβάρων, πρὸς ὃν ἐρουμένη ἐν τοῖς ὑσπορ, ἡ δ' ὃν μοχικὴ ἐν ᾗ τὸ ἱερόν, τιμᾶται δή, τὸ μὲν γὰρ ἔχουσιν αὐτῆς κόλχοι, τὸ δὲ ἀβαρεῖς, τὸ δὲ ἀρμένιοι. ἔστι δὲ καὶ πολίχνιον ἐν τῇ ἰβηρίᾳ φείξου πόλις, ἡ νῦν ἰδέσσα, ὑφ' ἡμῶν χωρίον, ἐν μεθορίοις τῆς κολχίδος πρὸς τὴν διοσκουριάδα, ῥιοχάρ' ποταμὸς. τῶν δὲ σωρχομένων ἐθνῶν εἰς τὴν διοσκουριάδα. καὶ οἱ φθειροφάγοι εἰσὶν, ἀπὸ τοῦ ἤθους, καὶ τοῦ πίνου λαβόντες τοὔνομα. πλησίον δὲ καὶ οἱ σόανοι, ὁ δὲν βελτίους τοῦ πίνου, διωκόμενοι δὲ βελτίους. ἀχεδίου δέ τοι, καὶ ἀρώτησοι κατὰ ἀλληλῶν καὶ δύναμιν, διωκεῖσθον γοῦν τοῦ κύκλῳ τὰ ἄκρα τοῦ ἰασκάσου κατέχοντος τὰ ὑπὲρ τῆ διοσκουριάδ', βασιλέα δ' ἔχουσι, καὶ σωτήριον ἀνδρῶν τριακοσίων. σωθῆναι δ', ὡς φασι, στρατείαν, καὶ εἴκοσι μυριάδων. ἄπιστα γὰρ ὄσον τὸ πλῆθ' μαχιμον, ὑπὸ σωπαγοῦν. παρὰ φύσιν δὲ λέγεται, καὶ χρυσὸν καταφέρειν αὖ χειμάῤῥους. ὑποδέχεσθαι δ' αὐτὸν αὖ βαρβάρους, φάτναις καὶ πατρημμένοις, καὶ μαλωταῖς διωρυγαῖς, ἀφ' οὗ δὴ μεμυθεῦσθαι, καὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρας. εἰ μὴ καὶ ἴβηρας ὁμωνύμως τοῖς ἑαυτῶν καλεῖσθαι ἀπὸ τῆ ἑκατέρωθι χρυσείων. χρῶνται δ' οἱ σόανοι φαρμάκοις πρὸς τὰς ἀκίδας θαυμασίως, καὶ οὗ ἀφαρμάκτοις τετρωμένους βέλεσι λυπεῖ κατὰ τὴν ὀσμήν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἔθνη τὰ πλησίον τὰ πρὸς τὸν ἰασκάσον, λυπρὰ καὶ μικρόχωρα. τὸ δὲ τῆ ἀλβανῶν ἔθνος, καὶ τὸ τῆ ἰβήρων, ἃ διὰ πλῆθος μάλιστα τὸν λεχθέντα ἰσθμὸν, ἰασκάσια, καὶ αὐτὰ λέγοιτ' ἄν. εὐδαίμονα δὲ χώραν ἔχει καὶ σφόδρα καλὸς, διὰ τὸ

regionem incolunt. Iberia enim magna ex parte urbibus & habitatoribus plena est, & tecta fictilia & fabrefactas ædificiorum structuras, & fora & alia publica habet. Circunstans uero regio à Caucasiis montibus circundatur. nam cubiti quidam fertiles (ut dictum est) ad meridiem procurrunt, qui uniuersam Iberiam comprehendentes sese ad Harmeniam & Colchidem coniungunt. In medio planities est fluminibus irrigua, præsertim Cyro qui ortum ex Harmenia trahens, mox dictam planitiem intrat, atq; Arabonem amnem à Caucaso defluentem, & alias aquas recipiens per angustam fluminis regionem euadit in Albaniam, inter quam & Harmeniam multus illatus, per uberes campos complura in se recipit flumina, è quibus est Alazonius & Sandobanes & Rhœthaces & Chanes, qui omnes nauigabiles facti in mare Caspium erumpunt. Hoc nomen olim Corus uocabatur. Iberiæ campos agricolæ habitant, & homines ad pacem intenti, Harmenico ac Medico cultu, mōtanam uero regionem pars eorum maxima atq; belli cosa, Scytharū more uiuentes, quorum cognati sunt & contermini. Se tamen colendis agris dedunt, & cum tumultus ingruerit multa ex se atq; illis hominum millia contrahunt. Quatuor aditibus in eam regionem itur, uno per medios Sarapanos Colchorum castellum, atque eius angustias per quas Phasis centum ac uiginti pontibus pertransitur, qui propter flexiones asper ac uiolentus in Colchidem defertur, conuallium torrentibus multo imbri adauctis. Is ex imminentibus montibus auctus, multis fontib⁹ impletur, ac postquàm in campos uenit, alia in se recipit flumina, è quibus est Glaucus & Hippus. Auctus uero ac nauigabilis factus, exit in Pontum. Secus eum urbs iacet eiusdem nominis & lacus non procul. Aditus itaque ex Colchide in Iberiam est huiusmodi petris, munitionibus, fluminibus, & cōuallibus clausus. Ex Nomadibus autem septentrionem uersus difficilis ingressus est, trium dierum itinere. Dehinc angusta fluminis regio in Arago flumine dierū quatuor, uiq; finem murus inexpugnabilis munit. Ex Albania primo ingressus est per petram excisam,

οἰκεῖ δὲ καὶ διαμιλλᾶται, καὶ διὰ καὶ ἡ γε ἰδιοφυὴς οἰκεῖται καλῶς τὸ πλέον πολισί τε καὶ ἐπικίοις, ὡς τε καὶ λιθραμῶτας ἔν τε στέγας, καὶ ἀρχιτεκτονικῶ τῷ ἄνω οἰκήσεων κατασκευῶ, καὶ ἀγοραῖς, καὶ τἄλλα κοινά. ἡ δὲ χώρας τὰ μὲν λύκλῳ τοῖς Καυκασίοις ἐρείπεται πεδιάδα καὶ γὰρ ὡς ἐπὶ πολὺ ἀγκῶνδν ὧδί τῷ μεσημβείαν δύκαρπι, πεδιλαμβάουσι δ' σύμπασαν ἰδιείαν, ἡ δὲ σωσπουσι πρός τε τῷ ἀρμενίαν, καὶ κολχίδα. ἐν μέσῳ δὲ πεδίον ποταμὸς διαῤῥύτου, μεγίσῳ δὲ τοῦ λύρῳ, ὃς τὸν ἀρμὸν ἔχων ἀπὸ τῆς ἀρμενίας, εἰς Βαλῶν ὠδίς εἰς τὸ πεδίον τὸ λεχδέν, παραλαβὼν καὶ τὸν ἀῤῥαβῶνα κάτω τὸ καυκάσου ῥέοντα. καὶ ἄλλα ὕλατα. διὰ σφῶς ποταμίας εἰς τὴν ἐν Βανίαν ἐκπίπτει. μεταξὺ δὲ ταύτης τε καὶ ἡ ἀρμενίας, ἐνεχθεὶς πολὺς διὰ πεδίων ὁ Βοτουμενῶν σφόδρα, δεξάμενός, καὶ πολλοὺς ποταμοὺς, ὧν ὅσιν ὁ, τε ἀλαζώνιος, καὶ ὁ Σανδοβανῆς, καὶ ὁ ῥοιτάκης, καὶ χάνης πάντοι πάντοθ', εἰς τὴν καπασίαν ἐμβάλλουσι λάπαν. ἐκκλεῖτο δὲ πρότερον κόῤῥ. ἡ μὲν δν πεδίου τῷ ἰβήρῳ οἱ γεωργικώτατοι πρὸς ἑσπέραν ἐν εὐηλίᾳ οἰκοῦσιν, ἀρμενίοι, καὶ μεσημβρινοὶ ἐσκόλασμένοι. τὴν δ' ὀρεινὴν πλέισς, Ⓒ μάχιμοι κατέχουσι σκυθῶν δίκην ζῶντες, καὶ σαρμάτων, ὧν πόῤῥω καὶ ὅμορον, καὶ συγγενεῖς εἰσίν, ἅπαντα δ' ὅμως, καὶ γεωργίας, πολλὰς τε μυριάδας σωμάτων σὺν ἑαυτῶν, καὶ ἐκείνων, ἐπαίδιαν συμπέσῃ θορυβῶδες. πεζαρὸν δ' ἐσίν ἐς τὴν χώραν ἐσβολαί, μία μὲν διὰ σαρπανῶν φρουρεῖον κολχικοῦ, καὶ τῷ κατ' αὐτὰ σφῶν, δι' ὧν δ' ὁ φάσις γεφύρας ἐκπέμ, καὶ εἴκοσι πόρατος ῥεόμενος, διὰ τὴν σολιότητα καταῤῥεῖ τραχὺς, καὶ βίαι Ⓒ εἰς κολχίδα, πολλοῖς χειμάῤῥοις ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς ἐκχαράδ-ρουμένων τόπων. γίνεται δ' ἐκ τῶν ὑπορκειμένων ὀρῶν πολλὰς συμπληρόμενος φαγάδας. φ' ἡ τοῖς πεδίοις, καὶ ἄλλους προσλαμβάνει ποταμούς, ὧν ἐσιν, ὅ, τε γλαῦκος, καὶ ὁ ἵππος. πληρούμενος δὲ, καὶ ῥεόμενος πλωτὸς ἀξίσπ εἰς τὴν θάλατ-τον. καὶ ἔχει πόλιν ὁμώνυμον ἐπ' αὐτῷ, καὶ λίμνλω πλησίον, ἣ μὲν δν ἐκ τῆς κολχίδος εἰς τὴν ἰβηρίκην ἐσβολὴν τοιαύτη, πέτρας, καὶ ἐρύμασι, καὶ ποταμοῖς χαραδρώδη διακεκλεισμένη. ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον νομάδλων ὧδί τρεῖς ἡμέρας, αὐάβασις χαλεπή, ἣν μετὰ ταῦτὰ ποταμία σφὴ ὧδί τ' ἀράγου ποταμοῦ πεπάρων ἡμόῤῥων ὁδὸν ἔχουσα ἐφ' ὕψ. φρυκῆ ἢ τὸ πέρας τ' ὁδὸς τεῖχος λύσμαχον. ἀπὸ δὲ τῆς ἀλβανίας διὰ πέτρας, πρῶτον λαπομηνὴ ἐσόδῳ, ἔπε-

ἔπε διὰ τέλματος, ὃ ποιεῖ ὁ ποταμὸς ἐκ τοῦ λευκάσου καταπίπτων. ἀπὸ δὲ τῆς ἀρμενίας τὰ ὧδί τοῦ λύρῳ σφὰ, καὶ τὰ ὧδί τοῦ ἀράγῳ. καὶ γὰρ πρὸ ἐς ἀλλήλους συμπεσεῖν ἔχουσιν ὠδικεμένας πόλεις ἐρυμνὰς ὧδί πέτρας, διεχούσας ἀλλήλων ὅσον ἑκκαίδεκα σταδίους. ὧδί μὲν τοῦ λύρῳ, τὴν ἀρμαζικὴν, ὧδί δὲ θατέρῳ σύμαρα. ταύτας δὲ ἐχρήσατο ταῖς ἐσβολαῖς πρότερον πομπήϊος, ἐκ τῆν ἀρμενίαν ὁρμηθείς. καὶ μεταξὺ τὰ καυίδιος. τέτταρα, καὶ δέκα γένη τῶν ἀνθρώπων οἰκεῖ τὴν χώραν, ὧν ἓν, καὶ πρῶτον, ᾧ οὗ οὖν βασιλέας καδισᾶσι, κατ' ἀγχισείαν τε, καὶ ἡλικίαν τὸν πρεσβύτερον. ὁ δὲ δεύτερος δικαιοδοτεῖ, καὶ στρατηλατεῖ. δεύτερον δὲ τὸ τῶν ἱερῶν, ὁ ὧν μελλοῦται, καὶ τῷ πρὸς οὓς ὁμόρους δικαίων. τρίτον δὲ τὸ τῶν στρατευομένων καὶ γεωργούντων. τέταρτον δὲ τὸ τῶν λαῶν, οἱ βασιλικοὶ δοῦλοι εἰσί, καὶ πάντα διανοοῦνται πρὸς τὸν βίον. κοιναὶ δ' εἰσὶν αὐτῶν αἱ λήσεις κατὰ συγγένειαν. ἄρχει δὲ καὶ τεμένεα ἑκάστῳ ὁ πρεσβύτατος. τριοῦσι μὲν οἱ ἰβηρός, καὶ ἡ χώρα αὐτῶν. ἀλβανοὶ δ' πομβηκιώτροι, καὶ τὸ νομαδικοῦ γένους ἐγγύτερω, πλὼ οὐ ἀλλότριοι. ταύτη δὲ καὶ πολυμικοὶ μετρίως. οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ τῶν ἰβήρων, καὶ τῆς καυίας θαλάττης, πρὸς ἕω μὲν ἀπόμενοι τῆς θαλάττης, πρὸς δύσιν δὲ ὁμοροῦντες τοῖς ἰβηρσι. πρὸς δὲ λοιπῶν πλοῦ ῥᾳ τὸ μὲν βόρειον, φρουρεῖται τοῖς καυκασίοις ὄρεσι. ταῦτα γὰρ ὑπόκειται πρὸς ἕω. καλεῖται δὲ πρὸς τῇ θαλάττῃ μάλισα ἰβηρία. τὸ δὲ νότιον ποιεῖ ἡ ἀρμενία παρήκουσα. πολλὴ μὲν πεδίας, πολλὴ δὲ καὶ ὀρεινὴ καθάπερ οἱ καμβύσεινοί, καθ' ἣν ἅμα, καὶ τοῖς ἰβηρσι Ⓒ τοῖς ἀλβανοῖς οἱ ἀρμένιοι σωσπουσιν. ὁ δὲ λύρ Ⓒ ὁ ἀῤῥέων τὸν ἀλβανίαν, καὶ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ οἱ πληροῦντὸν ἐκεῖνον, ταῖς μὲν τῆς γῆς ἀρεταῖς πρὸς λαμβάνουσι, τὸν δὲ θάλατταν ἀλλοτριοῦσιν, ἡ γὰρ χοῦς, προσπίπτουσα πολλὴ, πληροῖ τὸ πέρος, ὥς τε μὴ τὰς ὠδικεμένας νησίδας ὑπερορᾶσθαι, καὶ πνάγη ποιεῖν αὐώμαλα, καὶ δυσφύλακτα. τὸν δ' ἀνωμαλίαν ὧδί τεινουσιν αἱ ἐκ τῆ πλημμυρίδος ἀναποπαί. καὶ δὴ καὶ εἰς σώματα δώδεκα φασὶ μεμερίσθαι τὰς ἐκβολάς, τὰ μὲν τυφλὰ, τὰ δὲ, παντελῶς ὠὶ γελῶντα, καὶ μηδὲν ὕφορμον ἀκλείποντα. ἐπὶ πλέισς γοῦν, ἢ ἑξήκοντα σταδίους ἀμφικλύσου τῆς νήσου Ⓒ ὅσης τῇ θαλάττῃ, καὶ τοῖς ποταμοῖς, ἅπαν ἓν μέρ Ⓒ αὐτῆς ἀποβαυίλασον. τὸν δὲ χοῦν καὶ μέχρι πολλοῦ παρήκειν σταδίων, δηνώδη πονοῦσιν τὸν αἰγιαλόν. πλησίον δὲ καὶ ὁ ἀράξης ἐμβάλλει,

dehinc per stagnum quod amnis efficit, cadēs ex Caucaso. Ex Harmenia uero angustiæ, quę secus Cyrum sunt atq; Aragū, qui priusquàm inuicem concurrant urbes natura munitas habent, quæ saxis impositæ sedecim inter se stadijs absunt, prope Cyrum Armozicam, prope Aragum Seumara, quibus ingressibus prius Pompeius usus est ex Harmenia mouēs postea uero Canidius. Quatuor hominum genera regionem hanc incolūt, primum, ex quo reges duo deliguntur, alter scilicet qui propinquitate & ætate antecedit, alter qui iura det & exercitum ducat. Secundum est sacerdotum, qui iura finitimorum curāt. Tertium militum & agricolarum. Quartum uulgi quod regibus seruit, & omnia quæ ad uitam pertinent, ministrat. Hi omnia per familias communia habent, sed is imperat & rem tenet qui senior est. Iberes & eorum regio talis est. Albani pastoraliores sunt & Nomadico generi proximi, præter quàm quod non alienigenæ, unde & mediocriter sunt bellicosi. Hi inter Iberas & Caspium mare habitant, ab ortu solis mari cōiuncti, ab occasu Iberiæ finitimi, ex reliquis lateribus boreale Caucasiis montibus munitur, qui campis imminentes & mari plurimum coniuncti, Ceraunia uocantur. Australe latus Harmenia prodiens efficit, quæ partim campestris est, partim montana, quemadmodum Cambysena ad quam Harmenij simul & Iberiæ & Albaniæ coniunguntur. Cyrus autem qui per Albaniā fluit & alia flumina eum augentia, terram fœcundiorem exhibent. mare autem confundunt, nam limus plurimis occurrens exitum obstruit, ex quo adiacētes insicile est. Hanc inæqualitatem affluxuum refractiones exaugent, atqui & ostia in ora duodecim dicuntur dispartiri, quorum alia cæca, alia omnino fallentia, stationem nullam relinquunt. Quapropter quum ultra sexaginta stadia littus mari fluminibúsque adluatur, locus omni ex parte inacceſsibilis fit. Limus ad quingenta stadia prodiens totum littus efficit aggerosum. Prope Araxes emittit, asper

asper ex Harmenia cadẽs, & quem ille limum propellit alueum peruium faciendo, eum Cyrus repellit. Hoc hominum genus fortasse mari non eget, cum nec terra digne utatur. Nam qui ibi militarunt, dicunt eos Cyclopicam uitam degere. Terra enim fructum omnem etiam domesticum affert, & stirpes omnes & ea quæ semper uirent, & cum ne minimam quidem culturam habeat, tamen bona omnia sine satione & inarata gignit, multisq; in locis semel sata, bis terq; fructum affert. Ac primo quidem modios quinquagenos, idq; minime renouata nec ferro proscissa sed ligneo aratro. Babylonius uero & Ægyptius campus fluminibus atq; aliis aquis totus irrigatur, quamobrem semper herbidam faciem seruat, idcirco uberrimus est. Adest illi præcipua aeris temperies, uineæ manent ineffossæ, quinquennijs putantur, in bimatu nouellæ fructum ferunt, adultę tantum reddunt, ut pars maxima in palmitibus relinquatur. Pecora tum mitia tum agrestia fœtus edunt pulcherrimos, homines sunt magnitudine ac pulchritudine excellentes, simplices, non autem cauponarij, nummi usum maxima ex parte non habent, numerum ultra centenarium non norunt, commercia inter se mercibus faciunt, in cæteris quæ ad uitam pertinent inertes, exquisitorum ponderum ac mensurarum ignari, ciuilitatis, belli & agriculturæ prorsus imperiti, pedestri & equestri apparatu decertant, expediti & armati ut Harmenij. Exercitum emittunt maiorẽ quàm Iberes. nam uirorum ad sexaginta millia, equitum ad uiginti duo millia armant, quot contra Pompeium periclitati sunt. Hos Nomades ab externis defendunt, quemadmodum Iberes, ijsdem de causis, aliter uero sæpe eos adoriuntur, & quo minus agriculturam exerceant, impediunt, iaculatores sunt & sagittarij, clypeos & thoracas habent, itẽ ferinas galeas, quemadmodũ Iberes ex Albana regione. Est etiam Caspiana eiusdem nominis cum gente Caspia, quæ nunc quidem obscura est, ad eam Caspium mare pertinet. Ingressus ex Iberia in Albaniam fit per Cambysenam regionem asperã atq; siccam, ad flumẽ Alazonium. Ipsi & eorum canes excellẽtes uenatores sunt

πραχὺς ἐκ τῆς ἀρμενίας ἐκ πίσσης. ἡμᾶς δὲ ἐκβάλλον πρωθᾶ χοῦν, πορθμὸν ποιῶν τὸ ῥεῖθρον, ταύτῃ ὁ λύρος ἀναπληροῖ, τὰ μὲν οὖν δὴ τοιούτῳ γένει τῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ θαλάττης. ὁδὲ χώρα τῇ γῇ χρῶνται κατ' ἀξίαν. πάντα μὲν γὰρ ἐκφέρουσι καρπὸν, τὸν μὲν ἡμερώτατον, ὧν δὲ φυτόν. καὶ γὰρ τὰ ἀειθαλῆ φέρει. τυγχάνει δ' ὢν μελίας εὐδὲ μικρᾶς, ἀλλὰ τἀγαθὰ ἄσπαρτα. αἰγίλωψ ἄσπαρτος φύεται, καθάπερ οἱ στρατηγήσαντες φασί, λυκλώπιδος λινα διηνυμένοι βίον. πολλαχοῦ γοῦν ἀπαρέσαν, ἅπαξ δὲς ἐκφέρει καρπὸν, ἢ καὶ τρὶς. τὸν δὲ πρῶτον, καὶ πρωτοκοντάχρων ἀνέκαθεν. καὶ ταῦτα οὐδὲ ἀροῦν ἠξιώθησαν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ λύρου ἀρόσαντες, πίζεται δὲ ἅπαν τὸ πεδίον τὸ Βαβυλωνίου, καὶ τὸ αἰγυπτίου μᾶλλον τοῖς ποταμοῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις ὕδασιν, ὡς ἀεὶ ποιεῖν φυλλοβολεῖν τὸν ὄψιν. ἀλλὰ δὲ ἔσπορ καὶ δύσπεπτον ὄζει. πρόσεστι δὲ καὶ τὸ δυάδορον ἐκεῖνο μᾶλλον, ἅσκαφοι δὲ ἄμπελοι μένουσι ἀλαπέλοι, τεμνόμεναι δ' ἀπὸ τετραετηρίδος, νέαι μὲν δίετεῖς ἐκ φέρουσιν ἅδικα καρπὸν, τέλεαι δ' ἀκριβάσαι τοσοῦτον, ὡς τι ἀφίεσιν ἐν τοῖς κλίμασι πολὺ μέρος. εὑρεῖν δ' ὄζει καὶ τὰ βοσκήματα παρ' αὐτοῖς, τά τε ἅμαξα, καὶ τὰ ἄγρια, καὶ οἱ ἄνθρωποι κάλλει, καὶ μεγέθει διαφέροντες, ἁπλοῖ δὲ καὶ ἀκαπήλευτοι, ὁ δὲ γὰρ νομίσματι τὰ πολλὰ χρῶνται, οὐ δὲ ἀριθμὸν ἴσασι μείζω τῶν ἑκατόν, ἀλλὰ φορτίοις τὰς ἀμοιβὰς ποιοῦνται, καὶ πρὸς τἄλλα δὲ τὰ τοῦ βίου ῥᾳθύμως ἔχουσιν. ἄπειροι δ' εἰσὶ καὶ μέτρων τῶν ἐπ' ἀκριβείας, καὶ σταθμῶν, καὶ πολέμου δὲ καὶ πολιτείας καὶ γεωργίας ἀπόνοήτως ἔχουσιν. ὅμως δὲ καὶ τιζοί, καὶ ἀφ' ἵππων ἀγωνίζονται. ψίλοι τε καὶ κατάφρακτοι καθάπερ ἀρμένιοι. σκήλουσι δὲ μείζω ἢ ἱβήρων σπάθας. ὁπλίζονται γὰρ καὶ ἐξ μυελάδας ἀνδρῶν. ἱππέας δὲ ἔχουσι μυρίους, καὶ δισχιλίους, ὅσοις πῶς πομπήιον ἐκινδύνευσαν, καὶ τούτοις δὲ συμπολεμοῦσιν οἱ νομάδες πρὸς οὓς ἐξωθῶν, ὡς πρὸς τοὺς ἱβήρσι κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. ἄλλως δ' ὠμοχειροῦσι τοῖς ἀνθρώποις πολλαχῆ, ὥστε καὶ γεωργεῖν κωλύουσιν. ἀκοντίζουσι δὲ ἀφ' ἵππου καὶ τοξεύουσι, θωρακας ἔχοντες καὶ θυρεούς. πορίζονται δὲ θήρεια παραπλησίως τοῖς ἱβήρσιν. ἔστι δὲ τῆς ἀλβανῶν χώρας, ἣ καταπαυόμενον τοῦ καυκάσου ἔθνους ὁμώνυμον, οὗπερ καὶ ἡ θάλαττα, ἀφανοῦς ὄντος ναυσί. ἡ δ' ἐκτὸς ἱβηρίας εἰς τὴν ἀλβανίαν εἰσβολὴ ἀπὸ τῆς καμβυσηνῆς αὐλῶνος τε καὶ πεδιάδος ὑπὸ τὸν ἀλαζώνιον ποταμόν. θηρευτικοὶ δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἰωῦσιν αὐτῶν εἰς ὑποβολίαν, ὁ πέμπτος

studio magis quàm arte. Reges enim differunt. nam nunc unus omnium imperat, cum prius quæque lingua suum haberet, eo quod non facile inuicem miscentur, linguas habent uiginti sex. Terra serpentia quædam letifera progignit, item scorpios & araneas. Aranearum quædam cogunt ridendo mori, quædam flendo desyderio suorum. Deos colunt Solem, Iouem ac Lunam, præcipue Lunam, cuius templum Iberiæ proximum est, & sacerdos præficitur honore secundus post regem, qui sacris seruit, & sacræ regioni præest, quæ multa est & hominibus plena, è seruis multi numine afflati diuinant. Qui plurimum numi ne correptus est, solus per syluas errat, hunc sacerdos comprehensum sacra catena deuincit, per annum sumptuose alens, postea ad deæ sacrificium cum alijs hostijs mactandum producit. Sacrificij ritus est huiusmodi. Quidam huius negotij gnarus sacram hastam tenens, qua mos est hominem mactari, atq; ex multitudine procedens, eam in cor per latus urget, illo cadente, quædam diuinationis signa captant atq; in commune proferunt, tum corpore in locum quendam delato, id omnes

ἐτέχνως μᾶλλον, ἢ σπουδῇ τῇ πρὸς ὅπλα. διαφέρουσι δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς. νυνὶ μὲν οὖν εἷς ἅπάντων ἄρχει. πρότερον δὲ καὶ καθ' ἑκάστην γλῶτταν ἴδια ἐβασίλευόν τε ἕκαστοι. γλῶτται δ' εἰσὶν ἓξ, καὶ εἴκοσι αὐτοῖς, διὰ τὸ μὴ εὐεπίμικτον πρὸς ἀλλήλους. φέρει δ' ἡ γῆ, καὶ τῶν ἑρπετῶν γένια τὰ θανασίμων, καὶ σκορπίους, καὶ φαλάγγια. τῶν δὲ φαλαγγίων τὰ μὲν, ποιᾷ γελῶντας ἀποθνήσκειν, τὰ δὲ, ὀλολύοντας πόθῳ τῶν οἰκείων. θεοὺς δὲ τιμῶσι, ἥλιον, καὶ δία καὶ σελήνην. διαφερόντως δὲ τὴν σελήνην. ἔστι δ' αὐτοῖς ὁ ἱερὸς τῆς ἰβηρίας πλησίον. ἱερᾶται δ' αὐτῆς ὁ ἐντιμότατος μετά γε τὸν βασιλέα, πρεσβείας τῆς ἱερᾶς χώρας, πολλῆς καὶ εὐαρόου, καὶ αὐτῆς, καὶ τὴν ἱεροδούλων ὧν ἐνδοσιφοι πολλοί, καὶ προφητεύουσιν. ὃς δ' ἂν αὐτὴν ἀπολέσῃ καταφθείρας χρόνος ἱερᾶται διὰ βίου. πλησιάζει δὲ καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐν τοῖς ἀλβανοῖς, καὶ τὸ τῶν ἄλλων καὶ τὸ τῶν γονέων μόνων. τεθνηκότων δὲ οὐχ ὅσιον φρονεῖν ἀμνημονεῖν δὲ μεμνῆσθαι. συγκαρύπτουσι δέ τι καὶ τὰ χρήματα αὐτοῖς. διὰ τοῦτο καὶ ζῶσιν οὐδὲν πατρῷον ἔχοντες. ταῦτα μὲν περὶ ἀλβανῶν. λέγεται δ' ἰάσονα μετὰ ἀρμενίου τοῦ θετταλοῦ κατὰ τὴν πλεῦσιν ὑπὸ τὸν κόλχους, ὁρμῆσαι μέχρι τῆς κασπίας θαλάττης, καὶ τοῦ τε ἰβηρίαν καὶ τὴν ἀλβανίαν ἐπελθεῖν, καὶ πολλὰ τῆς ἀρμενίας, καὶ τῆς μηδίας, ὡς μαρτυρεῖ τά τε ἰασόνεια, καὶ ἄλλα ὑπομνήματα. τῶν δὲ ἀρμενίων εἶναι ἀπὸ ἀρμενίου πόλεως τῶν περὶ τὴν βαβυλωνίαν λίμνην μεταξὺ φερῶν, καὶ λαείσης, οὗ σὺν αὐτῷ τε οἰκῆσαι, τοῦ τε ἀκιλισηνοῦ, καὶ τοῦ συσιεριῆ πυρέως καλαχήνης, καὶ ἀσπαβανῆς, καὶ δλη, καὶ τὴν ἀρμενίαν ἐπώνυμον καταλιπεῖν. ἐν δὲ τοῖς ὑπὲρ τῆς ἀλβανίας ὄρεσι, καὶ τὰς ἐμαζόνας εἰκῆν φασί. θεοφάνης δ' ὃν ὁ συστρατεύσας τῷ πομπηίῳ, καὶ χρόμενος ἐν τοῖς ἀλβανοῖς,

inter

inter Albanos & Amazonas dicit Gelas & Legas Scythas habitare, inter hos & Amazonas Mermandalim flumen labi. Alij uero, è quib. est Metrodorus Scepsius & Hypsicrates locorum non ignari, dicunt eas septẽtrionem uersus Gargarensibus esse finitimas sub radicibus montium Caucasiorum, qui Ceraunia uocantur, & earum alias operari quæ ad arationem insitionemq; pertinẽt, sed præcipuam pascendorum equorum curam habere, robustiores uero in equis uenationes ac bella exercere. Omnes ab infantia dextram mamillam exustas, ut habiliusliberiusq; ad omnem usum brachio uti possint. Sed in primis ad iaculationem uti arcu, securi, & pelta, è ferarum pellibus conficere galeas, subligacula, & alia operimenta. Menses duos ueris eximios habere, quibus montem proximum cõscendunt, qui eas disiungit à Gargarensibus, quò & illi more quodam peruetusto conscendentes sacrificant, & prolis gratia cum mulieribus coeunt, idq; obscure inter tenebras, in quamcunque inciderint, quas postquam prægnantes fecerint, remittunt illas, si fœminã pepererint secũ retinent, si mares, illos tollendos reddunt. Vnde propter ignorantiã ualde inter se affici contingit, cum quisque quenque sibi affinem existimet. Mermodas è montibus descendens per Amazonum regionem & Syracenam & loca intermedia quæ deserta sunt, emittit in Mæotim. Tradunt Gargarenses cum Amazonibus ex Themiscyra in hæc loca conscendisse, postea ab illis discissos, cum Thracibus & Euboijs quibusdam errabũdis aduersum eos bellum gessisse, quo composito, ijs inter se cõditionibus conuenisse, ut in filiorum prole cõmunicarent, uiuerent autem utriq; separatim. Sed de Amazonum fama proprium quiddam euenit. Nam cum fabula ab historia distinguatur: antiqua enim & falsa & miraculosa, fabulæ appellantur: historia siue antiqua sit, siue noua, ueritatem postulat, miracula uero aut non habet aut perraro: de Amazonibus quidem eadem nunc dicuntur quæ olim, quanquam miraculosa sint, & à fide plurimũ distẽt. Quis enim credat ut uel exercitus uel ciuitas uel gens unquàm ex solis constiterit mulieribus, & non solum constiterit, uerum etiam

μεταξὺ τῶν ἀμαζόνων, καὶ τῶν ἀλβανῶν φασὶ γύλας οἰκεῖν, καὶ λέγας σκύθας, καὶ ἐν ἐντεῦθεν τὸν μερμάδηλιν ποταμὸν, τοῦτον τε καὶ τῶν ἀμαζόνων αὐτὰ μέσον. ἄλλοι δὲ καὶ ὁ σκήψιος μητρόδωρος, καὶ ὑψικράτης, ὁ δὲ αὐτὸς ἄπειροι δὲ τόπων γεγονότες γὰρ γαργαρδῖσιν ὁμόροις, αὐτὰς φασὶν εἰκὸς εἶναι τὰς ἐπαναστάσας τοῖς πρὸς ἕωσφορον τῶν ἱππων ὀρῶν, ἃ καλεῖται ἱππάνια. τὸν μὲν ἄλλον χρόνον καθ' αὑτὰς αὐτουργούσας ἔχειν, τά τε πρὸς ἀρότον, καὶ φυτουργίαν, καὶ τὰ πρὸς τὰς νομὰς, καὶ μάλιστα τῶν ἵππων, τὸν δ' ἀλκιμωτάτας ἐφ' ἵππων ἰωνικοῖς πλεονάζειν, καὶ τὰ πολίμια ἀσκεῖν. ἀπὸ τούτου δ' ἰθὺ πεκαῶσθαι τὸν δεξιὸν μαστὸν εἰς τὴν πάλην, ὥς τε δύπετῶς χρῆσθαι ἐφ' βραχίονι πρὸς ἑκάστῳ χρέαν. ἐν δὲ τοῖς πρὸς ἀνταπόδοσιν, γαμεῖσθαι δὲ καὶ τόξῳ, καὶ σαγάρει, καὶ πέλτῃ. δορὰς δὲ θηρίων ποιεῖσθαι, δορυφορικὴν τὴν σκεπάσματα, καὶ ἱμάτια. οἱ δὲ μίνας ἀζαρίτους ἔχει τὸ ἔαρ, καθ' ὃν καιρὸν συνιέναι εἰς τὸ πλησίον ὄρος τὸ διορίζειν αὐτάς τε, καὶ ἐπὶ γαργαρίας. ἀναβαίνουσι δὲ κἀκεῖνοι κατὰ ἔθος τὸ παλαιὸν, σωθύοντές τε, καὶ σωτισόμενοι τὰς γυναῖκας, πανοπλίας χαίειν, ἀφανῶς τε καὶ ἐν σκότει τυχὸν τῇ τυχούσῃ. ἐγκύμονας δὲ ποιήσαντὸν ἀπέπεμπον, αἱ δ' ὅτι μὲν ἂν θῆλυ τέκωσι κατέχουσιν αὐταί, τὰ δ' ἄῤῥενα κομίζουσιν ἐκείνοις ἐκτρέφειν. ὠνείωτο δ' ἕκαστον νομίζων ὑφ' ἁβρότητος τῶν ἀγρίων. ὁ δὲ μόδας καταράττων ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἅμα τῶν ἀμαζόνων, καὶ τῶν σιρακῶν, καὶ ὅσοι μεταξὺ ἔρημοι, εἰς τὸν μαιῶτιν ἐκδίδωσι. τοὺς δὲ γαργαρίας σωαναβιῶναι μὲν ἐκθεμισκύρας φασὶ τὰς ἀμαζόνας, εἰς τόπους δὲ οὐ πόνους, ἔπ' ἀρπάντας αὐτῶν, πολεμῶν μετὰ θρακῶν, καὶ βυβοίων τινῶν πλανωμένων μέχρι δεῦρο πρὸς αὐτὰς, ὕστερον δὲ κατακλυσμοῦ γενομένου πρὸς αὐτὰς πόλεμον ὧν τοῖς λεχθεῖσι ποιήσασθαι συμβάσεις, ὡς τὴν γῆν συνοικονομεῖν μόνον, ζῶν δὲ καθ' αὑτοὺς ἑκατέρους. ἴδιον δέ τι συμβεβηκέναι φασὶ λόγῳ πρὸς τὰς ἀμαζόνας. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τὸ μυθῶδες, καὶ τὸ ἱστορικὸν διωρισμένον ἔχουσι, τὰ γὰρ παλαιὰ, καὶ ψευδῆ, καὶ τὰ πατῶλη, μύθοι καλοῦνται. ἡ δ' ἱστορία βέβαιον τὰληθὲς ἂν τε παλαιὸν ἂν τε νέον, καὶ τὸ στρατῶδες, ἢ οὐκ ἔχει, ἢ σπανίως. πρὸς δὲ τῶν ἀμαζόνων τὰ αὐτὰ λέγεται, καὶ νῦν, καὶ πάλαι, στρατῶδες τε ὄντα, καὶ πίστεως πόῤῥω. τίς γὰρ ἂν πιστεύσειεν, ὡς γυναικῶν στρατὸς, ἢ πόλις, ἢ ἔθνος συστὰν ἄν ποτε χωρὶς ἀνδρῶν, καὶ οὐ μόνον γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ φεύγειν

ἐφόδους ποιῆσαι, ὧν τὸν ἀλκμηρίαν, καὶ ἱερὰ τυγχάνειν ὑπ' ἐγχῶν μόνον, ὥς τε, καὶ μέχρι νῦν ἰωνίας πεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ στρατεύειν μέχρι τῆς ἀττικῆς. οὐδὲ γὰρ ὅμοιον ὡς αὖ τις λέγοι, τοὺς μὲν ἄνδρας γυναῖκας γινομένους οὐ τὸ τε, τὰς δὲ γυναῖκας ἄνδρας. ἀλλὰ μὴν ταῦτά γε αὐτὰ καὶ νῦν λέγεται περὶ αὐτῶν. ὑπτιάνει δὲ τὸν ἰδιότητα, καὶ τὸ πεπύσθαι τὰ παλαιὰ μᾶλλον, ἢ τὰ νῦν. ἱστόησε γοῦν πόλεων, καὶ ἐπωνυμίαι λέγονται, καθάπερ ἐφέσου, καὶ σμύρνης, καὶ λύμνης, καὶ μυρίνης, καὶ πάφου, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. τὸν δὲ θερμίσκυραν καὶ τὰ περὶ αὐτὴν θρυλούμενα πεδία, καὶ τὰ ὑπερκείμενα ὄρη, ἅπαντα ἀμαζόνων καλοῦσι, καὶ φασὶν ὀλεσθῆναι αὐτὰς ἐνθένδε. ὅπου δὲ νῦν εἰσὶν, ὀλίγοι τε καὶ ἀναπεπλεγμένοι, καὶ ἀπίστως ἀπαφαίνονται. καθάπερ καὶ περὶ θαλπρίας, ἣν ἀλεξανδρέων συμμίξας φασὶν ἐν τῇ ὑρκανίᾳ, καὶ συγγενέσθαι τεκνοποιίας χάριν δωρεσθῆναι τῶν ἀμαζόνων. οὐ γὰρ ὁμολογεῖται ὅπου, ἀλλὰ τῶν συγγραφέων πολὺ τῶν, οἱ μάλιστα τῆς ἀληθείας φροντίσαντες οὐκ ἐφήκασιν, οὐ δ' οἱ πιθανώτατοι μάλιστα οὐδενὸς μέμνηνται τοιούτων, οὐ δ' εἰπόντες τὰ αὐτὰ εἰρήκασι. λέγεται δὲ καὶ φησὶ τὸν θαλπρίαν ἀπὸ καππίου πυλῶν, καὶ θρμώσθντα ὁρμηθῆσαν ἐλθεῖν πρὸς ἀλέξανδρον. εἰσὶ δ' ἀπὸ καππίου εἰς θρμώσθντα σταδίοι πλείους χιλιακισχιλίων. καὶ πρὸς τὸ γνῶθξον θρυλληθέντα λαῦ ὁμολογῆται παρὰ πάντων. οἱ δὲ πλησιαντόθησαν, οἱ πολακείας μᾶλλον, ἢ ἀληθείας φροντίζοντες, οἷον ὑφ' ἡμῶν καύκασον μετενεγκεῖν εἰς τὰ ἰνδικὰ ὄρη, καὶ τὸν πλησιάζουσιν ἐκείνοις ἐᾶσαν θάλατταν, ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων ῥηνολχίδων, καὶ τῶν εὐξείνου ὀρῶν. τοῦτα γὰρ οἱ ἕλληνες, καὶ καύκασον ὠνόμαζον, διέχοντα τῆς ἰνδικῆς πλείους, ἢ τρισμυρίους σταδίους. καὶ γοῦν θαῦτα ἐμυθεύσαντο τὰ περὶ προμηθέως, καὶ τῶν δεσμῶν αὐτοῦ. πάντα γὰρ τὰ ὕστατα πρὸς ἕω ἐγνώριζον οἱ πρὸ, ἢ δὲ ὑπὲρ ἰνδοὺς στρατεία διονύσου, καὶ ἡρακλέους, ὑστερογενῆ τὴν μυθοποιΐαν ἐμφαίνει, ἅ τε τοῦ ἡρακλέους, καὶ τὸν προμηθέα λύσαι λεγομένου χιλιοστὸν ἐτῶν ὕστερον. καὶ διὰ μὲν γνῶθξότατα τὸν ἀλέξανδρον μέχρι τῶν ἰνδικῶν ὀρῶν καταστρέψασθαι τὴν ἀσίαν, ἢ μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ εὐξείνου, καὶ τοῦ καυκάσου. ἀλλ' ἡ δύξα τοῦ ὄρους καὶ τοὔνομα, καὶ τὸ τοὺς πρὸ ἰσσονα, δυνεῖ μακροτάτην στρατεῖαν πλῆσαι τὴν μέχρι τῶν πλησίον καυκάσου. καὶ τὸν τὸν προμηθέα παρασκευάσθαι δεδεμένον

inuaserit aliena, & nõ modo uicinis fuerit dominata, adeo ut usq; in Ioniam processerit, sed etiam exercitum trans Pontum miserit, usque in Atticam? Hoc perinde est, ac si quis dicat, uiros tunc mulieres fuisse, & mulieres uiros. Quin eadem nunc de eis prædicantur, quam quidem rem adauget, & facit ut magis antiqua credantur quàm noua, quod urbes quædam ab illis conditæ & cognominatæ perhibentur, ut Ephesus, Smyrna, Cume, Myrina, Paphe, & alia quàm plurima monumẽta. The miscyram enim campos q; Thermodonti proximos, & imminentes montes Amazonum dicunt, atq; eas inde pulsas. Vbi autem nunc sint, perpauci id quidem, & sine demonstratione tradunt, quemadmodum de Thalestria Amazonum regina, quam cum Alexandro in Hyrcania permixtam ferunt, & prolis gratia congressam, quæ profecto res non satis constat. Nam rerum scriptores qui maxime uerita tem curant, & quibus fidei plurimum adhibetur, nihil tale dixerunt, & si qui dixerunt, inter se discordant. Clitarchus Thalestriam scribit à Caspijs portis & Thermodonte profectam ad Alexandrum uenisse: cum Caspiæ portæ supra sex millia stadiorum distent à Thermodonte. Quæ uero ad famam uulgata sunt, & si ab omnibus concedantur, tamen qui ea finxere, magis adulationi inseruierunt, quàm ueritati, quemadmodum de Caucaso in Indicos montes, & in uicinum illis mare translato ab ulterioribus Colchorum, & Euxini montibus, quos Græci etiam Caucasum nominarunt: cum Caucasus supra triginta millia stadiorum distet ab India, atq; ibi de Prometheo & eius uinculis fabulas confinxerunt. Eos enim tunc ultimos norant orientem uersus. Bacchi quidem atque Herculis exercitus qui in Indiam profectus est, posterius confictam fabulam ostendit, quippe cum Hercules mille annis post soluisse Prometheum dicatur, & præclarius quidem erat Alexandrum usque ad Indicos montes, quàm usque in ulteriorem Euxini & Caucasi recessum Asiam subegisse. Vnde propter montis famam & nomen, & propterea quod Iason uidebatur longissimam expeditionem peregisse usque ad loca Caucaso proxima, & quia Prometheus in extremis

terræ etiam monte Caucaſo uinctus dicebatur, idcirco gratificari ſe regi putauerunt, ſi montis nomen in Indiam tranſtuliſſent. Altiſſimæ uero Caucaſi partes Albaniã & Iberiam & Colchos & Heniochos uerſus ſunt, Auſtralesq; ab his habitantur, quos Dioſcuriadem diximus conuenire, conueniunt autem frequentius ſalis gratia. Ex his alij montium tenent cacumina, alij in collibus habitãt qui plurimum ex ferina carne & lacte & agreſtibus fructibus uiuũt. Montium uertices hyeme ſunt inacceſſibiles, æſtate propter glaciem ac niues, bubulis calygis in tympani modum latis calceati, aſcendunt. Deſcendunt autem cum oneribus ſuper pelle delapſi, quod etiam circa Atropatiam Mediæ & Maſium Harmeniæ montem fit, ubi ſoleas quaſdam ligneas caligatas pedibus ſupponunt. Summa itaque Caucaſi talia ſunt, ad montis ima deſcendenti regio ſeptentrionalior eſt, minor tamen. Iam enim cũ campis iungitur Siracorum. Inſunt etiam Troglodytæ quidam, qui propter frigora habitant in cauernis. Iam hi quoque pane abundant. Poſt Troglodytas ſunt Chæanitæ & quos Polyphagos uocant, & aliorum quorundam uici, agriculturæ patientes, cum non omnino ſeptentrioni ſubiaceant. Deinceps ſunt Nomades, Panxani, & Nabiani, qui inter Mæotim Caſpiumq; habitãt: mox Siracorum Aorſorumq; nationes. Aorſi ac Siraces ſuperiorum Aorſorum exules uidentur & magis ad ſeptentrionem expoſiti. Abeacus Siracorum Rex, dum Pharnaces Boſphorum haberet, equitum miſit uiginti millia, Spanides Rex Aorſorum totidem, ſuperiores Aorſi plura cum terræ plus haberent, & maxima ex parte oræ Caſpiæ imperitarent. Vnde camelis iter agentes, Indicas & Babylonias merces ab Harmenijs Medisq; accipiebant, atq; ex opulentia aurum geſtabant. Aorſi itaque Tanaim accolunt, Siraces autem Achardeum, qui ex Caucaſo fluens emittit in Mæotim. Secunda pars incipit à mari Caſpio, ubi & prior deſinit, idem Hyrcanium appellatur. De mari hoc & gentibus quæ ipſum accolunt, dicendum prius eſt. Sinus itaque qui

ὧν τοῖς ἐσχάτοις τῆς γῆς ἐν τῷ λιμνάσῃ, χαριεῖσθαί τι τῷ βασιλεῖ ὑπολαβοῦ, τὸ ὄνομα τοῦ ὄρους μετενέγκαι δοῦ, εἰς τὴν ἰνδικήν, τὰ μὲν ὧν ὑψηλότατα τοῦ ὄντως λευκάσου, τὰ νοτιώτατα τὰ δύσι. τὰ πρὸς ἀλβανίᾳ, καὶ ἰβηρίᾳ, καὶ κόλχοις, καὶ ἡνιόχοις. οἰκοῦσι δὲ οὓς εἴπομεν, ὧν σωφρονιζόντες εἰς τὴν διασκευάσιν. σωτερχόντων δὲ τὸ πλῆσον ἀλῶν χέειν. τούτῳ δ' οἱ μὲν, τὰς ἀπεφορείας κατέχουσιν. οἱ δὲ, ἐν νάπαις αὐλίζονται. ἔζωσι δὲ θηρείων σαρκῶν τὸ πλέον. ἔκ τε πώων ἀγρίων, καὶ γάλακτος. αἱ δὲ κορυφαὶ, χειμῶνος μὲν ἄβατοι. θέρους δὲ προσβαίνουσι. ὑποδύμοις δὲ χρῶνται τοῖς ὠμοβόινοις δέρμασι τυμπάνου πλατέα. ἐξ ὧν τὰς χεῖρας, καὶ τοὺς πόδας κάμνουσι σὺν τοῖς φορτίοις, καὶ καταλιθάνουσι, ὅπερ καὶ κατὰ τὴν ἀπροσπατείαν μάλιστα κατὰ τὸ μαστιοῦν ὄρος. τὸ ἐν ἀρμενίᾳ συμβάνει. ἐντεῦθεν δὲ καὶ τροχίσκοι ξύλινοι ἐγκρωτοῖς τοῖς τελμασιν ὑποτίθενται. τὸ γοῦν καυσάσου τὰ μὲν ἄκρα, τοιοῦτα, καταβαίνουσι δ' εἰς τὰς ὑποφορείας ἀρκτικώτερα μὲν δύσι λιμάτα. ἡμερώτερα δ', ἤδη γὰρ σωφανεῖται τοῖς πεδίοις τὴν σιράκων, εἰσὶ δ' οἱ βωτολοιλύται τινες ἐν φαλιᾷ οἰκοῦντες, ἀλλὰ τὰ ψύχη. πρὸς οἷς ἤδη οἱ ἀλβιτῶν ἔσχον δὴ πορεία. μελαγχλαῖνοι δ' εἰσὶ βωτολοιλύται, οἱ καυσίοις οἱ πολυφάγοι λίνες καλούμενοι. οἱ δὲ ἐλαφοδίωκων λεῶμαι δυναμένων γεωργεῖν. ἀλλὰ τὰ μὲν παντελῶς ὑποπεπτωκυῖα τοῖς ἀρκτοις. οἱ δ' ἐφεξῆς ἤδη νομάδες, οἱ μεταξὺ μασσαγετῶν. οἱ δὲ καυσίας, ναβιανοὶ καὶ παυξανοί. καὶ ἤδη τὰ τῶν σιράκων, καὶ ἀόρσων φῦλα. ὑπῆρχον δ' οἱ ἄορσοι, καὶ οἱ σιράκοι φυγάδες ἦσαν τῶν αὐωτέρω. καὶ προσάρκτιοι μᾶλλον ἀόρσων. ἀβέακος μὲν ὁ τῶν σιράκων βασιλεύς, ἡνίκα φαρνάκης τὸν βόσπορον εἶχε δύο μυριάδας ἱππέων ἔσελε. ἀπαδίνης δ' ὁ τῶν ἀόρσων, καὶ εἴκοσιν. οἱ δ' ἄνω ἄορσοι, καὶ πλείονας. καὶ γὰρ ἐπεκράτουν πλείονα τόπον. καὶ χειδὸν τὸ δὴ καυσίων παραλίας δὴ πλῆσης ἦρχον. ὥς τε καὶ ἐνεπορεύοντο καμήλοις τὸν ἰνδικὸν φόρτον, καὶ τὸν βαβυλώνιον. παρῆν τε ἀρμενίων, καὶ μήδων δεδεγμένοι. ἐχρυσοφόρουν δὲ δὴ τὴν εὐπρείαν. οἱ δὴ οὖν ἄορσοι τὸν τάναϊν παροικοῦσιν, οἱ σιράκοι δὲ τὸν ἀχαρδέων. ὃς ἐκ τοῦ καυκάσου ῥέων, ἐκδίδωσιν εἰς τὴν μαιῶτιν. ἡ δὲ διώρυξ μέρος ἄρχεται μὲν ἀπὸ δὴ καυσίας θαλάττης, εἰς ἣν κατέπαυσε ἡ πρώτη πλάτος δὲ αὐτὴ θάλαττα καὶ ὑρκανία. διὰ δὲ

ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ πρὸς μεσημβρίαν. καὶ τὰ μὲν ἀνῶς ἐχώς. ἐνδοτέρω δὲ πλατύνεται πολὺ καὶ μᾶλιστα κατὰ τὸν μυχόν. ὡσὶ σταδίους που, καὶ τετρακισχιλίους. ὁ δ' ἔσπλους μέχρι τοῦ μυχοῦ, μικρῷ πλείων αὖ ἑπτακισχιλίων ὡς, ἤδη τῇ ἀοικήτῳ. φησὶ δ' ἐρατοσθένης τὸν ἔπὸ τῶν ἑλλήνων γνώμενον περίπλουν τῆς θαλάττης ταύτης. τὸν μὲν παρὰ τοὺς ἀλβανοὺς, καὶ τοὺς ἱλουσίους, ὄντα τετρακισχιλίων, καὶ τετρακοσίων. τὸν δὲ παρὰ τὴν ἀναριάκην καὶ μαρδίην, καὶ ὑρκανίαν. μέχρι τοῦ στόματος τοῦ ὄξου ποταμοῦ, τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων, γνῶναι. δ' ὡσὶ τοῦ ἰαξάρτου διχιλίων τετρακοσίων. διὰ δὲ πολὺ τῶν ἐν τῇ μορίδι ταύτῃ, καὶ τοῖς ὡσὶ τοσοῦτον ἐκτετοπισμένοις ἁπλόου ἀκούειν. καὶ μᾶλιστα πολὺ τῶν ἀσκημόνων, ὡς πλέονται δ' ἐν δεξιᾷ μὲν τοῖς εὐρωπαίοις, οἱ συνεχεῖς σκύθαι νέμονται, καὶ καρπῶνται. οἱ μεταξὺ τοῦ τανάϊδος, καὶ τῆς θαλάττης ταύτης, νομάδες οἱ πλείους. πολὺ ὧν ἀρίκαμον. ἐν ἀριστερᾷ δ' οἱ πρὸς ἕω σκύθαι νομάδες, καὶ οὗτοι μέχρι τῆς ἕω θαλάττης, καὶ τῆς ἰνδικῆς παρατείνοντες. ἅπαντας μὲν δὴ οὖν πρώτους, κοινῶς οἱ παλαιοὶ τῶν ἑλλήνων συγγραφεῖς, σκύθας καὶ ἐλευθεροσκύθας ἐκάλουν. οἱ δ' ἔτι πρότερον διελόντες, οὓς μὲν ὑπὲρ τοῦ εὐξείνου, καὶ ἴστρου, καὶ ἀδρίου κατοικοῦντας, ὑπερβορείους ἔλεγον, καὶ σαυρομάτας, καὶ ἀσιμασπούς. οὓς δὲ πέραν τῆς κασπίας θαλάττης, οὓς μὲν, σάκας. οὓς δὲ μασσαγέτας ἐκάλουν, οὐκ ἐκόντας ἀκριβῶς λέγειν περὶ αὐτῶν ὅσα δεῖ, διὰ πόρρω πρὸς μασσαγέτας. τὸν λύρου πόλεμον ἱστοροῦντες. ἀλλ' οὔ τι περὶ τούτων οὐδὲν ἀκείβωτο πρὸς ἀλήθειαν, οὔ τε τὰ παλαιὰ τῶν πορσικῶν, οὔ τε τῶν μηδικῶν, ἃ συνελακῶν ὅτι πλεῖστ' ἀξιοῦτο μεγάλων δεῖ τὴν τῶν συγγραφέων ἁπλότητα, καὶ τὴν ὁμηρικήν. ὁρῶντες γὰρ οὐ φανερῶς μυθολογοῦντας εὐδοκιμοῦντας, ὠήθησαν, καὶ αὐτοὶ παρεξεῦσαι τὴν γραφὴν ἡδεῖαν, ἐὰν ἐξ ἱστορίας ῥήματα λέγωσιν, ἅμα δὲ ποτὲ ἐδύ μή τι πιθανὸν αὐτοῖς. ἢ οὐ παρὰ γε ἐδόντων σκοπεῖν δεῖ, ἀλλ' αὐτὸ δὲ μόνον σκοπεῖν, ὅτι ἀπρόσιτον ἡδεῖαν ἔχει, καὶ θαυμαστήν. ῥᾴδιον δ' ἂν τις ἀποδεῖξαι, καὶ ὁμήρῳ πιστεύσειν μᾶλλον ἢ ῥαψῳδοῖς, καὶ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς, ἢ λιτησίᾳ γε καὶ ἡροδότῳ, καὶ ἑλλανίκῳ, καὶ ἄλλοις τοιούτοις. ὁ δὲ τοῖς περὶ ἀλεξάνδρου συγγράψασιν. ὁ ῥᾴδιον πιστεύειν τοῖς πολλοῖς. διὰ γὰρ οὕτω ῥᾳδιουργοῦσι διά τε τὴν δόξαν τοῦ ἀλεξάνδρου, καὶ διὰ τὸ τὴν στρατείαν πρὸς τὰς ἑσπέρας γενομένην τῆς ἀσίας πόρρω ἀφ' ἡμῶν. τὸ δὲ πόρρω συγκλεγκτον. ἢ δὲ τῶν ῥωμαίων ὑπεράτεια

ab oceano meridiem uerſus recedit, ſatis in initio arctus eſt, in progreſſu autem dilatatur, præſertim in intimo receſſu, ad quinq; ferè millia ſtadiorum. Nauigatio uſq; in receſſum, quem iam contingit inhabilitatem, paulo maior eſt. Scribit Eratoſthenes maris huius circumnautgationem Græcis cognitam, ſecus Albanos & Cluſios quinq; millium & trecentorum eſſe ſtadiorum, ſecus Anariacas, Mardos & Hyrcanos uſq; ad Oxi fluminis oſtia quatuor millium & octingentorum. Hinc ad Iaxartem flumen duũm millium & quadringentorum. Verum de his qui in hac parte habitant & tam longe ſepoſiti ſunt, ſimplicius dicendum eſt, maximeq; de interuallis. Ad dextram itaq; nauiganti, Europæ continui ſunt Scythæ & Sarmatæ, qui inter Tanaim & mare hoc habitãt magna ex parte Nomades, ad læuam ſunt Scythę, qui ad orientem ſpectant, atq; hi Nomades uſque ad orientale Indorum mare. Græci ſcriptores uniuerſos ſeptẽtrionales olim Scythas & Celtoſcythas appellant. Qui uero eos prius diſtinxere qui ſupra Euxinum & Iſtrum & Adriam habitant, Hyperboreas, & Sauromatas, & Arimaſpos uocauerunt. Eos autem qui ultra mare Caſpium ſunt, partim Sacas, partim Maſſagetas, quanquam de ijs nihil exquiſite dixerunt, nec etiam qui Cyri bellũ aduerſum Maſſagetas geſtum conſcripſere. Nam de ijs nihil omnino exacte dictum eſt. Sed nec Perſarum res geſtæ, nec Medorum, nec Syrorũ propter ſcriptorum ſimplicitatem ac ſtudium fabularum multum fidei ſunt aſſecutæ. Nam cũ eos uiderent magnopere probari, quod aperte fabulas conſcriberent, arbitrati ſunt ſcripturam ſuam iucundiorem fore, ſi in hiſtoriæ formam ea dicerent, quæ nec ipſi unquam uidiſſent, nec à ſcientibus audiuiſſent. Et quia talia libenter audiuntur, idcirco facilius & Heſiodo & Homero de heroibus prædicãdi fides adhibeſ, quàm Cteſię & Herodoto & Hellanico, ac cæteris eius generis ſcriptoribꝰ. Sed nec multi facile ijs credũt, qui de Alexandro cõſcripſere. Hi eñ propter Alexandri famã decipiunt, & propterea quod exercitus in extremis Aſiæ partibus procul à nobis militauit. Longinquitas enim redargui non facile poteſt. At Romanorũ Par-

Parthorumq; imperiũ plura retegit, quàm ea quæ olim tradita fuere. Nam qui & gentes & loca conſcripſerunt, in quibus res geſtæ memorantur, eo fidelius dicũt quàm ſuperiores, quo plura perſpexere. Ad læuam itaque mare Caſpium nauiganti Nomades accolunt, eos ſuniores Daas appellant, qui etiam Aparni ſunt nominati. Dehinc deſerta regio interiacet, deinde Hyrcania, ubi iam mare in pelagus creſcit, quouſque Medorum Harmeniorumque montibus coniungatur. Horum figura lunaris eſt ad ipſas montium radices, quæ ad mare deſinentes, intimum ſinus receſſum efficiunt. Has autem montium radices ad ſummum uſque, à mari incipiendo, Albanorum & Harmeniorum nonnulli quadam ex parte habitant, partem uero maximam Gelæ, Docuſini, & Amardi, & Quitij & Anariacæ. Proditum eſt etiam Paraſiorum quoſdam cum Anariacis habitaſſe, qui adhuc Paraſii nominantur. Ænianas quoque urbem in Vitia condidiſſe, quæ nunc dicitur Æniana, ubi Græca oſtenduntur arma, & ænea uaſa, & ſepulturæ. Hic etiam Nabarca ciuitas eſt, in qua oraculum eſt eorum, qui ex inſomnijs reſpondent. Inſunt etiam quædam aliæ gentes latroniciæ, belli potius quàm agri colendi ſtudioſæ, id locorum aſperitas facit. Maximam circummontanæ oræ partem Caddueſii tenent ad quinque millia ſtadiorum, ut Patrocles ait, qui pelagus hoc Pontico par exiſtimat. Hæc loca tenuia ſunt. Hyrcania uero ualde opulenta & multa, & magna ex parte planities præclaris urbibus adornata, è quibus eſt Talabroca, & Samariana & Carta, & regia Tape, quam paulò ſupra mare ſitam, abeſſe dicunt à Caſpijs portis ad ſtad. mille & quadringenta. Opulentiæ ſignum ducunt, quod uitis uini metretam affert, ficus modios ſexaginta. Frumẽtum ex fructu naſcitur, qui cadit ex culmo, in arboribus mellificatur, ex folijs mel fluit, quod etiã in Matiana Mediæ, & in Sacagena Harmeniæ, & in Araxena fit, nullã tamen in ea excolenda diligentiam ponunt, nec in eiuſdẽ nominis mari, quod & otioſum eſt & non nauigatur. Inſunt in eo inſulæ quædam, ut habitentur idoneę & (ut quidam dixere) auriferam terram habent. Cauſa eſt, quia qui in initio Hyrcanis impe-

καὶ ἡ τῶν παρθυαίων, πλείστη θάτερα καλύπτει τῶν παρασκηνίων πρότερον, οἱ γὰρ πρὸ ἐκείνου συγγραφεῖς τοῦτο, καὶ τὰ χωρία καὶ τὰ ἔθνη ἐν οἷς αἱ πράξεις πιστότερα λέγουσιν, ἢ οἱ ἀπ' αὐτῶν, μᾶλλον γὰρ κατεπλήκασι. διὸ δ' οὗ ἐν ἀειδορᾷ εἰς πλείστην κάπιον τέλαγος παροικοῦντας νομάδας, δάας αἱ νῦν θάτερα λυπρά, ἡ δ' ὑρκανία σφόδρα εὐδαίμων καὶ πολλή, καὶ τὸ πλέον ὠφέλιος. πόλεσί τε ἀξιολόγοις διάκειται. ὧν ὅτι ταλαβρόκη, καὶ σαμαριανὴ καὶ κάρτα, καὶ τὸ βασίλειον τάπη. ὃ φασι μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἱδρυμένον, διέχειν δ' ἀπὸ καπίου πυλῶν σταδίους χιλίους τετρακοσίους. καὶ διὰ τὸ μὲν εἶδος φιλυδαμωνίας, σημεῖα ἡγοῦντο. ἡ μὲν γὰρ ἄμπελος, μένει τὸν οἶνον φέρουσα, ἡ δ' συκὴ μελίμηλα ἐξήνοντα. ὁ δὲ σῖτος ἐκ τοῦ ἐκπεσόντος καρποῦ τῆς καλάμης φύεται. ἐν δὲ τοῖς λιμνάζουσι σιμωγεῖται. καὶ τῶν φύλλων ἀπτόμενοι μέλι, ὥστε γίνεται. τὰ μηλέας ἐν τῇ μαπανῇ, ἀπὸ ἁρμηνίας ἐν τῇ ζακαταλῃ, καὶ τῇ ἀραξῆνῃ. τῆς μὲν τοι πρωτικόσης ὠμελείας οὐκ ἔτυχον, οὔτε αὐτὴ, οὔτε ἡ ἐπώνυμος αὐτῇ θάλαττα. ἄπλους τε οὖσα καὶ ἀχρὰς, πᾶσι τε ἐσιν, οἰκεῖσθαι δυναμένη. ὡς δ' ἔνιοι φασὶ πινὰ καὶ χρυσῖτιν ἔχουσαι γῆν, ἄπορον δ' ὅτι καὶ οἱ ἡγεμόνες οἱ τ' ἀρχῆς ἐπιγεγόνασι βάρβαροι ἔντοσθε οἱ τῶν ὑρκανῶν. μᾶλλον δέ τε καὶ πέρσαι. καὶ οἱ ὕστατοι παρθυαῖοι, χέρσον ἐκείνων ὄντων. καὶ ἠγεῖτο ἅπασα χώρα λῃσῶν, καὶ νομάδων μεσὴ, καὶ ἐρημίας. μακεδόνες δ' ὀλίγον ὑπῆρξαν. καὶ ἐν πολέμοις ὄντες, καὶ τὰ πόρρω σκοπεῖν οὐ φιλοῦσιν ἄμβροι. φασὶ δ' ἀειδόβολον ὑλώδη ὄρη τῶν ὑρκανίων, ὀρῶν ἔχειν. τοῦτο δ' ἐλάττω καὶ πιτυῶν μὴ φύειν. τῶν δ' ἰνδικῶν πλουτεῖν τούτοις. τῆς δὲ ὑρκανίας ὅσαι ἐπινησαίαι. τινὲς δὲ καὶ κατ' αὐτὰ πιθέσασι τῶν νησαίων, διαιρεῖται δὲ καὶ ποταμοῖς ὑρκανίοις ὅσοι τε ὄχου, καὶ ὅσοι ὄξου, μέχρι δ' εἰς θάλατταν ἐκβολῆς, ὧν ὁ ὄχος δέ τινας νησαίας ῥέει. φασὶ δὲ τὸν μὲν ὄχον εἰς τὸν ὄξον ἐμβάλλειν φασίν. ἀειδόβουλος δὲ καὶ μέγιστον ἐκφαίνει τὸν ὄξον. τῶν ἑωραμένων ὑφ' ἑαυτοῦ κατὰ τὴν ἀσίαν, πλὴν τῶν ἰνδικῶν. φασὶ δὲ καὶ δύπλουν εἶναι. καὶ οὕτω καὶ ῥᾳδίως παρὰ πατροκλέους λαβών. καὶ πολλὰ τῶν ἰνδικῶν φορτία καταγειν εἰς τὴν ὑρκανίαν θάλατταν. ἐντεῦθεν δ' εἰς τὴν ἀλβανίαν πεζεύεσθαι. καὶ δέκα τὸ μέγα ποταμοῦ καὶ τῶν ἐξῆς τόπων εἰς τὸν δύξεινον καταφέρεσθαι. οὐ πάνυ δὲ νενόητο τῶν παλαιῶν οὐδὲ ὀνομάζεται. ἀπλόος δὲ μόνος τε ὁ παρθυκὰ γράψας, σωιχῶς αὐτὸν ὀνομάζει, ὡς ἐγγυτάτω τοῖς παρθυαίοις ῥέοντα. πρόσεισι δὲ καὶ πρὸς τῆς θαλάττης πολλὰ ψεύδη δέ τὰ τοῦ ἀλεξανδρέως φιλοπμίαν. ἐπεὶ δὴ γὰρ ὡμολόγητο, ὅτι ἐκ πάντων διέργει τὴν ἀσίαν ἀπὸ τῆς εὐρώπης, ὁ τάναϊς ποταμὸς, τὸ δὲ μεταξὺ τῆς θαλάττης, καὶ τοῦ πανάϊος πολὺ μέρος τῆς ἀσίας ὄν, οὐχ ὑπεπίπτε τοῖς μακεδόσι, σρατηγὸν δ' ἐγνώριζον, ὡς τε τῇ φήμῃ γε κἀκείνην δόξαι τῶν μορῶν ἡγεμόνα τὸν ἀλέξανδρον, εἰς ὃν οὐ σωτῆρα τοῦ τε μαιώτου λίμνην τοῦ δεχομένου τὸν τάναϊν, καὶ τοῦ κασπίαν θάλατταν, λίμνην καὶ ταύτην καλουμένου, καὶ στενοχωρεῖσθαι φασὶ κοινῇ πρὸς ἀλλήλας ἀμφοτέρας, ἑκατέραν δὲ εἶναι μέρος τῆς ἑτέρας. πολύκλειτος δὲ ὁ πίσεως πρόσφορον τοῦτο τὸ λίμνην εἶναι τοῦ θαλάττης ταύτην. ὄφεις τε γὰρ ἐκτρέφειν, καὶ ἡδὺ γλυκὺ εἶναι τὸ ὕδωρ. ὅτι δὲ καὶ οὐχ ἑτέρας τῆς μαιώτιδος ὅδε. τεκμαιρόμενος ἐκ τοῦ τάναϊν εἰς αὐτὴν ἐμβάλλειν. ἐκ γὰρ τῶν αὐτῶν ὀρῶν τ' ἰνδικῶν ὀφίων ὄντε ὄχου, καὶ ὁ ὄξος φέρει καὶ ἄλλοι πλείους. καὶ ὁ ἰξέκρητις ἐκ σιδίνων τεμαίνιος ἐκείνοις εἰς τὸ κάπιον τέλαγος, πάντων ἀρκλικώτατος. ὅθεν δὴ ὠνόμασται τάναϊς. καὶ πεσόντα θεσαι, καὶ τότε πίσιν. ὡς δ' ἐπὶ τάναϊς ὁμ ἐρεκεν ὁ πολύκλειτος. τὴν γὰρ πορείαν τοῦ

rauere barbari fuerunt, ut Medi, Perſæ, ac poſtremo Parthi, ſuperioribus deteriores. Tum uicina regio Nomadibus, ac deſertis plena tota latronibus patet. Macedones autem paruo tempore imperauerunt, & in bellis occupati, longinqua proſpicere nequiuere. Refert Ariſtobulus Hyrcaniam ſyluoſam eſſe, & quercũ & pinum, & abietem gignere, piceam uero minime, Indiam his abundare. Neſæa ad Hyrcaniam pertinet, nonnulli eam per ſeſe ponunt. Hyrcania uſq; ad mare Ocho & Oxo fluminibus irrigatur, quorum Ochus per Nyſæã fluit, quidam Ochum in Oxum dicunt emittere. Ariſtobulus oſtendit Ochum maximum eſſe omnium fluminum, quæ ipſe in Aſia uiderit, præter Indica. dicit enim eum nauigabilem eſſe (à Patrocle ita, ut Eratoſthenes accipiens) & multas Indiæ merces in Hyrcanum mare per eum deuehi. Hinc in Albaniam traijci, ac per Cyrum ad ſequentia loca deferri in Euxinum, quanquam Ochus ab antiquis ſcriptoribus non multum nominatur. Apollodorus Parthicarum rerum conſcriptor, quia Parthis proxime labatur, ſæpe eum nominauit. Sed multa mendacia de mari hoc propter Alexandri ambitionem, in opinionem adducta ſunt. Nam cum inter omnes conſtet, Tanaim flumen Europam ab Aſia diſiungere, iaceatq; inter Tanaim ac mare maxima Aſiæ pars, quę Macedonibus non parebat, certum eſt eam exercitum contraxiſſe, quare Alexander fama ſolum uidetur partes eas obtinuiſſe. In unum itaq; coegerunt Mæotim lacum qui Tanaim recepit, & Caſpium mare, quod etiam lacum uocant, & inter ſe dicunt permiſceri, & alterum alterius partem eſſe Polycletus fidem affert, mare hoc lacum eſſe, quia ſerpentes nutrit & dulce eſt, & quod aliud non ſit à Mæotide, ex eo uidetur coniectare, quod Tanais in id emittat. Ex iiſdem enim Indiæ montibus fertur, ex quibus Ochus & Oxus, Iaxartes & complures alij. atque ita in Caſpium pelagus immittit, quemadmodum illi, & omnium ſeptentrionaliſſimus eſt. Hunc itaque Tanaim nominauerunt & fidem adhibuerunt eum Tanaim eſſe quem dixit Polycletus, quod regio trans

trans amnèm abietem fert, & Scythæ qui ibi sunt sagittis abiegnis utuntur. Idq; indicium est, ulteriorem regionem ad Europam non ad Asiam pertinere. Asia nec superior nec orientalis gignit abietem. Author est Eratosthenes, etiam in India eam nasci, & inde classem ab Alexandro ædificatam. Eratosthenes quidem huiusmodi alia permulta refellere conatur. Sed de his satis sit dictum. Atq; illud ex admirabilibus est, quæ ab Eudoxo & ab alijs de Hyrcania scripta sunt, quod ripæ quædam cauernosæ ante mare stant, inter quas atque mare humile littus iacet, ex superioribus uero rupibus flumina decurrunt, tanta ui delata, ut cum ad ripam peruenerint, aquam in mare iaculentur, subiectum littus aspergine intactum relinquentia, ut etiam exercitui unda tecto peruium sit. Sæpe indigenæ eum locum descendunt epulandi & sacrificandi gratia, & interdum in antris discumbentes, interdum sub ipso fluctu apricantes, alij alio modo delectantur, cum simul hinc mare pateat, hinc littus propter humorem herbidum floridumq; conspiciatur. Ab Hyrcanio mari ad auroram progredienti, ad dextram sunt montes qui usque in Indicum mare pertendunt, eos Græci Taurum uocant, qui à Pamphilia Ciliciaq; incipientes, & ab occidente perpetui hucusque procedunt, cum alia atq; alia nomina sortiantur. Septentrionales eius partes primo (ut dictum est) habitant Gelæ, Caddusij, Amardi, & Hyrcanorum quidam, postea Parthorum, Margianorum, & Ariorum gentes. Tum deserta quæ Sarnius amnis separat ab Hyrcania ad auroram atque Ochum tendunt. Quod autem hucusque pertendit, uel paulo minus, Parachoathras appellatur. A mari Hyrcanio in Arios sunt sex millia ferè stad. Deinde est regio Bactriana & Sogdiana. Vltimi sunt Scythæ Nomades. Montes omnes qui post Arios sequuntur, Macedones Caucasum uocauerunt. Barbari uero & summas & boreales Paropamisi partes, & Eodaas & Himaonum, & alia huiusmodi nomina singulis partibus dederunt. Ad læuam

ποταμοῦ τούτου φέρειν ἐλαφρῶς, καὶ αὐτοὺς ἐλατίνοις χρῆσθαι διὰ ταύτην σκύθας. διὸ δὲ καὶ τὴν μέλουσαν τοῦ τῶν χώρων τῶν πρὸς ἕω ἡ δύσιν εἶναι μὴ τῆς ἀσίας. τὸν γὰρ ἀσίαν τὸν ἄνω, καὶ τὸν πρὸς ἑω μὲν φύειν ἐλάττω, ἐρυθρὰν θάλατταν δὲ φησι, καὶ ἐν τῇ ἰνδικῇ φῆσθαι ἐλαφρῶς. καὶ ἐντεῦθεν ναυπηγεῖσθαι τὸν στόλον ἀλέξανδρον. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα συγκρούειν ἐρατοσθένης περὶ τοῦτου. ἡμῖν δ' ἀκριβώντως ἐρῆσθαι πρὸς ἑώ. τῶν. καὶ δόξαι δ' ἐκ τῶν κατὰ τὴν ὑρκανίαν ἱστορουμένων παραδόξων δύο ὑπάρχειν παράδοξον, καὶ ἄλλο. ὅτι πρόκειται πέτραι κατὰ τῆς θαλάττης ὑπάντροι. τούτων δὲ μεταξὺ, καὶ τῆς θαλάσσης ὑπόκειται πεδίον αἰγιαλός. ἐκ δὲ τῶν ὑπερθεν ἱερμένων ποταμοὶ ῥέοντες τοσαύτῳ πορφύρονται βίαι, ὥς τε ταῖς ἀκταῖς σωφρονοῦντες δέχεσθαι τὸ ὕδωρ εἰς τὴν θάλατταν. ἀφ' ὧν φυλάττοντες τὸν αἰγιαλὸν, ὡς τε καὶ στρατοπέδοις ὁ διϋσιμος ἐστι, σκιπάζομενον ξύλοις καὶ ῥοῦμασι. οἱ δ' ἐπιχώριοι κατάγουσι πολλάκις εὐωχίας καὶ θυσίας χάριν εἰς τὸν τόπον. καὶ ποτὲ μὲν ὑπὸ τοῖς αὐτοῖς κατακλίνονται. ποτὲ δ' ὑπὸ ῥοῦμασι ἁλιαζόμενοι. ἄλλως δ' ἄλσεσί τε πολλοῖς καὶ παραφαινομένης ἅμα, καὶ τῆς θαλάττης ἑκατέρωθεν, καὶ τῆς πίονος πώας, καὶ αὐθημερὸν οὔσης. διὰ τὸν ἰκμαδία. ἀφ' ἧς τῆς ὑρκανίας θαλάττης πρῶτον ὧν τὸν ἑῷον δεξιὰ μὲν ὅτι τὰ ὄρεα μέχρι τῆς ἰνδικῆς θαλάττης παρατείνοντα. ἅπερ οἱ ἕλληνες ὀνομάζουσι ταῦρον. ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς παμφυλίας, καὶ τῆς λιλικίας. καὶ μέχρι δεῦρο πρόϊόντα ἀπὸ τῆς ἑσπέρας συνεχῆ, καὶ τυγχανόντων ἄλλων, καὶ ἄλλων ὀνομάτων. πρόσοικοῦσι δ' αὐτὸ καὶ τὰ πρόσαρκτα μέρη, πρῶτοι μὲν οἱ γῆλαι, καὶ καδούσιοι, καὶ δύμαρδοι καθάπερ εἴρηται. καὶ τῶν ὑρκανίων τινές. ἑπεῖτα τὸ τῶν παρθυαίων ἔθνος. καὶ τὸ τῶν μαργιανῶν. καὶ τὴν ἀρίων, καὶ ἡ ἔρημος, ἣν ἀπὸ τῆς ὑρκανίας θείς τε ὁ σάρνειος ποταμὸς, πρὸς ἕω βαδίζουσι, καὶ ὕδωρ τ' ὄχον. καλεῖται δ' τὸ μέχρι δεῦρο ἀπὸ τῆς μηδίας διατεῖνον, ἡ μικρὸν ἀπολείπει, πάντες ἴσασι ὑρκανίας θαλάττης εἰς αὐτὸ εἴσω, πολὺ ἐξακισχιλίους σταδίους. ἐν δὲ βακτριανῇ ὅτι, καὶ ἡ σογδιανή. πελυτικοῖς ἡ σκυθικαῖς μάλιστα. τὰ δ' ὄρη μακεδόνες μὲν ἅπαντα πάντα φέξης ἀπὸ ἀρίων, καυκασον δὲ ἐπάλειφαν. πάντα δὲ τοῖς βαρβάροις, ἀλλ' ἄπρα καὶ τὰ πρὸς παμίσοις πρὸς βόρρα, καὶ τὰ ἡωδιάκα. καὶ τὸ ἱμάονον, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὀνόματα ἑκάστοις μέρεσιν ἐπέκειτο. ἐν δὲ

horum sunt Scytharum ac Nomadum gentes, quæ omne boreale latus complent. Scythæ à Caspio mari incipientes magna ex parte Daæ appellantur, qui orientaliores sunt Massagetæ dicuntur & Sacæ, & alij communiter Scythæ, priuatim uero aliter atque aliter, uniuersi frequentius Nomades uocantur. Ex Nomadibus maxime innotuerunt, Asij, Pasiani, Tachari, Sacaraulí qui Bactrianam Græcis abstulere. Et qui ex ulteriore laxartis regione profecti sunt, quæ apud Sacas & Sogdianos est, & quam Sacæ ipsi obtinebant. Ex Dais alij Aparni, alij Xanthij, alij Pissuri appellantur. Aparni Hyrcanis & eorum mari proxime adiacent, reliqui usque ad oppositam Ariæ regionem extenduntur. Inter eos & Hyrcaniam & Parthos usque ad Arianam regio, ut multa est, ita & deserta atque sicca, quam longis itineribus permeantes Hyrcaniam, Isæam & Parthorum campos excurrebant. Hi uero tributum illis ex pacto pendebant. Id erat permittere, ut statis temporibus regionem excurrerent, atque prædam agerent. Cum uero præter conuenta facerent, bellum gerebatur, rursumq; pax fiebat. Huiusmodi etiam cæterorum Nomadum uita erat, ut semper uicinos infestarent, rursumq; reconciliarentur. Sacæ tales inuasiones faciebant, quales olim Cimmerij ac Trieres, interdum longinquas, interdum propinquas. Nam & Bactrianam occupauere, & optimam Harmeniæ regionem adepti sunt; quæ ab ipsis postea Sacasena est appellata, atq; usque ad Cappadocas processerunt, eos præsertim qui ad Euxinum uergunt, quos Ponticos uocant. Sed cum ex spolijs festa celebrarent, Persarum imperatores eos noctu adorti, funditus deleuere. Ac petram quandam, in campo sitam, in montis figuram, terra exaggerantes, muro circundederunt, atq; Anaitidis & sociorum deorum Amani & Anandati, qui sunt Persarũ numina, constructo delubro, annua ibi solennia instituere nomine Saca, quæ ab ijs, qui Zela habitant, adhuc celebrantur. Sic enim locum eum uocant. Nam id oppidum magna ex parte eorum est qui sacri serui appellantur. Pompeius addita illi regione non parua, eos qui in ea erant, intra mœnia deduxit habitatũ. Vna fuit

πρὸς τούτοις. αὐτὴ παρῴκει τοῖς σκυθικοῖς ἔθνη, καὶ τὰ νομαδικὰ, ἅπασαν ἐκπληροῦντα τὴν βορειαν πλευρὰν, οἱ μὲν δὴ πλείστοι τῶν σκυθῶν ἀπὸ τῆς κασπίας θαλάττης ἀρξάμενοι, δαὶ πρὸς μεσαγέτας. καὶ δὲ πρὸς ἑῴους πάντων μᾶλλον μασσαγέτας, καὶ σάκας ὀνομάζουσι. τοὺς δ' ἄλλος κοινῶς μὲν σκύθας ὀνομάζουσιν. ἰδίᾳ δ' ὡς ἑκάστους. ἅπαντες δ' ὡς εἰπεῖν πολὺ νομαδικώτατοι. μαλιστα δὲ γνώριμοι γεγόνασι τῶν νομάδων οἱ τοὺς ἕλληνας ἀφελόμενοι τὴν βακτριανὴν, ἄσιοι καὶ πασιανοὶ καὶ τάχαροι. καὶ σακάραυλοι. καὶ ὁρμηθέντες ἀπὸ τῆς πορθαίας τοῦ ἰαξάρτου τῆς κατὰ σάκας καὶ σογδιανούς, ἣν κατεῖχον σάκαι. καὶ τῶν δάων, οἱ μὲν, πασσαγορδύονται ἄπαρνοι. οἱ δὲ, ξανθίοι. οἱ δὲ, πισσοῦροι. οἱ μὲν οὖν ἄπαροι πλησιάσαντοι τῇ ὑρκανίᾳ παρῴκηται, καὶ τῇ κατ' αὐτὴν θαλάττῃ. οἱ δὲ λοιποὶ διαμένουσι καὶ μέχρι τῆς αὐτοπαρωνύσης τῇ ἀσίᾳ. μεταξὺ δ' αὐτῶν, καὶ τῆς ὑρκανίας, καὶ τῆς παρθυαίας, μέχρι ἀρίων, ἔρημος κεῖται πολλὴ, καὶ αὐυδρος. ἣν, διεξιόντες μακρᾶς ὁδοὺς, κατέτρεχον τήν τε ὑρκανίαν, καὶ τὴν ἰσαίαν καὶ τὰ τῶν παρθυαίων τεθρίπα. οἱ δὲ, συνέβησαν τὸ φόρος. φόρου δ' ἦν τὸ ἀποτρέπειν τοὺς τοῖς τισι χρόνοις τὴν χώραν καταστρέχειν καὶ φέρεσθαι λάαν. ἀθροπολαζόντων δ' αὐτῶν παρὰ τὰ συγκείμενα, ἐπολεμεῖτο. καὶ πάλιν δ' ἀλύσας, καὶ ἀναπολεμίσεις ἐποίουν. τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ τῶν ἄλλων νομάδων βίος, ἀεὶ τοὺς πλησίον ἀθροπαθεμένων. ὅτε δ' αὖ δ' ἀλαλαπομένων. σάκαι μὲν οὖν παραπλησίας ἐφόδους ἐποιήσαντο τοῖς κιμμερίοις, καὶ πρότερον τὰς μὲν, μακροτέρας, τὰς δὲ, καὶ ἐγγύθεν. καὶ γὰρ τὴν βακτριανὴν κατέσχον. καὶ τῆς ἀρμενίας κατεκτήσαντο τὴν ἀρίστην γῆν, ἣν καὶ ἐπώνυμον ἑαυτῶν κατέλιπον τῇ σακασήνῃ, καὶ μέχρι καππαδοκῶν. καὶ μᾶλιστα τῶν πρὸς βυξείνῳ. οὓς πανταχοῦ νῦν καλοῦσι, πρὸς ἅλθον. ὧν θέμενοι δ' αὐτοῖς πανηγυρίζουσιν ἀπὸ τῶν λαφύρων οἱ τότε ταύτη τῶν πρόσω στρατηγοὶ νύκτωρ ἄρδην αὐτοὺς ἠφάνισαν. ἐν δὲ τῇ παθίνῃ τετράνα τινὰ πρόχωμα πληρώσαντες εἰς βουσειδὲς ἄγαλμα ἀπέθηκαν τεῦχος. καὶ τὸ τῆς ἀναΐτιδος. καὶ τὸ τῶν συμβώμων θεῶν ἱερὸν ἱδρύσαντο ἀμανοῦ, καὶ ἀναυδάτου πρόσω κῶμον διαμένων. ἀπέλειφε δὲ πανήγυριν κατ' ἔτος ἱεράν, τὰ σάκα. ἃ μέχρι νῦν ἄγουσιν οἱ τὰ ζῆλα ἔχοντες. ὅτω γὰρ καλοῦσι τὸν τόπον, ἔστι δὲ ἱερὸν ἀλλόφυλον πόλισμα τὸ πλεῖον. πομπηίος δὲ πολλοὺς χώρας ἀξιόλογον. καὶ τοῦτο ἐν αὐτῇ συνοικίσας εἰς τὸ τεῖχος, μίαν τῶν πόλεων

ex claris ciuitatibus, quas poſt ſublatum Mithridatem ille cõſtituiſſet, ac de Sacis quidem nonnulli ſic tradiderunt. Nõnulli uero quod Cyrus ducto aduerſum eos exercitu, prælio ſuperatus aufugit. Caſtrametatus etiam in eo loco ubi impedimenta reliquerat, bonis omnibus inſtructa, præſertim uino, poſtquàm exercitus paululum quieuiſſet, relictis ueſperi tabernaculis fugitabund⁹ diſceſsit, progreſſuſq; quantum ſibi commodum uidebatur, cõſcendit. Sacæ ingruentes & caſtra uiris deſerta acrebus uoluptuoſis plena comperientes, immodice implebantur. Cyrus conuerſus uinolentos atq; attonitos inuenit. Vnde alij ſomno ac ſtupore preſsi obtruncati ſunt, alij ſaltãtes bacchantesq;, nudi in arma hoſtium inciderunt, lætiq; breui omnes periere. Ille ratus fœlicitatem hanc diuinitus eſſe, diem illum patriæ deæ conſecrans, Sacæa nominauit, atque ubicunque deæ huius templum eſt, Sacæorum feſta celebrantur. Poſitis enim die ac nocte Bacchanalibus, uiri ſimul ac mulieres eò uſque potant, donec ſtupore comprehendantur. Maſſagetæ uirtutem ſuam maxime in bello aduerſum Cyrum oſtenderunt, de quibus ab ijs audiendum eſt, qui eos prædicant. De ijs tamen hæc dicũtur, quod alij montes habitant, alij campos, alij paludes, quas flumina efficiunt, alij inſulas, quæ in paludibus ſunt. Sed præcipue Aragum dicunt in partes multas diuiſum, regionem hanc alluere, alijs oſtijs in aliud mare exeuntem, boream uerſus. Tantummodo ſolem deum putant, atque illi equum mactant. Singuli ſingulas uxores ducunt. Vtũtur etiam uxoribus aliorum, idq; haud occulte. Nam qui cum aliena congreditur, pharetram è curro ſuſpendens, in propatulo coit. Genus mortis apud eos optimum iudicatur, ut ſenio confecti, in fruſta cædantur, & cũ ouillis carnibus promiſcue edantur. Eos qui morbo moriuntur, ut impios abijciunt, & dignos qui à feris deuorentur. Equites ac pedites optimi ſunt. Vtuntur arcu, gladio, thorace, ac ſecuri ænea. Aureas zonas habent, & diademata in gladijs. Aurea equorum fræna, & aurea pectoralia. Argentũ apud eos non eſt, ferri

πόλεων ἀπέφηνεν, ὧν διέταξε μετὰ τὴν μιθριδάτου κατάλυσιν. οἱ μὲν, οὕτω λέγουσι περὶ τῶν σακῶν. οἱ δ' ὅτι λύρῳ ὠπλισμένους τοὺς σάκαις, ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ, φύγοι. στρατοπεδευσάμενος δὲ ἐν ᾧ χωρίῳ τὰς παρασκευὰς ἀπελελείπει, πάσης ἀφθονίας ἁπάσης, καὶ μάλιστα οἴνου, ἀμεταπαύστως μικρὸν πρὸ στρατιὰν ἥλαυνεν, ἀφ' ἑαυτοῦ, ὡς φεύγων. πλήρεις ἀφεὶς τὰς σκηνὰς. προελθὼν δ' ὅσον ἐδόκει συμφέρειν, ἱδρύθη. ὑπιόντος δ' ἐκείνου καὶ καταλαβόντος ἐρημον αὐθρῶν τὸ στρατόπεδον, ἅτε δὴ πρὸς ἐπόλαυσιν μεστὸν αὐταῖς ἡδοναῖς γενόμενον, οἱ δ' ὑποστρέψαντες ἀθρόους καταλαβόντες, καὶ παραπλήγας. ὡς οἱ μὲν, ἡδέως λελουμένοις καὶ ὕπνῳ, κατενύσσοντο. οἱ δ' ὀρχούμενοι καὶ βακχεύοντες, γυμνοὶ πρὸς ἐπιλέκτους τοὺς τῶν πολεμίων ὁπλοις. ὀλίγοι δ' ἀπώλοντο ἅπαντες. ὁ δὲ, θεῖον νομίσας τὸ συντύχημα, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ αὐτρώσας τῇ πατρίῳ θεῷ προσαγορεύσας σάκαια. ὅπου δ' ἄγη, τὴν θεοῦ ταύτης ἱερὸν, ἐνταῦθα νομίζεται καὶ ἡ τῶν σακαίων ἑορτὴ βακχία τῆς μεθ' ἡμέραν, καὶ νύκτωρ διεσκευασμένων σκευὴν πινόντων ἅμα, καὶ πληκτιζομένων πρὸς ἀλλήλους, ἅμα τε, καὶ τὰς συμπινούσας γυναῖκας. μασσαγέται δ' ἐδήλωσαν τῇ σφετέραν ἀρετὴν ἐν τῷ πρὸς Κῦρον πολέμῳ. πρὶν ὧν θρύλλοῦσι πολλοὶ, καὶ δὴ καὶ θανάτου παρ' ἐκείνων, λέγεται δὲ, καὶ περὶ αὐτὰ πρὶν τῶν μασσαγετῶν. ὅτι κατοικοῦσι, οἱ μὲν, ὄρη. τινὲς δ' αὐτῶν πεδία. οἱ δὲ, ἕλη ἃ ποιοῦσιν οἱ ποταμοί. οἱ δὲ, τὰς ἐν ῥοῖς νήσους μάλιστα δέ φασι τὸν ἄραξον ποταμὸν κατακλύζειν τὴν χώραν παντὶ χειμῶνι. ἐκπίπτοντα δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις ῥύμασιν εἰς τὴν ἄλλην τὴν πρὸς ἄρκτον ἔλασσαν. ἐνὶ δὲ μόνῳ πρὸς τὸν κάσπιον πόντον ὑρκανίῳ θεῖν δὲ ἅλιον μόνον ἀγνῶσι τούτῳ δὲ ἐπιόντι τοῦσι. γαμεῖ δ' ἕκαστος μίαν. χρῶνται καὶ ταῖς ἀλλήλων. οὐκ ἄφανδς. ὁ δὲ μιγνύμενος τῇ ἀλλοτρίᾳ, τὴν φαρέτραν ἀφαρτύσας ἐκ τοῦ ἅμαξης φορεῖται. θάνατος δὲ νομίζεται παρ' αὐτοῖς ἄριστος, ὅταν γηράσαντος κατακοπῶσι μετὰ προβατείων ἑρεῶν, καὶ ἀναμίξαντες θῶσι. τὸν δὲ νόσῳ θανόντας ῥίπτουσιν ὡς ἀσεβεῖς, καὶ ἀξίους ὑπὸ θηρίων βεβρῶσθαι. ἀγαθοὶ δὲ ἱππόται, καὶ πεζοί. τόξοις ἢ χρῶνται, καὶ μαχαίραις, καὶ θώραξι. καὶ σαγάρεσι χαλκαῖς. ζῶναι ἢ αὐτοῖς εἰσὶ χρυσαῖ. καὶ ἀγλαΐσματα ἐν ταῖς μάχαις. οἵ τε ἵπποι χρυσόχαλινοι, μαχαλισπῶν ἢ χρυσοῖ. ἄργυρος δ' ὁ γίνεται παρ' αὐτοῖς, οὐδὲ χρυσὸς ὀλίγος. χαλκὸς δὲ, καὶ χρυσὸς ἄφθονος. οἱ μὲν οὖν ἐν ταῖς νήσοις οὐκ ἔχοντες σπόρον, ἀγριοφαγοῦσι, καὶ ἀγρίοις χρῶνται καρποῖς. ἀμπέχονται δὲ τοὺς τῶν ἰχθύων φλοιούς. οὐ δὲ μὰ βοσκήματα ἔχουσι. πίνουσι δὲ ὑπὲρ ἐκ τῶν ἰχθύων καρπὸν ἐκ θλίβοντες. οἱ δ' ἐν τοῖς ἕλεσιν ἰχθυοφαγοῦσιν. ἀμπέχονται δὲ, τὰ τῶν φωκῶν δέρματα τὰ ἐκ θαλάττης ἀναπερχόντων. οἱ δ' ὀρειοι τοῖς ἀγρίοις τρέφονται, καὶ αὐτοὶ καρποῖς. ἔχουσι δὲ, καὶ πρόβατα ὀλίγα. ὡς οὐδὲ κατανέμουσι φειδόμενοι τῶν ἐείων χάριν καὶ τῶν γαλακτος. τῷ δ' ἐδῆτα ποικίλλουσιν ἀγρίοις φαρμάκοις. δι' ὑποξυγίου ἔχουσι τὸ ὕδωρ. οἱ δὲ πεδινοὶ καὶ πόρρω ἔχοντες χώραν, οὐ γεωργοῦσιν, ἀλλ' ἀπὸ βοσκημάτων, ἐν ἁμάξαις ζῶσι νομαδικῶς, καὶ σκυθικῶς. ἔστι γάρ τις καὶ κοινὴ ἁπάντων τῶν βιωτικῶν χρεία, καὶ πολλαχοῦ λέγω, καὶ παρὰ δ' ἐσὶ παραπλήσια, καὶ ἤδη. ὁ σύμπας βίος αὐδενὸς μὲν, σκαιὸς, δὲ, ἄγριος καὶ πολεμικὸς. πρὸς δὲ τὰ συμβάλλεσθαι ἁπλοῦς, καὶ ἀκέραιος. τοῦ δὲ τῶν μασσαγετῶν, καὶ τῶν σακῶν ἔθνους, καὶ οἱ ἀπάσιοι, καὶ οἱ χωρεσμενοι εἰς οὓς ἀπὸ τῶν βακτριανῶν, καὶ τῶν σογδιανῶν, ἔφυγε σισιμίθρης εἷς ἐκ τῶν ἀκμαιοτάτων πόρσων ὑπὸ ἀλέξανδρου. καθάπερ, καὶ βῆσος, καὶ ὑσσορου δὲ ἀρσάκης ὑπὸ καλλινίκου φεύγων εἰς οὓς ἀπασιάτρας ἐχώρησε. φησὶ δ' ἐρατοσθένης οὓς ἀραχωσίους, καὶ μασσαγέτας τοὺς βακτρίοις παρακεῖσθαι πρὸς ἕξου, καὶ σάκας μὲν, καὶ σογδιανούς, τοῖς ἴσοις ἐοικόσιν αὐτοκεῖσθαι τῇ ἰνδικῇ. βακτρία δ' ἐπ' ὀλίγον. τὸ γὰρ πλέον ἤδη παροπαπαῶ παρακεῖσθαι διαιρεῖν δὲ σάκας μὲν, καὶ σογδιανοὺς ὑπ' ἀρξάρτιον. καὶ σογδιανοὺς μὲν, βακτριανοῖς τὸν ἕξον, μεταξὺ δὲ ὑρκανῶν, καὶ ἀείων, παπύρους οἰκεῖν. κύκλῳ δὲ πρὶ τὴν θάλατταν μετὰ τοὺς ὑρκανοὺς, ἀμαρνούς τε, καὶ ἀσβοιάκας. καὶ καδουσίους καὶ ἀλβανούς. καὶ καπίους, καὶ οὐιτίους. τάχα δὲ, καὶ ἑτέρους μέχρι σκυθῶν. ὑπὲρ θάτερα δὲ μέρη τῶν ὑρκανῶν σιέρκας. οὓς δὲ καὶ σδουσίους συμφαύειν μήδοκον καὶ μαντιανῶν τὸν τὴν παραχοάδρων. τὰ δὲ διαστήματα οὕτω λέγει ὑπὲρ μὲν τοῦ καπίου τοῦ πρὸς τὸν κύρον, ὡς χιλίους ὀκτακοσίους σταδίους φῆσι δ' ὑπὲρ καπίας πύλας τριακισχιλίους ἑξακοσίους, εἶτα εἰς ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν ἀρείοις ἑξακισχιλίους τετρακοσίους. εἶτ' εἰς βάκτρα τὴν πόλιν ἣ καὶ ζαριάσπα καλεῖται, τρισχιλίους ὀκτακοσίους ἑβδομήκοντα. λέγει δ', καὶ οὕτω τὰ διαστήματα, ἀπὸ καπίου πύλῶν εἰς ἰνδοὺς, εἰς μὲν ἑκατόμπυλον, χιλίους ἑπτακο-

parum, ære atq; auro abundant. Qui in inſulis habitant, cum ſemine careant, herbarum radices edunt, & agreſtibus fructibus utuntur. Veſtis eſt eis arborum cortex. pecudes enim non habent. Expreſſo arborum fructu, bibunt. Qui paludes habitant piſcibus ueſcũtur. Phocarũ coria è mari prodeuntium induunt. Montani agreſtibus fructibus aluntur. Oues habent, non tamen multas, quas minime occidunt, lactis & lanæ gratia parcentes. Veſtes infectorijs uenenis tingunt, quæ florem habent indelebilem. Campeſtres etſi regionẽ habent, eam tamen non colunt, ſed ex ouibus piſcibusq; Scytharum ac Nomadum more uiuunt. Nam horum omnium communis quidam victus eſt, is, quem ſæpe dico. Sepulturæ quoq; & mores & uniuerſa uita par, quæ quanquàm ſimplex ſit, ſiniſtra tamen, bellica agreſtisq; eſt, in contractando autem non uerſuta. Ex Maſſagetarum & Sacarum gente ſunt Attaſij & Choraſmini, ad quos Spitamenes ex Bactrianis ac Sogdianis confugit, unus ex Perſis, qui ab Alexandro aufugerunt, quemadmodũ Beſſus & poſtea Arſaces qui Callinicũ Seleucum fugiens, ad Aſpaſiatras ſeceſsit. Eratoſthenes dicit Arachotos & Maſſagetas Bactrijs occidentem uerſus adiacere ad Oxum. Sacas & Sogdianos toto ſolo Indiæ opponi, Bactrios aliquanto. nam magna ex parte Paropamiſo adiacent. Sacas à Sogdianis laxartem dirimere, Sogdianos à Bactrianis Oxum. Inter Hyrcanos & Arios, Tapyros habitare. Poſt Hyrcanos, circumcirca mare eſſe Amarnos, Andriacas, Caddusios, Albanos, Caſpios, Vitios, & nonnullos alios fortaſſe uſq; ad Scythas. Ex altera Hyrcanorum parte Derbicas, Caddusios uero ſub Parachoathra, Mediam, Matianamq; contingere. Diſtãtias ſic dicit à Caſpio in Cyrũ circiter mille & octoginta ſtadia. Hinc ad Caſpias portas quinq; millia & quingẽta. Hinc uſque Alexãdriã, quę in Ariana, ſex millia & quadringenta. Hinc uſque Bactra quæ etiam Zariaſpa nominatur, tria millia & octingenta ad LXX. Eas etiam ſic colligit à Caſpijs portis in Indiam uſq; Hecatompylon mille & nonagin

ta ad ſexaginta. Vſq; Alexandriam, quæ eſt in Ariana, quatuor millia & quingenta ad trigin ta. Hinc uſq; Prophthaſiam, quę eſt in Drape, mille & ſexcenta, quidam quingenta dicunt. Hinc uſq; Arachotos ciuitatem, quatuor millia ac centum ad uiginti. Hinc uſq; Ortoſpana ad triuiũ, quo ex Bactris itur, duo millia. Hinc ad Indiæ confinia mille. Quę omnia ſunt quin decim millia & quingenta. Hæc diſtantia ſi in rectum intelligatur continuo tractu, ab Indo ad mare orientis, eſt Indiæ lõgitudo. Ac de Sacis quidem hactenus. Parthia non multa eſt, quapropter Parthi cum Hyrcanis Perſice uiue bant, etiam multo poſt tempore quàm Macedones imperarẽt. Ad paruitatẽ accedit, quod nemoroſa eſt, mõtana atq; inops, quapropter reges eam curſu præteribant, cum regione mi nimam quidem exercitus partem alere poſſet, nunc uero aucta eſt. Nam Camoſena atq; Chorena & tota ferè regio uſq; ad Caſpias portas, & Aragos & Tapyros quę prius Medorũ erãt, Parthorũ ſunt. Apamea & Heraclea urbes ſunt Rhagis uicinæ. A Caſpijs portis Rhagas uſq; ſtadia ſunt (ut Apollonius uult) quingenta, uſque Hecatompylon quæ eſt Parthorum regia, mille ducenta & ſexaginta. Rhagis nomen impoſitum dicitur à terræ motibus, qui ibi frequẽter fiunt, à quib. multę urbes (ut Poſidonius refert) & duo millia uicorum euerſa ſunt. Inter Derbicas & Hyrcanos Tapyri dicuntur habitare. Memoriæ proditum eſt Tapyris morem eſſe, ut proprias uxores alijs uiris nuptui concedant, cum duos trésue filios ex eis ſuſcepe rint. Quemadmodũ apud nos Cato indigenti Hortenſio Martiam conceſsit, ſecundum anti quam Romanorum conſuetudinem. Rebus extra Taurum innouatis, propterea quod Syriæ ac Mediæ reges, rerum earum domini, inter ſe diſſidebant, Euthydemus quidem primo Bactrianam, quæ ei commiſſa erat, atq; omnem finitimam regionem ad defectionem perduxit. Poſtea Arſaces uir Scytha, cum ex Dais quoſdam haberet, qui Parni dicuntur Nomades, Ochum accolentes, Parthiam inuaſit atq; obtinuit. Sed ipſe & ſucceſſores eius in initio imbecilli erant, dum bellum aduerſum eos gererent, qui regionem abſtulerunt. Poſtea uero ob præclara belli facinora adeo polluerunt, ſemper aliquid finitimis adimentes, ut totius tandem regionis quæ cis Euphratem eſt, potirentur, ac uim Scythis afferentes,

σίους ἐξήκοντα φασίν. ἐς δ' ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν ἀρείοις, τετρακισχίλιοι ἑκατὸν ἑβδομήκοντα. ἐντεῦθεν εἰς προφθασίαν τὴν ἐν δραπ, χιλίους χ. οἱ δὲ φ. ἐντεῦθεν εἰς ἀραχωσοὺς τὴν πόλιν τετρακισχιλίους ἑκατὸν ἑκαστον. ἐντεῦθεν ὀρτόσπανα. ἀπὸ τῶν ἐκ βάκτρων τελοῦσι δισχιλίους. ἐντεῦθεν εἰς τὰ ὄρεια τὰ τῆς ἰνδικῆς χιλίους. ὁμοῦ μύριοι πεντακισχίλιοι φ'. ἐπ' εὐθείας ἡ διασήματα τοῦτο τὸ συνεχὲς δέκα ἐνὸς δεῖ τοῦ ἑκατοντ μυρίους. ἐντεῦθεν εἰς τὸν ἰνδὸν μέχρι τῆς ἑώας θαλάττης μῆκος, τῆς ἰνδικῆς. ταῦτα μὲν τὰ πρὸς ἄρκτον. τὰ δὲ παρθυαία, πολλοὶ μὲν οὐκ ἔστ. συνέλαβον γοῦν μετὰ τῶν ὑρκανῶν τὰ πρόσω. καὶ μετὰ ταῦτα τ μακεδόνων ὑπεπιπτον χρόνον πολύ. πρὸς δὲ τῇ σμικρότητι διατεῖ καὶ ὀρεινή ὅτι, καὶ ἄπορος. ὡς πρὸ διὰ τοῦ δρόμου διεξιάσι, τοῦ ἑαυτ οἱ βασιλεῖς ἔχον, οὐ δυναμένης τρέφειν τῆς χώρας ὀλίγ μικρόν. ἀλλὰ νῦν αὔξηται. μέρη δ' ὅτι τῆς παρθυηνῆς, ἥ τε καμισηνή, καὶ ἡ χωρηνὴ διον δ' ἐπὶ, καὶ τὰ μέχρι ψυλῶν κασπίων, καὶ ἀραγῶν ⊂ τα πύρων. ὄντα τῆς μηδίας πρότερον. ἔστι δ' ἀπάμεια. καὶ ἡ ῥάκλεια πόλεις πρὸς τὰς ῥαγάς. εἰσὶ δ' ἐκ κασπίων πυλῶν εἰς ῥαγὰς στάδιοι τριακόσιοι ὡς φησὶν ἀπολλόδωρος. εἰς δ' ἑκατόμπυλον τὴν τ παρθυαίων βασίλειον, χίλιοι διακόσιοι ἑξήκοντα. τοὔνομα δὲ τῆς ῥαγᾶς ἀπὸ τῶν χωμελνων σῶμα γὰρ ἐνθα φασὶν ὑπὸ τῶν πολῆς τε συχναὶ καὶ κῶμαι δισχίλιαι ὡς φησι ποσειδώνιος ἐτράπησαν. οὗ δὲ παπύρους εἶναι φασι λορβύκων τε, καὶ ὑρκανῶν. ἰσορροσι δὲ πρὸς τῶν παπύρων ὅτι αὐτοῖς ἐν νομίμοις, τὰς γυναῖκας τὰς γαμετὰς ἐκδίδοσι ἑτέροις ἀνδράσιν ἐπιφοιτᾶν ἀξ αὐτῶν ἀνέλαν τοι λύοι τεία τέκνα. καθάπερ, ⊂ κάτων ὀρτησίῳ ἐκεθώνη δεξιδίωκε τὴν μαρκίαν ἐφ ἡμῶν. κατὰ παλαιὸν ῥωμαίων ἔθος. νεωτ ειδῶντων δὲ τῶν ἐξω τοῦ ταύρου διῴκησαν ἀλλήλους ἐν οὖν τῆς συνείας, καὶ τῆς μηδίας βασιλέας τοὺς ἔχοντας ταῦτα. πρῶτον μὲν τὴν βακτριανὴν ἀπέστησαν οἱ ποσειδώνιοι, καὶ τὴν ἐγγὺς αὐτῆς πᾶσαν, οἱ πρὸς ἰνδὸν ἡμον. ἔπειτ' ἀρσάκης ἀνὴρ σκύθης τὴν διαλαβων τινὰς ἔχων οὖν πάρνους καλουμένους νομάδας, παροικησάντας πρὸ ὀχου, ἐπῆλθον τὴν τὴν παρθυαίαν, καὶ ἐκράτησαν αὐτῆς. καταρχὰς μὲν οὖν ἀσθενὴς ὢν διὰ τὸν πολεμῶν πρὸς οὓς ἀφαιρεθέντας τὴν χώραν, καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ διαδεξάμενοι ἐκεῖνον, ἐπειθ' οὕτως ἰσχυσαν ἀφαιρούμενοι τὴν πλησίον ἀεὶ διὰ τὰς ἐν τοῖς πολέμοις κατ ἐπιδόσεις; ὡς τε πλουτοῦντος; ἀπάσης τῆς ἐντὸς ὑφράτου λύοι κατέσχον. ἀφεῖλον τε δὲ καὶ Βακτριανῆς

Bactrianæ partem eis abſtulerunt, ſed prius etiam Eucratidæ, & nunc quidem tantæ regioni ac populis dominantur, ut propter imperij magnitudinem cum Romanis quodammodo contendant, Cauſa eſt eorum uita, ac mores, qui cum ualde Barbari ſint, ac Scythici, ad imperandum tamen, & gerẽdum bellum plurimum ualent. Tradunt Parnos Daas eſſe, ex Dahs profectos, qui ultra Mæotim habitant, quos Xandios, ſiue Parios dicunt. Sed nõ ual de conſtat eſſe Daas ullos ex Scythis qui ultra Mæotim ſunt. Ab ijs ortum Arſacem putant, quidam eum Bactrianum dicunt. Is cum Diodoti incrementum fugeret, Parthiam ad defectionem perduxit. Nos uero cũ multa de Parthorum moribus in ſexto hiſtoriarum lib. dixerimus, qui ſecundus eſt, poſt Polybium, cætera omittemus, ne eadem repetere uideamur, hoc dicto dũtaxat, quod Parthorũ collegium (ut Poſidonius refert) duplex eſt, nã alterum affinium eſt, alterum magorum ac ſapientum, è quibus utriſq; reges fiunt. Arla & Martyana optima apud eos loca, partim montibus clauſa ſunt, partim habitationes in campis habent. Montana Scenitæ quidam incolunt. Campi fluminibus ſunt irrigui. Irrigant eos partim Arius, partim Margus. Aria Bactrianæ contermina eſt, & monti ſubiecta qui Bactrianã habet. Ea diſtat ab Hyrcania ſex millibus fere ſtadiorum. Cum ea erat etiam Dratiana, uſque in Charmaniam. Pleraque Ariæ pars auſtralibus montium partibus ſubiacet, pars uero ſeptentrionalibus proxima eſt, quę iuxta Ariam ſunt. Non longe abeſt Arachoſia, quæ auſtralibus montium partibus ſubiacet, & uſq; ad Indum flumen extenditur, ea etiam Arianæ pars eſt. Arię longitudo eſt ad duo millia ſtadiũm, campi latitudo trecenta. Vrbes Artacana, Alexandria, Achaia, à conditoribus appellatæ. Hæc regio optimi uini ferax eſt, quod in uaſis non picatis ad generationes tres perdurat. Similis eſt Margiana, campus deſertis ambitur, quapropter Antiochus Soter muro, admirato loci naturã circũdedit, cuius ambitus mille &

βακτριανῆς μέρος βιασάμενοι οὖν σκύθας. καὶ ἐπ πρότερον οὖν πρὸς δυναστίαν. καὶ νῦν ἐπέχουσι τοσαύτης γῆς, καὶ τοσούτων ἐθνῶν ὥς τε αὐτίπαλοι τῷ ῥωμαίων ζόπος γενόμενοι, κατὰ μέγεθος τῆς ἀρχῆς. αὐτὸς δ' ὁ βίος αὐτῶν, καὶ τὰ ἤθη, τὰ ἔχοντα πολὺ μὲν τὸ βάρβαρον, καὶ τὸ σκυθικόν. πλέον μὲν τοι τὸ χρήσιμον πρὸς τὴν ἡγεμονίαν, καὶ τὸν τοῖς πολέμοις κατορθωσιν. φασὶ δὲ οὖν πάρνους δῆλας μεταναστὰς ἐν ἐκ τῶν ὑπερ τῆς μαιώτιδος δ' ἀῶν, ὃς ξανθίους ἢ πασεῖς καλοῦσιν. οὐ πάνυ δ' ὁμολογοῦνται δῆλας εἶναί τινας τῶν ὑπερ τῆς μαιώτιδος σκυθῶν, ἀφ' τούτων δ' ὧν ἔλκειν φασὶ τὸ γένος τῶν ἀρσάκου. οἱ δὲ, βακτριανὸν λέγουσιν αὐτόν. φεύγοντα δὲ τὸν αὔξησιν τῶν πρὸς διόδοτον, ἀφεστᾶσαι τῆς παρθυαίας. ἐρκνίτου δὲ πολλὰ πρὸς τῶν παρθικῶν νομίμων ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων βίβλῳ, διοῦσέρα δὲ, τῶν μετὰ πολυβίου, παραλείψομεν ἐνταῦθα, μὴ τωτολογεῖν δόξωμεν, τοσοῦτον εἰπόντος μόνον, ὅτι τῶν παρθυαίων σωσέβιόν φησι ποσειδώνιος εἶναι διττόν, τὸ μὲν, συγγυῶν, τὸ δὲ, συγγυῶν, καὶ μάγων, ἀφ ὧν ἀμφοῖν οὗ βασιλεῖς καθίστασιν. ἡ δ' ἄρλα, καὶ ἡ μαρτυανὴ, ἄκραλιστα χωρία ὄντα ταύτης, τῇ μὲν, ὑπὸ τῶν ὀρῶν ἐγκλειόμενα, τῇ δ' ἐν πεδίοις τὰ οἰκήσεις ἔχοντα. τὰ μὲν δὴ ὀρινέμονται σκιωτικά πως, τὰ δὲ πεδία ποταμοῖς διαῤῥεῖται. πυπίζουσι δ' αὐτὰ τὰ μὲν, ζωδ ἀεί, τὰ δ' ἐμάργου. ὁμορεῖ δὲ ἡ ἀρία τῇ βακτριανῇ, καὶ τὴν ὑπασαν ὄρει ζωδ ἔχοντι τὸν βακτριανὸν, διέχει δὲ τὸν ὑρκανίαν πρὸς ἑξακισχιλίους σταδίους. σωτελὴς δ' ὧν αὐτὴ καὶ ἡ δραπανὴ μεθ' καρμανίας. τὸ μὲν πλέον τοῖς νοτίοις μέρεσι τῶν ὀρῶν ὑποπεπωκυῖα, ἔχουσα μέν τοι τινα τῶν μερῶν, καὶ τοῖς ἀρκτικοῖς πλησιάζοντα τοῖς κατὰ τὸν ἀρίαν. καὶ ἡ ἀραχωσία δὲ οὐ πολὺ ἀποθεῖν δόξει. ⊂ αὐτὴ τοῖς νοτίοις μέρεσι τῶν ὀρῶν ὑποπεπωκυῖα, καὶ μέχρι τοῦ ἰνδοῦ ποταμοῦ τεταμένη μέρος οὖσα τῆς ἀριανῆς. μῆκος δὲ τῆς ἀρίας ὅσον διχίλιοι στάδιοι, πλάτος δὲ τριακόσιοι τοῦ πεδίου. πόλεις δὲ ἀρτακάλνα, καὶ ἀλεξάνδρεια, καὶ ἀχαΐα, ἐπώνυμοι τῶν κτισάντων. εὐοινεῖ δὲ, σφόδρα ἡ γῆ. καὶ γὰρ εἰς τριγονίαν παραμένει ἐν ἀπηλιώτοις ἄγκεσι. παρα πλησία δ' ὄδι, καὶ ἡ μαργιανή. ἑρμίαιος δὲ πρὸ ἐκτείνεται τὸ πεδίον, θαυμάσας δὲ τὸν ὀυφνίαν ὁ σωτὴρ αὐτίοχος, τείχει περιέβαλε κύκλον ἔχοντι χιλίων. καὶ

quingentûm erat ſtadiorum, atque urbem Antiochiam cõdidit. Ea etiam uites optimas fert, quapropter tradunt ſæpe uitis truncum inueniri, quantum duo uiri complecti queant, racemum duorum cubitorum. Quædã Bactriæ partes, ſeptentrionem uerſus Ariæ adiacent, ſed pars maxima imminet ad auroram, ea multa eſt, & omnium ferax, præter oleum. Ob huius regionis uirtutem, adeo Græci polluerũt, qui eã occupauere, ut Arianis & Indis fuerint dominati, ut Apollonius Atrammiten⁹ refert, & plures gentes quàm Alexander ſubegerũt, præcipue Menãder qui & Hypanim ad orientem traiecit, & uſque ad Iſamum progreſſus eſt, partem ipſe, partem Demetrius Euthydemi filius regis Bactriorum non ſolum Pattalenam, ſed etiam cæteram oram, quæ Teſarioſti dicitur, & Sigertidis regnum obtinuerunt. In ſumma dicit totius Arianæ tutamen eſſe Bactrianam. Inde uſque ad Syros & Phaunos imperium protulerunt. Vrbes habuere Bactra, quæ etiam Zariaſpa appellata eſt, per quã flumen eiuſdem nominis defluens emittit in Oxum. Item & Darapſam & complures alias. Eorum erat etiam Eucratidia ab imperante cognominata. Græci qui eam tenuere in ſatrapias diuiſerunt, ẽ quibus Aſpioniam, & Turiuam, Parthi Eucratidæ abſtulerunt. Habuere etiam Sogdianam quę Bactrianæ imminet ad auroram, inter Oxum qui Bactrianam, & Sogdianam, & laxartem qui Sogdios & Nomadas terminat. Olim Sogdiani ac Bactriani uita & moribus non multum à Nomadibus differebant, Bactriani aliquãto erant mitiores. Verũ Oneſicritus de ijs non recte dicit, quod qui iam ſenio morbóue confecti ſint, uiui canibus apponantur, ad hoc ipſum de induſtria enutritis, quos patria lingua ſepulchrales uocant. Et quod ea, quæ extra metropolis mœnia ſunt, munda ſint, interiora uero humanis oſſibus referta, & quod Alexãder legẽ eam ſuſtulerit. Similia fere de Caſpijs ſcribuntur, quod parẽtes incluſos fame necẽt, cum iam ſeptuageſimum annum exceſſerint. Hoc quidem tolerabilius

ωγτακοσίων σταδίων. πόλιν δὲ ἔκτισεν, κατὰ τὸ χειρίαν, δυάμενος δὲ, καὶ αὖτη ἡ γῆ, φασὶ δὲ τὸν ψυθμὸν εὐείσκεσθαι πολλαχῆ διυσὶν ἀνδράσι πόδιλα πέρ, τὸν δὲ βότρυν διπήχων· τῆς δὲ Βακτρίας μέρη μὲν τινα ἤδη ἀρεία προσβέβληνται πρὸς ἄρκτον, τὰ πολλὰ δ' ἐπέρκειται πρὸς ἕω. πολλὴ δ' ὕλη, καὶ πάμφορος· πλοῦν ἐλαίου. ποσὸν μὲν οὖν ἔφυσαν οἱ ἀρχήσαντες Ἑλλήνων αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀριστῶν δ' χώρας, ἕως τῆς τε ἀρειανῆς ἐπικράτουν, & ἔτι ἐπόλουν, ὡς φασιν ἀρτεμίδωρος ὁ ἀτραμμιτηνός, καὶ πλέω ἴδιον κατηρίθμηνται, ἢ ἀλέξανδρος. καὶ μάλιστα μέντοι, ἔγε καὶ τὸν ὕπανιν διέβη πρὸς ἕω, καὶ μέχρι τοῦ ἰσάμου προῆλθε. τὰ μὲν γὰρ αὐτὸς, τὰ δὲ διὰ μητρὸς ὁ δυδυδήμου ἐκ τοῦ Βακτρίων βασιλέως, οὐ μόνον δὲ ἡ πεταλιώτιν κατέχον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης παραλίας τὴν τε πεταρίσου καλουμένην, καὶ τὴν σιγερτιδος βασιλείαν, καθόλου δέ φησιν ἐκεῖνος τῆς συμπάσης ἀσιανῆς, πρόσχημα ἔσθ' τὴν Βακτριανὴν, καὶ διὰ καὶ μέχρι συρῶν, καὶ φαύνων ὀρέγεσθαι τὴν ἀρχήν. πόλεις δ' ἔχον τά τε Βάκτρα, ἣν προσκαὶ ζαριάσπαν καλοῦσιν, ἣν διαρρεῖ ὁμώνυμος ποταμὸς ἐμβάλλων εἰς τὸν ὄξον, καὶ διαφέρων, καὶ ἄλλας πλείους. ταύταν δ' ἴσως καὶ ἡ εὐκραλισία τοῦ ἀρξάντος ἐπώνυμος. οἱ δὲ καταχόντων αὐτὴν Ἑλλήνων, καὶ εἰς ζαπείρας διηρήκασιν, ὧν τὴν τ ἀσιανὴν, καὶ τὴν τουσιούαν ἀφ' ἱππαρχου δυναστεύων οἱ παραθυαῖοι. ἔχον δὲ, καὶ τὴν σογδιανὴν ὑποδεεστέραν πρὸς ἕω ἢ Βακτριανῆς, μεταξὺ τοῦ τε ὄξου ποταμοῦ, ὃς ὀρίζει τὴν τε ταύτην Βακτριανὴν, καὶ τὴν σογδιανὴν, καὶ τὸ ἰαξάρτου οὗτος δὲ καὶ τοὺς σογδίους ὁρίζει, καὶ τοὺς νομάδας. τὸ μὲν οὖν πλαίσιον οὐ πολὺ διέφορον τοῖς βίοις καὶ τοῖς ἤθεσι τῶν νομάδων οἱ τε σογδιανοὶ, καὶ οἱ βακτριανοί, μικρὸν δ' ὅμως ἡμερώτεροι ἦσαν τῶν Βακτριανῶν. ἀλλὰ καὶ πρὸς ταύτην οὐ τὰ βέλτιστα λέγουσιν οἱ πρὸς ὀνησίκριτον· τοὺς γὰρ ἀπειρηκότας ἤδη νόσου, ἢ γήρας ζῶντας παραβάλλεσθαι τρεφομένους λυσσητικοῖς κυσὶ δὲ πρὸς τούτοις, οὓς ὑπαρίστας καλοῦσι τῇ πατρῴᾳ γλώττῃ. καὶ ὁρᾶσθαι τὰ μὲν ἔξω τείχους τῆς μητροπόλεως τῆς Βακτρων καθαρά. τῶν δ' ἐντὸς τὰ πλέον ἢ πλήρη ἀνθρωπίνων, παταλύσαι δὲ τὸν νόμον ἀλέξανδρον. πιστεύσαι δὲ τοῦτο μάλιστα ἔστιν ἐκ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῶν ἐνθάδε. ἐκτιμῶσι γὰρ τὸ σῶμα τὸ ἑαυτῶν ἐπιμελέστατα, καὶ τοὺς γονέας ἐπιδεικνύουσι πολλοὺς ἐν τοῖς ἔργοις ὄντας ἐπὶ γήρᾳ βαθεῖ· ἐκτιθέασι δὲ οὐδένας. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη τῶν ἐκεῖ, ἃ τὰ αὐτὰ ταῦτα ποιεῖ. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη τῶν ἐκεῖ, ἃ τὰ αὐτὰ ταῦτα ποιεῖ. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη τῶν ἐκεῖ, ἃ τὰ αὐτὰ ταῦτα ποιεῖ.

est, & eorum moribus conuenientius, cũ Scythicum ſit. Sed multo magis id Scythicum eſſe, quod faciunt Bactriani, & profecto conſyderare poſſumus, cum Alexander talia ibi cõperiret, qualia ea eſſe debebãt, quæ apud primos Perſas, atq; etiam ſuperiores Perſarum duces fuere, qualia ſcilicet credibile eſt apud eos fuiſſe conſueta. Tradunt Alexãdrum octo urbes in Bactriana & Sogdiana condidiſſe, nonnullas etiam euertiſſe, è quibus fuit Cariata in Bactriana, ubi Calliſthenes comprehenſus eſt, & in uincula coniectus. Paracanda uero in Sogdiana & Cyra, ultimum Cyri opus ad Iaxartem flumen conditum, quod Perſici imperij confinium erat. Id Alexander quanquam Cyro amicus eſſet, tamen propter continuas rebellationes euertit. Petras etiam munitiſsimas cepit per proditionem, ut petram Siſimithræ in Bactriana, in qua Rhoxanam Oxyartis filiam habuit. Item aliam in Sogdiana, & aliam ſecus Oxum, quam nonnulli Ariamazæ dicunt. Siſimithricæ altitudinem ſcribũt ſtad. quindecim ambitũ octoginta. In ſuperiore parte planam & feracem, ut uiros quingentos alere poſsit. In ea Alexander & hoſpitio ſumptuoſe acceptus eſt, & Rhoxanam Oxyartis filiam uxorẽ duxit. Quæ in Sogdiana erat, altitudine duplã dicunt. Circa hæc loca Branchidarum urbem ſuſtulit, quos Xerxes ſecum ſponte è propria terra ſecutos, ibi collocarat, propterea quod dei pecunias, ac theſauros, qui apud Didyma erant, ei tradidiſſent, Alexander eos ſuſtulit, proditionem & ſacrilegium exoſus. Ferunt amnem fluere per Sogdianam, quem Macedones pretioſum reddiderunt, quemadmodum & alia permulta, quibus partim nomina ab illis impoſita ſunt, partim innouata. Is cum regionem multam irrigauit, euadit in deſertam & arenoſam terram, atq; ibi abſorbetur, quem admodum Arius, qui per Arios labitur. Ii prope Ochũ effodientes, olei fontem inuenerunt: nam ueriſimile quidem eſt, ut nitroſa quædã, & aluminoſa, & ſulphurea, & bituminoſa, terram perfluant, ita quoq; pinguia inueniantur. Raritas enim efficit admirationem. Ochum alij per Bactrianam labi dicunt, alij ſecus eã, alij ab Oxo diuerſum, uſq; ad oſtia atq; auſtraliorem, ambos in Hyrcanium mare decurrere, alij ab initio diuerſum. Coire autem in unum cũ Oxi alueus multis in locis ſex ſeptẽmue ſta-

πόρῳ, & ἴδιοι οἰκείῳ νόμῳ παραπλήσιον, καὶ πόρῳ σκυθικῷ, πολὺ μὲν τοι σκυθικώτερον τὸ τῶν Βακτριανῶν. καὶ δὴ διαπορεῖν ἐνίκα ἀλέξανδρον τοιαῦτα καταλαμβάνειν τοιαῦτα, τί χρὴ πιεῖν τὰ ὦν τῶν πρώτων πρόσω, καὶ τῶν ἔτι πρότερον ἡγεμόνων, ὁποῖα εἰκὸς ἦν παρ' αὐτοῦ νενομίσθαι. φασὶ δ' ἐν ὠκτὼ πόλεις ὑπ' ἀλέξανδρον γῆτε τῆς Βακτριανῆς καὶ τῆς σογδιανῆς κτίσαι, τινὰς δ' καταπρᾶψαι, ὧν καὶ ἀστας μὲν τῆς Βακτριανῆς, ἣν καλλιδρόης συνελήφθη, καὶ παραδοθὲν φυλακῇ. παρακάνδακα δὲ τῆς σογδιανῆς, καὶ τὰ κύρα, ἕκαστον δὲ, λύρου λιτίσματος ὧν τοῦ ἰαξάρτου ποταμοῦ διέμβλητον, ὅπερ ὧν ὅριον τῆς πέρσων ἀρχῆς. κατασκάψαι δὲ τὸ λιτίσμα τοῦτο καὶ πόρ ὄντα φιλόκυρον, διὰ τὰς συνεχὰς ἀποστάσεις. ἑλεῖν δὲ καὶ πέτρας ὑψηλὰς σφόδρα ἐκ προδόσεως, ἐν μὲν τῇ Βακτριανῇ τῆς σισιμίθρου, ἐν ᾗ ἔσχεν ὀξυάρτης τὴν θυγατέρα ῥοξάνην, καὶ τὴν ἐν τῇ σογδιανῇ καὶ τὴν τοῦ ὄξου, οἱ δ' ἀσιαμαζόν φασι. τὴν μὲν οὖν σισιμίθρου περιτείχισε τὸ σταδίων ἰσοῦσθαι τὸ ὕψος, ὀγδοήκοντα δὲ τὸν κύκλον, ὧν δ' ἐπίπεδον, καὶ εὔγαιον, ὅσον πεντακοσίους ἄνδρας τρέφειν δυνάμενον, ὑπ', καὶ ξυλίας τυχεῖν πολυτελοῦς, καὶ γάμους ἀγαγεῖν ῥοξάνης τῆς ὀξυάρτου θυγατρὸς τὸν ἀλέξανδρον. τὴν δὲ τῆς σογδιανῆς διαπασίαν τὸ ὕψος φασί. πρὸς τούτους δὲ οὓς τόπους καὶ τὸ τῶν βραγχιδῶν ἄσυλον ἀνελεῖν, οὓς ξέρξης μὲν ἱδρύσαι αὐτόθι, σὺν πάντας αὐτοὺς ἑκόντας ἐκ τῆς οἰκίας, διὰ τὸ παραδοῦναι τὰ χρήματα τοῦ θεοῦ τὰ ἐν διδύμοις, καὶ τοὺς θησαυρούς. ἐκεῖνον δ' ἀκηκοὼς μυστηριόμενον τὴν ἱδρυσυλίαν καὶ τὴν πρόδοσιν, τὸν δὲ διὰ τῆς σογδιανῆς ῥέοντα ποταμὸν, καὶ πολυτίμητον ἀεισόβουλον, τῶν μακεδόνων θαυμάσιον καθάπερ, καὶ ἄλλα πολλὰ, τὰ μὲν ἱερὰ ἔθεσαν τὰ δὲ παρονόμασαν ἄρδοντα δὲ τὴν χώραν, ἐκ πίπτειν εἰς ἔρημον, καὶ ἀμμώδη γῆν, καταπίνεσθαί τε εἰς τὴν ἄμμον, ὡς καὶ τὸν μὲν ἄειον τὸν δὲ ἀεὶ ῥέοντα, τὸ δὲ ὄχθ ποταμοῦ πλησίον ὀρύττον τὸν, εὑρεῖν ἐλαίου πηγὴν λέγουσιν. ἐνίους δὲ ὡς πόρ νιτρώδη τινὰ, καὶ σύφοντα ὑγρὰ, & ἀσφαλτώδη, καὶ θειώδη διαῤῥεῖν τὴν γῆν, οὕτω καὶ λιπαρὰ εὑρίσκεσθαι. τὸ δὲ πρασιὸν ποιεῖ τὴν παραδοξίαν. ῥεῖν δὲ ὄχθ, οἱ μὲν διὰ τῆς βακτριανῆς φασίν, οἱ δὲ παρ' αὐτὴν. καὶ οἱ μὲν ἕτερον τὸ ὄξου μέχρι νῦν ἐκβολῶν. νοσπιτόρην ἐκεῖνο, ἀμφοτέρων δ' ἐν τῇ ὑρκανίᾳ τὰς εἰς τὴν θάλατταν καταρχὰς ἕκαστος δὲ καταρχὰς μὲν ἕτερον, συμβάλλειν δ' εἰς ἓν τὸ τοῦ ὄξου ῥεῦμα, πολλαχοῦ, & ἐξ ἀπὸ στα-

dijs latitudinem habeat. Iaxartes ab initio uſq; in finem ab Oxo diuerſus eſt, & in idem mare deſinit. Oſtia inter ſe, ut Patrocles uult, ad octoginta diſtant paraſangas. Perſicum paraſangam alij ſexaginta ſtadiorum fecere, alij trecenta & quadraginta. Nos quum Nilum nauigaremus, alijs atq; alijs menſuris utebamur, quas ſchœnos appellabant, ab urbe in urbem, ut idem ſchœnorum numerus alibi maiorem alibi minorem nauigationem contineret, qui ut ab initio traditus eſt, ita adhuc obſeruatur. Ab Hyrcania uſq; in Sogdianam ad orientem ſolem eunti, gentes extra Taurum habitantes, primò Perſis, ac Macedonibus cognitæ fuerunt, poſtea etiã Parthis. Quæ uero recto tractu ſunt ulteriores, ex formæ ſimilitudine, Scythicæ eſſe intelliguntur. Exercitum, quantum ego ſciam, aduerſum eos nemo duxit, quemadmodum nec aduerſum Nomadas, qui magis ad Boream uergunt, ad quos Alexãder expeditionem aggreſſus, cum Beſſum ac Sepitamenẽ dimiſit, Beſſo captiuo ad eum deducto, & Spitamene à Barbaris interempto, deſtitit ab incœptis. Quod autem quiſquam ab India circũnauigarit in Hyrcaniam, id non ſatis conſtat, quanquam Patrocles id effici poſſe arbitratur. Dicunt etiam, ultimam Tauri partem Indico mari contiguam, quam Imæum uocãt, nec magis ad auroram excedere, nec magis recedere quàm India. Ad boreale autem latus prætereunti ſemper mare aliquid de longitudine ac latitudine ſubtrahit. Quare Miurum aperit Aſię partem nunc deſcribendam, quam Taurus amplectitur oceanum uerſus. A quo Caſpium pelagus impletur. Maxima partis huius longitudo eſt ab Hyrcanio mari in oceanũ Imæo uicinum, ſtad. circiter triginta millia, ſi quis ſecus montanam Tauri regionem proficiſcatur. Latitudo autem citra decem millia. Dictum eſt enim ab Iſsico ſinu uſq; ad orientale mare Indis uicinum, eſſe ad quadraginta millia ſtad. Ab extremo occidente Columnis propinquo, ad Iſsicum triginta millia. Receſſus Iſsici ſinus, aut nihilo aut paulò orientalior eſt Aminſo. Longitudo ab Aminſo in Hircaniam eſt decem millia ferè ſtadiorũ, quæ pariter progreditur cum ea, quam ab Iſsico in Indiam dicebamus. Reſtat igitur dicta longitudo partis nunc peragratæ, triginta millium ferè ſtadiorũ. Rurſum cum maximæ

δίων ἔχοντα τὸ πλάτος, ὁ μὲν τοι, ἀπὸ ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐπὶ τοῦ ὄρους, καὶ εἰς μὲν τὴν αὐτὴν πλοῦν ἀπέχουσιν ἀλλήλων ὡς φησι πατροκλῆς, παρασάγγας ὡς ὀγδήκοντα· τὸν δὲ παρασάγγην τὸν πορσικὸν, οἱ μὲν ἑξήκοντα σταδίων φασίν, οἱ δὲ, τριακοσίων πεπαράκοντα. αὐξανομένων δ' ἡμῶν τὴν νῆσον, ἄλλο τ' ἄλλοις μέτροις χρώμενοι τὰς χοίνους, ὠνούμεθα ἀεὶ πόλεως εἰς πόλιν, ἐν τε τὸν αὐτὸν τῶν χοίνων ἀριθμὸν, ἀλλαχοῦ μὲν μείζω πορίσκειν πλοῦν, ἀλλαχοῦ δὲ βραχύτερον, οὕτως ἀπὸ ἀρχῆς παραδεδομένον φυλαττόμενον μέχρι τοῦ νῦν. μέχρι μὲν, δὴ τῆς συγκλυσμένης πρὸς αὐτὸν τὸν ἥλιον ἴσον ἀπὸ τῆς ὑρκανίας, γνώμονα ὑπῆρξε τὰ ἔθνη, καὶ τοῖς πέρσαις πρότερον τὰ ἐξῆς τοῦ τόπου, καὶ τοῖς μακεδόσι μετὰ τοῦτα, καὶ τοῖς παρθυαίοις. τὰ δ' ἐπέκεινα ἐπ' ὀλίγας, ὅσα μὲν σκυθικὰ ὄντα ἐκ τῶν ὁμοεθνῶν ἐκάστοις στρατεῖαι δ' οὐ γέγονται ἐπ' αὐτοὺς ἱμῖν γνώριμοι. καθάπερ οὐ δὲ πρὸς τὸν βαρβαρικὸν τῶν νομάδων, ἐφ' οὓς ἐπεχείρησε μὲν ὁ ἀλέξανδρος ἄγειν στρατείαν, ὁ τε γὰρ βίαιος μετῆκε καὶ ὁ σπιταμένης. ζώγρια δ' αὐτὸν ἐκθόντος τοῦ βάρου, τοῦ δὲ σπιταμένους ὑπὸ τῶν βαρβάρων διαφθαρέντος, ἐπαύσατο τῆς ἐπιχειρήσεως. οὐχ ὁμολογοῦσι δ' ὅτι πρὸς ἑσπέραν πολὺ ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἀπέχει τὸ πλάτος ἡ θάλαττα, ὥστ' ἀφαίνειν μέρος πρὸς ἕω, τὴν νῦν ὑπογραφομένην μοῖραν τῆς ἀσίας, ἣν ὁ ταῦρος ἀπολαμβάνει πρὸς τὸν ὠκεανὸν τὸν πλησίον τε καὶ σχεδὸν τὸ μέγιστον μῆκος· δ' ὅτι ταύτης ἡ μεσόγειος τὸ μέγιστον ἀπὸ τῆς ὑρκανίας θαλάττης ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν πρὸς ἕω μέρη γίνεται τὸ σχῆμα τοιοῦτον μαγειρικῆς κοπίδι, τοῦ μὲν ὄρους ἐπ' ὀλίγας ὄντος, τοῦ νοτίου κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς κοπίδος, τῆς δ' ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ ὑρκανίου παραλίας ὡς τὰ μάκαρα κατὰ θάτερον πλευρὰν εἰς πολιφόρῃ, καὶ μείουρον γραμμὴν ἀπολήγουσης. ἀδιανόητον δὲ, καὶ τῶν παραδόξων ἥκιστα ἀθρυλλοῦσι πρὸς τῶν τελέως βαρβάρων, οἷον τὴν πρὸς τὴν ἰνδικὴν καὶ τὸν καύκασον καὶ τἄλλα ὀρεινὰ, τοῖς μὲν γὰρ νόμιμον εἶν, φασὶ τὸ εὐπάθειν.

Τὸν φῶτα θρηνεῖν εἰς ὅσα ἄρχεται κακά.
Τὸν δ' αὖ θανόντα ὡς πόνων πεπαυμένον,
Χαίρουσας ὑφημοῦντας ἐκ πέμπτης δόμων.

ἑτέροις δὲ μικρὸν ἀπολείπει τὸν ἑξακοσιοστὸν ἔτος ἅπαντα τὰ μέγιστα, ἀλλ' ἑξαίρειν μόνον μετὰ τέκνων ὑπογαντίους τοῖς πλησίον, καὶ γὰρ μικροὺς οὗτοι σφάττουσι. σέβονται δὲ γὰρ καὶ πλησίον. θύουσι δ' οὐδὲν θῆλυ οὐδὲ ἐσθίουσι. τοὺς δὲ ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότας σφάττουσι, καὶ λίσκουσι δὲ τὰς σάρκας οἱ ἄγχιστα γόνοις, τὰς δὲ γραῦς ἀπάγχουσι, εἶτα τάπτουσι. τοὺς δὲ ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἐτῶν ἀποθανόντας οὐκ ἐσθίουσι, ἀλλὰ θάπτουσι. σίγυννοι δὲ τ' ἄλλα μὲν πρὸς ἵππους εἰσὶ, ἱππάρια δὲ χρῶνται, μικροῖς πλάσιοι, ἄφιππόστατα μὲν ὄχεσθαι οὐ δύνανται. τὰ θήλεα δὲ ζεύγνυουσι, καὶ ἁρμαμαξεύουσι δὲ, γυναῖκάς τε παίδων ἐπικεκυμένας, καὶ δ' ἄλλα ὀχοῦσα, σωοικεῖ ὃ βάλεται. τινὰς δ' ὠνητὰ θύειν φασὶν, ὅπως ὡς μακροκεφάλοις φανῶσι, καὶ πεπεδημένους τοῖς μηροῖς, ὥστ' ἐπορθρεύειν τὴν ἡμέραν. τὰ πρόβατα δὲ καὶ τὰ βόεια μικρὰ μὲν ἀνδράσι μελανειμοσι, καὶ μακροκομείοις, τὰς δὲ γυναῖκας λευχείμοσι, καὶ βραχυκομείοις, οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ σαρβάκων, καὶ ὑρκανῶν. καὶ ὁ λυσιφόταθος λιβιθὲς γαμεῖ τὴν θέλιν.

λεχθὲν μῆκος ἀπὸ τῶν ἑῴων τῶν πρὸς τὴν νῦν μοῖραν, οἱ ῥισμυρίοι σταδίοι, πάλιν ἡ τῶν πάντων ἡ μεγίστη

μεγίστης οἰκουμένης ὄντας πρὸς τρισμυρίους σταδίους χιλιομυριοστάδας οὔσης, τὸ διάστημα ἔστ' ἐγγὺς ἂν εἴη τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ διὰ τῆς ὑρκανίας θαλάττης γραφομένου καὶ τὸ πορθμικὸν, εἴπερ ὀρθὴ τὸ μῆκος τὸ οἰκουμένης ἐπὶ μυριοστάδιον. ἐπὶ θοῶν ἀπὸ μὲν τῆς ὑρκανίας ὧδε τὴν ἀρτεμισίαν τὴν ἐν τῇ βαβυλωνίᾳ σταδίοι ἐπὶ ὀκτακισχίλιοι καθάπερ ἔφημεν ἀπολλόδωρος ἐκ τῆς ἀρτεμισίας, ἐκεῖθεν δ' ὧδε τὸ σύμπαν τῆς κατὰ πέρσας θαλάττης ἄλλο τοσοῦτον ὀρθὴ, καὶ πάλιν τοσοῦτον ἢ μικρὸν ἀπολέπων εἰς τὰ αὐταίροντα τοῖς ἄκροις τῆς αἰθιοπίας. λοιπὸν αὖ εἰκὸς τὸ πλάτος τῆς οἰκουμένης τοῦ λεχθέντος ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τῆς ὑρκανίας θαλάττης ὧδε τοῦ σώματος αὐτοῦ ὅσον ἀρήκαμεν. μιούρου δ' ὄντος τοῦ ῥισματος τούτου τῆς γῆς ὧδε τὰ πρὸς ἕω μέρη γίνοιτ' ἂν τὸ σχῆμα παραπλήσιον μαγειρικῇ κοπίδι, τοῦ μὲν ὄρους ἐπ' ὀλίγας ὄντος, τοῦ νοτίου κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς κοπίδος, τῆς δ' ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ ὑρκανίου παραλίας ὡς τὰ μάκαρα κατὰ θάτερον πλευρὰν εἰς πολιφόρῃς πόδι φόρῃ, καὶ μείουρον γραμμὴν ἀπολήγουσης. ἀδιανόητον δὲ, καὶ τῶν παραδόξων ἥκιστα ἀθρυλλοῦσι πρὸς τῶν τελέως βαρβάρων, οἷον τὴν πρὸς τὴν ἰνδικὴν καὶ τὸν καύκασον καὶ τἄλλα ὀρεινὰ, τοῖς μὲν γὰρ νόμιμον εἶν, φασὶ τὸ εὐπάθειν.

habitabilis, quæ chlamydalis eſt latitudo ſit triginta ferè millia ſtad. Ea diſtantia meridionali proxima erit, quę per Hyrcanium & Perſicum mare ſcribitur, ſi totius habitabilis longitudo eſt ſeptuaginta millia. Si itaq; ab Hircania uſq; in Artemiſiam Babyloniæ ſunt octo millia ſtadia, ut Apollodorus uult: inde ad Perſici maris oſtium tantundem, rurſumq; tantundem, uel paulo minus ad ea quæ iam cum extremis Æthiopiæ pariter & ex aduerſo conſurgunt, reliquum erit dictæ latitudinis orbis terrarum ab Hyrcanij maris receſſu, in eius oſtio quantum diximus. Cumq; Miurus ſit ſegmentũ ad partes orientem uerſus, erit figura popinario cultro perſimilis, monte quidem in rectum tendente, & ex parte aciei intellecto. Ex altero uero latere maritima ora ab Hyrcanio oſtio uſq; Tamarum porrecta, & Miuro in circularem lineam deſinente. Sed de admirabilibus quibuſdam, quæ de Barbaris uulgata ſunt, faciendæ mentio eſt, de ijs præſertim, quæ circa Caucaſum, ac cæteram montis huius regionem habitant. Tradunt enim quibuſdam Euripidis illud in more eſſe:

Natum lugere, propter ea, in quæ uenit, mala.
At contrà mortuum, quaſi uitæ laboribus
Perfunctum, efferre lætitia plurima ac iocis.

Sunt qui pro maximis etiam delictis nemi nem interficiant, ſed in exilium cum filijs mittant. e contra Derbices. nam pro minimis quibuſq; delictis iugulant, tellurem uenerantur, fœmininum nullum ſacrificant nec edunt. Iugulant eos qui ſeptuageſimum annum exceſſerint, qui genere proximi ſunt, eius carnes abſumunt. Anus autem ſtrangulant, deinde ſepeliunt. Eos qui citra ſeptuageſimum annum obierint non eduntur, ſed ſepulturæ mandãt. Siginni in cæteris rebus Perſice uiuunt. Equis uero utuntur puſillis & hiſpidis, qui equitem uehere non poſſunt, quadrigis iungunt, quarum mulieres ſunt aurigæ, à pueritia exercitatæ, & quæ optime ducere iudicatur, cuicunque uult, nubit. Ferunt nonnullas earum curare, ut capite longiſſimo, & fronte exporrecta uideantur, adeo ut mento emineat. Tapyri atras ueſtes gerunt, & comas longas, mulieres ueſtes candidas & comas breues, habitant inter Derbicas & Hyrcanos, qui fortiſſimus iudicatur, quam uult, ducit.

Caspij eum qui ſeptuageſimum annum exceſ ſerit, fame necant, quo in ſolitudine expoſito, euentum eminus ſpeculantur. nam quem ab auibus è lectulo diſtrahi uiderint, fœlicem putant. ſi à feris uel canibus, nequaquam. ſi à nullo, ducunt infœlicem. Quoniam Taurus Boreales Aſiæ partes efficit, quas intra Taurum uocant, de eo prius dicendum uidetur. Hęc enim uel omnia, uel pleraque in ipſis mõtibus ſunt. Quæcunque uero Caſpijs portis oriental iora ſunt, ea propter ſylueſtrem regionẽ, ſimpliciorem habẽt peragrationem: nec multum refert, cum hoc, an cum alio climate connumerentur. Occidentalia autem omnia magnam de ſe dicendi copiam præbẽt, quare ad ea quæ Caſpijs portis adiacent, procedendum eſt. Ad iacet itaque Media occidentem uerſus, regio ſanè multa, atque olim potens, in medio Tauro ſita, qui circa hæc loca multifidus eſt & conualles magnus comprehendit, quemadmodũ etiam Harmenia. Mons hic à Caria Lyciaq; incipiens, ibi nec latitudinem mẽtione dignam oſtendit, nec altitudinem. Attollitur autẽ multum primo circa Chelidoneas (hæ ſunt inſulæ in initio oræ Pamphiliæ) porrectus uero ad orientem, conualles apud Ciliciam complectitur, non ſanè magnas. Deinde ab eo Amanus ſcinditur, & Antitaurus, in quo Comana ſunt apud Cappadocas ſuprà memoratos, atq; hic in Cataonia deſinit. Amanus ad Euphratem & Melitinam uſq; progreditur, ad quam Commagena Cappadocię adiacet. Deinde montes ſequuntur qui trans Euphratem, ſunt prædictis continui, niſi quantum flumen per medium fluẽs interrumpit. Creſcit Amanus multum in latum & altum, & multifidus eſt. Pars auſtralior eſt Taurus, qui Harmeniam diſterminat à Meſopotamia. Hinc fluunt Tigris & Euphrates, qui Meſopotamiam circũdant, & apud Babylonios inuicem cohærent, deinde in mare Perſicum emittunt. Quorum Euphrates maior eſt, & plus regionis flexuoſo alueo percurrit. Fontes habet in parte Tauri boreali, fluit ad occidentem per Harmeniam, quę maior appellatur, uſq; in Harmeniam minorem, quam à dextris habet, à ſiniſtris uero Liſanam. Deinde ad auſtrum flexus confiniſ iungitur Cappadocum, quæ ad dextrã relinquit, ad ſiniſtram Commagenorum confinia, rurſumq; Aſicinſina etiam Sophena maioris Harmeniæ, ad ſiniſtram relicta progreditur in Syriam atq; iterum flexum alium capit in Babylonios, & Perſicum ſinum. Tigris ex eodem monte Seleuciam illatus ad Euphratem accedit, ibiq; efficit Meſopotamiam, deinde in eundem ſinum intrat. Euphratis ac Tigridis fontes inter ſe diſtant ad ſtadia duo millia & quingenta. Taurus itaq; ſeptentrionem uerſus in multos quaſi ramos diſcinditur, quorum unus eſt Antitaurus. ſic enim ibi appellatur. Is Sophenam comprehendit in cõualle quadam quæ inter eum iacet, atq; Taurũ ultra Euphratem. Circum Harmeniam minorem, protinus poſt Antitaurum mons quidam extenditur, magnus atq; multifidus, cuius partem Polyarhem, partem Moſchicos montes, partem aliis nominibus uocant. Hi Harmeniam omnem comprehendunt, uſque ad Iberas & Albanos, deinde alij ad auroram Caſpio mari imminentem conſurgunt, uſq; in Mediam Atropatinam, ac etiam maiorem. Has montium partes Parachoathram uocant, atq; eas etiam quæ uſque ad Caſpias portas & ulterius tendunt, prę terea orientem uerſus Boreales montes, qui Ariæ coniunguntur. Boreales ſic uocãtur, auſtrales uero ultra Euphratem & Cappadociã, & Commagenam ad auroram tendentes, hic ipſe mons in initio Taurus uocatur, Sophenã cæteramq; Harmeniam diſterminans à Meſopotamia. Sunt qui Gordyæos montes uocent. In his eſt Maſius mons, qui ſupra Tigranocertam Niſibim iacet. Poſtea magis magisq; elatus Niphates appellatur. Hoc in loco ſunt Tigridis fontes ad auſtrale montanæ regionis latus. Deinde iugum à Niphate magis ac magis extenſum, Zagrium montem efficit, qui Medos Babyloniosq; diſterminat. Poſt Zagrium ſupra Babylonios Elymeorũ ac Parætacinorũ montes ſequuntur, ſupra Mediã uero Coſſæorũ regio. In medio eſt Media & Harmenia multos montes cõprehendens, & colles, & cãpos, & conualles non paruas. Gentes etiam frequentes quę circũ paruos montes habitant, & magna

κάσιοι δὲ οὗ ἂν ἑβδομήκοντα ἔτη λιμενθήσαντον, εἰς τὴν ἐρημίαν ἐκπέμπουσιν, ἀποθνῄσκοντος δὲ σκοπεύοντες, ἐὰν μὲν ἔνδον ὀφθῶσιν καταπεφονευμένοι ὑπὸ τῶν λύκων ἰδιῶται, δυσδαιμονίζουσι, ἐὰν δὲ ἔξω θηρίων ἢ ἰωνῶν ἧττον. ἐὰν δ' ἔνδον μηδέτερος, κακοδαιμονίζουσι. ἐπεὶ δὲ τὰ βόρεια μέρη τῆς ἀσίας ποιεῖ ταῦρος ἄλλη καὶ ἐνταῦθα τοῦ ταύρου καλουμένου, εἰπεῖν πρῶτον ἀναγκαῖον πρῶτον τοῦτο. τὰ δ' ὄρη καὶ τὰ ἐν τοῖς ὄρεσιν ὠνομασμένα ἢ ὅλα, ἢ τὰ πλεῖστα, ὅσα μὲν τῶν κατὰ πύλας ἐσθενότερα ὄντα ἁπλοῦν ἔχει τὴν προσηγορίαν διὰ τὴν ἀγριότητα. οὐ πολὺ τε ἂν διαφέροι τὸ δὲ, ἢ τὸ δὲ, τὸ λιμάτου συγκαταλειφθέντα πάντα δ' ἐπορίας πάντα δίδωσιν ὑπόθεσιν τοῦ λέγειν πρὸς αὐτῶν ὡς ἐκεῖ πεφάγασιν ὧν τὰ παρακείμενα ταῖς κατωτάτω πύλαις. πρὸς κατται δὲ ἡ μηδικὴ πρὸς δύσιν χώρα πολλὴ, καὶ διαστάσασα πολὺ, καὶ ἐν μέσῳ τῷ ταύρῳ λειμῶνα πολυχειμῶνα κατὰ πᾶν παρέχοντα τὰ μέρη, καὶ αὐλῶνας ἐμπεριλαμβάνοντα μεγάλους, καθάπερ καὶ τὴν ἀρμενίαν ὄρος συμβέβηκε. τὸ γὰρ ὄρος ὄρη ἄρηται μὲν ἀπὸ τῆς καρίας καὶ λυκίας, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οὔτε πλάτος οὔτε ὕψος ἀξιόλογον λείπουσιν, ἀλλ' ἀραίρεται δὲ πολὺ, πρῶτον κατὰ τὰς χελιδονέας, αὖται δ' εἰσὶ νῆσοι κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς παμφυλίας παραλίας. ὑπὲρ δὲ τὰς ἀναβολὰς ἐκτεινόμενον, αὐλῶνας μικρὰς ἀναλαμβάνει, οὓς δὴ κιλίκιον, ἔστι δὲ μὲν, τὸ ἀμανὸν ἀπ' αὐτοῦ ἀρίσταται, τῇ δὲ, ὁ αὐτίταυρος, ἐν ᾧ τὰ νόμαια ἱδρυται τὰ ἐν τοῖς ἄνω λεγομένοις καππαδοξίν. ἐντεῦθεν μὲν οὖν ἐν τῇ κατασκευῇ τελευτᾷ, τὸ δὲ ἄμενον ὄρος μέχρι τοῦ εὐφράτου καὶ τῆς μελιτηνῆς πρόσεισι, καθ' ἣν ἡ κομμαγηνὴ τῇ καππαδοκίᾳ παρακεῖται. ἐνδέχεται δὲ, τὰ ἄνω τοῦ εὐφράτου ὄρη, συνεχῆ μὲν τοῖς πρόσθεν μνημονευθεῖσι, πλὴν ὅσον διακόπτει ῥεῖον διὰ μέσου ποταμός. πολλοὶ δ' ἐπίδοσιν λαμβάνει εἰς τὸ ὕψος, καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ πλῆθος. τὸ δ' οὖν νοτιώτατον μάλιστα δῆλόν ἐστι τοῦτο· δείκνυσι γὰρ τὴν ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς μεσοποταμίας. ἐντεῦθεν δὲ ἀμφότεροι ῥέουσιν οἱ τὴν μεσοποταμίαν ἐγκυκλούμενοι ποταμοί, καὶ συνάπτουσι ἀλλήλοις, ἐγγὺς ἤδη τῆς βαβυλωνίας, εἶτα ἐκδιδόασιν εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν, ὅ τε εὐφράτης, καὶ ὁ τίγρις. ὁ δὲ μείζων καὶ ὁ εὐφράτης, καὶ πλέων διέξεισι χώρας, πολλὰς καὶ ῥεῖθρον τὰς πηγὰς ἔχων ἐν καὶ πόλεσιν

μέρει τοῦ ταύρου. ἔξω δ' ὧδε διὰ τῆς ἀρμενίας, τῆς μεγάλης καλουμένης, μέχρι τῆς μικρᾶς, ἐν ᾗ ξιᾷ ἔχων ταύτην, ἐν ἀριστερᾷ δὲ, τὴν λευκοσύρων, εἶτα ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῶν ὀρῶν τὴν πρὸς νότον, συνάπτει δὲ ἡ τὴν αὐτὴν

ροφὴν τοῖς καππαδοκικοῖς ὄρεσιν. ἀριστερὰ δὲ τὰ τῶν κομμαγηνῶν, ἀριστερὰ δὲ ἐστὶ τὴν μεγάλην ἀρμενίαν προσίσην ὧδε τὴν συρίαν, καὶ λαμβάνει πάλιν ἄλλην ὑπορροφὴν εἰς τὴν βαβυλωνίαν, ἐν ᾗ τὸ μεσοποταμικὸν κοῖλον. ὁ δὲ τίγρις ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄρους ἐνεχθεὶς ὧδε τὴν σελεύκειαν, σωζόμενος ἐπὶ εὐφράτην πλησίον, καὶ ποιεῖ τὴν μεσοποταμίαν πρὸς αὐτόν, εἶτ' ἐκδίδωσι καὶ αὐτὸς εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. δέχονται δὲ ἄλλοι, αἱ πηγαὶ τοῦ εὐφράτου, καὶ τοῦ τίγριδος, πόλεις διαλείους καὶ ὠνομασμένους σταδίους, ἀπὸ δ' οὖν τοῦ ταύρου πρὸς ἄρκτον, ἀποχισθεῖσαι πολλαὶ γεγόνασι· μία μὲν ἡ τοῦ καλουμένου αὐτόθι ταύρου. καὶ γὰρ ἐνταῦθα οὕτως ὠνομασμένον, ὁ τὴν σωφηνὴν ἀπολαμβάνων ἐν αὐλῶνι μεταξὺ λειμῶνος αὐτοῦ τε, καὶ τοῦ ταύρου, πέραν δὲ τοῦ εὐφράτου κατὰ τὴν μικρὰν ἀρμενίαν ἐφεξῆς ἀνατείνει μέγα ὄρος, καὶ πολυσχιδὲς καλοῦσι δὲ τὸ μὲν αὐτοῦ πολυαδρίαν, τὸ δὲ μοσχικὰ ὄρη, τὸ δ' ἄλλοις ὀνόμασι. ταῦτα δ' ἀπολαμβάνει τὴν ἀρμενίαν ὅλην μέχρι βήρων καὶ ἀλβανῶν. ἔστ' ἀπ' ἐσπέρας μὲν ἐπὶ τὴν σωφηνὴν τῆς καταίας θαλάττης μέχρι μηδίας, τῆς τε ἀτροπατίου καὶ τῆς μεγάλης. καλοῦσι δὲ καὶ ταῦτα τὰ μέρη πάντα τῶν ὀρῶν παραχοάθραν, καὶ τὰ μέχρι τῶν καπίων πυλῶν, ἃ ἐπέκεινα ἐπὶ πρὸς ταῖς ἀναβολαῖς τὰ συνάπτοντα τῇ ἀρίᾳ. τὰ μὲν δὴ πρόσθεν ὄρη οὕτω καλοῦσι, τὰ δὲ νότια τὰ πέραν τοῦ εὐφράτου τῆς καππαδοκίας, καὶ τῆς κομμαγηνῆς πρὸς ἕω τείνοντα, καταρχὰς μὲν αὐτὸ τοῦτο καλεῖται ταῦρος διορίζων τὴν σωφηνὴν, καὶ τὴν ἄλλην ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς μεσοποταμίας. τινὲς δὲ γορδυαῖα ὄρη καλοῦσιν. ἐν ᾗ φυτοῖς ὄρη, καὶ τὸ μεσίσιον, τὸ ὑποκείμενον τῆς νιτίβεως ὄρος, καὶ τῶν τριγωνοκρατῶν. ἔπειτα ὀξαίρεται πλέον, καὶ καλεῖται νιφάτης. ἐνταῦθα δέ πως, καὶ τὸ τίγριδος πηγαὶ, κατὰ τὸ νότιον τῆς ὀρεινῆς πλευρόν. ἐστ' ἀπὸ τοῦ νιφάτου μᾶλλον ἐπὶ, καὶ μᾶλλον ἡ ῥάχις ἐκτεινομένη, τὸ ζάγριον ὄρος ποιεῖ· τὸ διορίζον τὴν μηδίαν καὶ τὴν βαβυλωνίαν. μετὰ δὲ τὸ ζάγριον ἐκδέχεται ὑπὲρ μὲν τῆς βαβυλωνίας, ἥ τε τῶν ἐλυμαίων ὀρεινὴ καὶ ἡ τῶν παραιτακηνῶν. ὑπὲρ δὲ, ἡ μηδίας ἡ τῶν κοσσαίων. ἐν μέσῳ δ' ἐστὶν ἡ μηδία, καὶ ἡ ἀρμενία, πολλὰ μὲν ὄρη περιλαμβάνουσα, πολλὰ δὲ ὀροπέδια, ὁμοίως δὲ πεδία, καὶ αὐλῶνας μεγάλους. συχνὰ δὲ, καὶ ἔθνη τὰ πολιοικοῦντα, μικρὰ ὀρεινὰ, καὶ

magna ex parte latrocinijũ exercent. Hoc itaq; pacto Harmeniam Mediamq;, cuius sunt Caspiæ portæ, intra Taurum collocamus. Hæ gentes ad nos sunt boreales, quoniam & intra Taurum. Eratosthenes uero cum diuisionem in partes australes fecisset, in locis borealibus, & ijs quæ ab eo sigilla appellantur, partim borealia nominans, partim australia, amborum climatum terminũ Caspias portas ostendit. Iure quidem australiora Caspiarum portarum ad aurorã tendentia, australia ostendit, è quibus est Media & Harmenia, septentrionaliora uero borealia secundum alium atque alium locorum ordinem cõtingunt. Hoc fortasse idcirco non aduertit, quia nulla nec Harmeniæ nec Mediæ pars extra Taurum est, austrum uersus. Media est in partes duas diuisa, quarum alteram maiorem uocãt, cuius metropolis sunt Ecbatana, magna ciuitas & Medici imperij caput, qua nunc etiam Parthi regia utuntur. Nam reges ibi æstatem agunt (frigida enim est Media) hyemem uero Seleucię, quæ secus Tigrim est, prope Babylonem. Altera pars est Media Atropatia ab Atropato duce nominata, qui ne ea Macedonibus subigeretur, obstitit, cum maioris Mediæ pars esset. Is postea rex declaratus, regionem hanc per se posuit, & ex illo successores ad hoc usq; tempus perdurant. Ii postea cum Harmeniorum regibus affinitatem coniunxere, postea cum Syris, postremo cum Parthis. Hæc regio Harmeniæ, & Matianæ ad orientem adiacet, Mediæ uero maiori ad occidentem, utrique ad aquilonem. Habitantibus autem circa Hyrcanij maris recessum & Matianam, ab austro iacet. Ea satis opibus pollet (ut Apollonides ait) nam equitum decem millia, peditum quadraginta millia exhibet. Lacũ habet nomine Spauta, in quo sales nascuntur & congelascũt, ij pruritum dolorem q; efficiunt, morbi remedio est oleum. Si quis uestes in eum per imprudentiã lauandi gratia immerserit, aqua dulcis exustas emendat. Ii ualidos uicinos habẽt Harmenios & Parthos, à quibus sæpe aliquid circuncidun tur, resistunt tamẽ & ablata recuperant, quem admodum Simbacem ab Harmenijs recepe runt, qui sub Romanis erant, & ipsi ad Cæsaris amicitiam accessere. Colunt simul etiam Par-

λυγρικὰ τὰ πλέω. οὕτω μὲν τοίνυν πάσιμον ὄντος τοῦ ταύρου τῷ τε μηδίαν, ἧς εἰσι καὶ αἱ κάσιοι πύλαι, καὶ τῶν ἀρμενίων, πρὸς ἡμᾶς μὲν τοίνυν πρόσαρκτα ἂν εἴη τὰ ἔθνη ταῦτα, ἐπειδὴ καὶ γύρος τοῦ ταύρου, ἐστὶ δὲ γύρος τὸ περιοικοῦν τῶν διαίρησιν εἰς τὰ νότια μέρη κατὰ τὰ πρόσαρκτα, καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένας σφραγίδας, τὰς μὲν βορείους καλῶν, τὰς δὲ νοτίους. δεῖται ἀφαιρεῖν τῶν ἐλαμάτων ἀμφοῖν τὰς κατασκευὰς. εἰκότως οὖν τὰ γυμνάσια πρὸς ἑω τείνοντα τῶν κασίων πυλῶν, νότια ἂν ἀφαίνοι, ὧν ὅτι καὶ ἡ μηδία, καὶ ἡ ἀρμενία, τὰ δὲ βορειότερα πρόσβορα, κατ' ἄλλων καὶ ἄλλων διάταξιν τούτου συμβαίνοντος, πάχα δὲ οὐκ ἐπέβαλε τούτῳ, διὸπερ ἔξω τοῦ ταύρου πρὸς νότον οὐδὲν ὅσιν οὐ περὶ ἀρμενίας μέρος οὔτε τῆς μηδίας. ἡ δὲ μηδία διὰ μέσου τεταλοῦσι ὁ τῶν μήδων καὶ μεγάλων, ἧς μητρόπολις τὰ ἐκβάτανα, μεγάλη πόλις, καὶ τὸ βασίλειον ἔχουσα τῆς μήδων ἀρχῆς. διατελοῦσι δὲ, καὶ νῦν οἱ παρθυαῖοι τοῦ τῷ χρώμενοι βασιλέως, καὶ θερίζουσι γε ἐνταῦθα οἱ βασιλεῖς. ψυχρὰ γὰρ ἡ μηδία, τὸ δὲ χειμαδρίον ὅσιν αὐτοῖς, ἐν σελευκείᾳ τῇ ἐπὶ τίγρηδι πλησίον βαβυλῶνος, ἡ δ' ἑπέρα μοῖρις ὅσιν ἡ ἀτροπάτου μηδία. πύνθανομαι δ' ἔχειν ἀπὸ τοῦ ἀτροπάτου ἡγεμόνος ὃς ἐκώλυσεν τοὺς μακεδόνας γηρεύειν, καὶ ταύτῃ μέρος οὖσαν τὸ μεγάλης μηδίας. καὶ δὴ, καὶ βασιλεὺς ἀναγορδοὺς ἰδίᾳ συνέταξε κατ' αὐτοῦ τῷ χώραν ταύτῃ, καὶ ἡ μηδοβὴ σώζεται μέχρι νῦν ὑπ' ἐκείνου πρός τε τοὺς ἀρμενίων βασιλέας ποιησαμένων ἐπιγαμίας τῶν ὕστερον μετὰ σύραν καὶ μετὰ ταῦτα παρθυαίων. κεῖται δὲ ἡ χώρα τῇ μὲν ἀρμενίᾳ καὶ τῇ ματιανῇ πρὸς ἑω, τῇ δὲ μεγάλῃ μηδίᾳ, πρὸς δύσιν, πρὸς δ' ἄρκτον ἀμφοτέραις, τοῖς ὑπὲρ τῆς μηδίας θαλάττης, καὶ τῇ ματιανῇ, ἀφ' ἧσπερ παρῴκεισται. ἔστι δ' ὁ μικρὰ κατὰ τὴν διώρυχα μὲν ὡς φησιν ἀρτεμωνίδης, ἡ γε, καὶ κατὰ μυρίους ἱππέας διώκοντα παρεχεῖσθαι, πολλαχοῦ δὲ τετράρας μυριάδας, λίμνην δ' ἔχειν τὴν ταυῆνα, ἐν ᾗ ἅλας ἐκπυθοῦσθαι φασὶ τοῦτον. εἰσὶ δὲ λυκαονιῶν καὶ ἐπαλῆς, ἐλαιον δὲ τὸ πάσους ἄκρον, ὕδωρ δὲ γλυκὺ πρὸς καπυρωθῆσαι ἱματίοις, εἴ τις κατ' ἄγνοιαν βάψειεν εἰς αὐτὴν πλύσεως χάριν, ἐκχεῖ δ' ἀπὸ τοῦ ἀτροπάτου ἡγεμόνος ὁ ἐκώλυσεν γῆν τοὺς μακεδόνας γηρεύειν, καὶ ταύτῃ μέρος οὖσαν τὸ μεγάλης μηδίας. καὶ δὴ, καὶ βασιλεὺς ἀναγορδοὺς ἰδίᾳ συνέταξε κατ' αὐτοῦ τῷ χώραν ταύτῃ, καὶ ἡ μηδοβὴ σώζεται μέχρι νῦν ὑπ' ἐκείνου πρός τε τοὺς ἀρμενίων βασιλέας ποιησαμένων ἐπιγαμίας τῶν ὕστερον μετὰ σύραν καὶ μετὰ ταῦτα παρθυαίων. κεῖται δὲ ἡ χώρα τῇ μὲν ἀρμενίᾳ καὶ τῇ ματιανῇ πρὸς ἑω, τῇ δὲ μεγάλῃ μηδίᾳ, πρὸς δύσιν, πρὸς δ' ἄρκτον ἀμφοτέραις, τοῖς ὑπὲρ τῆς μηδίας θαλάττης, καὶ τῇ ματιανῇ, ἀφ' ἧσπερ παρῴκεισται. ἔστι δ' ὁ μικρὰ κατὰ τὴν διώρυχα μὲν ὡς φησιν ἀρτεμωνίδης, ἡ γε, καὶ κατὰ μυρίους ἱππέας διώκοντα παρεχεῖσθαι, πολλαχοῦ δὲ τετράρας μυριάδας, λίμνην δ' ἔχειν τὴν ταυῆνα, ἐν ᾗ ἅλας ἐκπυθοῦσθαι φασὶ τοῦτον. εἰσὶ δὲ λυκαονιῶν καὶ ἐπαλῆς, ἐλαιον δὲ τὸ πάσους ἄκρον, ὕδωρ δὲ γλυκὺ πρὸς καπυρωθῆσαι ἱματίοις, εἴ τις κατ' ἄγνοιαν βάψειεν εἰς αὐτὴν πλύσεως χάριν, ἐνοιαν βάψειεν εἰς αὐτὴν πλύσεως χάριν, ἐ-

χουσι δ' ἰσχυρὸς γήρνας οὓς ἀρμενίους καὶ οὓς παρθυαίους, ὑφ' ὧν πολλάκις ἡττῶνται πολλάκις. αὐτὸν χουσι δ' ὅμως ⊖ ἀρλαμβάνουσι τὰ ἀφαιρεθέντα, καθάπερ τῇ συμβάλλω ἀπέλαβον πρὸς ἀρμενίων χώρου ῥωμαίοις γεγονότων, ⊖ αὖθις προσελθόντας τῇ πρὸς καίσαρα, θραπούσσι δ' ἅμα, ⊖ οὓς παρ-

θυαίης. Βατίλειον δ' αὐτῆς θρόνον μὲν ἐν πόλει ἱδρυμένον γάζα, ⊖ ἐν φρουρίῳ ἐρυμνῷ οὔερα, ὃ πρὸς αὐτάνιον ἐπολιόρκησε καλὰ τὴν ὑπ' παρθυαίοις στρατείαν. διέχει δὲ ὅδε τοῦ ἀράξου ποταμοῦ τοῦ ὁρίζοντος τήν τε ἀρμενίαν καὶ τὴν ἀτροπατίνην, σταδίους δισχιλίους, καὶ πεντακοσίους, ὡς φησιν ἀδελφὸς φίλος ὁ τοῦ αὐτονίου φίλος, συγγραψας τὴν ὑπ' παρθυαίους στρατείαν αὐτοῦ. ἐν ᾗ παρῆν, καὶ αὐτὸς. ἡγεμονίαν ἔχων. ἔστι δὲ, τῆς χώρας ταύτης τὰ μὲν ἄλλ' ὀυδαίμονα χωρία, ἡ δὲ προσάρκτιος ὀρεινὴ, καὶ βαχεῖα, ⊖ ψυχρὰ, καὶ δυσοίκητα κατοικία τῶν ὀρεινῶν, καὶ ἀμαρδίων, καὶ ταπύρων, καὶ λυρτίων, καὶ ἄλλων τοιούτων, οἱ μετανάσται εἰσὶ, καὶ λυγρικοί. καὶ γὰρ ὁ ζάγρος, καὶ ὁ νιφάτης καπαδοκικὰ ἔχουσι τὰ ἔθνη ταῦτα, καὶ οἱ ἐν τῇ ὡρσίδι κάρποι, καὶ ἀμαρδοί. καὶ γὰρ οὕτω λέγονται οἱ ἀμαρδοί, καὶ οἱ ἐν τῇ ἀρμενίᾳ μέχρι νῦν ὁμωνύμως προσαγορδυόμενοι, τῆς αὐτῆς εἰσὶν ἰσέας. οἱ δ' οὖν καλδαῖοι πλήθει ⊖ τοξῶν μικρὸν ἀπολείπονται τῶν ἀσιανῶν. ἀκοντισταὶ δ' εἰσὶν ἄριστοι. ἐν δὲ τοῖς προκείσθαι αὐτοῖς ἱππέων τοξοτῶν δρομάδι χρῶνται. αὐτονίῳ δὲ χαλεπὸν τὸν στρατὸν ἐπίσχειν οὐχ ἡ τῆς χώρας φύσις, ἀλλ' ὁ τῶν ὁδῶν ἡγεμὼν ὁ τῶν ἀρμενίων βασιλεὺς ἀρταουάσδης, ὃν ἐκεῖνος ⊖ ὧν βουλόμενος αὐτὸς, σύμβουλον ἐποιεῖτο καὶ λύσιον τῆς πρὸς τὸν πόλεμον γνώμης. ἐπεμωρύλατο μὲν αὐτὸν, ἀλλ' ὀψὲ νενίκηκε πολλῶν ἄλλων κακῶν κατέσχε ῥωμαίοις, καὶ αὐτὸς καὶ ἐκεῖνος ὃς πρὸ τοῦ ζεύγματος ὁδὸν, τὸν κατὰ τὸν εὐφράτην, μέχρι τοῦ ἅψασθαι τῆς ἀτροπατίνης, ὀκτακισχιλίων σταδίων ἐποίησε πλέον ἢ διπλασίαν τῆς εὐθείας ὁδὸν ὁρῶν, ⊖ ἀνωφελῆν, ἡ λυκλοτρέκες. ἡ δὲ μεγάλη μηδία, τὸ μὲν παλαιὸν τῆς ἀσίας ἡγήσατο πάσης καταλύσασα τὴν τῶν σύρων ἀρχήν. ὕστερον δ' ὑπὸ λύρου, καὶ ὡρσῶν ἀφαιρεδέντα τὴν ἑαυτῶν ἀξιοῦσαν ἀσυλίαν, διεφύλαξεν ὅμως πολὺ τοῦ πατρίου ἀξιώματος. καὶ νῦν τὰ ἐκβάτανα χειμαδρίον ὂν τοῖς περσῶν ὁμοίως δὲ, καὶ τοῖς ἐκείνου καταλύσασι μακεδόσι, τοῖς τὴν συρίαν ἔχουσι, καὶ νῦν ἔτι τοῖς παρθυαίων βασιλεῦσι τὴν αὐτὴν παρέχει χρείαν τε, καὶ ἀσφάλειαν. δείκεται δ' ἀπὸ μὲν τῆς ἑω τῇ τε παρθυαίων, καὶ τοῖς κασπίοις ὄρεσι λυγρικῶν ἀνθρώπων. οἱ πεζοὶ τοὺς μυρίους καὶ τρισχιλίους παρεῖχοντό ποτε, ἐλυμαίοις συμμαχοῦντες τοῖς ὑπ' σουσίους, καὶ βαβυλωνίους. ναρχος δὲ φησι πεζῶν ὄντων λυγρικῶν ἐθνῶν, ὧν μαρδοὶ μὲν πέρσαις πρόσχεις ἦσαν, ὄξιοι δὲ, καὶ ἐλυμαῖοι πύρις

thos. Eorum regia æstiualis est, Gaza in campo sita & Vera castellum munitissimum quod Antonius in Parthica expeditione obsedit. Id ab Araxe flumine, quod Harmeniam & Atropatiam terminat stadijs abest duobus millibus quadringentis, ut Adelphius refert, qui Antonio familiaris, illius in Parthos expeditionem conscripsit, in qua ipse & affuit & præfuit. Cætera huius regionis loca opulenta sunt. Septentrionalia uero montana, & aspera, & frigida, Caduſiorum montanorum & Amardorum domicilium, necnon Tapyrorum, Cyrciorum & eiusmodi aliorum, qui latrones extorresq; sunt. Nã Zagrus & Niphates gentes has sparsas habent, & Cartij & Amardi, qui in Persia et Harmenia sunt, adhuc eodem nomine appellati, eandem formã seruant. Caduſij peditum multitudine non multum ab Arianis superantur. Hi sunt iaculatores optimi, in locis asperis pedites pro equitibus pugnant. Antonij expeditionem, non loci natura grauem reddidit, sed uiarum dux Artauasdes rex Harmeniorũ, quem illi sibi insidiantem consilij participem fecit, ac bellicæ sententiæ compotem. Eum tamen quanquam sero ultus est, postquam multorum malorũ causa Romanis extitisset, tum ipse, cum ille quisquis uiam Zeugmate, quod est iuxta Euphratem, quouscq; in Atropatiam perueniatur octo millia stadiorum ultra duplum rectæ uiæ per montes regressus, & anfractus effecit. Media maior olim totius Asię dominata est, Syrorum imperio subacto, postea à Cyro ac Persis, ea tanta potentia sublata est, sub Astyage tamen multum patriæ dignitatis seruauit. Erant enim Ecbatana Persarum hybernaculũ, & Macedonũ, qui subactis illis Syriam habebant. Nunc etiam Parthorum regibus eundem usum & tutelam præstant. Media ab oriente Parthia terminatur, Coſſæorũ q; montibus latrociniũ exercitium. Hi olim cum aduersum Susios & Babylonios Elymæorum socij essent, sagittariorum tredecim millia exhibebant. Nearchus refert, quatuor esse gentes, quæ latrocinium exercebant, earum Mardi Persis erant finitimi. His atque

Susiis

Susiis Vxij & Elymæi, Cossæi autem Medis, atq; omnes tributum regibus pendebant. Cossæi etiam cũ rex æstate Ecbatanis peracta, Babylonem descenderet, dona accipiebant. Horum audaciam Alexãder contudit, hyeme eos adortus. Media itaq; ab oriente ijs terminatur & Paræsitacenis, qui etiam montani sunt & latrones, ac Persis contigui. A septẽtrione Caduſijs & alijs circa Hircanium mare habitantibus, de quibus paulò antè pertractauimus. Ab austro Apolloniatide, quam Sitacynam ueteres appellabant, item Zagro apud quem Sabatica est, quæ ad Mediam pertinet, quidam eam ad Elymæam dicũt pertinere: ab occidente Atrapijs & Armeniorum quibusdam. Sunt etiam Græcæ urbes in Media à Macedonibus conditæ, è quibus est Laodicea, Apamia, & Rhaga, quæ apud Rhagas est. Rhagam Nicator condidit, & Europum nominauit, Parthi uero Arsaciam. Ea australior est, quàm Caspiæ portæ, quingentis ferè stad. ut Apollodorus Adramyttinus ait. Media itaq; magna ex parte alta est & frigida, cuiusmodi sunt montes Ecbatanis imminentes, & qui apud Rhagas & Caspias portas consurgunt, ac omnes deniq; septentrionales partes usque in Matianam & Harmeniam huiusmodi sunt. Regio uero quę sub Caspijs portis in humili & concauo solo iacet, opulenta est, & omnia fert, præter oleam, quæ & si ibi nascitur, arida tamen est & sicca. Hæc regio & Harmenia eximie pascendis equis apta est, unde pratum quoddã Hippoboton uocatur, per quod iter faciunt, qui ex Persia & Babylone in Caspias portas proficiscuntur, in eo pasci dicũt equorum quinquaginta millia, quæ armenta regia sunt. Nisæos equos quibus reges utebantur, optimos, ac magnos, alij hinc genus habere dicunt, alij ex Harmenia propriam quandam formam habentes, quemadmodũ Parthia præ Græcis, exterisq;, qui apud nos sunt. Et herbam quæ præcipue equos nutrit, eo quod ibi abundet, propriè Medicam uocamus. Hæc regio silphium fert, à quo Medicus succus appellatur, Cyrenaico longe inferior, nonnunquam etiam illi præstat, siue propter locorũ diuersitatẽ, siue quod stirps speciem mutet, siue propter eos qui succum exprimunt atq; conficiunt. Vnde etiam ad usum reconditur. Media itaque talis est.

τε, καὶ σουσίοις, κατὰ δὲ μήδους, πάντας μὲν φόρους προστίθεσθαι τοῦ βασιλέως, κατασαίους δὲ, καὶ ἄλλα λαμβάνειν, ἡνίκα ὁ βασιλεὺς δορίσσης ἐν ἐκβατάνοις εἰς τὴν Βαβυλωνίαν καταβαίνοι, καταλύσαι δ' αὐτῶν τὴν πολλὴν τόλμαν ἀλέξανδρον ὑποθέμενον χειμῶνος. τούτοις δὲ δὴ ἀφορίζει πῶς ἕω, καὶ ἔτι τοῖς παρασπακηνοῖς οἱ σωσπόλεις ἀπὸ τῶν παρασῶν, ὀρεινοί, καὶ αὐτοὶ, καὶ λῃστρικοί. ἄρκτῳ δὲ τῷ ἄρκτῳ τοῖς ὑποβρυχίοις τῆς ὑρκανίας θαλάττης καδισσίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις ὅς ἄρτι διῄλθομεν. πρὸς νότον δὲ τὴν ἀρμενιάτιδι ἣν στρατηγὸς ἐκάλουν ἀπολλοδώρου παλαιοί, καὶ ὄρος ζαγρὸν καθ' ἡμᾶς σεβαστηνὴν ἔχεται τῆς μηδίας οὖσα. οἱ δὲ, τῆς ἐλυμαίας φασί. πρὸς δύσιν δὲ τοῖς ἀτραπίοις, καὶ τῇ ἀρμενίᾳ πασίν. εἰσὶ δὲ καὶ ἑλληνίδες πόλεις ἱστίσμαλα τῆς μακεδόνων ἐν τῇ μηδίᾳ, βουκεφάλη τε, ἀπάμεια, ἡ πρὸς ῥάγαις, ἣ καὶ τὴν ῥάγειαν, τὸ τῆς νικάτορος ἱστίσμα, ὃ ἐκεῖνος μὲν θυρωτὸν ὠνόμασε. πάρθοι δ' ἀρσακίαν νοσιωτέραν οὖσαν τῶν καττίων πυλῶν τῶν τακοσίοις τῶν σταδίοις, ὥς φησιν ἀπολλόδωρος ἀδραμυδηνὸς, ἡ πολλὴ μὲν ὑψηλή ἐστι, καὶ ψυχρά. τοιαῦτα δὲ, καὶ τὰ ὑποκείμενα τῇ ἐκβατάνῳ ὄρη, καὶ τὰ πρὸς τὰς ῥάγας, καὶ τὰς κασπίους πύλας, καὶ καδούσιον τὰ πρόσαρκτα μέρη τὰ ἐντὸς δύσεως, μέχρι πρὸς τὴν μασπανίων, καὶ τὴν ἀρμενίαν, ἀπ' ἐκείνων ταῖς κασπίοις πύλαις ἐν πασεσὶ ἐπιλάφουσι, καὶ κοίλοις, οὖσα δυσχείμερα σφόδρα ἐστὶ, καὶ πάμφορος πλὴν ἐλαίας. ἐστὶ δὲ, καὶ φύσεταί που, ἀλιπὴς τέ ἐστι, καὶ ξηρά. ἱππόβοτος δὲ, καὶ αὕτη ἐστὶ διαφέροντα, καὶ ἡ ἀρμενία. καλεῖται δέ τις, καὶ λιμὴν ἱππόβοτος, ὃν, καὶ διεξίασιν οἱ ἐκ τῆς πορσίας, καὶ βαβυλῶνος εἰς κασπίους πύλας ὁδεύοντες, ἐν ᾧ φασὶ μυριάδας ἵππων ἑπτακαίδεκα νέμεσθαι φασὶν ἐκ τῶν προσῶν. οἱ δὲ τὰς ἀγέλας ταύτης βασιλικὰς. τοῦτο δὲ νισαίους ἵππους οἷς ἐχρῶντο οἱ βασιλεῖς μάλιστα οὖσι καὶ μεγίστους, οἱ μὲν ἐνθάδε λέγουσι τὸ γένος, οἱ δ' ἐξ ἀρμενίας. ἰδιόμορφοι δέ εἰσιν, ὥσπερ καὶ οἱ παρθυαῖοι λεγόμενοι πρὸς τοῦ ἑλλάδηνος, ἢ τοῦ ἄλλους τοῦ παρ' ἡμῖν, καὶ τὴν βοτάνην δὲ, τὴν μάλιστα τρέφουσαν τοὺς ἵππους ἐκ τοῦ πλευρίτην ἐντεῦθεν ἰδίως μηδικὴν καλοῦμεν. φέρει δὲ, καὶ σίλφιον ἡ χώρα, ἀφ' οὗ ὁ μηδικὸς καλούμενος ὀπὸς, πολὺ λεπτόμυλος τοῦ λιβυστικοῦ. ἔστι δ' ὅτε, καὶ διαφέρων ἐκείνου ἐστὶ παρὰ τὰς τῶν τόπων διαφορὰς, ἔστι τοῦ φυτοῦ κατ' ἰδίαν, ἐξαλλαττόντων, ἔστι καὶ παρὰ τοὺς ὀπίζοντας, καὶ σκυδάζοντας, ὡς τε συμμύειν πρὸς τὴν ἀπόθεσιν, καὶ τὴν χρείαν. πάντα

Eius latitudo ac longitudo penè par. Maxima eius longitudo ea uidetur quæ est à Zagri trãsitu, qui uocatur Medica porta ad Caspias portas, per Sigrianam stad. quatuor millium supra centum. Cum magnitudine & opibus regionis concordant ea, quæ de tributis traduntur. Nam cum Cappadoces Persis quotannis pendant, præter argentum, mille & quingentos equos, mulorum duo millia, ouium quinquaginta millia, duplum ferè horum Medi pendebant. Mores magna ex parte Medis & Harmenijs ijdem sunt, propterea quod etiam regio similis est. Tradunt Medos multarum rerum authores Harmenijs fuisse, ac prius etiam Persis, qui in potestate Asiæ successerunt. Nam quæ nunc Persica schola dicitur, & equitandi & sagittandi studium, & cultus, & ornatus, & religiosa à subditis in reges ueneratio, à Medis profecta est. Idq; uerum esse uestitus declarat. Nam tiara, & citharis, & pileus, & manicatę tunicæ, & anaxyrides in frigidis & borealibus locis, quales sunt Medici, apta gestamina uidentur. In australibus uero nequaquam. Persæ autem magna ex parte rubrum mare accolunt, magis enim meridionales sunt, quàm Babylonij, uel Susij. Hi post subactos Medos quędam sibi uendicauere, quæ Medorum erant, & adeo honesti & regij uictorum mores uincentibus uisi sunt, ut pro nudis ac leuibus muliebria gestare, & uelamentis contegi paterẽtur. Sunt qui dicunt, Medeam quæ ibi imperauit, quemadmodum Iason, uestem hanc prius cõmonstrasse. Nam ea faciem suam occultabat, cum pro rege exiret. Dicunt etiam Iasonis monumenta esse Iasonia, quæ illi à Barbaris posita in honore maximo habentur. Est etiã mons quidam ingens supra Caspias portas ad læuam, qui Iasonius appellatur. Medeæ est & uestis & regionis nomen. Dicitur præterea Medus eius filius regni successor, regioni nomen imposuisse. His concordant Iasonia, quæ sunt in Harmenia & regionis nomen, & alia permulta, de quibus postmodum dicemus. Atq; hoc Medorum est, quanquam non omnium, sed montanorum, eum in regem eligere, qui fortissimus sit. Illud quoque Medorum est, reges uxores multas habere, qui mos

αὐτη μὲν τῆς ἡ χώρα. τὸ δὲ μῆκος πάσης σχεδόν πως ἴσην εἰς πλάτος, καὶ μᾶκος. δοκεῖ δὲ μέγιστον εἶναι πλάτος ἡ μηδίας, τὸ ἀπὸ τοῦ ζαγρου ἐπὶ θέσεως, ἣ πορ καλεῖται μηδικὴ πύλη εἰς κασπίους πύλας σταδίων ἡ σειρία τῆς σταδίων τετρακισχιλίων ἑκατόν. ἔστι δὲ μεγέθει καὶ δυνάμει τῆς χώρας ὁμολογεῖ, καὶ ἡ πρὸς τὸν φόρων ἰσοτία. τῆς γὰρ καππαδοκίας παρεχούσης τῇ περσῶν κατ' ἐνιαυτὸν πορ πρὸς τοῖς ἀργυρίῳ τάλαντοις ἵππους χιλίους καὶ τριακοσίους, ἡμιόνους δὲ δισχιλίους, πρόβατον δὲ τρισμυριάδας, δυπλασίονα σχεδόν τι τούτων ἐτέλουν οἱ μῆδοι. ἔθη δὲ τὰ πολλὰ μὲν τούτοις τε, καὶ τοῖς ἀρμενίοις, διὰ τὸ τὴν χώραν παραπλησίαν. οὗ μὴν τοι μήδους ἀρχηγέτας εἶναί φασι, καὶ τούτους. καὶ ἔτι πρότερον τῶν περσῶν τοῖς ἔχουσιν αὐτούς, καὶ διαλελεγμένοις τὴν τῆς ἀσίας ὀλιγοστὴν, ἡ γὰρ νῦν λεγομένη πορσικὴ καὶ σολή, καὶ ὁ τῆς τοξικῆς, καὶ ἱππικῆς ζήλου, καὶ ἡ πρὸς τοὺς βασιλέας θεραπεία, καὶ κόσμος καὶ σεβασμὸς θεοπρεπὴς παρὰ τῶν ἀρχαμένων ἀπὸ τοὺς πέρσας παρὰ τῶν μήδων ἀφῖκται, καὶ ὅπου τ' ἀληθὲς ἐκ τῆς ἐθνικοῦ μάλιστα διῆλθον. πάρα γάρ τισι καὶ λίταιες καὶ στὴν, καὶ χειρίδωτοὶ χιτῶνες καὶ ἀναξυρίδες. ἐν μὲν τοῖς ψυχροῖς τόποις, καὶ προσέρροις, ὡς τὰληθὲς ὅτι φρόνιμα τὰ τοιαῦτα, οἷοι εἰσὶν οἱ μῆδοι. ἐν δὲ τοῖς νοτίοις ἥκιστα. οἱ δὲ πέρσαι τῷ πλέοσιν οἰκήσει ὑπὸ τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ λέκτωται, μεσημβρινώτεροι καὶ βαβυλωνίων ὄντες, καὶ σουσίων. μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν τὴν τῶν μήδων, πρόσκτημά τοῦτο ἦσαν, καὶ τὴν πρόσαρμοσθεῖσαν μηδίαν οὕτως ἐφῶν σεμνά, καὶ τὸ βασιλικὸν σχῆμα οἰκεῖα τὰ ἔθη τοῖς νικήσασι, καὶ τὰ τῶν νικηθέντων, ὥστ' αὐτὶ γυμνητῶν, καὶ φίλων, θηλυσολεῖν ὑπέμειναν καὶ καταρρεῖς ἐν τοῖς σκεπάσμασι. τινὲς δὲ μήδειαν κατασκευάσαι τῇ ἐσθῆτα ταύτῃ φασὶ σπασσθῆναι τοῖς τόποις καθάπερ ἰάσονα, ὃν ὑπεκρυπτομένην τὸν ὄψιν, ὡς ἀντὶ τοῦ βασιλέως ὄφιν. τὸν μίτρου δὲ κατομυμάλαι ἐν τὰ ἰασόνεια δοκοῦσι, ἡμιώπλια σφόδρα τοῦ βαρβάρου. ἔστι δ' ὃ μέγα ὑπὲρ τῶν καττίων πυλῶν ἐν ἀρσακίᾳ καλούμενον ἰασόνειον, τῆς μηδίας τῆς ἐθνικῆς, καὶ ὄνομα τῆς χώρας. λέγεται δ', ὃν μῆδος ὑὸς αὐτὸν, διαδεξαμένης τῆς ἀρχῆς, καὶ τῆς χώρας ἐπώνυμον αὐτὸν καταλιπεῖν. ὁμολογεῖ δ' ἱστορίᾳ καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρμενίαν ἰασόνια, καὶ τὸ τῆς χώρας ὄνομα, καὶ ἄλλα πλείω, περὶ ὧν ἐροῦμεν. καὶ ὅτι μηδίνην τὸ βασιλέα αἱρεῖσθαι τὸν αὐθαίρετον, ἀλλ' οὐ πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς ὀρείοις, μᾶλλον δὲ τὸ τοῖς βασιλεῦσι πολλὰς εἶναι γυναῖκας, τοῖς

& ad montanos, & ad omnes permanat, pauciores autem quàm ſeptem non licet. Eodem modo proditum eſt, mulieres pulchrum ſibi exiſtimare, ut uiros habeant quamplurimos, pauciores quinque calamitatem ducere. Cum cætera Mediæ regio ſumme opulenta ſit, ſeptentrionalis montana tenuis eſt, quare arborum fructibus nutriuntur. Ex malis ſiccis ac tristis maſſas conficiunt, ex amigdalis toſtis panes, è radicibus quibuſdam uinum exprimũt, ferinis carnib. utuntur, mitia pecora nõ alunt, ac de Medis quidem hæc. De totius autẽ Mediæ Nomadibus, quoniam ſ propter Perſarum potentiam Perſis acceſſere, cum de illis loquemur, mentionem faciemus. Auſtrales Harmeniæ partes Taurum obiiciunt, qui eam ab omni regione dirimit, quæ inter Tigrim eſt atque Euphratem, quam Meſopotamiã uocant. Orientales uero Mediæ maiori, & Atropatiæ ſunt contiguæ, ſeptentrionales ſunt montes Parachoatræ Caſpio mari imminentes. Itẽ Albani & Iberes, & Caucaſus, qui gentes has circuit, & Harmeniæ & Moſchicæ, & Colchicis montibus contiguus eſt, uſque ad eos, qui Tibarani appellantur. Ab occaſu ſunt gentes hę, atq; Paryadra, & Cydiſa uſque in Harmeniam minorem & fluuialem Euphratis regionem, quæ Harmeniam à Cappadocia dirimit, & Commagena. Nam Euphrates à boreali Tauri larere exoriens, primo per Harmeniam fluit occidentem uerſus, deinde ad auſtrum flexus inter Harmenios & Cappadocas & Commagenos Taurum reſcindit. Egreſſus uero, cum prope Syriam peruenerit, ad hyemales ortus reuertitur uſq; Babylonem, & ad Tygrim Meſopotamiam efficit. Ambo in Perſicum ſinum finiunt. Circũiacentia quidem huiuſmodi ſunt montana ferè & aſpera omnia, paucis exceptis Mediam uerſus. Rurſum dicti Tauri incipientis ab ulteriore Commagenorum, & Melitinorum regione, quam Euphrates facit, eſt Maſius mons, qui ab auſtro in Meſopotamia Mygdonibus imminet, apud quos eſt Niſibis. A parte autem ſeptentrionali eſt Sophena, inter Maſium & Antitaurum, qui ab Euphrate Tauróque initium ſumens, ad orientales Harmeniæ partes deſinit, & Sophe-

ſ' ὀρείοις, τῷ μήλῳ, καὶ πᾶσιν ἐθ- ὄσα, ἐλάττους δὲ τῷ ἑπτὰ οὐκ ἔξεστιν. ὡς δ' αὕτως τὰς γυναῖκας φασὶν ἐν καλῷ τίθεσθαι, ὅτι πλείστους μέμεινν ἄνδρας, τῷ πέντε δὲ ἐλάττους, συμφορὰν ἡγεῖσθαι. τῆς δ' ἄλλης μηδίας εὐδαιμονούσης τελέως, λυπρὰ ὄρη ἡ προσάρκτιος ὀρεινή, σιτοῦνται οὖν ἀκροδρύοις, ἐκ τε μήλων ξηρῶν ποπτύσσοντες μάζας. ἀπὸ δ' ἀμυγδάλων φρύγοντες ἄρτους. ἐκ δὲ ῥιζῶν λινῶν, οἴνου ἐν θλίβουσι. λιρίασι δὲ χρῶνται θηρίοις, ἡμέρῳ δὲ, οὐ τρέφουσι θρέμματα. τοσαῦτα καὶ τὰ ἐπὶ μήλῳ φαμέν. πρὸς δὲ τῶν μηδικῶν κοινῆς συμπάσης μηδίας, ἐπειδὴ ταῦτα τῇ πορσινοῖς γεγόνηται δι' τὴν τῶν πορσῶν ὑπερκράτειαν, ἐν ᾧ πρὸς ἐκείνων λόγῳ ἔσται μέν. τῆς δ' ἀρμενίας τὰ μὲν νότια πρὸς βάλλεται τὸν ταῦρον, διέργοντα αὐτὴν ἀφ' ὅλης τῆς μεταξὺ εὐφράτου καὶ τοῦ τίγριδος, ἣν μεσοποταμίαν καλοῦσι, τὰ δὲ εὐθεῖα τῇ μηδίᾳ σωιαπτῇ τῇ μεγάλῃ, καὶ τῇ ἀτροπατιωῖ. πρόσαρκτα δὲ ὄντα τὰ ὑπερκείμενα τῆς καππάδος θαλάττης ὄρη πρὸ τοῦ παραχοάθρα, καὶ ἀλβανοί, καὶ ἴβηρες, καὶ ὁ λαυκασος ἐγκυκλούμενα τὰ ἔθνη ταῦτα, καὶ σωαπτῇ τοῖς ἀρμενίοις, σωάπτει δὲ καὶ τοῖς μοσχικοῖς ὄρεσι, καὶ κολχικοῖς μέχρι τῶν καλουμένων πυλῶν. ἀπὸ δὲ ἑσπέρας ταῦτά ὅτι τὰ ἔθνη, καὶ ὁ παρυάδρης, καὶ ὁ λυδίας μέχρι τῆς μικρᾶς ἀρμενίας, καὶ τοῦ εὐφράτου ποταμίας, ἃ διέργει τὴν ἀρμενίαν ἀπὸ καππαδοκίας, καὶ κομμαγωνῆς. ὁ γὰρ εὐφράτης ἀπὸ βορείου πλευρᾶς τ' ταύρου τὰς ἀρχὰς ἔχων, τὸ μὲν πρῶτον ῥεῖ πρὸς δύσιν ἀπὸ τῆς ἀρμενίας, εἶτ' ὠπερέφει πρὸς νότον καὶ ἀμφοῖν τὸν ταῦρον, μεταξὺ τῆν ἀρμενίαν τε, καὶ καππαδοκῶν καὶ κομμαγωνῶν. εἰς τοῦτο, δ' ἔξω, καὶ χωρίζει τὴν συρίαν, ὠπερέφει πρὸς χειμερινὰς ἀνατολὰς μέχρι Βαβυλῶνος, καὶ ποιεῖ τὴν μεσοποταμίαν πρὸς ἕω τίγριν. ἀμφότεροι δὲ πλησίον εἰς ἑῷαν πορσικὸν κόλπον. τὰ μὲν δὴ λιμνῶδη ταῦτα, ὀρεινὰ σχεδόν τι πάντα καὶ τραχέα, πλὴν τ' πρὸς τῇ μηδίᾳ λειμωνώδη ὀλίγα. πάλιν δ' τ' λεχθέντος ταύρου τ' ἀρχὴν λαμβάνοντος ἀπὸ τ' πηδαίας τ' κομμαγωνῶν τ' μελιτηνῶν, ἣν ὁ εὐφράτης ποιεῖ, μάσιον μὲν ὄρος τὸ ὑποδρεκόμενον ὄρος τ' ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ μυγδόνων ἐκ νότου, ἐν οἷς ἡ νίσιβις ἐστίν. ἐκ δὲ τοῦ ταύρου τὴν ἀρχὴν λαβὼν, πολυτὰς πρὸς τὰ ἑῷα τῆς ἀρμενίας, ἀπολαμβάνων μέσην τὴν σωφηνὴν, ἐκθατέρου δὲ μέρους ἔχων τὴν ἀκιλισσηνὴν, μεταξὺ ἱδρυμένην τοῦ ταύρου τε, καὶ τοῦ εὐφράτου μεσοποταμίας, πρὶν ἢ κάμψαι πρὸς αὐτὴν ὠπὶ νότον. βασίλειον δὲ τῆς σωφηνῆς καρκαθιόκιρτα. τὸ δὲ μασίου ὑπέρκειται πολὺ πρὸς ἕω κατὰ τὴν γορδυηνὴν ὀνιφάτης, εἶθ' ὁ ἀξῆς, ἀφ' οὗ καὶ ὁ εὐφράτης ῥεῖ καὶ ὁ ἀρξάξης, ὁ μὲν πρὸς δύσιν, ὁ δὲ πρὸς ἀνατολὰς, εἶθ' ὁ ἴβαρ μέχρι τῆς μηδίας παρατείνει. ὁ μὲν οὖν εὐφράτης εἴρηται ὃν τρόπον ῥεῖ, ὁ δὲ ἀρξάξης πρὸς τὰς ἀνατολὰς φέρεται μέχρι τῆς ἀτροπατηνῆς, κάμπτει πρὸς δύσιν καὶ πρὸς ἄρκτους. καὶ παραῤῥεῖ τὴν ἀζαραν πρῶτον, εἶτ' ἀρτάξατα πόλιν ἀρμενίων. ἔπειτα δι' τὸ ἀραξίωυ πεδίον, πρὸς τὸ κάτιον ἐκδίδωσι πέλαγος. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ἀρμενίᾳ πολλὰ μὲν ὄρη, πολλὰ δὲ ῥοπεδία, ἐν οἷς οὐδ' ἄμπελος φύεται ἡμίονος. πολλοὶ δ' αὐλῶνες, οἱ μὲν μέσως, οἱ δὲ καὶ σφόδρα εὐδαίμονες, καθάπερ τὸ ἀραξίωυ πεδίον, δι' ὃ ὁ ἀρξάξης ποταμὸς ῥέων εἰς τὰ ἄκρα τῆς ἀλβανίας, εἰς τὴν καστίαν ἐμπίπτει θάλασσαν. καὶ μεταξὺ ἡ σακασηνὴ, καὶ αὐτὴ τῇ ἀλβανίᾳ πρόσχωρος καὶ ὑπὸ λύρῳ ποταμῷ, εἰθ' ἡ γωγαρηνή. πᾶσα σπαρὴ ἡ χώρα αὕτη καρποῖς τε, καὶ τοῖς ἡμέροις δενδρέοις, καὶ τοῖς ἀεὶ θαλέσι πλήθουσι. φέρει δὲ, ⁊ ἐλαίας, ἔστι δὲ, ⁊ ἡ φανηνή. ἡ ἀρμενίας ἐπαρχία. καὶ ἡ λωμισηνή, ⁊ ὀρεσιν ἡ πλείστην ἵππειαν παρέχουσα. ἡ δὲ χορζηνὴ, καὶ καμβισηνὴ πρὸς βορᾶ πρόκεινται, καὶ νιφοβόλοι μάλιστα, σωάπτουσαι τοῖς καυκασίοις ὄρεσι, καὶ τῇ ἰβηρείᾳ, καὶ τῇ κολχίδι, ὅπου φασι κατὰ τὰς ὑπερβολὰς τῶν ὀρῶν πολλάκις, καὶ σωοδίας ὅλας τῶν ὀρῶν ἐν τῇ χιόνι κατακλινεσθαι, νιφετῶν γινομένων πλέον. ἔχειν δὲ, καὶ βακτηρίας πρὸς οὓς πίπτουσι, λινοδμίους παρεξαίροντας εἰς τὴν ὠφελειαν, ἀναπνοῆς τε χάριν, καὶ τ' δυσμένειαν τοῖς ὠθοῦσιν, ὥς τε βοηθείας τυγχάνειν, ἀπορύπτεσθαι, καὶ σώζεσθαι. ἐν δὲ τῇ χιόνι βόλας ὠρύττεσθαι φασὶ κοίλας, ὑποδιεχούσας ὑδωρ ὕδωρ, ὡς ἐν χιτῶνι, καὶ τὰ ζῶα δὲ, ἐν αὐτῇ γυμνάζεσθαι. καλεῖ δὲ σκώληκας ἀπλῶς ὑδατικὰς. θεοφάνης δὲ ὀσιπάς. καὶ τούτοις ἀπολαμβάνεσθαι χρησὸν ὕδωρ, ὑποδιεχθόντων δὲ τῶν χιτώνων πίνεσθαι. τὴν δὲ γνῶσιν τῶν ζώων τοιαύτην εἰκάζουσιν, οἵαν τὴν τ' ἰωνόπτων ἐκ τῆς ἐν τοῖς μετάλλοις φλογὸς, ⁊ τὸ τεπάλεσ, ἰσορέσει δὲ τὴν ἀρμενίαν μικρὰν πρόπορον οὖσαν αὐξηθῆναι δι' τὸν πόλεμον ἀρταξίαν, ⁊ θαριαθλίω, οἱ πρότερον μὴ ἦσαν αὐλόχοι τ' μέγαλε σραλησοί, βασιλεύοντες δὲ ὕστερον μετὰ τ' ἐκείνου ἦσαν. ὁ μ, τ' σωφηνῆς ⁊ τ' ἀμισωνῆς ⁊ ὀδομαντίδος, ⁊ ἄλλων ζωῶν, ὁ ἡ, τ' πρὸς ἀρξαξάτα, σωπυ-

τ' πωσάρκτων μορῶν σωφηνὴ λέγεται, μεταξὺ τοῦ τε μασίου, καὶ τοῦ αὐλιταύρου. ὅστ' ἀπὸ τ' εὐφράτου, καὶ τοῦ ταύρου τὴν ἀρχὴν λαβὼν, πολυτὰς πρὸς τὰ ἑῷα τῆς ἀρμενίας, ἀπολαμβάνων μέσην τὴν σωφηνὴν,

nam Mediæ complectitur. Ex altera parte habet Aciliſſenam inter Taurũ ſitam, & Euphratis Meſopotamiam, prius quàm is ad auſtrum deflectat. Carcathiocerta Sophenæ regia eſt, Maſio orientem uerſus iuxta Gorgodylenam Niphates mõs imminet. Deinde ab iis ex quo Euphrates & Araxes fluunt, alter ad ortum, alter ad occaſum. Deinde Nibarus uſque in Mediam extenditur. Quomodo autem Euphrates fluat, dictum eſt. Araxes ad orientem illatus uſq; in Atropatiam ad occaſum ſeptentrionemq; deflectit, & primo Azara præterlabitur deinde Artaxata Harmeniæ urbem, poſtea per Araxinum campum in mare Caſpium emittit. Multi montes & multi colles ſunt in Harmenia, in quibus non facile uitis naſcitur, multæ etiam conualles, aliæ modicæ, aliæ opulentæ, quemadmodum campus Araxinus, per quem Araxes fluens ad extrema Albaniæ & in mare Caſpium egreditur. Poſtea eſt Sacaſſena, quæ & Albaniæ & Cyro flumini finitima eſt, deinde Gogarena. Tota hæc regio fructibus ac domeſticis arboribus affluit, & iis quæ ſemper uirent, fert etiam oleum. Harmeniæ pars eſt Fannena & Commiſena & Orchiſtena, quæ equis abundat. Chorzæna uero & Cambyſena ſeptentrionales, & ualde niuales ſunt, Caucaſiis montibus uicinæ, & Iberiæ & Colchidi, ubi iter agentes in ſummis montium cacuminibus niue obrui dicunt. Nam ibi plurima cadit, unde baculos habent ad eiuſmodi pericula, quos in ſummam niuem reſpirandi gratia exerant, & ut eo ſigno auxilium ab aduenientibus conſequantur. Quapropter ſæpe effoſſi ſeruantur. In niue glebas quaſdam concauas congelaſcere prodiderunt, aquam optimam tanquam in tunica continentes. In niue animalia quædam concreari, quæ Apollonides uermes appellat, Theophanes uero montanas teredines atq; in illis aquam optimã contineri, & ruptis tunicis bibi. Horũ animalium generationem talem putant, qualem culicum ex flumine & bractea metallorũ. Tradunt Harmeniam cum prius parua eſſet, ab Artaxia & Zariada auctam, qui magni Antiochi imperatores fuere, quo ſuperato, alter Sophenæ & Amiſenæ, & Odomantidi, & quibuſdam aliis, alter regioni quæ circa Artaxata eſt impe-

rantes, multum coaluere, & uicinis loca plurima abstulerunt. Medis Caspianam & Phaunitem, & Basoropedam, Iberibus circummontanam Pæadri regionem, & Chorzenam, & Gogarenam, trans Cyrum. Chalybum gentibus & Mosynœcis Parenetam & Xerxenam, quæ Harmeniæ minori conterminæ, uel eius partes sunt, Cataonibus Aclisinam, & regionem quæ circa Antitaurum est. Syris uero Tamonitam, ut omnes unius linguæ essent. Harmeniæ urbes sunt Artaxata, Artaxiasata appellata, quam Annibal Artaxiæ regi condidit. Item Arxata, ambæ prope Araxem. Arxata iuxta fines Atropatiæ, Artaxata apud Araxinum campum bene habitata, & eius regionis caput. Ea in flexu quodam iacet, qui peninsulam facit, pro muro flumen opponit, præter Isthmum, quem & fossa & uallo clausum habet. Nō procul ab urbe sunt castella quædā munitissima, Babyrsa & Olana, ubi Tigranis Artabasdę thesauri seruabantur. Alia secus Euphratem erāt. Sed Artageras, qui custodię præerat Ador prodidit. Id etiam Cæsaris imperatores diuturna obsessione ceperunt, atq; muros ademerunt. Multi amnes sunt in Harmenia, sed clarissimi Phasis & Lycus in mare Ponticum exeuntes. Antisthenes Thermodontem pro Lyco posuit non recte. In Caspium Cyrus & Araxes emittūt, in Rubrum mare Euphrates & Tigris. Sunt etiam in hac regione magni quidā lacus, è quibus est Mantianus, qui Ceruleanus interpretatur. Is post Męotim maximus est, ut ferūt aquæ salsæ, progreditur autem usque in Atropatiam, & salis fontes habet. Arsenus uero quem etiam Thoetin uocant, nitrosus est, unde uestes dilacerat, ac rumpit, & propterea esus aqua non bibitur. Per hunc lacum Tigris fertur, à Montana regione iuxta Niphantem ruens, propter celeritatem undam impermixtam seruant, unde & nomen habet. nam Medi sagittam Tigrim uocant. Fluuius hic uarios pisces fert, cum huiusmodi aquæ unius formæ pisces habere soleāt. In interiore lacus recessu, flumen in uoraginem quandā incidēs, & longo spatio subter terram delatū exoritur iuxta Chalonitim, inde iam ad Opam & Semiramidis murum defertur, à dextris Gordyæos & totam Mesopotamiam relinquens. Econtra Euphrates à sinistra eandem regionem habet, cum uero inter se iam appropinquarint,

ξικται, ἐκ τῶν πολιτειμένων ἐθνῶν ἀρτιμόμενοι μέρη. ἐκ μέσου μὲν τοῦ τε καπιανοῦ καὶ φαυνίτου, καὶ βασοροπέδων. ἰβήρων δὲ τοῦ τε παραυείαν τ' παιδηνοῦ, καὶ τῶν χορζηνῶν καὶ γωγαρηνῶν, πέραν ὄντων τ' κύρου. χαλύβων δὲ, καὶ μόσυνα οἴκων παρωικτίων, καὶ ξορξηνῶν, ἃ τῆ μικρᾶ ἀρμενία ὅρη ὁμορα, καὶ μέρη αὐτῆς ὄντι, καὶ κατάντων δὲ κλησινῶν, καὶ τῶν πρὸς τῆ αὐτιταύρου. οὐρων δὲ ταμωνίτων, ὡς τε πάντας ὁμογλώττους εἶν. πόλεις δ' εἰσὶν ἀρμενίας, ἀρτάξατά γε, ἦν, ὃ ἀρταξίασατα καλοῦσιν, κτισθεντος ἀρταξίου τοῦ βασιλέως, καὶ ἀρχόντος ἀμφοτέρων, ὧν τοῦ ἀρχέω, ἃ μὲν ἀρξάτα πρὸς τοῖς ὅροις τῆς ἀτροπατίας. ἃ δὲ ἀρτάξατα; πρὸς τοῦ ἀρταξίου τοῦ πλησίον, συνωκισμένη καλῶς, ὃ βασίλεων ὅσα τ' χώρας. λέει δ' ὧδε χερρόνησον ἀζοντος ἀγκῶνος τὸ τεῖχος κύκλῳ περιβεβλημένον τ' πλαμίδι πλὴν τοῦ ἰσθμοῦ. τὸν ἰσθμὸν δ' ἔχει πάχος ὃ χάρακι κεκλεισμένον. οὐ πολὺ δ' ἀπέχον ὄρος ἐστὶ πόλεως ὧδε τὰ πυραῖον ὃ ἀρταβάσδου γαζοφυλάκια, φρούρια ὀρεινά, βαβυρσά τε, καὶ ὀλανά. ἰών δὲ, καὶ ἄλλα ὧδε τοῦ φρατ. ἀρτανῆρας δὲ ἀπέκτεινε μὲν ἀδὼρ ὁ φρούραρχος. ἐξῆλον δ' οἱ λαὸς ὃ σπανοὶ πολιορκήσαντος πολὺ χρόνου, καὶ τὰ τείχη πρεσβεῖλον. ποταμοὶ δ' πλείους μὲν εἰσὶν ἐν τῆ χώρᾳ, γνωσιμόταται δὲ, φάσις μὲν καὶ λύκος, εἰς τὸν ποντικὸν ἐκπίπτοντες θάλατταν. ἐρατοσθένης δ' αὐτὸ τὸ λύκου πόντισθρωμόδοντα οὐκ οἶδ. εἰς τὸν καπίου δὲ λύκος, καὶ ἀράξης. εἰς δὲ τὸν εὐφράτης, καὶ ὁ τίγρις. εἰσὶ δὲ, καὶ λίμναι κατὰ τὴν ἀρμενίαν μεγάλαι. μία δ' ἡ μὲν στενὴ, λυκαονικὴ ἐρμοσθεῖσα μεγίστη, ἃς φησι μετὰ τὸν μακεδόνην ἄλμυρον ὕδατος, διήκουσα μέχρι τῆς ἀτροπατίας, ἔχουσα καὶ ἁλοπηγίαν. ἡ δὲ ἀρσηνή, ἦν καὶ θωσπιν καλοῦσιν, ἔστι δὲ νιτρώδης, τὰς δ' ἐδώδας ῥίπτει, καὶ διαξαίνει. διὰ δὲ ὅλου καὶ ἄποπον ὅτι τὸ ὕδωρ. φέρεται δὲ διὰ αὐτῆς ὁ τίγρις, ἀχρὶ τῆς κατὰ τὸν νιφάτην ὀρεινῆς ὁρμηθείς, ἄμικτον φυλάττων διὰ τὸν ὀξύτητα, ἀφ' οὗ καὶ βέλος μήδων τίγριν καλοῦσιν τὸ τόξευμα. ὅσος δ' ἔχει πολυφαγίας ἰχθῦς. οἱ δ' λιμναῖοι φῶς εἰσὶ. ἰχθῦς τ' ὀ μυχὸν τ' λίμνης εἰς ἑαυτὸν ἐμπεσὼν ὁ ποταμὸς, καὶ πολὺν τόπον ἐνεγκὼν τοῦ τῆς αὐαλίτιδος ἡ τ' χαλωνίτης, ἐκεῖθεν δ' ἤδη πρὸς τ' ὠπιν, καὶ τὸ σημεῖόν σοι διαλείψασα, ἐκεῖνός τε καταφέρεται, οὗ ὑπορύγματος ἐκβολὴν ποιησάμενος ἐκ τῆς λίμνης, καὶ τ' μεσοποταμίαν ὅλην, ὃς ἐν δεξιᾷ ἀφεὶς, καὶ τ' μεσοποταμίαν ποιησάμενος,

τὴν μεσοποταμίαν, ὁ μὲν δὴ σελευκείας φέρεται πρὸς τὸν πρὸς τὸν κόλπον, ὁ δὲ, δὴ βαβυλῶνος καθάπερ εἰρηταί πως καὶ ἐν τοῖς πρὸς ἐρατοσθένη λόγοις. μέταλλα δ' ἐν μὲν τῆ ὑπειρανδηνῆ ἐστι χρυσοῦ κατὰ τὰ κάμβαλα, ἐφ' ἃ μέμνονα ἐπεμψεν ἀλέξανδρος μετὰ στρατιωτῶν, ἀνέχθη δ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. ἄλλα δ' ὄντα μέταλλα, καὶ δὴ ὀπανδικὸν καλούμενον, ἦν δὴ ἁρμένιον καλοῦσι χρῶμα ὅμοιον κάλχη. ὅταν δ' ᾖ ἱππόβοτος σφόδρα ἡ χώρα, ὃ οὐκ ἦν ἧττον μισθίας. ὥς τε οἱ νισαῖοι ἵπποι καὶ ἐντεῦθεν γίνονται, οἷς πρὸ οἱ πρόσθεν βασιλεῖς ἐχρῶντο. καὶ ὁ σατράπης τῆς ἀρμενίας τοῦ τοῖς κατ' ἔτος δισμυρίους τιθάλους τοῖς μηδικοῖς ἔπεμπεν. ἀρτασάσδης δὲ αὐτοῦ χωρὶς τῆς ἄλλης ἱππείας αὐτῷ τῷ κατάφρακτον ἑξακισχιλίαν ἵππον ἐκτάξας ἐπέδειξεν ἀνιὼν εἰς τὴν μηδίαν ἐνέβαλε στῶ αὐτοῦ. ταύτης δὲ τῆς ἱππείας, οὐ μᾶλλόν μάνω, καὶ ἀρμένιοι ζηλωταὶ γεγόνασιν, ἀλλὰ καὶ ἀλβανοί. καὶ γὰρ ἐκεῖνον καταφράκτοις χῶντα. τὸ δὲ πλοῦτου, καὶ τῆς χώρας τῆς δυνάμεως, σημεῖον οὐ σμικρόν, ὅτι πομπήιος πεῖραν τοῦ πατρὶ τοῦ ἀρτασάσδη, τάλαντα ὠνησάμενος ἑξακισχίλια ἀργυρίου, δηνάρια αὐτίκα τοῖς δυνάμεσι τῶν ῥωμαίων, στρατιώτη μὲν κατ' ἄνδρα τριακοντήκοντα δραχμὰς τὸ ἑκατόν, ἑκατοντάρχη δὲ χιλίας, ἑπάρχω δὲ, καὶ χιλιάρχω τάλαντον. μέγεθος δὲ τῆς χώρας θεοφάνης ἀποδίδωσιν, εὖρος μὲν χοίνων ἑκατόν, μῆκος δὲ πλάσιον πλεῖς. τὸν χοῖνον πεπαρασκευάκασι σταδίων πρὸς ἑπτὰ βόλων δ' εἴρηκεν. ἐγγυτέρω δ' ὄντι τῆς ἀληθείας, μῆκος μὲν θέσθαι τὸ ἀπ' ἐκείνου λεχθέν, εὖρος δὲ τὸ ἥμισυ ἢ μικρῷ πλεῖον. ἡ μὲν δὴ φύσις τῆς ἀρμενίας, τὰ δύναμις τοιαύτη. ἀρχαιολογία δέ τις ἐστὶ πρὸς τὸ ἔθνος τοιαύτη. ἄρμενος ἀπ' ἀρμενίου πόλεως θετταλικῆς, ἣ κεῖται μεταξὺ φαρσάλων τε λαρίσσης ὧδε τῆ βοίβη, λεχθέντος εἰρῆται συγκρωτοῦσαν ἰωλκοῦ. ὃν τὸν ἀρμενίαν, τοῦτο φασὶν ἐπώνυμον τὸν ἀρμενίαν οἱ πρὸς λυσιλον γὰρ φαρσάλιον, καὶ μάλιστα γε λαρισσαίου, αὐθρώπους συμπερατοῦντες ἀλεξάνδρου. τῶν δὲ μετὰ τοῦ ἀρμένου, οὓς μὲν τὸν ἀκιλισηνῶν οἰκῆσαι τ' τοῦ τ' σοφηνῆς πρόσχορον οὖσαν, οὓς δὲ ἐν τῆ συμπειρίτιδι, ἕως τ' λαλαχωνῆς, καὶ τῆς δασβηνῆς ἔξω τῶν ἀρμενιακῶν ὀρῶν. καὶ τὸν ἐδώτα δὲ τὸν ἀρμενιακὸν, θετταλικὸν φασὶν, οἷον οὓς βαθεῖς χιτῶνας οὓς λαλοῦσιν αὐτωλικοὺς ἐν ταῖς τραγῳδίαις. καὶ ζωννύσι πρὸς τὰ σφυρά, καὶ ἐφαπτίδας ὡς καὶ τῶν τραγῳδῶν μιμουμένων οὓς θετταλούς. ἐοίκει μὲν γὰρ αὐτοῖς ὠνόμαστον ἡ τοιοῦτος κόσμου διάστα ζωνός,

ὃν φράτης τὸν αὐτοῦ ἐν ἀρταξάτοις ἔχων τὸν αὐτὸν χόρον. πλησιάσαντος δὲ ἀλλήλοις

ac Mesopotamiam fecerint, alter per urbem Seleuciam fertur, Persicum sinum uersus: alter per ipsam Babylonem, ut in ijs patet quæ aduersus Eratosthenem & Hipparchum à nobis dicta sunt. Aurí metalla in Syspiretide effodiūtur, apud Cambala, ad quæ Alexander Memnonem cum militibus misit, sed id ab indigenis relatum est. Sunt & alia metalla, eius scilicet quæ Opandix dicitur, quam Harmenium colorem uocant, Calchæ persimilem. Hæc regio non minus pascēdis equis apta est, quàm Media, unde Nysæi equi, queis Persarum reges utuntur hinc sunt, & Harmeniæ Satrapes quotannis per se uiginti millia pullorū ex Mithracina mittebat. Artauasdes Antonio pręter alios equos cataphractorum instructorum septem millia ostendit, cum in Mediam cum eo ingressus est, quorum equorum non Medi solum & Harmenij studiosi fuere, sed etiam Albani. nam illi cataphractis utuntur. Non paruum diuitiarum & opum huius regionis indicium est, quod cum Pompeius Tigrani patri Artauasdæ sex millia talentorum argenti scripsisset, mox Romanorum copijs uiritim distribuit, militi quinquagenas drachmas, centurioni millenas, singulis prefectis prouincię & chiliarchis talentum. Regionis latitudinem Theophanes tradit, schœnorum centum longitudinem duplam, quadragenûm stad. schœnum faciens, in quo ueritatem transgredi uidetur. Est ergo ueritati proximū ponere longitudinem ab illo dictam, latitudinem dimidium, uel paulo plus. Harmeniæ natura ac potentia est huiusmodi, sed antiquus quidam sermo perhibetur de hac gente. Harmenus, ex Harmenio Thessaliæ urbe, quæ inter Pheras & Larissam iacet, iuxta Bœbeida, ut dictum est, cum Iasone in Harmenia militauit. Cyrsilus uero Pharsalius, & Medius Larissæus, qui cum Alexandro militarunt, dicunt ex huius nomine Harmeniam appellatam. Eos autem qui cum Harmenio erant Acilesinam habitasse, quæ prius sub Sophinis erat. Alios uero in Syspiretide usque in Chalachanam & Diabenam extra Harmeniæ montes. Atque Harmeniacam uestem, Thessalicam dicunt, id est longas tunicas, quas in tragœdijs Ætolicas uocant, cingunt quoque circa pectus, in prætextis etiam tragici Thessalos sunt imitati. Opus enim illis fuit, aliquo tali accommodato habitu,

Thessali enim, ut par est, quia longas uestes gestant, cum inter omnes Græcos ualde boreales sint, & quia frigidissima loca incolunt, aptissimam imitationem, id est poeticarum personarum cultum præbuerunt. Equitandi quoq; studiũ tã his quàm Medis simile Thessalicũ dicunt. Iasonis aũt expeditionẽ, Iasonia testãtur, quæ à principibus sunt structa, quemadmodũ à Parmenione Iasonis templum, apud Abderam. Araxẽ uero ex Penei similitudine, & eodem nomine ab Harmenio uocatum putant. Nam & ille Araxes uocatus est, eo quod Ossam abrumpitt ab Olympo, ac etiam Tempe. Hunc uero in Harmenia è montibus delapsũ, & subiecta planitie olim diluta cum exitũ nõ haberet dilatatũ prodidere. Iasonẽ uero Tempe imitatum, uiam fecisse, per quam nũc aqua in mare Caspium decurrit, unde Araxin⁹ campus nudatus est, per quem amnis defertur in Cataractem. Hæc quæ de Araxe dicuntur, rationem aliquam habent. At quæ Herodotus dicit, nõ ualde sunt uerisimilia. Dicit enim eũ ex Mantiana profluentẽ, in quadraginta amnes scindi, & Scythas Bactrianosq; diuidere. Hunc secutus est Callisthenes. Ex Ænianis alios Vitia dicunt habitasse, alios ultra Harmenios, supra Abum & Imbarum qui Tauri partes sunt. Abus prope uiam est quæ Ecbatana fert iuxta Baridis templũ. Dicuntur etiã Thraces quidam Saraparæ appellati, id est decapitatores, ultra Harmeniam habitasse, prope Guranios ac Medos, homines ꝓfecto immanes, indociles & mõtani, bracati, ac decapitatores. Sic enim Saraparæ significant. De Media autẽ dictum est in rebus Medicis. Quare ex his omnibus colligi potest, Medos Harmeniosq; è Thessalis esse, ab Iasone & Medea ortos. Ac de antiquis quidem hæc. Recentiora uero à Persis ad nostra usque tempora, in summa sic dicuntur, quod Persæ Harmeniam tenuerunt, postea Macedones, qui Syriam Mediamq; habuere, postremus Orontes ex Hydarni genere, unius ex septem Persis, postea ab Imperatoribus magni Antiochi, qui cum Romanis bellum gessit, Artaxia scilicet ac Zadriada

οἱ δὲ Θεσσαλοὶ μάλιστα βαυσολᾶυτοῦσιν· ὡς ἐικὸς, ὄντας τῶν πάντων Ἑλλήνων βορειοτάτους καὶ ψυχροτάτους νέμεσθαι τόπους, ὥστ' εὐλόγως τὰ τοιαῦτα παρέχονται μιμήματα. τῶν δὲ ἄλλων τῶν δὲ ἱππικοῦ ζήλου φασὶν ἐν Θεσσαλικοῦ, καὶ τοῦτοις ὁμοίως καὶ μήδοις. τῶν δὲ ἰάσονος στρατείαν, καὶ τὰ ἰασόνια μαρτύρια, ὅτι ἅνα οἱ ἄλλοι δεικνῦσι κατέσκαψαν παραπλησίως ὥσπερ γὰρ ἐν ἀξείνοις νεῶν τὸ ἰάσιον περμήνιον. γὰρ δὲ ἀράξου λιθοβλῶσι καμάζοσι κατὰ τὴν ὁμοιότητα τῶν πέτρων, ὑπονεῖον ὑπὸ τὴν πόλιν τὸν ἄρμενον, ὁμώνυμον ἐκείνῳ. καλῶσι γὰρ ἄράξου κἀκεῖνον, ὅτι τὸ ἀκρῆβῆξαι τῶν ὄσκων ἀπὸ τοῦ ὀλύμπου, ῥῆξαντα τὰ τέμπη, ᾧ ὥσπερ ἐν ἀρμενίᾳ ἀπὸ τ ὄρων καταβαίνει, πλατυνόμενα φασὶ γὰρ πελαγον καὶ πελαγίζειν ἐν τοῖς ὑποκειμένοις πεδίοις ὄκ ἔχοντα διέξοδον. ἰάσονα δὲ μυστήριον τὰ τέμπη, ποιῆσαι τῶν ἄμφιλογα, διὰ ἧς καταρρεῖ νυνὶ τὸ ὕδωρ εἰς τὸν κασπίαν θάλατταν. ἐκ δὲ τούτου γυμνωθῆναι τὸ ἀραξέων πεδίον, διὰ συμβάσεις ῥέων ὧν γὰρ καταῤῥάκτης ὁ ποταμός. ὅτι μὲν οὖν ὁ λόγος πρὸς τὸ ἀράξου ποταμὸν μέγα γόμφος ἔχει τι πιθανόν, ὁ δὲ ἡροδότου, οὐ πάνυ. φησὶ γὰρ ἐκ μαντιανῶν αὖτὸν ῥεῖν, εἰς πεντήκοντα ποταμοὺς σχίζεσθαι, μυρίζειν δὲ σκύθας καὶ βακτριανούς. καὶ καλλιόνης δὲ ἱστορεῖσθαι αὐτόν. λέγονται δὲ καὶ τῶν αἰνιανῶν τινὲς, οἱ μὲν, τὴν ὕπατιν οἰκῆσαι, οἱ δ' ὑπόρδεις τῶν ἀρμενίων ὑπὲρ τὴν ἄβον, καὶ τὸν ἴμβαρον. μέρη δ' ἐστὶ ταῦτα πάντα, ὧν ὁ ἄβος ἐγγὺς ἐστὶ τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς ἐκβάτανα φερούσης παρὰ τὴν βαρειθρυνεῶν. φασὶ δὲ καὶ θρακῶν τινὰς οὓς ποτε γοργυθυμίους σαραπάρας οἷον κεφαλοτόμους, οἰκῆσαι ὑπὲρ τῆς ἀρμενίας, πλησίον γαζακίων καὶ μήδων θαυμάσιος ἀνθρώπους καὶ ἀπειθεῖς, ὀρεινοὺς πολυσκελιστάς τε καὶ ἀκροφαλισούς. δοκοῦσι γὰρ σκηνοῦσι οἱ σαραπάραι, ἐρῆσθαι δὲ καὶ τὰ πρὸς τῆς μηδίας ἐν τοῖς μηδικοῖς. ὥστ' ἐκ τούτων πάντων εἰκάζουσι καὶ οὗτοι μήδους καὶ ἀρμενίους, συγγενεῖς τοὺς θεσσαλοῖς εἶναι, τοῖς ἀπὸ ἰάσονος καὶ μηδείας. ὁ μὲν οὖν παλαιὸς λόγος ὅτος. ὁ δὲ νεώτερος καὶ ἧττον πίπτει εἰς τὸ ἐφεξῆς μέχρι εἰς ἡμᾶς ὡς ἐν λεφαλαίῳ πρέπει καὶ μέχρι δεῦρο λεχθεὶς, ὅλα κατέχει τὴν ἀρμενίαν πέρσαι νῦν μακεδόνες, μετὰ ταῦτα οἱ τὴν συρίαν ἐχοντες καὶ τὴν μηδίαν. τελευτᾶι δ' ὑπὸ τῆς ἐσπερίου πορσῶν γένος. εἶθ' ὑπὸ τῶν ὑλάρνα τὴν ἑσπερίαν πορσῶν γένος. εἶθ' ὑπὸ τῶν

λόκα τὴν μεγάλην στρατηγῶν, τὴν πρὸς ῥωμαίους πολεμήσαντες διηρέθη δίχα, ἀρταξίας τε καὶ ζαδριάδης, καὶ

καὶ ἦρχον ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὧν πρόσθεν τοπάρχαι. ἠνδρώθη δ' ἐκείνου πολεμοῦντος πρὸς μαίους καθ' οὓς καὶ ἐτάπτοντο βασιλεῖς πρὸς ῥωμαίους. τοῦ μὲν οὖν ἀρταξίου πυρρανης, ὃν ἀπόγονον. καὶ ἐγὼ τὸν ἴδιον λεγόμενον ἀρμενίαν. αὖτη δ' ἐστὶ πρόσοχος, τῆ τε μηδίᾳ καὶ ἀλβανοῖς καὶ ἴβηρσι μέχρι κολχίδος καὶ τῆς ὑπὲρ τοῦ εὐξείνου καππαδοκίας. τοῦ δὲ ζαδριαδρίοις ὁ σοφωνὸς ἀρτάνης ἔχων τὰ νότια μέρη, καὶ τούτων τὰ πρὸς ἕω μᾶλλον. κατελύθη δ' οὗτος ὑπὸ πομπηίου, καὶ πάντων κατέστη κύριος ἐκεῖνος, τύχας δ' ἐχρήσατο ποικίλας. καταρχὰς μὲν γὰρ ὁμήρευσε παρὰ πάρθοις, ἔπειτα δὲ ἐκείνων ἔτυχε καθόδου, λαβόντων μισθὸν ἐβδομήκοντα ἀτάλων τῆς ἀρμενίας, ὠφεληθεὶς δὲ καὶ τοῦτο ἀπέλαβε τὰ χωρία, καὶ τὴν ἐκείνων ἐπόρθησε, τήν τε τωφηνην, καὶ τὴν πρὸς ἀρβηλα, τοπαρχίους δ' ἔσχε καὶ τὸν ἀτροπατηνὸν, καὶ τὸν γορδυαῖον, μεθ' ὧν καὶ τὴν λεπτὴν μεσοποταμίαν, ἐπὶ δὲ καὶ τὴν συρίαν αὐτὴν καὶ φοινίκην ἀμβὰς γὰρ εὐφράτην, ἀνακρατὴς ἦλθε, μέχρι τοσοῦτου δ' ἐλαθεὶς, καὶ πόλιν ἐκπυ πλησίον τῆς ἰβηρίας μεταξὺ ταύτης τε καὶ τοῦ κατὰ τὸν εὐφράτην ζεύγματος, ἣν ὠνόμασε πυραυάκορτα, ἐκ λαοδικείας ἐρημωθεισῶν τῶν αὐτοῦ πόλεων ἑλληνίδων ἀνθρώπους συναγαγών. ἔφθη δ' ἐπελθὼν λεύκυλλος ὁ τοῦ μιθριδάτη πολεμάρχης τοὺς μὲν οἰκήτορας εἰς τὴν οἰκείαν ἐκέλευσε ἀπελθεῖν. τὸ δὲ λοιπὸν ἡμιτελὲς ἔπ ὤρυ, καὶ πάσσας προσβαλὼν τῷ μικρὰν λώμην καὶ πλίνθῳ, ᾠκήλασε δὲ καὶ τῆς συρίας αὐτὸν καὶ τῆς φοινίκης. ἀφελεξάμενος δ' ἀρταυασδης ἐκεῖνον, τέως μὲν εὐτύχει φίλος ὢν ῥωμαίοις. αὐτώνῳ δὲ προδιδοὺς πυρδυαίοις ἐν ᾧ πρὸς αὐτοὺς πολέμῳ δίκας πᾶσι. ἀναχθεὶς γὰρ εἰς ἀλεξανδρειαν ὑπ' αὐτοῦ δίσμου πομπευθεὶς ἀφ' τῆς πόλεως, τέως μὲν ἐφρουρεῖτο ἐπεστ' αὐτῷ δι, συναπάντων τοῦ ἀκτιακοῦ πολέμου. μετ' ἐκεῖνον δὲ πλείους ἐβασίλευσαν ὑπὸ καίσαρει καὶ ῥωμαίοις ὄντος. καὶ νῦν ἔτι σωέχεται τὸν αὐτὸν τρόπον. ἅπαντα μὲν οὖν τὰ τῶν πρόσω ἱερὰ καὶ μήδων καὶ ἀρμενίων τιμήκασι. τάδε τῆς τανάϊδος, διαφερόντως ἀρμένιοι. ὥστε ἄλλοις ἐξευσάμενοι τόπους, ἐν καὶ ἐν τῇ ἀκιλισηνῇ αὐαπιθέασι δ' ὑπὸ ταῦτα δίλας καὶ δίλας, ἐν οἷς μὲν οὐ θαυμαστὸν, ἀλλὰ καὶ θυγατέρας οἱ ἄφανέστατοι τῶν ἐθνῶν αὐτοῦσι παρθένους εἷς νόμος ἐστὶ, καταπορνευθείσας πολὺν χρόνον παρὰ τῷ θεῷ, μετὰ ταῦτα δίδοσθαι πρὸς γάμον. οὐκ ἀπαξιοῦσι

in partes duas diuisa est. Ii enim permittente rege, imperauerunt, quo superato Romanos adorti, ac reges nuncupati, per sese fuerunt. è genere Artaxiæ fuit Tygranes is, qui eã habuit, quæ proprie Harmenia est appellata. Ea Medis, Albanis, & Iberibus contigua erat usq; in Colchidem & Cappadociã, quæ iuxta Euxinum est. E Zadriada fuit Artanes Sophenus, qui australes partes habuit, eas maxime quæ uergunt ad occidentẽ. Hic à Tygrane deletus est, qui quanquam rerum omnium potitus, uaria tamen fortuna usus est. Nam in initio apud Parthos obses fuit, deinde septuagin ta Harmeniæ uallibus in pretium datis, reuersus est. Auctus uero, loca ea recepit, & Partho rum regione uastata, Perinium & loca circum Arbela, Atropatinum quoq;, & Gordyæum, & cum ijs reliquam Mesopotamiam subegit, præterea Syriam, Phœniciãq; ui cepit, Euphratem trãsgressus. Inde plurimum elatus, urbem condidit prope Iberiam, inter hanc atq; Zeugma, quod iuxta Euphratem est, quam Tigranocerta nominauit, hominibus duodecim Græcarum urbium, à se euersarum, congregatis. Sed Lucull⁹ qui aduersum Mithridatẽ bellum gessit, cõtinuò subsecutus, habitatoribus in sedes suas dimissis, opus quod adhuc erat imperfectum, facto impetu demolitus est, atque in paruum uicum redegit, Tygrane ex Syria ac Phœnicia pulso. Artabasdes autem eius filius, quandiu mansit in amicitia populi Ro. tandiu fuit fortunatus. Postea uero quàm Antonium in Parthico bello Parthis prodidisset, perfidiæ pœnas dedit. Nam uinctus ab eo Alexandriam ductus, & contumeliose per urbem circunlatus, ac primum custodiæ traditus, deinde interemptus est. Post illum multi reges sub Cæsare ac Romanis fuere, & nunc etiam sunt. Omnia Persarum templa, tam Medi, quàm Harmenij in ueneratione habent, Tanaidis templa præcipue Harmenij, cum in cæteris locis ea ędificantes, tum etiã in Acilesina dedicant illis seruos ac seruas, quod ideo minꝰ est mirandũ, quod etiam nobilissimi gentis eius, filias suas dedicant, quibus lex est, ut diu apud deã ꝓstitutę nuptui dentur, nullo renuen-

te talibus coniugari. Huiusmodi quiddam Herodotus de Lydis commemorat, quæ omnes meretricantur, & tam benigne amatoribꝰ suis utunt̃, ut eos hospitio suscipiant, & dona dent plura etiam quàm accepere, quippe quæ à copiosis dotibus suppeditãtur. Accipiunt tamen non quoscunq; hospites, sed eos maxime qui æque sint digni.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM Liber duodecimus.

ARGVMENTVM.

Duodecimus reliqua Ponticæ regionis continet, ac deinceps Cappadociã, Galatiã, Bithyniã, Mysiã, Phrygiã, Mæoniam, & ante hæc Sinopen ciuitatem Ponticam, & Heracleam, & Amasiam. Præterea Isauriam, Lyciam, Pamphiliã, Ciliciã cũ insulis, montibus ac fluminibus adiacẽtibus.

CAppadocia multas partes habet, & mutationes plurimas accepit, maxime itaque eiusdem linguæ sunt, qui austrũ uersus Cilicio terminantur, qui dicitur Taurus, oriẽtẽ uersus Harmenia Colchide, ac diuersarũ linguarũ gentibus, quæ intermediæ sunt, septẽtrionem uersus Euxino, usq; ad Halys ostia, occasum uersus Paphlagonum gente & Galatis, qui in Phrygiam transmigrarunt, usq; ad Lycaonas & Cilicas, Cilicam Trachea incolentes. Ex his qui unius erant linguæ antiqui Cataones separatos ponebant. Et in dinumeratione gentium, eos à Cappadocibus tanquam alterius linguæ gentibus distinguentes. Post Cappadociam Cataoniam locabant, postea Euphratem, & gentes quæ trans eum sunt, ut etiam Melitinam post Cataoniam collocarent, quæ inter hanc iacet & Euphratem, Commagenæ continua, & decima Cappadociæ pars est secundum regionem in decem præturas diuisam. Sic enim reges ante Archelaum, Cappadociæ principatum distinctum habuere. Decima pars est etiam Cataonia, & utraq; ætate nostra suum prætorem habuit. Sed mirum profecto est, cũ nulla nec linguæ nec morum diuersitas in his erga cæteros Cappadocas appareat, quomodo peregrinæ gentis signa omnino deleta sunt. Erant itaque distincti,

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ δωδέκατον περιέχει τὰ ὑπόλοιπα τῆς ποντικῆς χώρας, καὶ ἐφεξῆς, Καππαδοκίαν, γαλατίαν, βιθυνίαν, μυσίαν, φρυγίαν, μαιονίαν, καὶ πρὸ τούτων σινωπίδα πόλιν ποντικὴν, καὶ ἀμάσειαν, ἔτι ἑλλησπόντιαν, λυκίαν, παμφυλίαν, κιλικίαν, μετὰ τῶν παρακειμένων νήσων, καὶ ὀρῶν, καὶ ποταμῶν.

KAὶ ἡ Καππαδοκία σχεδὸν πολλὰ μὲν μέρη τε, καὶ συγκεχυμένα τὰς μεταβολὰς. οἱ δ' ὧν ὁμογλώττουσι μάλιστά εἰσιν οἱ ἀφοριζόμενοι, πρὸς νότον μὲν τῷ Κιλικίῳ λεγομένῳ, ταύρῳ. πρὸς ἕω δὲ τῇ ἀρμενίᾳ, καὶ τῇ κολχίδι, καὶ τοῖς μεταξὺ ἐπερολωβήτοις ἔθνεσι. πρὸς ἄρκτον δὲ τῷ εὐξείνῳ μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ ἅλυος. πρὸς δύσιν δὲ τῷ τε τῶν παφλαγόνων ἔθνει, καὶ γαλατῶν τῶν τὴν φρυγίαν μετοικησάντων, μέχρι λυκαόνων, καὶ κιλίκων, τῶν τὴν τραχεῖαν κιλικίαν νεμομένων. καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ἐπερωλωβήτων οἱ παλαιοὶ τοῦτ' ἀπέτεμνον καθ' αὑτοὺς ἐπαρθέν, αὖθις διαιρεθῆναι τοῖς καππαδόξιν ὡς ἑτεροεθνέσι, καὶ ἐν τῇ διαριθμήσει τῶν ἐθνῶν μετὰ τὴν καππαδοκίαν ἐπίθεσαν τὴν κατακονίαν. εἶτα τὸν εὐφράτην, εἶτα τὰ πέριξ ἔθνη, ὥς τε, καὶ τὴν μελιτηνὴν τοῦτο τὴν κατακονίαν παρεῖναι, ἢ μεταξὺ κεῖται ταύτης τε, καὶ τοῦ εὐφράτου, σωματοῦσα τὴν κομμαγηνῆ. μέρος τε τῆς καππαδοκίας δεκάτου διελθόντι, κατὰ τὴν εἰς δέκα στρατηγίας διαίρεσιν τῆς χώρας. ὅτε γὰρ δὴ οἱ καθ' ἡμᾶς βασιλεῖς ἦρχε τῆς καππαδοκίας. δέκατον δ' ὄντα μέρος καὶ ἡ κατακονία. καθ' ἡμᾶς δὲ ἐξῃρέθη γὰρ ἑκατέρα ἰδίου, οὔτε δ' ἐκ τῆς ἄλλης καππαδοκίας ἐμφαινομένης, οὔτε ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν θαυμαστὸν ὡς ἀφανίσται πέλεως τὰ σημεῖα τ' ἀλλοεθνίας. ἦσαν δ' ἔν δυσεισβόλοις, πεσεκτήσατο δ' αὐτὴν ἀριαράθης ὁ πρῶτος πεσαγορευθεὶς καππαδοκῶν βασιλεύς. ἔστι δ' ὡς πορ χερρόνησος μεγάλης ἰσθμὸς ἔστω, σφιγγόμενος θαλάτταις δυσὶ τῇ τε πρὸς ἕω κόλπῳ μέχρι τῆς ξαχίας κιλικίας, καὶ τῇ τοῦ εὐξείνου μεταξὺ σινώπης τε καὶ τῆς τῶν παφλαγόνων παραλίας. ἐντὸς δὲ τοῦ ἰσθμοῦ λέγομεν χερρόνησον τὴν πρὸς ἑσπέριον τῆς καππαδοκίας ἅπασαν ἣν ἡρόδοτος μὲν φησὶ ἅλυος καλεῖ. αὐτὸς γὰρ ὅσην ἦς ἦρξεν ἅπασης λυδίας. λέγει δ' αὐτὴν ἐκεῖνος τυρσηνὸν ἐθέων τῶν ἐντὸς ἅλυος ποταμοῦ. οἱ δὲ νῦν τὴν ἐντὸς τοῦ ταύρου καλοῦσιν ἀσίαν, ὁμωνύμως τῇ ὅλῃ ἠπείρῳ ταύτῃ ἀσίαν προσαγορεύοντες. πρόκειται δ' ἐν αὐτῇ πρῶτον μὲν ἔθνη τὰ ἀπὸ τῆς παφλαγόνος τε, καὶ φρυγῶν, καὶ λυκαόνων. ἔπειτα βυθυνοὶ καὶ μυσοὶ καὶ ἡ ἰκάκητος, ἔτι δὲ τρῳάς, καὶ ἑλλησποντία. μετὰ δὲ τούτους ὧδε θαλάττῃ μὲν ἑλλήσποντος εἶτα αἰολέων καὶ ἰώνων, τῶν δ' ἄλλων βάρβαρα τε καὶ λύκιοι. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ λυδοί. πρὸς μὲν ἓν ἄλλων ἑρουμένων ὕστερον, τῶν δὲ καππαδοκίαν εἰς δύο σατραπείας μοιρανθέντων ὑπὸ τῶν πέρσῶν, παραλαβόντος μακεδόνος, πρόκειται, τὰ μὲν ἐκόντος, τὰ δ' ἄκοντος, εἰς βασιλείας αὐτὴ σατραπῶν πρὸς ἄτταν, ὧν τῶν μὲν ἰδίως καππαδοκίαν ὠνόμασαν, καὶ πρὸς ἕω ταύρου καὶ νὴ δία μεγάλην καππαδοκίαν, τῶν δὲ πόντον. οἱ δὲ τῶν πρὸς ἕω πόντῳ καππαδοκίαν. τῆς δὲ μεγάλης καππαδοκίας νῦν μὲν οὐκ ἴσμεν πρώτῳ διατάξει. τελευτήσαντος γὰρ τὸν βίον ἀρχελάου τοῦ βασιλεύσαντος ἐγκαλέσαντες τε καὶ ἡ σύγκλητος ἐπαρχίαν ἐποίησαν ῥωμαίων αὐτῶν, ἐπ' ἐκείνου δὲ, καὶ τῶν πρώτων βασιλέων εἰς δέκα στρατηγίας διῃρημένης τῆς χώρας, ὧν τὴν μὲν ἕβδομον κατέζευγτο αἱ πρὸς ἕω ταύρῳ μελιτηνὴ καὶ κατακονία καὶ κιλικία, τυανῖτις τε καὶ ἰσαυρῖτις. ὧν τὰ δὲ λοιπὰ, λαβιανασῶν, σαργασῶν, χαμανηνῶν, ἐμιλιανῶν. πρὸς ἑσπέρᾳ δ' ὕστερον παρὰ ῥωμαίων ἐπὶ τῆς κιλικίας τῆς πρὸς ἀρχελάου, καὶ φιλοπάτωρ στρατηγία ἡ πρὸς καππαδοκίαν τε καὶ λυκαονίαν μέχρι τῆς αὐτοπάτορος δέρβης, τέλος δ' ἀρχελάου καὶ ἡ τραχεῖα πρὸς ἐλάσσαρ κιλικίας, καὶ τὰ ἄκρα ἡ τὰ πρὸς παλαίαν, συνεκβαλόντα. ἔστι δ' ἡ μὲν μελιτηνὴ, πρὸς ἀπλησίαν τῇ κομμαγηνῇ. τὰ ἄκρα γάρ ὅσα τοῖς ἡμετέροις δεῖ φράσαι κατέφυγε, μόνη τ' ἄλλης καππαδοκίας, ὥς τε καὶ ἔλαιον φέρειν, καὶ τὸν μοναρέα οἶνον τοῖς ἑλληνικοῖς ἐναμίλλον. αὐτικεῖται δὲ τῇ σωφηνῇ μέσην ἔχουσα τὸν εὐφράτην ποταμόν, καὶ αὐτὴ κομμαγηνὴ ὅμορος οὖσα. ἔστι δὲ φρούριον ἀξιόλογον τῶν καππαδοκῶν ἐν τῇ πορείᾳ, τόμισα, ὅθεν δ'

eos autem Ariarathes adeptus est, qui primus Cappadocum rex est nuncupatus. Locus hic est tanquam magnæ cuiusdam peninsulæ Isthmus, duobus maribus coartatus, mari scilicet Isicí sinus usq; in Tracheam Ciliciam, & Euxino inter Sinopam atq; Tibarenorum orã. Omnem uero regionem Cappadocibus ad occidentem uersus, quæ intra Isthmum est, peninsulam dicimus, quam Herodotus cis Halym uocat. Hæc est cui Crœsus imperitauit, quem ille gentium dominum appellat, quæ cis Halym sunt. Iuniores uero eam quæ intra Taurũ est Asiam uocant, eodem nomine quo totam continentem. In ea gentes hæ continentur. Primum ab oriente Paphlagones, Phryges, & Lycaones: deinde Bithyni, Mysi, & quæ Epictetus dicitur: præterea Troas, & Hellespontia: post hos ad mare ex Græcis Æoles, & Iones. Ex alijs Cares ac Lycij, in mediterranea Lydi. De cæteris postmodum dicemus. Macedones Cappadociam in duas satrapias à Persis diuisam accipientes, partim spontanei, partim inuiti, ex satrapijs in regna redegerunt, atq; maiorem Cappadociã quæ Taurum uersus est proprie Cappadociam nominarunt, alteram Pontum. Quidam eam quæ Pontum uersus est, Cappadociam uocauere, nos autem maioris Cappadociæ ordinem nũc ignoramus. Nam Archelao uita functo, Cæsar ac senatus decreuere, ut ea Romanorum prouincia esset. Cum uero regio sub illo, ac prioribus in decem præturas esset diuisa, quinq; Taurum uersus censebantur, ut Melitina, Cataonia, Cilicia, Tyanensis, & Isauriẽsis. Quinq; reliquæ è Lauinasena, Sargasena, Sarauna, Chamanena, Rhimnena. Postea addita est à Romano ex Cilicia, quod ante Archelaum erat XI. prætura, regio scilicet, Castabalis & Cydistræ uicina usq; Derbã, Antipatri Piratæ sedem. Ab Archelao autem Trachea Cilicia circa Eleusam, & omnis ea quę piraticam exercuerat. Melitina persimilis est Cõmagenæ. Sola enim ex omni Cappadocia, tota domesticis arboribus cõsita est, ut etiã oleũ ferat, & Monariticum uinũ, quod cũ Græco de certat. Hæc Sophenæ opponitur, habẽs in medio Euphratem, ei Cõmagena contermina est. In ulteriore regione est castellum quoddam Cappadocum satis clarum, nomine Tomisa.

Id Sophenæ regi uenditum est talentis centũ. Postea à Lucullo uirtutis gratia in bello aduersum Mithridatem gesto, Cappadoci cuidã donatum. Cataonia planities est lata & concaua, & omnia fert, præterea quæ semper uirent, circunstant eam montes, cum alij, tum Amanus à parte australi, qui à Tauro Ciliciæ quodam modo auulsus est, & Antitaurus in contraria abruptus. Amanus enim in Cilicia & Syriacum mare ad occasum porrigitur, à Cataonia contra Notum, quo spatio totum Issicum sinum circuncludit, & campos, qui inter Cilicas sunt Taurum uersus. Antitaurum uero ad septentrionem inclinat, & orientis nonnihil apprehendit, deinde finit in mediterranea. In Antitauro conualles sunt profundæ & angustæ, in quibus sita sunt Comana ciuitas, memoratu digna, & Bellonæ fanum, quod illi Coma na uocant. Ea ciuitas clarissima est, maximãq; numine afflatorum & sacrorum seruorum multitudinem habet. Eam Cataones incolũt, qui quanquam regi subditi sint, parent tamen sacerdoti, qui fani, & sacrorum seruorum magna ex parte dominus est, qui tempore quo nos peregrinati sumus, supra sex millia erant, uiri simul ac mulieres. Fano, regio adiacet non parua, cuius fructum ac prouentum sacerdos accipit. In honore secundus est in Cappadocia post regem. Reges ac sacerdotes frequentius ex eadem esse progenie solebant. Hoc sacrorum genus Orestes cum sorore Iphigenia è Scythia Taurica huc uidentur attulisse, quæ Dianæ Tauropolæ erant, lugubrem comam hic deposuisse, ex qua urbi nomen datum est. Vrbem Sarus amnis interfluit, qui per Tauri conualles deuolutus, ad Cilicum campos & subiectum pelagus pertransit. Pyramus uero perlabitur Cataoniam, & è media planitie exoritur, & nauigabilis est. Est etiam fossa quædam memoratu digna, per quam aqua purissima magno spatio occulte sub terram fertur, deinde in summũ exoritur, tanta ui, ut si quis hastã superne demiserit, adeo aquæ impetus obsistit, ut uix immergi queat. Fertur etiã fundo innauigabili, & latitudine immodica. Cum uero se Tauro iunxerit, mirum in modum contrahitur. Mira est præterea montis cæsura, per quam alueus ducitur. Nam quemadmodũ in

δῶρ δ' ἐπράθημεν σοφίῃ παλαιτέρῳ ἐκατόν. ὕσδρον δὲ ἐδωρήσατο λυκάονι τῷ καππαδόκι συστρατεύσαντι αὐτῷ, ἐν ᾗ πῶς ἐμισθοφόρει τῷ μιθριδάτῃ πολέμῳ, ἡ δὲ κατανία πλατύ, καὶ κοῖλον ὂν πολὺ πιμφορον, πλὴν τῶν ἀναθάλασσ. πορίκηται δ' ὄρη ἄλλα τε καὶ ὁ ἀμανὸς ἐκ τοῦ πρὸς νότῳ μέρους, ἀπόσασμα ὂν τοῦ ἰλικικοῦ πάσης, καὶ ὁ αὐτὶ ταύρου εἰς ταὐαντία ἀπέρχεται. ὁ μὲν γὰρ ἀμανὸς ὠθεῖ τὴν ἰλικίαν, καὶ τὴν συρίαν. ἐκτείνεται θάλατταν πρὸς τὸ ἑσπέραν, ἀρξάμενος κατανίας, καὶ τὸν νότον. τὰ δὲ τοιαῦτα διαστάσεα πολυκλείας τὸν ἰσθμὸν ὅλον ἅπαντα, καὶ τὰ μεταξὺ τῶν ἰλικίων πεδία πρὸς τὸν ταῦρον. ὁ δ' ἀντικρὺ ὠθεῖ τὰς ἄρκτους ἐγκέκλιται, καὶ μικρὸν ὠλαμβάνει τῶν ἀνατολῶν. ἐστὶ δὲ καὶ τὰ μεσόγαια πολλὰ τὰ. ἐν δὲ τοῦ ἀντικρὺ τούτῳ, βαθεῖς, ⊕ σγοινοί εἰσιν αὐλῶνες, ἐν οἷς ὄρυκται τὰ κόμμανα, καὶ τοῦ γένους ἱερεῖς ὁ ἐκεῖνοι κόμανα ὀνομάζουσι. πόλις δ' ἐστὶν ἀξιόλογος, πλεῖστον μὲν τῶν θεοφορήτων πλῆθος, καὶ τὸ τῆς ἱερᾶς βουλῆς ἐν αὐτῇ κατάνομον δὲ εἰσὶν οἱ ἐνοικοῦντες, ἄλλως μὲν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τεταγμένοι, τὸ δὲ ἱερὸν ὑπακούοντες. τὸ πλέον δὲ τοῦ ἱεροῦ ὄρους, καὶ τῆς ἱερᾶς βουλῆς, οἱ κατὰ τὴν ἡμετέραν ὠθισμείαν πλείονες ἦσαν τῶν ἑξακισχιλίων κύριοι τῶν ἱερῶν, καὶ χώρα πολλή. καρποῦνται δ' οἱ ἱερεῖς τὴν πρόσοδον, καὶ ἔστιν οὕτως ἀδύ. τορος κατὰ τιμὴν τῆς καππαδοκίας μετὰ τὸν βασιλέα. ὡς δ' ὠλυτοπολυπαίνους ἦσαν οἱ ἱερεῖς τοῖς βασιλεῦσι, τὰ δὲ ἱερὰ ταῦτα ἀνεῖ ὀρέσης μετὰ τῆς ἀδελφῆς ἱερογλυέικης κόμισαι λύρᾳ ἀπὸ τῆς ταυρικῆς σκυθίας, τὰς τῆς ταυροπόλου ἀρτέμιδος. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν ὠφιγένειαν κόμιν ἀφιδῦναι, ἀφ' ἧς καὶ τοὔνομα τῇ πόλει, ἀφ' ἧς μὲν ὁ τῆς πόλεως ταύτης ὁ σάρ⊕ ῥεῖ ποταμός, ἀπὸ τοῦ συναγκίου τοῦ ταύρου διακρίνων πρὸς τὰ τῶν ἰλίκων πεδία, καὶ τὸν κάμανον πέλαγ⊕. ἀπὸ δὲ τῆς καταονίας ὁ πύραμις πλωτὸς ἐκ μέσου τοῦ πεδίου τῆς φαγὰς ἔχων. ἔστι δὲ βάθ⊕ ἀξιόλογ⊕, ἐν οὗ καθαρόν ὄζει τὸ ὕδωρ, ὑποφερόμενον ἐπὶ πολὺ μέχρι πολλοῦ ἀφανίσματ⊕ ὑπὸ γῆς, εἶτ' ἀναπλοῦν εἰς τὴν ὠθρανίαν. ἀπὸ δὲ καθηγῆ ἀκόνιλον αὖθις εἰς τὴν βάθρον, ἡ εἶτα τὸ ὕδωρ αὖ πάλιν πρὸς ἅπῃ ὑποδύν, ὡς τε μόλις βαπίζεσθαι, ἀπλῶτον ἢ βάθει, ⊕ πλάτει πολὺ ἐνηθές, ἐπειδὴ σωάγη τῷ ταύρῳ, πηγάδος λαμ

βάνει τε συναγωγὴν. παράδοξ⊕ δὲ καὶ ἡ ἀφανὴς τοῦ ὄρους ὁδὸς ἣν ἄγεται τὸ ῥεῖθρον, καθάπερ ἐν τοῖς

τοῖς ῥήγμασι λαβούσαις πέτραις, καὶ σχιδεῖσαις διχᾶ, τὰς κατὰ τὴν ἑτέραν ὄχθας ὁμολόγους ἔδει συμβαίνειν ταῖς κατὰ τὴν ἑτέραν ὄχθας οὕτως, ὡς τε λάβ συναρμοδῆναι δοκεῖν, οὕτως ἐσβαλεῖν, καὶ τὰς ὑποκειμένας τοῦ ποταμοῦ πέτρας ἑκατέρωθεν ὀχθῶν μέχρι τῶν ἀκρωρειῶν ἀνατεινούσας ἐνδιαστέλλουσιν, ἢ τριῶν πλέθρων, αὐτικέμενα ἔχουσας τὰ κοῖλα τοῖς ὄχθαις. τὸ δὲ ἐλαφ⊕ τὸ μεταξὺ τῶν πέτρινον, βαθύτ, καὶ σχοῖν πλέως ἔχον δι' μέσου ῥῆγμα, ὡς δοκεῖ καὶ κοῖλα, καὶ λαγὼ διάλεσθαι. τόδε δ' ὅτι τὸ ῥεῖθρον τοῦ ποταμοῦ ἄχρι χείλους πλήρους, ὀχετοῦ πλάτει προσοικοῦς. δι' δὲ τὴν σκωλιόπτα, καὶ τὴν ἐκ προστόου σωαγωγὴν, καὶ τὸ δι' τῆς φάραγ⊕ βάθ⊕, εὐθὺς τῆς πηγῆθεν παραπλήσι⊕. διεκβαίνων δὲ τὰ ὄρη πάντα κατάγει χοῦν ὠθὺ τὴν θάλατταν, τὴν μὲν, ἐκ τῆς κατανίας, τὴν δὲ, ἐκ τῶν ἰλικίων πεδίων, ὡς τε ἐπ' αὐτοῦ καὶ χρησμὸς ἐκπεπτωκὼς φέρεται τοιόσ⊕.

ἔσσεῖ ἐσομένοις ὅ τε πύραμ⊕ εὐρυοδίνης,
πίονα πρηγέων ἰφθίμ ὅν λύπρον, ἰκνεῖται.

Παραπλήσιον γάρ τι καὶ συμβαίνει, ⊕ ἐν αἰγύπτῳ τῷ νείλῳ ἀεὶ προσεξαιωρῶντος τὴν θάλατταν τῇ προχώσει. καθὸ καὶ πρόδοτ⊕ μὲν δῶρον τ ποταμὸν τὴν αἴγυπτον ἔπγ. ὁ ποιητὴς δὲ τὸν φάρον πελαγίαν ὑπάρξαι πρότερον ἔπγ, νυνὶ πρόσγειον οὖσαν τῇ αἰγύπτῳ. τρίτη δ' ὅδε ἱρωσύνη διοδακίη οὐ λειπομένη ταύτης, ἀξιόλογος δ' ὅμως. ἐν ταύτῃ δ' ὅδε λάκκ⊕ ἁλμυροῦ ὕδατ⊕ ἀξιόλογα λίμνης ἔχων περίμετρον ἐφ' ἡμισταδιαίων ὑψηλαῖς τε, καὶ ὀρθαῖς, ὥστ' ἔχειν κατάβασιν ἰλιμακώδη. τὸ δ' ὕδωρ, οὔτ' αὔξεσθαι φασίν, οὔτε ἀπορρύσιν ἔχειν δῆλον φανερόν. πόλιν δ' οὔτε τὸ τ παράπαν ἔχει πεδίον, οὐδ' ἡ μελιτίνη, φρούρια δ' ἐρυμνὰ ὠθὺ τῶν ὀρῶν, τά τε ἀζὰ μορα, καὶ τὸ διατορικόν, ὃ πορεύεται δι' ἁρμάλα ποταμῶ. ἔχει δὲ καὶ ἱερὸν τὸ τοῦ κατάου ἀπόλλων⊕, καθ' ὅλην τιμώμενον τὴν καππαδοκίαν, ποιησαμένων ἀφιδρύματα ἀπ' αὐτοῦ. ἔστι δ' αἱ ἄλλαι στρατηγίαι πόλεις ἔχουσι πλὴν διοσίν. τ ἦ λοιπῶν στρατηγιῶν ἐν μὲν τῇ σαργαυσίνῃ πολίχνιον ὄζειν ἅπτε. ⊕ ποταμὸς κάρμαλος, ὃς ⊕ αὖθις εἰς τὴν κιλικίαν ἐκπίπτουσιν. ἐν τε ταῖς ἄλλαις, ὅτε ἀργὸς ἔρυμα ὑψηλὸν πρὸς τῷ πάνῳ, καὶ τὰ νᾶρα ὁ νυῦ καλεῖται νηφαίου, ἐν ᾧ ὀνομαῖς πολιορκούμενο⊕ αὐτόχε πολὺν χρόνον. καθ' ἡμᾶς δὲ σισίνου ὑπῆρξε βυσαντοφυλάκιον τοῦ ὠθιμένους τῇ καππαδο-

petris rimam trahentibus & per medium scissis, cõtingit, alterius partis depressionibus ita conuenire, ut coniungi possint, sic uidere est imminentes fluminis petras, utrinq; fere usq; ad montis summa pertendentes, duorum, triúmue iugerum spatio, concauitates quasdam eminentijs oppositas habere. Solum uero quod interiacet, totum saxeum, ualde profundam & angustam rupturam in medio habet, ut eam canis ac lepus transiliat. Hic fluminis alueus, ad labrum usque plenus est, latitudine aquæ ductui par, propter obliquitatem autem & angustias & uallis profunditatem, mox de longinquo accedentibus sonitus exauditur tonitrui persimilis. Montes uero egressus tantum limum in mare deducit, partim ex Cataonia, partim ex Ciliciæ campis, ut huiusmodi de eo oraculum editum feratur,

Tempus erit rapidis olim cũ Pyramus undis
In sacram ueniet, congesto littore, Cyprum.

Ibi enim sic euenit, ut in Ægypto, in qua semper Nilus ex aggestione, mare continentem efficit. Vnde Herodotus Ægyptum flumi nis donum appellat. Poeta quoq; dicit, Pharum prius in pelago fuisse, quę nunc Ægypto cohæret. Tertia est Dacia, in qua Iuppiter colitur, non inferior hac, sed memoratu digna. In ea aquæ salsæ fossa est, quæ magni lacus ambitum habet, altis & erectis clausa supercilijs, ut scalarem descensum habeat. Aquam nec manifestum ulla ex parte exitum habere, nec augeri, proditum est. Cataonum campi, & Melitina, ciuitatem nullam habent, castella in montib⁹ munita sunt, Azamora, & Dastacũ, quod Carmala flumẽ circũfluit. Habet etiã Apollinis Cataonis delubrum, quod in tota colitur Cappadocia. Aliæ prętur̨ urbes non habent, exceptis duabus. E reliquis prætoris in Sargarausina oppidum est Herpa, & flumen Carmala, quod in Ciliciam emittit. In cæteris prætoris, Argus munitio alta iuxta Taurum est, & Nora quæ nunc Neroassus uocatur, in qua Eumenes obsessus diu restitit. Ætate autem nostra Sisinus, in eo thesauros habebat. Is Cappadocum

cum imperium adortus est. Huius regia erat Cadena in urbis modum instructa, ea in montibus est Lycaoniæ. Nam & Sauera olim uicus dicitur fuisse, in modum urbis, & regionis metropolis. In Morimena Iouis fanum est, qui apud Venasinos colitur, in eo habitant sacrorum seruorum ferè tria millia. Sacra regio fertilis est, quę annuum prouentum sacerdoti dat, talentorum quindecim. Is per totam uitam sacerdos est, sicut ille qui est apud Commana, & post illum secundus in honore. Duæ tantum præturæ urbes habent, Tyanensis, Tyana Tauro subiacentia, qui apud Cilicias portas est, ad quas montium cacumina, in Ciliciam ac Syriam tendentia, facillima sunt, & omnibus communia. Regio quæ iuxta Taurum est, Eusebia uocatur, ea fertilis est, & magna ex parte planities. Tyana aggeri Semiramidis subiacent, optime munito Non procul hinc sunt Castabala & Cybistra oppida monti propinqua. Castabalis est Dianæ Persicæ fanum, ubi dicunt sacras mulieres illæsas nudis pedibus super prunas ingredi, atq; hic etiam eandem historiam narrant Orestis & Tauropolæ, & Perasiam idcirco uocitatam dicunt, quod ex ulteriore regione fuerit allata. In Tyanensi prætura una ex decem supradictis oppidum est Tyana. Eam uero quæ Epictetus dicitur, his non connumero, Castabala scilicet & Cybistra, & quæ in Cilicia Trachea sunt, in qua Archelaus Eleusam insulam fertilem muniuit, opus memoratu dignum, ubique magna temporis parte degebat. In Cilicia est ea quæ Mazaca uocatur, gentis eius metropolis, atque ea etiam Eusebia nuncupatur, quæ iuxta Argæum est. latet enim sub Argæo monte omnium altissimo, qui semper in summo niues habet, ex quo dicunt, qui eò ascendũt, quanquàm ij perpauci sunt, sereno cœlo utrunque æquor perspici, Issicum scilicet ac Ponticum. Cætera ad ciuitatis habitationem incommoda sunt. Nam & sicca est & debilis, & propter principum negligentiam immunita, & fortasse de industria, ne mœnibus ut munimento freti, nimis confidant, planitiem habitantes, quæ colles arduos & difficiles habet. Loca uero circunstantia omnino sunt sterilia & inculta, quanquàm campestria sint. Arenosa enim sunt & petrosa, paululum uero progredienti campi sunt igne exusti, & solum incensum per multa stadia,

κων ἀρχῆ. τούτου δ' ὑπὸ καὶ τὰ κάτω Καππάδοκα βασίλειον, καὶ πόλεως κατασκευὴ ἔχει, ἣν δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ὀρῶν τῶν Λυκαονικῶν. τὰ γὰρ πρόσβορρα λευκόπολις λέγεται ὑποκεῖσθαι πρότερον καὶ αὕτη μητρόπολις ἦν χώρας. ἐν δὲ τῇ μεσημβρίᾳ τὸ ἱερὸν τοῦ Διὸς ἀγιδρυσόλοφον κατοικίαν ἔχον τριχιλίων, χώραν τε καὶ χώραν ἱερὰν δύναρτον, παρέχουσαν πρόσοδον γναιάσιον ταλάντων ἑπτακαίδεκα τοῦ ἱερέως. καὶ οὗτος δὴ βίου, καθάπερ, καὶ ὁ ἐνκομαώσις, καὶ δευτερεύει κατὰ τιμὴν μετ' ἐκεῖνον. δύο δὲ ἔχουσι μόνον στρατηγίαι πόλεις, ἥ μὲν τυανῖτις τὰ τύανα, ὑποπεπτωκυῖα τοῦ ταύρου τοῦ κατὰ τὰς Κιλικίας πύλας, καθ' ἃς εὐπετέστατα, καὶ κοινότατα πᾶσιν εἰσὶν αἱ εἰς τὴν Κιλικίαν, καὶ τὴν συρίαν ὑποβολαί, καλεῖται δὲ εὐσέβεια ἡ πρὸς τοῦ ταύρου, ἀγαθὴ δὲ καὶ πεδίας ἡ πλείστη. τὰ δὲ τύανα ἐπόκειται μὲν σεμνάμυθον τετειχισμένῳ καλῶς, οὐ πολὺ δ' ἄποθεν ταύτης δύο πάγοι καθ' Βάλα, καὶ τὰ λύβιστρα. ἐπὶ μᾶλλον δ' ἐστὶ πλησιάζοντα πολίσματα, ὧν ἐν τοῖς κατὰ βάλλοις δύο τὸ τῆς περασίας ἀρτέμιδος ἱερόν, ὅπου φασὶ τὰς ἱερείας γυμνοὺς ὑπὸ ποδὶ δ' αὐθρακιᾶς βαδίζειν ἀπαθεῖς. ἐν δὲ τῷδε δὲ τῷ αὐτῷ θρυλλοῦσιν ἱστορίαν περὶ τοῦ ὀρέστου, καὶ τῆς ταυροπόλου. περᾶσαι λεγκλῆδαι φασκόντων, δι' ὃ περάσθαι κομιδῶς. ἐν μὲν δὴ τῇ τυανίτιδι στρατηγίᾳ τῶν λεχθεισῶν δέκα, ἔστι πόλισμα τὰ τύανα. τὰς δ' ὠλικτήτους οὐ συναριθμῶ ταύτους καὶ σάβαλα, καὶ τὰ λύβιστρα, καὶ τὴν ἐν τῇ τραχείᾳ κιλικίᾳ, ἐν ᾗ τῶν ἐλαιοῦσσαν πόσιον δύναρτον σωτήκτωρ ἀρχέλαος ἀξιολόγως, καὶ τὸ πλέον ἐνταῦθα διέτριβεν. ἐν δὲ τῇ κιλικίᾳ καλουμένῃ ταμασσὸς ἡ μητρόπολις τοῦ ἔθνους. καλεῖται δ' εὐσέβεια, ἡ αὕτη ἐπίκλησιν ἡ πρὸς τοῦ ἀργαίου. λέγεται γὰρ ὑπὸ τοῦ ἀργαίου ὄρει πάντων ὑψηλοτάτῳ, καὶ αὐτὸ κλεῖσον χιόνι τῶν ἀκρωρειῶν ἔχοντι, ἀφ' ἧς φασὶν οἱ ἀναβαίνοντες οὐκ ἐλάττω ἢ σταδίους τετρακοσίους τὴν εἰσὶν. λογισάμενοι τὴν ἀπὸ θαλάττης ἀρχὴν ἄμφω τὰ πελάγη τό τε πόντιον, καὶ τὸ ἰσσικὸν, τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἀφυῆ πρὸς συνοικισμὸν ἔχει πόλεως, ἀύδρος τε γάρ ἐστι, καὶ αὐώχερος, διά τε τὴν ὀλιγωρίαν τῶν ἐπιχωρίων, καὶ ἀτείχιστος, τάχα δὲ καὶ ἐπίτηδες, ἵνα μὴ ὡς ἐρύμασι πεποιθότες τοῖς τείχεσι, σφίσι πισσύοιεν πεδίον οἰκοῦντες, λόφος τοσοῦτος ἐξίους ἔχει, καὶ ἐμβριθεῖς. καὶ τὰ λύκια λειχωρία ἔχει τελέως ἄφορα, καὶ ἀτεώργητα, διαὶ πορ ὄντα πεδινά. ἀλλ' ἔστιν ἀμμώδη, καὶ τοσοῦτον μικρὸν δ' ἔπι πᾶσιν, καὶ πυρίκαυστα πεδία, καὶ μετὰ βαθρων πυρὸς ὑπὸ σεισίους πολλοὺς,

ὥστε πορρώθεν ἡ κόμιδὴ τῶν ὑπὸ τησιέων. ἐφοδιοῦσι δὲ πλεονέκτημα παρακείμενον ἐκ χειρὸς κίνδυνον. ἀξύλου γὰρ οὔσης σχεδόν τι τῆς συμπάσης καππαδοκίας, ὁ ἀργαῖος ἔχει περιείμενον δρυμόν, ὥστε ἐγγύθεν ὁ ξυλισμὸς πάρεστιν. ἀλλ' οἱ ὑποκείμενοι τοῦ δρυμοῦ τόποι, καὶ αὐτοὶ πολλαχοῦ πυρὰ ἔχουσιν. ἅμα δὲ καὶ ὑφυδροί εἰσι ψυχρῷ ὕδατι. οὔτε τοῦ πυρὸς, οὔτε τοῦ ὕδατος εἰς τὰ ὠφελήματα ἐκκύπτοντος, ὥστε καὶ πρόσχειν τὸν πλείονα. ἔστι δ' ὅπου, καὶ ἑλῶδες ὂν τὸ ἔδαφος, καὶ νύκτωρ ἀνάπτονται φλόγα ἀπ' αὐτοῦ. οἱ μὲν οὖν ἔμπειροι φυλαττόμενοι τὸν ξυλισμὸν ποιοῦνται. τοῖς δὲ πολλοῖς κίνδυνός ἐστι, καὶ μάλιστα τοῖς λατρεύουσιν, ἐμπίπτουσι εἰς ἀδήλους βόθρους τοῦ πυρός. ἔστι δὲ καὶ ποταμὸς ὁ τοῦ πεδίου τοῦ πρὸς τὴν πόλεως μέγας καλούμενος, ὅσον τεσσαράκοντα σταδίους διέχων τῆς πόλεως, ὃν ταπεινοτέρῳ τῆς πόλεως χώρῳ τὰς πηγὰς ἔχων. ταύτην μὲν οὖν ἄχρηστον αὐτοῖς ὄντα, οὐχ ὑποδιέξιον ἔχων τὸ ῥεῦμα, εἰς ἕλη δὲ καὶ λίμνας ἐμβαλλόμενον, μάκιστ' τὸν ἀόρατον τοῦ θρόους τὸν ὑπὸ τὴν πόλιν, καὶ τὸ λατομεῖον δὲ ποιεῖ διύχρηστον, καίπορ δύχρηστον ὄν. πλατεμῶνος γάρ ἐστιν. ἀφ' ὧν τὴν λιθίαν ἔχειν ἄφθονον συμβαίνει τοῖς μαζακηνοῖς πρὸς τὰς οἰκοδομίας. καλυπτόμεναι δ' ὑπὸ τῶν ὑλάτων αἱ πλάκες, ἀντιπράττουσι· καὶ ταῦτα δ' ὄντα ἑλώδη τὰ τῶν ταντακηνῶν πυελώματα. ἀριαράθης δ' ὁ βασιλεὺς τοῦ μέλανος κατά τινας σφὰς ἔχοντος τὴν εἰς τὸν δύφραντην διέξοδον, ἐμφράξας ταῦτα, λίμνην πελαγίαν ἀπέλειξε τὸ πλησίον πεδίον. ὑπὸ τοῦτον δὲ νησίδας τινὰς, ὡς τὰς κυκλάδας ἀπολαβόμενος, διατεμὼν γὰρ αὐτοῖς ἐποιεῖτο μεσογαιώδεις. ἐκπαγὲν δ' ἀθρόως τὸ ἔμφραγμα, ἐξέκλυσε πάλιν τὸ ὕδωρ. πληρωθεὶς δ' ὁ δύφραντης, ἅπτεται τῶν καππαδοκῶν πολλὴν παρέσυρε, καὶ κατοικίας, καὶ φυτείας ἀφάνισε πολλάς. ἅπτεται τῶν γαλατῶν τῶν τὴν φρυγίαν ἐχόντων οὐκ ὀλίγην ἐλυμήνατο. αὐτὴ δὲ τῆς βλάβης ἐπράξαν ζημίαν αὐτὴν τάλαντα τεσσαράκοντα, ῥωμαίοις ὕστερον ἐπιτρέψαντος τὴν λειψανον. τὸ δ' αὐτὸ συνέβη, καὶ περὶ ἵππα. καὶ γὰρ ἐκεῖ τὸ τοῦ λαρμάλα ῥεῦμα χάσμα ἐξέφηξεν, εἶτ' ἐκραγὲν τοῦ σώματος, καὶ τῶν κιλίκων τινὰ χωρία τὰ πρὸς τὸν μαλλὸν διέφθειραν, τοῦ ὕδατος, δίκης ἐπισπῶν τοῖς ἀδικηθεῖσιν. ἀφυὲς δ' οὖν κατὰ πολλὰ τὸ τῶν μαζακηνῶν χωρίον, ὅπως κατοικίαν μάλιστα οἱ βασιλεῖς ἐλέσθαι δυνοῦσιν, ὅτι τῆς χώρας ἅπασις τόπος ὢν μεσαίτατος οὕτως ἔχει ξύλα ἐχόντων ἄμα, καὶ λίθου πρὸς τὰς οἰκοδομίας, καὶ χόρτου, οὐ πλεῖστον ἐλέσθαι κτήσεσθαι φοιτῶντος. βόσιμον γὰρ ἅπαν στρατόπεδον ὧν αὐτοῖς ἡ πόλις. τῶν δ' ἄλλων ἀσφάλειαν τῆς αὐτῶν τε καὶ τῶν ὑπαρχόντων, ἐκ τῶν ὀρυμάτων ἔχειν τὰ γὰρ ὄντα τοῖς φρουρίοις, ἃ πολλὰ ὑπάρχει· τὰ μὲν βασιλικὰ, τὰ δὲ τῶν φυλάκων. ἀφ'

quapropter necessaria è longinquo afferuntur. Et quod etiam abundè periculosum uideatur, non lõgè abest periculi materia. Nam cum tota ferè Cappadocia lignis careat, Argæus tamen circuncirca syluam habet, unde de proximo lignari adest. Sed loca syluæ subiecta ignes habent. Sunt etiam gelidis aquis plena, quanquã nec ignis, nec aquæ in summum extant: quapropter maxima ex parte herbida sunt. Quibusdã in locis solum palustre est, & per noctem ex eo flammæ cõsurgunt, rei itaque gnari cautè lignantur, sed multis periculum est, præsertim pecori, in obscuras ignis fossas incidenti. Est flumẽ in planitie ante urbem, nomine Melas, distans ab ea stadia XL. Is fontes habet in loco urbis humillimo, sed hac in parte inutilis est, cum non aptũ exitum habeat. In lacus ac paludes diffusus, urbis aerem æstate corrumpit, & lapidicinas, cum utilissimæ sint, efficit inutiles. Mazaceni enim lapidum copiam pro ædificijs ex ripis habẽt: nam lapidum crustæ aquis tectæ resistunt, atque paludes, hæ ubiq; ardent. Ariarathes rex angustijs quibusdam obstructis, ad quas Melas exitum in Euphratem habet, proximã planitiem totam lacu diluit, atq; insulas quasdã, tanquam Cycladas comprehendens, puerilitèr ibi immorabatur. Clausura uerò ad unum, rupta aqua, soluta est, intumefactusq; Euphrates, magnam Cappadociæ partem traxit, & multas habitationes & consita deleuit. Agrũ quoq; Galatarum, qui Phrygiam habitant, non paruo affecit detrimẽto. Qua ex re XXX talentorum damno mulctatus, eius rei iudicio Romanis commisso. Idem circa Herpam contigit. Nam & ibi Carmalæ exitu obstructo, ore deinde rupto, cum aqua quædam Cilicum loca deuastasset, pœnas dedit ijs, quia iniuria affecti fuerunt. Mazacenorum itaq; loca, quanquam plurimis rebus incommoda sint, ea tamen reges ad habitandum præcipuè uidentur elegisse, quia locus totius regionis medius erat, & lignis & lapidibus abundabat, & herba, qui plurimùm ad alenda pecora indigebant. Nam ea urbs quodammodo illis castra erat. Cæterùm uerò tutelam ex munitionibus & castellis habebant, quæ ibi plurima sunt, alia regis, alia amicorum. Di-

ſtant Mazaca à Ponto ad ſtadia octingenta auſtrum uerſus, ab Euphrate paulo minus quàm duplum. A' Cilicijs portis VI dierum itinere, & à Cyrinis caſtris per urbem Tyana, quæ circa medium ferè iter iacet, à Cybiſtris ad ſtadia CCC. Mazaceni Charondæ legibus utuntur, eligentes aliquem legiſperitum, qui ſit eis legum interpres, quemadmodum apud Romanos ſunt Iuriſconſulti. Hos Tygranes Harmenius malè affecit, cum Cappadociam excurreret. omne enim tranſtulit in Meſopotamiam, & Tigranocerta magna ex parte ex his coluit, poſtea captis Tigranocertis, potentiores reuerſi ſunt. Regionis latitudo eſt à Pōto Taurum uerſus, mille ferè & octingentorum ſtadiorum. Longitudo uerò à Lycaonia atque Phrygia uſque ad Euphratem, ad auroram & Harmeniam ad tria millia ſtadiorum. Ea frugibus abundat, præſertim frumento, & pecore omnis generis: quæ cum Ponto auſtralior ſit, frigidior tamen eſt. Gabadania campeſtris eſt, & cæteris auſtralior. nam Taurum ſubit, & uix ullam fructifera rum arborum producit. Ipſa & magna religionis pars paſcua optima habet, præſertim quæ circa Garſauram eſt, & Lycaoniam & Morimenam. In Cappadocia naſcitur ea, quæ Sinopica rubrica dicitur, omnium optima, quæ cum Iberica decertat, idcirco Sinopica appellatur, quod eam mercatores eò deferebant, prius quàm Epheſiorum emporium tam celebre eſſet. Dicunt etiam Cryſtalli, & Onychiti lapidis cruſtas, prope Galatas ab Archelai perquiſitoribus inuentas. Eratq; locus quidam candidi lapidis, colore ebori perſimilis, qui tanquam cotes quaſdam non magnas producebat, è quibus cultrorum capuli fiebant. Alias uerò ad ſpecularia facienda, glebas magnas ferebat, ut etiam extra exportaretur. Ponti atque Cappadociæ confinium eſt regio quædam montana, cum Tauro pariter progrediens, quæ ab occidentalibus Commagenæ extremis initiū ſumit. In ea caſtellum quoddam præruptum conditum eſt, nomine Daſmenorū, uſq; ad Laniaſi næ orientalia. Cappadociæ præturæ cedunt Chammamena & Laniaſina. Sed cum primū Romani res Aſiaticas perſequerentur, Antiocho ſuperato, amicitias atq; ſocietates cum regib. ac populis iungebant, ac cæteris quidē

Non probatur Cœlio hæc uerſio lib. II. cap. 9

ſικε δὲ τὰ μάζακα τοῦ μὲν πόντου πρὸς ἀ-
κτακοσίους σταδίους πρὸς νότον· τοῦ δὲ Εὐ-
φράτου, μικρὸν ἐλάττους, ἢ διπλασίους. τῶν
κιλίκων δὲ πυλῶν ὁδὸν ἡμερῶν ἓξ. καὶ τὸ
λυκάονικὸν τὸ πρὸς πόντῳ ὅλα τυάνων. κατὰ
μέσων δὲ τὴν ὁδὸν λέγεται τὰ τύανα, διέχο-
σι δὲ λυδίους τριακοσίους σταδίους. χρῶνται
δὲ οἱ μαζακηνοὶ τοῖς χαρωνδα νόμοις, ἀμφό-
τεροι καὶ νομοθέτην, ὃς ὅτι μὲν αὐτοῖς ἐζήτησε
τῶν νόμων, παραπλήσιόν οἱ παρὰ ῥωμαίοις νομο-
θέτῃ. ἐλέφηκε δὲ φάυλος αὐτὸν πυρακάης ἐρ-
μηνεύσας, ἰώνικα τὴν καππαδοκίαν κατέφρε-
μεν. ἅπαντας γὰρ ἀνασκάπτων ἐπέκρυφεν
μεσοποταμίαν, καὶ τὰ πυρανοκρατεῖσθαι τῶν
σωμάτων τοπλέον. ὕστερον δ' ἐπανῆλθον οἱ δυ-
νάμενοι μετὰ τὴν τῶν πυρανοκρά-
των ἅλωσιν. μέγεθος δὲ ἡ χώρας κατὰ τὸ
μὲν, τὸ ἀπὸ τοῦ πόντου πρὸς τὴν πύλην,
ἐστὶ χίλιοι καὶ ὀκτακόσιοι στάδιοι. μῆκος δὲ
ἀπὸ τῆς λυκαονίας, καὶ φρυγίας, μέχρι Εὐ-
φράτου πρὸς τὴν ἕω, καὶ τὴν ἀρμηνίαν, πε-
ὶ τετρακισχιλίους. ἀγαθὴ δὲ καὶ καρπῶν, μά-
λιστα δὲ σίτου, καὶ βοσκήμασι παντοδα-
ποῖς. νοσηρωτέρα δὲ οὖσα τοῦ πόντου, ψυχρο-
τέρα ὄντι. ἡ δὲ γαβαδανία, καίπερ πεδι-
ὰς οὖσα, καὶ νοσηρωτάτη πασῶν. τοσοῦ-
τον γὰρ ἔχει ταύρου, καὶ μᾶλις τῶν καρ-
πίμων τὰ φέρει δένδρων. ἀγρόβατον δ' ἐ-
στὶ καὶ αὖτη, καὶ ἡ πολλὴ τῆς ἄλμης, καὶ μά-
λιστα ἡ πρὸς γαρσαύραν, καὶ λυκαονίαν,
καὶ μορειμανῶν. γίνεται δὲ τῇ καππαδοκίᾳ γύ-
ψου καὶ ἡ λεγομένη σινωπικὴ μίλτος, ἀρίστη
τῶν πασῶν. φύεται δ' ὄπιον καὶ ἐ
βενικὴ. ὠνομάσθη δὲ σινώπη, καὶ δίοτι κα-
τάγειν ἐκεῖσε εἰώθασιν οἱ ἔμποροι, ἀφ' ἧς τὸ
τῶν ἐφεσίων ἐμπορεῖον μέχρι τῶν χθὲς καὶ
θρώπων διῆχθαι. λέγεται δὲ καὶ λιγυστικὴν
πλάκας, καὶ ὀνυχίτου λίθου, πλησίον τῆς
τῶν γαλατῶν, ὑπὸ τῶν ἀρχελάου μεταλ-
λευόντων εὑρέσθαι. ἔστι δέ τις πόα καὶ
λίθου λευκοῦ, ὃς ἐλέφαντι κατὰ τὴν χρῆ-
αν ἐμφερής. ὥσπερ ἀκόνας τινὰς ὑπὸ μι-
γαλας ἐκφορῶν, ἀφ' ὧν τὰ λαβία τοῖς μα-
χαιρείοις κατεσκεύαζον. ἄλλως δὲ τὰς λι-
πάρας βώλους μεγάλους ἐκλιβάνους, ὥστε
καὶ ἔξω νομίζεσθαι. ὄρεινὴ δ' ὅλη τοῦ πόντου
καὶ ἡ καππαδοκίας ὀρεινή τις παρήκει,
λῃ τοῦ ταύρου, τὴν ἀρχὴν ἐχουσα ἀπὸ τῶν
ἑαυρίων ἄκρων ἡ καμμαγηνῆς, ἐφ' ἃς ἡ
δρυτοι φεύγειν ἀπότομον διασμήκη μέ-
σινή. σωίβη δὲ λίνικα πρῶτον ῥωμαῖοι τὰ κατὰ τὴν ἀσίαν διώκων, νικήσαντες αὐτίοχον, φίλ-
ες καὶ συμμαχίας ἐποιοῦντο πρός τε τὰ ἔθνη, καὶ τοὺς βασιλέας, τοῖς μὲν ἄλλοις βασιλεῦσιν, αὐτοῖς

αὐτοῖς καθ' ἑαυτοὺς δεδῶσθαι τὴν τιμὴν ταύ-
την. τοῦ δὲ καππαδόκου, καὶ αὐτοῦ τε τοῦ
ἔθνους κοινῆ. ἐκλιπόντος δὴ τοῦ βασιλικοῦ
γένους, οἱ μὲν ῥωμαῖοι συνεχώρουν αὐτοῖς
αὐτονομεῖσθαι κατὰ τὴν συγκειμένην φιλί-
αν τε καὶ συμμαχίαν πρὸς τὸ ἔθνος. οἱ δ' πρε-
σβυσάμενοι τὴν μὲν ἐλευθερίαν παρῃτοῦν-
το, οὐ γὰρ δύνασθαι φορεῖν αὐτὴν ἔφασαν·
βασιλέα δ' ἠξίουν αὐτοῖς ἀφεθῆναι. οἱ
δὲ θαυμάσαντες εἴ τινος οὕτως εἶχεν ἀπειρ-
κότος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, ἐπέτρεψαν αὐ-
τοῖς ἐξ ἑαυτῶν ἑλέσθαι κατὰ χειροτονίαν ὃν
ἂν βούλοιντο. καὶ εἵλοντο ἀριοβαρζάνην. εἰς
τειχήρειαν δὲ προελθόντος τοῦ γένους ἐξέ-
λιπε. κατεστάθη δ' ὁ ἀρχέλαος οὐδενὶ προ-
σήκων αὐτοῖς, αὐτωνίου κατασήσαντος. τού-
τῳ καὶ πρὸ ἡ μεγάλης καππαδοκίας μέ-
χρι πόντου. πρὸ δὲ ἡ προαχείας κιλικίας ἡ
προσθείσης αὐτῷ, βέλτιόν ὅσιν γ' ἦν τοῦ πρὸ
ἡ ὅλης κιλικίας λόγῳ διελθεῖν. τοῦ δὲ πόν-
του καθίσατο μὲν μιθριδάτης ὁ εὐπάτωρ
βασιλεύς, ἔχε δὲ τὴν ἀφοριζομένην τοῦ ἅ-
λυϊ μέχρι πυραμῶνος, καὶ ἁρμηνίας, καὶ τῆς
φὼς ἅλυος τὰ μέχρι ἀμάσρεως, καί τινων
ἡ παφλαγονίας μορῶν. προσεκτήσατο δ'
οὕτω, καὶ τὴν μέχρι ἡρακλείας παραλί-
αν, ὧν τὰ δυσμικὰ μορί ἡ ἡρακλείδου τοῦ
πλατωνικοῦ πατρίδος. ὧν δὲ ταὐναντίας,
μέχρι κολχίδος, καὶ ἡ μικρᾶς ἁρμηνίας, ἃ
δὴ καὶ προσέθηκε τοῦ πόντῳ. καὶ δὴ καὶ
πομπήιος καταλύσας ἐκεῖνον, ἐν τούτοις
τοῖς ὅροις οὖσαν τὴν χώραν ταύτην παρέλα
βε. τὰ μὲν πρὸς ἁρμηνίαν, καὶ τὰ πρὸς τὴν
κολχίδα τοῖς συναγωνισαμένοις δυνάστας
κατέγνωμε, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς ἓνδεκα πολιτεί-
ας διῆλε, καὶ τῇ βιθυνίᾳ προσέθηκεν, ὥστ'
ἐξ ἀμφοῖν ἐπαρχίαν γενέσθαι μίαν μεταξὺ
τῶν μεσογαίων τινὰς βασιλεύεσθαι παρέλιπ-
ε τοὺς ἀεὶ τυραννουμένους, καθάπερ καὶ τοὺς
γαλάτας τοὺς ἀπὸ γένους τετραρχίας. ὕστε-
ρον δ' οἱ τῶν ῥωμαίων ἡγεμόνες, ἄλλους καὶ
ἄλλους ἐποίησαντο μορισμούς, βασιλέας τε
καὶ δυνάστας καθισάντες, καὶ πόλεις. καὶ
τὰς μὲν ἐλευθερώσαντες, τὰς δ' ἐγχειρίζον-
τες τοῖς δυνάστας, τὰς δ' ὑπὸ τοῦ δήμ-
ου τῶν ῥωμαίων ἐῶντες. ἡμῖν δ' ὠθούσι
τὰ καθέκαστα, ὡς νῦν ἔχει λεγέσθω. μικρὰ
καὶ τῶν πρότερον ἐφαπτομένοις, ὅπου τοῦ-
το χρήσιμον. ἀρξώμεθα δὲ ἀπὸ τῆς ἡρακλεί-
ας πρὸς δυσμικωτάτοις ὅτι τούτων τῶν τόπων. εἰς δὲ τὸν ὕξεινον πόντον εἰσπλέουσιν ἐκ τῆς πρὸ-
ποντίδος, ἐν ἀριστερᾷ μὲν τὰ πρότειχη τοῦ βυζαντίου λεῖται, θρᾳκῶν δ' ὅτι, καλεῖται δὲ τὰ ἀρι-
στερὰ τοῦ πόντου θρᾳκικά, ἐν δεξιᾷ δὲ τὰ προσεχῆ, καλχιδόνια. βιθυνῶν δ' ὅτι τὰ πρῶτα. εἶτα μα-
ριανδυνῶν, τινὲς δὲ καὶ καινῶνων φασίν, εἶτα παφλαγόνων μέχρι ἅλυος. εἶτα καππαδόκων

regibus priuatim hic honor Cappadociæ, & Cappadocum genti, etiam publicè datus eſt. Regia deinde ſtirpe extincta, Romani cōceſſere, ut gens ea libera eſſet ſecundum amicitiam & ſocietatem antè contractam. principes libertatem recuſare, & dicere eam ſe ferre nō poſſe: ut rex ſibi daretur, orare. Romani admirati, quòd inuenirentur qui libertatem recuſarent, permiſere ut quem uellent regem eligerent. Elegerūt itaq; Ariobarzanē, qui in progreſſu, tertia ætate defecit. Tū creatus eſt Archelaus, nihil illi affinitate cōiunctus, idq; Antonij opera. Atq; de maiore Cappadocia hactenus. De Trachea uerò Cilicia illi addita, præſtat, ut tunc perſequamur, cū de tota Cilicia dicemus. Mithridates Eupator Ponti rex conſtitutus, eam habuit, quæ Haly flumine terminatur, uſq; ad Tibarenos & Harmenios, & regionē quę cis Halym eſt: quę uerò Amaſtrim uſq; pertendebat, & quaſdā Paphlagonię partes adeptus eſt, item oram Heraclīam, uſq; ad occidentales patriæ Heraclidis Platonici partes, ad contraria uerò uſq; in Colchidē et Harmeniam minorem, quæ quidem Ponto adiecit. Nam & Pompeius, à quo ille ſublatus eſt, his finibus regionem accepit. Quæ uerò Harmeniam uerſus, et circa Colchidem ſunt, principibus diſtribuit, qui ſecum militauerant. Reliqua in duodecim gubernationes diuiſit, & Bithyniæ addidit, ut ex utriſq; una prouincia efficeretur. Paphlagonum quoſdam ijs regendos dedit, qui à Pylæmene erant, quēadmodū Galatas ijs, qui erant genere tetrarchę. Poſtea Romanorū duces alias atq; alias partitiones fecerunt. Nam & reges ac principes cōſtituebant. Ex ciuitatibus alias liberabāt, alias principibus tradebāt, alias ſub Romano Po. dimittebant. Nos autem qui ſingula perſequimur, paululum de prioribus diſſeramus, attingentes quæcunq; utilia uidebuntur, atq; ab Heraclia incipiamus, quæ horum locorū occidentaliſſima eſt. In Pontū itaq; Euxinū à Propontide nauigātibus, à læua iacēt ea quę Byzantio ſunt cōtigua, & à Thracibus habitata: & Ponti lęua appellantē Thracea. à dextris ſunt Chalcedoni proxima, è quibus Bithynorum ſunt priora, ſequentia Marandinorū, quidam ea Cauconum dicunt, reliqua Paphlagonū uſq; ad Halym flumen. Poſtrema Cappadocum,

qui iuxta Pontum sunt, & reliquorum usque in Colchidem. Hæc omnia Ponti Euxini dextra nominantur. Toti huic oræ à Colchide, Heraclíam usque Eupator imperauit. Vlteriora uerò ad os, & Chalcedonem, regis erant Bithynorum. Sublatis regibus, Romani eosdem terminos seruauere, ut Heraclíam Ponto concederent, ulteriora Bithynis. Bithyni cum prius Mysij essent, à Thracibus Bithynis, & Thynis, qui ibi habitauere, ita sunt postea nominati. Inter plurimos quidem constat & indicium Bithynicæ gentis ea ducunt, quæ adhuc sunt in Thracia, quod quídam Bithyni dicuntur. Thynicæ uerò gentis Thyniacum litus, quod iuxta Apolloníam est et Salmydessum. Bebryces quoque qui ante hos Mysíam incoluerunt, Thraces, quantum ego existímo, fuere. Dictum est autem Mysios colonos esse Thracum, qui nunc Mysij appellantur. atq; hæc à nonnullis ita dicuntur. De Mariandynis uerò & Cauconibus non eodem pacto omnes sentiunt. Nam Heraclíam quam Milesij condidere, inter Mariandynos sitam tradunt: qui uerò sint & unde, nemo id dicit, sed nec dictio, nec alia ulla gentis differentia in huiusmodi hominibus apparet: sunt tamen Bithynis persimiles. Videtur itaque & hæc natio è Thraciæ partibus profecta. Theopompus author est, Mariandynũ quendam, Paphlagonum parti multis subiectæ imperitasse, atq; facto impetu Bebrycum regionem occupasse: quam uerò cepisset, de suo nomine reliquisse. Atq; illud dictum est, Milesios qui primi Heraclíam condíderunt, Mariãdynos in seruitutem redegisse, qui prius locum eum tenebãt, ut etiam ab eis in contemptum uenderentur. Nam his contigit, quemadmodum ijs qui Minous cœtus appellati sunt. Ienim Cretensibus dicuntur seruiuisse, Thessalis uerò Penestæ. Caucones autem quos eam oram dicunt habitasse, quæ post Mariandynos est, usque ad Parthenium flumen habentes urbem Teium, alij Scythas putant, alij Macedones, alij Pelasgos. Sed de his prius dictũ est. Callisthenes in dinumeratione scribebat hos uersus post hunc uersum,

Cromnam atque Aegialum, præcelsos inde Erythinos.

Hos alios ponebat scilicet,

Inde Polycle satus magno Cauconas agebat,

Parthenium circa fluuium qui tecta colebãt.

Loca Hom. in Catalogo

πρὸς τὸν πόντον. καὶ πρὸς ἑῴας μὲν κεῖται κόλπος. πάντα δὲ ταῦτα καλεῖται τὰ δεξιὰ τοῦ εὐξείνου πόντου. ταύτης δὲ ἡ παραλίας ὑπέρκειται σύπατρα, ἀρξάμενον ἀπὸ ἡρακλείας μέχρι κόλχιδος. τὰ δ' ἐπέκεινα τὰ μέχρι τοῦ στόματος, καὶ ἡ καλχηδὼν τῶν βιθυνῶν βασιλεῖ συνέμενε. καταλυθέντων δὲ τῶν βασιλέων, ἐφύλαξαν οἱ ῥωμαῖοι τοῦτο αὐτοῖς ὅρους, ὥστε τὴν ἡρακλέαν προσκεῖσθαι τῷ πόντῳ, τὰ δ' ἐπέκεινα βιθυνοῖς προσχωρῆσαι. οἱ μὲν οὖν βιθυνοί, διότι πρότερον μυσοὶ ἦσαν, μετωνομάσθησαν οὕτως ἀπὸ τῶν θρᾳκῶν τῶν ἐποικησάντων βιθυνῶν τὴν θυνῶν. ὁμολογεῖται πρὸς τῶν πλείστων, καὶ σημεῖα τίθενται, τὸ μὲν τῶν βιθυνῶν ἔθνους τὰ μέχρι νῦν τῆ θρᾴκη λέγεσθαί τινας βιθυνούς τοὺς τῆ θυνίδι, τὴν θυνιάδα ἀκτὴν τὴν πρὸς ἀκταλωνίᾳ, καὶ σαλμυδησσῷ. καὶ οἱ βέβρυκες δὲ οἱ τούτων προεποικήσαντες τὴν μυσίαν, ὁμόροι ἦσαν, ὡς εἰκάζω ἐγώ. εἴρηται δ' ὑπ' ἐμοῦ τοὶ οἱ μυσοὶ θρᾳκῶν ἄποικοι εἰσὶ τῶν νῦν λεγομένων μυσῶν. ταῦτα μὲν οὕτω λέγεται. τοὺς δὲ μαριανδυνούς, καὶ τοὺς λαιπαίους οὐχ ὁμοίους ἅπαντες λέγουσι. τὴν γὰρ διάλεκτον ὡς μὲν ἕλληνες μαρυανδυνοῖς ἰδιόν τι φασὶ μιλησίων ἱστόρημα. τίνες δὲ ἦν πόθεν οὐδὲ εἴρηται, οὐδὲ σαφὲς ἐθνικὸν τοῦτο τοὺς ἀνθρώπους φαίνεται. πρὸς πλησίον δ' εἰσὶ τοῖς βιθυνοῖς. ἔοικεν οὖν καὶ τοῦτο θρᾴκιον ἀπαρχὴ τὸ φῦλον. θεόπομπος δὲ μαριανδυνοὺς φησὶ μέρος εἶναι παφλαγονίας, ἀρξάντα τοῦ πολλῶν δυνάστου ὁμωνύμου, ἐπελθόντα τὴν βιθυνίαν καταχεῖν. ὧν δ' ἐλείπετο ἐπώνυμον ἑαυτοῦ καταλιπεῖν. εἴρηται δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι πρῶτον τὴν ἡράκλειαν ἱστίσαντες μιλήσιοι τοὺς μαριανδυνοὺς ἐλωτεύειν ἠνάγκασαν, οὓς πολλοὺς ἔχοντας τὸν τόπον, ὥστε καὶ πιπράσκεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν, μὴ εἰς τὴν ὑποροείαν δ' ἐκφέρειν. ναὶ γὰρ ὧδέ τούτοις, καθάπερ λέγεται μύλλεθρος ἡ μινύα καλουμένη σύνοδος, θεσπιεσίοις γὰρ ἡ μινύα καλουμένη σύνοδος, θεσπιεσίοις δὲ οἱ ὑγιεῖς. τοῦτο δὲ λαιπαίους, οὓς ἱστοροῦσι τὴν ἐφεξῆς οἰκῆσαι παραλίαν, τοὺς μαριανδυνοῖς μέχρι τοῦ παρθενίου ποταμοῦ πόλιν ἔχοντας τὸ τήϊον, οἱ μὲν σκύθας φασίν, οἱ δὲ τῶν μακεδόνων τινάς, οἱ δὲ τῶν πελασγῶν. εἴρηται δέ που, καὶ πρὸ τούτων πρότερον. καλλισθένης δὲ ἐν ἔγραφε τάδε ἐπὶ τοῖς εἰς τὸν διάκοσμον μετὰ τὰ,

Κρώμναν τ' αἰγιαλόν τε καὶ ὑψιλόους ἐρυθίνους τιθέις,

Καύκωνας αὖτ' ἦγε πολυκλέος υἱὸς ἀμύμων

Οἳ πρὶ παρθενίοιο ποταμοῦ ἑλυστὰ δόμητ'

ἐναίων.

παρήκειν γὰρ ἀφ' ἡρακλείας. καὶ μαριανδυνῶν μέχρι λόβης σύρων, οὓς καὶ ἡμεῖς καππάδοκας προσαγορεύομεν. τὸ δὲ τῶν καυκώνων γένος τὸ πρὶν τήϊον μέχρι παρθενίου, καὶ τὸ τῶν γνησίων τὸ συνεχὲς μετὰ τὸν παρθένιον ποταμὸν ἔχοντων τὸ λύτωρον. καὶ νῦν δ' ἔτι καυκωνίτας εἶναί τινας πρὸς τὸν παρθένιον. ἡ μὲν οὖν ἡράκλεια πόλις ὄντως εὐλίμενος, καὶ ἄλλως ἀξιόλογος. ἦν γὰρ καὶ ἀρχηγὸς ἔστελλον. ἐκείνης γὰρ ἡ τε χερρόνησος ἄποικος, καὶ ἡ καλαπίς. ὧν τε αὐτόνομος, εἶτα ἐτυραννεύθη χρόνους τινάς, εἶτ' ἀπολυθέντος ἑαυτῶν πάλιν. ὕστερον δ' ὑπασπολύθη γνωμένην ὑπὸ τοῖς ῥωμαίοις. ἐπείλετο δ' ἀρχηλαον ῥωμαίων μοῖρα ἡ πόλεως, καὶ ἡ χώρας. λαβὼν δὲ παρ' αὐτωνίου τὸ μόριον τοῦτο ἡ πόλεως ἀπατόριξ, ὁ δὲ μιθριδάτου τετράρχου γαλατῶν υἱός, ὃν κατεῖχον οἱ ῥωμαῖοι ἡρακλεῶται μικρὸν πρὸ τῶν ἀκτιακῶν, ἐπιθρυλλοῦντος τοῖς ῥωμαίοις, καὶ ἀπέσφαξεν αὐτόν, ὑπηρέτου, ὡς ἔφασκεν ἐκεῖνος, αὐτωνίου. θειαμβευθεὶς δὲ μετὰ τὸν τῶν ἀκτίων νίκην, ἐσφάγη μεθ' ἑαυτοῦ. ἡ δὲ πόλις οὐδὲν τῆς ποντικῆς ἐπαρχίας ἡ σωτεταγμένης τῇ βιθυνίᾳ. μεταξὺ δὲ καλχηδόνος, καὶ ἡρακλείας ῥέουσι ποταμοὶ πλείους, ὧν εἰσιν οἱ, πύψιλις, καὶ ὁ κάλπας, καὶ σαγγάριος, οὗ μέμνηται καὶ ὁ ποιητής. ἔχει δὲ τὰς πηγὰς ἡ σαγγάριαν λιμνην, ἀφ' ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντά που σταδίων, οὗτος πεισινοῦντος. διέξεισι δὲ διὰ τῶν τῆς φρυγίας τὸ πλέον μέρος δὲ τι, καὶ ἡ βιθυνίας, ὥστε καὶ ἡ νικομηδείας ἀρχεῖν μικρὸν πλείους, ἢ τετρακοσίους σταδίους, καθ' οὓς συμβάλλει ποταμὸς ἀὼς γάλλος, ἐκ μόδρων τῶν ἀρχὰς ἔχων, ἡ ἐφ' ἑλλησπόντῳ φρυγίας. αὕτη δ' ἐστὶν, ἣ αὐτὴ τῇ ὠκτήτῳ, καὶ εἶχον αὐτὴν οἱ βιθυνοὶ πρότερον. αὐξηθεὶς δὲ καὶ γνώμενος πλωτὸς, καίπερ πάλαι ἄπλωτος ὤν, τὴν βιθυνίαν ὁρίζει πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς. πρόκειται δὲ ἡ παραλίας ταύτης, καὶ ἡ θυνία νῆσος. ᾧ δὲ τῇ ἡρακλεώτιδι γίνεται τὸ ἀκόνιτον. διέχει δὲ ἡ πόλις αὕτη τοῦ ἱεροῦ τοῦ χαλκηδονίου σταδίους χιλίους που, καὶ ᾠγδοηκοσίους, τοῦ δὲ σαγγαρίου ᾠγδοηκοσίους. τὸ δὲ τηϊονίτη πολίχνιον οὐδὲν ἔχον μνήμης ἄξιον, πλὴν ὅτι φιλέτερος ἐντεῦθεν ὁ ἀρχηγέτης τοῦ τῶν ἀτταλικῶν βασιλέων γένους. εἶθ' ὁ παρθένιος ποταμὸς σᾷ χωρίων αὐθηρῶν φερόμενος. καὶ σᾷ ἔστι τοῦ ὀνόματος τούτου τετυχηκὼς, ἐν αὐτῇ τῇ παφλαγονίᾳ τὰς πηγὰς ἔχων. ἔστι καὶ παφλαγονία, καὶ οἱ ἐνετοί. ζητοῦσι δὲ, τίνας λέγει τοὺς ἐνετοὺς ὁ ποιητὴς, ὅταν φῇ·

Παφλαγόνων δ' ἡγήτο πυλαιμένης λάσιος κῆρ

Ἐξ ἐνετῶν, ὅθεν ἠμιόνων γένος ἀγροτεράων.

Progrediuntur enim à Mariandynis & Heraclia usq; ad Leucosyros, quos & nos Cappadocas appellamus. Cauconum uerò gẽtes circa Teium usq; ad Parthenium amnẽ, post Parthenium Eneti sequuntur, Cytorum habitantes, atque nunc etiam Caucones quídam circa Parthenium sunt. Heraclía optimum portum habet, ciuitas alioquí memoratu digna, quæ colonias emisit. nam Cherronesus eius colonia est, & Calapis. Ea cum prius libera esset, postea diu sub tyrãnis fuit, deinde rursum se in libertatem uendicauit. Postea cum sub Ro. esset, regem habuit. Ro. coloniam in parte urbis & agri admisit. Adiatorix Meclij tetrarchæ Galatarum filius hanc urbis partem ab Antonio accipiens, quam Heraclienses tenebãt, paulo ante Actiaca bella, Ro. noctu adortus, ad unum omnes iugulauit, iussu (ut ipse dicebat) Antonij: post Actiacã uerò uictoriam, in triumphum ductus ipse cum filio iugulatus est. Hæc ciuitas ad Ponticam prouinciam pertinet, cum Bithynia ordinatam. Inter Chalcedonem & Heraclíam multi amnes fluunt, è quib. est Psillis & Calpas, & Sangarius, cuius poeta mentionẽ fecit, fontes habet apud Sangiam uicum. Distat à Pisinunte C & LStadijs, & magnam Phrygiæ Epicteti ac Bithyniæ partem percurrit, ut ab urbe Nicomedia paulo pluribus quàm CCC stadijs absit, ubi Gallus amnis in eum influit, initium habens ex Modris Phrygiæ, quæ in Hellespõto hæc eadem est, quæ Epictetus, & Bithyni eam prius habuere. Auctus autem & nauigabilis factus, cum prius non esset nauigabilis, ad ostia Bithyniam terminat. In fronte huius oræ iacet insula Thynia. In Heraclienſi agro nascitur aconitum. Distat hæc autem urbs à fano Chalcedonio stad. M quingentis, à Sangaro flumine D. Teoniticum oppidum nihil habet memoratu dignum, præter quàm quod Philetærus hinc fuit author generis regum Attalicorum. deinde Parthenius amnis per florida defertur, unde & nomẽ assecutus est, ortum habens in Paphlagonia. Postea est Paphlagonia, & Eneti. Sed quærunt quósnam poeta Enetos dicat, cum ait,

Paphlagonasq; ferox ducebat in arma Pylæmon,

Ex Enetis muli ducunt genus unde feroces.

Nunc dicunt nuſquam Enetos in tota Paphlagonia oſtendi, quidam dicunt uicum eſſe in littore decem ſchœnis ab Amaſtri diſtantẽ. Zenodotus de Enetia ſcribens, putat eam ſignificari, quæ nunc Aminſus appellatur, alíj nationem quandã Cappadocibus finitimam prodiderunt cum Cimmeríjs militaſſe, poſtea Adriam peruenisſe. Sed quod maximè inter omnes conſtat eſt, quod Eneti clariſsima Paphlagonum natio erant, ex qua Pylæmõ fuit, cum quo plurimi ex illis militarunt. Amiſſo autem duce poſt captã Troiam, in Thraciam traiecerunt. Errantes uerò in eam regionem deuenere, quæ nunc Enetia appellatur. Quidam Antenorem dicunt, & eius filios, claſsis huius participes in interiore Adriæ receſſu cõſtitiſſe, ut in rebus Italicis à nobis dictũ eſt. Atque idcirco ueriſimile eſt Enetos defeciſſe, & nuſquam in tota Paphlagonia apparere. Paphlagonas ad orientem Halys flumen terminat, à meridie fluens inter Syros atq; Paphlagonas, exitq; (ut Herodotus ait) in eũ qui Euxinus pontus appellatur: Syros Cappadocas dicens, qui nunc etiam Leucoſyri appellantur, cum qui extra Taurũ ſunt, etiam Syri nominẽtur: & cum illi in comparatione ad eos, qui intra Taurum ſunt, colore ſint aduſto, nõ eandem appellationem habuere. Pindarus dicit Amazonas, Syrium, haſtatũq; exercitum ducere, ſignificans Themiſcyræ habitatores. Themiſcyra enim Aminſenorũ eſt, ea autem Leucoſyrorum qui poſt Halym ſunt. Halys itaque orientem uerſus Paphlagonum cõfinium eſt. auſtrum uerſus Phryges & Galatę qui ibi habitarunt, occidentem uerſus Bithyni, & Mariandyni. Cauconum uerò genus omnino interijt. Septentrionem uerſus eſt Euxinus. Hac regione in mediterraneam diuiſa, et maritimam oram, quę ab Haly uſq; in Bithyniam pertendit oram, habuit Eupator Heracleam uſq;, ex mediterranea uerò partem propinquiorem. Cuius partes quædam trans Halym tendebant, & huc uſq; Põtica prouincia Romanis terminatur. Reliqua potẽtibus parebant, etiam poſt Mithridatis euerſionẽ. De Paphlagonibus mediterraneis qui Mithridati non paruerunt, poſtea dicemus, nũc ea proſequi propoſitum eſt, quę illi paret, & Pontus uocatur. Poſt Partheniũ amnẽ eſt Amaſtris. de conditoris nomine appellata, ea poſita in peninſula portus habet ex utraq; iſthmi parte.

οὐ γὰρ λείκνυσθαί φασί νυῦ γνεῶν γε τῆ παφλαγονίᾳ. οἱ δὲ λώμλω γε ὄφι φασί, λίεκα χοίνους ἀπὸ ἀμάστρεως διέχουσα. ζωόδοτος δὲ ὀξ γνεῦ γράφει, καὶ φασὶ λικλοῦσθαι τὴν νυῦν ἀμινσόν. ἄλλοι δέ φύλόν τι τοῖς καππάδοξιν ὅμορον ςρατεύσασι μετὰ κιμμερίων, εἶτ' ἐκπεσεῖν εἰς τὴν ἀδρίαν. τὸ δὲ, μάλιοδ' ὁμολογούμενον ὄσιν, ὑπάξιολογώτατον ὧν ὄφι παφλαγόνων φύλον ἐγνετοί, ὀξ οὗ ὁ πυλαιμένης ὧν. καὶ διὸ καὶ νεςράτευσαν αὐτοῦ πολλοὶ πλεῖσοι. ἀπεβαλόν τοῦ δὲ τὴν ἡγεμόνα, διέβησαν εἰς τὴν θράκλω μετὰ τὴν τροίας ἅλωσιν. πλανώμενοι δ' εἰς τὴν γνετικὴν ἀφίκοντο. τινὲς δέ φασιν αὐτῶν ρα, καὶ αὖς παῖδας αὐτοῦ, κοινωνῆσαι τοῦ λου τούτου φασί, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῷ μαχόμ τοῦ ἀξρίου, καθάπερ ἐμνήσθημεν ὀλίγα λικοῖς. οὗ μὲν οὖν γνεῶν ὄξ' ἀπ' τοῦτ' ἐκλιπεῖν εἰκὸς, καὶ μὴ λείκνυσθαι φὶ τῇ παφλαγονίᾳ. οὗ δὲ παφλαγόνας πῶς ἐω μὲν ὀείξαι άνς ποταμὸς ῥέων ἀπὸ μεσημβρίας, μεταξὺ σύρων τε, καὶ παφλαγόνων. καὶ ὀξίσας, κατὰ τὸν ἡρόδοτον, ὡς τὸν ὄξενον καλεόμενον πόντον σύρους λέγοντα οὓς καππαδόκας. καὶ γὰρ ἔτι καὶ νυῦν λοὺκόσυροι καλοῦνται, σύρων καὶ τῶν ἔξω τοῦ ταύρου λεγομένων. κατὰ δὲ τὸν πῶς οὓς φῶτος τοῦ ταύρου σύγκεσθαι, ἐκείνων ὧν κεκαυμένων τῷ χρόνῳ. τοῖς δὲ μὴ διαύτω τὴν ἐπωνυμίαν ἠρῆσθαι σωέβη. καὶ πίνδαρος φησὶν, ὅπ ἀμαζόνων, σύειον δύρυαίχμαν ὄτρυναν ἵππων ςρατὸν, τὸν γὰρ τῆ θεμισκύρα καρικίαν οὕτω λῶν. ἡ δὲ τεμίσκυρα ὄξω ἡ ὧν ἀμισῶν. αὖτη δὲ λδυκοσύρων τῶν μετὰ τὸν ἅλυν. πῶς ἐω μὲν τοίνυν ὁ ἅλυς ὄσιον ὧν παφλαγόνων, πῶς νόσιν δὲ φρύγων, καὶ οἱ ἐπικήσαντο γαλάται. πῶς λύσιν δὲ βιθυνοί, καὶ μαριανδυνοί. τὸ γὰρ ὧν λευκόνων ὄφ ὀξ ἐφθαρται τελέως πάντοθεν. πῶς αὖτε δὲ ὁ ὀύξεινος ὄςι. φὶ δὲ χώρας ταύτης διῃρημένης εἴς τε τὴν μεσόγαιαν, καὶ τὴν ὑπὸ θαλάτ τὴ λατείνουσαν ἀπὸ τοῦ ἅλυ μέχρι βιθυνίας, ἑκατόραν, τὴν μὲν πρὸς ἡλίαν ὡς φὶ ρακλείας, ἔχων ὁ δυπάτωρ· φὶ δὲ μεσογαίας, τὴν μὲν ἐγγυτάτω ἔχων, ἧς τινα καὶ πρόσω τοῦ ἅλυ διέτεινε. καὶ μέχρι δύρο τῶν ῥωμαίοις ἡ ποντικὴ ἐπαρχία ἀφώρισται. τὰ δὲ πὰ φ' ἧν ὑπὸ δωάσας, καὶ μετὰ τὸν μιθεδάτην κατάλυσιν. πρὶ μὲν δὴ ὄφ τῆ μεσογαίᾳ παφλαγόνων, ὀροῦμεν ὑσόρων, τῶν ὑπ' ἐκείνῳ χώραν, λελυθεῖσαν δὲ πόντῳ διελθεῖν. μετὰ δὲ ἡ παρθηνίου ποταμὸν ἔςιν ἄμαστρις, ὁμώνυμ φ φ σωφικηπίας πόλεως, ἵδρυνται ὑπὸ χερρονήσου λιμένας ἔχουσα τρ ἰδμονῦ ἑκατόραθεν. ἐν φ

λῶν δὲ ἡ ἄμαστρις, γυνὴ μὲν διονυσίου τοῦ ἡρακλείας τυράννου, θυγάτηρ δὲ ὀξυάθρα τοῦ δαρείου ἀδελφοῦ τοῦ κατὰ ἀλέξανδρον. ἐκείνη μὲν δὴ ἐκτεθράφθαι καθικιῶν συνῴκισε τὴν πόλιν, ἔκ τε σινώπης, καὶ λυτώρου, καὶ ἡρώμης. ὧν ἡ μὲν ὁμήρ μέμνηται γὰρ ὄφ παφλαγονικῶν δμηκόσμων. τεταρτὴς δὲ φ τηῖε. ἀλλ' αὕτη μὲν ταχὺ ἀπέςη φ κοινωνίας, ἀεί ἄλλα συμένειναν, ὧν ἡ σύναμ ἀκρόπολις τ ἀμάστρεως λέγεται. τὸ δὲ λύτωρον ἐμπορεῖον ποτὲ σινωπέων. ὠνόμασται δ' ἀπὸ λυτώρου τοῦ φρύξου παιδὸς, ὡς ἔφορ φησί. πλέον δὲ καὶ ἀρίςη πύξ φύεται ὄφ τὸν ἀμαζονίων, καὶ μάλιςα πρὶ τὸ λύτωρον. ὁ δ' ἀγιαλὸς ἔςι μὲν ὀλίγα μακρὰ πλείονα, ἢ ἑκατὸν ςαδίων. ἔχει δ' καὶ λώμλω ὁμώνυμον, ἧς μέμνηται ὁ ποιητὴς, ὅταν φῇ·

Κρώμναν τ' ἀγιαλόν τε, καὶ ὑψηλοὺς ὀρυθίνους.

γράφουσι δέ ζνιδι, λερώμναν λωβίαλόν τε. ὀρυθίνους δὲ λίγιδά φασι νυῦν ὀρυθείνους ἀφ' ἧ χρόας. λύο δ' εἰσὶ σκόπελοι. μετὰ δ' ἀγιαλὸν λαράμβις, ἄκρα μεγάλη πῶς τὰς ἄρκτους ἀπατεταμένη, καὶ τὸν σκυθικὸν δ' χερρόνησον. ἐμνήσθημεν δ' αὖφ πολλάκις, τ τοῦ αὐτικειμένου αὐτῇ λεμοῦ μετώπου, διάλαττον ποιοῦσθ τ ὀύξεινον πόντου. μετὰ δὲ λαράμβιν, κίνωλις, καὶ αὐτικίνωλις, καὶ ἀβώνου τεῖχος, πολίχνιοι. καὶ ἄρμένη, ἐφ' ἧ παροιμιάζονται, ὅς τις ὄργανον οὐδὲν ἔχων, ἁρμένη ἐπέχισεν. ἔςι δ' λώμη ὧν σινωπέων ἔχουσα λιμένα. εἶτ' αὐτὴ σινώπη, σταδίους τριακοντα φ ἁρμένης διέχουσα, ἀξιολογωτάτη ὧν ταύτη πόλεων. ἔκτισαν μὲν οὖν αὐτὴν μιλήσιοι. κατεσκευασμένη δ' ναυτικὸν ὑπῆρχε φ γοῦν ξυανίων θαλάττης, καὶ ἔξω δὲ πολλῶν ἀγώνων μετέσχε τοῖς ἕλλησιν. αὐτονομηθεῖσα δ' πολιὼ χρόνου, οὐδὲ σφ τέλους ἐφύλαξε τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ἐκ πολιορκίας ἑάλω, καὶ ἐδουλώθη φαρνάκη πρῶτον. ἔπειτα τοῖς σφ ἀλεξαμένοις ἐκείνου μέχρι τοῦ δυπάτορ, καὶ ὧν καταλυσάντων ῥωμαίων ἐκείνον. ὁ δ' δυπάτωρ, καὶ ἐγκτίσθη ἐκεῖ, καὶ ἐτροφήν. διαφθόρους δ' ἐπέμψεν αὐτὴν μητρόπολίν τε φ βασιλείας ἐπελαθῶν. ἔςι δὲ καὶ φυσικὴ πρόνοια κατεσκευασμένη καλῶς. ἵδρυται γὰρ ὡδὶ αὐχένι χερρονήσου τινὸς, ἑκατόρωθεν δὲ τοῦ ἰσθμοῦ, λιμένες καὶ ναύσταθμοι, τ πρὸς ἀμύθαλασσαν, πρὶ ὧν εἰρήκαμεν, ὅτι διυτόραν θέραν οἱ σινωπεῖς ἔχουσι, πρότερον δ' οἱ βυζάντιοι. καὶ λύκλῳ δ' ἡ χερρόνησος πρόβέβληται, ξαχιώδεις ἀκτὰς ἔχουσα, καὶ πετρώδεις τινὰς ὑφαινὰ βάθρους. πετεινοὺς οὓς καλοῦσι χοινικίδας. πληροῦνται δὲ οὗτοι μετεωρολογούμενοι φ θάλαττης.

Amaſtris uxor fuit Dionyſij Heracliæ tyranni & Oxyathris filia fratris Darij eius, qui cũ Alexandro bellum geſsit. Ea è trium urbium incolis, unam confecit ciuitatem, nimirũ è Seſamo, Cytoro, & Cromna, quarũ poeta in inſtruendis Paphlagonib. meminit. Quarta Teio, quæ citò deſciuit à communione, cæteris in ea permanentibus. Seſamus Amaſtris arx dicitur. Cytorum olim Sinopenſium emporium fuit, dictũ à Cytoro Phryxi filio, ut Ephorus tradit. In Amaſtriano agro plurima atq; optima buxus naſcitur, præſertim circa Cytorum. Litoris uerò tractus ſupra centũ ſtadia lõgus uicum habet eiuſdem nominis, cuius poeta meminit, cum dicit,

Cromnam atq; Aegialum præcelſos inde Erythinos. *In Catalogo*

Nonnulli ſcribunt, Cromnam & Gobialum. Erithynos uerò eos dici putant, qui nũc Erythri uocantur, à colore ſic nominati. ſunt enim duo ſcopuli. Poſt Aegialum eſt Carambis promontorium magnum, ad ſeptentrionem porrectum, & Scythicam peninſulã, de qua ſæpe fecimus mentionem: & de Fronte arietis ei oppoſita, quæ Euxinum pontum *bimarem efficit. Poſt Carambim ſequitur Ci- *διθάλαττον*
nolis, & Anticinolis, & oppidum quod Abonus condidit: & Harmena: de qua prouerbium fertur, Cui nullum negotiũ erat, Harmenam conſtruxit. Ea Sinopenſium uicus eſt, et portum habet. Deinde Sinope urbium quæ in hac regione ſunt clariſsima, diſtans ab Harmena ſtadijs L. Sinopen Mileſij condidere, quæ claſſe comparata, mari, quod intra Cyaneas eſt, imperauit: extra uerò multorum certaminum particeps fuit cum Græcis. Et cum libera fuiſſet, tandem amiſſa libertate, Pharnaci obtemperauit. Fuit enim obſidione capta, poſtea ſucceſſoribus eius, uſque ad Eupatorem et Romanos, qui illum ſuſtulerunt. Eupator ibi natus & educatus, eximiè illam coluit, & regni metropolim fecit. Ea naturali prouidentia optimè munita eſt. nam ſuper colle peninſulæ cuiuſdam ſita, ex utraque Iſthmi parte portus ſtationes habet, & mira pelamydia; de quibus diximus, quod ſecundam piſcationem Sinopenſes, & tertiã Byzantini habent. Peninſula circumcirca ripas iugoſas obtẽdit, & foſſas quaſdam in petris excauatas, quas chœnicidas uocant. Hæ mari tempeſtate elato complentur;

ut non facile adiri poſsint, prẹterea petrę ſumma echinis plena, nudo pedi inacceſsibilia ſunt. In ſuperiore urbis parte optimũ ſolum eſt, & agreſtibus hortis ornatũ, prẹſertim ſuburbana hęc urbs optimè ſtructa eſt, & gymnaſio & foro, & porticibus ſplendide ornata. Bis tamen capta eſt, primùm à Pharnace, de ſubitò & præter opinionem ingruẽte: poſtea à Lucullo, et incidente tyranno, cum interius & exterius obſeſſa teneretur. Nam Bacchides ab rege cuſtos impoſitus, ac ſemper aliquam proditionem à ciuibus ſuſpicans, tandem multis flagris, & cæde uſus, homines ad deſperationem perduxit, cum nec ſtrenuè tueri ſe poſſent, nec ex compoſito hoſtem adoriri. Ergo capti ſunt, ſed cætera urbis ornamenta Lucullus ſeruauit. Billari uerò pilam abſtulit, & Autolytum, Sthenidis opus: quem illi urbis conditorem putantes, ut deum colebant. Ibidem eius oraculum habebant. Hic unus ex ijs uidetur fuiſſe, qui cum Iaſone nauigarunt, atq; hunc locum occupaſſe. Poſtea Mileſij loci opportunitate, & incolarum imbecillitate perſpecta, illos ex his ſedibus pepulerunt, & colonos induxerunt. Nunc Romanorum coloniàm accepit, unde & urbis & regionis pars illi data eſt. Diſtat à fano ſtadijs tribus millibus, & quingentis, ab Heraclia duobus millibus, à Carambi ſeptingentis. Viros claros tulit philoſophos, Diogenem Cynicũ, & Timotheum Patrionem: ex poetis, Diphilum comicum: rerum* ſcriptores, Batonem, qui de rebus Perſicis pertractauit. Deinceps ſunt Halys fluminis oſtia, nomen habẽtia ab Halybus quos præterfluit, fontes habet prope Ponticã, in maiore Cappadocia iuxta Cambyſenam, & multus ad occidentem defertur: poſtea ad ſeptentrionem conuerſus, per Galatas & Paphlagonas, hos & Leucoſyros terminat. Tota Sinopica regio ac montana, quæ dictæ oræ imminet uſque in Bithyniam, optimam ad ædificandas naues materiem, & pro ductu facilem habet. Sinopica quoq; acerem gignit, & nucem montanam, è quibus menſas faciunt. Tota oleis conſita eſt. Quæ uerò paulo ſupra mare eſt, culta eſt. Poſt Halyos oſtia eſt, Gadylonetica uſq; ad Armeniam, fœlix quidem regio, ac tota cãpeſtris, & omniũ ferax. Oues habet mollis pellis & lanæ, quod in tota Cappadocia atq; Ponto perrarum eſt,

* τῶν δὲ συγγραφέων.

ὥστε διὰ τοῦτο οὐκ εὐπρόσιτον τὸ χωρίον, καὶ διὰ πᾶσαν τὴν τῆς πέτρας ἐπιφάνειαν, ἐχινώδη, ὥστε ἀνεπίβατον εἶναι γυμνῷ ποδί. ἄνωθεν μέντοι καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως εὔγαιόν ἐστι τὸ ἔδαφος, καὶ ἀγροκηπίοις κεκόσμηται πυκνοῖς, πολὺ δὲ μᾶλλον τὰ προάστεια. αὐτὴ δὲ ἡ πόλις τετείχισται καλῶς, καὶ γυμνασίῳ δὲ καὶ ἀγορᾷ, καὶ στοαῖς κεκόσμηται λαμπρῶς. τοιαύτη δὲ οὖσα, δὶς ὅμως ἑάλω. πρότερον μὲν τοῦ φαρνάκου παρὰ δόξαν αἰφνιδίως ἐπιπεσόντος· ὕστερον δὲ ὑπὸ λευκούλλου, καὶ τοῦ ἐγκαθημένου τυράννου, καὶ ἐντὸς ἅμα, καὶ ἐκτὸς πολιορκουμένων. ὁ γὰρ ἐγκατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως φρούραρχος βακχίδης, ὑπονοῶν ἀεί τινα προδοσίαν ἐκ τῶν ἔνδοθεν, καὶ πολλὰς αἰκίας καὶ σφαγὰς ποιῶν, ἀπαγορεῦσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐποίησε πρὸς ἄμφω, μήτ' ἀμύνασθαι δυναμένους γενναίως, μήτε προσθέσθαι κατὰ συμβάσεις. ἑάλωσαν οὖν, καὶ τὸν μὲν ἄλλον κόσμον τῆς πόλεως διεφύλαξεν ὁ λεύκουλλος. τὴν δὲ τοῦ βιλλάρου σφαῖραν ἦρε, καὶ τὸν αὐτόλυκον, σθένιδος ἔργον, ὃν ἐκεῖνοι οἰκιστὴν ἐνόμιζον, καὶ ἐτίμων ὡς θεόν. ἦν δὲ καὶ μαντεῖον αὐτοῦ. δοκεῖ δὲ τῶν ἰάσονι συμπλευσάντων εἶναι καὶ κατασχεῖν τοῦτον τὸν τόπον. εἶθ' ὕστερον μιλήσιοι τὴν εὐφυΐαν ἰδόντες, καὶ τὴν ἀσθένειαν τῶν ἐνοικούντων, ἐξιδιάσαντο, καὶ ἐποίκους ἔστειλαν. νυνὶ δὲ καὶ ῥωμαίων ἀποικίαν δέδεκται. καὶ μέρος τῆς πόλεως, καὶ τῆς χώρας ἐκείνων ἐστί. διέχει δὲ τοῦ μὲν ἱεροῦ τρισχιλίους, καὶ πεντακοσίους, ἀφ' ἡρακλείας δὲ δισχιλίους, καράμβεως δὲ ἑπτακοσίους σταδίους. ἄνδρας δὲ ἐξήνεγκεν ἀγαθούς, τῶν μὲν φιλοσόφων, διογένη τὸν κυνικόν, καὶ τιμόθεον τὸν πατρίωνα· τῶν δὲ ποιητῶν, δίφιλον τὸν κωμικόν· τῶν δὲ συγγραφέων, βάτωνα τὸν πραγματευθέντα τὰ περσικά. ἐντεῦθεν δ' ἐφεξῆς ἡ τοῦ ἅλυος ἐκβολὴ ποταμοῦ, ὠνόμασται δ' ἀπὸ τῶν ἁλῶν ἃς παραρρεῖ. ἔχει δὲ τὰς πηγὰς ἐν τῇ μεγάλῃ καππαδοκίᾳ τῆς ποντικῆς πλησίον, κατὰ τὴν καμβυσηνήν. ἐνεχθεὶς δ' ἐπὶ δύσιν πολύς. εἶτ' ἐπιστρέψας πρὸς ἄρκτους, διά τε γαλατῶν, καὶ παφλαγόνων, ὁρίζει τούτους τε καὶ τοὺς λευκοσύρους. ἔχει δὲ καὶ ἡ σινωπῖτις καὶ ἡ μέχρι βιθυνίας πᾶσα ὀρεινὴ ὑπερκειμένη τῆς λεχθείσης παραλίας, ναυπηγήσιμον ὕλην, ἀγαθὴν καὶ κατακόμιστον. ἡ δὲ σινωπῖτις, καὶ σφένδαμνον φύει, καὶ ὀροκάρυον, ἐξ ὧν τὰς τραπέζας τέμνουσιν. ἅπασα δὲ καὶ ἐλαιόφυτός ἐστιν, ἡ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης γεωργουμένη. μετὰ δὲ τὴν ἐκβολὴν τοῦ ἅλυος, ἡ γαδιλωνῖτίς ἐστι μέχρι τῆς ἀραμινῆς, εὐδαίμων χώρα, καὶ πεδιὰς πᾶσα, καὶ πάμφορος. ἔχει δὲ καὶ προβατείαν διφθέρου καὶ μαλακῆς ὀρείας, ἧς καθ' ὅλην τὴν καππαδοκίαν, καὶ τὸν πόντον σφόδρα πολλὴ σπάνις ἐστί.

γίνονται

γίνονται δὲ καὶ ζορκάδες, ὧν ἀλλαχοῦ σπάνις ἐστί. ταύτης δὲ τῆς χώρας, τὴν μὲν ἔχουσιν ἀμισηνοί, τὴν δ' ἔδωκε δηιοτάρῳ πομπήιος, καθάπερ καὶ τὰ περὶ τὴν φαρνακίαν, καὶ τὴν τραπεζουσίαν, μέχρι κολχίδος, καὶ τῆς μικρᾶς ἀρμενίας. καὶ τούτων ἀπέδειξεν αὐτὸν βασιλέα, ἔχοντα καὶ τὴν πατρῴαν τετραρχίαν τῶν γαλατῶν τοὺς τολιστοβωγίους. ἀποθανόντος δ' ἐκείνου, πολλαὶ διαδοχαὶ τῶν ἐκείνου γεγόνασι. μετὰ δὲ τὴν γαδιλωνῖτιν, ἡ σαραμηνή, καὶ ἀμισὸς πόλις ἀξιόλογος, διέχουσα τῆς σινώπης περὶ ἐνακοσίους σταδίους. φησὶ δὲ αὐτὴν θεόπομπος πρώτους μιλησίους κτίσαι, καππαδόκων ἄρχοντας. τρίτον δ' ὑπ' ἀθηνοκλέους, καὶ ἀθηναίων ἐποικισθεῖσαν, πειραιᾶ μετονομασθῆναι. καὶ ταύτην δὲ κατέσχον οἱ βασιλεῖς. ὁ δ' εὐπάτωρ ἐκόσμησεν ἱεροῖς, καὶ προσέκτισε μέρος. λεύκουλλος δὲ καὶ ταύτην ἐπολιόρκησεν. εἶθ' ὕστερον φαρνάκης ἐκ βοσπόρου διαβάς. ἐλευθερωθεῖσαν δ' ὑπὸ καίσαρος τοῦ θεοῦ, παρέδωκεν ἀντώνιος βασιλεῦσιν. εἶθ' ὁ τύραννος στράτων κακῶς αὐτὴν διέθηκεν. εἶτ' ἐλευθερώθη πάλιν μετὰ τὰ ἀκτιακὰ ὑπὸ καίσαρος τοῦ σεβαστοῦ, καὶ νῦν εὖ συνέστηκεν. ἔχει δὲ τήν τε ἄλλην χώραν καλήν, καὶ τὴν θεμίσκυραν τὸ τῶν ἀμαζόνων οἰκητήριον, καὶ τὴν σιδηνήν. ἔστι δὲ ἡ θεμίσκυρα πεδίον, τῇ μὲν ὑπὸ πελάγους κλυζόμενον ὅσον ἑξήκοντα σταδίους τῆς πόλεως διέχον· τῇ δ' ὑπὸ τῆς ὀρεινῆς, εὐδένδρου καὶ διαρρύτου ποταμοῖς, αὐτόθεν τὰς πηγὰς ἐχούσης. ἐκ μὲν οὖν τούτων πληρούμενος ἁπάντων εἷς ποταμὸς διέξεισι τὸ πεδίον θερμώδων καλούμενος. ἄλλος δὲ τούτῳ παρισος, ῥέων ἐκ τῆς καλουμένης φαναροίας, τὸ αὐτὸ διέξεισι πεδίον, καλεῖται δὲ ἶρις. ἔχει δὲ τὰς πηγὰς ἐν αὐτῷ τῷ πόντῳ. ῥυεὶς δὲ διὰ πόλεως μέσης κομάνων ποντικῶν, καὶ διὰ τῆς δαξιμωνίτιδος εὐδαίμονος πεδίου πρὸς δύσιν. εἶτ' ἐπιστρέφει πρὸς τὰς ἄρκτους παρ' αὐτὰ τὰ γαζίουρα παλαιὸν βασίλειον, νῦν δ' ἔρημον. εἶτα ἀνακάμπτει πρὸς ἕω. παραλαβὼν τόν τε σκύλακα, καὶ ἄλλους ποταμούς, καὶ παρ' αὐτὸ τῆς ἀμασείας ἐνεχθεὶς τεῖχος τῆς ἡμετέρας πατρίδος πόλεως ἐρυμνοτάτης, εἰς τὴν φαναροίαν πρόεισιν. ἐνταῦθα δὲ συμβαλὼν ὁ λύκος αὐτῷ, τὰς ἀρχὰς ἐξ ἀρμενίας ἔχων, γίνεται καὶ αὐτὸς ἶρις. εἶθ' ἡ θεμίσκυρα ὑποδέχεται τὸ ῥεῦμα, καὶ τὸ ποντικὸν πέλαγος. διὰ δὲ τοῦτ' ἔνδροσόν ἐστι, καὶ ποάζον ἀεὶ τὸ πεδίον τοῦτο, τρέφειν ἀγέλας βοῶν τε ὁμοίως, καὶ ἵππων δυνάμενον. σπόρον δὲ πλεῖστον δέχεται τὸν ἐκ τῆς ἐλύμου, καὶ κέγχρου, μᾶλλον δὲ ἀνέκλειπτον. αὐχμοῦ γὰρ κρείττων ἐστὶν ἡ εὐυδρία παντός, ὥστ' οὐδὲ λιμὸς καθικνεῖται τῶν ἀνθρώπων τούτων, οὐδ' ἅπαξ, τοσαύτην ὀπώραν ἐκδίδωσιν ἡ παρώρειος τήν τε αὐτοφυῆ καὶ ἀγρίαν

inſunt etiam damę, quarum alibi paucitas eſt. Huius regionis partem habẽt Amyſeni, partem Pompeius Deiotaro dedit, ut ea quę Pharnaciæ & Trapezuntiæ proxima ſunt, uſq; in Colchidem, et Harmeniam minorem, atq; horum regem fecit, cum & paternam tetrarchiam haberet. Ex Galatis autem eos qui Teliſtobogij appellãtur, quo mortuo multi ſucceſſerunt. Poſt Gadilonẽ eſt Saramena, & Aminſus ciuitas inſignis, à Sinope diſtans ad ſtadia noningenta. Refert Theopompus prius Mileſios, poſtea Cappadocũ principem eam cõdidiſſe. Deinde ab Athenocle & Athenienſibus habitatam, & Piræa nominatam. Hanc reges occupauerũt. Eupator eam tẽplis exornauit, & partem muris inſtruxit. Hanc Lucullus obſedit, deinde Pharnaces Boſphoro traiecto, Antonius autem regibus dedit, à diuo Cæſare liberatam. Poſtea à Stratone tyranno uexata eſt, deinde rurſum poſt res Actiacas ab Auguſto Cæſare liberata, & nunc optimè conſtituta eſt: quæ cùm cæteram regionem optimã habet, tum etiam Themiſcyram Amazonum domicilium, & Sidenã. Themiſcyra cãpus eſt, qui partim pelago alluitur, ad LX ſtad. ab urbe diſtans: partim à montana, arboribus plena, & irrigua, cum flumina inde ſcaturiant. E' quibus omnibus flumen unum auctum, nomine Thermodon campũ percurrit. Alterum huic æquale ex Phanarœa fluẽs, eandem planitiem irrigat nomine Iris, qui in Ponto exoritur, fluens aũt per media Põti Comana, & per Daximoniticã fœlicem campũ, occidentẽ uerſus, poſtea apud Gaziura antiquam regiã, nunc uerò deſertã, cõuertitur ad ſeptentrionẽ: poſtea rurſum reuertitur ad aurorã, Scylace, et fluminib. alijs aſsũptis, & ad ipſa Amaſię mœnia, patriæ noſtræ, urbis munitiſſimæ, illatus egreditur in Phanarœã, ubi Lycus cũ eo circuncurrẽs, & initia ex Harmenia trahẽs, nomẽ amittit. Deinde Themiſcyra & Ponticũ pelagus, aquã hanc excipit. Quapropter hæc planities ſemper roſcida eſt, & herbida, & tam boum, quàm equorũ nutrix, ſemen plurimum recipit, panici, & milij, imò nunquã deficit. Nam ſemper aquæ copia, quàm ſiccitas melior eſt. Quapropter nunquã ij homines famem ſenſerunt. Tantã prẹterea agreſtium pomorũ, & ultro naſcentium copiam

præter montana regio affert, uuę, prunorum, malorum ac nucum, ut quocunq; anni tempore in ſyluas exierint, ijs abundent. Cum interdum adhuc fructus in arboribus pendeãt, interdum in folijs iaceant, quæ lapſa multa & alta humi effuſa ſunt. Multa eſt ferarũ omnis generis uenatio, propter alimoniæ copiam. Poſt Themiſcyram eſt Sidena planities, quãquam non ualde ferax, irrigua tamen, habens in ora maritima loca munita, Siden ex qua Sidena nominantur, & Chabacem, & Phauda, atq; hucuſq; Amiſena pertendit. Hinc uiri in diſciplinis memorabiles fuere, Mathematici quidam, Demetrius Rhateni, & Dionyſiodorus eodem nomine quo Hicenes geometra: fuit etiam Tyranniõ grammaticus, quem nos audiuimus. Poſt Sidenam eſt Pharnacia, oppidum munitiſsimum: deinde Trapezus Græca ciuitas, in quam ex Amiſo duum millium & ccc ſtad. nauigatio eſt. Hinc in Phaſim mille & cccc. quare uniuerſa ſtadia à tẽplo uſq; in Phaſidem ſunt circiter octo millia, uel paullo plura. In hac ora ab Amiſo nauigantibus, primò eſt promõtoriũ Herculanũ, deinde promõtoriũ Iaſoniũ & Genetes, deinde Cytorus oppidũ, ex quo Pharnacia habitata eſt, poſtea Iſchopolis humi proſtrata. Poſtea ſinus, in q̃ ſunt Ceraſus, & Hermonaſſa, mediocres habitationes: poſtea nõ procul ab Hermonaſſa habitatio quædam Zygopolis appellata. De Colchide autem & ulteriore ora dictum eſt. Trapezunti & Pharnaciæ imminẽt Tibareni & Chaldæi & Sãni, prius Macrones nominati, & minor Harmenia et Appaitę his locis quodammodo proximi, qui prius Cercitæ dicebant. Per hos præterit Scydiſſa mons aſperrimus, & Moſchicis montibus coniũctus, qui ultra Colchidem ſunt, cuius ſumma ab Heptacometis obtinentur, & Paryadra, qui uſq; in Harmeniam protenditur, à locis Sidenæ & Themiſcyræ proximis, & orientale Pontí latus efficit. Sunt autẽ omnes hi agreſtes homines, preſertim Heptacometæ, horũ nõnulli ſuper arboribus ac turribus habitãt. Vnde antiqui Moſyncœcos appellauere. turres enim moſyni uocantur. Ii ex ferina carne & arborum fructibus uiuunt, atq; ex lignis deſilientes, peregrinos adoriuntur, iter agentes. Heptacometæ tres Pompeij cohortes obtruncarũt, καὶ ἀγρίαι σταφυλῆς τε & ὄχνος, καὶ μήλου, καὶ τῶν λαρυσιῶν, ὥστε καὶ πᾶσαν τὴν τοὺς ὥραν ἀφθόνως ἀγρεῖ οὖν ἐξιόντας ἐπὶ τὴν ὕλην. τοτὲ μὲν ἐπὶ ἐρεμμυώμασι τῶν λαχανωδῶν γὰρ τοῖς λιγύδρεσι, τοτὲ δ' ἐν τῇ πτισσάνῃ φυλάδι, & ἐπ' αὐτῇ λειμμύῳ, βαθείᾳ, καὶ πολλὴ λειχυμύῃ. συχναὶ δ' ἡ θήρα ταυτίων ἀγρυμάτων ἀλλὰ τὴν δυφοείαν ἡ δρυφῆς. μετὰ δὲ τὴν θεμίσκυραν ἐστὶ ἡ σιδήνη, πεδίον ὀνόλαιμον οὐχ ὁμοίως, καὶ καπέρνον, ἔχον χωρία ὀρυμνὰ ὧν τῇ πτελέᾳ, τὴν δὲ σιδήνην ἀφ' ἧς ὠνομάσθη σιδηνὴ καὶ χάλυβα, καὶ φάυλα μέχρι μὲν δὴ δύο, ἀμισηνῶν δὲ γενόμενον ἄξιοι μνήμης τῆς πολέως γὰρ τὰ μαθηματικοὶ μὲν, δημήτριος ὁ τοῦ ῥαθίωνος· καὶ διονυσόδωρος, ὁμώνυμος τοῦ ἱκαρίου γεωμέτρης· γραμματικὸς δὲ τυραννίων, οὗ ἡμεῖς ἠκροασάμεθα. μετὰ δὲ τὴν σιδηνὴν ἡ φαρνακία ὄρυμ ὀρυμνὸν πόλισμα. & μετὰ ταῦτα ἡ τραπεζοῦς πόλις ἐπίλεκτος, ἐς ἣν ἀφ' ἁλὸς ἀμισοῦ, πόροι δισχίλιοι καὶ ὀγδοήκοντα σταδίους ὅλον ὁ πλοῦς. ἔστ' ἐν θυμῷ εἰς φάσιν χιλίων ποῦ, ἡ τεσσαρακοσίων, ὡς οἱ συμπάντων δὲ τοῦ ἱεροῦ μέχρι φάσιδος πόροι εἰσὶ χιλίους σταδίους ἐσὶν, ἡ μικρῷ πλέους, ἢ ἐλάττους. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ ταύτῃ ἀφ' ἡμισοῦ πλέουσιν, ἡ ἡράκλειον ἄκρα πρώτη ὅλον. ἔστα ἄλλη ἄκρα ἰασόνιον, καὶ ὁ ὄφεως. ἔστα κύτωρον πολίχνη, ἀφ' ἧς σωσικίδου ἡ φαρνακία. ἔστα ἰχθόπολις, κατερρωμένη. ἔστα κόλπος ἐν ᾧ ἱδρασοῦς τε καὶ ἐρμώνασσα κατοικίαι μίτεραι. ἔστα ἡ ἑρμωνάσσης πλησίον ἡ τραπεζοῦς. ἔθ' ἡ κολχίς. ἐντεῦθεν δὲ που ὀλὶ καὶ ζυγόπολις τις λιγυρίη, πόροι μὲν ἡ κολχίδος εἴρηται, καὶ τῆς ὑπορκειμένης παραλίας. ἡ δὲ τραπεζοῦς κατοικεῖται, καὶ ἡ φαρνακίας, πιβαρηνοί τε καὶ χαλδαῖοι, καὶ σάννοι, οὓς πρότερον ἐκάλουν μάκρωνας. καὶ ἡ μικρὰ ἀρμενία. καὶ οἱ ἀπαίτιοι δέ πως πλησιάζουσι τοῖς χωρίοις τούτοις οἱ πρότερον ὑορκῖται. διήκει δὲ ἀπὸ ζύτωνος ὅπερ σκυδίσσης ὄρος τραχύτατον σωσάπολις τοῖς μοσχικοῖς ὄρεσι πρὸς τῆς κολχίδος, οὗ τὰ ἄκρα κατέχουσιν οἱ ἐπὶ δὰ λωμῆται, καὶ ὁ παρυάδρης, ὁ μέχρι τῆς μικρᾶς ἀρμενίας ἀπὸ τῶν κατὰ σιδηνὴν καὶ θεμίσκυραν τόπων ἀπτέτηνον, καὶ ποιῶν τὸ ἐωθινὸν τὸ πόντου πλευρόν. εἰσὶ δ' ἅπαντες μὲν οἱ ὀρεσιτυραννοι, ἡ ὠμοφάγοις οἰκοῦσι, διὸ καὶ μοσσυνοίκους ἐκάλουν οἱ παλαιοί, τῶν συζυγῶν μοσσύνων λεγομένων. ζῶσι δ' ἀπὸ θηρίων σαρκῶν, καὶ τῶν ἀκροδρύων. ὠνητίθενται δὲ καὶ τοῖς ὁδοιπόροις, καταπωλήσαντες ἀπὸ τῶν ἱερείων, οἱ δὲ ἐπὶ δὰ κωμῆται, τρεῖς πομπηίου ἀπείρας κατὰ κράτος, ληξιούσης

dum montana pertranſirent. Miſcentes enim crateras furentis mellis, quod rami arborum ferunt, potos & mente alienatos adorti, facile interemerunt. Quidã ex his Barbaris, Byzares uocabant: & qui nunc Chaldæi, olim Chalybes dicti ſunt, apud quos Pharnacia ſita eſt, in mari habẽs pelamydum copiam. Nam hoc in loco præcipuè eiuſmodi piſcis capitur. In terra ſunt metalla, nunc ferri, prius etiã argenti. Et omnino in his locis ora anguſtiſsima eſt, imminent cõtinuò montes, metallis pleni ac ſyluis, quæ non ualde colũtur. Reſtat ergo, ut metallorum operatores ex metallis uiuãt: maris autem ſtudioſi, ex piſcatu maximè pelamydum, ac delphinum: qui piſcium gregem inſequentes, ut cordylos, thunnos, et pelamydas, pingueſcunt. Vnde facile capiuntur, cum terræ appropinquant, ac facile ineſcantur. Atq; hi delphines in fruſta cædunt, & aruina multa ad res omnes utuntur. Hos ego poetã Halizonas dicere exiſtimo in dinumeratione poſt Paphlagonas: ut,

Hinc & Halizonas Odiusq; & Epiſtrophus — In Catalogo
unà
Longinqua ex Alyba ducunt, argẽti ubi uena eſt.

Siue quòd ſcripturę tranſpoſitio facta ſit ab eo, quod eſt lõginqua ex Chalyba, ſiue quòd homines prius Alybes pro Chalybes ſint nominati. Non enim ſi nunc Chalybes Chaldæi dici potuerunt, prius non potuere pro Alybes Chalybes nominari, cum nomina multas mutationes ſuſcipiant, præſertim Barbara. Nam Thraces quidem prius Sitines uocabantur, poſtea Sinti dicti ſunt, deinde Saij, apud quos Archilochus dicit ſe clypeum abieciſſe,

Criminis expertem clypeum, non ſponte reliqui,

Cum bene Thammæos dimico apud Saios.

Iidem nũc Sapæ appellantur, omnes hi circa Abdera, & in inſulis lacus habitabãt. Eodem modo Bregi, & Breges & Phryges ij dẽ ſunt, & Myſij, & Merones, & Męones, & Mẽnes. ſed quid multiplicato opus eſt? Scepſius Alybes in Chalybes mutari exiſtimat, conſequentia uerò & conſentanea non intelligit, & ex eo maximè, ex quo Halizonas Chalybes dixit, opinionem eam reprobat. Nos illius & aliorum opinionem cum noſtra conferentes conſideremus. Alij Alizonas,

δεξιούσας τὴν ὀρεινὴν, κορέσαντος λήθης γὰς ταῖς ὀδοῖς τὸ μανομένου μέλιτος ὁ φρόνησιν οἱ ἀκρέμονος τῶν λιγύδρων. ποιοῦσι γὰρ καὶ πταπόψασιν ὠθισθέντες, ῥᾳδίως διεχείσαντο οὖν ἀνθρώπους. ἐκαλοῦντο δὲ πάντες τινὲς τῶν βαρβάρων καὶ βύζηρες. οἱ δὲ νῦν χαλδαῖοι, χάλυβες τὸ παλαιὸν ὠνομάζοντο, καθ' οὓς μάλιστα ἡ φαρνακία ἵδρυται, κατὰ θάλατταν μὴν ἔχουσα σύφειαν τὴν ἐκ τῆς πυλαιμενείας. πρώτιστα γὰρ ἁλίσκεται γινόμενον ὄψον ὄντων. ἐκ δὲ τῆς γῆς τὰ μέταλλα, νῦν μὲν σιδήρου, πρότερον δὲ καὶ ἀργύρου. ὅλως δὲ κατὰ τοὺς τόπους τούτους ἡ παραλία σφὴ πλέως ὀδύρ. ὑποδύεται γὰρ δύθυς τὰ ὄρη μετάλλων πλήρη, καὶ δρυμῶν, γεωργεῖ δ' οὐ πολλά. λείπεται δὴ τοῖς μὲν μεταλλουτᾶς ἐκ τῶν μετάλλων ὁ βίος, τοῖς δὲ θαλαττουργοῦσιν ἐκ τῆς ἁλίας, καὶ μάλιστα τῶν πελαμύδων, καὶ τῶν δελφίνων. ἐπακολουθοῦσι δὲ ταῖς ἀγέλαις τ' ἰχθύων, κορδύλης τε καὶ θοίνης, καὶ αὖ τῆς πέλαμύδος, παίνοντά τε καὶ δύαλωσι γίνονται ἄγαν πλησιάζειν τῇ γῇ πθαλέσθαι δελεαζόμενοι, οὓς μόνοι οὗτοι κατανέπουσι τοὺς δελφῖνας. & ὡσ εἶναι πολλῷ χρῶνται πρὸς ἅπαντα. τούτους οὖν οἶμαι λέγειν τὸν ποιητὴν ἁλιζώνους, ὡς καὶ μετὰ τοῦ παφλαγόνας καταλόγῳ·

Αὐτὰρ ἁλιζώνων ὁλίος καὶ ἐπίστροφος ἦρχον
Τηλόθεν ἐξ ἀλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.

Ἤτοι δὲ γραφῆς μετατεθείσης ἀπὸ τοῦ τηλόθεν ἐκ χαλύβης· ἢ τῶν ἀνθρώπων πρότερον ἀλύβων λεγομένων αὐτὶ χαλύβων. οὐ γὰρ πάντα ὑπάρχειν γένοιτ' ἂν ἐκ χαλύβων χαλδαίους λεχθῆναι, πρότερον δ' οὐκ ἦν τοῦτο αὐτὶ ἀλύβων χάλυβας. & ταῦτα δὴ τῶν ὀνομάτων μεταπίπτουσι πολλὰς δέχομένων, καὶ μάλιστα τοῖς βαρβάροις. σίντιοι γὰρ ἐκαλοῦντο τινες τῶν θρᾳκῶν, εἶτα σίντοι, εἶτα σάϊοι, παρ' οἷς φησὶν ἀρχίλοχος τὴν ἀσπίδα ῥίψαι·

ἀσπίδα μὲν σαίων τὴν παρὰ θάμνου
ἐντὸς ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.

Οἱ δ' αὐτοὶ οὗτοι σάπται νῦν ὀνομάζονται. πάντων γὰρ οὗτοι παρὰ αὐδήρα τὴν οἰκησιν εἶχον, & τὰς παρὰ λῆμνον νήσους. ὁμοίως δὲ καὶ βρῆγοι, καὶ βρύγοι, καὶ φρύγοι οἱ αὐτοί, καὶ μυσοί, καὶ μαρόνοι, καὶ μαίονοι, καὶ μιῶνοι. οὐ χρεία ἦ πλεονάζειν. ὑπονοεῖ δὲ & ὁ σκήψις τὴν τοῦ ὀνόματος μετάπτωσιν ἐξ ἀλύβων εἰς χάλυβας. τὰ δ' ἑξῆς καὶ τὰ σωσθλᾶ οὐ νοῶ, καὶ μάλιστα ἐκ τίνος ἁλιζώνους οὖν χάλυβας, ἀρθμιμάζει τὴν δόξαν. ἡμεῖς δ' αὐτιπαραβάντες τὴν ἡμετέραν τὴν ἐκείνου, καὶ τὰς τῶν ἄλλων ὑπολήψεις σκοπῶμεν. οἱ μὲν μετὰ γράφουσιν ἁλιζώνους, οἱ δὲ

alij Amazonas scribũt. istud uerò ex Alyba, ex Alopa, uel ex Aloba faciunt. Scythas uerò Alizonas ultra Borysthenem, & Callipidas, et alia nomina quę Hellanicus, et Herodotus, & Eudoxus ut uana cõtempsere. Amazonas inter Mysiã, Cariam ac Lydiam (ut Ephorus putat) prope Cumam patriã suam. Sed rationem aliquam habet. fortasse enim regionem dicit, quæ prius ab Amazonib. habitabatur, postmodũ ab Aeolibus, & Ionibus habitatã, & urbes quasdam ab illis cognominatas, ut Ephesum, Smyrnam, Cumã, & Magnesiam. Alyba uerò uel, ut quidam uolũt, Alopa uel Aloba, quomodo in his locis censeatur: quomodo longinqua: quomodo argenti ubi uena est: Hæc autem soluit sequẽti uersu, quem sic scribit,

In Catalogo Hinc & Amazonas Odiusq; & Epistrophus unà
Ducunt ex Alopa, unde ferox genus est mulierum.

Hac solutione in aliam fictionem incidit: nusquam enim hic Alopa inuenitur, & mutatio præter scripturæ fidem innouata, rei fictitię similis est. Scepsius nec huius opinionem recipere uidetur, nec eorum qui existimant Halizonas circa Pallenem habitare, de quibus in rebus Macedonicis fecimus mentionem. Dubitat etiam quomodo ex Nomadibus, qui ultra Borysthenem habitant, putandum sit societatem Troianis uenisse. Hecataei uerò Milesij, & Menecratis Elaitę Xenocrati familiarium & Palæphati opinionẽ summopere laudat, quorum alter in peragrationem terræ, dicit Rhymum amnem ad urbem Alaziã fluere, & per Mygdonem campum ab occidente ẽ Dascylitico lacu, in Rhyndacum emittere. nunc dicit Alaziam desertam esse, & multos Amazonum uicos habitari, per quos Odrysa fluit, atq; in ijs eximie Apollinem coli, præsertim apud Ephoriam Cyzicenorum. Menecrates in Hellesponti peragratione locis, ultra Myræam regionem imminere ait montana quædam perpetua, quæ Halyzonum gẽs habitauit: scribendum, inquit, est per geminum ll, quanquam poeta per simplex scripsit, propter metrum. Palæphatus putat ex Amazonibus tunc Alopam, nunc uerò Zeliam habitantibus, Odium, & Epistrophum cum exercitu uenisse. Hæ itaque opiniones, quam laudem mereantur: nam nisi antiqua scriptura & hi moueantur, nec argẽtarię ostendi possunt, ubi sint in Myrleatico lacu,

οἳ δ' ἀμαζόνων ποιοῦνται. τὸ δ' ἀπ' ἀλύβης, ἀπ' ἀλόπης, ἀπ' ἀόλης, οὐκ ἂν σκύθας ἀλιζώνας φάσκοντος· ὥσπερ γὰρ Βορυσθένη, καὶ καλίππιδας, καὶ ἄλλα ὀνόματα, ἅπερ Ἑλλάνικός τε, καὶ Ἡρόδοτος, καὶ Εὔδοξος, καταφλυαρήσαν ἡμῶν. τὰς δ' ἀμαζόνας, μεταξὺ μυσίας, καὶ καρίας, καὶ λυδίας, καθάπερ ἔφορος νομίζει πλησίον λύμης τοῦ παρὰ δύσιν αὐτοῦ. ἐπεὶ οὐδὲν μᾶλλον ἔχει τινὸς λόγου τυχὸν ἴσως. εἰκὸς γὰρ αὖ λέγειν τῶν ὑπὸ τῶν ἀπολέμων, καὶ ἰώνων οἰκισθέντων τόπον, πρότερον δ' ὑπὸ ἀμαζόνων. καὶ ἐπεὶ μους πόλεις τινὰς εἶναι φασί. ἐπὶ γὰρ ἔφεσον, καὶ σμύρνην, καὶ κύμην, καὶ μύρινα, καὶ ἄλλας, ὥς τινες ἀλόβην, ἢ ἀλόπην. πῶς ἂν γένοιτο πρὸς τούτοις ἐξετάζειν· πῶς δ' ἡ τηλόβοια· πῶς δ' ἡ ἀργύρα γένηται· ταῦτα μὲν ἀφελόντα τῇ μετὰ ταῦτα γραφῇ. γράφει γὰρ οὕτως· Αὐτὰρ ἀμαζόνων ὀδίης, καὶ ἐπίστροφος ἦρχεν, Ἐλθόντος δ' ἀλόπης,—

Ὅθεν ἀμαζονίδων γένος ἐστί. ταῦτα δ' ἀναλυσάμενος εἰς ἄλλο ἐμπίπτωσι πλάσμα. οὐ γὰρ ἀμοῦ γὰρ γένοιτ' ἂν εὑρίσκεται ἀλόπη. εἶτα μεταγραφὴ δὲ πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς ἀντιγράφου τὴν ἀρχαίων πίστιν, καὶ νομιζομένην, ὡς τοῦτο γε δοξάσμον ἔοικεν. ὁ δὲ σκήψιος, οὐδὲ τὴν τοῦ δύξαν ἔοικεν ἀποδεχόμενος, οὔτε τὴν τε εἰ τὴν παλλήνην οὐκ ἀλιζώνους ὑπολαβόντων, ὧν ἐμνήσθημεν ἐν τοῖς μακεδονικοῖς. ὁμοίως δ' ἀπορεῖ, καὶ πῶς ἐκ τῶν πρὸς ἑσπέραν Βορυσθένη νομάδων, ἀξιοῖ συμμαχίαν τοῖς τρωσί τις νομίσειεν. ἐπαινεῖ δὲ μᾶλλον τὴν ἑκατοίου τοῦ μιλησίου, καὶ μογκεράτους τοῦ ἐλαΐτου, τῶν ξενοκράτους γνωρίμων αἱρεῖν δύξαν, καὶ τὴν παλαιφάτου, ὧν ὁ μὲν φησὶ πρὸ ἰόντι φησίν. ὧδε δ' ἀλαζία πόλις παμμούς ὁ ῥύμος ῥεῖν δ' ἀπὸ μυγδόνης πεδίον ἀεὶ δύσιν ἐκ δὲ λίμνης δ' ἀσκυλίτιδος ἐς ῥωδακηνὴν ἐσβάλλει. ὄρμον δ' εἶναι νῦν τὴν ἀλαζίαν λέγει. λώμας δ' πολλὰς τῶν ἀμαζόνων οἰκεῖσθαι, δι' ὧν ὀδρύσσης ῥεῖ. ἐν δὲ τούτοις τὸν ἀπόλλωνα τιμᾶσθαι διαφερόντως, καὶ μάλιστα ἡ τὴν δυφορίαν τὴν λυζικηνῶν. ὁ δὲ μεταξὺ τῶν δύο ἱερῶν ἐστὶν ἑξήκοντα σταδίων. ἐν δὲ τούτοις τὸν ἀπόλλωνα τιμᾶσθαι διαφερόντως, καὶ μάλιστα ἡ τὴν δυφορίαν τὴν λυζικηνῶν. ὁ δὲ μεταξὺ τῶν δύο ἱερῶν ἐστὶν ἑξήκοντα σταδίων. ἐν δὲ τούτοις τὸν ἀπόλλωνα τιμᾶσθαι διαφερόντως, καὶ μάλιστα ἡ τὴν δυφορίαν τὴν λυζικηνῶν. ὁ δὲ μεταξὺ τῶν δύο ἱερῶν ἐστὶν ἑξήκοντα σταδίων. ἐν δὲ τούτοις τὸν ἀπόλλωνα τιμᾶσθαι διαφερόντως, καὶ μάλιστα ἡ τὴν δυφορίαν τὴν λυζικηνῶν. ὁ δὲ μεταξὺ τῶν δύο ἱερῶν ἐστὶν ἑξήκοντα σταδίων.

οὔτε ὡς οἱ ἐνθένδε ἀφιγμένοι εἰς ἴλιον τηλόθεν ἦσαν. εἰ καὶ δύσει ἀλόπῃ τινὰ γεγονέναι, ἢ ἀλαζίαν. πολὺ γὰρ δὴ τούτων ἐγγυτέρω ἐστὶ τῆς τροιάδος, ἢ τὰ περὶ ἔφεσον, ἀλλ' ὅμως οὐ περὶ πύγελλα λέγοντας τὰς ἀμαζόνας. μεταξὺ ἐφέσου, καὶ μαγνησίας τοῦ πρὸς ἰνδοῦς, φλυαρεῖν φησιν ὁ δημήτριος. τὸ γὰρ τηλόθεν οὐκ ἐφαρμόσειεν τῷ τόπῳ, ὅπως δ' μᾶλλον οὐκ ἐφαρμόσῃ τοῖς περὶ τὴν μυσίαν, καὶ τὴν τρωϊκὴν, νὴ δία ἀλλά φασι δεῖν γῆια, καὶ ἀκύρως προστίθεσθαι, ὡς καὶ τὴν ἐξ ἀσκανίης. καὶ ἀρναῖον δ' ὄνομ' ἔσπε, τὸ γὰρ δεῦρο πότνια μήτηρ. καὶ εἶλον δὲ λιπὴ δ' δύναμαι χεὶ παχείη ὠλενόπτυ. δίδωσι δὴ καὶ οὗτος, ἀλλ' ἐκεῖνα οὐ δοτέα. οἷς περέχων ὁ δημήτριος, οὐχ οἷς ὑπολαβοῦσι δεῖν ἀκούειν τηλόθεν ἐκ χαλύβων πθανῶς αὐτέρηκε. συγχωρήσας γὰρ, ὅπ εἰ μὴ ἴσασιν ὧν οἷς χάλυψι τὰ ἀργύρεια, ὑπάρξαι γε φησὶ ἐκεῖνο οὐ συγχωρεῖ, ὅπ καὶ φῶδεκα ἦν καὶ ἄξιαι μνήμης, καθάπερ τὰ σιδήρεια. εἰ δὲ ὠλυφ, φασὶν τις αὖ ἦ καὶ φῶδεκα εἶναι, καθάπερ μὴ τὰ σιδήρεια, ἢ σιδήρα μὲν δύσκολα τόπου ὠδιφανῆ δυάτων ποιεῖν, ἀργύρα δ' οὔ π, εἰ μὴ ἦ τοῦ ἥρωας, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν εἰς δύξαν ἀφίκετο τὰ ἀργύρεια. ἆρα μέμψαιτις τ' αὖ τῷ ἀποφάσιν τοῦ ποιητοῦ· πῶς δ' ἂν εἰς τὸν ποιητὴν ἡ δύξα ἀφίκετο; πῶς δ' ἦ τ' ἐν τῇ μέσῃ χαλκῇ τῇ ἰταλιώτιδι; πῶς δ' ἦ τ' δικαίου πλούτου τοῦ κατ' αἴγυπτον; καίτοι διπλάσιον χρόνον τι διέχοντα τῶν αἰγυπτίων θηβῶν, ἢ τ' χαλδαίων. ἀλλ' οὔθ' οἷς συμφωνεῖ, τούτοις ὁμολογεῖ. τὰ δὲ περὶ τῆς σκήψεως τῶν τῶν ἑαυτῆ πατρίδα, πλησίον τοῦ σκήψεως, καὶ τοῦ αἰσήπου, γῆιαν λώμην καὶ ἀργυρίαν λέγει, καὶ ἀλαζονίαν. ταῦτα μὲν οὖν οὐκ ἂν δόι πῶς τοῖς πηγαῖς αὖ εἴη τοῦ αἰσήπου. ὃ ἑκατὸν λέγει ἐπὶ ἐκείνας τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ, ὅτι παλαίφατος πρότερον μὲν ἀλόπην οἰκεῖν φήσας, νῦν δὲ ζέλειαν, σαφῶς ὁμοίως λέγει τούτοις. εἰ δ' ἀρ' ὁ μηνεκράτης, καὶ εὐθ' οὕτω τὸν ἀλόπην, ἢ ἀλόβην, ἢ ὅπως ποτὲ βούλονται γράφειν, φράζει ἢ τις δόμ. δ' ὁ δημήτριος πρὸς ἀρμόδωρον δή τε εἰ τῶν αὐτῶν γ' ὄντ' προϊκῷ σμισόμῳ σμαλεγόμενον, πολλὰ μὲν εἴρηται πρότερον, νῦν δὲ λεκτέον. οὐ γὰρ οἴεται δεῖν διέχεσθαι τοὺς ἀλιζώνας ἐκτὸς τοῦ ἅλυος. μηδεμίαν τ' συμμαχίαν ἀφῖχθαι τοῖς τρωσὶν ἐκ τῆς πραίας τοῦ ἅλυος. πρῶτον τοίνυν ἀναιτήσομεν αὐτόν, τίνων εἰσὶν οἱ ἐντὸς τοῦ ἅλυος οἱ ἁλυζώνοι. καὶ τηλόθεν δ' ἀλύβης ὅθεν ἀργύρου ὄντ' γένηται. οὐ τ' ἔξει λέγειν ἐπειτα τὴν αἰτίαν,

nec quomodo qui hinc Ilion uenerunt, de lõginquo fuerint, etiam si detur Alopam uel Alaziam esse. Hæc enim multo sunt uiciniora Troiæ, quàm ea quæ circa Ephesum iacent. Sed qui dicunt Amazonas circa Pygella esse, inter Ephesum & Magnesiam, & Prienem, garriunt (ut Demetrius ait) nam lõginquitas ei loco nullo modo potest accõmodari, imò nec ei accommodatur qui circa Mysiam Teuthraniamq; est. Dicit itaq; accipienda esse quędam, ac si impropriè dantur, quemadmodum illud,

Longe ab Ascania. Et illud, In Catalogo
Quod dederat genitrix Arnæus nomẽ habebat. Et illud,
Ipse manu clauim comprendit Penelopea.

Quod si detur, at illa certè danda non sunt, quibus Demetrius accedit, qui existimãtibus dici oportere longinqua ex Chalyba, nequaquam probabiliter contradixit. nã concedẽs, quod licet nunc apud Chalybes nõ sint argentariæ, fuisse tamen contigit. illud non concedit, quod illustres essent, & memoratu dignę, quemadmodũ ferrarię. Inquiet aliquis, Quid uetat eas illustres fuisse, quemadmodum ferrariæ: Nam si ferri copia locum illustrem facit, quare non argenti? quid si non heroum tempore ac Homeri ętate, argentũ in opinionem uenerat: sed num quisquam poetæ dictum accuset: quomodo æris fama è media Italia, quomodo Thebaicarum opum ex Aegypto peruenerat ad poetam? cum ipse duplo ferè ab Aegyptijs Thebis abesset, quàm à Chaldæis? Sed nec cum ijs concordat, quibus assentitur. nam cum de Scepsi docet patria sua, dicit, prope Scepsim & Aesapum, Eneam uicum & Argyriam, & Alazoniam esse: quæ profectò si sint, circa Aesapi ortum sunt. Hecatæus ait ultra eius ostia, Palæphatus autem prius Alopam habitatam, nũc Zeliam, diuersa ab illis dicens. Nec itaq; Menecrates dicet, quę sit Alopa, uel Aloba, siue quomodocunque scribere uelint, nec ipse etiam Demetrius, cum aduersus Apollodorum eisdem de rebus in Troiana instructione disputat. Sed cum antea multa dicta sint, nunc etiam dicẽda sunt. Is enim nequaquam putat Halizonas extra Halym accipi oportere, cum nulla belli societas Troianis aduenerit ab ijs, qui trans Halym sunt. Primum itaque postulabimus ab eo, ut doceat, qui nam sunt Halizones cis Halym, & longinqua ex Alyba argenti ubi uena est. nequaquam enim id poterit.

Præterea quam ob rem non concedit, ex ulteriore Halyos regione ſocietatē ueniſſe. Nam ſi omnes alias cis flumen fuiſſe contingit, præter Thraciam, nihil obſtat unam hanc ueniſſe ex ulteriore regione, quæ trans Leucoſyros eſt, aut ex his locis atq; ulteriorib. bellādi gratia traijcere poterant, quemadmodum Amazones & Treres & Cimmerij, ſocietatē uerò coniungere non poterant. Amazones itaq; belli ſociæ non fuerunt, quia Priamus bellum aduerſum eas, in ſocietatem*lonum geſſerat. dicit enim Priamus,

Vide nū in ſocietatem Troianorū legendū. Nā Græce ſic eſt. συμμαχοῦντα τοῖς τρωσίν. Homerus refert Otreo et Mygdoni Priamum auxilio uenisse, Iliad. 3

Tunc & Amazonidum turmas uenisse recordor,

Vnde uiris delectus ego ſocia arma ferebam.

Quomodo Amazonibus finitimi erant, cum non adeò de longinquo eſſent, ut difficulter inde accerſirentur, & cum nullę ſubeſſent inimicitiæ, nihil mea ſententia uetabat in ſocietatem cum Troianis coniūgi. Sed nec antiquorum opinio dicere poteſt, quod cū omnes concordiam haberent, nemo ex ulteriore Halyos regione cōmunicarit in bello Troiano, quin potius in contrarium teſtes inueniuntur. Mę andrius putat Enetos à Leucoſyris profectos, Troianis auxilium tuliſſe, atq; inde cum Thracibus digreſſos, in Hadriæ ſinu habitaſſe. Enetos uerò Cappadoces, huius expeditionis nō fuiſſe participes, quæ res hinc confirmatur, quòd tota Cappadocia quę propè Halym eſt, & Paphlagoniæ adiacet, duab. utitur linguis, & Paphlagonicis nominibus abundat, ut Bagas & Biaſas & Aeniates, et Rhatoces & Zardoces & Tiberos & Gaſys et Ologaſys et Manes. Hæc enim nomina in Bamonitica & Pemolitica, et Zaguitica, et Gazacena, alijsq; cō pluribus locis abundant. Apollodorus ipſe Zenopoti illud affert, quiſcribit,

In Catalog.

Ex Eneta muli ducunt genus unde feroces.

Hanc dicit Hecatæum Mileſium pro Amiſo accipere. Dictum eſt enim Amiſum Leucoſyrorum eſſe, & extra Halym. Eſt etiam ab eo alibi dictum, quòd poeta Paphlagonum mediterraneorum hiſtoriam ex ijs habebat, qui regionem pedeſtri itinere permeabant, oram uerò maritimam ignorabat, ſicut & aliam Ponticam. nominaſſet enim eam. Imò ex peragratione nunc pertractata, contrarium dici poteſt, quod oram maritimam omnem permeauit, & nihil prætermiſit, quod tunc eſſet memoratu dignum. Quod ſi Heraclidam & Amaſtrin, & Sinopen non nominat, ſili ὧ οὐ συγχωρεῖ, καὶ ἐκ τῆς πλησίον παραλίας ἀφιχθαί τινας συμμαχίαν. καὶ γὰρ εἰ τὰς ἄλλας φῶτος εἶναι τοῦ ποταμοῦ πάσας συμβαίνει πλὴν τῶν θρακῶν, μίαν γε ταύτην οὐδὲν ἐκώλυε πόρρωθεν ἀφῖχθαι ἐκ τῆς ἐπείκεινα τῶν λευκοσύρων. ἢ πολεμήσαντας μὲν ἠμῖν δοῦναι τὸν πλησίαζειν ἐκ τῶν τόπων, τοιούτων καὶ τῶν ἐπείκεινα, καθάπερ τὰς ἀμαζόνας, καὶ τρήρας, καὶ κιμμερίους φασί, συμμαχήσαντας δ' ἀδιάφορον. ἀεὶ μὲν οὖν ἀμαζόνων οὐ συνμάχομαι, φησὶ τὸ τ πρίαμον πολεμῆσαι τοῖς αὐτὰς συμμαχοῦσι τοῖς τρωσίν·

οἵ ῥά τότ' ἦλθον ἀμαζόνων αντιάνειραι.

φησὶν ὁ πρίαμος,

Καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἐὼν, μετὰ τοῖσιν ἐλήλυθα.

Οὔθ' ὁμοροῦσι τοῖς αὐταῖς, ὅθεν ἄπωθεν ὄντων, ὥστε χαλεπὸν εἶναι τὴν ἐκείθεν μετάπεμψιν, οὐδ' ἔχθρας ὑποκειμένης, οὐδὲν ἐκώλυόντο οἷμαι συμμαχεῖν. ἀλλ' οὐ δοξαν ἔχει τοιαύτην τοῖς παλαιοῖς ἐπεῖναι, ὡς συμφωνούντων ἁπάντων, μηδενὸς ἐκ τῆς περαίας τῶν ἄλλους κοινωνῆσαι τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου, πρὸς ζωὴν αντίον ἢ μᾶλλον εὑρομένους αὐμαρτυρίαν. μακαρίδριος γοῦν ἐκ τῶν λευκοσύρων φησὶ τοὺς γνησίους ὁρμηθέντας συμμαχῆσαι τοῖς τρωσίν. ἐκεῖθεν ἢ μετὰ τῶν θρακῶν ἀπᾶραι, καὶ οἰκῆσαι περὶ τὸν τοῦ ἀδρίου μυχόν. οὓς ἢ μὴ μεταβάντας τῆς στρατείας γενέσθαι, καππαδόκας γενέσθαι. σωτηρεῖν δ' ἂν δύξειε τὸν λόγον οὗτον διότι πᾶσα ἡ πλησίον τῶν ἄλλους καππαδοκία ὅση πρὸς εἴνῳ τῇ παφλαγονίᾳ, οἷς διυσὶ χρῆται διαλέξεσι. καὶ τοῖς ὀνόμασι πλεοναζούσῃ τοῖς παφλαγονικοῖς, Βάγας καὶ Βιάσας, καὶ αἰνιάτης, καὶ ῥατώτης, καὶ ζάρ, διότης καὶ τιβερηνός, καὶ γάσυς, καὶ ὀλόγασυς, καὶ μανῆς. τοῦτο δ' ἔστι τὸ Βαμωνίτιδι, καὶ πεμολίτιδι, καὶ τζαγλιτηνῇ δι, καὶ γαζακηνῇ, καὶ ἄλλαις πλείσταις χώραις ἃς πολλαχοῦ τὰ ὀνόματα. αὐτὸς ἢ ὁ ἀπολλόδωρος παραλείπει τὸ ζηνοδότου, ὅτι χαφὴ ἔστι φησὶ, ὄθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτέρων.

Ταύτην δέ φησιν ἐπιτάττειν τὴν μελίσσην λέγεσθαι τὴν ἀμισόν. ἡ δ' ἀμισὸς εἴρηται διότι τῶν λευκοσύρων ὄντων καὶ ἐκτὸς τοῦ ἅλυος. εἴρηται δ' αὐτοῦ που καὶ διότι ὁ ποιητὴς ἱστορίαν εἶχε τῶν παφλαγόνων τὴν γε τῆς μεσογαίας, πρὸς τὴν τε ζώνην διελθόντων τὴν χώραν, τὴν παραλίαν δ' ἠγνόει καί πῃ τὴν ἀλλὴν τὴν πόντιον. ὠνόμαζε γὰρ αὐτὴν, πόντον δ' ὅλην αὐτὸν ἐπεῖν ἐκπεπλευκότα τ' ἀριθμῆσαι νυκτὸς, ὡς πόδισλείας ὁρμηθέντας τ' ἀριθμῆσαι νυκτὸς, ὡς τὴν μὲν παραλίαν πᾶσαν ἐπελήλυθε, καὶ

οὐδὲν τῶν ὄντων τόπον ἄξιον μνήμης παραλείποντα. δοκεῖ δ' ἐρασθένης καὶ ἄμαστρις, καὶ σινώπην οὐ λέγειν, τὰς μήπω σωφρονισμένας, οὐδὲν θαυμαστόν. τὴν δὲ μεσογαίαν οὐδὲν ἄτοπον εἰ μὴ εἴρηκε, τὴν μὲν ὀνομάζειν δὲ πολλὰ τῶν γνωρίμων, οὐκ ἀγνοίας δεῖ σημεῖον, ὅπερ καὶ γ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεσημηνάμεθα. ἀγνοεῖν γὰρ αὐτὸ πολλὰ τῶν γνόξων ἔφη πρὸ τοῦ πόντου, οἷον ποταμοὺς καὶ ἔθνη. ὀνομάσαι γὰρ ἂν. δῆλον δ' ἐπὶ μὲν ἐνίων σφόδρα σημειωσιῶν δοίη τις ἄν, οἷον σκύθας, καὶ μαιῶται καὶ ἴστρον. ὃ γὰρ δῆλα σημείων μὲν τοῦ νομάδας εἴρηκε γαλακτοφάγους, ἀβίους τε καὶ δικαιοτάτους ἀνθρώπους. καὶ ἐπ' ἀγαυοὺς ἱπποπολογοὺς. σκύθας ἢ ὃν ὡσαύτως ἢ σαυρομάτας, ἢ σαρματάς. εἰ δὲ μὴ οὕτως ὠνομάζοντο ὑπὸ τῶν ἑλλήνων, οὐδ' ἂν θρᾳκῶν τε, καὶ μυσῶν μνησθεὶς τῶν πρὸς τῷ ἴστρῳ, οὐδὲν παρεσίγησε, μέγιστον τῶν ποταμῶν ὄντα. καὶ ἄλλως ἱστορίας ἔχων πρὸς τοῖς ποταμοῖς ἀφορίζεσθαι τοὺς τόπους. οὐδ' ὧν κιμμερίους λέγων παρῆκε τὸν βόσπορον ἢ τῶν μαιώτην. ὡδὶ δὲ τῶν μὴ οὕτω σημειωσίων, ἢ μὴ τότε, ἢ μὴ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, τί ἂν τις μέμφοιτο, οἷον τὸν τάναϊν δι' οὐδὲν ἄλλο γνωριζόμενον, ἢ διότι τῆς ἀσίας, καὶ τῆς εὐρώπης ὅρον ὄντα, ἀλλ' οὔτε τῆς ἀσίαν, οὔτε τὴν εὐρώπην ὠνόμαζόν πω οἱ τότε, οὐδὲ διήρητο, οὕτως εἰς τρεῖς ἠπείρους ἡ οἰκουμένη. ὠνόμαστο γὰρ ἂν που δῆλα τὸ λίαν σημειωσιῶδες, ὡς καὶ τὴν λιβύην. καὶ τὸν λίβαν ἀπὸ τῶν ἑσπερίων τῆς λιβύης τιθέντα. τῆς δ' ἠπείρου μήπω διωρισμένου, μηδὲ τοῦ ταναΐδος ἴσως καὶ τῆς μνήμης αὐτοῦ. πολλὰ δέ, καὶ ἀξιομνημόνευτα μὲν, οὐχ ἁπάντων δὲ· πολὺ γοῦν διὰ καὶ τὸ ἐπελουσιακὸν εἶδος τε τοῖς λόγοις, καὶ τῶν πράξεσιν ὄζειν. ἐκ τούτων δὲ τῆς τοιούτων, δῆλον ὅτι μοχθηρῶν σημείων χρῆται ὡς ὁ ἐκ τοῦ μὴ λέγεσθαί πω ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ, τὸ ἀγνοεῖσθαι ἐκεῖνο ὑπ' αὐτοῦ τεκμαιρόμενος. ἐπὶ δεῖ δῆλα πλειόνων παραδειγμάτων ἐλέγχειν αὐτὸ μοχθηρὸν ὄν. πολλῷ γὰρ αὐτῷ λείχειν τοῦτο πολλοί. αὐακρουσίου αὖ αὐτοῦ φερόντας τὰ τοιαῦτα. ἐπὶ καὶ ταυτολογήσομεν τὸν λόγον, οἷον ὡδὶ τῆς πόταμῶν εἴ τις λέγοι τὸ μὴ ὠνομάσθαι, ἀγνοεῖσθαι δύνθη φήσομεν τὸν λόγον. ὅπου γε οὐδὲ μέλητα τὸν παρὰ τὴν σμύρναν ῥέοντα ὠνόμακε ποταμόν, τὸν ὑπὸ τῶν πλείστων λεγόμενον αὐτῷ πατρίδα, ἕρμον ποταμὸν καὶ ὕλλον, ὠνόμαζον. οὐδὲ πτκτωλὸν τὸν εἰς ταυτὸ πίπτοις ῥεῖθρον ἐμβάλλοντα. τὴν δ' ἀρχὴν ἔχοντα τοῦ τμώλου ἔχοντα οὐ μέμνηται, οὐδ' αὐτὴν σμύρναν λέγει, οὐδὲ τὰς ἄλλας τῶν ἰώνων πόλεις, καὶ τῶν αἰολέων τὰς πλείστας, μίλητον λέγω, καὶ σάμον, καὶ λέσβον, καὶ

nihil mirum: nondum enim habitabant. nec abſurdum eſt, ſi mediterraneā nō commemorat. nam non nominare etiam multa quę nota ſunt (ut in ſuperioribus declarauimus) nequaquam ignorantiæ ſignum eſt. Ignorare illum dicit multa circa Pontum illuſtria tum gētes, tum flumina: nominaſſet enim. Hoc profectò in quibuſdam ualde inſignibus concedi poteſt, ut Scythis, Mæotide, & Iſtro. Nequaquā enim per ſigna de Nomadibus dixit,

Lac potant, inopes degunt, iuſtūq; ſequūtur. Iliad. 13

Præterea claros equimulgos. De Scythis uerò id non dixit, uel Sauromatis, uel Sarmatis, ſiquidem à Græcis ita dicebantur. Nec etiam cum de Thracibus ac Myſis, qui apud Iſtrum ſunt mentionem facit, eum ſilentio præterit, cum maximus ſit fluuiorum, & cum alioquí commodè loca fluminibus diſterminentur. Nec cum de Cimmerijs diceret, Boſphorum aut Mæotim omiſit. In ijs uerò quæ non ualde ſunt inſignia, aut non tunc, aut nō ad propoſitum, quare quiſquam accuſetur: ut Tanaim ipſum ob nullā rem aliam cognoſcimus, quàm quia Aſiæ atq; Europæ confinium eſt. Sed eius temporis homines nondum Aſiam, nec Europam nominabant, nec dum terrarū orbis diuiſus erat in tres continētes. Eas enim nonnunquam propter maximam claritatem nominaſſet, quemadmodum Libyam, ac Libem, qui ab occidētalibus Libyæ partib. flat. Sed nec Tanaim, cum nondum continentes eſſent ſeparatæ, oportuiſſet enim mentionē de eo fieri. Sed multa ſunt memoratu digna, quę nō prætermijt. Multiplex profectò eſt ea ratio, quæ & ad agendū, & dicendum hoc potius, quàm illud homines inclinat. Quibus ex rebus certum eſt quod coniectura non bona utuntur, qui poetæ ignorantiam ex eo argui putant, quòd aliquid ab eo reticeatur. malum certè multis redargui argumentis debet: nam multi eo plurimo utuntur. Refellendi itaque ſunt, qui talia dicūt, quanquam ſæpius eadem repetamus. ut ſi quis dicat ideo flumina ignorari, quia non nominentur, ſtulte dictum dicemus, quādo nec Homerus*Meletem amnem prope Smyrnam fluentem nominauit, quæ à plurimis patria eius dicta eſt. Et cum Hermum flumen & Hyllum nominet, Pactolum nuſquam nominat, qui in idem fluentum immittit, in quod illi, & initium à Tmolo habet. Nec Smyrnam, nec alias Ionum ciuitates nominat, cum ex Aeolicis pleraſque commemoret, ut Miletum, Samū, Lesbum,

ὁ μέλης τῆς μέλητος.

Ea in uertice habet aquæ fontẽ uberrimum, ad radicem flumen, ac uallem profundam, petræ altitudo ingens, quare obsideri nõ potest, mœnibus autem mirificè structa, nisi quantũ Romani diruerũt, circuncirca syluosa & mõtana & sicca, adeò, ut intra centum ac uiginti stadia castra non patiatur. In ea erant preciosissimi Mithridatis thesauri, qui nunc in Capitolio sunt à Pompeio dicati. Totã hanc regionem Pythodoris habet, Barbaris cõiunctam, qui sub ipsa sunt. Habet etiam Zelitensem & Megalopolitanum agrum. Et cum Põpeius Cabira struxisset in urbis modum, ac Diopolim nominasset, Pythodoris eam auxit, et Augustam appellauit, atq; pro regia utit. Habet etiam fanum, quod mensis Pharnacis appellatur, Ameriam scilicet uicum, in urbis modũ, multos sacros seruos habentem, & regionem sacram, cuius fructum sacerdos percipit. Hoc fanum adeò reges uenerati sunt, ut quod ipsi regium iusiurandum uocant, id regis fortunam & Pharnacis mensam dixerint. Est autem hoc Lunæ fanum, quemadmodum id, quod apud Albanos est, & ea quæ sunt in Phrygia, mensis scilicet templum, in eiusdem nominis loco & Ascæi templum, quod apud Antiochiam est, Pisidiam uersus, & id quod in agro est Antiochiæ. Vltra Phanarœam sunt Comana Pontica eodem nomine quo maioris Cappadociæ Comana, & eidem deæ consecrata, & inde ædificij exemplum sumptum est, & ferè simili ritu utuntur & sacrorum & diuinationum, & cultus erga sacerdotes, & ijs maximè, quæ ante reges fiebant, quando bis in anno in festis, quæ deæ exitus appellantur, sacerdos diadema gestabat, & secundus erat in honore post regem. Sed prius de Dorylao Tactico diximus, qui proauus fuit matris nostræ: & de altero Dorylao, qui illius nepos fuit, & filius Philetæri. Quia ille cum maximos alios honores, & Comanorum sacerdotium ab Eupatore accepisset, regnum prodere Romanis deprehensus est. Illo euerso, totum genus in calumnia fuit. Tandem Moaphernes matris nostræ patruus, in regni euersione se clarè gessit, quapropter rursum cum rege fuit fortunatus, & ipse & illius amici quicunque ab eo non deseruerunt, quemadmodum auus noster ex patre matris. Qui cum regis statum periclitari cerneret, in eo bello quod cum Lucullo gerebatur, alienatus ab eo, & ualde infensus,

ἔχϕ δ' ὧδε τῆ κορυφῆ πηγὴ καὶ βάλλεται πολὺ ὕδωρ, πόρῤ τε τῆ ῥίζη ποταμὸν, ἡ φάραγγα βαθεῖαν. τὸ δ' ὕψος ὄχ αἴσιον τὸν βορᾶ δὲ καὶ χιόνος, ὥστ' ἀκριδιόκητός ἐδι. πάχισται δ' θαμασῶς, πλὴ ὅσον οἱ ῥωμαῖοι κατέκαυσαν. ὅτω δ' ὄδῃ ἅπασα ἡ κύκλῳ κατάδρυμος καὶ ὀρεινὴ, καὶ ἄνυδρος, ὥστ' ἐκ τῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων μὴ εἶν' δυνατὸν στρατοπεδεύεσθαι. γύτωθα μὲν ἡ τῷ μιθριδάτη τὰ λιμνόταφα τ κμπλίων, ἃ νῦν γὼ τῶν κατὰ τωλίῳ λεῖται πομπηΐα ἀναθέντος. ταύτην δὴ τ χώραν ἔχϕ πᾶσαν ἡ πυθιδωρὶς πόντου χῆ ὅσαν τῆ βαρβάρῳ τῆ ἐπ' αὐτ καταχώνη, καὶ τ ζελίτην, καὶ τ μεγαλοπολίτην. πόλ κάβειρα πομπηΐα σκυδάσαντος εἰς τόλιν καλέσαντος διόπολιν, ἐκείνη πδοσκαποδίστε, ☾ σεβαστὴ μετωνόμαστ. βασιλέων πτῆ πόλϕ χρῶντ. ἔχϕ δ' ☾ ὁ ἱερὸν μιμος, φαρνάκ καλόμϕν, τ ἀμοβίαν ὠμομόλιν, πολλοὶ ῥοδυλοι ἔχοσαν, ☾ χώραν ἱοραὶ, ὧν ἱερόμυλος ἀεὶ λαμπρῦτ. ἐτίμησαν δ' οἱ βασιλεῖς τὸ ἱερὸν ὃ ὅτος εἰς ὑποβροβολὴ, ὡς τ βασιλικὸν καλόμϕν ὄρκον ὄμοσαν, ἀπὸ φωνῆ τύχλω βασιλέως καὶ μῖα φαρνάκ. ἐπὶ δ' ☾ πόλο τ σελλῆς τὸ ἱερὸν, καθάπρ τὸ γλλεννοῖς, καὶ τὸ γὸ φρυγίᾳ. τότε τ μιμος γὸ πόμενύμῳ τόπῳ, ☾ τὸ τ ἀσκαὶ τὸ πδος τὴ αἰτιχείᾳ τῆ πδος πισιδίαν. καὶ τὸ γὸ τῆ χώρα τ κωμοχείων. ὑπὲ δ' ἡ μοαφόρνης ὁ θεὸς τ μητέρ ἡμῶν εἰς ὧν φανὲν ἦλθ γ ἦλθ πδος κατπλὴ ἡμῶν εἰς ὧν φανὲν ἦλθ γ ἦλθ πδος κατπλὴσει τ βασιλέως, καὶ πάλιν τῷ βασιλεῖ συμπῆ χησαν, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἐκείνε φίλοι. πλὴν εἴ τινες ἔφθησαν πδαποστάντες αὐτ, καθάπρ ὁ πάππος ἡμῶν πρὸ πατρὸς αὐτ, ὃς ἰσίαν τὰ τ βασιλέως κακῶς φρόμενα γὸ τῷ πρὸς λύκαονίαν πολέμῳ, καὶ ἅμα ἀλλοῤῥωμένος αὐτ δ' ὀργὴν, ὅτι αὐεψιὸν αὐτοῦ τίβιον καὶ ὑὸν ἐκείνου θεόφιλον ἐτύγχανον ἀπεκτονὼς νεωσί, ὥρμησε πιμωρεῖν ἐκείνοις τε καὶ ἑαυτῷ. ☾ λαβὼν παρὰ τ λυκόλλου πίστ, ἀφίσησι σὺν αὐτ πρώτη καὶ δεκάτῃ φρούρια, καὶ ἐπαγγελίαι μὲν ἐγίνοντο αὐτ τούτων μεγάλαι. ἐπελθὼν δὲ πομπηΐῳ ὁ σλαδεξάμενος τὸν πόλεμον, πάντας οὓς ἐκείνῳ τι χαρισαμένους ἐχθροὺς ἐτέλεσε, σλὰ τ χρημάτων αὐτ πῶς ἐκείνου ἀπέχθειαν. σλα πολεμήσας ἢ καὶ ἐπανελθὼν οἴκαδε ἐζεγένησεν, ὥστε τὰς τιμὰς ἃς ὑπέχρε ὁ λυκόλλος ἅπασι πονικῶν πσι, μὴ λυθῆσαι τὴν σύγκλητον. ἄδικον γὰρ εἶν καταρθώσαντ ἕτερόν τ πόλεμον, τὰ βραβεῖα ἐτ ἄλλῳ γενέσθ, καὶ τὴν τῶν ἀριστείων δίκαιον. ὧδε μὲν δὴ τῶν βασιλέων οὕτω τὰ νόμα διῳκεῖτο, ὡς εἴρηται. πβαλαβὼν δ' ὁ πομπήϊος τ οὐσίαν, ἀρχέλαον ἐπέτρεψεν ἱερέα, καὶ πσώρισεν αὐτῷ χῶραν διχόθεν λύκλῳ. ὧν δ' ὧδε ἐξήνεγκε σάδιοι πῶς τὴ ἱερᾶ, πσετάξας τοῖς γοικοῦσι πειθαρχεῖν αὐτ. πύτῳ μὲν δὴ ἠγωνίσω λῖ, καὶ τῷ τὴν πόλιν οἰκοῦντῳ ἱεροσύλῳ λύκῳ πλὴν τῶν πιπράσκειν. ἦν δ' ὁ οὐκ ἐλάττος οὐδ' γένετο ὧδε τὸ ἐξακισχιλίων. λῖ δ' οὕτ ἀρχέλαος μὲν τὸν τοῦ σίλλα, καὶ δὴ συγκλήτου τιμηθέντ, φίλος δὲ γαβλίῳ τῶν ὑπατικῶν τινος. ἐκείνου δ' πεμφθέντος εἰς συρίαν, ἧκε καὶ αὐτὸς ἐπ' ἐλπίδι τοῦ κοινωνήσειν αὐτῷ πρὸς σκευαζομένῳ πρὸς τ πρὸς μιθριδ πόλεμον. οὐκ ὢν δὲ πρεσβύτερος δὲ δὴ συγκλήτου, ταύτῃ ἀφεὶς τ ἐλπίδα, ἄλλῃ εὖρ μείζω. ἐτύγχανε γὰρ πτολεμαῖος ὁ δὴ λεοπάτρας πατὴρ τοῦ τῶν αἰγυπτίων ἐκβεβλημένος. θυγατέρ δ' αὐτοῦ κατεῖχε τ βασιλείαν, ἀδελφὴ πρεσβυτέρα δὴ λεοπάτρας. ταύτῃ ζηπυμένη ἀνδρὸς βασιλικοῦ γένους, ἐνεχείρισεν ἑαυτ τοῖς συμπράττουσι, προσποιησάμενος μεθεστάτου τοῦ πάτρος ὑὸς εἶν. καὶ πραχθείς, ἐβασίλευσεν ἐξ μῆνας. ὅθεν μὲν ὠλαβίωνος αὐλητ γ ἦν πρατάξ, κατάγων τὴν πτολεμαῖον. ὑὸς δ' αὐτοῦ τ ἱεροσύλου πτέλαβεν. εἶθ' ὕστερον λυκομήδης, ᾧ καὶ τετράχυνα ἄλλα πσετέθη. καταλυθέντος δὲ καὶ τούτου, νῦν ἔχϕ δυτεύτ ὑὸς ἀσταπέως, ὃς δοκεῖ ταύτης τυγχάνειν δὴ τιμῆς πρὸ λαίσαρος τ σεβαστοῦ δ' ἀρετήν. ὁ μὲν γὰρ λαίσαρ, θειαμβεύσας τ ἀσιατόεργα, μετὰ παιδίων, καὶ γυναικὸς ἔτνω αἰωρεῖν μετὰ τ πρεσβυτάτου τῶν παίδων. ἦν δ' ὁ πρεσβύτερος οὗτος. τ δ' δυτεύτ τῶν ἀδελφῶν αὐτ φήσαντος εἶν πρεσβυτάτου πρὸς αὐτὸν ἀνάγοντας στρατιώτας. ὧν ἦν ἀμφοτέροις πολὺ χρόνου, ἕως οἱ γονεῖς ἔπεισαν τ δυτεύτην πρᾶξαι τῷ νεωτέρῳ τ νίκης. αὐτ γὰρ ἡλικίᾳ μᾶλλον ἐντα, ὡδὶ τιμιώτερον κηδεμόνα τῇ μητρὶ ὄντα, καὶ τῷ λειπομένῳ ἀδελφῷ,

propterea quod Tibium consobrinum suum, & Theophilum illius filium paulo ante interfecisset, ad se, atq; illos ulciscendos, permotus est. Quare fide publicaà Lucullo accepta, xv castella ad defectionem perduxit, quib. ex rebus pollicitationes ei maximę ab imperatore factæ. Sed cũ Põpeius belli successor aduenisset, quicũq; Lucullo gratificati fuerãt, omnes inimicos habuit, propter eã simultatẽ, quę sibi cum illo erat. Finito autem bello Romam reuersus euicit, ne pollicitationes quas Lucullus Ponticis fecerat, Senatus perficeret: iniquum esse dicens, ut cum alter bellũ confecisset, alter præmia reportaret, & munera distribueret. Comana itaq; sub regibus administrabantur, ut dictũ est. Pompeius potestate rerũ accepta, Archelaum sacerdotio præfecit, atq; duos agri schœnos sacræ regioni addidit, id est, stad. LX: iussitq; habitatoribus, ut ei obtemperarent. His ergo imperabat, & in sacris seruis potestatem habebat, urbem habitantibus, præterquam uendendi. Qui quidem nõ pauciores erãt VI millibus. Archelaus filius fuit eius quẽ Sylla & senatus in honore habuerũt: Gabinioquoq; uiro cõsulari ualde familiaris: quo in Syriã misso, & ipse spe cõmunicandi cum eo profectus est, iam ad Parthicũ bellum parato. quod cum Senatus non permitteret, hac spe amissa, aliam maiorẽ nactus est. Per id tempus Aegyptij Ptolemæũ eiecerãt patrem Cleopatræ, cuius filia natu grandior, Cleopatræ soror regnũ tenebat. Sed cum uir huic è stirpe regia quæreretur, Archelaus fauentib. quibusdã seipsum obtulit, Mithridatis Eupatoris filiũ affingens: quare susceptus, sex mensibus regnauit. Hunc postea Gabinius in prętio interemit, reducto Ptolemæo. eius uerò filius sacerdotium accepit. Postea Lycomedes, cui & alia regio schœnorum quatuor addita est. Eo sublato, Dyteutus possidet Adiatorigis filius, qui dignitatẽ hãc à Cęsare Augusto ob uirtutẽ uidet obtinuisse. Nam Cęsar Adiatorigem cum uxore ac filijs in triumphũ ducens, illũ cum filio maiore statuit interimere. Maior uerò hic erat, sed cum secũdus ex fratribus militib. qui eũ ducebãt se maiorẽ affirmaret, diu inter ambos cõtẽtio fuit, quousq; parẽtes Dyteuto persuasere, ut iuniori cederet, asserẽtes, cum ipse ætate esset prouectior, maiorem de matre ac reliquo fratre curã habituruũ: ...

Itaque alter cum patre interemptus est, alter uerò seruatus, qui dignitatem hanc est consecutus. Nam Cæsar ubi uiros interemptos sensit, doluit uehementer. Quare eos qui seruati erant, beneficio & cura prosecutus, hanc eis dignitatem impertiuit. Comana hominibus abundant, insigne Harmeniorum emporiũ. Conueniunt eò ad deæ festa, quæ Exitus appellantur, undique ex ciuitatibus uiri simul ac mulieres. Multi huc ex uoto uenientes deæ sacra perficiunt. Incolæ molles sunt, ac delicati, omnia uitibus consita, mulierum multitudo maxima & operantium, quæ magna ex parte sacræ sunt. Hæc enim ciuitas quasi quædam parua Corinthus est. Nam & Corinthum, propter maximam meretricum multitudinem, quæ Veneri erant consecratæ, multi proficiscebantur, atq; ibi festa celebrabant. Exhauriebatur pot. ἐξαπαλίσκοιτο. Mercatores uerò ac milites * consumebantur. Vnde huiusmodi de eis prouerbium effertur, Non omnis hominis est Corinthum nauigare. Ac Comana quidem sunt huiusmodi. Circunstantem uerò regionem totam Pythodoris tenet. Eius est etiam Phanarœa et Zeleticus & Megalopolitanus ager. De Phanarœa dictum est. Zeletica regio Zela urbem super aggere Semiramidis conditam habet. in ea templum est Anaitidis, quæ ab Harmenijs colitur. Hoc in loco sacra cum sanctimonia maxima celebrantur, & iusiurandum de rebus maximis hic fit. Sacrorum seruorum multitudo, & honores sacerdotum ab regibus facti, eundem ritum habebant quem suprà memorauimus. Nunc omnia Pythodoris tenet. Sacrorum autem seruorum multitudo, ac cætera copia, à multis labefactata & imminuta est. Imminuta est etiam adiacens Zeletica regio, in complures principatus distributa, quæ super aggere (ut diximus) Zela ciuitatem habet. Nam reges olim Zela non ut ciuitatem, sed ut Persicorum deorum templum colebant, & sacerdos rerum omnium potestatem habebat. Habitabatur à multitudine sacrorum seruorum, & à sacerdote potestatem maximam habente. Non enim pauca hæc urbs possidebat. Pompeius multas ei prouincias adiecerat, & tum eam, tum Megalopolim urbes nominarat, hac & Camisena, quæ minori Harmeniæ & Lanasenæ finitimæ sunt, in unum compositis. Hæ sales fossiles habent, & Camisa peruetustum castellum, quod nunc dirutum est.

οὕτω δὴ τὸν μὲν σωτὴρ ἀποθανεῖν τῷ πατρὶ, τὸν δὲ σωθῆναι, καὶ τυχεῖν ἧς ἔλαβε τιμῆς ταύτης. καὶ ὁ μὲν Θ᾽ ὡς ἔοικε διαίσαρ ἤσθη τῷ ἀνθρώπων ἀνηρημένων, καὶ ἐχθέσθη. καὶ τοὺς τε σωζομένους σὺν εὐεργεσίαις ἐθεράπευσε, καὶ ὧν ἐμέλησε, ἀξίους ἐποίησε, δοὺς αὐτοῖς ταύτην τὴν ἔλαβε. τὰ μὲν δὴ κόμανα σύνοικος ἐστὶ, καὶ ἔστιν ἐμπόριον ἐπιφανὲς ἀρμενίας ἀξιόλογον. σωρεύονται δὲ ἐκ πάντων ὁδῶν τὸ θεᾶ πανταχόθεν, ἐκ τε τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας, ἀνδρῶν ὁμοῦ καὶ γυναικῶν, ἐν ταύτῃ ἑορτῇ, καὶ ἄλλοι δὲ κατ᾽ εὐχὴν ἀεί τινες ἐπιδημοῦσι, θυσίας τε ὧν τελοῦντες τῇ θεᾷ, καὶ εἰσὶν ἀβροδίαιτοι, οἱ γοῦν ὠνούμενοι, καὶ οἰνόφυτα τὰ λιτήματα αὐτῶν δῆλα τὰ πανταχοῦ, καὶ πλῆθος γυναικῶν ἐστὶν ὁρχαζομένων ἀφ᾽ ἑκάστου ἔτους. ὧν αἱ πλείους εἰσὶν ἑταῖραι, βόσπορόν τε δι᾽ ὅλου τινὰ μικρὰ κόμινθον δῆλον ἡ πόλις. καὶ ἐκεῖ δὲ τὸ πλῆθος ἐστὶν ἑταίρων αἱ τῆς ἀφροδίτης ἥσαν ἱέραι, πολὺς ὢν ὁ ἐπιδημῶν καὶ γράφεται τῷ τόπῳ. οἱ δ᾽ ἐμποροι, καὶ στρατιῶται, πλέως ἂν ἁλίσκοντο, ὥστ᾽ ἐπ᾽ αὐτῇ, καὶ παροιμίαν ἐκπεσεῖν τοιαύτην, οὐ παντὸς ἀνδρὸς εἰς κόρινθον ἐσθ᾽ ὁ πλοῦς. τὰ μὲν δὴ κόμανα τοιαῦτα. τὴν δὲ λυκάονα πᾶσαν ἔχει πεδιάδα, οὐκ ἀνάμετρον, ἀλλὰ μεγάλην τε καὶ εὐδαίμονα, καὶ ἀφθονίαν ἐπιδεικνυμένην ἀνθρώπων καὶ ἵππων καὶ βοσκημάτων. ἀλλὰ μὴν ἔν γε τοῖς ἱεροπρεπέσι μεγάλης ἐστὶν ἀγιστείας γνώμης καὶ σωτηρίας, καὶ τοῦ ὄρκου πρὸς τὸν μέγιστον, καὶ φυτεῦσαι πολλοὶ λέγουσι τοῦτον πρῶτον. τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἱεροδούλων, καὶ αἱ τὴν ἱερὰν χώραν πρὸς μὲν τοῖς βασιλεῦσι τὸν αὐτὸν ὄγκον τινὰ ὑπὸρ πρόσοψιν. νυνὶ δὲ ὠθεῖται τῇ πολυθεΐᾳ πάντ᾽ ὀλίγα. ἐνάκοσιοι δὲ πολλοὶ καὶ ἐμείωσαν τότε πλῆθος τῶν ἱεροδούλων, καὶ τῆς ἄλλης εὐπρεπείας. ἐμειώθη δὲ, καὶ ἡ πρακτικὴ χώρα μερισθεῖσα εἰς πλείους δυναστείας, ἃ λεγομένη ζήλη, ἣν εἶχε πόλιν ζήλα ὧν κώμας. ἡ πόλις οὐ μὴν δὲ οἱ βασιλεῖς, οὐχ ὡς πόλιν, ἀλλ᾽ ὡς ἱερὸν διώκησαν, τῶν πορσικῶν θεῶν τὰ ξύλα. καὶ νῦν ὁ ἱερεὺς λύκιος τῶν παντῶν. οἰκεῖται δ᾽ ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἱεροδούλων, καὶ τοῦ ἱερέως ὄντος γὰ πολυουσία μεγάλη, καὶ τοῖς πορὶ αὐτὸν ὀλίγοις, χώρα τε ὑπῆκοι δὲ ἱερὰ, καὶ ἡ τοῦ ἱερέως πομπικὸν ἦ πολλὰς ἐπαρχίας πεσόντος τῷ τόπῳ, καὶ πόλιν ὠνόμασε, καὶ ταύτην, ἐπὶ τῶν μεγαλοπολιτῶν, σωθεὶς ταύτην τε ἐς γῆν τὴν καλουμένην καλεσπιλωΐ, καὶ τὴν κομανὸν, ὁμόρους οὔσας τῇ τε μικρᾷ ἀρμενίᾳ, καὶ τῇ λανασωΐ, ἐχούσας ὄρυκτὸν ἅλας, ἐξ οὗ μακρὰ ἀρχαῖον τὰ κάμισα, νῦν καλεσσασηνά.

Posteriores Romanorum duces ex Comanis in partes diuisis, alia sacerdotibus Comanorũ dederunt, alia sacerdoti Zelorum, alia Teporigi cuidam homini præpotẽti, & è Tetrarchica stirpe Galatarum. quo mortuo, portio hæc quę nõ multa erat, Romanis cessit, & Prouincia est appellata. Incolæ ad oppidũ Carana cõueniũt, à quo Caranensis regio dicitur. Reliqua Pythodoris et Dyteutus habẽt. Restãt ex Ponto ea quæ inter hanc regionem & Amisenos & Sinopenses tendunt. Cappadociam & Galatiam & Paphlagoniam uersus post Amisenum agrum, usq; ad Halymest Phazemonetica, quam Pompeius Megalopolim nominauit: & facta apud Phazemonem uicum habitatione, eam Neapolim appellauit. Septẽtrionale huius regionis latus Gazilotus & Amisenus ager claudit, occidentale Halys, orientale Phanarœa. Reliquum Amasiensium nostra regio, quæ plurima est, & cęterarum omnium optima, partem itaq; Phazemoneticam uersus, lacus quidam occupat, pelagi magnitudine, nomine Stiphana, piscosus, & uarijs pascuis abundans. Adiacet ei Cizara castellum munitissimum, nunc autem desertum, prope regia constructa est. Reliqua regio magna ex parte nuda, frumenti tamen ferax. Amasiensi bus imminent aquæ calidę, & ualde salubres, quæ Phazemonensium sunt. Imminet etiam Sagylium castellum super monte quodam situm erecto & excelso, & in acutum tendente. Id aquas abundantissimas habet, nunc autem quanquam regibus ad multa utilissimum, neglectũ tamen est. Hic Arsaces dominatum, & nouas res mouẽs, à filijs Pharnacis regis captus, interemptusq; est, nemine id ex ducibus permittente. Captus est autem nõ ui, sed fame, munitione à Polemone & Lycome de regibus capta. Nam ex planitie pulsus, in montem aufugit sine ullo commeatus apparatu, & aquã arduis petris obstructam inuenit. id enim Pompeius effecerat, iubens castella omnia diruí, ne latronib. in mõte aufugere uolentib. utilia relinquerent. Ille Phazemonẽsem agrũ sic cõstituit, posteriores uerò eũ regibus distribuerũt. Vrbs nostra in ualle quadã iacet magna et profunda, per quã Iris flumen fertur mira prouidentia & natura cõstructa, quę castelli usum potest exhibere. Nam petra quędã est alta, & præceps, et in flumẽ abrupta,

quæ in fluminis ripa, ad quam urbis habitatio murum habet, ex utrisq; lateribus ad uertices duos recurrit, qui pulcherrimè turriti, pariter consurgunt. In hoc circuitu regiæ sunt, & regum monumenta. Vertices ipsi angustum utrinq; iugum habẽt, quinq; sexue stadiorum altitudine, à flumine & suburbanis utraq; ex parte ascendentes. A iugo ad uertices est alius stadij ascẽsus, acutus sanè, qui uim omnem exuperat. Habet etiam aquas introrsum, quæ auferri non possunt. Sunt enim fistulæ duæ, quarũ altera ad flumen tendit, altera ad iugũ. Flumen pontibus iungitur, altero ab urbe in suburbanum, altero à suburbano in exteriorem regionem, ad hunc pontem mõs desinit qui saxo imminet. Cõuallis à flumine progreditur non admodum lata, in initio postea dilatatur, & planitiem efficit, quæ Chiliocomium appellatur. Deinde est Diacopena, & Pimolisena regio, tota fœlix, usq; ad Halym atq; septẽtrionales Amasienſiũ partes. hæ sunt quingentorum ferè stad. longitudine. Deincepsreliqua sequitur, ac multo lõgior, usq; in Barbanomum, ac Ximenam, quæ etiam ad Halym usq; descendit. Lõgitudo quidem hæc est. Latitudo uerò à septẽtrione austrũ uersus in Zeleticam & Cappadociam maiorẽ usq; ad Trogos. In Ximena sunt sales fossiles, à quib. Halym flumen dici putant, in nostro agro multa regio deserta est, & multa castella diruta, propter Mithridaticum bellum. Ea arboribꝫ. plena, & pascẽdis equis, ac cętero pecori idonea, & tota habitabilis est. Amasia prius fuit regibus data, nunc prouincia est. Reliqua pars ad Ponticam prouinciam pertinet trãs Halym, circa Olgasym, Sinopensi agro contigua. Olgasysmõs est altissimus, & aditu difficilimus, in quo plurima Paphlagonũ templa sunt. circunstat Blaena & Domanetica regio satis ferax, per quam Amnias flumen illabitur. Hoc in loco Mithridates Eupator, Nicomedis Bithyni copias funditus deleuit, haud quidẽ prę sens, sed per imperatores: unde ille cum paucis domum fugiens seruatus est, & inde in Italiam nauigauit. Hic uerò secretus, impetu facto, Bithyniam cepit, Asia usque in Cariam ac Lyciam occupata. atque hic urbs Põpeiopolis constructa est. In hac urbe est Sandaracurgium, non multum distans à Pimolisis,

τὴ μὲν ἔχουσα τὸ τεῖχος ὡδὶ πῶς χέλε τοῦ ποταμοῦ, καθ' ὃ ἡ πόλις σωίζεται, τὴ δ' ἑτέραν ἔχων ἑκατόρωθεν τὰς κορυφάς. διὸ καὶ εἰσὶ συμφυεῖς ἀλλήλαις περιγραμμέναι παρκάλως. ὧν δὲ ἡ ἐσ πολὺ ὑπερβολὴν ἔχουσι βασιλεῖς τ' ὄντες καὶ βασιλείων μνήματα. αἱ κορυφαὶ δ' ἔχουσιν αὐχῶνα παντάπασι σφόν, παρ' ἓξ σταδίων ἑκατόρωθεν τὸ ὕψος, ἀφ' ἧς ποταμίας ἀναβαίνοντι, καὶ τὴν πόλεσιν, ἀφ' ἧς δὲ τοῦ αὐχῶνος ὡδὶ τὰς κορυφὰς ἄλλας διαίρα λείπεται πρόσβασις ὀξεῖα, καὶ πάνυ βίας ἱερείηλων. ἔχει δ' καὶ ὕδρια ψυχρὸς ἀναφέρεται, συείγων τετμημένων ὀυδεν, ἧ μὲν ὡδὶ τὸν ποταμὸν, ἧ δ' ὡδὶ πρὸς αὐχῶνα. ἐνίοις δ' ὑκτα γέφυρα ἡ ποταμῷ, μία μὲν ἐκ τῆ πόλεως ὡδὶ τὸ πρόασειον, ἄλλα δ' ἐκ τοῦ προασείου πρὸς τὴν ἔξω χώραν. κατὰ γὰρ τὴν γέφυραν ταύτην ἀρχαῖον τὸ ὄρος πρὸ τετράς ὑποκείμενον. αὐλὼν δ' ὄδε ἐκ τοῦ ποταμοῦ διήκων, οὐ πλατὺς τὸ πρῶτον τελέως, ἔπειτα πλατύνεται, καὶ ποιεῖ χιλιόκωμον καλούμενον πεδίον. ἐν ᾧ ἑξακοπλωή. καὶ ἡ περιωλισθὴ χώρα δύσλαιμον πᾶσα μέχρι τοῦ ἅλυος. ταῦτα μὲν τὰ κάτω καὶ μόρια τῆ ἀμασείας χώρας, μῆκος ὅσον τριακοσίων σταδίων. ἔπειτα ἑξῆς ἡ λοιπὴ παλὺ ταύτης ὠθυμηκεσόρα μέχρι τοῦ Βαβανίμου, καὶ τῆ ξιμωνῆς, ἣ πρὸ καὶ αὐτὴ καθήκα μέχρι πρὸς τὸν ἅλυν. δόξαι μὲν δὴ τὸ μῆκος. πλάτος δὲ τὸ ἀπὸ τῶν ἀρκτῳ πρὸς νότον, ἐπί τε τὴν ζηλίτιν, καὶ τὴν μεγάλην καππαδοκίαν μέχρι τῶν τροκιμων. εἰσὶ δ' οἱ τὴν ἐλαμὴν ἄλυν ὀρυκτῶν ἁλῶν. ἀφ' ὧν ἐκάζουσιν ἐρᾶσθαι ἅλων τὸν ποταμίν. ἔστι δὲ καὶ ἐρύματα κατεσκαμμένα πλέων γὰ τὴν μεταξὺ χώραν, καὶ ὄρημον γῆ πολλὴ ὑπὸ τὴν μιθριδατικὸν πόλεμον. ἔστι μέν τι καὶ ὕδωρ. ὄρος δ' ἱππόβατον, καὶ τοῖς ἄλλοις ὅμοιον πρόσφορον. ἅπασα δ' οἰκήσιμον καλῶς. ἐσθὴν δὲ καὶ ἡ ἀμάσεια βασιλῆσιν. καὶ δ' ἐπαρχία ὅδε. λοιπὴ δ' ὅση ἡ ἐντὸς ἅλυος χώρα ἡ ποντικῆς ἐπαρχίας, ἡ πρὸς ἑσπέραν γαῦσα σωαφὴς τῇ συναπτῇ. ἔστι δ' ὀλίγαυσα ὄρον σφόδρα ὑψηλὸν, καὶ δύσβατον. καὶ ἱδρᾶ τὸ ὄρους τοῦτον παντάχοῦ θισρυμένα ἔχουσιν οἱ παφλαγόνες. πόδιον κεῖται δ' ἱκανῶς χώρα ἀγαθή πτ βλαίνη, καὶ ἡ δυμανῆτις, δι' ἧς ἀμνίας ῥεῖ πυμος. ταῦτα μὲν τὰ περὶ τὸν Βιθυνὸν δυνάμεις ἀφ' ἑλῶ ἠφάνισεν. οὐδ' αὐτὸς παρατυχὼν, ἀλλὰ δι' τῶν στρατηγῶν. καὶ ὁ μὲν φεύγων μετ' ὀλίγων εἰς τὴν οἰκίαν ἐσώθη, λαβὼν εἰς Ἰταλίαν ἔπλευσεν. ὁ δ' ἡνολούθησε, καὶ τὴν τε Βιθυνίαν εἶλεν ἐξ ἐφόδου, καὶ τὴν ἀσίαν κατέσχε μέχρι Καρίας, καὶ Λυκίας. καὶ τὰ δὲ ἐπὶ τὴν Βιθυνίαν πόλις ἡ πομπηϊόπολις. ἐν ᾗ τῇ πόλῃ ταύτῃ τὸ σανδαρακόργιον ὁ πολὺ ἄπωθεν πεμελιῶν, φρουρίου

quod castellum regium est, nunc autem diruti, à quo regio ex utraq; fluminis parte Pimolitica appellatur. Sandaracurgium mõs est cõcauus, propter metallorum effossionem, hũc operatores maximis cuniculis subeunt. Solebant olim publicè operari, & fossoribus utebantur seruis, ex aliquo maleficio redemptis. Nam prẽter operandi laborem qui maximus est, dicunt aerem, ex metallis lethiferũ esse atque intolerabilem, propter odoris grauitatẽ è glebis prodeuntẽ. Vnde corpora citò tibi mori, sępe metallorũ effosionẽ deficere propter operariorum incommoditatem, qui cum plures sint quàm c c continuè & morbis & labe absumuntur. Atq; hæc de Põto dicta sint. Post Pompeiopolim est reliqua Paphlagonię mediterranea, usq; in Bithyniam euntibus occidentem uersus, huic quæ parua quidẽ est, paulo ante ętatem nostram multi imperabãt: nũc stirpe regia extincta, Romani habẽt. Quæ autẽ Bithyniæ finitima est, Timonetica, & Marmoletica, & Sanisena, & Potamia nominat. Erant etiam Cinistena quædam, in qua erant Ciniata, castellum munitissimũ, Olgasy monti subiectum, quo Mithridates, qui eius cõditor dicitur, receptaculo usus, Ponti imperiũ adeptus est: & qui ab eo profecti sunt, usq; ad Eupatorem successionem seruauere. Postremus uerò Deiotarus Castoris filius, cognomẽto Philadelphus, Paphlagoniæ imperauit, & Gangra Morzei regiam habuit, id autem est oppidum simul & castellũ. Eudoxus author est fossiles pisces esse in Paphlagonia in locis siccis, locum tamen non determinat, itẽ in humidis circa lacum Ascanium, qui apud Cumi est, sed nec id perspicuè dicit. Postquam Paphlagoniam Ponto finitimam exposuimus (nam Paphlagonibus occidentem uersus finitimi sunt Bithyni) quæ ad hos pertinent, persequi conabimur, postea ex ijs atq; Paphlagonibus alio sumpto principio, cætera contexemus, quæ post hos sunt austrum uersus, usq; ad Taurum montem, quæ scilicet, cum Ponto & Cappadocia æquè procedunt. Nam huiusmodi ordinem ac partitionem ipsam, locorum natura describit. Bithyniam ab oriente Paphlagones, & Mariandyni & Epicteti pars terminat, à septentrione mare Ponticum, quod ab ostijs Sangarij, usque ad os tendit, quod iuxta Byzantium est, & Chalcedonem, ab occidente Propontis. Ad austrum Mysia & Phrygia, quæ Epictetus dicitur. Eadem Hellespontia, Phrygia nominatur.

φρουρίου βασιλικοῦ κατεσκαμμένου, ἀφ' ὃ ἡ χώρα ἡ ἑκατόρωθεν τ ποταμὸ καλεῖται πιμωλισιωή. ὁ δ' σανδαρακούργιον ὄρος ἐσ κοῖλον ὄσον, ἐκ τῆ μεταλλείας ὑπολελυθότων αὐτῶν ὀργαζομένων διὰ ῥυξὶ μεγάλαις. εἰργάζοντο δ' δημοσίως ἀεὶ, μεταλλοῦσι ταῖς χρώμενοι τοῖς ἐκ κακουργίας ἀγοραζομένοις ἀνδραπόδοις. πῶς γὰρ τῷ ὠλιτόνῳ τὸ ὄργον, ἢ θανάσιμον, ἢ λύσιτον ἔχειν τὸν ἀέρα φασὶ, τὰ γὰ μετάλλοις ἀεὶ τὴν βαρύτητα ἐκ τῶν βόλων ὀδμῆς, ὥστε ὠκύμορα εἶναι τὰ σώματα. καὶ διὰ τὴ ἐκλιπεῖν συμβαίνει πολλάκις τ μεταλλείαν διὰ τὸ ἀλυσιτελές. πλειόνων μ, ἢ δακοσίων ὄντων τῶν ὀργαζομένων, σωεχῶς δυσεις, καὶ φθορᾶς διαπανωμένων. τοσαῦτα καὶ περὶ τοῦ πόντου εἰρήσθω. μετὰ δ τὴν πομπηϊούπολιν ἡ λοιπὴ ἐκ παφλαγονίας ἐσὶ μεσογαίας μέχρι Βιθυνίας ἰοῦσι πρὸς δύσιν. ταύτης δ καὶ πόρ ὀλίγης ὅσης, μικρὸν μὲν πρὸ ἡμῶν ἦσχον πλείστ. νῦν δ' ἔχουσι ῥωμαῖοι, τὸ γήδος τῶν Βασιλέων ἐκλιπόντος. ὀνομάζουσι δ' ἓν τὴν ὁμορον τῇ Βιθυνίᾳ παφλαγονίαν, ἣ τὴν γε ζατόειγος, καὶ μαρμολίτην τε καὶ σανισιωλῶν, καὶ ποταμίαν. ἣν δὲ τις καὶ κινισιωλῆ, ἐν ᾗ τὰ κιμία τα φρόεσιον ἐρυμνὸν, ὑποκείμενον τ ὀλγάσυ ὀρεινῆς, ὑψηλοτάτου ὄρμητήριον μιθριδάτης ὁ κτίσης πόσπατορευθείς, κατέσκ τὸ πόνδου λύεσ, καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ τὴν ἀδελφὴν ἐφύλαξαν μέχρι τοῦ δυπάτορος. ὕσατο δ' ἡ παφλαγονίας ἤρξε δηϊότατος καὶ ὕστερος υἱὸς ὁ πόσπατορευθεὶς φιλάδελφος. ἐν μορζέως βασίλειον ἔχων τὰ γάγγρα, πολισμάτιον ἅμα καὶ φρούριον. δύσβατος δ' ὀρυκτῶν ἰχθῦς γὰ τῇ παφλαγονίᾳ λέγων γὰ ξηροῖς τόποις, ὁ διορίζ τ τόπον. γὰ ὑγροῖς δ πορὶ τ ἀσκανίαν λίμνην φησὶ τὸν κύον, λέγων οὐδὲν σαφές. ἐπεὶ δ' ἐν τῷ ὁμορον τῷ πόντῳ παφλαγονίαν ἐκπλέομεν, ὅσοι δ παφλαγόσιν ὁμορεῦσιν οἱ βιθυνοὶ πρὸς δύσιν, ὠφελησόμεθα καὶ τὰ ζύτ ἐπελθόντες. ἔπειτα λαβόντες ἀρχὴν ἄλλων ἐκ τούτ, ἐν τ παφλαγόνων, τὰ ἑξῆς ζύτων πρὸς νότον μέχρι τ ταύρου, συνυφανοῦμεν ἀλλήλαις τῷ πόντῳ ἐν τῇ καππαδοκίᾳ. ὡσαύτως γὰρ ἅπασα γραφὴ τέξιν, καὶ μορισμὸν ἡ τ τόπων φύσις. τ δ' βιθυνίαν ἀπὸ μ τῶν ἑλλήσποντίων ὁρίζεσι παφλαγόνες, τὸ μὲν πρὸς ἀνατολὰς οἱ ὑπὲρ τῶν ἀγκύρων λυες. ἀπὸ δ' τ ἀγκύρων ἡ πόντου ἀκτὴ θάλαττα ἡ ἀπὸ τ ἐκβολῶν τοῦ σαγγαρίου, μέχρι τ στόματος τ ἐπὶ βυζάντιον καὶ χαλκηδόνα. ἀπὸ δ δύσεως ἡ πόσπορος. πρὸς νότον δ' ἡ μυσία, καὶ ἐπίκλησις καλυμένη φρυγία. ἡ δ' αὖ καὶ ἑλλησποντιακὴ φρυγία καλυμένη.

Huius

Huius est Chalcedon, in Ponti ore sita, quam Megarenses condidere, & Crysopolis uicus, & Chalcedonium fanum. Hæc regio paulo supra mare fontem habet nomine Azaritiũ, qui paruos crocodilos nutrit. Post Chalcedonum sequitur litus, quod Astacenus sinus appellatur, qui Propontidis pars est. in eo cõdita est Nicomedia, dicta de nomine regis cuiusdam Bithyni, qui eam condidit. Multi enim eodem nomine uocati fuerunt, quẽadmodum Ptolemæi, propter prioris claritatem. In ipso sinu fuit urbs Astacus, quã Megarenses & Athenienses condidere, & postea Dœdalsus, à qua sinus nominatus est. Deinde à Lysimacho diruta, habitatores eius Nicomediam à Nicomediæ conditore translati sunt. Astaceno sinui alius continuatur magis ad orientem solem recedẽs, in quo Prusias est quę prius Cius appellabatur. Cium Demetrius euertit dedit que Prusiæ Zelæ, qui hanc euertit, & Myrleam Prusię uicinam. Is à ruinis eas excitans, Cium à se Prusidam, Myrleã uerò ab uxore Apamiã nominauit. Hic est ille Prusias qui Annibalem huc cõcedentem suscepit, post Antiochum superatum, & Phrygiæ Hellespontię seditionem, aduersum Attalicos ex composito factam. Hanc priores minorem Phrygiam, illi Epictetum nominauere. Prusiadi mons imminet, quem Argãthonium uocant. Hoc in loco Hylam unum ex sociis Herculis, qui etiam Argonauta erat, cum aquatum egrederetur, à Nymphis captum finxerũt, Cium uerò cum & ipse Herculis socius esset, & cum eo nauigaret, è Colchis redeuntem ibi remansisse, & urbem de suo nomine condidisse. Et adhuc festa quędã apud Prusienses celebrantur, in quibus per montes uagi, ac saltantes Hylam uocant, quasi in syluas ad ullum inquirendũ egrediantur. Prusiẽses cum beneuolè se erga Romanos gessissent, libertatẽ sunt assecuti. Apamiẽses Romanorũ coloniã acceperũt. Prusa urbs est, in Olympo Mysio sita, & rectè gubernatur, Phrygib. ac Mysis finitima. Ea à Prusia cõdita est, qui cum Crœso bellum gessit. Sed Phrygũ et Bithynorum & Mysorum fines determinare, itè Dolionium, qui circa Cyzicum sunt, & Mygdonum & Troum, difficile est. Quod unaquæque natio distincta esse debeat, id conceditur. Nam & de Mysis ac Phrygibus huiusmodi prouerbiũ est, Sunt separati Mysiorũ termini Phrygũq́, sed finiri perquã estar duũ.

τούτης δ' ὠδὶ μὲν τῷ σύμαλι τ̃ πόντου, χέλωνα δὲ λιμὴν ἴδρυται μεγαρέων ἵδρυμα, καὶ λιμνοπόλις, καὶ ἡ Δίσορον· τὸ χαλκηδόνιον. ἔχει δ' ἡ χώρα μικρὸν ὑπὲρ τ̃ θαλάττης λειμῶνα ἀξιόλογον εἰτίαν, ἐκφέρουσαν λιροκορδύλας μικράς. ἔπειτ' ἐκδέχεται τ̃ χαλκηδόνιον ἠιὼν, ὁ ἀσταικὸς καλούμενος κόλπος, μοῖρός ὢν τ̃ πεντικοῦ, ἐν ᾧ ἡ νικομήδεια ἔκλισται, ἐπώνυμος οὖσα τ̃ βιθυνῶν βασιλέων τ̃ κτισάντος αὐτὴν. πολλοὶ δ' ὁμωνύμως ὠνομάδησαν· καθάπερ καὶ λεμαῖοι δύο τ̃ πρώτου δέξαν, ἧς δ' ἐν αὐτῷ τῷ κόλπῳ, καὶ ἀστακὸς μεγαρέων κτίσμα, καὶ ἀθηναίων. καὶ μετατεθεῖσα δι' ἀσταλοῦ, ἀφ' ἧς καὶ ὁ κόλπος ὠνομάδη. κατεσκάφη δ' ὑπὸ λυσιμάχου. οὗ δ' οἰκήτορας μεθήρμοσε εἰς νικομήδειαν ὁ κτίσας αὐτήν. τῷδ' ἀστακίῳ κόλπος ἄλλος συνεχὴς ὄδιν, εἰσέχων μάλιστα πρὸς αὐίχοντα ἥλιον, ἐν ᾧ πρόσω ὄδιν ἡ κίος· πρόσορον ὠνομασθεῖσα. καθ' ὃν κατέσκαπται πόλις ἡ μύρλεια, ἣν ἵδρυτο μεγαρεὺς ὁ δημητρίου Μ. ὑός, πορθήσας ἡ πατρίς. ἔδωκε δὲ πρόσια τῷ ζήλᾳ, συγκατασκάψαι καὶ ταύτην, καὶ μυρλείαν ἀσυγένητον πόλιν, πλησίον δὲ καὶ πρόσις ὄσαν. αὐλαλεῦς δ' ἐκάνος ἐκ τ̃ ὀρφπίων αὐτὰς, ἐπωνόμασε φὰ' ἑαυτ̃ Μ πρασιάδας πόλιν τ̃ λίου. τ̃ δὲ μυρλείαν ἀπάμφαν ἀφ' τ̃ γυναικός, ἔστι δ' ὄψις πρασίας ὁ καὶ αὐνίδαν λεξάμενος, αὐξήσας τὰ δίδυρα μετὰ τ̃ αὐλόχου ἤπαν, καὶ τ̃ ἐφ' ἑλληνοπόντῳ φρυγίας αὐξάσας τ̃ συμβάσεις ὁδὸς ἀπαλικιῶτις, ὧν οἱ μὲν πρότερον ἐκάλουν μικρὰν φρυγίαν. ἐκεῖνοι δ' ἐπίκτητον ὠνόμασαν. ἔστι δ' ἡ πρασιάδος ὄρος ὁ καλούμενον ἀργαυθώνιον. φύεται δὲ καὶ μυθρίδιον τὸ ὑλαῖον τ̃ ἡρακλέους ἑταίρου συμπλεύσαντα αὐτῷ ἐρᾶσθαι αὐτῷ, ἀζιόντα δὲ αὐτὸν ὑφ' ἑαυτῷ καὶ νομφῶν ἁρπαγῶναι. λίσορον δὲ, καὶ δόσορον ἡρακλείτου τόπον ἐπανελθόντα ἐκ κόλχων, αὐτοῦ καταμεῖναι, καὶ κτίσαι τ̃ πόλιν ἐπώνυμον αὐτοῦ. καὶ νῦν δ' ἔτι καὶ ἑορτὴν ἄγειν τ̃ ἀπὸ τῆς πρασιάδος ὑπὸ τῶν ὕλαν, ὡς αὖ καὶ ζήτησιν τ̃ ἐκείνου ποιεῖσθαι μένων τῶν αὐτὰς ὕλας ἐξάδειν. πλησίον δὲ μυρλείων δὲ καὶ πρὸς ῥωμαίους οἱ πρασιεῖς ὑπεκρίθησαν. ἐν λυθρίας ἐτύχειν. οἱ δ' ἀπαμεῖς ἀκριβῶς ἐξελέξαντο ῥωμαίων. πρῶται δὲ αὐτῶν ἐλύμπου ἴδρυτο τῷ μυσίῳ πόλις σύνεγγυς μυσίας τῆς φρυγίας ὄμορος, καὶ τοῖς μυσοῖς. κτίσμα πρώτων τ̃ πρὸς ἀργείους πολεμήσαντος. διοίκησαν δὲ τ̃ πρὸς ἀργείους πολεμήσαντες. διοίκησαν δὲ ὄρος χαλκίτην ζεύς τε βιθυνῶν, καὶ μυσῶν, ὃ φρυγῶν, καὶ ἐπὶ δλιόνην τὴν πρὸ λυδίης, ὃ λυδόνων, καὶ ζώων, καὶ δλόπ Μ δ' ἐστὶν ἐπέκεινα τ̃ φύλων χοιὴς, ὁμολογεῖται. καὶ ἐπὶ τ̃ φρυγῶν, καὶ τὴν μυσῶν, καὶ τὰ πρὸ μιλύζοντα, χοιὴς τὰ μυσῶν καὶ τὰ φρυγῶν ὁρίσματα· διορίζασθαι χαλεπὴ, ἄπορ δὲ τὸ τοῦ ἐπιλυδίας στρατιώτας, καὶ βαρβάρους ὄντας, μὴ βεβαίως κατέχειν τ̃ ἱδρυθεῖσαν, ἀλλὰ πλανήτας εἶν τὸ πλέον, ἐκβάλλοντας, καὶ ἐκβαλλομένους. ἅπαντα δὲ τὰ ἔθνη ταῦτα θρᾳκικά πῃς εἰκάζοι ἂν δι' ὀλίγα τὸ πρὸς ἑῶ νεμεσθαι τούτους, καὶ δι' ὀλίγα τὸ μὲ πολὺ διαλλαγῆναι ἀλλήλων ἑκατέρους, ὅμως δ' ἐφ' ὅσον εἰκάζειν οἷόν τε τῆς Μ βιθυνίας μέσον ἄν πῃς θείη, καὶ τῆς ἐκβολῆς τὸ ἀσκήπου, τῷ μυσίαν ἀπομερίζων τῆς θαλάττης, καὶ διήκουσαν μέχρι τοῦ ὀλύμπου. χῶρον δὲ παντὸς λύκλῳ δὲ, τῷ ἐπίκτητον λεγόμενον ἐν τῇ μεσογαίᾳ, θαλαττης οὐδαμοῦ ἀπομερίζων. διατείνουσαν δὲ μέχρι τῶν ἑῴων μερῶν τῆς ἀσκανίας λίμνης τε, καὶ χώρας ὁμωνύμως γὰρ τῇ λίμνῃ καὶ ἡ χώρα ἐλέγετο. ὧν ἓν αὐτῆς τὸ Μ φρύγιον τὸ ὂ μύσιον. ἀπωτέρω δὲ τ̃ τροίκης τὸ φρύγιον. ὧν δὴ, ὧν ὅλης δεκτέον τὸ παρὰ τῷ ποιητῇ, ὅταν φῇ. φόρκυς δ' αὖ φρύγας ἦγε, καὶ ἀσκάνιος θεοειδὴς. τὴν δὲ ἀσκανίας τῆς φρυγιακῆς.

ὡς ὅσσον ἐγγυτέρω ἄλλης ἀσκανίης ἡ μυσακῆς πῶς ἓν νῦν νικαία, ἧς μέμνηται ὅλαν φῆμι πάλαι ἀσκάνιόν τε μέροπ' ἠδ' ἱππόλοχον. μυσῶν ἀγχεμάχων ἡγήτορα

οἳ τὸ δὲ ἀσκανίης ἐριβώλακος ἦλθον ἀμοιβοί.

οὐ θαυμαστὸν δὲ τῷ φρυγῶν ἐπῶν ἓν ας ἐγμόνας ἀσκάνιον καὶ δὲ ἀσκανίας ἤκοντα. πολλὴ γὰρ ἡ ὁμωνυμία παρ' αὐτοῖς, καὶ ἡ ἀπὸ τῶν ποταμῶν, καὶ λιμνῶν, καὶ χωρίων ἐπίκλησις, καὶ τὸν αἴσηπον δὲ, τῶν μυσῶν ὄντα ποιητὴς. τῷ γ' ὠδὶ τοῦ ἰλίου παρωρείαν τῆς τροίας καταλέξας τῷ τὰ' αἰνείᾳ ἣν δαρδανίαν ἐκάλεσε, πᾶσαν ἐφεξῆς πρὸς ἄρκτον, καὶ εἰς τ̃ λυκίαν τ̃ τὸν παταρέα, ἐν ᾗ ἡ ζέλεια. καὶ φησίν,

οἳ δ' ζέλειαν ὑπαῖον ἔσαν πόδα νειατοὶ ἰδ' ἧς. ἀφνειοὶ πίνοντες ὕδωρ μέλαν αἰσήπειο ῥοῆος.

Τῆς δὲ ζελείας ὑποπέπτωκε πρὸς θαλάττῃ, ὧδι δὲ τὸ αἰσήπου τὸ ἡ ἀβυδικείας πεδίον, καὶ τρεῖα, καὶ ἡ πιτύα, καὶ καθόλου ἡ νῦν λυζικηνὴ ἡ πρὸς πριάπῳ, ἣν ἐφεξῆς καλέσας. εἶτα ἀνακάμπει πάλιν ὧδι τὰ πρὸς ἑῷ μέρη, καὶ τὰ ἐπέκεινα, ὥς γε ἐμφαίνει τ̃ μέχρι αἰσήπου, πύρας ἡγούμενον τ̃ ῥοιτείου τὸν ἀρχιλόχου, καὶ ἑῶν. ἀλλὰ μὴν μεταξὺ τ̃ ῥοιτείου ἡ μυσία ὅλη, καὶ ὁ ὄλυμπος. Μ ἓν παλαιὰ ἡ μυσία διοικουμένη ὑπὸ τῶν ἐθνῶν θέσιν. αἱ δὲ νῦν μεταβολαὶ τὰ πολλὰ διήλλαξαν, ἄλλων τ' ἄλλων ἀδικησάντων. καὶ τὰ μὲν, συγχέουσαν, τὰ δὲ, διαφθείρουσαν. καὶ γὰρ φρύγες ἐπικρατήσαν, καὶ μυσοὶ μετὰ τ̃ ῥοίας ἄλωσιν. εἶθ' ὕστερον λυδοί, καὶ μετ' ἐκείνους αἰολῆς, καὶ ἴωνες. ἔπειτα πέρσαι, καὶ μακεδόνες.

Causa est, quia cum incolæ Barbari ac militares essent, quæ uicissent non firmiter tenebãt, sed frequentius ut uagi errãtes, modo illi alios eiiciébant, modo ipsi eiiciebantur. Hæ gentes omnes Thraciæ putãdæ sunt, quia ulteriorem regionem ij colũt, & nõ facile altera ab altera immutatur. Verum quantum nos coniectura assequi possumus, inter Bithyniam & Æsapi ostium, Mysia ponitur, quæ mari cõtigua est, & usque ad totum pene Olympum protenditur. Circuncirca in mediterranea est Epictetus, quæ nusquã mari cõtigua, usq; ad Ascanij lacus, & regionis oriẽtales partes euadit. nam eodẽ nomine & lacus & regio appellabantur, atq; alia Phrygiaca erat, alia Mysiaca, sed Phrygiaca à Troianis remotior. nam & illud poetæ dictum sic accipiendum est, cum ait,

Phorcys & Ascani⁹ Phrygias duxere cateruas
Longe ex Ascania.

Phrygiaca scilicet, quod alia Ascania uicinior sit quæ Mysiaca est, iuxta eam, quæ nunc Nicæa appellatur, cui⁹ poeta meminit, cũ dicit,

Mysorumq; duces bellatum cominus armis
Palmys & Ascani⁹ necnõ Morys, Hippotione
Natus, ab Ascaniæ campo uenere feraci.

Nec mirandũ est, cũ quẽdã Phrygũ ducem Ascaniũ dixerit, ex Ascania profectũ, si dicat etiã Ascaniũ quendã ductorẽ Mysorũ ex Ascania uenientẽ. multa enim flumina & lacus & loca, apud eum eodem nomine appellantur. Nam ipse poeta Æsapum Mysorũ confinium dicit. Nam cum prætermontanã Troiæ regionem supra Ilium recensuit, quæ sub Ænea erat & quam Dardaniam nominauit, mox septentrionem uersus Lycią ponit Pandaro subditam in qua Zelia est, dicens,

Quiq; colũt Zeliam, extrrmæ radice sub Idæ,
Aphniq; ab Æsapo potantes flumine Troes.

Zeliæ autem subiacet mare uersus, & supra Æsapum, Adrastiæ campus, & Tiria & Pitya, ac ea quę Cyzicena regio appellatur, Priapum uersus, quam mox dinumerat, deinde rursum ad orientales & ulteriores partes reuertitur. Quare ostendit se regionem usque ad Æsapum septentrionalem & orientalem Troiadis terminum arbitrari. Sed post Troiadem Mysia est, & Olympus, ac huiusmodi gentium situm antiqua memoria prodit, nunc omnia sunt immutata. Nam cum sæpe aliq; atque aliq; imperauerint, alia confusa sunt, alia penitus euersa. Nam post captam Troiam, Phryges ac Mysi imperauere, deinde Lydi, post eos Æoles, & Iones, deinde Persæ ac Macedones.

Z

Vrasi. in prouerbio, Mysorum ac Phrygũ termini.

Postremo Romani, sub quibus iam plurimi & linguas & nomina simul amiserunt. Cum alia quædam regionum diuisio facta sit, quã iunio res plurimum curare debent, priscæ autẽ partitioni mediocriter intendendũ est. In mediterranea Bithynię, Bithynica Teijs imminent, & regionem Saloni proximam, pascendis bobus idoneam habent, unde etiam Salonẽsis caseus dicitur. Et Nicæa Bithyniæ metropolis, iuxta lacum Ascanium est, & cãpus ingens & ualde fœlix circunstat, æstate nõ admodum salubris. Eam primo Antigonus condidit, Philippi filius, & Antigoniam nominauit. Postea Lysimachus eam ab uxoris nomine, filiæ Antipatri, Nicæam appellauit. Vrbis ambitus est stadiorũ sedecim, in figura quadrata, quæ in campo sita portas quatuor habet. Ad rectos angulos, & in munitionẽ excisa, quare ex uno lapide, qui circa medium gymnasiũ positus est, omnes quatuor portæ cernuntur. Paulo supra Ascanium lacũ est oppidũ Otrœa ad orientales Bithyniæ fines, eam ab Otreo dictã putãt. Quod prius Mysi Bithyniam habitauerint, testis est Scylax Cariãdreus, q Phryges ac Mysos dicit circũ Ascaniũ habitare. Postea Dionysius tõditarũ urbiũ scriptor, ait ãgustias apud Chalcedonẽ & Byzãtiũ, quę nũc Thracius Bosphorus appellantur, prius Mysiũ Bosphorũ nominatas, atq; illud etiã testimoniũ poni potest, Mysos Thraces esse, quod Euphorion dicit:

Ascanium propter Mysum.

Alexander quoq; Ætolus ait,

A quibus Ascaniæ circunhabitantur aquæ,
Ascanij per labra lacus, quibus ante Dolion
Sileni mansit filius ac Meliæ.

Cũ Ascanius lacus nusquã nisi hic inueniat. In Bithynia fuere uiri in disciplinis memorabiles, Xenocrates philosophus, & Dionysio dialecticus & Hipparchus, & Theodosius, & filij eius mathematici. Item Cleophanes orator ex Myrlea & Asclepiades medicus Prusiensis. Bithynis ad austrũ Mysi adiacẽt, Olympo proximi, quos alij Olympinos, alij Hellespõtios uocãt, & Phrygia, quæ in Hellespõto est, Paphlagonib. aũt Galatæ, ex his utrisq; austrũ uersus, maior Phrygia, & Lycaonia usq; ad Taurũ Ciliciũ ac Pisidicũ. Sed qm quæ Paphlagoniæ cõtinua sunt, Põto adiacẽt, & Cappadociæ, & gẽtib. q circũstãt, ꝓpriũ erit ut partes his uicinas

πελόποννησοι δὲ ῥωμαῖοι, ἐφ' ὧν ἤδη καὶ τὴν διάλεκτον, καὶ τὰ ὀνόματα ἀπεβάλοσαν οἱ πλεῖστοι, γεγόνοτε ἑτέρων μικρὸν μὲν τῆς χώρας, οὐ μᾶλλον φροντίσαι δεῖ τῶν οἴεται λέγοντας, τῇ δὲ ἀρχαιολογίᾳ μετρίως πως προσέχοντας. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ τῆ βιθυνίας, τὸ μὲν βιθυνίον ὄρος ὑπερκείμενον τῆ νικαίας λίμνης, πορίκεται δὲ λυκληνὸν μέγα, καὶ σφόδρα εὔλιμον, ὁ πάντα γε ὑγιεινὸν τὸ θέρος, λιπαρὸν αὐτηνόν μὲν πρῶτον τὸ φελίππα, ὃς αὐτῶν αὐτηνίαν προσεῖπεν. εἶτα λυσιμάχεια, ὃς αὐτῶν ἐκ τῆ γυναικὸς ὠνόμασε νίκαιαν. ὧν δ' αὖτ' ὄνομα γαστὴρ αὐτιπάτρα. ἔστι δὲ τὸ πόλεως ἐκπώματα σάδιον ὁ περίβολον ἐν τετραγώνῳ σχήματι. ἔστι δὲ τετράπυλον ἐν μεσῳ λάμνον, ἐρημοτομημένον πως ὀρθὰς τοιχίας, ὥστ' ἀφ' ἑνὸς λίθου κατὰ μέσον ἱδρυμένον τὸ γυμνάσιον, τὰς τέτταρας ὁρᾶσθαι πύλας, μικρὸν δ' ὑπερ τῆ ἀσκανίας λίμνης ὀρύσσει πολίχνη, πρὸς τοῖς ὄρεσι τῆς βιθυνίας ἤδη πρὸς ἕω, εἰκάζουσι δ' ἀπ' ὀτρέως ὀτρόης καλεῖσθαι πρότερον. ὅτι δ' ἴδιον καπηλικὴν μυσῶν ἡ βιθυνία, πρῶτον μαρτυρήσει σκυλαξ ὁ καρυανδρεύς, φήσας πόλιν οἰκεῖν τῶν ἀσκανίαν λίμνην, φρύγας καὶ μυσούς. ἑπεται δὲ νύσιος ὁ τὰς λιπόσεις συγγράψας, ὅτι κατὰ χαλκηδόνα, καὶ βυζάντιον τὰ ἐσχατα, ἃ νῦν βρῶκοι βόσπορος καλεῖται, πρότερόν φασι μύσιον βόσπορον προσαγορεύεσθαι. ὧν δ' αὖτις καὶ ὧν θρᾳκίας εἶναι ὧν μυσὸς μαρτύριον θείη, ὅτε εὐφορίων μυσίῳ πηῢ ὕδατος ἀσκανίοιο λέγων. ὁ αὐτωλὸς ἀλέξανδρος. οἳ καὶ ἐπ' ἀσκανίων ῥώματ' ἔχεσι ῥοὴν λίμνης ἀσκανίης ὧδε κέλευσι. φῶτα δολίην υἱὸς σιλλίωνος νάσατο, καὶ μελίης.

Τὸ αὐτὸ ἐκ μαρτυρίων. δόλαμβος τῆς ἀσκανίας λίμνης εὑρισκομένης ἀλλ' ἐνταῦθα μόνον. ἄνδρων δ' ἀξιόλογοι κατὰ παιδείαν γόνασιν ἐν τῇ βιθυνίᾳ, ξενοκράτης τε ὁ φιλόσοφος, καὶ διονύσιος ὁ διαλεκτικὸς, καὶ ἵππαρχος, καὶ θεοδόσιος. καὶ οἱ παῖδες αὐτῶ μαθηματικοί, λιλεοφάνης τε ῥήτωρ ἐμυρλεανός, ἀσκληπιάδης τε προυσιεὺς ἰατρός. πρὸς νότον δ' εἰσὶ τοῖς βιθυνοῖς, οἱ παρεὶ τὸ ὄλυμπον μυσοί, οὓς ὀλυμπηνοὺς καλοῦσιν, οἱ δ' ἑλληνοπόντιοι. ἡ δ' ἐφ' ἑλλησπόντου φρυγία. ὁρίζεται δὲ παφλαγόσι γαλάται, ἀμφοτέρων τὸ τότων ἓν πρὸς νότον, ἡ μεγάλη φρυγία. καὶ λυκαονία, μέχρι τοῦ ταύρου τοῦ κιλικικοῦ, καὶ πισιδικῆ. ἐπεὶ δὲ τὰ τῆς παφλαγονίας συνεχῆ πρόκειται τῆ πόντῳ, καὶ τῆ καππαδοκίᾳ, καὶ τοῖς ἤδη προδιωρισμένοις ἔθνεσιν, οἰκεῖον ἂν εἴη τὰ τούτοις γεγονότα μικρὰ

πρὸ τοῦ πρῶτον, ἐπειτα οὗ ἑξῆς τόπος παραδίδοται. πρὸς νότον τοίνυν εἰσὶ τοῖς παφλαγόσι γαλάται. τούτων δ' ὄθνεῖα ἔθνη δύο μὲν τὰ ἠγεμόνων ἐπώνυμα τρόγινοι, καὶ τολιστοβόγοι, τὸ δὲ τρίτον ἀπὸ τῆς ἐν ἑλλάδι ἔθνους πεκτόσαγες. καλεῖται δὲ καὶ χώραν ταύτην οἱ γαλάται πλανηθέντες πολλὰ χρόνον, καὶ καταδαμασθέντες τοῖς ὑπὸ τοῖς ἀτταλικοῖς βασιλεῦσι χώραν, καὶ τοῖς βιθυνοῖς ἕως τῆς ἐπονύμου ἔλαβε τὴν βιθυνίαν, καὶ γαλατοκιλικίαν λεγομένην. ἀρχηγὸς δὲ μάλιστα δοκεῖ τῆς παραιώσεως τῆς εἰς τὴν ἀσίαν γενέσθαι λεονόριος, βριὼν δὲ ὄντων ἐθνῶν ὁμογλώττων. καὶ κατ' ἄλλο δὲ μὲν διαλλαγμένων, ἑκάστα διελόντες εἰς τέτταρας μοῖρας, τετραρχίαν ἐκάλεσαν, τετράρχην ἔχουσαν ἕδρον, καὶ δικαστὴν ἕνα, καὶ στρατοφύλακα ἕνα. ὑπὸ δὲ τετράρχη τεταγμένοι. ὑπὸ στρατοφύλακας δὲ δύο. ἦν δὲ τῶν δώδεκα τετραρχῶν βουλή, ἐν ᾗ σὺν ἴσοις ἑκατὸν βιακόσιοι. συνήγοντο δὲ εἰς τὰ καλούμενα δρυναίμετον. τὰ μὲν δὴ φοινικᾶ, ἡ βουλὴ ἐκεῖνε, τὰ δὲ ἄλλα οἱ τετράρχαι, καὶ οἱ δικασταί. πάλαι μὲν δὴ ἐν ἑκατὸν τοῖς ἡ διάληξις, καθ' ἑκάστας δὲ εἰς ἕξ. εἶτ' εἰς δύο ἠγεμόνας, εἶτα εἰς ἕνα ἦκεν ἡ δυναστεία, εἰς δηϊότατον, εἶτα ἐκεῖνον διελέξαθ' ἡμῶν τας. νῦν δ' ἐχουσι ῥωμαῖοι, καὶ ταύτην, καὶ τὴν τοῦ πόντου, καὶ τὴν καππαδοκίαν. ταῦτα δ' ὅτι τὰ ὑράτιος ὧν νέμουσι γαλάται. φρέαρ δ' αὐτοῖς τεῖχος τρία, τασίον ἐμπορεῖον τοιαῦτα, ὅπερ ὁ τῶν ὁδῶν κολοσσὸς χαλκοῦς. καὶ ἕρμῆς ἄσυλος, καὶ μυθριδάτειος ὁ ἐδώκε πομπήιος βοσποδοτόρῳ, τῆ πόντικῆς βασιλείας ἀφορείας. εἶτ' ὀλίγως δανάλα, ὅπερ τὸ σύλλογον ἐποιοῦντο πομπήιός τε καὶ λούκουλλος, ὁ μὲν, ἥκων ὡς τὸν πόντιον μιθριδάτην τὸν πολέμαρχον, ὁ δ', ἐπιδιώκων τὸν ὑποσίαν, καὶ ἀπαίρων ὡς τὸ θεάματον. τρόγινοι μὲν δὴ τοιοῦτ' ἔχουσι τὰ μέρη, πεκτόσαγες δὲ τὰ πρὸς τῇ μεγάλῃ φρυγίᾳ, τῇ κατὰ τὴν πισινοῦντα καὶ ὀρκαόρκας. τούτων δ' ὡς ὕστερον ἄκυρα, ὁμώνυμος τῇ πρὸς λυδίαν πρὸς βλάυρου πολίχνη φρυγιακή. τολιστοβώγιοι δὲ ὅμοροι βιθυνοῖς εἰσὶ, καὶ τῇ ὠδικτήτῳ καλουμένῃ φρυγίᾳ. φρύγια δ' αὐτοῖν ὄρη τό τε βλάκιον, καὶ τὸ ϖήϊον. ὧν τὸ μὲν, ὡς βασίλειον λιϊοτάρου, τὸ δὲ γαζοφυλάκιον. πλουσιωτὰς δ' ὄντας ἐμπορεῖον τοιοῦτον, μέγιστον ἱδρῦσθαι ἔχουσι δὲ μητρὸς θεῶν, σεβασμῷ μεγάλῳ τυγχάνον. καλοῦσι δ' αὐτὴν ἀγδιστιν. οἱ δ' ἱερεῖς τὸ παλαιὸν μὲν δυνάσται τινὲς ἦσαν, ἱδρυσύνῃ καρπώμενοι μεγάλῃ· νυνὶ δὲ ἔστιν μὲν αἵματα πολὺ μεμειωμένα, τὸ δ' ἐμπορεῖον συμμιγὲς. καθίσκουσι δ' ὑπὸ τοῦ ἀτταλικῶν βασιλέων ἱδρυσάμενον τὸν νεών, καὶ τὸν

ante pertractem⁹, postea cõsequẽtia loco ostẽdam⁹. Paphlagonib⁹ itaq; ad austrũ sunt Galatæ, quorũ gẽtes tres sunt, duæ Trogini & Tolistobogi à ducibus nominatæ, tertia à gente quæ in Celtica est Tectosages. Hanc regionem post multos errores, & multas excursiones, in loca Attalicis regibus & Bithynis subdita, Galatæ occuparunt, donec eam quæ nunc Galatia est & Gallogræcia dicitur, ab illis non inuitis acceperunt. Dux trãsitus in Asiã uidet fuisse Leonorius. Harũ triũ gentiũ, quæ uni⁹ sunt linguę, & in re nulla discrepant, qui unãquãq; in partes quatuor diuisere, unãquãq; Tetrarchiã uocauerunt, quæ propriũ tetrarchã habebant, itẽ iudicẽ & tribunũ tetrarchę subiectos, & duos subtribunos, & duodecim tetrarcharum consiliũ, qui erant uiri trecenti, & in locũ conueniebant nomine Drynæmetũ, cõsilium de sanguine, de rebus cæteris tetrarchæ ac iudices iudicabant. Antiquus itaq; ordo huiusmodi erat, ętate nostra ad tres duces res delata est, postea ad duos, deinde ad unũ Deiotarum tota potentia deuenit, cui postea successit Amyntas, nunc & hanc, & eam quæ sub Amynta erat, Romani tenent, omnibus in unam prouinciam redactis. Partem Pontũ & Cappadociam uersus Trogini habẽt, ea optima omniũ est, quas Galatæ incolunt, castella mœnibus circũdata habet Tauium, emporiũ eorũ qui in hac regione sunt, in quibus est ænea Iouis statua, & delubrũ eius Asylũ, item Mithrydatium quod Pompeius Bogodotaro dedit, è Ponticapulso. Tertium est Danala ubi Lucullus & Pompeius cõuenere, cũ alter in belli successionem, alter illi potestate permissa ad triũphum pergeret. Trogini itaq; has partes habent. Tectosages uero partes Phrygiam maiorem uersus, iuxta Pisinuntem & Orcaorcos, eorum castellũ erat Anchora, eodem nomine quo & id quod Lydiã uersus est circa Blayrum Phrygiæ oppidũ. Tolistobogi Bithynis sunt finitimi, & Phrygiæ quæ Epictetus dicitur. Horum castella sunt Blucium & Peium, quorũ alterũ Deiotari regia erat, in altero thesauros habebat. Pisinùs emporiũ est eorũ, qui in hac regione sunt, & templũ maximũ habet magnæ uenerationis matris deũm, quam Andigistam uocant. Sacerdotes olim præpotentes quidam erant & sacerdotium maximum habebant, nunc eorum dignitas imminuta est, emporium adhuc manet. Hic locus magnifice ab Attalicis regibus structus est, & templo & porticibus

ex albo lapide, Romani templũ celebre reddiderunt, accersita inde deæ statua, quemadmodũ ea quæ Æsculapij erat ex Epidauro. Mons quidã urbi imminet nomine Dindyma, à quo Dindymena dicitur, quemadmodũ à Cybelis Cybele, prope Sãgarius amnis fluit, secus quẽ erãt antiqua Phrygum domicilia, ut Midæ, & prius Gordij, & aliorũ quorũdã, quæ nunc urbium uestigia nõ seruant, sed in uicos redacta sunt paulo alijs maiores, sicut Gordiũ & Gorbeus, Castoris Saocondarij regia, in quo Deiotarus generum & filiam iugulauit, arcem uero demolitus est maxima habitationis parte deuastata. Post Galatiã austrũ uersus est lacus nomine Tatta, Cappadocię maiori adiacens, iuxta Morimenos, & pars est Phrygię maioris, itẽ ea quæ huic cõtinua est, usq; ad Taurũ, cuius partẽ plurimã Amyntas habuit. Tatta salis spõte nascentis fontes habet, atq; adeo faciliter sal rebus immersit circũgelascit, ut sæpe cum funalem torquem demiserint, salis coronas educãt. Volucres ipsę alis aquas contingentes facile capiuntur, cum propter salis concretionem cito decidant. Tatta etiam ea dicunt, quæ circa Orcaorcos sunt, & Pignisum & frigidos Lycaonũ colles & nudos & pascẽdis onagris aptos, ubi multa aquæ penuria est, quę sicubi inueniatur profundissimos puteos habet, quẽadmodum Soatris ubi aqua uendit. Itẽ uicus in urbis modũ prope Garsabora, quę regio quanquã sicca sit, oues tamen mirifice nutrit, sed asperæ lanę, unde nõnulli maximas ex eis diuitias cõpararunt. Amyntas supra 300 ouium greges in his locis habuit. Insunt etiã lacus quorũ maior Coralis dicit, minor Trogitis. Hoc in loco est Iconium oppidũ optime habitatũ, quod fortunatiorẽ regionẽ habet, quàm ea quæ onagros ꝓducit, hoc Polemo habuit. Iã Taurus locis his appropinquat, Cappadociã & Lycaoniam terminans, ad imminentes Cilicas Trachiotas. Lycaonũ atq; Cappadocũ cõfiniũ est loc⁹ qui inter Coropassũ iacet Lycaonũ uicũ, atq; Garesthyra oppidũ Cappadocię, interuallũ inter hęc castella est centũ & uiginti ferè stadiorum. Lycaoniæ est etiam Isaurica Taurum uersus, deinde Isauria quæ uicos duos habet eiusdẽ nominis, & eum qui uetus dicitur Benemunitum. his alia loca obtemperabant, omnia latronum domicilia, quæ Romanis negotia exhibuerunt. Publius uero Seruilius cognomento Isauricus, quem nos uidimus, hæc Romanis subegit, & multas piratarum munitiones,

λευκολίθοις. ἐπιφανὲς δ' ἐποίησαν ῥωμαῖοι τὸ ἱερὸν, ἀφίδρυμα ἐνθένδε τοῦ θεοῦ μεταπεμψάμενοι κατὰ τοὺς τῆς σιβύλλης χρησμοὺς, καθάπερ καὶ τὸ τοῦ ἀσκληπιοῦ τοῦ ἐν ἐπιδαύρῳ. ἔστι δὲ καὶ ὄρος ὑπερκείμενον τῆς πόλεως, τὸ δίνδυμον, ἀφ' οὗ ἡ δινδυμηνὴ, καθάπερ ἀπὸ τῶν κυβέλων ἡ κυβέλη. πλησίον δὲ καὶ ὁ σαγγάριος ποταμὸς ποιεῖται τὴν ῥύσιν. ἐπὶ δὲ τούτῳ τὰ παλαιὰ τῶν φρυγῶν οἰκητήρια μίδου καὶ ἔτι πρότερον γορδίου, καὶ ἄλλων τινῶν, οὐδ' ἴχνη σώζοντα πόλεων, ἀλλὰ κῶμαι μικρῷ μείζους τῶν ἄλλων. οἷόν ἐστι τὸ γόρδιον καὶ γορβεοῦς τὸ τοῦ κάστορος βασίλειον τοῦ σαωκονδαρίου, ἐν ᾧ γαμβρὸν ὄντα τοῦτον ἀπέσφαξε δηιόταρος, καὶ τὴν θυγατέρα τὴν ἑαυτοῦ. τὸ δὲ φρούριον κατέσπασε, καὶ διελυμήνατο τὸ πλεῖστον τῆς κατοικίας. μετὰ δὲ τὴν γαλατίαν πρὸς νότον ἥ τε λίμνη ἐστὶν ἡ τάττα, παρακειμένη τῇ μεγάλῃ καππαδοκίᾳ τῇ κατὰ τοὺς μοριμηνοὺς, μέρος δ' οὖσα τῆς μεγάλης φρυγίας. καὶ ἡ συνεχὴς ταύτῃ μέχρι τοῦ ταύρου, ἧς τὴν πλείστην ἀμύντας εἶχεν. ἡ μὲν οὖν τάττα, ἁλοπήγιόν ἐστιν αὐτοφυές. οὕτω δὲ περιπήττεται ῥαδίως τὸ ὕδωρ παντὶ τῷ βαπτισθέντι εἰς αὐτὸ, ὥστε στεφάνους ἁλῶν ἀνέλκουσιν, ἐπειδὰν καθῶσι κύκλον σχοινίου. τά τε ὄρνεα ἁλίσκεται τὰ προσαψάμενα τῷ πτερῷ τι τοῦ ὕδατος παραχρῆμα πίπτοντος διὰ τὴν περίπηξιν τῶν ἁλῶν. ἥ τε δὴ τάττα τοιαύτη ἐστὶ, καὶ τὰ περὶ ὀρκαόρκους, καὶ πιγνισὸν, καὶ τὰ τῶν λυκαόνων ὀροπέδια, ψυχρὰ καὶ ψιλὰ καὶ ὀναγρόβοτα, ὑδάτων τε σπάνις πολλή. ὅπου δὲ καὶ εὑρεῖν δυνατὸν, βαθύτατα φρέατα τῶν πάντων, καθάπερ ἐν σοάτροις, ὅπου καὶ πιπράσκεται τὸ ὕδωρ. ἔστι δὲ κωμόπολις γαρσαβόρων πλησίον, ὅμως δὲ καίπερ ἄνυδρος οὖσα ἡ χώρα, πρόβατα ἐκτρέφει θαυμαστῶς, τραχείας δὲ ἐρέας, καί τινες ἐξ αὐτῶν τούτων μέγιστον πλοῦτον ἐκτήσαντο. ἀμύντας δ' ὑπὲρ τριακοσίας ἔσχε ποίμνας ἐν τοῖς τόποις τούτοις. εἰσὶ δὲ καὶ λίμναι, κοράλις μὲν ἡ μείζων, ἡ δ' ἐλάττων τρωγῖτις. ἐνθα δέ που καὶ τὸ ἰκόνιόν ἐστι, πολίχνιον εὖ συνῳκισμένον, καὶ χώραν εὐτυχεστέραν ἔχον τῆς λεχθείσης ὀναγροβότου. τοῦτο δ' εἶχε πολέμων. πλησιάζει δ' ἤδη τοῖς τόποις ὁ ταῦρος ὁ τὴν καππαδοκίαν ὁρίζων, καὶ τὴν λυκαονίαν, πρὸς τοὺς ὑπερκειμένους κίλικας τοὺς τραχιώτας. λυκαόνων τε καὶ καππαδόκων ὅριόν ἐστι μεταξὺ κοροπασσοῦ κώμης λυκαόνων, καὶ γαρσαθύρων πολιχνίου καππαδόκων. ἔστι δὲ τὸ μεταξὺ διάστημα τῶν φρουρίων τούτων, ρκʹ που σταδίων. τῆς δὲ λυκαονίας ἐστὶ καὶ ἡ ἰσαυρικὴ πρὸς αὐτῷ τῷ ταύρῳ. ἔχουσα ἴσαυρα κώμας δύο ἐχούσας ὁμωνύμους, τὴν μὲν παλαιὰν καλουμένην εὐερκῆ. ὑπήκοοι δ' ἦσαν ταύταις καὶ ἄλλαι κῶμαι συχναὶ, λῃστῶν δ' ἅπασαι κατοικίαι. παρέσχον δὲ καὶ ῥωμαίοις πράγματα, καὶ τῷ ἰσαυρικῷ προσαγορευθέντι πουπλίῳ σερβιλίῳ, ὃν ἡμεῖς εἴδομεν, ὃς καὶ ταῦτα ὑπέταξε ῥωμαίοις, καὶ τὰ πολλὰ τῶν πειρατῶν ἐρύματα

ἐξεῖλε τὰ ἐπὶ τῇ θαλάττῃ. τῆς δ' ἰσαυρικῆς ἐστιν ἐν πλευραῖς ἡ δέρβη μάλιστα τῇ καππαδοκίᾳ ἐπιπεφυκὸς, τὸ τοῦ ἀντιπάτρου τυραννεῖον τοῦ δερβήτου. τούτου δ' ἦν καὶ τὰ λάρανδα. ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ τὰ ἴσαυρα, καὶ τὴν δέρβην ἀμύντας εἶχεν, ἐπιθέμενος τῷ δερβήτῃ, καὶ ἀνελὼν αὐτόν. τὰ δ' ἴσαυρα παρὰ τῶν ῥωμαίων λαβών. καὶ δὴ βασίλειον ἑαυτῷ κατασκευάζων ἐνταῦθα, τὴν παλαιὰν ἰσαυρίαν ἀνατρέψας, ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χωρίῳ καινὸν τεῖχος οἰκοδομῶν, οὐκ ἔφθη συντελέσας, ἀλλὰ διέφθειραν αὐτὸν οἱ κίλικες, ἐμβαλόντα εἰς τοὺς ὁμοναδεῖς, καὶ ἐξ ἐνέδρας ληφθέντα. τὴν γὰρ ἀντιόχειαν ἔχων τὴν πρὸς τῇ πισιδίᾳ, μέχρι ἀπολλωνιάδος τῆς πρὸς ἀπαμείᾳ τῇ κιβωτῷ, καὶ τῆς παρωρείου τινὰ, καὶ τὴν λυκαονίαν, ἐπειρᾶτο τοὺς ἐκ τοῦ ταύρου κατατρέχοντας κίλικας καὶ πισίδας τὴν χώραν ταύτην φρυγῶν οὖσαν, καὶ κιλίκων ἐξαιρεῖν. καὶ πολλὰ χωρία ἐξεῖλεν ἀπόρθητα πρότερον ὄντα, ὧν καὶ κρῆμνα. τὸ δὲ σανδάλιον οὐδ' ἐνεχείρησε βίᾳ προσάγεσθαι, μεταξὺ κείμενον τῆς τε κρήμνης, καὶ σαγαλασσοῦ. τὴν μὲν οὖν κρῆμναν ἄποικοι ῥωμαίων ἔχουσιν. ἡ σαγαλασσὸς δ' ἐστὶν ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡγεμόνι τῶν ῥωμαίων, ὑφ' ᾧ καὶ ἡ ἀμύντου βασιλεία πᾶσα. διέχει δ' ἀπαμείας ἡμέρας ὁδὸν, κατάβασιν ἔχουσα σχεδόν τι καὶ τριάκοντα σταδίων, ἀπὸ τοῦ ἐρύματος. καλοῦσι δ' αὐτὴν καὶ σελγησσόν. ταύτην δὲ τὴν πόλιν καὶ ἀλέξανδρος εἷλεν. ὁ δ' οὖν ἀμύντας, τὴν μὲν κρῆμναν εἷλεν, εἰς δὲ τοὺς ὁμοναδέας παρελθὼν οἳ ἐνομίζοντο ἀληπτότατοι, καὶ κατασχὼν ἤδη κύριος τῶν πλείστων χωρίων, ἀνελὼν καὶ τὸν τύραννον αὐτὸν, ἐξ ἀπάτης ἐλήφθη διὰ τῆς τοῦ τυράννου γυναικός. καὶ τοῦτον μὲν ἐκεῖνοι διέφθειραν. ἐκείνους δὲ κυρίνιος ἐξεπόρθησε λιμῷ, καὶ τετρακισχιλίους ἄνδρας ἐζώγρησε καὶ συνῴκισεν εἰς τὰς ἐγγὺς πόλεις. τὴν δὲ χώραν ἀπέλιπεν ἔρημον τῶν ἐν ἀκμῇ. ἔστι δὲ καὶ ἐφ' ὑψηλοῖς τοῦ ταύρου μέρεσι κρημνοῖς ἀποτόμοις σφόδρα, καὶ τὸ πλέον ἀβάτοις, ἐν μέσῳ κοῖλον, καὶ εὔγειον πεδίον εἰς αὐλῶνας πλείους διῃρημένον. τοῦτο δὲ γεωργοῦντες, ᾤκουν ἐν ταῖς ὑπερκειμέναις ὀφρύσιν, ἢ σπηλαίοις. τὰ πολλὰ δ' ἔνοπλοι ἦσαν, καὶ κατέτρεχον τὴν ἀλλοτρίαν, ἔχοντες ὄρη τειχίζοντα τὴν χώραν αὐτῶν. συναφεῖς δ' εἰσὶ τούτοις οἵ τε ἄλλοι πισίδαι καὶ οἱ σελγεῖς, οἵπερ εἰσὶν ἀξιολογώτατοι τῶν πισιδῶν. τὸ μὲν οὖν πλέον αὐτῶν μέρος, τὰς ἀκρωρείας τοῦ ταύρου κατέχει. τινὲς δὲ καὶ ὑπὲρ σίδης καὶ ἀσπένδου, παμφυλικῶν πόλεων κατέχουσι γεώλοφα χωρία ἐλαιόφυτα πάντα. τὰ δ' ὑπὲρ τούτων πάντα ὀρεινὰ ἤδη, κατεννεῖς, ὅμοροι σελγεῦσι καὶ ὁμοναδεῦσι. σαγαλασσεῖς δ' ἐπὶ τὰ ἐντὸς τὰ πρὸς τῇ μιλυάδι.

quæ in ora maritima erant, ui cepit. In Isauricæ lateribus est Derba, præsertim Cappadociæ adiuncta, Antipatris Derbensis sedes. Eius erant Laranda & ætate nostra Isaura. Amyntas Derbensem adortus, Derbam cepit & illum interemit. Isaura uero habuit à Romanis hic regiam sibi cõstruens antiqua Isauria diruta, & in eodẽ loco nouum opus ædificans, perficere nequit. Nam cũ Omonades inuaderet, per insidias captus est, & à Cilicib⁹ interẽptus. Cum enim Antiochiæ partem haberet Pisidiã uersus, usq; in Apolloniadem quę est Apamiã Cibotorũ uersus. Item ex prętermõtana regione nonnulla ac etiã Lycaoniam tentabat, Cilicibus ex Tauro currentibus, & Pisidijs regionem eam auferre, quæ Phrygum erat, & multa profecto loca cepit, quæ nunquam antea capi potuerunt, quorum est Cremna. Sandalio autem accedere non est ausus, quod inter Crẽnam atq; Sagalassum iaceret. Cremnam habẽt Romanorum coloni. Sagalassus sub eodẽ Romanorum duce est, sub quo totũ Amyntæ regnũ. Distat ab Apamia diei itinere, descensum habens ab arce triginta ferè stadiorum, uocant etiam eam Selgesum. Hæc ciuitas ab Alexandro capta fuit. Amyntas itaq; Cremnam cepit, progressusq; usq; ad Omonades, qui nunquã capi posse existimabantur, multorum iam locorum dominus, interempto à se eorum tyranno, fraude uxoris tyranni captus est, atq; ab illis interemptus. Cirenius autem eos fame confecit, & quatuor hominum millia, à se capta in alias propinquas urbes traduxit habitatum, regionem uero iuuentute desertam reliquit. Ea est in altis Tauri partibus, in rupibus præruptis, & magna ex parte inaccessibilibus. In medio est planities concaua, & ferax, in multas conualles distincta, hanc excolẽtes in superioribus montium superciljs ac speluncis habitabant, & cum frequentius armati essent, aliena excurrebant, cum montana haberent, eorum regionem circummunientia. His cõtigui sunt cum alij Pisidæ, tum etiam Selgenses Pisidarũ optimi. Maxima eorũ pars summa Tauri obtinet, quidã supra Sidam Aspendumq; habitant Pamphyliæ urbes, tenent loca edita, oleis consita. Ad montana quę supra hos sunt, Catanenses incolũt, Selgẽsib. & Omonadẽsib. finitimi, Sagalassenses uero interiora Milyadem uersus.

Artemidorus dicit ex Pisidarum ciuitatibus esse Selgam, Sagalassum, Petnelissum, Adadatam, Briadē, Crēnā, Pityasum, Amblada, Anabura, Sinda, Arasum, Tarbasum, Termessū. Ex his alij omnino sunt montani, alij usq; ad montiū ima descendunt, ex utraq; parte, & in Pamphyliam & Milyadē, Phrygibus, Lydis & Caribus finitimi, quæ gentes quanquam boreales sint, omnes tamen sunt pacatæ. Pamphyli uero multum Ciliciæ nationis participes, non omnino abstinent à latrociniis, nec finitimos sinunt in quiete uiuere, quanquā australes partes iudicis Tauri habitent. Sunt etiam Phrygibus & Cariæ finitima, Tiaba, & Sinda, & Amblada, unde & Ambladēse uinum effertur, ad medicas curationes accōmodatū. Ex mōtanis, ut sic dicā, Pysidis, cæteri sunt per tyrānidas diuisi, & quemadmodū Cilices latrociniis exercitati, dicūt Lelegas quosdā uagos olim eis immixtos, propter morum similitudinem ibi remansisse. Selga urbs ab initio fuit à Lacedæmoniis condita, & ante à Calchante postea per se se mansit, & propter legitimā gubernationem tantum adoleuit, ut aliquādo uiginti uirorum millia haberet. Mira profecto est locorū natura, cū in summis Tauri partibus locus sit adeo ferax, ut multa hominum millia possit enutrire, pleraq; loca ibi oleis & uitibus consita sunt, & omnium pecorum pascuis abundant, circū imminēt syluæ uaria materie plenæ. Plurimus apud eos styrax nascitur, arbor non magna, recta, ex qua styracinæ hastæ fiunt, corneis similes, in trunco edacissimi uermis genus innascitur, quo lignū usq; ad corticē sursum erodēte, furfur siue micæ quædam profunduntur eis similes, quæ cadūt ex serra, ex his aceruus ad radicem cōgregatur, postea humor quidā distillat qui facile coagulatus, succino similis est, huius pars ad radicē cū scobe ac terra permiscet, uerum quod in summo collectū est, purū manet, pars uero in trunco cōgelascit, ubi defluit, atq; hoc etiā purum. Ex nō puro scilicet ligno, ac terra mixturā quandā cōficiunt, puro odoratiorem, uiribus tamen imparē, quæ res multos fallit, atq; eo plurimū superstitiosi ad suffitus & odoramenta utuntur. Laudatur etiā Selgica iris, & unguētum quod ex eo fit. Selgensium montana circa urbem ac regionē paucos aditus habēt, præcipitijs & uallib. munita, quę cū cętera flumina efficiūt, tū etiā Eurymedō et Cestro à Selgicis mōtibus in Pamphyliū mare

φησὶ δ' ἀρτεμίδωρος· τ πλησιόχωρ πόλ, εἶν σέλγιν, (αγαλασσόν, πετνελισσόν, ἀδαδατλάτλων, βριάδα, κρήμναν, πιτυασσόν, ἀμβλάδα, ἀνάβορα, σίνδα, ἀραασσόν, ταρβασσόν, τερμεσσόν. Τούτων δ' οἱ μ, εἰσὶ τελέως ὀρεινοί, οἱ δ', (μέχρι τ ἰωνοφόβων καθήκοντες ἐφ' ἑκάτερα, ἐπί τε τ παμφυλίαν, καὶ τ μιλυάδα καθήκοντες φρυξί (λυδοῖς (καρσίν, ἔμοροι πάσιν ἐρίωνιοῖς ἔθνεσι καὶ πρὸς βόρους ὅσιν. οἱ δ' πάμφυλοι πολὺ τ λιλικίου φύλου μᾶλλον τες, ὀλιγωρίᾳ φεῖν) τ ληστικὴν ἐργων, ὃ δ' οὐ ὁμόρους ἐῶσι καθ' ἡσυχίαν ζῆν, καὶ πρὸ τὰ νόμια μέρη τ ἰωνορωρείας τ ἴσαυρα κατέχοντες. ὡσὶ δ' οἱ φρυξὶν ὅμοροι, (τ κιλικείας, (λάβα, καὶ σίνδα (ἀμβλασία, ὅθεν καὶ ἀμβλαδηνὸς οἶνος ἐκφέρε), πρὸς διαίτας ἰκανὰς ὠνῆ ζ ἀλλοις. τ δ' ὄν ὀρθρῶν, ὡς ἐπεῖν πάντων, οἱ μ ἄλλοι ἡμ τυραννίδας μεμεσιτευμένοι καθάπ οἱ κίλικες ληστρικῶς ἤσκηνται, ἐφ' οἷς δ' αὖθις τῶν λελεγων συνκαταμιχθέντας ἔνας (παλαιὸν πλανήτας ἀνθρώπους, ἡγεμονεύσαι δ' τ ὁμοροπίαν αὐτοῖς, σέλγας ἔχειν ὀχυρὰς μ ἐκπίπτειν (ὑπὸ λακεδαιμονίων ἐκπεσόντα πόλις. καὶ ἔτι πρότερ) (ὑπὸ κίλικος, ὕστερ) δ' καθ' αὑτ ἐμάχοντο ἐκπολιορκεῖσθαι τ πολεμεῖσθαι νομίζ, ὡς ποτὲ (δημητριάσι φεῖν, θαυμαστὴ δ' ὅσιν ἡ φύσις τ τόπων· ἐν γὰ ταῖς ἀκροφορείαις τ ἴσαυρα χώρα μυείδας φέρ δυναμένη, σφόδρα δυσπάρυτος ὄσιν, ὡς (ἐλαιόφυτα εἶν πολλὰ χωρία, καὶ δύαμπελα, νομάς τε ἀφθόνους (ὑπ) παντοδαπὰς βοσκήμασι. κύκλῳ δ' ὑπερκεῖ) δρυμοὶ πίτυος ὕλης, πλεῖστος δ' ὁ συραξ φύεται πρὸ τοῖς, δ γόδ) ὁ μέγα ὀρθηλόν, ἀφ' ὃ καὶ τὰ σμυρνάκινα ἀκροντίσματα ἐοικότα τοῖς κρανικίνοις. ἐγγίνε) δ' ἐν τοῖς σελέγεσι ξυλοφάγος σκώληξ ἑδ', ὃ μέχρι τ ὠμοφανείας δήφατον ὁ ξύλ), ὁ μ πρῶτ) πτύρεις, ἃ πρίσμασιν ἐοικὸς ζ ψῆγμα πυρρόν, (σαρὸς σωΐσασθαι πρὸς πᾶ ῥίζ. μετὰ δ' ταῦτα ἀρλέβεται πάχος ὑγρασίας δεχόμενον ὑπὲρ ῥαδίως πᾶ ἀπλῶς ἀν ζ κόμμι. ταύτης δ' ὁ μ ὠθεῖ ὁ ψῆγμα πρὸς τῇ ῥίζῃ καταμαχθέν, αὐαμίγνυ) δ' τοῦτο τ γῇ, πλὴν ὀδμ ὁ μ ὧν πολὺ συσ ἀμβλεῖα καθαρόν. τὸ δ' ἐν τῇ ὠθῄ φανείᾳ τὸ σέλγες καθ' ἣν ῥᾶ, πυρρὸν), καὶ ὀδμ καθαρόν, πυκνὸν) καὶ ἐκ τ μὲν καθαρὸν, μῶγμα ξυλομιγὲς πάγωμενές, δύσοσμον) τ καθαρὸν, τῇ δ' ἄλλῃ ὀσμῇ λιπόμενον. λαυβάνε δ' οὐ πολλὰς, ἢ πλέσιν χρῶντες θυμιάμασι οἱ ἀφροδισιάζοντες, ἐπανεῖς καὶ ἡ σέλγικὴ ἶρις, καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς ἄλειμμα. ἔχει δ' ὀλίγας πρόσβασεις πρὸς τὴν πόλιν, καὶ τὴν χώραν τὴν σελγαίων ὀρεινὴν, κρημνῶν καὶ χαράδρων οὖσαν πλήρη, ἃς ποιοῦσι ποταμοί τε ποταμοὶ, καὶ ὁ εὐρυμέδων, καὶ ὁ κέστρος· ἀπὸ τῶν σελγικῶν ὀρῶν εἰς τὴν παμφυλίαν ἐκπίπτοντες

ἐκπίπτοντες βαλάττιον. γέφυραι δ' ἐπίκεινται τοῖς ὁδοῖς ἀπὸ τ ἐρυμνότητα, ὅτε πρότερ) ὀδύσερ), ὁ δ' ἄπαξ οἱ σελγεῖς ἐπ' ἄλλους ἐξέπεσον. ἐπὶ τ τὴν ἄλλην χώραν ἀσφαλῶς ἐκαρπεύοντο. ὑπὲρ δὲ τ κάτω τ λεγομένην παμφυλίαν ἐστὶ τὰ φῶτα τ παύρα, διεμάχοντο πρὸς οὓς βασιλέας ἀεί, πρὸς δὲ οὓς ῥωμαίους ὡσὶ πάντοις ἀσπασάμενοι) τ χώραν. πρὸς ἀλέξανδρ) δὲ πρεσβεύσαντες διέκειντο τὰ προσάγματα ἐπ) τ φιλίαν. νῦν δ' ὑπήκοοι τελέως γεγόνασι, καὶ σιμὸν τὸ ὄρος ἀμώτατα πεπαιδευμένοι πρότερ). βίος δ' βίωσιν ὁμοίως σὶ πρὸς νότον, ὡς ἔφαμεν. οἱ πολλοὶ τ ὀλυμπ) τ μύσιν) προσαγορεύομενοι μυβίνιοι φρύγες. ἐνάστορ) δὲ τὸ ἔθνος διῄρηται φρυγία τε γὰ ἡ μ, καλεῖ) μεγάλη, ἧς ὁμίλας ἐβασίλευσε, καὶ ἧς μέρος οἱ γαλάτ κατέχ). καὶ μικρὰ ἡ ἐφ' ἑλλησπόντου. καὶ ἡ πρὸς τ ὀλυμπ), ἡ καὶ ἐπίκτητος λεγομένη. μυσία τε ὁμοί. ἡ πὸ ὀλυμπηνὴ συνεχὴς οὖσα τῇ βιθυνίᾳ, καὶ τῇ ὠκτήτῳ, ἣν ἔφη ἀρτεμίδωρος ἀπὸ τ πόρου ἱερὸν μυσῶν ἀπήκειν, καὶ ἡ πρὸς τ κύζικ), καὶ τὴν πριαμίδων μέχρι τροὺ ἀκτῆς, ἐν ᾗ ἐλαία πρὸ ἀλεξανδρείας καὶ ἡ μεταξὺ τούτων τρωὰς ἐν ᾗ τρῶες καὶ τ πελάσγοι ἐκβοφοὶ, καὶ ἡ μεταξὺ τ τε ἑλλησπόντου, καὶ τ πρὸς σίπυλ), φρυγία οἱ παλαιοὶ καλοῦσιν, ἄλυς) ἀπὸ τ μεγάλης εἴπε τ μικρᾶς μέρ ὄσπερ ἡ καὶ τ πάντα λ) φρύγα καὶ τ τέλοπα, (πιθανόβιον, ὁποτέρ) δ' ἂν ἔχοι ἡ γε ἐπάλληξις φανερά. ἡ γὰ πρὸ γαμίων καὶ ἡ ἐλαᾶς καθ' ἣν ὁ κάϊκ ἐκπίπτ), (ἡ μεταξὺ τούτων τρωὰς, ἐν ᾗ τρῶες καὶ τ πελάσγοι ἐκβοφοὶ, καὶ ἡ μεταξὺ τ τε ἑλλησπόντου, καὶ τ πρὸς σίπυλ), (μαιονικὸν τὸν ὠνομασμένον χώραν. ὡδὶ δ' ὅπερ ἐφ' ἑῴου ἑσπέρου διοείσαι χωρεῖς τὰ μυσῶν, (φρυγῶν ὁρίσματα, (οἱ λυδοὶ (οἱ μαίονες, οὓς ὅμηρος καλεῖ μίονας ἐν συγχύσῃ ὄντας ἀεί, (πρὸς) ἴσους (πρὸς ἀλλήλους. ὧν οἱ μ, ἴσους αὐτοὺς, οἱ δ' ἑτέρους φασί. πρὸς) τούτοις, ὧν ἴσως οἱ μ, θρᾶκας, οἱ), λυδοὺς, ἐρήκασι) κατ' αἰτίαν παλαιὰν ἱσορροῦντες, ἣν ἐάν ὑ ὀλυδὸς γράφῃ, (μέλανδρος ὁ ἐλαίτης, ἐτυμολογοῦντες, (τ ὄνομα τ μυσῶν, ὅτι τ ὀξυτέρως ὄντ) ὀνομάζουσιν οἱ λυδοί. πολλὴ δ' ἡ ὀξυτὴ τ ὀλυμπ, ὅπερ ἐκ τεθλῶσθαι φασὶ τῶν δεκατευθύντας, ἐκείνων δὲ ἀπογόνους εἶναι τῶν ὕστερ) μυσούς, ἀπὸ τ ὀξυνῆς ὅτων πεσσαγορεύθησαν. μαρτυρεῖν δὲ (τὸν ἀλκαῖον). μεξολύδι) γάρ φως, εἶν (μιξοφρύγιον). τεῖ μ γὰ οἰκεῖν αὐτοὺς πρὸς τ ὀλυμπ). τ δὲ φρυγῶν ἐκ τ θρᾴκης πορευθέντ. εἶλον τόν τε τῆς βοιᾶς ἄρχοντα, (τ πλησίον γῆς. ἐκείνους μ ἐν ταῦθ' οἰκῆσαι, τοὺς δὲ μυσοὺς πρὸς τὰς τ καΐκου πηγὰς πλησίον λυδῶν. σωφρονεῖ δὲ πρὸς τὰς διαφορὰς μυθοποιίας, ἥτε σύγχυσις τῶν ἐντεῦθεν ἐθνῶν, καὶ ἡ εὐδαιμονία τ χώρας τ ἐντὸς ἁλυος. μᾶλλον δὲ τῆς παραλίας διὸ ἦν ἀδιήθητον ἐγγόνοις αὐτῇ πολλαχόθεν, καὶ διαπανὲς ἐκ τῆς πόρρω

exeūtes, ꝓpter loca ardua, põtes paſsim uijs ímpoſiti ſunt. Selgenſes nunquā antea cuiquā parueruēt, & cæterā regionē íntrepide habētes, ꝓ inferiore, quæ in Pāphylia, & quæ intra Taurū eſt, cū regib. decertabāt. Cū Romanis uero certis cōditionibus regionē tenebant. Alexandro per legatos reſpōderūt, ſe ut amicos imperata ſuſcepturos. Nūc omnino ſubditi ſunt, & in ea cēſent, quæ ab Amynta fuit. Bithynis (ut dixi) finitimi ſūt Phryges ac Myſi, qui circa Olympū habitāt. utraq; gēs duplex eſt. Nam Phrygia altera dicit maior, cui Mydas imperauit, & partē Galatę habuerunt. Altera minor circa Olympū in Helleſpōto quæ Epictetus appellat. Myſia quoq; altera Olympina eſt, Bithynię & Epicteto cōtinua, quā Artemidorus à Myſis qui trās Iſtrū ſunt, dicit habitatā. Altera circa Caicū eſt, & Pergamenum agrum, uſq; in Teuthraniam & huius fluminis oſtia. Sed adeo hæc immutata ſunt (quemadmodum iam ſæpe dixim⁹) ut etiam regionem Sypilo uicinam antiqui Phrygiā nominarint, quæ utrūmne maioris an minoris Phrygiæ pars ſit, incertū eſt. Vnde Niobem & Tantalū & Pelopen Phrygas dixerūt. Et utcunq; ſe habet, mutatio certe manifeſta eſt. Nam Pergamenus ager Elaiticus ad quem Caicus exit, & Teuthrania inter hæc media, in qua Teuthras, & Telephi educatio fuit, inter Helleſpontum ſunt & regionem Sipylo & Magneſiæ circūſtantē, & eā quæ ſub illa eſt, quare Myſorū ac Phrygū fines (ut ante diximus) diuerſi. Sed eos definire operoſum. Lydi & Meones quos Homerus Mæonas uocat, cū his & inter ſe cōfuſi ſunt, hos alij eoſdē, alij diuerſos putāt. Item Myſos alij Thracas dixerūt, alij Lydos, ſecūdū ueterē quandā hiſtoriā, quā Xanthus, Lydus, & Menecrates Elaita referūt, Myſorū nomē interpretātes, quod Lydi fagociſsimā ſic uocent. multa enim eiuſmodi arbor eſt in Olympo, ubi expoſitos eos dicūt, quorum poſteri à fagociſsima Myſi ſunt appellati, teſtimonio eſſe ſermonē, ex Lydo Phrygioq; permixtum, tandem ipſos circa Olympum habitaſſe. Phrygas uero ex Thracia traijciētes Troię ac propinquæ regionis principes eſſe cœpiſſe, eos itaq; hoc in loco habitaſſe, Myſios uero ſupra Caici fontes, prope Lydos. Auget has fabulas gentiū earum confuſio, & opulentia regionis, quę cis Halym eſt, præſertim in ora maritima, cuius cauſa multi eam undiq; inuadebāt,

Iliad. β. & κ.

præsertim ex ulteriore fluminis regione, ac etiam uiam inter se decertabant. Sed præcipue circa Troiana tempora, ac etiam postea excursiones transmigrationesq; factæ fuerunt, cum Barbari simul ac Græci impetu quodam ad aliena adipiscenda ferrentur. Sed ante res Troianas hæc erant. Tunc enim Pelasgorũ natio, & Cauconum Lelegum erat. Dictum est enim quod olim ij, quos poeta Troianis socios fecit, nequaquã ex ulteriore regione in multis Europæ locis errabant. Nam quæ de Phrygibus Mysisq; memorantur, Troianis sunt antiquiora, duplices quoq; eiusdem generis Lycij, suspicionem exhibent, uel Troianorum uel eorum qui Cariam uersus alios habitare fecerũt. Idem fortasse, & de Cilicibus contigit. nam & hi duplices sunt, & si huiusmodi testimonium non est recipiendum, quia qui nunc Cilices dicuntur, ante res Troianas fuerũt, & Telephus cum matre ex Arcadia uenisse perhibetur, qua Teuthranti qui eum recepit, in coniugem data imperiũ accepit, & filius putatus est. Cares quoq; cum prius Leleges & insulares essent, ut fertur, terrestres facti sunt, fauentibus Cretensibus, qui Miletum cõdidere. Conditorem ex Mileto, quæ in Creta est, Sarpedonem accipientes, & Termilas in eam quæ nunc Lycia dicitur, habitatum deduxerũt. Hos Sarpedon Minois Rhadamanthi frater colonos ex Creta duxit, ac Termilas nominauit, cũ prius Minyę uocarentur, ut Herodotus refert. Ac prius etiam Solymi, postea Lycon Pandionis filius, eosdem à se Lycios appellauit, quæ profecto ratio Lycios ac Solymos eosdem esse ostẽdit, quanquam poeta eos separat. nam de Bellerophonte è Lycia profecto dicitur,

Hic Solymis iterum præstantibus intulit arma.

Pysandrum etiam eius filium (ut ille inquit) pugnantem cum Solymis Mars interemit. Sarpedonem quoque indigenam esse dicit, sed uictori in commune præmium propositum esse terræ uirtutem opulentiamq;, quæ ego dico ex multis confirmantur, etiam post res Troianas. unde & Amazones eos inuadere ausæ sunt, aduersum quas Priamus & Bellerophontes duxisse exercitum dicuntur, & multæ ciuitates ab illis cognominatæ sunt, in Iliensi campo tumulus quidam est,

Hunc homines proprio Batiæã nomine dicũt,
Ast immortales uolucris monumẽta Myrinæ.

Quam tradunt unã fuisse ex Amazonibus, coniecturã ex adiectiuo capientes. Equi enim

ἢ καὶ ἐπ' ἀλλήλους ἰόντων τῶν ἐγχ. μάλιστα μὲν δὴ περὶ τρωϊκά, καὶ μετὰ ταῦτα γνώσεται τὰς ἐφόδους καὶ τὰς μεταναστάσεις συνέβη, τῶν τε βαρβάρων ἅμα, καὶ τῶν ἑλλήνων, οὐ μὴ τινι χρησαμένων πρὸς τὴν τῆς ἀλλοδίας κατάσκεψιν. ἀλλὰ καὶ πρὸ τῶν τρωϊκῶν ἦν τοιαῦτα. τότε τε γὰρ πελασγῶν ἦν φῦλον, καὶ τῶν λαοκόωνι καὶ λελέγων, ἑρμεῖαι δ' ὅτι πολλαχοῦ τ' ὄνομα τοῦτο ἐτύγχανε ὂν πλανώμενα, ἅπερ ποιεῖ τοῖς τρωσὶ συμμαχοῦντα ὁ ποιητής. οὐκ ἐκ τῆς πάριδος, πέτε πρὸ τῶν φρυγῶν, καὶ τῶν μυσῶν λεγόμενα, πρεσβύτερα τῶν τρωϊκῶν ὄντα. οἱ δὲ λύκιοι τὸ αὐτὸ γένος ὑπόνοιαν παρέχουσιν, ἢ τ' τρωϊκῶν, ἢ τῶν πρὸς ἑῴαν οὐ πόρρω ἀφικομένων ἀρχηγέτων. τάχα δὲ καὶ ἀπὸ τῶν λυκίων τὸ αὐτὸ συμβ. διηθοῖ γὰρ καὶ ὅτι, εἰ μὲν ἔχομέν γε τοιαύτην λαβὴν μαρτυρίαν, ὅτι καὶ πρὸ τῶν τρωϊκῶν ἦσαν ἤδη οἱ περὶ λίμυρον, ὅ τε τήλεφος ἐκ τ' ἀρκαδίας ἀφῆχθαι νομίζοι τ' αὖ μετὰ τ' μητρός. γάμου γὰρ ταύτης ἀξιοκλεοῦς μᾶλλον τ' ὑποδεξαμένου αὐτὸ τεύθραντα, γνώμιδη τε ἐκείνου, καὶ πηλέως τῶν μυσῶν ἀρχῶν. καὶ οἱ λάρδανος δὲ νησιώτης πρότερον ὄντος καὶ λέγεσθαι ὡς φασιν, ὑπὸ ρῶν τινα γενόμενοι, προσλαβόντων ἕρκτων, οἱ καὶ τῶν μίλητον ἐκπεσόντες, ἐκ τῆς κρήτης λαβόντος σαρπηδόνα κτίσμα καὶ οὗ τέρμιλλας κατῴκησαν ἐν τῇ νῦν λυκίᾳ. τότε δ' ἀγαγεῖν ἀρκάδας ἐκ κρήτης σαρπηδόνα, μίνω καὶ ῥαδαμάνθυος ἀδελφὸν ὄντα, καὶ ὀνομάσαι τέρμιλλας τοῦ νῦν μινύας, ὡς φασιν ἡρόδοτος, ἐπὶ δὲ πρότερον σολύμους. ἐπαναλαβόντα δὲ ἐν παν δίονος λύκωνα, ἀφ' ἑαυτ προαγορεῦσαι τοῦ αὐτοῦ λυκίους. ὅτ μὲν δὴ ὁ λόγος ἀφαίνει τοῦ αὐτοῦ σολύμους τε καὶ λυκίους. ὁ δὲ ποιητὴς χωρίζει, βιλλεροφόντης γοῦν ὡρμημένος ἐκ λυκίας, Σολύμοισι μαχέσασθαι κυδαλίμοισι.

Φέρανδρόν τε ὠλανίτος γὰρ αὐτ, ἄρης, φησι, μαρνάμενον σολύμοισι κατέκτανε, τὸν σαρπηδόνα ἢ ὠδηχαῖόν τινα λέγει. ἀλλὰ τό γε ἄθλον προκεῖσθαι κοινὸν τὴν ἀρετὴν τ χώρας ἧς λέγω τοῖς ἰχθυόσιν ἐκ πολλῶν δῆλον καὶ μετὰ τὰ τρωϊκὰ ὅτι, καὶ ἅμα ζόνδα καὶ θαρρῆσαι αὐτοῖς. ἐφ' ἃς ὅτι πρίαμος στρατοῦσαι λέγεται, καὶ ὁ βιλλεροφόντης πόλεις ὑπάλλαι. καὶ ὁμολογοῦσι τὴν νυμοι αὐτῶν. ἐν ᾗ δὴ ἡλιακῶ πεδίῳ κολάνη τις ὄνομ. ἦν δὲ οἱ αὐθρῆς βαθίᾳ κυκλόσκοπ. ἀθανάτοι ἦ τε σῆμα πολυσκάρθμοιο μυρίνης. ἣν ἰσορροῦσι μίαν εἶναι τῶν ἀμαζόνων, ἐκ τῶν ὠνυθέτου πεμαιρόμενοι. δυσκάρθμους γὰρ ἵππους

ἵππους λέγομεν ἀπὸ τοῦ τάχους, καὶ κένλων οὕτω πολύσκαρθμον, ἀπὸ τοῦ ἀκροτάτης τῆς ἀνιοχείας τάχος, καὶ ἡ μυρίνα οὕτω ἐπώνυμος ταύτης λέγεται. καὶ αἱ ἐγγὺς δὲ νῆσοι ταῦτ' ἔπαθον ἀπὸ τοῦ ἀρετοῦ, ὧν ῥόδος καὶ λιμήν. ὅτι πρὸ τῶν τρωϊκῶν ἤδη ὑφ' ἑλλήνων ᾠκοῦντο. καὶ ὑφ' ὁμήρου σαφῶς ἐκμαρτυρεῖται. μετὰ δὲ τὰ τρωϊκὰ αἵ τε τῶν ἑλλήνων ἀφίξεις, καὶ αἱ ἧρῶν, καὶ αἱ λιμμερίων ἐφοδοι, καὶ λυδῶν. καὶ μετὰ ταῦτα πορσῶν, καὶ μακεδόνων, καὶ πλουτάρχου γαλατῶν, ἐτάραξαν πάντα, καὶ συνέχεαν. γέγονε δὲ ἡ ἀσάφεια, οὐ διὰ τὰς μεταβολὰς μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς τῶν συγγραφέων ἀνομολογίας. πρὸς τῶν αὐτῶν οὐ τὰ αὐτὰ λεγόντων, οὓς μὲν τρῶας καλοῦντων φρύγας καθάπερ οἱ τραγικοί, οὓς δὲ λυκίους ἀρας, καὶ ἄλλους οὕτως. οἱ δὲ τρῶας ὅτως ἐκ μικρῶν αὐξηθῆναι, ὡς τε καὶ βασιλῆς βασιλέων εἶναι παρέχειν. καὶ ὡς ποιητὴ λόγου τινὰ χρὴ καλεῖν τροίαν, καὶ τοῖς ἡγεμόσι τοῖς ἐκείνων. λέγει γὰρ καὶ κοινῶς ἅπαντας τρῶας οὐ συμπολεμήσαντας αὐτοῖς, ὥσπερ καὶ δαναοὺς, καὶ ἀχαιοὺς οὐ γνησίους. ἀλλ' οὐ διὰ τροίαν ἐρῶμεν νῦν διὰ, καὶ τὴν παφλαγονίαν. ὁ δὲ τὴν καρίαν, ἢ τὴν ὁμορον αὐτῇ λυκίαν. λέγω δ' ὅταν φῇ,

Τρῶάς μὲν λιλαγεῖν ἐν ὀπὶς ἔσαν,

ἐκδὲ τῶν ἐναντίων,

Οἱ δ' ἄρ' ἔσαν στυγερὸν μένος ὠνείοντο ἀχαιοί.

Καὶ ἄλλως δὲ λέγει πολλαχῶς. ὅμως δὲ καὶ πρὸ τούτων ὄντων, πειρατέον βαιτᾶν ἐπαγωγὰς δώσομεν. ὅτι δ' οὐ διαφεύγοι τῆς παλαιᾶς ἱστορίας, οὔτε μὲν ἑκάτερον. ὁ γὰρ ἐντεῦθεν τοῦ τῆς γνωριμίας ἔργον, τὰ δὲ νῦν ὄντα λεκτέον. ἔστι τοίνυν ὄρος λύρνησσος, ὑποκείμενα τῆς προποντίδος ὅτε ὄλυμπος ὁ μύσιος καὶ ἴδη. τοῦ μὲν δὴ ὀλύμπου τὰ τῶν βιθυνῶν ὑποπέπτωκε. τῆς δὲ ἴδης μεταξὺ καὶ τῆς θαλάττης ἡ τροία κεῖται, συνάπτουσα πως τοῦ ὄρους. πρὸς μὲν δὴ ταύτης ἐρεῖται ὕστερον, ἐπὶ τὸν συνεχῆ αὐτῇ πρὸς νότον. νῦν δὲ πρὸς τὸν ὀλυμπικῶν ἐπὶ τὸν ἐφεξῆς μέχρι τοῦ παρακειμένου τοῖς προειρημένοις λεγομένοις. ἔστι τοίνυν ὁ ὄλυμπος λύκιος ὀρεινὸς, ἐν δὲ τοῖς ὑψεσι δρυμοὺς ἔχων, καὶ λησταῖα διαπεμπόμενος ἐκ τῶν πρόσω, τόπος δύσβατος, ἐν οἷς καὶ τύραννοι συνίστανται πολλάκις, οἱ διωκόμενοι συμμένειν πολὺν χρόνον. καθάπερ ἐλέαρ ὁ καθ' ἡμᾶς τὸ ληστήριον ἠγεμών. ὃς δ' ἦν ἐκ γόρδης κώμης, ἣν ὕστερον αὐξήσας ἐποίησε πόλιν, καὶ προσηγόρευσεν ἰουλιόπολιν. ληστείᾳ δ' ἐχρῆτο καὶ ὁρμητηρίῳ καταρχὰς, ὡς ἔστορικός τ χωρῶν ὄνομα καλυδίῳ. ὑπῆρξε δ' αὐτῷ ἱκανὸς

propter celeritatem ὠύσκαρθμοι, id est uolucres dicuntur, unde & illã ab equorũ celeritate ὠκύσκαρθμον, id est uolucrem dictam, & Myrina ciuitas ex ea nominata est. Vicinæ quoq; insulæ hæc eadem ob terræ fertilitatem passæ sunt, è quibus est & Rhodus, & Cos, quæ ante conditam Troiam à Græcis habitabãtur, cuius rei Homerus manifestum exhibet testimonium. Post Troiam uero Græcorum coloniæ & Treres & Cimmerij & Lydi, deinde Persæ ac Macedones, postremo Galatæ, omnia excursionibus perturbarunt atq; confuderunt. Et non solum propter mutationes res ipsæ incertę sunt, sed etiam propter dissidentes scriptorum opiniones, qui eisdem de rebus non eadem tradiderũt. Nam hi Troas Phrygas uocant, sicut tragici, illi uero Lycios Caras, & eodem modo alios. Sed Troes adeo ex paruis aucti sunt, ut reges regum essent, & poetæ & eius expositoribus occasionem præbuerunt, quam oporteat Troiam appellari. Nam omnes Troianorum socios in communi Troas uocat, quemadmodum aduersarios Danaos & Achiuos, sed nequaquam per Iouem Paphlagoniam Troiam dicemus, nec Cariã, nec Lyciam ei finitimã, ut cum ita dicit,

Clamore ingenti Troes, sonituq; fremebant.

Ex contrarijs autem.

At Danaí tacito spirabant corde furorem.

Sępe etiã aliter atq; aliter dicit, quæ cum ita sint, necesse est ut singula pro uiribus transigamus, quę uero nos fugiũt ex antiqua historia, ea omittẽda existimamus. Non enim in ijs est Geographiæ opus, sed quæ nunc sunt, ea dicere debemus. Duo itaq; montes Propontidi imminent, Olympus Mysius & Ida, Olympo Bithynica subiacent. Inter Idã atq; mare, Troia iacet monti contigua, de hac & de ijs quæ austrum uersus ei monti contigua sunt, postmodum dicemus. Nunc de Olympenis dicẽdum est, ac de consequẽtibus usq; ad Taurum, quæ cum locis à nobis ante peragratis eque progrediuntur. Olympus in circuitu nõ habitatur, in altis syluas ingẽtes habet, & loca optime septa quę latrones alere possint. In hæc loca sæpe tyrãni cõueniũt, ubi diutius perdurãt, quemadmodũ ætate nostra Cleon latronũ princeps, q fuit è uico Gordo quẽ postea augẽs urbẽ fecit, & Iuliopolim appellauit. Ab initio uero pdonũ receptaculo utebatur loco ualidissimo nomine Callydio. Is Antonio ualde utilis fuit,

nam profectus ad eos, qui pro Labieno tributa colligebant, omnia impediuit, quo tempore ille Asiam obtinebat. In bello autē Actiaco cum ab Antonio desciuisset, Cæsaris ducibus adhæsit, ac supra quàm eius meritum pateretur, in honore habitus est. Is ultra munera ab Antonio data, accepit etiam quæ Cesar dedit, quare iam pro latrone principis habitum gerebat. Erat enim Iouis Abretani sacerdos, qui Mysius deus est, & parti Morenæ imperabat, quæ etiam Mysia est, quemadmodum Abretana. Postea Comanorum sacerdotium in Ponto accepit, ad quod cum uenisset, intra menstruum temp⁹ excesit è uita, nam grauis eum morbus arripuit, siue ex nimia crapula, siue ex ira deæ, ut dixerunt, qui in fano erant. Nam intra sacri loci ambitum, utriusq; sacerdotis maris scilicet ac fœminæ habitatio est, fanum quoque præter cæteram religionem expresse uetat suillarū carnium esum, unde nec in totam urbem sus infertur. Ille mox primo ingressu, ex huius consuetudinis præuaricatione, latrocinantium morem ostendit, non ut sacerdos, sed ut corruptor ingressus. Olympus talis est. Habitant tamen circum eum, à septentrione Bithyni & Mygdones & Doliones, reliquum Mysi habent & Epictetus. Dolionas maxime eos dicunt, qui circa Cyzicum habitant, ab Æsapo usq; in Rhyndacum & Dascylitícum lacum. Post hos Mygdones sunt, usq; in Myrleanorum agrum. Super Dascylitícū lacum sunt alij duo lacus, Apolloniaticus & Miletopolitanus. Iuxta lacum Dascyliticum Dascylium ciuitas est, iuxta Miletopolitanum Miletopolis, iuxta Apolloniaticum, super Rhyndaco est ea quæ Apollonia uocatur, sed horum pleraque pars, nunc Cyzicenorum est. In Propōtide est insula Cyzicus duobus pontibus iuncta cōtinenti, feracissima quidem, quingentorum ferè stadiorum ambitu, ea iuxta pōtem eiusdem nominis urbem habet, & portus duos clausos, & naualia supra ducentum. Vrbis pars iacet in planicie, pars secus montem qui Vrsarū mons appellatur, huic alia Dindyma imminent unius uerticis, quæ delubrum habēt Dindymenæ matris deūm ab Argonautis ædificatū. Ciuitas ipsa & magnitudine & pulchritudine & æquitate cū primis Asiæ ciuitatib. cōtēdit, paci & bello apta. Ea ad Rhodiorū & Massiliēsium

ἐπελθὼν ὑδὶ οὖν ἀργυρολογοῦντας λαβίηνῳ, καθ' ὃν χρόνον ἐκεῖνος τὴν ἀσίαν κατεῖχεν, κωλύσας τὰς παρασκευάς. ἐν δὲ τοῖς ἀκτιακοῖς ἀρξάσης αὐτωνίου, τοῖς Καίσαρος πρόσθε στρατηγοῖς, καὶ ἐτιμήθη πλεῖστα, ἃ κατ' ἀξίαν, προσλαβὼν τοῖς παρ' αὐτωνίου δοθεῖσι, καὶ τὰ παρὰ τοῦ Καίσαρος, ὥστ' ἀνέλεσθαι δωμάτιον πρόδηλον χῆμα. ἱερεὺς μὲν γὰρ τοῦ ἀβρεττατίωνος Διὸς μυσίου θεοῦ, μέρος δ' ἔχων τῆς Μωρίνης, μυσία δὲ ἡ αὐτὴ καθάπερ ἡ Βρεττανίη, λαβὼν δὲ ὕστατα καὶ τὴν ἐν τῷ πόντῳ τῶν κομανῶν ἱερωσύνην, εἰς ἣν καπελθὼν, ἐνθὺς μὲν αἰσχρὰν κατέσχεθε τὸν βίον, νόσου δ' ὀξείας αὐτὸν ἐξέβαλε, εἴτ' ἄλλως ὑπερπεσὼν ἐκ τῆς ἄλλης πλησμονῆς, εἴθ' ὡς ἔφασαν οἱ πρὸς τὸ ἱερὸν ἤδη μιᾶναι τῆς θεοῦ, ἐν γὰρ τῷ προβόλῳ τοῦ τεμένους, ἃ οἰκησίς ἐστιν, ἅπτει τοῦ ἱερέως καὶ τῆς ἱερείας. τὸ δὲ τέμενος χωρὶς τῆς ἄλλης ἁγιστείας, διαφανέστατα τῆς τῶν ὑείων ἐρίφων βρώσεως καθαρεύει, ὅπερ γε καὶ ἡ ὅλη νῆσος οὐ δι' ἐπάγγελτα εἰς αὐτὴν ὑς. διὸ ἐν ταῖς προώροις τὸ ληκρικὸν ἦθος ἐπεδείξατο εὐθὺς ἤδη τῷ πρώτῳ εἰσόδῳ, τῇ παραβάσει τότε τοῦ ἔθους, ὥσπερ οὐχ ἱερεὺς εἰσελυθὼς, ἀλλὰ διαφθορεὺς τῶν ἱερῶν. ὁμώνυμον δὲ ὄλυμπος τοῖς δέ. προσκεῖται δὲ πρὸς ἄρκτον μὲν ὑπὸ τῶν βιθυνῶν, καὶ μυγδόνων, ἐξ ἑσπέρας δὲ λιβυόνων. τὸ δὲ λοιπὸν ἔχουσιν μυσοὶ καὶ ἐπίκτητοι. δολίονας μὲν δὴ μάλιστα καλοῦσι τοὺς πρὸς λυζίκῳ ἀπ' αἰσήπου ἕως ῥυνδάκου, καὶ τὴ δασκυλίτιδι λίμνης. μυγδόνας δ' οὓς ἐφεξῆς τούτοις, μέχρι τῆ μυριανῶν χώρας. ὑπέρκεινται δ' τῆ δασκυλίτιδος ἄλλαι δύο λίμναι μεγάλαι. ἥ τε ἀπολλωνιάτις, ἥτε μιλητοπολίτις. πρὸς μὲν δὴ τῇ δασκυλίτιδι δασκύλειον πόλις. πρὸς δὲ τῇ μιλητοπόλει, μιλητόπολις. πρὸς δὲ τῇ τελίτῃ ἀπολλωνία ἡ ῥωμαϊκὴ λεγομένη. τὰ πλεῖστα δὲ τούτων ἐν λυζικηνῶν νυνί. ἔστι δὲ νῆσος ἐν τῇ προποντίδι ἡ λυζικὸς συναπτομένη γεφύραις δυσὶ πρὸς τὴν ἤπειρον. ἀρεστὴ μὲν ἱερατικῇ, μεγέθος δὲ ὅσον τριακοσίων σταδίων τὴν περίμετρον. ἔχει δ' ὁμώνυμον πόλιν πρὸς αὐταῖς ταῖς γεφύραις, καὶ λιμένας δύο λίθινους, καὶ νεωσοίκους πλείους τῶν δημοσίων. τῆς δὲ πόλεως ἡ μὲν ἔσω ἐν ὠικοδόμηται, ἡ δὲ πρὸς ὄρει. καλεῖται δ' ἄρκτων ὄρος. ἐστὶ δ' ἄλλο δίνδυμον μανοφυὲς ἱερὸν ἔχον τῆς δινδυμήνης μητρὸς τῶν θεῶν, ἱδρυμένον ἐν γουνοῦτι. ἔστι δ' ἐνάμιλλος ταῖς πρώταις τῇ τῆς ἀσίαν ἡ πόλις, μεγέθει τε καὶ κάλλει, καὶ ὅλῃ

μᾶλλον πρός τε εἰρήνην καὶ πόλεμον), ἔοικε δὲ καὶ παλαιᾷ τύχῃ κοσμεῖσθαι, ὥσπερ καὶ τὸ ῥοδίων, ἐν μακαλίῃ καὶ

καὶ καρχηδονίων τῶν παλαιῶν. τὰ μὲν οὖν πολλὰ ἴσως, τρεῖς δ' ἀρχιτέκτονας οὗς ὠνομάσθησαν οἰκοδομημάτων τε δημοσίων, καὶ ὀργάνων. βασιλεὺς δὲ θησαυρὸς δίκτης, τὸ μὲν, ὁπλων, τὸν δ' ὀργάνων. τὸ δὲ, σίτου. ποιεῖ δὲ τὸ σῖτον ἄσηπτον ἡ χαλκίδικη μυγνυμένη. ὠφελεῖ δὲ τὴν ἐπασκευὴν ταύτης ὠφέλειαν ἐν τῷ μιθριδατικῷ πολέμῳ. ἐπελθόντος γὰρ αὐτοῖς ἀδοκήτως τοῦ βασιλέως μυριάσι, καὶ ἵππου πολλῆ, καὶ καλαχόντος τὸν ὠνόμασαν ὄρος ὁ καλοῦσιν ἀδραστείας, τὸ πρόσχωμα, ἑστῶτος δ' ἀκαρεῖ τοῦ πολίου ἀγῶνα, τῶν πρωσμαχομένων πεζῇ, καὶ θαλάττῃ τριακοσίας ναυσὶν αὐτίσχεν πῶς ἀπαντᾶν οἱ λυζικηνοί, ὡς τε τὸν ἐγνὼ πλοῦτον τοῦ ζωγρία λαβεῖν τὸν βασιλέα ἐν τῇ διαρυγι αὐτὴ διωρύξαντας. ἀλλ' ἐφθη φυλακὴ θέμενος, καὶ ἀναλαβὼν ἑαυτὸν ἐξω τοῦ ὀρύγματος. ὀψὲ δὲ ἐχυσεν εἰς πειμψαι τινὰς νύκτωρ ὑπὸ τοῦ ῥωμαίων στρατηγὸς λούκολλος. ὤνησε δὲ καὶ λίμας τοσούτῳ πλήθει τῆς στρατιᾶς ὑδρίτεσθαι, ὃν οὐ πρόσθεν ὁ βασιλεὺς, ὡς ἀπῆλθε πολλὸς ἀρβαλῶν, ῥωμαῖοι δ' ἐτίμησαν τὴν πόλιν. καὶ ἔστιν ἐλευθέρα μέχρι νῦν, καὶ χώραν ἔχει πολλὴν, τὴν μὲν, ἐκ παλαιοῦ, τὴν δὲ, τῶν ῥωμαίων προσθήκην. καὶ γὰρ ἡ προαιρεσις ἔχει τὰ πρὸς τὸν αἰσήπον, τὰ πρὸς τὴν ζελειαν, καὶ τὸ τῆς ἀδραστείας πεδίον, καὶ τῆς δασκυλίτιδος λίμνης, τὰ μὲν, ἔχουσιν ἐκεῖνοι, τὰ δὲ, βυζάντιοι. πρὸς δὲ τῇ δολιονίδι, καὶ τῇ μυγδονίδι νέμονται πολλὴν, μέχρι τῆς μιλητοπολίτιδος λίμνης, καὶ τῆς ἀπολλωνιάτιδος αὐτῆς, δι' ὧν χωρίων, καὶ ὁ ῥυνδακὸς ῥεῖ ποταμὸς, τὰς ἀρχὰς ἔχων ἐκ τῆς ἀζανίτιδος. προσλαβὼν δὲ καὶ ἐκ τῆς ἀβρεττηνῆς μυσίας ἄλλους τε καὶ μέκεσον ἀπ' ἀγκύρας τῆς ἀβασιτιδος ἐκκλίσαντα εἰς τὴν προποντίδα ἐπὶ βέσβικον νῆσον. ἐν ταύτῃ δὲ τῇ νήσῳ τῶν λυζικηνῶν ὄρος ὄγδοον οὐδὲν ἧσσον ἀρτάκης, καὶ νησίον ὁμώνυμον πρόκειται τότε, καὶ πλησίον ἀκρωτήριον μέλαν· καὶ λουμβαν ἐν παραπλῷ φῖς εἰς πρίαπον κομιζομένοις ἐκ τῆς λυζίκης. ἡ δ' ὠλκτή του φρυγίας ἀζιανοί τέ εἰσι, καὶ νακόλεια, καὶ κυτυάειον, καὶ μιδάϊον, καὶ δρύλαιον πόλεις, καὶ κάδοι. οὓς δὲ καλοῦσι γῆνοι τῆς μυσίας φασίν. ἡ δὲ μυσία κατὰ τὴν μεσόγαιαν ἀπὸ ὀλυμπηνῆς ἤδη τὴν περγαμηνὴν καθήκει, καὶ τὸ καϊκὸ λεγόμενον πεδίον. ὡς τε μεταξὺ κεῖσθαι τῆς τε ἰδης, καὶ τῆς κατακεκαυμένης, ἣν οἱ μὲν, μυσίαν οἱ δὲ, μαιονίαν φασίν. ἐστὶ δὲ τῆς ὠλκτήτου πρὸς νότον ὄγδοη ἡ μεγάλη φρυγία, λιπεῖσα ἐν ἀριστερᾷ τὴν πεστινηνῶτα, καὶ τὰ πρὸς ὀρκαοργικοὺς καὶ λυκαονίαν. ἐν δεξιᾷ

& antiquorum Carthaginensium formam uidetur instructa. Sed cæteris omissis, ea publicorum ædificiorum & instrumentorum architectos curatores tres habet, & tria armentaria, aliud armorū, aliud instrumentorum, aliud frumēti. Frumentum ne corrumpatur Chalcidica immixta præstat. Huius rei utilitatem, in Mithridatico bello ostenderunt, nam rege præter opinionē ingruente, cū centū & quinquaginta millibus hominum, & multo equitatu, & suburbanum, & oppositum montē occupante, quem Adrastię uocāt, postea in iugū quod urbi imminet trajciēte, & terra mariq; pugnāte, Cyziceni quadringentis nauibus contra omnia restiterunt, ut propè etiam regem ipsum in cuniculo opprimerent contra effodientes, ille uero precauit, ac sese extra cuniculum recepit. Tandem Lucullus Romanorum Imperator quibusdam ad auxilium missis eos confirmauit. Fuit etiam pestis adiumento, quā rex nequaquam ualuit prouidere, uerum multis amissis discesit. Romani ciuitatē honore prosecuti sunt, & adhuc libera est, & agri multum habet. Aliud ab antiquo, aliud à Romanis additum. Nam ex Troadis regione ea habet, quę trans Æsapum sunt, Zeliæ, & Adrastiæ campis uicina. Ex Dascylitico lacu alia ipsi tenent, alia Byzantij. Dolionas uero ac Mygdonas uersus, regionem multam habent, & usque ad Miletopolitanum & Apolloniaticum lacum, per quæ loca Rhyndacus fluit, ex Azanitide ortum habens, qui assumptis ex Abrettana Mysia cum alijs, tum etiam Mecesto, ab Anchora Abasitica in Propontidem iuxta Besbicum insulam emittit. In hac Cyzicenorum insula mons est arboribus plenus, nomine Artaca, in fronte iacet parua quædam insula eodem nomine, propè est promontorium, quod Nigri appellatur, id in præternauigatione est è Cyzico Priapum delatis, Phrygię Epictetię Azaani, Nacolla, Cotyaium, Mydaium, & Dorylæum urbes, & Cadi, quamuis Cados quidā ad Mysiam dicunt pertinere. Mysia in mediterranea ab Olympina regione in Pergamenā descendit, & in Caici cāpos, q̄re inter Idā iacet atq; Exustā, quā alij Mysiā, alij Meoniā uocāt. Supra Epictetum austrū uersus est maior Phrygia, quæ à sinistra Pisinuntem, à dextra Mæ-

onas & Lydos & Caras relinqt. In ea est Phrygia, quæ prætermontana dicitur, & regio Pisidiam uersus, & ea quæ Amorio & Eumeniæ & Sinadæ proxima sunt. Deinde est Apamia, quæ Cibot⁹ dicitur & Laodicea, quæ Phrygiarum urbiũ maximæ sunt. Has oppida circunstant, Aphrodisias, Colossę, Themisonium, & Sanaus Apolloniæ metropolis. Item ultra has Peltæ, Tabeæ, Eucarpia, Lysias. Prætermontana regio iugum quoddam habet in monte, quod ab ortu occasum uersus extẽditur. Huic utrinq; planicies magna subiacet, in qua urbes sunt à septentrione Philomelium, ex altera parte Antiochia, iuxta Pisidiam, quę partim in campo iacet, partim colle quodã Romanorum coloniam habet, hanc Magnetes habitarunt, qui iuxta Mæandrum sunt. Romani eam liberauere, à regibus occupatam, & Asiã quæ cis Taurum est, Eumeni dederunt. Hic sacerdotium quoddam erat mensis Arcei, maximã quidem sacrorum seruorum & sacrorum locorum multitudinem habebat, sed post Amyntę obitum euersum est ab ijs, qui in eius hęreditatem missi fuerant. Sinada urbs est non magna ante quàm planicies iacet oleis cõsita sexaginta ferè stad. ulterius est Docimia uicus, & Sina dici lapidis lapicidinfodina, sic enim eũ Romani appellant, indigenæ uero Docimitẽ & Docimeam. Vena in initio paruas glebas emittebat, nunc propter maximos Romanorũ sumptum, columnæ integrę, & ingentes extrahuntur, & uarietate alabastritę lapidi proximę, quare multa huiusmodi onera ad mare deuehuntur, & columnæ & lapideæ tabulæ, magnitudine ac pulchritudine admirabiles, Romam deferuntur. Apamia insigne emporium est eius, quæ proprie Asia nominatur, secundas post Ephesum ferens, ea cõmune Italicorũ & Græcorum hospitiũ est, in Marsyæ hostijs sita, qui amnis urbem mediã perlabitur, ab ipsa ortum habens, sed uehementi ac prono flumine in suburbanum delatus, immittit in Mæandrũ, qui iam Orgã amnẽ accepit, per planiciem æqualẽ leniter ac placide delapsũ. Hinc iã auct⁹ Mæander per Phrygiã currit, postea Cariã, Lydiamq; disterminat, ad campos qui Mæandri

τῆς φρυγίας φέρεται. ἔπειτα διορίζει τὴν καρίαν, καὶ τὴν λυδίαν, κατὰ τὸ μαιάνδρου πάλιν

δὲ μαίονας, καὶ λυδοὺς καὶ κάρας, ἐφ' ὃν ὄρη ἅπτε παρῴκισ- λεγομένη φρυγία. ἡ πρὸς πισιδίαν, καὶ τὰ πρὸς ἀμόριον καὶ δυμόλειαν, καὶ σιναδικά. ἔστι δὲ ἀπάμεια ἡ κιβωτὸς λεγομένη, καὶ λαοδίκεια, αὕτη μέγιστα τῶν κατὰ τὴν φρυγίαν πόλεων. πορίζεται δὲ ταύτας πολίσματα καὶ ἀφροδισιάς, κιλλακαί, θεμισωνίων, σανάος, μητρόπολις ἀχελωνίας. ἔτι δὲ ἀπωτέρω τούτων εἰλή, τάβεα, δυκαρπία, λυσιάς. ἡ μὲν δὴ παραλία, ὀρεινὴ τινα ἔχει ῥᾶχιν, ἀφ' ἧς ἀναβλύει ἐκτεινομένη ὧδι δίνιον. ταύτη δ' ἐκπίπτουσι καὶ ποταμοὶ μέγα. πόλις πλησίον αὐτῆς. πρῶτος ἄρκτον μὲν φιλομήλιον, ἐκ θατέρας δὲ μέρους αὐτῆς ἡ πισιδία καλουμένη. ἡ μὲν, ἐν φιλίῳ μεμένηκε, ἡ δ' ὧδι λόφος, ἔχουσα ἀκρόπολιν ῥωμαϊκὴν, ταύτην δ' ὤκισαν μάγνητες οἱ πρὸς μαιάνδρῳ. ῥωμαῖοι δ' ἐλευθέρωσαν τὸ βασίλειον, νίκην τὴν ἄλλην ἀσίαν ἐνεγκόντα παρέδοσαν τῷ ἐνθάδε τάγματι. ὧδι δ' ἐνταῦθα, ἱδρυσάμενοι ἀρχαῖον, πλῆθος ἔχουσα ἱδρύλω, καὶ χωρίον ὁρῶν. κατελύθη δὲ μετὰ τὴν ἀμισέων πλουτοῦσα τὸ τῶν τοιμφθόντων ὧδι τὴν ἐκείνου κληρονομίαν. σώζεται δ' ἔστιν ὁ μεγάλη πόλις. πρόκειται δ' αὐτῆς ἐλαιόφυτον πεδίον ὅσον ἑξήκοντα σταδίων, ἐπέκεινα δ' ὄρη δοκιμία λόφος, καὶ λατόμιον τὸ σιναδικὸν λίθου, οὗτος μὲν ὀνομάζουσι καλοῦσιν. οἱ δ' ὠμφιτέλεις δοκιμίτην, καὶ τοκιμαίαν καταρχὰς μὲν μικρὰς βάλλοντες διδόντος τὸ μετάλλου. ὕστερον δὲ τὴν πολυτέλειαν τῶν ῥωμαίων, λίνους ἀφαιροῦνται μονόλιθοι μεγάλοι, πλησιάζοντος καὶ ἀλαβαστρίτης λίθος κατὰ τὴν ποικιλίαν, ὥστε καὶ πορ πολλῆς ὄσης τῆς ὧδι θαλάττης ἀγωγῆς τῶν πλινθούτων φορτίων, ὅμως λίονος καὶ πλάτος εἰς ῥώμην κομίζονται θαυμασαί κατὰ τὸ μέγεθος καὶ κάλλος. ἀπάμεια δ' ὄντως ἐμπορεῖον μέγα τῆς ἰδίως λεγομένης ἀσίας, διὰ τροδρόμου μετὰ τὴν ἐφεσον. αὕτη γὰρ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ἰταλίας, καὶ τὴν ἑλλαδικὸν κοινὸν ὄντος δεχεῖον. ἱδρυται δὲ ἡ ἀπάμεια ὧδι ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ μαγνήτου ποταμοῦ. καὶ ῥεῖ δι' μέσης τῆς πόλεως ὁ ποταμὸς, τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τῆς πόλεως ἔχων, καταγνεχθείς δ' ὧδι τὸ πεδίον σφοδρῶς, καὶ κατωφορεῖ τοῦ ῥεύματι, συμβάλλει πρὸς τὸν μαίανδρον, προσεληφότα, καὶ ἄλλον ποταμὸν ὀργᾶν, δι' ὃ μαλοῦ φορούμενον πρᾶον, καὶ μαλακόν. ἐντεῦθεν δ' ἤδη μέγας γεγόμενος μαίανδρος πέμπει μὲν ἤδη

μενον πεδίον, σχολιὸς ὢν εἰς ὑποβολαῖ. ὥς π ἐκείνου τὰς σκολιότητας ἁπάσας μαιάνδρους καλεῖσθαι. πλουτοῦν δὲ κατὰ καιρίαν αὐτὴν, διαιρεῖ τὴν ὑπὸ τῶν ἰώνων νῦν καταχομένην. καὶ μεταξὺ μιλήτου, καὶ πριήνης, ποιεῖται τὰς ἐκβολάς. ἄρχεται δὲ ἐκ λευκαινῶν λόφου τινὸς, ἐν ᾧ πόλις ἡ ὀνομένη λόφος. ἐντεῦθεν δ' ἀναστάσης αὖ ἀνθρώπου ὁ σωτὴρ αὐτίοχος εἰς τὴν νῦν ἀπάμειαν τῆς μητρὸς ἀπώνυμον τὴν πόλιν ἐπέδωκεν ἀπάμας. ἡ δυγάτηρ μὲν ἡ ἀρία ἔκλου, λεγομένη δ' ἐτύγχανε πρὸς γαλμον κλούκῳ καὶ νικάτορι. ἐνταῦθα δὴ μυθεύεται τὰ πρὶ τὸν ὄλυμπον, καὶ τὸν μαρσίαν, καὶ τὴν ἔριν ἣν ἔσχεν ὁ μαρσύας πρὸς ἀπόλλωνα. κατέρκεται δὲ καὶ λιμὴν φύσει κάλλιμον, τὰς τὰς γλώττας τῶν αὐλῶν ὠνητήριον, ἐξ ἧς κατολέβεσθαι φασὶ τὰς φηγὰς ἀμφοτέρας, τὴν τε τοῦ μαρσύου, καὶ τὴν τῶν μαιάνδρου. ἡ δὲ λαοδίκεια μικρὰ πρότερον ὠσα, αὔξησιν ἔλαβεν ἐφ' ἡμῶν, καὶ τῶν ἡμετέρων πατέρων. διό τοι καὶ κακωθεῖσα ἐκ πολιορκίας ὑπὸ μιθριδάτου τοῦ εὐπάτορος. κλλ' ἡ τῆς χώρας ἀρετή, καὶ τῶν πολιτῶν τινὲς δυτυχήσαντος, μεγάλην ἐποίησαν αὐτήν. ἱερὸν μὲν πρότερον ὡς πλεόνων, ἡ δισχιλίων τάλαντων κληρονομίαν κατέλιπε δὲ λίμνῃ, πολλοῖς τ' ἀναθήμασιν ἐκόσμησε τὴν πόλιν. ῥέων δὲ ὁ ῥύπτων ὕδορ, καὶ ὁ ὑὸς αὐτῆ πολέμων, ὃς καὶ βασιλείας ἠξιώθη διὰ τὰς ἀνδραγαθίας ὑπ' ἀντωνίου μὲν, πρότερον ὑπὸ καίσαρος δὲ τοῦ σεβαστοῦ μετὰ ταῦτα. φέρει δ' ὁ πρὸς τὴν λαοδίκειαν τόπος πρόβατων ἀρετὰς, οὐκ εἰς μαλακότητας μόνον τῶν ἐρίων, ἃ καὶ τῶν μαλισίων διαφέρει, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πραξίν χρόαν, ὡς πορ καὶ πρὸς διδύοντα λαμπρῶς ἀπὸ αὐτῶν, ὡς πρ καὶ οἱ κολοσσινοὶ ἀπὸ τοῦ ὁμωνύμου χρώματος πλησίον οἰκοῦντες. ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ λαῖτρος, καὶ ὁλύκος συμβάλλει τοῦ μαιάνδρῳ ποταμῷ, ποταμὸς εὐμεγέθης. ἀφ' οὗ καὶ πρὸς τοῦ λύκῳ λαοδίκεια λέγεται. ὑπέρκειται δ' αὐτῆς ὄρος λάδμος, ἀφ' οὗ ὁ λύκος ῥεῖ. ἄλλος ὁμώνυμος τῷ ὄρει. τὸ πλέον δ' ὄσος ὑπὸ γῆς ἐρεύσας, εἶτ' ἀνακύψας σωρεύεται εἰς ταὐτὸ τοῖς ἄλλοις ποταμοῖς, ἐμφαίνων ἅμα τὸ πολύβιον τῆς χώρας, καὶ τὸ δύσφορον. εἰ γάρ τι ἄλλο, καὶ ἡ λαοδίκεια δύσφορος, καὶ τὰ πλησιόχωρα. διάφορα δ' ὄρει ὀδὶ τὰ φρυγίας καὶ τὰ καρίας καὶ λάρισα. διώμει δ' ὀδὶ αὕτη πανδοχεῖα ἔχουσα καὶ ζεστὰ ὑδάτ' ἐκβολάς. τὰς δ', ἐν τῷ ποταμῷ μαιάνδρῳ, τὰς δ' ὑπὲρ τὸ χείλους. καὶ διὰ πόλεως φασὶ πορεύεσθαι κωλιδένας ἐν τοῖς πανδοχείοις σὺν πολλῷ πλήθει γυναικῶν, νύκτωρ γυμνὰς σώματα, σωφρονιζούσας πάσας. χειμῶν δὲ δι' ὅλου ὀδὶ ἡ πᾶσα ἡ πρὸς τὸ μαιάνδρου χώρα, καὶ ὑπόνομος πυεί πᾶ

dicuntur, uaide quidem flexuosus, unde obliquitates omnes ab illo Mæandri appellantur. Finiẽs uero apud Cariam, regionẽ secat, quam nunc Iones tenent, & inter Miletum, Prienẽq; egreditur. Incipit uero à Celænis, qui collis qui dam est, in quo urbs fuit eiusdẽ nominis. Hinc Antiochus Soter homines transtulit in eã, quę nunc Apamia dicitur, & urbem appellauit de nomine matris Apamæ, Artabazi filiæ, quæ Seleuco Nicatori nupta fuit. Hoc in loco de Olympo Marsyaq; cõficta est fabula, & de cõtẽtione quam Marsyas cum Apolline habuit. Imminet lacus quidam, qui calamum gignit, ad tibiarum linguas idoneum, ab eo dicũt Marsyæ, ac Mæãdri fontes emanare. Laodicea cũ prius parua esset, ætate nostra & patrum nostrorum maximum cœpit augmentum, quanquam ab obsidione Mithridatis Eupatoris admodũ labefacta. Nam loci uirtus & ciues quidam fortunati ualde eam magnificarunt, primum Hiero, qui hæreditatem populo dimisit, supra duo millia talentorum, & multis donis ciuitatem exornauit, postea Zeno orator, & Polemo eius filius, qui ob probitatem regnum meruit, prius Antonio, postea Augusto Cæsare concedente. Loca Laodiceæ proxima oues optimas ferunt, non modo in mollitie lanæ, qua Milesias præstant, sed in colore, ex quibus Coraces maximum prouentum capiunt, quemadmodum à colore eiusdem nominis qui Colossen prope habitant. Hoc in loco Caper, & Lycus in Mæandrum influunt, ingens flumen, à quo Laodicea Lyco proxima nominatur. Mons urbi imminet nomine Cadmus, ex quo Lycus fluit, & alius eodem nomine quo mõs appellatur. Hic plurimum sub terrã delapsus, postea erumpẽs, in idem influit, in quod alia flumina, ex quo simul regionem ualde cauernosam & quassabilem esse ostenderunt. Nam Laodicea, & proxima ei regio, plurimum terræmotibus concutitur. Carura Phrygiæ Cariæq; cõfinium est. Hic uicus diuersoria habet, & feruentes aquas, alias in Mæandrum exeuntes, alias ultra fluminis ripam. Narrant leonem aliquando cum magna mulierum caterua in diuersorio hospitatum, nocte facto terræmotu, cum omnibus perijsse. Nam tota ferè regio circa Mæandrum à terræmotibus quatitur, & aquæ & ignis ductibus

ctibus peraratur usque in mediterraneam. Eiusmodi habitus regionis à campis incipiens usque in Charaonia pertendit, ea est regio circa Hierapolim & Characa Nesaidis, & Magnesiam & Myuntem. Nam terra resoluta est, & putris & salsugine plena, & facile igni corrumpitur, propterea fortasse Mæander flexuosus est, quoniam alueus multas recipit mutationes & multum limum deducens, modo huic, modo illi ripæ adijcit. Pelagus uero fluctuum ui illum extrudit, unde Prienem quæ prius ad mare erat, facta limi aggestione, mediterraneam fecit, ad stad. ducenta quinquaginta. Exusta quoq; quam Lydi ac Mysi obtinent, idcirco hanc appellationem sortita est. Vrbs etiam Philadelphia, apud eam minime fideles parietes habet, sed quotidie concutiuntur & panduntur. Illi intenti terræmotus precauent, semper architecturas aliquas contra extruentes. Apamia inter cæteras urbes ante Mithridaticum bellum sæpe fuit concussa. Rex uero cum urbem euersam uideret, ut repararetur centũ talenta exhibuit. Dicunt Alexandri quoque tempore similia contigisse, quare non immerito apud eos Neptunus colitur, quãquam mediterranei sint. Addunt etiam à Calæno Neptuni filio ex Calæno una Danaidum procreato, urbem sic appellatam, uel propter lapidem atq; nigredinem ab exustione prouenientem. Quæ uero de Sipylo & eius euersione memorantur, non debent fabula existimari, nam & Magnesiam, quę sub eo est, nuper terręmotus deiecerunt, & Sardas & alias clarissimas urbes labefactarunt. Princeps uero pecunia data, ea restituit quemadmodum prius in calamitate Trallianis facta, cum gymnasium & aliæ urbis partes corruissẽt, pater eius & his & Laodicensibus dederat. Audire est ex antiquis scriptoribus, qualia Xãthus, Lydiarum rerum scriptor referat, commemorans quas mutationes sæpe hæc regio habuerit, de quibus in superioribus fecimus mentionem. Hoc in loco Typhonis casum fabulantur, & Arimos, & hanc Exustam dicunt, nec dubitant quæ inter Mæandrum ac Lydos sunt, omnia eiusmodi suspicari, tum propter lacuum ac fluminum multitudinem, tum etiam propter multiplices terrę cauernas. Lacus uero qui inter Laodicenã est & Apamiã cũ pelagi magnitudinẽ habeat, cœnosam & subter errantem exhalationem emittit.

ὕδατα μέχρι τῆς μεσογαίας. διατέτακται γὰρ ἐκ τῶν πεδίων ἀεξαμένη πᾶσα ἡ τοιαύτη κατασκευὴ τῆς χώρας εἰς τὰ χαράκωμα, τόν τε ἐν Ἱεραπόλει, καὶ τὰ ἐν χαράκοις τῆς νησαίδος, καὶ τὸ πρὸς μαγνησίαν καὶ μυοῦντα. εὔθρυπτός τε γάρ ἐστιν ἡ γῆ καὶ ψαθυρὰ πλήρης τε ἁλμυείδους, καὶ εὐεκπύρωτός ἐστι. τάχα δὲ καὶ ὁ μαίανδρος διὰ ταῦτα σκολιός, ὅτι πολλὰς μεταπώσεις λαμβάνει τοῦ ῥεύματος, καὶ πολὺν χοῦν κατάγων, ἄλλοτ' ἄλλης μέρεσι τῶν αἰγιαλῶν προστίθησι, τὸ δὲ πρὸς τῇ πελάγει βιασάμενον ἀνέωθεν. καὶ διὰ καὶ τὴν πρὸ ὀλίγου πρόστορον ὑπὸ θαλάττης οὖσαν, μυρίαν τοσαύταις ἔτεσι πεπαρακόντα σταδίων προχώμασι. καὶ ἡ κατακεκαυμένη δὲ ὑπὸ λυδῶν καὶ μυσῶν κατέχεται, διὰ διαῦτά ἐστιν ἃ τῆς προσηγορίας πέτυχε ταύτης. ἔστι Φιλαδέλφεια ἡ πρὸς αὐτῇ πόλις, οὐ δὲ οὐ τείχους ἔχει πίστιν, ἀλλὰ καθημέραν τρόπον τινὰ σαλεύοντα καὶ διίστανται, διατελοῦσι δὲ προσέχοντες τὴν γῆν πίστασθαι, καὶ ἀρχιτεκτονοῦντες πρὸς αὐτοῖς, καὶ τῶν ἄλλων δὲ πόλεων. ἀπάμεια μὲν καὶ πρὸ τῆς μιθριδατικῆς στρατείας ἐσείσθη πολλάκις, καὶ ἐδόκει ἐπελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐκατὸν τάλαντα εἰς ἐπανόρθωσιν, ὁρῶν ἀπεκαμμένον τὸν πόλιν. λέγεται δὲ καὶ ἐπ' ἀλεξάνδρου παραπλήσια συμβῆναι, διόπερ εἰκὸς ὅτι καὶ τὸν ποσειδῶνα τιμᾶσθαι παρ' αὐτοῖς, καὶ πρὸ μισυγαίοις οὖσι. καὶ ἀπὸ μελανέως τὸ ποσειδῶνος, ἐκ μελανέως μιᾶς τῶν δεκαπόλεως γεγονημένου μεκλῆσθαι τὴν πόλιν ἐπώνυμον, ἢ διὰ τὸν λίθον καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ ἐκπυρώσεως μελανίαν. καὶ τὰ πρὸς σπινλον δὲ καὶ τὴν ἀνατροπὴν αὐτοῦ, μύθου ἐστὶ πίστεως. καὶ γὰρ νῦν τῆς μαγνησίας τὸ μὲν αὐτοῦ κατέβαλεν σεισμοί. νῦνα καὶ σάρδεις καὶ τἄλλας τὰς ἀσφανεστάτας ἤδη πολλὰ μέρη διελυμήνατο. ἐπανωρθώσατ' δ' ὁ ἄγγμὼν χρήματα τῷ δῆμος, καθάπερ καὶ πρότερον ὑπὸ τ' γνωμένης συμφορᾶς τραλλιανοῖς, νῦνικα τὸ γυμνάσιον καὶ ἄλλα μέρη συνέπεσεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ τούτοις καὶ λαοδικεῦσιν, ἀκούειν δ' ὅτι τῶν παλαιῶν συγγραφέων, οἷα φησὶν ὁ τὰ λυδιακὰ συγγράψας ξάνθος δηγόμενος. οἵαι μεταβολαὶ κατέχουν πολλάκις τὴν χώραν πρὸ τοῦ, ὧν ἐμνήσθη μάλιστα καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν. καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ τὸ τυφῶνα πάθη ἐντεῦθεν μυθεύουσι καὶ οὐ ἀρίμους, καὶ τοῦ καπεκαυμένου ταύτην εἶναί φασιν. ἐκ δὲ κενῶν ἢ καὶ τὰ μεταξὺ μαιάνδρου καὶ λυδῶν ἅπαντ' ἐστὶν ἐοικὸς τοῦτο τὰ. καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν λιμνῶν καὶ ποταμῶν, καὶ οὐ πολλαχοῦ διυθμωνας τῆς γῆς. ἡ δὲ μεταξὺ λαοδικείας καὶ ἀπαμείας λίμνη, καὶ βορβορώδη καὶ ἀνώνομον τὴν ἀρχὴν ἔχει πελαγίαν οὖσαν. φασὶ

φασὶ δὲ καὶ δίκας εἶναι τοῦ μαιάνδρου μεταφέροντα τὰς χώρας ὅταν πρόεκρεσθῶσιν οἱ ἀγκῶνες. ἀλόντος δ' τὰς ζημίας ἐκ τῶν πορθμικῶν διαλύεσθαι τελῶν. μεταξὺ δὲ τοῦ λαοδικείας καὶ τῶν καρόρων, ἱερόν ἐστι μισοῦς λεγόμενον, τιμώμενον ἀξιολόγως. συνέστηκε δὲ καθ' ἡμᾶς διδασκαλεῖον προφίλειον ἰατρῶν μέγα ὑπὸ ζεύξιδος. καὶ μετὰ ταῦτα ἀλεξάνδρου, τοῦ φιλαλήθους. καθάπερ ἐπὶ τῶν πατέρων τῶν ἡμετέρων ἦν σμύρνῃ, τὸ τῶν ἐρασιστρατίων ὑπὸ ἰκεσίου. νῦν δ' ὁμοίως τι συμβαίνει. λέγεται δέ τινα φύλακα φρύγια ἀλαμὸ διεκνυμένα ὡς ἐπὶ οἱ βεκκωτοῦ. καὶ ἀλκμὰν λέγει,

φρύγιον ἤυλησε μέλος τὸ λειβδήσιον.

Καὶ βοθυοὺς ἴις λέγεται λοβόσιος ἔχων ἀληθρίους ἀφορμὰς, ἀλλ' ὅτος γε διέκνυσι. οἱ δ' ἄνθρωποι σκιεδ' οὕτω λέγονται. αἰχύλος δὲ συγκεῖ γὰρ τῇ νιόβῃ. φησὶ γὰρ, ἐκείνη μνησθῆναι τῶν παιδῶν τάνταλον.

Οἷς ἐν ἰδαίῳ πάγῳ διὸς πατρῴου βωμὸς ὅτι.

Καὶ πάλιν,

Σίπυλον ἰδαίαν αὐχθόνα.

Καὶ ὁ τάνταλος λέγει,

Σπείρων δ' ἄρουραν λιὸς ἐχ' ἡμῶν ὁδόν.

Βρέκωτα χῶρον, ἔνθ' ἀφράσεως ἔδυ.

ἴδῃς τε μυκηθμοῖσι, καὶ βρυχήμασιν ἕρπουσι μόλων.

τῶν δ' ἐρέχθη πέδον.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ τεσσαρακοστὸν πρὸς τῆς ἀσίας, τὸν ἀπὸ τῆς ἡμιουτίδος ἀκτῆς ἀπὸ τῆς λυσίης ἀρχομένου. καὶ ἐφεξῆς τὸν τούτῳ παράλιον πᾶσαν. καὶ εἴτινες νῆσοι παράκεινται. ἐπεξιέναι δ' μάλιστα τῇ τροίᾳ εἰ καὶ ὀλίγα μόνα, διὰ τὴν ἀξίωσιν αὐτῆς, καὶ πολυθρύλλητον ἐν τοῖς ποιήμασι.

Ἔχει μὲν λυδίαν, ἀφορίζων τὰ πρὸς τὴν φρυγίας. ἐπανιόντος δ' πάλιν ἀπὸ τὸν προποντίδα, καὶ τὸν ἑφεξῆς τοῦ αἰσήπου παράλιον, τὸν αὐτὸν τῆς προδιοδείας τάξιν ἀποδώσομεν. ἔστι δὲ πρώτη τῆς παραλίας ταύτης, ἥν τὸ πολυθρύλλητον. καὶ πρὸ ἐν ἐρυθραῖοις, καὶ ἐν ἐρημίᾳ λεγομένοις, ὅμως πολυλογίαν ὁ τὸν τυχόντων παρέχει τὴν γραφήν. πῶς οὖν δὲ συγγνώμης δεῖ καὶ παραπλήσεως, ὅπως τὸν αἰτίαν τοῦ μήκους ἡμῖν μᾶλλον αὐτάρκεσιν οἱ ἐν τυγχάνοντες, ἢ τοῖς σφόδρα πεθῆσι τὸν ἓν ἐνδέξων, καὶ παλαιῶν

STRABONIS GEOGRAPHICORUM LIBER DECIMUSTERTIUS.

ARGVMENTVM.

Tertiusdecimus liber Asiæ, reliqua Propontidis continet, inferius à Cyzico incipiens, & totam deinceps consequentẽ oram, & siquæ insulæ insunt, præsertim circa Troiã (quanquam deserta sit) propter loci claritatem, & uulgatã belli famam immoratur.

Actenus de Phrygia definitum sit, nunc in Propõtidem redeuntes, & in orã quę post Æsapum est, eundem peragrationis ordinem seruemus. Huius oræ prima est Troas, fama quidem percelebris, quæ quanquam diruta sit ac deserta, plurima tamen de ea sunt dicenda, licet non quæcunq;, sed ad hæc exhortatione, & uenia opus est, ut qui nos legerint, non magis nobis causam prolixitatis tribuant, quàm ijs qui res antiquas & claras nosse

cupiunt. Quam prolixitatem tum Græcorum & Barbarorũ multitudo auget, qui regionem hanc incoluerunt, tum ſcriptores qui eiſdem de rebus non eadem perſcripſere, quorum in primis eſt Homerus, qui de multis coniectandi cauſam præbet. Opus eſt itaq; ut & huius & aliorũ dicta tranſigamus, ſi prius locorum naturam ſummatim deſcripſerimus. Nam à Cyzicena regione, & locis Æſapo & Granico uicinis uſq; Abydum, & Seſtum, Propontidis orã eſſe contingit. Ex Abydo uero Lectum uſq; & Ilij & Tenedi & Troianæ Alexãdriæ regionẽ. His omnibus Ida imminet, Lectũ uſq; deſcendens, à quo uſq; in Caicum flumen eſt Aſſus & Adramittyum, & Atarneus, & Pitana, & Elaiticus ſinus, quibus omnib. Lesbiorũ inſula ex aduerſo conſurgit, deinde Cumanus ager uſq; ad Hermum & Phocenſes, quod Ionicæ initium eſt, & Æolidis terminus. Quæ loca cum huiuſmodi ſint, poeta dicit Troianos præcipue ab Æſapo & ea regione, quæ nunc Cyzicena eſt, imperaſſe uſq; ad Caicum flumẽ, per principatus in octo uel nouem partes diuiſos. Cæterorum uero multitudo, qui auxilium tulere, inter ſocios annumeratur. At poſteriores illorum fines dicunt, & uariis nominib⁹ partitiones multas conficiunt. Sed maxime Græcorum coloniæ dicendi copiam præbuerunt. Ionia uero non multum, cum à Troade plurimum abſit. Æolis autem omnino, per totam enim diſperſa eſt à Cyziceno agro uſq; ad Caicum, & plus etiam regionis occupauit, inter Caicum atque Hermum. Quatuor enim ſeculis Æoliam colo niam Ionica dicunt antiquiorem, moras enim & longiora tempora ſuſcepiſſe, atq; Oreſtem claſsi imperaſſe, quo in Arcadia mortuo, Penthilum eius filium ſucceſsiſſe, & uſque in Thraciam proceſsiſſe annis ſexaginta poſt Troiam, quo tempore Heraclidæ in Peloponneſum redierunt. Deinde Archelaum illius filium cum Æolica claſſe circa Daſcylium traieciſſe, in eam quæ nunc Cyzicena nominatur. Graum uero filium eius iuniorem uſq; ad Granicum flumẽ progreſſum, & meliore apparatu cum maiore exercitus parte in Lesbum tranſmiſiſſe atq; ea occupaſſe. Cleuam Dori filium, & Malaum, qui & ipſi ab Agamemnone profecti erant, eodem tempore exercitũ contraxiſſe, quo Penthilum, ſed Pẽthili claſſẽ tranſitũ ex Thracia in

γνῶσιν. πῶς λαμβάνει δὲ ὧδ' μάκει καὶ τὸ πλῆθος ἅπαν ἐποικησάντων τῶν χώραν ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων, καὶ οἱ συγγραφεῖς οὐχὶ τὰ αὐτὰ γράφοντες πρὸ ἅπαντων. οὐ δὲ σαφῶς πάντα, ὥρ ἐν τοῖς πρώτοις ὅλην Ὅμηρος, εἰκάζειν πρὸς ἅπαν πλείσων παρέχων, δεῖ δὲ καὶ τὰ τούτου διαιτᾶν, καὶ τὰ τῶν ἄλλων. ὑποτυπώσαντας πρότερον ἐν ἐπιφανείᾳ τῶν τόπων φύσιν, ἀπὸ δὲ τῆς ἰωνικῆς καὶ τῶν πρὸς αἰσιπον τόπων, καὶ γραμικὸν μέχρι ἀβύδου, καὶ σισοῦ τῶν πρὸς νότον τόπων παραλίαν ἐν συμβαίνει, ἀπὸ δὲ ἀβύδου μέχρι λεκτοῦ, τὰ πρὸς ἕλλην, καὶ τένεδον καὶ ἀλεξανδρείαν τὴν τρωάδα, πάντων δὲ τούτων ὑπέρκειται ἡ ἴδη τοῦ ρος, μέχρι λεκτοῦ καθήκουσα. ἀπὸ δὲ λεκτοῦ μέχρι καϊκου ποταμοῦ καὶ τῶν καϊκῶν λεγομένων, ἐσὶ τὰ πρὸς ἄσον, καὶ ἀτραμύτιον, καὶ ἀταρνέα καὶ πιτάνην, καὶ τὸν ἐλαϊτικὸν κόλπον, οἷς πᾶσιν αὐτιπαρήκει ἡ τῶν λεσβίων νῆσος. ἔξῆς δὲ τὰ πρὸς ἰλίου μέν, μέχρις ἕρμου καὶ φωκέας, ἅπερ ἀρχὴ μέν τῆς ἰωνίας ὁδί, πέρας δὲ τῆς αἰολίδος. πίσσαν δὲ τῶν τόπων ὄντων, ὁ μὲν πιτυὼς, ἀπὸ τῶν πρὸς αἰσιπον τόπων, καὶ τῶν πρὸς τὴν νῦν ἰκαρίαν ζικελικὴν χώραν, ὑπαγορεύει μάλιστα οὗ πρῶτας ἄρξαι, μέχρι τοῦ καϊκοῦ ποταμοῦ διηρημένους κτίσεως εἰς ὀκτὼ μοῖρίδας, ἢ καὶ γένεα. τὸ δὲ νῦν ἄλλων ὑπὸ κύρων πλῆθος, ἐν τοῖς συμμαχίαις διασθμεῖται. οἱ δ' ὕσσρον οὖν ὅρος αὐτοῦ λέγουσι, καὶ τῆς ὀνόμασι χῶνται διπλασιμένοις, αἰρέσεις ἡμιτόν πλείονος. μάλιστα δ' αἱ τῶν ἑλλήνων ἀκρικίαι παρεχήκασι λόγον. ἦσαν μὲν ἡ ἰωνικὴ πλείονι γὰρ διέσηκε τῆς τρωάδος. ἡ δὲ τῶν αἰολέων παντάπασι, καθ' ὅλου γὰρ ἐπεσπάσθη ἀπὸ τῆς ἰωνικῆς μέχρι τοῦ καϊκοῦ καὶ ἐπέλαβον ἔτι πλέον τῶν μεταξὺ τοῦ καϊκου καὶ τοῦ ἕρμου ποταμοῦ. τὴν δὲ ἀσίαν γῆν διὰ γραικῶν πρεσβυτέραν φασὶ τῆς αἰολικῆς ἀκρικίαν τῆς ἰωνικῆς. διαβιβᾶς δὲ λαβὼν ὁ χρόνος μακροτέρας, ὀρέσιν μὲν γὰρ ἄρξαι τοῦ σόλου, τότε δ' ἐν ἀρκαδίᾳ τελευτήσαντος τὸν βίου, διαδέξασθαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὀρσίλοχον, καὶ πθελθεῖν μέχρι θρᾴκης, ἐξέωσε τε ἐπὶ σι τῶν τρωϊκῶν ὕσσρον, ὑπ' αὐτοῦ τῆς τῶν κλήρων εἰς τελεσπόννησον κάθοδον. εἶτ' ἀρχέλαον ὑὸν ἐκείνου πραιῶσαι τὸν αἰολικὸν σύλλογον, εἰς τῆς νῦν λυζικηνῆς τῆς πρὸς τὸ διασκυλίου. χρῶν δ' τότε τὴν νεώτατον πόλεμον θόνια μέχρι τοῦ χρανίου ποταμοῦ, καὶ πρῆσκυασμένη) ἄμειν) πραιῶσαι τὸ πλέον τῆς τρωάδος εἰς λέσβον καλαχεῖν αὐτῶν. διὸ δὴν δ' ὑπὸ μακρὸν, καὶ μακρὸν, καὶ αὐτὸν ἀκρόνυχον ὄντας ἀγαμέμνονος, συναγαγεῖν τῆς τῆς τρωάδος καὶ τοῦ χρόν) καθ' ὃν καὶ τρωϊκὸν, ἀλλὰ τοῦ μὴ τοῦ τρωϊκοῦ σόλ) φθῖῶται πραιωθέντα ἐκ τοῦ θρᾴκης εἰς τὴν

ἀσίαν, τότε δὲ πρὸς τὴν λοκρίδα, καὶ τὸ φρίκιον ὄρος διαβῆναι πολὺν χρόνον, ὕσσρον δὲ διαβάντας λιτίσαι τὴν λύμνον, τὴν φεικωνίδα λιηνθεῖσαν ἀπὸ τοῦ λοκρικοῦ ὄρους. τῶν αἰολέων τοίνυν καθ' ὅλου σκεδασθέντων τὴν χώραν, ἣν ἔφαμεν ὑπὸ τῶν πικτῶν λέγεσθαι πρωϊκὴν, οἱ δ' ὕσσρον οἱ μὲν, πᾶσαν αἰολίδα προσαγορεύσσιν, οἱ δ', μέρος, καὶ τροίαν, οἱ μὲν, ὅλην, οἱ δὲ, μέρος αὐτῆς, ὀδεὶς ὅλως ἀλλ' ἡλίοις ὁμολογοῦντος, βυθὺς γὰρ ὧν τῶν κατὰ τὴν πρόποντίδα τόπων, ὁ μὲν ὅμηρος ἀπὸ τοῦ αἰσήπου τὴν ἀρχὴν ποιεῖται τῆς τρωάδος. σύνδεσμος δὲ, ἀπὸ πριάπου, καὶ ἀρτάκης, τοῦ ἐν τῇ λυζικηνῶν νήσῳ χωρὶς αὐτοίρωνος τοῦ πελάτου, συνέλλων ἐπ' ἔλαττον τὸν ὅρους. δαμάσης δ' ἐπὶ μᾶλλον συνέλκει ἀπὸ παρίου. καὶ γὰρ οὗτος μὲν ἕως λεκτοῦ πρόεισι. ἄλλοι δ' ἄλλως χάρων δ' ὁ λαμψακηνὸς, διακοσίους ἄλμους ἀφαιρεῖ σταδίους ἀπὸ τρακτίου ἀρχόμενος. τοσοῦτοι γάρ εἰσιν ἀπὸ παρίου εἰς τρᾴκτιον, ἕως μὲν τοι ἀδραμυττίου πρόεσι, σκύλαξ δὲ ὁ καρυανδεὺς ἀπὸ ἀβύδου ἄρχεται. ὁμοίως δὲ τὴν αἰολίδα, ἔφορος μὲν λέγει ἀπὸ ἀβύδου μέχρι λύμνης. ἄλλοι δ' ἄλλως. ποτὲ γραφεῖ δὲ μάλιστα τὴν ὄντως λεγομένην τροίαν, ἡ τῆς ἴδης θέσις, ὄρος ὑψηλὸν, βλέπουσα πρὸς δύσιν, καὶ τῆ ἰαὶ θάλατταν, μικρὰ δ' ὑπερφαίνουσα, καὶ πρὸς ἄρκτον, καὶ τὴν ταύτην παραλίαν. ἔσι δὲ ὑπὲρ μὲν τῆς πρὸ ποντίδος ἀπὸ τῶν πρὸς ἄβυδον σφῶν ὑπὲρ τὸν αἰσηπον, καὶ τὴν κυζικηνὴν, ἡ δ' ἐπωρία θάλαττα, ὅ, τε ἑλλήσποντος ἐσίν, ἐν ᾧ καὶ ὁ αἰγαῖος πέλαγος, πολλοὺς δ' ἔχουσα πρόποδας ἥδη καὶ σκοπροφώδης οὖσα ὁ χῆμα, ἐχάτοις ἀφορίζει τόποις. ὑπὲρ τε πρὸς τὴν ζέλειαν ἀκρωτηρίῳ, καὶ τῷ καλουμένῳ λεκτῷ, τῷ ἡ, τελευτῶντες εἰς τὴ μισόγαιαν μικρὸν ὑπὲρ ἡ λυζικηνῶν. καὶ δὴ καὶ ἔσι νῦν ἡ ζέλεια τ λυζικηνῶν. ὃ δ' ἔ λεγόμενος ὁ τῶ ἑλλας τῶ ἡ ἀσίας πλέουσιν εἰς λέσβ). ἴδιον δ' ἴκαν) πολυπόδακα μητέρα θηρῶν. λεκτὸν δὲ πρῶτον λίπε τῆ ἄλα ὕπνος. καὶ, ἡ ἦρα τοῖς ἰδοῦσιν. οἰλεύς, τ ποιητ φράζον ὃς ὁ λεκτόν. καὶ γὰ ὅλη τ ἴδης ἐσί ὁ λεκτός, καὶ διὸ δὴ πρώτη ἀπόβασις ἐκ θαλάσσης αὖ τοῖς ὧδε τῆ ἴδιον αὐτοῦ. ἔρηκεν ὀρθῶς, καὶ τὸ πολυπόδακ). ἐνυδρότατ) γὰ κτῆται μάλιστα ὁ ὄρ°. δικαίως δ' ὁ πλῆθος τ ποταμῶν ὅδε ἀπ' ἰδαίων ὀρῶν ἅλαδε πορεύεσθαι. ῥῆσ° ἐπαποτρός τε, καὶ οἱ ἑξῆς, ὃς ἐκεῖν ἔρηκε. καὶ ἡμῖν νῦν πάρεσιν ὁρᾶν. οὐδ' δὴ προπόδας οὐδ' ἐκάτερα ὅτω ὁ λεκτὸν καὶ τῆ ζέλειαν οἰκείως τούτων κτῆ ἀκρώρειαν, ἀφορίζει γαργαρον ἀκρόντορον. καὶ γὰρ νῦν γαργαρον ἐν τοῖς αὖω μέρεσι τῆς ἴδης διήκουσα τόπ⊙, ἐν ᾧ τὰν νῦν γαργαρα πόλις αἰολική, ἐντὸς δὴ γὰρ τῆς ζελείας, καὶ τ λεκτ, πρῶτα ἐσίν ἀπὸ τ προπον

Aſiã anticipaſſe. Hos uero circa Locrenſẽ agrũ & Phriciũ montẽ multũ tẽporis cõtriuiſſe, poſtea trãſgreſſos Cumũ cõdidiſſe, quę Phriconia à Locrorũ mõte dicta eſt. Sed cũ Æoles diſperſi eſſent per totã regionẽ, quã diximus à poeta Troianam appellari, quidam ex poſterioribus totã Æolida uocauerunt, quidã partẽ & Troiã, aliã totã, aliã partẽ eius, quo fit, ut nihil omnino inter ſe cõueniant. Mox enim in locis Propontidis Homerus ab Æſapo Troadis initiũ facit. Eudoxus iam eã contrahit, à Priapo incipiens, & Artaca, qui locus in Cyzicenorũ inſula ſit⁹, aduerſus Priapũ conſurgit. Damaſtes magis eã cõtrahit à Pario initiũ faciens, nã is Lectũ uſq; progreditur, aliã uero aliter. Charõ Lãpſacenus alia 300. ſtad. adimit, à Practio incipiens, nã totidẽ Practiũ abeſt à Pario, atq; Adramyttiũ uſq; ꝓgredit. Scylax Caryãdeus ab Abydo incipit. Eodẽ modo etiã Æolida, Ephorus dicit, ex Abydo Cumã uſq;, aliã uero aliter. Sed Idæ ſitus pulcherrime deſcribit eam, quæ uero Troia dicitur, qui mons altiſsimus eſt, & ad occidẽtem ſpectat, & mare quod ibi eſt, paululũ ad ſeptẽtrionẽ atq; orã eã cõuerſus. Ea ab ãguſtijs Abydi uſq; ad Æſapũ, & Cyzicenũ agrũ ad Propõtidẽ pertinet. Occidẽtale aũt mare eſt Helleſpõtus, in quo Ægæũ pelagus eſt. Ida cũ multipes ſit, in Scolopẽdrę modũ his ultimis terminat, ꝓmõtorio quod circa Zeliã eſt, & eo quod Lectũ appellatur, quorũ alterũ finit in mediterraneã paulo ſupra Cyzicenũ agrũ (nã nũc Zelia Cyzicenorũ eſt) Lectũ uero in Ægeũ pelag⁹ deſcẽdit, in ꝑternauigatiõe ſitũ, q̃ in Lesbũ fit: ut, Venimus in plenam uenatu, & fontib⁹ Idam, Lectõ ubi primũ egreſsi, maria alta relinquũt. Iliad. ε.

Nã ꝓprie poeta Lectũ dixit. Lectũ em̃ ad Idã ꝑtinet, & prim⁹ è mari exit⁹ ibi fit, in Idã aſcẽdẽtib. Recte & πολυπίδακα. i. fõtib. plenã dixit, nã hac in parte mõs aqs abũdat, qđ fluminũ multitudo declarat, à mõtib⁹ Idęis in mare ꝓfluẽtiũ, ut ſeptẽ Rheſi uada & reliq̃, q̃ & ille cõmemorat, & à nobis ſũt inſpiciẽda. Extremos aũt mõtis pedes utrinq; Lectũ ſpectat, atq; etiã Zeliã, mõtana horũ cacumina ſũm⁹ Gargar⁹ diſtermi nat, nã Gargar⁹ in ſuperioribus nũc Idæ partib. oſtẽdit loc⁹, à quo Gargara dicũt Æolica ciuitas. Quare ea inter Zeliã Lectũq; prima ſũt à Propõ

tide incipiẽtib. q̃ uſq; ad Abydi ãguſtias tẽdũt, deinde ex ea quæ à Propontide Lectum uſq;. Sed Lectum deflectenti ingens ſinus diffundi tur, quem & Ida efficit à Lecto continentẽ uer ſus ſecedens, & Canæ quod promõtorium ex altera parte Lecto opponitur. Hunc alij Idæũ ſinum, alij Adramyttenum uocant, in eo ſunt Æolicæ urbes (ut dixim⁹) uſq; ad Hermi oſtia. In ſuperioribus enim dictum eſt, quod è Byzã tio ſeptentrionem uerſus nauigantibus, recta nauigatio primo eſt Seſtum & Abydũ per me diam Propontidem, poſtea eſt Aſiæ ora, uſque in Cariam. Hac itaq; ſeruata opus eſt, ut conſe quentium argumentum audiamus, & ſi quos ſinus in ora dicemus, neceſſe eſt etiam ut ſcia mus promontoria, quæ ipſos efficiunt, in eadẽ linea ſita eſſe, tanquam in aliquo meridiano. Quare qui harum rerum curam habent, ex ijs quę à poeta dicuntur aliquid plus coniectant, totam ſcilicet hanc oram ſub Troianis fuiſſe in nouem principatus diuiſam, & ſub Priamo in bello Troiano conſtitutam, & Troiam appella tam, quod ex ſingulis notum eſt. Nam Achil lis ſocij urbium debellatores cum uiderent ini tio Ilienſes exterius bellum gerere circum uici na ſunt agreſsi.

Biſſenas curuis euerti nauibus urbes,
Per Troiam undenãs terreſtri Marte ſubegi.

Troiam uocat cõtinentẽ quę uaſtabat, nã in ter cætera uaſtata ſunt, quæ Lesbo erãt oppo ſita, ut Thebę, Lyrneſſus, & Pedaſus, quę Lele gũ erat, & Eurypyli regio filij Telephi. Vnde:

Odyſſ.λ. Ipſe Neptolemus ferro traiecit acuto (olim Magnanimũ Heroa Eurypylũ, quẽ Telephus Progenuit, multi circum cecidere ſodales.

Hæc itaq; uaſtata dicit, atq; Lesbum ipſam.

Odyſſ.ι. Quum Lesbum inſtructam cœpiſti mœnibus urbem. Et illud.

Iliad.ν. Lyrneſſũ atq; ipſũ populatus Pedaſõ. Et illud.

Iliad.β. Lyrneſſũ & magnę populatus mœnia Thebę.

Ex Lyrneſſo quidẽ Briſeis capta fuit. Vt illud: Hanc è Lyrneſſo excipit. In cuius captiui tate Mynetem & Epiſtrophum cecidiſſe dicit, quod Briſeis Patroclum lugens declarat.

Iliad.τ. Nec me dure meum uoluiſti flere maritum,
Quem celer è uita quondã ſubmouit Achilles,
Funditus euerſa diuini ſede Mynetis.

Nam cum diuini Mynetis ſedem dicit, Lyr neſſum ſignificat, ut ei ſubiectam, atq; eum ibi pugnando cecidiſſe. Ex Theba uero capta fuit & Chryſeis:

Iliad.α. Nos Thebã aduecti ſacrã Ẽetionis ad urbem.

Ex aduectis eò dicit etiam Chryſeida. Illud autem non ita intelligendum putant, ut iacet:

Iliad.ζ. Tu patris in laribus Priami ad Troiam, aſt ego Thebis,
Andromache magno quõdã genita Eetione,
Qui cinctam ſyluis habitabat Hypoplacõ, atq;
Ductor Hypoplaciã Thebã Cilicas q̃ tenebat.

Secundus itaq; Troum principatus hic eſt, poſt eum qui Mynetis erat. Illud quoq; his cõgruit, quod ab Andromacha dicitur.

Iliad.χ. Heu mihi, q̃ fato trahimur nũc Hector uterq;,
Tu patris in laribus Priami ad Troiam, aſt ego Thebis.

Imò per tranſpoſitionem,

Iliad.ρ. Vterq; ex Troia, ſed
Tu patris in laribus Priami, aſt ego Thebis.

Tertius principatus eſt Lelegum, & ipſe Troianus, ut

Maximus Altes,
Sub cuius Lelegum populi ditione tenentur.

E cuius filia Priamus Lycaonem & Polido rum genuit, qui in dinumeratione, ſub Hecto re conſtituti, Troes dicuntur, Vt

Iliad.ρ. Hector item Troas galea præſignis agebat

Cæteri uero ſub Æneа erant. Vt,

Iliad.ρ. Dardanios agit Anchiſæ pulcherrima proles.

Qui etiam Troes erant, unde Homerus ſic inquit:

Iliad.ν. Magnanime Æneа dux cõſultiſsime Troum.

Lycij uero ſub Pandaro erant, quos etiam Troes appellat. Vt,

Quiq; colunt Zeliam extremæ radice ſub Idę,
Aphnij ab Æſapo potantes flumine, Troes
Dura Lycaonides in prælia Pandarus egit.

Hic ſextus eſt principatus, nam qui inter Æ ſapum, Abydumq; ſunt, Troes dicuntur. Aby denſia enim ſub Aſio ponuntur, Vt.

Et qui Percoten atq; ipſum Praction, & qui Claram Seſton habent, & Abydum, & dian Arisbam.

Aſius Hyrtacides dux horum. Priami quoq; filius paternæ equas Abydi paſcebat: ut,

Iliad.λ. Ille nothum Priami tranſfixit Democoontem
Pernices qui nuper equas paſcebat Abydi.

Et Hicetaonis filius, apud Percoten boues paſcebat, nec ipſe alienas, Vt.

Iliad.ο. Atq; Hicetaonidẽ primo alloquit Menalippũ,
Flexipedum Percotæ cuſtodem armentorum.

Quare hæc regio & conſequens Adraſtiam uſque, Troas uocarunt: nam duo filij Me ropis, Percoſii ei imperabant. Ab Abydo igitur Adraſtiam uſque Troes erant, bifariam

tamen diuisi, nã alij sub Asio erant, alij sub Meropis filijs, quemadmodum & Cilicum regio duplex est, nam altera Thebaica est, altera Lyrnessia, post quam de ea dicetur, quæ post Lyrnessum est, Eurypylo subdita. Quod autem omnibus his Priamus imperaret, Achillis uerba manifeste declarant:

Ante tuas noramus opes, spatiosaq; regna,
Quæ felix pariter Lesbos cõplectitur, & quæ
Cõprehendit Phrygiæ tellus, ac Hellespontus.

Tunc quidem hæ erant, postea uariæ mutationes sunt consecutæ, nam circa Cyzicũ Phryges habitauere Practium usq;, circa Abydum Thraces, ante utrosq; Bebryces ac Dryopes, cõsequẽtia Treres habuerunt, atque hi Thraces, Thebæ campum Lydi, qui tunc Mæones erãt. Ex Mysis autem ij, qui superfuerunt Teuthranthi & Telepho subditi. Cum itaq; poeta Æolicam regionem & Troiam in unum componat, cumq; Æoles totam oram ab Hermo usq; Cyzicum occupauerint, atq; urbes condiderint, nec nos absurde faciemus, si eã quæ nunc proprie Æolis appellatur, ab Hermo usq; Lectũ, & consequentia usq; ad Æsapum in idem congeramus. Nam cum singula pertractabimus, rursum eas secernemus, & ijs quę nunc sunt ea conferemus, quæ à poeta & ab alijs dicuntur. Post Cyzicenorum igitur urbem & Æsapũ est Troadis initium, secũdum Homeri descriptionem, nam de ea sic inquit:

Quiq; colũt Zeliam, extremæ radicæ sub Idæ,
Aphnij, ab Æsapo potantes flumine Troes,
Dura Lycaonides in prælia Pandarus egit.

Hos quidem Lycios uocauit. Aphnios uero ab Aphnitico lacu dici putant, nam & Dascyliticus lacus ita dicitur. Zelia in extrema Idę prætermontana est, distans à Cyzico stad. centum & nonaginta à proximo mari, ad quod Æsapus emittit, ad stad. octoginta. Ea uero quę secundum oram sunt post Æsapum, cõtinuo partitur in hunc modum:

Qui cãpos Adrastiæ habent, necnõ & Apęsũ,
Qui Pytiã Tiriæq; colunt iuga maxima terræ
His in dura pręest Adrastus & Amphius arma,
Pignora Percosi Meropis duo chara parentis.

Hæc loca Zeliæ subiacẽt, habẽt aũt Cyziceni & Priapeni usq; in maritimã orã. Circa Zeliam est Tarsi⁹ amnis, q eadẽ uia uiginti locis trãsit, μιᾷ τοι διηκριμένοι, οἱ μὲν ὑπὸ τῷ ἀσίῳ, οἱ δ' ὑπὸ τοῖς μεροπίδαις. καθάπερ καὶ ἡ τῶν Λίκωνος διήρηται, ἡ μὲν, θηβαϊκὴ, ἡ δὲ, λυρνησσίς. ἐν αὐτῇ δ' ἐστὶν ἃ λεχθήσεται ἡ ὑπὸ τοῦ εὐρυπύλου ὑποφειξῆς οὖσα τῇ λυρνησσίδι. ὅπου δὲ τούτων ἁπάντων ἦρχεν ὁ πρίαμος, οἱ τοῦ ἀχιλλέως λόγοι σαφῶς ἐμφαίνουσι. Καίστε γέρον τὸ πρὶν μὲν ἀκούομεν ὄλβιον εἶναι, ὅσσ' Λέσβος ἄνω μακάρων ἐδὸς ἐντὸς ἔεργε, Καὶ φρυγίη καθύπερθε καὶ ἑλλήσποντος ἀπέιρων.

Τὸ τε μὲν δὴ τοιαῦτα ὑπῆρχεν. ὕστερον δὲ ἠκολούθησαν μεταβολαὶ παντοῖαι, τὰ μὲν γὰρ πρὸ Λυδῶν, φρύγες ἐπώκησαν ἐκ πρακτίου, τὰ δὲ πρὸ Ἄβυδον θρᾷκες, ἐπὶ πρότερον τούτων ἀμφοῖν. βέβρυκες δ' ἐκ πόντου, τὰ δ' ἐξῆς τρῆρες. καὶ ὅποι ἔφικτο, τὸ δὲ θήβης πεδίον λυδοὶ οἱ τότε μύσοι δ' οἱ μυσῶν οἱ πρόσγειοι δὴ ὑπὸ πλείονος πρότερον καὶ τρῶες. οὕτω δὴ ποικίλη τῶν αἰολίδων καὶ τῶν τροίων εἰς ἓν συμβάντος, καὶ τῶν αἰολέων τῶν ἀπὸ τοῦ ἕρμου μέχρι τῶσων μέχρι τῆς κατὰ λυζικον παραλίας καταχόντων καὶ πόλεις ἱδρυσάντων, οὐδ' αὖ, ἡμεῖς ἀτόμως πρόσομεν διορίσασθαι. εἰς τοσοῦτον συμπεφύρθαι τῶν τε αἰολίδων νῦν ἰδίως λεγομένων, τῶν ἀπὸ τοῦ ἕρμου μέχρι λέκτου, καὶ τῶν ἐφεξῆς μέχρι τοῦ αἰσήπου, ἐν γοῦν τοῖς καθ' ἑκάστα δηλουμένοις πάλιν παρεμφήνεται ἅμα τοῖς νῦν ὄσοι τὰ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ τῶν ἄλλων λεγόμενα. ἔσιμεν δὲ μετὰ τῶν λυζικηνῶν πόλιν. ἐν δὲ τῷ λυζικηνῶν πόλιν ἐστὶν ὄρος καθ' ὅμηρον. λέγει δ' ἐκεῖνος μὲν οὕτω πρὸς αὐτῆς.

Οἳ ῥ' ζέλειαν ὑπαὶ πόδα νείατον Ἴδης,
ἀφνειοὶ πίνοντες ὕδωρ μέλαν αἰσήποιο ῥόοιο,
τῶν αὖτ' ἦρχε λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς Πάνδαρος.

Τόπους δὲ ἐκάλει καὶ λυκίους, ἀφνειοὺς δὲ ἀπὸ τῆς ἀφνείου νομίζουσι λίμνης. ἡ γὰρ ὕστω καλεῖται ἡ δασκυλῖτις. ἡ μὲν δὴ ζέλεια ἐν τῇ παρωρείᾳ τῇ ὑπὲρ τῆς ἰδαίας ὑδάτων ἀπέχουσα λυζικου μὲν σταδίους γ' καὶ ἑκατὸν τῆς δ' ἐγγυτάτω θαλάττης καθ' ἣν ἐκ δηλίωσιν αἴσηπος, ὅσον ὀγδήκοντα. ὑφημορίζει δὲ σωιεχῶς τὰ ἐπὶ τῷ παραλίῳ τῷ μετὰ τὸν αἴσηπον.

Οἱ δ' ἀδρήστειαν τ' ἔχον καὶ πίτυιαν ἐναίρων.
Καὶ πίτυιαν ἔχον, καὶ πιφύης ὄρος αἰπύ.
Τῶν ἦρχ' ἄδρηστός τε καὶ ἄμφιος λινοθώρηξ.
Υἷε δύω μέροπος πορκωσίδ.

Ταῦτα δὲ τὰ χωρία τῆς ζελείας μὲν ὑπὸ πίπτει. ἔχουσι δὲ κυζικηνοί τε καὶ πριαπηνοὶ μέχρι καὶ τῆς παραλίας. πρὸς μὲν δὴ τὴν ζέλειαν, ὁ πάρσιος ὅρος ποταμός, εἴκοσιν ἔχων σταδίους τὴν αὐτὴν ἰδίᾳ, καθάπερ ὁ ἑπτάπορος ὃν φησιν ὁ ποιητής. ὁ δ' ἐκ νικομηδείας εἰς νίκαιαν τέτταρας καὶ εἴκοσι. πολλοὺς δὲ καὶ ὁ ἑκφολόης εἰς ἑκατὸν ἐκόντι. πολλοὺς δὲ καὶ ὁ ἑκατοσκινίων εἰς ἀλάβανδα. ὥστε δὲ καὶ ἑβδομήκοντα ὁ ἑκτυαίων εἰς σόλους ἀπὸ τοῦ ταύρου. ἔστι δὲ τῆς ἐκβολῆς τοῦ αἰσήπου χεδόντι σταδίοις, κωλωνός ὄστιν. ἐφ' ᾧ τάφος λείκνυται μίμνονος τοῦ τιθωνοῦ. πλησίον δ' ὄστι καὶ ἡμίμνονος λώμη. τοῦ δὲ αἰσήπου καὶ τοῦ πριάπου μεταξὺ ὁ γρανικὸς ῥεῖ, τὰ πολλὰ δι' ἀδρασείας πεδίου. ἐφ' ᾧ ἀλέξανδρος ὠὺ διαρείου στρατηγὸς, ὠὰκρατὸς ἐνίκησε συμβαλών, καὶ πᾶσαν τὴν ἐντὸς τοῦ ταύρου καὶ τοῦ ὑφρατου παρέλαβον. ὠὅθι δὲ γρανικῷ πόλις ὠὐ σιδηνή, χώραν ἔχουσαν πολλὴν ὁμώνυμον. κατέπασται δὲ νῦν ἐρ' ἧς μεθορίας τῆς λυζικηνῆς καὶ τῆς πριαπηνῆς, ὅτι τὰ ἀρπαγείας τόπος, ἵζ οὗ τὸν γανυμήδην μυθεύουσιν, ἁρπάζαι. ἄλλοι δὲ πρὸς δαρδανείου ἄκραν, πλησίον δαρδάνου. πρίαπος δ' ὄστι πόλις ὠὐδὲ θαλαττία καὶ λιμένα. ἱππίμαχος δ' οἱ μὲν, μιλησίων φασίν, οἱ πρὸς καὶ ἄβυδον καὶ προκόννησον στρωννύναι κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν, οἱ δὲ, λυζικηνῶν. ἐπώνυμος δ' ὄστι τοῦ πειστράτου τοῦ πεισιστράτου παρ' αὐτοῖς. ἔστ' ἵζ ὀρνειῶν τὴν πρὸς νότον μετανενεγμένου τοῦ ἱεροῦ. εἴ τε δὴ λέγεται διονύσου καὶ νύμφης, τῶν θεῶν ὁμοπάτρων ὠὐδὲ τοῦ τιμᾶν αὐτὸν τὴν αὐθρώπων. ἐπεσθὲ σφόδρα εὐάμπελος ὄστιν ἡ χώρα καὶ αὖτη, καὶ ἐφ' ἑξῆς ὅμορος, ἥπερ τῶν πελασκῶν, καὶ ἡ τῶν λαμψακηνῶν. ὁ γοῦν ξέρξης δὴ θεμιστοκλεῖ εἰς οἶνον ἔδωκε τὴν λαμψακον. ἀπεδέχθη δ' ὁ θεὸς δῆθεν τὸ τ' νεωπόριον δ' ὃ γ' ἦν ἀσίνδης οὐδὲ πειστρατ), ἀλλ' ἔοικε δὶς ἀπλοῖς ὀρθάνη ὠὴ κονισάλῳ, καὶ τύχωνι, καὶ δὶς διέδοις. ἐκαλεῖτο δ' ἡ χώρα αὖτη ἀδρήστεια. ὠὴ ἀδρασείας πεδίον ἔστ' ἔθος τι δῆθεν λέγεσθαι τὸ αὐτὸ χωρίον διπλῶς, ὡς καὶ θήβην, ὠὴ θήβης πεδίον, ὠὴ μυγδονίον πεδίον. φησὶ δὲ ὠὴ καλλιφάνης, ἀπὸ ἀδράστου βασιλέως, ὃς πρῶτος νεμέσεως ἱερὸν ἱδρύσατο, καλεῖσθαι ἀδράστειαν. ἡ δὴ δὲ πόλις μεταξὺ πειάπου καὶ παισίου, ἔχουσα τοποκείμενον πεδίον ὁμώνυμον, ἐν ᾧ ὠὴ μαντεῖον ὦν ἀπόλλωνος ἀκτιάδος ὠὴ ἀρτέμιδος ἔστ' τῶν κάτω. εἰς δὲ πάειον μετωνόμασθη πᾶσα ἡ κατασκευὴ καὶ λιθία, κατὰ παράδοσιν τοῦ ἱεροῦ. ὠὴ ὠκοδομήθη ἐν ὦν παείῳ ὦμος, ἑρμοκρέοντος ἔργον, πολλῆς μνήμης ἄξιος ἔστ' τὸ μέγεθος ὠὴ κάλλος. τὸ δ' μαντεῖον ὀγκλείφθη καθάπερ ὁ ἐν ζελείᾳ. ἐνταῦθα μὲν δὴ περὶ

quemadmodum is de quo poeta dixit, & septem Rhesi uada, qui à Nicomedia Niceã fertur, uigintiquatuor. Scarthon ex Pholoe in Heliensem agrum uiginti. Multis uero is qui ex Coscinijs Alabanda, qui ex Tyanis Solos per Taurum defertur septuagintaquinq; ultra Æsapi hostia ad stad. ferè est tumulus quidam, in quo Memnonis sepulchrum ostenditur, eius qui Tithoni filius fuit, ei proximus est Mẽnonis uicus. Inter Æsapum Priapumq; Granicus fluit, magna ex parte per Adrastię campos, ubi Alexander Darij satrapas prælio superauit, totamq; regionem cepit, quæ inter Taurum erat & Euphratem. Ad Granicum urbs fuit nomine Sidena, quæ regionem multã eodem nomine habuit, nunc diruta est. In Cyziceni & Priapeni agri confinio Harpagia fuit, locus unde raptum dicunt Ganymedem, alij circa Dardanium promontorium id contigisse arbitrãtur. Prope Dardaniam Priapus portus est, & urbs ad mare sita. Hanc alij conditam uolunt à Milesijs, qui & Abydum & Procõnesum eodem tempore incoluerunt. Alij à Cyzicenis, & nomen habet à Priapo, qui apud eos colitur, siue ex Horneis, quæ apud Corinthum sunt, id acceperint, siue Liberi patris ac Nymphę filius dicatur, homines profecto ad eum colẽdum moti sunt. Nam hæc regio & finitima Pariana & Lampsacena uineis abundat, unde Xerxes Lampsacum Themistocli in uinum dedit. Hic à iunioribus in deum habitus est. Nam Hesiodus Priapum non nouit, & Orthanæ & Conisalo & Tychoni, & eiusmodi Athenienſiũ dijs persimilis est. Regio hæc consuetudine quadã Adrastia uocabatur, & Adrastiæ campus, duobus enim modis dicitur, sicut Theba & Thebę campus, & Mygdonia & Mygdoniæ campus. Callisthenes dicit ab Adrasto rege, qui primus Nemesis templum ædificauit Adrastiam uocitatam. Hæc ciuitas inter Priapum est, atque Parium, & subiectum campum eodem nomine habet, in quo Apollinis Actæi & Dianę oraculum fuit, iuxta Pycatum. Delubro diruto, omnis ea structura & Lapides Parium sunt translati, ubi ara ædificata est, Hermocreontis opus & magnitudine & pulchritudine memorabile. Oraculum omnino deletum est, quemadmodum & Zeliẽse, quare hoc in loco nullum

nec Adraſtiæ nec Nemeſis templum extat, circa Cyzicum uero Adraſtiæ delubrũ eſt, de qua ſic Antimachus: inquit (tẽsq;,

Eſt dea quam Nemeſim dicũt, dea magna po-
Quæ bona cœleſtũ conceſſu cuncta deorum
Poſsidet, huic primus ſacratam condidit aram
Fluminis Æſapi gelidas Adraſtus ad undas.

Atq; ibi nunc colitur, ſeruatq; Adraſtia nomẽ.

Parium ciuitas eſt iuxta mare, quæ maiorem portum habet quã Priapus, ex ea aucta. Nam Pariani Attalicis obſequentes, ſub quibus eſt ager Priapenſis, multum ex horum regione ab ſciderunt, permittentibus quidem illis. Hoc in loco finxerunt Anguigenas cognationẽ quandam cum ſerpentibus habere, proditum eſt enim mares ſerpentum morſibus remedio eſſe, ſi eos continuo attigerint, quemadmodum incantatores, ac primo liuorem transferre poſtea tumorem, ac dolorem ſedare. Gentis huius autorem tradunt Heroem quendam, ex ſerpente immutatum, qui fortaſſe unus aliquis fuit ex Libycis Pſillis, uis autem ea aliquandiu in genus permanſit. Parium Myleſii & Erythræi & Parij condidere. Pytia eſt apud Pytiuntem, Parianæ regionis, & montem Pytium imminentem habet. Ea inter Parium iacet ac Priapum, iuxta Linum, qui locus eſt ad mare eſt, ubi Cochliæ Linuſii appellati, optimi omniũ capiuntur. E Pario Priapum nauigãti eſt antiqua Proconneſus, & noua quæ ciuitatem habet & albi lapidis uenam magnam, & apprime laudatam. Vnde Cyzicena opera circũſtantium ciuitatũ pulchetrima, ex hoc lapide fiunt. Hinc fuit Ariſtæus carminum poeta, quæ Arimaſpia dicuntur, uir facundiæ blanditijs uehemens, ſi quis alius. Rheæ montem, alij eos putant, qui circa Piroſſum ſunt, quos Cyziceni habent, Zeliæ uicinos. In his Thera eſt primo Lydorũ regia, poſtea Perſarũ. Nonnulli collẽ quẽdã oſtẽdunt ſtadijs quadraginta à Lãpſaco diſtãtem, in quo templum eſt matri deorũ ſacrum, quod Rheæ dicitur. Lampſacus inſignis urbs eſt ad mare ſita, quæ portũ optimũ habet, ea adhuc optime perſtat quemadmodum Abydus, à qua diſtat ad centũ & ſeptuaginta ſtad. Prius aũt Pityuſa uocabaſ, quẽadmodũ de Chio dicunt. In peninſula oppidũ eſt Callipolis, qđ in littore iacet

οὐδὲν ἱερὸν ἀδρασείας δείκνυται, οὐ δὲ Νεμέσεως, πόθι δὲ λύζικον ὄρος ἀδρασείας ἱερόν. ἀντίμαχος δ' οὕτω φησίν,

ἔστι δέ τις νέμεσις μεγάλη θεός, ἣ τὰ δὲ πάντα.

Πρὸς μακάρων ἔλαχε. Βωμὸν δὲ οἱ ἵδρυτο πρῶτος

ἄδρηστος, ποταμοῖο πρὸς ῥόον αἰσήποιο, ἔνθα τετίμηταί τε καὶ ἀδρύσια κεκλῆται.

ἔστι δὲ καὶ τὸ πάριον χῶλις ὑδὲ θαλάσσης, λιμένα ἔχουσα μέζω ἢ πρίαπος καὶ ἠυξημένη γε ἐκ ταύτης. θόρυβος γὰρ οἱ περιοικοῦντες εἰς ἀπάλικους, ὑφ' οἷς ἐτέτακτο πρίαπος, πολλὴν αὐτῆς ἀπετέμοντο χώραν τῶν ἐκείνων. ἔνθεν δὴ μυθεύουσι τοὺς ὀφιογενεῖς συγγένειά τινα ἔχειν πρὸς τοὺς ὄφεις. φασὶ δ' αὐτῶν τοὺς ἀρρύτους τοῖς ἐμβαλλομένοις ἄκος εἶναι, σωτηρίως ἐφαπτομένους ὡς πρὸς τοὺς ἐπῳδούς, πρῶτον μὲν τὸ θηλίαμα τῶν ἑαυτῶν μεταφέροντας, εἶτα καὶ τὸν φλεγμονὴν πανύοντας καὶ τὸν πόνον. μυθεύουσι δὲ τὸν ἀρχηγέτην τοῦ γένους, πρῶτον πραμναβαλεῖν ὑπ' ὄφεως. τάχα δὲ τῶν ψύλλων τις ἦν τῶν λιβυκῶν. εἰς δὲ τὸ γένος διέτεινε μέχρι πολλοῦ. λιμὴν δ' ὑπὸ τὸ πάριον μαλακώτερος καὶ ἐρυθραίων καὶ πασσαλίτικα δ' ὑπὸ ἐν πιτυοῦντι δὴ πασσαλίτις, ὑπερκείμενον ἔχουσα πιτυοῦλλα ὄρθ', μεταξὺ ἢ λίθινα πρίαπα καὶ πασσάλιτις, ἢ λίνου χωρεῖον ὑδὲ θαλάσσης ὅπου οἱ λινύσιοι κορίαι ἄεισοι τῶν πάντων ἁλίσκονται, ἐν δὲ τῷ πεδίῳ δὲ ἐκ πασσάλιτιδος εἰς πρίαπον ἵππαλαιὰ πτοιώννησθ' ὄρος, καὶ ἡ νῦν πτοίνησος, πόλιν ἔχουσα καὶ μέταλλον μεγαλοῦ λίθου σφόδρα ἐπαινούμενον, τὰ γοῦν κάλλιστα τῶν ταύτῃ πόλεων ἔργα. ἐν δὲ τούτοις, πρῶτον τὰ ἐν λυζίκῳ, ταύτης ὄρος τῆς λίθου. ἐντοῦθεν ὄρυσσον ἀεισαῖοι τὸ πύκτης τῶν ἀειμακαιῶν καλουμένων ἐπῶν, αἰῶνες γένεσίς τις ἄλλος. τὸ δὲ τῆς ῥέησ ὄρος, οἱ μὲν, τὰ ἐν πειρωσσῷ ὄρη φασίν, ἃ ἔχουσι οἱ λυζικηνοὶ τῇ ζελείᾳ πρόσεχῆ, ἐν οἷς βαλλικὴ θήρα κατεσκεύασο τοῖς λυδοῖς, καὶ πίερσαις ὕσερον. οἱ δ' ἀπὸ πεδαράκοντα τῆς λαμψάκου σταδίων διακόσιοι λόφοι, ἐφ' ᾧ μητρὸς θεῶν ἱδρύσ ὄρυγμα τῆς ῥέησ ὠνομασμένον. καὶ ἡ λάμψακος δ' ὑδὲ θαλάσσης πόλις ὄρυγμα ὑλίμενος καὶ ἀξιόλογος, σημαίνουσα καλῶς ὡς πρὸ καὶ ἡ ἄβυδος. διέχει δ' αὐτῆς ὅσον ἑβδομήκοντα, καὶ ἑκατὸν σταδίους. ἐκαλεῖτο δὲ πρόσθεν πιτύουσα καθάπερ καὶ τὴν χίον φασίν. ἐν δὲ τῇ στρῴᾳ ἡ χερρόνησον πολίχνιον ἐσὶ καλλίπολις. κεῖτο δ' ἐπ' ἀκτῆς, ἐκκειμένης πολὺ πρὸς τὴν

πρὸς τὴν ἀσίαν κατὰ τὴν λαμψακίων πόλιν, ὥς τε τὸ διάρμα μὴ πλέον εἶναι τεσσαράκοντα σταδίων. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ λαμψάκου, καὶ παρίου παισὸς ἦν πόλις, καὶ ποταμός, κατέσασο δὲ πόλις. οἱ δὲ παισηνοὶ μετῴκησαν εἰς λάμψακον, μᾶλλον ἐντὸς ἄποικοι καὶ αὐτοὶ καθάπερ, καὶ οἱ λαμψακηνοί. ὁ δὲ ποιητὴς ἑρμηκὼν ἀμφοτέρους, καὶ προσθεὶς τὴν πρώτην συλλαβήν. καὶ δῆμον ἀπασσοῦ. καὶ ἀφελών.

ὃς ῥ' ἐν' παισῶν ναῖεν πολυκτήμων.

Καὶ ὁ ποταμὸς νῦν οὕτω καλεῖται. μᾶλλον δ' ἐσὶ, καὶ αἱ κῶλαι, ἄλλαι ἐντὸς λαμψάκου ἐν τῇ μεσογαίᾳ τῆς λαμψακηνῆς, ἄλλαι δ' ἐσὶν ὧδε τῇ ἐκτὸς ἑλλησποντίᾳ θαλάττῃ ἰλιὸς διέχουσα σταδίους πεδαράκοντα πρὸς τοῖς ἑκατόν. ἀφ' ὧν τὸν λύκορον φασὶν, ἀναξιμένης δὲ, καὶ ἐν τῇ ἐρυθραίᾳ φησὶ λέγεσθαι κῶλωνας, καὶ ἐν τῇ φωκίδι, καὶ ἐν θετταλίᾳ. ἐν δὲ τῇ παρίᾳ ὄρυγμα ἡ λεκολώνη. ἐν δὲ τῇ λαμψακηνῇ τόπος ὀνομπελος γοργύθιον. λῶ δὲ, καὶ πόλις γέργυθα, ἐκ τῶν ἐν τῇ λυμαίᾳ γοργύθων, λῶ γὰρ λαὸς ἐκεῖ πόλις πληθωρικῶς καὶ θηλυκῶς λεγομένη αἱ γέργυθοι. ὅθεν καὶ ὁ γοργύθιος ἦν λεφαλλος. καὶ νῦν ἔτι δείκνυται τόπος ἐν τῇ λυμαίᾳ, γοργύθιον πρὸς λαρίσῃ. ἐκ παρίου μὲν ὢν ὁ γλωσσογράφος λιλυθεὶς ἦν νεοπτόλεμος, μνήμης ἄξιος. ἐκ λαμψάκου δὲ χάρων τε ὁ συγγραφεὺς, καὶ ἀδείμαντος, καὶ ἀναξιμένης ὁ ῥήτωρ. καὶ μητρόδωρος ὁ τοῦ ὠνὸν κήπου ἐταῖρος. καὶ αὖτος δ' ἐπίκουρος τρόπον τινὰ λαμψακηνὸς ἐπῆρξε, διατρίψας ἐν λαμψάκῳ, καὶ φίλοις χρησάμενος τοῖς ἀείσοις τοῖς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, τοῖς τε ἰδομενέως, καὶ λεοντέως. ἐντοῦθεν δὲ μετήνεγκεν ἀγρίππας τὸν πεπωκότα λέοντα λυσίππου ἔργον. αὐλὴθηκε δὲ ἐν ᾧ ἄλσει ᾧ μεταξὺ δὴ λίμνης, καὶ τοῦ ὄρυγμα μετὰ δὲ, λάμψακον ὄρυγμα ἄβυδος, καὶ τὰ μεταξὺ χωρία, πόθι ὧν ὅτως ἐρήκει συλλαβὼν ὁ ποιητὴς καὶ τὴν λαμψακηνὴν, καὶ τῆς παρίας τινά. οὕτω γὰρ ἦσαν αὗται αἱ πόλεις κατὰ τὰ τρωϊκά.

οἳ δ' ἄρα τοὺς κώτην, καὶ πρᾶκτιν ἀμφὶ νέμοντο.

Καὶ σησὸν, ἔχον ἄβυδον, ἔχον δίαν ἀείσβην τῶν αὖθ' ὑρτακίδης ἦρχ' ἄσιος φυσίη, ὃν ἀείσβηθεν φέρον ἵπποι.

ἀλβώνη δὲ μεγάλοι ποταμοὶ ἐκ σελίγνος.

Οὕτω δ' εἰκὸς ἐστὶ τὸ βασίλειον ἀκροθίνιον τῇ ἀσίᾳ τὴν ἀείσβην, ὅθεν ἦκεν αὐτὸν φησίν. ὃν ἀρίσβηθεν φέρον ἵπποι πολαμοῖ ἐκ σελίγνος. Οὕτω δ' ἀφανῆ τὰ χωρία ταῦτα ὄντα, ὡς τε οὐδ' ὁμολογοῦσι πόθι αὐτῶν οἱ ἱσοροῦντες, πλὴν ὅτι πόθι ἄβυδόν ὄντι, καὶ λαμψάκου καὶ παρίου, καὶ

ad Aſiam expoſito, non procul à Lampſaco, ut ab ea non pluſquàm quadraginta ſtad. abſit. Inter Lampſacum atq; Parium Pęſus urbs fuit, & flumen, urbe diruta iã Pæſini Lampſacũ migrauere, cum & ipſi Mileſiorum coloni eſſent, quemadmodum Lampſaceni. Poeta dupliciter eos protulit, & addita prima ſyllaba, ut ἠμὸν ἀπάσσου, id eſt, nec nõ & Apęſũ, & detracta: ut,

Díues opum uariarum habitabat mœnia Pæſi.

Et adhuc flumen ita uocatur. Vltra Lampſacum in eius mediterranea ſunt colonæ Mileſiorum. Aliæ ſunt ad exterius Helleſponti mare, ſtadijs centum & quadraginta ab Ilio diſtãtes, è quibus Cygnum dicunt. Anaximenes tradit in Erythræa & in Phocide & in Theſſalia colonas dici, in Pariano etiam agro eſt. Licocolona. In Lampſaceno locus eſt uineis cõſitus, qui Gergithium appellatur. Fuit etiam ciuitas Gergitha à Gergithis dicta, quæ in Cumano agro erat. Ibi enim ciuitas fuit pluraliter & fœminine dicta Gergithes, unde fuit Cephalo Gergithius. Adhuc locus in Cumano oſtẽditur Gergithium apud Lariſſam. Ex Pario fuit Neoptolemus cognomento Gloſſographus uir memoratu dignus. E Lampſaco fuit Charon rerũ conſcriptor, & Adimantus, & Anaximenes orator & Metrodorus Epicuri ſodalis. Atqui Epicurꝰ ipſe quodãmodo Lampſacenus fuit, diu Lampſaci uerſatus, atq; Leontei & Idomenei amicitia uſus, qui primi erãt in ea ciuitate. Ex hoc loco Agrippa leonem qui corruerat trãſtulit, Lyſippi opus, eumq; collocauit in luco, qui inter lacum eſt & euripum. Poſt Lampſacum eſt Abydus, & intermedia loca, ſcilicet Lampſacenus ager, & Pariani pars, quæ poeta ſic cõprehendit: Nam hæ urbes Troianis temporibus nondum erant.

Et qui Pereoten atq; ipſum Praction, & qui
Clarã Seſton habent, & Abydũ dian Arisbam.

Aſius Hyrtacides dux horum uenit Arisba,
Magnanimis aduectꝰ equis, Seleẽtis ab amne.

Quod cum ita dicat, uidetur ſignificare Arisbam regiam eſſe Aſii, unde eum profectum dicit, Venit Arisba Seleentis ab amne. Quæ loca adeo ſunt obſcura, ut de eis hiſtorici non conueniant, niſi quod circa Abydum ſunt & Lampſacum & Parium, & quod

quod antiquæ Percotæ nomen immutatũ est. Ex fluminibus autem poeta dicit Seleentem apud Arisbam fluere, siquidem Asius Arisba uenit, & Seleẽtis ab amne. Practi⁹ amnis est, urbs ipsa non reperitur, ut nonnulli putauerunt. Is inter Abydum & Lampsacum fluit. Quum autem Praction ait, de flumine accipiendum est, quemadmodum & illud:

Et qui præclarum Cephissi flumen habebant.

Et illud:

Parthenium circa fluuium qui tecta tenebant.

In Lesbo ciuitas fuit Arisba, cuius agrum Methymnæi habent. Est etiam fluui⁹ quidam Arisbus in Thracia (ut dictũ est) prope quem Cebrenij Thraces habitant. Multa enim apud Troes & Thraces eiusdem nominibus appellantur, ut Scæi Thraces quidam, & Scæus amnis, & Scæus murus, & Scææ Troianæ portæ. Item Xanthi Thraces, & Xãthus Troię fluuius. Arisbus quoq; in Hebrũ immittit, Arisba Troiæ ciuitas est. Item Rhesus apud Troiam fluit. Rhesus etiam Thracum rex fuit. Item alter Asius apud Homerum inuenitur:

Iliad. π. Asius hic & auunclus erat domitoris equorũ
Hectoris atq; Hecubę frater, natusq; Dymãtis,
Sangariũ Phrygiæ campos habitãtis ad amnẽ.

Abydum Milesii condidere, Gyge Lydorũ rege permittente, nã ea loca & tota Troas sub illo erat, atq; promontorium quoddam iuxta Dardanum Gygas appellatur, id in ore Propõtidis iacet, & Hellesponti à Lampsaco & Ilio ęquali spatio distans, ad stadia centum & septuaginta. Hoc in loco est illud septem stad. mare, quod Asiam dirimit ab Europa, à Xerxe ponte iunctum, promontorium ipsum propter figuram Cherronesus appellatur, quæ ubi pons iunctus est, angustias facit, pons Abydo obiacet. Sestus Cherronesiarum ciuitatum optima est, quæ propter uicinitatem sub eodem præfecto constituta erat, cum præfecturæ nondum continentibus distinguerentur. Abydus ac Sestus ad stadia triginta inter se distãt, à portu in portũ pontis locus est, paululũ ab urbib. digredienti, Abydo quidẽ Propontidem uersus, Sesto uero in eius aduersum. Apud Sestum locus quidam Apobathra nominatur, ad quem ratis iuncta fuit. Sestus autem est interius Propontidem uersus, ad dextram partem fluxus,

ὅτι ἡ πάλαι περκώτη μετωνομάσθη ὁ τόπος. τῶν δὲ ποταμῶν τὸν μὲν σελλήεντα φησὶν ὁ ποιητὴς πρὸς τῇ ἀρίσβῃ ῥεῖν, εἴπερ ὁ ἄσιος ἀρίσβηθεν ἧκε, καὶ ποταμοῦ ἀπὸ σελλήεντος. ὁ δὲ πράκτιος, ποταμὸς μὲν ἔστι, πόλις δ' οὐχ εὑρίσκεται ὥς τινες ἐνόμισαν. ῥεῖ δὲ, καὶ οὗτος μεταξὺ ἀβύδου, καὶ λαμψάκου, τὸ δ' οὖν καὶ πράκτιον ἀμφενέμοντο, οὕτω δεκτέον ὡς περὶ ποταμοῦ καθάπερ κἀκεῖνα.

Οἵ τ' ἄρα πὰρ ποταμὸν κηφισσὸν δῖον ἔναιον. Καὶ,

ἀμφί τε παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ ἔργ' ἐνέμοντο.

Ἦν δὲ καὶ ἐν λέσβῳ πόλις ἀρίσβα ἧς τὴν χώραν ἔχουσι μηθυμναῖοι. ἔστι δὲ καὶ ποταμὸς ἄρισβος ἐν θρᾴκῃ ὡς εἴρηται. καὶ τούτου πλησίον οἱ κεβρήνιοι θρᾷκες, πολλαὶ δ' ὁμωνυμίαι θραξὶ, καὶ τρωσίν. οἷον σκαιοὶ θρᾷκές τινες, καὶ σκαιὸς ποταμὸς, καὶ σκαιὸν τεῖχος. καὶ ἐν τροίᾳ σκαιαὶ πύλαι. ξάνθιοι θρᾷκες, ξάνθος ποταμὸς ἐν τροίᾳ. ἄρισβος, ὃς ἐμβάλλων εἰς τὸν ἕβρον, ἀρίσβη ἐν τροίᾳ. ῥῆσος ποταμὸς ἐν τροίᾳ. ῥῆσος δὲ, καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν θρᾳκῶν. ἔστι δὲ καὶ τῷ ἀσίῳ ὁμώνυμος ἕτερος παρὰ τῷ ποιητῇ ἄσιος,

ὃς μήτρως ἦν ἕκτορος ἱπποδάμοιο.
αὐτοκασίγνητος ἑκάβης, υἱὸς δὲ δύμαντος
ὃς φρυγίην ναίεσκε ῥοῇς ἔπι σαγγαρίοιο.

Ἄβυδος δὲ μιλησίων ἐστὶ κτίσμα, ἐπιτρέψαντος γύγου τοῦ λυδῶν βασιλέως. ἦν γὰρ ὑπ' ἐκείνῳ τὰ χωρία, καὶ ἡ τρωὰς ἅπασα. ὀνομάζεται δὲ, καὶ ἀκρωτήριόν τι πρὸς δαρδάνῳ γύγας. ἐπίκειται δὲ τῷ στόματι τῆς προποντίδος, καὶ τοῦ ἑλλησπόντου. διέχει δὲ τὸ ἴσον λαμψάκου καὶ ἰλίου, σταδίους περὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατόν, ἐνταῦθα δ' ἐστὶ τὸ ἑπταστάδιον ὅπερ ἔζευξε ξέρξης, τὸ διορίζον τὴν εὐρώπην, καὶ τὴν ἀσίαν. καλεῖται δ' ἡ ἄκρα εὐρώπης, χερρόνησος διὰ τὸ σχῆμα ἡ ποιοῦσα τὰ στενὰ τὰ κατὰ τὸ ζεῦγμα. ἀντίκειται δὲ τὸ ζεῦγμα τῇ ἀβύδῳ. σηστὸς δὲ ἀρίστη τῶν ἐν χερρονήσῳ πόλεων, διὰ δὲ τὴν γειτοσύνην ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡγεμόνι, καὶ αὕτη ἐτέτακτο, οὔπω τὰς ἠπείρους διοριζόντων τῶν τότε, καὶ ἡγεμονίας. ἡ μὲν οὖν ἄβυδος καὶ ἡ σηστὸς διέχουσιν ἀλλήλων τριάκοντά που σταδίους ἐκ λιμένος εἰς λιμένα, τὸ δὲ ζεῦγμα ἐστὶ μικρὸν ἀπὸ τῶν πόλεων παραλλάξαντι, ἐξ ἀβύδου μὲν ὡς ἐπὶ τὴν προποντίδα, ἐκ δὲ σηστοῦ εἰς τοὐναντίον. ὀνομάζεται δὲ πρὸς τῇ σηστῷ τόπος ἀποβάθρα, καθὸ ἐζεύχθη ἡ σχεδία. ἔστι δὲ ἡ σηστὸς ἐνδοτέρω κατὰ τὴν προποντίδα, ὑπερ-

δέξιος τοῦ ῥοῦ τοῦ ἐξ αὐτῆς. διὸ καὶ εὐπετέστερον ἐκ τῆς σηστοῦ διαίρουσι παραλλαξάμενον μικρὸν ἐπὶ τὸν τῆς ἡροῦς πύργον. κἀκεῖθεν ἀφιέντα τὰ πλοῖα συμπράττοντος τοῦ ῥοῦ πρὸς τὴν περαίωσιν. τοῖς δ' ἐξ ἀβύδου περαιουμένοις, παραλεκτέον ἐστὶν εἰς τἀναντία, ὀκτώ που σταδίους ἐπὶ πύργον τινὰ κατ' ἀντικρὺ τῆς σηστοῦ. ἔπειτα διαίρειν πλάγιον, καὶ μὴ τελέως ἔχουσιν ἐναντίον τὸν ῥοῦν. ᾤκουν δὲ τὴν ἄβυδον μετὰ τρωϊκὰ θρᾷκες. ἔπειτα μιλήσιοι. τῶν δὲ πόλεων ἐμπρησθεισῶν ὑπὸ δαρείου τοῦ ξέρξου πατρὸς τῶν κατὰ τὴν προποντίδα, ἐκοινώνησε καὶ ἡ ἄβυδος τῆς αὐτῆς συμφορᾶς. ἐνέπρησε δὲ πυθόμενος μετὰ τὴν ἀπὸ τῶν σκυθῶν ἐπάνοδον, τοὺς νομάδας παρασκευάζεσθαι διαβαίνειν ἐπ' αὐτὸν, κατὰ τιμωρίαν ὧν ἔπαθον, δεδιὼς μὴ αἱ πόλεις πορθμεῖα παράσχοιεν τῇ στρατιᾷ. συνέβη δὲ πρὸς ταῖς ἄλλαις μεταβολαῖς καὶ τοῖς χρόνοις. καὶ τοῦτο αἴτιον τῆς συγχύσεως τῶν τόπων. περὶ δὲ σηστοῦ καὶ τῆς ὅλης χερρονήσου προείπομεν ἐν τοῖς περὶ τῆς θρᾴκης τόποις. φησὶ δὲ τὴν σηστὸν θεόπομπος, βραχεῖαν μὲν, εὐερκῆ δὲ, καὶ σκέλει διπλέθρῳ συνάπτειν πρὸς τὸν λιμένα. καὶ διὰ ταῦτ' οὖν, καὶ διὰ ῥοῦν κυρίαν εἶναι τῶν παρόδων. ὑπέρκειται δὲ τῆς τῶν ἀβυδηνῶν χώρας ἐν τῇ τρωάδι τὰ ἄστυρα, ἃ νῦν μὲν ἀβυδηνῶν ἐστι κατεσκαμμένη πόλις. πρότερον δὲ ἦν καθ' αὑτὸ χρυσεῖα ἔχοντα. ἃ νῦν σπάνιά ἐστιν ἐξαναλωμένα. καθάπερ τὰ ἐν τῷ τμώλῳ τὰ περὶ τὸν πακτωλόν. ἀπὸ ἀβύδου δὲ περὶ αἴσηπον, περὶ ἑπτακοσίους φασὶ σταδίους. εὐθυπλοία δὲ ἐλάττους. ἔξω δὲ ἀβύδου τὰ περὶ τὸ ἴλιόν ἐστι, τά τε ἄλλα παράλια ἕως λεκτοῦ, καὶ τὰ ἐν τῷ τρωϊκῷ πεδίῳ, καὶ τὰ παρώρεια τῆς ἴδης τὰ ὑπὸ τῷ αἰνείᾳ. διττῶς δὲ ταῦτ' ὀνομάζει ὁ ποιητής, ποτὲ μὲν οὕτω λέγων,

Δαρδανίων αὖτ' ἦρχεν ἐῢς παῖς ἀγχίσαο,

Δαρδανίους καλῶν. τότε δὲ δαρδάνους·

Τρῶες, καὶ λύκιοι, καὶ δάρδανοι ἀγχιμαχηταί.

Εἰκὸς δ' ἐνταῦθα ἱδρῦσθαι τὸ παλαιὸν τὴν λεγομένην ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ δαρδανίαν.

Δάρδανον αὖ πρῶτον τέκετο νεφεληγερέτα ζεύς,
Κτίσσε δὲ δαρδανίην.

Νῦν μὲν γὰρ οὐδ' ἴχνος πόλεως σώζεται αὐτόθι. εἰκάζει δὲ πλάτων μετὰ τοὺς κατακλυσμοὺς τρία πολιτείας εἴδη συνίστασθαι. πρῶτον μὲν τὸ ἐπὶ τὰς ἀκρωρείας ἁπλοῦν τι, καὶ ἄγριον, δεδιότων τὰ ὕδατα τὰ ἐπιπολάζοντα ἀκμὴν ἐν τοῖς πεδίοις,

qui ab ea fertur. quapropter facilius è Sesto nauigatur ad Iunonis turrim, si quis paululum deflectat, atque inde soluat, cum fluxus ibi ad transitum adminiculetur. ex Abydo uerò transeuntibus in contraria prænauigandum est circiter octo stadia ad turrim quandam Sesto oppositam. postea in obliquum eundum est, & nequaquam aduersus fluxum nauigandum. Thraces post res Troianas, Abydum habitauere, deinde Milesij. Sed quum urbes circa Propontidem à Dario Xerxis patre concremarentur, Abydus etiam calamitatis eius particeps fuit. Nam post reditum è Scythia, intelligens Nomadas aduersus se transitum parare, & ea ulciscenda, quæ perpessi fuerant, ueritus ut urbes exercitui transitum prӕberent, eas concremauit, unde ad cæteras mutationes & tempora, hæc etiam confundendorum locorum causa accessit. De Sesto ac tota Cherrhoneso tunc diximus, cum de Thracia tractaremus. Theopompus ait, Sestum paruam quidem esse, sed bene munitam, & duorum iugerum crure ad portum coniunctam, unde propter hæc & propter fluxum aditus dominam esse. Abydenorum regioni in Troade Astyra imminent, quæ nunc Abydenorum sunt urbs diruta. Ea prius per sese erat, & auri metalla habebat, quæ nunc perrara sunt, utpote consumpta, quemadmodum ea quæ in Tmolo, & circa Pactolum erant. Dicunt Abydum ab Aesapo distare ad septingenta stadia, recta autem nauigatione pauciora. Iliensia extra Abydum sunt, tum cętera maritima Lectum usque, tum etiam quæ in Troiano iacent campo, & Idæ prætermontana Aeneæ subdita, quam poeta duobus modis nominat, interdum ita dicens,

Dardanios agit Anchisę pulcherrima proles, In Catalog.
Dardanios uocans, interdum Dardanos, ut

Et Troes simul, et Lycij, tum Dardana pubes. Iliad.

Verisimile autem est, hoc in loco eam fuisse, quam poeta Dardaniam uocat. ut,

Nubigena primum satus ab Ioue Dardanus ipsam Loc. Iliad. υ
Dardaniam posuit.

Nũc uerò ne urbis quidem uestigiũ usquã apparet. Plato post diluuium tria uiuendi genera putat constituta. Primũ in ipsis montium cacuminibus, simplex et agreste eorum qui aquas formidant, quę in campis solẽt abũdare.

Secundum in ipsis mõtium radicibus eorum qui iam auderent, maximè cum campi iam arescere cœpissent. Tertium in campis. Dicet aliquis & quartum & quintũ & fortasse plura. Postremum uerò in ora maritima, et in insulis, iam metu omni amoto. nam magis & minus audere ad mare accedere, multas uitæ & morum differentias efficiet, & ut boni illi & agrestes mitiorem quodammodo uitę modum secundorum subeunt. Sic est quædam præter hos differentia rusticorum hominum & semirusticorum & ciuilium, à quibus iam nomina paulatim immutata, in optimum & urbanum uitæ genus desierunt, secundum mutationem morum in melius factam, præter locorum & uitæ diuersitates. Has itaq; differentias Plato dicit à poeta descriptas. nam primum uiuendi exemplum Cyclopas ponit, qui fructibus sponte nascentibus utebantur, & montium cacumina in speluncis habitabant, de quibus sic ait:

Odyss. Omnia per sese nullo nascuntur aratro.
Non fora, non causas norunt, non sancta senatus
Iura, sed in celsis habitántes montibus antra,
Et puer & magnis de rebus iudicat uxor.

Secundæ ciuilitatis exemplum Dardanum ponit, qui

Iliad. v Dardaniam posuit, quoniam nondum Ilion esset
In campo, sed adhuc Ida montana tenerent.
Protinus illa fuit multis habitantibus aucta.

Tertiæ exemplum Ilum ponit, quem Ilij conditorem tradunt. Vnde par est eum in medio campo sepultum esse, quoniam prior ausus est in campis habitare. unde illud est:

Iliad. λ Hi ueterem ad tumulum, atq; Ili monumenta ruebant,
Dardanij medium qua campus Erineon ambit.

Sed nec hic omnino ausus est. nam nec ibi urbem condidit, ubi nunc est, sed triginta ferè stadijs superius ad orientem Idam & Dardaniam uersus, iuxta eum qui nũc Ilienſium uicus dicitur. Noui Ilienses gloriæ cupidi cum uellent hanc esse antiquam urbem, coniectandi causam præbuerunt ex Homeri poesi. Hæc enim non uidetur ea esse quæ ab Homero describitur. Sunt alij qui scripserunt, urbem hanc multa loca mutasse. postremò hic constitisse, id que ex oraculo.

δεύτερον δὲ τὸ γὴ ταῖς ὑποῤῥείαις διῤῥωγὸς ἤδη ἦν μικρόν. ἅτε δὴ καὶ τῶν πολιτῶν ἀρχομένων αὐξάνεσθαι. τρίτον δὲ τὸ γὴ τοῖς πολίοις λέγοι δ' ἄν τις, καὶ τέταρτον, καὶ πέμπτον ἴσως, καὶ πλείω. ὕστατον δὲ τὸ γὴ τῇ παραλίᾳ, καὶ γὴ ταῖς νήσοις, λελυμένου πανταχοῦ τοῦ τοιούτου φόβου. τὸ γοῦν μᾶλλον καὶ ἧττον διαῤῥεῖν, πλησιάζειν τῇ θαλάττῃ, πλείους αὖ ὑπογράφοι διαφορὰς πολιτειῶν καὶ ἠθῶν, ἢ ἄπορ τ' ἀγαθῶν τε καὶ τῶν ἀφθόνων, ἔτι πως ὧδε τὸ ἥμερον τῶν διῤῥωγυῖα ποθεινότερα. ἔστι δέ τις διαφορὰ, καὶ παρὰ τούτους, τῶν ἀγροίκων, καὶ μεσαγρόικων, καὶ πολιτικῶν. ἀφ' ὧν ἤδη, καὶ ὧδε τὸ ἀσεῖον καὶ ἀβίωτον ἦθος ἐτελεύτησεν ἡ τῶν ἀνομάτων κατ' ὀλίγον μετάληψις, καὶ γὴ τὰ τῶν ἠθῶν ὧδε τὸ λοιπὸν μετάστασιν, παρὰ τὰς τῶν τόπων καὶ τῶν βίων μεταβολάς. ταύτας δὴ τὰς διαφορὰς ὑπογράφειν φησί τ ποιητὴς πλάττων τ τῶν λωτοφάγων βίον, αὐτοφυεῖς γνώμας ναυλοχαρπους, καὶ τὰς ἀκρωρείας κατεχόντων τ τῶν κυκλώπων βίον, αὐτοφυεῖς γνώμας νομαδικὰς, καὶ τὰς ἀκρωρείας κατεχόντων γὰ τοῖς παλαιοῖς τισίν, ἀλλὰ τὰ γε ἄκαρπα, καὶ αὐήρωτα πάντα φύονται, φησὶν αὐτοῖς,

Τοῖσι δ' ἄκ ἀγοραὶ βουληφόροι, ἔτε θέμιστες,
Ἀλλ' οἵ γ' ὑψηλῶν ὀρέων νάουσι κάρηνα
Ἐν σπέεσι γλαφυροῖσι, θεμισδύει δ' ἕκαστος
παίδων ἠδ' ἀλόχων.

Τοῦ δὲ δευτέρου ἐκ τοῦ παρθενίου,

Κτίσαι ἦ παρθενίλω, ἐπεὶ ὅ πως ἴλιος ἦεν
Ἐν πεδίῳ πεπόλισο, πόλις μερόπων ἀνθρώπων.

Ἀλλ' ἔθ' ὑποῤῥείας ὄγκιον πολυπιδάκου ὕλης.

Τοῦ δὲ τρίτου ὧδε τοῦ ἴλου τοῦ γὴ τῆς πεδιάδος. ὧδε γὰρ πᾶς διδάσκει τοῦ ἰλίου λαὸς, ἀφ' οὗ καὶ τῷ ἐπωνυμίαν λαβεῖν, τὴν πόλιν. εἰκὸς ἦ, καὶ δι' ἃ ὧδε γὴ μέσῳ ᾧ πεδίῳ τεθάφθαι αὐτὸν, ὅτι πρῶτ ἐθάῤῥησεν γὴ τοῖς πεδίοις θεῖσθαι τὴν κατοικίαν.

οἱ δὲ παρ' ἴλου σῆμα παλαιὸν διαφθείρουσι Μέσσου καππεδίου παρ' ὀρινεύς ἐστιν.

Οὐδ' ὅτ ἦ τελέως ἐθάῤῥησεν, ὅ γὰ γὴ τοῦθ' ἵδρυσε τ πόλιν, ὅπου νῦν ὄντ, ἀλλὰ σχεδὸν ἓ βριάποντα σταδίοις ἀνωτέρω πρὸς ἕω καὶ πρὸς τ ἴλιον, καὶ τ διαφανίαν γὴ τ νῦν καλουμένου ἰλιέων λώμου. οἱ ἦ νῦν ἰλιεῖς φιλοδοξοῦντ, καὶ θέλοντ ἐν ταύτῃ τ παλαιᾷ, παρεγκήκασι λόγον τοῖς ἐπὶ ὁμήρου ποιήσεως τεκμαιρομένοις. οὐ γὰ εἰκὸς ἦν αὐτὴν εἶναι, ἣ καθ' ὅμηρον. καὶ ἄλλοι ἦ ἱστοροῦσι πόλεις μεταβεβληκυῖαι τόπους τῶν πόλιν. ὕστατα δ' γ' οὖν τῶν θα συμβῶσαι γὴ χρησμῷ μάλιστα τὰς δὲ

τὰς δὴ τοιαύτας μεταβάσεις εἰς τὰ κάτω μέρη τὰς τότε συμβαινούσας ὑπολαμβάνω, καὶ βίων, καὶ πολιτειῶν ὑπογράφειν διαφορὰς. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, καὶ ἄλλοτε ἐπισκεπτέον. τῆς δὲ νῦν ἰλιέων πόλιν τῆς νεῶν, τέως μὲν λώμου ἔναι φασί, τὸ ἱερὸν ἔχουσαν τῆς ἀθήνας μαχόμενοι καὶ δύτελές. ἀλέξανδρον δὲ ἀναβάντα μετὰ τὴν ἐπὶ τὸν γρανίκῳ νίκην, ἀναθήματά τε κοσμῆσαι τὸ ἱερὸν, καὶ προσαγορεῦσαι πόλιν, καὶ οἰκοδομίας ἀναλαβεῖν προστάξαι τοῖς ἐπιμελητὰς, ἐλευθέραν τε εἶναι, καὶ ἄφορον. ὕστερον δὲ μετὰ τῆς κατάλυσιν τῶν περσῶν ὑπὸ τῶν ἰσολοιβῶν πεμφθεὶς Φιλαύθρωπον, ὑπισχνούμενόν πόλιν ποιῆσαι μεγάλην, καὶ εὐδαιμονεστάτην, καὶ ἀγῶνα ἀρχαῖον ἱερόν. μετὰ δὲ τὸν ἐκεῖνον τελευτὴν λυσιμάχου μὲν τῆς πόλεως ἐπεμελήθη, καὶ νεῶν κατεσκεύασε, καὶ τεῖχος περιεβάλετο ὅσον τεττάρων σταδίων. σωφρονισθέντες δ' εἰς αὖ τὰς ἐκείνου πόλεις ἀρχαίας ἤδη ἐπεμελήθη. σωφρονισθέντες μὲν ἤδη ὑπ' αὐτῶν, καὶ καλουμένης αὐτονομίας, μεταβαλόντες δ' τοὔνομα. ἐὰν γὰρ δύσεβὲς ἐῶν οὖν ἀλέξανδρον διαλέξασθαι, ἐκεῖνα πρότερον λιτίζειν ἐπωνύμους πόλεις, ἐφ' ἑαυτῷ. καὶ δὴ καὶ σωτέμενε, καὶ αὔξησιν ἔλαβε. νεῶν δὲ καὶ ῥωμαίων ἀρχικίαν διέπεκται, καὶ ἔστ τ ἐλλογίμων πόλεων. καὶ τὸ ἴλιον δ' ὑπὸ νῶν ὄσι, λωμὸ πολὶς τις ὢν, ὅτε πρῶτον ῥωμαῖοι τὰ ἀσίας ἐπέβησαν, καὶ ὀξέβαλον αὐτοὺχον τ μίγαν ἐκ τῶν τοῦ ταύρου. φησὶ γοῦν διηνεκῶς καὶ ὁ σκήψιος μειράκιον ὢν διὰ παντὸς μίας ὡς τ πόλιν κατ' ἐλεύσεις τοῦ καιροῦ, οὕτως ὀλιγωρηκυῖαν διὰ παντὸς τ καθιξίαν, ὥς πω καὶ τὰ μὴ διαμαυτὰς ἔχειν τὰς σίγας, ἡγησίας ὥσπ ἂν οὖν γαλάτας πορθησάντας ἐκ τῶν ῥώμης, ἀναβῆναι μὴ εἰς τ πόλιν δεομένους ἐρύματος, πρόχειρον δ' ἐκλιπεῖν διὰ τὸ ἀτείχισον. ὕστερον δὲ ἐπανόρθωσιν ἔσχε πολλὴν. ἐπ' ἐκάκωσαν αὖ τ πάλιν οἱ μετὰ φιμβρίᾳ ῥωμαῖοι, λαβόντες ἐκ πολιορκίας, ὑπὸ τῷ μιθριδατικῷ πολέμῳ. σωτεπέμφθη δ' ὁ φιμβρίας ὑπάτῳ καλορίᾳ φλάκκῳ καμίας, προχειρισθὲν τῶν διὰ τ μιθριδάτιον. κατασασιάζας δ' ὑπ' αὐτῶν τ ὕπαθον γὰ βιθυνίᾳ, αὐτὸς καθεστάθη κύριος τ στρατιᾶς, καὶ προσελθὼν εἰς ἴλιον, ὁ δεχομένων αὐτ τ ἰλιέων, ὡς λησὼν, μαντικῇ προσφορᾷ, καὶ γὰ δεκατεύσας αἱρεῖ. καυχωμένῳ δ' ὁ ἴλιος ἀγαμέμνονα δεκάτῳ ἔτ μέλις εἶλε τ χιλιοναύτολον ἔχων, καὶ τ σύμπασαν ἑλλάδα στρατεύσασαν, ταύτην αὖ ὡς γὰ δεκάτῃ ἡμέρᾳ χειρώσαιο, εἰ σὺ εἰς τ ἰλιέων· ὁ δ' ἰὼν ἕκτωρ ὁ ὑπερμαχῶν τ πόλεως. ὧδε μὴ ἂν ἐπελθὼν

Tales itaq; mutationes, quæ tunc in inferioribus partibus contigerunt, ciuilitatum & uiuendi differentias efficere arbitror. Sed de his aliàs. Tandem Ilienſium, qui nunc sunt, urbem uicum esse dicunt, qui Palladis templum habet, idq; paruum ac tenue. Alexandrum uerò cum ex uictoria rediret apud Granicum habita, templum donis exornasse, atque urbem appellasse, & ut ædificijs repararetur, curatoribus mandasse, & liberam & immunem censuisse. Postea subactis Persis humanissimam epistolam misisse, in qua se eam magnificaturum pollicebatur, & insigne templum conditurum, & sacrum certamen instituturum. Post eius obitum Lysimachus urbis cura susceptа, delubrum cõstruxit, & murum circunduxit, & uicinas & antiquas urbes in ea habitatum deduxit, quę iam erant labefactatę. Is etiam Alexandriam curauit, quę iam ab Antigono habitata erat, & Antigonia appellata, nomine tamen immutato. Pium enim uisum est Alexandri successoribus, ut prius de nomine illius urbes conderent, postea de suo. Ea quidem permansit & aucta est, nunc quoque Romanorum coloniam accepit, & inter claras putatur. Et quod nunc Ilium est, uicus erat in urbis modum, cum primùm Romani Asiam ingressi Antiochum magnum eiecerunt ex ea regione, quæ intra Taurum est. Demetrius Scepsius refert, cum adolescens adhuc in eam urbem peregrinaretur, adeò neglectam uidisse, ut ne coctilia quidem tecta haberent. Agesianax scribit, Gallos ex Europa transgressos, in urbem ascendisse tutelæ gratia: sed cum eam sine mœnibus comperissent, ilico reliquisse. Postea multum reparata est, deinde rursum Romani, qui cum Fimbria erant, eam labefactarunt obsidione captam in bello aduersum Mithridatem gesto. nam tunc Fimbria quæstor missus est cum Valerio Flacco consule, bellum aduersum Mithridatem aggrediente. Ille mota seditione, & consule à se in Bithynia interempto, exercitu potitus est: progressusque Ilium cum Ilienses eum (utpote latronem) non susciperent, admoto ad urbem exercitu, undecimo die eam cepit. Cui glorianti, quod quam urbem Agamemnon decimo anno uix cepit, cum mille nauium classem & uniuersam Græciam secum haberet, ipse eã undecimo die cepisset: respondit quidam ex Ilienſibus, Non enim Hector aderat, qui pro ciuitate pugnaret. Sed cum

Sylla aduentasset, hunc sustulit, Mithridate conditionibus quibusdam domum remisso, Ilienses uerò multis beneficijs solatus est. Aetate nostra diuus Cæsar maximam de ijs curam suscepit, Alexandrum æmulatus. nam ille ut cognationem innouaret, ad eos curandos impulsus est, simul quia Homeri studiosus fuit, unde etiã Homericæ poeseos emẽdatio quædam fertur, quæ ex Alexãdri ferula dicitur cum Callisthene & Anaxarcho. Is enim quædã adnotauit, quæ postea in ferulam cõiecit, quam in Persica gaza inuenerat sumptuose instructã. Homeri itaq; studio & Aeacidarum cognatione, qui Molossis imperarũt, apud quos etiam dicunt Andromachã regnasse Hectoris uxorem, Alexander erga Iliẽses magnopere erat affectus. Cæsar uerò quia & Alexandri amãtissimus fuit, & certissima cũ Ilienſibus cognationis signa habebat, impendio ad beneficiũ incitabatur, certissima quidẽ, quia Romanus erat, Romani autem authorẽ generis Aeneã putãt. Iulius enim ab Iulo quodam, uno ex progenitoribus, et ille ab Iulo cognomen hoc habuit, qui unus fuit ex posteris Aeneæ. Regionem itaque eius tribuit, libertate & immunitate seruata, in quibus adhuc permanent. Quod autem antiquum Homeri Ilium non sit in hoc loco, ex his coniecturam capiunt. Sed prius loca describenda sunt, quę ab ora maritima incipiũt, ubi nos desiuimus. Post Abydum itaq; est promontorium Dardanium, de quo paulo antè fecimus mentionem: & ciuitas Dardanus LXX stad. ab Abydo distans. Inter hæc Rhodius amnis emittit, apud quem in Cherrhoneso Cynossema est, Hecubæ sepulchrum. Quidam Rhodium dicunt in Aesapum emittere, qui unus ex his est, qui à poeta commemorantur,

Iliad. μ Rhesusq;, Heptaporusq;, Caresusq;, Rhodiusq;,

Dardanus prisca res est, & adeò spreta, ut sæpe reges alij Abydũ transtulerint, alij rursum in pristinam habuerint conditionem. Hoc in loco Cornelius Sylla Romanorũ imperator, & Mithridates cognomento Eupator conuenerunt, ut bellum dissoluerent. Non procul hinc est Ophruniũ, et in eo Hectoris lucus, in loco conspicuo, deinde Pteleus lacus, deinde Rhætium urbs in colle sita, & regio litoralis Rhętio cõtinua, et Haligenes, et Aeãtiũ. In ea est Aiacis tumulus & tẽplũ & statua, quã ab

σύλλας κατέλυσε, καὶ τὸν μιθριδάτην, γῆ συμβάσεις ἐς τὴν οἰκείαν ἀποπεμψε, τὸ δ' ἰλιέας ἠβεμυθήσατο πολλοῖς ἐπανορθώμασι. καθ' ἡμᾶς μὴν τοι καῖσαρ ὁ θεὸς πολὺ πλέον αὐτῶν πεφιλότιμηται, ζηλώσας ἅμα καὶ ἀλέξανδρον. ἐκεῖνος γὰρ ἠβῆ συγγένειαν ἀνανεώσειν, ὥρμησε πρόνοιαν αὐτῶν, ἅμα καὶ φιλόμηρος ὤν. φόρεται γοῦν τις διόρθωσις ἡ ὁμήρου ποιήσεως, ἣν ἐκ τοῦ ναρθηκος λεγομένη τοῦ ἀλεξάνδρου, μετὰ τὴν πρὸς καλλίδηνα καὶ αὐτὰξαρχον, ἐπελθόντος καὶ σημειωσαμένου τινὰ, ἔπειτα καταθέντος εἰς νεκρὸν θήκας, ὃν εὗρεν ἐν τῇ πορφυρῇ γάζῃ πολυτελῶς κατεσκευασμένον. κατά τε δὴ τὸν τοῦ ποιητοῦ ζῆλον, καὶ ἠβῆ τὴν συγγένειαν τὴν ἀπὸ τῶν αἰακιδῶν τῶν ἐν μολοσσοῖς βασιλευσάντων, παρ' οἷς ἠβῆ τὴν ἀνδρομάχην ἱερεῦσι βασιλεῦσαι τῆ ἑκτορος γημομένην γαμετὴν κα. ἐφιλοφρονεῖτο γὰρ πῶς οὖν ἰλιέας συγγένειας γνωρίμως τὰ ἔχων τεκμήρια, ἐπερρώσθη πῶς τὴν δύναμιν ναυτικῶς, γνωμώτερα ἢ πρῶτον μὴν ὅτι ῥωμαίοις, οἱ δὲ ῥωμαῖοι τόν τ' ἀνείαν ἀρχηγέτην ἡγοῦνται, ἔπειτά τε ἰούλιος ἀπὸ ἰούλου τινὸς τῶν πατρώνων. ἐκεῖνος δ' ἀπὸ ἰούλου τὴν πατρωνυμίαν ἔσχε ταύτην τ' ἀπὸ γόνων εἰς ὧν τὸν ἀπὸ αἰνείου. χώραν τε δὴ πολυέτειμεν αὐτοῖς, καὶ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τὴν ἀλειτουργησίαν αὐτοῖς σωιεφύλαξε, καὶ μέχρι νῦν συμβαίνουσιν ἐν τούτοις. ὅτι δ' ἀληθῆ ταῦτα ἴδρυτο τὸ παλαιὸν ἴλιον καθ' ὅμηρον σκοπόν, ἐκ τῶν τοιῶνδε τεκμαίρονται. πρότερον δὲ ὑπογράψαι χρὴ τοὺς τόπους ἀπὸ τῆς ἀβύδου ἀρξαμένους ἀφ' ἧς προὐλίπομεν. ἔστι τοίνυν μετ' ἄβυδον ὑπὲρ λαρδάνης ἄκρα, ἧς μικρῷ πρόσθεν ἐμνήσθημεν, καὶ ἡ πόλις ἡ λαρδάνη, διέχουσα τῆς ἀβύδου ἑβδομήκοντα σταδίους. μεταξὺ τῶν τόπων ἐκπίπτει ποταμὸς, καθ' ὃν τὴν χερρόνησον λιμὼς σῆμα ὄζιν, ὅ φασιν ἑκάβης εἶναι τάφον. οἱ δὲ τοῦ ἀσσιπον ἐμβάλλειν φασὶν εἰς δ' ὃν τὸν τοῦ ποιητοῦ λεγόμενον καὶ ἔζης Ῥῆσον θ' ἑπτάπορόν τε καρήσσόν τε ῥοδίον τε.

Ἡ δὲ λάρδανη, κτίσμα ἀρχαῖον, οὐτω δ' ἀνακαταφρόνητον, ὥστε πολλάκις οἱ βασιλεῖς οἱ μὲν μετῴκιζον τὴν εἰς ἄβυδον, οἱ δ' ἀνῴκιζον πάλιν εἰς τὸ ἀρχαῖον κτίσμα. γύτων θα δὲ σωῆλθον σύλλας τε κορνήλιος ὁ τῶν ῥωμαίων ἡγεμὼν, καὶ μιθριδάτης ὁ εὐπάτωρ. καὶ σωιέβησαν πῶς ἀλλήλους εἰς τὰ καταλύσει τοῦ πολέμου. πλησίον δ' ὄζι τὸ ἀφροδίσιον, ἐφ' ᾧ τὸ τοῦ ἕκτορος ἄλσος φ πρόφανες τόπω. καὶ ἑφεξῆς λίμνη πτελεός. εἶτα ῥήτιον πόλις ὑπὸ λόφω κειμένη, καὶ τοῦ ῥητίου συνεχὴς ἠϊὼν ἁλιχμὴς αἰάντειον, ἐφ' ᾧ μνῆμα καὶ ἱερὸν αἴαντος, καὶ ἀνδριὰς, ὃν ἄραντος ἀντωνίου

Antonio ablatam, & in Aegyptum asportatam Augustus Cæsar Ilienſibus restituit, quemadmodum & plerisque alijs. Nam pulcherrima dona, quæ ille ex clarissimis templis abstulerat, Aegyptiæ largiens, hic deis reddidit. Post Rhætium est Sigæum urbs diruta, & nauale & Achiuorum portus, & Achaica castra, & lacus, qui Os dicitur, & Scamandri ostia. Nam Simois & Scamander in campo concurrentes, multum lutum deuehunt: unde maritimam oram exaggerantes, os obstruunt, & maria stagnantia et loca palustria efficiunt. Iuxta Sigeum promontorium in Cherrhoneso est Protesileum & Eleusa, de quibus in rebus Thracijs antè dictum est. Huius oræ ipacium à Rhætio usq; Sigeum & Achillis tumulum, rectà nauigantibus est stadiorum LXX. Nouo autem Ilio tota subiacet XII ferè stad. ab eo distans, iuxta Achiuorum portum, à priore autem alijs XXX stad. ad partem, quæ est Idam uersus. Achilles & templum habet, & tumulum iuxta Sigeum: Patroclus autẽ & Antilochus tumulos, quibus omnibus & Aiaci Ilienses sacrificant. Herculem uerò non colunt, caussam afferẽtes, quòd is urbem fuerit depopulatus. At ille (inquiet aliquis) ita eam depopulatus est, ut posteris de populaturis, labefactatam quidem relinqueret, ciuitatem tamen. unde poeta sic inquit,

Pergama diripuit, plateas uiduauit & omnes.

Viduatio enim quædam hominum imminutio est, non tamen extremum exitium, sed ij quibus ipsi sacrificant, & quos ut deos colunt, ex toto eam deleuere. Nisi hoc caussæ dicant esse, quòd hi iustum bellum intulerunt, Hercules uerò iniustum, Laomedõtis equorum gratia, cui rei rursum fabula occurrit: nõ enim equorum gratia, sed mercedis pro Ilione ac Ceto. Sed omittamus hæc. nam in fabularum commenta recidimus, fortasse aliquæ ueriores caussæ non latent, propter quas Ilienſibus incesserit, ut alios colerent, alios minimè. Poeta significare uidetur eam paruam urbem fuisse, cum de Hercule dicit,

Cumq; uiris paucis, & sex cum nauibus, ipsa Ibidem.
Pergama diripuit, plateas uiduauit & omnes.

Hac ratione Priamus magnus ex paruo & rex regum effectus uidetur, ut diximus. Paululum ab hac ora progredienti, est Achæium, quod iam ad ulteriorem Tenediorum regionem pertinet: quæ loca cum ad mare talia sint, ijs Troianus campus imminet usque ad

Idam ſtadia plurima aſcendens orientem uerſus. Huius prætermontana peranguſta quidem eſt, partim ad meridiem extenſa uſq; ad loca, quæ apud Scepſim ſunt: partim ad ſeptentrionẽ uſq; ad Lycios, qui iuxta Zeliam habitant. Hanc poeta ſub Aenea & Antenoridis ponit, ac Dardaniam uocat. Poſtea eſt Cebrinia, magna ex parte campeſtris, quæ quodammodo pariter cum Dardania progreditur. Erat etiam olim urbs Cebrinia. Demetrius huc uſque Ilij agrum Hectori ſubditum pertendere arbitratur, progredientem à nauali uſque in Cebriniam, ibiq; Alexandri & Oenones ſepulturam oſtẽdi, quam dicunt Alexandri uxorem fuiſſe, prius quàm Helenam raperet. Et poeta inquit,

Iliad.z Cebrionem haud propria Priamo de coniuge natum.

Quem conſentaneum eſt à regione, uel ab urbe potius nomen habuiſſe. Cebriniam uerò Scepſim uſque procedere, & eorum confinium eſſe Scamandrum, medium inter ea fluentem. Cebrinios cum Scepſijs ſemper inimicitias exercuiſſe, donec Antigonus eos Antigoniam tranſtulit, quæ nunc Alexandria dicitur: ac Cebrinios quidem cum alijs Alexandriæ remanſiſſe, Scepſios uerò domum redijſſe Lyſimacho permittente. A' regione Idæ quæ montana eſt, duos quoſdam flexus ad mare excurrere tradit, alterum Rhœtium, alterum Sigeum uerſus, atque ex utriſque dimidiati circuli lineam effici, & tantum à mari diſtare, quantum nouum Ilium, atque in planitiem deſinere. Nouum itaque Ilium intra dictorum flexuum finem eſſe aſſerit. Antiquum uerò intra initium. interius autem Simoiſium campum comprehendi, per quem Simois fertur, & Scamandrium, per quem Scamander fluit. Atque hic propriè Troianus campus appellatur. Poeta quoque maximam certaminum partem, hoc in loco factam oſtendit. nam et latior eſt, et loca celebrata hic uidemus, ut Erineon Aeſyetæ ſepulchrum, & Batiam Ili tumulum. Flumina etiam Simois & Scamander, quorum alterum Sigeo, alterum Rhœtio proximum eſt. Ea in conſpectu noui Ilij concurrunt: poſtea Sigeum delata, lacum efficiunt, qui Os dicitur. Vtroſque campos alterum ab altero ingens quidam collis dictorum flexuum in rectum dirimit, qui à nouo Ilio incipiens, & ei coniunctus uſq; in Cebriniã tẽdit. Ita q; ad utroſq; flexus philoſophi literã efficit.

* Pythagoræ intellige literam, hoc

Ἰδαῖα στάδια πλεῖστα ἀναβαίνων ὀρθὸς ἐκτείνεται. τούτου δ' ἡ μὲν παρορείτιος στενὴ παντάπασιν ἐστὶ καὶ πρὸς ἕω μέρος. νότου δ' ἡ μὲν πρὸς μεσημβρίαν τετραμμένη μέχρι τινὸς ἐπὶ σκοπὴν τόπων, τὴν δ' ἐπὶ τὰς ἄρκτους μέχρι τῆς ἐπὶ ζέλειαν λυκίων. ταύτῃ δ' ὅπου ἤδη τὰ ἀνειὰ πάσχει καὶ ζῇ ζῶν αὐτονομούντων καὶ λεῖ ἤδη σλαρδανίαν. τὰ δ' ἄλλα ἐστὶν ὀρεινὰ καὶ πλείστη, πλὴν ὀλίγα πεδία πως τὴν δαρδανίαν. ἦν δὲ καὶ πόλις ποτὲ κεβρηνία.

Ὑπονοεῖ δ' ὁ δημήτριος μέχρι δεῦρο διατείνειν τὴν περὶ τὸ ἴλιον χώραν τὴν τοῦ ἕκτορος ἐκφέρει αὐήκουσαν, ἀπὸ τοῦ ναυσταθμοῦ μέχρι κεβρηνίας. πάφον τε γὰρ ἀλεξάνδρου δεικνυσθαί φησιν αὐτόθι, καὶ οἰνώνης, ὡς ἱστορῶσι γυναῖκα γεγονέναι τοῦ ἀλεξάνδρου, πρὶν ἑλένην ἁρπάσαι, λέγειν τὸν ποιητὴν, Κεβριόνην νόθον υἱὸν ἀγελκλῆος πριάμοιο.

Οὗ εἰκὸς εἶν ἐπώνυμον εἶναι χώρας, ἢ καὶ τὸ λεως, ὅπερ πιθανώτερον. τὴν δὲ κεβρηνίαν διήκειν μέχρι εἰς σκηψίας. ἄδειον δ' ἐν τῷ σκαμανδρίῳ μέσῳ αὐτὴν ῥέοντα. ἔχθραν δ' εἶναι τοῦ πολέμου ἐν τοῖς τε κεβρηνίοις, καὶ τοῖς σκηψίοις, ἕως αὐτίγονος κατὰν σωώκισεν εἰς τὴν τότε μὲν αὐτιγονίαν, νῦν δὲ ἀλεξάνδρειαν. οὐ μὲν δὴ κεβρηνίδας ξυμμεῖναι τοῖς ἄλλοις γε τὴν ἀλεξανδρείᾳ, οὐ δὲ σκηψίους ἐπαναθεῖν εἰς τὴν οἰκείαν ὑπὸ βίψαντος λυσιμάχου. ἀπὸ δὲ τῆς περὶ τοὺς τόπους ἰδιαίας ὀρεινῆς, δῆλον φησὶν ἀγκῶνας ἐκτείνεσθαι πρὸς θάλατταν, τὸν μὲν δυσὶ ῥοιτίοις, τὸν δὲ σιγείῳ, ποιοῦντας ἀφ' ἀμφοῖν γραμμὴν ἡμικυκλίου ἁψιν, πίλου τῶν δ' ἐν τῷ πεδίῳ, ὅσον τὸν ἀπέχοντα τῆς θαλάττης ὅσον τὸ νεὼν ἴλιον. τοῦτο μὴ διὰ μέσης δὴ τελοῦσι τὴν λεχθεῖσαν ἀγκῶνα. τὸ δὲ παλαιὸν ἵστασθαι μεταξὺ τῆς ἀρχῆς. μεταλαμβάνεσθαι δ' ἐν ὃ τότε σημεῖον πεδίου, ὃ δὴ οὗ ὁ σιμόεις φέρεται. καὶ τὸ σκαμάνδριον δὲ οὗ σκάμανδρος ῥεῖ. τοῦτο δὲ καὶ ἰδίως ἴλιον λέγεται. καὶ οὗ πλείστους ἀγῶνας ὁ ποιητὴς ἐν τούτοις θήσεσθαι δήλωσι, πλατύτερον γάρ ἐστι, καὶ οὗ ὀνομαζομένους τόπους ἐν τούτοις δείκνυσθαι νους ὁρῶμεν, τὸν ὀρινεὸν, τὸν τοῦ αἰσυήτου τάφον, τὴν βάτειαν, τὸ τοῦ ἴλου σῆμα. οἱ δὲ ποταμοί εἰσι, τε σκάμανδρος καὶ ὁ σιμόεις, ὁ μὲν ἐκ σιγείου πλησιάσας, ὁ δὲ τῷ ῥοιτίῳ, μικρὸν ἔμπροσθεν τοῦ νεὼ ἰλίου συμβάλλουσιν, εἰς ὃν τὸ σιγεῖον ἐκδιδάσι, καὶ ποιοῦσι τὴν σῶμα λίμνην καλουμένην. διέρχεται δ' ἑκάτερος τῶν λεχθέντων πεδίων ἀπὸ θατέρου μέσης τῆς αὐχένα τῆ ἑρμείου ἀκρώνυχος, ἐπὶ δύο εἰς τὸν νεὼν ἴλιον τὴν ἀρχὴν ἔχων συμφυὲς αὐτῷ. γινόμενος δ' ἕως τῆς λεβρηνίας, καὶ ἀκρωλέμου ἀγκῶνας. ὃν, γράμμα πρὸς οὗ ἑκατόμβοιον ἀγκῶνας. ὡσὶς

ὑπὲρ ὃ βύρνου, μέσον ἡ τῶν ἰλιέων λιμένα δεῖν, ὑπερμίσγεται τὸ παλαιὸν ἴλιον ἱδρύσθαι πρὸ τοῦ, τριάκοντα σταδίους διέχον ἀπὸ τῆς νεωῦ πόλεως. ἑκάτερ δὲ τῆς ἰλιέων λιμένος, δίκαι σταδίους δεῖν ἡ καὶ ἧττον ἡ πολὺν, λόφος τις, παρ' ὃν ὁ σιμόεις ῥεῖ παρατασάδιον ἔχων. γίνεται οὖν ὁ λόγος, πρῶτον μὲν τὸ ὑπὸ τοῦ ἀχιλλέως·

ἔρρετο δ' ἀμφὶς ἐπορθήθην ὀρέμνῃ λαίλαπι ἶσος,
ὅς τε κατ' ἀκροτάτης πόλιος ῥώεται κελαινόν.

Ἄλλοτε πρὸς σιμόεντα θέων ὑπὲρ καλλικολώνην.

Τῆς δὲ μάχης ὑπὲρ τῷ σκαμανδρίῳ πεδίῳ συντελουμένης, πιθανὸς ἂν ὁ λόγος, ἄλλοτε μὲν τὴν ἐγκέλευσιν ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως ποιοῦντος, ἄλλοτε δ' ἐκ τοῦ πλησίον τόπων τοῦ τε σιμόεντος, καὶ τῆς καλλικολώνης. μέχρι δ' εἰκὸς καὶ τὴν μάχην διατετάσθαι. τεθαράκοντα δ' σταδίους διεχούσης τῆς καλλικολώνης ἀπὸ τοῦ νεῶ ἰλίου, τί χρήσιμον ὑπὲρ τοσοῦτον μεταλαμβάνεσθαι, οὐ τόπους ἐφ' ὅσον ἡ διάταξις ἐδύνατο. τότε πρὸς βύμβρης διέλαχον λύκιοι, οἰκιστὴν ἐπὶ τῷ παλαιῷ ἱστόμασι. πλησίον γάρ ἐστι τὸ πεδίον ἡ θύμβρα, καὶ ὁ δὴ αὐτοῦ ῥέων ποταμὸς θύμβρεος, ἐμβάλλων εἰς τὸν σκάμανδρον, ἧπερ τὸ θυμβραῖον ἀπόλλωνος ἱερόν. τοῦ δὲ νεῶ ἰλίου, καὶ παρατείνοντα σταδίους διέχει, ὅτε ἐρινεὸς βαχὺς πις τόπος, ἡ ἐρινεώδης, τῷ μὲν ἀρχαίῳ ἱστόμασι ἐπικαθῆκον. ὥστε τὸ, λαὸν δὲ σπεῖσον παρ' ἐρινεόν, ἔνθα μάλιστα ἁμβατός ἐστι πόλις, καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τείχεϊ.

Οἰκείως ἂν λέγοιτο αὐδρομαχή. ἔστι δὲ νεῶ πόλεως πάμπολυ ἀπέοικε. καὶ ὁ φηγὸς δὲ μικρὸν καταδεέστερον ὄντα τοῦ ὀρινεοῦ, ἐφ' οὗ φησιν ὁ ἀχιλλεύς·

ὄφρα δ' ἐγὼ μετ' ἀχαιοῖσι πολεμίζω,
οὐκ ἐθέλεσκε μάχῃ ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν ἔκτωρ,
ἀλλ' ὅσον ὀβρίμους σκαιάς τε πύλας, καὶ φηγὸν ἵκωνται.

Καὶ μὴν τό γε ναύσταθμον τὸν νεὼν ἔπι λεγόμενον, πλησίον ὄντως ὄντα τοῦ νεῶ πόλεως, ὥστε θαυμάζειν αὐτὸς ἂν τινα, τὴν μὲν τῆς ἀφνοίας, τὴν δὲ τοιαύτην τῆς ἀφυχίας. ἀφνοίας μὲν εἰ τοσοῦτον χρόνον ἀτείχιστον αὐτὸ εἶχον, πλησίον οὖσης τῆς πόλεως, καὶ τοσούτου πλήθους τότ' ἐν αὐτῇ καὶ τῷ ὠκουμενικῷ. νεωστὶ γὰρ γεγονέναι φασὶ τὸ τεῖχος, ἢ δὴ ἐγκύρσαν, ὃ δὴ πλάτας ποιητὴς ἀφανίσαν, ὡς ἀριστοτέλης φησίν. ἀφυχίᾳ δὲ καὶ ἀμελείᾳ τῆς τείχους, ἐτέχομάχουν, ὡς εὐεπιβόλου εἰς αὐτὸ τὸ ναύσταθμον, καὶ προσεμάχοντο τοῖς ναυσίν. ἀτείχιστον δὲ ἔχοντος, οὐκ ἐδύνατο προσιόντος πολιορκεῖν, μικρᾶς τῆς διαστάσεως οὔσης, ἔστι δὲ τὸ ναύσταθμον πρὸς σιγείῳ.

est, v. Cf. ece sic legitur, καὶ ἀναγκαῖον τὸν γράμμα φρὸς ἐν ἀναγκαῖον ἀγκῶνας.

Paulo ultra eum eſt Ilienſium uicus, ubi fuiſſe exiſtimatur antiquum Ilium diſtans ab urbe quæ nunc eſt, ſtad. XXX. Vltra Ilienſium uicum eſt Callicolona collis quidam, iuxta quem Simois labitur, quinque ſtad. ſpacium habens. unde illud quod de Marte dicitur, non caret ratione: ut,

Parte alia Mauors, uiolenti turbinis inſtar Iliad.o
Fertur, & excelſa Troas hortatur ab arce,
Nonnunquam ad Simoenta ruit, qua Callicolona eſt.

Nam prælio in Scamandri campo inito, conuenienter Mars interdum ab arce Troianos exhortabatur, interdum ab alijs locis Simoenti, & Callicolonæ proximis, quouſque ueriſimile eſt pugnam progredi. Cum uerò Callicolona XL ſtad. abſit à nouo Ilio, quid opus erat tantum ſpacium comprehendi, in quantum caſtra non extendebantur? Id quoque quid Lycij ſortiti erant, an e Thymbram ualde conuenit antiquæ urbi. Nam Thymbra campus eſt ibi proximus, et Thymbræus qui per eum fluit, in Scamandrum emittens ad Apollinis Thymbræi templum L ſtad. diſtat. Erineos etiam aſper quidam locus in quo multæ ſunt caprificus, antiquæ urbi ſubiacet. quare illud quod ab Andromacha dicitur, ualde huic conuenit: ut,

Tu populis conſiſte tuis, ad Erineon Hector Iliad.ſ
Qua pate acceſſus, uel adiri mœnia poſſunt.

Nouæ autem urbi non conuenit. Phagus quoque paulo inferior eſt Erineo, de qua Achilles ait,

Dumq; ego apud Troiam certarem, è mœnibus Hector Iliad.ψ
Longius ad pugnam nunquam prodire uolebat,
Sed Scæas portas, & Phagum exibat aduſque.

Præterea id quod nunc nauale dicitur, adeò uicinum eſt nouæ urbi, ut meritò partim Troianorum dementiam liceat admirari, partim metum. Dementiam quidem, ſi tãto tempore id immunitũ habebant, cum urbs propinqua eſſet, & tanta ciuium & ſociorũ multitudine abundaret. Nuper enim factũ murum inquit, uel nõ eſt factus: ſed poeta qui eum finxit, etiã deleuit, ut Ariſtoteles dicit. Metum uerò, ſi facto muro ex eo pugnabant, cum hoſtes ad nauale irruentes, è nauibus certarent. Verum cum illi id immunitum haberẽt, non audebant ad obſidendũ accedere, cum diſtantia parua eſſet, nauale enim iuxta Sigeum eſt,

& Scamander prope emittit, distans ab Ilio stad. XX. Quod si quis dicat, eum qui nũc Achiuorum portus uocatur, nauale fuisse, propinquiorem locum dicet XII stadijs ab urbe distantem, & campum ad mare addet, quia totus campus qui ad mare ante urbem iacet, fluminum aggestio est. Quapropter si nunc XII stad. interuallum est, tunc dimidio minus erat. Narratio quoque ab Vlysse ad Eumæum habita, à nauali ad urbem magnum spacium esse significat, Vt aciem sub Troiam duximus. & in progressu ait, Nimium longè à nauibus uenimus. Mittuntur etiam speculatores uisuri, num apud naues maneant, ualde remoti à mœnibus, an in urbem retrocedant. & Polydamus dicit,

Locus Homeri Iliad. θ

Num ne reuertamur, socij decernite in urbem,
Ipse quidem iubeo, nam longè à mœnibus itum est.

Demetrius Hestiæam Alexandrinam in testimonium affert, quæ de Homeri Iliade conscripsit, interrogantem num apud nouum Ilium bellum fuit, & Troianus campus, quem poeta dicit inter urbem fuisse atq; mare: nam fluminum aggestio, quæ nunc ante urbem cernitur, posterius facta est. Polites quoque,

Iliad. β

Qui senis Aesyetæ tumulo spectabat ab alto
Quid struerent Danai, pedibus pernicibus audax.

Stultus erat, nam quanquam ab alto, tamen è maiore arcis altitudine speculari poterat, & ex æquali ferè distantia nihil indigens pedum ope ad tutelam. Nam Aesyetæ sepulchrum quod nunc ostenditur, quinq; stadijs abest iuxta uiam, quæ Alexandriam fert. Præterea Hectoris discursus circum urbem ratione caret. Nam noua urbs, propter perpetuum iugum circuiri non potest, antiqua uerò potest, cuius meritò uestigium nullum extat. Nam cum uicinæ urbes uastatæ essent, non tamen omnino erutæ, & antiqua funditus deleta, omnes eius lapides ad illarum instaurationem sunt translati. Vnde Archæanactem Mitylenæum dicunt, ex ijs lapidibus Sigeum construxisse, quod postea Athenienses, misso Phrynone Olympionice occuparunt, cum Lesbij de uniuersa ferè Troade disceptarent, à quibus maxima eius regionis pars possidebatur: Eius autem habitationes partim adhuc stant, partim sunt deletæ. Pittacus Mitylenæus unus exseptem sapientibus, aduersus Phrynonem imperatorem nauigans, & prælio cum eo conserto, maximam cladem accepit. Vnde Alcæus poeta dicit, se in quodam certamine male latum, abiectis armis aufugisse, & præconi cuidam imperasse, ut ijs qui domi erant, nunciaretur, Alcæus incolumis nequaquam ipsum tollet tyrannum, in clarum Palladis templum, quem Attici suspenderunt. Postea Phrynone illum ad singulare certamen prouocante, concurrit: sumptisq; piscatorijs instrumentis, funda conuoluit, & fuscina gladioq; confodit. Stãte adhuc bello, Periander ab utrisque arbiter electus, id diremit. Demetrius Timæum mentiri ait, qui scribat è lapidibus Ilij Achilleum à Periandro munitum, dum Athenienses contra Pittacum auxiliaretur. Munitum quidem hunc locum à Mitylenæis apud Sigeum concedit, sed nequaquam ex his lapidibus, nec à Periandro: qui quomodo arbiter esset electus, quî erat aduersarius? Achilleum locus est, in quo Achillis monumentum ostenditur, parua sanè habitatio. Ilienses Sigeum cum minus obtemperaret, euerterunt. nam tota ora Dardanum usq; sub illis fuit, & nunc est. Olim maxima pars sub Aeolib. erat. Quapropter Ephorus non dubitat totam regionem, quæ Abydo Cumam pertendit, Aeolida nominare. Thucydides dicit, Athenienses Troiã Mitylenæis abstulisse in bello Peloponnesiaco, quod Pachetium dictum est. Noui autem Ilienses asserunt urbem ab Achiuis captam, nõ tamen penitus euersam, nec unquam funditus deletã fuisse. Vnde Locrenses uirgines paulo post quotannis mitti incœperunt, quæ profectò minime sunt Homerica. Nam nec Homerus Cassandræ uiolentiam nouit, sed eam tunc uirginem dicit: ut,

Interiore domus parte Othryonea peremit, Iliad. ν
Quem noua bellorũ iam pridẽ fama Cabesso
Traxerat intactam, & forma præstante petentem Cassandram.

Violentiæ uerò nusquã meminit, nec quod Aiacis interitus in naufragio, Palladis ira euenerit, an alia simili causa: sed quòd Palladi esset exosus, in communi dixit. Nam cum omnes in templũ scelerati atq; impij fuissent, omnibus erat infensa. interemptos autem à Neptuno dicit, propter eorum insolentiam. Locrenses uirgines mitti contigit, cum iam Persę obtinerent. Iliẽses itaq; hoc modo inquiũt,

Ho-

Homerus autem expresse urbis excidium ponit: ut,

Iliad. β Tempus enim veniet, quo concidat Ilion ingens. Et illud,

Odyss. γ. & alibi. Si Priami claram pugnando euertimus urbem. Et illud,

Iliad. μ Vrbs Priami decimo iam tandem corruit anno.

Huius rei coniecturam hanc faciunt, quod Palladis simulacrum nunc stat, cum Homerus id sedere significet. Iubet enim peplum Palladis genibus apponi pro imponi. ut est etiam illud,

Iliad. β Non cernet genibus charos assidere natos.

Quod melius est, quàm ut quidam exponunt, pro παρὰ τοῖς γούασι θεῖναι, id est iuxta genua poni, afferentes illud,

Odyss. β Illa foco astabat, rutilumq; sedebat ad ignem.

Pro eo, iuxta focum. Quę nam enim peplipositio esset iuxta genua? Si quoq; qui γουᾶσιν, id est genibus accentu circunflexo pronũciant, quemadmodum in multis alijs fit, utcunq; accipiant, uerba in infinitum protrahunt. Permulta uerò antiqua Palladis simulacra sedentia ostenduntur, ut Phoceæ, Massiliæ, Romæ, Chij, & multis alijs in locis. Iuniores quoq; urbis excidium confitentur, ut Lycurgus orator. nam Ilij mentionem faciens, Quis (inquit) non audiuit id semel à Græcis euersum, quod nunc desertum est? Sunt qui putent posteriores hos condidisse, ratos locum eum inauspicatum esse, propter calamitates, uel quod Agamemnon antiqua consuetudine eum fuerit execratus. Quemadmodum Cræsus cum Sidenam cepit, in quam Glaucias tyrannus aufugerat, execratus est, quicunque eum locum instaurarent. Quare ab eo loco illos credunt abstinuisse, atque alium condidisse. Astypalienses itaque qui Rhętium tenuerunt, primi opidum iuxta Simoentem habitauere, quod nunc Polisma nominatur, in loco non ualde idoneo, quapropter cito euersum est. Noua uerò habitatio & templum apud Lydos condita sunt. Ea in initio non erat urbs, sed multis annis pòst, & paulatim, ut diximus, creuit. Hellanicus uolens Ilienſibus gratificari, ut illius fama est, concedit nouam & antiquam urbem eandem esse. qua deleta, qui Sigeum & Rhætium habitabant, regionem inter se partiri sunt: ea autem restituta, omnia reddiderunt. Idam proprie* multifontẽ dici existimant, propter fluminum multitudinem ex ea profluẽtium,

Iliad. ξ. et alibi. Maro fontosam uocat.

ὅμηρος δὲ ῥητῶς τὴν ἀφανισμὸν τῆς πόλεως εἴρηκεν·

Ἔσσεται ἦμαρ ὅταν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρή.

Ἦ γὰρ καὶ πριάμοιο πόλις διεπορθήσαμεν αἰπύ.

Εἴποτ βουλῇ καὶ μύθοισι,

Πορθέομεν ἣ πριάμοιο πόλις ἑκάτῳ γε μιήτῃ.

Καὶ τὰ μὲν τοιαῦτα δὲ τοῦ αὐτοῦ τίθηται παραμύθια, οἷον ὅτι τῆς ἀθηνᾶς τὸ ξόανον νῦν μὲν ἑστηκὸς ὁρᾶται. ὅμηρος δὲ καθήμενον ἐμφαίνει. πέπλον γὰρ κελεύει θεῖναι ἀθηναίης ἐπὶ γούασιν. ὡς καὶ,

Μή ποτε γόνασιν οἷσιν ἐφεζέσθαι φίλον υἱόν.

Βέλτιον γὰρ οὕτως, ἢ ὡς τινὲς διέχοντα αὐτὴ τοῦ παρὰ τοῖς γόνασι θεῖναι, παραβοήτου τὸ,

Ἡσται ἐπ' ὀχάρῃ πυρὸς αὐγῆ.

Ἀντὶ τοῦ παρ' ἑχάρη. τίς γὰρ ἂν νοοῦντι τὸ πλοκὴ ἀνάθεσις παρὰ τοῖς γούασι. καὶ οἱ τὴν πρόσωσιν ἢ ἅλασιν ἐφοντες, γουᾶσιν, ὥσπερ φασὶν ὁποτόρως ἂν διέξωντα, ἀποβαπτομένους, εἶθ' ἑστεῶντές τε φρύγας. πολλὰ δὲ τῶν ἀρχαίων ἐπὶ ἀθλιῶς ξοάνων καθήμενα διήνυσται, καθάπερ γὰ φωκέας, μασσαλίας, ῥώμης, χίους, καὶ ἄλλους πλείονας. ὁμολογοῦσι δὲ καὶ οἱ νεώτεροι τὴν ἀφανισμὸν τῆς πόλεως, ὧν ὅτι καὶ λυκοῦργος ὁ ῥήτωρ. μνησθεὶς γὰρ τῆς ἰλιέων πόλεως φησί. τίς οὐκ ἀκήκοεν, ὡς ἅπαξ ποτὲ τὴν ἑλλάδα κατεσκάφη ἀοίκητον οὖσαν. εἰκάζουσι δὲ οὗ ὕστερον αὐτὴν κτίσαι διανοουμένους οἰωνίζεσθαι τὸν τόπον ἐκεῖνον, εἴτε διὰ τὰς συμφορὰς, εἴτε καὶ κατάραν τοῦ ἀγαμέμνονος κατὰ παλαιὸν ἔθος. καθάπερ καὶ ὁ ἱεροῖσιν ἀζηλωτὴν τὴν σπάρτην εἰς ἣν ὁ τύραννος κατέφυγε γλαυκίας, ἀρᾶς ἔθος κατὰ τὴν τειχιοῦντα τὴν πόλιν τὸν τόπον. ἐκείνου μὲν οὖν ἀπέσχοντο τοῦ χωρίου, ἕτερον δὲ τεῖχισαν. πρότερον μὲν οὖν ἀσυπαλιεῖς οἱ τὸ ῥοίπιον κατασχόντες σμῆνος πρὸς τῷ σιμόεντι πόλιον, ὃ νῦν καλοῦσι πρὸς τῷ σιμόεντι πόλισμα, οὐκ εὐδυργεῖ τόπῳ, διὸ κατέπεσε παχέως. ὕστερον δὲ τὴν λυδίαν ἀνωκίσθη κατοικία, καὶ τὸ ἱερόν. οὐ μὴν πόλις ἐκτίσθη κατοικία, καὶ τὸ ἱερόν. οὐ μὴν πόλις γε ἦν, ἀλλὰ πολλοῖς χρόνοις ὕστερον, καὶ κατ' ὀλίγον, ὡς εἴρηται τὴν αὔξησιν ἔσχεν. ἐλλάνικος δὲ χαριζόμενος τοῖς ἰλιεῦσιν οἷς ἐκείνος δὲ χαριζόμενος τοῖς ἰλιεῦσιν οἷς ἐκείνου μύθος σωιγορεῖ, τὸ τὴν αὐτὴν εἶναι πόλιν τὴν νῦν τῇ τότε. τὴν ἢ χώραν ἀφανισθεῖσαν τὸν διχνεύσαντο, ὃ δὴ ἄλλως, ὡς ἔοικεν, ἐπὶ πλησιοχώρων ἀπέδοσαν αὐτοικιθείσης. πολὺ πλάκιον ἢ τὴν ἴδιαν ἰδίως οἴονται λέγεσθαι, ἀλλὰ πολὺ δὴ ἀπὸ τῶν ἐξ αὐτῶν ῥεόντων ποταμῶν, καθ'

καὶ μάλιστα δὲ ἀλεξάνδρειαν ὑποπεπτωκὸν αὐτῇ, καὶ μέχρι σκήψεως. καὶ τὰ περὶ ἴλιον. ἔμπειρος δ' ὢν τῶν τόπων, ὡς αὐτόχθων ὁ δημήτριος, τότε μὲν οὕτως λέγει περὶ αὐτῶν. ἔστι γὰρ λόφος τις ἀπὸ ἴδης κατειλημμένος δ' οὕτως ἑκατόν που καὶ εἴκοσι σταδίοις σκήψεως, ἐξ οὗ ὅ, τε σκάμανδρος ῥεῖ, καὶ ὁ γρανικὸς, καὶ αἴσηπος, οἱ μὲν πρὸς αὐτὸν, ἀπὸ τῆς πηγῆς συλλεγόμενοι, ὁ δὲ σκάμανδρος ὠθεῖ λύσιμ ἐκ μιᾶς πηγῆς. πᾶσαι δ' ἀλλήλας πλησιάζουσιν γὰρ εἴκοσι σταδίων προεχόμεναι διαστήματι. πλεῖστον δ' ἀφεστήκασιν ἀπ' ἀρχῆς ὁ τοῦ αἰσήπου τέλος, χιλίοις τισὶ καὶ πεντακοσίοις σταδίοις. περιέχει δὲ λόγον, ὡς φησιν ὁ ποιητὴς κρουνῷ δ' ἵκανον καλιῇ ῥόον, γίνεται δὲ πηγαὶ δυοὶ αὐταίοσουσι σκαμάνδρου δινήεντος.

Ἡ μὲν γὰρ θ' ὕδατι λιαρῷ ῥέει, ὄφρα θέρμῃ,

Ἐπφορεῖ δὲ, Ἀμφὶ δὲ καπνὸς

γίνεται ἀπ' αὐτῆ ὡσεὶ πυρός.

Ἡ δ' ἑτέρη θέρει πεπάρεται, οἰκύῃ χαλάζῃ,

Ἢ χιόνι †ψυχρῷ.

Οὔτε γὰρ θερμὰ νεῦ γὰ τῷ τόπῳ εὑρίσκεται, οὐδὲ ἡ τοῦ σκαμάνδρου πηγὴ γίνεσθαι, ἀλλ' γὰ ὄρει. καὶ μία, ἀλλ' οὐ δύο. τὰ μὲν οὖν θερμὰ ἐκλελεῖφθαι εἰκὸς, τὸ ὑ ψυχρὸν καὶ τὰ διάδοσιν ἐπικρέον ἐκ τοῦ σκαμάνδρου κατὰ δῆλον αὐατέλλειν τὸ χωρίον, ἢ καὶ δῆλα τὸ πλησίον εἶναι τοῦ σκαμάνδρου. καὶ δῆλον τὸ ὕδωρ λέγεσθαι τοῦ σκαμάνδρου πηγήν. οὕτω γὰρ λέγοντες πλείους πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ. συμπίπτει δ' εἰς αὐτὴν ὁ ἀνθρωπος ἀπὸ ἀλεισάνδρας, ὀρεινῆς τινος πολλοὺς κώμας συναθροιζούσης καὶ γεωργουμένης καλῶς παρακειμένης τῇ ἀλεξανδρικῇ μέχρι τῆς πρὸς ζέλειαν, καὶ φυτείων τόπων. ὠνομάσθαι δὲ τὴν χώραν φασὶν ἀπὸ τοῦ ἀδρήστου ποταμοῦ ὑπὸ ὠνόμασεν ὁ ποιητής·

Ῥῆσός θ' ἑπτάπορός τε ἀδρήστου τε ῥοδίης τε.

Τὴν δὲ πόλιν κατεσπάσθη τὴν ὁμώνυμον τοῦ ποταμοῦ. πάλιν δ' οὕτως φησὶν ὁ μῆτρος ποταμὸς νεῦ καλεῖτ ῥοείτης. ἐὰν μὴ ἄρα ὁ εἰς τὴν γρανικὸν ἐμβάλλων ῥῆσος ὄξιν. ἑπτάπορος δὲ, οὐ καὶ πολύπορον λέγουσιν, ἑπτάκις διαβαινόμενος ἐκ τῆς πρὸ τὴν καλὴν ὠδύκην χωρίον, ὥστ κελαινὰς διόμεναι ἰοῦσι, καὶ τὸ ἀσκληπιεῖον ἵδρυμα λυσιμάχου. πρὸ δ' τε καλῆς ὠδύκης, ἀτταλος ὁ πρῶτος βασιλεύσας οὕτως γράφει. τὸ μὲν πορίμετρον εἶν φησὶ ποδῶν τετταράκοντα καὶ ἑκατὸν, τὸ δ' ὕψος ἀπὸ μὲν ῥίζης ὧν ἐξήκοντα, καὶ ἑπτὰ πόδας. ἔστ' εἰς τρία χιζομένου ἴσον ἀλλήλοις διέχοντα. εἶτα πάλιν συναγομένου εἰς μίαν κορυφὴν. ἀπετελοῦντο τότε πᾶν ὕψος λυσιμαχείου πλέθρων, καὶ πῶν τετρακαίδεκα πηχῶν ἀδραμυττηνοῦ διχῇ πῶς ἀρκοῦν ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα πόδες, λαφύρου δ' ἀπὸ μακεδόνος ῥᾳ τόπου ζώνος, καθ' ὃν μεταξὺ πελασκικὸν

præsertim ubi Dardanica regio ei subiacet usque Scepsim & Ilienſia. Demetrius eorum locorum gnarus, ut homo indigena, ita inquit: Est collis quidam Idæ nomine Cotylus, ultra Scepsim ad centum ac x x stadiorum, ex quo Scamander & Granicus, & Aesapus fluunt, sed hi ad septentrionem & Propontidem tendunt, è pluribus fontibus manantes, Scamander ad occasum ex uno fonte. Fontes inter se distant x x stad. interuallo, et finis Aesapi ab ortu suo plurimùm distat quingentis ferè stadijs, ut poeta inquit, Dicendi causam præstat mirandus aquarum Iliad. χ
Fluxus hic geminis Scamãder fontibus exit,
Alter enim tepidis fumosus labitur undis,
Alter at in medio tam fertur frigidus æstu,
Quàm nix & grando, glacie districtus aquaï.

λιαρῷ dixit tepida, id est calida. Addidit etiam fumosus, quia fumus ex eo fit sicut ex igni, sed in eo loco nunc calidæ aquæ non inueniuntur, nec Scamandri fons ibi est, sed in mõte, isq; unus, & nõ duo. Calidas quidẽ defecisse, uerisimile est, frigidę autem per derivationem è Scamandro effluentes iuxta hũc locum exoriuntur, uel quia prope Scamandrũ sunt: atq; hæc aqua Scamãdri fons dicitur. nã hoc modo plures fontes eiusdem fluminis dici possunt. In hũc Andrius influit ex quadam Carisenæ montana regione, compluribus uicis habitata, & optimè culta, quæ Dardanicæ adiacet, usq; ad loca Zeleæ ac Pityæ finitima. Eam regionem à Caresso flumine dictam putant, cuius poeta meminit:

† ψυχρῷ legit Aldina, quamuis utrunque fecerat.

Rhesusq;, Heptaporosq;, Caresusq;, Rhodiosq;. Iliad. μ

Hic idem dicit urbem de nomine fluminis appellatam, erutam esse. Rhesus fluuius nũc Rhoites appellatur, nisi qui in Granicum influit, Rhesus sit. Heptaporus, quem multiuadum nominant, septies pertrãsitur à locis pulchræ pinui finitimis, uicum Celenas euntí, & Aesculapium Lysimachi opus. De pulchra pinu Attalus qui primus regnauit, ita scribit, ambitum eius esse pedum XXIIII altitudinẽ à radice LX & VII. postea in tria scissam æqualiter inter se distãtia, iterum in unam apicẽ cohiberi. Totam eius altitudinem esse duorũ iugerum & XV cubitorũ, distat ab Adramyttio stad. centum & octoginta ad septentrionem. Caresus à Malunte fluit, qui locus inter

1 Rhesus fluuius

2 Heptaporus

3 Caresus

4. Rhodius Palæscepsium iacet, & Acheium ulterioris Tenediorum agri, immittit autem in Aesapum. Rhodius à Cleandria & Gordo fluit, quæ stad. LX distant à pulchra pinu, influit autem in Aenium in Aesapi conualle, quæ à sinistra cursus eius est. Primum inuenitur Polichna locus munitissimus, deinde Palæscepsis, deinde Halizonium, quod iam ad Halizonum materiam (de quibus antè diximus) confictum est. Postea Caresus urbs deserta, & Caresina regio, & flumen ab eo dictum, quod conuallem ingentem efficit, minorem tamen ea quæ Aesapi est. Iam uerò deinceps Zeliæ sequuntur campi, & loca collibus plena, & optimè culta. In Aesapi dextra, inter Polichnam & Palæscepsim est uicus nouus & argentariæ: Quod etiam ad eandem materiam ponendum est, ut illud saluum esse possit, Argenti ubi uena est. Siue Alybam siue Alopam, siue utcunque uelint nominare. Oportuit enim eos & hoc fingere, parumper sibi frontem perfricantes, nec claudum quicquam, & reprehensioni obuium relinquere, cum iam ausi fuissent. Is itaque sic accurritur, cætera quoque uel plurima ab eo animaduertenda erant, ut ab homine perito & indigena, & tantam de his rebus curam habente, ut XXX libros conscripserit, in expositionem paulo plurium LX uersuum, ex dinumeratiõe Troianorum. Dicit itaq; Palæscepsim ab urbe Aenea distare stad. L. ab Aesapo flumine XXX. rursum ab hac Palæscepsi nomen ad alia plurima loca deduci. sed ad oram unde digressi sumus, redeundum est. Post Sigeum promontorium est Achillæum & Achæium, ulterior Tenediorum regio & ipsa Tenedos, distans à continenti ad stad. XL. Ea ambitum habet ad stad. LXXX, & urbem Aolicam, & portus duos, & Apollinis Sminthei delubrum, ut poeta testatur,

Iliad. A Smintheu præclaræ Tenedi dominator Apollo.

Circunstant eam duę paruę insulæ, quas Calydnas uocant, sitas in nauigatione Lectum uersus. Tenedum alij Calydnam dixerunt, alij Leucophrym. Circa eam sunt aliæ quædam insulæ. In hac de Tene conficta fabula narratur, à quo insula nominata est, & de Cygno qui genere Thrax fuit, & Tenæ pater (ut quidam uolunt) & Colonarum rex. Achęio continua erat Larissa & Colonę, quæ prius ad Diã pertinebãt, & Chrysa

παλαισκήψεως καὶ ἀχαιὸ τ τγηδίων τε ραίας. ἐμβάλλ ἐ εἰς τ αἴσηπον. ῥόῃ τ ὑ ἀχ λιεων δρίας κὴ γόρδυ, ἃ διέχ τ καλὴς πόλ κης ἐξήκοντα σταδίους. ἐμβάλλει δ' εἰς τ ἠμ αὐτ ον. τ δ' αὐλῶν τ πρὸ τ ἠμ αἴσηπον γὰρ ἀρισορᾶ τ γύσεως αὐτ, πρῶην δὲ πο λίχνα τ χῆρον χωρίον, εἶθ ἡ παλαισκήψις, εἶτ' ἀλλαζόνιον, εἶτ' ἤδη πεπλασμένον πῶς τ δ' ἀλλαζόνων ὑποθέσιν, πρὸ ὧν εἰρήκαμεν. εἶτα λαρίσσος ὀρώμη, ἃ ἡ λαρασιωὶς, καὶ ὁμώνυμ τ ποτα μός, ποιῶν καὶ αὐτὸς αὐλῶνα ἀξιόλογον, ἐλαύνω ὑ τ πρὸ τ ἠμ αἴσηπον. τὰ δ' ἑξῆς ἤδη τὰ τ ζελείας δὴ πεδία, καὶ ὀροπέδια καλῶς γεωργούμενα. γ δεξιᾶ ὑ τ αἰσήπου μεταξὺ πολίχνας τε κὴ παλαισκήψεως ἡ νέα λιῶμη, καὶ ἀργύρεια, καὶ ἄλλα πάλιν τάγματα τὰ ἀργύρεια πῶς τ ὠὐτ ὑποθέσιν, ὅπως σωθείη τ, ὅθεν ἀργυρεῖον δὴ γ ὑνέβλη, ἢ οὗ ἀλύβη που, ἢ ἀλόπη, ἢ ὅπως βούλονται πρ τ ὀνομάζειν. ἐγὼ γὰρ καὶ ἄλλ πλάσαι παρατετυφωμένους τ μέτωπ, καὶ μὴ χωλὸν ἐᾶν, κὴ ἕτοιμον πῶς ἐλέγχειν ἅπαξ ἤδη ἀκριτομυθοῦντας. ταῦτα μὲν οὖν γίγνεται ἔχει τοιαῦτ. ταῦτα δ' ἀκριβολογουμένῳ, ἢ τά τε πλεῖστα δεῖν πρ σέχειν, ὡς αὐθρίεμ πείρῳ καὶ γνῶτ, φροντίσαντί τε πρὶ τούτ πρσυτ, ὥστε τειάκοντα βίβλους συγγράψαι ἔχων ἀξήγησιν, μικρῷ πλείονας ἑξήκοντα τ καταλόγου τ νεῶν. φησὶ γοῦν τὸν παλαισκῆψιν τῆς μὲν αὐτ ἀκρας διέχειν σταδίους. τὸ δὲ ποταμοῦ τὸ αἴσηπου διακόσιους. ἡ δὲ παλαισκήψεως ταύτης ἱδρῦσθαι τὸν ὁμώνυμον, καὶ ἀπ' ἄλλους πλείους τόπους. ἐπάνιμεν δ' ἐπὶ τὸν παραλίαν ὅθεν πρ ἀπελίπομεν. ἔστι δ' ἡ μετὰ τὸν σιγειάδα ἄκραν καὶ τὸ ἀχίλλειον ἡ τγνδίεων πρὸς ἀκτὴ ὑ τ τγνέδος, οὐ πλέους τ τεσσαράκοντα σταδίων διέχουσα τ ἠπείρου. ἔχει δὲ τὸν πρίμητρον ὁσον σταδίους ἑκατὸν. καὶ πόλιν αἰολίδα, καὶ λιμένας δύο, καὶ ἱερὸν τ σμινθέως ἀπόλλωνος. καθάπρ καὶ ὁ ποιητὴς μαρτυρεῖ· Τγνέδοιό τε ἶφι ἀνάσσεις σμινθεῦ.

Κεῖται δ' αὐτ νησία πλείω, ἃ δὴ καὶ δύο μὲν καλοῦσι καλύδνας, λειμῶνας ἔχ τ πρ τὴν λέκτον πλοῦν, ἃ αὐτὸν δὲ τὸν τγνέδον καλύδναν λίνες ἕπορ, ἄλλοι δὲ λδυκόφρυν. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεραι νησία πρὶ αὐτόν. μυθεύεται δ' γ αὐτ τὰ πρὶ τ τγνέα, ἀφ' ὃ καὶ τὸν ὄνομα τ νήσῳ, καὶ τὰ πρὶ τ λύκνον, θρᾷκα τὸ γένος, πατέρα δ', ὡς λνδοί τ τγνα, βασιλέα κολωνῶν. ἦν δ' τῷ ἀχαιῷ συνεχὴς ἡ τ λάεια, καὶ κολωναὶ τ δίας ὅσαι πρότερον, καὶ ἡνίκα χρύσα

χρύσα ἐφ' ὑψηλοῦ λόφου ἵδρυτο ἱερόν τ Θαλάττης ἱδρυμένη, καὶ ἡ ἀμαξιτὸς ἡ τῷ λέκτῳ ὑποκειμένη σωεχὴς. νυνὶ δ' ἡ ἀλεξανδρεία σωεχὴς δέδε τῷ ἀχαιῷ. τὰ δὲ πολίσματα ἐκεῖνα σωῳκισμένα συγχωνθ, καθάπρ καὶ ἄλλα πλείω τ φερσείων εἰς τ ἀλεξάνδρειαν, ὧν ἐστὶ βρίλλα, καὶ νεανδρία ὅδε, καὶ τὴν χώραν ἔχουσιν ἐκεῖνοι. ὁ δὲ τόπος, γ ᾧ νυνὶ ἐστὶν ἡ ἀλεξάνδρεια, σαρὶα ἐκαλεῖτο. γ δὲ τῇ χρύσῃ ταύτῃ, καὶ τ σμινθέως ἀπόλλωνος ὄντι ἱερόν. καὶ τὸ σύμβολον τὸ τ ἐτυμόσιτα τ ὀνόματος σῶζον, ὁ μῦς ὑπόκειτ τῷ ποδὶ τ ξοάνου. σκόπας δ' ὅδε ὁρᾶται, τ πάριον. σωῳκισθῆσι δὲ καὶ τὴν ἱστορίαν εἰς τ μῦθον, ὑπτιῶ τῷ ὀπτῷ τ πρὶ τὸν μυῶν. τῆς γὰρ ἐκ τ λιρήτης ἀποῳγμένοις τόκοις (ὃς πρῶτος πᾶ ἐδίωξε καλλίνεω ὁ τ ἐλεγείας ποιητὴς, ἠκολούθησαν ὑ πολλοί) χρησμὸς ἦν αὐτόθι κτίζεσθ τ μονλιὼ ὅπου αὐ οἱ γηγενεῖς αὐτοῖς ὦσθῶντ. συμβῆναι δ' τοῦτ' αὐτοῖς φασι πρὶ ἀμαξιτ, νύκτωρ γὰρ πολὺ πλῆθος τ ἀγραίων μυῶν ἐλθεῖν. ἅπαντα γὰρ ὅσα σκύτινα τὸν τε ὁπλῶν, καὶ τὸν χρησικλείων, οὐ δ' αὐτόθι μένειν. ζῦπυς δ', καὶ τ ἴδιον ἀχαιοὶ τ λιρήτης κατανομάσαι. ἡρακλείδης δ' ὁ πολιτικὸς πλησιάζοντάς φησι τοῖς μύας πρὶ τὸ ἱερὸν νομισθῆναί τε ἱεροὺς, καὶ ἐξόπισθ ὅτῳ κατασκευασθῆναι ἑβδομὰς ὧν τῷ μυί. ἄλλοι δ' ἐκ τ ἀπίπης ἀφῖχθαί τινα τοῦκρον φασὶν ἐκ δήμου τροιῶν, ὃς νεῶ ὀξυπετέων λέγεται. τοῦκρος δ' μισθοφόρας ἐλθεῖν ἐκ τ λιρήτης. καὶ πῶς οὖν ἀπίπους ὧν πλοπῆς τὸν τροιῶν πόλεσι σημεῖον καὶ τὸ παρ' ἀμφοτέροις ὁρικλώνιόν τινα γενέσθαι τῶν ἀρχηγετῶν. λέγουσι μὲν οὖν οὕτως οἱ νεώτεροι. τοῖς δ' ὁμήρου μᾶλλον ἔπεσι συμφωνεῖ τὰ γ τῷ θήβης πεδίῳ, καὶ τὴν αὐτόθι χρύσην ἱδρυμένην ποτὲ δεικνύμενα ἴχνη· πρὶ ὧν αὐτίκα ῥηθήσεται. πολλαχοῦ δ' ὅτι τὸ τοῦ σμινθέως ὄνομα. κὴ γὰρ πρὶ αὐτὸν τὸν ἀμαξιτὸν χωρεῖς τοῦ ἡμῖν τὸ ἱερὸν σμινθίου, δύο τόποι καλοῦνται σμίνθια. ἄλλοι δ' γ τῇ πλησίον λασιοσαίᾳ, καὶ γ τῇ παραλίᾳ δ' ὅτι χωρίον τὰ σμιώθια καλούμενα, καὶ γ ῥόδῳ, κὴ γ λωΐδι, καὶ ἄλλοθι ἡ πολλαχοῦ. καλοῦσι δὲ νεῶ τὸ ἱερὸν σμίνθιον. χωρεῖς δὲ καὶ τὸ ἀλύσιον πεδίον· οὐ μέγα γ τῆς πόλεως, καὶ τὸ τραγεσαῖον ἀλσος τέμενος αὐτόματον τοῖς ἐτησίαις πανυμνοῦσι πρὸς ἀμαξιτῷ. ἐστὶ δ τῷ λέκτῳ ἐωμὸς τ δώδεκα θεῶν ἱδρυμένος. καλοῦσι δ' ἀγαμέμνονος ἵδρυμα. γ ἐπόλεα δ τῷ ἰλίῳ ὅτι τὰ χωρία τοῦτα, ὡς γ ἑλληνοσίους σταδίους, ἃ μικρῷ πλείονσιν. ὡς δ' αὕτως, καὶ τὰ πρὶ ἄβυδον ἐκ βατέρα μοῖρας, μικρῷ δ' ὁμως ἐγγυτέρω ἡ ἄβυδος. κάμψαντι δ

Chrysa in loco excelso & petroso supra mare sita, & Amaxitus quæ continuè Lecto subiacet: nunc Achæio continua est Alexandria. Oppida uerò illa, quemadmodum & alia complura castella, Alexandriam migrauere: è quibus est Cebrina & Neandria, regionem tamen illi habent. Locus ipse in quo nunc est Alexandria, Sigia uocabatur. In urbe Chrysa est Apollinis Sminthei delubrum, & signum quod nominis ueritatem seruat. Nam mus quidam pedi statuæ subiacet. Hanc statuam Scopa Parius fecit. Historia siue fabula, quæ de muribus narratur, huic loco congruit. nam Teucris è Creta profectis (de quibus primo Callinus elegiæ poeta tradidit, post multi sunt secuti) datum erat oraculum, ibi eos sedem posituros, ubi terrigenæ eos adorirentur. Idcirca Amaxitum dicunt contigisse, maximamq; agrestium murium multitudinem noctu exortam, quicquid armorum & utensilium ex corio inuenissent, corrosisse: Teucros ibi mansisse, atque Idam ab Ida, quæ in Creta est, appellasse. Heraclides Ponticus author est, mures ibi circa templum abundare, & sacros existimari: simulacrum uerò ita instructum esse, ut murem pedibus premat. Alij Teucrum quendam prodidere ex Attica profectum, ex urbe Troum, quæ nunc Oxypeteon nominatur: Teucros uerò nullos ex Creta uenisse. Signumq; coniunctionis Troum cum Atticis dicũt, quod apud utrosque Erichthonius quidam generis author prædicatur. iuniores ita dicunt. Homeri autem carminibus ea præcipuè uidentur concordare, quæ sunt in campo Thebano, & uestigia, quæ Chrysæ in eo sitæ olim ostendebantur. de quibus mox dicendum est. Sed multis in locis est Sminthei nomẽ, nam iuxta Amaxitum duo loca sunt, quæ Sminthia uocantur, præter eum qui est iuxta templum. Item alia Lariſſæo agro proxima. In Pariano etiam agro locus est Sminthius appellatus. Item apud Rhodum, & Lyndum, & alia plurima loca, nunc templum Sminthium uocant. In agro itaque Lecti seorsum est Halysius campus: & Tragesæi sales, qui sponte nascuntur, & Etesijs uentis congelascunt. Iuxta Amazitum ara quoque XII deorum, quam Agamemnon construxit, Lecti ostenditur. Hæc loca contra Ilium sunt ad stad. CC, uel paulo plura. Sic ex altera parte sunt Abydensia: quanquam paulò propior est Abydus. Deflectenti autem

Lectum sunt clarissimæ Aeolum urbes. Postea est sinus Adramyttenus, in quo poeta maximam Lelegum partem uidetur collocare, & Cilicas qui duplices sunt. Hic est Mitylenæorum litus, quod uicos aliquot habet in illorum continenti. Eundem sinum Idæum nominant. nam iugum à Lecto ad Idam porrectum primis sinus partibus immittit, in quibus poeta primum Lelegas sitos dixit, de quibus etsi prius dictum est, nunc tamen repetendum est, quia Pedasson urbem quandam sub Alte positam inquit,

Iliad.9 Sub cuius Lelegum populi ditione tenentur,
Pedasus & fluuio quæ iuncta est Satnioenti.

Nunc urbis locus desertus ostenditur. Quidam ὑπὸ σατνιόεντι, id est sub Satnioente scribunt: sed non recte, quasi urbs sub monte Satnioente sita sit, cum nullus ibi mons Satnios existat, sed fluuius ad quem urbs sita est, quanquam nunc deserta. nominat autem fluuium,

Iliad ξ Satnion Oenopidem cõtorta perculit hasta,
Quem quondam Nais peperit pulcherrima Nympha,
Oenopi, seruaret dum Satnioentis ad undam
Ille boues. Et iliud,
Iliad.ϕ Ad rapidi ripas *ardebat Satnioentis
Pedason excelsam

*In Hom. exẽplaribus legitur ναίε, id est, habitabat, nõ autẽ ναίει, quo pacto uidetur legisse interpres.

Postea Satnioenta dixit, alij uerò Saphnioenta, qui torrens magnus est, & celebris propter poetam qui eum nominauit. Hæc loca Dardanio agro & Scepsio sunt continua, tamquam alia quędã Dardania, humiliora tamẽ. Nunc Asiorum & Gargarensiũ sunt usq; ad mare Lesbum, contenta in regione, quę olim Antandria erat & Cebriniorum & Neandrinorum & Amaxitanorum agro. Neandrini enim ultra Amaxitum sunt, cum & ipsi circa Lectum sint, & magis mediterranei, & magis Ilio propinqui. nam centum & quinquaginta stadijs ab eo distant. Vltra hos sunt Cebrinij, ultra Cebrinios Dardanij usque Palæscepsim atque Scepsim ipsam. Alcæus Antandrum Lelegum urbem dixit,

Vrbs Lelegum inprimis Antandros.

Scepsius eam in adiacentibus ponit, ita ut in Cilicum terram exeat. His enim quodammodo Leleges sunt finitimi, australe Idæ latus terminantibus. humiles tamen sunt & ij qui maritimam oram attingunt, præsertim iuxta Adramyttium. nam post Lectũ est Polymediũ, locus quidã ad stad. X Lab eo distãs, uel ad LXXX. lucus paruus est circa mare,

ἐκ λέκτου, ἐλλογιμώτατ᾽ πόλεις ἦν ἀπολέιπω, καὶ ὁ Ἀδραμυττηνὸς κόλπος ἐκπλέκτεαι, ᾧ ὧδ᾽ πλάους ἦν λελέγων κατοικέω ὁ ποιητὴς φαίνεται, καὶ οὗ κίλικας διῄρηται ὄντας. ᾗ ταῦθα δὲ κῆ ὁ ἦν μιτυληναίων ὄρη ἀγκὼν λὸς, ὠμας τινὰς ἔχων τῶν κῇ τὸ ἤπειρον ἦν μιτυληναίων. ὧν δὲ αὐτὸν κόλπον, καὶ ἰδαῖον λέγουσιν. ἡ γὰρ ἀπὸ τοῦ λέκτου ῥάχις αὐξανέουσα πρὸς τὸν ἴδην, ὑποδέχεται ἦν πρώτων τ᾽ κόλπου μορῶν, ᾗ οἷς πρῶτον οὗ λέλεγας ὁ ποιητὴς ἱδρυμένους ἐποίησεν. ἔρηται δὲ πρὸ αὐτὸν καὶ πρότερον, καὶ νῦν δὲ προσληπτέον, ὅτι τοιάδ᾽ ἀσύμπινα λέγει πόλιν αὐτὸν ὑπὸ ἄλτη τεταγμένων᾽ (σημείωσαι, Ἄλτεω, ὃς λελέγεσι φιλοπόλεμοσιν ἀνὰς Γηδάσου ἀπὸ ἦσαν ἔχων ὑπὸ σατνιόεντ.

Καὶ νῦν ὁ τόπος δείκνυτ᾽ ἦ πόλεως ὄρος. γράφουσι δέ τινες δὴ οὐ ὑπὸ σατνιόῃ, ὡς ὑπὸ ὄρει σατνιόῃ δεμνὸν τ᾽ πόλεως, ἐδὲν ὄντ᾽ ὄρος ᾗ ταῦθα ὑπὸ σατνιόεντ προσαγορεύομένων. ἀλλὰ πεδεμὸς ἐφ᾽ ᾧ ἵδρυ) ἡ πόλις. νῦν δ᾽ ὄντ᾽ ὀρήμ. ὀνομάζει δ᾽ ὁ ποιητὴς Σάτνιον δ᾽ ἄτασε, δοῦρι μετάλμενος ἐξυόφιν Οἰνοπίδαο, ὅν ἄρα νύμφη τέκε ναΐς ἀμύμων Ἥνοπι βουκολέοντι πὰρ᾽ ὄχθας σατνιόεντος.

Καὶ πάλιν,

Καῖε δὲ σατνιόεντ᾽ ἐϋῤῥείταο παρ᾽ ὄχθας, Γήδαιόν τ᾽ ἀπὶ λιλιόν.

Σατνιόεντα δ᾽ ὕστερον εἶπεν, οἱ δὲ σαφνιόεντα. ἔστι δ᾽ χάραδρος μέγας. ἅψιν δ᾽ μνήμης ποιήσασθαι ὀνομάζων ὁ ποιητὴς αὐτόν. οὗτοι δ᾽ οἱ τόποι συνεχεῖς εἰσι τῇ δαρδανίᾳ καὶ τῇ σκηψίᾳ, ὥς που ἄλλοι τὴς δαρδανίας. πανωνοτόρα δὲ ἀσίαν δ᾽ ὄντ᾽ νῦν ᾗ γαργαρέων ἕως τ᾽ κῇ λέσβου θαλάττης, πόδεις χέμβα τῇ τε αὐτανδρίᾳ καὶ τῇ λεκτωλίᾳ καὶ νεανδρίᾳ ἕως, καὶ ἀμαξιτέων. ᾗ μὲν γὰρ ἀμαξιτὸς, νεανδρίεις ὑποδέκονται, καὶ αὐτοῖ ὄντον λέκτου ᾗ ὄντες μεδγαιότεροί τε καὶ πλησιέστεροι τοῦ ἰλίου. διέχουσι γὰρ ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα σταδίους. τούτων δὲ καθυπέρθε λεκτωλίοι. ὑπὲρ δὲ δαρδανίοι, μέχρι παλαισκήψεως καὶ αὐτῆ ᾗ σκήψεως. τ᾽ ᾗ ὑπανδρου ἀλκαῖ μὲν καλεῖ λελέγων πόλιν· πρῶτα μὲν καὶ ὁ σκήψιος τανδρο λελέγων πόλις. ὁ δὲ σκήψιος ᾗ ταῖς παρακειμέναις πίπτουσιν, ὥστ᾽ ἐκπίπτει ᾗ ὑπὸ εἰς τὸν τῶν κιλίκων. ὅτοι γὰρ εἰσι σωνεχεῖς τοῖς λελέξι μᾶλλον πῶς τὸ νότιον πλάγιον τ᾽ ἴδης ἀφορίζοντος. παπανοί δ᾽ ὅμως καὶ οὗτοι ᾗ οἱ τῇ παλαίᾳ σωκάπτουσιν μᾶλλον τῆς ᾗ οἱ τῇ παλαίᾳ σωκάπτουσιν μᾶλλον τῆς ἀδραμύττιον. μεταξὺ δ᾽ λέκτου τὸ πολυμήλη τὲ ἀδραμύττιον. μεταξὺ δ᾽ λέκτου τὸ πολυμήλη ὁμ ὄντ᾽ χωρίον ᾗ τεσσαράκοντα σταδίοις, ὅπερ ᾗ ὀγδοήκοντα, ἄλσος μικρὸν ὑπὲρ τ᾽ θαλάσσης. ἔστ᾽ ᾗ

ἔστ᾽ ᾗ ἑκατ᾽ καὶ τεσσαράκοντα γάργαρα. λέγεται ᾗ τὰ γάργαρα ἐπ᾽ ἄκρας ποιόσης τ᾽ ἰδίως ἀδραμυττηνὸν καλούμενον κόλπον. λέγεται ᾗ πᾶσα ἡ ἀπὸ λέκτου μέχρι καινῶν παραλία ὑπ᾽ αὐτῶ οὕτω ὀνόμαται, ᾧ ὧ κῇ ὁ ἐλεατικὸς περιλαμβάνεται. ἰδίως μὲν τοι φασὶ τὸν ἀδραμυττηνὸν τ᾽ λεγόμενον ὑπὸ ταύτης τῆ ἄκρας, ἐφ᾽ ᾗ τὰ γάργαρα, κῇ τ᾽ πυῤῥᾶς ἄκρας προσαγορευομένης. ἐφ᾽ ᾗ κῇ ἀφροδίσιον ἱδρυται. πλάτος δ᾽ τ᾽ στόματος δὲν ἀπὸ τῆ ἄκρας ὑπὲ τ᾽ ἄκραν. διάφραμα ἑκατὸν μὲν εἴκοσι σταδίων. φησὶ δ᾽ ἥπτε ἀνταυδρὸς ὅτιν ὑποδρομέα μῆκος ἔχουσα ὀρθ, ὃ καλοῦσι ἀλεξάνδρειαν. ὅπου τὰς θεὰς κεκριθῆναι φασὶν ὑπὸ τ᾽ πάριδος. κῇ ὁ ἀσπάνειος δ᾽ ὑλοτόμου τ᾽ ἰδαίας ὕλης. φησὶ δ᾽ ἀστυρίθωτ᾽ καταγόντων δὲ τῆς ἀδραμυττίους. εἶτα ἄσυρα λιμήν, κῇ ἄλσος τ᾽ ἀσυρηνῆς ἀρτέμιδος ἅγιον. πλησίον δ᾽ δύθυς τὸ ἀδραμύττιον, ἀθηναίων ἄποικος πόλις, ἔχουσα κῇ λιμένα, κῇ ναύσταθμον. ἔξω δ᾽ τ᾽ κόλπου κῇ τ᾽ πυῤῥᾶς ἄκρας, ἥτε κιδωνία δὲν πόλις ἔρημος, ἔχουσα λιμένα ὑπὲρ αὐτῆ ᾗ τῇ μιζαίᾳ, τό, τε τ᾽ χαλκὸ μέταλλον, καίπερ πόρρω κῇ βαρίαν, κῇ ἄλλαι διαῤῥῆ κατοικίαι. ᾗ δ᾽ τῇ παλαίᾳ τῇ ἐφεξῆς, αἱ τ᾽ μιτυληναίων κῶμαι, κορυφαντίς τε κῇ ἡρακλέα, κῇ μεταταῦ πάλαι. εἶτ᾽ ἀταρνεύς, κῇ πιτάνη, κῇ αἱ τοῦ καΐκου ἐκβολαί. ταῦτα δ᾽ ἤδη τ᾽ ἐλαϊτ πόλπου. κῇ ἔστιν ᾗ τῇ παραλίᾳ ἡ μυλέα, καὶ ὁ λοιπὸς μέχρι καινῶν κόλπος. λέγομεν δὲ αὐτὰ λαβόντων πρὶ τ᾽ καθέκαστα πάλιν, εἴ τι παραλέλειπται μνήμης ἄξιον, κῇ πρῶτον πρὶ τ᾽ σκήψεως. ἔστι δ᾽ ἡ μὴ πάλαι σκῆψις ἐπαύω λίβυος ᾗ τὸ μεσημβρόπαδον τ᾽ ἴσθμ ἐχούσ πολίχνης, ἐκαλεῖτο δὲ τό τε σκῆψις, εἶτ᾽ ἄλλως, εἶτ᾽ ἀπ᾽ τ᾽ πορίσκειπτον ἔδειν τ᾽ τόπον. εἰ δὲ τὰ παλαῖς βαρβάροις γὰ τῷ τότε ὀνόματα ταῖς ἑλληνικαῖς ἐτυμολογεῖσθ φωναῖς. ὕστερον δὲ κατῳκίσθη σταδίοις ἑξήκοντα εἰς τ᾽ νῦν σκῆψιν μετῳκίσθησαν ὑπὸ σκαμανδρίου τε τοῦ ἕκτορος, κῇ ἀστυάνακτ᾽ αἰνείου παισθ. κῇ δύο γένη ταῦτα βασιλεῦσαι πολὺν χρόνον γὰ τῆ σκήψει λέγεται. μεταταῦτα δ᾽ εἰς ὀλιγαρχίαν μετέστησαν, ἅτε μιλήσιοι σωεπολιτεύθησαν αὐτοῖς, καὶ δημοκρατικῶς ᾤκουν. οἱ δ᾽ ἀπ᾽ τ᾽ γένους οὐδενὸς ἦσθον ἐκάλουν τὸ βασιλέας, ἔχοντος τινὰς ἰδίας. εἶτ᾽ εἰς τ᾽ ἀλεξάνδρειαν σωεπόλισε κῶν σκήψιος αὐτίγονος. εἶτ᾽ ἀπέλυσε λυσίμαχος, κῇ ἐπανῆλθον εἰς τ᾽ οἰκίαν. οἰέτ᾽ δ᾽ ὁ σκήψιος κῇ βασίλειον τ᾽ αἰνείου γεγονυῖαι τ᾽ σκήψιν, μέσην δ᾽ ζαν τ᾽ ὑπὸ τῶν αἰνείας, κῇ λυρνησσὸν, εἰς ἣν φυγεῖν εἴρηκ) δίωνόμιος ὑπὸ τ᾽ ἀχιλλέως. φησὶ γὰρ ἀχιλλεύς·

cC 2 Nónne

Nonne memor, cum te sequerer, montana per Idæ?
Tu fugeres, cursuq; celer Lyrnesson adires?

Quæ uerò de Aenea memorantur, non cō cordant cum ijs quæ nunc de ductoribus Scepsijs dicta sunt. Dicunt enim eum in bello superfuisse, propterea quòd Priamo infensus esset. ut,

Iliad. v Hic odio Priamū regem indignatus habebat,
Quòd sibi promeritos nō impartiret honores.

Alios & principes ut Antenoridas, & ipsum Antenorem euasisse existimant, propter hospitalitatem quam cum Menelao habebāt. Vnde Sophocles in captiuitate Ilij dicit, Perdalin ante Antenoris ianuam positam fuisse, signum ut eius domus intacta relinqueretur. Vnde Antenorē ac filios eius cum Enetis in Thraciā seruatos tradūt. Inde circa Adriā in eam partem uenisse, quæ nunc Enetia nominatur, Aeneam cum patre Anchise & Ascanio filio multis comitantib. enauigasse. Alij eum dicūt circa Macedoniā Olympū habitasse, alij circa Mantiniam in Arcadia Capuas condidisse, & à Capi quodam urbi nomen imposuisse: alij in Siciliam Aegestam profectū, cum Elymno & Troiano Erycem & Lilybæum occupasse, & fluuios circa Aegestā appellasse Scamandrum & Simoentem. Inde in Latium profectum, ibi permansisse responso quodam iubēte, in eo loco sibi permanendū esse, ubi mensas ederet, quod in Latio prope Lauiniam accidit. Ibi enim ingens panis pro mensa per imprudentiam appositus, cum carnib. qui super eo erāt absumptus est. Homerus nec cum ijs consentire uidetur, nec cum alijs, qui de authoribus Scepsios memorantur. Significat enim Aeneam imperij successorem in Troia remansisse, ac Troiæ imperium, extincto Priamidarum genere, natis natorum tradidisse: ut,

Iliad. v Iā Priami genus est miseratus Iuppiter, at nūc
Imperium Troiæ Aeneas uiolentus habebit,
Et nati natorum, & qui nascentur ab illis.

Sed hoc modo nec Scamandri successio seruabitur. multo magis etiam ab ijs dissentit, qui Aeneam dicunt usq; in Italiam errasse, atque ibi obijsse. Sunt & qui sic scribant,

Ibidem. At genus Aeneæ cunctis dominabitur oris,
Et nati natorum, & qui nascentur ab illis.

Quod de Romānis dicūt. è Scepsi fuere philosophi Socratici, Erastus, & Coriscus, & Neleus Corisci filius, qui Aristotelem & Theophrastum audiuit, et successor fuit bibliothecę

Ἦ οὐ μέμνῃ ὅτε πέρ σε βοῶν ἄπο μουνὸν ἐόντα,
Σεῦα κατ' ἰδαίων ὀρέων ταχέεσσι πόδεσσι,
Κεῖθεν δ' ἐς λυρνησσὸν ὑπέκφυγες.
Αὐτὰρ ἐγὼ τὴν πέρσα μεθορμηθείς.

Οὐχ ὁμολογεῖ τῷ περὶ τῶν ἀρχηγετῶν τῶν σκηψίων λόγῳ τῷ λεχθέντι νῦν τὰ περὶ τὸν αἰνείαν θρυλλούμενα. περιγενέσθαι γὰρ δὴ τοῦτόν φασιν ἐκ τοῦ πολέμου διὰ τὴν πρὸς πρίαμον δυσμένειαν·
Αἰεὶ γὰρ πριάμῳ ἐπεμήνιε δίῳ, (τίεσκεν.
Οὕνεκ' ἄρ' ἐσθλὸν ἐόντα μετ' ἀνδράσιν οὔτι

Τοὺς δὲ συνάρχοντας ἀντηνορίδας καὶ αὐτὸν τὸν ἀντήνορα διὰ τὴν μενελάου παρ' αὐτῷ ξενίαν. σοφοκλῆς γοῦν ἐν τῇ ἁλώσει τοῦ ἰλίου παρδαλέαν φησὶ πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ ἀντήνορος προτεθῆναι σύμβολον τοῦ ἀπόρθητον ἐαθῆναι τὴν οἰκίαν. τὸν μὲν οὖν ἀντήνορα, καὶ τοὺς παῖδας μετὰ τῶν περιγενομένων ἐνετῶν εἰς τὴν θρᾴκην περισωθῆναι. κἀκεῖθεν διαπεσεῖν εἰς τὴν λεγομένην κατὰ τὸν ἀδρίαν ἐνετικήν. τὸν δὲ αἰνείαν μετ' ἀγχίσου τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ παιδὸς ἀσκανίου λαὸν ἀθροίσαντα πλεῦσαι. καὶ οἱ μὲν οἰκῆσαι περὶ τὸν μακεδονικὸν ὄλυμπον φασίν. οἱ δὲ περὶ μαντίνειαν τῆς ἀρκαδίας, κτίσαι καπύας, ἀπὸ κάπυος θέμενον τοὔνομα τῷ πολίσματι. οἱ δ' εἰς αἰγέσταν καταραι τῆς σικελίας σὺν ἐλύμῳ τρωῒ, καὶ ἔρυκα, καὶ λιλύβαιον κατασχεῖν, καὶ ποταμοὺς περὶ αἰγέσταν προσαγορεῦσαι, σκάμανδρον, καὶ σιμόεντα. ἔνθεν δ' εἰς τὴν λατίνην ἐλθόντα μεῖναι κατά τι λόγιον τὸ κελεῦον μένειν ὅπου ἂν τὴν τράπεζαν καταφάγοι. συμβῆναι δὲ τοῖς λατίνοις περὶ τὸ λαουΐνιον τοῦτο, ἄρτου μεγάλου τεθέντος ἀντὶ τραπέζης κατ' ἀπορίαν, καὶ ἅμα ἀναλωθέντος τοῖς ἐπ' αὐτῷ κρέασιν. ὅμηρος μέν τοι συνηγορεῖν οὐδετέροις ἔοικεν, οὐδὲ τοῖς περὶ τῶν ἀρχηγετῶν τῆς σκήψεως λεχθεῖσιν. ἐμφαίνει γὰρ μεμενηκότα τὸν αἰνείαν ἐν τῇ τροίᾳ, καὶ διαδεδεγμένον τὴν ἀρχήν, καὶ παραδεδωκότα παισὶ παίδων τὴν διαδοχὴν αὐτῆς, ἠφανισμένου τοῦ τῶν πριαμιδῶν γένους·
Ἤδη γὰρ πριάμου γενεὴν ἤχθηρε κρονίων.
Νῦν δὲ δὴ αἰνείαο βίη τρώεσσιν ἀνάξει, (γένωνται.
Καὶ παῖδες παίδων τοί κεν μετόπισθε

Οὕτω δ' οὐδ' ἡ τοῦ σκαμάνδρου διαδοχὴ σῴζοιτ' ἄν. πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖς ἑτέροις διαφωνεῖ τοῖς μέχρι καὶ ἰταλίας αὐτοῦ τὴν πλάνην λέγουσι, καὶ αὐτόθι ποιοῦσι τὴν καταστροφὴν τοῦ βίου. τινὲς δὲ γράφουσιν αἰνείαο γένος πάντεσσιν ἀνάξει, καὶ παῖδες παίδων, τοὺς ῥωμαίους λέγοντες. ἐκ δὲ τῆς σκήψεως οἵ τε σωκρατικοὶ γεγόνασιν, ἔραστος καὶ κορίσκος, καὶ ὁ τοῦ κορίσκου υἱός, νηλεὺς ἀνὴρ καὶ ἀριστοτέλους ἠκροαμένος καὶ θεοφράστου. διαδεδεγμένος δὲ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ θεοφράστου ἐν ᾗ ἦν, καὶ ἡ τοῦ ἀριστοτέλους. ὁ γὰρ ἀριστοτέλης τὴν ἑαυτοῦ θεοφράστῳ παρέδωκεν, ᾧπερ καὶ τὴν σχολὴν ἀπέλιπε, πρῶτος ὧν ἴσμεν συναγαγὼν βιβλία, καὶ διδάξας τοὺς ἐν αἰγύπτῳ βασιλέας βιβλιοθήκης σύνταξιν. θεόφραστος δὲ νηλεῖ παρέδωκεν. ὁ δ' εἰς σκῆψιν κομίσας τοῖς μετ' αὐτὸν παρέδωκεν ἰδιώταις ἀνθρώποις, οἳ κατάκλειστα εἶχον τὰ βιβλία, οὐδ' ἐπιμελῶς κείμενα. ἐπειδὴ δὲ ᾔσθοντο τὴν σπουδὴν τῶν ἀτταλικῶν βασιλέων, ὑφ' οἷς ἦν ἡ πόλις, ζητούντων βιβλία εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ἐν περγάμῳ βιβλιοθήκης, κατὰ γῆς ἔκρυψαν ἐν διώρυγί τινι. ὑπὸ δὲ νοτίας καὶ σητῶν κακωθέντα, ὀψέ ποτε ἀπέδοντο οἱ ἀπὸ τοῦ γένους ἀπελλίκωντι τῷ τηΐῳ πολλῶν ἀργυρίων, τά τε ἀριστοτέλους, καὶ τὰ τοῦ θεοφράστου βιβλία. ἦν δὲ ὁ ἀπελλίκων φιλόβιβλος μᾶλλον, ἢ φιλόσοφος. διὸ καὶ ζητῶν ἐπανόρθωσιν τῶν διαβρωμάτων, εἰς ἀντίγραφα καινὰ μετήνεγκε τὴν γραφὴν ἀναπληρῶν οὐκ εὖ, καὶ ἐξέδωκεν ἁμαρτάδων πλήρη τὰ βιβλία. συνέβη δὲ τοῖς ἐκ τῶν περιπάτων, τοῖς μὲν πάλαι τοῖς μετὰ θεόφραστον ὅλως οὐκ ἔχουσι τὰ βιβλία πλὴν ὀλίγων, καὶ μάλιστα τῶν ἐξωτερικῶν, μηδὲν ἔχειν φιλοσοφεῖν πραγματικῶς, ἀλλὰ θέσεις ληκυθίζειν. τοῖς δ' ὕστερον ἀφ' οὗ τὰ βιβλία ταῦτα προῆλθεν, ἄμεινον μὲν ἐκείνων φιλοσοφεῖν, καὶ ἀριστοτελίζειν, ἀναγκάζεσθαι μέν τοι τὰ πολλὰ εἰκότως λέγειν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν. πολὺ δὲ εἰς τοῦτο καὶ ἡ ῥώμη προσελάβετο. εὐθὺς γὰρ μετὰ τὴν ἀπελλίκοντος τελευτήν, σύλλας ἦρε τὴν ἀπελλίκοντος βιβλιοθήκην ὁ τὰς ἀθήνας ἑλών· δεῦρο δὲ κομισθεῖσαν, τυραννίων τε ὁ γραμματικὸς διεχειρίσατο φιλαριστοτέλης ὤν, θεραπεύσας τὸν ἐπὶ τῆς βιβλιοθήκης. καὶ βιβλιοπῶλαί τινες γραφεῦσι φαύλοις χρώμενοι, καὶ οὐκ ἀντιβάλλοντες. ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων συμβαίνει τῶν εἰς πρᾶσιν γραφομένων βιβλίων καὶ ἐνθάδε, καὶ ἐν ἀλεξανδρείᾳ. περὶ μὲν δὴ τούτων ἀπόχρη. ἐκ δὲ τῆς σκήψεως καὶ ὁ δημήτριός ἐστιν, οὗ μεμνήμεθα πολλάκις. ὁ τὸν τρωϊκὸν διάκοσμον ἐξηγησάμενος γραμματικός, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον γεγονὼς κράτητι καὶ ἀριστάρχῳ. καὶ μετὰ τοῦτον μητρόδωρος ἀνὴρ ἐκ τοῦ φιλοσόφου μεταβεβληκὼς ἐπὶ τὸν πολιτικὸν βίον, καὶ ῥητορεύων τὸ πλέον ἐν τοῖς συγγράμμασιν. ἐχρήσατο δὲ φράσεως τινὶ χαρακτῆρι καινῷ, καὶ κατεπλήξατο πολλούς. διὰ δὲ τὴν δόξαν ἐν καρχηδόνι γάμου λαμπροῦ πένης ὢν ἔτυχε, καὶ ἐχρημάτιζε καρχηδόνιος. μιθριδάτην δὲ θεραπεύσας τὸν εὐπάτορα, συναπῆρεν εἰς τὸν πόντον μετὰ τῆς γυναικός,

Theophrasti, in qua Aristotelica inerat. nam Aristoteles & bibliothecam & scholam reliquit Theophrasto, & primus omnium quos scimus libros congregauit, & Aegypti reges bibliothecæ ordinē docuit. Theophrastus uerò eam tradidit Neleo, Neleus eam Scepsim detulit, ac posteris dedit, hominibus sanè imperitis, qui libros inclusos, ac negligenter positos tenebant. Cumq; Attalicorum regū, sub quibus erant, studium sentirent conquirendorum librorum, ad instruendā eam bibliothecam, quæ Pergami erat, eos in fossa quadā sub terram occuluerunt, quos & tineis & humiditate labefactos, tandem qui ex eo genere erant Apelliconi Teio tradiderunt, magno emptos argento, Aristotelicos scilicet atque Theophrasticos. Apellicon, ut qui magis librorū esset studiosus, quàm sapientiæ, uolens corrosiones emēdare, eos transcribendos dedit, scriptura non rectè suppleta: quapropter libros edidit erroribus plenos. Sed antiqui Peripatetici post Theophrastū, cū omnino libris ordinarijs carerēt, paucis dūtaxat exceptis, exteriorum sermonū, nihil habebant in quo firmiter philosopharentur, sed positiones quasdam lucubrabāt. Posteriores postquā hi libri in lucem uenere, Aristotelem imitantes, lōgè melius quàm illi, philosophati sunt. nam propter errorum multitudinem consentanea dicere necesse habuere. Multum ad hoc Romani contulerunt. Nam continuo post Apelliconis obitum Sylla qui Athenas cepit, allata illius bibliotheca huc eam transtulit. Tyrannion quoq; grāmaticus incœpit, cum Aristotelis amantissimus esset, eo sibi cōciliato qui bibliothecæ præerat. Item librarij quidam scriptoribus utentes non bonis, nec scripta conferentes, quod in his libris præsertim fieri solet, qui uendendi transcribuntur tum hic, tum etiam Alexandriæ. Sed de his satis. E Scepsi fuit Demetrius grāmaticus is, de quo sæpe fecimus mentionem, & qui Troianam instructionem exposuit, eodem tempore, quo Crates & Aristarchus. Post hunc fuit Metrodorus, qui è philosophica uita in ciuilem mutatus est, magna ex parte in scriptis suis oratoriè loquens, & nouo quodam dicendi genere usus est, quo multos deterruit. propter famam uerò, quanquam pauper erat, clarum tamen coniugium apud Carthaginenses est assecutus, atque uti Carthaginensis uiuebat. Cum'que Mithridatis amicitiam sibi conciliasset, ad illum cum uxore discessit,

& honore maximo affectus est. Nam redden do iuri præpositus fuit, à quo non erat ad re gem prouocatio, ei tamen non fœliciter ces sit. Nam cum in hominum improborum odi um incidisset, legatus ad Tigranem Armeni um missus à rege desciuit. Tigranes inuitum eum remisit Mithridati, iam è paterno regno fugiēti. Ille siue regis opera, siue morbo (nam utrunque dicitur) in itinere mortuus est. Ac de Scepsijs quidem hæc. Post Scepsim sunt Andira & Pionię & Gargarensis ager. Circa Andira lapis quidam inuenitur, qui combu stus ferrum fit: deinde cum terra quadā in for nace excoctus, pseudargyrum exudat terra: quæ terra, si æs acceperit, fit mixtura, quā qui dam orichalcum uocant. Pseudargyrum eti am circa Tmolum gignitur. Hæc sunt ea loca quæ Leleges tenebant. Eodem modo* & As serſia Assus & arte & natura munita est. Ea à mari & portu longum & erectum ascensum habet. Vnde illud Stratonici commodè dictum est,

*In Graeco Asserſia nō legitur, τὰ περὶ ἄσσον,

Qui sceleri passu Assū it, mortis periculū adit.

Portus aggere ingenti constructus est. Hic fuit Cleanthes philosopus Stoicus, qui Zeno nis Citiensis scholę successit, quā postea Chry sippo Solensi reliquit. Hoc in loco Aristote les aliquandiu permansit, propter eam affi nitatem quam cum Hermia tyranno contra xerat. Fuit autem Hermias eunuchus, tra pezitæ cuiusdam famulus, qui Athenas pro fectus Platonem Aristotelemq; audiuit, po stea ad dominum reuersus, atque cum eo pri mùm & Aternenses & Assenses aggresso im perauit. Postea illi successit, & Aristotelem & Xenocratem ad se accersitos diligenter cura uit, Aristoteli etiam fratris sororem dedit. Per id tempus Memnon Rhodius cum Persis mi nistraret, & exercitum duceret, simulata cum eunucho amicitia, hospitalitatis nomine, & tractandarum rerum gratia illum ad se uo cat: quem cum comprehēdisset, ad regem mi sit, ibi'que suspensus est. Philosophi uerò fugientes loca à Persis occupata, incolumes euasere. Myrsilus dicit Methymnæos As sum condidisse, Hellanicus eam Aeoli cam esse uult, quare & Gargara & Lam ponia Aeolica sunt. nam Assij Gargara con diderunt, quæ non bene habitatur. nam re ges incolis ex urbe Mileto deductis, illam desertam reddiderunt. Quare Demetrius Scepsius eos pro Aeolibus semibarbaros effe ctos dicit. Vt uerò Homerus putat hęc omnia

καὶ ἐπιμήθη διαφορόντως, παχθεὶς ὑπὸ βα σιλικοσδοσίας, ἐφ' ἧς οὐκ ἦν ὅσῳ μεθ' ἡμῶν βελ τίων δίκης ὑπὸ τοῦ βασιλέως. ὁ μὲν τοι δικτύλη σεν, ἀλλ' ἐμπεσὼν εἰς ἔχθραν ἀδικωτάτῳ ἀνθρώπῳ, ἀπέστη τοῦ βασιλέως ὑπὸ τῷ πρὸς πυραύλῳ τὸν ἀρμένιον πρεσβείαν. ὅθ' ὕστε ρον ἀπέπεμψεν αὐτὸν σύμμαχον φεύγοντι δ' ἢ τῷ προγονικῷ βασίλειαν, ὑπὸ δὲ τῶν ἰδίων κατέσφαξε τὸν βίον, ἐν' ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἐν' ὑπὸ νόσου. λέγεται γὰρ ἀμφότερα. περὶ μὲν τῶν σκηψίων ταῦτα. μετὰ δὲ σκή ψιν ἀνδρὰς καὶ πονίας, καὶ ἡ γαργαρὶς ἔστ ὴ λίθος περὶ τὰ ἄνδρεια, ὃς καυόμενος, σίδη ρος γίνεται. εἶτα μετὰ γῆς τινὸς καμινευθεὶς ἀφεπάζει ψευδάργυρον, ἢ πρόσλαβοῦσα χαλ κὸν τὸ καλούμενον γίνεται ὀρείχαλκος, ὅ τινὲς ὠ ρείχαλκον καλοῦσι. γίνεται δ' ὑ ψευδάργυρος καὶ περὶ τὸν τμῶλον. ταῦτα δ' ὅτι τὰ χωρία ἃ οἱ λέλεγες κατεῖχον. ὡς δ' αὕτως καὶ τὰ περὶ ἄσσον. ἔστι δὲ ἡ ἄσσος ὄρυμνή, καὶ ὀυτα χὴς ἀφ' θαλάσσης καὶ τῆ λιμένος, ὀρθίαν καὶ μακρὰν αὐάβασιν ἔχουσα. ὥστ' ἐπ' αὐτῇ οἰκέ ως εἰρῆσθαι δοκεῖ τὸ τῆ στρατονίκη τῆ κιθαρῳδῷ Ἆσσον ἴθ' ὥσκῃ θᾶσσον ὀλέθρῳ πάρα θ' ἵκηαι.

Ὁ δὲ λιμὴν χώματι κατεσκεύασται μεγά λῳ. φῶτ δύθρῳ ἦν λεγόμενος ὁ σώσιος φιλόσο φος, ὁ σχολὴν ἐξάρμενος τῆ ζήνωνος τοῦ κιτιέως σχολῆς, καταλιπὼν ὑ χρυσίππῳ τῷ ὁλεῖ. φῶ τοῦτα δὲ καὶ ἀριστοτέλης διέβαλε σχετ τῆς ἑρμείαν τὸν τύραννον ἐκπολέιαν. ἦν δὲ ἑρμείας δοῦλος βραπεζίτου τινὸς οἰκέτης, χρώμενος δ' ἀθλώντι ἠπροάσατο καὶ πλάτωνος καὶ ἀρι στοτέλους. ἐπανελθὼν ὑ τῷ δεσπότῃ σωτεύ ραίνυστε, πρῶτον μὲν θεμιλίῳ τοῖς πρὸς ἑσπε ρίαν καὶ ἕωσον χωρίοις ἐπεισπαθεῖ ἐκεῖ νον, καὶ μετεπέμψατο τόν τε ἀριστοτέλη καὶ ξενοκράτη, καὶ ἐπεμελήθη αὐτῶν. τῷ δ' ἀρι στοτέλει καὶ θυγατρὸς ἀδελφιδοῦ συνῴκισε. μέμνων δ' ὁ ῥόδιος ἐπαρετῶν τότε τοῖς πρᾶ σσουσι καὶ στρατηγῶν, πεφοιτηκότας φιλίαν καλεῖ πρὸς ἑαυτὸν ξενίας τε ὀνόματι καὶ πραγ μάτων πεφοιτηκῶν χάριν. συλλαβὼν δ' αὐ πεμψεν ὡς τὸν βασιλέα, λάθρᾳ δρεμαθεὶς ἐπ πόλεως. οἱ φιλόσοφοι δ' ἐσώθησαν, φθάνα σαντες καὶ τὰ χωρία ἃ οἱ πρῶται κατέσχον. φασὶ δὲ τὸν μυρσίλος μηθυμναίων ἱστορεῖν ἐν τῷ ἄσσῳ, ὡς τὴν ἑλλάνικός τε καὶ αἰολίδα φησὶν, ὥστε καὶ τὰ γάργαρα, καὶ ἡ λαμπωνία αἰολεῖων. ἀσσίων γάρ ὅτι ἱστορεῖται τὰ γάργαρα ὑπ' οὐ σωσικλέους. ἐποίκους δ' οἱ βασιλεῖς εἰσήγαγον ἐκ μιλήτου πόλεως ὁρμώμενοι ἐκείνης, ὥστε ἐμβαρβά ρους γενέσθαι φησὶ δημήτριος αὐτὸς ὁ σκήψιος καὶ Τὶ αἰολίων. καθ' ὅμηρον μὲν δὲ πάντα πανταχῆ λελέγων,

λελέγων, οὓς τινὲς μὲν Καρας ἀπεφαίνουσιν, ἡμῖν δὲ χωρίζει,

Τρῶας δ' Αἶλος Καρὸς καὶ παίονες ἀγκυλότοξοι, Καὶ λέλεγες καὶ Καύκωνες.

Ἕτεροι μὲν τοίνυν τῶν Καρῶν ὑπῆρξαν. ὠκη σαν δὲ μεταξὺ τῶν ὑπὸ τῷ αἰνείᾳ καὶ τῶν λοιμένων ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Διλίκων. ἐκπεσόν τες δὲ ὑπὸ τοῦ ἀχιλλέως, μετέστησαν εἰς τὴν καρίαν, καὶ κατέσχον τὰ πρὸς τῇ νῦν ἁλι καρνασσῷ χωρία. ἡ μὲν τοι νῦν ἐκλιφθεῖσα ὑπ' αὐτ πόλις, ὀνέστ' ὄσῳ. φῶ δὲ τῇ μεσογαίᾳ τῶν ἁλικαρνασέων τὰ πεδάσα ὑπ' αὐτῶν ὀ νομαδῶντα λῶ πόλις, ᾗ ἡ νῦν χώρα πεδασ σὶς λέγεται. φασὶ δ' ᾗ αὐτῇ καὶ ὀκτὼ πό λεις οἰκεῖσθαι ὑπὸ τῶν λελέγων πρότερον ὀν ομασθεῖσαι, ὥστε καὶ τῆ καρίας μεταχεῖν τῆ μέχρι μαύδου καὶ βαργυλίων καὶ τῆ πε δάσας ἀρτεμνεσῖ πολλῶ. ὕστερον δ' ἅμα τοῖς Καρσὶ στρατευόμενοι κατεμερίσθησαν εἰς ὅ λων τῶν ἑλλάδα, καὶ ἀφανίσθη τὸ γένος. τῶν δ' ὀκτὼ πόλεων τὰς ἐξ μαύσωλος εἰς μίαν τὴν ἁλικαρνασσὸν συνήγαγεν, ὡς καλλιθέ νης ἱστορεῖ. σὺν ἀγέλαι δ' καὶ μαύσωλ στρεφύλα ξι. τοῖς δὲ πεδασσεῦσι τούτοις φησὶν ἡρόδο τος, ὅτε μέλοντι ὠμότερον ἔσεσθαι τοῖς πε ρὶ τὸν ἰδρίεα τὸν ἀθλητὴν πώγωνα χεῖν, τοὺς δ' συμβῶναι ὥστε αὐτοῖς. πέπλασται δ' καὶ τῇ νῦν στρατονικέων πολίχνιον ὀλίγον. τῇ δὲ καρίᾳ τῇ μὲν μιλήτῳ, λελέγων τάφοι, καὶ ἑρύ ματα, καὶ ἴχνη καρικῶν διέκνυται. μετὰ δ' οὐ λέλεγας τὴν ἑξῆς παραλίαν ὤκουν κίλι κες καθ' ὅμηρον, ὧν δὴ νῦν ἔχουσι ἀδραμυτ τηνοί τε καὶ ἀταρνεῖται. καὶ πιτανᾶται μέ χρι τῆ ἐκβολῆς τοῦ καΐκου. διῄρηντο δ' εἰς δύο δυναστείας οἱ κίλικες καθάπερ εἰπομεν, τὴν μὲ τὸ ὑπὸ τῷ πετίωνι, καὶ τῆ ὑπὸ τῷ μώκτῃ. τὴν μὲν δὴ πετίωνα καλοῦσι πόλιν θήβην. ἰχόμεθ' δὲ θήβην ἱερὰν πόλιν πετίωνα.

Τούτου καὶ τὴν χρύσαν τὸ ἱερὸν τοῦ σμινθίως ἀπόλλωνος ἐμφαίνει, εἴπερ ἡ χρυσὶς ἐκ θήβης ἐάλω.

Ἰχόμεθα γάρ φησιν δὴ θήβην·

Τῶν δὲ διηρῃθμήσατο, καὶ ἄγομεν ἐνθάδε ταῦτα.

Καὶ τὰ μὲν δὴ διέσαντο μετὰ σφίσιν ἴδμεν ἀχαιῶν,

Ἔκ θ' ἕλον ἀτρείδην χρυσηίδα καλλιπάρηον, Τοῦ δὲ μώκτου τὴν λυρνησσόν.

Ἐπεὶ δὴ λυρνησσὸν διαπερθήσας, καὶ τείχεα θήβης.

Τόν τε μώκτα, καὶ τὸν ἐπίστροφον αἰνῆλον ἀχιλλῆα. ὥστε ὅταν φῇ ἡ θεοπις, οὐδ' μ' ἔασκεν ὅτ' ἄνδρ' ἐμὸν ὠκὺς ἀχιλλεὺς

Lelegum erant, quos quidam Cares nominant, quanquam Homerus eos separat: ut,

Ad mare stāt Cares, curuato & Pæones arcu, Iliad.κ
Et Lelegum populi, & Caucones.

Quod quidem diuersi à Caribus fuerunt, habitabant autem inter eos qui sub Aenea erant, & eos qui à poeta Cilices appellantur, sed ab Achille uastati in Cariam migrauere, et loca occupauerūt circa eam, quæ nunc Hali carnassus dicitur. Vrbs Pedasus ab eis deleta, non amplius extat. In Halicarnassensium uerò mediterranea, quę ab eis Pedasa dictasunt, urbs erat & regio, nunc Pedasensis appellatur. In ea dicunt octo urbes prius Lelegas habitasse, cum hominibus florerēt. quapropter Cariam occupauerunt usq; Mindum & Bargylia, & Pisidiæ multum absciderunt. Postea exercitum cum Caribus ducentes, in totam Græciam sunt diuisi, & genus deletum est. Ex octo ciuitatibus sex Mausolus in unā contulit Halicarnassum, ut Callisthenes refert. Mindum uerò cum Gela seruauit. Pedasij & horum finitimi (ut Herodotus scribit) maximam diligentiam habent, ut eorum sacerdos Palladi sacra barbam habeat, quod eis ter contigit. Pedasus oppidum est in agro Stratonicensium, Lelegum sepulturę, & munitiones, & habitationum uestigia apud Milesios, & in tota Caria apparent. Oram quæ post Lelegas sequitur, Leleges habitauerunt, ut Homerus uult. Nunc eam Adramytteni habent, & Atarnenses & Pitanæi usq; ad Caici fluminis ostia. Cilices (ut antè diximus) in duos diuisi erant principatus, alterum Eetionis, alterum Mynetis, unde Thebam Eetionis urbem dicit: ut,

Nos Thebam allati sacram Eetionis ad urbē. Iliad.α

Eius etiam Chrysam significat, in qua Apollinis Sminthei templum est, siquidem Chryseis ex Theba capta fuit,

Nos Thebam inquit allati, ibid.

Nos urbe euersa res huc adueximus omnes.

Et illud,

Hæc inter se partiti filij Græcorum, Chryseida solum (dæ.
Excepere duces, Agamēnoni munus Atri-
Lyrnessum aūt Mynetis. Quoniā Achilles
Lyrnessum & magnæ populatus mœnia
Thebæ.
Mynetem & Epistrophum interemit. unde cum Briseis dicit,

Nec me dure meum uoluisti flere maritum, Iliad.τ
Quē celer è uita quondā submouit Achilles,

Funditus euersa diuini sede Mynetis:

Non Thebam dicit quæ Eetionis erat, sed Lyrnessum. ambę enim in eo campo erãt, qui postea Thebanus cãpus est appellatus. Is propter fertilitatem prius à Mysis ac Lydis, postea à Græcis infestatus est, qui eum ex Aeoli de ac Lesbo habitauerunt, nunc bonam partem habent Adramytteni. In eo Theba est, & Lyrnessus locus natura munitus, nunc ambæ sunt desertæ. Altera ab Adramyttio distat stad. LX, altera LXXX. In agro Adramytteno est & Chrysa & Cilla. Nunc quoque prope Thebam est locus quidam Cilla appellatus, in quo Cillei Apollinis templum est. Hunc locum Cilleus amnis præterlabitur ex Ida delatus. Hæc autem sunt in Antandri agro. Cilleum quod in Lesbo est, ab hac Cilla nominatum constat. Est etiam Cilleus mons inter Gargara & Antandrum. Testis est Daes Coloneus, apud Colonas Cillei Apollinis templum ab Aeolibus è Græcia nauigantibus ędificatum esse. Dicunt etiam Chrysæ Apollinem Cilleum esse. Sed incertum, num idem sit qui Smintheus, an diuersus. Chrysa oppidũ, erat ad mare portũ habens, cui proxime Theba imminet. Hic fuit Apollinis Sminthei delubrum, & Chryseis. nunc locus omnino desertus est. delubrum ipsum Chrysam, quæ nunc iuxta Amaxitum est, translatum fuit, cum ex Cilicibus alij in Pamphyliã exissent, alij Amaxitum. Veterum autem historiarum periti dicunt Chrysen & Chryseida hinc fuisse, & Homerũ loci huius fecisse mentionem. Sed hic nullus est portus. ille uerò dicit,

Loc. Iliad. α At Danai postquam portum tenuere profundum.

Nec templum ad mare est, ille uerò ad mare id fecit. ut,

Vt primũ exposita est bibula Chryseis arena,
Hanc Laerte satus sacras deducit ad aras,
Inq; manu chari genitoris ponit alumnam.

Nec prope Thebam. ille autem prope eam dicit, atque illic captam Chryseida. Sed nec locus ullus in Alexandriorum agro ostenditur Cilla appellatus, nec Cillei Apollinis templum. poeta uerò ea coniungit: ut,

Qui Chrysam circum regis Cillãq; sacratam.

In Thebano autem cãpo propè ostenditur. Nauigatio quoq; à Cilicia Chrysa ad nauale LX ferè stad. est, unius quodãmodo diei, quantum Vlysses uidetur nauigasse. Nam quam

Ἔκτεινεν πρόσθεν δὲ πόλιν θείοιο μύωνος
οὐ τὴν Θήβην λέγοι ἄν. αὕτη γὰρ ἦν πεδίνη. ἀλλὰ τὴν Λυρνησσόν. ἀμφότεραι δ' ἦσαν ὑπὸ τῶν Λυδῶν μετασκευῶν τὰ ὄρη πεδία, ὁ δὲ πρὸς τῷ ἀρχαίῳ πόλεμόν τινα γεγενῆσθαι φασὶ μυσοῖς μὲν καὶ Λυδοῖς τοῖς πρότερον, τοῖς δ' Ἕλλησιν ὕστερον τοῖς ἐποικήσασιν ἐκ τῆς Λέσβου. ἔχουσι δὲ νῦν ἀδραμυττηνοί τινες τὸ πλέον. ὑπῆρξαν γὰρ καὶ ἡ Θήβη, καὶ ἡ Λυρνησσὸς ὀρυμνόν χωρίον. ὄρη μὲν δ' ἀμφότερα. διέχουσι δὲ ἀδραμυττείου σταδίους ἡ μὲν ἑξήκοντα, ἡ δὲ ὀγδοήκοντα. καὶ ἡ μὲν Θήβη πρὸς τῷ Κηλικίῳ ἐστὶ καὶ ἡ χρύση, καὶ ἡ κίλλα. πλησίον δ' ὑπὲρ τῆς Θήβης ἐστὶ ναΐδιον. κίλλα τὸν τόπον λέγεται, ὑφ' ᾧ κιλλαίου ἀπόλλωνος ἱερόν. παραρρεῖ δ' αὐτὸ ὁ ἱερὸς ποταμὸς. ταῦτα δ' ὑπὲρ τὴν ἀταν δρίαν, καὶ τὸ ὑπὲρ δὲ κίλλαιον ὄρος μεταξὺ γαργάρου, καὶ αὐτάνδρου. φησὶ δὲ δίκαιος ὁ κολωνεὺς ὑπὸ κολωνατῶν, ἱδρυθῆναι πρῶτον ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς ἑλλάδος πλουσάντων αἰολέων, τὸ τε κιλλαῖον ἀπόλλωνος ἱερόν. καὶ γὰρ χρύσην δέ τινες καλοῦσι τὴν ὑπὸ τῷ ἱερῷ κειμένην κίλλαν ἀπόλλωνα ἱδρύσθαι, ἄλλους δ' ἐπὶ τὸν τοῦ σμινθέως, ἄλλ' ἕτερον. ἡ δὲ χρύση ὑπὸ τὰ λαγκίτην πολίχνιον ἦν ἔχον λιμένα. πλησίον δὲ ὑπόκειται ἡ Θήβη. ὑπὸ ταύτῃ δὲ ἦν καὶ τὸ ἱερὸν τὸ σμινθέως ἀπόλλωνος, καὶ ἡ χρυσίς. ἠρήμωται δὲ τὸ χωρίον τελέως. ἀφ' ἧς δὲ τὴν χρύσαν τὴν ὑπὲρ ἀμαξιτοῦ μεθίδρυται πύργον τὸν νῦν μὲν εἰς τὴν πεμφυλίκην ἐκπεσόντων, τὸν δὲ εἰς τὸν ἀμαξίτην, οἱ δ' ἀπεροτόροι τὸν παλαιὸν ἱσταμένων, ὑπὸ ταύτῃ δὲ χρύσα καὶ τὴν τῶν χρυσηίδα γενομένην φασὶ. καὶ τὸ ὄμηρον ζύγιον τὸ τόπον μεμνῆσθαι. ἀλλ' οὔτε λιμένι ἔστιν ὑπὸ ταύτῃ· ἐκεῖνος δὲ φησὶν οἵη τ' ὅτε λὴ λιμένι πολυβενθὲς ὑπέστη.

οὔτ' ὠδὶ θαλάττῃ τὸ ἱερόν ἐστιν. ἐκεῖνος δ' ὠδὶ θαλάττῃ ποιεῖ τὸ ἱερόν.

Ἐκ δὲ χρυσὶς νηὸς βῆ πόντον πορόεντα.
τὴν μὲν, ἔπειτ' ὦν βωμὸν ἄγομεν πλυνητῆς ὀδυσσεύς.

Πατρὶς φίλῃ γῆ χορσὶ τίθει.

οὐδὲ θήβης πλησίον, ἐκεῖνο δὲ πλησίον. ἐκεῖθεν γοῦν ἀλοῦσαν λέγει τὴν χρυσηίδα. ἀλλ' οὐδὲ κίλλα τόπος, οὐδεὶς τῇ ἀλέξανδρείων χώρᾳ δείκνυται. οὐδὲ λιμένιον ἀπόλλωνος ἱερόν. ὁ δὲ ποιητὴς συζεύγνυσι.

ὃς χρύσῃ ἀμφιβέβηκας κίλλαν τε ζαθέην.

Ἐν δὲ τῷ θήβης πεδίῳ, δείκνυται πλησίον. ὅτε πλοῦς ἀπὸ μὲν τῆς κιλικίου χρύσης ὧδε πως ἔχει σταδίων, ἑξήκοντά που σταδίων ὁδὸν ἡμερήσιός πως, ὅσην φαίνεται πλοῦτος ὁ ὁδυσσεύς, ἐκβὰς χαρὰ δύου

δεῦ παρέφθη τὴν θυσίαν τῷ θεῷ, καὶ τῆς ἑσπέρας ὠπλαβούσης μένει αὐτόθι. πρωὶ δὲ ἀπὸ τῆς ἀναξιτοῦ. τὸ τεῖχος ὃ μόλις τὸν λεχρίτου διασημαστὸς ὄντι, ὥστε παρῆν τῷ ὁδυσσεῖ αὐθημερὸν ἀναπλεῦν ὧδι τὸ ναυσταθμεῖν πλέσαντι τὴν θυσίαν. ἔστι δὲ καὶ λίμνου μνῆμα πρὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ λιμναίου ἀπόλλωνος χῶμα μέγα. ὠνόμαχεν ὃ τοῦτον τελεστὸς φασὶν ἡγησάμενον τῶν τόπων, ἀφ' οὗ ἴσως ἡ λιμνικία, ἐκπαλιν. τὸ δὲ πρὸ αὐτοῦ τοὔνυχες ὑπὸ αὐτοῦ μύας ἀφ' ὧν ὁ σμινθεύς, ἐπειδὴ σμίνθιοι οἱ μύες λέγονται, οὐ τοῦ μετωνεκτέον. πάσαμυθοῦνται δὲ τῇ ἀκρωτηρίῳ ἐπικλήσιν τοιαύτην τινά. καὶ γὰρ ἀκρωτήριον ὠνόπαν, οὓς οἱ ὀτεοὶ κωνώπας λέγουσι, κωνωπίδια λιμᾶσι παρ' ἐκείνοις ἡρακλέα ἀπαλαγῆς ἀκεῖσθαι χάριν. ἱποκτόνον δὲ πᾶν ἐρυθραίοις τοῖς νῦν μελιουῦντα οἰκοῦσιν. ὅτε φθαρτικὸς ἦν ἀμπελοφάγων ἵππων, καὶ δὴ παρ' ἐκείνοις μόνοις τῶν ἐρυθραίων τὸ θηρίον τοῦτο μὴ γίνεσθαι. ῥόδιοι δὲ ἐρεθιβοίοις ἀπόλλωνος ἔχουσι γὰρ τὴν χώραν ἱερὸν, τὸν ἐρυσίβην καλοῦντες ἐρυθίβιον. παρ' ἀλόλυσι δὲ τοῖς γῶν ἀπὸ μυσίς καλεῖται πορνοπίων, ὅτι οὖν πορνοπίας καλοῦσιν Βοιωτοί. καὶ θυσία σωτηρίοις πορνοπίῳ ἀπόλλωνι. μυσία μὲν οὖν ὄνομα ἡ πόλις τὸ ἀδραμύττιον. ὧν δέ ποτε ὑπὸ λυδῶν, ἢ νῦν τυλαι λύδιαι καλοῦνται γῶν ἀδραμυττίων, λυδίων, ὡς φασι, τὸν πόλιν ἐκπώτων. μυσίας δὲ ἄνυσε, τὸν πλησίον λιμῶν φασιν. ἦν δὲ πολίχνη ποτὲ, γῶν ἣ τὸ ἀσυρλώνιος ἀρτέμιδος ἱερὸν γῶν ἄλσει, πλησιάζουν μὲν μετ' ἀγισείας ὑπὸ αὐτὸν ὄρος, ἧ μᾶλλον γειτνιᾶ. διέχει δὲ ἀπὸ παλαιᾶς χρύσης εἰκοσί σταδίους, καὶ αὐτῆ γῶν ἄλσει τὸ ἱερὸν ἔχουσι. αὐτὸ δὲ καὶ ὁ ἀχίλλειος χαράξ. γῶν δὲ τῇ μεσογαίᾳ ἀπὸ τριακοντα σταδίων ὄντι ἡ θήβη ῥήμη, λίμνη φησὶν ὁ ποιητὴς ὑπὸ πλάκῳ ὑλήεσσα. οὔτε γὰρ πλησίον ἡ πλάξ ἐκεῖ τι λέγεται, οὔθ' ὕλη ὑπάρχει. διά τοι πρὸς τῇ ἴσλῃ ἀσυχίᾳ δὲ ἡ θήβη διέχει εἰς ἑβδομήκοντα σταδίους, αὐδηρῷ δ' ἑξήκοντα. ταῦτα δὲ ταῦτα ὄντι τὰ ὀνόματα τόπων ὀρήμων, ἢ φαύλως οἰκουμένων, ἢ ποταμῶν χειμάῤῥων. τεθρύλληται δ' ἀπὸ τὰς παλαιὰς ἰσοτείας. πόλεις δ' εἰσὶν ἀξιόλογοι ἓξ ὑπὸ τὸ ἀδραμύττιον. ἡ τύχη δὲ τὸ ἀδραμύττιον φ' ὑπὸ μιθριδατικῷ πολέμῳ. τὸν γὰρ βουλὼ ἀπέσφαξε τῶν πολιτῶν διόδωρος στρατηγὸς χαριζόμενος ὑπὸ βασιλεῖ. πεποιοιούμενος δ' ἅμα τῶν τε ἐξ ἀκαδημίας φιλοσόφων ἦν, καὶ δίκας λέγων καὶ συμβουλεύων τὰ ῥητορικά. καὶ δὴ καὶ σπουδὴν εἰς τὸν πόνον τῷ βασιλεῖ. καταλυθεὶς δ' ὑπὸ βασιλέως, ἔλυσε δίκας τοῖς ἀδικηθεῖσιν.

primùm egressus est, sacrificiũ Deo facit: nocte uerò occupante, ibi manet. manè rursus nauigat, ab urbe Amaxito tertia ferè parte dicti interualli. Quare Vlysses eadem die nauigare poterat ad nauale, si sacrificiũ perfecisset. Circa Apollinis Cillei templum, est Cilli monumentum, ingens quidam tumulus, hunc Pelopis aurigam, ducem locorum dicunt, à quo forsan Cilicia dicta est, uel econtra. Quæ de Teucris aut de moribus traduntur, à quibus Sminthius appellatus est, quandoquidem Sminthei mures uocantur, huc transferenda sunt. Solent enim homines à paruis rebus imposita, huiusmodi quibusdam lenimentis mitigare. Nam & à culicibus quos Otei conopas uocant, Hercules Conopius apud illos colitur, quoniam eos ab ijs liberauit. Apud Erythræos quoque Miliuntem habitantes Ipoctonus colitur, quòd ipsis uineis infestissimus sit. nam ex Erythræis omnibus, apud illos solum talis bestiola non gignitur. Rhodij autem Apollinis Erythibij templum habent in agro suo. Hi rubiginem erythibam uocant. Apud Aeoles qui in Asia sunt, mus quidam Pornopion uocatur, Bœotij autem hoc modo culices uocant, & sacrificium fit Apollini Pornopio. Mysia itaq; Adramyttium est. ea olim sub Lydis erat, & adhuc in ipso Adramyttio Lydię portę appellantur, cum urbs (ut dicunt) à Lydis fuerit cõdita. Astyram uerò, qui uicus propinquus est, ad Mysiam putant pertinere. Fuit olim oppidulum in quo erat Astyrinæ Dianę templum in luco, cui Antandrij religiosè præerant: quibus id apprime uicinum est, distat ab antiqua Chrysa stad. x x: quę etiam templum in luco habet, eius est Hchillis uallũ. In mediterranea est Theba ad stad. L, quam poeta cinctam syluis Hypoplacõ dicit, ubi nec placos, nec plax, quicquam uocatur, nec sylua imminet, quanquam Idæ proxima sit. Theba ab Astyris distat ad stad. L x x, ab Andiris L x, quæ omnia sunt desertorum locorum nomina, uel malè habitatorũ, uel torrẽtiũ fluuiorũ, tamẽ propter antiquas historias celebrata. Vrbes memorabiles sunt Assus, & Adramyttiũ, quod in bello Mithridatico calamitate maxima est oppressũ est. Nã Diodorus imperator cõsiliũ ciuiũ deleuit, regi cupiens gratificari, si mulq; ex Academicis philosophis se unũ esse, et ius dicere, & oratoriã exercere simulãs, qui et in eum locũ cũ rege profectus est. Rege aũt euerso, ijs quos iniuria affecerat pœnas dedit.

Iliad. κιν calce.

Nam

Nam cum multa in eum crimina essent illata, non ferẽs infamiam, turpiter & obstinatè perijt. In urbe nostra uir Adramyttenus, cũ orator clarus Asiatici stylí, tum certator, si quis alius fuit, Xenocles. Is in senatu pro Asia dixit, quo tempore Mithridaticæ factionis est accusatus. Apud Astyra est lacus quidem uoraginosus nomine Sapra, qui in iugosum quoddã maris litus erumpit. Sub Andira templũ est, matri deûm Andirinæ sacrum, & subterranеum antrum Palæam usque. Est autem Palæa habitatio quædam sic appellata, quæ ab Andiris distat stadijs centum & xxx. Subterraneum hunc meatum torrens quidam in os eius incidẽs aperuit: qui postera die à pastore quodam ad sacrificium eunte, apud Andira fortuitò repertus est. Atarneus est Hermini tyranni sedes, post quem est Pitana urbs Aeolica, quæ portus duos habet, & Euenus fluuius qui eam præterfluit, ex quo aquæductus Adramyttenis factus est. E' Pitana est Arcesilaus Academicus, qui cum Zenone apud Polemonem didicit. In ipsa Pitana locus quidam mari proximus Atarneus uocatus, sub Pitanã iuxta eam quæ Insula nuncupatur. Tradunt apud Pitanam lateres super aquis innatare, quod & in Etruria in insula quadã contingit. Nam cũ terra leuior sit quàm aqua, uehi eam contingit. Posidonius uidisse se refert ex quadam creta, quæ res deargẽtatas abstergit, lateres factos fluitare. Post Pitanã est Caicus, qui ad stadia xxx in sinum Elaiticũ emittit. Elæa urbs Aeolica xii stadijs est ultra Caicum, quę Aeolica est, & Pergamenorũ portus centũ & xx stadijs distãs à Pergamo. Deinde ad stadia centum est Cana promontorium, quod cõtra Lectum consurgens, Adramyttenum sinũ efficit, cuius pars est Elaiticus. Canę Locrorum oppidulũ, qui ex Cygno profecti sunt, ad australiora Lesbi extrema, situm est in agro Canæo. Is enim usq; ad Arginusas pertendit. Et ulterius promontorium, quod nonnulli Aegam nominant, eodem nomine quo animal, sed secundam syllabam longã proferri oportet αἰγᾶν, sicut ἀκταῦ & ἀρχαῦ. sic enim totus mõs nominabat, quem nũc Canam & Canas uocant. Circum montẽ austrũ et occasum uersus est mare, orientem uersus Caici cãpus subiacet, aquilonẽ uersus Elaiticus ager. Mons ipse satis per se cõtractus est, uergit tamẽ ad

ἐγκλημάτων γὰρ ἐπῳχθήθη ἅμα πολλῶν, ἀπεκαρτέρησεν αἰσχρῶς, οὐ φόβῳ τῶν δυσφημίων γὰρ τῇ ἰδιοτρόπῳ πόλει. κώμη δ' ἄδρα μυρίνος ῥήτωρ ὠφανὴς γεγόνηται ξηνοκλῆς, τοῦ μὲν ἀσιανοῦ χαρακτῆρος, ἀγωνιστὴς εἴ τις ἄλλος, καὶ εἰρηκὼς ὑπὲρ τῆς ἀσίας ὧν τῆ συγκλήτου. καθ' ὃν καιρὸν αἰτίαν ἔσχε μιθριδατισμοῦ. πῶς δὲ τοῖς ἀσύρους λίμνη καλεῖται σάπρα σπαραθρώδης εἰς ἁλυκώδη τῆ θαλάττης αἰγιαλὸν ἐκρηγνύουσα. ὑπὸ δὲ τοῖς αὐδήροις ἱδρύσθαι μῆθος θεῶν αὐδηρείνης ἄγιον. κῆ ἄντρον ὑπόνομον μέχρι παλαιᾶς. ἔστι δ' ἡ παλαιὰ κατοικία τις οὕτω καλουμένη, διέχουσα τῆν αὐδήρων ἑκατὸν καὶ τεσσάρων σταδίους. ἐλθεῖν δ' τῶν ὑπονομῶν χέμαρρόν ἐμπεσὼν εἰς τὸ σῶμα, καὶ αὐθυρισθεὶς τῆ ὑδραίᾳ κατὰ ἄδηλον ὑπό του ποιμένος κατὰ τύχην ὧδε θυσιάζοντος. ἀταρνεύς δ' ὅτι τὸ τοῦ ἑρμίνου τυράννειον. εἶτα πιτάνη πόλις αἰολική, δύο ἔχουσα λιμένας. καὶ ὁ παραῤῥέων αὐτῶν ποταμὸς βύλλος, ἐξ οὗ τὸ ὕδωρ ὑδραγωγεῖ τοῖς ἀδραμυττηνοῖς. ἐκ δ' τῆ πιτάνης ὁρμᾶ κεσίλαος ὁ ἐκ τῆ ἀκαδημίας, ζήνων τε τῆ κιτιέως συνχολαστὴς παρὰ πολέμωνι. καλεῖται δὲ καὶ γῆ τῆ πιτάνη τὸ τόπος γὰρ τῆ θαλάττης ἀταρνεὺς ὑπὸ τῆ πιτάνη, ἐξ τῶν καλουμένων νῆσον ἔχουσαν. φασὶ δ' γῆ τῆ πιτάνη τὰς πλίνθους ὧδε πολάζειν γὰρ τοῖς ὕδασι, καθάπερ καὶ γῆ τῆ τυῤῥηνία νησὶς ὠνομάσθη. κουφότερον γὰρ ἡ γῆ τοῦ ὡσὶ γνου ὕδατος ὄντι, ὥστ' ἐπιχεῖσθαι. γῆ ἰβηρία δὲ φασιν ἰσλεῖαι προσεισλώνι ἔκ τινος γῆς ἀργιλώδους, ἣ τὰ ἀργυρώματα ἐκμάττειν, πλίνθους πηγυμένας καὶ ὧν πλεούσας. μετὰ δὲ τὸν πιτάνην ὁ λάϊκος εἰς τὸν ἐλαϊτικὸν καλούμενον κόλπον γὰ τεσσάκοντα σταδίους ἐκδίδωσιν. γὰ δὲ ἔχει πρὸς τὸ λαϊκοῦ σῶμα δέκα διέχουσα τὸ ποταμοῦ σταδίους, ἐλαία πόλις αἰολική, ἔπ αὐτῆ πέργαμος ὑπὲρ ἐπίνειον ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους διέχουσα τὸν πόργαμον. εἶτ' γὰ ἑκατὸν σταδίους ἡ λάϊνη, τὸ αὐτεῖον ἀκρωτήριον γὰ ἔχει λέκτω, κῆ ποιῶ τὸν ἀδραμυττηνὸν κόλπον, οὗ μέρος καὶ ὁ ἐλαϊτικός ἐστι. λαύαι δὲ πολίχνιον λοκρῶν τῶν ἐπὶ λύκνου, ὑπὲρ τὰ ἄκρα ἔχει λέσβου τὰ νοτιώτατα, λείμωνα γὰ τῆ λαναΐα. αὕτη δὲ μέχρι τῆ ἀργινουσῶν διήκει καὶ ἔχει ὑπόκειμένης ἄκρας, ὧ αἶγα τινὲς ὀνομάζουσιν ὁμωνύμως ἔχει ζώω. λέγεται δὲ μακρῶς τῶν λοιπῶν λαεῖων ἐκφορὰν αἰγῶν, ὡς ἀκταῦ, καὶ ἀρχαῦ. οὕτω γὰρ καὶ τὸ ὄρος ὅλον ὠνομάζω, ὃ νῦν λαίνας κῆ κάπας λέγουσι. λύκλῳ δὲ πρὸς τὸ ὄρος πρὸς νότον μὲν καὶ λύσεως ἡ θάλασσα, πρὸς ἕω δ' τὸ λαΐνου πεδίου ὑπόκειται, πρὸς ἄρκτον δ' ἡ ἐλαΐτης. αὐτὸ δ' καθ' αὑτὸ ἱκανῶς σωίεται. πρόσνοτός δ' κῆ καθ' αὑτὸ τὸ αἰγᾶον

τὸ αἰγᾶον πέλαγος, ὅθεν αὐτῷ κῆ ὄνομα. ὕσπερ δ' αὐτὸ ἀκρωτήριον αἶγα ἐκαλοῦντο, ὡς σαπφώ. τὸ δὲ λοιπὸν καινὴ καὶ καϊνα. μεταξὺ δ' ἐλαίας τε κῆ πιτάνης, καὶ ἀταρνέως δὲ καὶ περγάμου, τευθρανία ὄνη, διέχουσα μὲν ἀπὸ ἐπάνω αὐτῶν ὑπὲρ ἑβδομήκοντα σταδίους φέρουσι τοῦ καΐκου. καὶ ὁ τεύθρας κιλίκων, καὶ μυσῶν ἱστόρηται βασιλεύς. ἔνιοι δ' λάϊνα τὸ ἀλαὸς φησὶ τοῦ δ' αὔγης πατρὸς, ἐξ οὗ λαθρακαὶ τὴ αὔγλω κατατεθῆναι ἅμα τοῦ παιδὶ τηλέφῳ κατὰ πόντον τωθῆναι, φωράσαντος τῶν δ' ἡρακλέους φθορᾶν. ἀθλωθεῖσα δ' πρόνοίᾳ τῶν λάρνακα πορωθεῖσαν, ἐκπεσεῖν εἰς τὸ σῶμα τοῦ καΐκου. τὸν δὲ τεύθραντα ἀνελαβόντα τὰ σώματα, τῇ μὲν, ὡς γαμετῇ χρήσασθαι, τοῦ δ' ὡς ἑαυτοῦ παιδί. ὅθεν μὲν οὖν μύσοι. ἄλλα δὲ ἄλλα γενέσθαι σωτυχίαν, ἀλλ' τὸν ἀφ' ἡράκλους θυγάτηρ τοῦ μυσῶν βασιλεύσαντος, κῆ ὁ δ' αὐτὸ διελέξασθαι τῶν ἐκείνου βασιλείαν. πεπίσθυται δ' ὅν, ὅτι κῆ ὁ τεύθρας κῆ ὁ τήλεφος ἐβασίλευσαν τ' χώρας τῆ περὶ τ' τευθρανίαν κῆ τ' καΐκου. ὃ δ' ποιητὴς ὧδε βοῦν μέμνηται μόνον τ' ἱστορίας ταύτης· ἀλ' οἷον τ' τηλεφίλῳ κατφήρατο χαλκῷ Ἥρω βυρύπυλον, πολλοί δ' ἀμφ' αὐτ' ἑταῖροι Κῆτειοι λιάνοντο γυναίῳν εἵνεκα δώρων.

Αἴνιγμά πι θεὶς ἡμῖν μᾶλλον, ἢ λέγων τι σαφές. οὔτε γὰρ οἱ λεπτέους ἴσμεν οὓς λαναδίξασθαι δεῖ, οὔτε τὸ γυναίῳν εἵνεκα δώρων. ἀλλὰ καὶ οἱ γραμματικοὶ μυθεύειν πᾶσι ἐθέλουσιν, εὑρεσιλογοῦσι μᾶλλον, ἢ λύουσι τὰ ζητούμενα. ἐάσθω δ' τοῦτο. ἐκεῖνο δ' ὅπερ ὀρθῶς καὶ μᾶλλον γὰ φανερῶς λαβόντες λέγωμεν. ὅτι γὰ τοῖς περὶ τὸν καΐκου τόποις φαίνεται βεβασιλευκὼς καθ' ὅμηρον ὁ εὐρύπυλος. ὡς τ' ἴσως καὶ τῶν κιλίκων μέρος τῶ τοῦ τῶν καὶ μυσῶν, καὶ ὁ λύκος δυνατὸς εἶναι μάνον, ἀλλὰ κῆ βαθεῖς ὑπῆρξεν γὰ ἑαυτοῖς. τοῦ δ' λόγω τούτω συνηρεῖ τὸ γὰ τῆ ἐλαΐδι χειμαῤῥοῶντες ποταμοὶ ἐμβάλλουσιν εἰς αὐτὸν. ἐμπίπτει δ' οὗτος εἰς ἄλλον ὅμοιον, εἶτ' ἄλλον. καταῤῥέφουσι δὲ εἰς τὴν καΐκου. ὁ δὲ καΐκος οὐκ ἀπὸ τῆ ἴδης ῥεῖ, καθάπερ εἴρηκε βακχυλίδης. οὐδ' ὡς σοφοκλῆς μαρσύαν φησὶ τὸν διονυσιασμοὺς πάσαις ἐλεαναῖς ἐφάπτεσθαι τῆ ἴδης· πολὺ γὰ τ' ἴδης ἄπωθεν αἱ ἐλεαναί. πολὺ δὲ κῆ αἱ τ' καΐκου πηγαί. λάϊνου δ' γὰ πεδίον. τῆνον δ' ὄρος, ὃ διορίζει τ' τό τε κῆ τὸ καλάμων ἅπας πεδίον, ὃ ὑπόκειται γὰ τῆ μεσογαίᾳ τοῦθ' ὃς πεδίον. ῥεῖ δ' ἐκ τ' τῆνδε ποταμὸς μύσιος, ἐμβάλλων εἰς τ' καΐκου ὑπὸ ταῖς πηγαῖς αὐτ'. ἀφ' ὃ δ' ἔχουσί τινες εἰπεῖν αἰσχύλον ἐν τῇ εἰσβολῇ τῶ γὰ μυρμιδόσι πρόλογον,

Aegeum pelagus, unde ei nomen est: postea id promontorium Aega est appellatũ, ut Sappho dicit. Reliquum uerò Cana & Canæ. Inter Elæam, Pitanam, Atarneum, & Pergamum est Teuthrania, distãs à qualibet harum citra Caicum supra stadia lxx. Teuthras Cilicum & Mysorum rex memoratur. Euripides dicit Augam ab Alæo patre (cum ab Hercule corrupta deprehenderetur) in urna quadam cum Telepho filio impositam, & in mari demersam esse: sed Palladis prouidentia urnam ad Caici ostia transmissam euasisse: Teuthrantem cum eos excepisset, Augam in uxorem, Telephum etiam pro filio habuisse. Quę cum fabulosa sint, aliam profectò causam fuisse par est, quamobrẽ Arcadis filia cum Mysorum rege congressa fuerit, & qui ex ea natus est, regno successerit. Creditum itaque est Teuthrantem & Telephum regioni imperasse, quæ Teuthraniæ & Caico proxima est. Poeta sic huius historiæ mentionem facit,

Ipse Neoptolemus telo traiecit acuto — Loc. Odyss.
Magnanimum heroa Eurypylum, quem Telephus olim
Progenuit, multi circum cecidere sodales
Cetij, ad exitium ob muliebria dona ruentes.

In quo poeta potius nobis innuit, quã quicquam apertè dicat. Neque enim scimus, quos Cetios accipere debeamus, nec propter quæ muliebria dona. Grammatici fabulosa quędam afferentes, potius inuentiones quasdam conficiunt, quàm quæstionem soluant. quapropter hæc missa faciamus, atque eo sumpto quod magis constat, dicamus, quòd Eurypylus (ut Homerus uult) in locis Caico proximis uidetur imperasse, unde forsitan magna Cilicum pars sub eo erat: & non solum duo principatus apud eos erant, sed tres. Cui rationi illud assentiri uidetur, quod in agro Elaitico Cetius fluuiolus quidam est torrenti similis. Is in alium similem incidit, deinde in alium qui in Caicum deuoluuntur. Caicus autem non fluit ab Ida, quemadmodum Bacchylides inquit: nec ut Euripides dicit, Marsyas celebres Celænas colit in extremis Idæ locis. Nam Celænę longè distãt ab Ida, longè etiam Caici fontes. in campo enim ostendũtur. Tegnũ mons est qui campũ hũc terminat, & eum qui Apię dicitur, qui in mediterranea Thebani cãpi imminet. Ex Tegno Mysius amnis fluit, in Caicũ emittẽs, sub fontes eius. De quo quidã arbitrantẽ Aeschylũ in ingressu prologi, in Myrmidonib. dicere,

Io Cai-

Io Caice Myſiæq; lymphæ.

Prope eius ortum uicus eſt Gergetha, in quem Attalus eos tranſtulit, qui in Troade erant, cum locum eum cepiſſet. Sed quoniam contra oram à Lecto uſq; Canas, Lesbus extenditur inſula memoratu digna, circũ quam etiam inſulæ quædam iacent, aliæ exterius, aliæ inter eam atque continentem, iam nos tẽpus admonet ut de his dicamus. Nam & hæc Aeolica ſunt, & Lesbos ferè Aeolicarum urbium metropolis eſt. Sed ab ijs incipiendum eſt, à quibus oram quæ iuxta ipſam eſt perſecuti ſumus. A Lecto itaq; Aſſum nauiganti, Lesbiæ regionis initium eſt ſecundum Sigrium promontorium eius ad aquilonem. Hoc in loco eſt Methymna Lesbiorum urbs LX ſtad. diſtans ob ora Polymedij. Aſſum uerſus uniuerſæ inſulæ ambitus eſt ſtadiorum CIↃ pra mille. Singula quidem ita ſe habent à Methymna uſque Maliam, quod eſt auſtraliſſimum extremum. à dextra inſulam habentibus, ad quod Canæ plurimum inſulæ opponuntur & terminantur, ſtad. ſunt CCC & XL. Hinc uſque Sigrium, quod eſt inſulæ longitudo, quingenta & ſexaginta: inde in agrum Methymneum CCCXX. Mitylene inter Methymnam et Maliã iacet ciuitas maxima, quæ à Malia diſtat ſtad. LXX, à Canis CCC uiginti, totidem etiam ab Arginuſis: quæ tres inſulæ ſunt non ſanè magnæ continenti proximæ, Canis adiacentes, inter Mitylenem & Methymnam iuxta uicum agri Methymnæi nomine Aegirum, inſula eſt anguſtiſſima, traiectum habens in Pyrrhæum euripum ſtadiorum XX. Pyrrha ſita eſt in occidentali Lesbi latere. diſtat à Malia ſtadijs C. Mitylene portus duos habet, quorum auſtralis clauſus eſt, & L triremiũ ac nauium capax. borealis uerò magnus eſt, ac profundus, aggere protectus. Ambobus obiacet parua quædam inſula, partem quandam habens urbis ibi habitatam. Ea rebus omnibus pulcherrimè inſtructa eſt. uiros claros habuit, antiquitus quidem Pittacum unum ex ſapientibus, & Alcæum poetam, & Antimenidem fratrem eius, quem Babyloniorum ſocium Alcæus dicit magnum certamen peregiſſe, atque eos è maximis laborib. eripuiſſe, uiro pugnaciſſimo, & ut inquit, regum luctatore interẽpto, ac ſolo relicto, & calamitate oppreſſo. Cũ ijs Sappho claruit. admiranda res. nam nullã fœminam ſcimus hoc memorabili tempore huic ſimilẽ uiſam, nec in minima parte poeticę cum illa comparandam. Per hęc tempora ciuitas à compluribus tyrannis oppreſſa fuit propter inteſtinas ſeditiones: unde Alcæi poemata, quæ Staſiotica uocantur, de rebus ijs pertractant. Inter tyrannos etiam Pittacus fuit, unde Alcæus tam ei quàm alijs conuiciatur, ut Myrſilo & Megalagyro & * Cleantidi, & alijs quibuſdam. Sed nec ipſe harũ nouitatum non particeps fuit. Pittacus enim ad domina tus eruẽdos principatu uſus eſt: quibus ſublatis, ciues in priſtinam libertatẽ reſtituit. Diophanes orator multo tempore poſterior fuit, ætate autem noſtra Potamon, & Lesbocles, & Crinagoras, & Theophanes rerum ſcriptor. Hic ciuilis uir fuit, & Pompeio Magno admodum familiaris, præcipuè propter eam facultatem, & omnia geſta ea perfecit, quibus patriam partim per illum, partim per ſeſe ornauit, ſe'que Græcorum omnium clariſſimum exhibuit. Filium reliquit Marcum Pompeium, quem Cæſar Auguſtus Aſiæ curatorem conſtituit, & nunc inter primos Tiberij familiares numeratur. Athenienſes periclitati ſunt in maximum dedecus incidere, cum S. C. decreuiſſet omnem Mitylenæorum pubem ad unum iugulari: pœnituit tamen eos, ac decretum una die antè allatum eſt ad imperatores, quàm mandata eſſent peracturi. Pyrrha euerſa eſt. ſuburbanum adhuc habitatur: & portum habet, à quo Mitylenen uſque traiectus eſt ſtadiorum octingentorum. Poſt Pyrrham eſt Ereſſus in colle ſita, ſed ad mare deſcendit. Ab ea Sigrium abeſt ad ſtadia decem & octo. Ex Ereſſo fuere Theophraſtus & Phanias philoſophi Peripatetici, & Ariſtotelis familiares. Theophraſtus prius dictus eſt Tyrtamus. nam Ariſtoteles, mutato nomine, eum Theophraſtum uocauit: ſimul prioris nominis abſurditatem euitans, ſimul etiam ſtudij facundiam eius ſignificans. Nam Ariſtoteles diſcipulos ſuos omnes eloquentes fecit. Theophraſtum uerò eloquentiſsimum. Poſt Sigrium Antiſſa ciuitas eſt, quæ portum habet: poſtea Methymna, unde Arion fuit is, quem Herodotus in Tænarum ſeruatum fabulatur, cum à prædonibus in mari obrutus fuiſſet. Hic quidem citharœdus fuit. Dicunt Terprandum eiuſdem muſicæ artificem ex eadem inſula fuiſſe, qui primus, pro tetrachordo lyra, heptachordo uſus eſt, ut hi uerſus declarant, qui ad eum referuntur,

* Cleonadis aliàs.

Nos tibi mutato chordarum quattuor usu,
Iam noua per septem modulamur carmina neruos.

Item Hellanicus rerum conscriptor, & Callias, qui Alcæum Sapphonq; exposuit. In freto quod inter Asiam est ac Lesbum, insulæ sunt circiter uiginti, & (ut Timosthenes scribit) quadraginta. Hæ composito uocabulo Hecatonnesi nominantur, quemadmodum Peloponnesus, consuetudine quadam geminandi, sicut Myonnesus, & Proconnesus, & Halonnesus. Significant autem Hecatonnesi quasi Apollonnesi. Hecatos enim Apollo est. nam per totam hanc oram Apollo colitur, usque in Tenedum: Smintheus, uel Cillæus uel Gryneus, uel alio aliquo nomine uocatus. Proxima his est Pordoselena, in qua est eiusdem nominis ciuitas. & ante ciuitatem alia insula maior ea: & urbs eiusdem nominis deserta, quæ Apollinis templum habet. Nonnulli nominum infamiam fugientes, hanc Porosselenam dici malunt. Montem quoque Aspordenon Pergamo proximum, cum sit asper & sterilis, Asporenon: & templum quod ibi est, matris deûm Asporenæ. Quid igitur dicemus de Pordali, & de Saperda, & Perdicca, & de Simonidio illo?

Cum loris Pordacis cadentes.

πορδάκιος, id est madidis. & in antiqua comœdia, Pordacum locus est stagnantibus aquis. Lesbos æqualiter distat à Tenedo, Lemno & Chio, intra L ferè stadia. Cum Leleges ac Cilices adeò cum Troianis congruerent, quærunt quare non ponantur in dinumeratione Troiana. Verisimile quidem est, cum propter ducum discordiam & urbium deuastationem Cilices pauci relicti essent, ut sub Hectore ponerentur. Nam Eetion & eius filius ante dinumerationē dicuntur interijsse, ut,

Iliad. ζ Ipse meum patrem uita spoliauit Achilles,
Et Thebam Cilicum pugnando diruit urbem.

Tum septem fratres, qui se intra tecta tenebant,
Abstulit una dies, pariter que in Tartara misit.
Hos etenim cunctos celer interfecit Achilles.

Eodem modo qui sub Mynete erant, & duces & urbem amiserunt: ut,

Ὡς δ' αὖτως καὶ οἱ ὑπὸ μώπτι, τούς τε ἡγεμόνας ἀπεβεβλήκασι καὶ τὴν πόλιν.

Σοί δ' ἡμεῖς τετράγηρυ ἀπηρίθμεον ἀνδρὶ ἑταίρῳ,
οἰσιλίῳ, (μνους.
Ἑπταετόνῳ φόρμιγγι νέους ἐλελιζόμενοι νό-

Καὶ ἑλλάνικος δὲ λέσβιος συγγραφεὺς καὶ καλλίας τὴν σαπφὼ καὶ τὸν ἀλκαῖον ᾄδηκεν σάμιον. ἡ δὲ τὸν περθμὸν τὸν μεταξὺ τῆς ἀσίας καὶ τῆς λέσβου, νησία δύο ποιεῖ ἑκατόν· ὡς δὲ τιμοσθένης φησί, τεσσαράκοντα, καλοῦνται δ' ἑκατόννησοι σωθέντος, ὡς φασὶ πόννησος, ἡ ἔθος τί τ' ὂν γράμματος πλεονάζοντος· ὡς μυόννησος, ἡ προκόννησος λέγεται, καὶ ἁλόννησος. ὥσπερ ἑκατόννησοί εἰσιν, οἷον ἀπόλλωνος. πρὸ δὲ τῶν ἄσσαν ἡ τὴν παλαίαν πάντων ὁ ἀπόλλων ἑκτέτιμηται μέχρι τροίου, σμινθεύς, ἢ κιλλαῖος καλούμενος, ἢ χρυσεύς, ἢ τινα ἄλλην ἐπωνυμίαν ἔχων. πλησιοχώρων δὲ τῶν λεσβίων καὶ ἡ πορδοσελήνη, πόλις ὁμώνυμος ἔχουσα γὰρ ἑαυτῆς. καὶ πρὸ τῆς πόλεως ταύτης ἄλλη νῆσός μέζων αὐτῆς πόλις ὁμώνυμος ὄρος, ἱερὸν ἔχουσα ἀπόλλωνος. τὰς δὲ διυφημίας τῶν ὀνομάτων φυγόντων ἐνίους, γράφουσι μὲν πορσελήνην λέγειν φασί. τὸ δὲ ἀσπόρηλιον τὸ πρὸ τοῦ γάμου, προαχθὲν λυπεῖν ὄν, ἀσπόρησον· καὶ τὸν ἱερὸν τὸν φυτῶν τῆς μητρὸς τῶν θεῶν, ἀσπορηνόν. πιθανῶς φασὶν τὸν πορδόκκαν, καὶ τὸ σιμωνίδου·

Σιὼ πορδάκεσσιν ἐκπεσοῦσ' ἀνάσσειν ἱμάσειν.

Ἀντὶ τοῦ σμαραγέσσαις. καὶ γὰρ ἡ αἰολὰς λασμωδία·

Πόρδακον τὸ χωρίον λιμνάζον.

Διέχει δ' ἡ λέσβος τὸ ἴσον ἀπὸ τενέδου καὶ λήμνου, καὶ χίου, σχεδὸν τῶν τριακοσίων γὰρ διαπορθμεύσεως ἐστίν. τοιαύτης δὲ οὔσης τοῖς λεξι, καὶ τοῖς κίλιξι ζητοῦσιν αἰτίαν, διὰ τί οὐ συγκαταλέγονται καὶ οὗτοι γε τοῖς καταλογάδην. εἰκὸς δὲ διὰ τὸν τῶν ἡγεμόνων διαφθορὰν, καὶ τὴν τῶν πόλεων ἐκπόρθησιν ὀλίγους γεγονέναι πολιφθόνας οὖν κίλικας, νῦν τοῖς ἑκατὸν τάξεσι. ὅ, τε γὰρ ἠετίων, καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ λέγονται πρὸ τοῦ καταλόγου διαφθαρῆναι· Ἦ τοι μὲν πατέρ' ἀμὸν ἀπέκτανε δῖος ἀχιλλεύς,

Ἑπτὰ δὲ πόλιν πορθήσας κιλίκων δι' ναιετάασκον
Θήβην ὑψίπυλον.
Οἱ δέ μοι ἑπτὰ κασίγνητοι ἔσαν γε μυθήσαιο.
Οἱ μὲν πάντες ἰὼ κίον ἤματι Ἄϊδος εἴσω.
Πάντας γὰρ κατέπεφνε ποδαρκὴς δῖος ἀχιλλεύς.

Καὶ δὲ μώπτ' ἔβαλε καὶ ἐπίστροφον, πορθήσας δὲ πόλιν
θείοιο μώπτος.

Τοὺς δὲ λέλεγας τοῖς μὲν ἀγαθοῖσι παρόντας ποιεῖ· ὅταν δὲ οὕτω λέγῃ,

Τῇσι δ' ἄλοχος λαοῦσι καὶ ἀπροσθεν ἀγκυλότοξοι
Καὶ λέλεγες καὶ καύκωνες.

Καὶ πάλιν,

Σατνιόεν οὔτασε δουρὶ
οἰνοπίδην, ὃν ἄρα νύμφη τέκε νηὶς ἀμύμων
οἴνοπι βαθυλείοντι παρ' ὄχθας σατνιόεντος.

οὐ γὰρ οὕτως ἀξελειπέσαν τελέως, ὡς τιμὴ καὶ καθ' αὑτὸν ἔχειν τὸ σύστημα, ἅτε τοῦ βασιλέως αὐτῶν ἔτι ποθοῦντος,

Ἄλτεω, ὃς λελέγεσσι φιλοπτολέμοισιν ἀνάσσει.

Καὶ ἡ πόλεως οὐ τελέως ἀφανισμένης· ὧδε γάρ,

Πηλάσγων αἰπεινόεσσαν ἔχον ὑπὸ σατνιόεντι.

Ἐν μὲν οὖν τῷ καταλόγῳ παραλείπειν αὐτοὺς, ἐξικανὸν ἡγούμενον τὸ σύστημα, ὥστ' ἐν καταλόγῳ πάντας, ἢ καὶ ὑπὸ τῷ ἕκτορι, καὶ τούτους συγκαταλέγειν ὅτως ὄντας οἰκείους. ὁ δὲ λυκάονα φησὶν ἀδελφὸς ὢν ἕκτορος,

Μητιαδάδην δέ με γείνατο μήτηρ
Λαοθόη, θυγάτηρ ἀλτεω γερόντος·
Ἄλτεως, ὃς λελέγεσσι φιλοπτολέμοισιν ἀνάσσει.

Ταῦτα μὲν οὖν τοιαύτην τινὰ ἔχει τὴν εἰκοβολογίαν. εἰκονολογεῖν δ' ὅτι, καὶ εἴ τις τὸν ἀκειδῆ ζητῇ κατὰ τὸν ποιητὴν ὅρον, μέχρι τινὸς οἱ κίλικες διήκειναν καὶ οἱ πελασγοί. καὶ ἐπὶ μεταξὺ τούτων λάπτοις λεγόμενοι, οἱ ὑπὸ τῷ εὐρυπύλῳ. πορρὼ μὲν οὖν τῶν κιλίκων, καὶ τῶν ὑπ' εὐρύπυλον, τὰ γόντα εἴρηται. καὶ διότι τὰ πορρὼ τὸν κάϊκον μάλιστα πρατοῦνται. τοὺς δὲ πελασγοὺς ὅλον τὸν τοῦτον ἐφεξῆς τιθέναι, ἔκ τε τῶν ὑφ' ὁμήρου λεγομένων, καὶ ἐκ τῆς ἄλλης ἱστορίας. ὁ μὲν γὰρ οὕτω φησίν·

Ἱππόθοος δ' ἀγε φῦλα πελασγῶν ἐγχεσιμώρων,
Τῶν οἱ λαρισαν ἐριβώλακα ναιετάασκον.
Τῶν ἦρχ' ἱππόθοός τε πύλαιός τ' ὄζος ἄρηος.
Υἷε δύο λήθοιο πελασγοῦ τοὐταμίδαο.

Ἐξ ὧν πλῆθός τε ἐμφαίνει ἀξιόλογον, τὸ τῶν πελασγῶν. οὐ γὰρ φῦλον, ἀλλὰ φῦλα ἔφη, καὶ τὴν οἰκησιν γε λαρίσσης φράζει. πολλαὶ μὲν οὖν αἱ λάρισαι. δεῖ δὲ τῶν ἐγγύς τινα λέξασθαι, μάλιστα δ' ἂν τὴν πρὸς ἰλίῳ ὑπολάβοι τὶ ὀρθῶς. τειῶν γὰρ οὐσῶν, ἡ μὲν καθ' ἑαυτὴν, γε ὄψει τελέως ὄφλ ἰλίῳ, καὶ ἐγγὺς σφόδρα γε σταδίοις που τριάκοντα, ὥστ' οὐκ ἂν λέγοι τοπιθανῶς ὁ ἱππόθοος

Ille quidem deiecit Epistrophon, aque Myneta, In Catalogo.
Funditus euersa diuini sede Mynetis.

Leges autem certaminibus præstantes facit tut cum sic ait,

Ad mare stant Cares, curuato et Pęones arcu, Iliad. κ.
Et Lelegum populi & Caucones.

Et illud,

Satnion Oenopidem cōtorta perculit hasta, Iliad. ξ.
Quem quondam Nais peperit pulcherrima nympha
Oenopi, seruaret dum Satnioentis ad undā
Ille boues.

Nam non ita defecerant, ut nullam per sēipsos multitudinem facerent, præsertim eorum rege adhuc superstite.

Sub cuius Lelegum populi ditione tenentur. Iliad. φ.
Et urbe non omnino deleta, infert enim,
Pedasson excelsam sub Satniente. Ibidem.

In dinumeratione uerò eos prætermisit, ratus multitudinem non sufficere, ut in dinumeratione poneretur. Vel sub Hectore, quando hos dicat Troianis ualde amicos esse. Nam Lycaon qui Hectoris frater erat, sic inquit,

Me paruum, paruo uicturum tempore, mater Eodem.
Laothoe genuit, pater illi maximus Alteus,
Sub cuius Lelegū populi ditione tenentur.

Hęc itaq; hanc habent uerisimilitudinem. Verisimilitudo est, si quis exquisitam rei alicuius determinationem quærat in poeta, ut quousq; Cilices & Pelasgi pertendebant, & Cetij, qui inter eos sunt, & Eurypylo subditi. De Cilicibus quidem atq; ijs, qui sub Eurypylo erant, quantum attinebat diximus, & quod Caicus maximè hæc terminat. Consentaneum est, ut deinceps Pelasgos constituamus, tum ex ijs quæ ab Homero dicuntur, tū ex alia historia. Homerus enim sic ait, (gūm. Hippothous populos ducit turmasq; Pelas- In Catalogo.
Nam quicunq; tenent Larissæ fertilis arua, go.
Hippothous regit, & par Marti in bella Pylæus,
Tautamidæ Letho geniti de gente Pelasga.

Quibus uerbis satis magnam Pelasgorum multitudinem significat. nō enim populum dixit, sed populos. Cum uero Larissæ habitationem dicat, & Larissæ multæ sint, aliqua ex propinquis accipienda est, præcipuè ea quæ circa Cumā est. Nam ex tribus ea quæ Amaxito proxima est, nimis in conspectu est Ilij, et ualde prooinqua ad ducenta ferè stadia. Vnde non uerisimiliter diceretur, Hippothoum

cecidiſſe procul ab hac Lariſſa, dum pro Patroclo pugnatur, ſed ab ea quæ proxima eſt, nam ad mille ſtadia interſunt. Tertia eſt Lariſſa pagus agri Epheſij, in Cayſtriano campo ſita, quam dicunt prius urbem fuiſſe. Ea Apollinis Lariſſæi fanum habebat, & Tmolo quàm Epheſo uicinior erat. Ab hac enim centum & octoginta ſtadijs abeſt, quapropter ſub Meonibus poni poteſt. Epheſij uerò aucti multum poſtea ex agro Meonum abſcide rũt, quos nunc Lydos appellamus, unde nec hæc erit Pelaſgorum Lariſſa, ſed illa potius. Nam de Cayſtriana quidem Lariſſa Cayſtro proxima, nullam ſatis certam conjecturã habemus, quod iam tunc eſſet, nec de Epheſia. De Cumana teſtis eſt uniuerſa Aeolica hiſtoria, quæ paulo poſt Troianas res fuit. Tradunt enim eos qui in Phricio Locrenſi erant (qui mons ultra Thermopylas eſt) inde profectos, in eum locum ueniſſe, ubi nunc Cuma eſt, cum quia Pelaſgos inueniſſent Troiano bello labefactos, adhuc tamen Lariſſam obtinentes ad LXX ſtadia à Cuma diſtantem condidiſſe apud illos locum eum, qui adhuc Nouus murus appellatur, qui ad ſtadia XXX diſtat à Lariſſa: profectos autem condidiſſe Cumam, & homines qui ſuperfuerant, eò habitatum deduxiſſe. Cumam uerò à Locrenſi monte Phriconide appellant, eodem modo & Lariſſam, ea nunc deſerta eſt. Quod autem Pelaſgi magna natio eſſent, aliam hiſtoriam teſtem adducunt. Menecrates quidem Elaita in libris de Originibus ciuitatum, refert totam oram, quæ nunc Ionica eſt, facto à Mycale initio, prius à Pelaſgis habitatam, & propinquas inſulas, Lesbij quoq; ſub Pylæo poſitos aſſerunt, quem poeta dicit Pelaſgorum ducem, & montem eis uicinum ab illo Pylæũ appellari. Chij authores ſuos Pelaſgos ex Theſſalia profectos putant, quæ gens errabunda eſt, & ad tranſmigrationes facilis: ea ut multum creuit, ita pariter tota extincta eſt, eo tempore maximè, quo Aeoles Ioneſq; in Aſiam traiecere. Sed peculiare quiddã Lariſſeis Cayſtrinis & Phriconenſibus contigit, & ijs qui ſunt in Theſſalia. Omnes enim regionem à fluminibus dilutam habuere, illi à Cayſtro, hi ab Hermo, tertij à Peneo. In Lariſſa Phriconide dicunt Piaſum coli, quem tradunt cum Pelaſgorum dux eſſet, Lariſſæ filiæ amore captum fuiſſe: cumq; puellæ uiolentiam attuliſſet, contumeliæ pœnas luiſſe.

πεσεῖν ἐν τῷ ὑπὲρ πατρόκλου ἀγῶνι τῆλ' ἀπὸ λαρίσσης ταύτης γε, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς περὶ κύμην· χίλιοι γάρ που στάδιοι μεταξύ. τρίτη δὲ λάρισσα, κώμη τῆς ἐφεσίας ἐν τῷ καϋστρίῳ πεδίῳ, ἥν φασι πόλιν ὑπάρξαι πρότερον ἔχουσαν· καὶ τὸ ἱερὸν ἀπόλλωνος λαρισσηνοῦ, πλησιάζουσαν τῷ τμώλῳ μᾶλλον, ἢ τῇ ἐφέσῳ. ταύτης γὰρ ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα διέχει σταδίους, ὥστε ὑπὸ τοῖς μήοσιν ἄν τις τάττοι ταύτην. ἐφέσιοι δ' αὐξηθέντες ὕστερον, πολλὴν τῆς τῶν μηόνων, οὓς νῦν λυδοὺς φαμὲν, ἀπετέμοντο, ὥστ' οὐδ' αὕτη ἂν ἡ τῶν πελασγῶν λάρισσα εἴη. ἀλλ' ἐκείνη μᾶλλον. καὶ γὰρ τῆς μὲν ἐν τῇ καϋστριανῇ λαρίσσης οὐδὲν ἔχομεν τεκμήριον ἰσχυρόν, ὡς ἦν ἤδη τότε. οὐδὲ γὰρ τῆς ἐφέσου· τῆς περὶ τὴν κύμην μαρτύριόν ἐστι πᾶσα ἡ αἰολικὴ ἱστορία, μικρὸν ὕστερον τῶν τρωϊκῶν γενομένη. φασὶ γὰρ τοὺς ἐκ τοῦ φρικίου τοῦ ὑπὲρ θερμοπυλῶν λοκρικοῦ ὄρους ὁρμηθέντας, κατᾶραι μὲν εἰς τὸν τόπον ὅπου νῦν ἡ κύμη ἐστί. καταλαβόντας δὲ τοὺς πελασγοὺς, κεκακωμένους ὑπὸ τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου, κατέχοντας δ' ὅμως ἔτι τὴν λάρισσαν, διέχουσαν τῆς κύμης ὅσον ἑβδομήκοντα σταδίους, ἐπιτειχίσαι αὐτοῖς τὸ νῦν ἔτι λεγόμενον νέον τεῖχος ἀπὸ τριάκοντα σταδίων τῆς λαρίσσης. ἐλθόντας δὲ κτίσαι τὴν κύμην, καὶ τοὺς περιγενομένους ἀνθρώπους ἐκεῖσε ἀνοικίσαι. ἀπὸ δὲ τοῦ λοκρικοῦ ὄρους τήν τε κύμην φρικωνίδα καλοῦσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν λάρισσαν, ἐρήμη δ' ἐστὶ νῦν. ὅτι δ' οἱ πελασγοὶ μέγα ἦν ἔθνος, καὶ ἐκ τῆς ἄλλης ἱστορίας οὕτως ἐκμαρτυρεῖσθαι φασί. μενεκράτης γοῦν ὁ ἐλαΐτης ἐν τοῖς περὶ κτίσεων, φησὶ τὴν παραλίαν τὴν νῦν ἰωνικὴν πᾶσαν, ἀπὸ μυκάλης ἀρξαμένην, ὑπὸ πελασγῶν οἰκεῖσθαι πρότερον, καὶ τὰς πλησίον νήσους. λέσβιοι δ' ὑπὸ πυλαίῳ τετάχθαι λέγουσι σφᾶς, τῷ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένῳ, τῶν πελασγῶν ἄρχοντι. ἀφ' οὗ καὶ τὸ παρ' αὐτοῖς ὄρος ἔτι πύλαιον καλεῖσθαι. καὶ χῖοι δὲ οἰκιστὰς ἑαυτῶν πελασγοὺς φασί, τοὺς ἐκ τῆς θετταλίας. πολύπλανον δὲ καὶ ταχὺ τὸ ἔθνος πρὸς ἐπαναστάσεις, ηὐξήθη τε ἐπὶ πολὺ, καὶ ἀθρόαν ἔλαβε τὴν ἔκλειψιν, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν τῶν αἰολέων, καὶ τῶν ἰώνων περαίωσιν εἰς τὴν ἀσίαν. ἴδιον δέ τι τοῖς λαρισσαίοις συνέβη, τοῖς τε καϋστρινοῖς, καὶ τοῖς φρικωνεῦσι, καὶ τρίτοις τοῖς ἐν θετταλίᾳ. ἅπαντες γὰρ ποταμόχωστον τὴν χώραν ἔχουσιν. οἱ μὲν ὑπὸ τοῦ καΰστρου, οἱ δ' ὑπὸ τοῦ ἕρμου, οἱ δὲ ὑπὸ τοῦ πηνειοῦ. ἐν δὲ τῇ φρικωνίδι λαρίσσῃ, τετιμῆσθαι λέγεται πίασος, ὅν φασιν ἄρχοντα πελασγῶν, ἐρασθῆναι τῆς θυγατρὸς λαρίσσης· βιασάμενον δ' αὐτὴν, τίσαι τῆς ὕβρεως δίκην. ἐγκύψαντα

ἐγκύψαντα γὰρ εἰς πίθον οἴνου καταμαθοῦσαν, τῶν σκελῶν λαβομένην ἐξᾶραι καὶ καθεῖναι αὐτὸν εἰς τὸν πίθον. τὰ μὲν οὖν ἀρχαῖα τοιαῦτα. ταῖς δὲ νῦν αἰολικαῖς πόλεσιν, ἔτι καὶ τὰς αἰγὰς προσληπτέον, καὶ τὴν τῆμνον ὅθεν ἦν ἑρμαγόρας ὁ τὰς ῥητορικὰς τέχνας συγγράψας. ἵδρυνται δὲ πόλεις αὗται κατὰ τὴν ὀρεινὴν τὴν ὑπερκειμένην τῆς τε κυμαίας, καὶ τῆς φωκαέων καὶ σμυρναίων γῆς, παρ' ἣν ὁ ἕρμος ῥεῖ. οὐκ ἄπωθεν δὲ τούτων τῶν πόλεων, οὐδ' ἡ μαγνησία ἐστὶν ἡ ὑπὸ σιπύλῳ, ἐλευθέρα πόλις ὑπὸ ῥωμαίων κεκριμένη. καὶ ταύτην δ' ἐκάκωσαν οἱ νεωστὶ γενόμενοι σεισμοί. εἰς δὲ τἀναντία τὰ ἐπὶ τὸν κάϊκον νεύοντα, ἀπὸ λαρίσσης μὲν διαβάντι τὸν ἕρμον εἰς κύμην, ἑβδομήκοντα στάδιοι. ἐντεῦθεν δ' εἰς μύριναν τετταράκοντα στάδιοι. τὸ δ' ἴσον ἐντεῦθεν εἰς γρύνιον. κἀκεῖθεν εἰς ἐλαίαν. ὡς δ' ἀρτεμίδωρος, ἀπὸ τῆς κύμης εἰσὶν ἄδαι, εἶτ' ἄκρα τετταράκοντα σταδίους, ἣν καλοῦσιν ὕδραν ἣ ποιοῦσα τὸν κόλπον τὸν ἐλαϊτικόν, πρὸς τὴν ἀπεναντίον ἄκραν ἁρματοῦντα. τοῦ μὲν οὖν στόματος τὸ πλάτος περὶ ὀγδοήκοντα σταδίους ἐστὶν, ἐγκολπίζοντι μύρινα, ἐν ἑξήκοντα σταδίοις αἰολὶς πόλις ἔχουσα λιμένα. εἶτ' ἀχαιῶν λιμὴν, ὅπου οἱ βωμοὶ τῶν δώδεκα θεῶν, εἶτα πολίχνιον μυριναίων, γρύνιον, καὶ ἱερὸν ἀπόλλωνος, καὶ μαντεῖον ἀρχαῖον, καὶ νεὼς πολυτελὴς λίθου λευκοῦ. στάδιοι δ' ἐπ' αὐτὴν τετταράκοντα. εἶθ' ἑβδομήκοντα εἰς ἐλαίαν, λιμένα ἔχουσαν καὶ ναύσταθμον τῶν ἀτταλικῶν βασιλέων, μενεσθέως κτίσμα, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἀθηναίων, τῶν συστρατευσάντων ἐπὶ ἴλιον. τὰ δ' ἑξῆς εἴρηται τὰ περὶ πιτάνην, καὶ ἀταρνέα, καὶ τἄλλα τὰ τοιαῦτα. μεγίστη δέ ἐστι τῶν αἰολικῶν καὶ ἀρίστη κύμη, καὶ σχεδὸν μητρόπολις αὕτη τε καὶ ἡ λέσβος τῶν ἄλλων πόλεων περὶ τριάκοντά που τὸν ἀριθμόν, ὧν ἐκλελοίπασιν οὐκ ὀλίγαι. σκώπτεται δ' εἰς ἀναισθησίαν ἡ κύμη κατὰ τοιαύτην τινά, ὥς φασιν ἔνιοι, δόξαν, ὅτι τριακοσίοις ἔτεσιν ὕστερον τῆς κτίσεως ἀπέδοντο τοῦ λιμένος τὰ τέλη. πρότερον δ' οὐκ ἐκαρποῦτο τὴν πρόσοδον ταύτην ὁ δῆμος. κατέσχεν οὖν δόξα ὡς ὀψὲ ᾐσθημένων, ὅτι ἐπὶ θαλάττῃ πόλιν οἰκοῖεν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος, ὅτι δανεισάμενοι χρήματα δημόσια, τὰς στοὰς ὑπέθεντο. εἶτ' οὐκ ἀποδόντων κατὰ τὴν ὡρισμένην ἡμέραν, εἴργοντο τῶν περιπάτων, ὅτε μέντοι ὄμβρος εἴη κατ' αἰδῶ τινα κηρύττοιεν οἱ δανεισταὶ κελεύοντες ὑπὸ τὰς στοὰς ὑπέρχεσθαι. τοῦ δὴ κήρυκος οὕτω φθεγγομένου ὑπὸ τὰς στοὰς ὑπέλθετε, ἐκπεσεῖν λόγον, ὡς κυμαίων οὐκ αἰσθανομένων, ὡς ἐν τοῖς ὄμβροις ὑπὸ τὰς στοὰς ὑπελθετέον,

Nam cum uini dolium pronus inſpiceret, puella (quòd rem reſciuerat) illum per pedes capiens & attollens in doliũ demiſit. Atq; hęc quidem antiqua ſunt, nunc cum Aeolicis urbibus Aegæ ſunt aſſumendæ & Temnus, unde Hermagoras fuit is, qui de dicendi arte cõſcripſit. Hæ urbes ſecus montanam regionẽ iacent, quæ Cumano & Phocenſi & Smyrnæo agro imminent, iuxta quam Hermus labit. nec procul ab his urbibus Magneſia ſub Sipylo eſt ciuitas, à Romanis libera iudicata. Hanc terræmotus nuper labefactarũt. Ex aduerſo ſunt ea, quę in Caicum uergunt. A' Lariſſa Hermũ tranſeunti, uſque Cumam ſtadia ſunt LXX. Hinc uſq; Myrinam XL. & totidẽ hinc uſq; Gryniũ, & inde uſq; Elæam, ut Artemidorus uult. Poſt Cumam ſunt Adę, dein de poſt ſtadia XL. promontorium nomine Hydra, quod ad aduerſum promontorium Hermatuntem, Elaiticum ſinum efficit. Oris latitudo eſt LXX. ferè ſtadiorum. Intra ſinum eſt Myrina ad ſtadia LX Aeolica ciuitas, quæ portum habet. Deinde Achiuorum portus, ubi ſunt duodecim deorũ aræ. Deinde Grynium Myrineorum oppidum, & Apollinis fanum, & peruetuſtum oraculum, & templũ candido lapide ſumptuoſum, uſq; ad eam ſtadia ſunt XL. Deinde LXX uſque Elæam quæ portum habet, & nauale regum Attalicorũ, Meneſthei opus & Athenienſium, qui cum eo apud Ilium militarunt. De ſequentibus autẽ ſcilicet Pitana, Atarnea, ac cæteris, quæ ſunt in ea regione, dictum eſt. Aeolicarum urbium maxima & optima eſt Cuma, & ferè ea metropolis eſt, & Lesbus cæterarum ciuitatum, quæ numero ſunt circiter XXX. quanquam non paucæ ſint deletæ. Carpuntur Cumani, ut homines inſulſi & hebetes, ob hanc cauſam (ut quidam putant) quòd CCC annis poſt eius urbis ædificationem, portus uectigalia exegerunt, cum antea populus eiuſmodi prouentum non haberet. Quare obtinuit opinio, quòd hi homines ſerò ſentirent, cum urbem ad mare habitarent. Dicitur etiam aliter, quòd publica pecunia mutuo accepta, porticus conſtruxerunt: poſtea cum pecuniã conſtituta die non reddidiſſent, à deambulatione arcebantur. Sed cum pluuiæ eſſent, in dedecus quoddam creditores edictum mittebant, ut Cumani porticus ſubirent. Et cum præco ita inclamaret, porticus ſubire, dictum eſſe prouerbium, quòd Cumani non ſentiant, quòd in pluuia porticus ſubeunda ſit, niſi

niſi aliquis per præconem admoneat. Vir ſine controuerſia clarus ex hac urbe eſt Ephorus, Iſocrati oratori familiaris, qui & hiſtoriã conſcripſit, & de inuentionibus tractauit. Et ante hunc etiam Heſiodus poeta. nam ipſe dicit patrem ſuum relicta Aeolica, Cumam in Bœotiam migraſſe; ut,

Atque inopem coluit uillam, quæ iuncta Heliconi,
Nec per frigus erat cuiquam opportuna, nec æſtum.

Homerum uerò hinc eſſe, nõ ſatis conſtat. multi enim de eo ſatis diſceptant. Nomen urbi ab Amazone quadam inditum putant, quemadmodũ & Myrinæ, ab ea quæ ſub Batiea in Troiano campo iacet,

Iliad. β. Hunc homines ipſi Batieam nomine dicunt,
Aſt immortales, uolucris monumenta Myrinæ.

Carpitur etiam Ephorus, qui cum patriæ facinora non haberet, quæ cum alijs geſtis dinumeraret, nolens tamen eam ſilentio præteriri, ſic inclamat; Ea tempeſtate Cumani quietem agebant. Poſtquam Troianam & Aeolicam oram perſecuti ſumus, mediterraneam deinceps percurramus uſq; ad Taurum, eodem peregrinationis ordine conſeruato. In his locis principatum quendam obtinet Pergamum inſignis ciuitas, quæ diu ſub Attalicis regib. fuit fortunata. Sequentis itaq; peragrationis initium hinc faciendũ eſt, ac primò de regibus unde profecti ſunt, et quò tandem euaſere, breuibus aperiendum. Pergamũ theſauros ſeruabat Lyſimachi Agathoclis filij, qui unus fuit ex ſucceſſoribus Alexandri, id montis promontorium habitatum habebat. Mons uerò turbineus eſt, in acutum apicem deſinens. Munitionis huius cuſtodia & pecuniarum, quę erant nouem millia talentorum, commiſſa erat Philetæro Tyanenſi, qui à puero ſpado fuerat. Contigit enim in funere quodam cum ad ſpectaculum multi adeſſent, nutricem quæ Philetærum infantem portabat, deprehenſam opprimi, adeò ut puer etiam affligeretur. erat igitur eunuchus. Is cum optimè eſſet educatus, dignus uiſus eſt cui hæc crederentur. Tandem charus Lyſimacho erat, ſed cum ab Arſinoe illius uxore diſsideret, propterea quòd eum accuſauerat, locũ ad defectionem perduxit, & ut tempora erant, ita ſe gerebat, uidens ea ad nouitatem apta. nam propterea quòd Lyſimachus à malis familiarib. coactus fuerat Agathoclẽ filiũ interficere,

ἂν μὴ σημαίνῃ τις αὐτοῖς διὰ κηρύγματος. ἀνὴρ δ' ἄξιος μνήμης ἐκ τῆς δὲ τῆς πόλεως ἀναντιλέκτως ἐστὶν Ἔφορος τῶν Ἰσοκράτους γνωρίμων τοῦ ῥήτορος, ὁ τὴν ἱστορίαν συγγράψας, καὶ τὰ περὶ τῶν εὑρημάτων. καὶ ἔτι πρότερος τούτου Ἡσίοδος ὁ ποιητής. αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ Δῖος μετῴκησεν εἰς Βοιωτοὺς Κύμην αἰολίδα προλιπών·

Νάσσατο δ' ἄγχ' Ἑλικῶνος ὀϊζυρῇ ἐνὶ κώμῃ
Ἄσκρῃ, χεῖμα κακῇ, θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ.

Ὅμηρος δ' οὐχ ὁμολογουμένως· πολλοὶ γὰρ ἀμφισβητοῦσιν αὐτοῦ. τὸ δ' ὄνομα αὐτὸ ἀμαζόνος τῇ πόλει τεθεῖσθαι. καθάπερ καὶ τῇ Μυρίνῃ ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Τρωϊκῷ πεδίῳ κειμένης ὑπὸ τῇ Βατιείᾳ.

Τὴν, ἤτοι ἄνδρες Βατίειαν κικλήσκουσιν,
Ἀθάνατοι δέ τε σῆμα πολυσκάρθμοιο Μυρίνης.

Σκώπτεται δὲ καὶ ὁ Ἔφορος διότι τῆς πατρίδος οὐκ ἔχων ἔργα φράζειν ἐν τῇ διαριθμήσει τῶν ἄλλων πράξεων, οὐ μὴν οὐδ' ἀμνημόνευτον αὐτὴν εἶναι θέλων, οὕτως ἐπιφωνεῖ· κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν Κυμαῖοι τὰς ἡσυχίας ἦγον. ἐπεὶ δὲ διεληλύθαμεν τὴν Τρωϊκὴν ἅμα καὶ τὴν αἰολικὴν παραλίαν, ἐφεξῆς ἂν εἴη τὴν μεσόγαιαν ἐπιδραμεῖν μέχρι τοῦ Ταύρου, φυλάσσοντας τὴν αὐτὴν τῆς ἐφόδου τάξιν. ἔχει δέ τινα ἡγεμονίαν πρὸς τούτους τοὺς τόπους τὸ Πέργαμον ἐπιφανὴς πόλις, καὶ πολὺν συνευτυχήσασα χρόνον τοῖς Ἀτταλικοῖς βασιλεῦσι. καὶ δὴ καὶ ἐντεῦθεν ἀρκτέον τῆς ἑξῆς περιοδείας. καὶ πρῶτον περὶ τῶν βασιλέων ὁπόθεν ὡρμήθησαν, καὶ εἰς ἃ κατέστρεψαν, ἐν βραχέσι δηλωτέον. ἦν μὲν δὴ τὸ Πέργαμον Λυσιμάχου γαζοφυλάκιον τοῦ Ἀγαθοκλέους ἑνὸς τῶν Ἀλεξάνδρου διαδόχων, αὐτὴν τὴν ἄκραν τοῦ ὄρους συνῳκισμένην ἔχον. ἔστι δὲ στροβιλοειδὲς τὸ ὄρος εἰς ὀξεῖαν κορυφὴν ἀπολῆγον. ἐπεπίστευτο δὲ τὴν φυλακὴν τοῦ ὀρύματος τούτου καὶ τῶν χρημάτων, ἦν δὲ τάλαντα ἐνακισχίλια, Φιλέταιρος ἀνὴρ Τιανὸς θλιβίας ἐκ παιδός. συνέβη γὰρ ἐν τινι ταφῇ θέας οὔσης καὶ πολλῶν παρόντων, ἀπολειφθεῖσαν ἐν τῷ ὄχλῳ τὴν κομίζουσαν τροφὸν τὸν Φιλέταιρον ἔτι νήπιον, συνθλιβῆναι μέχρι τοσοῦδε, ὥστε πηρωθῆναι τὸν παῖδα. ἦν μὲν δὴ εὐνοῦχος, τραφεὶς δὲ καλῶς ἐφάνη τῆς πίστεως ταύτης ἄξιος. τέως μὲν οὖν εὔνους διέμεινεν τῷ Λυσιμάχῳ. διενεχθεὶς δὲ πρὸς Ἀρσινόην τὴν γυναῖκα αὐτοῦ διαβάλλουσαν αὐτὸν, ἀπέστησε τὸ χωρίον, καὶ πρὸς τοὺς καιροὺς ἐπολιτεύετο, ὁρῶν ἐπιτηδείους πρὸς νεωτερισμόν. ὅτε ὁ Λυσίμαχος κακοῖς οἰκείοις περιπεσὼν, ἠναγκάσθη τὸν υἱὸν ἀνελεῖν Ἀγαθοκλέα, σέλευκος

Σέλευκός τε ἐπανελθὼν ὁ Νικάτωρ, ἐκεῖνόν τε κατέλυσε, καὶ αὐτὸς κατελύθη δολοφονηθεὶς ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ Κεραυνοῦ. τοιούτων δὲ θορύβων ὄντων, διεγένετο μένων ἐπὶ τοῦ ὀρύματος ὁ εὐνοῦχος, καὶ πολιτευόμενος δι' ὑποσχέσεων καὶ τῆς ἄλλης θεραπείας ἀεὶ, πρὸς τὸν ἰσχύοντα, καὶ ἐγγὺς παρόντα. διετέλεσε γοῦν ἔτη εἴκοσι κύριος ὢν τοῦ φρουρίου, καὶ τῶν χρημάτων. ἦσαν δὲ αὐτῷ δύο ἀδελφοί, πρεσβύτερος μὲν Εὐμένης, νεώτερος δὲ Ἄτταλος. ἐκ μὲν οὖν τοῦ Εὐμένους ἐγένετο τῷ πατρὶ ὁμώνυμος Εὐμένης, ὅσπερ καὶ διεδέξατο τὸ Πέργαμον. καὶ ἦν ἤδη δυνάστης τῶν κύκλῳ χωρίων. ὥστε καὶ περὶ Σάρδεις ἐνίκησε συμβαλὼν Ἀντίοχον τὸν Σελεύκου. δύο δὲ καὶ εἴκοσιν ἄρξας ἔτη, τελευτᾷ τὸν βίον. ἐκ δὲ Ἀττάλου καὶ Ἀντιοχίδος τῆς Ἀχαιοῦ γεγονὼς Ἄτταλος διεδέξατο τὴν ἀρχήν, καὶ ἀνηγορεύθη βασιλεὺς οὗτος πρῶτος, νικήσας Γαλάτας μάχῃ μεγάλῃ. οὗτος δὲ καὶ Ῥωμαίοις κατέστη φίλος, καὶ συνεπολέμησε πρὸς Φίλιππον μετὰ τοῦ Ῥοδίων ναυτικοῦ. γηραιὸς δὲ ἐτελεύτα βασιλεύσας ἔτη τρία καὶ τετταράκοντα. κατέλιπε δὲ τέτταρας υἱοὺς ἐξ Ἀπολλωνίδος Κυζικηνῆς γυναικός, Εὐμένη, Ἄτταλον, Φιλέταιρον, Ἀθήναιον. οἱ μὲν οὖν νεώτεροι διετέλεσαν ἰδιῶται. τῶν δ' ἄλλων ὁ πρεσβύτερος Εὐμένης ἐβασίλευσε. συνεπολέμησε δὲ καὶ οὗτος Ῥωμαίοις πρός τε Ἀντίοχον τὸν μέγαν, καὶ πρὸς Περσέα. καὶ ἔλαβεν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἅπασαν τὴν ὑπ' Ἀντιόχῳ τὴν ἐντὸς τοῦ Ταύρου. πρότερον δ' ἦν τὰ περὶ Πέργαμον οὐ πολλὰ χωρία μέχρι τῆς θαλάττης τῆς κατὰ τὸν Ἐλαΐτην κόλπον, καὶ τὸν Ἀδραμυττηνόν. κατεσκεύασε δ' οὗτος τὴν πόλιν, καὶ τὸ Νικηφόριον ἄλσος κατεφύτευσε, καὶ ἀναθήματα, καὶ βιβλιοθήκας, καὶ τὴν ἐπὶ τοσόνδε κατοικίαν τοῦ Περγάμου τὴν νῦν οὖσαν ἐκεῖνος προσεφιλοκάλησε, βασιλεύσας ἔτη τετταράκοντα καὶ ἐννέα, ἀπέλιπε τῷ υἱῷ τὴν ἀρχὴν Ἀττάλῳ, γεγονότι ἐκ Στρατονίκης τῆς Ἀριαράθου θυγατρὸς τοῦ Καππαδόκων βασιλέως. ἐπίτροπον δὲ κατέστησε καὶ τοῦ παιδὸς νέου τελέως ὄντος, καὶ τῆς ἀρχῆς τὸν ἀδελφὸν Ἄτταλον. ἓν δὲ καὶ εἴκοσιν ἔτη βασιλεύσας, γέρων οὗτος τελευτᾷ κατορθώσας πολλά. καὶ γὰρ Δημήτριον τὸν Σελεύκου συγκατεπολέμησεν Ἀλεξάνδρῳ τῷ Ἀντιόχου, καὶ συνεμάχησε Ῥωμαίοις ἐπὶ τὸν Ψευδοφίλιππον. ἐχειρώσατο δὲ καὶ Διήγυλιν τὸν ἐκείνων βασιλέα στρατεύσας εἰς τὴν Θρᾴκην. ἀνεῖλε δὲ καὶ Προυσίαν, ἐπισυστήσας αὐτῷ Νικομήδη τὸν υἱόν, κατέλιπε δὲ καὶ τὴν ἀρχὴν τῷ ἐπιτροπευομένῳ Ἀττάλῳ. βασιλεύσας δὲ οὗτος ἔτη πέντε, καὶ κληθεὶς Φιλομήτωρ, ἐτελεύτα νόσῳ τὸν βίον. κατέλιπε δὲ κληρονόμους Ῥωμαίους, οἱ δ' ἐπαρχίαν ἀπέδειξαν τὴν χώραν,

Seleucus Nicator reuerſus illum ſuſtulit, & ipſe à Ptolemæo Ceraunio ſublatus eſt, ac dolo interemptus. Dum res ita tumultuarentur, eunuchus ſeſe in arce continebat, & pollicitãdo ſemper ualidioribus ac propioribus obſequendo uiuebat. Hoc pacto caſtellum ac pecuniam poſſedit annis uiginti. Erãt ei fratres duo, Eumenes natu grandior, & Attalus iunior. ex Eumene natus eſt Eumenes de patris nomine. Is Pergami ſucceſsionẽ habuit, & iã loca circuncirca tenebat, unde apud Sardes Antiochũ Seleuci filiũ ſuperauit, cum eo congreſſus. Obijt aũt cũ uiginti & duobus annis imperaſſet. Attalus ex Attalo, et Antiochide Achæi filia natus ſucceſsit in imperio, & primò rex eſt nũcupatus. Hic Galatas prælio maximo ſuperauit, & Romanorũ amicus fuit, et cum eis aduerſus Philippum pugnauit in claſſe Rhodiorum. Obijt iam ſenior, cum annis XL et tribus regnaſſet. Filios quatuor reliquit ex Appollonide Cyzicena, Eumenem, Attalum, Philetærum, & Athenæum, è quibus iuniores priuatum ſtatum duxerunt, Eumenes natu grandior regnauit. Hic cum Romanis aduerſum Antiochũ magnum, & aduerſum Perſen bellum geſſit, à Romanis totam eam regionẽ accepit, quæ ſub Antiocho citra Taurum erat. Pergamũ enim in initio regionem Attalici habebat non multam uſq; ad Elaitici & Adramytteni ſinus mare. Is urbem muniuit, & lucũ Nicephoriũ ſeuit, templorũ quoq; dona & bibliothecas, & tantam Pergami habitationẽ quanta nunc eſt, ille diligẽtiſſimè curauit. Regnauit autẽ annis quadraginta nouẽ. Imperiũ Attalo filio reliquit, qui ex Stratonice, Ariarathi Cappadocũ regis filia natus erat. Filij admodum iuuenis & imperij tutorẽ fratrem Attalũ reliquit. Is cum annis XX & uno regnaſſet, multis rebus geſtis iam ſenior mortuus eſt. Nam aduerſum Demetrium Seleuci filiũ, cum Alexandro Antiochi filio bellũ geſſit, Romanorũ cõtra Pſeudophilippũ ſocius fuit. Diegylim quoq; regẽ cepit, ducto in Thraciã exercitu. Pruſiã intẽremit, præfecto illi filio Nicomede, imperiũ Attalo qui ſub tutela erat, reliquit. Is Philomator cognominatus, cũ annis quinq; regnũ tenuiſſet morbo abſumptus eſt, hæredes Rom. inſtituit, qui poſtea eã regionẽ prouinciã fecerunt, et

Asiam uocauere eodem nomine quo & continentem. Caicus Pergamum præterfluit per campum qui Caicus appellatur, regionẽ ualde opimam, & totius ferè Mysiæ optimã percurrens. Viri clari Pergameni ætate nostra fuere,* Mithridates Menodoti filius, et Adobogiõ, qui ex tetrarchia stirpe Galatarũ fuit. Hunc cum Mithridatis pellice congressum dicunt, unde et puero nomen impositum est, fingentibus amicis, eũ ex rege natũ. Hic contracta diu Cæsaris amicitia ad id honorũ peruenit, ut materni generis tetrarchia, & cùm aliorum, tum Bosphori rex efficeretur. Sublatus est à Lysandro, qui Pharnacem regem occidit, & Bosphorum occupauit. Hic quidem magnum nomen assecutus est. Item Apollodorus orator, qui artes conscripsit, & Apollodoriam sectam introduxit, si qua tandẽ ea est. Nam multa olim obtinuerunt, quæ maius iudicium habuere quàm nunc habent, è quibus est Apollodoria secta & Theodoria. Sed plurimum Apollodorũ extulit Augusti Cæsaris amicitia, cuius magister fuit. Discipulum memoratu dignum habuit, Dionysium ciuẽ suum, cognomine Atticum, qui & bonus sophista fuit & historicus, & sermonũ conscriptor. Progredienti à campo & ab urbe orientem uersus est urbs Apollonia, in loco edito impositа, austrum uersus est montanum iugum, quod transgressi Sardis eũt. A' sinistris est urbs Thyatira, Macedonum habitatio, quam nonnulli Mysorum ultimam dicunt. A' dextris est Apollinis, quæ à Pergamo distat stadijs triginta, totidem ab urbe Sardana. Ea idem nomen habet quod Apollinis Cyzicena. Postea sequit̃ Hermi campus, et Sardis. Septentrionales Pergami partes magna ex parte à Mysis tenentur, quæ à dextris eorum sunt, qui Ableti nominanti, quibus iungitur ea quæ Epictetus dicitur, usq; in Bithyniam. Sardis urbs magna est, posterior rebus Troianis, antiqua tamen, quæ promontoriũ munitissimum habet. Ea Lydorum caput fuit, quos poeta Maonas uocat, posteriores Męonas dixerunt. Hos quidam diuersos à Lydis dicunt, quidam eosdem. sed præstat ut eosdem dicamus. Huic urbi Tmolus imminet mons fœlix, qui in uertice speculã habet, exedram albi lapidis, quam Persæ condiderunt. Ex ea circumstantes spectantur campi, præsertim Caystrianus, circũcirca Lydi, et Mysi,

*In Græco, μιθριδάτης τε καὶ μανοδότης υἱὸς Mithridates & Menodotus filius.

ἀσίαν προσαγορεύσαντες ὁμώνυμον τῇ ἠπείρῳ. παραῤῥεῖ δ' ὁ κάϊκος, καὶ τὸ πόργαμον ἀφ' οὗ τὸ καΐκου πεδίον προσαγορευόμενον, σφόδρα εὐδαίμονα γῆν διεξιών. χεδρίᾳ δὲ τοι καὶ τῷ ἀρίσβῃ ἡ μυσίας. ἄνδρες δ' ἐγένοντο ἐλλόγιμοι καθ' ἡμᾶς πέργαμηνοί, μιθριδάτης τε καὶ μανοδότης ὁ υἱός, καὶ ἀδοβογίων, ὃς τοῦ τετραρχικοῦ ἦν γαλατῶν γένους ὤν, καὶ ὃν παλλακεῦσαι λέγουσι βασιλέα μιθριδάτη φασίν. ὅθεν καὶ τοὔνομα τῷ παιδὶ θέσθαι, προσοικισαμένους αὐτῷ πολίτας ἐκ τοῦ βασιλέως αὐτὸν γενέσθαι. οὕτως οὕτω καίσαρι τῷ θεῷ χρώμενοι φίλοι, εἰς τοσοῦτο προῆλθε τιμῆς, ὥστε καὶ τετραρχης ἀπεδείχθη τοῦ μητρώου γένους, καὶ βασιλεὺς ἄλλων τε καὶ τοῦ βοσπόρου. κατελύθη δ' ὑπὸ λυσάνδρου τοῦ καὶ φαρνάκην ἀνελόντα τὸν βασιλέα, καὶ κατασχόντα τὸν βόσπορον. οὗτος τε δὴ ὀνόματος ἠξίωται μεγάλου, καὶ ἀπολλόδωρος ὁ ῥήτωρ, ὁ τὰς τέχνας συγγράψας, ᾧ τῷ ἀπολλοδώρειον αἵρεσιν παραγαγὼν ἤ τις ποτ' ὀνομάζεται. πολλὰ γὰρ ἐπεκράτει, μείζονα δὲ ἢ καθ' ἡμᾶς ἴσχυσε τῷ λείσιν. ὧν ὅτι καὶ ἡ ἀπολλοδώρειος αἵρεσις καὶ ἡ θεοδώρειος. μάλιστα δ' ἐξήνεγκε πολλοδώρους ἡ τοῦ καίσαρος φιλία τοῦτο σοῦ, διδάσκαλον ἑαυτῶν λόγων γράμματος. μαθητὴν δ' ἔχων ἀξιόλογον διονύσιον τὸν ἀττικὸν θέντα ἀπήνην, πολίτην αὐτοῦ. καὶ γὰρ ὠφελήσας ἱκανὸς καὶ συγγραφεύς, καὶ λογογράφος. πρόϊόντι δ' ἀπὸ τοῦ πεδίου, καὶ ἡ πολεως ὠθεῖ μὲν τὰ πρὸς ἑῴαν μέρη, πόλις ὄνομα ἀπολλωνία, μεσημβρινοῖς ὠθεῖται μᾶλλον τόποις. ὠθεῖ δὲ τὸν νότον ὀρεινὴ ῥάχις ὄνομα λῶ ὑπορρέουσα, καὶ βαδίζουσιν ὠθεῖ σάρδεων, πόλις ὄνομα ἀφ' ἧς ἡ μυσῶν ἐχάτη λίνες φασίν. ἀφ' ἧς ἀρξαμένοις δ' ἀπολλωνίδες, εἶτ' ἐκμόν δ' ὄνομα ἡ λυδικωνῶν ἀπολλωνίδες. εἶτ' ἐκλείεται δὲ ἔρμος πεδίον καὶ σάρδεις. τὰ δὲ πρὸς σάρδεσι τοῦ πορρώτω τὰ πλείστα τῶν μυσῶν ὁρῶνται τὰ μὲν ἀφ' ἧς ἀβλάπτως γομένων. οἷς σωμάσθαι ἡ ἐπίκτητος μέχρι βιθυνίας. αἱ δὲ σάρδεις πόλις ὄνομα μεγάλη, νεωτέρα μὲν τῶν τροϊκῶν, ἀρχαία δ' ὅμως ἄκρα δύσβατα ἔχουσα. βασίλειον δ' ὑπῆρξε τῶν λυδῶν, οὓς ὁ ποιητὴς καλεῖ μήονας, οἱ δ' ὕσπορον μαίονας. οἱ μὲν οὖν αὐτοὺς πῖσι λυδοῖς, οἱ δ' ἑτέρους ἀφ' ἑαυτῶν φασί. τοὺς δ' ἀμεινον δὲ λέγειν. ὑπόκεινται δὲ τῶν σάρδεων ὄρος τμῶλος οὔλαμον ὄρος, ἐν τῇ ἀκροπόλει ἔχον ἕδραν λευκοῦ λίθου πρόσω ὄρος, γον, ἀφ' οὗ καταπέπτωκε τὰ κύκλῳ πεδία, καὶ μάλιστα τὸ καῦστριανόν. πρόκεινται δὲ λυδοῖς, καὶ μακεδόνες habitant. Pactolus à Tmolo fluens, olim multa auri ramenta deferebat, ex quo præclaras illas Crœsi & maiorum diuitias ferunt. Nunc eiusmodo structuræ prorsus defecerunt. Defertur Pactolus in Hermũ, in quem etiam Hyllus, qui nunc Phrygius appellatur, immittit. Hi tres & alij ignobiliores concurrentes, in Phocaicum mare exeunt, ut Herodotus ait. Hermus Mysiæ initium est, & è monte Dinymene sacro, per Exustam in Sardianum agrum defertur, secundum continuos campos, ut dictum est, usq; in mare. Vrbi autem Sardiana planities subiacet, & Cori, & Hermi, & Caystri campi qui continui sunt, & camporum omnium optimi. Quadraginta stadijs ab urbe lacus distat, qui à poeta Gygæus appellatur: postea mutato nomine dictus est Colous, ubi Coloenæ Dianæ templum est, quod in religione maxima habetur. Hoc in loco diebus solennibus simias saltare dicunt. num uerò inopinabilia, an uera dicant, mihi quidem incertum est. Sed cum uersus ita apud Homerum iaceant,

Antiphus, & Masthles genuit quos maximus olim
Ad perfusa lacu Gygæo rura Palæmon,
Maonas egerunt, Tmoli in radicibus ortos.

Locus Homeri in fine Catalogi.

Addunt etiam hunc quartum uersum,

Pinguis ubi Hyda iacet, Tmolo suppositа niuali.

Cum nulla Hyda apud Lydos inueniatur, quidam uolunt, Tychium hinc esse, qui à poeta dicitur,

Cerdonumq; optimus Hydæ.

Iliad. η.

Addunt etiam propterea quòd locus syluosus est, & fulminibus tangitur, hic Arimos esse: ut,

Ex Arimis, ubi stratum dicunt esse Typhoea.

Inferunt etiam,

Syluosos per agros, Hydæ præpinguis ubi gens.

Quidam hanc fabulam in Cilicia fingunt, quidam Pithecusis, ij præsertim qui simias dicunt Arimos ab Etruscis uocitari. Nonnulli Sardes Hydam uocant, nonulli eius arcem. Scepsius uerisimilius eos dicere arbitratur, qui Arimos in Exusta Mysiæ ponunt. At Pindarus cum ijs quæ sunt in Cilicia Pithecusia coniungit, quæ sunt ante Cumanum agrum, ac etiam Sicula. Nam sub Aetna Siciliæ Typhonem esse dicunt,

Quem Cilicíæ celeberrimum ędidit antrum,
Nunc circumfluus maris occulit fluctus,
Eius Sicilia lanigerum pectus premit.

Et rursum,

Illum Aetna uinculis fortissimis coartat.

Et rursus,

Immensum pater centimanumq; Typhonē
Vis deûm Iuppiter, apud Arimos excruciat.

Quidā Syros pro Arimis accipiunt, quos nunc Aramos uocant. Ac Cilicas, qui apud Troiam erant, in Syriam commigrantes Syris eam regionem ademisse, quæ nunc Cilicia nominatur. Callisthenes author est Arimos prope Calicadnum esse, & Sarpedonis promontorium, iuxta antrum Corycium, à quibus uicini montes Arimi uocantur. Circum lacum Coloum sunt antiqua regum monumenta. apud Sardes est Alyattis ingens tumulus super crepidine excelsa, & (ut Herodotus inquit) factus à multitudine ciuitatis, cuius maximā partem ancillæ perfecerunt, quæ (ut ille ait) omnes meretricantur. Nonnulli hanc sepulturam, meretricis monumentum dicunt. Sunt qui tradant, lacum Coloum manufactum esse ad excipiendas eas inundationes, quæ ex fluminibus auctis fiunt. Hypepa ciuitas est, ex Tmolo in Caystri campum descendenti. Callisthenes dicit, Sardes prius à Cimmeriis captas, postea à Treribus ac Cilicibus (quod etiam Callinum elegiæ poetam significare arbitratur) postea à Cyro & Crœso, cum Callinus dicat Cimmeriorum impetum in Esionenses eo tempore factum fuisse, quo Sardes captæ sunt. Scepsius Esionenses pro Asionenses Ionicè proferri putat. nam fortasse (inquit) Maonia Asia dicebatur, unde Homerus ait,

Iliad.β. Asia prata super, circumq; fluenta Caystri.

Postea hæc ciuitas incredibiliter ob uirtutem locorum instaurata est, ut nulla finitimarum inferior sit. Nuper uerò multa eius ædificia ex terræmotibus corruerunt, sed Tiberij prouidentia, qui per nostra tempora imperat, & hanc & multas alias suo beneficio reparauit, quæcunque eo tempore eiusdem calamitatis participes fuerunt. Viri memorabiles ex eodem genere fuerunt duo Diodori oratores, quorum natu grandior Zonas uocatus est, uir qui multa certamina pro Asia concertauit. Sed quo tempore Mithridates inuasit, accusatus quòd ciuitates quæ apud se erant, ad defectionem duceret, habita excusatione omnes calumnias diluit.

Τὸν ποτε Κιλίκιον θρέψε πολυώνυμον ἄντρον.
Νῦν περιῤῥοῦς θαλάσσης ὀφθαλμὸς ἐπέχεται.
Ἡ Σικελία δ' αὐτοῦ πίεζει σφυρὸν λαχνήεντα.

Καὶ πάλιν,

Κείνῳ μὲν ἄιτνα δεσμὸς ἐπιφρίσσων ἀμείρεται. Καὶ πάλιν,

Ἀλλ' οἷόν ἄπλατον δράκοντα θεῶν τυφῶνα
Ἑκατονταπέφαλον ἀνάγκα ζεῦ πάτερ
Ἐν ἀρίμοις ποτέ.

Οἱ δὲ νῦν σύριοι ἀρίμους λέγοντες, οὓς νῦν ἀράμους λέγουσι. νῦν δὲ κίλικας οὐ φησὶ βοῆς μεταπέσαντας εἰς συρίαν ἀνοικισθῆναι, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ κιλικίαν. καλλιδρόης δ' ἐγγὺς τὸ καλικάδνου, καθ' ὃ σαρπηδόνος ἄκρας παρ' αὐτὸ κατὰ μικρὸν ἄνδρον εἶναι νῦν ἀρίμους, ἀφ' ὧν τὰ ἐγγὺς ὄρη λέγεσθαι ἄρειμα. πορίκειται δὲ τῇ λίμνῃ κατὰ μικρὸν τὰ μνήματα τῶν βασιλέων. πῶς δὲ πᾶς σαρδέσιν ὄζει τὸ τῶν ἀλυάττεω ὧδε ἱερισπίδης ὑψηλῆς χῶμα μέγα, ὀργαδῶν, ὥς φησιν ἡρόδοτος, ἐπὶ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, ὃ τὸ πλέιστον ὄρος ἀπαιδίσκαι σωστέλεσαν. λέγει δ' ἐκεῖνος, καὶ πορνοβίεσθαι πάσας. τινὲς δὲ καὶ πόρνης μνῆμα λέγουσι τὸ τάφον. χειροπίστου δὲ τῇ λίμνῃ γίνοι ἰσορρόσι τῇ κολώνῃ πῶς πάντοθεν ὀχθὰς τῶν πλημμυρίδων ἀπὸ συμβαίνοντος πολὺ τὰ μῶλυ πληρουμένων. ὕστατα δὲ πόλις ὀζόλη καταβαίνουσιν ἀπὸ τοῦ τμώλου πρὸς νότον καὶ ἕω πρὸς μεσόγειον. φησὶ δὲ καλλιδρόης ἁλῶναι τὰς σαρδέσεις ὑπὸ κιμμερίων πρῶτον, εἶθ' ὑπὸ τρηρῶν, εἶθ' ὑπὸ λυκίων, ὅπερ καὶ καλλῖνος δηλοῖ τὴν ἅλωσιν. ὕστατα δὲ τῶν ὧδε κύρος καὶ λυροίδου χρόνοις ἁλῶναι. λέγουσι δὲ τοῦ καλλίνου τὴν ἔφοδον τῶν κιμμερίων ὧδε οὐ εἰσιονῆας γεγονέναι, καθ' ὧν αἱ σαρδέσεις ἐάλωσαν, εἰκάζουσιν οἱ περὶ τὸν σκήψιον ἀσιλίχην ὀθρυάδαι ἠσιονεῖς οὐκ ἀσιονεῖς. τάχα γὰρ ἡμῶνία φησὶν, ἀσία ἐλέγετο. καθ' ὃ καὶ ὁ ὅμηρος ἔλεγεν, Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι καὶ ὑδρίῳ ἀμφιρρέοντα.

Ἀναλῃφθεῖσα δ' ἀξιολόγως ὕστερον ὑπὸ τῆς ἀρετῆς τῆς χώρας ἡ πόλις ὑπ' οὐδεμιᾶς λοιμοῦ τῶν ἀσυγκρίτων, νεωστὶ σεισμοῦ πεσούσης πολλῶν κατοικίας. ἡ δὲ τιβερίου πρόνοια τοῦ καθ' ἡμᾶς ἡγεμόνος, ὑπὲρ ταύτης καὶ τῶν ἄλλων συχνὰς ἀνέλαβε ταῖς συμφοραῖς, ὅσαι πρὸ τοῦ αὐτοῦ καιροῦ ἐκοινώνησαν τοῦ αὐτοῦ πάθους. ἀνδρῶν δ' ἀξιολόγων γεγόνασι τῆς αὐτῆς γλώττης, δύο μὲν ῥήτορες, ὧν ὁ πρεσβύτερος ἐκαλεῖτο ζώνας, οὗτος πολλὰς ἀγῶνας ἠγωνισμένος ἐπιφανῶς ἐπὶ τῆς ἀσίας. ἐπὶ δὲ τῆς μιθριδατείου τῆς βασιλέως ἐφόδου ἀσίαν ἐφυλακώς, ὡς ἀθῶος τὰς πρὸς αὐτὸν πολλὰς διαβολὰς ἀπελύσατο τὰς δὲ διαβολὰς ἀπελογησάμενος, πρὸς

τὸν δὲ νεώτερον φίλου ἡμῖν γεγονότος, καὶ ἴσα εἰκὰ συγγράμματά ἐστι, καὶ μέλη, καὶ ἄλλα ποιήματα, τὴν δὲ ἀρχαίαν γραφὴν ἐμφαίνοντα ἱκανῶς. ξάνθος γ' ὁ παλαιὸς συγγραφεὺς λυδὸς μὲν λέγεται· εἰ δὲ ἐκ σαρδέων, οὐκ ἴσμεν. μετὰ δὲ λησβούς εἰσι οἱ μυσοί, καὶ πόλις φιλαδέλφεια σεισμῶν πλήρης. οὐ γὰρ ἐλαλήπουσιν οἱ τοῖχοι διϊστάμενοι, καὶ ἄλλοτ' ἄλλο μόριον τῆς πόλεως κακοπαθοῦσι. οἰκοῦσιν αὐτὴν ὀλίγοι τὴν πόλιν ὅλην ὄντες. οἱ δὲ πολλοὶ κατοικοῦσιν γὰρ τὴν χώραν γεωργοῦντες, ἔχοντες δυσαλώμονα γῆν. ἀλλὰ καὶ τῶν ὀλίγων θαυμάζειν ἔστιν, ὅτι οὕτω φιλοχωροῦσιν ὥστε ἀσφαλεῖς τὰς οἰκήσεις ἔχοντες. ἔτι δ' ἂν τις μᾶλλον θαυμάσειε τῶν ἐπισκάντων αὐτήν. μετὰ δὲ ταῦτ' ὄζει ἡ κατακεκαυμένη λεγομένη χώρα, μήκος μὲν καὶ τριακοσίων σταδίων, πλάτος δὲ τετρακοσίων, εἴτε μυσίαν χρὴ καλεῖν, εἴτε μαιονίαν· λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως. ἅπασα ἄδενδρος, πλὴν ἀμπέλου τῆς κατασκευαζομένης φορᾶσις οἴνου, οὐδενὸς δῶρ' ἑλομένου ἀρετὴν λειπόμενον. ἔστι δὲ ἡ ὑπόφασις πυρώδης τῶν πεδίων. ἡ δ' ὀρεινὴ μέχρι πεδίου μέλαινα, ὡς ἂν ἐξ ὑπακαύσεως. εἰκάζουσι μὲν οὖν λύγκες ἐκπυρωθολιῶν τὴν πρόφασιν συμβῆναι τοῖς. καὶ οὐκ ὀκνοῦσι τὰ περὶ τὸν τυφῶνα γε τῶν θεῶν μυθολογεῖν. ξάνθος δὲ τὴν αἰτίαν μοῦνα λέγει τῶν τόπων τούτων βασιλέα. οὐκ ἀδύνατον δ', τοιούτων παθῶν τὸν σωτῆρα χώραν ἐμπεπλῆσθαι ἀθρόως, ἀλλὰ μᾶλλον ὑπογείου πυρὸς ἐκλιπεῖν ἤδη τὰς πηγάς. διέκνιστται δὲ καὶ βόθροι βαθεῖς, οὓς φύσας καλοῦσιν, ὅσον πεπαράκοντα ἀλλήλων διεστῶτας σταδίους. ὑπόκεινται δὲ λόφοι τραχεῖς, οὓς εἰκὸς ἐκ τῶν αὐαφυσηθέντων σωρὸν ὕδατι μύδρων. τὸ δ' ἀμπελοῦν τὸν τοιοῦτον ὑπάρχειν γλῶ λάβοι τις ἄν, καὶ ἐκ τῆς κατασίας τῆς χωθείσης τῷ σποδῷ, ἡ νῦν ἀρδεύσεως οἶνον γλυκὺν καὶ καλόν. ἀσεβοῦσι δέ τινες, εἰκότως πυρίληπτον τὸν διόνυσον λέγεσθαί φασιν, ἐκ τῶν τοιούτων χωρίων τεκμαιρόμενοι. τὰ δ' ἐξῆς ὧδε τὰ νότια μέχρι τοῖς τόποις τούτοις, ἐμπλοκὴν ἔχει μέχρι πρὸς τὸν ταῦρον, ὥστε καὶ τὰ φρύγια, καὶ τὰ λύδια, καὶ τὰ καρικὰ, καὶ ἔτι τὸ τῶν μυσῶν, συνδιακεῖσθαι παραπίπτοντα εἰς ἄλληλα. εἰς ἣν τὴν σύγχυσιν τούτων ὁ μικρὰ συλλαμβάνει καὶ οὐ ῥωμαίους μικρὰν φύλαξ διελεῖν αὐτούς, ἀλλὰ ἕτερον τρόπον διατάξαι τὰς διοικήσεις, ἐν αἷς τοὺς ἀγοραίους ποιοῦνται καὶ τοὺς δικαιοδοσίας. ὁ μὲν γὰρ τμῶλος ἱκανῶς τετείχισται, καὶ πολυγραφίαν ἔχει μετρίαν, ἐν αὐτοῖς ἀφορίζομένου τοῖς λυδίοις μορίοις,

Iunioris Diodori, qui nobiscum amicitia coniunctus est, historiæ extant & carmina, & alia opera, quæ satis antiquum scribendi genus exprimunt. Xanthus antiquus rerum scriptor Lydus quidem dicitur: num uerò Sardianus sit, nobis incertum est. Post Lydos sunt Mysi, & urbs Philadelphia terræmotibus concussa. Non enim cessant parietes Romam ducere, alia atque alia urbis parte labefacta. Quapropter pauci eam incolunt: maxima eorum pars in agris degunt, agriculturam exercentes. Terram enim fertilem habent. & profectò mirandum est, tam paucos agris studere, cum ædificia tam ruinosa habeant: imò eos admirari possumus, qui eam urbem condiderunt. Post hæc regio, quæ Exusta dicitur, quingentorum stad. longitudine, latitudine quadringentorum, siue ea Mysia, siue Mœonia nominanda sit. nam utroq; modo dicitur. Ea tota arboribus caret præter uitem, quæ Exustum uinum fert, ita elegans, ut nulli cedat. Summa camporum facies cinerulenta est, montana, petrosa, & nigra, tanquam ex adustione quadam. Quidam putant hoc ex crebro fulminum atq; fulgurum ictu contingere, nec dubitant, quæ de Typhone dicuntur, hoc in loco fabulari. Xanthus scribit Arimum quendam horum locorum regem fuisse. Sed nequaquam uerisimile est, tantam regionem propter eiusmodi causas ex toto deflagrare, sed potius propter ignē subterraneum, cuius ortus nunc defecerunt. Monstrantur tamen fossæ tres, quas Folles uocant. hæc inter se ad stadia quadraginta distant, imminent colles asperi, quos par est, ex efflatis laminis esse accumulatos. Quòd autē huiusmodi regio uites optimas ferat, ex Catania scilicet deprehendi potest. quæ quanquam cinere operta sit, nunc tamē optimum uinum & largum gignit. Vnde quidam perurbanè atq; eleganter Bacchum ignigenam dicunt, ex eiusmodi locis coniecturam capientes, quæ austrum uersus sequuntur, cum his locis implicantur ad Taurum usq;. Quapropter & Phrygiæ & Cariæ & Lydiæ, præterea Mysiæ loca difficulter distingui possunt, cum inter sese coeant. Ad hanc confusionem non parum facit, quòd Romani ea diuiserunt, non per nationes, sed alio quodam modo, per administrationes, in quibus fora fiunt, & iura reddūtur. Tmolus quidem satis coactus est, & ambitum mediocrem habens, & in ipsis Lydiæ partibus terminatur.

Mediter-

Mediterranea uerò ad partem aduersam pertendit, ad Mycalem usq; quæ pars (ut Theopompus uult) à Celænis incipit. quapropter quædam eius loca Phryges obtinent, quæ sunt Celænas & Apamiam uersus: quædam Mysi ac Lydi, quædam Cares & Iones. Sic etiam flumina, præsertim Mæander. nam gentes quasdam disterminant, earum autem per quas media feruntur, efficiunt ne facile exquisita distinctio capi possit. De campis qui ex utraq; & montanæ & fluuialis regionis parte sunt, eadem ratio est. Sed nobis forsitan non adeò curandum, ut nunc loca metiamur: sed id tantum describendum est, quantum & maiores nostri tradiderunt.

Caystriano campo, qui inter mediterraneam cadit & Tmolum, continuus est orientem uersus Cilbianus campus, multus & bene habitatus, qui regionem optimam habet. Postea Hyrcanius, cui à Persis nomen impositum est, qui & inde incolas deduxerunt. Eodem modo Cyri campus, quem Persæ nominarunt. Postea Peltinus, qui iam Phrygius est, & Cillanus, & Tabenus, qui oppida semiphrygia habet, Pisidicum quiddam obtinentia, à quibus ea nominata sunt. Superantibus uerò mediterraneam inter Caras & Nysæum agrum, qui trans Mæandrum est usque in Cibyrensem & Cabalensem regionem, sunt urbes mediterraneam uersus, contra Laodiceam Hierapolis, ubi calidæ aquæ scaturiunt, & ubi Plutonium est: quæ utraque non paruam admirationem præstant. Nam aqua adeò faciliter in tofum duratur, ut qui aquæductus deducũt, integra septa ex eo aquis conficiant. Plutonium est os, in paruo quodam imminentis montis supercilio, ita commensuratum, ut hominem susci pere possit mira profunditate. Huic propositum est uallum quadratum, ambitu ferè semijugero, quod ne bulosa & crassa caligine plenum est, ut uix solum discerni possit. Ad septum appropinquantibus, aer innoxius est, purus ab illa caligine, in tranquillitate uentorum. Nam caligo intra ambitum manet: si uerò animal introrsum progrediatur, statim moritur. Quapropter tauri introducti cadunt, & mortui educuntur. Nos passeres immisimus, qui subitò mortui ciderũt. Galli uerò excti illęsi accedunt, ut etiam usq; ad os appropinquent, et introspiciant, & immergant quousq; possint spiritum continere. Videbamus enim ex aspectu æstuosæ cuiusdam passionis indicium, ἡ δὲ μεσόγαιος εἰς τὸ αὐτικείμενον μέρος ἐκτείνει μέχρι μυκάλης, ἀπὸ Μελαινέων ἀρξάμενον, ὥς φησι Θεόπομπος. ὥστε τὰ μὲν αὐτὴ φρύγες κατέχουσι, τὰ πρὸς ταῖς Μελαναῖς, καὶ τὴν ἀπαμείαν· τὰ δὲ μυσοὶ καὶ λυδοί, τὰ δὲ Καρῶν καὶ Ἰώνων. ὅτω δὲ καὶ οἱ ποταμοί, καὶ μάλιστα ὁ Μαίανδρος, τὰ μὲν διορίζουσιν ἔθνη. διὰ ὧν δὲ μέσοι φέρόμενοι, διύλιστην ποιοῦσι τὴν ἀκρίβειαν. καὶ πόρρω τῶν πεδίων δὲ ἐφ' ἑκατέρα τὰ ὄρεινὰ τὰ ποταμία ὁ αὐτὸς λόγος. ὅλῳ γὰρ ἡμῖν ὕσως ὕδατι τοῦτον φρουρίσιον, ὡς ἀρρᾳ Καρικῆ χωρομεδόσιν, ἀλλὰ ποσὸν μόνον ὑπογραπέον, ὅσον τὰ πρὸς ἡμᾶς πεφανέρωκασι. τῷ δὴ καθυγρωτάτῳ πεδίῳ μετὰ τὸ πίπτοντι τὰ μεσογειότατα, καὶ τὸ τμῶλος, σωρεύεσ ὅτι πρὸς ἕω, ὁ κιλβιανὸν πεδίον, πολύ τε τὰ σωροικούμενον δ', καὶ χώραν ἔχον εὐδαίμονα. εἶτα τὸ ὑρκάνιον πεδίον, ἀπὸ σαῦ ἐπονομασαύτων, καὶ ἐποίκους ἀγαγόντων ἐκεῖθεν. ὁμοίως ὑπὸ τὸ Κύρου πεδίον, ὃ πέρσαι κατωνόμασαν. εἶτα τὸ πελτινὸν πεδίον, πόλιν φρύγιον, καὶ τὸ κιλλάνιον, ὑπὸ τὸ ταβηνόν, ἔχον τὰς πολίχνας μεμοφρυγίσ, ἐχούσας τὰ δὲ πισιδικὰ, ἀφ' ὧν αὐτὰ κατωνομάσθη. ὑπορβάλλουσι δὲ τὴν μεταξὺ χώραν τε, καὶ τὰ νυσαϊδος, ἃ ὅτι χώρας ὑπὸ τὴν μεγάλου πόρρω μέχρι τὰ νιβυρατῶν, καὶ τὰ καβαλίδος. πόλεις δ' εἰσὶ πρὸς μὲν τῇ μεγάλῃ κατωλικρὺ λαοδικείας, ἱεράπολις, ὅπου τὰ θερμὰ ὕδατα, καὶ τὸ πλουτώνιον, ἄμφω παραδοξολογίαν τινὰ ἔχοντα. τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ εἰς πῶρον οὕτω ῥᾳδίως μεταβάλλει πᾶν ὅτιοῦν, ὥστ' ὀχετοῦ ἐπάγοντος, φραγμὸς ἀπορράζοντα μονολίθους. τὸ δὲ πλουτώνιον ὑπὸ ὀφρύϊ μικρᾷ τὰ ὑπερκειμένης ὀρεινῆς, σημεῖόν ὅτι σύμμετρον, ὅσον ἄνθρωπον δέξασθαι δυνατὸν μόνον, βεβάθυται δ' ὡσπερεί. πρόκειται δὲ τούτου θυρωρεῖόν τι, τετράγωνον, ὅσον ἡμιπλέθρου τὴν πόρ ἰμεσον. τοῦτο δ' πλήρουν ὄντων μιχλώδους παχείας ἀχλύος, ὥστε μόγις τὸ δλαφος καθορᾶν. τοῖς μὲν δὴν κύκλῳ πλησιάζουσι πρὸς τὸ θυρώματος, ἄλυπός ὅτιν ἐκεῖ, καθαρὸν γὰρ ἐκείνης τὰ ἀχλύος· τοῖς δὲ τὴν μιασμίας. συμμένει γὰρ ὑπὸς τὸ πρόβολος, ὡς δ' εἴσω παιόντι ζώου, θάνατος παραχρῆμα ἀπαντᾷ. τοῦτοι γοῦν ἀσαχθέντων, πάσι, καὶ ἀξέλκουσι νεκροί. ἡμεῖς δ' ὀρνιθίδια ἐπέμψαμεν, καὶ ἕπεσον σὺθὺς ἐκπνέύσαντα. οἱ δ' ἀπόκοποι γάλοι παίασιν ἀπαθεῖς, ὡς τε καὶ μέχρι τοῦ στόμιος πλησιάζειν, καὶ ἐγκύπτειν, καὶ καταδύμεν μέχρι πολοῦ σωιεχόμενος, ὡς ὑπὸ τοῦ πνεύματος. ἐωρῶμεν δ' ἐκτυφλωθέντας, ὡς αὖ πνιγώδους ζωὸς πάθος ἐμφαίνοντας, εἴτε πάντων οὕτω πεπληρωμένων ἐστὶ, εἴτε μόνον τῶν πρὸς τὸ ἱερὸν, καὶ εἴτε θείᾳ προνοίᾳ καθάπερ ὑπὸ τῶν γνωσιασθέντων ἐκεῖνος, εἴτε αὐτοφύτοις τισὶ δυνάμεσι τοῦτον συμβαίνοντος. ὃ δὲ τῆς ἀκρηθώσεως, καὶ ὑπὸ τῶν γῆ λαοδικείας ποταμῶν φασὶ συμβαίνειν. καίπερ ὄντων ποτίμων. ἔστι δὲ καὶ πρὸς βαφὴν ἐρίων θαυμασῶς σύμμετρον τὸ ὑπὸ τῆς ἱεράπολιν ὕδωρ, ὥστε τὰ ἐκ τῶν ῥιζῶν βαπτόμενα γναμπτὰ ἐν τοῖς ἐπὶ τῆς κόπου ἡμέρας ἀλουργέσιν. οὕτω δ' ὀξὺν ἄφθονον τὸ πλῆθος τοῦ ὕδατος, ὥστε ἡ πόλις μεσὴ τῶν αὐτομάτων βαλανείων ὀδέ. μετὰ δὲ τὴν ἱεράπολιν τὰ ὧραν τοῦ μαιάνδρου, τὰ μὲν πρὸ λαοδίκειαν, καὶ ἀφροδισιάδα, καὶ τὰ μέχρι καρούρων, εἴρηται. τὰ δ' ἑξῆς ὀδὶ πρὸς δύσιν, ἡ τῶν αὐτοχέων πόλις τῶν ὑπὸ μαιάνδρῳ τῆς καρίας ἥδη. τὰ δὲ πρὸς νότον ἡ νίβυρα ὀδὶν ἡ μεγάλη, καὶ ἡ σίνδη, καὶ ἡ καβαλαΐς, μέχρι τοῦ ταύρου καὶ τῆ λυκίας. ἡ μὲν οὖν αὐτόχεια μετρία πόλις ὀδὶν, ἐπ' αὐτῷ κειμένη τῷ μαιάνδρῳ κατὰ τὸ πρὸς τῇ φρυγίᾳ μέρος. ἐπέζευκται δὲ γέφυρα. χώραν δ' ἔχει πολλὴν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ποταμοῦ πᾶσαν οὐδαίμονα. πλείστην δὲ φορεῖ τὴν καλουμένην αὐτοχικὴν ἐχάδα. τὴν δὲ αὐτὴν καὶ τρίφυλλον ὀνομάζουσιν. δύσεισος δὲ καὶ οὗτος ὀδὶν ὁ τόπος. Θρασὺς δὲ παρὰ τοῦτοις γνώριμος γεγένηται ῥήτορεφὴς, οὗ διήκουσεν ὑβρέας ὁ καθ' ἡμᾶς γεγονὼς μέγιστος ῥήτωρ. σολύμους δ' εἶναι φασὶ τοὺς καβαλεῖς. τῆς γοῦν τορμήσεως ἄκρας ὑπερκείμενον λόφος καλεῖται σόλυμος. καὶ αὐτοῖ δὲ οἱ τὰ μισεῖς σόλυμοι καλοῦνται. πλησίον δ' ὄρος καὶ ὁ τοῦ βελλεροφόντου χάραξ, καὶ ὁ πεισάνδρου τάφος τοῦ υἱοῦ, πεσόντος ἐν τῇ πρὸς σολύμους μάχῃ. ταῦτα δ' ἐκ ἐπέσους ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένοις ὁμολογεῖται. περὶ μὲν γὰρ τοῦ βελλεροφόντου φησὶν οὕτως·

Δεύτερον γὰρ σολύμοισι μαχέσασθαι κυδαλίμοισι.

Περὶ δὲ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ·

Πείσανδρον δὲ ἑὸν ἄρης ἔτος πολέμοιο
Μαρναμένων Σολύμοισι κατέκτανεν.

Ἡ δὲ τορμησσὸς ὅτι πισιδικὴ πόλις, ἣ μάλιστα καὶ ἔγγιστα ὑπερκειμένη τῆ κιβύρας. λέγονται δὲ ἀπόγονοι λυδῶν οἱ λιβυεῖται τῶν κατεχόντων τὴν καβαλίδα. ὕστερον δὲ πισίδαι τῶν ὁμόρων οἰκισάντων καὶ μετακτισάντων εἰς ἕτερον τόπον δυσχερέστερον γὰρ κύκλῳ σταδίων πρὸς ἑκατὸν, εὐξένθη δὲ ὅλης τῆς δυνομίας. καὶ αἱ λῶμαι παρεξέτειναν ἀπὸ πισιδίας, καὶ τῆς ὁμόρου μυλιάδος ἕως λυκίας, καὶ τῆς ῥοδίων πόραίας. προσγνωμένων δὲ τελῶν πόλεων ὁμόρων, βουβώνων, βαλβούρων, οἰνοανδρου, πε-

siue quod omnes id experiantur, siue soli sacerdotes, siue diuina prouidentia, quemadmodum uerisimile in ijs est qui numine sunt afflati, siue quòd hoc uiribus quibusdam reluctantibus contingat. Quòd autem aquæ quędam lapidescant, dicunt id in fluminibus contingere apud Laodiceam, licet poculentæ sint. Nam & apud Hierapolim aqua quædam adeò tingendis lanis idonea est, ut ex radicibus tincta cum his decertent, quæ ex uermiculo purpuraq; tinguntur. Et adeò exuberat aquarum uis, ut regio balneis sponte nascentibus, plena inueniat. Post Hierapolim sequuntur loca, quæ trans Mæandrum sunt. Nos quæ ad Laodiceam Aphrodisiademq; pertinent, & quæ Carura usq; pertendunt; diximus. Sequentia sunt occidentalia quidem, Antiochia ad Mæandrum, quæ iam ad Cariam pertinet. Australia Cibyra ea quæ magna est, & Sinda, & Cabalensis ager, usq; ad Taurum ac Lyciã. Antiochia mediocris urbs est, ad Mæandrum sita, Phrygiam uersus. Ea ponte iuncta est, & regionem multam habet ex utraq; fluminis parte, totã fertilem, & caricam multã fert, quæ Antiochica uocat. Eandem triphyllon uocant. Hic locus facile concutit. Ex hac sophista clarus est Diotrephes, quem Hybreas maximus nostri temporis orator audiuit. Credunt Cabalenses Solymos esse: unde collis qui Termesi promontorio imminet, Solymus uocatur, & ipsi Termenses Solymi dicuntur. Proximum est Bellerophontis uallũ, & Pisandri eius filij sepulchrũ, qui in bello cecidit, contra Solymos gesto. Hæc planè cum ijs concordant, quæ à poeta dicuntur. nam de Bellerophonte sic ait,

Hic Solymis iterũ præstantibus intulit arma. *Iliad. 6.*

De eius autem filio sic,

At natum occidit Pisandrũ Bellerophontis,
Pugnantem Solymos contra, in certamine Mauors.

Termesus Pisidica urbs est, quę proximè ac plurimũ Cibyræ imminet. Cibyrei à Lydis dicunt profecti, qui Cabalensem agrũ tenuerũt. Postea Pisidę finitimi eã habitauere, atq; in aliũ locũ transtulerunt, munitissimã quidẽ ambitu c. ferè stad. Ea propter æquitatẽ pluri mũ creuit. Et uici propugnati sunt à Pisidia et finitimo Milyę agro usq; in Lyciam & ulteriorẽ Rhodiorum regionẽ, additis tribus urbibus finitimis, Bubone, Balbura, & Oenoan-

dro, quarum conuentus Tetrapolis dictus est. Harum singulæ singula suffragia habebant, Cabyra uerò duo. Nam ea triginta peditum millia mittebat, equitum duo millia, semper tyrannis subdita: temperanter tamẽ, qui status in Moageta finem habuit. Nam eam tyrannidem Murena sustulit, Balburam & Bubonem Lycijs adiecit. Nihilominus Cibyrensis administratio inter maximas totius Asiæ censetur. Cibyrei quatuor linguis utebantur, Pisidarum, Solymorum, Grẽcorum, ac Lydorũ. Proprium apud Cibyreos est, ferrum facile extornari. Milya mõtana est, quæ ab angustijs Termesi, & à transitu, qui per eas fit ad citeriora Tauri ad Sindam pertendit usq; ad Apameorũ regionem & Sagalassum.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM LIBER DECIMUS QUARTUS.

ARGVMENTVM.

Quartusdecimus liber circa Cycladas insulas uersatur, & ulteriorem regionem in qua est Pamphylia, Isauria, Lycia, Pisidia, Cilicia, usque Seleuciam Syriæ, & Asiam, quæ propriè Ionia appellatur.

Eliquum est, ut de Ionibus Caribus que dicamus, & de ora quæ trans Taurum est, quam Lycij habent & Pamphylij & Cilices. Nam hoc modo tota Cherronesi peragratio ad finẽ perducta erit, cuius Isthmum diximus transitum, qui ex Pontico mari fit in Isicum. Ionię circumnauigatio secus terram est, mille ferè & quadringentorum & triginta stad. propter sinus: & propterea quod regio multas peninsulas efficit. Longitudo uerò in rectum nõ sanè multa. Quare ab Epheso Smyrnam usq; recto itinere stadia sunt trecenta ac uiginti. Nam usque in metropolim centum ac uiginti, reliqua sunt Smyrnam usque. Circumnauigatio autem paulo minus quàm duo millia & ducẽta. Milesiorum itaque & Caricorũ montium à Posidio Phocearn usq; & Hermũ est, Ionicæ oræ terminus. Pherecydes dicit Miletum & Myuntem ad hanc orã pertinere, & Cares prius Mycalensia & Ephesia habuisse. Sequentẽ uerò oram Leleges usq; Phoceam & Chium et Samum, cui Anancæus imperauit, & utrosq; ab Ionibus eiectos in reliquas Cariæ partes euasisse.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΕΣΚΑΙΔΕΚΑΤΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ τεσσαρεσκαιδέκατον περιέχει τὴν κυπλάδων νήσους καὶ τῶν κατὰ τὴν ἀνατολὴν χώραν ἐν ᾗ παμφυλία, ἰσαυρία, κιλικία, λυκία, πισιδία, ἕως σελευκείας, τῆς συρίας, καὶ τῆς ἀσίας τῆς ἰδίως λεγομένης ἰωνίας.

ΟΙΠΟΝ Δ' ΕΣΤΙΝ εἰπεῖν περὶ ἰώνων καὶ καρῶν, καὶ τῆς ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ταύρου παραλίας, ὧν ἔχουσι λύκιοί τε καὶ παμφύλιοι, καὶ κίλικες. οὕτω γὰρ ἂν ἔχοι τέλος ἡ πᾶσα τῆς χερρονήσου περιήγησις. ἧς ἰσθμὸν ἔφαμεν τὸν ὑποβαίνειν τῷ ἐκ τῆς ποντικῆς θαλάττης ἐπὶ τὸν ἰσσικόν. ἔστι δὲ καὶ ἰωνίας ὁ μὲν περίπλους ὁ παρὰ γῆν, σταδίων που τετρακοσίων τεττάρων καὶ ὀγδοήκοντα, ὅσα τοὺς κόλπους, καὶ ὅσα τὸ χερρονησίζειν ὧν πλεῖον τῶν χιλίων· ἡ δ' ἐπ' εὐθείας μῆκος οὐ πολύ. ἀπὸ μὲν οὖν τοῦ ἐφεσίου μέχρι σμύρνης, ὁδὸς μὲν ὅσην ἐπ' εὐθείας τεττάρων ἡμερῶν ἐστὶ σταδίων, οἱ λοιποὶ δὲ εἰς σμύρναν. πορίπλους δὲ μικρῷ ἀποδεῖν τῶν διχιλίων, καὶ ὀλιγῳ πλείων. ἔστι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ποσειδίου τοῦ μιλησίων, καὶ τῶν καρικῶν ὀρῶν, μέχρι φωκαίας καὶ τοῦ ἑρμαίου, ὃ τομὰς τῆς ἰωνικῆς παραλίας· τὰ δὲ πρὸ μυκάλλου καὶ ἔφεσον, ὀλίγας ἐκβληθῆναι δ' ἀμφοτέρους ὑπὸ τῶν ἰώνων, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς καρίας ἐκπεσεῖν.

Addidit etiam Androclum Codri Atheniensium regis legitimum filium, primò Ionum coloniæ, postea Aeolicæ imperasse, atque Ephesum condidisse, unde Ionum regiam ibi constitutam dicunt, & adhuc qui ex eo genere sunt reges nominantur, & honores quosdam habent, in certaminibus quidem præsidentiam, & purpurã regij generis insigne, & scipionem pro sceptro, et Cereris Eleusinæ sacra. Miletũ Neleus condidit, qui genere Pylius fuit. Mesenij ac Pylij quandam inter se cognationem fingunt, quapropter posteriores poetæ Nestorem Mesenium dicunt, & multos ex Pylijs cum Melantho Codri patre Athenas concessisse, ac totam hanc gentẽ cum Ionibus coloniam misisse. Ara uerò quam Neleus condidit, in Posidonio ostẽditur. Cydrelus Codri filius nothus Myuntem condidit. Androcopus Lebedum, loco quodam occupato nomine Arta. Colophonem Andremon Pylius, ut Mimnermus in Nanno dicit. Prienen Aepytus Nelei filius. Posterius etiã Philotas gente ex Thebis deducta. Teum prius quidem Athamas, quapropter Anacreon eam Athamantida uocat, post Ionicam uerò deductam Coloniã Nauclus Codri filius nothus, & post eum Pœgnas & Damathus Athenienses. nã ex Bœotia fuit. Erythras Gnopus, atq; hic etiã Codri filius nothus. Phoceã Athenienses cum Philogene, Clazomenas Paralus, Chium Egertius, mixtam multitudinem ducens. Samũ Tymbrion, ac deinde Patrocles. Nam hæ sunt duodecim Ioniæ ciuitates. Postea ad Ioniã Smyrna assumpta est Ephesiorũ opera. Nam cum eis olim habitabãt, cum Ephesus Smyrna uocaretur. Nã et Callinus eam sic in quodam loco nominauit, cũ Ephesios in oratione ad Iouem Smyrnæos uocat, ut Smyrnæorum miserere. Smyrna Amazon fuit, quæ Ephesum tenuit. Ab ea & homines & urbs dicitur, sicut à Sisyrba, quidam ex Ephesijs Sisyrbei dicebantur, & locus quidam Ephesi Smyrna uocabatur, quod Hipponax significat, ut ponè urbem in Smyrna habitabat inter Tracheam & Leprã actã. Lepra acta dicebaẽ rupes, quę nouę urbi imminet, et partẽ muri urbis habet. Quapropter agri qui ponè rupẽ sunt, adhuc in Opistholepria dicunẽ. Trachea uocabatur regio prętermõtana, quę ultra Corissũ est, antiqua urbs ixta Palladis tẽplũ erat, q̃d nũc est extra urbẽ,

ἀρξαι δὲ φησιν ἄνδροκλον τὸν θησέως ἰώνων ἀρχὴν, ὕστερον δὲ αἰολικῆς, ὑφ' ὧν γνήσιον κόδρου τοῦ βασιλέως ἀθλωῦν γενέσθαι ἔφορος ἐφέσου κτίσιν. διόπερ τὸ βασίλειον τῶν ἰώνων ἐκεῖ συνιδρῦσθαι φασί. καὶ ἔτι νῦν οἱ ἐκ τοῦ γένους ὀνομάζοντα βασιλεῖς, ἔχοντές τινας τιμὰς, προεδρίαν τε ἐν ἀγῶσι, καὶ πορφύραν ἐπίσημον τοῦ βασιλικοῦ γένους, σκίπωνα αὐτὶ σκήπτρου, καὶ τὰ ἱερὰ τῆς ἐλευσινίας δήμητρος. καὶ μίλητον δ' ἔκτισαν νηλεὺς ἐκ τοῦ λου τὸ γένος ὤν. οἵ τε μεσσήνιοι, καὶ οἱ τοῦλοι συγγένειάν τινα προσποιοῦνται, καθ' ὧ καὶ μεσσήνιον τὸν νέστορα οἱ νεώτεροι φασὶ ποιηταὶ, καὶ τοὺς πρὸ μέλανθον τὸν κόδρου πατέρα πολλοὺς, καὶ τῶν πυλίων συνεξαιρεῖσθαι εἰς τοὺς ἀθλους. ἔφορος δὲ καὶ αὐτοὺς τὸν λαὸν μετὰ τῶν ἰώνων κοινῇ στεῖλαι τὴν ἀποικίαν. τὸ δὲ νηλέως ὠὸν τοῦ ποσειδῶνος βωμὸς ἵδρυμα λείπουσι. λυδοῦ δὲ νόθος υἱὸς κόδρου μυοῦντα κτίζει. ἀνδρόκοπος δὲ λέβεδον, καταλαβόμενος τόπον τινὰ ἀρτιγένειον. κολοφῶνα δ' ἀνδρόμαχος πύλιος, ὡς φησι καὶ μίμνερμος ἐν ναννοῖ. περιλοῦσι δ' ἄπυρον ὁ νηλέως, εἶθ' ὕστερον φιλοτᾶς ἐκ θηβῶν λαὸν ἀγαγών. τέως δὲ ἀθάμας μὲν πρότερον, διὸ ἀθαμαντίδα καλεῖ αὐτὴν ἀνακρέων. κατὰ δὲ τὴν ἰωνικὴν ἀποικίαν, ναυκλος υἱὸς κόδρου νόθος, καὶ μετ' αὐτὸν ποίνικος, καὶ δάμαθος ἀθηναῖοι. καὶ γὰρ οὗτοι ἐκ βοιωτῶν. ὀρύθρας δὲ, καὶ νάπος, καὶ οὗτος υἱὸς κόδρου νόθος. φοκέαν δ' οἱ μετὰ φιλογένους ἀθηναῖοι, κλαζομενὰς δὲ πάραλος. χίον δὲ ἐγερσῖνος, σύμμικτον ἐπαγόμενος πλῆθος. σάμον δὲ σημβρίνιον. εἶθ' ὕστερον παρακλῆς. αὖθις μὲν δωδεκὰς ἰωνικὴ πόλις. προσελήφθη δὲ ὕστερον καὶ σμύρνα, εἰς τὸν ἰωνικὸν συναγόντων ἐφεσίων. ἦσαν γὰρ αὐτοῖς σωσικοὶ τοπαλαιὸν, ὡς ἵππων καὶ σμύρνα ἐκαλεῖτο πρότερον ἡ ἔφεσος. κἀ καλλῖνος που οὕτως ὠνόμασται, σμυρναίους αὐτοὺς ἐφεσίους καλῶν ἐν τῷ πρὸς δία, λόγω· σμυρναίους δ' ἐλεύθερον. καὶ πάλιν, μνήσασθ' ἐκοτέ τοι μυρία καλὰ βοῶν. σμύρνα δ' ὡμάζωσ' ἡ κατασχοῦσα τὴν ἔφεσον. ἀφ' ἧς τοὔνομα κἀ τοῖς αὐθρώποις, καὶ τῇ πόλει, ὡς κἀ ἀπὸ σισύρνης σισύρνα βίτα τινὸς τῶν ἐφεσίων ἐλέγοντο. καὶ τόπος δέπης ἐν ἐφέσου σμύρνα ἐκαλεῖτο, ὡς δηλοῖ ἱππώναξ. ὥκει δ' ὁπισθεν ἡ πόλιος ἐν σμύρνῃ μεταξὺ τραχείης τε καὶ λέπρης ἀκτῆ. ἐκαλεῖτο γὰρ λέπρη μὲν ἀκτὴ ὁ πρὸ ἀὼ κείμενος τόπος ἐν ᾧ νῦν πόλεως ἔχων μέρος τὸ τέχνος αὐτῆ. τὰ γοῦν ὀπισθεν τοῦ περιῶνος κτήματα ἔτι νυνὶ λέγεται ἐν τῇ ὀπισθολεπρίᾳ. τραχεῖα δ' ἐκαλεῖτο ἡ πρὸ αὐτῆς τοῦ περιόδου πρὸς ἕω ἐν ἡ πόλεως οὖσα, κατὰ

apud eam quæ Hypelæus uocatur. Quare Smyrna iuxta gymnasium fuit, quod nunc ponè urbem est, inter Tracheam & Lepram actam. Smyrnæi uerò ab Ephesijs secedentes, exercitum in eum locum ducunt, in quo nunc Smyrna est, cum Leleges eum tenerẽt: quibus eiectis, antiquam Smyrnam condidere, distantem ab ea quæ nunc est ad stadia uiginti. Posteaab Aeolibus pulsi, Colophonem aufugerunt: & cum Colophonijs contra eos exeuntes, regionem suam occupauere (ut Mimnermus ait) in Nanno, cum Smyrnę mentionem facit, quòd ea semper fuerit bellis infestata: ut,

Nos Pylo & excelsa Nelei ex urbe profecti,
Oram Asiæ optatam nauibus attigimus,
Ac primò ad Colophonem instructi uiribus urbem
Authores cladis sedimus, atq; duces.

Inde per Astyenta egressi protinus amnem,
Sponte deum Smyrnã uidimus Aeolida.

Ac de his hactenus. nunc rursum singula percurrenda sunt, initio à principalibus sumpto, à quibus alia condita fuere, de Mileto inquam, atque Epheso. Hæ nanque optimæ urbes sunt atque clarissimæ. Post Posidium Milesium est oraculum, Apolloni Didymęo sacrum apud Branchidas, ad decem & octo stadia ascendenti. Id à Xerxe incensum est, quemadmodum cætera templa omnia, Ephesio excepto. Branchidæ autem dei thesauris Persæ traditis, cum eo fugiente abscesserunt, ne proditionis et sacrilegij pœnas penderent. Postea Milesij templum construxerunt omnium maximum, quod propter magnitudinem remansit sine tecto. Huius fani ambitus uici habitationem recipit, & sumptuosus interius, & exterius lucus est: alia uerò fana & oraculum & sacra continent. Hoc in loco de Brancho & Apollinis amore conficta fabula est. Templum uarijs antiquarum artium donis sumptuosissimè ornatum est. Hinc ad urbem nec uia, nec nauigatio permulta est. Ephorus scribit, Cretenses prius eam supra mare condidisse, ubi nunc antiqua Miletus est, atque habitatores ex Mileto Cretensi à Sarpedone deductos, & urbi nomen impositum esse, de nomine eius quæ ibi est, cum prius Leleges hunc locum tenerẽt. postea Neleum condidisse, quæ nũc est noua. Quatuor portus habet, quorum unus classis est capax. Multæ sunt huius ciuitatis res gestæ: maxima est etiam coloniarũ ab ea profectarũ multitudo.

ἡ δὲ πόλις καλουμένη νεάπολις, ὥστε ἡ σμύρνα ἐν μέσῳ ἡ τὸ νεὼ γυμνάσιον· ὅπισθεν μὲν τῆς νεὼ πόλεως, μεταξὺ δὲ τραχείας τε καὶ λεπρᾶς ἀπέχει. ἀπελθόντας δὲ πρὸς ἕω ἐφεξῆς οἱ σμυρναῖοι, στρατεύσαντι ὧδε τὸ πότερον χωρίον ἔσχον, καθάπερ καὶ τἄλλα ἱερὰ πολλὰ τοῦ θείου φόβου· οἱ δὲ βραγχίδαι οὐδὲ θησαυρὸς τοῦ θεοῦ παραδόντος ἔμεινεν, οὐδὲ τῶν φόνου μετασχόντων ἐκ τῶν ἱερῶν ἀπολαυσάντων τῆς ἱεροσυλίας, οὐδὲ πρόσοδος. ὕστερον δὲ οἱ μιλήσιοι μέγιστον νεὼν ἅπαντων κατεσκεύασαν, διέμεινε δ' ἄχρι εἰς ὀροφῆς· ἔστι δὲ μέγεθος. μῆκος γοῦν κατὰ κίονα ὁ τοῦ σηκοῦ περίβολος διέδεκτο, καὶ ἄλλος ἐντὸς τε καὶ ἐκτὸς πολυτελὴς. ἄλλοι δὲ σηκοὶ τὸ μαντεῖον καὶ τὰ ἱερὰ σωίζουσιν. γέγραπται δὲ μυθεύεται καὶ τὰ περὶ τὸν βραγχίδην, καὶ ὅτι τὸν ἀπόλλωνος. μειρόμενος δ' αὐτὸν ἡ πόλις ἐθνῶν πολυτελέστατα θήμασι τῶν ἀρχαίων, γέγραπται δ' ὧδε ἡ πόλις ἡ πολλὰ ἐδῶν ὄζει, οὐδὲ πλῆς. φησὶ δ' ἔφορος τὸ πρῶτον κτίσμα εἶναι κρητικὸν ἐκ θαλάσσης τετειχισμένον, ὑπὸ σαρπηδόνος τοῦ υἱοῦ ἡ παλαιὰ μίλητος ὅτι σαρπηδὼν ἐκ μιλήτου τῆς κρητικῆς ἀγαγόντος οἰκήτορας, καὶ θεμιστὺ τοὔνομα τῇ πόλει, ἣ ἐκεῖ πόλεως ἐπώνυμον, κατεχόντων πρότερον τὸν τόπον λελεγώνων. οὗ δὲ πρὸς νηλέα ὕστερον τῶν τειχίσαι πόλιν. ἔχει τέτταρας λιμένας ἐνίους, οὐ σόλων, ἱκανόν. πολλὰ δὲ τῆς ἀρχαίας ἔργα ταῦτα. μέγιστον δὲ τὸ πλῆθος τῆς ἀρχαίας, τε

ὅτε γὰρ εὔξεινος πόντος ὑπὸ τούτων τε τέχνατα ἦσαν, καὶ ἡ προποντὶς, καὶ ἄλλοι πλείους τόποι. ἀναξιμένης γοῦν ὁ λαμψακηνὸς οὕτω φησὶν, ὅτι καὶ ἴκαρον τὴν νῆσον καὶ λέρον μιλήσιοι σωικήσαν, καὶ πολὺ ἑλλήσποντον μὲν γὰρ μιλήσιοι σωικήσαν τὴν χερρονήσῳ λίμνας· γὰρ δὲ τῇ ἀσίᾳ ἄβυδον, ἀρίσβαν, πασσόν· γὰρ δὲ τῇ λυζικηνῶν νήσῳ, ἀρτάκην, λυζίκου· γὰρ δὲ τῇ μεγάλῃ φρυγίᾳ τροάδος, σκῆψιν. ἡμεῖς δ' γὰρ τοῖς καθ' ἕκαστα λέγομεν, καὶ τὰς ἄλλας τὰς ὑπὸ τούτου παραλελειμμένας. οὔλιον δ' ἀπόλλωνα καλοῦσί τινες καὶ μιλήσιοι, καὶ δήλιοι, οἷον ὑγιαστικὸν καὶ παιωνικόν. τὸ γὰρ οὔλειν, ὑγιαίνειν. ἀφ' οὗ καὶ τὸ οὐλὴ, καὶ οὐλέ τε μέγα χαῖρε. ἰατικὸς γὰρ ὁ ἀπόλλων, καὶ ἡ ἄρτεμις ἀπὸ τοῦ ἀρτεμίσαι ποιεῖν. ὁ δὲ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη σωοικεῖσθαι τούτοις, ὅτι περὶ αὐτοὺς ἀέρας δύνανται αἴτιοι. καὶ τὰ λοιμικὰ δὲ πάθη, καὶ αὐτομάτους θανάτους τούτοις ἀνάπτουσι τοῖς θεοῖς. ἄνδρες δ' ἄξιοι μνήμης ἐγένοντο γὰρ τῇ μιλήτῳ. θαλῆς τε εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν ὁ πρῶτος φυσιολογίας ἀρξάς γὰρ τοῖς ἕλλησι, καὶ μαθηματικῆς. καὶ ὁ τούτου μαθητὴς ἀναξίμανδρος, καὶ ὁ τούτου πάλιν ἀναξιμένης. ἔτι δ' ἑκαταῖος, ὁ τὴν ἱστορίαν συντάξας. καθ' ἡμᾶς δὲ ἀσχίνης ὁ ῥήτωρ, ὃς γὰρ φυγὴν διετέλεσε, κατρήσιασάμενος τὸν τοῦ μιτρίου πρὸς πομπήϊον μάγνον. ἐτύγχανε δὲ ἡ πόλις, ἀφ' ἧς κλείσασα τὰ λέξανδρον, καὶ βίαλυφθεῖσα, καθάπερ καὶ ἁλικαρνασός. ἔτι δὲ πρότερον ὑπὸ πέρσων. καὶ φησί γε καλλισθένης, ὑπ' ἀθηναίων χιλίας δραχμὰς ζημιωθῆναι φρυνίχου, τὸν τραγικὸν, διότι δράμα εἰσποιήσε μιλήτου ἅλωσιν ὑπὸ δαρείου. πρόκειται δ' ἡ λάδη νῆσος πλησίον, καὶ πρὸ τὰς τραγαίας νησία ὑφόρμους ἔχοντα λιμένας. ἑξῆς δ' ἐστὶν ὁ λατμικὸς κόλπος, ἐν ᾧ ἡράκλεια ἡ ὑπὸ λάτμῳ λεγομένη πολίχνιον, ὕφορμον ἔχον. ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον λάτμος ὁμωνύμως τῷ ὀρεμωνύμῳ ὄρει, ὅπερ ἐκαταῖος μὲν ἐμφαίνει τὸ αὐτὸ εἶναι νομίζων τῷ ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ φθειρῶν ὄρει λεγομένῳ. ὑπέρκαται γὰρ λάτμου φησὶ τὸ φθειρῶν ὄρος λεῖσθαι. λύκος δὲ τὸ γρίον φασὶν, ὡς αὐ παράλληλον τῷ λάτμῳ, αὐλῶνα ἀπὸ μιλησίας πρὸς ἕω, ἀπὸ μαιάνδρου μέχρι σύρραμου, καὶ χαλκητόρων. ὑπορύσσεται δὲ ταύτης γὰρ ὕψει. μικρὸν δ' ἄπωθεν ἀναβαίνει πρὸς τῷ λάτμῳ ποταμίσκος λείκυντα τὰ φθειρώτιον γὰρ τινι ὠνόμασται. εἶτα ἀφ' ἡρακλείας αὐτῇ σύρραν πολίχνιον πλοῦς ἑκατὸν που σταδίων. μικρὸν δὲ πλέον τὸ ἀπὸ μιλήτου εἰς ἡράκλειαν ἐγκολπίζοντι.

Nam totus Euxinus pontus ab his est habitatus. Item Propontis & alia complura loca. Vnde Anaximenes Lampsacenus dicit, Milesios Icarum insulam ac Lerum habitasse. Circa Hellespontum etiã in Cherroneso Limnas, in Asia Abydum, & Arisbam, Pæsum, in Cyzicenorum insula Artacem, Cyzicum, in mediterranea Troadis Scepsim. Nos cum de singulis tractabimus, alias addemus, quæ ab eo sunt prætermissæ. Quidam Apollinem Vlion uocant, ut Milesij ac Delij, id est saluti ferum & Paeonicũ. Nam οὖλον idem est quod ualeo. hinc οὐλὴ, id est cicatrix dicitur. & illud, οὖλέ τε καὶ μέγα χαῖρε. id est iamq; uale & salue. Apollo enim salutifer est. & Artemis ex eo dicitur, quòd integros faciat. Sol quoque & luna his similes sunt ac pares, quòd causa sint temperiei aeris, & pestes & spontaneæ mortes his applicentur. Ex Mileto fuere uiri memoratu digni, Thales unus ex septem sapientibus, qui primus physiologiæ ac mathematicæ author fuit inter Græcos, & Anaximander eius discipulus, & Anaximandri discipulus Anaximenes. Item Hecatæus, qui historiam scripsit. Per nostra tempora Aeschines orator, qui assumpta nimia erga Pompeium Magnum licentia, missus est in exilium. Hæc ciuitas aduersitate pressa est, cũ Alexandrum excluderet. nam ui capta est, quemadmodum Halicarnassus. Ac etiam prius à Persis. Vnde Callisthenes dicit, Phrynichum tragicum mille drachmis ab Athenientibus mulctatum, quòd actum quendam fecisset, Miletum à Dario captam. Ante eam in proximo iacet Lada insula, circa Tragæas insulas, quæ stationes piraticas habent. Deinceps est Lamicus sinus, in quo est ea quæ Heraclia dicitur oppidum sub Latmo, quod stationes habet. Id prius Lamius dicebatur, eodem nomine quo & immi nens mons, quem Hecatæus putat eum esse, qui à poeta pediculorum mons appellatur. Dicit enim ultra Lamium urbem pediculorum montem esse. Quidam eum Grium dicunt, quod is æque atq; Lamius progrediatur à Milesiorum agro orientem uersus tendens, per Cariam Euromum & Chalcetorem usq;, imminet autem illi in alto. Non procul hinc fluiolum quendam pertranseunti, apud Lamium montem, Endymionis sepulchrum ostenditum in spelunca quadam ostenditur. Deinde nauigatio ab Heraclia in oppidum Pyrrham centum ferè stadiorum, paulo plus à Mileto Heracliam, si quis se in sinum inferat.

Scholiographus Homeri, apud quẽ locus est quẽ allegat hic Strabo, in calce Catalogi Pyccarum mõtem exponit.

Recta nauigatio ex Mileto Pyrrham est stadiorum XXX. adeò longum iter habet litoris præternauigatio. Sed opus est, ut huiusmodi geographię excursus in locis claris paululum immoretur. A` Pyrrha usq; ad Męandri ostia, quinquaginta: qui locus stagnis & paludibus plenus est. Subministratorijs uerò scaphis adnauiganti, stadia triginta est Myus, una ex duodecim Ioniæ urbibus: quæ nunc, propter hominum paucitatem, à Milesijs habitatur. Hæc Themistocli dicitur à Xerxe in opsonium data, Magnesia in panem, Lampsacus in uinum. Hinc ad stadia quatuor Thymbria est, Cariæ uicus, iuxta quem est Auernus, specu sacrum, quod Charonium dicitur: id pestiferas exhalationes habet. Vlterius est Magnesia Mæandrū uersus, Magnetum Thessalicorum colonia & Crensium: de qua mox dicemus. Post Mędri ostia est Prienensium litus ultra quod Priene est, & Mycale mons feris & arboribus plenus. Is Samiæ religioni adiacet, & ad eam quasi octo stadiūm isthmum facit, ultra Trogilium promontorium. Priene à quibusdam Cadme appellatur, quoniam Philotas eius cōditor è Bœotia uenit. E` Priene fuit Bias, unus ex septē sapientibus. de quo Hipponax sic inquit, Et disceptari quàm Bias Prienensis melius.

Vide prouerbium, Prienensis iustitia.

Ante Trogilium parua insula iacet, eodem nomine. hinc Sunium breuissimus transitus est, mille & sexcentorum, stadiorum principio Samum & Icariā & Corsias ad dextram habenti, ad sinistram uerò Melanthios scopulos, reliquum autē per medias Cycladas. Trogilium promontorium pes quidam est, qui à Mycale percurrit. Alius mons Mycalæ ipsi adiacet, qui Ephesij agri est, nomine Pactias: ad eum mediterranea deflectit. A` Trogilio Samium usque stadia sunt quadraginta. ea ad austrum spectat, & portus eius, qui nauale habet. maxima eius pars in plano est, & mari alluitur: pars in imminentem montem ascendit. Ad dextram nauiganti urbem uersus, est Posidium, quod promōtorium Mycalen uersus septē stadiūm fretū efficit. Id Neptuni templū habet, ante quod Narthecis iacet parua insula. Ad sinistrā est suburbanū. Heræū uersus & Imbrasus amnis, & Heręū antiquū sanū & ędes, quę nunc tabularū armariū est. Sed prętер tabularū multitudinē quę hic sūt, alia armaria & sacella antiquis artibus plena, similiter locus sub dio optimis statuis plenus, quarum tria Colossica opera Myronis sunt, super una basi sita. Quæ cum Antonius abstulisset, Augustus Cæsar duo in eandem basim reposuit, Palladem & Herculē. Iouem autem transtulit in Capitolium, & sacellum ei constituxit. Sami circumnauigatio est stadiorum trecentorum. Ea prius Parthenias dicebatur; dum Cares eam habitarēt: postea Anthemus, postea Melamphylus, postea Samus, postea à quodam indigena Herous, colonis ex Ithaca & Cephalenia deductis. Quoddam eius promontorium, Ampelus uocatur, ad Icariæ Drepanum spectans: immo totus mons, qui totam insulam montanam efficit, eodem nomine dicitur. Ea uino infœlix est, cum cæterę circunuicinæ uino optimo abundent, & tota ferè continens, quæ propinqua est, uina optima ferat, ut Chius, Lesbus, & Cos. atqui & Ephesium & metropolitanum optima sunt. Mediterranea uerò & Tmolus, & Exusta, & Gnidus, & Smyrna, & alia ignobiliora loca, optimo uino & ad iocūditatem, et ad medicam uictus rationem excellunt. Samus itaque uino non ualde fortunata est, in cæteris uerò feracissima. quod ex eo maximè perspici potest, quod bellis infestatur. Vnde laudātes nō dubitāt, illud ei prouerbiū acōmodare, quòd etiam ferat gallinæ lac, quemadmodū Menander inquit in quodam loco, quæ res ei tyrannidū causa fuit, & inimicitiarum cum Athenienſibus. Sed tyrannides plurimum Polycratis & Syloſontis fratris eius tempore uiguerunt: quorum alter & fortuna & opibus clarus fuit, adeò ut etiam mari dominaretur. Maximum fœlicitatis argumentum ducunt, quòd annulo de industria in pelagus proiecto, gemma & sculptura pretioso, paulo pòst piscator quidem piscem eduxit, qui eum deuorauerat: quo cęso, annulus inuentus est. Quod cum Aegyptiorum rex intellexisset, diuinitus locutum ferunt, quod qui eiusmodi prosperitatibus uteretur, uitam clauderet fine non fortunato. quod & ita est factum. nam à Persarum satrape dolo captus, suspensusq; est. Eius tempore fuit Anacreon lyricus, quapropter tota eius poesis illius mentione plena est. Huius tempore Pythagoram fuisse in historijs tradiderūt, qui cū iam tyrannidem nasci uideret, urbē deseruit, et in Aegyptum & Babylonem discendi studio abscessit; Cum uerò reuersus esset, & adhuc perdurare

Prouerbiū, Lac gallinæ cæum.

δὲ θυπλοία σ' ἐις πύῤῥαν ἀπὸ μιλήτου τεσσαράκοντα, τριαύτη ἔχει μακροπερίπλουν ὁ παρὰ γῆν πλοῦς. αὐάγκη σ' ὑπὸ τῶν ἀνέμων τὸν παρομβρίαν τοῦτον ὑπομένειν τὸ πολισκιλὲς καὶ τοιαύτης γεωγραφίας. ἐκ δὲ πύῤῥας ὥρᾳ πλοῦ ἐκβολὴ τοῦ μαιάνδρου, ὠγυγίου ὄντος. τραχὺς δ' ὁ τόπος, καὶ ἑλώδης. αὐάπλους σ' ἐστὶν ἐρετικοῖς σκάφεσι, τεσσαράκοντα σταδίους, πόλις μυοῦς μία τῶν ἰάδων τῶν δώδεκα, ἣ καὶ διὰ ὀλιγανδρίαν μιλησίοις συμπεπόλιται. τοῦτο τὸν ὄχλον λέγει θεμιστοκλεῖ δοῦναι ἐψήφις, ἄρτον δὲ μαγνησίαν, οἶνον δὲ λάμψακον. ὑπὲρ θὴν γὰρ σταδίοις τέσσαρσι λώμη καρικὴ δυμβελία. παρ' ἣν ὄρυγμα ὅτι ἀπήλαιον ἱερὸν, χαρώνιον λεγόμενον, ὀλεθρίους ἔχον ἀφορμάς. ὑπόκειται δὲ μαγνησία ἡ πρὸς μαιάνδρῳ, μαγνήτων ἀποικία τῶν ὑπὸ θετταλίᾳ, καὶ ἱερὰ τῶν, πρὸς ἃς αὐτίκα ὄρυγμα. μετὰ δὲ τὴν ἐκβολὰς τοῦ μαιάνδρου, ὁ κατὰ περίπλουν σὺν αἰγιαλός. ὑπὲρ αὐτοῦ σ' ἡ πελίνη, κώμη κάλλη τὸ ὄρος δύθηρον καὶ δύσληφρον. ὑπόκειται δὲ τῇ σαμίᾳ, καὶ ποιεῖ πρὸς αὐτὴν πέκεινα τῆς τρωγιλίου καλουμένης ἄκρας, ὅσον ἐπὶ σταδίου πορθμόν. λέγεται σ' ὑπό τινων ἡ πελίνη κάλμη, ἐπειδὴ φιλώτας ὠκίσατο αὐτὴν βοιώτιος ὑπερέχον. ἐκ πρωίης σ' ἐὼν βίας, εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν, πρὸς οὐφασιν οὕτως ἱππώνακτ, καὶ δικάσασθαι ἐκ βίαντος τοῦ πριηνέως λιτέσθων. ἡ δὲ τρωγιλίου πρόκειται νησίον ὁμώνυμον. ὑπὸ δὲ τῷ ἐγγυτάτω διάρμα ὅσον ὧν σωμίου σταδίων χιλίων ἑξακοσίων διαπλοῦς μὲν σάμου, ὑπ' δεξιᾷ ἔχοντι καὶ ἰκαρίαν, καὶ κορσίας. οὓς δὲ μελανθίους σκοπέλους ὀξυνύμους. τὸ λοιπὸν δὲ σῆμα μέσων τῶν λυκλάδων νήσων. καὶ αὐτὴ σ' ἡ τρωγίλιος ἄκρα, πρόπους τὶς ἡ μυκάλης ὄρος. τῇ μυκάλῃ σ' ἔρος ἄλλο πρόσκειται ἡ ἐφεσίας πακτύης. καὶ ἡ μεσογὺς δὲ εἰς αὐτὴν διατρέφει. ἀπὸ δὲ ἡ τρωγιλίου στάδιοι τεσσαράκοντα εἰς τὴν σάμον. βλέπει δὲ πρὸς νότον, καὶ αὐτῷ καὶ ὁ λιμὴν ἔχων ναύσταθμον. ἔστ σ' αὖθ' ὑπ' αὐτὴν πόλιν τὸ πλέον ὑπὸ ἡ θαλάττης λιλυζόμενον. μορφὸς δ' ἐστὶ καὶ εἰς τὸ ἄρος αὐχὴν τὸν πορκείμενον. ὑπ' δεξιᾷ μὲν οὖν πρόκειται ἱερὸν ποσειδῶνος, ἄκρα σι πρὸς τὴν πόλιν ὅσον τὸ ποσείδιον, ἄκρα ἡ ποιοῦσα πρὸς τὴν μυκάλην τὸν ἑπτάσταδιον πορθμόν. ἔχει δὲ νεὼν ποσειδῶνος. πρόκειται σ' αὐτῷ νησίδιον ἡ ναρθηκίς. ὑπὸ δὲ εἰσόδῳ δὲ τὸ πρόσειον τὸ πρὸς ζεφύριον, καὶ ὁ ἵμβρασος ποταμός, καὶ τὸ ἡραῖον ἀγχαῖον ἱερὸν, καὶ νεὼς μέγας, ὃς νῦν πυναιθήκη ὄνομα. χωρὶς δὲ τοῦ πλήθους τῶν γυναῖκα λευκίππην πάνυ, ἄλλας πυναιθήκας, καὶ παῖδας τινὰς εἰσὶ, πλήρεις τῶν ἀρχαίων τεχνῶν, τό τε ὕμνον ὑμοίως μεσόν ὅσι τῶν ἀρίστων αὐθρειάντων, ὧν τρία μέρων & ὄργα κολοσσικὰ, ἱδρυμένα ἐπὶ μιᾶς βάσεως, ἃ ἦρε μὲν αὐτώνιος. ἀνέθηκε δὲ πάλιν ὁ σεβαστὸς καίσαρ εἰς τὸν αὐτὸν βάσιν τὰ δύο, τὸν ἀθλιαῖν, καὶ τὸν ἡρακλέα. τὸν δὲ δία εἰς τὸ καπετώλιον μετήνεγκε, κατασκευάσας αὐτῷ ναΐσκον. πρίπλους σ' ὅσι ἡ σταδίων νήσου σταδίων ἑξακοσίων, ἐκαλεῖτο δὲ παρθενίας πρότερον ἀπὸ τινος ἡρῴου. εἶτα ἀνθεμοῦς, εἶτα μελάμφυλος, εἶτα σάμος, ἔτ' ἀπό τινος ἐπιχωρίου ἥρως, ἔτ' ἐξ ἰθάκης καὶ κεφαλληνίας ἀποικισάντων. καλεῖται μὲν οὖν καὶ ἄκρα τῆς ἄμπελος βλέπουσά πως πρὸς τὸ τῆς ἰκαρίας δρέπανον. ἀλλὰ καὶ τὸ ὄρος ἅπαν, ὅπερ ἐστὶ τῶν ὅλων νῆσον ὀρεινὸν, ὁμωνύμως λέγεται. ἔστ σ' οὐκ εὔοινος, καίπερ εὐοινουσῶν τῶν κύκλῳ νήσων, καὶ ἡ πάντων ἀγαθὸν ἡ πρὸς ἅπασι, οὐκ ἀρίστους ἐκφορουσῶν οἴνους· οἷον χίου, καὶ λέσβου, καὶ κῶ· καὶ μὴν καὶ ὁ ἐφέσιος, καὶ μητροπολίτης ἀγαθοί, ἥ τε μεσωγὶς, καὶ ὁ τμῶλος, καὶ ἡ καταικαμένη, καὶ σμύρνα, καὶ ἄλλοι ἀσημότεροι τόποι διαφόρως χρησιμοῦσιν, ἢ πρὸς ἀπόλαυσιν, ἢ πρὸς διαίτας ἰατρικάς. περὶ μὲν οἴνους οὐ πάνυ εὐτυχεῖ σάμος. τὰ σ' ἄλλα εὐδαίμων, ὡς σπάνιον ἐκ τε τοῦ πολεμάρχου χρέεσθαι, καὶ ἐκ τοῦ οὐ ἐπανοῦντας, μὴ ὀκνεῖν ἐφαρμόττειν αὐτῇ τὴν λέγουσαν παροιμίαν, ὅτι φορεῖ καὶ ὀρνίθων γάλα. καθάπερ που καὶ μένανδρος ἔφη. ἔσχε δὲ καὶ τὸ τῶν τυραννίδων ἄκρον αὐτὴ κατέση, καὶ ἡ πρὸς ἀθλιαίους ἔχθρας. αἷς μὲν οὖν τυραννίσιν ἤκμασαν κατὰ πολυκράτη μάλιστα, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ συλοσῶντα. ὧν σ' ὁ μὲν καὶ τύχη καὶ δυνάμει λαμπρὸς, ὥστε καὶ θαλαττοκρατῆσαι. ἡ σ' δυτυχίας αὐτοῦ σημεῖον τιθέασιν, ὅτι ῥίψαντος εἰς τὴν θάλατταν ἐπίτηδες τὸν δακτύλιον λίθου, καὶ γλύμματος πολυτελοῦς, αὖθις ἐγνε μικρὸν ὕστερον τῶν ἁλιέων τὸν μὲν κατὰ πόντα ἰχθῦν ἀνελόντα, αὐτὸν μηνύσαντος σ' εὑρέθη ὁ δακτύλιος. τυθόμενον δὲ ὄντα τὸν αἰγυπτίων βασιλέα, φησὶ μαντικῶς πως ἀποφθέγξασθαι ὡς ἡ βραχεῖ καταῤῥέψει τὸν βίον εἰς οὐκ δυτυχὲς τέλος, ὁ τοῦτον ἐξ ἀρχῆς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων. καὶ δὴ καὶ συμβῆναι ὄντα. καταληφθέντα γὰρ ἐξ ἀπάτης ὑπὸ τοῦ σατράπου τῶν πορσῶν, ἐρεμαθίαν. οὕτω σωφρόνως ἀνακρίνων ὁ μέλλοντας, καὶ δὴ καὶ πᾶσα ἡ ποίησις πλήρης ἐστὶ περὶ αὐτοῦ μνήμης. ὧν τούτου δὲ, καὶ πυθαγόραν ἱστοροῦσι φυομένην, ἐθέντα τὴν τυραννίδα, ἐλιπεῖν τὴν πόλιν, καὶ ἀπελθεῖν εἰς αἴγυπτον, καὶ βαβυλῶνα φιλομαθίας χάριν. ἐπανιόντα δ' ἐκεῖθεν,

Prouerbium. Priensis iustitia.

tyrannidem inuenisset, in Italiam nauigans, ibi uitam contriuit, ac de Polycrate quidem hæc. Syloson uerò priuatus relictus est. Is cum Dario Hystaspis filio, uestem quam ferebat aliquando largitus esset, nam ille cum nondum rex esset, eam magnopere concupiuerat: cum uerò regnaret, dono Sylosonti tyrãnidem dedit, qui acerbè imperauit: quapropter urbs hominibus uiduata est. Vnde ductum est prouerbium,

Sylosontis opera locus amplus est.

Sed Athenienses prius misso Pericle imperatore, & Sophocle poeta cum eo, Samios non obtemperantes graui obsidione affecerunt. Postea duo municipũ millia ex suis miserunt, in quib. fuit Neocles Epicuri pater ludi magister, quem & hic & in urbe Teo educatũ ferunt, adolescentiam uerò Athenis egit, quo tempore Menander comicus adhuc ephebus esset. Ex Samo etiam Creophylus fuit, quem aliquando tradunt, suscepto in hospitium Homero, accepisse ab eo donum inscriptionem poematis, quod Oechaliæ captiuitatem uocant. Sed Callimachus, per Epigramma quoddam contrarium ostendit, quod quanquam Creophylus opus composuerit, Homeri tamen dicatur propter dictum hospitium. Vt,

Sum Samij labor, accepit qui dion Homerum
Hospitio, sæuis ignibus uro duos,
Euryton atq; Iolem, nunc scriptum dicor Homeri,
Ante Creophyli Iuppiter at fueram.

Quidam hunc Homeri magistrũ tradunt, quidam non hunc, sed Aresteum Proconnesium. Adiacet Samo insula Icaria, à qua Icarium pelagus nominatur. Ea nomen habet ab Icaro Dędali filio, quem dicunt paternę fugæ comitem, cum ambo pennati è Creta aufugissent, hoc in loco cecidisse, uia non seruata. Nam cum celsius se ad solem extolleret, liquefacta cera pennæ effluxerunt. Insulæ ambitus est stadiorũ trecentorum, ea portum non habet, sed stationes, quarum optima Histi appellantur. In hac insula est promõtorium ad Zephyrum porrectũ. Inest etiã Dianę templum, quod Tauropoliũ uocatur, & oppidulum Oenoe. Itẽ aliud de nomine Dracani promontorij, in quo situm est, stationem habet. Hoc promontorium distat à promõtorio Samiorum, quod Cantharium appellatur, stadijs octoginta, qui traiectus minimus est intermediorum, Nunc quidem cum ea hominibus deserta sit,

ὁρῶντα ἔτι συμμένουσαν τὴν τυραννίδα, πλεύσαντα εἰς Ἰταλίαν, ἐκεῖ διατελέσαι τὸν βίον. περὶ Πολυκράτους μὲν ταῦτα. Συλοσῶν δὲ ἀπελείφθη μὲν ἰδιώτης ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ. Δαρείῳ δὲ τῷ Ὑστάσπεως χαρισάμενος ἐσθῆτα, ἧς ἐπεθύμησεν ἐκεῖνος φοροῦντα ἰδὼν (ὅπω δὴ ἐβασίλευε τότε, βασιλεύσαντος) ἀντέλαβε δῶρον τὴν τυραννίδα. πικρῶς δ' ἦρξεν, ὥστε καὶ ἐλειπάνδρησεν ἡ πόλις. κἀκεῖθεν ἐκπεσεῖν συνέβη τὴν παροιμίαν, ἕκητι Συλοσῶντος εὐρυχωρίη. Ἀθηναῖοι δὲ πρότερον μὲν πέμψαντες στρατηγὸν Περικλέα, καὶ σὺν αὐτῷ Σοφοκλέα τὸν ποιητὴν, πολιορκίᾳ κακῶς διέθηκαν ἀπειθοῦντας τοὺς Σαμίους. ὕστερον δὲ καὶ κληρούχους ἔπεμψαν δισχιλίους ἐξ ἑαυτῶν, ὧν ἦν καὶ Νεοκλῆς ὁ Ἐπικούρου τοῦ φιλοσόφου πατὴρ, γραμματοδιδάσκαλος, ὥς φασι. καὶ τραφῆναι φασὶν ἐνθάδε, καὶ ἐν Τέῳ, καὶ ἐφηβεῦσαι Ἀθήνησι. γενέσθαι δ' αὐτῷ συνέφηβον Μένανδρον τὸν κωμικόν. Σάμιος δ' ἦν, καὶ Κρεώφυλος, ὅν φασι δεξάμενον ξενίᾳ ποτὲ Ὅμηρον, λαβεῖν δῶρον τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ποιήματος, ὃ καλοῦσιν Οἰχαλίας ἅλωσιν. Καλλίμαχος δὲ τοὐναντίον ἐμφαίνει δι' ἐπιγράμματός τινος, ὡς ἐκείνου μὲν ποιήσαντος, λεγομένου δ' Ὁμήρου διὰ τὴν λεγομένην ξενίαν τοῦ Σαμίου·

Πόνος εἰμὶ, δόμῳ ποτὲ θεῖον Ὅμηρον δεξαμένου.
Καίω δ' Εὔρυτον ὅσσ' ἔπαθεν καὶ ξανθὴν Ἰόλειαν.
Ὁμήρου δὲ καλεῦμαι γράμμα.
Κρεωφύλῳ, Ζεῦ φίλε, τοῦτο μέγα.

Τινὲς δὲ διδάσκαλον Ὁμήρου τοῦτόν φασιν. οἱ δ' οὐ τοῦτον, ἀλλ' Ἀριστέαν τὸν Προκοννήσιον. παράκειται δὲ τῇ Σάμῳ νῆσος ἡ Ἰκαρία, ἀφ' ἧς τὸ Ἰκάριον πέλαγος, αὕτη δ' ἐπώνυμός ἐστιν Ἰκάρου παιδὸς τοῦ Δαιδάλου, ὅν φασι τῷ πατρὶ κοινωνήσαντα τῆς φυγῆς, ἡνίκα ἀμφότεροι ἐπτερωθέντες ἐκ Κρήτης πεσεῖν ἐνθάδε, μὴ κρατήσαντα τοῦ δρόμου. μετεωρισθέντι γὰρ πρὸς τὸν ἥλιον ἐπὶ πλέον, περιρρυῆναι τὰ πτερὰ τακέντος τοῦ κηροῦ. τριακοσίων δ' ἐστὶ τὴν περίμετρον σταδίων ἡ νῆσος ἅπασα, καὶ ἀλίμενος, πλὴν ὑφόρμων, ὧν ὁ κάλλιστος Ἱστοὶ λέγονται. ἄκρα δ' ἐστὶν ἀνατείνουσα πρὸς ζέφυρον. ἔστι δὲ καὶ Ἀρτέμιδος ἱερὸν καλούμενον Ταυροπόλιον ἐν τῇ νήσῳ, καὶ πολισμάτιον Οἰνόη, καὶ ἄλλο Δράκανον, ὁμώνυμον τῇ ἄκρᾳ ἐφ' ᾗ ἵδρυται, πρόσορμον ἔχον. ἡ δὲ ἄκρα διέχει τῆς Σαμίων ἄκρας τῆς Κανθαρίου καλουμένης, ὀγδοήκοντα σταδίους, ὅπερ ἐστὶν ἐλάχιστον δίαρμα τὸ μεταξύ. νυνὶ μὲν οὖν λειπανδροῦσαν

σάμιοι

Σάμιοι νέμονται τὰ πολλὰ βοσκημάτων χάριν. μετὰ δὲ τὸν Σάμιον πορθμὸν τὸν πρὸς Μυκάλῃ πλέουσιν εἰς Ἔφεσον, ἐν δεξιᾷ δ' ἐστὶν ἡ Ἐφεσίων παραλία. μέρος δέ τι ἔχουσιν αὐτῆς καὶ οἱ Σάμιοι. πρῶτον δ' ἐστὶν ἐν τῇ παραλίᾳ τὸ Πανιώνιον, τρισὶ σταδίοις ὑπερκείμενον τῆς θαλάσσης, ὅπου τὰ Πανιώνια κοινὴ πανήγυρις τῶν Ἰώνων, συντελεῖται τῷ Ἑλικωνίῳ Ποσειδῶνι καὶ θυσία. ἱερῶνται δὲ Πριηνεῖς. εἴρηται περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς. εἶτα Νεάπολις, ὃ πρότερον μὲν ἦν Ἐφεσίων, νῦν δὲ Σαμίων, διαλλαξαμένων πρὸς τὸ Μαραθήσιον τὸ ἐγγυτέρω πρὸς τὸ ἀπωτέρω. εἶτα Πύγελα πολίχνιον, ἱερὸν ἔχον Ἀρτέμιδος Μουνυχίας, ἵδρυμα Ἀγαμέμνονος, οἰκούμενον ὑπὸ μέρους τῶν ἐκείνου λαῶν. πυγαλίας γάρ τινας, καὶ γενέσθαι, καὶ κληθῆναι, κάμνοντας δ' ὑπὸ τοῦ πάθους καταμεῖναι, καὶ τυχεῖν οἰκείου τοῦδε τοῦ ὀνόματος τὸν τόπον. εἶτα λιμὴν Πάνορμος καλούμενος, ἔχων ἱερὸν τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος. εἶθ' ἡ πόλις. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ παραλίᾳ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐστὶ καὶ ἡ Ὀρτυγία, διαπρεπὲς ἄλσος παντοδαπῆς ὕλης, κυπαρίττου δὲ τῆς πλείστης. διαρρεῖ δὲ ὁ Κεγχρειὸς ποταμός, οὗ φασι νίψασθαι τὴν Λητὼ μετὰ τὰς ὠδῖνας. ἐνταῦθα γὰρ μυθεύουσι τὴν λοχείαν καὶ τὴν τροφὸν τὴν Ὀρτυγίαν, καὶ τὸ ἄδυτον ἐν ᾧ ἡ λοχεία, καὶ τὴν πλησίον ἐλαίαν, ᾗ πρῶτον ἐπαναπαύσασθαί φασι τὴν θεὸν ἀπολυθεῖσαν τῶν ὠδίνων. ὑπέρκειται δὲ τοῦ ἄλσους ὄρος ὁ Σολμισσός, ὅπου στάντας φασὶ τοὺς Κουρῆτας, τῷ ψόφῳ τὴν Ἥραν τῶν ὅπλων ἐκπλῆξαι, ζηλοτύπως ἐφεδρεύουσαν, καὶ λαθεῖν συμπράξαντας τὴν λοχείαν τῇ Λητοῖ. ὄντων δ' ἐν τῷ τόπῳ πλειόνων ναῶν, τῶν μὲν ἀρχαίων, τῶν δ' ὕστερον γενομένων, ἐν μὲν τοῖς ἀρχαίοις ἀρχαῖά ἐστι ξόανα, ἐν δὲ τοῖς ὕστερον Σκόπα ἔργα. ἡ μὲν Λητὼ σκῆπτρον ἔχουσα, ἡ δ' Ὀρτυγία παρέστηκεν, ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ παιδίον ἔχουσα. πανήγυρις δ' ἐνταῦθα συντελεῖται κατ' ἔτος. ἔθει δέ τινι οἱ νέοι φιλοκαλοῦσι, μάλιστα περὶ τὰς ἐνταῦθα εὐωχίας λαμπρυνόμενοι. τότε δὲ καὶ τῶν Κουρήτων ἀρχεῖον συνάγει συμπόσια, καί τινας μυστικὰς θυσίας ἐπιτελεῖ. τὴν δὲ πόλιν ᾤκουν μὲν Κᾶρές τε καὶ Λέλεγες. ἐκβαλὼν δ' ὁ Ἄνδροκλος τοὺς πλείστους, ᾤκισεν ἐκ τῶν συνελθόντων περὶ τὸ Ἀθήναιον καὶ τὸν Ὑπέλαιον, προσπεριλαβὼν καὶ τῆς περὶ τὸν Κορησσὸν παρωρείας. μέχρι μὲν δὴ τῶν κατὰ Κροῖσον, οὕτως ᾠκεῖτο· ὕστερον δ' ἀπὸ τῆς παρωρείας καταβάντες, περὶ τὸ νῦν ἱερὸν ᾤκησαν μέχρι Ἀλεξάνδρου. Λυσίμαχος δὲ τὴν νῦν πόλιν τειχίσας, ἀηδῶς τῶν ἀνθρώπων μεθισταμένων, τηρήσας καταρράκτην ὄμβρον, συνήργησε καὶ αὐτός,

Samij magna ex parte incolunt, pascendorum pecorum gratia. Post Samium fretum, quod Mycalen uersus est, Ephesum nauigantibus est Ephesiorum ora. ad dextram & Panionia, quæ tribus stadijs supra mare est, ubi Panionia communia omnium Ionum festa Neptuno Heliconio & sacrificium celebratur. Sacrificant autem Prienenses, de quibus in rebus Peloponnesiacis dictum est. Deinde est Neapolis, quod autem prius erat Ephesiorum, nunc Samiorum est, qui cum Marathesio agro permutauerunt, propinqua scilicet cum longinquis. Deinde Pygella oppidum, quod Dianæ Munychiæ templum habet, Agamemnonis opus, à parte quadam gentium illius habitatum. nam quidam Pygalij nominati, iam calamitatibus defatigati ibi remanserunt, unde locus nomen ab illis accepit. Postea portus est, nomine Panormus, qui Dianæ Ephesiæ templum habet. deinde est ciuitas ipsa in eadem ora. Paulo supra mare est Ortygia, lucus omnis generis materiæ pulcherrimus, præsertim Cyparisso. Per eũ Cenchrius amnis fluit, in quo dicunt Latonam ex partu lotam. nam hoc in loco fabulantur, & partum eius, & nutricem Ortygiam, & adytum in quo peperit, & proximam oleam, ad quam tradunt eam primò post partum quieuisse. Mons luco imminet nomine Solmissus, ubi dicunt Curetas armorum sonitu Iunonem obtudisse, ex æmulatione insidiantem, quo auxilio, Latonæ partus eam latuit. Sed cum plurima templa sint in eo loco, alia uetusta, alia posterius facta, in antiquis antiquæ insunt statuæ, in posterioribus parua opera: ut Latona, quæ sceptrum gerit: & Ortygia, quæ manu puerum tenet. Hic quotannis solennia celebrantur. Sed † anno quodam iuuenes splendidissimis epulis student, Curetum autem palatium conuiuia, & quædam mystica sacrificia percipit. Vrbem Cares & Leleges habitauere. sed cum maximam eorum partem Androclus eiecisset, eam ex ijs suppleuit, qui ad se circa Athenæum & Hypelæum conuenerant, assumpta etiam prætermontana Corisso proxima. Ea itaque usque ad Crœsi tempora hoc modo fuit habitata. postea à prætermontana descendens, circa templum quod nunc est habitauere usque ad Alexandri tempora. Lysimachus condita urbe quæ nunc est, cum homines non libenter inde commigrarent, uehementi imbre obseruato subuenit;

* Græce legitur ἔθει δέ τινι, quod est, more quodam. Interpres fortè legit ἔτει.

fossas

fossas & cannales obstruxit, unde urbs submersa est, & illi perlibenter traducti transmigrauere. Lysimachus urbem de uxoris nomine Arsinoen appellauit, ueruntamen antiquum nomẽ obtinuit. In ea erat senatus conscriptus, cum quo etiam conueniebant ij, qui uocati dicebantur, & omnia administrabant. Dianæ templum prius Chersiphron mirè fabricatus est, postea aliud fecit, maius illo. Sed cum Herostratus quidam id incendio consumpsisset, aliud præstantius construxerunt, mulierum ornamentis, & multis opibus ad id collatis, refectisq; priorib. columnis. Quarum rerum testimonio sunt Decreta tunc facta, quæ Artemidorus dicit Timæum Tauromenitanum ignorare, & inuidum esse, & calumniatorem, unde & carptorem fuisse uocitatum, quod ex Persarũ depositis templi structurã finxerit, cum nulla tunc depositæ essent: & si erant, cum templo combusta sunt. Nam cum post incendium tectum deletum esset, quis uoluisset in templo detecto depositũ tenere? Addit etiam Alexandrum & factas & futuras impensas pollicitum, dummodo ipse titulum haberet. Illos autem noluisse, multo magis uoluerunt & sacrilegio templi spolijs infames fieri. Laudat præterea Ephesiũ quendam, qui regi dixit, non decere deũ dijs quicquam dedicare post templi consummationẽ, quod dicit Cheremocratis opus esse, qui Alexandriam construxit. Eundem pollicitum fuisse Alexandro, sese mõtem Athon in eius formam fabricaturum, ut tanquam ex gutto quodam, aqua in phialam effunderetur. Facturumq; duas urbes, alteram ad montis dextram, alteram ad sinistram, ut ab altera in alteram amnis efflueret. Post templum itaq; aliarum rerum dedicatarum multitudinẽ ingentem inueniri, artificum æstimatione, eqdem uetò totam ferè Praxitelis operib. plenam. Nobis Thrasonis nõnulla monstrata sunt, cuius est Hecatesium, et fons Penelope, & anus Euryclia. Sacerdotes eunuchi erant, qui Megalobyzi dicebantur. ac semper aliqui accersebantur digni tali præfectura, & in honore maximo habebantur, cum his uirgines aliquas sacras esse oportebat. Nunc earum consuetudinum quædam seruantur, quædam minimè. Templum & nunc & olim Asylum erat, cuius libertatis termini sæpe sunt immutati.

Alexander ad stadium extendit. Mithridati uerò dimissa ab angulo Cerami sagitta,

uisum est paululum ipsum stadium transcendere. Antonius huic proximè accessit, et cum eo termino urbis partem cõprehendit. Postmodum Cæsar Augustus cum id damnosum existimaret, & nihil aliud esse, quàm multis malefaciendi causam exhibere, id irritum fecit. Hæc ciuitas & naualia habet & portum, quem architecti ore perbreui effecerũt, pariter cum rege decepti. Is Attalus fuit Philadelphus, qui ratus ingressum nauibus onerarijs profundũ fore, si terra apponeretur. Et cum portus prius stagnosus esset ex aggestionib. à Caystro factis, ori quod quidem amplum erat, terram opponi iussit. Sed contrà quàm ratus erat, uenit. nam limus introrsum impulsus, fecit ut totus portus ore tenus stagnaretur. prius autem affluxus & refluxus pelagi, satis per sese limum auferebant, et extrorsum retrahebant. Ac portus quidem talis est, ciuitas loci oportunitate quotidie crescit, & maximum citerioris Asiæ emporiũ est. In ea fuere uiri memoratu digni, ex antiquis Heraclitus, cui cognomento fuit Scotinus. Item Hermodorus, de quo hic idem inquit, Dignos esse Ephesios omnes strangulari, Qui Hermodorum uirum inter eos frugi eiecerũt, dicentes, Nemo nostrũ frugi esto, Alioqui cũ alijs ejiciatur. Hic uir leges quasdã uidetur Romanis conscripsisse. Ex Epheso fuit Hipponax poeta, & Parasius pictor, & Apelles. Ex iunioribus Alexander orator, qui Lychnus est cognominatus. Is in rep. uersatus est, & historiam conscripsit, & carmina reliquit, in quibus & de cœlestibus pertractat, & terras cõtinentes describit, in quaque edens poemata. Post Caystri ostia est lacus nomine Selinusius, ex pelago refusus. Postea est alius qui in eũ confluit. Hi magnos prouentus habent, quos cũ deæ sacri essent, reges abstulerũt, postea à Romanis sunt restituti. Rursum publicani facta uiolentia, uectigalia sibi uendicauere. Artemidorus legatus missus, & lacus deæ recuperauit, & Heracleotim quæ desciuerat euicit, Romę iudicatus, pro quib. rebus ciuitas aurea ei imaginẽ in fano erexit. In concauissima autem parte lacus, regis fanum est, quod Agamemnonis opus dicunt. Postea est Gallesius mons, & Colophon ciuitas Ionica, & ante eã Apollinis Clarij lucus. Tradunt Calchantem augurem cum Amphilocho Amphiari filio,

è Troiano bello redeunte, terrestri itinere huc peruenisse. Cumq; apud Clarũ in Mopsum incidisset, augurẽ præstantissimũ, præ mœrore mortuũ esse. Hesiodus Calchantẽ Mopso huiusmodi quiddam proposuisse scribit,

Mirabor sanè, poteris si dicere, ficus
Quot numero hæc caprificus habet, perparua licet sit.

Mille quidẽ decies modius mensura, superq; Vna fit, hãc nullo poteris cõprendere pacto.

Dixit, & inuentus numerus, mensuraq; certa est.

Cõtinuo mortis Calchanti somnus obortus.

Pherecydes dicit, prægnanti sue oblata, Calchantem interrogasse, quot porcos haberet, hunc uerò respondisse tres, atq; ex ijs unã fœminam. Et cum Mopsus uera locutus esset, illum præ dolore mortuum. Sunt qui dicant Calchantem suem proposuisse, illum uerò caprificum, ac Mopsum uera dixisse, Calchantem uerò minimè, et præ mœrore mortuum. Et in quodã loco Sophocles scribit, cum Helena reposcit, quod tunc Calchanti fata mortem decreuerunt, cum præstantiorem augurem offendet. Sed hic Calchantis mortẽ transfert in Ciliciam. Atq; hæc quidẽ antiqua sunt. Colophonij aliquando nauales opes satis amplas habuere, & equestribus tantum excelluerunt, ut ubicunq; difficulter bella componi poterant, Colophonij equitatus auxilio dirimebantur: qua ex re ductum est prouerbiũ, Colophonem addidit, cum summa operi manus imponitur. Viri ex Colophone memorabiles fuere. Mimnermus tibicen, & elegię poeta. Itẽ Xenophanes physicus, qui poemata de Sillis fecit. Pindarus etiam dicit Polymnastum quendam in musica doctum. Vt, Nõsti quicquid dixit Polymnastus uir Colophonius.

Sunt qui Homerũ hinc faciant. Ab Epheso Colophonem recta nauigatione, sunt stadia septuaginta, in sinum se inferenti centum & uiginti. Post Colophonem est Coracius mons, & insula Dianæ sacra, in quam ceruas perituras tranare crediderunt. Postea est Lebedus, quæ centum ac xx. stad. abest à Colophone. Hoc in loco artificũ Liberi patris conuentus est, & Ionum habitatio usq; in Hellespontũ, in qua solennia & certamina Libero patri quotannis celebrantur. Prius autẽ Teo habitabant, quæ consequens Ionũ ciuitas est,

ἐκ τροίας ἐπαύσθην πεζῇ δι' ὕδατος ἀθικέσθαι,
πόλιν τυχὼν δ' ἑαυτοῦ μεγάθυμον μάντιν κατὰ
τὸν ἀλκάθου μόψον τὸν δὴ μαντοσύνῃ περιώσιον
θυγατρός, δῖα λύπῃσιν ἀρηθανέειν, κάσιόν θ' ἅμα
οὐδ' ὅτιν' πως ἄλασκον ἀνὴρ μύθων, πότε
ναυσὶ γὰρ πλοῦτον τὸν μόψον τὸν ἀλκάνταο
θυμὸν μὲν ἔχει κατὰ θυμὸν ὀρινέος ὄζους ὀλέσθους,
οὗτος ἔχει μακρὸς παρ' ἰὼν, εἴπερ σὺν ἀριθμῷ,
τὸν δ' ἀρκείνασθαι, μύριοι εἰσὶν ἀριθμῷ,
Ἀτὰρ μέτρον γε μέδιμνον, εἷς ὁ πάντα δέδεται,
ὡς φάτο. καί σφιν ἀριθμὸς ἐτήτυμον ἔλεγε μέτρου.
τὸν, ἐπελθέμεν οὐκ ἂν δυνάμαι.
Καὶ τότε δὴ κάλχανθ' ὕπνος θανάσιμος κάλυψε.

Φερεκύδης δέ φησιν ὧι πρόβαλεν ἐγγυον τὸν κάλχαντα, καὶ ἐρωτῆσαι πόσους ἔχει χοίρους. τὸν δὲ εἰπεῖν, ὅτι τρεῖς, ὧν γίνα θῆλυ. ἀληθεύσαντος δ' ἀρθανεῖν τὸν μὲν κάλχαντα πρόβαλεν τῷ ὠμφαγεῖν, τὸν δὲ ὄρνεον. καὶ τὸν μὲν εἰπεῖν τ' ἀληθὲς, τὸν δὲ μή. ἀρθανεῖν δὲ τὸν μάντιν ἡνίκα πρὸς πλόγιον. λέγει δ' αὐτὸ σοφοκλῆς φιλένης ἀπαντήσει, ὡς εἱμαρμένον εἴη ἀρθανεῖν, ὅταν ἱερέσθαι ἑαυτοῦ μάντιν πρόσω χώρᾳ. οὗτος δὲ καὶ εἰς κιλικίαν μεταφέρει τὸν ὅρκον, καὶ τὸν θάνατον τοῦ κάλχαντος. τὰ μὲν παλαιὰ τοιαῦτα. ἐκτήσαντο δέ ποτε καὶ ναυτικὸν ἀξιόλογον δυνάμει καὶ φάνιοι καὶ ἱππικόν, γὰ ἡ ἵππος φέρεται πρὸς ἅπαν, ὥστ' ὅπου ποτὲ γὰ τοῖς δυσκατάλυτοις πολέμοις τὸ ἱππικὸν τῶν κολοφωνίων ὠφελήσει, λύεσθαι τὸν πόλεμον. ἀφ' οὗ καὶ τὴν παροιμίαν ἐκβεβλῆσθαι τ' λέγουσαν, τὸν κολοφῶνα ἐπέθηκεν, ὅταν τέλος ὥστε θεῖναι τῷ πράγματι. ἄνδρες δ' ἐγένοντο κολοφώνιοι τῶν μνημονευομένων, μίμνερμος ὠλητὴς ἅμα καὶ ποιητὴς ἐλεγεῖον. καὶ ξενοφάνης, ὁ φυσικὸς, ὁ οὐ σίλλους ποιήσας μόνας ἀλλὰ ποιημάτων. λέγει δὲ πίνδαρος, καὶ πολύμναστόν τινα τῶν παρὰ τὴν μουσικὴν ἐλλογίμων. φθέγμα μὲν πάγκοινον ἔγνωκας πολυμάστου κολοφωνίου αὐδήν. καὶ ὅμηρον δέ τινες φιλοθῆ φασιν. οὐθυπλοίᾳ μὲν οὖν ἑβδομήκοντα στάδιοί εἰσιν ἀπ' ἐφέσου, ἐγκολπίζουσι δὲ ἐπὶ τὸν καὶ εἴκοσι. μετὰ δὲ κολοφῶνα ὄρος κορακίου. καὶ νησίον ἱερὸν ἀρτέμιδος, εἰς ὃ ἀφικνοῦνται πρεσβεῖαι τίκτειν τὰς ἐλάφους πεπεισθήκασιν. εἶτα λέβεδος διέχουσι κολοφῶνος ἑκασιν. ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους. φιλοτᾶται δὲ πρὸ τὸν καὶ εἴκοσι σταδίους. φιλοτᾶται δὲ πρὸ τὸν διόνυσον τεχνιτῶν, ἡ συνοδος καὶ κατοικία ἦν φιλ ἰωνίᾳ μέχρι ἑλλησπόντου, φιλ ἡ πανήγυεις τε καὶ ἀγῶνες κατ' ἔτος συντελοῦνται τῷ διονύσῳ. φιλ τὴν δὲ ὁδὸν πρόσθεν τῆς ἐφεσίας πόλεως τὴν ἰώνων ἐμπεσούσης ὑπὸ κάσσου, εἰς ἔφεσον κατέφυγον.

sed orta Ephesi seditione, aufugerũt. Cum uerò Attalus eos in Myonneso collocaret inter Teo ac Lebedũ, mittuntur Teij Romam oratum, ne patiantur Romani Myonnesum sibi admuniri. quare ij in Lebedũ migrauere, Lebedijs perlibenter eos suscipientibus, propter hominũ paucitatem qua detinebantur. Teos à Lebedo distat stadijs centum ac uiginti. Inter eas est insula quędam Aspis nomine, nonnulli eam Arconnesum uocant. Myonnesus qui dem in loco excelso habitatur, qui peninsulã facit. Teos quoq; in peninsula sita est, & portũ habet. Hinc est Anacreon Lyricus, cuius tempore Teij relicta urbe, Abdera Thracũ urbem migrauerunt, cum Persarum contumelias ferre non possent, unde illud dictum est, Abdera optima Teiorum colonia. Rursum posteriore tempore nonnulli ex eis redierunt. De Apellicone dictũ est, qui Teius fuit. Ex eadẽ urbe fuit Hecatæus historicus. Est alius quidã portus nomine Gerraidę distãs ab urbe stadijs triginta. Deinde Chalcides, qui est Cherronesi Teiorum & Erythręorũ isthmus, intra isthmũ itaq; ij habitãt. Iuxta isthmum Teij & Clazomenij. Nam australe isthmi latus (id est Chalcides) Teij habẽt, Boreale Clazomenij, ad quod Erythręorũ agro coniunguntur. In isthmi initio est locus præceps, interius Erythræorum, exterius Clazomeniorum agrum comprehendens. Chalcidibus lucus imminet, Alexandro Philippi filio dicatus. Hoc in loco certamen Alexandria nuncupatũ, ab uniuersa Ionia celebratur. Isthmi transitus ab Alexandria & Chalcidibus, usq; ad præcipitium, est stadiorum quinquaginta, circunnauigatio plurium quàm mille. Ad mediam ferè circunnauigationem sunt Erythræ ciuitas Ionica, quę portum habet, & quatuor in fronte paruas insulas quę Hippi dicuntur. Priusquam Erythras perueniatur, primum est oppidulum Gerræ, postea Teiũ, postea Coyrcus mõs excelsus, et portus Casystes sub eo. Item alius portus qui Erythrę appellatur, ac deinceps complures alij. Dicũt totam Coryci præternauigationẽ latronibus plenam, qui Coryczi dicuntur. Hi nouum insidiandi genus adinuenerunt. Dispersi enim per portus accedunt ad mercatores qui applicuerint, auscultantes quid rerum ferant, & quò naui gent. Postea cum illi soluerint, & in altum se receperint, congregati eos adoriuntur ac diripiunt. Ex quo omnes curiosos & occulta ac secreta auscultare conantes,

Corycæos appellamus,& in prouerbio dicimus,Hunc ergo Corycæus auscultauit,cum quis aliquid dicere uel facere secreto uideri uelit,quod minimè uideri uelit, propter eos qui speculantur & scire student, quæ nō conuenit.Post Corycum est insula Halonnesus. Deinde Argenum promontorium agri Erythræi, quod Chiorum Posidio proximū est. Id fretum quoddam efficit sexaginta ferè stadiorum. Inter Erythras atq; præcipitium est Mimas mons altissimus, & feris & arboribus plenus, deinde uicus Cybelia, & promontorium nomine Melæna, ubi molæ effodiuntur. Ex Erythris est Sibylla quædā numine afflata,& diuinatrix antiqua sanè mulier, tēpore Alexandri. Alia quædam fuit eodē modo diuinatrix nomine Athenais. Ex eadem ciuitate,ætate nostra fuit Heraclides Hierophilus,medicus,Apollonij condiscipulus, eius qui Mus est cognominatus.Chius circunnauigationem habet stadiorū nongentorum si quis secus terrā deferatur,ea urbem & portum optimum habet,& nauale nauium octoginta.In circunnauigatione habenti insulam ad dextram primum ab urbe est Posidium, deinde Phanæ,portus profundus & Apollinis templum,& palmarū lucus. Postea litus australe quod stationes habet. Postea Leus, & hoc litus stationes habet.Hinc ad urbē est isthmus stadiorum sexaginta. Circunnauigatio autem trecentorum & sexaginta, quam ipsi peregimus. Deinde Melæna promontorium, cōtra quod est Pyra insula excelsa, distans à promontorio stadijs LX. ea urbē habet eiusdem nominis. Insulæ ambitus stadia quadraginta. Deinde Aruisia,locus asper & importuosus, stadiorū trecentorū,quod uinum fert Græcanicorū optimū. Postea Pelinæus mons omniū qui in hac insula sunt altissimus.In hac insula marmor effodiūt. Viri è Chio elegātes fuere, Ion tragicus, & Theopompus historicus, & Theocritus sophista. Hi inter se aduersati sunt.Chij etiā de Homero ambigunt,atq; eos in testimoniū adducūt, qui Homeridę uocantur,ab illius genere profectos,quorum etiam Pindarus meminit, ut Vnde & Homeridę,rhapsodiæ cātores optimi. Chij olim classem habuere, & maris imperium & libertatem sibi uendicauerunt. E Chio in Lesbum,uento austro sunt stadia circiter quadraginta. Post præcipitium est Chytrium locus,in quo prius Clazomenæ sitæ erant,deinde Clazomenę posterius cōditę,quę insulas octo habitatas in fronte habēt.

Vite Prouerbium Pyria Bacchum.

Ἰωρυκαῖον καλοῦμεν καὶ ᾧ παροιμία φέρει, τὸ δ' ἄρ' ὁ Ἰωρυκαῖος ἡκροάσθη, ὅταν δοκῇ τις πράττειν δι' ἀπορρήτων ἢ λαλεῖν, μὴ λανθάνειν δὲ δι' ἃ τοὺς κατασκοποῦντας καὶ φιλοπυσοῦντας τὰ μὴ προσήκοντα. μετὰ δὲ Ἰωρυκὸν ἁλόννησος νησίον. εἶτα τὸ ἄγγυον, ἄκρα τῆ ὀρυθραίας, πλησιάζουσα μάλιστα τῇ χίῳ ποσειδίῳ ποιοῦσι πορθμὸν ὅσον ἑξήκοντα σταδίων. μεταξὺ δὲ τῶν ὀρυθρῶν καὶ τοῦ ὑποκρήμνου, μίμας ὄρος ἀφ' ὑψηλοῦ, δύθηρον, πολύδενδρον. εἶτα λιμὴν λυβελλία. καὶ ἄκρα μέλαινα λαλουμένη. μύλων ἔχουσα λατόμιον. ἐκ δ' ὀρυθρᾶς σίβυλλα ὄνομα φῦσαν, καὶ μαντικὴ γυνὴ τὸν αὐχαίων τις. ἐπ' ἀλεξάνδρου δὲ ἄλλη τὸν αὐτὸν τρόπον μαντικὴ λαλουμένη Ἀθηναΐς ἐκ τῆ αὐτῆ πόλεως. καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἡρακλείδης ἡρόφιλο ἰατρὸς, συσχολάσας τῷ λωνίου τοῦ μυός. ὃ δὲ χίο τὸν μὲν πρίπλοω ὄνομα στάδιον φάναι παρὰ γλῶφυρομένῳ. πόλιν δ' ἔχει δύλιμνον καὶ ναύσταθμον ναυσὶν ὀγδοήκοντα. φῆ δὲ τοῦ πορίπλου δεξιὰν τῷ νῆσον ἔχοντι ἀπὸ τῆ πόλεως, πρῶτον μὲν ὄνομα τὸ ποσείδιον, εἶτα φάναι λιμένα βαθὺν καὶ νεὼς ἀπόλλωνο, καὶ ἄλσος φανίκων. εἶτα νότιον, ὕφορμο, αἰγιαλός. ὕδωρ εἰς τῷ πόλιν ἐξήκοντα σταδίων ἰόντος. πλοῦς δὲ τριακοσίων ἐξήκοντα ὑπὲρ ἐπίλθομεν. εἶτα μέλαινα ἄκρα, καθ' ἣν τὰ Ψύρα νῆσος ἀπὸ ὡσητήκοντα σταδίων ἡ ἄκρα ὑψηλή, πόλιν ὁμώνυμον ἔχουσα. λύκλο δὲ ἡ νήσου τετταράκοντα σταδίων. ἐν ᾗ ἀρίστη χώρα, πραχεῖα καὶ ἀλίμενο σταδίων δέκα τριακοσίων, οἶνον ἄριστον φέρουσα τῶν ἑλληνικῶν. εἶτα τὸ πελινναῖον ὄρο ὑψηλότατον τῶν ἐν τῇ νήσῳ. ἔχει δ' ἡ νῆσος καὶ λατόμιον μαρμάρου λίθου. ἀνέδοσαν δὲ χίλιοι μέγα νασιν ἐλλόγιμοι. ἴωνα τὸ τραγικὸς, καὶ θεόπομπος ὁ συγγραφεὺς, καὶ θεόκριτο ὁ σοφιστής. οὗτοι δὲ καὶ αὐτοπολιτεύσαντο ἀλλήλοις. ἀμφισβητοῦσι δὲ καὶ ὁμήρου χίοι μᾶλλον μετὰ τοὺς ὁμηρείδας καλουμένους. ἀφ' ὧν δὲ τὸ ἐκείνου γένους πρόχειρόν ἐστιν, ὥ καὶ πίνδαρο μέμνηται·

Ὅθεν πορ καὶ ὁμηείδαι ῥαπτῶν ἐπέων τὰ πόλλ' ἀοιδοί.

Ἐκέκτηντο δὲ καὶ ναυλικὸν ποτε χίοι. αὖθ' ὕστερον δὲ τῆ περὶ θάλατταν ἀρχῆς, καὶ ἐλευθερίας. ἐκ χίᾳ δ' ὄν λέσβον νότω πεντακόσιοί πως σταδίων. ἐν ᾗ τὸ ἀκρωτήριον κυτέριον ὄνομα. τόπος. ᾧ πρόκειται νησία ἔχοντα πρόκειμενα ὀκτὼ γεωγόμενα. Vir

Vir Clazomenius præclarus est Anaxagoras physicus, Anaximeni Milesio familiaris. Eius auditores fuere Archelaus physicus, & Euripides poeta. Post Clazomenas est Apollinis fanum, & aquæ calidæ, & Smyrnæorū sinus & ciuitas,deinde alius sinus & antiqua Smyrna, distans à noua stadijs uiginti. Cum Lydi Smyrnam euertissent, circiter annos quadringentos in uici modum mansit habitata,postmodum Antigonus eam suscitauit, deinde Lysimachus, & nūc omniū pulcherrima est.Eius pars in monte sita est,pars maxima in campo prçter portum,& gymnasiū, & matronarū locum. Viæ sunt in rectū pro uiribus distinctæ, & lapidibus instratæ,porticus magnæ,quadratæ, planæ & altæ. Habet etiam bibliothecam & Homereum & porticum quadratam,cum Homeri templo & statua. Nam & hi maximè hūc poetam sibi uendicant, unde & nummus quidam æneus apud eos Homerus uocatur. Vrbis mœnia Melas amnis prætèr fluit,ad cæteram structuram etiam portum clausum habet. Sed non paruus error fuit architectorū, qui cum uias insternerent, cloacas non fecerunt, quapropter excrementa fluitant præsertim imbrium tempore,è uasis dimissa. Hoc in loco Dolobella Treboniū obsidione cepit, unū ex ijs qui diuū Cæsarem dolo occiderunt, & multas urbis partes diruit.Post Smyrnā sunt Leucæ oppidulum,quod Aristonicus post Attali Philomatoris obitum,ad defectionem perduxit,qui putās se esse è regia stirpe, imperiū sibi uendicare cogitauit, quare ab eo excidit, circa Cumanū agrum ab Ephesijs nauali prælio superatus. Ascendens uerò in mediterraneam,hominum inopum ac seruorū ad libertatem uocatorum, quos Heliopolitanos appellabat,tumultuariam manum cōgregauit, primumq; Thyatira aggressus est,deinde capta Apollonide,alia castella capiebat.Sed nō diu restitit. Nam continuo ciuitates exercitū miserunt, Nicomedes quoque Bithynus, & Cappadocum reges auxilium tulere, postea quinq; legati à Romanis missi,deinde exercitus & consul P. Crassus, deinde M. Perpenna,qui capto Aristonico,et Romā misso,bellum absoluit.Aristonicus ipse in carcere mortuus est, Perpenna morbo absumptus. Crassus cū quidā eum apud Leucas adorirentur, in prelio occubuit.Postea Manlius Aquilius

Ἁλαζομενίῳ δ' ἦν ἀνὴρ ὠφελιμώτατος ἀναξαγόρας ὁ φυσικὸς, ἀναξιμένους ὁμιλητὴς τοῦ μαλησίου. διήκουσε δὲ τούτου ἀρχέλαο ὁ φυσικὸς, ᾧ εὐριπίδης ὁ ποιητής. εἶθ' ἱδρὺσθαι ἀπόλλωνο καὶ θερμὰ ὕδατα, καὶ ὁ σμυρναίων λιμὴν καὶ θερμὰ ὕδατα, καὶ ὁ σμυρναίων κόλπος, καὶ ἡ πόλις. ἐξῆς ᾗ ἄλλο κόλπος φ' ᾗ ἡ παλαιὰ σμύρνα, ἀφ' ἑκατὸν σταδίων φ' ἡ νῦν. λυδῶν δὲ καταπασασάντων τὴν σμύρναν, περὶ τετρακόσια ἔτη διετέλεσαν οἰκουμένη λωμηδύν. εἶτα αὖθις ἐγερθεὶς αὐτὴν ἀντίγονος. καὶ μεταταῦτα λυσίμαχος, καὶ νῦν ἐστι κάλλιστα πασῶν, μέρο μέν τι ἔχουσα ἐπὶ ὄρεος πεπερισμένον. ᾗ πλέον φ' ἑσπερίᾳ πρὸς ἕῳ λιμένι, καὶ πρὸς ἕῳ μηδέτερα, ἡ πρὸς τῷ γυμνασίῳ. ἔστι δ' ἡ ξυμοτομία διάφορος, ἐπ' ὀθόνιων εἰς δώματα. καὶ αἱ ὁδοὶ λιθόστρωτοι, σταί τε μεγάλαι τετράγωνοι, ἐπίπεδοί τε, καὶ εὐσχήμονες. ἔστι δὲ ᾗ βιβλιοθήκη, ᾧ τὸ ὁμήρειον, σταὶ τετράγωνο ἔχουσα νεὼν ὁμήρου καὶ ξόανον. αὐτὴ ποιοῦσα γὰρ καὶ οὗτοι σφόδρα φρόντος τοῦ ποιητοῦ. καὶ σὴν καὶ νομίσμά ἐστι χαλκοῦν παρ' αὐτοῖς μήδεσθαι λέγεται. ῥεῖ δὲ πλησίον τοῦ τείχους ὁ μέλης ποταμός. ἔστι δὲ πρὸς τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ φ' πόλεως καὶ λιμὴν λεισός. φ' δ' ἐλάττωμα τῶν ἀρχιτεκτόνων οὐ μικρόν, ὅτι τὰς ὁδοὺς στρωννύοντο, ὑπορρύσεις οὐκ ἐποίησαν αὐταῖς, ἀλλ' ὧν ποτὲ λάζει τὰ σκύβαλα. καὶ μάλιστα γὰ τοῖς ὄμβροις ἐπαφιεμένων τῶν παρασκευῶν. γίνεται δὲ διὰ ταῦτα ἐπιδημίαι τε λοιμώδεις πρὸ τῆ ἐπιστροφῆ τοῦ ἔτους, καὶ ἀσθένειαι ἐπὶ πολὺ τῶν σωμάτων. ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἐπιμένει τὸ κακὸν, ἕως ἂν ἐπιβρέξῃ ὁ ὄμβρος ἐπὶ πολὺ, καὶ ἐκπλύνῃ τὰ ῥεύματα. ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἐπιμένει τὸ κακὸν, ἕως ἂν ἐπιβρέξῃ ὁ ὄμβρος ἐπὶ πολὺ, καὶ ἐκπλύνῃ τὰ ῥεύματα.

consul cum decem legatis missus, prouinciã in eam gubernationis formã composuit, quę adhuc perdurat. Post Leucas in sinu est Phocea, de qua tunc diximus, cum mentionẽ de Massilia faceremus. Postea sunt Ionum atq; Aeolum fines, de quibus antè dictum est. In mediterranea oræ Ionicæ restat uia, quæ ab Epheso usq; in Mæandrũ & Antiochiã tendit. Hæc loca & Lydis, & Caribus, & Gręcis admixta sunt. Post Ephesum prima est Magnesia, Aeolica ciuitas, quæ ad Mæandrũ dicitur. nam ei proxima est. Sed multo uicinior est Lethæus, qui in Mæandrum influit, ortũ habens à Pactio Ephesiorũ monte. Est alius Letheus apud Gortynem, alius circa Triccã, apud quem natus dicitur Aesculapius. Alius etiam apud Lybes Hesperios. Vrbs ipsa in in campo iacet iuxta montẽ qui Thorax appellatur, in quo dicunt crucifixum fuisse Daphitam grammaticũ, propterea quòd reges uerſibus incesseret: ut,

Purpureí stimuli, fæx ultima diuitiarum
Lysimachí, Lydos subditis, atq; Phrygas.

Ex quo illud tractum est, Caue à Thorace. Magnetes à Delphis uidentur profecti, qui Didyma montes in Thessalia habitauerunt. De Didymis sic Hesiodus ait:

Qualis in Antamyri, fœcundo uitibus agro,
Bœbiados stagnante lacus se lauit in unda,
Quæ sacrata colit, prœcelsaq; Didyma uirgo.

Hoc in loco erat Didymenæ matris deũm fanum, cui nonnulli Themistoclis uxorẽ, nõnulli filiam eius sacram dicunt. Nunc fanum non stat, propterea quòd urbs in alium locũ sit translata. In noua urbe Dianę Leucophryenæ fanum est, quod & ædis magnitudine & multitudine rerũ dedicatarum ab Ephesio superatur: artificio uerò, & structuræ concinnitate circa ædem longè prœstat. Magnitudine omnia Asiæ fana excellit, præter Ephesium & Didymenum. Contigit Magnetas à Treribus olim funditus deleri, quæ gens Cimmerica diu secundis rebus usa est. postea Milesíj eum locum occupauere. Callinus Magnetũ meminit, ac si adhuc secundis rebus uterẽtur, et in bello contra Ephesios rectè se haberent. Archilochus uerò iam eorum calamitatem sciens, uidetur flere Magnetũ mala. Ex quo coniectari licet ea posteriora esse Callino.

ἐπελθὼν ὕστερ⊙ μετὰ δίκα πρεσβυτῶν, διέταξε τὴν ἐπαρχίαν εἰς τὸ νῦν ἐπισυμένον φ πολιτείας χῆμα. μετὰ δὲ λδίκας φυκίας γ' κόλπῳ. πρὶ δὲ ταύτης ἐρήκαμὲν γ' ϑ πρὶ μαισαλίας λόγῳ. εἶθ' οἱ ὅροι τ ἰώνων καὶ τ ἀολίων. εἴρηται δὲ καὶ πρότερον. γ' δὲ τ μεσογαίᾳ φ ἰωνικῆς παρελίας, λοιπά ὅσα τὰ πρὶ τὴν ὁδὸν τὴν ἀφ' ἐφέσου, μέχρι αὐτοχείας καὶ τ μαιάνδρου. ἐστ δὲ καὶ τὰ χωρία ταῦτα λυδοῖς καὶ καρσὶν ἐπίμικτα καὶ τοῖς ἕλλησι. πρώτη δ' ὅσῃ ἀφ' ἐφέσου μαγνησία πόλις αἰολὶς, λεγομένη ἐπὶ ὧδι μαιάνδρῳ. πλησίον γὰρ αὐτ⊙ ἵδρυται. πολὺ δὲ πλησιαίτερον ὁ ληθαῖ⊙ ἐμβάλλων εἰς τὸν μαίανδρον, τὴν δ' ἀρχὴν ἔχων ἀπ' ὄρους τ τῶν ἐφεσίων ὄρεων. ἱστορ⊙ δ' ὅτι λήθαῖ⊙ ὁ γ' γορτύνιος, καὶ ὁ πρὶ τρίκκην, ἐφ' ὧν ὁ ἀσκληπιὸς γεννᾶται λέγεται, καὶ ἐπ γ' τοῖς ἐσπερίοις λίβυσι. λέγεται δ' γ' ϖεδίῳ, πῶς ὄρεα καλουμένῳ θῴρακι ἡ πόλις. ἐφ' ὧ σωζωθῆναι φασὶ τ Φίταν τὸν γραμματικὸν, λοιδορήσαντα αὐ Βασιλέας δ' ἔσχον.

Πορφύρεοι μώλωπες ἀρρήνηματα γάζης
Λυσιμάχου, λυδῶν ἄρχετε καὶ φρυγῶν.

Καὶ λόγιον δ' ἐκωτσεῖν αὐ λέγεται, φυλάττεσθαι τὸν θῴρακα. δοκοῦσι δ' εἶναι μάγνητες, ἀδελφῶν ἀποίκους τῶν ἐπὶ πηνειῷ τὰ δίδυμα ὄρη γ' ϑεσσαλίας. πρὶ ὧν φησὶν ἡσίοδ⊙.

Ἠοίη δ' ἰδίλυμους ἱεροὺς ναίουσα κολωνούς,
Δωτίῳ γ' ϖεδίῳ πολυβότρυ⊙ αὐπαμύροιο,
Νίψατο Βοιβιάδος λίμνης πόδα παρθέν⊙ ἀδμής.

Ἐντοῦθα δ' ἦν καὶ τ γυναικομήτορος ἱερὸν μητρὸς ϑεῶν. ἱδρύσθαι δ' αὐτὸ τὴν ϑεμιστοκλέους γυναῖκα. οἱ δὲ θυγατέρα παραδιδόασι. νεὼ δ' οὐκ ἔστ τὸ ἵδρυμα, ἀλλὰ τ τὴν πόλιν ἐς ἄλλον μετῳκίσθαι τόπον. γ' δὲ τ νεῶ ϖόλει τὸ φ λδιμοφρυήνης ἱδρῦσθαι ἀρτέμιδ⊙, ὃ ϑεσσ μὲν μεγέθει τ ναῦν καὶ ϑεσσ πλήθει τ̃ν ἀναθημάτων, λείπεται τ γ' ἐφέσῳ. τῇ δ' ὀρυθμίᾳ καὶ τ τέχνῃ τῇ πρὶ τὴν κατασκευὴν τ σηκοῦ πολὺ ὑπερφέρει, καὶ ϑεσσ μεγέθει ὑπερφέρει πάντας οὓς γ' ἀσία πλὴν ὀλυμπίου, τ γ' ἐφέσῳ, καὶ τ γ' διδύμοις. καὶ ϖαλαιὸν δ' σωίβη τοῖς μάγνησιν ὑπὸ τρηρῶν ἀρχίλω ἀναιρεθῆναι, κιμμερικοῦ ἔθνους δυτυχήσαντ⊙ ϖολλὼ χρόνῳ. ϑεσσ δ' ἑξῆς ἔτει μιλησίους ϖαταχῆν τὴν ϖόπον. καλλῖν⊙ μὲν οὖν ὡς δυτυχοῦντων ἐπὶ τ̃ν μαγνήτων μέμνηται, καὶ ϖαροδυρομένων γ' ϑεσσ πρὸς ἐφεσίους ϖολέμῳ. ἀρχίλοχ⊙ δὲ ἥδιν φαίνεται γνωρίζων τὴν γηρομένην αὐτοῖς συμφορὰν ἐλαφίῳ θᾶσσον οὐ τ̃ν μαγνήτων κακὰ, ἐξ οὗ καὶ τὸ νεώτερον εἶναι καλλίνου ϖαραίρεσιν ἔπους

ἄλλης δὲ ϖιν⊙ ἐφάσθυ τ̃ν κιμμερίων μέμνηται ϖρεσβυτέρας ὁ καλλῖν⊙ ἐπαν φῶ·

Νῦν δ' ὧδι κιμμερίων στρατὸς ὄρχεται ὅμβερμ⊙ ὀργῇ.

Ἐν ᾗ τὴν σαρδέων ἅλωσιν δηλοῖ. ἄνδρ⊙ δ' ἐγένοντο γνώσιμοι μάγνητ⊙. ἡγησίας τε ὁ ῥήτωρ, ὃς ἦρξε μάλιστα τ ἀσιανοῦ λεγομένου, ζήλου παραφθείρας τὸ καθεστηκὸς ἔθ⊙ τ ἀηδόν. καὶ σιμων ὁ μελοποιὸς, ⟨ὃ⟩ αὐτὸς παραφθείρας τὴν τ̃ν ϖροτέρων μελοποιῶν ἀγωγὴν, καὶ τὴν σιμωδίαν εἰσαγαγών. καθάπερ ἐπ μᾶλλον λισπωδεῖ καὶ μαγωδεῖ. καὶ κλεόμαχ⊙ ὁ ϖύκτης, ὁ εἰς ὄρωτα ἐμπεσὼν κιναίδου τινὸς, καὶ ϖαιδίσκης ὕστ⊙ κιναίδων τροφωλιᾶς, ἀϖεμιμήσατ⊙ τὴν ἀγωγὴν τ̃ν πρὶ τοῖς κιναίδοις σκαλέκτων, καὶ φ ἀηδονίας. ἦρξε δὲ σωτάδης μὲν ϖρῶτ⊙ τ κιναιδολογεῖν. ἔπειτα ἀλέξανδρ⊙ ὁ αἰτωλὸς, ἀλλ' οὗτοι μὲν γ' ψιλῷ λόγῳ. μετὰ μέλους δὲ λύσις. καὶ ἐπ πρότερ⊙ τούτου ὁ σίμος, αὐλῳδήσας τὸν κιθαρῳδὸν, ὃς ἦρε μὲν καὶ τὰ θέατρα. ἀλλ' ἐπ μάλιστ⊙ αὐτωνί⊙, ὃν γε καὶ ϖεπαίρων ϖόλεως ἀϖεδείξατο φορολόγον, στρατιώτας αὐτ⊙ συνήσας. καὶ ἡ ϖατρὶς δ' ἱκανῶς αὐτὸν ἠύξησε, ϖορφύραν γ' δόσασα ἱερομνήμονι τ σωσιπόλιδ⊙ δι⊙. καθάπερ καὶ ἡ γραφὴ εἰκὼν ἐμφανίζει ἡ γ' τῆς ἀγορᾶς. ἔστ δὲ καὶ χαλκὴ εἰκὼν γ' ϑεσσ ϖρὸ τ̃ν ϖροπυλαίων, ὧν γράφω.

Ἤτοι μὲν τόδε καλὸν ἀκουέμεν ὄβριμ⊙ ἀοιδοῦ,
Τοίου γ' οἷος ὅδ' ἐστὶν, ϑεοῖς γ' ἀλίγκιος αὐδῆσαι.

Οὐ σχασάμενο⊙ δ' ὁ ὧν γράψας, τὸ τελευταῖον γράμμα τ δευτέρου ἔπους παρέλιπε, τὸ πλάτους φ βάσεως μὴ σωεξαρκοῦντ⊙, ὥστε φ πόλεως ἀμαθίαν καταγνῶναι παρέργῳ δ' τὴν ἀμφιβολίαν τὴν παρὰ τὴν γραφὴν, εἴτε τὴν ὀνομαστικὴν δέχοιτο, ϖῶσιν φ ἐχάστης ϖροσῳδίας, εἴτε τὴν δοτικήν. ϖολλοὶ γὰρ τ̃ν γράφουσι τὰς δοτικὰς, ᾗ ἐνβάλλουσί γε τὸ ἔ⊙, φυσικὴν αἰτίαν ὀκ ἔχον. μετὰ δ' μαγνησίαν ἡ ὧν βάλλεις ὅδε ὁδός. γ' ἀρισθρᾷ μὲν τὴν μεσογίδα ἔχουσιν. γ' αὐτῇ δὲ τῇ ὁδῷ καὶ γ' δεξιᾷ, τὸ μαιάνδριον ϖεδίον, λυσὶν ἅμα καὶ καρσὶν νεμομένων καὶ ἰώνων, μαλησίων τε καὶ μυησίων. ἐπ δ' αἰολέων τ̃ν γ' μαγνησίαν. ὁ δ' αὐτὸς τρόπος καὶ φ τοποθεσίας, καὶ μέχρι νίσης γ' αὐτοχείας. ἵδρυται δ' ἡ μὲν τ̃ν τραλλιανῶν πόλις ὠδὶ βαπεζίτ⊙ λόφου ἄκραν ἔχοντ⊙ ὀρυμνὸν, καὶ τὰ λύκλῳ δ' ἱκανῶς σύρκα. σωσικέστα δ' καλῶς, εἴ τις ἄλλη τ̃ν τῇ τὴν ἀσίαν ὑπὸ δυτόρων αὐθρώπων, ᾗ ἀεί τινων ἀξ αὐτ̃ν εἰσὶν οἱ πρωτεύοντες τ̃ν τῇ τ̃ ἐπαρχίαν, ὅς ἀσπ ἀρχὰς καλῶσιν, ὧν πυθόδωρός τε ἦν αὐτ̃ς νεανίας ὃ ἀξ ἀρχ̃ς ἱκεῖσε μεταβεβηκὼς δι' τ̃ ὠφάνειαν,

Callinus enim antiquioris cuiusdam Cimmeriorum expeditionis meminit, cum inquit, Gens bello aduẽtat fortissima Cimmeriorũ.

In quo Sardes captas significat. Viri ex Magnesia clari extiterunt, Hegesias orator, qui Asiatici styli author fuit, Attico more, qui tunc uigebat, immutato. Item Simon modulator, qui & ipse superiorum modulatorũ more corrupto, Simodiam introduxit: quem admodum etiam Lisiodi, & Magodi. Item Cleomachus pugil, qui in cinædi cuiusdam et ancillæ amorẽ incidens, quæ à cinædo alebatur, cinędorum et orationem et mores est imitatus. Cinædicæ orationis author primus fuit Sotades, postea Alexander Aetolus: sed hi in pura oratione, Lysis uerò etiam adhibito cantu, & ante hunc Simus. Anaxenorem citharœdum permultum quidem theatra extulerunt, sed multo magis Antonius, qui quatuor ciuitatum tributa ei legenda exhibuit. Concessit etiam milites, auxit illum patria nõ parum, quæ ei Iouis Sospolidis purpuram dedit, quemadmodum imago inscripta, quæ in foro est, declarat. Alia ænea imago est in theatro hoc epigrammate insignita:

Est operæprecium, tales audire canentes,
Qualis hic est, qui uoce deos exæquat & ode.

Vbi qui epigramma inscripsit, cum non satis considerate animaduerteret, ultimam secundi uersus literam prętermisit, cum basis latitudo non sufficeret. Quæ res ciuitatẽ ignorantiæ condemnari exhibuit propter ambiguitatẽ, quæ oritur ex scriptura, num ultima dictio in nominatiuo casu accipiẽda sit, an in datiuo. Nam multi datiuos sine iota scribũt, et consuetudinẽ eiiciũt, quæ naturalẽ causam nõ habet. Post Magnesiã est uia quæ Tralles fert, habentibus mediterraneã ad sinistrã. In ipsa uia et ad dextrã est Mędri campus, qui à Lydis simul et Caribus, et Ionibus, & Milesíjs et Myusis habitat, præterea ab Aeolibus qui in Magnesia sunt. Eadem locorũ ratio est Nyssam & Antiochiã usq;. Trallianorũ urbs sita est in uertice quodam plano, qui promontoriũ natura munitũ habet, cuius circuitus satis bene septus est, ea optimè habitatur & ab omnibus opulentis, siqua alia Asiaticarũ urbiũ. Semper aliqui ex Trallianis principales sunt in prouincia, quos Asiarchas uocant, ẽ quib. Pythodorus fuit, uir ab initio Nyssaensis, postea propter claritatẽ eò commigrauit,

& singulari cum Pompeio amicitia iunctus fuit. Is regales opes supra duo millia talentorum possidebat, quas à Diuo Cæsare ue cundatas, propterea quòd Pompeij amicus fuisset, postea redemit, & filijs non minores reliquit. Huius filia est Pythodoris Pontiregina, qua de in superioribus dictum est. Hic ęta te nostra uiguit. Itē Menodorus uir doctus, alioquin & honestus, & grauis, qui Iouis Larissęi sacerdotiū habet. Hic à seditionib. amicorum Domitij Aenobarbi uexatus fuit, atq; ab illo interemptus, cū delatores proditę classis eum insimularent. Hinc clari oratores fuere, Dionysocles, et postea Damasus Scōbrus. Tralles ab Argiuis conditas dicunt, & Thracibus quibusdam: à quibus etiam nomen urbi inditū est. Contigit Tralles aliquādiu sub tyrannide esse filiorum Cratippi circa Mithridatis tēpora. Nyssa ad mediterraneā iacet, & maxima ex parte mōti accumbit, & quasi biurbs est. Nā torrens quidā urbem diuidit, cōuallem efficiens. eius pars pontē impositū habet, quo ambæ urbes coniunguntˉ. pars amphitheatro exornata est, quod occultū torrentis excursum habet. Theatro duo insunt extrema, quorū alteri gymnasium subest iuniorū, alteri uero forū & * senaculū. Campus ad austrū urbi subiacet, quemadmodu Trallibus. In uia inter Tralles atque Nyssam uicus est Nyssaēnsiū nō procul ab urbe nomine Acharaca, ubi Plutoniū est, luco sumptuoso circūdatū. Item Plutonis ac Iunonis delubrum, & antrū Charoniū natura admirabile, quod luco imminet. Tradunt ægrotos, qui horū deorum curis uacāt, eò proficisci, atq; in uico specui uicino, apud sacrorum peritos immorari: qui pro eis indormientes, curas ex insomnijs captant. Hi deorū remedia inuocātes, sępe illos in antrū ducūt: ubi tanquā in cauerna manētes, multos dies & ieiuni & quieti exudāt: nonnunquā ægrotantes, proprijs insomnijs intendunt, ductu et cōsilio sacerdotū. Locus hic cęteris pestifer est, & inaccessibilis. Acharacis solennia quotannis fiūt, & tūc maximè hęc talia ex ijs intelligi & audiri possunt, qui eō proficiscuntˉ. Tunc enim iuuenes et ephebi ex gymnasio nudi & uncti, taurū quendā festinanter in antrū ducūt: qui dimissus paulū progreditur, postea mortuus ad terrā cadit.

γηγενικόν.

καὶ γὰρ τῇ πρὸς πομπήϊον φιλίᾳ συμπρέπων μετ' ὀλίγων. προυιεβέβλητο δὲ καὶ οὐσίαν βασιλικὴν πλειόνων ἢ δισχιλίων ταλάντων, ἣν ὑπὸ καίσαρος θαυμαζόμενος ἐχαρίσατο τῇ πρὸς πομπήϊον φιλίαν ἀζωνησάμενος. οὐχ ἥττων τῆς πατρὸς κατέλιπε. τούτου δ' ὑὸς θυγάτηρ πυθοδωρὶς, ἣ νῦν βασιλεύουσα γῆς τῆσδε πάσης, περὶ ἧς εἰρήκαμεν. οὗτος δὴ καθ' ἡμᾶς ἤκμασε. καὶ μιλησίων ἀνὴρ λόγιος, καὶ ἄλλως σεμνὸς, καὶ βαρὺς, ἔχων τὴν ἰσρωσυλίαν τοῦ διὸς τοῦ λαρισαίου. κατεστασιάθη δ' ὑπὸ τῶν δημοτῶν τοῦ ἀνοβαρβου φίλων, καὶ ἀνῃρέθη αὐτὸν ἐκεῖνος, ὡς ἀθισαύτα τὸ κωμικὸν, πεσόντας τοῖς γνωσιεξαμβλοῖς. ἐγένοντο δὲ καὶ ἐν ταρσῷ ὧν φανεῖς, διονυσοκλῆς τε, καὶ μετὰ τοῦτον δάμαλος ὁ σκώμβρος. λιτίσμα δὲ φασὶ εἶναι τὰς πρόλλεις ἀργείων καί τινων θρᾳκῶν, ἀφ' ὧν κονόμα. τυραννηθῆναι δ' ὀλίγον χρόνον τὴν πόλιν ὑπὸ τῶν ἱερατίππου παίδων, ἐξ ὧν τὰ μιθριδατικὰ. νῖσα δ' ἵδρυται πρὸς τῇ μεσογαίᾳ τοπίῳ τοῦ ὄρους πόσον ἀκτίνων. ἔστι δ' ὡς πρὸ δίπολις. διαρεῖ γὰρ αὐτὴν χαράδρα τις ποιοῦσα φάραγγα, ἧς τὸ μὲν γέφυραν ὑπὸ κειμένην ἔχει, σπουδὴ δὲ τὰς δύο πόλεις. τὸ δ' ἀμφιθέατρον κεκόσμηται, λιθυπλῶν ἔχον τὴν ὑποῤῥέουσαν τῶν χαράδρων λίθων ὑδάτων. τῷ δὲ θεάτρῳ δύο ἄκραι, ὧν τῇ μὲν ὑπόκειται τὸ γυμνάσιον τῶν νέων, τῇ δ' ἀγορᾷ κεῖται τὸ γεροντικόν. πρὸς δὲ νότον ὑπερπέπωκε τῆς πόλεως τὸ πεδίον καθάπερ καὶ ταῖς βάλλεσιν. φέρει δὲ τῇ ὁδῷ τὴν μεγάλην τῶν νισαέων, λώμην τῶν νισαέων ὄντων ἐκ ἄπωθεν τῆς πόλεως ἀχαράκα, φέρει τὸ πλατώνιον ἔχον, καὶ ἄλσος πολυτελὲς, καὶ νεὼν πλάτωνός τε, καὶ ἥρας, καὶ τὸ χαρώνιον ἄντρον ὑπορκείμενον τοῦ ἄλσους θαυμασίου. λέγουσι δὲ καὶ οὓς νοσώδεις καὶ πρόσχοντας τοῖς τῶν θεῶν τούτων θεραπείαις, φοιτᾶν ἐκεῖσε, καὶ διαιτᾶσθαι γὰρ τῇ λώμῃ πλησίον τοῦ ἄντρου. παρὰ γὰρ τοῖς ἐμπείροις τῶν ἱερέων, οἱ ἐγκοιμῶνταί τε ὑπὲρ αὐτῶν, ἐπὶ ἀμελήσασιν ἐν τῷ ὀνείρῳ τὰς θεραπείας. οὔτοι δ' εἰσὶ καὶ οἱ ἐγκαλοῦντες τοῖς τῶν θεῶν ἰατρείαν. ἄγουσι δὲ πολλάκις εἰς τὸ ἄντρον· καὶ ἱδρύουσι μόνον τὸν καθ' ἡσυχίαν ἐκεῖ, καθάπερ γὰρ φωλεῷ στίῳ χωεῖς ὑπὸ πλείους ἡμέρας, ἔστι δ' ὅτε, καὶ ἰδίοις ὑπνίοις οἱ νοσηλευόμενοι πρόσχουσι, μυσταγωγοῖς δ' ὅμως, καὶ συμβούλοις ἐκείνοις χρῶνται ὡς ἂν ἱδρύσι. τοῖς δ' ἄλλοις ἄσυλος ὅδιμ ὁ τόπος, καὶ ὀλέθριος. πανήγυρις δ' γὰρ τοῖς ἀχαράκοις σωτελεῖται κατ' ἔτος. καὶ τότε μάλιστα ὁρᾶν ὄξι, καὶ ἀκούειν πρὶ ὧν τοιοῦτων οὓς πανηγυρίζοντας. τότε δὴ καὶ πρὶ μεσημβρίαν, ὑπολαβόντος ταῦρον οἱ ἐκ τοῦ γυμνασίου νέοι, καὶ ἔφηβοι, γυμνοὶ ἀπαλειμμένοι, μετὰ σπουδῆς ἀναπομίζουσιν εἰς τὸ ἄντρον, ἀφεθὲς δὲ, μικρὸν προελθὸν πίπτει, καὶ ἐκπνουν γίνεται. ἀφ' ὃ

ἀφ' δὲ τεσσαράκοντα σταδίοις ἡ νίσης ὑποβέβηκε τιμῶσα τὸ ὄρος τῷ μεσογαίᾳ ὡς πρὸς τὴν νότον μοῖραν, καλεῖται τόπος λειμών, εἰς ὃν ἐξοδεύουσι πανηγυρισταὶ τῶν νισαέων τε καὶ οἱ λύκλῳ πάντων. οὐ πόῤῥω δὲ, τοῦ μεσημβρινοῦ ὄρους ἱερὸν τῶν τοιούτων θεῶν, ὃ φασι καθικέσθαι μέχρι τῶν ἀχαράκων. ὃν ὃ λειμὼν καλοῦσι, ὀνομάζειν τὸν ποιητὴν φασὶν. ὅταν φῇ, Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι.

Δεικνυμένου καὶ σπηλαίου, καὶ ἀσίου τινὸς ἥρωος, καὶ τοῦ κάϋστρου πλησίον ἀνῃρῆσθαι. ἐστρεῦσι δὲ πρὸς ἀδελφοὺς, ἄθυμβρον τε, καὶ ἀθύμβραδυ, καὶ ὕδρηλον ἐλθόντας ἐκ λακεδαίμονος, τὰς ἐπωνύμους ἑαυτῶν κτίσαι πόλις. λειπανδρήσασι δ' ὕστερον, ὑπ' ἐκείνων δὲ σωικισθῆναι τὴν νίσαν καὶ νῦν ἄθυμβρον ἀρχηγέτην νομίζουσιν νισαεῖς. πρόκειται δὲ ἀξιόλογοι κατοικίαι πρὸς τὸ μαιανδρου, κοσκινία, καὶ ὀρθωσία· ὑπὸ δὲ βιούλα, μάσαυρα, ἀχαράκα, καὶ ὑπὲρ τὴν πόλεως ὑπὸ τὸ ὄρει τὰ ἀρώματα, συλλέγοντος τὸ ῥητὸν γράμμα. ὅθεν ἄρκτος μεσογείτης οἶνος ὁ ἀρωματίτης. ὑπὸ δὲ γεγόνασιν ὑπὸ νισαεῖς, ἀπολλώνιός τε ὁ στωικὸς φιλόσοφος τῶν παντὸς γνωρίμων ἄριστος, καὶ μηνεκράτης ἀθισαρχου μαθητὴς· καὶ ἀριστόδημος, ἐκείνου υἱός, οὗ διηκούσαμεν ἡμεῖς ἐκατογήρω, νέοι παντελῶς γὰρ τῇ νίσῃ· καὶ σώστρατος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀριστοδήμου· καὶ ἄλλος ἀριστόδημος, ἀνεψιὸς αὐτοῦ, ὁ παιδεύσας μάγνον τὸν πομπήϊον, ἀξιόλογοι γεγόνασι γραμματικοί. ὁ δ' ἡμέτερος καὶ ῥητορεύει, καὶ γὰρ τῇ ῥόδῳ, καὶ γὰρ τῇ πατρίδι δύο σχολὰς συνέχει, πρωὶ μὲν τῷ ῥητορικῷ, δείλης δὲ τῷ γραμματικῷ σχολῷ. γὰρ δὲ τῇ ῥώμῃ τῶν μάγνου παίδων ὑπῆρξε τῶν ἡρκεῖ τὸ γραμματικῇ σχολῇ. τὰ δὲ πόῤῥω ἤδη τοῦ μαιάνδρου, τὰ λειπόμενα τῆς πόδιος ἐστίν, ὡς τὰ δὲ καρικά, οὐκέτι τοῖς λυδοῖς ὡμιγμένων γὰρ ταῦτα τῶν καρῶν, ἀλλ' ἤδη καθ' αὐτοὺς ὄντων. πλὴν εἴ τι μιλήσιοι, καὶ μυούσιοι οἱ τῆς παραλίας ἀφιστέμενοι τυγχάνουσι. ἀρχὴ μὲν οὖν τῆς παραλίας ὅδιμ ἡ τῶν ῥοδίων πόρρω πρὸς θαλάττης. τέλος δὲ τὸ ποσείδιον τῶν μιλησίων. γὰρ δὲ τῇ μεσογαίᾳ, τὰ ἄκρα τοῦ ταύρου μέχρι μαιάνδρου. λέγουσι γὰρ ἀρχὴν εἶναι τοῦ ταύρου τὰ ὑπόκειμενα ὄρη τῶν χιλιδονέων καλουμένων νήσων, ἅπερ γὰρ μεθορίαν τῆς παμφυλίας, καὶ τῆς λυκίας πρόκειται. φησὶ γὰρ ἀρτεμίδωρος πρὸς ὕψος ὁ ταῦρος. τὸ δ' ἀλληθὲς, καὶ τὴν λυκίαν ἅπασαν ὀρεινὴ ῥᾳχις τοῦ ταύρου, διήργει πρὸς τὰ ἑκτὸς, καὶ τὸ νότιον μέρος, ἀπὸ τῶν λυβιρατικῶν μέχρι τῆς πόρρω τῶν ῥοδίων, καὶ τοιαῦτα δ' ὄξι συνεχὴς ὀρεινὴ, πολὺ μὲν τι παπεινοτέρα,

Triginta stadijs ultra Nyssam Tmolum montem superanti in mediterraneam ad partes australes, lucus quidam pratum uocatur, quò Nyssaenses & finitimi ad festa exeunt. Non procul hinc os quoddam est ijsdem dijs sacrum, quod Acharaca usque dicitur penetrare. Hoc pratum putant à poeta nominari, cum dicit,

Asia prata super. Iliad. 6.

Ostendunt Caystri & Asij cuiusdam heroica monumenta, et Caystrū proximè fluentē. Tradunt prętera, tres fratres, Athymbrum, Athymbradum, et Hydrelū è Lacedęmone profectos, urbes de suis nominibus cōdidisse. Postea hominibus imminutis, ex illis Nyssam esse habitatam. quapropter nunc quoq; Nyssaenses Athymbrū generis autorem existimant. Circumstant habitationes memoratu dignæ: trans Mæandrū quidē, Coscinia & Orthosia: circa uerò Bœula, Mastaura & Acharaca. Vltra urbem in monte sunt Aroma, o litera correpta: unde uinum Aromense ex mediterraneis optimum est. Viri è Nyssa illustres fuere, Apollonius philosophus Stoicus, Panætij familiaris: & Menecrates, Aristarchi discipulus: & Aristodemus eius filius, quem nos in extrema eius senectute admodū iuuenes audiuimus. Itē Sostratus, Aristodemi frater: & alius Aristodemus, eius consobrinus, qui magnū Pompeiū erudiuit. Hi grammatici memorabiles fuere. at noster etiā orator fuit, qui & Rhodi et in patria duas scholas habebat, manè rhetoricam, meridie grammaticā, Ac Romæ etiā cum magni Pompeij filios instituereet, grammaticæ scholæ satisfaciebat. Iā uerò quæ trans Mæandrū restant, omnia ad Cariam pertinent, quo in loco Cares non amplius immixti sunt Lydis, sed iā per sese sunt, nisi Milesij sint, uel Myusij, qui ab ora marima seiunguntur. Oræ initium est, transmarina Rhodiorum regio: finis uerò, Posidiū Milesiorum. In mediterranea autē Tauri extrema, usq; ad Męandrū. Nam Tauri initiū mōtes quidam dicuntur, qui supra Chelidoneas sunt, quæ insulæ in Pamphyliæ ac Lyciæ confinio iacent. Hinc enim iam Taurus in altum consurgit, et re ucra totam Lyciā montanum Tauri iugum ad ulteriora & australem partem à Cibyraticis seiungit usque ad transmarinam Rhodiorum regionem. Hoc in loco montana perpetua sunt & multo humiliora,

nec amplius Tauri putantur, nec alia citra, alia ultra, eo quòd montiũ elationes ac depressiones sparsæ sint, & regionis latitudo longitudini coæquetur, & nihil sic in ædificijs simile. Tota circumnauigatio in sinum se inferenti, est stadiorum quatuor millium & nongentorum. Circumnauigatio uerò transmarinæ Rhodiorũ, mille ferrè & quingentorũ. Rhodiæ initiũ est, locus nomine Dædala, finis uerò mons qui Phœnix appellatur, atq; is etiã ad Rhodiorum attinet transmarinã. In fronte iacet Eleusa, à Rhodo distans stadijs C. ac XX. Inter hæc à Dędalis nauiganti ad occidẽtem in rectum oræ Ciliciæ & Pamphyliæ ac Lyciæ, est sinus sine portu nomine Glaucus, postea Artemisium promontorium & templum, postea Latonæ lucus, supra quẽ & mare, ad sexaginta stadia est ciuitas Calymna, postea Caunus ciuitas, et in proximo Calbis amnis profundus, per quem res inuehuntur. Inter hæc est Pisilis. Vrbs autem naualia habet & portum clausum, ubi castellum in alto imminet nomine Imbrus. Cum regio ualde fœlix sit, omnes tamen confitentur urbem & æstate & autumno grauem esse, propter æstus ac pomorum copiam. unde huiusmodi quædam narrant, quod Stratonicus citharœdus uidens Caunios colore admodum uiridi, dixit hoc illud esse quod poeta inquit,

Iliad. ζ. Tale quidem genus est hominum, quale est foliorum.

Cum uerò illum incusarent, quod urbem ut morbidã carperet, Ego (inquit) eam morbidam dicere ausim, ubi mortui ambulant: Caunij aliquando à Rhodijs desciuere, sed iudicantibus Romanis recuperati sunt. Extat adhuc Molonis oratio contra Caunios. Dicunt eos & Cares eandem linguã habere, uenisse autẽ ex Creta, et propriis uti legibus. Deinceps est Physcus oppidũ quod portum habet & Latonæ lucũ. Deinde Loryma ora aspera, et mons Phœnix, omnium qui in ea regione sunt altissimus, in cuius summo castellum est eiusdem nominis. Ad quatuor stadia in fronte est insula Eleusa, quæ octo stadiũm ferè ambitũ habet. Rhodiorũ urbs super oriẽ tali promontorio sita, & portibus, & uijs, & & mœnibus & cætera fabrica tantũ alias excellit, ut nullã ei æqualẽ, nedum pręstantiorẽ proferre ualeamus. Mira est eius iustitia & diligentia cùm circa reliquã reipublicæ gubernationẽ, tum circa res nauales, quibus multo tẽpore mari dominata est & piratas sustulit,

καὶ οὐκ ἔστι τοῦ τόπου νομίζεται, οὐδὲ τὰ μὲν ἐκτὸς αὐτοῦ, τὰ δ' ἐντός, ὅσα τε τοιαῦτα ἐστὶ τὰς ὀξυχάς, καὶ τὰς εἰσοχὰς, ἐπίσης τε πάντος, καὶ μῆκος ἡ χώρας ἀπάσης, καὶ μηδενὶ ἔχειν ὅμοιον σχηματισμάτι. ἔστι δ' ἄπας μὲν ὁ περίπλους κατακολπίζοντι σταδίων τριακοσίων χιλίων ϛ΄ καὶ ὀκτακοσίων. αὐτὸς δ' ὁ ἡ πόλις ὡς νοσοῦσαν, ἐγὼ ἔφη, μὴ ποτε θαῤῥήσαιμ' ἂν λέγειν νοσοῦσαν ὅπου καὶ οἱ νεκροὶ περιπατοῦσιν. ἀπῳκίσαν δέ ποτε Λάνιοι τὴν Ῥόδον. ἐλθόντων δ' ὧν τὴν Ῥωμαίων ἀπελήφθησαν πάλιν. ἔστι λόγος μόλωνος κατὰ Λαννίων. φασὶ δ' αὐτοὺς ὁμογλώττους μὲν εἶναι τοῖς Λαρσίοις. ἀφῖχθαι δὲ Κρῆτας, καὶ χρῆσθαι νόμοις ἰδίοις. ἑξῆς δὲ φύσκος πολίχνιον μικρὸν ἔχουσα, καὶ ἄλλος λιμήν. εἶτα λάρυμα παραλίας τραχείας, καὶ ὄρος ὑψηλὸν πρὸς τῇ θαλάττῃ. ἐπ' ἄκρου δὲ φρούριον ὑμένων τοῦ ὄρους φοίνιξ. πρόκειται δ' ἡ ἐλίσσα νῆσος ἐν τέτρασι σταδίοις λίμνην ἔχουσα ὅσην ὀκτὼ στάδιον. ἡ δὲ Ῥοδίων πόλις ἐπὶ μὲν ὧν τὸ ἑωθινὸν ἄκρωτήριον. λιμένα δὲ, καὶ οὗτον δῆς, καὶ τείχεσι, καὶ ἄλλῃ κατασκευῇ πεῦ τὸν διαφόρει τῶν ἄλλων, ὥστ' οὐκ ἔχομεν ἀπεῖν ἕτερον. ἀλλ' ὁ δὲ πάντων ἐν μὴ γ μέρει τῶν ταύτης ἡ πόλεως. θαυμασὴ δὲ καὶ ἡ εὐνομία, καὶ ἡ ὧν μέλλα πρός τε τὸν ἄλλον πολιτείαν, καὶ τὰ ναυτικὰ, ἀφ' ἧς ἐθαλασσοκράτησε πολλὰ χρόνον, καὶ τὰ λῃστήρια κατέλυσε, καὶ ῥωμαίοις ἐγγύθεν φίλη, καὶ τῶν βασιλέων τοῖς φιλορωμαίοις τε, καὶ φιλέλλησιν, ἀφ' ὧν κατόνομός τε διετέλεσε, καὶ πολλαῖς ἀναθήμασιν ἐκοσμήθη, ἃ λέγεται τὰ μὲν πλεῖστα τοῦ Διονύσου, καὶ τοῦ γυμνασίου. ἄλλα δ' ἐν ἄλλοις τόποις. ἄριστα δὲ ὅτε τὸν ἡλίου κολοσσὸν, ὃν φησιν ὁ ποιήσας τὸ ἰαμβεῖον,

ὃν ἑπτάκις δέκα χαλκοῦ ἐπῆκεν ὠκέων ὁ Λίνδιος.

Κεῖται δ' οὗτος νῦν ὑπὸ σεισμῶν πεσὼν, πρόκλασθεὶς ἀφ' ὧν γονάτων. ὑπανέστησαν δ' αὐτὸν κατὰ πλόγιον. ἔστι δ' ἐν ταῖς ἀναθημάτων ὁμολογεῖται. καὶ αἱ τοῦ πρωτογένους γραφαὶ, ὅτε Ἰάλυσος, καὶ ὁ σάτυρος πρὸς τῷ σύλῳ. ὧπερ δ' ἐν τῷ σύλῳ πρόκειται ἐφεστήκει, πρὸς ὃν οὕτως ἐκεχλώκασιν ὡς ἔοικεν οἱ ἄνθρωποι, νεωστὶ, ἀνακειμένου τοῦ πίνακος, ὥστ' ἐκεῖνον ἐθαύμαζον. ὁ δὲ σάτυρος προσεωρᾶτο, καί τοι σφόδρα κατεφθαρμένος. ἐξεπλήττοντο δ' ἔτι μᾶλλον οἱ πρόσκοποί φοι, νομίζοντες τοὺς θαττους, καὶ πτηνοὺς καταπικρύ. ἐφθέγγοντο γὰρ πρὸς τὴν γραφὴν οἱ προσκοποί, καὶ ὠλαγώγουν. ὁρῶν δ' ὁ πρωτογένης τὸ ὄργιον παρόργιον γεγονὸς, ἐδεήθη τῶν τιμούχων φείσασθαι παρελθόντα ἐξαλεῖψαι τὸν ὄρνιν, καὶ ἐπέτρεψε. δημοκλεῖς δ' εἰσὶν οἱ ῥόδιοι, καὶ πρὸ ὁ δημοκρατούμενοι, σωίζειν δ' ὅμως βουλόμενοι ὃ τῶν πρώτων πλῆθος. συναρχεῖται δὲ δι' ὁ δῆμος, καὶ οἱ δύποροι οὐ φθείρεις ἐπολαμβάνουσι τιθεῖ τινὶ παρέργῳ. λειτουργίαι τέ τινες εἰσὶν ὠνεισαζόμενοι, ὥσθ' ἅμα τόν τε πρώτην ἔχειν τῷ ἀφθονίαν τῶν ὡραίων. καὶ διὰ τὰ φιλοῦνται διηγήματα θρυλεῖται. ὅτι στρατονίκος ὁ κιθαρισὴς ἰδὼν ὑπομελῶς χλωρούς τοὺς Λαννίους, τοῦτ' εἶναι ἔφη τὸ τοῦ ποιητοῦ·

Οἵη περ φύλλων γενεὴ, τοίηδε καὶ ἀνδρῶν.

Μεμφομένων δὲ, ὡς σηπήσοιτ', αὐτὸν ἡ πόλις ὡς νοσοῦσαν, ἐγὼ ἔφη, μή ποτε θαῤῥήσαιμ' ἂν λέγειν νοσοῦσαν ὅπου καὶ οἱ νεκροὶ περιπατοῦσιν. ἀπῳκίσαν δέ ποτε Λάνιοι τὴν Ῥόδον. ἐλθόντων δ' ὧν τὴν Ῥωμαίων ἀπελήφθησαν πάλιν. ἔστι λόγος μόλωνος κατὰ Λαννίων. φασὶ δ' αὐτοὺς ὁμογλώττους μὲν εἶναι τοῖς Λαρσίοις. ἀφῖχθαι δὲ Κρῆτας, καὶ χρῆσθαι νόμοις ἰδίοις. ἑξῆς δὲ φύσκος πολίχνιον μικρὸν ἔχουσα, καὶ ἄλλος λιμήν. εἶτα λάρυμα παραλίας τραχείας, καὶ ὄρος ὑψηλὸν πρὸς τῇ θαλάττῃ. ἐπ' ἄκρου δὲ φρούριον ὑμένων τοῦ ὄρους φοίνιξ. πρόκειται δ' ἡ ἐλίσσα νῆσος ἐν τέτρασι σταδίοις λίμνην ἔχουσα ὅσην ὀκτὼ στάδιον. ἡ δὲ Ῥοδίων πόλις ἐπὶ μὲν ὧν τὸ ἑωθινὸν ἄκρωτήριον. λιμένα δὲ, καὶ οὗτον δῆς, καὶ τείχεσι, καὶ ἄλλῃ κατασκευῇ πεῦ τὸν διαφόρει τῶν ἄλλων, ὥστ' οὐκ ἔχομεν ἀπεῖν ἕτερον. ἀλλ' ὁ δὲ πάντων ἐν μὴ γ μέρει τῶν ταύτης ἡ πόλεως. θαυμασὴ δὲ καὶ ἡ εὐνομία, καὶ ἡ ὧν μέλλα πρός τε τὸν ἄλλον πολιτείαν, καὶ τὰ ναυτικὰ, ἀφ' ἧς ἐθαλασσοκράτησε πολλὰ χρόνον, καὶ τὰ λῃστήρια κατέλυσε, καὶ ῥω-

& Romanis amica fuit, & regibus Romanorum ac Græcorum amicis. Nam per eos libera manſit, & multis donis fuit exornata, quorum pars maxima in templo Liberi patris & in gymnaſio poſita eſt, pars alijs in locis. Sed optima ſunt, Iouis coloſſus, quem qui iambũ compoſuit, dicit à Charete Lindio ſeptuaginta cubitorum factum fuiſſe, nunc ex terræmotu fractis genibus collapſum, Rhodij ex cauſa quadam prohibiti non erexerunt. Hoc eſt ex omnibus dedicatis optimum, & unum ex ſeptem miraculis. Item ex Protogenis picturæ Ialyſus ſcilicet ac Satyrus, iuxta columnã ſtans, ſuper columna perdix erat, ad quem ita homines hiabant, cum nuper tabula eſſet poſita, ut illum ſolum admirarentur, Satyrum uerò contemnerent, quanquam perfectiſſimum opus eſt. Augebãt admirationem perdices manſueti, qui à nutritoribus allati & contra pictos appoſiti canebãt ad picturam, & congredi geſtiebant. Protogenes uidens rem præter opinionem ueniſſe, ædituos rogat, ut ſe delere permittant. quod & ita eſt factum. Rhodij plebis curam habent, non tamen à plebe gubernantur, ſed retinere pauperum multitudinem uolunt. Plebs itaq; ab eis nutritur. Nam diuites patria quadam conſuetudine pauperes accipiunt: pauperes uerò ab illis enutriti, munera quędam ciuitatis peragunt. Vnde ſimul & ipſi uictum habent, & ciuitas neceſſarijs miniſterijs non fraudatur, præſertim ad res nauales. Naualium quędam multitudini occulta ſunt & ſecreta, quod ſi quis introſpexerit ingreſſus ue fuerit, capite plectitur. Hoc in loco quemadmodum Maſſiliæ & Cyzici, ſummum ſtudium fuit circa architectos, & inſtrumenta, & armorum & aliarum rerum armamentaria. Rhodij autem ſunt Dores, quemadmodum Halicarnaſſei, & Gnidij, & Coi. Nam ex Doribus qui poſt Codri obitum magna condiderunt, alij ibi remanſere, alij cum Althemene Argiuo, coloniæ in Cretam miſſæ participes fuerunt: alij in Rhodum ſunt diſpartiti, atq; in eas urbes quas pauloantè memorauimus. Sed hæc quidem poſteriora ſunt ijs quæ ab Homero traduntur. Gnidus enim & Halicarnaſſus nondum erant, Rhodus autem & Cos erant, & ab Heraclidis habitabantur. Quare Tlepolemus in uirum adultus,

In Catalogo. Mox patris ipſe ſui charum interfecit auunculum,
Iam ſenio affectũ longoq; Licymnion æuo.

Hinc

Hinc populis secum iunctis & classe parata,
In Rhodon aufugit magnis erroribus actus.
Vrbibus ex illo iam culta est insula ternis.

Et urbes nominant quæ tunc erant:ut,
Lindon, Ialysonq́ dein, claramq́ Camiron.

Cum Rhodiorum urbs ita fuerit habitata, nusquã Dores nominãt, sed Aeoles ac Bœotios innuit. Siquidem ibi erat Herculis, et Licymnij habitatio. Quod si, ut nonnulli autumãt, Tlepolemus è Tirynthe, & Argis profectus est, hoc modo non est Aeolica colonia quæ inde uenit, nam ante Heraclidarũ reditum id factum est. item,

In Catalogo.
Antiphus at Coos ducit cum fratre Phidippo
Thessalici generis natiq́ Heraclidis ambo.

Nã hi potius ex Aeolico genere uidentur esse quàm Dorico. Rhodus prius dicta est Ophiusa, et Stadia, postea Telchinis, eo quòd Telechines insulam incolerent, quos nonnulli fascinatores, & maleficos dicunt, quod Stygiam aquam animalibus & stirpibus, perniciei gratia inspergerent. Nonnulli contrariũ sentiunt, quòd artibus præstantes, à similibus artificibus inuidia haberentur, unde hanc infamiam sunt assecuti. Et primùm ex Creta in Cyprum uenerunt, postea in Rhodum, & primi ferrum et æs operati sunt. Nam & harpen Saturno fecerunt. Sed quanquam de ijs prius dictum est, idcirco tamen fabulosa repetimus, ut si quid pretermissum est, suppleatur. Post Telchinas dicũt Heliadas insulam hanc habitasse, ex quorũ uno Cercapho scilicet ac Cydippe, filij procreati sunt, qui urbes de suis nominibus condidere,

Lindon, Ialysonq́ dein, claramq́ Camiron.

Quidam Tlepolemum putant eas condidisse, nomina uerò nonnullis earum de nominibus filiarum Danai imposita fuisse. Noua autem urbs circa tempora rerum Peloponnesiacarum condita est ab eodem, ut fertur, architecto, à quo Piræus factus est, quanquam is nunc non manet, à Lacedæmonijs labefactus, qui prius crura eius destruxerũt, et à Sylla Romanorũ imperatore. De Rhodijs quoque hæc traduntur, quòd non solum ex quo noua urbs habitata est in mari fortunati fuerunt, sed etiam multis annis ante quàm Olympica instituerẽtur, ad hominum salutem nauigabant. Vnde & usq́ in Iberiam profecti, ibi Rhodum condiderunt, postea à Massiliensibus occupatã, apud Opicos uerò Parthenopen, apud Daunios cum Cois Elpias.

Αἶψα δὲ νῆας ἔπηξε, πολὺν δ' ὅγε λαὸν ἀγείρας,
Βῆ φεύγων. Εἶτα φησίν,
Εἰς ῥόδον ἷξεν ἀλώμενος, ἄλγεα πάσχων
Τριχθὰ δὲ ᾤκηθεν κατὰ φυλαδόν.

Καὶ τὰς πόλεις ὀνομάζει τὰς τότε,
Λίνδον, ἰηλυσόν τε, καὶ ἀργινόεντα κάμειρον.

Τῆς ῥοδίων πόλεως οὕτω συνῳκισμένης, οὐδαμοῦ δὴ ἐνταῦθα δωριέας ὀνομάζει, ἀλλ' ἢ ἄρα αἰολέας ἐμφαίνει καὶ βοιωτοὺς, εἴπερ ἐκεῖ ἡ κατοικία τοῦ ἡρακλέους καὶ τοῦ λικυμνίου. εἰ δ' ὥσπερ καὶ ἄλλοι φασὶν ἐξ ἄργους καὶ τίρυνθος ἀπῆρεν ὁ τληπόλεμος, οὐδ' οὕτω δωρικὴ γίνεται ἡ ἐκεῖθεν ἀποικία. πρὸ γὰρ τῆς ἡρακλειδῶν καθόδου γεγένηται. Καὶ,

Τῶν δ' αὖ φείδιππός τε καὶ ἄντιφος ἡγησάσθην
Θεσσαλοῦ υἷε δύω ἡρακλείδαο ἄνακτος.

Καὶ οὗτοι τὸ αἰολικὸν μᾶλλον, ἢ τὸ δωρικὸν γένος ἐμφαίνοντες. ἐκαλεῖτο δ' ἡ ῥόδος πρότερον ὀφιοῦσσα καὶ σταδία, εἶτα τελχινὶς ἀπὸ τῶν οἰκησάντων τελχίνων τὴν νῆσον, οὓς οἱ μὲν βασκάνους φασὶ καὶ γόητας, θείῳ καταρραίνοντας τὸ τῆς στυγὸς ὕδωρ, ζώων τε καὶ φυτῶν ὀλέθρου χάριν. οἱ δὲ τέχνας διαφέροντας, τοὐναντίον ὑπὸ τῶν ἀντιτέχνων βασκανθῆναι, καὶ τῆς δυσφημίας τυχεῖν ταύτης, ἐλθεῖν δ' ἐκ κρήτης εἰς κύπρον πρῶτον, εἶτ' εἰς ῥόδον. πρώτους δ' ἐργάσασθαι σίδηρόν τε καὶ χαλκόν, καὶ δὴ καὶ τὴν ἅρπην τῷ κρόνῳ δημιουργῆσαι. εἴρηται μὲν οὖν καὶ πρότερον περὶ αὐτῶν. ἀλλὰ ποιεῖ ὁ πολύμυθον ἀναλαμβάνειν πάλιν, ἀναπληροῦντας εἴ τι παρελίπομεν. μετὰ δὲ τοὺς τελχῖνας, οἱ ἡλιάδαι μυθεύονται κατασχεῖν τὴν νῆσον, ὧν ἐνὸς κερκάφου καὶ κυδίππης γενέσθαι παῖδας, τοὺς τὰς πόλεις κτίσαντας ἐπωνύμους αὐτῶν.

Λίνδον, ἰηλυσόν τε, καὶ ἀργινόεντα κάμειρον.

Ἔνιοι δὲ τὸν τληπόλεμον κτίσαι φασί, θεῖναι δὲ τὰ ὀνόματα, ὁμωνύμως τῶν δαναοῦ θυγατέρων τισίν. ἡ δὲ νῦν πόλις ἐκτίσθη κατὰ τὰ πελοποννησιακὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀρχιτέκτονος, ὥς φασιν, ὑφ' οὗ καὶ ὁ πειραιεύς. οὐ συμμένει δ' ὁ πειραιεὺς κακωθεὶς ὑπό τε λακεδαιμονίων πρότερον τὰ σκέλη καθελόντων, καὶ ὑπὸ σύλλα τοῦ ῥωμαίων ἡγεμόνος. ἱστοροῦσι δὲ καὶ ταῦτα περὶ τῶν ῥοδίων, ὅτι οὐ μόνον ἀφ' οὗ χρόνου συνῴκησαν τὴν νῦν πόλιν ηὐτύχουν κατὰ θάλατταν, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς ὀλυμπιακῆς θέσεως συχνοῖς ἔτεσιν ἔπλεον πόρρω τῆς οἰκείας ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἀφ' οὗ καὶ μέχρι ἰβηρίας ἔπλευσαν. κἀκεῖ μὲν τὴν ῥόδον ἔκτισαν, ἣν ὕστερον μασσαλιῶται κατέσχον. ἐν δὲ τοῖς ὀπικοῖς τὴν παρθενόπην. ἐν δὲ δαυνίοις μετὰ κῴων ἐλπίας. τινὲς

τινὲς δὲ μετὰ τὴν ἐκ τροίας ἔφοδον τὰς γυμνησίας νήσους ὑπ' αὐτῶν κτισθῆναι λέγουσιν, ὧν τὴν μείζω φησὶ τίμαιος μεγίστην εἶναι μετὰ τὰς ἑπτά, σαρδώ, σικελίαν, κύπρον, κρήτην, εὔβοιαν, κύρνον, λέσβον, οὐκ ἀληθῆ λέγων, πολὺ γὰρ ἄλλαι μείζους. φασὶ δὲ τοὺς γυμνητὰς ὑπὸ φοινίκων βαλεαρίδας λέγεσθαι, διότι τὰς γυμνησίας βαλεαρίδας λεχθῆναι. ἔνιοι δὲ τῶν ῥοδίων καὶ περὶ σύβαριν ᾤκησαν κατὰ τὴν χαονίαν. ἔοικε δὲ καὶ ὁ ποιητὴς μαρτυρεῖν, τὴν ἐκ παλαιοῦ παροῦσαν τοῖς ῥοδίοις εὐδαιμονίαν, εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης κτίσεως τῶν τριῶν πόλεων·

Τριχθὰ δὲ ᾤκηθεν κατὰ φυλαδόν, ἠδ' ἐφίληθεν,
Ἐκ διὸς, ὅς τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει.
Καί σφιν θεσπέσιον πλοῦτον κατέχευε κρονίων.

Οἱ δ' εἰς μῦθον ἀνήγαγον τὸ ἔπος, καὶ χρυσὸν ὑσθῆναί φασιν ἐν τῇ νήσῳ κατὰ τὴν ἀθηνᾶς γένεσιν ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ διός, ὡς εἴρηκε πίνδαρος. ἡ δὲ νῆσος κύκλον ἔχει σταδίων ἐννακοσίων εἴκοσιν. ἔστι δὲ πρώτη μὲν λίνδος ἀπὸ τῆς πόλεως πλέουσιν ἐν δεξιᾷ ἔχουσι τὴν νῆσον, πόλις ἐπὶ ὄρους ἱδρυμένη πολὺ πρὸς μεσημβρίαν ἀνατείνουσα, καὶ πρὸς ἀλεξάνδρειαν μάλιστα. ἱερὸν δέ ἐστιν ἀθηνᾶς λινδίας αὐτόθι ἐπιφανές, τῶν δαναΐδων ἵδρυμα. πρότερον μὲν οὖν καθ' αὑτοὺς ἐπολιτεύοντο οἱ λίνδιοι, καθάπερ καὶ καμειρεῖς καὶ ἰαλήσιοι. μετὰ ταῦτα δὲ συνῆλθον ἅπαντες εἰς τὴν ῥόδον. ἐντεῦθεν δ' ἐστὶν εἷς τῶν ἑπτὰ σοφῶν, κλεόβουλος. μετὰ δὲ λίνδον ἰξία χωρίον καὶ μνασύριον. εἶθ' ὁ ἀτάβυρις, ὄρος τῶν ἐνταῦθα ὑψηλότατον, ἐν ᾧ ἱερὸν διὸς ἀταβυρίου. εἶτα κάμειρος. εἶτ' ἰάλυσος κώμη, καὶ ὑπὲρ αὐτὴν ἀκρόπολίς ἐστιν ὀχύρωμα καλουμένη. εἶθ' ἡ τῶν ῥοδίων πόλις, ἐν ὀγδοήκοντά που σταδίοις. μεταξὺ δ' ἐστὶ τὸ θοάντιον, ἀκτή τις, ἧς μάλιστα πρόκεινται αἱ σποράδες αἱ περὶ τὴν χαλκίαν, ὧν ἐμνήσθημεν πρότερον. ἄνδρες δ' ἐγένοντο μνήμης ἄξιοι πολλοί, στρατηλάται καὶ ἀθληταί, ὧν εἰσι καὶ παναιτίου τοῦ φιλοσόφου πρόγονοι. τῶν δὲ πολιτικῶν, καὶ τῶν περὶ λόγους καὶ φιλοσοφίας, ὅ τε παναίτιος αὐτὸς, καὶ στρατοκλῆς, καὶ ἀνδρόνικος ὁ ἐκ τῶν περιπάτων, καὶ λεωνίδας ὁ στωικός. ἔτι δὲ πρότερον πραξιφάνης καὶ εὔδημος. ἱερώνυμος ποσειδώνιος δ' ἐπολιτεύσατο μὲν ἐν ῥόδῳ καὶ ἐσοφίστευσεν. ἦν δ' ἀπαμεὺς ἐκ τῆς συρίας, καθάπερ καὶ ἀπολλώνιος ὁ μαλακὸς καὶ μόλων. ἦσαν γὰρ ἀλαβανδεῖς μὲν εὐκλέους μαθηταὶ τοῦ ῥήτορος. ἐπεδήμησε δὲ πρότερον ἀπολλώνιος, ὀψὲ δ' ἧκεν ὁ μόλων, καὶ ἔφη πρὸς αὐτὸν ἐκεῖνος, ὀψὲ μολών. ἀντὶ τοῦ ἐλθών. καὶ πείσανδρος δ' ὁ τὴν ἡράκλειαν γράψας

Quidam post captam Troiam dicunt insulas Gymnasias ab eis habitatas, quorum maiorem Timæus ait maximam esse post septem, Sardiniam, Siciliam, Cyprum, Cretam, Eubœam, Cyrnum, & Lesbũ. sed nequaquam uera dicit. Nam aliæ inueniuntur longe maiores. Dicunt exercitantes à Phœnicibus Balearidas appellari. unde & Gymnasias Balearidas dictas esse. Ex Rhodijs nonnulli circa Sybarim habitauerunt prope Chaoniam. Postea testari uidetur Rhodios ab antiquo fœlices fuisse, iam unde à prima trium urbium origine: ut,

Vrbibus ex illo iam culta est insula ternis In Catalogo
Chara Ioui tellus, hominum regi atque deorum,
Quiq́ & opes illi multas effudit & amplas.

Quidam hunc uersum ad fabulam reduxerunt, dicentes aurum in insula pluisse, cum Pallas è Iouis capite nata est, ut Pindarus inquit. Hæc insula ambitum habet stadiorum noningentorum ac uiginti. Nauiganti ab urbe & insulã à dextris habenti, prima est Lyndus, quæ in monte sita ad meridiem spectat, præsertim Alexandriam uersus, ibi Palladis Lindiæ insigne templũ est, Danaidũ opus. Lyndij in initio per sese erãt, quemadmodũ Camirenses & Ialisij, postea omnes Rhodũ cõuenerunt. È Lyndo fuit Cleobulus, unus ex septẽ sapiẽtibus. Post Lyndũ est locus quidam nomine Ixia, & Mnasyriũ, deinde Atabyris mons omniũ qui in ea sunt altissimus, Ioui Atabyro sacer, deinde Camirus, deinde Ialysus uicus, supra quem arx est nomine Ochyroma. Deinde ad stadia octoginta est Rhodiorũ ciuitas. Inter hæc est * Thoantiũ acta, in cuius fronte sunt Sporades insulæ, circa Chalciã iacentes, de quib. antea fecimus mentionẽ. Hinc multi memoratu digni extiterũt & imperatores & pugiles, è quibus sunt Panætij philosophi progenitores. Circa res ciuiles autem & philosophiã & artes liberales Panætius ipse, & Stratocles, & Andronicus peripateticus, & Leonidas Stoicus, ac prius etiã Praxiphanes, & Hieronymus & Eudemus, Posidonius, quanquã Rhodi uixit, et sophisticã exercuit, fuit tamẽ Apamiẽsis ex Syria, quemadmodũ Apollonius Malacus, & Molon. Nã hi Alabandẽses fuere, & Meneclis oratoris discipuli. Sed prius Apollonius Rhodũ profectus est, Tandẽ etiã Molon, ad quem ille inquit, Tandẽ & Molon, id est profectus es. Item Pisander qui Heracliã scripsit, poeta

*θοάντιον ἀκτή τις.

poeta Rhodius, & Simias grammaticus, Aristocles qui nunc est. Item Dionysius Thrax, & Appollonius qui Argonautas composuit, Alexandrini quidem fuere, Rhodij tamen uocati sunt. De Rhodo satis dictum est. Rursum Cariæ ora quæ post Rhodum est, ab Eleunte & Lorymis flexum quendam habet ad aquilonem. deinceps recta nauigatio est usque in Propontidem, quasi quandam meridianam lineam faciens quinque millium ferè stadiorum. Hic est reliqua Cariæ pars & Iones, & Aeoles, & Troia, & quæ ad Cyzicum, Byzantiumq; pertinent. Post Loryma est Cynossema, & Syma insula, quæ portus duos habet, quorum alter clausus est triremibus aptus. Item nauale nauium uiginti. In fronte est insula quæ septem stadiûm ambitum habet, theatralis & alta & aggeribus iuncta continenti, faciens Gnidum quodammodo biurbem. Nam maxima eius pars insulam habitat, ambos portus contegentem. Iuxta eam est Nisyrus in pelago. Viri è Gnido memorabiles fuere, primùm Eudoxus mathematicus Platonis sodalis, postea Agatharchides Peripateticus, uir historicus, ætate nostra Theopompus, diuo Cæsari familiaris, & qui apud eum maximè potest. Item Artemidorus eius filius. Hinc Ctesias fuit, qui Xerxem medicatus est, & res Syriacas & Persicas conscripsit. Post Gnidum est Ceramus, & Bargasa, oppida supra mare. deinde Halicarnassus principum Cariæ regia, quæ prius Zephyra dicebatur. Hoc in loco est Mausoli sepulchrum, unum ex septem spectaculis, quod illi Artemisia uxor construxit. Item Salmacis fons, nescio quam ob rem calumniatus, tanquam emolliens eos qui inde bibant. Hominum enim mollities uidetur ab aere uel ab aqua causam trahere, cum ea minimè sint causa mollitiei, sed diuitiæ & uictus incontinentia. Halicarnassus arcem habet, & in fronte Arconnesum. Halicarnassum cùm alij habitauere, tum etiam Anthas cum Trœzenijs. Ex ea fuere Herodotus historicus, quem postea Thurium uocauerunt, eo quod particeps fuisset coloniæ in Thurios missæ. Item Heraclitus poeta Callimachi sodalis. ætate autem nostra Dionysius historicus. Hæc ciuitas aduersa fortuna usa est, ui ab Alexãdro capta. Nam Hecatõnus Carię rex, tres habuit filios, Mausolũ, Idryeũ, & Pixodorum, & filias duas è quibus Artemisia grandior, Mausolo ex fratribus grandiori nupsit.

ποιητὴς ῥόδου, καὶ σιμμίας ὁ γραμματικός. καὶ ἀριστοκλῆς ὁ καθ' ἡμᾶς. διονύσιος ὁ θρᾷξ, ⟨καὶ⟩ ἀπολλώνιος ὁ τὸν ἀργοναύτας ποιήσας, ἀλεξανδρεῖς μὲν, ἐκαλοῦντο δὲ ῥόδιοι. περὶ μὲν ῥόδου ἀρκούντως εἴρηται. πάλιν δὲ ἡ καρικῆς παραλίας ἡ μετὰ τὴν ῥόδον, ἀπὸ ἐλεοῦντος καὶ τῶν λωρείμων, καμπὴν τινὰ ἐπὶ τὰς ἄρκτους ὀδὸν, καὶ λοιπὸν ἐπ' εὐθείας ὁ πλοῦς μικρὰ ἡ πρόποντίδος, ὡς ἂν μεσημβρινὴν γραμμὴν τινα ποιῶν χιλίων πεντακισχιλίων σταδίων, ἢ μικρὸν ἀπολείπουσαν. γνώριμα δὲ ὄρη ἐστὶν ἡ λοφίας, καὶ ἴωνος, καὶ ἀσολεῖς, καὶ τρία, καὶ τὰ πρὸ λυζίκου καὶ βυζάντιον. μετὰ δὲ ταῦτα τὰ λάφεια, καὶ ἡ σύμη νῆσος. εἶτα λινίδος, λίμνη λιμένας ἔχουσα, ὧν τὸ ἕτερον λίαν εὐκαιρον τειχεινόν καὶ ναύσταθμον ναυσὶν εἴκοσι. πρόκειται δὲ ἡ νῆσος ἐπίπεδός πως τῇ πορίμῳ, ὑψηλὴ θεατροειδὴς συνεχομένη χώμασι πρὸς τὴν ἤπειρον, καὶ ποιοῦσα δύο λιμένα βραχὺν πινὰ τῶν λινίδων. πολὺ δὲ μέρος αὐτῆς οἰκεῖ τὴν νῆσον, σκευάζουσαν ἀμφορέας εὐλιμένας. κατ' αὐτὴν δὲ ὑπερκείνους τὸ λιμένας. ἀνδρῶν δὲ ἀξιολόγων λινδίων. πρῶτον μὲν ὑπάρχει ὁ μαθηματικὸς τῶν πλάτωνος ἑταίρων. εἶτ' ἀγαθαρχίδης ὁ ἐκ τῶν περιπάτων, ἀνὴρ συγγραφεύς. καθ' ἡμᾶς δὲ θεόπομπος ὁ καίσαρος τοῦ θεοῦ φίλος, τὸ μεγαλοδύναμον ὑμνῶν. καὶ υἱὸς ἀρτεμίδωρος. γνώριμος δὲ καὶ μᾶλλον σίας ὁ ἰατροδύσας μὲν ἀρταξέρξην, συγγράψας δὲ τὰ συνειλημένα καὶ τὰ πορσικά. εἶτα μετὰ λινίδων λόφαμος καὶ βάργασα, πολίχνια ὑπὲρ θαλάττης. ἐφ' ἁλικαρνασσοῦ, τὸ βασίλειον τῆς λυγίας διωσῶν, ζεφύρα καλουμένη πρότερον. γνώριμα δὲ ὄρη, ὅτε τὸ μαυσώλου πάρος τῶν ἐπὶ θεαμάτων ὄργυιαν, ὅπερ ἀρτεμισία τῷ ἀνδρὶ κατεσκεύασε. καὶ ἡ σταλμακὶς λεγομένη, σταβεβλημένη οὐκ οἶδ' ὁπόθεν, ὡς μαλακίζουσα τοὺς πίνοντας ἀπ' αὐτῆς. ἔοικε δὲ ἡ ζυφὴ τῶν ἀνθρώπων αἰτιᾶσθαι τοὺς ἀέρας ἢ τὰ ὕδατα. τρυφῆς δ' αἴτια οὐ ταῦτα, ἀλλὰ πλοῦτος, καὶ ἡ πρὸς τὰς διαίτας ἀνομαλία. ἔχει δ' ἀνρόπολιν ἡ ἁλικαρνασσός. πρόκειται δ' αὐτῆς ἡ ἀρκόννησος. οἰκιστὰς δ' αὐτῆς ἐγχίονα ἄλλοι τε καὶ ἀνθης μετὰ τροιζηνίων. ἀνέφανε δὲ ἐγχίονα δι' αὐτῆς ἡρόδοτός τε ὁ συγγραφεὺς, ὃν ὕσπορον θέσιον ἐκάλεσαν ἅμα ἀκουνήσαι ἡ εἰς θουρίους ἀποικίας. καὶ ἡρακλειτος ὁ ποιητὴς ὁ καλλιμάχου ἑταῖρος. καὶ καθ' ἡμᾶς διονύσιος ὁ συγγραφεὺς. ἔπαυσε δὲ καὶ αὐτὴν ἡ πόλις, βίᾳ ληφθεῖσα ὑπὸ ἀλεξάνδρου. τὴν ἑκατόμνω γὰρ τὸν ἰδριέως βασιλέως, ἴσως ἡνίκα πρεῖς, μαύσωλος, καὶ ἰδριεὺς, καὶ πιξώδαρος, οἱ τῆς ἀδελφῆς, μαυσώλου δὲ θυγατρὸς οὖσης, ἣν ἔσχε πρεσβυτέρᾳ ἀρτεμισίᾳ συνοίκησιν τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν ἀδελφῶν, μαυσώλῳ. ὁ δὲ μαύσωλος ἰδριεὺς ἀδίᾳ τῇ ἑτέρᾳ ἀδελφῇ ἐβασίλευε καὶ μαύσωλος. τελευτῶν δ' ἄπαις, τὴν ἀρχὴν κατέλιπε τῇ γυναικὶ, ὑφ' ἧς αὐτῷ κατεσκευάσθη ὁ λεχθεὶς τάφος. φθισθείσης δ' ἀρτεμισίας διὰ πάθος τὸ ἀνδρὸς, ἰδριεὺς ἦρξε. καὶ οὗτος ἡ γυνὴ ἀδίᾳ διεδέξατο νόσῳ τελευτήσαντα. ἐξέβαλε δὲ ταύτην πιξώδαρος ὁ λοιπὸς τῶν ἑκατόμνω παίδων. πρὸς ἃς μεταπεμπτὴ σαβάκτην ἀρταξάτου γάμων κοινωνίας ἡ ἀρχῆς. ἀπελθόντος δ' ἐκ τοῦ ζῆν καὶ τούτου, κατέσχε σαβάκτης τὴν ἁλικαρνασσόν. ἐπελθόντος δὲ ἀλεξάνδρου, πολιορκίαν ὑπέμενεν, ἔχων ἀδίαν γυναῖκα, ἣ τις θυγάτηρ ἦν τοῦ πιξώδαρος ἐξ ἀφνηίδος καππαδοκίσσης γυναικός. ἡ δὲ ἑκατόμνω θυγάτηρ ἀδίᾳ, ὃν ὁ πιξώδαρος ἐξέβαλεν, ἱκετεύει τὸν ἀλέξανδρον, καὶ πείθει κατάγειν αὐτὴν εἰς τὴν ἀφαιρεθεῖσαν βασιλείαν, ὑποσχομένη ὑπὸ τὰς ἀφεσιν συμπράξειν αὐτῷ. οὗτοι γὰρ ἔχοντας οἰκείους ὑπάρχειν αὐτῷ. πεδέδυτο δὲ ἡ τὰ ἄλινδα, ἃ οἷς διετείχιζον. ἐπαινέσας δὲ, καὶ βασιλίσσαν ἀναδείξας, ἀλόσιος τὸ πόλεως πλὴν τοῦ ἄκρας. ὑπῆν δὲ ἡ ἐκείνη, πολιορκεῖν ἔδοκεν. ἐάλω δὲ ὀλίγῳ δ' ὕστερον ἡ τὰ ἄκρα πρὸς ὀργυιὰ ἥλω, ἡ ἀπέχθασαν τὸ πολιορκίας χρυσοῦς. ἐξῆς δ' ὄρη ἄκρα, τρομίλιον μισθοῦσιν, καθ' ὃ ἡ ἀπίκται τὴ λύκιος ἄκρας λανδλαρία, διέχουσα ἡ ἠπείρου σταδίους τεσσαράκοντα. ἔστι δὲ ἡ χωρίον τρόμιλον ὑπὲρ τοῦ λύκιος. ἡ ἦν τὴν κώαν πόλις ἐκαλεῖτο παλαιὸν ἀσυπάλαια. ἡ ὠνομάσθη πρὸ ἄλλου τότε ὁμοίως ὡς θαλάττη ἔπεσε διασεισμὸν μετώκησαν εἰς τὴν νῦν πόλιν πρὸς τὸ σκανδάλιον, καὶ μετωνόμασαν αὐτὴν κῶν ὁμοίως τῇ νήσῳ. ἡ μὴν πόλις ὁ μεγάλη, κάλλιστα τῶν πασῶν σωφρονισμῷ, καὶ ἰσίεσθαι τοῖς κατοικοῦσιν ἡδίστη. ἡ δὲ νῆσος τὸ μεγέθος, ὅσον τετρακοσίων σταδίων, καὶ τετρακοντα. σύκαρπος δὲ πᾶσα. οἴνου δὲ καὶ ἀρίστου, καθάπερ χίος, καὶ λέσβος. ἔχει δὲ πρὸς νότον μὲν ἄκραν τὴν λακτῆρα, ἀφ' οὗ ἑξήκοντα εἰς νίσυρον. πρὸς δὲ τῷ λακτηρίῳ χωρίῳ, ἀλίσαρνα. ἀφ' οὗ δίσταις δὲ τὸ ἑξήκοντα, καὶ λώμβω καλουμένῳ στόμα λίμνης. ἔστι μὲν ἔσω ὅσον σταδίους ἀπέχει ἡ πόλεως σταδίους. ὁ δὲ λακτὴρ προσλαμβάνει πρῶτα, καὶ διήκοντα τῷ μήκει τὸ πλοῦ. ἐν δὲ τῷ πλοΐῳ τὸ ἀσκληπιεῖον ὅπερ, σφόδρα ἐνδοξον, καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μεστὸν ἱερὸν ἐν οἷς ὅπερ καὶ ὁ ἀπελλῆ αὐτίγονον. ἦν δὲ καὶ ἀνασυρομένη ἡ ἀφροδίτη, ἣ νῦν ἀνάκειται τῷ θεῷ λαίαν ἐνθένδε ῥώμη, τὸ σεβαστὸν ἀναθέντος τῷ πατρὶ τῆς ἀρχηγέτην τὸ γένους αὐτοῦ. φασὶ δὲ οἱ ἐν τοῖς λώοις αὐτὴν ἐν γραφῇ ἑκατὸν ταλάντων ἄφεσιν γενέσθαι τοῦ πεπραχθέντος φόρου. φασὶ δ' ἱπποκράτη ἐκ τοῦ ἀσκληπιείου ἀναδυομένην, id est, emergens, non ἀποδυομένην legitur in Græco exemplari.

Secundo uerò, id est, Idryeo altera soror data est, nomine Ada. Mausolus itaque regnauit, quo mortuo, uxor imperiũ habuit, quæ illi sepulchrũ cõstruxit. Artemisia tabe cõsumpta, propter luctũ quem ex uiro susceperat, Idryeus imperauit: atq; huic etiã ex morbo absumpto, uxor successit. At Pixodorus, qui reliquus erat ex filijs Hecatomni, hanc eiecit. Et cũ Persicarum partiũ esset, satrapẽ ad imperij cõmunicationẽ acciuit. Eo uita functo, satrapes Halicarnassum tenuit, & aduẽtantis Alexandri obsidionẽ sustinuit. Hic Adã, quæ filia erat Pixodori, ex Aphneide mulier Cappadocissa in uxorẽ habebat. Ada uerò Hecatomni, quam Pixodorus eiecerat, Alexandrũ orat, simulq; exorat, ut se in amissum regnum restituat, pollicita se ad ea opitulaturã quæ deferan: dicẽs eos qui ea tenebant, sibi domesticos esse. simulq; Alexandro Alinda tradit, ubi ipsa immorabatur. Alexander rẽ probat, atque eam reginã facit. Capta aũt urbe, arcẽ mulieri obsidendã dat (erat enim duplex) paulo pòst arx capitur, cum iam obsidio in tædiũ indignationemq; uenisset. Deinceps est Termerium Myndiorũ promontorium, cui opponitur Candaria Coũ promontoriũ. distans à continenti stadijs quadraginta. Supra Coum promontoriũ est locus quidã nomine Termerum. Coorũ urbs antiquitus Astypalæa uocabatur, & in alio loco habitabatur ad mare. Postea propter seditionẽ inde migrauere in urbẽ, quæ nũc est iuxta Scandaliũ, & mutato nomine eam Con, sicut insulã appellauerũt. Hęc urbs nõ magna est, sed optimè omniũ habitata, & aspectu iucundissima ijs, qui eò nauigant. insulæ magnitudo est ad quingenta & quinquaginta stadia, tota fertilis, et quemadmodum Chius & Lesbus, optimo uino abundans. Ad austrũ est promontoriũ nomine Lacterium, à quo in Nisyrum sunt stadia sexaginta. iuxta Lacteriũ locus est quidã Halisarna. Ab occidente est Drecanum, & uicus nomine Stomalimnes, hoc distat ab urbe stadia ducenta. Lacterium uerò triginta quinq; stadiorum londitudinẽ nauigatione comprehendit. In suburbano est Aesculapij templũ ualde insigne, & multis donis opulentum, in quibus est Antigonus Apellis. Inerat etiam Venus *nuda, quæ nunc Diuo cæsari Romæ dicata est. Nam Augustus eam patri posuit ut generis parentem. Dicunt pro ea pictura remissa etiam Cois centum talenta, ex imperato illis tributo. Dicũt etiã Hippocra-

*ἀναδυομένην, id est, emergens, non ἀποδυομένην legitur in Græco exemplari.

tem ex curis ibi dedicatis, exercuisse quæ ad medici uictus rationem pertinent. Viri Coi illustres fuerunt, hic ipse de quo diximus: itē Simus medicus: Phileras poeta, simul ac iudicialis: ætate autem nostra Nicias, qui Coorū tyrannus fuit: & Aristō, Peripatetici auditor, & eius hæres. Hinc fuit Theomnestus uir clarus administratione reipublicæ, Niciæ æmulus. In ora continentis, prope Myndiū agrū est Astypalęa promontorium, & Zephyriū. Deinde Myndus, quæ portum habet. Deinde Bargylia ciuitas. inter hæc est Caryanda lacus, & insula eodem nomine, quam Caryandenses habitauere. Hinc fuit Scylax, antiquus rerum conscriptor. Prope Bargylia est Dianæ Mindyadis templum, quod circumplui credunt. fuit olim etiā locus quidam Cindia nominatus. Ex Bargylijs fuit uir clarus Protarchus Epicureus, præceptor Demetrij, qui Lacon appellatus est. Deinde est Iassus insula, quæ continenti adiacet, ea portū habet. qui hinc sunt, magna ex parte uictum ex mari captant. Ea enim regionē sterilem quidē habet, ac piscosam. Vnde & huiusmodi quædam de ea narrant, quod cum citharœdus quidam artem ostentaret, audirentq; eum Iasij omnes, quàm primū tintinabulū increpuit uendendorū piscium signum, illico omnes relicto citharœdo, ad pisces dilapsi sunt, præter unum surdastrum. Citharœdus itaq; propius ad illū accedens, O homo, inquit, gratias tibi ingentes habeo, cùm propter musicę studium, tum propter honorē erga me. Nam cæteri quàm primùm tintinabulū increpuit, omnes abierūt. Ille, Quid ais, inquit, nū iam tintinabulū sonuit? qui cum affirmaret, At tibi bene sit, inquit. & surgens ipse etiam digressus est. Hinc fuit Diodorus dialecticus, cognomento Cronus, in initio quidem falso. Nam Apollonius eius præceptor Cronus dicebat: sed propter ueri Croni obscuritatem, nomē in Diodorū translatum est. Post Iassum est Milesiorum Posidiū. In mediterranea sunt tres urbes memoratu dignæ, Mylasa, Stratonicia, Alabanda. Cętera uerò, uel barū, uel maritimarū sunt castella, è quibus est Amyzon, Heraclia, Euromus, et Chalcetor. sed de his parua mentio. Mylasa in campo iacent admodum fertili. Ei supra uerticē mons imminet, in quo albus lapis effoditur: quæ nō parua profectò utilitas est, cùm ad cætera ædificia, tum ad templorū

τῶν μάλιστα ἐκ τῶν αὐλακειμένων θραπεύῃ γυναῖκα θαυμάσαι τὰ περὶ τὰς διαίτας. οὗτός τε δὴ ὃν τῶν ἀνδρῶν ἰῶ καὶ σῖμος ὁ ἰατρός. φιλήτας τε ποιητὴς ἅμα, καὶ ἰατρικὸς. ἐπὶ καθ' ἡμᾶς νικίας, ὁ τὰ τυραννήσας κῶων. καὶ ἀρίστων, ὁ ἀκροασάμενος τοῦ περιπατητικοῦ, καὶ κληρονομήσας. ἀντίοχος δ' ἰῶ καὶ θεόμνηστος, ὁ ψάλτης ὃν ὀνόμαζε τις καὶ αὐτὸς πολιτεύσατο τῶν νικίᾳ. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ τῆς ἠπείρου κατὰ τὸν μυνδίαν, ἄσυ παλαία ὄνομ ἄκρα, ἐπ' ζεφύριον. ἐπ' ὀλίγον ἡ μυνδος, λιμένα ἔχουσα. ἐν μετὰ τὸν τῶν βαργυλίᾳ, καὶ αὐτὴ πόλις. ἐν δὲ τῶν μεταξὺ μαρυανδικὸς λίμνη, καὶ νῆσος, ὁμώνυμος ταύτῃ, ἐν ἣν φασιν ἁλμυρανδίας. ἐντεῦθεν δ' ἐν καὶ σκύλαξ ὁ παλαιὸς συγγραφεύς. πλησίον δ' ὄρος τῶν βαργυλίων ἐν ᾧ ἱερὸν τέμενος ἱερὸν μυνδικόν, ὅπερ ἐνιοι σύνασι πυθέσθαι. ἦν δέ ποτε καὶ χαλκῆν μυνδίαν. ἐκ δὲ τῶν βαργυλίων ἀνῆρ ἐλλόγιμος ἦν ὁ ὠλικούρειος πρώταρχος, ὁ δημητρίου καθηγησάμενος, τὸ λάκων ἦθος γοργυθώτης. ἔστ' ἰασὸς ὧν νῆσος ἐπὶ πλησίον τῇ ἠπείρῳ. ἔχει δ' ἐλιμένα, καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ βίου τοῖς ἐνθάδε ἁλιεῦσι θαλάττης· ὀλυφεῖ γάρ, χώραν τ' ἔχει παράλυπον. καὶ δὴ καὶ διηγήματα τοιαῦτα πλάττουσιν εἰς αὐτήν. κιθαρῳδοῦ γάρ ὠδικοῦ μέλους, τέως μὲν ἀκροᾶσθαι πάντας, ὡς δ' ὁ ἰῶ λεω ὁ κατὰ τὴν ὀψοποιίαν ἐνόφοιτ, καταλιπόντας ἀπελθεῖν ὠθεῖ τὸ ὄψον, πλὴν γός δυσκώφου. τὸν οὖν κιθαρῳδὸν πόσπόντα εἰπεῖν, ὅτι ὦ ἄνθρωπε πολλῶν σοι χάριν οἴσει τῆς πρὸς ἐμὲ τιμῆς, καὶ θαυμασιας. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ἅμα τοῦ ἰῶ λεω ἀκούσαι, ἀπόντος εἶχον τα. ὁ δὲ πλήγας ἐνόφοιτ, ἦλθ γὰρ ὁ ἰῶ λεω ἐνόφοιτος· ἀπόντος δὲ, καὶ σὺ σοι εἶπ, ἔφη. καὶ ἀνάστας, ἀπῆλθε καὶ αὐτός. ἐντεῦθεν δ' ἦν ὁ σφαλεκτικὸς ὁ ὁ ἰῶ ρεὺς ὁ ἱερὸν προσαγορευθείς, κατὰ χὰς μὲν ψευδῶς. ἀπολλωνίου γὰρ ἐκαλεῖτο ὁ ἱερόν, ὡθ ἀτησας ἐκεῖνον. μετῴκησαν δ' ἐπ' αὐτὸν σφᾶς τῶν ἀδρίαν τοῦ κατ' ἀλήθειαν ἱερόν. μετὰ δὶ ὀσον τῶν μυλησίων πολίδιόν ὄρος. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ καὶ τρεῖς εἰσὶ πόλεις ἀξιόλογοι, μύλασα, στρατονίκεια, ἀλλὰ βανδα. αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις τοῦτων, ἃ τῶν παραλίων, ὧν εἰσιν ἅμυζων, ἡράκλεια, βύρωμος, χαλκήτωρ. πύτνη ζῶν, ἡράκλεια, βύρωμος, χαλκήτωρ. πύτνη μὲν οὖν ἐλάττων λόγος. τὰ δὲ μύλασα ἴδοις τοι γὰρ σεμνῶς σφόδρα δυσλαίμων. ἐπαφῆκε πρὸν τὴν λιθίαν πρὸς τὰς οἰκοδομίας ἄφθονον, καὶ ἐγγύθεν ἔχει· καὶ μάλιστα πρὸς τὰς τῶν ἱερῶν, καὶ τῶν

καὶ τῶν ἄλλων τῶν δημοσίων ἔργων κατασκευάς. καὶ γὰρ τοὺς τοίχους τε, καὶ ναοῖς ἐπὶ πλεῖστον εὐπρεπεστάτη παγκάλως. θαυμάζειν δ' ἔστιν ὑποβαλόντας τινὰς ὅτως ἀλόγως τὸ ἱερὸν ἐν ἀρθῷ καὶ ὑπορθρείῳ ἱερημένῳ. καὶ δὴ καὶ τῶν ἐγχωρίων τὴς εἰπεῖν λέγεται, θαυμάσας τὸ πρᾶγμα· ταύτῃ ποτ' ἔφη τὴν πόλιν ὁ ἰατίας, ἐμὴ ἐφοβεῖτο ἂν, οὐδ' ἡκιᾶτο. ἔχουσι δ' οἱ μυλασεῖς ἱερὰ δύο, τοῦ διὸς, τοῦ τε ὠσογῶ καλουμένου, καὶ λαβραυνδηνοῦ. τὸ μὲν γὰρ τῇ πόλει, τὰ δὲ λάβρανδα ἐώμεν ὅσην γὰρ τῷ ὄρει ἡπ' αὐτὸν ὑπορθρεσιν τῶν ἀλαβανδέων εἰς τὰ μύλασα πάπωθεν τῆς πόλεως. γύναιόν τι ὄνομα νεὼς ἀρχαῖον, καὶ ξόανον διὸς ὄσον τριπήχους, καὶ ἐπὶ τοῦ διὸς λύκλῳ, ἐπὶ τοῦ μυλασέων ὁδὸς πεποίηται ἀμφὶ πόλεως, καὶ ἐξήκοντα σταδίων μέχρι τῆς πόλεως ἱερὰ καλουμένη, δι' ἧς πομπεύονται τὰ ἱερά. ἱερύονται δ' οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν πολιτῶν ἀεὶ δισσά βίκ. τοῦτο μὲν ἓν δισσὰ τῆς πόλεως. τρίτον δ' ὄσον ἱερὸν τοῦ κοινοῦ διὸς κοινοῦ ἁπάντων καρῶν, οὗ μέτεστι καὶ λυδοῖς, καὶ μυσοῖς ὡς ἀδελφοῖς. ἑστιᾶται δὲ ἐώμεν τοπαλαίου. παῖδες δὲ, καὶ βασίλειον ἦν τῶν καρῶν τῶν πρὸ τοῦ ἑκατόμνω. πλησιάζει δὲ μάλιστα τῇ ἡμῖ φύσιν θαλάττῃ ἡ πόλις, καὶ τὸ τ' ὄσον αὐτοῖς ἐπίνειον. ἀξιολόγους ἔχον ἀνδρας καθ' ἡμᾶς τὰ μύλασα, ῥήτοράς τε ἅμα καὶ δημαγωγοὺς τῆς πόλεως, δύο δ' ἡμοῦ τε, καὶ ὑβρέαν. ὁμὲν ὃν δύο δημ ὄσίαν ἐκ προγόνων τῆς λαβὼν μεγάλων, καὶ δόξαν, προσθεὶς ἡ τῷ λανόπιτα, ὃς γὰρ τῇ πατρίδι μόνον μέγας ἦν, ἀλλὰ καὶ γὰρ τῇ ἀσίᾳ τῆς πρώτης ἠξιοῦτο τιμῆς. ὑβρέας δ' ὁ πατὴρ, ὡς αὐτὸς διηγεῖτο γὰρ τῇ σχολῇ, καὶ πρὸς τῶν πολιτῶν ὡμολόγητο, ἡμίονον κατέλιπε ξυλοφορεῖσθαι, καὶ ἡμίονη γάμ. διοικούμενος δ' ὑπὸ τούτων ὀλίγον χρόνον διοτρεφοῦς τοῦ ἀντιοχείος ἀκροασάμενος ἐπανῆλθε, καὶ τῷ ἀγορανομίᾳ πρὸ ἐώκειν ἐαυτόν. γὰρ ταῦτα δὲ λύλινος ἐλθὼν, καὶ χρηματίζοντα μὲν μικρὰ, ὥρμησεν ὠθεῖ τὸ πολιτεύεσθαι, καὶ τοῖς ἀγοραίοις συνακολουθεῖν. ταχὺ δ' ὧν ἔμπειρ ἔχε, καὶ ἐθαυμάσθη ἔτι μὲν ὄντα ζῶντος, ἀλλὰ πλουτήσαντος μάλιστα λύσιος χρόμιος τῆς πόλεως. ζῶν δ' ἐπεκράτει πολὺ ἐκεῖνος δυνατὸς ὢν ἅμα, καὶ χρήσιμος τῇ πόλει, ὥστ' εἰ καί τι τυραννικὸν προσῆν, τοῦτ' ἀκολουθεῖν τῷ χρήσιμον. ἐπανοῦσι γοῦν ὅτι τοῦτ' ὑβρέα, ὅπερ δημηγοροῦντ ὠθεῖ πλουτεῖν ἔφασκον· δύθυδημε, κακὸν εἶ τῆς πόλεως ἀναγκαῖον. οὔτε γὰρ μετὰ σοῦ δυνάμεθα ζῆν, οὔτ' ἄνευ σοῦ. εὐξηθεὶς δ' ὢν πολὺ, καὶ δόξας τῇ πολίτης ἀγαθὸς εἶν καὶ ῥήτωρ,

& aliorum publicorum operum fabricas, lapidariam copiam habere. Hæc enim urbs & porticibus & templis pulcherrimè instructa est, si qua alia. Sed mirandū profectò est, quomodo urbē tam temere, erecto & acclui præcipitio subiecerint. Vnde dux quidā rem admiratus, dixisse traditur: Qui hanc urbem cō dídit, si non semper metuebat, nec etiam erubescebat. Mylasij duo Iouis templa habent, eius qui Osogo, & eius qui Labrundenus uocatur, sed alterū quidē in urbe. Labranda est uicus in monte procul urbe iuxta transitum, qui ex Alabandis Mylasa est. In hoc uico est peruetustū Iouis militaris templū ac statua, à circumuicinis, & Mylasijs cultū. Via est per sexaginta ferè stadia usq; ad urbem instrata, nomine sacra, per quam sacrorū pompa mittitur. Sacerdotes nobilissimi ex ciuibus eligūtur, ijq; per totam uitam. Atq; hęc quidem ad urbem pertinēt. Tertium est templum Iouis Carij, Caribus omnibus commune, de quo etiam Lydiac Mysi, tanquam fratres participant. Tradunt eam olim uicum fuisse patriā ac regiam Carū, & Hecatomni. Hæc urbs iuxta Physcum est mari proxima, in quo Mylasij portum habent. Ea ætate nostra uiros habuit memoratu dignos rhetores simul & * oratores, Euthydamum & Hybream. Euthydamus cū ingentes opes à maioribus suis accepisset, ipse & dicendi facultatem & gloriā addidit: & non solum in patria magnus fuit, sed etiā in Asia primos honores adeptus est. Hybreæ uerò, ut ipse narrare in schola solebat, & ciues id confitebantur, pater mulum lignarium & mulionem reliquit, à quibus ali quandiu enutritus est. Postea Diotrephe Antiocheno audito, reuersus est, atq; sese ædilitati tradidit, in qua quidem aliquandiu inuolutus, & non multa lucratus, ad gubernandū rempublicam sese contulit, ac forum secutus citò creuit, & in admiratione maxima habitus est, uiuente adhuc Euthydamo: sed maximè mortuo illo, ciuitatis compos fuit. Nam ille dum uiueret, multum † amabat, cum simul & potens esset, & utilis in republica, ut etiam si quid in eo tyrannici inesset, id reipublicæ utilitate compensaretur. Quare illud Hybreæ dictum uehementer laudatur, quod ipse extremo, in concione dixit: Euthydame, malum es ciuitatis pernecessarium. Nam nec tecum uiuere possumus, nec sine te. Cum itaque plurimum creuisset, optimum se ciuem & oratorem exhibuisset,

* Οἱ δημηγοροὶ.

† Legendū fortè, ualebat, ἴσως δὲ τοιαῦτα ποιεῖν ἐπειράτο καὶ.

ad extremum errauit contra Labienum, contraria atq; alij in republica sentiens. Nam cæteri illi cum armis et Parthorum societate aduentanti cesserunt, iam Parthis Asiam obtinentibus, utpote inermes & pacati. Zeno autem Laodicenus & Hybreas oratores non cessere, sed ciuitates suas ad defectionem perduxerunt. Hybreas quoque adolescentem stultitia plenũ, et irritatu facilem, dicto quodã instigauit. Nam cum ille se Parthicũ imperatorẽ appellaret, atq; & ego, inquit, meipsum Caricum imperatorẽ dico. Quo dicto Labienus impetum in urbẽ fecit, cum iam legiones quæ in Asia erant instructas haberet, ipsum tamen nõ cepit, cum Rhodum secessisset: domum uerò eius demolitus est fabrica sumptuosa instructam, atque diripuit. Vrbem quoq; totam labefactauit. Sed cum Asiam reliquisset, Hybreas reuersus, se atque urbem reparauit. ac de Mylasis quidem hactenus. Stratonicia est Macedonum habitatio. ea sumptuosis fabricis à regibus fuit exornata. In agro Stratonicensi sunt duo templa. Apud Laginam templum Hecates nobilissimum, ubi festa maxima quotannis celebrantur. Prope urbẽ est Iouis Chrysaorei templũ Caribus omnibus commune, quò illi sacrificaturi, et de communibus rebus deliberaturi conueniunt: qui conuentus Chrysaoreus uocatur, ex uicis constans, ubi qui plures uicos afferunt, ij in suffragijs antecellunt, quemadmodum Ceramienses, Stratonicenses, quanquã non sunt Carici generis, de conuentu tamen participant. Ex Stratonicia uir fuit memoratu dignus, tẽpore patrum nostrorũ, Menippus orator, cognomẽto Catocas, quem supra omnes Asiaticos oratores à se auditos Cicero laudat. Vt ipse in quodam loco refert, cum eum Xenocli comparat, & ijs qui illius ætate floruerunt. Est aliud oppidum nomine Stratonicia, Tauro mõti adiacens. Alabanda urbs duobus montib. subiecta est, ita dispositis, ut cistę inuersę aspectum exhibeant. Vnde Apollonius Malacus, ob hoc & multitudinẽ scorpionũ ciuitatẽ carpens, dixit eam esse cistã inuersam, scorpionib. plenã. Nã ea & Mylasia ac tota intermedia montana regio, huiusmodi bestijs abũdant. Alabanda homines molles & suffitos habet, & psaltrias multas. Hinc uiri memorabiles fuere duo fratres, oratores, Menecles,

ἔπασχον γὰρ τῇ πρὸς ἀλβιλιῶνα ἀντιπολιτείᾳ. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι μεθ' ὅπλων ἰδίᾳ, καὶ παρθικῆς συμμαχίας, ἤδη τῶν πάρθυαίων τὴν ἀσίαν ἐχόντων, εἶξαν ἅτε ἄοπλοι, καὶ εἰρωνικοί. ζήνων δ' ὁ λαοδικεύς, καὶ ὑβρέας, οὐκ εἶξαν ἀμφότεροι ῥήτορες, ἀλλὰ ἀπέστησαν τὰς ἑαυτῶν πόλεις. ὁ δ' ὑβρέας, καὶ πθοπαροξύνας φωνή τινι μειρακίῳ διορίθιος, καὶ οἰήσεως πλήρης. ἐκείνου γὰρ εἰπόντος,

Ἐαυτὸν παρθικὸν αὐτοκράτορα·

οὐκοῦν ἔφη κἀγὼ λέγω ἐμαυτὸν καρικὸν αὐτοκράτορα. ἐκ τούτου δὲ ὧν τὴν πόλιν ὥρμησε, πάγματα ἔχων ἤδη συντεταγμένα ῥωμαίων, τῶν γὰρ τῇ ἀσίᾳ. αὐτὸν μὲν οὖν οὐκ ἐτόλμησε, παραχωρήσαντα εἰς ῥόδον· τὴν δὲ οἰκίαν αὐτοῦ ἐλυμήνατο πολυτελῆς ἔχουσαν κατασκευὰς, καὶ διήρπασεν. ὡς δ' αὖτως καὶ τὴν πόλιν ὅλην ἐκάκωσεν. ἐκλιπόντος δ' ἐκείνου τὴν ἀσίαν, ἐπανῆλθε καὶ κατέλαβεν ἑαυτόν τε, καὶ τὴν πόλιν. πρὶν μὲν οὖν μυλίσσων ταῦτα. σφενδικέα δ' ὄντα τοικίᾳ μακεδόνων. ἐκοσμήθη δὲ καὶ αὖτη κατασκευαῖς πολυτελέσιν ὑπὸ τῶν βασιλέων. ἔστι δ' ἐν τῇ χώρᾳ τῶν στρατονικέων διὸς ἱερὰ, ἐν μὲν λαγίνοις, ὃ δὴ ἑκάτης ὠνόμασται· πανηγύρεις μεγάλας συνάγων κατ' ἐνιαυτόν. ἐγγὺς δὲ τῆ πόλεως τὸ χρυσαορέως διὸς κοινὸν ἁπάντων λαγασῶν, εἰς ὃ συνίασι θύσαντές τε, καὶ βουλευσόμενοι περὶ τῶν κοινῶν. καλεῖται δὲ τὸ σύνημα αὐτῶν χρυσαορέων, συνεισηγὸς ἐκ κωμῶν. οἱ δὲ πλείστης παρεχόμενοι ὠμάς, πθέχουσι τὴν ψῆφον, καθάπερ λοραμεῖται, καὶ στρατονικεῖς δὲ τὸ συνήματος μετέχουσιν, οὐκ ὄντες τοῦ λαγασινῶν γένους, ἀλλ' ὅτι ὠμὰς ἔχουσι τὸ χρυσαορέως διὸς κοινόν. καὶ τοῦτο δ' αἰνίττεται ὀρεινῶν συνήματος. καὶ τοῦτο δ' ἀκριβῶς ξενοκλεῖ μὲν πθοπαροξύνας μιμούμενος, ὃν μάλιστα ἐπαινεῖ τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν ῥητόρων, ὧν ἠκροάσατο κιμβρίων, ὡς φησιν ἐν πέρων γραφῇ αὐτοῦ, συγκρίνων ξενοκλεῖ καὶ πισκατ' ἐκεῖνον ἀκμάζουσιν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη στρατονίκεια ἡ πρὸς τοῦ τάυρου καλουμένη, πολίχνιον πθοσκείμενον τοῦ ὄρει. ἀλάβανδα δὲ, κεκλεισμένοις οὕτως, ὥστ' ὄψιν ἀπατᾶσθαι λαυθμηλίου λαστρωμένου. καὶ δὴ καὶ ὁμαλαὸς ἀπολλώνιος σκώπτων τὴν πόλιν ἐις τα τοῦτα, καὶ εἰς τὸ τῶν σκορπίων πλῆθος, ἔφη αὐτὴν εἶναι σκορπίου λαυθμήλιον λαστρωμένου. μεσὴ δ' ὄσι καὶ αὕτη, ἣ ἤ τῶν μυλισσέων πόλις τῶν θηείων τούτων, καὶ ἡ μεταξὺ πᾶσα ὀρεινή. τροφητῶν δ' ὄσιν αὐθρώπων, ἣ καπυρισᾶν ἔχουσα ψαλτρίας πολλάς. ἄνδρων δ' ἐγγόνων λόγου ἄξιοι δύο ἀδελφοὶ ἀλαβανδεῖς, μενεκλῆς τε, οὗ ἐμνήσθημεν μικρὸν ἐπάνω, καὶ ἱεροκλῆς οἱ μετοικήσαντες εἰς τὴν ῥόδον, ὅ, τε ἀπολλώνιος, καὶ ὁ μόλων. πολλῶν δὲ λόγων εἰρημένων περὶ καρῶν ὁ μάλιστ' ὁμολογούμενος ἐστὶν οὗτος, ὅτι οἱ καροὶ τὸν μίνω ἐτάξαντο πότε λέλεγες καλούμενοι, καὶ τὰς νήσους ᾤκουν. εἶτ' ἠπειρῶται γενόμενοι, πολλὴν μὲν παραλίας, καὶ μεσογαίας κατέσχον, οὐ πθοκατέχοντας ἀφελόμενοι. καὶ οὗτοι δ' ἦσαν οἱ πλείους λέλεγες, καὶ πελασγοί. πάλιν δὲ τούτους ἀφέλοντο μέρος οἱ ἕλληνες, ἴωνές τε, καὶ οἱ δωριεῖς. τὸ δὲ πρὶν τὰ στρατιωτικὰ ζήλου τάττε ὅπλα ποιοῦνται τεκμήρια, καὶ τὰ ἐπίσημα, καὶ οὐ λόφους. ἅπαντα μὲν γὰρ λέγεται καρικά. ἀκριβέως μέν γε φασίν·

Δίς δὴ τῦτε καρηνὸν ὑπὸ ῥινὸν ὀχαλκον
Χεῖρα πιθέμεναι.

Ὁ δ' ἀλκαῖος,

λόφον τε σείων καρηνόν.

Τοῦ ποιητοῦ δ' ἐρμηνεύτου οὕτωσί,

Μάλλης ὧν καροῖ ἡγήσατο βαρβαροφώνων·

οὐκ ἔχει λόγον. πῶς τοσαῦτα εἰδὼς ἔθνη βάρβαρα, μόνους εἶπε βαρβαροφώνους τοὺς καροὺς, βαρβάρους δ' οὐθενὰς; οὔτ' οὖν θουκυδίδης ὀρθῶς. οὐδὲ γὰρ λέγεταί φησι βαρβάρους, ἀλλὰ τὸ μηδὲ ἑλλάδα φωνὴν ἀντίπαλον εἰς ἓν ὄνομα ἀφηκεκέναι. τό τε γὰρ μήτε ἕλλησιν αὐτοὺς πω ψοῦδος ὁ ποιητὴς ἀπελέγχει, ἀνδρὸς τοῦ λιὲς ὀρυὴ καθ' ἑλλάδα, καὶ μέσσου ἀργος.

Καὶ πάλιν,

Εἴτ' ἐθέλῃς τρῳὴν ἀν' ἑλλάδα, καὶ μέσσον ἄργος.

Μὴ λεγομένων τε βαρβάρων, πῶς ἔμελλον οὗ λεχθέσθαι τὸ βαρβαροφώνων. οὔτε δὴ οὕτως οὗ, οὔτ' ἀπολλόδωρος ὁ γραμματικὸς, ὅτι τοῖς κοινοῖς ὀνόμασι ἰδίως, καὶ λοιδόρως ἐχρῶντο οἱ ἕλληνες κατὰ τῶν καρῶν, καὶ μαλιστα οἱ ἴωνες μισοῦντες αὐτοὺς διὰ τὸν ἐχθραν, καὶ τὰς συνεχεῖς στρατείας· ἐχθρῶν γὰρ οὕτω βαρβάρους ὀνομάζειν. ἡμεῖς δὲ ζητοῦμεν διὰ τί βαρβαροφώνους καλεῖ, βαρβάρους δ' οὐδ' ἅπαξ. ὅτι φησὶ τὸ πληθυντικὸν εἰς τὸ μέτρον οὐκ ἐμπίπτει, διὰ τοῦτ' οὐκ εἴρηκε βαρβάρους. ἀλλ' αὖτη μὲν ἡ πῶσις οὐκ ἐμπίπτει, ἡ δ' ὀρθὴ ἀ διαφορά τ' διάρδανοι, τρῶες, καὶ λύκιοι, καὶ διάρδανοι. τοιοῦτον δὲ, καὶ τὸ, οἷοι τρῳοὶ ἵπποι. οὐδὲ γε ὅτι βραχυτάτη ἡ γλῶττα τῶν καρῶν. οὐ γὰρ δὴ, ἀλλὰ νὴ πλείστα ἑλληνικὰ ὀνόματα ἔχει κατα μιῶγμόν, ὡς φησι φίλιππος ὁ τὰ καρικὰ

cuius paulo antè mentionẽ fecimus, & Hierocles, item Apollonius & Molon, qui Rhodum migrauerunt. Sed cũ multa de Caribus dicta sint, id quod inter omnes constat, est quod ipsi sub Minoe fuerũt: & tunc Leleges dicebantur, et insulas habitabant. Postea facti sunt continentis habitatores, multumq; mari timę oræ & mediterraneę occuparũt. Ea prioribus habitatoribus adimentes, qui & ipsi magna ex parte Leleges erant & Pelasgi. Rursum ijs Græci partem abstulerunt, Iones scilicet ac Dores. Quòd autem circa rem militarem fuerint studiosi, indicium capiunt, lora, cristas, et insignia cætera: omnia enim Carica dicuntur, unde & Anacreon ait,

Nectite bene compactum Cariælorum,
Manum insertantes.

Alcæus quoq; dicit,

Caricam quatiens cristam.

Sed cum poeta sic dicat,

Barbarici Caras Mesthles sermonis agebat:

Ratione caret. quomodo enim salos Cares βαρβαροφώνους, id est, Barbari sermonis dixit, cum tot barbaras nationes nosset, barbaros autem nunquã? Sed nec Thucydides rectè, qui ait, ideò nõ dici Barbaros, quia nondum Græci illis contrarij uno nomine respondebant, tunc enim nondum Græci uocabantur. quod tamen poeta ipse falsum esse conuincit, cum dicat:

Huius apud Græcos, mediumq; & clara per Argos — Odyss. α.
Fama uiri. Item
Si te per Græcos, si te oblectare uel Argos — Odyss. ω.
Per medium uelis.

Quod si Barbari non dicebantur, quomodo bene poterãt Barbarici sermonis dici? quapropter nec hic rectè, nec Apollodorus grãmaticus, quod communi nomine propriè & contumeliosè contra Cares utebantur, & maximè Iones qui eos oderant, propter inimicitias & continua bella. Hoc enim modo barbaros dici oportebat. Sed nos quærimus, quare eos barbarici sermonis appellat, Barbaros uerò nunquam. Quia plurale, inquit, in metrum non uenit. Idcirco barbaros non dixit, quod hic profectò casus in uersum nõ uenit, at nominatiuus ingredit: quẽadmodũ apud Homerũ, διάρδανοι, τρῶες καὶ λύκιοι, id est Dardani, & Troj, & Lycij, ac talia permulta: nec quia Cariæ lingua breuissima sit, quod nõ est. Nã ea permulta Græca nomina admixta habet, ut Philippus testatur, Caricarum rerum

conſcriptor. Sed ego arbitror ab initio confi-
cto nomine eos barbaros appellatos, qui diſ-
ficulter, aſperè ac duriter loquerentur, ut blęſos,
balboſq; dicimus. Sumus enim ad cõfingen-
da cognata rebus nomina ingenioſi, qualia a-
pud nos permulta ſunt, ut κελαρίζειν, κλαγγὴ,
φόφος, βοὴ, κρότος, id eſt murmur, clãgor, ſtrepi
tus, uox, crepitus: quorũ plurima iã propriè
proferunt. Omnes itaq; qui craſſe loquunt,
Barbari dicuntur: quales ſunt nationes om-
nes præter Græcos. Quare illos propriè bar-
baros appellauit, ac initiò quidem per conui-
ciũ quaſi duriloquos & craſſilingues: poſtea
uerò eo nomine abuſi ſumus tanquam com-
muni ac gentili, diſtinguentes eos à Græcis.
Nondũ enim multa conſuetudo & commer-
ciũ erat cũ barbaris, quod ex craſſitudine lin-
guæ, & quadam uocaliũ inſtrumentorũ ine-
pitudine, & non ex linguarũ uernaculis pro
ueniebat. Alia quædam & quaſi barbara lo-
quendi prauitas, in lingua noſtra uidebatur,
ſiquis non perfectè Græca pronunciaret, ſed
ſed ita nomina proferret, quemadmodũ bar-
bari ſolent, qui ad Græcã dictionem introdu
cti, expedire linguã nõ poſſunt: quemadmo-
dum nec nos illorum orationem, quod appri
me Caribus contigit. Nam alĳ non multum
cum Græcis diuerſabantur, nec Græcè uiue-
re, nec eorum dictionẽ ediſcere pertentabãt,
niſi perrari admodum, ac fortuitò uir uiro cõ
gredientes. Nam Cares per totam Græciam
errauerũt ſtipendia merentes. quare barbari
ex illo ſunt appellati, ex quo in Græciam mi-
litarunt. at poſtea quàm apud inſulas habita-
runt, id multum in eis eminuit. Inde in Aſiã
profecti, nec ibi ſine Græcis uiuere potuerũt.
Nam Iones cũ eis ac Dores traiecere. Ab ea-
dem quoq; cauſa barbariſmus dictus eſt. eum
enim in his dicere cõſueuimus, qui malè græ-
ciſſant, non autem in ĳs qui Caricè loquunt.
Sic etiam barbariloquos, et barbari ſermonis
homines, eos accipere debemus, qui malè
Græca pronunciant. Carico autẽ more barba
riſmum ad Græcæ orationis artem tranſtu-
lerunt, et Soloeciſmum: ſiue id nomen à So-
lis ductũ ſit, ſiue alio modo. Scribit Artemi
dorus à Phyſco, quæ eſt tranſmarinæ Rhodi-
orũ regionis uſq; Langina, Epheſum euntibus, eſſe ſtadia octingenta & quinquaginta,

γράψας. οἶμαι δὲ τὸ βάρβαρον καταρχὰς
ἐκπεφωνῆσθαι οὕτως κατ' ὀνοματοποιΐαν,
ὡσὶ τῶν λυσεκφόρως, καὶ σκληρῶς, καὶ βαχέ-
ως λαλούντων· ὡς τὸ βαττολογεῖν, καὶ τραυ
λίζειν, καὶ ψελλίζειν. σύμφυσεται γὰρ ὁμοῦ
τὰς φωνὰς ταῖς ὁμοίαις φωναῖς κατονομά-
ζειν ἀπὸ τοῦ ὁμοιοῦσθαι ἦθη. τὴν πλεονάζουσαν μὲν
γὰ τοῦθα αἱ ὀνοματοποιΐαι, οἷον τὸ λεπαλέ-
ζειν, καὶ λαλαγὴ δὲ, καὶ ψόφος, καὶ βοὴ, καὶ
κρότος. ὧν τὰ πλεῖστα ἤδη καὶ λυείσης ἐκ-
φορὰς ἔσται. τοιούτων δὴ τῶν παχυστομούντων
οὕτω βαρβάρων λεγομένων, ἐφαίνε τὰ τῶν
ἀλλοεθνῶν σώματα τοιαῦτα. λέγω δὲ τὰ τῶν
μὴ ἑλλήνων. ἐκείνους οὖν ἰδίως ἐκάλεσε βαρ
βάρους. γὰ ἀρχαῖς μὲν κατὰ τὸ λοίσθριον, ὡς
ἂν παχυσόμους, ἢ προχυσόμους. εἶτα κα-
χησάμεθα, ὡς ἐθνικῷ κοινῷ ὀνόματι αὐτὶ
διαιρουῦτος πρὸς οὓς ἑλλήνας. καὶ γὰ δὴ
ἡ πολλὴ συμβαίνει, καὶ ἰδιπλοκὴ τῶν βαρβά-
ρων, οὐκ ἐπὶ ἐφαίνε κατὰ παχυσόμιν,
καὶ ἀφυΐαν τινὰ τῶν φωνητηρίων ὀργάνων
ὅσον συμβαῖνον, ἀλλὰ κατὰ τὰς τῶν διαλέ-
κτων ἰδιότητας. ἄλλη δέ τις γὴ ἡμετέρα
διαλέκτῳ αὐεφανὴς κακοσομία, καὶ οἷον βαρ
βαροσομία, εἴ τις ἑλληϊζοιμι μὴ κατρέων.
ἀλλ' οὕτω λέγει τὰ ὀνόματα, ὡς οἱ βάρβα
ροι οἱ εἰσαγόμενοι εἰς γὰ ἑλληϊσμόν, οὐκὶ-
χύοντος ἀρτισομεῖν, ὡς οὐδὲ ἡμᾶς γὴ τοῖς
τῶν ἐκείνων διαλέκτοις. ὅσον δὲ μᾶλιστα συ-
νέβη τοῖς καιροῖ. τῶν γὰ ἄλλων οὐκ ὠφελη-
κομένων πῶς σφόδρα τοῖς ἕλλησιν, οὐδὲ ἐ-
πιχειρούντων ἑλληϊκῶς ζῆν, ἢ μανθάνειν
τὴν ἡμετέραν διάλεκτον, πλὴν εἴ πνὰ
ωαύοι, καὶ κατὰ τύχην ἐπεμίχθησαν, καὶ
κατ' ἄνδρα ὀλίγοι τῶν ἑλλήνων παῖγ. ὕστε
δὲ καθ' ὅλων ἐπλανήθησαν τὴν ἑλλάδα μι-
θοῦ στρατεύοντος. ἤδη οὖν τὸ βαρβαρόφα-
νον ἐπ' ἐκείνων τυγχάνον ἦν, ἀφ' ἧς εἰς τὴν ἑλ
λάδα αὐτῶν στρατείας. καὶ μετατῶν πλε-
πεπόλασε πολὺ μᾶλλον, ἀφ' οὗ πάς τε νῦ
σους μετὰ τῶν ἑλλήνων ᾠκησαν, διὰ κεῖθεν εἰς
τὴν ἀσίαν ἐκπεσόντος, οὐδὲ γὰ τοῦθα χω-
εἰς ἑλλήνων οἰκεῖν ἠδύναντο, ὧν διαβάντων
εἰς ἰώνων, καὶ τῶν ἀιολέων. ἀπὸ δὲ τῶν
τῆς αἰτίας, καὶ τὸ βαρβαρίζειν λέγεται. καὶ
γὰ ἔοικε τῶν τὰ λακῶς ἑλληϊζόντων εἰσ-
θαμὰ λέγειν, οὐκ ὠφὶ τῶν λακεδαιμονίων λαλοῦ-
των. οὕτως οὖν καὶ τὸ βαρβαροφωνεῖν, καὶ
τοὺς βαρβαροφώνους λέγειν τοὺς κακῶς
ἑλληϊζοντας. ἀπὸ δὲ τοῦ λακεδαιμονίους, καὶ τὸ βαρβαρίζειν, μεταλήγκαν εἰς τὰς πρὸς ἑλληϊσμοῦ τὰ
χνας· καὶ τὸ σολοικίζειν, εἴτ' ἀπὸ σόλων, εἴτ' ἄλλως τοῦ ὀνόματος τούτου πεπλασμένου. φασὶ δὲ
ἀρτεμίδωρος ἀπὸ φύσκου τῆς ῥοδίων παραίας ἰοῦσιν εἰς ἔφεσον, μέχρι μὲν λαγχίνων ὀκτακοσίους
εἶναι καὶ πεντήκοντα σταδίους, ἐντεῦθεν δ' εἰς ἡλαβανδα, πεντήκοντα ἄλλους καὶ διακοσίους.

εἰς δὲ τραλλεις ἑκατὸν ἑξήκοντα. ἀλλ' ἡ εἰς βάλ
λας δὶ διὰ μαιάνδρου τῆ μέσῳ
που τῆ ὁδοῦ, ὅπου ἡ λυκαείας οἱ ὅροι. γίνον-
ται δ' οἱ πάντες ἀπὸ φύσκου ὡδὶ τοῦ μαιάν-
δρου τῆ τῶν εἰς ἔφεσον ὁδοῦ, χίλιοι ἑκατὸν ὀγ
δήκοντα. πάλιν ἀπὸ ἡ ἰωνίας ἐφεξῆς μήκος
ὡδόν· τῆ τῶν αὐτῶν ὁδοῦ, ἀπὸ μὲν τοῦ ποτα
μοῦ εἰς βάλλεις, ὀγδήκοντα· εἶτ' εἰς μαγνησί
αν, ἑκατὸν πεντήκοντα· εἰς ἔφεσον δ' ἑκατὸν
εἴκοσιν· εἰς δὲ σμύρναν, τετρακόσιοι εἴκοσιν· εἰς
δὲ φωκέαν, καὶ τοὺς ὅρους τ' ἰωνίας, ἐλάττους τῶν
διακοσίων. ὥστε τὸ ἐπ' εὐθείας μῆκος ἡ ἰωνί
ας εἶναι τῆ τοιοῦτο, ἢ μικρῷ πλέον τῶν ὀκτα-
κοσίων. ἐπεὶ δ' κοινή τις ὁδὸς τέτμηται ἅπα
σι τοῖς ὠδὶ τὰς ἀναπλεούσας ὁδοιπορεῦσιν ἀπ' ἐ-
φέσου, καὶ ταύτη μὲν ἔπεσιν. ὠδὶ μὲν τὰ κα
ρουρα ἡ λυκαείας ὅλον πρὸς τὴν φρυγίαν ἀπὸ
μαγνησίας, καὶ τραλλεων νίσης, αὐτοχείας,
ὁδὸς ἑπτακοσίων πεντήκοντα σταδίων. γί-
νεται δὲ ἡ φρυγία ἀπὸ λαοδικείας, καὶ ἀπα
μείας, καὶ μιτροπόλεως, καὶ χελιδονίων. ὠδὶ
μὲν τὴν ἀρχὴν ἡ πτωλεὶς οὖν ὅλμος, στάδιοι
πρὶ γ' καὶ ἐννακοσίους. καὶ εἴκοσι ἐπ' αὐτῶν λαοδίκων.
ὠδὶ δὲ τὸ πρὸς τῇ λυκαονίᾳ ωρίας ἡ πτωλε-
ίου ἀτυμάτου ἀπὸ φιλομηλίου, μικρῷ πλέ
ους ἢ ωγδοήκοντα καὶ διακοσίους. ἐφ' ἃ λυκαονία μέχρι κω
ροπασσοῦ ἀπὸ λαοδικείας τῆς κατακεκαυ-
μένης, ὀκτακόσιοι πεντήκοντα. ἐκ δὲ κω-
ραπασσοῦ ἡ λυκαονίας, εἰς γὰρ σάουρα πο-
λίχνιον ἡ καππαδοκείας ὠδὶ τῶν ὅρων αὐτῆ
ἱδρυμένου, ἑκατὸν εἴκοσιν. γίνεται δ' εἰς μά
ζακα τὴν μητρόπολιν τῶν καππαδοκῶν ἀπὸ
σοάνδου, καὶ σαλακόρων, ἑξακόσιοι ὀγδήκον
τα. γίνεται δ' ὠδὶ τὸν εὐφράτην μέχρι τε-
μισοῦ χωρίου ἡ σοφηνῆς ἀπὸ ἁρφάδων πολί
χνης, χίλιοι πεντακόσιοι πεντήκοντα. τὰ δ'
ἀπ' εὐθείας τούτοις μέχρι ἡ ἰνδικῆς, τὰ αὐ
τὰ λέγεται καὶ πρὸς τοῦ ἀρτεμιδώρου, ἅπερ
καὶ πρὸς τοῦ ὀρατοσθένει. λέγει δὲ καὶ πολυ
βίῳ περὶ τῶν ἐκεῖ, μάλιστα δεῖν πιστεύειν ἐ-
κείνῳ. ἀρχετὴ δὲ ἀπὸ σαμοσάτων ἡ κομμαγη
νῆς, ἣ πρὸς τῇ καππαδοκί, κῇ τῷ ζεύγματι λέγε-
ται. εἰς δὲ σαμόσατα ἀπὸ τῶν ὅρων ἡ καππαδοκί
ας τῶν περὶ τόμισαν ἐστὶν ὁδὸς ἑπτὰ καὶ πεντή-
κοντα σταδίων, καὶ ωγδήκοντα. με
τὰ δ' τὴν ῥοδίων πραίαν ἣς ὅσιον τὰ σλαίδα
λα, ἐφεξῆς πλέουσι πρὸς ωὶ χοντα δὴ ἥλι-
ον, ἣ λυκία λέγεται μέχρι παμφυλίας. ἐφ' ἃ
παμφυλία μέχρι κιλίκων τῶν τραχέων. ἐφ' ἃ
τούτων μέχρι τῶν ἄλλων κιλίκων τῶν περὶ τὸν
ἰσσικὸν κόλπον. τούτων δ' ὅσα μὲν ἦν ἡ χερ
ρονήσου ἦς τὸν ἰσθμὸν ἔφαμεν τὴν ἀπὸ ἰσσοῦ ὁ-
δὸν μέχρι ἀμισοῦ, ἢ σινώπης, ὡς ἴασι. ἢ ἐκὰς ἦ

uſq; Tralles centum ac uiginti. Aliæ Tralles
ſunt Mæandrum tranſiunti, in medio ferè
itinere ubi ſunt Cariæ fines. Atq; à Phyſco
in Mæandrum, ſecundũ uiam quæ Epheſum
fert, eueniunt omnia mille et centum & octo
ginta ſtadia. Rurſum deinceps à Mæandro
Ioniæ longitudo eſt eandem uiam peragenti
à flumine quidem uſq; Tralles octoginta. In-
de Magneſiam uſq;, centum et quadraginta:
Epheſum uſq;, centum ac uiginti: Smyrnam
uſq;, trecenta & uiginti: Phoceã uſq;, et Ioniæ
fines, pauciora ducentis. Quare recta Ioniæ
longitudo erit hæc, uel paulo ſupra octingen
ta. Sed quoniam communis quædam uia tri-
ta eſt omnibus ex Epheſo in orientem profi-
ciſcentibus, atque hac itur Carura, Cariæ con
finium Phrygiã uerſus, per mediam Magne-
ſiam ac Tralles, & Nyſſam, & Antiochiam,
ſeptingentorum & quadraginta ſtadiorum.
Dehinc Phrygia eſt per ipſam Laodiceam, &
Apamiam, & Metropolim, & Chelidonias.
Quare è Caruris uſq; in prætermontanæ ini-
tium eſt Holmos, ſunt ſtadia circiter nongen
ta ac uiginti, uſq; in prætermontanæ finem,
qui eſt Tyriarium Lycaoniam uerſus, per ip-
ſum Philomelium, paulò plura quingentis.
Poſtea è Lycaonia Coropaſſum uſq;, per ip-
ſam Laodiceam Exuſtæ octingenta & qua-
draginta. Ex Coropaſſo Lycaoniæ uſq; Gar
ſaura oppidum Cappadociæ in finibus eius ſi
tum centũ ac uiginti. hinc uſq; Mazaca Cap-
padocum metropolim, per loca Soandum &
Sandacora, ſexcenta & octoginta. Hinc ad
Euphratem uſq; Tomiſum Sophinæ locum,
oppidum Erpha, mille & quadringenta, &
quadraginta. Quæ uero è directo his ſunt uſ-
que in Indiam, eodem modo apud Artemi-
dorum ſe habent, quo & apud Eratoſthenẽ.
Polybius autumat de his quæ ibi ſunt, illi cre
dendum eſſe. Incipit autem à Samoſatis Cõ
magenæ, quæ iuxta tranſitum ac pontem ia-
cet: à Cappadocię uerò finibus, qui circa To-
miſum ſunt, Taurum ſuperanti uſq; Samoſa
ta dicit eſſe ſtadia quadringẽta et quinquagin
ta. Deinceps poſt ulteriorem Rhodiorum
tranſmarinam, cuius confinium ſunt Dæda-
la, ad orientem ſolẽ nauiganti, Lycia eſt uſq;
in Pamphyliam. Poſtea Pamphylia uſque in
Ciliciam Tracheam. Poſtea hæc regio uſq; in
alteram Ciliciam, quę circa Iſſicum ſinum eſt.
Hæ ſunt Cherroneſi partes, cuius iſthmũ di
ximus eſſe iter, ab Iſſo Amiſſum uſq;, uel Si-
nopem, ut quibuſdã placet. Regio uerò extra

Taurum in angusta ora est, quæ à Lycia tendit usq; ad loca Solis uicina, quæ ciuitas nunc Pompeiopolis dicitur. Postea Issici sinus ora à Solis & Tarso incipiens, iã in campos panditur. quare cum hanc lustrauerimus, tota nimirũ Cherronesus erit peragrata. Postea ad alias Asiæ partes ultra Taurũ progrediemur, postremò Libyca exponemus. Post Dædala itaq; Rhodiorũ mons est Lyciæ, quæ etiã Dædala nominatur. Ab eo sumit initiũ tota Lyciæ præternauigatio, quæ est mille & septingentorum ac uiginti stadiorũ, aspera sanè ac difficilis, sed bene portuosa, & ab hominibus temperantibus habitata: quoniam huius regionis natura, Pamphylis & Cilicibus Trachiotis proxima est. Sed illi his locis ad latrocinia usi sunt, piraticam exercentes, uel portus & uendendæ prædæ forum piratis exhibentes. Apud Sidam Pamphyliæ urbem, Cilices nauigia faciebãt, ibiq; captiuos sub hasta uendítabant, non diffidentes eos liberos esse. Lycij adeò ciuiliter & continenter uixerunt, ut cũ fœliciter usq; in Italiam mari dominarentur, tamen in nullo unquã turpi lucro sese extulerunt, secundũ patriæ morem, in Lyciaci conuentus administratione permanẽtes. Sunt uiginti & tres urbes, quæ in suffragijs dandis participant, & ex quaq; ciuitate in commune collegium conueniunt: id decernentes, quod pars maxima comprobarit. Maximarum ciuitatum unaquæq; ferre potest tria suffragia, mediæ duo, cæteræ unum. Sic etiam proportione tributa pendũt, et alia munera. Artemidorus autor est, sex esse maximas, Xanthum, Patara, Pinara, Olympũ, Myra, Tlon secundũ situm Cibyrorũ iacentem. In collegio primùm eligit Lyciæ præfectus, pòst alij urbiũ magistratus. Iudicia in cõmuni fiunt. Hi prius de bello, de pace, de socijs consultabãt: nũc id eis nõ licet, sed in Romanorũ situm est potestate, nisi illi permiserint, uel illis ipsis expediat. Eodem modo & iudices & magistratus proportione suffragiorũ, ex unaquaq; ciuitate capiuntur. Hi cum adeò iustè uiuerent, liberi apud Romanos fuerunt, & patria habuere, & piratas uiderunt funditus deletos, primùm à Seruilio Isaurico, quo tempore ille Isaura cepit: postea à Pompeio magno, qui supra mille & trecenta nauigia concremauit.

τοῦ ταύρου γὼ σχῆ παραλίαν τὴ ἀχ λυκίας μέχει δῶ πρὸ σόλους τόπων τὴ νῦ πομπηίου πόλει. ἔπειτα ἧδλη εἰς ἀεδία ἀκατίσπατα ἡ κατὰ τὸν ἰοσιπὸν κόλπον παραλία ἀχ σόλων, καὶ ταρσοῦ ἀρξαμένη. ταύτλω οὠῦ ἐπελθοῦσιν, ὁ πᾶς πρὸ ζ χερρονήσου λόγ ἔστι πρὸμακρλδυμέν. ἔπαμ ταβησόμεθα ὧδὶ τἄλλα μέρη τῆς ἀσίας τὰ ἐκτὸς τοῦ ταύρου. τελδυτάᾳ δ' ἐκθήσομεν τὰ πρὸ τλῶ λιβύλω. μετὰ τοίνυν δαίδαλα τὰ δῶ ῥοδίων, ὄρ ὄδὶ ζ λικίας ὁμώνυμον αὐτοῖς δαίδαλα, ἀφ' οὗ λαμβάνει τὼ ἀχλὼ ὁ παράπλους ἅπας ὁ λυκιακός. σχεδὸν μὲν οὠῦ χιλίων ἑπτακοσίων ἔτη. τραχὺς δὲ καὶ χαλεπός, ἀλλ' ὀλίμεν σφόδρα, καὶ ὑπὸ αὐθρώπων σωφρονούμεν σωφρόνων· ἐπεὶ ἡ γε ζ χώρας φύσις, παρεκπλησία, καὶ τοῖς παμφύλοις ὄδὶ καὶ τοῖς τραχυτάτοις κίλιξιν. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἐρμπτηρίοις ἐχρήσαντο τοῖς τόποις πᾶς τὰ λῃστήρια, αὐτοὶ δὲ ναυκρατοῦντες, ἦ τοῖς ναυκρατοῦσι λαφυροπώλια καὶ ναύσταθμα παρεῖχον τοῦ, ᾗ σφόδρα γοῦν πολλ ζ παμφυλίας τὰ ναυπήγια σωίσαν τοῖς κίλιξιν. ὑπὸ δ' ἀκρυλία τὸ ἐπώλουν ἐκεῖ οὓς ἁλόντας ἐλευθέρους ὁμολογοῦντος. λύκιοι δ' οὕτω πολιτικῶς, καὶ σωφρόνως ζῶντος διετέλεσαν, ὥστ' ἐκείνων δὲ τὰς δυτυχίας θαλασσοκρατησάντων μέχει τῆς ἰταλίας, ὅμως ὑπ' οὐδενὸς ἐξήρθησαν ἀσχροῦ λῃρόδους, ἀλλ' ἔμειναν ᾗ τῆ πατρίᾳ διοικήσει τοῦ λυκιακοῦ συσήματος. εἰσὶ δὲ τρεῖς καὶ εἴκοσι πόλεις αἱ ζ ψήφου μετέχουσαι. σωδρχοντα δὲ ἐξ ἑκάστης πόλεως εἰς κοινὸν σωέδριον, ὠῦ ἂν δκιμάσωσι πόλιν ἐλόμενοι. τῶν δὲ πόλεων αἱ μέγισται μὲν τειῶν ψήφων ἴσὶν ἑκάστη ἐννέα· αἱ δὲ μέσαι ἑνδοῖν, αἱ δ' ἄλλαι μιᾶς. ἀνάλογον δ' καὶ τὰς εἰσφορὰς εἰσφέρουσι, καὶ τὰς ἄλλας λειτουργίας. ἐξ δὲ τὰς μεγίστας ἔφη ὁ ἀρτεμίδωρος ξάνθον, πάταρα, πίναρα, ὄλυμπον, μύρα, τλῶν, καὶ τλὼ δέσιν τλὼ εἰς κίβυραν ἀναμιμνίλω. γὼ δὲ ζοδ σωεδρίῳ πρῶτον μὲν λυκιαρχὴς αἱρεῖται, εἶτ' ἄλλαι ἀρχαὶ ἀπὸ συσήματος. δικασταί τε ἀφορίζονται καὶ πρεσβευταὶ πρὸς νῆ, καὶ πρὶ πολέμου δὲ καὶ εἰρήνης καὶ συμμαχίας ἐβουλεύοντο πρόσθεν. νῦν δ' οὐκ ἐκὸς, ἀλλ' ὠῦ τοῖς ῥωμαίοις ταῦτ' ἀνάγκη ἐᾶσθαι, πλὼ εἰ ἐκείνων ὦν τροψαύτων, ἢ ὑπὲρ αὐτῶν εἴη χρήσιμον. ὁμοίως δ' καὶ δικασαί, καθῆλῳ· ὕσορον δὲ πομπηίου τοῦ μάγνου, πλέω δῶ χιλίων καὶ τριακοσίων σκαφῶν ἐμπρήσαντος, καὶ ἀρχόντων ἀνάλογον ταῖς ψήφοις δ' ἑκάστης πόλεως. οὕτω δ' ὀλίγοις πρὸς ῥωμαίους ἐλευθέροις δι' ἀτελέσαι, τὰ πάτρια νέμουσι. δοῦ δὲ λῃστὰς ὦν διῆλθ' ἀρτίως ὀφανισμένους, πρόσθεν μὲν ὑπὸ σφρουιλίου τοῦ ἰσαυρικοῦ, καθ' ὃν χρόνον καὶ τὰ ἴσαυρα ἐκεῖνος

Eorum uerò habitationes excidit. Ex hominibus qui inprælio superfuere, alios in urbẽ Solos deduxit habitatum, quam ille Pompeiopolim appellauit: alios Didymena hominibus effœtam, quæ nunc Romanorum est colonia. Sed poetæ maximè tragici nationes cõfundunt, qui, quemadmodũ & Troes, et Mysos, & Lydos Phrygas appellant, ita & Lycios Cares. Post Dædala Lyciorum montem, in proximo sequitur Telmissus oppidum Lyciorum, & Telmissias promontorium, quod portum habet. Hunc locum Eumenes in bello Antiochico à Romanis accepit. Sed sublato regno, Lycij eum locum receperunt. Deinceps est Anticragus mons erectus, in quo est Carmylesus locus in conualle iacens. Post hunc est Cragus, qui promontoria octo habet, & urbem eiusdem nominis. Hic fabulas de Chimæræ montibus confingunt. Est etiam non procul hinc conuallis quædam nomine Chimæra à litore porrecta. In mediterranea Crago subiacet Pinara, una ex maximis Lycię ciuitatibus. Hoc in loco Pandarus colitur, eodem nomine fortasse, quo & Troianus.

Vt,

Qualis Pandarei Chloreis pulchra puella. Odyss. 19.

Nam & hunc ex Lycia dicunt. Deinde est Xanthus fluuius, quem priores Sirbim uocabant. Ad decem stadia lembis nauiganti est Latonæ templũ, ultra quod ad sexaginta stadia est Xanthus, una ex maximis Lyciæ ciuitatibus. Post Xanthum est Patara, & ipsa maxima ciuitas, Patari opus, quæ portum habet & templa plurima. Ptolemæus Philadelphus eũ augens, Lyciacã Arsinoen nominauit. sed antiquũ nomen obtinuit. Postea ad stadia uiginti supra mare est Myra, in sublimi colle sita. Postea Lorymi fluminis ostia ascendenti stadia uiginti pedestri itinere est Limyra oppidũ. In ipsa præternauigatione sunt portus & insulæ multę, quarũ maxima est Cisthene, & urbs eiusdem nominis. In mediterranea sunt loca Phellus et Antiphellus, et Chimęra, de qua suprà fecimus mentionẽ. Postea Hiera promontoriũ & Chelidoniæ insulæ tres, asperę sanè, et magnitudine æquales ad stadia quinq; inter se distantes, à terra autem stadijs sex distant, earum una stationem habet. Sunt qui putant Taurum initiũ capere hinc, propterea quod promontoriũ altũ est, & à Pisidicis mõtibus Pamphyliæ imminentibus descędit, & propter insulas quæ in fronte sitæ, insigne signũ in mari habent in fimbriæ modũ.

Sed

Sed reuera à Rhodiorum tranſmarina Piſidiam uerſus, montana regio perpetua eſt, quæ etiam Taurus appellatur. Chelidonię autē ad Canopū uergere uidentur. traiectus ipſe quatuor millium ſtadiorū dicitur. Ab Hiera uerò promontorio Olbiam uſq; , reliqua ſtadia ſunt trecenta & ſexaginta ſeptē . in his eſt Crābuſa & Olympus ciuitas maxima, et mons eiuſdē nominis, qui Phœnicus uocatᵗ. Poſtea Corycus litus: poſtea Phaſelis quę portus tres habet, ciuitas inſignis & lacus. Imminet ei mons nomine Solyma, et Termeſſus Piſidica ciuitas anguſtijs adiacēs, per quas in Milyadē tranſitᵗ. Propterea Alexander cū anguſtias aperire uellet, eā cepit. Ad mare circa Phaſilidē ſunt anguſtiæ, per quas Alexander exercitū duxit. Eſt etiā mons nomine Clímax, Pamphylio pelago adiacens. is tranſitū arctum in litore relinquit, qui mari tranquillo nudatur adeò, ut iter facientibus peruius ſit: pelago autem affluente, undis cōtegitur. Tranſitus per montem tum arduus eſt, tum etiā prolixus, quapropter in tranquillitatibus litore utunᵗ. At Alexander in hyemem incidens, & maximam partem rerum ſuarum fortunæ permittens, prius quàm fluctus redierit mouit: & tota die cōtigit, ut iter in aqua faceret tenus umbilico. Hæc urbs etiam Lyciaca eſt in montibus ſita, qui Pamphyliā ſpectant. ea cum Lycijs non communicat, ſed per ſe eſt. Poeta Solymos diuerſos facit à Lycijs . nam Bellerophontes à rege Lyciorum miſſus,

Iliad. ſ. Hic Solymis iterū præſtantibus intulit arma.

Quod uerò Lycios prius Solymos uocatos dicunt, poſtea Termilas, qui ab ijs qui cū Sarpedone ex Creta uenerunt, & poſtea Lycios à Lyco Pandionis filio, qui cū à propria terra exiſſet, in regni partem à Sarpedone acceptus eſt, cum Homero non concordāt. At qui dicunt eos à poeta Solymos dici, qui nūc Milyes appellantur, melius ſentiunt. Sed de his iam diximus. Poſt Phaſilidem eſt Olbia, Pamphyliæ initium, ingens ſanè munitio. Poſtea eſt is qui Cataractes appellatᵗ amnis, multus & torrentis more impetuoſus, ab alta petra deſcendens, adeò, ut longiſſimè ſtrepitus exaudiatur. Poſtea urbs Attalia de nomine Philadelphi dicta, qui eam condidit, & in Corycū oppidum tranſtulit habitationem finitimam, et paruo ambitu comprehenſam,

τό δ' ἀληθες ἀπὸ τῆς Ῥοδίων πρὸς τὰς πρὸς πισιδίαν μορφὴ συνεχὴς ὄρους ἀ ορεινὴ καλεῖται ἡ καὶ αὕτη παῦρα. ὀκτὼ δὲ ἡμέρας χιλιοδύεσι μᾶλλον ἢ χιλίοις πως πίπτειν. τὴν δ' ἀρχὴ λέγεται τετρακισχιλίων σταδίων. ἀπὸ δὲ τῆς ἱερᾶς ἄκρας ὡς τὸν ὀλβίαν, λέπουτες σταδίοι τριακόσιοι ἑξήκοντα ἑπτά. ἐν τούτοις δ' ὄντι ἥ τε Περάμβασα καὶ ὁ ὄλυμπος, πόλις μεγάλη, καὶ ὄρος ὁμώνυμον, ὃ καὶ φοινικοῦς καλεῖται. εἶτα λώρυμος αἰγιαλός. εἶτα φασηλὶς, τρεῖς ἔχουσα λιμένας πόλις ἀξιόλογος καὶ λίμνη. ὑποκεῖται δ' αὐτῇ τὰ σόλυμα ὄρη, καὶ τὸ μέλμνος πισιδικὴ πόλις, ὧν καὶ μνήμη ἐν τοῖς ἑφοῖς, δι' ὧν ὑποκάσεις ὄντι ἐς τὰ μιλυάδα. καὶ ὁ ἀλέξανδρος ἦ δι' ἄκρας ἄλλων αὐτῶν, αὐοίξας βαλόμενος τὰς σφά. τὰ δὲ φασηλίδα δ' ὄντι κατὰ θάλατταν σφᾶ, δι' ὧν ἀλέξανδρος πρῆγε τὸν στρατείαν. ἔστι δ' ὄρος λιλίμαξ καλούμενον. ἐπίκειται δὲ τοῦ παμφυλίῳ πελάτᾳ, σφηνὶ ἀκρὰ ἐπὶ πόδα ὄντι ὡς τοῦ αἰγιαλῶ. τὰς μὲν νιφομένας μυρίους μᾶλλον, ὥστε ἐν βάσιμον τοῖς ὁδεύουσι, πλημμύρουτος ἦ τὸ πελάγους, ὑπὸ τὸν μάτων καλυπτομένων ὑπὸ πολύ. ἡμᾶς δὲ ἦν ἡ τοῦ ὄρους ὑποχώρησις, πορίσαν ἔχει ἐπὶ πόδα ὄντι ἡμέρας γὰρ ὕσασι γλιαῖς τὴν πορείαν σωίεν, μίχρι ὁμφαλοῦ βαπτιζομένων. ἔστι μὲν δὲ αὕτη ἡ πόλις λυκιακὴ, ὡς τῶν ὁρῶν ἱδρυμένη τῶν πρὸς παμφυλίαν, τὸ δὲ κοινὸν τῶν λυκίων οὐ μετέχει. καθ' αὑτὸ δὲ σωίεσκεν. ὁμοίως δὲ πτὴς ἑτέρας τῶν λυκίων ποιεῖ οὗ σολύμους. ὑπὸ δὲ τοῦ λυκίων βασιλέως πεμφθεὶς ὁ βελλεροφόντης ὡς δούτορον αὖ σολύμοισι μαχέσασθ' λυδιαλί-

μοισιν.

Οἱ δὲ οὖν λυκίας πρότερον σολύμους καλῶσθαι φάσκοντος, ὕστερον δὲ τερμίλας, ἀπὸ τῶν ἐκ λυκίης συγκατελθόντων τοῦ σαρπηδόνι φασί. μετὰ δὲ ταῦτα λυκίους ἀπὸ λύκου τοῦ πανδίονος, ὃν ἐκπεσόντα τῆς οἰκίας ὑπὸ ἐξελάσαι σαρπηδόνι ὡς μόνον ἀρχῆς, οὐχ ὁμολογούμενα λέγουσιν ὁμήρῳ. βελτίους δ' οἱ φάσκοντος λέγεσθαι σολύμους ὑποτοῦ ποιητοῦ, οὓς νῦν μυλύας προσαγορευομένους, πρίαμος μυλύαις προσκαλέσασθαι δ' ὄντι ἡ ἀλβία εἰρήκαμεν. μετὰ φασηλίδα δ' ὄντι ἡ παμφυλίας ἀρχὴ, μέγα ὄρυμα, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ καταράκτης λεγόμενος ἀφ' ὑψηλῆς πέτρας καταράπτων ποταμὸς πολύς, ἡ χειμαρρώδης, ὥστε πόρρωθεν ἀκούεσθαι τὸν ψόφον. εἶτα πόλις ἄπαλία, ἐπώνυμος τοῦ κτίσαντος ἀδελφὸς ὄντος, ὡς δέ τινες ἀπὸ τῆς τροφοῦ. εἶτα πόλις ἀτταλία, ἐπώνυμος τοῦ κτίσαντος ἀδελφὸς ὄντος, ὡς δέ τινες ἀπὸ τῆς τροφοῦ, ἣν οἰκήσαντος ἐς λώρυμον πολίχνιον ἄλλων κατοικίαν, ὄμορον, ἡ μακρὸν πορίβολον πεδιάδος. φασὶ

φασὶ δ' ἐν τῷ μεταξὺ φασηλίδι καὶ ἀτταλίας, διείκυσθαι θάλασσαν τε καὶ λυρνησσόν, ἐκ πεσόντων ἐκ τοῦ θηβαϊκοῦ πεδίου, τῶν τρωϊκῶν κιλίκων εἰς τὴν παμφυλίαν ἐκμένους, ὡς εἴρηκε καλλισθένης. ἔπειθ' ὁ κέστρος ποταμὸς, ὃν αὐαπλύσαντα σταδίους ἑξήκοντα, πόλις. καὶ πλησίον ὑπὲρ μετεώρου τόπου, ἐν τῇ περγαίας ἀρτέμιδι ἱδρυμένον, ἐν ᾧ πανήγυρις κατ' ἔτος σωτελεῖται. εἶτ' ὑπὲρ τῆς θαλάττης ὄρος τεθαρακόντα σταδίους, πόλις ὑψηλὴ, ὡς ἐκ θαλάττης ἐποπτεύειν. εἶτα λίμνη δυμεγέθης καπεία. καὶ μετὰ ταῦτα ὁ δύρυμέδων ποταμός, ὃν αὐαπλύσαντα ἑξήκοντα σταδίους ἄσπενδος πόλις ὑπερκειμένη ἱκανῶς, ἀργείων κτίσμα. ὑποκεῖται δὲ ταύτης τετραπλιοσίους. εἶτ' ἄλλος ποταμός, καὶ νησία προκείμενα πολλά. εἶτα σίδη, λυμαίων ἄποικος. ἔχει δ' ἀθλιῶς ἱερόν. πλησίον δ' ὄντι καὶ ἡ λιβυραστῶν παραλία τὴν μικρὸν. ἔπειθ' ὁ μέλας ποταμός, καὶ ὕφορμος. εἶτα πτολεμαΐς πόλις. ἐν μεταξὺ δ' οἱ ὄροι τῆς παμφυλίας· καὶ τὸ κορακήσιον, ἀρχὴ τῆς τραχείας κιλικίας. ὁ δὲ παράπλους ἅπας ὁ παμφύλιος, σταδίοι εἰσὶν ἑξακόσιοι προσαράκοντα. φησὶ δὲ ἡρόδοτος, τοὺς τῶν μετὰ ἀρχιλόχου καὶ κάλχαντος εἶναι λαοὺς, μιγάδων τινῶν ἐκ τροίας συναπολυθησομένων. οὓς μὲν δὴ πολλοὺς γῆθέσθαι καταμεῖναι, τινὰς δὲ στρεβλωθῆναι πλανήτης. καλχίνος δὲ τὸν μὲν κάλχαντα γῆν ἀλαφὼ τελευτῆσαι τὸν βίον φησὶ· τοὺς δὲ λαοὺς μετὰ μόψου τὸν ταῦρον διαβῆναι, οὓς μὲν γῆ παμφυλίς, τοὺς δ' ἐν κιλικίᾳ μεθιδῆναι, καὶ συρίᾳ μίχρι, καὶ φοινίκης. τῆς δὲ κιλικίας ἔξω τοῦ ταύρου, ἡ μὲν λέγεται τραχεῖα, ἡ δὲ πεδιάς· τραχεῖα μὲν, ἧς ἡ παραλία σφηνὸς ἐστι, καὶ οὐδαμοῦ, ἡ πανίσως ἔχει πλάτος ἐπὶ πολύ. καὶ ἔστι ἧς ὑποκείται ὁ ταῦρος ὀρεινὸς καὶ κακῶς μίχρι, καὶ τῶν πρὸς βορρᾶν πλευρῶν τῶν πρὸς ἰσαυρα, καὶ οὗ μεσόγειος μίχρι τῆς πισιδίας. καλεῖται δ' ἡ αὐτὴ τραχεῖα τις, καὶ οἱ γὰρ οἰκοῦντες τραχεῖται. πεδιὰς δὲ ἡ ἀπὸ σόλων, καὶ ταρσοῦ μίχρι ἰσσοῦ, καὶ ἐπ' ὦν ὑπόκεινται κατὰ τὸ πρόσβορον τοῦ ταύρου πλευρὸν καππαδόκας. αὕτη γὰρ ἡ χώρα πολὺ πεδίον ἐστὶ, καὶ χώρας ἀγαθῆς. διὰ δὲ τοῦτον τὸν μὲν ὄντα γῆνος τοῦ ταύρου, τὰ δ' ἐκτός. πρὸ μὲν τῶν γῆνος ἔξεστι· περὶ δὲ τῶν ἐκτὸς λέγωμεν, ἀπὸ τῶν τραχειῶν ἀρξάμενοι. πρῶτον τοίνυν ὄντι τῶν κιλίκων φρούριον τὸ κορακήσιον, ἱδρυμένον ἐπὶ πέτρας ἀπορρώγος, ὃ ἐχρήσατο διόδοτος ὁ τρύφων προσαγορευθεὶς ὁρμητηρίῳ, καθ' ὃν καιρὸν ἀπέστη τῶν συρίαν τῶν βασιλέων, καὶ διεπολέμει πρὸς ἐκείνους, τοτὲ μὲν κατορθῶν, τοτὲ δὲ πταίων· ὧν

Dicunt inter Phaſilidem et Attaliam, Thebā Lyrneſſumq; oſtendi. Nam (ut Calliſthenes refert) Troiani Cilices ex Thebano campo in Pamphyliam exierunt. Poſtea eſt flumen Ceſtrus, quem ad ſtadia ſexaginta nauiganti Perga ciuitas eſt. cui proximum eſt in loco edito Pergææ Dianæ fanum, ubi quotannis feſta celebrantur. Deinde ad ſtadia quadraginta ſupra mare eſt urbs alta, quæ à Pergæis conſpici poteſt. Deinde lacus ingens nomine Capria. Deinde Eurymedon flumē, quod adnauiganti ſtadijs ſexaginta eſt urbs Aſpendus ſatis populoſa, quam Argiui condiderūt. Vltra eam eſt Petneliſſus, poſtea alius fluuius, & multæ in fronte inſulæ. Poſtea Sida Cumanorum colonia, quæ Palladis templum habet, proxima eſt minorum Cibyrenſium ora. Poſtea Melas amnis & ſtatio, poſtea Ptolemais urbs, poſtea Pamphyliæ fines & Coraceſium Ciliciæ Tracheæ initium. Tota Pamphyliæ præternauigatio eſt quingentorum et XL. ſtadiorū. Herodotus autor eſt, Pamphylios ex ſocijs eſſe Amphilochi & Calchantis, mixtis ſanè hominibus, qui ex Troia ſunt ſecuti: atq; ex ijs alios hic remanſiſſe, alios in alia loca fuiſſe diſperſos. Callinus dicit Calchātis obitum apud Clarum fuiſſe: gentes uerò quæ cum eo erant, Taurū cum Mopſo tranſgreſſas, partim in Pamphylia remanſiſſe, partim Cilicia, Syriamq; uſq; in Phœnicia diſpartitas. Cilicia quę extra Taurū eſt, diuidit in Ciliciā Tracheā, & campeſtrem. Trachea oram maritimam peranguſtam habet, & nullum uel rarò locum planum. ei Taurus imminet malè habitatus uſque ad latera borealia, quæ circa Iſauria ſunt, & Homonades uſq; in Piſidiam. eadem Trachiotis dicitur, & incolæ Trachiotæ. Campeſtris uerò à Solis Tarſo Iſſum uſq; pertendit. Ei ad boreale Tauri latus, Cappadoces adiacent. Hæc regio magna ex parte campis & locis optimis abundat. Sed quoniam ex his quędam intra Taurum ſunt, quędam extra, de interioribus dictum eſt: de exterioribus modo dicemus, à Trachiotis incipientes. Primū itaq; Ciliciæ caſtellū eſt Coraceſiū, in petra prærupta poſitum, quo Diodorus cognomento Tryphon receptaculo uſus eſt, quo tempore Syriam à regibus deſciſcere fecit, aduerſum quos bellum gerebat, interdum ſecundo aduentu, interdū aduerſo,

Hunc Antiochus Demetrij filius, in quodã loco incluſum ad ſui ipſius internecionem cõpulit. Vt autem Cilices piratæ fierent, cauſa fuit Tryphon & regum ignauia, qui tunc Ciliciæ ac Syriæ ex ſucceſſione imperabant. Nam ad illius nouitatem & alia permulta in nouata ſunt: & fratres inter ſe diſſidentes, regionem adorientibus ſubditam effecerunt. Sed maximè lucrifica mancipiorum exportãdorum licentia ad maleficium exhortabatur, quæ & facile capiebantur. Ac Delus quæ nõ admodum procul aberat, emporium magnũ & pecunioſum exhibebat. Ea enim multa mancipiorum millia & recipere & emittere eadem die poterat. ex quo prouerbium factũ eſt: Mercator nauiga, & expone, iam omnia uenundata ſunt. Cauſa erat, quia Romani poſt Carthaginis & Corinthi euerſionẽ, diuites effecti, multis ſeruis utebantur. Quapropter piratæ & prædandi & uendeudi opportunitate oblata, mirum in modũ coaluerunt. Huc permulti Cypri & Aegypti reges adiuuabant, Syris ſcilicet inimici. Sed cũ nec illis Rhodij beneuoli eſſent, nihil auxilij afferebant. Adhęc cum piratæ continuè alia corpora caperent, maleficium perpetuũ faciebant. Romani uerò quanquam nondum eos qui trans Taurum erant, multum curarent, miſerunt tamẽ Scipionẽ Aemilianũ, qui populos & urbes & alios quoſdam inſpiceret. Intellexerũt itaq; id ex improbitate principũ euenire, à Seleuco Nicatore per ſucceſſionẽ præfectorum. Pudebat enim Romanos regnum abolere, quod ipſi cõſtituiſſent. Quæ res Parthos, qui trans Euphratem erant, poſtea regionis eius dominos fecit. Poſtremò etiam Harmenios, qui regione Tranſtaurina uſque in Phœniciam occupata, reges & genus eorũ uniuerſum funditus ſuſtulerunt, mare autẽ Cilicibus conceſſere. Demũ Romani illos opibus auctos, & bello & exercitu deleuere: quos, ne augerent, non prohibuerũt. Sed eorum profectò negligentiã condemnare difficile eſt: nam rebus uicinis et in conſpectu ſitis occupati, longinqua proſpicere non ualebãt. Hæc nobis, ut per digreſſionẽ breui attingeremus, uiſum eſt. Poſt Coraceſium eſt urbs Sidra, deinde Amaxia in colle ſita, quę habitatio ſtationem habet. Huc materies ad fabricãdas naues deducitur, maxima ex parte cedrus. nam hæc regio huiuſmodi arboribus abundat. Idcirco Antonius eam Cleopatræ

δῶρον. ἦν δὲ αὐτόχρως ὁ δημηγόρις κατασκεύασε εἰς πολεμεῖον, ἀναγκάσας διορύττειν τὸ σῶμα. ἔτι δὲ κίλικες ἀρχὴ τοῦ τὰ πρατικὰ σωματεῖα, βύφωνος αἴτιος κατέστη, ἐπὶ τῆς βασιλείας ἀδελφείας, τότε ἐκ διαδοχῆς αὐτοκρατόρων τοῦ συρίας ἅμα καὶ τῆς κιλικίας. τῷ μὲν ἐκείνου νεωτερισμῷ σωφρονεστέρισαν, καὶ ἄλλοι. ἀφ' ὧν τοῦτο τὸ ἀδελφοὶ πρὸς ἀλλήλους, ἀναχείριον ἐποίουν τὴν χώραν ἐπὶ ἐμπολεμούσης, ἐπὶ δὲ τοῦ αὐδραπόδων ἀγαγωγὴ, πρυκαλέτο μάλιστα εἰς τὰς κακουργίας ἀπροφυλάκτους νομίζων. καὶ γὰρ ἁλίσκοντο ῥᾳδίως. καὶ τὸ ἐμπορεῖον ἐκ ἄπωθεν παντελῶς ἦν μέγα, καὶ πολυχρήματος ἡ δῆλος δυναμένη μυριάδας ἀνδροπόδων ἀνθημερὸν καὶ διέξαδος ἀφανίσαι. ὥστε καὶ πρόφασιν γένεσθαι τοῦτο, ἐμπορικὰ ἁπλοῦν, ἀγελαῖα, πάντα πειρατήριον. αἴτιον δ' ὅτι πλέοντες γνώμονες ῥωμαῖοι μετὰ τῶν ἀρχόντων καὶ τοιούτου κατασκαφῶν, οἰκετείας ἐχῶντο πολλαῖς. ὁρῶντες δὲ τῶν δυπέτειαν οἱ λησταὶ ταύτην, ἀναθαρσήσαντες ἀθρόως αὐτοὶ, καὶ πλήθομενοι, καὶ σώματ' ἐμπορεύοντες. σωφρονοῦσι δ' εἰς τοῦτο, καὶ οἱ τῆς λιβύης, καὶ οἱ τῆς λιβύης βασιλεῖς ἐχθροὶ τοῖς σύροις ὄντος. ὅθεν οἱ σύνεσι ἦ φίλοι ἦσαν αὐτοῖς, ὡς τ' ὀλίγ' ἐβοήθουν, ἅμα δὲ καὶ οἱ λησταὶ πρῶτον οὐμῶν σώματ' ἐμπορεῖν, ἄλυπον τῆς λακωγίαν ἔχον. ἀλλ' ὅτε ῥωμαῖοι πρωσσυπορεφρόνιζον τῶν ἔξω τ' ταύρου, ἀλλ' ἐπεμψαν μὴ καὶ σκιπίωνα τὸν αἰμιλιανὸν, ὡσκεψόμενον τὰ ἔθνη καὶ τὰς πόλεις, καὶ πάλιν ἄλλους ἐνας. ἔγνωσαν ἦ λακία τῶν ἀρχόντων συμβαῖνον τὸ εἰς τῆς λατά γε δαδοχῆς τῆς ἀπὸ σελεύκου τοῦ νικάτορος, αὐτοὶ λειτουργικότον ἠδυνῶτο ἀφαιρεῖσθαι. ὅθεν ἦ συμβαῖ τῶν μὴ χώρας ἐπίνοτε λυσίας πρὸς βυαίας, ἃ τὰ πρῶτα τ' δύρᾳ τοῦ λατέχοντο. τελευταῖον δ', καὶ ἁρμενίας, οἱ καὶ τῶν ἐκτὸς τοῦ ταύρου πρὸς ἑλλάδων, μέχρι τῶν φοινίκης. ἐπὶ τοῦ βασιλέως λατέλυσαν εἰς δωμαίων, καὶ τὸ γένος αὐτῶν σύμπαν, πλὴν δὲ θάλασσαν τοῖς λίλιξι πρὸς ἔλωκαν. εἶτ' αὐξηθέντας ἰωαγκάδησαν λατελύειν ῥωμαίων πολέμῳ καὶ μετὰ στρατιᾶς, οὓς αὐξομένους τὰ ἐκώλυσαν. ὀλιγωρίαν μὲν δὴ αὐτῶν χαλεπὴν λατεγνῶναι, πρὸς ἑτέροις δ' ὄντων τοῖς ἐγγυτέρω, καὶ κατὰ χεῖρα μᾶλλον, οὐχ οἷόν τε ἦσαν τὰ ἀπωτέρω σκοπεῖν. ταῦτα μὲν οὖν ἔσθεξον ἡμῖν ἐν παρεκβάσει δεῖ βραχέων εἰπεῖν. μετὰ δὲ τὸ κορακήσιον συνεχὴς πόλις, εἶθ' ἁμαξία ὑφ' βουνᾶ κατοικία τις ὑφειμένη ἔχουσα, ὅπου κατάγεται ἡ ναυπηγήσιμος ὕλη. λιέσβος δ' ὅσον ἡ πλέθρα, καὶ θυκῆ παλαιὸν ἐπὶ τὰ μέρη πλησιαιτεῖν τῆ τοιαύτη ξυλείᾳ. καὶ δεῖ τοῦτ' αὐτόνομον τὰ χωρία τοῦτα τῆ ἐλευθερίᾳ πρὸς ἑαυτὰ,

πρὸς ἑαυτὰμβ, ὡς τηδεία ὄντα πρὸς τὰς τῶν πολέμων ναυπασκευάς. εἶτα λαβρῆτης φρούριον ὑπὲρ λόφου μετρισθύος, ἔφορμον ἔχον. εἶτα σελινὸς ποτάμος. εἶτα λεάγων ὑπέρα πορίκρημνος πρὸς θαλάττῃ. εἶτα χαραδρους ὄρυμα, καὶ αὐτὸ ὕφορμον ἔχον. ὑποκείται δ' ὄρος ἀνδρικλῆς, καὶ παράπλους τραχὺς, πλατανιστὸς καλούμενος. εἶτ' ἀνεμούριον ἄκρα, καθ' ὃ ἡ πειρος ἐγγυτάτω τῆς λυπρίας ὄρος ὑπὲρ λεγομένου ἄκρου, ἐν σταδίοις τριακοσίων ἑξήκοντα. εἰς μὲν οὖν τὸ ἀνεμούριον ἄκρα ἐν ῥᾳδίοις σταδίων τριακοσίων παράπλους σταδίων ὀκτακοσίων ἑπτά. ἐκ δ' ὄρος μέχρι σόλων ὅσον τριακοσίων παράπλους σταδίων. ἔστι δ' ὄρος ἀγιδος πόλις πρῶτον μετὰ τὸ ἀνεμούριον. εἶτ' ἀρσινόη, πρόορμον ἔχουσα. εἶτα τόπος μελανία, καὶ μετρίως λιμένα ἔχουσα. τινὲς δὲ ταύτην ἀρχὴν τίθενται τῆς κιλικίας, οὐ τὸ κρηκήσιον, ὧν ὅτι καὶ ἀρτεμίδωρος. καὶ φησὶν, ἀπὸ μὲν τοῦ πλουσιακοῦ σόματος εἶναι τετρακίλιους ἑκατὸν ὀγδοήκοντα σταδίους εἰς ὀρθωσίαν. ὧν δὲ τὸν ὀρόντην ποταμὸν χίλια ἑκατὸν ἑβδομήκοντα. ὧν δὲ τὰς πύλας ἑξῆς ἑξακόσια ἑβδομήκοντα. ὧν δὲ τοὺς ὄρους τῶν κιλίκων χίλια διακόσια ἑξήκοντα. εἶθ' ὅλμους ὅπου πρόπορον ὠκόων οἱ νεῶν σελευκεῖς. ἱστορέσεις δ' ὧν τοῦ καλυκάδνου καὶ τὸ ζεφύριον, καὶ αὖτη ἄκρα. ἐχέ δὲ ὁ ποταμὸς αὐλακα εἰς τὴν σελεύκειαν πόλιν δι' σωμοκομμένων, καὶ πολὺ ἀφεσῶσαν τὸν κιλικίαν, καὶ παμφυλίαν πρόπον. γνῶσθαι δ' ἐγγύτερον καθ' ἡμᾶς ἂν δόξειεν ἀξιολόγοις τῶν ἐκ τοῦ πολιπάτου φιλοσόφων, ἀθλωνεύς τε καὶ ξενάρχος, ὧν ὁ μὲν ἀθλωνεύς, καὶ ἐπολιτεύσατο, καὶ ἐδημαγώγησε χρόνον τινὰ ἐν τῇ πατρίδι· εἶτ' ἐμπεσὼν εἰς τὴν μουρηνα φιλίαν, ἐκείνου σωθέντος φεύγων, φωραθεὶς ὑπὸ καίσαρος τοῦ σεβαστοῦ ἀθανάτου καὶ σωθεὶς ὁ φανείς, ἀφέθη τοῦ καίσαρος. ὡς δ' ἐπανιόντα εἰς ῥώμην κατάγοντες, καὶ ἐπωθούντες οἱ πρῶτοι ἐντυγχάνοντες, ἃ τ' δυσπίδου ἐφῆκεν, νεκρῶν ἀριθμῶνα καὶ σκότου ὠυλας λιπών.

ὀλίγον δ' ὕστερον χρόνου, ἐν συμπλώσει ὑπὸ οἰκίας ἐν ᾗ πορ κατοικῇ διεφθάρη νυκτὸς γενομένης. ξενάρχος ὁ οὗ ἠκροασάμεθα ἡμεῖς ἐν οἴκῳ μὲν ὁ πολὺ διέτριβεν, ἐν ἀλεξανδρείᾳ δὲ καὶ ἀθήνησι. καὶ στελευκεῖον ἐν ῥώμῃ τ' πατριδίου βίον ἐλόμενος. χρυσάμμων ὁ καὶ ναυκράτης πρὸς ἱππαρχος, ἐπὶ τῆς ἀρίου φιλίᾳ. καὶ μετατεθεὶς τῆ τ' καίσαρος τοῦ σεβαστοῦ, διετέλεσε

dedit, quod eſſet fabricandis nauib. idonea. Poſtea eſt Laertes caſtellum in tumulo quodam ſitũ, qui mamillæ ſpeciem præbet, id ſtationem habet. Poſtea eſt Selinus amnis. Poſt hũc Crangus petra prærupta ad mare. Poſtea Charadrus, munitio cũ ſtatione. Vlterius eſt mons Andriclus, & aſpera quædam præternauigatio, nomine Platanius. Poſtea eſt Anemuriũ promontorium, ubi continens Crommyo Cypri promontorio appropinquat ad ſtadia CCC et quinquaginta. Quare à Pamphyliæ finibus Anemuriũ uſq; eſt Ciliciæ præternauigatio octingẽtorum ac uiginti ſtadiorũ. Reliqua nauigatio uſque Solos eſt, ad ſtadia quingẽta. Poſt Anemuriũ primò eſt Agidus ciuitas, poſtea Arſinoe, quæ ſtationem habet. Poſtea locus nomine Melania, & Celẽdris ciuitas, quæ portũ habet. Sunt qui hanc Cilicię initium faciant, & non Coraſium, è quibus eſt Artemidorus, qui ab ore Peluſiaco uſque Orthoſiam dicit eſſe ſtadiorũ tria millia & nongenta. Vſq; ad Orontem flumen, mille & centum & triginta. Vſq; ad portas deinceps quingenta ac uigintiquinq;. Vſq; ad Ciliciũ fines duo millia & ducenta & ſexaginta. Poſtea eſt Holmus, quam prius habitarũt ij qui nũc Seleucenſes appellantur. Sed condita Seleucia in Calycadno eò cõmigrarunt. Nã deflectenti promontoriũ nomine Sarpedonẽ, quod litoreã regionẽ facit, mox ſunt Calycadni oſtia, cui proximũ eſt Zephyriũ promontoriũ. Per hunc fluuiũ Seleuciam nauigat urbem bene habitatã, & à Cilicio et Pamphylio more plurimũ diſcrepantem. Hinc ætate noſtra fuere uiri ex peripateticis philoſophis memorabiles, Athenęus & Xenarchus. Sed Athenæus in republica uerſatus, aliquandiu in patria populum † duxit. Poſtea contracta cũ Murena amicitia, & cum illo fugiens, captus eſt, cum inſidiæ contra Cæſarem Auguſtum deprehenſæ eſſent. Sed cum inſons eſſe inuẽtus, à Cæſare dimiſſus eſt: rediens autem Romam multis eum ſalutantibus & interrogantibus, illud Euripidis reſpondit,

Aduenio ab imis atq; cęcis inferũm
Tenebris.

Sed breue tempus ſuperuixit, à ruina domus, ubi habitabat, per noctẽ oppreſſus. Xenarchus uerò quẽ nos audiuimus, nõ diu domi permanſit, ſed Alexandrię et Athenis, poſtea enim Romæ electa docẽdi uita. Is primũ Arij, poſtea Cęſaris Auguſti amicitia uſus,

† ἐδημαγώγησε.

usque ad senectutem in honore habitus est. Sed paulo ante obitum usu orbatus, morbo uitam consummauit. Post Calycadnũ est petra nomine Pœcila, ea scalam habet ui excisam, qua Seleuciam itur. Postea est Anemurium promontorium, eodem nomine quo et superius. Item Crambusa insula, et Corycum promontorium, ultra quod ad stadia uiginti est Corycum antrum, in quo crocus optimus nascitur. Id autem est ingens quędam concauitas in orbem deducta, cui labrum petrosum ac satis altum circumiacet. Cum descenderis, solum est inęquale, & magna ex parte petrosum, & fruticosa, & semper uirenti ac domestica materie plenum. Adiacens uerò solum croco satum est. Ibi specu est, quod fontem ingentem habet, puræ ac nitentis aquæ, in flumen exeuntem, quod mox à terra absorptũ, & insolubiliter delatum exit in mare, idq; aquam amarã uocant. Postea est Eleusa insula, post Corycũ cõtinenti adiacens. Hanc Archelaus habitauit, et regiam fecit, tota Cilicia Trachea assumpta præter Seluciã, eo modo quo ab Amynta, ac prius etiam à Cleopatra habita est. Nam cum locus & terra & mari idoneus esset ad latrocinium, terra quidem propter montium magnitudinem & ulteriores gentes, quæ campos & agriculturas latas, & excursionibus faciles habent: mari autem, propter materiem fabricandis nauibus opportunam, & propter portuum & munitionum, & locorum copiam quę subiri possunt, uisum est ad omnem rerum euentum satius esse, ut loca sub regibus essent, quàm sub ducibus Romanorum, qui & ad iudicia mitterentur, & non semper adesse cum armis possent: Hoc modo Archelaus ad Cappadociam etiam Ciliciam Tracheam assumpsit, cuius fines inter Solos & Eleusam sunt, Latmus fluuius, & uicus eiusdem nominis. In excelsis Tauri partibus est Olympus, Zeniceti piratæ sedes, & mons & castellum eodem nomine, à quo tota Lycia & Pamphylia & Pisidia cernitur. Zenicetus capto monte Isaurico, se cum tota domo concremauit. Eius erat Corycus, & Phaselis, & multa Pamphyliæ loca, quæ omnia in Isaurici uenerunt potestatem. Post Latmum sunt Soli, ciuitas insignis, alterius Ciliciæ initium, quæ circa Issum iacet. Ea Achiuorum opus est, et Rhodiorũ, qui ex Lindo uenerunt. Pompeius magnus in hanc hominibus exhaustam reliquos piratas transtulit, præsertim quos & salute & prouidẽtia dignos intelligebat, & mutato nomine Pompeiopolim appellauit. Hinc fuere uiri memoratu digni, Chrysippus philosophus Stoicus, ex patre Tarsensi ortus, qui inde migrauit. Item Philemon poeta comicus, et Aratus qui de astris uersu conscripsit. Postea est Zephyrium eodem nomine, quo & id quod est Calycadno proximum. Postea est Anchiala paulo supra mare sita, Sardanapali opus, ut Aristobulus scribit. Vbi Sardanapali monumentum est, & lapidea statua, quæ dextræ manus digitos committit, & quasi complodit. Quidam dicunt ibi epigramma esse, Assyrijs literis insculptum huiusmodi: Sardanapalus Anacyndaraxis filius, Anchialen & Tarsum una die condidit, Et tu hospes ede, bibe, lude, &

Cum te mortalem noris, præsentibus exple
Delicijs animum, post mortem nulla uoluptas.
Namque ego sum puluis, qui nuper tanta tenebam.
Hæc habeo quæ edi, quæque exaturata libido
Hausit, at illa manent multa, & præclara relicta.

Hoc sapiens uitæ mortalibus est documentum.

Chœrilus horum meminit, atq; hi uersus circunferuntur,

Hæc habeo quæ edi, quæq; exaturata libido
Hausit, at illa manent multa, & præclara relicta.

Vltra Anchialã est munitio nomine Quinda, in qua olim Macedones thesauros seruabant. Eumenes uerò ab Antigono deficiens, pecunias abstulit. Vltra hæc & Solos sunt montana, in quibus Olbus ciuitas est, quę Iouis templum habet, Aiacis, fratris Teucri opus. Huius sacerdos etiam Tracheæ dominatus est. Postea multi tyranni eã adorti, latrocinia constituere: quibus sublatis, adhuc ætate nostra eã Teucri principatũ et sacerdotiũ uocant, & maxima ex parte sacerdotes Teucri uel Aiaces dicunt. Aba uerò Xenophanis filia, unius ex tyrannis, per cognationẽ in hãc domũ ingressa, principatũ obtinuit, quẽ pater antea procuratorio nomine acceperat. Postea Antonius et Cleopatra etiã concesserũt, obsequijs et cultu deliniti. Sed Aba sublata, principatus ad eos peruenit, qui ex eodẽ genere erant. Post Anchialã sunt Cydni fluminis ostia, iuxta locum Rhegma appellatum.

Id autem est stagnum, quod antiqua naualia habet. In hoc Cydnus exit, Tarsum perfluẽs, qui ortum à Tauro habet ultra urbem. Tarsi uerò nauale est lacus. Hucusq; tota ora à Rhodiorũ transmarina incipiens, ad æquinoctiales ortus ab occasu eiusdem nominis extenditur. Postea ad hyemalem ortum conuersa Issum usq;. Iam hinc fluxum quendã sumit austrum uersus usq; in Phœniciam. Reliquum ad occidentem finit usq; ad columnas, quare uerus lustratæ Cherronesi isthmus, est à Tarso & Cydni ostijs usq; Aminsum. Hæc enim minima est ex Aminso in Cilicum fines distantia. Nam hinc Tarsum usq; sunt C. ac XX. stad. Inde ad Cydni ostia non plura quinque. Nulla enim Issum usq; & eius mare breuior uia est ex Aminso, quàm per ipsam Tarsum: nec ex Tarso Issum usque, propior quàm in Cydnum. Quapropter manifestum est hunc esse uerum isthmum, quanquam à prædonibus ille uerus dicatur, qui est usq; in Issicum sinum propter signa quæ habet. Propter hoc ipsum etiam lineam quam ex Rhodia in Cydnum usq; deduximus, eandem esse asserentes, quæ Issum usque pertendit. Nihil præter hoc facientes, & Taurum dicimus è directo huic lineæ usq; in Indiã penetrare. Tarsus in campo iacet, Argiuorum opus, qui Io quærẽtes, cum Triptolemo errauerunt. Hanc Cydnus mediã perfluit, iuxta gymnasiũ iuniorum. Eius ortus non procul est. Alueus uerò per profundã uallem illatus, rectà in urbã egreditur. Aqua est rapidissima et frigida, quapropter hominibus ac bestijs auxiliatur, quæ neruos crassiores habẽt. Tantũ Tarsensibus studiũ circa philosophiã fuit, & alias disciplinas, quæ in * corona uersabant̃, ut Athenas & Alexandriam superarent. Et si quis alius locus dici potest, in quo scholæ & philosophiæ exercitationes fuerint. Sed hoc uno plurimũ excellit, quòd hic indigenæ discũt, peregrini uerò non multi huc adueniunt. At nec illi ipsi hic manent, sed foris perficiunt̃, & perfecti libenter peregrinantur, detinent̃ aũt per pauci. At cæteris ciuitatibus quas modò dixi omnibus contrariũ euenit, excepta Alexandria. Nã multi in eas proficiscunt̃, & libenter immorant̃. Indigenas nõ multos admodũ uideas nõ extra discẽdi studio proficisci: nec ibi

* καὶ τὴν ἄλλην ἐγκύκλιον ἅπασαν παιδείαν

ἔστι δὲ λιμνάζων τόπος, ἔχων καὶ παλαιὰ νεώρια, εἰς ὃν ἐμπίπτει ὁ Κύδνος διαῤῥέων μέσην τὴν Ταρσὸν, τὰς ἀρχὰς ἔχων ἀπὸ τοῦ ὑπερκειμένου τῆς πόλεως Ταύρου. καὶ ἔστιν ἐπίνειον ἡ λίμνη τῆς Ταρσοῦ. μέχρι μὲν δὴ δεῦρο ἡ παραλία πᾶσα ἀπὸ τῆς Ῥοδίων περαίας ἀρξαμένη πρὸς ἰσημερινὰς ἀνατολὰς, ἀπὸ τῶν ὁμωνύμων ἐκτείνεται δύσεων. εἶτ᾽ ἐπὶ τὴν χειμερινὴν ἀνατολὴν ἐπιστρέφει μέχρι Ἰσσοῦ, κἀντεῦθεν ἤδη καμπὴν λαμβάνει πρὸς νότον μέχρι Φοινίκης. τὸ δὲ λοιπὸν πρὸς δύσιν μέχρι στηλῶν τελευτᾷ. τὸ μὲν οὖν ἀληθινὸν ἰσθμὸς τῆς περιωδευμένης χεῤῥονήσου, οὗτός ἐστιν ὁ ἀπὸ Ταρσοῦ καὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Κύδνου μέχρι Ἀμινσοῦ, τὸ γὰρ ἐλάχιστον ἐστὶν Ἀμινσοῦ διάστημα ἐπὶ τοὺς Κιλίκων ὅρους, τοῦτ᾽ ἔστιν. ἐντεῦθεν δ᾽ ἑκατὸν εἴκοσιν εἰσὶν εἰς Ταρσὸν στάδιοι, κἀκεῖθεν οὐ πλείους πέντε ἐπὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Κύδνου, καὶ μὴν ἐπὶ Ἰσσὸν, καὶ τὴν κατ᾽ αὐτὴν θάλατταν οὔτ᾽ ἄλλη ὁδὸς συντομωτέρα ἐστὶν ἐξ Ἀμινσοῦ τῆς διὰ Ταρσοῦ· οὔτ᾽ ἐκ Ταρσοῦ ἐπὶ Ἰσσὸν ἐγγυτέρα ἐστὶν, ἢ ἐπὶ Κύδνον. ὥστε δῆλον, ὅτι ταῖς μὲν ἀληθείαις, οὗτος ἂν εἴη ὁ ἰσθμός. λέγεται δ᾽ ὅμως ὁ μέχρι τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου περικεκρινημένων διὰ τὸ σημειῶδες. διὰ δὲ τοῦτ᾽ αὐτὸ, καὶ τὴν ἐκ τῆς Ῥοδίας γραμμὴν, τὴν μέχρι τοῦ Κύδνου κατηγάγομεν, τὴν αὐτὴν ἀποφαινόμενοι τῇ μέχρι Ἰσσοῦ, οὐδὲν παρὰ τοῦτο ποιούμενοι. καὶ τὸν Ταῦρον φαμὲν διήκειν μέχρι ἐπ᾽ εὐθείας τῇ δὲ τῇ γραμμῇ μέχρι τῆς Ἰνδικῆς. ἡ δὲ Ταρσὸς, κεῖται μὲν ἐν πεδίῳ, κτίσμα δ᾽ ἐστὶ τῶν μετὰ Τριπτολέμου πλανηθέντων Ἀργείων κατὰ ζήτησιν Ἰοῦς. διαῤῥεῖ δ᾽ αὐτὴν μέσην ὁ Κύδνος παρ᾽ αὐτὸ τὸ γυμνάσιον τῶν νέων, ἅτε δὴ τῆς πηγῆς οὐ πολὺ ἄπωθεν οὔσης, καὶ τοῦ ῥείθρου διὰ φάραγγος βαθείας ἰόντος. εἶτ᾽ εὐθὺς εἰς τὴν πόλιν ἐκπίπτοντος ψυχρόν τε, καὶ ταχὺ τὸ ῥεῦμά ἐστιν, ὅθεν καὶ τοῖς παχυνευροῦσι ῥοιζομένοις, καὶ κτήνεσι, καὶ ἀνθρώποις ἐπικουρεῖ. τοσαύτη δὲ τοῖς ἐνθάδε ἀνθρώποις σπουδὴ πρός τε φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἄλλην ἐγκύκλιον ἅπασαν παιδείαν γέγονεν, ὥσθ᾽ ὑπερβέβληνται, καὶ Ἀθήνας, καὶ Ἀλεξάνδρειαν, καὶ εἴ τινα ἄλλον τόπον δυνατὸν εἰπεῖν, ἐν ᾧ σχολαὶ καὶ διατριβαὶ τῶν φιλοσόφων τῶν λόγων γεγόνασι. διαφέρει δὲ τοσοῦτον, ὅτι ἐνταῦθα μὲν οἱ φιλομαθοῦντες, ἐπιχώριοι πάντες εἰσί. ξένοι δ᾽ οὐκ ἐπιδημοῦσι ῥᾳδίως. οὐδ᾽ αὐτοὶ οὗτοι μένουσιν αὐτόθι, ἀλλὰ καὶ τελειοῦνται ἐκδημήσαντες, καὶ τελειωθέντες, ξενιτεύουσιν ἡδέως. κατέρχονται δ᾽ ὀλίγοι, ταῖς δ᾽ ἄλλαις πόλεσιν ἃς ἀρτίως εἶπον πλὴν Ἀλεξανδρείας συμβαίνει τἀναντία. φοιτῶσι γὰρ εἰς αὐτὰς πολλοί, καὶ διατρίβουσιν αὐτόθι ἄσμενοι, τῶν δ᾽ ἐπιχωρίων οὐ πολλοὺς ἴδοις ἂν ἢ ἔξω φοιτῶντας ἴδοις κατὰ φιλομάθειαν ἢ αὐτόθι περὶ

περὶ τοῦτο σπουδαζόντων. Ἀλεξανδρεῦσι δ᾽ ἀμφότερα συμβαίνει· δέχονται γὰρ πολλοὺς τῶν ξένων, καὶ ἐκπέμπουσι τῶν ἰδίων οὐκ ὀλίγους. καὶ εἰσὶ σχολαὶ παρ᾽ αὐτοῖς παντοδαπαὶ, τῶν ἄλλων περὶ λόγων τεχνῶν, καὶ τἄλλα τ᾽ εὐανδρεῖ, καὶ πλεῖστον δύναται, τὸν τῆς μητροπόλεως ἐπέχουσα λόγον. ἄνδρες δ᾽ ἐξ αὐτῆς γεγόνασι τῶν μὲν Στωϊκῶν Ἀντίπατρός τε καὶ Ἀρχέδημος, καὶ Νέστωρ. ἔτι δ᾽ Ἀθηνόδωροι δύο· ὧν ὁ μὲν Κορδυλίων καλούμενος, συνεβίωσε Μάρκῳ Κάτωνι, καὶ τελευτᾷ παρ᾽ ἐκείνῳ· ὁ δὲ τοῦ Σάνδωνος, ὃν καὶ Κανανίτην φασὶν ἀπὸ κώμης τινὸς, Καίσαρος καθηγήσατο, καὶ τιμῆς ἔτυχε μεγάλης. κατιών τε εἰς τὴν πατρίδα ἤδη γηραιὸς, κατέλυσε τὴν καθεστῶσαν πολιτείαν, κακῶς φερομένην ὑπό τε ἄλλων, καὶ Βοηθοῦ κακοῦ μὲν ποιητοῦ, κακοῦ δὲ πολίτου, δημοκοπίαις ἰσχύσαντος ἐπὶ πλέον. ἐπῆρε δ᾽ αὐτὸν, καὶ Ἀντώνιος κατ᾽ ἀρχὰς ἀποδεξάμενος τὸ γραφὲν εἰς τὴν ἐν Φιλίπποις νίκην ἔπος, καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ εὐχέρεια ἡ ἐπιπολάζουσα παρὰ τοῖς Ταρσεῦσιν, ὥστ᾽ ἀπαύστως σχεδιάζειν, παραχρῆμα πρὸς τὴν δεδομένην ὑπόθεσιν, καὶ δὴ καὶ γυμνασιαρχίαν ὑποσχόμενος Ταρσεῦσι τοῦτον ἀντιγυμνασίαρχον κατέστησε, καὶ τὰ ἀναλώματα ἐπίστευσεν αὐτῷ. ἐφωράθη δὲ νοσφισάμενος τά τε ἄλλα καὶ τοὔλαιον. ἐλεγχόμενος δ᾽ ὑπὸ τῶν κατηγόρων ἐπὶ τοῦ Ἀντωνίου, παρῃτεῖτο τὴν ὀργὴν σὺν ἄλλοις, καὶ ταῦτα λέγων, ὅτι ὥσπερ Ὅμηρος ἐξύμνησεν Ἀχιλλέα, καὶ Ἀγαμέμνονα, καὶ Ὀδυσσέα, οὕτως ἐγώ σε. οὐ δίκαιος οὖν εἰμι εἰς τοιαύτας ἄγεσθαι διαβολὰς ἐπὶ σοῦ. παραλαβὼν οὖν ὁ κατήγορος τὸν λόγον, ἀλλ᾽ Ὅμηρος μὲν, ἔφη, ἔλαιον μὲν Ἀγαμέμνονος οὐκ ἔκλεψεν, ἀλλ᾽ οὐδὲ Ἀχιλλέως, σὺ δὲ, ὥστε δώσεις δίκην. διακρουσάμενος δ᾽ οὖν θεραπείαις τὴν ὀργὴν, οὐδὲν ἧττον διετέλεσεν ἄγων, καὶ φέρων τὴν πόλιν μέχρι τῆς καταστροφῆς τοῦ Ἀντωνίου. τοιαύτην δὲ τὴν πόλιν καταλαβὼν ὁ Ἀθηνόδωρος, τέως μὲν ἐπεχείρει λόγῳ μετάγειν κἀκεῖνον, καὶ τοὺς συστασιώτας. ὡς δ᾽ οὐκ ἀπείχοντο ὕβρεως οὐδεμιᾶς, ἐχρήσατο τῇ δοθείσῃ ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἐξουσίᾳ, καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς, καταγνοὺς φυγήν. οἱ δὲ πρῶτον μὲν κατετοιχογράφησαν αὐτοῦ τοιαῦτα·

Ἔργα νέων, βουλαὶ δὲ μέσων, πορδαὶ δὲ γερόντων.

Ἐπεὶ δ᾽ ἐκεῖνος ἐν παιδιᾶς μέρει δεξάμενος, ἐκέλευσε παρεπιγράψαι· βρονταὶ δὲ γερόντων. καταφρονήσας δέ τις τοῦ ἐπιεικοῦς, εὔλυτον τὴν κοιλίαν ἔχων, προσέρρανε πολὺ τῇ θύρᾳ, καὶ τῷ τοίχῳ, νύκτωρ παριὼν τὴν οἰκίαν.

circa hoc studere. Alexandrinis utrunq; contigit, nam & multos peregrinos suscipiunt, et ex suis emittunt nõ paucos. Alexandria omnium liberalium artium scholas habet, & ante alias populosa est, & multum potest, & metropoleos sermonem retinet. Viri ex ea illustres fuere, ex Stoicis Antipater, Archedemus, & Nestor, & duo Athenodori: quorũ qui Cordylion dictus est, cum M. Catone uixit, et apud eum mortuus est. Alter uerò Sandonis filius, quem à uico quodam Cananitã dicunt, Cæsaris præceptor fuit, & in honore maximo apud illum habitus est. Iam uerò senior in patriam reuersus, eam reipub. gubernationẽ sustulit: dum ciuitas partim ab alijs, partim à Boetho quodam malo poeta, & malo ciue perperam tractaretur. Is plurimum apud plebẽ ualebat. extulerat eum Antonius ab initio, cum carmen in uictoriam in Philippis habitam ab illo compositũ accepisset. Sed multo magis eius facilitas, quæ apud Tarsenses maxima uidebatur: adeò, ut ex tẽpore & uno impetu ad omnẽ datam materiam diceret. Simul Antonius gymnasiorũ prefecturã Tarsensibus pollicitus, hũc in gymnasiarchę locũ constituerat, ac omnes ei gymnasij impẽsas crediderat. Sed deprehensus cùm alia surripere, tum etiã oleum, apud Antoniũ ab accusatoribus cõuictus est. cuius iram cùm alijs, tum hoc maximè declinauit, dicẽs quòd quẽadmodũ Homerus Achillem et Agamemnonem & Vlyssem decantauit, ita & ego te. quare iniquum est, ut huiusmodi apud te calumnijs agar. quod excipiens accusator, At Homerus, inquit, oleum Agamemnoni non furabat̃, nec Achilli, tu uerò furatus es: quapropter pœnas dabis. Cumq; iram obsequijs & cultu à se auertisset, nihilominus & ferre & tractare ciuitatem usque ad Antonij exercitũ perseuerauit. Quare cum Athenodorus huiusmodi ciuitatis statum reperisset, primò illum & eius complices urbis traducere aggressus est. Sed ubi nihilominus ab iniuria abstinebant, ea authoritate usus est, quam à Cæsare acceperat, eos itaq; exilio damnatos eiecit. Hi uerò in illius ædiũ pariete conscripserunt:

Res iuuenum, consulta uirûm, crepitus seniorum.

Quod ille in iocum accipiens, ascribi iussit, Tonitrus seniorũ. Quidam eius humanitatem contemnens, cum uentrem lubricum haberet, & noctu præter eius domum transiret, totum ostium ac parietem respersit.

Hic cum seditionem acriter in concione repre henderet, Vrbis (inquit) morbus & malus habitus, tum ex multis rebus, tum ex excrementis perspici potest. Sed hi Stoici fuerunt, Nestor uerò Academicus, qui ætate nostra Marcellum Octauiæ sororis Cæsaris filium instituit. Atq; hic etiam post Athenodorũ ciuitati præfuit, & apud duces, & apud ciues in honore maximo habitus est. Aliorum quoque philosophorum nomina quos noui multorum dicere possem: sed ex ijs qui per urbes peregrinarentur, et optimè scholas regerent, Plutiades fuit, et Diogenes. At Diogenes etiã poemata in adolescentia composuit, maxima ex parte tragica. Grammatici fuere, quorum scripta extent, Artemidorus & Diodorus. Optimus tragœdiæ poeta ex ijs qui memorãtur, fuit Dionysides. Sed præcipuè Roma maximam eruditorum hominum multitudinẽ affere potest, qui ex hac urbe sunt. Tarsensibus enim & Alexãdrinis plena est, ac Tarsus quidem est huiusmodi. Post Cydnum Pyramus sequitur, ex Cataonia fluens, de quo antè fecimus mentionẽ. Scribit Artemidorus, hinc Solos recta nauigatione esse stadia quinquaginta. Proxima est Mallus in edito quodam loco sita, opus Amphilochi & Mopsi auguris Apollinis & Latonæ, de quibus ualde multa conficta sunt, & nos antè mentionem fecimus, cum de Calchante diceremus, et controuersia quam Calchas et Mopsus de diuinatione habuissent. Hanc cõtrouersiam nõnulli Ciliciam transferũt, ut Sophocles, qui eam tragico more Pamphyliam uocat, quemadmodum & Ciliciam Caricam, & Troiam Lyciam ac Phrygiam, & cùm alij, tum etiam Sophocles, Calchantis obitum hic tradunt: et nõ solum de diuinatione, sed de imperio contentionem sunt fabulati. Dicunt enim Mopsum & Amphilochum ex Troia profectos, Mallum condidisse. postea Amphilochum Argos digressum, cum Argiuis non placuisset, illò redijsse, sed à regni communicatione exclusum, singulari certamine cum Mopso concurrisse: et cum simul cecidissent: sepultos esse, inter se tamen distantes. & adhuc sepulturæ prope Pyramum circa Magarsa ostendun tur. Hinc fuit Crates grãmaticus, cuius discipulũ Panætium dicunt. Vltra hanc oram est Halenius campus, per quem Philotas Alexandri equitatum duxit, cum ille phalangem

ὁ δὲ Ϛράτων καπηγορῶν ϕησὶν ἐκκλησίᾳ τὴν νόσον τῆς πόλεως, ἔϕη, καὶ τὴν καχεξίαν, πολλαχόθεν σκοπεῖν ἔξεστι, καὶ δὴ καὶ ἐκ τῶν διαχωρημάτων. οὕτοι μὲν οὖν Στωϊκοὶ ἀνδρες, ἀκαδημαϊκὸς δὲ νέστωρ ὁ καθ' ἡμᾶς, ὁ μαρκέλλου καθηγησάμενος, τοῦ θυγατριδοῦς παῖδος Ϛαίσαρος ἀδελφῆς. καὶ αὐτὸς δὲ πρόεστη τῆς πολιτείας, διαδεξάμενος τὴν ἀθλιώτατον, καὶ διετέλεσε τιμώμενος παρά τε τοῖς ἡγεμόσι, καὶ ϕιλοσόϕως, καὶ τῇ πόλει. τῶν δ' ἄλλων ϕιλοσόϕων, οὓς κἀγὼ δύγνοίλω, καὶ κὐνομα μυθησαίμλω, πλουτιάδης δὲ ἐγένετο, καὶ διογένης, τῶν παλαιοτέρων, καὶ σχολὰς διατιθεμένων δόξαν· ὁ δὲ διογένης, καὶ ποιήματα ὥσπερ ἀπεϕοιτάζε πεθέισης ἐνταῦθα τραγικὰ ὡς ἐπὶ πολύ. γράμματικοὶ δὲ, ὧν καὶ συγγράμματά ἐστιν ἀρτεμίδωρός τε, καὶ διόδωρος. ποιητὴς δὲ τραγῳδίας ἄριστος τῶν ϕ πλειόνων καταριθμουμένων, διονυσίδης. μάλιστα δ' ἡ ῥώμη δύναται διαλάσκειν τὸ πλῆθος ἡμῖν ἐνθένδε ϕ δὲ ϕ πόλεως ἐπιλόγου. ταρσέων γὰρ καὶ ἀλεξανδρέων δὴ μεσή. ϕιλότιμοι μὲν ἅπαντες. μετὰ δὲ τὸν κύδνον ὁ πύραμος ἐκ τῆς καταονίας ῥέων, οὗπερ καὶ πρόπορον ἐμνήσθημεν. ϕασὶ δ' ἀρτεμίδωρος, γίτνεσθαι εἰς σόλους δύθυπλοίᾳ σταδίους εἶναι πεντακοσίους. πλησίον δὲ, καὶ μαλλὸς ἐϕ' ὕψους λαμπρὰ, λατόμια ἀμϕιλόχου, καὶ μόψου τοῦ ἀπόλλωνος, καὶ λητοῦς, πρὸς ἃ πολλὰ μυθολογεῖται, καὶ δὴ καὶ ἡμεῖς ἐμνήσθημεν αὐτῶν ϕ τοῖς περὶ κάλχαντος λόγοις· καὶ τῆς ὁρίσεως, ὧν ὁρίσαν περὶ ϕ μαντικῆς ὅ, τε κάλχας, καὶ ὁ μόψος. ταύτην γὰρ τὴν ὁρίαν μεταϕέρουσιν ϕ τοι, καθάπερ καὶ σοϕοκλῆς εἰς τὴν κιλικίαν, καλέσας αὐτὴν κεῖνος παμϕυλίαν τραγικῶς, καθάπερ καὶ τὴν κιλικίαν κοίλην, καὶ τὴν τροίαν, καὶ λυκίαν, καὶ ϕρυγίαν. καὶ τὸν μὲν θάνατον δὲ τοῦ κάλχαντος ϕ τοῦτον παραδιδόασιν ἄλλοι τε καὶ σοϕοκλῆς. οὐ μόνον δὲ τὴν περὶ τῆς μαντικῆς ὅρίαν μεμυθεύκασιν, ἀλλὰ καὶ ϕ ἀρχῆς. τὸν γὰρ μόψον ϕασὶ, καὶ τὸν ἀμϕίλοχον ἐκ βοίας ἐλθόντας λατόμια μαλλοῦ· εἶτ' ἀμϕίλοχον εἰς ἄργος ἐλθεῖν. διωσαμένους δὲ τοὺς ἐκεῖ πάλιν, ἀναχθῆναι δὶς ἐρῶ. ἀκκλειόμενον δὲ τῆς κοινωνίας συμβαλεῖν εἰς μονομαχίαν πρὸς τὸν μόψον. τοιούτους δὲ ἀμϕοτέρους ταϕῆναι μὴ ϕ ἐπὶ ψει ἀλλήλοις. καὶ νῦν οἱ τάϕοι δείκνυνται πρὶ μαργασα τοῦ πυραμου πλησίον. ϕησὶ δὲ θεν δ' ἦν ἱεράτης ὁ γραμματικὸς, οὗ ϕασι γενέσθαι μάθητὴν τὸν πανσαίτιον. ἐπόρνεισται δὲ τῆς παραλίας ταύτης ἀλλωίου πεδίον, δ' ἰοῦ ϕιλώτας διήγαγεν ἀλεξάνδρου τὴν ἵππον, ἐκεῖνος τὴν ϕάλαγγα ἀγαγόντος ἐκ τῶν σόλων διὰ ϕ παραλίας,

per oram maritimã & Mallensem agrum Issum uersus, & Darij copias ex Solis duceret. Tradunt Alexandrum, propter cognationẽ cum Argiuis, Amphilocho sacrificasse. Hesiodus dicit, Amphilochum ab Apolline apud Solos interemptum: quidam apud Haleniũ campum: quidam in Syria, cum propter contentionem ab Halenio discederet. Post Mallum sunt Aegeæ oppidum, quod stationẽ habet. Postea sunt Amanides portæ, quæ stationem habent, in quas Amanus mons desinit à Tauro descendens, qui ultra Ciliciam est orientem uersus, semper à tyrannis occupatus, loca munitissima obtinentibus. Aetate nostra his omnibus potitus est Tarcodementus, uir memoratu dignus, & ob præclara facinora rex à Romanis nuncupatus, qui posteris suis successionem tradidit. Post Aegeas est Issus oppidum, quod stationem habet, & Pindus amnis. Hoc in loco Alexander cum Dario cõflixit. Item Issicus sinus, in quo Rhosus ciuitas est, & Myriandrus ciuitas & Alexandria, & Nicopolis, & Mopsi domicilium, & quæ portæ appellantur, Cilicum & Syrorũ confiniũ. In Cilicia est Dianæ Sarpedoniæ fanũ & oraculũ, ubi numine perciti, responsa dant. Post Ciliciã prima Syrorũ ciuitas est Seleucia in Pieria, proximè Orontes emittit. Ex Seleucia Solos usq; recta nauigatione sunt circiter mille stadia. Sunt qui dicãt Cilicas Troianos, quorum Homerus meminit, Cilicum qui trans Taurum sunt, autores fuisse, quanquam ab illis plurimũ distent, & quædam loca ibi ostendunt, quemadmodũ in Pamphylia, Thebam, & Lyrnessum: quidam econtra. atq; etiam campum quendam Helenium ibi monstrant. Nunc Transtaurinis partibus dictæ Cherronesi peragratis, hęc adijciẽda sunt. nam Apollodorus in nauiũ dinumeratione hæc etiã dicit, omnes Asianos Troianorũ socios à poeta dinumerari, qui quidem Cherronesum habitãt. Cuius angustissimus isthmus est, interuallum inter Sinopensem recessum atq; Issum. Exteriora uerò latera, cum Cherronesus triquetra sit, esse inæqualia. Nam ex ijs aliud à Cilicia usque Chelidonias progreditur, aliud uerò citerius usque ad Euxinios, aliud iam citerius Sinopen usque. Quare illud, solos eos qui sunt in Cherroneso, per eadem conuincemus falsum esse, per quæ prius conuicimus, non solos eos qui sunt intra

Halym. Nã loca Pharnaciæ proxima, in quibus Halizonos diximus, quemadmodum ea sunt extra Halym, ita & extra isthmũ. Siquidem & extra angustias, quæ inter Sinopen sunt atq; Issum, & non modò has, sed etiã ueras angustias definiuit, cum illas pro his poneret; & quod omnium stultissimũ est, dixit Cherronesum triquetram esse, & tria esse latera exteriora. Nam qui exteriora latera dicit, id latus excipere uidetur, quod circa angustias est, quasi & hoc etiam sit latus, sed non exterius, nec ad mare. Si igitur angustię adeò coactæ essent, ut & latus ad urbem Issum, & latus ad ipsam Sinopen uergens, penè inter se iungerẽtur, dici posset Cherronesum triquetram esse. Nunc uerò cum angustiæ quæ ab eo dicunt, tribus millibus stad. inter se distẽt, inscitia est dicere tale quadrilaterum triquetrum esse, & non chorographicum. Is etiam qui metro comico chorographiam edidit, de Terræ situ inscribẽs, in eadem est inscitia: quã quam isthmum ad minimum interuallum reducat, quantum dixerunt qui dimidium totius sunt mentiti: & quantũ Artemidorus, qui eum dixit esse mille & quingentũm stad. Nõ dum enim in hoc triquetra figura cohibetur, sed nec exteriora latera rectè distinxit, dicens unum esse ab Isso usq; in Chelidonias. Tota enim Lyciaca ora, quæ restat, in rectum tendit, & Rhodiorum transmarina Physcum usque. hinc uerò continens flexum quendã accipiens, iam secundi & occidentalis lateris initium facit usq; in Propontidem & Byzantiũ. Sed cum Ephorus dicat XVI. nationes hanc Cherronesum incolere, tres Græcas, reliquas Barbaras, præter mixtos homines, ad mare quidem Cilicas, Pamphylos, Lycios, Bithynos, Paphlagonas, Mariãdynos, & Troas, & Cares, Pisidas uerò ac Mysos & Chalybes & Milyas in mediterranea. Apollodorus hæc diuidens, decimam ac septimam nationem addidit Galatarum, quæ iunior est Ephoro. Ex his autem dicit Græcos nondum Troiano tẽpore colonos misisse. Barbari uerò magnitudine temporis multã confusionẽ habẽt: dinumerari autẽ à poeta & Troes, & eos qui nunc Paphlagones nominant, & Mysos, & Phryges, et Cares, et Cilices, Maones uerò, p Lydis, et alias incognitas gẽtes, ut Halizonas & Cauconas. Itẽ extra dinumerationem esse

ἅλυ⊙. οἱ γὰρ πρὸ φαρνακείαν τόποι, ἐν οἷς τοὺς ἁλιζώνους ἔφαμεν, ὥσπερ ἔξω τοῦ ἁλυ⊙ εἰσίν. οὕτω καὶ ἔξω τοῦ ἰσθμοῦ, εἴπερ καὶ τὴν στενῶν τὴν μεταξὺ σινώπης, καὶ ἰσσοῦ. καὶ οὐ τοῦτο γε μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν κατ' ἀλήθειαν στενῶν τὴν μεταξὺ ἀμισσοῦ τε, καὶ ἰσσοῦ. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖν⊙ ὀρθῶς ἀφώρισται τὸν ἰσθμόν, καὶ τὰ κατ' αὐτὸν στενὰ ἐκεῖνα αὐτὸν οὕτως τιθείς. πανταχοῦ δ' ἐνθετέον τὸ τῶν χερρονησιτῶν φήσαντα, τρεῖς ἀφαιρεῖσθαι τὰς ἔξω πλευράς. ὁ γὰρ τὰς ἔξω λέγων πλευρὰς, ἔοικεν ὑπεξαιρουμένῳ τῶν κατὰ τὰ στενὰ, ὡς καὶ ταύτην οὖσαν πλευράν, οὐκ ἔξω δὲ οὐδ' ὅλως θαλάττης. εἰ μὲν τοίνυν τὰ στενὰ ταῦτα οὕτως ἦν σωτηρίαν, ὥστε μικρὸν ἀπολείπειν τοῦ σωπάτειν ἐπ' ἀλλήλας τῷ τε ὕδατι ἴσον, καὶ τῷ ὕδατι συνάπτουσαν πλευράν, συνεχώρει ἂν τειχονειδῆ λέγεσθαι τὴν χερρόνησον. νυνὶ δὲ μυρίους σταδίους ἀπολειπόντων, μεταξὺ τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων στενῶν, ἁμαρτία τὸ λέγειν τειχονοειδὲς τὸ τοιοῦτον περάπλουρον, οὐδὲ χωρογραφικόν. ὁ δὲ καὶ χωρογραφίαν ἀξιόλογον γράψαι μέτρῳ γῆς πορείαν ὅδην ὠνόμακεν. μᾶλλον δ' ἁμαρτὴ ἁμαρτίαν εἰς τὐλάχιστον καταγέγραπται διάστημα τὴν ἰδμόν, ὅσην εἰρήκασιν οἱ πλείστην ψυλοῦντες τὸ μέσον τοῦ στόματος, ὅσην εἴρηκε, καὶ ἀρτεμίδωρ⊙ χιλίους, καὶ τριακοσίους σταδίους. οὐδὲ γὰρ ἔστιν σωαγωγὴν τὸν τειχονοεισθῆς ποιεῖ χήματ⊙, ἀλλ' οὐδὲ τὰς πλευρὰς ὀρθῶς διήρηται τὰς ἔξω, τὴν ἀπὸ ἰσσοῦ μέχρι χελιδονίων εἰπών. λοιπὴ γάρ ὅλη ἐστὶν εὐθεῖα ἡ λυκιακὴ παραλία ταύτη, καὶ ἡ ἐπὶ ῥόδου πορεία μέχρι φύσκου. ἐντεῦθεν δὲ καμπὴ λαβοῦσα ἡ ὑπερ⊙, αἰχέται τὴν πλευτόραν, τὴν πλυσμικὴν πλεύραν, ἄχρι προποντίδ⊙, καὶ βυζαντίου. φήσαντ⊙ δὲ τοῦ ἐφόρου, διότι τὴν χερρόνησον κατοικεῖ ταύτην ἑκκαίδεκα γένη, τρία μὲν ἑλληνικὰ, τὰ δὲ λοιπὰ βάρβαρα χωρὶς ἐπὶ μιγάδων, ὧν θαλάττης μὲν κίλικες καὶ λύκιοι, καὶ πάμφυλοι, καὶ βιθυνοὶ, καὶ παφλαγόνες, καὶ μαριανδυνοὶ, καὶ τρῶες, καὶ κᾶρες. πισίδαι δὲ καὶ μυσοὶ, καὶ χάλυβες, καὶ φρύγες, καὶ μιλύαι γὴν μεσογαίαν. διαιρῶν ταῦτα ὁ ἀπολλόδωρ⊙, ἕβδομον καὶδέκατον φησὶν εἶναι τὸ τῶν γαλατῶν, ὁ νεώτερον ὂν τοῦ ἐφόρου. τῶν δ' ἑρμηνέων, τὰ μὲν ἑλληνικὰ μή πω, καὶ τὰ τρωϊκὰ κατὰ τωκίδαι. τὰ δὲ βάρβαρα πολλὴν ἔχει σύγχυσιν διὰ τὸν χρόνον. καταλέγεσθαι δ' ἐστὶ τοῦ ποιητοῦ τὸ τε τῶν τρωϊκῶν, καὶ τῶν νῦν ὀνομαζομένων παφλαγόνων, καὶ μυσῶν, καὶ καρῶν, καὶ φρυγῶν, καὶ κιλίκων, μυσίονας αὐτὶ λυδῶν, καὶ ἄλλους ἀγνῶτας, οἷον ἁλιζῶνας καὶ καύκωνας. ἐκτὸς δὲ τοῦ καταλόγου πάντες

κητίους τε καὶ Σολύμους, καὶ κίλικας οὓς ἐκ Θήβης πεδίου καὶ Λελεγας. παμφύλους δὲ καὶ βιθυνοὺς, καὶ μαριανδυνοὺς, καὶ πισίδας, καὶ χάλυβας, καὶ μυλίας, καὶ καππαδόκας μικρὸν ὠνομάσθαι· οὐ μὴν, ἀλλ' οὐδὲ πω οὐ τόπους κατωκηκέναι τούτους· οὐδὲ ἄλλοις ἐτέροις τισὶ πω διείληπται· ὡς ἱδρυθεὶς μὲν καὶ Τορμίδας καρσιδλιώνου δὲ καὶ Βέβρυκος φρυξί. φαίνεται δ' οὔτε τοῦ ἐφόρου τὴν ἀπόφασιν διακρῖναι ἱκανῶς, τά τε τοῦ ποιητοῦ παράψυδόμενος. ἐφόρου τε γὰρ οὐκ πρῶτον ἀπαιτεῖν ἐχρῆν. τί δὴ οὖν χάλυβας τίθησιν ὑπὸ τὴν χερρόνησον, ζεῦξαι ἀφεστῶτας, καὶ σινώπης καὶ ἀμισοῦ πρὸς ἕω. οἱ γὰρ λέγοντες τὴν ἰδμόν δὴ χερρονήσου ταύτης, τὴν ἀπὸ ἰσσοῦ γραμμὴν ὠδὶ τὴν εὐθεῖαν, ὡς ἂν μεσημβρινὴν τινα τιθέασι ταύτην, οἱ μὲν ἐν νομίζουσι τῷ ὠδὶ σινώπην, οἱ δὲ τὴν ἐπ' ἀμισοῦ. ὠδὶ δὲ τὴν χαλύβων οὐδείς. λοξὴ γάρ ὅτι τε λέως, ὁ δὲ δὴ ἀπὸ χαλύβων μεσημβρινός, ἀπὸ ἀρκτικῶς ἀρμηνίας γράφοι τ' ἄν, καὶ τοῦ οὐ φάτου, τὴν καππαδοκίαν ὅλην σχεδὸν ἀπολαμβάνων, καὶ τὴν κομμαγηνὴν, καὶ τὴν ἀμανὸν, καὶ τὴν ἰσσικὸν κόλπον. εἰ δ' ὃν καὶ τὴν λοξὴν γραμμὴν εὐθεῖαν τὴν ἰδμόν συγχωρήσαιμεν, τὰ πλεῖστα γε τούτων, καὶ μάλιστα ἡ καππαδοκία σχεδὸν ἀπολαμβάνοι τ' ἄν, καὶ ὁ νῦν ἰδίως λεγόμενος πόντος ἡ καππαδοκίας μέρος ὢν τοῦ πρὸς τὸν εὔξεινον, ὥστ' εἰ τοὺς χάλυβας ἡ χερρονήσου θατέρου μέρη, πολὺ μᾶλλον τοὺς κατάονας, καὶ καππαδόκας ἀμφοτέρους, καὶ λυκάονας ἢ οὓς καὶ αὐτοὺς παρῆκε. φασὶ δ' οἱ περὶ μεσογαίοις ἐτάξε τοὺς χάλυβας, ὅς ὁ ποιητὴς ἀλιζῶνας ἐκάλεσεν, ὡς πρὸ καὶ ἡμεῖς ἀπεδείξαμεν· ἄμφω δ' ἢ ὧδε, καὶ οὐκ μὲν ὠδὶ τὴν θαλάττην φάναι τοὺς γε τὴν μεσογαίαν. ὅπερ καὶ ὧδὶ ἡ καππαδοκίας ποιητέον, καὶ ἡ κιλικίας. ὁ δὲ τὴν μὲν οὐδ' ὠνόμασε. τοὺς κίλικας δὲ οὐκ ὠδὶ θαλάττην μόνον εἴρηκεν. οἱ οὖν ἐπ' αὐτὰ πάτρων ἡ δορβῆται, καὶ οἱ ὁμονάδες, καὶ ἄλλοι πλείους οἱ σωάπτοντες τοῖς πισίδαις, οἳ οὐκ ἴσασι θάλατταν αὐτοῖς, ἀλλ' ἕλεσι μεμιγμένοις εἰσὶν ἐνδυσι, τίν' αὖ λάβωσι τάξιν; ἀλλ' οὐδὲ λυδοὺς, οὐδὲ μήονας εἰρήκεν, εἴτε δύο, εἴθ' οἱ αὐτοί εἰσι, εἴτε καθ' ἑαυτούς, εἴτ' ἐν ἑτέρῳ γένει πεδιεχομένους. οὕτω γὰρ ἐπίσημον ἔθνος οὐκ ἀκριβῶσαι δίκαιον, οὔτε μὴ λέγων πρὸ αὐτῶν μηδέν, ὃ κ αὖ δόξειε παραλιπεῖν τι τῶν ἀμεινωτάτων. τίνων δ' εἰσὶν οἱ μιγάδες; οὐ γὰρ ἂν ἔχοιμεν εἰπεῖν παρὰ τοὺς λεχθέντας τόπους, ἢ ὠνομάσθαι ἑτ' αὖτ', ἢ παραλελεῖφθαι ἄλλους οὓς ἀποδώσομεν τοῖς μιγάσιν. οὐδέ γε αὖτῶν τινας τούτων,

Cetios, Solymos & Cilicas, qui ex Thebano sunt cãpo, & Lelegas. Pamphylos uerò et Bithynos, et Mariandynos, et Pisides, et Chalybes, et Milyes, & Cappadoces nequaquã nominari, tũ quòd hæc loca nondũ ab eis incolerẽtur, tũ quòd in alijs cõprehenderentur nationibus, ut Hydrienses & Termilæ in Caribus, Doliones et Bebryces in Phrygibus. Sed nec Ephori sententia uidetur bene hæc transigere. poetæ autem dicta perturbat, & falso adducit. Nam hoc primum ab Ephoro quærendum fuit, cur Chalybes intra Cherronesum ponat, cum à Sinope & Aminso tam longè distent orientem uersus. Nam qui huius Cherronesi isthmum dicunt esse lineam ab Isso in Euxinum ductam, eam quasi meridionalem faciunt. Quidam putant eam esse quæ ad urbem Sinopen tendit, quidam eam quæ ad Aminsum est, eam autẽ quæ ad Chalybes est nullus, cũ ea omnino sit obliqua. nã Chalybũ meridianus per minorẽ Harmeniã describeret & per Euphratẽ, qui totam intra se Cappadociã comprehendit, & Commagenam, & Amanũ, & Issicum sinũ. Quare si isthmum ab obliqua linea terminari concederemus, maxima pars horũ & præsertim Cappadocia interius cõprehenderetur, atq; is etiam qui propriè nunc Pontus appellatur, qui est Cappadociæ pars, Euxinum uersus. Quare si Chalybes Cherronesi pars dicendi sunt, multo magis Cataones & utriq; Cappadoces & Lycaones, qui etiam ab eo sunt prætermissi. Sed quare Chalybes in mediterranea posuit, qui à poeta Halizones dicti sunt? quẽadmodum nos suprà demonstrauimus. Rectius enim erat ut eos diuideret, & partim ad mare collocaret, partim in mediterranea, quemadmodum de Cappadocia Ciliciaq; faciendum est. Ille uerò ne eam quidem nominauit. de Cilicibus solum fecit mentionem, qui ad mare habitant. Qui itaque sub Antipatro Derbita erant, & Homonades, & alij complures Pisidis finitimi, qui mare non norunt, nec salsas æquoris escas, quem locum capient? sed nec Lydos nec Maonas commemorauit, siue ijdem sint, siue diuersi, siue per se, siue in alia gente comprehendantur. Nequaquam enim tam insignis natio occultari potest: nec si nihil de ea dicat, uidetur nihil necessarium prętermittere. Mixti autem qui nam sunt? nulla enim loca proferre possumus, uel ab eo nominata uel prætermissa, præter prædicta, quę quidem mixtis tribuamus, nec ex ijs ullos quos

quos dixit uel prętermiſit. Nã ſi immixti ſunt, cũ alij prævalerent, uel Græci effecti ſunt, uel Barbari: tertiũ uerò mixtũ genus nullum ſcimus. Præterea quomodo tres Græcæ nationes ſunt, quæ Cherroneſum habitant? Nam ſi hoc ideo eſt, quia Iones & Athenienſes olim ĩjdem erant, dicentur etiam ĩjdem Dores & Aeoles, ita quòd duæ nationes tantum fient. Si uerò propter poſteriores mores ſunt diſtinguẽdi, quemadmodũ propter linguas, nationes quatuor erunt, quemadmodum & linguæ. Sed hanc Cherroneſum ex Ephori definitione non ſolum Iones incolunt, uerũ etiã Athenienſes, ut in particularibus declaratum eſt. at huiuſmodi quædam aduerſum Ephorum dubitanda erant. Sed hæc Apollodorus non multum curauit: XVI. uerò nationibus ipſe decimamſeptimam addidit Galatarum, quod & utile eſt. Tamen ad eorũ pertractationẽ quæ ab Ephoro uel dicuntur uel prætermittuntur, nequaquam eſt neceſſariũ. Ipſe enim cauſam affert, quod ſcilicet hæc omnia poſt illius ætatem fuere. Cum uerò ad poetam tranſit, id rectè ait, quod poſt Troiana tempora multa Barbarorũ confuſio facta eſt propter mutationes. Nam quędã aucta ſunt, quędam imminuta, quædam diſtracta, quædam in unum coacta. Sed non bene dicit duplicem cauſam eſſe: quare poeta quorundam non meminit, quod ſcilicet uel nondum hæc natio inhabitaretur, uel quod ab alia comprehenderetur. Nam Cappadociam cum Cataonia & Lycaonia non nominat, ob neutram tamen harum cauſarum. nullam enim huiuſmodi hiſtoriam de his habemus. Præterea curare & reſpondere, quare Homerus Cappadocas et Lycaones prętermiſit, quod uero Ephorus prętĕrijt, et ipſum prętĕrire, et ad hoc illius ſententiã afferre, cum id perſcrutatur et pertractat, ridiculũ eſt. Item docere, quare Homerus Maones pro Lydis poſuit. Quare uero Ephorus nec Lydos nec Maones nominauit, nõ declarare, ſtultũ eſt. & cum dicat poetam ignotorũ quorundam mentionẽ facere, de Cauconibus quidem, & Solymis, & Cetijs, & Lelegibus, & Cilicibus, qui ex Theba no campo erant, rectè dicit. Halizonas uerò ipſe fingit, imò ipſi primò Halizonas ignorauerunt, & multis modis ſcripturam mutauerunt, argenti uenam fingentes. atque alia permulta & magna occurrunt, quæ iam defecere. Ad hanc ambitionem illas etiam hiſtorias contulerunt, quas Scepſius ponit à

ὧν ἢ εἶπεν, ἢ παρέλιπε. κὴ γὰρ ἐκπεμίχθαι, ἀλλ' ἢ ὧν κράτιστα πεποίηκεν, ἢ ἄλλως, ἢ βαρβάρους. τρίτον δὲ γένος οὐδὲν ἴσμεν τὸ μίκτον. πῶς δὲ τρία γένη ἦν ἑλλήνων ὄντα τὰ τῶν χερρονησιτῶν οἰκούντα. εἰ γὰρ ὅτι ποτὲ λαὸν οἱ αὐτοὶ ἦσαν ἴωνες, καὶ ἀθηναῖοι, λεγέσθωσαν καὶ οἱ δωριεῖς, καὶ οἱ αἰολεῖς οἱ αὐτοί, ὥστε δύο ἔθνη γένοιτ' ἄν. εἰ δὲ διαφερόμενοι τὰ ὕστερα ἔθνη κεκλήκασι, καὶ τὰς ἀμφικτύονας, πεντάφυλα ἂν εἴη, καὶ τὰ ἔθνη καθάπερ καὶ αἱ διάλεκτοι. οἰκοῦσι δὲ τὴν χερρόνησον ταύτην, μᾶλλον δὲ τὴν τοῦ ἐφόρου διορισμόν, οὐκ ἴωνες μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀθηναῖοι, καθάπερ γὰρ τοῖς καθέκαστα δεδήλωται. ὅμως μὲν δὴ πῶς τὸν ἔφορον ἀμφισβητεῖν ἄξιον. ἀπολλόδωρος δὲ τούτων μὲν ἐφέδρευσεν οὐδενί, τοῖς δ' ἑκκαίδεκα ἔθνεσι, πεντήκοντα ἑπτὰ καὶ δέκα φησὶ τὸ τῶν γαλατῶν, ἄλλως μὲν χρήσιμον λεχθῆναι. πῶς δὲ τὴν διαταγὴν τοῦ ἐφόρου λεγομένην, ἣ παραλειπομένην, οὐ δίδυμον. ἔρρηκε δὲ τὴν αἰτίαν αὐτὸς, ὅτι ταῦτα πάντα νεώτερα τῶν ἐκείνου ἡλικίας, μεταβὰς δ' ὡδὶ φησὶν ποιητὴν, ὃν μὲν ὀρθῶς λέγει, ὅτι πολλὴ σύγχυσις γεγένηται βαρβάρων ἐθνῶν ἀπὸ τῶν τροϊκῶν. ὃν τὰ νῦν ἴδια τὰς μεταπτώσεις. καὶ γὰρ πεσόγεγονέ τινα, καὶ λέλοιπε, κὴ διέπεσε, κὴ σωπᾶται εἰς ἅ. οὐδ' οὗ δὲ τὴν αἰτίαν δηλῶ ἀφαίνει, δὶ ἣν οὐ μέμνηται τινων ὁ ποιητὴς, ἢ τῷ μὴ πω τότ' οἰκεῖσθαι τὸ τοῦ ἔθνους τοῦτο, ἢ τῷ ἐτέρῳ γράφει πεδιέχεσθαι. τὴν γὰρ καπποδκίαν οὐκ εἴρηκεν, οὐδὲ τὴν καταονίαν. ὡς δ' αὖτως τὴν λυκαονίαν δι' οὐδετέρων τούτων. οὐ μ' ἔχομεν διαιτῶν ἰσοφίαν ἐπ' αὐτῶν οὐδεμίαν, γελοῖον τε τὸ οὐ καπποδόκας, ἢ λυκάονας, φάσκειν μὲν ὅμηρον παρελιπεφροντίσαι, καὶ ἀκλεογνώσεσθαι· φάσκειν δ' ἔφορον παρῆλθε, παρελθεῖν καὶ αὐτόν. κὴ ταῦτα παραθέμενον πῶς αὐτὸ δεῖ τὴν ἀπόφασιν τοῦ αὐδρὸς πρὸς ἀξετάσαι, καὶ διαιτῆσαι, καὶ διότι μὲν μόνας αὐτὴ λυδῶν ὅμηρος ἔσται διελάξαι. ὅτι δ' οὔτε λυδοὺς, οὔτε μόνας ἔρρηκεν ἔφορος μὴ ὠλισθημεμιῶσθαι. φήσας δεῖν νώτων τινῶν μεμνῆσθαι τὸν ποιητὴν, λαύκωνας μὲν ὀρθῶς λέγει, καὶ σόλυμους καὶ λυκίους, καὶ λέλεγας, καὶ κίλικας οὓς ἐκ θήβης πεδίου. τοὺς δ' ἁλιζῶνας αὐτὸς πλάττει. μᾶλλον δ' οἱ πρῶτοι οὓς ἁλιζῶνας ἀγνοήσαντες πόνον εἰσὶ, κὴ μεταγράφοντες πλεοναχῶς, καὶ πλάττοντες τὴν τοῦ ἀργύρου γένεσιν, κὴ ἕλκη πολλὰ μεγάλα ἐκλελυμμένα ἀπαντᾶν πρὸς ταύτην ἡ τῆ φιλοτιμίαν κἀκεῖνα σωμάγαγον τὰς ἰσοφίας ἃς ὁ σκήψιος τίθησι τῆδε καμιδί-

καὶ ἀδρόνους λαβὼν, καὶ ἄλλων τινῶν, οὐ καθορῶντων τὴν τοῦ ἁλιζώνων ψυδοξίκως, ὡς μὲν ταντάλου πλοῦτον, καὶ τὴν τε λοπηδῶν, ἀπὸ τῆς πορὶ φρυγίαν, καὶ σίπυλον μετάλλων ἐγγύς· ὁ δὲ κάδμου, πορὶ θρᾴκην, καὶ τὸ πάγκαιον ὄρος· ὁ δὲ πριάμου, ἐκ τῆς ἀσυρίοις πορὶ ἄβυδον χρυσίων, ὧν καὶ νῦν ἔτι μικρὰ λείπεται. πολλὰ δ' ἂν ἐκβολὴ, καὶ τὰ δείσματα σημεῖα τῆς πάλαι μετάλλειας· ὁ δὲ μίδου ἐκ τῆς πορὶ τὸ βόρμιον ὄρος· ὁ δὲ γύγου, καὶ ἀλυάττου, καὶ λυδίου, ἀπὸ τῆς ὑπὲρ τὴν ἄταρνέαν τε καὶ πέργαμον, πολίχνη ἔρημη, ἐκμεταλλευόμενα ἔχουσα τὰ χωρία. εἴ τοι καὶ ταῦτα μεμψαιτο ἄν τις τὸν ἀπολλοδώρου, ὅτι τῆς νεωτέρων καινοτομούντων πολλὰ πρὸς τὰς ὁμηρικὰς ἀποφάσεις, εἰωθὼς ταῦτ' ἐλέγχειν ὠπλέον· γὰ ταῦτα οὐκ ὀλιγώρηκε μόνου, ἀλλὰ καὶ ταύταις ἐς ἃ σωάγει τὰ μὴ ὡσαύτως λεγόμενα. ὁ μὲν γὰρ ξάνθος ὁ λυδὸς, μετὰ τὰ τροϊκὰ φησὶν ἐλθεῖν τοὺς φρύγας ἐκ τῆς εὐρώπης, καὶ τὴν ἀρισθρῶν τὸν πόντου ἀγαγεῖν δ' αὐτοὺς σκαμάνδριον ἐκ βορεακύτων, καὶ ἀσκανίας. ὠδὶ λέγει δὲ κύκνος ὁ ἀπολλόδωρος, ὅτι δ' ἀσκανίας ταύτης μνημονδύει καὶ ὅμηρος, ἧς ὁ ξάνθος·

φόρκυς δὲ φρύγας ἦγε, καὶ ἀσκάνιος θεοειδὴς,

τὴν ἀφ' ἀσκανίης.

ἀλλ' εἰ οὕτως ἔχει, ἡ μετανάστασις ὕστερον ἂν εἴη τῶν τροϊκῶν γενομένη. γὰ δὲ τοῖς τροϊκοῖς τὸ λεγόμενον τὸ τοῦ ποιητοῦ ὠκυενκύ, ἦκεν ἐκ δὴ πραίας ἐκ τῶν βορεκύντων, καὶ δὴ ἀσκανίας. τίνος οὖν φρύγες ἦσαν; οἳ ῥα τότ' ἐστρατόωντο παρ' ὄχθας σαγγαρείοιο.

ὅπ πρίαμος ἐπίκουρος ἐὼν, μετὰ τοῖσιν ἐλέγμιν,

φησί, πῶς δ' ἐκ Μ βορεκύντων μετεπέμπετο φρύγας ὁ πρίαμος, πῶς οὓς οὐδὲν ἦν αὐτῷ συμβόλαιον; τοὺς δ' ὁμόρους, κὴ οἷς αὐτὸς πρότερον ἐπεκούρησε πᾶλιπεν. ὅτω δὲ πορὶ τῶν φρυγῶν εἶπεν, ὧδε φησὶ καὶ τὰ ὠε ἐκ τῶν μυσῶν, οὐχ ὁμολογούμενα τούτοις. λεγέσθω γὰρ φησὶ κὴ δὴ μυσίας λιμνίμ ἀσκανίαν πορὶ λίμνην ὁμώνυμον, ἀφ' ἧς καὶ τὸν ἀσκάνιον ποταμὸν ῥεῖν, οὗ μνημονδύει καὶ δὴ φοείῳ· μυσοῖς παρ' ὕλαισιν ἀσκανίοιο. καὶ ὁ αἰτωλὸς ἀλέξανδρος·

Εἰ καὶ καὶ ἐπ' ἀσκανίῳ λιμνατ' ἔχουσι ῥόῳ.

Λίμνης ἀσκανίης ὧν χείλεσιν.

Ἔνθα δολίων ὑὸς σκλῶδ νάσσαδ καὶ μελίης.

Καλοῦσι δὲ φησι δολιονίδα καὶ μυσίαν,

Callisthene accipiens, & ab aliis quibusdam, qui falsæ Halizonum opinionis non sunt immunes, quòd scilicet Tantali, & Pelopidarũ diuitiæ à metallis prouenere, quæ circa Phrygiam & Sipylum erant: & quòd Cadmi opulentia à Thracia fuit, & Pangæo mõte: & Priami, ex auro quod circa Abydum effodiebatur. cuius nunc uix ulla uestigia apparẽt, multa tamen antiquorum metallorum signa, loca effossa exhibent. Midæ quoq; opes ex metallis fuere, quæ circa Vermiũ montem erãt. Gygis, & Alyattis, & Crœsi, ex ijs quæ apud Lydium oppidũ desertum, inter Atarneũ ac Pergamum, quod quidem loca effossa habet, propter metallorum inquisitionẽ. Præterea Apollodorus meritò in hoc reprehendi potest, quòd cum cæteros reprehendere solitus sit, qui multa præter Homeri sententiam innouarunt, in hoc non solum negligens fuit, uerùm etiam cõtraria in unum collegit, quæ non eodem modo dicuntur. Nam cum Xanthus Lydus dicat post res Troianas Phryges in Europam & læua Ponti uenisse, & Scamandriũ eos ex Berecyntia & Ascania duxisse: addit Apollodorus Homerũ, eius Ascaniæ meminisse, cuius etiam Xanthus,

Phorcys & Ascanius Phrygias duxere cater- *In Catalogo.*
uas

Longè ex Ascania.

Quid si sic habet transmigratio? certè post res Troianas facta est. In bello autem Troiano auxilium à poeta commemoratum, ex ulteriore uenit regione, ex Berecyntibus scilicet & Ascania. Qui nã ergo erant Phryges? Qui prope Sangerij ripas tunc castra tene- *Iliad. γ.*
bant.

Cum Priamus auxiliator dicit, Cũ quibus electus erã, quomodo Priamus ex Berecyntibus Phrygas accersisset, cum quibus conuenientiam nullam habebat? finitimos autem, & eos quibus ipse prius auxiliatus est, prętermisit. Et cum sic de Phrygibus dicat, de Mysis etiam addit non admodum cohærentia. Ait enim Mysiæ uicum quẽdam Ascaniam uocari, circa lacum eiusdem nominis, ex quo & Ascanium amnem decurrere facit, cuius meminit Euphorion,

Ascanium propter Mysum. Et Alexander Aetolus inquit,

A' quibus Ascaniæ circum habitantã aquæ:
Ascanij per labra lacus, quibus ante Dolion
Sileni mansit filius ac Meliæ.

Vocant, inquit, Dolioniam & Mysiam regionem;

regionem, eam quæ circa Cyzicum est Meletopolim uersus. quare si hæc ita se habent, et ex poetarum testimonio comprobantur, & ex ijs quæ nunc monstrata sunt, quid prohibebat Homerum huius Ascaniæ meminisse, & non eius quæ à Xantho commemoratur? Sed quoniã de his antè dictũ est, cum de Mysis ac Phrygibus tractaremus: idcirco quantũ ad hanc partem attinet, finem faciamus. Reliquum est, ut Cyprum peragremus, quæ huic Cherroneso ad austrum adiacet, et quoniam, ut antè diximus, mare cõprehensum ab Aegypto, & Phœnicia, & Syria, & reliqua ora, usq; in transmarinam Rhodi regionem, compositũ est ex Aegyptio pelago et Pamphylio, et eo quod Issico sinui proximũ est. In hoc Cyprus iacet, quæ partes septentrionales Cilicię Tracheæ contiguas habet, quibus etiam continenti proxima est, orientales Issico sinui, occidentales à Pamphylio pelago allutas, australes autem ab Aegyptio. Hoc ita q; ab occidente Libyco, et Carpathio pelago permiscetur, ab austro atq; oriente est Aegyptũ & sequens ora, usq; Seleuciam atq; Issum, à septentrione Cyprus Pamphyliũ pelagus. Hoc enim ab aquilone, à Ciliciæ Tracheæ, & Pamphyliæ, ac Lyciæ extremis comprehenditur usque in Rhodiam regionem, ab occidente Rhodiorum insula, ab oriente Cypri parte, quæ Paphum uersus & Acamantem iacet, à meridie Aegyptio pelago confunditur. Cypri ambitus est trium millium & quadringẽtorum ac uiginti stadiorum, in sinum se inferenti. Eius longitudo est à Clidibus in Acamantem pedestri itinere mille & quadringentorum stadiorum, ab oriẽte in occidentẽ progredienti. Sunt autẽ Clides insulæ duæ, ante Cyprũ ad orientales eius partes sitę. Hę à Pyramo distãt stadijs septingentis. Acamas promontorium est syluosum, quod duarum mamillarum speciem præbet, & in occidentalibus insulæ partibus situm, tendit ad aquilonem. Id Selenuntem uersus Ciliciæ Tracheæ proximum est, mille stadiorum transitu. Sidam uersus Pamphyliæ mille & sexingenta, Chelidonias uersus mille & nongentorum. Tota insulæ figura est parte altera longior, ea isthmos facit ad latera, quæ latitudinem terminant. Singulę eius partes (ut breui comprehendamus) ita se habent à signo continenti proximo incipientes. Diximus alibi Crommyi extremũ, quod est Cypri promontoriũ, ad Anemurium promontoriũ Ciliciæ

τὴν πρὸς λύζικον ἰόντι εἰς μιλητούπολιν· ἐν οἷς οὕτως ἔχει ταῦτα, καὶ ἐκμαρτυρεῖται ὑπὸ τῶν λεγομένων νεῶν, καὶ ὑπὸ τῶν ποιητῶν, τί ἐκώλυε γὰρ ὅμηρον ταύτης μεμνῆσθαι τῆς ἀσκανίας, ἀλλὰ μὴν τοῖς ὑπὸ ξάνθου λεγομένοις, εἴρηται δὲ καὶ πρότερον περὶ τούτων γὰρ ὕστερον περὶ μυσῶν καὶ φρυγῶν λόγος. ὥστε ἐχέτω πόρας. λοιπὸν ἤ τὴν πρὸς νότον παρακειμένην τῇ χερρονήσῳ ταύτῃ περιδραμεῖν νῆσον τὴν κύπρον. εἴρηται δ' ὅτι περιέχομεν θάλατται, ὑπὸ μὲν αἰγυπτίου καὶ φοινίκης, καὶ συρίας, καὶ τῆς λοιπῆς παραλίας μέχρι τῆς ῥοδίων, συμβαίνει δὲ πῶς ὅμοιόν τι τὸ αἰγυπτίου πελάγους, καὶ τὸ παμφυλίου, καὶ τὸ ἡμῖν τὸ ἰσσικὸν κόλπον. ἡ γὰρ ἰσσικὴ τῇ ὅδῳ ἡ κύπρος νῆσος τὰ ἡ πρὸς ἑσπέραν μέρη, συμπέπτοντα ἔχουσα τὴν τραχείαν κιλικίαν, καθ' ἃ δὴ καὶ πρόσκειται τῇ ἠπείρῳ ὅδῳ, τὰ δὲ ἑῶα τῆς ἰσσικῷ κόλπῳ, τὰ δ' ἐπὶ θάτερα τῷ παμφυλίῳ ἐλυζόμενα πελάγει. τὰ δὲ νότια τῆς αἰγυπτίου. ὅσον μὲν σύῤῥουν ὅδῳ ἀπὸ τῆς ἑῴας, τῆς λιβυκῷ καὶ καρπαθίῳ πελάγει. ἀπὸ δὲ τῶν νοτίων καὶ τῶν ἑῴων μέρῶν, ἥ τε αἰγυπτία ὅση, καὶ ἡ ἐφεξῆς παραλία μέχρι σελινδικείας τε καὶ ἰσσοῦ. πρὸς ἀρκτικὴ δ' ἡ τε λύκιος καὶ τὸ παμφύλιον πέλαγος. ὅσον δὲ ἀπὸ μὲν τῶν ἀρκτῴων πρόκειται πρὸς τε ἄκροις τῆς τραχείας κιλικίας, καὶ τῆς παμφυλίας, καὶ λυκίας μέχρι τῆς ῥοδίας· ἀπὸ δὲ τῆς δύσεως, τῇ ῥοδίῳ νήσῳ, ἀπὸ δὲ ἀνατολῆς τῇ λύκῳ τῇ κατὰ πάφον καὶ γὰρ ἀκάμαντα· ἀπὸ δὲ τῆς μεσημβρίας σύῤῥουν ὅσον ἐπὶ τὸ αἰγυπτίῳ πελάγει. ἔστι δὲ ὁ μὲν λύκλος τῆς λύκου σταδίων τετρακισχιλίων καὶ τετρακοσίων εἴκοσι καὶ τακολπίζοντι. μῆκος δὲ ἀπὸ τῶν κλειδῶν ὧδε· ἔστι γὰρ ἀκάμαντα πεζῇ, σταδίων χιλίων πεντακοσίων ὀγδοήκοντα· ἀπὸ ἀνατολῆς ὧδε λίνου, εἰσὶ δὲ αἱ μὲν κλεῖδες νησία δύο πλησίον τῆ λύκῳ κατὰ τὰ ἑωθινὰ μέρη τῆς νήσου πάσῃ ἔχοντα τὸν πυραμοῦ σταδίους ἑπτακοσίους. ὁ δ' ἀκάμας ἔστιν ἄκρα δύο μαζοὺς ἔχουσα καὶ ὕλλῳ πολλῷ, λειμῶν δὲ μὲν ὧδε τῆς νήσου εἰσὶν αἱ νήσου μοῖραι. αὐχένα δὲ πῶς ἀκρους, ἐγγυτάτω μὲν πῶς ἑλινοῦντος τῆς τραχείας κιλικίας· ἀπὸ διάρματι σταδίων χιλίων· πῶς σίδην δὲ τῆς παμφυλίας χιλίων καὶ ἑξακοσίων, πῶς δὲ χελιδονίας χιλίων ἑνακοσίων. ἔστι δὲ ἐτερόμηκες τὸ ὅλον τῆς νήσου. ἔστι δὲ ἰσθμὸς τὸ ὅλον τῆς νήσου σχῆμα, καί που καὶ ἰσθμοὺς ποιᾶ κατὰ τὰς πλάτη· δύο εἰσὶ ζούσας πλευράς. ἔχει δὲ καὶ τὰ καθ' ἕκαστα, ὡς γὰρ ἔχουσιν ἐπὶ θάτερα, ὅπως ἂν ξαμβύοις ἀπὸ τοῦ πρώτου σημείου, τῆς πρὸς ἕω, ἔφαμεν δή που τῆς τῆς τραχείας κιλικίας, καὶ τῆς παμφυλίας, καὶ τῆς λυκίας μέχρι τῆς ῥοδίας ἀπὸ δὲ τῆς δύσεως

τῆς πραχείας διλικίας αὐτικεῖσθαι τὸ τῶν λυπρίων ἀκρωτήριον, τὸν λεπτιμοῦν ἄκραν, ἐν τετρακοσίοις καὶ τριακοντα σταδίοις. ἐν τοσούτῳ δ' ἄλλη δεξιὰν τὴν νῆσον ἔχουσιν, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν ἤπειρον. πρὸς ἄρκτον ὁ πλοῦς ὅδε, καὶ πρὸς ἕω· καὶ πρὸς τὰς διλεῖδας δύο πλοῖα σταδίων ἑπτακοσίων. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ λάπαθός τε ὅδε πόλις ὕφορμον ἔχουσα, καὶ νεώρια λακώνων λιτίσματα, ἡ πραξαύδρου καθ' ὧν ὧν ἄγιδος. εἶτ' ἀφροδίσιον, καθ' ὃ σεμνὴ νῆσος. εἰς γὰρ σαλαμῖνα τριακοσίων σταδίων ἑβδομήκοντα. εἶθ' ἀχαιῶν ἀκτή, ὅπου τοῦκρος πρῶτον σαλαμῖνα κτίσας τὴν ἐν λύπρῳ, ἐκβληθείς, ὥς φασιν, ὑπὸ τοῦ πατρὸς τελαμῶνος. εἶτα καρπασία πόλις, λιμένα ἔχουσα. κεῖται δὲ κατὰ τὴν ἄκραν τὴν σαρπηδόνα. ἐν δὲ τῇ καρπασίᾳ ὑπόρθασις ὅσον ἰσθμοῦ τεταμένον σταδίων πρὸς τὰς νήσους τὰς καρπασίας, καὶ τὸν νότον τὸν τελαμῶνος. εἶτ' ἄκρα καὶ ὄρος. ἡ δ' ἀκρώρεια καλεῖται ὄλυμπος, ἔχουσα ἀφροδίτης ἀκραίας ναόν, ἄδυτον γυναιξὶ καὶ ἀόρατον. πρόκεινται δὲ πλησίον αἱ διλεῖδες, καὶ ἄλλαι δὲ πλείους. εἶθ' αἱ καρπασίαι νῆσοι, καὶ μετὰ ταύτας ἡ σαλαμίς, ὅθεν ἦν ἄρισος ὁ συγγραφεύς. εἶτ' ἀρσινόη πόλις καὶ λιμήν. εἶτ' ἄλλο λιμένα λόφος τραχὺς, ὑψηλός, τραπεζοειδής, ὅρος ἀφροδίτης, εἰς ὃν ἀπὸ διλαιδῶν, σταδίοι ἑξακόσιοι ὀγδοήκοντα. εἶτα κολπώδης, καὶ τραχὺς παράπλους ὁ πλείων εἰς λύπρον. ἔχει δὲ λιμένα διλεισόν. ἐν τούτῳ ἔστι ζώων τε ὁ τῆς στωϊκῆς αἱρέσεως ἀρχηγέτης, καὶ ἀπολλωνίου ἰατρός. ἐντεῦθεν εἰς βηρυτὸν σταδίοι χίλιοι τετρακόσιοι. εἶτ' ἀμαθοῦς πόλις. καὶ μεταξὺ πολίχνη παλαιὰ καλουμένη, καὶ ὄρος μασταιδὲς ὄλυμπος. εἶτα κουσιὰς χερρονησιώτης, εἰς ὃ ἀπὸ θρόνων σταδίοι ἑπτακόσιοι. εἶτα πόλις κούριον, ὅρμον ἔχουσα, ἀργείων κτίσμα. ἤδη οὖν πάρεστι σκοπεῖν τὴν ῥαθυμίαν τοῦ ποιήσαντος τὸ ἐλεγεῖον ὅστις, οὗ ἡ ἀρχή·

Ἰφρὰ τοῦ φοίβῳ πολλὴν ὀΐζε λύμα θέουσαι,
Ἤλθομεν ἀέ ταχειναὶ τόξα φυγεῖν ἔλαφοι.

Εἴθ' ἡ δῆλός ἐστιν, εἴθ' ὡς πισσοῦντες φασὶ μὴ ὀρυκτὴν εἶναι τὴν ἐλάφους λωρυκίνης ἀπὸ διερᾶς ὁδὸς· ἐκ δὴ διλιόσιος πιόνος εἰς ἀκτὴν διανήξασθαι κουρεώτιδας, καὶ ὑπερφεύγεται δόπ. Μυελὸν αὐδρόσι θαῦμα νοεῖν πάρα πως αὐὸ δόυτον, χόλμας δὶ ὀρίνων ἐδράμομεν ζεφύρων. Ἀπὸ γὰρ λωρύκου πορίπλους μὲν ὅσον εἰς κουρεώτιδα ἀκτὴν. ὅτι ζεφύρῳ ἦ, ὑπὸ δεξιᾷ ἔχοντι τὴν νῆσον, ὅτ' ἂν ἄρισος.

Tracheæ opponi, per trecentorũ & quinquaginta stadiorum interuallum. Hinc iam insulam ad dextram, & continentem ad sinistram habentes, ad aquilonem & orientẽ & Clidas, nauigant recta nauigatione stadiorum septingẽtorum. In quo spacio est Lapathus ciuitas, quæ stationem habet & naualia, Laconũ & Praxandri opus, iuxta quam erat Agidus. Postea est Aphrodisiũ, ad quod insula perangusta est. nam septuaginta stadiorum interuallo Salamina transitur. Postea Achiuorum acta, quò primùm Teucer applicuit, is qui in Cypro Salamina condidit, à patre (ut fertur) Telamone pulsus. Postea est Carpasia ciuitas, quæ portum habet circa Sarpedonem promontorium sita. Isthmi transitus ex Carpasia est stadiorum triginta uersus insulas Carpasias, & australe pelagus. Postea est mons et promontorium. Montis summum Olympus dicitur, ubi Veneris Acreæ templum est, quod nec uidere nec adire mulieribus licet. In fronte sunt Clides & aliæ cõplures insulæ. Postea Carpasię, post quas est Salamis, unde Aristus fuit rerum conscriptor. Deinde Arsinoe ciuitas & portus. Deinde alius portus nomine Leucola. Deinde promontoriũ Pedasiũ, cui collis altus & asper imminet, mensæ cuiusdã figurã præbens, Veneri sacer. Hinc in Clidas sunt stadia sexcẽta & octoginta. Postea est sinuosa quædam & aspera præternauigatio, eà κύτιον itur, quæ ciuitas portũ clausum habet. Ex hac Zeno fuit Stoicæ sectæ autor, & Apollonius medicus. Hinc usq; Barutum sunt stadia mille & quingenta. Deinde est Amathus ciuitas. Intermedio spacio est oppidum nomine Palęa, et Olympus, mons qui mamillæ speciem præbet. Deinde Curias peninsularis, quæ à Thronis distat stadijs septingentis. Postea est Curium urbs quę stationem habet. Hanc Argiui condiderunt. Quare iam licet eius † ocium perspicere qui elegiam compo- * ῥᾳθυμίαν
suit, cuius initium est,

Nos ceruæ Phœbo sacræ, dum tela per undas
Effugimus, cursu uenimus huc celeri.

Siue ea Delus sit, siue quæcunq;. Dicunt enim ceruas ex Corycio iugo delapsas è Cilicio litore in Curiada actam tranare. & addit,

Res dictu mira est, quonam nos inuia pacto
Maria per aerios transijmus Zephyros.

A Coryco enim in Curiada actam circum nauigantes, nec zephyrum nec insulam à dextris habent, nec transitum ullum à sinistris.

Initium itaq; occidentalis circumnauigationis Rhodiorum respicientis Curium est. Postea est promontoriũ, unde iaciuntur qui Apollinis arã cõtingũt. Postea est Treta, & Boosura, & Palępaphus, ad decẽ stadia supra mare sita, quę stationẽ habet, et antiquũ Veneris Paphię templũ. Postea est Zephyriũ promõtorium, quod stationem habet: & altera Arsinoe, cum statione & templo & luco. Non procul à mari est Hierocepia. Postea Paphus ab Agapenore condita, quę portum habet, et templa optimè structa. Ea pedestri itinere distat à Palæpapho stadijs LX. Per eam uiã quæ Palæpaphum it, quotannis festa celebrantur, ad quæ uiri simul ac mulieres ex alijs urbibus confluunt. Quidam dicunt Paphum ab Alexandria distare per tria millia & sexcenta stadia. Deinde post Paphum est Acamas. Post Acamantem orientem uersus nauigatur in urbem Arsinoen, & in Iouis lucum. Postea est Solus, quæ portum habet, & flumen, & Veneris & Isidis delubrum. Eam Phalerus & Acamas Athenienses condiderunt, incolæ Solij dicuntur. Hinc fuit Stasanor, Alexãdri sodalis, uir qui principatum meruit. Vltrius est Limenia ciuitas in mediterranea. Postea est Crommyi promontorium. Sed quid opus est poetas admirari, eos præsertim, qui omne studium ponunt in elocutione, si Damasti dicta consideremus, qui insulæ longitudinem à septentrione facit ad meridiem, ab Hierocepia scilicet in Clidas. At nec Eratosthenes rectè hunc enim reprehẽdens, non à septentrione Hierocepiam ponit, sed ab austro: quæ profectò non ab austro est, sed ab occidente. Si quidem in occidentali latere iacet, ubi et Paphus est, et Acamas. Ac Cyprus quidem in situ talis est, uirtute autẽ nulla insularum inferior. Nam & uino abundat & oleo: frumenti quoq; satis habet: æris metalla apud Tanassum abundant, in quibus uitreolum et rubigo æris nascitur, ad medicinæ usum idonea. Autor est Eratosthenes, cum olim campi adeò syluis essent occupati, ut ui coli nõ possent, parũ ad hoc metalla prodesse: cũ uerò arbores ad æris & argenti decoctionẽ excidere tur, accessisse etiã classium ædificationẽ, cum mare iam intrepidè ac potenter nauigaretur. Sed cum nulla ui euincere syluã possent, permissum est uolẽtibus ut eã excideren, et purgatam peculiarẽ atq; immunẽ sibi haberent.

διάφραμα δ' οὐδεμίαν. ἀρχὴ δ' ἔστω τὸ ἀνατολικὸν πρόπλωτον τοῦ κόλπου, τοῦ βλέποντος πρὸς ῥόδον. καὶ δύθυς ὄρος ἄκρα, ἀφ' ἧς ἱδρύσασθαι τοὺς ἀφαμείους τοῦ βωμοῦ τοῦ ἀπόλλωνος. εἶτα τρητά, καὶ βούβουρα, καὶ παλαιὰ πάφος, ὅσον ἐν σταδίοις ἑκατὸν τῆς θαλάττης ἱδρυμένη, ὕφορμον ἔχουσα· καὶ ἱερὸν ἀφροδίτης ἀρχαῖον. εἶτ' ἄκρα ζεφύρια, πόρμον ἔχουσα. καὶ ἄλλη ἀφροδίτης, ὁμοίως πόρμον ἔχουσα, καὶ ἱερόν, καὶ ἄλσος. μικρὸν δ' ἀπὸ τῆς θαλάττης, ἡ νῦν ἱεροκηπίς. εἶθ' ἡ πάφος, ἵδρυμα ἀγαπήνορος, καὶ λιμένα ἔχουσα, καὶ ἱερὰ δύο κατεσκευασμένα. διέχει δὲ τοῦ ζεφυρίου σταδίους ἑξήκοντα τῆς παλαιᾶς πάφου. καὶ πανηγυρίζουσι δὴ τῆς ὁδοῦ ταύτης κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν παλαιᾶς πάφου, ἀνδρῶν ὁμοῦ γυναικῶν ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων συνιόντων. φασὶ δ' εἰς ἀλεξάνδρειαν ἐκ πάφου πυκνὸν εἶναι σταδίους τετρακισχιλίους ἑξακοσίους. εἶθ' ὁ κάμας ὑπὲρ μετὰ πάφον. εἶτα πρὸς ἑωθινὰ τὸν ἀκάμαντα πλοῦς εἰς ἀρσινόην πόλιν, καὶ τὸ τοῦ διὸς ἄλσος. εἶτα σόλους πόλις, λιμένα ἔχουσα, καὶ ποταμόν, καὶ ἱερὸν ἀφροδίτης, καὶ ἴσιδος. ἱστόρηται δ' ὑπὲρ φαληρέως, καὶ ἀκάμαντος ἀθηναίων. οἱ δ' ἐνοικοῦντες, σόλιοι καλοῦνται. ἐντεῦθεν ἤδη σταδίων ἐστὶν ἑξακοσίων ἀλεξάνδρειαν ἑτέρωθι, αὐτὴ ἡ γεγονυῖα ἀξιωμνίας ἀξιωμνίος. ὑπόκειται δ' ἐν μεσογαίᾳ λιμνὶς πόλις. εἶθ' ἡ λεμεμένου ἄκρα. τὸ δὲ δεῖν ἐν πιστῶν θαυμάζειν, ἡνίκα λίσσα τῶν ποιούντων, οἷς ἡ πᾶσα πρὸς τὸν φρέσιν ὑπὸ πονηρίαν, τὰ τοῦ διαμάστου συγκείνουσιν, ὃς τις ἐν νίσου τὸ μῆκος ἀπὸ τῶν ἄρκτων πρὸς μεσημβρίαν ἀποδίδωσιν, ἀπὸ ἱεροκηπίας, ὡς φησιν ὑπὸ λεόδαμας· οὐ δὲ ὁ ἐρατοσθένης οὐ· ὑπολαμβάνω γὰρ ἐκεῖνον οὐκ ἀπ' ἄρκτων φησὶν εἶναι τὴν ἱεροκηπίαν, ἀλλ' ἀπὸ νότου. οὐδὲ ἐν ἀπὸ νότου, ἀλλ' ἀπὸ δύσεως, εἴπερ ἐν τῇ δυσμικῇ πλευρᾷ κεῖται, ἐν ᾗ καὶ ἡ πάφος, ἣ ὁ ἀκάμας. διάκειται μὲν οὕτως ἡ πάφος τῇ θέσει· κατ' ἀρετὴν δ' οὐδεμιᾶς τῶν νήσων λείπεται. ἐν γὰρ οἴνου δεῖται, καὶ σύκων· σίτῳ τε αὐτάρκως χρῆται· μέταλλά τε χαλκοῦ ἔστιν ἄφθονα παρὰ ναοῦ, ἐν οἷς τὸ χαλκανθὲς γίνεται, καὶ οἷς τοῦ χαλκοῦ, πρὸς τὰς ἰατρικὰς δυνάμεις χρήσιμα. φησὶ δ' ὁ ἐρατοσθένης τοπαλαιὸν ὑλομανοῦντων τῶν πεδίων, ὥστε κατέχεσθαι ὑπὸ μοῖς, καὶ μὴ γεωργεῖσθαι, μικρὰ μὲν ἐπαφιέναι πρὸς τὸν βίον τὰ μέταλλα ὀργυσσομένων πρὸς τὴν ἰλαῦσιν τοῦ χαλκοῦ, καὶ τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὴν ναυπηγίαν. προσγενέσθαι δὲ καὶ τὴν ναυτικὴν δύναμιν πολλὴν, ἡνίκα ἐκράτουν τῆς θαλάττης, καὶ μετὰ δυνάμεως. ὡς δ' οὐκ ἐξῆν ἰδιωτεύειν τοῖς βουλομένοις, καὶ δυναμένοις ἐκπέμπειν, καὶ ἔχειν ἰδιόκτητον, καὶ ἀτελῆ τὴν ἀλλαθαρθέσαν γῆν,

πρότερον μὲν οὖν κατὰ πόλεις ἐτυραννοῦντο οἱ λύπριοι. ἀφ' οὗ δ' οἱ πτολεμαϊκοὶ βασιλῆς λύσιοι τὴν ἀργύπου κατέσκησαν, εἰς ἐκείνους καὶ ἡ λύπρος πρόεσις, συμπραξάντων πολλάκις καὶ τῶν ῥωμαίων. ἐπεὶ δ' ὁ τελευταῖος ἄρξας πτολεμαῖος ἀδελφὸς τοῦ λεοπάτρας, πατρὸς δὲ καὶ ἡμᾶς βασιλίσσης, ἔδοξε πλημμελὴς τε εἶναι, καὶ ἀχάριστος εἰς τοὺς δωρεήτας, ἐκεῖνος μὲν κατελύθη· ῥωμαῖοι δὲ κατέχουσι τὴν νῆσον, καὶ γέγονε στρατηγικὴ ἐπαρχία καθ' αὑτούς. μάλιστα δ' αἴτιος τοῦ ἐλευθέρου κατέσχε τοῦ βασιλέως πότος ἀλαύσιος πούλχρος. ἐμπεσὼν γὰρ εἰς τὰ λησήρια τῶν κιλίκων ἀνήμαζόντων τότε, λύτρου αὐτοὺμενος ἐπέστειλε τοῦ βασιλέως, δέομενος πέμψαι, καὶ ῥύσασθαι αὐτόν. ὁ δ' ἐπέμψε μὲν, μικρὸν δὲ τελέως, ὥστε μὴ λῆσαι ἀπολυθῆναι λαβεῖν, ἀλλὰ ἀναπέμψαι πάλιν. τὸν δ' ἄνδρα λύτρων ἀφλύσαι. σωθεὶς δ' ἐκεῖνος, ἀπεμνημόνευσεν ἀμφοτέρους τῶν χάριν· καὶ γραμματέα δήμαρχος, ἵνα τοῦτον, ὥστε ἐπέμφθη μάρκος κάτων ἀφαιρησόμενος τῶν ἀρχῶν τὴν λύπρον τὴν λαπέτοντα. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἔφθη σχεδιάσας αὐτόν. κάτων δ' ἐπελθὼν παρέλαβε τὴν λύπρον, καὶ τὴν βασιλικὴν οὐσίαν διέβη, καὶ τὰ χρήματα εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον τῶν ῥωμαίων ἐκόμισεν. ἀφ' ἐκείνου δ' ἐγένετο ἐπαρχία ἡ νῆσος, καθάπερ καὶ νῦν ἐστι στρατηγική. ὀλίγον δὲ χρόνον τὸν μεταξὺ, αὐτωνίου λεοπάτρας, καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ ἀρσινόης παρέσχε. καταλυθέντος δὲ ἐκείνου, συνκατέλυσαν καὶ αἱ διατάξεις αὐτοῦ πᾶσαι.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΥ ΔΩΔΕΚΑΤΟΥ ΚΑΙ ΔΕΚΑΤΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ πρῶτον καὶ δέκατον βιβλίον, περὶ ἰνδίαν καὶ πέρσίδα.

Ἀπὸ δὲ λεπόμενα τῆς ἀσίας ὅση, τὰ ἐκτὸς τοῦ ταύρου, πλὴν λιλικίας καὶ παμφυλίας καὶ λυκίας. τὰ δ' ἀπὸ τοῦ ἰνδικοῦ μέχρι νείλου, μεταξὺ τοῦ ταύρου καὶ τοῦ ἔξω θαλάττης τοῦ νοτίου λέγομεν. μετὰ δὲ τὴν ἀσίαν ἡ λιβύη ἐστὶ, πρὸς ἣν ὁρίζομεν ὕστερον. νῦν δ' ἀπὸ τοῦ ἰνδικοῦ ἀρκτέον. πρώτη δ' ἐκκειται πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς μεγίστη. δεῖ δ' ὑπογνωμόνως ἀκοῦσαι πρὸ αὐτοῦ. καὶ δ' ἀποστατέον ὅτι, καὶ οὐ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων κατέπλευσαν αὐτοῦ. οἱ δὲ καὶ πλεύσαντες, μόνον ἐνέβαλον. τὰ δὲ πλείω λέγουσιν ἀπ' ἀκοῆς. καὶ ἃ εἶδον δὲ, ἐν πρόσω στρατευσάμενοι καὶ δρόμω κατέμαθον. διόπερ ὀλίγα τὰ αὐτὰ πρὸ τῶν αὐτῶν ἀπαγγέλλουσι, καὶ ταῦτα συγχέαντες, ὡς ἂν πιφρονίσμοις ἀπατεμένοις

In initio Cypri tyrannides per urbes habebant. Sed postquam Ptolemaici reges potiti sunt Aegypto, Cyprus in eorum ditionẽ cõcessit, fauentibus Romanis. Sed ubi postremus Ptolemæus Cleopatræ patruus, nunc regnantis, deliquit, & aduersum bene de se meritos ingratũ se præbuit, & ipse sublatus est: et insula à Romanis occupata, & prætoria prouincia per se facta est. Sed maximè tollendi regis autor fuit P. Claudius Pulcher, qui in piratas incidens quo tempore Cilices uigebãt, imperato sibi redemptionis precio, misit ad regem orans ut se redimeret. Rex quidẽ precium misit, sed perexiguum, adeò ut piratæ id accipere erubescerent, quare pecuniã regi remiserunt, P. Claudio sine precio dimisso: qui liberatus utriscq; gratiã retulit. Nam tribunus plebis creatus, euicit ut M. Cato Cyprũ mitteretur, eam ab rege ablaturus. Ptolemæus re intellecta, prius quàm ille aduentasset, se ipse interemit. Cato insulam accepit, & regis opes uenundedit, pecunia omni in publicum ærarium relata. Ex illo Cyprus prætoria prouincia fuit, & nunc est: quanquam paruo tempore interiecto Antonius eam Cleopatræ & sorori eius Arsinoæ tradidit: quo sublato, omnia eius acta rescissa sunt.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM LIBER DECIMUSQUINTUS.

ARGVMENTVM.

Quintusdecimus circa Indiam Persiamq; uersatur.

EX ASIA restant ea, quæ trans Taurum sunt, præter Ciliciã, Pamphyliam ac Lyciam, & quæ ab India in Nilum usq;, inter Taurum, et exterius australe mare comprehenduntur. Post Asiam est Libya, de qua postmodum dicemus. nunc ab India est incipiẽdum. Ea enim & maxima est, & ad orientem exposita, sed æquo animo audiendum est. Nam et longissimè abest, & à non multis ex nostris uisa: et si qui uiderũt, partem uiderunt. Pleraq; autem narrant ex auditu, quanquã etiam ea quæ ab eis profecta dicunt, in transitu quodã militari, & pro discursu deprehẽsa sunt. Qua propter nec eadẽ semper referunt, ab ijs etiã qui quasi accuratius perquisita conscribunt.

Ex ijs etiam nõnulli, quanquã simul & in exercitu & in peregrinatione fuissent, quemadmodũ qui cum Alexandro in Asia militarũt, persæpe tamen quisq; cuiq; contraria dicunt. Quod si de uisis tantopere inter se discrepãt, quid de ijs putandũ est quę sciunt ex auditu? Sed nec qui multo tẽpore pòst de ijs conscripserunt, nec qui nunc eò nauigãt, quicquã ex actè dicunt. Apollodorus quidẽ Parthicarũ rerũ conscriptor, cum mentionẽ de Græcis facit qui Bactrianã ceperunt, ac de Syriacis regibus à Seleuco Nicatore profectis, refert eos cum admodũ aucti essent, Indiã inuasisse. De prioribus autẽ rebus nihil omnino explicat, immò pugnantia dicit, scribens plus Indiæ illos quàm Macedonas subegisse, Eucratidã scilicet mille urbes habuisse: Macedones uerò, gentes eas omnes quæ inter Hydaspem sunt atq; Hypanim, numerũ urbium quinq; millia ac nouem, quarum nulla minor esset Co Meropide: atq; omnem hanc regionẽ Alexãdrũ Poro tradidisse. Præterea mercatores qui per Nilum & Arabicum sinum ex Aegypto in Indiam nauigant, rarí admodum in Gangem usq; perueniunt: atq; hi quidem priuati homines, et ad locorũ historiam minimè idonei. Inde tamen ex uno loco & ab uno rege Pandione & alio Poro, legati cũ muneribus ad Cæsarem Augustũ uenerunt. Item sophista Indus qui igne consumptus, tale de se spectaculũ exhibuit, quale Calanus Alexandro. Quare siquis rebus his omissis ad ea inspiciat, quæ ante Alexandri memoriã gesta sunt, multa obscuriora inueniet. Sed par est Alexãdrũ huiusmodi prosperitatũ ambitione permotũ, fidem his adhibuisse. unde Nearchus ait eum cõtendisse per Gedrosiam cum exercitu proficisci, cum intelligeret Semiramim ac Cyrum exercitum in Indiam duxisse, & illam cum XX. hominibus, Cyrum cum VII aufugisse, maximãq; esse Alexandri gloriam qui per eadem loca & gẽtes uictor cum exercitu seruatus fuerit. Ille quidem credidit, nos uerò quomodo de rebus Indicis certã fidẽ habebimus? Cui dicto Megasthenes cõcordat, dicens antiquis Indorũ historijs fidẽ non esse adhibendã. Dicit enim nec ab Indis unquam emissam expeditionem, nec extrinsecus in Indiam quenquam cum exercitu profectũ esse aut uicisse, præter Herculẽ, et Liberũ patrem, τινὲς δ' αὐτῶν καὶ συστρατεύσαντες ἀλλήλοις, καὶ σωτερπλημήσαντες, καθάπερ οἱ ἀλεξανδρῳ συγκαταστρεψάμενοι τὴν ἀσίαν, ἀλλ' ἕκαστος ἑκάστῳ ταὐναντία λέγει πολλάκις. ὅπου δὲ περὶ τῶν ὑπερβορέων οὐ παραφέρονται, τί δεῖ νομίζειν περὶ τῶν ἐξ ἀκοῆς καὶ μιᾷ οὐδ' οἱ ἄλλοι πολλοῖς χρόνοις ὕστερον συγγράψαντες περὶ αὐτῶν, οὐδ' οἱ νῦν πλέοντες ἐκεῖσε, ἀφανοντάι πᾶσι δῆλοι, ἀφανιζόμενοι γοῦν ὁ τὰ παρθικὰ ποιήσας μεμνημένος καὶ τῶν Βακτριανῶν ἀποστασάντων ἑλλήνων παρὰ τὸν συνιακῶν βασιλέων τὸν ἀπὸ σελεύκου τὸν νικάτορα, φησὶ μὲν αὐτὸν αὐξηθέντας, ὥστε θεῖναι καὶ τὴν ἰνδικήν. οὐδὲν δὲ προσαναλύεται τὸν πρότερον ἐγνωσμένων, ἀλλὰ καὶ φανερὸς πλείω τῆς ἰνδικῆς ἐκείνους, ἢ μακεδόνας καταστρέψασθαι λέγων. δυκρατίδων γοῦν πόλεις χιλίας ὑφ' ἑαυτῷ ἔχειν. ἐκείνους δὲ αὐτὰ τὰ μεταξὺ ἔθνη τό τε ὑδάσπην, καὶ τὸ ἑτερον τὸν ἀριθμὸν φησὶν, πόλεις τε ἀξίας τριακισχιλίας, ὧν μηδεμίαν εἶναι ἐλάττω μυρίπόλεως ἐλάττω. ταύτην δὲ πᾶσαν τὴν χώραν καταστρεψάμενον ἀλέξανδρον, παραδοῦναι πώρῳ. καὶ οἱ νῦν δὲ πλέοντες ἐξ αὐγύπτου ἐμπορικοί, τοῦ νείλου καὶ τοῦ ἀραβίου κόλπου μέχρι τῆς ἰνδικῆς, τοιοῦτοι μὲν, καὶ τοσοῦτοι δ' ἰδιῶται, καὶ οὐδὲν πρὸς ἱστορίαν χρήσιμοι τῷ τόπῳ. λαμπάθην δὲ ἀφ' ἑνὸς τόπου καὶ παρ' ἑνὸς βασιλέως παυδίονος καὶ ἄλλου πώρου, ἥκειν φασὶ λαισαργὴν τὸν σιβασὸν ὁδῶν καὶ πρεσβεῖα, καὶ ὁ παπαύσας ἑαυτὸν ἀθλίωσι σοφισὴς ἰνδός. καθάπερ καὶ ὁ κάλανος ἀλεξάνδρῳ τῶν τοιούτων θέαν ὧν ἀλεξάνδρου σοφιστὴς, εἰ τοίνυν τῶν τ' ἀφεὶς τις τῶν πρὸ τῆς ἀλεξάνδρου στρατείας ὧν βλέπει μνήμην, πολὺ ἂν εὕροι πίστιν τυφλότερα. ἀλέξανδρον μὲν οὖν πίστιν τοῖς τοιούτοις εἶναι, τετυφωμένην ταῖς τοσαύταις δυτυχίαις. φησὶ δὲ νικάρχου φιλονεικῆσαι αὐτὸν, ὅτι μὴ φασκόντων ἀγαγεῖν τὸν στρατείαν πεπυσμένον, ὅτι καὶ σεμίραμις ἐστράτευσεν ὧδε ἰνδοὺς, καὶ κύρον· ἀλλ' ἡ μὲν ἀπέστρεψε, φεύγουσα μετὰ ὀλίγων ἀνθρώπων· ἐκεῖνον δὲ μεθ' ἑπτὰ, τὰ πλοῖα ἀνθρώπων τὸ ἐκείνων τοσαῦτα παθόντα καὶ ὡς σεμνὸν τὸ ἐκείνων τοσαῦτα παθόντα καὶ τῶν καὶ στρατόπεδον σῶσαι μετὰ νίκης ὅλον τῶν καὶ στρατόπεδον σῶσαι μετὰ νίκης ὅλον τὸν αὐτῶν ἐθνῶν τε καὶ τόπων. ἐκεῖνον μὲν δὴ ἐπίσδυσιν. ἡμῖν δὲ τῆς αὖ ἰνδικῆς γράψαι πίστις τὴν ἰνδικῶν ἐκ τοιαύτης στρατείας τοῦ κύρου, ἢ τῆς σεμιράμιδος. σωσαποφαίνεται δὲ πᾶς καὶ μεγαδθένης τῷ λόγῳ τούτῳ, λελδύων ἀπιστεῖν ταῖς ἀρχαίαις περὶ ἰνδῶν ἱστορίαις. οὔτε γὰρ πρὸ ἡρακλέους καὶ διονύσου, οὐδὲν ἔξω πελῶναί ποτε στρατιὰν, ὅστ' ἐπελθεῖν ἐξωθεν καὶ κρατῆσαι, πλὴν τ μετὰ ἡρακλέους καὶ

καὶ τ νῦν μετὰ μακεδόνων. καὶ τοι σέσωσται μὲν γὰρ αἰγύπτιον καὶ τεάρκωνα τὸν αἰθιοπα ἕως δύρώπης προελθεῖν. ναυοκοδροσορον δὲ τὸν παρὰ χαλδαίοις δύδοκιμήσαντα, ἡρακλέους μᾶλλον καὶ ἕως σπλδὸν ἐλάσαι. μετὰ δὲ τοῦτον σπύθιν ὕδραμεῖν τ ἀσίας μέχρι αἰγύπτου. τ δ' ἰνδικῆς μηδίαν τούτων ἄπαδαι, καὶ σεμίραμιν δ' ἀρθανεῖν πρὸ τ ὧν χειρήσεως. πόρσας δὲ μιδοφόρους μὲν ἐκ τ ἰνδικῆς μεταπέμψασθαι ὕδρακας. ἐκεῖ δὲ μὴ στρατδῦσαι, ἀλλ' ἐγγὺς ἐλθεῖν μόνον, ἵνα κύρῳ ἥλασιν ὧν μασσαγέτας, καὶ τὰ πρὶ ἡρακλέους δὲ, καὶ διονύσου, μεγαδθένης μὲν μετ' ὀλίγον πιστὰ ἡγεῖται. τῶν δ' ἄλλων οἱ πλέους, ὧν ὅδε καὶ δράποδθένης, ἄπιστα καὶ μυθώδη, καθάπερ καὶ τὰ παρὰ τοῖς ἕλλησιν. ὁ μὲν γὰρ τοὺς βάκχας τοὺς δύριπίδου διόνυσος, τοιαῦτα νεανιδύεται· λιπὼν δὲ λυδὴν τὰς πολυχρύσους γύας, φρυγῶν τε πόρσῶν, θ' ἡλιοβλήτους πλάκας, βάκτρα τε τείχη, τὴν τε λύχειμον χθόνα μήδων, ἐπελθὼν ἀραβίαν δύδαίμονα, ἀσίαν τε πᾶσαν.

Παρὰ σοφοκλεῖ δὲ τίς ὅτι τὴν νύσαν λαθυμνῶν, ὡς τὸ διονύσῳ καθιδρωμένον ὄρος· ὅθεν καπιδὼν τὴν βεβακχιωμένῳ βρομίσι λειπὼν νύσαν,

Ἥμὸ βούκρως ἰακχὸς αὐτοῦ μαίαν ἠδίζων νέμει,

ὅπου τὶς ὄρνις οὐχὶ λαγχάνει.

Καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ μιρόβαφὴς δὲ λέγεται. καὶ ὁ ποιητὴς πρὶ λυκούργου τοῦ ἠδωνοῦ φησὶν οὕτως·

Ὃς ποτε μαινομένοισι διωνύσοιο πθιάς,
Σδὺς κατ' ἠγάθεον νυσήϊον.

Τοιαῦτα μὲν τὰ πρὶ διονύσου. πρὶ δ' ἡρακλέους οἱ μὲν ὧδε ταὐναντία μόνον μέχρι τῶν ἑσπερίων πράτων ἱστοροῦσιν, οἱ δ' ἐφ' ἑκάτερα. ἐκ δὲ τῶν τοιούτων νυσαίους δὴ λίνας ἔθνος προσωνόμασαν, καὶ πόλιν παρ' αὐτοῖς νύσαν διονύσου κτίσμα, καὶ ὄρος τὸ ὑπὲρ τῆς πόλεως μηρόν, ἀπατασάμενοι καὶ ἐκ αὐτόθι κισσὸν καὶ ἄμπελον. οὐδὲ ταύτῃ τε κισόκαρπον ἀφορεῖ γὰρ ὁ βότρυς πρὶν πρακάσαι δὴ οὐ ὄμβρους οὐ αὐδίλιν. διονύσου δ' ἀφρόνους οὐ ὀξύδρακας, ἀφ' τ ἀμπέλου τῆς παρ' αὐτοῖς καὶ τῶν πολυτελῶν ἐξόδων βακχικῶς, πάς τε ἐκ στρατείας ποιουμένων τῶν βασιλέων, καὶ τὰς ἄλλας ἐξόδους μετὰ τυμπανισμοῦ, καὶ σύριγγος σολπὸς, & nuper Macedonas. Nam Sesostrim Aegyptium, et Tearconem Aethiopem usq; in Europam processisse ait. Nabocodrosorum autẽ qui magis à Chaldæis probatur quàm Hercules, usq; ad columnas peruenisse, quousq; etiã Tearconem: illum uerò exercitum ex Iberia in Thraciam Pontumq; duxisse, Idanthyrsum Scytham Asiam excurrisse, usq; in Aegyptum, Indiam eorũ neminem attigisse, Semiramim priusquã egrederetur obijsse, Persas uerò Hydracas ex India mercede accersisse, illos autem copias suas in Indiam duxisse nunquam: propè tamen accessisse, cum Cyrus duceret in Massagetas. Herculis et Bacchi res gestas Megasthenes cum paucis quibusdam credit. Aliorum magna pars, è quibus est Eratosthenes, fabulosa et minimè credenda arbitrãtur, ut Græca. Nam Liber pater apud Euripidem in Bacchis iuuenum more ita inquit:

Aurifera adiui & culta Lydorum loca,
Et Phrygiam, & ustos sole Persarum campos,
Bactraq; rigentemq; hyeme Medorum terram,
Fœlicem Arabiam, atque Asiam permeaui omnem.

Est etiam quidã apud Sophoclem, qui Nysam decantat, ut montem Baccho sacrum:

Vnde ego cõspexi debacchatam mortalibus claram Nysam,
Quam corniger Bacchus iucundam sibi obstetricem colit,
Vbi ales non clangit.

Et cætera. Dicunt etiã Bacchum ad Femur educatum. Poeta de Lycurgo Edono sic ait:

Qui quondam altricem Bacchi sacram'que *Iliad. 6*
ruebant
Per Nysam.

Ac de Bacco quidẽ hactenus. Herculem uerò quidam tradũt in aduersa parte tantum fuisse usq; ad occidẽtis fines, quidã in utraq;. Ex his autem Nysæos gentem quandam nominarunt, & Nysam urbem à Baccho conditam, & monti urbem imminẽtem nomine Merus, allegantes hederam ibi nasci & uites: quanquã fructũ ad maturitatẽ non perducãt. Nã racemus prius quàm grãdescat, effluit propter imbriũ exuberantiã. Dicũt præterea, Oxydracas à Baccho profectos, propter uites quæ apud eos nascũtur, & uictum sumptuosum. Et propterea q̃d eorũ reges castrensem apparatũ, & cæteros exitus cum tympanis & stola colore infecto, Bacchico more faciũt,

quod etiam apud Indos cæteros percelebre est. Cum Alexander petram quandam nomine Auernum primo adortu cepisset, cuius radices Indus non procul à fonte suo perfluit, gloriabundi dixerunt, Herculem terra adortum, terra inde repulsum fuisse. Ab ijs autem qui cum eo militauerant profectos uolunt Sibas, generis signum seruãtes, quòd pellibus amiciantur, quemadmodum Hercules: & quòd clauas gerant, easq; bobus & multis inurant. Hanc fabulam ex ijs confirmant quæ de Caucaso ac Prometheo memorantur, quæ à parua quidem causa huc ex Ponto translata sunt. Nam cum sacram quandam speluncam apud Paropamissadas uiderent, in ea dixerunt uinctum fuisse Prometheum, atque Herculem, ut illum liberaret, huc uenisse: & hunc esse Caucasum, in quo Græci uinctum Prometheum tradiderunt. Quę omnia eorum figmẽta esse qui Alexandro adulari studebant, certum est, ex eo maxime quòd scriptores non concordant; sed alij mentionem de hoc faciunt, alij minimè. Non enim par est, res adeò illustres & ambitione plenas non esse auditas: & si sunt auditæ, non uidetur uerisimile non fuisse existimatas dignas memoratu, præsertim à fidelissimis eorum, tum ex eo quòd ij per quos Herculi & Baccho transeundum erat, nullum signum habent, quo ostendãt illos per eam terram transiuisse. Præterea eiusmodi Herculis stola, multo posterior Troiana memoria, figmentum eorum uidetur, qui Heraclìam conciderũt, siue is Pisander fuerit, siue alius. Antiquæ enim statuæ talem ornatum non habent. Quare in his id tenendum est, quod ad fidem proximè accedit. Nos & in superioribus Geographiæ libris hæc digessimus, quantum fieri potuit diligenter, & nunc etiam digeremus. Illis enim ad manũ utemur, & alia adijciemus, quantum uidebitur ad euidentiam opportunũ. Sed ex digestione quę tunc facta fuit, ea præsertim certissima uidebantur, quæ summatim ab Eratosthene tradita erãt in tertio Geographiæ libro, de ea scilicet quę tunc India putabatur, cum eam Alexander peragrauit, & Indus flumen eius confiniũ erat, & Arrianæ quã deinceps ad orientem sitam Persę tenuerũt. Post ea magnã eius partem Indi occupauere Macedonibus adempta. Atq; hęc ab Eratosthene traduntur. Indiã

ὅπερ ὦν πολλαχοῦ, καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἰνδοῖς. ἄορνον δέ τινα φασὶ πέτραν, ἧς τὰς ῥίζας ὁ ἰνδὸς ὑποῤῥεῖ πλησίον τῶν πηγῶν, ἀλεξάνδρου κατὰ μίαν πρόσβολὴν ἑλόντος αὐτὴν μνιώοντες ἔφασαν τὸν ἡρακλέα, τοῖς μὲν προσβαλεῖν τῇ πέτρᾳ ταύτῃ, τοῖς δ' ἀποκρουσθῆναι. τῶν δὲ ἰνδῶν οἱ μὲν ἀπὸ τῆς στρατείας, ἀπογόνους εἶναι φασὶ σίβας, σύμβολα τοῦ γένους σῴζοντας, τήν τε δορᾶς ἀμπέχεσθαι, καθάπερ τὸν ἡρακλέα· καὶ τὸ σκυταληφορεῖν, καὶ ὦνι καῦσθαι βουσὶ καὶ ἡμιόνοις ῥόπαλον. βεβαιοῦσι δὲ τὸν μῦθον ὅρκῳ, καὶ ἐκ τῶν πρὸ τοῦ καύκασον, καὶ τὸν προμηθέα. καὶ γὰρ ταῦτα μεμνημόχασιν ἐκ τοῦ πόντου διὰ μικρᾶς προφάσεως, ἰδόντος αὐτοῖς ἀνήλαιον γὰ τὰς παροπαμισάδας ὄρη. ὅθεν γὰρ φιλοξένως τὸ προμηθέως δεσμωτήριον, καὶ διὰ τοῦτο ἀθλῆσαι τὸν ἡρακλέα ἐπὶ τοῖς ἐλευθερῶσι τὸν προμηθέως, καὶ ὅθεν εἶναι τὸν καύκασον, ὃν ἕλληνες προμηθέως δεσμωτήριον ἀπεφήναν. ὅτι δ' ὀδὲ πλάσματα ταῦτα τῶν κολακευόντων ἀλέξανδρον, πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ μὴ ὁμολογεῖν ἀλλήλοις τοὺς συγγραφέας δῆλον, ἀλλὰ τοὺς μὲν λέγειν, τοὺς δὲ μηδ' ἁπλῶς μεμνῆσθαι. οὐ γὰρ εἰκὸς τὰ φανέντα οὕτω, καὶ τύφου πλήρη μὴ πεπύσθαι ἢ πεπύσθαι μὲν, μὴ ἄξια δὲ μνήμης ὑπολαβεῖν. καὶ τούτων τοὺς πιστοτάτους αὐτῶν, ἔπειτα ἐκ τοῦ μηδὲ τοὺς μεταξὺ, διὸ ὧν ἐχρῆν τὸν ὄν ἰνδοὺς ἄρξειν γράψαι, πῶς πρὸς τὸν διόνυσον, καὶ τὸν ἡρακλέα, μηδὲν ἔχειν τεκμήριον λεικνύναι ἢ ἐκείνων ὁδοῦ ὄντα ἢ σφετέρας γῆς. καὶ ἡ τοῦ ἡρακλείους δὲ σολὴ ἡ τοιαύτη, πολὺ νεωτέρα ἢ πρὸς κῆς μνήμης ὄσῃ, πλάσμα τῶν τὸν ἡρακλέα ποιησάντων, ἔτε πείσαντος ἑτέρους, ἔτ' ἄλλός τις. τὰ δ' ἀρχαῖα ξόανα οὐχ οὕτω διεσκεύασται. ὡς γὰ τοῖς τοιούτοις οὐκ ἀποδίχεσθαι δεῖ πᾶν τὸ ἐγγυτάτω πίστεως ἐπιπάμεθα δ' ἡμεῖς, καὶ γὰ τοῖς πρώτοις λόγοις τοῖς περὶ γεωγραφίαν διατυπῶ, ὡς δυνατὸν ἦν περὶ τούτων. καὶ νῦν ἐκείνοις γε δὴ ἑτοίμοις χρησόμεθα, καὶ ἕτερα προσθήσομεν ὅσα ἂν δέῃ δύξει πῶς τῶν σαφηνείαν, μᾶλιστα ἐκ ἢ διαίτης ἐδόκει ἢ πίστοτατα εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ ὀρατοσθένους γὰ ἢ πρώτῳ τῶν γεωγραφικῶν ἐκπεφώνηται κεφαλαιωδῶς, περὶ ἢ τότε νομίζοντα μόνης ἰνδικῆς, ὡίνα ἀλέξανδρον ἐπέλθῃ. καὶ ἦν ὁ ἰνδὸς ὅσιον ταύτης τε καὶ ἢ ἑσπερίου πόντου, ἕως ἐφεξῆς πῶς τῇ ἑωσρίᾳ κειμένῳ πορόσαι κατεῖχον. ὕσορον γὰρ δὴ καὶ ἢ ἀριανῆς πλῶν ἔσχον οἱ ἰνδοὶ λαβόντες παρὰ τῶν μακεδόνων, ἔστι δὲ τριακῦται, ἃ λέγει ὁ ὀρατοσθένης, τῶν ἰνδικῶν

πελαγέων· ἀπὸ μὲν τῶν ἄρκτων, τὸ ταύρου πέρας· ἀπὸ δὲ ἢ ἀριανῆς μέχρι ἢ ἑῴας θαλάττης, ἅπερ οἱ ὦν χώριοι κατὰ μέρη παροπαμισόν τε καὶ ἠμωσλὸν καὶ ἱμάον, καὶ ἄλλα ὀνομάζουσι· μακεδόνες δὲ καύκασον. ἀπὸ ἢ ἑωσρᾶς ὁ ἰνδὸς ποτα μός. τὸ δὲ νότιον καὶ τὸ προσεῶον πλευρὸν, πολὺ μείζω τῶν ἑτέρων ὄντα, προσαπέβηκεν εἰς τὸ ἀτλαντικὸν πέλαγος, καὶ γίνεται ῥομβοειδὲς τὸ ἢ χώρας σχῆμα· τῶν μειζόνων πλευρῶν ἑκατόν πλεονεκρωῦντος παρὰ τὸ φανέντος πλευρόν, καὶ τετρακίλιοι σάδια, ὅσον ὅδε τὸ κοινὸν ἄκρον ἢ τε ἑωθινῆς παρελίας, καὶ ἢ μεσημβρινῆς, ἔξω προτεταμένος ὀρίσης ἑφ' ἑκάτερα παρὰ τὰ ἄλλα μέρη. ἢ μὲν οὖν ἑωσρίου πλευρᾶς ἀπὸ τῶν καυκασίων ὀρῶν ὧδι τὸν νότον θάλαττα, σάδιοι μάλιστα λέγονται μύριοι τετρακίλιοι παρὰ τὸν ἰνδὸν ποταμὸν μέχρι τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ, ὥστ' ἀπὸ φανέντος ἡ ἑωθινὴ προσλαβοῦσα ὅδε ἢ ἄκρας τετρακιλίους ἔσται μυρίων καὶ ἑξακισχιλίων σαδίων. ὅδε μὲν οὖν πλάτος ἢ χώρας τόσ' ἐλάχισον, καὶ τὸ μέγισον. μῆκος δὲ τὸ ἀπὸ ἢ ἑωσρᾶς ὧδι τὸν ἑῶ. τούτου δὲ τὸ μὲν μέχρι παλιβόθρων, ἔχοι τις ἂν βεβαιοτέρως εἰπεῖν. καταμεμέτρηται γὰρ χοινίοις, καὶ ἔστιν ὁδὸς βασιλικὴ σταδίων διισμυρίων, τὰ δ' ἐπέκεινα σοχασμῷ λαμβάνεται διὰ τῶν ἀνάπλων τῶν ἐκ θαλάττης, διὰ τ' ἄγαγου ποταμοῦ μέχρι παλιβόθρων. εἶτα δ' αὖτις σταδίων ἑξακισχιλίων. ἔστι τὸ πᾶν δὴ τὸ βραχυτάτῳ μυρίων ἑξακισχιλίων, ὡς ἔκ τε ἢ ἀναγραφῆς τὸν σταθμὸν ἢ τῶν πρεσβυμένης μάλιστα λαβεῖν ὁραποδρόμους φησί, καὶ ὁ μεγασθένης οὕτω σωαποφαίνεται. πάτροκλῆς δὲ χιλίοις ἐλαττόν φησι. τούτῳ δὴ πάλιν ἔοικε διαφέρεσθαι τὸ τῆς ἄκρας διάστημα, ὃ πολυπλάσιον ὧδι πλέον πῶς τὰς ἀναβολὰς, οἱ τετρακίλιοι σάδιοι ποιοῦσι δὲ μέγισον μῆκος. ἔστι δὲ ὅδε τὸ ἀπὸ τῆς ἐκβολῶν τοῦ ἰνδοῦ ποταμοῦ παρὰ τὰ ἐξῆς πίονα, μέχρι ἢ λεχθείσης ἄκρας, καὶ τῶν αὐατολικῶν αὖ ἢ τορμόνων. οἰκοῦσι δ' ἐντεῦθε οἱ ἰωνιανοὶ καλούμενοι, ἐκ ἧς τούτων πάρεσιν ὁρᾶν, ὅσον διαφέρουσιν αἱ τῶν ἄλλων ἀρφάσεις, ἑτησίου μὲν οὐκ ἐλάττω ἢ ἄλλης ἀσίας τὰ ἰνδικὰ λέγοντος, ὀνησικρίτου δὲ τρίτον μέρος ἢ οἰκουμένης, νεαρχου ἧς μυριῶν ὁδὸν πεζάρων τὰ δι' αὐτοῦ τοῦ πεδίου· μεγασθένους δὲ καὶ διϊμάχου μετειασαύτων, μᾶλλον. ὑπὲρ γὰρ διεμείσεις πυθέαι σταδίους, τὸ ἀπὸ ἢ νοτίου θαλάττης ὧδι τ' ἰαύκασον. διϊμαχος δ' ὑπὲρ τοῦτ' εἰσμαρίσις κατ' ἴσους τόπους, πῶς οὖς γὰ ἐκεῖς πρώτους λόγους ἔρκται. νῦν δὲ τοσοῦτον ἐπεῖν ἱκανὸν, ὅτι καὶ τοῦτα συνηγορεῖ τοῖς αὐτομόνοις συγγράμμα-

à septentrione, Tauri extrema terminant, ab Ariana usq; in orientale mare, quæ indigenæ particulatim nominant Paropamissum, Emodum, Imaum et alijs nominibus, Macedones uerò Caucasum uocant. ab occidente Indus fluuius, australe & orientale latus, quæ sunt longè alijs maiora, in Atlanticum pelagus procurrunt: unde regio rhombi figuram prę bet. Nam utrumuis maiorum laterum, contrarium sibi latus tribus millibus stadiorum exuperat, quantum est commune orientalis & meridionale oræ promontorijũ, quod extra in utrunq; æqualiter excurrit ad aliam litoris regionem. Quare occidentalis lateris à Caucasijs montibus in australe mare XIII millia stadiorum colliguntur secundum Indum flumen usq; ad eius ostia. Quapropter ex contrario orientale latus, assumptis promontorijj tribus millibus, erit XVI millium stad. Atq; hæc est & maxima, & minima regionis latitudo. Longitudo uerò est ab occidente in orientem, quod de ea parte, quæ usque Palibothra pertendit, certius dici potest. Nam schœnis mensurata est, & uiam regiam habet stadiorum XX millium. Vlteriora uerò coniectura deprehenduntur per nauigationes quæ ex mari fiunt per Gangem Palibothra usq;, quæ sunt stadiorum sex millium. Tota uerò uel breuissima est stad. XV millium, ut ex certa diurnorum itinerum descriptione deprehendisse se Eratosthenes affirmat, cui etiam Megasthenes assentitur. Patrocles uerò mille stadia detrahit. Rursum si huic distantię promõtorijj distantia addatur, præsertim quæ ad ortum uergit, scilicet tria millia stad. longitudo maxima conficietur, quæ est ab Indi ostijs, secundum litoris regionẽ, usq; ad dictum promontorium, & oriẽtales eius terminos. Hoc in loco ij habitant, qui Coniaci uocantur. Ex his perspici potest, quantum aliorum sententiæ sint diuersæ. Nam Ctesias dicit Indiã non esse minorem reliqua Asia. Onesicritus dicit eam esse tertiam orbis partem, Nearchus quatuor mensium iter per campum, Megasthenes et Deimachus moderatius. Nã suprà XX millia stad. eam partẽ ponunt, quæ ab australi mari in Caucasum tẽdit. Deimachus secundum quædam loca supra XXX millia, contra quos in superioribus est à nobis disputatum. Nunc hoc tantum dicere sufficiat, quod in ueniam petentibus plurimum opitulatur,

cumq; de rebus Indicis dicunt, nõ affirmant. Tota India fluminib. irrigatur: quorum quędam in duo maxima irrumpunt, Indum, atq; Gangem: quædam propriis ostijs in mare emittunt. & omnia ortum habent à Caucaso primo ad meridiem delata. postea alia in eodem permanent cursu, præsertim quæ in Indum influũt. alia flectũtur ad orientẽ, quemadmodum Ganges qui à montib. descẽdens, cum in planitiem peruenerit ad orientẽ conuersus: & Palibothra ciuitatem maximã præterfluens, in eius mare progreditur: & unum ostium habet, quanquam omniũ Indicorum flumen maximum sit. Indus duobus ostijs in mare ad meridiem emittit, Pattalenam complectens, Aegyptio Delta persimilem. Ex horum fluuiorũ uaporibus & Etesijs stagnantur campi. Nã & Eratosthenes dicit Indiam æstiuis imbribus madere, & eo tempore linũ seritur, & milium, & sesamum, oryza, & bosmorus. Hyberno autem tempore seritur triticum, ordeum, legumina, & aliæ fruges esculentæ, quarum nos ignari sumus: & ferè eadẽ nascũtur in India, quæ in Aethopia & in Aegypto. Indici fluuij omnia ferunt, prẽter Hippopotamum, quanquam Onesicritus dicat eos etiam in India procreari. Ex hominib. meridionales colore Aethiopibus aspectu & capillatura alijs persimiles sunt. Nam propter aeris humiditatem non crispantur, at boreales Aegyptijs sunt similes. Taprobanen *pelagiam insulam distare dicunt ab australissimis partibus, quæ sunt apud Coniacos, meridiem uersus, septẽ dierũ nauigatione. Eius longitudinẽ esse ad VIII. millia stadiorum Aethiopiam uersus, in ea elephantos gigni. Hæc quidẽ ab Erathostene traduntur. quib. ea sunt addenda, quę à nonnullis qui propriã scripturam componunt, exquisitè dici existimantur. Vt ab Onesicrito, qui huius insulæ magnitudinẽ facit stadiorũ V. milliũ, longitudinem uerò & latitudinẽ nullã distinguit, distare eam à continenti XX. dierum nauigatione, sed naues uelorũ uitio malè nauigare, quę etiã aluis nõ mitratis sint fabricatę, inter eam atque Indiam alias insulas esse, ipsam uerò omnium australissimam. circa eam gigni cete uitæ ancipitis, alia bobus, alia equis, alia alijs terrestrib. animalib. similia. Nearchus de fluuiorũ effusione hæc affert exempla, quod

*πελαγίαν, hoc est in pelago, uel in mari sitam.

ἐαύ τι πορὶ τῶν ἰνδικῶν λέγουσιν, μὴ δίχα ἐλέγοντας. ἅπασα δ' ὀξυκατάρρυτος πεδίοις ἡ ἰνδική, ὅσα μὲν ἐκ τῶν ὀρῶν κατενεχθέντα ποταμοὶ ἐπιφορήσαντες, τὸν τε ἰνδὸν καὶ τὸν γάγγην, ὅσα τε κατ' ἴδια σώματα ἐκδιδοῦσιν εἰς τὸν θάλατταν, ἃ πάντα ἀπὸ τοῦ καυκάσου τὴν ἀρχὴν ἔχουσι· καὶ φέρονται μὲν ὧδε τῶν μεσημβρινῶν τοπρῶτον, εἶθ' οἱ μὲν μᾶλλον ὧδε ἢ ἧττον φέρας, καὶ μάλιστα οἱ εἰς τὸν ἰνδὸν συμβάλλοντες. οἷον ὧδε φέρονται πρὸς ἕω, καθάπερ καὶ ὁ γάγγης ποταμός. οὗτος μὲν δὴ κατεβὰς ὁ γάγγης ἐκ τῶν ὀρεινῶν, ἐπειδὰν ἄνηται τὴν πεδίων, ὧδε πρὸς ἕω, καὶ ῥυεὶς παρὰ τὰ παλίβαθρα μεγίστω πόλιν, πρόεισιν ὧδε τῶν ταύτης θάλατταν. καὶ μίαν ἐκβολὴν ποιεῖται, μέγιστος ὢν τῶν ἐν τῇ τῶν ἰνδικῶν ποταμῶν. ὁ δὲ ἰνδὸς λυσὶ σώμασιν εἰς τὸν μεσημβρινὸν ἐκπίπτει θάλατταν, ἐμπεδίλαμβάνων τὴν παραλληλογράμμου χώραν, παραπλησίαν τῷ κατ' αἴγυπτον δέλτα· ἐκ δὲ τῆς ἀναβυμάσεως τὴν ζεύξεως τῶν ποταμῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐτησίων, ὡς ὁρᾳοδοτός φησι, βρέχεται τοῖς θερινοῖς ὄμβροις ἡ ἰνδική, καὶ λιμνάζει τὰ πεδία. ἐν μὲν δὴ τούτοις τοῖς ὄμβροις λίνον σπείρεται καὶ λίγκυρον. πῶς δ' οὐ τοῖς σίτοις μον, ὄρυζα, βόσμορον· τοῖς χειμερινοῖς δὲ καιροῖς πυροί, κριθαί, ὄσπρια, καὶ ἄλλοι καρποὶ ἐδώδιμοι, ὧν ἡμεῖς ἄπειροι. χλοᾶν δὲ τῶν ἐν τῇ αἰθιοπίᾳ, καὶ κατ' αἴγυπτον. τὰ αὐτὰ φύεται καὶ ἐν τῇ ἰνδικῇ, καὶ πρὸς ἐν τοῖς ποταμοῖς, πλὴν ἵππος ποταμίς, τὰ ἄλλα φέρουσι, καὶ οἱ ἰνδοί. ὀνυσίκριτος δὲ καὶ οὐκ ἵππους γενέσθαί φησι. πρὸς δ' αὐθρώπων οἱ μὲν μεσημβρινοὶ τοῖς αἰθίοψιν ἐοίκασιν ὁμοίως καὶ τὴν χροιάν. καὶ τὴν τῶν ὄψιν, καὶ τὴν προίχωσιν τοῖς ἄλλοις, οὐδὲ γὰρ οὐλοτριχοῦσι δῆλα τὴν ὑγρότητα τὴν ἀέρος. ὡς δὲ βόροι τοῖς αἰγυπτίοις. τὴν δὲ παραθαλαττίαν ἐλαφυρίαν εἶναί φασι νῆσον, ἀπέχουσαν πρὸς νοτιωτάτων τῆς ἰνδικῆς πρὸς ἕω, καὶ πρὸς νοτον τοῦ μεσημβρινοῦ τροπικοῦ, ἡμερῶν πλοῦν, μῆκος μὲν ὡς ὀκτακισχιλίων σταδίων ὧδε τὴν αἰθιοπίαν. ἔχειν δὲ καὶ ἐλέφαντας. ταῦτα μὲν οὖν τῶν βραχυλογώτερον ἀφῆσθαι. πρωτεύουσαι δὲ καὶ αἱ τῶν ἄλλων εἴ τι που πρωτακεῖσθαι, ἰδιοποιοῦσι τὴν γραφὴν, οἷον πορὶ ταπροβάνης. ὀνησίκριτος φησὶ μέγεθος μὲν ἔχειν πρωτακισχιλίων σταδίων, οὐ διορίσας μῆκος, οὐδὲ πλάτος. διέχειν δὲ τὴν ἠπείρου πλοῦν ἡμερῶν εἴκοσι. ἀλλὰ καὶ πολεῖν τὰς ναῦς, φαύλως μὲν ἱστιοπεποιημένας, καπασκευασμένας δὲ ἀμφοτέρωθεν ἐγκοιλίων μηδῶν χωρὶς. εἶναι δὲ καὶ ἄλλας νήσους αὐτῇ μεταξύ, καὶ τὴν ἰνδικὴν. νεώτατον δὲ ἐκείνων. διότι δ' ἀμφίβια πορὶ αὐτῶν γίνεσθαι, τὰ μὲν βουσί, τὰ δ' ἵπποις, τὰ δ' ἄλλοις χορσαίοις ἐοικότα. ναύαρχος δὲ πορὶ τῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ὕδατος πεπαιδεύμενα φορᾶς τὰ διαύτα, ὅτι καὶ

ὅτι καὶ τὸ ἔρεμον, καὶ λιὰ ὑγρὸν πεδίον, καὶ μαλακὸν, καὶ καινὸν, παραπλησίως ἐργάζεται δῆλα τῷ ὠμοφορομένῳ τοῖς πεδίοις χωῦ, αὔξειν αὐτά. μᾶλλον δὲ γλυκαῖν ἐκ τῶν ὀρῶν καταφορομένῳ ὅσῳ ὀλίγως, καὶ μαλακὴ. καταφέρειν δὲ καὶ ποταμοὺς, ὥστε πύθεσθαι, ὡς ἂν γλυκύματα ὑπάρχειν τὰ πεδία. καὶ οὐ λέγεσθαι, ὅτι πύθεσθαι ὅτι τὰ πεδία. ὅθεν δὲ καὶ ταυτόν ὅτι ὑπὸ τοῦ ῥοδότου λεχθέντι ὧδε τοῦ νείλου, καὶ τῆς ἐπ' αἰθιοπίας, ὅτι ἐκείνου πλῆθος ὀλίγον. δῆλα δ' ὀρθῶς, καὶ ὁμώνυμον τῇ αἰγύπτῳ φησὶ λεχθῆναι τὸν νεῖλον ὁ ναύαρχος. ἀεὶ δὲ βουλόμενα μόνα καὶ ὕεσθαι καὶ νίφεσθαι τὰ ὄρη, καὶ τὰς ὑπερβολὰς φησὶ. τὰ πεδία δὲ καὶ ὄμβρων ἀμοίως ἀπολλάχθαι, καὶ νιφετῶν, ὑπὸ κλύζεσθαι δὲ μόνον κατὰ τὰς ἀναβάσεις τῶν ποταμῶν. νίφεσθαι μὲν οὖν τὰ ὄρη κατὰ χειμῶνα. τὸ δὲ ἔαρ ἀρχόμενα καὶ οὐκ ὄμβρους γίγνεσθαι, καὶ ἀεὶ, καὶ μᾶλλον λαμβάνειν ἐπίδοσιν, τοῖς δὲ περὶ ἀστίας καὶ ἀδιαλείπτως νύκτωρ, καὶ μεθ' ἡμέραν ἐκχεῖσθαι, καὶ λαῖλαπας ἕως ὑπὸ τολῆς ἀρκτούρου. ἐκ τε δὴ τῶν χιόνων, καὶ τῶν ὑετῶν πληρουμένους ποτίζειν τὰ πεδία. κατανοεῖσθαι δὲ πᾶσι, καὶ ὑφ' ἑαυτῶν. καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων φησίν, ὡρμηκότων μὲν εἰς τὸν ἰνδικὸν ἀπὸ παροπαμισάδων. μετὰ δὲ δυσμὰς πληιάδων, καὶ διατελούντων κατὰ τὸν ὀρεινὸν, ὥστε τὴν ὑπὸ ἀστείων, καὶ τὴν μουσικανοῦ γῆν τὸν χειμῶνα. τὸ δ' ἔαρ ἀρχομένου καταβεβηκότων εἰς τὰ πεδία, καὶ πόλιν τάξιλα δυμεγέθη, γύτοθεν δ' ὧδε ὑδάσσω καὶ τὸν πώρου χώραν. τὸ μὲν οὖν χειμῶνα ὕδωρ οὐκ ἰδεῖν, ἀλλὰ χιόνας μόνον. γὰ δὲ τοῖς ταξίλοις πρῶτον ὑδῶσαι. καὶ ἐπειδὴ κατεβάσαν ὧδε τὸν ὑδάσσω, καὶ νικήσασι τὸ πῶρον, ὁδὸς ἦν πρὸς ἕω ὧδε τὸ ὕπαιπ, λάκκοθεν ὧδε τὸν ὑδάσσω πάλιν, ὕεσθαι συνεχῶς, καὶ μάλιστα τοῖς ἐτησίαις. ὡς τελευτῶντος δὲ τοῦ ἀρκτούρου, χθόεσθαι παύλαν. διατείναντας δὲ πορὶ τὸν ναυπηγίαν ὧδε τὸν ὑδάσσω καὶ πλεῖν ἀρξαμένους πρὸ δύσεως πληιάδων. οὐ πολλοὺς ἡμέρας, καὶ τὸ φθινόπωρον πᾶν, καὶ τὸν χειμῶνα, καὶ τὸ ὡς ὀρ' ἔαρ, καὶ τὸ θέρος γὰ τοῦ καταπλῶ πραγματευθέντας, ἐλθεῖν εἰς τὸν παῦαλλον πορὶ λιμένος ὡς τολύ. διέναι μὲν δὴ τὸ καταπλοῦ γίνεσθαι μῆνας, οὐδαμοῦ δ' ὑετῶν αἴσθεσθαι, οὐδ' ὅτι ἐπήκμασαν οἱ ἐτησίαι, πῶν δὲ ποταμῶν πληρουμένων τὰ πεδία λιύζεσθαι. τὴν δὲ θάλατταν ἄπλοον εἶναι τῶν αὐέμων αὐτιπνεόντων, ἀπὸ γαίας δὲ μᾶλλον ἐκδεχομένης. ὅθεν μὲν οὖν αὐτοὶ, καὶ ὁ ναύαρχος λέγει. πορὶ δὲ τῶν θερινῶν ὄμβρων οὐχ ὁμολογεῖ, ἀλλὰ φησὶν οἴεσθαι τὰ πεδία θέρους, χειμῶνος δ' ἄνομβρα εἶναι. λέγουσι δ' ἀμφότεροι, καὶ τὰς ἀναβάσεις τῶν ποταμῶν, ὁ μὲν γὰ ναύαρχος τοῦ ἐκείνου πλησίον στρατεύοντος φασὶν ἀναγκαδῶναι

dictum est, Hermi, & Caystri & Mæandri, et Caici campos similes esse, propter limum qui è montibus delatus cãpos auget, immo facit. Deferre autẽ flumina eum qui mollior sit, & pinguior, ex quo campi fiunt. Idq; rectè dici quod tale est, quale illud quod Herodotus de Nilo ait, atq; eius terra quòd ea illius donũ sit. Et propterea Nearchus putat, Nilũ rectè eodem nomine uocari, quo etiã Aegyptus. Aristobulus dicit solos montes et montium ima, pluuiam & niues sentire: campos uero cũ imbrium esse expertes, tum niuis. ex incremẽto fluminum regionẽ inundari, in mõtibus per hyemem ningere, uere incipiente imbres incipere ac semper magis augeri, Asianis et die & nocte iugiter & copiosè flumina effundi, usq; ad arcturi exortum, ea niuibus & imbribus aucta campos irrigare. Quæ omnia & à se & ab alijs deprehensa dicit, cum ex Paropamisadis in Indiam contenderent, post Pleiadum occasum, et in mõtibus immorarentur, & Hypasiorum & Musicani terram hyeme permearent. Vere autẽ incipiente, cum in cãpos & Taxila urbem maximam, atq; hinc in Hydaspẽ ac Pori regionẽ descendissent, hyeme quidem aquã nõ uidisse, sed niues solum, & primò Taxilis pluisse: ac postquã in Hydaspẽ uenissent, & Porũ superassent, iter in Hypanim facientes orientem uersus, atq; inde in Hydaspem, rursum continuè pluisse, præsertim flantibus Etesijs, arcturi autẽ exortu cessasse, & cum circa nauiũ fabricationẽ ad Hydaspẽ immorati essent, & non multis diebus ante Pleiadũ occasum nauigare cœpissent, totum autumnum et hyemem & uer & aduentantem æstatem in nauigatione occupantes circiter canis exortum in Pattalenam peruenisse: cumq; menses X. nauigantes nunquam aquam sensissent, uigentibus etiã Etesijs, fluminum uerò excrescentia campos inundari, mare propter contrarios uentos intractabile esse, & nullũ flatum à terra insequi. quod etiã Nearchus affirmat. De æstiuis autem imbribus nõ concordat, sed æstate dicit in campos pluere, hyeme uerò nequaquam. De fluminũ excrescentia conuenit inter eos. Nearchus cum prope Acesinẽ castrametatus esset, dicit

coactum fuiſſe,ut locum alium aſcenſu arduum immutaret, idq; circiter æſtiuale ſolſtitiũ contigiſſe. Ariſtobulus excreſcẽtiæ menſurã cubitorum XL. tradidit, quorum uiginti alueum implerent ſupra priorẽ profunditatẽ, uſq; ad labrũ,reliqui autem XX. in campos effunderentur. Sed in hoc potiſſimũ concordant, quod contingit urbes inſulas effici, cũ ſupra aggeribus conſtitutę ſint,quemadmodum in Aegypto contingit,& Aethiopia,poſt arctum iam aqua ſubſidente, ceſſare inundationem. Addit etiam terram ſemigelatã & frigore fiſſam ſeri,& fruges optimas gigni. Ariſtobulus dicit orizam in aquis clauſis ſtare,factis areolis quibuſdã,eamq; eſſe altitudine cubitorũ quatuor. Multi fructus multarumq; ſpicarum meti circiter pleiados occaſum,& emundari ut ſpeltã. Naſci etiã in Bactriano agro,& in Babylonio,et in Suſio,et in inferiore Syria. Megillus ſcribit,eam ante pluuias ſeri, conſitione tamen & irrigatione indigere, & clauſis aquis irrigari. Boſmorus,quẽ Oneſicritus ait in ueneratione eſſe, minor eſt tritico,& inter amnes naſcitur: torretur autẽ, cum in area excutitur. ſed iurãt, ne prius eum ex area moueant, quàm igni concoxerint, idcirco ne ſemen exportet. Hanc regionẽ Aegypto & Aethiopiæ ſimilem dicit. Rurſum Ariſtobulus, contrarietate allata, cum Nilus ex imbribus creſcat, Indię uerò flumina ex ſeptẽtrionalibus, quærit, quare intermedia loca imbribus careant. Nam nec inter Thebaica uſq; in Syenem, & loca Meroe proxima, nec in Indiæ partibus à Pattalena uſq; in Hydaſpem pluit. Vlteriorem uerò regionem, in qua & pluit & ningit, perinde excoli dixit, atque aliam, quæ eſt ultra Indiam, cum ab imbribus & niuibus irrigetur. Atque ex ijs quæ commemorat ueriſimile eſt, terram facile à terræmotibus concuti ab humiditate laxatam: et facile rumpi, ut etiam fluminum aluei immutentur. Vnde ad negocia quædam miſſus, uidiſſe ſe ait, plurium mille urbium et uicorum regionem deſertam, cum Indus proprium alueum reliquiſſet, & ad ſiniſtram conuerſus eſſet in aliũ longè profundiorẽ, & quaſi abrupiſſet: adeò, ut regio ad dextram relicta nõ amplius effuſionibus irrigaretur, cum non modò alueo ſublimior eſſet, ſed etiam omni fluminis inundatione. Quod autem flumina excreſcãt,

ἀναγκαδλῶαι μεταλαβεῖν τόπον ἄλλον πορδλέξιον τῇ τλὼ ἀνάβασιν, γδιόδαι ἢ τὸ κατὰ θορινὰς ζοπὰς. ὁ δ' ἀριςόβουλ⊙, καὶ μετὰ δ᾽ ἀνάβασιν ἐκπίπτειν πηγαί κοντα πήχεις, ὧν δ᾽ μ᾽ ἔικοσιν ὑπὸ τῷ πεδῷ πάρχον βάθ⊙ πληροῦ μέχρι χείλους τὸ ῥεῖθρον, τοῖς δ᾽ ἔικοσιν ὑποδρύχειν εἶναι εἰς τὰ πεδία. ὁμολογοῦσι δὲ καὶ δλόπ συμβαίνειν σίζειν τὰς πόλεις, ἐπάνω χωμάτων ἱδρυμένας, διαδάπορ καὶ γὰ αἰγύπ῀ῳ καὶ αἰθιοπία, μετὰ δὲ ἀρκτδρον παύεδαι τλὼ πλημμύραν, ἀπδαίνοντ⊙ τὸ ὕδλατ⊙. ἐπὶ δ᾽ ἡμέρυκτον ἀπείρεδαι τλὼ γλῦ, ἀφ᾽ τὸ ψύχρος τος ὀρυκτὸ χαραχθεῖσαν, καὶ ὅμως φύεδαι τὸν καρπὸν τέλειον καὶ καλόν. τλὼ δ᾽ ὀρυζαν φησὶν ὁ ἀριςόβουλ⊙ ἐσπάσαι γὰ ὕδλατι διεσῶ, πρασιὰς δ᾽ εἶναι τὰς ἐχούσας αὐτλὼ· ὕψ⊙ δ᾽ τὸ φυτὸ, πηγάπηχυ, πολυσταχύ τε, καὶ πολύκαρπον. ὀδρίζεδαι δὲ πρὸ δλύσιν πλιάδος, καὶ πίζεδαι ὡς τὰς ζειάς, φύεδαι δὲ καὶ γὰ τῇ Βακτριανῇ, καὶ Βαβυλωνία, καὶ σουσίδι. μὴ ἢ κάτω δὲ συεία φυσ. μέγιλλ⊙ δὲ τλὼ ὄρυζαν πείρεδαι μὴ πὸ τῶν ὄμβρων φησίν. ἀρδλέας δὲ καὶ φυτείας δλεῖδαι ἀπὸ τῶν διεσῶν πεπλημμῦλω ὑδλάτων. πρὶ δὲ τὸ Βωσμορον, ὃν φησὶ δνησίκριτ⊙, δλόπ σπῆρος ὂν μικρότερ⊙ τὸ πυροῦ. γδυνᾶται δ᾽ γὰ ταῖς μεσοποταμίαις. φρύγεται δ᾽ ἐπὰν ἀλοηδῇ, πδομνώτων μὴ ἀκρίσειν ἄπυρον ἐκ τῆ ἄλω, τὸ μὴ δάπτεδαι ἀπόρμα, τλὼ δ᾽ ὁμοιότητα τῆς χώρας ταύτης πρός τε τλὼ αἴγυπ῀ον, καὶ τλὼ αἰδιοπίαν, καὶ πάλιν τλὼ γδαπότητα, παρελθεῖς ὁ ἀριςόβουλ⊙, διότι ζεφ νείλῳ μὲν ἐκ τῶν νοτίων ὄμβρων δεῖν ἢ πλήρωσις, τοῖς ἰνδικοῖς ποταμοῖς δὲ ἀπ᾽ τῶν ἀρκτικῶν, ζητᾶ πῶς οἱ μεταξὺ τοπιοὶ κατομβρωῦται. οὔτε γὰρ ἡ δηβαΐς μέχει συδίης, καὶ τῶν ἐγγὺς μορόης, οὔτε δ᾽ ἰνδικῆς τὰ ἀπ᾽ δ᾽ πατναλλιῶν, μέχρι τῶν ὑδλάσσων. τλὼ δ᾽ ταῖς ταῦτα τὰ μόρια χώραν γὰ ἢ καὶ ὄμβροι, καὶ νιφετοὶ παραπλησίως ἔφη γεωργεῖδαι τὴν ἄλλη δ᾽ ἔξω δ᾽ ἰνδικῆς χώρας. ποτίζεδαι γὰρ ἐκ τῶν ὄμβρων καὶ τῶν χιόνων. εἰκὸς δ᾽ οἷς ἐρηκγν οὕτ⊙, καὶ δύσειον εἶναι τλὼ γλῦ, χαυνουμδίλω ὑπὸ δ᾽ πολλῆς ὑγρασίας, καὶ ἰκμήγματα λαμβάνουσαν, ὥστε καὶ ῥᾴθρα ποταμῶν ἀλλάπεδαι. πεμφθεὶς γοῦν ἐπὶ ποταμῶν ἀλλάπεδαι. πεμφδεὶς γοῦν ἐπὶ ποταμῶν ἀλλάπεδαι. πεμφδεῖσαν χώραν χρείαν, ἰδδεῖν φησὶ δρημωδεῖσαν χώραν πλειόνων, ἢ χιλίων πόλεων σὺν δώμαις, ἐκλιπόντ⊙ τὸ ἰνδῦ τὸ οἰκεῖον ῥεῖθρον. ἐκπραπομδόν δ᾽ εἰς τὸ ἕτερον γὰ ἀριςορᾶ κοιλότερον πολὺ, καὶ οἷον καταῤῥάξαντ⊙, ὡς τλὼ ἀρδεισθεῖσαν γὰ δεξιᾷ χώρα μηκέτι ποτίζεδ᾽ ταῖς ἐπορχύσεσι μετὰ ῥοτόραν οὖσαν, οὐ τὸ ῥεῖθρον τὸ κατὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπορχύσεων, ταῖς δ᾽ τῶν ποταμῶν πληρώσεσι, καὶ τὸ

καὶ τὸ πρὸ ἀκραίους μὴ πνεῖν, ὁμολογεῖ καὶ τὸ λεχθὲν ὑπὸ τῦ ὀνησικρίτου. τραγικῶς γάρ φησιν εἶναι τλὼ παραλίαν, καὶ μάλιστα κατὰ τὰ στόματα τῶν ποταμῶν, διά τε τλὼ χοῦν καὶ τὰς πλημμυρίδας, καὶ τλὼ τῶν πελαγίων ἀνέμων ὠθισμὸν ἰσχυρότεραν. μεγαδένης δὲ τλὼ δύλαιμονίαν φλινδικὴν ὡδισμαίνεται, ζεφ δίκαρπον εἶναι καὶ δίφορον· καδάπορ καὶ ἐρατοδένης ἔφη, τὸν μὲν εἰπὼν ὡπόρον χειμερινὸν, τὸν δὲ θερινὸν, καὶ ὅμβριον ὁμοίως. οὐδὲν γὰρ ἔτ⊙ εὐείσκεδαι φησὶ πρὸς ἀμφοτέρους καιροὺς ἀνόμβριον. ὥστε δύπειρίαν ἐκ τούτου συμβαίνειν, ἀφόρου μηδέποτε φλης οὔσης, τούς τε ξυλίνους καρποὺς γδυνᾶδαι πολλοὺς, καὶ τὰς ῥίζας τῶν φυτῶν καὶ μάλιστα τῶν μεγάλων καλάμων, γλυκείας καὶ φύσει καὶ ἐψήσει χλιαινομδίου τὸ ὕδατος, τοῖς ἡλίοις. τοῦτ᾽ ἐκπίπτοντ⊙ ἐκ διὸς καὶ τὸ ποταμίου, τρόπον δή τινα λέγειν βούλεται. διότι ἡ παρὰ τοῖς ἄλλοις λεγομδίη πεψις καὶ καρπῶν καὶ χυμῶν, παρ᾽ ἐκείνοις ἔψησίς ὅτι· καὶ κατεργάζεται ῥοσῦτον εἰς δύσομίαν, ὅσον καὶ ἡ σῆς πυρός. διὸ καὶ τοὺς καλάδους τῶν λγνιδίων φησὶν δύναμπεῖς εἶναι διὰ ὧν οἱ τροχοί. ἐκ δὲ φλαῦφλαϊτίας, ἐνίοις καὶ ἐπαυδεῖν ὄριον. ἐκ τούτου δὲ νέαρχ⊙ φησὶ τὰς δύπτείους ὑφαίνεδαι σινδόνας. οὐ δὲ μακεδόνας αὐτὶ κναφάλλων αὐτοῖς χρῆδαι, καὶ τοῖς σάγμασι σάγλω. τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ συεικὰ, ἐκ τίνων φλοιῶν ξαινομδίης δύσου. εἴρηκε δὲ καὶ πρὶ τῶν καλάμων, ὅτι ποιοῦσι μέλι μελιοσῶν μὴ οὐσῶν. οὐ γὰρ ἀγάδρον εἶναι καρποφόρον. ἐκ δὲ τοῦ καρποῦ μεδύειν. πολλὰ γὰρ καὶ ἀγάδρα παράδοξα ἡ ἰνδικὴ τρέφει, ὧν ὅτι καὶ τὸ κάτω νδύοντας ἔχειν τοὺς καλάδους, τὰ δὲ φύλλα ἀπίδος οὐκ ἐλάττω. ὀνησίκριτ⊙ δ᾽ καὶ πρὸς ὀρθότερον τὰ γ᾽ τῇ μουσικανοῦ διεξιών, ἃ φησι νοτιώτατα εἶν᾽ φλινδικῆς, δίγυῆται μεγάλα ἀγάδρα εἶν᾽ τινὰ, ὧν οὐ καλάδους αὐξηθέντας, εἶτ᾽ αὐταδδόντας ὧδι πήχεις δ᾽ ἀγάδεσα. ἔπειτα τ᾽ λοιπὸν αὔξησιν καταφορῆ λαμδάνειν, ὡς αὖ καταπαμπομένους ἕως ἂν ἅψωνται φλ γῆς. ἔπειτα δ᾽ γῆς ἁπτδέντας ῥιζοῦδαι ὁμοίως ταῖς κατώρυξιν, εἶτ᾽ ἀναδδέντας σελεχοῦδ᾽· ἐξ οὗ πάλιν ὁμοίως πὶ αὐξήσει καταπαμφδέντα, ἄλλα κατώρυγα ποιεῖν, εἶτ᾽ ἄλλο. καὶ οὕτως ἐφεξῆς, ὥστ᾽ ἀφ᾽ ἑνὸς ἀγάδρου σκιάδιον γδυέσδαι μακρὸν, πολυσύλλω σκιᾷ ὅμοιον. λέγει δὲ καὶ μεγέδη δ᾽ γάδρων, ὥστε τῶν τὰ ἀδρόπολις ἁπλᾶ εἶναι τὰ σελεχη. κατὰ δὲ τὸ ἀκεσίνλω, καὶ τλὼ συμδολλὼ τλὼ πρὸς ὑπόπτην, καὶ ἀριςόδουλος ἱερικὸς πρὶ τ᾽ καταπαμπομένων ἐχόντων τοὺς καλάδους, μὴ πρὶ τὸ μεγέδος, ὡς δ᾽ ὑφ᾽ ἑνὶ δ᾽ γάδρῳ μεσαμδείζειν

& quòd uenti à terra non ſpirent, id concordat, quod ab Oneſicrito dictum eſt. Is enim maritimam oram dicit paluſtrem eſſe, præſertim ad fluminum oſtia, propter limum & maris affluxum, & propterea quòd marini uenti præualeant. Megaſthenes Indiæ fœcunditatem ex eo maximè declarat, quòd eam bis fructum ferre dicit, et bifariam nominant: quem admodum Eratoſthenes, qui inquit alteram hybernam ſementem, alteram æſtiuam, quomodo et imbrem. Nullum enim annum inueniri dicit utroq; tempore ſine pluuia: quapropter contingit annum feracem eſſe, cum ſemper terra ſit fœcunda, fructus autem arboreos multos gigni, arborũ radices, præſertim magnarum arundinum, & natura & decoctione dulces eſſe, aqua à ſolibus tepefacta, tam cœleſti quàm fluuiali. Quaſi dicat quòd ea quæ apud alios & fructuum & ſuccorum maturitas dicitur, apud illos concoctio eſt, quæ tantum ad dulcedinem operatur, quantũ ea quæ per ignẽ fit. Quapropter dicit ramos ex quibus rotæ fiunt flexibiles eſſe, ob eandem cauſam, in quibuſdam lanam innaſci, ex qua Nearchus ait ſindonas texi, & Macedones ea pro tomento uſos ſagula confeciſſe, & ſerica huiuſmodi eſſe, byſſo ſcilicet ex corticibus quibuſdam excarminata. Dixit etiam arundinem mel ſine apibus gignere: & cum non ſit arbor fructifera, ex fructu tamen ebrium facere. India multas quidem admirabiles arbores fert, è quibus una ramos ad terram pronos habet, frondes uerò non minores clypeo. Oneſicritus qui curioſius ea perſequitur quæ ſunt in Muſicana terra, Indiæ auſtraliſſima, refert arbores quaſdam ingentes eſſe, quarum rami eum ad duodenos cubitos creuerint, reliquum incrementum pronum faciunt deflexi quouſque terram contingant. Deinde terram ingreſſi radices agunt ueluti propagines: mox rurſus in truncum exeunt, à quo poſtquam aucti fuerint, inde flectuntur, & aliam propaginem efficiunt, & deinde aliam, & ſic deinceps, ut ab una arbore umbraculũ fiat, tabernaculo multicolumnio ſimile. Narrat præterea miras arborũ quarundã magnitudines, quarũ ſtipitẽ uix quinq; homines complecti queant. Ariſtobulus ubi Aceſines Hyarotidi permiſceẽ, de arboribus dicit quæ ramos deflexos habẽt, & de earũ magnitudine, ut ſub una arbore quinquaginta equites

μεσαμβείζειν

meridiari possint. Illic uerò quadringẽtos ait. Refert etiam Aristobulus, arborem esse non magnam, quæ magnas siliquas habeat, ut faba, denorum digitorum longitudine, mellis plenas: quas qui ederint, non facile euadant. Qui dixerunt trans Hyarotidem uisam fuisse arborem, quæ umbram in meridie faceret quinque stadiorum, cunctos exuperant de arborum magnitudine. Hic quoque lanigerarum arborum florem nucleum habere: quo detracto, reliquum ut lana carminetur. In Musicani regione frumentum sponte nasci tritico persimile. Item uites uiniferas, cum cæteri uino carere Indiam dicant, adeò ut nec ibi tibia sit, ut Anacharsis inquit, nec ullum aliud musicum instrumentum, præter cymbala, & tympana, & crotala, quibus uti præstigiones solent. Et quòd India multa medicamẽta habeat, & multas herbarum radices, tum salutares, tum noxias, quemadmodum & multos colores, et hic & alij dixerũt. Addit legem esse, si quis pernicioſum aliquid excogitarit, & remedium non adinueniat, morte plecti: quod si adinuenerit, honore præmioq; à regibus affici. Habere Indiam quæ australis est cinnamomum, nardum, & alia aromata, quemadmodum Arabia & Aethiopia, cum his sole persimilis sit, differat autem aquarũ abundantia, unde aër udus est, & fœcundus, et ualde nutritiuus. Eodem modo & terra & aqua, quapropter animalia tum terrestria, tũ aquatilia apud Indos quàm cæteros maiora sunt: & Nilus cæteris fœcundior est, & magna producit, cùm alia, tum ea quæ ancipitis sunt uitæ. Aegyptiæ quoque mulieres interdum quatuor geminos pariunt. Author est Aristoteles, quandam septem geminos peperisse. Qui etiam Nilũ fœcundissimum uocat, et nutritiuum, propter moderatam solis decoctionem, relinquentis nutrimẽtum et superfluũ euaporantis. Ex eadẽ causa uerisimile est id contingere, quod hic dicit, quòd Nili aqua dimidio minori igne decoquitur, quàm cæteræ aquæ. Quanto magis (inquit) Nili aqua, multam & angustam regionem in rectũ permeat, & multos aeres et mundi plagas permutat? Indica uerò flumina in maiores latioresq; effunduntur campos, diu in eisdem regionibus immorantia, tanto illa hoc magis nutriunt. Vnde et cete plurima generãt et maiora.

μεσημβρίζειν σκιαζομένους ἱππέας ταρτήκοντα. οὗτος δὲ τετρακοσίους, λέγει δὲ καὶ Εἰσόβουλος, καὶ ἄλλο δένδρον, οὐ μεγάλους λοβοὺς λεπίσματα μακροὺς ἔχον ὡς ὀλίγα μέλι, δίπηχα δακτύλους τὸ μῆκος πλήρεις μέλιτος· οὓς δὲ φαγόντας, οὐ ῥᾳδίως σώζεσθαι. ἅπαντας δ' ὑπερβέβληται πρὸς τὸ μέγεθος τῶν δένδρων, οἱ φήσαντες ἑωρακέναι τὴν τοῦ ὑακῶτος δένδρου, πτοιοῦσι σκιὰν τοῖς μεσημβρίαις, τετρακοσίων. καὶ τῶν εὐοφόρων δένδρων φησίν, οὗτος τὸ αὐτὸ ἔχειν πεφύκασι. ἐξαιρεθέντος δὲ νοῦν, ῥᾴνεσθαι τὸ λειπὸν ὁμοίως τοῖς ῥίζαις. τὴν δὲ τῶν μουσικανῶν, καὶ σῖτον αὐτοφυῆ λέγει πυρῷ παραπλήσιον καὶ ἄμπελον, ὥστ' οἰνοφορεῖν τῶν ἄλλων, ἄοινον λεγόντων τὴν ἰνδικήν, ὥστε μὴ δ' αὐλὸν εἶναι κατὰ τὴν αὐάχαρσιν, μήτ' ἄλλο τῶν μουσικῶν ὀργάνων μηδέν, πλὴν λυμβάλων καὶ τυμπάνων καὶ λιροπάλων ἃ δὴ θαυμαστοποιοὺς λεκτέον. καὶ πυλυφαρμάκων δέ, καὶ πολυῤῥιζίων, τῶν τε σωτηρίων, καὶ τῶν φθαντίων, ὡσπερ καὶ πολυχρώματον, καὶ οὕτως εἴρηκε, καὶ ἄλλοι γε πρόσθησι δ' οὗτος, ὅτι καὶ νόμος εἴη τὴν αὐδυράντα τι τῶν ὀλεθρίων, ἐὰν μὴ πρόπονον εὑρῇ καὶ τὸ ἄκος αὐτοῦ, θανατοῦσθαι. αὐδυρόντα δὲ τιμῆς τυγχάνειν παρὰ τοῖς βασιλεῦσιν. ἔχειν καὶ λιννάμωμον, καὶ νάρδον, καὶ ἄλλα ἀρώματα τὴν νότου γῆν τὴν ἰνδικὴν ὁμοίως, ὥσπερ τὴν ἀραβίαν, καὶ τὴν αἰθιοπίαν, ἔχουσαν τι ἐμφερὲς ἑκάστην κατὰ τοὺς ἡλίους. διαφέρει δὲ τοῦ πλεονασμοῦ τῶν ὑδάτων, ὥστ' εὔικμον μὲν ἀέρα εἶναι, καὶ προσιμώτερον παρὰ τοῦτον, καὶ γόνιμον μᾶλλον. ὡς δ' αὕτως, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὸ ὕδωρ ἅλμη, καὶ μείζω τά τε χερσαῖα τῶν ζώων, καὶ τὰ καθ' ὕδατος, τὰ γὰρ ἐνύδρια τῶν πεζῶν ἅλλοις εὐείσκεσθαι. καὶ τὸν νεῖλον δὲ εἶναι γόνιμον μᾶλλον ἑτέρων, καὶ μεγαλοφυῆ, καὶ γυναῖκας, καὶ τἄλλα, καὶ τὰ ἀμφίβια. τίκτειν γοῦν γυναῖκας ἓξ δ' ὅτε καὶ τετράδυμα πίπτειν τὰς αἰγυπτίας. ἀριστοτέλης δέ, ἑπτὰ δίδυμά τινα ἱστορεῖ τετοκυῖαι. καὶ αὖθις πολύγονον καλῶν τὸν νεῖλον, καὶ τροφιμον, διὰ τὸν ἐκ τοῦ ἡλίου μετρίαν ἕψησιν αὐτὸ καταλιπόντων τὸ τροφιμον, τὸ δὲ πυθιστὸν ἐκθυμόντων. ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ αἰτίας καὶ τοῦτο συμβαίνειν εἰκός, ὅπερ φησὶν οὗτος, ὅτι τοῦ ἡμίσει πυεῖ ἕψεται τὸ τοῦ νείλου ὕδωρ, ἢ τὰ ἄλλα. ὅσα δέ γε φησὶ τὸ μὲν τοῦ νείλου, ὕδωρ δ' οὐθέας ἔπεισι πολλὴν χώραν, καὶ σχολῇ, καὶ μεταβάλλει πολλὰ κλίματα, καὶ πολλοὺς ἀφορίζοντα τὰ δ' ἰνδικὰ ῥεύματα, ὃν πεδία ἀναχεῖται μείζω, καὶ πλατύτερα, ᾧ σβατεύοντα πολλὴν χώραν τοῖς αὐτοῖς κλίμασι. τόσῳ δὲ ἐκεῖνα ταύτην προσιμώτερα, διότι καὶ τὰ κίστη μείζω τε, καὶ πλέω, καὶ ἐκ

καὶ ἐκ τοῦ νεφῶν ἢ ἐφθὸν ἥδιον χεῖσθαι τὸ ὕδωρ. ὧν δ' οἱ μὲν περὶ ἀριστόβουλον, οὐκ αὖ συγχωροῦσιν οἱ φάσκοντες μὴ ὕεσθαι τὰ πεδία. ὑπισχνείται δὲ δηκεῖ, τόδε τὸ ὕδωρ αἴτιον εἶναι τοῦ γὰ τοῖς ζώοις ἰδιωμάτων, καὶ φορεῖ σημεῖον τοῦ καὶ τὰς χρόας τῶν πινόντων βοσκήματων ξενικῶν, ἀλλάττεσθαι πρὸς τὸ ὑδιχώριον. τοῦτο μὲν οὖν δὴ, οὐκέτι δὲ καὶ τοὺς μέλανας εἶναι καὶ οὐλότριχας τοὺς αἰθίοπας, γὰ ψιλοῖς τοῖς ὕδασι τὴν αἰτίαν τιθῆναι. μεμφέσθαι δὲ τὴν θεοδέκτην εἰς αὐτὴν τὸν ἥλιον ἀναφέροντα τὸ αἴτιον, ὥς φησιν οὗτος·

Ἧς ἀγχιτόρμων ἅλιος διφρηλατῶν,
Σκοτεινὸν αὖθις ἐξέχρωσε λιγυύς
Εἰς σώματ' αὐδρῶν, καὶ σωτέρειψε λώμας
Μορφαῖς ἀναυξήτοισι σωτήξας ταυρός.

Ἔχοι δ' ἂν τινα λόγον. φησὶ γὰρ μὴ τοῖς ἐγγυτέρω τοῖς αἰθίοψιν εἶναι τὸν ἥλιον, ἢ τοῖς ἄλλοις· ἀλλὰ μᾶλλον ἐπὶ κάθετον εἶναι. καὶ διὰ τοῦτο ὑπικαίειν πλέον, ὥστ' οὐκ οὖν λέγεσθαι ἀγχιτόρμονα αὐτοῖς τὸν ἥλιον, ἴσον πάντων δὲ χοντα, μήτε τὸ θάλπος εἶναι τοιοῦτον πάθους ἄπορον. μηδὲ γὰρ τοῖς γαστρὶ ὧν οὐχ ἅπτεται ἥλιος. βελτίους δὲ οἱ τὸν ἥλιον αἰσθώμενοι, καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἐπίκασιν, κατ' ἐπίλειψιν σφοδρὰν τῆς ὠπολῆς ἰκμάδος, καθ' ὃ καὶ τοὺς ἰνδοὺς μὴ οὐλοτριχεῖν φαμέν. μηδ' οὕτω πεπεισμένως ὑδικεκαῦσθαι τὴν χρόαν, ὅτι ὑγροῦ κοινωνοῦσιν ἀέρος. γὰ δὴ τῆς γαστρὸς ἡ κατασκευὴ τοιαύτας γίνεται οἵας τὰς γυναῖκας. καὶ γὰρ πάθη συγγενικὰ οὕτω λέγεται, καὶ ἄλλαι ὁμοιότητες, καὶ τὸ πάντων δ' ἴσον ἀπέχειν τὸν ἥλιον, πρὸς αἴσθησιν λέγεται, οὐ πρὸς λόγον. καὶ πρὸς αἴσθησιν οὐχ οὕτως ἔτυχεν, ἀλλ' ὡς φαμὲν σμικρὸν λόγον ἔχειν τὴν γῆν πρὸς τὴν τοιαύτην αἴσθησιν καθ' ἣν θάλπεσθαι λαμβανόμεθα, ἐκεῖθεν μὲν μᾶλλον, πορρώθεν δὲ ἧττον οὐκ ἴσον. οὕτω δ' ἀγχιτόρμονα ὁ ἥλιος λέγεται τοῖς αἰθίοψιν, οὐχ ὡς ὀρθὸς κεῖσθαι. καὶ ὅτι δὲ τῶν ὁμολογουμένων ὄντι, καὶ τῶν σωζόντων τὴν πρὸς τὴν αἰγυπτον ὁμοιότητα, καὶ τὴν αἰθιοπίαν, ὅτι τῶν πεδίων ὅσα μὴ ἐπίκλυστα, ἄκαρπά ὄντι διὰ τὴν αὐυδρίαν. νέαρχος δ' ὁ ζακυνθίων πρόστορον ὠδί τ' νείλου, πόθεν ἡ πλήρωσις αὐτῷ, διδάσκειν ἔφη οὐ ἰνδικοὺς ποταμούς, ὅτι ἐκ τῶν θερινῶν ὄμβρων συμβαίνει. ἀλλ' ἐξαυδρον δ' ὂν τῷ ὑδάτων ἱερὸν κροκοδείλους ἰδόντα, ὧν δ' τῷ ἀκεσίνη λυκάμβους αἰγυπτίους, εὑρηκέναι δ' ἓξ τὰς τοῦ νείλου πηγάς, καὶ πεπασκευάζεσθαι σόλον εἰς τὴν αἰγυπτον, ὡς τῷ πολεμῷ δ' οὕτω μέχρις ἐκεῖσε πλουσίῳ.

Dicunt præterea aquam iam decoctam è nubibus effundi, quod Aristobulo non placet, qui negat in cãpis pluere, Onesicrito autem uidetur. Item aquam causſam esse proprietatum in animalibus, cuius signũ affert, quòd peregrina pecora ex hoc potantia, colores suos ad alienum immutant colorem. atq; hoc profectò bene dictum est. Quod autem Aethiopes nigri sunt & crispi, nequaquam in meris aquis causam ponendam esse. Quod uerò Theodectem crimínetur, qui causam referat ad solem, cum sic ait:

Quibus propinquã Phœbus admouẽs rotã,
Atra fauilla corpora infecit uirũm,
Caloribusq; adurens præpotentibus,
Retorridas crispauit illorum comas.

Rationem aliquam habet, dicit enim solem non esse uiciniorem Aethiopibus quàm alijs, sed magis perpendicularem, & propterea magis adurere. Vnde non bene dici solem propinquum, cum ab omnibus æqualiter distet, nec calorem esse nigredinis causam, nam nec ijs qui in uentre sunt matris, quos nondum sol attigit. Sed melius dicunt qui causam Soli tribuunt, & eius aduſtioni per uehementem quandam summi humoris attractionem. Quam ob rem diximus Indos non crispari, nec eorum colorem aduri, cum talia non patiantur, quia de humido aere participant: in utero autem per seminalem dispositionem iam tales fiunt, quales fuere qui eos genuerunt. Hoc enim modo & passiones à generatione contractæ, & aliæ similitudines dicuntur. Quòd autem Sol æquè ab omnibus distet, hoc ad sensum dictum est, non autẽ ad rationem. Atque ad sensum non quomodocunque, sed ut terram dicimus ad Solis sphæram puncti rationem obtinere, quoniã ad talem sensum quo calorem percipimus, de proximo quidem magis, de longinquo uerò minus, non autem æqualem. Et hoc modo Sol propinquus Aethiopib. dicitur, non ut Onesicrito uisum est, atq; illud ex ijs est quæ conceduntur, & similitudinẽ ad Aegyptũ seruãt & Aethiopiam, quod campi qui nõ inundantur, propter siccitatẽ sterilescũt. Nearchus primam de Nilo quæstionem unde scilicet augeatur, ait, Indica flumina edocere, quoniã ex æstiuis imbribus id contingit. Et Alexandrum cum crocodilos in Hydaspe uidisset, et Aegyptias fabas in Acesine inuenisset, putasse id esse Nili initiũ, & propterea classẽ in Aegyptũ paraſſe, tãquã hoc flumẽ in Nilũ nauigaturũ,

paulo pòst intellexiſſe, quod ſperabat, effici non poſſe. Nam magna flumina interiacent & difficiles aluei, & in primis oceanus, in quem omnia Indię flumina emittunt. Poſtea Ariana, & Perſicus & Arabicus ſinus, & in ipſa Arabia & Troglodytica. Ac de uētis quidem & imbribus & fluminum incrementis & camporum inundatione hactenus. Nunc opus eſt, ut de ſingulis fluminibus dicamus, quæcunque ad geographiam utilia ſunt, & quorum nos hiſtoriam accepimus. Nam flumina in primis ad totam præſentem materiam conducunt, cum ea magnitudines & figuras regionum naturaliter determinent. Nilus & Indiæ flumina aliquid plus cæteris habent, propterea quòd ſine ipſis regio eſt inhabitabilis. Nam & colitur ſimul & nauigatur, & aliter adiri & habitari nō poteſt. Nos itaq; ea hiſtoriæ mandamus, quæ in Indū emittūt, & quæ memoratu digna exiſtimamus, & loca per quæ deferuntur. Cætera uerò ex parte maxima ignorantur. Alexander qui hæc plurimum illuſtrauit, in initio cum ij, qui Dariū dolo occiderant, ad capiendam Arianam impetum feciſſent, optimum fore exiſtimauit, ſi eos perſequeretur & aboleret, quare in loca uenit Indię proxima per Arianam, qua ad dextram relicta, Paropamiſſum ad borealia Bactrianamq; tranſcendit: atq; omnibus ſubiectis quę Perſis parebant, ac etiam pluribus, in Indiā appetere cœpit, cum multi de ea, quanquam non certè, prædicarent. Quare ijſdem montibus per uias breuiores exuperatis reuerſus eſt, habens Indiā à ſiniſtris. poſtea rurſus in eam rediit, ac occidentales eius fines & Cophem flumen & Choaſpem qui in Cophē immittit, & apud Plagyrium urbē fluēs præter Gorydalem urbem & Bandobenam & Gandaritim permeat, intellexit apprime habitabilem & fructiferam eſſe montanam & borealem regionem: auſtralem uerò partim ſiti uaſtā, partim fluminibus, & omnino exuſtam, & beſtijs magis quàm hominibus conuenientem. Prius itaq; laudatum aggreſſus eſt: ſimul exiſtimabat, flumina quæ tranſcienda erant, tranſitu faciliora eſſe, cum nō procul ab eorū fontibus abeſſent, & terrā quam permeabat tranſuerſa ſecarent. ſimul audierat, plura in unum conuenire: atq; id ſemper eo magis effici, quo ulterius procederetur, μικρὸν δ' ὕστερον γνῶναι, διότι οὐ δυνατὸν ἦλπιστε. μέσον γὰρ μεγάλοι ποταμοί, καὶ μεγάλα ῥεύθρα, ὠκεανὸς δ' πρῶτον εἰς ὃν ἐκδίδωσιν οἱ ἰνδικοὶ πάντων ποταμοί. ἔπειτα ἡ ἀραβία, καὶ ὁ πορσικὸς κόλπος, καὶ ὁ ἀράβιος, καὶ αὐτὴ ἡ ἀραβία, καὶ ἡ τρωγλοδυτική. τὰ μὲν οὖν πρὶ τῶν ὑετῶν, καὶ τῶν ἐπομβρίων, τοιαῦτα λέγεται, καὶ τῆς πληρώσεως τῶν ποταμῶν, καὶ τῆς ὠκλύσεως τῶν πεδίων. διὰ δὲ καὶ τὰ καθέκαστα πρὶ τῶν ποταμῶν εἰπεῖν, ὅστε πρὸς τὴν γεωγραφίαν χρήσιμα, καὶ ὅσων ἱστορίαν παρειλήφαμεν· ἄλλως τε γὰρ οἱ ποταμοὶ φυσικοί τινες ὅροι, καὶ μεγέθων, καὶ χημάτων τῆς χώρας ὄντες, ὥσπερ ἰδιότητα πολλὴν παρέχουσι πρὸς ὅλην τὴν οἰκουμένην σύνθεσιν. ὁ δὲ νεῖλος, καὶ οἱ κατὰ τὴν ἰνδικὴν, πλεονεκτήματά τ ἔχουσι παρὰ τοὺς ἄλλους, διά τε τὴν χώραν ἀοίκητον εἶναι χαλεπὴς αὐτῶν, πλωτοὺς ἅμα, καὶ γεωγνώσιμον οὖσαν, καὶ μήτε ἐφοδεύεσθαι διωκημένως ἄλλως, μήτ' οἰκείως τοπαρέσαν. τοῦ μὲν οὖν εἰς τὸν ἰνδὸν καταφορομένους, ἰσορεῦμεν οὐκ ἀξίους μνήμης, καὶ τὰς χώρας δι' ἃς φορεῖ. τῶν δ' ἄλλων δύο ἄγνοια πλείων, ἢ γνῶσις. ἀλέξανδρος γὰρ ὁ μάλιστα τοῦτ' ἀνακαλύψας, καταρχὰς μὲν ὠίκησε τὰ ἐπὶ θάλατταν ὑπήκοα ἑαυτῷ πεποιησάμενος, ὥρμησεν ὕστερον καὶ ἐπὶ πλέον, πρότ' ἦλθε, καὶ τὴν ἰνδικὴν ὠρέχθη, λεγόντων μὲν πρὶ αὐτῆς πολλῶν, οὐ σαφῶς δέ. αὐτὸς δ' οὖν, ἐπορεύθη τὰ αὐτὰ ὄρη, κατ' ἄλλας ὁδοὺς ὑπὸ τοιούτους ἡγεμόνας, οἳ ἀρίστας ἔχειν τῶν ἐν δικῇ, εἶτ' ἐπέστρεψεν δύθις ἐπ' αὐτῶν, καὶ τοὺς ὄρους τοὺς ἐπορίους αὖθις, καὶ τὸν ἡμέτερον ποταμόν, ὃν δὴ καλοῦσι γανδαρίτην, ἐπιβαίνων δὲ οἰκήσιμον εἶναι μάλιστα, καὶ εὔκαρπον τῶν ὀρεινῶν, καὶ πόσαρκον. τῶν δὲ νότιον, τῶν μὲν ἀνύδρων, τῶν δὲ ποταμόκλυστον, καὶ πλέως ἔκπωρον, θηρίοις τε μᾶλλον, ἢ ἀνθρώποις ἐνίμενον. ὧρμησε μὲν οὖν τῶν ἐπανουμένων πρότερον, ἅμα καὶ τοὺς ποταμοὺς δυσπορατωτέρους νομίσας τῶν ἄκρων πλησίον, οὓς ἀνάγκαιον ἦν διαβαίνειν, ἀπροσδοκήτους ὄντας, καὶ τέμνοντας ἰδίᾳ ἑκάστους, καὶ ἅμα δὲ καὶ ἀκουσόμενος ἐξ ἐγχωρίων πλείονας συνιόντας, ῥᾴων, καὶ τοῦτ' ἀεί, καὶ μᾶλλον συμβαῖνον ὅσῳ πλεῖον εἰς τὸ πρόσθεν πορεύεσθαι ὥστ' εἶναι

quare & tranſitu difficiliora, præſertim in naiuigiorum inopia, hoc metuens Cophem traiecit, & montana omnia ſubegit quæ ad orientem uerſa erant. Poſt Cophem erat Indus, poſtea Hydaſpes, poſtea Aceſines, & Hyaroſtis, poſtremò Hypanis. Vlterius progredi caſum, tum propter oracula, tum propter exercitum iam laboribus defatigatū. Sed in primis continua pluuia laborabat. Ex orientalib. itaque Indiæ partib. ea nobis innotuere quę cis Hypanim ſunt, & ſi qua hiſtoriæ ſunt mandata ab ijs qui poſt illum trās Hypanim uſq; in Gangem, & Palibothra proceſſere. Poſt Cophem itaq; Indus fluit. Regionem inter hæc duo flumina mediam habent Aſtacœni, Maſiani, Nyſſei, & Hypaſij. Dehinc ſequitur Aſſacani regio, in qua eſt Magoſa ciuitas regionis huius caput, deinde iam ad Indum eſt alia ciuitas nomine Peucolaitis, ad quam Alexander facto ponte traiecit exercitū. Inter Indum & Hydaſpem eſt Taxila, magna ciuitas, & iuſtitiæ ſtudioſa. Circūſtans uerò regio frequēs & ualde ferax iam campis uicina. Huius urbis incolæ & Taxilus eorum rex perhumaniter Alexandrum ſuſceperunt, unde & plura ſunt ab illo conſecuti, quàm ipſi præbuere, adeò ut Macedones ex inuidia dicerent, quaſi Alexander non haberet quibus beneſaceret, priuſquam Indum traijceret. Sunt qui dicant hanc regionem maiorē Aegypto. Vltra hāc in montibus eſt *Abiſari regio, apud quem legati ab eo miſſi nunciauerūt duos dracones nutriri, alterum LXXX. cubitorum longitudine, alterum C & XL, ut Oneſicritus refert, qui non Alexandri, ſed potius admirabilium deſcriptor eſt appellandus. Nam omnes qui de Alexandro pertractant, miracula pro uerita te habent. Hic autem omnes monſtris uidetur exuperare. Dicit tamen quędam ueriſimilia & memoratu digna, quæ etiam qui nō credit non præteriret. Sunt & alij qui dicant dracones in Emodis mōtibus capi, & in ſpeluncis enutriri. Inter Hydaſpem et Aceſinem eſt Poriterra, multa ſanè & opulenta, CCC ferē ciuitatum. Item ſylua prope Emodos montes, ex qua Alexander multam abietem, & pinum, & cedrum, & uarias alias arbores in Hydaſpem deduxit, ex quibus claſſem conſtruxit iuxta urbes in utraq; fluminis ripa ab eo conditas, ubi Porum uicit, quarū alteram

*Biſari, alias Abiſari regio.

ὥστ' εἶναι δυσπορατωτέρων, καὶ τῶν ἐν πλείων ἀφορία. δεδιὼς οὖν τοῦτο, δίψη γὰρ ὑφίων καὶ κατεσκέφθη τὴν ἐρημίαν, ὅσα ἐντὸς ἦν ἐπορεύθη τὸν ἰνδόν. τὸν δὲ μετὰ τὸν ὑφάσιν ἄλλον ἰνδὸν, εἶτ' ὑδάσπην, εἶτ' ἀκεσίνην, καὶ τὸν ὑάρωτιν. ὕστατος δ' ὑπάνις. προελθεῖν γὰρ ἐπορεύθη τοῦ ὑπάνιος ἐκωλύθη, ὄχθος μὲν μαντείοις πισὶ προέχων, ὄχθος δὲ τοῦ τὰς τροπὰς ἀπηγορευκυίας ἤδη πρὸς τοὺς πόνους, ἀναγκαδείς. μάλιστα δ' ἐκ τῶν ὑδάτων ἐκαμνον συνεχῶς ὑέμνοι. ταῦτ' οὖν ἐγένετο γνώσιμα ἡμῖν τῶν ἐωθινῶν τῆς ἰνδικῆς μερῶν, ὅσα γόνος τοῦ ὑπάνιος, καὶ εἴ τινες προσιόρησαν οἱ μετ' ἐκεῖνον πορευθέντες τοῦ ὑπάνιος προελθόντος μέχρι τοῦ γάγγου, καὶ παλιβόθρων. μετὰ μὲν οὖν γὰρ ὑφᾶσιν ὁ ἰνδὸς ῥεῖ, τὰ δὲ μεταξὺ τούτων τῶν δυεῖν ποταμῶν ἔχουσιν ἀσκηνοί τε, καὶ μασιανοί, καὶ νισαῖοι, καὶ ἱππάσιοι. ἔστ' ἂν ἀσακανοῦ, ὅπου μασύγα πόλις τὸ βασίλειον τῆς χώρας. ἤδη δὲ πρὸς τῷ ἰνδῷ πάλιν ἄλλη πόλις πευκολαῖτις, πρὸς ἣν ζεῦγμα γεφυρῶν ἐπορεύσατο τὴν στρατιάν. μεταξὺ δὲ τοῦ ἰνδοῦ, καὶ τοῦ ὑδάσπου, τάξιλα ὄνομα πόλις μεγάλη καὶ εὐνομουμένη, καὶ ἡ πολιτικὴ χώρα σύμπασα, καὶ σφόδρα εὐδαίμων, ἦλθε συμπάσης καὶ τοῖς ὅπλοις καὶ τοῖς πεδίοις. ἐλέξανδρος τε δὴ φιλανθρώπως ὑπ' ἀλέξανδρον οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν τάξιλος. ἔτυχόν τε πλειόνων, ἢ αὐτοὶ παρεῖχον, ὥστε φθονεῖν οὖν μακεδόνας καὶ λέγειν, ὡς οὐκ ἔχων, ὡς ἔοικεν ἀλέξανδρος οἷς εὐεργετήσει, πρὶν ἢ δόξαι τὸν ἰνδόν. φασὶ δέ τινες εἶναι τῶν χώραν ταύτην μεγίστας. ὑπὲρ δὲ ταύτης τῆς πεδίας ὄρεσιν ἡ τοῦ βασσάρου χώρα, παρ' ᾧ δύο δράκοντας ἀπήγγελλον οἱ παρ' αὐτοῦ πρέσβεις πρέφεσθαι, τὸν μὲν ὀγδήκοντα πηχῶν, τὸν δὲ πεντηκοντα πρὸς τοῖς ἑκατὸν, ὡς εἴρηκεν ὀνησίκριτος, οὐ οὐκ ἀλεξάνδρου ἦν δὲ παραδόξων ἀρχικυβερνήτου πρόσειποι ζῶν. πάντων μὲν γὰρ οἱ πρὶ ἀλέξανδρον, τὸ θαυμασὸν αὐτὶ τἀληθοῦς, ἐκπλέχονται μᾶλλον. ὑπερβάλλεσθαι δὲ δοκεῖ τοὺς τοιούτους ἐκεῖνος τῇ τραλογίᾳ. λέγειν δ' οὖν τινα, καὶ πιθανὰ, καὶ μνήμης ἄξια, ὥστε μὴ ἀπιστοῦντα μὴ παρελθεῖν αὐτά. πρὶ δ' ὧν ἤδη δρακόντων, καὶ ἄλλοι λέγουσιν, ὅτι γὰρ τοῖς ἡμωσβοῖς ὄρεσι θηρεύουσι, καὶ τρέφουσιν γὰρ ἀσκληπιούς. μεταξὺ δὲ τ' ὑδάσπου, καὶ τοῦ ἀκεσίνου, ἥτε τοῦ πώρου δύναμις, καὶ ἀγαθή, χρεσθῆναί τι καὶ πρὶ τοῦ ἀκεσίνου πόλεως, καὶ ἡ πρὸς τοῖς ἡμωσβοῖς ὄρεσιν ὕλη, ἀφ' ἧς ἀλέξανδρος καταγαγὼν τῷ ὑδάσπῃ, κόψας ἐλάτινα τε πολλὰ, καὶ πεύκινα, καὶ κέδρον, καὶ ἄλλα παντοῖα στελέχη ναυπηγήσιμα, ἀφ' ὧν σόλον κατεσκεύασατο ὑπὲρ τοῦ ὑδάσπου, πρὸς ταῖς ἐκπομπαῖς ὑπὸ αὐτοῦ πόλεσιν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ποταμοῦ, ὅπου γὰρ πῶρον φύηκα ἀφῆκε, ὧν τὰ μὲν

Bucephaliam nominauit, ab equo qui in eo prælio cecidit. Is Bucephalus à latitudine frõtis dictus est, quo semper Alexander in certaminibus utebat̃. Erat enim bellator optimus. Nicæam uerò à uictoria appellauit. Dicũt esse in ea sylua maximã ingentium cercopithecorum multitudinem, adeò ut cum Macedones aliquando multos in collibus quibusdam apertis uidissent in aciẽ instructos (nam id animal ad humanum accedit ingeniũ, non minus q̃ elephantes) castra putassent, & in eos tanquam hostes irruissent: sed cum à Taxilo, qui cum Alexãdro erat, rem agnouissent, cessasse. Hoc animal duobus capitur modis. nã cum imitatiuum sit, et in arbores fugiat, uenatores cum eos in arboribus insidere animaduertunt, catinũ aqua plenũ in conspectu ponunt, oculos sibi ex ea abluentes. postea uisco pro aqua posito abeũt, à lõgè insidiãtes. Cum animal ex arbore descẽderit, & sese uisco illiuerit & cõniuenti palpebrę implicitę fuerint, accedentes uiuũ capiũt. Atq; hic unus est modus. Alter est: Postquam culleolos quosdam in subligaculi modum induti fuerint, abeunt aliis ibi relictis interius uillosis, & uisco illitis. Simiæ in hos ingredientes, facile capiuntur. Sunt qui Catheam, Sopithis regionem, qui unus fuit ex Nomarchis, inter hos amnes locauerint. Quidam trans Acesinẽ, & Hyarotidem finitimam terræ Pori, consobrini alterius Pori, qui ab Alexãdro captus fuit. Regionem uerò quæ sub hoc est, Candaridem uocant. Sed mirum in modum pulchritudinem in Cathea excoli dicunt, ut equorum et canum. Et Onesicritus author est, apud eos regem pulcherrimum eligi. Puerum uerò post duos menses, quàm natus fuerit publicè iudicari, utrum legitimam formã habeat & uita dignam, nec'ne. Eumq; cum ab eo iudicatus fuerit, qui rei præest, uel uiuere uel interimi. Tingi etiam mentũ eius multis uariisq; coloribus ornatus gratia. Et multos ex Indis id studiosius facere. regionem enim colores admirabiles & capillis & uestibus tingendis ferre. Homines cæteris in rebus frugales esse, circa ornatum autem curiosos. Catheorum proprium esse dicit, ut sponsus & sponsa se mutuò eligant. Item ut uxores cum uiris defunctis cõburantur, ob hanc causam, quòd cum aliquando adolescentulos adamarent, à uiris secedebãt, uel eos ueneno interimebãt:

Βουκεφαλίαν ὠνόμασεν, ἀπὸ τοῦ πεσόντος ἵππου κατὰ τὴν μάχην τὴν πρὸς τὸν πῶρον. ἐκαλεῖτο δὲ Βουκεφάλας ἀπὸ τοῦ πλάτους τοῦ μετώπου. πολεμιστὴς δ᾽ ἦν ἀγαθὸς, καὶ ἀεὶ τούτῳ ἐκέχρητο περὶ τοὺς ἀγῶνας. τὴν δὲ νίκαιαν ἀπὸ τῆς νίκης ἐκάλεσεν. ἐν δὲ τῇ λεχθείσῃ ὕλῃ, καὶ τὸ τῶν κερκοπιθήκων διηγοῦνται πλῆθος ὑπερβάλλον, καὶ τὸ μέγεθος ὁμοίως, ὥστε τοὺς μακεδόνας ποτὲ ἰδόντας ἔν τισιν ἀκρολοφίαις ψιλαῖς ἑστῶτας ἐν τάξει κατὰ μέτωπον πολλούς. καὶ γὰρ ἀνθρωπονούστατον εἶναι τὸ ζῶον, οὐχ ἧττον τῶν ἐλεφάντων, στρατοπέδου λαβεῖν φαντασίαν, καὶ ὁρμῆσαι μὲν ἐπ᾽ αὐτοὺς ὡς πολεμίους. μαθόντας δὲ παρὰ ταξίλου, συνόντος τότε τῷ βασιλεῖ, τὴν ἀλήθειαν, παύσασθαι. ἡ δὲ θήρα τοῦ ζώου διττή· μιμητικὸν δὲ, καὶ ἐπὶ τὰ δένδρα ἀναφευκτικόν. οἱ οὖν θηρεύοντες ἐπὰν ἴδωσιν ἐπὶ δένδρων ἱδρυμένον, ἐν ὄψει θέντες τρυβλίον ὕδωρ ἔχον, τοὺς ἑαυτῶν ὀφθαλμοὺς ἀλείφουσιν ἐξ αὐτοῦ. εἶτ᾽ ἀντὶ τοῦ ὕδατος, ἰξοῦ τρυβλίον θέντες, ἀπίασι καὶ λοχῶσι πόρρωθεν. ἐπὰν δὲ καταπηδῆσαν τὸ θηρίον ἐγχρίσηται τοῦ ἰξοῦ, καταμύσαντος δ᾽ ἀπολειφθῇ τὰ βλέφαρα, ἐπιόντες ζωγροῦσιν. εἷς μὲν τρόπος οὗτος. ἄλλος δέ· ὑποδυσάμενοι θυλάκους, ὡς ἀναξυρίδας ἀπίασιν, ἄλλους καταλείποντες δασεῖς, τὰ ἐντὸς κεχρισμένους ἰξῷ, ἐνδύντας δὲ εἰς αὐτοὺς ῥᾳδίως αἱροῦσι. καὶ τὴν καθαίαν δέ τινες τὴν σωπείθους τῶν νομαρχῶν τινὸς κατὰ τὴν δὲ τὴν μεσοποταμίαν τιθέασιν. ἄλλοι δὲ καὶ τοῦ ἀκεσίνου πέραν, καὶ τοῦ ὑαρώτιδος ὅμορον τῇ τοῦ πώρου, ὃς ἦν ἀνεψιὸς τοῦ ὑπ᾽ ἀλεξάνδρου ἁλόντος. καλοῦσι δὲ γανδαρίδα τὴν ὑπὸ τούτῳ χώραν. ἐν δὲ τῇ καθαίᾳ καινότατον ἱστορεῖται τὸ περὶ τοῦ κάλλους, ὅτι τιμᾶται διαφερόντως, ὡς ἵππων καὶ κυνῶν. βασιλέα τε γὰρ τὸν κάλλιστον αἱρεῖσθαί φησιν ὀνησίκριτος. γενόμενόν τε παιδίον μετὰ δίμηνον, κρίνεσθαι δημοσίᾳ, πότερον ἔχει τὴν ἔννομον ἀρχὴν, καὶ τοῦ ζῆν ἀξίαν, ἢ οὐ. κριθέντος δ᾽ ὑπὸ τοῦ ἀποδειχθέντος ἄρχοντος ζῆν, ἢ θανατοῦσθαι, βάπτεσθαί τε πολλοῖς ἀνθεστάτοις χρώμασι τοὺς πώγωνας αὐτοῦ, τούτου χάριν καλλωπιζομένους. τοῦτο δὲ καὶ ἄλλως ποιεῖν ἐπιμελῶς πολλοὺς τῶν ἰνδῶν. καὶ γὰρ δὴ φέρειν τὴν χώραν χρόας θαυμαστάς, καὶ θριξὶ καὶ ἐσθῆσι. τοὺς δ᾽ ἀνθρώπους τὰ ἄλλα μὲν εὐτελεῖς εἶναι, φιλοκόσμους δέ. ἴδιον δὲ τῶν καθαίων καὶ τοῦτο ἱστορεῖται, τὸ αἱρεῖσθαι νυμφίον, καὶ νύμφην ἀλλήλους, καὶ τὸ συγκατακαίεσθαι τεθνεῶσι τοῖς ἀνδράσι τὰς γυναῖκας κατὰ τοιαύτην αἰτίαν, ὅτι ἐρασθεῖσαί ποτε τῶν νέων ἀφίσταντο τῶν ἀνδρῶν, ἢ φαρμακεύοιεν αὐτούς.

νόμον οὖν θέσθαι τοῦτον, ὡς παυσομένης τῆς φαρμακείας· οὐ πιθανὸς μὲν ὁ νόμος, οὐδ᾽ ἡ αἰτία λέγεται. φασὶ δ᾽ ἐν τῇ σωπείθους χώρᾳ ὀρυκτῶν ἁλῶν ὄρος εἶναι, ἀρκεῖν δυνάμενον ὅλῃ τῇ ἰνδικῇ. καὶ χρυσεῖα δὲ καὶ ἀργυρεῖα οὐ πολὺ ἄπωθεν ἐν ἄλλοις ὄρεσιν ἱστορεῖται καλά, ὡς ἐδήλωσε γόργος ὁ μεταλλευτής. οἱ δ᾽ ἰνδοὶ μεταλλείας καὶ χωνείας ἀπείρως ἔχοντες, οὐδ᾽ ὧν εὐποροῦσιν ἴσασιν, ἀλλ᾽ ἁπλουστέρον μεταχειρίζονται τὸ πρᾶγμα. ἐν δὲ τῇ σωπείθους καὶ τὰς τῶν κυνῶν ἀρετὰς διηγοῦνται θαυμαστάς. λαβεῖν γοῦν τὸν ἀλέξανδρον παρὰ τοῦ σωπείθους, κύνας πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. διὰ πείρας δὲ χάριν λέοντι προσαφέντα δύο. κρατουμένου δ᾽ αὐτῶν, δύο ἄλλους ἐπαφεῖναι. τότε δ᾽ ἤδη καθεστώτων εἰς ἀντίπαλα, τὸν μὲν σωπείθη κελεῦσαι τῶν κυνῶν ἕνα ἀποσπᾶν τοῦ σκέλους τινὰ λαβόμενον. ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούῃ, ἀποτεμεῖν. τὸν ἀλέξανδρον δὲ κατ᾽ ἀρχὰς μὲν ἀποτεμεῖν οὐ συγχωρεῖν, φειδόμενον τοῦ κυνός. εἰπόντος δ᾽ ὅτι τέτταρας ἀντιδώσω σοι, συγχωρῆσαι, καὶ τὸν κύνα περιιδεῖν ἀποτμηθέντα τὸ σκέλος βραδείᾳ τομῇ, πρὶν ἀνεῖναι τὸ δῆγμα. ἡ μὲν οὖν μέχρι τοῦ ὑδάσπου ὁδὸς τὸ πλέον ἦν ἐπὶ μεσημβρίαν, ἡ δ᾽ ἐνθένδε πρὸς ἕω μᾶλλον μέχρι τοῦ ὑπάνιος. ἅπασα δὲ τῆς ὑπωρείας μᾶλλον, ἢ τῶν πεδίων ἐχομένη. οὐδ᾽ ὃν ἀλέξανδρος ἀπὸ τοῦ ὑπάνιος ἀναστρέψας ἐπὶ τὸν ὑδάσπην, καὶ τὸν ναύσταθμον συνεκρότει τὸν στόλον. εἶτ᾽ ἔπλει τὸν ὑδάσπην. πάντων δ᾽ οἱ λεχθέντων ποταμοὶ συμβάλλουσιν εἰς ἕνα τὸν ἰνδόν. ὕστατος δὲ ὕπανις. πεντεκαίδεκα δὲ τοὺς σύμπαντας φασὶ συῤῥεῖν τούς γε ἀξιολόγους. πληρωθεὶς δ᾽ ἐκ πάντων, ὥστε καὶ ἐφ᾽ ἑκατὸν σταδίους, ὡς οἱ μὴ μετριάζοντες φασὶν εὐρύνεσθαι κατά τινας τόπους, ὥσθ᾽ οἱ μετριώτεροι πεντήκοντα τὸ πλεῖστον, ἐλάχιστον δὲ ἑπτά, καὶ πολλὰ ἔθνη καὶ πόλεις εἰσὶ πέριξ. ἔπειτα δυσὶ στόμασιν εἰς τὴν νοτίαν ἐκδίδωσι θάλασσαν, καὶ τὴν παταληνὴν προσαγορευομένην ποιεῖ νῆσον. ταύτην δ᾽ ἔσχε τὴν διάνοιαν ἀλέξανδρος, ἀφεὶς τὰ πρὸς ἕω μέρη, πρῶτον μὲν διὰ τὸ κωλυθῆναι διαβῆναι τὸν ὕπανιν, ἔπειτα καὶ ψευδῆ καταμαθὼν τῇ πείρᾳ τὸν προκατέχοντα λόγον, ὡς ἔκπυρα εἴη, καὶ θηρίοις μᾶλλον οἰκήσιμα τὰ ἐν τοῖς πεδίοις, ἢ ἀνθρωπείῳ γένει. διόπερ ὥρμησεν ἐπὶ ταῦτα ἀφεὶς ἐκεῖνα, ὥστε καὶ ἐγνώσθη ταῦτα ἀντ᾽ ἐκείνων ἐπὶ πλέον. ἡ μὲν οὖν μεταξὺ τοῦ ὑπάνιος, καὶ τοῦ ὑδάσπου, λέγεται ἐννέα ἔχειν ἔθνη. πόλεις δὲ εἰς πεντακισχιλίας, οὐκ ἐλάττους κῶ τῆς μεροπίδος. δοκεῖ δὲ πρὸς ὑπερβολὴν εἰρῆσθαι τὸ πλῆθος. ἡ δὲ μεταξὺ τοῦ ἰνδοῦ καὶ τοῦ ὑδάσπου, εἴρηται σχεδόν τι ὑφ᾽ ὧν οἰκεῖται τῶν ἀξίων μνήμης.

ut ergo ueneficia tollerentur, hãc legem conditam esse: quæ profectò lex & causa mihi nõ satis probabilis uidetur. Dicunt in terra Sopithis, in monte quodã sales effodi, qui toti Indiæ sufficiãt. Item auri & argenti metalla non longè in aliis mõtibus dicũtur, ut Gorgus tradidit metallorũ gnarus. Indi & metallorum & fusilium imperiti, quibus abundent nesciunt, idcirco rem simplicius tractãt. In eadem terra canes optimos narrãt, atq; Alexandrum C & L canes à Sopithe accepisse: atq; ut periculum faceret, duos leoni immisisse: quibus illum tenentibus, alios duos soluisse. qui cum iam in certamine cõsisterent, Sopithes iussit, ut unus ex canibus crure apprehensus abstraheretur à morsu: & nisi obtemperaret, crus amputaretur. quod Alexander primò non concessit, cani uidelicet parcens. Sed cum Sopithes diceret se quatuor pro uno daturũ, cõcessit. Canis uerò prius sibi crus incidi profundo uulnere passus est, q̃ morsum dimitteret. Iter itaque usq; ad Hydaspem magna ex parte erat ad meridiem, citerius uerò ad orientem usq; ad Hypanim, magis mõtibus quàm campis uicinum. quare cum Alexander ab Hypani ad Hydaspem & nauale reuersus esset, classem coniunxit, postea per Hydaspem nauigauit. Omnia prędicta flumina in unum intrant, scilicet Indum, sed postremus est Hypanis. quindecim dicũtur esse uniuersa, mentione digna, quæ in Indum influunt, ex quibus omnib. auctus est, ubi ad C stadia dilatat̃, ut tradunt qui non moderatè loquũtur: ut uerò moderatiores, ad L. Et multæ gentes & urbes circa eum sunt, postea duobus ostiis in australe mare immittit, & Pattalenam insulam facit. Ea mente Alexander orientales partes omisit, primò quòd prohiberetur Hypanim transire, & quòd experientia intelligeret falsam esse priorem famam, quòd campestris regio exusta esset, & bestiis magis quàm hominum generi habitabilis. quapropter illis partibus omissis, has aggressus est. Itaque hæc illis sunt prælata. Regionem quæ inter Hypanim est & Hydaspem nouem nationes habere dicuntur. Ciuitates uerò ad quinque millia, non minores Co in Meropide. Quæ profectò multitudo per excessum diciuidet̃. Quę autem inter Indum est & Hydaspẽ, & à quibus habitet̃ memoratu dignis, ferè dictũ est.

Conſequenter deorſum habitant Silbæ, de quibus antè dictũ eſt, & Malli, et Oxydracę, maximæ nationes. Malli ſunt, apud ꝗs Alexãder mortis periculũ adijt in expugnatione oppidi cuiuſdã uulneratus. Oxydracæ ſunt, quos Bacchi cognatos diximus. Iã uerò iuxta Pattalenã Muſicani terram dicunt, et Sabuta, Sindonaliã, ac etiam Porticani terrã, & gentes alias quas Alexãder ſuperauit, fluuialem Indi regionem habitãtes. Vltima eſt Pattalena, quã Indus facit in duas partes diuiſus. Ariſtobulus ait, mille ſtadijs eos inter ſe diſtare, Nearchus addit octingenta. Oneſicritus unũquodq; latus comprehenſæ inſulæ, quę figuram triangulam habet, duũm millium ſtadiorum dicit fluminis latitudinem, ubi in ora ſcinditur CC ad ſtadia, quam inſulam Delta nominat, & Aegyptio Delta æqualem facit. quod minimè uerum eſt. Nam Aegyptium Delta mille & trecenta ſtadiorũ baſim habere dicit, latera uerò utrũq; minus baſi. In Pattalena urbs eſt inſignis nomine Pattala, à quibus inſula nominatur. Oneſicritus dicit finitimam oram magna ex parte paluſtrem eſſe, præſertim circa fluminũ oſtia, propter lutum quod defertur, & maris affluxũ, & quia à terra flatus non ſpirant. nam hæc loca à marinis uentis occupantur. Multus eſt etiam in Muſicani terra cõmendanda, cuius nonnulla cum alijs rebus Indicis memorantur, ut de longitudine uitæ, quòd centum & triginta uiuant annos. Nam & Seres his longiores dicũtur. Itẽ de uitæ frugalitate, & de ſalubritate, quanquam regio rerum omnium copiam habeat, propriũ eius eſſe, Laconicas comeſſationes in publico celebrare. Item opſoniũ ex uenatione quærere, & auro & argẽto nõ uti, quanquam metallis abundent: & iuuenib. pro ſeruis uti, dum adoleſcũt, quemadmodum Cretenſes Ephamiotis, & Lacones Helotib. utebantur. Itẽ nullas artes exquiſitè diſcere, præter medicinam. In quibuſdam nimium exerceri, ut in bellicis ac ſimilibus, maleficium putari. Ius non eſſe niſi cędis et cõtumeliæ, cum non ſit in ſeipſo hæc non pati: cum uerò in contractando conſiſtunt, in unoquoq; ſint: ut ferendum eſſe, ſi quis fidem uiolarit, ſed cauendum cui credatur, & non implendam eſſe urbem controuerſijs. Hæc ab ijs traduntur, qui cum Alexandro militarunt.

κάτω δ' ἐξῆς εἰσὶν οἵ τε σίλβαι λεγόμενοι, πρὸς ὧν καὶ πρότερον ἐμνήσθημεν, καὶ μαλοί, καὶ ὀξυδράκαι, μεγάλα ἔθνη. καὶ μαλοὶ μὲν παρ' οἷς ἀποθανεῖν ἐκινδύνευσεν Ἀλέξανδρος, βοηθεῖς ὑπ' ἀλώσει πολίχνης τινὸς, ὀξυδράκαι δ', οὓς ἔφαμεν μεμυθεῦσθαι. πρὸς αὐτῇ δ' ἤδη τῇ παταλήνῃ, τά τε τοῦ μουσικανοῦ λέγουσι, καὶ τὸν σαβούτα σινδοναλίαν, καὶ ὧν πρώτων ἀπαντῶμεν, καὶ ἄλλων, ὧν ἐκράτησαν ἅπαντες ἀλέξανδρος, τὸ τοῦ ἰνδοῦ πρόσωπον ποιμίαν. ὑπάρχοις δὲ τοῖς τὴν παταλαίαν, ὡς ἰνδὸς ποιεῖ, χιλίοις εἰς δύο πόλεις. ἀρίστοβουλος μὲν δὴ εἰς χιλίους σταδίους διέχειν ἀλλήλων φησὶν αὐτάς. νέαρχος δ' ὀκτακοσίους πρόσιθησιν. ἐννησίκειτος δὲ τὸν πλευρὰν ἑκάστην ἀχελωμβανομένης νήσου, τετρώνου τὸ σχῆμα διχιλίων. τὸν δὲ ποταμὸν τὸ πλάτος καθ' ὃ σχίζεται εἰς τὰ στόματα, ὅσον σταδίων, καλεῖ δὲ τὸν νῆσον δέλτα, καὶ φησὶν ἰσόπλευρον εἶναι τὸ κατ' αἴγυπτον δέλτα, ὃ καὶ ἀληθέστατόν γε λέγων. τὸ γὰρ κατ' αἴγυπτον δέλτα, χιλίων καὶ σταδιαισιακοσίων σταδίων ἔχειν λέγεται τὴν βάσιν, τὰς δὲ πλευρὰς ἑκατέραν ἐλάττω τῆς βάσεως. φησὶ δὲ τὴν παταλαίαν, πόλιν ὄντως ἀξιόλογον τὰ πάταλα, ἀφ' ἧς καὶ ἡ νῆσος καλεῖται. φησὶ δ' ἐννησίκειτος τὴν πόλιν τὴν παταλίαν τὴν ταύτην, πολὺ τὸ τραχὺ ὄρος ἔχειν, καὶ μάλιστα μὲν τὰ στόματα τοῦ ποταμοῦ, διά τε τὴν χοῦν, καὶ τὰς πλημμυρίδας, καὶ τὸ μὴ πνεῖν ἀπὸ γαίας, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ πελαγίου αὐέμων, κατέχεσθαι τούτους ὑπὸ τούτων τὸ πλέον. λέγει δὲ καὶ περὶ τῆς μουσικανοῦ χώρας ἐγκωμιάζοντα αὐτὴν, ὧν τινα καὶ ἄλλοις ἰνδοῖς κοινὰ ἱστόρηται, ὡς τὸ μακροβίου, ὥστε καὶ τελέκοντα ἔτη τοῖς ἐκεῖσε πρεσβύτας νέους εἶναι. καὶ γὰρ τοὺς σήρας ἐπὶ τοῦτο μακροβιωτέρους τινὰς φασι, καὶ τὸ λιτόβιον, καὶ τὸ ὑγιεινόν. καίτοι γε χώρας ἀφθονίαν ἁπάντων ἐχούσης. ἴδιον δέ τι, συουσίπατά τινα λακωνικὰ αὐτοῖς εἶναι δημόσια συβυμβίων. ὅταν δ' ἐκ βήρας ἐλθόντων, καὶ τῷ χρυσῷ μὴ χρῆσθαι, μηδ' ἀργύρῳ μετάλλων ὄντων, καὶ τὸ αὐτὴ δυλωτοῖς φῶ ἀκμὴ χρῆσθαι νέοις ὡς κρῆτες μὲν τοὺς ἀφαμιώτους, λάκωνες δ' ἐν τοῖς εἵλωσι, μὴ ἄκρα βοιῶτοι δὲ τὰς ὠδῖνας πλὴν ἰατρικῆς ἐπίνοιαν δ' κακουργίαν εἶναι τὸν ὠδῖνον ἄκαρπον εἶναι, οἷον ὧδί τοῖς πολεμικοῖς καὶ τῶν ὁμοίων, δίκλω δ' ἐὰν, πλὴν φόνου καὶ ὕβρεως. οὐκ ἐπ' αὐτῷ γὰρ τὸ μὴ παθεῖν ταῦτα, τά δ' ἐν τοῖς συμβολαίοις ἐπ' αὐτῷ ἐκάστῳ, ὥστε αἰσχυνθῆναι δ' εἰ ἐάν τις παραβῇ τὸν πίστιν. ἀλλὰ καὶ πρόσεχειν ὅτῳ πιστευτέον καὶ μηδενὶ πληροῦν τὸν πρὸς ἀμφοτέρους λεγόντων δ' ἐστὶν ἀλεξάνδρου στρατεύσαντων λέγουσιν. ἐκλέσθαι δέ τις, καὶ ἱερατεῦσθαι τῶν μ-

Effertur etiam epiſtola quædam Crateri ad matrem Ariſtopatram ſcripta, quæ cùm alia permulta admirabilia narrat, & cũ nullo concordat, tum etiam refert Alexandrũ in Gangem uſq; proceſsiſſe, & ipſe uidiſſe ſe id flumen affirmat, & cete in eo. Idq; & magnitudine & latitudine & profunditate, remotius quàm iunctius ueritati. Nam quod maximũ ſit omniũ fluminũ, quæ in tribus continentibus memorantur, & quod poſt Indũ ponãt, & tertium Iſtrum, & quartũ Nilum, ſatis conuenit. Eorũ uerò ſingularia alij aliter tradũt. Quidã minimam eius latitudinẽ trigínta ſtadiorum dicunt, quidam trium. Megaſthenes cum moderatus eſt, ad CCC eum ſtadia dilatari exiſtimat. Nimiam uerò profunditatem uigínti paſſuũ. In huius & alius fluminis concurſu ſita eſſe Palibothra, quę octoginta ſtadiorum longitudinem habeat, latitudinem XV in figura quadrata, cincto ligneo et perforato circundata, ita ut per tranſennas ſagittẽt. Propoſitam eſſe etiam foſſam tutelæ gratia, & recipiendorum purgamentorum ex urbe affluentium. Gentem in qua ciuitas eſt Praſios uocari, ab omnibus differentes, eorum regem ultra proprium eius nomen à generatione impoſitum, de nomine urbis Palibothrũ appellari, quemadmodum & Sadrocottum, ad quem miſſus Megaſthenes fuit. Idem apud Parthos fit. omnes enim Arſacæ nominantur, priuatim uerò alius Herodes, alius Phrates, alius aliter. Totam regionem quæ trans Hypanim eſt, optimam eſſe conſentiũt, quæ omnia non exactè à quoquam traduntur, ſed propter ignorantiam & locorum diſtantiam, in maius ac miracula extolluntur. Vt quę de formicis perhibentur aurum effodientibus, et de beſtijs alijs, et hominibus, qui prorias quaſdã formas & uarias uires habent. Nam & Seres tam longę dicuntur uitę, ut ducenteſimum annum excedant. Referũt quendam optimatum ordinem ciuitatẽ gubernare ex quinq; millib. conſiliariorum conſtantem, quorum quiſq; elephantem reipublicæ præbet. Megaſthenes author eſt, Tigres apud Praſios gigni, magnitudine duplos ferè ad leonem, adeò ualentes, ut unus ex manſuetis à quatuor hominib. ductus, ſi mulũ poſteriore pede apprehenderit, ad ſe trahit. Cercopithecos uerò maximis canibus maiores, & totos albos præter faciem, quæ nigra eſt, apud alios uerò econtra, caudæ longitudinem ſupra duos cubitos, præterea mitiſſimos, & circa adortus, & furta non malignos.

τὴν μητέρα Ἀριστοπάτραν, ὧδί πολλά τε ἄλλα παράδοξα φράζουσα, καὶ οὐκ ὁμολογοῦσα οὐδενί. καὶ ὅτι οὐ τὸ μέχρι τοῦ γάγγου προελθεῖν τὸν ἀλέξανδρον. αὐτός τε φησὶν ἰδεῖν τὸν ποταμὸν, καὶ ὅσον τὰ ἐπ' αὐτῷ, καὶ μεγέθος, καὶ πλάτους, καὶ βάθος πόῤῥω πίστεως μᾶλλον ἢ ἐγγύς. ὅτι μὲν γὰρ μέγιστος τῶν μνημονευομένων τῇ τὰς τρεῖς ἠπείρους, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ ἰνδός. τρίτον δὲ καὶ τέταρτον ὅτι ὁ νεῖλος, ἱκανῶς συμφωνεῖται. τὰ καθ' ἕκαστα δ' ἄλλοι ἄλλως πρὶ αὐτῶν λέγουσι, οἱ μὲν τεσσαράκοντα σταδίων τοὐλάχιστον πλάτος, οἱ δὲ τῇ τριῶν. μεγασθένης δὲ ὅταν μέτριος τῇ εἰς ἑκατὸν εὐρύνεσθαι, βάθος δὲ ἄκρων ὀργυιῶν ζυλάχιστον. ὧδί τῇ συμβολῇ ζύγου τε τῇ τοῦ ἄλλου ποταμοῦ τὰ παλίβοθρα ἱδρύσθαι, σταδίων ὀγδοήκοντα τὸ μῆκος, πλάτος δὲ πεντεκαίδεκα, ὧν περιβαλλομένων ἡμάτῃ ξύλινον περίβολον ἔχουσα διατετρημένον, ὥστε διὰ τῶν ὀπῶν τοξεύειν. προκεῖσθαι δὲ τῇ τάφρου φυλακῆς τε χάριν τῇ ὕσατος δοχῆς τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἀπορροιῶν. τὸ δ' ἔθνος ὧν ἡ πόλις αὕτη καλεῖται πρασίους διαφερώτατον τῶν παύτων. τὸν δὲ βασιλεύοντα ἐπώνυμον εἶναι τῆς πόλεως ἣν παλίβοθρον καλοῦμενον, πρὸς τῷ ἰδίῳ τῷ ἐκ γυναικὸς ὀνόματι, καθάπερ τὸν σανδρόκοττον, πρὸς ὃν ἦκον ὁ μεγασθένης πεμφθείς. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ πρὶ τοὺς πῤῥυαίους. ἀρσάκαι γὰρ καλοῦνται παντὸν. ἰδίᾳ δ' ὁ μὲν ὀρώδης, ὁ δὲ φραάτης, ὁ δ' ἄλλό τι. ἀρίστη ὁμολογεῖται πασῶν ἡ τοῦ ὑπὲρ ὕφασιν θώραν. οὐκ ἀκριβοῦνται δὲ, ἀλλὰ διὰ τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὸν ἐκπτωσμὸν, λέγεται πάντ' ἐπὶ τὸ μεῖζον, ἢ τὸ θαυμασιώτερον, οἷα τὰ τῶν χρυσωρύχων μυρμήκων, καὶ ἄλλων θηρίων, καὶ ἀνθρώπων ἰδιομόρφων. καὶ δυνάμεσί τισιν ὑπερβαλλομένων, ὡς τοὺς σήρας μακροβίους φασὶ πρὸς, καὶ διακοσίων ἐτῶν παρατείνοντας. λέγουσι δὲ καὶ ἀριστοκρατικήν τινα συνταξιν πολιτείας αὐτόθι ἐκ τῶν τετρακισχιλίων βουλευμάτων συνιεῖσαν, ὧν ἕκαστον παρέχεσθαι τῷ κοινῷ ἐλέφαντα. καὶ πίγρεις δ' ἐν τοῖς πρασίοις φησὶν ὁ μεγασθένης, γίνεσθαι μεγίστους, σχεδὸν δὲ τι τῇ διπλασίους λεόντων. διωκεῖν δὲ ὥστε τῶν ἡμέρων τινὰ ἀγόμενον ὑπὸ τεττάρων, τῷ ὀπαδίῳ σκέλει διαξάμενον ἑμιόνου, βιάσασθαι καὶ ἑλκῦσαι πρὸς αὑτὸν, λυκοπιθήκους δὲ μείζους τῶν μεγίστων κυνῶν, λευκοὺς, πλὴν τοῦ προσώπου. τοῦτο δ' εἶναι μέλαν παρ' ἄλλοις δ' ἀνάπαλιν. τοὺς δὲ κυνοκεφάλους μείζους εἶναι τῶν μεγίστων κυνῶν, ἡμιβρωτάτους δὲ, καὶ οὐ λαμπρὰ ἤθεις πρὶ ὠφέλειαν, καὶ κλοπάς.

Lapides quoque effodi thureo colore, ficu & melle dulciores. Quibusdam in locis serpentes esse binorũ cubitorũ, mẽbranaceis alis ut uespertiliones. Eos per noctem uolare, & lotij stillas demittere, quæ incautos tabe offendunt. Item Scorpios pennatos, magnitudine admirabili. Nasci etiam hebenum. Canes esse ualentissimos, qui non antè morsum dimittant, quàm aqua naribus infundatur. Nõnullis præ studio in morsu oculos distorqueri, nõ nullis etiã excidere, leonem & taurum à cane detineri, taurum mori rictu comprehensum, priusquam dimittatur. In regione montana, Siliam flumen esse, in quo nihil innatet: quanquam id Democritus nõ credat, qui multam Asiæ peragrauit. sed nec id Aristoteles concedit: & si aeres quiddã sint adeò tenues, ut nulla in eis uolatilia inuehãtur. Nõnulli uerò uapores exhalatos ad se trahũt, & ita quodãmodo subuolantia absorbent, quemadmodũ electrũ, paleam, & sideritis ferrũ, & fortassis aliquæ eiusmodi uires in aqua sunt. sed hæc ad physiologiã pertinẽt, & ad ea quæ de reb. inuectis tradũt, quare in illis est perficiendum. nũc ea assumẽda sunt, quæ ad geographiã attinent. Dicũt totã Indorũ multitudinẽ in septẽ genera dispertiri, quorũ philosophi honore antecedũt, numero uerò paucissimi sunt. utũtur eorũ unoquoq; priuatim, qui mactãt et sacrificant. Publicè uerò reges in eo conuentu, qui maximus apud eos fit cũ nouo anno incipiẽte, philosophi omnes cum rege ad uenationem exeunt. & quicquid quisq; cõposuerit, uel obseruauerit eo anno de fructibus, de animalibus, de republica, in mediũ proferũt. Vbi qui ter mendax deprensus fuerit, ei per totam uitam ex lege silentiũ indicitur: qui uera dixerit, immunis et omni tributo exẽptus censetur. Secũdum genus est agricolarũ, qui plurimi sunt & paucissimi in maxima operandi licentia, & immunitate militiæ. Hi nec ciuitatem, nec publicum negocium, nec ullũ aliud munus attingũt: quamobrẽ eodẽ tẽpore, & eodẽ loco alij pugnant, & cum hoste periclitãtur: alij arãt uel fodiunt sine ullo periculo, cum illos propugnatores habeãt. Et cũ regio tota sit regis, ipsi eam conducti operãtur, in quarta fructuũ parte. Tertiũ genus est pastorum ac uenatorum, quibus solis & uenari & pascere pecora & uendere, & iumẽta locare licet. pro eo autẽ quòd terrã bestijs liberãt,

λίθους δ' ὀρύττεσθαι λιβανόχρους, γλυκυτέρους σύκων, ἢ μέλιτος. ἀλλαχοῦ δὲ διπήχεις ὄφεις ὑμενοπτέρους, ὥσπερ αἱ νυκτερίδες, καὶ τούτους δὲ νύκτωρ πέτεσθαι, σταλαγμοὺς ἀφιέντας οὔρων, τοὺς δὲ ἱδρώτων, διασήποντας τὸν χρῶτα τοῦ μὴ φυλαξαμένου, καὶ σκορπίους εἶναι πτηνούς, ὑπερβάλλοντας μεγέθει. φύεσθαι δὲ καὶ ἔβενον. εἶναι δὲ καὶ κύνας ἀλκίμους, οὐ πρότερον μεθιέντας τὸ δηχθέν, πρὶν εἰς τοὺς ῥώθωνας ὕδωρ καταχυθῆναι. ἐνίους δ' ὑπὸ προθυμίας ἐν τῷ δήγματι διαστρέφεσθαι τοὺς ὀφθαλμούς. τοῖς καὶ δὲ ἐκπίπτειν. κατασχεθῆναι δὲ καὶ λέοντα ὑπὸ κυνός, καὶ ταῦρον. τὸν δὲ ταῦρον καὶ ἀποθανεῖν κρατούμενον τοῦ ῥύγχους πρότερον, ἢν ἀφεθῆναι. ἐν δὲ τῇ ὀρεινῇ Σιλίαν ποταμὸν εἶναι, ᾧ μηδὲν ἐπιπλεῖ. Δημόκριτον μὲν οὖν ἀπιστεῖν ἅτε πολλὴν τῆς Ἀσίας πεπλανημένον. καὶ Ἀριστοτέλης δὲ ἀπιστεῖ. καίπερ καὶ ἀέρων ὄντων λεπτῶν οἷς οὐδὲν ἐποχεῖται πτηνόν. ἔτι δὲ τῶν ἀναφερομένων ἀτμῶν ἐπισπαστικοί τινές εἰσι πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ οἷον ῥοφητικοὶ τοῦ ὑπερπετοῦς, ὡς τὸ ἤλεκτρον τοῦ ἀχύρου, καὶ ἡ σιδηρῖτις τοῦ σιδήρου. τάχα δὲ καὶ καθ' ὕδατος τοιαῦταί τινες εἶεν ἂν δυνάμεις. ταῦτα μὲν οὖν φυσιολογίας ἔχεταί τινος, καὶ τῆς περὶ τῶν ὀχουμένων πραγματείας. ὥστε ἐν ἐκείνοις ἐπισκεπτέον. νυνὶ δέ τι καὶ προσληπτέον ταῦτα, καὶ ὅσα ἄλλα τῆς γεωγραφίας ἐγγυτέρω. φησὶ δὴ τὸ τῶν Ἰνδῶν πλῆθος εἰς ἑπτὰ μέρη διῃρῆσθαι, καὶ πρώτους μὲν τοὺς φιλοσόφους εἶναι κατὰ τιμήν, ἐλαχίστους δὲ κατ' ἀριθμόν. χρῆσθαι δ' αὐτοῖς, ἰδίᾳ μὲν ἑκάστῳ τοὺς θύοντας, ἢ τοὺς ἐναγίζοντας, κοινῇ δὲ τοὺς βασιλέας κατὰ τὴν μεγάλην λεγομένην σύνοδον, καθ' ἣν τοῦ νέου ἔτους ἅπαντες οἱ φιλόσοφοι τῷ βασιλεῖ συνελθόντες ἐπὶ θύρας. ὅτι ἂν ἕκαστος αὐτῶν συντάξῃ τῶν χρησίμων, ἢ τηρήσῃ πρὸς εὐετηρίαν καρπῶν τε καὶ περὶ ζώων, καὶ πολιτείας, προσφέρει τοῦτο εἰς τὸ μέσον. ὃς δ' ἂν τρὶς ἐψευσμένος ἁλῷ, νόμος ἐστὶ σιγᾶν διὰ βίου. τὸν δὲ κατορθώσαντα ἄφορον καὶ ἀτελῆ κρίνουσι. δεύτερον δὲ μέρος εἶναι τὸ τῶν γεωργῶν. οἳ πλεῖστοί τέ εἰσι, καὶ ἐπιεικέστατοι, οἳ ἀστρατείᾳ καὶ ἀδείᾳ τοῦ ἐργάζεσθαι, πόλει μὴ προσιόντες, μηδ' ἄλλῃ χρείᾳ, μηδ' ὀχλήσει κοινῇ. πολλάκις γοῦν ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ, καὶ τόπῳ τοῖς μὲν παρατετάχθαι συμβαίνει, καὶ διακινδυνεύειν πρὸς τοὺς πολεμίους. οἱ δ' ἀροῦσιν ἢ σκάπτουσιν ἀκινδύνως, προμάχους ἔχοντες ἐκείνους. ἔστι δ' ἡ χώρα βασιλικὴ πᾶσα. μισθοῦ δ' αὐτὴν ἐπὶ τετάρταις ἐργάζονται τῶν καρπῶν. τρίτον τὸ τῶν ποιμένων καὶ θηρευτῶν, οἷς μόνοις ἔξεστι θηρεύειν, καὶ θρεμματοτροφεῖν, ὤνια δὲ παρέχειν, καὶ μισθοῦ ζεύγη. ἀντὶ δὲ τοῦ τὴν γῆν ἐλευθεροῦν θηρίων, καὶ τῶν

καὶ τῶν σπερμολόγων ὀρνέων, μετροῦνται παρὰ τοῦ βασιλέως σῖτον, πλάνητα καὶ σκηνίτην νεμόμενοι βίον. ἵππον δὲ καὶ ἐλέφαντα τρέφειν οὐκ ἔξεστιν ἰδιώτῃ. βασιλικὸν δ' ἑκάτερον νενόμισται τὸ κτῆμα, καὶ εἰσὶν αὐτῶν ἐπιμεληταί. θήρα δὲ τῶν θηρίων τούτων τοιάδε. χωρίον ψιλὸν ὅσον τεττάρων ἢ πέντε σταδίων, τάφρῳ περιχαράξαντες βαθείᾳ, γεφυροῦσι τὴν εἴσοδον στενωτάτῃ γεφύρᾳ. εἶτ' εἰσαφιᾶσι θηλείας τὰς ἡμερωτάτας τρεῖς, ἢ τέτταρας. αὐτοὶ δ' ἐν καλυβίοις κρυπτοῖς ὑποκάθηνται λοχῶντες. ἡμέρας μὲν οὖν οὐ προσίασιν οἱ ἄγριοι. νύκτωρ δ' ἐφ' ἕνα ποιοῦνται τὴν εἴσοδον. εἰσιόντων δέ, κλείουσι τὴν εἴσοδον λάθρα. εἶτα τῶν ἡμέρων ἀθλητῶν τοὺς ἀλκιμωτάτους εἰσάγοντες, διαμάχονται πρὸς αὐτούς, ἅμα καὶ λιμῷ καταπονοῦντες. ἤδη δὲ καμνόντων οἱ θαρσαλεώτατοι τῶν ἡνιόχων λάθρα καταβαίνοντες, ὑποδύουσιν ἕκαστος τῇ γαστρὶ τοῦ οἰκείου ὀχήματος. ὁρμώμενος δ' ἐνθένδε, ὑποδύεται τῷ ἀγρίῳ, καὶ σύμποδα δεσμεῖ. γενομένου δὲ τούτου, κελεύουσι τοῖς τιθασοῖς, τύπτειν τοὺς συμποδισθέντας, ἕως ἂν πέσωσιν εἰς τὴν γῆν. πεσόντων δ' ὠμοβοΐνοις ἱμᾶσι, προσλαμβάνονται τοὺς αὐχένας αὐτῶν πρὸς τοὺς τῶν τιθασῶν. ἵνα δὲ μὴ σειόμενοι τοὺς ἀναβαίνειν ἐπ' αὐτοὺς ἐπιχειροῦντας ἀποσείωνται, τοῖς τραχήλοις αὐτῶν ἐμβάλλονται κύκλῳ τομάς, καὶ κατ' αὐτὰς τοὺς ἱμάντας περιτιθέασιν, ὥσθ' ὑπ' ἀλγηδόνων εἴκειν τοῖς δεσμοῖς, καὶ ἡσυχάζειν. τῶν δ' ἁλόντων ἀπολέξαντες τοὺς πρεσβυτέρους, ἢ νεωτέρους τῆς χρείας, τοὺς λοιποὺς ἀπάγουσιν εἰς τοὺς σταθμούς. δήσαντες δὲ τοὺς μὲν πόδας πρὸς ἀλλήλους, τοὺς δὲ αὐχένας πρὸς κίονα εὖ πεπηγότα, δαμάζουσι λιμῷ. ἔπειτα χλόῃ καλάμου, καὶ πόας ἀναλαμβάνουσι. μετὰ δὲ ταῦτα πειθαρχεῖν διδάσκουσι, τοὺς μὲν διὰ λόγου, τοὺς δὲ μελισμῷ τινι, καὶ τυμπανισμῷ κηλοῦντες. σπάνιοι δ' οἱ δυστιθάσευτοι. φύσει γὰρ διάκεινται πράως καὶ ἡμέρως, ὥστ' ἐγγὺς εἶναι λογικῷ ζώῳ. οἱ δὲ καὶ ἐξαίμους τοὺς ἡνιόχους ἐν τοῖς ἀγῶσι πεσόντας ἀνελόμενοι σώζουσιν ἐκ τῆς μάχης. τοὺς δὲ ὑποδύντας μεταξὺ τῶν προσθίων ποδῶν, ὑπερμαχόμενοι διέσωσαν. τῶν δὲ χορτοφόρων, καὶ διδασκάλων, εἴ τινα παρὰ θυμὸν ἀπέκτειναν, οὕτως ἐπιποθοῦσιν, ὥσθ' ὑπ' ἀνίας ἀπέχεσθαι τροφῆς. ἔστι δ' ὅτε καὶ ἀποκαρτερεῖν. βιβάζονται δὲ καὶ τίκτουσιν, ὡς ἵπποι τοῦ ἔαρος μάλιστα. καιρὸς δ' ἐστὶ τοῖς μὲν ἄρρεσιν ἐπειδὰν οἴστρῳ κατέχηται, καὶ ἀγριαίνῃ. τότε δή τι λίπους τι διὰ τῆς ἀναπνοῆς ἀνίησιν ἣν ἔχει παρὰ τοὺς κροτάφους, ταῖς δὲ θηλείαις ὅταν ὁ αὐτὸς πόρος οὗτος ἀνεῳγὼς τυγχάνῃ. κύουσι δὲ τοὺς μὲν πλείστους ὀκτωκαίδεκα μῆνας, ἐλαχίστους δ' ἑκκαίδεκα. τρέφει δ' ἡ μήτηρ

& ab auibus, quæ semina legunt, salario à rege compensantur, & uagi errabundiq; uitam in tugurijs agunt. Priuato homini equum & elephantem alere non licet. Vtrunq; enim regis possessio censetur, suntq; eorum curatores. Elephantum uenatio hoc modo fit. Locum aliquem purgatũ quatuor aut quinq; stadiorũ profunda fossa circundant. tum ingressum, ponte angustissimo iungũt. deinde tres quatuórue elephãtes fœminas ex mansuetis immittũt. ipsi in tugurijs occulti insidiãt. per diem syluestres non accedũt. Nocte autẽ singillatim introeũt: quib. ingressis, uenatores clàm aditum occludũt. Postea nonnullos ex domesticis certatoribus fortissimos inducentes, cum illis pugnant, simul etiã fame eos macerant. Cum uerò iam defessi fuerint, aurigarum audacissimi clàm descendentes, quisque sui elephantis uterum subeunt, atq; hinc subito syluestriũ uterum subeuntes, compedes illis inijciunt. quo facto, domesticos exhortantur, ut uinctos uerberent, quousq; in terrã cadant. Postquam ceciderint, bouillis loris eorum colla cum domesticis alligãt: et ne ascensores excutere possint, colla circuncidẽtes, in cæsuris uincula imponunt, ut præ dolore uinculis cedãt, & quietẽ agant. Ex captis seliguntur quicũq; uel senio, uel iuuẽta inutiles sunt: reliqui in stabula ducuntur, et pedibus inuicẽ uinctis, & collo ad columnã bene compactã, fame domãt. deinde herba uel arũdine uiridi reficiũt. dehinc obtemperare docent, alij oratione, alij cãtu aliquo, uel tympani sonitu deliniti. Rari sunt, qui non facile mansuescãt. Sunt enim à natura mites & mãsueti, & ad rationale animal ꝓximè accedũt. Quidã aurigas suos, qui in certamine ceciderint, ex prælio eximũt. Quidã anteriorib. pedibus utero subiectos seruauerunt. Quod si quem ex curatoribus'ue per iram interfecerint, adeò ut illum desiderãt, ut præ mœrore à cibo abstineãt, interdum etiam ad mortem obdurẽt. Elephantes coeunt, & pariunt ut equi plurimum uere. Mas etiam purgationes quasdam habet, cum domi detentus fuerit, & sæuierit. Tũc enim pingue quiddam emittit per spiramentum, quod ei secundum tempora est. Fœminæ cum hic idem meatus apertus fuerit, edũt partum maiore ex parte post octauum mensem, quàm conceperint, nonnunquã post sextum ac decimum. Senis mensibus à matre

nutriuntur. Viuunt quantum longæui homines. Quidam etiam ad ducentesimum perueniunt annum, morbidi sunt et incurabiles. Aegrotantibus oculis remedium est bouillum lac infusum. complures morbos uinum atrum epotum curat. Vulneribus butyrum auxiliatur (ferrum enim extrahit) ulcera suillis carnib. inurũtur. Onesicritus dicit eos ad trecentesimum annum uiuere, raros ad quingentesimum, circiter ducentesimum robustissimos esse, concipere autem decimo anno, & tum ipse tum alij dixerunt Libycos & maximos esse & ualẽtissimos, qui rictu propugnacula deijciant, & arbores radicitus euellãt, in posteriores pedes erecti. Nearchus author est, casses in compitis quibusdam à uenatoribus disponi, & à mansuetis in eas agi, qui pręstantes sunt, & ab auriga ducuntur: atq; adeò mansuescere, ut lapidem † ad intentionem iacere, & armis uti, & optimè natare ediscãt, ut maxima possessio existimetur elephantis currus. Duci etiam sub iugũ & uincula, atq; mulierem eam præstare, quæ munus ab amante elephantem accipiat. Hic quoq; uidisse se ait formicarum auriferarum pelles, pardalis pelli persimiles. Megasthenes de formicis ait, apud Derdas, quæ maxima natio est Indorum montanorum, ad orientem expositorum, collem quendam esse trium millium stadiorum ambitu, & sub eo aurifodinas, quas formicæ effodiant, uulpibus magnitudine non minores, mira celeritate, uictum ex uenatione comparantes: fodere autem terram per hyemem, & ad ostium accumulare, quemadmodum talpæ. Talis auri * strigilis, parua decoctiõe eget, eam uicini iumẽtis clàm rapiunt. apertè enim non possunt, prohibentibus formicis, quæ & pugnãt, & fugiẽtes insectantur. quos cum deprehẽderint, cum iumẽtis interimũt. Vt ergo illas lateant, ferinas carnes per loca plurima disponũt, quibus distractis, auri strigilem asportant, & fusionis ignari cuicunq; mercatori diuendunt. Sed quoniam in hoc sermone, quem de uenatoribus ac bestijs habemus, meminimus eorum quæ à Megasthene & ab alijs referuntur, hæc etiã sunt addenda. Nearchus et multitudinẽ et malitiã serpentum admiratur, qui ex campis in eorũ cauernas refugiant, quæ in fluminum inundationibus operiuntur atq; ea impleant, & propterea cubilia alta esse dicit, nonnunquam etiam emigrare, cum ualde fuerint multiplicati,

† ἐπὶ σκοπὸν

* ψῆγμα

ἡ μήτηρ ἐξ ἔτη. ζῶσι δ' ὅσον μακροβιώτατοι ἄνθρωποι οἱ πολλοί. τινὲς δὲ καὶ ὑπὲρ διακόσια διατείνουσιν ἔτη, πολύνοσοι δὲ καὶ δυσίατοι. ἄκος δὲ πρὸς ὀφθαλμίαν μὲν βόειον γάλα προσκλυζόμενον. τοῖς πλείστοις δὲ τῶν νοσημάτων ὁ μέλας οἶνος πινόμενος. τραύμασι δὲ ποτὸν μὲν βούτυρον. ἐξάγει γὰρ τὰ σιδήρεα, τὰ δ' ἕλκη σαρξὶν ὑείαις πυριῶσιν. ὀνησίκριτος δὲ καὶ ἕως τριακοσίων ἐτῶν ζῆν φησί. σπανίους δὲ καὶ ἕως πεντακοσίων. κρατίστους δ' εἶναι περὶ τὰ διακόσια ἔτη. κύσκεσθαι δὲ δεκαετίαν. μείζους δὲ τῶν λιβυκῶν καὶ ἐρρωμενεστέρους ἐκεῖνός τε εἴρηκε, καὶ ἄλλοι. ταῖς γοῦν προβοσκίσιν ἐπάλξεις καθαιρεῖν καὶ δένδρα ἀνασπᾶν πρόρριζα, διανισταμένους εἰς τοὺς ὀπισθίους πόδας. νέαρχος δὲ καὶ ποδάγρας ἐν ταῖς θήραις τίθεσθαι κατά τινας συνδρόμους φησί. συνελαύνεσθαι δ' ὑπὸ τῶν τιθασσῶν τοὺς ἀγρίους εἰς ταύτας, κρειττόνων ὄντων, καὶ ἡνιοχουμένων. οὕτως δ' εὐτιθασσεύτους εἶναι, ὥστε καὶ λιθάζειν ἐπὶ σκοπὸν μανθάνειν, καὶ ὅπλοις χρῆσθαι, νεῖν τε κάλλιστα, μέγιστόν τε νομίζεσθαι κτῆμα ἐλεφάντων ἅρμα. ἄγεσθαι δ' ὑπὸ ζυγὸν καὶ καμήλους. γυναῖκα δ' εὐδοκιμεῖν, εἰ λάβοι παρὰ ἐραστοῦ δῶρον ἐλέφαντα. οὗτος ὁ λόγος οὐχ ὁμολογεῖ τῷ φήσαντι, μόνων βασιλέων κτῆμα εἶναι ἵππον, καὶ ἐλέφαντα. τῶν δὲ μυρμήκων τῶν χρυσορύχων δέρματα ἰδεῖν φησιν οὗτος παρδαλέαις ὅμοια. μεγασθένης δὲ περὶ τῶν μυρμήκων οὕτω φησίν, ὅτι ἐν δέρδαις ἔθνει μεγάλῳ τῶν προσεώων, καὶ ὀρεινῶν ἰνδῶν, ὀροπέδιον εἴη τρισχιλίων πως τὸν κύκλον σταδίων. ὑποκειμένων δὲ τούτῳ χρυσωρυχείων, οἱ μεταλλεύοντες εἶεν μύρμηκες, θηρία ἀλωπέκων οὐκ ἐλάττω, τάχος ὑπερφυὲς ἔχοντες, καὶ ζῶντες ἀπὸ θήρας. ὀρύττει δὲ τὴν γῆν χειμῶνος. σωρεύουσί τε πρὸς τοῖς στομίοις, καθάπερ οἱ ἀσφάλακες. ψῆγμα δ' ἐστὶ χρυσοῦ μικρᾶς ἑψήσεως δεόμενον. τοῦτ' ἐν ὑποζυγίοις μετίασιν οἱ πλησιόχωροι λάθρα. φανερῶς γὰρ διαμάχονται, καὶ διώκουσι φεύγοντας. καταλαβόντες δὲ διαχρῶνται καὶ αὐτοὺς, καὶ τὰ ὑποζύγια. πρὸς δὲ τὸ λαθεῖν κρέα θήρεια προτιθέασι κατὰ μέρη. περισπασθέντων δ' ἀναιροῦνται τὸ ψῆγμα, καὶ τῷ τυχόντι τῶν ἐμπόρων ἀργὸν διατίθενται, χωνεύειν οὐκ εἰδότες. ἐπεὶ δ' ἐν τῷ περὶ τῶν θηρευτῶν λόγῳ, καὶ περὶ τῶν θηρίων ἐμνήσθημεν, ὧν τε μεγασθένης εἶπε, καὶ ἄλλοι, προσθετέον καὶ ταῦτα. ὁ μὲν γὰρ νέαρχος τὸ τῶν ἑρπετῶν θαυμάζει πλῆθος, καὶ τὴν κακίαν. ἀναφεύγειν γὰρ ἐκ τῶν πεδίων εἰς τὰς κατοικίας τὰς διαλανθανούσας ἐν ταῖς ἐπικλύσεσι, καὶ πληροῦν τοὺς οἴκους. διὰ δὴ τοῦτο καὶ ὑψηλὰς ποιεῖσθαι τὰς κλίνας, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐξοικίζεσθαι πλεονασάντων.

εἰ δὲ μὴ

εἰ δὲ μὴ τὸ πολὺ τοῦ πλήθους ὑπὸ τῶν ὑδάτων διεφθείρετο, κἂν ἐρημωθῆναι τὴν χώραν. καὶ τὴν μικρότητα δ' αὐτῶν εἶναι χαλεπὴν, καὶ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ μεγέθους· τὴν μὲν, διὰ τὸ δυσφύλακτον· τὴν δὲ, διὰ ἰσχύν. ὅπου καὶ ἑκκαιδεκαπήχεις ἐχίδνας ὁρᾶσθαι. ἐπῳδούς τε περιφοιτᾶν πεπιστευμένους ἰᾶσθαι, καὶ εἶναι σχεδόν τι μόνην ταύτην ἰατρικήν. μηδὲ γὰρ νόσους εἶναι πολλὰς, διὰ τὴν λιτότητα τῆς διαίτης, καὶ τὴν ἀοινίαν· εἰ δὲ γίνοιντο, ἰᾶσθαι τοὺς σοφιστάς. ἀριστόβουλος δὲ τῶν θρυλλουμένων μεγεθῶν οὐδὲν ἰδεῖν φησιν. ἔχιδναν δὲ μόνον ἐννέα πηχῶν, καὶ σπιθαμῆς. καὶ ἡμεῖς δ' ἐν αἰγύπτῳ κομισθεῖσαν ἐκεῖθεν τοιαύτην πως εἴδομεν. ἔχεις δὲ πολλούς φησι πολὺ ἐλάττους, καὶ ἀσπίδας, σκορπίους δὲ μεγάλους. οὐδὲν δὲ τούτων οὕτως ὀχλεῖν, ὡς τὰ μικρὰ ὀφείδια, οὐ μείζω σπιθαμιαίων. εὑρίσκεσθαι γὰρ ἐν σκηναῖς, ἐν σκεύεσιν, ἐν θριγκοῖς ἐγκεκρυμμένα. τοὺς δὲ πληγέντας αἱμορροεῖν ἐκ παντὸς πόρου μετὰ ἐπωδυνίας. ἔπειτα ἀποθνήσκειν, εἰ μὴ βοηθήσει τις εὐθύς· τὴν δὲ βοήθειαν ῥᾳδίαν εἶναι, διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν ἰνδικῶν ῥιζῶν, καὶ φαρμάκων. κροκοδείλους τε οὔτε πολλούς, οὔτε βλαπτικοὺς ἀνθρώπων ἐν τῷ ἰνδῷ φησιν εὑρίσκεσθαι, καὶ τὰ ἄλλα δὲ ζῶα τὰ πλεῖστα τὰ αὐτὰ ἅπερ ἐν τῷ νείλῳ γεννᾶσθαι πλὴν ἵππου ποταμίου. ὀνησίκριτος δέ φησι καὶ τοῦτον γεννᾶσθαι. τῶν δ' ἐκ θαλάττης φησὶν ἀριστόβουλος εἰς μὲν τὸν νεῖλον ἀνατρέχειν μηδὲν, ἔξω θρίσσης καὶ κεστρέως, καὶ δελφῖνος, διὰ τοὺς κροκοδείλους, ἐν δὲ τῷ ἰνδῷ πλῆθος. τῶν δὲ καρίδων τὰς μὲν μικρὰς μέχρι ὄρους ἀναθεῖν, τὰς δὲ μεγάλας μέχρι τῶν ἐμβολῶν τοῦ τε ἰνδοῦ, καὶ τοῦ ἀκεσίνου. περὶ μὲν οὖν τῶν θηρίων τοσαῦτα λέγεται. ἐπανιόντες δ' ἐπὶ τὸν μεγασθένη, λέγωμεν τὸ ἑξῆς ὧν ἀπελείπομεν. μετὰ γὰρ τοὺς θηρευτὰς, καὶ τοὺς ποιμένας, τέταρτον φησὶν εἶναι μέρος τοὺς ἐργαζομένους τὰς τέχνας, καὶ τοὺς καπηλικούς. καὶ οἷς ἀπὸ τοῦ σώματος ἡ ἐργασία, ὧν οἱ μὲν φόρον τελοῦσι, καὶ λειτουργίας παρέχονται τακτάς. τοῖς δ' ὁπλοποιοῖς καὶ ναυπηγοῖς μισθοὶ, καὶ τροφαὶ παρὰ βασιλέως ἔκκεινται· μόνοι γὰρ ἐργάζονται. παρέχει δὲ τὰ ὅπλα τοῖς στρατιώταις ὁ στρατοφύλαξ. τὰς δὲ ναῦς μισθοῦ τοῖς πλέουσιν, ὁ ναύαρχος, καὶ τοῖς ἐμπόροις. πέμπτον ἐστὶ τὸ τῶν πολεμιστῶν, οἷς τὸν ἄλλον χρόνον ἐν σχολῇ, καὶ πότοις ὁ βίος ἐστὶν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ διαιτωμένοις, ὥστε τὰς ἐξόδους, ὅταν ᾖ χρεία, ταχέως ποιεῖσθαι, πλὴν τῶν σωμάτων μηδὲν ἄλλο κομίζοντας παρ' ἑαυτῶν. ἕκτοι δ' εἰσὶν οἱ ἔφοροι. τούτοις δ' ἐποπτεύειν δέδοται τὰ πραττό-

& nisi multitudo maxima ab aquis extingueretur, regio deserta esset. Dicit etiam & paruitatem eorum periculosam esse, & nimiam magnitudinem: alterã, quia nõ facile possit euitari: alteram, quia sic uiolenta. Visam etiam esse uiperam fœminam sedecim cubitorum. Circũnauigari incantatores, qui medicari creduntur, & solam ferè hanc medicinam esse. Nam propter uitæ frugalitatem, & uini abstinẽtiã, aut morbi nõ sunt: aut si qui sunt, eos sophistæ curant. Aristobulus negat uidisse se ullam uulgatarum magnitudinũ, præter solam nouem cubitorum & palmi uiperam. Nos in Aegypto uidimus eiusdẽ ferè magnitudinis uiperam inde allatam. Viperas autẽ mares complures uidisse se affirmat, multo tamen minores. Item scorpios ingẽtes: et nihil horum tam infestum esse homini, quàm paruos serpentes palmari longitudine, qui et in uasis, & in tabernaculis, & in sepibus occulti inueniãtur: à quibus, icti sanguinis profluuium ex omni meatu cum dolore maximo patiantur: deinde pereant, nisi citò subueniatur. Remedium propter Indicarum herbarum et medicamẽtorum uim facile esse. Addit in Indo flumine, nec multos crocodilos inueniri, nec hominibus infestos. Cætera uerò animalia, quæ plurima sunt, eadem in eo gigni, quę in Nilo, præter Hippopotamũ. Onesicritus et eum in Indo nasci affirmat. Tradit etiã Aristobulus nullum ex marinis piscibus in Nilũ recurrere, præter alosam et mugilẽ, et delphinum propter crocodilos. In Indũ uerò multitudinem maximã ex locustellis, paruos usq; ad montes ascendere, magnas usq; ad Indi et Acesinæ concursum. Ac de bestijs quidẽ hactenus: nunc ad Megasthenem redeuntes, reliqua explicemus. Post uenatores ac pastores, Quartum genus ponit eorum qui artes exercent, item cauponarios, & quicunq; corpore operantur: quorum alij tributa pendũt, statuta munera exhibẽt: alij uerò, ut sunt qui arma et naues fabricant, alimẽta et stipendium ab rege habent, cui et soli operantur. Nam tribunus arma militibus præbet, & classis præfectus naues nauigantibus, et mercatoribus precio locat. Quintum genus est bellatorum, qui reliquum tempus ociosi agunt, in locis ab rege constitutis: ut cũ opus sit, citò exeant, nihil de suo afferentes præter corpora. Sexti autem præsides, quorũ munus est,

ut quæ aguntur inſpiciant, & regi omnia clàm renuncient. Hi in urbe urbanas meretrices, adiutrices adhibent, in caſtris uerò caſtrenſes. Hi ſunt uiri optimi ac fideliſſimi. Septimi ſunt conſiliarij & regi aſsidentes à quibus & magiſtratus & iudicia, & rerum omnium adminiſtratio fit, nec licet cum alio genere connubia contrahi, nec ſtudium nec artem imitari, nec eundem plura exercere, niſi philoſophus ſit. Huic enim ob uirtutem conceditur. Ex magiſtratibus alij annonæ, alij urbi, alij militibus præſunt. Horum alij curant flumina, alij agrum metiuntur, ut in Aegypto, & clauſis aquis præſunt, ut ex æquo omnes earum uſum habeant. Iidem uenatorum curam gerunt, & præmij & ſupplicij pro meritis poteſtatem habent, & tributa legunt, & artes inſpiciunt, quæ ad terram attinent, ut eorum qui ligna, uel domos, uel æs, uel metalla operantur. Curant etiam uias, & per dena ſtadia lapidem locant, diuerticula, diſtantiasq; indicantem. Vrbis præfecti in ſex quinterniones ſunt diuiſi. Nam alij opificia inſpiciunt, alij hoſpitantur. Nam hoſpitia diſtribuunt, hominum uitam inſequentes, & illis aſſeclas dant, & eos præmittunt, uel defunctorum bona. Aegrotantium quoq; curam habent, & mortuos ſepeliunt. Tertij natiuitates & mortes perſcrutantur, & quando & quomodo factæ ſint, idq; tributorum gratia, & ne bonæ malæ ue natiuitates, & mortes lateant. Quarti circa cauponarias & commercia uerſantur. Hi menſurarum frugum que curam habent, ut ſignata uendantur. In quo non licet eundem plura commutare, niſi duplex uectigal perſoluat. Quinti operibus uendendis præſunt, ea obſignata uendentes, ſeorſum noua à ueteribus: quæ qui miſcuerit, damno afficitur. Sexti & ultimi uendi tarum rerum decimam exigunt: & qui uectigal furatus fuerit, capite plectitur. Ac priuatim quidem ſinguli hæc curant, publicè uerò et propria & ciuilia & publicam ſupellectilē, & precia & forum, & portus & ſacra. Poſt urbis præfectos eſt tertium collegium, quod circa rem militarem uerſatur, ad eundem modum in quinterniones ſex diuiſum, quorum unum cum claſsis præfecto ponunt, aliū cum eo, qui bobus præeſt, quibus inſtrumenta & cibaria, & alia militiæ neceſſaria portantur.

τὰ πραθήσομενα, καὶ ἀναγγέλλειν λάθρᾳ τῷ βασιλεῖ σωφρονοῦς ποιουμένους τὰς ἐπιτάξεις, τοῖς μὲν ἐν τῇ πόλει, τὰς ἐν τῇ πόλει, τοῖς δὲ ἐν στρατοπέδῳ τὰς αὐτόθι. καθίστανται δ' οἱ ἄριστοι, καὶ πιστότατοι. ἑβδομοι δ' οἱ σύμβουλοι καὶ συνέδροι τῷ βασιλέως, ἐξ ὧν τὰ ἀρχεῖα, καὶ δικαστήρια, καὶ διοίκησις πᾶσ ὅλως. οὐκ ἔστι δ' οὔτε γαμεῖν ἐξ ἄλλου γένους, οὔτ' ὠνητήριόν μα οὔτ' ὄργανον μεταλαμβάνειν ἄλλο ἐξ ἄλλης, οὐδὲ πλέονος μετατιθεμένους τὴν αὐτὴν, πλὴν εἰ πᾶσι φιλοσόφων τὸν εἶναι. ἐᾶσθαι γὰρ ἐξὸν δι' ἀρετήν. πᾶσι δ' ἀρχόντων οἱ μὲν εἰσὶν ἀγορανόμοι, οἱ δ' ἀστυνόμοι, οἱ δ' ὧν πᾶσι στρατιωτῶν, ὧν οἱ μὲν ποταμοὺς ἐξοργάζονται, καὶ αὐαιμοῦσι τὴν γῆν ὡς γὰρ αὐγύπτῳ, καὶ τὰς λιμναίας διώρυγας, ἀφ' ὧν εἰς τὰς ὀχετείας τὰ μόνιτα τὸ ὕδωρ, ὥστε κοπούσιν, ὅπως ἐξίσης πᾶσι τὸ ὑδάτων παρείη χρῆσις. οἱ δ' αὖτοι, καὶ τῶν θηρῶν τῶν μελετῶνται, καὶ τιμᾶς καὶ πράσεως εἰσὶ λύσιοι τοῖς ἐπαξίοις, καὶ φροντίζουσι δὲ, καὶ τὰς τέχνας τὰς περὶ τὴν γῆν ὧν βλέπουσιν, ὑλοτόμων, τεκτόνων, χαλκέων, μεταλλούντων. ἐσθησιοῦσι δὲ, ἐπὶ δίκης σάγμα σήλλῳ τιθέασι, τὰς ἐκτροπὰς, καὶ τὰ σφάσιμα διηλούσας. οἱ δ' ἀστυνόμοι εἰς ἑξ πεντάδας διήρηνται. καὶ οἱ μὲν τὰ δίκαια γικὰ σκοποῦσιν, οἱ δὲ ξενοδοχοῦσιν, καὶ γὰρ καταγωγὰς νέμουσι, καὶ τοῖς βίοις παραλουθοῦσι, πρὸς ἑσπέρους δύντος. καὶ τοὺς ἀπιόντας ἢ καθ' αὑτούς, ἢ τὰ χρήματα τῶν ἀφιλονόσπων νοσούντων τε ἐπιμελοῦνται, καὶ ἀφιλονίκητας θάπτουσι. τρίτοι δ' εἰσὶν, οἱ τὰς γνήσιας καὶ θανάτους ἐξετάζουσι, πότερ' καὶ πῶς, ἵν' τε φόρων χάριν, καὶ ὅπως μὴ ἀφανεῖς ἐν γάμοις ἱερέσθαι, καὶ χείρους γονεῖς, καὶ θανάτοι. τέταρτοι οἱ πρὸς τὰς καπηλείας, καὶ μεταβολὰς. οἷς μέτρων μέλλει, καὶ ἵν' ὡραίων ὅπως ἀπὸ συνοσήμου πωλεῖτο. οὐκέτι δὲ πλέονι τὴν αὐτὴν μεταβάλλεσθαι, πλὴν εἰ δι' ἕνους ἀπολείη φόρους. πέμπτοι δ' οἱ πρεσῶτον ἵν' οἰκοδομευργουμένων, καὶ πωλοῦντον, καὶ ἀγοράζοντον ταῦτα ἀπὸ συνοσήμου, χωρὶς ἢ τὰ καινὰ, χωρὶς δὲ τὰ παλαιὰ, ἵν' μιγνῶσι δ' ἑκάτεροι, καὶ ὕστατοι, οἱ τὰς δεκάτας εἰσπράσσοντον ἵν' πωλουμένων. θάνατος δ' ἵν' ζημιοῦντον τὸν τέλος. ἰδίᾳ μὲν ἕκαστοι ταῦτα, κοινῇ δ' ὧν μέλει τῶν ἰδίων, καὶ τῶν πολιτῶν, καὶ ἵν' δημοσίων ὧν σκοπῶν, τοιχῶν τε, καὶ ἀγορᾶς, καὶ λιμένων, καὶ ἱερῶν. μετὰ δὲ τοὺς ἀστυνόμους τρίτης ὅδε σωαρχία ἢ περὶ τὰ στρατιωτικὰ, καὶ αὖτη ταῖς πρώταις ἑξῆς ἔστηκεν. ὧν πλὴν μὲν μετὰ τὸν ναυάρχου τάττουσι, πλὴν δὲ μετὰ τὸν ἵππαρχον τῶν βοϊκῶν ζευγῶν, δι' ὧν ὄργανα κομίζεται, καὶ τροφὴ, αὐτοῖς τε, καὶ κτηνέσι, καὶ τὰ ἄλλα τὰ χρήσιμα τῇ στρατείᾳ, αὐτοῖ δὲ καὶ σῖτα

καὶ τοὺς σκηνοῦντας παρέχουσι τυμπανιστὰς καὶ σαλπιγκτὰς φορεῖς. ἔτι δὲ καὶ ἱπποκόμους, καὶ μηχανοποιοὺς, καὶ τοὺς τούτων ὑπηρέτας, ἐκπέμπουσί τε πρὸς σάλπιγγας τοὺς χορτολόγους τιμῇ, ἢ κολάσει τὸ τάχος κατασκευάζομενοι, καὶ τὴν ἀσφάλειαν. τρίτοι δὲ εἰσὶν οἱ τῶν ζῴων ὠμελοῦμενοι. τέταρτοι δ' οἱ τῶν ἵππων. πέμπτοι δ' ἁρμάτων. ἕκτοι δὲ ἐλεφάντων. βασιλικοί τε σταθμοὶ καὶ ἵπποις, καὶ θηρίοις, βασιλικὸν δὲ καὶ ὁπλοφυλάκιον. παρασκίδνασι γὰρ ὁ στρατιώτης τὴν τε σκευὴν εἰς τὸ ὁπλοφυλάκιον, καὶ τὸν ἵππον εἰς τὸν ἱππῶνα, καὶ τὸ θηρίον ὁμοίως. χρῶνται δ' ἀχαλινώτοις, τὰ δ' ἅρματα ἐν ταῖς ὁδοῖς βόδι ἕλκουσιν, οἱ δὲ ἵπποι ἀπὸ φορβιᾶς ἄγονται τοῦ μὴ παρεμπίπτεσθαι τὰ σκέλη, μηδὲ τὸ πρόθυμον αὐτῶν τὸ ἐπὶ τοῖς ἅρμασιν ἀμβλύνεσθαι. δύο δ' εἰσὶν ἀεὶ τοῦ ἅρματος ἀναβάται πρὸς ἡνιόχῳ. ὁ δὲ τοῦ ἐλέφαντος ἡνίοχος τέταρτος. τρεῖς δ' οἱ ἀπ' αὐτοῦ πεξοὶ ὄντες. ζυγοτελεῖς δὲ κατὰ τὴν δίαιταν οἱ ἵππους αὐτοῖς, μᾶλλον δ' ἐν ταῖς στρατιαῖς, οὐδ' ὅλως πολεμεῖν χαίρουσι, διόπερ εὐκοσμοῦσι πλείστην δ' ἐπιμέλειαν ποιοῦνται περὶ τοὺς ἵππους. γυμνοὺς γοῦν ἐν τοῖς σαυροπώλαις στρατοπέδῳ φησὶ μεγαθοῦς, τεθραφέναι μυριάδων πλήθους ἱκανοῦ, μηδεμίαν ἡμέραν ἀνειμένην ἀνωμαλίαν ἐλλείπουσαν, πλειόνων ἢ δισχιλίων ὁρμαθῶν ἄξια, ἀγράφοις καὶ τοῦτο νόμοις χρωμένοις. οὐ γὰρ γράμματα εἰδέναι αὐτούς, ἀλλ' ἐκ μνήμης ἕπασαν ποιεῖσθαι. οὐ πράττειν δ' ὅμως δίχα τὸν ἁπλότητα, ἢ τὸν ἀτέλειαν. οἶνον τε γὰρ οὐ πίνειν, ἀλλ' ἐν θυσίαις μόνον. πίνειν δ' ἀπ' ὀρύζης αὐτὴ κεκριθίνην συντιθέντας. καὶ σιτία δὲ τὸ πλέον ὄρυζαν εἶναι ἐφοπτόν, ἢ ἐν τοῖς νόμοις δὲ, καὶ ἐν ταῖς συμβολαίοις τὸν ἁπλότητα ἐλέγχεσθαι ἐκ τοῦ μὴ πολυδήνους εἶναι, οὔτε γὰρ ὠνητήρια, οὔτε πρακαταθήκας εἶναι δίκας, οὐδὲ μαρτύρων, οὐδ' σφραγίδων αὐτοῖς δεῖν, ἀλλὰ πιστεύειν πρὸς ἀλλομένους, ἢ τὰ οἰκεῖ ἢ τὸ πλέον ἀφορᾶν. ταῦτα μὲν δὴ σωφρονικά. τἄλλ' οὐδ' ἂν τις ἀφορίξειεν τὸ μόνους διαπαντὸς ἀεὶ, ἐλευθέρους τε ἢ μὴ μίαν ἔξω πᾶσιν ὥραν κοινὴν λείπειν τε ἢ ἀρίστου, ἀλλ' ὅπως ἑκάστῳ φίλον. πρὸς γὰρ τὴν κοινωνικὴν, ἢ τὴν πολιτικὴν βίον, ἐκείνους ἀρετᾶσθαι. γυμνάσιον δὲ μάλιστα τροφὴν δοκιμάζουσι καὶ ἄλλως, καὶ δι' σκυταλίδων ἐβγίνων λείων ἀγομαλίζοντας τὰ σώματα. λιτοὺς δὲ καὶ αἱ ταφαὶ, καὶ μικρὰ χώματα. ὑπῳαντίως δὲ τῇ ἄλλῃ λιτότητι κοσμοῦσται. χρυσοφοροῦσι γὰρ, καὶ δι' ἀλαβάστρου κόσμῳ χρῶντας. σινδόνας τε φοροῦσιν ἀνωθεν, καὶ σκιάδια αὐτοῖς ἐπιτετα. τὸ γὰρ κάλλος τιμῶντον ἀσκοῦσιν ὅσπερ καλωπίζει τὴν ὄψιν

Hi etiam miniſtros præbent, qui tympanis ac tintinnabulis utuntur. Item ſtratores & machinarum fabros, & horum famulos, quos pabulatum ad tintinnabulum emittūt, præmio celeritatem, tarditatē ſupplicio ꝛependentes, tutela illis adhibita. Tertij peditum curam habēt, quarti equorum, quinti curruū, ſexti elephantum. Equis ac cæteris beſtijs regia ſtabula fiunt. fit etiam regium armamentarium, in quo arma conſeruantur. Nam miles armaturam in armamentario reponit, & equū & beſtiam eodem modo in regis ſtabulo, utuntur illis infrænibus. Currus à bobus in itinere trahuntur, equi per capiſtrū ducuntur, ne pedes labore incendantur, & animoſitas ſub curribus obtundatur. Currus præter aurigam ſeſſores duos habet, elephas uerò aurigā & tres ſagittarios. Indi in uictu frugales ſunt, præſertim in caſtris, nec multa turba gaudent, ornatu plurimo utuntur, à furtis magnopere abſtinent. Vnde Megaſthenes refert, cum in Sadrocotti caſtra ueniſſet, in quibus erāt hominum quadraginta millia, nullam diem uidiſſe in qua ultra CC drachmarum precium furta eſſent allata, etiam cum legibus uterentur non ſcriptis. Literas enim non norunt, ſed memoriter omnia adminiſtrant. Et propter ſimplicitatem, ac uitæ parſimoniam, omnia eis proſperè ſuccedunt. uinum non niſi in ſacrificijs bibunt. potum ex oriza conficiūt, ſicut ex ordeo. Cibus magna ex parte oriza ſorbilis eſt. In legibus & contractibus maximam ſimplicitatem eſſe, uel ex eo argui poteſt, quòd non multum ſunt litigioſi. Nam nec commiſſi, nec depoſiti iura ulla habent, nec teſtibus indigent, nec ſigillis, ſed ſimpliciter credunt. Domum frequentius incuſtoditam habent, quæ profectò omnia ſunt continentiæ. Cętera nō facile quis admittat, ut quod ſoli degāt, & quod nō una omnibus, & cœnādi & prandendi hora ſit, ſed ut cuiq; libitum ſit. Nam et ad ciuilem ſocialemq; uitam illa ſunt accommodatiora. Exercitium præcipuè frictionem probant, & maximè ſtrigilibus hebeni leuibus corpora expoliunt. In tumulis & ſepulturis faciendis perparci. In cultu corporis nimij. Nam & aurum geſtant, & lapillis ornantur, & ſindonem candidiſsimum induunt, & umbrellas ſecum portant. nam pulchritudinem excolentes, omnia faciunt quæ ad decorandam faciem pertinent.

Veritatem perinde recipiunt atq; uirtutē. Aetati senam prærogatiuā nullam tribuunt, nisi prudentia excellant. Multas nupras habent, quas à parentibus accipiunt, pari boum emptas, alias obedientię gratia, alias prolis ac uoluptatis: & nisi castas esse cogant, fornicari licet. Nemo ex Indis coronatus sacrificat, nec adolet, nec libat. Victimā non iugulant, sed præcluso spiritu necant, ne quid mancū deo offeratur, sed integrū. Qui falsus testis deprehenditur, extremis decurtatur. Qui mēbro aliquo quempiā orbauerit, non modò talionis pœnā subit, sed etiā manu truncatur. Quod si quis artifici manū, oculūue ademerit, capitale est. Idem dicit neminem Indorū seruis uti. Onesicritus id propriū eorū ait, qui sub Musicano sunt, & quasi eorū officiū, quemadmodū & alia permulta eius regionis officia commemorat, utpote iustissimę. Regis corpus emptitiæ mulieres curāt. Qui regem custodiūt, & reliquus exercitus manent extra portas. Si qua mulier regē ebrium occiderit, munus habet, ut cum illius successore iūgatur, succedūt autem filij. Regi interdiu dormire non licet, nocte cogitur cubilia per horas mutare, idq; propter insidias. cum in castris est, sæpe exit. nam & ad iudicium exit per diem audiēs, etiam si hora sit ut corpus curet. Id autem fit strigilū perfrictione. nam simul & audit, & à tribus perfrictoribus perfricatur, exit etiā ad sacrificia. Tertiò ad uenationem, ubi Bacchico more maxima mulierum caterua circūfundi tur, stipatores exterius manēt. Nā uia funib. obtexitur, quòd si quis interius ad mulieres prę uaricauerit, capite plectitur, præcedunt eum tympana & tintinnabula. Cum in locis septis uenatur, è solio sagittat, assistunt ei duę tresue mulieres armatæ: cum in locis non clausis uenatur, sagittat ab elephante. Ex mulieribus aliæ in curribus sedent, aliæ in equis, aliæ in elephantis, quemadmodū & militāt omnibus armis exercitatæ. Quæ profectò multū à nostris discrepant, id maximè, quod de Caucasi habitatoribus dicitur, quòd in propatulo cū mulieribus coeāt, & quòd parentū carnib. uescātur. Addit autē cercopithecos ibi esse, qui per præcipitia uadentes, petras cōtra insequētes deuoluant. Animalia quæ apud nos mitia sunt, apud illos magna ex parte syluestria esse. Equos ubi unicornes esse, ceruiniscapitib. ἀλήθειά τε ὁμοίως καὶ ἀρετὴν ἀφορίζοντα. διόπερ οὐδὲ τῇ ἡλικίᾳ τὴν γηράντων πρεσβείαν διδόασιν, ἂν μὴ καὶ τῇ φρονεῖν πλεονεκτῶσι. πολλὰς δὲ γαμοῦσιν ὠνητὰς παρὰ τῶν γονέων, λαμβάνουσί τε ἀντιδιδόντες βοῦς· καὶ τὰς μὲν σὺν πειθοῖ χάριν. τὰς δ' ἄλλας ἡδονῆς καὶ πολυτεκνίας. εἰ δὲ μὴ σωφρονεῖν ἀναγκάσειαν, πορνεύειν ἔξεστι. θύουσι δὲ οὐδείς ἐστεφανωμένος, οὐδὲ θυμᾶται, οὐδὲ ἀπογεύεται, οὐδὲ σφάττουσι τὸ ἱερεῖον, ἀλλὰ πήγουσιν. ἵνα μὴ λελωβημένον, ἀλλ' ὁλόκληρον δίδῶσι τῷ θεῷ. Φονεύσαντα δ' ἀνθρωπον ἀκροκινδυνεύειν φασὶ, ὅτε τοξεύσας, οὐ τὸν αὐτὸς μόνον ἀπέκτακε, ἀλλὰ καὶ χειρουργεῖται. ἐὰν δὲ μὴ τεχνίτου χεῖρα, ἢ ὀφθαλμὸν ἀφέληται, θανατοῦται. δούλοις δὲ οὔτε μίσθωσιν μισθοῦν ἐνδιδοῦσι χρῆσθαι. οἰκέτας δὲ τῶν γε τῇ μουσικανοῦ τοῦ ἴδιον ἀφανίζει, καὶ ὡς κατόρθωμά γε. καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ λέγει ἡ χώρας ταύτης κατορθώματα, ὡς δυνομωτάτης. τοῦ Βασιλέως δ' ἡ μὲν τοῦ σώματος θεραπεία, ἀλλογενεῖς ἀνδρῶν ὠνητῶν, καὶ αὐτῶν παρὰ τῶν πατέρων. ἔξω δὲ τῶν θυρῶν οἱ σωματοφύλακες, καὶ τὸ λοιπὸν στρατιωτικόν. μεθύοντα δὲ βλέπεσθαι γυνὴ Βασιλέα, γόρας ἔχει σωθῆναι τοῦ ἐκείνου ἀλαδεξαμένῳ. ἀλαδίζονται δ' οἱ παῖδες, οὐδ' ὑπνοῖ μεθημόρας ὁ Βασιλεύς, καὶ νύκτωρ δὲ καθ' ὥραν ἀναγκάζεται τῶν κοίτων ἀλλάττειν ἀλλὰ τὰς ὑποβουλάς. τῶν γε μὴν κατὰ πόλεμον ἀξόδων, μία μὲν ὄψις ἡ ὠδὶ τὰς λείσεις, ἐν αἷς διημορθύει ἀλκυόνων ὀδηγήτου, καὶ ὥρα γίνεται ἀπὸ τοῦ σώματος θέρα πείας. αὕτη δ' ὄψις ἡ ἀλλ' ἐν σκυπλίδων πρίψις. ἅμα γὰρ καὶ ἀλκυόνι καὶ πρίζεται πεζάρων πόδισὰν τῶν τειβέων. ἑτέρα δ' ὄψις ἡ ὠδὶ τὰς θυσίας ἔξοδος. πρίτη δ' ὠδὶ ὄψις Βακχική τις γυναικῶν πόδι κεχυμένων, ἔξω θεν δὲ τῶν ὀρυφόρων. παρεκπίνεται δ' ἐν ὁδῷ. τοῦ ἢ παρελθόντι ἐκτὸς μέχρι γυναικῶν θανάτου. πεπηγότα ἢ τυμπανισαὶ, καὶ ἰωδιανοφόροι. ἰωνηγετεῖ δ' ἡ μὲν κύς τε ἐιφράγμασιν ἀπὸ βήματος πεδύων, παρεσᾶσι δ' ἐνόπλοι δίνοι, ἢ πρὸς γυναῖκα. ἡ δὲ ταῖς ἀφράκτοις θήραις ἀπ' ἐλέφαντος, ἀ δὲ γυναῖκα· αἱ μὲν ἐφ' ἅρματος, αἱ δ' ἐφ' ἵππων, αἱ ἢ καὶ ἐπ' ἐλεφάντων, ὡς καὶ συστρατεύουσιν, ἠσκημέναι πανοπλίᾳ. ἔχει μὲν ἓν κύ ταῦτα πολλὴν ἀπόδειξιν πρὸς τὰ ἡμῖν. ἔστι μὲν τοι τὰ τοιάδε μᾶλλον. φασὶ γὰρ αὖ τὸν Καύκασον οἰκοῦντας γ' τῷ φανερῷ γυναιξὶ μίσγεσθαι κύ σαρκοφαγεῖν τὰ θῆ συγγιγνῶν σώματα. πέρυκλισὰς δ' ἔιν πιθήκους, οἱ λίθας κατακυλίουσι λῃσμονοβατοῦντας ὠδὶ αὖ διώκοντας. τὰ πτηνὰ. πέρυκλισὰς δ' ἔιν πιθήκους, οἱ λίθας κατακυλίουσι λῃσμονοβατοῦντας ὠδὶ αὖ διώκοντας. τὰ πτηνὰ παρ' ἡμῖν ἥμερα ζῶα, τὰ πλεῖστα παρ' ἐκείνοις ἄγρια εἶν, ἵππος τε λέγει μονοκόρωτας ἐλαφοκεράους καλάμους

καλάμους δὲ μῆκος μὲν τεσσάκοντα ὀργυιῶν οὐ ὀρθίους, οὐδ' ὑ καμακλινεῖς πηγτήκοντα, πάχος δὲ ὥστε τὸν διάμετρον τοῖς μὲν εἶναι τεσσήκοντα, τοῖς δὲ τεσσαράκοντα. ὑποφερεκπίπτειν δ' ὠὸν τὸ μυθολόγον, πηγταπυγιαίους ἀνθρώπους λέγει κύ τεσσπυγαίους, ὧν τινὸς ἀμύκτηρας ἀναπνοὴν ἔχοντας μόνον ὑπὲρ τὸ στόματος, πῶς ὑ οὐ τεσσαπυγαίους πόλεμον εἶναι τοῖς γεράνοις· ὧν καὶ ὅμηρον ἀκηκοῶ· καὶ τοῖς προβάλλειν, οὓς χλωμεγέθεις εἶναι. τούτους δ' ἐκλέγειν αὐτῶν τὰ ὠά, καὶ φθείρειν. ἐκεῖ γὰρ ὠοτοκεῖν τὰς γεράνους. διὸ πρὸ μηδαμοῦ μηδ' ὠὰ εὑρίσκεσθαι γεράνων. μήτ' οἰῶν νεόττια, πλειστάκις δ' ἐκπίπτειν γέγανον χαλκῷ ἔχουσαν ἀκίδα ἀφ' ὧν ἐκείνων πληγάτων. ὅμοια ὑ κὰ τὰ περὶ τὴν γῶν τοκοίτων, καὶ τὴν ἀγρίων ἀνθρώπων· καὶ ἄλλων τεραστιῶν. οὐ μὲν οὖν ἀγρίους μὴ κυνοκεφάλους παρὰ σανδρόκοπον, ἀφ' καρτερεῖν γάρ. ἔχειν ὑ τὰς μὲν πτέρνας πρόσθεν, οὐ δὲ ταρσοὺς ὄπισθεν, κὴ οὐ δακτύλους, ἀσήμους δέ τινας ἀχθώδεις ἀνθρώπους ἡμέρους. οἰκεῖν δὲ πρὶ τὰς πηγὰς τοῦ γάγγου. πρόφευγον δ' ἀτμοῖς ὀπῶν ἑρετῶν, καὶ καρπῶν, κὴ ἀνθέων ὀσμαῖς, αὐτὴ τῶν σωμάτων ἐχοντας ἀνάτονος, χαλεπαίνειν ὑ τοῖς ἀνυσώδεσι, καὶ διὰ τοῦτο πολεμίνεσθαι μάλις, καὶ μάλιστα γ' στρατοπίλῳ. πρὶ δὲ τῶν ἄλλων διηρῆσθαι οὐς Φιλοσόφους ὠκύποδάς τε ἰσχυροὺς τ', ἵππων μᾶλλον ἀπόντας. γνωρικὸς ὑ ποδλήρη τὰ ὦτα ἔχοντας, ὡς ἐγκαθύδλειν. ἰχυροὺς δ' ὥστ' ἀναπαῶ ἀγρίδρα, καὶ ῥίπτειν νδυρὰν, μονομμάτους δὲ ἄλλους, ὧτα μὲν ἔχοντας λιώδη, γ' μέσῳ δὲ τοῦ μετώπου τὸν ὀφθαλμόν, ὀρθοχαίτας, λασίους τὰ σκθη. οὐς δὲ ἀμύκτηρας εἶναι παμφάγους. ὠμοφάγους ὀλιγοχρονίους, πῶ γήρως θνήσκοντας. τὸ δὲ σόματος τὸ ἄνω πεχθλότερον εἶναι πολύ. πεῖ δὲ τῶν χιλιετῶν ὑποβρυέων, τὰ αὐτὰ λέγειν σιμωνίδη, καὶ πινδάρῳ, καὶ ἄλλοις μυθολόγοις. μύθος ὑ, κὰ τὸ τὸν τιμαγχίους λεχθῆν, ὡς ὅτι χαλκὸς ὕοιτο σαλαγμοῖς χαλκοῖς, καὶ σύροιτο. ἐγχυτρῶ δὲ πίστεως φησὶν ὁ μεγαθένης, ὅτι οἱ ποτομοὶ καταφορίσιν ψῆγμα χρυσοῦ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ φορος ἀπάγοιτο τοῦ βασιλεῖ. ὅδε γὰρ κὴ γ' ἰδικεία συμβαίνει. πρὶ δὲ τῶν Φιλοσόφων λέγων, τοὺς μὲν ὀρεινοὺς αὐτῶν φησὶν ὑμνητὰς εἶναι τοῦ διονύσου, σκεινωτὰς τεκμήρια τὴν ἀγρίαν ἄμπελον παρὰ μόνοις αὐτοῖς φυομένην, καὶ κισσὸν, καὶ σάκχινον, καὶ μυρρίνην, καὶ πύξον, καὶ ἄκανθαν, καὶ ἄλλα τῶν ἀειθαλῶν, ὧν μηδὲν εἶναι παρ' ἡμῖν. καὶ μετὰ πολλῆς ὠμελείας σωζόμενα. διονυσιακὸν δὲ, καὶ τὸ στεφανηφορεῖν, καὶ τὸ μιτροῦσθαι, καὶ μετὰ

Ex arundinibus erectas esse tricenûm passuum lōgitudine, humiles quinquagenûm, tanta crassitudine, ut quibusdā diametros sit ternûm cubitorum, quibusdā dupla. Sed ad fabulas rediens, ait, homines quosdā esse quinquepalmos, quosdam tripalmos, quorū non nulli naso careant, & duo tantum spiramenta supra os habeāt. Cum tripalmis grues pugnare, quod & Homerus significat. Itē perdices anserū magnitudine. Illos gruum oua legere atq; abolere. nam ibi nidificāt, nec alibi eorū oua, nidiq; reperiūtur. Sæpe etiam grus cecidit, quæ æneum spiculū habebat, à reb. ibi gestis. Similia sunt quæ de Enotocœtis, & sylue stribus hominibus, ac monstris cęteris dicuntur. Sed sylueſtres homines ad Sadrocottum non esse delatos, cum ad mortem obdurent, atq; eos calcanea anterius, & digitos pedis retrorsum posterius habere. Adductos fuisse quidam carentes ore, mites homines, qui circa Gangis ortum habitent & uaporibus assarū carnium & fructuū ac florum odoribus enutriuntur, & pro ore spiramenta quædā habeant. Reb. fœtidis oppidò grauari, adeò ut uix superuiuant, præsertim in castris. De alijs etiā permultis philosophos narrare, ut de Ocypodibus, qui cursu equos præuertant, de Enotocœtis, qui aures ad talos usq; dependentes habeant, ut super eis indormiāt, adeò fortes, ut arbores euellant, & neruum frangant. Alios esse unoculos caninis auribus, & crinibus erectis, pectore hispido, habentes oculum in media fronte, qui naso carēt, omnia & cruda edere, & paruo tempore uiuentes, ante senectutē extingui, & superiorē oris partem eminentissimā habere. De Hyperboreis qui mille annos uiuūt eadē scribit, quæ Simonides, & Pindarus, & alij poetæ. atq; illud fabulosum est, quod à Timagene dicit, ꝺd æneis gutt is pluerit, & quòd ea pluuia tractus fuerit. Propinquior ueritati est Megasthenes, qui ait flumina auri micas deferre, ex quibus regi tributū aduehat, id quod etiā in Iberia cōtingit. De philosophis dicit, quòd qui sunt mōtani, Bacchū celebrant, signa quædā ostendentes, quòd solum apud eos agrestis uitis nascatur, & hedera, & laurus, & myrtus, & buxus, & alia semper uirentia, quorum nullum sit trās Euphratem, præter pauca quædam in hortis irriguis, & multo cultu conseruata. Bacchicum est etiam, sindonem & mitras gestare,

& unguentis uti, & floribus tingi, & tympana & tintinnabula exeuntem regem pręcedere. Campestres uerò Herculē colunt, quę profectò fabulosa sunt, & à multis redarguta, pręsertim de uino ac uitibus. nam regio trās Euphratem et Harmeniam uineas habet. Mesopotamia quidem tota & Media usque in Persiam, & Carmaniam, magna ex parte uitibus & uino abundant. De philosophis quoque diuisionem aliam facit, quorū duo genera dicit. nā alios Brachmanas uocat, alios Germanas, sed præcipuè Brachmanas probat, quòd cum Græcis in opinionibus concordent. Hi quàm primùm concepti sunt, uiros doctos curatores habent, qui & matri & concepto accedentes, quædam canant in prolis fœlicitatem: sed re uera quædam continētiæ præcepta dant. Matres libenter eos audientes, fœlices in prole existimantur: postquam uerò nati sunt, alios atq; alios curatores sortiuntur. nam quo magis ætas adolescit, elegantiores magistros habent. Refert & philosophos ante urbem in luco exerceri, intra compositum quendam circuitū frugaliter uiuentes, super toris ac pellibus, & ab animalibus ac Venere abstinere, serijs sermonibus intentos, & cum uolentibus audire communicantes. Auditori autem nō licere nec loqui, nec sternutare, nec etiam excreare, uel die illa cœtu explodi, ut incontinentem. Et cum triginta & septem annos sic uixerit, in sua secedere, & laxius licentius'que uiuere, sindonem induere, aurum in manibus & auribus moderatè gestare, & carnibus uesci animalium, quæ hominem ad opera non adiuuant, ab acribus & condimentis abstinere, & uxores multas capere, propagandę prolis gratia. nam à pluribus plura eueniunt bona. Dicit etiam Brachmanas cum uxoribus non philosophari, ne si improbæ sint, aliquid quod efferri nefas sit, in profanos efferant: si probæ, ne uiros relinquant. Nam qui uoluptatem ac dolorem, uitam ac mortem æquè contemnit, subditus esse non patitur. huiusmodi autem sunt probus & proba. Item multa eos de morte dicere, & hanc uitam putandā esse quasi quendam uiuidum hominum conceptū, mortem uerò natiuitatem ad ueram illam & fœlicē uitam, ijs qui rectè philosophati sunt. Idcirco

καὶ μυροῦσθαι, καὶ βάπτεσθαι ἄνθινα, καὶ τοὺς βασιλέας κωδωνοφορεῖσθαι, καὶ τυμπανίζεσθαι κατὰ τὰς διεξόδους, τοὺς δὲ πεδιασίους τὸν ἡρακλέα τιμᾶν. ταῦτα μὲν οὖν μυθώδη, καὶ ὑπὸ πολλῶν ἐλεγχόμενα, καὶ μάλιστα περὶ τῆς ἀμπέλου, καὶ τοῦ οἴνου. πέραν γὰρ τοῦ εὐφράτου, καὶ τῆς ἀρμενίας ἐστὶ πολλή. καὶ ἡ μεσοποταμία ὅλη, καὶ ἡ μηδία, ἐξῆς μέχρι καὶ περσίδος καὶ καρμανίας. τούτων δὲ τῶν ἐθνῶν ἑκάστου, πολὺ μέρος εὐάμπελον, καὶ εὔοινον λέγεται. ἄλλην δὲ διαίρεσιν ποιεῖται περὶ τῶν φιλοσόφων δύο γένη φάσκων, ὧν τοὺς μὲν Βραχμᾶνας καλεῖ, τοὺς δὲ γερμᾶνας. τοὺς μὲν οὖν Βραχμᾶνας εὐδοκιμεῖν, μᾶλλον γὰρ καὶ ὁμολογεῖν ἐν τοῖς δόγμασιν. ἤδη δ' εὐθὺς, καὶ κυομένους ἔχειν ἐπιμελητὰς λογίους ἄνδρας. οὓς προσιόντας λόγῳ μὲν ἐπάδειν δοκεῖν καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὸ κυόμενον εἰς εὐτεκνίαν. τὸ δ' ἀληθὲς, σωφρονικάς τινας παραινέσεις, καὶ ὑποθήκας διδόναι. τὰς δ' ἥδιστα ἀκροωμένας, μᾶλλον εὐτέκνους εἶναι νομίζεσθαι. μετὰ δὲ τὴν γένεσιν ἄλλους καὶ ἄλλους διαδέχεσθαι τὴν ἐπιμέλειαν, ἀεὶ τῆς μείζονος ἡλικίας χαριεστέρων τυγχανούσης διδασκάλων. διατρίβειν δὲ τοὺς φιλοσόφους ἐν ἄλσει πρὸ τῆς πόλεως, ὑπὸ περιβόλῳ συμμέτρῳ λιτῶς ζῶντας ἐν στιβάσι, καὶ δοραῖς, ἀπεχομένους ἐμψύχων, καὶ ἀφροδισίων, ἀκροωμένους λόγων σπουδαίων, μεταδιδόντας καὶ τοῖς ἐθέλουσι. τὸν δ' ἀκροώμενον οὔτε λαλῆσαι θέμις, οὔτε χρέμψασθαι, ἀλλ' οὐδὲ πτύσαι ἢ ἐκβάλλεσθαι τῆς συνουσίας, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὡς ἀκολασταίνοντα. ἔτη δ' ἑπτὰ καὶ τριάκοντα, οὕτω ζήσαντα ἀναχωρεῖν εἰς τὴν ἑαυτοῦ κτῆσιν ἕκαστον, καὶ ζῆν ἀδεῶς, καὶ ἀνειμένως μᾶλλον, σινδονοφοροῦντα, καὶ χρυσοφοροῦντα μετρίως ἐν ταῖς χερσί, καὶ τοῖς ὠσί. προσφερόμενον σάρκας, μὴ τῶν πρὸς τὴν χρείαν συνεργῶν ζώων, δριμέων, καὶ ἀρτυτῶν ἀπεχόμενον. γαμεῖν δ' ὅτι πλείστας εἰς πολυτεκνίαν. ἐκ πολλῶν γὰρ καὶ τὰ σπουδαῖα πλείω γίνεσθαι. ἀνδούλοις οὖσί τε τὴν ἐκ τέκνων ἣν μὴ ἔχουσι δούλους ὑπηρεσίαν, ἐγγυτάτω οὖσαν πλείω δεῖν παρασκευάζεσθαι. ταῖς δὲ γυναιξὶ ταῖς γαμεταῖς μὴ συμφιλοσοφεῖν τοὺς Βραχμᾶνας, εἰ μὲν μοχθηραὶ γίνοιντο, ἵνα μή τι τῶν οὐ θεμιτῶν ἐκφέροιεν εἰς τοὺς βεβήλους· εἰ δὲ σπουδαῖαι, μὴ καταλείποιεν αὐτούς. οὐδένα γὰρ ἡδονῆς καὶ πόνου καταφρονοῦντα, ὡς δ' αὕτως ζωῆς, καὶ θανάτου ἐθέλειν ὑφ' ἑτέρῳ εἶναι. τοιοῦτον δ' εἶναι τὸν σπουδαῖον, καὶ τὴν σπουδαίαν. πλείστους δ' αὐτοῖς εἶναι λόγους περὶ θανάτου. νομίζειν μὲν γὰρ δὴ τὸν μὲν ἐνθάδε βίον, ὡς ἂν ἀκμὴν κυομένων εἶναι, τὸν δὲ θάνατον γένεσιν εἰς τὸν ὄντως βίον, καὶ τὸν εὐδαίμονα τοῖς φιλοσοφήσασι. διὸ

τῇ ἀσκήσει πλείστῃ χρῆσθαι πρὸς τὸ ἑτοιμοθάνατον. ἀγαθὸν δὲ ἢ κακὸν μηδὲν εἶναι τῶν συμβαινόντων ἀνθρώποις. οὐ γὰρ ἂν τοῖς αὐτοῖς τοὺς μὲν ἄχθεσθαι, τοὺς δὲ χαίρειν ἐνυπνιώδεις ὑπολήψεις ἔχοντας. καὶ τοὺς αὐτοὺς τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν ἄχθεσθαι, τοτὲ δ' αὖ χαίρειν μεταβαλλομένους. τὰ δὲ περὶ φύσιν, τὰ μὲν εὐήθειαν ἐμφαίνειν φησίν. ἐν ἔργοις γὰρ αὐτοὺς κρείττους, ἢ λόγοις εἶναι διὰ μύθων τὰ πολλὰ πιστουμένους. περὶ πολλῶν δὲ τοῖς ἕλλησιν ὁμοδοξεῖν. ὅτι γὰρ γενητὸς ὁ κόσμος, καὶ φθαρτὸς λέγειν κἀκείνους, καὶ ὅτι σφαιροειδής, ὅ, τε διοικῶν αὐτὸν, καὶ ποιῶν θεὸς δι' ὅλου διαπεφοίτηκεν αὐτοῦ. ἀρχαὶ δὲ τῶν μὲν συμπάντων ἕτεραι, τῆς δὲ κοσμοποιΐας τὸ ὕδωρ. πρὸς δὲ τοῖς τέτταρσι στοιχείοις, πέμπτη τις ἐστὶ φύσις, ἐξ ἧς ὁ οὐρανὸς, καὶ τὰ ἄστρα. γῆ δ' ἐν μέσῳ ἵδρυται τοῦ παντός. καὶ περὶ σπέρματος δὲ, καὶ ψυχῆς ὅμοια λέγεται, καὶ ἄλλα πλείω. παραπλέκουσι δὲ καὶ μύθους, ὥσπερ καὶ πλάτων περί τε ἀφθαρσίας ψυχῆς, καὶ τῶν καθ' ᾅδου κρίσεων, καὶ ἄλλα τοιαῦτα. περὶ μὲν τῶν Βραχμάνων ταῦτα λέγει. τοὺς δὲ γερμᾶνας, τοὺς μὲν ἐντιμοτάτους ὑλοβίους φησὶν ὀνομάζεσθαι, ζῶντας ἐν ταῖς ὕλαις, ἀπὸ φύλλων, καὶ καρπῶν ἀγρίων, ἐσθῆτος δὲ φλοιῶν δενδρίων, ἀφροδισίων χωρὶς, καὶ οἴνου. τοῖς δὲ βασιλεῦσι συνεῖναι δι' ἀγγέλων πυνθανομένοις περὶ τῶν αἰτίων, καὶ δι' ἐκείνων θεραπεύουσι, καὶ λιτανεύουσι τὸ θεῖον. μετὰ δὲ τοὺς ὑλοβίους, δευτερεύειν κατὰ τιμὴν τοὺς ἰατρικούς, καὶ ὡς περὶ τὸν ἄνθρωπον φιλοσόφους λιτοὺς μὲν, μὴ ἀγραύλους δὲ, ὀρύζῃ καὶ ἀλφίτοις τρεφομένους ἃ παρέχειν αὐτοῖς πάντα τὸν αἰτηθέντα, καὶ ὑποδεξάμενον ξενίᾳ. δύνασθαι δὲ καὶ πολυγόνους ποιεῖν, καὶ ἀρρενογόνους, καὶ θηλυγόνους διὰ φαρμακευτικῆς· τὴν δὲ ἰατρείαν διὰ σιτίων τὸ πλέον, οὐ διὰ φαρμάκων ἐπιτελεῖσθαι. τῶν φαρμάκων δὲ μάλιστα εὐδοκιμεῖν τὰ ἐπίχριστα, καὶ τὰ καταπλάσματα. τἆλλα δὲ κακουργίας πολὺ μετέχειν. ἀσκεῖν δὲ καὶ τούτους κἀκείνους καρτερίαν, τήν τε ἐν πόνοις, καὶ τὴν ἐν ταῖς ὑπομοναῖς, ὥστ' ἐφ' ἑνὸς σχήματος ἀκίνητον διατελέσαι τὴν ἡμέραν ὅλην. ἄλλους δ' εἶναι τοὺς μὲν μαντικοὺς, καὶ ἐπῳδοὺς, καὶ τῶν περὶ τοὺς κατοιχομένους λόγων, καὶ νομίμων ἐμπείρους, ἐπαιτοῦντας καὶ κατὰ κώμας, καὶ πόλεις. τοὺς δὲ χαριεστέρους μὲν τούτων καὶ ἀστειοτέρους, οὐδ' αὐτοὺς δὲ ἀπεχομένους τῶν καθ' ᾅδου θρυλλουμένων, ὅσα δοκεῖ πρὸς εὐσέβειαν καὶ ὁσιότητα. συμφιλοσοφεῖν δ' ἐνίοις καὶ γυναῖκας, ἀπεχομένας καὶ αὐτὰς ἀφροδισίων. ἀριστόβουλος δὲ τῶν ἐν ταξίλοις σοφιστῶν,

eos multa exercitatione uti ad mortis pręparationem. Nihilq; eorum quæ hominibus accidere dicūtur, bonum esse uel malum, nec ijsdem reb. alios angi, alios lętari, ac si insomniantium imaginationes habeant. Nec eosdem ijsdem interdum angi, interdum immutatos lætari. Eorum uerò quæ ad naturam pertinent, partim dicit stultitiam ab eis significari, qui in operib. meliores sint, quàm in uerbis. Et multa per fabulas persuadeant, partim uerò cum Gręcis sentire, ut quòd mundus sit creatus, et corruptibilis, & sphęricus: et quòd conditor & administrator omnium deus uniuersum peruadit. Vniuersarum rerum primordia diuersa esse, faciendi autem mundi initium aquam: & præter quatuor elementa, quintam quandā naturā esse, ex qua cœlum astraq; constent. Terrā in medio sitā uniuersi. De semine, de anima, alijsq; cōplurib. similia dicūt. Inserunt fabulas quasdam, quemadmodū Plato de immortalitate animę, & de iudicijs, quæ apud inferos fiūt, & alia huiusmodi nō pauca. Ac de Brachmanis quidē hactenus. Germanū eos honoratissimos ait, qui sylvicolæ appellanť, ex eo quòd in syluis degāt, ex frondib. & syluestrib. fructib. uiuētes, uestes ex arborū corticib. habere, uini et Veneris expertes. Cū regib. de causis rerū interrogantibus per nūcios colloqui, & per illos diuina à regibus coli et placari. Post syluicolas in honore medicos esse, ut qui circa hominem philosophentur, frugales quidem, non tamen rusticantes, oryza & ordeacis uiuentes, quæ nemo rogatus illis non irrogat, nemo hospitio non libenter suscipit. Posse eos & fœcūdos facere, et mariū et fœminarum procreationem per medicamenta præstare. Medicinam plurimum per cibos perfici, non autem per medicamenta. Ex medicamētis maximè unctiones probari, & cataplasmata, cætera maleficij non esse expertia. Atq; tam hos quàm illos, & in laboribus & tolerantia constantiam exercere, adeò ut quotidie in eodē gestu immoti perseuerent. Alios esse quorum quidam diuinatores, incantatoresq; sint, & consuetudinum, et dictorum circa defunctos nō ignari, errantes per uicos & urbes. Quidam uerò his elegantiores atque urbaniores, nec ipsi abstinentes ab ijs, quæ de inferis memorantur, quæcunque ad pietatem sanctimoniamq; pertinent. Cum horū etiam nonnullis mulieres philosophari, à Venereis abstinētes. Aristobulus uidisse se dicit sophistas duos

ex Taxillis, utrosq; Brachmanes: alterum seniorem tonsum, alterum iuniorem comatum, quos discipuli sequebantur. Eosdem interdum in foro uersari, & ut consiliarios honorari, authoritatem habētes quicquid ex rebus uenalibus uoluerint gratis auferendi, & ad quęcunq; accesserint sesamino pingui perfundi, ut usq; ad oculos flueret, & multo melle ac sesamo pręsente panem cōficientes, gratis enutriri. Cumq; ad Alexandri mensam accederent, assistentes cœnare, & patientiā docere. Postea in locum quendam proximū secedentes, seniorem supinum & solem & imbres tolerare. iam enim pluebat, uere incipiente. Iuniorem uerò in altero pede stantem, lignum tricubitale ambabus manibus sublatum sustentare, pede autē iam defesso, nisum in alterū immutare, atq; ita quottidie perseuerare. Ex his continentiorē uisum fuisse iuniorem: qui cum aliquandiu regem secutus fuisset, domū reuersus est: et eo relicto, iussit si quid uellet ad se ueniret, alterū usq; ad extremum secutum, & uestē & uitā apud regē immutasse: & cum à quibusdā increparetur, respōdisse, quòd quadraginta exercitationis annos complesset quos promiserat. Alexandrum filijs eius dona plurima dedisse. De Taxillarum consuetudine noua quędam refert & inusitata, quòd qui filias præ inopia locare non possunt, in ipso ætatis flore in forum producunt, cum tuba & classicis, quibus bellica significari solent. Tum multitudine conuocata, puella accedenti primū posteriora humero tenus detegit, postea uerò anteriora. Quæ cū placita fuerit, & approbata, quibuscunq; uidetur nubit. Item quod mortui uulturib. proijciuntur. Plures aūt uxores habere, cum multis est commune. Dicit etiā audiuisse apud nonnullas gētes, uxores spōtè cū uiris comburi: quę uerò id nō ferāt, inglorias esse: quæ & alibi à nobis dicta sunt. Onesicritus missum se scribit, ut cū sophistis colloqueret, q̄ Alexāder audiuisset, nudos eos incedere, et tolerātiā exercētes, in honore maximo haberi. Ad alios aūt, nec uocatos ire, sed iubere ut alij ad se uenirēt, siqd assequi uellēt, q̄d ab eis ageret & diceret. Et cū tales essent, nec decorū uideret, ut Alexāder ad illos accederet, nec etiā inuitos cogeret, ut quicquā facerēt præter patria instituta, se missū, inquit,

ἰδεῖν δύο φησὶ βραχμάνας ἀμφοτέρους, τὸν μὲν πρεσβύτερον ἐξηρημένον, τὸν δὲ νεώτερον κομήτην, ἀμφοτέροις δ' ἀκολουθεῖν μαθητάς. τὸν μὲν οὖν ἄλλον χρόνον κατ' ἀγορὰν διατρίβειν, τιμωμένους αὐτὶ συμβούλων ἐξουσίαν ἔχοντας ὅ, τι βούλονται τῶν ὠνίων, φέρεσθαι δωρεάν. ὅτω δ' ἂν προσίωσι, κατασχεῖν αὐτῷ τοῦ σησαμίνου λίπους, ὥστε κατὰ τῶν ὀμμάτων ῥεῖν, τοῦ τε μέλιτος πολλοῦ προκειμένου καὶ τοῦ σησάμου μάζας ποιουμένους, τρέφεσθαι δωρεάν. προερχομένους δὲ καὶ πρὸς τὴν ἀλεξάνδρου τράπεζαν παρασάντας δειπνεῖν, καρτερίαν διδάσκειν, παραχωροῦντας ἔστιν ἀτόπον πλησίον, ὅπου τὸν μὲν πρεσβύτερον, πεσόντα ὕπτιον ἀνέχεσθαι τῶν ἡλίων, καὶ τῶν ὄμβρων· ἤδη γὰρ ὕειν, ἀρχομένου τοῦ ἔαρος. τὸν δ' ἑσάναι μονοσκελῆ ξύλον ἐπηρμένον ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶν, ὅσον τρίπηχυ. κάμνοντος δὲ τοῦ σκέλους, ὠθὶ θάτερον μεταφέρειν τὴν βάσιν, καὶ διατελεῖν οὕτως τῶν ἡμέραν ὅλην, φανῆναι δ' ἐγκρατεστέρον μακρῷ τὸν νεώτερον. συνακολουθήσαντα γὰρ μικρὰ τῷ βασιλεῖ, ταχὺ ἀναστρέψαι πάλιν ἐπ' οἴκου, μετιόντος τε αὐτὸν, κελεύσαι ἥκειν ὅπου βούλεται τυγχάνειν. τὸν δὲ συναπάραι μέχρι τέλους, καὶ μεταμφιάσασθαι καὶ μεταθέσθαι τὴν δίαιταν, συνόντα τοῦ βασιλεῖ. ὑπτιμώμενον δ' ὑπότινων λέγειν, ὡς ἐκπληρώσειε τὰ τετταράκοντα ἔτη τῆς ἀσκήσεως ἃ ὑπέσχετο. ἀλέξανδρον δὲ τοῖς παισὶν αὐτοῦ δοῦναι δωρεάν. τῶν δ' ἐν ταξίλοις νομίμων καινὰ καὶ ἀήθη λέγει, τότε τοὺς μὴ δυναμένους ἐκδιδόναι τὰς παῖδας ὑπὸ πενίας, προάγειν εἰς ἀγορὰν ἐν ἀκμῇ τῆς ὥρας, ὄχλῳ τε καὶ τυμπάνοις, οἷσπερ καὶ τὸ πολεμικὸν σημαίνουσιν ὄχλου προσκληθέντος. τοῦ δὲ προσελθόντι, τὰ ὀπίσθια πρῶτον ἀνασύρεσθαι μέχρι τῶν ὤμων, εἶτα τὰ πρόσθεν. ἀρέσασαν δὲ καὶ συμπεισθεῖσαν, ἐφ' οἷς ἂν δοκεῖ συνοικεῖν, καὶ τὸ γυψὶν ῥίπτεσθαι τὸν τε τελευτηκότα. τὸ δὲ πλείους ἔχειν γυναῖκας, κοινὸν καὶ ἄλλων. παρά τισι δ' ἀκούειν φησὶ, καὶ συγκατακαιομένας τὰς γυναῖκας τοῖς ἀνδράσιν ἀσμένας. τὰς δὲ μὴ ὑπομενούσας ἀδοξεῖν. εἴρηται καὶ ἄλλοις ταῦτα. ὀνησίκριτος δὲ φησιν αὐτὸς πεμφθῆναι διαλεξόμενος τοῖς σοφισταῖς. ἀκούειν γὰρ τὸν ἀλέξανδρον, ὡς γυμνοὶ διατελοῖεν, καὶ καρτερίας ὑπομελοῖντο οἱ ἄνθρωποι, ἐν τιμῇ τε ἄγοιντο πλείστῃ. παρ' ἄλλους δὲ μὴ βαδίζοιεν κληθέντες, ἀλλὰ κελεύοιεν αὐτοὺς φοιτᾶν παρ' αὐτοὺς, εἴτε μετασχεῖν ἐθέλοιεν τῶν πραττομένων, ἢ λεγομένων ὑπ' αὐτῶν. τοιούτων δὴ ὄντων, ἐπειδὴ οὔτε αὐτοῦ πρέπειν ἐδόκει παρ' ἐκείνους φοιτᾶν, οὔτε ἐκείνους βιάζεσθαι παρὰ τὰ πάτρια ποιεῖν τι ἄκοντας, αὐτὸς ἔφησε πεμφθῆναι.

καταλαβεῖν

καταλαβεῖν δὲ ἄνδρας πεντεκαίδεκα ἀπὸ σταδίων εἴκοσι τῆς πόλεως, ἄλλον ἐν ἄλλῳ σχήματι ἑστῶτα, ἢ καθήμενον, ἢ κείμενον γυμνὸν ἀκίνητον ἕως ἑσπέρας, εἶτ' ἀπερχόμενον εἰς τὴν πόλιν. χαλεπώτατον δ' εἶναι τὸ τὸν ἥλιον ὑπομεῖναι οὕτω θερμὸν, ὥστε τῶν ἄλλων μηδενὰ ὑπομένειν, γυμνοῖς ὑπόβηναι τοῖς ποσὶ τῆς γῆς ῥᾳδίως κατὰ μεσημβρίαν. διαλεχθῆναι δ' ἐνὶ τούτων καλάνῳ. ὃν καὶ συνακολουθῆσαι τοῦ βασιλεῖ μέχρι περσίδος, καὶ ἀπαθανεῖν τοῦ πατρίῳ νόμῳ τεθέντα ἐπὶ πυρκαϊάν. τότε δ' ὑπὸ λίθων τυχεῖν κείμενον. προσιὼν οὖν, καὶ προσαγορεύσας, εἰπεῖν ἔφη διότι πεμφθείη παρὰ τοῦ βασιλέως, ἀκροασάμενος τῆς σοφίας αὐτῶν, καὶ ἀπαγγελῶν πρὸς αὐτόν. εἰ οὖν μηδεὶς εἴη φθόνος, ἕτοιμος εἴη μετασχεῖν τῆς ἀκροάσεως. ἰδόντα δ' ἐκεῖνον χλαμύδα, καὶ καυσίαν φοροῦντα, καὶ κρηπίδα, καταγελάσαντα τοπαλαιὸν φάναι, πάντ' ἦν ἀλφίτων, καὶ ἀλεύρων πλήρη, καθάπερ καὶ νῦν κόνεως, καὶ κρῆναι δ' ἔρρεον, αἱ μὲν ὕδατος, γάλακτος δ' ἄλλαι, καὶ ὁμοίως αἱ μὲν μέλιτος, αἱ δ' οἴνου, τινὲς δ' ἐλαίου. ὑπὸ πλησμονῆς δ' οἱ ἄνθρωποι καὶ τρυφῆς εἰς ὕβριν ἐξέπεσον. Ζεὺς δὲ μισήσας τῆς κατάστασιν, ἠφάνισε πάντα, καὶ διὰ πόνου τὸν βίον ἀπέδειξε. σωφροσύνης δὲ καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς παρελθούσης εἰς τὸ μέσον, πάλιν εὐπορία τῶν ἀγαθῶν ὑπῆρξεν. ἐγγὺς δ' ἐστὶ κόρου νυνὶ, καὶ ὕβρεως τὸ πρᾶγμα, κινδυνεύει τε ἀφανισμὸς τῶν ὄντων γενέσθαι. ταῦτα εἰπόντα, κελεύειν εἰ βούλοιτο ἀκροάσασθαι καταθέμενον τὴν σκευὴν γυμνὴν ὑπὸ τῶν αὐτῶν λίθων κείμενον, μετέχειν τῶν λόγων. ἀπρουμένου δ' αὐτοῦ μάνδανιν, ὅσπερ ἦν πρεσβύτατος καὶ σοφώτατος αὐτῶν, τῷ μὲν ὑπιπλῆξαι ὡς ὑβριστὴν, καὶ ταῦτα ὕβρεως κατηγορήσαντα. αὐτὸν δὲ προκαλέσασθαι, καὶ εἰπεῖν. ὡς τὸν μὲν βασιλέα ἐπαινοίη, διότι ἀρχὴν τοσαύτην διοικῶν, ὑπιθυμοίη σοφίας. μόνον γὰρ ἴδοι αὐτὸν ἐν ὅπλοις φιλοσοφοῦντα. ὠφελιμώτατον δ' εἴη τῶν ἁπάντων, εἰ οἱ τοιοῦτοι φρονοῖεν οἷς πάρεστι δύναμις τοὺς μὲν ἑκουσίους πείθειν σωφρονεῖν, τοὺς δ' ἀκουσίους ἀναγκάζειν. αὐτῷ συγγνώμη εἴη εἰ δι' ἑρμηνέων τριῶν διαλεγόμενος πλὴν φωνῆς, μυδὲν πλέον συνιέντων, ἢ οἱ πολλοὶ, μηδὲν ἰσχύσει τῆς ὠφελείας ἐπίδειξιν ποιήσασθαι. ὅμοιον γὰρ ὡς ἂν εἰ διὰ βορβόρου καθαρὸν ἀξιοῖ τις ὕδωρ ῥεῖν. τὰ γοῦν λεχθέντα εἰς τοῦτ' ἔφη συντείνειν, ὡς εἴη λόγος ἄριστος, ὃς ἡδονὴν καὶ λύπην ψυχῆς ἀφαιρήσεται, καὶ ὅτι λύπη καὶ πόνος διαφέρει, τὸ μὲν γὰρ

& quindecim homines uiginti stadijs ab urbe inuenisse, alium in alio gestu, uel stantem uel sedentem, uel iacentem nudum, & usque ad uesperam immotum, postea in urbem discedere. Sed omnium difficilimū esse, solem perpeti adeò calidū, ut nemo alius nudis pedibus scilicet in meridie per terram ire facilè ferret: locutumq; cum uno eorū nomine Calano, qui postea usq; in Persiam Alexandrū secutus, secundum patriam legem mortuus, est in rogum impositus: tunc autem super lapidib. iacebat. Cum itaq; accessisset, & eum appellasset, dixit se missum ab Alexādro eorum sapientiam auditurum, et regi renunciaturum. quare nisi inuidia esset, se paratum audire, dixit. At Calanum, cum chlamydem indutum uidisset, & pileatum, & crepidatū, risu permotum dixisse: Olim omnia plena erant triticea & ordeaca farina, ut nunc puluere. Et fontes, alij lacte, alij aqua fluebāt, nō nulli melle, nōnulli uino, nōnulli oleo. Homines ob satietatem ac delicias in contumeliam exciderunt. Iupiter modum exosus, omnia aboleuit, & uitam per laborem constituit. Tunc continentia & uirtutibus cæteris in medium prodeuntibus, rursum bonorum copia facta est. Nunc iam res ad saturitatem contumeliam'que redijt, & rerum omnium interitus fieri periclitatur. Quæ cum dixisset, iussisse, si quid uellet audire, ut eo habitu deposito, super ijsdem lapidibus nudus iaceret. Onesicrito autem addubitante, Mandanim, qui senior erat, & cæteros anteibat sapientia, Calanum tanquam conuiciatorem obiurgasse, & à contumelia deterruisse: postea Onesicrito ad se uocato dixisse, se summopere quidem Alexandrum laudare, quòd in tanta administrandi imperij mole sapientiam cuperet, & solum eum in armis philosophantem uidisse, & rem fore omnium utilissimam, si ij saperent, quibus potestas adesset, ut spontaneis continentiam persuaderent, inuitos autem cogerent. Postea ueniam postulasse, si per tres interpretes colloquens, qui nihil nisi meram uocem perciperent, non plus utilitatis efficeret, quàm unus aliquis è è uulgo. Quod perinde esset, ac si quis diceret, limpidam aquam per cœnum delabi. Omnia itaque dicta ad hoc pertinebant, quòd is esset optimus sermo, qui uoluptatem mœrorem'que ex animo adimeret, & quòd mœroret dolor differret, quòd alter eis

esset inimicus, alter uerò amicissimus. Et ꝗd corpora ad laborem exerceret, ut mentes cõfirmarentur, quibus motus sedarent, et bona omnibus consulerẽt, & publicè & priuatim, & quomodo nũc Alexandrum suscepturi essent. nam si bene illum susciperent, bene sibi futurũ: si malè, bene alteri facturos. Post hæc interrogasse, num talia apud Græcos diceren tur: cui affirmanti, quòd eadem Pythagoras diceret, & iuberet ab animalibus abstinere, et Socrates, & Diogenes quem ipse audisset: re spondisse, quòd prudenter eos in cæteris sen tire existimaret, in uno autem errare, quòd le gem anteponerẽt naturæ. nequaquam enim (inquit) pudere se, ut ipsum nudos degere, frugaliter uiuentes, cũ ea optima domus sit, quæ minimè supellectilis indigeat. Addidit multa se de natura, de signis, de imbribus, de siccitatibus, de morbis denicꝙ esse perscrutatos. Abeuntes uerò in urbem per fora dispergi: et quemcũcꝙ offenderint ficus uel uuas ferentem, ab eo gratis capere. Si oleum fuerit, eum perfundi, & inungi, & omnẽ domum, & diuitias sibi patêre usqꝙ in mulierum cõclauia. Ingressos autẽ & in cœna, & in sermonibus cõmunicare. Turpe apud eos putari corporis morbũ: quem si quis uereẽ, seipsum per ignẽ effert. Nã cõstructa pyra super eam perunctus sedet, & accendi iubens immotus cõburitur. Nearchus cum de sophistis mentionem facit, Brachmanas in ciuitatibus uersari dicit, & reges sequi, & eorum consiliarios esse: cæteros uerò quæ ad naturã pertinent contemplari, & ex his Calanum fuisse, & cum eis mulieres philosophari, & omnium uitas durissimas esse. De institutis uerò quibusdã hæc ait, legũ alias esse nõ scriptas, alias cõmunes, alias proprias, quæ ab aliorum legibus longè sunt diuersæ. Vt quod apud nõnullos uirgines præmiũ proponãtur pugnis uincenti, & quod moderatè nubãt, & quòd alij quidã per cognationes et cõmuniter operentur: et cum fructus colligunt, quisꝙ onus suũ tollat in anni alimenta: reliquũ uerò excoquãt, ne uacui sint, sed habeãt unde operentur. Armaturam esse arcũ & sagittas tricubitales, uel hastam, & peltam, & gladiũ latũ tricubitalem, & capistris pro frenis uti, quæ à paruis camis nõ differãt. Ireẽ labia clauis perforari. Ostendẽs prę terea Indos ualde studiosos esse circa artes, dicit ꝙ cũ spongiã apud Macedonas uidissent, πολέμιον, τὸ δ' φίλον αὐτοῖς. τὰ δὲ σώματα ἀσκεῖσι πρὸς πόνον, ἵν' αἱ γνῶμαι ῥωννύωνται, ἀφ' ὧν μὴ στάσεις παύσειν, καὶ συμβουλοι πᾶσιν ἀγαθῶν πηγῆσιν, καὶ κοινῇ, καὶ ἰδίᾳ· μὴ διὰ καὶ τάξει, ἵνα μὴ συμβουλεύσαι γνῶσι ἐχθρὰ τὸν ἀλέξανδρον. λοιπὸν μὲν γὰρ αὐτοὺς ἀξιόμενον, οὗ πείσεται· χείρων ἢ, εὖ ἴσθι σεσθαι, πῶς τ' εἰπόντα ἀγαθὰ ἐργάσεσθαι, εἰ καὶ γ' οἱς ἑλληπλέγοι πεισῦται λέγοιν· ὅ τι δ' ὅπως μὴ πυθαγόρας τοιαῦτα λέγει, μελοῦμέ τι ἐμψύχων ἀπέχεσθαι, καὶ σωκράτης, μὴ διογένης, οὐ καὶ αὐτὸς ἀκροάσαιτο, ἀρκεῖνα δαι, ὅτι πάλαι μὲν νομίζει φρονίμως αὐτοῖς δοκεῖν· ἓν δ' ἁμαρτάνειν, νόμον πρὸ φύσεως τιθεμένοις. οὐ γὰρ αἰσχύνεσθ' γυμνοὺς, ὥσπερ αὐτὸ δ' ἄγειν ἀπὸ λιτῶν ζῶντας. καὶ γὰρ οἰκίαν ἀρίστην εἶναι, ἥτις αὐ ὡσκυθῆς ἐλαχίστης δέηται. ἔφη δ' αὐτοῦ καὶ τὸν περὶ φύσιν πλεῖστα ἐξετάσαι, μὴ προσημασίαν ὄμβρων, αὐχμῶν, νόσων. ἀπόντας δ' εἰς τὴν πόλιν, κατὰ τὰς ἀγορὰς σκεδαννυσθαι. ὅτῳ δ' αὖ κομίζοιτο σῦκα, ἢ βότρυς προτύχοι, λαμβάνειν ἀφ' ὧν παρέχοντο. εἰ δ' ἔλαιον εἴη, κατοχεῖσθαι αὐτῶν, καὶ ἀλείφεσθαι. ἅπασαν δὲ πιοῦσίαν οἰκίαν αὐείσθαι αὐτοῖς μέχρι γυμνασίου πρὸ ἡλίου. εἰσιόντας δὲ, δ' εἶπνου κοινωνεῖν, καὶ λόγων. αἴσχιστον δ' αὐτοῖς νομίζεσθαι νόσῳ σωματικῷ. τὸν δ' νοσοποιήσαντα καθ' αὑτὸν δοκοῦντ' ἀξιάγειν ἑαυτὸν δ' ἀπὸ πυρὸς νήσαντα πυρᾶν. ὑπαλειψάμενον δὲ, καὶ καθίσαντα ἐπὶ τῶν πυρᾶν, ὑφάψαι μελεδύειν, ἀκίνητον δὲ καίεσθαι. νέαρχος δὲ περὶ τῶν Ὀξυδράκων τοῦτο λέγει. οὐ μὲν βραχμᾶνας πολιτεύεσθαι, καὶ παρακολευθεῖν τοῖς βασιλεῦσι συμβούλους, τοὺς δ' ἄλλους σκοπεῖν τὰ περὶ τὴν φύσιν, τοῦτον δ' εἶναι καὶ κάλλιστον. συμφιλοσοφεῖν δ' αὐτοῖς καὶ γυμνᾶνας. τὰς δὲ δίαιτας ἀπαύστῳ σκληράς. περὶ ἧς καὶ οὐ ἄλλους νομίμους, τοιαῦτα ἀκροᾶσθαι, οὐ μὲν νόμους ἀγράφους εἶναι, οὐ μὲν κοινοὺς, πρὸς δ' ἰδίους ἀληθείαν ἔχοντας πρὸς οὐ τῶν ἄλλων, οἷον τὸ τὰς παρθένους ἄθλον παρέχεσθαι τοῖς ἀγωνιοῦσι νικήσασιν, ὥστ' ἀποβίους σωζεῖναι. παρ' ἄλλοις δὲ κατὰ συγγνώμην κοινῇ τοὺς καρπὸν ὀργαζομένους, ἐὰν συγκομίσωσιν, ἀρέσθαι φερτῶν ἕκαστον εἰς δαπροφῶ πρέπειν. τὸν δ' ὄρον ἕκαστον εἰς δαπροφῶ πρέπειν. τὸν δ' ἄλλον ἐμπιπράναι τὸ ἔχειν εἰσάδις ὀργάσεσθαι, καὶ μὴ ἀργὸν εἶναι. ὁπλισμὸν δ' εἶναι τόξον καὶ ὀϊστοὺς τετυχηκέναι, ἢ σαύνιον, καὶ πέλτην, καὶ μαχαίραν πλατεῖαν τε καὶ τετράπηχυ. αὐτὴ δὲ χαλινῶν φυμοῖς χρῆσθαι, ἐνίοις μακρῶν δασφορούσιν. ἵππους δὲ τὰ χείλη δασυτάτους. αὐτὴ δὲ χαλινῶν φυμοῖς χρῆσθαι, ἐνίοις μακρῶν δασφορούσιν. ἵππους δὲ τὰ χείλη δασυτάτους. πάρθαι. τὴν δὲ φιλοτεχνίαν τῶν ἰνδῶν ἐμφανίζων, ἀπόγγους φησὶν ἰδόντας πρὸς τοῖς μακεδόσι, μιμήσασθαι

μιμήσασθαι τρίχας, καὶ χοινίκας λεπτὰς, ἰδ' ἅς πεδύνας διαῤῥάψαντας εἰς ὄρια. ἰδ μετὰ τὸ πλῆσαι, τὰ μὲν διελκύσαντας, τὰς δὲ βάψαντας χροιᾶς, ἐλεγχιδοποιούς τε, καὶ ληκυθιποιούς, ταχὺ γενέσθαι πολλούς. ὥστε λέγειν ἢ γράφειν σὺν δύσι λίαν ἐκπεπαιδεῦσθαι. τῶν δ' ἄλλων γράμμασιν αὐτοὺς μὴ χρῆσθαι φαμέναν. χαλκῷ ἢ χρῆσθαι χυτῷ, ἢ δ' ἐλατῷ μή. τὴν δ' αἰτίαν οὐκ εἶπε, καί τι τὴν ἀτοπίαν ἐπὶ τὴν ἀκολουθοῦσαν, ὅτι θραύεται ῥᾳδίως διὰ τὸ σκύπτοντα. τῶν δὲ πόλεων τὰ ἰνδικῆς λεγομένων, καὶ τοῦτ' ὄντ' ὄν, ὅτι αὐτὴ τὸ προσκυνεῖν προσδύχεσθαι τοῖς βασιλεῦσι, καὶ πᾶσι τοῖς ἐν ἐξουσίᾳ, ἰδ ἐστορεῖ νόμος. φορεῖ δ' καὶ λιθίαν ἡ χώρα πολυτελῆ, ἐρυσάλιθον καὶ αὐθράκων παντοίων, καθάπερ τὸ μαργαρίτων. τὸ δ' ἀνομολογίας τῶν συγγραφέων ἔστω παράδειγμα, καὶ ὁ περὶ τοῦ καλανοῦ λόγος. ὅτι μὲν σωμῆλθεν ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ παρ' αὐτοῦ δ' ἀπὸ τοῦ ρος, ὁμολογοῦσι. τὸν δὲ τρόπον οὐ τὸν αὐτὸν φασιν, οὐδὲ κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. ἀλλ' οἱ μὲν οὕτως εἰρήκασι. σωακολουθῆσαι γὰρ αὐτὸν, ὡς ἐγκωμιαστὴν τοῦ βασιλέως ἔξω τῶν τῆς ἰνδικῆς ὅρων, παρὰ τὸ κοινὸν ἔθος τῶν ἐκεῖ φιλοσόφων. ἐκείνους γὰρ σωῄναι τοῖς αὐτόθι βασιλεῦσιν, ὑφηγουμένους τὰ περὶ τοὺς θεοὺς, ὡς τοὺς μάγους τοῖς πέρσαις. τῶν πασαγάδαις ἢ νοσήσαντα, τότε πρῶτον αὐτὸν νάσθαι βουλομένης, ἀξιαγαγεῖν ἑαυτ', ἄγοντα ἔτος ἑβδομηκοστὸν, καὶ τρίτον, μὴ προσέχοντα ταῖς τοῦ βασιλέως δήσεσι. βουλομένης ἢ πυρᾶς, ἐπιθέσις ἐπ' αὐτῇ χρυσῆς κλίνης, κατακλιθέντα εἰς αὐτὴν, ἐγκαλυψάμενον ἐμπρησθῆναι. οἱ ἢ ξύλινον οἶκον χρύσθαι. φυλάσθς δ' ἐμπλησθείσης, καὶ ὥσπερ εἰσιόντος πυρᾶς χρυσθείσης, ἐγκλεισθέντα ὥσπερ ἐκέλευσε μετὰ τῶν πομπῶν μεθ' ἧς εἶχε ῥίψαντα ἑαυτὸν, ὡς ἂν δοκῇ σωεμπρησθῆναι τοῖς οἴκοις. μεγαλοψύχης δ' ὢν μὲν τοῖς φιλοσόφοις οὐκ εἶναι δόγμα φησὶν ἑαυτὸν ἀξιάγειν. τοὺς δὲ ποιοῦντας τοῦτο νεανικοὺς εἶναι, τοὺς μὲν σκληροὺς τῇ φύσει φερομένους ὠδῖ πληγῶν ἢ λιμένων, τοὺς δ' ἀπόνους ὠδῖ βυθῷ, τοὺς δὲ πολυπόνους ἀπαγχομένους, οἷς ἦν καὶ ὁ κάλανος ἀνὴλας αὐθρωπος, καὶ τὰς ἀλεξάνδρου ζωπείρας δεδυλωμένος. τοῦτον μὲν οὖν ψέγεσθαι. τὸν δὲ μάλιστα ἐπαινεῖσθαι, ὃς τῶν τοῦ ἀλεξάνδρου ἀγγέλων καλούντων πρὸς τὸν θεὸς ἰόν, πειθομένῳ τε σῶρα ἔσεσθαι ὑπέσχετο, ἀπειθοῦντι δὲ κόλασιν, μήτε ἐκεῖνον φάναι θεὸς ἰόν, ὅσγε ἀρχεῖ μηδὲ πολλοστοῦ μέρους θνητὸς· μηδὲ αὖ τοῦ λεῖν τῶν παρ' ἐκείνου σωτεῖαν, ᾗ εὐδαίς κόρος· μήτε δὲ ἀπειλῆς εἶναι φόβον, ᾧ ζῶντι

mox eam sunt imitati, pilos & funiculos subtiles, & liciam in lanam consuentes: & cum ea perfecissent, partim traxisse, partim colori bus tinxisse. Item subitò multos strigilum & lecythorum magistros effectos esse, epistolas in undonibus scribere bene fullatis. Alienis literis nõ uti, ære fuso uti, percusso nequaquã. Causam uerò non dixit, cum absurditatem consequenter dixisset, quòd uasa fictilia mo re frangerentur, cum cadunt. Ex his quæ de India memorantur, illud est, quòd apud eos mos est, & reges, et omnes qui in potestate aliqua sunt, adorari, nõ autem uenerari. Hæc regio lapides pretiosos fert, ut crystallum, & uarios carbunculos, & margaritas. Quod au tem scriptores inter se non cõcordent, ea sint indicio, quæ de Calano referuntur. Nã quòd cum Alexandro fuerit, & per ignem sponte interierit, conuenit inter eos. modum uerò non eundem omnes dicunt, nec cisdẽ de causis: sed alij tradunt eum tanquam regis commendatorem secutũ fuisse extra Indiæ fines, præter communem aliorum philosophorum consuetudinem, qui Indiæ regibus assistunt, ea curantes quę ad deorum cultum pertinẽt, ut Magi Persis. Cũcꝙ apud Pasagardas ægrotaret (nam tum primùm eum morbus inuasit) seipsum extulisse, anno uitæ suæ LXXIII regis preces minimè exaudientẽ. Facta énim pyra, & aurea lectica superimposita, illum in ea cubuisse, & stramentis opertum, combustum fuisse. Sunt qui dicãt eum in lignea domo frondibus plena, & pyra super tecto cõstructa inclusum, post pompã cum qua erat, se ut trabem in ignem iniecisse, et cum domo deflagrasse. Megasthenes putat nullum philosophis decretũ esse, ut sese efferãt: imò qui id fecerit, puerilẽ iudicari, & natura quidem duros in uulnus uel præcipitiũ ferri, doloris impatientes in profundum maris, doloris patientissimos strangulari, igneos in ignem detrudi. Et talem Calanum fuisse, incontinentem sanè hominem, & mensæ Alexandri ob noxium. Hunc itaqꝙ uituperari, Mandanim. summopere laudari: qui, cum Alexandri nuncij eum ad Iouis filium uocarent, & obedienti dona pollicerentur, inobedienti uerò minarentur cruciatum: respondit, nec illum Iouis filium esse, nec magnæ parti terrarum imperare: nec se illius donis permoueri, cui nulla satietas esset: nec minas extimere, ᾧ ζῶντι

cum uiuēs ſatis ab India nutriretur, mortuus uerò ab attrita iam ſenio carne liberaretur, in meliorem puriorem'q; uitã immutatus. Vnde & ab Alexandro laudatum dicit, & uenia donatum. Atq; hæc etiam à rerum ſcriptoribus dicuntur, quod Indi Iouem pluuialem, & Gangem flumen, & indigetes genios colunt. Et cum eorum rex capillos abluit, ſolennia celebrant, & maxima dona mittunt, diuitias ſuas certatim oſtentantes. Addunt etiam, nõnullas ex auriferis formicis pennatas eſſe, & flumina auri ſtrigmenta deferre, ut in Iberia. In ſolēnibus pompis multos elephantes mitti, auro & argento ornatos, & multas quadrigas, & boum paria, deinde exercitum inſtructum ſequi, & ingentes lebetes deauratos, & magnos crateras, & menſas ex Indico ære, & ſellas, & pocula, & labra. Quæ omnia maxima ex parte ſmaragdis & beryllis, et carbunculis incruſtata ſint. Item ueſtem uariam auro'q; intertextam, & pardales, et leones mites, & uariarum & concinentium auium multitudinem. Clitarchus refert, magnarum frondium arbores in plauſtris quaternarum rotarum deportari, & ab eis aues manſuetas arceri, quarum canoriſsimum dicit orionem, aſpectu pulcherrimum, atque uarium, catreum ſpecie pauoni perſimilem. Cætera uerò imaginis pictura ab illo ſumenda eſt.

Brachmanis Prãnas philoſophos opponũt, argutos ſanè homines et contentioſos. Brachmanas etiam phyſiologiam & aſtronomiam exercere, & ab illis ut ſtultos & oſtentatores derideri, atq; horum alios montanos, alios gymnetas, alios ciuiles ac domeſticos appellari. Rurſum'q; mõtanos pellibus ceruorum uti, et peras radicibus et medicamētis plenas geſtare, & cum magica & carminibus & ligaturis medicinam affingere. Gymnetas nudos degere, quod etiam nomen ſignificet, et magna ex parte ſub dio tolerantiam, quam prius diximus, uſq; ad XXX et ſeptimum annum exercere. Mulieres cum eis uiuere, non tamen permiſceri. Atque hos in admiratione maxima haberi. Quos uerò ciuiles diximus, ſindonem geſtare, et in urbe uel in agro degere, nebridas uel damarum pelles induere. Et (ut breui dicamus) Indi ueſte candida, et ſindonibus candidis, et carbaſis utuntur, contra quàm ab his perhibeatur, qui eos dicunt ueſtes coloribus infectas geſtare.

ᾧ ζῶντι μὲν ἀρκοῦσα εἴη τροφὸς ἡ Ἰνδική, ἀποθανόντι δὲ ἀπαλλάξαι τῆς σαρκὸς ἀκριβῶς τετρυχωμένης, μεταστὰς εἰς βελτίω καὶ καθαρώτερον βίον, ὥστ' ἐπαινέσαι τὸν Ἀλέξανδρον καὶ συγχωρῆσαι. λέγεται δὲ καὶ ταῦτα παρὰ τῶν συγγραφέων, ὅτι σέβονται μὲν τὸν ὄμβριον Δία οἱ Ἰνδοί, καὶ τὸν Γάγγην ποταμόν, καὶ τοὺς ἐγχωρίους δαίμονας. ὅταν δὲ ὁ βασιλεὺς λούῃ τὴν τρίχα, μεγάλην ἑορτὴν ἄγουσι, καὶ μεγάλα δῶρα πέμπουσι, τὸν πλοῦτον ἕκαστος ἐπιδεικνύμενος κατὰ ἅμιλλαν. τῶν τε μυρμήκων τινάς, καὶ πτεροφόρους λέγουσι τῶν χρυσωρύχων. ψῆγμά τε χρυσοῦ καταφέρειν τοὺς ποταμοὺς καθάπερ τοὺς Ἰβηρικούς, ἐν δὲ ταῖς κατὰ τὰς ἑορτὰς πομπαῖς, πολλοὶ μὲν ἐλέφαντες πέμπονται χρυσῷ κεκοσμημένοι καὶ ἀργύρῳ, πολλὰ δὲ τέθριππα καὶ βοϊκὰ ζεύγη. εἶθ' ἡ στρατιὰ κεκοσμημένη καὶ χρυσώματα δὲ τῶν μεγάλων καὶ λεβήτων κρατήρων ὀργυιαίων καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ χαλκοῦ, καὶ τράπεζαι δέ, καὶ θρόνοι, καὶ ἐκπώματα, καὶ λουτῆρες, λιθοκόλλητα τὰ πλεῖστα, σμαράγδοις καὶ βηρύλλοις, καὶ ἄνθραξιν Ἰνδικοῖς. καὶ ἐσθὴς δὲ ποικίλη χρυσόπαστος, καὶ ασοι, καὶ παρδάλεις, καὶ λέοντες τιθασοί, καὶ τῶν ποικίλων ὀρνέων, καὶ εὐφθόγγων πλῆθος. ὁ δὲ Κλείταρχος φησὶν ἁμάξας τετρακύκλους, δένδρα κομιζούσας τῶν μεγαλοφύλλων, ἐξ ὧν ἀπήρτηται γένη τε τιθασευομένων ὀρνέων, ὧν εὐφωνότατον μὲν εἴρηκε τὸν ὠρίωνα, λαμπρότατον δὲ κατὰ τὴν ὄψιν, καὶ πλείστην ἔχοντα ποικιλίαν, τὸν καλούμενον κατρέα. τὴν γὰρ ἰδέαν ταῷ μάλιστα ἐγγίζειν, τὴν δὲ λοιπὴν εἰκονογραφίαν παρ' ἐκείνου ληπτέον. φιλοσόφοις τε τοῖς Βραχμᾶσιν ἀντιδιαιροῦνται Πράμνας ἐριστικούς τινας καὶ ἐλεγκτικούς. τοὺς δὲ Βραχμᾶνας φυσιολογίαν καὶ ἀστρονομίαν ἀσκεῖν, γελωμένους ὑπ' ἐκείνων ὡς ἀλαζόνας καὶ ἀνοήτους. τούτων δὲ τοὺς μὲν ὀρεινοὺς καλεῖσθαι, τοὺς δὲ γυμνήτας, τοὺς δὲ πολιτικοὺς καὶ προσχωρίους. καὶ τοὺς μὲν ὀρεινοὺς δοραῖς ἐλάφων χρῆσθαι, πήρας δ' ἔχειν ῥιζῶν καὶ φαρμάκων μεστάς, προσποιουμένους ἰατρικὴν μετὰ γοητείας καὶ ἐπῳδῶν, καὶ περιάπτων. τοὺς δὲ γυμνήτας κατὰ τοὔνομα γυμνοὺς διαζῆν ὑπαιθρίους τὸ πλέον, καρτερίαν ἀσκοῦντας, ἣν ἔφαμεν πρότερον μέχρι ἑπτὰ καὶ τριάκοντα. καὶ γυναῖκας δὲ συνεῖναι μὴ μιγνυμένας αὐτοῖς. τούτους δὲ θαυμάζεσθαι διαφερόντως. τοὺς δὲ πολιτικοὺς σινδονίτας κατὰ πόλιν ζῆν, ἢ καὶ κατ' ἀγρούς, ἐνημμένους νεβρίδας, ἢ δορκάδων νεβράς. ὡς δ' εἰπεῖν Ἰνδοὺς ἐσθῆτι λευκῇ χρῆσθαι καὶ σινδόσι λευκαῖς καὶ καρπάσοις, ὑπεναντίως τοῖς εἰποῦσιν ἐνανθεῖς τα αὐτοὺς ἀμπέχεσθαι φορήματα.

κομᾶν

κομᾶν δὲ καὶ πωγωνοτροφεῖν, πάντας ἀναπλεκομένους δὲ μιτροῦσθαι τὰς κόμας. Ἀρτεμίδωρος δὲ τὸν Γάγγην φησὶν ἐκ τῶν Ἠμωδῶν ὀρῶν καταφερόμενον πρὸς νότον. ἐπειδὰν κατὰ τὴν Γάγγην γένηται πόλιν, ἐπιστρέφειν πρὸς ἕω μέχρι Παλιβόθρων, καὶ τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς. τῶν δὲ συρρεόντων εἰς αὐτόν, Οἰδάνην τινὰ καλεῖν, τρέφειν δὲ καὶ κροκοδείλους, καὶ δελφῖνας. λέγει δὲ καὶ ἄλλα τινά, συγκεχυμένως δὲ καὶ ἀργῶς, ὧν οὐ φροντιστέον. προσθείη δ' ἄν τις τούτοις, καὶ τὰ παρὰ τοῦ Δαμασκηνοῦ Νικολάου. φησὶ γὰρ οὗτος ἐν Ἀντιοχείᾳ τῇ ἐπὶ Δάφνῃ, παρατυχεῖν τοῖς Ἰνδῶν πρέσβεσιν, ἀφιγμένοις παρὰ Καίσαρα τὸν Σεβαστόν, οὓς ἐκ μὲν τῆς ἐπιστολῆς πλείους δηλοῦσθαι, σωθῆναι δὲ τρεῖς μόνους, οὓς ἰδεῖν φησί, τοὺς δ' ἄλλους ὑπὸ μήκους τῶν ὁδῶν διαφθαρῆναι τὸ πλέον. τὴν δ' ἐπιστολὴν ἑλληνικὴν ἐν διφθέρᾳ γεγραμμένην, δηλοῦσαν, ὅτι Πῶρος εἴη ὁ γράψας. ἑξακοσίων δὲ ἄρχων βασιλέων, ὅμως περὶ πολλοῦ ποιοῖτο φίλος εἶναι Καίσαρι. καὶ ἕτοιμος εἴη δίοδόν τε παρέχειν ὅπῃ βούλεται, καὶ συμπράττειν ὅσα καλῶς ἔχει. ταῦτα μὲν ἔφη λέγειν τὴν ἐπιστολήν. τὰ δὲ κομισθέντα δῶρα προσενεγκεῖν ὀκτὼ οἰκέτας γυμνούς, ἐν περιζώμασιν. εἶναι δὲ τὰ δῶρα τόν τε Ἑρμᾶν, ἀπὸ τῶν ὤμων ἀφῃρημένον ἐκ νηπίου τοὺς βραχίονας, ὃν καὶ ἡμεῖς εἴδομεν, καὶ ἐχίδνας μεγάλας, καὶ ὄφιν πηχῶν δέκα, καὶ χελώνην ποταμίαν τρίπηχυν. πέρδικα δὲ μείζω γυπός. συνῆν δέ, ὥς φασι, καὶ ὁ Ἀθήνῃσι κατακαύσας ἑαυτόν. ποιεῖν δὲ τοῦτο τοὺς μὲν ἐπὶ κακοπραγίᾳ ζητοῦντας ἀπαλλαγὴν τῶν παρόντων, τοὺς δ' ἐπ' εὐπραγίᾳ καθάπερ τοῦτον. ἅπαντα γὰρ κατὰ γνώμην πράξαντα μέχρι νῦν, ἀπιέναι δεῖν, μή τι τῶν ἀβουλήτων χρονίζοντι συμπέσῃ. καὶ δὴ καὶ γελῶντα ἅλλεσθαι γυμνὸν ἐπαληλειμμένον ἐν περιζώματι ἐπὶ τὴν πυράν. ἐπιγεγράφθαι δὲ τῷ τάφῳ, Ζαρμανοχηγὰς Ἰνδὸς ἀπὸ Βαργόσης κατὰ τὰ πάτρια Ἰνδῶν ἔθη ἑαυτὸν ἀπαθανατίσας κεῖται. μετὰ δὲ τὴν Ἰνδικήν ἐστιν ἡ Ἀριανή, μερὶς πρώτη τῆς ὑπὸ Πέρσαις, τοῖς μετὰ τὸν Ἰνδὸν ποταμόν, καὶ τῶν ἄνω σατραπειῶν, τῶν ἐκτὸς τοῦ Ταύρου. τὰ μὲν νότια καὶ τὰ ἀρκτικὰ μέρη, τῇ αὐτῇ θαλάττῃ, καὶ τοῖς αὐτοῖς ὄρεσιν ἀφοριζομένη, οἷσπερ καὶ ἡ Ἰνδική, καὶ τῷ αὐτῷ ποταμῷ τῷ Ἰνδῷ, μέσον ἔχουσα αὐτὸν ἑαυτῆς τε καὶ Ἰνδικῆς. ἐντεῦθεν δὲ πρὸς τὴν ἑσπέραν ἐκτεινομένη, μέχρι τῆς ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Καρμανίαν γραφομένης γραμμῆς, ὥστε εἶναι τετράπλευρον τὸ σχῆμα. τὸ μὲν οὖν νότιον πλευρόν, ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν ἄρχεται τοῦ Ἰνδοῦ,

Comam & barbam nutriunt, & crimen intricãtes mitrant. Artemidorus author eſt, Gangem ex Emodis montibus ad auſtrum deferri: & cum ad Gangem urbē peruenerit, conuerti ad auroram uſq; Palibothra, atq; in mare egredi. Item Oenadem unũ ex ijs eſſe, qui in eum influunt. Nutriri'q; in eo crocodilos, & delphinas addit, & alia quædam incaſſum & confuſe, & minimè curanda. His ea addi poſſunt, quæ à Nicolao Damaſceno dicuntur. refert enim ſe Antiochiæ, quæ apud Daphnem eſt, Indorum legatos uidiſſe, qui ad Cæſarem Auguſtum uenerant, qui quidem plures ex epiſtola ſignificantur, ſed tres tantum ſeruati erant, quos uidiſſe ſe ait. Cæteri longitudine uiæ magna ex parte perierant. Addit etiam epiſtolam Græcam fuiſſe in membrana ſcriptam, in qua ſignificaretur Porum eſſe, qui ſcriberet, & cum ſexcentis regibus imperaret, Cæſaris tamen amicitiam multifacere, & paratum ſe quócunque uoluerit aditum exhibere, & in quibuſcunq; rectum fuerit opitulari. Hæc dicit in epiſtola contineri. Allata præterea eſſe dona, octo ſeruos nudos in ſubligaculis, aromatib. delibutos. Eſſe autem dona, Mercuriũ à puero brachia ab humeris exertum, quē nos uidimus. Item uiperas ingentes & ſerpentem decē cubitorum, & teſtudinem fluuialem trium cubitorum, & perdicem uulture maiorem. Aderat etiam is qui ſe Athenis cõcremauit, quod alij in rebus aduerſis facere dicuntur, ut præſentia mala effugiant, alij in rebus ſecundis quemadmodum hic. Nam cum omnia ex ſententia hucuſq; feciſſet, abeundum ſibi erat, ne quid quod nollet, ingrueret immoranti. Nam & ridentem eum & nudum, & unctum in rogum iſſe affirmat, & inſcriptum fuiſſe in ſepultura: Hic iacet Zarmanochagas Indus, ex Bargola, qui ſecundum patriam Indorum conſuetudinem ſe immortalem fecit.

Poſt Indiam eſt Ariana, prima regionis pars, quæ poſt Indum Perſis obtemperat, & ſuperiorum ſatrapiarum, quæ extra Taurum ſunt, ab auſtro & ſeptentrione eodem mari, & eiſdem montibus terminata, quibus India & eodem flumine Indo, qui inter eam fluit, atque Indiam, citerius uerò ad occidentem porrecta uſque ad lineam, quæ à Caſpijs portis in Carmaniam deſcribitur, ut quadrilatera ſit figura. Auſtrale itaque latus, ab

Indi & Pattalenæ oſtijs incipit, finit autem Carmaniam uerſus & Perſici ſinus os, habens promontorium ad auſtrum ſatis expoſitum. Poſtea in ſinum deflectit uſq; in Perſiam. In ea primùm Arbies habitant, eodem nomine quo Arbis flumen appellati, quod eos à ſequentibus Oritis diſterminat, mille ferè ſtad. oram habentes, ut Nearchus uult, quę & ipſa Indorum pars eſt. Poſtea ſunt Oritæ, gens liberæ conditionis, quorum præternauigatio mille & octingentorum ſtad. eſt. Poſtea Ichthyophagorũ ora ſeptem millium & quadringentorum. Poſtea Carmaniorum trium millium & ſeptingentorũ uſq; in Perſiã. Quare uniuerſa ſtadia ſunt XII millia & noningenta. Ichthyophagorũ regio ſecus mare eſt, & magna ex parte arboribus caret. Raritas in ea palmarũ, acanthi, myricæ, aquarum, & domeſtici cibi maxima eſt. Veſcuntur piſcibus, tum ipſi, tum eorum pecora, et aquas pluuiales, ac foſſiles potant, pecorum carnes piſcibus præbẽt, domicilia ex oſſibus cetorum & oſtreorum conchis magna ex parte faciũt. Nam trabium & fulcrorum uſum coſtæ præſtant, portas maxillæ, è uertebris fiunt mortaria, in quibus piſces ſubiguntur, ad ſolem aſſantur: poſtea ex his panem cõficiũt, frumẽti paululũ admiſcẽtes. Nam & molas habent, quanq; ferrum non habeãt. Quod nequaquã mirandũ eſt, id enim aliũde afferri poteſt. cõcidunt eas, cum attritę ſunt lapidibus ijs, quibus & ſagittas, & miſſilia pręuſta exacuũt. piſces partim in cupis panarijs aſsãt, partim (q̃d frequenter fit) crudos edunt. Capiunt eos retibus ex cortice palmarum factis. Vltra hęc eſt Gedroſia minus quàm India exuſta, quàm reliqua Aſia magis. Ea fructuũ & aquarũ inopia laborat, niſi æſtate, nec multo melior eſt, quàm regio Ichthyophagorum: fert tamen aromata, pręcipuè nardum & myrrham, ut Alexandri exercitus his pro tecto ſtratis uteretur, odoratiorem ſimul ac ſalubriorem aerem habens. ac de induſtria quidem ſub æſtiuum tempus ex India diſceſſere. Tunc enim Gedroſia imbribus abundat, & flumina & aquæ augentur, hyeme deficiunt. Cadunt imbres in ſuperioribus ſeptentrionis partibus, in locis montanis, unde fluminibus auctis campi mari proximi irrigantur, & aquis abundant. Alexander aquarum inquiſitores in deſerta præmiſit, & eos qui ſibi & τῶν ποταμῶν, καὶ τὰ πεδία τὰ πλησιάζοντα τῇ θαλάττῃ ποτίζεσθαι, καὶ ὑδρείαν δύνηται

τοῦ ἰνδοῦ, καὶ ἡ παραλλαγὴς, πλοῦς δὲ πρὸς ἑσπέραν, καὶ τὸ πρῶτον κόλπου τὸ σόμα ἄπεραν ἔχον ἐκπεμπίλιν ἰκανῶς πόρον. εἶτα εἰς τὸν κόλπον λαμβάνει καμπὴν, ὡς ὑπὸ τὴν πρῶτον. ὁμώνυμοι ποταμῷ ἄρβι, ὀρίζοντι ἀπὸ τῶν ἐξῆς ὠρειτῶν, ὅσον χιλίων σταδίων ἔχοντα παραλίαν, ὡς φησὶ νέαρχος. ἐνίοις δ' ὀλίγη μοῖρις καὶ αὖτη. εἶτ' ὠρείτικα ἔθνη καὶ νόμοι. τούτων δ' παράπλους χιλίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα. ὁ δὲ τῶν ἐξῆς ἰχθυοφάγων, ἐπτακισχίλιοι τετρακόσιοι. ὁ δὲ τῶν ἀραμπίων, τετρακισχίλιοι ἑπτακόσιοι, μέχρι πορθμοῦ. ὧν οἱ σύμπαντες μύριοι διακόσιοι ἐννενήκοντα. ἁλιτγεῖς δ' ὅσην ἡ τῶν ἰχθυοφάγων, ἡ ἄλλη ἡ πλείστη, φοινίκων καὶ ἀκανθῶν τινες καὶ μυρίκης, καὶ ὑδάτων δὲ καὶ τροφῆς μόριον σπανίως. τοῖς δ' ἰχθύσι χρῶνται, καὶ αὐτοί, καὶ θρέμμασι, καὶ τοῖς ὀμβρίοις ὕδασι καὶ ὀρυκτοῖς. καὶ τὰ ἱερεῖα δὲ τῶν θρεμμάτων ἰχθύων προβάλλει. οἰκήσεις δὲ ποιοῦνται ἐκ ὀστέοις τῶν λιπτῶν χρώμενοι, καὶ κόγχοις ἐσθίουσι τοπλέον, δυσὶ μὲν ταῖς πλευραῖς καὶ ὑποδείσμασι, θυρώμασι δὲ ταῖς σαγόσι, οἱ σπόνδυλοι δ' αὐτοῖς εἰσὶν ὅλμοι, ἐν οἷς πίσσουσι τοὺς ἰχθύας ἐν ἡλίῳ κατοπήσαντες. εἶτ' ἀρτοποιοῦνται σῖτον μακρὰ κατμίξαντες. καὶ γὰρ μύλοι αὐτοῖς εἰσὶ σιδήρου μὴ ὄντος. καὶ ἔσθ' μὲν ἦμον θαυμαστόν. καὶ γὰρ ἄλλοθεν γὲ ἐγκαθαι δυνατόν. ἀλλ' πῶς ὠμοφάγοι γε ὄντες ἀρτεύονται. λίθοις μέν φασιν, οἷς καὶ τὰ βέλη, καὶ τὰ ἀκοντίσματα πυρακτοῦσι. νοῦς δ' ἰχθύας, οὓς μὲν γὰ λιβυκοῖς κατοπτῶσι, τοὺς δὲ πλείστους ὠμοφαγοῦσι. πορεύεσθαι δὲ τούτων ἡ καὶ διετίαν φοινικείνου. ἐσθῆτα δὲ τούτων ἡ γεδρωσία, ἡ μὲν ἰνδικῆς ἥκιστα μεταδίδωσι, ἡ δ' ἄλλης ἀσίας μᾶλλον, καὶ τοῖς καρποῖς καὶ τοῖς ὕδασιν γὰ δεῖς, πλὴν θρόνους, οὓς πολὺ ἀμείνων ἡ τῶν ἰχθυοφάγων. ἁρμαμαξόρ δὲ ναρδὸν μάλιστα, καὶ σμυρνης, ἧς τὸ τῶν ἀλεξάνδρου στρατιὰ ὁδοιδύουσα, πὶ τὸ ὀρόφου καὶ στρωμάτων πύκνος χάδα δυσδιαζομένη ἅμα καὶ ὑγιεινότερον πνεῦμα ἔχουσαν πρὶ ἔαρ. γένεσθαι δ' ὑπὸς θέρους τῶν ἐκ ἡ ἰνδικῆς ἀφοδὸν ἐπίπονος στενέθη. τότε γὰρ ὄμβρους ἔχειν τῶν γεδρωσίων, καὶ τὰν ποταμοὺς πληροῦσθαι, καὶ τὰν ὑδρεία. χειμῶν δ' ὠθλεῖσθαι. πίπτειν δὲ ὄμβρους γὰ τοῖς ἄνω μέρεσι ἡ πρὸς ἑσπέρας, καὶ ἐγγὺς τῶν ὀρῶν. πληροῦσθαι δὲ τοὺς ποταμοὺς, καὶ ὑδρείαν δύνασθαι

τὸν ἥλιον καὶ πασκευάσωντας. τειχῆ γὰς διελὼν τὰς δυνάμεις, τὴν μὲν αὐτὸς ὥρμησε σὺν ἡ γεδρωσίας, ἀφιστάμενος ἡ θαλάττης τὸ πλεῖστον πρωτακωσίους σταδίους, ἵν' ἅμα μὴ τῷ ναυτικῷ τὴν παραλίαν ὠθῇ πλείαν παρασκευάζῃ. πολλάκις δὲ καὶ σωστάπτων τὴν θαλάτ̃ην, καὶ πόρ ἀπόρους καὶ τραχείας ἐχούσης τὰς ἀκτὰς, τὴν μὲν πρὸ ἐπέμψε μετὰ ἱππέων πρὸ τοῦ σὺν ἡ μεσογαίας, ἅμα χειρούμενόν τε τὴν ἀριανὴν, καὶ πορεύοντα ὠθ' οὗ τόπους αὐτοῦ, ἐφ' οὓς ἀλέξανδρος τὴν πορείαν ἔσχε. τὸν δὲ ναυτικὸν ναῦαρχον μὲν ὀνησικρίτῳ τοῦ ἀρχικυβερνήτῃ παραδοὺς, ἐκέλευσεν εἰκείας ἑπόμενον ὑπολαμβανομένους, ἐπακολουθεῖν, καὶ αὐτὸν παραπλεῖν αὐτοῦ τῇ πορείᾳ. καὶ δὴ καὶ φησὶν ὁ ναύαρχος ἥκειν τοῦ βασιλέως τελευτῶντος τὴν ὁδὸν, αὐτὸς μετοπτώρου κατὰ πλειάδας ὠθ' πολλὰ ἐσπερίαν ἀρξάσθαι τοῦ πλοῦ, μή πω μὲν ἥν τινος ὀνομάστου οἰκείου ὄντων, ἥν δὲ βαρβάρων ὠθνικρομένων αὐτοῖς, καὶ ὀλιγανθρώπων. καταθαρρῆσαι γὰς ἀπελθόντος τοῦ βασιλέως, καὶ ἐλευθεριάσαι. μετὰ δὲ τὸν ὑδρείαν ἀφ' ἑσπέρας ἐκπλεύσαντα, καὶ παραγκῶν εἰς καρμανίαν. πολλὰ δ' ἐπαλαιπώρει ὁ ἀλέξανδρος καθ' ὅλην τὴν ὁδὸν ἀφ' ἑσπέρας λυπρᾶς ἰών. πορρώθεν δ' ὅμως ἐπεχωρηγεῖτο μακρὰ, καὶ σωσία, ὥστε λιμοῦσθαι τὸ στράτευμα, καὶ τὰ ἱππόζυγια ἐπιλιπεῖν, καὶ τὰ σκεύη καταλείπεσθαι γὰ τοῖς ὁδοῖς, καὶ τοῖς στρατοπέδοις. ἀφ' ἧς φοινίκων ἦν ἡ σωτηρία, τό τε ἄρπου, καὶ τὸ ἐγκεφάλου. φασὶ δὲ φιλονεικῆσαι τὸν ἀλέξανδρον, καὶ πορ ἐδύτα τὰς ἀρρείας, πρὸς τὴν κατέχουσαν ὁδὸν. ὡς σεμίραμις μὲν δὴ ἐν ὁδοῖς φεύγουσα σωθεῖν, μετὰ αὐδρῶν ὡς ἔικοσι, λέγεται δὲ ἐπὶ, ἃ διώκετο αὐτὸς τοῦτον στράτευμα διασῶσαι διὰ ἡ αὖθ' χώρας, νικῶν καὶ τοῦτο. πρὸς δὲ τῇ ἀρρεία χαλεπὸν ἦν καὶ τὸ λαῦμα, καὶ τὸ βαθὺ ἡ ψάμμου, καὶ ἡ θερμότης. ἔστι δ' ὅπου καὶ θῖνῶν ὑψηλοί, ὥστε πρὸς τὸ ὁλυχρῶς ἀναφέρειν τὰ σκέλη, καθάπορ ἐκ βυθοῦ, καὶ ἀναβάσεις εἶναι, καταβάσεις. ἀνάγκη δ' ἦν καὶ σταθμοὺς ποιεῖσθαι μακροὺς διὰ τὰ ὑδρεῖα, διακοσίων καὶ τετρακοσίων σταδίων. ἔστι δ' ὅτε καὶ ἑξακοσίων νυκτοπερῶντας τὸ πλέαν. πορρῶ δὲ τῶν ὑδρείων ἐστραπτοβόλουν γὰ τεσσαράκοντα σταδίοις πολλάκις, τοῦ μὴ ἐμφορεῖσθαι κατὰ τὸ δίψος. πολλοὶ γὰρ ἐμπίπτοντες σὺν ὅπλοις ἔπινον ὡς ἀνασπερύχοι, φυσώμενοι δ' ἐπὶ πλεῖον ἐκπετονδυκότες, καὶ τὰ ὑδρεῖα βραχέα ὄντα διέφθειραν. οἱ δ' γὰ διὰ μέσου ὁδὸν ἀπηγορευκότες ἔκειντο ὑπὸ δίψους. ἔπειτα τρομώδεις μετὰ πάλμοῦ ποδῶν, καὶ χειρῶν, ἔθνησκον παρακλησίως, ὡς ἂν ὑπὸ ῥίγους καὶ φρίκης ἐχόμενοι,

classi mansiones pararent. Nam copijs trifariam diuisis, ipse cum exercitus parte, per Gedrosiam profectus est, remotus à mari quingentis stadijs per plurimum, ut simul & classi oram commodam pararet, & ipse nonnunquã mari appropinquaret, quod difficiles quidem & asperas actas habebat. exercitus uerò partem cum Cratero premisit in mediterraneam, ut & Arianam caperet, & in eadem loca procederet, in quæ ipse iter erat facturus. classem autẽ Naro tradidit, & Onesicrito nauium præfecto, iubens ut ordinatè sequerentur, & eius itineri præternauigarent. Nam et Nearchus refert, iã rege iter peragẽte, ipsum in autumno sub uespertinũ exortũ Pleiados, nauigationẽ incœpisse, cum nondum apti flatus spirarẽt, Barbaris eos adoriẽtibus, atq; urgentibus. Iam enim abeũte rege libertatẽ & audaciã ceperant. Craterus ab Hydaspe mouens, per Arachotos, & Drangas in Carmaniam profectus est. Alexander per sterilẽ terrã toto itinere penuria laborauit: è lõginquo tamẽ parua quædã & rara ueniebãt, ut exercitus fame premeretur, & iumẽta deficerent, & in uijs et in castris impedimẽta relinquerent, palmarũ fructus, & medulla multos seruauere. Dicũt Alexãdrũ summopere cõtendisse, cũ difficultates sciret, ex fama quę obtinebat, Semiramim cum XX incolumẽ euasisse, Cyrum uerò cum VII. si posset ipse uictor per eadem loca tantũ exercitũ incolumem educere. Præter cæteras difficultates grauis erat æstus & arenę profunditas et ardor. Nõnullis in locis arenę cumuli muniebantur, unde difficulter pedes referri poterãt, tanquam ex aliquo profundo, accliuia quoq; ac decliuia frequentia erãt. Adhæc diurna etiam itinera lõga fieri oportebat, propter aquarum inopiã ducentũm quadrigentum ue stadiorum, nõnunquam etiam sexcentũ, frequentius nocturno iter agebãt. Castra procul ab aquis ponebãt, sæpe numero in tricenis stadijs, ne propter sitim nimis implerentur. Nam multi aquam nacti, cum bibebant, armis in eam se immergentes: unde intumefacti, exanimes fluitabant. quapropter aquæ omnes, cum breues essent, contaminabantur. Alij siti perditi, in media uia ad solem iacebant, deinde tremuli cum manuum ac pedum concussu morieban rur, ac si ab rigore aq; horrore derinerentur.

Contigit etiam ut nonnulli iter deflectentes consopirentur, somno & lassitudine superati: unde postea uiarum errore, & omnium difficultate et æstu deperibant. Fuere qui post multas ærumnas seruarentur. Diluuium quoq; torrentis per noctem ingruentis, multa corpora, & utensilia obruit, & maxima pars regiæ supellectilis deleta est. Sæpe uiarū duces ob locorum imperitiam in mediterraneam diuerterunt, adeò ut nō amplius mare appareret. Quod rex intelligēs, mox ad quærendum litus properauit. in quo postquam effodiēti aqua poculēta inuenta est, exercitū properè accersit, ac deinceps usque ad diem septimum per litoream regionem profectus est, aquis abundans. postea mox in mediterraneam secessit. Erat arbor lauro similis, qua gustata, iumenta omnia cum spuma in morem comitialis morbi emoriebantur. Spina quædam fructibus in terram fusis, quemadmodū cucumeres, erat succo plena: cuius aspergines, in quodcūq; animal incidissent, id oculis excæcabant. Crudæ palmulæ multos enecabant. A' serpentibus etiam periculum aderat. Nam in arenæ cumulis herba quædam innata, serpentes occultabat: à quibus icti, illico moriebantur. Dicunt apud Oritas, lethiferis uenenis sagittas præustas illini. Cumq; Ptolemæus saucius periclitaretur, ferunt quendam Alexandro in somno astitisse, atq; ei radicem cum ramo ostendisse, quam contritam saucio imponi iussit: experrectum à somno, & uisi memorem, quæsitam radicem inuenisse, quæ multa aderat, atque & ipsum, & alios usos fuisse. Ac barbaros cum inuentum remedium uidissent, se Alexandro dedidisse. Verisimile profectò est, aliquem eam regi indicasse: sed adulationis gratia adiuncta fabula est. Die sexagesimo in Gedrosiorum regiam ab Oritis ueniēs, cum exercitus paulum quieuisset, in Carmaniam profectus est. Australe Arianæ latus huiusmodi situm oræ habet, et ulterioris Gedrosiorum & Oritarum terræ, quæ proximè imminet. Multa enim est Gedrosia, & in mediterraneam recedit, quousq; Drangas contingat, et Arachotos, et Paropamissadas. de quib. Eratosthenes sic ait, nihil enim habemus quod quidem melius de ipsis dicamus. Dicit ergo Arianam ab oriente Indo terminari, ab austro mari magno, ab aquilone Paropamisso, & sequentibus montibus

σωιέβαινε δὲ ποτὲ, καὶ ἐκπαροιμίους τῶν ὁδοιπορούντων καταλαμβάνειν λεγομένους ὑπὸ ὕπνου καὶ κόπου, ὑσδράσασθαι δ' οἱ μὲν ἀπώλοντο πλάνῃ τῆς ὁδοῦ, καὶ ὑπὸ ἀφορίας ἀπαλλάττων, καὶ λαύματος. οἱ δ' ἐσώθησαν, πολλὰ παλαιπωρηθέντες. πολλὰ δὲ καὶ κατέκλυσε καὶ τῶν σωμάτων, καὶ τῶν χρησιμείων ὑδρηγωγεῖα μάλιστα νύκτωρ, καὶ ἡ βασιλικὴς δὲ καταστροφὴς ἐξηλείφθη πολλή, καὶ τῶν καθοδηγούντων τε κατ' ἄγνοιαν, πολὺ εἰς τὴν μεσόγαιαν ἐκβαπομένων, ὥστε μηκέτι ὁρᾶν τὴν θάλατταν. ὁ σωθεὶς ὁ βασιλεὺς, ἀφ' αὐτῆς ὥρμησε, ζητήσων τὴν πεῖσαν· καὶ ἐπεισὶν εὗρε, καὶ ὀρύξας εὗρεν ὕδωρ πότιμον, μεταπέμπεται τὸ στράτευμα. καὶ λοιπὸν μέχρι ἡμερῶν ἑπτὰ πλησίον ἦλθε τῆς πεῖσης, ὕδατος ὑδρείας ἕνεκα· αὖθις εἰς τὴν μεσόγαιαν ἀνεχώρησε. ὧν δὲ ὅμοιον τῇ σάφνῃ φυτὸν, οὗ τὸ γλυκύμενον ἵπποι ζυγίων ἀπέθνησκε μετὰ ἀδιαλείψεως· ἀφροῦ. ἄκανθαι δὲ αὐτῆς καρπούς ὑφ' ἧς γῆς ἐστρωμένης, καθάπερ οἱ σίκυοι, πλήρεις ὠμοῦ. τοὺς τε δράκοντας ὅτι ὀφθαλμοῦ ἐμποιοῦσαι, πᾶν ἀπετύφλου ζῷον. οἵ τε ἡμίονοι κατ' ἐπιγονὴν πολλοὶ, ἦν δὲ κίνδυνος καὶ ἀπ' ὄφεων. ἡ γὰρ τοῖς δισὶν ἐπεφύκει βατή νη. ταύτῃ δ' ὑποδεδυκότας ἐλάνθανεν, οὐδὲ ἦν πληγέντας ἀπέκτανον. ἡ δὲ τοῖς ὠμοῖς τοὺς τὰ τοξεύματα χρίεσθαι θανασίμοις φαρμάκοις ἔφασαν, ξύλινα ἔντα καὶ πεπυρακτωμένα. ῥωθῶνται ἦν πολεμαίου λινθωνίων. ἡ ὕπνῳ δὲ πᾶσι ὑπὸ τὰ ἀλεξάνδρου, δίξαι ῥίζαν αὐτόπρεμνον, ὧν λειλύσαι πρίσαντα ὧν πιθήναι ὑφ' προωθήτι. ἐκ δὲ τοῦ ὕπνου γιγόμενον, μεμνημένον ἡ ἄψεως, ἐνέβαλε ῥιζῶν τὰ τὴν ῥίζαν πολλὴν ποιφυκῶν, καὶ χρήσασθαι, καὶ αὐτὸν, καὶ τοὺς ἄλλους. ἰδόντας δὲ τοῦ βαρβάρους εὑρημένον τὸ ἀλέξημα, ἐκκόπην γνώσεσθαι τῷ βασιλεῖ. εἰκὸς δὲ τινα μηνύσαι τῶν ἑαυτῶν· τὸ δὲ μυθῶδες πιθανὸν, κολακείας χάριν. ἐλθὼν δ' εἰς τὸ βασίλειον τῶν γεδρωσίων ἐξενισθεὶς ὑπὸ ἡρῶν, διανύσας τὰ πλεῖστα μικρόν, ἀπέρχεται εἰς τὴν καρμανίαν. τὸ μὲν δὴ νότιον ἡ ἀριανῆς πλευρὰν ποιοῦσιν, καὶ ἡ ὑποκειμένης πλησίον γῆς ἡ τῶν γεδρωσίων, καὶ ὠρειτῶν. πολλὴ δ' ἐστὶ καὶ εἰς τὴν μεσόγαιαν ἀνέχουσα, καὶ ἐγεδρωσία μέχρι τοῦ σωλῆναι δράγγας τε καὶ ἀραχωτοῖς, καὶ παροπαμισάδαις, πόρρω δὲ ὑπὸ ἀλεξάνδρου οὕτως εἴρηκεν. οὐ γὰρ ἔχομεν πλείονα βέλτιον πόρρω αὐτῶν. ὁρίζονται μὲν γὰρ φησι τὴν ἀριανὴν ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἑσπέραν τὸν ἰνδὸν, πρὸς νότον δὲ τὴν μεγάλην θάλατταν, πρὸς ἄρκτον δὲ τοὺς παροπαμισοὺς, καὶ τοὺς ἐξῆς ὄρεσι μέχρι

μέχρι καστίου πυλῶν, τὰ δὲ πρὸς ἑσπέραν τοῖς αὐτοῖς ὄρεσιν, οἷς ἡ μὲν παρθυαίη πρὸς μεσόγαιαν, ἡ δὲ καρμανία πρὸς τὴν παραπλησίως, καὶ πορρωτέρω ἀπολείπουσι. πλάτος δὲ ἡ χώρας, τὸ τοῦ ἰνδοῦ μῆκος, τὸ ἀπὸ τοῦ παροπαμισοῦ μέχρι τοῦ ἐκβολῶν, μύριοι καὶ δισχίλιοι σταδίοι· οἱ δὲ τετρακισχιλίους φασί. μῆκος δὲ ἀπὸ καστίου πυλῶν, ὡς γέ τοις ἀσιατικοῖς σταθμοῖς αὐτὰ γεγράφθαι δηλόν. μέχρι μὲν ἀλεξανδρείας ἡ ὧν ἀρίοις ἀπὸ καστίου πυλῶν ἡμᾶς ἡ παρθυαίας, μία καὶ ἡ αὐτὴ ὁδός. εἶθ' ἡ μὲν ἐπ' ἀριὰς ἡμᾶς ἡ βακτριανῆς, καὶ ἡ ὑποβάσεως τοῦ ὄρους εἰς ὀρόαναν, ἡμᾶς τὴν ἐκβάκτρων πρίοδον, ἣ πις ὀλίγη γέ τοις παροπαμισάδαις. ἡ δ' ἐκβείπεται μικρὸν ἀπὸ ἡ ἀρίας πρὸς νότον εἰς πόφθασίαν ἡ δραγγιανῆς. εἶτα πάλιν ἡ λακτὴ, μέχρι ἦν ὄρων ἡ ἰνδικῆς, καὶ τοῦ ἰνδοῦ. ὥστε μακροτέρα ὀλίγη αὕτη ἡ δὲ ἦν δράγγων καὶ ἀραχωτῶν σταδίων μυρίων τριακισχιλίων τετρακοσίων ἡ πᾶσα. εἰ δὲ τις ἀφέλοι τοῦ χιλίους τετρακοσίους, ἔχοι ἂν τὸ λοιπὸν τὸ ἐπ' ὀλίγη μῆκος ἡ χώρας, μυρίων καὶ τετρακισχιλίων. οὐ πολὺ γὰρ ἔλαττον ἡ παραλίας· καὶ παραυξῶσί πινδν αὐτῶν πρὸς τοῖς μυρίοις τὴν καρμανίαν, ἑξακισχιλίους πιθήτδν. ἢ γὰρ ἂν σὺν τοῖς κόλποις φανοῦνται πιθήτδν, ἢ σὺν τῇ γῆ τοῦ ἡ τοῦ πορσικοῦ κόλπου παραλία τῇ καρμανικῇ. ἐπεκτείνεται δὲ τοὔνομα ἡ ἀριανῆς μέχρι μόρους τινὸς καὶ πορσῶν, καὶ μάλιστα. καὶ ἐπὶ τῶν προσαρκτίων βακτρίων, καὶ σογδιανῶν. εἰσὶ γάρ πως καὶ ὁμόγλωττοι παραπλησίως. ἡ ἡ τάξις τῶν ἐθνῶν τοιαύτη, παρὰ μὲν τῶν ἰνδῶν οἱ παροπαμισάδαι, ὧν ὑποκεῖται ὁ παροπαμισὸς ὄρος. εἶτα ραχωτοὶ πρὸς νότον. εἶτ' ἐφεξῆς πρὸς νότον γεδρωσοὶ σὺν τοῖς ἄλλοις τοῖς τὴν παραλίαν ἔχουσιν, ἅπασι ἡ πρὸ τὰ πλάτη τῶν χωρίων πρόκειται ὁ ἰνδός. τούτων δ' ἐκ μόρους τῶν πρὸς νότον ἰνδοὶ ἔχουσί τινα ἰνδοὶ, πρόσορον ὄντα πορσῶν, ἃ ἀφέλος μὲν ὁ ἀλέξανδρος τῶν ἀριανῶν, καταικίας ἰδίας σωεκόσατο. ἔδωκε δὲ σέλευκος ὁ νικάτωρ σανδροκόττῳ, σωθὲ μένος ὠδιγαμίαν, καὶ αὐτὸς λαβὼν ἐλέφαντας ωφτακοσίους. τοῖς προσπαμισάδαις δὲ παράκειται πρὸς τὴν ἑσπέραν ἄριοι, τοῖς δὲ ἀραχωτοῖς δράγγαι, καὶ τοῖς γεδρωσίοις. οἱ δ' ἄριοι τοῖς δράγγαις ἅμα καὶ πρὸς ἄρκτον παράκειται, καὶ πρὸς ἑσπέραν, ἐγκυκλούμενοι μικρά πως. οἱ δὲ βακτριανοὶ, τῇ τε ἀριανῇ πρὸς ἀνατολὴν παράκειται, καὶ τοῖς παροπαμισάδαις, οἷς ὧν πορ ἀλέξανδρος ἐπορίσατο τὴν καστωρίτιδα, ἐλαύνων ὑπὲρ τὴν βάκτρων. πρὸς ἑσπέραν δ' ἐφεξῆς εἰσὶ τοῖς ἀρίοις παρθυαῖοι, καὶ τὰ πρὸς τὰς καστίους πύλας. πρὸς νότον δὲ σύντοις ἡ ὀρυμος ἡ καρμανίας. εἶθ' ἡ λοιπὴ καρμανία, καὶ γεδρωσία. μ M a γοις δ'

usq; in Caspias portas. Ab occidente ijsdem montibus quibus Parthia Mediam uersus. Carmania uerò Paretacenam et Persiam uersus terminata est. Regionis latitudo est Indi longitudo, à Paropamisso usq; ad ostia duodecim millia stadiorum. sunt qui XIII millia faciant. & longitudo à Caspijs portis duplex est, ut in Asiaticis itineribus descriptum est. Nam Alexandriam usq;, quę apud Arios est, à Caspijs portis, per Parthiā, una eadēq; uia est. Posteà est quæ recta it per Bactrianā, & montis transcensum, qui in Orospana fit per triuium, quæ ex Bactris est apud Paropamisadas. Altera paululum ab Aria austrum uersus deflectit Prophthasiam Drangianæ: postea rursum usq; ad Indiæ montes, & Indum flumen. Quare ea quæ per Drāgas it, & Arachotos, uniuersa lōgior est XV millibus stad. & CCC. Si quis autem mille & trecenta detrahat, habebit reliquam regionis lōgitudinem in rectum XIIII millia, quę nō multo minor est quàm maritima ora: etsi nonnulli ad X millia Carmaniam addāt, sex milliū eam ponentes. aut enim cum finibus ponere eam uidebuntur, aut cum ora Carmanica, quę inter Persicum sinum est. Arianæ nomen usq; ad partem quandam Persarum, & Medorū, & septentrionalium Bactriorū, ac Sogdianorū extenditur. Sunt enim quasi eiusdē linguæ. Gentiū ordo est huiusmodi. Secus Indū sunt Paropamissadæ, quibus Paropamissus mōs imminet. Posteà Arachoti ad austrum, deinceps ad austrum Gedrosini, & alij qui oram habent. omnibus enim ad locorum latitudines Indus adiacet. Eorum quæ secus Indum sunt, partem habent Indi, cum prius essent Persarum. ea Alexander Arianis ademit, & per sese constituit. Posteà Seleucus Nicator ea dedit Sadrocotto, cōtracta cum eo affinitate, ac pro ijs D elephantes accepit. Paropamissadis ad occidentē Arij adiacent, Arachotis & Gedrosijs Drāgiæ. Arij & ad aquilonem & ad occidentem Drangis adiacent, aliquantum quodāmodo circūdati. Bactriana ad sinistram Ariæ adiacet, et Paropamissadis, per quos Alexander Caucasum transcendit in Bactrianam. Deinceps ad occidentem Arijs Parthi adiacent, & loca Caspiarum portarum. Parthis autem ad austrū Carmaniæ deserta, posteà reliqua Carmania, et Gedrosia. πρὸς ἀνατολὴν παράκειται, καὶ τοῖς παροπαμισάδαις, οἷς ὧν πορ ἀλέξανδρος ἐπορίσατο τὴν καστωρίτιδα, ἐλαύνων ὑπὲρ τὴν βάκτρων. πρὸς ἑσπέραν δ' ἐφεξῆς εἰσὶ τοῖς ἀρίοις παρθυαῖοι, καὶ τὰ πρὸς τὰς καστίους πύλας. πρὸς νότον δὲ σύντοις ἡ ὀρυμος ἡ καρμανίας. εἶθ' ἡ λοιπὴ καρμανία, καὶ γεδρωσία.

Sed prædicta montana maximè cognoscentur, si quis uiam norit qua usus est Alexander, cum Bessum ex Parthia in Bactrianam persecutus est. Nam in Arianã uenit, postea in Drãgas, ubi Philotas deprehensis insidijs Parmenionis filium interemit. Patris autem interfectores, qui eum, ut consilij conscium, interemerant, misit Ecbatana. Dicunt eos camelis dromedarijs XXX. XL'ue dierum itinere, in diebus XI peracto, rem confecisse. Drangæ alioqui Persicè uiuentes, uini copiam non habẽt. Nascitur apud eos casiteros. Deinde ex Drangis Alexander uenit in Euergetas, quos Cyrus sic nominauit, & in ea Arachotos per Paropamissadas, pleiade occidente. Nam ea regio montana est, & in ea tunc ningebat, quare difficulter adibat. sed frequentes uici, & rerum omniũ copiosi præter oleum, eorum molestias leuabãt. Ad sinistram summa montium habebant, ad Meridionales Paropamisi partes Indica sunt, & Ariana ad septẽtrionales, & occidẽtales Bactriana. Hyeme ibi peracta, & urbe condita, habens Indiam ad dextram, transiuit in Bactrianam, per iter arboribus nudum, præter quàm termintho, eoq; non multo, fruticoso tamen, in summa frumenti inopia, ut iumentorum carnibus uescerentur, atq; ijs crudis propter lignorũ penuriã, sed ad hãc cruditatem concoquendũ silphij copia aderat. Quinto decimo die ab hybernaculis, et urbe quam condiderat, Adrapsa peruenit, Bactrianę urbem. Circa has partes, quæ Indis sunt conterminæ, est Choarina, ex omnibus quæ sub Parthis sunt, Indiæ proxima. Distat ab Ariana per Arachotos & dicta montana x & nouem millibus stadiorum. & hanc regionem Craterus omnẽ permeauit, subigens eos qui parére recusabant, ut cũ Alexãdro iungerentur; & profectò sub idem ferè tẽpus utriq; exercitus pedestri itinere in Carmaniam concurrerunt. Paulo pòst Nearchus in Arabicum sinum nauigauit, multa & propter errores & ærumnas, & cetorum magnitudinem perpessus. & quanquam uerisimile est, nauigantes multa garrire, ueruntamen mala sibi imminuisse significarunt, etsi magis metus quàm periculum affuit. Plurimum eos turbabant physeterum magnitudines, fluctum maximum & accumulatum

γυείη δ' ὧν τις τὰ πρὸ τῶν λεχθέισαν ἐρεννῶν ἐπὶ μᾶλλον, προσισχούσης τῶν ὁδῶν, πιχήσατο διώκων οὖν πρὸ βυσσόν, ὡς ὧν βάκτρων ἀλέξανδρος· ἐκ δ' παρθυαίης. εἰς γὰρ τῶν ἀρίανων ἦκεν. ἔστ' εἰς δράγγας, ὅπου φιλώτας αὐτὸς ἐπαρμενίωνος ὑφῃ, φωράσας ὑπὸ βουλῆ. ἐπεμψε δὲ καὶ εἰς βάκτανα οὗ καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀνελοῦντας, ὡς κοινωνὸν δ' ὧν βουλῆς. φασὶ δ' αὐτὸν ὑπὸ δρομάδων καμήλων ὁδὸν ἡμέρων τεσσάκοντα, ἣ καὶ τεταράκοντα, ὑπὸ κατὰ ους διανύσαι, καὶ τελευτῆσαι τῶν πρᾶξιν. οἱ δὲ δράγγαι πορρίζουσιν τἄλλα κατὰ τὸν βίον, οἷνε ἀπανίζουσι. γίνεται δὲ παρ' αὐτοῖς καπίτορ. ἔστ' εἰς δραγῶν, ἐπί τε οὖν δρυγέτας ἦκεν, οὓς ὁ λύρ οὕτως ὠνόμασε, καὶ οὖν ἀραχωσόν, ἣ τοι δ' ἀπ' ἐν ἀφοπαμισάδων ὑπὸ πλειάδ δύσιν. ἔστι δ' ὄρεινὰ καὶ λεχιονόβλητο τότε, ὥστε χαλεπῶς δύσ. πυκναὶ μὲν τοι ἰώμαι δεχόμεναι, πολύτιμοι δ' ὄποροι, πλὴν ἐλαίου, παρεμυθοῦντο τὰς δυσκολίας. ἔχον τε γὰρ ἀρίστας τὰς ἀπωρείας. ἔστι δὲ τὰ μεσημβρινὰ μὲν τῶν ὄρους τοῦ παροπαμισοῦ, ἐνδικά τε καὶ ἀρια νά. τὰ δὲ πρὸς ἄρκτα, τὰ μὲν πρὸς ἑσπέραν Βάκτρια τοῖς βακτρίοις βαρβάροις. διεχεμάσας δ' αὐτόθι, ἐπορεύετο ἔχων τὴν ἰνδικὴν, ἐν πόλιν λιτίσας, ἐπορεύετο εἰς τὴν βακτριανὴν διὰ ψιλῶν ὁδῶν. πλὴν τριῶν θου θαμινώδους ὀλίγης ἀπερεύμενον καὶ τροφῆς, ὥστε ταῖς ἡμέραις ἀρξὶ χρῆσθαι, ἐπ' ταύτας ὠμαῖς δ' ἐς τὴν ἀξυλίαν. πρὸς ἡ τὴν ὠμοσιτίαν, πεπλήκει ἦν αὐτοῖς ὁ σίλφιον πολὺ πεφυκός. ὥστε καὶ δεκαταῖος δ' ἀπὸ δ' λιπαθέσιος πόλεως καὶ τῶν χειμαδίων, ἦκεν εἰς ἄδραψα πόλιν δ' βακτριανῆς. πεὶ ταῦτα δ' ἐς που τὰ μέρη δ' ὁμόρεον τῇ ἰνδικῇ. καὶ τὴν χαεινὴν εἶναι συμβαίνει. ἐσι δὲ τῶν ὑπὸ τοῖς παρθυαίοις αὖτη πεπρωμένη ἰνδικῆ. διέχει δὲ δ' ἀριανῆς δι' ἀραχωτῶν καὶ δ' λεχθέισης ὀρθῆς, σταδίους μυρίους γενακισχιλίους. ταύτην δὲ τὴν χώραν διεξιὼν λιτρὸς, λακτρεφόμενος ἅμα οὖν ἀπεθοῶντας, ἧκεν συμμίξαι τὴν ταχίστην ἀποδημῶν δ' Βασιλεῖ. καὶ δὴ πρὸ οὖν αὐτοῦ χρόνους χρεὼν τι σωιέβαμον εἰς τὴν καρμανίαν αὐ πεζαὶ δυνάμεις ἀμφότεραι, καὶ μικρὸν ὕστερον οἱ πρὶ ναύαρχον εἰσέπλευσαν εἰς τὸν πορσικὸν κόλπον, πολλὰ παλαιπωρήσαντ καὶ δ' ἀπὸ τὴν ἄλλην παλαιπωρίαν, ἐν τε μεγέθη δ' ὧν ἐν δ'. ἐνίοις μὲν οὖν, πῶς ὑπερβολὴν ἰδεῖν ἐξηκίγαι πολλὰ οὖν πλύσαντας. ὁμως δ' αὖ ἐρήκασι παρασιλιοῦσθ' ἅμα καὶ τὸ πᾶσαν αὐτοῖς πάθ. διότι προσδοκία μᾶλλον ἢ κίνδυν ὑπῆχε τοῖς ἀληθέσι. τὸ δὲ μάλιστα ταράττον, φυσιτήρων μεγέθει ῥοῦν ἀπορραζομένων μέγαν ἀθρόον καὶ ἀχλὺν

καὶ ἀχλυῶ ἐκ δ' ἀναφυσημάτων, ὥστε τὰ πρὸ ποδῶν μὴ ὁρᾶσθαι. ἐπεὶ δ' οἱ καθηγεμόνες τοῦ πλοῦ, δεδοτῶν τοῦτο δ' ἀνθρώπων, τὸν δ' αἰτίαν οὐχ ὁρώντων, ἐμιμήσαντο ὅτι θηρία εἶεν. τάχα δ' ἀπαλλαγὴ ποιοῦσι σάλπιγγ καὶ ἀκούσαντα τὴν λιρότον. ἐκ τούτου νέ αρχ τοῖς ναυσὶν ἐπῆγε μὲν ὁ ῥόθιον, καθαρὸν ἐκύλυον, ἡ ἅμα ταῖς σάλπιγξιν ἐφόβει. τὰ δ' θηρία ἔδυων, εἶτ' ἀνεφαίν καπρύμναν, ὥστε ναυμαχίας ἀγωνίαν πᾶσ χν' ἀλλ' ἀφίστατο. λέγουσι μὲν δ' ὧν καὶ οἱ νῦν πλέοντ εἰς ἰνδοὺς μεγέθη θηείων, καὶ ὠφανίας. ἀλλ' οὔτε ἀθρόων, οὔτ' ὠφρομένων πολλάκις, ἀλλ' ἀφεβηθώτα τῇ λιρωγῇ & τῇ σάλπιγγι ἀπαλλάττεσθαι. φασὶ δ' αὐ τὰ μὲν μὴ πλησιάζειν τῇ γῇ, τὰ δ' ὅσα δ' ἁλυ θώντων ψιλωθώτα, ἐκκυμαίνεσθαι ῥᾳδίως, καὶ χορηγεῖν τὴν λεχθεῖσαν ὕλλω τοῖς ἰχθυο φάγοις πρὸς τὰς καλυβοπείας. μέγιθ & δ' ὧν ἐν τῇ φησιν ὁ νέαρχ τειῶν καὶ εἴκοσιν ὀργυιῶν. πεισθώτα δ' ἱκανῶς ὑπὸ δ' ὧν γ' τῷ σόλῳ φησὶν ὁ νέαρχ, ἀξελέγξαι ψεύδ ὄν, ὡς εἴη τις γ' τῷ πέρῳ νῆσος, ἣ ἀφανίζει σὺν προθεσμαθώτας. λοιπὸν γὰρ τινα πλέοντα, ἐπειδὴ καὶ τὰ τῶν νῆσον ταύτῳ ἐγγόνει, μηκέτ ὁραθῆναι. πεμφθώτας δέ τινας ὧν τῶν ζητησιν, ἐκβῆναι μὲν μὴ θαῤῥεῖν εἰς τὴν νῆσον ἐκπλέοντας. ἀνακαλεῖ δ' ἐν λιρωγῆ σὺν ἀνθρώπους· μηδενός δ' ὑπαντώντ, ἐπανελθεῖν. ἀπαύθ δ' ὧν δ' ἀπιστεῖ νων τῶν νῆσον, αὐτὸς ἔφη πλεῦσαι, καὶ πορμαθεὶς ἐκβῆναι μόνους δ' συμπλεύσαντων, καὶ προελθεῖν τὴν νῆσον. ὡς δ' οὐδενὸ εὑρισκον ἔχν & δ' ζητουμένων, ἀπαγόντα ἐπανελθεῖν, καὶ διελάξαι σὺν ἀνθρώπους, ὡς ἡ μὲν νῆσος ψευδὴ τὴν αἰτίαν ἔχοι. ἐν γὰρ αὐτῷ καὶ τοῖς συνεκβάσιν ὁ αὐτὸς ὑπαρξεν ἀν φθόρ. ἄλλ & δέ τις ῥοῦς ἀπὸ λιπαρσίου ῥηχθὼ δὲ ἀφανισμὸ συμβαίη, μυείων ὄντων πλυναδ', ἡ ἁρμονία τελευταία μὲν ὅτι τ' ἀπὸ τ' ἰνδοῦ ἐκβολῆς. τὸ μὲν δι πρῶτον αὐτ ἄκρον ἔκκειτ πρὸς νότον εἰς τ' μεγάλην θάλατταν. πεπίζας ἡ τὸ σῶμα τοῦ πορσικοῦ κόλπου πρὸς τὸν ἀπ' ἀ δυσαίμον & ἀραβίας ἄκραν γ' ἀπόψει οὖσαν, κάμπτει πρὸς τὸν πορσικὸν κόλπον, ἕως ἂν σωπάψῃ τῇ πορσίδι. πολλὴ δὲ ἡ μεσογαία ὕδην ἐκτεινομένη μεταξὺ τ' γεδρωσίας ἡ δ' πορσίδος, πολλαπλάσιος πλέον δ' γεδρωσίας πρὸς ἀνθρ. δικλοῖ δ' ἡ δύκαρπία. ἡ γὰρ πάμφορ & μεγαλόδενδρος, πλὴν ἐλαίας, ἡ ποταμοῖς κατάῤῥυτ. ἡ δὲ γεδρωσία διαφέρει μικρὸν τ' ἀπ' ἰχθυοφάγων, ὥστ' ἀκαρπία κατέχει πολλάκις. διὸ φυλάττουσι γὰρ γενναιότερον καρπὸν εἰς ἔτη πλείω ταμιευόμενοι, ὑπισχνεῖτ & δὲ λέγει ποταμὸν

& caliginem tantam reflationibus excitãtes, ut quæ ante pedes erant, conspici non possent. Sed cum nauigationis duces, illis timentibus, & causam ignorãtibus, indicassent, beluas esse quæ facile tubarum sonitu, & plausu exaudito discederent, Nearchus naues in fluctum egit, qua maximè arcebat, ac tubis beluas exterruit. Illæ undas subeuntes, nauale certamen à puppi minabantur: uerùm subitò cessauere. Quot nunc in Indiã nauigãt, beluarum quidẽ magnitudines referũt quæ nec gregatim nec sæpius se offerant, sed discedant clamore ac tubis repulsæ. Dicũt eas terræ nequaquã appropinquare, ossa uerò iam dissolutarum à fluctibus facile eijci, & materiam faciendarum tegetũ Ichthyophagis suppeditare. Nearchus cetorũ magnitudinẽ uicenûm & ternûm passuum refert: quod autem pro uero ab ijs habebatur qui in classe erant, Nearchus falsum redarguisse dicit, ꝺd insula quædam esset in transitu quæ acceden tes aboleret. Nam cum lembus quidam prope insulam nauigasset, nunquam amplius uisus est, unde homines ad inquirendũ missi, cum in insulam exire non auderent, sed præternauigãtes clamore amissos reuocarẽt, nemine exaudiente, reuersi sunt. cum itaq; omnes crimẽ in insulã conferrẽt, nauigasse se dicit, te adacta naui cum parte nauigantium egressum, insulã omnẽ collustrasse. cumq; nullum quæsitorum uestigium inuenisset, re desperata redijsse, atq; docuisse falso insulã criminari. nam & sibi & sociis idem fuisset interitus, sed alius profectò exitij modus esse lẽbo debuit, cũ infinita accidere possint. Carmania ab Indi ostio ultima est, at primũ quidem eius promontorium ad austrum in mare magnum expositum est. Cum uerò Persici sinus os fecerit, ad promontorium fœlicis Arabiæ quod in cõspectu est, Persicũ sinum uersus inflectitur, quousq; Persiæ coniungatur, multumq; in mediterraneã inter Gedrosiam Parthiamq; porrigitur, plus tamen Gedrosiæ prætiaricat ad aquilonem. quod fœcunditas declarat. Parthia enim omnia fert, & magnas arbores gignit, præter oleam, & fluminibus est irrigua. Gedrosia uerò parum differt à terra Ichthyophagorum, ut sæpe eam sterilitas opprimat; quapropter anni fructus in plures annos recondunt. Onesicritus tradit, flumen esse

in Carmania, quod auri ſtrigilem ferat. Item argenti foſſilis & æris & rubricæ miniꝭ uenam, & montes duos, alterum arſenici, alterum ſalis. Habet etiam deſerta quædam, quæ iam cum Parthia & Paretacena coniungũtur. Item agriculturas Perſicis ſimiles, præcipuè uitem Carmanicam à noſtris uocitatam, quæ ſæpe bicubitalem racemum facit, magnis acinis ac denſis. Par eſt enim eam fœcundiorem eſſe. Hi propter equorum inopiam, aſinis in bello plurimũ utuntur, & aſinum Marti ſacrificant: quem ſolum Perſę ex omnibus diis colunt, & bellicoſi ſunt. Nemo uxorem ducit, niſi prius hoſtis caput amputatum ad regem pertulerit. Rex caluaria in regia collocata, linguam minutatim ſecans, pane permiſcet, poſtea deguſtatã ei qui attulit, & familiaribus edendam præbet: atq; ille præclarus eſt, cui multa capita ſunt allata. Nearchus refert, Carmanitarũ mores ac ſermonem maxima ex parte Perſarum eſſe, ac Medorum. Os Perſici ſinus maius eſt, quàm una die transfretari poſſit. Poſt Carmaniam Perſia eſt, multa ſanè in ora illius ſinus, qui ab ea nominatur. Sed lõgè maior in mediterranea, præſertim in longitudine quæ ab auſtro & Carmania in ſeptentrionem & Medicas gentes pertẽdit, & tertia eſt natura, & aeris temperie. Nam ora maritima æſtuoſa eſt, ac uentoſa & fructuũ inops, præterq; palmarum. Ea in quatuor millibus, & quadringentis ſtadijs uel in CCC cenſetur, & in flumen deflectit, quod ibi Oroates appellatur. Regio uerò ultra hãc cãpeſtris eſt, & omniũ ferax, & optima pecorum nutrix, fluminibus & lacubus plena. Tertia eſt hyemalis ac mõtana aquilonem uerſus. In extremis eius partibus ſunt camelorũ paſtores. Lõgitudo eſt (ut Eratoſtheni placet) in ſeptẽtrionẽ et Caſpias portas, ad VIII millia ſtad. ſecundũ promõtoria quędã occurrẽtia. Reliqua eſt in Caſpias portas non pluriũ duob. millib. ſtad. Lõgitudo uerò in mediterranea, à Suſis uſq; Perſepolim ſtad. quatuor millium & CC. atq; hinc uſque in Carmaniæ fines ſunt mille & ſexcẽta. Nationes incolunt regionẽ quæ Patiſchores appellantur. Item Achæmenidæ, & magi qui honeſtum quoddã uiuẽdi genus ſectantur. Item Cyrtij & Marai, quorum alij prædatores ſunt, alij agricultores. Et ferè Suſia Perſię pars eſt inter eã & Babyloniã poſita, ſed ſub Carmaniæ finibus & Perſidis. Eſt autem & ſeparata à Perſide, & ſeparatur à Babylonia, ut dictum eſt, Pallacopa fluuio. Eſt autem & ſeparata à Perſide, & ſeparatur à Babylonia, ut dictum eſt, Pallacopa fluuio. Eſt autem & ſeparata à Perſide, & ſeparatur à Babylonia, ut dictum eſt, Pallacopa fluuio.

γῆ τῆι Καρμανίαι καταφέρονται ψήγματα χρυσοῦ· καὶ ὄρυκτοὶ δ' εἶναι μέταλλον, καὶ ἀργύρου, καὶ χαλκοῦ, καὶ μίλτου. ὄρη τε ἔστιν ἐν αὐτῆι, τὸ μὲν ἀφροφινικοῦ, τὸ δ' ἅλός. ἔχει δέ τινα καὶ ὄρυκτον σωματοῦσαν ὕλην τῆι παρθυαίαι καὶ τῆι παλαιστινῆι. γεώργια δ' ἔχει πολλαπλάσια τοῖς πορσικοῖς, τά τε ἄλλα καὶ ἄμπελον. ταύτης δ' ἡ Καρμανία λεγομένη παρ' ἡμῖν, καὶ δίπηχυν ἔχει τὸν βότρυν, πυκνὸν γάρ τε ὄντα καὶ μεγαλόγαρα, ὡς εἰκὸς ἐν τοιούτωι δύβροντον εἶναι. χρῶνται δ' οἶνοις οἱ πολλοὶ καὶ πρὸς πόλεμον ἀναίρει δὲ ἵππων. ὀνοῦσι τε θύουσι τῶι Ἥλιωι, ὃν πορεύεσθαι φέροντα δεῶν μόνον, καὶ εἰσὶ πολεμικοί. γαμοῦσι δ' οὐδεὶς πρὶν ἂν πολεμίου κεφαλὴν ἀφέληται, ἀνῄρηκὼς ὡδὶ τὸν βασιλέα. ὁ δὲ τὸν ἡμίσεα μὲν ὧν δεῖ τῶν βασιλείων ἀναπίθησι, τὴν γλῶσσαν λεπτοτομήσας καταμίξας ἀλδῦσι, γευσάμενος, αὐτῶι δίδωσι τῶι ἀνῄρηκότι τοῖς οἰκείοις καταστιτήσασθαι. ἡδύσματος δ' ὄντος, ᾧ πλεῖσται κεφαλαὶ ἀνῃρέθησαν, ἡ ἀρχὴ δὲ τὰ πλεῖστα ἔθνη καὶ τὴν διάλεκτον τῶν Καρμανίων, πορσικά τε καὶ μηδικὰ ἔρηκε. τὸ δ' ὄνομα τοῦ πορσικοῦ κόλπου, μέζον ἁρματος ἡμιβρυσίου. μετὰ δὲ Καρμανίαν ἡ πορσὶς ὅδε, πολλὴ μὲν ἐν τῆι παραλίαι τ' ἀπ' αὐτῆς ὀνομαζομένου πορσικοῦ κόλπου. πολλὴ δὲ μείζων ἐν τῆι μεσογαίαι, καὶ μάλιστα ὧδὶ μῆκος· τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ νότου καὶ τῆς Καρμανίας, ἐπὶ τὰς ἄρκτους, καὶ τὰ πρὸς μηδίαν ἔθνη. τρίτη δ' ὅδε καὶ τῆι φύσει, καὶ τῆι τῶν ἀρόντων ἐμπειρίαι. ἡ μὲν γὰρ παραλία λειμακτηρία τε καὶ αὐχμώδης, ἐν ᾧ σανὶς καρπὸν ὅδε· πλὴν φοινίκων, ὅσον ἐν τετρακισχιλίοις καὶ πρακοσίοις, ἢ τελακοσίοις ἀφ' ἑταζομένη σταδίοις, καταφερούσας εἰς ποταμὸν μέγιστον ἐν τοῖς τὴν καλουμένην ὁροάστιν. ἡ δ' ὑπὲρ ταύτης ὅδε πάμφορος καὶ τερεινή, καὶ θρεμμάτων ἀρίστη τροφός, ποταμοῖς τε καὶ λίμναις πλουσία. τρίτη δ' ὅδε ἡ πρὸς βορρᾶν χειμερίη καὶ ὀρεινή. πρὸς ἣν ταῖς ἐσχάταις εἰσὶν οἱ καμηλοβοσκοί. μῆκος μὲν οὖν ὅδε κατ' ὀρθοπλαγίην τὸν ὧδὶ τὰς ἄρκτους, καὶ τὰς καστίους πύλας, πρὶν ὀκτακισχιλίων, κατά τινας πεντήκοντα ἄκρας. λοιπὴ δ' ὅδε ὡδὶ καστίους πύλας οὐ πλείους, ἢ τῶν δισχιλίων. πλάτος δ' ἐν μεσογαίαι ἀπὸ συσσωρεῖς πορσαίπολιν σταδίοι τετρακισχίλιοι ἑξακόσιοι. καὶ τοῦτο ὧδὶ τῶν Καρμανίας ὅρους, ἄλλοι χίλιοι ἑξακόσιοι. φύλακες δὲ αἰεὶ τῶν χώραν, οἵ τε παῖδαγωγοὶ. ῥύπτει μὲν οὖν σεμνοῦ τινος εἰσὶ βίου ξηλωτεί. λύρτιοι δὲ καὶ μαραοὶ λῃστρικοί, ἄλλοι δὲ γεωργικοί. χρόνου δέ τινος καὶ ἡ Σουσὶς μέρος γεγόνασι τῆς πορσίδος, μεταξὺ αὖθις Καμβύσου ἐν τῆι Βαβυλωνίαι, ἔχουσα

ἔχουσα πόλιν ἀξιολογωτάτην τὰ Σοῦσα. οἱ γὰρ πορσαι κρατήσαντες μήδων, καὶ ὁ Κῦρος, ὁρῶντες τὴν μὲν οἰκείαν γλισχρῶς ἐπ' ἐχθροῖς κειμένην, τὴν δ' Σουσίδα γῆν δὲ πολὺ καὶ πλησιέστερον τῆι Βαβυλωνίαι γῆι τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν. ἐνταῦθα ἔθετο τὴν ἡγεμονίας Βασίλειον. ἅμα καὶ τὸ ὅμορον τῆς χώρας ἀποδεξάμενοι, καὶ τὸ ἀξίωμα τῆς πόλεως, καὶ μηδὲν ποτε κατ' ἑαυτὴν τὴν Σουσίδα πραγμάτων μεγάλων ἐπίβουλον γενέσθαι, ἀλλ' ἀεὶ ὑφ' ἑτέροις ὑπάρξαι, τὴν γὰρ μέρει τεττάκτα συστήματος μείζονος πλὴν ἐν ᾗ τὸ παλαιὸν διὰ τὰς τῶν ἡρώας. λέγεται γὰρ δὴ τὴν ἀστιμα τιθωνοῦ τοῦ μέμνονος πρὸς, λύκλον ἔχουσα ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων, παραμήκης τὸ σχῆμα. ἡ δ' ἀκρόπολις ἐκαλεῖτο μεμνόνειον. λέγονται δὴ καὶ κίονες, οἱ Σούσιοι. φησὶ δὲ καὶ αἰσχύλος τὴν μητέρα μέμνονος Σουσίαν. ταφῶναι δὴ λέγεται μέμνων πρὸ πάλτου τῆς συείας παρὰ Βασλῶν ποταμόν, ὡς εἴρηκε σιμωνίδης τὸν μέμνονι δὲ θυράμβωι τῶν Διαλισβακῶν. τὸ δὲ τεῖχος ὠκοδόμητο τῆς πόλεως, καὶ ἱερά, καὶ Βασίλεια παραπήσιος, ὥσπερ τὰ τῶν Βαβυλωνίων ὀξὺ ὀπῆς πλίνθου καὶ ἀσφάλτου, καθάπερ ἱερήκασί τινες. πολύκλειτός τε σταδίων φησὶ τὸν λύκλον, καὶ ἀτείχιστον. κοσμήσαντες δὲ τὰ τῶν Σούσις Βασίλεια μάλιστα τῶν ἄλλων, οὐ δὴν ἦσαν, καὶ τὰ τῶν πορσαιπόλει, καὶ τὰ τῶν πασαργάδαις ὀξυτίμησαν. καὶ ἦ γε γάζα, καὶ οἱ θησαυροί, καὶ τὰ μνήματα, τῶν ταῦθα ἐν τοῖς πόρσαις, ὡς τῶν τόποις ὀρυμνοτόροις, καὶ ἅμα πολυγονικοῖς. ἦν δὲ καὶ ἄλλα Βασίλεια τὰ τῶν γάβαις, τῶν τοῖς αὐτοτόρων μόρεσι πορσίδος. καὶ τὰ τῶν τῆι παραλίαι τὰ κατὰ τὸν ὅλιν λεγομένων. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸν πορσῶν ἀρχήν. οἱ δ' ὕστερον ἄλλοις, καὶ ἄλλοις ἐχρήσαντο, ὡς εἰκὸς σύντελεστοῖς πισὶν, ἅτε καὶ πορσίδος ἀπαλλαγὴν μήδων ὑπὸ τῶν μακεδόνων, καὶ ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τῶν παρθυαίων. καὶ γὰρ εἰ βασιλεύονται μέχρι νῦν, ἴδιον βασιλέα ἔχοντες οἱ πορσαι, τῆι γε δυνάμει πλεῖστον ἀπολείπονται, καὶ τῶν παρθυαίων πόσε ἔχουσι βασιλεῖ. τὰ μὲν Σοῦσα γὰρ μεσογαίοις κεῖται ὧδὶ τῶν χάσπη ποταμῶν πορσαιτόρων κατὰ τὸ ζεῦγμα. ἡ δὲ χώρα μέχρι τῆς θαλάττης καθήκει, καὶ ἔστιν αὐτῆι ἡ παραλία μέχρι τῶν ἐκβολῶν χεδρὺ τι τῶν τίγρις, ἀπὸ τῶν ὅρων τῆς πορσικῆς παραλίας, σταδίων, ὡς τεσσαρακοντακισχιλίων. ἔστι δὲ ὅλη ἡ χώρας ὁ χάσπης ἐπὶ τῶν αὐτῶν πελοποννήσου παραλίαν, ἀπὸ τῶν οὐξίων τὰς ἀρχὰς ἔχων. παρεμπίπτει γάρ τις ὀρεινὴ προσχεία, καὶ ἀπότομος μεταξὺ τῶν σουσίων, καὶ τῆς πορσίδος, σχεδὸν ἔχουσα συναπάντων, καὶ ἀνθρώπους λῃστάς. οἱ μιδοῦς ἐπράττοντο καὶ αὐτοὶ τοῦ Βασιλέως, κατὰ τὴν ἐκ Σούσων εἰς πόρσας εἴσβολήν. φησὶ δὲ πολύκλειτος εἰς λίμνην τινὰ συμβάλλειν τόν τε χάσπην, καὶ τὸν δόλαιον, καὶ ἔτι

& Suſa urbem clariſſimam habet. Nam Perſæ ac Cyus ſuperatis Medis, cum propriam terram in ultimis ſitam uiderent, Suſiam uerò interius & Babyloniæ & alijs gentib. propinquam, in ea imperij ſedem locauerunt, ſimul & regionis confiniũ oſtendentes, ut urbis dignitatem, & quod maximum eſt, Suſij nunquã ex ſeſe magnis rebus inſidiati ſunt, ſed ſemper ſubditi fuere, in parte maioris cõuentus collocati, niſi heroum tempore. Suſa enim à Tithono condita dicuntur, Memnonis patre, ambitu CC & XX ſtadiorum, figura oblõga, cuius arx Memnonium uocabatur. Suſij etiã Ciſſij ſunt appellati. Nam Aeſchylus Memnonis matrem Ciſſiam uocat. Memnon ipſe ſepultus dicitur circa Paltum Syriæ, iuxta flumen Badam (ut Simonides ait) in Memnone dithyrambo Deliacorũ. Vrbs, mœnia & templa & regiæ ſtructura erãt Babylonicis ſimilia ex coctili latere & bitumine, ut quidã ediderũt. Polycletus dicit eam ſine mœnibus fuiſſe CC ſtadiorũ ambitu. Cum regias apud Suſa maximè exornaſſent, nihilominus Perſepolitana et Paſagardia magno pere coluerunt. Nam & gaza & theſauri, & Perſarum monumẽta ibi erãt, ut in locis progenitorũ munitioribus. Erãt etiam regiæ aliꝭ Gabis in ſuperioribus Perſię partibus, & in ora iuxta eam quę Oca dicebaẽ, atq; hę quidem cum Perſæ imperarẽt. Poſteriores autẽ alijs, atq; alijs uſi ſunt tenuioribus (ut uidẽt) utpote Perſia iam diminuta, & à Macedonibus ac Parthis plurimum labefacta. Nam & ſi adhuc Perſæ regnant, proprium regem habentes, uiribus tamen longè ſunt inferiores, et Parthorum regi adhęreſcunt. Suſa ita q; in mediterranea iacent, trans Choaſpem flumẽ iuxta pontẽ. Regio uſq; ad mare deſcẽdit. Eius ora eſt à finib. Perſicæ oræ, uſq; ad Tigris oſtia, trium millium ferè ſtadiorũ. Choaſpes per regionem fluens, in eandem oram deſinit, ortum habens ab Vxijs. Inter Suſa enim ac Perſiam montana quædam aſpera & prærupta interiacent, quæ anguſtias habent difficulter peruias, & homines prædatores, qui mercedem à regibus exigebant, apud ingreſſum qui ex Suſis eſt in Perſiam. Addit Polycletus, Choaſpem & Eulæum,

& Tigrim in lacum quendã influere, postea inde in mare emittere. Iuxta lacũ emporiũ esse, cum flumina maris merces nõ recipiant, nec emittant propter cataractus de industria factos, pedestri itinere ad mercatum proficiscuntur. Quidam dicunt octoginta stadia esse usq; ad urbem Susa: quidam uerò uolũt flumina omnia, quæ Susiã peruadũt, in Tigris flumẽ influere, ac etiã Euphratis canales, qui intermedij sunt, & propterea ad ostia Pasitigrim nominari. Nearchus cum Susiæ preter nauigationem palustrẽ dicat, addit terminũ eius esse Euphratem, & in ore uicũ habitari, qui merces ex Arabia suscipiat, ac deinceps Arabum oram, ori Euphratis, & Pasitigrios coniũgi. Loca media omnia à lacu quodã occupari, qui Tigrim in se recipit. Centum et L stadijs, Pasitigrim adnauiganti, ratẽ esse, quę ex Susis in Persiã ducit, eamq; à Susis abesse stadijs LX. Pasitigrim uerò ab Oroatide duobus millibus ferè stadiorũ, nauigationẽ per lacum in os Tigrios stadiorum LX esse. Ad os Susianum uicum habitari quingentis stadijs à Susis distantẽ. Ab ore Euphratis usq; Babylonẽ nauigationẽ esse per loca bene habitata, supra tria millia stadiorum. Onesicritus author est, Euphratẽ, Tigrimq; in lacum mittere: rursumq; Euphratem è lacu egressum, proprio ore ad mare iungi. Sunt & alię complures angustiæ Vxios transeunti iuxta Persiã, quas Alexander ui permeauit ad Persicas portas & loca alia, transiẽs regionem, & uidere properans principales eius partes & thesauros, qui per tot tẽpora erãt, quib. Persæ Asiam tenuissent. & multa flumina traiecit, quæ regionẽ rigant, & in Persicũ sinũ deferuntur. Nam post Choaspem, Copratas, & Pasitigris, qui etiam ex Vxia fluit. Itẽ Cyrus, qui circa Pasargadas, per cauam Persiam fluit, ab eo rex appellatus est. Nam pro Agradato Cyrus dictus est. Iuxta Persæpolim Alexander Araxẽ traiecit. Persæpolis magnificas regias habebat, & fabrica sumptuosa. In Araxem ex Parætacis descendentem Medus influit, ex Media delatus. Hi per conuallem rerum omnium feracem, & Carmaniæ iunctam deferuntur, & orientalibus regionis partibus, quẽadmodũ & Persæpolis.

τὸν τίγριν, εἶτ' ἐκεῖθεν εἰς τὴν θάλατταν ἐκδιδόναι. πρὸς δὲ τῇ λίμνῃ καὶ ἐμπορεῖον εἶναι, τῶν ποταμῶν μὲν οὐ δεχομένων τὰ ἐκ τῆς θαλάττης, οὐδὲ καταπεμπόντων διὰ τοὺς καταῤῥάκτας ἐπίτηδες γινομένους, πεζῇ δ' ἐμπορευομένων. ὀκτακοσίους γὰρ εἶναι σταδίους εἰς Σοῦσα λέγουσιν ἄλλοι. ἄλλοι δέ φασι τοὺς διὰ σούσων ποταμοὺς εἰς ἓν ῥεῦμα τὸ τοῦ τίγριος συμπίπτειν, καὶ τὰς μεταξὺ διώρυχας τοῦ εὐφράτου. διὰ δὲ τοῦτο κατὰ τὰς ἐκβολὰς ὀνομάζεσθαι πασίτιγριν. νέαρχος δὲ τὸν παράπλουν τῆς σουσίδος τεναγώδη φήσας, πέρας αὐτοῦ λέγει τὸν εὐφράτην ποταμόν. πρὸς δὲ τῷ στόματι κώμην οἰκεῖσθαι τὴν ὑποδεχομένην τὰ ἐκ τῆς ἀραβίας φορτία. συνάπτειν γὰρ ἐφεξῆς τὴν τῶν ἀράβων παραλίαν, τῷ στόματι τοῦ εὐφράτου, καὶ τοῦ πασιτίγριος. τὸ δὲ μεταξὺ πᾶν ἐπέχειν λίμνην, τὴν ὑποδεχομένην τὸν τίγριν. ἀναπλεύσαντι δὲ τῷ πασιτίγρει σταδίους πεντήκοντα, καὶ ἑκατὸν, τὴν σχεδίαν εἶναι τὴν ἄγουσαν ἐπὶ Σοῦσα ἐκ τῆς περσίδος, ἀπέχουσαν σούσων σταδίους ἑξήκοντα. τὸν δὲ πασίτιγριν ἀπὸ τοῦ ὀροάτιδος διέχειν περὶ δισχιλίους σταδίους. διὰ δὲ τῆς λίμνης ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ τίγριος τὸν ἀνάπλουν εἶναι σταδίων ἑξακοσίων. πλησίον δὲ τοῦ στόματος κώμην οἰκεῖσθαι τὴν σουσιανήν, διέχουσαν τῶν σούσων σταδίους πεντακοσίους. ἀπὸ δὲ τοῦ εὐφράτου μέχρι βαβυλῶνος τὸν ἀνάπλουν εἶναι διὰ τῆς οἰκουμένης καλῶς σταδίων πλειόνων, ἢ τρισχιλίων. ὀνησίκριτος δὲ πάντας φησὶν ἐκβάλλειν εἰς τὴν λίμνην, τόν τε εὐφράτην, καὶ τὸν τίγριν. ἐκπεσόντα δὲ πάλιν τὸν εὐφράτην ἐκ τῆς λίμνης ἰδίῳ στόματι πρὸς τὴν θάλατταν συνάπτειν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πλείω στενὰ, διεκβαίνοντι τὰ ἐν τοῖς οὐξίοις κατ' αὐτὴν τὴν περσίδα, ἃ καὶ αὐτὰ βίᾳ διῆλθεν ἀλέξανδρος, κατά τε τὰς περσικὰς πύλας, καὶ κατ' ἄλλους τόπους διεξιὼν τὴν χώραν, καὶ κατοπτεῦσαι σπεύδων τὰ κυριώτατα μέρη, καὶ τὰ γαζοφυλάκια, ἃ τοσούτοις χρόνοις ἐξεπεπλήρωτο οἷς ἐδασμολόγησαν πέρσαι τὴν ἀσίαν. ποταμοὺς δὲ διέβη πλείους τοὺς διαῤῥέοντας τὴν χώραν, καὶ καταφερομένους εἰς τὸν περσικὸν κόλπον. μετὰ γὰρ τὸν χοάσπην ὁ κοπράτας ἐστὶ, καὶ ὁ πασιτίγρις, ὃς ἐκ τῆς οὐξίας καὶ αὐτὸς ῥεῖ. ἔστι δὲ καὶ κῦρος ποταμὸς, διὰ τῆς κοίλης καλουμένης περσίδος ῥέων περὶ πασαργάδας, οὗ μετέλαβε τὸ ὄνομα ὁ βασιλεὺς, ἀντὶ ἀγραδάτου μετονομασθεὶς κῦρος. πρὸς αὐτῇ δὲ περσαιπόλει, τὸν ἀράξην διέβη. ἦν δὲ ἡ περσαίπολις ἔχουσα βασίλεια ἐκπρεπῆ, καὶ μάλιστα τῇ πολυτελείᾳ τῶν κειμένων. ῥεῖ δ' ὁ ἀράξης ἐκ τῶν παραιτάκων. συμβάλλει δ' εἰς αὐτὸν ὁ μῆδος, ἐκ μηδείας ὁρμηθείς. φέρονται δὲ δι' αὐλῶνος παμφόρου συνάπτοντος τῇ καρμανίᾳ, καὶ τοῖς ἑῴοις μέρεσι τῆς χώρας, καθάπερ καὶ αὐτὴ ἡ περσαίπολις.

ἐνέπρησε

ἐνέπρησε δὲ ὁ ἀλέξανδρος τὰ ἐν περσαιπόλει βασίλεια, τιμωρῶν τοῖς ἕλλησιν, ὅτι κἀκείνων ἱερὰ καὶ πόλεις οἱ πέρσαι πυρὶ καὶ σιδήρῳ διεπόρθησαν. εἶτ' εἰς πασαργάδας ἧκε. καὶ τοῦτο δ' ἦν βασίλειον ἀρχαῖον. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸν κύρου τάφον εἶδεν ἐν παραδείσῳ, πύργον οὐ μέγαν, τῷ δάσει τῶν δένδρων ἐναποκεκρυμμένον, κάτω μὲν στερεόν, ἄνω δὲ στέγην ἔχοντα καὶ σηκὸν, στενὴν τελέως ἔχοντα τὴν εἴσοδον, δι' ἧς παρελθεῖν εἴσω φησὶν ἀριστόβουλος κελεύσαντος τοῦ βασιλέως, καὶ κοσμῆσαι τὸν τάφον. ἰδεῖν δὲ κλίνην τε χρυσῆν, καὶ τράπεζαν σὺν ἐκπώμασι, καὶ πύελον χρυσῆν, καὶ ἐσθῆτα πολλὴν, κόσμον τε λιθοκόλλητον. κατὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην ἐπιδημίαν ταῦτ' ἰδεῖν, ὕστερον δὲ συληθῆναι, καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐκκομισθῆναι. τὴν δὲ κλίνην θραυσθῆναι μόνον, καὶ τὴν πύελον μετατεθέντων, τὸν νεκρὸν δ' οὐ δῆλον γενέσθαι, διότι προνομευτῶν ἔργον ἦν, οὐχὶ τοῦ σατράπου, καταλιπόντων ἃ μὴ δυνατὸν ἦν ῥᾳδίως ἐκκομίσαι. συμβῆναι δὲ ταῦτα καίπερ φυλακῆς περικειμένης μάγων σίτησιν λαμβανόντων καθ' ἡμέραν πρόβατον, διὰ μηνὸς δ' ἵππον. ἀλλ' ὁ ἐκτοπισμὸς τῆς ἀλεξάνδρου στρατιᾶς εἰς βάκτρα, καὶ ἰνδοὺς, πολλά τε ἄλλα νεωτερισθῆναι παρεσκεύασε. καὶ δὴ καὶ τοῦθ' ἓν τῶν νεωτερισθέντων ὑπῆρξεν. οὕτω μὲν οὖν ἀριστόβουλος εἴρηκε, καὶ τὸ ἐπίγραμμα δὲ ἀπομνημονεύει τοῦτο· ὦ ἄνθρωπε, ἐγὼ κῦρός εἰμι, ὁ τὴν ἀρχὴν τοῖς πέρσαις κτησάμενος, καὶ τῆς ἀσίας βασιλεύς, μὴ οὖν φθονήσῃς μοι τοῦ μνήματος. ὀνησίκριτος δὲ τὸν μὲν πύργον δεκάστεγον εἴρηκε. καὶ ἐν μὲν τῇ ἀνωτάτω στέγῃ κεῖσθαι τὸν κῦρον. ἐπίγραμμα δ' εἶναι ἑλληνικόν, περσικοῖς κεχαραγμένον γράμμασιν. Ἐνθάδ' ἐγὼ κεῖμαι κῦρος βασιλεὺς βασιλήων. καὶ ἄλλο περσίζον πρὸς τὸν αὐτὸν νοῦν. μέμνηται δ' ὀνησίκριτος, καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ δαρείου τάφῳ γράμμα τόδε· φίλος ἦν τοῖς φίλοις, ἱππεὺς καὶ τοξότης ἄριστος γενόμην, κυνηγῶν ἐκράτουν, πάντα ποιεῖν ἠδυνάμην. ἄριστος δ' ὁ σαλαμίνιος πολὺ μὲν ἐστὶ νεώτερος τούτων. λέγει δὲ δίστεγον τὸν πύργον, καὶ μέγαν. ἐν δὲ τῇ περσῶν διαδοχῇ ἱδρῦσθαι, φυλάττεσθαι δὲ τὸν τάφον. ἐπίγραμμα δὲ τὸ λεχθὲν ἑλληνικόν, καὶ ἄλλο περσικὸν πρὸς τὸν αὐτὸν νοῦν. τὰς δὲ πασαργάδας ἐτίμησε κῦρος, ὅτι τὴν ὑστάτην μάχην ἐνίκησεν ἀστυάγην ἐνταῦθα, τὸν μῆδον, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀσίας μετήνεγκεν εἰς ἑαυτὸν, καὶ πόλιν ἔκτισε, καὶ βασίλειον κατεσκεύασε τῆς νίκης μνημεῖον. πάντα δὲ τὰ ἐν τῇ περσίδι χρήματα ἐξεσκεύασεν εἰς τὰ Σοῦσα, καὶ αὐτὰ θησαυρῶν,

Alexander Persæpolitanis regijs concrematis, ultus est Græcos, quorum & illi sacra & urbes ferro igniq; uastassent. Deinde in Pasargadas uenit, ubi erat antiqua regũ sedes. Hic Cyri sepulturam in hortis uidit, turrim nõ sanè magnam, arborum densitate occultam, à parte inferiore solidam, superiore tecto & sacello exornatam, quod perangustum aditum habebat. Per eum Aristobulus introisse se ait, iubente rege, atque sepulturam exornasse, et auream lecticam uidisse, et mensam cum poculis & aureum alueolum, uestem plurimam, & ornatum lapillis incrustatum. Atq; hęc uidisse affirmat, cum primò accessisset, postea direptã fuisse: ac cætera quidem asportata, lecticam uerò confractam, & alueolum transpositum: mortuum autem, & nusquam apparere. Quod non Satrapę, sed prædatorũ opus ferat, qui ea reliquerãt quæ asportare nequiuerunt. Quæ quidem contigerunt, cum magorum custodia imposita esset, qui quotidie ouem accipiebant in alimenta, quot mensibus autem equum. Nam Alexandri absentia in India & Bactris permulta innouari præbuit, è quibus hoc unũ est. Sic enim Aristobulus refert, & huius Epigrammatis mentionem facit,

O' homo, ego Cyrus sum Asiæ rex, qui Persis imperium constitui. Ne igitur mihi sepulturam inuideas.

Onesicritus ait turrim X tabulatis excelsam fuisse, & in superiore tabulato Cyrum iacere, cum Græco Epigrammate Persicis literis insculpto:

Cyrus ego, rex olim regum cõditus hic sum.

Idem alio epigrammate Persico, in eandem sententiam. Onesicritus quoque & epigrammatis illius meminit, quod in Darij sepultura erat, hoc modo:

Amicus amicis fui, & eques & sagittator optimus, uenatores superaui, & omnia facere potui. Aristus Salaminus multo his iunior, refert turrim magnã fuisse, & duo tabulata habuisse, et in succesiõe Persarũ conditã fuisse: sepulturã uerò asseruari, in qua Græcum epigrãma inerat (ut antè diximus) et aliud Persicum in eandẽ sententiã. Idcirco Cyrus Pasargadas habuit in honore, quod ibi Astyagem Medũ ultimo prælio superauit, & Asiæ imperium in se transtulit, urbe condita, et regia constructa in memoriæ monumentum. Pecunias uerò omnes quæ in Persia erant, Susa exportauit: quæ quanquã & ipsa thesauris

& su-

& ſupellectile plena erant, non tamen eam regiam exiſtimabat, ſed Babylonem quam in animo habebat illis omnino anteferre. atque hic etiã theſauri ſeruabantur. Tradunt præterea quæ Babylone & in caſtris erant, quæ ad hoc ſumpta nõ fuere, in Perſia & Suſis inuẽta fuiſſe talentorũ XL millia. Sunt qui dicũt L. Nõnulli omnia undiq; Ecbatana cõportata dicunt fuiſſe C & LXXX millia talentorum, VIII millia uerò, quæ cum Dario è Media fugiente exportata ſunt ab ijs directa, qui eum occidere. Alexander itaq; Babylonem longè omnibus anteponebat, uidens eam & magnitudine, & rebus cæteris excellere. Nam Suſiana quanquam opulenta ſit, torridum tamen & æſtuoſum aerem habet, præſertim circa urbem, ut ille dicit, adeò ut lacertę & ſerpentes, per æſtatem, dum ſol eſt in meridie, urbis uias tranſire nõ poſſint, ſed in mediis interceptæ concrementur. quod nuſquam in tota Perſia contingit, quanquã auſtralior eſt. lauacra quoq; frigida propoſita ſubitò excalefieri: ordeum in ſole ſparſum ita conteri, quemadmodum milium in mortarijs. quapropter ad duo cubita terram tectis imponunt, domus ipſæ propter onus anguſtæ fiunt & longæ, cum longis trabibus careant, & magnis domibus indigeant propter æſtum. Palmaceas autem trabes peculiare quiddam pati. Nam cum ſolidę ſint, cum inueteraſcunt, non cedunt in partem inferiorem, ſed in ſuperiorem panduntur, propter onus, unde melius tectum ſuſtinent. Aeſtus cauſa dicitur, quòd ſeptentrionẽ uerſus montes quidam altiſſimi imminent, qui omnem borealẽ flatum excipiunt. Elati enim & ſublimes à montibus ſpirantes, campos non attingunt, ſed in auſtraliora Suſię perferuntur. Ea à uẽtis tranquilla eſt, tunc præcipuè, cum reliquam terram æſtu exuſtã eteſiæ refrigerant. Frumento adeò abundant, ut & ordeum & triticum in planitie centuplum ferat, nonnunquam etiam ducentuplum. Idcirco non crebras porcas faciũt. nam crebræ radices germen impediunt. Cum uites in ea non naſcerentur, Macedones ibi & in Babylone eas conſeuerunt. Hi nõ ſcrobes faciebãt, ſed palos quoſdã in extremo ferratos in terram defigentes: poſtea educẽtes, pro eis palmites demittebãt. In mediterranea uerò plurimũ,

καὶ κατασκευῆς μετὰ, οὐδὲ τὴν ἐγκτησιν Βασίλειον, ἀλλὰ τὴν Βαβυλῶνα, καὶ διενοεῖτο ταύτην πλουτασκευάζειν. διὰ ταῦτα δὴ ἐκεῖνον θησαυροί. χωρὶς δὲ τῶν ἐν Βαβυλῶνι, καὶ τῶν ἐν Σούσοις ἀπαντησάντων τῶν πρὶν τὰ μὲν ληφθέντων, αὐτὰ τὰ ἐν Σούσοις, καὶ τὰ ἐν Περσίδι τέτταρας μυριάδας ταλάντων ἠξιολογήθησαν. τινὲς δὲ καὶ πᾶσάν φασιν, ἄλλοι δὲ πάντα πανταχόθεν συναχθῆναι παρασκευάσαντα εἰς ἐκβάτανα ὀκτακαίδεκα μυριάδας ταλάντων. τὰ δὲ λαφύρια φησὶν ἐκ Μηδίας συνεκομισθῆναι τάλαντα ὀκτακισχίλια, διήρπασαν οἱ δολοφονήσαντες αὐτόν. τὴν γοῦν Βαβυλῶνα πυθόμενον ὁ Ἀλέξανδρος, ὁρῶν καὶ ἐξ ἐμπειρίας πολὺ ὑπερβάλλουσαν, καὶ τοῖς ἄλλοις. διὰ ταῦτα μὲν οὖσα ἡ σοῦσα ἐκπυρον γὰρ ἄρα ἔχει, ὅμα ματηρὸν, καὶ μάλιστα γε πρὶ τὴν πόλιν, ὥς φησιν ἐκεῖνος. τὰς γοῦν σαύρας, καὶ αὖς ὄφεις, θηρᾶς ἀκμάζοντος τοῦ ἡλίου κατὰ μεσημβρίαν, μὴ φθάνειν διαβαίνων τὰς ὁδοὺς τὰς γὰρ τῇ πόλει, ἀλλ' ἐν μέσαις πυθομένους· ὅπερ ἐπὶ πρασίνου μηδαμοῦ συμβαίνει, διαὶ πρὸ μεσημβρίας οὔσης, λουτρὰ ὑπὲρ χρὰ πεπηγότα, ἐκθερμαίνεσθαι πρὸς χῆμα, τὰς δὲ λειθὰς διαπαρέσης εἰς τὸν ἥλιον, ἀλλήθεσθαι, καθάπερ ἐν τοῖς ἱπνοῖς τὰς λιγχρους. διὸ καὶ ταῖς σήραις ὑπὸ δύο πήχεις τὸν γῦν ὑπτίθεσθαι, ὑπὸ δὲ τῶν βαρέων ἀναγκάζεσθαι σφοδροὺς μὲν, μακροὺς δὲ πιέσθαι οὐ οἴκους, ἀρρωμοῦντας μακρῶν μὲν δοκῶν, στρουθίους δὲ μεγάλων οἴκων διὰ τὸ πίνγον. ἴδιον δέ τι πάσχειν τὴν φοινικίνην δρυόν. σφρεαὶ γὰρ οὖσαν παλαιουμένην, οὐκ εἰς τὸ κάτω τὴν ῥίζαν λαμβάνειν, ἀλλ' εἰς τὸ ἄνω μόνον λυγτοῦσθαι ὑπὸ βάρ. καὶ βέλτιον αὐτὴν ἔχειν τὴν ὀροφήν. αὖτιον δὲ τὴν λαυμάταν λέγεται, τὸ ὑποκεῖσθαι πῶς ἀρκτικὸν ὄρη ὑψηλὰ τὰ προκεχόμενα ἅπαντας τοὺς Βορέους αὐτέμους. ὑποπιτεῖς δὲ πνέοντος ἀεὶ τοῦ ἀρωματείου μετέωροι, τῶν τε θείου καὶ νοτιώτερα ἢ σουσίδος. αὗται δὲ νιφομίαις κατέχεται, καὶ μάλιστα τότε, διὰ τὴν ἄλλην γῆν καταψύχουσιν ἱκανῶς καυμάτων ὑπὸ τῶν λαυμάτων. πολύσπορος δ' ἄγαν ἐστὶν, ὥστε ἑκατονταπλάσιον δ' ὁμαλοῦ καὶ λειβιὰ καὶ πυρὸν ἐκτρέφειν· ἔστι δ' ὅτε καὶ διακοσιονταπλάσιον. διόπερ ἐνίοτε δ' ὅτε καὶ διακοσιονταπλάσιον. διόπερ ἐνίοτε πυκνὰς τὰς αὔλακας τέμνουσι. πυκνοῦται γὰρ, διαλύουσιν αἱ ῥίζαι τὴν βλάστην. τὴν δ' ἄμπελον οὐ φυομένην πρότερον μακεδόνων ὑπὸ φύτευσαν διὰ κεῖ, καὶ γὰ Βαβυλῶνι, οὐ ταφρεύοντος, ἀλλὰ παλάτες ἅτε στερεμνιζομένης ὑπ' ἄκρων πάτουντος, ἔστ' ἐξαιρουῦτος, αὐτὴ δ' αὐτὰ τὰ λείμακα διαβιγῶτος σύβδην. ἢ ἢ δὲ μεσόταμα πολλάκις, καὶ διὰ

καὶ δὴ καὶ ἐφ' ἡμῶν ἄλλο τ' ἄλλως συμβαν. καὶ φησὶν ὁ Νέαρχος μὴ θαυμάζειν ὑμᾶς εἰ τυγχάνειν, ὡς ἐκ τῆς Ἰνδικῆς, ὅτι πολύορμους οὐκ ἔχειν, οὐδ' ἀνθρώπων εὐπορεῖν οἷός τ' ἦν ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ κατ' ἐμπειρίαν. γατνιᾶ δὲ τὴν σουσίδα καὶ Βαβυλωνίας, ἡ σιτακλιὴ μὲν πρότερον, Ἀρμωνιάτις δ' ὕστερον προσαγορευθεῖσα. ἀφ' ἧς ἄκτων δ' ὑπόκεινται ἀμφοῖν πρὸς ἕω, Ἐλυμαῖοι τε, καὶ παραιτακηνοί, λῃστρικοὶ ἄνδρες, καὶ ὀρεινὴ βαχεῖα τοιοῦτοι. μᾶλλον δ' οἱ παραιτακηνοὶ τοῖς Ἀρμωνιάταις ἐπίκεινται, ὥστε καὶ χεῖρον ἐκείνους διατιθέασιν. οἱ δ' Ἐλυμαῖοι ἐκείνοις, καὶ τοῖς Σουσίοις, τούτοις δὲ καὶ οἱ ὑπὲρ τοὺς προπολεμοῦσιν. ἦλθον δ' ἐνίοτε, ὡς ἐικός, διὰ τὴν ἐν παρθυαίοις ἰσχύν, ὑφ' ἧς ἐάσιν ἅπαντες οἱ ταύτη. οὐ μὲν οὖν πραττόντων ἐκείνων, οὐ πράττουσιν ἅπαντες, καὶ οἱ ὑπήκοοι αὐτῶν. στασιαζόντων δὲ, ὅπερ συμβαίνει πολλάκις, καὶ δὴ καὶ ἐφ' ἡμῶν, ἄλλο τ' ἄλλως συμβαίνει. καὶ δὴ καὶ τὰ αὐτὰ πάσχουσι, τοῖς μὲν γὰρ σωλύεγκων ἡ ταραχὴ, τοῖς δὲ παρὰ γνώμην ἀπλήστησεν. ἡ μὲν δὴ χώρα ἥτε πορσὶς, καὶ ἡ Σουσιανὴ τοιαύτη, ἡ δὲ παραλία τραχυτάλης ἐστὶ, καὶ ἀλίμενος. διὰ ταῦτα οὖν τὰ ἔθνη τὰ πορσικὰ, καὶ τούτοις, καὶ μήδοις τὰ αὐτὰ, καὶ ἄλλοις πλείοσι, πεζῇ εἰρήκασι μὲν πλείους τὰ δὲ λαίδεια, καὶ ἡμῖν λεκτέον. τορύσαι τοίνυν ἀγάλματα μὲν καὶ βωμοὺς οὐχ ἱδρύονται, θύουσι δὲ γὰ ὑψηλῷ τόπῳ, νομὴν οὐρανὸν ἡγούμενοι διὰ. τιμῶσι δὲ καὶ ἥλιον, ὃν καλοῦσι μίθραν· καὶ σελήνην, καὶ ἀφροδίτην, καὶ πῦρ, καὶ γῆν, καὶ ἀνέμους, καὶ ὕδωρ. θύουσι δ' ἐν καθαρῷ τόπῳ, καὶ τετυχάμενοι, παρασκάμενοι τὸ ἱερεῖον ἐσεμμένον. μελίσαντος δὲ τοῦ μάγου τὰ ἱερεῖα τοῦ ὑφηγουμένου τὴν ἱερουργίαν, ἀπᾶσι διελόμενοι τοῖς θεοῖς, οὐδὲν ἀπονέμαντος μόνῳ. δὴ γὰρ ψυχῆς φασι τοῦ ἱερείου δεῖσθαι τὸν θεὸν, ἄλλου δ' οὐδενός. ὅμως δὲ τοῦ ἐπίπλου τὸ μικρὸν πίθεσιν, ὡς λέγουσί τινες ὑπὲρ τοῦ πῦρ· διαφρόντως δὲ τοῦ πυρὸς, καὶ τοῦ ὕδατι θύουσι, τοῦ μὲν πυρὶ πεσιθέντος ξηρὰ ξύλα τοῦ λέπους χωρὶς, πιμελῆ ὑπιθέντος ἄνωθεν· εἶθ' ὑφάπτουσιν ἔλαιον καταχέαντος, οὐ φυσῶντος, ἀλλὰ ῥαπίζοντος. οὐδὲ δὲ φυσήσαντας, ἢ πνεύματι ὑπὸ τῶν θνητῶν, ἢ βόλβιζον, θανατοῦσι. τῷ δ' ὕδατι ὑπὲρ λίμνης, ἢ ποταμοῦ, ἢ κρήνης ἐλθόντος, βόθρον ὀρύξαντος εἰς ὃν σφαγιάζοντι, φυλαττόμενοι μή τι τῆς πλησίον αἵματος αἵματος ἅψηται, ὡς μιαινομένου. ἔστ' ὑπὲρ μυρρίνου, ἢ δάφνης φύλλα δεθέντος τὰ ἱερεῖα, ῥάβδοις λεπτοῖς ἐφάπτοντες οἱ μάγοι, καὶ ἐπῳδὴν ᾄδοντες, ἀκροστιβάδην ἔλαιον ὁμοῦ γάλακτος

nostroq; tẽpore sæpe aliter atq; aliter cõtingit. Dicit Nearchus, nec tũc uiæ duces indigenas habuiſſe, cum ex India in Babyloniam claſſe nauigaret, quòd nec ſtationes habere poterat, nec hominibus abundaret, qui peritè ducerẽt. Suſidi autem Babylonicæ uicina eſt Sitacena, quæ poſtea Apolloniatis eſt appellata. Ambabus à ſeptentrione orientem uerſus Elymæi imminent & Parætaceni, homines latrones, & aſperis montib. freti. Sed magis Parętaceni Apolloniatis imminẽt, unde eos plurimũ infeſtant, Elymæi autẽ illos & Suſios. Cum Elymæis uerò Vxij pugnãt, quanq; nunc quidem minus propter Parthorum potentiã, ut ego exiſtimo, quibus parent omnes, qui loca ea incolunt: quare his bene habentibus, & omnes habent qui illis parẽt: diſſidentibus uerò, quod ſæpe fit, etiam noſtro tempore ſępe aliter atq; aliter euenit, ſed non eadem omnibus. Quibuſdam enim tumultus prodeſt, quibuſdam præter ſententiam euenit. Ac Perſica quidem, & Suſiana regio talis eſt: Ora maritimà paluſtris et importuoſa. Idcirco Perſici mores, & his Medis & alijs compluribus ijdem ſunt. de quibus etſi permulti dixerunt, tamen dicenda nobis uidentur quæ ad rem attinent. Perſæ nec ſtatuas, nec aras erigunt: ſacrificant in loco excelſo. Cœlum Iouem putãt, colũt ſolẽ, quẽ Mithrã uocant. Item lunam & Venerẽ, & ignẽ, & tellurẽ, & uentos, & aquam. Sacrificant in loco mũdo cum imprecationibus, & corona tam hoſtiam ſtatuunt. Cum uerò magus, qui ſacrificio præeſt, mẽbratim carnes in quenq; diuiſerit, abeũt nulla parte dijs relicta. Dicũt enim deum nihil uelle, præter hoſtiæ animã. Nonnulli (ut fertur) præcordiorum partem igni imponunt. Præcipuè igni & aquæ ſacrificant, igni arida ligna imponentes, adempto cortice, & aruina ſuperiniecta: deinde infuſo oleo, ſuccendunt, non inſpirantes, ſed uentilãtes. Quòd ſi quis inſpirarit, aut mortuum quicquam, cœnumúe in ignem immiſerit, morte plectitur. Aquæ ſacra peragunt hoc modo: In lacum uel flumen uel fontem uenientes, ſcrobem faciunt, ibiq; hoſtiam iugulant, cauentes ne quid proximę aquæ ſanguine contingatur, tanquam omnia polluturi. poſtea carnibus ſuper myrto, lauróue impoſitis, eas magi ſubtilibus uirgis comburunt: & factis imprecationibus quibuſdam, oleum

lacte ac mille mixtum inſpergunt, non in ignem, nec in aquam, ſed in terram. Imprecationes per multum tempus faciunt, faſciculũ uirgarũ myricinarũ tenuiũ tenentes. In Cappadocia ubi maxima eſt magorũ multitudo, qui Pyrethi uocãtur, & multa Perſicorũ deorũ tẽpla, nõ cultro, ſed ſtipite quodã mactãt, tanquam malleo uerberantes. Suntq; Pyretheia ſepta quędam ingẽtia, in quorũ medio ara eſt. In ea magi & cinerem multum & ignem inextinguibilẽ ſeruant: quò quotidie ingreſſi, imprecationes faciunt, per horam ante ignem uirgarum faſciculum tenentes, filtraceis infulis uelati, ex utraq; parte dependentibus, adeò ut uittæ labia contegãt. Hæc in Anaitidis & Amani delubris fiunt. Nam & horum ibi delubra ſunt, et Amani ſtatua in pompam ducitur. Hæc nos uidimus. Illa & ſequẽtia in hiſtoriis traduntur, quòd in flumen Perſæ non micturiunt, nec lauantur, nec alluuntur, nec mortuum inijciunt, nec alia quæ immunda eſſe uideantur. Cuicunq; deo ſacrificent, primùm igni imprecationes faciunt. Reges habent ex eadem ſtirpe. Qui non paruerit, capite & brachio amputato proijcitur. Ducunt uxores quàm plures, & multas pellices alunt, propagandæ ſobolis gratia. Reges quotannis præmia proponunt ijs, qui plures filios ediderint. pueri ante quartum annũ in patris conſpectum non ueniunt. Nuptiæ in initio uerni æquinoctij celebrantur. ſponſus in thalamũ procedit, comeſto prius malo uel cameli medulla, præter id nihil eo die. A' quinto uſq; ad XXIIII annum diſcunt ſagittare, iaculari, equitare, & in primis uera dicere. Diſciplinarum magiſtris continentiſsimis utuntur, qui fabulas ad utilitatem reductas inſerunt, cum cantu & ſine cantu, deorũ & clarorum uirorum facta referentes. Congregãt eos in unũ locum, æris ſonitu ante lucem excitatos, tanquam ad arma aut uenationẽ. Præficiũt eis ducem aliquem ex regis filijs, aut ſatrapæ per quinquagenos, quem currentẽ ſequi iubent, loco XXX. XL' ue ſtadiorũ determinato. Depoſcunt etiam rationem eorum quæ illi didicerint, ſimul & uocem, & latus & ſpiritum exercentes, ad æſtum, ad frigus, ad imbres, & torrentium tranſitus. Docent arma & ueſtes immadidas ſeruare, & paſcere, & ruſticari, & fructib. ſylueſtrib. ueſci ut

Improbatur hæc uerſio Celio lib. 5. cap. 6. Vide Xenophontem lib. 2. Rerum Græcarum. & Philoſtratum lib. 2. Alexandr. lib. 2. cap. 5.

γάλακτι κὴ μέλιτι λελειραμμένον, οὐκεὶς πῦρ, οὐχ ὕδωρ, ἀλλ' εἰς τὴν γῆν ἀφῶ. τὰς δ' ἐπῳδὰς ποιοῦνται πολὺ χρόνον ῥάβδοις μυρικίναις λεπτῶν δέσμιν κατέχοντες. ἐν δὲ τῇ καππαδοκίᾳ, πολὺ γάρ ἐστι τὸ τῶν μάγων φῦλον, οἱ καὶ πυρεθοι καλοῦνται. πολλὰ δὲ καὶ τῶν πορσικῶν θεῶν ἱερά. οὐδὲ μαχαίρᾳ θύουσι, ἀλλὰ κορμῷ τινι, ὡς ἂν ὑποβρύχιον τυπτοντες. ἔστι δὲ καὶ πυραθεῖα, σηκοὶ τινὲς ἀξιόλογοι. ἐν ᾗ τούτοις μέσοις βωμός, ἐφ' ᾧ πολλὴ τέφρα, καὶ πῦς ἄσβεστον φυλάττουσιν οἱ μάγοι. καθ' ἡμέραν δὲ εἰσιόντες, ἐπάδουσιν ὥραν χεδόν τι, πρὸ τοῦ πυρὸς τὴν δέσμιν τῶν ῥάβδων ἔχοντες, παρὰς πεπλεγμένοι πίλωτὰς, καθηκούσας ἑκατέρωθεν, μέχρι τοῦ καλύπτειν τὰ χείλη, καὶ τὰς παραγναθίδας. ταῦτα δ' ἐν τοῖς ἁγιωτάτοις, καὶ τοῦ μάνου ἱεροῖς νομίζεται. τούτων δὲ καὶ σηκοί εἰσι καὶ ξόανον τοῦ δμανοῦ πομπεύει. τοῦτο μὲν οὖν ἡμεῖς ἑωράκαμεν. ἐκεῖνα δ' ἐν τοῖς ἄλλαις ἱστορίαις λέγεται, καὶ τὰ ἐφεξῆς, εἰς γὰρ ποταμὸν οὔτ' ἐρεῦσιν, οὔτε νίπτονται τὸν ὅρσαι, οὐδὲ λούονται, οὐδὲ νεκρὸν ἐκβάλλουσιν, οὐδ' ἄλλα τῶν δεινῶν τῶν ἐναντίως ἔχειν μιστρά. ὅταν δ' αὖ θύσωσι θεῷ, πρῶτα τὸν τοῦ θύοντος. Βασιλεύονται δ' ἐκ τῶν ἀεὶ γένους. ὁ δ' ἀπειθῶν, ἀφῃρημένος κεφαλὴν, καὶ βραχίονα ῥίπτεται. γαμοῦσι δὲ πολλὰς καὶ ἅμα παλλακὰς τρέφουσιν πλείους πλουτικνίας χάριν. πίθηκοι δὲ καὶ οἱ Βασιλέως ἄθλα πολυτικνίας λαγχάνουσι. τὰ δὲ τρεφόμενα μέχρι τῶν τεσσάρων ἐτῶν, οὐκ ἀγελαῖς νέμουσιν εἰς ὄψιν. οἱ δὲ γάμοι λαγχάνουσι τὰς ἀρχὰς ἀπὸ ἐκείνης ἰσημερίας ὧν τελοῦσι τὸν περιόδον. ἄγεται δ' ὡσὶ ἐν θαλάμοις πεφαγὼν μῆλον, ἢ λαμπάδιον μυελοῦ, ἄλλο δ' οὐδέν ἐν τῷ ἡμέραν ἐκείνην. ἀπὸ δὲ τοῦ ἑξῆς ἔτους ἕως πενταετοῦς, καὶ ἑπτὰ ἔτη παιδεύονται, ἐφέδρευειν, καὶ ἀκοντίζειν, καὶ ἱππάζεσθαι, καὶ ἀληθεύειν, διδασκάλοις τε λόγων τοῖς σωφρονεστάτοις χρῶνται, οἳ καὶ τὸ μυθῶδες πᾶν τοῦ συμφέροντος ἐπανάγοντες πλείστοις, καὶ μέλεσι χαρίεις, καὶ μετ' ὠδῆς, ὁρῶν τε θεῶν τε, καὶ τῶν ὀρθῶν ἀνδρῶν διδάσκουσιν. σωφρονοῦσι δ' εἰς γῆς τὸν ἄστρων αὐαδιδόντος. σωφρονοῦσι δ' εἰς γῆς τὸν πυρ ψόφῳ χαλκοῦ πρὸς ὄρθρου, διεγείροντος ὠδῇ ὀρθοπλισίαν, ἢ θήραν. τάφαντοῦ δ' αὐτὰ πρωτίστων ἡγεμόνα τῶν Βασιλέως τινὰ παίδων αὐτοῖς, ἢ σατράπου, τρέχοντα λιμῶ λοῦσιν ἕπεσθαι, χωρίον ἀφορίσαντος τοῦ ἀφέντα, ἢ πεζαφάκοντα σταδίων. ἀπαντῶσι δὲ καὶ λόγων ἑκάστου μαθήματος, ἅμα καὶ μεγαλοφωνίαν, καὶ πνοῦμα, καὶ πλευρὰν ἀσκοῦντα, καὶ πρὸς λαῦμα δὲ, καὶ πρὸς ψύχος, καὶ ὄμβρου, καὶ χειμάῤῥου σλαβάσεις, ὥστ' ἄβροχα φυλάττειν, καὶ ὅπλα, καὶ ἐδητὰ, καὶ ποιμαίνειν δὲ, καὶ ἀγραυλεῖν, καὶ λαφροῖς ἀγρίοις χρῆσθαι, τερμίνθοις, δρυοβαλάνοις, ἀχράδι. καλοῦνται οὗτοι καρδάκαι, ἀπὸ λιτοπίας τρεφόμενοι. καρδία γὰρ τὸ ἀνδρῶδες, καὶ πολεμικὸν λέγεται. ἡ δὲ καθ' ἡμέραν, δίαιτα, αὐτοῖς μετὰ τὸ γυμνάσιον, κρέα μάζα, καὶ καρδάμωμον, καὶ ἁλῶν χόνδρος, καὶ ὀρεινὰ ὀπτὰ, ἢ ἑφθὰ ἐξ ὕδατος. πότον δ' ὕδωρ. θηρεύσι δὲ σὺν ἵπποις βάλλοντες, καὶ τοξεύματα, καὶ σφενδονοῦντες. διέλκης δὲ φυτευργεῖν, καὶ ῥιζοτομεῖν ἀσκοῦσι, καὶ ὁπλοποιεῖν ἢ λίνα, καὶ ἄρκυς ἢ λοπτεχνεῖν. ἀγὼν δὲ τοῖς θηρευμάτων οἱ παῖδες, ἀλλὰ κομίζειν οἴκαδε ἐθος. τίθεται δ' ὑπὸ βασιλέως ἄθλα δρόμου, καὶ τοῖς ἐν τοῖς ἀγῶσι ἄθλοις. κοσμοῦνται δ' οἱ παῖδες χρυσῷ τὸ πυρωπὸν πεθεμένων ἐν τιμῇ. διὸ οὐδὲ νεκρῷ προσφέρουσι, καθάπερ οὐδὲ τὸ πῦρ κατὰ τιμὴν. στρατεύουσι δὲ ἀρχουσιν ἀπὸ εἴκοσιν ἐτῶν ἕως ἐνενήκοντα, πεζοί τε, καὶ ἱππεῖς. ἀγοράζουσι δὲ οὐκ ἄπονται. οὔτε γὰρ πωλοῦσιν, οὔτ' ὠνοῦνται. ὁπλίζονται δὲ γέρρῳ ῥομβοειδεῖ. πρὸς δὲ τὰς φαρέτρας, σαγάρεις ἔχουσι καὶ κοπίδας. περὶ δὲ τῇ κεφαλῇ πίλημα πυργωτόν. θώρακ δ' ἐστὶν αὐτοῖς φολιδωτός. ἐνδὺς δὲ τοῖς ἡμιμόσι μὲν ἀναξυρὶς τριπλῆ, χιτὼν δ' ἐπὶ λωτὸς διπλοῦς ἕως γόνατος, ὁ ὑπεγδύτης μὲν λευκὸς, ἀνθινος δ' ὁ ἐπάνω ἱμάτιον, θρόνοις μὲν πορφυροῦν ἢ ἀνθινον, χειμῶνος δ' ἀνθινον, παῤῥαι πλησίαι ταῖς τῶν μάγων, ὑπόδυμα ποίλον δίπλοῦν. τοῖς δὲ πολλοῖς χιτὼν ἕως μεσοκνημίου, καὶ δίπλοῦς. φάκος δὲ σινδονίου τι περὶ τῇ κεφαλῇ. ἔχει δ' ἑκάστος τόξον, καὶ σφενδόνην. διάπνουσι πολυτελῶς πορῦσαι, τιθύντων καὶ ὁλομελῆ, ἐν πολλὰ καὶ ποικίλα, κόσμος τε λαμπρὸς σολῆς, ἐκπωμάτων τε τῶν ἄλλων, ὥστε χρυσῷ, καὶ ἀργύρῳ καταλάμπεσθαι. ἐν οἴνῳ τὰ μέγιστα βουλεύονται, καὶ βεβαιότατα τῶν νήφει τίθενται, τῶν ἐπὶ τὰς ὁδοὺς σωμάτων τῶν, οὓς μὲν γνωρίμους καὶ ἰσοτίμους φίλου ποιοῦντας, τοῖς δὲ ταπεινοτέροις παραβάλλουσι τὸν γνάθον, καὶ διέχοντα τοῦτο τὸ σῆμα. οἱ δ' ἐπὶ ταπεινότεροι προσκυνοῦσι μόνον. θάπτουσι δὲ λιπρῶς πολυπλάσιον τοῦ τὰ σώματα. οὓς δὲ μάγους οὐ θάπτουσιν, ἀλλ' οἰωνοβρότους ἐῶσι. τοῖς δὲ, καὶ μὴ πρᾶσι σωφρονεῖσθαι νομίσασι. τοιαῦτα μὲν τὰ ἔθη. ἔστι δ' ἴσως, καὶ ταῦτα τῶν ἐθίμων, ἃ φησι πολύκλειτος. ἐν γὰρ συσσιτίοις ἑκάστῳ τῶν Βασιλέως ὠδῇ δ' ἄκρας ἰδίᾳ ποιεῖσθαι ἄσκησιν, καὶ θησαυρὸς, καὶ πράθεσεις ὧν ἐπράστοντο φόρων, ὑπομνήματα τῆς οἰκονομίας. πράττεσθαι δ' ἐν μὲν τῇ παλίας ἀργύριον, ἐκ δὲ τῆς μεσογαίας ἃ φέρει ἑκάστη χώρα, ὥστε καὶ χρώματα καὶ φάρμακα, καὶ τρίχα ὀρείαν, ἤτοι τοιοῦτο θάτερον,

termintho, glandibus, pyris agreſtibus. Atque hi Cardaces uocantur, ex furto uiuẽtes. Nam carda uirile ac bellicoſum ſignat. Quotidianus eorum cibus poſt exercitium eſt panis duriſſimus, & cardamum, & ſalis granũ, & carnes aſſæ uel elixæ. Potus eſt aqua. Venantur autẽ pila & ſagittas ab equis mittentes, & funda utẽtes. In antemeridiano tempore his exercentur, aut arbores ſerunt, aut radices effodiunt, aut arma faciunt, aut lino & retibus ſtudent. Pueri uenationem non attingunt, ſed mos eſt eam domũ referre. Curſus & cæterorũ quæ in quinquennijs exercẽtur præmia ab rege proponũtur. Pueri auro exornantur. Pyropum in honore habẽt, quare nec eum mortuo apponũt: quemadmodum nec ignẽ, ob honorẽ quem ei deferunt. Militant, & magiſtratus obeunt à XX. anno uſq; ad quinquageſimũ & pedites & equites. Forum nõ attingunt. Nam nec emunt, nec uendunt. Armantur * cetra in rhombi figurã fa- *Cetra, τὸ γέρρον.*
cta, præter pharetras. Sagarim & ſicas habẽt, circũ caput pileum turritũ, circũ pectus thoracẽ ſquamoſum. Principes anaxyridem triplam habent, & tunicam manicatã, duplam, genu tenus, cuius ſuffultura candida eſt, exterior uerò pars colore infecta. Amictum æſtate purpureum uel uarium, hyeme autem uarium, tiaras magorum infulis ſimiles, calceamentum altum ac duplum. Multitudo tunicam duplam gerit, ad mediam uſq; tibiã deſcendentem, circum caput Sindonij panni uolumen. Quiſq; arcu & funda utitur. Perſæ lautè cœnant, integra & multa & uaria apponentes. lecti & poculorum ornatus ſplendidiſſimus, auro & argento refulget. De rebus maximis inter uinum conſultant, quas ipſi firmiores putant, q̃ quæ in ſobrietate fuerint deliberatæ. Si notis & æqualib. in uia occurrãt, eos oſculantur: ſi humiliores ſunt, adorãt. Sola ſepeliũt corpora cera oblinẽtes. Magos inſepultos auib. edendos dimittũt. Hi cũ matrib. ex patrio more congrediunt. Ac Perſarum quidẽ mores ſunt huiuſmodi. illa forſitan addenda ſunt, quæ à Polycrito dicuntur, quod regũ quiſq; ſuas ædes in monte faciãt, & theſauros & tributa quæ exigunt ibi rerecondant, bene adminiſtratę rei monumentum. Exigere eos ex ora maritima argentum. ex mediterranea, quæ quæq; regio ferat, ut colores, medicamenta, lanam, uel aliud tale,

eodem modo & pecora. Tributa instituisse Darium Longimanũ, qui omnium hominũ pulcherrimus fuit, excepta brachiorũ & ulnarum longitudine: quæ tanta erat, ut genua contingeret. Maximam auri atq; argenti partem * in ædificijs esse, in nummis perexiguã. * Cum gratiora illa ad thesauri conseruationem existimentur, nummorũ uerò tantum esse, quantum satis sit ad usum: & tantum auri percutere, quantum impensis sufficiat. Per sarum mores magna ex parte temperati sunt, & si ob opulentiã reges in delicias luxumq; defluxerint, adeò ut triticũ ex Asso Aeolica afferri uellent, uinum autem ex Syria quod Chalyboniũ dicitur, aquam ex Eulæo, quòd ea omnium esset leuissima, ut Atticam heminam drachma minus appenderet. Ex omnibus autẽ barbaris, Persas clarissimos effici apud Græcos contigit, quod nulli Græcis imperauerunt, qui Asiam tenuere, præter eos. nec ij Græcos, nec Græci illos antea nouerãt, nisi perparũ admodum quantũ fama percepissent. Nam nec Homerus Medorum, Syrorum ue imperiũ nouit. Nam cum Aegyptias Thebas, & earum et Phœnicũ diuitias nominet, nequaq; Babylonis & Ecbatanorũ opes conticuisset. Ac primò quidem Græcis Persæ imperauerunt, Lydi uerò nõ toti Asiæ, sed parti perexiguæ solum cis Halym sunt dominati. Idq; nõ diu, Crœsi & Alyattis tempore: sed si quam famã habebant, eam amiserunt à Persis superati. Perseq; primum Medorũ res euerterunt, Lydos subegere: & Græci qui in Asia erat, illis paruerũt. postmodum in Græciam trajscientes, sæpè multis q; certaminibus uicti sunt. Asiam tamen usq; ad mare tenuerunt, donec à Macedonibus sunt debellati. Cyrus eos primũ in imperio constituit. cuius successor Cambyses filius, à Magis sublatus est. Septem uerò Persæ qui Magos intereme runt, Dario Hystaspis filio imperiũ tradidere. Cuius successores in Narsem desierũt: quẽ cum Bagous eunuchus interfecisset, Dariũ regem fecit, quanq; è stirpe regia nõ erat. Sed cum Alexander hũc euertisset, ipse XI. annis regnauit. Postea Asiæ imperium in cõplures successores, & ab eis profectos diuisum, euersumq; est. Permansit tamen annis C C. & L. nunc iam per se sunt, ac reges qui olim Macedonibus paruere, nunc Parthorum regibus subiectos habent.

Hunc locum traduxit oppido pulchrè Bud. li. 4. de Asse. Gratiora illa ad munificentiam, & thesauros reddendos existimẽtur, &c. Hæc interpres parum fideliter reddidit

καὶ θρέμματα ὁμοίως. ἡ δὲ σατράπευσα τοῦ φόρου, σκαρεῖον ἐστὶν ἡ μακρόχειρα, ἡ κάλλιστον ἀνθρώπων, πλὴν τῆς μήκους τῶν βραχιόνων, καὶ τῆς πήχεως, ἅπτεσθαι δ' ἡ τῶν γονάτων. ἡ δὲ πλέσουρ, ἡ χρυσοῦ, καὶ ἄργυρος γὰρ καταπλουτεῖν, νομίσματι δὲ τὸ πολλῷ. πρός τε τὰς ἄλλας χρείας ἐκείνα μᾶλλον ἐχαρίσαντο νομίζειν μᾶλλον, καὶ πρὸς ἐπιμήλιον ἀπόθεσιν. ὃ γὰρ νόμισμα τὸ πρὸς τὰς χρείας ἀρκοῦν ἱκανὸν εἶναι, κἀπεῖν πάλιν τὸ δὶς ἀναλώσασι σύμμετρον. τὰ μὲν ἔθη σωφρονικὰ τὰ πλέω. σλὰ ἡ πλοῦς εἰς ζυφλὼ δὲ ἐπέσειν οἱ βασιλεῖς, ὥστε πυρὸν μὲν ἐξ ἄστεος τὰ ἀολίσβους μεθέσειν, οἶνον δ' ἐκ συείας τῆς χαλυβώνιον, ὕδωρ δὲ ἐκ τῆς Εὐλαίας πάντων ἐλαφρότατον, ὡς γὰρ ἀπὸ κοτύλης ἑξαχμὴ ἀφολκότερον εἶναι. σωιζεσθαι δὲ τοῖς πρόσω γὰρ ἐξακοσίοις γρύπεσι τὰ βαστάζοντα, πρὸ τοῖς ἕλλησιν, ὅτι τῆς μὲν ἄλλων δεόμενοι τῆς ἀσίας ἀρξαί σφῶν ἐλλιμένων ἤρξαν, δεῖ δὲ ἑκάστου δεῖ' ἐκείνοι τότοις, δεῖ οἱ ἕλληνες οὐ βασιλέως, ἀλλ' ὑπομικρὸν μόνον ἐκ τῆς πόρρω ἀκούς. ὅμηρος γὰρ ὅτε τῆς Φρυγὸς, ὅτε τῆς Μυσίων αὐχλῶ οἶσθα. δεῖ δ' ἂν θέλοις ἀγνοεῖν ὅτο μάζων, καὶ τῆς ἐκεῖ, καὶ τῆς γὰ φοινίκη πλέον, ἢν γὰ Βαβυλῶνι, ἢ νείλῳ, ἢ ἐκβατάνοις πρεσιώπησε. πρῶτοι δὲ πόρσαι, καὶ ἑλλίμενον ἐπῆρξαν· λυδοὶ δὲ ἐπῆρξαν μέν, ἀλλ' ὅσ' ἀσίας ὅλης ἐπάρξαντες, ἀλλὰ μόρια πάνυ μικρὰ, τῆς γὰ τὸς ἅλυος μόνον, καὶ ταῦτ' ἐπ' ὀλίγων χρόνων τῆς ἡμῶν κροίσου, καὶ ἀλυάττου. ὑφ' ἃ πηθῶντες δ' ὑπὸ πόρσαις, εἰ καὶ τι δέξης ἦν αὐτοῖς, ἀφηρέθησαν τὸ ὑπ' ἐκείνων. πόρσαι δ' ἀφ' ὃ κατέλυσαν τὰ μήδων, δοῦλοι καὶ λυδῶν ἐκράτησαν, καὶ οὐδὲ εἰς ἀσίαν ἕλληνας ὑπηκόους ἔχον. ὕστερον δὲ καὶ διέβησαν εἰς τὴν ἑλλάδα. καὶ ἠττηθέντες πολλοῖς καὶ πολλάκις ἀπῶσιν, ὅμως διετέλεσαν τῆς ἀσίαν μέχρι τῶν θαλάττης τόπων κατέχοντες, ἕως ὑπὸ μακεδόνων κατεπολεμήθησαν. ὁμοῦ δὲ εἰς τὴν ἡγεμονίαν κατασπάσας αὐτῶν, λύγδαμις. ἀλεξάμενος δὲ ὕστερον καμβύσης ὑὸς, ὑπὸ τῶν μάγων κατελύθη. τότος δ' αὖ ἐλόντες οἱ ἑπτὰ ὑπόσπορσαι, διαρέω τῷ ὑσπάσου παρέδοσαν τῆς ἀρχῆς. ἐφ' οἷς ἀφ' τότε διαδεχόμενοι κατὰ γένος εἰς νάρσην. οὗ ἀφ' ἑπτείνας βαγῶος ὁ θ' λυσαν εἰς νάρσην. οὗ ἀφ' ἑπτείνας βαγῶος ὁ θ' νῦχος, κατέσπασε διαρεῖον ὃν ἐπὶ τῆς γῆς τῆ βασιλέως. ὕστερον δὲ κατελύσας ἀλέξανδρος, αὐτὸς ἦρξε δὲ ἐκαὶ γ' δεκα ἔτη. εἶτ' εἰς ἕλληνες διαδεξάμενοι, ἐπὶ σὺν ὧδε τῆς γένος τότ' μεριδθὲν ἡ ἡγεμονία τῆ ἀσίας διελύθη. σωιζόμενα δ' ὅσον πρωτήκοντα ἐπὶ τοῖς διακοσίοις ἐτη. νῦν δ' ἦλθε καθ' αὐτοὺς σωιζῶτόν οἱ πόρσαι, βασιλείας ἔχουσιν, ὑπηκόους ἑστῶσι βασιλεῦσι, πρότερον μὲν μακεδόσι, νῦν δὲ παρθυαίοις.

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ Βιβλίον ἑξκαιδέκατον.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ ἑξκαιδέκατον περὶ τὴν ἀσυρίαν χώραν, ἐν ᾗ βαβυλὼν, καὶ νίσιβις, πόλεις μέγιστα. καὶ τὴν ἀδιαβηνὴν, καὶ μεσοποταμίαν, συρίαν πᾶσαν, φοινίκην, παλαιστίνην, ἀραβίαν πᾶσαν, καὶ ὅσα τῆς ἐρυθρᾶς θαλάττης ἡ ἀραβία, ἡ σκηνῖτις καλεῖ, καὶ τὴν σαρακηνῶν, ἣν σκηνῆτιν καλεῖ, καὶ πᾶσαν τὴν παραμένην, τῇ νοτίῳ θαλάσσῃ, καὶ τῇ ἐρυθρᾷ.

Η πορσίδι καὶ τῇ σουσιανῇ σωαλῆσιν οἱ ἀσύριοι. καλοῦσι δ' ὅτω τὴν βαβυλωνίαν, ἡ πολλὴν δὴ λιβύλω γῆς, ἧς γὰ μέρει, καὶ ἡ ἀτουρία δέ ἐστιν, ἣν πορ ἡ νῖν Θ καὶ ἡ ἀρβηλωνιάτις ἡ ἐλυμαῖοι, ἡ παραιτάκαι, ἡ ἡ πρὸς τὸ ζάγρον ὄρος κωνῖτις, ἡ τὰ πρὸς τὴν νῖνον πεδιάς, δολομήνη τε, ἡ καλαχηνὴ καὶ χαζηνὴ καὶ ἀδιαβηνὴ, καὶ τὰ τῶν μεσοποταμίας ἔθνη, τὰ πρὸς μεσημβρίαις, ἡ τοῦ πρὸς νίσιβιν μυγδόνας, μέχρι τοῦ ζεύγματος, τῆς ἡ τῆ τοῦ εὐφράτην, καὶ τὴν πρᾶν τοῦ εὐφράτου πολλῆς, ὧν ἀραβοῦ κατέχουσι, ἡ οἱ ἰδίως σῦροι ὑπὸ τῶν νῦν λεγόμενοι σύροι, μέχρι κιλίκων καὶ φοινίκων, καὶ λιβύων. καὶ τὸ θαλάττης ἡ ἡ τὸ αἰγύπτιον πέλαγος, καὶ τὸ ἰσσικὸν κόλπον. δοκεῖ δὲ τὸ τῶν σύρων ὄνομα διατεῖναι, ἀπὸ μὲν βαβυλωνίας μέχρι τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου, ἀπὸ δὲ τότου μέχρι τοῦ εὐξείνου τοπαλαιοῦ, ἡ δὴ καππαδοκίαν ἀμφότεροι, οἵ τε πρὸς τῷ ταύρῳ, καὶ οἱ πρὸς τῷ πόντῳ, μέχρι νῦν λευκόσυροι καλοῦνται, ὡς ἂν ὄντων τινῶν σύρων, καὶ μελάνων. οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ ἐντὸς τοῦ ταύρου. λέγω δὲ ταῦρον μέχρι τοῦ ἀμανοῦ διατείνων τὄνομα. οἱ δ' ἱστοροῦντες τὸν σύρων ἀρχαῖον, ὅταν φῶσι μήδους ἢ ὑπὸ πορσῶν καταλυθῆναι, σύρους ἢ ὑπὸ μήδων, οὐκ ἄλλους τινὰς οὗς σύρους λέγουσιν, ἀλλὰ οὓς ἐν βαβυλῶνι, ἡ νῦν ἐνῳκησαν· μήδους τὸ βασίλειον, ὧν ὁ μὲν νῖνος ὁ τὴν νῖνον ἐν τῇ ἀτουρίᾳ κτίσας. ἡ ἐν τότε χωρὶς ἦσαν ἡ διέλιπον τὴν ἀρχὴν, σεμίραμις, ἧς ὅτι μάτιστα, ἡ βαβυλῶν. ὕστοι δ' ἐκράτησαν ἡ ἀσίας, καὶ τὴν σεμιράμιδος, χωρὶς τῶν ἐν βαβυλῶνι ἔργων. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἡ πᾶσαν γῆν χειρὸν διέκυνται, ὅσοι ἡ ἦπειρον ταύτης ὅτι, τά τε χώματα, ἃ δὴ καλοῦσι σεμιράμιδος, καὶ τείχη, καὶ ὀρυμάτων κατασκευαὶ, καὶ συείγγων τῶν ἐν αὐτοῖς, καὶ ὑδρεύων, καὶ λιμάκων, καὶ διωρύχων ἐν ποταμοῖς, καὶ λίμναις, καὶ ὁδῶν, καὶ γεφύρων. ἀπέλιπον δὲ τοῖς μεθ' ἑαυτοὺς τὴν ἀρχὴν, μέχρι τῆς σαρδαναπάλου, καὶ ὃς-

STRABONIS GEOGRAPHICORUM Liber Decimus sextus.

ARGVMENTVM.

Sextusdecimus circa Assyriam uersatur, in qua Babylon est, & Nisibis, urbes maximæ. Item circa Adiabenã, & Mesopotamiam, & Syriam, & Phœniciam, & Palæstinam, Arabiam omnem, & quæcunq; Indica Arabiam contingunt. Item Saracenorum regionem, quam Scenetim uocat, & omnem Rubro mari, & mortuo adiacentem.

PErsiæ ac Susianæ iuncti sunt Assyrij. sic enim Babyloniã & maximam circũstantis regionis partem uocant, cuius etiam Aturia est, in qua sunt Ninus, Appolloniatis, Elymæi, Parætacæ, & Chaonetis, Zagro monti proxima. Item Campi Nino uicini, & Dolomena, & Calachena, & Chazena, & Adiabena, & Mesopotamiæ gentes, Gordyæis & Mygdonibus ijs proximæ qui circa Nisibim sunt, ijsq; qui ad Euphratis pontẽ, & ad multam trans Euphratem regionem, quam Arabes tenent, & qui proprie nũc Syri appellantur. usque ad Cilices & Phœnices & Libes, & Aegyptium pelagus, & Issicum sinum. Syrorum nomen tendere uidetur à Babylonia usque ad Issicum sinum, & ab hoc olim usque ad Euxinum. Quare utriq; Cappadoces tum qui ad Taurum, tum qui ad Pontum iacent, ad hoc usque tempus Leucosyri appellantur, ac si sint aliqui Syri nigri, hi autem extra Taurum sunt. Taurum dico eum qui ad Amanum usque nomen extendit. Qui de Syrorum imperio scribunt, cum Medos à Persis euersos dicunt, Syros autem à Medis, nullos alios Syros intelligunt, quàm qui Babylonem, ac Ninum regni caput effecerunt: quarum alteram Ninum scilicet Ninus in Aturia condidit. cuius uxor Semiramis regno succedens, condidit Babylonem, atque ij Asiam tenuerunt. Semiramidis opera præter ea, quæ apud Babylonem sunt, multa per uniuersam ferè hanc continentem ostenduntur, ut aggeres, qui Semiramidis uocantur, & mœnia, & munitionum fabricæ, & aquæductus, & scalæ & fossæ in fluminibus & lacubus, & uiæ, & pontes. Posteris uerò suis imperium reliquerunt usque ad Sardanapalum, & ob-

& Orbacum, quod poſtea in Medos tranſlatum eſt. Sed Ninus poſt euerſos Syros, extẽplò deleta eſt. Ea multo maior erat Babylone, in Aturiæ campo ſita. Aturia ſimilis eſt ijs locis, quę circa Arbela ſunt, & Lycum flumẽ intermedium habet. Arbela enim ad Babyloniam pertinent, & iuxta eam ſunt. Trans Lycum uerò Aturiæ campi, Ninum circumiacẽt. In Aturia quoq; uicus eſt nomine Gaugamela, apud quem Darius ſuperatus amiſit imperium. quare hic locus inſignis eſt, eius nomen Cameli domus interpretatũ. Sic enim eum Darius Hyſtaſpis filius nominauit, cum poſſeſſionem hanc camelo defeſſæ in alimentum daret, præſertim in uia, qua per deſerta in Scythiam cum oneribus itur. In quib. regi etiam alimentum erat. Macedones cum hũc uicum tenuem uiderent, Arbela uerò habitationem admirabilem, ab Arbelo, ut tradunt, Athmonæi filio condita, circa Arbela & prælium & uictoriam fuiſſe diuulgarunt, atq; ſic ſcriptoribus tradiderunt. Poſt Arbela & Nicatorium montem, quem ſic Alexander nominauit, uicto apud Arbela prælio, eſt flumẽ Caper, in tanta diſtantia in quãta Lycus. Regio ipſa Artacena dicitur. Circa Arbela eſt urbs Demetrias. Poſtea eſt fons, qui naphtha fluit, poſtea ignes, & Aeneæ templum, & Sadracę Darij regia, cius qui Hyſtaſtaſpis filius fuit, & cupreſſetum, & locus ubi Caper tranſlitur, iam cum Seleucia et Babylone coniunctus. Babylon in campo iacet, muri ambitum habet CCC. & LXXXV. ſtadiorũ. Eius craſſitudinem pedum XXXII. Altitudinem inter turres cubitorum quinquagenũm, turrium ipſarum ſexagenũm, uiam ſuper mœnibus tam latam, ut quadrigæ occurrentes facile pertranſire poſſint. Vnde & hoc ex VII. ſpectaculis unum dicitur. Item horti penſiles in figura quadrata, quorũ latus quodlibet quaternũm eſt iugerum. Hi fornicibus continentur ſeſe in forcipis modum intercidentibus, ſitis ſuper pilis in aleatoriarũ tabellarum formam, alius ſuper alia poſitarũ. Pilæ concauæ ſunt & terra plenæ, ut arbores maximas cõſitas recipere poſſint, ex lapide coctili & bitumine ſtructæ, tam ipſæ q̃ fornices & fornicũ interſectiones. Supremum tabulatũ aſcenſus ſcalares habet, & cochlias ipſis adiacẽtes, per quos cõtinuè aqua ex Euphrate in hortos afferebatur ab hominib. ad hoc ipſũ cõſtitutis

καὶ ὀρβάκου. μετέπειτα δ' εἰς μάσθυς ὕστερον ἡμῖν οὖν νίνου πόλις, ἠφανίσθησαν παραχρῆμα μετὰ τὴν τῶν σύρων κατάλυσιν. πολὺ μείζων ἦν ἡ βαβυλὼν, ἀφ' ἧς ἀπέχει ἡμερῶν ἑπτὰ πορείαν. ἡ δὲ χώρα ἀστυγείτων. ἡ δ' ἀστυγεία, ἡ πεδιάς ἐστι τόπος. ὁμοία δὲ μεταξὺ ἔχουσα τὸν λύκον ποταμόν. τὰ μὲν οὖν ἀρβήλα ἡ βαβυλωνίας ὑπάρχει, ἃ κατ' αὐτὸν ὄρη. ἡ δὲ πρὸς τοῦ λύκου, τὰ τῆς ἀστυγείας πεδία, τῇ νίνῳ πορίκειται. ἡ δὲ τῆς ἀστυγείας ὅτι γαυγάμηλα κώμη, ἡ ἦν σωίεβη νικηθῆναι, καὶ ἀποβαλεῖν τὴν ἀρχὴν Δαρεῖον. ἔστι μὲν οὖν τόπος ἐπίσιμος οὗτος, καὶ κτῆνος μεθορμοῦσιν ἡ γὰρ ὅτι καμήλου οἶκος. ἀνόμασε δ' οὕτω Δαρεῖος ὁ ὑστάσπου, ἡνίκα δοὺς εἰς Δατροφὸν τῇ καμήλῳ τὸ σωτηρίου πεπονηκυῖα μάλιστα τὸν ὅλον, τὸν ἀπὸ τῆς ὁρμοῦ σκυθίας μετὰ τῶν φορτίων, ἡ οἷς ἦν καὶ ἡ Δατροφὴ τοῦ βασιλέως. οἱ μὲν μακεδόνες, ἐπεὶ μὴ ὁρῶντες κώμην ὀλίγας λέξεις, τὰ δὲ ἀρβήλα κατοικίαν ἀξιόλογον, μῆσμα ὡς φασιν ἀρβήλου τοῦ ἀθμονέως, ἀπὸ ἀρβήλα τὸν μαχίμων καὶ νίνου κατασήσαντος, καὶ εἰς συγγραφὴν οὕτω παρειλήφασι. μετὰ δὲ τὴν ἀρβήλα, τὸ νικατόριον ὄρος ὃ προσωνόμασεν ἀλέξανδρος νίκης τὴν πρὸς ἀρβήλα μάχην, ὁ κάπρος ὄνομα ποταμὸς, ἐν ἴσῳ Διαστήματι, ὅσῳ καὶ ὁ λύκος. ἡ δὲ χώρα ἀρτακηνὴ λέγεται. πόλις ἄρβηλα δέ ἐστι, καὶ διμητριὰς πόλις. ἐνθ' ἡ τοῦ ναλφθα ταφή, καὶ τὰ πυρὰ, καὶ τὸ ἡλιακὸν ἱερὸν, καὶ ἐκκλάσκαι τὸ Δαρείου τοῦ ὑστάσπου βασιλέως, καὶ ὁ λυκαιονῶν, καὶ ἡ τοῦ κάπρου διάβασις, σωιάπτουσα ἤδη σελευκείᾳ, καὶ βαβυλῶνι. ἡ δὲ βαβυλὼν, καὶ αὕτη μὲν ὅτι ἐν πεδίῳ. τὸν δὲ λύκλον ἔχει τοῦ τείχους τριακοσίων ὀγδοήκοντα πέντε σταδίων. πάχος δὲ τοῦ τείχους πολλῶν μὲν καὶ τριάκοντα. ὕψος δὲ τὸ μὲν μεσοπυργίων, πήχεις πεντήκοντα. τὸ δὲ τῶν πύργων ἐξήκοντα. ἡ δὲ πάροδος ἐπὶ τοῦ τείχους, ὡς τέθριππα ἀναπορεύεσθαι ἀλλήλοις ῥᾳδίως. διόπερ τὸν ἐπὶ θεαμάτων λέγεται καὶ ὅτι, καὶ ὁ λερεμασὸς λίμνη, ἔχων ἐν περιαγωγῇ χήματα ἑκάστῳ πλευρὰν τετράγωνα πλίθρων. σωέχεται δὲ ψαλιδώμασι καμάρωτοις, ὧν τετταράκοντα ἐστὶν ὑπερκειμένοις λιθοδομήμασιν ἄλλης ἐπ' ἄλλη. οἱ δὲ τετταράκοντα κοῖλοι πύργοι γῆς, ὡς ἐπὶ ξαθαι φυτὰ δεγόμενον τὸν μεγίστων, ἐξ ἑπτὰς πλίνθοι καὶ ἀσφάλτου κατεσκευασμένοι, καὶ αὐτοὶ, καὶ αἱ ψαλίδες, καὶ τὰ καμαρώματα. ἡ δ' αὐτὰ τὰ σέγη πεβάσεις λιθίμακωτὰς ἔχει. παρακειμένους δ' αὐταῖς, καὶ κοχλίας, δι' ὧν τὸ ὕδωρ αὐτάγουσιν εἰς τὸν λιμένα, ἀπὸ τοῦ εὐφράτου σωεχῶς, οἱ πῶς οὐδὲ πεπυσμένοι. γὰρ

ὁ γὰρ ποταμὸς διὰ μέσου ῥεῖ τῆς πόλεως σταδίαιος τὸ πλάτος. ὧδι δὲ τοῦ ποταμοῦ ὁ λιμένος. ἔστι γὰρ καὶ ὁ τοῦ βήλου τάφος αὐτόθι, νῦν μὲν κατεσκαμμένος, ξέρξης δ' αὐτὸν κατέασασιν, ὡς φασιν. ἦν δὲ πυραμὶς τετράγωνος ἐξ ὀπτῆς πλίνθου, καὶ αὐτὴ σταδιαία τὸ ὕψος. σταδιαία καὶ δὲ ἑκάστη τῶν πλευρῶν, ὧν ἀλέξανδρος ἐβούλετο αὐασκευάσαι. πολὺ δ' ἦν ὄργου ἢ πολλοῦ χρόνου. αὐτὴ γὰρ ἡ χὰς εἰς ἀνακάθαρσιν μυρίοις αὐθρώποις ἐνιαυτοῦ μισθῶν ὄργου ἦν, ὡς ὑπ' ἐφθη τὸ ἐγχειρηθὲν ὥστε λέσαι, πρόσχημα γὰρ ἡ νόσος, καὶ ἡ τελευτὴ συνέπεσε τοῦ βασιλέως. τῶν δ' ὑσπορυβόλεις ἐφρόντισεν. ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ ὀλιγωρήθη κατέλιψαν τ' πόλεως, τὰ μὲν οἱ πρόσθεν, τὰ δὲ ὁ χρόνος, καὶ ἡ τῶν μακεδόνων ὀλιγωρία περὶ τὰ τοιαῦτα. καὶ μάλιστα ἐπειδὴ τὴν σελεύκειαν ὧδι τοῦ τίγριτ πλησίον τ' βαβυλῶνος ὑπὲρ τριακοσίοις που σταδίοις ἐτείχισε σέλευκος ὁ νικάτωρ. καὶ γὰρ ἐκεῖνος καὶ οἱ μετ' αὐτὸν ἅπαντες πρὸς ταύτην ἐσπούδασαν τὴν πόλιν, καὶ τὸ βασίλειον ἐνταῦθα μετέτιθεσαν. καὶ δὴ καὶ νῦν ἡ μὲν γέγονε βαβυλῶνος μείζων, ἡ δ' ἔρημος ἡ πολλή, ὡς ἐπ' ἀληθοῦς, μὴ αὖ ὀκνῆσαί τινα εἰπεῖν ὅπερ ἔφη τῆς τῶν κωμικῶν ὧδι τῶν μεγαλοπολιτῶν τῶν ἀρκαδίας. ἐρημίαν μεγάλην ὄντων ἡ μεγάλην πόλιν. διὰ δὲ τὴν τῆς ὕλης σπάνιν, ἐκ φοινίκων ξύλων αἱ οἰκοδομαὶ σωτελοῦνται, καὶ δοκοῖς καὶ σύλοις. πρὸς δὲ τοὺς σύλους τρέφοντες ἐκ καλάμης χοιρίνας πρὸς πᾶσιν, ἔτ' ἐπαλείφοντες χρώμασι καταγράφουσι. τὰς δὲ θύρας ἀσφάλτῳ. ὑψηλαὶ δὲ καὶ αὗται, καὶ οἱ οἶκοι καμαρωτοὶ πάντες διὰ τὴν ἀξυλίαν. ψιλὴ γὰρ ἡ χώρα, καὶ θαμνώδης ἡ πολλὴ, πλὴν φοίνικος. οὗτος δὲ πλεῖστος ἐν τῇ βαβυλωνίᾳ. πολὺς δὲ καὶ ἐν σούσοις. καὶ ἐν τῇ πρὸς ἑσπέρᾳ, καὶ ἐν τῇ καρμανίᾳ. διορύττουσι δ' ὀρύγματα. πηγαὶ πλησίαι γὰρ καὶ τὰ ἐν σούσοις, καὶ τῇ σιτακηνῇ. ἀφώρισται δ' ἐν τῇ βαβυλωνίᾳ καθ' ἑκάστην φυλὴν τοῖς ἐπιχωρίοις φιλοσόφοις, τοῖς χαλδαίοις προσαγορευομένοις, οἳ περὶ ἀστρονομίαν εἰσὶ τοπλέον. προσποιοῦνται δέ τινες καὶ γενεθλιαλογεῖν, οὓς οὐ παραδέχονται οἱ ἕτεροι. ἔστι γὰρ καὶ φύλον τι τῶν ἐν χαλδαίων καὶ χώρα τῆς βαβυλωνίας ὑπ' ἐκείνων οἰκουμένη, πλησιάζουσα καὶ τοῖς ἀραψι, καὶ τῇ κατὶ σούσας λεγομένῃ θαλάττῃ. ἔστι δὲ ὧν ἐν χαλδαίων ἐν ἀστρονομικῶν γένη πλείω. καὶ γὰρ ὀρχηνοί τινες προσαγορεύονται, καὶ βορσιππηνοί, καὶ ἄλλοι πλείους, ὡς ἂν κατὰ αἱρέσεις, ἄλλα καὶ ἄλλα λέγοντες περὶ τῶν αὐτῶν δόγματα. μέμνηται δὲ καὶ τῶν αὐθρώπων τινῶν οἱ μαθηματικοὶ, καθάπερ ἱππάλου τε καὶ ναβουριανοῦ, καὶ σουδίνου. καὶ

Nam flumẽ mediam urbem interluit. eius latitudo ſtadium occupat, horti ſuper flumine ſunt, ubi etiam Beli ſepultura eſt nunc eruta, quã Xerxes eruit, ut fertur. Ea pyramis quædam erat quadrata, ex latere coctili ſtructa, ſtadij altitudine, cuius quodq; latus ſtadium obtinebat. Hanc Alexander reparare uoluit: ſed cũ multi laboris eſſet, & multi temporis, (nam ſolum ad expurgandam terram X. millibus hominũ, duobus menſibus opus erat) quod incœperat perficere, nõ ualuit. Illico enim morbus & mors conſecuta eſt. Id poſteriorum nemo curauit: quinetiam reliqua neglecta ſunt, & urbis partem Perſę diruerunt, partem tempus conſumpſit & Macedonum negligentia, præſertim ubi Seleucus Nicator Seleuciã ad Tigrim condidit ad ſtadia CCC. Babyloni proximam. Nam & ille & poſteri omnes circa hanc urbẽ maximopere ſtuduerunt, & regni caput effecerunt, & nũc Babylone maior eſt, quanq; magna ex parte deſerta, ut id facile de ea dici poſſit, quod de magnis urbibus, quæ in Arcadia erant à quodã dictũ eſt, Magna ciuitas magna ſolitudo eſt. In ea propter lignorũ inopiam ex palmaceis trabibus & columnis ædificia faciũt. Circum columnas funes ex torta ſtipula cõfectos ponunt, poſtea ea illinientes coloribus pingũt. Portæ bituminatæ & altæ ſunt tam ipſæ, q̃ domus, quæ omnes propter lignorum penuriam fornicantur. Nam regio magna ex parte nuda, nihil habet præter frutices & palmã quæ & in Babylonia & in Suſiana, & in ora Perſiæ, & in Carmania permulta eſt. Imbrice autem non utuntur, cum imbribus careant. Suſiana Sitacenæ ſimilis eſt. Conſtituta eſt habitatio quædã in Babylonia philoſophis indigenis, plurimum circa philoſophiã uerſantibus, qui Chaldæi appellantur. Sunt ex eis qui genethlialogiam ſimulent, ſed à cæteris non recipiuntur. Eſt alia Chaldæorum natio & Babyloniæ regio ab eis habitata, Arabibus & mari proxima, quod Perſicum appellatur. Chaldæorum aſtronomicorum genera multa ſunt. Nam quidam Orcheni dicuntur, quidam Borſippeni, & alij complures, qui tanquam per ſectas eiſdem de rebus alias atque alias opiniones ſequuntur. Et mathematici quoque, de nonnullis eorum mentionem faciunt, quemadmodum de Cidena, & Naburiano, & Sudino. Nam

& Seleucus ex Seleucia Chaldæus est, atq; alij cõplures illustres uiri. Borsippa ciuitas est Dianę & Apollinis sacra. In ea maximũ linificiũ est, et maxima uespertilionũ multitudo, q lõgè maiores sunt q in cæteris locis capiunt, & in esum cõdiunt. Babyloniorũ regio ab oriente cõplectit à Susijs & Elymæis & Parætacẽis: à meridie uerò, à Persico sinu et Chaldæis usq; ad Arabes Alesenos: Ab occidẽte, ab Arabibus Scenitis usq; in Adiabenam & Gordiæã: A septentrione ab Harmenijs ac Medis usq; ad Zagrũ montẽ, & gentes circa eũ habitantes. Regio à multis fluminib. irrigat, quorũ maximi sunt Tigris & Euphrates. Hæc enim flumina fœcũda sunt, post Indica ad australes Asiæ partes defluentia, & p alterum, Opim nauigat, et in eã quę nũc Seleuca dicit (Opis aũt uicus est circumstantiũ locorum emporiũ) per alterũ uerò Babylonẽ, supra tria millia stadiorũ. Sed Persæ uolẽtes de industria nauigationẽ prohibere, * canales manu factos cõstruxerunt, extranearũ inuasionũ metu. Alexander cum aduẽtasset, quot quot potuit restituit, eos præsertim qui Opim deferebant, & fossas maximas duci curauit. exundat enim Euphrates in æstate, à uere incipiens, cum iam niues in Harmenia liquefiunt, ut necesse sit stagnari arua, atque obrui, nisi quis ingruentem fluxum, & aquarum uim per fossas & canales diuertat, quem admodum Nilum in Aegypto. atque ob hoc quidem canales deducti sunt, sed opera multa opus est. Nam cum terra profunda sit, & mollis ac facile cedat, facile ab aquis trahitur, & cãpos nudat, & limus fossas implet, & eorum ora obstruit. Vnde rursum aquarum effusionẽ fieri contingit, quę in campos egressa, lacus & paludes ad mare efficiunt, & arundineta, è quorũ arundinibus uaria contexuntur uasa, quorũ quæ liquida susc ipiunt, bitumine illinuntur, cætera nuda, & lituræ expertia relinquunt: fiunt etiam uela arũdinea storeis, & cratibus similia. Hęc inundatio omnino prohiberi non potest, afferri autẽ aliquod remedium potest, quod optimorũ principũ opus est. Remedium est, multam aquarum effusionem obstruendo prohibere, fossarum uerò repletionem quam limus efficit, eas expurgãdo & ora aperiẽdo purgatio facilis est,

* παραρράσσουσι

σέλευκος δ' ὁ ἀπὸ τῆς σελευκείας χαλδαῖος ἦν, καὶ ἄλλοι πλείους ἀξιόλογοι ἀνδρες. τὰ δὲ βόρσιππα, ἱερὰ πόλις ἐστὶν ἀφροδίτης καὶ ἀπόλλωνος, λινουργεῖον μέγα. πλήθουσι δὲ ἐν αὐτῇ νυκτερίσιν μείζοσι τῶν ἐν ἄλλοις τόποις. ἁλίσκονται δ' εἰς βρῶσιν, καὶ ταριχεύονται. παρίεται δ' ἡ χώρα τῷ βαβυλωνίῳ, ἀπὸ μὲν ἑῴου, ὅσον τε σουσίων καὶ ἐλυμαίων καὶ παραπαλωῶν. ἀπὸ δὲ μεσημβρίας, ὅσον τὸ πορσικὸν κόλπου, καὶ τὴν χαλδαίων, μέχρις ἀφάβων τῶν ἀλεσιωνῶν. ἀπὸ δὲ ἑσπέρας ὑπό τε ἀραβίων τῶν σκηνιτῶν μέχρι τῆς ἀσφαλτιτιδος, καὶ τῆς γεφυραίας. ἀπὸ δὲ τῶν ἀρκτῴων ὑπό τε ἀρμενίων καὶ μήδων, μέχρι τοῦ ζάγρου, καὶ τῶν περὶ αὐτοὺς ἐθνῶν. διαῤῥεῖται δ' ὑπὸ πλείονων μὲν ποταμῶν ἡ χώρα, μεγίστων δὲ τοῦ τε εὐφράτου καὶ τοῦ τίγριος. μετὰ γὰρ οὖν ἰνδικοὺς οὗτοι λέγονται μεγιστοῤῥεῖν, κατὰ τὰ νότια μέρη τῆς ἀσίας οἱ ποταμοί. ἔχουσι δ' αὐλῶνας, ὁ μὲν ὧδί πῃ τῶν νιῶ σελευκείαν. ἡ δὲ ὧδέπως, ἐπὶ μὲν ἐμπορεῖον τῶν βύκλῳ τόπων, ὁ δ' ὧδὶ βαβυλῶνος, πλείονων ἢ τρισχιλίων σταδίων. οἱ μὲν οὖν ὧτερσαι οὐ κατάπλους ἐπὶ τηλοῦ ἐωλύειν ἐθέλοντος φόβῳ τῶν ἐξωθεν ἐφόδων, καταῤῥάκτας χειροποιήτους κατεσκευάκεισαν. ὁ δὲ ἀλέξανδρος ὧν ὧν ἄσους οἷός τε ἦν αὐτεσκεύασε, καὶ μάλιστα τοὺς ἐπὶ τῶν ὧπιν. ἐπεμελήθη δὲ καὶ τῶν διωρύγων. πλημμυρεῖ γὰρ ὁ εὐφράτης κατὰ τὸν ἀρχὸν τοῦ θέρους, ἀπὸ τροπῶν ἀρξάμενος, ὡς ἂν καὶ τὰ ἄνω τοῦ χιόνος ἀπὸ τῶν ἀρμενίας, ὥσ' ἀνάγκη λιμνάζειν, καὶ κατακλύζεσθαι τὰς ἀρούρας. ἐὰν μὴ διοχετεύσι τις ταφρείαις ἢ διώρυξι τὸ ἐκπῖπτον τοῦ ῥοῦ καὶ ὠθιπολάζον ὕδωρ, καθάπερ καὶ τῶν αἰγύπτῳ τὸ τοῦ νείλου. γίγνεται μὲν οὖν αἱ διώρυγες γεγώνασι. χρεία δὲ ὕδατι ὑπαργίας μεγάλης, βαθείας γῆς, καὶ μαλακῆς, καὶ σύγκλυστος, ὥστε καὶ ἐκνοῦσθαι ῥᾳδίως ὑπὸ τῶν ῥευμάτων. καὶ γεμοῖ τὰ πεδία. πληροῖ δὲ τὰς διώρυγας, καὶ τὰ σώματα αὐτῶν ἐμφορεῖται ῥᾳδίως ἡ χώρα. ὅταν δὲ συμβαίνῃ πάλιν τοῦ ὑπερχυσιν τῶν ὑδάτων εἰς τὰ πρὸς τὴν θαλάττην πεδία ἐκπίπτουσαν, λίμνας ἀπέλειαν καὶ ἕλη, καὶ καλαμῶνας, ἐξ ὧν καλάμινα πλέκειν ποικίλα σκεύη, τὰ μὲν ὑγρὰ δεκτικά, τῇ ἀσφάλτῳ προσαλείφοντα, πρὸς δ' ἄλλοις ψιλῶς χρώμενον. καὶ ἰσία δὲ ποιοῦντα καλάμινα, ψιάθοις, ἃ ῥιπὶ πλέοντα πλησίον. τὸ μὲν ὂν παντάπασι λωλύειν τοῦ διαύτου πλημμύραν οὐκ εἴη τε ἴσως, τὸ δὲ τῇ δυνατὸν προσφέρειν βοήθειαν ἡγεμόνος ἀγαθοῦ ὄντος. ἡ δὲ βοήθεια αὕτη, τοῦ μὲ πολλὴν προέχυσιν ἐμφράξει λωλύσει, τοῦ δὲ πλήρωσιν ἡ χὸς ὀρυττόντι ἀναντίον, ἀνακαθαίρουσι τὰ διωρύγων, καὶ ἐξανοίξει τὰ συμάτων. ἡ μὲν ἀνακάθαρσις, ῥᾳδία

obstructio laboriosa. Nam cũ terra facile cedat, & mollis sit, aggestum limum non sustinet, sed cedendo & ipsa trahitur, & os effossu difficile reddit. Nam & celeritate opus est, ut citò fossæ claudantur, & ne omninò ab eis aqua elabatur. Fossæ enim per æstatẽ arefactæ flumen arefaciunt, q̃d humide factũ deriuationes ad tempus præbere nõ potest; quibus regio perusta & æstuosa per æstatẽ plurimũ eget. Nam nihil refert siue aquarũ multitudine obruantur fruges, siue siti depereant. Præterea cũ nauigationes ualde utiles sint ab antedictis causis impeditę, aptari non possunt, nisi fossarũ ora citò aperiant, & citò claudantur, ut semper fossæ mediocritatẽ seruent, ne in eis aqua redundet, ne ue etiã deficiat. Refert Aristobulus, Alexandrũ ipsum nauigantem, et scapham gubernantem, operi præfuisse, & cum cætera multitudine fossas emundasse, & ora obstruxisse, et nõnulla aperuisse. Cumq; fossam quãdam ad paludes & lacus, qui sunt Arabiam uersus, tẽdere animaduerteret, habentem os intractabile, & obstructu difficillimum, propter cedentem & mollem terram, aliud nouum os aperuisse xxx. stadiorum capto loco petroso, atq; traducto alueo. Idq; tum prouidẽdi gratia fecisse, tum ne Arabia omnino difficilis esset ingressu, propter lacus & paludes, cũ ppter aquę multitudinẽ ĩã effecta insula uideret. Habebat enim in animo regionẽ eã adipisci, simulq; & classem & receptacula parauerat, nauigia quoq; partim in Phœnicia Cyproq; cõstruxerat, tũ plicatilia, tum cõpacta, quę stad.* septẽ Thapsacũ portata, postea Babylonẽ flumine deferrent, partim in Babylonia ædificauerat, ex hortorũ & lucorũ cyparissis. Nam in eo loco materiei inopia est, apud Cosseos uerò & nõ nullos alios mediocris copia. Hoc prætextu maximè motũ bellum dicunt, q̃d soli Arabes ex omnibus gentibus legatos ad eum nõ misissent, sed reuera cupientẽ omnib. dominari: & quoniã duos tantũ deos ab illis coli audisset, Iouẽ scilicet & Bacchũ, qui quæ ad uitam pertinent: principalia dant, se tertium existimasse cultum iri, si uicisset, & patriam libertatem quã prius habebãt, illis permisisset. Atq; hæc Alexandrum circa canales effecisse, et regum & principũ sepulturas, quarũ plurimæ in lacubus erant, reportasse. Eratosthenes

* Numerus suspectus, et id in Græcis.

ἡ δ' ἐμφραξις, πολυχειρίας δεῖται. σύγκλυστος δ' οὖσα καὶ γῆ μὴ μαλακὴ, τὴν ὠθισθεῖσαν οὐ κατωθεῖ χαρ, ἀλλ' ἀεὶ συνεφέλκεται ἐκείνην, καὶ ποιεῖ δυσδύχωστον τὸ σῶμα, καὶ τάχος. δεῖ δ' πῶς τὸ ταχέως ἁλῶναι τὰς διώρυγας, καὶ μὴ πᾶν ἐκ πεσεῖν ἀθρόον τὸ ὕδωρ. ξηραν θεῖσαν δὲ τὸ θέρος, ξηραίνουσι καὶ τὸ ποταμόν. παφλασθεὶς δ' ἐπὶ τὰς ἐποχετείας ὁ δυνατὸς πρὸς χειμῶνος καιρὸν, ὧν δεῖται πλέονος τὸ θέρος ἐμπέρος ὅσα ἡ χώρα καὶ διαυματηρά. διαφέρει δ' ὁδὸν ἢ τῷ πλήθει τὸ ὑδατῶν κατακλύζεσθαι τοὺς ἀγρούς, ἢ τῇ λιμνώδει, τῷ δὲ διαφθείρεσθαι μᾶλλον καὶ οὐκ ἀνάπλους πολὺ τὸ χρήσιμον ἔχοντας ἀεί. λυμαινομένης δ' ὑπ' ἀμφοτέρων τ λεχθέντων παθῶν, οὐκ οἷόν τε ἐπανορθῶν, εἰ μὴ ταχὺ δυνοίγοιθ τὰ σώματα τ διωρύγων. ταχὺ δ' ἐκλείοιντο, εἰ αἱ διῶρυγες ἀεὶ μεβριάζοιεν, ὥστε μὴ πλεονάζειν δ' αὐτὰς τὸ ὕδωρ, μήτ' ἐλλείπειν. φησὶ δ' ἀρισόβουλος ἐν ἀλέξανδρον αὐτὸν αὐτὸν πλέοντα καὶ κυβερνῶντα τὸ σκάφος, ὥσπερ ἐν, καὶ αὐτὸν καθαίρειν τὰς διώρυγας μετὰ τοῦ πλήθους τῶν συναναλουθησάντων. ὡς δ' αὖτος, καὶ τὰ σώματα ἐμφράττειν, τὰ δ' αὐοίγειν. κατανοήσαντα δὲ μίαν στωτέναν ὕδατος ἕλη, καὶ τὰς λίμνας τὰς πρὸς ἀραβίας, δυσμεταχείριστον ἔχουσαν τὸ σῶμα, καὶ μὴ ῥᾳδίως ἐμφράττεσθαι διὰ μαλθακὸν τὸ σύγκλυστον, ἀλλο αὐτὸν ἀνοῖξαι κοινὸν σῶμα ἀπὸ σταδίων τριάκοντα ὑπόπλεον λαβόντα χωρίον, κἀκεῖ μεταγαγεῖν τὸ ῥεῖθρον. ταῦτα δὲ ποιεῖν πρόνοιαν ἅμα καὶ τοῦ μὴ τὴν ἀραβίαν δυσείσβολον τελέως ὑπὸ τ λιμνῶν ἢ τῆ τ ἑλῶν ἀπτελεσθῆναι νησιάζουσαν ἤδη δ' ἂν καὶ πλῆθος τ ὕλατος. διανοεῖσθ δ' ἐν κατασκάψαι τὴν χώραν ἰούτην καὶ σόλους καὶ ὁρμητήρια ἤδη κατεσκευασμένα τὰ πλοῖα, τὰ μὲν φοινίκη τε καὶ κύπρῳ ναυπηγησάμενον διαλυτά τε, καὶ γομφωτὰ, ἅ κομιδῇ τὰ εἰς θάψακον, τὰ δ' ἄλλοις ἐπὰ, εἶτα τῷ ποταμῷ κατακομισθῆναι μέχρι βαβυλῶνος. τὰ δ' ἐν τῇ βαβυλωνίᾳ συμπεφάνθαι τῶν ἐν τοῖς ἄλσεσι καὶ τοῖς περιβόλοις λυπεῖσθαι. ἀσαίους δ' ὕλης ἐνταῦθα, ἐν ἢ κυπαρίσσοις καὶ ἄλλοις πισὶ μέρια τίς ὄψει θυπορία. σκέψασθαι μὲν αἰτίαν τ πολέμια φασίν. ἐπειδὴ μόνοι τῶν ἁπάντων ὁ προσεβύσαντο οἱ ἄραβες ὡς αὐτ. τὸ δ' ἀληθὲς ὀρεγόμενον πάντων εἶναι λύσειον. καὶ ἐπειδὴ δύο θεοὺς ἐπωνόμασε δὲ τιμᾶσθαι μόνος ὑπ' αὐτ, τόν τε διόνυσον οὗ τὰ λυσειώτατα πρὸς τὸ ζῆν πρὸς χοντες, βίτον ἀπολαβεῖν ἑαυτ τιμήσασθαι, στρατήσαντα, καὶ ὠφελήσαντα τὴν πάτριον αὐτονομίαν ἔχειν, ὧν ἔχον πρότερον. ταῦτά τε δὴ πραγματεύεσθαι περὶ τὰς διώρυγας τὸν ἀλέξανδρον, καὶ οὗ τὰ φος σκευωρεῖσθαι οὗ τῶν βασιλέων καὶ διωκτῶν, οὗ γὰρ πλέοντες ἐν ταῖς λίμναις εἶεν. ὁρᾶν δὲ φησὶ

lacuum mentionẽ faciẽs, qui apud Arabiam erant, dicit cum aqua exitũ non haberet, ſubterraneos meatus aperuiſſe, ac per illos uſq; in Cœloſyriam deferri, et in ea flumina erumpere, quæ circa Rhinocolura, & Caſiũ montem ſunt, atq; ibi et lacus & uoragines efficere, quę haud ſcio an ueriſimilia dixerit. Nam Euphratis effuſiones, quæ Arabiã uerſus, & lacus, & paludes efficiunt, mari Perſico proximæ ſunt. Iſthmus aũt qui ea dirimit, nec ſanè multus eſt, nec petroſus. Quare ueriſimiliùs erat, aquã in mare impelli, ſiue ſub terrã ultra q̃ ſex millia ſtadiorũ ſiccam & aridã regionẽ permeare, præſertim cum Libanus & Antilibanus, & Marſias mõtes medij eſſent. Atq; hi quidem hæc dicũt. Polycletus negat Euphratẽ inundare, cum per campos maximos feratur, montiũ uerò nõnullos duobus millibus ſtadiorũ abeſſe, Caſios ad mille diſtare, non admodũ altos, nec ualde niuibus preſſos, nec confertam niuium liquefactionẽ inducentes. Nam maximè montium altitudines in borealibus partibus ſunt, ultra Ecbatana. In auſtralibus uerò ſciſſos ac dilatatos plurimũ deprimi, ſimulq; maximã aquæ partem à Tigri excipi. q̃d itaq; ultimo dicitur, apertè abſurdum eſt. In eoſdẽ enim campos deſcendit, & ſic montiũ altitudines, quæ inundare dicuntur, inęqualitatẽ quandam habent, partim quòd borealia magis attolluntur, partim quòd meridionalia dilatant. Sed nix nõ modò altitudine montiũ, ſed climatibus iudicatur. Et eiuſdem mõtis boreales partes magis niuibus tanguntur, q̃ auſtrales, & diutius illæ niuem retinent, q̃ hę. Cum itaq; Tigris ex ſupremis Harmeniæ partibus, quæ ſunt Babyloniæ proximæ, niualem aquam ſuſcipiat nõ ſanè multam, utpote ab auſtrali latere deſcendentem, minus inundabit. Euphrates uerò ex utriſq; partibus aquam recipit, nõ ex uno monte ſolum, ſed ex multis, ut in peragratione Harmeniæ declarauimus, addita etiam fluminis longitudine, quantum in magna & in parua Harmenia percurrit, & quantum ex parua Harmenia per Cappadociam & Taurum uadẽs Thapſacum uſq; defertur, inferiorem Syriam & Meſopotamiam diſterminans, et quantũ reliquum eſt uſq; ad Oſtia & Babylonem, quę ſumma eſt triginta et ſex millium ſtadiorum. Quæ quidem canales attinent, hæc ſunt. Regio hordeum fert quantum alia nulla. nam modios trecentenos aſſert, ut dicitur. Cætera uerò ex palma prębet.

δὲ τ̃ λιμνῶν μνησθεὶς τ̃ πρὸς τῇ ἀραβίᾳ φησὶ τὸ ὕδωρ ἀφεῤῥύμεν εἰς μεγάλους τόπους ὑπὸ τὴν γῆν. ἡ δ' ἐκείνων ἀναφορὰ μέχρι τινὸς ὠθεῖται, ἀναλιβάδα γιγνομένη μέχρι λόγου, ἡ τὸ διάστημα ὅρος ποταμὸς ἡ πόλις τὰς ἐκεῖ λίμνας, ἡ τὰ βάραθρα ἃ οἶδα δὲ εἰ πιθανῶς εἴρηκεν. αἴτιον δὲ τοῦ διῤῥᾶγέναι τὰς ποιῆσαι τὰς πρὸς τῇ ἀραβίᾳ λίμνας ἡ τὰ ἕλη, πλησίον εἶναι φησὶ τὴν πρόῤῥηξιν τῆς. ὁ δὲ διέῤῥηγμα ἰσθμός, ὅτι πολὺς ὄγκος ἐστὶ πετρώδης, ὥστε τοῦτο μᾶλλον εἰκὸς ἦν βιάσασθαι τὸ ὕδωρ εἰς τὴν θάλατταν. εἶτ' ἀπὸ γῆς, εἶτ' ἀπὸ πόλεως, ἢ πλείους τῶν ἑξακισχιλίων σταδίων διανύειν, ἀνυδρον καὶ ξηρὰν ὄντα καὶ ταῦτα ὁρῶν γὰρ μέσον λειμῶνα, πύκνα λιβάνου καὶ τοῦ ἀντιλιβάνου τοῦ κοίλου. οἱ δὲ σπειρομένους λέγουσι. πολύκλειτος δέ φησι μὲν πλημμυρεῖν τὸν διῤῥάτην, διὰ γὰρ πεδίων φορεῖσθαι μεγάλων, τὰ δ' ὄρη τὰ μὲν ἀφιέναι σταδίους, τὰ δὲ διάστημα μέχρι χιλίους, ὁ παύειν ὑψηλὰ ὄντα νιφόμενα σφοδρῶς, ὅτι ἀθρόαν ὑποφέροντα τὴν χιόνα τὴν ταχίστην ἐκβάλλειν. εἶναι γὰρ οὐ τὰ ὑψηλὰ τῶν ὀρῶν ἀνωμαλίαν ἔχει. τῶν δ' ἄλλων μᾶλλον τὰ βόρεια. τῶν πλατυωμάτων τὰ μεσημβρινὰ. ἡ δὲ χιὼν, ὁ τοῖς ὑψηλοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἁλίμασι, τότε ἀνορθοῦται τὰ βόρεια μέρη νίφεται μᾶλλον ἢ τὰ νότια, καὶ τ̃ χιόνα συμμένουσαν ἔχει μᾶλλον ἐκεῖνα, ἢ ταῦτα. ὁ μὲν τίγρις ἐκ τ̃ νοτιωτάτων μερῶν τ̃ ἀρμενίας, ἃ πλησίον δύεται βαβυλωνίας, δεχόμενος τὸ ἐκ τῶν χιόνων ὕδωρ τὸ πολὺ ὤν, ἅ τε ἐκ τ̃ νοτίου πλευρᾶς, ἧττον αὖ πλημμύροι. ὁ δὲ διῤῥάτης, τὸ δὲ ἀμφοτέρων δέχεται τῶν μορῶν, ἡ οὐκ ἐξ ὀλίγους ὄρους, ἀλλὰ πολλῶν, ὡς ἐσπλεῦσιν γὰρ τὴν ποδηγήσαντ̃ ἀρμενίας, προσθεὶς τὸ μῆκος τοῦ ποταμοῦ, ὅσον μὲν τὸ γὰρ τῇ μεγάλῃ ἀρμενίᾳ διέξεισι, καὶ τῇ μικρᾷ. ὅσον δ' ἐκ τ̃ ἀρμενίας, ἡ τ̃ μικρᾶς ἀρμενίας ἡ τ̃ καππαδοκίας διὰ τ̃ταύρου διηκόντων ἕως θαψάκου φέρεται, τ̃ κάτω συρίαν, ἡ τ̃ μεσοποταμίαν ἀφορίζων, ὅσον ἐστὶν ἀπὸ τόπου μέχρι βαβυλῶνος ἡ τ̃ ἐκβολῆς ὁμοῦ, βιαμυρίων ἡ ἑξακισχιλίων σταδίων. τὰ μὲν οὖν ἀπὸ τὰς διώρυγας τοιαῦτα. ἡ δὲ χώρα φέρει λειθὰς μὲν ὅσας ἐκ ἄλλη, ἡ γὰρ τριακοσάχοια λέγεται. τὰ δὲ ἄλλα ἐκ τοῦ φοίνικος πᾶσι. τὰ δὲ ἄλλα ἐκ τοῦ φοίνικος πᾶσι ἔχουσι, καὶ γὰρ

καὶ γὰρ αὐτὸν καὶ οἶνον, καὶ ὄξος, καὶ μέλι, καὶ ἄλφιτα, τά τε πλεκτὰ σαγηνεῖα ἐκ τούτου. τοῖς δὲ τευχήσιν αὐτ' αὐθράκων οἱ χαλκεῖς χρῶνται. βρέχουσι δὲ τοῖς σπιζομένοις εἰς τροφὴν βουσὶ, καὶ προβάτοις. φασὶ δ' εἶναι καὶ πόρκιλιν ὠφέλιμον, ᾗ ἡ τὰς ὠφελείας τοῦ φοίνικος, τριακοσίας καὶ ἑξήκοντα ἀριθμοῦντας ἐλαίῳ ἀλείφεσθαι τῷ σιλαμίνῳ τοπίου. οἱ δ' ἄλλοι τόποι σπανίζονται τούτου τοῦ φυτοῦ. γίνεται δ' ἐν τῇ βαβυλωνίᾳ ἡ ἄσφαλτος πολλὴ, περὶ ἧς ὁρᾶσθαι μῆκος οὕτως εἴρηκεν. ὅτι ἡ μὲν ὑγρὰ ἐν καλοῦσι νάφθαν, γίνεται γὰρ τῇ σουσίδι, ἡ ξηρὰ ἀσφαλτος πήττεται γὰρ τῇ βαβυλωνίᾳ. ταύτης δ' ὄντι ἡ πηγὴ τοῦ νάφθα πλησίον. πλημμύρουσι δὲ τούτου ἡ τὰς τῶν χιόνων τήξεις, καὶ αὐτὴ πληροῦται, καὶ ὑπερχύσιν εἰς τὸν ποταμὸν λαμβάνει. γίνεται δὲ σωίσαντα βῶλοι μεγάλαι πρὸς τὰς οἰκοδομὰς ὠφέλιμοι, τὰς μὲν ἐν ὀπτῆς πλίνθου. ἄλλοι δὲ καὶ τὴν ὑγρὰν γίνεσθαι φασί. ποιεῖται δὲ καὶ ἐν τῇ βαβυλωνίᾳ ἡ ξηρᾶς, εἴρηται πόσον τὸ χρήσιμον τὸ ἐν τῇ οἰκοδομίᾳ μάλιστα. φασὶ δὲ καὶ πλοῖα πλέκεσθαι. ἐμπλασθέντα δ' ἀσφάλτῳ πυκνοῦσθαι. τὴν δ' ὑγρὰν ἐν νάφθαν καλοῦσι, παράδοξον ἔχειν συμβαίνει τὴν φύσιν. προσαφθεὶς γὰρ ὁ νάφθας πυρὶ πλησίον, ἀναφλέγει τὸ πῦρ, καὶ ὧν ἡ σῶμα προσαγάγῃς φλέγεται. σβέσαι δ' ὕλατι οὐχ οἷόν τε ἐκκαίεται δ' μᾶλλον, πλὴν ἐὰν πολλῷ. ἀλλὰ πηλῷ καὶ ὄξει, καὶ συπφορίᾳ, καὶ ἐξῶ πνιγόντα, σβέννυται. πείρας δὲ χάριν φασὶν Ἀλέξανδρον γὰρ λουτρῷ προχέαι παιδὶ τοῦ νάφθα, καὶ προσαγαγεῖν λύχνον φλεγόμενον ἐκ τὸν παῖδα, ἐγγὺς ἐλθεῖν τοῦ ἀφλέσθαι, πλὴν πολλῷ σφόδρα καταντλέντος τῷ ὕλατι, ἐξίσχυσαν καὶ διέσωσαν οἱ περιεστῶτες. πρεσβεύοντι δέ φησι τοῦ γῆ τῇ βαβυλωνίᾳ νάφθα τὰς πηγὰς, τὰς μὲν εἶναι λευκὰς, τὰς δὲ μέλανας. τούτων ἡ τὰς μὲν εἶναι θείου ὑγράς. λέγω ἡ τὰς τ̃ λευκὰς. ταύτας δ' εἶναι τὰς ὠλαωῶδας τὰς φλόγας. τὰς ἡ τ̃ μέλανος, ἀσφάλτου ὑγράς, ὥστ' ἐλαίου οὐδὲ λύχνος καίεται. πάλαι μὲν ἐν ἡ βαβυλῶνι ἦν μητρόπολις τ̃ ἀσσυρίας, νῦν ἡ σελεύκεια ἡ ὑπὸ τοῦ τίγρητος λεγομένη. ὡλκεῖον δ' ὅτι λιμένι, ἐστὶ φησὶ λεγομένη μεγάλη. ταύτην δ' ἐποιεῖτο χρηματιστὴν οἱ τ̃ πρώτων βασιλεῖς, φιλοῦμενοι τ̃ σελευκείων, ἵνα μὴ πασαθμεύειν ὑπὸ τ̃ σκυθικὸ φύλου ἡ γραπτικὸν φύλον ἡ σκυθικὸν δὲ ἡ χρῶνται. ἔστι δὲ ἡ πόλις αὐτὴ κώμης ὅτι. ἡ τὸ μέγεθος ποτὲ τὸν γε πλῆθος δ' ἐχομένη, καὶ τ̃ κατασκευῇ ὑπ' ἐκείνων αὐτ̃ κατεσκευασμένη, καὶ τὰ ὠνια καὶ τὰς τέχνας προσφορὰς ἐκείνοις ποιεῖσθαι. εἰώθασι δ' ἐνταῦθα τ̃ χρόνου διάγειν οἱ βασιλεῖς διὰ τὸ εὔκρατον, βορᾶς ἡ ἐν βαβυλῶνι, καὶ τ̃

Ex ea enim panis & mel & uinũ, & acetũ fit, & textilia uaria. Nucleis pro carbonib. fabri ferrarij utuntur. Qui in aqua macerati bobus & ouibus in pabulũ dantur. Dicunt eſſe carmen quoddam Perſicum in quo CCC. & ſexaginta palmæ utilitates numerentur, oleo frequentius ſeſamino utunt̃. Cætera loca huius arboris penuriã habent. In Babylonia etiam bitumen multum innaſcitur, de quo Eratoſthenes dicit, liquidum, quod naphthan uocant, in Suſiano agro naſci: aridũ uerò, quod cõgelaſcere poteſt, in Babylonio. cuius fons eſt propè ipſum Naphthã. Hoc aũt inundante ex liquefactione niuium, & ipſe augetur, & effuſionem in fluuium facit. Hic glebę maximæ cõcremantur ad ædificia idoneæ, quæ ex coctilibus lateribus fiũt. Sunt qui liquidũ etiam in agro Babylonio innaſci dicant. De arido quidem dictum eſt, quod pręſertim ad ædificia ualet. dicunt etiam nauiga contexi, quæ bitumine illata conſtipentur. At liquidum, quod naphtham uocant, admirabilem quandam naturam habet. Nam igni admotũ eum corripit. & ſi corpus eo illitum igni admoueris, deflagrat, nec aqua ullo pacto extingui poteſt, ſed magis ardet, niſi ualde multam ſuperinfuderis. Cœno & aceto, & alumine, & uiſco oppreſſum extinguitur. Vnde Alexandrũ tradunt, experiẽtiæ gratia, puero cuidã in balneo naphthã inſperſiſſe, ac lucernam admouiſſe, ut propè puer totus deflagraret, niſi circũſtantes multa aqua flammas euicciſſent, ac puerũ ſeruaſſent. Poſidonius dicit, ex fontibus naphthę Babylonij, quoſdam nigrum naphthã, quoſdã albũ producere: atq; ex ijs alios eſſe liquidi ſulphuris, eos ſcilicet qui albũ naphtham habent, quam & flammę arripiãt. Eos uerò qui nigri bituminis ſint, liquidos eſſe, & pro oleo in lucernis uti. Babylon olim Aſſyriæ fuit metropolis, nũc Seleucia eſt quæ ad Tigrim dicitur. Prope eam uicus maximus eſt nomine Cteſiphon, in quo Parthorum reges hyemabant, Seleuciæ parcẽtes, ne à Scythica & militari natione opprimeretur. Hic uicus ciuitatis potentiam ac magnitudinem habet, adeò ut Parthorũ multitudinem & apparatũ omnem recipiat, ac uenalia & neceſſaria artificia illis ſuppeditet. In eo Parthorum reges in hyeme propter aeris temperiem degere ſolent, æſtatem uerò in

Hyrcania & Ecbatanis agũt, propter ea quæ antiqua fama obtinet. Et quemadmodũ Babyloniam regionem uocamus, sic indigenas Babylonios dicimus, nõ ab urbe, sed à regione. A' Seleucia uerò nequaq̃, & si illic sint, ut Diogenem philosophum Stoicum. Est autem Artemita, insignis ciuitas, quingẽtis stadijs à Seleucia distans, plurimũ ad orientem exposita, quemadmodum Sitacena. Nam & ea multa & opulenta inter Babylonẽ & Susianam iacet. quare ex Babylone Susa euntibus, totum iter per Sitacenam est. Ad orientem uerò ex Susis in Persiæ mediterraneam euntibus, iter est per Vxiã, quemadmodum ijs qui ex Persia in medios Carmanios proficiscuntur. Carmaniam igitur à septentrione Persia circundat, quæ multa est cum Parę tacenis & Cosſęis coniuncta usq̃ ad Caspias portas, montanis sanè gentib. ac latrocinijs. Susiæ cõiungitur Elymaitica, quæ magna ex parte aspera est, et latronibus referta. Elymaiticæ Media, & quæ Zagro sunt ꝓxima. Cossæi magna ex parte sagittarij sunt, quẽadmodum & mõtani eis finitimi, qui semper latrocinia exercent. Paruã enim ac sterilem regionem incolẽtes, ex alieno uiuere, & ualentes esse oportet. Omnes enim bellaces sunt, & cum Elymæi cum Babylonijs, Susijsq̃ bellum gererent, illos in societate habuerũt, tredecim hominum millia conferentes. Parætaceni, quanquam magis agriculturam exercent, quàm Cossæi, nec ipsi tamẽ à latrocinijs abstinẽt. Elymæi plus terræ possident, quàm hi, & magis uariam. Quæcunq̃ itaq̃ ferax est, incolas agricultores habet: mõtana uerò milites nutrit magna ex parte sagittarios: & cum multa sit, multum exercitũ emittit. Vnde cum rex eorum potentiam maximam habeat, non patitur Parthorum regi obtemperare, quemadmodum alij. Eodem modo se erga Macedonas habebãt, qui postmodum Syriæ imperauerunt. Antiochum quidem Magnum, eum qui Beli templum spoliare conatus est, finitimi Barbari ex sese adorti interemerunt. Parthus ex his quæ illi euenerant edoctus, & tẽpore pòst audiens templa esse apud eos opulenta, uidẽsq̃ minimè obtẽperantes, ui magna inuasit: & Palladis templum ac Dianæ, quod Azara dicitur, cepit, decem millibus talentorũ ablatis. Capta est etiam propè flumẽ Hedyphontem Seleucia magna ciuitas, quæ prius Soloce uocabatur. Tres sunt in eam regionẽ aptiores ingressus,

καὶ τῇ ὑρκανίᾳ σʃᾶ τῶν ὠκεάτδων ϕ πλαιᾶς δ̓ξης. ὥσπερ δὲ βαβυλωνίαν τὴν χώραν καλοῦμεν, οὕτω καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτόθεν βαβυλωνίους καλοῦμεν, οὐκ ἀπὸ τ̃ πόλεως, ἀλλ' ἀπὸ τ̃ χώρας. ἀπὸ δὲ ϕ σελευκείας ἐστὶν ἡ καὶ ἐκείθεν ὧδε, καθάπερ διογένη τὸν στωϊκὸν ϕιλόσοϕον. ἔστι δὲ καὶ ἀρτεμίτα πόλις ἀξιόλογος, διέχουσα ϖρὸς ἑσπέραν σταδίους τ̃ σελευκείας ϖερὶ ϡ̃ν, ϖρὸς ἕω δὲ τὸ πλέον, καθάπερ καὶ ἡ σιτακηνή. καὶ γὰρ αὕτη πολλή τε καὶ ἀγαθὴ, μέση βαβυλῶνός τε κειμένη καὶ σουσίδος, ὥστε τοῖς ἐκ βαβυλῶνος εἰς σοῦσα βαδίζουσι σʃεδὸν ϕ σιτακηνῆς ἡ ὁδὸς ἁπᾶσα. ϖρὸς ἕω δὲ ὁδὸς, καὶ τοῖς ἐκ σούσων εἰς τὴν μεσόγαιαν ϕ ϖερσίδος, σʃᾶ ϕ οὐξίας, καὶ ϕ ἐκ ϕ ϖερσίδος, εἰς τὰ μέσα ϕ καρμανίας. τὴν μὲν οὖν καρμανίαν ἐγκυκλοῦνται ϖρὸς ἄρκτον ἡ ϖερσὶς, ϖολλὴ οὖσα. ταύτη δὲ συνάπτει ἡ ϖαραιτακηνὴ καὶ κοσσαία μέχρι καπίων τυλῶν, ὀρεινὰ καὶ λῃστρικὰ ἔθνη. τῇ δ̓ σουσίδι ἡ ἐλυμαΐς, καὶ αὐτὴ τραχεῖα ἡ ϖολλή, καὶ λῃστρική. τῇ δ̓ ἐλυμαΐδι, τὰ ϖρὸς τ̃ ζάγρου κὴ ἡ μηδία. κοσσαῖοι μὲν δὴ εἰσὶ ϖεζοὶ ϖλέον, καθάπερ κὴ οἱ σωσιανοὶ ὀρεινοὶ ϖονηρεύονται ἀεί. χώραν γὰρ ἔχουσι ὀλίγων τε κὴ λυπρὰν, ὥσ' ἐκ τ̃ν ἀλλοτρίων αὐτοῖς κωλῦσαι. ἀνάγκη δὲ καὶ ἰσχύειν. ἅπαντες γὰρ εἰσὶ μάχιμοι. τοῖς γὰρ ἐλυμαίοις συνεμαχον μυρίοις κὴ τρισχίλιοι, ϖολεμοῦσι ϖρός τε βαβυλωνίους καὶ σουσίους. οἱ δ̓ ϖαραιτακηνοὶ μᾶλλον μὲν ϕ κοσσαίων ὧν μείονές τ̃ γῆς. ὅμως δ̓ καὶ αὐτοῖς λῃστρικὸν ἀνάπτεχονται. ἐλυμαῖοι δὲ καὶ μάζω τούτων κεκτῆνται χώραν καὶ ϖιμελεστέραν. ὅσοι μὲν δὴ ἀγαθὴν, γεωργοῦσιν ἔχοντες αὐτοὺς κωλῦτας. ἡ δ̓ ὀρεινὴ σραπιώτας ϕέρει, ϖέλτας τοὺς ϖλείστους. ϖολλὴ δ̓ ὅστε. πολὺν καὶ τὸ σραπιωτικὸν ϖαρέχειν, ὥσε καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτ̃ ϕυλάττειν μεκτημένος μεγάλην, ὀκάζεται ϖρὸς τὴν ϖαρθυαίων βασιλεῖ ϖαραπλησίως τοῖς ἄλλοις ὑπήκοος ἐών. ὁμοίως δὲ κὴ ϖρὸς τοὺς μακεδόνας ὕστερον οὐδ' τ συνέβαινε τοῖς ἀρχουσι δικαιοῦν. αὐτίοχον μὲν δὴν τ μέγαν τὸν βήλου συλᾶν ἱερὸν ἀθυμήσαντα, αὐέλλῳ ὠθήσαντες καθ' αὑτοὺς οἱ ϖλησίον βάρβαροι. ἐκ δ̓ τ ἐκείνῳ συμβάντων ϖαιδευθεὶς ὁ ϖάρθυαίος, χρόνοις ὕστερον ἀνοίξας τὰ ἱερὰ ϖλάσια ϖαρ' αὐτοῖς, ὁρῶν δ̓ ἀϖειθοῦντας ἐμβάλλει μεϖ' ὁλιγάμεως μεγάλης. καὶ τότε ϕ ἀθηνᾶς ἱερὸν ἔλε, καὶ τὸ ϕ ἀρτέμιδος τὸ ἄζειρα, καὶ ἦρε ταλάντων μυρίων γάζαν. ἐρεῖθα δὲ καὶ ϖρὸς τοῖς ἀσυρίοις ϖοταμῷ σελεύκεια μεγάλη ϖόλις. Σελόκη δ̓ ἐκαλεῖτο ϖρότερον. ζεῦξις δ̓ εἰσὶν εἰς τ̃ χώραν εὐφυεῖς εἰσβολαὶ, ἐκ μὲν

ἐκ μὲν ϕ μηδίας καὶ ϕ ϖρὸς ζάγρου τόϖου σʃᾶ ϕ μασσαβατικ̃ς, ἐκ δὲ ϕ σουσίδος σʃᾶς τ̃ς γαβιανῆς. ἐϖαρχίαι δ̓ εἰσὶν αὗται ϕ ἐλυμαίας, ἥτε γαβιανὴ καὶ ἡ μασσαβατικὴ. τρίτη δ̓ ἔσιν ἡ ἐκ ϕ ϖερσίδος. ἔσι δὴ καὶ κυρτιανὴ ἐϖαρχία ϕ ἐλυμαΐδος. ὅμοροι δ̓ εἰσὶ τούτοις σαγαρτίων τε καὶ σιλακηνοὶ, ἀνασεῖαι μικραὶ. τοσαῦται μὲν καὶ τοιαῦται ἔθνη ϖῶς ἕω τὰ ὑϖερκείμενα ϕ βαβυλωνίας. ϖῶς ἄρκτον δὲ τὴν μηδίαν ϕαμὲν, καὶ τὴν ἀρμενίαν. ἀϖὸ δὲ λύσεως ἡ ἀσσυρία, καὶ ἡ μεσοϖοταμία. τ̃ μὲν δὴν ἀσσυρίας ἡ ϖλείστη ϖεδιάς ἐστι, καθ' αὑτὴ ϕ βαβυλωνίας μέρος ὖσα, ἔχουσα δ̓ ὅμως ἄρχοντα ἴδιον, ἔστιν ὅτε καὶ τ̃ ἀρμενίᾳ ϖροχωροῦσα. οἱ γὰρ μῆδοι καὶ οἱ ἀρμένιοι, τοῖοι δὲ βαβυλώνιοι, τὰ μέγιστα τῶν ἐθνῶν τῶν ταύτῃ διετέλουν οὕτως ἀϕ' ἀρχ̃ς συνεσῶντες, ὡς ἀλλήλοις ἐπιτίθεσθαι, κατὰ καιροὺς οὓς οἰκείους ἕκαστοι, καὶ ϖάλιν σʃαλύεσθαι. καὶ ὅδε μέχρι καὶ τ̃ς τῶν ϖαρθυαίων ὠμοκρατείας διέμεινε. τῶν μὲν οὖν μήδων καὶ τῶν βαβυλωνίων ἐϖάρχουσι ϖαρθυαῖοι. τῶν δ̓ ἀρμενίων οὐδὲ ἅϖαξ, ἀλλ' ἔϕοδοι μὲν γεγόνασι ϖολλάκις. ὠμοκράτ ϕ δ̓ οὐκ ἐάλωσαν, ἀλλ' ὀγκυρώνης, καὶ ἐρρωμένως αὐτεϖεραίτησαν, ὡς μὲν τοῖς ἀρμενιακοῖς ἔρκτοι. ἡ μὲν οὖν ἀσσυρία τοιαύτη. καλοῦνται δ̓ οἱ ἀσσύριοι, καὶ σακηνόϖοδες. ϖρὸς δὲ ϕ μεσοϖοταμίας ὁδὸν ἐϕεξ̃ς, καὶ τῶν ϖρὸς μεσημβρίαν ἐθνῶν, ὧν ὀντες ὠμοτέρων ϖρότερον τὰ λεγόμενα ϖερὶ τῶν ἐθνῶν τῶν ϖαρὰ τοῖς ἀσυρίοις. τἄλλα μὲν οὖν ἔοικε τοῖς ϖερσικοῖς. ἴδιον δὲ, τὸ καθεσταῦαι ϖρ̃ς ἀνδρὸς σώϕρονας ἑκάστης ἀρχοντας ϕυλ̃ς, οἵτινες ἐϖιγάμους ὥρας ϖροσάγοντες εἰς τὸ ϖλ̃θος, ἀϖολαμβάνουσι τοῖς νυμϕίοις ἀεὶ τὰς ϵὐϖημοτέρας ϖρώτας. οὕτω μὲν οὖν συζυγίαι τελοῦνται. ὁσάκις δ̓ ἂν μιχθῶσιν ἀλλήλοις ὠθυμιάσαντες, ἀϕανίσαντα ἑκατέρ ϕ χοεῖς. ἄρθρου δὲ λούονται, ϖερὶ ἀγγείου τινὸς ἄϕαθαι. ϖαραπλησίως γὰρ ὥσπερ ἀϖὸ νεκροῦ τὸ λουτρὸν ϕ᾽ ἑθεν δεῖν, οὕτω καὶ ἀϖὸ σωουσίας. ϖάσας δὲ ταῖς βαβυλωνίαις ἔθ ϕ κατά τι λόγιον, ἐξ ὧν μίγνυσθαι ϖρός τι ἀϕροδίσιον, ἀϕικνουμέναις μετὰ ϖολλ̃ς ϑραπείας καὶ ὄχλου. ϑώμιγγι δ̓ ἕκαστη ἑκάστη. ὁ δὲ ϖοσιὼν καταδὰς ἐϖὶ τὰ γόνατα, ὅσην καλῶς ἔχει ἀργύριον, συγχύνεται, ἄϖωθεν τοῦ τεμένους ἀϖαγαγὼν. τὸ δ̓ ἀργύριον ἱερὸν ϕ ἀϕροδίτης νομίζεται. ἀρχεῖα δ̓ ὅσι ϖρία, τὸ τ̃ῶν ἀϕειμένων ἤδη ϕ στρατείας, καὶ τὸ τ̃ῶν ϕδεξοτάτων, καὶ τὸ τ̃ γονόντων, χωρὶς τοῦ ὑϖὸ τοῦ βασιλέως καθιεμένου. τύϖου δ̓ ὅσι καὶ τὸ τὰς ϖαρθένους ἐκδίδόναι, καὶ τὸ τὰς ϖερὶ ϕ μοιχείας διακάζειν δίκας.

ex Media quidem et locis Zagro uicinis, per Massabaticam: ex Susia, per Gabianam. Gabiana & Massabatica Elymæorum sunt prouinciæ. Tertius ingressus est ex Persia. est etiam Cyrbiana Elymæorum prouincia. His finitimi sunt Sagapeni, & Silaceni, paruí sanè principatus. Atq̃ hæ sunt gentes quæ orientem uersus ultra Babyloniam habitant. Ad septentrionem Mediam diximus & Harmeniam. Ad occidentem est Adiabena, & Mesopotamia. Maxima Adiabenæ pars planities est, ea præsertim quæ pertinet ad Babyloniam, quanquam proprium principem habeat, nonnunquam Harmeniæ adhæresćit. Nam Medi, Harmenij, ac Babylonij, præter omnes alias gentes quæ hic sunt, ita erant ab initio constituti, ut se inuicem adorirentur, ut cuiq̃ opportunum uidebatur, rursum conciliarentur. quod usq̃ ad Parthorum imperium permansit. Medis itaq̃ atq̃ Babylonijs Parthi imperant, Harmenijs autẽ nunquam. Inuasiones tamẽ sæpè factæ sunt, omnino autem capti nunquam: imò Tigranes (ut in rebus Harmeniacis dictum est) fortiter restitit. Adiabena quidem est huiusmodi, Adiabeni etiam Saccopodes uocantur. De Mesopotamia et gentibus quę ad meridiẽ uergunt, deinceps dicemus, si prius pauca de morib. Assyriorũ fuerimus persecuti. Hi itaq̃ in cęteris Persarũ similes sunt. propriũ uerò habent, ꝙ cuiusq̃ tribus tres uiros integros ac principales præficiũt, qui puellas nubiles in mediam multitudinẽ producentes, eas per præconẽ locandas significãt, ac primò eas quæ dignio res sunt. Sic enim cõiugia apud eos cõficiuntur. Quoties uerò coierint, surgũt, quisq̃ seorsum suffiti, lauantur manè priusquam quicq̃ attingant. et perinde eis lauacrum in morem est à coitu, atq̃ à mortuis. Omnibus Babyloniorum mulierib. mos est, ex causa quadam in aliqua re Venerea cũ hospite permisceri, cum turba & cultu plurimo ad illum uenientibus, quælibet * nostro aliquo coronatur. Qui uerò ad eam admittuntur, posito super eius genibus argento quantum sibi uidetur, coit longè ea à fano abducta. id argentum Veneri sacrum est. Tres sunt magistratus eorum, qui iam militia sunt emeriti, & nobiliorũ, & senũ, seorsum regio posito. Primi & uirgines collocare, et de adulterijs iura reddere,

* Nodo legendum forte. nam ὠμὸν μίγνυ Græcè legitur, hoc est, uinculo uel corolla, funiculo, uel simili alio.

ἄλλῳ

ſecundi de furtis,tertij de rebus uiolentis. Hi ægrotos in uijs exponentes,interrogãt prætereuntes,num quiſquam morbi huius remedium norit. nam nemo prætereuntium adeò malus eſt,qui occurrẽs nõ admoneat,ſi quid ſalutare habet. Veſtes gerunt,interiorem tunicam ex lino talarem, exteriorẽ ex lana,amictum album.coma eis parua eſt, calceamentum non ſanè magnum. Geſtant etiam ſigillum & ſcipionem non frugalem,ſed inſignẽ, in ſuperiore parte malo,uel roſa,uel lilio,uel aliqua eiuſmodi re ornatum. Vnguntur ſeſamo.lugẽt mortuos ut Aegyptij,& alij permulti. ſepeliunt in melle, cera cadauer oblinunt. Tres ſunt nationes, quæ frumento carent, Elij & Ichthyophagi ,qui ita uiuunt, quemadmodum Gedroſij.Meſopotamia ab euentu rei nominata eſt. Dictum eſt enim eam inter Euphratem ac Tigrim iacere,et Tigrim orientale eius latus alluere, occidentale uerò & auſtrale Euphratem. Ad ſeptentrionem eſt Taurus, qui Harmenios dirimit à Meſopotamia . quare maxima diſtantia, qua inter ſe abſunt,ad montes,eſt duorũ millium & quadringentorum ſtad. quæ eadem eſt quam Eratoſthenes à Thapſaco dixit, iuxta quã antiquus Euphratis pons erat, ſuper Tigris tranſitu,ubi Alexander cum exercitu traiecit . minima uerò diſtantia paulo ſupra c c.Iuxta Seleuciam ferè ac Babylonem labi tur Tigris per lacum, qui Thopetis dicitur, per mediam eius latitudinem: in alteram uerò ripam peruenies,cum multo ſonitu ac flatu ſub terram ingreditur: & longè inuiſibilis delatus, rurſum exoritur non procul à Gordyæa . atque adeò uehementer lacum permeat (ut Eratoſthenes ait) ut quanquam lacus ſalſus ſit,& piſcibus careat, tamen hac in parte dulceſcat,& fluat,& piſcibus abundet. Meſopotamiæ coartatio in magnam ſanè lõgitudinem exit, & quodammodo nauigio perſimilis eſt.maximam orę partem Euphrates efficit. Diſtantia à Thapſaco uſque Babylonem (ut Eratoſthenes uult) eſt ſtadiorum quatuor millium & octingentorum. A' ponte uerò,qui eſt iuxta Commagenam,ubi Meſopotamia incipit, uſq; Thapſacum,ſunt non pauciora duobus millibus ſtadiorum. Prętermontana quidem regio ſatis ferax eſt. Partem eius ad Euphratẽ expoſitam,& pontem qui nunc iuxta Commagenam eſt, & eum qui olim iuxta Thapſacũ erat,ij habent,

ἄλλῳ δὲ τὰς ϕ λιθοπῶς, τρίτῳ τὸ πρὸ τῶν βιαίων. οὓς δ' ἀῤῥώστους εἰς τὰς τριόδους ἐκτιθέντες, ὡς ἀθάνατα ἤδη πεπιόντων εἴ τις τὴν ἔχει λέγει τὸ πάθος ἄκος. ἀθλίως τε ζῶσιν οὕτω κακῶς ἤδη πασχόντων, ὃς οὐκ ἐντυχὼν εἴ τι φρονεῖ σωτήριον ὑποτίθεται. ἐσθῆτι δ' αὐτοῖς ὀθονίοις χιτὼν λινοῦς ποδήρης, καὶ ἐπιπλίνθιος ὀρεὺς ἱμάτιον λευκόν. κόμη μικρά, ὑπόδημα ἐμβάδι ὅμοιον. φορεῖσι δὲ καὶ σφραγῖδα, καὶ σκῆπτρον οὐ λιτὸν, ἀλλ' ἐπίσημον, ἔχον ἐπάνω μῆλον ἢ ῥόδον ἢ λειρίου ἢ τι τοιοῦτον. ἀλείφονται δ' ἐκ τοῦ σησάμου. θρηνοῦσι δὲ οὐ τοὺς ἀποθανόντας ὡς οἱ ἀγύπτιοι, καὶ πολλοὶ ἤδη ἄλλων. θάπτουσι δ' ἐν μέλιτι λιπόντες πολὺν χρόνον. τρεῖς δ' εἰσὶ φατρίαι τῶν ἀπόρων σίτου. ἔλειοι δ' εἰσὶν οὗτοι καὶ ἰχθυοφάγοι, διαυτώμενοι παραπλησίως τοῖς περὶ τὴν γεδρωσίαν. μεσοποταμία δ' ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ὠνόμασται. εἴρηται δ' ὅτι κεῖται μεταξὺ τοῦ εὐφράτου, καὶ τοῦ τίγριος. καὶ διότι ὁ μὲν τίγρις τὸ ἑωθινὸν αὐτῆς μέρος λαύζει πλησίον, τὸ δὲ ἑσπέριον, καὶ νότιον ὁ εὐφράτης. πῶς ἄρκτον δὲ ὁ ταῦρος ὁ τοὺς ἑρμωνίους διορίζων ἀπὸ μεσοποταμίας. τὸ μὴ σαφῶς μέγιστον ὁ ἀφίσαντα διάστημα ἀπ' ἀλλήλων, τὸ πῶς πρὸς ὄρεσιν ὅδι. ὅσον δ' ἂν εἴη τὸ αὐτὸ ὅπερ εἴρηκεν ὁ ἐρατοσθένης, τὸ ἀπὸ θαψάκου, καθ' ὃ μή τὸ ζεῦγμα τοῦ εὐφράτου τοπαλαιὸν ὧδι πῶς τῷ τίγριδι διάβασιν, καθ' ὃν διέβη ἀλέξανδρος αὐτὸν, διχιλίων τετρακοσίων. τὸ δ' ἐλάχιστον μικρῷ πλέον τῶν σταδίων, ἡ σελεύκειά τε καὶ βαβυλῶνα. διαῤῥεῖ δ' ὁ τίγρις τὴν δωπίτην καλουμένην λίμνην ἡ πλάτος μέσην. περαιωθεὶς δ' ὧδι θάτερον χέλος, ἡ γῆς ὑέτια μετὰ πολλοῦ ψόφου καὶ ἀναφυσημάτων. ὧδι πολὺ δ' ἐνεχθεὶς ἀφανὴς, καὶ ἔχει πάλιν οὐ πολὺ ἄπωθεν ϕ γοργυλάτης. οὕτω δὲ σφοδρῶς διενεβάλλει τὴν λίμνην, ὡς φησιν ὀρατοσθένης, ὥστε ἁλμυρὰν αὐτὴν οὖσαν, καὶ ἀνίχθυα, γλυκεῖαν ἡ τότ' εἶναι τὸ μόριον, καὶ ῥοώδη, καὶ ἰχθύων πλήρη. ὧδι μῆκος δὲ συχνὸν περιπέπλωκεν ἡ σωαγωγὴ ϕ μεσοποταμίας, καὶ πλοίων πως ἐώκει. ποιεῖ δὲ τὸ πλεῖστον ϕ πολιφορβίας ὁ εὐφράτης, καὶ ἔστι τὸ μὲν ἀπὸ ϕ θαψάκου μέχρι βαβυλῶνος, ὡς εἴρηκεν ὀρατοσθένης τετρακισχίλιοι καὶ ὀκτακόσιοι στάδιοι. τὸ δ' ἀπὸ τοῦ ἡ κωμαγηνὴν ζεύγματος, ἢπερ ὅρια ἀπὸ μεσοποταμίας, ὀκτακισχίλιοι σταδίων ἕως ὧδι θάψακον. ἔστι δ' ἡ πρὸς σελεύκειαν ἕως ὧδι θάψακον. ἔστι δ' αὐτὸ τὰ μὲν πρὸς εὐλαίμονι ἱκανῶς. ἔχουσι δ' αὐτὸ τὰ μὲν πρὸς τῷ εὐφράτῃ, καὶ τῷ ζεύγματι, τῷ τε νῦν τῷ ἡ ϕ κωμαγηνὴν, καὶ τῷ πάλαι τῷ ἡ ϕ θάψακον, οἵπ

οἵπ μύγδονες πρότερον ὠνομασθέντες ὑπὸ τ μακεδόνων, ϕ οἷς ὄζιν ἡ νίσιβις, ὃν καὶ αὐτὴν αὐ πόλιν τὴν ϕ μυγδονίᾳ προσηγόρευσαν, ὑπὸ τῷ μασίῳ ὄρει λεμῶνι. καὶ τιγρανόκερτα, καὶ τὰ πρὸς λᾶρας, καὶ νικηφόριον χωρία, καὶ χορδίραζα, καὶ σίννακα, ϕ ἡ ϲράσσος δι' ἧς ἁλοὺς ὑπὸ τ ϲρατηγῶν. πῶς δὲ τῷ τίγρι τὰ τῶν παρθυαίων χωρία, οὓς οἱ πάλαι λαρδύχους ἔλεγον, καὶ αἱ πόλεις ὧν σάρασά τε καὶ σιτάλκα καὶ πινάκα καὶ ϲράτευμα, πρὸς ἄκρας ἔχουσα, ἑκάστη ἰδίῳ τείχει τετειχισμένῃ, ὥστε οἷον τρίπολιν εἶναι. ἀλλ' ὅμως, καὶ ὁ ἁρμένιος εἶχεν ὑπήκοον, καὶ οἱ ῥωμαῖοι βίᾳ παρέλαβον. ἐλαὰ πρὸ ἑδδέαν οἱ γορδυαῖοι δέκα φορόντως ἀρχιτεκτονικοί πόνοι εἰσὶν, καὶ πολιορκητικῶν ὀργάνων ἔμπειροι. διόπερ αὐτοῖς εἰς ταῦτα ὁ πυρρὰνης ἐχρῆτο. ἐγγὺς δὲ καὶ ἑλοιπὴ μεσοποταμία ὑπὸ ῥωμαίοις. πομπήιος δ' αὖ ϕ τὰ πολλὰ ζοφ πυρράνῃ πεσόντα ϕ λαμβάνει, ὅλα ἰδίᾳ ἀξιόλογα. ἔστι γὰρ εὔβοτος ἡ χώρα, ϕ εὔδρυσι, ὥστε ϕ τὰ ἀρθαλμῆς βρέφειν, καὶ ἄρωμα τὸ ἄμωμον, καὶ λεοντόβοτός ὅτι. φορεῖ δὲ ϕ τὸν νάφθαν, καὶ τ ϕ γαγάτην λίθον, ὃν φεύγει τὰ ἑρπετά. λέγεται ὑπὸ γόρδυος ὁ τριπτολέμου τ ϕ γορδυίλου οἰκῆσαι. ὕστερον ὑπὸ ϕ ἐρετριεῖς οἱ ἀναβαπτιζόντες ὑπὸ πορσῶν. πρὸς μὴν τριπτολέμου ἀπολωσόμενον γὰρ ϕ τοῖς συειανοῖς αὐτόχθοσι. τὰ δὲ πῶς μεσοποταμίαν λειπομένην τ μεσοποταμίας, καὶ ἀκροτόρων τ ὀρῶν, ἀνύδρους, ϕ λυπρὰς ὄντας ἔχουσιν οἱ σκηνίται ἀραβες, λῃστρικοί τινες ϕ ποιμενικοί, μεθισάμενοι ῥᾳδίως εἰς ἄλλους τόπους, ὅταν ὧν λείπωσιν αἱ νομαὶ ϕ αἱ λεκασίαι. τοῖς οὖν πορρωτέροις ὑπό τε τούτων κακῶδαι συμβαίνει ϕ ὑπὸ τ ἁρμενίων. ὑποκεῖνται δὲ καὶ κατὰ δύο μέρη τ ϕ ἰχνῶ. τέλος ὑπ' ἐκείνοις εἰσὶ πλέον, ἢ τοῖς παρθυαίοις. ϕ πλουσίους γάρ εἰσι μᾶλλον ἐκεῖνοι, τὸν τε μηδίαν ἔχοντα ϕ τὴν βαβυλωνίαν. μεταξὺ δὲ τοῦ εὐφράτου τε καὶ τοῦ τίγριος ῥεῖ ϕ ἄλλος ποταμὸς βασίλειος ἁλόμενος. καὶ πρὸ τῶν αὐθεμοσίαν ἄλλος ἀδόῤῥας. ὑπὲρ δὲ τῶν σκηνιτῶν ὑπὸ τ μαλίωνα νῦν λεγομένων, καὶ ϕ ἐκείνων ὁρμίας, ἡ ὁδὸς πρὸς ἑκ ϕ συρίας εἰς σελεύκειαν, καὶ βαβυλῶνα ἐμπορευομένοις ὅδιν. ἡ μὴ οὖν ἀνάβασις τοῦ εὐφράτου, ϕ τὸν αὐθεμοσίαν ὅδιν αὐτοῖς, τόπῳ ϕ μεσοποταμίας. ὑποκεῖται δὲ τ ποταμὸ, χοίνους τέτταρας διέχοντα ἡ βαμβύκη, ἣν ϕ ἑξέτασαν ϕ ἱεραὶ πόλιν καλοῦσιν, ϕ ἣ ζμῶσι τ ϕ συρίαν θεὸν τ ϕ ἀταργάτιν. διαβαίνων μ' ἡ ὁδὸς ὅδε ἀπ' ὄρεως μέχρι σκηνῶν ἀξιολόγων πόλεως, ἣν ὑπὸ τ βαβυλωνίας ὄρος, ἀπὸ ζωνος διώρυχος ἰδρυμένης. ἔστι δ' ἀπὸ τ διαβάσεως μέχρι σκηνῶν ἡμερῶν πέντε ϕ εἴκοσιν ὁδὸς καμήλῳ τάχ

qui à Macedonib. Mygdones ſunt appellati,apud quos eſt Niſibis, quam Antiochiam Mygdoniam appellarunt,ſub Maſio monte ſitam,et Tigranocerta,& loca quæ ſunt circa Caras & Nicaphoriũ & Chordiraza & Sinnaca, in qua Surena Parthorum imperator Craſſum dolo captum interemit. Ad Tigrim ſunt Parthorũ loca,quos antiqui Carduchos appellabant,& urbes quædã, è quib. eſt Saraſa, & Satalca,& Pinaca munitio optima,quę arces tres habet, quãq; ſuo muro cinctam, ut quaſi triurbs uideat. Veruntamen ea Harmenio paruit, & Romani eam ui ceperunt,& ſi Gordyæi excellentes architecti uidebant, & eorum inſtrumentorũ * gratiari, quib. urbes obſideri ſolent, unde & Tigranes eis ad hæc utebant. Reliqua quoq; Meſopotamia Romanis paruit, cuius magnã partẽ Pompeius Tigrani dedit quæcũq; præcipua erat. Nam regio fœcunda eſt, & maximè paſcendis bobus idonea,fert quæ ſemper uirent & aroma amomũ. Alit etiam leones, gignit naphthã, & Gangetim lapidem quẽ ſerpentes fugiũt. Dicunt Gordym Triptolemi filium Gordynam habitaſſe,poſtea Eretrienſes, quos Perſæ rapuerunt. De Triptolemo mox in rebus Syriacis dicemus. Meſopotamiæ partes ad meridiẽ uergentes,& à montib.remotas,ficcas, & ſteriles, Arabes Scenitæ incolunt,latrocini ſanè homines & paſtorales, qui facili ter in alia loca demigrant cũ præda eis & paſcua deficiunt,quare cõtingit ut prætermontani ab his infeſtentur,& ab Harmenijs, qui deſuper imminentes propter potentiã uim eis afferunt,& tandem uel illis parẽt uel Parthis, qui ad latera ſunt, Mediam atq; Babyloniam habitantes. Inter Euphratem atq; Tigrim fluit aliud flumen, quod Baſilius appellatur, & circa Anthemuſiam aliud nomine * Aborras. Mercatorib. ex Syria Seleuciam, & Babyloniã euntibus , iter eſt per eos qui à Malienſibus Scenitæ appellant, & per eorũ deſerta.Euphratis itaq; tranſitus eſt eis iuxta Anthemuſiã Meſopotamiæ locũ. Quatuor ſchœnorũ ſpacio trans flumen eſt Bambyca, quam Edeſam & ſacrã urbã uocant. In ea Atargatam Syriã deam colunt. Tranſeuntibus uerò iter eſt per deſerta uſq; Scenas urbẽ memoratu dignam ſitam ſuper foſſa quadam in Babyloniæ fines. A' fluminis tranſitu Scenas uſq; eſt iter dierum uigintiquinq;. Hic ſunt

Gnari, ἐμπειροι.

γαβόῤῥας Ptol.

καμήλῳ τάχ

Camelitæ, qui diuersoria habent, partim cisternarum, partim aquæductuum aquis abundantia. Scenitæ pacem eis præbent, & pendendorum uectigalium mediocritatem: cuius gratia illi per deserta fugientes, Parapotamiam prætereunt, relicto à dextris flumine, trium ferè dierum itinere. Phylarchi uerò qui ex utraq; parte flumen accolunt, cum regionem habeant non ualde feracem, ac minus sterilem colant, suum quisq; dominatum exercent, suum etiam uectigal exigunt, idq; non moderatum. Difficile enim est apud homines intractabiles cõmunem aliquam mensuram definiri mercatoribus utilem. Scenæ a Seleucia distant schœnis x. & viii. Parthici imperij fines sunt Euphrates & ulterior regio. citeriora Romani tenent, et Arabũ Phylarchi usq; in Babyloniam: quorum quidam illis adhærescunt, quidam Romanis, quibus etiam finitimi sunt: ac minus quidem Scenitæ Nomades, qui fluuio sunt proximi, magis autẽ remotiores, & ad fœlicem Arabiã accedunt. Parthi prius Romanorum amicitiam colebant: postea Crassum, qui belli initium fecit, ulti sunt. quanquam nec ipsi non paria inuenerunt, cum bellum accendissent, Pacoro in Asiam misso. Antonius uerò Harmenij cõsilio proditus, malè pugnauit. at Phraates, qui illi successit, tantum circa Cæsaris Augusti amicitiam studuit, ut etiam illi trophæa remitteret, quæ Parthi de Romanis erexerant. Et uocato in colloquio Tito, qui per id tempus Syriæ præerat, quatuor ei filios legitimos obsides tradidit, Saraspadem, Cheropasdem, Phraanem, & Boonem, & duas eorum uxores, & filios quatuor, seditionem metuens, & ne sibi insidiæ struerentur. Intelligebat enim, neminem aduersum se præualiturũ, si nullum ex Arsacio genere assumpsisset, propterea quòd Parthi ualde Arsacio rum sunt amantes. filios itaq; eminus ablegauit, uolẽs eam spem maleficijs auferre. quare eius filij quicunq; supersunt, Romæ publicè ac regaliter curantur. Ac reliqui etiam reges & legatos miserunt, & in colloquium uenere. Syria septentrionem uersus, Cilicia & Amano terminatur. A' mari ad Euphratis pontẽ stadia intersunt ab Issico sinu usq; ad pontem, qui est iuxta Commagenam, dictum latus terminantia, non pauciora quadringentis. Orientem uersus terminatur Euphrate

καμιλλῶνται διοσοι καταγωγὰς ἔχουσι· τοὺς μὲν ὑδρείων δυπόρους τ λακκαίων ποτίσιν, τοὺς δ' ἐπακθοῖς χρώμενοι τοῖς ὕδασι. πρόεισι δ' αὐτοῖς οἱ σκιρίτης τ τιμὴ τε εἰρηνικὴ, καὶ τὴν μετριότητα. ἡ γὰρ δῶν τελῶν πρᾶξις, ἧς χάριν φεύγουσιν οἱ παραποταμίαν, ἀφ' ἡ ὁρμὴν παραβάλλονται, καταλιπόντων γὰρ δεξιᾶ τὸν ποταμὸν, ἡμερῶν ὀκτὼ πρὸς ἕω ὁδὸν. οἱ γὰρ πρὸς ἑσπέραν τὸν ἑκατέρωθεν τὸν ποταμὸν φύλαρχοι, χώραν οὐκ ἀδύπορον ἔχοντες· ἦπορ δὲ ἄπορον νεμόμενοι, δωρεὰν ἕκαστ@ ἰδίᾳ παραβολὴν@, ἴδιον καὶ τελώνιον ἔχ' καὶ τοῦτ' ὀμέτριον. χαλεπὸν γὰρ γ' τοῖς τοιούτοις, καὶ τοῖς αὐθαδέστοις κοινὸν ἀφορισθῆναι μέτρον τὸ τῶ ἐμπόρω λυσιτελές. διέχουσι δ' ἡ σελευκείας αἱ σκηναὶ χοίνους ὀκτωκαίδεκα. ἕωον δ' ὄρος τ παρυαίων ἀρχὴς ὁ δυφράτης καὶ ἡ πορεία. τὰ δ' γ' ὄρη ἔχουσι ῥωμαῖοι, καὶ τ ἀράβων οἱ φύλαρχοι, μέχρι βαβυλωνίας, οἱ μᾶλλον ἐκείνης, οἱ δὲ τοῖς ῥωμαίοις πρόσχοντες, οἷς πορ καὶ πλησιόχωροι εἰσίν. ἦπειρ μὲν σκιρίται οἱ νομάδες ὄν, οἱ τῷ ποταμῷ πλησίον, μᾶλλον δ' οἱ ἄπωθεν, καὶ πρὸς τὴν δυλαίμην ἀραβίαν. οἱ δὲ παρυαῖοι καὶ πρότερον μὲν ἐφρούρουν τ πρὸς ῥωμαίους φιλίας. ἐν δὲ ἀρξαντα πολέμου μεράσσων ἡμιώαντο, καὶ αὐτοὶ ἀρξαντες μάχης τὴν ἴσαν ἔτυχον, ὥστε ἐπιμφανῶς τὴν ἀσίαν πάντορον. αὐτώνι@ δὲ συμβόλῳ τῷ ἁρμενίῳ χρώμενος, προσέβη καὶ κακῶς ἐπολέμησεν. ὁ δ' ἐκείνου φιλέλλην φραάτης, τοσοῦτον ἐαυτὸν ἀπέδειξε πρὸς τὴν φιλίαν τὴν πρὸς καίσαρα ἐν σεβασῳ, ὥστε καὶ τὰ τρόπαια ἔπεμψεν, ἃ ἡ ῥωμαίων αὐτοκράτωρ ἔσησαν ἐν θυαῖοι. ☪ καλέσας εἰς σύλλογον τόπον, ἐν ὧ ἐστάντα τότε τ συρίας, τέτταρας παῖδας γνησίους ὧν ἐχειρίσατο ὁμήρους αὐτῷ, σαραπαδάτην, ☪ δροπάτην, καὶ φραάτην, καὶ βοώνην. καὶ γυναῖκας τούτων δύο, καὶ υἱὸν ἕνα, καὶ βοώνη. καὶ γυναῖκας τούτων δύο, καὶ υἱὸν ἕνα· δεδιὼς τὰς κρίσεις καὶ οὐ ἀπιθανὸς αὐτῷ. ἦσθ γ' μισθγία ἰσχύσαντα καθ' ἑαυτ', ἀν μή τινα νεωτολάβη τ ἀρχικὴ συγγνώμ δ' τὸ εἶν σφόδρα φιλόστοργος οὖν παρθυαίους. ἐκπεδώρησεν ἐπέστησε οὖν παῖδας, ἀφιλέσθαι ζημίᾳ τὴν ἐλπίδα τούτων οὓς κατεργάντας. τ μὲν δὴ παίδων ὅσοι πρεσβύτατοι εἰσὶν γ' ῥώμη, δημόσια βασιλικῶς τιμελόντα. ☪ οἱ λοιποὶ δὲ βασιλεῖς προσβύμενοι, καὶ εἰς συλλόγους ἀθροιζόμενοι δεπετέλεσαν. ἡ δὲ συρία πᾶσα ἀρκτὸν μὲν ἀφώρισται τῇ κιλικίᾳ, καὶ ἀμανῷ. ἀπ' θαλάττης δ' ὧδε τὸ ζύγωμα τοῦ δυφράτου, σάδιοί εἰσιν ἀπὸ τοῦ ἰσσικοῦ κόλπου μέχρι τοῦ ζύγωμα τοῦ ἡ μαγλωλῶ, οἱ τὸ λεχθὲν πλοῦρον ἀφορίζοντες, ὀκτελαττόνων τ τετρακοσίων. πρὸς ἕω δὲ ἀπ' δυφράτης, καὶ τοῖς

καὶ τοῖς γὰρ τοῦ δυφράτου σκιρίταις ἀράψι. πρὸς δὲ νότον τὴν δυλαίμην ἀραβίαν, καὶ τὴν αἰγύπτῳ. πρὸς λύσιν δὲ τῷ αἰγυπτιακῷ πελάγει μέχρι ἰσοδ. μέρη δ' αὐτ πίθεμεν, ἀπ' ἃ λιλικίας ἀρξάμενοι ἐπὶ τὸν ἀμανὸν, τιθέντες κομμαγηνὴν, εἶτ σελευκίδα καλουμένην τ συρίας. ἐπέστα τὴν κοίλην συρίαν. τελευταίαν δ' γ' μὲν τῇ παραλίᾳ τὴν φοινίκην, γ' δὲ τῇ μεσογαίᾳ, τὴν ἰουδαίαν. γ'νιοι δὲ τ συρίαν ὅλην εἷς τε κοιλοσύρους, καὶ φοίνικας διελόντες, τούτοις ἀναμεμίχθαί φασι τέτταρα ἔθνη, ἰδουμαίους, γαζαίους, ἀζωτίους. γυναικὸς μὲν ὡς οὖν σύρους, καὶ κοιλοσύρους, ἐμποσεινοὺς δὲ ὡς οὖν φοίνικας. καθόλου μὲν οὕτω. καθέκαστα δὲ ἡ κομμαγηνὴ μικρά πως ὅλη. ἔχει δ' ὄρυμνὴν πόλιν σαμόσατα, γ' ἣ τὸ βασίλειον ὑπῆρχε. νῦν δ' ἐπαρχία γέγονε. χώρα δὲ πρόκειται σφόδρα δυλαίμων ὀλίγη. γ'ναῖοι δὲ νῦν ὅδε ζεύγματος τοῦ δυφράτου. ἡ δ' ὁδὸς δὲ σελεύκειαν ἵδρυται φρούριον ἐπὶ μεσοποταμίας, πλουσιωτάτην τοῦ ποταμίου τοῦ κομμαγηνῶ. γ' ὧ τὴν σελεύκειαν ὠνομασμένην ἀπὸ νίκης αὐτῆς καθέρξας χρόνον τινὰ, ὠίκησε τ συρίας ἀρξάμενον. ἡ ἡ σελευκὶς ἀρίστη μὲν ὅδε τ λεχθεισῶν μοιρίδων. καλεῖτ' ἡ τετράπολις καὶ εἰσὶ τὰς ἀρχούσας γ' αὐτῇ πόλεις, ἐπὶ πλείστας γε εἰσὶ. μείζουσαι ἡ τέτταρες, αὐτὸ χειρ ἡ ὠδὶ διάφυσις, καὶ σελεύκειας ἡ γ' πορία. καὶ ἀπάμεια δὲ καὶ λαοδίκεια. αἱ πορ καὶ ἐπίνουν ἀλλήλων ἀδελφαὶ διὰ τὴν ὁμόνοιαν σελεύκου τοῦ νικάτορ@ κτίσματα. ἡ μὲν δὴ μείζων, τοῦ πατρὸς αὐτ' ἐπώνυμ@, ἡ δ' ἐγγυμοτάτην αὐτοῦ, αἱ δ' ἄλλαι, ἡ μὲν ἀπάμεια ἡ γυναικὸς αὐτοῦ ἀπάμας, ἡ δὲ λαοδίκεια ἡ μητρὸς, οἰκείως ἑ τῇ τετραπόλῃ, καὶ εἰς ἀστραπείας διῃρεῖτο τέτταρας. ἡ ἑ σελευκὶς, ὥς φησι ποσειδώνι@, εἰς ὅσας καὶ ἡ κοίλη συρία, εἰς μίαν τὴν μεσοποταμίαν. ἔστι δ' ἡ μὲν αὐτόχειρ, καὶ αὕτη τετράπολις, ἐκ τεττάρων συνεστῶσα μορῶν. τετείχισαι δὲ καὶ κοινῷ τείχει καὶ ἰδίῳ καθ' ἕκαστον τὸ κτίσμα. τὸ μὲν οὖν πρῶτον αὐτῶν ὁ νικάτωρ συνῴκισε, μεταγαγὼν ἐκ ἡ αὐτιγονείας οὓς οἰκήτορας, ἰῶ πλησίον ἐτείχισεν αὐτίγονο@ ὁ φιλίππου μικρῷ πρότερον. τὸ δὲ δεύτερον, τοῦ πλήθους τῶν οἰκητόρων ὅδε κτίσμα. τὸ δὲ τρίτον σελεύκου τοῦ καλλινίκου. τὸ δὲ τέταρτον αὐτόχου τοῦ ὠφελημένους. καὶ δὴ καὶ μητρόπολις ὅδε αὕτη τῆς συρίας. ἡ δὲ βασίλειον γ'νεσθαι ἵδρυτο ζεῦξις ἀρχουσι ἡ χώρας. οὐ πολύ τε λείπεται, καὶ δυνάμει καὶ μεγέθει σελευκείας ἡ ὠδὶ τοῦ τίγρεως, καὶ ἀλεξανδρείας ἡ πρὸς αἰγύπτῳ. συνῴκισε δ' ὁ νικάτωρ γ'νεσθαι, καὶ οὐκ ἀπὸ γ'νους τριπτολέμου;

& Arabibus Scenitis, qui cis Euphratẽ sunt, austrum uersus fœlici Arabia, & Aegypto, occidentem uersus Aegyptio pelago, Issicũ usque. Syriæ partes à Cilicia & Amano incipientes, ponimus Cõmagenam, & eam quæ Seleucis Syriæ appellatur: postea Cœlosyriã & Phœniciã in ora ultima. in mediterranea ponimus Iudæam. Nonnulli totam Syriam in Cœlosyrios & Phœnicas diuidunt, dicentes quatuor nationes his esse immixtas, Iudæos, Idumæos, Gazæos, & Azotios: agricultores quidẽ, ut Syros, & Cœlosyros: mercatores, ut Phœnices. atq; hæc quidem in uniuersum. Sigillatim uerò Commagena perparua regio est, & urbem habet natura mutam Samosata regni caput, nunc prouincia facta est. Circumiacet regio quanquam parua, fœcunda tamen. Hoc in loco nunc est Euphratis pons, apud quem sita est Seleucia Mesopotamię castellum, Cõmagenæ à Pompeio adiectum, in quo Tigranes Cleopatrã, cui Luna fuit cognomento, interemit. ea aliquandiu coercita, cum à Syria excidit. Seleuciæ autem portionum, quas diximus, optima est, uocatur etiam Tetrapolis, & est ex insignibus urbibus, quæ ibi sunt, & si plures sint, maximæ tamen quatuor sunt. Antiochia apud Daphnen, & Seleucia in Pieria & Apamia, & Laodicea, quæ propter concordiam sorores dicebantur. Eas Seleucus Nicator condidit. Maxima ab eius patre dicta est, munitissima ab eo, Apamia uerò ab eius uxore. Laodicea autem à matre nominata est. Propriè Tetrapolis in quatuor satrapias diuisa erat Seleucis (ut Posidonio placet) in quot Cœlosyria, Mesopotamia uerò in unam. Antiochia etiam tetrapolis est, ex quatuor partibus constituta. Ea publico & priuato muro secundum quamque partem munita est. primam partem Nicator habitauit, habitatoribus ex Antigonia traductis, quam paulo prius Antigonus Philippi filius propè construxerat. Secunda pars est multitudinis habitatorum. Tertia, Seleuci Callinici. Quarta, Antiochi Epiphanis. atque hæc quidem metropolis Syriæ est. & qui regioni imperant, hic regiam habent, potentia quidem ac magnitudine non multo à Seleucia superatur, quæ ad Tigrim est, & ab Alexandria Aegypti. Huc Nicator eos traduxit, qui de genere erãt Triptolemi,

de quo paulo antè fecimus mentionem, quapropter Antiochenſes eum ut heroẽ colunt, & in Caſio monte, circa Seleuciam ſolennia celebrant. Tradunt eum ad inquirendum lo ab Argiuis miſſum, cum illa apud Tyrũ primò euaneſceret, per Ciliciam erraſſe: et Argiuos quoſdam, qui cum eo erant, facta diſſenſione ibi Tarſum cõdidiſſe. Cæteros uerò ſecutos in reliquã orã, perueſtigatione deſperata, apud Orontẽ flumen cũ eo remanſiſſe. Gordym Triptolemi filium, cum quoſdã patris populos haberet, in Gordyæam colonos deduxiſſe. Cæterorum aũt poſteros cum Antiochenſibus habitaſſe. Vlterius eſt Daphne ad ſtad. XL. mediocris habitatio, & lucus ingens & opacus, fontanis aquis irriguus, in cuius medio eſt fanum et Aſylum Apollinis, ac Dianæ delubrũ, in quo Antiochenſes finitimi feſta celebrare conſueuerunt. Luci ambitus eſt ſtad. LXXX. Prope urbẽ Orontes labitur, qui ex Cœloſyria ortum habens, poſtea ſub terram illatus, iterum emergit: & per Apamienſem agrũ & prope Antiochiã procedens, in mare Seleuciæ proximũ defertur: & cum prius Typhon diceretur, mutato nomine, ab illo qui in eo pontem fecit, Orõtes eſt appellatus. Hoc in loco de Typhonis fulminatione fabulantur, & de Arimis, de quibus à nobis antea dictũ eſt. Dicunt enim draconem fuiſſe, & fulminibus percuſſum, dum fugæ latebras quæreret, tractibus terram ſecuiſſe: & ut fons erumperet, effeciſſe. Atq; ex hoc flumini nomen inditũ fuiſſe. Mare itaq; ad occidentem Antiochiæ ſubiacet apud Seleuciam, ad quã Orontes oſtia efficit. Seleucia ab oſtijs diſtat ſtad. XL. Ab Antiochenſium urbe centum ac uiginti. A' mari Antiochiam nauigijs uno die itur. Ad orientẽ Antiochiæ adiacent Euphrates, Bambyca, Berrhœa, & Heraclia, oppida Dionyſio tyranno Heraclionis filio olim ſubiecta. Diſtat Heraclia à Mineruæ Cyriſtidis tẽplo ſtad. XX. poſtea eſt Cyriſtica regio uſq; in Antiochẽſem agrũ. A' ſeptentrione eſt mons Amanus: nõ procul etiam Cõmagena, quib. Cyriſtica cõiungitur, eo uſq; extẽta. Hoc in loco eſt Gindarus ciuitas, Cyriſticæ regionis arx, & aptũ latronibus receptaculum, & quoddam nomine Heraclium. Circa hæc loca Pacorus, qui erat natu grandior ex Parthi filijs, ducto in Syriam exercitu, à Ventidio deletus eſt.

πρὸ οὗ μικρῷ πρόσθεν ἐμνήσθημεν. διόπερ αὐτοχεῖς ὡς ἥρωα τιμῶσι, καὶ ἄγουσιν ἑορτὴν ὃν τοῦ καισίου ὄρους τοῦ πρὸς τὴν σελεύκειαν. φασὶ δ' αὐτὸν ὑπ' ἀργείων πεμφθέντα ἐπὶ τὴν τῶν ἰουῦς ζήτησιν, ὧν τύχῃ πρώτην ἀφανοῦς γενηθείσης πλανᾶσθαι κατὰ τὴν κιλικίαν. γνῶναι δὲ τοῦτ' αὐτὸν ἀπὸ τῶν μετ' ἀργείων διαπεσόντας ἐπὶ τὴν ταρσὸν ἀπελθόντας παρ' αὐτοὺς· οὓς δ' ἄλλους σωσικολυσθήσαντας εἰς τὴν ἐξῆς παραλίαν, ἀφιγνόντας τῆς ζητήσεως ἐν τῇ ποταμίᾳ τὸ ὄρος κατοικῆσαι σὺν αὐτοῖς. ἐν μὲν οὖν ὑμῖν τῷ τριπολέμῳ γόρδιαν, ἔχοντά τινας τῶν σὺν αὐτοῖς παρὰ λαῶν, εἰς τὴν γορδυαίαν ἀφικέσθαι. τὸ δ' ἄλλῳ οὖν ἀφιγόνους σωσίκους γενέσθαι τοῖς αὐτοχθόσιν. ὑπόκειται δὲ πεπαρωνυντα σταδίους ἡ δέλφινα, κατοικία μετρία· μέγα δὲ καὶ σωτηρικὸν ἄλσος, σφαιρούμενον ὑγαίοις ὕδασιν. ἐν μέσῳ δὲ ἄσυλον τέμενος, καὶ νεὼς ἀπόλλωνος, καὶ ἀρτέμιδος. ἐν ταῦθα δὲ πανηγυρίζειν ἑκάστοις αὐτοχθόσι, καὶ τοῖς ἀσυγένεσσι. λύκλος δὲ τ' ἄλσους ὀγδοήκοντα σταδίοι. ῥεῖ δὲ διὰ πόλεως πλησίον ὀρόντης ποταμός. οὗτος δ' ἐκ διὰ λοιπῆς συρίας τὰς ἀρχὰς ἔχων, εἶθ' ὑπογλῶσσηθείς, αὖ πάλιν τὸ ῥοῦμα, καὶ σβεσθεὶς ἀπαμείων εἰς τὴν αὐτόχειαν πρωελθών, πλησιάσας τῇ πόλει, πρὸς τὴν θάλατταν καταφορέεται τὴν ἐπὶ σελεύκειαν. ὁ δ' ὄνομα τοῦ γεφυρώσαντος αὐτὸν ὀρόντου μετέλαβε. καλοῦσι δὲ πρότερον τυφῶν. μυθεύουσι δ' ἐν ταῦθά που τὰ περὶ τὴν διοράνωσιν τυφῶνος, οὗ ἀείμους, περὶ ὧν εἰπεῖν καὶ πρότερον. φασὶ δὲ τυπῆσθαι τὸν διὰ τοῦ ὄρους, ἐν δὲ διοδεύοντα, φεύγειν κατὰ διώρυχα τὸν τε γὴν ὑγρὰν τὸν ποταμὸν. πρὸς δὲ τὸ μὴ θάλατταν ὑποδέχῃ τὴν αὐτοχείαν ἐπὶ σελεύκειαν πρὸς ἣν ἰὼν τὰς ἐκβολὰς ὁ ὀρόντης ποιεῖ, διεχόσης τ' ἐκβολῶν, σταδίους τεσσαράκοντα, τ' δ' ἀνλοχείας ἑκατὸν εἴκοσιν. αἱ δὲ πᾶσαι δ' ἐκ θαλάττης ὁδὸν εἰσὶ τὴν ἀνλοχέα, αὐθημερόν. πρὸς ἕω δ' ὁ δυφράτης ὁδὸν, ἰὼν ἡμέρῶν ἡ βορόαι, ἣν ἀνλοχείας πολίχνια τυραννοῦμενά ποτε ὑπὸ διονυσίου τ' ἡρακλείωνος. διέχει δ' ἡ ἡράκλεια σταδίους ἑκατὸν τ' ἀβυδηνῶν ἐρῶ τ' λυρισσίδος. εἶτα ἡ λυρισσὴ μέχρι τ' αὐτοχείδος. ἀφ' ἧς τ' αἰγαίων ὁδὸς τότε ἀμανὸν πλησίον, ἰὼν ἡ κομμαγηνὴ, συνάπτει δ' ὁ τότε ἡ λυρισσὴ μέχρι δλύρου πεδαπεινία. ἐνταῦθα δ' ὁδὸς πρὸς ὑπὸ ὀγδοήκοντα, πάροδος διεφθαρκὼς ὁ πρεσβύτατος τῶν τ' πρώτων παίδων ὑδισταπεύσας τὴν δὲ πόλις γίνδαρος, ἀκρόπολις τ' λυρισσικῆς, ἰὼ λησίριον εὐφυὲς, ἰὼ ἡράκλεόν τι καλούμενον πλησίον. πορεύσας τὸ

τῇ γινδάρῳ συνάπτουσιν αἱ πάγραι τ' αὐτοχίδος, χωρίον ὀρυμνὸν περὶ τ' νυμφαίου τ' ἀμανοῦ, τ' ἐκ τ' ἀμανίδων πυλῶν εἰς τὴν συρίαν λειμῶν. ὑποπίπτουσι δὲ ταῖς πάγραις τὸ τῶν αὐτοχέων πεδίον, διὸ δ' ῥεῖ ὁ ἀρκοῦθος ποταμὸς, καὶ ὁ ὀρόντης καὶ ἠλαβότας. ἐν δὲ τούτῳ ὅτι τῷ πεδίῳ, ἔνθ' ὁ μελεάγρου χάραξ, καὶ ὁ οἰνοπάρας ποταμὸς. ἐφ' ᾧ τὸν βάλαν ἀλεξάνδρου μάχῃ νικήσας ὁ φιλομήτωρ πτολεμαῖος ἐτελεύτησεν ἐκ τραύματος. ὑπόκειται δ' αὐτῶν λόφος τραπεζὼν ἀφ' ἧς ὁμοιότητος καλούμενος, ἐφ' ᾧ δημήτριος πρὸς νικάτωρ τ' πάρθυαίων στρατηγὸν ἔσχε τ' ἀγῶνα. πρὸς θαλάττῃ δὲ τούτων ὄντι ἡ σελεύκεια, καὶ ἡ πιερία, ὄρος συνεχὲς ὂν ἀμανῷ. ὑπόκειται δὲ σὺς μεταξὺ ἱσσὸς, καὶ σελευκείας ἰδρυμένη. ἐκαλεῖτο δ' ἡ σελεύκεια πρότερον ὕδατος ποταμοί, ἔρυμα δὲ ὄντι ἀξιόλογον. κρείττων βίας ἡ πόλις, διόπερ καὶ ἐλευθέραν αὐτὴν ὑπὸ ἐκείνου πομπήιος ἀφῆκεν πρὸς νότον δ' ὄντι τοῖς αὐτοχθόσιν, ἀπὸ μείας γὰρ μεσογαίας λειμῶν. τοῖς δὲ σελευκεῦσι τὸ δίκαιον ὀρθὸν καὶ τὸ αὐτόκαιον. ἔτι δὲ πρότερον μετὰ τὴν σελεύκειαν αἱ ἐκβολαὶ τ' ὀρόντου. εἶτα τὸ νυμφαῖον ἀγχίαλόν τι ἔρυμα. εἶτα δίκαιον. ἐφεξῆς δὲ ποσείδιον πολίχνη καὶ ἡράκλεια. εἶτα λαοδίκεια, ὑπὸ τῇ θαλάττῃ διάλλιστα ἐκλελυμένη, καὶ οὐλίμβιος πόλις, χῶρον τε ἔχουσα πολύοινον πρὸς τῇ ἄλλῃ δύκαρπίᾳ. οἷς μὲν ἂν ἀλεξανδρεῦσιν αὕτη παρέχει τὸ πλεῖστον τοῦ οἴνου, τὸ ὑπόκειμενον τῆς πόλεως ὄρος παῦ κατάμπελον ἔχου διὰ μέσου χελιδόνι τῶν ὀρυφῶν. αἱ δὲ ὀρυφαὶ τῆς μὲν λαοδικείας πολὺ ἀπωθεῖν εἰσὶν, ἠρέμα δ' ἀπ' αὐτῆς κατ' ὀλίγον ἀνακλινόμεναι τῆς ἀπαμείας δ' ὑπορύπτουσιν εὐθὺ ὄρθιον ὑψοῦ ἀνατεταμένον. ἐλύπησε δ' ὁ μετρίως διβολέλας καταφυγὼν εἰς αὐτὸν, καὶ ἐμπολιορκηθεὶς ὑπὸ λικίου μέχρι θανάτου, σωσθεὶς φθείρας ἑαυτῷ, καὶ τ' πόλεως πολλὰ μόρια. ἡ δ' ἀπάμεια καὶ πόλιν ἔχει τοπλέον ὄρος κἂν. λόφος γάρ ὄντι ἐν πεδίῳ κοίλῳ τετειχισμένος καλῶς, ὃν ποιεῖ χερρόνησον ἔχοντα ὁ ὀρόντης. καὶ λίμνη πρόκειται μεγάλη, καὶ ἕλη πλατέα, λειμῶνας τε βουβότους καὶ ἱππόβοτους διαχεομένους ὑπερβάλλοντας τὸ μέγεθος. ἦτε δὴ πόλις οὕτως ἀσφαλῶς καὶ χερρόνησος ἐκλήθη, διὰ τὸ συμβεβηκὸς, καὶ χώρας ὄντι πορεῖ παμπόλλης εὐδαίμονος, διὰ ἣν ὁ ὀρόντης ῥεῖ, καὶ πρὸς πολεῖ συχνὰ γὰ ταύτῃ. γίνεσθαι δὲ καὶ ὁ νικάτωρ σελευκεὺς οὐκ ὀγδοήκοντα ἔτρεφεν ἐλέφαντας, καὶ τὸ πλέον ἢ τριακοσίους, καὶ οἱ ὕστερον βασιλεῖς. ἐλαλεῖτο δὲ καὶ πάλαι ποτὲ ὑπὸ τῶν πρώτων μακεδόνων, διὰ τὸ οὐ πλείστους τῶν μακεδόνων γίνεσθαι οἰκῆσαι τῶν στρατευομένων.

Gindaro Pagræ coniunguntur, locus Antiochenſis agri munitiſſimus, iuxta Amani trãſcenſum, ex Amanitibus portis in Syriam poſitus. Quare Antiochiæ cãpus Pagris ſubiacet. per eum Arceuthus amnis & Orontes & Elabotas fluunt. In hoc campo eſt Meleagri uallum, & Oenoporas flumen, apud quod Ptolemæus Philomator, Bala Alexandro pugna ſuperato, ex uulnere obijt. His imminet collis Trapezon, à ſimilitudine appellatus, apud quem Ventidius cum Phranicate Parthorum imperatore decertauit. His ad mare eſt Seleucia & Pieria mons, Amano continuus. & Rhoſſus inter Iſſum & Seleuciã poſita. Seleucia prius Aquę flumina dicebatur. ea inſignis munitio eſt, quæ uim omnẽ exuperet. quapropter obſeſſo Tigrane, Pompeius eam liberam iudicauit. Antiochenſibus ad auſtrum Apamia eſt, in mediterranea ſita. Seleucenſibus uerò Caſius mons, et Anticaſius. Item primò poſt Seleuciam ſunt Orontis oſtia, poſtea Nymphæũ ſpecu quoddam ſacrum. Poſtea Caſius, deinceps Poſidium oppidulum, & Heraclia. Deinde Laodicea optimè ad mare ſita & portuoſa, locum habens præter cæteram feracitatem, uino aptum. quapropter maximam uini partem Alexandrinis præbet, cum montem habeat ſibi imminentem, uineis plenum uſque ad uertices ferè, qui longè abſunt paulatim ab ea aſcendentes: Apamiæ uerò imminent, erectam altitudinem euecti. Hanc Dolobella non mediocriter labefactauit, in eam fugiẽs, & uſque ad interitum à Caſſio obſeſſus, multas urbis partes ſecum traxit. Apamia urbem habet magna ex parte optimè ſeptam. Eſt enim collis quidam in campo bene munitus, quem Orontes & ingens quidam lacus circumpoſitus, & latæ paludes peninſulam faciunt, tum prata paſcendis equis et bobus ex cellenti magnitudine diffunduntur. Vrbs in tuto iacet, eaq; Cherroneſus ẽ re ipſa uocata eſt. Regione & multa & ubere abundat, per quam Orontes fluit, & multa in ea oppidula ſũt. Hoc in loco Seleucus Nicator quingentos elephantes alebat, & magnã exercitus partem. ſic etiam poſteriores reges. Ea olim Pella dicebatur à primis Macedonibus, propterea quòd maxima Macedonum pars, qui in Aſiam militauerant, hic habitauere.

Pella uerò Macedonum metropolis fuit, Philippi & Alexandri patria. Hoc in loco milites recenſebantur, & equi alebantur, & regis equæ, numero ſupra X X X. millia. Harum emiſſarij C C C. Hic erant equorum domitores, hic bellici ludi magiſtri conducebantur, & quicunque rei militaris erant periti. quam potentiam Tryphonis incrementum, cui cognomento fuit Diodotus, plurimum declarat. Is enim hinc mouens, Syrorum regnum adortus eſt, natus Caſianis, caſtello Apamienſium: educatus uerò Apamiæ, & regi & eius familiaribus commendatus. quoniã nouas res mouere orſus eſt, ab hac circũuicinæ urbes innouandarum rerum cauſas accepere, ut Lariſſa, & Caſiani, & Megara, & Apollonia, ac cęteræ omnes, quæ cum Apamia erant. Ac ille quidem regionis huius rex effectus eſt, & diu regnum tenuit. Baſſus Cęcilius cũ duabus legionibus Apamiã capiens, adeò obſtinatè duorum Romanorum exercituum obſidionem ſuſtinuit, ut nõ prius in illorum poteſtatẽ deueniret, q̃ quibus uolebat conditionibus ſeipſe tradidiſſet. Nam & exercitum regio alebat, & ſocijs abundabat Phylarchis, qui loca munita in proximo habebant: è quibus eſt Lyſias ultra lacũ, qui iuxta Apamiã & Arethuſam iacet, itẽ Sampſicerami, & Iãblichi eius filij regio, qui Phylarchæ genti Emeſſinæ, præerant. Non procul eſt Heliopolis, & Chalcis ſub Ptolemæo poſita Memnæi filio, qui Marſyam & Ituræorum montana obtinet. Ex Baſſi ſocijs fuit Halchædamus Rhambæorum rex, qui Nomades cis Euphratem habitant. Is Romanorum amicus fuerat. ſed cum ſe iniuria affectum à principibus exiſtimaret, egreſſus in Meſopotamiam, cum Baſſo ſtipendium merebat. Ex hac urbe eſt Poſidonius Stoicus, uir philoſophorum noſtri temporis eruditiſſimus. Apamienſium regioni ad auroram finitima eſt Phylarchorum Arabum ea quæ Parapotamia dicitur, & Chalcidica, à Marſya monte deſcendens, & tota ea, quæ Apamienſibus ad auſtrum iacet, hominum magna ex parte Scenitarum, qui Meſopotamiæ Nomadibus ſunt perſimiles. Nam quo Syris magis magiſq; appropinquant, eo mitiores ſunt, & minus Arabes & Scenitæ, & ordinatiores principatus habent, quemadmodũ Sampſicerami Arethuſa, & quæ Gãbari eſt, & Themella, & aliæ huiuſmodi. atq; Seleucẽſis quidẽ mediterranea eſt huiuſmodi,

τὴν δὲ Πέλλαν ὥστ' ἐκ μητροπόλεως γενέσθαι τῷ Μακεδόνων τὴν Φιλίππου, καὶ Ἀλεξάνδρου πατρίδα. γνωσθῆναι δὲ, καὶ τὸ λυσιτελοῦν ἔρασι πωλικοῦ, καὶ τὸ ἱπποβόσιον. ἐλέγετο μὲν οὖν ποτὲ Βασιλικὰς πλείους τ' τριακοσίας. γνωσθῆναι δὲ καὶ πωλοδαμνεῖα καὶ ὁπλομάχοι, καὶ ὅσοι παιδεύονται τὴν πολεμικὴν ἐμπειρίαν τοῦτο. ἀπὸ δὲ τούτων ὁρμώμενον τὸν τρύφωνα ἐπικληθέντα Διόδοτον πεῖσαι, καὶ ἐπιβῆναι τῆς βασιλείας τ' Σύρων, γνόντ' οὐθὲν ὀρθῶς ὑπὸ τοῦ ἐγγόνου. ἐγεγόνει μὲν γὰρ γνώμονος, ἀρχουσίου τινὶ δ' ἀπαιδεύτου γῆς, βαφὴς δ' ἐν τῇ ἀπαιδευσίᾳ, καὶ συναβεὶς τῷ Βασιλεῖ, καὶ τοῖς πολλοῖς αὐτοῦ, ἐπεισῆλθε νεωτερίζειν ὁρμῶντι, ἐκ τ' πόλεως ταύτης ἔχει τὰς ἀφορμὰς τ' πρώτας κίσθῳ, λαρίσσης τε τ' καισιανῶν, καὶ μενεκράτους, καὶ ἀχαϊκῶν, καὶ ἄλλων διάφορα, καὶ συλλαβὼν εἰς ἀπάτην ἅπασαι. ἐκεῖνος τε δὴ βασιλεὺς δὴ καὶ χώρας αὖ ἐδεήθη, καὶ αὖθις πολὺν χρόνον. βάσσος δὲ λαικίλιος μετὰ δυοῖν ταγμάτων ἀχρήσας τῷ ἀπάτῃ διεκαρτέρησε ποσοῦτον χρόνον πολιορκούμενος· πρὸ δυοῖν σταφανηφόρων μεγάλων ῥωμαίων, ὡς οὐ πρότερον εἰς τὴν ἀρχουσίαν ἦκε, πρὶν ἐκὼν ὑπεχώρησεν ἑαυτὸν ἐφ' οἷς ἐβεβούλητο. καὶ τ' στρατιὰν ἀπέστρεφεν ἡ χώρα, καὶ συμμάχων δύσπορεῖ τ' πλησίον φυλάρχων, ἐχόντων δύσβατα χωρία. ὧν δὴ καὶ ἡ λυσίας, ὑπὲρ δὲ λίμνης ἐστηκυῖα δὲ πρὸς ἀπάμειαν, καὶ αὐτὴ ἰσχυρὰ, καὶ ἡ σαμψικεράμου, καὶ ἡ ἰαμβλίχου τ' ἐκείνου παῖδος φυλάρχων τ' ἐμεσηνῶν ἐθνῶν. ὁ πόρρω δ' ἀπ' ἐκείνων ἡλιόπολις καὶ χαλκὶς ὑπὸ πτολεμαίῳ τῷ μεγάλῳ, τῷ τ' μαρσύαν κατέχοντι, καὶ τ' ἱτουραίων ὀρέων. τ' δ' ἐσυμμαχόν τε τῷ βάσσῳ ἦν καὶ ἀλχαίδαμος ὁ τ' ῥαβδαίων βασιλεὺς δὴν γάρ τις τ' δυφράτα νομὸν ἔσχεν, ἦν δὲ φίλος ῥωμαίων. ἐδικαίου δ' ἐνομίζετο ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων, ἐκπεσὼν ἐς τὴν μεσοποταμίαν. ἐμισθοφόρει τότε τῷ ἐάσσῳ. φιλόσοφον δ' ὄντα ποσειδώνιον ὁ σωϊκὸς, καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς φιλοσόφων πολυμαθέστατος. ἄμεινον δ' ὄντι τῇ ἀπαμείᾳ, πρὸς ἑω μὲν ἡ τῶν φυλάρχων ἀράβων καλουμένη παραπαμία, καὶ ἡ χαλκιδική, ἀπὸ τ' μασύα καθήκουσα, καὶ πᾶσα ἡ πρὸς νότον τοῖς ἀπαμεῦσιν, ἀνυδρόταται νιφῶν τοπίον, πᾶσα πλήσιοι δ' εἰσὶ κῖς φ' τῇ μεσοποταμίᾳ νομάσιν. ἀεὶ δ' οἱ πλησιάτατοι τοῖς σύροις ἡμιδρώτροι, καὶ ἧττον ἄραβες, καὶ σκηνῖται, ἡγεμονίας ἔχοντες σωτελεστικὰς μᾶλλον, καθάπερ ἡ σαμψικεράμου ἀρίσσα, καὶ ἡ γαμβάρου, καὶ ἡ θεμέλλα, καὶ ἄλλων τινῶν τοιούτων, ταύτην μὲν ἡ μεσόγαια δὴ στενὴν ὁδὸν

ὁ δὲ παράπλους ὁ λοιπὸς ἀπὸ τ' λαοδικείας ὀρθὸς τοῦτ' ἐστὶ. τῇ γὰρ λαοδικείᾳ πλησιάζει πολίχνια, τό τε ποσείδιον, καὶ τὸ ἡράκλειον, καὶ τὰ γάβαλα. εἶτ' ἤδη ἡ τῶν ἀραδίων παλαιὰ πάλτος, καὶ βαλανεῖα, καὶ λάρανος τὸ ἐπίνειον δὴ ἀράδιοι, λιμένιον ἔχον. εἶτ' ὄνυδρα, καὶ μάραθος πόλις ἀρχαία φοινίκων κατεσκαμμένη. δὴ δὲ χώραν ἀραδίοι κατεκληρούχησαν, καὶ ταξύμιρα τὸ ἐφεξῆς χωρίον. τούτοις δ' ἡ ὀρθωσιὰς συνεχὴς ὄρη, καὶ ὁ ἐλεύθερος ὁ πλησίον ποταμὸς, ὃν πορθμεῖον ποιοῦνταί τινες τ' σελευκίδος πρὸς τὴν φοινίκην καὶ τὴν κοίλην συρίαν. πρόκειται δ' ἡ ἀράδος ἔρημός τινος, καὶ ἁλμυρὰ πέτρα λία, μεταξὺ τοῦ τε ὠνείου αὐτῆς μάλιστα, καὶ τῆς μαραθοῦ, διέχουσα τῆς γῆς σταδίους ἑπτά. ἔστι δὲ φύσεως πόρπλεις, ὅσον ἑπτὰ τ' λύκλου σταδίων, πλήρης κατοικίας. τοσαύτην δ' ἀνθρωπίαν διέχρηντο μέχρι καὶ νῦν, ὥστε πολυτρόπους οἰκῆσαι τὰς οἰκίας. ἔκπεσον δ' αὐτῆς φυγάδες ὡς φασιν ἐκ σιδῶνος. τὴν δ' ὑδρείαν τὴν μὲν ἐκ τ' ὀμβρίου, καὶ λακκαίων ὑδάτων ἔχουσι, τὴν δ' ἐκ τῆς πόρρω. ἐν δὲ τοῖς πολέμοις ἐκ τοῦ πόρρω μικροῦ πρὸς τῆς πόλεως ὑδρεύονται, πιθοις ἔχοντες ἀφθόνως ὕδατος. εἰς ἣν πρόβολα τετρῆφθαι λίθων, καθειθεὶς δὲ τοῦ ὑδρευομένου σκάφος μολυβδὸς, εὐρύστομος, εἰς πυθμένα σωληνίσκος ἐγκείμενος σχοίνῳ, ἔχοντα τρῆμα μέτριον. τῷ δὲ πυθμένι πρόσεστι κίστη σωλὴν σκύτινος. εἶτε ἄσκωμα δεῖ λέγειν, ὁ δεχόμενος τὸ ἀναθλιβόμενον ἐκ τῆς πηγῆς ὕδωρ τοῦ λιβάνου ὕδατος. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἀναθλιβὲν τὸ τ' θαλάττης ὄζει. πολυμείναντος δὲ τοῦ καθαροῦ τὸ πάνυ ὕδατος ῥεῦσιν, ὑπολαμβάνουσιν εἰς ἀγγεῖα πεπασκευασμένα ὅσον ἀνθρώπεια, καὶ πορθμεύουσιν εἰς τὴν πόλιν. τοπαλαιὸν μὲν οὖν οἱ ἀράδιοι καθ' αὑτοὺς ἐβασιλεύοντο πεπλησίακεν, ὥσπερ καὶ νῦν ἄλλων ἐλάττων τόλεων τ' φοινικίδων. ἔπειτα τὰ μὲν οἱ πέρσαι, τὰ δ' οἱ μακεδόνες, τὰ δὲ νεῦ ῥωμαῖοι μετέθηκαν εἰς τὴν πεδιάδα τάξιν. οἱ δ' ἔν ἀράδιοι μετὰ τῶν ἄλλων φοινίκων ὑπήκουον τῶν συριακῶν βασιλέων ἕως φίλων. ἐπειδὴ σασιασάντων ἀδελφῶν διοῦν, τ' τε δαμασίνικον τελούντα, καὶ αὐτιόχου τοῦ ἱέρακος πεσαγορεύθέντα, πεδιέμενοι τῷ καλλινίκῳ, ποιοῦνται συμβάσεις, ὡς δεῖναι διέχειν αὐτοῦ καταφεύγοντας ἐκ τ' βασιλείας πρὸς αὐτόν, καὶ μὴ ἐκδιδόναι ἄκοντας, μὴ μήτοι, μὴ δ' ἐκ πλεῖν ἐὰν τοῦ ὧν τρέψαι βασιλέα. σωιέβη δὲ ἐκ τούτου αὐτοῖς μεγάλα πλεονεκτήματα. οἱ γὰρ καταφεύγοντες ἐπ' αὐτὸν οὐχ οἱ τυχόντες ἦσαν, ἀλλ' οἱ τὰ μέγιστα πεπισευμένοι, καὶ πρὸς τῶν μεγίστων δεδιότες. ἐπεξιόντι δ' αὐτοῖς, φύσεις ἡγοῦντο, καὶ σωτῆρας τοὺς ὑποδεξαμένους.

Relíqua uerò præternauigatio, à Laodicea incipiens, ſic ſe habet. Nam hæc oppida Laodiceæ appropinquãt, Poſidium, Heraclium, & Gabala: deinde antiqua Aradiorũ regio, Paltus, Balanæa, & Caranus, Aradiorũ portus. Poſtea Enydra, & Marathus, antiqua Phœnicum ciuitas, nunc diruta. Regionem uerò Aradij tenent, deinceps eſt Taxymira. His cõtinua eſt Orthoſias, & Eleutherus amnis, quem quidam Seleucidis terminũ faciũt, Phœniciam & Cœloſyriam uerſus. In fronte iugoſę cuiuſdam & importuoſæ orę Aradus iacet, inter eius portum ſcilicet atque Marathum, diſtans à terra ſtad. X X. Ea eſt petra quædam, à mari circumfuſa ſeptem ferè ſtadiorũ ambitu, habitationibus plena: tãta hominum multitudine, ut adhuc domus multis tabulatis ſublimes inhabitent, opus (ut ferunt) quorundam ex Sidone profugorum. Aquarum copiã partim ex ciſternis habent, partim ex tranſmarina regione. In bello autem paulo antè urbem aquatũ mittunt. Nam abundantis aquæ fontem in medio freto habent, in quem cupa quædam extorquetur, à ſcapha aquaria demiſſa, plumbea, ore lato, in anguſtum fundum coacta, fundum mediocre foramen habet, quo fiſtula ex corio (ſiue utriculum dicere malumus) aſtricta eſt, quæ aquam ex fonte per cupam exhaurit. Prima itaque aqua quæ exhauritur, ſalſa eſt: expectantes uerò puræ et dulcis aquæ curſum, in uaſis ad id paratis excipiunt, atque in urbem deferunt. Olim Aradij per ſeſe reges habebant, ut cæterę Phœnicum ciuitates, poſtea partim Perſę, partim Macedones, partim Romani, in hunc ordinem redegerunt. Aradij itaq; cum cætera Phœnicia Syriacis regibus ut amicis obtemperabãt: poſtea duobus fratribus diſſidentibus Callinico Seleuco, & Antiocho, qui Hierax cognominatus eſt, Callinico adhærentes, in has cõditiones conuenerunt, ut ad ſe ex regno confugientes recipere liceret, nec tradere inuitos, ſed nec etiam quicquam iniuſſu regis enauigare permittere. quibus ex rebus ampliſſimæ eis diuitiæ contigerunt. Confugiebant enim ad eos non quicunque, ſed hi præcipuè quibus grandia credita erant, & qui de rebus maximis extimeſcebant, qui ſuſcepti beneficium ab illis, ac ſalutem recognoſcebant,

simulq; gratiã referebãt, tum præsertim, cum in patriam reuertissent. Qua ex re multũ ulteriorís regionís adepti sunt, & nũc partem maximam tenẽt, & ante omnes beneuolam. Cui fœlicitati & prouidentiam addiderunt, & studiũ circa rem naualem. & cum uiderent uicinos Cilicas piraticã exercere, nunc; cum eis in eo studio cõmunicare uoluerunt. Post Orthosiam & Eleutherum est Tripolis, quæ nomẽ à re ipsa accepit: tres enim urbes habet, Tyrum, Sidonem, & Aradum. Tripoli continua est ea, que Dei facies appellatur, in qua Libanus mons desinit. Inter hæc est locus quidam, nomine Trieris. Hi duo mõtes sunt, qui eum faciunt, qui Concauus angulus dicitur, quasi inter sese pares, Libanus & Antilibanus, paulo ultra mare incipiẽtes: Libanus ultra Tripolitanum mare, circa Dei faciem: Antilibanus ultra mare Sidonium, desinunt ad Arabiæ mõtes, qui sunt ultra Damascum & eos qui ibi Trachanitæ dicuntur, in alios quosdam fructiferos colles. In medio concauum campum relinquunt, cuius latitudo mari proxima est stadiorũ C C. longitudo à mari in mediterraneam dupla. Irrigatur autem à fluminibus per regionẽ fœcũdam, & omnia ferentem delabentibus, præsertim à Iordane lacum habet, qui aromaticum iuncum & calamum fert: habet etiam paludes. Lacus quidam Genneſareticus uocatur. Gignit etiam balsamũ. Inter cætera flumina Chrysorrhoas ab urbe & regione Damascenorũ incipiens, totus ferè in deriuationes consumitur. multa enim loca & reposita irrigat. Lycũ & Iordanem mercibus nauigant, præsertim Aradij. Pars camporum prima à mari Macras uocatur, & Macra campus, in quo Posidonius scribit uisum fuisse serpentẽ mortuum iugeri lõgitudine: crassitudine tanta, ut equites ex utraque parte astantes se inuicem intueri non possent: hiatu autem tanto, ut hominẽ equo insidentem reciperet. Exuuiarum squamam quamlibet, clypeo maiorẽ. Post Macram est Masyas, habens montana quædam, in quib. est Chalcis tanc; Masyæ arx. Eius initium est Laodicea, quæ apud Libanum est. Montanam regionem Ituræi & Arabes habent, malefici omnes. qui uerò campos habitant, agriculturam exercent, & ab illis læsi sæpè alieno indigẽt auxilio: receptacula munitissima habent, quemadmodum qui Libanũ incolunt,

ἀπεμνημόνευόν τε τὴν χάριν, καὶ μάλιστα ἐπανελθόντες εἰς τὴν οἰκείαν, ὡς ἐκ τούτου χώραν τε ἐκτήσαντο ἡ πρὸς αὐτὴν πολλήν, καὶ τὸ πλεῖστον ἔχουσι καὶ ναῦν, καὶ τἄλλα δὲ θαύμαια. προσέθεσαν δὲ τῇ εὐτυχίᾳ ταύτῃ, καὶ πρόνοιαν καὶ φιλοπονίαν περὶ τὴν θαλαττουργίαν, ὁρῶντες δὲ γε οὐ γεγονυῖαν λίαν τὰ πειρατήρια συνεστραμμένος, δεῖ ἅπαξ ἐκποινώνουν αὐτοῖς ἡ τοιαύτης ὠφελείας. μετὰ δὲ ὀρθωσίαν ὄρη τὸ ἐλεύθερον Τρίπολις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος τὴν ἐπίκλησιν ἐληφυῖα. τριῶν γὰρ ὄντων πόλεων ἰσθμὸς, τὸ μέσον, σιδὼν, ἀράδου. τῇ δὲ τριπόλει συνεχὲς ὄρος τὸ τοῦ θεοῦ πρόσωπον, ὃ καλοῦσι τὸ λίβανον τοῦ ὄρους. μεταξὺ δὲ τρισὶν ὄρεσι χωρίον π. σταδίους δὲ ἔστ' ὄρος τὰ ποιοῦντα τὴν κοίλην καλουμένην γωνίαν, ὡς ἂν παράλληλα, ὅ, τε λίβανος καὶ ὁ ἀντιλίβανος, μικρὸν ὑπερθὲν ἡ θαλάττης ἀφ' ὁμοίων ἀμφω, ὁ μὲν λίβανος ἡ ἀπὸ τρίπολιν ἀπὸ τοῦ θεοῦ προσώπου μάλιστα, ὁ δ' ἀντιλίβανος ἡ ἀπὸ σιδόνα. τελευτῶσι δ' ἐγγύς πως τῶν ἀραβίων ὀρῶν, τῶν ὑπὲρ ἡ δαμασκηνὴς καὶ τῶν τραχανιτῶν ἐκεῖ λεγομένων εἰς ἄλλα ὄρη γεωλογίαν, καὶ καλλίκαρπα. ἀρξάμενοι δὲ μεταξὺ τοπίλου πόλεως. πλάτος μὲν τὸ ὑπὸ τὴν θαλάττην δαμασίων σταδίων, μῆκος δὲ τὸ ἀπὸ ἡ θαλάττης ἐς τὴν μεσόγαιαν ὁμοῦ πη διπλάσιον. διαῤῥεῖται δὲ ποταμοῖς ἀρδόντος χώραν εὐδαίμονά τε, καὶ πάμφορον, μεγίστῳ δὲ τῷ ἰορδάνῃ. ἔχει γὰρ καὶ λίμνην ἣ φέρει τὸν ἀρωματίτην σχοῖνον, τὸν κάλαμον. ὡς δ' αὕτως, καὶ ἕλη. καλεῖται δ' ἡ λίμνη γεννησαρίτις. φορεῖ δὲ καὶ βάλσαμον. τῶν ποταμῶν ὁ μὲν χρυσορρόας ἀρξάμενος ἀπὸ ἡ δαμασκηνῶν πόλεως, καὶ χώρας εἰς τὰς ἐσχατείας ἀναλίσκεται χειλόνι, πολλὴν γῆν ἐπάρδει, καὶ βαθεῖαν σφόδρα. τὴν γὰρ λύκην, καὶ τὴν ἰορδάνην ἀναπίνουσι φρεατίοις, ἀράδιοι γὰρ μάλιστα. τῶν δὲ πεδίων τὸ μὲν πρῶτον τὸ ἀπὸ τ θαλάττης, μάκρας καλεῖται, τὴν μάκρα πεδίον. ἐν τούτῳ δὲ ποσειδώνειος ἱσρὸς τὸν δράκοντα πεπτωκότα ὁραθῆναι νεκρόν, μῆκος χειλόντι τὴν πλεθειάδος, πάχος δ' ὡς ἱππέας ἑκατὸν ὧν ἐπιβάντας ἀλλήλοις μὴ καθορᾶν, χάσμα δὲ ὡς ἑξήκοντα ὀργυιῶν διέχοντ. τὸ δὲ φωλεὸν λεπίδα ἑκάστην ὑπερφέρουσαν θυρεοῦ. μετὰ δὲ τὴν μάκραν ὄρη ὁ μασύας, ἔχων τινὰ καὶ ὀρυκτὰ, ἐν οἷς ἡ χαλκὸς. ὥσπερ ἀκρόπολις τοῦ μασύου. ἀρχὴ δ' αὐτοῦ λαοδίκεια ἡ πρὸς λιβάνῳ. τὰ μὲν δὴ ὀρεινὰ ἔχουσι ταῦτα ἰδιῶται τε καὶ ἀραβες, καὶ δῃοῦσι πολλούς. οἱ δ' ἐν τοῖς πεδίοις γεωργοί, καὶ κάμηλοι δ' ὑπ' ἐκείνων ἄλλοτε ἄλλης βοηθείας λέγονται, ὁρμητηρίοις δ' ὀρυμνοῖς χρῶνται, καθάπερ οἱ τ λιβάνου ἔχοντες, ἄνω μὲν

ἄνω μὲν ἐν τοῖς ὄρεσι σίνναν, καὶ βόῤῥαμα, καὶ ἄλλα τινὰ φρούρια ἔχουσι τείχη, κάτω δὲ βόστρα, καὶ γίγαρτον, καὶ τὰ ὑπὸ ἡ θαλάττης σπήλαια, καὶ τὸ ὠκὶ τοῖ θεοῦ πρόσωπον φρούριον ὑπὸ τεθρύφ, ἃ κατέσκασε πομπήιος, ἀφ' ὧν τὴν τε βύβλον κατέτρεχε καὶ τὴν ἐφεξῆς ταύτῃ βαιρυτον, αἱ μεταξὺ κεῖνται σιδόνος, καὶ τοῦ θεοῦ προσώπου. ἡ μὲν οὖν βύβλος τοῦ κινύρου βασίλειον, ἱδρυμένον ὑπὸ ἀδώνιδος. ὧ τυραννευομένην ἠλευθέρωσε πομπήιος τελευτήσας ἐκείνων. κεῖνται δ' ἐφ' ὕψος τινὸς μικροῦ ἄπωθεν τ θαλάττης. εἶτα μετὰ ταύτην ἄδωνις ποταμὸς καὶ ὄρος κλίμαξ ἡ βύβλος. εἶθ' ὁ λύκος ποταμὸς ἡ βαιρυτος. αὕτη δὲ κατεσκάφθη ὑπὸ τρύφωνος, ἀνελήφθη δὲ ναῦ ὑπὸ ῥωμαίων, δεξαμένη δύο τάγματα ἀπ' ἰδρυσγνάχρίππας γεγραῦθαι, πόδες καὶ τ μασύα πολλήν, μέχρι ἡ τῶν τὸ ὁρόντα πηγῶν, ἃ πλησίον τοῦ τε λιβάνου καὶ τ πράδεισα καὶ τ ἀγυπτίου τάχες πρὸς τ ἀπαμείαν γῆν εἰσι. ταῦτα μὲν οὖν τὰ ὧδε θαλάττης. ὑπὲρ δὲ τοῦ μασύου ὄρη ὁ καλούμενος ἀντίλιβανος. καὶ ἡ δαμασκηνὴ χώρα διαφέροντος ἐπαινουμένη. ἔστι δὲ ἡ δαμασκὸς πόλις ἀξιόλογος καὶ ὧδὶ φανεσάτη τ ταύτῃ ἡ τὰ πρόσκατ. ὑπόκεινται δ' αὐτῇ δύο λεγόμενοι βαχῶνοι, ἐπὶ τὰ πρὸς τὰ ἀράβων μέρη καὶ τ ἑτερέων ἀναμίξ, ὄρη δύσβατα ἦν, ἐν οἷς ἡ ἀπὶ λαια ἦν βαθύσομα, ὧν ἐν καὶ τετρακισχιλίους ἀνθρώπους δέξασθαι διαμάχῃ ἐν κατάφορο μᾶς, αἱ τοῖς δαμασκηνοῖς γίνονται πολλαχόθεν, ἐκ μὲν τοι πλέον ἐκ ἡ δυσλαίμονος ἀραβίας, ἐμπόρους λεηλατοῦσιν οἱ βάρβαροι. ἔστιν δὲ συμβαίνει, καταλυθέντων νεωτέρων πρὸς ζωσίπολιν τῶν λησῶν δι' ἃς τ ἐκ τ ῥωμαίων δυνομίαν, καὶ δι' ἃς τ ἐκ τῶν στρατιωτῶν ἀσφάλειαν τῶν ἐν τῇ συρίᾳ τρεφομένων. ἅπαξ μὲν ὃν ὑπὲρ τ λευκίδος, ὡς ἀπὸ τ αὐγυστ: καὶ τὴν ἀραβίαν αὐίκασε χώρα, νοίλη συρία καλεῖτ. ἰδίως δ' ἡ τῷ λιβάνῳ καὶ τῷ αὐτιλιβάνῳ ἀφωρισμένη. ἡ δὲ λοιπὴ ἡ μὲν ἀπὸ ὀρθωσίας μέχρι πηλουσίου παλαίφοινίκη καλεῖτ, σφή τις καὶ ἀλιτυχής. ἡ δ' ὑπὲρ ταύτης μεσόγαια μέχρι τῶν ἀράβων. ἡ μεταξὺ γάζης καὶ αὐτιλιβάνου, ἰδουμαία λέγεται. ἐπεὶ ὃν τὴν ἰδίως λεγομένην κοίλην συρίαν ἐπελήλυθαμεν, ὧδὶ τὴν φοινίκην μέταμεν. ταύτης δὲ τὰ μὲν ἀπὸ ὀρθωσίας μέχρι βαιρυτοῦ, λόγου τετύχηκε. μετὰ δὲ βαιρυτον ἔστι σιδὼν ὅσον ἐν τετρακοσίοις σταδίοις. μεταξὺ δὲ ὁ ταμύρας ποταμός, καὶ τὸ τοῦ ἀσκληπιοῦ ἄλσος, καὶ λεόντων πόλις. μετὰ δὲ σιδόνα, μεγίστη τῶν φοινίκων, καὶ ἀρχαιοτάτη πόλις τύρος ὄρος ἡ ἐνάμιλος αὐτῇ κατά τε μεγεθος, καὶ ἡ

In mõte quidem Sinnam & Borama, & alias huiusmodi munitiões. Inferius uerò Bostra, & Gygartum, & speluncas ad mare sitas, & castellum in Dei facie impositũ. Quæ omnia Pompeius euertit, & ab his Byblum et Barutum excurrebat, quæ inter Sidonem ac Dei faciem iacẽt. Byblus est Cinyræ regia, in qua Adonidis templa sunt. eam tyranno oppressam Pompeius liberauit, illo securi percusso. Sita est aũt in excelso quodam loco, non procul à mari. Post hanc est Adonis fluuius, & mons Climax, & antiqua Byblus. postea Lycus fluuius. & Barutus à Tryphone diruta, nunc uerò à Romanis instaurata duas legiones suscipit, ibi ab Agrippa collocatas, multa regione Masyæ adiecta, usq; ad Orontis exortum, qui prope Libanum est, & Viridia rium, & Aegyptium murum, & Apamiensi agro proximum. Atque hæc quidem ad mare sunt, ultra Masyam montem primùm ea quæ regia conuallis dicitur, & Damascenus ager ualde laudatus. Damascus urbs est insignis, omnium ferè nobilissima, quæ in ea sunt regione, Persiæ uicina. Vltra eam sunt duo qui Trachones appellantur. Postea Arabiam & Ituræam uersus sunt montes asperi, & altis speluncis insignes: quarum una quatuor hominum millia recipit in excursionibus, quæ undique Damascenis fiunt. Ac frequentius quidem Barbari in fœlicis Arabiæ mercatores grassantur. quę res nunc minus fit, propter Zenodori latronis euersionem, & Romanorũ iustitiam, & militum præsidium, qui in Syria aluntur. Tota itaque regio ultra Seleucidem in Aegyptũ & Arabiam recedẽs, Cœlosyria appellatur: sed propriè quæ Libano terminatur, & Antilibano. Reliquę regionis ora ab Orthosia usque Pelusium, Phœnicia uocatur, peranguſtus sanè ac maritimus quidam tractus. Mediterranea ultra hanc usque in Arabes, inter Gazam & Antilibanum, Iudæa nominatur. Quare cum iam Cœlosyriã peragrauerimus, iter in Phœniciam deflectamus, de cuius una parte locuti sumus, quæ ab Orthosia Barutum usque pertendit. Post Barutum est Sidon quadringentis ferè stadijs ab ea distans, in quo spacio est Tamyras flumen, & Aesculapij lucus, & Leonum urbs. Post Sidonem maxima & antiquissima Phœnicum est Tyrus, quæ cum illa & magnitudine, & ἡ

& facie, & antiquitate cõtendit, multis fabulis celebrata, sed poetæ, quanquam magis Sidonem celebrant, adeò ut Homerus Tyri nõ meminerit, coloniæ tamen in Iberiam, & Libyam usq; ad loca extra columnas profectæ, Tyrum plurimum extollunt. Quare ambæ, & nunc & olim claræ illustresq; extiterunt. utrauis enim Phœnicũ metropolis dicatur, in utrisq; contentio est. Sidon situm habet in pulcherrimo continentis portu. Tyrus tota insula est, ac ferè eodem modo habitata quo Aradus: continenti tamen aggere coniungitur, quod Alexander in obsidione congessit. Ea portus duos habet, alterum clausum, alterum apertũ, quem Aegyptium uocant. dicunt in ea domos altiores fieri, quàm Romæ. unde parũ abfuit olim, quin tota urbs terræmotibus deleretur, infortunata fuit, obsidione ab Alexandro capta. Has tamen calamitates omnes euicit, & seipsam nauigando instaurauit. nam in ea re Phœnices semper omnibus præstitere. Item purpurarum piscatu. Tyria enim purpura optima omnium perhibetur, ac piscatio ipsa proxima est: & cætera omnia quæ ad inficiendas uestes pertinent, abundè habet. Et quanquam maxima huiusmodi officinarum multitudo urbem reddãt paulo grauiorem, tamẽ ob hanc uirtutem locupletior efficitur: & non solum ab regibus, sed ab Romanis libertate donati sunt, & parua impensa, in sua sententia confirmati. Colitur apud eos Hercules mirũ in modum. Naualis potentiæ & apparatus signum est multitudo & magnitudo coloniarum, atq; ij qui dem sunt huiusmodi. Sidonij multarum atq; optimarum artium magistri perhibentur, quod etiam poeta declarat. Ad hæc optimi circa astronomiam & arithmeticam philosophi, qui à computatione & nocturna nauigatione initiũ habuere. utrunq; enim mercatorium & nauale est. quemadmodum Aegyptiorum inuentum geometria perhibetur, ab agrorum dimensione, quam faciunt cum Nilus auctus terminos confundit. Quæ ratio ab Aegyptijs ad Græcos emanasse creditur, à Phœnicibus uerò astronomia & arithmetica. Nunc quoque & omnis reliquæ philosophiæ copia maxima ab his ciuitatibus sumi potest, ac (si Posidonio credendum est) antiquum de atomis dogma Moschi est, hominis Sidonij, qui ante Troianas res fuit. Sed omissis antiquis, nostro tempore ex Sidone philosophi illustres fuere,

καὶ περὶ τὴν ὠκεανοφάνειαν καὶ τὴν ἀρχαιότητα ἐκ πολλῶν μύθων παραδεδομένην. οἱ μὲν δὴ πολῖται, τὴν σιδῶνα πτερυλλήσασι μᾶλλον. ὅμηρος δὲ ὁ μέμνηται τῆς τύρου, οὐδ' εἰς τὴν λιβύην καὶ τὴν ἱβηρίαν ἀφικνεῖται, μέχρι καὶ ἔξω στηλῶν τὴν τύρον πλέον ἠξυμνῆσθαι μᾶλλον. ἀμφότεραι δ' ἦσαν εὐδοξοι καὶ λαμπραὶ καὶ πάλαι καὶ νῦν. ὁποτέραν δ' ἄν τις εἴποι μητρόπολιν φοινίκων, ὁρίζει μὲν ἀμφοτέρας ὅσιμ. ἡ μὴ δύναται ὧν δυφυεῖ λιμένι τὸ πλεῖστον τῆς ἰδιότητος ἔχει. τύρος δ' ὅσιν ὅλη νῆσος σχεδόν τι σωφακισμυρίων παραπλησίως ὥσπερ ἡ ἄραδος. σωπᾶται δὲ χώματι πρὸς τὴν ἤπειρον, ὃ κατεσκεύασε πολιορκῶν ἀλέξανδρος. δύο δ' ἐχει λιμένας, τὸν μὲν κλειστόν, τὸν δ' ἀνειμένον, ὃν αἰγύπτιον καλοῦσιν. ἐνταῦθα δὲ φασι πολυείγους τὰς οἰκίας, ὥστε καὶ τὸ ἐνδέκατον μᾶλλον. διὸ καὶ σεισμοὺς γνωμῶνας, ἀπολιπεῖν μικρὸν τὸ ἄστυ ἀλέξανδρος πολιορκίας λυθείσης. ἀλλὰ τὸν τοιοῦτον συμφορῶν, κατέστη ῥᾳδίως καὶ αὖθις θεῶν αὐτῶν, τῇ τε ναυτιλίᾳ, καθ' ἣν ἀπάντων τῶν ἀεὶ ῥᾳδίους εἰσὶ κωφὶ φοίνικες, ὧν πρὸς φυρίοις. πολὺ δ' ὑπῆρξαν παντῶν ἡ τυρία καλλίστη πορφύρα, καὶ ἡ θύρα πλησίον, καὶ τἆλλα δύπορα τὰ πρὸς βαφὴν ὠφέλιμα. καὶ ὑφάσματα γυναικῶν ἀξιόλογα. ἐξαγωγὴν μὲν ποιεῖ τῇ πόλει ἡ πολυπλοθία τῶν βαφέων. πλησίον δ' ἄλλα τῇ παιδοτροφίᾳ. ἐκ τούτου δὲ βασιλέων οἱ ἐκριθησαν αὐτόνομοι μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ῥωμαίων, μικρὰ ἀναλώσαντες βεβαιωσάντων τὴν ἐκείνων γνώμην. τιμᾶται δὲ καθ' ὑπερβολὴν ἡρακλῆς ὑπ' αὐτῶν. τὸ δὲ πλῆθος τῆς ναυσολίας δηλοῖ μεως, τὸ πλῆθος. καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἀφικνουμένων δεῖ πόλεων τεκμήριον. οὗτοι μὲν δὴ πιθανοί σθένοι δ' ὅλου τεχνοί τινες παραδέδονται καὶ καλλίτεχνοι, καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς δηλοῖ. πρὸς δὲ καὶ φιλόσοφοι. πρῶτοι ἀστρονομίαν καὶ ἀριθμητικήν, ἀπὸ τῆς λογιστικῆς ἀρξάμενοι, καὶ τὴν νυκτιπλοΐας. ἐμπορικὸν γὰρ ναυκληρικὸν ἑκάτερον, καθάπερ καὶ τὴν αἰγυπτίων εὕρημα γεωμετρίαν φασίν. ἀπὸ τῆς χωρομετρίας ἦν νεῖλος ἀποβράζει, συγχέων οὖν ὅρους περὶ τὰς ἀναβάσεις. ὅθεν μὲν παρ' αἰγυπτίων ἦκειν εἰς οὖν ἕλληνας πεπισεύκασιν. ἀστρονομίαν δὲ καὶ ἀριθμητικήν, ἀπὸ φασινῶν. νυνὶ δὲ πάσης καὶ τῆς ἄλλης φιλοσοφίας δυπορίαν, πολὺ πλείστην λαβεῖν δοκεῖ ἐκ τόπων τὴν πόλεων. εἰ δεῖ προσδιωνίσῃ πεισθῆναι, καὶ τὸν περὶ τῶν ἀτόμων δόγμα, παλαιόν τε σιν αὐτόθι σιδονίοις μάχας πρὸς τὴν περσῶν χέρνων γενόμενος. τὰ μὲν παλαιὰ ἐάσωμεν. καθ' ἡμᾶς δ' ἐκ σιδόνος μὲν δεξιφιλόσοφοι τετόνασι,

βοηθὸς τε, ᾧ συνεφιλοσοφήσαμεν ἡμεῖς τὰ ἀκουστέλφα. καὶ διόδοτος ἀδελφὸς αὐτοῦ. ἐκ τύρου δὲ αὐτίπατρος, καὶ μικρὸν πρὸ ἡμῶν ἀπολλώνιος ὁ τὸν πίνακα ἐκθεὶς τῶν ἀπὸ ζήνωνος φιλοσόφων καὶ τῶν βιβλίων. διέχει δὲ ἡ σιδὼν τύρος, ὁ πλέους τῶν ὀλιγοστὸν σταδίων. ἡ δὲ μεταξὺ πολίχνιον, ὀρνίθων πόλις λεγομένη. εἶτα πρὸς τύρῳ ποταμὸς ὀξίνσι. μετὰ δὲ τὸν τύρον ἡ παλαίτυρος ἀπέχει τριάκοντα σταδίους. εἶθ' ἡ πτολεμαΐς ὅση μεγάλη πόλις. ἣν ἄκλω ὠνόμαζον πρότερον, ἔχων ὁρμητήριον πρὸς τὸν αἰγυπτον οἱ πρόσαι. μεταξὺ δὲ τῆς ἄκρης καὶ τύρου, θινώδης αἰγιαλὸς ὅσιν ὁ φέρων τὴν ὑαλίτιν ἄμμον. ἣν ταῦθαλῆ δέ φασι μὴ χεῖσθαι κομιδῆ σαν, εἰς σιδῶνα δὲ τὸν χωνείαν διέχεσθαι. τινὲς δὲ καὶ πρὸς σιδονίας ἐν τῷ ὑαλίτιν ψάμμον ὠνεῖσθαι εἰς χύσιν, οἱ δὲ πᾶσαν φασὶν. ἤκουσα δ' ἐγὼ τῆς ἀλεξανδρείας πρὸς τῇ ὑαλιτικῇ λίμνῃ, εἶναί τινα καὶ κατ' αἴγυπτον ὑαλίτιν γῆν, ἣν χωρὶς ὀχ οἵόν τε τὰς πολυχρόους καὶ πολυτελεῖς κατασκευὰς ἀπεργάζεσθαι, καθάπερ καὶ ἐν ἄλλοις ἄλλων μιγμάτων δεῖται. καὶ γὰρ ἄμμοι δὲ πολλὰ πρὸς διαφέρειν φασί, καὶ πρὸς τὰς χρόας καὶ πρὸς τὴν βασανίζειν ἐν καστῶν. διὸ καὶ τὸν ὑπὲρ τῶν ὑάλων ἀγῶνα τῶν ἐπὶ νέρωνος ἐν τῷ θεάτρῳ κατασκευασθέντα ἐκ τῶν ἐπιτηδείων ἐργασθῆναι. ἐν δὲ τῇ ἀλεξανδρείᾳ πρὸς τὴν ὑαλῶν, ἐν ἀλλήλοις ἀντιτιθέντων, ὅπως γειτνιῶν τρυβλίον χαλκοῦν πριάσθαι καὶ ἐκπομπεῖον ὅσιν. ἱστορεῖται δὲ παράδοξον πάθος τῶν ὑάλων ὠνίων, ἐν τῷ αἰγιαλὸν ὄντων τῶν μεταξὺ πολεμαϊδος. ἐφ' ὃν ποτὲ αἰγὸν οἱ πτολεμαεῖς μάχῃ σωσάντων πρὸς σαρπηδόνα τὸν στρατηγὸν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ βοῶσης γνώμης λαμπρᾶς, ἐπέκλυσε τὸ πελάγος κῦμα οὐδὲν ὁμοῖον οἷον πλημμυρίδι. καὶ οὐδὲν μᾶς τὸ πέλαγος ἀφῆρπασε καὶ διέφθειρεν. οἱ δ' ἐν τοῖς κοίλοις τόποις ἐμειναν νεκροί. ἀναξαμένη δὲ ἡ ἄμμος πάλιν αὐτὰ ἐκάλυψε, καὶ ἐδίελεξε τὰ σώματα τῶν ἀνδρῶν ἀναμὶξ ἐν νεκροῖς ἐχθύσι. τοιαῦτα δὲ καὶ πρὸ τὸ κάσιν συμβαίνει τὸ πρὸς αἰγύπτῳ. πασσμῷ τινὶ ὀξεῖ, καὶ ἁπλῶς πόδι πηλούσης ἡ γῆς, καὶ εἰς ἑκάτερον μεταβαλλομένης ἄπαξ, ὥστε τὸ μὲν μετεωρισθῆναι τὸ δὲ μέρος ἐπάγειν τῷ θαλάττῃ, τὸ δὲ σωίζεσθαι ἐξαίδια. γραπομένης δὲ τῆς ἀρχαίας πάλιν ἐδόκει ἀπολαβεῖν τὸν τόπον, ποτὲ μὲν καὶ ἀλλαξέως τινῶν γνωμένης, τοτὲ δ' ὅ. τάχα καὶ πολιόδυις τισὶν ἡνδεδεμένων τῶν ποδῶν παθῶν, ἀδήλως ἡμῖν, καθάπερ τοῦτο καὶ ὧδι τῶν ἡ νεῖλον ἀναβάσεων λέγεται διαφόρως γινομένων, ἄδηλον δὲ τῷ πάντι ἔχεσθαι. μετὰ δὲ τὴν ἄκλω, στράτωνος πῦργος πρόσρημον ἔχων. μεταξὺ δ' ὅτε καρμήλος ὄρος, καὶ πολίχνιον ὀνόματα, πλέον δ' ὄζον συναμίνων πόλις βοηθῶν, καὶ ἱεροπολείτων πόλις, καὶ ἄλλα ζιαῦτα.

Postea est ingens sylua, postea Iope, iuxta quam Aegypti ora mirum in modum flectitur ad aquilonem, prius ad orientem extensa. Hoc in loco nonnulli Andromedam ceto expositam fabulis tradidere. Nam locus satis editus est, unde dicunt ab eo Hierosolyma conspici Iudæorum metropolim. Atqui & Iudæi portu hoc utuntur, usq; ad mare descendentes. Sed portus latronum scilicet receptacula sunt, horum fuere & sylua & Carmelus. Atqui locus hic adeò hominibus abundauit, ut ex Iamnia proximo uico & circumuicinis habitationibus quadraginta hominum millia armarentur. Hinc in Casium qui Pelusio proximius est, sunt paulo plura millibus stadiorum & alia C C C. Pelusium usq;. Inter hæc est Gadaris, quam Iudæi sibi uendicauerunt, postea Azotus & Ascalon. Iamnia Azoto & Ascalone distat ducētis ferè stadijs. Ascalonensium regio præcipuè cepas fert. Oppidum sanè non magnum est. Hinc Antiochus philosophus fuit, paulo antè nos. Ex Gadaribus fuit Philodemus Epicurus, & Meleager, & Menippus, cognomēto Spudogelœus, & Theodorus orator, qui ætate nostra uiguit. Postea est Gazæorum portus, & paulo ulterius ad septem stadia ciuitas, quæ olim illustris fuit, ab Alexandro autem euersa non habitatur. Ex hoc loco dicitur esse mille & ducentorum & sexaginta stadiorum transcensus in urbem Ailam, sitam in Arabici sinus recessu, qui duplex est, alter Arabiam & Gazam uersus, quem Alaniticum appellant, ab urbe quæ in eo est, alter Aegyptum uersus, ad Heroum urbem, in quem breuissimum iter est ex Pelusio, interdum etiam inter habent super camelis per loca deserta & arenosa, sed magna est in eis serpentum multitudo. Post Gazam est Raphia, ubi Ptolemęus quartus cum Antiocho magno prælių commisit. Postea sunt Rhinocolura, ab ijs dicta, qui Rhinas habitauere. Nam Aethiopū quidam Aegyptū inuadens, nō interitu, sed nasi mutilatione, maleficia coercens, ut propter oris deformitatē peccare deinceps non auderent, in his locis habitauit. Regio quæ Gazā sequitur, sterilis & arenosa. Eiusmodi est, quæ ulterius Sirbonidem lacū, secus mare succedentē habet, & paruū quendam aditū, in medio relinquentē usq; ad id quod Eruptio appellatᷠ. Eius longitudo est C C. ferè stadiorū, maxima latitudo L.

ἐστὰ δρυμὸς μέγας τις. ἔστι δὲ ἰόπη, καθ' ἣν ἡ ἀκτὴ τῆς Αἰγύπτου πρὸς ἕω τέτραται μάλιστα σημείοις ὡσὶ τοῖς ἀρκτῴοις λάμπτειν, πρόσορον ὡδί πως ἐπὶ ἕω τετραμμένην. ᾧ ταῦτα ἐοίκασι μυθεύσασί τινες τὴν ἀνδρομέδαν ἐκτεθῆναι τῷ κήτει. ᾧ ὕψει γάρ ἐστιν ἱκανῶς ὁ χωρίον, ὥστ' ἀφορᾶσθαι φασὶν ἀπ' αὐτοῦ τὰ ἱεροσόλυμα τῶν Ἰουδαίων μητρόπολιν. ἡ δὲ ἡ ὠνείου τούτῳ λιμένι, καταβαίνει μέχρι θαλάττης οἱ Ἰουδαῖοι. τὰ δ' ἐπέκεινα τῶν λησῶν λῃστεία ἀπολοῦνται δεῖ. τούτων ἦν καὶ ὁ Διάμυλος ὑπῆρξε, καὶ ὁ δρυμός. καὶ διὰ καὶ θυαύδρησαν ὅτος ὁ τόπος, ὥστ' ἐκ πλησίον κώμης ἀμύειας, καὶ τῶν κατοικιῶν τῶν λύκων τέτταρας μυριάδας ὁπλίζεσθαι. εἰσὶ δ' ὑπὸ θῶν εἰς τὸ Διάσιον ὄρος πρὸς πτολεμαΐδα μικρῷ πλέους, ἢ χίλιοι σάδιοι. τριακόσιοι δ' ἄλλοι πρὸς αὐτὸ τὸ πτολέμαιον. ᾧ ἡ τῷ μεταξὺ, καὶ ἡ γεωλαρίς ἐστιν, ἣν καὶ αὐτὴν ἀξιόλογον οἱ Ἰουδαῖοι. ἐστ' ἀζωτος, καὶ ἀσκάλων. ἀπὸ ἡ ἰαμνείας εἰς ἄζωτον καὶ ἀσκάλωνα εἰσὶν ὅροι σταδίοι σάδιοι, ἱερομύρων τ' ἀγαθός ἐστιν ἡ χώρα τῶν ἀσκαλωνιτῶν, πόλισμα ἡ μικρόν. ἐντεῦθεν ἦν αὐτίοχος ὁ φιλόσοφος, μικρὸν πρόμοιρος γεγονώς. ἐκ δὲ τῆς γαδάρων Φιλόδημός τε ἐπίκουρος γεγονὼς, καὶ μελέαγρος, καὶ μένιππος ὁ σπουδογέλοιος, καὶ θεόδωρος ὁ καθ' ἡμᾶς ῥήτωρ. εἶθ' ὁ τῆς γαζέων λιμὴν πλησίον. ὑπόρκιος δὲ καὶ ἡ πόλις ᾧ ἐπὶ σταδίοις, ᾧ δυεῖν ποτε εγνομένη, κατεσκάσθη δὲ ὑπὸ ἀλεξάνδρου, καὶ μένουσα ἔρημος. ἡ τοῦτον δ' ὑπόβασις λέγεται χιλίων σταδίων ἐξήκοντα σταδίων εἰς ἄιλαν πόλιν ἐπὶ τῷ μυχῷ τοῦ ἀραβίου κόλπου ἐκπλέοντι. διπλοῦς δ' ὁ πλοῦς. ὁ μὲν εἰς ἔχων τὸ πρὸς τὴν ἀραβίαν, καὶ τὴν γάζαν μέρος ὃν ἀλανίτην προσαγορεύουσι ἀπὸ τοῦ αὐτῷ πόλεως. ὁ δ' εἰς τὸ πρὸς αἰγύπτῳ ἐπὶ τὴν ἡρώων πόλιν, εἰς ὃν ἐκ πολλοὶ ἡ ὑποβύσεις ὠνομασμένοι. δι' ὀρήμου δ' καὶ ἀμμώδους χωρίου αἱ ὑπερβάσεις ὡσὶ καμήλων. πολὺ δὲ καὶ τοῦ ἑρπετῶν ἐν αὐταῖς πλῆθος. μετὰ δὲ γάζαν, ῥαφία, ἐν ᾗ μάχη σωσέβη πτολεμαίῳ τε τῷ τετάρτῳ, καὶ αὐτιόχῳ τῷ μεγάλῳ. εἶτα ῥινοκόλουρα, ἀπὸ τῶν εἰσκομισμένων ταῖς ῥίναις οὕτω καλουμένων. τῶν γὰρ αἰθιόπων τις ἐπελθὼν ὡσὶ τὴν αἰγυπτον, αὐτὶ τοῦ ἀναιρεῖν οὓς κακούργους, ἀπέτεμνεν τὰς ῥίνας ἐντεῦθεν καὶ ζώκισεν, ὡς ὃν καὶ ἔτι πολυμισοῦντας αὐταρκῆ, ἀλλὰ τὴν αὐχμώδη τ' ὄψεως. καὶ αὕτη ἡ ὁδὸς ἀπὸ γάζης λυπρὰ πᾶσα, καὶ ἀμμώδης. ἐστὶ μᾶλλον ἐφεξῆς τοιαύτην ὑπορυσσομένην ἔχοντα θαλάττης μικρὰν ἀλόδη ἀπολίπουσαν μετα-

ἰλάνα, Ptol.

ξὺ μέχρι τ' ἐγκρήγματος καλουμένης μικρᾶς, ὅσον σταδίων τριάκοντα, πλάτος ἡ τὸ μέσον τριακοντα-

τὸ δ' ἐκρηγμα συγλίχωσαι. ἔστα συνεχὴς ἄλλη ψαμμώδης ὡδὶ τὸ κάσιον. λαπεῖθεν ὡδὶ τὸ πηλάσιον. ἔστι δὲ τὸ λάσιον, θινώδης τις λόφος ἀκρωτηριάζων, ἄνυδρος, ὅπου τὸ πομπήϊον τ' μάγνου σῶμα λέγεται, ᾧ διός ὄρος ἱερὸν κασίου. πλησίον ἡ ἡ ἐσφάγη ὁ μάγνος δολοφονηθεὶς ὑπὸ τ' αἰγυπτίων. ἐστ' ὠδὶ πηλάσιον ὁμώνυμος, ᾧ ἡ τὰ γέρρα, καὶ ὁ χαβρίας λεγόμενος χάραξ, ἡ τὰ πῶς τῷ πηλασίῳ βάραθρα, ἃ ποιεῖ ὁ πηλοῦσιος νέιλος, φύσῃ κοίλων ἡ ἑλωδῶν ὄντων τ' τόπων. τοιαύτη μὲν ἡ φοινίκη. φησὶ δ' ἀρτεμίδωρος εἰς τὸ πηλάσιον ἐκ μὲν ὀρθωσίας εἶναι σταδίους τριχιλίους ἑξακοσίους πεντήκοντα καὶ τετρακοσίους πεντήκοντα. ἐκ δὲ μελαίνων, ἢ μελανίων τ' λιλικίας τῶν πῶς λεγόμενον, ὡδὶ μὲν τὰ μεθόρια τ' λιλικίας, ᾧ τ' συρίας, χιλίους ἡ γ' ἑννακοσίους. ᾧ τοῦθεν ἡ ὡδὶ τ' ὀρόντην πεντακοσίους εἴκοσιν. ἔστ' ὠδὶ ὀρθωσίαν, χιλίους ἑκατὸν τριάκοντα. ἀπὸ δ' ἰσιάδος τὰ μὲν ἑωθινὰ ἄκρα τὰ πῶς τῷ καισίῳ καλουμένῳ ἐχόντων ἰδουμαῖοι τε καὶ ἡ λίμνη. ναβαταῖοι δ' εἰσὶν οἱ ἰδουμαῖοι. καλοῦσι δ' ἔμπεσόντες ἐκεῖθεν προσεχώρησαν τοῖς ἰουδαίοις, καὶ τῶν νομίμων τ' αὐτῶν ἐκείνοις ἐκοινώνησαν. πῶς δὲ θαλάττης δὲ ἡ σορβωνὶς τὰ πολλὰ καλουμένη, ᾧ ἡ σωσεχὴς μέχρι ἱεροσολύμων. καὶ ἀπὸ τ' πῶς θαλάττης ὄρος. ἀπὸ δ' τ' ὠνείου τ' ἰόπης ἐστὶν ὁ ψῦ. ταῦτα δὲ πρόσαρκλα. τὰ πολλὰ δ' ὡς ἕκαστα εἰσὶν ὑπὸ φύλων οἰκούμενα μικτῶν, ἔκ τε αἰγυπτίων ἐθνῶν καὶ ἀραβίων καὶ φοινίκων. ζιδώνιοι δ' οἱ τῶν παλαιῶν ἔχοντες, καὶ τ' ὀρικὸν λα, καὶ τὸν φιλαδέλφειαν καὶ σαμαρίαν, ὃν ἡρώδης σεβαστὴν ἐπωνόμασεν. ὅτων δ' ὀντῶν μιγάδων, ἃ ἱερατικὰ μάλιστα φήμη τ' πρὸ τὸ ἱερὸν τὸ ζῶς ἱεροσολύμοις πεσουμένων, αἰγυπτίους ἀρχαίους θεοὺς προγόνους τ' ναῶν ἰουδαίων λεγομένων. μωσῆς γάρ τις τ' αἰγυπτίων ἱερέων ἔχων τὴν μέρος τ' καλουμένης χώρας, ἀπῆρεν ἐκεῖθεν ᾧ θρησκευμάτων τὰ καθεστῶτα, καὶ συνεξῆραν αὐτῷ πολλοὶ τιμῶντες τὸ θεῖον. ἐφη δ' ἐκεῖνος ᾧ ἐκ ἰδίσασκον, ὡς ἐκ ὀρθῶς φρονοῦσιν οἱ ἀπὸ γυπτίοι θηρίοις εἰκάζοντες, καὶ βοσκήμασι τὸ θεῖον. ὁδὶ οἱ λίβυες. εὖ δ' ὁδὶ οἱ ἕλληνες, ἀνθρωπομόρφους τυποῦντες. εἷς δ' ὦ ὄντως μόνος θεὸς ὁ πάντ' ἔχων ἡμᾶς ἅπαντας καὶ γῆν καὶ θάλατταν, ὃν καλοῦμεν οὐρανὸν, καὶ κόσμον, καὶ τὸν τ' ὄντων φύσιν. τοῦτο δὲ τίς ἂν εἰκόνα πλάττων θαρρήσειεν οὖν ἔχων ὁμοίαν τινὰ τ' πρὸς ἡμῖν, ἀλλ' ἐᾶν δεῖ πᾶσαν ξοανοποιΐαν τέμενος ἀφορίσαντας καὶ σηκὸν ἀξιόλογον ἡμᾶς ἅπαντας χρεών. ἐπιμιμᾶσθαι δ' ἢ καὶ αὐτοῦ ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἄλλος τὸν συνειδότος, καὶ προσδοκᾶν δεῖν παρὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐλπίζον ἀεί τι καὶ σπ-

Eruptio ipsa obruta est. Postea est regio eadē longitudine huic cōtinua in Casium, atq; inde Pelusium. Casius est mons quidam accumulatus in promontorij modum, aquarū inops. In eo magni Pompeij corpus iacet, & Iouis Casij templum, & non procul inde Magnus iugulatus fuit, et ab Aegyptijs dolo interemptus. Postea est uia quæ Pelusium defert. in ea sunt Gerra, & id quod Chabrię uallum appellatur, & uorago Pelusio proxima, à Nilo facta, cum ea loca palustria, & natura cōcaua sint. ac Phœnicia quidē est huiusmodi. Artemidorus dicit ab Orthosia Pelusium esse stadiorū tria millia et sexcēta, L. in sinū se inferēti. A' Melęnis Cilicię ac Syriæ mille & noningēta. Hinc in Orontē L. ac uiginti. Postea Orthosiā usq; mille ac C. X X X. Iudææ extrema occidētalia Casio proxima, Idumæi tenent, & lacus. Idumęi, quidē Nabatęi sunt, qui orta seditione inde egressi, ac Iudæis inhærentes, eisdem legibus cōmunicauerunt. Ad mare aūt Sirbonis & continua regio loca plurima occupant usq; Hierosolyma, quæ sunt mari uicina. Dictū est enim ea ab Iope s portu conspici. atq; hæc quidem septentrionalia sunt omnia, magna ex parte à mixtis gētibus habitata, Aegyptijs, Arabibus, & Phœnicibus. Nam tales sunt qui Galilęam habēt, & Hiericuntem, & Philadelphiam, & Samariam, quam Herodes Sebastam nominauit. Cumq; mixti homines sint, fama quæ plurimum obtinet de rebus creditis circa Hierosolymorum templū, asserit Aegyptios fuisse eorum progenitores, qui nunc Iudæi appellantur. Nam Moses unus ex Aegyptijs sacerdotibus, cum partem quandam regionis haberet, ac molestè ferret eorū instituta, hinc eò commigrauit. Discessere cum eo multi, quibus diuina curę erāt. Docebat enim ille, quomodo Aegyptij non rectè sentirent, qui ferarum ac pecorum imagines deo tribuerēt, nec Libyes, nec Græci qui deos hominum figuris insignirent. Et quod id solum deus esset, quod nos contineret, terrā ac mare, quod cœlum & mundum & rerū omnium naturā appellamus, cuius profectò imaginē nemo sanæ mentis nostræ similem audeat effingere, oportere itaq; relicta omni simulacrorū effigie, & digno ei fano, ac templo constituto, sine forma colere, & uel pro se quēq; indormire, uel alios q boni insomniatores essent pro alijs. Ac semper bonum aliquod, & donum

& ſignum à deo expectare, eos præſertim, qui caſtè integreq́, & cum iuſtitia uiuerent, cæteros uerò nequaquam. Ille hæc dicens, hominibus bonis, nō ſanè paucis, id perſuaſit, & in eum locum deduxit, ubi nunc condita ſunt Hieroſolyma: quem facile obtinuit, cum minimè eſſet inuidioſus, nec pro quo quiſque ſtudioſius contenderet. Eſt enim petroſus, aquis tantum abundans, circumſtantem uerò regionem ſterilem ac ſiccam habet, & intra ſexaginta ſtadia petroſam. Simul que pro armis ſacra & deum proponebat, cuius ſedem quærere uellet. Et eiuſmodi cultum & ſacrificium ſe traditurum pollicebatur, quæ nec impenſa, nec afflatu, nec re ulla abſurda eos perturbaret. Quam ob rem ille his rebus excellens, imperium haud exiguum conſtituit. Nam facile gentes omnes finitimæ ob propoſitam ſpem, & huiuſmodi conſuetudinem adhæſerunt. Succeſſores quoque aliquandiu in ijſdem inſtitutis permanſere, cum reuera & iuſti eſſent & religioſi. Poſtea cum ſacerdotio præeſſent, primùm quidem ſuperſtitioſi homines, deinde etiam tyranni. Ex ſuperſtitione inſtituta eſt carnium abſtinentia, à quibus adhuc abſtinent, & circumciſiones, & exciſiones, & ſi qua ſunt huiuſmodi alia. Ex tyrannide autem latrocinia. nam qui deficiebant, ſimul & eam regionem, & uicinam uexabant: at qui principibus fauebant, aliena diripientes. Syriæ ac Phœniciæ non pauca ſubegerunt, ueruntamen decor quidam circa arcem ſeruabatur, quam non ut ſedem tyrannorum exhorrebant, ſed uenerabantur ut templum. Sic enim à natura eſt hominibus comparatum, & commune hoc Græcis & Barbaris eſt, ut cum ciuiles ſint, communi præcepto atque inſtituto uiuant. Aliter enim multi unum per ſe commodè fieri nō poſſunt, quod eſt ciuiliter degere, nec aliter quodammodo communis uita duci poteſt. Sed præceptum duplex eſt: aut enim diuinum, aut humanum. Antiqui cum diuinis inſtitutis præſtarent, & ea uenerarentur, multi tunc ad oracula proficiſcebantur, atque ea conſulebant. In Dodonam quidem, Vt Iouis ex alta caperent oracula quercu, Cuius conſilio plurimū utebantur. Delphos autem, Expoſitum pater ſcire num uiuat uolens, Ac ipſe Phœbi ad templa pergebat puer, Sciturus è quibus parentibus foret. Minos quoq́ καὶ σημεῖον αὖ σωφρόνως ζῶντας καὶ μετὰ δικαιοσύνης, οὓς δ' ἄλλους μὴ πεοσδοκᾶν. ἐκεῖν⊙ μὲν οὖν τοιαῦτα λέγων ἔπεισεν οὓς γνώμονας ἄνδρας, καὶ ἀποίκους ἄγειν ἐπὶ τὸν τόπον ἐδόκει, ὅπου νῦν ἐστὶ τὸ χρηστὸν ἱερὸν Διὸς Ἰουλαίου κτίσμα. κατέσχε δὲ ῥᾳδίως, οὐκ ἐπιφθονον ὂν τὸ χωρίον, οὐδὲ ὑπὲρ οὗ ἂν τις ἐσπουδακὼς μαχέσαιτο. ἔστι γὰρ πετρῶδες, ὕδατος μὲν ὄντος, πηγαίου, πλὴν δὲ λύκλῳ χώραν ἔχον λυπρὰν καὶ ἄνυδρον, πλὴν δ' ἔσω ἐξήκοντα σταδίων, καὶ ὑποπεπρον. ἅμα δὲ αὐτὴ τὴν ὅπλων τὰ ἱερὰ πενυβάλλ⊙ καὶ τὸ θεῖον, ἱδρυσιν κτίστου ζητεῖν ἀξίαν, καὶ παρασκευὴν ὑπισχνούμεν⊙ τοιοῦτον σεβασμὸν, καὶ τοιαύτην ἱερουργίαν, ἥτις οὐδὲ διὰ πάντας ὀχλήσει οὓς χρωμένους, οὔτε δεισιδαιμονίας, ὅτε ἄλλας πραγματείας ἀτόπους. ἐπὶ τ⊙ μὲν οὖν δυσκινησίᾳ πύστις σωτηρίας ἀρχὴν οὐ τ' τυχοῦσαν, ἀπαντὴν πᾶσι χωρησάντων ῥᾳδίως τῶν λύκλῳ δι' ὀλίγων μιλίων, καὶ τὰ πετεινόμενα. οἱ δὲ δεξάμενοι, χρόνους μέν τινας φ' τοῖς αὐτοῖς διέμεινον δικαιοπραγοῦντες, εἶτ θεσπεβεῖς ὄντες ἀληθῶς ὄντες. ἔπειτ' ἐξεκαμφθησαν ὑπὸ πλούτου καὶ τρυφῆς ὀλίγου δεῖν πάντες οἱ τῶν τυραννικῶν ἀνθρώπων, ἐκμὲν δ' Ἀσυσσλαιμονίας αἱ τῶν Βρομάτων ὑποχείσεις, ἐν πόρ καὶ νυῦ ἔθ⊙ ὄντων αὐτοῖς ἀπεχεσθαι καὶ πόθυμοῦ, καὶ ἐκθύμαὶ, καὶ εἴ τινα τοιαῦτα γνωμίδια. ἐκ δὲ τῶν τυραννίδων τὰ λησήια. οἱ μὲν γὰρ ἀφισάμενοι τὴν χώραν ἐλάνουσι, καὶ αὐτὴν καὶ τ' γειτνιῶσαν. οἱ δὲ συμπαραλαβόντες τοῖς ἄρχουσι καθηρπάκασι τὰ ἀλλότρια, καὶ δ' συσίας ἀπεσφόνησαν, καὶ δ' φοινίκης πολλὴν. ἦν δ' ὡμὸς δυπρέπειά τις πόλ τὴν ἀκρόπολιν αὐτὴν, οὐχ ὡς τυραννεῖον βδελυττόμενον, ἀλλ' ὡς ἱερὸν σεμνυόντ⊙ τε καὶ σεβόμενον. πέφυκε γὰρ οὕτω, καὶ κοινὸν ὄδε ἔδος καὶ τοῖς ἕλλησι καὶ τοῖς βαρβάροις. πολίτευμα γάρ ἐστ' ἀφ' ἑνὸς σάματ⊙ κοινὸν ζῶσιν. ἄλλως γὰρ οὐκ οἷόν τε οὐ πολλὰς, φ' τι μὴ τοῦτο ποιεῖν ἁρμοσμένως ἀλλήλοις, ὅπερ ἦν τὸ πολιτεύεσθαι, καὶ ἄλλως πως νέμειν βίον κοινόν. τὸ δὲ πρόσαγμα διτὸν, ἢ γὰρ πρὸς θεῶν ἢ πρὸς ἀνθρώπων. καὶ οἵ γε ἀρχαῖοι τὸ πρὸς τὸν θεὸν εὐσεβὲς πρόσθεον μᾶλλον καὶ ἐσέμνυνον. καὶ δι' ἀκριβὲς ἦν ὁ χρησμοὺς ζόμεν⊙ ἦν τότε πολὺς καὶ πρόχωρ, εἰς Μ δωδώνην, ὅπως Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο διὸς βουλὴν ὑπακούσῃ συμβάλλ⊙ δὴ χρώμεν⊙. εἰς δὲ δελφοὺς ἦν ἐκπ⊙ δὴ χρώμεν⊙. εἰς δὲ δελφοὺς ἦν ἐκπεμπόμενος ὁ βουλόμεν⊙ ἐρέσθαι περὶ τοῦ πατρὸς ὁπόθεν ἐστὶ καὶ τῆς μητρὸς, ἐπεὶ καὶ Μίνως παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐνομίζ⊙ ἐπὶ τοῦ πατρὸς ἐρωτᾶν. ὁ δὲ παῖς ἔσιχε οὖν τεκόντας ἐκμαθεῖν θέλων πρὸς σῶμα φοίβ⊙. καὶ ὁ μίνως παρὰ τοῖς ἐρχομένοις γνώνεσθαι βασιλέα διὸς μεγάλ⊙ ὁ ἀριστὸς δ' ἐννέωρ⊙ ἦν, ὡς φησι πλάτων, ἀναβαίνων ὡδὶ τὸ ἄντρον τοῦ διὸς, ἐν ᾧ δ' ἐκείνοις τὰ προστάγματα λαμβάνων ἐν ἐφαπομίζων εἰς τοὺς ἀνθρώπους. τὰ δ' ὅμοια ἐποίει καὶ λυκοῦργ⊙ ὁ ζηλωτὴς αὐτοῦ. ὠκνεν γὰρ ὡς ἔοικεν ἀφελημῶν, ἐπωιδάν⊙ παρὰ δ' ὠνθίας ἃ πρέπει παραγγέλλειν τοῖς λακεδαιμονίοις. ταῦτα γὰρ ὅπως ποτὲ ἀληθείας ἔχει παρά γε τοῖς ἀνθρώποις ἐπεπίσθυτο καὶ ἐνόμισο, καὶ διδάσκ καὶ οἱ μάντεις ἐτιμῶντ⊙, ὥστε δ' βασιλέας ἀξιοῦν, ὡς δι' ἐπὶ θεῶν ἡμῖν ἐνφρόνητες ἐπαγγέλματα καὶ ἐπανορθώματα καὶ ζῶντες καὶ ἀποθανόντες. καθάπερ καὶ ὁ τειρεσίας τῷ καὶ τεθνηκῶτι, νόον πόρε περσεφόνεια οἷῳ πεπνῦσθαι, τοὺς δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσι. τοιοῦτ⊙ ὁ ἀμφιάρεως, καὶ ὁ τροφώνιος, καὶ ὁ ὀρφεὺς, καὶ ὁ μουσαῖος, καὶ ὁ παρὰ τοῖς γέτοις θεός. τὸ μὲν παλαιὸν ζάμολξις πυθαγόρεός τις, καθ' ἡμᾶς δὲ ὁ τῷ βυρεβίστᾳ θεσπίζων, δεκινέ⊙. παρὰ δὲ βοσπορανοῖς ἀχαϊκαρ⊙. παρὰ δὲ τοῖς ἰνδοῖς οἱ γυμνοσοφισταί. παρὰ δὲ τοῖς περσαις οἱ μάγοι καὶ νεκυομάντεις, καὶ ἔτ οἱ λεγόμενοι τελεσμομάντεις, καὶ ὑδρομάντεις. παρὰ δὲ τοῖς ἀσσυρίοις, οἱ χαλδαῖοι. παρὰ δὲ τοῖς ῥωμαίοις, οἱ τυραννοι καὶ ὡροσκόποι. τοιοῦτ⊙ δὲ τις ἦν καὶ ὁ μωσῆς, καὶ οἱ διαδεξάμενοι ἐκεῖνον, τὰς μὲν ἀρχὰς λαβόντες οὐ φαύλας, ἐκτραπόμενοι δ' ὠδὶ τὸ χεῖρον. ἤδη δ' οὕτω φανερῶς τυραννομένης φ' ἰουδαίας, πρῶτ⊙ αὐθ' ἱερέως ἀνέδειξεν ἑαυτὸν βασιλέα ἀλέξανδρ⊙. τούτου δ' ἦσαν υἱὸς ὑρκανός τε καὶ ἀριστόβουλ⊙. διαφερομένων δὲ πρὸς φ' ἀρχῆς, ἐπῆλθε πομπήϊ⊙ καὶ κατέλυσεν αὐτοὺς, καὶ τὰ ῥύματα αὐτῶν κατέσπασε, καὶ αὐτὰ γὰρ πρώτοις τὰ ἱεροσόλυμα βίᾳ κατεβαλών. ἦν δὲ περιβόλῳ διπλοῦν ὄρυμα, φῶς μὲν δύνασθαι, ἐκτὸς δὲ φαντελῶς διψηρόν, τάφρον λαβόντι ἔχων. βάθ⊙ μὲν ἐξήκοντα ποδῶν, πλάτ⊙ δὲ ἑκατὸν καὶ διακοσίων. ἐκ δὲ τοῦ λίθου τοῦ λατομηθέντ⊙ ἐπεπύργωτο ὁ τεῖχ⊙ τοῦ ἱεροῦ. καὶ πλάθ⊙ δ' ὡς φησι, τριάκοντα πῆχας τὴν τῆς νηείας ἡμέραν, ὑψηλὰ ἀπέσχοντο οἱ ἰουδαῖοι ἑκατὸν ὄργυιαν, πλεονάσας τὴν τάφρον, καὶ ὑπερβαλὼν τὰς διαβάθρας. καταπάσαι δ' οὖν ἐκέλευσε τὰ τείχη ἑκάντα, καὶ ἀνέλκων εἰς διάκαμψιν τὰ λησήια, καὶ τὰ γαζοφυλάκια τ' τυραύνου. ἦν δὲ διὸ μὲν ταῖς εἰσβολαῖς ὠδικείμενα τοῦ ἱεροῦ ὄρους τε καὶ ναοῦ⊙. ἄλλα δὲ ἀλεξάνδρειόν τε καὶ ὑρκάνιον, καὶ μ χαιρῶν, καὶ λυσίας, καὶ τὰ πρὸς τὴν φιλαδέλφειαν, καὶ ἡ πρὸς γαλιλαίαν σκυθόπολις. ἱερικοῦς δ' ὄδε πεδίον κύκλῳ περιεχόμενον ὀρεινῇ τινι καὶ που καὶ θεαρσιδῶς πρὸς αὐτὸ λειπομένη. ἐν τοῦτο

per nouennium magni Iouis familiaris fuit: id eſt, per nouennium (ut Plato dicit) in Iouis antrum deſcendens, & ab illo præcepta accipiens, quæ ad homines perferebat. Eadem Lycurgus eius imitator factitabat. Nam ſæpè peregrinatus, ea ex Pythia intellexit, quæ Lacedæmonijs imperanda erant. Hæc enim ab hominibus putabantur & credebātur uera. & propterea diuinatores in precio erant, ut etiam imperio digni iudicarentur, ut qui diuina nobis præcepta ac documēta ederēt, & uiui & mortui. quemadmodum Tireſias, Cui dederat uita functo Proſerpina mētem, Odyß. κ
Vt ſaperet, pariterq́ homines Ieuis umbra iuuaret.

Talis fuit Amphiaraus, & Trophonius, & Orpheus, & Muſæus, & Getarum deus, olim & Zamolxis Pythagoreus, ætate noſtra Decineus, qui Byrebiſtæ reſpōdit, & apud Boſphoranos Achaicarus, apud Indos Gymnoſophiſtæ, apud Perſas Magi, & qui Necyomantici, & Lecanomantici, & Hydromantici appellantur, apud Aſſyrios Chaldæi, apud Romanos Hetruriæ haruſpices. Talis erat Moſes, & ſucceſſores eius: qui cum initia nō mala habuiſſent, poſtea in deterius delapſi ſunt. Iam uerò apertè ludæa à tyrannis oppri mitur. Primus pro ſacerdote ſe regem fecit Alexander, cuius filios Hyrcanum & Ariſtobulum de imperio diſceptantes, Pompeius ſuſtulit, atq́ eorum munitiones euertit, & ipſa in primis Hieroſolyma ui capta ſunt. Ea munitio petroſa erat, & bene ſepta, & interius aquis abundans, exterius omnino ſicca, foſſam habebat in lapide exciſam ſexaginta pedum profunditate, latitudine C C. & L. E' lapide autem exciſo educta erāt templi mœnia. Pompeius accepit obſeruato ieiunij die, dum ab omni opere ludæi abſtinerent, impleta foſſa & admotis ſcalis, iuſſit que mœnia omnia conuelli, qua ex re & latronum & tyrannorum receptacula ſublata ſunt, & loca ubi gaza recondita erat, quorum duo Thrax, atque Taurus in Hiericuntis ingreſſu ſita erant. Item alia Alexandrium & Hyrcanium, & Machærus & Lyſias, & quæ circa Philadelphiam erant. Item Scythopolis Galilææ proxima. Hiericus eſt campus à montana quadam circumdatus, quæ in theatri ſpeciem ad ipſum declinat. Hoc

in loco eſt palmetum, cui immixta eſt etiam alia materies domeſtica, & ferax, palmis abundãs, ſpacio ſtadiorum C. & totum irriguũ & habitationibus plenum. Vbi & regia eſt, & balſami uiridarium, quæ arbor aromatica eſt & fruticoſa, cytiſo & termintho perſimilis. eius corticem ſcindentes, ſuccum in uaſis ſuſcipiunt, tenaci lacti perſimilem: ſuſceptus autem, in conchis coagulatur. Is capitis dolores, & ſuffuſiones oculorum incipientes, & hebetudinem mirificè ſoluit. quare preciosus eſt eo præſertim quòd hic ſolum naſcitur. Palmetum, quod palmam caryotam fert, hic ſolum eſt, excepto Babylonio, et ulterioribus orientem uerſus. Maximus quidem ex eis prouentus eſt, quinetiam xylobalſamo, ut aromate utuntur. Serbonis lacus permagnus eſt, cuius ambitum nonnulli mille ſtadiorum tradiderunt. Is ſecus maritimam oram extenditur, longitudine paulo plurium ducentûm ſtadiorum, profunda & grauiſſima aqua, ut urinatores in eo innatare non poſſint: uerùm qui tenus umbilico in eum procedit, mox extollitur. Plenus eſt bitumine, quod è medio fundo temporibus inordinatis, cum bullis quaſi feruentis aquæ efflatur. In ſummo autem incuruatus, montis ſpeciem prębet, fauillę multum emittit, fumoſus & aſpectu ater, æri, & argento, & nitidis ac terſis omnibus rubiginem inducit, uſque ad aurum. Vnde cum uaſa ſitum contrahunt, iam accolæ intelligunt bituminis eruptionem incipere, ac ſeſe arundineis ratibus ad id inquirendum accingunt. Bitumen eſt terræ gleba, quæ à calore liquefacta, efflatur atque diffunditur, rurſumq; in glaciem fortiſſimam ab aqua frigida immutatur, qualis eſt lacuum aqua. unde & ſectione & inciſione opus eſt. Id poſtea in ſummo fluitat, propter eam naturã, quam diximus, ingredientẽ nec innatare, nec immergi poſſe, ſed attolli. Ratibus autem adnauigantes, quantum quiſque uult, referunt. Ac de bitumine quidem hæc dicimus. Poſidonius dicit, quod cum accolæ magici homines ſint, incantationes quaſdam faciunt, & lotia & alios huiuſmodi fœtidos humores inſpergũt atque exprimunt, quibus bitumen coagulatur, poſtea incidunt, niſi aliqua lotij uis ſit, qualis eorum qui calculos in ueſica habent. Nam etiam ex pueri lotio chryſocolla conficitur, ac in medio quidem lacu,

ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ φοινικὼν, μεμιγμένην ἔχων καὶ ἄλλην ὕλην ἥμερον καὶ εὔκαρπον. πλεονάζων δὲ τῷ φοίνικι, ἐπὶ μῆκος σταδίων ἑκατὸν, διάῤῥυτος ἅπας καὶ μεστὸς κατοικιῶν. ἔστι δ' αὐτοῦ καὶ βασίλειον, καὶ ὁ τοῦ βαλσάμου παράδεισος. ἔστι δὲ τὸ φυτὸν θαμνῶδες, κυτίσῳ ἐοικὸς καὶ τερμίνθῳ, ἀρωματίζον. οὗ τὸν φλοιὸν ἐπισχίσαντες, ὑπολαμβάνουσιν ἀγγείοις τὸν ὀπὸν, γλίσχρῳ γάλακτι παραπλήσιον, ἀναληφθεὶς δ' εἰς κογχάρια λαμβάνει πῆξιν. λύει δὲ κεφαλαλγίας θαυμαστῶς καὶ ὑποχύσεις ἀρχομένας, καὶ ἀμβλυωπίας. τίμιος οὖν ἐστι καὶ διότι ἐνταῦθα μόνον γεννᾶται. καὶ ὁ φοινικὼν δὲ τοιοῦτος, ἔχων τὸν καρυωτὸν φοίνικα ἐνταῦθα μόνον. πλὴν τοῦ Βαβυλωνίου, καὶ τοῦ ἐπέκεινα πρὸς τὴν ἕω. μεγάλη οὖν ἀπ' αὐτῶν ἡ πρόσοδος, καὶ τῷ ξυλοβαλσάμῳ δὲ ὡς ἀρώματι χρῶνται. ἡ δὲ σιρβωνὶς λίμνη, πολλὴ μὲν ἐστι. καὶ γὰρ χιλίων σταδίων εἰρήκασί τινες τὸν κύκλον. τῇ μέντοι παραλίᾳ παρεκτέταται, μικρῷ τι πλέον τῶν διακοσίων σταδίων μῆκος ἐπιλαμβάνουσα, ἀγχιβαθὴς, βαθύτατον ἔχουσα ὕδωρ, ὥστε μὴ δεῖν κολύμβου. ἀλλὰ τὸν ἐμβάντα καὶ μέχρις ὀμφαλοῦ προβαίνοντα, εὐθὺς ἐξαίρεσθαι. μεστὴ δ' ἐστὶν ἀσφάλτου αὕτη. ταύτην δὲ ἀναφυσᾷ κατὰ καιροὺς ἀτάκτους ἐκ μέσου τοῦ βάθους μετὰ πομφολύγων, ὡς ἂν ζέοντος ὕδατος. κυρτουμένη δ' ἡ ἐπιφάνεια, λόφου φαντασίαν παρέχει. συναναφέρεται δὲ καὶ ἄσβολος πολλὴ καπνώδης μὲν πρὸς δὲ τὴν ὄψιν ἄδηλος, ὑφ' ἧς κατιοῦται καὶ χαλκὸς καὶ ἄργυρος καὶ πᾶν τὸ στιλπνὸν μέχρι καὶ χρυσοῦ. ἀπὸ δὲ τοῦ κατιοῦσθαι τὰ σκεύη γνωρίζουσιν οἱ περιοικοῦντες ἀρχομένην τὴν ἀναβολὴν τῆς ἀσφάλτου. καὶ παρασκευάζοντες πρὸς τὴν μεταλλείαν αὐτοῦ, πηξάμενοι σχεδίας καλαμίνας. ἔστι δ' ἡ ἄσφαλτος γῆς βῶλος, ὑγραινομένη τῷ ὑπὸ θερμοῦ, καὶ ἀναφυσωμένη, καὶ διαχεομένη. πάλιν δὲ μεταβάλλουσα εἰς πάγον ἰσχυρὸν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ ὕδατος, οἷόν ἐστι τὸ τῆς λίμνης ὕδωρ, ὥστε τομῆς καὶ κοπῆς δεῖσθαι. εἶτ' ἐπιπολάζουσα διὰ τὴν φύσιν τοῦ ὕδατος ἣν ἔφαμεν, καθ' ἣν οὐδὲ κολύμβου δεῖσθαι μηδὲ βαπτίζεσθαι τὸν ἐμβάντα, ἀλλ' ἐξαίρεσθαι. προσπλεύσαντα δὲ ταῖς σχεδίαις, κόπτουσι καὶ φέρουσι τῆς ἀσφάλτου ὅσον ἕκαστος δύναται. τὸ μὲν οὖν συμβαῖνον τοιοῦτον. γόητας δὲ ὄντας, σκήπτεσθαί φησιν ἐπῳδὰς ὁ Ποσειδώνιος τοὺς ἀνθρώπους, καὶ οὖρα καὶ ἄλλα δυσώδη ὑγρὰ, ἃ περικαταχέαντας, καὶ ἐκπιάσαντας, πήττειν τὴν ἄσφαλτον, εἶτα τέμνειν, εἰ μή τις ἐστὶν ἐπιτηδειότης τῶν οὔρων τοιαύτη, καθάπερ καὶ ἐν ταῖς κύστεσι τῶν λιθιώντων, καὶ ἐκ τῶν παιδικῶν οὔρων συνίσταται. ἐν μέσῃ δὲ τῇ λίμνῃ τὸ

πάθος

πάθος συμβαίνειν εὔλογον, ὅτι καὶ ἡ πηγὴ τοῦ πυρὸς, καὶ τοῦ ἀσφάλτου κατὰ μέσον ἐστὶ, καὶ τὸ πλῆθος. ἄτακτος δὲ ἡ ἀναφύσησις, ὅτι καὶ ἡ τοῦ πυρὸς κίνησις, οὐκ ἔχει τάξιν ἡμῖν φανερὰν, ὥσπερ καὶ ἄλλων πνευμάτων πολλῶν. τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ Ἠπειρώτιδι. τοῦ δ' ἔμπυρον τὴν χώραν εἶναι καὶ ἄλλα τεκμήρια φέρουσι πολλά. καὶ γὰρ πέτρας τινὰς ἐπικεκαυμένας δεικνύουσι τραχείας περὶ Μοασάδα, καὶ σύραγγας πολλαχοῦ, καὶ γῆν τεφρώδη, σταγόνας τε πίσσης ἐκ λισσάδων λαμβανομένας, καὶ δυσώδεις πόῤῥωθεν ποταμοὺς ζέοντας. κατοικίας τε ἀνατετραμμένας σποράδην, ὥστε πιστεύειν τοῖς θρυλλουμένοις ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων, ὡς ἄρα ᾠκοῦντό ποτε τρισκαίδεκα πόλεις ἐνταῦθα, ὧν τῆς μητροπόλεως Σοδόμων, σῴζοιτο κύκλος ἑξήκοντά που σταδίων. ὑπὸ δὲ σεισμῶν καὶ ἀναφυσημάτων πυρὸς καὶ θερμῶν ὑδάτων ἀσφαλτωδῶν τε καὶ θειωδῶν ἡ λίμνη προπέσοι, καὶ πέτραι πυρίληπτοι γένοιντο. αἵ τε πόλεις αἱ μὲν καταποθεῖεν, ἃς δ' ἐκλείποιεν οἱ δυνάμενοι φυγεῖν. Ἐρατοσθένης δέ φησι τἀναντία, λιμναζούσης τῆς χώρας, ἐκρήγμασιν ἀνακαλυφθῆναι τὴν πλείστην, καθάπερ τὴν θάλασσαν. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Γαδαρίδι ὕδωρ μοχθηρὸν λιμναῖον, οὗ τὰ γευσάμενα κτήνη, τρίχας καὶ ὁπλὰς καὶ κέρατα ἀποβάλλει. ἐν δὲ ταῖς καλουμέναις Ταριχέαις, ἡ λίμνη μὲν ταριχείας ἰχθύων ἀστείας παρέχει, φύει δὲ δένδρα καρποφόρα, μηλέαις ἐμφερῆ. χρῶνται δ' αἱ Αἰγύπτιοι τῇ ἀσφάλτῳ πρὸς τὰς ταριχείας τῶν νεκρῶν. Πομπήιος μὲν οὖν περικόψας τινὰ τῶν ἐξιδιασθέντων ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων κατὰ βίαν, ἀπέδειξεν Ἡρώδῃ τὴν ἱερωσύνην. τῶν δ' ἀπὸ γένους τις ὕστερον, Ἡρώδης ἀνὴρ ἐπιχώριος, παραδὺς εἰς τὴν ἱερωσύνην, τοσοῦτον διήνεγκε τῶν πρὸ αὐτοῦ, καὶ μάλιστα τῇ πρὸς Ῥωμαίους ὁμιλίᾳ καὶ πολιτείᾳ, ὥστε καὶ βασιλεὺς ἐχρημάτισε, δόντος τὸ μὲν πρῶτον Ἀντωνίου τὴν ἐξουσίαν, ὕστερον δὲ καὶ Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ. τῶν δ' υἱῶν τοὺς μὲν αὐτὸς ἀνεῖλεν, ὡς ἐπιβουλεύσαντας αὐτῷ, τοὺς δὲ τελευτῶν διαδόχους ἀπέλιπε, μερίδας αὐτοῖς ἀποδούς. Καῖσαρ δὲ καὶ τοὺς υἱοὺς ἐτίμησε τοῦ Ἡρώδου, καὶ τὴν ἀδελφὴν Σαλώμην, καὶ τὴν ταύτης θυγατέρα Βερενίκην. οὐ μέντοι εὐτύχησαν οἱ παῖδες, ἀλλ' ἐν αἰτίαις ἐγένοντο. καὶ ὁ μὲν ἐν φυγῇ διετέλεσε, παρὰ τοῖς Ἀλλόβριξι Γαλάταις λαβὼν οἴκησιν. οἱ δὲ θεραπείᾳ πολλῇ μόλις εὗρον κάθοδον, τετραρχίας ἀποδοθείσης ἑκατέρῳ. ὑπέρκειται δὲ τῆς Ἰουδαίας καὶ τῆς κοίλης Συρίας μέχρι Βαβυλωνίας, καὶ τῆς τοῦ Εὐφράτου ποταμίας πρὸς νότον Ἀραβία πᾶσα, χωρὶς τῶν ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ Σκηνιτῶν. περὶ μὲν οὖν τῆς Με-

iure huiuſmodi res accidit. Ignis enim ac bituminis fons, ac multitudo in medio eſt, quãquam & flatio ſit inordinata, quoniam ignis motus, ordinem non habet nobis manifeſtũ, quemadmodum & multorum aliorum flatuum. Talia etiam apud Apolloniam Epiroticam eueniũt. Quòd autem regio ignea ſit, permulta alia ſigna afferunt. Nam & petras aſperas exuſtas circa Moaſada oſtendunt, & multis in locis prærupta, & terram cinerulentam, & picis guttas ex petris diſtillantes, & flumina fœtido odore efferuentia, & habitationes paſſim euerſas, ut ijs fidem adhibeant, quæ ab indigenis prædicantur, quòd in hoc loco XIII. urbes olim habitabanť, quarum metropolis Sodoma adhuc LX. ſtad. ambitum ſeruet. Et quòd ex terræ motibus, & ignis afflatu, & aquis calidis & bituminoſis, & ſulphureis lacus eruperit, & quòd petræ igniferæ factæ ſint, & urbium aliæ abſorptæ, aliæ ab ijs, quicunq; fugere potuerũt derelictæ. Eratoſthenes cõtrà ſentit, quod cum regio ſtagnis teneretur, maxima eius pars eruptionibus retecta fuerit, quẽadmodum mare. In agro etiã Gadareno eſt aqua quædam peſſima ex lacu: qua deguſtata, pecora pilos, ungues, & cornua amittunt. Apud eas quæ Tarichiæ appellantur, eſt lacus qui optimas piſcium condituras præbet. gignit etiam arbores fructiferas malis ſimiles. Aegyptij bitumine ad mortuorum condituras utuntur. Pompeius circumciſis quibuſdam, quæ Iudæi ſibi uiolenter aſciuerant, Herodem ſacerdotio præfecit. Poſtea Herodes uir indigena, id quibuſdam ex eadem ſtirpe contulit: tantum'que ſuperiores omnes & ciuilitate, & Romanorum conſuetudine præſtitit, ut rex fuerit conſtitutus, Antonio primùm, poſtea Cæſare Auguſto poteſtatem ei concedente. Ex filijs alios ipſe ſibi inſidiantes interemit, alios moriens data utrique portione, ſucceſſores reliquit. Cæſar & Herodis filios, & ſororem Salomen, & Berenicen eius filiam, honore proſecutus eſt. ſed filijs nõ fœliciter ceſſit. Nam cum eſſent accuſati, alter in exilium apud Gallos Allobroges relegatus fuit, alij uix multo obſequio reditum impetrarunt, & ſuam uterque tetrarchiam. Vltra Iudæam, & Cœloſyriam, uſque in Babyloniam & fluuialem Euphratis regionem auſtrum uerſus tota eſt Arabia, exceptis Scenitis, qui ſunt in Meſopotamia. De Me-

ſopotamia quidem & gentibus, quæ eam incolunt, ſatis dictum eſt. Vlterior Euphratis regio, quæ ad eius oſtia eſt, à Babylonijs incolitur, & Chaldæorum gente, de quibus etiam antè diximus. Quæ poſt Meſopotamiam ſunt, uſq; in Cœloſyriam flumini proxima, & Meſopotamiæ, Arabes Scenitæ obtinent, perparuas quaſdam potentias in ſterilibus locis propter aquarum inopiam partiti. Agriculturam aut parum aut nihil exercent, paſcua omnis generis pecorum, præſertim camelorum optima habent. Vltra hos deſerta ſunt haud exigua: quæ uerò his iam auſtraliora ſunt, ab ijs tenentur, qui fœlicem Arabiam incolunt. Cuius ſeptentrionale latus faciunt antedicta deſerta, orientale Perſicus ſinus, occidentale Arabicus, auſtrale mare magnum, quod extra utrunq; ſinum eſt. Idq; totum mare rubrum uocatur. Perſicus itaque ſinus, Perſicum mare appellatur. de quo Eratoſthenes ait, os eius adeò anguſtum eſſe, ut ex Armozo Carmaniæ promontorio, Arabię pars conſpiciatur, quæ eſt Macis proxima. Ab ore autem, ora quæ à dextris eſt, cum curua ſit, à principio quidem à Carmania paululum orientem uerſus, poſtea ad Arctum uergit, poſtea ad occidentem uſque ad Euphratis oſtia, & Teredonem. complectitur autem & Carmaniorum oram, & Perſarum & Suſianorum & Babyloniæ partẽ, quæ decem millium ferè ſtadiorum eſt, de quibus iam antè diximus. Hinc protinus uſq; ad os alia totidem ſtadia ſunt, ut traditum dicunt ab Antiſthene Thaſio, qui cum Nearcho nauigauit, ut perſpicuum ex his ſit, mare hoc paulo minus eſſe mari Euxino. Dicunt etiam, illum dicere, quoniam ſinum cum claſſe circũnauigauit, quod à Teredone deinceps continentẽ à dextris habẽti, prætérnauigatio inſulam Icarium in fronte habet, & Apollinis templum in ea ſanctũ, & Tauropolæ oraculum, & quod præternauiganti Arabiam ad duo millia & quadringenta ſtadia. in interiore ſinu urbs iacet nomine Gerrha, quam Chaldæi tenebant, à Babylonia profugi, loca ſalſa, & domos ex ſale habitantes, quas cum ſalis ſquamæ, propter ſolis ardorem ſeparatæ, continuè cadunt, crebrò aquis aſpergant, atque eo pacto continuant parietes. Hæc urbs CC. ſtadijs à mari diſtat. Gerrhæi frequentius pedeſtri itinere Arabum merces, & aromata mercantur.

σοποταμίας, καὶ τῶν νεμομένων αὐτὴν ἐθνῶν, εἴρηται. τὰ δὲ πέραν τοῦ εὐφράτου τὰ μὲν πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς αὐτοῦ, νέμονται βαβυλώνιοι καὶ τὸ τῶν χαλδαίων ἔθνος. εἴρηται δὲ περὶ τούτων. τὰ δ' ἑξῆς τῆς μεσοποταμίας μέχρι κοίλης συρίας, τὸ μὲν πλησιάζον τῷ ποταμῷ καὶ τὴν μεσοποταμίαν, σκηνῖται κατέχουσιν ἄραβες, δυναστείας ἀποτετμημένοι μικρὰς ἐν λυπροῖς χωρίοις διὰ τὰς ἀνυδρίας. γεωργοῦντες μὲν, ἢ οὐδὲν, νομὰς δ' ἔχοντες παντοδαπῶν θρεμμάτων, καὶ μάλιστα καμήλων. ὑπὲρ δὲ τούτων ἔρημός ἐστι πολλή. τὰ δὲ τούτων ἔτι νοτιώτερα ἔχουσιν, οἱ τὴν εὐδαίμονα καλουμένην ἀραβίαν οἰκοῦντες. ταύτης δὲ τὸ μὲν προσάρκτιον πλευρὸν ἡ λεχθεῖσά ἐστιν ἔρημος, τὸ δὲ ἑῷον ὁ περσικὸς κόλπος, τὸ δ' ἑσπέριον ὁ ἀράβιος, τὸ δὲ νότιον ἡ μεγάλη θάλαττα ἡ ἔξω τῶν κόλπων ἀμφοῖν, ἣν ἅπασαν ἐρυθρὰν καλοῦσιν. ὁ μὲν οὖν περσικὸς κόλπος λέγεται, καὶ ἡ κατὰ πέρσας θάλαττα. φησὶ δὲ περὶ αὐτῆς ἐρατοσθένης οὕτως, ὅτι τὸ μὲν στόμα φησὶν εἶναι στενὸν οὕτως, ὥστ' ἐξ ἁρμόζου τοῦ τῆς καρμανίας ἀκρωτηρίου τῆς ἀραβίας, ἀφορᾶται τὸ ἐν μάκαις. ἀπὸ δὲ τοῦ στόματος ἡ ἐν δεξιᾷ παραλία περιφερὴς οὖσα, κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπὸ τῆς καρμανίας πρὸς ἕω μικρὸν, εἶτα πρὸς ἄρκτον νεύει, καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς τὴν ἑσπέραν μέχρι τερηδόνος καὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ εὐφράτου. περιέχει δὲ τήν τε καρμανίων παραλίαν, καὶ τὴν περσῶν καὶ σουσίων, καὶ βαβυλωνίων ἀπὸ μέρους, ὅσον μυρίων οὖσαν σταδίων, περὶ ὧν καὶ ἡμεῖς εἰρήκαμεν. τὸ δ' ἐντεῦθεν ἑξῆς ἐπὶ τὸ στόμα πάλιν ἄλλοι τοσοῦτοι, καθάπερ καὶ ἀνδροσθένη λέγειν φασὶ τὸν θάσιον, τὸν καὶ νεάρχῳ συμπλεύσαντα καθ' αὑτόν. ὥστε δῆλον ἐκ τούτων εἶναι, διότι μικρὸν ἀπολείπεται τῷ μεγέθει τῆς κατὰ τὸν εὔξεινον θαλάττης αὕτη ἡ θάλαττα. λέγειν δέ φησιν ἐκεῖνον περιπεπλευκότα στόλῳ τὸν κόλπον, ὅτι ἀπὸ τερηδόνος, ἑξῆς ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὴν ἤπειρον, ὁ παράπλους ἔχει προκειμένην νῆσον ἰκάριον, καὶ ἱερὸν ἀπόλλωνος ἅγιον ἐν αὐτῇ, καὶ μαντεῖον ταυροπόλου. παραπλεύσαντι δὲ τῆς ἀραβίας εἰς δισχιλίους καὶ τετρακοσίους σταδίους, ἐν βαθεῖ κόλπῳ κεῖται πόλις γέρρα, χαλδαίων φυγάδων ἐκ βαβυλῶνος οἰκούντων τὴν ἁλμυρίδα, καὶ ἐχόντων ἁλίνας τὰς οἰκίας, ἃς ἐπειδὴ λεπίδες τῶν ἁλῶν ἀφιστάμεναι κατὰ τὴν ἐπίκαυσιν τὴν ἐκ τῶν ἡλίων, συνεχεῖς ἀποπίπτουσι, καταῤῥαίνοντες ὕδασι πυκνὰ τοὺς τοίχους συνέχουσι. διέχει δὲ τῆς θαλάττης, διακοσίους σταδίους ἡ πόλις. πεζέμποροι δ' εἰσὶν οἱ γεῤῥαῖοι τὸ πλέον, τῶν ἀραβίων φορτίων, καὶ ἀρωματικῶν. ἀριστό-

βουλος δὲ τοὐναντίον φησὶ, τοὺς γεῤῥαίους πολλὰ σχεδίαις εἰς τὴν βαβυλωνίαν ἐμπορεύεσθαι, ἐκεῖθεν δὲ τῷ εὐφράτῃ τὰ φορτία ἀναπλεῖν εἰς θάψακον, εἶτα πεζῇ κομίζεσθαι πάντῃ. πλεύσαντι δ' ἐπὶ πλέον ἄλλαι νῆσοι, τύρος καὶ ἄραδος εἰσὶν, ἱερὰ ἔχουσαι τοῖς φοινικικοῖς ὅμοια. καὶ φασί γε οἱ ἐν αὐταῖς οἰκοῦντες τὰς ὁμωνύμως τῶν φοινίκων νήσους, καὶ πόλεις ἀποίκους ἑαυτῶν εἶναι. διέχουσι δὲ αἱ νῆσοι αὗται τερηδόνος μὲν δεχήμερον πλοῦν, τῆς δὲ κατὰ τὸ στόμα ἄκρας τῆς ἐν μάκαις, ἡμερήσιον. ἀπὸ δὲ τῆς καρμανίας, εἰρήκασι, καὶ νέαρχος, καὶ ὀρθαγόρας, νῆσον τυῤῥίνην κεῖσθαι πρὸς νότον πελαγίαν ἐν δισχιλίοις σταδίοις, ἐν ᾗ τάφος ἐρύθρα δείκνυται χῶμα μέγα, ἀγρίοις φοίνιξι κατάφυτον. τοῦτον δὲ βασιλεῦσαι τῶν τόπων, καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὴν θάλατταν ἐπώνυμον καταλιπεῖν. δηλῶσαι δὲ ταῦτά φησιν αὐτοῖς μιθρωπάστην τὸν ἀρσίνου τοῦ φρυγίας σατράπου, φυγόντα μὲν δαρεῖον, διατρίψαντα δ' ἐν τῇ νήσῳ. συμμίξαντα δὲ αὐτοῖς καταχθεῖσιν εἰς τὸν περσικὸν κόλπον, καὶ ζητοῦντα κάθοδον δι' αὐτῶν εἰς τὴν οἰκείαν. καθ' ὅλην δὲ τὴν τῆς ἐρυθρᾶς παραλίαν, κατὰ βυθοῦ φύεται δένδρα ὅμοια δάφνῃ καὶ ἐλαίᾳ, ταῖς μὲν ἀμπώτεσιν ὅλα ὑπερφανῆ γινόμενα, ταῖς δὲ πλημμυρίσιν ἔσθ' ὅτε ὅλα καλυπτόμενα. καὶ ταῦτα τῆς ὑπερκειμένης γῆς ἀδένδρου οὔσης, ὥστε ἐπιγίνεσθαι τὸ παράδοξον. περὶ μὲν οὖν τῆς κατὰ πέρσας θαλάττης, ἣν ἑῴαν πλευρὰν ἔφαμεν εἶναι τῆς εὐδαίμονος ἀραβίας, τοιαῦτα εἴρηκεν ἐρατοσθένης. φησὶ δ' ὁ νέαρχος τὴν μιθρωπάστην ἐντυχεῖν αὐτοῖς μετὰ μαζήνου. τὸν δὲ μαζήνην ἐπάρχειν νήσου τινὸς τῶν ἐν τῷ περσικῷ κόλπῳ. καλεῖσθαι δὲ τὴν νῆσον δοράκτα. εἰς ταύτην δὲ τὸν μιθρωπάστην καταφυγόντα, ξενίας τυχεῖν κατὰ τὴν ἐξ ὠγύρου γενομένην ἄφοδον. καὶ δὴ καὶ συσταθῆναι τῷ μαζήνῃ συσταθησόμενον τοῖς ἐν τῷ στόλῳ μακεδόσι, τὸν δὲ μαζήνην καὶ καθηγεμόνα τοῦ πλοῦ γενέσθαι. λέγει δὲ καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ περσικοῦ παράπλου νῆσον, ἐν ᾗ μαργαρίτης πολὺς καὶ πολυτίμητός ἐστιν. ἐν ἄλλαις δὲ ψῆφοι τῶν διαυγῶν καὶ λαμπρῶν, ἐν δὲ ταῖς πρὸ τοῦ εὐφράτου νήσοις δένδρα φύεσθαι λιβάνου πνέοντα, ὧν τὰς ῥίζας κλωμένων, ὀπὸν ῥεῖν, παγούρων δὲ καὶ ἐχίνων μεγέθη. ὅπερ κοινὸν ἐν πάσῃ τῇ ἔξω θαλάσσῃ. τοὺς μὲν γὰρ εἶναι μείζους καυσιῶν, τοὺς δὲ ἢ δικοτύλας. ἐποκεῖλαι δὲ κῆτος ἰδεῖν πεντήκοντα πηχῶν. ἀρχὴ δὲ τῆς ἀραβίας ἀπὸ τῆς βαβυλωνίας ἐστὶν ἡ μαικηνή. πρόκειται δὲ ταύτης τῇ μὲν ἡ ἔρημος τῶν ἀράβων, τῇ δὲ τὰ ἕλη τὰ κατὰ χαλδαίους,

Ariſtobulus diuerſa ſentit, Gerrhæos frequentius in Babyloniam ratibus mercatum ire, atque inde per Euphratem Thapſacum cum mercibus adnauigare, poſtea quo libeat pedeſtri itinere deferri. Nauiganti ulterius ſunt aliæ inſulæ, Tyrus, & Aradus, quæ templa Phœnicijs ſimilia habent. Dicunt qui in eis habitant, inſulas & urbes, quas Phœnices eodem nomine habẽt, ſuas eſſe colonias. Diſtant hæ inſulæ à Teredone X. dierum nauigatione: à promontorio uerò quod eſt in ore apud Macas, diei nauigatione. Nearchus & Orthagoras dixerunt, Tyrinam inſulam in pelago ad auſtrum iacere, duobus millibus ſtadiorum à Carmania diſtantem, in qua Erythræ ſepulchrum oſtenditur, ingens ſanè tumulus, & ſylueſtribus palmis conſtitutus, atque eum in ijs locis regnaſſe, & de ſe mari nomen reliquiſſe. Atq; hæc ſibi à Mithropaſtæ Areini filio, ſatrapis Phrygiæ patefacta, qui Darium fugiens, in ea inſula eſſet immoratus, & cum eis diuerſatus in Perſicũ ſinum delatis, et per eos quæreret in patriam remeare. In tota Rubri maris ora arbores in profundo naſcuntur, lauro & oleo perſimiles; quæ in refluxibus ex toto deteguntur, in affluxibus nonnunquam ex toto obruuntur: atque hoc etiam, cum ulterior terra arboribus careat, adeò ut admirandum ſit. De Perſico itaq; mari, quod nos orientale latus fœlicis Arabiæ diximus, talia Eratoſthenes tradidit. Nearchus ait Mithropaſtẽ eis cum Mazena occurriſſe, Mazenam uerò inſulæ cuidam in Perſico ſinu præfuiſſe, inſulæ nomen Doractę, ac Mithropaſten cum in hanc confugeret, hoſpitio acceptum fuiſſe, quòd in externa deceſſiſſet: & Mazenam cõueniſſe, qui in Macedonum claſſe fuerat, atq; Mazenam nauigationis ducem fuiſſe. Dicit etiam in Perſicæ pręternauigationis initio inſulam eſſe, in qua multæ ac precioſæ margaritæ gignantur, in alijs uerò clari ac pellucidi lapilli. In inſulis quoq; ante Euphratem arbores, thus redolentes, innaſci, quarum radices fractæ ſuccum effundant, item miras cancrorum atq; echinorum magnitudines, quod in toto exteriore mari cõmune eſt, quorum alij pileis maiores ſint, alij * duo acetabula capiant, uidiſſe etiam cetum mari eiectum L. cubitorum. Arabiæ initium à Babylonia eſt regio Mæcina. Ante hanc iacent partim Arabum deſerta, partim Chaldæorum paludes,

* κοτύλης

quas Euphrates effusus facit, partim Persicum mare. Ea etsi grauẽ ac nebulosum aerem habet, simulq; pluuiosa sit & æstuosa, fructus tamen optimos producit. Vitis in paludibus nascitur, terra in arundineis cratibus imposita, quantam stirps recipiat, ut sæpe etiam ab aqua deferatur, quam rursus in pristinam sedem cõtis propellunt. Sed redeo ad ea quæ deinceps Eratosthenes de Arabia commemorat. Dicit enim de parte septentrionali ad deserta, quæ inter fœlicem Arabiã & Cœlosyrios & Iudæos est, usq; ad Arabici sinus recessum, quod ab heroum urbe, quæ est ad Nilum, recessus Arabici sinus, Nabataeam petram uersus usq; Babylonem, stadia sunt v. millia, & sexcenta. Ac tota quidem ad æstiua les ortus est, per adiacentes Arabum gentes, Nabatæos scilicet, Chaulotæos, & Agræos: ultra quos & fœlix Arabia, ad XII. millia stadiorum ad austrum exposita usq; in Atlanticum pelagus. Incolunt eam primi post Syros, & Iudæos, homines agricultores. Post hos regio est arenosa & sterilis, quæ palmas habet non multas, & acanthos, & myricam, & fossiles aquas, quemadmodum Gedrosia. Eam Arabes Scenitæ camelorum pastores habitant. Vltima uerò austrum uersus cõtra Aethiopiã assurgentia æstiuis imbribus tanguntur, & bis seruntur, quemadmodum India. Habent etiam flumina quæ in campos & lacus absumuntur, & cùm cæterorum fructuum, tum etiam mellificij abundantia est: pecorũ quoq; omniũ copia, exceptis equis, mulis, & porcis: auium etiam omniũ, præter anseres et gallinas. Ac ultima quidẽ regio, de qua antè diximus, à quatuor maximis nationibus inhabitat, à Minæis, qui in parte sunt, Rubrũ uersus, maxima eorũ ciuitas Carna siue Carana. Hos sequunt Sabæi, quorũ metropolis est Mariaba. Tertij sunt Catabanenses, qui ad angustias, & Arabici sinus transitum descendunt. Eorũ regio dicitur Tamna. Ad orientẽ in primis sunt Chatramotitæ urbem Cabatanum habẽtes. earum quæq; sub suo principe est, & fœlices sunt, & optimas templorũ ac regiarũ constructuras habent: domicilia uerò lignorum cõpage, Aegyptiacis similia. & plus regionis occupãt quatuor præfecturæ, quas nomos uocant, quàm Aegyptiacum Delta. Succedit apud eos in regno non filius patri, sed qui primus è nobili genere post constitutum regem nascitur.

ἃ ποιεῖ παρεκτείνων ὁ δύσφατος. τὴν ἡ ἠῶ πρὸς θάλατταν, ἀνυσώδρου οὖσαν καὶ ὁμιχλώδη, καὶ ἐπομβρον ἅμα καὶ λιμνα τηρά. καλλίκαρπον δὲ ὅλην ὅμως, ἡ δ' ἄμπελον γὰρ ἔλεσι φύεσθαι, καλαμίναις ἐμψύχοις βαλλομένης γῆς ὅση διέξαυσ' ἀφ' ὕδατος, ὥστε φορητὴν γίνεσθαι πολλάκις. εἶτα κοπρίς ἀπωθεῖσθαι πάλιν εἰς τὴν οἰκείαν ἕδραν, ἐπάνειμι δὲ ὧδε τὰς ὁρατοθρόνους ἀφράσεις, ἃς ἐξῆς πρὸς ἕω ἀραβίας ἐκτίθεται. φησὶ δὲ πρὸς ἕω πεσσαρακοντόρου καὶ ὁρίμης, ἣ τις ὅλη μεταξὺ ἕω τε σύλαιμονος ἀραβίας, καὶ ἕω λοιπὸν σύρων τὴν ἰσθμαίαν, μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ ἀραβίου κόλπου. διόπερ ἀφ' ἡρώων πόλεως ἡ τις ὅλη πρὸς ἕσπερ νείλῳ μυχὸς τοῦ ἀραβίου κόλπου, πρὸς μὲν τὴν ναβαταίαν πεντακισχίλιοι ἑξακόσιοι. πᾶσα δὲ πρὸς ἀνατολὰς θρινάς. σταδίων τριακοσίων ἀνυστὸς ἐστὶν ἡ ἀκμὴ νῶν ἀραβίων ἐθνῶν ναβαταίων τε καὶ χαυλοταίων, καὶ ἀγραίων. ὑπὲρ δὲ τούτων ἡ σύλαιμος ὄρη, ὡδὶ μυρίους τε διχιλίους ἑκκειμένη σταδίους πρὸς νότον, μέχρι τοῦ ἀτλαντικοῦ πελάγους. ἔχουσι δ' αὐτὴν οἱ μὲν πρῶτοι μετὰ σύρους, καὶ σὺν ἰουδαίοις, ἄνθρωποι γεωργοί. μετὰ δὲ τούτους διαμίσος ὅση γῆ καὶ λυπρὰ φοίνικας ἔχουσα ὀλίγους, καὶ ἄκανθαν καὶ μυρίκην καὶ ὀρυκτὰ ὕδατα, καθάπερ καὶ ἡ γεδρωσία. σκληῆται δ' ἔχουσιν αὐτὴν ἀραβες καμηλοβοσκοί. τὰ δ' ἑξῆς πρὸς νότον καὶ αὐταίρουται τῇ αἰθιοπίᾳ βρέχει θρινοῖς ὄμβροις καὶ δυσπορεῖται παραπλησίως τῇ ἰνδικῇ. ποταμοὺς δ' ἔχει καταναλίσκομένους εἰς τέλμα καὶ λίμνας. θυμαρία δ' ὄζει ἥ τε ἄλλη καὶ μελιτουργία διαφυλής. βοσκημάτων τε ἀφθονία, πλὴν ἵππων καὶ ἡμιόνων καὶ ὑῶν. ὄρνεά τε παντοῖα πλὴν χηρῶν καὶ ἀλεκτορίδων. κατοικεῖ δὲ τὰ μέγιστα ἔθνη τὴν ἐφεξῆς λεχθεῖσαν χώραν. μεναῖοι μὲν γὰρ πρὸς τὴν ὀρυθρὰν μένουσι, πόλις αὐτῶν ἡ μεγίστη καρνα, ἡ μαρανά. ἐχόμενοι δὲ τούτων σαβαῖοι. μητρόπολις δ' αὐτῶν μαριάβα. τρίτοι δὲ καταβαῖοι, καθήκοντες πρὸς τὰ ἑῷα, καὶ τὴν διάβασιν τοῦ ἀραβίου κόλπου. τὸ δὲ βασίλειον αὐτῶν καλεῖται. πόλιν δ' ἔχουσι καβάτανον. μοναρχοῦνται δ' ὡσαύτως καὶ εἰσὶν ὀλιγάνθρωποι, καταστοιβασμένοι καλῶς ἰδρῶτι τε καὶ βασιλείοις. αὖτε οἰκίαι ταῖς αἰγυπτίαις ἐοίκασι τὴν τῶν ξύλων φύσιν. χώραν δ' ἐπέχουσιν οἱ τέτταρες νόμοι μείζω τοῦ κατ' αἴγυπτον οἱ τέτταρες νόμοι μείζω τοῦ κατ' αἴγυπτον οἱ δὲ τὰ βασίλεια οὐ πᾶς πᾶσι πατρὸς, ἀλλ' ὃς ἂν πρῶτος γένηται τῷ δὲ φανῶν πᾶς, μετὰ τὴν κατάστασιν τῆς βασιλείας.

ἅμα γὰρ τῷ καταστῆναί τινα εἰς τὴν ἀρχὴν, ἀναγράφονται τὰς ἐγκύους γυναῖκας τῶν ἐλευθέρων ἀνδρῶν. καὶ ἐπιτάσσουσι φύλακας. ἵνα ὧν πρώτη τέκοι νόμος ὑπὸ ἀναληφθέντα βρέφος βασιλικῶς, ὡς παιδεύεσθαι. φορᾷ γὰρ λιθανωτὸν μὲν ἡ καταβανία, σμύρναν δὲ ἡ καταβανίτις, σμύρναν δὲ ἡ χατραμωτῖτις. καὶ ταῦτα δὲ καὶ τὰ ἄλλα ἀρώματα μεταβάλλονται τοῖς ἐμπόροις. ὀρχοῦνται δὲ πρὸς αὐλὸν ἐλανεῖτῶν μὲν εἰς μεναίαν γὰρ ἑβδομήκοντα ἡμέρας ἐστὶν ἡ ἔλνα πόλις. γὰρ θατέρῳ μυχῷ τοῦ ἀραβίου κόλπου, τοῦ ἐπὶ γαζίνου τοῦ ἐλανίτου καλουμένου, καθάπερ εἰρήκαμεν. γαβαῖοι δ' εἰς τὴν χατραμωτῖτιν γὰρ πεντήκοντα ἡμέρας ἀφικνοῦνται. τοῦ δ' ἀραβίου κόλπου, τὸ μὲν παρὰ τὴν ἀραβίαν πλευρὰν ὀρχουμένοις ἀπὸ τοῦ ἐλανίτου μυχοῦ, καθάπερ οἱ πρὸ ἀλεξάνδρου ἀνέγραψαν καὶ ἀναξικράτη μυρίους καὶ τετρακισχιλίους σταδίους ὄζειν. εὖρος δὲ ὧν πλέον. τὸ δὲ ἐπὶ θατέρου παρωλοσυπικὸν, ὅπερ ὄζειν γὰρ δεξιᾷ ἀπὸ πλέουσιν ἀπὸ ἡρώων πόλεως, μέχρι μὲν πτολεμαΐδος, ἐφ' ἧς ἐλεφαντοθήρας, γυναικισχίλιοι πρὸς μεσημβρίαν σάδιοι, ἐφ' μικρὸν ὧδὶ τὸν ἕω. φέρεται δὲ ἐντεῦθεν τὸ μέχρι τῶν σφῶν, ὡς τετρακισχίλιοι, ἐφ' πεντακόσιοι πρὸς τὸν ἕω μᾶλλον. ποιεῖ δὲ ἄκρα τὰ σφὰ πρὸς τὸν αἰθιοπίαν, ἀφορὰ καλαμὼν, ἐφ' πολίχνιον ὁμώνυμον αὐτῇ. καπικδσι δ' ἰχθυοφάγοι, ἐφ' φασὶν φέρεται τὸν θαλάττιον ἔτη τετρακόσια, μηνὶ ἑνὶ σφοδροῖς χρόμασι τὸν διάβασιν αὐτοῦ. φαίνεται γὰρ τὸν αἰθιοπίδα, καὶ τὸν πρωγλοδυτικὸν πρῶτον καταστρέφων ὅτου, εἶτα ἔβας εἰς τὴν ἀραβίαν. καὶ τοῦτον τὴν ἄσιαν ἐπελθὼν τὴν σύμπασαν. διὸ δὴ πολλαχοῦ τετράγωνος χάρακας προσαγορεύουσι, ἐφ' ἐθισθύμασι ὅσα αἰγυπτίων θεῶν ἱερῶν. τὰ δὲ ἐφ' ἑαυτῷ σφὰ, συναγεται εἰς σταδίους ἑξήκοντα. οὐ μὴν τοῦτό γε καλεῖται νῆσος. ἀλλὰ πρόσπλευσιν ἀποτρέπω, ἀπὸ δὲ μὴν διάρμα ὅσον τὸ μεταξὺ τῶν ἠπείρων ἑκατὸν σταδίων. ἓξ δὲ νῆσοι συνεχεῖς ἀλλήλαις τὸ διάρμα πληροῦσαι, σφὼς τελέως διάπλους ἀφανίζουσι. διὸ ὧν χαλεπότατα τὰ φορτία κομίζουσι διὰ ξηρᾶς ἀπὸ τῆς σφῶν. μεταξὺ δὲ τὰς νήσους ὁ ἑξῆς πλοῦς ὄζειν ἐπὶ κολπίζουσι πρὸς τὴν σμυρνοφόρον, ὡδὶ τὴν μεσημβρίαν ἅμα, ἐφ' τὸν μέχρι πρὸς τὴν τὸ λιμνάμωμον φέρουσαν, ὅσον πρωΐ ακισχιλίων. τὸ δὲ ἤδη ἅμα καὶ τὴν αὐράν ἀφίχθαι φασὶ μέχρι νῦν. πόλις δ' ἐν μὴ τῇ παραλίᾳ μὴ πολλὰς εἶναι, ἐφ' ἐν τῇ μεσόγαιαν πολλὰς οἰκημένας καλῶς. τὰ μὲν δὴ ἐρατοσθένους περὶ τῆς ἀραβίας διαπέπτωκε.

Nam simul ac aliquis in imperio constitutus est, omnes nobilium uirorum uxores prægnantes conscribuntur, & custodes apponuntur, qui obseruent quæ prima pepererit. Nam eius filius ex lege assumitur, & ad regni successionem regaliter educatur. Catabania thus gignit. Chatramotitica myrrham, & tum hæc, tum alia aromata mercatoribus præponuntur, qui ad eos ex Elanis Menæã ueniũt in diebus septuaginta. Elana urbs est in altero recessu Arabici sinus, qui apud Gazam est nomine Elaniticus, quemadmodum iam diximus. Gabæi in Chatramotiticam in diebus quadraginta proficiscuntur. Arabici sinus latus, quod secus Arabiam est, ab Elanitico recessu incipiendo (ut Alexander, & Anaxicrates scripserunt) tredecim millia stadiorum comprehendit, quemadmodum sæpè dictum est. Quod uerò Troglodyticam uersus est, in dextra parte nauigantibus ab heroum urbe, usque ad elephantum uenationem, & Ptolemaidem, stadiorũ nouem millia ad meridiem & paululum ad orientem. Hinc usq; ad angustias circiter quatuor millia, & quingenta magis ad orientem. Angustiæ Aethiopiam uersus à promontorio fiunt, quod Dira nominatur, & oppidum eodem nomine, quæ loca ab Ichthyophagis habitantur. Dicunt hoc in loco Sesostris Aegyptij columnam esse, quæ sacris literis transitum eius significet. Is enim primus uidetur Aethiopiam Troglodyticamq; subegisse: postea in Arabiam transgressus, inde Asiam omnem permeauit, quapropter multis in locis Sesostris uallum appellatur, & Aegyptiorum deorum templa inueniuntur ab eo constructa. Angustiæ Diræ proximæ in sexaginta stadia contrahuntur, nunc uerò non hæ dicuntur angustiæ, sed ulterius nauiganti, ubi traiectus est inter continentes CC. ferè stadiorum. Ac sex quidem insulæ inter se continuæ transitum implentes, ualde angustas nauigationes relinquunt, per quas merces ultro citroq; ratibus transuectantur, atque has angustias uocant. Post insulas deinceps in sinum se inferenti, est nauigatio secus myrtiferam regionem ad meridiem atque auroram, usq; ad eam quæ cinnamomũ fert ad v. millia stad. ultra hanc negant quenquam hactenus profectũ. Et in ora quidem urbes esse, non tamen multas, in mediterranea uerò multas, & optimè habitatas. Ac de Arabia quidẽ hæc ab Eratosthene dicuntur.

his

ultra quem est castellum, & uenationes plurimæ. Postea Antiphili portus, supra quem sunt Creophagi, Glandes curti, & eorum mulieres Iudaicè excisæ. Supra hos quasi ad meridiem sunt Cynamolgi, qui ab indigenis Agrij appellantur, comati & barbati. Hi canes maximos alunt, quibus Indicos boues uenantur, è uicina regione uenientes siue à feris pulsos, siue pascuorum inopia. Eorum aduentus est ab æstiuo solstitio, usque ad mediam hyemem. Post Antiphili portum est alius portus, nomine Curtorum lucus, & Berenice ciuitas Sabæa, & Sabæ ciuitas maxima, postea Eumenis lucus. Vlterius est urbs Daraba, & Elephantum uenatio, quę ad puteum nominatur. eam Elephantophagi habitant, huiusmodi uenationem exercentes, elephantorum gregem per syluam delatum ex arbore aliqua cernentes, eum minimè adoriuntur: sed ad eos qui ponè gradiuntur, clàm accedentes, neruos incidunt, nonnulli eos sagittis interficiunt, serpentum felle tinctis. Sagittatio per homines tres perficitur, quorum duo arcum tenent, et ultrà progrediuntur, tertius uerò neruum trahit. Nonnulli arbores notant, quibus elephantes accumbere solent. Accedentes itaque ex altera parte, truncum recidunt: cui cum bestia inhæserit, pariter cum arbore ruit. cumq; surgere nequeat, propterea quòd crura continuum & inflexum os habeant, ex arboribus desilientes illam obtruncant. Venatores à Nomadibus immundi uocantur. Supra hos sunt Struthophagi, gens non admodum magna, apud quos aues dicuntur esse, ceruorum magnitudine, quæ uolare non possunt, sed celeriter currũt, quemadmodum struthocameli. Nonnulli eas arcu uenantur, nonnulli pellibus struthorum tecti. nam dextram manum pelle colli operiunt, atque eam sic mouent, quemadmodum animalia collum. sinistra uerò semen spargunt, è suspensa pera eductum: eò auem allicientes, in conualles detrudunt, ubi uiri animal circumsistentes obtruncant. Atque hi huiusmodi auium pelles induunt, & substernunt. Cum ijs Aethiopes, qui Silli appellantur, bellum gerunt, orygum cornibus pro armis utentes. His finitimi sunt, qui cæteris & nigriores sunt & minores, & uitæ breuioris. Rarò enim quadragesimum transcendunt annum,

ὑπόρκειται δ' αὐτῆ φρέαρ καὶ λιμήν πλέω. ἔστι δ' ἀντιφίλου λιμὴν. καὶ ὑπὲρ τοῦ λεγομένου κολποβοί τὰς βαλάνους, καὶ αὐγωνικῶς ἱσταικῶς ἐκτελουμένας. ὑπὲρ δὲ τούτων ὡς πρὸς μεσημβρίαν οἱ καλούμενοι κυνάμολγοι. ὑπὸ δὲ τῶν γνωρίμων ἄγριοι καλούμενοι, καὶ κόμοι, καὶ σπόγγωνες λιμένας ἐκτρέφοντες βουκέφαλοις, οἷς θηρεύσι τοὺς ἐπιχωρίους ἐκ τῆς πλησιοχώρας βόας ἐνδικούς. οὗ ὑπὸ θηρίων ὀχλούμενοι, εἴτε καὶ λοιμῶν. ἡ δ' ἔφοδος αὐτῶν ἀπὸ θερινῶν τροπῶν μέχρι μέσου χειμῶνος. τῷ δ' αὐτῷ λιμένι ἑξῆς ὁ τοῦ λιμένος καλούμενος κολοβῶν ἄλσος. καὶ βοργίνη πόλις ἡ νῦν Σαβώς. καὶ σαβὰ πόλις βουκέφαλος. ἔστι τὸ τῶν ἐνδαιμόνων ἄλσος. ὑπέρκειται δὲ πόλις λαφαβὰ, καὶ λιμήν ἐλεφάντων, τὸ πρὸς τῷ φρέατι καλούμενον. κατοικοῦσι δ' ἐλεφαντοφάγοι, τὸν θήραν ποιούμενοι τοιαύτην ἀπὸ δρυμοῦ, ἰδόντες ἀγέλην ἀφ' ὑψηλοῦ φορουμένην, πρὶν μὲν ὑπιδεῖν τὸν λάθρα προσιόντες νυκτοπόνοι, πρὶν δὲ καὶ τοξεύσαι αὐαιροῦσιν αὐτῶν χαλκῷ βεβαμμένοις ὀφεῶν ὀπαῖς. ἡ δὲ ἔξεια ἀφ' ἡμέρας αὐθημερὸν συντελεῖται, πρὶν μὲν κατισχόντων τὸ τόξευμα, καὶ προβεβηκότων τοῖς ποσὶ, τὸν δ' ἐλαύνοντα τῆ νύκτωρ. ἄλλοι δὲ σημήναντες τὰ δρύμεα, οἷς εἰώθασι προσαναπαύεσθαι, προσιόντες ἐκ διαστήματος μόνοις τὸ σκέλος ὑπερπιθέασιν, ἀφθονοι τε τῶν ἄλλων, καὶ βραχύτροποι καὶ βραχυβιώτατοι, τὰ πλεῖστα ἔτη πανίσως ὑπερπιθέασιν,

ἀφθονοι αὐτῶν ἡ σαρκός. ζῶσι δ' ἀκρίδων, ἃς οἱ ἔαρινοὶ λίβες, καὶ ζέφυροι πνέοντες μεγάλοι, σωρηλαύνουσιν εἰς οὓς τόπους τούτους, ἐν ταῖς χαράδραις ἢ ἐμβάλλοντες ὕλην καπνώδη, καὶ ὑφάψαντες μικρὸν, ὑπερπέπαμαι γάρ τ' κατωνόμασται, καὶ πίπτουσι συγκόψαντες δ' αὐτὰς μετ' ἁλμυείδος μάζας, ποιοῦντ καὶ χρῶντ. τοῦτο δ' ὄρκιόν μος ὑπόρκειτ, νομὰς διαψιλεῖς ἔχειν. ἐκλείπουσι δ' ὑπὸ πλήθους σκορπίων, καὶ φαλαγγίων τ τετραγνάθων καλουμένων, ἐπιπολάσαντός ποτε καὶ ἀπεργασαμένου τοῖς ἀνθρώποις φυγὴν παντελῆ. μετὰ δὲ δύμηνας λιμένας μέχρι διειρῆς καὶ τῶν ἐπὶ τὰς ἐξ νήσους ἐνεῶν, ἰχθυοφάγοι καὶ κρεωφάγοι κατοικοῦσι, καὶ κολοβοὶ μέχρι δὴ μεσογαίας. εἰσὶ δὲ καὶ θῆραι πλέους ἐλεφάντων, καὶ πόλεις ἄσημοι, καὶ νῆσαι πολλαὶ παραλίας, νομαδοῦσι δ' οἱ πλείους, ὀλίγοι δ' οἱ γεωργοῦντες. πεδίαι δ' τούτων φύεται σύραξ ἀκολίνθου. σωλάγεσι δ' τὰς ἀμπώτεσιν οἱ ἰχθυοφάγοι τοὺς ἰχθῦς. ὀδηρίφαν πες δ' τὰς πέτρας καταπτῶσι πρὸς τὴν ἥλιον. ἔτ' ἐξοπτήσαντες τὰς ἀκάνθας μ σωρεύουσι. εἶτ' ἀφαιρήσαντες μάζας ποιοῦσι. πάλιν δ' ταύτας ἁλιάζοντες σιτοῦντ. χρόνον δ' ἀδυνατήσαντες σωάσθαι τοὺς ἰχθῦς, τὰς σεσωρευμένας ἀκάνθας κόψαντες, μάζας ἀναπλάττουσι, καὶ χρῶντ, τὰς δ' νεαρὰς ἐκμυζῶσι. γῆσι δ' τὰς λόγχας ἐχούσας τὰ σαρκὸς σιτοῦσι, καταβάλλοντες εἰς χαράδρας καὶ συσάδας θαλάττης. εἶτ' ἰχθύσαντες προφῆ αὐτοῖς χρῶντ γὰρ τῶν ἰχθύων πάνυ. ἔσι δ' καὶ ἰχθυοτροφίαι πανοῖαι, ἀφ' ὧν ταμιεύονται. γῆσι δὲ τῶν τὴν ἄνυδρον παραλίαν οἱ κωφώτατοι, σβέννυσι ἡμέρας, ὥστε τὰ ὑδρεῖα καθαίνουσι πανοικὶ μετὰ θαλασσισμοῦ. ῥιφάντες δὲ πρωΐας πίνουσι βοῶν δίκλα, ἕως ἐκ τυμπανώσεως ἡ γαστὸς. εἶτα ἀπέρχονται πάλιν. οἰκέουσι δ' γῆ σπηλαίοις ἢ μανδρώδεσι σεγασαῖς. ἀπὸ δικῶν μὲν καὶ σφυρήρων τῶν λευκόπτερον ὀστέων, καὶ ἀκανθῶν, φυλλάδος δ' ἐλαίνης. οἱ δὲ χελωνοφάγοι, τοῖς ὀστράκοις αὐτῶν σκεπάζουσι μεγάλοις οὖσιν, ὥστε καὶ πλέσαι γῆ αὐτοῖς. γῆσι δὲ τ φύκος ἀπὸ βελημνίου πολλοῦ καὶ θίνας ὑψηλὰς ἀφανίζοντες, ὑποροῦσι ταύτας ὑποικέουσι. οὗ γενέσεις ἐκπέσοι τοφὴν τοῖς ἰχθύσιν, ἀναλαμβανομένοις ὑπὸ τ πλημμυρίδων. τ δὲ νήσων ἐνίας τοῖς ἐφεξῆς λέγειν, ἃς μ χελώνῃ, καὶ φωκῇ, καὶ ἱεράκων λεγομένη. πᾶσαι δ' ἡ παραλία φοίνικας τε ἔχει, καὶ ἐλαιῶνας, καὶ λαφνῶνας, ἀλλ' καὶ ἐνίοις τ σφῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τ ἐκτὸς πολλή. ἔσι δὲ ἐν τοῖς καὶ Φιλίππου νῆσος,

eorum carne iam in ferinam uersa. Viuunt ex locustis, quas uerni Libes, ac zephyri uehementius flantes in ea loca compellũt. Eas hoc modo capiunt, fumosam materiẽ in conuallibus inijcientes, & incedentes (cum illæ parum uolent) obtenebratas & cadentes colligunt, & admixto sale ex eis massulas conficiunt & utuntur. Vltra hos est regio deserta, quæ pascua larga habet, ob scorpionum multitudinem derelicta, & aranearum quæ quadrimalæ appellantur. Hæc animalia adeò aliquando affluxerunt, ut hominibus ex toto fugam facerent. Post Eumenis portum usque in Diram, & sex insularum angustias, Ichthyophagi, Creophagiq; habitant, & qui Curti appellantur, usque in mediterraneam. Sunt & aliæ quædam elephantum uenationes, & urbes ignobiles, & insulæ ante maritimam oram, pastores magna ex parte, agricolę pauci, apud nonnullos plurimus storax nascitur. Ichthyophagi in reflexu maris pisces colligunt, eosq; in petras iacentes, ad solem coquunt, postea exassant, spinas quidem aceruant, carnem uerò subigentes, massulas conficiunt, rursumque ad solem positos edunt. Hyeme cum pisces legere non possint, aceruatas spinas conterentes, massulas conficiunt, & utuntur, recentes uerò exugũt. Nonnulli conchas, quæ carnem habeant, hoc modo nutriunt: lis in fossam uel lacunã aliquam immissis, pisciculos in cibum inijciunt, atq; in penuria piscium utuntur. Sunt eis uaria piscium uiuaria, in quibus seruantur. Nonnulli ex ijs qui siccam oram incolunt quinque dierum iter cum tota familia Pæana canentes, aquatum ascendunt. Ibiq; proni proiecti more boum bibunt, quousq; uenter in tympanũ intumescat, postea ad mare redeunt. Hi in speluncis habitant, uel turibus ijs oleæ frondibus contectis, & trabibus ac tignis ex ossibus ac spinis cetorum perfectis. At Chelonophagi testudinũ testis cõtegunt, quæ adeò magnæ sunt, ut uel in eis nauigent. Nonnulli ex alga mari eiecta, ingentes et montosos cumulos facientes, eos suffodiunt atq; inhabitãt, mortuos piscibus edendos iaciunt, qui statim à fluctibus corripiuntur. Ex insulis tres sunt deinceps, quarum una testudinum, alia phocarum, alia accipitrum dicitur. Tota ora palmeta, & oliueta, & laureta habet, non modò quæ intra angustias est, sed etiam quæ extra est, magna ex parte. Est etiam insula quædam Philippi,

contra quam imminet elephantum uenatio, quæ Pythangeli dicitur, deinde Arsinoe ciuitas & portus, deinde Dira, & ultra hæc iacet elephantum uenatio. Post Diram deinceps est regio aromatifera, & prima quę myrrham fert, quæ etiam Ichthyophagorũ est & Creophagorum. Gignit etiam Persicum & Aegyptiacum morum. Vlterius est Licha elephantum uenatio. Multis in locis sunt pluuialium aquarum lacunæ, quibus arefactis elephantes proboscide ac dentibus puteos effodiũt, & aquam inueniunt. In hac ora, usq; ad Pytholai promõtoria, sunt duo ingentes lacus: altera quæ salsæ, quem mare dicunt, alter dulcis qui hippopotamos alit, & crocodilos. Circum labra uerò papyrũ: atqui & ibes in hoc loco conspiciuntur. Circa Pytholai promontorium iam sunt homines integri corporib. Post hos est regio thurifera, in qua promontorium est, quod sacrum populetum habet. In mediterranea est regio quædam fluuialis, quæ Isidis dicitur, & alia quędam Nilus. Amb æ myrrhã & thuriferas arbores innatas habent. Est etiam piscina quædam, quæ montanis aquis impletur. Postea Leonis uicus, & Pythangeli portus. Sequens regio pseudocasiam fert. Ac demum complures fluminũ regiones sequunt, quæ thus habent, & phleum, usq; ad eam quæ cinnamomum fert. flumen quod hanc dirimit, phleum multum gignit. Postea est aliud flumen, & Daphnus portus, & fluuialis regio quę Apollinis dicitur, & thus habet & myrrham & cinnamomum, quod plurimum in locis semotioribus uiget. Postea Elephas mons in mare expositus, & fossa & Pygmum portus ingens, & Cynocephalorum aquatio, & Austri cornu, ultimum huius oræ promontorium. Cum uerò ad meridiẽ deflexit, negat se ulterius portuum aut aliorum locorum descriptionẽ habere, quòd incognita sint: tamen in sequenti ora sunt columnæ & aræ Pytholai, & Lichę, & Pythangeli, & leonis & Charimorti, per oram notam à Dira usque ad Austri cornu. Ipsa uerò distantia ignota est. Hæc regio elephantis abundat, & leonibus, qui formicæ uocantur, & genitalia sursum uersa habent, & colorem aureum, nudiores Arabicis. Fert etiam pardales fortissimas, & rhinocerotes, qui (ut Artemidorus ait) longitudinẽ parum ab elephantis exceduntur,

καθ' ὧ ὑπορ῾ρεῖται τὸ πυθαγγέλε κα|λού-
μενον ἄκ῾ρ ἐλεφάντων ⟨ωμήγιον. ἔστ' ἀρσινόη
πόλις καὶ λιμὴν. κἀκ μετατοῦτα ἡ ἱερὰ,
καὶ τόδ' ὑπορ῾ρεῖ τ῾ θήρα ἄκ῾ ἐλεφάντ῾ν. ἀπὸ
δὲ ⟨ῆ⟩ ἱερᾶς ἡ ἐφεξῆς ὄρεσιν ἀρωματοφόρ⊖,
πρώτη μὲν ἡ τὼ σμύρναν φέρουσα, καὶ αὖ
τη μὲν ἰχθυοφάγων ⟨ῆ⟩ λιβανωφάγων. φύει δὲ
καὶ πρασαίαν, καὶ συκάμινον ἀγύπ῾ριον. ὑ-
πορ῾ρεῖ τ῾ δ' ἡ λίχα θήρα ἄκ῾ ἐλεφάντ῾ν. πολ
λαχὸ δ' εἰσὶ συσσῶδες ἄκ῾ ὀμβείων ὑδάτων,
ὧν ἀναξηραθέντων, οἱ ἐλέφαντόν ταῖς προ
βοσκαῖς ⟨ῆ⟩ ποῖς ὀδοῦσι φρεωρυχοῦσι καὶ αὖ εὑ
είσκουσιν ὕδωρ. ⟨ῶ⟩ τῇ παλίᾳ τοῦτ', ὀλί-
λίμναι μέχρι τ῾ πτολαΐδ ἀκρωτηρίου εἰσὶν
ἀλμυγέθεις. ἡ δὲ ἄλμυρὸ ὕδατος, ὡ καὶ δε
θάλαττ᾽αν, ἡ δὲ γλυκέ⊖. ἡ τρίφει ⟨ἵππος
ποταμίους ⟨ῆ⟩ χερσαίους ἐλέφ. πρὸ δὲ τὰ χείλη
πάπυρο. ὁρῶνται γὰρ καὶ ἴβεις πρὸ τὴν
τόπον. ἤδη δὲ καὶ οἱ πλησίον ⟨ῆ⟩ ἄκρας τ῾ πυ
θαγγέλου τὰ σώματα ὁλόκληροί εἰσι. μετὰ δ᾽
τοῦτος, ἡ λιβανωτοφόρ⊖ ⟨ῶ⟩ τοῦθα ἄκρα ὅδε
καὶ ἱερὸν αἰγειρῶνα ἔχ῾. ⟨ῶ⟩ δὲ τῇ μεσογαίᾳ
ποταμία τις ἴσιδ⊖ λεγομένη καὶ ἄλλη τις
νεῖλ⊖, ἄμφω καὶ λίβανον καὶ σμύρναν πα
ραπεφυκότα ἔχουσα. ἔστ δὲ καὶ δεξαμενή
τις ποῖς ἐκ τῶν ὀρῶν ὕδασι πληρουμένη. καὶ
μετατοῦτα λέοντ⊖ κώπη, καὶ πυθαγγέλε
λιμὴ. ἡ δ᾽ ἐξῆς ἔχει καὶ ψυδρακοσίαν. συ
νεχῶς δ᾽ εἰσὶ ποταμίαι τε πλέους, ἔχουσαι
λίβανον παραπεφυκότα, ⟨ῆ⟩ ποταμὶς μέχρι
λιννα⟨ωμοφόρου. ὁ δ᾽ ὁρίζων ταύτῃ ποτα
μὸς φορ῾, καὶ φλοῦ πάμπλυν. εἶτ' ἄλλος πο
ταμὸς, καὶ δαφνὸς λιμήν. καὶ ποταμία ἀ-
πόλλων⊖ καλουμένη, ἔχουσα πᾶς ⟨ῷ⟩ λι-
βάνῳ καὶ σμίρναν καὶ λιννάμωμον. ὄρος δὲ
πλέον ἀκμάζει μᾶλλον ποῖ οὖ ⟨ῷ⟩ βαθεῖ τό
πους, εἶθ' ὁ ἐλέφας ὄρ⊖, ἐκκείμενον εἰς θά
λαττ᾽αν, καὶ δύρυξ. καὶ ἐφεξῆς ψυγμοῦ λι-
μὴν μέγας, καὶ ἴδρυμα τὸ ⟨ινοκεφάλων
καλούμενον. καὶ τελευταῖον ἀκρωτήριον
⟨ῆ⟩ παραλίας ταύτης τὸ νότου λόφας. καὶ
λάμψαντι δὲ ὄρος, ὡς ὠδὶ μεσημβρίαν, οὐκέ
τι φησὶν ἐχομένην λιμένων ἀναγραφὰς, ὅδε τό
πων, ὅτ᾽ ἀμηκέτι εἶν γνώσιμον. ⟨ῷ⟩ δὲ τῇ ἑξῆς
παραλίᾳ, εἰσὶ καὶ σῆλαι καὶ βωμοὶ πυθο-
λάου καὶ λίχα καὶ πυθαγγέλου, καὶ λέοντες
καὶ χαίμορτου, ⟨ῆ⟩ τὼ γνώσιμον παραλί-
αν τὼ ἀπ᾽ ἄρκτ῾ μέχρι νότου λόφας, τοῦ δὲ σ-
σημα οὐ γνώσιμον, πλεῖν δ᾽ ἐλέφασιν ἡ
χώρα, καὶ λέουσι τοῖς καλουμένοις μύρμη-
ξιν. ἀπεσταλμένα δ᾽ ἔχουσι τὰ αἰδοῖα ⟨ῆ⟩ χυ
σοειδεῖς τ῾ χρόαν. ψιλότριχοι δὲ ⟨ῶν⟩ ⟨ῆ⟩ τὼ ἀραβίαν. φέρει δὲ ⟨ῆ⟩ παρδάλεις ἀλκίμους, ⟨ῆ⟩ ῥινοκέρωτας.
ὄρυ ⟨ῆ⟩ μικρὸν ἀκρλίπουν τ῾ ἐλεφάντ⟨ων οἱ ῥινοκέρωτες, ὡσπερ ἀρτεμίδωρος φησὶν ὠδὶ σφραὼ τῷ μήκ.

καὶ πρὸ ἐωρακέναι φήσας ⟨ῶ⟩ ἀλεξανδρείᾳ,
ἀλλ᾽ ἀγεδόν τι ὅσον τῷ ὑψεῖ, ἀπό γε τοῦ ἀφ᾽
ἡμῶν ὁραθέντος, ὅτε πύξῳ τὸ χρῶμα ἐμφε-
ρές, ἀλλ᾽ ἐλέφαντι μᾶλλον. μέγεθος δ᾽ ὅσῃ τ῾
ταύρε, μορφὴ δ᾽ ἐγγύτατον συάγρε, ⟨ῆ⟩ μά-
λισθ᾽ ⟨ῇ⟩ τῆ προμῶ, πλὴν ⟨ῆ⟩ ῥινὸς, ὅτι ἔστ
λόφας σμικρὸν ὀπισθότερον ὀστέε ⟨ωντος. χρῆτ
δ᾽ ὅπλῳ, καθάπερ καὶ τοῖς ὀδοῦσιν ὁ συά-
γρος. ἔχει δὲ καὶ σύλους δύο, ὡς αὖ ⟨ωείρας
δρακόντ⟨ων, ἀπὸ ⟨ῆ⟩ ῥάχεως μέχρι ⟨ῆ⟩ γαστρὸς
περιπεμπούσας, τὸ μὲν πρὸς τῷ λόφῳ, τὸ δὲ
πρὸς τῇ ὀσφύι. ἐκ μὲν δὴ τοῦ ὑφ᾽ ἡμῶν ὁρα-
θέντ⊖ ταῦτα φαμὲν ἡμεῖς. ἐκεῖνος δ᾽ προσ
έλαφεῖ, δύο τε ⟨ῆ⟩ ἐλαφαντόμαχον ἰδίως ὄσῃ
τὸ ζῶον πρὸ ⟨ῆ⟩ νομῆς ⟨ινδύλιον τῇ προτο
μῇ. ⟨ῆ⟩ ἀπακέρου τ῾ γαστρὸς, αὖ μὴ περιλαφθῇ
τῇ προβοσκίδι καὶ τοῖς ὀδοῦσι. γίγνονται δ᾽ ⟨ῶ⟩
τόποις τοῖς τόποις ⟨ῆ⟩ αἱ λαμπλοπαρδάλεις,
ὀλίγ⟨ον ὅμοιον ἔχουσαι παρδάλει. τὸ γὰρ ποι-
κίλον ⟨ῆ⟩ χρόας, νοθρίᾳ μᾶλλον ἐοικὲ ῥάβδῳ
τοῖς πίλοις κατεσιγμέναις. τελέως δὲ τὰ
ὀπίσθια ταπεινότερα ἄκ῾ ἐμπροσθίων ὄσῃ,
ὥστε δοκεῖν συγκαθῆσθαι τῷ ἱεραίῳ μορίῳ, τὸ
ὑψ⊖ βοὸς ἔχοντι, τὰ δ᾽ ἐμπρόσθια σκέλη τ῾
καμηλείων οὐ λείπεται. τραχήλος δ᾽ εἰς ὕ-
ψ⊖ ὀρθοτομικὸς ὀρθός, τῷ κορυφῷ δ᾽ πο
λὺ ὑποτρόχαιον ἔχει ⟨ῆ⟩ καμήλου. ὅθεν δ᾽ τῷ
ἀσυμμετρίαν ταύτην, δόξε τάχ⊖ οἶμαι τὸ
σθῆν εἶν, πορὶ τὸ ζῶον, ὃν ἔφησεν ἀρτεμίδω
ρ⊖, αὐυπορβλητον φήσας. ἀλλ᾽ ὀλιγοθηρίον
ὄσῃ, ἀλλὰ βόσκημα μᾶλλον. ὀξυμίαν γὰρ ἀ
γριότητα ἐμφαίν. γίγνονται δέ φησι ⟨ῆ⟩ σφίν
γας ⟨ῆ⟩ καινοκέφαλοι, ⟨ῆ⟩ λίπποι, λέοντ⊖ μὲν
πρόσωπον ἔχοντες, δ᾽ ⟨ῆ⟩ λοιπὸν σῶμα πάν
θηρος, μέγεθος ⟨ῆ⟩ ὀρκάδος. ⟨ῆ⟩ ταῦροι δ᾽ εἰσὶν
ἄγριοι ⟨ῆ⟩ σταφυλόφαγοι, μεγέθ῾ πολλῷ ⟨ῶν πᾶ᾽
ἡμῖν ὑπορβεβλημένοι, ⟨ῆ⟩ τάχει, πυῤῥοὶ τὴν
χρόαν. ἱερεκάβας δ᾽ ὄσῃ μίγμα λύκου © κυ-
νός, ὡς φησιν οὗτ⊖. ἃ δ᾽ ὁ σκήψιος λέγ῾ μη
δρόδωρος γ᾽ ⟨ῶ⟩ πορὶ σωκηθείας βιβλίῳ, μύ-
θοις ἔοικε, © ὁ φρονῖσέου αὖτ. ⟨ῆ⟩ δρακόντ῾ν
δ᾽ ἔφησε μεγέθη διακοντα πηχῶν ὁ ἀρτεμί
δωρος, ἐλέφαντας ⟨ῆ⟩ ταύρους χρωμένους, με
θιάσας ταῦτα γε. οἱ δ᾽ ἰνδικοὶ μυθωδέστεροι,
⟨ῆ⟩ οἱ λιβυκοὶ, οἷς τε ⟨ῆ⟩ ποῖα ὠπεφυκυῖαι
λέγετ. νομαδικὸς μὲν ὢν ὁ βίος τ῾ τρωγλο-
δυτῶν, τυραννοῦντ᾽ ⟨ῆ⟩ καθέκαστα κοιναὶ ⟨ῆ⟩ καὶ
γυναῖκες ⟨ῆ⟩ τέκνα, πλὴν ποῖς τυράννοις. τῷ
δὲ τῶν τυράννου φθείραντι, πρόβατον ἡ ζη-
μία ὄσῃ. σιβίζονται δ᾽ ὠμελῶς αἱ γυναῖ-
κες. πορίκεινται δὲ τοῖς τραχήλοις ⟨ογ-
χία ⟨ωτὶ βασκανίᾳ. πολεμοῦσι ⟨ῆ⟩ πορὶ τ῾ νο
μὴν, καταρχὰς μὲν ⟨ορθέμενοι ταῖς χορσὶν,

quod Alexandriæ uidisse affirmat se, ferè etiam quantum ad altitudinem. Eius autem quem nos uidimus color non buxo, sed elephanti similis erat: magnitudo uerò tauri: forma apro proxima, præsertim quantum ad rictum, præter nasum, qui cornu quoddam est recuruum, omni osse durius. eo pro armis utuntur, quemadmodum aper dentibus. Habet etiam duo cingula, tanquam draconum uolumina, à dorso usque ad uterum circumeuntia, alterũ iubam uersus, alterum ad lumbum. Nos hæc de eo dicimus, quia nobis uisus est. Artemidorus ulterius addit, quòd id animal de pastu cum elephante pugnet, eum rictu subiens, ac uterum rescindens, nisi ab elephantis proboscide uel dentibus anticipetur. In ijs locis Camelopardales nascuntur, nullam cum pardali similitudinem habentes. Coloris enim uarietate hinnulo simillima est, uirgatis pilis distincto. posteriora quoque humiliora sunt anterioribus, ut à cauda sedere uideatur, ad bouis altitudinem. Anteriora uerò crura à cameli cruribus non superantur. collum rectum est, & in altum auectum, uerticem paulo sublimiorem camelo habet. unde propter hanc incommensurationem, nec tantam celeritatem habere eum puto, quantam dixit Artemidorus, qui eam excellentem fecit. At nec fera est, sed pecus. nullam enim prę se fæuitiam fert. Gignuntur etiam ibi (ut ipse testatur) sphinges, & cynocephali, & cepi, qui faciem leonis, corpus reliquum pantheræ, magnitudinem damæ habent. Item tauri qui carnem edunt, nostros & magnitudine & celeritate longè exuperantes, colore autem fului. Crocutas quoq; (ut ille inquit) ex cane lupoq; permixtus est. Quæ uerò Metrodorus Scepsius in libro de consuetudine dicit, fabulosa sunt, & minimè curanda. Artemidorus draconum magnitudines refert tricenûm cubitorum, qui tauros elephantosq; capiant: moderatus sanè in his. Nam Indici ac Libyci dracones fabulosiores sunt, super quibus herba etiam innasci dicitur. Troglodytarum uita pastoralis est. ij multos tyrannos habent: mulieres & filij eis communes, nisi quæ tyrannorum sunt. Qui tyranni uxorem corruperit, oue mulctatur. Eorum mulieres diligenter sibi ceruſam inducunt. Circum collum conchas contra fascinationes gestant. Viri de pascuis contendunt, primò se manibus impellentes.

deinde lapidibus: quòd si uulnus fiat, tunc sagittis & gladijs res geritur. sed mulieres in medium prodeuntes, & preces effundentes, illos conciliant. Vescuntur carnibus & ossibus simul contusis, & in coria inuolutis, & postea assatis. Itemq; modis alijs quos coci norunt. Cocos ipsi immundos uocant, quare non solum carnes & ossa, sed etiam coria comedunt. Vescuntur etiam sanguine, admixto lacte. uulgus aquam bibit, in qua paliurus sit immadefactus. Tyranni mulsum potant, melle è flore quodam expresso. Hyemem habent, cum etesię flant. nam & imbres habent, æstatem uerò reliquum tempus. Nudi sunt, & pelliti, & scipiones gestant. & sunt non solum curti, sed etiam circumcisi nonnulli, quemadmodum Aegyptij. Aethiopes uerò Megabari clauas gerunt, ferreis nodis ornatas. utuntur etiam lanceis, & scutis, ex corio confectis. Reliqui Aethiopes arcu & lancea. nonnulli ex Troglodytis sepeliunt, paliurinis uirgis, mortui ceruicem cum pedibus alligantes: postea subitò efferunt, læti ac ridentes, quousq; corporis aspectum occultent. Deinde impositio capræ cornu, abscedunt. Iter noctu peragunt. pecoribus masculis tintinnabula è collo suspendunt, ut feræ sonitu exterreantur. Arcu & facibus contra feras utuntur. Inuigilant ad ignem gregis gratia, cantu quodam utentes. Cum uerò hæc de Troglodytis ac uicinis Aethiopibus dixit, reuertitur in Arabiã. ac primò eos persequitur, qui Arabicum sinum terminant, & Troglodytis opponuntur, à Posidio incipiens. dicit itaque hoc ultra Elaniticum recessum iacere. Posidio uerò continuum esse palmetum quoddam aquis abundans, & in magno honore haberi, propterea quòd tota circumstans regio æstuosa sit, & arida, & umbrarum expers. Hic maxima palmarum copia est. Luco uir & uxor præsunt per genus constituti, pelliti ambo, uictum ex palmis ducentes. dormiunt in tugurijs factis super arboribus, propter ferarum multitudinem. Postea est Phocarum insula, à multitudine earum beluarum dicta. In proximo promontorium est, quod usque ad Arabum petram pertendit, qui Nabatęi dicuntur, & usq; in Palæstinã, in quam & Menæi & Gerrhæi, & uicini omnes aromata conuehunt. Postea est alia ora, quę prius Maranitarũ dicebatur,

ἔπειτα λίθοις· ὅταν δὲ πραῦμα γένηται, καὶ τοῖς ξύλοις καὶ μαχαιρίσι, διαλύσι γωνάκων μέσην ὠθοῦσαι, καὶ δεήσεις προσφέρουσαι. τροφὴ δ' ἐκ τε σαρκῶν καὶ τῶν ὀσίων κοπτομένων ἀναμὶξ καὶ εἰς τὰς δορὰς ἀποπλυνομένων. εἶτ' ὀπτωμένων, καὶ ἄλλως πολλαχῶς σκληζομένων ὑπὸ τῶν μαγείρων, οὓς καλοῦσιν ἀκαθάρτους, ὥστε μὴ λιγυφαγεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὀσοφαγεῖν, ἡ δ' ὁρματοφαγεῖν. χρῶνται δὲ καὶ τῷ αἵματι, ἡ τῷ γαλακτι καταμίξαντες. ποτὸν δὲ τοῖς μὲν πολλοῖς, ἀποβρεγμα παλιούρου, τοῖς δὲ τυραννικοῖς μελικρατον, ἀπ' ἄνθους τινὸς ἐκπεζομένου τὸ μέλι τοῦτο. ἔστι δ' αὐτοῖς χειμὼν μὲν λιπαρὸς οἱ ἐτησίαι πνέουσι. διαμβροῦται γὰρ θέρος δ' ὁ λοιπὸς χρόνος, γυμνῆτ? ἡ ἡ δορματοφοροι, καὶ σκυταλιφόροι διατελοῦσιν. εἰ δ' οὐ ποδοβοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ ποδιτελημένοι τινες, διαθάπερ ἀγύπτιοι. οἱ δὲ μέγαροι ἀλθιοπῶν τοῖς ῥοπάλοις καὶ τύλους προσιθέασι σιδηρους. χρῶνται δὲ καὶ λόγχαις ἡ ἀσπίσιν ὠμοβυρσιναις. οἱ δὲ λοιποὶ ἀλθίοπῶν τόξοις, καὶ λόγχαις. θάπτουσι δὲ τινες τῶν προγλοδυτῶν, ῥάβδοις παλιουρίνοις διασωτὸν ἀγαγόντα τὸν νεκρὸν πρὸς τὰ σκέλη. ἔπειτα δύθρους διαπλέκουσιν ἱλαροὶ, γελῶντὸν ἅμα, ἕως ἂν τὸ σῶμα τῷ ὄψιμ ἀκροκρύψωσιν. εἶτ' ἐπιθέντες λοῖρας αἴγειον, ἀπιᾶσιν. ὁδοιποροῦσι δὲ νύκτωρ ἐκ τῶν ἀρξόνων θρεμματοφυλάκωνας ἀναψαντὸν, ὡς ἀγρίσασθαι τὰ θηρία τῷ ψόφῳ. καὶ λαμπάσι τε, καὶ τόξοις ἀπὸ τὰ θηρία χρῶνται. καὶ διαγρυπνοῦσι δὲ τῶν ποιμνίων χάριν, ὡδή τινι χρώμενοι πρὸς τὸν πυρ. ταῦτ' εἰπὼν περὶ τῶν προγλοδυτῶν, ἡ τῶν προχώρων ἀλθιόπων, ἐπάνεισιν ἀπὸ τοῦ ἀράβας, ἡ πρώτους ἔπεισι τοῦ ταράβιον κόλπον ἀφορίζοντας, ὃν αὐτικειμένους τοῖς προγλοδύταις, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ποσειδίου. φησὶ δὲ γῆ δαπάνῳ λέγεσθαι τὸν τῶν ἐλανίτη μυχόν. συνεχῆ δὲ τῷ ποσειδίῳ φοινικῶν εἶναι δύσυδρον, τιμᾶσθαι τε κομιδῆ, διὰ τὸ πασαντὸν λύκλῳ διαμαλητὰ τε καὶ ἄνυδρον, καὶ ἄσκιον ὑπάρχειν. φύεσθαι δὲ καὶ τὸν δύλαρπίαν τὸ φοινίκων εἶδος θαυμασιόν. πρωτεύειν δὲ τὸ ἄλσος αὐτῆς, καὶ γωνὴ, διὰ γῆγονος ἀρχεδιδύμεν νοι δορματοφόροι, βοφλῶ ἀπὸ τὸ φοινίκων ἔχοντες. κοιτάζουσι δ' ὑπὸ δορύδρυσι διαλυθοποιησάμενοι διὰ τὸ πλῆθος τὸ θηρίων. εἶθ' ἑξῆς ὄρος νῆσος φωκῶν, ἀπὸ τὸ πλῆθος τὸ θηρίων τοῦτο. πλησίον δ' αὖθι ἄρων τούτων ὠνομασμένη. πλησίον δὲ τὸ ἀκρωτήριον, ὃ διατείνει πρὸς τὴν πέτραν τὴν κρωτηρίου, ὃ διατείνει πρὸς τὴν πέτραν τὴν καλουμένην, ὧν οἱ

ναβαταίων καλουμένων ἀράβων καὶ τὴν παλαισίνην χώραν, εἰς ἣν μυναῖοι τε καὶ γοδραῖοι, οἵ πάντες οἱ πλησιόχωροι τὰ τ' ἀρωματοφορία νομίζουσιν. εἶτ' ἄλλη παραλία, πρότερον μὲν μαραναῖτ καλουμένη, ὧν οἱ

μὲν ἦσαν γεωργοὶ, τινὲς δὲ σκηνῖται. τοῖς δὲ γαρινδαίοις ἀνελόντων ἐκείνους ὅλων, ἐπέθεντο γὰρ αὐτοῖς ὡς τετραετηρικόν τινα πανήγυριν ἄγουσιν, καὶ τότε δὲ διέφθειραν, καὶ οὐκ ἄλλους ἐπελθόντας ἀπέλιπε διαλυμήνασθαι. εἶτ' ἐλανίτης κόλπος, καὶ ἡ ναβαταία, πολύανθρωπος οὖσα ἡ χώρα καὶ δύβοτος. οἰκοῦσι δὲ καὶ νήσους πολλὰς παρακειμένας πλησίον, οἱ πρότερον μὲν καθ' ἡσυχίαν ἦσαν, ὕστερον δὲ χειρίας ἐλαίζοντο οὐκ ἐκ θαλάττης πλέοντας. λίμνας δ' ἔτισαν, ἐπελθόντος σάλου, καὶ ἐκπορθήσαντος αὐτούς, ἑξῆς δ' ὄρος πεδίον δύδρον τε καὶ δύυδρον, ἡ βοσκημάτων παντοίων μέσον, ἄλλων τε καὶ ἡμιόνων ἀγρίων, ἡ καμήλων, ἡ ἐλάφων, ἡ δορκάδων πλῆθος, λεόντες τε, ἡ πολλαὶ ἀγέλαι, καὶ λύκοι συχνοί. πρόκειται δὲ νῆσος καλαμῶν δία. εἶτα κόλπος ὃν πλεόντων ἡμερῶν σταδίων, ὄρεσι περικλειόμενος ἡ δυσεσβόλῳ σόμαλι. πολιοῦσι δὲ θηρευτικοὶ ἄνδρες τὴν χερσαίαν ἀγρευμάτων. εἶτ' ὀρυμοὶ ζειὶ νῆσοι πλήρεις ἐλαιῶν ὁ τῶν πρὸ ἡμῶν, ἀλλὰ τὸ γυτοπίων ἃς καλοῦσιν ἀθιοπικὰς· ὧν τὸ λάκκυον, καὶ ἰατρικῆς διωκόμεως ὄζειν. ἐφεξῆς δ' ὄζειν αἰτιαλος λιβώλης. καὶ μετὰ ταῦτον τραχεῖα, ἡ δυσπαράπλουσος, ὅσον χιλίων σταδίων παρὰ λιμένων, ἡ ἀγκυροβολίων. ὄρος γὰρ πρατείνει τραχὺ, ἡ ὑψηλόν. εἶθ' ὑπώρειαν ὠιλαδώδης μέχρι θαλάττης, τοῖς ἐτησίαις μαλιστα καὶ ταῖς τότε ἀρμβείαις ἀβάτῳ πρόσχασι τὴν δίνδωσιν. ἑξῆς δ' ὄζειν πόλις νήσους ἔχων πορθμίας, ἡ συνεχεῖς δίνδυ ψάμμῳ μελαίνῃ τραῖς ἄγαν ὑψηλοί. ἡ μετὰ τούτους χαρμόθας λιμὴν, ὅσον σταδίων ἡμίκυκλον ἐνάγον, σχοῖνον, ἡ ὠμικίνδυνον ἔχων ἐπιβαλεῖν ναυτὶ σκάφει. ῥεῖ δὲ ἡ ποταμὸς εἰς αὐτὸν. ἐν μέσῳ δ' ἡ νῆσος δύυδρος καὶ γεωργήσιμος. εἶτ' ὄζειν παραλία τραχεῖα, ἡ μετὰ ταύτην πόλιτοι τινες, καὶ χώρα νομάδων, ἀφ' ἡμικύκλου ἐχόντων τὸν βιον. καὶ πολεμοῦσιν ἀπ' αὐτῶν καὶ ὁπλίταις, καὶ τρέφουσι ζῷ τε γάλακτι χρώμενοι, καὶ ταῖς σαρξί. ῥεῖ δὲ ποταμὸς δι' αὐτῶν ψῆγμα χρυσὸν καταφέρων, οὐκ ἴσασι δ' αὐτὸ κατεργάζεσθαι. καλοῦνται δὲ λίβυες, οἱ δὲ νομάδες, οἱ δὲ ἡμῶν γεωργοί. οὐ λέγω δ' ἐθνῶν τὰ ὀνόματα τὰ παλαιὰ διὰ τὴν ἀσάφειαν, ἡ ἅμα ἀτοπίαν τὴν ἐνφορᾶς αὐτῶν. ἐχόμενοι δ' εἰσὶν ἡμῶν τοῦτοι ἄνδρες, δύκραιοτόραν οἰκοῦντες γῆν. ἡ ὑπόδυσδος ὄζειν ἡ δύομβρος. χρυσός τε ὀρυκτὸς γίνεται παρ' αὐτοῖς οὐ ψηγματῶν, ἀλλὰ βωλαείων χρυσὸν καθάρσεως ὁ πολλῆς δεομένων, μέγεθος δ' ἐχόντων ἐλάχιστον μὴ πυρῆνος

quorũ alij erant agricolæ, alij tugurales. nũc Garindæi illos dolo interemerunt. nam eos adorti, dum festa quædam quinquennia celebrarent, non solum eos assumpserunt, sed etiam ingruentes in alios, funditus omnes deleuere. Postea est Elaniticus sinus, & Nabatæa populosa sanè regio & pascuis abundãs. Insulæ quæ in fronte sunt, ab hominibus tenentur, qui prius quietẽ agebant, postea ratibus prædari cœperũt, eos qui ex Aegypto nauigabant: sed classe ingruente, pœnas dederunt, ab ea deleti. Deinceps est campus, aquis & arboribus plenus, et omni pecore abundãs cùm cætero, tum etiam camelis & mulis syluestribus, & ceruis, & damis. Sunt etiã in eo leones, & pardales, & lupi plurimi. Est insula quędam in fronte nomine Dia. Postea sinus quingentorũ ferè stadiorum à mõtibus circumclusus, cuius os ingressu difficile est. Circumhabitant homines terrestrium animalium uenatores. Postea sunt insulæ tres desertæ, oleis obsitæ nõ nostratibus, sed indigenis, quas Aethiopicas uocamus. earũ lacryma medicam uim habet. Deinceps est litus lapidosum. posthac est ora aspera & nauigatu difficilis mille ferè stadiorũ, portuum & faciendarum anchorarum inopia. Nam mons quidam altus et asper exporrigitur, postea montium ima speluncis plena usque ad mare, quæ præsertim etesijs & pluuijs ineuitabile periculum exhibent. Dehinc est sinus, qui sparsas insulas habet. protinus sunt cumuli arenæ nigerrimæ tres, ualde excelsi. Post hos est Charmothas portus centum ferè stadiorũ ambitu, ingressu angusto, & omni scaphæ periculoso, emittit in eum flumen. In medio insula iacet arboribus plena, & culturi apta. Dehinc est ora aspera, post quam sinus quidam est, & regio Nomadum uictũ ex camelis ducentiũ. Nam & ex eis pugnant & iter faciũt, & nutriuntur lacte, & carnibus utuntur. flumẽ per eos labitur, quod auri strigilem defert: quanquam id operari nesciunt. Hi Debæ uocantur, quorum alij pastores sunt, alij agricolæ. Ego prisca gentium uocabula, tum propter eorum obscuritatem, tum propter absurditatem pronuncian di, non pono. Post hos sunt homines mitiores, temperatiorem quidem terram habitantes. Nam & aquas & imbres affatim habent. Apud eos aurũ effoditur, non strigiles, sed glebulæ quædam, quæ non multa purgatione indigent, magnitudine minima sanæ,

mediana mespili, maxima nucis, quas perforantes cum lapillis pellucidis alternis positis armillas faciunt, inserto filo, & collo manibus'que circumponunt. Venduntid aurum uicinis uili precio, æris triplo, argenti duplo, tum propter operādi inscitiam, tum propter inopiam eorum, quæ contrà accipiuntur, quorum usus magis est ad uitam necessarius. His proxima est fœlicissima Sabæorum terra, quæ maxima natio est. Apud hos thus, & myrrha, & cinnamomum nascitur. In ora etiam balsamum, & alia quædam herba ualde odorata, quanquam eius odor citò deperit. habent præterea palmas odoratas, & calamum. Serpentes quoque palmares, colore puniceo, usque ad ilia assilientes: quorum morsus incurabilis est. Homines propter maximam fructuum copiam ociosi segnesq; uiuunt. In radicibus arborum cubant, & ex eis incidunt quæ proximi suscipientes protinus alter alteri consequenti tradunt, usque in Syriam atq; Mesopotamiam. Ab odoribus autem stupefacti, bituminis suffitu & hirci barba, stuporem tollunt. Meriaba Sabæorum urbs in monte iacet arboribus pleno. Sub rege sunt, qui iudiciorum ac cæterarum rerum potestatem habet. Alijs uerò regibus fas non est, aut subitò eum turbæ abdicant, id'que ob causam quandam, & tum ipse, tū sui in delicijs muliebribus uiuūt. Multitudinis pars agriculturā exercet, pars aromata mercatur & indigena & Aethiopica, nauigantes ad ea per angustias, nauigijs ex corio confectis. & profectò tanta sunt apud eos aromata, ut pro fructibus & cætera combustibili materie, cinnamomo, casia, cæterisq; utantur. Apud Sabæos larimnum nascitur, suffitu odoratissimum. Hi atque Gerræi ditissimi sunt ex mercatura. supellectilem ex auro & argento multam habent, uasa, lectos, tripodas, crateras cum operculis, domosq; sumptuosas. Nam & portæ & parietes, & tecta ex ebore, auro, argento, lapidibusq; incrustatis, sunt distincta. Atq; hæc sunt quæ ille de his dixit. Cætera uerò partim refert quemadmodum Eratosthenes, partim et ab alijs historicis sumpta. Dicit enim quosdam putare, mare Rubrū esse, à colore per reflexionē expresso, uel à sole cū supra uerticem est, uel à montib. ex adustione rubentibus. nam utroq; modo uerisimile est. Ctesiam uerò Gnidium historiæ mandasse,

μέσου δὲ μεσπίλου, μέγιστον δὲ καρύου. τρήσαντες δὲ ταῦτα ἐναλλὰξ διαφανέσι λίθοις ὁρμοὺς ποιοῦσι διείροντες λίνον. περιτίθενται δὲ περὶ τοὺς βραχίονας, καὶ καρπούς. πωλοῦσι δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας εὔωνον τὸν χρυσόν, τριπλάσιον ἀντιδόντες τοῦ χαλκοῦ, διπλάσιον δὲ τοῦ ἀργύρου. διά τε τὴν ἀπειρίαν τῆς ἐργασίας, καὶ τὴν σπάνιν τῶν ἀντιλαμβανομένων, ὧν ἡ χρεία πρὸς τοὺς βίους ἀναγκαιοτέρα. συνάπτει δ' ἡ τῶν Σαβαίων εὐδαιμονεστάτη μεγίστου ἔθνους, παρ' οἷς καὶ σμύρνα, καὶ λίβανος, καὶ κιννάμωμον. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ καὶ βάλσαμον, καὶ ἄλλη τις πόα σφόδρα εὐώδης. ταχὺ δ' ἐξίτηλον τὴν ὀδμὴν ἔχουσα. εἰσὶ δὲ καὶ φοίνικες εὐώδεις, καὶ κάλαμος. ὄφεις δὲ σπιθαμιαῖοι, φοινικοῖ τὴν χρόαν, προσαλλόμενοι καὶ μέχρι λαγόνος, τὸ δῆγμα ἔχοντες ἀνήκεστον. διὰ δὲ τὴν ἀφθονίαν τῶν καρπῶν, ἀργοὶ καὶ ῥᾴθυμοι τοῖς βίοις εἰσὶν οἱ ἄνθρωποι. κοιτάζονται δὲ ἐπὶ τῶν ῥιζῶν τῶν δένδρων, ἐκτέμνοντες οἱ πολλοὶ καὶ δημοτικοί, διαδεχόμενοι δ' οἱ σύνεγγυς ἀεὶ τὰ φορτία, τοῖς μετ' αὐτοὺς παραδιδόασι μέχρι Συρίας καὶ Μεσοποταμίας. καρούμενοι δ' ὑπὸ τῶν εὐωδιῶν, αἴρουσι τὸν κάρον ἀσφάλτου θυμιάματι, καὶ τράγου πώγωνος. ἡ δὲ πόλις τῶν Σαβαίων, ἡ Μαρίαβα, κεῖται μὲν ἐπ' ὄρους εὐδένδρου. βασιλέα δ' ἔχει κύριον τῶν κρίσεων καὶ τῶν ἄλλων, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων βασιλείων, οὐ θέμις ἐξεῖναι, ἢ καταλεύουσιν αὐτὸν παραχρῆμα οἱ ὄχλοι κατά τι λόγιον. ἐν χλιδῇ δ' ἐστὶ γυναικείᾳ καὶ αὐτός, καὶ οἱ περὶ αὐτόν. τὰ δὲ πλήθη τὰ μὲν γεωργεῖ, τὰ δ' ἐμπορεύεται τὰ ἀρώματα, τά τε ἐπιχώρια καὶ τὰ ἐκ τῆς Αἰθιοπίας, πλέοντες ἐπ' αὐτὰ διὰ τῶν στενῶν δερματίνοις πλοίοις. τοσαῦτα δ' ἐστὶ τὸ πλῆθος, ὥστ' ἀντὶ φρυγάνων, καὶ τῆς καυσίμου ὕλης, χρῆσθαι κινναμώμῳ, καὶ κασίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις. γίνεται δ' ἐν τοῖς Σαβαίοις καὶ τὸ λάριμνον, εὐωδέστατον θυμίαμα. ἐκ δὲ τῆς ἐμπορίας, οὗτοί τε, καὶ Γερραῖοι πλουσιώτατοι πάντων εἰσίν, ἔχουσί τε παμπληθῆ κατασκευὴν χρυσωμάτων τε καὶ ἀργυρωμάτων, κλινῶν τε καὶ τριπόδων καὶ κρατήρων, σὺν ἐκπώμασι καὶ τῇ τῶν οἴκων πολυτελείᾳ. καὶ γὰρ θυρώματα καὶ τείχη, καὶ ὀροφαὶ δι' ἐλέφαντος καὶ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λιθοκολλήτου τινὶ χάριτι διαπεποικιλμένα. ταῦτα μὲν περὶ τούτων εἴρηκε. τἆλλα δὲ τὰ μὲν παραπλησίως τῷ Ἐρατοσθένει λέγει, τὰ δὲ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ἱστορικῶν παρατίθησιν. ἐρυθρὰν γὰρ λέγειν τινὰς τὴν θάλατταν ἀπὸ τῆς χροιᾶς τῆς ἐμφαινομένης κατ' ἀνάκλασιν, εἴτε ἀπὸ τοῦ ἡλίου κατὰ κορυφὴν ὄντος, εἴτε ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἐρυθραινομένων ἐκ τῆς ἀποκαύσεως, ἀμφοτέρως γὰρ εἰκάζειν. Κτησίαν δὲ τὸν Κνίδιον, πηγὴν

ἱστορεῖν ἐκδιδοῦσαν εἰς τὴν θάλατταν, ἐρυθρὸν καὶ μιλτῶδες ὕδωρ. Ἀγαθαρχίδην δὲ τὸν ἐκείνου πολίτην, παρά τινος Βόξου τὸ γένος ἱστορῆσαι, διότι Πέρσης τις ἐρύθρας ἱπποφορβίου τινὸς ὑπὸ λεαίνης οἴστρῳ κατασχομένου. ἐξελαθέντος δὲ μέχρι θαλάττης, κἀκεῖθεν εἰς νῆσόν τινα διάραντος, σχεδίαν πηξάμενος, πρῶτος περαιωθείη πρὸς τὴν νῆσον. ἰδὼν δὲ καλῶς οἰκήσιμον, τὴν μὲν ἀγέλην εἰς τὴν Περσίδα ἀπαγάγοι πάλιν. ἀποίκους δ' ἐκεῖ στείλειε, καὶ τὰς ἄλλας νήσους, καὶ τὴν παραλίαν. ἐπώνυμον δὲ ποιήσειεν ἑαυτοῦ τὸ πέλαγος. τοὺς δὲ Περσέως υἱὸν ἀποφαίνεσθαι τὸν Ἐρύθραν, ἡγήσασθαί τε τῶν τόπων. λέγεται δ' ὑπό τινων τὰ ἀπὸ τῶν στενῶν τοῦ Ἀραβίου κόλπου μέχρι τῆς κινναμωμοφόρου τῆς ἐσχάτης πεντακισχιλίων σταδίων οὐκ εὐκρινῶς, οὔτε ἐπὶ νότον, οὔτ' ἐπὶ τὰς ἀνατολάς. λέγεται δὲ καὶ διότι ὁ σμάραγδος, καὶ ὁ βήρυλλος ἐν τοῖς τοῦ χρυσίου μετάλλοις ἐγγίνεται. εἰσὶ δὲ ἅλες εὐώδεις ἐν Ἀραβίᾳ, ὥς φησι Ποσειδώνιος. πρῶτοι δ' ὑπὲρ τῆς Συρίας Ναβαταῖοι, καὶ Σαβαῖοι τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν νέμονται, καὶ πολλάκις κατέτρεχον αὐτῆς, πρὶν ἢ Ῥωμαίων γενέσθαι. νῦν δὲ κἀκεῖνοι Ῥωμαίοις εἰσὶν ὑπήκοοι καὶ Σύροι. μητρόπολις δὲ τῶν Ναβαταίων ἐστὶν ἡ Πέτρα καλουμένη. κεῖται γὰρ ἐπὶ χωρίου τἆλλα ὁμαλοῦ, καὶ ἐπιπέδου. κύκλῳ δὲ πέτρα φρουρουμένου, τὰ μὲν ἐκτὸς κρημνοῦ ἀποτόμου, τὰ δ' ἐντὸς πηγὰς ἀφθόνους ἔχοντος εἴς τε ὑδρείαν καὶ κηπείαν. ἔξω δὲ τοῦ περιβόλου, χώρα ἔρημος ἡ πλείστη, καὶ μάλιστα ἡ πρὸς Ἰουδαίαν. ταύτῃ δὲ καὶ ἐγγυτάτω ἐστὶ τριῶν ἢ τεττάρων ὁδὸς ἡμερῶν εἰς Ἱερικοῦντα, εἰς δὲ τὸν φοινικῶνα πέντε. βασιλεύεται μὲν οὖν ὑπό τινος ἀεὶ τῶν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ γένους. ἔχει δ' ὁ βασιλεὺς ἐπίτροπον, τῶν ἑταίρων τινὰ καλούμενον ἀδελφόν. σφόδρα δ' εὐνομεῖται. γενόμενος γοῦν παρὰ τοῖς Πετραίοις Ἀθηνόδωρος ἀνὴρ φιλόσοφος, καὶ ἡμῖν ἑταῖρος διηγεῖτο θαυμάζων. εὑρεῖν γὰρ ἐπιδημοῦντας ἔφη πολλοὺς μὲν Ῥωμαίων, πολλοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ξένων. τοὺς μὲν οὖν ξένους ὁρᾶν κρινομένους πολλάκις, καὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τοὺς ἐπιχωρίους. τῶν δ' ἐπιχωρίων οὐδένας ἀλλήλοις ἐγκαλοῦντας, ἀλλὰ τὴν πᾶσαν ἡσυχίαν ἄγοντας πρὸς ἑαυτούς. πολλὰ δὲ καὶ ἡ τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ τοὺς Ἄραβας στρατεία νεωστὶ γενηθεῖσα ἐφ' ἡμῶν, ὧν ἡγεμὼν ἦν Αἴλιος Γάλλος, διδάσκει τῶν τῆς χώρας ἰδιωμάτων. τοῦτον δ' ἔπεμψεν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ διαπειρασόμενον τῶν ἐθνῶν, καὶ τῶν τόπων τούτων τε καὶ τῶν Αἰθιοπικῶν ὀρῶν, τήν τε Τρωγλοδυτικὴν τὴν προσεχῆ τῇ Αἰγύπτῳ, γειτονεύουσαν τούτοις, καὶ τὸν Ἀράβιον κόλπον στενὸν ὄντα τελέως

fontem quendā esse, qui aquam rubicundā, ac minio plenam in mare emittit. Agatharcidem aūt illius ciuem à Boxo quodā accepta tradidisse, quòd Persa quidā, cum equorū armentum, à leæna asilo tacta, usq; ad mare agitaretur, atq; inde in insulam quandam transmitteret, primus cōstructa rate in insulā transierit: uidensq; eam habitabilem, armentum rursum in Persiam abegerit: ac missis in eam & in alias insulas, & in maritimā oram colonis, pelagus de suo nomine appellarit. Alios uerò, Persei filium Erythram asserere, qui in his locis imperarit. Sunt qui uelint, ab Arabici sinus angustijs, usq; ad extremā cinnamomi terram esse stadiorū V. millia, non satis apertè, nec ad austrum, nec ad orientem. Proditum est etiam, smaragdum & beryllū in auri uena innasci. Suntq; apud Arabes (ut Posidonius refert) sales odorati. Supra Syriam Nabatæi, ac Sabæi fœlicē Arabiam incolūt. Hi sæpe Syriam excurrebant priusquàm Romanorum esset: nunc & ipsi & Syri Romanis parent. Nabatæorum metropolis est ea, quæ Petra nominatur. Ea in loco alioquin æquo & plano iacet, in circuitu uerò rupibus ac præcipitijs murato, introrsum fontes, & ad hortos & aquationem uberrimos habente. Extra circuitum regio magna ex parte deserta est, præsertim Iudæam uersus. Hinc Hiericuntem breuissimum iter est, trium dierum aut quatuor. In Palmetum uerò quinque. Semper ibi aliquis è regia stirpe regnat, tum rex ipse aliquē ex sodalibus, qui frater uocatur, curatorem habet, & iustissimè omnia administrantur. Vnde & Athenodorus philosophus sodalis noster, reuersus in patriam, cum admiratione quadam narrabat, multos se tum ex Romanis, tum ex alijs peregrinis inuenisse, qui eò profecti essent, ac peregrinos quidem sæpe & inter se maximam quietem agitantes. Recens Romanorum expeditio, quæ nostro tempore, duce Aelio Gallo, in Arabiam facta est, permulta eius regionis peculiaria docet. Aelium Augustus Cæsar in Arabiam misit, quo eas gentes & loca pertentaret, præterea Aethiopum montes & Troglodyticam Aegypto finitimam, & uicinum ijs Arabicum sinum, qui perangustus sanè

Arabes dirimit à Troglodytis, eo consilio scilicet; ut uel eos sibi uolentes cõciliaret, uel subigeret inuitos. Audiebat enim ex omni tempore ditissimos esse, qui & auro & argento & pretiosis lapidibus aromata permutarent, & nihil in rebus extrinsecus accipiendis expenderent. Aut enim se diuitibus amicis usurum sperabat, aut locupletes inimicos superaturum. permultumq; eum Nabatæorum spes erexerat, qui cũ amici essent, in omnibus se fauturos pollicebantur. His fretus Gallus, exercitum duxit: sed à Sylæo, Nabatæorum legato deceptus est, qui se iter monstraturum, & in omnibus fauturũ pollicitus, omnia insidiose fecit. nam nec tutũ iter, nec expeditam nauigationem exhibuit: sed per auia, & longos anfractus, & loca omniũ indiga, & importuosa ducens, uel occultis cautibus, uel cœnosis stagnis obiecit. sed præcipuè maris affluxus, ac refluxus eos perturbauerũt, atq; id maximè in initio erratum fuit, quòd longa nauigia construxerũt, nullo nec præsenti nec futuro nauali prælio. Nam nec terra ualde bellaces sunt Arabes, sed caupones potius, ac mercatores: nec etiam mari. Ille uerò ad octoginta biremes ædificauit, & triremes, & phaselos, iuxta Cleopatridem, quæ antiquæ Nili fossæ proxima est. Et cum falli non putaret, fabricatus est c. ac xxx. nauigia, quæ supellectilem ferrent, quib. nauigauit, ducẽs peditum Romanorum ex his qui in Aegypto erãt & sociorum circiter decem millia, quibus ludæi quingenti, & Nabatæi mille cum Sylæo erant. Tandem multa perpessus, quinto decimo die in Album uicũ peruenit, maximum Nabatæorũ emporium, multis nauigijs amissis, quorũ nonnulla cum ipsis hominibus nullo bello, sed ob nauigandi difficultatem periere. Id Sylæi improbitas fecit, negantis terrestri itinere in Album uicum exercitum duci posse, in quem ac etiam ulterius mercatores tanta camelorum & hominũ multitudine tutũ & copiosum iter ex Petra in alterã Petrã peragũt, ut nihil ab exercitu differãt. Quę idcirco eueniebãt, quia rex Obeidas nihil de cõmunib. rebus, præsertim bellicis solicitus erat, quod omnib. Arabũ regibus cõmune uitiũ est. Omnia enim sub Sylæi legati potestate erãt. Is omnia dolo struẽs quærebat (ut ego quidem existimo) regionẽ peruidere, & urbes & gentes aliquas capere, ὃν διάφορον τε ἀεὶ τῷ προηγουμένῳ τοῦ ἄρχειν. πιθανοικειοῦται δὴ διὰ τοῦτο, ἅτε παρεφεδρ. ἦν δέ τι καὶ πολυχρήματος ἀκόμητος ἐκ πολλῶν χρόνου πρὸς ἀργυρον καὶ χρυσὸν καὶ τὰ ἀρώματα ἀλλαττόμενος, καὶ τὴν πολυτελεστάτην λιβάνου καὶ σμύρνης ἀναλίσκοντας τῶν λαμβανομένων πρὸς ἔξω μηδέν. ἢ γὰρ φίλοις ἤλπιζε πολυτίμοις χρήσεσθαι, ἢ ἐχθροῖς ἰσχυροτέροις πλησίον. ἐπῆρε δ' αὐτὸν καὶ ἡ πρὸς τὴν ναβαταίων ἐλπὶς, φίλων ὄντων, καὶ συμπράξειν ἅπαντ' ὑπισχνουμένων. ὧδε τούτοις μὲν ὢν ἐπιτήδειος τῇ στρατείαν ὁ Γάλλος. ἀπατᾶται δ' αὐτὸν ὁ τῶν ναβαταίων ἐπίτροπος συλλαῖος. ὑπερυποδεχόμενος μὲν ἡγεμόσι τὴν ὁδὸν, καὶ χορηγήσειν ἅπαντα, καὶ συμπράξειν· ἅπαντα δ' ἀπὸ τῶν βουλῆς πράξας, καὶ ὅτε πρῶτον ἀσφαλῆ μὲν τὸν ὁδὸν, ἀλλὰ ἀνωφελεῖς καὶ καπηλοπορείας καὶ ταύτας χωρίοις, ἢ ῥαχίαις ἀλιμέσι πρόβαλὼν, ἢ χειράδεσιν ὑφάλοις μεσαίας, ἢ τραγώδεσι. πολεῖσθαι δὲ αἱ πολλαὶ μυρίσι ἐλύπουν γὰ τοιούτοις, καὶ ταῦτα χωρίοις, καὶ αἱ ἀμπώτεις. πρῶτον μὲν δὴ τοῦθ' ἁμάρτημα σωθέν, τὰ μακρὰ κατασκευάσαντα πολοῖα, μηδενὸς ὄντος μηδ' ἐσομένου περὶ θάλατταν πολέμου. ὀλίγα γὰρ σφόδρα πολεμικά ἐσιν, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ μᾶλλον οἱ ἄραβες, καὶ ἐμπορικοὶ, μᾶλλον γε περὶ θάλατταν. ὁ δ' οὐκ ἐλάττονα ὀγδοήκοντα γαυπηγήσας διήρεσα. καὶ πρῖνες καὶ φασήλες, περὶ Ἀλεξάνδρειάν τε πρὸς τὴν παλαιὰν, δίωρυγι τῇ ἀπὸ τοῦ νήλου. γνοὺς δὲ διεψευσμένος, γαυπηγήσατο σκευαγωγὰ ἑκατὸν, καὶ τριάκοντα, οἷς ἐπόλυσεν ἔχων πρὸς μυρίους πεζοὺς τῶν ἐκ Ἀλεξάνδρειαν ῥωμαίων, καὶ τῶν συμμάχων. ὧν ἦσαν ἰουδαῖοι μὲν τετρακόσιοι, ναβαταῖοι δὲ χίλιοι μετὰ τοῦ συλλαίου. πολλὰ δὲ παθὼν, καὶ ταλαιπωρηθείς, τετραμηνιαῖος κατᾶ ἦκεν εἰς λευκὴν κώμην τοῦ ναβαταίων γῆς, ἐμπορεῖον μέγα, πολλὰ τὸ πλοίων ἀγκυβολῶν, ὧν γένια μὴ αὐτανδρα ὑπὸ δυπολοίας, πολεμίου δ' ὄντος. ἔσχε δ' ἀπὸ γάσαρ ἡ τοῦ συλλαίου καπηλία τὸ πεζῇ φήσαντ' αὐτὸν ἐὰν στρατοπεδεύσῃ εἰς τὴν λευκὴν κώμην, εἰς ἣν καὶ ἐξ ἧς οἱ καμηλέμποροι, τοσοῦτῳ πλήθει ἀνθρώπων, καὶ καμήλων ὁδεύσιμα ἀσφαλῶς καὶ δυπόρως εἰς πέτραν ἐκ πέτρας, ὥστε μὴ δεῖσθαι μηδὲν στρατοπέδου. σωπέφανε δὲ ταῦτα τὸ μὴ Βασιλέως τοῦ ὀφείλειν μὴ πολὺ φρονεῖν ζοῦς τὸ κοινῶν, καὶ μᾶλλον τὸ περὶ πόλεμον. κοινὸν γὰρ ταῦτα πᾶσι τοῖς ἀράβων βασιλεῦσιν. ἅπαντα γὰρ τὰ ἐπιτήδεια τοῖς μένουσιν ἐξεσίᾳ τοῦ συλλαίου. ὅτε δ' ἅπαντα δίδωσι στρατηγὸς καὶ ζητοῦντος ὡς οἶμαι, καταθρῦσαι τὴν χώραν, καὶ συνεξελεῖν ἀνὰς αὐτὸ, πόλεις καὶ ἔθνη, μετὰ

μετὰ τῶν ῥωμαίων. αὐτὸν δὲ κατασιῶσαι λύειν ἀπώντων, ἀφανισθησόμενον ἐκείνων ὑπὸ λιμοῦ καὶ κόπου, καὶ νόσων, καὶ ἄλλων ὅσα δόλῳ πεποιηκὼς ἐκείνους. εἰς γὰρ τὴν λευκὴν κώμην ἦλθε, στομακάκης τε καὶ σκελήρης, ψωρασομένης τὴν σπατιᾶς ἀδιχωρίοις πάθεσι, τὴν μὲν πόδα τὸ σώματος, τῶν δὲ πόδα τὰ σκέλη πεφλυσίν τινα ἀναλόντων, ἔκ τε τὸ ὑδρεύεσθαι, καὶ τῶν βοτανῶν. ἰωακαδὴ γοῦν τότε ἀφορῶν καὶ τὸν χειμῶνα διατελέσαι αὐτόθι, οὐκ ἀθρόους ἀνακτώμενον. ἐκ μὲν οὖν τὴν λευκῆς κώμης εἰς ἑτέραν, γνωσθῆναι δ' εἰς γινοκόλουρα τὴν πρὸς αἰγύπτῳ φοινίκης τὰ φορτία κομίζεται, καὶ τοῦθεν εἰς οὐκ ἄλλους. νυνὶ δὲ τὸ πλέον εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν. τοῦ νέλου κατάγεται. τὰ δ' ἐκ τῆς ἀραβίας καὶ τῆς ἰνδικῆς εἰς μυὸς ὅρμον. ἐνθ' ὑποβίβασις εἰς κοπτὸν τὴν θηβαΐδα καμήλοις γὰ διώρυγι τοῦ νέλου κειμένην εἰς ἀλεξάνδρειαν πάλιν ἐκ τῆς λευκῆς κώμης ὁ γάλλος ἀναζεύξας τὴν στρατιὰν, δι' ἐτησίων ἐπὶ ποταμοῦ, νομάδων ἦν ἡ ὁρύματα πολλὰ ὡς ἀληθῶς ἐκαλεῖτο ἀράβων. βασιλεὺς δ' ἦν σάβος. καὶ ταύτην ἀνοδίαις δυσὶν ἦλθε κατὰ τρίψας ἡμέρας πρὸς τὴν πόλεως ἀγχιτήκουσαν, μέχρι πόλεως ἀγραίων καὶ χώρας εἰρηνικῆς τε, καὶ ἀγαθῆς. ὁ μὲν βασιλεὺς ἔφυγεν, ἡ δὲ πόλις δι' ἐφόδου κατελήφθη. ἐκεῖθεν ἡμέρας ἓξ ἦκεν ὡς τὸν ποταμὸν. σωσφαύην δ' αὐτόθι τὸ βαρβάρων εἰς μάχιμον, περὶ μυρίους αὐτὸν ἔπεσον, τὸ δὲ ῥωμαίων δύο. ἐχρώσθη γὰρ ἀπείρως τοῖς ὅπλοις ἀπόλεμοι τελέως ὄντες τόξοις τε καὶ λόγχαις ξίφεσι, καὶ σφενδόναις. οἱ πλεῖσοι δ' αὐτῶν, ἀμβλυσόμοις πελέκεσιν. ὑθὺς δὲ, καὶ τὴν πόλιν ἑλὼν καλουμένην ἀσκᾶ, συλληφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως. ἐντεῦθεν εἰς ἄβυλλα πόλιν ἦκε, κρατήσας αὐτὸ ἀκονιτί, φρουρὰν ἐμβαλὼν. καὶ παρασκευάσας σῖτον, καὶ φοινίκων, εἰς πόλιν μαρσυαβὰ πεζῇ ἦλθεν, ἔθνους τοῦ ῥαμμανιτῶν, οἳ ἦσαν ὑπὸ ἱλασαρῶν. ἐξ μὲν δὴ ἡμέρας προσβαλὼν ἐπολιόρκει. λειψυδρίας δ' ὄσης, ἀπέστη. δύο μὲν δὴ ἡμέρῳ ὁδὸν ἀπὸ τῆς ἀρωματοφόρου, καθάπερ τὰ αἰχμαλώτων ἀκούειν ἦν. ἐξ δὲ μείωσιν χρόνου γὰ ταῖς ὁδοῖς κατέστρεψε φαύλως ἀγόμενος. ἔτνω δ' ἀναστρέφων ὄψιτὴν ἀπιθανολήν, καὶ καταμαθὼν καὶ καθ' ἑτέρας ὁδοὺς ἐπανελθὼν, γνναικῶν

opera Ro. secũ rerum dominum efficere. Illis morbo, fame, labore, & malis omnib. confectis, quæcunq; ipse dolo moliebat. Quare in Album uicum peruenit iam exercitu oris, & crurũ uitijs, cæterisq; eius loci morbis tentato: quorũ illa circa os, hæc circa crura resolutio quædam sunt ob aquas & fructus proueniens. Aestatem itaq; ac hyemẽ ibi agere coactus est, dum reficeret infirmos. Ex Albo uico in ipsam Petrã, ex Petra Rhinocolura, quę in ipsa Phœnicia est apud Aegyptũ, merces cõportantur, atq; hinc in alia loca. nunc pars maxima per Nilum Alexandriã uehitur. Arabicæ & Indicæ merces in Muris portum, postea camelis Coptum Thebaicã transcendũt, inde Alexandriam per Nili fossam. Rursum Gallus ex Albo uico cũ exercitu digressus, per eiusmodi loca profectus est, ut camelis aquam portarent, eorũ improbitate qui uiam monstrabant. Quare post multos dies in Aretæ terram peruenit, qui Obodę affinitate cõiunctus erat. Is Gallum amicè suscepit, & dona obtulit. Sed Sylæi proditio, & hanc regionem difficilem reddidit. Eam itaq; in diebus xxx. permeauit per loca inuia, spelta & palmulis non multis & butyro pro oleo usus. Quam uerò deinceps adibat, Nomadũ erat, & re uera magna ex parte deserta. ea Ararena dicebatur. rex erat Sabus, quam etiam per auia permeauit diebus l. consumptis, usque ad urbem Agranorũ & pacatam & fertilem regionem. eorũ rex aufugit. urbs primo adortu capta est. Hinc post sextum diem ad flumen peruenit. Ibi iam barbaris ad pugnã instructis, è quibus ad x. millia cecíderunt, ex Romanis duo homines tantũ. Nam omnino imbelles erant, & armis imperitè utebantur, arcu, & lancea, & gladio, & funda, & magna ex parte bipennibus. Mox etiam urbẽ cepit nomine Asca à rege derelictã. Hinc Athrulla uenit, quã nullo negotio cepit, & præsidio firmauit: & frumenti & palmularum uiatico cõparato, Marsyabas processit urbẽ Rhamanitarum, qui sub Ilasaro erat. Eam adortus, sex diebus obsedit, postea aquæ inopia destitit ab incœpto. Iam duorum dierum itinere aberat ab aromatifera, ut ipse ex captiuis intelligebat, sex menses contriuit inaniter ductus: persensit tamẽ sero atq; aspectu insidias deprehẽdit, dum per aliam uiã reuerteretur,

Nam nonis castris Anagrana peruenit, ubi prælium commissum fuerat: undecimis deinde ad septem puteos, à re ipsa sic nominatos. Hinc iam per loca pacata, in uicum Chaala, post in alium nomine Malotham ad flumen positum: postea per deserta nõ multum aquæ habentia usque in uicum Negram, qui sub Oboda est, & ad mare iacet. In reditu totum iter in diebus sexaginta peregit, in quo prius sex menses consumpserat. Hinc in Muris stationem, exercitum in diebus undecim traiecit, unde Coptum itur. Cum utilibus itaq; copijs Alexandriam profectus est. Cæteros enim non bello, sed fame, labore, morbo, & itinerum difficultate amiserat. Nam septem duntaxat in bello perierant. quam ob rem nec multũ hæc expeditio profuit ad locorum cognitionem, nõnihil tamen adiuuit. At Sylæus huius rei causa Romæ pœnas dedit, quanq; amicitiam simularet. Nam cum & ad hanc perfidiã, alia facinora patrare conuictus esset, securi percussus est. Aromatiferam regionem in partes quatuor (ut antè dictum est) diducunt. Ex aromatibus, thus & myrrham ex arboribus esse dicunt, casiam uerò ex lacubus. Sunt qui dicant magnam eius partem ex India afferri, thus optimum apud Persiam nasci. Sed alia quadam diuisione totam fœlicem regionem in quinq; regna partiuntur: quorum aliud bellatores, & omnium propugnatores habet: aliud agricultores, à quib. frumentum ad alios importatur: aliud eos qui opificia & artes tractant: aliud myrrham fert, aliud uerò thus. Eadem tamen & casiam & cinnamomũ, & nardum ferunt. Artes ac studia ab alio in alium non transferuntur, sed quique in patrijs permanent institutis. Vinum magna ex parte ex palmulis conficitur. Fratres honore filios antecedunt, quod natu grandiores sunt. Qui ex eadem gente sunt, regnant, & cæteros magi stratus obeunt: quæ possederunt, omnibus consanguineis sunt communia, sed natu grandior dominus est. Vna omnibus uxor est. qui prior ingreditur, posito ante ianuam baculo, cum ea congreditur (nam in morem habent, ut quisque baculum gerat) ea tamen cum grandiore pernoctat: quapropter omnes omnium sunt fratres. coeunt etiam cum matribus, adulter capite plectitur. Adulter uerò ex alio genere est. Sed & huiusmodi quiddam narratur. Regis cuiusdam filia mira pulchritudine,

γνατᾶ⊙ Μ ἐς αὐάγρανα ἦκον, ὅπου ἡ μάχη συμβεβήκει. ἐνδεκατᾶ⊙ δ' ἐκεῖθεν ἐς ἑπτὰ φρέατα, καλέμενα ἀφ' τοῦ συμβεβηκότ⊙. ἐντεῦθεν ἦλθ' δι' ἐρημίας ἐς χάλλα λώμιλω, κἀπάλιν ἄλλην μαλόθαν πρὸς ποταμῷ λειμελίλω ἀφικνεῖται. εἶτα δι' ὀρήνης ὀλίγα ὑδρεῖα ἐχούσης ὁδὸς, μέχρι νοβᾶς λώμης. ἔστι δὲ ⸗ ὀβαλλα, λεῖται δι' ὕδατ θαλάττης. τὴν δὲ πᾶσαν ὁδὸν ἐξήκοσιν ἡμέρων σταθμῶν ⸗ τῆς ἐπανόδου, ἀναλώσας ἐξ μῆνας ⸗ τῆς ἀρχῆς ὁδῷ. ἐντεῦθεν δ' ἐπόρευσε τῇ στρατιᾷ ἐπὶ νοτᾶ⊙ ἐς μυὸς ὄρμον, ἐνθ' ὑπορθμεῖς ἐς κοπτὸν, μετὰ τὴν ὠνηθῆναι δυναμένων κατῆρεν ἐς ἀλεξάνδρειαν. οὓς δ' ἄλλους ἀπέβαλεν, οὐχ ὑπὸ πολεμίων, ἀλλὰ νόσων καὶ πόνων, καὶ λιμοῦ καὶ μοχθηρίας τῆς ὁδῶν. ἐπεὶ ⸗ πόλεμον ἐπᾴγομένων, ὀλιγοστοὶ σωθῆναι σώζεται, δι' ἃς αἰτίας οὐδ' ὧδε πολὺ πρὸς τὴν γνῶσιν τῆς τόπων ὠνῆσεν ἡ στρατιὰ αὕτη. μικρὰ δ' ὅμως σωμέγνωσεν ὅ, τ' αὖτ⊙ τοῦτ⊙ ὁ συλλᾶ⊙. ἐπισε δὲ καὶ δίκας ⸗ ῥώμῃ, πεντακοσιούμεδι⊙ μὲν χιλίαν, ἐλεγχθεὶς δ' ἐπὸς αὐτῇ τῇ πονηρίᾳ, καὶ ἄλλα κακουργῶν, καὶ ἀρτεμιδωρ τὸν λευκοπολίτ⊙. τὸν μὲν οὖν ἀρωματοφόρον διαρρεῖν ἐς τέτταρας μερίδας, ὥσπερ ἐρήκαμεν. τ' ἀρωμάτων δὲ λίβανον μὲν καὶ σμύρναν ἐκ δικαίου γίνεσθαι φασί. κασίαν δὲ καὶ ἐκ λιμνῶν. τινὲς δὲ τὸν πλείω ⸗ ἐνδιῶν εἶν. τὸ δὲ λιβάνου βέλτιστον ὀπὸν πρὸς τὴ πρότι. κατ' ἄλλων δὲ διαίρεσιν σύμπασαν τὴν εὐδαίμονα τεττα χῆ χίζουσαν εἰς βασιλέας, ὧν ἡ μὲν οὖν μαχίμους ἔχει, καὶ πολεμωνισὰς ἁπάντων. ἡ δὲ τοὺς γεωργοὺς, πρὸς ὧν ὁ σῖτ⊙ εἰς τοὺς ἄλλους εἰσάγεται. ἡ δὲ τοὺς βαναυσοτεχνοῦντας. ἡ δὲ Μσμυρνοφόρ⊙, ἡ δὲ λιβανοφόρ⊙. αἱ δ' αὐταὶ ἡ τὴν κασίαν, καὶ τὸ λιννάμωμον, καὶ τὴν ναρδοφόρον φέρουσι. πρὸς ἀλλήλων δ' ὁ μεταφοιτᾶ τὰ ὠνητὰ ὑλήματα, ἀλλ' ⸗ τοῖς πατρίοις ἀμείβεσθαι ἕκαστοι. οἶνος δ' ἐκ φοινίκων ὁ πλέων. ἀδελφοὶ τιμιώτεροι τῶν τέκνων κατὰ πρεσβυγονίαν. καὶ βασιλεύουσιν οἱ ἐκ τοῦ γένους, καὶ ἄλλας ἀρχὰς ἄρχουσι. κοινὴ δ' ἅπασι τοῖς συγγενέσι, γυνὴ δὲ πρεσβυτάτ⊙, μία δὲ καὶ γυνὴ πᾶσιν. ὁ δὲ φθάσας εἰσιὼν μίγνυται, πεσὼν ⸗ θύρας τῷ ῥαβδοφορεῖν ἔθ⊙. νυκτερεύει δὲ παρὰ τοῦ πρεσβυτάτου. διὸ καὶ πάντ⊙ ἀδελφοὶ πάντων εἰσί. μίγνυται δὲ καὶ μητράσι. μοιχῷ δὲ ζημία θανάτ⊙. ἐὰν δὲ μοιχὸς δ' ὢν ὁ ἀπ' ἄλλου γένους. θυγάτηρ δὲ τ βασιλέων τινὸς θαυμασὴ τὸ κάλος, ἔχουσα

ἀδελφὸς

ἀδελφὸς πρωτεκαίδεκα, ὁρῶντας αὐτ' πάντας ἐξ ὀλίγου ἀσφαλέστερ⊙ ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ παίοντας, ὡς αὐτ' διαμυσαμένους, παρασκευὴν τοιαύτην ποιήσασθαι τοιάδε. ῥάβδους ὁμοίας ταῖς ἐκείνων, ὅτ' ἀφίοι παρ' αὐτῇ τις, ἀεί τινα πρόσθεν τ θύρας τῶν οἰκιῶν ἐκείνη, καὶ μικρὸν ὕστερον ἄλλο, ἕως ἔμελλεν ἐκείνου τῶν παραπλησίαν ἕξειν ὁ μέλλων εἰσιέναι. ⸗ δὲ μὴ πάντων κατ' ἀγορὰν ὄντων, ἵνα προσόντα τῇ θύρᾳ, καὶ ἰδόντα τῶν ῥάβδον, ἐκ μὲν τούτου εἰκάσαι, ὅτι παρ' αὐτῷ τις εἰσέοι ἐκ τοῦ τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν τῇ ἀγορᾷ καταλιπεῖν, ὑπονοῆσαι μοιχόν. θεασάμενον δ' πρὸς τὸν πατέρα ἰὼν ἀπαγαγόντα, ἐκεῖνον ἐλέγχθῶναι καταψευσάμενόν τοῖς ἀδελφοῖς. σώφρονες δ' εἰσὶν οἱ ναβαταῖοι καὶ λιτικοί, ὥστε καὶ δημοσίᾳ τοῦ μὲν μειώσαντι τὸν ἀσκὸν ζημία κεῖται, τοῦ δ' αὐξήσαντι τιμαί. ὀλιγοστοὶ δ' ἐντοῦ, ὑπὸ τῶν συγγενῶν ὅσα νοσοῦσι τοὺς ὀλέθρους, καὶ ἄλλων χρυσῶ ἐκτῶμασι. ὅτω δ' ὁ βασιλεὺς ἐστὶ δημοτικὸς, ὥστε πρὸς τοῦ αὐτοῦ σκώπτεσθαι καὶ τὸ αὐτὸ διάκονον τοῖς ἄλλοις αὐτὸν γίνεσθαι. πολλάκις δὲ καὶ ⸗ τοῦ δῆμον δίκας δοῦναι. ὅτε δὲ καὶ ἀγεπάζεται τὰ πρὸς τὸν βίον. οἰκήσεις δὲ σὺν λίθου πολυτελεῖς. αἱ δὲ πόλεις ἀτείχισοι δι' εἰρήνην, δύ καρπ⊙ ἡ πολλὴ πλὴν ἐλαίου. χρῶντ' ὑ σησαμίνῳ, πρόβατα λευκόθριχα, βοῦν μεγάλοι, ἵππων ἄφορ⊙ ἡ χώρα, κάμηλοι ὑ τὴν ὑπεροχὴν αὐτ' ἐκείνων παρέχοντ'. χιτῶνες δ' ὑποζώμασι, καὶ βλαττίοις, πορφύρᾳ δ' ὅροι. εἰσαγώγιμα δ' ὅσα μὴ τελέως, τὰ δ' ὁ παντελῶς. ἄλλως τε ὑ ὠδιχωρεῖ ζῆν καθάπερ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ τὰ πολλὰ τ ἀρωμάτων. χαλκὸς δὲ καὶ σίδηρ⊙, καὶ ἔτι πορφύρα ἐσθὴς, συραξ. ὑρόκος ὑ καὶ κοσσάρια, κόρεμα γραφὴ πλάσματα, ὀπὸ ὠδιχώρεια. ἴσα κοπρία ἡγοῦνται τὰ νεκρὰ σώματα, καθάπερ ἡράκλειτ⊙ φησὶ. νέκυες κοπρίων ἐκβλητότεροι. διὸ καὶ παρὰ τοὺς κοπρῶνας καταρύτους ⸗ τοὺς βασιλεῖς. ἥλιον τιμῶσιν ὧν τ πλούτου σάμενοι βωμὸν, πρωΐζοντες γὰρ αὐ τοῦ καθ' ἡμέραν καὶ λιβανωτίζοντες. τὸ δὲ ποιητὸ λέγοντ⊙, αἰθίοπας δ' ἰκόμεν καὶ σιδονίους, ὑ ὀρεμβοὺς, ἀσπορέσι, καὶ πρὸς τοῦ σιδονίων μὲν τίνας χρὴ λέγειν τῶν γὰ τοῦ πορσικοῦ κόλπου κατοικούντων,

ὧν ἄποι-

cum fratres quindecim haberet, qui omnes eam miserè adamarẽt, & propterea alius post alium continuè ad eam ingrederentur, iam defessa, rem huiusmodi machinatur: baculos facit baculis eorum persimiles, & cum quisque ab ea exiret, continuò baculum aliquem similem ante ianuam ponebat, & paulo pòst alium, considerãs ne qui esset ingressurus, illi similem haberet. Cum itaq; aliquando omnes in foro essent, unus ad portam accedens, & baculum uidens, putauit ex hoc aliquem intus cum ea esse, ex eo autem quòd fratres omnes in foro reliquisset, adulterum suspicatus est, currens ad patrem, atque huc eum adducens conuictus est sororem falsò criminari. Nabatæi quidem continentes sunt, & rei parandæ atq; conseruandæ intenti. Quare qui opes suas imminuit, publicè mulctatur: qui auget, honore afficitur: & cum pauci apud eos seruiant, frequentius consanguinei ministrant, uel alter alteri, uel quisquis sibi, ut etiam hic mos ad reges perueniat. Conuiuia faciunt per tredenos homines. cuiq; conuiuio bini adsunt, qui mulicã exercent. Rex in apparatu maximo multa continuè conuiuia celebrat. nemo supra duodena pocula bibit, alio atque alio aureo poculo. & adeò rex popularis est, ut ad id, q̃d ipse sibi ministrat, etiam alijs ministret. Sæpè etiam apud populum pœnas dat: nonnunquam in eius uitam inquiritur. Domus sunt ex lapide sumptuoso, urbes sine mœnibus. nam in pace degunt. Regio omnium ferax, præter oleum. utũtur oleo sesamino, oues sunt albæ, boues magni, equos nõ habent, sed cameli implent eorum officium. Tunicæ in subligaculis & sandalijs reges purpurati incedunt, quædã importantur, quædã minimè, quædam indigena sunt, aurum, argẽtum, & plurima ex aromatibus, æs & ferrum & uestis purpurea, & storax: & crocus & costus, & toreumata, & signa, & tabulæ, non sunt indigena. Mortua corpora eq̃uè atq; stercus (ut Heraclitus inquit) cadauera stercore abiectiora: quapropter reges etiam in sterquilinijs defodiuntur. Solem colunt, arulam super arã constituentes. & quotidie in ea immolant, & thus adolent. Sed cum poeta dicat,

Veni ad Aethiopas, & Sidonios & Erẽbos: Odyss. A

Dubitant qui nam ĩj dicendi sint, ac de Sidonijs quidem in Persico sinu habitantibus,

ὧν ἄποι-

quorum coloni sunt Sidonij nostri, quemadmodum & Tyrios quosdam ibi insulares tradunt, & Aradios, quorum colonos Aradios nostros dicunt, ita & Sidonios ipsos. Sed tota quæstio de Erembis est, an Troglodytæ intelligi debeant, quasi ab etymologia cogantur ab eo, quòd in terram eant, an Arabes. Ac noster Zeno sic scripturam mutat, Sidonios, Arabasq; Sed uerisimilius scribit Posidonius paululum immutans, Sidonios atque Erembos, quod poeta sic nunc Arabes uocauerit, quemadmodum ab alijs suo tempore uocabantur. Dicit etiam has tres nationes cõtinenter inter se positas, quandam inuicem cognationem ostendere, ex eo quod proximis nominibus appellentur, Harmenios scilicet, Arabes & Erembos. Et quemadmodum existimandum est unam gentem in tres esse diuisam, pro climatum diuersitatibus, quæ semper magis magisque immutantur, sic & nominibus pluribus uti pro uno. Nec sunt audiendi, qui ὀρέμνας scribunt. Id enim maximè Aethiopibus conuenit. Poeta etiam eos Arimos uocat, quos Posidonius dicit esse accipiendos, non in loco ullo Syriæ uel Ciliciæ, uel alius terræ, sed Syriam ipsam. Nam Arimæi sunt, qui in ea habitant, & fortasse Græci eos Arimæos, uel Arimos uocabant. Nominum enim mutationes permultæ sunt, præsertim Barbarorum, quemadmodum Dariacem Darium, Pharzirim uerò ipsam Parysatim, Atargatam Atharam, quam Ctesias Derceto uocauit. Arabum opulentiæ testis est Alexander, qui eam (ut fama est) regiam efficere constituerat, postquam ex India rediisset, sed omnia eius consilia morte sunt euersa. Atque unum ex ijs, quæ ille moliebatur, erat, si sponte fuisset receptus, si minus bellum expectarent. Nam cum eos uideret nec prius, nec posterius legatos misisse, ut in superioribus dictum est, se ad bellum comparabat.

ὧν ἄπιοι οἱ πρὸς ἡμῖν σιδόνιοι, καθάπερ καὶ τυρίους τινὰς ἐκεῖ νυσιώτας ἱσορῶσι, καὶ ἀράδιους, ὧν ἀρίσκας οὓς πρὸς ἡμῖν φασιν, εἶτ' αὐτοὺς οὓς σιδονίους. ἀλλὰ μᾶλλον ὧδε θρεμβῶν ἡ ζήτησις, εἴτε οὖν τρωγλοδύτας ὑπονοητέον λεγεσθαι καθάπερ οἱ τὴν ἐτυμολογίαν βιαζόμενοι ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν ἤρα ἐμβαίνειν, ὅπερ ἐστὶν εἰς τὴν γῆν, εἴτε οὖν ἀράβας. ὁμοίως δὲ ζηνὼν ὁ ἡμέτερος μεταγράφει οὕτως, καὶ σιδονίους, ἀράβας τε. πιθανώτερον δ' ἂν ποιοῖ ὁ ποσειδώνιος τροφὴν, τῷ παμικρὸν ἀλλάξαι, καὶ σιδηνίους, τοὺς θρεμβούς. ὡς τοῦ ποιητοῦ οὖν νῦν ἀράβας οὕτω καλέσαντος, καθάπερ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ὠνομάζοντο κατ' αὐτόν. φησὶ δ' ἂν ταῦτα τρία ἔθνη συνεχῆ ἀλλήλοις ἱδρυμένα, ὁμογένειάν τινα ἐμφαίνειν πρὸς ἄλληλα, καὶ διὰ τὸ παρωνύμους ὀνόμασι λεκλῆσθαι, οὓς μὲν ἁρμενίους, οὓς δὲ ἀράβας, τοὺς δὲ θρεμβούς. ὥσπερ δὲ ἔθνους ὑπολαμβάνειν δεῖν, εἰς χρῖα διηρεῖσθαι τὰς τῶν ἁλιμάτων διαφορὰς ἀεὶ καὶ μᾶλλον ἀλλαττομένων, ὅτω καὶ τοῖς ὀνόμασι χρήσασθαι πλείοσιν αὐθ' ἑνός. οὐσὶ δ' οἱ θρεμνοὺς γράφοντες πιθανοί. τῶν γὰρ αἰθιόπων μᾶλλον ἴδιον. λέγει δὲ καὶ τοὺς ἀρίμους ὁ ποιητὴς, οὓς φησὶν ὁ ποσειδώνιος διήκεσθαι διὰ, μήποτε τινὰ καὶ συρίας, ἢ καὶ κιλικίας, ἢ ἄλλης τινὸς γῆς, ἀλλὰ τὴν συρίαν αὐτὴν. ἀριμαῖοι γὰρ οἱ ἐν αὐτῇ. τάχα δ' οἱ ἕλληνες ἀραμαίους ἐκάλουν, ἢ ἀρίμους. αἱ δὲ τῶν ὀνομάτων μεταπτώσεις, καὶ μάλιστα τῶν βαρβαρικῶν πολλαὶ, καθάπερ τὴν δαρεικὴν δαρεῖον ἐκάλεσαν, τὴν δὲ φαρζιρὶν παυσανίαν, ἀταργατὶν δὲ τὴν ἀθάρραν. διορκετὼ δ' αὐτὴν κτησίας καλεῖ. τὸ δὲ τῶν ἀράβων σύδαιμονίας, καὶ ἀλέξανδρον ἂν τις ποιήσαιτο μάρτυρα τὸν ὅλαον θῶντα ὡς φασι καὶ βασίλειον αὐτὴν ποιῆσαι μετὰ τὴν ἰνδικὴν ἐπάνοδον. πᾶσαι μὲν αἱ ὧν χειρήσεις αὐτοῦ κατελύθησαν τελευτήσαντος περὶ τὸν βίον. μία δ' ἦν καὶ αὕτη τῶν ὠνχειρήσεων ἣν, εἰ μὴ ἐκόντες πρὸς λέχοιντο αὐτὸν, εἰ δὲ μὴ ὡς πολεμήσοντος, καὶ διὰ ὀρῶν μήτε πρόσθεν, μήθ' ὕστερον πέμψαντας, ὡς αὐτὸν πρέσβεις, παρεσκευάζετο πρὸς τὸ πόλεμον, ὥσπερ εἰρήκαμεν καὶ τοῖς ἔμπροσθεν.

ΣΤΡΑ-

ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΥ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΟΥ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τὸ ἑπταιδέκατον περιέχει αἴγυπτον ἅπασαν καὶ λιβύην πᾶσαν.

STRABONIS GEOGRAPHICORUM Liber decimusseptimus.

ARGVMENTVM.

Decimusseptimus totam Aegyptum atq; Libyam continet.

Περὶ δὲ τὴν ἀραβίαν ἐφεξῆς λιβύοντες τὴν οὖν κόλπος συμποδιεκλάβομεν οὓς σφίγγοντας αὐτὴν, καὶ ποιοῦντες χερρόνησον, τὸ πορσικὸν τὴν ἐν ἀράβιον. πάντῃ δὲ τινὰ συμποδιωλιβύθη, καὶ ἡ αἰγύπτου, τὴν ἡ αἰθιοπίας τὰ πρὸς τρωγλοδύτην, καὶ πρὸς ἑξῆς μέχρι πρὸς ἐσχάτην ἡ κινναμωμοφόρα, τὰ λειπόμενα, τὴν συνεχῆ τοῖς ἔθνεσι τούτοις. ταῦτα δ' ὕστερα τὰ πρὸ ἡμῶν νεῖλον ἐκθετέον. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν λιβύην ἐπειμι, ἅπερ ὑπολοιπὸν συμπάσης γεωγραφίας. ἐκὼν ταῦθα δ' ὁρατοδώρου ἀκριβάσης πρόκειται. φησὶ δὲ τὸ ἀραβικὸν κόλπον πρὸς τὴν ἑσπέραν γυναικιαίους σταδίους διέχειν τὸν νεῖλον, πρὸς ἀπλόσιον ὄντα τῆς τὸ σῶμα τῷ γράμματι τοῦ ν λειπομένῳ ἀνάπαλιν, ἀναστρέφει πρὸς μεσημβρίαν, καὶ τὴν χειμερινὴν δύσιν ὡς χιλίους, καὶ ἑπτακοσίους σταδίους, καὶ σχεδὸν ἀνταρᾶς τοῖς ἄρκτοις μορόην τόπους, καὶ εἰς τὴν λιβύην πολὺς πρόεισι, καὶ τὴν ἑτέραν ὠθεροφὴν ποιησάμενος, πρὸς τὰς ἀρκτοφόρους, πρὸ τετρακισχιλίους μὴ τριακοσίους σταδίους ὡσὶ τὸ μέγα καταράκτου, πρὸς τρέφων μικρὸν πρὸς τὴν ἑω, χιλίους ἢ καὶ ἑπτακοσίους οὓς ὡσὶ τὸ ἐλάττων τῆς συήνης, πρὸ τετρακισχιλίους δὲ ἄλλους τὴν τριακοσίους ὡσὶ τὴν θάλατταν. ἐμβάλλουσι δ' εἰς αὐτὸν δύο ποταμοὶ, φορόμενοι μὴ ἐκ λιμνῶν λιμνῶν ἀπὸ ἡ ἑω, προσλαμβάνοντες δὲ ὕδωρ δυσμενέστερον τῆς μορόης, ὧν ὁ μὲν ἀστάβορας καλεῖται, τῆς τὸ πρὸς ἑω πλύρον ῥέων, ἄστρος δ' ἀσάπους. οἱ δ' ἀστοσάβαν καλοῦσι. τὸν δ' ἀστάπον εἶναι ῥέοντα ἐκ λιμνῶν λιμνῶν ἀπὸ μεσημβρίας, καὶ χειμῶν τὸ κατ' εὐθεῖαν σῶμα τοῦ νείλου ῥεῖν ποιεῖν. τῆς δὲ πλήρωσιν αὐτοῦ τοὺς θερινοὺς ὄμβρους πρασκευάζειν. ὑπὲρ ἣν τὰς συμβολὰς τοῦ ἀστάβορα, καὶ τοῦ νείλου σταδίους ἑπτακοσίους μορόης εἶναι πόλιν ὁμώνυμον τῇ νήσῳ. ἄλλων δ' εἶναι νῆσον ὑπὲρ τὸ μορόης, ἣν ἔχουσιν οἱ αἰγυπτίων φυγάδες οἱ ἀρξάντες ὡσὶ ψαμμιτίχου, καλοῦνται δὲ σεμβεῖται ὡς αὐ ἐπήλυδες. βασιλεύονται δὲ ὑπὸ γυναικὸς, ὑπακούσῃ τῷ μορόης, τὰ ἡ καθ' ἑστέρωθεν ἑκατέρωθεν μερῶν, πρὸς μὴ τὸ νείλου πρὸς τὴν ἐρυθρὰν, μεγάβαροι, καὶ βλέμμυες, αἰθιόπων ὑπακούοντες,

Περὶ δὲ τὴν Arabiam peragranda sinus eos complexi sumus, qui eam stringunt, ac peninsulam faciunt, Persicũ scilicet atq; Arabicum: cum hoc etiã Aegypti pars quædam lustrata est, & Aethiopię Troglodytica scilicet, & sequentia usque ad extrema terræ, quæ cinnamomum fert. nunc reliqua ijs gentibus continua explicanda sunt, quę circa Nilum iacent. Post hęc Libyam, quæ totius geographiæ reliqua est, percurremus. Sed prius Eratosthenis sententiæ exponendæ sunt. Is enim dicit, Nilum ab Arabico sinu occidentem uersus distare IX. millibus stad. eumq; circa ostia similem esse ν literę resupinè iacenti. Fluens enim (ut ille inquit) à Meroe, ad septentrionem, per duo millia ferè & septingenta stad. rursum conuertitur ad meridiem, & hyemalem occasum, per tria millia ferè & septingenta stad. & quasi contra Meroen assurgens, & multus in Libyam egressus, et flexum alium ad septentrionem efficiẽs, per V. millia & CCC. stad. defertur in magnum cataractem, paululum ad auroram cõuersus. Per mille uerò & ducenta in minorem cataractẽ, qui est Syenæ proximus, per quinq; millia et CCC. in mare. Influunt in eum duo flumina è lacubus quibusdam ab oriente delata, & Meroen ingentem insulam cõplectuntur: quorum hoc dicitur Astaboras, ad oriẽtale latus fluens: alterum Astapus, quod nonnulli Astosabam uocant. Astapum uerò esse alium dicunt, qui è lacubus quibusdam à meridie fluat: atq; hunc ferè rectum Nili corpus efficere, sed ab æstiuis imbrib. augeri. Supra Astaboræ & Nili cõcursum, stad. septingentis Meroen urbem esse, eodem nomine quo insulam. Item supra Meroen, aliam insulam, quam Aegyptiorum exules habent, qui à Psammitticho desciuerunt, ij Sebritæ, id est, aduenæ nominantur, & reginã habent, quæ regi Meroes paret. Quæ uerò infra Meroen sunt, secus Nilum ex utraque eius parte Rubrũ uersus, Megabari & Blemmyes habitãt,

rR Aegy-

Aegyptijs finitimi, & Aethiopibus parentes. Secus mare autem Troglodytæ, quorum qui Meroe proximi sunt, decem, undecim ue dierum itinere à Nilo distant. A' sinistra uerò cursus Nili habitant Nubæ magna Libyæ gens, à Meroe incipientes usq; ad Nili flexus, nequaquam Aethiopibus parentes, sed per sese in multa regna dispartiti. Aegypti pars, quæ secus mare est ab ore Pelusia eo ad Canopicũ, est stadia tria millia & CCC. Atq; hæc sunt quę ab Eratosthene dicuntur. Sed ulterius dicendum est, & primò quæ ad Aegyptum pertinent, ut à notioribus ad sequentia procedamus. Nilus enim quædam huic regioni & sequenti, & Aethiopiæ quæ suprà est, communia effecit, eas irrigans dum crescit: & solum partem hanc habitabilem relinquens, quæ ab inundationibus tegitur. Accliuem autem & aqua sublimiorẽ totam undique inhabitabilem, & propter eandem siccitatem desertam præterit: sed nec omnem Aethiopiam Nilus permeat, nec in rectum, nec solus, nec bene habitatam: Aegyptum uerò & solus, & totum, & in rectum, à minore cataracte supra Syenem & Elephantiam incipiens, qui sunt & Aegypti & Aethiopiæ fines, usq; ad Nili ostia in mare emittentia. Enimuerò Aethiopes magna ex parte pastoralem ac inopem uitam degunt, tum propter soli tenuitatẽ, & aeris intemperiem, tum propterea quòd longè nobis sepositi sunt. Econtra Aegyptij. nam & ciuilem & mitem uitam degentes, in locis notis habitant, unde & ordo eorum memoratur et laudatur. Videntur enim rectè uti regionis ubertate, & bene cultam, & bene diuisam habere. Nam rege constituto, multitudinem trifariam diuiserunt, et alios quidem milites, alios agricolas, alios sacerdotes uocauerunt, & alios sacrorum curatores, alios eorum quæ ad hominem pertinent, alios quæ ad bellum, alios quæ ad pacem, & terram, & artes spectant, ex quib. regi prouentus afferebantur. Sacerdotes philosophiam & astronomiam exercebant, & cum regibus diuersabantur. Regio prius in prefecturas diuisa fuit, quas νόμους uocant. Thebaica quidem in decem: quæ uerò in Delta est, in totidem. intermedia autem in sedecim: & (ut quidam uolunt) tot erant huiusmodi præfecturæ, quot aulas labyrinthus habebat, quæ circiter triginta erat. Rursum hæ prefecturæ diuisiones alias habuere.

ἀιγυπτίων δ' ὁμόροι. περὶ θάλατταν δὲ πρωγλοδύται, διῃρῆσθαι δὲ εἰς δέκα ἢ δώδεκα ἀμοιρῶν ὅλον, οἱ ἀπὸ τῶν μοιρέων πρωγλοδύται τὸ νέλος. ἀπ' ἀειρομένων δὲ ἀπὸ ῥύσεως τὸ νέλος, νάβαι κατοικέουσιν ἀπὸ τῆς λιβύης μέγα ἔθνος· ἀπὸ δὲ μοίρης ἀρξάμενοι μέχρι δεῦρο ἀγρόνομοι, οὐκ ἐνοστατέοντες τοῖς αἰθιοψιν, ἀλλ' ἰδίαν ἀπὸ πολλοὺς βασιλέας διειλημμένοι. ἡ δ' αἰγύπτου τὸ πρὸς τῶν θάλατταν ὄρος μὲν ἀπὸ τοῦ πηλουσιακὸ στόματος πρὸς τὸ καινοῦ κώμης σάδιοι τριχίλιοι τριακόσιοι. ὀρθοδρόμης μὲν οὖν οὕτως. δεῖ δὲ ὧδι πλέον, εἰπεῖν. ἀπὸ πρώτου τὰ πρὸς τὴν αἴγυπτον, ὡς ἀπὸ δεῦρο γνωρίμων τόπων ὧδι τὰ ἐξῆς προϊέναι. κοινὰ μὲν γάρ τινα, ἀπὸ ταύτης τῆς χώρας, καὶ τῆς συνεχοῦς· καὶ ὥσπερ αὐτῶν, τῆς δεῦρο αἰθιόπων ὀνείλου πᾶσα σκευάζει, ποτίζων τε αὐτὰς ἀπὸ τὰς ἀναβάσεις, ⓒ ὅτ' οἰκήσιμον αὐτῶν τὸ μέρος ἀπολείπων μόνον τὸ καλυπτόμενον ὑπὸ τοῦ πλημμυρίσι, τὸ δ' ὑπερδέξιον, καὶ μετιὼν ὁτὲ μὲν τοῦ ῥεύματος πᾶν, ἀοίκητον ἐκατέρωθεν διεξιὼν ἀπὸ ὀρήμου ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀνυδρίαν. ἀλλὰ τῆς μὲν αἰθιοπίαν ὅτε πᾶσαν διέξεισιν ὄνειλος, ὅτε μόνος, ὅτ' ἐπ' ὀλυθείας, ὅτ' οἰκεμένην καλῶς· τὴν δὲ αἴγυπτον, ⓒ μόνος, ἀπὸ πᾶσαν, ἀπὸ ὧδι ὀλυθείας ἀπὸ τ' μικρὸ καταρρήξας, ἀπὸ ἐς συλίνης, ἀπὸ ἐλεφαντίνης ἀρξάμενος, οἵ τοῦ εἰσιν ὅροι τῆς αἰγύπτου ἀπὸ τῆς αἰθιοπίας, ἕως τ ὧδι θάλατταν ἐκβολῶν τοῦ νείλου. ἀπὸ νῶν οἵγε αἰθίοπες πλέον νομαδικῶς ζῶσι καὶ ἀπόρως, διά τε τὴν λυπρότητα τῆς χώρας ἀπὸ τῆ τ ἀδρῶν ἀσυμμετρίαν, καὶ ὅτι ἀφ' ἡμῶν ἐκποδών. οἷς δ' αἰγυπτίοις ἅπασα ταῦτα πρόσεστι, καὶ πολιτικῶς, καὶ ἡμέρως ἔχουσι πρὸς ἀρχῆς ζῶσι, καὶ γὰ γνωρίμοις ἱδρυμένοι τόποις, ὥστε ⓒ αἱ διατάξεις αὐτῶν μνημονεύονται, καὶ ἐπαινοῦνταί γε, δικαίως τε ἀξιοχρέως χρῆσθαι τῆ χώρας εὐδαιμονίᾳ, μεμερίσαντο τε εὖ, καὶ ὡς μηδεμιᾷ φθόνος. βασιλέα γὰρ ἀπὸ λείξαντες, πρῶτα τὸ πλῆθος δι' ἕλων. καὶ οὐ μὲν στρατιώτας ἐκάλεσαν, οὐδὲ γεωργούς, οὐ δ' ἱερέας, καὶ οὐ μὲν τῶν ἱερῶν ὠνομελητάς. οὐ δ' ἄλλους τῶν πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ οὐ μὲν τὸν πόλεμον, οὐ δ' ὅσα γῆ εἰρήνη γίνεται καὶ τέχνας ὀργάζομένους. ἀφ' ὧν καὶ αἱ προσόδοι συνήγοντο τοῖς βασιλεῦσι. οἱ δ' ἱερεῖς καὶ φιλοσοφεῖν ἄρ' ἤσκουν, καὶ ἀστρονομίαν, ὁμιλητάί τε τῶν βασιλέων ἦσαν. ἡ δὲ χώρα τὸ μὲν πρώτον διαίρεσιν εἰς νόμους ἔσχε, δέκα μὲν ἡ θηβαϊς, εἰκοσὶ δὲ ἡ μέσα, δέκα δ' ἡ μεμφίς, ἐκκαίδεκα δ' ἡ μέσα ξύ. ὡς δέ τινες ὕστεροι ἦσαν οἱ σύμπαντες νόμοι, ὅσαι αἱ γῶ τῷ λαβυρίνθῳ αὐλαὶ, αὐτοὶ δ' ἐλάττους τ διακοσίας. πάλιν δ' οἱ νόμοι τὰς ἄλλας ἔχουσιν εἰς γὰρ

ἐς γὰρ τοπαρχίας οἱ πλεῖσοι διῄρηντο, ἡ αὖ τοι δ' εἰς ἄλλας τομάς. ἐλάχιστα δ' ἀπ' αὐτῶν μοιρίδιόν. ἐδέησε δὲ δι' ἐπ' ἀκριβὲς καὶ καταλεπτὸν διαιρέσεως δι' τὰς συνεχεῖς ἀλλήλων συγχύσεις, ἃς ὁ νεῖλος ἀποργάζεται τῆ τὰς αὐξήσεις, ἀφαιρῶν καὶ προστιθεὶς, καὶ ἐνίοτε τὰ σημεῖα ἀπεκρύπτων, οἷς διακρίνεται τό, τε ἀλλότριον, καὶ τὸ ἴδιον. αὐάγκη δὴ αὐαμετρεῖσθαι πάλιν καὶ πάλιν. ὑπὸ τούτων δὲ καὶ τὴν γεωμετρίαν συστῆναί φασιν, ὡς τὴν λογιστικὴν, καὶ ἀριθμητικὴν, ὑπὸ τὰς ἐμπορίας. τοιχῆ δὲ διήρηται ὥσπερ ἡ σύμπασα, καὶ τὸ ὑπὸ ἑκάστῳ τῶν νόμῳ πλῆθος, εἰς τρία ἴσα μεριζόμενος τ χώρας. ἡ δὲ πρὸς τὸν ποταμοῦ πραγματεία, διαφέρει τοσοῦτον, ὅσον τῆ ὠφελείᾳ νικᾶν τὴν φύσιν. φύσει μὲν πλείονα φέρει καρπὸν, καὶ ποτιζομένα μᾶλλον. φύσει δὲ καὶ ἡ μείζων αὐάβασις τ ποταμοῦ πλέω ποτίζει γῆν, ἀλλ' ἡ ὠφελεία πολλάκις, καὶ δι' φύσεως ὀξίκνουσιν ὠφελοῦσης. ὥστε καὶ τῆ τὰς ἐλάττους αὐαβάσεις τοσαύτην ποιεῖσθαι γῆν, ὁσην δ' τοῖς μείζοσι, διά τε τὴν τῶν διωρύγων, καὶ τῶν παραχωσμάτων. ὧδι γὰρ τῶν πρὸ τετρωνίου χρόνων ἡ μεγίστη μὲν φθορὰ, καὶ αὐάβασις. ὥστε ποταπεσταδίους πήχεις αὐαβαίνειν ὁ νεῖλος. ὧδε δ' ἐπ' ὀκτὼ συμβαίνει λιμός. ἐπ' ἐκείνοις δ' αὔξεσθαι δοκεῖ χώρας, ἡ δώδεκα μόνον πληρώσεως πήχεις τοῦ νείλου μέτρου, μεγίστης μὲν φθορᾶς. καὶ ὀκτώ ποτε μόνον πληρώσαντος, λιμὸς ὀλεῖς ἤνθετο. τοιαύτη μὲν ἡ διάταξις. τὰ δ' ἑξῆς λέγωμεν νυνί. ἀπὸ γὰρ τῶν αἰθιοπικῶν τοῦ μόνου, ῥεῖ ἐπ' ὀλυθείας πρὸς ἄρκτους ὁ νεῖλος, ἕως τοῦ καλουμένου χωρίου δέλτα. ἔστ' ὧδι πορυφοῦν χιζόμενος ὁ νεῖλος, ὡς φησιν ὁ πλάτων, ὡς αὐ τειγώνου πορυφὴν ἀπολείπων τὸν τόπον ὄνπερ. πλευρὰς δ' τοῦτο τειγώνου τὰ χιζόμενα ἐφ' ἑκάτερα ῥεῖθρα καθήκοντα μέχρι τῆ θαλάττης, τὸ μὲν τῶν ἐξιὸν τῆ τῶν πηλουσίου, τὸ δὲ τῶν ἀνίσοδον, καὶ τὸ πλησίον ἡρακλειον προσαγορευόμενον, βάσιν δὲ παραλίαν τὴν μεταξὺ τοῦ πηλουσίου, καὶ τοῦ ἡρακλείου. γέγονε δὲ ἡ νῆσος ἔκτε τῆ θαλάττης, καὶ τῶν ῥευμάτων ἀμφοῖν τοῦ ποταμοῦ. καλεῖται δέλτα, διὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ σχήματος. τὸ δ' ὧδι τῆ πορυφῆ χωρίον ὁμωνύμως δέλτα διὰ τὸ ἀρχὴν εἶναι τοῦ λεχθέντος σχήματος. καὶ ἡ διώρυξ δὲ ἡ ἐπ' αὐτοῦ καλεῖται δέλτα. δύο μὲν οὖν ταῦτα τοῦ νείλου σώματα, ὧν τὸ μὲν πηλουσιακὸν καλεῖται, τὸ δὲ καινωβικὸν, καὶ ἡρακλειωτικόν. μεταξὺ δὲ τούτων ἄλλα πρόκειται ἐκβολαὶ αἵ γε ἀξιόλογοι,

nam pars eorum maxima in Toparchias diuisæ fuerunt. Toparchiæ rursum in diuisiones alias, minimæ portiones arua erãt. Opus enim fuit tam diligenti ac subtili locorum diuisione, propter continuas finium confusiones, quas Nilus auctus efficiebat, nũc addendo, nunc adimendo, nunc immutando figuras, & signa quædam reuelando, quibus proprium discernitur ab alieno. Vnde iterũ atq; iterum mensurari oportebat. unde ab ijs geometriam ortũ credunt habuisse, quemadmodum computandi scientiam et arithmeticam à Phœnicibus propter mercaturas. Et quem admodum uniuersa regio in tres æquas partes diuisa est, ita & multitudo quę in quaque præfectura est: tanta est circa flumen solicitudo, ut naturam diligẽtia exuperet. Nam cum regio natura multum fructum afferat, irrigata plurimũ affert. Natura enim & maius Nili incrementum plus terræ irrigat. sed sæpe diligentia naturam supplet deficientem, ut tantum terræ in minoribus Nili excrescentijs irrigetur, quantum in maioribus per fossas aggeres. Quare ante Petronij tempora tunc maxima ubertas erat, cum Nilus ad quartum ac decimum cubitum excrescebat: cum uerò ad octauum creseceret, fames & penuria eueniebat. Cum uerò ille regioni imperaret, & duodecimum cubitum tãtum Nilus implesset, maxima fames fuit: & cum octauum solum aliquando implesset, famem nemo sensit. Atque ordo quidem talis est. sequentia uerò iam dicemus. Nilus ab ultimis Aethiopiæ finibus rectà fluit ad septentrionem usque ad eum locum, qui Delta appellatur, ubi tanquã à uertice quodam scissus (ut Plato inquit) hunc locum effecit, trianguli uerticem: latera uerò trianguli, fluenta quę ex utraque parte & usque ad mare descendunt: alterum ad dextram, Pelusium uersus: alterũ ad sinistram, in Canopicum mare & proximum Heraclium: basim autem maritimam oram, quæ inter Pelusiũ, est atq; Heraclium. Quare insula mari, duobusq; Nili fluentis facta est, & Delta nominatur, propter figuræ similitudinem. locus qui ad uerticem est, eodem nomine uocatur, propterea quòd dictæ figuræ initium est. Vicus quoq; qui ibi est, Delta nominatur. Duo itaque sunt Nili ostia, alterum Pelusiacum, alterum Canopicum & Heracleoticum. Inter quæ alia quinq; ostia sunt mentione digna,

alia uerò tenuiora permulta. A primis enim partes quędam obruptę, & in totam insulam dispartitę, multos riuulos insulasq; fecerunt, ut tota sit nauigabilis, fossis in fossas alias diuisis: quę tanta facilitate nauigantur, ut nonnullæ testaceas scaphas habeãt. Insula trium millium ferè stadiorum ambitum cõprehendit. Habitant eam quoq; totam interius, & inferiora loca cum fluuialibus quoq; regionibus, quæ ex aduerso ipsi Delta positæ sunt. In Nili incrementis tota undis obruitur, præter habitationes. Hæ namq; in naturalibus quibusdam cumulis uel aggeribus sitæ sunt, tam urbes maximæ, quàm uici, quæ à longè insularum speciem præbent. Aqua in æstate ultra quadragesimũ diem permanet. postea paulatim decrescit, quemadmodum creuit. In diebus sexaginta omnino campus denudatur, atq; exiccatur: & quo citius exiccatur, eo citius & aratur, & seritur, & celerius apud eos qui maiores æstus habent. Eodem modo regio supra Delta irrigatur, nisi quòd Nilus quatuor millibus stadiorum per unũ alueum rectà delabitur, sicubi insula nõ occurrat. è quibus ea præcipua est, quæ Heracleoticam præfecturam comprehẽdit, uel sicubi diuertigium aliquod fiat per canalẽ frequentius in magnum aliquem lacum, uel regionẽ, quam irrigare possit, quemadmodum is qui Arsinoeticam præfecturũ facit, & Mœridis lacum, & qui Maræotim refunduntur. Et (ut breui colligam) solum ultima fluuialis regio ex utraq; Nili parte, Aegyptus est, quæ rarò usquam c c c. stadiorũ continuam latitudinẽ obtinet, quæ quidem habitetur, ab Aethiopiæ montibus incipiens usq; ad ipsius Delta uerticem. quare manui cuidam expansæ persimilis est, diuertigijs magna ex parte in longum exeuntibus. Figuram uerò fluuialis regionis, & terræ, quam dico, mõtes efficiũt, à locis Syenæ proximis deducti ex utraque parte usque ad Aegyptium pelagus. Nam quantum extenduntur ij, & inter se distant, tantum flumen diffunditur & contrahitur, & regionem habitabilem diuerso modo figurat. Regio uerò supra montes magna ex parte inhabitata. quare antiqui coniectura, posteri etiam usu ipso cognouerunt, Nilum ab æstiuis imbribus augeri, cum superior Aethiopia in ultimis montibus diflueretur. Imbribus autem cessantibus, paulatim inundationem cessare,

λειπόσθαι δὲ πλείους. ἀπὸ γὰρ τῶν πρώτων μορῶν, ἀπορρῆγνυσθαι πολλαὶ καθ' ὅλην μεμοδεῖσαι τὴν νῆσον, πολλὰ καὶ ῥεῖθρα, καὶ νήσους ἐποίησαν, ὧν τὴν μὲν ὅλην γνεῖσθαι πλωτὴν, διωρύγων ὧν διώρυξι τμηθεισῶν, αἱ μὲν βραχύτεραι τῶν διωρύγων πλέονται πρὸς αὐτὰς, ὥστε καὶ ὁσάκις ἂν γένοιτο ἐπιπλεῖν πρὸς μέσα. τὴν μὲν οὖν πρίμνην ὅσην τρισχιλίων σταδίων ὁδὸν ἡ σύμπασα νῆσος ἔχει. πολυπόρους δ' αὐτὴν, καὶ τὴν ἐπὶ χώραν σπεύδουσι ταῖς ἀπαντικρὺ πταμίαις τῶν δέλτα. ἐν δὲ ταῖς ἀναβάσεσι τὸ νέλου, καλύπτεται πᾶσα, καὶ πελαγίζει, πλὴν τῶν οἰκήσεων. οὕτω δ' ὧδε λόφων αὐτοφυῶν, ἢ χωμάτων ἱδρυτῶν, πόλεις τε ἀξιόλογοι καὶ κώμαι, νησίζουσαι ἐπὶ τὴν πόρρωθεν ὄψιν. πλέους δ' ἢ πεπληρώκοντα ἡμέρας τὸν θρόν ὅσα μένειαν τὸ ὕδωρ, ἔπειθ' ὑπόβασιν λαμβάνει κατ' ὀλίγον, καθάπερ καὶ τὴν αὔξησιν ἔσχεν. ἐν ἐξήκοντα ἢ ἡμέραις τελέως γυμνόν του, καὶ ἀναψύχεται τὸ πεδίον. ὅσον ἢ δὰτ ἐν ἡ ἀνάψυξις, τοσοῦδε θάτερον ὁ αὐτὸς, ἢ ὁ πατήρ. θάτερον ἢ πρὸς οἷς τὰ μείζω θάλπει. ἐν αὐτὸν τρόπον, καὶ τὰ ἐπάνω τῆς δέλτα ποτίζεται, πλὴν ὅτι ἐπ' εὐθείας ὅσον πέντε χιλίοις σταδίοις, δ' ἐνὸς ῥείθρου τῶν ποταμῶν φορομένου, πλὴν εἰ μή πως τὶς ἐντρέχοι νῆσος, ὧν ἀξιολογωτάτη ἡ ἐν Ἡρακλείᾳ τοπὴ νόμον πρὸς ἐχουσα. ἢ εἶπον τὶς ἐκτροπὴ διώρυγι ὧδε πλέον εἰς λίμνην μεγάλην ἢ χώραν ἐπὶ ποτίζειν δυάσται, καθάπερ ὧδε ἡ τῶν ἀμφὶ νόμον ποιήσας, καὶ τὴν μοιρικὴν λίμνην, καὶ τῶν εἰς τὴν μαραιῶτιν κωμῶν. συλλήβδην δ' εἰπεῖν ἡ ποταμία, μόνον ὄντων αἰγυπτίων ἑκατέρωθεν ἑκάστου νείλου, σταδίων εἶπον τριακοσίων σταδίων ἐπέχουσα σωτικῶς πλάτος τὸ οἰκήσιμον. ἀπὸ ξαμήνου ἀπὸ τὸν ὁρῶν ἡ αὐθιοπίας, μέχρι τῆς ῥοφῆς τῆς δέλτα. ἔοικεν δὲ λυρίᾳ ψυχομένῃ ὧδε μῆκος, ὑπεξαιρουμένων τῶν ὧδε πλέον ἐλατροπῶν. ποιεῖ δὲ τὸ χῆμα ὅδε ἡ ποταμίας ἧς λέγω, καὶ ἡ χώρας, τὰ ὄρη τὰ ἑκατέρωθεν, ἀπὸ τῆς πόλεως συήνης. τόπου κατὰ γόμφια, μέχρι τοῦ αἰγυπτίου πελάγους. ἐφ' ὅσον γὰρ ταῦτα πλατύνει, καὶ διίσησιν ἀπ' ἀλλήλων, ὧδε τοῦτον καὶ ὁ ποταμὸς σωματί τε καὶ σχήματι τὴν χώραν διαφόρως τὴν οἰκήσιμον. ἢ δ' ὑπὲρ τῶν ὀρῶν ὧδε συνχνὰ οἰκητὸς ὄντι. οἱ μὲν οὖν ἀρχαῖοι σοχασμῷ τὸ πλέον, οἱ δ' ὕστερον αὐτόπται γνωθῆναι, ἤδοντο ὑπὸ ὄμβρων θρινῶν πληρούμενον τὸν νέλου ἡ αὐθιοπίας, τῆς ἄνω λυζομένης, καὶ μάλιστα γὰ τοῖς ἐν χάτοις ὄρεσι. πεπαυμένων δὲ τῶν ὄμβρων, παυομένου κατ' ὀλίγον τὴν πλημμυρίδα.

ὧδε δ' ὑπῆρξε μᾶλιστα δῆλον τοῖς πλέουσιν ἐν ἀρᾴβιον πόλιν μέχρι τῆς λιννα μωμοφόρου, καὶ τοῖς ἐκπεμπομένοις ὧδε τὸν τῶν ἐλεφάντων θήραν, καὶ εἴ τινος ἄλλας χρεῖαι παρῆξαν ἐκεῖσε ἄνδρας πρέσβεις εἰσθαι τοὺς τῆς αἰγύπτου βασιλέας ὧδε πολεμαίους. οὕτω γὰρ ἐφρόντισαν τῶν τοιούτων. ὅλως δὲ φρόντισε ὁ φιλάδελφος ὧδε κληθεὶς, φιλισοπῶν, καὶ ὅλως τὴν ἀθρόειαν τοῦ σώματος, ἀγωγὰς ἀεί τινας καὶ τρόφεις ζητῶν καινοτόμας. οἱ πάλαι δὲ βασιλεῖς, οὐ πάνυ ἐφρόντισαν τῶν τοιούτων. διὰ τοῦτο οἰκεῖοι σοφίας γεγονότος καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ ἱερεῖς, μεθ' ὧν ἦν αὐτοῖς ὁ πλέων βίος, ὥστε καὶ θαυμάζειν ἄξιον, καὶ ὅλως, καὶ διότι σέσωσται τὴν αἰθιοπίαν ἐπελθὼν ἅπασαν μέχρι τῆς λιννα μωμοφόρου, καὶ ὑπομνήματα τὰ τῆς στρατείας αὐτοῦ, καὶ νῦν ἐπιδείκνυται σπήλαι καὶ ὧν γραφαί. καμβύσης τε τὴν αἴγυπτον κατασχὼν, προῆλθε καὶ μέχρι τῆς μερόης μετὰ τῶν αἰγυπτίων. καὶ δὴ καὶ τοὔνομα τῇ τε νήσῳ, καὶ τῇ πόλει ὅθεν παρ' ἐκείνου τεθῆναι φασίν, ἐκεῖ τῆς ἀδελφῆς ἀποθανούσης αὐτοῦ μερόης. οἱ δὲ γυναῖα καφασί. τὴν ἐπωνυμίαν οὖν ἐχαρίσατο αὐτῇ τιμῶν τὴν ἄνθρωπον. θαυμασὸν δὲ πῶς ἐκ τῶν τοιούτων ἀφορμῶν, οὐ τελέως γνῶναι ἦν ἡ περὶ τῶν ὄμβρων ἰσορία πρὸς τότε, καὶ τοῦτο τῶν ἱερέων φιλοπραγμονέστερον ἀναφερόντων εἰς τὰ ἱερὰ γράμματα, καὶ ἀρτεμομένων ὅσα μαθεῖν πρόθυμοι ἐπιφαίνει. ἐγχωρεῖ ἄρα τοῦτ' ἐκεῖνο ζητεῖν ὅπερ καὶ νῦν ἔτι ζητοῦσι, τί δή ποτε θέρους, χειμῶνος δὲ οὔ; καὶ γὰρ πρὸς νοτιωτάτοις. ἐν δὲ τῇ θηβαΐδι, καὶ τῇ περὶ συήνην οὐ συμπίπτουσιν ὄμβροι. τὸ δ' ὅτι μὲν ἐκ τῶν ὄμβρων αἱ ἀναβάσεις, μὴ ζητεῖν, μηδὲ τοιούτων δεῖσθαι μαρτύρων, οἷους ποσειδώνιος εἴρηκε. φασὶ γὰρ καλλιδρόην λέγειν τὴν ἐκ τῶν ὄμβρων αἰτίαν τῶν θρινῶν, παρὰ ἀριστοτέλους λαβόντα, ἐκεῖνον δὲ περὶ θρασυάλκου θασίου, τῶν ἀρχαίων δὲ φυσικῶν εἷς οὗτος, ἐκεῖνον δὲ παρ' ἄλλου. ἔστι δὲ παρ' ὁμήρου, διίπετέα φασκοντος ἔμμεναι νέλου· ἀφ' οὗ δ' εἰς αἰγύπτοιο διίπετέος ποταμοῖο. ἀλλ' ἐῶ ταῦτα πολλῶν εἰρημένων, ὧν ἀρκέσει εἷς μικρὸν ἀκοῦσαι ὡς ποιήσαντας καθ' ἡμᾶς τὸ περὶ νείλου βιβλίον εὔδωρόν τε καὶ ἀρίσιμον τῶν ἐν τῷ πόντῳ. πλὴν γὰρ τῆς τάξεως τά τε ἄλλα καὶ τῇ φράσει, καὶ τῇ ὡς χειρήσει ταῦτά ὅτι λείμμα πρὸ ἀμφοτέροις. ἐγὼ γοῦν ἀπορούμενος ἀντιγράφων εἰς τὴν ἀντιβολὴν ἐκ θατέρου θάτερον αὐτέβαλον. πότερος δ' ἦν ὁ τἀληθῆ γράφων ἔστω βαλλόμενος, γὰ ἄμμωνος εὕροι τις ἂν. quæ res ijs maximè liquuit, qui in Arabicum sinũ nauigarũt usq; in cinnamomi regionẽ, et ijs qui ad Elephantũ uenationem missi fuerunt, & si quæ aliæ necessitates Ptolemæos Aegypti reges impulerunt, ut homines aliquos eò mitterent. Si enim talia curabant, is præcipuè cui cognomẽto fuit Philadelphus, cognoscendarũ rerũ studiosus, qui propter corporis imbecillitatẽ semper noui aliquid perquirebat, in quo sese traduceret, atq; oblectaret. Antiqui aũt reges nõ multum hæc curauerunt, quanq; tum ipsi sapientiæ dediti essent, tum sacerdotes, cum quibus plurimũ uiuebant, ut propter hoc magnopere sit admirandum, & propterea quòd Sesostris totam Aethiopiam permeauit, usq; ad cinnamomi regionẽ, & adhuc quædam eius monumenta extant, & columnæ & epigrammata. Cambyses quoq; Aegypto occupata, cum Aegyptijs usq; in Meroen progressus est, & nomẽ urbi, & insulæ ab illo impositum ferunt, Meroe sorore ibi mortua, alij eam uxorem fuisse tradunt. Nomen itaq; ob honorem mulieris loco dedit. Et mirandum profectò est ex his causis, cur non omnino euidens erat imbriũ historia ijs qui tum erant, præsertim cũ sacerdotes ea diligentius in sacras literas referrẽt, & summo studio reconderent, quæcunq; maximam aliquam disciplinam præ se ferrent. Nam si hoc quærendum fuit, q̃d adhuc quæritur, quare æstate, & non hyeme in partibus australissimis imbres cadũt, in Thebaide uerò & circa Syenen minimè: quare & nõ illud, quomodo ex imbribus Nilus augeatur, ne talibus testibus indigerent, quales attulit Posidonius? Tradunt enim Eratosthenem dicere æstiuos imbres causam esse, idq; ab Aristotele sumpsisse, Aristotelem uerò à Thrasyalco Thasio, qui unus fuit ex antiquis physicis. Thrasyalcum autem ab alio, atq; illum ab Homero, qui Nilum διίπετέα cœlestem dixit: Rursus ad Aegypti cœlestem nauigat ὀδυβ. α amnem. Sed omittamus hæc, cum à multis sint pertractata, è quibus satis sit duos afferre, qui ætate nostra librũ de Nilo composuerunt, Eudorum & Aristonem Peripateticos. Nam excepto duntaxat ordine, cætera omnia & stilo & tractatu eadẽ ferè ab utrisq; posita sunt. Vnde cum libros conferre uellemus, ac de exemplaribus hæsitarem, alterum cum altero contulimus. Vter autem ab utro surripuerit, apud Ammonẽ inueniri posset.

Eudorus Aristonem in culpa esse dicebat: & profectò ipsum dicēdi genus potius erat Aristonis. Antiqui itaq; id solum Aegyptum uocauere, quod habitatur, & à Nilo irrigatur, à locis Syenæ proximis incipientes usque ad mare: posteriores uerò ad hoc usq; tempus, omnes ferè orientales partes assumpserunt, quę inter Arabicum sinum sunt, atq; Nilum. Aethiopes porrò rubro mari non adeò utuntur. Ab occidente uerò loca usq; ad Abases. In ora maritima ab ostio Canopico, usque ad eum locum qui Catabathmus dicitur, & ea quæ Cyrenæi tenēt. Nam Ptolemaici reges, qui Cyrenaicam tenuere, adeò quōdam polluerunt, ut eam ab Aegypto Cyproq; separarent. Romani qui postea successerunt, illorum prouinciā Aegyptum iudicantes, in ijsdem finibus seruauere. Aegyptij Abases regiones uocant habitatas, et maximis desertis circumdatas, quasi quasdam pelagi insulas, quod frequens est in Libya. Harum tres sunt Aegypto finitimæ, & ei subditæ. Atq; hęc & eius uirtutes mox prosequemur. Et quoniā maxima huius operis pars ac principalissima est Alexandria, & quæ ad eam pertinēt, hinc incipiendum est. Maritima itaq; ora à Pelusio usq; ad Canopicum os, ad occidentem nauigāti est mille ferè & CCC. stadiorum, quod & basim ipsius Delta diximus. Hinc in Pharum insulam centum & quinquaginta. Pharus insula quædam est oblonga, quæ cōtinenti adiacet, bicipitem ad ea portum faciens. Nam cum litorea regio sit sinuosa, duo promontoria in mare emittit, inter quæ insula iacet quæ portum claudit. Ei nanq; per longū obijcitur. Ex Phari promontorijs orientale magis continentem, & oppositum sibi promōtorium attingit, & Acrolochias uocatur, quod portum efficit ore optimo. Accedit q̄d in intermedio freto petræ sunt, partim aquis opertæ, partim eminentes, continuè occurrentem ex pelago fluctum exasperantes. Ipsumq; insulę promontoriū est petra quędam mari circumluta, quæ turrim habet multis tabulatis excelsam, & albo lapide mirificè structam, eodē nomine quo insula. Eam Sostratus Gnidius regū amicus posuit ob nauigantium salutem, ut epigramma declaratur, Sostratus Gnidius Dexiphanis filius, dijs seruatoribus pro nauigantibus. Nam cum ora ex utraque parte importuosa & humilis esset,

εὔδωρος δ' ᾐτιᾶτο τὸν ἀρίστωνα. ἡ μέν τοι φράσις ἀρίστωνος μᾶλλον ἐστίν. οἱ μὲν ἀρχαῖοι τὸ οἰκούμενον αὐτὸ καὶ ποτιζόμενον ὑπὸ τοῦ νείλου μόνον αἴγυπτον ἐκάλουν, ἀπὸ τῶν περὶ συήνην τόπων ἀρξάμενοι μέχρι τῆς θαλάττης. οἱ δ' ὕστερον μέχρι νῦν προσέλαβον ἐκ τῶν πρὸς ἕω μερῶν, μεταξὺ τοῦ ἀραβίου κόλπου, καὶ τοῦ νείλου σχεδόν τι πάντα. οἱ δ' αἰθίοπες οὐ πάνυ χρῶνται τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ. ἐκ δὲ τῶν ἑσπερίων τὰ μέχρι τῶν αὐάσεων, καὶ ἐν τῇ παραλίᾳ τὰ ἀπὸ τοῦ κανωβικοῦ στόματος μέχρι καταβαθμοῦ καὶ τῆς κυρηναίων ἐπικρατείας. οἵ τε γὰρ ἀπὸ τοῦ πτολεμαίου βασιλεῖς ἴσχυσαν ἐπὶ τοσοῦτον, οἵ γε καὶ τὴν κυρηναίαν αὐτὴν κατεῖχον, καὶ διενείμαντο πρὸς τὴν αἴγυπτον καὶ τὴν κύπρον. ῥωμαῖοί τε οἱ διαδεξάμενοι τὴν ἐκείνων ἐπαρχίαν, κρίναντες τὴν αἴγυπτον ἐν τοῖς αὐτοῖς ὅροις διεφύλαξαν. αὐάσεις δ' οἱ αἰγύπτιοι καλοῦσι τὰς οἰκουμένας χώρας, περιεχομένας κύκλῳ μεγάλαις ἐρημίαις, ὡς ἂν νήσους πελαγίας. πολὺ δὲ τοῦτ' ἐστὶ κατὰ τὴν λιβύην. τρεῖς δ' εἰσὶν αἱ πρόσχωροι τῇ αἰγύπτῳ καὶ ἐπ' αὐτῇ τεταγμέναι. τὰ μὲν οὖν καθόλου καὶ ἀνωτάτω περὶ τῆς αἰγύπτου, ταῦτα λέγομεν. τὰ καθ' ἕκαστα δέ, καὶ τὰς ἀρετὰς αὐτῆς, νῦν διέξιμεν. ἐπεὶ δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔργου τούτου καὶ τὸ κυριώτατον ἡ ἀλεξάνδρειά ἐστι καὶ τὰ περὶ αὐτήν, ἐντεῦθεν ἀρκτέον. ἔστι τοίνυν ἡ ἀπὸ πηλουσίου παραλία πρὸς τὴν ἑσπέραν πλέουσι, μέχρι μὲν τοῦ κανωβικοῦ στόματος, χιλίων που καὶ τριακοσίων σταδίων, ὃ δὴ καὶ βάσιν τοῦ δέλτα ἔφαμεν. ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ φάρον τὴν νῆσον ἄλλοι στάδιοι πεντήκοντα πρὸς τοῖς ἑκατόν. ἡ δὲ φάρος νησίον ἐστὶ παράμηκες προσεχέστατον τῇ ἠπείρῳ, λιμένα πρὸς αὐτὴν ποιοῦν ἀμφίστομον. ἠιὼν γάρ ἐστι κολπώδης, ἄκρας εἰς τὸ πέλαγος προβεβλημένη δύο. τούτων δὲ μεταξὺ ἡ νῆσος ἵδρυται κλείουσα τὸν κόλπον, παραβέβληται γὰρ αὐτῷ κατὰ μῆκος. τῶν δ' ἄκρων τῆς φάρου τὸ μὲν οὖν ἑῷον μᾶλλον ἐστὶ προσεχὲς τῇ ἠπείρῳ, καὶ τῇ κατ' αὐτὴν ἄκρᾳ. καλεῖται δ' ἀκρολοχιάς, καὶ ποιεῖ τὸν λιμένα ἀρτίστομον. πρὸς δὲ τῇ στενότητι τοῦ μεταξὺ πόρου καὶ πέτραι εἰσίν, αἱ μὲν ὕφαλοι, αἱ δὲ καὶ ἐξέχουσαι, τραχύνουσαι πᾶσαν ὥραν τὸ προσπίπτον ἐκ τοῦ πελάγους κλυδώνιον. ἔστι δὲ καὶ αὐτὸ τὸ τῆς νησίδος ἄκρον πέτρα πολύκλυστος, ἔχουσα πύργον θαυμαστῶς κατεσκευασμένον λευκοῦ λίθου πολυόροφον, ὁμώνυμον τῇ νήσῳ. τοῦτον δ' ἀνέθηκε σώστρατος κνίδιος φίλος τῶν βασιλέων, τῆς τῶν πλοϊζομένων σωτηρίας χάριν, ὥς φησιν ἡ ἐπιγραφή. ἐπίγραμμα. σώστρατος κνίδιος δεξιφάνους, θεοῖς σωτῆρσιν ὑπὲρ τῶν πλωϊζομένων. ἀλιμένου γὰρ οὔσης καὶ ταπεινῆς τῆς ἑκατέρωθεν παραλίας, ἐχούσης

ἐχούσης δὲ καὶ χοιράδας καὶ βράχη τινά, ἔδει σημείου τινὸς ὑψηλοῦ καὶ λαμπροῦ τοῖς ἀπὸ τοῦ πελάγους προσπλέουσιν, ὥστ' εὐστοχεῖν τῆς εἰσβολῆς τοῦ λιμένος, καὶ τὸ ἑσπέριον δὲ στόμα οὐκ εὐείσβολόν ἐστιν. οὐ μὴν τοσαύτης γε δεῖται προνοίας. ποιεῖ δὲ καὶ τοῦτο ἄλλον λιμένα τὸν τοῦ εὐνόστου καλούμενον. πρόκειται δ' οὗτος τοῦ ὀρυκτοῦ καὶ κλειστοῦ λιμένος. ὁ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ λεχθέντος πύργου τῆς φάρου τὸν εἴσπλουν ἔχων, ὁ μέγας ἐστὶ λιμήν. οὗτοι δὲ συνεχεῖς ἐν βάθει ἐκείνῳ τῷ ἑπταστα δίῳ καλουμένῳ χώματι διειργόμενοι ἀπ' αὐτοῦ παράκεινται. τὸ δὲ χῶμα ἐστὶν ἀπὸ τῆς ἠπείρου γέφυρα ἐπὶ τὴν νῆσον κατὰ τὸ ἑσπέριον αὐτῆς μέρος ἐκτεταμένη, δύο διάπλους διαλείπουσα μόνον εἰς τὸν εὐνόστου λιμένα, καὶ αὐτοὺς γεγεφυρωμένους. ἦν δ' οὐ γέφυρα μόνον ἐπὶ τὴν νῆσον τὸ ἔργον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὑδραγώγιον ὅτε γε ᾠκεῖτο. νῦν δ' ἠρήμωσεν αὐτὴν ὁ θεὸς καῖσαρ ἐν τῷ πρὸς ἀλεξανδρέας πολέμῳ τεταγμένην μετὰ τῶν βασιλέων. ὀλίγοι δ' οἰκοῦσι πρὸς τῷ πύργῳ ναυτικοὶ ἄνδρες. ὁ γοῦν μέγας λιμὴν πρὸς τῷ κεκλεῖσθαι καλῶς τῷ τε χώματι, καὶ τῇ φύσει, ἀγχιβαθής τέ ἐστιν, ὥστε τὴν μεγίστην ναῦν ἐπὶ κλίμακος ὁρμεῖν· καὶ εἰς πλείους δὲ σχίζεται λιμένας. οἱ μὲν οὖν πρότεροι τῶν αἰγυπτίων βασιλεῖς ἀγαπῶντες οἷς εἶχον, καὶ οὐ πάνυ ἐπεισάκτων δεόμενοι, διαβεβλημένοι πρὸς ἅπαντας τοὺς πλέοντας, καὶ μάλιστα τοὺς ἕλληνας, πορθηταὶ γὰρ ἦσαν καὶ ἐπιθυμηταὶ τῆς ἀλλοτρίας κατὰ σπάνιν γῆς, ἐπέστησαν φυλακὴν τῷ τόπῳ τούτῳ, κελεύσαντες ἀπείργειν τοὺς προσιόντας. κατοικίαν δ' αὐτοῖς ἔδοσαν τὴν προσαγορευομένην ῥακῶτιν, ἣ νῦν μὲν τῆς ἀλεξανδρέων πόλεώς ἐστι μέρος τὸ ὑπερκείμενον τῶν νεωρίων. τότε δὲ κώμη ὑπῆρχε. τὰ δὲ κύκλῳ τῆς κώμης βουκόλοις παρέδοσαν, δυναμένοις καὶ αὐτοῖς κωλύειν τοὺς ἔξωθεν ἐπιόντας. ἐπελθὼν δὲ ἀλέξανδρος, καὶ ἰδὼν τὴν εὐκαιρίαν, ἔγνω τειχίζειν ἐπὶ τῷ λιμένι τὴν πόλιν. τῆς δ' ὕστερον ἐπηκολουθηκυίας εὐδαιμονίας τῇ πόλει, μνημονεύουσί τι σημεῖον κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ κτίσματος συμβάν. τῶν γὰρ ἀρχιτεκτόνων τῇ λευκῇ διασημαινομένων τὴν τοῦ περιβόλου γραμμὴν ἐπιλιπούσης τῆς γῆς, καὶ τοῦ βασιλέως ἐπιόντος, οἱ διοικηταὶ τῶν ἀλφίτων μέρος τῶν παρεσκευασμένων τοῖς ἐργάταις παρέσχον, δι' ὧν καὶ αἱ ὁδοὶ κατετμήθησαν εἰς πλείους. τοῦτ' οὖν οἰωνίσθαι λέγονται πρὸς ἀγαθοῦ γεγονός. ἡ δ' εὐκαιρία πολύτροπος. ἀμφίκλυστόν τε γάρ ἐστι τὸ χωρίον δυσὶ πελάγεσι, τὸ μὲν ἀπὸ τῶν ἄρκτων τῷ αἰγυπτίῳ λεγομένῳ, τὸ δ' ἀπὸ μεσημβρίας τῷ τῆς λίμνης τῆς μαρίας, ἣ καὶ μαρεῶτις λέγεται. πληροῖ δὲ ταύτην

& cautes & * breuia haberet, signū aliquod necessarium fuit, altum & clarum, quo nauigantes ad portus ingressum dirigerētur. Occidentale etiam ostium quanquā non tutum ingressum habet, nō tamē tanta indiget prouidentia: sed hoc alium portū efficit, qui Eunosti dicitur, atq; hic ante fossum & clausum portum iacet. Nam qui ex dicta turri ingressum habet, is maximus portus est. Hi uerò continui in secessu illo, qui Septemstadium appellatur, aggere ab eo dirempti adiacent. Agger autem est pons quidam à continenti in insulam ad occidentalem eius partem porrectus, duos tantum aditus relinquēs in Eunosti portum, atq; ipsos sponte iūctos: quod opus non modò pons erat in insulam, sed etiam aquæductus, cum habitaretur. Nunc diuus Cęsar eam in Alexandrino bello (nam cum regibus erat) desertam reddidit. pauci tamen nautæ iuxta turrim habitant. Ac maximus quidem portus ad id quod & natura & aggere bene clauditur, profūdus est adeò, ut maxima nauis sarmento teneatur: atq; in portus complures scinditur. Primi quidem Aegyptiorum reges ijs contenti quæ habebant, nec ualde accersitis aliunde rebus indigentes, ab omnib. nauigantibus accusabantur, præsertim à Græcis (depopulatores enim erant, & alieni appetentes) propter soli tenuitatem huic loco custodiam imposuerunt, iubentes ut quosque arcerent. Atq; ijs habitandam dederunt eam, quæ Rhacotis appellabatur. ea nunc Alexandriæ pars est, naualibus imminens: tunc uicus erat. Quæ uerò uico proxima erant, bubulcis tradidere, qui etiam externos arcerent. Cum Alexander eò uenisset, loci opportunitate perspecta, statuit urbē ad portam collocare. Opulentię, quæ postmodum urbi secuta est, signum referunt, quod in fabricæ designatione contigit. Nam cum architecti ambitus lineam gypso designarent, & aduentante rege terra defecisset, qui farinam operarijs dispensabant, partem illis præbuere, qua uias in plures diuiserunt, atq; id (ut mihi uidetur) in bonum omen acceptum est. Opportunitas quidem multiplex est. nam duo maria locum undiq; alluunt, alterum à septentrione, quod Aegyptum dicitur, alterum à meridie, quod Mariæ lacus & Maræotis appellatur.

* βράχη Græcè legitur. interpres uidetur legisse βράχη.

Hunc Nilus multis fossis tum è superioribus partibus, tum è lateribus adauget, per quæ multo plura importantur, quàm è mari. quare portus qui in lacu est, ditior est maritimo. Quæ hac exportantur ex Alexandria plura sunt, quàm quæ importantur: quod qui Alexandriæ fuit, & dicæarchiam exercuit probè tenet, cũ onerarias naues uiderit, & uenientes & recedentes, quanto graviores ac leuiores ultro citroq; nauigent, ac diuitias, quæ ex utraq; parte & in maris & in lacus portũ aduehuntur. Aeris temperies accedit, quæ idcirco contingit, quòd ea utrinq; alluitur, & Nilus incrementa commodè facit. Nam cæteræ urbes quæ ad lacus sitæ sunt, grauem & æstuosum aerem in æstiuis ardoribus sentiunt. Nam propter euaporationes à sole factas, cœnum in lacuum labris cõcreatur, unde lutoso humore exhalato, aer morbidus attrahitur, quod est pestis initium. Alexandrię uerò incipiente æstate Nilus auctus auget etiam lacum, & nullum cœnũ relinquit, à quo nullus malignus uapor consurgat. Tunc etiã etesiæ à borealibus partibus, & pelago flant. quare Alexandrini optimè æstatem agunt. Vrbis situs chlamydis figuram habet, cuius latera quæ in longum tendunt, circũalluunt̃ xxx. ferè stad. diametro, latera uerò quę in latum sunt, isthmi obtinent per septem octoue stad. quorum uterq; hinc mari, illinc lacu distinguuntur. Ac tota quidem urbs uijs distincta est, quibus & equi & currus agi possint, sed duabus latissimis, quæ plus iugero expanduntur, & sese medias ad rectos angulos secant. Ciuitas publica fana pulcherrima habet, & regias, quæ quartam tertiam̃ ue totius ambitus partem occupant. Nam regum quisque, quemadmodum publica deorum dona aliquo ornamento decorabant, sic & ad eas quæ factæ erant regiam aliquam ædificabant, ut nunc poetæ illud uerè dici possit. Sunt alia ex alijs, atq; omnia inter se iuncta sunt & portui contigua, etiam quæ extra eum sunt. Pars etiam regiarum est museum quod ambulacrum habet, & exedram & maximam domum, in qua cœnaculum est eorum qui musæo participant, hominum circa disciplinas uersantium. Hic conuentus communes pecunias habet & sacerdotẽ, qui museo præest, olim à regibus, nũc à Cæsare constitutum. Regiarum pars & illud est, quod * corpus appellatur. Id circuitus quidam est, in quo regum sepulturæ, & Alexandri erat.

ταύτῃ πολλαῖς διώρυξιν ὁ νεῖλος, ἄνωθεν δὲ καὶ ἐκ πλαγίου, δι' ὧν ⸀ τὰ εἰσκομιζόμενα πολλῷ πλείω ἔστ' ἀπὸ θαλάττης δεῦρο, ἢ δι' ὁ μὲν ὁ λιμναῖος ὑπῆρχε πλησιώτερος τῆ θαλάττῃ. ταῦτα μὲν τὰ ἐκκομιζόμενα ἀπ' ἀλεξανδρείας πλείω τ εἰσκομιζομένων ὄντα. γνοίη δ' ἄν τις γ' ἐκ τῆ ἀλεξανδρεία, ⸀ τῆ δικαιαρχίᾳ γεγόμενος, ὁρῶν τὰς ὁλκάδας. γ' δὲ ⸀ κατάπλω μὲν γ' ταῖς ἀναγωγαῖς ὅσον βαρυτέραι τε μᾶλλον καὶ ἀσφάλειαι διὰ βυθοῦ εἰσὶ πλείους γ'. πρὸς δὲ τῷ πλότῳ τ καταγομένων, ἐκατέρωσε εἰς τε χερρ νῆσ θάλατταν λιμένα, καὶ εἰς τ λιμναῖον, μᾶλλον τὸ δυσάφορον ἄξιον σημειώσεως ὄντ, ὃ μᾶλλον αὐτὸ συμβαίνει διὰ τ ἀμφίκλυσον, καὶ τ δίκαιον ⸀ ἀναβάσεως τοῦ νείλου. αἱ μὲν ἄλλαι πόλεις αἱ ὑπὸ λιμνῶν ἱδρυμέναι, βαρεῖς ⸀ πονηρούσιας ἔχουσι τοὺς ἀέρας γ' διὰ τοὺς καύμασι τ θερους. ὑπὸ δὲ τοῖς χείλεσι δὲ αἱ λίμναι τελματῶδες ⸀ διὰ τ ἥλιον ἀναθυμίασιν. βορεοφόρους δὲ ἀναφορομένης τοσαύτης ἀκμάζους, νοσώδης ὁ ἀὴρ ἕλκει, μᾶλλον καὶ ἀρχῇ παθῶν. γ' ἀλεξανδρεία ⸀ τ θέρους ἀχλυώδ πληρούμενος ὁ νεῖλος, πληροῖ μᾶλλον τ λίμνην. μᾶλλον δὲ τὰ τελματώδες τ τῶν ἀναφορῶν ποιῆσαν μοχθηράν. τότε δὲ ⸀ οἱ ἐτησίαι πνέουσιν ἐπὶ τ βορείων, μᾶλλον τ ποστόν τι λάβρους, ὥστε κάλλισα τ θορυβοῦς ἀλεξανδρεῖς διάγουσιν. ἔστι δ' χλαμυδοειδὴς χῶμα τ ἐπὶ φορᾶς τ πόλεως. οὗ τὰ μὲν ὠδὶ μήκους πλοῦς ὅσ' τὰ ἀμφίκλυσα, ὄρυξι κοῖλα σταδίων ἔχοντα διαμέτρους, τὰ δ' ὠδὶ πλάτος οἱ ἰσθμοί, ἐπὶ ἃ ὀκτὼ σταδίων ἑκάτερος σχιζόμενος, τῇ μὲν ὑπὸ θαλάττης, τῇ δ' ὑπὸ τ λίμνης, ἅπασα μὲν ὁδὸς κατατέτμηκε, ἱππηλάτους τε καὶ ἁρματηλάτους. διυσὶ δὲ πλατυτάτοις, αἱ δι' ἰσθμίχα μᾶλλον πρὸς ὀρθὰς τέμνουσιν ἀλλήλας. ἔχει δ' ἡ πόλις περιβόλους, τά τε ἰδιωτικὰ καὶ τὰ βασίλεια, τέταρτον, ἢ μᾶλλόν τ πάντων πρόκειται μέρος. τ δὲ βασιλέων ἕνεκεν ⸀ καὶ τοῖς κοινοῖς ἀναθήμασι πρόσεστι καὶ ἄλλο τι κόσμου, ὅτι καὶ οἴκησιν ἰδίαν πόλεις ἐκάλλυνε πρὸς ταῖς ὑπαρχούσαις, ὥστε νῦν τ ποιητὸν ἐξ ἑτέρων ἕτερ ὄντ. ἅπαντα δὲ συναφῆ καὶ ἀλλήλοις μᾶλλον τῷ λιμένι, καὶ ὅλα ἔξω αὐτοῦ. τ δὲ βασιλέων μέρος ὄντ, καὶ τὸ μουσεῖον, ἔχον περίπατον καὶ ἐξέδραν, καὶ οἶκον μέγαν, ἐν ᾧ τὸ συνέδριον τ μετεχόντων τ μουσείου φιλολόγων αὐλάων. ἔστι δὲ τῇ συνόδῳ ταύτῃ ⸀ χρήματα κοινὰ, καὶ ἱερεὺς ὁ ἐπὶ τοῖς τούτοις ⸀ μουσείῳ τεταγμένος, τότε μὲν ὑπὸ τῶν βασιλέων, νῦν δ' ὑπὸ καίσαρος. μέρος δὲ τ βασιλέων ὄντ καὶ τὸ καλούμενον σῶμα, ὃ πρίβολος ἦν, ἐν ᾧ αἱ τ βασιλέων ταφαὶ μᾶλλον ἡ ἀλεξανδρέα. ἔφθη

*σῶμα. Ego hoc non traduxiße, sed fiuiße Graecum nomen.

γὰρ τὸ σῶμα ἀφελόμενος πρδίκκαν ὁ πτολεμαῖος, κατακομίζοντα ἐκ τ βαβυλῶνος, καὶ ἐπιβεπόμενον ταύτῃ κατὰ πλεονεξίαν καὶ ἀρχιερασμὸν τ αἰγύπτ. καὶ δὴ καὶ ἀπώλεσε διαφθαρεὶς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, ἐπελθόντος τοῦ πτολεμαίου, καὶ κατακλείσαντος αὐτὸν γ' νησῳ ὀρύμνῃ. ἐκεῖνος δ' ἀπέθανεν ἐμπεσθεὶς ταῖς βελώναις, ἐπελθόντ δ' ⸀ αὐτῷ τῶν στρατιωτῶν. σὺν αὐτῷ δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς, ἀρριδαῖός τε καὶ τὰ παιδία τὰ ἀλεξάνδρου, καὶ ἡ γυνὴ ῥωξάνη ἀπῆραν εἰς μακεδονίαν. τὸ δὲ σῶμα τοῦ ἀλεξάνδρου κομίσας ὁ πτολεμαῖος ἐκόμισεν γ' τῇ ἀλεξανδρείᾳ ὅπου νυνὶ κεῖται. τὸ μὲν ὠδὶ πωλεῖν, ὑπάλυπα γ' αὖτη, ἐκεῖνος δ' γ' χρυσῆ κατέθηκεν. ἐσύλησε δ' αὐτὸν ὁ κόκκας, καὶ πρόσκοπος ὢν πτολεμαίς, ἐκ τ συρίας ἐπελθὼν, καὶ ἐκπεσὼν δυνάμεως, ὡς ἀνάντα αὐτοῦ τὰ σῦλα γνώσ. ἔστι δ' γ' τῷ μεγάλῳ λιμένι τῇ μὲν τὸν εἴσπλουν γ' δεξιᾷ ἡ νῆσος καὶ ὁ πύργος ὁ φάρ. τῇ ἢ τῶν στόμα χεῖρα ἄκτε χειράδες, ἡ δὲ λοχιάς, ἄκρα, ἔχουσα βασίλειον. εἰσπλέουσι δ' γ' ἀριστερᾷ, ὅτι συνεχὴς τοῖς γ' τῇ λοχιάδι, τὰ φύσει πρῶτα βασίλεια, πολλὰς μὲν ποικίλας ἔχοντα διαίτας καὶ ἄλση. τούτοις δ' ὑπόκειτ ὁ τε κρυπτὸς λιμὴν καὶ κλειστὸς ἴδιος τ βασιλέων, ἡ δ' αὐτίπορθμος νησίον πρόκειμένν τοῦ λιμένος, βασίλειον ἅμα καὶ λιμένιον ἔχον. ἐκάλεσαν δ' ὅτως, ὡς ἂν τῇ ῥόδῳ γάμμον. ὑπόκειτ δὲ τούτ τὸ θέατρον. εἶτα τὸ ποσείδιον, ἀγκὼν τις ἀπὸ τοῦ ἐμποτείου κλυσμὸν πρόπεπτωκώς, ἔχων ἱδρὺν ποσειδῶνος. ᾧ προσθεὶς χῶμα αὐτῷνι ⸀ ἐπὶ μᾶλλον πρανδύμησε μέσην τὸν λιμένα ὠδὶ τῷ ἄκρῳ κατασκευάσαι διάπλουν βασιλικῷ, ᾧ λιμένιον προσκατέδυσε. ὕστερ δ' ἐπραξε τὸ τελευταῖον ἰδίωμα προκληθεὶς ὑπὸ τ φίλων ἀπὸ ῥώμης ἀλεξανδρέων μετὰ τ γ' ἀκτίῳ κατορθωσίαν, διμόνιον αὐτὸν δ' εἶναι τ λοιπὸν βίον, ὃν διάξειν ἔμελλον ὄρημος τῶν τοσούτων φίλων. εἶτα τὸ καισάρειον ἡ τὸ ἐμπορεῖον, ἡ ἀρσάσδ, μετακτοῦντα τὰ νεώρια, μέχρι τ ἐπασάδου. ταῦτα μὲν τὰ πρὸς νότον μέγαν λιμένα. ἐξῆς δ' ὀρυκτὸς λιμὴν μετὰ τὸ ἐπασάδιον, καὶ ὑπὲρ τούτ ὀρυκτὸς, ὃν καὶ κιβωτὸν καλοῦσιν, ἔχων ἡ αὐτὸς νεώρια. γ' δὲ τρόπῳ δὲ τούτ διώρυξ πλωτὴ μέχρι δ λίμνης τετραμμένη δ μαραιώτιδ. ἔξω μὲν δὴ τ διώρυγ μικρὸν ἐπιλείπει τ πόλεως, εἶθ' ἡ νεκρόπολις. ἡ τὸ πρόσω γ' ὧ λιπποτρόπολ καὶ πολλοὶ ἡ ταφαὶ καὶ κατάγωγαι, πρὸς ταῖς εἰσηγήσεις τ νεκρῶν ὠκοδομημέναι. γ' τὸν δὲ τ διώρυγ τότε παράπορον καὶ ἄλλα τε μὲν ἀρχαῖα ἐκλελειμμένα πως ἀπὸ τῶν τῶν νεῶν κατασκευῶν τ γ' νικοπόλεως καὶ γὰρ

Nam Ptolemæus Lagi filius, Alexandri corpus Perdiccæ abstulit, cum id ex Babylone deferret, atq; huc diuerteret, auaritia tractus, ut Aegyptum sibi uendicaret. Perijt ille à militibus interemptus. Nam cum Ptolemæus aduentasset, eũ in insula deserta inclusit. Vnde irruentibus in eum militibus, sariſſis confossus est. Cum eo reges, Aridæusq;, & Alexandri filij, & Rhoxana uxor in Macedoniã discesserunt. Alexandri corpus Ptolemæus Alexandriam detulit, eiq; parentauit. quod & adhuc ibi iacet, sed nequaq; in eodem alueolo. Nam qui nũc uitreus est, prius aureus erat. Coccos enim, cui cognomento fuit Ptolemæus, accersitus illum rapuit ex Syria profectus, qui citò excidit: quapropter parum ei spolia profuere. In magno portu iuxta ingressum ad dextram est insula, & turris Pharus. ad læuã sunt Cautes, & Lochias promontorium, in quo regia est. Ingresso ad sinistrã, sunt interiores regiæ, continuæ ijs quæ sunt in Lochiade, quæ multas ac uarias mansiones & lucos habẽt. His occultus clausus portus subiacet, qui proprius est regũ. Item Antirrhodus insula, quæ ante effossum portũ iacet, & regiam habet, & paruũ portum. ea sic uocata est, quòd quasi cum Rhodo cõtenderet. Supra hanc theatrum est. postea Posidiũ, flexus quidam ab eo prominens, quod Emporiũ uocatur, & Neptuni templum habet. Id Antonius addito aggere fecit, ut magis in medium portũ emineret. In extremo regiam domum construxit, quam Timonium appellauit. Idq; in extremo fecit, cum ab amicis derelictus, post Actiacam calamitatẽ, Alexandriã discessisset, statuens sibi solitudinẽ quandam reliquam uitã, quam uicturus erat, à tot amicis destitutus. Postea est Cæsariũ & Emporiũ, & secessus quidã, postea naualia usq; ad Septemstadiũ. Atq; hæc circa magnũ portum sunt. deinceps post Septemstadiũ est Eunosti portus. & supra hunc est defossus portus, nomine Cibotus, qui & ipse naualia habet. Interius fossa est nauigabilis usq; ad Maræotidem lacũ extensa. extra fossam itaq; restat urbis paululũ. Postea est Necropolis, & suburbanũ, in quo horti plurimi sunt, & sepulturæ, mansiones condiendis mortuis idoneæ. Intra fossam sunt Sarapiũ, & alia quædã antiqua fana, derelicta quodam modo propter templorum fabricam, quæ Nicopoli fit.

Nam & amphitheatrum,& ſtadium,et quinquennalia certamina ibi celebrantur. Antiqua uerò derelicta ſunt,& (ut breui colligamus) urbs & donarijs & ſacris plena eſt. Sed pulcherrimum eſt gymnaſium, quod porticus habet ſtadio maiores, & forum iudiciale,& lucos. Eſt etiam Panium altitudo quædam manufacta, turbinea, petroſæ ripæ perſimilis,in quam per cochlium aſcenditur. Ab eius uertice tota urbs ſubiecta undique cerni poteſt. A' Necropoli uerò platea quæ in longum eſt, ſecus gymnaſium, pertendit uſque ad Canopicam portã. poſtea eſt id quod Hippodromus appellatur, & aliæ adiacentes uſque ad Canopicam foſſam. Exeunti per Hippodromum eſt Nicopolis,quæ habitationem ad mare habet, urbe non minorem. diſtat ab Alexãdria ſtadijs triginta. Hic locus ſummè à Cæſare Auguſto cultus eſt, propterea quòd hic prelio eos ſuperauit, qui cum Antonio contra ſe exierant, & impetu facto urbem cepit. Antonium uerò coegit, ut ipſe ſibi manum afferret: Cleopatram,ut uiua in poteſtatem ſuam ueniret. quæ paulo pòſt & ipſa ſe in uinculis clàm admoto aſpidis morſu uel ueneno delibutorio confecit. nam utroque modo dicitur. quare Lagidarum imperium euerſum eſt, cum multos annos permanſiſſet. Nam Ptolemæus Lagi filius Alexandro ſucceſſit, Ptolemæo autem Philadelphus, Philadelpho Euergetes, poſtea Philopator Agathocliæ,poſtea Epiphanes,poſtea Philomator, filio à patre imperiũ perpetuò accipiente. Huic uerò frater ſucceſſit,ſecundus Euergetes nominatus,quem et Phyſconem dicunt. cui Ptolemæus cognomento Lathurus ſucceſſit,Lathuro autem ætate noſtra Auletes Cleopatræ pater. Sed omnes poſt tertium Ptolemæum malè uixerunt,delicijs corrupti,omnium uerò peſſimè quartus & ſeptimus & ultimus Auletes, qui præter alia flagitia etiam choraulã exercuit: & adeò in ea gloriabatur, ut non contaretur certamina in regia celebrare, ad quæ & ipſe cum alijs cõcertaturus prodibat. Atq; hic eſt quem Alexandrini exegerunt. et cum ei tres filiæ eſſent, unam natu grandiorẽ, quæ legitima erat,reginã fecerunt: & duæ eius filiæ infantes adhuc atq; inutiles,à regno excidẽrũt. Reginæ uiri ex Syria accerſiti preſertim Cybioſactes quidã, qui ſe ex Syria corũ regũ ſtirpe ſimulabat. Hũc dieb. paucis regina eiecit,

καὶ γὰρ ἀμφιθέατρόν καὶ σάδιον,καὶ οἱ πρὸ τετραετηρικοὶ ἀγῶνδε ἐκεῖ συντελοῦντ'. τὰ δὲ παλαιὰ ὠλιγώρηται. συλλήβδην δ' εἰπεῖν ἡ πόλις μεστὴ ὄντιν ἀναθημάτων καὶ ἱερῶν, κάλλιστον δὲ τὸ γυμνάσιον, μέιζους ἢ σταδιαίας ἔχον τὰς στοὰς ἐν μέσῳ, τὸ δὲ δικαστήριον καὶ τἄλση. ἔστι δὲ καὶ θαύμα, ὕψος τι χειροποίητον,σροβυλοειδὲς. ἐμφορεῖς ὄχλῳ πετρώδει,σταὶ κοχλίαι τὴν ἀνάβασιν ἔχουσι. ἀπὸ δὲ τ' κορυφῆς ἔσιν ἀποβλεῖν ὅλην τὴν πόλιν ὑπὸ κειμένην αὐτῷ θαυμαστόν. ἀπὸ δ' τ' νεκροπόλεως ἡ ὠδὶ τὸ μῆκος πλατεῖα σταδιαίνη πρὸς τὸ γυμνάσιον μέχρι τ' πύλης τ' κανωβικῆς. εἶθ' ἱππόδρομος καλούμενος ὅσι,καὶ πλατεῖ μέναι αἱ ἄλλαι μέχρι τ' διώρυγ' τ' κανωβικῆς. σταὶ δὲ τὸ ἱππόδρομα διελθόντι νικόπολις ἔχουσα καὶ οἰκίαν ὠδὶ θαλάττης πόλεως ἀπελαττῆ,τριάκοντα σταδίοις ἀπὸ τ' ἀλεξανδρείας σαδδίοι. ὧδε μ' ἐτίμησεν ὁ σεβασὸς καῖσαρ τὸν τόπον, ὅτι γὰ ταῦθα νίκᾳ τῇ πρὸς αὐτοῦ ἐπεξιόντας αὐτῷ μετὰ αὐτωνίου. καὶ λαβὼν δι' ἐφόδου τὴν πόλιν,ὑπάγκασε τὴν αὐτώνιον ἑαυτὸν σταχεῖσαδι, τὴν δὲ κλεοπάτραν ζῶσαν ἐλθεῖν εἰς τὴν ἀρχαίαν. μικρὸν δ' ὕσερον καὶ ἐκείνη ἑαυτὴν γὰ τῇ φυσικῇ διεχρείσατο λάτρα δήγματι ἀσπίδος,ἣ φαρμάκῳ ὠνῃρίσῳ. λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως. καὶ σωιέθη καταλυθεῖσα τὴν τ' λαγίδαν ἀρχὴν,πολλὰ συμμείνασαν ἔτη. πτολεμαῖος γὰρ ὁ λάγου διεδέξατο ἀλέξανδρον, ἐκείνου δὲ φιλάδελφος,οὗτος δὲ ὁ εὐεργέτης,εἶθ' ὁ φιλοπάτωρ ὁ τ' ἀγαθοκλείας,εἶθ' ὁ ἐπιφανὴς,εἶθ' ὁ φιλομήτωρ, πᾶς παρὰ πατρὸς ἀεὶ σταδεχομένων. οὗτος δ' ἀδελφὸς διεδέξατο ὁ διὰ τοῦτο εὐεργέτης, ὃν καὶ φύσκωνα προσαγορεύουσι. οὗτος δ' ὁ λάθυρος, ὠνομασθεὶς πτολεμαῖος. τούτου δ' ὁ νῦν τ' καθ' ἡμᾶς, ὃς πρὸ ἐμοῦ τ' κλεοπάτρας πατήρ. ἅπαντες μὲν οὖν οἱ μετὰ τὸν πρῶτον πτολεμαῖον τοῦτο τρυφῆς διεφθαρμένοι,χείρονα ἐπολιτεύσαντο, χείριστα δ' ὁ τέταρτος καὶ ἕβδομος καὶ ὕσατος ὁ αὐλητής, ὃς χρώμενος καὶ τοῦτο εἰς τ' ἄλλης ἀσελγείας χορεύειν ἠσκησε καὶ ἐπ' αὐτῷ τε ἐσεμνύνετο ὧδε τοσοῦτον,ὡς' ὀκνεῖ σωτελεῖν ἀγῶνας γὰ τοῖς βασιλεύοις, εἰς ὃν πρόκειται σταμιλλησόμενος τοῖς αὐταγωνισαῖς. ἦσαν μὲν οὖν οἱ ἀλεξανδρεῖς ὀργίλον γένος θυγατέρων δ' αὐτῷ θυγατέρων ὄσων,ὧν μία γνησία ἡ πρεσβυτάτη, ταύτην αὐλέτην Βασίλισσαν. ὑοῖ δ' αὖ δύο νήπιοι τότε χρείας ὀργὴ πατὴρ τελέως. ἦν γὰ καταστᾶσα μετέπειτα ψευδὴς αὐδρὰ ἐκ τ' συρίας λυσιστράτην ὠνομασμένην βασίλισσαν,

πωλωνοσιησάμενοι τ' γένος εἶναι τ' συριακῆς βασιλείας. τὸν μὲν οὖν ὀλίγων ἡμερῶν ἅπερ ἐστράτισεν ἡ βασίλισσα, ὃ φρόνουσα

οὐ φρόνουσα τὸ βάναυσον αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀνελεύθερον. ἦκε δ' αὖτ' ἐκείνου πωλωνοσιησάμενον,καὶ αὐτὸς εἶν μυθριδάτου ὑὸς τοῦ πάρος ἀρχέλαος,ὃς ἦν ὑὸς μὲν ἀρχελάου τοῦ πρὸς συλλαν στρατηλατήσαντος. καὶ μετὰ ταῦτα τιμηθεὶς τ' ὑπὸ ῥωμαίων. πάππος δὲ τοῦ βασιλεύσαντος καππαδοκῶν υσωτον καθ' ἡμᾶς, ἱππεὺς ἦν δὲ καὶ πόντῳ νομέων, γαβινίῳ δὲ τότε συνδιέτριβεν ὡς συστρατεύσων ὠδὶ πρὸς πάρθους,λάθρᾳ δὲ τοῦτο νομίζεται διά τινος εἰς τὸν βασιλισσαν, καὶ ἀναλείνυται βασιλεὺς, δι' τοῦτο δὴ αὐλητὴν ἀποκόμενον εἰς ῥώμην, δεξάμενος πομπηίου μάγνου, σωίτησι τῇ συγκλήτῳ καὶ στρατάττεται λαθοδὸν μὲν τότε. ἦν δὲ πρέσβεων τῶν πλείσων ἕνα τὸν ὄντων ὄλεθρον τῶν καταπρεσβευσάντων αὐτοῦ. τούτων δ' ἦν καὶ εἷς ὁ ἀναδημαίου ἀρχιπρεσβευτὴς γεγονώς. καταχθεὶς δ' ὑπὸ γαβίνου πτολεμαῖος,τόν τε ἀρχέλαον αἰκεῖται καὶ τὸν θυγατέρα. χρόνου δ' ὁ πολὺς τῇ βασιλείᾳ πόδας,τελευτᾷ νόσῳ, καταλιπὼν δύο μὲν ἡβας,δύο δὲ θυγατέρας,πρεσβυτάτην τε κλεοπάτραν. οἱ δ' ἀλεξανδρεῖς ἀπέδειξαν βασιλέας τόν τε πρεσβύτατον τῶν ὑῶν καὶ τὴν κλεοπάτραν, καὶ ἀπῆρε μετὰ τ' ἀδελφῆς εἰς τὴν συρίαν. ἐν τούτῳ πομπήιος μάγνος ἦκε φεύγων ἐκ παλαιοφαρσάλου πρὸς τὸ πηλούσιον, καὶ τὸ κάσιον ὄρος. ὅθεν μὲν οὖν δολοφονοῦσιν οἱ μετὰ τοῦ βασιλέως. ἐπελθὼν δὲ καῖσαρ τούτῳ μὲν ἀκίνδυνον ἀφθείρει,καὶ καθίσησι βασίλισσαν αὐγύπτου τὴν κλεοπάτραν μετὰ πεμψάμενον ἐκ τ' φυγῆς. συμβασιλεύειν δ' ἀπέδειξε τὸν λοιπὸν ἀδελφὸν αὐτῇ, νέον ὄντα. μετὰ δὴ τὴν καίσαρος πλοῦτον καὶ τὰ ἐν φιλίπποις, ἀφικόμενον εἰς ῥώμην, δεξάμενος πομπηίου μάγνου, σωίτησι τῇ συγκλήτῳ καὶ στρατάττεται λαθοδὸν μὲν τότε. ἦν δὲ πρέσβεων τῶν πλείσων ἕνα τὸν ὄντων ὄλεθρον τῶν καταπρεσβευσάντων αὐτοῦ. τούτων δ' ἦν καὶ εἷς ὁ ἀναδημαίου ἀρχιπρεσβευτὴς γεγονώς. καταχθεὶς δὴ γαβίνου πτολεμαῖος,τόν τε ἀρχέλαον αἰκεῖται καὶ τὴν θυγατέρα. χρόνου δ' ὁ πολὺς τῇ βασιλείᾳ πόδας,τελευτᾷ νόσῳ, καταλιπὼν δύο μὲν ἡβας,δύο δὲ θυγατέρας,πρεσβυτάτην τε κλεοπάτραν. οἱ δ' ἀλεξανδρεῖς ἀπέδειξαν βασιλέας τόν τε πρεσβύτατον τῶν ὑῶν καὶ τὴν κλεοπάτραν, καὶ ἀπῆρε μετὰ τ' ἀδελφῆς εἰς τὴν συρίαν. ἐν τούτῳ πομπήιος μάγνος ἦκε φεύγων ἐκ παλαιοφαρσάλου πρὸς τὸ πηλούσιον, καὶ τὸ κάσιον ὄρος. ὅθεν μὲν οὖν δολοφονοῦσιν οἱ μετὰ τοῦ βασιλέως. ἐπελθὼν δὲ καῖσαρ τούτῳ μὲν ἀκίνδυνον ἀφθείρει,καὶ καθίσησι βασίλισσαν αὐγύπτου τὴν κλεοπάτραν μετὰ πεμψάμενον ἐκ τ' φυγῆς. συμβασιλεύειν δ' ἀπέδειξε τὸν λοιπὸν ἀδελφὸν αὐτῇ, νέον ὄντα. μετὰ δὴ τὴν καίσαρος πλοῦτον καὶ τὰ ἐν φιλίπποις, ἀφικόμενον εἰς ῥώμην, δεξάμενος πομπηίου μάγνου, σωίτησι τῇ συγκλήτῳ καὶ στρατάττεται λαθοδὸν μὲν τότε. ἦν δὲ πρέσβεων τῶν πλείσων ἕνα τὸν ὄντων ὄλεθρον τῶν καταπρεσβευσάντων αὐτοῦ. τούτων δ' ἦν καὶ εἷς ὁ ἀναδημαίου ἀρχιπρεσβευτὴς γεγονώς. καταχθεὶς δὴ γαβίνου πτολεμαῖος,τόν τε ἀρχέλαον αἰκεῖται καὶ τὴν θυγατέρα. χρόνου δ' ὁ πολὺς τῇ βασιλείᾳ πόδας,τελευτᾷ νόσῳ, καταλιπὼν δύο μὲν ἡβας,δύο δὲ θυγατέρας,πρεσβυτάτην τε κλεοπάτραν. οἱ δ' ἀλεξανδρεῖς ἀπέδειξαν βασιλέας τόν τε πρεσβύτατον τῶν ὑῶν καὶ τὴν κλεοπάτραν, καὶ

cum eius ignobilitatem,illiberalitatemq; pati non poſſet. Pro illo alius uenit,qui & ipſe ſe Archelaũ Mithridatis filium ſimulabat, qui Archelai quidem filius erat eius, qui contra Syllam bellum geſſit, & poſtea à Romanis in honore maximo habitus eſt: & auus eius fuit, qui tempore noſtro poſtremus in Cappadocia regnauit, Comanorum ſacerdos,quæ in Ponto ſunt: & cum Gabinio tũc diuerſatus eſt, tanquam cum eo contra Parthos militaturus. Hoc itaque neſcíente,ille per amicos quoſdam ad reginam deductus,rex declaratur. Interea Auletam Romam profectum,Pompeius ſuſcipit,& ſenatui commendat, ac de reductione eius agit, & de nece legatorum qui ſupra centum contra regem uenerant,è quibus fuit Dion Academicus princeps legationis. Ptolemæus itaque à Gabinio reductus,Archelaum ac filiam interemit. Sed non multo pòſt morbo abſumptus eſt, relictis duobus filijs, & totidem filiabus,quarum grandior erat Cleopatra. Alexandrini & puerum natu grandiorem, & Cleopatram regno præfecerunt. Sed pueri familiares mota ſeditione Cleopatram eiecerunt, quæ poſtea cum ſorore in Syriam ſeceſſit. Interea Pompeius magnus ex Phaleopharſalo fugiens,in Caſium montem ac Peluſium uenit, ibiq; à regis familiaribus dolo obtruncatus eſt. Cæſar cum aduentaſſet,adoleſcẽtulum interemit, & Cleopatram ab exilio reuocatam, Aegypti reginam conſtituit, atq; ei in regni partem reliquum fratrem addidit admodum iuuenem. Poſt Cæſaris mortem, & res in Philippis geſtas, Antonius in Aſiam profectus, Cleopatram ſummis honoribus complexus eſt, ut etiam acciperet in uxorẽ,& filios ex ea ſuſciperet. Ambo in Actiaco bello fuerunt, ambo fugerũt, ambo poſtea à Cæſare Auguſto ſunt euerſi, qui furentem Aegyptum compoſuit, & nũc prouincia eſt,& tributa maxima pẽdit,ab hominibus continentibus adminiſtrata, qui in eam mittuntur. Qui mittitur,regis ordinem gerit,ſub eo eſt iuſtitiæ * adminiſtrator, qui maximã in iudicijs poteſtatem habet. Item alius quidam qui propriarũ * rationum aſſertor appellatur. Is ea perſcrutatur quæ domino carent, & ad Cæſarem recidunt. Hos ſequuntur Cæſaris liberti & adminiſtratores, quibus maiora & minora negotia cõmittuntur. Sunt etiam tres militum legiones,

De nece Ptolemæi agitabãt legati, non de nece legatorũ Pompeij.

Bud. lib. 4. de Aſſe hũc locum magnificè tractat.

* Διοικητὴς τῆς.

* ἴδιος λόγος,

ὧν τὸ

quarum una circa urbẽ ſedet, alia in reliqua ſunt regione, præter has nouẽ cohortes Romanorum, tres in urbe, tres in finib. Aethiopiæ præſidio circa Syenem collocatæ, & reliquæ tres in cætera regione. Sunt etiam tres equitum turmæ per loca opportuna eodem modo diſpoſitę. Ex indigenis magiſtratibus in urbe eſt ſacrorum * interpres, qui purpurã induit, & patrios honores habet, & ea curat quæ urbi ſunt neceſſaria. Item cõmentariorũ * ſcriba, & qui * iudicibus præeſt. Quartus eſt prætor nocturnus. Hi magiſtratus etiam tempore regum erant: ſed cum reges malè uiuerent, & ipſi minus ualebãt, & urbis opportunitas propter iniquitatẽ obſcurabatur. Vnde Polybius, qui in ea urbe fuit, eum ſtatum, qui tunc erat, uidetur faſtidire, dicens tria hominum genera urbẽ habitare, Aegyptium, & indigenam nationẽ acrem, atq; ciuilem, & ſtipatores mercede conductos, multos ſanè ac diſſolutos. Ex antiqua enim cõſuetudine peregrinos milites alebãt, & propter regum ignauiam potius imperare q̃ ſeruire edocti erant. Tertium genus erat Alexandrinorũ, nec id ualde ciuile, propter eaſdẽ cauſas: melius tamen q̃ illi. Nam quanq̃ permixti homines eſſent, ab antiquo tamen Græci erant, & communis Græcorũ conſuetudinis haud immemores. Sed hęc multitudo etiam ab Euergeta Phyſcone euanuit, quo regnante Polybius Alexandriam profectus eſt. Nam Phyſco perſæpe mota ſeditione multitudinẽ militibus obiecit atq; conſumpſit. Cum itaque talia eſſent in ea urbe, ait, reuera reliquũ eſſe, quod à poeta dicitur, Durum iter ac longum Aegypti perducit ad oras. Talis etiam erat, ſi non peior, poſteriorũ regum ſtatus: at Romani multa pro uiribus emendarunt, urbe (ut dictũ eſt) cõpoſita, & quibuſdam pro imperatoribus & monarchis & ethnarchis per regionẽ conſtitutis, quib. tamen haud magna negotia permittebantur. Vrbis opportunitas ꝓxima eſt. Nã hic ſolus locus ex tota Aegypto ad utraq; idoneus eſt, & ad res maritimas, propter portus cõmoditatem: & ad terreſtres, quia omnia faciliter in hũc locũ flumine deferuntur, ubi maximũ totius orbis emporiũ eſt. Atq; urbis quidem uirtutes hæ ſunt. Aegypti prouentũ Cicero in quadã oratione explicat, dicens: Auletæ patri Cleopatræ quotannis duodenũm millium, & quingenũm talentorũ tributum afferri ſolitum. Quare cum is, qui peſſimè ac ſegniſſimè

*ἐξηγητής

*ὑπομνηματογράφος

*ἀρχιδικαστής

Odyſſ. δ

ὧν ὁ μὲν ἐν τῇ πόλει ἵδρυται, τἄλλα δ' ἐν τῇ χώρᾳ. χωρὶς δὲ τούτων γένεα μέν εἰσι πανήγυρις Ῥωμαίων, τρεῖς μὲν ἐν τῇ πόλει, τρεῖς δ' ἐν τῷ ὅρῳ τῷ Αἰθιοπίας ἐν συήνῃ φρουρὰ πρὸς τόποις, τρεῖς δὲ ἐν τῇ ἄλλῃ χώρᾳ. εἰσὶ δὲ καὶ ἐπιχίαι τρεῖς ὁμοίως διατεταγμέναι ὥσπερ τοὺς ἐπὶ καιρίους τόπους. ἔστι δ' ἐν χωρίῳ ἀρχὸν ἐν τῇ πόλει μέν ὅτε ἐξηγητὴς ὅσα προφέρεται ἀμπεχόμενον, ἔχων πατρίους τιμάς, καὶ ἐπιμέλειαν ἔχων τῆς πόλεως χρησίμων. καὶ ὑπομνηματογράφος, καὶ ἀρχιδικαστής. τέταρτος ὁ νυκτόρινος στρατηγός. πάλαι δ' ὄντων καὶ ὧδε τῶν βασιλέων αὗται αἱ ἀρχαὶ. κακῶς δ' ἐπὶ τῶν βασιλέων πολιτευομένων, φανίζετο καὶ ἡ τῆς πόλεως δυναιρία διὰ τὴν ὠμότητα. ὁ γὰρ πολύβιος γενόμενος ἐν τῇ πόλει, βδελύττεται τὴν τότε κατάστασιν, καὶ φησὶ τρία γένη τῶν πολιτῶν οἰκεῖν, τό, τε αὐγύπτιον, καὶ ἐπιχώριον φῦλον ὀξύ, καὶ πολιτικόν. καὶ τὸ μιξοβάρβαρον πολύ, καὶ ἀναγωγον. διὸ ἔθος ἐστὶ παλαιὸν ἔξωθεν ἐπιφέρειν τοὺς τὰ ὅπλα ἔχοντας, ἀρχήν μᾶλλον, ἢ ἀρχεσθαι δεδιδαγμένους διὰ τὴν βασιλέων ὀλιγωρίαν. ζῆτον δὲ γένος τὸ τῶν ἀλεξανδρέων, διὸ καὶ τὸ δύκρινῶς πολιτικὸν διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. ἱκετεύομεν δ' ἐκείνων ὅμως. καὶ οἱ μιγάδες ἕλληνες ὅμως αὐξηθέντες ἦσαν, καὶ ἐμέμνηντο τοῦ κοινοῦ τῶν ἑλλήνων ἔθους. ἀφανισμοὺς δὲ καὶ τούτου τοῦ πλήθους, μάλιστα ὑπὸ τοῦ δυσργέτου τοῦ φυσκωνος, καθ' ὃν ἦκον εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν ὁ πολύβιος. καταστασιαζόμενος δ' ὁ φύσκων, πλειονάκις τοῖς στρατιώταις ἀφῆκε τὰ πλήθη, καὶ διέφθειρε. διὸ δὴ καὶ φησιν ὄντων τῶν ἐν τῇ πόλει, λοιπὸν εἶναι τὸν τοῦ ποιητοῦ. αἰγυπτίους δ' ἐργάζεσθαι χαλεπὴν ὁδὸν ἀργαλέως τε. τοιαῦτα δ' ἦν εἰ μὴ χείρω, καὶ τὰ τῶν ὑστέρων βασιλέων. καὶ ἑωμαῖοι δ' εἰς δύναμιν, ὡς εἰπεῖν, ἐπηνώρθωσαν τὰ πολλὰ τῆς μὴ πόλιν διατάξαντες ὡς εἶπον. καὶ ἡ τῶν χώραν ὧδε στρατηγὸς πινὰς, καὶ μοναρχας καὶ ἐθνάρχας καλουμένους, ἀφελόμενοι πραγμάτων οὐ μεγάλων ὠνόμασται δὲ ἡξιωμένους. τὸ δ' δυναιρίας τὸ περὶ τὴν πόλιν, τὸ μέγιστον δεῖν, ὅτι τὰ γύπτου πάσης μόνος δεῖν ὁ τόπος ὅτῳ, πρὸς ἄμφω πεφυκὼς εὖ, τά τε ἐκθαλάττης διὰ τὸ εὐλίμενον, καὶ τὰ ἐκ τῆς χώρας, ὅτι πάντα εὐμαρῶς ὁ ποταμὸς πορθμεύει. συνάπτει τε εἰς ταὐτὸ χωρίον ὅπερ μέγιστον ἐμπορεῖον τοῦ οἰκουμένης ὄντ. τὸ μὲν πόλεως ταύτας ἂν τις λέγοι τὰς ἀρετὰς, τὰ αἰγύπτου δὲ τὰς προσόδους· ἃς φησὶ νῦν λόγῳ διπόρων φράζει, φάσκων κατ' ἐνιαυτὸν τῷ κλεοπάτρας πατρὶ τῷ αὐλητῇ προσφέρεσθαι φόρου τάλαντα μυρίων καὶ διακοσίων πεντήκοντα ὅπερ ὃν ὁ λάκισπα καὶ ἐξαθυμότατα τῶν βα-

τῶν βασιλέων διοικῶν τοσαῦτα προσοδοῦσθαι, τί χρὴ νομίσαι τὰ νῦν διὰ τοσαύτης ὧν μελείας οἰκονομούμενα, καὶ πρὸς ἐνδικῶν ἐμπορεύων καὶ πρὸς τὰ προσλοιδορικῶν ἐπηυξημένων τοσούτων; πρότερον μέν γε οὐδ' εἴκοσι πλοῖα ἐθάρρει τὸν ἀράβιον κόλπον διαπερᾶν, ὥστε ἔξω τῶν στηλῶν ὑποκυπρίδιν. νῦν δὲ καὶ σόλοι μεγάλοι στέλλονται μέχρι τῆς ἐνδικῆς καὶ τῶν ἄκρων τῶν αἰθιοπικῶν, διὰ ὧν πολυτιμότατον κομίζεται φόρτον εἰς τὸ αἴγυπτον. καὶ τοὔνθεν πάλιν εἰς οὖν ἄλλους ἐκπέμπεται τόπους, ὡς τὰ τέλη διπλάσια σώζεται, τὰ μὲν εἰσαγωγικὰ, τὰ δὲ ἐξαγωγικά. τῶν δὲ βαρυτίμων βαρέα καὶ τὰ τέλη. καὶ ἡ διὰ καὶ μονοπωλείας ἔχει. μόνη γὰρ ἡ ἀλεξάνδρεια τῶν τοιούτων, ὡς τὸ πολὺ, καὶ δοκεῖ δέχεσθαι καὶ χορηγεῖ τοῖς ἐκτός. ἔτι δὲ μᾶλλον καὶ πιθανὸν ὅτι τὴν εὐφυΐαν ταύτην πρὸς διοδον τὴν χώραν, καὶ πρῶτον τὸν παλαιὸν αὐξαμένων ἀπὸ τοῦ καταβαθμοῦ, μέχρι διόδου γάρ ἐστιν ἡ αἴγυπτος. ἡ δ' ἐξῆς ἐστὶν ἐρημία καὶ πόδια κόντων βάρβαροι, μαρμαρίδαι. ἀπὸ μὲν γὰρ καταβαθμοῦ εἰς πτολεμαΐον εὐπλοΐα, σταδίων ἐστὶν ὀγδοήκοντα πρὸς ἑσπέραν ὁ δρόμος, πόλις δ' ἐστὶ καὶ λιμὴν μέγας τετρακοντάπηχυς σταδίων. καλοῦσι δ' οἱ μὲν πτολεμαΐδα νῦν τὴν πόλιν, οἱ δ' ἀμμωνίαν, μεταξὺ δὲ ἥ τε αἰγυπτίων λιμὴν καὶ ἡ αὐνησίσφυρα ἄκρα, καὶ τυνδαρίδειοι σκόπελοι νησίδια τέτταρα ἔχοντα λιμένα. εἶθ' ἑξῆς ἄκρα δρέπανον. καὶ νῆσος αὐνησίπασα ἔχουσα λιμένα. εἶτα λιμὴν ἄπις, ἀφ' οὗ εἰς μὲν πτολεμαΐδα σάδιοι ἑκατόν. εἰς δὲ ἄμμωνος, ὁδὸς ἡμερῶν τριῶν. ἀπὸ δὲ τοῦ πτολεμαΐου χίλιοι που καὶ τριακόσιοι σάδιοι. μεταξὺ δὲ πρῶτον μὲν ἄκρα λυκόρεια, λευκὴ ἀλατὴ καλουμένη. ἔπειτα φοινικὸς λιμὴν, καὶ πυγμαίων λιμήν. εἶτα νῆσος πηδουία λιμένα ἔχουσα. εἶτ' αὐτίφραι, μικρὸν ἀπωτέρω θαλάττης. ἅπασαι μὲν ἡ χώρα αὕτη οὐκ ὄψινος, πολὺ δὲ χερνίτου τοῦ λιβυκοῦ θαλάττων, ἡ οἶνον, ὃν μὴ καλοῦσι λιβυκόν. ᾧ μὴ καὶ ζυγῷ τὸ πολὺ φῦλον χρῆται τῶν ἀλεξανδρέων. σκόπελον δὲ μάλιστα αἱ αὐτίφραι. εἶθ' ὁ δόρις καλούμενος ὄρος, εἶτα πλησίον πέτραν μέλαιναν δόρει ἐοικυῖαν. ὀνομάζουσι δὲ καὶ ζεφύριον τὸν πλησίον τόπον. εἶτ' ἄλλος λιμὴν λεύκασπις, καὶ ἄλλοι πλέονες. εἶτα λιμὼς σῆμα. εἶτα πόσειδος ὃν ὧδε θαλάττης, πανήγυρις δὲ χερνῖτι μεγάλῃ. καὶ ἄλλη δ' ἐσπόδρις ἐπέκεινα τῆς πόλεως ἱκανῶς. αὐτὸ δὲ πλησίον ἐστὶ τῆς θαλάττης πέτρωδες χωρίον, καὶ ὑποδεχόμενον πολλὰς τῶν ἀκμάζοντας ἅπαζαν

regnum adminiſtrabat, tantos reditus haberet, qualia putanda ſunt præſentia, quæ cũ tanta diligentia à Romanis adminiſtrantur, Indicis, Troglodyticisq; emporijs adeò adauctis? Nam ſuperiore quidem tempore, ne uiginti quidem nauigia in Arabicum ſinum tranſire audebant, ut extra anguſtias proras exererent, nunc maximæ claſſes uſq; in Indiã & extrema Aethiopiæ tranſmittunt. Vnde precioſæ merces in Aegyptum aduehuntur, ac rurſum ex Aegypto in alia emittuntur loca. quare dupla uectigalia exiguntur. Altera quidem rerum quæ importantur, altera earũ quæ exportantur. ac precioſarũ quidem mercium precioſa ſunt uectigalia. Nam ſolum hic talia uenduntur ac recipiuntur, & cætera loca ex Alexandria copiam petũt. quę profecto opportunitas facile uideri poteſt, ſi quis regionem peragret, ac primò maritimam oram à Catabathmo incipiens. nam eouſque Aegyptus pertendit. Deinceps eſt Cyrenaica, &, qui barbari circumhabitãt, Marmarici. A Catabathmo Parætonium uſq; recta nauigatione eſt curſus ſtadiorum, noningentorum. Parætoniũ ciuitas eſt, & portus ingens, XL. ferè ſtadiorum. Hanc alij Parætonium, alij Ammoniã uocant. In intermedio ſpacio eſt Aegyptiorũ uicus, & Aeneſiſphyra promontoriũ: & Tyndarij ſcopuli, qui ſunt quatuor paruæ inſulæ, quæ portum habent. Poſtea eſt Drepanum promontorium, & inſula Aeneſipaſſa cũ portu: pòſt uicus Apis, à quo Parætonium uſq; ſunt ſtadia C. uſq; ad Ammonem V. dierum iter. à Parætonio circiter mille & CCC. ſtad. Inter hęc primò eſt Leucogium promontorium, quod Alba acta nominatur, poſtea Phœnicûs portus, & Pnigeus uicus, deinde Pedonia inſula, quæ portũ habet. Deinde Antiphræ non procul à mari. Tota hæc regio nequaq; uini ferax eſt, cum Ceramus potius mare recipiat quàm uinum, quod Libycum appellant, quo plerique Alexandrini ad* pondus utuntur. unde plurimum Antiphræ carpuntur. Deinde eſt portus Deris appellatus, propter petram quandam proximam collo perſimilem. Vocatur etiã Zephyrium locus quidã propinquus. poſtea eſt alius portus nomine Leucaſpis, & alij cõplures. deinde Cynoſſema, deinde Taposiris, non tamen ad mare, quo in loco feſta maxima celebrantur. Item alia Taposiris ſatis ultra urbem. Propter eam locus quidam eſt petroſus ad mare, qui quouis anni tempore multam iuuentutem habet feſtis indulgentem,

* Hermol. in Coroll. et Alc. libro 1. Prætermiſſa ζυδῷ pro ζυγῷ legend. putant.

poſtea eſt Plinthina, & Niciæ uicus, & Cherroneſus caſtellum Alexandriæ, & Necropoli proximus, ad ſtadia ſeptuaginta. Lacus autem Maria, qui huc uſque pertendit, latitudinem habet ſupra C. & L. ſtadia, longitudinem citra C C C. Habet etiam inſulas octo, & loca circumſtantia omnia bene habitata. In his locis maxima uini copia eſt, ut etiam Maræoticum uinum ad uetuſtatem perduret. In Aegypti lacubus ac paludibus biblus naſcitur, & Aegyptiaca faba ex qua cyborium fit. Eius uirgæ altitudine ferè æquales, ac decem pedes ſunt. Biblus nuda uirga eſt, lanuginem quandam in ſummo habens. Faba in multis partibus & folia & frondes emittit, & fructum fabæ noſtræ perſimilem, magnitudine ſolùm & guſtu differentem. quare fabeta iucundum quendam aſpectum ac delectationem præbent. Oblectantur autem mirum in modũ in ſcaphis thalamiferis, denſiſſima fabeta ſubeuntes, & eorum folijs inumbrati: quæ adeò magna ſunt, ut poculorum & catinorum uſum præbeant (habent enim concauitatem quandam ad id idoneã) unde Alexandrinæ officinæ ijs plenæ ſunt, & ut uaſis utuntur. Agri quoque magnum ex ijs folijs prouentum habent. ac faba quidem talis eſt. Hoc in loco biblus non multa naſcitur. non enim excolitur. In inferioribus uerò ipſius Delta partib. permulta eſt, alia deterior, alia melior, Hieratica appellata. Nonnulli prouentum augeri cupientes, Iudaicam induſtriam huc tranſtulere, quam illi in palma & maximè in caryotica, atque balſamo adinuenerunt. Non enim permittunt eam multis in locis naſci: quo fit, ut penuriæ precium imponentes, prouentum quidem augeant, communem uerò uſum atque commoditatem uiolent. E' Canopica porta exeunti ad dextram eſt foſſa quæ lacui iungitur & Canopum fert. Per lacum uerò in magnum flumẽ, & Canopum, Schediam nauigatur, ac primò Eleuſina, quæ habitatio Alexandrinæ & Nicopoli proxima eſt, in ipſa Canopica foſſa impoſita, quæ manſiones habet & receſſus quoſdam ſecretos uiris, ac mulieribus ſuffiri uolentibus idoneos, quodam Canopicæ luxuriæ initium. Paululum ab Eleuſine procedenti, ad dextram eſt foſſa quæ Schediam deducit. Schedia quatuor ſchœnis diſtat ab Alexandria, quæ habitatio urbi ſimilis eſt, & nauale habet thalamiferorum nauigiorum, quibus principes

ὥραν ἔτους. εἶθ' ἡ πλινθίνη, καὶ νικίου κώμη, καὶ χερρόννησος φρούριον, πλησίον ἤδη τῆς ἀλεξανδρείας καὶ τῆς νεκροπόλεως ἐν ἑβδομήκοντα σταδίοις. ἡ δὲ μαρία λίμνη παρατείνουσα μέχρι καὶ δεῦρο, πλάτος μὲν ἔχει πλειόνων ἢ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίων, μῆκος δ' ἐλαττόνων ἢ τριακοσίων. ἔχει δ' ὀκτὼ νήσους, καὶ τὰ κύκλῳ πάντα οἰκούμενα καλῶς. εὐοινία τέ ἐστι περὶ τοὺς τόπους, ὥστε καὶ διαχεῖσθαι πρὸς παλαίωσιν τὸν μαρεώτην οἶνον. φύεται δ' ἐν τοῖς αἰγυπτιακοῖς ἕλεσι καὶ ταῖς λίμναις, ἥ τε βίβλος καὶ ὁ αἰγύπτιος κύαμος, ἐξ οὗ τὸ κιβώριον, σχεδόν τι ἰσοϋψεῖς ῥάβδοι ὅσον δέκα ποδῶν. ἀλλ' ἡ μὲν βίβλος ψιλὴ ῥάβδος ἐστὶν ἐπ' ἄκρου ἔχουσα χαίτην. ὁ δὲ κύαμος κατὰ πολλὰ μέρη φύλλα καὶ ἄνθη ἐκφέρει, καὶ καρπὸν ὅμοιον τῷ παρ' ἡμῖν κυάμῳ, μεγέθει μόνον καὶ γεύσει διαλλάττοντα. οἱ οὖν κυαμῶνες ἡδεῖαν ὄψιν παρέχουσι καὶ τέρψιν, τοῖς εὐωχεῖσθαι βουλομένοις. εὐωχοῦνται δ' ἐν σκάφαις θαλαμηγοῖς, ἐνδύνοντες εἰς τὸ πύκνωμα τῶν κυάμων, καὶ συσκιαζόμενοι τοῖς φύλλοις. ἔστι γὰρ σφόδρα μεγάλα, ὥστε καὶ ἀντὶ ποτηρίων καὶ τρυβλίων χρῆσθαι, ἔχει γάρ τινα καὶ κοιλότητα ἐπιτηδείαν πρὸς τοῦτο. καὶ δὴ ἡ ἀλεξάνδρεια μεστὴ τούτων ἐστὶ κατὰ τὰ ἐργαστήρια, ὡς σκεύεσι χρωμένων, καὶ οἱ ἀγροὶ μίαν τινὰ τῶν προσόδων καὶ ταύτην ἔχουσι τὴν ἀπὸ τῶν φύλλων. ὁ μὲν δὴ κύαμος τοιοῦτος. ἡ δὲ βίβλος ἐνταῦθα μὲν οὐ πολλὴ φύεται, οὐ γὰρ ἀσκεῖται. ἐν δὲ τοῖς κάτω μέρεσι τοῦ δέλτα, πολλὴ, ἡ μὲν χείρων, ἡ δὲ βελτίων ἡ ἱερατική. κἀνταῦθα δέ τινες τῶν τὰς προσόδους ἐπεκτείνειν βουλομένων μετήνεγκαν τὴν ἰουδαϊκὴν ἐντρέχειαν, ἣν ἐκεῖνοι παρεῦρον ἐπὶ τοῦ φοίνικος τοῦ καρυωτοῦ καὶ βαλσάμου. οὐ γὰρ ἐῶσι πολλαχοῦ φύεσθαι, τῇ δὲ σπάνει τιμὴν ἐπιτιθέντες, τὴν πρόσοδον οὕτως αὔξουσι. τὴν δὲ κοινὴν χρείαν διαλυμαίνονται. ἐν δεξιᾷ δὲ τῆς κανωβικῆς πύλης ἐξιόντι, ἡ διῶρυξ ἐστὶν ἡ ἐπὶ κάνωβον συνάπτουσα τῇ λίμνῃ. ταύτῃ δὲ καὶ ἐπὶ σχεδίαν ὁ πλοῦς ἐπὶ τὸν μέγαν ποταμὸν καὶ ἐπὶ τὸν κάνωβον, πρῶτον δὲ ἐπὶ τὴν ἐλευσῖνα. ἔστι δ' αὕτη κατοικία πλησίον τῆς τε ἀλεξανδρείας, καὶ τῆς νικοπόλεως ἐπ' αὐτῇ τῇ διώρυγι κειμένη, διαίτας ἔχουσα καὶ ἀπόψεις τοῖς καπυρείοις βουλομένοις καὶ ἀνδράσι, καὶ γυναιξίν, ἀρχή τις κανωβισμοῦ καὶ τῆς ἐκεῖ λαμυρίας. ἀπὸ δὲ τῆς ἐλευσῖνος προελθοῦσι μικρὸν ἐν δεξιᾷ ἐστὶν ἡ διῶρυξ, ἀνάγουσα ἐπὶ τὴν σχεδίαν. διέχει δὲ τετράσχοινον τῆς ἀλεξανδρείας ἡ σχεδία κατοικία πόλεως, ἐν ᾗ τὸ ναύσταθμον τῶν θαλαμηγῶν πλοίων, ἐφ' οἷς οἱ ἡγεμόνες εἰς τὴν

εἰς τὴν ἄνω χώραν ἀναπλέουσιν. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ τελώνιον τῶν ἄνωθεν καταγομένων καὶ ἀναγομένων, οὗ χάριν καὶ σχεδία ἔζευκται ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, ἀφ' ἧς καὶ τοὔνομα τῷ τόπῳ. μετὰ δὲ τὴν διώρυγα τὴν σχεδίαν ἄγουσαν, ὁ ἑξῆς ἐπὶ τὸν κάνωβον πλοῦς ἐστι παράλληλος τῇ παραλίᾳ τῇ ἀπὸ φάρου μέχρι τοῦ κανωβικοῦ στόματος. στενὴ γάρ τις ταινία μεταξὺ διήκει τοῦ τε πελάγους καὶ τῆς διώρυγος, ἐν ᾗ ἐστιν ἥ τε μικρὰ ταπόσιρις, μετὰ τὴν νικόπολιν καὶ τὸ ζεφύριον, ἄκραν ἄισκον ἔχουσα ἀρσινόης ἀφροδίτης. τὸ δὲ παλαιὸν καὶ θῶνίν τινα πόλιν ἐνταῦθα φασίν, ἐπώνυμον τοῦ βασιλέως τοῦ δεξαμένου μενέλαόν τε καὶ ἑλένην ξενίᾳ. περὶ οὖν τῶν ἑλένης φαρμάκων φησὶν οὕτως ὁ ποιητής·

ἐσθλὰ τά οἱ πολυδάμνα πόρεν θῶνος παράκοιτις.

Κάνωβος δ' ἐστὶ πόλις ἐν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίοις ἀπὸ ἀλεξανδρείας πεζῇ ἰοῦσιν, ἐπώνυμος κανώβου τοῦ μενελάου κυβερνήτου, ἀποθανόντος αὐτόθι, ἔχουσα τὸ τοῦ σαράπιδος ἱερὸν πολλῇ ἁγιστείᾳ τιμώμενον, καὶ θεραπείας ἐκφέρον, ὥστε καὶ τοὺς ἐλλογιμωτάτους ἄνδρας πιστεύειν, καὶ ἐγκοιμᾶσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἑαυτῶν ἢ ἑτέρων. συγγράφουσι δέ τινες καὶ τὰς θεραπείας, ἄλλοι δὲ ἀρετὰς τῶν ἐνταῦθα λογίων. ἀντὶ πάντων δ' ἐστὶν ὁ τῶν πανηγυριστῶν ὄχλος, τῶν ἐκ τῆς ἀλεξανδρείας κατιόντων τῇ διώρυγι. πᾶσα γὰρ ἡμέρα καὶ πᾶσα νὺξ πληθύει τῶν ἐν τοῖς πλοιαρίοις καταυλουμένων καὶ κατορχουμένων ἀνέδην μετὰ τῆς ἐσχάτης ἀκολασίας, καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. τῶν δ' ἐν αὐτῷ τῷ κανώβῳ καταγωγὰς ἐχόντων, ἐπικειμένας τῇ διώρυγι εὐφυεῖς πρὸς τὴν τοιαύτην ἄνεσιν καὶ εὐωχίαν. μετὰ δὲ τὸν κάνωβόν ἐστι τὸ ἡράκλειον τὸ ἡρακλέους ἔχον ἱερόν. εἶτα τὸ κανωβικὸν στόμα, καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ δέλτα. τὰ δ' ἐν δεξιᾷ τῆς κανωβικῆς διώρυγος, ὁ μενελαΐτης ἐστὶ νομὸς ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πρώτου πτολεμαίου καλουμένου, οὐ μὰ δία ἀπὸ τοῦ ἥρωος, ὥς ἔνιοι φασίν, ὧν καὶ ἀρτεμίδωρος. μετὰ δὲ στόμα τὸ κανωβικόν ἐστι τὸ βολβιτικόν. εἶτα τὸ σεβεννυτικόν καὶ τὸ φατνικόν. τρίτον ὑπάρχον τῷ μεγέθει παρὰ τὰ πρῶτα δύο, οἷς ὥρισται τὸ δέλτα. καὶ γὰρ οὐδὲ πόρρω τῆς κορυφῆς σχίζεται εἰς τὸ ἐντὸς τοῦ δέλτα. τῷ δὲ φατνικῷ συνάπτει τὸ μενδήσιον. εἶτα τὸ τανιτικόν, καὶ τελευταῖον τὸ πηλουσιακόν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα τούτων μεταξὺ, ὡς ἂν ψευδοστόματα ἀσημότερα. ἔχει μὲν οὖν εἰσαγωγὰς τὰ στόματα, ἀλλ' οὐκ εὐφυεῖς, οὐδὲ μεγάλοις πλοίοις, ἀλλ' ὑπηρετικοῖς, διὰ τὸ βραχέα εἶναι καὶ ἑλώδη,

in ſuperiorem nauigant regionem. Hic etiam earum rerum uectigal exigitur, quæ à ſuperiore Alexandriæ parte importantur, & exportantur, cuius gratia & ratis in flumine iuncta eſt, unde loco nomen inditum eſt. Poſt foſſam quæ Schediam & Canopum ducit, eſt nauigatio ſecũdum maritimam oram deducta, quæ à Pharo uſque ad Canopicum oſtium pertendit. Anguſtus enim quidam tractus inter pelagus atque foſſam extenditur, in quo eſt parua Tapoſiris, poſt Nicopolim ac Zephyrium, quod promõtorium Veneris Arſinoes ſacellum habet. Hoc in loco dicunt olim urbẽ Thonim fuiſſe, eodem nomine quo rex, qui Menelaum & Helenam hoſpitio ſuſcepit. Vnde de medicamentis Helenæ ſic Poeta inquit,

Quæ Polydamna dedit, Thonis chariſſima coniunx. Odyſſ. δ

Canopus centum ac uiginti ſtadijs diſtat ab Alexandria, pedeſtri itinere uadentibus: dicta de nomine Canopi, qui Menelai claſſem gubernabat, & ibi mortuus eſt. In ea eſt Serapidis templum, & cultu & religione excellens, ut etiam doctiſſimi uiri credãt, & pro ſe uel pro alijs inſomnia ibi captent. Sunt qui curas conſcribant, quidam uerò uirtutes eorum, quę ibi reſpondentur. Sed ante omnia ingens eſt eorum turba, qui ad ſolennia per foſſam ex Alexandria deſcendunt. Nam die ac nocte nauiculis plena eſt uirorum ac mulierum impudenter canentium ac ſaltantium cum omni diſſolutione, & ijs præterea, qui diuerſoria habent foſſæ impoſita, ad huiuſmodi relaxationem & celebritatem idonea. Poſt Canopum eſt Heraclium, quod Herculis templum habet. Poſtea eſt Canopicum oſtium, & ipſius Delta initium. Ad dextram Canopicæ foſſæ, Elaitica præfectura, à fratre primi Ptolemæi appellata: & non mehercule ab heroe, ut quidam uolunt. è qui bus eſt Artemidorus. Poſt Canopicum oſtium eſt Bolbiticum. Poſtea Sebeniticum, & Phatnicum, quod magnitudine tertium eſt præter prima duo, quibus Delta terminatur. Nã nec procul à uertice ſcinditur in parte ipſius Delta interiore. Phatnico uerò coniungitur Mendeſium, poſtea Taniticum, & ultimũ Peluſiacum. Sunt inter hæc alia quædam oſtiola ignobiliora, falſa oſtiorũ appellatione: habent enim hęc oſtia ingreſſus, non tamẽ aptos magnis nauigijs, ſed ſcaphis, propterea q̃d breuia ac paludes loca obtineant,

sed præcipuè Canopico ostio utebantur, tantæq; emporio, occlusis Alexandriæ portubus, ut antè dictũ est. Post Bolbiticũ ostium, arenosum quoddam, & humile promontoriũ valde expositum est, quod Agni cornu appellatur. Postea est Persici specula, & Milesiorum murus. Nam Milesij per Cyaxaris tempora, qui Medorũ rex fuit, XXX. nauibus cõtra Psammitichũ nauigantes, in Bolbiticũ ostiũ tenuerunt. Postea egressi dictum opus cõdiderunt. Tempore post in Saiticam præfecturam nauigantes, Inaris nauali prælio superatis, Naucratim urbem nõ multo supra Schediam posuerunt. Post Milesiorũ opus in Sebeniticũ ostium procedenti sunt lacus, quorum alter Buticus, à Buto urbe nominatur. Item Sebenitica ciuitas & Sais, inferioris regionis metropolis. In hac Mineruam colũt, in cuius templo Psammitichi sepultura est. Circa Butum Hermopolis est. In insula Buti est Latonæ oracultum. In mediterranea supra Sebeniticum, & Phatnicũ ostiũ, est Xois insula, & ciuitas in Sebenitica præfectura, & Hermopolis & Mendes, ubi Pan colitur, & hircus animal, & (ut Pindarus ait) hoc in loco hirci cum mulieribus coeunt, ut Mendeta, proximum mari præcipitium,

Vltimumq; Nili cornu, caprarum pascuntur greges, Et lasciui mulieribus admiscentur hirci. Prope Mendetẽ est Diospolis, & lacus ei proximi, & Leontopolis. Vlterius in Busiritica præfectura est Busiris ciuitas, & Cynospolis. Autor est Eratosthenes, cõmunem Barbaris omnib. consuetudinẽ esse, ut hospites pellant, Aegyptios uerò accusari, propter ea quæ in fabulis de Busiride, & Busiritica præfectura dicta sunt, uolentibus posteris loci huius inhospitalitatẽ calumniari, cum mediusfidius nullus Busiris, nec rex fuerit, nec tyrannus. Illud quoq; uulgatum esse, Durũ iter ac longũ Aegypti pducit ad oras. Odyss. A
Atq; illud permultũ ad hoc facit, q̃d locus est importuosus: et quanq; portũ habeat, is tamẽ qui Pharo proximus est, nequaq; patet, sed à bubulcis custoditur, hominib. prædatorijs, qui applicantes quousq; adoriantur. Carthaginenses uerò demergũt peregrinos, qui in Sardiniam, uel Herculis columnas adnauigant, & propterea pleraq; occidentalium nõ creduntur, & Persæ putant id iter suis esse difficillimum. Postea sequitur Athribitica præfectura, & Athribes ciuitas. Item Aprosopitica præfectura, in qua est Veneris ciuitas. Supra Mendesium, ac Taniticum ostium est

μαλιστα μὲν τοι τῷ Κανωβικῷ σόματι ἐχρῶντο, ὡς ἐμπορείῳ, νῦν κατ' ἀλεξάνδρειαν λιμένων ἀρκεικλιμένων ὡς πρόειπται. μετὰ δὲ τὸ Βολβίτινον σόμα ἔστι πλέον ἐκκλὴς τὰ πεντε καὶ ἀμμώδης ἄκρα. καλεῖται δὲ ἀγνοῦ κέρας. εἶθ' ἡ πρόσχωσις σποπή. καὶ τὸ μιλησίων τεῖχος. πλεύσαντες δ' ἔστιν Ψαμμιτίχου χοάκωνα ναυσὶ μιλησίοις τῇ Ναυκράρι, ὅτε δὴ καὶ τὸν μὲν, καθεῖχον εἰς τὸ σόμα τὸ Βολβίτινον. εἶτ' ἐκβάντες ἐτείχισαν τὸ λεχθὲν κτίσμα. χρόνῳ δ' ἀναπλεύσαντες εἰς τὸ Σαϊτικὸν νομὸν, κατανα μαχήσαντες ἐναρον πόλιν ἐπὶ σανναύκρατον ὀλίγον τ' ἀφεστῶσαν, ὑπόθεσιν μετὰ δὲ τοῦτ' μιλησίων τεῖχος ἔστι τὸ σεβεννυτικὸν πρόσπτωσόμα, λίμναι εἰσὶν. ὧν ἡ ἑτέρα βατικὴ καλεῖται ἀπὸ βούτου πόλεως. καὶ ἡ σεβεννυτικὴ δὲ πόλις, τῆς Σάϊς μητρόπολις ἡ κατωτέρω χώρας ἐν ᾗ τιμῶσι τὴν Ἀθηναῖαν. ἐν δὲ τῷ ἱερῷ αὐτῆς ἡ θήκη κεῖται τοῦ Ψαμμιτίχου, πρὸ ἧς βάθρον καὶ ἑρμόπελιν ἐν νάσῳ λευκλίθῳ. ἐν δὲ τῇ βάθρῳ λατονὺς ὅτι μαντεῖον. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ ὑπὲρ τοῦ σεβεννυτικοῦ τῇ φατνικὴ σόματος ξοῖς ὅτι καὶ νῆσος τῇ πόλις ἐν τῷ σεβεννυτικῷ νόμῳ. ἔστι δὲ καὶ ἑρμόπολις καὶ λύκων πόλις ⊕ μιλήσιος, ὅπου τὸ ταῦρα τιμῶσι, τῇ τ ζώων τροφον. ὡς δ' πίνδαρος φησίν, οἱ τράγοι γὰρ ταῦθα γυναιξὶ μίγνυνται· μιλήσιοι δὲ παρὰ λερναίην θαλάσσης ἔχουσιν κέλητας λέρας, Αἰγίβατοι ὅλοι τράγοι γυναιξὶ μίσγονται. πλησίον δὲ μεγάλιστος καὶ διὸς πόλις. καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν λίμναι, τῇ λεοντοπολις. ἔστ' ἄπω τούτων ἡ Βάσελις πόλις ἐν τῷ βασελείτῃ νόμῳ ⊕ ἱμάτιος πόλις. φησὶ δ' ἐρατοσθένης, κοινὸν μὲν ἔθος τοῖς βαρβάροις πᾶσιν ἐθ⊕, τὸ ξενηλασίαν, τοὺς δ' αἰγυπτίους ἐλέγχεσθαι διὰ τὴν πόλιν ταύτην τὸν βασιριτικὸν μεμυθολογῆσθαι γὰρ βασιρίτην νόμῳ διαβάλλειν τὴν ἀξενίαν, βουλόμενον τοῦ τόπου τούτου τὴν ὕσηρον, οὐδὲ βασιλέως μὰ δία, ἐδὲ τυραννικοῦ γενομένου τινὸς τῶν βασιριτῶν. πρόσεπιφημισθῆναι δὴ τὸν, αἰγυπτον δ' ἴσως διελιχλὼ ὁδὸν ἀρταλίλιπτε, προσλαμβάνοντος πρὸς ὕδωρ πάμπολυ, τὸ ἀλιμένα, καὶ τὸ μηδὲ τὸ ὄντα λιμένα αὐτῇ τὰ πρὸς τὴν φάρον, φερομένῃ δ' ὑπὸ βορρᾶν λιπῶν ὀλίγον πρὸς ἕω, ἐξ ἧς τὸ ξένον ἐστὶν ἐκπλεῦσαι τὴν ἀπὸ πλοῦσαν, ἣ ὠδὶ σκάλας. δι' ὀλίγου ταῦτ' ἀπιέναι τὰ πολλὰ τὸ ἑσπέριον, καὶ τοὺς πρὸ σας ὀλιγῶς ἡσθῆναι τοῖς περὶ βύβλον λύκλῳ, καὶ δι' ὀλυσκόλων. συνάπτει δὲ καὶ ὁ ἀθριβίτης νομὸς, καὶ ἔπι ὁ ἀπροσωπίτης νομὸς, ἐν ᾧ ἀφροδίτης πόλις, ὥσπερ δὲ καὶ μενδήσιον σόμα, καὶ

τὸ τανιτικὸν, λίμνη μεγάλη. καὶ ὁ μενδήσιος νομὸς, καὶ ὁ λεοντοπολίτης, καὶ πόλις ἀφροδίτης, καὶ ὁ φαρβαιτίτης νομὸς. εἶτα τὸ τανιτικὸν σόμα, ὅ τινες σαϊτικὸν λέγουσι. καὶ ὁ τανίτης νομὸς, καὶ πόλις ἐν αὐτῇ μεγάλη τάνις. μεταξὺ δ' αὐτοῦ τοῦ ταναϊτικοῦ, καὶ τοῦ πηλουσιακοῦ λίμναι, καὶ ἕλη μεγάλα καὶ συνεχῆ, κώμας ἔχοντα. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ πηλούσιον ὑκλῳ πόδικείμενα ἔχει ἕλη, ἃ τινες βαλβρα καλοῦσι, καὶ τέλματα. ᾤκισται δ' ἀπὸ θαλάττης ἐν πλείοσιν, ἢ εἴκοσι σταδίοις. ἐν ᾗ κλῆρος ἐστὶ τοῦ τείχους σταδίους εἴκοσιν. ὠνόμασται δ' ἀπὸ τοῦ πηλοῦ, τῇ τὴν τέλμασιν. ταύτην δὲ καὶ δυσείσβολός ἐστιν ἡ αἴγυπτος ἐκ τῶν ἑωθινῶν τόπων τὴν κατὰ φοινίκην, καὶ τὴν ἰουδαίαν. καὶ ἐκ τῆς ἀραβίας δὲ τὴν ἀκανθώδη, ἣ τις ὀρθὴ προσέχῃς, ὅσα τοιαῦτα ὠδὶ τὴν αἴγυπτον ἡ ὁδός. ἡ δὲ μεταξὺ τοῦ νείλου καὶ τοῦ ἀραβίου κόλπου, ἀραβία μὲν ὅλη, καὶ ἐπί γε τὴν ἄκραν αὐτῆς ἵδρυται ὁ πηλούσιον. ἀλλ' ὅμως ἅπασα ὅτι, καὶ ἄβατος σχεδὸν πεπόηται. ὁ δὲ μεταξὺ ἰσθμὸς τοῦ πηλουσίου, καὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ καθ' ἡρῴων πόλιν, ἐν ᾧ κόλπῳ μέν ὅτι σταδίων. ὡς δὲ ποσειδώνιός φησίν, ἑκατὸν καὶ μικρὸν ταύτης ὑπερθε δὲ τοῦ ὀσειριδος ἄσυλον, ἐν ᾧ κεῖσθαι τὸν ὄσειριν φασίν. ἀμφισβητοῦσι δ' οὐ τοῦτον πολλοί, καὶ μάλιστα οἱ τὰς φυλὰς οἰκοῦντες τὰς ὑπὲρ συλίνης, καὶ ἡ ἐλεφαντίνης. μυθολογοῦσι γὰρ δὴ, λόγῳ ἢ ἴσης κατὰ πολλοὺς τρόπους κατὰ γῆς θεῖναι σορὸν τοῦ ὀσειριδος.

ingens lacus, & Mendesia præfectura, & Leontopolitana, & Veneris ciuitas, & Pharbetica præfectura. Postea Taniticum ostium, quod nonnulli Saiticum uocant, & Tanitica præfectura, et Tanis maxima in eo ciuitas. Inter Taniticum Pelusiacumq; ostium sunt lacus, & maximæ & continuæ paludes, in quibus crebri sunt uici. Pelusium quoq; circum circa paludes habet, quas nõnulli Bathra uocant. Atq; etiam loca cœnosa habitantur ad mare, ad stadia supra XX. muri ambitum habet stadiorum XX. à luto ac cœno dictũ est. Ex hac parte Aegyptus difficilem ingressum habet. Ex orientalibus partibus Phœnicia, ac Iudæa. Item ex Arabia Nabatæa, quæ continua est, aditus in Aegyptũ patet. Arabia inter Nilum iacet, & Arabicũ sinum, & in extremis eius partibus situm est Pelusium: uerùm tota deserta est, & exercitui inuia. Isthmus qui inter Pelusium est, atque recessum, qui ad Heroum urbem pertendit, noningentorum est stadiorum: ut uerò Posidonius putat, ad mille & quingenta nõ peruenit: & ad id quòd siccus est, et arenosus, multos serpentes habet, qui latitant in arena. Ex Schedia Memphim nauiganti ad dextram sunt uicini plurimi usq; in lacum Mariam, è quib. est, is qui Chabriæ uicus appellatur. Ad flumen est Hermopolis, deinde Gynęcopolis, et Gynęcopolitana prefectura: deinceps Momemphis, & Momemphitica præfectura. Inter hæc sunt fossæ plurimæ, in Maræotim emittentes. Momemphitæ Venerem colunt, & sacram uaccam alunt, quemadmodũ Memphitæ. Apis quidem in Memphi, at in Heliopoli Mneuis. Ii enim dij apud eos putantur, alij uerò apud alios. Nam multi, & in Delta & extra Delta, alij marem, alij fœminam bouem alunt, qui tamen non putãtur dei, sed sacri. Vltra Memphim sunt nitrariæ duæ, quæ nitrum plurimum ferunt, unde Nitrioticа præfectura est. Hic Serapis colitur, & apud hos solum in Aegypto ouis mactat, non procul hinc est ciuitas nomine Menelaus. Ad sinistram uerò in ipso Delta flumẽ est Naucratis, duobus schœnis à flumine distat Sais, & paulo supra eam est Osiridis asylum, in quo Osyrim facere arbitrantur. quãq; multi de hoc ambigũt, ij præsertim qui supra Syenẽ et Elephantinã habitãt. Fabulãtur enim, Ilim multis in locis sub terrã Osiridis aluce lũposuisse,

sed unus tamen Osirim habebat, quem uerò sciebat, id fecit latere uolens Typhonem, ne ueniens corpus ex sepulchro erueret. Atque ab Alexandria quidem ad ipsius Delta uerticem hæc peragratio est. Artemidorus dicit octo ac uiginti schœnorum adnauigationem esse, id est octingenta & quadraginta stadia, tricenûm stadiorum schœnum faciens. Nobis autem nauigantibus alia atque alia schœnorum mensura distantias reddiderunt, ut quibusdam in locis quadragenûm stadiorum schœnum, ac plurium esse concederent. Quòd autem etiam apud Aegyptios inconstãs sit schœnorum mensura, ipse Artemidorus deinceps declarat. à Memphi enim usque in Thebaidem schœnos singulos facit centum ac uiginti stadiorum, à Thebaide usque in Syenen sexaginta.

A' Pelusio ad eundem uerticem nauigantibus schœnos quinque ac uiginti dicit, stadia septingenta & quinquaginta, eadem mensura usus. Dicit insuper eam esse primam fossam à Pelusio procedenti, quæ lacus eos implet, qui ad paludes uocantur. Atque ij quidem duo sunt, & ad sinistram magni fluminis iacent. Supra Pelusium in Arabia dicit esse alios quosdam lacus, & fossas in eisdem partibus extra Delta. Secus alterum lacum est præfectura Sethreitica, quæ una ex decem numeratur, quæ in Delta sunt. In hos lacus aliæ duæ fossæ conueniunt. Est alia quæ in Rubrum mare & Arabicum sinum emittit, & in urbem Arsinoen, quam nonnulli Cleopatridem uocant, atque per eos lacus fluit, qui Amari uocantur, qui quidem prius amari erant: sed facta fossa, & admixto flumine, sunt immutati. Ac nunc quidem amœni sunt, & aquatilibus uolucribus pleni. Fossa primùm à Sesostri incisa est, ante res Troianas. nonnulli eam à Psammiticho puero, morte intercipiente, solum inchoatam putant. Postea à Dario primo eius rei successore, falsa opinione persuaso, penè perfectum opus derelictum esse. Persuasus est enim, Rubrum mare Aegypto sublimius: unde si intermedius isthmus incideretur, Aegyptum à mari obrutum iri. Ptolemaici quidem reges eum incidentes, euripum clausum fecerunt, ut cum uellent in exterius mare nauigarẽt, ac rursum sine prohibitione reuerterentur.

μία δὲ τούτων ἦν ἔχουσα τὸν Ὄσιριν, ἀφανὴς πᾶσι. τοῦτο δὲ πράξειε λαθεῖν βουλομένη τὸν Τυφῶνα, μὴ ἐπελθὼν ἐκρίψῃ τὸ σῶμα τῆς θήκης. ἀπὸ μὲν δὴ Ἀλεξανδρείας ἐπὶ τὴν τοῦ Δέλτα κορυφὴν αὕτη ἡ περιήγησις. φησὶ δ' ὁ Ἀρτεμίδωρος σχοίνων ὀκτὼ, καὶ εἴκοσι τὸν ἀνάπλουν. τοῦτο δ' εἶναι σταδίων ὀκτακοσίων τετταράκοντα, λογιζόμενος τριακοντάσταδιον τὴν σχοῖνον, ἡμῖν μέντοι πλέουσιν ἄλλοτ' ἄλλῳ μέτρῳ χρώμενοι τῶν σχοίνων, ἀπεδίδοσαν τὰ διαστήματα, ὥστε καὶ τετταράκοντα σταδίους, καὶ ἔτι μείζους κατὰ τόπους ὁμολογεῖσθαι παρ' αὐτῶν. καὶ διότι παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις ἄστατόν ἐστι τὸ τῆς σχοίνου μέτρον, αὐτὸς Ἀρτεμίδωρος ἐν τοῖς ἑξῆς δηλοῖ. ἀπὸ μὲν γὰρ Μέμφεως μέχρι Θηβαΐδος τὴν σχοῖνον ἑκάστην φησὶν εἶναι σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν· ἀπὸ δὲ τῆς Θηβαΐδος μέχρι Συήνης, ἑξήκοντα· ἀπὸ δὲ Πηλουσίου πρὸς τὴν αὐτὴν ἀναπλέουσι κορυφὴν, σχοίνους μὲν πέντε, καὶ εἴκοσι φησί· σταδίους δὲ ἑπτακοσίους πεντήκοντα τῷ αὐτῷ μέτρῳ χρησάμενος. πρῶτον δ' ἐκ τοῦ Πηλουσίου προελθοῦσιν εἶναι διώρυγα τὴν πληροῦσαν τὰς κατὰ τὰ ἕλη καλουμένας λίμνας. αἳ δύο μέν εἰσιν, ἐν ἀριστερᾷ δὲ κεῖνται τοῦ μεγάλου ποταμοῦ ὑπὲρ τὸ Πηλούσιον ἐν τῇ Ἀραβίᾳ. καὶ ἄλλας δὲ λίμνας λέγει καὶ διώρυγας ἐν τοῖς αὐτοῖς μέρεσιν ἔξω τοῦ Δέλτα. ἔστι δὲ καὶ νομὸς Σεθρωίτης παρὰ τὴν ἑτέραν λίμνην. ἕνα δὲ τῶν δέκα τῶν ἐν τῷ Δέλτα διαριθμεῖται, καὶ τοῦτον. εἰς δὲ τοσαύτας λίμνας συμβάλλουσι, καὶ ἄλλαι δύο διώρυγες. ἄλλη δ' ἐστὶν ἐκδιδοῦσα εἰς τὴν Ἐρυθρὰν, καὶ τὸν Ἀράβιον κόλπον, καὶ πόλιν Ἀρσινόην, ἣν ἔνιοι Κλεοπατρίδα καλοῦσι. διαρρεῖ δὲ καὶ διὰ τῶν πικρῶν καλουμένων ἐρυθρῶν, αἳ πρότερον μὲν ἦσαν πικραί. τμηθείσης δὲ τῆς διώρυγος τῆς λεχθείσης, μετεβάλλοντο τῇ κράσει τοῦ ποταμοῦ, καὶ νῦν εἰσιν εὔοψοι. μεσταὶ δὲ καὶ τῶν λιμναίων ὀρνέων. ἐτμήθη δ' ἡ διῶρυξ κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπὸ Σεσώστριος πρὸ τῶν Τρωϊκῶν. οἱ δὲ ὑπὸ τοῦ Ψαμμιτίχου παιδὸς, ἀρξαμένου μόνον, εἶτ' ἐκλιπόντος τὸν βίον, ὕστερον δὲ ὑπὸ Δαρείου τοῦ πρώτου διαδεξαμένου τὸ ἑξῆς ἔργον. καὶ οὗτος δὲ δόξῃ ψευδεῖ πεισθεὶς ἀφῆκε τὸ ἔργον περὶ συντέλειαν ἤδη. ἐπείσθη γὰρ μετεωροτέραν εἶναι τὴν Ἐρυθρὰν θάλατταν τῆς Αἰγύπτου. καὶ εἰ διακοπείη πᾶς ὁ μεταξὺ ἰσθμὸς, ἐπικλυσθήσεσθαι τῇ θαλάττῃ τὴν Αἴγυπτον. οἱ μέντοι Πτολεμαϊκοὶ βασιλεῖς διακόψαντες, κλειστὸν ἐποίησαν τὸν εὔριπον, ὥστε βούλοιντο ἐκπλεῖν ἀκωλύτως εἰς τὴν ἔξω θάλατταν, καὶ εἰσπλεῖν πάλιν. εἴρηται δὲ καὶ περὶ τῶν ὑδάτων ἐπιφανείας ἐν τοῖς πρώτοις ὑπομνήμασι.

πλησίον

πλησίον δὲ τῆς Ἀρσινόης, καὶ ἡ τῶν Ἡρώων ἐστὶ πόλις, καὶ ἡ Κλεοπατρὶς ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, τῷ πρὸς Αἴγυπτον, καὶ λιμένες, καὶ κατοικίαι. διώρυγες δὲ πλείους, καὶ λίμναι πλησιάζουσαι τούτοις. ἐνταῦθα δ' ἐστὶ καὶ ὁ Φαγρωριοπολίτης νομός. καὶ πόλις Φαγρωριόπολις. ἡ δ' ἀρχὴ τῆς διώρυγος τῆς ἐκδιδούσης εἰς τὴν Ἐρυθρὰν, ἀπὸ κώμης ἄρχεται Φακούσης, ᾗ συνεχής ἐστι, καὶ ἡ Φίλωνος κώμη. πλάτος δ' ἔχει πηχῶν ἑκατὸν διῶρυξ. βάθος δ' ὅσον ἀρκεῖ μυριοφόρῳ νηΐ. οὗτοι δ' οἱ τόποι πλησιάζουσι τῇ κορυφῇ τοῦ Δέλτα. αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ Βουβαστὸς πόλις, καὶ ὁ Βουβαστίτης νομός. καὶ ὑπὲρ αὐτὸν ὁ Ἡλιοπολίτης νομός. ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ἡ τοῦ Ἡλίου πόλις, ἐπὶ χώματος ἀξιολόγου κειμένη, τὸ ἱερὸν ἔχουσα τοῦ Ἡλίου. καὶ τὸν βοῦν τὸν Μνεῦιν ἐν σηκῷ τινὶ τρεφόμενον, ὃς παρ' αὐτοῖς νενόμισται θεός, ὥσπερ καὶ ἐν Μέμφει ὁ Ἆπις. πρόκεινται δὲ τοῦ χώματος λίμναι, τὴν ἀνάχυσιν ἐκ τῆς πλησίον διώρυγος ἔχουσαι. νυνὶ μὲν οὖν ἐστι πανέρημος ἡ πόλις, τὸ ἱερὸν ἔχουσα τῷ Αἰγυπτίῳ τρόπῳ κατεσκευασμένον ἀρχαῖον, ἔχον πολλὰ τεκμήρια τῆς Καμβύσου μανίας, καὶ ἱεροσυλίας, ὃς τὰ μὲν πυρὶ, τὰ δὲ σιδήρῳ διελωβᾶτο τῶν ἱερῶν, ἀκρωτηριάζων, καὶ περικαίων, καθάπερ καὶ τοὺς ὀβελίσκους, ὧν δύο καὶ εἰς Ῥώμην ἐκομίσθησαν οἱ μὴ κεκακωμένοι τελέως, ἄλλοι δ' εἰσὶ κἀκεῖ, καὶ ἐν Θήβαις τῇ νῦν Διοσπόλει, οἱ μὲν ἑστῶτες ἀκμὴν πυρίβρωτοι, οἱ δὲ καὶ κείμενοι. τῆς δὲ κατασκευῆς τῶν ἱερῶν ἡ διάθεσις τοιαύτη, κατὰ τὴν εἰσβολὴν τὴν εἰς τὸ τέμενος, λιθόστρωτόν ἐστιν ἔδαφος, πλάτος μὲν ὅσον πλεθριαῖον, ἢ καὶ ἔλαττον, μῆκος δὲ καὶ τριπλάσιον, καὶ τετραπλάσιον. ἔστιν ὅπου καὶ μεῖζον. καλεῖται δὲ δρόμος τοῦτο, καθάπερ Καλλίμαχος εἴρηκεν· Ὁ δρόμος ἱερὸς οὗτος Ἀνούβιδος. διὰ δὲ τοῦ μήκους παντὸς ἑξῆς ἐφ' ἑκάτερα τοῦ πλάτους σφίγγες ἵδρυνται λίθιναι, πήχεις εἴκοσιν, ἢ μικρῷ πλέους, ἀπ' ἀλλήλων διέχουσαι, ὥσθ' ἕνα μὲν ἐκ δεξιῶν εἶναι στίχον τῶν σφιγγῶν, ἕνα δ' ἐξ εὐωνύμων. μετὰ δὲ τὰς σφίγγας πρόπυλον μέγα, εἶτ' ἄλλο προελθόντι πρόπυλον, εἶτ' ἄλλο. οὐκ ἔστι δὲ διωρισμένος ἀριθμὸς, οὔτε τῶν προπύλων, οὔτε τῶν σφιγγῶν, ἀλλὰ δ' ἐν ἄλλοις ἱεροῖς, ὥσπερ τὰ μήκη, καὶ τὰ πλάτη τῶν δρόμων. μετὰ δὲ τὰ προπύλαια, ὁ νεὼς πρόναον ἔχων μέγαν, καὶ ἀξιόλογον. τὸν δὲ σηκὸν σύμμετρον, ξόανον δ' οὐδὲν, ἢ οὐκ ἀνθρωπόμορφον, ἀλλὰ τῶν ἀλόγων ζώων τινός. τοῦ δὲ προνάου παρ' ἑκάτερον πρόκειται τὰ λεγόμενα πτερά. ἔστι δὲ ταῦτα ἰσοϋψῆ τῷ νεῷ τείχη δύο,

De aquarũ autẽ effusione in superioribus cõmentarijs dictũ est. Arsinoe proxima est Heroum ciuitas, & Cleopatris in Arabici sinus recessu, qui est Aegyptũ uersus. item portus & habitationes, & fossæ complures, & lacus ijs uicini. Hoc in loco est Phagroriopolitana præfectura, & Phagroriopolis ciuitas: fossæ autem in mare Rubrũ emittentis initium est, à uico Phacusa, cui continuus est Philonis uicus. Fossa latitudinem habet cubitorũ C, profundum quantũ nauigio satis sit multa ac immensa ferenti. Hæc loca ipsius Delta uertici proxima sunt. Ibi est Bubastus ciuitas, & Bubastica præfectura, supra quam est regio Heliopolitana, ubi Solis ciuitas est in aggere ingenti posita, quę Solis templũ habet, & Mneuim bouem, qui in septo quodã nutritur, & ab Heliopolitanis pro deo habetur, quemadmodum et Apis Memphitis. Ante aggerem lacus iacent, in quos propinquæ fossæ refunduntur. Nũc omnino urbs deserta est. In ea est peruetustũ templũ, Aegyptio more structum, quod multis indicijs Cambysis insaniam, ac sacrilegiũ ostentat. Cãbyses enim templa partim igni, partim ferro deuastabat, mutilans, excindẽs, amburẽs, quẽadmodũ & obeliscos: quorũ duo Romã delati sunt, nõ omnino deleti. Alij adhuc ibi & Thebis sunt, quæ nunc Diospolis nominatur, alij stantes aciem igni exesi, alij iacentes. Templorum fabrica sic se habet: In ingressu fani est pauimẽtum, latitudine quidem iugeri, aut paulo minus, longitudine uerò tripla quadrupláue, et quibusdam in locis etiã magis. atq; hoc quidem dromus dicitur, ut Callimachus inquit,

Dromus hic sacer est Anubidis.

Per totam longitudinem protinus ex utraque latitudinis parte sunt positæ lapideæ sphinges, uigenis cubitis, uel paulo pluribus inter se distantes: & alter sphingum ordo est à dextra, alter à sinistra. Post sphinges uestibulum ingens, procedenti ulterius aliud uestibulum, postea aliud, & neque uestibulorum, neque sphingum diffinitus est numerus. In alijs uerò templis alia, quemadmodum longitudines, & latitudines dromorũ. Post uestibula est templum quod ingens protemplũ habet, ac memoratu dignum, & septum commensuratũ; simulacrũ uerò nullũ, aut nõ in hominis formam, sed bruti alicuius. Ex utraq; parte protempli præiacẽt eæ, quæ pinnæ appellantur. Ii sunt duo parietes, æque alti atq; templum,

in initio inter se distantes paulo plus, quàm sit lata templi crepido. Postea in anteriorem partem procedunt ad inclinãtes lineas, usq; ad L aut LX cubitos. Hi parietes ingentium simulacrorum sculpturas habent, Hetruscis & antiquis Græciæ operibus persimilium. Est etiam domus quædã multis colũnis structa, sicuti Memphi Barbarica fabrica. Nam prӕterquam quòd columnæ multæ sunt, & ingentes, et multiplici ordine cõstitutę, nihil pictum aut elegans habet, sed potius uanum quendam laborem præ se fert. Heliopoli domos amplas uidimus, in quib. sacerdotes habitabant. Immò dicunt hanc olim sacerdotum habitationem fuisse, hominum philosophiæ & astronomiæ deditorum. Nunc is ordo ac studium defecit. nec quisquam nobis tali exercitio præesse ostendebatur, sed homines tantum qui sacrificia curarent, atq; ritus eos peregrinis commonstrarent. Secutus uerò est Aemilium Gallum, ducem ex Alexandria nauigantem in Aegyptum, quidam nomine Chæremon, qui eiusmodi scientiam tenere se simulabat: sed ut ignarus & ostentator, plurimum deridebatur. Ostentabantur itaq; ibi sacerdotũ domicilia & loca, ubi Eudoxus & Plato habitauerãt. Nam Eudoxus cum Platone eò profectus est: & ambo cum sacerdotibus annos tredecim sunt uersati, ut quidam uolunt. Nam cum sacerdotes illi & in rerum cœlestium scientia præstarent, essent'que mystici & incommunicabiles, tamen & tempore & obsequio exorati, nonnulla præcepta commonstrarunt. plurima autem Barbari occultabant. Ii excurrentes diei ac noctis particulas CCC & LXV diebus, in anni complementum tradiderunt. Ignorabatur annus eo tempore apud Græcos, quemadmodum & alia permulta, quousque iuniores Astrologi ab ijs ea acceperunt, qui sacerdotum monumenta in Græcam linguam transtulerunt, & adhuc tum ab illis, tum à Chaldæis accipiunt. Hinc iam Nilus supra Delta est. cuius dextra sursum uersus nauigando, Libyam uocant, quemadmodum ea quæ Alexandriæ & Maræotidi proxima sunt: sinistra uerò, Arabiã, quare Heliopolis in Arabia est. In Libya uerò Cercesura ciuitas, ad Eudoxi speculas sita. Nam ante Heliopolim specula quędam ostendit, quemadmodũ et ante Gnidũ,

κατ' ἀρχὰς μὲν ἀφεστῶτα ἀπ' ἀλλήλων μικρὸν πλέον, ἢ τὸ πλάτος ἐστὶ τῆς κρηπῖδος τοῦ νεώ. ἔπειτ' εἰς τὸ πρόσθεν προϊόντι, κατανευούσας γραμμὰς μέχρι πηχῶν πεντήκοντα, ἢ ἑξήκοντα. ἀναγλυφὰς δ' ἔχουσιν οἱ τοῖχοι οὗτοι μεγάλων εἰδώλων, τοῖς τυρρηνικοῖς, καὶ τοῖς ἀρχαίοις σφόδρα τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησι δημιουργημάτων. ἔστι δέ τις καὶ πολύστυλος οἶκος καθάπερ ἐν Μέμφει, βαρβαρικὴν ἔχων τὴν κατασκευήν. πλὴν γὰρ τοῦ μεγάλων εἶναι, καὶ πολλῶν, καὶ πολυστίχων τῶν στύλων, οὐδὲν ἔχει χάριεν, οὐδὲ γραφικόν, ἀλλὰ ματαιοπονίαν ἐμφαίνει μᾶλλον. ἐν δὲ τῇ Ἡλιουπόλει, καὶ οἴκους εἴδομεν μεγάλους, ἐν οἷς διέτριβον οἱ ἱερεῖς. μάλιστα γὰρ δὴ ταύτην κατοικίαν ἱερέων γεγονέναι φασὶ τὸ παλαιόν, φιλοσόφων ἀνδρῶν, καὶ ἀστρονομικῶν. ἐκλέλοιπε δὲ καὶ τοῦτο νυνὶ τὸ σύστημα, καὶ ἡ ἄσκησις. ἐκεῖ μὲν οὖν οὐδεὶς ἡμῖν ἐδείκνυτο τῆς τοιαύτης ἀσκήσεως προεστώς, ἀλλ' οἱ ἱεροποιοὶ μόνον, καὶ ἐξηγηταὶ τοῖς ξένοις τῶν περὶ τὰ ἱερά. παρηκολούθει δέ τις ἐξ Ἀλεξανδρείας ἀναπλέοντι εἰς τὴν Αἴγυπτον, Αἰμυλίῳ Γάλλῳ τῷ ἡγεμόνι Χαιρήμων τοὔνομα, προσποιούμενος τοιαύτην τινὰ ἐπιστήμην, γελώμενος δὲ τὸ πλέον, ὡς ἀλαζὼν, καὶ ἰδιώτης. ἐκεῖ οὖν ἐδείκνυντο οἵ τε τῶν ἱερέων οἶκοι, καὶ Πλάτωνος, καὶ Εὐδόξου διατριβαί. συνανέβη γὰρ δὴ τῷ Πλάτωνι, ὁ Εὔδοξος δεῦρο, καὶ συνδιέτριψαν ἱερεῦσιν ἐκεῖνοι ἐνταῦθα τρεισκαίδεκα ἔτη, ὡς εἴρηταί τισι. περιττοὺς γὰρ ὄντας κατὰ τὴν ἐπιστήμην τῶν οὐρανίων, μυστικοὺς δὲ καὶ δυσμεταδότους τῷ χρόνῳ καὶ ταῖς θεραπείαις ἐξελιπάρησαν, ὥστε τινὰ τῶν θεωρημάτων ἱστορῆσαι. τὰ πολλὰ δὲ ἀπεκρύψαντο οἱ βάρβαροι. οὗτοι δὲ τὰ ἐπιτρέχοντα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς μόρια ταῖς τριακοσίαις ἑξήκοντα πέντε ἡμέραις εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐνιαυσίου χρόνου παρέδοσαν. ἀλλ' ἠγνοεῖτο τέως ὁ ἐνιαυτὸς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὡς καὶ ἄλλα πλείω, ἕως οἱ νεώτεροι ἀστρολόγοι παρέλαβον παρὰ τῶν μεθερμηνευσάντων εἰς τὸ ἑλληνικὸν τὰ τῶν ἱερέων ὑπομνήματα. καὶ ἔτι νῦν παραλαμβάνουσι τὰ ἀπ' ἐκείνων, ὁμοίως καὶ τὰ τῶν Χαλδαίων. ἐντεῦθεν δὴ ὁ Νεῖλός ἐστιν ὁ ὑπὲρ τοῦ Δέλτα. τούτου δὲ τὰ μὲν δεξιὰ καλοῦσι Λιβύην, ἀναπλέοντι. ὥσπερ καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ τὴν Μαρεῶτιν. τὰ δ' ἐν ἀριστερᾷ Ἀραβίαν. ἡ μὲν οὖν Ἡλιοπολῖτις ἐν τῇ Ἀραβίᾳ ἐστίν. ἐν δὲ τῇ Λιβύῃ Κερκέσουρα πόλις κατὰ τὰς Εὐδόξου κειμένη σκοπάς. δείκνυται γὰρ σκοπή τις πρὸ τῆς Ἡλίου πόλεως, καθάπερ καὶ πρὸ

τῆς Κνίδου, καθ' ἣν ἐσημειοῦτο ἐκεῖνος τῶν οὐρανίων τινὰς κινήσεις. ὁ δὲ νομὸς Λητοπολίτης οὗτος. ἀναπλεύσαντι δ' ἐστὶ Βαβυλὼν φρούριον ἐρυμνόν, ἀποστάντων ἐνταῦθα Βαβυλωνίων τινῶν, εἶτα διαπραξαμένων ἐνταῦθα κατοικίαν παρὰ τῶν βασιλέων. νυνὶ δ' ἐστὶ στρατόπεδον ἑνὸς τῶν τριῶν ταγμάτων τῶν φρουρούντων τὴν Αἴγυπτον. ῥάχις δ' ἐστὶν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου καὶ μέχρι Νείλου καθήκουσα, δι' ἧς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τροχοὶ καὶ κοχλίαι τὸ ὕδωρ ἀνάγουσιν, ἀνδρῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐργαζομένων, δεσμίων. ἀφορῶνται δ' ἐνθένδε τηλαυγῶς αἱ πυραμίδες ἐν τῇ περαίᾳ ἐν Μέμφει, καὶ εἰσὶ πλησίον. ἐγγὺς δὲ καὶ ἡ Μέμφις αὐτή, τὸ βασίλειον τῶν Αἰγυπτίων. ἔστι γὰρ ἀπὸ τοῦ Δέλτα τρίσχοινον εἰς αὐτήν. ἔχει δὲ ἱερά, τό τε τοῦ Ἄπιδος, ὅς ἐστιν ὁ αὐτὸς καὶ Ὄσιρις. ὅπου ὁ βοῦς ὁ Ἄπις ἐν σηκῷ τινι τρέφεται, θεὸς ὡς ἔφην νομιζόμενος, διάλευκος τὸ μέτωπον καὶ ἄλλα τινὰ μικρὰ τοῦ σώματος. τὰ δ' ἄλλα μέλας, οἷς σημείοις ἀεὶ κρίνουσι τὸν ἐπιτήδειον εἰς τὴν διαδοχήν, ἀπογενομένου τοῦ τὴν τιμὴν ἔχοντος. ἔστι δ' αὐλὴ προκειμένη τοῦ σηκοῦ, ἐν ᾗ καὶ ἄλλος σηκὸς τῆς μητρὸς τοῦ βοός. εἰς ταύτην δὲ τὴν αὐλὴν ἐξαφιᾶσι τὸν Ἄπιν καθ' ὥραν τινά, καὶ μάλιστα πρὸς ἐπίδειξιν τοῖς ξένοις. ὁρῶσι μὲν γὰρ καὶ διὰ τῆς θυρίδος ἐν τῷ σηκῷ. βούλονται δὲ καὶ ἔξω. ἀποσκιρτήσαντα δ' ἐν αὐτῇ μικρά, ἀναλαμβάνουσι πάλιν εἰς τὴν οἰκείαν στάσιν. τότε δὴ τοῦ Ἄπιδός ἐστιν ἱερὸν παρακείμενον τῷ Ἡφαιστείῳ, καὶ αὐτὸ τὸ Ἡφαίστειον πολυτελῶς κατεσκευασμένον, ναοῦ τε μεγέθει, καὶ τοῖς ἄλλοις. πρόκειται δ' ἐν τῷ δρόμῳ τούτῳ ταύρων ἀγῶνας συντελεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους οὓς ἐπιτηδὲς τρέφουσί τινες ὥσπερ οἱ ἱπποτρόφοι. συμβάλλουσι γὰρ εἰς μάχην ἀφέντες. ὁ δὲ κρείττων νομισθεὶς, ἄθλου τυγχάνει. ἔστι δ' ἐν Μέμφει καὶ Ἀφροδίτης ἱερόν, θεᾶς Ἑλληνίδος νομιζομένης, τινὲς δὲ Σελήνης ἱερόν εἶναί φασιν. ἔστι δὲ καὶ Σαράπιον ἐν ἀμμώδει τόπῳ σφόδρα, ὥσθ' ὑπ' ἀνέμων θῖνας ἄμμων σωρεύεσθαι, ἀφ' ὧν αἱ σφίγγες. αἱ μὲν καὶ μέχρι τῆς κεφαλῆς ἑωρῶντο ὑφ' ἡμῶν κατακεχωσμέναι, αἱ δ' ἡμιφανεῖς, ἐξ ὧν εἰκάζειν παρῆν τὸν κίνδυνον, εἰ βαδίζοντι πρὸς τὸ ἱερὸν λαῖλαψ ἐπιπέσοι. πόλις δ' ἐστὶ μεγάλη τε καὶ εὔανδρος, δευτέρα μετὰ Ἀλεξάνδρειαν μιγάδων ἀνδρῶν, καθάπερ καὶ τῶν ἐκεῖ συνῳκισμένων. πρόκεινται δὲ καὶ λίμναι τῆς πόλεως καὶ τῶν βασιλείων, ἃ νῦν μὲν κατέσπασται, καὶ ἔστιν ἔρημα. ἵδρυται δ' ἐφ' ὕψους καθήκοντα μέχρι τοῦ κάτω τῆς πόλεως ἐδάφους. συνάπτει δ' ἄλσος αὐτῷ καὶ λίμνη. τετταράκοντα δ' ἀπὸ τῆς πόλεως σταδίους προελθόντι

ad quam ille cœlestiũ motus adnotabat, atq; præfectura hęc Litopolitana nominatur. Vlterius adnauiganti est Babylon castellum natura munitum, à Babylonijs quibusdam conditum: qui huc secedẽtes, hoc in loco habitationẽ à regibus impetrarunt. Nunc in ea collocata est una ex tribus legionibus, quæ Aegyptum custodiunt. Ab hoc loco usq; ad Nilum, iugum quoddam descendit, per quod aqua rotis, & cochlijs à flumine trahitur C. & L. hominibus captiuis cõtinuè operantibus. Hinc Pyramides, quę apud Memphim sunt, in ulteriore regione manifestè apparẽt, quæ quidem propinquæ sunt. Propinqua est etiam Memphis Aegyptiorum regia. tribus enim schœnis distat à Delta. Ea Apidis templum habet, qui idem est, qui Osiris. Ibi bos Apis in septo quodam alitur, & ut diximus apud eos pro deo habetur, albus frontem, & quasdam paruas corporis partes, cętera uerò niger, quib. signis iudicant qui sit ad successionem idoneus, alio uita functo. Ante id septum aula quædam iacet, in qua est aliud septum matris eius bouis. In hanc aulam nonnunquam Apis emittitur, præsertim ut peregrinis ostendatur. Videtur enim per fenestram quandam in septo, & extra etiam, si uelint. Vbi uerò paululum lasciuierit, rursum in propriam mansionem recipitur. Apidis templum Vulcanio adiacet, ædis ac cæterarum rerum magnitudine sumptuose structo. In fronte Dromi Colossus iasset, ex integro lapide. In hoc Dromo taurorum certamina fieri solent, inter se pugnantium, quos nõnulli dedita opera ad hoc ipsum alunt, quemadmodum nonnulli equos. Nam diuisi inter se pugnam committunt: qui uictor iudicatur, præmium habet. Memphi est Veneris fanum, quæ Græca dea censetur, quidam Lunæ id dicunt. Est etiam Serapium, in loco ualde arenoso, adeò ut areneæ cumuli à uentis exaggerentur. In ijs sphinges erant, quarum aliæ usque ad caput obrutæ uidebantur, aliæ ex dimidio apparebant, quibus ex rebus periculum considerari potest, si ad templũ eunti turbo incidisset. Vrbs magna est, & populosa, & secunda post Alexandriã, mixtis hominibus referta, qui eò commigrarunt. Iacent lacus in fronte urbis, & regiarum, quæ nunc dirutæ sunt & desertæ. Sitæ erant in loco edito, & usq; ad inferiorem urbis partẽ descendebant, ubi lacus et lucus iungebatur. quadraginta stadijs ab urbe progredienti est mon-

montanum quoddam supercilium, in quo stant multæ Pyramides regum sepulturæ. Earum tres eximiæ sunt, sed duæ inter septem orbis spectacula adnumerantur. Singula altitudine stadij, figura quadrata, altitudinem habentes paulo maiorem quolibet latere, & paulo altera maior. In media ferè laterum altitudine, ingens lapis extat, in quo cochlius est obliquus usque ad sepulturam. Atque eæ inter se proximæ in eodem sunt plano. Vlterius in maiore montis altitudine est tertia multo primis duabus minor, maiore tamen impensa structa. Nam ab ipsis ferè fundamentis usque ad medium constat ex nigro lapide, ex quo mortaria faciunt, ab extremis Aethiopiæ montibus delato: qui cum & durus sit, & operatu difficilis, reddidit opus sumptuosum. Hæc dicitur meretricis sepultura, ab amantibus effecta. Eam mulierem Sappho carminum poetria Dorichan uocat, & fratris sui Charaxi amicam, cum Lesbium uinum negotiator Naucratim cõportaret. Alij eam Rhodopem nominant, atque fabulam quandam narrant, quòd ea dum lauaretur, aquila alterum ex calceis ẽ manu ancillæ correptum, Memphim deportarit: & in sublime supra regis uerticem iura dantis elata, calceum in illius gremium demiserit: & quòd ille calcei concinnitate & rei miraculo permotus, per totam regionem misit ad eam inquirendam, quæ huiusmodi calceum ferret: & quòd ea in urbe Naucraticarum inuenta, atque adducta, & regis uxor fuerit, post mortem uerò hanc sepulturam habuerit. Sed unum ex miraculis à nobis in Pyramidibus uisum, haudquaquam prætereundum est. Acerui quidam ex tritura lapidum, ante Pyramides iacent, in quibus lapilli & forma, & magnitudine lentis inueniuntur, quidam ut hordei grana, quæ semidecorticata excurrunt. Dicunt reliquias ciborum, qui operantibus supererant, in lapidem induratas: quod quidem satis uidetur uerisimile. Nam & apud nos collis quidam est oblongus, in campo situs, qui tofi calculis in modum lentis plenus est. Maritimi quoque & fluuiales calculi eandem ferè ambiguitatem præstant, sed ij propter motum, qui in aqua fit, rationem aliquam habent, in illis uerò consideratio dubia est. Dictum est, quòd circa loca, ubi lapides effodiuntur,

ἐρεινή πις ὀφρὺς ὄρους, ἐφ' ἧ πολλαὶ μὲν πυραμίδες εἰσὶ τάφοι τῶν βασιλέων. τρεῖς δ' ἀξιόλογοι, τὰς δὲ δύο τούτων καὶ ἐν τοῖς ἑπτὰ θεάμασι καταριθμοῦσιν. εἰσὶ γὰρ σταδιαῖαι τὸ ὕψος, τετράγωνοι τῷ σχήματι, ἑκάστης πλευρᾶς μικρῷ μεῖζον τὸ ὕψος ἐχούσης. μικρῷ δὲ καὶ ἡ ἑτέρα τῆς ἑτέρας ὀλίγῳ μείζων. ἔχει δ' ἐν ὕψει μέσως πως τῶν πλευρῶν λίθον ὀξαιρίσιμον. ἀφθόνῳ δὲ συνεχῆ ὀλίγα σκολιὰ μέχρι τῆς θήκης. οὗτοι μὲν οὖν ἐγγὺς ἀλλήλων εἰσὶ τῷ δ' ἀπέχω τῷ δ' ὠδὶ πέντε. πολὺ δὲ μείζων ὁ λιπαύνης καπεσκυασμένη. ἐκ γὰρ θεμελίων μέχρι μέσου σχεδόν τι, μέλαν ὁ λίθου ὄντος. ὀξ οὗ καὶ τὰς θυίας κατασκευάζουσι νομίζοντες πόρρωθεν. ἐκ τῶν γὰρ τῆς αἰθιοπίας ὀρῶν καὶ τῷ σκληρὸς εἶναι καὶ λυσιτελῆ τῷ πραγματείᾳ πᾶσι φέρει. λέγεται δὲ τῆς ἑταίρας πάφος γενομένης τοῦ τῶν ὁρασῶν, ἵνα σαφῶ μᾶλλον ἃ τῶν μελῶν ποιήτρια, καλεῖ λαρίχαν ὁρωμένην τὸν ἀδελφοῦ αὐτῆς χαράξου γεγονέναι, οἰνοπρᾶτον κατάγοντος εἰς ναύκρατιν λέσβιον κατ' ἐμποτείαν. ἄλλοι δ' ὀνομάζουσι ῥοδόπιν. μυθεύουσι δ' ὅτι λουομένης αὐτῆς, ἐν τῷ τοῦ ὑποδήματος τῶν αὐτῆς ἁρπάσας ἀετὸς πρὸς τῇ θράπεζῃ τῇ βασιλέως ἀνῆκε, κομίσαν εἰς μέμφιν· ἐν τῷ τοῦ βασιλέως δικαιοδοτικῷ, ὑπαίθριος γενόμενος, ἵζῃ κορυφῇ αὐτοῦ ῥίψαι τὸ ὑπόδημα εἰς τὸν κόλπον. ὁ δ' καὶ τῷ ῥυθμῷ τοῦ ὑποδήματος, καὶ τῷ πρόσθεν ἰδεῖν, πυθόμενος ἐμψύχειν εἰς τὴν χώραν ἔπεμψε τὴν ζήτησιν τῆς φορούσης αὐτὸ γυναικός. ἐν πολλῇ δ' εὑρεθεῖσα τῶν ναυκρατικῶν ἀναχθεῖσα καὶ γενομένη γυνὴ τοῦ βασιλέως, τελευτήσασα δὲ τοῦ λειχθέντος τύχοι τάφου. ἐν οἷς τι τῶν ὁραθέντων ὑφ' ἡμῶν ἐν ταῖς πυραμίσι πρόσθεν ἐξ ἄλλου παραλιπεῖν. ἐκ γὰρ τῆς λατύπης σωροί τινες πρὸ τῶν πυραμίδων λείπονται. ἐν τούτοις δ' εὑρίσκεται ψήγματα καὶ τύπῳ καὶ μεγέθει φακοειδῆ. ἐνίοις δὲ, καὶ ὡς ἂν πῖσμα οἷον ἡ μιλτώσεως ὑποστοιχεῖ. φασὶ δ' ἀπολιθωθῆναι λέψανα τῶν ὀργαζομένων τροφῆς. ὃ καὶ ἀπίθανον δὲ. καὶ γὰρ οἶνοι παρ' ἡμῖν, λόφος τις ὄντ ἐν πεδίῳ παραμήκης. οὗτος δὲ μέσος ψήφου φακοειδοῦς λίθου πορεύας, καὶ αἱ ποτάμιαι δὲ, καὶ αἱ θαλάττιαι, καὶ ψῆφοι, σχεδόν τι τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ὑποφαίνουσιν. ἀλλ' αὖται μὲν ἐν τῇ κινήσει τῇ ἀπὸ τοῦ ῥεύματος εὕρεσιν γλοιαν τινὰ ἔχουσιν, ἐκεῖ δ' ἀκριβεστέρα ἡ σκέψις. εἴρηται δ' ἐν ἄλλοις τὰ περὶ τοῦ μετάλλου τὰ λίβυκα, ἐξ ὧν

ἐξ ὧν αἱ πυραμίδες γεγόνασιν ἐν ὕψει τοῖς πυραμίσιν ἐν πόλει τῇ ἀραβίᾳ, πρωϊκὸν πεπαλεῖται πετρῶδες ἱκανῶς ὄρος· ἐν ᾧ λατομίαι ὑπ' αὐτῷ, καὶ λιμὴν πλησίον. ἔστι δὲ τῷ ποταμῷ, τροία καλουμένη, κατοικία παλαιὰ τῶν μενελέω συναποκλουσθησάντων ἀχαιῶν τρώων, καταμεινάντων δ' αὐτόθι. μεῖζον ἢ μέμφις ἄκανθος πόλις ὁμοίως ὡς ἐν τῇ λιβύῃ καὶ τὸ τοῦ ὀσιριδος ἱερὸν, καὶ τὸ ἄκανθος ἄλσος τὸ θηβαϊκῆς, ὀξ ἧς τὸ κόμμι. ἐν ὁ ἀφροδιτοπολίτης νόμος, καὶ ἡ ὁμώνυμος πόλις ἐν τῇ ἀραβίᾳ, ἐν ᾗ ἕλουσα βοῦς ἱερὰ τρέφεται. εἶθ' ὁ ἡρακλεώτης νομὸς ἐν νήσῳ μεγάλῃ, καθ' ἣν ἡ διώρυξ ὀξὺ ἐν δεῖ ἐς τὴν λιβύην ὠδὶ γὰρ ἀφισινοήτου νομὸν, ὥσε καὶ δίσομον εἶναι τὴν διώρυγα, μεταξὺ μέρους τινὸς τῆς νήσου παρεμπίπτον τόν. ἔσι δ' ὁ νομὸς οὗτος ἀξιολογώτατος τῶν ἁπάντων κατά τε τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἀρετὴν, καὶ τὴν κατασκευὴν, ἐλαιόφυτός τε γὰρ μόνος ὀξὺ μεγάλοις καὶ τελείοις δ' ἀνθρώποις καὶ καλλικάρποις. εἰ δὲ συγκομίζοι καλῶς τις, καὶ σύνελαιος. ὀλιγωροῦντες δὲ τούτου, πολὺ μὲν ποιοῦσιν ἔλαιον, μοχθηρὸν δὲ, κατὰ τὴν ὁσμήν. ἡ δ' ἄλλη αἴγυπτος ἀνέλαιός ὀξὺ πλὴν τῶν κατ' ἀλεξάνδρειαν λιμνῶν, οἱ μέχρι τοῦ ἐλαιοῦν χορηγεῖν ἱκανοί εἰσιν, ἔλαιον δ' ὀχ ὑπάρχειν. οἶνον δὲ οὐκ ὀλίγον ἐκφέρει. σῖτον τε καὶ ὄσπρια καὶ τἄλλα ἀπόρματα πάμπολλα. θαυμασίως δὲ καὶ τῇ λίμνῃ ἔχει τὴν μέσην καλουμένην, πελαγίαν ὡς μεγέθει καὶ τῇ χρόᾳ θαλάττῃ ὁμοίαν, καὶ τοὺς ἀγκιστρεῖς ὀξὺ ὄντας ὁρᾶν ἐοικότας τοῖς θαλαττίοις, ὡς ὑπονοεῖν τὰ αὐτὰ πορίζειν καὶ ἐν ἀμμωνακοπώλει τόπῳ. ἐν γὰρ δὴ πάμπολυ ἀφεσᾶσιν ἀλλήλων καὶ τοῦ πρωτονίου, μὴ ὥσπερ τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο εἰκάζειν ὀξὺ πρότερον ὠδὶ τῇ θαλαττηρίζουσῃ δὲ τὸ πλῆθος τῶν τεκμηρίων. καὶ τοῖσδ' ὁμοίως τὰ χωρία πρότερον ὠδὶ τῇ θαλάττῃ ὑπῆρχεν. ἡ δὲ κάτω αἴγυπτος ἐν τοῖς μέχρι τῆς λίμνης τῆς σεβεννυτικῆς, ὠκεανὸς συρρεῖ τυχὸν ἴσως τῇ ὀρυθρᾷ τῇ ἐπὶ ἡρώων πόλει καὶ τὸν ἐλανίτην μυχόν. εἴρηται δ' ἐν πολλοῖς τόποις δὲ πλειόνων ἐν τοῖς πρώτοις ὑπομνήμασι τῆς γεωγραφίας, καὶ νῦν δ' ὠδὶ τοσαῦτ' ὑπομνησέον, τῆς φύσεως ἅμα καὶ τὸν τῆς προνοίας ὄγκον εἰς ἐν συμφέροντας. τὸ μὲν τῆς φύσεως ὅτι τῶν ὑδάτων εἰς ἓν συναθροίζοντων τὸ τῆς ὅλης μέσον, καὶ σφαιροειδῶν ποιεῖ τόπον. καὶ τὸ μὲν πυκνότατον καὶ μεσαίτατον ὀξὺ τῇ γῇ, τὸ δὲ ἧττον τοιοῦτον. καὶ ἐφεξῆς τὸ ὕδατος. ἑκάτερον δὲ σφαῖρα, ἡ μὲν σφαῖρα, ἡ δὲ κοίλη, ἐν τοῖς ἔχουσα τὴν γῆν. τὸ δὲ τῆς προνοίας ὅτι βεβαίωσις καὶ αὐτὴ ποικιλότροπός τις οὖσα, καὶ μυρίων ὄντων δημιουργός, ἐν οἷς

ex quibus Pyramides factæ sunt, mons quidam est nomine Troicus satis petrosus, & speluncæ sub eo, & uicus ijs & flumini proximus nomine Troia, antiqua Troianorum habitatio, eorum qui captiui Menelaum secuti sunt, & ibi remansere. Post Memphim est Acanthus ciuitas perinde atq; in Libya, & Osiridis templum, & Acanthi Thebaici lucus, ex qua gummi fit. Postea est Aphroditopolitana præfectura & ciuitas eodem nomine in Arabia, in qua bos alba sacra alitur. Postea Heracleotica præfectura in insula magna, iuxta quam ad dextram in Libyam, ad Arsinoiticã præfecturam fossa est, ut & duo ora habeat, cum pars quædam insulæ intercidat, atq; præfectura hæc cæteras omnes, & aspectu, & uirtute, & ædificijs antecellit. Sola enim & oleis & perfectis & fructiferis arboribus consita est. Ac si quis bene excolat, etiam oleum optimum gignit. Desides autem multum quidem efficiũt, ut pessimi saporis. Aegyptus reliqua oleo caret, exceptis hortis, qui circa Alexandriã sunt: qui oleas quidem ferre possunt, oleum uerò minimè. At uini non parum fert, frumentum quoq;, legumina, & alia semina abunder. Habet etiam lacum admirabilem, Muridos appellatum, pelagi magnitudine, & marino colore. unde & litora uidere est maris litoribus persimilia, ut idem de hoc loco atq; ijs qui sunt circa Ammonem existimari possit. Etenim haud sanè multo à se inuicem distant, atque ambo à Paretonio, &, ut ex multis deprehẽdi coniecturis potest, templum illud prius in litore stabat, atq; hæc loca prius ad mare erant. Inferior uerò Aegyptus, & quæ usq; ad Sirbonitícum lacũ tendunt, pelagus obtinebat, coniunctũ fortasse cum mari Rubro, q̃d Heroum urbi & Elanitico recessui proximũ est. Sed de his in primo geographiæ uolumine pluribus dictũ est. Nunc illud paululum commonefaciemus, naturæ simul atq; prouidentiæ opus in unum conferentes. Naturæ quidem, quia rerũ omniũ ad unũ uergentiũ, quod uniuersi medium est, & quod circa id positum est, medium atq; densissimũ est terra, quod minus hoc habet, aqua est, atque utrunq; sphæricũ: sed altera quidem solida, altera concaua inter sese terram complectens. Prouidentiæ uerò, quia cum ea uariatrix quę dam sit, & plurimorum operum conditrix,

ἐν τοῖς

in primis animalia creauit, quæ longè cæteris præstarent, atque horum præstantissima deos atque homines, quorum gratia cætera sunt constituta. Dijs itaq; cœlum, hominib. uerò terrã incolendam dedit, quæ duo mundi extrema sunt. nam sphæræ extrema sunt, medium ipsum, & id quod extimum est. Sed quoniam aqua terram circundat, homo autẽ non est aquatile animal, sed terrestre, & aerẽ, & cum multis lumen commune habet, fecit multas in terra eminentias, ac recessus, ut in his tota aqua, uel maxima eius pars contineretur, & terram sub se occultaret, in illis uerò terra extaret, atque ab aqua detegeretur, nisi quantum hominum generi, cęterisq; animalibus, ac stirpibus necessariũ uidebatur. Sed quoniam omnia cõtinuẽ mouentur & transmutantur (aliter enim talia ac tanta rectè administrari non possent) existimandum est, nec terram semper ita permanere, ut semper tanta sit, nec quicquam sibi addatur aut adimatur, sed nec aquam: nec eandẽ sedem semper ab ipsis obtineri, præsertim cum transmutatio eis cognata sit, & naturalis. Quinimò terræ multum in aquam conuertitur, & aquę multum in terram transmutatur. Et quemadmodum in terra hæ differentiæ inueniuntur, ut alia est fragilis, alia solida, & petrosa, & ferrea, & sic deinceps: eodem modo in humida essentia. nam alia est salsa, alia dulcis & poculenta, alia salubris & medicamentum habet, alia perniciosa, & frigida, & calida. Quare minimè mirandum est, si quas terræ partes, quæ nunc habitantur, olim mare occupabat: & quæ nunc pelagus sunt, prius habitabantur. quemadmodum de fontibus alios deficere contingit, alios relaxari, item & flumina, & lacus: sic montes & campos par est inuicem commutari. de quibus etsi in superioribus dictum est, nunc tamen multa dicenda uidebantur. Muridis itaq; lacus tum propter magnitudinem, tum propter profunditatem in Nili incrementis ad excipiendam inundationem satis est, ita ut in sata, & habitationes nõ exundet. postea decrescente Nilo, abundantem in eo aquam eidem fossæ reddit, reliquam uerò aquam ex utroque ore utilem habet ad irrigationes, & ipse & fossa. atque hæc quidem naturalia sunt. Vtriusque autem fossæ ostijs claustra imposita sunt, quibus architecti, & influentem & effluentem aquam conseruant.

γὼ τοῖς πρώτοις ζῶα γενναῖα, ὡς πολὺ διαφέροντα τῶν ἄλλων. καὶ τούτων τὰ μὲν ἄπτερα θεούς τε καὶ ἀνθρώπους, ὧν γένεσιν καὶ τὰ ἄλλα σωίσησε. τοῖς μὲν οὖν θεοῖς ἀπέδειξε τὸν οὐρανὸν, τοῖς δ' ἀνθρώποις τὸν γλῶ, τὰ ἄκρα τῶν τοῦ κόσμου μορίων. ἄκρα δὲ ἡ σφαίρας τὸ μέσον, καὶ τὸ ἔξωτάτω. ἀλλ' ἐπειδὴ τῇ γῇ πορίκειται τὸ ὕδωρ, οὐκ ἔστι δ' ἔνυδρον ζῶον ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ χερσαῖον καὶ γεωδριον, καὶ πολλοῖς κοινωνικὸν φωτός, ἐποίησεν ἔξοχὰς γὰ τῇ γῇ πολλὰς καὶ εἰσχάς, ὡς γὰ ἂν μὲν ἀγκλαμβάνωνται τὸ σύμπαν, ἢ καὶ τὸ πλέον ὕδωρ ἀκρυόπεδον τῶν ὑπ' αὐτῷ γλῶ. γὰ ἂν δ' ἔξέχῃ τῶν γλῶ ἀκρυόπεδα ὑφ' ἑαυτῇ τὸ ὕδωρ, πλῶ ὅσον χρήσιμον τὸ ἀνθρωπείῳ γένει, καὶ τοῖς πόδι αὐτὸ ζώοις καὶ φυτοῖς. ἐπεὶ δ' γὰ κινήσει σωεχεῖ τὰ σύμπαντα, καὶ μεταβολαῖς μεγάλαις, οὐ γὰρ οἷόν τε ἄλλως τὰ τοιαῦτα, καὶ τοσαῦτα, καὶ τηλικαῦτα γὰ ἀεὶ κόσμῳ διοικεῖσθαι, ἀπολληπτον, μήτε τῶν γλῶ ἀεὶ συμβαίνειν οὕτως, ὡς ἀεὶ τηλικαύτων οὖσαν μηδὲν πρόσθεσιν ἑαυτῇ, μηδ' ἀφαιρουσαν, μήτε τὸ ὕδωρ, μήτε τῶν ἕδραν ἔχειν τῶν αὐτῶν ἑκάτερον, καὶ ταῦτα εἰς ἄλλα, φυσικωτάτης καὶ ἐγγυτάτω μεταπτώσεως. ἀλλὰ καὶ ἡ γῆς πολλῶ εἰς ὕδωρ μεταβάλλειν, καὶ τῶν ὑδάτων πολλὰ χορεῖσθαι τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν πορ καὶ γὰ τῇ γῇ, καθ' ἑαυτῶν τοσαῦτα διαφοραί. ἡ μὲν γὰρ ἁλῦκρα πῇ, ἡ δὲ σβρεὰ καὶ ὠτρώδης, καὶ σιδηρῖτις· καὶ οὕτως ὧδὶ τῶν ἄλλων. ὁμοίως ἢ καὶ ὧδὶ ἡ ἁλμυρᾶς οὐσίας, ἡ μὲν γὰρ ἁλμυείς, ἡ δὲ γλυκεῖα καὶ πότιμος, ἡ δὲ φαρμακώδης καὶ σωτήριος, καὶ ὀλέθριος, καὶ ψυχρὰ καὶ θερμή. τί σῶ θαυμαστὸν, εἴ τινα μέρη ἡ γῆς, ἃ νῦν οἰκεῖται, θαλάττης πρότερον κατέχε; τὰ δὲ νῦν πελάγη πρότερον ὠκεῖτο, καθάπορ καὶ ὠκγὰς τὰς πρότερον ἐκλιπεῖν σωέβη. τὰς δ' αὐξεῖσθαι, καὶ ποταμοὺς καὶ λίμνας. οὕτω δὲ καὶ ὄρη, καὶ πεδία εἰς ἄλλα μεταπίπτειν, πορὶ ὧν καὶ πρότερον εἰρήκαμεν πολλὰ, καὶ νῦν εἰρήσθω. ἡ δ' ἂν μάσιδι λίμνη δία τὸ μέγεθος, καὶ ὃ βάθος ἱκανή ὄστι, κατά τε τὰς αὐξήσεις τῶν πλημμυρίδα φορῆς, ἡνίκ' ὑπορπολάζειν εἰς τὰ οἰκήματα, καὶ πεφυτουμένα. εἶτα γὰ τῇ ἀκρεᾶσει τὸ πλεονάζον ἀκρεοῦσα τῇ αὐτῇ διώρυγι ἡ θάτερον ὃν στομάτων, ἔχειν ὑπολειπόμενον τὸ χρήσιμον πρὸς τὰς ἐποτείας, καὶ αὐτὴ ἡ διώρυξ. τοῦτα μὲν φυσικὰ, ἐπίκειται δὲ τοῖς σώμασιν ἀμφοτέροις ἡ διώρυγος κλεῖθρα, οἷς ταμιεύουσιν οἱ ἀρχιτεκτονοῦντο τό, τε εἰς ῥεῖον ὕδωρ, καὶ τὸ ἐκρέον.

Posthæc est labyrinthi fabrica, opus haud impar Pyramidibus, & adiacens regis sepultura eius, qui labyrinthum construxit. Locus autem in primo fossæ ingressu ad triginta, quadraginta ue stadia procedenti, est planities quædam edita, quæ uicum habet, & multorum regum regiam, quot prius præfecturæ erant. Nam totidem aulæ sunt, cum circumcolumnijs inuicem continuæ, quæ omnes uno ordine, & uno pariete tanquam par uo quodam muro, præiacentes aulas habẽt. Viæ uerò quæ ad eas tendũt, ex aduerso sunt ipsius muri. ante ingressus cryptæ quædam multæ ac longæ, quæ inter se uias flexuosas habent, ut nemo peregrinus ingredi aulã ullam possit, nec egredi sine duce. Et quod admirandum sit, cuiusq; domus tabulata, ac etiam cryptarum latitudines, ex lapideis pluteis integris, et magnitudine excellentib. cõfectæ sunt, nulla uspiã nec ligni, nec alius materiæ admixtione. Ac si quis in tabulatũ ascendat, quod nõ admodum altum est, utpote unum, uidere potest lapideum campum, eiusmodi lapidibus instratum. Hinc iam in aulas egressus, uidebit deinceps eas XX. & VII. ordine positas, & ab integris columnis sustentatas, parietes quoq; ipsos ex lapidibus non minoribus compositos. In fine huius ædificij quod plus stadio occupat, est sepultura quædã, pyramis quadrata, cuius quodlibet latus quadrijugerũ ferè est, et altitudo par. Sepulti nomen est Imandes. Dicunt tot aulas ibi factas esse, quot mos esset omnes præfecturas eò conuenire, atque epulum quoddam sacris uiris ac mulieribus fiebat, sacrificij gratia deo reddendi, & iuris dicendi de rebus maximis. & quæque præfectura in suam aulam procedebat. Præternauiganti hæc ad centum stadia est ciuitas Arsinoe, quæ prius Crocodilorum ciuitas dicebatur. In hac præfectura mirum in modum colitur Crocodilus, & est sacer apud eos in lacu quodam seorsum nutritus, & sacerdotibus mansuetus, & Suchus uocatur. Nutritur aũt pane, carne & uino, quæ à peregrinis afferuntur ad eiusmodi spectaculũ uenientib. Hospes itaq; noster, uir inter alios honoratissimus, qui nobis sacra cõmonstrabat, ad lacũ ueniens, placentulam, & carnem assam, & quoddã mulsi uasculum ex cœna attulit. Beluã in ripa lacus inuenimus, ex sacerdotibus alij eius os aperuerũt,

πῶς ἡ τόπος ἢ τοῦ λαβυρίνθου κατασκευὴ, πάρεργον τοῖς πυραμίσιν ὄντι ὄργον, ὃ ὁ παρακείμενος τάφος τοῦ κατασκευάσαντος βασιλέως ἦν λαβύρινθον. ἔστι δὲ τῷ ἴχνει πρῶτῳ ἦν ἐπορεύθη εἰς τὴν διώρυγα πρὸς ἑλπόλιν, ὅσον τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα σταδίους ἐπίπεδόν τι προαπεζῶσες χωρίον, ἔχον λιῶμίν τε καὶ βασίλειον μέγα ἐκ πολλῶν βασιλέων, ὅσον πρότερον ἦσαν νομοί. Ὁσαῦτ' γάρ εἰσιν αὐλαὶ περίστυλοι συνεχεῖς ἀλλήλοις, ἐφ' ἕνα σίχον πᾶσαι κὴ ἐφ' ἑνὸς ὄίχε, ὡς αὐτέχος μικρᾶ προκεμένας ἔχοντες τὰς αὐλὰς. αἱ δ' εἰς αὐτὰς ὁδοὶ κατανλικρὺ τοὺ τείχους εἰσί. πρόκειντ' δὲ τῶν εἰσόδων λιθόπλατές τινες μακραὶ κὴ πολλαὶ, δι' ἀλλήλων ἔχουσαι σκολιὰς τὰς ὁδοὺς, ὥσε χωρὶς ἡγεμόνος, μηδὲν τ' ξένων εἶναι δυνατ' εἰς τ' ἑκάστην αὐλὴν πάροδόν τε καὶ ἔξοδον. τὸ δὲ θαυμαστὸν, ὅτι αἱ σίγαι τ' ὀπορ ἑκάστ μονολίθῳ, καὶ τῶν λιθοπλάτων τὰ πλάτη μονολίθοις ὡσαύτως ἐσίγαστι πλαξίν, ὑπερβαλλούσαις τὸ μέγεθ, ξύλῳ δὲ λαμβ κατεμεμιγμένῳ, δι' ἄλλης ὁδοῦ μᾶς. ἀναβάντα τέ ὄστιν ὧδὶ τὸ σίγ, ὁ μεγάλῳ ὕψει, ἅτε μονοσίγῳ ἔστιν ἰδεῖν περίοπτον λίθινον ἐκ πολυκύτῳ λίθῳ. γὰ τοῦβγ ἢ πάλιν εἰς τὰς αὐλὰς ἐκπίπτοντα, ἐξῆς ὁρᾶν λειμῶνας ὑπὸ μονολίθῳ λιόνῳ ὑπειρασμένας ἐπᾶ καὶ ἐπᾶ. καὶ οἱ τοῖχοι δ' ὀκ ὀλιγοπόνῳ τῷ μεγέθει λίθῳ σύγκειντ'. ὧδὶ τέλει δὲ ἡ οἰκονομίας ταύτης πλέον, ἢ στάδιον ἀπεχούσης, ὁ τάφ ὃν πυραμὶς τετράπλευρος ὡσαύτως ἔχουσα τὴν πλευρὰν καὶ τὸ ὕψος ἴσον. ἰμανδὴς δ' ὄνομα ὁ ταφεύς. ὥστε οἰκοδομῆσθαι δέ φασι τὰς αὐλὰς τοσαύτας ὅτι οὗ νομοὺς ἔθ ἰδιεκεῖσε συνορχεῖσθαι πάντας. ἄριστον δ' ἦν μετὰ τῶν οἰκείων ἱερῶν, καὶ ἱερείων θυσίας τε καὶ θεοδοσίας καὶ δικαιοσίας τῶν μεγίστων χάριν. λατήγ δὲ τῶν νομῶν ἕκας ἐς τὴν ἀποδειχθεῖσαν αὐλὴν αὐτ. πλουσαντι δὲ τοῦτα ἐφ' ἑκατὸν σταδίους, πόλις ὄστιν ἀρσινόη. ἱεροτροφεῖτο δὲ πόλις ἐκαλεῖτο πρότερον, σφόδρα γὰρ γ' ἐν νομῷ τούτῳ τιμῶσι τὸν ἱερὸν σοῦχον. τρέφεται δὲ σιτίοις, καὶ ἱρέασι, καὶ οἴνῳ προσφορόντ' ἀεὶ τῶν ξένων, τῶν αὐτὴν τὴν θέαν ἀφικνουμένων. ὁ γοῦν ἡμέτερος ξέν ἀνὴρ τ' γνώριμος, αὐτόθι μυσαγωγῶν ἡμᾶς, συνῆλθεν αὐτὴν τὴν λίμνην, κομίζων ἀπὸ τοῦ δείπνου πλακουντάριόν τι καὶ ἱρείας ὀπός, καὶ προχοΐδιόν τι μελικρότου. εὑρόντε δὲ ἐπὶ τοῦ χείλει κείμενον, τὸ θηρίον προσιόντες δὲ οἱ ἱερεῖς, οἱ μὲν διέκναν αὐτοῦ τὸ στόμα,

alius bellaria imposuit, postea carnem. deinde mulsum iniecit. Ille in lacum exiliens, in ulteriorem partem traiecit. Sed cum alius hospes aduenisset, & similiter primitias attulisset, cursu lacum circũeuntes itidem inuento crocodilo, obtulerunt. Post Arsinoiticam Heracleoticamq; præfecturam est Herculis ciuitas, in qua colitur Ichneumon, contra quàm faciant Arsinoitæ. Hi enim crocodilos colunt, & propterea fossam habent crocodilis plenam, & Muridis lacum. nam & eos colunt, & ab eis abstinent.* Herculis uerò ciuitas Ichneumones, qui crocodilis & aspidibus perniciem inferunt. eas enim & earum oua delent luto incrustati. Inuoluuntur enim in eo postea ad solem siccati, aspides per caput, uel caudam capientes in flumen trahunt, atq; occidunt. Crocodilis uerò apricantibus insidiantes in oris hiatum intrant, & exesis uisceribus, è uentre mortuorũ egrediuntur. Deinceps est Cynopolitana præfectura, & canum ciuitas, in qua Anubis colitur, & honor & facer quidam cibus canibus est constitutus. In ulteriore regione est Oxyrynchus ciuitas, & præfectura eodẽ nomine. Hic Oxyrynchus colitur, & Oxyrynchi templum est. Enimuerò & cæteri Aegyptij omnes oxyrynchum piscem colũt. Nam quædam animalia sunt, quæ Aegyptij uniuersi colunt, quemadmodum ex terrestribus tria, bouem, canem, felem, ex uolatilibus accipitrem atq; ibim: ex aquatilibus duo, lepidotum piscem, & oxyrynchum. Sunt alia quæ quisq; seorsum colit, ut Saitæ & Thebani ouem: Latum uerò, qui piscis quidam est in Nilo, Latopolitani: lupum Lycopolitani, Cynocephalum Hermopolitani, Cepum Babylonij, qui sunt iuxta Memphim. Cepus faciem habet satyro similem, cętera inter canem atque ursum: in Aethiopia nascitur. Aquilam Thebani, leonem Leontopolitani, capram & hircum Mendesij, murem araneum Athribitæ. Item alij aliud. Causas uerò afferunt, haud quaquam consentaneas. Deinceps est Hermopolitana custodia, ubi uectigal exigitur earum rerum quæ ex Thebaide deferunt. Hinc sexagenũm stad. schœni incipiũt usq; in Syenẽ, et Elephantinã. Postea Thebaica custodia, & fossa, quæ Tanim defert, postea Luporũ ciuitas, & Veneris* Panopolis antiqua habitatio hominũ, quilinum

* Heracleotæ uerò, uel, Hi uerò, ut Florid. li. 3. annotat.

* πεντῶν τῶ λιν. Duæ dictiones in Græcis.

ὁ δὲ ἐπίθημα τὸ πῆμμα, εἶτα πάλιν τὸ ἰχθύδιον, εἶτα τὸ μελίκρατον κατήρασε. καθαλόμενος δὲ εἰς τὴν λίμνην, διῆξεν εἰς τὸ πόρρω. ἐπελθόντος δὲ καὶ ἄλλου τῶν ξένων, ποιοῦντος ὁμοίως ἀπαρχὴν, λαβόντες προσῆλθον ἀρόμενοι, καὶ καταλαβόντες προσῳήκεσαν, ὁμοίως τὰ προσφερόμενα. μετὰ δὲ τὸν ἀρσινοΐτην, καὶ τὸν ἡρακλεωτικὸν νομὸν, ἡρακλέους πόλις, ἐν ᾗ ὁ ἰχνεύμων τιμᾶται ὑπερφυῶς τοῖς ἀρσινοΐταις. οἱ μὲν γὰρ οὖν κροκοδείλους τιμῶσι, καὶ διὰ τοῦτο ἡ διώρυξ αὐτῶν μεστὴ ὅτι τῶν ἱερωτάτων κροκοδείλων, καὶ ἡ τοῦ μουσείου λίμνη. σέβονται γὰρ καὶ ἀπέχονται αὐτῶν. ἡ δὲ οὖν ἰχνεύμονας οὐ τολμῶσι κτείνειν τοὺς ἱεροκροκοδείλους, καθάπερ καὶ τοὺς ἀσπίδας. καὶ γὰρ τὰ ὠὰ διαφθείρουσιν αὐτῶν, καὶ αὐτὰ τὰ θηρία τοῦ ποταμοῦ φυλάττουσιν. κυλιόμενα γὰρ αὐτοῦ ἐπαίνουσι πρὸς τὸν ἥλιον. εἶτα τὰς ἀσπίδας μὲν ἢ ἡ λιμνάδας ἢ ἡ οὐρὰς λαβόμενοι, κατασῶσιν εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ διαφθείρουσι. οὓς δὲ ἱεροκροκοδείλους γενόμενοι, λιμὶν αὐ ἀπειλοῦσιν, ἐμπίπτουσιν εἰς τὰ χάσματα, καὶ διαφαγόντες τὰ ἀπάγχνα, καὶ τὰς γαστέρας ἐκδύουσιν ἐκ νεκρῶν τῶν σωμάτων. ἐξῆς δ' ὄντι ὁ λιμνοπολίτης νομός, καὶ λιμνῶν πόλις, ἐν ᾗ ὁ ἀνουβις τιμᾶται, καὶ τοῖς λυσὶ τιμὴ καὶ σίτησις τέτακται τις ἱερά. ἐν δὲ τῇ πραίᾳ ὀξυρυγχίτης πόλις, καὶ νομὸς ὁμώνυμος. τιμῶσι δὲ τὴν ὀξύρυγχον, καὶ ἔσιν αὐτοῖς ἱερὸν ὀξυρύγχου. καί τοι καὶ τῶν ἄλλων αἰγυπτίων κοινῇ τιμώντων τὸν ὀξύρυγχον. τινὰ μὲν γὰρ τῶν ζώων ἅπαντες κοινῇ τιμῶσιν αἰγύπτιοι, καθάπερ τῶν πετεινῶν μὲν τρόια, βοῦν, λεῖον, ἄλλαξον. τῶν δὲ πλωτῶν δύο, ἰρᾶκα καὶ ἴβιν. τῶν δ' ἐνύδρων δύο, λεπιδωτὸν ἰχθὺν ὀξύρυγχον. ἄλλα δ' ἔσιν, ἃ τιμῶσι κατ' ἐαυτὸν ἕκαστοι, καθάπερ σαῖται πρόβατον, καὶ θηβαῖται. λάτον δὲ τὸν ἐν τῷ νείλῳ τινὰ ἰχθύν, λατοπολίται, λυκῶν τε λυκοπολίτης, λεοντοκέφαλον δὲ ἑρμοπολίτης, λείπος δὲ βαβυλώνιοι οἱ ἐπὶ μέμφι. ἔστι δ' ὁ λεῖπος τὸ μὲν πρόσωπον ἐοικὼς σατύρῳ, τ' ἄλλα δ' ὅμοιος καὶ αἴθιοπα. ἀετὸν δ' θηβαῖοι, λέοντα δὲ λεοντοπολίτης, αἶγα δὲ καὶ τράγον μενδήσιοι, μυγάλην δὲ ἀθριβῖται, ἄλλοι δ' ἄλλό τι. τὰς δ' αἰτίας οὐχ ὁμολογουμένας λέγουσιν. ἐξῆς δ' ὄντι ἑρμοπολιτικὴ φυλακὴ, τελωνίου τι τῶν ἐκ τῆς θηβαΐδος καταφερομένων. ἐντεῦθεν ἀρχὴ τῶν ἑξήκοντα σχοίνων, ἕως συήνης, καὶ ἐλεφαντίνης. εἶτα ἡ θηβαϊκὴ φυλακὴ, καὶ διώρυξ φέρουσα ἐπὶ τανάϊν, εἶτα λύκων πόλις, καὶ ἀφροδίτης, καὶ πανῶν πόλις, λινουργῶν, καὶ λι-

καὶ λιθουργῶν κατοικίαι παλαιαί. ἔπειτα πτολεμαϊκὴ πόλις, μεγίστη τῶν ἐν τῇ θηβαΐδι, καὶ οὐκ ἐλάττων μέμφεως, ἔχουσα καὶ σύστημα πολιτικὸν ἐν τοῖς ἑλληνικῶν τρόπων. ὑπὲρ δὲ ταύτης ἡ ἄβυδος, ἐν ᾗ τὸ μεμνόνειον βασίλειον θαυμαστῶς κατεσκευασμένον, ὁλόλιθον τῇ αὐτῇ κατασκευῇ. ἔπορ τὸν λαβύρινθον ἔφαμεν, οὐ πολλαπλοῦν δέ. καὶ ἱερὸν ἐν βάθει κειμένῳ, ὥστε καταβαίνειν εἰς αὐτὸ, καταπεμφθεισῶν φαλίσιν δι' μονολίθων ὑπερβαλλόντων τοῖς μεγέθει, καὶ τῇ κατασκευῇ. ἔστι δὲ διώρυξ ἡ ἄγουσα ὕδωρ ἐκ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ. πόλει δὲ τὴν διώρυγα ἀκανθῶν τῶν αἰγυπτίων ἄλσος ὅσον ἱππόδρομον τοῦ ἀπόλλωνος. ἔοικε δὲ ὑπάρξαι ποτὲ ἡ ἄβυδος πόλις μεγάλη, πλυτορδοῦσα μετὰ τὰς θήβας. νυνὶ δ' ὀλίγη κατοικία μικρά. εἰσὶ δ' ὡς φασίν οἱ μέμνονα ὑπὸ τῶν αἰγυπτίων ἱσμανδίης λέγεται, καὶ ὁ λαβύρινθος μεμνόνειον αὖ εἶναι τοῦ αὐτοῦ ὄργου, οὗπερ καὶ τὰ ἐν ἀβύδῳ, καὶ τὰ ἐν θήβαις. καὶ γὰρ ἐκεῖ λέγεταί τινα μεμνόνεια. κατὰ δὲ τὴν ἄβυδον ὄρυγμα ἡ πρώτη ἄνασις ἐκ τῶν λεχθησομένων τειῶν. ἐν τῇ λιβύῃ, διέχουσα ὁδὸν ἡμερῶν ἑπτά. ἐνθένδε δὲ ἱερὰς, ὄρυμμα, ὄρος τε λατομίας καὶ βύσιν, καὶ τοῖς ἄλλοις ἱκανή. πλυτορδα δ' ἡ κατὰ τὴν μουσείου λίμνην. τρίτη δὲ ἡ κατὰ τὸ μαντεῖον τὸ ἐν ἄμμωνι. καὶ αὗται δὲ κατοικίαι εἰσὶν ἀξιόλογοι. πολλὰ δ' ἐρημότερα τοῦ ἄμμωνος τοῦτον ἐπεὶ βουλόμεθα, ὅτι τοῖς ἀρχαίοις μᾶλλον ἐν τιμῇ, καὶ ἡ μαντικὴ καθόλου, καὶ τὰ χρηστήρια. νυνὶ δ' ὀλιγωρία κατέχει πολλὴ τῶν ῥωμαίων ἀρχόντων τοῖς σιβύλλης χρησμοῖς, καὶ τοῖς τυῤῥηνικοῖς θεοπρόποις, διά τε σπλάγχνων, καὶ ὀρνιθείας, καὶ διοσημείων. διόπερ καὶ τὸ ἐν ἄμμωνι χρεών τι ἐκλελειπέναι χρηστήριον, πρότερον ἐτετίμητο. δηλοῦσι δὲ μάλιστα οἱ τὰς ἀλεξάνδρου πράξεις ἀναγράψαντες, πρωτιθέντος μὲν πολὺ καὶ τὸ τῆς κολακείας, δηλοῦντος ἐμφαίνοντος δ' ὅτι καὶ πίστεως ἄξιον. ὁ γοῦν καλλισθένης φησὶ τὸν ἀλέξανδρον φιλοδοξῆσαι μάλιστα, ἀνελθεῖν τε ὡδὶ τὸ χρηστήριον, ἐπειδὴ καὶ πρόσθεν ἤκουσε πρότερον ἀναβῆναι καὶ ἡρακλέα, ὁρμήσαντα δ' ἐκ θεσπρωτίου καὶ πορθμὸν νότου διὰ πασῶν πλεῖν, πλανώμενον γ' ὑπὸ τοῦ κυμάτου σωθῆναι γνώμονα ὄμβρων, καὶ δυοῖν κοράκων ἡγησαμένων τῇ ὁδῷ, ἅμα τε πρὸς κολακευτικῶς λεγομένων. τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ ἐξῆς. μόνῳ γὰρ δὲ τῷ βασιλεῖ τὸν ἱερέα διὰ προθύρων παρελθεῖν εἰς τὸν ναὸν μετὰ δύο σωμάτων μόνων, καὶ δι' ἄλλους μεταπυθέσθαι τῶν ἐνδιατρίβοντα. ἐξελθόντα τε δὲ θεμιστέας ἀκροάσασθαι πάντας πλὴν ἀλεξάνδρου,

& lapides operantur. Postea Ptolemaica ciuitas omniũ maxima quæ in Thebaide sunt, & Memphi non minor. Ea Græco more ciuilitatem habet. Supra hanc est Abydus, in qua est Memnonis regia mirificè structa, tota ex lapide, quemadmodum diximus de labyrintho: sed ea non multiplex est. Item fons quidam in profundo positus, in quẽ per fornices descenditur, in forcipem flexos, ex integris lapidibus, & magnitudine, & structura excellentibus. Est etiam fossa, quæ ex magno flumine in hunc locum deducit. Circa fossam est Aegyptiarum acanthorum lucus Apollini sacer. Abydus olim ciuitas maxima uidetur fuisse, secunda post Thebas, nunc in paruam habitationem redacta est, & si (ut quidam uolunt) Memnon ab Aegyptijs Ismandes dicitur. etiam labyrinthus Memnonius erat, et eiusdem opus cuius Abydensia & Thebana. Nam & ibi quædam Memnonia dicuntur. Secundum Abydum est prima Anasis ex tribus, quæ sunt in Libya, distans itinere dierum septem. Vbi habitatio est aquis et uino abundans, & cæteris rebus satis copiosa. Secunda est iuxta Muridis lacum. Tertia est Ammonis oraculo proxima. Atquæ hæ optimæ habitationes sunt. Cum multa à nobis de Ammone dicta sunt, hoc etiam addendum uidetur, quòd antiqui & diuinationem & oracula plurimum uenerabantur: nunc earum rerum maxima negligentia est. Nam Romanis Sibyllæ responsa satisfaciunt, & Hetrusca diuinatio per auguria, per exta, & Iouis signa. Quapropter Ammonis oraculũ, quasi ex toto deficit. prius in honore maximo habebat. quod ij in primis declarant, qui Alexandri gesta conscripserunt: qui quanq; adulãdi gratia non pauca adiecerunt, indicant tamẽ quæ credenda sint. ipse igit Callisthenes dicit, Alexandrum ambitione quadã contẽdisse, ut ad id oraculum ascenderet, cum intelligeret Perseum & Herculem prius eò ascendisse, atq; ex Parætonio digressum incũbente austro repulsum fuisse: cum uerò per puluerem erraret, aduẽtu imbris, & duorum coruorũ qui iter commonstrarunt, seruatum esse. Iam hęc adulatorie dicuntur. similia sunt quæ sequuntur, quòd solum regi sacerdos permiserit, ut in templum ingrederetur cum stola cõsueta, & quòd cęteri uestem mutarint, & quòd omnes extrinsecus oraculum adierint, præter Alexandrum,

qui interius erat, et quòd responsa nō ut apud Delphos, & Branchidas uerbis darentur, sed magna ex parte nutu, & signis: quemadmodum apud Homerum,

Iliad. α Annuit, & uultu pater illi clara sereno
Signa dedit.

Præsertim cū antistes Iouē affingeret. Hoc profectò nihil aliud est, quàm apertè dicere Alexandrum fuisse Iouis filium. His Callisthenes alias quasdā tragœdias addit, quòd cū Apollo Branchidarū oraculum deseruisset, ex quo templū à Branchidis cum Xerxe sentientibus spoliatū est, et quòd cum fons defecisset, tūc uerò ortus fuerit. & Milesiorū legati Mēphim profecti, multa responsa retulerunt de futura apud Arbela uictoria, de Darij morte, de rebus in Lacedęmonia innouatis, & quòd Alexander ex Ioue nascereť. Quanquā de ea generis nobilitate, ferunt etiā ab Erythręa Athanaide prędictum fuisse, quæ Erythræę antiquæ Stbyllæ similis fuit. Atq; hæc sunt quæ à scriptoribus traduntur. Abydæi Osirim colunt. In Osiridis templo non licet, nec cantori, nec tibicini, nec psaltæ canere, quēadmodū mos est aliis deis. Post Abydū est parua Diospolis, postea Tentyra ciuitas. Hic propter cæteros Aegyptios supra modum crocodilus deco-
ratur, & ex omnib. beluis inimicissimus habetur. Nā cęteri quanquā eius animalis malitiam norint, et humano generi pernicioſum existiment, uenerātur tamē, & ab eo abstinēt. Tentyritę omnib. modis id perueſtigāt, atq; occidunt. Sunt qui dicant, quòd quemadmodum Psylli apud Cyrenaicam regionem naturalem quandam uim habent contra serpētes, sic & Tentyritæ contra crocodilos, ut nihil ab eis patiantur, sed intrepidè natent, & aquam tranēt, alio nemine audente. Cumq; crocodili Romam allati essent, ut uiderentur, Tentyritæ eos sequebantur, facta est illis piscina quædam, & foramen in uno laterum, ut ex aqua in apricum egredi possent. Tentyritæ adorant, qui eos interdum rete educebāt ad solem, ut à spectatoribus uiderentur: interdum in aquam intrātes, rursum eos in piscinam retrahebant. Colunt autem Venerē. Ponè Veneris templum est Isidis fanum. postea sunt ea quæ Typhonia uocantur, & fossa quæ Coptū defert communem & Aegyptiorum & Arabum urbē. Deinceps est Isthmus in Rubrum mare porrectus, iuxta Berenicen urbem, δοκοῦσι δ' γνῶσθαι εἶναι οὐχ ὥσπερ γὰ Δελφοῖς, καὶ Βραγχίδαις τὰς ἀρθεασίσεις ἀλλὰ λόγῳ, ἀναβύμασι, συμβούλοις τοπλείου, ὡς καὶ παρ' ὁμήρῳ,

Ἡ, καὶ λυαν έησιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε κρονίων.

Τοῦ πθφήτου τὸν δία ὑπονοημένου. δοκοῦσι μὲν τοι ῥητῶς εἰπεῖν γὰ ἄνθρωπον πθς τὸν Βασιλέα, ὅτι εἴη διός υἱός. πθσπραγωδῶν δὲ τούτοις ὁ καλλισθένης, ὅτι τοῦ ἀπόλλωνος ὁ γὰ Βραγχίδαις μαντεῖον ἐκλελοιπότος, ἀφ' ὅτου τὸ ἱερὸν ὑπὸ τῶν Βραγχιδῶν συνύλητο ὑπὸ ξέρξου πορθησάντων. ἐκλελοιπυίας δὲ καὶ τὴ Ἰφιμίης τότε, ἡ τε Ἰφιμένη ἀάχοι, καὶ μαντεῖα πολλὰ οἱ μιλησίων πρέσβεις κομισθέντος εἰς μέμφιν πρὶ τὴ ἐκ διὸς γνώσεως τοῦ ἀλεξάνδρου, καὶ τὴ ἰσομενῆς πρὶ ἀβδηλα νίκης, καὶ τοῦ διαφέρου θανάτου, καὶ τῶ γὰ λακεδαιμονι νεωτερισμῶν. πρὶ δὲ τὴ σύγχυσίας, καὶ τῶν ὀρυθραίων ἀθλιαίδα φησὶν αὖ εἰπεῖν. καὶ γὰρ ταύτῃ ὁμοίαν γνῶσθαι τῇ παλαιᾷ σιβύλλῃ τῇ ὀρυθραίᾳ. τὰ μὲν δὴ τῶν συγγραφέων τοιαῦτα. γὰ δὲ τῇ ἀβύδῳ τιμῶσι τὸν ὄσειριν. γὰ δὲ τὸν ἱερῶ τοῦ ὀσειριδος οὐκ ἔξεστιν, οὔτε ᾠδὸν, οὔτε αὐλητὴν, οὔτε ψάλτην ἀπάρχεσθαι τὸν θεῶ, καθάπερ τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἔθος. μετὰ δὲ τῶν ἄβυδον διάπολις ἡ μικρά. εἶτα τεντύρα πόλις. γνταῦθα δὲ σφαφρόντως παρὰ τοὺς ἄλλους αἰγυπτίους ὁ ἱερακοπολείτης ἀτίμωται, καὶ ἔχθιστος τῶν ἁπάντων θηρίων νενόμισται. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι, καί περ εἰδότες τὴν κακίαν τοῦ ζώου, καὶ ὡς ὀλέθριος τὸν ἀνθρωπίνῳ γένει, σέβονται ὅμως, καὶ ἀπέχονται. οὗτοι δὲ καὶ πατροπόνον αὐτὸν ἐπονομάζουσι, καὶ σφαφθείρουσιν αὐτούς. φασὶ δ' ὥσπερ τοὺς ψύλλους τοὺς πρὸς τὴ λυκναίαν, φυσικήν τινα αὐτοπάθειαν ἔχειν πρὸς τὰ ἑρπετά, οὕτως καὶ τοὺς τεντυρείτας πρὸς τοὺς ἱερακοπολείτους, ὥστε μηδὲν ἐᾶν αὐτῶν πάσχειν, ἀλλὰ καὶ πολυμαθῶς ἀδέως, καὶ σφοδρῶς, μηδενὸς ἄλλου θαῤῥοῦντος, εἰς τε τὴν ῥώμην κομιδῇ τοῖς ἱερακοπολείταις ὠφελείας χάριν, συνηκολούθουν οἱ τεντυρεῖται. χρυσομήνης τε δεξαμενῆς καὶ τρήματος τινὸς ὑπὲρ μικρᾶς τῆς πλησίον, ὥστε καὶ τοῖς θηρείοις ἐκβᾶσι τοῦ ὕδατος, ἡλιασήριον εἶναι, ἐκεῖνοι ἦσαν οἱ τότε μὲν ἀγέλοντες δικτύῳ πρὸς τὸ ἡλιασήριον, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν θεατῶν ὁραθῆναι, ἐμβαίνοντες ἅμα εἰς τὸ ὕδωρ. τότε δὲ πάλιν εἰς τὴν δεξαμενὴν καταπαῶντες. τιμῶσι δὲ ἀφροδίτην. ὅπισθεν δὲ τοῦ νεὼ τῆς ἀφροδίτης, ἐστὶ δ' ὄρυξ ἱερόν. εἶτα τυφώνεια καλούμενα, καὶ ἡ εἰς κοπτὸν διώρυξ, πόλιν κοινὴν ἀγυπτίων τε καὶ ἀράβων, γνταῦθεν δ' ἐστὶν ἐμπόριον ἐπὶ τὴν ὀρυθραὰν κατὰ πόλιν βερνίκην, ἀλίμενον μὲν, τῇ δ' δικαιοσύνῃ τοῦ ἐμπορίου καὶ παγωγὰς ὠφελίμους ἔχουσαν. λέγεται δ' ὑπὸ φιλάδελφου πρῶτον στρατοπέδῳ τεμεῖν τὴν ὁδὸν ταύτην ἄνυδρον οὖσαν, καὶ καταστῆσαι σταθμούς, ὥσπερ τοῖς ἐμπορείοις ὁδοῦ μασι, καὶ δι' ἃς τῶν καμήλων, ἔστιν ὅτε πράξειν δι' ἃς τὴν ὁρυθραὰν δύνασθαι εἶναι, καὶ μάλιστα τοῖς ἐκ τοῦ μυὸς πλοϊζομένοις. ἐφαίνη δὲ τῇ πείρᾳ πολὺ τὸ χρήσιμον, καὶ νῦν ὁ ἰνδικὸς φόρος ἅπας καὶ ὁ ἀράβιος, καὶ τοῦ αἰθιοπικοῦ ὁ τοῦ ἀραβίᾳ κόλπῳ καταπομπεύομενος εἰς κοπτὸν φορεῖται. καὶ τοῦτ' ὄντ' ἐμπορεῖον τῶν τοιούτων φορτίων. οὐκ ἄπωθεν δὲ τῆ βερνίκης ὁ τοῦ μυὸς ὅρμος πόλις, ἔχουσα μὲν ναύσταθμον τῶν πλοϊζομένων, ἐν τῇ κοπτοῦ. οὐ πολὺ ἀφέστηκεν ἡ καλουμένη ἀπόλλωνος πόλις, ὥστε καὶ αἱ δύο εἴζουσαι τὸν ἰσθμὸν δύο πόλεις, ἑκατέρωθεν εἰσίν. ἀλλὰ νῦν ἡ κοπτὸς, καὶ ὁ μυὸς ὅρμος, ξυσβαίνει, καὶ χρῶνται τοῖς τόποις τούτοις. πρότερον μὲν οὖν γύκτωρ ἐπόρουν πθς τὰ ἄστρα βλέποντες οἱ καμηλέμποροι, καὶ καθάπερ οἱ πλέοντες ὥδηγουν, νομίζοντες καὶ ὕδωρ. νυνὶ δὲ καὶ ὑδρία κατασκευάσαντο, ὀρύξαντες πολὺ βάθος, καὶ ἐκ τῶν οὐρανίων διὰ παντὸς ὄντων ἀπανίων, ὅμως δὲ ξαμώδας πεποίληται. ἡ δ' ὁδὸς ὁδὸν ἓξ, ἢ ἑπτὰ ἡμερῶν. ὧδε δὲ τῷ ἰσθμῷ κεῖται, καὶ τὰ δι' σμαράγδου μέταλλα ὅθι, καὶ ἄλλων λίθων πολυτελῶν, τῶν ἀράβων ὀρυττόντων βαθεῖς τινας ὑπονόμους. μετὰ δὲ τὸν ἀπόλλωνος πόλιν, ἀφ' ἧς θῆβαι· καλεῖται δὲ νῦν διὸς πόλις· Αἵθ' ἑκατόμπυλοι εἰσὶ, δηλητήσιοι δ' γὰ ἑκάστη. αὐδρες ἐξεχυδῖσι σὺν ἵπποισι, καὶ ὄχεσφιν. ὅμηρος μὲν οὕτω λέγει δὲ καὶ τὸν πλοῦτον· οὐδ' ὅσα θήβης. Αἰγυπτίας, ὅτι πλεῖστα δόμοισι γὰ κτήματα κεῖται. καὶ ἄλλοι δὲ τοιαῦτα λέγουσι, μυρίόπολιν πθγόντες δι' αὐτοῦ τούτου. καὶ νῦν δείκνυται δ' ἴχνη τὸ μεγέθους αὐδρ, ὧν ὀγδοήκοντα σταδίους ὁ μῆκος. ἔστι δ' ἱερὰ πλείω, καὶ τούτων δὲ τὰ πολλὰ ἠκρωτηριάσε καμβύσης. νυνὶ δὲ λωμηδὸν σωσικεῖται. μόρος δ' ἔστιν γὰ τῆ ἀραβία, γὰ ἥπερ ἡ πόλις· μόρος δ' ὅθι καὶ γὰ τῇ περαίᾳ, ὅπου τὸ μεμνόνιον. γνταῦθα δὲ λυσὶν κολοσσῶν ὄντων μονολίθων ἀλλήλων πλησίον, ὁ μὲν σώζεται, τοῦ δ' ἑτέρου τὰ ἄνω μόρια τὰς ἕδρας πεπτωκε σεισμῷ γενηθέντος, ὥς φασι. πεπίσθυται δ' ἐπ' ἄπαξ καθ' ἡμέραν ἑκάστην, ψόφος ὡς ἂν πληγῆς ὁ μετὰ λῆς ἀρτελεῖται, ἀφ' ἧς μύοντος γὰ τῷ θρόνῳ, καὶ τῇ βάσει μόρος. ἐγὼ δ' πρὸς ὧδι τῶν τὸ πωμετὰ γάλλου αἰλίου, καὶ τοῦ πλήθους τῶν στρατιωτῶν, πρὶ ὥραν πρώτην ἤκουσα τοῦ ψόφου, εἴτε δὲ ἀφ' ἕδρας, εἴτε ἀφ' ὁποτασεως τῶν λίθων, ἢ καὶ πρὶ

quæ quanquam sine portu est, apta tamen diuersoria habet. Dicunt Philadelphum primō hanc uiam exercitu aperuisse, cum sicca esset, ac mansiones constituisse, tam pedibus iter agentibus quàm camelis. Idq; effecisse, quoniam Rubrū mare difficulter nauigaretur, præsertim ex Arabico recessu nauigantib. Enimuero ex experientia utilitas maxima uisa est, atq; nunc totum Indicum & Arabicū tributum & Aethiopicum, quod Arabico sinu aduehitur, Coptum defertur, quę eiusmodi mercium emporium est. Nō procul à Berenice est Muris statio, quæ ciuitas nauale habet. A' Copto quoq; non multū abest Apollinis ciuitas, quare duæ urbes Isthmum terminantes utrinque sunt, sed Coptus & Muris statio nunc excellunt. Nam ijs nunc omnes utūtur. Primùm camelis uecti per noctem iter agebāt, ad astra respicientes, quemadmodum nautæ, & ita aquam portabant, nūc terra in profundū effossa aquas parauerunt, et è cœlestibus, quanquā raræ sint, cisternas fecerunt, hoc est VI. VII. ue dierum iter. In hoc isthmo sunt smaragdi, & aliorum quorundam pretiosorum lapidum metalla, ubi Arabes profundos quosdā meatus effodiunt. Post Apollinis urbē sunt Thebæ, quæ nunc Diospolis uocatur, ut

Quis centum portę portarum quamq; ducēti Iliad. ι
Sublimeis in equis homines, & curribus errant.

Sic enim Homerus inquit: Addit etiam di- Odyss. λ
uitias: ut,

Nec q̄d diuitias Aegyptia Thebа recondit.

Sunt & alij qui eadem dicant, hanc Aegypti metropolin ponētes, nunc quoq; nōnulla eius uestigia seruantur, quæ magnitudinē declarant, longitudinē quidem LXXX ferè stadiorum. Sunt in ea tēpla quàm plurima, magna ex parte à Cambyse mutilata. nūc uicatim habitatur. ac pars quædam in Arabia ubi ciuitas est, pars etiam in ulteriore, ubi Memnonium. Hic cum duo colossi sint, ex integris lapidibus inter se propinqui, alter quidem seruatur, alterius uerò superiores à sede partes corruerūt, facte (ut fama est) terræmotu. creditur etiam semel in die sonitum quendam ictu haud magno effici à parte, quę in sede ac basi est. Atq; cū ego ibi cum Aelio Gallo adessem, & cum reliqua multitudine amicorum, ac militum, qui cum eo erant, circiter horā primam sonitum audiui, siue à basi, siue à colosso,

siue à circunstantibus de industria factum. Id enim haudquaquã affirmarim, cum propter incertam causam, omnia magis subeãt, ut credam, quàm ex lapidibus sic compositis crepitum edi. Supra Memnonium sunt regum sepulturæ in speluncis quibusdam in lapidẽ excisæ, circiter XL mirum in modum structæ, quæ aspectum quendam pulcherrimum præbeant. Iuxta ipsa quoq; sepulchra in obeliscis quibusdã literæ sunt, quæ regum illorũ diuitias, ac potentiam declarãt, atq; imperiũ usq; in Scythiã, & Bactrianã, & Indiã, & quæ nũc Ionia dicitur, propagatum. Itẽ tributorũ magnitudinẽ, & exercitus circiter decies centena millia. Thebani sacerdotes astronomiam philosophiamq; exercere dicuntur. Hi nõ à luna, sed à sole dies deducunt, XII triginta dierũ quinq; dies singulis annis adijcientes. Ad totius uerò anni complementum, cum quædam diei particulæ excurrant, spacium quoddam componunt ex omnibus diebus, & omnibus annis. quod particulæ excurrẽtes & coeuntes diem conficiunt. Huiusmodi sapientiam omnem Mercurio in primis tribuunt, ac Ioui quẽ præcipuè colunt, uirgo quædam genere clarissima, & specie pulcherrima sacratur, eas Græci Palladas uocant, uirgo pellicis more, cum quibus uult coit, usq; ad naturalem corporis purgationem. Post purgationem uiro datur, sed prius quàm nubat, post pellicatus tempus, ut mortua lugetur. Post Thebas est Hermonthis ciuitas, in qua Apollo & Iupiter coluntur. hic etiam bos alitur. Deinde est Crocodilorum ciuitas, quæ eam beluam coluit. Deinde Veneris ciuitas, & postea Latopolis, quæ Palladem & Latum colit. Postea Lucinæ ciuitas, & eius templum. In ulteriore est Accipitrum ciuitas, ubi accipiter colitur. Deinde Apollinis ciuitas, quæ etiam crocodilis est inimica. Syene uerò & Elephantina, altera in finibus est Aethiopiæ, altera est insula spacio semistadij, in qua ciuitas est, quæ Cnuphidis templum habet, & Nilometrium, quemadmodum Memphis. Nilometrium est puteus quidam, in Nili ripa ex integro lapide constructus, in quo & maxima & minima, & mediocria Nili incrementa adnotãtur. Nam putei aqua cum Nilo pariter crescit, & decrescit. Suntq; in putei pariete notæ quædã, incremẽtorũ omniũ mensuræ. Hæc itaq; obseruantes cum alijs notant, ut incrementa cognoscant.

καὶ περὶ τὴν βάσιν ἱδρυμένων τινὸς ποιήσαντος τὸν ψόφον, οὐκ ἔχω διϊσχυρίσασθαι. διὰ γὰρ τὸ ἄδηλον τῆς αἰτίας, πᾶν μᾶλλον ἐπέρχεται πιστεύειν, ἢ τὸ ἐκ τῶν λίθων οὕτω τεταγμένων ἐκπέμπεσθαι τὸν ἦχον. ὑπὲρ δὲ τοῦ μεμνονείου, θῆκαι βασιλέων ἐν σπηλαίοις λατομηταὶ περὶ τετταράκοντα, θαυμαστῶς κατεσκευασμέναι, θέας ἄξιαι. ἐν δὲ ταῖς θήκαις ἐπί τινων ὀβελίσκων ἀναγραφαὶ δηλοῦσαι τὸν πλοῦτον τῶν τότε βασιλέων, καὶ τὴν ἀδικράτειαν, ὡς μέχρι σκυθῶν, καὶ βακτρίων, καὶ ἰνδῶν, καὶ τῆς νῦν ἰωνίας διατείνασαν. καὶ φόρων πλῆθος, καὶ στρατιᾶς περὶ ἑκατὸν μυριάδας. λέγονται δὲ καὶ ἀστρονόμοι, καὶ φιλόσοφοι, μάλιστα οἱ ἐνταῦθα ἱερεῖς. τούτων δ' ἐστὶ καὶ τὸ τὰς ἡμέρας μὴ κατὰ σελήνην ἄγειν, ἀλλὰ κατὰ ἥλιον, τοῖς τριακονθημέροις διώδεκα μησὶν, ἐπαγόντων, πέντε ἡμέρας κατ' ἐνιαυτὸν ἕκαστον. εἰς δὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ, ὑπερέχοντος μορίου τινὸς τῆς ἡμέρας, περιόδον τινὰ συντιθέασιν ἐξ ὅλων ἡμερῶν, καὶ ὅλων ἐνιαυτῶν τοσαύτην, ὅσα μόρια τὰ ὑπερέχοντα συνελθόντα ποιεῖ ἡμέραν. ἀνατιθέασι δὲ τοῦ ἑρμῆ πᾶσαν τὴν τοιαύτην σοφίαν. τοῦ δὲ διὶ, ὃν μάλιστα τιμῶσιν, εὐειδεστάτη, καὶ γένους λαμπροτάτου παρθένος ἱερᾶται, ἃς καλοῦσιν οἱ ἕλληνες παλλάδας. αὕτη δὲ καὶ παλλακεύει, καὶ συνέστιν οἷς βούλεται μέχρις ἂν ἡ φυσικὴ γένηται τοῦ σώματος κάθαρσις. μετὰ δὲ τὴν κάθαρσιν δίδοται πρὸς ἄνδρας· πρὶν δὲ δοθῆναι, πένθος αὐτῆς ἄγεται μετὰ τὸν τῆς παλλακείας καιρόν. μετὰ δὲ θήβας ἑρμωθὶς πόλις, ἐν ᾗ ὅτε ἀπόλλων τιμᾶται, καὶ ὁ ζεύς. τρέφεται δὲ καὶ ἐνταῦθα βοῦς. ἔπειτα κροκοδείλων πόλις τιμῶσα τὸ θηρίον. εἶτα ἀφροδίτης πόλις, καὶ μεταταῦτα λατόπολις, τιμῶσα ἀθηνᾶν καὶ τὸν λάτον. εἶτα εἰληθυίας πόλις καὶ ἱερόν. ἐν δὲ τῇ περαίᾳ ἱεράκων πόλις τὸν ἱέρακα τιμῶσα. εἶτ' ἀπόλλωνος πόλις, καὶ αὕτη πολεμοῦσα τοῖς κροκοδείλοις. ἡ δὲ συήνη, καὶ ἡ ἐλεφαντίνη, ἡ μὲν ὑπὲρ τῶν ὅρων τῆς αἰθιοπίας, καὶ τῆς αἰγύπτου πόλις. ἡ δ' ἐν τοῦ νείλου προκειμένη τῆς συήνης νῆσος ἐν ἡμιστάδιῳ, καὶ ἐν ταύτῃ πόλις ἔχουσα ἱερὸν κνούφιδος, καὶ νειλομέτριον σὺν μονολίθῳ κατεσκευασμένον ὑπὲρ τῇ ὄχθῃ τοῦ νείλου φρέαρ, ἐν ᾧ τὰς ἀναβάσεις τοῦ νείλου σημειοῦνται, τὰς μεγίστας τε καὶ ἐλαχίστας, καὶ τὰς μέσας. συναναβαίνειν γὰρ καὶ συνταπεινοῦσθαι τοῦ ποταμῷ τὸ ἐν τοῦ φρέατι ὕδωρ. εἰσὶν οὖν ἐν τοῦ τοίχου τοῦ φρέατος παραγραφαὶ, μέτρα τῶν τε λείων, καὶ τῶν ἄλλων ἀναβάσεων. ὑπισκοποῦντες οὖν ταύτας, ὑπεσημαίνουσι τοῖς ἄλλοις ὅπως εἰδοῖεν, πρὸ πολλοῦ

πρὸ πολλοῦ γὰρ ἴσασιν ἐκ τῶν τοιούτων σημείων, καὶ τῶν ἡμερῶν τὴν ἐσομένην ἀνάβασιν, καὶ προδηλοῦσι. οὐδὲν δὲ καὶ τοῖς γεωργοῖς χρήσιμον, τῆς τῶν ὑδάτων ταμιείας χάριν, καὶ παραχωμάτων, καὶ διωρύγων, καὶ ἄλλων τοιούτων, καὶ τοῖς ἡγεμόσι τῶν προσόδων χάριν. αἱ γὰρ μείζους ἀναβάσεις, μείζους καὶ τὰς προσόδους ὑπαγορεύουσιν. ἐν δὲ τῇ συήνῃ, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ τὸ διασημαῖνον τὰς θερινὰς τροπὰς, καὶ διότι τοῦ τροπικῷ κύκλῳ ὑπόκεινται οἱ τόποι οὗτοι, καὶ ποιοῦσιν ἀσκίους οὐς γνώμονας κατὰ μεσημβρίαν. ἐνταῦθα πρῶτον ὁ ἥλιος κατὰ κορυφὴν ἡμῖν γίνεται, καὶ ποιεῖ οὐς γνώμονας ἀσκίους κατὰ μεσημβρίαν. ἀνάγκη δὲ κατὰ κορυφὴν ἡμῖν γινομένου, καὶ εἰς τὰ φρέατα βάλλειν μέχρι τοῦ ὕδατος τὰς αὐγὰς ἂν βαθύτατα ᾖ. κατὰ κάθετον γὰρ ἡμεῖς γε ἕσταμεν, καὶ τὰ ὀρύγματα τῶν φρεάτων κατεσκεύασται. εἰσὶ δ' ἐνταῦθα τρεῖς σπεῖραι ῥωμαίων ἱδρυμέναι φρουρᾶς χάριν. μικρὸν δ' ὑπὲρ τῆς ἐλεφαντίνης ἐστὶν ὁ μικρὸς καταράκτης, ἐφ' ᾧ καὶ θέαν τινὰ οἱ σκαφῖται τοῖς ἡγεμόσιν ὑπεδείκνυνται. ὁ μὲν γὰρ καταράκτης ἐστὶ κατὰ μέσον τὸν ποταμὸν, πετρώδης τὶς ὀφρὺς, ἐπίπεδος μὲν ἄνωθεν, ὥστε δέχεσθαι τὸν ποταμὸν. τελευτῶσα δ' εἰς κρυμνὸν, καθ' οὗ καταῤῥήγνυται τὸ ὕδωρ. ἑκατέρωθεν δὲ πρὸς τῇ γῇ ῥεῖθρον, ὃ μάλιστα καὶ ἀνάπλουν ἔχει. ἀναπλεύσαντες οὖν ταύτῃ, καταῤῥέουσιν ὑπὲρ τὸν καταῤῥάκτην, καὶ ὠθοῦνται μετὰ τῆς σκάφης ὑπὲρ τὸν κρημνὸν, καὶ σώζονται σὺν αὐτοῖς ἀπαθεῖς. τοῦ δὲ καταῤῥάκτου μικρὸν ἐπάνω, τὰς φυλὰς εἶναι συμβαίνει, κοινὴν κατοικίαν αἰθιόπων τε, καὶ αἰγυπτίων κατεσκευασμένην, ὥσπερ καὶ τὴν ἐλεφαντίνην, καὶ τὸ μέγεθος ἴσην, ἱερὰ ἔχουσαν αἰγύπτια, ὅπου καὶ ὄρνεον τιμᾶται, ὃ καλοῦσι μὲν ἱέρακα. οὐδὲν δὲ ὅμοιον ἔμοι γε ἐφαίνετο ἔχειν τοῖς παρ' ἡμῖν, καὶ ἐν αἰγύπτῳ ἱέραξιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ μεγέθει μεῖζον ἦν, καὶ τῇ ποικιλίᾳ πολὺ ἐξηλαγμένον. αἰθιοπικὸν δ' ἔφασαν εἶναι, κἀκεῖθεν κομίζεσθαι ὅταν ἐκλίπῃ, καὶ πρότερον, καὶ διὰ τότε ἐδείχθη ἡμῖν πρὸς ἐλλείψει ὂν διὰ νόσον. ἤλθομεν δ' εἰς φυλὰς ἐκ συήνης ἀπήνη, διὶ ὁμαλοῦ σφόδρα πεδίου σταδίους ὁμοῦ τι ἑκατόν. παρ' ὅλην δὲ τὴν ὁδὸν ἦν ἰδεῖν ἑκατέρωθεν πολλαχοῦ, ὥσπερ ἑρμαῖα πέτρον ἠλίβατον στρογγύλον, λεῖον ἱκανῶς, ἐγγὺς σφαιροειδοῦς τοῦ μέλανος καὶ σκληροῦ λίθου, ἐξ οὗ εὐθεῖαι γίνονται ὑπὲρ πέτρῳ κείμενον μείζονι, καὶ ἐπ' ἐκείνῳ πάλιν ἄλλο. ἔστι δ' ὅτε αὐτοὶ καθ' αὑτοὺς ἔκειντο οἱ πέτροι. ἦν δ' ὁ μὲν μέγιστος τὴν διά-

Nam ex his signis, ac dieb. multo antè futurã Nili excrescentiam cognoscunt, id'que omnibus prædicunt. quæ res profectò agricolis ad aquarum conseruationem, & aggerum, & cannalium effossionem, principibus uerò ad prouentus utilissima est. Maiora enim incrementa, maiores prouentus denunciant. In Syene puteus quidam est, qui æstiuum indicat solstitium: quoniam hæc loca circulo tropico sunt subiecta, & in meridie umbilicos faciunt sine umbra. A' nostris enim locis, hoc est à Græcis, in meridiem procedentibus, hic primùm sol nobis supra uerticem fit: & in meridie umbilicos efficit, sine umbra. Necesse enim est, cum nobis supra uerticem fuerit, in puteos quanquam profundissimos usque ad aquam radios iaci. nam & nos perpendiculariter stamus, & puteorum effossiones, ad perpendiculũ sunt factæ. Hoc in loco tres Romanorum cohortes collocatæ sunt præsidij gratia. Paulò supra Elephantinam est paruus catarractes, in quo scapharij spectaculum quoddam principibus exhibent. Catarractes est ad medium ferè flumen petrosum quoddam supercilium in superiore parte planum, ut flumen recipere possit: desinens uerò in præcipitium, ex aqua præcipitatur. Vtrinque secus terram alueus est, qui facile adnauigari potest. Hac itaque adnauigantes defluunt in catarractẽ, et cum scapha in præcipitium detruduntur, & ipsi & scaphæ illæsi. Paulo supra catarractem sunt Philæ, communis Aethiopum & Aegyptiorum habitatio, structa quemadmodum Elephantina & pari magnitudine. Hæc templa Aegyptia habet, ubi ales colitur, quem accipitrem uocant, qui nec nostris simile quicquam habet, nec Aegyptijs. nam & magnitudine excedit, & uarietate longè diuersus est. Dicunt eum Aethiopicum esse, & inde afferri, cum alter deficit, ac etiam multo antè, & tunc nobis ostensus est, cum iam morbo deficeret. Nos Philas ex Syene plaustro uenimus per campum ualde planum centum stadiorum spacio. Per totam ferè uiam uidere erat utrinque multis in locis quasi* scopulos, petram arduam, rotundam, politam, propemodum sphæricam, nigri ac duri lapidis, ex quo mortaria fiunt, super maiore petra positam, ac rursum super ea aliam. nonnullæ per sese iacebant, earum maxima erat

* ἑρμαῖα est in Græcis, quod ego planè non intelligo.

non minore XII pedũ diametro, atq; omnes maiores quàm horum dimidiæ. Traiecimus in insulam super Pactone delati. Pactum est scaphæ genus ex uirgis ita compositũ, ut textile quiddam uideatur. Stãtes itaq; in aqua uel in asseribus sedentes, facile trãsmissimus, nihil omnino metuentes. Sunt enim sine periculo, nisi scapha nimis impleatur. Cum in tota Aegypto palma sterilis sit, uel fructũ afferat non esculentum, tamen in locis Delta, Alexãdriæ proximis Thebaica palma optima est. quare admiratione dignũ est, quomodo qui eandẽ plagam habitant, quã Iudęi & finitimi qui circa Delta sunt & Alexandriam, tantum ab illa differãt, quæ ultra aliam palmã etiã caryotã gignit, nõ multo meliorẽ quàm Babylonia. In Thebaide et in Iudęa duplex est palma, caryota scilicet atque reliqua, ac Thebaica quidem quanquam durior sit, gustatu tamen suauior. Est etiam insula quædam, quæ palmam optimam fert, & prouentũ maximũ principib. pẽdit. regis enim erat, et priuatus nemo in ea partem habebat, & nunc principũ est. Sed multa cùm cæteri, tum Herodotus garrit, ut cantũ, uel modũ, uel iucunditatem quandã orationi monstra adhibentes, ut illud est, quod de insulis dicunt iuxta Syenen, & Elephantinã: Nili fontes complures esse, & ad eum locũ flumen profundũ immensum habere. Nilus quidem insulas sparsas quamplurimas habet, aliasq; ex toto crescente flumine obruuntur, alias ex parte. Loca uerò quæ ualde sublimia sunt, cochlijs irrigantur. In initio itaq; Aegyptus ualde tranquilla erat, tum propter regionis uberitatem, tum propterea quòd nõ facile externis gentibus patéret. Nam à septentrione maritima importuosa & Aegyptio pelago cingebatur. Ab ortu & occasu desertis & montib. Libycis & Arabicis (ut diximus) tuta. austrum uersus Troglodytæ, & Blemmyes, & Nubæ & Megabari erant, qui Aethiopes supra Syenẽ habitãt. Suntq; ij Nomades, non tamẽ multi, nec bellicosi, quanquã olim uiderẽtur, propterea quòd sæpe latronũ more incautos adoriebantur. Aethiopes quoq; qui ad meridiem Meroenq; pertendunt, nec ipsi ualde multi sunt, nec congregati: quippe qui fluuialem regionem longam angustamq; habitant, qualem antè diximus, nec ad bellum, nec ad aliam uitæ rationem bene instructi: quin etiam nunc eodem modo tota regio se habet.

τὴν διάμετρον ποδῶν οὐκ ἐλαττόνων, ἡ δὲ δεκα, ἅπαντων δὲ μείζονες ἢ ἡμίσεις ταύτων. διέβημεν δὲ εἰς τὴν νῆσον ὠθοῦντες πάκτωνα. ὁ δὲ πάκτων σῆμά ἐστι σκυταλίδων πεπηγώς ὀξύ σκαφίῳ, ὥστ' ἐοικέναι σαπλοκίνῳ. ἐσῶτον δ' ἔχει ὕδατος ἢ καὶ σανιδίοις τισὶ πωσκαθήμενοι, ῥᾳδίως ἐπεραιώθημεν δεδιότες. ἀκίνδυνα γάρ ἐστι μὴ πληρούμενα πιέσει τοῦ πορθμείου. καθ' ὅλην δὲ τὴν αἴγυπτον τὸ φοίνικος ἀγόνους ὄντος καὶ ἐκφόρους καρπῶν οὐκ εὔβρωτον γὰρ τοῖς πόροις τὸ δίλεπτα τόποις, καὶ γὰρ πόρις ἀλεξάνδρεια, ὁ γὰρ τῇ θηβαΐδι φοίνιξ ἄριστος ἂν ἄλλων φύεται. θαυμάζειν οὖν ἄξιον, πῶς ταὐτὸ κλίμα οἰκοῦντες, τῇ ἰουδαίᾳ, καὶ ὅμοροι, οἱ πόρις τὸ δίλεπτα, καὶ τὴν ἀλεξάνδρειαν, τοιοῦτον διαλλάττουσιν ἐκείνης, πῶς ἄλλῳ φοίνικι, καὶ γὰρ καρποῖσιν γλυκέσιν, οὐ πολὺ κρείττονα τοῦ βαβυλωνίου. διπλοῦς δ' ὁ ἐν τῇ θηβαΐδι, καὶ ὁ γὰρ τῇ ἰουδαίᾳ, ὅ, τε ἄλλος καὶ ὁ καρποιωτός. σκληρότερος δ' ὁ θηβαϊκός, ἀλλὰ τῇ γεύσει εὐστομώτερος. ἔστι δὲ καὶ νῆσος ἡ μάλιστα ἐκφέρουσα τὸν καρπόν, μεγίστους τε λοῦσα πρόσοδον, τοῖς ἡγεμόσι· βασιλικὴ γὰρ ἦν. ἰδιώτῃ οὐδὲ οὐ μετῆν, ὦν καὶ ἄλλων ἡγεμόνων ὅδε. πολλὰ δ' ἡρόδοτός τε καὶ ἄλλοι φλυαροῦσιν, ὥσπερ μέλος, ἢ ῥυθμόν, ἢ ἅδυσμά τι τοῦ λόγου τὴν στρατείαν ποιούμενοι· οἷον καὶ τὸ φάσκειν πορίτας νήσους τὰς πρὸς τῇ συήνῃ, καὶ τῇ ἐλεφαντίνῃ. πλείους δ' εἰσὶ, τὰς πηγὰς τοῦ νείλου εἶναι, καὶ βάθος ἀδυσσον ἔχειν τὸν πόρον κατὰ ταύτην τὴν τόπον. νήσους δ' ὁ νεῖλος κατασαρμένας ἔχει πάμπολλας, τὰς μὲν καλυπτομένας ὅλας ὑπὸ τῶν ἀναβάσεσι, τὰς δ' ἐκ μέρους. ἐποχετεύεται δὲ τοῖς κοιλίαις τὰ λίαν ἔξαλα. ἢν μὲν οὖν ἡ αἴγυπτος εἰρηνικὴ τὸ πλέον ἦρξε τῆς ἀπαρκήσ τῆς χώρας, καὶ τὸ συνεισέβαλλον τοῖς ἔξωθεν. ἐπὶ μὲν δὴ ἄκρατον ἀλιμένῳ παραλίᾳ, καὶ πελάγει τοῦ αἰγυπτίῳ φρουρουμένη, ἐπὶ δὲ τῷ ἕω, καὶ τῇ ἑσπέρας ὀρήκοις ὄρεσι τοῖς τε λιβυκοῖς, καὶ τοῖς ἀραβίοις, ὥσπερ ἔφαμεν. λοιπὰ δὲ τὰ πρὸς νότον, προωγλοδύται, βλέμμυες, καὶ νοῦβαι, καὶ μεγαβαροι οἱ ὑπὲρ συήνης αἰθίοπες. εἰσὶ δ' οὗτοι νομάδες, καὶ οὐ πολλοὶ, οὐδὲ μάχιμοι. δυσπρόσοδοι δὲ τοῖς πάλαι ἦσαν τὸ λῃστρικῶς ἀφυλάκτοις ἐπιπίπτεσθαι πολλάκις. οἱ δὲ πρὸς μεσημβρίαν, καὶ μερόης αὐτῆς κοντοὶ αἰθίοπες, οὐδ' οὗτοι πολλοὶ, οὔτε γὰρ συχροφῆ, ἅ τε ποταμίων μακρὰν, καὶ σκολιὰν οἰκοῦντες, οἷαν περιέπομεν. οὐδὲ παρεσκευασμένῳ καλῶς, οὔτε πρὸς πόλεμον, οὔτε πρὸς τὸν ἄλλον βίον. καὶ νῦν δὲ διάκεινται παραπλησίως ἡ χώρα πᾶσα. σημεῖον

σημεῖον δὲ, τεῖσι γοῦν πειραις, οὐδὲ τάττουσι λεγεῶνας, ἱκανῶς ὑπὸ τῶν ῥωμαίων ἡ χώρα φρουρεῖται. πολεμήσασι γὰρ τοῖς αἰθίοψιν ὠφέλησαν, κινδυνοῦσαι τὴν χώραν σωίσασθαι τὴν σφετέραν. καὶ αἱ λοιπαὶ δὲ δυνάμεις αἱ τῶν αἰγυπτίων, οὔτε τοσαῦταί τινες εἰσὶν, οὔτε ἀθρόαις ἐχρήσαντο, οὐδ' ἅπαξ ῥωμαίοις. οὔτε γὰρ εἰσὶν, οὔτ' αὐτοὶ οἱ αἰγύπτιοι πολεμικοὶ, καίπερ ὄντες παμπληθεῖς, ὅτε τὰ πάτρια ἤθνη. γάλλος μὲν γε κορνήλιος, ὁ πρῶτος καταστὰς ἔπαρχος τῆς χώρας ὑπὸ καίσαρος, τὴν τε πρώην πόλιν ἀφεστῶσαν ἐπελθὼν, δι' ὀλίγων εἶλε. στάσιν τε γυμνθεῖσαν τῇ θηβαΐδι δι' ἄλλας φόρους, ῥᾳδίως κατέλυσε. πετρώνιός τε ὕστερον τὸ ἀλεξανδρέων πλῆθος τοσοῦτον μυριάδων ἑξακοσίων ἀπὸ αὐτῶν μετὰ λίθων βολῆς, αὐτοῖς τοῖς πρὶ αὐτὸν στρατιώτας αὐτέσχε· καὶ διαφθείρας τινὰς αὐτῶν, οὐ λοιπους ἔπαυσε. γάλλος τε αἰλιος μέρει τῆς αἰγύπτου φρουρᾶς εἰς τὴν ἀραβίαν ἐμβαλὼν, εἴρηται, τίνα τρόπον δι' ἑλέγξε τοὺς αὐθρώπους ἀπολέμους ὄντας. εἰ δὲ μὴ συλλαῖος αὐτὸν πευδίδου, καὶ κατεσκέψατο τὴν δυσαίμονα πᾶσαν. ἐπειδὴ δὲ οἱ αἰθίοπες καταφρονήσαντες τῆς μέρει τῆς αἰγύπτου δυσμενῶς ἀπεστάδαι μετὰ γάλλου αἰλίου πολεμοῦντες πῶς οὐ ἄραβας, ἐπελθόντος τῇ θηβαΐδι, καὶ τὴ φρουρᾷ τῶν τειῶν πειρῶν τῶν κατὰ συλῶν, καὶ τὴν ἐλεφαντίνην, καὶ φυλακὰς δι' ἐφόδου δι' ἀφνίδιον καὶ δι' ὅλων διαπολίσαντο, ἀνέστασαν, καὶ τοὺς καίσαρος αὐτοκράτας, ἐπελθὼν ἑλαβόσιν, ἢ μυρίοις πεζοῖς πετρώνιος, ἱππεῦσι δὲ ὀκτακοσίοις πῶς ἄνδρας τεισμυρίους. πρῶτον μὲν ἀναγκασθν αὐτοὺς εἰς ψέλχιν πόλιν αἰθιοπικὴν, καὶ πρεσβεύεται τά τε ληφθέντα ἅπαντῶν, καὶ τὰς αἰτίας δι' ἃς ἤρξαν πολέμου. λεγόντων δ' ὡς ἀδικοῖντο ὑπὸ τῶν μοναρχῶν, ἀλλ' οὐκ ἔφη τούτους ἡγεμόνας εἶναι τῆς χώρας, ἀλλὰ καίσαρα. αἰτησαμένων ἡμέρας τρεῖς βουλὴν, καὶ μηδ' ἑνὸς ἐχούσης, ποιοῦντων, προσβαλὼν ἀναγκάσε πεσεῖν εἰς μάχην. ταχὺ δὲ τροπὴν ἐποίησε, συντεταγμένων τε κακῶς, καὶ ὡπλισμένων. μεγάλους γὰρ εἶχον θυρεοὺς, καὶ τούτους ὠμοβοίνους, ἀμυντήρια δὲ πελέκεις, οἱ δὲ κοντοὺς, οἱ δὲ καὶ ξίφη. τινὲς μὲν οὖν εἰς τὴν πόλιν σωθῆναι, οἱ δ' εἰς τὴν δρήμιαν ἔφυγον. τινὰς δὲ νῆσος πλησίον ἐλέξατο ἐμβάντας εἰς τὸν πόρον· οὐ γὰρ πολλοὶ ἦσαν. ἐντεῦθεν οἱ μροκόλιοι δι' ὀμῶν, τούτων δ' ἦσαν καὶ οἱ τῆς βασιλίσσης σπεκτῆς τῆς καυδάκης, ἃ καὶ

quæ per noſtra tempora Aethiopibus impera uit,uirilis ſanè mulier,ſed altero oculo capta. Hos itaq; omnes cepit,traiecto ratibus ac na uibus flumine,et extemplò Alexandriam mi ſit,atq; Pſelchã profectus eam cepit. unde adnumerata captiuis multitudine eorum qui in prælio ceciderunt,pauci omnino euaſere. Ex Pſelcha Premnam uenit urbem natura muni tam,cumulos trangreſſus,in quib. Cambyſis exercitus obrutus eſt,uẽto incidẽte. Eam adortus,primo impetu cepit. Inde Napata progreſſus eſt, quæ Candaces regia erat, ubi eius filius immorabatur. Ipſa uerò cũ in loco proximo eſſet,legatos miſit, qui de pace tractarent,redditis ſtatuis,& captiuis qui capti fuerant in Syene: Ille ingruens Napata capit ac diruit,puero fugiente:ratusq; ulteriora inuia eſſe, cum ſpolijs regreditur. Prẽna mœnibus & præſidio & quadringentorum hominũ cibarijs in biennium firmata, abijt Alexandriam. Ex captiuis autem cæteris uenũdatis,mille ad Cæſarem mittit nuper ex Cantabris reuerſum. Nonnulli uerò ex ijs morbo conſumpti ſunt. Interea Candacen cum multis hominum millibus præſidium aggreſſam, Petronius cum auxilio anteuertit: & caſtellum ingreſſus,multo apparatu confirmauit,et cum illi legatos ad eum mitterent,iuſsit ſi quid uellent, ad Cæſarem proficiſcerentur. quibus negantibus ſcire ſe quis Cæſar eſſet, & quò ad eum iretur,dedit qui eos ducerẽt. In Samum itaq; profecti, Cæſarem inuenerunt in Syriam progredi parantem,& Tiberium in Armeniam. Ab eo facile,quę uolebãt, impetrauere. nam & tributa eis remiſſa ſunt. Sed de Aethiopicis rebus ſatis in ſuperioribus dictũ eſt, quare & hæc cum Aegypto peragrata ſit. Vt autem ſic dicendum ſit,extremas habitati mundi partes,quæ intemperatæ & inhabitabili regioni adiacent, propter frigus aut æſtum eſſe quaſi aberrata quædam ac defectus temperatæ,neceſſe eſt. quod ex uita & earum rerum inopia,quæ ad humanum uſum attinent,perſpici poteſt. Hi enim magna ex parte nudi incedentes, paſtoralem ac duram uitam degunt, eorum pecora parua ſunt, ut oues, capræ, & boues. Canes quoque puſilli, aſperi tamen ac pugnaces, & fortaſſe ad horum paruitatem Pygmæi conficti ſunt. Nam nemo fide dignus id ex uiſu narrat.

ἢ ἐπ' ἐμᾶς ἦρξε τῶν αἰθιόπων, αὐθρικὴ τις γυνή, πεπηρωμένη τὸν ὀφθαλμόν. πύργους δὲ καὶ χώρια λαμβάνει ἅπαντας, ὧν πλούσας χειδίας τε καὶ ναυσί, καὶ καταπέμπει παράχρημα εἰς ἀλεξάνδρειαν, ἐπελθόντι τῷ Ψέλχῳ αἱρεῖ. πρὸς ἀριθμουμένου δὲ τοῖς ἐκλωκόσι τοῦ πλήθους τῶν πεσόντων γὰρ πολλὰ μάχῃ, οὐ σωθέντας ὀλίγους παντάπασι σωιέσθαι γενέσθαι. ἐκ δὲ Ψέλχης ἦκον εἰς πρῆμνιν ἐρυμνὴν πόλιν, ἐπελθὼν οὖν θῖνας, ἐν οἷς ὁ λαμβύσου κατεχώθη σρατὸς, ἐμπεσόντ' ἀνέμου. πρὸς βαλὼν δὲ ἐξ ἐφόδου τὸ φρούριον αἱρεῖ, καὶ μεταταῦτα ὥρμησεν ὡς ἐπὶ Νάπατα. ἦν δ' ἡ βασίλειος Κανδάκης, καὶ ἦν ἐντεῦθεν ὡς αὐτὴ· καὶ αὕτη δ' ἐν τινι πλησίον ἵδρυτο χωρίῳ. προσβύσασμένης δὲ πρὸς Φιλίας, καὶ ἀπρόβυσις οὖν ἐκ συλμὸς αἰχμαλώτους, καὶ οὖν ἀνδριάντας ἐπελθὼν, λαμβάνει τὰ νάπατα, φυγόντ' τοῦ παιδὸς, καὶ κατασκάπτει. ἐξανδραποδισάμενός δ' ἀνασρέφει πάλιν εἰς τὸ πίσω μετὰ τῶν λαφύρων, σὺν δὲ λείνας τὰ πρόσωτέρω. τῷ δὲ πρῆμνιν τειχίσας βέλτιον, φρουρὰν ἐμβαλὼν, καὶ τροφὴν συσῖν γνίαν τῷ, πέμπει πρὸς αὐτὸν, ἀπῆρεν εἰς ἀλεξάνδρειαν. καὶ τῷ αἰχμαλώτων οὖν μὲν ἐλαφυροπώλησε, χιλίους δὲ καίσαρι ἔπεμψε νεωσὶ ἐκ καὶ τάβρων ἥκοντι. οὖν δὲ καὶ νόθοι διεχρήσαντο. γὰ τούτῳ μυειάσι καὶ δ' ἀκὴ πολλὰς ὧν τῷ φρουρὰν ἐπῆλθε. πετρώνιος δ' ἐξεβοήθησε, ἐν φθάνει προεισελθὼν εἰς τὸ φρούριον, καὶ πλέοσι πᾶσκοῦας ἐξασφαλισάμενος τὸ τόπον, προσβυσαμένων ἐκέλυσεν. ὡς καὶ σαφα προσβύεσθαι. οὐκ εἰσίγαι δὲ φασὶν τῶν ὅς τις εἴη καίσαρ, καὶ ὅπη βασίλειον εἴη παρ' αὐτὴν, ἔσλωκε οὖν παραπέμψοντας. ἦκον εἰς σάμον. γνῶσθαι τῷ καίσαρος ὄντος, ἐν μέλλοντος εἰς συρίαν γνῶσθῆν προϊέναι, πιθόριον εἰς ἀρμενίαν ἐλλοντος. θαύμασαν δὲ τυχόντων ὧν ἐδέοντο, ἀφῆκεν αὐτοῖς καὶ οὖν φόρους οὓς ἐπέσησε. πολλὰ δ' εἴρηται περὶ τῶν αἰθιοπικῶν γὰ τοῖς πρότερον, ὥστε συμπεδιωδευμένα ἂν εἴη τῇ αἰγύπτῳ, καὶ τὰ ῥύτων. ὡς δ' ἐπεῖν, καὶ τὰ ἄκρα δὴ οἰκουμένης τὰ παρακείμενα τῇ δυσκράτῳ, καὶ ἀοικήτῳ δι' ἃ καῦμα ἢ ψύχος, ἀνάγκη ἀποτρύγματα εἶναι δὴ σύκρατον καὶ ἐλαττώματα. ταῦτα δ' ἐκ τῶν βίων δῆλα, καὶ δὴ πῶς τὰς χρείας τὰς ἀνθρωπικὰς ἀκρείας. λακόβιοί τε δὴ καὶ γυμνῆτον εἰσὶ τὰ πολλὰ, καὶ νομάδων. τά τε βοσκήματα αὐτοῖς εἰσὶ μικρὰ πρόβατα καὶ λιῶδες μικροὶ, καὶ βόες μικροί. πραχεῖς δὲ καὶ μάχιμοι οἰκοῦντες μικροὶ ὄντες. τάχα δὲ καὶ οὖν πυγμαίους ἀφ' δὴ τούτων μικροφυίας ἐπιγόησαν, καὶ αὐέπλασαν, ὡραικὼς μὲν γὰρ ὑμεῖς ἡγεῖται τῶν πίσεως ἀξίων ἀνδρῶν.

ζῶσι δ' ἀφ' ὑγροῦ, καὶ λειμῆς, ἀφ' ὧν καὶ πόμα ποιοῦσιν αὐτοῖς. ἔσι δ' ἔλαιον, καὶ βούτυρον καὶ σίαρ. οὐδ' ἀκρόδρυα ἔχουσι πλὴν φοινίκων ὀλίγων γὰ κήποις βασιλικοῖς. γίνοι δὲ καὶ πόαν σιτοῦνται, κυκλῶνας ἁπαλὸς, ἕλωσὸν, καὶ καλάμου ῥίζαν. ὑφίασι δ' ἀφ' ὧν τε, καὶ αἵμασι, καὶ γάλακτι, καὶ τυρῷ. σέβονται δ' ὡς θεοὺς οὐ βασιλέας, καταπλέοντας· καὶ οἰκουρεῖς τὸ πλέον. ἔσι δὲ τὸ μέγιστον αὐτοῖς βασίλειον, ἡ μόρον πόλις ὁμώνυμος τῇ νήσῳ. τῷ δὲ νῆσον θυρσοειδῆ φασι τὸ χῆμα, τότε μὲν μεγέθ' τάχα πῶς ὑπὸρ βολὴν εἴρηται. μῆκ' μὲν ὅσον τριακοσίων σαδίων, εὖρ' δὲ χίλια. ἔχ δὲ συχνὰ καὶ ὄρη, καὶ δάση μεγάλα. οἰκοῦσι δ' οἱ μὲν νομάδες, οἱ δὲ θηρευτικοί, οἱ δὲ γεωργοί. ἔσι δ' καὶ χαλκωρύχια, καὶ σιδηρουργία καὶ χρυσία, καὶ λίθων γένη πολυτελῶν. πεδίεχεται δὲ ἀφ' μὲν λιβύης θισὶ μεγάλοις, ἀφ' ἑῴας ἀραβίας λειμωνίοις σωεχέσιν. ἄνωθεν δ' ἐκ νότου τῆς συμβολῆς τῶν ποταμῶν, τό τε ἀσταβόρα, καὶ τὸ ἀσαπόδ', καὶ τὸ ἀστασόβα. πρὸς ἄρκτον δὲ ἐφεξῆς ῥοῦσις τοῦ νείλου, καὶ μέχρι αὐγύπτου, ἧ τῶν λεχθέσαν πρότερον πολιστητα τοῦ ποταμοῦ. γὰ δὲ τῆς πολέσιν αἱ οἰκήσεις ἐκ φοινικίνων χιζῶν δια πεκόμεναι τοίχων ἢ πλίνθων. ὀρυκτοὶ δὲ ἄλες, καθάπερ τοῖς ἀράψι. πλεονάζει δὲ τῶν φυτῶν ὁ, τε φοίνιξ καὶ ἡ πέρσεα, καὶ ὁ ἔβ', καὶ ἡ λεμετέα. θήρα δὲ ἐλε ἐλεφάντων ὄδι, καὶ λεόντων, καὶ παρδάλεων. εἰσὶ δὲ καὶ δράκοντες οἱ ἐλεφαντομάχοι, καὶ ἄλλα θηρία πλείω. καταφύγει γὰρ ἀπὸ τῶν ἐμτυροτόπων, καὶ αὐχμηροτόπων ὧν τὰ ὑδρηλὰ, καὶ ἑλώδη. ὑπόκειται δὲ τῆς μόρους ἥ τε ψεβόα λίμνη μεγάλη, νῆσον ἔχουσα οἰκουμένην ἱκανῶς. συμβαίνει δὲ τοῦ νείλου τὴν μὲν δυσμικὴν παραποταμίαν ἔχοντων τῶν λιβύων, τὴν δὲ ἑῴαν αἰθιόπων, παρὰ μέρ' αὐτῶν τὴν ὧν κράτειαν ἔσαν τῶν νήσων, καὶ δὴ ποταμίας ἐξ ἐλαννομένων τ' ἑτέρων, καὶ πεζαχωρούντων πρὸς ἱερέησι γνωμένοις. χρῶνται δ' καὶ τόξοις αἰθίοπες τετραπήχεσι ξυλίνοις, πετυρακτωμένοις. ὁπλίζουσι δ' τὰς γυναῖκας, ὧν αἱ πλείους ἐκκεκόφανται τὸ χεῖλος τ' σώματος χαλκῷ κρίκῳ. ἰωδιοφόροι δ' εἰσὶν, ὄρεων οὐκ ἔχοντες, τῶν πεδίων αἰγοτροφοῦσιν. οἱ δ' γυμνῆται εἰσὶν, ἢ καὶ πεδίζονται μικρὰ ἰώδια, ἢ πρίχινα πλέγματα σὺν φυῇ. θεὸν δ' νομίζουσι, τὸν μὲν ἀθάνατον, ὃν δὲ ἐν τὸν αἴτιον τῶν ἀγαθῶν τὸν δ' θνητὸν, ἀνώνυμόν τινα, καὶ οὐ σαφῆ. ὡς δ' ὡπλὸ οὖν ὀργίτας, καὶ βασιλικὸς θεοὺς νομίζουσι· καὶ τοὺ-

Viuunt ex milio & ordeo, ex quibus etiam potum conficiunt, butyrum & adipem pro oleo habent. Poma non habent præter palmulas, atque eas perpaucas in hortis regijs. Nonnulli herba ueſcuntur,& ramis tenellis, & loto & calami radice, carnibus,& lacte, & caſeo, & ſanguine utuntur. Reges colunt ut deos,qui plerunque temporis clauſi domi ſedent. Regni caput eſt Meroe, ciuitas eodem nomine quo & inſula. Hanc inſulam clypei figuram habere dicunt. Cuius magnitudo fortaſſe ſupra uerum dicta eſt, longitudine trium millium ferè ſtadiorum, amplitudine mille. ea montes frequentes habet,& nemora immodica habitãt partim paſtores,partim uenatores, partim agricolæ. Sunt in ea ærariæ, ferrariæ, & auratiæ, & precioſorum lapidum genera. Libyam uerſus magnis quibuſdam arenæ cumulis ambitur, Arabiã uerſus continuis præcipitijs, Auſtrum uerſus fluminum concurſu, Aſtabora, Aſtapode,& Aſtaſoba. A' ſeptentrione eſt Nili decurſus, uſque in Aegyptum,ſecundum antè dictam fluminis obliquitatem. Ciuitatum domus ex palmaceis ſtrigmentis ſunt contextæ, parietes etiam ex lateribus. Sales apud eos foſſiles ſunt, quemadmodum & in Arabia. Abundant arboribus,palma,perſico,ebeno, & ſiliquaſtro. Venantur elephantes, leones,& pardales. Dracones habent,qui cum elephantis pugnant, & multas alias feras, quæ à toſtis & aridis locis ad paluſtria & aquoſa confugiunt. Supra Meroen eſt Pſeboa lacus ingens, qui inſulam habet ſatis habitatam. Sed cum citeriorem Nili regionem Libyes habeãt,ulteriorem uerò Aethiopes, contingit eos inſulæ & fluuiali regioni imperare, quibus uictoribus alij expulſi cedant. Aethiopes arcubus quadricubitalibus ligneis ac præuſtis utuntur. Armantur etiam mulieres, quarum pleræq; oris labium æneo circulo traiectum habent: & cum uelleribus careant, pellati ſunt. nam oues apud eos caprinam lanam habent. Nonnulli nudi incedunt, aut breuibus pellibus incincti: aut texturas quaſdam induunt, ex pilis bene contextis. Deum putant alterum immortalem, alterum mortalem. Immortalem quidem eum, qui rerum omnium cauſa ſit. Mortalis uerò apud eos incertus eſt, & nomine caret: ſed frequentius eos à quib. beneficiũ acceperunt,et reges pro deis habent.

Putant præterea reges ſuos communes omnium conſeruatores & cuſtodes eſſe, cęteros uerò priuatos eorum eſſe quibus benefecerunt. Ex iſs qui ad torridam habitant, nonnulli ſunt qui deos non colunt, quos etiam Soli dicũt infenſos eſſe, & deteſtari cum eum extorreri uident, propterea quod eos urat & oppugnet, atq; ob id in paludes fugere. Meroitę ultra alium quendam barbarum, deum etiam Herculem, Pana, & Iſim colunt. Mortuos alij in flumen præcipitant, alij circumfuſo uitro domi ſeruant, alij in fictilibus alueolis eos circum templa defodiunt. Iuſiurandum per eos exigunt, & omnes pro diis habent. Regem conſtituunt eum, qui uel forma uel alendorum pecorum uirtute, uel robore, uel opibus excellat. In Meroe olim primum ordinẽ ſacerdotes obtinebant, qui tantam autoritatem habebant, ut nõnunquam miſſo nuncio mortem regi imperarẽt, & pro eo alium faciebant. Poſtea rex quidam conſuetudinem hanc aboleuit, cum armis in fanum irruens, ubi aureum ſacellum erat, & ſacerdotes omnes iugulauit. Atq; hic etiam Aethiopum mos eſt, ubi rex aliqua parte corporis orbatur, familiares idem quoquo modo patiuntur, & cum eo moriuntur, idcirco maxima regi cuſtodia adhibetur. Ac de Aethiopicis quidem hactenus. Aegyptiacis uerò ea adijcienda ſunt, quæ illorum propria dicuntur, ut Aegyptia faba, ex qua ciborium fit, item biblus. Hęc enim ſolum ibi ſunt et in India, perſicus uerò ibi & in Aethiopica ſolum, arbor magna, fructu dulci & grandi. Item morus, quæ fructum fert qui ſycomorũ dicitur. nam ficui perſimilis eſt, guſtatu uerò

* Malũ in genere neutro fuiſſet, ut ad Sycomorũ referretur, nõ ad fructum.

* malus. Naſcitur etiam corſium fructus piri ſimilis, aliquanto tamen maior. Piſces in Nilo permulti ſunt, ac diuerſi, qui propriã quandam & ſuam formam habent, ſed maximè noti ſunt oxyrynchus, & lepidotus, & lates, & alabes, & coracinus, & porcus, & phagorius, quem etiam phagrum uocant. Item ſilurus, & citharus, & aloſa, & mugil, ex teſta ceis dilychnus, phyſa bos. Item cochliæ ingentes, qui uocem ululatui ſimilem edunt. Animalia quoque ſua habet Ichneumonem, & Aegyptiam aſpidem, quæ proprium quiddam habet, præter alias aliorum locorum. Ea duplex eſt, altera dodrantalis, quæ celerius interficit, altera paſſus ferè longitudine, ut Nicander ait, qui de ſerpẽtibus cõſcripſit. Ex auibus eſt ibis, & accipiter Aegyptius,

καὶ τούτων οὖν μὲν βασιλέας κοινὸς ἅπάντων ἡγοῦσι σωτῆρας καὶ φύλακας, οὓς δ' ἰδιώτας, ἰδίως τοῖς εὖ παθοῦσιν ὑπ' αὐτῶν. τὸν δὲ πῶς τῇ σφακελωμένῃ τινες, καὶ ἄθεοι νομίζουσι, οἵ γε τὸν ἥλιον ἐχθαίρειν, τὸ κακῶς λέγειν ἐπιφανῶς προσπαίοντα αὐτοῖς καταφεύγειν τε εἰς τὰ ἕλη. οἱ δ' ὑπὲρ μὲν ποταμοῦ ἐκβάλλουσι, καὶ ἡρακλέα, καὶ πᾶνα, καὶ ἴσιν σέβονται πῶς ἄλλῳ τινὶ βαρβαρικῷ θεῷ. τοὺς δὲ νεκροὺς οἱ μὲν εἰς ὑπὲρ ποταμοῦ ἐκβάλλουσιν, οἱ δ' οἴκοι κατέχουσι πολὺν χρόνον, τινὲς δὲ ἐκλιβανίαις συροῖς καταρρύπτουσι λίτρῳ τὸν ἱερὸν ὄρνιν τε τὸν ὑπὲρ αὐτῶν ἀπαντῶσι, τὸ καλοῦσιν ἀγισσύουσι. μάλιστα βασιλέας τε καθιεροῦσι οὐ μόνον ἀγαθοὺς ἀλλὰ καὶ σοφοὺς, καὶ πλουσίους. ἐν δὲ τῇ μοναρχίᾳ τάξιν ἐπέχουσιν οἱ ἱερεῖς τὸ παλαιόν. οἵ γε καὶ τοὺς βασιλεῖ προστάττοντας ἐδ' ὅτε ἀρθενήσειν πέμψαντος ἄγγελον, καὶ καθίσασαν αὐτ' αὐτοῦ ἕτερον. ὕσθερον δὲ κατέλυσέ τις τὸν βασιλέων τὸ ἔθος, ὡλὸν μὲν ὅπλων ὠθῶν τὸ ἱερὸν ὅπου χρυσοῦς νεὼς ὄν, καὶ οὓς ἱερεῖς ἀπροφάξας πάντας. ἔσῃ δ' καὶ ὧδε ἐθος ἀθλιοπάθον. ὃς γὰρ ἂν τῶν βασιλέων πληρωθῇ μόρος τὸ τοῦ σώματος, ὅπως σωθῶ τὸ αὐτὸ πάσχουσιν, οἱ συνόντες αὐτῷ μάλιστα, οἱ δ' αὐτοί καὶ συναποθνήσκουσιν. ἐκ δὲ τούτου φυλακὴ τοῦ βασιλέως ὅδε πλείστη παρ' αὐτῶν. πρὸς μὲν ἀθιόπων αἰρήσει ταῦτα, τοῖς δ' αἰγυπτιακοῖς, καὶ ταῦτα προσδεῖ ὅλα ἰδιάζοντα, οἷον ὁ αἰγύπτιος λεγόμενος λύκος, ὃς ὁ τὸ λιβώτιον, καὶ ἡ βίβλος. φυτῶν γὰρ καὶ παρ' ἰνδοῖς μόνον, ἡ δὲ πέρσεα ἐνταῦθα μόνον. καὶ παρ' ἀλθιοψι δ' ὄρυδρον μετὰ καρπὸν ἔχον γλυκὺν καὶ μέγαν. καὶ ἡ συκάμινος ἡ ἐκφέρουσα ὃν λεγόμενον καρπὸν, συκόμορον, σύκῳ γὰρ ἔοικεν, ἄτιμον δ' ὅσῃ πρὸς τὴν γεῦσιν. γίνεται δὲ καὶ τὸ κόρσιον, καὶ ὅμοιον τῇ περσικῇ πρόσγραμμα, μικρῷ αὐτοῦ μεῖζον. ἰχθύων δ' ἐν τῷ νείλῳ πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι, χαρακῖνος ἴδιον ἔχοντες καὶ ὠμῶν χώριον. γνωσιμώτατοι δὲ ὅ, τε ὀξύρυγχος, καὶ ὁ λεπιδωτὸς, καὶ λάτης, καὶ ἀλαβὴς, καὶ κορακῖνος καὶ χοῖρος καὶ φαγρώριος, ὃν καὶ φάγρον καλοῦσιν. ἔστι σίλουρος, καθαρὸς, θρίσσα καὶ ἱερεύς, σπαρίων δίλυχνος, φύσα βοῦς, κοχλίαι μεγάλοι, φωνὴν ὁλολυγμοῦ ὁμοίαν φθεγγόμενοι ζῶα ὑδρόχοα, καὶ ὁ ἰχνεύμων, καὶ ἡ ἀσπὶς ἡ αἰγυπτία. ἴδιον δὲ ἔπ ἔχουσι πρὸς τὰς φ' ἄλλοις. διῃρῆσθαι δ' ὅδιν, ἡ μὲν ἀσπὶς ἀία, ἥπερ καὶ ὀξυθανατωτέρα, ἡ δ' ἐγχὺς ὀρυγὰς, ὥστε καὶ νικανδρος ὁ τὰ θηριακὰ γράψας εἰρηκε. καὶ τ' ὀρνέων ἴβις, καὶ ἱεράξ ὁ αἰγύπτιος. ἡμέρᾳ γὰρ παρὰ τοὺς ἄλλους, ὡς καὶ ἡ ἀλλοδ, καὶ ὁ νυκτικόραξ ἰδιότροπος φθάδε. παρ' ἡμῖν μὲν γὰρ ἀετοῦ μέγεθος ἔχει, καὶ φθέγγεται βαρύ. φ' αἰγύπτῳ δὲ κολοιοῦ μέγεθος, καὶ φωνῇ διάφορον. ἡμέρᾳ τοῦ δ' ἡ ἶβις, τελαργώδης μὲν τῇ χρῶμα, καὶ μέγεθος. διῃρῆ δὲ τὴν χρόαν, ἡ μὲν τελαργώδης, ἡ δὲ ὅλη μέλαινα. μεσὴ δ' αὐτῶν ἅπασα τρίδη, φ' ἀλεξανδρέας, τῶν μὲν χρησίμως, τῶν δ' οὐ χρησίμως. χρησίμως μὲν ὅτι τῶν θηρίον ἐκλέγει, καὶ τὰ φ' ἱερεῶν πολέμοις, καὶ τοῖς ὀψοπώλαις ἀκαθάρματα. διαχρῆσθαι δὲ ὅτι παμφάγον, καὶ ἀκάθαρτον, καὶ δυσπόλως ἀπεργόμενον, ἀπὸ τῶν καθαρίων, καὶ τῶν ἀλλοτρίων, καὶ μολυσμοῦ παντὸς ἀληθὲς δὲ καὶ τὸ ῥοδόχρου. καὶ ἔστιν αἰγυπτιακὸν τὸ, τὸν μὲν πολὺν ταῖς χοροῖ φυραῖν, τὸ δὲ στέαρ τὸ εἰς τὸν ἄρτον ποιεῖσθαι τοῖς ποσί. καὶ οἱ μάκεες δὲ ἴδιόν πως ἄρτου γένους, στατῆρ κοιλίας, καὶ τὸ λίκνα, μαρπὸς τις ὠνειρόμενος φ' ἀρούραις, ἐξ οὗ ἐλαιον ἀρβλίβεται. εἰς μὲν λύχνον τοῖς ἀπ' ἐλαίας χρῆσι πᾶσιν, εἰς ἄλειμμα δὲ τοῖς ὠφελιμωτάτοις καὶ ὀργαλεωτάτοις, καὶ ἀνδράσι, καὶ γυναιξί. καὶ κατανόκινα δὲ πλέγματα αἰγυπτικὰ δὴ φυτόλινον, ὅμοια τοῖς χοινίοις, ἢ φοινικίοις. τὸ δὲ ζυθος ἰδίως μὲν σκυθάζεται παρ' ἐκείνοις. κοινὸν δ' ὅδι πολλοῖς, καὶ παρ' ἑπάσοις δὲ αἱ σκυθασίαι διάφοροι. καὶ οἶνον δὲ τὸν ζυλουμένων μάλιστα παρ' αὐτοῖς, τὸ πάντα τρέφειν τὰ γυναῖα παιδία. καὶ τὸ πυρετύμενον, καὶ τὰ θηλεα ἐκτέμνειν, ὅπερ καὶ τοῖς ἰουδαίοις νόμιμον. καὶ οὗτοι εἰσὶν αἰγύπτιοι τὰ αὐτὰ καθ' ἁπερ καθάπερ εἰρήκαμεν φ' ἡμῶν περὶ ἐκείνων λόγων. φησὶ δ' ἀριστόβουλος μηδὲν αὐτὰ ἐχειν ὄψον εἰς τὸν νεῖλον ἐκ τῆς θαλάττης, πλὴν ἱερέως, καὶ θείσης, καὶ δελφῖνος. διὰ οὖν ἱερονοσέλους. οὐδὲ μὴν δελφῖνας διὰ τὸ ἱερεύτους πέμπεσθαι ὑπὸ τῶν χοίρων πρὸς γῆν, κατά τινα οἰκείωσιν φυσικὴν. τῶν δὲ χοίρων ἀπέχεσθαι οὐκ ἱερονοσέλους, προσχύλωσιν ὄντων, καὶ ἐχόντων ἀκάνθας ἐπὶ τῇ κεφαλῇ φρούρας λίνδωσιν τοῖς θηρίοις. ἀναθεῖναι μὲν οὖν ἔαρ οὐκ ἱερεῖας γόνον ἔχοντας. μικρὸν δὲ πρὸ λύσεως πλειάδ' καταβαίνειν τεθνηκότους ἀθρόους, ὅτε καὶ ἡ ἄλωσις αὐτῶν γίνεται προσπιπτόντων τοῖς φρέασιν ἀθρόον. τοιαύτην δέ τινα εἰπάζειν ὅδι, καὶ πρὸς τῆς θείσης αἰτίαν. ταῦτα καὶ πρὸς αἰγύπτου. πρὸς δὲ λιβύης ἐφεξῆς λέγωμεν, ὅπερ συμπάσης ἡ γεωγραφίας λείπεται μέρος. εἴρηται μὲν καὶ πρότερον πολλὰ περὶ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ νῦν ὅσα ἁρμόζει προσυπομνηστέον, προδήλους, καὶ τὰ μὴ λεχθέντα πρότερον.

qui mitis eſt, præter alios qui alibi ſunt, quẽadmodum et felis, bubo quoq; aliuſmodi ibi eſt. Nam apud nos aquilæ magnitudinem habet, & graue canit: in Aegypto uerò graculi magnitudinem, uocem autem diuerſam. Sed mitiſſima eſt ibis, magnitudine & figura ciconię perſimilis, coloreautem duplex. nam altera ciconiæ ſimilis, altera tota nigra, & nullum Alexandriæ triuium nõ eis plenum eſt, partim utiliter, partim inutiliter. Vtiliter qui dem, quia omnem ſerpentem, & omnes macelli & opſopolij immunditias colligit. Inutiliter uerò, quia immunda eſt, & omnia comedit, nec facile à mundorum & alienorum coinquinatione arceri poteſt. Verumq; illud Herodoti eſt, Aegyptiorum eſſe, lutum manibus tractare: maſſam uerò ex qua panis fit, pedibus. Caces quoq; apud eos, eſt propriũ quoddam panis genus, quod uentrem ſiſtit. Et cici ex quo oleum exprimitur, & in aruis ſeritur, eo omnes ferè indigenæ ad lucernam utuntur: pauperiores uerò & operarij ad unctionem, tum uiri, tum mulieres. Item* rubra contexta Aegyptiaca ſunt, ex ſtirpe quadam conficiuntur, iunceis uel palmaceis ſimilia. Ceruiſia quanquam proprie apud illos fiat, tamen communis eſt, & apud quemq; diuerſo modo conficitur. Atq; hoc quoque peculiare apud eos eſt, omnes filios educare et circumcidere, & fœminas excidere, quod ludęi ex lege habent, qui (ut ſuprà diximus) cum de eis loqueremur, ab antiquo ſunt Aegyptij. Autor eſt Ariſtobolus, nullum* piſcem ex mari in Nilum aſcendere præter mugilem, aloſam, & delphinum, propter crocodilos: delphinos, quia præſtantiores ſunt: mugiles, quia à porcis ſecus terram duci, ob quandam naturalem conuenientiam: Crocodilos uerò à porcis abſtinere, qui cum rotũdi ſint, & ſpinas ad caput habeant, periculum beluis afferunt. Aſcendunt itaq; mugiles, ut ille inquit, in uere cum prægnantes ſunt: deſcendunt autem paulo ante Pleiadis occaſum, unà omnes pariturí. Tunc etiam in ſepta incidentes capiunt. Idem de aloſa licet cõiectare. Ac de Aegypto quidẽ hactenus. De Libya deinceps dicendũ eſt, quæ totius geographiæ pars relíqua eſt. Quare cũ multa de ea dicta ſint, quæ nunc maximè ad rem uidentẽ pertinere cõmemoranda ſunt. In quo ſi qua prius dicta non fuerint, ea adijciemus.

* Textacocina. Hermol. 2. Corol. ca. 657.

* ὄψον, eſt in Græcis, ſed errore ut puto.

Qui itaq; terrarũ orbẽ in continentes diuiſere, inæqualiter diuiſerũt. Videtur aũt id diuiſum trifariã, quod in tria æqua diuidit. Sed tantũ abeſt Libyam tertiã eſſe orbis partẽ, ut etiam poſita cũ Europa, Aſiæ nõ coæquet, & fortaſſe minor eſt q̃ Europa: uiribus profectò multo eſt impar. Nam maxima mediterraneæ pars & regio circa oceanũ deſerta eſt. paruis preterea habitationib. & ſparſis, & magna ex parte paſtoralib. diſtincta eſt. Ad ſolitudinẽ accedit, quòd multa loca, quæ habitari poſſent, non habitanẽ ꝓpter feras. Multum quoq; torrida zona occupat. Ora uerò quæ ex aduerſo nobis eſt, tota bene habitaẽ, quæcunq; inter Nilum atq; Herculis columnas iacet, preſertim ea quę ſub Carthaginẽſibus eſt, quanq; & ibi loca quædã intercidũt, ſiti uaſta, qualia circa Syrtes, & Marmaridas, & Catabathmũ ſunt.

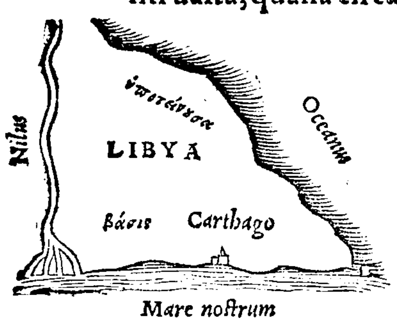

Eius figura eſt, ſi qs in plano cõſideret, rectãgula, triquetra. Cuius baſis eſt ora nobis aduerſa ab Aegypto atq; Nilo uſq; in Mauritaniã, & Herculis columnas. Rectum uerò angulum hæc efficit, & latus à Nilo uſq; in Aethiopiã ductũ intrantib. uſq; ad oceanũ. Latus uerò recto angulo ſubtenſum, eſt regio tota, quæ ſecus oceanũ iacet, inter Aethiopes alios, atq; Mauritaniã. Quare loca quæ circa ipſum dictæ figuræ uerticem, iam torridę ſubiacẽt, ex coniectura quadã dicimus, ꝓpterea q̃d inacceſſa ſint. Vnde nec maximã regionis huius latitudinem dicere promptũ eſt. In ſuperiorib. tamen hoc diximus, ex Alexandria in Meroen Aethiopici regni caput eunti, auſtrũ uerſus eſſe ſtad. ferè X. millia. Inde recta in Exuſtæ fines & habitabilis ſunt alia III. millia. Maxima itaq; Libyæ latitudo ponẽda eſt, XIII. quatuordecim´ue millium ſtad. longitudo uerò paulo minor quàm dupla. Atq; hæc de Libya in uniuerſum dicta ſunt. particulatim uerò dicemus, ab occidentalibus clarioribusq; partibus incipientes. Hoc in loco ĳ habitant, qui à Græcis μαυρούσιοι appellantur, Libycum genus, & magnum & opulentum, eos Romani & indigenę Mauros uocant, & Hiſpaniæ ſunt oppoſiti. Iuxta hos etiam eſt columnarũ fretũ, de quo iam multa dicta ſunt. Extra columnarum fretũ procedenti ad ſiniſtram, mons eſt in Libya, quem Græci Atlantẽ uocant, Barbari

οἱ μὲν πρὸς ἠπείρους τὴν οἰκουμένην διελόντες, ἀνίσως διεῖλον. ἐμφαίνει γὰρ τὸ τριχῆ τὸ εἰς τρία ἴσα. τοσοῦτον δ' ἀπολείπεται τοῦ τρίτον εἶναι μέρος τῆς οἰκουμένης ἡ λιβύη, ὥστε καὶ συντεθεῖσα μετὰ τῆς εὐρώπης οὐκ ἂν ἐξισάζειν δόξοι τῇ ἀσίᾳ. τάχα δὲ καὶ τῆς εὐρώπης ἐλάττων ἐστί, κατὰ δὲ τὴν δύναμιν καὶ πολλῷ τινι. ἔρημος γάρ ἐστιν ἡ πολλὴ τῆς μεσογαίας, καὶ τῆς παρωκεανίτιδος. κατοικίαις δὲ κατάστικτός ἐστι μικραῖς, καὶ σποράσι καὶ νομαδικαῖς ταῖς πλείσταις. πρὸς δὲ τῇ ἐρημίᾳ, καὶ τὸ θηριοτρόφον ἐξελαύνειν, καὶ ἐκ τῆς δυναμένης οἰκεῖσθαι. πολὺ δὲ καὶ τῆς διακεκαυμένης ἐπιλαμβάνει ζώνης. ἡ μέντοι καθ' ἡμᾶς εὐδαιμόνως οἰκεῖται πᾶσα παραλία ἡ μεταξὺ νείλου, καὶ στηλῶν, καὶ μάλιστα ἡ ὑπὸ καρχηδονίοις γενομένη. ἀνυδρίαι τέ τινες κἀν ταῦθα παρεμπίπτουσιν, οἷαι αἱ περὶ τὰς σύρτεις, καὶ τὰς μαρμαρίδας, καὶ τὸν καταβαθμόν. ἔστι δὲ ὀρθογωνίου τριγώνου τὸ σχῆμα, ὡς ἄν τις ἐν ἐπιπέδῳ νοήσειε, βάσιν μὲν ἔχον τὴν καθ' ἡμᾶς παραλίαν, τὴν ἀπὸ τῆς αἰγύπτου, καὶ νείλου μέχρι μαυρουσίας καὶ στηλῶν. πρὸς ὀρθὴν δὲ ταύτῃ πλευρὰν ἣν ὁ νεῖλος ποιεῖ μέχρι αἰθιοπίας, προσεκβαλλόντων ἡμῶν ἕως ὠκεανοῦ. τὴν δ' ὑποτείνουσαν τῇ ὀρθῇ τὴν παρωκεανῖτιν ἅπασαν τὴν μεταξὺ αἰθιόπων, καὶ μαυρουσίων. τὸ μὲν οὖν κατ' αὐτὴν τὴν κορυφὴν τοῦ λεχθέντος σχήματος, ἤδη πως ὑποπίπτον τῇ διακεκαυμένῃ, λέγομεν ἐξ εἰκασμοῦ διὰ τὸ ἀπρόσιτον, ὥστ' οὐδὲ τὸ μέγιστον ἂν πλάτος τῆς χώρας ἔχοιμεν ἂν λέγειν. τὸ μέντοι τοσοῦτον, ἐν τοῖς πρόσθεν λόγοις ἔφαμεν. ὅτι ἐξ ἀλεξανδρείας εἰς μερόην τὸ βασίλειον τῶν αἰθιόπων πρὸς νότον ἰοῦσι, στάδιοί εἰσι περὶ μυρίους. ἐκεῖθεν δ' ἐπ' εὐθείας ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς διακεκαυμένης, καὶ τῆς οἰκουμένης, ἄλλοι τρισχίλιοι. τὸ γοῦν αὐτὸ θετέον τὸ μέγιστον πλάτος τῆς λιβύης, μυρίους, καὶ τρισχιλίους, ἢ τετρακισχιλίους σταδίους. μῆκος δὲ μικρῷ ἔλαττον, ἢ διπλάσιον. τὰ καθόλου μὲν ταῦτα περὶ λιβύης. τὰ καθ' ἕκαστα δὲ λεκτέον, ἀρξαμένοις ἀπὸ τῶν ἑσπερίων μερῶν καὶ τῶν ἐπιφανεστέρων. οἰκοῦσι δ' ἐνταῦθα μαυρούσιοι μὲν ὑπὸ τῶν ἑλλήνων λεγόμενοι, λιβυκὸν ἔθνος μέγα, καὶ εὐδαίμον. μαῦροι δ' ὑπὸ τῶν ῥωμαίων, καὶ τῶν ἐπιχωρίων, ἀντίπορθμον τῇ ἰβηρίᾳ. κατὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ κατὰ τὰς στήλας τὰς ἡρακλέους πορθμός ἐστι, περὶ οὗ πολλὰ εἴρηται. ἔξω δὴ προελθόντι τοῦ κατὰ τὰς στήλας πορθμοῦ, τὴν λιβύην ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντι, ὄρος ἐστίν, ὃ οἱ μὲν ἕλληνες ἄτλαντα καλοῦσιν,

ἄνω εἰς νέφεριν ἀνάβασις σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι. πόλιν δ' ἐρυμνὴν ἐπὶ πέτρας ᾠκισμένην. ἐν αὐτῷ δὲ τῷ κόλπῳ ἐν ᾧ περ καὶ ἡ καρχηδών, τύνις ἐστὶ πόλις, καὶ θερμὰ, καὶ λατομίαι τινές, καὶ ἐπ' αὐτὴν πόλιν ὁμώνυμον. εἶθ' ἡ ἑρμαία ἄκρα τραχεῖα. εἶτα νεάπολις. εἶτ' ἄκρα ταφῖτις. καὶ ἐπ' αὐτῇ λόφος ἀσπὶς καλούμενος ἀπὸ τῆς ὁμοιότητος, ὅνπερ συνῴκισεν ὁ τῆς σικελίας τύραννος ἀγαθοκλῆς. καθ' ὃν καιρὸν ἐπέπλευσε τοῖς καρχηδονίοις. συγκατεσπάσθησαν δὲ τῇ καρχηδονίᾳ ὑπὸ ῥωμαίων αἱ πόλεις αὗται. ἀπὸ δὲ τῆς ταφίτιδος ἐν τετρακοσίοις σταδίοις νῆσός ἐστι κόσσουρα κατὰ σελινοῦντα τῆς σικελίας ποταμόν, καὶ πόλιν ἔχουσαν ὁμώνυμον, ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σταδίων οὖσα τὴν περίμετρον, διέχουσα τῆς σικελίας περὶ ἑξακοσίους σταδίους. ἔστι δὲ καὶ μελίτη νῆσος ἐν πεντακοσίοις σταδίοις ἀπὸ τῆς κοσσούρας. εἶτα ἀδρύμη πόλις, ἐν ᾗ καὶ νεώρια ἦν. εἶθ' αἱ ταριχεῖαι λεγόμεναι, νησία πολλὰ καὶ πυκνά. εἶτα θάψος πόλις. καὶ μετὰ ταύτην νῆσος πελαγία λοπαδοῦσα. εἶτα ἄκρα ἄμμωνος βαλίθωνος πρὸς θινοσκοπίαν. εἶτα θαίνα πόλις περὶ τὴν ἀρχὴν κειμένη τῆς μικρᾶς σύρτεως. πολλαὶ δ' εἰσὶ καὶ ἄλλαι μεταξὺ πολίχναι οὐκ ἄξιαι μνήμης. παράκειται δὲ τῇ ἀρχῇ τῆς σύρτεως νῆσος παραμήκης, ἡ κέρκιννα εὐμεγέθης, ἔχουσα ὁμώνυμον πόλιν. καὶ ἄλλη ἐλάττων κερκιννῖτις. συνεχὴς δ' ἐστὶν ἡ μικρὰ σύρτις, ἣν καὶ λωτοφαγῖτιν σύρτιν λέγουσιν. ἔστι δ' ὁ μὲν κύκλος τοῦ κόλπου τούτου, σταδίων χιλίων ἑξακοσίων, τὸ δὲ πλάτος τοῦ στόματος ἑξακοσίων. καθ' ἑκατέραν ἄκραν τὴν ποιοῦσαν τὸ στόμα, προσεχεῖς εἰσὶν νῆσοι τῇ ἠπείρῳ ἥτε λεχθεῖσα κέρκιννα καὶ ἡ μῆνιγξ, πάρισος τοῖς μεγέθεσι. τὴν δὲ μήνιγγα νομίζουσιν εἶναι τὴν τῶν λωτοφάγων γῆν, τὴν ὑφ' ὁμήρου λεγομένην. καὶ δείκνυταί τινα σύμβολα, καὶ βωμὸς ὀδυσσέως καὶ αὐτὸς ὁ καρπός. πολὺ γάρ ἐστι τὸ δένδρον ἐν αὐτῇ τὸ καλούμενον λωτὸν ἔχον ἥδιστον καρπόν. πλείους δ' εἰσὶν ἐν αὐτῇ πολίχναι. μία δ' ὁμώνυμος τῇ νήσῳ. καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ σύρτει πολίχναι τινές εἰσι. κατὰ δὲ τὸν μυχόν ἐστι παμμέγεθες ἐμπορεῖον, ποταμὸν ἔχον ἐμβάλλοντα εἰς τὸν κόλπον. διατείνει δὲ μέχρι δεῦρο τὰ τῶν ἀμπώτεων πάθη καὶ τῶν πλημμυρίδων, καθ' ὃν καιρὸν ἐπὶ τὴν θήραν τῶν ἰχθύων ἐπιπηδῶσιν οἱ πρόσχωροι κατὰ σπουδὴν θέοντες. μετὰ δὲ τὴν σύρτιν, ζοῦχις ἐστὶ λίμνη σταδίων τετρακοσίων, στενὸν ἔχουσα εἴσπλουν, καὶ παρ' αὐτὴν πόλις ὁμώνυμος, πορφυροβαφεῖα ἔχουσα καὶ ταριχείας παντοδαπάς. εἶτ' ἄλλη λίμνη πολὺ ἐλάττων. καὶ μετὰ ταύτην ἀβρότονον πόλις, καὶ ἄλλαι τινές, συνεχῶς

unde Nepherinum aſcẽſus eſt ſtadiorum C. ac XX. urbem natura munitam, & ſuper petra quadam ædificatam. In ſinu Carthaginẽſi eſt Tunis ciuitas, & aquæ calidę, & lapidarię quædam. deinde Hermęa promontoriũ aſperum. cui proxima eſt ciuitas eodem nomine. deinde Neapolis. deinde Taphitis promontorium. & in eo collis quidã Aſpis nomine, à ſimilitudine appellatus, quem Agathocles Siciliæ tyrannus habitauit, quo tempore Carthaginem nauigaſſet. Hæ urbes à Rom. cum Carthagine ſunt euerſæ. Stadĳs quadringentis procul à Taphitide eſt Corſura inſula, cõtra Selinuntem Siciliæ fluuium poſita, ambitum habens C. & L. ſtadia & urbem eodem nomine. diſtat à Sicilia per ſexcenta ferè ſtadia. Melite etiam inſula diſtat à Corſura ſtadĳs quingẽtis, deinde eſt Adruma ciuitas. in qua erant naualia. poſtea inſulæ multę & crebræ nomine Tarichiæ. poſtea Thapſus ciuitas. poſt quam inſula eſt in pelago Lopaduſa. poſtea Ammonis promõtorium. * poſtea Thæna urbs circa paruæ Syrtis initium. Alia quoq; oppidula ꝑmulta interiacẽt nõ digna memoratu. In principio Syrtis inſula quædã adiacet oblõga, nomine Cercinna bene magna quæ urbẽ habet eodẽ nomine. Itẽ altera minor Cercinnitis. his cõtinua eſt minor Syrtis quã Lotophagitim Syrtim uocãt. Huius ſinus ambitus eſt mille & DC. ferè ſtad. Oris latitudo, DC. Iuxta utrunq; promontorium, quæ os efficiũt, inſulæ adhæreſcũt continenti, Cercinna ſcilicet, de qua diximus, & Meninx, magnitudine æquales. Meningem Lotophagorum terram putant, cuius Homerus meminit. & ſigna quædam extant & Vlyſſis ara, & fructus ipſe. Nam lotos arbor multa in ea eſt fructu ſuauiſſimo. permulta in ea oppida ſunt, ſed unum eodem nomine quo inſula. & in ipſa Syrti oppida plurima ſunt. In receſſu ipſo eſt ingens emporium, cui flumen allabitur in ſinum emittens. maris affluxus & refluxus hucuſq; pertendunt. Ac tunc finitimi maximo ſtudio ad captandos piſces excurrunt. Poſt Syrtim eſt lacus, nomine Zuchis CCCC. ferè ſtadiorum, habẽs ingreſſum arctum, ad quẽ urbs eſt eodem nomine. Ea purpurificium, et uarias piſciũ condituras habet. Poſtea eſt alius lacus longè minor, poſt quem eſt Abrotonũ ciuitas, & alia quædam,

βαλίθωνος πρὸς θινοσκοπίαν, omiſit interpres, haud ſcio qua de cauſa.

continua est Neapolis, quam Leptim uocãt. dehinc est Epizephyriorum Locrorum traiectus, is est stadia tria millia & sexcenta. postea est flumen, Cinyphus. postea murus quidam, quem Carthaginenses condiderunt, hathris quibusdam in ponte iunctis, quæ in regionem recedebant. Hic sunt loca quædam importuosa, cum cætera ora portus habeat. Postea est promontorium altum & syluosum magnæ Syrtis initiũ. quod Cephalas uocant. Ex Carthagine ad hoc promontorium sunt paulo plura quinque millibus stadiorum. Imminet autem oræ à Carthagine usque Cephalas, & Massæsylios Libophœnicum terra usque ad Getuliæ montana quæ iam Libyea sunt. Vltra Getuliam est Garamantũ regio, quæ cum illa pariter progreditur, unde Carchedonij lapilli afferuntur. dicunt Garamantas ab Aethiopibus, & Oceani uicinis abesse I X. X. ue dierum itinere, ab Ammone X V. Inter Getuliam & nostrã oram multi campi interiacent, & multi montes, & magni lacus, & flumina, quorum quædam in terra demersa euanescunt. Hi & in uictu & ornatu frugales sũt, uxores multas & multos filios habent. In cæteris Arabum Nomadibus persimiles. Eorum equi & boues * ungulas cæteris lõgiores habent. Eorum reges plurimum equis student, ut ad centena pullorum millia quotannis recensentur. Oues carne & lacte nutriunt, præsertim in locis Aethiopiæ uicinis. Atq; in mediterranea quidem hæc. Maior uerò Syrtis noningentorum, & X X X. stadiorum ambitum habet, diametrum in recessum mille & quingentorum, quanta ferè est oris latitudo. Maioris ac minoris Syrtis difficultas est, q̃d cum multis in locis fundũ sit cœnosum propter affluxus & refluxus maris, contingit ut multi in breuia incidentes inhæresc ant, & rara nauigia euadant, quapropter eminus nauigant, cauentes ne incautè à uentis deprehensi, in sinus illidantur. Nam hominum periculum omnia pertentat, præsertim nauigationes secus terram. In maiorem uerò Syrtim nauiganti, post Cephalas ad dextram est lacus C C C. ferè stadiorum longitudine, latitudine septuaginta in sinum emittens. Is insulas quasdam habet, & stationem ante os. Post lacum est locus nomine Aspis, & portus optimus omnium qui sint in Syrte.

Interpres legisse uidetur μακροκεφάλοτροι, cũ Græcus codex habeat μακροχειλότροι. Sed id uenit ex balba Græciæ linguæ pronũciatiõe, quæ π & φ eodẽ profert sono. Sed hæc sunt mille in hoc autore. Hic diametro: maior est ambitu suo, quod est impossibile. Numerus haud dubiè exorbitat, ut sæpè alibi.

σωεχὼς δὲ νεάπολις, ἣν καὶ λέπτιν καλοῦσιν. ἐντεῦθεν δ' ἐστὶ διάπλους πρὸς λοιπὸν τῶν ἐμπορείων τριχίλιοι ἑξακόσιοι σταδιοι. ἐξῆς δ' ἐστὶ ποταμὸς Κίνυφος. εἶτα μετὰ τοῦτο σταδίοις μάλιστα ὀλίγοις ἔλασσόν πως ἢ διακοσίοις ἕτερος ποταμὸς, φερων βάθρα τινὰ εἰς τὴν χώραν ἀνέχοντα. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλιμνοί τινες ἐντεῦθεν τόποι, καὶ ἄλλης παραλίας ἐχόσης λιμένας. εἶτ' ἄκρα ὑψηλὴ καὶ ὑλώδης, ἀρχὴ καὶ μεγάλης σύρτεως, καλοῦσι δὲ αὐτὴν Κεφαλάς. εἰς ταύτην δὲ τὴν ἄκραν ἐκ Καρχηδόνος, σταδιοι εἰσὶ μικρῷ πλέους τῶν τριακοσιχιλίων. ὑπέρκειται δὲ καὶ ἀπὸ Καρχηδόνος παραλίας μέχρι Κεφαλῶν, καὶ μέχρι καὶ Μασσαιλιβύων καὶ τῶν Λιβοφοινίκων γῆς, μέχρι δὲ τῶν Γετόλων ὀρεινῆς, ἣν καὶ Λιβυκὴν ὄσης. ἡ δ' ὑπὲρ τῶν Γετόλων ὄψις ἡ τῶν Γαραμαντῶν γῆ παράλληλος ἐκείνοις, ὅθεν οἱ Καρχηδόνιοι κομίζονται λίθοι. οὓς δὲ Γαραμαντας ἀπὸ τῶν Αἰθιόπων, καὶ τῶν πορρωτάτω νοτίων ἀφεστάναι φασὶν ἡμερῶν ἑνὸς, καὶ δέκα ἡμερῶν. τὸ δὲ ἄμμωνος καὶ τῶν πρωτακαίδεκα. μεταξὺ δὲ καὶ Γετόλων καὶ Γαραμαντῶν παράλιος, πολλὰ μὲν πεδία, πολλὰ δὲ ὄρη καὶ λίμναι μεγάλαι καὶ ποταμοὶ, ὧν τινες μὲν καταδύοντες ὑπὸ γῆς ἀφανεῖς γίνονται. λιποὶ δὲ σφόδρα τοῖς βίοις εἰσὶ καὶ τῷ νόσμῳ. πολυγυναικοῦσι δὲ καὶ πολύπαιδοι, τἄλλα δὲ ἐμφερεῖς τοῖς νομάσι τῶν Ἀράβων. καὶ ἵπποι δὲ καὶ βόες μακροχειλότροι τῶν ἄλλων. ἱπποφορβία δὲ ὄψιν ἐστασιασμένα διαφόροντος τοῖς Βασιλεῦσιν, ὥστε καὶ ἀριθμὸν ἐξετάζεσθαι κατ' ἔτος εἰς μυριάδας δέκα. τὰ δὲ πρόβατα γάλακτι καὶ βρέσει τρέφεσθαι, καὶ μάλιστα πρὸς τοῖς αὐλοῖς. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν μεσογαίαν. ἡ δὲ μεγάλη σύρτις, ὃν κύκλον ἔχει σταδίων γ' καὶ ὀκτακοσίων, τριάκοντά που. τὸν δ' ὠδὶ τοῦ μυχοῦ διάμετρον, χιλίων καὶ τριακοσίων. ὅσον δὲ καὶ τὸ σώματος πλάτος, ἡ χαλεπότης καὶ ταύτης καὶ σύρτεως καὶ μιᾶς, ὅτι πολλαχοῦ τραγώδης ὄψις ὁ βυθὸς καὶ τὰς ἀγκύρας καὶ τὰς πλημμυρίδας, συμβαίνει τὰ σιν ἐμπίπτειν εἰς τὰ βράχη καὶ καθίζειν. τοὐναντίον δ' εἴν τὸ σωζόμενον σκάφος. διόπερ πόρρωθεν τὰ πλάσματα ποιοῦνται, φυλαττόμενοι μὴ ἐμπέσοιεν εἰς οὓς κόλπους ὑπ' ἀνέμων ἀφύλακτοι ληφθέντες. τὸ μὴν ἴσον παρακίνδυνον καὶ ἀνθρώπων ἁπάντων πλαττόντων ποιεῖ. καὶ μάλιστα τὰ παρὰ γλῶ πόρπλων. ἐστὶ δὲ τὸ μὲν μῆκος, ἑβδομήκοντα δὲ τὸ πλάτος ἐκβάλλοντα εἰς τὸν κόλπον, ἔχουσα καὶ νησία καὶ ὕφορμον πρὸ τοῦ σώματος. μετὰ δὲ τὸν λίμνην τόπος ἐστὶν ἄπαις, καὶ λιμὴν κάλλιστος τῶν ἐν τῇ σύρτῃ.

σωεχὴς

σωεχὴς δὲ ὁ Εὐφράτης πύργος ἐστὶν, ὅμορον ἔχων πρότερον Καρχηδονίας γῆς, καὶ τὴν Κυρηναίας τὴν πολεμαίου. εἶτ' ἄλλος τόπος χάραξ καλούμενος, ὧ ἐμπορείῳ ἐχρῶντο Καρχηδόνιοι, κομίζοντες οἶνον. ἀντιφορτίζοντες δὲ ὁπὸν καὶ σίλφιον παρὰ τῶν ἐκ Κυρήνης λαθόντα κομίζοντας. εἶθ' οἱ Φιλαίνων βωμοί. καὶ μετὰ τούτους ἀπὸ μαλαφρούσιον, φυλακὴν ἔχον, ἰδρυμένον ἐπὶ τῷ μυχῷ τοῦ κόλπου παντός. ἔστι δ' ὁ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τούτου παράλληλος, τοῦ μὲν δ' ἀλεξανδρείας μικρῷ νοτιώτερος χιλίοις σταδίοις. τοῦ δὲ ἀπὸ Καρχηδόνος ἐλάττοσιν, ἢ δισχιλίοις. πίπτοι δ' ἂν τῇ μὲν κατ' ἀρώμης πόλει τῇ ἐν τῷ μυχῷ τῆς ἀραβίας κόλπου, τῇ δὲ ἐπὶ τῇ μεσογαίᾳ τῶν μασσαιλιβύων, καὶ τῇ μαυρουσίῳ, ὅπου τὸ λεπτόμηνον ἤδη παραλίας ὄψιν εἰς πόλιν Βοργίνιον, στάδιοι ἑνακισχίλιοι πρωτακόσιοι. ὑποκεῖνται δὲ τοῦ μήκους, τοῦ δὲ πλάτους ἐλάττους, καὶ μέχρι τῶν Φιλαίνου βωμῶν, οἱ προαγορεύόμενοι νασαμώνων ὅρ, λιβυκὸν ἔθνος. ἔχει δὲ τὸ μεταξὺ διάστημα, καὶ λιμένας οὐ πολλούς. ὑφορία δ' ἀπανία. ἔστι δὲ ἄκρα λεγομένη ψῦ σβοῦσα, ἐφ' ἧς ἡ Βοργίνη τῶν θεσιν ἔχει, παραλίμνιόν τινες τριτωνίδα, ἣν ἧ μάλιστα νησίον ὄρη, καὶ ἱδρυμένη ἀφροδίτης ἐν αὐτῷ. ἔστι δὲ καὶ λιμὴν ἐπωφέλιος, καὶ ποταμὸς ἐμβάλλει λάθων. ἀφίστησι δὲ ἡ Βοργίνης ὅσον τὸ μικρὸν ἀκρωτήριον λεγόμενον βόρειον, ὃ ποιεῖ τὸ σῶμα τῆς σύρτεως πρὸς τὰς κεφαλάς. κεῖται δ' ἡ Βοργίνη κατὰ τὰ ἄκρα τῆς πελοποννήσου ἡμῖν τὸν καλούμενον ἰχθύν. καὶ ἔτι κατὰ τοῦτο ῥάπιδος, ἐν σταδίοις ἑπτακοσίοις ἐξακοσίοις. ἐκ ταύτης τῆς πόλεως τριακοντάῳ πεζῇ πορεύσιμος τῇ σύρτῃ μάκρος κάτωθεν, κατάγων σταδιῶν πλείονων, ἢ μυρίων ἀνδρῶν, ὁ εἰς μὲν διελὼν τῶν ὑδρείων χάριν. ὥσθυσι δὲ πεζὸς ἐν ἄμμῳ βαθείᾳ, καὶ καύμασι. μετὰ δὲ Βοργίνην πόλις ἐστὶ τεύχειρα, ἣν καὶ αἰσινοῦν καλοῦσιν. εἶθ' ἡ βάρκη πρότερον, νεῶν δὲ πολεμαΐς. εἶτα φυκοῦς ἄκρα, ταπεινὴ μὲν, πλεῖσον δὲ εἰσβολὴν πρὸς ἄρκτον παρὰ τὴν λιβυκὴν παραλίαν. κεῖται δὲ κατὰ ταίναρον τῆς λακωνικῆς ἐν διαστήματι δισχιλίων ὀκτακοσίων. ἔστι δὲ καὶ πολίχνιον ὁμώνυμον τῇ ἄκρᾳ. οὐ πολὺ δὲ τοῦ φυκοῦντος ἀπέχει τὸ τῶν λυγλυαίων ἐπίνειον ἡ ἀπολλωνιάς, ὅσον ἑνακοσίων καὶ ἑβδομήκοντα σταδίοις, ἡ δὲ βοργίνης χιλίοις, ἡ δὲ λυκίνης ὀγδοήκοντα, πόλεως μεγάλης ἐν βαπεζομένῃ πεδίῳ εἰσβολῆς, ὡς ἐκ τοῦ πελάγους ἐωρεῖσθαι αὐτὴν.

Deinde continua est Euphrantas turris, Carthaginensis regionis, & Cyrenaicæ, Ptolemæo subditæ, confinium. postea locus nomine Charax, quo Carthaginenses emporio utebantur, aduehẽtes uinum, & inde succum, & silphium reportantes ab ijs, qui id ex Cyrene clàm exportabant. Postea sunt Philænorum aræ. Postea Automala castellum præsidium habens, in totius sinus recessu positũ. huius recessus parallelus Alexandriæ parallelo paulo est australior mille stad. Carthaginis parallelo paucioribus quàm duobus millibus. Cadit enim partim ad Heroum urbem, quæ est in Arabici sinus recessu, partim in Massælibyum & Maurorum mediterraneam, ubi iam reliqua oræ pars est, usq; in urbem Berenicẽ, stad. I X. millia & quingenta. Longitudini imminent, latitudinem præuaricantes, usq; ad Philænorum aras Nasamones, Libycum genus. In eo spacio interiacent portus non sanè multi, aquæ quoq; perexiguæ. Promontorium in quo Berenice sita est, Pseudopenias dicitur iuxta lacum nomine Tritoniadẽ, in quo insula est, quæ Veneris templum habet. Est etiam Hesperidum lacus, in quem flumen Lathon immittit. Vltra Berenicen est paruum quoddam promontorium, nomine Borium, quod est Syrtis ostiũ, ac Cephalas facit. Berenice contra Peloponnesum iacet, ad id quod Ichthys uocat. Atq; etiam contra Zacynthum stadiorum trium millium & sexcentorum interuallo. Ex hac urbe M. Cato terrestri itinere Syrtim peragrauit in diebus X X X. ducto X. millium hominum exercitu, & in partes diuiso, aquarũ gratia. profectus autem est pedibus per æstũ & profundam arenam. Post Berenicen est urbs Teuchira, quam Arsinoen uocant. Postea est Barce, quę postmodum Ptolemais dicta est. deinde Phycus promontorium humile quidem, sed ualde exponitur ad aquilonẽ, præter reliquam Libyæ oram. Id contra Tænarum Laconiæ iacet, duorum millium & octingentorum stadiorum transitu. Est etiam ibi oppidulum eodem nomine, quo promõtorium. Non procul à Phycunte est Apollonias, quò Cyrenensium naues applicant ad C. & L X X. stadia, à Berenice mille, à Cyrene urbe maxima octoginta, quæ in campo quodam iacet adeò edito, ut ex mari eam uideremus. Cyrenẽ Theræi condidere, qui ex Laconica profecti, Therã insulam coluerũt.

Hunc numerum suspectũ habeo.

Et hic numerus haud dubiè suspectus est.

X X ἔστι δὲ

Thera olim Calliſta dicebatur, ut Callimachus ait,

Nomine Calliſta primum, ſed poſtmodo Thera

Dicta fuit tellus, urbis origo meæ.

Cyrenenſium portus contra occidentalem Cretæ extremitatem, id eſt, Arietis frontem, iacet * mille ſtadiorū interuallo, nauigatur autem Leuconoto. Dicunt Cyrenem à Batto conditam, quem Callimachus ait progenitorem ſuum fuiſſe. Ea ob regionis bonitatem plurimum creuit. nam & equorum nutrix eſt, & fructus optimos fert. Ea uiros claros cōplures habuit, qui & libertati optimè præeſſe poterant, & imminentibus Barbaris fortiter reſiſtere. Nam et olim libera fuit, cum poſtea Macedonum potentia eſſet adaucta. Aegypto occupata, eam adorti ſunt, Thimbrone imperāte, à quo Harpalus occiſus eſt. Cumq; aliquandiu ſub regib. fuiſſet, tandem in Romanorum poteſtatem deuenit, et nunc prouincia eſt cum Crete coniuncta. Cyrenaica oppida ſunt, Apollonia, Barce, & Teuchira, & Berenice, & alia quædam proxima. Cyrenæis finitima eſt regio, quæ ſilphium gignit, & Cyrenaicum ſuccum, quem ſilphium poſterius effert. Id propemodum defecit, cum aliquando barbari odio quodam ingruiſſent, ac radices eius penè omnes eruiſſent. fuere hi Nomades uiri. Ex Cyrene illuſtres fuere, Ariſtippus Socraticus, qui Cyrenaicā philoſophiā inſtituit: & Areta eius filia, quæ in ſchola ſucceſſit: & Ariſtippus filius, qui matri ſucceſſit, & μητροδίδακτος cognominatus eſt: & Anniceris, qui Cyrenaicam ſectam uidetur emendaſſe, & Anniceriam ab ea deriuaſſe. Callimachus quoque Cyrenæus eſt, & Eratoſthenes, ambo ab Aegypti regibus in honore habiti. Alter poeta ſimul & grammaticæ ſtudioſus. Alter & in his & in philoſophia, & in mathematicis præſtantiſſimus. Item Carneades, quem Academicorum optimum confitentur, & Cronus Apollonius. hinc etiam fuit Diodori dialectici magiſter, qui & ipſe Cronus dictus eſt, magiſtri adiectiuo in diſcipulum translato. Poſt Apolloniam eſt reliqua Cyrenæorum ora, uſque ad eum locum qui Catabathmus dicitur ſtadiorum duūm millium & c c. præternauigationi non ſatis apta propter portuū & ſtationū, & aquarū inopiam.

* Duorum millium, libro 10.

ἔστι δὲ θηραίων λιμὴν λακωνικῆς νέσου, ὧν καὶ καλλίστη ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ, ὡς φησὶ καὶ καλλίμαχος.

καλλίστη πόλις ἔσκε, τὸ δ' ὕστερον ὄνομα θήρη.

μήτηρ δ' ἵππου παρίου θ' ἡμετέρης. Κεῖται δὲ τὸ λευκωνεῖον ἐπίνειον ἡ δὲ ἐπωφερὴς ἄκρα τῆς λιβύης, τὸ τοῦ ζεφυρίου μέτωπον ἀφέστηκε χιλίους σταδίους, ὁ δὲ πλοῦς λευκονότου. λέγεται δὲ ἡ λευκὴ λιμὴν βάθος. πρόγονον ἑαυτοῦ φάσκει καλλίμαχος. εὐξήνατο δὲ σφᾶς τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας. ἡ γὰρ ἵππου τροφὸς ὄφις ἀρίστη, καὶ καλλίκαρπος, καὶ πολλοὺς ἀνδρας ἀξιολόγους ἔσχε, καὶ διαφανῶς ἀξιολόγως ἐλευθερίας προῖσασθαι, καὶ πρὸς οὓς ὑπερκειμένους βαρβάρους ἰσχυρῶς ἀντέχειν. τὸ μὲν οὖν παλαιὸν αὐτόνομος ἦν ἡ πόλις. εἶτα οἱ τῆς αἰγύπτου κατακράτησαντες μακεδόνες ἀνῃρέθησαν ὑπὸ τῶν ἐνθένδε ἐπὶ θρᾴκην αὐτοῖς, ἀρξάντων τῶν περὶ θίμβρωνα τοῦ ἀνελόντος τὸν ἅρπαλον. βασιλευθέντες δὲ χρόνους τινὰς, εἰς τὴν ῥωμαίων ἐξουσίαν ἦλθον. καὶ νῦν ὅση ἐπαρχία τῇ λιβύῃ συνεζευγμένη. ἡ δὲ λευκὴ ὅση πόλις. ἡ δὲ λευκὴ ὅση πόλις, ἥτε ἀκρόλιθος καὶ ἡ βάρκη καὶ ἡ τεύχειρα, καὶ βορυσθένη, καὶ τὰ ἄλλα πολίχνια τὰ πλησίον. μέρος δὲ τῷ λευκωλίῳ ἡ ὀσίλφιον φέρουσα, καὶ τὸν ὀπὸν τὸν λευκωλίφιον, ὃν ἐκφέρει τὸ σίλφιον ὄπιθεν. ἐγγὺς δ' ἦλθε τοῦ ἐκλιπεῖν ἐπελθόντων τῶν βαρβάρων καὶ τὰς ἔχθρας τινὰ, καὶ φθείραντα τὰς ῥίζας τὸ φυτόν. εἰσὶ δὲ νομάδες. ἄνδρες δ' ἐγγύτατα γνώριμοι λευκωᾶται, ἀρίστιππός τε ὁ σωκρατικὸς, ὅσις καὶ τὴν λευκωαϊκὴν κατεβάλετο φιλοσοφίαν, ὃ θυγάτηρ ἀρήτη τοὔνομα, ἣ τὸν διεδέξατο τὴν σχολὴν, καὶ ὁ ταύτην πάλιν διαδεξάμενος υἱὸς ἀρίστιππος, ὁ ἐπικληθεὶς μητροδίδακτος. καὶ ἀννίκερις, ὁ δοκῶν ἐπανορθῶσαι τὴν λευκωϊκὴν αἵρεσιν, καὶ παραγαγεῖν αὖτ' αὐτῆς τὴν ἀννικερίαν. λευκωᾶτος δ' ὅδε, καὶ καλλίμαχος, καὶ ἐρατοσθένης, ἀμφότεροι τετιμημένοι παρὰ τοῖς αἰγυπτίων βασιλεῦσιν, ὁ μὲν ποιητὴς ἅμα, καὶ πρὸς γραμματικὴν ἐσπουδακώς, ὁ δὲ καὶ ταῦτα καὶ πρὸς φιλοσοφίαν, καὶ τὰ μαθήματα εἴ τις ἄλλος διαφερόντως. ἀλλὰ μὴν καὶ καρνεάδης. οὗτοι δὲ τὴν ἀκαδημίας αἵρεσιν φιλοσόφων ὁμολογοῦνται. καὶ ὁ κυρηναῖος δὲ ἀπολλώνιος ἐνθένδε ὁρμηθεὶς, ὁ τοῦ διαλεκτικοῦ διοδώρου διδάσκαλος τοῦ καὶ αὐτοῦ κρόνου προσαγορευθέντος, μετωνόμακέν πως τινὰ καὶ τοῦ διδασκάλου ἐπίδοξον ὄντα τὸν μαθητήν. μετὰ δὲ τὴν ἀπολλωνίαν ὅση ἡ λοιπὴ τῶν λευκωαίων παραλία, μέχρι καταβαθμοῦ σταδίων διακοσίων, οὐ πάνυ εὔπαρα πλους. καὶ γὰρ λιμένες ὀλίγοι καὶ ὕφορμοι καὶ κατοικίαι, καὶ ὑδρεῖαι. τῶν δὲ

τῶν δὲ μάλιστα ὀνομαζομένων ἡ τοῦ παράπλου τόπου, τότε ναυσταθμὸν ὄν, ἡ τὸ ζεφύριον, πρόορμον ἔχον, καὶ ἄλλο ζεφύριον, καὶ ἄκρα χερρόνησος λιμένα ἔχουσα. κεῖται δὲ καθ' ὑφειμένου ἡ κρήτης γὰρ διάρματα χιλίων καὶ πεντακοσίων σταδίων νότῳ. εἶτα ῥάκλειόν τι ἱερὸν, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ κώμη παλίουρος. εἶτα λιμὴν μενέλαος καὶ ἀρδανίξης, ἄκρα ταπεινὴ ὕφορμον ἔχουσα. εἶτα μέγας λιμὴν, καθ' ὃν ἡ γῆ τῆς κρήτης χερρόνησος ἱδρυται, τριχιλίων που σταδίων διάρμα ἀπολιποῦσα μεταξύ. ὅλη γὰρ ἀντίκειται πρὸς αὐτὴν ταύτην ἡ κρήτη σχεδὸν καὶ μακρὰ. μετὰ δὲ τὸν μέγαν λιμένα ἄλλος λιμὴν φύκος, καὶ ὑπὲρ αὐτὸν πέτρα πύργιον. τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη μέχρι πρωτωνίδος, κἀκεῖθεν εἰς ἀλεξάνδρειαν. καλεῖται δὲ ὁ τόπος καὶ κατάβαθμος. μέχρι δεῦρο ἡ λευκωλία, ἣ καὶ ἔρηται ἡμῖν γὰ τοῖς αἰγυπτιακοῖς. τὴν δ' ὑπερκειμένην γὰ βάθει χώραν ἡ σύρτεως καὶ τὴν λευκωλίας κατέχουσιν οἱ λίβυες, πρῶτον μὲν οἱ νασαμῶνες, ἔπειτα ψύλλοι, καὶ τινες γετόλοι, εἶτ' γαραμάντες. πρὸς ἓω δέ τι μᾶλλον οἱ μαρμαρίδαι, προχωροῦντες ἐπὶ πλέον τῇ λευκωλίᾳ, καὶ πρατείνοντες μέχρι ἄμμωνος. τὰ ταρταίους μὲν οὖν φασὶν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τῆς μεγάλης σύρτεως οὕτω κατ' αὐτὸ μαλακῶς βαθίζοντας, ὡς ὑπὸ χειμερινὰς ἀνατολὰς ἀφικνεῖσθαι. ἔστι δ' ὁ τόπος ὄρος ἐμφερὲς τῷ ἄμμωνι, φοινικοτρόφον τε καὶ ὑδατῶδες. ὑπερκεῖται δὲ τῆς λευκωλίας τῆς πρὸς μεσημβρίαν, μέχρι μὲν σταδίων ἑκατὸν, καὶ δρυμοφόρος ἐστὶν ἡ γῆ, μέχρι δ' ἄλλων ἑκατὸν ἀφέρετ μᾶλλον. ὀρυζοτροφεῖ δ' ἡ γῆ διὰ τὴν ἀνυγρίαν. ὑπὲρ δὲ τούτων ἡ τὸ σίλφιον ἔχουσα ὁδὸν. εἶθ' ἡ ἀοίκητος καὶ ἡ τῶν γαραμαντίδων. ἔστι δ' ἡ τὸ σίλφιον φέρουσα, σχεδὸν τὸ παραπλήσιος καὶ τὸ μέγεθος, μῆκος μὲν ὡς ἐπὶ τὰς ἀναβολὰς ἰόντι, ὅσων σταδίων χιλίων, πλάτος δὲ τριακοσίων ἡ μικρῷ πλειόνων τότε γνώριμον. εἰκάζομεν μὲν δ' ἀπέρεσι διὰ τὸ πλησίον τῶν ὠδῶν τοῦ αὐτοῦ παραλλήλου κεῖσθαι, διαύτην ἔξιν κατά τε τὸν ἀέρας καὶ τὴν τοῦ φυτοῦ φοράν. ἐπεὶ δ' ἐμπίπτουσιν ὁρμίαι πλέους, οὐ πάντας τόπους ἴσμεν. πᾶσα πλουσίως δ' ἀγνοεῖται, καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ ἄμμωνος καὶ τῶν αὐλισεων μέχρι τῆς αἰθιοπίας. οὐδ' αὖ ἔχομεν λέγειν τοὺς ὅρους, οὔτε τῆς αἰθιοπίας, οὔτε τῆς λιβύης, ἀλλ' οὐδὲ τῆς πρὸς αἰγύπτῳ τραπῶσι., μήτε τῆς πρὸς ἕω ὠκεανῷ. τὰ μὲν οὖν καθ' ἡμᾶς μέρη τῆς οἰκουμένης ὅτω διάκει). ἐπεὶ δ' ἡ ῥώμαῖοι τὴν ἀρίστην αὐτῆς καὶ γνωριμωτάτην

In hac præternauigatione loca ſunt præclara, Nauſtathmum, & Zephyrium quod ſtationem habet: & aliud Zephyrium, & Cheroneſus promontorium, ubi portus eſt. Hoc contra Cretæ Coricon iacet, mille & quingentorum ſtadiorum interuallo, auſtro nauiganti. Poſtea eſt Heraclium, ultra quod eſt uicus Paliurus, poſtea portus Menelaus: et Ardanaxes, humile promontorium, quod ſtationem habet. poſtea magnus portus, cui obiacet Cherroneſus, quę in Creta eſt trium millium ferè ſtadiorum traiectu. Nam toti ferè huic oræ Creta pariter opponitur, angu ſta ſanè ac longa. Poſt magnum portum eſt alius portus, nomine Phycus. ultra eum ſunt Tetrapyrgia. Iam uerò reliqua ſunt Parætonium uſque, & inde Alexandriam uſq. locus autem Catabathmus dicitur. Atque eouſque Cyrenaica pertendit, de quæ nobis in Aegyptiacis rebus dictum eſt. Vlteriorem ac repoſtam Syrtis regionem & Cyrenaicam, Libyes obtinēt, ſterilem ſanè, & aridam, primi Naſamones, poſtea Pſylli, & Getulorum pars, & Garamantes, magis ad orientem Marmaridæ, Cyrenæ plurimum accedentes, & uſque ad Ammonem pertendentes. A' maioris itaque Syrtis receſſu, in diebus quatuor ad Heſperidum hortos dicuntur peruenire, etiam qui placidè & ocioſe incedunt. Hic locus eſt Ammoni ſimilis palmifer, & aquoſus. Immi net autem Cyrenaicę ad meridiem uergenti, uſque ad centum ſtadia, & arbores fert, uſq; ad alia centum. feritur ſolummodo. hęc terra etiam oryzam gignit, propter ſiccitatem. Vltra hanc eſt regio quæ ſilphium fert. poſtea inhabitata, & Garamantum terra, quæ ſilphium fert, anguſta eſt, & longa & arida. Longitudo ad orientem ſolem eunti circiter mille ſtadia, latitudo ducenta, uel paulo plura, quæ quidem cognita ſit. Coniectare poſſumus totam deinceps eam quæ in eodem eſt parallelo huiuſmodi eſſe ex aere, & ſtirpe, huius productione. Sed quoniam uaſtæ intercidunt ſolitudines, non omnia loca ſcimus. Eodem modo ignorantur, quæ ultra Ammonem ſunt, & Anaſes uſque in Aethiopiam. Nam nec Aethiopiæ fines, nec Libyæ dicere promptum eſt. Imò nec eius, quæ ſecus Aegyptum iacet, apertè quicquam ſcimus, nec eius quæ ſecus oceanum eſt. quare noſtræ habitabilis partes ſic ſe habent.

Sed quoniā Romani optima atq; notiſſima

obtinent, omnium superiorum principum imperia supergressi, quorum nos memoriam teneamus, non ab re uisum est, ut eorum res breuibus attingamus. Quod itaque Romani ex una ciuitate profecti, belli & pacis artibus totam Italiam, deinde quæ Italiæ proxima sunt omnia, eadem uirtute adepti fuerint, dictum est. Cum que tres sint continentes, Europam ferè totam habent, præter eas pares quæ extra Istrum sunt, & præter Paroceanitas, qui inter Rhenum Tanaimq; habitant. Africæ uerò ora, quæ nobis exaduerso est, tota eis paret. Nam reliqua uel inhabitabilis est & sterilis, uel à pastoribus incolitur. Eodem modo & Asiæ ora quæ ad nos uergit, tota Romanis subiecta est, nisi si quis Achæos & Zygos & Eniochos in ratione ponat, qui in angustis admodum & sterilibus locis latrocinium & pastoralem uitam degunt. Ac mediterraneæ & penitioris regionis partim Romani habent, partim Parthi, & Barbari, qui ultra hos sunt, orientem ac septentrionem uersus, ut Indi, Bactrij, & Scythæ, dehinc Arabes, & Aethiopes, ac semper eis aliquid additur. Vniuersæ huius terræ, quæ Romanis paret, partim reges tenent: quam uerò ipsi habent, prouinciam uocant, & præfectos & quæstores in eam mittunt. Sunt etiam nonnullæ ciuitates liberæ conditionis, aliæ ab initio per amicitiam Romanis adiunctæ, aliæ ab ipsis honoris gratia libertate donatæ. Sunt & * principes quidam sub eis & Phylarchi & sacerdotes, atq; hi quidē secundum quasdā patriæ leges uiuunt. Prouinciæ persæpè aliter, atq; aliter diuisæ fuerunt: at in præsentia diuisæ sunt, ut Cæsar Augustus cōstituit. Nam cū patria ei totius imperij patrocinium permiserit, & pacis & belli quamdiu uixerit potestatē habeat, totum imperiū bisariam diuisit. nam partem sibi asciuit, partē populo dedit: ac sibi quidem, quæcunq; militū præsidio indiget. Ea est regio barbara, & gentibus nondum subactis finitima, sterilis sanè & cultu difficilis, ut propter cæterarum rerū inopiam, & copiam munitionū iugum detrectent. Populo aūt reliquam concessit, quę pacata est, & facile sine armis retinetur. Vtranq; portionem in prouincias complures diuisit, quarum aliæ Cæsaris, aliæ populi dicuntur. In suas præfecturas Cæsar ipse administratores mittit, & alio tempore aliter partitur regionem, & ut res postulat, ita uersatur.

* δωάσαι.

κατέχουσιν, ἅπαντας ὑποβεβληκώς τῇ προτέρᾳ ἡγεμονίᾳ, ὧν μνήμην ἴσμεν, ἄξιον δέ βραχέων καὶ τὰ τούτων εἰπεῖν. ὅτι μὲν οὖν ἐκ μιᾶς ὁρμηθέντες πόλεως οἱ ῥωμαῖοι, ἅπασαν τὴν ἰταλίαν ἔσχον δι' ἀρετῆς τὸ πολεμεῖν καὶ πολιτικῶς ἄρχειν εἰρηται. καὶ διότι μετὰ τὴν ἰταλίαν τὰ ἐπιλοιπα πρωτεκτήσαντο, τῇ αὐτῇ ἀρετῇ χρώμενοι. πρώην δὲ ἠπείρων οὐσῶν, τὴν μὲν δυρώπην σχεδόν τι πᾶσαν ἔχουσι, πλὴν τῆς ἔξω τοῦ ἴστρου, καὶ τὴν μεταξὺ τοῦ ῥοδάνου καὶ τοῦ ῥαναΐδος παρωκεανιτῶν. τῆς δὲ λιβύης ἡ μὲν πρὸς ἡμᾶς παραλία πᾶσα ὑπ' αὐτοῖς ἐστιν. ἡ δὲ ἄλλη ἀοίκητός ἐστιν. ἡ λυπρῶς καὶ νομαδικῶς οἰκεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ τῆς ἀσίας ἡ πρὸς ἡμᾶς παραλία πᾶσα ὑποχείριός ἐστιν. εἰ μή τις τὰ τῶν ἀραχναίων, καὶ ζυγῶν καὶ ἰωνόχων τῶν λόγου τιθεται, λῃστρικῶς καὶ νομαδικῶς ζώντων τῶν σφοδρῶν καὶ λυπρῶν χωρίων. τῆς δὲ μεσογαίας, καὶ τῆς βάκτρων, τὴν μὲν ἔχουσιν αὐτοί, τὴν δὲ παρθυαίοι, καὶ ὑπὲρ τούτων βαρβαροι. πρόσεισι ταῖς αὐτολαῖς, καὶ ταῖς ἄρκτοις ἰνδοὶ καὶ βάκτριοι καὶ σκῦθαι, εἶτ' ἄρα ἕως καὶ αἰθίοπες. προσίθεται δὲ ἀεί τι πρὸς ἐκείνων αὐτοῖς. ταύτης δὲ τῆς συμπάσης χώρας τῆς ὑπὸ ῥωμαίοις, ἡ μὲν βασιλεύεται. ἃ δ' ἔχουσιν αὐτοὶ καλέσαντες ὑπαρχίαν, καὶ πέμπουσιν ἡγεμόνας καὶ φορολόγους. εἰσὶ δὲ καὶ ἐλεύθεραι πόλεις, αἱ μὲν ἀξιαρχῆς καὶ τὰ φιλίαν προσελθοῦσαι, τὰς δ' ἠλευθέρωσαν αὐτοὶ ἢ τιμῇ. εἰσὶ δὲ καὶ δωάσαι τινὲς καὶ φύλαρχοι καὶ ἱερεῖς ὑπ' αὐτοῖς. ὅτοι μὲν ζῶσι κατά τινας πατρίους νόμους. αἱ δ' ἐπαρχίαι διήρηνται ἄλλοι μὲν ἄλλως, ὡς δ' ἔχουσι νῦν, ὡς καῖσαρ ὁ σεβαστὸς διέταξεν· ἐπεί τοι γὰρ ἡ πατρὶς ἐπέτρεψεν αὐτῷ τὴν προστασίαν καὶ ἡγεμονίας, καὶ πολέμου καὶ εἰρήνης κρατεῖν διὰ βίου, διχᾶ διεῖλε πᾶσαν τὴν χώραν. καὶ τὴν μὲν ἀπέδοτο ἑαυτῷ, τὴν δὲ τῷ δήμῳ ἑαυτῷ μὲν ὅσα στρατιωτικῆς φρουρᾶς ἔχει χρείαν. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ βάρβαρος καὶ πλησιόχωρος, τοῖς μήπω πεχειρωμένοις ἔθνεσιν. ἡ λυπρὰ καὶ δυσγεώργητος, ὧδ' ἔχει ἀπορίας τῶν ἄλλων, ὀρυμάττων δ' ὑποπείας, ἀφανίζειν καὶ ἀπειθεῖν. τῷ δήμῳ δὲ τὴν ἄλλην ὅση ἦν εἰρηνική, καὶ χωρὶς ὅπλων ἄρχεσθαι ῥᾳδία. ἑκατέραν δὲ τὴν μερίδα εἰς ἐπαρχίας διῴκημε πλείους, ὧν αἱ μὲν καλοῦνται καίσαρος, αἱ δὲ τοῦ δήμου, καὶ εἰς μὲν τὰς καίσαρος ἡγεμονίας καὶ διοικητὰς καίσαρ πέμπει διαιρῶν ἄλλοτε ἄλλως τὰς χώρας, καὶ πρὸς ὃν καιρὸς πολιτεύόμενος. εἰς δὲ

εἰς δὲ τὰς δημοσίας ὁ δῆμος στρατηγὸς ἢ ὑπάτους, ἡ αὖθ' αἱ εἰς μεισμὸς ἄγοντ' διαφορᾶς. ἐπιφανὴς μελδύη τὸ συμφέρον. ἀλλ' ὧν ἀρχαῖς τε διέθηκε ποιήσας ὑπάτους ἅλλο. λιβύην δ' ὅση ὑπὸ ῥωμαίοις, ἔξω τῆς ὑπὸ ἰόβα ἅλ πρότερον. ναῦν ἢ πτολεμαίῳ τῷ ἐκείνου παιδί, ἡ ἀσίαν τῆς φύσεως ἄλυος ἡ τ' ταύρου πλὴν γαλατῶν, ⊙ τὴν ὑπὸ ἀμύντου γνομένην ἐθνῶν. ἔτι ἢ βιθυνίας ἡ τῆς προποντίδος. λοιπὰ δὲ στρατηγίας ἡ μὲν τῆς δυρώπης, ἡ τὰς πρὸς αὐτῇ νήσους, τήν τε ἐκτὸς ἰβηρίαν λεγομένην, ὅσην περ βαίτην ποταμὸν ⊙ τὰ ἄτακα, ἡ τῆς κελτικῆς τῆς ναρβωνίτιν. πρώτην ἢ καῖσαρ μετὰ λύγκα, ἡ σικελίαν τετάρτην, πεμπτὴν ἢ ⊙ ἐκτὴν τῆς ἰλλυρίδος τῆς πρὸς τῇ ἠπείρῳ ἡ μακεδονίαν. ἑβδόμην δ' ἀχαΐαν μέχρι θετταλίας καὶ αἰτωλῶν καὶ ἀκαρνάνων, καί τινων ἠπειρωτικῶν ἐθνῶν, ὅσα τῇ μακεδονίᾳ προσώκεισο. ὀγδόην δὲ κρήτην μετὰ τῆς κυρηναίας. ἐνάτην δὲ κύπρον. δεκάτην δὲ βιθυνίαν, μετὰ τ' προποντίδος, ἡ τὸ πόντου τινῶν μοιρῶν. τὰς ἢ ἄλλας ἐπαρχίας ἔχει καίσαρ, ὧν εἰς ἃς μὲν πέμπει αὖθ' ἑπιμελησομένους ἑκατικὸς ἀνδρας, εἰς ἃς δὲ στρατηγικὸς, εἰς ἃς δὲ καὶ ἱππικὸς, καὶ βασιλεῖς ἢ καὶ δεκαρχίαι καὶ δυνάσαι τῆς ἐκείνου μοίρης καὶ εἰσὶ, καὶ ὑπῆρξαν ἀεί.

In populi prouincias populus imperatores uel consules mittit. sed hæ quoque in diuisiones alias diducuntur, prout usus postulauerit. In initio tamen duas consulares fecit, Libyam scilicet, quæ Romanis paret: ea duntaxat excepta, quæ prius sub Iuba fuit, nunc uerò sub Ptolemæo est illius filio. Et Asiam cis Halym & montē Taurum, Galatis exceptis, & gentibus, quæ sub Amynta fuerunt, præter etiam Bithyniam, & Propontidem. Præturas uerò decem. In Europa quidem & adiacentibus insulis, ea scilicet quæ ulterior Iberia dicitur, & circa Bętim flumen est & Attacem. Et ex Celtica Narbonensem. Tertiam Sardiniam cum Cyrno. Quartam Siciliam. Quintam & sextam Illyrij partem, quæ ad Epirum uergit & Macedoniam. Septimam Achaiam usq; in Thessaliam & Aetoliam & Acarnaniam, & nōnullas Epiri gentes, quæ Macedoniæ sunt cōterminæ. Octauam Cretem cum Cyrenaica. Nonam Cyprum. Decimam Bithyniam cum Propōtide, & quibusdam Ponti partibus. Cæteras Cæsar prouincias habet, in quarum alias procuratores mittit, cōsulares uiros, in alias prætorios, in alias homines ex equestri ordine. Reges uerò & principes, & decarchæ eius portionis sunt, ac semper fuere.

STRABONIS LIBRI DECIMISEPTIMI & ultimi finis.

SERIES CHARTARVM.

*AA BB a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z a A b B c C d D e E f F g G h H i I k K l L m M n N o O p P q Q r R s S t T u V x X. Omnes terniones, præter * & x X duerniones.

BASILEAE, PER HENRICHVM PETRI,
Anno Salutis humanæ M. D. XLIX.
Menſe Auguſto.
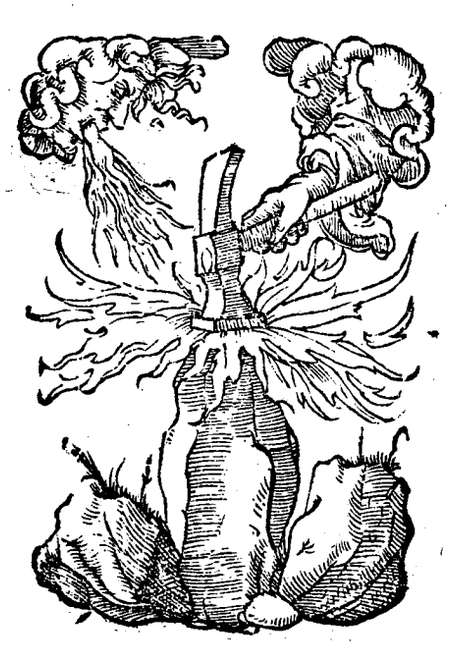
BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA